BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
1 S
12

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
55
1 I

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

70 70 12
9 12
3 31 H
13

Digitized by Google

Ff. 11. 2.

Digitized by Google

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙ-ΔΟΥ ΤΟΥ ἈΝΑ-ΖΑΡΒΕΩΣ ΤΑ ΣΩ-ΖΟ'ΜΕΝΑ Ἅ'ΠΑΝΤΑ.

PEDACII DIOSCORI-DIS ANAZARBAEI OPERA QVÆ EXTANT OMNIA.

Ex noua interpretatione IANI-ANTONII SARACENI Lugdunæi, Medici.

Addita sunt ad calcem eiusdem Interpretis Scholia, in quibus variæ codicum variorum lectiones examinantur, diuersæ de Medica materia, seu priscorum, seu etiam recentiorum sententiæ proponuntur, ac interdum conciliantur: ipsius denique Autoris corruptiora, obscuriora, difficilioraque loca restituuntur, illustrantur, & explicantur.

Sumtibus hæredum Andreæ Wecheli,
Claudii Marnii, & Ioan. Aubrii.
M D XCVIII.
Cum S. Cæsareæ Maiestatis Priuilegio.

7193

SVMMA PRIVILEGII.

S. CÆSAREÆ *Maiestatis Priuilegio cautum est Andreæ Wecheli hæredibus, Claudio Marnio, & Ioanni Aubrio, ne quis Pedacij Dioscoridis Anazarbei opera, quæ omnia iam noua interpretatione græco-latina Iani-Antonij Saraceni Lugdunai, Medici, donata in lucem prodiere, per sex annorum spatium, à prima editionis die computandum, intra fines sacri Romani Imperij, regnorum & dominiorum Cæsareæ Maiestati hæreditariorum, eodem aut diuerso charactere formave, recudere, aut aliò recudenda dare, vel alibi expressa importare, vendere, distrahere, apertè vel occultè, absque supra dictorum Wecheli hæredum voluntate ac consensu præsumat. Qui secus fecerit, is non solum libris impressis, sed etiam decem auri puri marchis sine vlla venia mulctabitur; vt latius declaratum est in diplomate Cæsareo, dato Viennæ, die vigesimaquinta, mensis Maij, anno* M. D. LXXXII.

Rodulphus.

Io. Baptista Weber.

Ad mandatum S. Cæs.
Maiestatis proprium.

P. Obernburger.

HENRICO IIII.

REGI GALLIARVM ET NAVARRAE CHRISTIANISSIMO.

IMPORTVNVS haud dubie, Rex Christianissime, parúmque circumspectus, imo vero temerarius fortasse videbor, qui tuam Maiestatem hoc tempore in apparando bello Aremorico quam occupatissimam compellare, ac potius interpellare nõ erubescam. Sed mihi ipse temperare non possum, quominus eidem meas hasce qualescunque in Dioscoridem lucubrationes offeram, cui iam multis abhinc annis illas vouiatq; consecraui. Enimuero quando pro tua summa benignitate me nil minus cogitantem, misso etiam sacro Regio diplomate in Medicorum tuorum collegium cooptasti, iam tum eas parturiebat animus, simúlq; præsentiebat, iis nõ aliunde fœlicius lucem splendorémq; affulgere posse, quam si sub Augustæ Tuæ Maiestatis nomine in publicum prodirent. Etsi enim in istis, quæ mea

ſunt, vt quæ ſint operę leuioris, libens agnoſco minime digna eſſe, quæ tanti præſertim Regis nomen præferant: attamen cum & Diis olim ſuis ruſtici multæque Gentes lacte ſupplicarent, & mola tantũ ſalſa litarent, quibus deerant thura: ſic & ego, cum neque mihi ſit in præſentia quicquam aliud ad manum, vixque mea tenuitas impoſterum ampliora polliceri poſsit, malui hoc quantuloquoque teſtimonio, quam debet & ſeruulus Domino, & ſubditus Regi ſuo, à quo tantum etiam beneficium acceperit, reuerentiam quoquo modo profiteri, quàm cõmittere, vt tantam benignitatem videri poſſem ſilentio diſsimulaſſe. Cæterum, quod ad ſcripta ipſius Dioſcoridis attinet, nulla, ſat ſcio, ne apud Regiam quidem Maieſtatem indigent commendatione. Continent enim ampliſsimam ſtirpium aliarúmque id genus naturalium rerum ad ſummam hominum & vtilitatem, & honeſtiſsimã voluptatem comparatarum hiſtoriam, quæ nullum non hominum genus ad ſui cognitionem per ſeſe mirum in modũ alliciat. Nam & permulti iam olim Principes viri tantum ad illorum Naturæ operum contemplatio-

nem

nem ſtudii adhibuerunt, vt Philoſophis etiam ac Medicis, ad quos potiſsimum ea pertinebat, minime ceſsiſſe videantur. Teſtabantur id olim varii aliquot potentiſsimorũ Regum Solomonis, Mithridatis, Iubæ, Attali & Euacis de ſtirpibus commentarii, de quibus variȩ loquuntur hiſtoriæ, quiq; temporum iniuria non ſine magno mortalium damno ac detrimento interciderunt. Teſtantur idipſum etiamnunc & nõnullæ ſtirpes, vti Gentiana, Lyſimachia, Clymenon, Telephium, Artemiſia, & Helenium, quas Principes quondam Maximos non puduit ſuis nominibus honeſtare: partim vt ſtudii, quo fuerãt magnopere delectati, poſteris fidem facerent, eosque ſuo etiam exemplo ad contemplanda ſuſcipiendáq; Naturæ miracula prouocarent, partim etiam vt ſempiternam ſui memoriam relinquerent. quam nõ dubitabãt vnà cum plantis ipſis repullulantibus atque reuireſcentibus quotannis eſſe quaſi reuicturam. Sed te quoq;, Rex Chriſtianiſsime, confido, mihiq; ipſe polliceor, prout es ingenio virtutum, diſciplinarũ ſcientiarumq; omnium capaciſsimo, cum primũ à grauiſsimis illis laboribus, quibus Gal-

lia tua salutem etiã suam, velut alteri parenti merito acceptam refert, respirare tibi Deus Optimus Maximus precibus suorum perpetuis exoratus concesserit, læuiora hæc animi quasi relaxandi gratia minime aspernaturum. Ego vero summæ, sicuti par erit, fœlicitatis loco ponam, si meum hunc quodammodo factum Dioscoridem in gratiam clientelamq; tuam comiter ac beneuole recipere Maiestas tua non dedignabitur. Quod vnum superest, Deum Optimum Maximũ precibus omnibus obtestari non desinam, vt post domitos, ac plane debellatos hostes huic per te florentissimo Regno tuo viciniſque populis omnibus optatissimã pacem, eamque stabilem ac firmam, tandẽ aliquando largiatur, qua tũ fœlicissime, tum quam diutissime perpetua cum sacratissimi nominis gloria perfruantur: ac te interim nobis, qui fatorum tuorũ auspicia sequimur, totiq; Christianæ Reipublicæ seruet incolumem. Kal. Mart. 1598.

Tuæ Maiestati addictissimus

Jan-Antonius Saracenus Lugdunensis.

Ad candidum Lectorem.

CANDIDO LECTORI S.

MIRABERE *forsan, Candide Lector, vndenam mihi in mentem venerit, vt nouam Dioscoridis interpretationē sim aggressus: præsertim cum tot clarißimi viri eloquentia, doctrina, iudicioq; insignes, Hermol. Barbarus, Marc. Virgilius, Ianus Cornarius, & Io. Ruellius in eo vertendo magna quasi cōtentione ac dimicatione satis superq; iam pridē elaborarint, egregiamq; operam magna cum laude nauarint. Sed tum demū mirari profectò desines, cum, quibus rationibus eò adductus impulsusve fuerim, tute intellexeris. Iam olim vtriusque Linguæ, tum Græcæ, tum Latinæ peritißimum Typographum Henricum Stephanum per literas frequentiores vrgebat, piæ memoriæ, D. Io. Sambucus Cæsareus Medicus & Historiographus, vti Regiis typis elegantioribus Dioscoridis Græcolatinum contextum mandaret, eiusq; margini missas paulo ante suas notulas, seu potius varias in eum Autorem lectiones, è complurium vetustorum codicum in diuersis Principum bibliothecis repertorum fida diligentiq; collatione à se magno labore decerptas, adiiceret. Dum vero ad opus accingit sese Stephanus, Ruellianam versionem, quam quidem ceu cæteris merito anteferendam ex aduerso Græci contextus locare cōsilium erat, deprehendit esse, vti reuera est, multis in locis paulo liberiorem, ita vt Græcis Latina non satis apte responderent: iccirco me pro ea, qua mihi cum illo intercedebat familiaritate, rogat, imo vero exorat, vt eam accuratè recognoscerem, & locorum omnium in quibus Ruellius, seu temeratum quempiam codicem secutus, seu etiam Plinio, vti fere est, nimium addictus sensa Dioscoridis illiusq; verborum vim non satis expreßisse videretur, emendationē margini adscriberem. Sed vix dum aliquot priores paginas contulerā, cum veluti deterritus oneris grauißimi difficultate, fui coactus à proposito declinare, mutareq; sententiam. Tot enim (venia sit dicto) subinde occurrebant censura & animaduersione digna, vt*

partim odiosi laboris defugiendi gratia, partim & inuidiæ atque offensionis eorum vitandæ, qui me nimium in Ruellii manes iniuriosum suspicari potuissent, satius duxerim nouam interpretationem adornare, quam alienam interpolare. In ea certe quidem non Paraphrastæ, sed Interpretis officio me defunctum vere affirmare possum, vt qui, quantum in me fuit, ne latum quidem vnguem à Dioscoridis mente recesserim, ac interim Pliniani sermonis puritatem mordicus retinuerim. Sed illi, malo, iudiciũ faciant, qui cum illorum versionibus meam bona fide contulerint. Vtut sit, opus propemodum ad coronidem perduxerã, cum ecce nobis Sambucus diligẽtißimus ἐργοδιώκτης præmatura morte præripitur. Tum Stephanus animum quasi despondere, imo, quantumuis & alii complures instarent operi, moras varias nectere, diemque de die ducere, siue per iustas occupationes, quibus interdum distrahebatur, siue propter peregrinationes, quæ interea temporis frequentiores, ac pene perpetuæ illi fuere, non daretur promissum implere, fidemque datam exoluere. Atque inde adeo factum est, vt meæ illæ in Dioscoridem lucubrationes in scriniis meis plusculis annis delituerint. Id porro, cum Andreæ Wecheli hæredes rei literariæ iuuandæ quam studiosißimi animaduerterent, cuperentq; nõnullorum bonorum virorũ desiderio & expectationi satisfacere, hoc à me tandem impetrant, eas vti patiar in hominum aspectum lucemq; proferri. Hæ sunt, vt semel dicam, operis instituti, simulq́; tamdiu ad hæc vsque tempora retardati causæ. Quod ad Græcum contextum attinet, id operam dedimus, vt quoad eius fieri posset, nitori suo pristino restitueretur. Etsi enim doctißimi Goupyli editionem Parisiensem, tanquam omnium, quotquot extabant, integerrimam & emendatißimam, religiose secuti sumus, typographica tamen scripturæ quæ adhuc supererant menda, quantum fieri potuit, sustulimus: quæ vero, & res ipsa, & exemplariũ, seu impressorum, seu etiam manu exaratorum certa fides & autoritas immutanda suadebant, audacter immutauimus: at nusquã seu nostris, seu aliorum coniecturis tantũ tribuimus, vt citra meliorum codicum fidem quicquam ausi fuerimus, eas contenti notasse interlineari asterisco, qui te, Lector, ad Scholia nostra relegaret. Sin, quod rarius accidit, loca quædã comperimus adeo corrupta & deprauata, vt ex iis sensus nullus elici potuerit, neq; tamen vlli, seu ex coniectura, seu ex antiquarum lectionũ vestigiis reme-

dio locus fuerit, asterisco marginem consignauimus. Varias autem tum Clariss. viri D. Sambuci, tum & aliorum hinc inde in Dioscoridem depromptas lectiones, (nam & nonnullas idem ille D. Stephanus, nonnullas etiam D. Opsopœus ex Palatinorũ exemplarium collatione nobis communicarunt) eas, inquam, etiam citra delectum, vt de iis liberum foret vnicuique iudicium, margini eidem adscribere visum est, insuperq́; nonnullas etiam Interpretum animaduersiones & emendationes, additis perpetuo singulorum nominibus, ex quibus eas desumpsimus, vt ne suo quenquam merito defraudasse videremur. Cæterum nostras annotationes ad operis calcem reiecimus, in quibus discrepantis à cæteris interpretationis nostræ ratio plerunque redditur, nec non & varia nostra in Dioscoridem coniectanea in medium proferuntur. Sed & multa ibidem obiter, ac velut in transcursu reperias in Autores alios, præsertim vero Theophrastum ac Plinium, animaduersa, quæ sese sub manum dederunt. Denique velut ἐξ ὑπηρέτου diuersas discrepantesq́; de Medica materia, seu priscorum, seu etiam recentiorum sententias proponimus, interdumq́; cõciliamus, prætereaq́; dubia multa, quæ passim occurrebant, soluere ac diluere nitimur. Attamen velim scias, eò præcipuè nos omni studio incubuisse, vt ipsius Dioscoridis corruptiora, obscuriora, difficilioraque loca restitueremus, illustraremus, & explicaremus. Habes, Lector beneuole, quæ in hac editione sint à nobis præstita: è quibus si fructum aliquem percepisse te animaduertero, addetur animus ad alia fortasse maiora vtiliqraque in apertum proferenda. Interim Vale.

IN EFFIGIEM ET MONVMENTA

PEDANI DIOSCORIDIS ANAZARBÆI COGNOMENTO PHACÆ, MEDICI ANTIQVISSIMI,

illustrata à Jano Antonio SARACENO Lugdunensi Medico & Philosopho clarissimo.

EPIGRAMMA.

MAGNE DIOSCORIDES, *Medicorum gloria: vultu*
Talis eras quondam, talis & ingenio.
Nanus in ore tibi dederas cognomina PHACÆ,
Sed nanus non est, quem tegit ingenium.
Ingentis monumenta tamen sunt passa ruinam,
Poscebant medicum, quæ fuerant medica.
Quid non tempus edax? sciolorum audacia quid non?
Et quid non potuit Gottica barbaries?
Ecce tibi SARACENVS *adest, ad publica natus,*
Te totum sanans, omnia restituit.
Restituit decus antiquum, Tirynthius alter,
Pluraq; cum dederit commoda, plura feret.
Et sic extollit per te quoq; secula prisca,
Sic paria & per se tempora nostra probat.

JOAN. PALVDIVS Philophilus.

IN

IN EFFIGIEM

CELEBERRIMI CLARISSIMIQVE MEDICI, IANI ANTONII SARACENI.

EPIGRAMMA.

SARACENE, *Tuos vultus qui vidit, amauit:*
Hoc est, cur placeat picta tabella mihi.
Verum muta silet, Quia non fecêre loquentem
Æra, nec artifices hoc potuêre manus.
Ergo vt te viua spectémque habeámque tabella;
Cuius es Interpres, tracto Dioscoridem.
Illa mihi viua est & docta loquentis imago,
Nempe sui domini picta tabella manu est.
Nil hîc Cous habet quod iam desideret vltrà,
Hîc sunt quæ Musis inuideantur opes.
Ite, Machaoniæ iam nil latet amplius artis,
Proditur hîc prisca quicquid in arte fuit.
Iam non infesto descendant aere morbi,
Antidotos omnes nam tua penna dedit.

Paulus Stephanus.

ΕἸΣ ΤῊΝ ΔΙΟΣΚΟΡΊΔΟΥ ἜΚΔΟΣΙΝ,

ΤῊΝ ὙΠ' ἸΑΝΟΥ ἈΝΤΩΝΊΟΥ ΤΟΥ͂ ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ͂

μετ' ἀκριβείας πλείστης ὅσης ἐκπονηθεῖσαν.

Νούσων ἀργαλέων πᾶς σῶμα δαμάζεται ἀμὸν,
Καὶ μινύθει βριαρόν περ ἐὸν, καὶ τήκεται ἀμφὶς
Ὀλλύμενον φθινύθον τε, θεοῦ μεγάλου διὰ βουλὰς,
(Ἡμετέρων, αἲ αἲ προτέρων ἄτῃ ἡμετέρων,)
Πολλὰ Διοσκορίδης ἀλκτήρια φάρμακα πρῶτος
Εὑράμενος, γαίας ὅ γε ἀμφοτέρας ἐπαληθεὶς,
Εὐρώπην Ἀσίην τε μαθεῖν βεβολημένος οἴστρῳ.
Πολλὰ δὲ καὶ πινυτῶν πινυτῷ νοῒ εὑρηθέντα
Ἀνδρῶν, εἰ πρὶν ἔλυτο, διάσπορα ἄλλοθεν ἄλλα
Λεξάμενος σύμπαντα, σοφὸν τόδε τεῦχος ἔτευξε,
Δαιδάλεον, περίπυστον, ἰατροῖς φίλοις μέγ' ὄνειαρ.
Ἔνθα πόας εὕροις καὶ δένδρεα ἀνθεμόεντα,
Ἠδ' ὅσ' ἐπὶ τραφερῆς φύεται, ἢ βένθεσι γαίης
Φαρμακόεντα μέταλλ' ὅσα γίγνεται, ὅσσ' ἐνὶ πόντῳ.
Ἔνθ' ὀφίων ἑτέρων τε σίνη ὀλοφώια θηρῶν
Ἀπρεϊδῆ κατέλεξε, λύσιν θ' ἐπαρκέα κήδευς
Ἀλλ' οὐ τῶν ἰῶν ἦδος. ἐπεὶ φῶτες κακοεργοὶ
Γράμματα τὸ πρὶν ἀρίδηλον ἀιδρείῃσι νόοιο
Φθείραντες, φεῦ, φεῦ; κακὰ θηρία, ἄδηλον ἔθηκαν.
Οὐ γάρ σοι ῥίζαι οὐκ ἄνθεα δαιμόνι' ἀνδρῶν,
Χραίσμησαι, ὅσα τ' ἄλλα ἐπίσταται αἶσαν ἐρύκειν.
Οὐ μέλος, οὐ μέρος οὖλον ἔχεις ταλαπείριε πρέσβυ,
Ἰητρὸς δ' ἄλλων περ ἐὼν, βρύεις ἕλκεσιν αὐτός.
Ἔνθ' οὐκ αὖ βρίζοντα ἴδοις δῖον Σαρακηνὸν,
Τὸν νέον Ἱπποκράτην, τοῦ περ παλάμῃσι σοφῇσι
Πολλάκις εἰν ἀΐδῃ νεκύων σπάνις ἔπλετο πολλή.
Κεῖνος δὴ τὸν ἄριστον ἐν ἰητροῖσιν ἄριστος
Ἰητὴρ, θεράπευσ' ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων.
Σὺν ποτὰ οἱ κυκεῶν, σὺν δ' ἐπ' ἐΐσοις ἐπιχείων.
Οὐδὲ πολυμμέλεος προσκαρτερέων ἀπέειπε,
Πρὶν στῆσαι παλίνορσον ἐς αὐγὰς ἠελίοιο
Οὐλομελῆ, ὑγιῆ, πρύτανιν τ' ἄλλοις ὑγιείης.
Σὺν δ' ἅμα παύσατο ὁ μὲν νοσέων, ὁ δὲ παύσατο κάμνων.
Χαίροις δὴ Σαρακηνὲ ἔργον μέγα ἐκτολυπεύσας
Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, οὗ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.

IS. Casaubonus.

IN DIOSCORIDEM ANAZARBÆVM, à Cl. V. & Medicinæ Doctore præstantissimo, IOANNE ANTONIO SARACENO, post aliorum doctissimorùm virorum emendationes, diligentissimè & felicissimè restitutum.

NVMINIS *imperio Verbum Genitale loquuti,*
Plantarum quæ prima tulit miracula Tellus,
Quàm placitura oculis, tam miris vsibus apta,
Est mirata simul, simul est scrutata vetustas.
Hoc raptus studio sapientum maximus ille
Iessiades Solomon, à summis orsus, ad imas,
Plantarum historiam chartis mandarat Hebrais.
Quæ nobis si salua foret, satis esset abundè,
Quantumuis auidas quod pasceret vndique mentes.
Illa licet verò perijt, res tanta jacere
Attamen haudquaquam potuit, neque vana videri:
Immò personuit, non solis nota Sophorum
Porticibus, verùm populis immanibus ipsis,
Illorúmque ipsis populorum Regibus olim,
Hoc siue vtilitas suasit, siue ipsa venustas,
Siue adeò grati florum placuistis odores.
Hinc tot non vna ex lingua, nec gente, subinde
Commoda felices hominum in communia nati,
Hæc qui tractarent rerum miracula mystæ.
Quos inter, nulli doctrina aut arte secundus,
Immò pro cunctis meritus vel solus haberi,
Ille DIOSCORIDES *tandem nos ecce reuisit:*
Non tot vulneribus fœdatus turpiter ille,
Qualem barbaries indocta legebat auorum,
Immò nec qualem, magna cum laude, politum,
Ætas produxit melior quæ deinde sequuta:
Sed qualem SARACENA *manus longo vsa labore,*
Iudicióque pari, nunc toto corpore sanum
Restituit, propriæ sic nomen laudis adepta.
Nam reliquis nomen medicis medicina ministrat,
Artis at illa suæ nunc clara in luce Magistrum
Quum, SARACENE, *tuo nunc demum munere cernat,*

β *Sese*

Sese ipsam debere tibi Medicina fatetur.
Viue igitur, SARACENE, diu, longúmque superstes,
Exurgat donec soboles te digna parente,
Qua tu egeas numquam, sis cunctis vtilis arte.

Th. B. V.

ODE.

AD IANVM ANTONIVM SARACENVM, MEDICVM.

MENTI voluptas maxima, consitos
Sollerter hortos stirpibus, & nouis
Plantis, & herbarum vigentum
Seminiis, adeóque florum
Decente comptu, luminibus vagis
Circùm intueri. maius at, omnium
Notas potestatésque nosse,
Delicium, & potior facultas:
Quali fatendus Teuto videlicet
Excellere omnes ante alios, catus
Sagáxque GVILANDINVS ille
MELCHIOR Euganeis in oris:
Persæpe nostras qui quasi fascino
Disertus aures ante decennium
Sensúsque totos visus arte
Vocéque detinuisse mirâ.
Nam quid retrusis in Sophiæ libris
Inest, quod illum non penitissimè
Callere, quídve in sospitali
Arte Machaoniâ, quod illum
Latere credas? Te SARACENE, te
Patris verendi, qui medicantium
Cluebat antistes, sequutum
Consilia & studia à tenello
Prudenter vngui, sic ope Cynthij
In Pessulano monte per omnia
Formauit adiutrix Mineruа
Pæoniis habilem repertis:
Vt docta doctus non modò opuscula

Vulg

Vulgaris antè, & quæ peridonea
Nobis Anazarbæus olim
Scripta DIOSCORIDES reliquit,
Dextrè explicaris, verùm etiam dehinc
Complura, cedro digna, perennibus
Sis publicaturus papyris.
Quod quidem vti facias, adurget
Industriorum POSTHIVS arbiter
Censórque librorum, & Podaliriis
Antiquioris (quis neget?) non
Inferiórve minórve sæcli.
Tu perge felici ingenio sacrum
Beare diuini agmen Apollinis,
Eiúsque nec spem falle, nec rem.
Præmia certa tuo parauit
Augur labori: Nos tibi vindici
Promitteremus serta Amarántina,
Ni cuncta cunctis ipse dudum
Serta merens prior abstulisses.

Myrtilleti ad Nicrum, Annô CIↃ IↃ LXXXVII.
Mense Aprili.

Paulus Melissus Francus, Comes sacri
Palatij & Eques, ciuis Romanus.

IN LVCVBRATIONES IANI ANTONII SARACENI.

Ingenio quantum Saracenus & arte medendi
Excellat, editi docent
Felici genio sena de Peste libelli,
Doctiq́; Commentarijs
Illustrata Dioscoridis monumenta. Fruetur
Vnâ diu, plures dubie
Diuitis ingenij venturo tempore fructus.
Prolem ô bonam boni patris!

IN DIOSCORIDEM EIVSDEM.

Luce Dioscoridis quondam monumenta carebant,

Auctorisq́ boni rarior vsus erat.
Multam illis operam multi impendêre periti:
Multa sed in multis menda relicta locis.
Sustulit hac multo Saraceni cura labore,
Auctori lucem restituitq́ suam.
Post alios igitur qui talia praestitit omnes,
Ante omnes palmam non meritò ille ferat?

Iohan. Posthius, Archiater
Palat. f.

IN DIOSCORIDEM COGNOMENto ΦΑΚΑΝ, à Cl. V. IANO ANTONIO SARACENO, *Doctore Medico celeberrimo, Latinitate donatum, purgatum, ac doctissimis annotationibus illustratum, Ioan. Tornaesij Epigramma.*

ILLA sui Phoebus turpi deformia naeuo
Nascentis cernens ora Dioscoridis,
His illum verbis fertur solatus amicis,
Quem socium in medica iungeret arte sibi,
PRODI, INFANS, VVLTVS NEC FOEDA HAEC SIGNA MORATOR,
SPLENDORE INGENII MOX ABOLENDA TVI:
AEGROTIS ETENIM VIVES MEDICINA, TVÍQVE
DELICIAE LIBRI POSTERITATIS ERVNT.
SVNT TAMEN HÎC, FATEOR, POSSIS QVAE IVRE VERERI,
NEMPE TRAHIT SECVM QVAE MALA BARBARIES,
FOEDATVRA TVOS, EHEV! SIC VNDIQVE FOETVS,
ILLOS VT POSSIS ESSE NEGARE TVOS:
SED TANDEM SVRGET VENTVRIS ORDINE SECLIS,
HAEC TVA QVAE SANET VVLNERA CVNCTA, MANVS,
VT TOTO NITEAS RVRSVM PVLCHERRIMVS ORBE,
IMMO VT PROFVERINT HAEC QVOQVE DAMNA TIBI.
Dixit: & haec verè Phoebum sic esse loquutum
En tua demonstrat nunc, SARACENE, manus.

AD

AD CLARISSIMVM VIRVM, I. ANTONIVM SARACENVM, Philosophum acutiss. Medicum feliciss.

SAVCIVS è cæco veluti qui verbere, tandem
Sentit ab affluxu, ſucci partem melioris
In pus conuerti fœtens, ſi judice ſolùm
Aſpectu externo Medicus leue (quod latet imo
Vulnus in oſſe) putet, parti parcatque tegenti:
Haud ſecus accepit per plurima ſæcula mendas
Ipſe Dioſcoridis textus, quas cura neglexit
Segnior haud paucas Doctorum, indoctáque turba
Scribarum auxerunt, ſicque errori additus error.
Nec tentaſſet adhuc ætas noſtra hoc cacoëthes,
Ni tu, SARACENE, (velut de nomine nomen
Saracenæ herbæ ducens, quæ concaua ſanas
Vlcera) mouiſſes occalleſcentia labra,
Carne repleuiſſes viuóque è ſanguine vulnus.
Ergo Anazarbæi ſcriptis dum ſæcla fruentur,
Nónne ſimul laudes tibi, SARACENE, manebunt?

Georg. Ieniſchius Neurodenſis
Sileſius.

β 2 Ilſe?

Περὶ Διοσκορίδου, ἐκ τῶν Σουΐδα.

Διοσκορίδης Ἀναζαρβεὺς ἰατρὸς, ὁ ἐπικληθεὶς Φακᾶς διὰ τοὺς ἐπὶ τῆς ὄψεως φακούς. Συνῆν δὲ Κλεοπάτρᾳ ἐπὶ Ἀντωνίου. γέγραπται αὐτῷ βιβλία κδ'. τὰ πάντα ἰατρικὰ περιβόητα.

Ἐκ τοῦ Γαληνοῦ, ἐν τῷ ἕκτῳ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως.

Ὁ δὲ Ἀναζαρβεὺς Διοσκορίδης ἐν πέντε βιβλίοις τὴν χρήσιμον ἅπασαν ὕλην ἔγραψεν, οὐ βοτανῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ δένδρων, καὶ καρπῶν, καὶ χυλῶν, καὶ ὀπῶν, ἔτι τε τῶν μεταλλευομένων ἁπάντων, καὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων μνημονεύσας. καί μοι δοκεῖ τελεώτατα πάντων οὗτος τὴν περὶ τῆς ὕλης τῶν φαρμάκων πραγματείαν ποιήσασθαι. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ αὐτῶν γέγραπται καλῶς, ἀλλ' ὑπὲρ ἁπάντων οὕτως οὐδενί.

Ἐκ τοῦ δ' περὶ συνθέσεως φαρμάκων κατὰ γένη.

Τὸν Διοσκορίδην οὐδενὸς ἄν τις εἴποι δεύτερον τῶν περὶ τὴν ὕλην ἰατρικὴν σπουδασάντων.

Ἐκ τοῦ α' περὶ ἀντιδότων.

Τίνα ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ γίνεται κάλλιστα φάρμακα, Διοσκορίδης τε καὶ οἱ ἄλλοι γεγράφασιν ἀληθῶς.

Πάλιν ἐν τοῖς ἑξῆς.

Γέγραπται δὲ αὐτάρκως περὶ πάσης τῆς κατ' ἰατρικὴν ὕλης ἐν ε' βιβλίοις Διοσκορίδου· παρ' οὗ τά τε ἄλλα καὶ τὰς ὀσφρητὰς καὶ γευστὰς ποιότητας, αἷς γνωρίζεται μάλιστα καὶ διακρίνεται τὰ δοκιμώτερα φάρμακα τῶν φαυλοτέρων, ἔνεστί σοι μανθάνειν. ἐνίων δὲ καὶ τὰς ὁρατὰς ποιότητας οὐ σμικρὰ συντελούσας εὑρήσεις.

Καὶ μετὰ ταῦτα.

Τὰς γοῦν ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι περὶ ὕλης ἔγραψαν ἑκάστου τῶν φαρμάκων, δοκιμασίας ἐπιφέροντες αὐτοῖς, ὅταν προσθῆτε τὴν ἰδίαν αὐτοψίαν ἐπὶ πολλῶν, ἀκριβῶς δυνήσεσθε διακρίνειν ἀλλήλων, ὅσα γε διακρίνεσθαι δύναται. τινῶν γὰρ, ὡς ἔφην ἤδη, ὅλως οὐκ ἔστιν ἡ ἀκριβὴς ἡ διάκρισις. ἀλλὰ συγκέχυται τὰ γνωρίσματα τῶν πανούργως ἐσκευασμένων.

Ἔτι Γαληνὸς ἐν τῷ α' περὶ ἀντιδ.

Ἔμπειρον εἶναι συμβουλεύω τὸν ἰατρὸν, εἰ οἷόν τε, πάντων φυτῶν· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τῶν πλείστων γε καὶ ὧν ἡ χρεία πολλή.

Ἐκ τοῦ Ὀρειβασίου ἐν τῷ ιε'. τῶν ἰατρικῶν συναγωγῶν.

Ἡ γνῶσις τῶν ἁπλῶν φαρμάκων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων οὕτως ἀναγκαιοτάτη καθέστηκεν, ὡς μηδ' οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς. ἅμα τε γὰρ εὐπόριστά τ' ἐστὶ, καὶ κατὰ πάσας καιρῶν περιστάσεις εὐχερῶς εὑρισκόμενα, καὶ εἰς τὰς ἐπικρίσεις τῶν συνθέτων δυνάμεων εὔχρηστος ἡ γνῶσις. ἔτι δ' εἰς τὰς εὑρέσεις αὐτῶν· καθόλου τὸ τεχνικὸν ἐπιφαίνει περὶ πᾶσαν ἡ τούτου εἴδησις.

De

De Dioſcoride, ex Suida.

DIoſcorides Anazarbæus Medicus, cognomento Phacas, quaſi lentiginoſus, à lentiginibus ita dictus, quibus illius facies dehoneſtabatur.. Vixit cum Cleopatra Antonij temporibus. Scripſit libros Medicos XXIIII. qui quidem omnes magnopere celebrantur.

Ex Galeno, 6. de ſimpl. med. facultatibus.

DIoſcorides Anazarbæus quinque libris vtilem omnem materiam Medicam abſoluit, nec herbarum modò, ſed & arborum, fructuum, ſuccorum atque liquorum meminit, inſupérque metallicorum omnium, & partium animalium. Et mihi quidem omnium perfectiſſimè videtur medicamentorum materiam tractaſſe. Etſi enim qui illum anteceſſere, de ijs bene ſcripſiſſe reperiantur, nemo tamen omnium æquè de omnibus.

Ex 4. de comp. med. ſecundùm genera.

DIoſcoridem medicinalis materiæ ſcriptorem nulli eorum qui in ea quaſi arena deſudarunt ſecundum eſſe quiſquam dixerit.

Ex priore de Antidotis libro.

QVænam quacunque in regione medicamenta optima proueniant, cùm Dioſcorides, tum & alij verè ſcripſerunt.

Ibidem deinceps.

DE omni medica materia Dioſcorides quinque libris ſatis ſupérque ſcripſit, à quo tum alia diſces, tum & notas guſtu olfactúque perceptas, quibus probatiora medicamenta certiſſimè cognoſci & ab improbatis diſcerni queant. In quibuſdam verò & perceptas oculis qualitates reperias, quæ haud parum vtilitatis afferunt.

Rurſúmque paulò pòſt.

SI quis tum à Dioſcoride, tum ab alijs materiæ medicæ Auctoribus tradita ſimplicium examina penitrauerit, ſuúmque ipſe ex multorum inſpectione acquiſitum iudicium adhibuerit, exactè quæcunque diſcerni poſſunt internoſcet. Quædam enim, vti dixi, vel nullatenus, vel non exactè ab adulterinis diſcerni queunt: vſqueadeò falſis vera ſunt verorumque confuſa indicia.

Galenus 1. de Antid.

MEdicus vt ſtirpium omnium, ſi fieri poteſt, notitiam habeat ſuadeo: ſin minus, plurium ſaltem, & quarum frequentior vſus eſt.

Ex Oribaſij Med. Collect. lib. XV.

SImplicium medicamentorum, & facultatum quæ ijs inſunt, cognitio ita neceſſaria eſt, vt citra eam nemo rectè medicari queat. Nam & parata vulgo ſunt, & facilè quauis tempeſtate inueniuntur. Quin & eadem notitia perquàm vtilis eſt ad diſcernendas inueſtigandáſq; compoſitorum medicamentorum facultates, ac in vniuerſum quod artis eſt omnibus patefacit.

Πίναξ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΥΛΙΚΟΙΣ

περιεχομένων. ὁ μὲν πρότερος ἀριθμός, τὸ βιβλίον, ὁ δὲ δεύτερος, τὸ κεφάλαιον ὑποδεικνύει.

ἀβροτόνινον	α,ξ
ἀβροτονίτης οἶνος	ε,ξβ
ἀβρότονον	γ,κθ
ἀγάλλοχον	α,κα
ἀγαρικόν	γ,α
ἄγχουσα	δ,κγ,κδ,κε
ἀγήρατον	δ,ϙθ
ἄγνος	α,ρλε
ἀγριελαία	α,ρλζ
ἀγριόμηλα	α,ρξγ
ἀγριοσέλινον	γ,λδ
ἄγχουσις	δ,λ
ἄγχουσις ἡ ὁ Παρωνύμω	δ,λβ
ἀδάρκης	ε,ρλζ
ἀδίαντον	δ,ρλϛ
ἀείζωον λεπτόφυλλον	δ,ϙα
ἀείζωον μέγα	δ,πθ
ἀείζωον μικρόν	δ,ϙ
ἀετίτης λίθος	ε,ρξα
ἄθηρα	β,ϙδ
αἰγίλωψ	δ,ρλθ
αἴγειρος	α,ργ
αἰδοῖον ἄρρενος ἐλάφου	β,μγ
αἰθιοπίς	δ,ρθ
αἴλουρος	β,κθ
αἷμα	β,ϛζ
αἱματίτης λίθος	ε,ρμδ
αἶρα	β,ρκβ
ἀκακαλίς	α,ρκθ
ἀκακία	α,ρλγ
ἀκαλύφη	δ,ϙδ
ἄκανθα	γ,ιθ
ἄκανθα ἀγρία	γ,κ
ἄκανθα Ἀραβική	γ,ιε
ἄκανθα λευκή	γ,ιδ
ἀκάνθιον	γ,ιϛ
ἄκινος	γ,ν
ἀκόνη	ε,ρξη
ἀκόνιτον	δ,οζ,οη
ἀκορίτης οἶνος	ε,ογ
ἄκορον	α,β
ἀκρίδες	β,νζ
ἀκτή	δ,ροδ
ἀλαβαστρίτης λίθος	ε,ρογ
ἀλωπεκοειδὲς	β,ϛβ
ἅλες	ε,ρκϛ
ἀλθαία	γ,ρξγ
ἄλιμος	α,ρκ
ἄλισμα	γ,ρξθ
ἀλκέα	γ,ρξδ
ἀλκυόνιον	ε,ρλϛ
ἅλμη	ε,ρκη
ἀλόη	γ,κε
ἁλὸς ἄχνη	ε,ρκζ
ἁλοσάνθινος οἶνος	ε,οϛ
ἁλὸς ἄνθος	ε,ρκθ
ἀλσίνη	δ,πζ
ἄλυπον	δ,ρπ
ἄλυσσον	γ,ρε
ἀμαράκινον	α,ξη
ἀμβροσία	γ,ρκθ
ἀμίαντος λίθος	ε,ριϛ
ἄμμι	γ,ο
ἄμμος	ε,ρξζ
ἀμμωνιακόν	γ,ϙη
ἀμόργη	α,ρλδ
ἀμπελῖτις γῆ	ε,ρπα
ἀμπελόπρασον	β,ρπ
ἄμπελος ἀγρία	δ,ρπγ. ε,β
ἄμπελος λευκή	δ,ρπδ
ἄμπελος μέλαινα	δ,ρπε
ἄμπελος οἰνοφόρος	ε,α
ἀμυγδαλῆ	α,ροϛ
ἄμυλον	β,ρκγ
ἄμωμον	α,ιδ
ἀνάγαλλις	β,σθ
ἀνάγυρις	γ,ρξζ
ἀνδράχνη	β,ρν
ἀνδράχνη ἀγρία	β,ρνα
ἀνδρόσαιμον	γ,ρογ
ἀνδρόσακες	γ,ρν
ἀνεμώνη	β,σζ
ἀνήθινον	α,ξα
ἀνήθινος οἶνος	ε,οθ
ἄνηθον	γ,ξζ
ἄνθεμις	γ,ριδ
ἄνθος ἁλός	ε,ρκθ
ἄνθος χαλκοῦ	ε,πη
ἀνθυλλίς	γ,ρμγ
ἄνισον	γ,ξε
ἀντιπαθές	ε,ρμ
ἀντίρρινον	δ,ρλγ
ἀντίσποδα	ε,πϛ
ἀνωνίς	γ,κα
ἀπαρίνη	γ,ρδ
ἄπιον	α,ρξζ
ἄπιος	δ,ροζ
ἀπίτης οἶνος	ε,λβ
ἀπόκυνον	δ,πα
ἀπόπατος	β,ϛη
Ἀραβικὸς λίθος	ε,ρμθ
ἀράχνη	β,ξη
ἀργεμώνη	β,ση
ἀργύρου σκωρία	ε,ρα
ἀρίσαρον	β,ρϙη
ἀριστολοχία κληματῖτις	γ,ϛ
ἀριστολοχία μακρά	γ,ε
ἀριστολοχία στρογγύλη	γ,δ
ἄρκειον	δ,ρζ
ἀρκευθιδίτης οἶνος	ε,μϛ
ἄρκευθος	α,ργ
ἄρκτιον	δ,ρϛ
Ἀρμενιακά	α,ρξε
Ἀρμένιον	ε,ρε
ἀρνόγλωσσον	β,ρογ
ἄρον	β,ρϙζ
ἀρσενικόν	ε,ρκα
ἀρτεμισία	γ,ρκζ
ἀρτεμισία λεπτόφυλλος	γ,ρκη
ἀρωματίτης οἶνος	ε,ξδ
ἀσβεστίτης οἶνος	ε,ξε
ἄσαρον	α,θ
ἄσβεστος	ε,ρλγ
ἀσβόλη	ε,ρπβ
Ἄσιος λίθος	ε,ρμβ
ἀσκληπιάς	γ,ρϛ
ἄσκυρον	γ,ροβ
ἀσπάλαθος	α,ιθ
ἀσπάραγος	β,ρνβ
ἀσπλήνιον	γ,ρνα
ἀστὴρ Ἀττικός	δ,ρκ
ἀστράγαλος	δ,ξβ
ἀστράγαλος ὑός	β,ξβ
ἄσφαλτος	α,ϙθ
ἀσφόδελος	β,ρϙθ
ἀτρακτυλίς	γ,ρζ
ἀτράφαξις	β,ρμε
ἀφάκη	β,ροη
ἀφρὸς νίτρου	ε,ρλα
ἀχίλλειος	δ,λϛ
ἄχνη ἁλός	ε,ρκζ
ἀχράς	α,ρξη
ἀψίνθιον	γ,κϛ
ἀψίνθιον θαλάσσιον	γ,κζ
ἀψίνθιον Σαντόνιον	γ,κη
ἀψινθίτης οἶνος	ε,μθ

B

βάκχαρις	γ,να
βάλανοι	α,ρμγ

βαλαν

βάλανος μυρεψική δ,ρξ
βαλαύστιον α,ρνδ
βαλλωτή γ,ρκζ
βάλσαμον α,ιη
βάτος δ,λζ
βάτος Ἰδαία δ,λη
βατράχιον β,σϛ
βάτραχοι β,κη
βδέλλιον α,π
βήχιον γ,ρκϛ
βλῆτον β,ρμγ
βολβὸς ἐδώδιμος β,σ
βολβὸς ἐμετικός β,σα
βότρυς γ,ρλ
βούγλωσσον δ,ρκη
βουνιάς β,ρλϛ
βούνιον δ,ρκδ
βυνίτης οἶνος ε,νϛ
βούπρηστις β,ξϛ
βούτυρον καὶ ἐξ αὐτοῦ λιγνύς β,πα
βούφθαλμον γ,ρνϛ
βράθυς α,ρδ
βρεττανική δ,β
βρύον α,κ
βρύον θαλάσσιον δ,ϟθ
βρῶμος δ,ρμ

Γ

Γαγάτης λίθος ε,ρμϛ
γάλα β,οε
γάλα γυναικός β,οη
γαλακτίτης λίθος ε,ρν
γάλα σχιστόν β,οζ
γαλῆ κατοικίδιος β,κζ
γαλίοψις δ,ϟα
γάλλιον δ,ϟϛ
γάρος β,λδ
γεντιανή γ,γ
γεράνιον γ,ρλα
γεώδης λίθος ε,ρξθ
γῆ ε,ρο
γῆ ἀμπελῖτις ε,ρπα
γῆ Ἐρετριάς ε,ροα
γῆ καμίνων ε,ροθ
γῆ Κιμωλία ε,ροϛ
γῆ Λημνία ε,ριγ
γῆ Μηλία ε,ρπ
γῆ πνιγῖτις ε,ροζ
γῆ Σαμία ε,ροβ
γῆ Σελινουσία ε,ροη
γῆ Χία ε,ροδ
γιγγίδιον β,ρξζ
γλαύκιον γ,ϟ
γλευκίνου σκευασία α,ξζ
γλήχων γ,λϛ
γληχωνίτης οἶνος ε,ξϛ
γλυκύρριζα γ,ζ
γναφάλιον γ,ρλβ
γογγύλη β,ρλδ
γογγύλη ἀγρία β,ρλε
γύψος ε,ρλδ

Δ

δάκρυον Αἰθιοπικῆς ἐλαίας α,ρμα
δαυκίτης οἶνος ε,ο
δαῦκος γ,πγ
δαφνέλαιον α,μθ
δάφνη α,ρϛ
δάφνη Ἀλεξάνδρεια δ,ρμζ
δαφνοειδές δ,ρμη
δελφίνιον γ,πδ,πε
δενδροειδὴς τιθύμ. δ,ρξε
δευτερίας οἶνος ε,ιγ
δικταμνίτης οἶνος ε,νζ
δίκταμνος γ,λζ
δίκταμνος ἀπὸ Κρήτης γ,λθ
διφρυγές ε,ρμ
δίψακος γ,ιγ
δορύκνιον δ,οα
δράβη β,ρπζ
δρακόντιον β,ρϟϛ
δράκων θαλάττιος β,ιε
δρυοπτερίς δ,ρπθ
δρῦς α,ρμβ

Ε

ἔβενος α,ρκθ
ἐγκέφαλος ἀλεκτορίδος β,ογ
ἐλαία α,ρλη
ἐλαῖαι κολυμβάδες α,ρλθ
ἐλαίας ἀγρίας ἔλαιον α,ρμ
ἐλαιόμελι α,λζ
ἔλαιον ἀμυγδάλινον α,λθ
ἔλαιον βαλάνινον α,μ
ἔλαιον ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας α,λα
ἔλαιον καρύϊνον α,μα
ἔλαιον κίκινον α,λη
ἔλαιον κοινόν α,λ
ἔλαιον λευκόν α,λβ
ἔλαιον σησάμινον α,μδ
ἔλαιον Σικυώνιον α,λγ
ἔλαιον ὑοσκυάμινον α,μβ
ἔλαιον ὠμοτριβές α,κθ
ἐλατήριον δ,ρνε
ἐλατίνη δ,μ
ἐλάτινον α,πδ
ἐλαφόβοσκον γ,ϟ
ἐλαιοσέλινον γ,οα
ἐλελισφακίτης οἶνος ε,ξα
ἐλελίσφακον γ,λα
ἐλένιον α,κζ
ἐλένιον Αἰγύπτιον α,κη
ἐλέφαντος ὀδόντος ῥίνισμα β,ξα
ἑλίχρυσον δ,οζ
ἐλλεβορίτης οἶνος ε,πβ
ἐλλέβορος λευκός δ,ρν
ἐλλέβορος μέλας δ,ρνα
ἐλξίνη δ,λθ,πϛ
ἔλυμος β,ρκ
ἔμπετρον δ,ρπε
ἔντερα γῆς β,οβ
ἐπίθυμον δ,ρπθ
ἐπιμήδιον δ,ιθ
ἐπιπακτίς δ,ρθ
ἐρέβινθος β,ρκϛ
ἐρείκη α,ρκζ
Ἐρετριὰς γῆ ε,ροα
ἔρια β,πβ
ἔρια κεκαυμένα β,πγ
ἔρινος δ,κθ
ἕρπυλλος γ,μϛ
ἐρυθρόδανον γ,ρξ
ἐρύσιμον β,ρπη
εὔζωμον β,ρο
εὐπατόριον δ,μα
εὐφόρβιον γ,ϟϛ
ἐφήμερον δ,πε
ἔχιδνα β,ιη
ἐχῖνος θαλάττιος β,α
ἐχῖνος χερσαῖος β,β
ἔχιον δ,κζ

Ζ

ζειά β,ρια
ζιγγίβερι β,ρϟ
ζῦθος β,ρθ
ζωμὸς νεαρῶν ἰχθύων β,λε
ζώπισσα α,ϟη

Η

ἡδύοσμον ἄγριον γ,μθ
ἡδύοσμος ἥμερος γ,μα
ἡδύσαρον γ,ρμϛ
ἡδύχρουν α,ο
ἡλιοσκόπιος τιθύμ. δ,ρξε
ἡλιοτρόπιον μέγα δ,ρϟγ
ἡλιοτρόπιον μικρόν δ,ρϟδ
ἡμεροκαλλίς γ,ρλζ
ἡμιονῖτις γ,ρπβ
ἧπαρ αἰγός β,μζ
ἧπαρ αἰθυίας β,ν
ἧπαρ κάπρου β,μη
ἧπαρ κυνὸς λυσσῶντος β,μθ
ἧπαρ ὄνειον β,μβ
ἠριγέρων δ,ϟζ
ἠρύγγιον γ,κδ

Θ

θαλασσόμελι ε,κ
θαλάττιος οἶνος ε,κζ
θαλίκτρον δ,ϟη
θαψία δ,ρνζ
θεῖον ε,ρκδ
θέρμος β,ρλβ
θέρμος ἄγριος β,ρλγ
θηλυπτερίς δ,ρπζ
θλάσπι β,ρπϛ
Θρακίας λίθος ε,ρμζ
θρίδαξ ἀγρία β,ρξϛ
θρίδαξ ἥμερος β,ρξε
θυίτης λίθος ε,ρκδ
θύμβρα γ,μδ
θυμβρίτης οἶνος ε,ξ
θυμελαία δ,ροβ
θυμελαίτης οἶνος ε,πη
θυμίτης οἶνος ε,νθ
θυμοξάλμη ε,κδ
θύμος γ,μδ

Ι

ἴασπις λίθος ε,ρξ
ἰβηρίς α,ρπη
Ἰδαία ῥίζα δ,μδ
ἱερὰ βοτάνη δ,ξα
ἱεράκιον μέγα γ,οβ
ἱεράκιον μικρόν γ,ογ
Ἰνδικόν ε,ρζ
ἰξός γ,ργ
ἴον δ,ρκβ
ἰὸς ξυστός ε,ϟα
ἴονια β,ϛ
ἰὸς σιδήρου ε,ϟγ
ἰὸς σκώληξ ε,ϟβ

Ἰουδαϊκὸς λίθος ε,ρμε
ἰππάκη ϛ,π
ἱππογλώσσον δ,ρλϛ
ἱπποκαμπος β,γ
ἱππολάπαθον ϛ,ρμα
ἱππομάραθρον γ,πϛ
ἱπποτεστίμευ ὄρχις β,κα
ἱπποσέλινον γ,κ
ἵππουρις δ,μϛ,μζ
ἱππόφαες δ,ρξϛ
ἱπποφαιστον δ,ρξγ
ἰξ ἰεῖδος οἶνος ε,ξι
ἰρίνη σύνθεσις α,ξϛ
ἶρις α,α
ἰσάτις ἀγρία ϛ,σιϛ
ἰσάτις ἥμερος ϛ,σιε
ἰσόπυρον δ,ρκα
ἰσσωπίτης οἶνος ε,ν
ἰτέα α,ρλϛ
ἰχθυόκολλα γ,ϙβ

Κ

κάγκαμον α,κγ
κάχρυ γ,π
καδμεία ε,πδ
κακαλία δ,ρκγ
καλαμάγρωστις δ,λα
καλαμίνθη γ,μγ
καλαμινθίτης οἶνος ε,ξϛ
κάλαμος α,ιζ,ριδ
καμίνου γῆ ε,ροθ
καμπαὶ ϛ,ξδ
κανθαρίδες ϛ,ξε
κάνναβις ἀγρία γ,ρξϛ
κάνναβις ἥμερος γ,ρξε
καπνὸς δ,ρι
κάππαρις β,σδ
κάρδαμον β,ρπε
καρδάμωμον α,ε
καρκῖνος β,ιβ
κάρος γ,ξϛ
κάρυα βασιλικὰ α,ροη
κάρυα Ποντικὰ α,ροθ
κασσία α,ιβ
κάστανα α,ρμε
κάστορος ὄρχις β,κϛ
καταναγκη δ,ρλδ
κατορχίτης οἶνος ε,μα
καττυματα ϛ,ϙα
καύκαλις ϛ,ρξθ
κέγχρος β,ρθ
κεδρινος οἶνος ε,με
κεδρίτης οἶνος ε,μζ
κέδρος α,ρα
κενταύρειον μέγα γ,ϛ
κενταύρειον μικρὸν γ,θ
κέρας ἐλάφου ϛ,ξγ
κεράσια α,ρνζ
κεράτια α,ρνη
κιτρίτης οἶνος ε,νδ
κέστρον δ,α
κηκὶς α,ρμϛ
κηπαία γ,ρξη
κηρὸς ϛ,ρι
κίκι δ,ρξδ
Κιμωλία γῆ ε,ροϛ

κιννάβαρι ε,ρθ
κινναμώμινον α,οδ
κιννάμωμον α,μγ
κιρκαία γ,ρλδ
κίρσιον δ,ριθ
κίσσηρις ε,ρκε
κισσὸς ϛ,σι
κίστος α,ρκϛ
κληματίνη τέφρα ε,ρλε
κληματὶς δ,ζ
κληματῖτις δ,ρπϛ
κλινοπόδιον γ,ρθ
κλύμενον δ,ιγ
κνίδελαιον α,μγ
κνίκελαιον α,μδ
κνῖκος δ,ρζ
κόκκος βαφικὴ δ,μη
κοκκυμηλέα α,ροδ
κόλλα γ,ϙα
κολόκυνθα ϛ,ρξϛ
κολοκυνθὶς δ,ροη
Κολχικὸν δ,πδ
κόμαρος α,ροε
κονδρίλλη ϛ,ρξα
κοιλία τῆς συκῆς α,ρπϛ
κόνυζα γ,ρλϛ
κοράλλιον ε,ρλθ
κόρεις ϛ,λϛ
κόρις γ,ροδ
κορυδαλλὸς β,ϙθ
κόριον γ,οα
κορωνόπους β,ρνη
κόστος α,ιε
κοτυληδὼν δ,ϙβ,ϙγ
κυβαρίδες ϛ,λζ
κῦρμι β,ρι
κοχλία β,ια
κράμβη β,ρμϛ
κράμβη θαλασσία β,ρμη
κράμβη ἀγρία ϛ,ρμζ
κρανία α,ροβ
κραταιόγονον γ,ρλθ
κριθὴ ϛ,ρη
κρίθμον ϛ,ρνζ
κρίμνον ϛ,ρϛ
κρίνον γ,ριϛ
κρόκινον α,ξδ
κροκοδείλιον γ,ιϛ
κροκόμαγμα α,κϛ
κρόκος α,κε
κρόμμυον ϛ,ρπα
κύαμος Αἰγύπτιος β,ρκη
κύαμος Ἑλληνικὸς ϛ,ρκζ
κύανος ε,ρϛ
κυδώνια α,ρξ
κυδωνίτης οἶνος ε,κη
κυκλάμινος ϛ,ρζδ,ρζε
κύμινον ἄγριον γ,ξθ
κύμινον ἥμερον γ,ξη
κυνόγλωσσον δ,ρκθ
κυνοκράμβη δ,ρζϛ
κυνόσβατον α,ρκγ
κυπαρισσίας τιθύμ. δ,ρξε
κυπάρισσος α,ρβ
κύπειρος α,δ

κυπρίνου σύνθεσις καὶ σκευασία α,ξε
κύπρος α,ρκδ
κύρηκες ϛ,ο
κύτινοι α,ροβ
κύτισος δ,ριγ
κῦφι α,κδ
κωβιὸς ϛ,λϛ
κώνειον δ,οθ

Λ

λαγωὸς θαλάσσιος ϛ,κ
λαγωὸς χερσαῖος ϛ,κα
λάγωπυς δ,ιζ
λάδανον α,ρκη
λαθυρὶς δ,ρξζ
λαμψάνη ϛ,ρμϛ
λάπαθον ϛ,ρμ
λειμώνιον δ,ιϛ
λειχὴν δ,ϛγ
λειχῆνες ἵππων ϛ,με
λεοντοπέταλον γ,ρμ
λεοντοπόδιον δ,ρλα
λεπίδιον ϛ,ση
λεπὶς ε,πθ
λεπὶς στομώματος ε,ζ
λευκάκανθα γ,κϛ
λευκὰς γ,ριγ
λευκὴ α,ρθ
λευκόιον γ,ρλη
Λημνία γῆ ε,ριδ
λίβανος α,πα
λιβάνου μάννα α,πδ
λιβάνου φλοιὸς α,πϛ
λιβανωτὶς γ,πζ,πθ
λιβανωτοῦ αἰθάλη α,πδ
λιθὺς ῥητίνης α,ϙδ
λιθὺς ἐκ σμύρνης, ῥητίνης, καὶ στύρακος α,πε
λιγυστικὸν γ,ιη
λιθάργυρος ε,ρϛ
λιθόκολλα ε,ρξδ
λίθος ἀετίτης ε,ρξα
λίθος αἱματίτης ε,ρμδ
λίθος ἀλαβαστρίτης ε,ρνγ
λίθος ἀμίαντος ε,ρμϛ
λίθος Ἀράβικος ε,ρμθ
λίθος Ἄσιος ε,ρμβ
λίθος Γαγάτης ε,ρμϛ
λίθος γαλακτίτης ε,ρν
λίθος γεώδης ε,ρξθ
λίθος Θρακίας ε,ρμζ
λίθος θυίτης ε,ριδ
λίθος ἴασπις ε,ρξ
λίθος Ἰουδαϊκὸς ε,ρνε
λίθος μαγνήτης ε,ρμη
λίθος μελιτίτης ε,ρνα
λίθος Μεμφίτης ε,ρνη
λίθος μόροχθος ε,ροβ
λίθος ὀστρακίτης ε,ρξε
λίθος ὀφίτης ε,ρξϛ
λίθος πυρίτης ε,ρμγ
λίθος Σάμιος ε,ροη
λίθος σάπφειρος ε,ρξζ
λίθος σεληνίτης ε,ρνθ
λίθος σμύρις ε,ρξϛ
λίθοι σπόγγων ε,ρξγ

λίθος

λιθος χιστός ο,ρμθ
λιθος Φρυγιος ο,ρμα
λιθοσπερμον γ,ρι
λιποζεσις δ,ρλα
λιον β,ρκε
λιχ͂ιτις γ,ρξ, α,ρξθ
λυγκειον β,φ
λυκιον α,ρλϛ
λυκοψις δ,κθ
λυσιμάχιον δ,γ
λυχνις ἀγρία γ,ρμ
λυχνις ςεφανωματική γ,ρμδ
λωίρς α,ρπα
λωτος ἄγριος δ,ειβ
λωτος Αἰγυπτιος δ,ρμδ
λωτος ημερος δ,ρμε

Μ

μαγνήτης λίθος ο,ρμα
μαγυδαρις ϛ,λα
μάκερ α,ρι
μαλάβαθρον α,ϛ
μαλάβαθρον α,ϛ
ἐκ μαλαβάθρου οἶνος ο,ξζ
μαλάχη β,ρμδ
μανδραγόρας δ,ος
μανδραγορείτης οἶνος [illegible]
μαραθρίτης οἶνος [illegible]
μάραθρον γ,ξ
μάρον [illegible]
μαςιχέλαιον α,μ
Μεγαλεῖον α,ξθ
μέλαν ο,ρπγ
μελανθίλαιον α,μϛ
μελάνθιον γ,ρπγ
μελαντηρία ο,ρπ
μέλι β,ρα
μέλι Ποντικόν β,ργ
μέλι Σαρδῶον β,ρβ
μελία α,ρι
μελίκρατον ο,ζ
μελίλωτος γ,μ
μελίμηλα α,ρξα
μελισσόφυλλον γ,ρμ
μελιτίτης λίθος ο,ρπ
μελιτίτης οἶνος [illegible]
Μεμφίτης λίθος ο,ρπ
Μενδήσιον α,μϛ
μεσπίλον α,ρξθ, ρο
μεταλλα ο,ρμδ
μηκώνιον δ,ξε
Μηδική α,ρξϛ
μηδική β,ρκζ
μήδιον δ,ξα
μήκων ἀγρία δ,ξε
μήκων ἀφρώδης δ,ξζ
μήκων ἥμερος δ,ξε
μήκων κερατῖτις δ,ξϛ
μήκων ῥοιάς δ,ξδ
μῆλα Ηπειρωτικά α,ρξϛ
μῆλα Περσικά α,ρξδ
μηλέα α,ρξθ
Μηλία γῆ ο,ρπ
μήλινον α,με
μηλόμελι ο,λβ
μῆον α,γ

μίλτος Σινωπική ο,ρπθ
μίλτος τεκτονική ο,ρπθ
μίσυ ο,ρρζ
μολίβδαινα ο,ρ
μολυβδοειδὴς λίθος ο,ρπε
μόλιβδος κεκαυμένος ο,ξθ
μόλυβδος πεπλυμένος ο,ξε
μολίβδου σκωρία ο,ξζ
μορέα α,ρπ
μόροχθος λίθος ο,ρπθ
μόσχος δ,ρμζ
μύακες β,ιζ
μυελοί β,ξα
μύες β,οδ
μυίαγρος β,ογ
μυογάλη β,ογ
μυὸς ὦτα β,ναδ
μυρίκη α,ρπ
μυριόφυλλον δ,ρπ
μυρρίς δ,ρος
μυρσινέλαιον α,μ
μυρσίνη α,ρπ
μυρσίνη ἀγρία δ,ρμ
μυρσινίτης οἶνος ο,λζ
μυρτίδανον α,ρος
μυρτίτης οἶνος ο,λϛ
μύρων σύνθεσις α,μβ
μώλυ γ,ρδ

Ν

νάρδινον μύρον α,μ
νάρδος α,ϛ
νάρδος Κελτική α,ζ
νάρδος ὀρεινή α,η
ἐκ νάρδου ἀγρίας οἶνος ο,ξθ
ἐκ νάρδου Κελτικῆς οἶνος ο,ξζ
ἐκ νάρδου Συριακῆς οἶνος ο,ξζ
νάρθηξ γ,ξα
νάρκη β,ιζ
ναρκίσσινον α,ξγ
νάρκισσος δ,ρξα
νάσταυρον α,ρμβ
νάφθα α,ρπ
νεκταρείτης οἶνος ο,ξϛ
νέρμον δ,ρκδ
νίτρον ο,ρπλ
νίτρου ἀφρός ο,ρλα
νυμφαία γ,ρμ, ρμθ

Ξ

ξάνθιον δ,ρλα
ξίφιον δ,κ
ξυρίς δ,ρϛ
ξυσὸς ἰός ο,λα

Ο

ὀθόννα β,ρνγ
οἰνάνθη γ,ρλθ, α,ξε
οἰνάνθινον α,ϛ
οἰνάνθινος οἶνος ο,λγ
οἰνόμελι ο,ιϛ
οἶνος ἀβροτονίτης ο,ξθ
οἶνος ἀδιάφθορος ο,ργ
οἶνος ἀκορίτης ο,ογ
οἶνος ἀλοινάνθινος ο,ιϛ
οἶνος ἀνάνθινος ο,ει
οἶνος ἀπίτης ο,λβ
οἶνος ἀρωματίτης ο,ξδ

οἶνος ἀψινθίτης ο,μϛ
οἶνος ἀσαρίτης ο,ξθ
οἶνος ἀσφοδελίτης ο,ξδ
οἶνος βυνίτης ο,ξϛ
οἶνος γλυκυρρίζίτης ο,ξθ
οἶνος δαυκίτης ο,ξθ
οἶνος δικταμνίτης ο,ξζ
οἶνος ἑλελισφακίτης ο,ξε
οἶνος ἐλλεβορίτης ο,ηβ
οἶνος θαλάττιος ο,κζ
οἶνος θυμβρίτης ο,ξ
οἶνος θυμελαίτης ο,ξη
οἶνος θυμίτης ο,ξθ
οἶνος ἐξ ἴρεως ο,ξδ
οἶνος καλαμινθίτης ο,ξθ
οἶνος κεδρίτης ο,ξε
οἶνος κεδρινος ο,ξγ
οἶνος κεδρίτης ο,ξζ
οἶνος κεδρίτης ο,ξδ
οἶνος κονυζίτης ο,ξγ
οἶνος κυδωνίτης ο,μ
οἶνος ἐκ μαλαβάθρου ο,ξζ
οἶνος μανδραγορείτης ο,πε
οἶνος μαραθρίτης ο,ξθ
οἶνος μελιτίτης ο,μ
οἶνος μυρσινίτης ο,λζ
οἶνος μυρτίτης ο,λϛ
οἶνος ἐκ νάρδου ἀγρίας ο,ξθ
οἶνος ἐκ νάρδου Κελτικῆς ο,ξζ
οἶνος ἐκ νάρδου Συριακῆς ο,ξζ
οἶνος νεκταρείτης ο,ξθ
οἶνος οἰνάνθινος ο,λγ
οἶνος ὀριγανίτης ο,ξα
οἶνος πανακίτης ο,ξϛ
οἶνος ἐκ πεπέρεως ο,ξε
οἶνος πισσίτης β,ρμ
οἶνος πρασίτης ο,ξα
οἶνος πτισανίτης ο,μγ
οἶνος ῥοδίτης ο,λα
οἶνος ῥοΐτης ο,λδ
οἶνος σελινίτης ο,ξδ
οἶνος σκαμμωνίτης ο,ξγ
οἶνος σκιλλητικος ο,ξϛ
οἶνος ἐκ σμύρνης ο,ξθ
οἶνος ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς ο,ξδ
οἶνος στοιχαδίτης ο,ξϛ
οἶνος συκομορείτης ο,ξϛ
οἶνος τραγοριγανίτης ο,ξε
οἶνος στροβιλίτης ο,μδ
οἶνος χῖος ο,λη
οἶνος σμυρνίτης ο,λθ
οἶνος ὑσσωπίτης ο,ξ
οἶνος φθόριος ἐμβρύων ο,ξζ
οἶνος φοινικίτης ο,μ
οἶνος χαμαιδρυΐτης ο,ξε
οἶνος χαμελαίτης ο,ξθ
οἶνος χαμαιπιτυΐνος ο,ξ
οἴνων διαφορὰ ἐκ τῆς ἡλικίας ο,ξ
οἴνων δυνάμεις ο,ια
οἴνων ποιότης ἐκ τῆς ἡλικίας ο,ξ
ἐκ τῆς χρόας ο,κ. ἐκ τῆς γεύσεως
καὶ τῶν μεμιγμένων ο,δ
οἴνωπος β,ιδ
ὀλάσιον δ,μ
ὄλυνθοι α,ρπε

ὄλυρα β,ριγ
ὀμφάκιον ε,ϛ
ὀμφακίτης ε,ιβ
ὀμφακόμελι ε,λα
ὄναγρα δ,ρμ
ὄνιτις ὀρειγ. γ,λγ
ὀνοβρυχίς γ,ρα
ὄνοσμα γ,ρμζ
ὄνυξ ϛ,ιγ
ὄνυχες αἰγῶν β,μγ
ὄνυχες ὄνων ϛ,μδ
ὄξαλμη ε,κγ
ὄξος ε,κα
ὄξος σκιλλητικόν ε,κε
ὄξος [illegible] ε,κγ
ὀξυάκανθα α,ρκβ
ὀξύμελι ε,κβ
ὀρεοσέλινον γ,οϛ
ὀριγανίτης οἶνος ε,ξα
ὀρίγανος γ,λβ
ὅρμινον γ,ρμ
ὀρνιθόγαλον β,ρμδ
ὀροβάγχη β,ρμβ
ὄροβος β,ρλα
ὀῤῥὸς γάλακτος β,ος
ὄρυζα β,ριζ
ὄρχις γ,ρμα,ρμβ
ὄστρακα ε,ρμα
ὀστρακίτης λίθος ε,ρξε
ὄστρεα β,μγ
ὦα β,νγ
ὦρον β,ξθ
ὄφεως γῆρας β,ιθ
ὀφίτης λίθος ε,ρξϛ
Π
παγκράτιον β,σβ
παιονία γ,ρμζ
παλίουρος α,ρκα
πάνακες γ,μη
πάνακες Ἀσκληπιοῦ γ,μθ
πάνακες χειρώνειον γ,ν
πανακίτης οἶνος ε,ξϛ
πάπυρος α,ρις
παράλιος τιθύμ. δ,ρξδ
παρθένιον γ,ρνα
παρωνυχία δ,νδ
πεντάφυλλον δ,μβ
ὁ ἐκ πιτυΐνων οἶνος ε,ξζ
πέπερι β,ρπθ
πεπλίς δ,ρξθ
πέπλος δ,ρξη
πέπων β,ρξδ
περικλύμενον δ,ιδ
περιστερεών δ,ξ
περσέα α,ρπζ
πετασίτης δ,ρη
πετροσέλινον γ,οζ
πευκέδανος γ,πβ
πήγανον γ,νβ
πήγανον ἄγριον γ,νγ
πίσσα ξηρά α,ϟζ
πίσσα ὑγρά α,ϟδ
πισσέλαιον α,ϟε
πίσσης ὑγρᾶς λιγνύς α,ϟϛ
πισσίτης οἶνος ε,μη

πιστάκια α,ροζ
[illegible] α,ρ
πιτύα ϛ,ιο
πιτυΐδες α,πζ
πιτυοῦσα δ,ρξϛ
πίτυς α,πϛ
πλάτανος α,ρζ
πλατύφυλλος τιθύμ. δ,ρξε
πνεύμων ἀλώπεκος β,μα
πνεύμων θαλάττιος β,λθ
πνεύμων χοίρειος β,μ
Πνιγῖτις γῆ ε,ροζ
πολεμώνιον δ,η
πόλιον γ,ριδ
πολύγαλον δ,ρμβ
πολυγόνατον δ,ϛ
πολύγονον ἄρρεν δ,δ
πολύγονον θῆλυ δ,ε
πολύκνημον γ,ρα
πολυπόδιον δ,ρπα
πομφόλυξ ε,πε
πορφύρα β,δ
ποταμογείτων δ,ρα
ποτήριον γ,ιζ
πράσιον γ,ρθ
πρασίτης οἶνος ε,ξο
πράσον β,ροθ
πρῖνος α,ρμδ
πρόπολις β,πε
πταρμική β,ρμθ
πτελέα α,ρια
πτέρις δ,ρπϛ
πυκνόκομον δ,ροϛ
πύρεθρον γ,πϛ
πυρίτης λίθος ε,ρμγ
πυροί β,ρζ
Ρ
ῥᾶ γ,β
ῥάμνος α,ρθ
ῥαφανέλαιον α,μα
ῥαφανίς β,ρλζ
ῥαφανὶς ἀγρία β,ρλη
ῥητίνη α,πζ
ῥητινίτης οἶνος ε,μγ
ῥίζα ἰδαία δ,μδ
ῥίζα ῥοδία δ,με
ῥόα α,ρνα
ῥόδα α,ρλ
ῥοδίδες α,ρλα
ῥόδινον α,νγ
ῥοδίτης οἶνος ε,λε
ῥοΐτης οἶνος ε,λδ
ῥοῦς α,ρμζ
ῥύπος βαλανείων α,λδ
ῥύπος γυμνασίων α,λϛ
ῥύπος ἐκ τῆς παλαίστρας α,λε
Σ
σαγαπηνόν γ,ϟα
σάκχαρον β,ρδ
σαλαμάνδρα β,ξζ
Σαμία γῆ ε,ροβ
Σάμιος λίθος ε,ρογ
σαμψύχινον α,να
σανδαράχη ε,ρμβ
σαπρότης ξύλου α,ροϛ

σάπφειρος λίθος ε,ρνζ
σάμψυχον γ,μζ
σαρκοκόλλα γ,ϟ
σατύριον γ,ρμγ
σατύριον ἐρυθρόνιον γ,ρμδ
σαύρα β,ξθ
σεληνίτης λίθος ε,ρνθ
σελινίτης οἶνος ε,νδ
σέλινον γ,οδ
Σεληνουσία γῆ ε,ροε
σέρις β,ρξ
σέσελι Αἰθιοπικόν γ,ξα
σέσελι Μασσαλεωτικόν γ,ξ
σέσελι Πελοποννησιακόν γ,ξβ
σηπία β,κγ
σησαμοειδὲς μέγα δ,ρμϛ
σησαμοειδὲς μικρόν δ,ρμζ
σήσαμον β,ρκα
σήψ ϛ,ο
σιδηρῖτις δ,λγ,λδ,λε
σιδήρου ἰός ε,ϟγ
σιδήρου σκωρία ε,ϟδ
σίδια α,ργ
σίκυς ἄγριος δ,ρνδ
σίκυς ἥμερος β,ρξγ
σίλυβον δ,ρνθ
σίλφη ϛ,λα
σίλφιον γ,πδ
σιναπέλαιον α,μζ
σίνηπι β,ρπδ
Σινωπικὴ μίλτος ε,ρια
σίον δ,ρνδ
σίσαρον β,ρλθ
σισύμβριον β,ρνε,ρνϛ
σίσων γ,ξδ
σκαμμωνίτης οἶνος ε,πγ
σκαμμωνία δ,ροα
σκάνδιξ β,ρξζ
σκίγκος β,ξα
σκίλλα β,ρϛ
σκιλλητικὸν ὄξος ε,κε
σκιλλητικὸς οἶνος ε,κϛ
σκολόπενδρα β,ιϛ
σκόλυμος γ,ιϛ
σκόρδιον γ,ριε
σκόροδον ὀφιοσκόροδον β,ρπγ
σκόροδον β,ρπβ
σκορπιοειδὲς δ,ρϟ
σκόρπιος θαλάττιος β,ιδ
σκορπίος χερσαῖος β,ιγ
σκώληξ ἰός ε,ϟβ
σκωρία ἀργύρου ε,ρα
σκωρία μολύβδου ε,ϟζ
σκωρία σιδήρου ε,ϟδ
σμηκτίδες β,λ
σμῖλαξ β,ροϛ,δ,ρμ
σμῖλαξ λεία δ,ρμα
σμῖλαξ τραχεῖα δ,ρμβ
σμύρις λίθος ε,ρξϛ
σμύρνα α,οζ
σμύρνα Βοιωτική α,οη
ὁ ἐκ σμύρνης οἶνος ε,ξο
σμύρνιον γ,οθ
σόγχος β,ρνθ
σούσινον α,ξβ

σπαργάν

σπαργάνιον δ,κα
σπάρτιον δ,ρνε
σπόγγοι ε,ρλη
σπόγγων λίθοι ε,ρξγ
σταλὶ α,ογ
σταφὶς ε,δ
σταφὶς ἀγρία δ,ρνϛ
σταφυλὴ ε,ιγ
σταφυλῖνος γ,νθ
στάχυς γ,ρια
στέαρ ϐ,πϛ
στέαρ βόειον ϐ,πθ
στέαρ πῶς ἀρωματίζεται β,ζα
στέαρ πῶς ἀμψυχίζεται ϐ,ζϐ
στέαρ ταύρειον, παρδάλειον, καὶ λεόντειον ϐ,ζ
στέαρ τράγειον, καὶ προβάτειον, καὶ ἐλάφειον ϐ,ππ
στέαρ ὕειον καὶ ἄρνειον ϐ,πζ
στέαρ χήνειον καὶ ὀρνίθειον ϐ,ζγ
στέατος δύναμις β,ζδ
στίμμι ε,ζθ
στοιχαδικὸν ὄξος ε,ογ
στοιχαδίτης οἶνος ε,μϐ
στοιχὰς γ,λα
στοιβὴ δ,ιβ
στομώματος λεπὶς ε,ζ
στρατιώτης δ,ρϐ
στρατιώτης χιλιόφυλλος δ,ργ
στροβιλίτης οἶνος ε,μδ
στρόβιλος α,ση
στρούθιον ϐ,ρξγ
στρύχνον ἁλικάκαβον δ,οβ
στρύχνον μανικόν δ,οδ
στρύχνον ὑπνωτικόν δ,ογ
στρύχνος δ,οα
στυπτηρία ε,ρκγ
στύραξ α,οθ
συκῆ ἀγρία α,ρπδ
συκομορίτης οἶνος ε,μϐ
συκόμορον α,ρπα
σῦκον α,ρπγ
σῦκον ἐν Κύπρῳ α,ρπϐ
σύμφυτον πετραῖον δ,θ,ι
σφονδύλιον γ,πζ
σχινέλαιον α,ν
σχίνου ῥητίνη α,ζ
σχίνινος οἶνος ε,λη
σχῖνος α,πθ
σχιστὸς λίθος ε,ρμδ
σχοῖνος α,ιϛ,πδ.δ,ϛ
σῶρυ ε,ρκθ

Τ

[illegible] μόλιβδος ε,ρκϐ

τελλίναι ϐ,ε
τερμίνθινος οἶνος ε,λθ
τέρμινθος α,ϟα
τέττιγες ϐ,ος
τεύκριον γ,ρια
τεῦτλον β,ρμθ
τέφρα κληματίνη ε,ρλε
τηλέφιον ϐ,σιζ
τήλεως ἄλευρον ϐ,ρκδ
τήλινον α,νζ
τιθύμαλλος θῆλυς δ,ρξε
τιθυμάλλων ἑπτὰ εἴδη δ,ρξε
τορδύλιον γ,ξγ
τραγάκανθα γ,κγ
τράγιον δ,μθ
τραγοπώγων ϐ,ρογ
τραγοριγανίτης οἶνος ε,νε
τραγορίγανος γ,λε
τράγος ϐ,ρκ. δ,να
τρίβολος δ,ιε
τρίγλαι ϐ,κδ
τριπόλιον δ,ρλε
τρίφυλλον γ,ρκγ
τριχόμανες δ,ρλζ
τρὺξ ε,ρλϐ
τρυγὼν θαλασσία ϐ,κβ
τυρὸς νεαρὸς ϐ,οθ
τύφη γ,ρλγ
ὑάκινθος δ,ξγ
ὕδνον β,ρνα
ὑδράργυρος ε,ρι
ὑδρόμηλον ε,λ
ὑδροπέπερι ϐ,ρξα
ὕδωρ ε,ιη
ὕδωρ θαλάσσιον ε,ιθ
ὑοσκύαμος δ,ξθ
ὑπερικόν γ,ροα
ὑπήκοον δ,ξη
ὑποκιστίς α,ρκζ
ὕσσωπος γ,λ

Φ

φακὸς ϐ,ρκθ
φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων δ,πη
φαλάγγιον γ,ρκϐ
φάλαρις γ,ρμθ
φασίολος ϐ,ρλ
φηγὸς α,ρμδ
φθόριος ἐμβρύων οἶνος ε,οζ
φιλλυρέα α,ρκε
φθεῖρες ϐ,ιγ
φλόμος δ,ρδ
φοίνικες Θηβαϊκαὶ α,ρμθ
φοινικίτης οἶνος ε,μα
φοῖνιξ α,ρμη.δ,μγ
φοῖνιξ ἐλάτη α,ρν
φοῦ α,ι
Φρύγιος λίθος ε,ρμα
φῦκος θαλάσσιον δ,ϟ
φυλλῖτις γ,ρια
φύλλον γ,ρμε
φύτευμα δ,ρλ

Χ

χαλβάνη γ,ϟζ
χάλκανθος ε,ρκδ
χαλκῖτις ε,ρκε
χαλκὸς κεκαυμένος ε,πζ
χαλκοῦ ἄνθος ε,πη
χαμαιάκτη δ,ροε
χαμαιδάφνη δ,ρμθ
χαμαιδρυΐτης οἶνος ε,να
χαμαίδρυς γ,ρϐ
χαμαικισσὸς δ,ρκϛ
χαμαιλεαίτης οἶνος ε,νθ
χαμαιλεύκη δ,ρκζ
χαμαιπιτυΐτης οἶνος ε,νϛ
χαμαιλέων λευκὸς γ,ι
χαμαιλέων μέλας γ,ια
χαμαίπιτυς γ,ροε,ροϛ
χαμαισύκη δ,ρο
χαμελαία δ,ροϐ
χελιδόνιον β,σια
χελιδόνιον μικρόν β,σιϐ
χελιδών β,ξ
χῆμαι ϐ,ζ
Χία γῆ ε,ροδ
χολὴ β,ζϛ
χόνδρος β,ρκ
χρυσάνθεμον δ,ση
χρυσόγονον δ,νϛ
χρυσοκόλλα ε,ρδ
χρυσοκόμη δ,νε

Ψ

ψευδοβούνιον δ,ρκε
ψευδοδίκταμνον γ,λδ
ψιμμύθιον ε,ργ
ψύλλιον δ,ο
ψωρικόν ε,ρκϛ

Ω

ὤκιμον α,νθ
ὠκιμοειδὲς δ,κη
ὤκιμον ϐ,ροα
ὠμοτάριχος β,λγ
ᾠὸν β,νδ
ᾠοῦ λευκὸν β,νε
ὤχρα ε,ρη

INDEX EORVM QVAE LIBRIS V. *de materia Medica continentur. Prior numerus librum, posterior caput indicat.*

Abiga 3,175,176
Abortiuum vinum 5,27
Abrotonini confectio 1,60
ex Abrotono vinum 5,62
Abrotonum 3,29
Absinthites vinum 5,49
Absinthium 3,26
Absinthium marinum 3,27
Absinthium Santonicū 3,28
Acacalis 1,118
Acacia 1,133
Acantha 3,19
Acantha syluestris 3,20
Acanthium 3,18
Acetum 5,21
Acetum scillinum 5,25
Acetum stœchadites 5,54
Achillea 4,36
Acinus 3,50
Aconitum 4,77,78
Acorites vinum 5,73
Acorum 1,2
Adarces 5,137
Adeps 2,86
Adeps anserinus & gallinaceus 2,93
Adeps quomodo lampsuchi odore imbuatur 2,92
Adeps suillus & vrsinus 2,87
Adeps taurinus, pátherinus, & leoninus 2,90
Adiantum 4,136
Adipum vis 2,94
Ægilops 4,139
Æris flos 5,88
Æris squama 5,89
Ærugo rasilis 5,91
Ærugo scolecia 5,92
Æs vstum 5,87
Æthiopis 4,105
Aetitès lapis 5,161
Agallochum 1,21
Agaricum 3,1
Ageratum 4,59
Alabastrites lapis 5,153
Alcea 3,164
Alcyonium 5,136
Alga 4,100
Alisma 3,169
Allium 2,182
Aloe 3,25
Alsine 4,87
Althæa 3,163
Alumen 5,123
Alypum 4,180
Alysson 3,105
Amaracinum 1,68
Ambrosia 3,119
Amiantus lapis 5,156
Ammi 3,70
Amomum 1,14
Ampelitis terra 5,181
Ampeloprason 2,180
Amurca 1,134
Amygdalæ 1,176
Amylum 2,123
Anagallis 2,209
Anagyris 3,167
Anchusa 4,23,24,25
Androsaces 3,150
Androsæmon 3,173
Anemone 2,207
Anethini compositio 1,63
Anethinum vinum 5,75
Anethum 3,67
Anguium senecta 2,19
Anisum 3,65
Anonis 3,21
Anthemis 3,154
Anthyllis 3,153
Antipathes 5,140
Antirrhinon 4,133
Antispodia 5,86
Aparine 3,104
Aphaca 2,178
Apiastrum 3,118
Apios 4,179
Apite vinum 5,38
Apium 3,74
Apium palustre 3,75
Apocynon 4,81
Apollinaris herba 4,69
Aqua 5,18
Aqua marina 5,19
Aqua mulsa 5,17
Arabicus lapis 5,149
Aranea 2,68
Arbutus 1,175
Arcion 4,107
Arction 4,106
Arena 5,167
Argemone 2,208
Argenti scoria 5,101
Argenti spuma 5,102
Argentum viuum 5,110
Arisarum 2,198
Aristolochia Clematitis 3,6
Aristolochia longa 3,5
Aristolochia rotunda 3,4
Armeniaca 1,165
Armenium 5,105
Aromatites vinum 5,64
Aron 2,197
Arsenicum 5,121
Artemisia 3,127
Artemisia tenuifolia 3,128
Arundo 1,114
Asarites vinum 5,68
Asarum 1,9
Asclepias 3,106
Ascyron 3,174
Asius lapis 5,142
Aspalathus 1,19
Asparagus 2,152
Asphodelus 2,199
Asplenon 3,145
Aster Atticus 4,120
Astragalus 4,62
Athera 2,116
Atractylis 3,103
Atramentum librarium 5,184
Atramétum metallicum 5,118
Atramentum sutorium 5,114
Atriplex 2,146
Auena 2,116
Auricula muris 2,214
Auripigmentum 5,121

B.

Baccharis 3,51
Balaustium 1,154
Ballote 3,117
Balsamum 1,18
Barbula hirci 2,173
Bdellium 1,80
Beta 2,149
Beta syluestris 4,16
Bitumen 1,99
Blatta 2,38
Blitum 2,143
Botrys 3,130

Brassica

Brassica 2,146
Brassica marina 2,148
Brassica sylvestris 2,147
Britannica 4,2
Bromus 4,140
Buccina 2,5
Buglossum 4,128
Bulbus esculentus 2,200
Bulbus vomitorius 2,201
Bunias 2,136
Bunites vinum 5,56
Bunium 4,124
Buphthalmum 3,156
Buprestis 2,66
Butyrum, & eius fuligo 2,81

C

Cacalia 4,123
Cachry 3,88
Cadmia 5,84
Cæpa 2,181
Cæruleum 5,106
Calamintha 3,43
è Calamintha vinum 5,62
Calamus odoratus 1,17
Calx viva 5,133
Cancri 2,12
Cancamum 1,23
Cannabis sativa 3,165
Cannabis sylvestris 3,166
Cantharides 2,65
Capnos 4,110
Capparis 2,204
Cardamomum 1,5
Carduus 3,16
Caries lignorum 1,112
Carum 3,66
Caseus recens 2,79
Cassia 1,12
Castaneæ 1,145
Castorium 2,26
Catanance 4,134
Catorchites vinum 5,41
Caucalis 2,169
Cedrinum vinum 5,45
Cedrites vinum 5,47
Cedrus 1,105
Centaurium maius 3,8
Centaurium minus 3,9
Cepæa 3,168
Cera 2,105
Cerasia 1,157
Cerebrum gallinarum 2,53
Cerussa 5,103
Cestrites vinum 5,54
Chalcitis 5,115
Chamæ 2,9
Chamæacte 4,175
Chamæcissus 4,126
Camædaphne 4,149
Chamædryites vinum 5,51
Chamæleon albus 3,10
Chamæleon niger 3,11
Chamæpeuce 4,127
Chamæpityinū vinum 5,80
Chamæpitys 3,175
Chamæsyce 4,170
Chamelæa 4,172
Chamelaites vinum 5,79
Chelidonia 2,211
Chelidonia minor 2,212
Chia terra 5,174
Chondros 2,118
Chrysanthemon 4,58
Chrysocolla 5,104
Chrysocome 4,55
Chrysogonon 4,56
Cicadæ 2,56
Cicer 2,126
Cicuta 4,79
Cimices 2,36
Cimolia terra 5,176
Cinis sarmentitius 5,135
Cinnabari 5,109
Cinnamomum 1,13
Cinnamominum oleum 1, 74
Cionia 2,6
Circæa 3,134
Cirsium 4,119
Cistus 1,126
Clematis 4,7
Clematitis 4,182
Clinopodium 3,109
Clymenon 4,13
Cnicus 4,190
Coagulum 2,85
Coccum tinctile 4,48
Cochlea 2,11
Colchicum 4,84
Colocynthis 4,178
Colymbades olivæ 1,139
Condrylla 2,161
Conyza 3,136
è Conyza vinum 5,63
Corallium 5,139
Coriandrum 3,71
Coris 3,174
Cornu cervi 2,63
Cornus 1,172
Cos 5,168
Coronopus 2,158
Costus 1,15
Coronea 1,160
Cratæogonum 3,139
Crimnon 2,112
Crithmon 2,157
Crocini confectio 1,64
Crocodilium 3,13
Crocomagma 1,26
Crocum 1,25
Cucumis sativus 2,163
Cucumis sylvestris 4,154
Cucurbita 2,162
Cuminum sativum 3,68
Cuminum sylvestre 3,69
Cupressus 1,102
Curmi 2,110
Cyanus 5,106
Cyclaminus 2,194,195
Cydonites vinum 5,28
Cynocrambe 4,192
Cyparissias tithym. 4,165
Cyperus 1,4
Cyphi 1,24
Cyprini spissamētum ac præparatio 1,65
Cyprus 1,124
Cytini 1,152
Cytisus 4,113

D

Daphnoides 4,148
Daucites vinum 5,70
Daucus 3,83
Delphinium 3,84,85
Dendroides 4,165
Dictamnites vinum 5,57
Dictamnum 3,37
Dictamnum Creticum 3,39
Diphryges 5,120
Dipsacus 3,13
Dorycnion 4,75
Draba 2,187
Draco marinus 2,15
Dracunculus siue Dracontiū 2,196
Dryopteris 4,189

E

Ebenus 1,129
Ebur 2,61
Echinus marinus 2,1
Echinus terrestris 2,2
Echion 4,17
Elæomeli 1,37
Elaphoboscon 3,80
Elaterium 4,155
Elatine 4,40
Elatini confectio 1,54
Elichryson 4,57
Elleborites vinum 5,82
Empetrum 4,181
Ephemerum 4,85
Epimedium 4,19
Epipactis 4,109
Epithymum 4,179
Equisetum 4,46,47
Eretria terra 5,171
Erica 1,117
Erinus 4,29
Eruca 2,170
Erucæ 2,64
Eruum 2,131
Eryngium 3,24
Erysimon 2,188
Eupatorium 4,41
Euphorbium 3,96

F

Faba Ægyptia 2,128
Faba Græca 2,127
Fabrilis rubrica 5,112
Fæx 5,132
Fagus 1,144
Fel 2,96
Ferri recremētum seu scoria 5,94
Ferrugo 5,95

Ferula

Ferula 3,91
Festuca 4,139
Fibri testes 2,16
Fici 1,183
Ficus Cypria 1,182
Ficus syluestris 1,184
Filicula 4,188
Filix 4,186
Filix fœmina 4,187
Fimus 2,98
Flos æris 5,88
Flos salis 5,119
Fœniculus 3,81
Fœnigræci farina 1,124
Fornacum terra 5,179
Fraxinus 1,108
Fucus marinus 4,100
Fuligo ex myrrha, resina & styrace 1,85
Fuligo pictoria 5,182
Fumaria 4,110
Fungi 4,83
G
Gagates lapis 5,146
Galactites lapis 5,150
Galbanum 3,97
Galerita 2,59
Galiopsis 4,95
Galla 1,146
Gallinæ 2,52
Gallium 4,96
Garum 2,34
Genitale cerui masculi 2,43
Gentiana 3,3
Geodes lapis 5,169
Geranium 3,131
Gingidium 2,167
Gith 3,93
Glandes 1,145
Glastus 2,215
Glaucium 3,100
Glaux 4,141
Gleucini compositio 1,67
Glutinum 3,101
Glycyrrhiza 3,7
Gnaphalium 3,132
Gobius 2,32
Gramen 4,30
Gramen arundinaceum 4,31
Gramen Parnassium 4,32
Grossi 1,185
Gypsum 5,134
H
Hæmatites lapis 5,144
Halimus 1,120
Hammoniacum 3,98
Hastula regia 2,199
Hedera 2,210
Hedera humi repens 4,126
Hedychroon 1,70
Hedysarum 3,146
Helenium 1,27
Helenium Ægyptium 1,28
Heleoselinum 3,75
Helioscopius tith. 4,165
Heliotropium magnũ 4,193
Heliotropium paruum 4,194
Helleborum album 4,150
Helleborum nigrum 4,151
Helxine 4,39,86
Hemerocallis 3,137
Hemionitis 3,152
Hepar asininum 2,42
Hierabotane 4,61
Hieracium magnum 3,72
Hieracium paruum 3,73
Hippace 2,80
Hippocampus 2,5
Hippolapathum 2,141
Hippomarathrum 3,82
Hippophaës 4,162
Hippophæston 4,163
Hippopotami testiculus 2,25
Hipposelinum 3,78
Hirundo 2,60
Holostium 4,11
Hordeum 2,108
Horminum 3,145
Hyacynthus 4,63
Hydrargyrum 5,110
Hydromelon 5,30
Hydropiper 2,191
Hyoscyamus 4,69
Hypecoon 4,68
Hypericum 3,171
Hypocistis 1,127
Hypoglosson 4,132
Hyssopites vinum 5,50
Hyssopus 3,30
I
Iaspis 5,160
Iberis 2,188
Ichthyocolla 3,102
Iecur aprinum 2,40
Iecur canis rabidi 2,49
Iecur caprinum 2,47
Iecur mergi 2,50
Ilex 1,144
Indicum 5,107
Irini spissamentum 1,66
ex Iride vinum 5,65
Irio 2,188
Iris 1,1
Isatis satiua 2,215
Isatis syluestris 2,216
Iudaicus lapis 5,155
Iuncus 4,52
Iuncus odoratus 1,16
Iuniperinum vinum 5,46
Iuniperus 1,103
Iusculum recentium piscium 2,35
L
Labrusca 5,2
Lac 2,75
Lac muliebre 2,78
Lac schistum 2,77
Lacerta 2,69
Lacryma oleæ Æthiopicæ 2,141
Lactariæ herbæ 4,165
Lactuca satiua 2,165
Lactuca syluestris 2,166
Ladanum 1,128
Lagopus 4,17
Lampsana 2,142
Lanæ 2,82
Lanæ vstæ 2,83
Lapathum 2,140
Lapides spongiarum 5,163
Lapis aëtites 5,161
Lapis alabastrites 5,153
Lapis amiantus 5,156
Lapis Arabicus 5,149
Lapis Asius 5,142
Lapis Gagates 5,146
Lapis galactites 5,150
Lapis geodes 5,169
Lapis hæmatites 5,144
Lapis ialpis 5,160
Lapis Iudaicus 5,155
Lapis magnes 5,148
Lapis Melitites 5,151
Lapis Memphites 5,158
Lapis morochthus 5,152
Lapis ophites 5,162
Lapis ostracites 5,165
Lapis Phrygius 5,141
Lapis pyrites 5,143
Lapis Samius 5,173
Lapis sapphirus 5,157
Lapis scissilis 5,145
Lapis selenites 5,159
Lapis smyris 5,166
Lapis Thracius 5,147
Lapis thyites 5,154
Lathyris 4,167
Laurus 1,106
Laurus Alexandrina 4,147
Lemnia terra 5,113
Lens 2,129
Lenticula palustris 4,88
Lentiscinum vinum 5,38
Lentiscus 1,89
Leontopetalum 3,110
Leontopodion 4,131
Lepidium 2,205
Lepus marinus 2,20
Lepus terrestris 2,21
Leucacantha 3,22
Leucas 3,113
Leucoïon 3,138
Libanotis 3,87
Libanotis coronaria 3,89
Lichen 4,53
Lichenes equorum 2,45
Ligusticum 3,58
Lilium 3,116
Linum 2,125
Limonium 4,16
Linozostis 4,191
Lithocolla 5,164
Lithospermon 3,158
Lixiuium ficus 1,186
Locustæ 2,57

Lolium

Lolium 2,122
Lonchitis 3,161,162
Lotus 1,171
Lotus Ægyptia 4,114
Lotus satiua 4,111
Lotus syluestris 4,112
Lupinus 2,132
Lupinus syluestris 2,133
Lychnis coronaria 3,114
Lychnis syluestris 3,115
Lycium 1,132
Lycopsis 4,26
Lyncurium 2,100
Lysimachia 4,3

M

Macer 1,110
Mænæ 2,31
Magnes 5,148
Mala Epirotica 1,162
Mala Persica 1,164
Mala syluestria 1,163
Malabathrinum oleum 1,76
è Malabathro vinum 5,67
Malabathrum 1,11
Malicorium 1,153
Malua 2,144
Malum Punicum 1,151
Malus 1,159
Mandragora 4,76
Mandragorites vinum 5,81
Marathrites vinum 5,75
Marrubium 3,119
Marum 3,49
Medica 2,177
Medica mala 1,166
Medium 4,18
Medullæ 2,95
Megalium 1,69
Mel 2,101
Mel Ponticum 2,103
Mel Sardoum 2,102
Melanteria 5,118
Melanthium 3,93
Melia terra 5,180
Melilotus 3,48
Melimela 1,161
Melini compositio 1,55
Melitites lapis 5,151
Melitites vinum 5,15
Melomeli 5,29
Memphites lapis 5,158
Mendesium 1,72
Menta satiua 3,41
Menta syluestris 3,42
Mercurialis 4,191
Mespilus 1,169,170
Metalla 5,84
Metallicum atramentū 5,118
Metopium 1,71
Meum 1,3
Milium 2,119
Millefolium 4,115
Millepedæ 2,37
Misy 5,117
Molibdæna 5,100
Moly 3,54
Morochthus lapis 5,152
Mullus 2,24
Mulsum 5,16
Mures 2,74
Muria 5,128
Mus araneus 2,73
Musculi 2,7
Moscus 1,20
Muscus marinus 4,99
Mustela domestica 2,27
Myagros 4,117
Myosotis 2,214
Myrica 1,116
Myriophyllon 4,115
Myrrha 1,77
Myrrha Bœotica 1,78
è Myrrha vinum 5,65
Myrrhis 4,116
Myrsinites vinum 5,37
Myrteum vinum 5,36
Myrtidanum 1,156
Myrtus 1,155
Myrtus syluestris 4,146
Mytuli 2,7

N

Naphtha 1,101
Narcissinum 1,63
Narcissus 4,161
Nardinum vnguentum 1,75
è Nardo Celtica vinum 5,67
è Nardo syluestri vinum 5,69
è Nardo Syriaca vinum 5,67
Nardus 1,6
Nardus Celtica 1,7
Nardus montana 1,8
Nascaphthum 1,22
Nasturtium 2,185
Nectarites vinum 5,66
Nerion 4,8
Nitri spuma 5,131
Nitrum 5,130
Nuces auellanæ 1,179
Nuces iuglandes 1,178
Nymphæa 3,148,149

O

Ochra 5,108
Ocimastrum 4,18
Ocimini præparatio 1,59
Ocimoides 4,28
Ocimum 2,171
Oenagra 4,118
Oenanthe 3,135. 5,5
Oenanthini confectio 1,56
Oenanthinum vinum 5,33
Oesypus 2,84
Olea 1,138
Oleæ syluestris oleum 1,140
Oleaster 1,137
Oleum amygdalinum 1,39
Oleum balaninum 1,40
Oleum candidum 1,32
Oleum caryinum 1,41
Oleum cicinum 1,38
Oleum cnicinum 1,44
Oleum commune 1,30
Oleum Gnidicum 1,43
Oleum hyoscyaminum 1,42
Oleum laurinum 1,49
Oleum lentiscinum 1,50
Oleum mastichinum 1,51
Oleum melanthinum 1,46
Oleum myrtinum 1,48
Oleum omphacinum 1,29
Oleum rhaphaninum 1,45
Oleum sesaminum 1,41
Oleum Sicyonium 1,33
Oleum sinapinum 1,47
Oleum syluestris oliuæ 1,31
Oleum terebinthinum 1,59
Olyra 2,113
Omotarichos 2,35
Omphacites vinum 5,12
Omphacium 5,6
Omphacomeli 5,31
Onitis 3,35
Onobrychis 3,170
Onosma 3,147
Onyx 2,10
Ophites lapis 5,162
Orchis 3,141,142
Oreoselinon 3,76
Origanites vinum 5,61
Origanum 3,32
Origanum syluestre 3,34
Ornithogalon 2,174
Orobanche 2,172
Oryza 2,117
Osyris 4,143
Ossifragus 2,58
Ostracites lapis 5,165
Othonna 2,213
Oui candidum 2,55
Ouum 2,54
Oxalme 5,23
Oxymeli 5,22

P

Pæonia 3,157
Paliurus 1,121
Palma 1,148
Palmæ elate 1,159
Palmæ Thebaicæ 1,149
Palmeum vinum 5,40
Panaces 3,55
Panaces Asclepij 3,56
Panaces Chironium 3,57
Panacites vinum 5,78
Pancratium 2,205
Panicum 2,120
Papauer cornutum 4,66
Papauer erraticum 4,64
Papauer satiuum 4,65
Papauer spumeum 4,67
Papauer syluestre 4,65
Papyrus 1,115
Paralius 4,165
Paronychia 4,54
Parthenium 3,165
Pastinaca 3,59
Pastinaca marina 2,22

Pedicularis herba 4,156
Peplis 4,169
Peplos 4,168
Pepo 2,164
Periclymenon 4,14
Peristereon 4,60
Persea 1,187
Personata 4,107
Petasites 4,108
Petroselinum 3,77
Peucedanum 3,92
Phalangium 3,122
Phalaris 3,159
Phasiolus 2,130
Phillyrea 1,125
Phœnicea herba 4,43
Phrygius lapis 5,141
Phthorium vinum 5,77
Phu 1,10
Phyllitis 3,121
Phyllon 3,140
Phyteuma 4,130
Picatum vinum 5,48
Picinum oleum 1,95
Picis liquidæ fuligo 1,96
Pingue aromatibus vt imbuatur 2,91
Pinus 1,86 Piper 2,189
è Pipere vinum 5,65
Pissasphaltum 1,100
Pistacia 1,177
Pityides 1,87
Pityusa 4,166
Pix liquida 1,94
Pix spissa, siue arida 1,97
Plantago 2,153
Platanus 1,107
Platyphyllos tithym. 4,165
Plumbago 5,100
Plumbarius lapis 5,98
Plumbi lotura 5,95
Plumbi scoria 5,97
Plumbum vstum 5,96
Pnigitis terra 5,177
Polemonia 4,8
Polium 3,124
Polycnemon 3,108
Polygala 4,142
Plygonatum 4,6
Polygonon fœmina 4,5
Polygonon mas 4,4
Polypodium 4,188
Pompholyx 5,85
Populus alba 1,109
Populus nigra 1,113
Porrum 2,179
Portulaca 2,150
Portulaca syluestris 2,151
Potamogeton 4,101
Poterium 3,17
Prasites vinum 5,58
Propolis 2,106
Prunus 1,174
Pseudobunium 4,125
Pseudodictamnum 3,58
Psoricum 5,116
Psyllium 4,70
Ptarmica 2,192
è Pulegio vinum 5,61
Pulegium 3,36
Pulmo marinus 2,39
Pulmo suillus 2,40
Pulmo vulpinus 2,41
Pumex 5,125
Purpura 2,4
Pycnocomon 4,176
Pyrethrum 3,86
Pyrites lapis 5,143
Pyrum 1,167
Pyrum syluestre 1,168

Q

Quercus 1,142
Quinquefolium 4,42

R

Radicula 2,157,193
Radicula syluestris 2,138
Radix Idæa 4,44
Radix Rhodia 4,45
Ranæ 2,28
Ranunculus 2,206
Rapum 2,134
Rapum syluestre 2,135
Rasilis ærugo 5,91
Recrementum ferri 5,94
Resina lentiscina 1,90
Resinæ variæ 1,92
Resinæ vrendæ modus, eiúsque fuligo 1,93
Resinatum vinum 5,43
Rha 3,2
Rhamnus 1,119
Rhaphanus 2,137
Rhodites vinum 5,35
Rhoites vinum 5,34
Rhus 1,147
Ricinus 4,164
Rosa 1,130
Rosacei præparatio 1,53
Rosei pastilli 1,131
Rubia 3,160
Rubigo ferri 5,93
Rubrica fabrilis 5,112
Rubrica Sinopica 5,111
Rubus canis 1,123
Rubus 4,37
Rubus Idæus 4,38
Rumex 2,140
Ruscus 4,146
Ruta 3,52
Ruta syluestris 3,53

S

Sabina 1,104
Saccharum 2,104
Sagapenum 3,95
Sal 5,126
è Salis flore vinum 5,76
Salis flos 5,129
Salis spuma 5,127
Salamandra 2,67
Saliuaris herba 3,86
Salix 1,136
Sallugo 5,128
Saluia 3,40
è Saluia vinum 5,71
Sambucus 4,174
Sambucus humilis 4,175
Samia terra 5,171
Samius lapis 5,173
Sampsuchini cõpositio 1,58
Sampsuchum 3,47
Sandaracha 5,122
Sanguis 2,97
Sapphirus lapis 5,157
Sarcocolla 3,99
Sarmentitius cinis 5,135
Satyrium 3,143
Satyrium erythroniũ 3,144
Scammonia 4,171
Scammonites vinum 5,83
Scandix 2,168
Schistus 5,145
Scilla 2,202
Scillinum acetum 5,25
Scillinum vinum 5,26
Scincus 2,71
Scissilis lapis 5,145
Scolecia ærugo 5,92
Scolopendra 2,16
Scolymus 3,16
Scordium 3,125
Scoria argenti 5,101
Scoria ferri 5,94
Scoria plumbi 5,97
Scordoprason 2,183
Scorpio terrestris 2,13
Scorpioides 4,195
Scorpius marinus 2,14
Selenites lapis 5,159
Selinites vinum 5,74
Selinusia terra 5,175
Semperuiuum magnũ 4,89
Semperuiuum paruum 4,90
Semperuiuum tertium 4,91
Senecio 4,97
Sepia 2,23
Seps 2,70
Seris 2,160
Serpyllum 3,46
Sertula Campana 3,48
Serum lactis 2,76
Sesamoides magnum 4,152
Sesamoides paruum 4,153
Sesamum 2,121
Seseli Æthiopicum 3,61
Seseli Massiliense 3,60
Seseli Peloponnense 3,62
Seuum bubulum 2,89
Seuum hircinũ, ouillum, & ceruinum 2,88
Sideritis 4,33,34,35
Siliquæ 1,158
Silphium 3,94
Silurus 2,29
Silybum 4,159
Sinapi 2,184

Sino

Sinopica rubrica 5,111
Siler 2,159
Sison 3,64
Sisymbrium 2,155,156
Sium 2,154
Smaris 2,30
Smilax aspera 4,44
Smilax hortensis 2,176
Smilax læuis 4,145
Smyris 5,166
Smyrnium 3,79
Solanum halicacabum 4,72
Solanum hortense 4,71
Solanum manicum, siue furiale 4,74
Solanum somnificum 4,73
Solaris herba maior 4,193
Soleæ veteres 2,51
Sonchus 2,159
Sorba 1,173 Sory 5,119
Sparganium 4,21
Spartium 4,158
Sphondylium 3,90
Spina acuta 1,122
Spina alba 3,14
Spina Arabica 3,15
Spodi succedanea 5,86
Spongiæ 5,178
Spongiarum lapides 5,163
Spuma argenti 5,102
Spuma maris arida 5,127
Spuma nitri 5,131
Spuma salis 5,127
Squama æris 5,89
Squama Stomomatis 5,90
Stacte 1,73
Stachys 3,120
Staphisagria 4,156
Stibium 5,99
Stœbe 4,11
Stœchadites acetum 5,53
Stœchadites vinum 5,52
Stœchas 3,31
Stomomatis squama 5,90
Stratiotes 4,102
Stratiotes millefolius 4,103
Strigmenta à balneis 1,34
Strigmenta gymnasiorũ 1,36
Strigmenta palæstrica 1,35
Strobili 1,88
Strobilites vinum 5,44
Struthium 2,193
Styrax 1,79
Sulphur 5,124
Susini compositio 1,62
Sutorium atramentum 5,114
è Sycomoris vinum 5,42
Sycomorus 1,181
Symphytum petræũ 4,9,10

T

Talus suillus 2,62
Tamarix 1,116
Taxus 4,80
Telephium 2,117
Telini compositio 1,57
Tellinæ 2,8
Terebinthinum vinum 5,39
Terebinthus 1,91
Terra 5,170
Terra ampelitis 5,181
Terra Chia 5,174
Terra Cimolia 5,176
Terra Eretria 5,171
Terra fornacum 5,179
Terra Lemnia 5,113
Terra Melia 5,180
Terra Pnigitis 5,177
Terra Samia 5,172
Terra Selinusia 5,175
Testæ 5,178
Testiculus 3,141,142
Teucrium 3,111
Thalassomeli 5,10
Thalictrum 4,98
Thapsia 4,157
Thelypteris 4,187
Thlaspi 2,186
Thracius lapis 5,147
Thuris cortex 1,82
Thuris fuligo 1,84
Thuris manna 1,83
Thus 1,81
Thyites lapis 5,154
Thymbra 3,45
Thymbrites vinum 5,60
Thymelæa 4,173
Thymelaites vinum 5,78
Thymites vinum 5,50
Thymoxalme 5,24
Thymum 3,44
Tithymali 4,165
Tithymalus fœmina 4,165
Tordylium 3,63
Torpedo 2,17
Tragacantha 3,23
Tragium 4,49,50
Tragoriganites vinum 5,55
Tragoriganum 3,35
Tragos 2,115 Tragus 4,51
Tribulus 4,15
Trichomanes 4,137
Trifolium 3,123
Tripolium 4,135
Trissago 3,112
Triticum 2,107
Tuber 2,175
Tussilago 3,126
Typha 3,133

V

Veratrum album 4,150
Veratrum nigrum 4,151
Verbascum 4,104
Verbenaca recta 4,60
Verbenaca supina 4,61
Vermes terreni 2,72
Vettonica 4,1
Vini natura pro ætatis ratione 5, coloris 5,8. pro saporum, eorumq; quæ illi miscentur, differẽtia 5,9. pro locorũ differẽtia 5,10. pro vini generum facultate 5,11
Vinum abortiuum 5,77
Vinum ex abrotono 5,61
Vinum absinthites 5,49
Vinum aconites 5,73
Vinum adynamum 5,13
Vinum anethinum 5,75
Vinum apite 5,32
Vinũ aqua marina factũ 5,27
Vinum aromatites 5,64
Vinum asarites 5,68
Vinum è betonica 5,54
Vinum bunites 5,56
Vinum è calamintha 5,62
Vinum catorchites 5,41
Vinum cedrinum 5,45
Vinum cedrites 5,47
Vinum chamædryites 5,51
Vinum chamæpityinum 5,80
Vinum chamelaites 5,9
Vinum conyzites 5,63
Vinum cydonites 5,28
Vinum daucites 5,70
Vinum dictamnites 5,57
Vinum elleborites 5,82
Vinum hyssopites 5,50
Vinum ex iride 5,65
Vinum iuniperinum 5,46
Vinũ è labrusca expressũ 5,14
Vinum è malabathro 5,67
Vinum lentiscinum 5,38
Vinum mandragorites 5,81
Vinum marathrites 5,75
Vinum melitites 5,15
Vinum ex myrrha 5,65
Vinum myrsinites 5,37
Vinum myrteum 5,36
Vinum è nardo Celtica 5,67
Vinum è nardo syluestri 5,69
Vinum è nardo Syriaca 5,67
Vinum nectarites 5,66
Vinum œnanthinum 5,34
Vinum origanites 5,61
Vinum palmeum 5,39,40
Vinum panacites 5,72
Vinum phthorium 5,77
Vinum picatum 5,48
Vinum è pipere 5,65
Vinum prasites 5,58
Vinum è pulegio 5,62
Vinum resinatum 5,43
Vinum rhodites 5,35
Vinum rhoites 5,34
Vinum è salis flore 5,76
Vinum è saluia 5,71
Vinum scammonites 5,83
Vinum scillinum 5,26
Vinum secundarium 5,13
Vinum selinites 5,74
Vinum stœchadites 5,52
Vinum strobilites 5,44
Vinum è sycomoris 5,42
Vinum terebinthinum 5,39
Vinum thymbrites 5,60

Vinum thymelaites 5,78
Vinum thymites 5,59
Vinum tragoriganites 5,55
Viola alba 3,138
Viola nigra seu purpurea 4,122
Vipera 2,18
Viscus 3,103
Vitex 1,135
Vitis alba 4,184
Vitis nigra 4,185
Vitis sylvestris 4,183. 5,2
Vitis vinifera 5,1
Vlmus 1,111
Vmbilicus Veneris 4,92,93
Vnguentorum compositio 1,52
Vnguis 2,10
Vngulę asinorum 2,44
Vngulæ caprinæ 2,46
Vrina 2,99
Vrtica 4,94
Vua 5,3
Vua passa 5,4

X

Xanthium 4,138
Xiphion 4,20
Xyris 4,22

Z

Zea 2,111
Zingiber 2,190
Zopissa 1,98
Zythum 2,109

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΛΕΞΙ-φαρμάκοις περιεχομένων κεφαλαίων.

ELENCHVS CAPITVM QVAE IN Alexipharmacis continentur.

Τὸ προοίμιον.		Praefatio.	
Περὶ κανθαρίδων.	κεφ. α	De Cantharidibus.	C. I.
περὶ πιτυοκάμπης.	κεφ. β	De Pinorum eruca.	C. II.
περὶ βουπρήστεως.	κεφ. γ	De Buprestis.	C. III.
περὶ σαλαμάνδρας.	κεφ. δ	De Salamandra.	C. IIII.
περὶ ἐφημέρου.	κεφ. ε	De Ephemero.	C. V.
περὶ δορυκνίου.	κεφ. ς	De Dorycnio.	C. VI.
περὶ ἀκονίτου.	κεφ. ζ	De Aconito.	C. VII.
περὶ τοῦ ἐν Ἡρακλείᾳ μέλιτος.	κεφ. η	De melle Heraclio.	C. VIII.
περὶ κορίου.	κεφ. θ	De Coriandro.	C. IX.
περὶ ψυλλίου.	κεφ. ι	De Psyllio.	C. X.
περὶ κωνείου.	κεφ. ια	De Cicuta.	C. XI.
περὶ σμίλακος.	κεφ. ιβ	De Taxo.	C. XII.
περὶ ὀποῦ καρπάσου.	κεφ. ιγ	De Carpasi liquore.	C. XIII.
περὶ Σαρδονίας πόας.	κεφ. ιδ	De Sardonia herba.	C. XIIII.
περὶ ὑοσκυάμου.	κεφ. ιε	De Hyoscyamo.	C. XV.
περὶ μανδραγόρου.	κεφ. ις	De Mandragora.	C. XVI.
περὶ μήκωνος ὀποῦ.	κεφ. ιζ	De Papaveris liquore.	C. XVII.
περὶ μήκωνος κερατίτιδος.	κεφ. ιη	De cornuto Papavere.	C. XVIII.
περὶ φαρικοῦ.	κεφ. ιθ	De Pharico.	C. XIX.
περὶ τοξικοῦ.	κεφ. κ	De Toxico.	C. XX.
περὶ ἰξίας.	κεφ. κα	De Ixia.	C. XXI.
περὶ ψιμμυθίου.	κεφ. κβ	De Cerussa.	C. XXII.
περὶ μυκήτων.	κεφ. κγ	De Fungis.	C. XXIII.
περὶ γύψου.	κεφ. κδ	De Gypso.	C. XXIIII.
περὶ αἵματος ταυρείου.	κεφ. κε	De Taurino sanguine.	C. XXV.
περὶ γάλακτος ἐμπιτυωθέντος.	κεφ. κς	De lacte intus coagulato.	C. XXVI.
περὶ λιθαργύρου.	κεφ. κζ	De Argenti spuma.	C. XXVII.
περὶ ὑδραργύρου.	κεφ. κη	De Argento vivo.	C. XXVIII.
περὶ τιτάνου, σανδαράχης καὶ ἀρσενικοῦ.	κεφ. κθ	De Calce, Sandaracha, & Auripigmento.	C. XXIX.
περὶ λαγωοῦ θαλασσίου.	κεφ. λ	De Lepore marino.	C. XXX.
περὶ φρύνου καὶ βατράχου ἑλείου.	κεφ. λα	De Rubeta & rana palustri.	C. XXXI.
περὶ βδέλλας.	κεφ. λβ	De Hirudine.	C. XXXII.

De

De Veratro albo, thapsia, elaterio, & quibusdam alijs. C. XXXIII.

De aqua frigida, & cæteris quæ itidem nobis domestica & in quotidiano vita usu sunt. C. XXXIIII.

περὶ ἐλλεβόρου λευκοῦ, θαψίας, ἐλατηρίου, καὶ τινῶν ἄλλων. κεφ. λγ

περὶ ὕδατος ψυχροῦ, καὶ ἄλλων ἡμῖν συμφύλων. κεφ. λδ

Ἔλεγχος τῶν ἐν τοῖς Θηριακοῖς περιεχομένων κεφαλαίων.

Elenchus capitum quæ in Theriacis continentur.

Præfatio.

Signa rabiosi canis, eorumque qui ab eo demorsi fuerint. C. I.

Morsus rabidi canis particularia remedia. C. II.

Victus ratio demorsorum à cane rabioso. C. III.

De Phalangijs. C. IIII.

De Scolopendra. C. V.

De Scorpione. C. VI.

De Pastinaca marina. C. VII.

De Mure araneo. C. VIII.

De Vipera. C. IX.

De Scytale & Amphisbæna. C. X.

De Dryina. C. XI.

De Hæmorrhoo. C. XII.

De Dipsade. C. XIII.

De Natrice. C. XIIII.

De Cenchro. C. XV.

De Ceraste. C. XVI.

De Aspide. C. XVII.

De Basilisco. C. XVIII.

Communis vulnerum à venenatis animantibus inflictorum curatio. C. XIX.

Curatio à vespis & apibus morsorum. C. XX.

Curatio a Phalangijs morsorum. C. XXI.

Curatio demorsorum a scolopendra. C. XXII.

De Scorpionis ictu. C. XXIII.

De Pastinaca marinæ ictu. C. XXIIII.

De marinorum scorpij draconisque ictibus. C. XXV.

De Muris aranei morsu. C. XXVI.

De Viperæ morsu. C. XXVII.

De Amphisbænæ morsu. C. XXVIII.

De morsu Dryini. C. XXIX.

De morsu cum Hæmorrhoi cum etiam Dipsadis. C. XXX.

De morsu Natricis. C. XXXI.

De Cenchridis morsu. C. XXXII.

De morsu Ceraste. C. XXXIII.

De Aspidis morsu. C. XXXIIII.

De Basilisci morsu. C. XXXV.

Τὸ προοίμιον.

Σημεῖα κυνὸς λυττῶντος καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ δεδηγμένων. κεφ. α

Θεραπεία ἰδικὴ τῶν ὑπὸ λυττῶντος κυνὸς δηγμάτων. κεφ. β

περὶ διαίτης τῶν ὑπὸ λυττῶντος κυνὸς δηχθέντων. κεφ. γ

περὶ φαλαγγίων. κεφ. δ

περὶ σκολοπένδρας. κεφ. ε

περὶ σκορπίου. κεφ. ϛ

περὶ τρυγόνος θαλασσίας. κεφ. ζ

περὶ μυγαλῆς. κεφ. η

περὶ ἐχίδνης. κεφ. θ

περὶ σκυτάλης καὶ ἀμφισβαίνης. κεφ. ι

περὶ δρυΐνου. κεφ. ια

περὶ αἱμοῤῥόου. κεφ. ιβ

περὶ διψάδος. κεφ. ιγ

περὶ ὕδρου. κεφ. ιδ

περὶ κέγχρου. κεφ. ιε

περὶ κεράστου. κεφ. ιϛ

περὶ ἀσπίδος. κεφ. ιζ

περὶ βασιλίσκου. κεφ. ιη

Τίς κοινὴ τῶν ἰοβόλων θεραπεία. κεφ. ιθ

περὶ θεραπείας τῶν ὑπὸ σφηκῶν καὶ μελισσῶν δεδηγμένων. κεφ. κ

περὶ τῶν ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένων. κεφ. κα

περὶ τῶν ὑπὸ σκολοπένδρας δεδηγμένων. κεφ. κβ

περὶ τῶν ὑπὸ σκορπίου δεδηγμένων. κεφ. κγ

περὶ τῶν ὑπὸ τρυγόνος θαλασσίας δεδηγμένων. κεφ. κδ

περὶ δράκοντος καὶ σκορπίου τῶν ἐν θαλάσσῃ. κεφ. κε

περὶ τῶν ὑπὸ μυγαλῆς δεδηγμένων. κεφ. κϛ

περὶ τῶν ὑπὸ ἐχίδνης δεδηγμένων. κεφ. κζ

περὶ τῶν ὑπ' ἀμφισβαίνης δεδηγμένων. κεφ. κη

περὶ τῶν ὑπὸ δρυΐνου δεδηγμένων. κεφ. κθ

περὶ τῶν ὑφ' αἱμοῤῥόου καὶ διψάδος δεδηγμένων. κεφ. λ

περὶ τῶν ὑφ' ὕδρου δηχθέντων. κεφ. λα

περὶ τῶν ὑπὸ κεγχρίνου δηχθέντων. κεφ. λβ

περὶ τῶν ὑπὸ κεράστου δηχθέντων. κεφ. λγ

περὶ τῶν ὑπ' ἀσπίδος δηχθέντων. κεφ. λδ

περὶ τῶν ὑπὸ βασιλίσκου δηχθέντων. κεφ. λε

PLINIVS INITIO LIB. XXV.

IPSA quæ nunc dicetur herbarum claritas, medicinæ tantùm gratia gignente eas tellure, in admirationem curæ priscorum diligentiæq; animum agit. Nihil ergo intentatum inexpertumq; illis fuit. Nihil deinde occultatum, quoq; non prodesse posteris vellent. At nos elaborata iis abscondere atque supprimere cupimus, & fraudare vitam etiam alienis bonis. Ita certe recondunt, qui pauca aliqua nouêre, inuidentes aliis: & neminem docere, in auctoritatem scientiæ est. Tantum ab excogitandis nouis, ac iuuanda vita mores absunt. Summúmque opus ingeniorum diu iam hoc fuit, vt intra vnumquenq; rectè facta veterum perirent. At herculè singula quosdam inuenta Deorum numero addidêre, hominum vtique vitam clariorem fecêre cognominibus herbarum, tam benignè gratiam memoria referente. Non æquè hæc cura eorum mira esset in his quæ satu blandiuntur, aut cibo inuitant, sed culmina quoque montium inuia, & solitudines abditas, omneisq; terræ fibras scrutati inuenêre, quid quæque radix polleret, ad quos vsus herbarum folia pertinerent, etiam quadrupedum pabulo intacta ad salutis vsus vertentes. Minùs hoc quàm par erat, nostri celebrauêre, omnium vtilitatum & virtutum rapacissimi. Primusq; & diu solus idem ille M. Cato, omnium bonarum artium magister, paucis duntaxat attigit, boum etiam medicina non omissa. Post eum vnus illustrium tentauit C. Valgius, eruditione spectatus, imperfecto volumine ad diuum Augustum, inchoata etiam præfatione religiosa, vt omnibus malis humanis illius potissimùm principis semper mederetur majestas. Anteà condiderat solus apud nos, quod equidem inueniam, Pompeius Lenæus, Magni libertus, quo primùm tempore hanc scientiam ad nostros peruenisse animaduerto. Nanque Mithridates maximus sua ætate regum, quem debellauit Pompeius, omnium ante se genitorum diligentissimus vitæ fuisse argumentis præterquàm fama intelligitur. Vni ei excogitatum, quotidie venenum bibere, præsumptis remediis, vt consuetudine ipsa innoxium fieret. Primò inuenta genera antidoti, ex quibus vnum etiam nomen eius retinet. Illius inuentum autumant, sanguinem anatum Ponticarum miscere antidotis, quoniam veneno viuerent. Ad illum Asclepiadis, medendi arte clari, volumina composita extant: quum solicitatus ex vrbe Roma, præcepta pro se mitteret. Illum solum mortalium vigintiduabus linguis loquutum certum est, nec de subjectis gentibus vllum hominem per interpretem appellatum ab eo annis LVI. quibus regnauit. Is ergo in reliqua ingenij magnitudine medicinæ peculiariter curiosus, ab omnibus subiectis, qui fuêre pars magna terrarum, singula exquirens, scrinium commentationum harum & exemplaria, effectusq; in arcanis suis reliquit. Pompeius autem omni regia præda potitus, transferre ea sermone nostro libertum suum Lenæum, grammaticæ artis doctissimum, iussit: vitæq; ita profuit non minùs quàm reipublicæ victoria illa. Præter hos Græci auctores medicinæ prodidêre, quos suis locis diximus. Ex his Euax rex Arabum, qui de simplicium effectibus ad Neronem scripsit: Crateuas, Dionysius, Metrodorus, ratione blandissima, sed qua nihil penè aliud quàm rei difficultas intelligatur. Pinxêre nanque effigies herbarum, atque ita subscripsêre effectus. Verùm & pictura fallax est, coloribus tam numerosis, præsertim in æmulatione naturæ: multumq; degenerat transcribentium sors varia. Prætereà parum est, singulas earum ætates pingi, quum quadripartitis varietatibus anni faciem mutent. Quare cæteri sermone eas tradidêre. Aliqui ne effigie quidem indicata, & nudis plerunque nominibus defuncti, quoniam satis videbatur potestates vimq; demonstrare quærere volentibus. Nec est difficilis cognitio: nobis certè, exceptis admodum paucis, contigit reliquas contemplari scientia Antonij Castoris, cui summa auctoritas erat in ea arte nostro æuo, visendo hortulo eius, in quo plurimas alebat, centesimum ætatis annum excedens, nullum corporis malum expertus, ac ne ætate quidem memoria aut vigore concussis. Neque aliud mirata magis Antiquitas reperietur, &c.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAzarbæi De medica materia Liber primus.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑζαρβέως Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον πρῶτον.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNAEO, INTERPRETE.

Præfatio.

A QVONIAM, amicissime Aree, conscripsere multi, non modò veteres, sed & recentiores, de medicamentorum cùm præparatione, tum etiam facultate atque examine: demonstrare tibi conabor, me neque frustra B neque citra rationem ad hác commentationé impulsum fuisse: quòd ex ijs ipsis alij nihil absolutum reliquerint: alij pleraque ex narratione descripserint. Enimuero Iolas Bithynus & Heraclides Tarentinus, prorsum omissa herbarum tractatione, rem ipsam leuiter ac paucis attigerunt: quin neque metallicorum C aromatúmve omnium meminerunt. Crateuas autem herbarius & Andreas medicus (qui quidem accuratiùs quàm reliqui hac in parte versati existimátur) radices multas apprimè vtiles, herbásque nonnullas non satis designatas reliquerunt. Veruntamen priscis hoc dandum elogij, etsi pauca tradiderint, D *accuratè tamé in iisipsis elaborasse. At recétioribus (quo in numero sunt, Iulius Bassus, Niceratus, Petronius, Niger & Diodotus, Asclepiadæ omnes) assentiédú nó est: vt qui vulgatá & vnicuique cognitá materiá quadantenus accurata descriptione dignati sint: medicamento- E rú verò facultates & examina cursim tradiderint, ac minimè vim eo-

*Sibi lenimirum adhibita in iis ipsis industria testimonium reddendum est.

Τὸ προοίμιον.

A ΠΟΛΛΩΝ, οὐ μόνον ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ νέων, συντεταχότων περὶ τῆς τῶν φαρμάκων σκευασίας τε καὶ δυνάμεως, καὶ δοκιμασίας, φίλτατε Ἄρειε, πειράσομαί σοι παραστῆσαι, μὴ κενὴν, μηδὲ ἄλογον B ὁρμὴν ἐσχηκέναι πρὸς τήνδε τὴν πραγματείαν· διὰ τὸ τινὰς μὲν αὐτῶν μὴ τετελειωκέναι· τοὺς δὲ ἐξ ἱστορίας τὰ πλεῖστα ἀναγράψαι. Ἰόλας μὲν γὰρ ὁ Βιθυνὸς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος ἐπ' ὀλίγον ἥψαντο τῆς αὐτῆς πραγματείας, τὴν βοτανικὴν παντελῶς ἐάσαντες παραδοῦναι· οὐ μὴν οὐδὲ C τῶν μεταλλικῶν ἢ ἀρωμάτων πάντων ἐμνήσθησαν. Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἰατρὸς, (οὗτοι γὰρ δοκοῦσιν ἀκριβέστεροι τῶν λοιπῶν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνεστράφθαι) πολλὰς ῥίζας εὐχρηστοτάτας, καὶ τινὰς βοτάνας ἀπαρασημειώτους εἰάσαν. πλὴν τοῖς μὲν ἀρχαίοις μαρτυρητέον, μετὰ τῆς ὀλι- D γότητος τῶν παραδοθέντων, καὶ τὴν ἀκρίβειαν προσεπειλαβοῦσι· τοῖς μέντοι νέοις οὐ συγκαταθετέον. *ὧν ἐστὶ Βάσσος ὁ Τυλαῖος, καὶ Νικήρατος, καὶ Πετρώνιος, Νίγρος τε καὶ Διόδοτος, *Ἀσκληπιάδαι πάντες. οἱ τὴν μὲν πᾶσι σύμφυλον καὶ γνώριμον ὕλην ἠξίωσαν ἐπὶ ποσὸν ἀναγραφῆς ἀκριβοῦς, E τὰς δὲ τῶν φαρμάκων δυνάμεις καὶ δοκιμασίας ἐξ ἐπιδρομῆς παρέδοσαν· οὐ τῇ

Al. [illegible]

Vet. lib. ἀρωματικῶν

Pet. πάντως ἐμνημόνευσαν

V. ὧν ἐστι καὶ Βάσσος ὁ Τυλαῖος. al. Τύλλιος.

V. Ἀσκληπιάδειοι

Id cod. addit δυνάμεσι καὶ δυνάμεσιν.
Ang. Gadald. ex quodā antiquo codice, teste Matthiolo, legit εἰς ὄγκον διαφορᾶς ἕκαστον, &c. quasi id voluerit innuere Diosc. quod annotauit Gal. lib. 1 simpl. med. c. 1 quādā facultatū medicamentorū causas in tumores & meatus retulisse.
Paris. ἰσχύειν Pal. τε.
Par. ἀληθείας.
Par. cod. τοῖς ὁμογενείας
Par. cod. δυσμνημόνευτα. Ald. ἀσυμμνημόνευτα
Al. ἡμῶν
Al. φιλοσοφοῦσι
Al. Λικινίου.
Al. ἐπιγνώμεν
Al. τοῖς λοιποῖς
Al. τὰ δὲ καὶ ἐξ ἱστορίας τοῖς πᾶσι συμφ.

πείρᾳ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν κανονίζοντες· τῇ δὲ τῆς αἰτίας κενοφωνίᾳ, εἰς ὄγκον διαφορᾶς ἕκαστον αὐτῶν ἀναφέροντες, μετὰ τοῦ καὶ ἄλλα ἀντ' ἄλλων ἀναγράφειν. ὁ γοῦν διαπρεπὴς δοκῶν εἶναι ἐν αὐτοῖς Νίγερ, τὸ εὐφόρβιον φησὶν ὀπὸν εἶναι χαμελαίας, γεννωμένης ἐν Ἰταλίᾳ· καὶ τὸ ἀνδρόσαιμον, ταὐτὸν ὑπάρχειν ὑπερικῷ, ἀλόην δὲ ὀρυκτὴν ἐν Ἰουδαίᾳ γεννᾶσθαι. καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια πλεῖστα παρὰ τὴν ἐνάργειαν ἐκτίθεται ψευδῶς. ἅπερ ἐστὶ τεκμήρια οὐκ αὐτοψίας, ἀλλὰ τῆς ἐκ παρακουσμάτων ἱστορίας. ἥμαρτον δὲ καὶ περὶ τὴν τάξιν· οἱ μὲν ἀσυμφύλους δυνάμεις συγκρούσαντες· οἱ δὲ κατὰ στοιχεῖα ἀναγράψαντες, διέζευξαν τῆς ὁμογενείας τά τε γένη καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ὡς διὰ τοῦτο ἀσυμμνημόνευτα γίνεσθαι. ἡμεῖς δ' ὡς ἔστιν εἰπεῖν ἐκ πρώτης ἡλικίας ἄληκτόν τινα ἔχοντες ἐπιθυμίαν περὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ὕλης, καὶ πολλὴν γῆν ἐπελθόντες. οἶσθα γὰρ ἡμῶν στρατιωτικὸν τὸν βίον, συναγηόχαμεν τὴν πραγματείαν ἐν ε' παραδεδομένην βιβλίοις σοῦ προτρεψαμένου, ᾧ καὶ τὴν σύνταξιν ἀνατίθεμεν, εὐχάριστον ἐκπληροῦντες πάθος, δι' ἣν ἔχεις πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν, φύσει μὲν πρὸς πάντας τοὺς ἀπὸ παιδείας ἀναγομένους οἰκειούμενος, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ὁμοτέχνους, ἰδιαίτερον δὲ πρὸς ἡμᾶς. δεῖγμα δὲ οὐ σμικρὸν τῆς ἐν σοὶ καλοκαγαθίας, καὶ ἡ τοῦ κρατίστου Λικινίου Βάσσου πρὸς σὲ διάθεσις, ἣν ἔγνωμεν συνδιάγοντες ὑμῖν, ἀξιοζήλωτον τὸ παρ' ἀμφοτέρων ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους εὔνουν ὁρῶντες. παρακαλοῦμεν δέ σε καὶ τοὺς ἐντευξομένους τοῖς ὑπομνήμασι, μὴ τὴν ἐν λόγοις ἡμῶν δύναμιν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι μετ' ἐμπειρίας ἐπιμέλειαν. μετὰ γὰρ πλείστης ἀκριβείας τὰ μὲν πλεῖστα δι' αὐτοψίας γνόντες, τὰ δὲ ἐξ ἱστορίας συμφώνου τοῖς πᾶσι καὶ ἀνακρίσεως τῶν παρ' ἑκάστοις ἐπιχωρίων ἀκριβώσαντες, πειρασόμεθα καὶ τῇ τάξει διαφόρῳ χρήσασθαι, καὶ τὰ γένη καὶ τὰς

A rū ad experiētię normā examinantes, sed inania in assignandis causis verba funditátes, singula in controuersiarū aceruū extulerūt: prætérquā quòd alia pro alijs descripserūt. Siquidem Niger, qui inter eos eximius censetur, euphorbiū esse chamelææ in Italia nascentis succū asserit: vt & androsæmō cū hyperico B vnum & idem esse: quinetiā aloëm in Iudæa fossilē nasci, aliáq; plurima hisce similia prodit manifestò falsa. Quæ quidē argumēto sunt, ea non oculata fide, sed narratione ex auditu ab alijs accepta cognouisse. Porrò etiā in ordine peccarunt: dū alij nulla cognatione iunctas facultates copularūt, alij ordinē elemē- C torū secuti tum genera tū eorū vires à sua cognatione disiunxerūt, vt vel hác vnā ob causā difficiliùs memoriæ mandari possint. Nos verò à primis, vt ita dicā, annis iugi quodā pernoscendæ materię desiderio capti, postquam terras multas obiuimus (nec enim militarem vitam egisse nos ignoras) commētationem D quinque libris comprehensam te hortante exarauimus: cui etiā opus ipsum dedicamus, gratum tuęq; erga nos beneuolentiæ debitum implentes officium. Etenim, quæ tua est natura, cùm omnibus doctrina excultis, tum verò maximè ijs qui tecum eandem artem factitant, ac nobis etiam aliquantò peculiarius E teipsum familiarē exhibes. Neque vero paruo est ad tuam morum integritatem argumento viri optimi Licinij Bassi insigne erga te studiū, sat nobis perspectū, cùm vna vobiscum ageremus, mutuámque inter vos beneuolētiam æmulatione dignā obseruaremus. Cæterùm te & quotquot alij estis hosce lecturi cō- F mētarios rogatos velimus, vt ne ad nostrum dicendi genus attendatis, sed ad eam potiùs quæ rebus est adhibita cum experiētia industriā. Cùm enim maxima cum cura diligentiáque accurata plurima quidē oculata fide cognouerimus, alia verò partim ex concordi apud omnes G historia, partim ex eorum indagatione quæ apud singulos essent domestica atque vernacula perdidicerimus, dabimus certè operam vt & diuerso ab alijs vtamur ordine, & tū

Vel, consociarunt

Vel, cum peritia diligentiá.

genera tū vires vniuſcuiuſque medicamenti accuratè deſcribamus. Porrò tractatū de medicamētis eſſe neceſſarium nulli non eſt in confeſſo, vt qui toti ſit arti coniunctus, eiúſque partibus omnibus incomparabile prȩſtet auxiliū. Quin & ars ipſa ex prȩparationibus, miſturis atque morborū experimentis incrementū capere poteſt, plurimùm ad id conferēte ſingulorū medicaminum cognitione. Præterea verò familiarem vulgatámque materiam complectemur, quò ſcriptū euadat numeris omnibus abſolutū. Igitur ante omnia danda eſt opera, vt ſuis quęque temporibus ſingula tum legantur, tum etiā reponantur. Nam ad horum rationē medicamēta vel ſunt efficacia, vel penitus exoleſcūt. Siquidem ſerena cœli conſtitutione legere illa oportet: nec parui refert, ſiccáne an pluuia tempeſtate colligantur. Illud quoque multum intereſt, an loca ſint montoſa, edita, perflabilia, frigida, arida & ſiticuloſa. His enim in locis medicamentorum vires maiores validioréſque habentur. At quæ in campeſtribus, vliginoſis, vmbroſis, ac vento minimè peruijs enaſcuntur, vt plurimum effectu viribúſque ſunt infirmioribus, multóque magis ſi nec ſuo tempore nec opportunè collecta fuerint, aut etiam per infirmitatem intabuerint. Sed nec illud ignorandū eſt, ea ſæpenumero pro loci proprietate & anni temperatura citius tardiúſve adoleſcere. Nonnulla quoque per hyemem propria peculiarique vi flores foliáque proferunt: ſunt & quædam bis anno florifera. Porrò cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, eum oportet tum primo germinatu è terra prorumpentibus, tum adultis, atque etiam flacceſcentibus adeſſe. Nec enim qui tantummodo pullulanti herbæ aſtiterit, eandem adultam noſſe poterit, nec qui adultam viderit, recens erumpentem agnoſcat. Quo fit vt propter mutatam foliorum faciem, ac caulium, florum fructuúmque magnitudinem & id genus alias peculiares notas, magno in errore interdum verſentur qui non ita ſtudioſè ſingula fuere contemplati.

non inualidū aut inefficax

A δυνάμεις ἑκάστου αὐτῶν ἀναγράψασθαι. Ὅτι μὲν ἀναγκαῖος ὑπάρχει ὁ περὶ φαρμάκων λόγος, πολλῷ που δῆλον, συνεζευγμένος ὅλῃ τῇ τέχνῃ, καὶ τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ συμμαχίαν ἀήττητον πολλοῖς μέρεσι παρεχόμενος. καὶ διότι δύναται αὔξεσθαι κατά τε τὰς σκευασίας καὶ τὰς μίξεις καὶ τοὺς
B ἐπὶ τῶν παθῶν πειρασμούς, πλεῖστα συμβαλλομένης τῆς περὶ ἕκαστον τῶν φαρμάκων γνώσεως. προσπαρειλήφαμεν δὲ καὶ τὴν συνήθη καὶ σύμφυλον ὕλην, ἵνα ἡ γραφὴ γένηται τελεία. περὶ πάντων δὲ φροντίζειν τῆς ἀποθέσεως καὶ συλλογῆς ἑκάστου κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς
C προσήκει. παρὰ γὰρ δὴ τούτους ἢ ἐνεργῆ, ἢ ἐξίτηλα γίνεται τὰ φάρμακα. αἰθρίου γὰρ ὄντος τοῦ καταστήματος συλλέγειν δεῖ. μεγάλη γὰρ καὶ τούτῳ ὑπάρχει διαφορά, τὴν αὐχμῶν ἢ ὄμβρων γινομένων τὴν συλλογὴν ποιεῖσθαι. ὡς ἂν καὶ τὸ ὀρεινοὺς καὶ ὑψηλοὺς, καὶ διαπνεομένους καὶ
D ψυχροὺς καὶ ἀνύδρους εἶναι τοὺς τόπους. ἰσχυρότεραι γάρ εἰσιν αἱ δυνάμεις αὐτῶν. αἱ δὲ ἐν πεδινοῖς καὶ καθύγροις καὶ κατασκίοις καὶ μὴ διαπνεομένοις, ἀπονώτεραι κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ μᾶλλον αἱ μὴ καθ' ὥραν εὐκαίρως συλλεγεῖσαι, ἢ δι' ἀσθένειαν ἐφθινηκυῖαι. Οὐκ ἀγνοητέον
E μέντοι ὅτι πολλάκις ταῦτα παρὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ παρὰ τὴν σύγκρασιν τοῦ ἔτους, τάχιον ἢ βράδιον ἀκμάζει. ἔνια δὲ καὶ παρὰ τὴν ἑαυτῶν ἰδιότητα ἐν χειμῶνι ἄνθη τε καὶ φύλλα φέρει· τινὰ δὲ καὶ δὶς τοῦ ἔτους ἀνθοφορεῖ. τὸν δὲ βουλόμενον ἐν τούτοις ἐμπειρίαν ἔχειν, δεῖ κατά τε τὴν
F ἀρτιφυῆ βλάστησιν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἀκμάζουσι καὶ παρακμάζουσι παρατυγχάνειν. οὔτε γὰρ ὁ τῇ βλαστήσει ἐντετυχηκὼς μόνον, δύναται τὸ ἀκμάζον γνωρίσαι, οὔτε ὁ ἑωρακὼς τὸ ἀκμάζον,
G τὸ ἀρτιφυὲς ἐπιγνῶναι. παρὰ γὰρ τοὺς μετασχηματισμοὺς τῶν φύλλων, καὶ τὰ μεγέθη τῶν καυλῶν καὶ ἀνθῶν καὶ καρπῶν, καί τινας ἄλλας ἰδιότητας, μεγάλη πλάνη γίνεται ἐπ' ἐνίων, τοῖς μὴ οὕτω τὴν θέαν πεποιημένοις.

In quibusdam codicibus deest ἑκάστου.
Par. ἀπ' αὐτοῦ
Al. δύν.
Pal. ἑκάστου φαρμάκου
Al. σύμφυλον.
V. καὶ πάντων
V. συγγεγραμμένων
In Ald. cod. deest.
Al. ἀδιαπνεύστοις.
V. τὰ τοιαῦτα πολλάκις.
V. ἄνθη.
Par. βλαστήσει
Par. τὰ ἀκμάζοντα
Par. ἐνίοις.

παρὰ ταύτην γοῦν τὴν αἰτίαν, τινὲς τῶν A
Par. cod. ἀναγκασθέντων
ἀναγκασθέντων ἐπλανήθησαν, εἰπόντες τινὰ μήτε ἄνθη μήτε καυλὸν μήτε καρπὸν φέρειν, καθάπερ ἐπὶ τῆς ἀγρώστεως, καὶ βηχίου καὶ πενταφύλλου. ὁ δὲ πολλάκις ἐντετυχηκὼς αὐτοῖς, καὶ ἐν πολλοῖς τόποις μάλιστα τὴν ἐπίγνωσιν ποιήσεται. χρὴ μέντοι εἰδέναι ὅτι μόνα τῶν βοτανικῶν φαρμάκων ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμένει, ὅ,τε ἐλλέβορος ὁ λευκὸς καὶ μέλας· B
Par. μέχρι τριετίας ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσί. Paris. ἄνθη δὲ [illegible].
τὰ δὲ λοιπὰ ἄχρι τριετίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν ἐστιν εὔχρηστα. τὰ μὲν οὖν ἐρνώδη, ὥσπερ στοιχάς, χαμαίδρυς, πόλιον, ἀβρότονον, σέριφον, ἀψίνθιον, ὕσσωπον, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, συλλέγειν δεῖ, ἐγκύμονα τῶν σπερμάτων· ἄνθη δὲ πρὸ τῆς ἀποπτώσεως αὐτῶν· τοὺς δὲ καρποὺς πεπείρους ὄντας· καὶ τὰ σπέρματα δὲ ἀρχόμενα ξηραίνεσθαι πρὸ τοῦ ἀπορρεῖν. C
Par. addit καὶ. V. ἄρτι βλαστανόντων. S. addit χυμοὺς καί. V. τέμνοντα. In deest in vet. cod.
χυλίζειν δὲ τὰς βοτάνας, ἀρτιβλαστῶν ὄντων τῶν καυλῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα, ὀποὺς δὲ καὶ τὰ δάκρυα λαμβάνειν, τέμνοντας ἐν ἀκμῇ ἔτι τοὺς καυλούς. D
Par. φυλλοῤῥοεῖν. V. αὐτόθεν.
τὰς δὲ εἰς ἀπόθεσιν ῥίζας καὶ χυλίσματα καὶ φλοιῶν ἀφαιρέσεις, ἀρχομένων φυλλορροεῖν τῶν βοτανῶν, καὶ τὰς μὲν καθαρὰς αὐτόθι ξηραίνειν ἐν τόποις ἀνοτίστοις, τὰς δὲ μετεχούσας γῆς ἢ πηλοῦ, πλύνειν ὕδατι. E
V. quidã & Pal. cod. ἰσώδη. Par. [illegible]
ἀποτίθεσθαι δὲ καὶ ἄνθη, καὶ ὅσα εὐώδη τυγχάνει ἐν κιβωτίοις φιλυρίνοις ἀνοτίστοις. ἔστι δὲ ἃ καὶ χάρταις ἢ φύλλοις χρησίμως περιειλεῖται πρὸς διαμονὴν τῶν σπερμάτων. πρὸς δὲ τὰ ὑγρὰ φάρμακα ἁρμόσει ὕλη πᾶσα ἢ πυκνὴ ἐξ ἀργύρου ἢ ὑάλου ἢ κεράτων γεγενημένη· καὶ ὀστρακίνη δὲ ἡ μὴ ἀραιὰ εὔθετος· F
V. γεγραμμένη. V. κατασκευάζεται. Deest in veteri. Cod. Pal. ἀποτίθεσθαι.
καὶ ξυλίνων δὲ ὅσα ἐκ πύξου κατασκευάζεται. τὰ δὲ χαλκᾶ ἀγγεῖα, ἁρμόσει πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα καὶ ὑγρά, καὶ ὅσα δι᾿ ὄξους ἢ πίσσης ὑγρᾶς ἢ κεδρίας κατασκευάζεται. στέατα δὲ καὶ μυελοὺς ἐν κασσιτερίνοις ἀγγείοις ἀποτίθεσθαι δεῖ.

Περὶ Ἴριδος. Κεφ. α'. G

Vetus & Ald. addunt [illegible]

ΙΡΙΣ ἀπὸ μὲν τῆς κατ᾿ οὐρανὸν ἐμφερείας ὠνόμασται. φύλλα δὲ φέρει ὅμοια ξιφίῳ, μείζονα δὲ καὶ πλατύτερα καὶ

A Hancque ipsam ob causam in eum errorẽ quidã scriptores impulsi fuere, vt nõnulla neq; flores neq; caulẽ neque semẽ producere asseruerint: veluti de gramine, tussilagine & quinque folio proditũ est. Ergo qui sæpius ac multis in locis illa obseruauerit, eorum etiam cognitionem maximè cõsequetur. B Quin & illud scire conuenit, sola ex herbarũ medicaminibus veratrum album & nigrũ in multos annos perdurare: reliqua verò maxima ex parte donec *sin* trimatum excesserint, esse ad vsum accommodata. Quæ verò fruticosa sunt, vti stœchas, trissago, poliũ, abrotonũ, seriphiũ, absinthium, hyssopum & id genus alia, dum semine C prægnãt, colligenda sunt: flores autẽ, antea quàm sponte decidant. At fructus maturos decerpere oportet, vt & semina, cùm primùm siccari cœperint, priusquam in terram defluant. Sic & herbarũ æquè ac foliorum succi recens germinantibus cauliculis eliciendi sunt. D Liquores autẽ & lachrymæ excipiẽdæ incisis caulibus iã adultis. Quæ verò radices asseruãdæ sunt, aut è quibus exprimi succi, corticésve auferri debent, eas eruere conuenit, cumprimùm herbæ folia amittere cœperint. *defrondescere* Ac eas quidẽ quę mundę videbũtur, ex tẽpore siccis locis exiccare: quę verò terra lutóve fuerint obsitæ, aqua prius eluere oportet. E Flores autẽ & quęcunque odorata fuerint, capsulis tiliaceis minimè humectis reponãtur. Sunt & qui chartis foliísve ad seminũ conseruationem vtiliter inuoluantur. Cęterum liquidis medicamentis conueniet materia quæuis densior: qualis est argẽtea, vitrea aut cornea. F Quin & fictilis, si modo rara non sit, accommodatur: itémque lignea, eáq; potissimũ quæ ex buxo paratur. Apta verò erunt ænea vascula medicamentis ocularijs ac liquidis, iísque omnibus quę ex aceto, pice liquida aut cedria componuntur. Adipes autẽ ac medullas stanneis vasis recondi oportet.

De Iride. Cap. I. G

IRIS à cœlestis arcus similitudine nomẽ obtinuit. Folia fert gladiolo similia, sed maiora, latiora & pin-

guiora: flores verò in caule ita è regione inter se collocatos vt sibi mutuo respondeant, reflexos ac varios. Partim enim albi, partim pallentes, partim nigri, partim purpurei, partim denique cęrulei conspiciuntur. Atque adeò propter hanc varietatẽ factum est, vt plãta ipsa iridi cœlesti assimilata fuerit. Radices subiacent geniculatę, solidę, odoratæ: quas incisas in vmbra siccari, tandémque lineo filo traijci, atque ita recondi oportet. Est porrò pręstãtior Illyrica & Macedonica: ac inter has ipsas optima cui dẽsa radix est, quasi decurtata, frangenti cõtumax, colore subfuluo, per quam odorata, gustu amariore, odore sincero, quæque situm non redolet, ac inter tundendum sternutamenta ciet. Secundum verò quo ad vires locum obtinet Africana, colore alba, gustu amara. Veterascentes teredinum iniuriam sentiunt: tunc tamen odoratiores reddi solent. Cęterùm vim habent omnes excalfactoriam, attenuantem, & contra tusses efficacem, vt quæ humores ægrè excreabiles attenuent. Crassos biliosósque humores ex mulsa septem drachmarum pondere potæ purgant: somnum quoque conciliat, lachrymásq; cient, & torminibus medentur. Eędẽ ex aceto potę venenatorũ morsibus auxiliantur: itemq; lienosis, cõuulsis, perfrigeratis aut rigentibus, iisque quibus genitura effluit: ex vino verò bibitæ menses ducũt. Sed & earum decoctum ad muliebres fotus est accommodatũ: quippe quod locos emolliat & aperiat: nec minus idoneum ad ischiadicorum infusa, itémque ad ea medicamẽta quæ fistulas & sinus carne explent. Radices ipsæ cum melle collyrij in modum subditæ fœtus extrahũt. Coctæ verò & admotę, strumas inueteratósque scirrhos emolliunt. Siccæ eædem ac tritæ vlcera implent, & cum melle expurgant, ossaque nudata carne operiunt. Conferunt & ad capitis dolores ex aceto & rosaceo applicitæ: lentigines & maculas à Solis ardore contractas exterunt, cum veratro albo & duplo melle illitæ. Induntur & pessis, malagmatis & acopis: ac in vniuersum ad multa sũt vtilissimæ.

A λιπαρώτερα. αὕτη δὲ ἐπὶ καυλῷ παράλληλα, ἐπικεκαμμένα, ποικίλα· ἢ γὰρ λευκὰ ἢ ὠχρὰ ἢ μέλανα ἢ πορφυρᾶ ἢ κυανίζοντα ὁρᾶται· ὅθεν διὰ τὴν ποικιλίαν ἀπεικάσθη ἴριδι τῇ οὐρανίᾳ. ῥίζαι δὲ ὑπεισι γονατώδεις, στερεαί, εὐώδεις, ἃς δεῖ μετὰ τὴν τομὴν ξηραινομένας ἐν σκιᾷ καὶ διείρας λίνῳ
B ἀποτίθεσθαι. ἔστι δὲ βελτίων ἡ Ἰλλυρικὴ καὶ Μακεδονική, καὶ ἐν ταύταις ἀρίστη ἡ πυκνόρριζος, καὶ ὑποκόλοβος, καὶ δυσθραυστος, καὶ τῇ χρόᾳ ὑπόκιρρος, καὶ σφόδρα εὐώδης, καὶ τῇ γεύσει πικροτέρα· ποιὸν τὴν ὀσμὴν εἰλικρινής, καὶ μὴ νοτίζουσα· πταρμούς τε ἐν τῷ κό-
C πτεσθαι κινοῦσα. δευτέρα δὲ ἡ Λιβυκή, λευκὴ κατὰ τὴν χρόαν, πικρὰ τὴν γεῦσιν, δευτερεύουσα τῇ δυνάμει. παλαιούμεναι δὲ τερηδονίζονται. εὐωδέστεραι μέντοι τότε γίνονται. δύναμιν δὲ ἔχουσι πᾶσαι θερμαντικήν, λεπτυντικήν, ἁρμόζουσι πρὸς βῆχας, καὶ τὰ δυσανάγωγα ὑγρὰ λεπτο-
D ποιοῦσαι. καθαίρουσι δὲ παχέα καὶ χολὰς πινόμεναι μεθ' ὑδρομέλιτος, ὁλκῆς < ζ. εἰσὶ δὲ καὶ ὑπνοποιοί, καὶ δακρυοποιοί, καὶ στρόφους ἰῶνται. μετ' ὄξους δὲ πινόμεναι θηριοδήκτοις ἀρήγουσι, καὶ σπληνικοῖς, καὶ σπωμένοις, καὶ καταψυχομένοις ἢ ῥιγοῦσι, καὶ τοῖς γόνον προϊε-
E μένοις· σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσαι, ἄγουσιν ἔμμηνα· καὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτῶν πρὸς γυναικείας πυρίας εὔθετον, μαλάσσον τοὺς τόπους καὶ ἀναστομοῦν, ἰσχιάδας τε εἰς ἔγκλυσμα, καὶ συρίγγων καὶ κόλπων σαρκωτικά. προστεθεῖσαι δὲ ὡς κολλύριον μετὰ μέλιτος, ἔμβρυα κατα-
F σπῶσι. μαλάσσουσι δὲ χοιράδας καὶ σκιρρώματα παλαιὰ ἑφθαὶ καταπλασθεῖσαι. ξηραὶ δὲ πληροῦσιν ἕλκη καὶ ἀνακαθαίρουσι μετὰ μέλιτος, καὶ τὰ ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων σαρκοῦσιν. ὠφελοῦσι δὲ καὶ κεφαλαλγίας, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταπλασθεῖσαι. φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀ-
G ποκαθαίρουσι, σὺν ἐλλεβόρῳ λευκῷ καὶ διπλασίονι μέλιτι καταπλασθεῖσαι. μίγνυνται δὲ καὶ πεσσοῖς καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις· καὶ καθόλου εἰσὶ πολύχρηστοι.

V. [illegible] Marcellus & Manardus legunt [illegible]. Pal. [illegible]

Quidam, ξηραίνεσθαι ἐν σκιᾷ [illegible], legunt [illegible].
V. καὶ ἐν ταύταις ἀρ[illegible]

Pal. [illegible]

Pal. ἡ Λιβυκὴ [illegible]

Quidam [illegible].

V. [illegible]

Quidam addũt, [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]
Pal. [illegible]

Ald. [illegible] V. cod. [illegible]

Περὶ Ἀκόρου. Κεφ. β'.

ἌΚΟΡΟΝ τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἐμφερῆ ἴρεως, στενότερα δέ, καὶ τὰς ῥίζας οὐκ ἀνομοίους, διαπεπλεγμένας δὲ καὶ οὐκ εἰς εὐθὺ πεφυκυίας, ἀλλὰ πλαγίας καὶ ἐξ ἐπιπολῆς, γόνασι διειλημμένας, ὑπολεύκους, δριμείας τῇ γεύσει, καὶ τῇ ὀσμῇ οὐκ ἀηδεῖς. διαφέρει δὲ τὸ πυκνὸν καὶ λευκόν, ἄβρωτόν τε καὶ πλῆρες, εὐῶδες. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐν Κολχίδι καὶ τὸ ἐκ τῆς Γαλατίας Ἀσπλήνιον λεγόμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικήν. πινόμενον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς οὖρα κινεῖ· ἁρμόζει πρὸς πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος καὶ ἥπατος, στρόφους, ῥήγματα, σπάσματα· σπλῆνας τήκει, ὠφελεῖ καὶ στραγγουρουμένους, θηριοδήκτους. καὶ εἰς ἐγκάθισμα ὡς ἶρις πρὸς τὰ γυναικεῖα ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ἀντιδότοις ἡ ῥίζα χρησίμως.

A De Acoro. Cap. II.

ACORVM folia habet iridis æmula, attamen angustiora, radicesque nõ dissimiles, verũ implicitas, neque in rectum actas, sed obliquas & in summa terræ superficie sparsas, geniculis interceptas, subalbidas, gustu acres & odore non ingratas. Præstat verò densum, album, B carie non exesum, plenum & odoratum. Huiusmodi autem est quod in Colchide nascitur, quodque ex Galatia aduectum Asplenium dicitur.

Vim habet radix calfactoriã: potúmque eius decoctum vrinas ciet, lateris, thoracis hepatisque doloribus subuenit: itémque torminibus, C ruptis, conuulsis. Lienes absumit: iuuat & eos quibus substillum est lotium, & à beluis venenatis demorsos: ac insessu tanquam iris ad muliebria conducit. Succus radicis ea quæ pupillæ officiunt caliginemque offundunt discutit. Vtiliter etiam ipsa radix antidotis immiscetur.

Περὶ Μήου. Κεφ. γ'.

ΜΗΟΝ τὸ καλούμενον Ἀθαμαντικὸν γεννᾶται πλεῖστον ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ, ὅμοιον καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἀνήθῳ, παχύτερον δὲ τοῦ ἀνήθου· δ'. πηχῶν ἀναβαῖνον· ταῖς ῥίζαις ὑποκατεσπαρμέναις λεπταῖς, πλαγίαις, καὶ εὐθείαις, μακραῖς, εὐώδεσι, θερμαινούσαις τὴν γλῶτταν· αἵτινες ἀποζεσθεῖσαι μεθ' ὕδατος, ἢ καὶ λεῖαι δίχα ἑψήσεως ποθεῖσαι, τὰ στενὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς πάθη παρηγοροῦσι, καὶ δυσουρίαις ἁρμόζουσι, στομάχου τε ἐμπνευματώσεσι καὶ στρόφοις, ὑστερικοῖς τε διαθέσεσι καὶ ἄρθρων πόνοις. θώρακι ῥευματιζομένῳ σὺν μέλιτι λεῖαι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ βοηθοῦσιν, αἷμά τε ἄγουσι δι' ἐμμήνων ἀποζεσθεῖσαι εἰς ἐγκάθισμα. παιδίων δὲ καταπλασθεῖσαι ἐφηβαίοις οὖρα ἄγουσιν. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς πλεῖον ἢ δεῖ πινόμενον.

D De Meo. Cap. III.

MEVM, quod Athamanticum denominatur, plurimũ in Macedonia & Hispania nascitur, caule foliisque anetho simile, sed eo ipso crassius, ad duos aliquando cubitos assurgens: sparsis ima parte radicibus tenuibus, partim obliquis, partim etiam rectis: longis, odoratis & E linguam excalfacientibus. Hæ in aqua decoctæ, aut etiã citra cocturam ad læuorem tritæ vitia ex vesicæ renumque angustiis orta potu leniunt, & vrinę difficultati conducunt: itémque stomachi inflationibus, torminibus, vterinis affectibus & articulorum doloribus. Thoraci quoque fluxione laboranti eclegmatis F instar cũ melle tritæ auxiliantur. Earundem decoctum insessu sanguinem per menstrua pellit. Infantium autem imo ventri illitæ vrinas mouent. Quòd si Meum largiùs quàm oporteat ebibatur, capitis dolorem conciliat.

Περὶ Κυπείρου. Κεφ. δ'.

ΚΥΠΕΙΡΟΣ, οἱ δὲ ἐρυσίσκηπτρον ὡς τὴν ἀσπάλαθον καλοῦσι. φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια πράσῳ, μακρότερα δὲ καὶ

G De Cypero. Cap. IIII.

CYPERVM nõnulli æquè atque aspalathum erysisceptrũ nominant. Folia (ima) fert porro similia,

sed longiora & exiliora: caulem verò cubitalem aut etiam maiorem, angulosum, iunco similem: cuius in cacumine minuta folia sese proferunt, inter quæ est semen. Radices subiacent, quarum etiam vsus est, oblongæ instar oliuarum, inter se cohærentes, aut etiam rotundæ, nigræ, odoratæ, amarulentæ. Nascitur in locis cultis iuxta atque palustribus. Optima radix quæ grauissima est, densa, plena, ægrè fragilis, aspera & odorata cum quadam acrimonia. Huiusmodi verò censetur Cilicia, itémque Syriaca, & quæ à Cycladibus insulis petitur. Vis ei excalfaciendi, vasorum oscula recludendi & vrinas mouendi. Calculosis & hydropicis pota auxilio est, vt & à scorpione ictis. Quin & vuluæ perfrigerationibus & obstructionibus fotu accommodatur, mensésque euocat. Sicca & ad læuorem trita facit ad oris vlcera, etiam depascétia. Miscetur & malagmatis calfaciétibus, & ad vnguentorũ spissaméta aptatur. Memoratur & altera Cyperi species quæ in India nascitur, zingiberis effigie: quæ commáducata croci vim reddere & amarore prædita esse animaduertitur. Illita verò quamprimum depilat.

De Cardamomo. *Cap. V.*

CARDAMOMVM præstantissimum cẽsetur, quod ex Comagene Armenia & Bosphoro importatur. In India quoque & Arabia prouenit. Eligito quod est frangenti contumax, plenum, occlusum (quod enim tale non est, exoletum iudicatur) & caput odore tentans, gustu acre & subamarum. Vim habet calfactoriam. Ex aqua potum facit ad epilepticos, tussientes, ischiadicos, paralysim, rupta, conuulsa, tormina: & latum lumbricum expellit. Confert auté ex vino epotum renũ vitio laborantibus, difficulter meiẽtibus, à scorpione ictis, omnibúsque quos virulenta animantia venenis appetiuerunt. Cum lauri verò radicis cortice drachmæ pondere bibitum calculos comminuit: nec non fœtus suffitum enecat, & psoras ex aceto illitum aufert. Quin & ad vnguentorum spissamenta aliásque antidotos additur.

Vt frangenti vel occlusũ frangi.

A ἰσχνότερα· καυλὸν δὲ πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα, γωνιώδη, ὅμοιον σχοίνῳ, οὗ κατὰ κορυφὴν φυλλάρια ἔστιν ἔκφυσις μικρῶν καὶ σπέρματος. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν, ὧν καὶ ἡ χρῆσις, ἐπιμήκεις ὥσπερ ἐλαίας συναφεῖς ἑαυταῖς, ἢ καὶ στρογγύλαι, μέλαιναι, εὐώδεις, ἔμπικροι. φύεται δὲ ἐν τόποις ἐργασίμοις καὶ B τελματώδεσιν. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ βαρυτάτη καὶ πυκνὴ καὶ ἁδρὰ, δυσθραυστος, τραχεῖα, εὐώδης μετά τινος δριμύτητος. τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ Κιλίκιος, καὶ ἡ Συριακὴ, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων.

Δύναμις δέ ἐστιν αὐτῇ θερμαντικὴ, ἀναστομωτικὴ, διουρητική· λιθιῶσι καὶ ὑδρωπι- C κοῖς πινομένη βοηθεῖ, καὶ σκορπιοδήκτοις, καὶ ταῖς περὶ μήτραν δὲ καταψύξεσι καὶ μύσεσι πυριωμένη ἁρμόζει, ἄγουσα ἔμμηνα. ποιεῖ δὲ καὶ τοῖς ἐν στόματι ἕλκεσι καὶ νεμομένοις ξηρὰ λεία. μίγνυται καὶ μαλάγμασι θερμαντικοῖς, καὶ εἰς τὰ στύμματα τῶν μύρων ἐμβάλλεται. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἕτερον D εἶδος κυπείρου ἐν Ἰνδίᾳ γεννώμενον, προσεοικὸς ζιγγιβέρει· ὃ διαμασηθὲν, κροκῶδες καὶ πικρὸν εὑρίσκεται. καταχρισθὲν δὲ παραχρῆμα ψιλοῖ τὰς θρίξας.

V add. καὶ παλαιότερα. Cat. καὶ παλαιότερα καὶ στενότερα. Al. μακρά.

V. ἑαυτῆς συναφεῖς αὐτῇς. In v. cod. non legitur ἢ καὶ στρογγ.

V. πυκνὴ ἁδρὰ καὶ εὐώδ.

Deest in Ald. & vet.

V. λιθιῶσιν καὶ ὑδρωπικοῖς πινομένη βοηθεῖ δὲ καὶ σκορπ.

V. καὶ πρὸς τὰς περὶ μήτρας καταψύξεις καὶ μύσεις. Antiqui duo, ἐμβάλλ.

Al. καὶ χρῶμα.

Quidam addit ῥίζα.

Veteres aliqui carẽt. Pal ἀποσπάδες πικρόν

. Περὶ Καρδαμώμου. Κεφ. ε΄.

ΚΑΡΔΑΜΩΜΟΝ ἄριστον τὸ ἐκ τῆς E Κομαγηνῆς καὶ Ἀρμενίας καὶ Βοσπόρου κομιζόμενον. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Ἰνδίᾳ καὶ Ἀραβίᾳ. ἐκλέγου δὲ τὸ δυσθραυστον, πλῆρες, μεμυκός, τὸ γὰρ μὴ τοιοῦτον, ἔξωρόν ἐστι, καὶ τὸ τῇ ὀσμῇ πληκτικὸν, γεύσει δὲ δριμὺ καὶ ὑπόπικρον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. ποιεῖ δὲ μεθ' ὕ- F δατος πινόμενον πρὸς ἐπιληπτικοὺς, βήττοντας, ἰσχιαδικοὺς, καὶ παραλύσεις, ῥήγματα, σπάσματα, στρόφους, καὶ ἕλμινθας πλατείας ἐκβάλλει· μετ' οἴνου δὲ πινόμενον, νεφριτικοῖς, δυσουροῦσι, σκορπιοπλήκτοις, καὶ πᾶσι τοῖς ἰοβόλοις ἁρμόζει· μετὰ δὲ δάφνης ῥίζης φλοιοῦ ποθὲν G ὅσον ∠ λίθους θρύπτει. φθείρει καὶ ἔμβρυα ὑποθυμιώμενον, καὶ ψώρας ἐξαίρει σὺν ὄξει καταχριόμενον. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις καὶ ἑτέρας ἀντιδότους.

Desideratur hæc periodus in vet. cod.

Per cæt.

Περὶ Νάρδου. Κεφ. ϛʹ.

A ΝΑΡΔΟΥ ἐστὶ δύο γένη· ἡ μὲν γάρ τις καλεῖται Ἰνδική, ἡ δὲ Συριακή. οὐχ ὅτι ἐν Συρίᾳ εὑρίσκεται, ἀλλ' ὅτι τοῦ ὄρους ἐν ᾧ γεννᾶται, τὸ μὲν πρὸς Συρίαν τέτραπται, τὸ δὲ πρὸς Ἰνδούς. καὶ τῆς λεγομένης Συριακῆς, ἐστὶ βελτίων ἡ πρόσφατος, καὶ κούφη, πολύκομος, ξανθὴ τὴν χροίαν, εὐώδης ἄγαν, καὶ κατὰ τοῦ κυπειρίζειν ἐν τῇ ὀσμῇ, μικρὸν ἔχουσα τὸν στάχυν, πικρὰ τὴν γεῦσιν, καὶ γλώσσης ἀναξηραντική, ἐπιμένουσά τε τῇ εὐωδίᾳ ἐφ' ἱκανόν. τῆς δὲ Ἰνδικῆς ἡ μέν τις λέγεται Γαγγῖτις, ἀπὸ Γάγγου ποταμοῦ παραρρέοντος τοῦ ὄρους Γάγγου καλουμένου, πρὸς ᾧ φύεται. ἀσθενεστέρα κατὰ δύναμιν οὖσα διὰ τὸ ἐφ' ὑδατωδῶν τόπων εἶναι καὶ ἐπιμηκεστέρα, πλείονάς τε ἔχουσα τοὺς στάχυς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, καὶ πολυκόμους καὶ περιπεπλεγμένους, βρομώδης κατὰ τὴν ὀσμήν. ἡ δὲ ὀρεινοτέρα εὐωδεστέρα, κολοβόσταχυς, κυπειρίζουσα κατὰ τὴν εὐωδίαν, ἔχουσά τε καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτῇ, ὅσα περ καὶ ἡ Συριακὴ λεγομένη. καλεῖται δέ τις καὶ Σαμφαριτική, σφόδρα κολοβή, ἀπὸ χωρίου ὀνομασμένη, μεγαλόσταχυς, λευκότερον καυλὸν, ἔσθ' ὅτε μέσον ἔχουσα, τραγίζοντα τῇ ὀσμῇ, ἣν δεῖ ἀποκλέγεσθαι. πιπράσκεται δὲ καὶ ἀποβεβρεγμένη, ὅπερ γινώσκεται ἐκ τοῦ λευκὸν εἶναι τὸν στάχυν καὶ αὐχμηρὸν, καὶ μὴ ἔχειν τὸν χνοῦν. δολίζουσι δὲ αὐτὴν ἐμφυσῶντες στίμμι μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου φοινικίτου, πρὸς τὸ συμπιλοῦσθαι αὐτὴν, καὶ βαρυτέραν γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἀφαιρεῖν δεῖ, εἰ προσείη ταῖς ῥίζαις πηλὸς, καὶ σήθειν χωρίζοντα τὸν κονιορτὸν, εὐχρηστοῦντα εἰς χερνίπτρον.

Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικὴν, ξηραντικὴν, οὐρητικὴν, ὅθεν κοιλίας τε ἱστᾶσι πινόμεναι, καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥύσεις προστιθέμεναι, καὶ ἰχῶρας στέλλουσι. βοηθοῦσι δὲ καὶ ναυτίαις, σὺν ψυχρῷ ὕδατι πινόμεναι καὶ καρδιωγμοῖς, καὶ ἐμπνευματουμένοις, ἡπατικοῖς τε καὶ ἰκτερικοῖς καὶ νεφριτικοῖς. ἐναφεψηθεῖσαι δὲ ὕδατι, καὶ πυριαθεῖσαι, εἰς ἐγκάθισμα φλεγμονὰς μήτρας

V. cum Ruellio πλατύκομος

V. μικρὸν μᾶλλον.

Al. τῇ γεύσει

V. addit καὶ μυσαρωτέρα, cui lectioni astipulantur Gal. 8. Simpl. & Paulus cap. de nardostachy.

V. caret & legit Μυατική

Al. λευκὸν

V. φοινικίνου.

V. ἐμπνευματουμένοις

V. πυριαθεῖσαι φλεγμονὰς ἰῶνται.

De Nardo. Cap. VI.

NARDI duo sunt genera. vna siquidem Indica, altera Syriaca nuncupatur: non quòd in Syria inueniatur, sed quòd montis in quo nascitur pars vna Syriam, altera Indos spectet. Ac in eius quidem quæ Syriaca dicitur genere præstantior ea censetur, quę recens est, leuis, comosa, colore flauo, per quam odorata, quæq; præterquam quòd odore cyperum imitatur, breuem habet spicam, gustu est amaro linguamq; maximè siccante, ac in sua odoris gratia diutinè permanet. Ex Indicæ verò nardi genere est quæ Gangetica dicitur, a fluuio quodam Gange nominato, qui montem, ad cuius radices ea nascitur, præterfluit. Hęc viribus est infirmiorib⁹ quòd in locis aquosis proueniat, estq; procerior, atque complures habet spicas ab eadem radice tum comosas, tum sibi inuicē circumuolutas, virúsque redolentes. At quæ in editiore montis parte legitur, odoratior est, pusillásque habet spicas, iucundúmque cyperi odorem æmulatur, ac cæteras habet in se dotes, quas & Syriaca cognominata. Est & quędam cui Sampharitică nomē à loco inditum est, admodum pusilla, attamen magnas habens spicas, inter quas medius interdum prorūpit caulis, candidior & supramodū hircum olens. Hanc damnare in totum oportet. Venditur & madefacta: quod vitium ex eo deprehenditur, quòd candida sit spica, squalida, nulláque obsita lanugine. Adulteratur inspirato stibio cū aqua aut vino palmeo, quo videlicet magis compacta ponderosiorq; appareat. Vsus tempore si quod lutum radicibus hæserit, idipsum auferre oportet, vt & puluerē cribro incernere, qui quidem ad aquam eluendis manibus dicatam accommodatur. Vim habent excalfaciendi, exiccandi, vrinásque ciendi. Quamobrem & aluū epotæ sistūt, & appositæ ex vtero fluxiones saniémque cōpescūt. Ex frigida verò potę nauseę & stomachi rosionibus auxiliantur: itémque iis qui a flatibus exagitantur, hepaticis, ictericis atque nephriticis. Aquæ autē incoctę seu fotu seu insessu vuluę inflā-

mationibus medétur. Faciunt & ad superfluo humore redundantes oculorum palpebras, dum ipsa cilia astringunt & condensant. Quin & siccæ humétibus corporib⁹ ad summouendam graueolentiam vtiliter insperguntur. Miscentur etiam antidotis. Porro ad ocularia quoque medicamenta vsque ad summũ læuorem tritæ & cum vino in pastillos conformatæ vase nouo non picato reconduntur.

De Nardo Celtica. Cap. VII.

Celtica nardus nascitur quidem in Liguriæ Alpibus, vernaculo sermone Gallica dicta, sed & in Istria prouenit. Est vero pusillus breuisq; frutex, qui cũ radicibus in manuales fasciculos colligitur: foliis oblõgis, subflauis, flore luteo. Caulium & radicum dũtaxat vsus est & odoris suauitas. Quare pridie aspersos aqua fasciculos, amoto terreni si q̃d inhæserit in humidiore solo supposita prius charta insternere oportet, ac postridie repurgare: siquidem vtile cum aceroso & alieno minimè propter humoris vim excutitur. Adulteratur autem herba persimili quæ vna cũ ea vellitur, quamq; propter virosum odorem hirculũ nominant. Facile vero est hanc ab illa internoscere: quandoquidem herba est sine cauliculo & candidior, minusque oblõga habet folia: quin neque radicem amarã aut aromaticã, quéadmodum legitima nardus. Itaque abiectis foliis cauliculos radicésque seponito: ac siquidem ad vsum reponere volueris, tritos vino excipito, tandémque ex iis concinnatos pastillos fictili vase nouo ac diligéter operculato reserua. Optima vero cẽsetur, quæ recẽs est & odorata, radicosa, plena miniméque fragilis. Iisdem quibus & Syriaca viribus pollet: sed & valentius vrinas ciet, & stomacho est accõmodatior. Iecoris inflãmationibus suffusisq; felle auxiliatur: itemq; ventriculi inflationibus cum absinthij decocto pota. Eodem plane modo valet & ad lienis, vesicæ renúmque vitia: itemq; ex vino ad venenatorum morsus. Cæterum additur etiam in malaginata, potiones & vnguenta calfacientia.

caulis expers

A ἰῶνται. ποιοῦσι καὶ πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς μυδήσεις τῶν βλεφάρων, στύφουσαι καὶ δασύνουσαι τὰς βλεφαρίδας, καθύγροις τε σώμασι διάπασμα. μίγνυνται δὲ καὶ ἀντιδότοις. ἀποτίθενται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐν ἀγγείῳ καινῷ ἀπισσώτῳ, λειοτριβηθεῖσαι σὺν οἴνῳ καὶ ἀναπλασθεῖσαι.

B

Περὶ Κελτικῆς Νάρδου. Κεφ. ζ.

Ἡ δὲ Κελτικὴ νάρδος, γεννᾶται μὲν ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν Ἄλπεσιν, ἐπιχωρίως ὠνομασμένη ἀλιούγγια. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἰστρίᾳ. ἔστι δὲ θαμνίσκος μικρὸς σὺν ταῖς ῥίζαις εἰς δέσμας ἀναλαμβανόμενος χειροπληθεῖς· ἔχει δὲ φύλλα ὑπομήκη, ὑπόξανθα, ἄνθος μήλινον. μόνων δὲ τῶν καυλῶν ἐστι καὶ τῶν ῥιζῶν ἡ χρῆσις καὶ ἡ εὐωδία. ὅθεν δεῖ πρὸ μιᾶς ἡμέρας καταρραίνοντας ὕδατι τὰς δέσμας, καὶ χωρίζοντας τὸ γεῶδες, ὑποτιθέναι ἐπ' ἐδάφους νοτεροῦ, προϋποκειμένου χάρτου, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καθαίρειν. οὐ γὰρ συναποκαθαίρεται τὸ ἀχυρῶδες καὶ ἀλλότριον τὸ εὔχροον, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἰκμάδος εὐτονίαν. δολίζεται δὲ συναποτιλλομένης αὐτῇ πόας ἐμφεροῦς, ἣν διὰ τὸ περὶ τὴν ὀσμὴν βρομῶδες, τράγον καλοῦσιν. εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνωσις· ἄκαυλος γάρ ἐστιν ἡ πόα καὶ λευκοτέρα, καὶ ἧττον ἐπιμήκη τὰ φύλλα ἔχει, οὐδὲ τὰς ῥίζας πικρὰς ἢ ἀρωματιζούσας ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀληθινῆς ἔχει. ἀποκρίνας οὖν τὰ καυλία καὶ τὰς ῥίζας, τὰ δὲ φύλλα ῥίψας, εἰ βούλει δὴ ἀποτίθεσθαι, ἀναλαμβάνων λεῖα οἴνῳ, καὶ τροχίσκους ἀναπλάσας, φύλαττε ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, πωμάζων ἐπιμελῶς. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ πρόσφατος καὶ εὐώδης, πολύρριζος, οὐκ εὔθρυπτος, πλήρης. δύναται δὲ ὅσα καὶ ἡ Συριακή· διουρητικωτέρα τε καὶ εὐστομαχωτέρα. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς περὶ τὸ ἧπαρ φλεγμονάς, καὶ ἰκτερικούς, καὶ πνευματώσεις στομάχου, μετὰ ἀφεψήματος ἀψινθίου πινομένη. ὁμοίως καὶ σπλῆνα, καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν καὶ νεφρούς· καὶ πρὸς τὰ ἰοβόλων δήγματα σὺν οἴνῳ. καὶ εἰς τὰ μαλάγματα μίγνυται καὶ ποτίσματα, καὶ χρίσματα θερμαντικά.

Quidam, ἄλπεσιν

V. & Orib. ἐπιμήκη

V. οἴνῳ λεῖα

V. βαθύρριζος

V. addit πινομένη

V. καὶ χρίσματα καὶ πάσματα θερ.

Περὶ Ὀρεινῆς Νάρδου. Κεφ. η'.

Ἡ δὲ ὀρεινὴ νάρδος, καλουμένη δὲ ὑπό τινων καὶ θυλακῖτις καὶ νῆρις, γεννᾶται ἐν Κιλικίᾳ καὶ Συρίᾳ. φύλλα καὶ καυλοὺς ὅμοια ἠρυγγίῳ ἔχουσα, μικρότερα μὲν, οὐ μὴν τραχέα καὶ ἀκανθώδη. ῥίζαι δὲ ὑπεισι μέλαιναι, εὐώδεις, δύο ἢ καὶ πλείους, ὥσπερ ἀσφοδέλου, ἰσχνότεραι καὶ μικρότεραι πολλῷ. οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε καρπὸν, οὔτε ἄνθος φέρει. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα πρὸς ὅσα καὶ ἡ Κελτικὴ νάρδος.

Περὶ Ἀσάρου. Κεφ. θ'.

ΑΣΑΡΟΝ, οἱ δὲ, νάρδον ἀγρίαν καλοῦσι· φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, πυκνότερα δὲ πολλῷ καὶ στρογγυλότερα. ἄνθος μεταξὺ τῶν φύλλων πρὸς τῇ ῥίζῃ, κυανοῦν, ὑοσκυάμου κυτίνῳ ἐμφερὲς, ἐφ' ᾧ τὸ σπέρμα ἐοικὸς γιγάρτῳ. ῥίζαι δὲ ὑπεισι πολλαὶ, γονατώδεις, λεπταὶ, πλάγιαι, ὅμοιαι ἀγρώστει, ἰσχνότεραι μέν τοι πολλῷ καὶ εὐώδεις, θερμαίνουσαι καὶ δάκνουσαι λίαν τὴν γλῶσσαν. δύναμις δὲ αὐτῶν διουρητική, θερμαντικὴ καὶ ἐμετική, ἁρμόζουσα ὑδρωπικοῖς, ἰσχιαδικοῖς χρονίοις. ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα. μετὰ μελικράτου ποθεῖσαι αἱ ῥίζαι πλῆθος < ς'. καθαίρουσιν ὡς ἐλλέβορος λευκός. μίγνυνται δὲ καὶ μύροις. φύεται ἐν ὑποσκίοις ὄρεσι, πλεῖστα δὲ ἐν Πόντῳ καὶ Φρυγίᾳ καὶ Ἰλλυρίδι, καὶ Οὐεστίνῃ τῆς Ἰταλίας.

Περὶ Φοῦ. Κεφ. ι'.

ΦΟΥ͂, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀγρίαν νάρδον καλοῦσι, γεννᾶται μὲν ἐν Πόντῳ, φύλλα δὲ ἐλαφοβόσκῳ ἢ ἱπποσελίνῳ παραπλήσια ἔχει, καυλὸν πηχυαῖον ἢ μείζω, λεῖον, τρυφερὸν, ἐμπόρφυρον, μεσόκοιλον, διειλημμένον γόνασιν, ἄνθη πρὸς τὰ τοῦ ναρκίσσου, μείζω δὲ καὶ τρυφερώτερα, καὶ ἐν τῷ ὑπολεύκῳ διαπόρφυρα. ῥίζα δὲ ἡ μὲν ἀνωτέρω, περὶ δακτύλου μικροῦ τὸ πάχος, πλάγια δὲ ἐπιρρίζια ἔχει, καθάπερ σχοῖνος ἢ μέλας ἐλλέβορος, ἀλλήλοις ἐπιπεπλεγμένα, ὑποξανθα, εὐώδη, ναρδίζοντα τῇ ὀσμῇ, μετά τινος βάρους βρωμώδους. δύναται δὲ θερμαίνειν, οὖρα κινεῖ, ξηρὰ ποτιζομένη.

Gal. 8. simpl. legit νῆρις.
V. μελανώτερα
V. hæc non agnoscit. Sūt qui pro τραχέα, τραχέα legant.
Add. Orib. λεπτότεραι.
V. add. καὶ ἀγρίαν.
Par. addit καὶ ἄνθος στρογγυλότερα. Cat. pro πυκνότερα, habet, βραχύτερα.
Quidam addit, ἀγριοκισσίζη.
Par. μικρότερα.
Par. αὐτὸ
Parit πορφυρᾶ. ...
Par. ἐμφερὲς, ἐφ' ᾧ
Addit alter codex, ... sed neque Orib. neque Serapio ita legerunt.
Quidam, ... Λευκός
Quidam addūt, ...
Quidā add ...
Quid. v. cod. ...
V. ad marginē, ... Ἰταλίας.
Goupylus ex v. quodam exemplari legit ...
Quidam ... V μείζονα ...
Pal. ἀνωτέρω
V. ἐπιρρίζια

De Nardo Montana. Cap. VIII.

A Nardus montana, quæ à quibusdam thylacitis & neris appellatur, in Cilicia & Syria nascitur, folijs & caulibus eryngio similibus: sed minoribus, non tamen asperis & aculeatis. Radices subiacent nigræ, odoratæ, binæ plurés ve ceu hastulæ regiæ, sed graciliores longéque mi- B nores. Neque verò caulem neque fructum neque florem diu sustinet. Valet ad eadem omnia radix, ad quæ & Celtica Nardus.

De Asaro. Cap. IX.

ASARVM aliqui syluestre Nardū appellant. Folia habet hederæ, sed densiora multò & rotūdiora: flo- C rem inter folia iuxta radicem, cæruleum, hyoscyami cytinum referenté, in quo semen acini nucleo simile. Radices subiacēt numerosæ, geniculatæ, tenues, obliquæ, gramini similes, longè tamen graciliores & odoratæ: quæ quidem linguam excalfaciunt valdéque mordent.

D Calfaciendi vrinas vomitúmque ciendi vi prædıtæ sunt: ideóque hydropicis & inueteratę Ischiadi prosunt, ac menses quoque proliciunt. Senis drachmis ex mulsa bibitæ radices veratri albi modo purgant. Miscentur & vnguentis. Prouenit autē asarum in opacis montibus: plurimum verò in Ponto, E Phrygia, Illyrico & Vestino Italiæ agro.

Pl. ...
... umbrosis

De Phu. Cap. X.

PHV, quod & ipsum aliqui syluestre nardum appellant, in Ponto nascitur, foliáque profert Elaphobosco aut Oleri atro similia: caulem cubitalem, aut etiam maiorem, læ- F uem, mollem, purpurascentem, in medio cauum, geniculis interceptū. Flores ad narcissinos proximè accedunt, sed & minores sunt & teneriores, & in albicante colore purpurei. Radix superiore quidem sui parte digiti parui crassitudinē fermè æquat, sed habet ex obliquo capillamenta iunci aut Veratri nigri G instar inuicem implicita, flauescentia, odorata, atque adeo odore nardum æmulātia, cum virosa quadam grauitate. Trita potui data calfaciendi, vrinásq; mouēdi vim habet.

Col. ... vocat.

Eius verò decoctũ & idipsum præstare potest, & ad lateris dolorẽ est efficax, mensesq; cit, & antidotis inseritur. Adulteratur rusci radicibus admista: sed facile est illas dignoscere: sunt enim duræ & frangi contumaces, citra gratiam odoris vllam.

De Malabathro. Cap. XI.

MALABATHRVM nonnulli Nardi Indicæ folium esse arbitrantur, odoris quadam cognatione decepti. (Sunt enim multa odore nardo similia, veluti Phu, Asarum, Neris) Secus autem se res habet. Etenim peculiare genus est, quod in paludibus Indicis gignitur. Folium id est, quod lentis palustris modo aquæ innatat, nulla fultum radice. Idipsum collectum statim lino traijcitur, siccatúmque reconditur. Aiunt & aqua per æstiuos ardores exiccata cremnis fomitibúsve aridis terram peruri: atque id nisi fiat, non amplius renasci. Laudatur recens & in nigrore quodam albicans, minime fragile, integrum, nares odore feriens, illiúsque suauitate diutius implens, nardo sapore simile, nullo salis gustu. Infirmum verò ac minutatim concisum, quódque recepta vetustatis carie situm quasi redolet, vitiosum est. Easdem cum Nardo vires sortitur, sed illud efficacius omnia præstat: attamen malabathrum & vrinas ciendi maiore vi pollet, & stomacho conuenientius est. Oculorum inflammationibus in vino feruefactum tritúmque ac illitum apprimè confert. Subditur & linguæ ad commendandum oris halitum. Quin vestibus etiam vtiliter interponitur: eas siquidem & à tineis defendit, & odore non ineleganti tuetur.

& cariosum expirans halitum

De Cassia. Cap. XII.

CASSIÆ complura sunt genera, quæ circa feracem aromatum Arabiam gignuntur. Habet autem crassi corticis sarmẽtũ, foliaq; piperis. Delige fuluescentẽ, probè coloratã, corallij æmulã, pquàm angustã,

A καὶ τὸ ἀπόζεμα δ' αὐτῆς τὸ αὐτὸ δύναται
ποιεῖν, καὶ πρὸς πλευρᾶς πόνον· ἐμμήνά
τε ἄγει, καὶ ἀντιδότοις μίγνυται. δολοῦται
δ' ὀξυμυρσίνης ῥίζαις παραμεμιγμένη· Al. ῥίζαι παραμεμιγμέναι.
εὐχερὴς δ' ἡ ἐπίγνωσις αὐτῆς ἐστι· σκληραὶ γάρ εἰσιν αὗται καὶ δύσθραυστοι, δίχα εὐωδίας.

B

Περὶ Μαλαβάθρου. Κεφ. ια'.

ΜΑΛΑΒΑΘΡΟΝ ἔνιοι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τῆς Ἰνδικῆς νάρδου φύλλον, πλανώμενοι ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὀσμὴν ἐμφερείας. πολλὰ γάρ ἐστιν ὅμοια τῇ ὀσμῇ νάρδῳ, ὡς τὸ φοῦ, ἄσαρον,
C νῆρις. οὐκ ἔχει δ' οὕτως. ἴδιον γάρ ἐστι γένος φυόμενον ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς τέλμασι, φύλλον ὂν ἐπινηχόμενον τῷ ὕδατι, καθάπερ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακῆ, ῥίζαν οὐκ ἔχον. ὅπερ συλλέγοντες, εὐθέως διαπείρουσι λίνῳ, καὶ ξηράναντες ἀποτίθενται. φασὶ δὲ καὶ τῆς θερείας ἀναξηρανθέντος
D τοῦ ὕδατος, καίεσθαι φρυγανίοις τὴν γῆν· μὴ γενομένου γὰρ τούτου μηκέτι φύεσθαι. ἔστι δὲ καλὸν τὸ πρόσφατον καὶ ὑπόλευκον ἐν τῷ μελανίζειν, ἄθραυστόν τε καὶ ὁλόκληρον, πληκτικὸν τῇ ὀσμῇ, καὶ ἐπιδιαμένον τῇ εὐωδίᾳ, ναρδίζον δὲ τῇ γλώσσῃ, μὴ ἁλμυρίζον. τὸ δ' ἀθραυὲς καὶ
E τὸ λεπτοκοπημένον, εὐρωτιῶσαν ἔχον τὴν ἀποφορὰν, φαῦλον. δύναμιν δ' ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ νάρδῳ. ἐνεργέστερον δ' ἐκείνη πάντα ποιεῖ. διουρητικωτέρα μέντοι καὶ εὐστομαχωτέρα ἐστὶν ἡ τοῦ μαλαβάθρου δύναμις, καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμικὰς φλεγμονὰς ἁρμόζει ἀναζεσθὲν
F ἐν οἴνῳ καὶ λεῖον ἐπιχριόμενον. ὑποτίθεται δὲ καὶ γλώσσῃ πρὸς εὐωδίαν στόματος, καὶ σὺν ἱματίοις τίθεται. ἄβρωτα γὰρ καὶ εὐώδη ταῦτα τηρεῖ.

V. φύλλα
Al. πολλοῖς γάρ ἐστιν ὅμοια νάρδου, ὡς τὸ φοῦ.
Lon codex
Quidam μελανίζειν τε ἄθραυστον ἐν ὅλῳ.
Al. νάρδου. Lacuna
Al.

Περὶ Κασσίας. Κεφ. ιβ'.

ΚΑΣΣΙΑΣ δέ ἐστι πλείονα εἴδη,
G περὶ τὴν ἀρωματοφόρον Ἀραβίαν γεννώμενα. ἔχει δὲ ῥάβδον παχύφλοιον, φύλλα δὲ ὡς πεπέρεως. ἐκλέγου δὲ τὴν ἔγκιρρον, εὔχρουν, κοραλλίζουσαν, στενὴν λίαν,

V. & Ald. carent
Al. λείαν. & S Aetius

Forte δὲ συνεχέσι σύριγξι

V. στύφ. & sic Aët.
Quid. cod. ἀρωματίζουσαν

Al. ἄχι

Paris. ζιγίρ

V. εὔθετος

Per. βλάστος al. βλάστοι Pl. habet lazam.
M. Virgilius βλάστοι legēdū putat.
V. μοσυλλιτικός vel μοσυλλιτικός. Scholia in margine μόσυλον, ὅτι τὸ ὑπὸ τῶν ... μοσυλ...

Marc. ἀσυφήμων Ruell. ἀσύφημον legit, hoc est, incelebris, ignobilis.
V. κιττὼ & δάκαρ
Forte μοτω, ut apud al. & Arrianum.
Antiq. δάρκα al. δάρκα
V. ἀπαλή
Al. τραγίζουσαν quam lectionem secutus est Serapio.

Al. πραέως

V. omittit vsque ad καὶ πρὸς

μακρὰν καὶ παχεῖαν, συνεχέσι σύριγξι πλήρη, δηκτικὴν ἐν τῇ γεύσει, καὶ στύφουσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως, ἀρωματίζουσαν, οἰνίζουσαν τῇ ὀσμῇ. ἡ δὲ τοιαύτη ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἄχυ καλεῖται. δαφνῖτις δὲ προσαγορεύεται ὑπὸ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐμπόρων. προκρίνεται δὲ ταύτης ἐστὶν ἡ μέλαινα καὶ ἐμπόρφυρος παχεῖα, γίζιρ καλουμένη, ῥοδίζουσα τῇ ὀσμῇ, μάλιστα πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν εὔθετος. δευτερεύει δ' ἡ προειρημένη. τρίτη δ' ἐστὶν ἡ καλουμένη βλαστὸς μοσυλῖτις. αἱ δὲ λοιπαὶ εὐτελεῖς, ὡς ἡ καλουμένη ἀσυφήμων, μέλαινα καὶ ἀηδὴς καὶ λεπτόφλοιος, ἡ καὶ φλοιορραγής· ὡς καὶ ἡ κιττὼ καὶ δάκαρ καλουμένη. Ἔστι δέ τις καὶ ψευδοκασσία ἀφάτως ἐμφερής, ἥτις ἐλέγχεται τῇ γεύσει, οὐκ οὖσα δριμεῖα, οὐδὲ ἀρωματώδης, προσεσχημένον τε καὶ φλοιὸν ἔχει τῇ ἐντεριώνῃ. εὑρίσκεται δὲ καὶ πλατεῖα σύριγξ, ἁπαλή, κούφη, εὔρινής, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης. ἀποδοκίμαζε δὲ τὴν ὑπόλευκον καὶ ψωρώδη, τραγίζουσαν ἐν τῇ ὀσμῇ, καὶ τὴν μὴ ἔχουσαν δὲ τὴν σύριγγα παχεῖαν, ψωρώδη δὲ καὶ λεπτήν. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ οὐρητικήν, ξηραντικήν, στύφουσαν πραέως. ἁρμόζει δὲ εἰς τὰ πρὸς ὀξυδορκίαν ὀφθαλμικὰ καὶ μαλάγματα. φακούς τε αἴρει μετὰ μέλιτος καταχριομένη, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ πινομένη, καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς φλεγμονὰς πάσας ποθεῖσα καὶ πρὸς νεφρούς· εἰς ἐγκαθίσματά τε καὶ ὑποθυμιάματα γυναιξί, πρὸς εὐρυσμὸν μήτρας. διπλάσιον δὲ αὐτῆς μιγνύμενον τοῖς φαρμάκοις, εἰ μὴ παρείη κιννάμωμον, τὸ αὐτὸ δρᾷ· ἄγαν δὲ ἐστὶ πολύχρηστος.

Περὶ Κινναμώμου. Κεφ. ιγ'.

Ald. μόσυλον
V. σώζειν
Al. ποσῶς
Ald. μοσυλῖτιν

ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΥ ἐστὶ πλείονα εἴδη, ὀνομαζόμενα ἐπιχωρίως. διαφέρει δὲ τὸ μόσυλον, διὰ τὸ σώζειν ποσῶς ἐμφέρειαν πρὸς τὴν Μοσυλῖτιν καλουμένην κασσίαν. καὶ τούτου τὸ πρόσφατον, τῇ χρόᾳ μέλαν, τιφείζον,

Mediocrem vel aliquanto

A longam, crassam, fistularum plenam, gustu mordacem & cum mul-to feruore astringentem, aromaticam, odore vinoso. Talis ab indigenis achy nuncupatur: à mercatoribus verò Alexandrinis daphnitis cognominatur. Huic præfertur nigra, purpurascens simul & crassa, quæ Gizir appellatur, tanquam ro-B sarum odorem spirans, & ad vsum medicum maximè accommodata. Secundum locum tenet antedicta. Tertia verò censetur quæ mosyleticus blastus, hoc est, germen, nominatur. Reliquæ viles habentur, velut ea quæ Aphysemon dicitur, nigra, iniucunda & cortice tenui aut etiam rimoso, necnon & ea quę C Moto & Darca vocitatur. Est & quædam adulterina cassia, similitudine ineffabili: attamen gustu deprehenditur: quippe quæ neque sit acris, neque aromatica, adhærentémque medullæ corticem habeat. Reperitur & lata fistula, tenera, leuis, surculosa: quæ quidem illi alteri præstat. Reijce albican-D tem, scabram, quæque hircinum virus oboleat, neque fistulam habeat crassam, sed tum scabram tum tenuem. Vim habet calfaciendi, vrinas mouendi, exiccandi & leniter astringendi. Conuenit ad ea medicamenta, quæ exacuendæ oculorum aciei gratia concinnantur, & ad malagmata. Lentigines tollit ex E melle illita, menstruáque ciet. Quin & à vipera demorsis pota auxiliatur. Confert & epota internis inflammationibus omnibus, renibúsque affectis. Prodest quoque fœminis tum insessu tum suffitu, ad vteri dilatationem. Si desit cinnamomum, huius duplum medicamentis admistum eadem quæ illud F præstat. Est denique ad multa per quàm vtilis.

De Cinnamomo. Cap. XIII.

CINNAMOMI plura sunt genera: gentilitijs regionum in quibus nascuntur designata nominibus. Excellit verò quod Mo-G sylum ex eo dicunt, quòd aliquantulam retineat similitudinem eius cassiæ quæ Mosylitis nuncupatur: prætereáque in eo ipso genere quod recens est, colore nigrum, ex vinoso

ex vinoso in cinereum vergens, tenuibus virgultis, leue, nodis frequẽtibus præditum, perquàm odoratum. Ferè siquidem præstantissimũ ex odoris iucundi proprietate diiudicatur. Etenim in optimo & singulari reperitur odor rutæ aut cardamomo proximus. Præfertur & gustu acre ac mordacitatis particeps, necnon etiam cũ calfactione quadátenus salsum, quodq; inter atterendũ nõ citò friatur, ac inter frãgendum etiã ex se puluisculũ emittit, læuiáq; interim habet internodia. Facturus periculũ sumito ab vna radice surculũ. siquidẽ facilis est huiuscemodi probatio. Enimuerò fragmenta miscellanea quædã sunt: atque adeò cùm primum fit experimentum, quæ præstantiora fuerint, dum halitu afflatúve suo odoratum implent, deterioris iudicium impediunt. Est & montanum crassum, pumilum, colore admodũ fuluescens. Itémque tertium à Mosylo, quod est nigrum & valdè odoratum; attamen fruticosum, nec ita multis interstinctum geniculis. Quartum verò album est, fungosum, aspectu tuberosum ac vile, fragile, grandique radice cassiam redolente. Quintũ odore nares ferit, fuluescit, corticéq; habet cassiæ ruffæ simillimũ: tangẽti verò solidũ animaduertitur, non valde neruosũ est, radiceq; crassa firmatur. In hoc genere quod thus, myrrhã, cassiã aut amomũ odoris suauitate imitatur, deterius est. Deligito candidũ, scabrũ rugosoq; cortice: at leue & quod circa radicẽ lignosũ est, tanquã inutile repudiato. Est & aliud quiddam simile, quod adulterinũ cinnamomũ cognominatur, vile, odoris inualidi, viribúsque defectũ. Appellatur & quiddã zingiber, quod habet aliquã cũ cinnamomo cognationẽ, cũ tamẽ sit xylocinnamomũ. Est verò lignosũ cinnamomũ virgultis lõgis robustísque præditum, sed odore longè cinnamomo inferioribus. Sunt & qui xylocinnamomum genere ipso à cinnamomo differre dicant, quasi alterius sit naturę. Porrò cinnamomũ omne vim habet calfaciendi, vrinas ciẽdi, emolliẽdi atque cõcoquendi. Menstrua quoque ac fœtus pellit cũ myrrha, tum epotum, tũ & appositum. Contra bestias quæ virus eiaculãtur, venenáque conuenit.

Tertium iuxta atque quod Mosylum dicitur, nigrum & valde odoratum sed frutic.

Vel radici proximum.

A ἐν τῷ οἰνώδει, λεπτὸν δὲ τοῖς ῥαβδίοις καὶ λεῖον, ὄζοις συνεχέσι κεχρημένον, σφόδρα εὐῶδες. σχεδὸν γὰρ ἡ τοῦ ἀρίστου κρίσις ἐστὶ περὶ τὸ ἐν τῇ εὐωδίᾳ ἰδιότητα. εὑρίσκεται γὰρ μετὰ τοῦ ἀρίστου καὶ ἰδιάζοντος ἡ ὀσμὴ πηγανίζουσα, ἢ καρδαμώμῳ ἐμφερής. ἔτι καὶ δρι- B μὺ καὶ δηκτικὸν τῇ γεύσει, καὶ ὑφαλμυρίζον μετὰ θερμασίας, ἔτι τῇ παρατρίψει μὴ ταχέως δασυνόμενον, καὶ ἐν τῷ θραύεσθαι χνοῶδες, καὶ λεῖον ἔχον τὸ μεταξὺ τῶν ὄζων. δοκίμαζε δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης λαμβάνων τὸν θαλλόν. εὐχερὴς γὰρ ἡ τοιαύτη δοκιμασία. τὰ γὰρ θραύσματα μίγματα τυγχάνει, C καὶ κατὰ τὴν πρώτην δοκιμασίαν τὰ κρείττονα προληφθέντα πληρώσαντα τὴν ὄσφρησιν, ἐμποδίζει τὴν τοῦ ἥττονος ἐπίκρισιν. ἔστι δὲ καὶ ὀρεινόν, παχύ, κολοβόν, σφόδρα ὑπόκιρρον. τὸ δὲ τρίτον παρὰ τὸ Μόσυλον, μέλαν καὶ λίαν εὐῶδες, ὑλημῶδες δὲ καὶ οὐ πολυγόνατον. τέταρτον, λευκόν, χαῦνον, D ὀγκῶδες ἰδεῖν, καὶ εὐτελές, εὔθραυστον, καὶ μεγάλην ἔχον ῥίζαν κασσιζούσης. πέμπτον, τῇ ὀσμῇ πληκτικόν, ὑπόκιρρον δὲ καὶ προσεμφερὲς κασσίᾳ πυρρᾷ. πρὸς τὴν ἁφὴν δὲ στερεόν, οὐ πάνυ ἰνῶδες, παχύρριζον. τούτων δὲ τὸ πνέον λιβανωτοῦ ἢ μυρσίνης ἢ κασσίας ἢ ἀμώμου εὐωδίας, ἧττόν ἐστιν. ἀπο- E λέγου δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ ψωρῶδες, καὶ τὸ ῥυσσόκαρφον καὶ λεῖον, καὶ τὸ ξυλῶδες δὲ κατὰ τὴν ῥίζαν ὡς ἄχρηστον παραιτοῦ. Ἔστι δέ τι καὶ ἄλλο ὅμοιον τὸ καλούμενον ψευδοκιννάμωμον, εὐτελές, οὐκ εὔτονον τῇ ὀσμῇ, ἐκλελυμένον δὲ καὶ τῇ δυνάμει. καλεῖται δὲ καὶ ζιγγίβερ ξυλοκιννάμωμον ὄν, ἔχον δέ τινα F ἐμφέρειαν κινναμώμῳ. ἔστι δὲ ξυλῶδες κιννάμωμον, ἔχον ῥάβδους μακρὰς καὶ ῥωμαλέας, καὶ τῆς εὐωδίας πολὺ καταδεεστέρας. λέγεται δὲ ὑπ' ἐνίων καὶ κατὰ γένος διαφέρειν τοῦ κινναμώμου τὸ ξυλοκιννάμωμον, ἑτέρας ὂν φύσεως. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶν κιννάμωμον θερμαντικήν, οὐρητικήν, G μαλακτικήν, πεπτικήν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα προστιθέμενον

Ald. ἐν τῷ οἰνώδει

Par. κρίσεως

V. ἰδιάζον

Ex veteri interprete καρδάμωμον legendum putat Marc. Virgilius.

Ald. μόσυλον.

Ald. ὡς ἄχρηστον παρὰ τὸ κασσίζον. Alter [illegible] [illegible]

A' [illegible] Ant. [illegible] Marc. [illegible]

Quidam ἐμφέρον & tolerabilius, vt infrà [illegible].

Lacuna addit [illegible]

Ald. & v. μακράς

καὶ συντεθειμένον μετὰ σμύρνης καὶ ἰοβόλοις θηρίοις καὶ θανασίμοις ἁρμόζει· καὶ τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα ἀποκαθαίρει, θερμαίνει τε καὶ λεπτύνει, καὶ ἔστι διαφορητικόν, φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει μετὰ μέλιτος ἐπιχρισθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας, καὶ καταῤῥοῦς, ὕδρωπας, νεφρίτιδας, δυσουρίας. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πολυτελέσι μύροις· καὶ καθόλου ἐστὶ πολύχρηστον. ἀποτίθεται δὲ εἰς διαμονὴν λεῖον οἴνῳ ἀναλαμβανόμενον, καὶ ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ.

Non habetur ᾗ in Ald.

Deest καὶ in Ald.

Addit Ald. quae Crateuae tribuuntur. [illegible] Est & cinnamomum quoddam, quod nonnulli pseudocinnamomum appellant, [illegible] odore tamen & sapore cinnamomo longe inferius. [illegible] V. τὴν χρόαν Vulg. [illegible] S. add. [illegible] Marc. [illegible]

A Quæ pupillis caliginem offundunt discutit, calfacit simul & attenuat. Illitum ex melle, lentigines & maculas à Solis ardore contractas exterit. Facit & ad tusses, defluxiones, hydropem, renũ vitia, vrinæq; difficultatem. Quin & vnguentis pretiosis admiscetur: ac in vniuersum ad multa est vtile. Quò diutiùs duret, B tritum vino excipitur, in vmbra siccatur, atque ita reconditur.

Περὶ Ἀμώμου. Κεφ. ιδ'.

De Amomo. Cap. XIIII.

ΑΜΩΜΟΝ ἐστὶ θαμνίσκος οἱονεὶ βότρυς, ἐκ ξύλου αὐτεμπεπλεγμένος ἑαυτῷ. ἔχει δέ τι καὶ ἄνθος μικρὸν, ὡς λευκοΐν, φύλλα δὲ βρυωνίᾳ ὅμοια. κάλλιστον δὲ ἐστὶ τὸ Ἀρμένιον, χρυσίζον τῇ χρόᾳ, ἔχον τὸ ξύλον ὑπόκιρρον, εὐῶδες ἱκανῶς. τὸ δὲ Μηδικὸν διὰ τὸ ἐν πεδίοις καὶ ἐν ἐφύδροις τόποις φύεσθαι, ἀδυνατώτερον. ἔστι δὲ μέγα καὶ ὑπόχλωρον, καὶ πρὸς τὴν ἁφὴν ἁπαλὸν, καὶ ἰνῶδες τοῖς ξύλοις, ὀριγανίζον τῇ ὀσμῇ. τὸ δὲ Ποντικὸν ὑπόκιρρον, οὐ μακρὸν, οὐδὲ δύσθραυστον, βοτρυῶδες, πλῆρες καρποῦ, καὶ τῇ ὀσμῇ πληκτικόν. ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ λευκὸν ἢ ὑπόπυρρον, οὐ πεπιλημένον ἢ συμπεπλεγμένον, κεχυμένον δὲ καὶ διακεχυμένον, σπέρματος πλῆρες, ὅμοιον βοτρυδίοις, βαρὺ, σφόδρα εὐῶδες, δίχα εὐρῶτος, καὶ δριμὺ, δάκνον τὴν γλῶσσαν, ἁπλοῦν τὴν χρόαν καὶ οὐ ποικίλον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, στυπτικὴν, ξηραντικὴν, ὑπνοποιὸν, ἀνώδυνον τῷ μετώπῳ καταπλασσόμενον. φλεγμονάς τε καὶ μελικηρίδας πεπαίνει καὶ διαφορεῖ· σκορπιοπλήκτοις τε μετὰ ὠκίμου καταπλασθὲν ὠφελεῖ· ποδαγρικοῖς συμβάλλεται, καὶ ὠφελεῖ καὶ πραΰνει καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, καὶ τὰς ἐν σπλάγχνοις σὺν σταφίδι. πρός τε τὰ γυναικεῖα καὶ ἐν προσθέτοις καὶ ἐν ἐγκαθίσμασι χρήσιμον, τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ ἁρμόζει ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς, ποδαγρικοῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

Aetius ἀμώμου τὴν χρόαν [illegible]

Desunt haec in Ald.

Desiderantur haec in Ald.

AMOMVM pusillus est frutex, in vuæ modum suopte C ligno in seipsum conuolutus. Florem habet paruum ceu violæ albæ, folia verò vitis albæ similia. Præstantissimum censetur Armeniacum, colore aureolum, ligno fuluescente, valde odoratum. Medicum quoniam in planis aquosisque locis prouenit, infirmius existit. Est autem magnum & D subviride, tactu molle, virgultis ligneis venosis, odore origani. Ponticum fuluescit, nec longum nec ægrè fragile: racemosum verò est, fructu plenum & odore nares feriens. Deligito recens & candidum aut subrubrum: non compactum aut cohærens, sed laxum atque diffusum, semine refertum E acinis simili, ponderosum, valde odoratum, minimè mucidum sitúve obsitum, acre linguámque mordicans, simplici miniméque vario colore. Vim habet excalfaciendi, astringendi & exiccandi. Somnificum est dolorémque sedat, fronti illitum. Inflammationes ac meliceridas maturat & discutit. A F scorpione ictos ex ocimo illitum iuuat. Podagricis confert. Et iuuat & lenit etiam oculorum inflammationes, itémque viscerum ex vua passa. Ad muliebria vitia tum pessorum appositu, tum & insessionibus vtile. Eiusdem decoctũ epotum ex hepate, renúmque vitio G laborantibus & podagricis apprimè conuenit. Inseritur & antidotis.

ἄνευ εὐρῶτος

vnguentísque pretiosissimis. Sunt qui Amomum herba simili, quæ Amomis dicitur, adulterent: sed quæ & inodora sit & fructu careat. Nascitur ea in Armenia, floremq; profert origani. Porro in huiuscemodi simplicium medicamentorum probationibus fragméta fugiéda sunt: eligenda verò quæ ab vna radice suos habeant integros surculos.

De Costo. Cap. XV.

COSTVS præcellit Arabicus, candidus & leuis, eximio suauique odore præditus. Secundum locum obtinet Indus, crassus, leuis ac niger ceu ferula. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, odore feriens. Præstantissimus censetur recens, candicans, omnino plenus, densus, aridus, a teredinibus non erosus, minimè virosus, sapore mordaci ac feruido. Vim habet excalfaciendi, vrinas ciendi, menstruáque ducendi. Vteri vitiis & apposita & tum humido tum etiam sicco fotu opitulatur. A vipera demorsis succurrit semunciæ pondere potus: itémque pectoris affectibus, conuulsis, inflationibúsque ex vino & absinthio. Venerem ex mulso stimulat. Quin & latum lumbricum ex aqua pellit. Contra febriles rigores ante accessionum initia, necnó etiam paralysim ex oleo perunctione prodest. Ex aqua aut melle itidem illitus discolorem à Sole cutem emendat. Additur quoque in malagmata & antidota. Cæterùm nónulli admistis helenij Commageni validissimis radicibus ipsum adulterant. Sed facilè deprehenditur dolus: siquidem neque gustu feruet helenium, neque iucundum odorem, potentem sensúmque ferientem expirat.

De Iunco odorato. Cap. XVI.

IVNCVS odoratus alius in Africa, alius in Arabia nascitur: rursúmque alius in ea parte Arabiæ quæ Nabatæa dicitur. Et hic quidem omnium est laudatissimus. Secundum locum sibi vendicat Arabicus, quem nonnulli Babylonium, alij Teuchitin cognominant. Afer verò inutilis censetur.

A καὶ τοῖς πολυτελεστάτοις τῶν μύρων.
δολίζουσι δέ τινες τὸ ἄμωμον τῇ λεγομένῃ ἀμωμίδι, ἐμφερεῖ οὔσῃ τῷ ἀμώμῳ, ἀόσμῳ μέν τοι καὶ ἀκάρπῳ, γεννωμένῃ δ' ἐν Ἀρμενίᾳ, ἄνθος ἐχούσῃ ἐμφερὲς ὀριγάνῳ. δεῖ δ' ἐν τῇ τῶν τοιούτων δοκιμασίαις τὰ θραύσματα ἐκφεύγειν. ἐκλέ-
B γειν δὲ τὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης ἔχοντα κλάδους τελείους.

Hæc ad marginé habent codices nonnulli, vt aliena esse videantur.

Gal. ὅλ' ἔντα τοὺς ἰδίους κλάδους. al. ἔχοντα τοὺς ἰδίους κλάδους.

Περὶ Κόστου. Κεφ. ιε'.

ΚΟΣΤΟΥ διαφέρει ὁ Ἀραβικός, λευκὸς ὢν καὶ κοῦφος, πλείστην ἔχων καὶ ἡδεῖαν τὴν ὀσμήν. δευτερεύει δ' ὁ Ἰνδικός, ἁδρὸς ὢν καὶ κοῦφος καὶ μέ-
C λας ὡς νάρθηξ. τρίτος δέ ἐστιν ὁ Συριακός, βαρύ, τὴν χρόαν πυξώδης, πληκτικὸς τῇ ὀσμῇ. ἄριστος δέ ἐστιν ὁ πρόσφατος, λευκός, πλήρης δι' ὅλου, πυκνός, ξηρός, ἀτερηδόνιστος, ἄβρωμος, γεύσει δηκτικός, καὶ πυρώδης. Δύναμιν δ' ἔχει θερμαντικήν, διουρητικήν, ἐμμηνίων ἀγωγόν, καὶ
D τῶν περὶ ὑστέραν παθῶν ἀρωγόν, ἐν περιχρίσμασι καὶ καταντλήμασι καὶ πυριάσεσι. πινόμενος δ' ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ οὐγγιῶν β'. πλῆθος, καὶ πρὸς θώρακος πόνους καὶ σπάσματα, καὶ πνευματώσεις μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου. καὶ ἀφροδίσια δ' παρορμᾷ μετ' οἰνομέλιτος. ἄγει δὲ καὶ ἕλ-
E μινθα πλατεῖαν μεθ' ὕδατος, σύγχρισμά τε ῥιγοῦσι μετ' ἐλαίου πρὸ τῆς ἐπισημασίας, καὶ παραλυτικοῖς. καθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καταχρισθεὶς μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις. μιγνύουσι δ' ἔνιοι
τὰς ῥωμαλεωτάτας τοῦ κομμαγηνοῦ
F ἑλενίου ῥίζας, δολοῦντες αὐτόν. εὐχερὴς δ' ἡ διάγνωσις. οὔτε γὰρ πυροῖ τὴν γλῶσσαν τὸ ἑλένιον, οὔτε τὴν εὐωδίαν εὔτονον καὶ πληκτικὴν παρέχει.

V. caret hac voce. al. ἢ μέλας ἢ νάρθηξ ὡς νάρθηξ

Epitome Diosc. ad verbũ addit: ἄτρητος ζώντα ... : sed f. holium esse suspicor.

V. μείζων

Videtur legisse Ruellius ...

Desiderantur in Ald. At Cornarius ... legit.

Al. ...

Marc. legit ... Serapionis forte autoritate ductus.

V. quidam addit ...

Περὶ Σχοίνου. Κεφ. ις'.

ΣΧΟΙΝΟΣ, ἡ μέν τις γίνεται ἐν Λιβύῃ· ἡ δ', ἐν Ἀραβίᾳ· ἑτέρα δ' ἐν
G τῇ Ναβαταίᾳ λεγομένῃ· ἥτις ἐστὶ κρατίστη. δευτερεύει δὲ ἡ Ἀραβική, ἣν ἔνιοι Βαβυλώνιον καλοῦσιν· οἱ δέ, Τευχῖτιν. ἡ δὲ Λιβυκὴ ἄχρηστος.

V.C. ... forte ...

ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον, ἔμπυρρον, πολυανθῆ, σχιζομένην δὲ ἐμπόρφυρον καὶ λεπτήν, καὶ ῥοδίζουσαν τῇ εὐωδίᾳ, ἐπειδὰν διατρίβηται ταῖς χερσί, καὶ δάκνουσαν τὴν γλῶσσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως. χρῆσις δὲ τοῦ ἄνθους καὶ τῶν καλάμων καὶ τῆς ῥίζης. Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικήν, ἐμμηνίων ἀγωγόν, πνευμάτων διαλυτικήν, κεφαλῆς καρηβαρικήν, ὑποστύφουσαν μετρίως, ἔτι δὲ θρυπτικήν, πεπτικήν, καὶ ἀναστομωτικήν. τὸ μὲν οὖν ἄνθος αὐτῆς ποτίσμασι χρήσιμον πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ πόνους στομάχου, πνεύμονος, ἥπατος, νεφρῶν. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. ἡ δὲ ῥίζα στυπτικωτέρα. διὸ καὶ τοῖς ἀσώδεσι στομάχοις δίδοται, ὑδρωπικοῖς τε καὶ σπάσμασι < α ὁλκῆς μετὰ ἴσου πεπέρεως πρὸς ἡμέρας τινάς. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῆς, ταῖς περὶ μήτραν φλεγμοναῖς εἰς ἐγκάθισμα ἁρμόδιον.

Ald. & V. ἀντιδότοις. In Par. pondus deest. Al. ἀπόβρεγμα, dilutum

Pl. rubentibus fragmentis

Deligito recentem, summè rufsum, flore copioso: quiq; dū scinditur finditúrve purpurascat, tenuem, quique dum manibus confricatur, suauem rosæ odorem emittat, multóque cū feruore linguá mordeat. Vsus est floris culmorum & radicis. Vim habet vrinas mensésque ciendi. Inflationes discutit, caput aggrauat, leuiter ac modicè astringit: itémque calculum comminuit, concoquit, vasorúmque oscula aperit. Flos eius in potiones adhibitus vtilis ad sanguinis reiectiones & oris ventriculi, pulmonis, iecoris & renum affectus. Additur & in antidota. Radix est magis astrictoria: ideóque ad stomachi fastidia exhibetur: itémque hydropicis & conuulsis ad drachmam vnam cum pari piperis pondere per dies aliquot. Eius verò decoctum vuluę inflammationibus insessione conuenientissimum.

Περὶ Καλάμου. Κεφ. ιζ´.

Κάλαμος ἀρωματικὸς φύεται μὲν ἐν Ἰνδίᾳ. ἔστι δὲ αὐτοῦ κάλλιστος ὁ κιρρός, πυκνογόνατος, καὶ εἰς πολλοὺς σκινδαλμοὺς θραυόμενος, γέμων ἀραχνίων τὴν σύριγγα, ὑπόλευκος, ἐν δὲ τῇ διαμασήσει γλίσχρος, στυπτικός, ὑπόδριμυς. δύναται δὲ οὖρα κινεῖν ποθείς. ὅθεν ἁρμόζει μετὰ ἀγρώστεως ἢ σελίνου σπέρματος ἀφεψηθεὶς καὶ ποθεὶς, ὑδρωπικοῖς, νεφριτικοῖς, στραγγουριῶσι, ῥήγμασιν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα πινόμενος καὶ προστιθέμενος, βῆχάς τε ἰᾶται ὑποθυμιώμενος καθ' ἑαυτὸν, καὶ σὺν ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, τοῦ καπνοῦ διὰ σύριγγος ἑλκομένου τῷ στόματι. ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκαθίσματα γυναικεῖα, καὶ ἐγκλύσματα. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι, καὶ θυμιάμασι πρὸς εὐωδίαν.

Πινόμενος addit Oribas.

De Calamo odorato. Cap. XVII.

Calamvs aromaticus in India nascitur. Est verò probatissimus in eo genere fuluus, crebris distinctus geniculis seu internodijs, quique confractus in assulas multas dissilit, plenam habens araneorum fistulam, subalbidus, in commanducando lentus viscidúsve, astringens & subacris. Potus ad vrinam ciendam valet. Quare cum gramine aut apij semine decoctus & potus conuenit hydropicis, renum vitio laborantibus, iisque quibus substillum est lotium, & ruptis. Menses quoque & potu & appositu trahit. Tussi suffitu medetur tum per se, tum etiam cum resina terebinthina, ore nimirum hausto per fistulam fumo. Decoquitur & ad muliebres insessus, nec non & infusiones. Miscetur denique malagmatis atque suffitibus ad conciliandam odoris gratiam.

Pl. assulis frangitur

Περὶ Βαλσάμου. Κεφ. ιη´.

Βάλσαμον τὸ μὲν δένδρον κατὰ μέγεθος λυκίου ἢ πυρακάνθης βλέπεται, φύλλα ἔχον ὅμοια πηγάνῳ, λευκότερα δὲ πολλῷ καὶ ἀειθαλέστερα, γεννώμενον ἐν μόνῃ Ἰουδαίᾳ, κατά

De Balsamo. Cap. XVIII.

Balsamvm arbor lycij seu pyxacanthæ magnitudine conspicitur, foliáque habet rutæ proxima, sed candidiora multo & perpetuò magis virétia. In vnius Iudææ certa

quadam cõualle, & Ægypto, nascitur, differens ipsum à seipso, scabritia, proceritate & gracilitate. Quod igitur in frutice tenue & capillaceũ est, theristõ quasi demessile dicitur: quoniã fortassis ob gracilitatẽ facilè demetatur. Quod vero opobalsamum dicitur, æstiuis sub ortu Canis ardoribus excipitur incisa ferreis vnguibus arbore. Sed tã paucũ exstillat, vt quotannis vix plures quam seni septenive cõgij colligãtur, inibiq; pondus argento duplo repẽditur. Est autẽ bonus succus qui recẽs est, validi odoris, sincerus, nõ subacidus, dilui facilis, læuis, astringens, & linguã modicè mordens. Sed variè vitiatur. Sunt enim qui ipsi olea vnguentáve admisceãt, quale terebinthinum est, cyprinum, lentiscinum, susinum seu liliaceum, balaninum ac metopium: itémque mel & ceratum myrtinum aut cyprinum valdè liquidum. Huiusmodi verò maleficium facilè deprehenditur. Siquidem sincerus laneæ vesti instillatus, si deinde eluatur, neque maculam facit, neque notam vllam relinquit: at vitiatus inhærescit. Rursùmque purus lacti instillatus idipsum coagulat, id quod adulteratus non efficit. Quin & sincerus lacti aut aquæ infusus celeriter diffunditur, atque lactescit: at adulteratus olei modo innatat, in orbem circumagens aut diffundens sese stellæ in modum. Attamen sincerus etiam vetustate crassescens, seipso deterior euadit. Porrò hallucinantur qui sincerum hunc existimant aquę instillatum priùs ad ima sidere fundúmque petere, ac postea tanquam qui facilè diffundatur & diffluat sursũ remeare. Lignũ verò quod xylobalsamũ vocant, probatur recens, sarmento tenui, ruffum, odoratum, quadantenus opobalsamum spirans. E fructus genere (nã & huius necessarius est vsus) eligito flauum, plenum, grandem, ponderosum, gustu mordentẽ & feruentẽ in ore, modicè opobalsamũ redolẽtem. Asportatur à Petra oppido semen hyperico simile, quo fructus hic adulteratur: sed ex eo dignosces quòd maius illud sit, inane, ignauũ, sapore piperis. Efficacissima liquori vis inest, vt qui q̃ maxime calfaciat.

A τινα αὐλῶνα, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, διαφέρει αὐτὸ ἑαυτοῦ τραχύτητι καὶ μήκει καὶ ἰσχνότητι. λέγεται γοῦν τὸ λεπτὸν καὶ τριχῶδες τοῦ θάμνου θεριστὸν ἴσως διὰ τὸ εὐχερῶς θερίζεσθαι ἰσχνὸν ὄν. τὸ δὲ ὀποβάλσαμον λεγόμενον ὀπίζεται ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἐντεμνομένου σιδηροῖς ὄνυξι τοῦ B δένδρου. ῥεῖ δὲ ὀλίγον, ὡς καθ' ἕκαστον ἔτος μὴ πλεῖον ἢ ἓξ ἢ ἑπτὰ χόας συναθροίζεσθαι. πωλεῖται δὲ ἐν τῷ τόπῳ σταθμὸς αὐτοῦ πρὸς διπλοῦν ἀργύριον. ἔστι δὲ ὀπὸς καλὸς ὁ πρόσφατος, τῇ ὀσμῇ εὔτονος καὶ εἰλικρινὴς, καὶ μὴ παροξίζων, εὐδιάχυτος, λεῖος, στύφων καὶ δάκνων μετρίως τὴν C γλῶσσαν. δολοῦται δὲ ποικίλως· οἱ μὲν γὰρ χρίσματα μίσγουσιν αὐτῷ ὡς τὸ τερεβίνθινον, κύπρινον, σχίνινον, σούσινον, βαλάνινον, μετώπιον, μέλι, κηρωτὴν, μυρσίνην ἢ κυπρίνην ὑγρὰν λίαν. ἐλέγχεται δὲ εὐχερῶς ὁ τοιοῦτος· ἐπισταγεὶς γὰρ ὁ ἀκέραιος εἰς ἐρεοῦν ὕφος, καὶ ἐκπλυθεὶς, κηλῖ- D δα οὐ ποιεῖ οὐδὲ σπίλον. ὁ δὲ δεδολωμένος προσμένει. καὶ γάλακτι δὲ ἐπισταγεὶς πήγνυσι τοῦτο ὅπερ δεδολωμένος οὐ δρᾷ. ἔτι ὁ ἀκέραιος ἐπιχυθεὶς γάλακτι ἢ ὕδατι χεῖται ταχέως καὶ γαλακτοῦται. ὁ δὲ δεδολωμένος ἐπιπλεῖ καθάπερ ἔλαιον, συστρεφόμενος ἢ διαχεόμενος ἀστεροειδῶς, E τῷ μέντοι χρόνῳ καὶ ὁ ἀκέραιος παχυνόμενος, ἑαυτοῦ χείρων γίνεται. πλανῶνται δὲ οἱ νομίζοντες τὸν ἀκέραιον ἐπισταγέντα ὕδατι χωρεῖν εἰς βάθος πρῶτον, εἶτα ἀναπλεῖν εὐδιάχυτον. Τὸ δὲ ξύλον ὃ καλεῖται ξυλοβάλσαμον, δόκιμον ἐστὶ τὸ πρόσφατον καὶ λεπτόκαρφον, καὶ πυρ- F ρὸν εὐῶδες, βραχὺ πνέον ὀποβαλσάμου. τοῦ δὲ καρποῦ, (καὶ γὰρ τούτου ἡ χρῆσις ἀναγκαία) ἐκλέγου τὸν ξανθὸν, πλήρη, μέγαν, βαρὺν, δάκνοντα τὴν γεῦσιν καὶ πυρροῦντα, μετρίως προσαποπνέοντα τοῦ ὀποβαλσάμου. φέρεται δέ τι ἀπὸ τῆς Πέτρας, ᾧ δολίζουσι τὸν καρπὸν, σπέρμα Ὑ- G περικῷ ὅμοιον. ὅπερ γνώσῃ ἐκ τοῦ μεῖζόν τε εἶναι καὶ κενὸν καὶ ἀδύναμον, τι πε- ρίζον τῇ γεύσει. Δύναμιν δὲ ἔχει ἐνεργεστάτην ὁ ὀπὸς, θερμαντικώτατος ὤν,

Pl. eutherestum

V. [illegible]

Non habetur in vet. exempl.

V. καὶ παροξίζων

Par. χρίσματα μίσγουσιν αὐτῷ

Ald. ἐμπλυθεὶς V. ἐκπλυθεὶς

Al. χεῖται καὶ ταχέως γαλ.

V. καὶ

V. τὸν ἀκέραιον

Lacunæ Aldi ὁ- spatio conferentem V. ἀναχυτον al. διάχυτον

In alt. veteri codice obseruauit Goupylus hoc esse capitis alterius initium, cuius esset inscriptio περὶ ξυλοβαλσάμου.

V. κλαδώδες

Ald. τραχ., post quam vocem aliquid desiderari videtur. Vt enim in vetustiss. codicibus ita & in Ald. vacat hoc loco trium literarum spacium.

Al. τὸ γεύσει

Par. μεῖζόν τι

V. σμήχει

A σμήχων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰς περὶ μήτραν ψύξεις ἰώμενος, προστιθέμενος μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς. ἄγει δὲ καὶ ἐπιμήνια, καὶ δεύτερα, καὶ ἔμβρυα, καὶ ῥίγη συγχρισθεὶς λύει. καθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ πεπτικὸς καὶ οὐρητικὸς πινόμενος, δυσπνοοῦσιν ἁρμόζει, καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι μετὰ γάλακτος, B καὶ θηριοδήκτοις. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις, καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις. καὶ καθόλου δραστικωτάτην ἔχει τὴν δύναμιν ὁ ὀπὸς τοῦ βαλσάμου. δευτέραν δὲ ὁ καρπός, ἀσθενεστάτην δὲ τὸ ξύλον. ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος ἁρμόζει πλευριτικοῖς, περιπνευμονικοῖς, βήσσουσιν, ἰσχιαδικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, C σκοτωματικοῖς, ὀρθοπνοϊκοῖς, στροφουμένοις, δυσουροῦσι, θηριοδήκτοις· καὶ εἰς τὰ γυναικεῖα δὲ ὑποθυμιάματα εὔθετος, καὶ εἰς ἐγκαθίσματα ἀφεψόμενος ἀναστομοῖ τὴν μήτραν, καὶ ἐπισπᾶται ὑγρασίαν. Τὸ δὲ ξύλον τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τῷ καρπῷ, ἥσσονα μέντοι. βοη- D θεῖ δὲ ἀφεψηθὲν ὕδατι καὶ πινόμενον, ἀπεψίαις, στρόφοις, θηριοδήκτοις, σπωμένοις, οὐρεῖ τε ἄγει, καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ τραύματα μετὰ ἴρεως ξηρᾶς ἁρμόζει· ἀνάγει δὲ καὶ λεπίδας. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ τῶν μύρων σώματα.

Deest in Ald. & Paris. — Vet. λιπαρά — Al. δευτέραν — Deest in Ald. — V. ἀναστομοῖ — V. ἐπισπώμενος — Par. μίγνυται

E
Περὶ Ἀσπαλάθου. Κεφ. ιθ.

ἈΣΠΑΛΑΘΟΣ, οἱ δὲ ἐρυσίσκηπτρον, θάμνος ἐστὶ ξυλώδης, ἀκάνθας πολλὰς κεκτημένος, γεννώμενος ἐν Ἴστρῳ καὶ Νισύρῳ καὶ Συρίᾳ καὶ Ῥόδῳ· ᾧ χρῶνται οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ἔστι δὲ καλὸς ὁ βαρύς, καὶ μετὰ τὸ περιφλοιωθῆναι F ὁ ἐρυθρὸς ἢ πορφυρίζων, πυκνός, εὐώδης, πικρίζων ἐν τῇ γεύσει. ἔστι δέ τι καὶ ἕτερον εἶδος αὐτοῦ, λευκόν, ξυλῶδες, ἄοσμον· ὃ δὴ καὶ χεῖρον καθέστηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν μετὰ στύψεως. ὅθεν πρός τε τὰς ἄφθας ἑψηθεὶς μεθ' οἴνου καὶ διακλυζόμενος ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ἐν αἰδοίοις νομὰς G καὶ ἀκαθαρσίας ἐγκλυζόμενος, καὶ πρὸς τὰς ὀζαίνας, ἔμβρυά τε κατασπᾷ μιγνύμενος πεσσῷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κοιλίαν ἵστησι καὶ

1 Quidam ἐρυσίσκηπτρον ex Plinio legendum suspicantur. — Al. ἀκάνθαις πολλαῖς κεχρωμένος. — Al. Ἴστρῳ & Νισύρῳ — Aetius, φλογμῶδες — Iav. nō legitur καὶ — V. ααιενε.

Quæ pupillis tenebras offundunt extergit: itémque vuluę perfrictionibus medetur, cum cerato rosaceo appositus. Menses quoque, secundas & fœtus extrahit: rigores illitu soluit, sordidáque vlcera expurgat. Quin & potus concoctionem iuuat, vrinásque ciet: ægre spirantibus conuenit, necnon & iis qui aconitum hauserant, si cum lacte exhibeatur, itémque à vipera demorsis. Miscetur & acopis, malagmatis & antidotis. Ac in vniuersum efficacissimã vim habet balsami liquor, proximam huic fructus, minimam verò lignum. Fructus potui datus conuenit pleuriticis, peripneumonicis, tussientibus, ischiadicis, comitialibus, vertiginosis, orthopnoicis, torminosis, difficulter meientibus, & à vipera venenatísque aliis animalibus demorsis. Porrò & ad muliebres suffitus accommodatur: itémque decoctus insessu vuluam aperit, humiditatémque exhaurit. Lignum easdem cum fructu vires habet, attamen minores: ex aqua decoctum & potum cruditatibus, torminibus, virulentorum morsibus, conuulsísque opitulatur. Vrinas quoque ciet, & capitis vulneribus cum iride sicca conuenit: squamas etiam ossium extrahit. Denique ad vnguentorum etiam spissamenta additur.

De Aspalatho. Cap. XIX.

ASPALATHVS, aliis erysisceptrum, frutex est lignosus, spinis crebris aculeatus. Nascitur in Istro, Nisyro, Syria & Rhodo: eóque vnguentarii ad spissanda vnguenta vtuntur. Probatur ponderosus, detracto cortice rubens aut in purpuram vergens, densus, odoratus, & gustu amarescens. Est & alterum genus, candidum, lignosum, inodorum, quod etiam deterius habetur. Vim calfactricem cum astrictione obtinet. Quo fit vt ad tetra oris vlcera in vino decoctus collutúsque conueniat, atque etiam ad genitalium nomas, immundámque illuuiem, necnon ad ozænas commodè infundatur. Pesso additus, fœtus detrahit. Eius verò decoctum aluum sistit. Quin

& potu sanguinis reiectionem cohibet, vrinæq; difficultatem ac inflationes discutit.

A αἵματος ἀναγωγὴν ποθὲν, δυσουρίας τε καὶ ἐμπνευμάτωσιν λύει.

De Musco. Cap. XX.

Mvscvs Græcis bryon, à nonnullis etiá splanchnon appellatur. In arboribus; cedro, populo alba aut quercu reperitur. Præstat verò cedrinus: proximus huic populneus: quo in genere probatur qui odoratior est & candidus: nigricás autem deterior censetur. Muscus astringendi vim habet in caliditate ac frigiditate medius, facitque decoctus insessu ad vuluę affectus. Miscetur & vnguentis balaninis ac oleis seu illitibus, propter eam qua præditus est inspissandi vim. Est & ad suffituum & acoporum medicamentorum præparationes vtile & accommodatum.

Περὶ Βρύου. Κεφ. κ'.

Βρύον, ὑπό τινων δὲ σπλάγχνον καλεῖται, εὑρισκόμενον ἐπὶ δένδρων κεδρίνων, ἢ λευκίνων, ἢ δρυίνων. Διαφέρει δὲ τὸ κέδρινον· δεύτερον δὲ τὸ λεύκινον. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐωδέστερον καὶ λευκὸν, καλόν, τὸ δὲ μελανίζον, χεῖρον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, μέσον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ποιοῦν πρὸς τὰ περὶ μήτραν ἐν ἀφεψήμασιν εἰς ἐγκάθισμα. μίγνυται δὲ καὶ μύροις βαλανίνοις καὶ χρίσμασι διὰ τὸ ἐν αὐτῷ στυπτικόν, καὶ εἰς θυμιάματά τε καὶ ἀκόπων σκευασίαν ἐστὶν εὔθετον.

Par. hæc nõ habet.
V. ἀφεψήμασι
V. add. καὶ
Pal. [illegible]

De Agallocho. Cap. XXI.

Agallochvm lignum est, quod ex India & Arabia deportatur, Thyiæ ligno simile, punctis maculisve distinctú, odoratum, gustu quodammodo astringens cum quadam amaritudine, cortice vestitum cutis instar molli & aliquantulum versicolore. Facit autem commanducatú, iténique decocto collutum, ad commédandum oris halitú: ac toti quoque corpori siccú tritumque odoris gratia inspergitur. Ad suffiméta denique thuris instar adhibetur. Radix verò drachmæ vnius pondere pota, stomachi superfluos humores, imbecillitaté ardorémque mitigat. Ijs quoque quos lateris & iecinoris dolor excruciat, ac dysentericis aut torminosis ex aqua bibita opitulatur.

Περὶ Ἀγαλλόχου. Κεφ. κα'.

Ἀγάλλοχον ξύλον ἐστὶ φερόμενον ἐκ τῆς Ἰνδίας, καὶ Ἀραβίας ἐοικὸς θυΐνῳ ξύλῳ, ἐστιγμένον, εὐῶδες, παρασῦφον ἐν τῇ γεύσει μετά τινος πικρίας, φλοιὸν ἔχον δερματώδη, καὶ ὑποποίκιλον. ποιεῖ δὲ διαμασώμενον καὶ διακλυζόμενον τὸ ἀφέψημα πρὸς εὐωδίαν στόματος. καὶ διάπασμα δὲ ὅλου τοῦ σώματός ἐστι· θυμιᾶται δὲ ἀντὶ λιβανωτοῦ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ < α ὁλκὴ πινομένη, στομάχου πλάδον καὶ ἀτονίαν καὶ καῦσον παρηγορεῖ· τοῖς τε ἀλγοῦσι πλευρὰν καὶ ἧπαρ ἢ δυσεντερικοῖς ἢ στροφουμένοις ἀρήγει πινομένη μεθ' ὕδατος.

Vetus addit ad marginem τὸ [illegible] ξύλου.
Ita legunt Oribas. Aegin. & [illegible], Goupylus, Hermolaus & Marcell. at impressi codices habet [illegible]
V. [illegible]
Pal. καὶ θυμιᾶται δὲ

De Nascaphtho. Cap. XXII.

Nascaphthvm, alijs narcaphthú, etiam ex India defertur. Est verò corticosum, mori libro simile, quod iucundi odoris gratia suffitur. Factitijs suffimentis inseritur: vuluam quoque astrictam suffitum iuuat.

Περὶ Νασκάφθου. Κεφ. κβ'.

Νάσκαφθον, οἱ δὲ νάρκαφθον, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς Ἰνδικῆς κομίζεται. ἔστι δὲ φλοιῶδες, συκαμίνου λεπίσματι ἐοικὸς, θυμιώμενον διὰ τὴν εὐωδίαν, καὶ μιγνύμενον τοῖς σκευαστοῖς θυμιάμασιν, ὠφελοῦν καὶ μήτρας ἐσφιγμένας ὑποθυμιαθέν.

Vet. addit, ἢ στρουθίοις ἀρήγει.
V. [illegible]
Al. [illegible]

De Cancamo. Cap. XXIII.

Cancamvm est arboris Arabicæ lachryma, myrrham quadantenus referens, virosi gustus: qua quidem tanquam suffimento vtuntur. Ea quoque vestes additis

Περὶ Κάγκάμου. Κεφ. κγ'.

Κάγκαμον δάκρυόν ἐστιν Ἀραβικοῦ ξύλου σμύρνῃ προσεοικὸς, βρομῶδες ἐν τῇ γεύσει, ᾧ χρῶνται ὡς θυμιάματι. ὑποκαπνίζουσι δὲ καὶ τὰ ἱμάτια μετ'

V. [illegible]

σμύρνης καὶ στύρακος. Δύναμιν δὲ ἱστορεῖται ἔχειν ἰσχναντικὴν τῶν καταπιμέλων, τριωβόλου πλῆθος πινόμενον σὺν ὕδατι ἢ ὀξυμέλιτι ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας· δίδοται καὶ σπληνικοῖς, καὶ ἐπιληπτικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς· ἔμμηνά τε ἄγει σὺν μελικράτῳ· καθαίρει δὲ καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς ταχέως, καὶ ἀμβλυωπίας ἰᾶται, διεθὲν οἴνῳ· πρός τε μυδώσας οὔλας καὶ ὀδονταλγίας, ὡς οὐδὲν ἕτερον ποιεῖ.

Περὶ Κύφεως. Κεφ. κδʹ.

Multi manu exarati codices hoc caput carent: aliqui verò in margine adiectum habent.

ΚΥΦΙ θυμιάματός ἐστι σκευασία κεχαρισμένη θεοῖς. χρῶνται δὲ αὐτῷ καταχόρως οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερεῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις, καὶ ἀσθματικοῖς δίδοται ἐν πόμασι. σκευασίαι δὲ αὐτοῦ ἐμφέρονται πλείονες, ἐν αἷς ἐστι καὶ αὕτη· κυπείρου ἡμίξεστον· ἀρκευθίδος ἁδρᾶς τὸ αὐτό· σταφίδος λιπαρᾶς ἐκγεγιγαρτισμένης μνᾶς ιβʹ· ῥητίνης ἀποκεκαθαρμένης μνᾶς εʹ· καλάμου ἀρωματικοῦ, ἀσπαλάθου, σχοίνου, ἑκάστου μνᾶν αʹ. σμύρνης < ιβʹ· οἴνου παλαιοῦ ξέστας θʹ. μέλιτος μνᾶς βʹ. ἐκγιγαρτίσας τὴν σταφίδα κόψον καὶ λέαινον μετ' οἴνου καὶ σμύρνης, καὶ τὰ ἄλλα κόψας καὶ σήσας, μίξον τούτοις, ἔασόν τε συμπιεῖν ἡμέραν αʹ. εἶτα ἑψήσας τὸ μέλι ἄχρι κολλώδους συστάσεως, μίξον ἐπιμελῶς τὴν ῥητίνην τετηκυῖαν· εἶτα τὰ λοιπὰ συλλειώσας ἐπιμελῶς ἀπόθησον εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον.

V. ποτήμασι

Περὶ Κρόκου. Κεφ. κεʹ.

In v. non legitur κράτιστος, sed deinceps habetur: χρήσιμος δὲ ὁ νέος.
Al. ἄθραυστος.
Ant βάπτων add. τῷ παρατιθεὶς τὰς δακτύλους ἐπιχρώς.
V. τρίχας
V caret
Paris. ἀμυδρῶς
Addit Marcellus ἀμεμφὴς

ΚΡΟΚΟΣ ἐστὶ κράτιστος ἐν ἰατρικῇ χρήσει, ὁ Κωρύκιος, πρόσφατός τε καὶ εὔχρους, ὀλίγον τὸ λευκὸν ἔχων ἐπὶ τοῦ ἔλικος, ἐπιμήκης, ὁλομελής, ἄθραυστος, ἀλιπής, πλήρης, βάπτων ἐν διέσει τὰς χεῖρας, οὐκ εὐρωτιῶν ἢ ἰκμάζων, ἐπακλικὸς δὲ ἐν τῇ ὀσμῇ καὶ ὑπόδριμυς. ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος ἢ παλαιός ἐστιν, ἢ βεβρεγμένος. δευτερεύει δὲ ὁ ἐκ τοῦ πρὸς Λυκίαν Κωρυκίου, καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ Λυκιακοῦ Ὀλύμπου· εἶτα ὁ ἐξ Αἰγῶν τῆς Αἰτωλίας, ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς ὁ ἐκ Κεντορίας, πάντων τῶν κατὰ τὴν Σικε-

A myrrha & styrace suffumigantur. Porrò corpora obesa emaciãdi vim habere perhibetur, si ternûm obolorum pondere ex aqua aut aceto mulso plusculos dies ebibatur. Datur & lienosis, comitialibus & suspiriosis. Menses ex aqua mulsa prolicit. Oculorum cicatrices confestim exterit, & eorundē hebetudinibus B medetur, vino dilutum. Quin & aduersus gingiuas humore prægnantes & ad dētium dolores est si quid aliud efficax.

De Cyphi. Cap. XXIIII.

CYPHI suffimenti cōpositio est Dijs grata & accepta, qua Ægyptij sacerdotes abundè vtuntur. C Sed miscetur & antidotis, ac suspiriosis datur in potu. Plures verò circunferuntur componendi rationes, quarum vna hæc est: Sumito cyperi dimidium sextarium, crassiorum iuniperi baccarum tantundem, vuarum passarum pinguium à vinaceis expurgatarum minas xij. resinę repurgatę minas v. calami aromati-D ci, aspalathi & iunci odorati singulorũ minam. myrrhæ drachmas xij. vini veteris sextarios ix. mellis minas ij. Vuam passam exemptis nucleis tundito, & cum myrrha ac vino subigito: cætera verò tusa & cribrata his admisceto, sinitóque humorem cōbibere diem vnum. Deinde cocto melle dum sibi glutinis E ascis cat crassitudinem, cliquatã resinam ei accuratè permisceto, ac tum demum etiam reliqua diligēter simul contrita: tandem vase fictili recondito.

De Croco. Cap. XXV.

CROCVM in vsu medico pręstãtissimum est Corycium, recens F ac probè coloratũ, paulum candidi gerens in capreolo, oblongum, suis partibus omnibus constãs, minimè fragile aut pingue, plenũ, cuius dilutum manus inficiat, nō cariosum aut humidũ, odore illiciens ac leuiter acre. Nam quod tale non est, aut vetustum est, aut maceratum. Secundùm verò a Corycio locum G obtinet, quod è tractu Lyciæ contermino, itémque quod ex Olympo Lyciæ monte: mox quod ex Ægis Æolię defertur. Cyrenaicum verò & quod ex Centuripino Sici-

liæ agro, viribus minùs pollēt: quippe cum sint omnia olerū instar satiua. Veruntamen propter succi copiam & coloris bonitatem, qui in Italia ligna thyina inficiunt, hoc postremo vtuntur: atque ideò etiam magno vēditur: sed ad medicamēta quod primo loco descriptum est vtilissimum existit. Adulteratur autem admixto crocomagmate tuso, aut sapæ sublitu, intrita, simul quò pondus adijciatur argēti spuma aut plumbagine. Sed maleficium indicat, tum quod occurrit puluerulentum, tum etiam defruti odor. Porrò vim habet crocus concoquendi, emolliendi, leuiter astringendi, & vrinas ciendi. Elegantem colorem præstat, crapulámque arcet ex passo bibitus: oculorū fluxiones illitus ex lacte muliebri cohibet. Miscetur & vtiliter potionibus quę ad internos parantur affectus, itémque subdititijs nodulis & cataplasmatis vtero sedive adhibēdis. Venerem quoq; stimulat, inflammationésque erysipelate comitatas inunctus demulcet: ac denique ad auriculares inflāmationes confert. Aiunt etiam exitiosum esse, si triū drachmarū pondere ex aqua bibatur. Quò verò faciliùs ad summum læuorem conteratur, apud solem in fictili calido exiccari, túmque celeriter idētidem versari oportet. Cæterùm & ipsius radix ex passo pota vrinas mouet.

De Crocomagmate. *Cap. XXVI.*

CROCOMAGMA ex crocino fit vnguēto, expressis aromatis & in pastillos digestis. Probatur quod odoratum est, modicè myrrheum, ponderosum, nigrum, ligni ramentorum expers: quódque sufficienter dilutum croci colorem reddat, læue, subamarum, ac dentes linguámque vehemēter & ad horas multas permanente colore inficiens. Tale verò est quod è Syria defertur. Vim habet ea detergendi quæ pupillis caliginem offundunt, vrinam ciendi, molliendi, concoquēdi & excalfaciendi. Denique ad croci vires quadantenus accedit: quippe cuius etiam plurima parte sit particeps.

A λίαν, ἀσθενὴς κατὰ δύναμιν, λαχανώδεις ὄντες πάντες. διὰ μέντοι τὸ πολύχυλον καὶ εὔχροον οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὴν θύϊαν βάπτοντες, τούτῳ χρῶνται. πολλοῦ δὲ πιπράσκεται διὰ τοῦτο. εἰς δὲ τὰ φάρμακα ὁ προγεγραμμένος ἐστὶ χρήσιμος. δολοῦται δὲ μίξει κροκομάγματος B κεκομμένου, ἢ δι' ἑψήματος ὑπαλειφόμενος συντετριμμένου, εἰς τὸ βαρυσταθμῆσαι, λιθαργύρου ἢ μολυβδαίνης. δηλοῖ δὲ ταῦτα τό, τε ἐντρέχον κονιορτῶδες, καὶ τὸ τὴν ὀσμὴν ἑψηματώδη τυγχάνειν. Ἔχει δύναμιν πεπτικήν, μαλακτικήν, ὑποστύφουσαν, οὐρητικήν· C παρέχει εὔχροιαν, καὶ ἀκραιπαλός ἐστι μετὰ γλυκέος πινόμενος· ῥεῦμά τε ὀφθαλμῶν ἐπιχριόμενος στέλλει σὺν γάλακτι γυναικείῳ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς τὰ ἐντὸς πόμασι χρησίμως, καὶ προσθέμασι καὶ καταπλάσμασι τοῖς πρὸς τὴν μήτραν καὶ δακτύλιον. παρί-D στησι δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια, τάς τε ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονὰς πραΰνει καταχριόμενος, καὶ εἰς τὰς ὠτικὰς χρησιμεύει· φασὶ δὲ καὶ ἀναιρετικὸν αὐτὸν εἶναι μεθ' ὕδατος πινόμενον, πλῆθος < γ'. πρὸς δὲ τὸ εὐλέαντον αὐτὸν γενέσθαι, δεῖ ἐν ἡλίῳ ψύχειν ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ, ταχέως δὲ ἀνα-E στρέφειν. καὶ ἡ ῥίζα δὲ αὐτοῦ πινομένη σὺν γλυκεῖ, οὐρητική.

Vetus addit μελανίζων

V. codex ita legit καὶ λιθαργύρου ... [illegible]

Hæc aliqui codices non habent ... [illegible]

Ald. ψύχει. Acc. in ostrako ... [illegible] leg. sic videtur. ἐν ἡλίῳ ψύχειν ἢ ὀπτᾷν ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ.

Περὶ Κροκομάγματος. Κεφ. κϛ'.

ΤΟ ΔΕ κροκόμαγμα γίνεται ἐκ τοῦ κροκίνου μύρου, τῶν ἀρωμάτων ἐκπιεσθέντων, καὶ ἀναπλασθέντων. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐῶδες καλόν, μέσως κατὰ σμυρνόν, βαρύ, μέλαν, F ἄξυλον, ἐν τῷ διεθῆναι ἱκανῶς κροκῶδες τὴν χρόαν, λεῖον, ὑπόπικρον, βάπτον ἰσχυρῶς τοὺς ὀδόντας καὶ τὴν γλῶσσαν, ἐπιμένον τε συχνὰς ὥρας. τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ Συρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις, οὐ-G ρητικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν, θερμαντικήν. ἀναλογεῖ δὲ κατὰ ποσόν τι τῇ τοῦ κρόκου δυνάμει. πλεῖστον γὰρ τούτου μετείληφεν.

Ruellius malè legisse videtur συχνάς.
Ista non habentur in Paris. quæ tamen agnoscũt Serapio, Hermolaus & Ruellius.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Περὶ Ἑλενίου. Κεφ. κζ. A

ΕΛΕΝΙΟΝ φύλλα ἔχει φλόμῳ τῷ στενοφύλλῳ παραπλήσια, τραχύτερα δὲ καὶ ἐπιμήκη. καυλὸν δὲ οὐκ ἀνίησιν ἔν τισι τόποις. ῥίζαν ὑπόπυρρον, εὐώδη, μεγάλην, ὑπόπικρον, ἀφ' ἧς εἰς τὴν φύτευσιν, καθάπερ ἐπὶ τῶν κρίνων ἢ ἄρων, λιπαραὶ παραφυάδες λαμβάνονται. γίνεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ συσκίοις καὶ ἐνίκμοις τόποις. ὀρύσσεται δὲ ἡ ῥίζα θέρους, καὶ τμηθεῖσα ξηραίνεται. κινεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον οὖρα καὶ ἔμμηνα. αὐτὴ δὲ ἡ ῥίζα λαμβανομένη ἐν ἐκλεικτῷ μετὰ μέλιτος, ἁρμόζει βηξίν, ὀρθοπνοίαις, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἐμπνευματώσεσι, θηρίων δήγμασι, καθόλου θερμαντικὴ ὑπάρχουσα. τὰ δὲ φύλλα αὐτῆς ἐπιπλάττεται ἀφεψηθέντα μετ' οἴνου ἰσχιαδικοῖς ὠφελίμως. ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχος περιεχυθεῖσα ἐν γλυκεῖ. ξηράναντες γὰρ αὐτὴν ἐπ' ὀλίγον οἱ ἀλμευταί, εἶτα ἀφεψήσαντες, ἀποβρέχουσιν ὕδατι ψυχρῷ· εἶτα βάλλουσιν εἰς ἕψημα, ἀποτίθενται εἰς χρῆσιν. ποιεῖ δὲ λεία πινομένη, αἱμοπτοϊκοῖς.

Περὶ Ἑλενίου Αἰγυπτίου. Κεφ. κη.

Ἑλένιον ἄλλο ἱστορεῖ Κρατεύας φύεσθαι ἐν Αἰγύπτῳ· πόα δὲ ἐπὶ κλάδους ἔχουσα πηχυαίους, ἐπὶ γῆς ἐρριμμένους ὥσπερ τὸ ἕρπυλλον. φύλλα δὲ τοῖς τοῦ φακοῦ ὅμοια, μακρότερα δὲ καὶ πολλὰ περὶ τοῖς κλωνίοις, ῥίζαν ὠχράν, πάχος δακτύλου μικροῦ, κάτωθεν λεπτήν, ἄνωθεν δὲ παχυτέραν, φλοιὸν ἔχουσαν μέλανα. φύεται δὲ ἐν παραθαλασσίοις τόποις καὶ γεωλόφοις. Δύναμιν δὲ ἔχει μετ' οἴνου πινομένη μία ῥίζα, θηριοδήκτοις βοηθεῖν.

Περὶ Ἐλαίου ὠμοτριβοῦς. Κεφ. κθ.

ΕΛΑΙΟΝ πρὸς τὴν ὑγιείαν χρῆσιν ἄριστον τὸ ὠμοτριβές ὃ καὶ ὀμφάκινον καλεῖται. τούτου διαφέρει τὸ νέον, ἄδηκτον, εὐῶδες. χρήσιμον δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς τὴν τῶν μύρων κατασκευήν. ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχον διὰ τὸ στυφόν, καὶ οὖλα συσταλτικόν, καὶ ὀδόντων κρατυντικόν, κρατούμενον ἐν τῷ στόματι. καὶ ἱδρώτων ἐφεκτικόν.

V. addit λείᾳ
Pena pro στενοφύλλῳ legit πλατυφύλλῳ.
V. caret.
V. caret.
Al. μικρὰ
V. φυτείας, λαμβάνονται παραφυάδες, male.
V. caret.
Vulg. cod. ἀνίκμοις
V. caret.
V. ἐκλαμβανομένη
V. add καὶ
V. addit αἱματωδεσι.
V. ἀλμευταὶ
Pal. ποιεῖ δὲ λεία πινομένη
Quidam addit καὶ μικρᾶς
Marc. legendum πινομένη
V. καὶ οὐ μόνον διαφ.
V. quidam, ὡς καὶ θερμοῦ καὶ ὑγροῦ τὸ γλυκὺ τοῦτο. Flor. μετὰ θερμοῦ
V. διαφορητικόν

De Helenio. Cap. XXVII. A

HELENIVM folia habet verbasco angustioribus folijs prædito similia, sed asperiora & oblonga: caulē verò quibusdā in locis non emittit. Radice est subruffa, odorata, grandi, subamara: ex qua ad consitionem, velut in serendis cinaris, opimi & insignes oculi decerpuntur. B Prouenit in montibus, locis vmbrosis & humidis. Æstate radix eruitur, & concisa siccatur. Huius decoctū potum vrinas mensésque ciet. Ipsa verò radix in eclegmate sumpta cū melle prodest tussi, orthopnœę, ruptis, conuulsis, inflationibus & venenatorum morsibus: quippe quæ C in vniuersum excalfaciendi vi polleat. Folia ex vino decocta vtiliter Ischiadicis illinuntur. Est & radix stomacho vtilis, dulci musto condita. Siquidem salgamarij paululum exiccatam eam, mox decoctam, aqua frigida demergunt: postea in defrutum conijciūt & ad vsum reponunt. Trita potáque ad sanguinis D reiectiones est efficax.

in pass.

De Helenio AEgyptio. Cap. XXVIII.

Helenij genus alterum in Ægypto gigni Crateuas memorat. Herba vero est ramis cubitalibus, serpylli modo humi sese spargentibus: folijs lenticulæ proximis, sed E longioribus numerosisque circa ramulos: radice pallida, digiti minimi crassitudine, ac per una quidem tenui, supernè verò crassiore, nigro vestita cortice. Nascitur locis maritimis & tumulosis. Radix vnica ex vino bibita contra serpētium ictus auxiliandi vim habet.

De oleo omphacino. Cap. XXIX. F

OLEVM ad vsum per sanitatem optimum: quod, quia ex crudis & acerbis seu immaturis oliuis exprimitur, crudum nec non etiam omphacinum appellatur. Excellit in hoc genere recēs, minimè mordens, atque odoratū. Est & tale ad G vnguentorum compositionem vtile: quinetiam propter astringendi vim stomacho accommodatum. Ore si contineatur, gingiuas contrahit, dentésque firmat: sudores denique cohibet.

De oleo communi. Cap. XXX.

Quod vetustius ac pinguius est, ad medicamentorum vsum est accommodatum. In vniuersum autem oleum omne calfaciendi vim habet, carnem emollit, corpus contra algores munit, ipsúmque ad actiones obeundas expeditius reddit. Bonam etiam aluum facit, éstq; molliendi vi præditum. Exulcerantium medicamentorum vires permistú hebetat. Exhibetur quoque contra venena, sic vt subinde bibatur ac reuomatur. Purgat heminæ mensura cú pari ptissanæ succo aut aqua epotum. Torminosis vtiliter datur in potu cum ruta decoctum sex cyathorum mensura, lumbricósq; pellit. Infunditur & idipsum ad ileosos maximè affectus. At vetus tum magis excalfacit, tum etiá vehementiùs discutit, & ad exacuendam oculorum aciem sublinitur. Sin desit vetus, hac præparatione opus est. De eo cuius est copia quod præstantius erit in vas defundito, & ad mellis crassitudinem decoquito, atque ita vtitor. Eandem enim cum prædicto vim asciscit.

Ventrisque a- ...
oculorum claritati sublita prodest

A Περὶ ἐλαίου κοινοῦ. Κεφ. λ.

Τὸ δὲ καὶ παλαιότερον καὶ λιπαρώτερον, εἰς τὴν τῶν φαρμάκων χρῆσιν εὔθετον. κοινῶς δὲ πᾶν ἔλαιον, θερμαντικόν ἐστι καὶ μαλακτικὸν τῆς σαρκός, δυσπερίψυκτον φυλάσσον τὸ σῶμα, ἑτοιμότερον πρὸς τὰς ἐνεργείας ποιοῦν. ἔστι δὲ B καὶ εὐκοίλιον καὶ μαλακτικόν, ἀμβλῦνόν τε τὰς τῶν ἑλκούντων φαρμάκων δυνάμεις ἐν τῇ μίξει. δίδοται δὲ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα συνεχῶς πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον. καθαίρει δὲ ὅσον κοτύλη σὺν πτισάνης ἴσῳ χυλῷ ποθὲν ἢ ὕδατι. στροφουμένοις τε ἐν ποτῷ ὠφελίμως δίδο- C ται μετὰ πηγάνου ἑψηθὲν κυάθων ἓξ πλῆθος, ἕλμινθάς τε ἐκβάλλει. καὶ ἐνίεται δὲ τὸ αὐτό, μάλιστα πρὸς τοὺς εἰλεώδεις. τὸ δὲ παλαιὸν θερμαντικώτερον καὶ διαφορητικώτερον· πρὸς ὀξυδερκίαν τε ὑπάλειμμα. μικτέον δὲ εἰ μὴ παρείη τὸ παλαιὸν ἔλαιον οὕτω, καταχεράσας D εἰς ἀγγεῖον τοῦ παρόντος τὸ κρεῖσσον, ἕψε ἕως οὗ σχῇ μέλιτος πάχος, καὶ χρῶ. τὴν γὰρ αὐτὴν τῷ προειρημένῳ εἰσφέρεται δύναμιν.

V. addit ...
Pal. ...
V. addit θερμοῦ Ald. in noth. θερμοῦ κοτύλας ς'. Pal. θερμοῦ
Corn. σκευαστέον
Cornarius legit καὶ τηρήσας & ie. &c.
Veteres his carent.

De oleo syluestris oliuæ. Cap. XXXI.

Quod è syluestri oliua exprimitur oleum vehementiùs astringit, & ad vsum sanorum secundum sibi locum vendicat. Caput dolentibus rosacei vice cóuenit. Sudores sistit, & defluos capillos inhibet. Quinetiam furfures & vlcera capitis manantia, scabiem ac lepras extergit: moratúrque canos, si quotidie illinatur.

Περὶ Ἐλαίου ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας. Κεφ. λα'.

Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον, στυπτικώτερον, πρὸς μὲν τὴν ἐν ὑγείᾳ E χρῆσιν, δεύτερον. κεφαλαλγοῦσι δὲ ἀντὶ ῥοδίνου ἁρμόζει, ἐπέχον καὶ ἱδρῶτας καὶ τρίχας ῥεούσας. ἀποσμήχει δὲ καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας, καὶ ψώρας, καὶ λέπρας· βράδιόν τε πολιοῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπαλειφόμενοι.

Add. Ald. cod. in noth. ...

Oleum candidum. Cap. XXXII.

Candidatur oleum hunc in modum: sumito album colore, nec anniculo vetustius, & in fictile nouum lati oris infundito centum heminarum mensura. Mox in sole expositum quotidie circa meridiem concha refundito, ex alto deturbás, vt frequenti volutatione ac verberatu agitatum alteretur & spumescat. Octaua deinde die fœnugræcum purgatum drachmarum 50 pódere, aquáque calida maceratú, atque adeo remollitú, aqua interim neutiquá expressa, in supradictum

permixtione

Ἔλαιον λευκόν. Κεφ. λβ'.

Λευκαίνεται δὲ ἔλαιον οὕτω· λα- F βὼν τὸ τῇ χρόᾳ μὲν λευκόν, τὴν ἡλικίαν δὲ μὴ πλέον ἐνιαυσίου, ἔγχεε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον πλατύστομον, καινόν· ἔστω δὲ μέτρῳ κοτύλαι ρ'. εἶτα θεὶς ὑφ' ἥλιον, ἀνάχει κόχλῳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κατὰ τὸ μέσον, ὕψοθεν τῇ καταφορᾷ χρώμενος, ἵνα τῇ συνεχεῖ κυλίσει καὶ G πληγῇ μεταβάλη καὶ ἀφρίσῃ. τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ βρέξας τήλεως καθαρᾶς < ν' ἐν ὕδατι θερμῷ, ἔμβαλε μαλακὴν γενομένην εἰς τὸ προειρημένον ἔλαιον χωρὶς τοῦ

στραγγίσαι τὸ ὕδωρ· προσαποθέσθαι δὲ καὶ δᾳδὸν πιτυΐνης ὡς ὅτι λιπαρωτάτην καὶ εἰς λεπτὰ κατατετμημένον τὰς ἴσας ὁλκάς, καὶ οὕτως ἐᾶσαι ἄλλας ὀκτὼ ἡμέρας διελθεῖν. μετὰ δὲ ταύτας ἀνασχεῖν τῷ κόγχῳ τὸ ἔλαιον. τό, τε λοιπὸν εἰ μὲν εἴη τοῦ τέλους τετυχός, εἰς καινὸν ἀγγεῖον προαποκεκλυσμένον οἴνῳ παλαιῷ καὶ τὰ κεράσας, ἀποτίθεσο προϋπεστρωμένων μελιλώτων στεφανίσκων ἁλίσκων ὁλκῶν ια. καὶ ἴρεως τῆς ἴσης· εἰ δὲ μή, πάλιν ἐν ἡλίῳ θετέον αὐτό. καὶ ἐργαστέον ἄχρις οὗ λευκὸν γένηται.

Commentatorum [illegible]

Par. [illegible]

Περὶ Σικυωνίου ἐλαίου. Κεφ. λγʹ.

Ἔνεστι δὲ καὶ Σικυώνιον τὸ προειρημένον οὕτω σκευάζειν· εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον, πλατύστομον, ἐγχέας νέου ἐλαίου ὠμοτριβοῦς καὶ λευκοῦ χοᾶ αʹ. καὶ ὕδατος ἡμίσεως, ἕψε κούφῳ πυρὶ κινῶν πραέως· ὅταν δὲ ἀναζέσῃ δίς, ὑπόσπασον τὸ πῦρ, καὶ ψύξας ἀποκάθαιρε τὸ ἔλαιον. εἶτα ἄλλο ἐπιδοὺς ὕδωρ, συναναζέσον αὐτό, καὶ τὰ λοιπὰ ποιήσας καθὼς σοὶ ὑποδέδεικται, ἀπόθου. σκευάζεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐν Σικυωνίᾳ, Σικυώνιον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει ποσῶς θερμαντικήν, ἁρμόζον ἐν πυρετοῖς καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι. χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ αἱ γυναῖκες ἐπὶ τοῦ στιλβώτερον.

Per χὸ pituo discrimine

V non legit [illegible]

Al. [illegible]

Al. [illegible]

Ῥύπος βαλανείων. Κεφ. λδʹ.

Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς βαλανείοις συναγειρόμενος, δύναται θερμαίνειν, μαλάσσειν, διαφορεῖν, ῥαγάσι τε καὶ κονδυλώμασιν ἐν δακτυλίοις.

Hoc caput reperitur in Cr. textu attributum.

Ῥύπος ἐκ τῆς παλαίστρας. Κεφ. λεʹ.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῆς παλαίστρας προσειληφὼς τὴν κόνιν, ἐοικὼς δὲ ῥύπῳ, τὰς περὶ τοὺς κονδύλους συστροφὰς ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ· ὠφελεῖ καὶ ἰσχιαδικοὺς θερμὸς ἀντὶ μαλάγματος ἢ πυρίας ἐπιτιθέμενος.

Quidam in

Ῥύπος γυμνασίων. Κεφ. λϛʹ.

Καὶ ὁ ἐν τοῖς τῶν γυμνασίων τοίχοις ῥύπος, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων, θερ-

A oleum conijcito: tædam quoquè pineam præpinguem & in tenues assulas cõcisam pari pondere insuper addito: atque ita dies octo alios elabi sinito. His transactis concha oleum denuo cõfundito. Postremò, si finẽ assecutũ fuerit, in vas nouum prius vetere vino elutum, substratis anteà sertulæ Campanæ corollis B drachmas vndecim pendentibus cum iridis pari pondere, decapulato atque recondito. Sin autem candorem nondum cõtraxerit, oleum rursus insolandũ, & opus ipsum repetendum, dum candidum illud euaserit.

De Sicyonio oleo. Cap. XXXIII.

C Sed & ex prædicto Sicyoniũ hoc modo parare licet. In lebetem oris ampli stanno inductum recentis olei omphacini candidiq; congiũ vnum, aquæ verò dimidium infundito: tùm igne leui coquito leniter agitando. At cumprimũ bis efferbuerit, ignem subtrahito, & vbi refrixerit, oleum decapulato. Tandẽ D alia adiecta aqua simul iterum feruefacito: ac reliquis, veluti præmonstratum est, peractis reponito. Maximè verò cõficitur oleum huiusmodi in Sicyonia: atque inde Sicyonij nomen accepit. Vim habet leuiter calfactoriam, in febribus ac neruorum affectibus accommodatum. Vtuntur & eo mulieres ad in- E ducendum cuti nitorem.

Strigmenta à balneis. Cap. XXXIIII.

STRIGMENTA quæ in balneis destringuntur, calfaciendi, molliendi, discutiendique vim habent: ad rimas sedis & condylomata per vnctione prosunt.

F
Strigmenta palæstrica. Cap. XXXV.

Quæ verò in palæstra puluerem sibi asciuere, similia sordibus, articulorum collectiones ac nodos imposita iuuant. Quin & calentia ischiadicis fotus aut malagmatis instar vtiliter admouentur.

G
Strigmenta gymnasiorum. Cap. XXXVI.

Sordes è gymnasiorum parietibus, simulacrísque derasæ, excalfactoriam

factoriam vim habent, discutiúntque tubercula quæ ægrè ad coctionem maturitatémve perducuntur: abrasis seu desquamatis & senum vlceribus aptè conueniunt.

De Elæomelite. Cap. XXXVII.

In Palmyreno Syriæ tractu quod Elæomeli vocát ex quodam caudice manat, oleum crassius melle, sapore dulci. Id cyathis duobus bibitum cum vna aquæ hemina, crudú biliosúmque humorem aluo detrahit. Sed qui assumpsere torpescunt, viribúsque deficiuntur: attamen eo minimè terreri oportet. Quin excitandi sunt, neque permittẽdum vt somno grauiore consopiantur.

Paratur & è germinum oleaginorum pingui oleum: in cuius genere optimú vetus, crassum, pingue, neque turbidú. Id verò calefacit, priuatímque superillitum facit ad ea quæ pupillis caliginem offundunt: quin & ad lepras neruorúmque dolores illitum confert.

De Cicino oleo. Cap. XXXVIII.

Cicinum oleũ fit hoc modo: Sumito maturorum ricinorum quantum videbitur, & instratos vuarũ in morem, quæ super cratibus dispositæ insolantur, ad solem exiccato, dũ ambiens cortex disruptus excidat: túmque collectam eorum carnem in pilam conijcito, ac diligenter tusam in lebetem stanno inductũ qui aquam habeat transferto, succensóque igni feruefacito. Cùm verò insitum humoré prorsus deposuerint, sublato ab igni lebete innatás oleum conchula tollito atque reponito. At Ægyptij quoniam copiosum ipsum expetunt, aliter conficiũt. Nam repurgatos ricinos molæ mandát accuratéque molunt: deinde quod molitũ est in sportulas coniectum torculo exprimũt. Tùm porrò tẽpestiui sunt ricini, cùm vestientibus folliculis exuuntur. Facit verò Cicinum oleum ad vlcera capitis manantia, psoras & sedis inflammationes, nec non ad vteri obstructiones atque euersiones: itémque ad cicatrices fœdas, auriúmque dolores. Quin & emplastris admistum ea reddit efficaciora.

A μαλάσσει τε καὶ διαχεῖ τὰ δύσπεπτα φύματα, καὶ πρὸς ἀποσύρματα καὶ πρὸς ἕλκη πρεσβυτικὰ ἁρμόζει.

Περὶ Ἐλαιομέλιτος. Κεφ. λζ.

Ἐλαιόμελι κατὰ Πάλμυραν τῆς Συρίας ἔκ τινος στελέχους ἔλαιον μέλιτος (Cornarius legendum putat κατ' ἐμπορίαν, & sic legisse videtur Plinius lib 15. cap 7. cum ait in maritimis nasci.)
B παχύτερον ῥεῖ, γλυκὺ τῇ γεύσει· ὅπερ πινόμενον πλῆθος κυάθων β' μετὰ κοτύλης μιᾶς ὕδατος, ἄγει κατὰ κοιλίαν ὠμὸν καὶ χολῶδες (V. addit χυμόν.)· ἐννωθεῖς δὲ γίνονται καὶ ἔκλυτοι οἱ λαμβάνοντες, ὅπερ οὐ δεῖ εὐλαβεῖσθαι· διεγείρειν δὲ αὐτοὺς μὴ ἐῶντας καταφέρεσθαι. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ λίπους (Marc. legit σίμους)
C τῶν θαλλῶν ἔλαιον· ἔστι δὲ αὐτοῦ κάλλιστον καὶ παλαιόν, καὶ παχὺ καὶ λιπαρόν, οὐ τεθολωμένον· θερμαίνει δὲ ἰδίως ποιοῦν πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἐπιχριόμενον. καὶ λέπρας καὶ ἀλγήματα περὶ νεῦρα ἐγχριόμενον ὠφελεῖ. (V. ἐγχριόμενον)

Περὶ Κικίνου ἐλαίου. Κεφ. λη.

D Κίκινον ἔλαιον σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν ὡρίμων κροτώνων ὅσον (V. addit ἡμερῶν) ἂν δόξῃ, καὶ ψύξας εἰς ἥλιον, καταστρώσας ψιαθίδος τρόπον, ἕως ἂν ὁ περικείμενος φλοιὸς ἀπορραγεὶς ἐκπέσοι, συναγαγὼν τὴν σάρκα, ἔμβαλε εἰς ὅλμον,
E καὶ κόψας ἐπιμελῶς εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον βάλε, ὕδωρ ἔχοντα, καὶ ἀναζέσαι ὑποκαίων. ὅταν δὲ ἀμῶσι τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα πᾶσαν, ἄρας τὸν λέβητα ἀπὸ τοῦ πυρός, ἀπόψα μύακι τὸ ἐπιπλέον ἔλαιον καὶ ἀπόθησο. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι διὰ τὸ δαψιλοῦς χρήζειν, ἑτέρως αὐτὸ (Per. δαψιλῶς)
F σκευάζουσι. μετὰ γὰρ τὸ καθᾶραι εἰς μύλον ἀποδιδόντες τοὺς κρότωνας, ἀλήθουσιν (Pal. ἀποδόντες) ἐπιμελῶς· εἶτα εἰς σπυρίδας ἐμβαλόντες τὸ ἀληλεσμένον, δι' ὀργάνου ἐκθλίβουσιν (Ald. ἀληλεσμένον & sic Pal.). ὥριμοι δέ εἰσιν οἱ κρότωνες, ὅταν ὑπὸ τῶν περιεχόντων αὐτοὺς σφαιρίων ἀπολύωνται. ποιεῖ δὲ τὸ κίκινον πρὸς ἀχῶρας καὶ
G ψώρας καὶ τὰς ἐν ἕδρᾳ φλεγμονάς, πρός τε ὑστέρας μύσεις καὶ διαστροφάς, ἔτι δὲ οὐλὰς ἀπρεπεῖς καὶ ὠταλγίας· ἐμπλάστροις τε μιχθέν, ἐμπρακτοτέρας αὐτὰς ἐργάζεται.

ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν ὑδατώδεις ποθὲν, ἐκκρίνει δὲ καὶ ἕλμινθας.

Περὶ Ἀμυγδαλίνου ἐλαίου.

Κεφ. λθ.

Ἀμυγδάλινον ἔλαιον, ὃ τινες μετώπιον καλοῦσι, σκευάζεται οὕτως· ἀμυγδάλων πικρῶν χοίνικας δ΄. καθάρας καὶ ξηράνας, κόψον ὑπέρῳ ξυλίνῳ ἐν ὅλμῳ κούφως μέχρις μάζα γένηται, ἐπιχέας τε ζεστοῦ ὕδατος κοτύλας β΄. ἔα συμπιεῖν ἡμιώριον, ἀφ᾽ ἧς πάλιν βιαιότερον τρῖβε, εἶτα ἀποθλίβειν πρὸς πλάκα ἐξίπου, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν δακτύλων εἰς μύακα ἀναλάμβανε· εἶτα πάλιν εἰς τὸ ἀποτεθλιμμένον κοτύλην ὕδατος μίαν ἐπιχέας, καὶ συμπιεῖν ἐάσας, τὸ αὐτὸ ποίει. ἀποδίδωσι δὲ κοτύλην α΄ τὸ τετραχοίνικον. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰς ἐν μήτρᾳ ἀλγηδόνας καὶ πνίγας ὑστερικὰς, διαστροφάς τε καὶ φλεγμονὰς τῶν αὐτῶν τόπων· ἔτι δὲ κεφαλαλγίας καὶ ὤτων πόνους, καὶ ἤχους καὶ συριγμούς· ὠφελεῖ δὲ καὶ νεφριτικοὺς, καὶ δυσουριῶντας, καὶ λιθιῶντας, καὶ ἀσθματικοὺς, καὶ σπληνικούς· αἴρει δὲ καὶ σπίλους ἐκ προσώπου, καὶ ἐφήλεις καὶ ῥυτίδας, μέλιτι μιγνύμενον καὶ κρίνου ῥίζῃ καὶ κυπρίνῃ ἢ ῥοδίνῃ κηρωτῇ· καὶ ἀμβλυωπίας δὲ ἐστὶν ἀνασκευαστικόν· σὺν οἴνῳ δὲ ἀχῶρας καὶ πίτυρα σμήχει.

Actuarij interpres legisse videtur μάδων

Περὶ Βαλανίνου ἐλαίου. Κεφ. μ΄.

Ἐοικότως δὲ καὶ τὸ βαλάνινον σκευάζεται· δύναμιν δ᾽ ἔχει καθαρτικὴν σπίλων, φακῶν, ἴονθων, οὐλῶν μελανίας, κοιλίας καθαρτικόν· ἔστι δὲ κακοστόμαχον· ἁρμόζει δὲ καὶ ὠταλγίαις, καὶ ἤχοις, καὶ συριγμοῖς, μετὰ χηνείου στέατος ἐγχεόμενον.

Ἔλαιον σησάμινον καὶ καρύινον.

Κεφ. μα΄.

Ὁμοίως δὲ σκευάζεται τοῖς προειρημένοις, τό, τε σησάμινον ἐκ τοῦ σησάμου, καὶ τὸ καρύινον, ἐκ τῶν βασιλικῶν καρύων συντιθέμενον. δύναμιν δ᾽ ἔχουσι τὴν αὐτὴν τῷ βαλανίνῳ.

A Potum denique aquas per aluum ducit, lumbricósque pellit.

De Amygdalino oleo.

Cap. XXXIX.

Amygdalinum oleum, quod aliqui Metopium vocant, hoc modo paratur: Amygdalarum amararum repurgatarum & arefactarum chœ-
B nices quatuor in pila ligneo pistillo leuiter in offam contundito, affusísque aquæ feruentis heminis duabus sinito semihoræ spatio humorem imbibere, túmque postea maiore vi terito, ac deinde tabellis comprimens exprimito, quódque digitis hæserit concha excipito. Tandem magmati iterum aspersa
C aquæ hemina quam combibere siueris, idem facito. Singulas porrò heminas reddunt quaterni chœnices. Est autẽ efficax contra vuluarum dolores & strangulatus, ac eorundem locorum tum conuersiones tum etiam inflammationes: itémq; ad capitis dolores, auriúmque ægritudines, sonos incertos at-
D que tinnitus. Iuuat & vitijs renum laborantes, ægrè meientes atque calculosos. Suspiriósis itidem lienosísque prodest. Quin & maculas tollit è facie, à sole vstis medetur, & cutem erugat, admixtũ melli, lilij radici, ac cyprino rosaceóve cerato. Hebétem etiam oculorum
E aciem emendat: denique vlcera quoque manantia & furfures cum vino expurgat.

De Balanino oleo. Cap. XL.

Simili modo fit & oleum balaninum. Vim autẽ habet repurgandi maculas, lentigines, varos & cicatricum nigritias. Purgat idem
F aluum, sed stomacho aduersatur. Cõtra dolores aurium, sonos atque tinnitus auxilio est, cum anserino adipe infusum.

Olea Sesaminum & Caryinum.

Cap. XLI.

Eodem quoque quo antedicta
G modo sesaminum oleum ex sesama præparatur: itémque caryinũ, quod è iuglandibus nucibus conficitur. Easdem verò cum balanino vires obtinent.

De Hyoscyamino oleo. Cap. XLII.

Hyoscyaminum autem sic præparatur: semen ipsum album, siccum, recens accipito, & contusum aqua calida subigito, veluti in amygdalino dictum est. Dum verò insolabis, arescẽtes eius quæ sub manu sunt [hoc est, superiores] partes toti massæ permisceto. Idipsum tãdiu facito, dum nigrescat graueoléńsque reddatur: mox per linteolũ percolatũ & expressum reponito. Ad auriũ dolores est efficax, pessisq; ammiscetur: emolliendo vtile.

A Περὶ Ὑοσκυαμίνου ἐλαίου. Κεφ. μβ'.

Καὶ τὸ ὑοσκυάμινον δὲ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τὸν λευκὸν καρπὸν, ξηρὸν, πρόσφατον, καὶ κόψας, ὕδατι θερμῷ φύρα, ὡς προείρηται ἐπὶ τοῦ ἀμυγδαλίνου. ἡλιάζων δὲ τὰ ὑπὸ χεῖρα ξηραινόμενα αὐτοῦ μέρη, τῷ ὅλῳ ἀνάμισγε· καὶ τὸ αὐτὸ B ποίει ἄχρις ἂν μελανθῇ καὶ δυσώδες γένηται· εἶτα δι' ὀθονίου διηθήσας καὶ ἐκθλίψας ἀποτίθεσο. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίας, καὶ πεσσοῖς μίγνυται, μαλακτικὸν ὄν. Al. δι' ἱμαν. Par. caret.

De Gnidico oleo. Cap. XLIII.

Similiter etiam paratur quod ex Gnidio grano fit oleum, decorticato semine atque contuso. Potum id aluum soluendi vim habet.

Περὶ Κνιδελαίου. Κεφ. μγ'.

Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ Κνιδείου σκευάζεται κόκκου λεπισθέντος καὶ κοπέντος· καθαρτικὴν δὲ ἔχει δύναμιν κοιλίας πινόμενον. C Al. λεπτισθέντος

De Cnicino oleo. Cap. XLIIII.

Eodem quoque modo Cnicinũ oleum cõficitur. Vis autem eadem quæ Gnidico, sed remissior.

Περὶ Κνικελαίου. Κεφ. μδ'.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ κνίκινον σκευάζεται. δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ τῷ διὰ τοῦ κνιδίου κόκκου, ἀσθενὴς δὲ μᾶλλον. V. ὡς λέ.

De Raphanino oleo. Cap. XLV.

Raphaninum ex ipso fit raphani semine, quemadmodũ & reliqua. Ijs qui ex mala valetudine phthiriases contraxere conuenit, scabritiásque cutis in facie emendat. Eo vtuntur Ægyptij, vna cum obsonijs ipsum coquentes.

Περὶ Ῥαφανελαίου. Κεφ. με'.

D Τὸ δὲ ῥαφάνινον σκευάζεται ἐκ τοῦ αὐτῆς σπέρματος ὡς καὶ τὰ λοιπά. τοῖς ἐκ νόσου δὲ φθειριῶσιν ἁρμόζει, καὶ τὰς περὶ τὸ πρόσωπον σμήχει τραχύτητας. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ τοῖς προσοψήμασι συνέψοντες αὐτό. V. add. ἱμάτιον

De Melanthino oleo. Cap. XLVI.

Melanthinum easdem cum raphanino vires, consimilémque pręparationem sortitur.

Περὶ Μελανθελαίου. Κεφ. μς'.

E Καὶ τὸ μελάνθινον δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, καὶ σκευασίαν τῷ ῥαφανίνῳ. Hæc Ruellius omisit.

De Sinapino oleo. Cap. XLVII.

Sinapinum fit ad læuorem trito Sinapis semine & aqua calida macerato, adiecto postea oleo ac simul expresso. Facit ad dolores diuturnos, dum ipsa vitia ex alto extrahit.

Περὶ Σιναπελαίου. Κεφ. μζ'.

Τὸ δὲ σινάπινον σκευάζεται, λεαινομένου τοῦ σινήπεως καὶ βρεχομένου ὕδατι θερμῷ, ἔπειτα μιγνυμένου ἐλαίου, καὶ συνεκθλιβομένου. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ χρόνια ἀλγήματα μεταστυγκρίνον. F

De Myrtino oleo. Cap. XLVIII.

Myrtei olei præparandi ratio hæc est: Myrti nigræ seu syluestris seu satiuæ tenerrima quæque folia tundito atque exprimito, succo deinde omphacini olei parem mensuram admisceto, & ad prunas calfacito, donec simul cocta fuerint, tollens id quod supernatat. Fuerit verò minùs operosa confectio, si foliorum mollissima contusa in aqua & oleo decoquas, & quod innatat deradas: peculiari quoque modo, si

Περὶ Μυρσινελαίου. Κεφ. μη'.

Μυρσίνινον δὲ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τὰ ἁπαλὰ φύλλα τῆς μελαίνης μυρσίνης ἢ ἀγρίας ἢ ἡμέρου, κόπτε πιέζων· ἴσον δὲ τῷ χυλῷ ἐλαίου ὀμφακίνου μίσγων, χλίαινε ἐπ' ἀνθράκων, ἕως ἂν συνεψηθῇ αἴρων τὸ ἐφιστάμενον. G εὐκοπωτέρα δὲ σκευασία, τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων κόψαντα, ἕψειν μετὰ ὕδατος καὶ ἐλαίου, καὶ τὸ ἐφιστάμενον ἀποψᾶν· ἰδίως δὲ τὰ φύλ- V. addit ἀγρίας. V. μίγνυ.

λα καθέντα εἰς ἥλιον, ἐν ἐλαίῳ ἀποβρέχειν. ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον σιδίοις, κυπαρίσσῳ, κυπείρῳ, σχοίνῳ. ἔστι δὲ ἐμπρακτικώτερον τὸ γεύσει πικρίζον, καὶ ἐλαιῶδες, χλωρὸν, διαφανὲς, ὄζον μυρσίνης· Δύναμιν δὲ αὐτὸ στυπτικὴν, σκληρυντικὴν· διὸ καὶ ποιεῖ μισγόμενον ἀπουλωτικαῖς, καὶ πρὸς πυρίκαυστα, ἀχῶρας, πίτυρα, ἐξανθήματα, παρατρίμματα, ῥαγάδας, κονδυλώματα, ἄρθρα κεχαλασμένα· ἱδρῶτας στέλλει, καὶ ὅσα στύψεως ἢ πυκνώσεως ἔχει χρείαν.

A exposita Soli folia in oleo maceres. Nec desunt qui oleū priùs inspissēt malicorio, cupresso, cypero ac iunco odorato. Efficacius est quod gustu subamarū deprehēditur, oleosū, viride & translucidum cernitur, ac myrtū redolet. Vis porrò ei astringēdi & indurandi: quare efficaciter cicatricē obducētibus medicamentis
B immiscetur. Facit quoq; ad ambustiones, vlcera capitis manantia, furfures, papularū eruptiones, attrita, rhagadas, condylomata & laxatos articulos. Sudores compescit, ac denique ad omnia valet, quæ astrictionē densationémve desiderant.

Περὶ Δαφνελαίου. Κεφ. μθ'.

Τὸ δὲ Δάφνινον σκευάζεται διὰ τῶν δαφνίδων, ὅταν ὦσι δρυοπεπεῖς, ἑψομένων μεθ' ὕδατος· ἐκ γὰρ τοῦ περικειμένου λέπους ἀνίησιν λιπαρίαν τινὰ, ἣν διακόψαντες χερσὶν εἰς μύακας ἀναλαμβάνουσιν. ἔνιοι δὲ ὀμφάκινον ἔλαιον προστύψαντες κυπείρῳ, καὶ σχοίνῳ καὶ καλάμῳ, καὶ μετὰ ταῦτα δάφνης φύλλα ἁπαλὰ βαλόντες, συνέψουσιν. ④ δὲ, καὶ δαφνίδας, ἕως ἂν ἱκανὸν γένηται τῇ ὀσμῇ. ἔνιοι δὲ καὶ στύρακα μίσγουσι καὶ μυρσίνην. ἀρίστη δὲ πρὸς σκευασίαν ἡ ὀρεινὴ καὶ πλατύφυλλος δάφνη. διαφέρει δὲ τὸ δαφνίνου τὸ πρόσφατον, χλωρὸν τῇ χρόᾳ, πικρότατον, δριμύ. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν, κόπων λυτικήν. ἁρμόζει καὶ τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεσι πᾶσι, καὶ ὠταλγίαις, καὶ καταρροϊζομένοις· [νεφριτικοῖς δὲ τοῖς ἀπὸ ψύξεως ἔγχριμμά ἐστιν ἄριστον, ὡς οὐδὲν ἕτερον ὠφελοῦν.] ἔστι δὲ καὶ ναυτιῶδες ποθέν.

Fortè ἀνίησι

Legēdum σμύρναν

V. addit [illegible]

Par. codex hac periodo caret. Ald. ad notha retulit.

De Laurino oleo. Cap. XLIX.

C Laurinum è drupis seu maturitate deciduis lauri baccis in aqua decoctis conficitur. Tùm enim ex ambiente cortice pinguitudinē quandā exudāt, quæ manibus priùs expresso è tritis baccis succo cōchis excipitur. Nonnulli verò vbi omphacinū oleum cypero, iunco odorato & calamo priùs inspissauerūt,
D tenera deinde lauri folia in id cōiecta simul decoquunt. Sunt qui lauri baccas addant, dum iustus odor accesserit: alij styracem & myrrham ammiscent. Porrò ad eiusmodi olei confectionē optima est laurus mōtana & latifolia. Laurinum verò oleū excellit, quod recens est, colore viride, amarissimū & acre. Vis ei
E excalfaciendi, emolliēdi, spiracula venarū aperiēdi, & lassitudines discutiendi. Quin & malis neruorū omnibus, doloribus auriū ac destillationibus cōfert: renum verò vitio ex frigore contracto laborantibus illitus est præstantissimus, & maximè si quid aliud vtilis. At potum idem nauseosum est.
F

[illegible] Pallad.

Περὶ Σχινελαίου. Κεφ. ν'.

Τὸ δὲ σχίνινον ὁμοίως ἐκ τοῦ καρποῦ πεπείρου σκευασθὲν, ὡς τὸ δάφνινον, προστυφθὲν, ὑγιάζει ψώρας κτηνῶν καὶ κυνῶν· καὶ εἰς πεσσοὺς καὶ εἰς ἄκοπα καὶ λεπρικὰ ἐπιτηδείως μίγνυται· στέλλει δὲ καὶ ἱδρῶτας. καὶ τὸ τερεβίνθινον δὲ ὁμοίως σκευάζεται· ψύχει δὲ καὶ στύφει.

V. προστυφὲν

Desunt hæc in Ald.

Fortè ψύχει

De Lentiscino & Terebinthino. Cap. L.

Lentiscinum vero similiter atque laurinum ex maturo fructu confectum ac priùs inspissatum, scabiem iumentorum canumque sanat. Pessis, acopis & ad lepras tollendas accommodatis medicamē-
G tis aptè & vtiliter immiscetur: ac sudores etiā cohibet. Eodem quoque modo paratur terebinthinum, quod exiccat & astringit.

De Mastichino. Cap. LI.

Mastichinum è trita mastiche paratur. Contra omnia vuluæ mala efficax est, leniter calfaciens, astringens simul & emolliens. Est & vtile ad prominentes circa stomachum scirrhos, vt & ad cœliacorum dysentericorúmque cruciatus. Vitia quæ sunt in facie emendat, colorémque meliorem prȩstat. Optimū verò in Chio insula componitur.

De vnguentorum compositione. Cap. LII.

QVANDOQVIDEM vnguēta nonnullis affectibus accommodantur, partim medicamentis admixta, partim instillata seu perfusa, partim etiā naribus obiecta, consequens esse ducimus, vt horum quoque tractationē persequamur. Eorū porrò periculum facientes obseruare oportet, an illud olfactui reprȩsentent, ex quo temperamentū ipsorū constat. Optimum siquidem est huiuscemodi iudiciū. Attamē id in nōnullis locū non habet, propter vehementiorū quæ miscentur prȩualēs dominiū: velut in amaracino, crocino & telino, nec non & alijs quibusdā: quȩ quidē ex crebra circa ipsa exercitatione ꝓbare cōueniet.

De Rosacei præparatione. Cap. LIII.

Rosaceum oleum fit hoc modo: Iunci odorati contusi & aqua subacti libras quinq; & bessem in olei libris xx & quincunce subinde mouēdo coquito: deinde vbi percolaueris, in olei libris illis xx & quincunce rosarū numero mille nō madefactarū foliola conijcito: vnctísq; melle odorato manibus sensim aliquantulū premēs identidē moueto: deinde vbi noctē vnā siueris, exprimito. Quū vero id quod fæculentū est subsederit, mutato recipiēte vase in craterē melle oblitū recōdito. Porrò expressis rosis in labellū coniectis olei inspissati libras viij & quadrantē affundito, iterúmq; exprimito: eritq; hoc tibi secundariū oleū. Quòd si volueris ad tertiam vsque quartámve macerationem progredi, toties oleum rosis affundito & exprimito. Fit enim & primarium & secundarium & tertiarium & quartarium vnguentum. Sed quoties id feceris, crateras melle priùs oblinito. Sin secundam iniectionem insti-

Περὶ Μαστιχελαίου. Κεφ. να'.

A Τὸ δὲ μαστίχινον ἐκ τῆς μαστίχης λείας σκευάζεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρᾳ πάντα, ἠπίως θερμαῖνον, στῦφον, μαλάσσον, καὶ πρὸς τὰ περὶ τὸν στόμαχον ἐπιρριπτόμενα σκιρρώματα, καὶ κοιλιακὰ, καὶ δυσεντερικὰ, καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου B καθαῖρον, καὶ εὔχροιαν ποιοῦν. σκευάζεται δὲ ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ κάλλιστον.

Περὶ συνθέσεως Μύρων. Κεφ. νβ'.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ μύρα εὔθετα ἐπ' ἐνίων παθῶν, καὶ μιγνύμενα φαρμάκοις καὶ ἐμβρεχόμενα καὶ ὀσφραινόμενα, ἀκόλουθον ἡγησάμεθα καὶ τὴν τούτων παράδοσιν ποιήσασθαι. C ἃ δεῖ δοκιμάζοντας ἐπιβλέπειν, εἰ ἀφ' οὗ ἡ κρᾶσις ἐστὶ τοῦ μύρου, ἐκ τούτου ποιεῖ καὶ τὴν ὄσφρησιν. ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ τοιαύτη κρίσις· ἐπ' ἐνίων μέντοι οὐ φυλάττεται τὸ τοιοῦτον διὰ τὸ ἐπικρατεῖν τῶν μιγνυμένων σφοδρότερον, ὡς ἐπὶ ἀμαρακίνου καὶ κροκίνου καὶ τηλίνου καὶ ἄλλων τινῶν, ἅπερ ἐκ τῆς περὶ D αὐτὰ γυμνασίας δοκιμαστέον.

Περὶ Ῥοδίνου σκευασίας. Κεφ. νγ'.

Ῥόδινον ἔλαιον γίνεται οὕτω· σχοίνου λίτρας ε'. οὐγγίας η'. τοῦ ἐλαίου λίτρας κ'. οὐγγίας ε' κόψας καὶ φυράσας ὕδατι, ἕψε διακινῶν· εἶτα ἀπηθήσας εἰς τὰς κ'. λίτρας καὶ οὐγγίας ε'. ἐλαίου, βάλε ῥόδων ἀ- E βρόχων ἀριθμῷ χίλια πέταλα· καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίσας, ἀνακίνει πλεονάκις ὑποθλίβων ἠρέμα· εἶτα ἐάσας τὴν νύκτα ἔκθλιβε· ὅταν δὲ τὸ τρυγῶδες ὑποστῇ, διάλλαξον τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον· ἀποτίθεσο δὲ εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον. βαλὼν δὲ εἰς λουτηρίδιον τὰ ἐκθλι- F βέντα ῥόδα, ἐπίχει λίτρας η'. οὐγγίας γ'. τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου, καὶ πάλιν ἔκθλιψον. ἔσται δέ σοι τοῦτο δεύτερον, κἂν βούλῃ ἄχρι γ'. ἢ δ'. ἀποβροχῆς ἐπιχέων ἔκθλιψον. γίνεται γὰρ τὸ μὲν α'. τὸ δὲ β'. τὸ δὲ γ'. τὸ δὲ δ' μύρον. ὁσάκις δ' ἂν ποιῇς, τοὺς G κρατῆρας προκατάχριε μέλιτι. εἰ δὲ θέλεις δευτέραν ἐμβολὴν ποιή-

Ald. F. Sic & Pal.

σεσθαι, εἰς δὲ τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν ἔλαιον ἴσον ἀριθμὸν προσφάτων ῥόδων ἀβρόχων ἔμβαλε, καὶ ἀνακινῶν ταῖς χερσὶ προδιαβεβρεγμέναις μέλιτι, ἔκπιεζε, καὶ ποίει τὸ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ὁμοίως ἐκθλίβων. καὶ ὁσάκις δ' ἂν ποιῇς τοῦτο, παραυτὰ ὀνυχίζων πρόσβαλλε ῥόδα. δυναμικώτερον γὰρ γίνεται· ἄχρι δὲ ἑβδόμης ἐμβροχῆς ἐπιδέχεται τὸ ἔλαιον τὴν ἐμβολὴν τῶν ῥόδων, ἔπειτα δὲ οὐκέτι· χριέσθω δὲ καὶ ἡ ληνὸς μέλιτι· δεῖ δὲ ἐπιμελῶς τὸ ἔλαιον τοῦ χυλοῦ χωρίζειν· ἀπολειφθὲν γὰρ τοὐλάχιστον, τὸ μύρον φθείρει. ἔνιοι δὲ αὐτὰ μόνα τὰ ῥόδα ὀνυχίσαντες καὶ ἡλιάσαντες, ἐναποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἔχοντα σταθμὸν οὐγγίας ϛʹ. εἰς μίαν ξέστην ἐλαίου, καὶ ἀλλάσσοντες ἡμέρας ηʹ. καὶ ἡλιάζοντες ἐπὶ ἡμέρας μʹ· ἄχρι τρίτης ἐμβροχῆς, οὕτως ἀποτίθενται. ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον, κάλαμον καὶ ἀσπάλαθον ἐμβάλλοντες· οἱ δὲ, καὶ ἄγχουσαν ἕνεκεν εὐχροίας, καὶ ἅλας πρὸς τὸ μὴ φθείρεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικήν. εὔθετον εἰς ἐμβρέγματα καὶ καταπλασμάτων μίξεις· λύει δὲ καὶ κοιλίαν ποτιζόμενον, καὶ καῦσον σβέννυσι στομάχου. ἔστι δὲ καὶ θρεπτικὸν κοίλων ἑλκῶν, καὶ τῶν κακοήθων πραϋντικὸν, ἀχώρων καὶ ἐκζεμάτων ἐπάλειμμα. καὶ κεφαλαλγίας ἔμβρεγμα, ἐν ἀρχῇ ὀδονταλγίας διάκλυσμα· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βλέφαρα ἐσκληρυμμένα ἐγχριόμενον, πρός τε ἐντέρων ἐρεθισμοὺς καὶ ὑστέρας ἐγκλυζόμενον χρήσιμον.

Περὶ Ἐλατίνου σκευασίας.
Κεφ. νδʹ.

Ἐλάτην θλάσας καὶ διακνίσας ἔμβαλε εἰς λουτῆρα, καὶ ἐπίχει ὀμφάκινον ἔλαιον ἐπὶ ἡμέρας γʹ. εἶτα ἀνελόμενος τὰ εἰς σπυρίδα ἔκθλιψον. ἔστω δὲ ἑκάτερα ἰσόσταθμα. εἶτα ἀποθέμενος ἐν καθαρῷ ἀγγείῳ, χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ ῥοδίνῳ, κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσει.

tuere libet, in primò expressum oleum recentiũ ac minimè madidarũ rosarũ parem numerũ immittito, & manibus melle priùs imbutis agitans exprimito: ac secundò, tertiò aut quartò, simili modo exprimens facito, totiésque recentes rosas detractis vnguibus adijcito. Sic enim oleum multò potentius euadet. Porrò ad septimam infusionẽ oleum iniectionẽ rosarum admittit, præterea verò minimè. Cæterùm melle prælum illinatur: oleum à succo diligenter secerni oportet. Nam si huius vel tantillum relinquatur, vnguentum vitiabit. Sunt qui rosas ipsas solas vnguibus detractis insolatas selibræ põdere immergunt in olei sextarium vnum: ac per dies octo permutantes, & ad dies XL insolãtes sic vt tertiò rosarum maceratio fiat, ita recondunt. Nonnulli additis calamo & aspalatho oleum priùs inspissant: alij anchusam pulchri coloris conciliandi gratia & salem quò minus corrumpatur, adijciunt. Vim astringendi & refrigerandi obtinet, irrigationibus & cataplasmatum mixtionibus accommodatam. Aluum quoque potum soluit, ardorémque stomachi restinguit. Caua item vlcera nutrit ac replet: maligna verò demulcet. Ad manantia capitis vlcera ac feruidas eruptiones illinitur. Caput dolens eo perfunditur. Ad dentium dolores inter initia colluitur. Illitum quoque ad palpebras induratas efficax est: denique ad intestinorum ac vuluæ rosionem proritationémve vtiliter infunditur.

De Elatini confectione.
Cap. LIIII.

Tusam discerptámque elaten (hoc est, florentium adhuc palmarum fructus corticem seu inuolucrum) in labrum conijcito, & omphacinum oleum affundito: in quo tridui spatio eam macerari sinito. Mox fiscella excipito & exprimito. Sint verò vtraque paria pondere. Tandem vbi vase mundo reposueris, vtitor. Vim habet rosaceo proportione respondentem: sed aluum minimè mollit.

De Melini compositione. Cap. LV.

Oleum melinum hunc in modum præparatur. Vbi olei sextarios sex & aquæ sextarios decem simul commiscueris, spathę seu elatę cōtusæ vnc. iij. iūci odorati vnc. j. adiicito: ac posteaquam diem vnum macerari siueris, coquito. Mox excolatum oleum in vas oris lati coniicito, ac imposita matta arundinacea aut storea rariore, mala cotonea desuper insternito, eáque obuelata vestimētis ad dies satis multos sinito, dum oleum malorum vires ad sese allexerit. Alij mala operimentis obuoluunt ad dies decem, vt coerceatur, minimé q; exhalet odoris suauitas: ac postea duorū dierum totidémque noctium spatio in oleo macerant, tandémque oleum expressum recondunt. Vim porrò astringentem & refrigeratoriā obtinet: facitque ad scabiosa vlcera, furfures, perniones & herpetas. Ad vuluæ exulcerationes commodè instillatur: quin & concitatam vrinam infusum sistit, sudorésque cohibet. Bibitur & contra cantharidas, buprestes & pinorū erucas. Probatur verò in hoc genere maximè, quod cydonia mala redolet.

De OEnanthini confectione. Cap. LVI.

OEnanthen ex vua (syluestri) odoratam posteaquam marcescere siueris, in oleum omphacinum coniicito, & vndiquaque versando agitato: porrò cum ad biduum siueris, exprimito atque reponito. Vim habet astrictoriā rosaceo proportione respondentem, prætérquàm quòd aluum neque soluit neque mollit. Probatissimum verò etiam est, quod œnanthen odore quam maximè refert.

De Telini componendi ratione. Cap. LVII.

Fœnigræci libras v. olei libras IX. calami libram vnam, cyperi libras ij macera in oleo ad dies septem, ita vt ter quotidie agites: dein exprimito atque reponito. Sūt qui pro calamo quidem cardamomum, pro cypero verò xylobalsamum simul macerant: alij oleum iis ipsis priùs inspissant, ac deinde fœnumgræcum in ipso macerant,

Περὶ Μηλίνου σκευασίας. Κεφ. νε΄.

A Ἔλαιον μήλινον σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον· ἐλαίου ξέστας ϛ΄. ὕδατος ξέστας ι΄. μίξας, προσέμβαλε σπάθης τεθλασμένης οὐγγίας γ΄· σχοίνου οὐγγίαν α΄. καὶ ἐάσας ἡμέραν μίαν, ἕψησον. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, βάλε εἰς ἀγγεῖον πλατύστομον, ἐπιθεὶς τὸ ῥίπον ἐκ καλάμου, ἢ ψίαθον ἀραιάν, ἄνωθέν τε ἐπιθεὶς κυδώνια μῆλα, καὶ περικαλύψας ἱματίοις, ἔασον ἡμέρας ἱκανάς, ἕως αἱ ἐπισπάσηται τὴν ἀπὸ τῶν μήλων δύναμιν τὸ ἔλαιον. ἔνιοι δὲ τὰ μῆλα περιβάλλοντες ἱματίοις ἐπὶ ἡμέρας ι΄, ἵνα συνέχηται καὶ μὴ διαπνέηται ἡ εὐωδία, μετὰ ταῦτα ἀποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἡμέρας β΄ καὶ νύκτας· εἶτα ἐκπιέσαντες ἀποτίθενται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν· ποιεῖ πρὸς τὰ ψωρώδη ἕλκη καὶ πιτύρας, χίμετλα, ἕρπητας, καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ ἑλκώσεις ἐγχυματιζόμενον, οὖρά τε ἠρεθισμένα στέλλει ἐγκλυζόμενον, καὶ ἱδρῶτας ἐφίστησι. πίνεται δὲ καὶ πρὸς κανθαρίδας, βουπρήστεις, πιτυοκάμπας. ἔστι δὲ αὐτοῦ δόκιμον τὸ κυδωνίων ὄζον μήλων.

V. hac prima periodo caret. — Al. ϛ. — Lege σπάθης vel ἐλάτης. — Par. [illegible] — Al. [illegible] — V. non habet καὶ — V. non habet [illegible] — Vulg. [illegible]

Περὶ Οἰνανθίνου σκευασίας. Κεφ. ιϛ΄.

Οἰνάνθην τὴν ἐκ σταφυλῆς εὐώδη μαρανθεῖσαν, βάλε εἰς ὀμφάκινον ἔλαιον, καὶ κίνει μεταστρέφων· ἐάσας δὲ ἡμέρας δύο, ἔκθλιψον, καὶ ἀποτίθεσο. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ἀναλογοῦσαν τῇ τοῦ ῥοδίνου, ἐκτὸς τοῦ τὴν κοιλίαν λύειν ἢ μαλάσσειν. καὶ τούτου δὲ ἐστὶ δοκιμώτατον, τὸ ἐμφαῖνον ἐν τῇ ὀσμῇ τὴν οἰνάνθην.

Περὶ Τηλίνου σκευασίας. Κεφ. ιζ΄.

Τήλεως λίτρας ε΄. ἐλαίου λίτρας θ΄. καλάμου λίτραν α΄. κυπείρου λίτρας β΄. ἀπόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἐπὶ ἡμέρας ζ΄. κινῶν ἑκάστης ἡμέρας τρίς. εἶτα ἔκθλιψον καὶ ἀποτίθεσο. οἱ δέ, ἀντὶ μὲν καλάμου καρδάμωμον, ἀντὶ δὲ τῆς κυπείρου, ξυλοβάλσαμον συναποβρέχουσιν. ἔνιοι δέ, προστύφουσι τὸ ἔλαιον τούτοις· καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τῆλιν ἀποβρέχοντες

V. θ΄. — V. ε΄. — V. [illegible] & sic etiam habet Aetius.

ἐξίπουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν ἀποστημάτων, πεπτικήν. μάλιστα δὲ ἁρμόζει τοῖς περὶ μήτραν πᾶσι σκληρώμασι. δυστοκούσαις τε ἐγχυματίζεται, ἐπειδὰν κατάξηρα τὰ περὶ τοὺς τόπους γένηται, προεκκριθέντων τῶν ὑγρῶν, πρός τε τὰς ἐν δακτυλίῳ φλεγμονάς, καὶ ἐγκλύζεται ἐπὶ τῶν τεινεσμῶν ὠφελίμως, πίτυρά τε καὶ ἀχῶρας σμήχει. καὶ πρὸς κατακαύματα καὶ χίμετλα ποιεῖ μετὰ κηροῦ, σμήχει τε ἐφηλίδας· καὶ εἰς στιλβώματα μίγνυται. ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ μὴ λίαν παρεμφαῖνον τὴν τῆς τήλεως ὀσμήν, σμῆχον τὰς χεῖρας, γλυκύπικρον ἐν τῇ γεύσει· τὸ γὰρ τοιοῦτον κάλλιστον.

V. πεπτικήν [illegible]
V. καὶ ἐγχυμα.
Al. δακτυλίῳ
V. caret
Marc. σμῆχον

A tandémque exprimunt. Porrò vim habet apostemata molliendi atque maturandi: maximè autem omnibus circa vterū duritijs accommodatum est: ægrè parientibus commodè instillatur, vbi excretis antè humoribus loci muliebres siccitatem contraxerint. Quin & ad sedis inflammationes, necnon ad tenesmos B vtiliter infunditur: furfuresq; & vlcera capitis manantia detergit. Facit & ad ambusta & perniones, addita cera. Maculas quoque à Solis ardore contractas exterit, atque medicamentis ad faciei nitoré inducendum admiscetur. Cæterùm eligito recens, quódque fœnigræci odorem non admodū referat, manúsque abstergat, ac dulcedinis C amarori permixtæ saporé redoleat. Tale siquidem præstantissimum iudicatur.

Περὶ Σαμψυχίνου σκευασίας. Κεφ. νη΄.

Ἑρπύλλου, κασσίας, ἀβροτόνου, σισυμβρίου ἄνθους, μυρσίνης πετάλων, σαμψύχου, ἑκάστου λαμβάνων στοχασμῷ πρὸς τὴν ἑκάστου αὐτῶν δύναμιν ἀποβλέπων, κόπτε ἐν ταὐτῷ πάντα, καὶ ἐπίχει ἐλαίου ὀμφακίνου τοσοῦτον, ὥστε μὴ κατακρατεῖσθαι τὴν δύναμιν τῶν ἐν αὐτῷ βρεχομένων, καὶ ἔασον ἡμέρας τέτταρας· καὶ ἔκθλιβε, καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ πλῆθος τῶν αὐτῶν προσφάτων ἀπόβρεχε ἐπὶ ἴσον χρόνον, καὶ ἐξίπου. ἔσται γὰρ εὐτονώτερον. ἐκλέγου δὲ τὸ μελάγχλωρον τῇ χρόᾳ, σάμψυχον ἐπιπολὺ ὄζον, μετρίως δριμύ. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, λεπτυντικήν, δριμεῖαν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς μύσιν καὶ διαστροφὴν ὑστέρας, ἔμμηνά τε, δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἐπισπᾶται, καὶ πνίγας ὑστερικὰς ἀνακτᾶται, ὀσφύων τε καὶ βουβώνων ἀλγήματα παρηγορεῖ, σὺν μέλιτι δὲ αὐτῷ χρῆσθαι βέλτιον, ἐπεὶ τῇ σφοδρᾷ στύψει σκληροῖ τοὺς τόπους, λύει καὶ κόπους συγχριόμενον, εἴς τε τὰ ἐπὶ τῶν ὀπισθοτονικῶν καταπλάσματα ἐπιτηδείως μίγνυται, καὶ τῶν ἄλλως σπωμένων.

C. Byzantinus caret
C Ald. caret itémque Pal.
C Leon. & Ald. tribus sequentibus vocibus carent, necnon & Pal.
Al. add. δὲ
V. ἐπὶ γὰρ
V σαμ λέγεται [illegible] Pal. σαμψύχου [illegible]
Voce δεύτερα caret vulg. exemp
In quibusdã veterib. codicibus est hoc capitis exordium [illegible]

De Sampsuchini componendi ratione. Cap. LVIII.

Serpylli, cassiæ, abrotoni, florum sisymbrij, myrti foliorum, sampsuchi, singulorum sumito quan- D tum ad ipsorum vniuscuiusque vires animum attendens sat esse conieceris, vnáque omnia tundito: & olei omphacini quantum fuerit satis affundito, dummodò ne euincatur eorum vis quæ in ipso macerantur, ac post quatriduum exprimito. Rursum verò illorum eorundé re- E centium par pondus æquali tempore in eodé oleo macerato & excolato: sic enim efficacius reddetur. Verum sampsuchum eligito colore ex nigro viridi, plurimùm odoratū ac mediocriter acre. Vim habet calfactoriá, extenuantem & acré. Facit porrò ad vuluæ præclusionem F atque distorsioné: menstruáque, secundas & partus extrahit, ac vuluæ strangulatus recreat. Lumborū inguinúmque dolores lenit. At cum melle satius est ipso vti: quandoquidem vehementi astrictione locos indurat. Lassitudines etiam illitum discutit, ac denique aptissimè opisthotonicorum alitérque conuulso- G rum cataplasmatis inseritur.

Περὶ Ὠκιμίνου σκευασίας. Κεφ. νθ΄.

Λαβὼν ἐλαίου λίτρας κ΄. ὠκίμου σταθμῷ λίτρας ια΄. οὐγγίας η΄. ἀποφυλ-

De Ocimini preparatione. C. LIX.

Olei libras x x. ocimi pondo libras x I. & bessem sumito: huius

decerpta folia in oleo ipso diei vnius noctisque spatio macerato, dein exprimito atq; reponito. Exemptis porrò è quasillo folijs rursum olei parem mensuram affundito & excolato. Vocatur autem hoc secundarium: tertiam enim macerationem minimè admittit. Exinde recentis ocimi æquale pondus iterum macera, vt in rosaceo dictum est, ita vt affuso prioris macerationis oleo temporis eodē spatio madere finas: túmque postea exprimito atque recōdito. Quòd si ter quatérve macerare volueris, recens ocimum semper inijcito. Potest & ex omphacino confici: sed illo modo melius. Eadem quæ sampsuchinum præstat: at minus est efficax.

De Abrotonini confectione.

Cap. LX.

Abrotoninum. In olei ad cyprinum conficiendum aromatibus imbuti libras IX & quincuncem, abrotoni foliorum libras VIII immittito, ac posteaquam diem noctémque vnam macerauеris, excolato. Quòd si perennius ac magis durabile conficere volueris, abiectis prioribus folijs, alia apponito, & macerata exprimito. Vim porrò habet calfactoriá, ad vuluæ præclusiones & duritias efficacé: menstrua secundásque pellit.

De Anethini componendi ratione.

Cap. LXI.

Anethi florum libras XI & bessem in olei libris octo & dodrante diem vnam immergito, ac deinde manibus exprimito, atque reponito. Sin macerationem iterare volueris, recentem anethi florem similiter madefacito. Locos muliebres emolliēdi relaxandíque vi pollet, & ad rigores certo circuitu redeuntes cōuenit, quippe quod excalfaciat: lassitudines discutit, & articulorum doloribus auxiliatur.

De Susini compositione.

Cap. LXII.

Susinum, quod lirinum seu liliaceum nonnulli appellát, ita temperatur: Olei libras IX & quincuncem, calami libras V & quadrantē, myrrhę quincūcem posteaquam

A λίσας, ἀπόβρεχε νύκτα καὶ ἡμέραν ἐν τῷ ἐλαίῳ, εἶτα ἔξιπου καὶ ἀπόθησο. [ἐκκενώσας δὲ τὰ ἀπὸ τῆς κυρτίδος, ἐπίχει πάλιν τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἔξιπου.] καλεῖται δὲ τοῦτο δεύτερον· τρίτην γὰρ οὐκ ἐπιδέχεται βροχήν. εἶτα πρόσφατον ὤκιμον λαβὼν ἴσον, πάλιν ἀπό- *V. hæc non habet.* *Veteres τὸ ἴσον*

B βρεχε, ὡς ἐπὶ τοῦ ῥοδίνου εἴρηται· τὸ δὲ ἤδη ἀποβεβρεγμένον ἐπιχέων ἔα ἐπὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἔκθλιβε καὶ ἀπόθησο. κἂν τρὶς δὲ ἢ τετράκις θέλῃς, ἀπόβρεχε, πρόσφατον ἀεὶ ὤκιμον ἐμβάλλων. δύναται δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὀμφακίνου σκευάζεσθαι· βέλτιον δὲ ἐκείνως· δύναται δὲ

C τὰ αὐτὰ τῷ σαμψυχίνῳ, ἔλαττον ἐνεργοῦν.

Περὶ Ἀβροτονίνου σκευασίας.

Κεφ. ξ.

Ἀβροτόνινον ἐκ τοῦ εἰς τὸ κύπρινον ἠρωματισμένου ἐλαίου λίτρας θ΄ οὐγγίας ε΄. ἀβροτόνου φύλλων λίτρας η΄. ἐμβαλὼν *V. ἐμβαλε*

D ἔα ἀποβρέξας, νύκτα καὶ ἡμέραν ἔξιπου. πολυχρόνιον δ᾽ εἰ βούλει ποιῆσαι, ἐκβαλὼν τὰ πρῶτα φύλλα, ἔμβαλε ἕτερα φύλλα, καὶ ἐναποβρέχων ἐκπίεζε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ποιοῦσαν πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας, ἄγει ἔμμηνα καὶ δεύτερα. *V. ἐμβαλὼν δὲ*

E

Περὶ Ἀνηθίνου σκευασίας.

Κεφ. ξα΄.

Ἐλαίου λίτρας η΄. οὐγγίας θ΄. ἀνήθου ἄνθους λίτρας ια΄. οὐγγίας η΄. ἐναπόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἡμέραν α΄· εἶτα ἐκπίεζε ταῖς χερσί, καὶ ἀπόθησο. ἐὰν δὲ θέλῃς δίβροχον ποιῆσαι, πρόσφατον ἀνήθου ἄνθος *Orib. ἐλαίου λίτρας ια΄ οὐγγ. ε΄. ἀνήθου ἄνθους τὸ αὐτό.*

F ὡσαύτως ἀπόβρεχε. δύναται δὲ μαλάσσειν τὰ περὶ μήτραν καὶ ἀναστομοῦν, ἁρμόζον πρὸς τὰ περιοδικὰ ῥίγη θερμαῖνον καὶ κόπους λύον, καὶ ἀλγήματα ἄρθρων ὠφελοῦν. *Antiquus alter, κόπους λύει. Goupylus.*

Περὶ Σουσίνου σκευασίας. Κεφ. ξβ΄.

G Τὸ δὲ σούσινον, ὃ ἔνιοι κρίνινον καλοῦσιν, οὕτω σκευάζεται· ἐλαίου λίτρας θ΄. οὐγγίας ε΄. [καλάμου λίτρας ε΄, οὐγγίας γ΄.] σμύρνης οὐγγίας ε΄. φυράσας *V οὐγγίας γ΄. In veterib. nonnullis hæc desiderantur. V. μυρίσας*

οἴνῳ εὐώδει, ἕψε, εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, A
ἀπόχει μετὰ καρδαμώμου κεκομμένου
καὶ βεβρεγμένου ὕδατι ὀμβρίῳ * λίτρας
γ΄. οὐγγίας ϛ΄. καὶ ἐάσας βραχῆναι,
ἀπόθλιβε· καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ ἐσυμμέ-
νου ἐλαίου τρεῖς καὶ ἥμισυ λίτρας, κρίνα
V. ἀριθμῷ
ἀριθμῷ χίλια, ἀποφυλλίσας, * θὲς ἐν
λουτῆρι πλατεῖ, μὴ βαθεῖ· ἐπιχέας τε B
τὸ ἔλαιον, ἀνακίνει ταῖς χερσὶ μέλιτι κε-
χρισμέναις· ἐάσας δὲ ἡμέραν μίαν καὶ νύ-
Cornarius legit κυρτίδα aut σπυρίδα
κτα, πρωῒ ἐνελόμενος εἰς * πυξίδα ἐξί-
που, τὸ δὲ φερόμενον ἄπηθε εὐθέως ἀπὸ
τοῦ συνεκθλιβέντος ὕδατος τοῦ ἐλαίου·
οὐ γὰρ ὑπομένει ὡς τὸ ῥόδινον, συνθερ-
μαινόμενον δὲ ἀναζεῖ καὶ σήπεται. με- C
τάγγιζε δὲ πολλάκις εἰς ἕτερα ἀγγεῖα
μέλιτι κατακεχρισμένα, προπάσσων
V. ἅλας
* ἅλα λεπτὸν, καὶ τὴν συλλεγομένην
Cor. [illegible]
ἀκαθαρσίαν ἐπιμελῶς ἀφαιρῶν. * με-
τακενώσας δὲ ἐκ τοῦ κυρτιδίου τὸ ἐκ-
πιεσθὲν * ἄρωμα εἰς τὸν λουτῆρα, πάλιν
ἐπίχει τοῦ ἠρωματισμένου ἐλαίου τὸ ἴ- D
σον πλῆθος τῷ προτέρῳ, καὶ καρδαμώ-
μου κεκομμένου συνέμβαλλε ὁλκὰς ί. καὶ
Corn. legit [illegible]
* ἀνακινήσας χρησίμως ταῖς χερσὶ, καὶ
ἐπισχὼν μικρὸν, ἐξίπου, τὸ ἀποῤῥέον ἀ-
ποκαθαίρων. καὶ τρίτον ἐπιχέας πά-
λιν τὸ αὐτὸ ποίει, προσεπεμβάλλων καὶ
V. τοὺς ἅλας
τὸ καρδάμωμον καὶ * τοὺς ἅλας ὁμοίως, E
V. caret.
Al. καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίων καὶ θλίβων.
Par. πρῶτον
* καὶ τὰς χεῖρας * βρέχων τῷ μέλιτι θλί-
βων, καὶ ἔσται τὸ μὲν * πρῶτον ἐκπιε-
σθὲν ἄριστον· ἐχόμενον δὲ τὸ ἑξῆς· τρί-
τον δὲ τὸ τελευταῖον. καὶ πάλιν λαβὼν
χίλια κρίνα καὶ ἀποφυλλίσας διαθὲς
καὶ ἐπιχέας τὸ πρῶτον ἐκπιεσθὲν μύ-
ρον, τὰ αὐτὰ ποιῶν ὥσπερ ἐποίεις ἐπὶ F
τοῦ πρώτου, καρδάμωμον προσμί-
σγων, εἶτα ἐκπιέζων. ποίει τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ
τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου ὡς εἴρηται, προ-
Hæc nō habētur in Palat. no codice & fortasse redundant.
σεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον· [εἶτα
ἐξίπου καὶ ποίει τὰ αὐτά.] ὁσάκις δ᾽ ἂν
ἀποβρέξῃς νεαρὰ κρίνα, δυναμικώτε-
ρον ἕξεις τὸ μύρον. ἐπὶ τέλει δὲ ὅταν G
V. ἔχειν δόξῃ
αὐτάρκως ἔχειν * σοι δοκῇ, μίσγε ἑκάστῃ
σκευασίᾳ σμύρνης χρηστῆς < οβ΄. κρόκου
V. < οε.
< ί. * καρδαμώμου < οε. οἱ δὲ κρόκου καὶ

A vino odorato subegeris, coquito. Deinde colo traiectum oleum vna cum cardamomi tusi & aqua pluuia macerati libris iij & semisse refundito: ac vbi macerari siueris, exprimito. Tùm olei huius inspissati tres libras cum semisse sumito, liliáque numero mille. Horũ decerpta folia in labello lato, non tamen pro- B fundo, ponito, affusóque oleo perunctis melle manibus versato. Tandem vbi diem noctémque vnam cõquiescere siueris, mane in fiscellam translatum excolato: quod verò supernatabit oleum illico ab aqua quę simul cum eo expressa fuerit secernito. Neque enim vti rosaceum mistá sibi patitur aquá: con- C calfactum siquidem referuet atque cõputrescit. In alia porrò vasa melle oblita sæpius transfundito, salem tenuem priùs inspergens, & collectam immunditiem diligenter auferens. Expressum autem magma postquá ex quasillo in labrũ transtuleris, aromatibus imbuti olei par priori pondus rursum affundito, si- D múlque cardamomi tusi drachmas x conijcito. Hæc vbi probè manibus agitaueris, interiecta breui mora exprimito, & quod defluet repurgato. Tertiò demum affuso oleo, idẽ rursum facito & cardamomum ac etiamnum salem insuper adijciens, & manibus melle imbutis premens. Erit porrò primo ex- E pressum oleum optimũ: ab hoc secundum, quod sequitur: tertium locum sibi védicat, quod postremum est. Tum verò denuo lilia mille decerptis folijs sumito atque disponito: & affuso quod primò expressum est oleo, eandem quam in primo viam & rationem inito, idémque F facito, cardamomum adhuc admiscens, ac deinde exprimẽs. Eadem quoque in secundo ac tertio veluti dictum est præstato, cardamomum pariter adijciens: deinde excolato, ac reliqua denique similiter conficito. Quò porrò frequentius lilia recentia maceraueris, eo potentius efficaciúsve vnguentum habebis. Tandem cùm satis esse tibi visum G fuerit, vnicuique preparationi myrrhę quam optimę drachmas LXXII croci drachmas x, cinnamomi drachmas LXXV misceto. Alij croci &

cinnamomi æquale pondus immiſcent. Hæc tuſa cretáque in labrum cum aqua conijcito, primóque expreſſum vnguentum affundito: ac non ita multo poſt in vaſcula excipito ſicca, prius illita gummi aut myrrha, & croco ac melle aqua dilutis. Eadem in ſecunda, itémque tertia expreſſione facito. Nonnulli verò ſimplex ex balanino alióve oleo ac lilijs conficiunt. Excellere porrò videtur quod in Phœnice & Ægypto paratur, ac cum primis laudatur quod lilia redolet. Vim habet excalfaciendi, molliendi, aperiendique vuluæ præcluſiones: eiuſdem inflammationibus accommodatū eſt, ac in vniuerſum ad muliebria mala eſt vtiliſſimū. Conuenit & ad vlcera in capite manantia, varos, furfures ac feruidas eruptiones. Vibices etiā quamprimùm emendat, & reliquæ cuti concolores efficit: denique egregiè rarefacit. Potū quoque bilem per aluum extrahit, vrinámque ciet: at ſtomacho noxium eſt, nauſeámque parit.

De Narciſſini miſtura. *Cap. LXIII.*

Narciſſinū oleum ſpiſſatur hunc in modum: olei eloti libras LXX & quincuncem, aſpalathi libras VI cū ſextante ſumito. Hunc tuſum & aqua maceratū tertiæ olei parti miſceto & coquito. Dein exempto aſpalatho calami libras V. & beſſem adijcito: quin & myrrhę grumū vbi contuderis atque cribraueris, vino vetere odorato ſubigito, itidémque miſceto atque decoquito. Simulac autē cum ijs efferbuerit oleum, ab igne amoueto, & refrigeratum excolato. Tandem eius portionem in labellū refundito, & flores narciſſi quamplurimos immittito, biduiq́; ſpatio agitato: túmque, vt in Suſino dictum eſt, excolato, ac frequenter decapulato: ſiquidem hoc quoque corruptioni eſt obnoxium. Facit autem ad vuluæ vitia: quippe quod ipſius duritias emolliat, præcluſionéſque aperiat: ſed capitis dolores facit.

De Crocini confectione. C. LXIIII.

Ad præparandū Crocinū, oleum priore loco ſpiſſabis, velut in Suſino

A κινναμώμου τὸ ἴσον κόψας, σήσας ἔμβαλε εἰς τὴν λουτῆρα μεθ' ὕδατος, καὶ ἐπίχεε τὸ πρῶτον ἐκπιεσθὲν μύρον· εἶτα ἐάσας μικρὸν, ἀναλάμβανε εἰς ἀγγεῖα μικρὰ ξηρὰ, προκεχρισμένα κόμμει ἢ σμύρνῃ, καὶ κρόκῳ καὶ μέλιτι μεθ' ὕδατος διειμένοις. τὰ δ' αὐτὰ ποίει καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐκπιέσματος
B καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου. ἔνιοι δὲ τὸ ἁπλοῦν ἐξ ἐλαίου βαλανίνου ἢ ἄλλου καὶ κρίνου σκευάζουσι· δοκεῖ δὲ διαφέρειν τὸ ἐν Φοινίκῃ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενον. ἄριστον δέ ἐστιν αὐτοῦ, τὸ ὄζον κρίνων. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν τῶν περὶ μήτραν μύ-
C σεων καὶ φλεγμονῶν. [καὶ καθόλου πάντων ἐστὶ χρησιμώτατον πρὸς τὰ γυναικεῖα· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἀχῶρας, ἰόνθους, πίτυρα, ἐκζέματα. μώλωπάς τε ταχέως μεταβάλλει καὶ ὁμόχρους ποιεῖ.] καὶ καθόλου ἐστὶν ἀραιωτικόν· ἄγει δὲ καὶ χολὴν κατὰ κοιλίαν πινόμενον· κινεῖ δὲ καὶ οὔρησιν. ἔστι δὲ καὶ
D κακοστόμαχον, καὶ ναυτίας ποιητικόν.

Paris. caret.
Corn. expungit
Deest in Ald. & V. cod.
Par. [illegible]
V. τὰ δ' αὐτὰ
Vulg. cod. ἢ κρίνου ἢ ἄλλου ἐλαίου καὶ.
Ant. quidem [illegible]
Hæc in Ald. deſiderantur: neque non etiam in vetuſto codice manuſcripto.

Περὶ Ναρκισσίνου σκευασίας. Κεφ. ξγ'.

Ἔλαιον ναρκίσσινον στύφεται οὕτως· ἐλαίου πεπλυμένου λίτρας ό. οὐγγίας έ. ἀσπαλάθου λίτρας ϛ'. οὐγγίας β'. κόψας καὶ βρέξας ὕδατι, τῷ τρίτῳ τοῦ ἐλαίου μίξας, ἕψε. εἶτα ἐξελὼν τὸν ἀσπάλαθον καλάμου βάλε λίτρας έ. οὐγγίας ή. καὶ σμύρνης χόνδρον κόψας καὶ σήσας, φύρασον οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, καὶ μίξας ἕψε· ὅταν δὲ καὶ μετὰ τούτων ἀναζέσῃ, ἐξελὼν ἀπόθου τὸ ἔλαιον ψυχρόν· εἶτα
F λαβὼν ἐκ τοῦ ἐλαίου εἰς λουτῆρα, ἀπόχει, καὶ τοῦ ναρκίσσου ὡς ὅτι πλεῖστον ἔμβαλε τὸ ἄνθος, ἐπὶ ἡμέρας β'. κινῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ σουσίνου, ἔξιπου τε καὶ μετάγγιζε πυκνῶς· καὶ γὰρ τοῦτο σήπεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρᾳ, μαλάσσον τὰς περὶ αὐτὴν σκληρίας καὶ μύσεις· ἔστι δὲ κε-
G φαλαλγές.

In Leoniceni cod. in principio legitur. Ναρκίσσινον δὲ [illegible]
V. addit [illegible]
Cor. [illegible]
Al. [illegible]
V. [illegible]
Ald. & Pal. ἀπόθου τὸ ἔλαιον ψυχρόν.
Pal. [illegible]

Περὶ κροκίνου σκευασίας. Κεφ. ξδ'.

Κρόκινον δὲ σκευάζειν, προστύψεις τὸ ἔλαιον, ὡς εἴρηται ἐπὶ τοῦ Σουσίνου,

A πλήθει καὶ συσταθμίᾳ τῇ αὐτῇ· λαβὼν δὲ ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου εἰς τὸ σούσινον λίτρας τρεῖς ἥμισυ, βάλε κρόκου < η. καὶ ἀνακίνει πολλάκις τῆς ἡμέρας, ποιῶν τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ ἡμέρας ε. τῇ δὲ ἕκτῃ * ἀπόχει τὸ ἔλαιον ἀπὸ τοῦ κρόκου καθαρίως, ἐπὶ δ' αὐτῷ τῷ κρόκῳ ἐπίχει τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἀνακίνει ἡμέρας * γ'. εἶτα ἀποχέας B πρόσμιξον σμύρνης κεκομμένης καὶ σεσησμένης < μ'. καὶ κίνει ἐν ὅλμῳ χρησίμως, εἶτα ἀπόθου. ἔνιοι δὲ * τὸ ἴσον εἰς κύπρινον ἠρωματισμένου ἐλαίου καὶ εἰς τὸ κρόκινον χρῶνται. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον, τὸ καταχόρως κρόκου πνέον, ὅπερ εἰς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. δεύτερον δὲ τὸ τῇ σμύρνῃ παρεμφέρον. C Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ὑπνωτικήν, ὅθεν πολλάκις ἐπὶ φρενιτικῶν ἁρμόζει καταβρεχόμενον, ἢ ἀποσφραινόμενον, ἢ καὶ κατὰ μυκτήρων διαχριόμενον· ἔστι δὲ καὶ πυοποιὸν, καὶ καθαρτικὸν ἑλκῶν, καὶ πρὸς τὰς ἐν τῇ μήτρᾳ σκληρίας καὶ μύσεις καὶ τὰ ἐν αὐτῇ κακοήθη, σὺν κηρῷ καὶ D κρόκῳ καὶ μυελῷ καὶ ἐλαίῳ διπλασίονι. * συμπέπτει γὰρ καὶ μαλάσσει καὶ ὑγραίνει καὶ πραΰνει· ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἀπογλαυκώσεις μεθ' ὕδατος ὑπαλειφόμενον. ἀναλογεῖ δὲ αὐτῷ καὶ τὸ λεγόμενον βουτύρινον καὶ ὀνύχινον, καὶ στυράκινον, τοῖς ὀνόμασι μόνον διαφέροντα, τῇ μέντοι σκευασίᾳ E καὶ τῇ δυνάμει ὄντα παρόμοια.

Ruell. legit ἐγα... V. πλεονάκις

V. τῶν σμύρνης παρεμφερον, vt inferius cap de cinnamomino.

V. πολλάκις δὲ ... φρενιτικῶν ... καταβρεχομένοις ἢ ἀποσφραινομένοις ἢ ... μυκτήρων διαχριόμενον.

V. συμπέσσει pro eodem.

Περὶ Κυπρίνου στύψεως καὶ σκευασίας ἐλαίου. Κεφ. ξε'.

Ἐλαίου ὀμφακίνου πεπλυμένου * μέρος α', ὕδατος ὀμβρίου μέρος α καὶ ἥμισυ. τὸ μὲν ἐπίχει τῷ ἐλαίῳ, τὸ δὲ φύρα σὺν τοῖς ἐμβληθησομένοις ἀρώμασιν· εἶτα λαβὼν F ἀσπαλάθου λίτρας ε, ἥμισυ. καλάμου λίτρας ς', ἥμισυ· σμύρνης λίτραν α. καρδαμώμου λίτρας γ'. οὐγγίας θ'. καὶ * ἐλαίου λίτρας θ', οὐγγίας ε. τὸν ἀσπάλαθον κόψας καὶ βρέξας ἐν ὕδατι ἐμβαλὼν, ἕψε μετὰ τοῦ ἐλαίου, ἕως ἂν συναναζέσῃ· τὴν δὲ σμύρναν δεύσας οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, καὶ κά- G λαμον κεκομμένον συναναφύρα μετὰ τῆς σμύρνης, καὶ ἐξελὼν τὴν ἀσπάλαθον, ἔμβαλε τὸ φύραμα τοῦ καλάμου.

Vtrobique κεράμιον legendū existimant Cornarius.
Vulg. cod. ...

Corn. legit ἐλενίου, & recte.
Corn. addit τὸ ἐλένιον καὶ τὸν &c.

A dictum est, eadem seruata mensurę ponderisque æqualitate. Sumptis igitur olei ad Susinū conficiendum spissati libris tribus & semisse, croci drachmas octo immittito, ac sępius quotidie versato, opere ad dies quinque continuato. Sexta demum die oleum purè probéque à croco succernito: eidémque croco parem B olei modum affundito, & triduo agitato. Deinde vbi refuderis, myrrhæ tusæ & cribratæ drachmas XL admisceto, ac in pila exactè moueto, tandémque recōdito. Nonnulli verò oleo ad cyprinū conficiēdum aromatibus imbuto, etiam ad crocinum vtuntur. Est porrò præstantissimū, quod abundè crocum spi- C rat, éstque id vsui medicinę aptum: proximū verò quod myrrham redolet. Vim habet excalfaciendi somnúmque conciliandi: quò fit vt sępenumero phreneticis subueniat seu perfusum, seu olfactū, seu denique naribus illitū. Pus quoque mouet & vlcera purgat. Valet & ad vteri duritias, præclusiones malignáque vlcera, cū cera, croco, medul- D la & oleo duplo. Concoquit enim, emollit, humectat ac etiamnum lenit. Facit & ad oculorū glaucomata ex aqua sublitum. Huic autē proportione respondent butyrinum, onychinum & styracinum: quę quidem vnguenta nominibus tantùm differunt, præparādi verò modo ac E viribus sunt per quàm simillima.

De Cyprini olei spissamento ac praparatione. Cap. LXV.

Sumito olei omphacini eloti ceramium vnum, aquę pluuię tantundem cum semisse: huius partem v- F nam oleo affundito, alterā injiciendis aromatis admisceto. Dein assumptis aspalathi libris V cum semisse, calami libris VI & semisse, myrrhę libra vna, cardamomi libris III & dodrante, heleni libris IX & quincunce, helenium & aspalathū vbi cōtuderis & aqua maceraueris, oleo incoquito donec cōferuescāt. G Calamum autem contusum simul cum myrrha vino vetere odorifero diluta subigito, exéptóq; aspalatho calami misturam illam immittito. Vbi

A Vbi verò cum hac efferbuerit oleũ, amotum ab igne de aheno excolato, & ad cardamomum contusum aquáque reliqua subactum affundito, ac spatha perpetuò & sine intermissione donec refrixerit peragitato. Posteà percolato oleo in XLVIII libras olei, floris cypri libras XLVI & bessem inijcito, atque vbi macerari siueris, per fiscellam exprimito. B Quòd si copiosius desideraueris, florum recentium par pondus immittito, ac similiter exprimito. Potes etiam iterum tertióve macerare, si volueris: efficacius enim hoc modo redditur. Eligi autem oportet bonum, quódque cum odoris gratia nares feriat. Sunt & qui cinnamomũ immisceant. C Porrò vim habet calfaciendi, molliendi, osculáque vasorum aperiẽdi: atque adeò vuluæ neruorúmque vitijs conuenit: sic & pleuriticis & fracturis tũ per se, tum etiã cerato immistũ. Quin & in malagmata quæ opisthotonicis, angina laborantibus & inguinum inflammationi conueniunt, itémque in acopa additur. D

De Irini spissamento. Cap. LXVI.

Spathæ seu elatæ quàm minutissimè contusæ libras VI cum besse in olei libris LXXIII & quincunce, ammixtis aquæ heminis decẽ, æreo vase coquito, quoad oleum odorem spathæ contraxerit: hoc postea in craterem melle oblitum excolato. E Ex hoc ipso aromatis imbuto oleo primũ irinum temperatur, iride in oleo spissato, velut inferiùs scriptum est, macerata, vel hoc modo: In olei libris LXX & quincunce xylobalsami contusi, veluti dictum est, libras V & sextantem excoquito: F postea detracto xylobalsamo calami contusi libras IX & dextantem, ac myrrhæ grumum vino vetere odorato perfusum adijcito. Postmodum assumptis olei spissati & aromatibus imbuti libris XIIII, iridis contusæ par pondus ad duos dies totidémque noctes in eo macerato: G tandémque fortiter ac strenuè exprimito. Quòd si vis efficacius fieri, æquale pondus secundò ac tertiò

A ὅταν δὲ μετὰ τούτου ζέσῃ, καθελὼν ἀπήθησον τοῦ χαλκοῦ τὸ ἔλαιον· καὶ καταχέας κατὰ τοῦ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ πεφυραμένου τῷ λοιπῷ ὕδατι, καὶ κίνει σπάθῃ ἕως ἂν ψυγῇ μὴ διαλείπων. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, ἔμβαλε εἰς τὰς κη΄. τοῦ ἐλαίου λίτρας ἄνθους κυπρίνου B λίτρας μϛ΄. οὐγγίας η΄. ἐάσας τε ἀποβραχῆναι, ἔκθλιψον διὰ σπυρίδος. ἐὰν δὲ πλείω θέλῃς, τοῦ νεαροῦ ἄνθους τὸ ἴσον ἐμβαλὼν πλῆθος ὁμοίως ἔκθλιψον, ἐάν τε δίβροχον, ἐάν τε τρίβροχον βούλῃ ποιεῖν· δυναμικώτερον γὰρ γίνεται. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὸ χρηστὸν καὶ μετ' εὐωδίας πληκτι- C κόν. ἔνιοι δὲ καὶ κιννάμωμον μίσγουσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀναστομωτικήν, ἁρμόζουσαν τοῖς περὶ μήτραν καὶ νεῦρα πάθεσι, καὶ πλευριτικοῖς καὶ κατάγμασι, καθ' ἑαυτό τε καὶ κηρωτῇ μιγνύμενον. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσιν ὀπισθοτονι- D κοῖς, συναγχικοῖς, βουβώνων φλεγμονῇ, καὶ ἀκόποις.

V. intefferit ἀ... — Corn. legit μς΄. Legendum αὐθου — V. ἰδὼν: pro eodem. — V. συναγχ. Idem βουβώνων

Περὶ στύψεως ἰρίνου. Κεφ. ξϛ΄.

Σπάθης λίτρας ϛ΄. οὐγγίας η΄. ἐλαίου λίτρας ογ΄. οὐγγίας ε΄. κόψας ὡς λεπτότατα, μίξον ὕδατος κοτύλας ι. καὶ βα- E λὼν εἰς χαλκοῦν, ἕψε μέχρις ἂν οὗ τὴν ὀσμὴν ἀναλάβῃ· εἶτα ἀπήθει εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον. ἐκ τούτου τοῦ ἠρωματισμένου ἐλαίου τὸ πρῶτον ἴρινον σκευάζεται, ἐναποβρεχομένης τῷ ἐστυμμένῳ ἐλαίῳ ἴρεως ὡς ὑποτέτακται, ἢ οὕτως· ἐλαίου λίτρας ο΄. οὐγγίας ε΄. ξυλοβαλσάμου λίτρας ε΄. F οὐγγίας β΄. κόψας ὡς εἴρηται, σύνεψε· εἶτα ἐξελὼν τὸ ξυλοβάλσαμον, [τρεῖς] ἔμβαλε καλάμου κεκομμένου [λίτρας] θ΄. οὐγγίας ι. σμύρνης χόνδρον οἴνῳ παλαιῷ ἐμβρέχων εὐώδει· εἶτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου καὶ ἠρωματισμένου λίτρας ιδ΄. ἐναπόβρεχε ἴρεως κεκομμέ- G νης ἴσον τῷ σταθμῷ, ἐῶν ἡμέρας β΄. καὶ νύκτας β΄. εἶτα ἔκθλιψον βιαίως καὶ νεανικῶς. καὶ εἰ βούλει δυναμικώτερον εἶναι, τὸ ἴσον σταθμὸν καὶ δὶς καὶ τρὶς

Marcellus legit ϛ΄. — V. ὧδε ἐλαίου — In quodam vetusto codice & apud Ruellium voces hæ desiderantur.

ὁμοίως ἐναποβρέχων ἐκθλίπτουσι. κράτιστον δὲ A ὑπάρχει τὸ ἐν ὀσφρήσει μηδενὸς ἄλλου, μόνης δὲ τῆς ἴριδος * ποιοῦν. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ ἐν Πέργῃ τῆς Παμφυλίας, καὶ ἐν Ἤλιδι τῆς Ἀχαΐας * σκευαζόμενον.

Corn. ἴριν. Lonicerus ποιότητα retinet, & subaudiendum putat ὀσμήν.

Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν, θερμαντικήν. ἐσχάρας τε καὶ σηπεδόνας καὶ ῥυπαρίας ἀνακαθαίρει, καὶ ταῖς περὶ μή- B τραν διαθέσεσιν ἁρμόζει, φλεγμοναῖς τε καὶ μύσεσιν, ἔμβρυά τε ἐκβάλλει, καὶ αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ, πρός τε ἤχους ὤτων σὺν ὄξει καὶ πηγάνῳ καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, καὶ πρὸς καταῤῥοὺς χρονίζοντας, διαχριομένων τῶν μυξωτήρων, καὶ πρὸς ὀζαίνας· καθαίρει δὲ καὶ τὴν κοι- C λίαν, κυάθου πλῆθος ποθέν. ποιεῖ καὶ πρὸς εἰλεώδη, κινεῖ καὶ οὖρα. καὶ ἐπὶ τῶν δυσχερῶς ἐμούντων, διαχριομένων τῶν δακτύλων, ἢ τῶν ἐμετηρίων, καὶ ἐπὶ συναγχικῶν διαχριόμενον ἢ ἀναγαργαριζόμενον σὺν μελικράτῳ, καὶ πρὸς τραχύτητα ἀρτηρίας. δίδοται καὶ τοῖς D κώνειον ἢ μύκητας ἢ κόριον πεπωκόσιν.

Περὶ γλευκίνου σκευασίας. Κεφ. ξζ.

Γλεύκινον δὲ σκευάζεται τὸ ἁπλοῦν, ἔκ τε ἐλαίου ὀμφακίνου, καὶ σχοίνου, καὶ καλάμου, καὶ νάρδου Κελτικῆς, καὶ σπάθης, καὶ ἀσπαλάθου, καὶ * μελιλώτου, καὶ E κόστου, καὶ γλεύκους * συμπεριτιθεμένων τῶν στεμφύλλων τῷ ἔχοντι ἀγγείῳ τὰ ἀρώματα καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον. κινεῖται δὲ ἐπὶ ἡμέρας λ΄. δὶς τῆς ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπιεσθὲν ἀποτίθεται.

V μείζονος.

Apud Gal. 7 κατὰ γένη legitur συμπεριτιθεμένων &c.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀνετικήν· ποιοῦσαν πρὸς τὰ * ῥίγη F καὶ τὰ * νευρικὰ πάθη, καὶ τὰ ἐν ὑστέρᾳ. πάντως δὲ ἀκόπου μᾶλλον ὠφελεῖ μαλακτικὸν ὄν.

Par. ῥίγη

Al. νευρικὰ πάντα

Περὶ Ἀμαρακίνου. Κεφ. ξη.

Ἀμαράκινον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται· σκευάζεται δὲ διά τε ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ βαλανίνου, συμφορουμένων ξυλοβαλσά- G μῳ, * σχοίνῳ, καὶ καλάμῳ, ἡδυνομένων δὲ ἀμαράκῳ, κόστῳ, ἀμώμῳ, νάρδῳ, καρποβαλσάμῳ καὶ σμύρνῃ. οἱ δὲ πολυτελέστερον αὐτὸ ποιοῦντες, μίσγουσι καὶ κινά-

Ald. in nothis κασσία addit, cuius etiam meminit Plinius.

similiter maceratum exprimito. Est verò longè optimum, quod nullius alius præterquam solius iridis qualitate odorarum afficit. Tale porro est, quod in Perga Pamphyliæ & Elide Achaię præparatur. Vim habet emollientem & calfactoriam: crustas vlcerum, putredines ac sordes repurgat: vuluæ affectibus confert, nimirum eius inflammationibus atque præclusionibus: partus eijcit: hæmorrhoidas recludit, ad aurium sonitus ex aceto, ruta & amaris amygdalis prodest. Diuturnis etiam destillationibus, si nares eo illinantur, itémque contra ozænas auxiliatur. Aluum quoque purgat cyathi mensura potum. Facit & ad ilei cruciatus, vrinámque ciet. Ægrè vomentibus opitulatur, perunctis eo digitis, aliísve quæ ad vomitum ciendum ori induntur. Angina quoque laborantibus illinitur, aut ex aqua mulsa gargarizatur, vt & contra arteriæ asperitatem. Datur & ijs qui cicutam, fungos aut coriandrum hauserint.

De Gleucini compositione. Cap. LXVII.

Gleucinum simplex præparatur ex oleo omphacino, schœno, calamo, nardo Gallico, spatha, aspalatho, meliloto, costo, musto, circundatis interim vinaceis vasi quod aromata vinum oleúmque continet. Triginta porrò diebus, bis singulis permiscentur: post demùm expressum oleum reconditur.

Vim habet calfaciendi, molliendi atque relaxandi: quò fit vt ad rigores & neruorum vuluæque affectus conferat. Omni autem acopo vtilius est, quippe quod emolliat.

De Amaracino. Cap. LXVIII.

Fit in Cyzico Amaracinũ probatissimum. Paratur autẽ ex oleis omphacino & balanino: quæ quidẽ xylobalsamo, * schœno & calamo spissata fuerint: suauiora verò reddita amaraco, costo, amomo, nardo, carpobalsamo & myrrha. Miscẽt & cinnamomũ qui sumptuosius ipsũ con-

vel, iunco odorato

ficiunt. Assumuntur autem mel & vinum, tum ad vasorum illitionem, tum ad comminuta aromata subigenda. Porrò calfacit, soporem inducit, vasorum spiracula recludit, emollit, feruorem excitat, vrinam cit, putredinibus ac fistulis cõducit, necnon & aquosis ramicibus post curationem ope manus adhibitam. Crustas quoque ac efferata vlcera circumquaque rumpit. Vrinæ difficultati illita sede succurrit. Quin & huius ipsius inflammationibus & ad recludendas hæmorrhoidas itidem oblitum auxiliatur. Vtero appositum menses ciet, vuluę duritias & œdemata discutit, sauciatis denique neruis ac musculis confert, rarioribus lanæ hapsis eo irrigatis & impositis.

De Megalio. Cap. LXIX.

Quondã factitabatur quod Megalium appellatur: at nũc planè intercidit. Veruntamen ad historiæ complementum eius quoque meminisse non abs re fuerit. Huius igitur mistura cum amaracino eadem est, nisi quòd resina ampliùs accedit, qua quidem sola discrepat. Leniter emollit. Resina porrò neque conseruationis, neque voluptatis gratia, sed coloris crassamentíque causa vnguentis adijcitur. Miscetur autem terebinthina decocta, donec olere desinat. Eius verò coquendæ ratio in resinæ tractatione declarabitur.

De Hedychroo. Cap. LXX.

Sed & quod Hedychroon cognominant, quódque in Co præparatur, easdẽ vires eundémque præparandi modum cum Amaracino obtinet: at odoratius existit.

De Metopio. Cap. LXXI.

Præparatur & in Ægypto vnguẽtum, vernaculo nomine Metopium dictũ: scilicet propter galbani permistionem. Lignum enim è quo galbanum emanat, Metopion Ægyptijs appellatur. Ex oleo omphacino & amygdalarum amararum, cardamomo, schœno, calamo, melle, vino, myrrha, balsami

A μωμον. παραλαμβάνεται δὲ μέλι καὶ οἶνος εἰς τὴν τῶν ἀγγείων χρίσιν, καὶ φύρασιν τῶν κεκομμένων ἀρωμάτων. ἔστι δὲ θερμαντικόν, καρωτικόν, ἀναστομωτικόν, μαλακτικόν, πυρωτικόν, οὐρητικόν, ὀχετευτικὸν εἴς τε τὰς σῆπας καὶ σύριγγας, καὶ V. ἰσχ. ὑδροκήλας μετὰ τὰς χειρουργίας· περι-
B ρρήσσει τε τὰς ἐσχάρας καὶ τὰ τεθηριωμένα ἕλκη. πρός τε δυσουρίαν ἁρμόζει περιχριομένου τοῦ δακτύλου· καὶ πρὸς τὰς φλεγμονὰς αὐτοῦ, καὶ πρὸς αἱμορροΐδων ἀναστόμωσιν περιχριόμενον· ἔμμηνά τε κινεῖ προστιθέμενον τῇ μήτρᾳ, καὶ σκληρίας καὶ οἰδήματα ἐν ὑστέρᾳ διαφορεῖ. καὶ
C πρὸς τὰ νευρότρωτα καὶ μυότρωτα συμφέρει ἐν πλήμασιν ἀραιοῖς βρεχόμενον Pat. ἐν αὐτ. καὶ ἐπιτιθέμενον.

Περὶ Μεγαλείου. Κεφ. ξθ'.

Τὸ δὲ Μεγάλειον καλούμενον, πάλαι μέν ποτε ἐσκευάζετο· ἐκλέλοιπε δὲ νῦν.
D πρὸς ἐκπλήρωσιν δὲ τῆς ἱστορίας, οὐκ ἔστιν ἄτοπον καὶ τούτου ἐπιμνησθῆναι. καὶ τούτου Patisicare. δὲ σκευασία ἡ αὐτὴ τῷ ἀμαρακίνῳ, πλεονάζει δὲ τῇ ῥητίνῃ, καὶ ταύτῃ διαφέρει. ἔστι δὲ μαλακτικὸν ἠπίως. ἡ μέν τοι ῥητίνη μίγνυται τοῖς μύροις, οὔτε φυλακῆς οὔτε ἡδονῆς χάριν, χρώματος δὲ καὶ πάχους ἕνεκα.
E μίγνυται δὲ ἡ τερεβινθίνη ἀφεψομένη, ἄχρις ἂν ἄοσμος γένηται. δηλωθήσεται δὲ ἐν τοῖς περὶ ῥητίνης ἡ ἕψησις αὐτῆς.

Περὶ Ἡδυχρόου. Κεφ. ο'.

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ἡδύχρουν, σκευαζόμενον δὲ ἐν Κῷ, τῆς αὐτῆς ἔχεται δυ- V. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ νάμεώς τε καὶ σκευασίας τῷ ἀμαρακί-
F νῳ· εὐωδέστερον δὲ τυγχάνει.

Περὶ Μετωπίου. Κεφ. οβ'.

Σκευάζεται δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μύ- V. ἐν αὐτῇ ρον, ἐπιχωρίως ὑπ' αὐτῶν καλούμενον μετώπιον, διὰ τὴν τῆς χαλβάνης μίξιν· τὸ γὰρ ξύλον ἐξ οὗ γίνεται ἡ χαλβάνη, με-
G τώπιον καλεῖται. διὰ ἀμυγδάλων δὲ πικρῶν καὶ ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ καρδαμώμου, σχοίνου τε καὶ καλάμου καὶ μέλιτος καὶ οἴνου καὶ σμύρνης καὶ βαλσάμου

A καρποῦ καὶ χαλβάνης καὶ ῥητίνης σκευάζεται. δόκιμον δέ ἐστι τὸ βαρύοσμον καὶ λιπαρὸν, ἐμφαῖνον μᾶλλον τῆς καρδαμώμου καὶ τῆς σμύρνης, ἤπερ τῆς χαλβάνης· σφόδρα δὲ θερμαίνει καὶ πυροῖ καὶ ἀναστομοῖ, ἐπισπᾶταί τε καὶ καθαίρει ἕλκη· πρός τε νεῦρα καὶ μύας διακοπέντα ποιεῖ, ὑδροκήλας τε σὺν *σηπτικαῖς. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ κηρωταῖς. πρός τε ῥίγη καὶ ὀπισθοτονικῶς σπωμένοις χρησιμεύει· κινεῖ δὲ καὶ ἱδρῶτας, καὶ ἀναστομοῖ τὰ περὶ ὑστέρας, καὶ σκληρείας τὰς περὶ αὐτὴν χαλᾷ· καὶ καθόλου μαλακτικὴν ἔχει τὴν δύναμιν.

Vulg. cod. σπιναῖς. Sed cum Cornario σηπτικαῖς ex Pal. cod. legimus & subintelligimus ἐμπλάστροις.

Περὶ Μενδησίου. Κεφ. οβʹ.

Καὶ τὸ Μενδήσιον δὲ λεγόμενον, ἐκ τοῦ βαλανίνου ἐλαίου καὶ σμύρνης καὶ κασίας καὶ ῥητίνης σκευάζεται. ἔνιοι δὲ μετὰ τὸν κατασταθμισμὸν, κιννάμωμον μικρὸν προσεπεμβάλλουσιν ἀνωφελῶς· οὐκ ἐκδίδωσι γὰρ τὰ μὴ *συνεψημένα τὴν δύναμιν. ἐμφερῆ δὲ ἔχει τὴν ἐνέργειαν τῷ μετωπίῳ, ἥττονα μέντοι.

Samb. συντετριμμένα

Περὶ Στακτῆς. Κεφ. ογʹ.

Στακτὴ δὲ καλεῖται τῆς προσφάτου σμύρνης τὸ λιπαρὸν, κεκομμένης μεθ' ὕδατος ὀλίγου, *ἀποτεθλιμμένου τε δι' ὀργάνου. εὐώδης τε λίαν καὶ πολυτελής ἐστι καὶ καθ' ἑαυτὴν *οὖσα μύρον τὸ καλούμενον στακτή. δόκιμος δέ ἐστιν ἡ ἀμιγὴς ἐλαίῳ, καὶ ἐν ἐλαχίστῳ πλείστην δύναμιν κεκτημένη, οὖσα θερμαντικὴ, ἀναλογοῦσα τῇ σμύρνῃ καὶ τοῖς θερμαίνουσι τῶν μύρων.

Περὶ κινναμωμίνου. Κεφ. οδʹ.

Κινναμώμινον δὲ ἐκ τε ἐλαίου βαλανίνου καὶ στυμμάτων ξυλοβαλσάμου, *καλάμου, σχοίνου. ἡδυσμάτων δὲ κινναμώμου, βαλσάμου καρποῦ, σμύρνης τετραπλασίονος παρὰ τὸ κιννάμωμον σκευάζεται. μίγνυται δὲ καὶ μέλι εἰς τὴν φύρασιν. δόκιμον δέ ἐστι τὸ μὴ *δριμὺ, μαλακὸν δὲ τῇ ὀσμῇ, καὶ παρεμφαῖνον σμύρνης, παχύ τε καὶ *εὐῶδες, ἄγαν δὲ τῇ γεύσει πικρόν. τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐκ ἐκ ῥητίνης, ἀλλ' ἐκ σμύρνης ἔχει τὸ πάχος· ἡ γὰρ ῥητίνη

Deest in v. cod.

Parif. τὸ δριμύ. Sed negationem hic quoque addunt Marcellus Vergilius & Ruellius. Locu-na legit [illegible] V. [illegible] τῇ γεύσει πικρόν.

A semine, galbano & *resina, componitur. Probatur quod grauiter olet ac pingue est, quódque cardamomum & myrrhā potiùs quàm galbanum resipit. Vehementer autem calfacit, adurit, ora vasorum aperit, attrahit, vlceráque expurgat. Ad neruos & musculos præcisos efficax est, itémq; ad aquosos ramices B septicis emplastris adhibitum. Malagmatis etiam ac ceratis inseritur. Rigoribus quoq; ac retrorsum curuato corpore conuulsis conducit. Ciet & sudores, atque vteri vasorū oscula reserat, eiusdémque duritias laxat. Atque in vniuersum molliendi vi præditum est.

Plin. meliboticum

C De Mendesio. Cap. LXXII.

Quod Mendesium dicitur, ex balanino conflatur oleo, myrrha, cassia & resina. Nonnulli postquam alia singula certis ponderibus iniecerunt, cinnamomi exiguum insuper addunt, sed vtilitate nulla. Nec enim suas vires conferunt quæ non simul contrita fuerint. Cæterum D similem Metopio vim obtinet, attamen inferiorem.

De Stacte. Cap. LXXIII.

Stacte verò vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum aqua pauca contusæ & organo expressæ. Ea per quàm odorata ac pretiosa est: quippe quæ vnguentum per se faciat, E quod stacte nominatur. Probatur quæ olei nihil admixtum habet, quæque vel minima quātitate vim maximam sortita est, nimirum calfactoriam, ac myrrhę vnguentísque calfacientibus proportione respondentem.

F De Cinnamomino. Cap. LXXIIII.

Cinnamominum ex oleo cōstat balanino, & xylobalsami, calami ac schœni spissamētis: cinnamomi verò, balsami seminum & quadruplæ ad cinnamomū myrrhæ odoramentis. Quin & ad ea ipsa subigenda mel adijcitur. Probatur minime acre, G molli odore, myrrhæ quiddam referés: quippe quod crassū sit & odoratū, ac gustu perquā amaro. Tale enim nō a resina, sed myrrha crassitudinem obtinet: quin neque resina

amaritudinem, neque odoris gratiam addit. Vim habet admodú acrem, calfacientem & amaram. Proinde ora venarum calfaciendo aperit: humores quoque ac flatus discutit, diffundit & attrahit, sed caput aggrauat. Facit & ad vuluæ vitia cú oleo duplo, cera & medulla: sic enim de acrimonia sua multú amittit, emolliẽdique vim asciscit. Nam alioqui comburit, ac prę cęteris crassis vnguentis vehementissimè indurat. Ad fistulas etiá ac putredines euidéter est efficax: itémque ad aquosos ramices, carbunculos & gangręnas cum cardamomo. Quin & ad rigores circuitu redeútes, tremores ac virulentarum bestiarú morsus illinitur: scorpionum verò ictibus phalangiorúmq; morsibus cum tritis grossis imponitur.

De Nardino vnguento.
Cap. LXXV.

Nardinum vnguentum variè addito malabathri folio, aut sine eo, præparatur. Vtplurimum autem balanino oleo aut omphacino spissandi quidem gratia iuncus odoratus admiscetur: ad odoris verò gratiam conciliandá, costus, amomum, nardum, myrrha, balsamum. Laudatur tenue, minimè acre, nardi aridæ aut amomi odorem retinens.

Vis ei extenuás, acris ac detergẽs: nec non & humores rarefaciendi & excalfaciendi vi pollet. Liquidum vero est, nec habet strigmenti crassitudinem, nisi resinam recipiat. Conficitur quoque vilius ex omphacino oleo, iunco, calamo, costo atque nardo.

De Malabathrino. Cap. LXXVI.

Malabathrinum seu foliatú eadẽ habet quæ nardinum spissamenta, myrrhæ autem plusculum additur: qua de causa calfacit, crocino aut amaracino viribus respondens.

De Myrrha. Cap. LXXVII.

MYRRHA lachryma est arboris nascentis in Arabia, Ægyptiacæ spinæ similis: qua quidem incisa lachryma in substratas tegetes destillat, pars verò circa caudicem ipsum concrescit.

A οὐ προσδίδωσι πικρίαν, οὐδὲ εὐωδίαν.

Δύναμιν δὲ ἔχει σφόδρα δριμεῖαν καὶ θερμαντικὴν καὶ πικράν. ἀναστομοῖ γοῦν θερμαίνουσα καὶ διαφορεῖ, καὶ διαχεῖ καὶ ἐπισπᾶται ὑγρά, καὶ πνεύματα· ἔστι δὲ καρηβαρικόν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ περὶ μήτραν σὺν ἐλαίῳ διπλασίονι καὶ κηρῷ καὶ μυελῷ. B οὕτω γὰρ ἀποβάλλει τὸ πολὺ τῆς δριμύτητος, καὶ γίνεται μαλακτικόν. ἄλλως γὰρ συγκαίει καὶ σκληρύνει βιαιότατα πάντων τῶν παχέων μύρων. ποιεῖ καὶ πρὸς σύριγγας καὶ *σήψεις ἐναργῶς· καὶ πρὸς ὑδροκήλας καὶ ἄνθρακας καὶ γαγγραίνας σὺν καρδαμώμῳ· πρὸς ῥίγη τὰ περιοδικὰ καὶ C πρὸς τρόμους, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἰοβόλων θηρίων δακνομένους ἐν συγχρίσματι, ἐπίθεμά τε σκορπιοπλήκτοις καὶ φαλαγγιοδήκτοις *σὺν ὀλύνθοις τετριμμένοις.

Hæc vox deest in v. cod.

Al. σὺν ὀλύνθοις λείοις. Sic habent & Ruellii codex. Sed vulg. exempl. carent.

Περὶ Ναρδίνου μύρου. Κεφ. οεʹ.

Νάρδινον μύρον ποικίλως σκευάζεται D διά τε τοῦ μαλαβαθρίνου *φύλλου, καὶ δίχα τούτου. ὡς τὸ πολὺ δὲ μίγνυται τῷ βαλανίνῳ *ἐλαίῳ, ἢ ὀμφακίνῳ, πρὸς μὲν τὴν στύψιν τοῦ ἐλαίου σχοῖνος· πρὸς δὲ τὴν εὐωδίαν *κόστος, ἄμωμον, νάρδον, σμύρνα, βάλσαμον. ἔστι δὲ χρηστὴ ἡ *λεπτή, μὴ δριμεῖα, ἔχουσα τὴν εὐωδίαν τῆς ξηρᾶς νάρδου ἢ ἀμώμου. E Δύναμις δὲ αὐτῇ λεπτυντική, δριμεῖα, σμηκτική, ἀραιωτικὴ ὑγρῶν, θερμαντική. ὑγρὰ δέ ἐστι καὶ οὐ γλοιώδης, ἐὰν μὴ ῥητίνην ἔχῃ. σκευάζεται δὲ καὶ λιτὴ δι' ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ σχοίνου καὶ καλάμου, καὶ κόστου, καὶ νάρδου.

V μίγνυ

V. μύρῳ Sed minus rectè.

In vet. codi. non legitur.

Codex Marcelli λιτὴ

Περὶ Μαλαβαθρίνου. Κεφ. οϛʹ.

F Τὸ δὲ μαλαβάθρινον, ἔχει μὲν στύμματα ἃ καὶ ἡ νάρδος, σμύρνης δὲ πλέον· διὸ καὶ γίνεται θερμαντικόν, ἀναλογοῦν τῷ κροκίνῳ καὶ ἀμαρακίνῳ τὴν δύναμιν.

*Περὶ Σμύρνης. Κεφ. οζʹ.

ΣΜΥΡΝΑ δάκρυόν ἐστι δένδρου γεννωμένου ἐν Ἀραβίᾳ, ὅμοιον τῇ *Αἰ- G γυπτιακῇ ἀκάνθῃ· οὗ ἐγκοπτομένου ἀπορρεῖ τὸ δάκρυον εἰς ὑπεστρωμένας ψιάθους· τὸ δέ, *ἐπὶ τῷ στελέχει περιπήγνυται.

Sunt qui hoc loco de Iasmelæo caput interserunt, totidé ferè verbis ex Aëtio transcriptum. In Florentino certè quidé codice insertú reperitur. Nos Aldinú codicem secuti ad notha relegauimus

V. caret.

καὶ λέγεται αὐτῆς ἡ μέν τις πεδιάσιμος λιπαρά, ἧς πιεζομένης, ἡ στακτὴ λαμβάνεται· ἡ δέ τις γαβιρέα λιπαρωτάτη, ἐν βαθυγείοις καὶ λιπαροῖς τόποις γεννωμένη, ἣ καὶ πολλὴν ἀφίησι τὴν στακτήν. πρωτεύει δὲ ἡ Τρωγλοδυτικὴ καλουμένη ἀπὸ τῆς γεννώσης αὐτὴν χώρας, ὑπόχλωρος καὶ δηκτικὴ οὖσα, διαυγής. συλλέγεται δέ τις καὶ λεπτὴ μετὰ τὴν Τρωγλοδυτικὴν ἀριθμουμένη, ἐναπαλλὰς οὖσα ὡς τὸ βδέλλιον, ὑπόβρωμος τῇ ὀσμῇ, ἐν εὐηλίοις τόποις γεννωμένη. ἡ δέ τις καυκαλὶς λεγομένη, ὑπόξηρος, μέλαινα, κατοπτός. ἡ δὲ χειρίστη ἐν ἁπάσαις ἐργασίμη καλεῖται, ψαφαρὰ καὶ ἄλιπος, δριμεῖα, κομμίζουσα τῇ ὄψει καὶ τῇ δυνάμει· καὶ ἡ ἀμιναία δὲ καλουμένη, ἀποδόκιμος. καὶ πιέσματα δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται· ἀπὸ μὲν τῶν λιπαρῶν εὐώδη καὶ λιπαρά· ἀπὸ δὲ τῶν ξηρῶν ἄλιπη καὶ οὐκ εὐώδη, ἄτονα διὰ τὸ μὴ προσειληφέναι ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν. δολίζεται δὲ κόμμει βραχέντι σμύρνης ἀποβρέγματι καὶ μιγνυμένῳ. ἐκλέγου δὲ τὴν νέαν, ψαθυράν, κούφην, ὁμόχρουν πανταχόθεν, καὶ τὴν εἴσω θλασθεῖσαν ἔνδοθεν λευκὰς, ὀνυχώδεις ἔχουσαν διαφύσεις, λείας, μικροβώλους τε, πικράν, εὐώδη, δριμεῖαν, θερμαντικήν· ἡ δὲ βαρεῖα καὶ τῇ χρόᾳ πισσώδης, ἐστὶν ἄχρηστος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, [ἐφεκτικὴν ῥευμάτων, καρωτικήν, κολλητικήν, ξηραντικήν, στυπτικήν· μαλάσσει δὲ καὶ μήτρας μεμυκυίας καὶ ἀναστομοῖ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα συντόμως, σὺν ἀψινθίῳ ἢ θέρμων ἀποβρέγματι, ἢ πηγάνου χυλῷ προστιθεμένη. λαμβάνεται δὲ καὶ καταπότιον μέγεθος κυάμου, πρὸς βῆχα χρόνιον καὶ ὀρθόπνοιαν, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος, λύσιν τε κοιλίας καὶ δυσεντερίας. λύει δὲ καὶ ῥίγη, [ἐπιπολὺ τὰ τεταρταῖα, πρὸ δύο ὡρῶν τῆς ἐπιβολῆς μετὰ πεπέρεως καὶ ὕδατος τὸ μέγεθος κυάμου ποθεῖσα, ἀρτηρίας τε τραχύτητα καὶ δασυσμοὺς φωνῆς ἀποκαθίστησιν ὑποτιθεμένη τῇ γλώττῃ καὶ ἀποχυλιζομένη. κτείνει δὲ καὶ ἕλμινθας, καὶ πρὸς δυσωδίαν στόματος διαμασᾶται· πρὸς δὲ μασχαλῶν πόνους μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς διαχρίεται· σὺν οἴνῳ δὲ καὶ

Marc & Corn. [illegible]
V [illegible]
V. ὀσμῇ
Corn. μιναία
Sic Corn. at Par. ἄτονα
V. interserit ἐν
Al. ψαφαρά
Addunt Ald. & v. cod. καὶ Cornario redundat. Par. βαρεῖα
Vulg. exempl. non habent.
Forte ἀψινθίῳ
V. addit ἢ τεταρταῖα [illegible]
Vulg. exempl. carent.

A Ac myrrha quidé quædam pediasimos, quasi campestris, appellatur, pinguis, qua expressa stacte excipitur. Alia vero Gabirea læto ac pingui solo prouenięns, quæ multam quoque stactem sudat. Primas verò tenet quæ Troglodytica cognominatur a loco in quo gignitur, subuiridis ea quidem, mordax atque pel- B lucida. Colligitur etiamnum tenuis quædam, quæ à Troglodytica secunda est, bdellij modo lentescens, odore quodammodo viroso, locis nascens apricis. Alia Caucalis dicitur, exoleta, nigra & retorrida. Omnium deterrima quæ Ergasima nominatur, quippe quæ sit squalore obsita, acris ac minimè pinguis, C & aspectu viribusque gummi referat. Improbatur etia quæ Aminea nominatur. Ex ijs porro expressiones fiunt: e pinguibus quidem odoratæ ac pingues: è siccis vero, haudquaquá pingues, nec odoratæ, inualidæ: propterea quòd oleum dum conformarentur asciuerint. Adulteratur gummi macerato aqua in D qua myrrha maduerit ac permisto.

Eligito recentem, friabilé, leuem, vndiquaque concolorem, quæque confracta intercurrentes lineas intrinsecus habeat cádidas, vnguium speciem præ se ferentes ac læues, quæque insuper minutis sit glebis, amara, odorata & acris. Ponderosa autem & quæ picei coloris est, inu- E tilis censetur. Vim habet calfaciendi, fluxiones sistendi, soporem inducendi, glutinandi, siccandi & astringendi. Emollit etiam præclusam vuluam & aperit. Menses & partus celeriter extrahit, cum absinthij vel lupinorum diluto aut rutæ succo admota. Deglutitur vero F catapotij instar ad molé fabæ contra diuturná tussim, orthopnœam, lateris ac thoracis doloré, alui profluuium atque dysenteriam. Rigores quoque, maximéque quartanarios, discutit horis ante accessioné duabus, cú pipere & aqua fabæ magnitudine pota. Subdita linguæ liquatáque arteriæ asperitaté ac vo- G cis raucitatem emendat. Quin & lumbricos enecat, & ad oris graueolentiam commanducatur. Aduersus alarum tædia cum alumine liquido illinitur: cum vino vero &

fortè pellucens

oleo colluta dentes ac gingiuas stabilit. Inspersa quoque capitis vulnera glutinat. Fractis auribus nudatisque ossibus cum cochleæ carne peruncta medetur. Itémque purulentis auribus, nec non & inflammatis, cum meconio, castorio & glaucio. Ad varos autem cum cassia & melle illinitur. Impetigines ex aceto detergit: defluétes capillos cum ladano vino & myrtino oleo firmat. Diuturnas etiam defluxiones compescit, si narium pinnæ illinatur. Oculorum vlcera complet, exteritque albugines & ea quæ pupillis tenebras offundunt: quin & scabritias seu asperitudines expolit. Fit & ex ea quemadmodum è thure fuligo, veluti postea ostendimus, ad eadem efficax.

De Bœotica myrrha. Cap. LXXVIII.

Bœotica verò myrrha ex arbore quadam in Bœotia nascente stillat, incisa radice: eligito quæ myrrham odoris suauitate repræsentet. Calfaciendi, molliendi, diffundendique vi pollet. Vtiliter quoque suffimentis inseritur.

De Styrace. Cap. LXXIX.

STYRAX lachryma est arboris cuiusdam cotoneæ malo similis. Præfertur flauus ac pinguis, resinosus, albicantibus grumis, quàm diutissimè in sua odoris gratia permanens, quique dum mollitur subigitúrve melleam quandam humiditaté ex se remittit. Talis est Gabalites, itémque Pissidiacus atque Cilicius. Deterior niger, friabilis ac furfurosus. Inuenitur & lachryma gummi similis, translucida, myrrhæ æmula: verum hæc perpauca nascitur. Adulteratur porro arboris ipsius scobe, quæ vermiculorũ erosione facta fuerit, admisto melle ac iridis crassamento & quibusdam alijs. Nonnulli quoque ceram aut sebum aromatis imbutum ad Solem acerrimum vnà cum styrace subigunt, & per colum latis foraminibus peruium in aquam frigidá quasi vermiculos effingentes exprimũt & vænundant. Styracem hunc ideò Scolecitem quasi vermiculatũ cognominát: atque imperiti tanquam

A ἐλαίῳ διακλυζομένη, ὀδόντας καὶ οὖλα
κρατύνει· κολλᾷ δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ
τραύματα ἐπιπασσομένη, καὶ τὰ τεθλασμέ-
να ὦτα καὶ ἐψιλωμένα ὀστᾶ ἰᾶται σὺν κο-
χλίου σαρκὶ ἐπιχριομένη, καὶ τὰ πυορροοῦν-
τα τῶν ὤτων καὶ φλεγμαίνοντα, σὺν μηκω-
νίῳ καὶ καστορίῳ καὶ γλαυκίῳ· πρὸς δὲ ἰόν-
B θους μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος ἐπιχρίεται,
λειχῆνάς τε ἀποσμήχει σὺν ὄξει, καὶ τρίχας
ῥεούσας μετὰ λαδάνου καὶ οἴνου καὶ μυρσινίνου
καταχριομένη ῥώννυσι· πραΰνει δὲ καὶ τοὺς
χρονίους καταρρόους διαχριομένη πτερὸν τῶν (Corn. διαχριομένη)
μυξωτήρων· πληροῖ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς
ἕλκη, καὶ καθαίρει τὰ λευκώματα καὶ τὰ ἐπι-
C σκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τραχώματα σμήχει.
γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτῆς ὁμοίως τῇ
ἐκ τοῦ λιβάνου, ὡς ὑποδείξομεν, ἁρμό-
ζουσα πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Βοιωτικῆς σμύρνης. Κεφ. οη΄.

Ἡ δὲ Βοιωτικὴ σμύρνα, ἐστὶ δένδρου τινὸς
ἐν Βοιωτίᾳ γεννωμένου ῥίζα * τετμημένη.
D ἐκλέγου δὲ τὴν ἐμφερῆ σμύρνῃ κατὰ τὴν
εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν,
μαλακτικήν, *διαλυτικήν. μίγνυται δὲ (Corn. ex Gal. διαπνευστικὴν sic & Paulus & Oribas.)
καὶ θυμιάμασι χρησίμως.

Περὶ στύρακος. Κεφ. οθ΄.

ΣΤΥΡΑΞ δάκρυόν ἐστι δένδρου τινὸς
ὁμοίου *κυδωνίᾳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ξαν- (V. [illegible])
E θὸς καὶ *λιπαρός, ῥητινώδης, θρόμβους ἔχων (Al. [illegible])
ὑπολεύκους, ἐπιδιαμένων τῇ εὐωδίᾳ ὡς
ὅτι πλεῖστον, καὶ ἐν τῷ μαλάσσεσθαι ἀνιεὶς ὑ-
γρασίαν τινα μελιτώδη· τοιοῦτος δὲ ἐστιν ὁ
*Καβαλίτης καὶ Πισιδικὸς καὶ Κιλί- (V. [illegible])
κιος. φαῦλος δὲ ὁ μέλας καὶ *ψαθυρός, καὶ (Al. ψαφαρὸς & sic quoque Plinius legisse videtur.)
πιτυρώδης. εὑρίσκεται δὲ καὶ δάκρυον κόμ-
F μει ἐοικός, διαυγές, σμυρνίζον· ὀλίγον δὲ τοῦτο
γεννᾶται. δολοῦσι δὲ αὐτὸ τοῖς ἐκ τοῦ δέν-
δρου πρίσμασιν ἅπερ ὑπὸ τῶν σκωλήκων ἀ-
ναλίσκεται, μιγνυμένοις μέλιτι καὶ *ἴρεως (V. [illegible])
ὑποστάθμῃ, καὶ ἄλλοις τισίν. ἔνιοι δὲ κηρὸν ἢ
στέαρ ἀρωματίσαντες *συμμαλάσσου- (V. συμμαλάσσουσιν)
σιν ἐν τοῖς ὀξυτάτοις ἡλίοις τῷ στύρακι,
G καὶ διὰ ἠθμοῦ ἀραιοτρήτου ἐκθλίβου-
σιν εἰς ὕδωρ ψυχρόν, ποιοῦντες σκω-
λήκια, καὶ πωλοῦσι σκωληκίτην ὀνο-
μάζοντες. *ἐγκρίνουσι δὲ οἱ ἄπειροι (V. addit στύρακα)

τούτου ὡς ἀκέραιον, οὐ προσέχοντες τῇ κατὰ τὴν ὀσμὴν εὐτονίᾳ· δριμὺς γὰρ λίαν ἐστὶν ὁ ἄδολος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν· ποιεῖ πρὸς βῆχας καὶ καταῤῥόους, κορύζας, βράγχους, ἀποκοπὴν φωνῆς· ἁρμόζει καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας· ἔμμηνά τε ἄγει πινόμενος καὶ προστιθέμενος, κοιλίαν τε κούφως μαλάττει καταπινόμενος ὀλίγος μετὰ ῥητίνης τερεβινθίνης· μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς καὶ ἀκόποις χρησίμως. καίεται δὲ καὶ ὀπτᾶται καὶ φώγνυται καὶ αἰθαλοῦται ὡς λίβανος· ἁρμόζει τε ἡ αἰθάλη πρὸς ἃ καὶ ἡ τοῦ λιβάνου. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον χρῖσμα ἐν τῇ Συρίᾳ στυράκινον, θερμαίνει καὶ μαλάττει ἰσχυρῶς· κεφαλαλγὰς μέντοι καὶ βαρὺ καὶ καρωτικὸν καθίστησιν.

Περὶ Βδελλίου. Κεφ. π.

ΒΔΕΛΛΙΟΝ, οἱ δὲ μάδελκον, οἱ δὲ βολχὸν καλοῦσι· δάκρυον ἐστὶ δένδρου Σαρακηνικοῦ. δόκιμον δέ ἐστιν αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει πικρόν, διαυγές, ταυροκολλῶδες, λιπαρὸν διὰ βάθους καὶ εὐμάλακτον, ἀμιγὲς ξύλων καὶ ῥυπαρίας, εὐῶδες ἐν τῇ θυμιάσει, ἐοικὸς ὄνυχι. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ῥυπαρὸν καὶ μέλαν, ἁδρόβωλον, παλαθῶδες, κομιζόμενον ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς. φέρεται δὲ ἀπὸ τῆς Πέτρας, ξηρόν, ῥητινῶδες, ὑποπέλιον, δεύτερον τῇ δυνάμει. δολοῦται δὲ μιγνύμενον κόμμει. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐχ ὁμοίως πικραίνει τὴν γεῦσιν, ἔν τε τῇ ὑποθυμιάσει οὐχ οὕτως εὐῶδές ἐστι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, διαλυτικὴν σκληριῶν καὶ βρογχοκηλῶν, καὶ ὑδροκηλῶν, ἀνεθὲν πτυέλῳ ἀσίτου· ἀνοστομοῖ καὶ τὰς μήτρας προστιθέμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· ἐφέλκεται δὲ καὶ τὰ ἔμβρυα καὶ πᾶσαν ὑγρασίαν· θρύπτει δὲ καὶ λίθους πινόμενον, καὶ οὖρα ἄγει. βηχικοῖς τε καὶ θηριοδήκτοις ὠφελίμως δίδοται· ἀγαθὸν δὲ καὶ πρὸς ῥήγματα, σπάσματα, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ διαδρομὰς πνευμάτων· μίσγεται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσι πρὸς τὰς σκληρίας καὶ δίσεις τῶν νεύρων.

V. μάδελκον
V. βολχόν
Orib. ... Addit Ald. τῇ χροιᾷ
V. ... quidam vetus codex ... habet
Al. ...
V. τῇ γεύσει
Ald. ...
V. μίγνυται
V. καὶ ...

A sincerum admittũt, non attendentes ad insignem odoris vehementiam. Est enim admodum acris qui fraudis expers est. Vim habet calfactoriam, emollientem & concoctoriam. Medetur tussi, destillationibus, grauedinibus, raucitatibus & vocis interceptioni: vuluæ quoque præclusæ duritiáque laboranti conuenit.
B Cit mẽses potu appositúque, & aluum leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina deglutiatur. Vtiliter etiam malagmatis discutientibus & acopis admiscetur. Vritur autem, assatur torretúrve: atque ex eo, quemadmodũ & è thure, fuligo colligitur: quæ quidem ad eadẽ, ad quæ thuris fuligo accom-
C modatur. Styracinũ vero vnguentum quod ex eo in Syria concinnatur, calfacit ac potenter emollit: verùm capitis dolorẽ grauitatémque ac soporem conciliat.

De Bdellio. Cap. LXXX.

BDELLIVM nonnulli madelcum, alij bolchum appellant.
D Lachryma est arboris Sarracenicæ. Probatur gustu amarum, translucidum, taurino glutini simile, pingue intima parte & facilè mollescens, lignorum ac sordium expers, in suffitione vnguis odorati in modum odoratum. Est & alterum sordidum ac nigrum, grãdioribus glebis, in offas conuolutum, quod qui-
E dem ex India aduehitur. Defertur etiam à Petra oppido siccum, resinosum, subliuidum, sed facultate secundum. Adulteratur admixto gummi: verùm ita vitiatum non perinde gustui amaritudinem repræsentat, neque vsqueadeò suffitionibus odoratum est. Vim porrò obtinet calfaciendi, molliendi,
F discutiendi duritias, turgescentia guttura, & aquosas hernias, ieiuni saliua dilutum. Tum appositu, tum etiam suffitu vuluæ spiracula laxat, & partus humiditatémque omnẽ extrahit. Calculos potu cõminuit, & vrinas ducit. Tussientibus & ijs qui à virulentis bestijs demorsi fue-
G rint, vtiliter exhibetur. Valet quoq; ad rupta, conuulsa, lateris dolorẽ & vagos ac discurrentes flatus. Inseritur & malagmatis quæ ad duritias & nodos neruorum conueniunt.

Contusum verò subigitur affuso vi-
no aut aqua calida.

De Thure. Cap. LXXXI.

THvs in ea quidem Arabia gi-
gnitur, quæ thurifera cognomi-
natur. At primas tenet masculum
stagonias appellatum, naturæ spon-
te rotundum. Tale autem minimè
sectum est, candidumque visitur, &
cùm frangitur intrinsecus pingue,
cúmque adoletur, statim ardet. In-
dicum verò subfuluum est & liuido
colore, sed rotundum etiam arte &
industria factitatur. Nam in qua-
drangulares formas dissectum ficti-
libus tandiu versant atque volutát,
donec formam rotundam contra-
xerit. Verùm huiusmodi thus tem-
pore flauescit, atomúmq; aut sya-
grium appellatur. Secundú locum
tenet orobium, quódque in Amelo
nascitur. Id nonnulli copiscum no-
minant, & minus ac fuluius existit.
Est & genus quoddá cui amomitæ
cognomen, quódque cætera candi-
dum quidem est, at dum mollitur
subigitúrve, mastiches more digi-
tis cedit. Adulteratur porrò thus o-
mne pinea resina & gummi artifi-
ciosè tractatum. Sed maleficium
facilè deprehenditur. Siquidem in-
censum gummi flammam nó con-
cipit: resina in fumú vanescit, thus
verò *exardescit. Eiusmodi præter- *conflagrat
ea fraudem & odor ipse prodit.

Calfaciendi astringendiq; vi pol-
let, nec non & ea exterédi quæ pu-
pillis caliginem offundút. Caua vl-
cera implet & ad cicatricem per-
ducit. Cruéta vulnera glutinat: san-
guinis eruptionem omnem cohi-
bet, ac eam etiam ipsam quæ fit è
meningibus. Cum lacte tritum &
linamento exceptum sedis ac reli-
quarú partium maligna vlcera mi-
tigat. Myrmecia inter initia impe-
tiginésque ex aceto & pice illitum
tollit. Quin & igni ambusta vlcera
pernionésque cum adipe suillo aut
anserino sanat. Vlcera verò capitis
manantia cum nitro affrictum per-
curat. Paronychijs cum melle, &
contusis auribus cum pice mede-
tur. Ad reliquos autem aurium do-
lores cum vino dulci vtiliter infun-
ditur. Perunctum quoque cum ci-
molia & rosaceo mammis confert

A κατεργάζεται δὲ κοπτόμενον, παραχεο-
μένου οἴνου ἢ ὕδατος θερμοῦ.* Vetus his sub-dit, τὸ δὲ λιβανω-τὸν αἰγ[illegible]

Περὶ Λιβάνου. Κεφ. πα´.

ΛΙΒΑΝΟΣ γίνεται μὲν ἐν Ἀρα-
βίᾳ τῇ λιβανοφόρῳ καλουμένῃ. πρω- V. λιβανωτοφόρῳ
τεύει δὲ ὁ ἄῤῥην καλούμενος σταγονίας, στρογ-
B γύλος φυσικῶς. ἔστι δὲ ὁ τοιοῦτος ἄτομος, Orib. ἄτμητος
λευκός τε καὶ θλασθεὶς ἔνδοθεν λιπαρὸς,
ἐπιθυμιαθείς τε ταχέως ἐκκαιόμενος. ὁ
δὲ Ἰνδικὸς ὑπόκιῤῥός τέ ἐστι, καὶ πελιὸς τὴν
χρόαν. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὸ ἐπιτήδευσιν στρογ-
γύλος· τέμνοντες γὰρ αὐτὸν εἰς τετράγωνα
σχίσματα καὶ βάλλοντες εἰς κεράμια, κυλίου-
C σιν ἕως ἂν ἀπολάβοι τὸ στρογγύλον σχῆμα·
χρόνῳ δὲ ὁ τοιοῦτος ξανθοῦται, ἄτμος ἢ Marc & Corn. ἄτομος. le-gitur & Al. [illegible]
σύαγρος καλούμενος. δευτερεύει δὲ ὁ
*Ἀραβίας καὶ ὁ ἐν Ἀμήλῳ, ὃν ἔνιοι κοπί- Marc. ὀρόβιας καὶ ὁ μαλ[illegible] Par. σμίλᾳ. V. ἀμίλῳ
σκον καλοῦσι, μικρότερος καὶ κιῤῥότερον
ὄντα. λέγεται δέ τις καὶ ἀμωμίτης, ἄλ-
λως μὲν λευκός· ἐν δὲ τῷ μαλάσσε-
D σθαι ἐνδιδοὺς ὡς μαστίχη. δολοῦται δὲ
πᾶς λίβανος τῇ πιτυΐνῃ ῥητίνῃ μεθοδευό-
μενος, καὶ κόμμι. εὐχερὴς δέ ἐστιν ἡ διά-
γνωσις. τὸ μὲν γὰρ κόμμι οὐκ ἐκφλογοῦ-
ται θυμιώμενον, ἡ δὲ ῥητίνη εἰς καπνὸν ἐκ-
τυφοῦται· ὁ δὲ λίβανος ἐξάπτεται. V. ὁ μὲν πάλιν [illegible]
δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ὀσμὴ τὸ τοιοῦτο. Δύναται
E δὲ θερμαίνειν, στύφειν, ἀποκαθαίρειν τὰ ἐπι-
σκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ κοῖλα τῶν
ἑλκῶν πληροῦν καὶ ἀπουλοῦν, κολλᾶν V. καὶ ἀπουλοῦν καὶ [illegible]
τε ἔναιμα τραύματα, αἱμοῤῥαγίαν τε πᾶ-
σαν, καὶ τὴν ἐκ μηνίγγων ἐπέχειν. περι- V. ἐπέχ. περιγρά-φει δὲ καὶ τὰ
γράφει καὶ τὰ περὶ δακτύλιον καὶ τὰ λοι-
πὰ μέρη κακοήθη ἕλκη μετὰ γάλακτος λειωθεὶς, σὺν
γάλακτι. καὶ τὰς ἐν ἀρχῇ μυρμηκίας
F καὶ λειχῆνας σὺν ὄξει καὶ πίσσῃ καταχρι- Serapio legit λ-λαίῳ
όμενος αἴρει. καὶ τὰ πυρίκαυστα δὲ
ἕλκη καὶ χίμετλα ἰᾶται σὺν στέατι χοι-
ρείῳ ἢ χηνείῳ. ἀχῶρας δὲ σὺν νίτρῳ
σμώμενος ἰᾶται, παρωνυχίας τε σὺν
μέλιτι, ὦτα δὲ θλασθέντα σὺν πίσσῃ, τοὺς
G δὲ τὰ λοιπὰ ἀλγήματα τῶν ὤτων,
σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἐγχεόμενος, μαστούς
τε τοὺς ἀπὸ τοκετῶν φλεγμαίνοντας
σὺν κιμωλίᾳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος

ὠφελεῖ· μίγνυται δὲ καὶ ταῖς περὶ ἀρτηρίας ὠφελίμως, καὶ ταῖς σπλαγχνικαῖς φαρμάκοις, αἱμοπτοϊκοῖς τε ὠφελεῖ πινόμενος· μανιώδης δὲ ἐστι πινόμενος ὑπὸ τῶν ὑγιαινόντων, πλείων δὲ μετ' οἴνου ποθεὶς καὶ κτείνει. καίεται δὲ λίβανος ἐπ' ὀστράκου καθαροῦ τεθεὶς, ὑφαπτόμενός τε χόνδρῳ ἀναφθεὶς ἀπὸ λύχνου, ἄχρις ἂν ἐκκαῇ· δεῖ δὲ μετὰ τὴν τελείαν καῦσιν πωμάζειν τινὶ, ἄχρις ἂν σβεσθῇ· οὕτω γὰρ οὐκ ἐκτεφροῦται. ἔνιοι δὲ περιτιθέασι τῷ λοπαδίῳ ἀγγεῖον χαλκοῦν, κοῖλον, κατὰ μέσον τετρημένον, πρὸς ἔκληψιν τῆς λιγνύος, ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ αἰθάλης λιβάνου λόγῳ. ἄλλοι δὲ, εἰς ὠμὴν χύτραν βάλλοντες καὶ περιπλάσσοντες πηλῷ, καίουσιν ἐν καμίνῳ. φώγνυται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ καὶ ἀνθράκων διαπύρων, ἕως ἂν μηκέτι πομφολυγίζῃ, μηδὲ λιπαρότητά τινα ἢ ἀτμίδα ἀνίῃ. θρύπτεται δὲ εὐχερῶς κατακεκαυμένος.

V. addit καὶ λίθους θρύπτων
V. ἀγωνιζόντων
V. πωμάζων
V. ἔνιοι δὲ καὶ περιτιθέασι
V. κατὰ τὸ μέσον τετρημένον εἰς ἔκληψιν
V. περιπλάσσοντες

Περὶ φλοιοῦ Λιβάνου. Κεφ. πβ'.

Φλοιὸς δὲ λιβάνου διαφέρει ὁ παχὺς καὶ λιπαρὸς καὶ εὐώδης, πρόσφατος, λεῖος καὶ μὴ λεπυρώδης ἢ ὑμενώδης. δολοῦται δὲ μιγνυμένου αὐτῷ φλοιοῦ στροβιλίνου ἢ πιτυΐνου· ἔλεγχος δὲ καὶ τούτων τὸ πῦρ· οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ θυμιαθέντες οὐκ ἀνάπτονται, καπνιζόμενοι δὲ δίχα εὐωδίας ἐκτύφονται· ὁ μέν τοι τοῦ λιβάνου φλοιὸς ἅπτεται καὶ μετ' εὐωδίας ἐκθυμιᾶται. καίεται δὲ καὶ οὗτος ὡς λίβανος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν καὶ ὁ λίβανος, ἐνεργέστερος ὢν καὶ στυπτικώτερος. ὅθεν ποθεὶς, αἱμοπτοϊκοῖς μᾶλλον καὶ ῥοϊκοῖς ἁρμόζει ἐν προσθέτῳ· ποιεῖ καὶ πρὸς οὐλὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ κοιλώματα καὶ ῥυπαρίας. φωσθεὶς δὲ καὶ πρὸς ψωροφθαλμίας ποιεῖ.

V. cod. & Ald. addunt καὶ

Περὶ Μάννης Λιβάνου. Κεφ. πγ'.

Μάννα δὲ λιβάνου δοκιμός ἐστιν ἡ λευκὴ καὶ καθαρὰ, ἔγχονδρος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν καὶ ὁ λιβανωτὸς, ἀνειμένως δὲ μᾶλλον. μίσγουσι δὲ ἔνιοι δολίζοντες ῥητίνην πιτυΐνην σεσησμένην καὶ γύρεως, ἢ φλοιὸν λιβανωτοῦ κεκομμένου·

A à partu inflammatis. Sic & arteriæ internorúmque viscerum medicamentis vtiliter ammiscetur, & sanguinem expuentes potu iuuat. Verùm in secũda valetudine haustum furorem inducit, & largius cum vino potum etiam interficit. Cæterùm thus in fictili mundo positum crematur grano succẽsum de lucerna accẽso, donec exuratur: B post perfectam autem vstionem operculo quodã integere oportet, vsquedum restinguatur: sic enim in cineres minimè redigitur. Nonnulli porrò ollulæ vas æneum cauum & in medio perforatum superimponunt ad fuliginem excipiendã, veluti mox, cùm de thuris fuligine fiet mentio, C demonstrabimus. Alij in ollam crudam luto oblitam immittũt, vrũntque in fornace. Torretur quoque candẽtibus carbonibus in fictili nouo, dum nõ ampliùs bullet, aut pinguitudinem vaporémve vllũ emittat. Friatur verò facilè quod perustum est.

D *De Thuris cortice. Cap. LXXXII.*

Cortex thuris pręstat crassus, pinguis, odoratus, recens, læuis ac minimè scaber aut membranaceus. Adulteratur autem admixto strobilino aut pineo cortice. Sed & horum index est ignis. Siquidem reliqui cortices incensi nequaquã conflagrant, E sed citra odoris gratiam in fumum euanescũt: thuris verò cortex ardet, & cum odoris fragrantia suffitur. Cæterùm & hic ipse thuris modo vritur. Vis autem ei eadem quæ thuri, verùm efficacior & magis astrictoria. Quare potus sanguinem expuentibus accommodatior est, itémque alui vteri ve fluxione laborãtibus noduli vice subditus. F Est & ad oculorum cicatrices, cauitatésque ac sordes efficax. Torrefactus autem scabris etiam lippitudinibus auxiliatur.

De Manna thuris. Cap. LXXXIII.

Manna thuris probatur candida, G pura & granosa. Vim habet eandem quã thus, sed aliquantò remissiorem. Sunt qui admixtis resina pini cribrata & polline, aut etiã thuris contusi cortice ipsam adulterẽt.

Sed hæc quoque maleficia ignis arguit. Neque enim incensa æquè ac pari vigore aëris modo purum vaporé, sed fuliginosum & impurú emittet. Quin & odori grato permixta graueolentia comperietur.

De Thuris fuligine. Cap. LXXXIIII.

Thuris verò fuliginem sic facito: Thuris grana forcipicula singulatim apprehensa de lucerna accendito, & in nouam fictilem ollam concauam imponito. Deinde æreo vase introrsum cauo ac in medio perforato diligétérque deterso obtegito. Tùm ex altera eius parte, aut etiam vtrinque lapillos quaternûm digitorum altitudine subijcito, quò faciliùs introspici queat, vtrum illa vrantur: & locus vt sit per quem grana alia supponas, priusquá granum primum penitus restinctum fuerit. Hoc verò facies, donec sat fuliginis collegisse videare. Assiduè tamen externas æramenti partes aqua frigida ex spongia vndique imbuito. Sic enim ipso non magnoperè calente fuligo omnis firmiùs adherescit, quæ alioqui sua leuitate delapsa thuris cineri permiscetur. Derasa itaque prima fuligine, idem opus repetito, quoties visum fuerit: ac cinerem quoque è cremato thure seorsim excipito. Cæterùm illa oculorum inflammationes leniendi vi pollet, fluxiones cohibet, vlcera expurgat, caua explet, & carcinomata compescit.

De Fuliginis confectione. Cap. LXXXV.

AD eundem modum è myrrha, resina & styrace fuligo conficitur, quam ad eadem accommodant. Ex reliquis quoque lachrymis fuliginem similiter excipito.

De Pinu. Cap. LXXXVI.

PINVS vulgo nota arbor est. Eiusdem verò generis est quæ picea dicitur: specie siquidem duntaxat hæc ab illa differt. Vtriusque cortex astrictorius est: ad intertrigines tritus & inspersus confert, itémque ad superficiaria vlcera & ambusta cú argéti spuma & manna.

A ἐλέγχει δὲ καὶ ταῦτα τὸ πῦρ. οὔτε γὰρ καὶ ἴσον καὶ ἰσοτόνως θυμιαθήσεται ἀεὶ ζοίῳ τῷ ἀτμῷ, ἀσβολῶδες δὲ καὶ οὐ καθαρῷ, ἥ τε εὐωδία μικτὴν ἔχει τὴν ἀποφοράν.

Περὶ αἰθάλης λιβανωτοῦ. Κεφ. πδ΄.

Αἰθάλην δὲ λιβανωτοῦ ποίει οὕτω· λαβιδίῳ καθ' ἕνα χόνδρον τοῦ λιβάνου ἅπτων (B) πρὸς λύχνον, ἐπιτίθει εἰς κοῖλον λοπάδιον ὀστράκινον καινόν· εἶτα περίκαλυψον χάλκωμα ἔγκοιλον, τετρημένον κατὰ μέσον καὶ ἐσμηγμένον ἐπιμελῶς, *ἐπιτίθει τε κατὰ τὸ ἕτερον αὐτοῦ μέρος ἢ ἀμφότερα, λιθάρια ὕψει τετραδακτυλιαῖα πρὸς τὸ διαφαίνειν εἰ καίεται. καὶ (C) ἵνα χώρα ᾖ ὑποτιθέναι ἑτέρους χόνδρους ἀεί, πρὸ τοῦ τὸν πρῶτον χόνδρον ἀποσβεσθῆναι παντελῶς· καὶ τοῦτο ποίει, ἕως ἂν αὐτάρκη λιγνὺν δόξῃς συνηχέναι. συνεχῶς μέντοι σπόγγῳ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ περίμασσε τὰ ἐκτὸς μέρη τοῦ χαλκώματος· οὕτω γὰρ προσκαθίζει (D) πᾶσα λιγνύς, μὴ ἄγαν αὐτοῦ πυρουμένου· ἐπεὶ ἀποπίπτουσα διὰ τὴν κουφότητα, μίγνυται τῇ τοῦ λιβάνου σποδιᾷ. ἀποψήσας οὖν τὴν πρώτην λιγνύν, ποίει τὸ αὐτὸ ἐφ' ὅσον ἂν δοκῇ, ἀναιροῦ δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ καέντος λιβάνου σποδὸν ἰδίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει πραϋντικὴν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς φλεγ- (E) μονῶν, σταλτικὴν ῥευμάτων, ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν, πληρωτικὴν κοιλωμάτων, σταλτικὴν καρκινωμάτων.

Περὶ λιγνύος σκευασίας. Κεφ. πε΄.

ΤΟΝ αὐτὸν δὲ τρόπον σκευάζεται καὶ ἐκ τῆς σμύρνης καὶ ἐκ τῆς ῥητίνης, καὶ ἐκ τοῦ στύρακος λιγνύς· ἁρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ αὐ- (F) τά. καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν δὲ δακρύων ὁμοίως τὴν λιγνὺν λάμβανε.

Περὶ Πίτυος. Κεφ. πς΄.

ΠΙΤΥΣ γνώριμον δένδρον· ἔστι δὲ τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ ἡ λεγομένη πεύκη, εἴδει διαφέρουσα· ἀμφοτέρων δὲ ὁ (G) φλοιὸς στυπτικός, ἁρμόζων πρός τε παρατρίμματα λεῖος καταπλασσόμενος, καὶ πρὸς τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν καὶ κατακαύματα σὺν λιθαργύρῳ καὶ μάννῃ.

V addit de [illegible]
V καὶ τὸ βρωδία
V. [illegible] λύχνῳ
V ἐπὶ κοῖλον λοπάδιον ὀστράκινον [illegible]
Ald. codex in notis [illegible]
Hæc verba sic leguntur in altero manuscr. pro [illegible] ut Hermolaus legisse videtur. Goupylus.
V. ἑτέρους χόνδρους
ὁμοίως voce v. caret. Ruellius vero hæc latinè omisit.
Par. [illegible], al. [illegible]
Corn. καταπασσόμενος

ἀναληφθεὶς δὲ κηρωτῇ μυρσίνῃ, ἀπου-
λοῖ τὰ ἐπὶ τῶν τρυφεροχρώτων ἕλκη. καὶ
τὰ ἑρπυστικὰ ἐπέχει μετὰ χαλκάνθης
λεῖος, ἔμβρυά τε καὶ δεύτερα ὑπο-
θυμιαθεὶς ἐκβάλλει, κοιλίαν τε ποθεὶς
ἐφίστησι, καὶ οὖρα κινεῖ. καὶ τὰ φύλλα δὲ αὐ-
τῶν καταπλασθέντα λεῖα φλεγμονὰς
παρηγορεῖ, καὶ τραύματα ἀφλέγμαντα
διατηρεῖ· λειανθέντα δὲ καὶ ἑψηθέντα ἐν
ὄξει, ὀδονταλγίας θεραπεύει διακλυζόμε-
να θερμά· ἁρμόζει δὲ καὶ ἡπατικοῖς τῶν
φύλλων ὁλκὴ μία σὺν ὕδατι ἢ μελικρά-
τῳ ποθεῖσα. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ τῆς
στροβίλου φλοιὸς καὶ τὰ φύλλα ποθέντα.
καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ δαδίον σχισθὲν εἰς λε-
πτὰ καὶ ἑψηθὲν σὺν ὄξει, ὀδονταλγίας
θεραπεύει, κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος
κατὰ τοῦ πεπονθότος ὀδόντος. καὶ σπάθη δὲ
ἐξ αὐτῶν γίνεται εἰς ἀκόπων σκευασίας
καὶ πεσσῶν ἐπιτήδειος· ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν λι-
γνὺς καιομένων ἐκλαμβάνεται πρὸς μέ-
λανος γραφικοῦ κατασκευήν, ποιοῦσα καὶ
πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ κανθοὺς βε-
βρωμένους, πρός τε πτίλα βλέφαρα καὶ
ὀφθαλμοὺς δακρύοντας.

Περὶ Πιτυΐδων. Κεφ. πζ.

Πιτυΐδες δὲ καλοῦνται ὁ καρπὸς
τῆς πίτυος [καὶ τῆς πεύκης] ὁ εὑρισκόμενος
ἐν τοῖς κώνοις. Δύναμιν δὲ ἔχουσι στυ-
πτικήν, θερμαίνουσι πως. βοηθοῦσι δὲ βη-
ξὶ καὶ τοῖς περὶ θώρακα πάθεσι, καθ' ἑ-
αυτὰς καὶ μετὰ μέλιτος λαμβανόμεναι.

Περὶ Στροβίλων. Κεφ. πη.

Στρόβιλοι δὲ καθαροὶ ἐσθιόμενοι,
ἢ μετὰ γλυκέος καὶ σικύου σπέρματος
πινόμενοι, οὐρητικοί, ἀμβλυντικοὶ τῶν περὶ
κύστιν καὶ νεφροὺς δριμυτήτων. παρηγοροῦσι
δὲ καὶ στομάχου δηγμούς, μετ' ἀνδράχνης χυ-
λοῦ λαμβανόμενοι· ἐξερείδουσί τε ἀτο-
νίαν σώματος, καὶ τὰς τῶν ὑγρῶν διαφθορὰς
ἐξαμβλύνουσιν. ὅλοι δὲ οἱ στρόβιλοι ἀπὸ
δένδρων πρόσφατοι θλασθέντες καὶ ἐν
γλυκεῖ ἑψηθέντες, ἁρμόζουσι παλαιαῖς
βηξὶ καὶ φθίσεσι, τοῦ ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ
καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανομένου κυά-
θων τὸ πλῆθος τριῶν.

A Cerato myrteo exceptus vlcera tenella cute præditorum ad cicatricem perducit: eadem illa serpentia cum atramento sutorio tritus cohibet. Suffitu partus & secundas ejicit: potu vero aluum sistit & vrinas mouet. Quin & ipsarum folia trita & imposita inflammationes leniút, & vulnera ab inflammatione B vindicant. Ad læuorem autem trita & in aceto decocta dentium dolores demulcent, si calida colluantur. Prosunt & hepaticis folia, drachmę vnius pódere ex aqua mulsáve pota. Eadem præstant Strobili cortex foliáque epota. Quinetiam tæda ex ipsis in tenues assulas concisa & in aceto cocta dentium dolores miti- C gat, si qua parte dens dolet decoctum id ore contineatur. Ex ipsis etiam spatha fit, ad acoporum & pessorum præparationes idonea. Quin & ex ijs, dum cremantur, fuligo excipitur, ad librarij atramenti confectionem vtilis: itémque ad medicamenta honestandis palpebris dicata. Erosis quoque oculo- D rum angulis, glabris callosisque genis, & lachrymantibus oculis opitulatur.

De Pityidibus. Cap. LXXXVII.

Pityidum nomine picearum & pinorum fructus appellantur, qui in conis reperiuntur. E Vim habent astrictoriá & aliquatenus excalfacientem. Tussi pectorísque vitijs tum per se, tum etiam cum melle sumptæ auxiliantur.

De Strobilis. Cap. LXXXVIII.

Strobili si repurgati edantur, aut cum passo & cucumeris semi- F ne bibantur, vrinas cient, & humorum acrimoniam hebetant, qui vesicam & renes infestant: sedant & rosiones stomachi sumptæ cum portulacæ succo: necnon corporis infirmitatem roborant, corruptorúmque humorum labem obtundunt. Toti autem strobili ab arbo- G ribus decerpti ac recentes contusi & in passo decocti ad vetustam tussim & tabitudinem conducunt, si ex eo liquore terni quotidie cyathi assumantur.

De

V. ἐπουλοῖ

V. quidam καταπλασσόμενα

Ald. λειανθέντα

Sunt qui legant, στροβίλινος τῆς φλοιοῦ καὶ τὰ φύλλα ποθέντα καὶ ἑψηθέντα

V. caret. al. σὺν ἀφεψήματι ὄξει

Al. πεσσῶν

Hoc caput v. cod. cum præcedente iungit, vti & sequens.

Hæc verba suspicatur Math. olim alicunde in contextum perperã irrepsisse.

V. πίτυινον. al. ἐξωθεν συστέλλον, quasi extremis partibus astringat, intestinis vim calfaciendi adhibeat.

Al. φθορὰς

V. ἐξαίρουσιν ἀτονίας. Ita & Corn.

Plinius cap. 8. l. 23 διαφορὰς legisse videtur.

Par. θλασθέντες ἐν γλυκεῖ καὶ ἑψηθέντες

Par. addit καὶ

V non habet ἡμέρας, ita vt καθ' ἑκάστην hoc loco vertendũ videatur, singulis vicibus, hoc est, quotiescunque vsus fuerit. Sãb.

De Lentisco. Cap. LXXXIX.

LENTISCVS nota arbor est, partibus sui omnibus astrictoria. Etenim ipsius fructus, folium, ramorum & radicis cortex pares vires sortiuntur. Exprimitur & succus ex cortice, radice ac folijs sufficienter in aqua decoctis: quæ deinde vbi à coctione refrigerata fuerit, abiectis folijs iterum coquatur, donec mellis habeat crassitudinem. Valet is, qua pollet astringendi vi, ad sanguinis reiectiones, alui profluuia & dysenterias in potu: itémque contra sanguinis ex vtero eruptiones, atque tum ipsius vteri, tum etiam sedis procidentias. In summa denique acaciæ & hypocistidis vice ipso vti licet. Eadem quoque præstat succus è tritis folijs expressus. Quin & eorum decoctum fotu caua explet, ossáque quæ nondum conferbuerunt obducto callo solidat, ex vtero fluxiones sistit, nomas arcet, vrinas ciet, ac dentes mobiles collutione firmat atque stabilit. Virentes autem surculi arundineorum dentiscalpiorum vice dentibus affricti, eos repurgant. Fit denique & ex ipso lentisci fructu astringens oleum, ad ea quæ astrictionem desiderant accommodatum.

De Resina lentiscina. Cap. XC.

E lentisco quoque resina nascitur, lentiscina cognominata, & à nonnullis mastiche dicta. Pota sanguinis reiectioni & veteri tussi vtiliter adhibetur. Stomacho quoque est vtilis, ructúmque mouet. Additur etiam in dentifricia & faciei illitus: quippe quæ nitorem cuti conciliet. Quin & pilos oculorum fluentes glutinat & cohibet: commanducata oris halitum commendat, gingiuásque contrahit. Præstantissima porro & copiosissima in insula Chio prouenit. Præfertur pellucida, ceræ Tyrrhenicæ candore similis, crassior, arida, friabilis & odorata. Viridis autem minùs probatur. Adulteratur vero admistis thure ac resina strobilina.

vel pinea

Περὶ Σχίνου. Κεφ. πθ'.

A ΣΧΙΝΟΣ δένδρον γνώριμον, συπτικὸν ὅλον· καὶ γὰρ ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ τὸ φύλλον καὶ ὁ φλοιὸς τῶν κλάδων καὶ τῆς ῥίζης ἰσοδυναμοῦσι. γίνεται δὲ καὶ χύλισμα ἐκ τοῦ φλοιοῦ, καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων ἑψομένων σὺν ὕδατι ἐφ' ἱκανόν·
B εἶτα μετὰ τὸ ἐψηθῆναι, τῶν φύλλων ῥιπτομένων, τοῦ ὕδατος δὲ πάλιν ἑψομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. ποιεῖ δὲ σύμφωνα πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ ῥύσεις κοιλίας καὶ δυσεντερίας πινόμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐκ μήτρας αἱμορραγίας καὶ προπτώσεις ὑστέρας καὶ δακτυλίου· καὶ
C καθόλου ἀντὶ ἀκακίας καὶ ὑποκιστίδος ἔνεστιν αὐτῷ χρῆσθαι. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῶν φύλλων ἐκθλιβέντων τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καταντλούμενον, τὰ ἀσυμπλήρωτα πληροῖ, καὶ τὰ ἀπώρωτα πωροῖ ὀστέα, καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥεύσεις στέλλει, καὶ τῶν νομῶν ἀποτρεπτικὸν
D καὶ οὐρητικόν ἐστιν. ἵστησι δὲ καὶ σειομένους ὀδόντας διακλυζόμενον. τὰ δὲ ξυλάρια χλωρὰ αὐτῆς καλαμίδων παρατριβόμενα τοῖς ὀδοῦσι, σμήχει τούτους. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔλαιον συπτικόν, ἁρμόζον πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα.

E

Περὶ Ῥητίνης σχινίνης. Κεφ. ϟ'.

Γεννᾶται δὲ καὶ ῥητίνη ἐξ αὐτῆς σχινίνη καλουμένη, ὑπ' ἐνίων δὲ μαστίχη. χρησιμεύουσα πρὸς αἵματος ἀναγωγάς, καὶ πρὸς παλαιὰν βῆχα πινομένη· ἔστι δὲ εὐστόμαχος ἐρευκτική. μίγνυται δὲ καὶ σμήγμα-
F σιν ὀδόντων. καὶ ἐπιχρίσμασι προσώπου στιλβοποιοῦσα. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἐν ὀφθαλμοῖς, στόματός τε εὐωδίας ποιεῖ διαμασωμένη, καὶ οὔλων ἐστὶ σταλτική. γεννᾶται δὲ καὶ καλλίστη καὶ πλείστη ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ. διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ λαμπρυνίζουσα, καὶ Τυρρηνικῷ κη-
G ρῷ ὁμοία τῇ λευκότητι, ἁδρὰ καὶ καπυρὰ καὶ εὔθρυβης καὶ εὐώδης. ἡ δὲ χλωρὰ ἧττον. δολοῦται δὲ λιβάνου καὶ ῥητίνης στροβιλίνης μισγομένων αὐτῇ.

V. hæc omittit καὶ τῆς ῥίζ.

Oribasij interpres legisse videtur φλοιοῦ τῆς ῥίζης

Marcelli codex addit καὶ ψυχθῆναι.

V. ἄχρι

Pro. αἱμορραγίας

V. quidem [illegible]

V. [illegible]

Hoc caput v. c. præcedenti iungit.

V. εὐωδίας τε καὶ [illegible]

Quidam καπυρὰ

In v. c. non legitur καὶ

V. λιβάνῳ καὶ ῥητίνῃ στροβιλίνῃ μισγομένων

Περὶ Τερμίνθου. Κεφ. ςα'.

Τέρμινθος γνώριμον δένδρον, ἧς τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ὁ φλοιὸς στυπτικὰ ὄντα ἁρμόζει πρὸς ἃ καὶ ἡ σχῖνος, σκευαζόμενα ὁμοίως καὶ λαμβανόμενα. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ἐστὶν ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, οὐρητικός, θερμαντικός· ἔστι δὲ ἄριστος πρὸς ἀφροδίσια. σὺν οἴνῳ δὲ ποθεὶς, πρὸς φαλαγγίων δήγματα ἁρμόζει. ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη κομίζεται μὲν ἐξ Ἀραβίας τῆς ἐν Πέτρᾳ. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ Συρίᾳ καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ ἐν Λιβύῃ καὶ ἐν ταῖς Κυκλάσι νήσοις· ἡ δὴ καὶ διαφέρει διαυγεστέρα οὖσα, λευκή, ὑαλίζουσα τῷ χρώματι καὶ κυανίζουσα, εὐώδης, τερμίνθου πνέουσα. προάγει δὲ πασῶν τῶν ῥητινῶν ἡ τερμινθίνη καὶ μετὰ ταύτην ἡ σχινίνη, εἶτα ἡ πιτυΐνη καὶ ἡ ἐλατίνη· μεθ' ἃς ἀριθμοῦνται ἥ τε πευκίνη καὶ ἡ στροβιλίνη. ἔστι δὲ πᾶσα ῥητίνη μαλακτική, θερμαντική, διαφορητική, ἀνακαθαρτική, βηξὶν ἁρμόζουσα καὶ φθισικοῖς, ἐν ἐκλείκτοις καθ' ἑαυτὴν ἢ μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὴ καὶ πεπτικὴ, κοιλίας τε μαλάσσει, ἔν τε ἀνακολλήσει τριχῶν ἁρμόζει τῶν ἐν βλεφάροις, καὶ πρὸς λέπρας σὺν ἰῷ χαλκοῦ καὶ χαλκάνθῳ καὶ νίτρῳ, πρός τε τὰ ἰχωρορροοῦντα ὦτα σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ, καὶ πρὸς κνησμὸν αἰδοίων. μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις, καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις. καὶ πλευρᾶς ἀλγήμασι βοηθεῖ καθ' ἑαυτὴν ἐπιχρισθεῖσα ἢ ἐπιτεθεμένη.

In altero manu scripto codice est hic capitis finis.
Ma[...] in plerisque [...]
V. ὑαλίζουσα [...]
Ἀ[...]
V. [...]
V. [...]
V. πλευρᾶς
Vulg. exempl. καὶ

Περὶ Ῥητινῶν ἄλλων. Κεφ. ςβ'.

Γίνεται δὲ ῥητίνη ὑγρὰ πιτυΐνη καὶ πευκίνη, κομιζόμεναι ἀπὸ Γαλλίας καὶ Τυρρηνίας. καὶ ἀπὸ Κολοφῶνος δὲ πάλαι ποτὲ ἐκομίζετο, ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχε Κολοφωνία κληθεῖσα. καὶ ἀπὸ Γαλατίας τῆς πρὸς ταῖς Ἄλπεσιν, ἣν ἐπιχωρίως οἱ τῆσδε ἔποικοι λάρικα ὀνομάζουσιν. ἐξόχως ποιοῦσα πρὸς τὰς χρονίους βῆχας ἐν ἐκλείκτῳ καὶ καθ' ἑαυτήν. διάφοροι δέ εἰσι τῷ χρώματι καὶ αὐταί· ἡ μὲν γάρ τίς ἐστι λευκή, ἡ δὲ ἐλαιώδης, ἡ δὲ μέλιτι ἔοικεν, ὥσπερ ἡ λάριξ. γίνεται δὲ καὶ κυπαρισσίνη ῥητίνη ὑγρά.

Vulg. nō habēt δὲ
Ald. λάρικα
V. add. καὶ
In altero veterū codicum hoc est capitis initium.

De Terebintho. Cap. XCI.

A Terebinthus cognita arbor est: cuius folia, fructus & cortex qua pollent astringendi vi ad eadem ad quæ etiam lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptáque. Eius fructus esculentus est, at stomacho noxius: vrinam vero ciet & excalfacit. B Est & ad excitandam venerem aptissimus: ex vino vero potus contra phalangiorũ morsus prodest. Resina eius ex Arabia Petræa conuehitur. Prouenit tamen etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Africa & Cycladibus insulis. Præfertur autem magis perlucida, candida, vitreo colore & in cæru- C leum vergente, odorata ac terebinthum olens. Resinas porro omnes antecedit terebinthina: proxima huic lẽtiscina: deinde pinea & abiegna. Post has numerantur ea quã ferunt piceæ & strobilina. Vis autẽ resinæ cuiuis molliendi, calfaciendi, discutiendi dissipandive & expurgandi. Tussi ac tabi conueniunt D in eclegmate per se aut ex melle, quæque ex pectore educi oportet expurgant. Vrinam quoque mouẽt, cruda concoquunt & ventrem emolliunt: ad agglutinandos palpebrarũ pilos conferunt: itémque ad lepras cũ ęrugine, sutorio atramento ac nitro. Ad aures denique sanie E manantes cum melle & oleo, necnõ ad genitalium pruritum sunt vtiles. Emplastris quoque, malagmatis & acopis admiscentur: quin & per se illitæ aut impositæ laterum doloribus auxilio sunt.

De Resinis alijs. Cap. XCII.

F Manat & resina liquida tum è pinu, tum & è picea. Hæ ex Gallia & Hetruria conuehuntur. Quin & olim è Colophone asportabatur, quæ inde Colophoniæ cognomen sibi vendicauit. Itémque ex Gallia subalpina, quam incolæ nomine vernaculo laricem appellant. Ea in linctu & per se ad veterem tussim præclare facit. Ipsæ quoque in- G ter se colore differunt: siquidem candida quædam est, alia oleosa, alia denique mellis similitudinem habet, vti larigna. Prouenit & è cupresso resina liquida, quę quidem

ad eadem omnia est efficax. Ex siccis autem resinis alia est strobilina, alia abiegna, alia quam fundit picea, alia denique pinea. Eligito omnium maxime odoratam, perlucidam, non valde aridam neque humentem, sed cerę similem atque friabilem. In eo genere præstant pinea & abiegna: odoratæ enim sunt atque thus odore imitantur. Præstantiores ex Pityusa insula, quę secundum Hispaniam sita est, deferuntur. Quæ vero ex picea, strobilo & cupresso manarunt, inferiores sunt, neque tantis atque illæ viribus pollent. Veruntamen eorundem gratia, quorum & illæ, vsurpari solent. Lentiscina vero terebinthinę proportione respondet.

De Vrendæ resinæ modo, eiusdémque fuligine. Cap. XCIII.

Vritur resina omnis liquida in vase quadruplę capacitatis ad liquoris infundēdi quātitatē. Congiū enim resinæ, duos autē aquæ pluuiæ congios in ahenū immitti oportet, & ad prunas lēto igne coqui assiduè mouendo, dum odor penitus aboleatur, friabilis & arida reddatur, ac digitis minimè cedat. Tandem vbi refrixit, in fictile vas acomitum, (vel derasa) hoc est, minimè picatum, reconditur: fitque hoc modo candoris eximij. Attamen resinam omnem eliquatam priùs excolari oportet, quo sordidi quicquid est secernatur. Vruntur quoque sine aqua super carbonibus leuiter primum: deinde vbi spissari cœperint, vehementiùs: sicque multis subiectis carbonibus ad dies tres totidémque noctes citra intermissionē discoqui oportet, vsque dū prius memoratas notas sibi asciuerint. Mox, vti dictum est, reponito. Attamen siccas tota die decoxisse suffecerit, atque ita reponere. Vstæ porro magnoperè cōducunt ad odorata malagmata & acopa, necnon & ad vnguenta colorāda. E resina quoque, perinde atque de thure dictum est, fuligo excipitur: quę ad honestādis palpebris dicata medicamenta, ad circūrosos oculorū angulos, humore superfluo madentes palpebras, & lachrymātes oculos prosunt. Ex hac eadē fit etiā atramētū, quo scribim*.

A ἢ λιπαροῖς παρὰ τὰ αὐτά. τῶν μέντοι ξηρῶν, ἡ μέν ἐστι στροβιλίνη καὶ ἐλατίνη, ἡ δὲ πευκίνη, ἡ δὲ πιτυίνη. ἐκλέγου δὲ πασῶν τὴν εὐωδεστάτην καὶ διαυγῆ, καὶ μήτε κατάξηρον μήτε κάθυγρον, κηρώδη δὲ καὶ εὔθρυπτον. διαφέρει δὲ αὐτῶν ἡ πιτυίνη καὶ ἐλατίνη· εὐώδεις γάρ εἰσι καὶ λιβανίζου- (V. ἡ μέν τοι ξηρά, ποτὲ δὲ ἐλατίνη) (V. διάφοροι)
B σαι. κομίζονται δὲ διάφοροι ἐκ Πιτυούσης τῆς νήσου, ἥτις κεῖται κατὰ τὴν Ἱσπανίαν. ἡ δὲ πευκίνη καὶ στροβιλίνη, καὶ κυπαρισσίνη, ἐνδεέστεραί εἰσι, καὶ οὐχ ὁμοίως κέχρηνται ταῖς δυνάμεσιν ὡς ἐκεῖναι. παραλαμβάνονται δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἐκεῖναι· ἡ μέντοι σχινίνη, ἀνάλογος τῇ τερμινθίνῃ. (Hæ voces ὡς ἐκεῖναι desunt in v. cod.)

C

*Περὶ λιγνύος ῥητίνης. Κεφ. ϙγ'.

Καίεται δὲ πᾶσα ῥητίνη ὑγρὰ ἐν τετραπλασίονι ἀγγείῳ κατὰ τὸ τοῦ ἐγχεομένου ὑγροῦ πλῆθος. δεῖ γὰρ χοῦν μὲν τῆς ῥητίνης, δύο δὲ χόας ὀμβρίου ὕδατος βαλόντας εἰς ἀγγεῖον, ἕψειν ἐπ' ἀνθράκων πράως, (In altero Goupyli codicē hoc caput cum superiore coniunctū est.) (V. inserit ὑγρὸν) (V. τοῦ ἐγχεομένου ὕδατος μέτρον.) (Marc. μαλακῶς, sic & Oribas.) (Al. πυρῶν)
D διηνεκῶς κινοῦντας ἄχρις οὗ ἄοσμος γένηται καὶ εὔθρυπτος καὶ κραυρά, καὶ ὡς τοῖς *δακτύλοις εἴκειν. λοιπὸν δεῖ ψύξαντας εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀκόνιτον, (τουτέστιν ἀπίσσωτον,) ἀποτίθεσθαι· γίνε[ται] δὲ ἐξόχως λευκή. δεῖ μέντοι προδιυλίζειν πᾶσαν ῥητίνην τήκοντας, ἵνα χωρισθῇ τὰ ῥυπώδη (V. non habet καὶ κραυρά) (Al. τοῖς. V. λοιπὸν δὲ ψύξαντας) (Goupylus hæc verba non reperit in manuscriptis codicibus.)
E αὐτῆς. καίονται δὲ καὶ δίχα ὕδατος ἐπ' ἀνθράκων κούφως τὸ πρῶτον, ὅταν δὲ μέλλωσι συστρέφειν, ἀθρόως· καὶ πολλοὺς ὑποθετέον τοὺς ἄνθρακας, καὶ ἑψητέον ἀδιαλείπτως ἐφ' ἡμέρας καὶ νύκτας τρεῖς, ἄχρις οὗ τὸ προειρημένον ἰδίωμα *ἀπολάβωσιν· ἀποτίθεσο δὲ ὡς εἴρηται. τὰς μέντοι ξηρὰς ἀρκέσει δι' ὅλης ἡμέρας ἑψή- (Legitur etiam συστρέφεσθαι, ita Ruellius legisse videtur.) (V. ἀθρόως)
F σαντας ἀποτίθεσθαι. ἁρμόζουσι δὲ καὶ αἱ κεκαυμέναι, εἴς τε τὰ εὐώδη τῶν μαλαγμάτων καὶ ἄκοπα, καὶ εἰς χρωματισμοὺς μύρων. ἐκλαμβάνεται δὲ καὶ λιγνὺς ῥητίνης, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ λιβάνου· ἥτις χρησιμεύει πρός τε καλλιβλέφαρα, καὶ (In v. c. non habetur καὶ)
G περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ μυδῶντα βλέφαρα, καὶ δακρύοντας ὀφθαλμούς. γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ μέλαν ᾧ γράφομεν. (V. καλλιβλέφαρα καὶ δακρύοντας ... interiecta sunt.)

Περὶ Πίσσης ὑγρᾶς. Κεφ. ϟδ'. A

Πίσσα ἡ μὲν ὑγρά, ἣν ἔνιοι κῶνον καλοῦσι, συνάγεται μὲν ἐκ τῶν λιπαρωτάτων ξύλων πεύκης καὶ πίτυος. ἔστι δὲ καλὴ ἡ στίλβουσα καὶ λεία καὶ καθαρά. ποιεῖ δὲ πρὸς θανάσιμα φάρμακα, φθισικούς, ἐμπυϊκούς, βῆχας, ἄσθματα, δυσαναγώγως τὰ ἐν θώρακι ὑγρά, ἐκλειχομένη κυάθου πλῆθος μετὰ μέλιτος. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν παρισθμίων καὶ σταφυλῆς φλεγμονὰς καὶ συνάγχας διαχριομένη· καὶ πρὸς τὰ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ῥοδίνῳ, καὶ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα σὺν ἁλσὶ λείοις καταπλασσομένη. κηρῷ δὲ ἴσῳ μιγεῖσα, λεπροὺς ὄνυχας ἀφίστησι, φύματά τε ὑστέρας καὶ σκληρίας δακτυλίου διαφορεῖ· σὺν κριθίνῳ δὲ ἑψηθεῖσα ἀλεύρῳ καὶ παιδὸς οὔρῳ, χοιράδας περιρρήσσει· μετὰ δὲ θείου ἢ πίτυος φλοιοῦ ἢ πιτύρων, ἕρπητας ἐπέχει καταχριομένη· μάννῃ δὲ καὶ κηρωτῇ μιγεῖσα, τὰς ὑποφορὰς προσκολλᾷ, πρός τε τὰς ἐν ποσὶ καὶ δακτυλίῳ ῥαγάδας ἁρμόζει καταχριομένη, πληροῖ τε τὰ ἕλκη, καὶ ἀποκαθαίρει σὺν μέλιτι· σὺν σταφίδι δὲ καὶ μέλιτι, ἄνθρακας καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει· μίγνυται δὲ καὶ σηπτικαῖς χρησίμως.

Gal. & Aetius addunt, καὶ λειχῆνας ἀπάγει, ideoque voces [illegible] verunt Serapio, Marcellus & Ruellius, impetiginesque emendat. Marcellus transposita castitus [illegible], legendumque, [illegible]. V. πο.

V. σταφίδι.

Περὶ Πισσελαίου. Κεφ. ϟε'.

Γίνεται δὲ καὶ πισσέλαιον ἐκ τῆς πίσσης, χωριζομένου τοῦ ὑδατώδους αὐτῆς. ἐφίσταται δὲ τοῦτο καθάπερ ὀρρὸς γάλακτι, καὶ ἐκλαμβάνεται δὲ ἐν τῇ ἑψήσει τῆς πίσσης, ὑπεραιωρουμένου ἐρίου καθαροῦ, ὅπερ ὅταν ἐκ τοῦ ἀναφερομένου ἀτμοῦ γένηται διάβροχον, ἐκθλίβεται εἰς ἀγγεῖον. καὶ τοῦτο γίνεται ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἡ πίσσα ἕψηται. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα. δασύνει δὲ καὶ ἀλωπεκίας καταπλασσόμενον μετὰ κριθίνου ἀλεύρου· θεραπεύει δὲ τοῦτο καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κτηνῶν ἕλκη καὶ ψώρας ἐπιχριομένη.

In v. cod. deest γάλακτι.

V. κατακεχρισθέν.

V. καταχριομένη.

Περὶ Λιγνύος τῆς ἐξ ὑγρᾶς πίσσης. Κεφ. ϟϛ'.

Γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς τῆς ὑγρᾶς πίσσης οὕτως· εἰς λύχνον καινὸν

V. add. [illegible]

De Pice liquida. Cap. XCIIII.

PIx liquida, quam nonnulli conum appellant, è pinguissimis piceæ pinique lignis colligitur. Probatur splendida, læuis ac sincera. Facit autem ad lethalia medicamẽta, phthisicos, purulenta excreantes, tusses, anhelationes & humores intra pectus contẽtos ęgrè excreabiles, si cyathi mensura cum melle delingatur. Peruncta valet ad tonsillarum ac vuæ inflammationes & anginas, itémque ad aures purulentas cum rosaceo, necnon & ad serpentium morsus cum trito sale adhibita. Pari verò ceræ admista, scabros vngues detrahit: vuluæ tubercula sedísque duritias discutit. Cum farina hordeacea vrináque pueri decocta strumas circumquaque rumpit. Cum sulphure, pineo cortice aut furfuribus illita, quę serpunt vlcera cohibet. Mannæ thuris ac cerato permista, sinuosa vlcera agglutinat: pedum sedísque rhagadibus commodè illinitur: vlcera replet, & cum melle repurgat. Quin & cum vua passa & melle carbunculos putrescentiáque vlcera emarginat. Septicis quoque seu erodentibus emplastris vtiliter immiscetur.

De picino Oleo. Cap. XCV.

E Pice fit picinum oleum, separato quod in ea aquosum est, quodq; eidem veluti serum lacti supernatat. Excipitur porrò interea dum pix coquitur, expansis supra eam mundis velleribus: quæ postquam halitu ex ea sublato permaduerint, in vas aliquod exprimuntur. Iteratur illud, tantisper dum pix ea coquitur. Ad eadem ad quæ pix liquida est efficax. Cum hordeacea etiánum farina alopecijs adhibitum, capillos restituit. Idipsum quoque præstat pix liquida, quæ prætereà iumentorum vlcera scabiémque illita emendat.

De Picis liquidæ Fuligine. Cap. XCVI.

Fit & è liquida pice fuligo hunc in modum. In lucernam nouam

ellychnio instructam picis nonnihil indito: illud accendito, ac fictili vase nouo in clibani speciem conformato, supernè quidem rotundo & angusto, infernè verò, vti clibani solent esse, perforato lucernam operito & ardere sinito: consumptóque priore liquore nouum infundito, donec sat fuliginis collegeris, atque tum vtitor. Vim habet acrem & astrictoriam. Ea verò vtendum ad pigmenta quibus palpebræ honestantur, & ad circumlitiones. Itẽ vbi superfluo humore madentibus atque adeo glabris genis pilos restitui oportet. Denique ad imbecilles, lacrymosos ampliúsque exulceratos oculos est vtilis.

De Pice spissa siue arida. Cap. XCVII.

Pix sicca è liquida decocta fit. A nonnullis ea palimpissa, quasi pix iterum cocta nominatur. In hoc genere quędam est visci modo lentescens, boscas cognominata: altera sicca. Probatur pura, pinguis, odorata & subrutila ac resinosa. Talis Lycia & Brutia, quę quidem vtranque picis simul & resinæ naturam sortiuntur. Calfactoriam vim habet, mollit, pus mouet, tubercula panósque discutit, vlcera replet, ac vtiliter vulnerarijs medicamentis permiscetur.

De Zopissa. Cap. XCVIII.

Zopissam sunt qui nominent nauibus derasam cũ cera resinã, quam nonnulli apochyma appellant. Ea dissipandi vim habet, quoniã aqua marina macerata fit. Alij pineã resinam eo nomine vocauerunt.

De Bitumine. Cap. XCIX.

BITVMEN Iudaicũ cæteris præstat. Probatur purpuræ modo splendens, odoris intensi ac ponderosum. Nigrum autem ac sordidum damnatur: admixta siquidem pice adulteratur. Nascitur in Phœnice, Sidone, Babylone & Zacyntho. Gignitur & in Agrigentino Siciliæ agro liquidum fontibus supernatãs,

A ἐλλυχνιασμένον δεῖ τι τῆς πίσσης, ἅψον καὶ πωμάσας τὸ λύχνον καινῷ ἀγγείῳ κεραμίῳ κλιβανοειδεῖ, ἄνωθεν μὲν περιφερεῖ καὶ στενῷ, κάτωθεν δὲ τρῆμα ἔχοντι καθάπερ οἱ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι. ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρότερον ὑγρὸν, ἄλλο ἐπίχεε, ἕως ἂν αἰθάλωσις λιγνύος αὐτάρκης, καὶ B χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν καὶ στυπτικήν. χρηστὴ δὲ αὕτη εἰς τὰ καλλιβλέφαρα καὶ περιχρίσματα, καὶ ὅπου μαδήσαντα βλέφαρα τριχοφυῆσαι δεῖ. καὶ πρὸς ἀσθενέστερα καὶ δακρυορροοῦντα, ἔτι δὲ εἰς ἑλκώδη ὄμματα χρήσιμος. V. [illegible]

C

Περὶ ξηρᾶς Πίσσης. Κεφ. ϛζ'.

Ἡ δὲ ξηρὰ πίσσα ἑψομένης τῆς ὑγρᾶς γίνεται. καλεῖται δὲ αὕτη ὑπ' ἐνίων παλίμπισσα. γίνεται δὲ αὐτῆς, ἡ μέν τις ἰξώδης, βοσκὰς καλουμένη· ἡ δὲ, ξηρά. ἔστι δὲ καλὴ ἡ καθαρὰ, καὶ λιπαρὰ, εὐώδης τε καὶ ὑπόκιρρος καὶ ῥητινώδης. D τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ Λυκιακὴ καὶ Βρυτία δύο φύσεων ἐχόμεναι, πίσσης ἅμα καὶ ῥητίνης. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πυοποιὸν, διαφορητικὴν φυμάτων καὶ φυγέθλων, καὶ πληρωτικὴν ἑλκῶν· μίγνυται δὲ καὶ τραυματικοῖς χρησίμως.

Orib. legit ἰξώδης.

Non habentur hæc in veteribus, vsque ad δύναμιν. Cornarius λιβυκὴ legendum ex eo colligit, quòd Paulo lib. 4. cap. 3. pix Africana probetur.

V. [illegible]

E

Περὶ Ζωπίσσης. Κεφ. ϛη'.

Ζώπισσαν δὲ οἱ μὲν, εἶπον τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ, καλουμένην ὑπ' ἐνίων ἀπόχυμα, οὖσαν διαφορητικὴν διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι· οἱ δὲ, τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὠνόμασαν. V. [illegible]

F

Περὶ Ἀσφάλτου. Κεφ. ϛθ'.

ΑΣΦΑΛΤΟΣ διαφέρει ἡ Ἰουδαϊκὴ τῆς λοιπῆς· ἔστι δὲ καλὴ ἡ πορφυροειδῶς στίλβουσα, εὔτονος τῇ ὀσμῇ καὶ βαρεῖα· ἡ δὲ μέλαινα καὶ ῥυπώδης, φαύλη. δολοῦται γὰρ πίσσης μιγνυμένης. γεννᾶται καὶ ἐν Φοι- G νίκῃ, καὶ ἐν Σιδῶνι, καὶ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἐν Ζακύνθῳ. γίνεται δὲ καὶ ὑγρὰ κατὰ τὴν Ἀκραγαντίνων χώραν τῆς Σικελίας ὑγρὸν ἐπινηχόμενον ταῖς κρήναις,

V. πορφυροειδὴς

V. δὲ

ᾧ χρῶνται εἰς τοὺς λύχνους ἀντὶ ἐλαίου, καλοῦντες αὐτὸ Σικελὸν ἔλαιον, πλανώμενοι· ἔστι γὰρ ἀσφάλτου ὑγρᾶς εἶδος.

A quo ad lucernarum lumina olei vice vtuntur, quódque Siculum oleũ falsò appellant: nanque liquidi bituminis genus esse constat.

Περὶ Πισσασφάλτου. Κεφ. ρ.

De Pissasphalto. Cap. C.

Vulg. exempl. Ἐπιδαύρῳ

V. ἀντὶ τοῦ

Γίνεται δέ τις καὶ πισσάσφαλτος γεννωμένη ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ, ἥτις ἐκ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν συγκαταφέρεται B τῇ τοῦ ποταμοῦ ῥύμῃ, καὶ ἐκβράζεται κατὰ τὰς ἠιόνας, βωλοειδὴς συμπεπηγυῖα, ὄζουσα πίσσης μεμιγμένης ἀσφάλτῳ.

Gignitur in Apollonia Epidamno vicina quę Pissasphaltos appellatur. Ea è montibus Ceraunijs B æstuantis fluminis impetu deuoluitur, & in littus expuitur. illic in- (conglobatur) glebas coacta mistam bitumini picem redolet.

Περὶ Νάφθας. Κεφ. ρα΄.

De Naphtha. Cap. CI.

V. cod. tres hæc vsque ad Δυνάμει alterum non agnoscunt.

Vulg. exempl. ποιοῦσαν

V. ἀσθματικοῖς

V. μετὰ σπόδου διὰ μήλης. Vulg. exempl. θερμανθεῖσα δὲ ἀρήγει καί

Hæc pertinét ad finem capitis de Pissasphalto. V. ἡ δὲ πίσσα καὶ ἄσφαλτος atque ita capita clauditur

V. ψύχει καὶ στύφει

Καλεῖται δέ τις καὶ νάφθα, ὅπερ ἐστὶ τῆς Βαβυλωνίου ἀσφάλτου περιήθημα, C τῷ χρώματι λευκόν· εὑρίσκεται δὲ καὶ μέλαν. Δύναμιν ἔχει ἁρπακτικὴν τοῦ πυρός, ὥστε καὶ ἐκ διαστήματος ἁρπάζειν αὐτό. ὅπερ πρὸς ὑποχύσεις χρησιμεύει καὶ λευκώματα. Δύναμιν δ' ἔχει πᾶσα ἄσφαλτος ἀφλέγμαντον, κολλητικήν, διαφορητικήν, μαλακτικήν, ποιοῦσα D πρὸς πνίγας ὑστερικὰς καὶ περιπτώσεις, περιχριομένη ἢ ὀσφραινομένη ἢ ὑποθυμιωμένη. ἐλέγχει δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ὑποθυμιαθεῖσα, καθάπερ ἢ ὁ Γαγάτης λίθος. πινομένη δὲ μετ' οἴνου ἢ καστορίου ἔμμηνα κινεῖ, καὶ βηξὶ χρονίαις καὶ ἀσθματικοῖς καὶ δυσπνοίαις βοηθεῖ, καὶ ἑρ- E πετῶν δήγμασι, ἢ ἰσχίων πόνοις καὶ πλευρᾶς. δίδοται δὲ καὶ κοιλιακοῖς καταπότιον, καὶ θρόμβους αἵματος διαλύει σὺν ὄξει ποθεῖσα· ἐγκλύζεται ἢ ἐπὶ δυσεντερικῶν σὺν πτισάνῃ τακεῖσα, καὶ κατάρροις ὑποθυμιωμένη θεραπεύει, ἢ ὀδόντων ἀλγήματα περιπλασθεῖσα πραΰνει· F κολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἡ ξηρὰ διὰ μηλωτίδος θερμανθεῖσα. ἀρήγει δὲ καὶ ποδαγρικοῖς, καὶ ἀρθριτικοῖς καὶ ληθαργικοῖς σὺν ὠμηλύσει καὶ κηρῷ καὶ νίτρῳ καταπλασθεῖσα. ἡ δὲ πισσάσφαλτος δύναται ὅσα πίσσα καὶ ἄσφαλτος μιχθέντα.

Naphtha quoque vocatur bituminis Babylonij colamẽ colore cã- C didum: inuenitur etiam nigrum. Vim obtinet ignis rapacem, adeò vt etiam è longinquo illum concipiat. Ad suffusiones oculorum & albugines est efficax. Porrò bitumen omne vim habet inflammationes arcendi, glutinandi, discutiendi atque etiã molliendi, ad vuluæ stran- D gulationes & procidẽtias efficacẽ, seu appositum, seu olfactum, seu etiam suffumigatum. Quin & comitiali morbo laborantes, veluti gagates lapis, suffitu prodit. Cum vino & castorio potum menses elicit. Tussi veteri, anhelationi spirandíque difficultati auxilio est: serpentiũ quoque morsibus, atque coxendicum E laterisque doloribus medetur. Cœliacis etiam catapotij instar deglutiendum exhibetur: & grumos sanguinis soluit cum aceto potum. Dysentericis itidem cũ ptissana liquatum infunditur, distillationibus suffitione medetur, dentium dolores circumlitũ mitigat. Cæterùm quod F siccum est, specillo impositum calfactúmque pilos agglutinat. Cum hordeacea autem farina, cera ac nitro adhibitum podagricos, arthriticos atque lethargicos iuuat. At verò pissasphaltos eadem quæ pix & bitumen, si ambo hæc fuerint permixta, potest.

Περὶ Κυπαρίσσου. Κεφ. ρβ΄.

G De Cupresso. Cap. CII.

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ στύφει, ψύχει· τὰ φύλλα ποθέντα μετὰ γλυκέος καὶ σμύρνης ὀλίγης, κύστει ῥευματιζομένῃ

Cupressus astringit & refrigerat. Eius folia ex passo & myrrha pauca epota vesicæ fluxione

tentatæ ac vrinæ difficultatibus auxiliantur. Pilulæ autem contusæ & ex vino bibitæ ad sanguinis reiectionem, dysenteriā, alui fluxionē, orthopnœam atque tussim conueniunt. Quin & earum decoctum idem pręstat. Cum fico tusæ duritias etiam emolliunt, nariúmque polypis medentur. Ex aceto etiamnum decoctæ & cū lupinis tritæ scabros vngues detrahunt: ramices quoque intestinorum adhibitæ reprimunt. Folia iisdem pollent viribus. Sed & pilulæ cum arboris coma suffitæ culices fugare existimantur. Folia verò trita & imposita vulnera glutinant, sanguinémque supprimunt: cum aceto etiam trita capillos tingunt. Porrò tum per se, tum etiam cum polenta illinuntur ad erysipelata, herpetas, carbunculos & oculorum inflammationes. Cerato verò mista & admota ventriculum roborant.

ramices

De Iunipero. Cap. CIII.

IVNIPERVS quędam maior est, minor altera. Vtraque acris est, extenuat, vrinas ciet, excalfacit, accensáque serpentes fugat. Vnius fructus nucis Ponticę magnitudine reperitur: alterius verò fabā æquat, at rotundus est, odoratus, dulcis in mandendo ac subamarus, arceuthis, id est, iuniperi bacca dictus. Moderatè calfacit & astringit, stomacho vtilis. Potus ad pectoris vitia, tusses, inflationes, tormina virulentarúmq; bestiarum venena cōfert. Vrinas quoque ciet: vnde & conuulsis, & ruptis, & vuluæ strangulatui subuenit.

De Sabina. Cap. CIIII.

SABINAM nonnulli barathrum appellant: cuius duo sunt genera. Vnum folijs quidem est cupresso simile, at spinosius, graueolens, acre ac feruentis naturę. Curta est arbor, ac sese magis in latitudinem fundit: folijs quidam ad suffitus vtuntur. Alterum genus est folio tamarici simile. Vtriusque folia nomas compescunt, & phlegmonas adhibita mitigant: nigritias

A καὶ δυσουρίαις βοηθεῖ. τὰ δὲ σφαιρία κοπέντα καὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, ἁρμόζει πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν καὶ δυσεντερίαν, καὶ κοιλίας ῥευματισμὸν, ὀρθόπνοιαν, βῆχα· καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μαλάττει δὲ καὶ σκληρίας κοπέντα μετὰ σύκου, καὶ πολύποδας τοὺς ἐν μυκτῆρσιν ἰᾶται. ἐκβάλλει δὲ καὶ λεπριώσας ὄνυχας, σὺν ὄξει καθεψηθέντα καὶ λειανθέντα μετὰ θέρμων· στέλλει δὲ καὶ ἐντεροκήλας καταπλασθέντα. καὶ τὰ φύλλα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ. δοκεῖ δὲ καὶ κώνωπας διώκειν τὰ σφαιρία μετὰ τῆς κόμης θυμιαθέντα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα καταπλαττόμενα, τραύματα κολλᾷ· ἔστι δὲ καὶ ἴσχαιμα. σὺν ὄξει δὲ λειωθέντα, τρίχας βάπτει. καταπλάσσεται δὲ καθ' αὑτὰ καὶ σὺν ἀλφίτῳ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας, ἄνθρακας, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς. κηρωτῇ δὲ μιχθέντα, στόμαχον κρατύνει ἐπιτιθέμενα.

Περὶ Ἀρκεύθου. Κεφ. ργ΄.

D ΑΡΚΕΥΘΟΣ ἡ μέν τις ἐστὶ μεγάλη, ἡ δὲ μικρά· δριμεῖαι δὲ ἀμφότεραι, διουρητικαὶ καὶ θερμαντικαὶ, θυμιώμεναί τε θηρία διώκουσιν. τῆς μέν τοι καρποῦ ὁ μέν τις κατὰ καρύου ποντικοῦ μέγεθος εὑρίσκεται, ὁ δὲ κυάμῳ ἴσος, στρογγύλος τε καὶ εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν τῷ διαμασᾶσθαι, καὶ ὑπόπικρος, ἀρκευθὶς καλούμενος, θερμαντικὸς μετρίως καὶ συπτικὸς, εὐστόμαχος· ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν θώρακι, καὶ E βῆχας καὶ πνευματώσεις καὶ στρόφους καὶ θηρία πινόμενος. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸς, ὅθεν καὶ σπάσμασι καὶ ῥήγμασι καὶ ὑστερικαῖς πνιγομέναις ἁρμόζει.

Περὶ Βράθυος. Κεφ. ρδ΄.

F ΒΡΑΘΥΣ, ἔνιοι βάρα, θεῶν καλοῦσι· ἔστι δὲ τούτου εἴδη δύο. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ τοῖς φύλλοις ὅμοιον κυπαρίσσῳ, ἀκανθωδέστερον δὲ καὶ βαρύοσμον, δριμὺ, πυρωτικόν· κολοβὸν δὲ τὸ δένδρον καὶ εἰς πλάτος μᾶλλον χεόμενον. χρῶνται δέ τινες τοῖς φύλλοις ἀντὶ θυμιαμάτων. Τὸ δὲ ἕτερον G μυρίκῃ τοῖς φύλλοις ὅμοιον. ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα ἵστησι νομὰς, καὶ φλεγμονὰς καταπλαττόμενα πραΰνει, ἀποκαθαίρει

V. δυσουρίᾳ
V. add. καὶ αἵματα
V. δυσεντερίας καὶ κοιλίας ῥευματικῆς
V. ἀφέψημα δὲ αὐτῶν
V. horum nihil habet vsque ad λεπριώσας δὲ
V. δὲ καὶ σὺν ἀλφίτῳ καθ' αὑτὰ καὶ πρὸς ἕρπητας
Quidā ἐρυσιπέλατα
Forte ἀρκευθίδες
Vulg. tex ἔστι ἀρκευθὶς, ἡ μὲν μικρὰ ἡ δὲ μεγάλη.
Ald. addit τῶν μὲν ὑπὸ μικρῶν, ἀρκευθίδες, οἱ δὲ μεγάλοι, οἱ δὲ ἀρκευθὶς καλοῦσι
V. ἀμφότεραι δὲ θερμαίνουσι καὶ λεπτύνουσι, εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικαὶ
Vulg. exempl. ὃ δὲ καρπὸς αὐτῶν ὁ μέν τις καρύου μέγεθος εὑρίσκεται.
ὁ δὲ καρύου ποντικοῦ loco.
Forte δὲ
Quidam ὑστερικαῖς, sed perperā.
In v. cod. τοῖς αὐτῆς non habetur
Dodonæus μυρίκῃ legendum suspicatur.
V ἰσχνὸν
V. νομὰς
Al. μίσγεται

τὰ μελανίας σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα, καὶ τὰ ῥυπαρὰ· καὶ ἄνθρακας περιρρήσσουσι, σὺν οἴνῳ ποθέντα, καὶ αἷμα δι᾽ οὔρων ἄγει, ἔμβρυα τε ἐκτινάσσει. προστεθέντα δὲ καὶ ὑποθυμιαθέντα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς θερμαντικοῖς χρίσμασιν, ἰδίως δὲ τῷ γλευκίνῳ.

V. add. ꝫ

Par. desiderantur

Περὶ Κέδρου. Κεφ. ρε'.

ΚΕΔΡΟΣ δένδρον ἐστὶ μέγα, ἐξ οὗ ἡ λεγομένη κεδρία συνάγεται. καρπὸν δὲ ἔχει ὡς τῆς κυπαρίσσου, μακρότερον μὲν παρὰ πολύ. λέγεται δὲ καὶ ἄλλη κέδρος μικρά, ἀκανθώδης, ὥσπερ ἄρκευθος, καρπὸν φέρουσα μέγεθος μύρτου, περιφερῆ. Τῆς δὲ κεδρίας ἀρίστη ἡ παχεῖα καὶ διαυγής, βαρεῖα τῇ ὀσμῇ. ἀποχεομένη δὲ κατὰ σταλαγμοὺς ἐπισχεμένουσα καὶ μὴ διαχεομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν μὲν τῶν ἐμψύχων, φυλακτικὴν δὲ τῶν νεκρῶν σωμάτων. ὅθεν καὶ νεκροῦ ζωήν τινες αὐτὴν ἐκάλεσαν. καὶ ἱμάτια δὲ καὶ δέρματα φθείρει διὰ τὸ θερμαίνειν ἐπιτεταμένως καὶ ξηραίνειν. εὐθετεῖ δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικά· ὀξυδερκεῖς γὰρ ποιεῖ ἐγχριομένη, καὶ λευκώματα καὶ οὐλὰς σμήχει. σὺν ὄξει δὲ ἐγκλυζομένη, σκώληκας τοὺς ἐν ὠσὶ κτείνει, ἤχους τε καὶ συριγμοὺς παύει σὺν ὑσσώπου ἀφεψήματι ἐγχεομένη. εἰς τὰ ἐμβρώματα ὀδόντων ἐνσταλαχθεῖσα, θραύει μὲν τὸν ὀδόντα, παύει δὲ τὴν ἀλγηδόνα· σὺν ὄξει δὲ διακλυζομένη τὸ αὐτὸ ποιεῖ. περιχρισθεῖσα δὲ αἰδοίῳ πρὸ τῆς συνουσίας, ἀτόκιόν ἐστι, συναγχικοῖς τε περιχριστός ἐστι, καὶ παρισθμίων φλεγμοναῖς βοηθεῖ, φθεῖράς τε καὶ κονίδας φθείρει περιχρισθεῖσα. κεράστου δὲ δήγμασι σὺν ἁλσὶ καταπλασσομένη, ἀρήγει. πρός τε λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν, σὺν γλυκεῖ λαμβανομένη βοηθεῖ, ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας. ἐκλειχομένη ἢ περιχριομένη καθαίρει καὶ τὰ ἐν πνεύμονι ἕλκη, καὶ ἰᾶται ὅσον κύαθος ῥοφουμένη, σκώληκάς τε καὶ ἀσκαρίδας ἐγκλυζομένη φθείρει καὶ ἔμβρυα καταφέρει. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτῆς, χωριζόμενον ἀπὸ τῆς κεδρίας διὰ τῶν ὑπεραιωρουμένων ἐν τῇ ἑψήσει ὡς ἐπὶ τῆς πίσσης, ποιοῦν πρὸς ὅσα

Hæc quæ desiderabantur in vulg. exempl. adieci ex Caiacini exēp.

Guilland. Suspicabatur ex Gal.

Deest in cod. Par.

A & sordes cum melle inducta repurgant, carbunculósque circumquaque rumpunt. Cum vino autem pota, sanguinem per vrinas educunt & partus expellunt: idipsum tum appositu, tum etiam suffitu præstát. Calfactorijs etiam vnguentis, ac priuatim gleucino immiscentur.

B

De Cedro. Cap. CV.

CEDRVS arbor magna est, ex qua cedria dicta colligitur. Fructum profert vti cupressus, at multò grandiorem. Dicitur & altera cedrus, eáque parua, spinosa, iuniperi modo, fructum ferens myrti baccarum magnitudine, rotundum. C Cedria verò laudatissima est, crassa, perlucida, grauis odoris: quæ dum effunditur in guttas coit, miniméque diffunditur. Vim ea obtinet viuentium quidem corporum corruptricem, defunctorum verò conseruatricem: qua ex causa quidam mortui vitam appellauerunt. Vestes quoque & pelles corrumpit, eò D quòd vehementiùs calfaciat & siccet. Ocularijs porrò medicamentis accommodatur: quippe quæ inuncta oculis claritatem conciliet, eorundémque albugines ac cicatrices detergeat. Cū aceto instillata vermes aurium necat, & cum hyssopi decocto infusa sonitus sibilósque sedat. Erosorum dentium cauis in- E dita, eos quidem frangit, at dolores leuat: idem quoque facit, si ex aceto colluatur. Genitali ante coitum circumlita, sterilitatē facit. Anginosi quoque ea per vnguntur: quin & tonsillarum inflammationibus auxilio est. Pediculos ac lendes illitu enecat: cerastæ morsibus cum sale F adhibita subuenit. Cōtra hausta leporis marini venena in passo sumpta auxiliatur. Iuuat & elephanticos. Linctu aut perunctione pulmonis vlcera purgat: & si cyathi mensura sorbeatur, persanat. Tum vermes alios, tum & ascaridas infusa necat, & partus extrahit. Fit & ex ea oleum quod à cedria se- G paratur, velleribus interea dum coquitur supra eam expansis, vt de pice dictum est: ad eadé omnia, ad

quæ cedria vtile. Priuatim tamen oleum viriliter perúctum scabiem quadrupedum, canum boúmque, persanat: iis inhærentes ricinos admotum enecat, & vlcera ex tonsura oborta ad cicatricem perducit. Fuligo ipsius quo modo è pice colligéda, iisdem quibus illa viribus prædita. Cedrides porrò cedri fructus appellantur. Calfactoriam vim habét & stomacho aduersantur: tussi verò, conuulsis, ruptis & stranguriæ auxiliantur. Ex trito pipere poti menstrua ciunt, & contra haustum leporem marinum in vino sumuntur. Fugantur & serpentes, iis perunćto corpore ex cerui adipe aut medulla: denique in antidota quoque adduntur.

A καὶ ἡ κεδρία· θεραπεύει δὲ τὸ ἔλαιον ἰδίως καὶ ψώρας ἐπὶ τῶν τετραπόδων ψώρας καὶ κυνῶν καὶ βοῶν ἀνδρικῶς καταχριόμενον, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῖς κρότωνας φθείρει προσσταζόμενον· καὶ τὰς ἐπὶ τῇ κουρᾷ γινομένας ἑλκώσεις αὐτῶν ἐπουλοῖ. τὴν δὲ λιγνὺν συνακτέον αὐτῆς, B ὥσπερ τὴν τῆς πίσσης, δύναμιν ἔχουσαν τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ. κεδρίδες δὲ καλοῦνται ὁ ἐξ αὐτῆς καρπός. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικήν, κακοστόμαχον. βοηθοῦσι δὲ βηξί, σπάσμασι, ῥήγμασι, στραγγουρίαις· καὶ ἔμμηνα ἄγουσι μετὰ πεπέρεως λείου C πινόμεναι, καὶ πρὸς λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβάνονται. διώκουσι καὶ θηρία χριομένου τοῦ σώματος σὺν ἐλαφείῳ στέατι ἢ μυελῷ. μίγνυνται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

De Lauro. Cap. CVI.

LAVRVS quædam est tenui folio, altera latiore. Vtraque excalfactoriam emollientémque naturam habet. Itaque decoćtum ex his insessu vuluæ ac vesicæ vitiis conuenit. Virentia folia aliquantulum astringunt: trita & illita vesparum apúmque ictibus opitulantur. Eadem adhibita cum polenta & pane ad inflammationem quamlibet leniendam valent. Pota verò stomachum grauant & vomitiones mouent. Porrò lauri baccæ magis quàm folia calfaciunt. Proinde in elegmate tritæ cum melle aut passo prosunt tabi, orthopnϾæ ac thoracis rheumatismis. Contra scorpionum ictus ex vino bibuntur, & vitiligines emaculant. Expressus ex ijs succus aurium doloribus auditúsque grauitati auxiliatur, cum vino vetere & rosaceo instillatus. Inseritur & acopis & vnguentis tum calfaciendi, tum etiam discutiendi vi præditis. Cæterùm cortex radicis calculos rumpit, partus necat & hepaticis prodest, tribus obolis in vino odorato potus.

Περὶ Δάφνης. Κεφ. ρϛ'.

D ΔΑΦΝΗ, ἡ μέν τίς ἐστι λεπτόφυλλος, ἡ δὲ, πλατυτέρα. θερμαντικαὶ δὲ ἀμφότεραι καὶ μαλακτικαί· ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν εἰς ἐγκαθίσματα τὰ περὶ μήτραν καὶ κύστιν ἁρμόζει. τὰ δὲ χλωρὰ τῶν φύλλων ἠρέμα ἀποστύφει· ὠφελεῖ δὲ λεῖα καταπλα-E σθέντα σφηκῶν καὶ μελισσῶν πληγάς.

Δύναται δὲ καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν πραΰνειν σὺν ἀλφίτῳ καὶ ἄρτῳ καταπλασθέντα. ποθεῖσα δ' ἀνατρέπει στόμαχον, καὶ ἐμέτους κινεῖ. αἱ δὲ δαφνίδες θερμαντικώτεραι τῶν φύλλων εἰσί· ποιοῦσιν ἐκλειχόμεναι λεῖαι σὺν F μέλιτι ἢ γλυκεῖ, πρὸς φθίσιν καὶ ὀρθόπνοιαν καὶ τοὺς περὶ θώρακα ῥευματισμούς. πίνονται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς σκορπιοπλῆκτας, καὶ ἀλφοὺς δὲ σμήχουσι. τὸ δὲ χύλισμα αὐτῶν, ὠταλγίαις καὶ δυσηκοΐαις βοηθεῖ, σὺν οἴνῳ παλαιῷ καὶ ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον. μίγνυνται καὶ ἀκό-G ποις καὶ συγχρίσμασι θερμαντικοῖς καὶ διαφορητικοῖς. ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ῥίζης αὐτῶν, λίθους θρύπτει καὶ ἔμβρυα κτείνει καὶ ἡπατικοῖς ὠφελεῖ, τριώβολον πλῆθος σὺν οἴνῳ εὐώδει πινόμενος.

Περὶ Πλατάνου. Κεφ. ρζʹ.

ΠΛΑΤΑΝΟΥ τὰ τρυφερὰ τῶν φύλλων ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθέντα, ἵστησι ῥεύματα ὀφθαλμῶν· κουφίζει δὲ καὶ τὰ οἰδήματα καὶ φλεγμονάς. ὁ δὲ φλοιὸς ἑψηθεὶς ἐν ὄξει, ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα. τὰ δὲ σφαιρία χλωρὰ σὺν οἴνῳ ποθέντα, ἑρπετοδήκτοις βοηθεῖ· αἰθαλωθέντα δὲ στέατι, πυρίκαυστα θεραπεύει. ὁ δὲ χνοῦς τῶν φύλλων καὶ τῶν σφαιρίων ἀκοὴν καὶ ὄψιν ἐμπεσὼν λυμαίνεται.

De Platano. Cap. CVII.

TENERRIMA platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluxiones sistunt, ac tum œdemata tum phlegmonas leuant. Cortex in aceto coctus ad dentium dolores colluitur. Pilulæ verò virides in vino potæ serpentium morsibus auxiliantur: exceptæ autem adipe, igni ambusta sanant. Cæterùm foliorum pilularúmque lanugo (in aures & oculos) illapsa auditum visúmque labefactat.

Περὶ Μελίας. Κεφ. ρηʹ.

ΜΕΛΙΑ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, οὗ τῶν φύλλων ὁ χυλός, καὶ αὐτὰ σὺν οἴνῳ πινόμενα καὶ καταπλασσόμενα, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ. ὁ δὲ φλοιὸς καεὶς καὶ καταχρισθεὶς μεθ' ὕδατος, λέπρας ἀφίστησι. τὰ δὲ πρινίσματα τοῦ ξύλου ποθέντα, φασὶν ἀναιρετικὰ εἶναι.

De Fraxino. Cap. CVIII.

FRAXINVS arbor nota est: cuius foliorum succus & ea ipsa cũ in vino pota, tum etiam imposita viperarum morsibus opitulantur. Cortex vstus & ex aqua illitus lepras remouet. Ligni ramenta pota lethalia perhibentur.

Περὶ Λεύκης. Κεφ. ρθʹ.

ΛΕΥΚΗΣ τοῦ δένδρου ὁ φλοιὸς ποθεὶς ὅσον οὐγγίας μιᾶς πλῆθος, ἰσχιάδας ὠφελεῖ καὶ στραγγουρίας. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀτόκιος εἶναι, ποθεὶς μετὰ ἡμιόνου νεφροῦ. καὶ τὰ φύλλα δὲ πινόμενα μετὰ κάθαρσιν σὺν οἴνῳ, τὸ αὐτὸ δρᾶν λέγεται. ὠφελεῖ καὶ ὠταλγίας ὁ χυλὸς τῶν φύλλων χλιαρὸς ἐνσταζόμενος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐκβλάστησιν τῶν φύλλων σφαιρία λεῖα μετὰ μέλιτος ἐγχριόμενα, ἀμβλυωπίας θεραπεύει. ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι τὸν φλοιὸν τῆς λεύκης καὶ τῆς αἰγείρου τμηθέντα εἰς λεπτὰ μεγέθη, καὶ σπαρέντα πρασιαῖς κεκοπρισμέναις, ἐν παντὶ καιρῷ μύκητας ἐδωδίμους φύειν.

De Populo alba. Cap. CIX.

POPVLI albæ cortex vnciæ vnius pondere potus ischiadicis & stranguriæ prodest. Traditur & conceptum prohibere, si cum mulino rene bibatur. Sed & folia post purgationes cum vino pota idem præstare dicuntur. Tepidus quoque foliorum succus aurium doloribus vtiliter instillatur. Pilulæ verò quæ primo foliorum germinatu erumpunt, tritæ & cum melle illitæ oculorum hebetudini medentur. Nec desunt qui memoriæ prodiderint, tum albæ tum etiam nigræ populi corticem in tenuia frusta concisum ac stercoratis areolis sparsum & quasi satum quauis anni tempestate fungos edules proferre.

Περὶ Μάκερος. Κεφ. ριʹ.

ΜΑΚΕΡ φλοιός ἐστι κομιζόμενος ἐκ τῆς Βαρβάρου, ὑπόξανθος, παχύς, στύφων ἱκανῶς κατὰ τὴν γεῦσιν· πίνεται δὲ πρὸς αἵματος πτύσιν καὶ δυσεντερίας καὶ κοιλίας ῥευματισμόν.

De Macere. Cap. CX.

MACER cortex est è Barbaria aduehi solitus, subflauus, crassus & gustu per quàm astringens. Bibitur is ad cruentas excreationes, dysenterias & alui fluxiones.

De Vlmo. Cap. CXI.

VLMI & folia & rami & ipse cortex astringendi vim habent. Folia trita ex aceto ad lepram efficaciter illinuntur, & vulnera glutinant: multo vero magis cortex, si fasciæ loco circumuoluatur: est enim lori in modum flexilis. Crassior autem cortex in vino aut aqua frigida vnciæ pondere potus, pituitam educit. Quin & decoctum foliorum aut corticis radicúmve ossibus fractis si fotus gratia perfundatur, ea celeriùs obducto callo solidat. Humor autem qui in folliculis prima germinis eruptione reperitur, faciei illitus cuti nitorem inducit. Ille idem dum exiccatur, in animalcula culicibus similia resoluitur. Cæterum recentia folia ad opsonia olerum more vsurpantur.

De Lignorum carie. Cap. CXII.

QVÆ verò caries ex veteribus lignis & caudicibus veluti farina colligitur, imposita vlceribus ea repurgat & ad cicatricem perducit. Eadem serpentia cohibet cum pari aniso & vino subacta, itidémque trita, linteis indita & inspersa.

De Populo nigra. Cap. CXIII.

POPVLI nigræ folia ex aceto imposita podagricis doloribus auxiliantur: quæ verò ex ea manat resina, malagmatis ammiscetur. Semen ex aceto potum comitialibus vtile. Fertur populorum lachryma quæ secundum Padum amnem destillat concrescere, fierique succinum, quod electrum vulgo Græcorum, nonnullis chrysophorum appellatur. Id attritu iucundum odorem spirat, & colore aurum æmulatur. Tritum potúmque stomachi aluique fluxiones sistit.

De Harundine. Cap. CXIIII.

IN harundinum genere quædam nastos, id est, plena solidáve appellatur: ex qua sagittæ factitari solent: altera fœmina, ex qua tibiis li-

A

Περὶ Πτελέας. Κεφ. ρια΄.

ΠΤΕΛΕΑΣ τὰ φύλλα καὶ οἱ ἀκρέμονες καὶ ὁ φλοιὸς στυπτικά. ποιεῖ δὲ τὰ φύλλα πρὸς λέπρας λεῖα σὺν ὄξει ἐπιπλαττόμενα, καὶ τραύματα κολλᾷ, μᾶλλον δὲ ὁ φλοιὸς αὐτῆς ἐπιδέσμου τρόπον περιειλούμενος· ἔστι γὰρ ἱμαντώδης. ὁ δὲ
B παχύτερος φλοιὸς σὺν οἴνῳ ἢ ὕδατι ψυχρῷ ποθεὶς ὅσον οὐγγίας α΄. πλῆθος, ἄγει φλέγμα. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῶν φύλλων ἢ τοῦ * φλοιοῦ τῶν ῥιζῶν καταντλούμενον, κάταγμα πωροῖ τάχιον. τὸ δὲ ἐν ταῖς * φύσαις κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν εὑρισκόμενον ὑγρόν, * στίλβει πρόσωπον ἐπιχριόμενον.
C ξηραινόμενον δὲ τὸ ὑγρὸν τοῦτο, ἀναλύεται εἰς θηρία κωνοποειδῆ. * λαχανεύεται δὲ τὰ πρόσφατα τῶν φύλλων ἑψόμενα εἰς προσφήματα.

V. πτελέα: & sic deinceps. De vlmo lignorumque marcore duo capita in vetustis desiderantur in margine tamen epigraphe κοντῷ ῥίζοτμον.

Deest in vulg. exempl. quanquam à Plinio & Serapione omissum non est.

V. καὶ delet & legit τὸ δ' ἀφ.

V. φύσαις

Forte στίλβει

V. καὶ λαχανεύεται δέ

Quidam supplent ὡς λάχανα.

Περὶ Σαπρότητος ξύλων. Κεφ. ριβ΄.

Ἡ δ' ἀπὸ τῶν παλαιῶν ξύλων καὶ
D πρέμνων σαπεία συνισταμένη, ὥσπερ ἄλευρον καταπλασσομένη, ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ ἕλκη· τὰ δ' ἑρπυστικὰ ἐπέχει, σὺν ἴσῳ ἀνίσῳ φυραθεῖσα * καὶ οἴνῳ, ἐν ὀθόναις τε καθεῖσα καὶ λεία * καταπλασσομένη.

V. σὺν

V. καθεῖσα

Περὶ Αἰγείρου. Κεφ. ριγ΄.

E ΑΙΓΕΙΡΟΥ τὰ φύλλα μετ' ὄξους καταπλαττόμενα, ποδαγρικὰς ὀδύνας ὠφελεῖ. ἡ δ' ἐξ αὐτῆς ῥητίνη μίγνυται μαλάγμασιν. ὁ δὲ καρπὸς μετ' ὄξους πινόμενος, ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ. ἱστορεῖται δ' ὅτι τὸ ἐξ * αὐτῶν δάκρυον κατὰ
F τὸν Ἠριδανὸν ποταμὸν καταχεόμενον πήγνυται, καὶ γίνεται τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, ὑπὸ ἐνίων δὲ χρυσοφόρον· εὐῶδες ἐν τῇ παρατρίψει καὶ χρυσοειδὲς τῷ χρώματι, ὅπερ πινόμενον λεῖον, στομάχου καὶ κοιλίας ῥεῦμα ἵστησι.

In antiquis codicibus caput hoc capiti ἀκτῆς adiunctum ascriptum est. Vulg. αἰγείρου. πόπου ad

V. ἀφ' αὐτῶν ἱστορεῖται λέγεται δ' ἐν Marc. αὐτῆς

V. ἀποχεόμενον

Περὶ Καλάμου. Κεφ. ριδ΄.

V. καλάμου

G

ΚΑΛΑΜΩΝ ὁ μέν τις καλεῖται νασός, ἐξ οὗ τὰ βέλη γίνεται. ὁ δέ τις θῆλυς, ἐξ οὗ αἱ γλῶτται τοῖς

v. l. ἐν τῷ

αὐλοὶ κατασκευάζονται. ἄλλος δὲ συριγγίας, πολύσαρκος, πυκνογόνατος, εἰς βιβλιογραφίαν ἐπιτήδειος. ὁ δέ τις παχὺς καὶ κοῖλος, παρὰ ποταμοῖς φυόμενος, ὃς καὶ δόναξ καλεῖται, ὑπό τινων δὲ Κύπριος. καὶ ἕτερος φραγμίτης, λεπτὸς ὑπόλευκος, πᾶσι γνώριμος· οὗ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα λεία, καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν βολβοῖς, ἐπισπᾶται σκόλοπας καὶ ἀκίδας. σὺν ὄξει δὲ στρέμματα καὶ ὀσφύος ἀλγήματα παρηγορεῖ. τὰ δὲ φύλλα χλωρὰ κοπέντα καὶ ἐπιτεθέντα, ἐρυσιπέλατά τε καὶ τὰς ἄλλας φλεγμονὰς ἰᾶται. ὁ δὲ φλοιὸς ἀλωπεκίας θεραπεύει καεὶς καὶ μετ' ὄξους καταπλασθείς. ἡ δὲ ἀνθήλη τῶν καλάμων ἐμπεσοῦσα εἰς τὰς ἀκοάς, κώφωσιν ἐργάζεται. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Κύπριος λεγόμενος κάλαμος ποιεῖν.

V. [illegible] — V. [illegible] al. [illegible] — Al. [illegible] — V. [illegible]

Περὶ Παπύρου. Κεφ. ριε'.

ΠΑΠΥΡΟΣ γνώριμός ἐστι πᾶσιν, ἀφ' ἧς ὁ χάρτης κατασκευάζεται· εὐχρηστεῖ δὲ πρὸς τὴν ἐν ἰατρικῇ χρῆσιν, πρὸς ἀναστόμωσιν συρίγγων σκευασθεῖσα διάβροχος, περιειλουμένου λίνου ἄχρι ξηρασίας. στενουμένη γὰρ καὶ καθιεμένη ἐμπίπλαται ὑγρασίας, καὶ ἐξοιδοῦσα διανοίγει τὰς σύριγγας. ἔχει δέ τι ἡ ῥίζα αὐτῆς καὶ τρόφιμον· διαμασώμενοι γοῦν αὐτὴν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, ἀποχυλίζουσιν ἐκπτύοντες τὸ διαμάσημα. χρῶνται δὲ καὶ ἀντὶ ξύλων αὐταῖς. ἡ δὲ κεκαυμένη πάπυρος ἄχρι τεφρώσεως δύναται νομὰς ἐπέχειν τὰς ἐν στόματι καὶ παντὶ μέρει· βέλτιον δὲ ὁ χάρτης καεὶς δρᾷ τὸ τοιοῦτον.

Marcellus & Cornarius legunt [illegible]. Al. [illegible]. V. [illegible]. V. [illegible]. [illegible]

Περὶ Μυρίκης. Κεφ. ρις'.

ΜΥΡΙΚΗ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, παρὰ λίμναις καὶ τοῖς στασίμοις ὕδασι φυόμενον, καρπὸν ὥσπερ ἄνθος φέρουσα

V. [illegible]. V. eodem addit [illegible]. V. [illegible]

gulæ conficiuntur. Alia syringias, hoc est, fistulosa, multa carne prædita, geniculis densior, ad librorum scriptionem accommodata. Alia denique crassa & concaua, circum amnes nascens, quæ etiam donax & à quibusdam Cypria vocatur. Est & alia phragmites, quasi sepimentis idonea, gracilior, candicans, vulgo nota. Cuius radix contrita, ac tum per se, tum cum bulbis imposita spicula aculeósque corpore extrahit. Ex aceto verò luxata doloréſque lumborum demulcet. Virentia porrò folia tusa & imposita tum erysipelatis, tum alijs inflammationibus medentur. Cortex vstus & ex aceto illitus alopecias emendat. Cæterùm paniculæ flos, si aures intrauerit, exurdat. Eadem quoque præstare valet quæ Cypria harundo dicitur.

De Papyro. Cap. CXV.

PAPYRUS nulli non cognita, ex qua charta paratur. Præcipuæ verò est in Medicina vtilitatis ad laxanda fistularum orificia, si præparata fuerit, hoc est, liquore quopiam macerata lino fuerit obuoluta vsque dum inaruerit. Ita enim coarctata atque immissa humore completur, & intumescendo fistulas aperit. Habet autem radix alimenti nonnihil: quò fit vt eam commanducantes Ægyptij succum exugant, commansum reliquum expuant. Ipsis quoque radicibus iidem pro ligno vtuntur. At vsta papyrus dum in cinerem redacta fuerit, depascentia vlcera cùm omnium partium, tum oris maximè cohibet. Verùm id meliùs combusta charta præstat.

De Myrica seu tamarice. Cap. CXVI.

MYRICA nota arbor est, apud paludes ac resides stagnantésve aquas nascens, fructúmque veluti florem ferens compa-

compage muscosum. Gignitur & in Ægypto Syriáque satiua quædam, cæterà syluestri similis, at fructum ferens gallæ proximum, gustu inæqualiter astringentem, quíque vice gallæ ad oris oculorúmque medicamenta accommodatur. Datur & ad sanguinis excreationes in potu: cœliacis quoque & fœminis vuluæ profluuio laborantibus, necnon & contra morbum regium, phalangiorúmque morsus. Impositus etiam œdemata inhibet. Cortex verò eadem quæ fructus præstat. At foliorum decoctum in vino potum lienem liquat, & ore collutum ad dentium dolores salutare est. Quin & insessu mulieribus vuluæ fluxioni opportunis auxiliatur: ijs quoque qui pediculos lendésque gignunt affusum prodest. Sed & ligni cinis appositus fluxionem ex vtero sistit. Sunt & qui è caudice calices parent, quibus poculorum vice splenetici vtantur, ceu datus in eiusmodi vasis potus lieni conferat.

De Erica. Cap. CXVII.

ERICA fruticosa est arbor, myricæ similis, at longè minor: cuius flore dum vtuntur apes, minimè probatum mel efficiunt. Huius tam flos quàm coma serpentium morsibus illitu medetur. *vitiosum*

De Acacalide. Cap. CXVIII.

ACACALIS fructus est nascentis in Ægypto fruticis, myricæ fructui quadantenus similis: cuius dilutum ad collyria additur, quæ visus claritati conueniunt.

De Rhamno. Cap. CXIX.

RHAMNVS frutex est circa sepes nascens, virgas gerens erectas, spinásque oxyacanthæ modo aculeatas: folijs paruis, oblongis,

A βρυώδης κατὰ τὴν σύστασιν. Γεν-
νᾶται δέ τις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συ-
ρίᾳ ἥμερος, κατὰ τὰ ἄλλα ὁμοία τῇ
ἀγρίᾳ, καρπὸν φέρουσα ἐμφερῆ
κηκίδι, ἀνωμάλως στύφοντα κατὰ
τὴν γεῦσιν· ἁρμόζοντά τι ἀντὶ κη-
κίδος εἰς τὰ στοματικὰ καὶ ὀφθαλ-
B μικά, καὶ πρὸς αἵματος πτύσεις ἐν
ποτῷ, καὶ κοιλιακαῖς καὶ ῥοικαῖς
γυναιξὶν, ἰκτέρῳ τε καὶ φαλαγγιοδή-
κτοις· οἰδήματά τε στέλλει κατα-
πλασθείς. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ
ποιεῖ τῷ καρπῷ. τῶν δὲ φύλλων τὸ
ἀφέψημα σὺν οἴνῳ ποθὲν, σπλῆνα
C τήκει· καὶ ὀδονταλγίαις βοηθεῖ δια-
κλυζόμενον, ἐγκάθισμά τε ῥοικαῖς, καὶ
περίχυμα τοῖς φθεῖρας καὶ κονίδας
γεννῶσιν ἐπιτήδειον· καὶ ἡ ἀπὸ τῶν
ξύλων τέφρα προστεθεῖσα, ῥοῦν ἐκ
μήτρας στέλλει. κατασκευάζουσι δὲ
ἔνιοι καὶ κύλικας ἐκ τοῦ πρέμνου, αἷς
D ἐπὶ τῶν σπληνικῶν χρῶνται ἀντὶ ποτη-
ρίων, ὡς τοῦ δι' αὐτῶν πόματος ὠφε-
λοῦντος.

Περὶ Ἐρείκης. Κεφ. ριζ.

Pal. ἐρείκης

ΕΡΕΙΚΗ δένδρον ἐστὶ θαμνῶδες, ὅ-
μοιον μυρίκῃ, μικρότερον δὲ πολ-
E λῷ· οὗ τῷ ἄνθει μέλιτται χρώμεναι,
μέλι ἐργάζονται οὐ σπουδαῖον· ταύτης
ἡ κόμη καὶ τὸ ἄνθος καταπλασσόμενα,
ἑρπετῶν δήγματα ἰᾶται.

Περὶ Ἀκακαλίδος. Κεφ. ριη.

ΑΚΑΚΑΛΙΣ θάμνου καρπός ἐ-
F στι γεννωμένου ἐν Αἰγύπτῳ, ἐοι-
κὼς κατά τι τῷ μυρίκης καρπῷ· οὗ
τὸ ἀπόβρεγμα μίγνυται κολλυρίοις τοῖς
πρὸς ὀξυδορκίαν ἁρμόζουσιν.

Περὶ Ῥάμνου. Κεφ. ριθ.

ῬΑΜΝΟΣ θάμνος ἐστὶ περὶ φρα-
G γμοὺς φυόμενος, ῥάβδους ἔχων ὀρθὰς
καὶ ὀξείας ἀκάνθας, ὥσπερ ἡ ὀξυάκαν-
θα· φύλλα δὲ μικρά, ὑπομήκη, ὑπο-

Hæc verba ἐστι δὲ καὶ ἑτέρα &c. ex fide Goupylo, nō inueniūtur in altero codice quē habuit manuscripto
Vulg.exempl. non habent.
V. ἧττον δὲ καὶ ἐπακμ.

λίπαρα, μαλακά. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα παρὰ ταύτην λευκοτέρα· καὶ τρίτη μελαντέρα ἔχουσα τὰ φύλλα, καὶ πλατύτερα σὺν τῷ ἠρέμα ἐρυθραίνεσθαι. ῥάβδους μακρὰς πηχέων ὡς πέντε, καὶ μᾶλλον ἀκανθώδεις, ἧττον δὲ στερεὰς καὶ ἐπάκμους ἔχει τὰς ἀκάνθας. καρπὸς δὲ πλατὺς, λευκὸς, λεπτὸς, ὡς θυλακώδης, ἐοικὼς σφονδύλῳ. ποιεῖ δὲ πασῶν τὰ φύλλα πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας καταπλασσόμενα. λέγεται δὲ καὶ κλῶνας αὐτῆς, θύραις ἢ θυρίσι προστεθέντας, ἀποκρούειν τὰς τῶν φαρμάκων κακουργίας.

Pat. σφονδύλῳ
Al. ἀποκρούειν, leto discrimine.

A suppinguibus ac mollibus. Præter hanc altera est candidior: itémque tertia nigrioribus latioribúsque folijs & quadantenus rubentibus, virgultis quinos ferè cubitos longis: spinosioribus quidem, at minùs firmos, rigidósve, minúsque acutos aculeos habentibus. Fructus est latus, candidus, tenuis, B folliculi propè figura, verticillo similis. Omnium folia erysipelatis & herpetibus efficaciter illinuntur. Feruntur & huius rami ianuis fenestrísve appositi veneficorū maleficia depellere. vel arcere

Περὶ Ἁλίμου. Κεφ. ρκ΄.

Vulg exempl. non habent.
V. λεῖας
Vulg. exempl. non habent.
Addit Oribas. ἐρημοῖς

ΑΛΙΜΟΣ θάμνος ἐστὶ φραγμίτης, ὅμοιος ῥάμνῳ, ὑπόλευκος, οὐκ ἔχων ἀκάνθας· φύλλα δὲ ἐλαίᾳ παραπλήσια, πλατύτερα μέντοι καὶ ἁπαλώτερα. φύεται ἐν παραθαλασσίοις* καὶ φραγμοῖς· λαχανεύεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, ἑψόμενα εἰς βρῶσιν. τῆς δὲ ῥίζης < α΄. ὁλκὴ ποθεῖσα σὺν μελικράτῳ, σπάσματα, ῥήγματα καὶ στρόφους παρηγορεῖ, καὶ γάλα κατασπᾷ.

V. quidam cassi

De Halimo. Cap. CXX.

C HALIMVS frutex est circa sepiméta nascens, similis rhamno, subalbidus, sine spinis, folijs oleæ proximis, sed latioribus ac mollioribus. Nascitur in maritimis (locis præruptis) ac sepibus. Eius folia ciborum gratia olerum modo decoquuntur. Radix verò D drachmæ pondere in aqua mulsa pota, conuulsa, rupta, torminaque mitigat, & lactis vbertatem præstat.

Περὶ Παλιούρου. Κεφ. ρκα΄.

Pal. παλιούρου
V. γνώριμος, ἀκανθώδης

ΠΑΛΙΟΥΡΟΣ γνώριμός ἐστι θάμνος, ἀκανθώδης, στερεός, οὗ τὸ σπέρμα λιπαρὸν καὶ *λινώδες εὑρίσκεται· ὅπερ πινόμενον βηξὶν ἀρήγει, καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτει, καὶ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα ποιεῖ. τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα στυπτικὰ, ὧν τὸ ἀφέψημα ποθὲν, κοιλίαν ἵστησιν, οὖρά τε ἄγει, καὶ θανασίμοις καὶ θηριοδήκτοις βοηθεῖ. διαφορεῖ δὲ πάντα τὰ πρόσφατα φύματα καὶ οἰδήματα ἡ ῥίζα, *λεία ἐπιπλασθεῖσα.

Pal. σὺ
* In v.cod. nō legitur, λεῖα.

De Paliuro. Cap. CXXI.

PALIVRVS frutex est vulgo notus, aculeatus, solidus, cuius semen pingue & lini seminis æmulum E reperitur: quod quidem potum tussi opitulatur, vesicæ calculos comminuit & serpentium morsibus aduersatur. Folia & radix astrictoriam vim habent: quorum decoctum potum aluum sistit, vrinas trahit, & contra venena venenatorumque morsus auxiliatur. F Radix verò trita & imposita recentia quæuis tubercula & œdemata discutit.

Περὶ Ὀξυακάνθης. Κεφ. ρκβ΄.

Quidam perperam πυρακάνθην

ΟΞΥΑΚΑΝΘΑ· ἣν οἱ μὲν πυρίνην, οἱ δὲ πυξυάνθην καλοῦσι. δένδρον ἐστὶ παραπλήσιον ἀχράδι, μικρότερον δὲ καὶ ἀκανθῶδες ἄγαν. καρπὸν δὲ φέρει μύρτῳ ἐμφερῆ, ἁδρὸν, ἐρυθρὸν, εὔθρυπτον, ἔνδοθεν πυρῆνα ἔχοντα, ῥίζαν πολυσχιδῆ καὶ βαθεῖαν.

De Acuta spina. Cap. CXXII.

OXYACANTHA, quam pyrinam nonnulli, alij pyxyanthen vocant, arbor est pyrastro similis, G at minor & valde spinosa. Fructum profert myrti baccis assimilem, plenum, rubrum, fragilem, nucleo intus præditum: radicem multifidam & profundam. Hu-

ius fructus tum potus, tum in cibo sumptus alui profluuium fluxúmque muliebrem sistit. Radix trita & illita infixa corpori spicula & aculeos extrahit. Perhibetur & radix abortus facere posse, si ter ea venter leniter feriatur aut perungatur.

De Cynosbato. Cap. CXXIII.

RVBVM canis alij oxyacantham appellant. Frutex est rubo longè maior, ad arboris magnitudinem accedens. Folia fert multò latiora quàm myrtus, robustos verò circa virgulta aculeos, florem candidum, fructum oblongum, oliuæ nucleo similem: qui quidem dum maturescit fuluus, intus verò lanuginosus conspicitur. Fructus arefactus exempta interiore lanugine (est enim arteriæ noxia) tum in vino feruefactus & potus, aluum sistit.

vel validos

De Cypro. Cap. CXXIIII.

CYPRVS arbor est folijs circum virgulta oleæ similibus, sed latioribus, mollioribus & viridioribus: floribus candidis, muscosis, odoratis: semine nigro, sambuci fructui simili. Optima nascitur in Ascalone & Canopo. Folia astrictoriam vim habent: quare oris vlceribus commanducata medentur, & illita cum feruidis alijs inflammationibus, tum etiam carbunculis prosunt. Eorundem decoctum igni ambustis affunditur. Ruffant & capillos trita & illita folia, quę in struthij succo maduerint. Flos ex aceto tritus & fronti inductus capitis dolores sedat. Cæterùm quod ex eo præparatur cyprinũ vnguentum, odoratum est, ac vim asciscit excalfaciendi molliendique neruos: siquidem feruenti natura præditorum medicamentorum mixturam recipit.

De Phillyrea. Cap. CXXV.

PHILLYREA arbor est cypri magnitudinem æquans, foliis o-

A τούτου ὁ καρπὸς διάῤῥοιαν ἵστησι, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον πινόμενος καὶ ἐσθιόμενος. ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα λεία, σκόλοπας καὶ ἀκίδας ἐπισπᾶται. ἱστορεῖται δὲ δύνασθαι τὴν ῥίζαν καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεσθαι, τῆς κοιλίας ἡσυχῇ τρὶς πληγείσης ἢ χρισθείσης.

V. ῥίζα

V. addit ἢ περιαψάσης.

B

Περὶ Κυνοσβάτου. Κεφ. ρκγ'.

ΚΥΝΟΣΒΑΤΟΝ ἢ δὲ ὀξυάκανθαν καλοῦσι· θάμνος ἐστὶ βάτου πολλῷ μείζων, δενδρώδης· φύλλα φέρει πολλῷ πλατύτερα μυρσίνης· ἀκάνθας δὲ περὶ ταῖς ῥάβδοις ἰσχυράς, C ἄνθος λευκὸν, καρπὸν ἐπιμήκη, πυρῆνι ἐλαίας ἐοικότα, ἐν τῷ πεπαίνεσθαι πυῤῥὸν, τὰ δὲ ἐντὸς ἐριῶδες. ἵστησι δὲ κοιλίαν ὁ καρπὸς ξηρὸς, δίχα τοῦ ἐν αὐτῷ ἐριώδους (κακωτικὸν γὰρ τῆς ἀρτηρίας ἐστὶ) ἀποζεννύμενος ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενος.

In v. cod. deest βάτου

In v. cod. deest πολλῷ

Vulg. exempl. ἀποζεννύμενος ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενος

D

Περὶ Κύπρου. Κεφ. ρκδ'.

ΚΥΠΡΟΣ δένδρον ἐστὶ περὶ ταῖς ῥάβδοις φύλλα ἔχον ἐλαίᾳ παραπλήσια, πλατύτερα δὲ καὶ μαλακώτερα καὶ χλωρότερα· ἄνθη λευκά, βρυώδη, εὐώδη· σπέρμα μέλαν, ὅμοιον E τῷ τῆς ἀκτῆς. γίνεται δὲ ἀρίστη ἐν τῇ Ἀσκάλωνι καὶ Κανώπῳ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικήν· ὅθεν διαμασηθέντα ἄφθας ἰᾶται, καὶ τὰς ἄλλας πυρώδεις φλεγμονὰς καταπλασθέντα ὠφελεῖ, καὶ ἄνθρακας. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, πυρικαύστων καταιόνημα. ξανθίζει δὲ καὶ τρίχας στρουθίου χυλῷ τὰ φύλλα λεῖα βραχέντα καὶ ἐγχρισθέντα. F τὸ δὲ ἄνθος ἐπιπλασθὲν τῷ μετώπῳ λεῖον μετ' ὄξους, κεφαλαλγίας παύει. τὸ δὲ σκευαζόμενον ἐξ αὐτοῦ χρίσμα κύπρινον, θερμαντικὸν γίνεται καὶ μαλακτικὸν νεύρων, εὐῶδες, ἐν τῷ προσλαμβάνειν G πυρωτικὰ μίγματα.

V. ἐλαίας

Alij ἐκείνῳ δέ. alius λευκότερα legit. al. πλατύτερα δὲ καὶ χλωρότερα

Orib. βρυώδη v. caret, habetque tantummodo λευκὰ καὶ εὐώδη

Pal. & ἐπὶ ἀφέψημα quod legitur in fine periodi, habet post λεῖα.

V. ἢ στρουθίου

V. addit, καὶ περιπαύει

Ald. εὐώδης ἐκ τοῦ προσλαμβάνειν θερμαντικὰ φάρμακα.

Περὶ Φιλλυρέας. Κεφ. ρκε'.

ΦΙΛΛΥΡΕΑ δένδρον ἐστὶν ὅμοιον κύπρῳ κατὰ μέγεθος, φύλλα δὲ ἐλαίας ὅ-

μοια, πλατύτερα δὲ καὶ μελάντερα. καρπὸν δ' ἔχει σχίνῳ ἐμφερῆ, μέλανα, ὑπόγλυκυν, ὡς ἐν βότρυσι κείμενον. ἐν τραχέσι δὲ τόποις γίνεται. ταύτης τὰ φύλλα στύφει ὡς ἀγριελαία, ποιοῦντα πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα. μάλιστα τοῖς ἐν στοματίοις ἕλκεσι διαμάσημα καὶ διάκλυσμα τὸ ἀφέψημα. καὶ πινόμενον δὲ οὖρα καὶ ἔμμηνα ἄγει.

V. κινεῖ pro eodem.

Περὶ Κίστου. Κεφ. ρκϛʹ.

V. κισθὸς, & sic deinceps.

ΚΙΣΤΟΣ, ὃν ἔνιοι κίσθαρον ἢ κίσσαρον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶν ἐν πετρώδεσι τόποις φυόμενος, πολύκλαδος, φυλλώδης, οὐχ ὑψηλός, φύλλα ἔχων περιφερῆ, μέλανα, δασέα. ἄνθη ἄρρενος, ὥσπερ ῥοιᾶς· ἐπὶ δὲ τοῦ θήλεος, λευκά. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν· ὅθεν τὰ ἄνθη λεῖα πινόμενα δὶς τῆς ἡμέρας ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, δυσεντερίαις ἁρμόζει· καθ' αὑτὰ δὲ καταπλασθέντα, νομὰς ἐφίστησι. σὺν κηρωτῇ δὲ πυρίκαυστα καὶ παλαιὰ ἕλκη ἰᾶται.

Cat. ξυλώδης. Sic quoque Serapio.
Vulg. exempl. στρογγύλα.
In vulg. exempl. deest.
Pal. στυπτικήν· τὰ ἄνθη λεῖα στρεφόμενα καὶ ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ δυσεντερικοῖς ἁρμόζει· πινόμενα δὶς τῆς ἡμέρας.

Περὶ Ὑποκιστίδος. Κεφ. ρκζʹ.

Φύεται δὲ παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ κίστου ἡ λεγομένη ὑποκιστίς, ὑπ' ἐνίων δὲ ῥόβεθρον, ἢ κύτινος καλουμένη, ὅμοιόν τι κυτίνῳ ῥοιᾶς. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ κιρρόν, τὸ δὲ χλωρόν, τὸ δὲ λευκόν· ὅπερ χυλίζεται ὥσπερ ἡ ἀκακία. ἔνιοι δὲ ξηράναντες αὐτὴν καὶ θλάσαντες, βρέχουσί τε καὶ ἕψουσι, καὶ τὰ ἄλλα ποιοῦσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ λυκίου. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ ἀκακίᾳ, στυπτικωτέραν δὲ καὶ ξηραντικωτέραν, ποιοῦσαν πρὸς κοιλιακούς, δυσεντερικούς, αἱμοπτοϊκούς, ῥοῦν γυναικεῖον, πινομένη καὶ ἐνιεμένη.

V. hæc delet usque ad τὸ αὐτ.
Pal. ῥοβέθρον.
Ald. ῥόβιθρον.
Ro. codex sic: καὶ ὃ μέν τι κιρρὸν, τὸ δὲ χλωρόν, τὸ δὲ λευκόν. Porrò τὸ δὲ χλωρὸν non legitur apud Oribasium.
V. ξηρόν.
V. addit πινόμενον καὶ περὶ ῥοῦν γυναικεῖον cætera delet.

Περὶ Λαδάνου. Κεφ. ρκηʹ.

Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κίστου, καλούμενον ὑπ' ἐνίων λῆδον, θάμνος κατὰ τὰ αὐτὰ φυόμενος τῷ κίστῳ· μακρότερα δὲ τὰ φύλλα ἔχει καὶ μελάντερα, λιπαρείας τινὰς κατὰ τὸ ἔαρ ἐπισπώμενα, οὗ τῶν φύλλων ἡ δύναμις στυπτικὴ καθέστηκε, ποιοῦσα πρὸς ὅσα καὶ ὁ κίστος. γίνεται δὲ ἐξ αὐτοῦ τὸ λεγόμενον λάδανον·

Al. [illegible]

leaceis, sed latioribus & nigrioribus, fructu lentisci, nigro, subdulci & quasi racemato. Locis asperis nascitur. Huius folia perinde ac oleastri astringunt, proptereáque ad ea faciunt quæ astrictionem desiderant, maximéque ad oris vlcera tum commanducata, tum etiam si decocto ea colluantur. Quin & potum decoctum vrinas mensésque ciet.

De Cisto. Cap. CXXVI.

CISTVS, quem nonnulli cistharon aut cissaron vocant, frutex est petrosis locis nascens, multos emittens ramulos, foliosus, improcerus, folijs rotundis, nigris, hirsutis. Flores masculo veluti mali punicæ, fœminæ albi. Vim habet astrictoriam: ideóque flores triti & ex vino austero bis die poti dysenterijs conferunt: ipsi verò per se illiti nomas cohibent, & cum cerato igni ambustis ac vetustis vlceribus medentur.

De Hypocistide. Cap. CXXVII.

Cisti radicibus adnascitur quiddam mali punicæ cytino simile, quod hypocistis dicitur: à nonnullis verò robethrum aut cytinus appellatur. Eius pars fulua, altera virens, quædam etiam candida cernitur. Ex ea succus acaciæ modo exprimitur. Aliqui tamen ipsam arefactam contusámque macerant & decoquunt, reliquáque vt in Lycio præstant. Vires habet acaciæ: verùm aliquantò magis astringit & exiccat. Prodest cœliacis, dysentericis, & sanguinem excreantibus, imò & fluxui muliebri tū pota tum etiam infusa.

De Ladano. Cap. CXXVIII.

Est & alterum cisti genus, Ledum à nonnullis appellatum, frutex eodem quo cistus modo nascēs, sed longioribus folijs ac nigrioribus, quæ verno tempore quiddam pingue contrahunt. Huius foliorum vis astringens eosdem quos cistus effectus præbet. Fit autem ex eo, quod ladanum appellatur.

Siquidem cùm cisti folia depascuntur capræ hircique, pinguitudinem cóspicuè barbis & femoribus, quoniam viscosa sit, adhærescenté excipiunt contrahúntve, quæ depexa colatur, & in offas efformata reponitur. Alij attractis per frutices funiculis, inhærentem ijs pinguitudinem deradunt & in offas cogunt. Maximè verò probatur odoratum, subviride, facilè mollescés, pingue, arenæ squalorisve expers ac resinosum. Tale autem est, quod in Cypro gignitur. Arabicum verò Libycúmque vilius est. Natura ei astringendi, calfaciendi, molliendi & vasorú oscula reserandi. Vino, myrrhæ & oleo myrteo admixtum fluentem capillum cohibet: cicatricibus decorem facit, cum vino illitum: aurium doloribus cum hydromelite aut rosaceo infusum medetur. Suffumigatur & ad secundas eijciendas: pessis immistum vuluę duritias sanat: denique in medicamenta sedandis doloribus ac tussi dicata, itémque malagmata vtiliter inseritur. Aluum quoque sistit cum vino vetere potum, ac vrinæ prætereà ciendæ accommodatum est.

De Ebeno. Cap. CXXIX.

EBENVS optima censetur Æthiopica, nigra, venarum pectinúmve expers, cornu elaborato læuore similis, quæque fracta densa apparet, mordet autem gustu ac leniter astringit. Prunis imposita cum odore iucundo & citra fumum vritur. Recens verò igni admota ob pinguitudinem accenditur, & ad cotem trita subfulua redditur. Est & altera Indica, intercurrentibus lineis prædita, candidis & fuluis, itémque maculis frequentibus: cæterùm prior bonitate antecedit. Nonnulli porrò mori aut acanthi ligna, quòd consimilia sint, pro ebeno vendunt. Ex eo autem internoscuntur, quòd fungosa sint, & in assulas ad purpuram vergentes resoluantur, nihil mordacitatis in gustu, nec suauis odoris in suffitu præ se ferentia.

A τὰ φύλλα γὰρ αὐτοῦ νεμόμεναι αἱ αἶγες καὶ οἱ τράγοι τὴν λιπαρίαν ἀναλαμβάνουσι τοῖς πώγωσι γνωρίμως, καὶ τοῖς μηροῖς προσπλαττομένην διὰ τὸ τυγχάνειν ἰξώδη, ἣν ἀφαιροῦντες ὑλίζουσι, καὶ ἀποτίθενται ἀναπλάσαντες μαγίδας. ἔνιοι δὲ καὶ σχοινία ἐπισύρουσι τοῖς B θάμνοις, καὶ τὸ προσπλασθὲν αὐτοῖς λίπος ἀποξύσαντες ἀναπλάσσουσι. κράτιστον δέ ἐστιν αὐτοῦ τὸ εὐῶδες, ὑπόχλωρον, εὐμάλακτον, λιπαρόν, ἀμέτοχον ψάμμου ἢ ψαφαρίας, ῥητινῶδες· τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἐν Κύπρῳ γεννώμενον· τὸ μέντοι Ἀραβικὸν καὶ Λιβυκὸν εὐτελέστερον. C Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀναστομωτικήν· ἵστησι δὲ τὰς ῥεούσας τρίχας, μετὰ οἴνου καὶ σμύρνης καὶ μυρσίνου ἐλαίου, οὐλάς τε εὐπρεπεστέρας ποιεῖ μετ' οἴνου καταχριόμενον, καὶ ὠταλγίας μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ ῥοδίνου ἐγχεόμενον θερα- D πεύει· ὑποθυμιᾶται δὲ καὶ πρὸς δευτέρων ἐκβολάς· καὶ σκληρίας θεραπεύει τὰς ἐν μήτρᾳ ἐν πεσσῷ μιγέν, καὶ ταῖς ἀνωδύνοις καὶ βηχικαῖς καὶ μαλάγμασι χρησίμως μίγνυται· κοιλίαν τε ἵστησι σὺν οἴνῳ παλαιῷ ποθέν· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν.

Marc. legit ἀνι... ἀνολίζουσι

Al. ἄμμου.

E

Περὶ ἐβένου. Κεφ. ρκθ.

ΕΒΕΝΟΣ κρατίστη ἡ Αἰθιοπική, καὶ μέλαινα, καὶ μὴ ἔχουσα κηδόνας, ἐμφερής κέρατι εἰργασμένῳ τῇ λειότητι, θλασθεῖσα δὲ πυκνή, δηκτικὴ ἐν τῇ γεύσει καὶ ὑποστύφουσα· τεθεῖσα τε ἐπ' ἀν- F θράκων μετ' εὐωδίας καὶ δίχα καπνοῦ ἐκθυμιωμένη. ἡ δὲ πρόσφατος διὰ τὴν λιπαρίαν ἀνάπτεται, πυρὶ προσαχθεῖσα· τριφθεῖσα δὲ ἐπ' ἀκόνης, ὑπόκιρρος γίνεται. Ἔστι δέ τις καὶ Ἰνδική, ἔχουσα διαφύσεις λευκὰς καὶ κιρράς, καὶ σπίλους ὁμοίως πυκνούς· πλὴν βελτίων ἡ προτέρα. ἔνιοι G δὲ τὰ σησάμινα ἢ ἀκάνθινα ξύλα ἐμφερῆ ὄντα, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦσι· διαγινώσκεται δὲ ἐκ τοῦ χαυνά τε εἶναι, καὶ κατὰ σχίδακας μικρὰς ἀπολύεσθαι ἐμπορφύρους τῷ χρώματι, μηδὲν δὲ δηκτικὸν ἐχούσας ἐν τῇ γεύσει, ἢ ἐν τῇ θυμιάσει εὐῶδες.

In vet. cod. deest καὶ

V. θυμιωμένη

V sic ἔνιοι δὲ τὰ σησάμινα ἢ ἀκάνθινα ξύλα ... καλοῦσι. al. ἔνιοι δὲ καὶ ἀκάνθινα ἢ σησάμινα καλοῦσι ξύλα ἃ καὶ ἐμφερῆ ὄντα αὐτῇ ἐβ.

A Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ παλαιὰ ῥεύματα καὶ φλυκτίδας. εἰ δέ τις ποιήσας ἐξ αὐτῆς * ἀκόνιον χρᾶται εἰς τὰ κολλύρια, βέλτιον ἐνεργήσει. κατεργάζεται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ, τῶν τορνευμάτων ἢ ῥινημάτων βρεχομένων ἐν οἴνῳ Χίῳ ἡμέραν καὶ νύκτα. B εἶτα λελειωμένων ἐπιμελῶς, καὶ εἰς κολλύρια ἀναπλασσομένων. ἔνιοι δὲ προσβίψαντες διηθοῦσιν αὐτὰ, εἶθ' οὕτω τὰ λοιπὰ ποιοῦσι. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ οἴνου ὕδατι χρῶνται. καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ἕως ἂν ἀνθρακωθῇ. καὶ πλύνεται ὡς ὁ κεκαυμένος μόλιβδος. C ἁρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον πρὸς * ψωροφθαλμίας καὶ ξηροφθαλμίας.

Al. εὐφρανὲς ποιῶ. — V. ὡς δεῖ ὀφθαλμικὰ, τῶν πριομένων ὁ ῥινισμάτων. — Vulg. ὧν ἀλλοιουμένων. — Al. διασήθουσιν αὐτά. — V. ἀπεκαύτο. — Deest in Par. cod. itéq. Coloniensi ψωροφθ. al. ψώρας καὶ ὀφθαλμίας.

Vim habet ebenus ea exterendi quæ pupillis caliginem offundunt: pollet & ad veteres fluxiones ac pustulas. Quod si quis facta ex ea coticula vtatur ad terenda collyria, efficaciùs medebitur. Ad oculorum medicamenta efficax quoque redditur, si scobes ramentáve in vino Chio per diem ac noctem macerata, diligentérque ad læuorem contrita in collyria digerantur. Nonnulli ipsa priùs trita cribro cernunt, ac deinde reliqua eo modo peragunt. Quidam pro vino aqua vtuntur. Vritur etiam in fictili nouo, donec in carbones redigatur: lauaturque plumbi vsti modo: itáque præparatum aridis scabrísque lippitudinibus conducit.

Περὶ Ῥόδων. Κεφ. ρλ.

ΡΟΔΑ ψύχει καὶ στύφει, τὰ δὲ ξηρὰ μᾶλλον στύφει. χυλίζειν δὲ δεῖ τὰ ἁπαλὰ ἀποψαλισθέντα τὸν ὄνυχα καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ λευκὸν τὸ ἐν τῷ D φύλλῳ. τὸ δὲ λοιπὸν ἐκθλίβειν καὶ * τρίβειν ἐν σκιᾷ, ἐν θυΐᾳ ἄχρις οὗ συστραφῇ, οὕτω τε ἀποτίθεσθαι εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς παρεγχύσεις. ξηραίνεται δὲ τὰ φύλλα ἐν σκιᾷ συνεχῶς στρεφόμενα, ἵνα μὴ εὐρωτιάσῃ. ποιεῖ δὲ τῶν ξηρῶν ἑψηθέντων ἐν οἴνῳ τὸ ἀπόθλιμμα, πρὸς ἄλγημα κεφα- E λῆς, ὀφθαλμῶν, ὤτων, οὔλων, δακτυλίου, ἀπευθυσμένου ἐντέρου, μήτρας, πτερῷ ἐγχριόμενον καὶ προσκλυζόμενον. αὐτὰ δὲ δίχα τοῦ ἐκθλιβῆναι, κοπέντα καὶ ἐπιπλασσόμενα, ποιεῖ πρὸς ὑποχονδρίων φλεγμονὰς, καὶ στομάχου πλάδον καὶ ἐρυσιπέλατα. ξηρὰ δὲ λεῖα παρὰ μηροῖς F προσπάσσεται, καὶ ἀνθηραῖς καὶ τραυματικαῖς ἀντιδότοις μίγνυται. καίεται δὲ καὶ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα. τὸ δὲ ἐν μέσοις τοῖς ῥόδοις εὑρισκόμενον ἄνθος πρὸς οὔλων ῥευματισμοὺς ξηρὸν προσπασθὲν ποιεῖ. αἱ κεφαλαὶ δὲ ποθεῖσαι, κοιλίας ῥεούσας καὶ αἵματος ἀναγωγὴν ἐπέχουσιν. G

Marcellus παρὰ. — Deest in Par. — Vulg. exempl. δακτύλων. — Marc. προσπάσσεται μηροῖς. V. caretis vsque ad αὐτά. — Alij addunt: καὶ ἡ χυτὰ [illegible] ἀχρηστότατα. Margo verò [illegible].

De Rosa. Cap. CXXX.

ROSA refrigerat & astringit: sed sicca magis astringit. Succum autem è rosis recentibus exprimi oportet, resectis nimirũ prius forfice vnguibus (sic appellantur candidæ foliorũ partes) ita vt reliquum in pila prematur teratúrque: inde vero expressus succus in vmbra locari debet, dum spissescat, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia in vmbra, continuò tamen versata, ne situm mucorémve contrahant. Siccarum vero rosarum in vino coctarum expressus liquor facit ad dolorem capitis, oculorum, aurium, gingiuarum, sedis, recti intestini ac vuluæ, siue illitus, siue etiam affusus. Eædem citra expressionem contusæ, móxque impositæ, hypochondriorũ inflammationibus, stomachi ex humiditate nimia solutionibus & erysipelatis conferũt: iisdem siccis ac tritis femina asperguntur: denique compositionibus quas antheras vocãt, & vulnerariis antidotis immiscentur: vtuntur & in calliblephara. Porrò flos qui in mediis rosis reperitur, aridus gingiuarũ fluxionibus efficaciter inspergitur. Capita verò pota fluentem aluum & cruentas reiectiones sistũt.

Περὶ Ῥοδίδων. Κεφ. ρλά.

ΑΙ λεγόμεναι δὲ ῥοδίδες, σκευάζονται τὸν τρόπον τοῦτον· ῥόδων χλωρῶν

De Roseis pastillis. Cap. CXXXI.

Pastilli quos rhodidas vocãt, hac arte præparantur: Rosarũ viridium,

quæ nullo antè humore madefactæ extabescere cœperit, drachmæ XL, Indicæ nardi drachmæ X, myrrhæ drachmæ VI tritæ digeruntur in pastillos ponderis ternûm obolorũ: qui quidẽ in vmbra siccati vase fictili non picato ac probè vndique obturato, reponuntur. Sunt qui costi drachmas II adijciant, & Iridis Illyricæ tantundem, vinum etiam Chium cum melle ammiscentes. Mulieribus moniliũ vice collo circundati vsui sunt ad retundendam sudoris graueolentiam. Iisdem etiã tritis vtuntur ad diapasmata, quę ad sudores coercendos corpori asperguntur, itémque ad illitiones à balneo, & postquã inaruerint corpori, frigida abluuntur.

De Lycio. Cap. CXXXII.

LYCIVM, quod aliqui pyxacantham vocant, arbor est spinosa, virgis trium cubitorum, aut etiam longioribus, circa quas folia sunt buxo similia, densa. Fructum habet piperis instar nigrum, amarũ, densum, læuem: corticem verò pallidum, lycio diluto similem, & radices numerosas, obliquas, lignosas. Nascitur plurimũ in Cappadocia, Lycia, pluribúsque alijs locis. Aspera loca amat. Succus elicitur radicibus cum frutice ipso tusis, & per dies multos maceratis, deindéque coctis: ac tùm ligna quidem abijciuntur, liquor verò iterum coquitur, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur amurca inter coquendum admixta, aut absinthij succo, aut felle bubulo. Quod porrò spumosum innatat inter coquendũ eximito, & ad oculorum medicamenta reponito: reliquo ad alia vtitor. Simili modo & è fructu expresso & insolato succus elicitur. Optimum est lycium, quod igni accenditur, quódque dum restinguitur, rubẽtem spumam edit, extrinsecus nigrum, intus verò cùm dissecueris fuluum, minimè virosum, cum amaritudine astringens, colore croceo: quale est Indicũ, reliquo præstantius atque efficacius. Vim habet astrictoriam: quæ pupillis caliginem offundunt exterit, palpebrarũ scabiem, pruritus veterésque fluxiones sanat. Facit & illitum

A ἀβρόχων μεμαρασμένων < μ'. νάρδου Ἰνδικῆς < ι'. σμύρνης < ς'. λεῖα ἀναπλάσσεται εἰς τροχίσκους τριωβολιαίους· καὶ ἐν σκιᾷ ξηραίνεται, καὶ ἀποτίθενται εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀκώνητον περιεσφιγμένον. ἔνιοι δὲ προστιθέασι καὶ κόστου < β'. καὶ ἴρεως Ἰλλυρικῆς τὸ αὐτό, μιγνύντες καὶ
B οἶνον Χῖον μετὰ μέλιτος. χρῆσις δὲ αὐτῶν ἐστιν, ἐπὶ γυναικῶν περιτιθεμένων τῷ τραχήλῳ ἀντὶ ὅρμων, ἀμβλυνουσῶν τὴν τῶν ἱδρώτων δυσωδίαν. χρῶνται δὲ καὶ λείοις ἐν * διαπάσμασι καὶ συγχρίσμασι μετὰ τὸ λουτρόν, καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι ἀποκλούονται ψυχρῷ.

C

Περὶ Λυκίου. Κεφ. ρλβ'.

ΛΥΚΙΟΝ, ὃ ἔνιοι πυξάκανθαν καλοῦσι, δένδρον ἐστὶν ἀκανθῶδες, ῥάβδους ἔχον τριπήχεις ἢ καὶ μείζονας· περὶ ἃς τὰ φύλλα πύξῳ ὅμοια, πυκνά. καρπὸν δὲ ἔχει ὡς πέπερι μέλανα, πικρόν, πυ-
D κνόν, λεῖον· καὶ τὸν φλοιὸν δὲ ὠχρόν, ὅμοιον τῷ διειθέντι λυκίῳ· ῥίζας δὲ πολλάς, πλαγίας, ξυλώδεις. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Λυκίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις τόποις πολλοῖς· τραχέα δὲ φιλεῖ χωρία. χυλίζεται δέ, τῶν φύλλων σὺν τοῖς θάμνοις θλασθέντων καὶ βρεχέντων ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, εἶθ' ἑψηθέντων,
E καὶ τῶν μὲν ξύλων ῥιπτομένων, τοῦ δὲ ὑγροῦ πάλιν ἑψομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. δολοῦται δὲ ἀμόργης ἅμα τῇ ἑψήσει μιγνυμένης, ἢ ἀψινθίου χυλίσματι, ἢ βοείᾳ χολῇ. καὶ τὸ μὲν ἐπινηχόμενον ἀφρῶδες ἐν τῇ ἑψήσει ἀφελών, ἀπόθου εἰς τὰ ὀφθαλμικά· τὸ δὲ λοιπῷ εἰς τὰ ἄλλα χρῶ. γίνεται δὲ
F καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ ὁμοίως χύλισμα ἐκπιεζομένου καὶ ἡλιαζομένου. ἔστι δὲ κάλλιστον τὸ καιόμενον λύκιον, καὶ κατὰ τὴν σβέσιν τὸν ἀφρὸν ἐρυθρὸν ἔχον, ἔξωθεν μέλαν, διαιρεθὲν δὲ κιρρόν, ἄβρωμον, στῦφον μετὰ πικρίας, χρώματι κροκῶδες, οἷόν ἐστι τὸ Ἰνδικόν, διαφέρει τοῦ λοιποῦ καὶ δυναμικώτερον.
G Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καθαίρει· ψωριάσεις δὲ τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων, καὶ κνησμοὺς καὶ τὰ παλαιὰ ῥεύματα θεραπεύει· ποιεῖ δὲ καὶ

V. ἐμβρέχων
V. συμμίγνυντες μετὰ μέλιτος καὶ οἴνου Χίου γρ.
Pal. περιτιθεμένων τῷ τραχήλῳ αὐτὰ ὅρμου ἀντί. V. ἀντὶ ὅρμων
Quidã ἀμβλυνουσαι Pal. ἀμβλύνουσαι
V ὃ Flos dicitur καὶ λείοις
Vulg. διαπάσμασι
Pal. μετὰ τὸ λουτρὸν καὶ συγχρίσμα. Ald. malè ἀλείφεται
V. τριπήχεις ἢ καὶ μείζους
Quidam addunt μέσον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ
In vet. cod. non habetur & Oribasius tamen

πρὸς ὦτα πυορροοῦντα, παρίσθμια, οὖλα ἑλκούμενα, καὶ διερρωγότα χείλη, ῥαγάδας ἐν δακτυλίοις, καὶ παρατρίμματα ἐπιχριόμενον. ἁρμόζει καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς, πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον. δίδοται δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς καὶ βήττουσι σὺν ὕδατι, καὶ τοῖς ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δηχθεῖσιν ἐν καταποτίῳ, ἢ σὺν ὕδατι ποτόν. ξανθίζει τε καὶ τρίχας· παρωνυχίας τε καὶ ἕρπητας, καὶ σηπεδόνας ἰᾶται· ἵστησι δὲ ῥοῦν γυναικεῖον προστιθέμενον· βοηθεῖ δὲ καὶ λυσσοδήκτοις ποθὲν μετὰ γάλακτος, ἢ αὐτὸ καταπότιον λαμβανόμενον. Λέγεται δὲ τὸ Ἰνδικὸν Λύκιον γίνεσθαι ἐκ θάμνου, τῆς λεγομένης λογχίτιδος. ἔστι δὲ εἶδος ἀκάνθης, ῥάβδους ἔχουσα ὀρθάς, τριπήχεις ἢ καὶ μείζους πολλὰς ἀπὸ τοῦ πυθμένος, παχυτέρας βάτου. φλοιὸς ῥαγεὶς ἐνερευθής· τὰ δὲ φύλλα ὅμοια ἐλαίᾳ, ἧς ἡ πόα ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ ποτιζομένη ἱστορεῖται φλεγμονὰς σπληνὸς καὶ ἴκτερον ἰᾶσθαι, καὶ καθάρσεις γυναικείας ἄγειν. καὶ ὠμὴ δὲ λεία ποθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖν παραδίδοται. τοῦ δὲ σπέρματος μύστρα δύο ποθέντα, ὑδατώδη καθαίρει, καὶ θανασίμοις βοηθεῖ.

Margin notes: V. ἑλκούμενα καὶ [illegible] — Deest καὶ in Ald. & Pal. — Marc. & Corn. hæc quia redundãt expungũt, & legunt [illegible] &c. Al. [illegible], vt Ruell. Hæc ad capitis vsque finem minime legitima esse suspicatur Marcellus. — V. [illegible] — Al. [illegible] — Quidam emendãt ἰκτέρους — V. παραδίδοται

Περὶ Ἀκακίας. Κεφ. ρλγ'.

Ἀκακία φύεται ἐν Αἰγύπτῳ· ἄκανθα δέ ἐστι δενδρώδης, θαμνοειδής, οὐκ ὀρθοφυής, ἄνθος ἔχουσα λευκόν, ἔχει δὲ καρπὸν ὥσπερ θέρμοι ἐν λοβοῖς κείμενον, ἐξ οὗ καὶ ἐκθλίβεται τὸ ἐγχύλισμα ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ, μέλαν μὲν ἐκ τοῦ πεπείρου καρποῦ, ὑπόκιρρον δὲ ἐκ τοῦ ὠμοῦ. ἐκλέγου δὲ τὸ ἠρέμα ὑπόκιρρον, εὐῶδες, ὡς ἐν ἀκακίᾳ. χυλίζουσι δέ τινες καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ. καὶ κόμμι δὲ ἐκ τῆς ἀκάνθης γεννᾶται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν. ἁρμόζει δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, χίμεθλα, πτερύγια, τὰ ἐν τῷ στόματι ἕλκη. καὶ προπτώσεις δὲ ὀφθαλμῶν καθίστησιν· ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον. καὶ τὰς προπτώσεις δὲ τῆς ὑστέρας στέλλει, κοιλίας τε ῥεύματα ἐπέχει πινόμενος, καὶ ἐγκλυζόμενος· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας. πλύνεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, περιβομένου * μεθ' ὕδατος ἀποχεομένου τοῦ

Margin notes: V. θαμνώδης — V. τὸν καρπὸν ὥσπερ θέρμοι [illegible] — V. χύλισμα — Pal. καὶ τὸ κόμμι ἡ στυπτικὸν ἁρμόζει — Ald. χειμέθλας v. χιμέθλας — V. περιβαλλομένου [illegible] τὸ ὕδωρ

A ad aures purulentas, tonsillas, gingiuas exulceratas, labiorum fissuras, sedis rimas & attritus. Cœliacis & dysentericis tum potum tum etiam infusum conuenit. Datur & sanguinē excreantibus atque tussientibus ex aqua: itémque a rabioso cane demorsis, catapotij instar deuoratum aut ex aqua bibitum: B flauos facit capillos: reduuijs, herpetibus putrescentibúsque vlceribus medetur: fluxum muliebrem appositum sistit, & à rabiosis animalibus demorsis, seu in lacte bibitum, seu catapotij vice assumptum, auxiliatur. Fertur & Lycium Indicum fieri ex frutice, lonchitide appellato. Est is è spinarum genere, C virgas habens rectas tricubitales aut etiamnum maiores à fundo numerosas & rubo crassiores. Ruptus cortex rubescit: folia verò oleæ similia visuntur. Herba in aceto decocta propinatáque proditur lienis inflammationibus regióque morbo mederi, & fœminarũ purgationes elicere. Cruda quoque trita in D potu eadē præstare traditur. Seminis mystra duo epota aquosa expurgãt, súntque aduersus lethalia medicamenta remedio.

De Acacia. Cap. CXXXIII.

Acacia in Ægypto nascitur, spina ad arboris magnitudinē accedens fruticosa, in rectum minimè assurgens, florem habēs can- E didum, fructum verò lupini in modum, siliquis inclusum. Ex eo succus exprimitur, qui in vmbra siccatur, niger quidem ex maturo fructu, subfuluus autem ex immaturo. Eligito modicè fuluum & odoratum, vt in acacia esse potest. Sunt qui è folijs vnà cum ipso fructu suc- F cum exprimant. Manat & gummi ex ea spina. Vim habet astrictoriam & refrigerantem. Conuenit porrò succus ad oculorum affectus, erysipelata, herpetas, perniones, pterygia & oris vlcera. Quin & procidentes oculos in integrum restituit, fluxum muliebrem sistit, ac ipsius etiam vuluæ procidentias co- G hibet: alui quoq; profluuia supprimit tum potus, tum etiam infusus: capillos itidem denigrat. Lauatur & ad oculorum medicamenta cum aqua tritus, effuso identidem quod

in summo concreuerit, donec pura superstet aqua: atque ita in pastillos cogitur. Vritur & in olla cruda fornaci inditus, tandiúque relictus dum & ipsum fictile percoquatur. Torretur & super carbonibus, igne follibus ventilato. Spinæ verò decoctum solutos artus fotu committit. Præfertur eius spinæ gummi vermiculatum, vitrum referens, pellucidum, ligni expers: proximum est candidum: resinosum verò ac sordidum, inutile. Vim habet spiracula cutis obstruendi, medicamentorúmque acrium quibus admiscetur vires hebetat: nec non ex ouo illitum ambusta minimè patitur in pustulas erumpere. Altera quoque acacia in Cappadocia Pontóque prouenit, Ægyptiam referés: sed longè minor, humilis, ac tenerior, aculeis vallorum in modum obsita, folijs prædita rutæ similibus. Autumno semen profert lenticula minus, in folliculis connexis ternûm quaternúmve capacibus. E tota p[l]anta succus expressus etiam astringit, sed viribus inferior, & oculorum medicamentis haudquaquam est idoneus.

De Amurca. Cap. CXXXVIII.

AMVRCA est expressæ oliuæ veluti fæx & crassamentum. Ea in aheno cupreo ad crassitudinem mellis decocta astringit, eosdémque quos lycium præbet effectus: ex abundanti verò facit ad dentium dolores & vulnera, cum aceto, vino aut mulso illita. Additur & in oculorum medicamenta, eáque quæ spiracula cutis obstruendi vim habent. Inueterata melior euadit. Sedis, genitalium & vuluæ exulcerationi vtiliter infunditur. Dentes quoque *corruptos* extrahit, cum omphacio ad mellis crassitudinem cocta & oblita. Scabiem iumentorum cum lupinorũ & chamæleontis decocto peruncta sanat. Cruda vero & recens podagricos & arthriticos calente fotu iuuat. Velleri inducta & hydropicis imposita, tumoris molem reprimit.

Plin. cariosos euellit, vt nimis

A ἐπιπάγου, ἄχρις ἂν καθαρὸν ἐφιστῆται τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς τροχίσκους. καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ μετὰ κεράμου ἐν καμίνῳ· ὀπτᾶται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐκφυσωμένη· τὸ δὲ τῆς ἀκάνθης ἕψημα καταντλούμενον, ἄρθρα λελυμένα ἵστησι. Τὸ δὲ κόμμι τῆς ἀκάνθης B διαφέρει τὸ σκωληκοειδὲς, ὑαλίζον, διαυγὲς, ἄξυλον, εἶτα τὸ λευκόν. τὸ δὲ ῥητινῶδες καὶ ῥυπαρὸν, ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν ἐμπλαστικὴν, ἀμβλυντικὴν δριμέων φαρμάκων οἷς μίγνυται. πυρίκαυστά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι καταχριόμενον μετ' ᾠοῦ. Φύεται C δὲ καὶ ἑτέρα ἀκακία ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Πόντῳ, παρεμφέρουσα τῇ Αἰγυπτίᾳ. ἐλάττων μὲν τι παραπολὺ καὶ χαμαίζηλος, καὶ τρυφερωτέρα· ἀδελφέοις δὲ ἀκάνθαις σκολοπώδεσι, φύλλα ἔχουσα πηγάνῳ ὅμοια. τῷ δὲ φθινοπώρῳ φέρει σπέρμα ἐν θυλακίοις συνε-D ζευγμένοις, τριχώροις ἢ τετραχώροις, ἔλαττον φακοῦ. στύφει δὲ καὶ αὐτὴ χυλιζομένη σύμπασα, πλὴν ἥττων τῇ δυνάμει καθέστηκεν, εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἀνεπιτήδειος οὖσα.

Vulg. σκυταλίζουσι δὲ

Vulg. exempl. ὅμοια τῷ σπέρματι

Περὶ Ἀμόργης. Κεφ. ρλη'.

ΑΜΟΡΓΗ ὑποστάθμη ἐστὶν ἐλαίας E τῆς ἐκθλιβομένης, ἥτις ἑψηθεῖσα ἐν χαλκῷ κυπρείῳ μέχρι μελιτώδους συστάσεως, στύφει· ποιοῦσα πρὸς ἃ καὶ τὸ λύκιον, ἐκ περιουσίου δὲ καὶ πρὸς ὀδονταλγίας καὶ τραύματα, ἐπιχριομένη μετ' ὄξους ἢ οἴνου ἢ οἰνομέλιτος· μίγνυται δὲ καὶ ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι καὶ ἐμπλαστι-F καῖς· παλαιουμένη τε βελτίων γίνεται. ἔγκλυσμά τε ἕδρᾳ καὶ αἰδοίῳ καὶ μήτραις εἱλκωμέναις ἐστὶ *χρήσιμος. ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐφθαρμένους ὀδόντας σὺν ὀμφακίνῳ ἑψηθεῖσα ἄχρι μελιτώδους συστάσεως, καὶ περιπλασθεῖσα· ψώρας τε κτηνῶν σὺν θέρμων ἀφεψήματι καὶ χα-G μαιλέοντος καταχριομένη θεραπεύει. ἡ δὲ ἀνέψητος καὶ πρόσφατος ποδαγρικοὺς καὶ ἀρθριτικοὺς ὠφελεῖ, θερμὴ καταντληθεῖσα· ἐγχριομένη δὲ εἰς κώδιον καὶ ἐπιτιθεμένη ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν στέλλει τὸν ὄγκον.

Hoc caput olim reponi post CXXXIX. Orib. ἐλαίου

V. ὀδονταλγίας

Al. ἀποζέματι

V. καταπλασθεῖσα

Περὶ Ἄγνου. Κεφ. ρλε΄.

ΑΓΝΟΣ ἡ λύγος θαμνοειδές ἐστι δενδρῶδες, παρὰ ποταμοῖς καὶ πεδίοις ἐνύδροις, τραχέσι τε τόποις καὶ χαράδραις φυόμενος, ῥάβδους ἔχει δυσθραύστους, μακράς. φύλλα δὲ ὡς τὰ τῆς ἐλαίας, ἁπαλώτερα δὲ καὶ μείζονα. τὸ δ᾽ ἄνθος ἡ μέν τις λευκὸν σὺν τῷ ὑποπορφυρίζοντι, ἡ δὲ, πορφυροῦν φέρει· σπέρμα δὲ ὡς πέπερι.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, στυπτικήν. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς πινόμενος βοηθεῖ θηριοδήκτοις, σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς· κατασπᾷ δὲ καὶ γάλα, καὶ ἔμμηνα ἄγει πινόμενος ὅσον < α΄. πλῆθος σὺν οἴνῳ· ἐκλύει δὲ καὶ γονήν. ἅπτεται δὲ καὶ κεφαλῆς, [κάρον ἐπιφέρον.] τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς πόας καὶ τοῦ σπέρματος, εἰς ἐγκαθίσματα ταῖς περὶ ὑστέραν διαθέσεσι καὶ φλεγμοναῖς ἀρήγει· ποθὲν δὲ μετὰ γλήχωνος καὶ ὑποθυμιαθὲν τὸ σπέρμα καὶ προστεθὲν, κάθαρσιν κινεῖ. λύει δὲ καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσόμενον, καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν τε καὶ φρενιτικῶν ἐμβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ. καὶ τὰ φύλλα ὑποθυμιώμενά τε καὶ ὑποστρωννύμενα, θηρία διώκει, καὶ καταπλασσόμενα ἐπὶ τῶν θηριοδήκτων βοηθεῖ, σκληρίας τε διδύμων μετὰ βουτύρου καὶ φύλλων ἀμπέλου μαλάττει, ῥαγάδας τε τὰς ἐν δακτυλίῳ σὺν ὕδατι ἐπιπλασθὲν τὸ σπέρμα θεραπεύει· σὺν δὲ τοῖς φύλλοις, στρέμματά τε καὶ τραύματα ἰᾶται. δοκεῖ δὲ καὶ κωλυτήριον εἶναι ἐν ὁδοιπορίαις παρατρίμματος, εἴ τις ῥάβδον αὐτῆς παρὰ χεῖρας κρατοίη. ὀνομάζεται δὲ ἄγνος, διὰ τὸ τὰς ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις ἁγνευούσας γυναῖκας εἰς ὑπόστρωμα χρῆσθαι αὐτῇ· λύγος δὲ, διὰ τὸ περὶ τὰς ῥάβδους αὐτῆς εὔτονον.

Vulg. exempl. non habent καὶ πεδ[illegible]

Deest in vulgatis exempl. Sed restituimus ex vet. codice, quod secutus est Serapio.

V. caret.

V. caret.

V. subdit: καὶ χρονίως ἐπεχόμενα τὰ ἔμμηνα.

Hæc in veteri desunt.

V. [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]

Vulg. [illegible]

Περὶ Ἰτέας. Κεφ. ρλϛ΄.

ΙΤΕΑ δένδρον ἐστὶ πᾶσι γνώριμον, οὗ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ φλοιὸς καὶ ὁ χυλὸς στυπτικὴν ἔχει δύναμιν. ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα λεῖα μετ᾽ ὀλίγου πεπέρεως καὶ οἴνου ποθέντα εἰλεώδεσι· καθ᾽ ἑαυτὰ δὲ σὺν ὕδατι ληφθέντα, ἀσυλληψίας κατεργάζεται. ὁ δὲ καρπὸς ποθεὶς, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ δρᾷ. καεὶς δὲ καὶ φυραθεὶς ὄξει, τύλους καὶ ἥλους αἴρει καταπλασσόμενος.

In vet. cod. deest πᾶσι

In vet. cod. desunt καὶ ὁ χυλός

De Vitice. Cap. CXXXV.

VITEX siue lygos frutex est in arborem assurgens, qui in fluminũ ripis campísque palustribus nascitur, nec non & in locis asperis ac salebrosis. Virgulta gerit fractu contumacia & longa: folia verò oliuæ, sed teneriora atque maiora. Florem est quæ album cum aliquatenus purpureo mittat, altera purpureum profert: semen est piperis instar. Porrò excalfactoriam astringentémque vim sortitur. Fructus eius epotus à serpente demorsis, lienosis & hydropicis auxiliatur. Lactis abundantiam facit, mensésque ciet drachmæ pondere in vino potus: genituram quoque exoluit: caput verò tentat, soporémque infert. Herbæ ac seminis decoctum ad insessus vuluę affectibus & inflãmationibus opitulatur. Semen cum pulegio potum, suffitu etiam & apposito, purgationes mouet: dolorem quoque capitis dissoluit illitum. Cum aceto & oleo lethargicorũ phreniticorúmque capitibus instillatur. Quin & folia tũ suffitu tum etiam substratu venenata fugant: contra venenatorum morsus adhibita auxiliantur. Testium duritias cum butyro vitiúmque folijs emolliunt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat: cum folijs verò, luxatis vulneribúsque medetur. Creditur & viticis virga intertrigines arcere, si eam viator dum iter facit manu teneat. Cæterùm frutex hic Gręcis agnos, quasi castus, nominatus est, quòd in Thesmophorijs matronæ castitatem custodientes eo ad strata vterentur: lygos verò, quasi vimen, dictus est, propter virgarum ipsius firmitatem.

De Salice. Cap. CXXXVI.

SALIX arbor est vulgo nota: cuius fructus, folia, cortex & succus astringendi vim habent. Trita folia cum exiguo pipere & vino pota, ileosis subueniunt. Sumpta verò per se cum aqua, conceptum impediunt. Fructus epotus sanguiné expuentibus prodest: quin & cortex eadem præstat. Vstus verò & aceto subactus, callos clauósq; illitu tollit.

Al. reiectantibus

Al. aqua mistus

Ex foliis & cortice succus cum rosaceo in calyce punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Sed & eorum decocto foueri podagras vtilissimum: id furfures quoque detergit. Excipitur & ex ipsa succus, inciso dum floret cortice: intus enim concretus inuenitur. Vim porrò habet ea expurgádi, quæ pupillis caliginem offundunt. Pl. oculis obstant

De Oleastro. Cap. CXXXVII.

SYLVESTRIS olea, quam nonnulli cotinum, alij Æthiopicam oleam appellant, folia habet astringendi vi prædita: quæ quidem trita & imposita, erysipelata, herpetas, epinyctidas, carbunculos, nomas reduuiásque cohibent. Crustas eadem emarginant cum melle illita. Quinetiam vlcera sordida repurgant, panos & inflammationes cum melle imposita discutiunt, & cutem à capite auulsam agglutinant. Oris etiam vlceribus & aphthis commanducata medétur. Sed & eorum succus ac ipsum etiam decoctum eosdem habent effectus. Admotus quoque succus sanguinis eruptionem, fluxum muliebrem, oculorum staphylomata pustulásque inhibet: insupérque vlcera veterésque defluxiones sistit. Quapropter etiam in collyria si addantur, genarum erosionibus conferunt. Ad exprimendum verò succum folia tundere oportet, & affuso vino aut aqua exprimere, illúmque sole siccatum in pastillos digerere. Est porrò qui cũ vino exprimitur tum valétior, tum ad recondédum aptior eo qui cum aqua expressus fuerit. Facit & ad aures purulétas atque exulceratas: folia cum hordeacea farina illita cœliacis conueniunt. Vruntur autem cum floribus folia, vt spodij vicem præstét, in olla cruda, cuius os luto sit oblitum, vsque dum figlinum percoquatur: deinde vino restinguuntur, iterúmque vino subacta eodem modo cremantur: postremò cerussæ modo lauantur, & cogũtur in pastillos. Cæterùm creduntur vstionis eiusmodi ratione in medicamentis oculorum spodio minimè cedere: quare & ijsdem viribus pollere censendum est.

A ἀθείς. ὁ δὲ ἐκ τῶν φύλλων καὶ τοῦ φλοιοῦ χυλός, ἐν κελύφει ῥοᾶς θερμανθεὶς μετὰ ῥοδίνου, ὠταλγίας ἀρήγει. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν, κατάντλημα ποδάγρας ἄριστον· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα. λαμβάνεται δὲ καὶ ὀπὸς ἐξ αὐτῆς ἐντεμνομένου τοῦ φλοιοῦ κατὰ τὴν ἄνθησιν. ἔσω γὰρ εὑρίσκεται B συνεστώς. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις. V. ὠτο...

Περὶ Ἀγριελαίας. Κεφ. ρλζ.

ΑΓΡΙΕΛΑΙΑ, ἣν ἔνιοι κότινον καλοῦσιν, οἱ δὲ, Αἰθιοπικὴν ἐλαίαν, ἔχει τὰ φύλλα στυπτικά· λεῖα δὲ καταπλασθέντα, ἐφεκτικά ἐστιν ἐρυσιπελάτων, ἑρπήτων, C ἐπινυκτίδων, ἀνθράκων, νομῶν, παρωνυχιῶν, παρεγχυματικά τε ἐσχαρῶν, σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, διαφορεῖ καὶ φύγεθλα καὶ φλεγμονὰς, σὺν μέλιτι καταπλασθέντα, καὶ δέρμα κεφαλῆς ἀποσπασθὲν προσκολλᾷ· ἰᾶται δὲ καὶ τὰ ἐν στόματι ἕλκη καὶ D ἄφθας διαμασηθέντα. καὶ ὁ χυλὸς δὲ αὐτῶν καὶ τὸ ἀφέψημα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· ἐπέχει δὲ καὶ αἱμορραγίας, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστιθέμενος ὁ χυλός, καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σταφυλώματα, καὶ φλυκταίνας. ἔτι δὲ ἕλκη καὶ παλαιὰ ῥεύματα στέλλει. διὸ καὶ μίγνυται κολλυρίοις πρὸς τὰς τῶν βλεφάρων E διαβρώσεις εὔθετα. χυλίζοντας δὲ δεῖ κόπτειν τὰ φύλλα, καὶ παραχέοντας οἶνον ἢ ὕδωρ ἐκθλίβειν, καὶ ξηραίνοντας ἐν ἡλίῳ ἀναπλάσσειν. ἔστι δὲ εὐτονώτερος, ὁ διὰ τοῦ οἴνου ἐκθλιβόμενος, καὶ εἰς ἀπόθεσιν μᾶλλον τοῦ δι᾽ ὕδατος ἁρμόζει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα καὶ ἑλκούμενα. τὰ δὲ F φύλλα καὶ ἐπὶ κοιλιακοῖς εὔθετα καταπλασσόμενα σὺν ὠμηλύσει· καίεται δὲ τὰ φύλλα μετὰ τῶν αἰθῶν, καὶ ἀντὶ σποδίου λαμβάνεται, ἐν χύτρᾳ ὠμῇ περιπλασσομένης πηλῷ τὸ στόμα μέχρις ὀπτήσεως τοῦ κεράμου. ἔπειτα κατασβέννυται οἴνῳ, καὶ φυραθέντα πάλιν οἴνῳ, ὁμοίως καίεται. εἶτα G πλύνεται ὡς τὸ ψιμύθιον καὶ ἀναπλάσσεται. δοκεῖ δὲ ἡ τοιαύτη καῦσις μὴ λείπεσθαι τοῦ σποδίου εἰς τὰ ὀφθαλμικά. ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν ὁμοίως ἡγητέον.

Ita Flor. et vulg. exempl. διαβρώσεις.
In vet. τοῦ δι᾽ ὕδατος non legitur.
V. αἰθῶν ἐν σποδίου χύτρ.
Al. οἴνῳ
V. ὁμοίως

Hæc cum præcedenti capite in vetustis codicib. sunt continua.

Περὶ Ἐλαίας. Κεφ. ρλή.

Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ τῆς ἡμέρου ἐλαίας φύλλα, λείπεται δὲ τῇ δυνάμει· ὅθεν πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ μᾶλλον ἁρμόζει, διὰ τὸ ἐπιεικέστερον. Ὁ δὲ ἐκ χλωροῦ τοῦ ξύλου καιομένου ἐκκρινόμενον ὑγρόν, πίτυρα καὶ ψώρας καὶ λειχῆνας καταχριόμενον ἰᾶται· καὶ ὁ καρπὸς δὲ αὐτῶν καταπλασθεὶς, πίτυρα καὶ νομὰς θεραπεύει. Ὁ δὲ ἔσω τοῦ πυρῆνος μετὰ στέατος καὶ ἀλεύρου λεπροὺς ὄνυχας ἐκτινάσσει.

V. τὰ δὲ ἐν τοῖς πυρῆσιν αὐτῆς μετὰ &c.

Περὶ Κολυμβάδων ἐλαιῶν. Κεφ. ρλθ'.

V. αἱ δὲ κολυμβάδες λεῖαι

Ἐλαῖαι κολυμβάδες λεῖαι καταπλασθεῖσαι, πυρίκαυστα οὐκ ἐῶσι φλυκταινοῦσθαι, καὶ ῥυπαρὰ δὲ ἕλκη καθαίρουσιν. Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἅλμης χυλὸς αὐτῶν διακλυζόμενος, οὖλα στέλλει, καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνει. Ἔστι δὲ ἡ μὲν ὑπόκιρρος καὶ πρόσφατος ἐλαία, δυσκοίλιος, εὐστόμαχος· ἡ δὲ μέλαινα καὶ πέπειρος, εὔφθαρτος καὶ κακοστόμαχος, ὀφθαλμοῖς τε ἀνεπιτήδειος καὶ κεφαλαλγής. Φρυγεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα, νομὰς ἵστησι, καὶ ἄνθρακας περιρρήγνυσι.

Al. [illegible]

Περὶ ἐλαίου ἀγρίας ἐλαίας. Κεφ. ρμ'.

Hoc velim trāsferri cap. de amurca.

Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον, διάκλυσμα οὔλοις μυδῶσι, καὶ σαλευόντων ὀδόντων ἐστί, πυρία τε δι' αὐτοῦ θερμαινομένου καὶ * διακλυζομένου ἐπιτήδειος οὔλοις ῥευματιζομένοις. Δεῖ δὲ ἔριον μηλωτῇ περιτιθέντας ἀποβάπτειν εἰς τὸ ἔλαιον, καὶ προσάπτεσθαι τοῖς οὔλοις, ἄχρις ἂν λευκὰ φανῇ.

Al. [illegible]

V. caret. Corn. legit διακλυζομένου

Hæc desunt in Ald. & veteri codice usque ad ἄχρις ἂν &c.

Περὶ δακρύου ἐλαίας Αἰθιοπικῆς. Κεφ. ρμα'.

Τὸ δὲ δάκρυον τῆς Αἰθιοπικῆς ἐλαίας, ἔοικέ πως σκαμμωνίᾳ, ἔγκιρρον, ἐκ μικρῶν σταγόνων συγκείμενον, δηκτικόν. Ὃ δὲ ὅμοιον κόμμι καὶ ἀμμωνιακῷ, μελανίζον καὶ οὐ δηκτικόν, ἄχρεον. Φέρει δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἐλαία, καὶ ἡ ἀγριελαία. Ποιεῖ δὲ πρὸς ἀμβλυωπίαν, καὶ οὐλὰς καὶ λευκώματα ἐγχριόμενον· σμήχει, οὖρά τε καὶ ἔμμηνα κινεῖ, καὶ πρὸς ὀδόντων πόνους ἐνεργεῖ, ἐντιθέμενον εἰς τὸ βρῶμα.

V. caret & pro μελανίζον habet μέγα καὶ [illegible]

V. δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ἡ παρ'

V. καὶ ἀμβλυωποῦσι

V. κατὰ [illegible] ὀδόντων πόνους [illegible]

A *De Olea. Cap. CXXXVIII.*

Iisdem prædita sunt viribus & oleæ satiuæ folia, sed aliquanto minore efficacia: quare oculorum medicamentis ob suam vim mitiorem conuenientiora sunt. Qui verò humor ex accenso virente ligno emanat, furfures scabiem & lichenas illitu sanat. Quin & fructus B earum furfuribus ac nomis seu depascētibus vlceribus medetur. Quod autem intra nucleum est, cum adipe & farina scabros vngues excutit.

De Colymbadibus oliuis.

Cap. CXXXIX.

Oliuæ colymbades tritæ & ambustis illitæ pustulas gigni prohi- C bent, ac sordida etiam vlcera purgant. Succus autem ipsarum ex muria collutione gingiuas contrahit, emotósque dentes stabilit. Est porrò oliua subfulua ac recens aluo incommoda, sed stomacho vtilis. Nigra verò & matura corruptioni opportuna stomachóque aduersa est, ac tum oculis minimè cōuenit, tum D capitis etiam dolores inducit. Torrefacta autem ac illita nomas sistit, & carbunculos emarginat.

De syluestris oliuæ oleo.

Cap. CXL.

Syluestris oliuæ oleum ad gingiuas vligine putri laborantes colluitur, dentésque labantes confirmat. E Eiusdem calfacti & excolati fotus gingiuis fluxione tentatis est accōmodatus. Lanam porrò specillo circundatam in oleum demergere oportet, ac gingiuis tantisper adhibere, dum albæ conspiciantur.

De olea AEthiopica lachryma.

Cap. CXLI.

F Æthiopicæ oleæ lachryma quodammodo scammonio similis est, fulua, stillis constans exilibus, atque mordax. Quæ verò gummi & ammoniaci similitudinē refert, colore nigricans, nec gustu mordens, inutilis censetur. Nostrates oleæ oleastríque talem lachrymā ferūt. Facit porrò illa ad visus hebetudines, & G oculorum citratrices albuginésque illita emendat, vrinas mensésque ciet: erosorū dentiū cauis indita, ad eorum dolores efficaci est auxilio.

In me-

In medicamenta quoque exitiali vi prædita refertur, partúsque etiá pellit: sed impetiginibus ac lepræ medetur. Appellatur autem Æthiopica olea etiam olea sylvestris.

A ἀναγράφεται δὲ καὶ ἐν τοῖς φθαρτικοῖς· ἄγει δὲ καὶ ἔμβρυα· καὶ λειχῆνας θεραπεύει καὶ λέπρας. καλεῖται δὲ Αἰθιοπικὴ ἐλαία καὶ ἀγριελαία.

De Quercu. Cap. CXLII.

QVERCVS omnibus sui partibus astrictoriam vim habet: maximè verò astringit mēbranacea tunica, quæ corticem & caudicem ipsum interiacet, similitérque tunica quæ circum glandem est calyci subiecta. Harum decoctum datur cœliacis, dysentericis & sanguiné excreantibus. Trita preterea illa tunica fœminis fluxione vulue laborantibus in peso subditur.

Περὶ Δρυός. Κεφ. ρμβʹ.

ΔΡΥΣ πᾶσα συπτικὴν ἔχει δύναμιν, μάλιστα δὲ αὐτῆς στύφει τὸ μεταξὺ τοῦ (V. add. καὶ ξηραντικὴν)
B φλοιοῦ καὶ τοῦ πρέμνου ὑμενῶδες· ὁμοίως καὶ τὸ περὶ τῇ βαλάνῳ ὑπὸ τὸ κέλυφος. (V. περὶ τὴν βάλανον)
δίδοται δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν κοιλιακοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς· καὶ ἐν πεσσοῖς λεῖον προστίθεται ῥοϊκαῖς γυναιξίν. (V. in fine: τὰ δὲ φύλλα [illegible] sed adductum puto.)

De Glandibus. Cap. CXLIII.

Quin & glandes eosdem effectus exhibent: vrinam quoque cient, capitis dolorem & flatus in cibú sumptæ pariunt: esitatæ verò virus eiaculantium ictibus resistunt. Earum quoque & corticis decoctum contra toxica prodest, ex lacte vaccino potum. Crudæ autem ac intritæ inflammationes illitu leniunt: cum axungia verò suilla salsa, ad malignas duritias & malefica vlcera conueniunt. Sunt porrò iligneæ glandes quernis efficaciores.

Περὶ Βαλάνων. Κεφ. ρμγʹ.

Καὶ αἱ βάλανοι δὲ τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν·
C εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικαί, καὶ κεφαλαλγεῖς βιβρωσκόμεναι, καὶ πνευματοῦσαι· ἁρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ ἰοβόλα ἐσθιόμεναι. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καὶ τοῦ φλοιοῦ, βοηθεῖ τοξικῷ μετὰ γάλακτος βοείου πινόμενον. ὠμαὶ δὲ καταπλασθεῖσαι λεῖαι, φλεγμονὰς πραΰνουσι· σὺν στέατι δὲ χοιρείῳ ταρι-
D χηρῷ, πρὸς κακοήθεις σκληρίας, καὶ πρὸς πονηρευόμενα ἕλκη ἁρμόζουσιν. ἰσχυρότεραι δὲ τῶν δρυΐνων αἱ πρίνιναι τῇ δυνάμει εἰσίν.

De Fago & Ilice. Cap. CXLIIII.

FAGVS & Ilex quercus genera cú sint, similes quoque vires habét. Ilignæ verò radicis cortex cum aqua coctus dum mollitus intabescat, & per totam nocté impositus, capillos denigrat priùs cimolia terra detersos*. Omnium folia tusa & trita tumoribus prosunt, & imbecillas membrorum partes corroborát. ([illegible])

Περὶ Φηγοῦ καὶ Πρίνου. Κεφ. ρμδʹ.

ΚΑΙ ἡ φηγὸς δὲ καὶ ἡ πρῖνος εἴδη ὄντα δρυός, ἐοικότα ἐνεργεῖ. τῆς δὲ ῥίζης τῆς
E πρίνου ὁ φλοιὸς ἑψηθεὶς σὺν ὕδατι ἄχρις οὗ τακερὸς γένηται, καὶ ἐπιπλασθεὶς νύκτα ὅλην, τρίχας μελαίνει, προαποσμηχθείσας κιμωλίᾳ γῇ. ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα πάντων, κοπέντα λεῖα οἰδήμασι· καὶ τὰ ἄτονα δὲ μέρη κρατύνει.

De Castaneis. Cap. CXLV.

SARDIANÆ glādes, quas aliqui lopima, castaneas, amota aut Iouis glandes appellant, cùm & ipsæ astringant, similes quoque præbent effectus: maximè vero tunicæ quæ carnem & putamen intercursant. Cæterùm caro iis qui ephemerum biberint conueniens est.

Περὶ Καστάνων. Κεφ. ρμεʹ.

F ΑΙ δὲ Σαρδιαναὶ βάλανοι, ἅς τινες λόπιμα ἢ κάστανα καλοῦσιν, ἢ μότα, ἢ Διὸς βαλάνους, στύφουσι καὶ αὐταί, τῶν ὁμοίων εἰσὶ δραστικαί, καὶ μάλιστα τὸ μεταξὺ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λέπους φλοιοί. ἡ δὲ σὰρξ καὶ τοῖς ἐφήμερον πεπωκόσιν ἁρμόζει. (Al. λόπιμα [illegible]) (Potest ἄμοτα ut apud Athen.) (V. [illegible])

De Gallis. Cap. CXLVI.

Galla fructus est quercus. Quædam omphacitis appellatur, parua quidem, sed tuberosa, grauis & nullo foramine peruia:

G Περὶ Κηκίδων. Κεφ. ρμϛʹ. (Pal. κηκίδων)

Κηκὶς καρπός ἐστι δρυός. ἡ μέν τις ὀμφακῖτις καλεῖται, μικρὰ καὶ κονδυλώδης, βαρεῖα, ἀτρύπητος. (V. [illegible])

ἡ δέ τις λεία, καὶ κούφη καὶ τετρημένη. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὴν ὀμφακῖτιν, ἐνεργεστέραν οὖσαν. ἀμφότεραι δὲ στύφουσιν ἱκανῶς, καὶ στέλλουσι λεῖαι τὰς ὑπερσαρκώσεις, ῥευματισμούς τε οὔλων καὶ κιονίδος, καὶ τὰς ἐν στόματι ἄφθας. τὸ δὲ μέσον αὐτῶν, βρώματι ὀδόντων ἐντεθέν, παύει τὰς ὀδύνας. γίνονταί τε καὶ ἴσχαιμοι καεῖσαι ἐπ' ἀνθράκων ἄχρι πυρώσεως, καὶ κατασβεσθεῖσαι ἢ οἴνῳ ἢ ὄξει ἢ ὀξάλμῃ. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῶν ποιεῖ καὶ πρὸς ἐγκαθίσματα, προπτώσεις ὑστέρας, καὶ ῥευματισμούς· μελαίνουσι δὲ καὶ τρίχας, ἀποβραχεῖσαι ἐν ὄξει ἢ ὕδατι. ἁρμόζουσι δὲ καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἐπιπλαττόμεναι οἴνῳ ἢ ὕδατι λεῖαι καὶ πινόμεναι· τοῖς τε προσοψήμασι μιγνύμεναι, ἢ προαφεψόμεναι ὅλαι ἐν τῷ ὕδατι, εἰς ὃ μέλλει τι ἕψεσθαι τῶν ἁρμοζόντων πρὸς αὐτούς· καὶ καθόλου ὅπου δεῖ στύψαι ἢ στῆσαι ἢ ἀναξηρᾶναι, παραλαμβάνεσθαι δεῖ τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

altera verò plana, leuis & perforata. Eligi debet omphacitis, quippe quę sit efficacior. Vtraque vehementer astringit. Tritæ excrescentia in carne, gingiuarum & columellæ fluxiones, insuperq; oris vlcuscula cohibēt. Quod vero in earum medio est, dentium cauernis inditum dolores sedat. (mediam vel.) Crematæ carbonibus donec igne candeant, & vino, aceto, aut etiam aceto salso extinctæ, fluentis sanguinis sistendi vim asciscunt. Decoctum earum ad insessus efficax est contra vuluas procidentes & rheumatismos. Capillos quoque denigrant aceto aut aqua maceratæ. Cœliacis & dysentericis in aqua aut vino tritæ seu illitæ seu bibitæ conueniunt: necnon & obsoniis additæ, aut totæ in aqua priùs coctę, in qua nonnihil excoquendū sit eorum quæ iis affectibus conferant. In summa, vbi quid astringere sistere aut siccare opus est, vsurpandæ sunt.

Περὶ Ῥοός. Κεφ. ρμζ'.

ΡΟΥΣ ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα, ὃν ἔνιοι ἐρυθρὸν καλοῦσι, καρπός ἐστι τῆς καλουμένης βυρσοδεψικῆς ῥοός, ἥτις ὠνομάσθη ἐκ τοῦ τοὺς βυρσοδέψας αὐτῇ χρῆσθαι, εἰς τὴν φύψιν τῶν δερμάτων. ἔστι δὲ δενδρύφιον φυόμενον ἐν πέτραις, ὡς δίπηχυ· ἐφ' οὗ φύλλα ἐπιμήκη, ὑπέρυθρα, τὴν περιφέρειαν ἐντετμημένα πριονοειδῶς. καρπὸς δὲ βοτρυδίοις ἐοικώς, πυκνός, κατὰ τὸ μέγεθος τερεβίνθου, ὑπόπλατυς, οὗ τὸ περικείμενον φλοιῶδές ἐστιν εὔχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικήν, ποιοῦσαν πρὸς ἃ καὶ ἡ ἀκακία· μελαίνει δὲ τρίχας τὸ ἀφέψημα, δυσεντερίαις τε ἐστὶν ἔγκλυσμα, καὶ πόμα, καὶ ἐγκάθισμα, καὶ ὤτων πυορροούντων ἔγκλυσμα. πτερύγιά τε καὶ γαγγραίνας ἐπέχει καταπλασσόμενα τὰ φύλλα, μετ' ὄξους ἢ μέλιτος. καὶ τὸ χύλισμα δὲ τῶν φύλλων ξηρῶν ἑψομένων σὺν ὕδατι ὥσπερ τὸ λύκιον ἄχρι συστάσεως μελιτώδους, ἁρμόζει πρὸς ὅσα καὶ τὸ λύκιον· καὶ ὁ καρπὸς δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἁρμόζων ἐν προσοψήμασι κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς

De Rhu. Cap. CXLVII.

RHVS qui obsonijs aspergitur, quémque nonnulli erythron, hoc est, rubrum, appellant, fructus est rhois coriariæ sic vocatæ, quod ea coriarij ad spissanda perficiendáve coria vtantur. Est verò arbuscula in petris nascens, binûm ferè cubitorum altitudine, in qua folia sunt oblonga, subrubentia & in ambitu serrata: (aut ilicis modo serrata) fructus autem racemulis similis, densus, terebinthini magnitudine, quadantenus latus, cuius corticosa tunica acinos ambiens per quàm vtilis est. Folia vim habent astringendi, & acaciæ effectus præbent. Decoctum eorum capillos denigrat: dysentericis infunditur, ab iisdem bibitur, & ad insessum vsurpatur: necnon & purulentis auribus instillatur. Pterygia & gangrænas cohibent folia, ex aceto aut melle illita. Succus elicitur lycij in modum, aridis foliis ad mellis crassitudinem in aqua decoctis: & is quidem ad eadem ad quæ lycium conuenit. Quin & fructus eosdem exhibet effectus, ac cœliacorum dysentericorumq; obsonijs commodè inspergitur.

Contusa, desquamata liuidáque ex aqua illitus ab inflammatione vindicat: linguæ asperitates cum melle abstergit, alba fœminarum profluuia sistit, & hęmorrhoidas sanat cum querno carbone intrito impositus. Huius quoque dilutum si decoquatur, cogitur coitque, ipso etiam fructu efficacius. Gummi quoque profert hæc arbuscula, quod erosorum dentium cauis inditur ad dolores finiendos.

De Palma. Cap. CXLVIII.

PALMA in Ægypto gignitur. Ex ea verò fructus in medio * autumni vigore colligitur, Arabicę myrobalano similis, ac Poma dicitur, colore viridi, mali cotonei odoré referens. Quòd si ad integram maturitatem peruenire sinatur, phœnicobalanus fiet. Est porrò ille acerbus atque astringens, & contra alui profluuia, fluxúmque muliebré in vino austero bibitur. Hęmorrhoidas quoque sistit & vulnera illitu conglutinat. Phœnicobalani verò recentes plus siccis adstringunt: sed capitis dolorem afferunt, & copiosiores in cibo sumptę inebriant. Siccæ auté sanguinem excreantes, stomachicos ac dysentericos esitatæ iuuant: necnon & tritæ cum cydonio & cerato œnanthino, vesicæ vitijs vtiliter illinuntur. Maximè verò caryotæ si * comedantur, faucium asperitati medentur.

vel autumnalem fructum

Addit Marc. & Serap. cum pinnis madidis

De Palmis Thebaicis. Cap. CXLIX.

Thebaicarum decoctum potui datum * causonem sedat, & cũ hydromelite vetusto sumptum vires recreat. Quin & ipsæ cibo idem præstant. Fit etiam ex ijs vinum eiusdem cum fructu facultatis. Decoctum earum per se potum & gargarizatũ vehementer astringit & cohibet. Palmarum verò nuclei cæterorum omnium more in fictili nouo cremantur, deinde restincti vino lauantur, & tanquam spodij vicem supplentes ad ornandas decorandásve palpebras conducunt. Quòd si non sufficienter vsti fuerint, illud idem iteratur. Vim habent astringentem

febrilem ardorem

A ἀφλέγμαντά τι τηρεῖ, σὺν ὕδατι καταπλασθείς, θλάσματα, ἀποσύρματα, πελιώματα· γλώσσης τε τραχύτητας σμήχει σὺν μέλιτι, καὶ λευκὸν ῥοῦν ἵστησιν, αἱμορροΐδας τε θεραπεύει μετὰ δρυΐνου ἄνθρακος λείου ἐπιτιθέμενος. καὶ τούτου δὲ τὸ ἀπόβρεγμα ἑψόμενον συνίσταται, βέλτιόν πως τοῦ καρποῦ ποιοῦν. B φέρει δὲ καὶ κόμμι, ὅπερ ἐντίθεται τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων πρὸς ἀπονίαν.

Περὶ Φοίνικος. Κεφ. ρμη'.

ΦΟΙΝΙΞ ἐν Αἰγύπτῳ γίνεται. τρυγᾶται δὲ μεσοπωρούσης τῆς κατὰ τὴν ὀπώραν ἀκμῆς, παρεμφέρων τῷ Ἀραβι- C κῷ μυροβαλάνῳ, πόμα δὲ λέγεται, χλωρὸς δὲ χρῶμα, ἐμφερὴς κυδωνίῳ κατὰ τὴν ὀσμήν. εἰ δὲ * ἀφεψηθῇ πεπαινόμενος, γίνεται φοινικοβάλανος. ἔστι δὲ στρυφνός, σταλτικός, πινόμενος σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ πρὸς διαρροίας καὶ ῥοῦν γυναικεῖον. ἵστησι δὲ καὶ αἱμορροΐδας, καὶ τραύματα κολλᾷ κατα- D πλασθείς. αἱ δὲ * φοινικοβάλανοι, σταλτικώτεραι τυγχάνουσι τῶν ξηρῶν. κεφαλαλγεῖς δέ εἰσι καὶ πλείονες βρωθεῖσαι μεθύσκουσιν. αἱ δὲ ξηραὶ ὠφελοῦσι βιβρωσκόμεναι αἱμοπτοϊκούς, στομαχικούς, δυσεντερικούς, καὶ τὰ περὶ κύστιν, καταπλασσόμεναι μετὰ κυδωνίου καὶ κηρωτῆς οἰνανθίνης. E μάλιστα δὲ αἱ καρυωτίδες ἐσθιόμεναι, ἀρτηριακὰς τραχύτητας ἰῶνται.

Pal. λέγεται, τὸ χρῶμα χλωρός

Marcellus, ἀφεψηθῇ

V. hæc non habet Pal. ξηραὶ βοηθοῦσιν αἱμοπτοϊκοῖς, & sic deinceps in dandi casu.

Περὶ Φοινίκων Θηβαϊκῶν. Κεφ. ρμθ'.

Quidam hoc caput iungunt cum præcedenti.

Τῶν δὲ Θηβαϊκῶν τὸ ἀφέψημα ποθέν, παύει καύσωνα, καὶ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾶται, μετὰ ὑδρομέλιτος παλαιοῦ F λαμβανόμενον· καὶ αὐταὶ βρωθεῖσαι, τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῶν, τὰ αὐτὰ δυνάμενος τῷ καρπῷ. καὶ καθ' ἑαυτὸ ποθὲν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν, καὶ ἀναγαργαριζόμενον ἰσχυρῶς στύφει καὶ στέλλει. οἱ δὲ πυρῆνες τῶν φοινίκων καίονται ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα πάντα. G εἶτα σβεσθέντες οἴνῳ πλύνονται, καὶ ὡς ἀντίσποδα εἰς τὰ καλλιβλέφαρα * χρησιμεύουσιν. ἂν μὴ αὐτάρκως καῶσι, πάλιν τὸ αὐτὸ γίνεται. Δύναμιν δὲ ἔχουσι σταλτικήν,

Aldus χρῶν

παρεμπλαστικὴν, ποιοῦσιν πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς φλυκτίδας, σταφυλώματα, μέλφας σὺν νάρδῳ· σὺν οἴνῳ δὲ στέλλουσι καὶ ὑπερσαρκώματα, καὶ ἀπουλοῦσιν ἕλκη. εὐθετοῦσι δὲ μάλιστα οἱ ἀπ' Αἰγύπτου, ἐκ τῶν χαμαιζήλων φοινίκων.

Περὶ Φοίνικος ἐλάτης. Κεφ. ρν'.

Φοίνιξ ὃν ἔνιοι ἐλάτην ἢ σπάθην καλοῦσι, περικάλυμμά ἐστι τοῦ καρποῦ τῶν φοινίκων ἀκμὴν ἀνθούντων. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ἔστι δ' αὐτῆς κρατίστη ἡ εὐώδης, στύφουσα, βαρεῖα, μεμυκυῖα, λιπαρὸν ἔχουσα τὸ ἐντός. Δύναμιν δ' ἔχει στυπτικήν, ἐφιστᾶσιν τὰ νεμόμενα τῶν ἑλκῶν. χαλασμούς τε ἄρθρων συνάγει, μαλάγμασι μιγνῦσα καὶ καταπλάσμασιν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑποχόνδρια καὶ στόμαχον ἀτονοῦντα, καὶ ἡπατικὰς διαθέσεις, μιγνυμένη τοῖς ἁρμόζουσι τῶν καταπλασμάτων. μελαίνει δὲ καὶ τρίχας τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, σμηχόμενον συνεχῶς. ποτιζόμενον δέ, νεφριτικοῖς καὶ τοῖς περὶ κύστιν καὶ σπλάγχνα ἁρμόζει, κοιλίαν τε καὶ ὑστέραν ῥευματιζομένην ἵστησιν. ἁπαλὴ δὲ σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἐπιτεθεῖσα, καὶ ἐαθεῖσα ἡμέρας εἴκοσι, ψώρας ἰᾶται. καὶ ὁ περιεχόμενος δὲ ὑπ' αὐτῆς καρπός, ἐλάτη καλεῖται, ὑπ' ἐνίων δὲ βόρασσος· καὶ αὐτὸς στυπτικὸς ὢν τὰ αὐτὰ δρᾷ τῇ σπάθῃ, χωρὶς τῆς ἐν τοῖς μύροις εὐχρηστίας. καὶ τὸ ἐγκάρδιον δὲ τοῦ πρέμνου λευκὸν καὶ αὐτὸ πρόσφατον βιβρωσκόμενον καὶ ἀφεψόμενον, ποιεῖ πρὸς ὅσα καὶ ὁ βόρασσος.

Περὶ Ῥοᾶς. Κεφ. ρνα'.

ῬΟΑ πᾶσα εὔχυμος, εὐστόμαχος, ἄτροφος· τούτων μέντοι ἡ γλυκεῖα εὐστομαχωτέρα, θερμασίαν ποιεῖ γεννᾶσα περὶ στόμαχον, καὶ πνευματοῦσα. ὅθεν ἐπὶ μὲν τῶν πυρεσσόντων ἐστὶν ἄχρηστος· ἡ δὲ ὀξεῖα καυσουμένῳ στομάχῳ βοηθεῖ, καὶ ἐστὶ σταλτικωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα· ἄστομος δέ, καὶ στυπτική· ἡ δὲ οἰνώδης μέσην ἔχει δύναμιν. τῆς δὲ ὀξείας ὁ πυρὴν ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ καὶ ἐπιπασσόμενος προσοψήμασι καὶ συνεψόμενος, κοιλίας καὶ στομάχου ῥεῦμα ἵστησι.

V. φλύκτεις
V. ἀπουλοῦσι
V. οἱ ἐκ τῆς Αἰγύπτου τῶν χαμ.
V. ἰσχνοῦσιν
V. χαλάσματα ἄρθρων
V. Infectis viscer.
V. σπλάγχνοις
V. ἁπαλὴ δὲ καὶ ῥητίνη σὺν κηρῷ ἑψηθεῖσα καὶ ἐπιτ.
Al. ψωριῶντας
V. ἡ ἐλάτη δὲ συνέχουσα τὸν αὐτὸν δύναμιν τῇ σπάθῃ
In v. deest ἐγκάρδιον
Ald. βόρασσος. al. βοράσσος.
V. Pal. εὔχυλος
V. ἐγχρονίως τοῖς πυρέσσουσιν
V. εὐρητικὴ Al. ἄστομος. al. ἀστόμαχος
Marc. in quodam vetusto codice legit ῥοιᾶς.

& spiracula cutis obstruentem, ad oculorũ pustulas, staphylomata, ciliorumq; defluuia addito nardo efficacem. Supercrescentem carnem cum vino reprimunt, & vlcera ad cicatricẽ perducunt. Omnium verò aptissimi sunt Ægyptij nuclei, qui ex humilibus palmis decerpuntur.

De Palma elate. Cap. CL.

Palma, quam nonnulli elaten aut spatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium inuolucrum est. Eo vnguentarij in vnguẽtorum spissamenta vtuntur. Optima habetur odorata, astringens, ponderosa, præclusa, interna parte pinguis. Vis ei astrictoria, qua vlcera depascentia sistit, laxatosque articulos cõmittit, si trita malagmatis & cataplasmatis ammisceatur. Prodest & præcordijs ac stomacho imbecilli, necnon & iecinoris affectibus, conuenientibus mista cataplasmatis. Eius decoctum subinde affrictum capillos denigrat. Potui verò datum, renum, vesicæ, aliorúmque viscerum vitijs confert: alui vterique fluxiones sistit. Ipsa verò scabiẽ sanat diebus viginti, si adhuc tenera cũ resina & cera decocta imponatur. Porrò qui sub ea continetur fructus elate etiam appellatur, & à nonnullis borassus. Is ipse astrictorius cũ sit, spathæ quoque præbet effectus; nisi quòd ad vnguenta non æquè est vtilis. Cęterùm alba quoque caudicis medulla tum recens comesta, tum decocta ad eadem facit, ad quæ etiam borassus.

De Malo Punico. Cap. CLI.

MALVM Punicum omne iucũdi est saporis, stomachoque vtile, sed vix vllius alimenti. Attamen ex his dulcia stomacho vtiliora habentur: sed circa eum calorem aliquantulum gignũt, inflationésque pariunt: qua ex causa febricitantibus haudquaquam conueniunt. Acida verò æstuanti stomacho auxiliantur, magisque contrahũt, ac fœliciùs vrinam cient: sed ori ingrata sunt & astringẽdi vi prędita. Vinosa medias vires obtinent. Acidorũ nucleus in sole siccatus, & obsonijs inspersus ac cum ijs etiã decoctus, aluum stomachique fluxionem sistit.

Aqua verò cœlesti maceratus, sanguinem excreantes potu iuuat, & ad insessus dysentericorum profluuióque laborantium accommodatur. Porro succus ex acinis ipsis expressus si coquatur melli admixtus, pervtilis fuerit ad oris, genitalium & sedis vlcera, necnon ad digitorū pterygia, nomas & quæ in vlceribus excrescunt, itemq; ad auriū dolores & nariū vitia: maximè verò, si ex acidi punici granis exprimatur.

vel la varis- mus extubera- tiones

De Cytinis. Cap. CLII.

Huius flores, qui etiam cytini vocantur, & ipsi quoque astringunt, siccant & cohibent: cruenta vulnera glutinant, & quas Punicum præstat vtilitates. Eorum decoctum ad gingiuas humore flaccidas détesq; mobiles colluitur, & ramices ex intestini prolapsu cataplasmatis inditum agglutinat. Cæterùm sunt qui memoriæ tradant toto anno lippitudinem nō passuros, qui tres quantumuis exiguos cytinos deuorauerint. Ex iis velut ex hypocisthide succus elicitur.

De Malicorio. Cap. CLIII.

Et ipsa quoque Punici putamina, quæ Sidia nonnullis appellantur, astringendi vim habent, & quos cytini præbent vsus. Radicum autem decoctum latas ventris tineas potu pellit & enecat.

De Balaustijs. Cap. CLIIII.

Balaustium syluestris punicæ flos est, cuius complura sunt genera: reperitur enim candidum, rutilum & colore rosaceo. Domesticæ mali punicæ cytino simile est, & ex eo quoque succus elicitur hypocisthidis modo. Vis ei astrictoria, eadem efficiens quæ hypocisthis & cytinus.

De Myrto. Cap. CLV.

MYRTVS satiua nigra medicinæ vtilior quàm candida: & in eo ipso genere accōmodatior montana: fructum tamen inefficaciorē habet. Vis tum ipsi myrto, tū etiam fructui astrictoria. Ac fructus quidem seu viridis, seu etiam aridus in cibo datur sanguinē excreantibus, vesicæq; erosione laborantibus. Virétib' baccis expressus succus eosdē effect' exhibet, stomacho vtilis est; vrináq; ciet: prodest cū vino à phalágio demorsis & à scorpione ictis:

A ἀποβρεχθεὶς δὲ ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ πινόμενος, καὶ εἰς ἐγκαθίσματα δυσεντερικῶν καὶ ῥοικῶν ἁρμόζει. εὔχρηστον δὲ τὸ ἀπόθλιμμα τῶν * πυρήνων ἑψηθὲν καὶ μιγὲν μέλιτι, πρός τε τὰ ἐν στόματι καὶ αἰδοίῳ καὶ ἕδρᾳ ἕλκη, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις, νομάς τε καὶ ὑπεροχὰς
B καὶ ὠταλγίας καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι, καὶ μάλιστα τῆς ὀξείας.

Περὶ Κυτίνων. Κεφ. ρνβ'.

Τὰ δὲ ἄνθη αὐτῆς, ἃ καὶ κύτινοι καλοῦνται, καὶ αὐτὰ στυπτικὰ καὶ ξηραντικὰ καὶ κατασταλτικά εἰσι, καὶ ἐναίμων κολλητικά, ἁρμόζοντα πρὸς ἃ καὶ ἡ ῥοά. τὸ δὲ ἀφέψη-
C μα αὐτῶν, οὔλων πλαδώντων καὶ ὀδόντων σειομένων διάκλυσμα, ἐνακόλλημά τε ἐντεροκηλικοῖς ἐν καταπλάσμασιν. ἱστοροῦσι δέ τινες, μὴ ὀφθαλμιᾶν δι' ὅλου τὸ ἔτος τοὺς καταπιόντας τρεῖς κυτίνους, ὡς ὅτι ἐλαχίστους. χυλίζονται δὲ ὡς ἡ ὑποκιστίς.

V. ἀνοφθαλμιάστους γίνεσθαι. Vet. inserit ὑγιεῖς

Περὶ Σιδίων. Κεφ. ρνγ'.

D Καὶ τὰ λέπη δὲ τῆς ῥοᾶς, ἅ τινες σίδια καλοῦσι, στυπτικὴν ἔχοντα καὶ αὐτὰ δύναμιν, πρὸς ὅσα καὶ οἱ κύτινοι ἁρμόζουσι. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν, ἕλμινθας πλατείας πο θὲν ἐκτινάσσει καὶ ἀποκτείνει.

Galaſimata vocat.

V. ἁρμόζει

Quidam vetustus codex Matth. [illegible]

Περὶ Βαλαυστίων. Κεφ. ρνδ'.

E Βαλαύστιον ἐστὶν ἄνθος ἀγρίας ῥοιᾶς· εἴδη δὲ ἐστὶν αὐτοῦ πλείονα· εὑρίσκεται γὰρ καὶ λευκὸν καὶ πυῤῥὸν καὶ ῥοδόχρουν. ἔοικε δὲ κυτίνῳ ῥοιᾶς. χυλίζεται δὲ ὡς ἡ ὑποκιστίς. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ποιοῦσα πρὸς ἃ καὶ ἡ ὑποκιστὶς καὶ ὁ κύτινος.

Orib. πυρρογενῶ. al. ῥοδόχρουν καὶ πυρρογενῶ. V. inserit καί.

Περὶ Μυρσίνης. Κεφ. ρνε'.

Codex Nicenus inscribit περὶ ἀγρίας μυρσίνης, alius περὶ μυρσίνης ἢ μυρσινίδος.

F ΜΥΡΣΙΝΗ ἡ ἥμερος, πρὸς μὲν τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν, ἡ μέλαινα τῆς λευκῆς ἁρμοδιωτέρα. καὶ ταύτης μᾶλλον ἡ ὀρεινή, τὸν μέντοι καρπὸν ἀτονώτερον ἔχει. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τοῦ καρποῦ στυπτική. δίδοται δὲ ὁ καρπὸς χλωρός τε καὶ ξηρὸς ἐσθιόμενος αἱμοπτοϊκοῖς καὶ τοῖς δακνομένοις τὴν κύ-
G στιν. καὶ ὁ ἐκ τῶν χλωρῶν δὲ μύρτων ἐκθλιβέντων χυλὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, εὐστόμαχος ὢν καὶ οὐρητικός. ἁρμόζει δὲ φαλαγγιοδήκτοις καὶ σκορπιοπλήκτοις σὺν οἴνῳ.

A καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τοῦ καρποῦ βάπτει τρίχας· ἑψηθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ, καὶ καταπλασθεὶς, τὰ ἐν ἀκρωτηρίοις ἕλκη θεραπεύει· μετὰ πάλης δὲ ἀλφίτου καταπλασθεὶς, φλεγμονὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς παρηγορεῖ, καὶ πρὸς αἰγίλωπα δὲ ἐπιπλάττεται. καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς δὲ γινόμενος οἶνος, ἐκθλιβέντος τοῦ καρποῦ καὶ ἐπὶ ποσὸν ἀφεψηθέντος, B ὀξίζει γὰρ ὁ μὴ οὕτω σκευασθεὶς, ἀκραίπαλος ἐστὶ προπινόμενος, ποιεῖ πρὸς ὅσα καὶ ὁ καρπός. ἐγκαθίσματά τε μήτρας προπτώσεσι, καὶ δακτυλίου, καὶ ῥοικαῖς ἁρμόζει. σμήχει δὲ καὶ πιτύρας, καὶ ἀχῶρας, καὶ ἐξανθήματα, τρίχας τε ῥεούσας ἐπέχει. μίγνυται δὲ καὶ λιπαραῖς, ὥσπερ C καὶ τὸ ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς σκευαζόμενον ἔλαιον. καὶ τὸ τῶν φύλλων δὲ ἀφέψημα εἴς τε τὰ ἐγκαθίσματα ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰ χαλαρὰ καὶ ἀσυμπτώρωτα ἄρθρα, καὶ πρὸς ἀσυμπτώρωτα κατάγματα ὠφελίμως καταντλεῖται. σμήχει δὲ καὶ ἀλφούς, καὶ πρὸς ὦτα πυρρόοῦντα ἐγχυματίζεται, D καὶ μελασμοὺς τριχῶν, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ. αὐτὰ δὲ τὰ φύλλα λεῖα καταπλασσόμενα ἐν ὕδατι, ἁρμόζει τοῖς καθύγροις τῶν ἑλκῶν, καὶ ῥευματιζομένοις τόποις πᾶσι, καὶ κοιλιακοῖς· ἐλαίου ὀμφακίνου γὰρ ἢ ῥοδίνου ὀλίγου καὶ οἴνου μεμιγμένου, καὶ ἕρπησι, καὶ E ἐρυσιπέλασι, διδύμοις τε φλεγμαίνουσι καὶ ἐπινυκτίσι καὶ κονδυλώμασι. ξηρὰ δὲ λεῖα παρωνυχίαις καὶ πτερυγίοις χρησίμως καταπλάττεται, καὶ καθύγροις μασχάλαις καὶ μηροῖς, καὶ ἐπὶ καρδιακῶν στέλλει τοὺς ἱδρῶτας· κεκαυμένα δὲ καὶ ὠμὰ μετὰ κηρωτῆς, πυρίκαυστα καὶ πτερύγια καὶ παρωνυχίας ἰᾶται. F χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα παραχεομένου οἴνου παλαιοῦ, ἢ ὕδατος ὀμβρίου, καὶ ἐκθλίβεται. ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ προσφάτου ὄντος. ξηρανθεὶς γὰρ εὐρωτιᾷ καὶ ἀδυνατεῖ.

V. inferis re

V. inferis ... (marginal)

Κάθρα vetus ... legit ... mendosius.

Περὶ Μυρτιδάνου. Κεφ. ρνϛ'.

Τὸ δὲ μυρτίδανον λεγόμενον, ἐπίφυσίς ἐστιν ἀνώμαλος καὶ ὀχθώδης καὶ ὁμόχρους· G οἱονεὶ χεῖρες περὶ τὸ τῆς μυρσίνης πρέμνον· στύφει δὲ μᾶλλον τῆς μυρσίνης. ἀποτίθεται δὲ κοπὲν καὶ μιγὲν οἴνῳ αὐστηρῷ, ἀναπλασθὲν εἰς τρο-

V. his eorum

A Fructus quoque decoctum capillũ tingit. Ipſe cum vino ſubferuefactus & impoſitus, vlcera in extremitatibus corporis nata ſanat. Cum tenuiſſimo verò polẽtæ polline impoſitus, oculorum inflammationes lenit: quin & ad ægilopas illinitur. Vinũ porrò myrtites, quod expreſſo & aliquantum feruefacto fructu B fit, (aliter enim paratum aceſcit) præſumptum crapulam arcet, & ad eadem ad quæ fructus ipſe valet. Vtile quoque ipſum in deſſeſſionibus vuluarum & ſedis procidentię, itémque fœminis fluxione vuluæ laborantibus: detergit etiam furfures, vlcera capitis manantia & papularum eruptiones: fluentes quo- C que capillos continet. Additur & in emplaſtris lenibus quæ liparas vocant, veluti etiã quod ex ipſius foliis conficitur oleum. Quin & foliorum decoctum ad inſeſſus conuenit: eóque laxati & ægrè coëuntes articuli, itémque fracta quæ non cõferbuere, vtiliter fouentur. Viti- D ligines quoque emaculat: ad aures purulentas, denigrandóſque capillos infunditur. Sed & eorum ſuccus eadem efficit. Ipſa verò folia trita & ex aqua illita humidis vlceribus & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacíſque proſunt. Siquidẽ admiſto oleo omphacino aut exiguo roſaceo cũ vino, valent E ad herpetas, eryſipelata, teſtium inflammationes, epinyctidas & condylomata. Arentia verò folia trita, paronychiis & pterygiis, itémque alis feminibúſque humẽtibus, adeóque tetrum virus ſpirantibus vtiliter inſperguntur, & cardiacorũ ſudores cohibent. Cæterùm cremata aut etiam cruda, cum cerato ambu- F ſtis, pterygiis & paronychiis medẽtur. Exprimitur & foliis ſuccus affuſo vino vetere aut aqua cœleſti, cuius recentis vſus eſt. Nam exiccatus ſitum contrahit, viréſque amittit.

(marginal: ſolideſcentes; ferruminationi repugnantia)

De Myrtidano. Cap. CLVI.

Quod myrtidanum dicitur, id eſt quod myrto adnaſcitur, inæquabi- G le, verrucoſum intumeſcénſque & cõcolor: quod perinde quaſi manus myrti caudicẽ amplectitur. Magis quàm myrtus aſtringit. Tuſum verò & vino auſtero addito coactũ in pa-

stillos, siccatúmque in vmbra reponitur. Efficacius porrò est tum fructu tum folio, cerato, pessis, insessionibus & cataplasmatis admistum, vbi constringendum aliquid est.

De Cerasis. Cap. CLVII.

CERASIA bonam quidem aluũ faciunt, si recentia sumantur: at sicca eadem aluum sistunt. Gummi verò cerasorũ cũ vino diluto sumptum diuturnæ tussi medetur, colorem quoque cõmendat, visum exacuit & appetentiam inuitat. Ex vino etiam potum calculosis prodest.

De Siliquis. Cap. CLVIII.

SILIQVÆ recentes quidem sumptæ stomacho inutiles sunt, aluúmque soluunt. Eædem siccatæ sistunt, stomachóque vtiliores sunt, ac vrinæ ciẽdæ vi præditæ: sed præcipuè quæ vinaceis condiuntur.

De Malo. Cap. CLIX.

CVM omnis mali, tũ verò maximè cotoneæ, folia, flores & germina astringunt: fructui verò immaturo quidẽ astringendi vis inest, maturo, nõ itẽ. Quæ verò mala verno maturescunt tempore, bilem gignunt, toti neruoso generi infesta sunt, inflationésque pariunt.

De Cotoneis. Cap. CLX.

Cotonea stomacho vtilia, vrinam cient: verùm tosta mitiora euadunt prosúntque cœliacis, dysentericis, sanguinem excreantibus & cholera laborantibus, præsertímque cruda. Quin & aqua in qua hæc ipsa macerata fuerint potui data, stomachi vẽtrísve fluxione infestatis cõuenit. Crudorum eorundem succus assumptus orthopnoicis opitulatur: decocto sedes & vulua fouentur, si procidát. Cotonea verò quę in melle condita sunt, & ipsa vrinam mouent: mel autem illorum constipantem constringentémque vim sibi asciscit. Quæ porrò cum melle decoquuntur, stomacho quidem vtilia sunt atque ori grata, sed minùs constringunt. Cruda eadem cataplasmatis adiiciuntur ad cohibendam aluum: itémque contra stomachi euersionem & æstum, mammarum inflãmationes, ac lienes in scirrhum induratos, atque condylomata

A χίσκους ἐν σκιᾷ ξηραίνεται. δραστικώτερα δέ ἐστι τοῦ καρποῦ καὶ τοῦ φύλλου, μιγνύμενοι κηρωτῇ καὶ πεσσοῖς, ἐγκαθίσμασί τε καὶ καταπλάσμασι τοῖς στύψεως δεομένοις.

Περὶ Κερασίων. Κεφ. ρνζʹ.

ΚΕΡΑΣΙΑ καὶ αὐτὰ μὲν χλωρὰ λαμβανόμενα, εὐκοίλια τυγχάνει. ξηρὰ δὲ ἵστησι κοιλίαν. τὸ δὲ κόμμι τῶν κερασίων χρονίαν βῆχα ἰᾶται, λαμβανόμενον μετὰ κράματος, εὔχροιάν τε καὶ ὀξυδορκίαν καὶ ὄρεξιν ποιεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ λιθιῶντας μετ' οἴνου πινόμενον.

V. ἐσθιόμενα

Quidam καὶ μόλιστα μὲν τὰ χαμαικεράσια.

Περὶ Κερατίων. Κεφ. ρνηʹ.

C ΚΕΡΑΤΙΑ χλωρὰ μὲν λαμβανόμενα, κακοστόμαχα τυγχάνει καὶ κοιλίας λυτικά· ξηρανθέντα δὲ ἵστησι κοιλίαν, εὐστομαχώτερα ὄντα καὶ διουρητικά· μάλιστα δὲ τὰ ἐκ τῶν στεμφύλων συντιθέμενα.

Περὶ Μηλέας. Κεφ. ρνθʹ.

ΜΗΛΕΑΣ πάσης τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ βλαστοὶ, στύφουσι. μάλιστα
D δὲ τῆς κυδωνίας. καὶ ὁ καρπὸς ὁ ὠμὸς μὲν, στυπτικὸς καθέστηκε πεπανθεὶς δὲ, οὐχ ὁμοίως. τὰ δὲ τοῦ ἔαρος ἀκμάζοντα μῆλα, χολοποιὰ, ἀλλὰ τοῖς νευρώδεσι πᾶσι, ἐμπνευματώδη.

Περὶ Κυδωνίων μήλων. Κεφ. ρξʹ.

E Τὰ δὲ κυδώνια, εὐστόμαχα, οὐρητικά. ὀπτηθέντα δὲ προσηνέστερα γίνεται, χρήσιμα κοιλιακοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ ἐμπτυικοῖς, καὶ χολεριῶσι, μάλιστα ὠμά. καὶ τὸ ἀπόβρεγμα δὲ αὐτῶν ἁρμόζει τοῖς στόμαχον ἢ κοιλίαν ῥευματιζομένοις ἐν ποτῷ. ὁ δὲ χυλὸς ὠμῶν αὐτῶν λαμβανόμενος, ὀρθοπνοικοῖς ὠφελεῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα,
F πρόσκλυσμα δακτυλίου καὶ ὑστέρας προπτώσει. τὰ δὲ ἐν τῷ μέλιτι, καὶ αὐτὰ μὲν οὐρητικά· τὸ δὲ μέλι τοῦ αὐτῶν ἀναλαμβάνεται δύναμιν. στυπτικὸν γὰρ καὶ σταλτικὸν γίνεται. τὰ δὲ σὺν τῷ μέλιτι ἑψόμενα, εὐστόμαχα μὲν καὶ εὔστομα, ἧττον δὲ
G στυπτικά. τὰ δὲ ὠμὰ καταπλάσμασι μίγνυται πρὸς στέγνωσιν κοιλίας, στομάχου ἀναστροφὴν καὶ πύρωσιν, μαστοὺς φλεγμαίνοντας, σπλῆνας ἐσκιρρωμένους, κονδυ-

V. ὠμοί

V. ἢ ἐγκαθίσματα

λεάσματα. Γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῶν κοπτομένων καὶ ἐκθλιβομένων, πρὸς διαμονὴν μιγνυμένου τοῖς ιϛ΄ ξέσταις τοῦ χυλοῦ μέλιτος ξέστου ἑνός, ἐπεὶ ὀξίζει· ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰ εἰρημένα πάντα. καὶ χρῖσμα δὲ ἐξ αὐτῶν σκευάζεται τὸ καλούμενον μήλινον, ᾧ χρώμεθα ὁπόταν στυπτικοῦ ἐλαίου δεηθῶμεν. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὰ ἀληθινά· μικρὰ δέ ἐστι καὶ περιφερῆ καὶ εὐώδη ταῦτα. τὰ δὲ λεγόμενα στρουθία καὶ μεγάλα ἧττόν ἐστιν εὔχρηστα. τὰ δὲ ἄνθη αὐτῶν ξηρά τε καὶ χλωρὰ καταπλάσμασιν εὔθετα, πρὸς τὰ στύψεως χρείαν ἔχοντα, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγάς, κοιλίας τε ῥύσιν καὶ ἐμμηνίων φορὰν ἁρμόζει μετ' οἴνου πινόμενα.

V μιγνύμενος

V ἔλαιον

Quidam ἀληθινὰ quæ propriè rotunda & pumila vel ... oblonga ... & tuberosa ...

Pal. cod. & Ald ῥύσιν

Pal. φορὰν

A ta. Fit etiamnum ex ipsis vinum tusis expressisq;, addito, quò diutiùs perennet, ad succi sextarios sedecim mellis sextario vno: alioquin acorem contraheret. Prodest auté ad eadem omnia quæ modò dicta sunt. Fit & oleum ex his quod melinum vocatur: quo quidem vtimur quoties oleo astringente opus habemus. Cæterum cotonea eligi oportet vera ac germana, qualia parua rotunda & odorata sunt. Quæ verò struthia & magna dicuntur, minùs vtilia censentur. Eorum flores sicci æquè ac virides cataplasmatis accommodantur, quæ astrictionem desiderát: ac etiamnú valent ad oculorum inflammationes. Contra sanguinis reiectiones, alui profluuium, mensiúmque impetus, vtiliter in vino bibuntur.

Περὶ Μελιμήλων. Κεφ. ρξα΄.

Τὰ δὲ μελίμηλα κοιλίαν μαλάσσει, καὶ θηρία ἐκτινάσσει. κακοστόμαχα δὲ καὶ καύσου ποιητικά. καλεῖται δὲ ὑπό τινων γλυκύμηλα.

De Melimelis seu musteis. C. CLXI.

Melimela ventrem molliunt, & ab eo animalia expellút, stomacho negotium exhibent, æstuosaq; sunt. A nonnullis porro, quasi dulcia mala, glycymela nuncupantur.

Περὶ Ἠπειρωτικῶν μήλων. Κεφ. ρξβ΄.

Τὰ δὲ Ἠπειρωτικὰ λεγόμενα, Ῥωμαϊστὶ δὲ ὀρβικουλάτα, εὐστόμαχα, κοιλίας σταλτικά, οὔρων προσκλητικά. ἀτονώτερα μέντοι τῶν κυδωνίων ἐστί.

V ὀρβικλάτα

V. non habet οὔρων προσκλ.

De Epiroticis malis. Cap. CLXII.

Epirotica mala, quę Latinè orbiculata dicútur, stomacho vtilia sunt: sed aluum sistunt, vrinásque euocát, malis tamen cotoneis inefficaciora sunt.

Περὶ ἀγριομήλων. Κεφ. ρξγ.

Τὰ δὲ ἄγρια ἔοικε τοῖς ἐαρινοῖς στύφοντα. δεῖ δὲ πρὸς τὰ στύψεως χρήζοντα, ἀωροτέροις ἅπασι χρῆσθαι.

V ἀωροτέροις pro quo forte legi oporteret χειμερινοῖς.

De Syluestribus malis. C. CLXIII.

Syluestria mala vernis similia sút, & astringút. Ad ea porrò quę astrictione opus habent, iis omnibus vtendum quę minùs matura fuerint.

Περὶ Περσικῶν μήλων. Κεφ. ρξδ΄.

Τὰ δὲ Περσικὰ μῆλα εὐστόμαχα, εὐκοίλια τὰ πέπειρα. τὰ δὲ ἄνωμα, στυπτικὰ κοιλίας. ξηρανθέντα δέ, καὶ στυπτικώτερα γίνονται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ξηρῶν λαμβανόμενον, στόμαχον καὶ κοιλίαν ῥευματιζομένην ἵστησιν.

De Persicis malis. Cap. CLXIIII.

Persica mala stomacho vtilia sunt, & aluum quoque bonam præstant, si matura fuerint. Immatura verò eandem cohibent, sed siccata vehementiùs. Sumptum eorundem siccorum decoctum in stomachum ventréq; decúbétes fluxiones sistit.

Περὶ Ἀρμενιακῶν. Κεφ. ρξε΄.

Τὰ δὲ μικρότερα, καλούμενα δὲ Ἀρμενιακά, Ῥωμαϊστὶ δὲ πραικόκια, εὐστομαχώτερα τῶν προειρημένων εἰσί.

Al. βρεκόκκια

De Armeniacis. Cap. CLXV.

Minora quæ Armeniaca, Latinè præcoqua dicútur, stomacho quàm antedicta vtiliora sunt.

Περὶ Μηδικῶν. Κεφ. ρξϛ΄.

Τὰ δὲ Μηδικὰ λεγόμενα ἢ Περσικὰ ἢ κεδρόμηλα, Ῥωμαϊστὶ δὲ κίτρια,

De Medicis. Cap. CLXVI.

Medica Persicáve aut Cedromela, quæ Latinè Citria dicuntur,

etiam vulgo cognita sunt. Est enim arbor omnibus anni tẽporibus fructifera, alijs atque alijs malis vicissitudine perpetua subnascentibus. Malum vero ipsum oblongum est, rugosum, aureo colore, cum grauitate odoratum: ac pyri semen habet. Id in vino bibitum venenis resistit, aluum subducit, decocto aut succo colluto suauitatem oris facit: estur verò maximè à mulieribus contra malaciam. Arcis quoque vestiarijs impositum, vestes ab erosionis vitio vindicare creditur.

De Pyro. Cap. CLXVII.

PYRORVM multa sunt genera: quæ quidem omnia astringunt, proindéque conuenienter addun tur in repellentia cataplasmata. Siccatorum decoctum, & ipsa quoque cruda si sumantur, aluum sistunt: cęterùm ieiunos esitata lædunt.

De Pyro syluestri. Cap. CLXVIII.

Achras Pyri syluestris genus est, quod tardè maturescit. Vim habet magis quàm pyrum astrictoriã: quò fit vt ad eadem conueniat: astringunt & ipsius folia. Vtriusque pyrorum generis ligni cinis ijs efficaciter proficit, quos fungi strangulant. Sunt & qui dicant, innoxios reddi fungos, si cum ijs syluestria pyra coquantur.

De Mespilis. Cap. CLXIX.

MESPILVS arbor, quæ à nonnullis Aronia vocatur, spinosa est, foliis oxyacanthæ: fructum fert exiguo malo similem, suauem, qui quidem tria continet intus officula, à quibus ipsum quoque nõnulli tricoccon quasi triplici grano præditũ appellant: tardè maturescit: esitatũ astringit, stomachum adiuuat, aluúmque cohibet.

De altera Mespilo. Cap. CLXX.

Mespili genus alterum in Italia nascitur, quod epimelida nonnulli, setanium alij nominant. Arbor est malo similis, nisi quòd foliis est minoribus. Fructum hoc quoque genus profert rotundum, esculentum, vmbilico latiore, leuiter astringentem, quique tardè maturescit.

A πᾶσι γνώριμα. φυτὸν γάρ ἐστι καρποφοροῦν δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἐπαλλήλως. αὐτὸ δὲ τὸ μῆλον ἐπίμηκες, ἐρρυτιδωμένον, χρυσίζον τῇ χρόᾳ, εὐῶδες μετὰ βάρους, σπέρμα ἔχον ἀπίῳ ἐοικός. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθὲν ἐν οἴνῳ, ἀντιπράττειν θανασίμοις, κοιλίαν τε ὑπάγειν. διάκλυσμά τέ ἐστι πρὸς
B εὐωδίαν στόματος τὸ ἀφέψημα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. βιβρώσκεται δὲ μάλιστα ὑπὸ γυναικῶν πρὸς τὴν κίσσαν. φυλάττειν δὲ καὶ ἱμάτια δοκεῖ ἄβρωτα, * ἐπιτιθέμενα κιβωτίοις.

Περὶ Ἀπίου. Κεφ. ρξζ´.

ΑΠΙΟΥ δὲ πολλὰ εἴδη. πᾶσαι δὲ στύ-
C φουσιν· ὅθεν εἰς τὰ ἀποκρουστικὰ κατα-πλάσματα ἁρμόζουσι. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν ξηρανθεισῶν, καὶ αὐταὶ λαμβανόμεναι ὠμαὶ, κοιλίας ἱστᾶσι· βλάπτουσι δὲ ἐσθιόμεναι τοὺς νήστεις.

V. cod. caput de mespilo hoc loco reponit

V. μίσγεται ad θηρίακοις

Περὶ Ἀχράδος. Κεφ. ρξη´.

Η δὲ ἀχρὰς εἶδός ἐστιν ἀγρίου ἀπίου,
D βραδέως πεπαινομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικωτέραν ἀπίου. ὅθεν πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει. στύφει δὲ καὶ τὰ φύλλα αὐτῆς. ἡ δὲ ἐκ τοῦ ξύλου αὐτῶν τέφρα, βοηθεῖ ἐναργῶς τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις. Φασὶ δέ τινες * ὅτι κἂν συνεψήσῃ τις ἀχράδας μύκησιν, ἀβλαβεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι.

V. ἀχρὰς

V. πεπαινομένη

V. τῆς ἀπίου. ὅθεν καὶ πρὸς

E Περὶ Μεσπίλου. Κεφ. ρξθ´.

ΜΕΣΠΙΛΟΝ τὸ δένδρον, ὃ παρ' ἐνίοις ἀρωνία καλεῖται, ἀκανθῶδές ἐστιν, ὅμοιον τοῖς φύλλοις * ὀξυακάνθῃ, καρπὸν φέρει μικρῷ μήλῳ ὅμοιον ἡδὺν, ἔχοντα τρία ὀστάρια ἔνδοθεν, ἀφ' ὧν καὶ τρίκοκκον τινὲς * αὐτὸ ὀνομάζουσι, βρα-
F δέως πεπαινόμενον. στύφει δὲ βιβρωσκόμενον, εὐστόμαχόν τέ ἐστι, καὶ κοιλίας σταλτικόν.

In v. hic inseritur caput alterum.

Al. τοῖς φύλλοις ὀξυακάνθῃ καρπὸν φέρει μικρὸν
Pal. v. inserit πλατὺ ἔχοντα τὸ ὀμφάλιον
V. ἐνίοι τε addit
V. τινὲς
V. ἀνυσοῦν συ-στρέφει δὲ ... ἐστιν ...

Περὶ ἑτέρου Μεσπίλου Κεφ. ρο´.

Μεσπίλου δὲ καὶ ἕτερόν ἐστιν εἶδος ἐν Ἰταλίᾳ γινόμενον, ὃ ἔνιοι ἐπιμηλίδα καλοῦσιν. οἱ δὲ, σητάνιον ὀνομάζουσι. δέν-
G δρον ἐστὶ μηλέᾳ ἐμφερὲς καὶ τοῖς φύλλοις, ὅτι μὴ μικρότερον. ἔχει δὲ καρπὸν καὶ τοῦτο στρογγύλον, βρώσιμον, πλατὺν ἔχοντα τὸν πυθμένα, ὑποστύφοντα, πεπαινόμενον βραδέως.

Al. ἐπιμηλίδα
Pal. V. μηλίδα
Ita lego ex cod. Pal. sed vulg. exempl. non habent μὴ
V. c. his πλατὺ ... hoc loco carent & priores mespili fructibus in præcedenti capite attribuunt

Περὶ Λωτοῦ. Κεφ. ροα'.

ΛΩΤΟΣ τὸ δένδρον, φυτόν ἐστιν εὐμέγεθες. καρπὸν δὲ φέρει μείζονα πεπέρεως γλυκὺν, * βρώσιμον, εὐστόμαχον, κοιλίας σταλτικόν. τὸ δὲ ῥινισμάτων τοῦ ξύλου τὸ ἀφέψημα πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον βοηθεῖ δυσεντερικοῖς καὶ γυναιξὶ ῥοϊκαῖς. ξανθίζει δὲ καὶ τρίχας, καὶ ἐπέχει * γαστέρα ῥεούσας.

Marc. legisse videtur ῥεούσας.

Περὶ κρανίας. Κεφ. ροβ'.

ΚΡΑΝΙΑ δένδρον ἐστὶν ἁδρὸν, καρπὸν φέρον ὡς ἐλαίας, ἐπιμήκη, * χλωρὸν τὸ πρῶτον, πεπαινόμενον δὲ ξανθὸν, ἢ κηρῶδη, ἐδώδιμον, στύφοντα, ἁρμόζοντα πρὸς κοιλίας ῥύσεις καὶ δυσεντερίας, σωτήριον καὶ εἰς ἕψημα, καὶ εἰς βρῶσιν. ἐνταριχεύεται δὲ ὡς ἐλαία. ὁ δὲ τῶν χλωρῶν * φύλλων ἰχὼρ καιομένων, ἁρμόζει πρὸς λειχῆνας καταχριόμενος.

Aed. Lacuna legit in vetusto codice χλωρὸν μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ κηρώδη, ex Ruellianis περκαζόμενον. Caius exemp. habet pro κηρώδη, μεμεροκωμένον.

Περὶ Οὔων. Κεφ. ρογ'.

ΟΥΑ τὰ μηλίζοντα καὶ μήπω πέπειρα τμηθέντα καὶ ξηρανθέντα ἐν ἡλίῳ, σταλτικὰ γίνεται κοιλίας ἐσθιόμενα. καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ ἄλευρον ἀλεσθέντων * ἀντὶ ἀλφίτων λαμβανόμενον, καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν πινόμενον, τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

V. ἀντὶ ἀλφίτου

Περὶ Κοκκυμηλέας. Κεφ. ροδ'.

ΚΟΚΚΥΜΗΛΕΑ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, οὗ ὁ καρπὸς ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, κοιλίας μαλακτικός. τὸ δὲ Συριακῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἐν Δαμασκῷ γινομένων, ὁ καρπὸς ξηρανθεὶς, εὐστόμαχος καὶ κοιλίας σταλτικός. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων ἐν οἴνῳ * σκευαζόμενον καὶ ἀναγαργαριζόμενον, κιονίδα καὶ οὖλα καὶ παρίσθμια ῥευματιζόμενα στέλλει. ταὐτὰ δὲ * παρέχει καὶ ὁ τῶν ἀγριοκοκκυμήλων καρπὸς, πέπειρος ξηρανθείς. ἑψηθεὶς δὲ μετὰ ἑψήματος, εὐστομαχώτερος καὶ σταλτικώτερος κοιλίας γίνεται. τὸ δὲ κόμμι τῆς κοκκυμηλέας ἐστὶ κολλητικὸν, * λίθων θρυπτικὸν πινόμενον σὺν οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριόμενον λειχῆνας τοὺς ἐπὶ παιδίων θεραπεύει.

Marc. ex AEgineta legit διακλυζόμενον.

V. ἔχει τὸ αὐτὸ ποιοῦν

Add. Caius etc. κοκκυμηλέας τινὶ

Περὶ Κομάρου. Κεφ. ροε'.

ΚΟΜΑΡΟΣ δένδρον ἐστὶ παρόμοιον κυδωνίᾳ, * λεπτόφυλλον, καρ-

Cap. hoc in v. e. desideratur. Alibi legitur post caput de amygdalis.

A

De Loto. Cap. CLXXI.

LOTVS arbor, stirps est bene magna: fructũ verò fert pipere maiorem, dulcem, edulem, stomacho aptum quique aluum sistit. Ramentorum ligni decoctũ & potũ & infusum, dysentericis fœminisq; fluxione vuluæ laborantibus auxilio est: rufat quoque capillos, eosdémque defluentes continet. B

De Corno. Cap. CLXXII.

CORNVS fortis arbor est, fructũ ferens oliuæ modo oblongum, primùm quidem viridem, deinde per maturitatẽ flauum aut cerinũ, esculentum, astringentem, alui profluuio ac dysenteriæ salutarem, siue sapa conditus, siue aliter in cibo exhibeatur. Oliuę quoq; instar in muria seruatur. Sanies verò quã virentia folia dum vruntur exudant, lichenibus conuenienter illinitur. C

De Sorbis. Cap. CLXXIII.

SORBA luteum colorem referẽtia, si nondum matura dissecta soléque siccata fuerint, aluum in cibo sistendi vim acquirunt. Ex iisdem molitis farina polentæ loco sumpta ac ipsorum etiam decoctum potum idem præstant. D

De Pruno. Cap. CLXXIIII.

PRVNVS nota arbor est, cuius fructus esculentus est, sed stomachum malè habet, aluúmque mollit. At Syriacarum, & earum maximè quæ Damasci nascuntur fructus exiccatus stomacho vtilis est, aluúmque astringit. Decoctum foliorum ex vino paratum, vuam, gingiuas, tonsillásque fluxione laborãtes ore subinde colluto reprimit. Præstat idem syluestrium prunorũ fructus post maturitatẽ exiccatus. Cũ sapa verò decoctus stomacho vtilior & ad cohibẽdam aluum aptior euadit. Cæterùm gummi prunorũ agglutinandi vim habet, & in vino potum calculos comminuit. Ex aceto verò illitum lichenas infantium sanat. E F G

De Arbuto. Cap. CLXXV.

ARBVTVS arbor est cotoneæ malo assimilis, tenui cortice fru-

ctum proferés pruni magnitudine, nuclei expertem, cui memacylo cognomen est, quique vbi maturuit subfuluus aut rubicundus conspicitur, in esu acerosus: stomacho is aduersatur, capitisque doloré excitat.

De Amygdalo. Cap. CLXXVI.

AMYGDALÆ amaræ radix si trita decoquatur, maculas in facie à solis ardore contractas tollit. Ipsa quoq; amygdala illita eadé præstát: apposita verò menses cient: & capitis doloribus auxiliantur, fronti téporibúsve inducta cum aceto & rosaceo. Valent & ad epinyctidas ex vino, itemq; ad putrescétia vlcera, herpetas, canúq; morsus cú melle. Porrò comesta dolores adimunt, aluum emolliunt, somnum faciunt, vrinámque cient. Prosunt etiánum ad sanguinis reiectionem, si cum amylo & menta sumantur. Ex renibus verò & pulmonum inflammatione laborantibus conferunt cum aqua pota, aut in eclegmate cum resina terebinthina. Vrinæ difficultate affectis atque calculosis in passo opitulatur: itémque eclegmate cum melle & lacte hepaticis, tussi & coli inflationibus, nucis auellanæ magnitudine. Quinæ senæve si præsumantur, ebrietatem arcent. Enecant & vulpes cum quapiá esca deuoratæ. At Gummi ipsius arboris astringit, calfacit, & contra sanguinis reiectionem potum auxilio est: cú aceto verò illitum, impetigines in summa cute tollit. Tussi diuturnæ cum vino diluto potum medetur: calculosis verò cum passo bibitum prodest. Cæterùm dulcis & cibo idonea amygdala, quantú ad efficaciam spectat multò quàm amara est inferior: attamen & ipsa extenuandi, vrinásque ciendi vi pollet. Amygdalæ verò quæ virides cum suo putamine deglutiuntur, humida stomachi vitia emendant.

De Pistaciis Cap. CLXXVII.

PISTACIA, quæ certè quidé in Syria gignútur, pineis nucibus similia, stomacho amica sút. Siue porrò edátur, siue trita ex vino bibátur, contra serpentiú morsus auxiliátur.

De nucib⁹ inglādib⁹. C. CLXXVIII.

NVCES regiæ, quas nõnulli Persicas vocant, in cibo sumptæ, stó-

A τὸν ἔχων ὡς κοκκυμήλου μέγεθος, ἀπύρηνον, μεμάκυλα καλούμενον· πεπανθὲν δὲ ὑπόκιρρον ἢ ἐρυθρόν, ἐσθιόμενον ἀχυρῶδες, κακοστόμαχον δὲ καὶ κεφαλαλγές.

Περὶ Ἀμυγδαλῆς. Κεφ. ρος΄.

ΑΜΥΓΔΑΛΕΑΣ πικρᾶς ἡ ῥίζα
B ἀφεψηθεῖσα λεία, ἐφήλεις τὰς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἀμύγδαλα καταπλασθέντα, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. προστιθέμενα δὲ ἄγει καταμήνια, καὶ κεφαλαλγίαις βοηθεῖ καταπλασθέντα μετώπῳ ἢ κροτάφοις μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν οἴνῳ· πρὸς δὲ
C σηπεδόνας καὶ ἕρπητας καὶ κυνόδηκτα, σὺν μέλιτι. ἐσθιόμενα δέ ἐστιν ἀνώδυνα, κοιλίας μαλακτικά, ὑπνωτικά, οὐρητικά, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν μετὰ *ἀμύλου λαμβανόμενα· πρὸς δὲ νεφριτικοὺς καὶ περιπνευμονικούς, σὺν ὕδατι πινόμενα ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερε-
D βινθίνῃ. δυσουριῶσι δὲ καὶ λιθιῶσι σὺν γλυκεῖ βοηθεῖ, καὶ ἡπατικοῖς καὶ βηξὶ καὶ κόλου ἐμπνευματώσεσι, σὺν μέλιτι καὶ γάλακτι ἐκλειχόμενα, καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. ἔστι δὲ καὶ ἀμέθυσα προλαμβανόμενα ὡσεὶ ε΄ ἢ ζ΄. κτείνει δὲ καὶ ἀλώπεκας βρωθέντα σὺν τινί. τὸ δὲ κόμμι αὐτῆς στύφει
E καὶ θερμαίνει, καὶ βοηθεῖ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενον. σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριόμενον, λειχῆνας ἐπιπολαίους αἴρει· ἰᾶται καὶ βῆχα χρονίαν, μετὰ κράματος ποθέν. λιθιῶντας δὲ ὠφελεῖ σὺν γλυκεῖ πινόμενον. ἡ δὲ γλυκεῖα καὶ ἐδώδιμος ἀμυγδαλῆ, κατὰ πολὺ ἥττων ἐστὶν ὡς πρὸς ἐνεργείαν
F τῆς πικρᾶς. καὶ αὐτὴ δὲ λεπτυντική, οὐρητική. βρωθέντα δὲ σὺν τῷ λέπει τὰ ἀμύγδαλα χλωρά, στομάχου πλαδῶντας ἀποκαθίστησι.

Περὶ Πιστακίων. Κεφ. ροζ΄.

ΠΙΣΤΑΚΙΑ τὰ μὲν γεννώμενα ἐν Συρίᾳ, ὅμοια στροβίλοις, εὐστόμαχα. ἐσθιόμενα δὲ καὶ πινόμενα ἐν οἴνῳ λεῖα, ἑρ-
G πετοδήκτοις βοηθεῖ.

Περὶ Καρύων βασιλικῶν. Κεφ. ροη΄.

ΚΑΡΥΑ βασιλικά, ἃ ἔνιοι Περσικὰ καλοῦσιν, ἐσθιόμενα, δύσπεπτα,

Flor. ἀπυρήνα ad
In cod. Pal. non legitur ἢ ἐρυθρόν
Dodoneus suspicatur legendū ἀχυρώδης
Al. καταπλασθέντα ἀρχὴν τῷ μετώπου καταπλασσόμενα.
Marcellus I
V. νεφριτικοῖς καὶ περιπνευμονικοῖς
V. σὺν ὕδατι
V. δυσουριῶσι
V. καρύου ποντικοῦ μέγεθος.
V. προλαμβανόμενα
Marcellus legit in quodam codice κτείνει δὲ καὶ ἰκτίδας καὶ ἀλώπεκας.
V. ἐπιχρ.
Palmar. ἀγρίως δ' μετὰ κράματος ποθεῖσα ἀγάπου
Al. ἀποκαθαίρει
Marc. Virgil. I. nouimus. In v. στέμμα τὰ γενόμενα.

ad fluxiones, nomas & tonsillarum inflammationes. Sed augetur eius vis adiectis, alumine scissili, galla, myrrha & croco: insupérque fructu tamaricis, iride atque thure. Immatura autem mora siccata contusáque, rhois vice obsonijs ammiscétur, cœliacósque iuuant. Radicis verò cortex decoctus in aqua & potus aluum soluit, latas ventris tineas expellit, & ijs auxiliatur qui aconitum hauserint. Folia trita cum oleo imposita, ambustis igni medentur. Cocta verò in aqua pluuia cum vitis ficíque nigræ folijs, capillum tingunt. Succus foliorum cyathi mensura potus, à phalangio demorsis opitulatur. Corticis autem & foliorum decocto dentes aptissimè in dolore colluuntur. Cæterùm radix circa messem circunfossa & incisa dat succum, qui quodammodo concretus postridie reperitur. Is ad dentium dolores efficax est: tubercula discutit, aluúmq; purgat.

Pluuiali

De Sycomoro. Cap. CLXXXI.

SYCOMORUM aliqui etiã sycaminũ vocant: cuius fructus Sycomoron quoque, propter ignauum, infirmúmque saporem appellatur. Est autem arbor magna, fico similis, largo succo abundans, folijs mori: fructum ea ter quatérve anno profert, non è summis ramis, vt ficus, sed è caudice ipso, caprifico similem, grossis dulciorem, sine granis interioribus: quique non maturescit, nisi vngue ferróve scalpatur. Nascitur plurima in Caria, Rhodo, aliisque locis non multi tritici feracibus: vbi propter fructus perennitatem in rei frumentariæ penuria iuuamentum affert. Est porrò fructus aluo vtilis, & perquàm exile præbet alimentum, stomachóque aduersatur. Liquoré verò fundit arbor primo vere, priusquàm fructum proferat, lapidis ictu summo cortice desquamato: si enim frangantur altiùs, nihil quicquã emittit. Spongia aut vellere lachryma colligitur, quæ siccata & in pastillos coacta fictili vase reponitur.

A πρὸς ῥεύματα, καὶ νομὰς, καὶ παρίσθμια φλεγμαίνοντα. ἐπιτείνεται δὲ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ παραμιγείσης στυπτηρίας σχιστῆς, καὶ κηκῖδος, καὶ σμύρνης, καὶ κρόκου· ἔτι δὲ καὶ μυρίκης καρποῦ καὶ ἴρεως, καὶ λιβανωτοῦ. τὰ δὲ ἄωρα μόρα ξηρὰ κοπέντα, ἀντὶ ῥοὸς τοῖς ὄψοις μίγνυται, καὶ

B κοιλιακοὺς ὀνίνησιν. ὁ δὲ τῆς ῥίζης φλοιὸς συνεψηθεὶς ὕδατι καὶ ποθεὶς, κοιλίαν λύει, καὶ πλατεῖαν * ἕλμινθα ἐκτινάσσει, καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι βοηθεῖ. τὰ δὲ φύλλα λεῖα σὺν ἐλαίῳ καταπλασθέντα, πυρίκαυστα ἰᾶται. ἑψηθέντα δὲ ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι, σὺν ἀμπέλου καὶ συκῆς μελαίνης Al. ὑμο

C φύλλοις, βάπτει τρίχας. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων φαλαγγιοδήκτοις ἀρήγει, ποθεὶς κυάθου πλῆθος. τοῦ φλοιοῦ δὲ καὶ τῶν φύλλων τὸ * ἀπόζεμα, διάκλυσμα εὔθετόν ἐστιν ὀδονταλγίαις. ὀπίζεται δὲ περὶ τὸν * πυραμητὸν τῆς ῥίζης περιορυχθείσης καὶ ἐγκοπείσης. εὑρίσκεται γὰρ τῇ V. αἰφι τονο

D ὑστεραίᾳ ἐπίπαγός τις * ὅς πρός τε ὀδονταλγίας ποιεῖ, καὶ φύματα διαφορεῖ, καὶ κοιλίαν καθαίρει. V. ἐστι πρὸς ὀδοντ.

Περὶ Συκομόρου. Κεφ. ρπα'.

ΣΥΚΟΜΟΡΟΝ, ἔνιοι δὲ καὶ τοῦτο συκάμινον λέγουσι. καλεῖται δὲ καὶ ὁ ἀπ' * αὐτοῦ καρπὸς συκόμορον, διὰ τὸ ἄτονον τῆς γεύ- V. αὐτῶ

E σεως. δένδρον δέ ἐστι μέγα, ὅμοιον τῇ συκῇ, * πολύχυλον σφόδρα, τοῖς φύλλοις ἐοικὸς μορέᾳ. φέρει δὲ καρπὸν * τρεῖς καὶ τετράκις τοῦ ἔτους, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων ὡς ἐπὶ τῆς συκῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ στελέχους ὅμοιον ἐρινεῷ. γλυκύτερον * ὀλύνθων, οὐκ ἔχοντα δὲ κεγχραμίδας, μηδὲ Vulg. πολύκαμον Pal. ita distinguit πολύχυμον σφόδρα τοῖς φύλλοις ἐοικὸς μορέᾳ V τρεῖς ἢ τετράκις V. ὀλύνθου

F πεπαινόμενον δίχα τοῦ ἐπικνισθῆναι ὄνυχι ἢ σιδήρῳ. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Καρίᾳ καὶ Ῥόδῳ, καὶ ἐν τοῖς οὐ πολυπύροις τόποις· βοηθεῖ δὲ ἐν ταῖς σιτοδείαις, διὰ τὸ διηνεκὲς τοῦ καρποῦ. ἔστι δὲ εὐκοίλιος ὁ καρπὸς, ἄτροφος, κακοστόμαχος. ὀπίζεται δὲ τὸ δένδρον πρὶν * καρποφορεῖν Vulg. καρποφορεῖ πρ.

G ἔαρος ἀρχομένου, τοῦ φλοιοῦ ἐξεπιπολῆς λίθῳ θλωμένου· βαθύτερον γὰρ θλασθεὶς, οὐδὲν ἀνίησι. συλλέγεται δὲ σπόγγῳ, ἢ ἐρίῳ τὸ δάκρυον, καὶ ξηρανθὲν καὶ ἀναπλασθὲν, ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ ἀποτίθεται.

Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς μαλακτικὴν, κολλητικὴν τραυμάτων, διαφορητικὴν τῶν δυσπέπτων. πίνεται δὲ καὶ συγχρίεται πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ ἐσκιῤῥωμένους σπλῆνας, στομάχου τε ἀλγήματα καὶ φρικίας. ταχέως δὲ τερηδονίζεται ὁ ὀπός.

V. καὶ στομάχου ἀλγήματα καὶ [illegible]

A Vim habet is liquor emolliendi, vulnera conglutinandi, & ea discutiendi quæ ægrè maturantur. Bibitur etiam, necnon & illinitur cõtra serpentium morsus, in scirrhum induratos lienes; stomachi dolores atque perfrictiones. Celeriter verò teredinem sentit.

Hoc de fico Cypria caput non habet codex Florentinus. Forte, οὐδὲ διάφορον.

Περὶ Συκῆς ἐν Κύπρῳ. Κεφ. ρπβ'.

De fico Cypria. Cap. CLXXXII.

B Γίνεται δὲ καὶ ἐν Κύπρῳ εἶδος διαφέρον· πτελέα γὰρ οὖσα, συκαμίνου τὰ φύλλα ἔοικε. τὸν δὲ καρπὸν κατὰ τὸ μέγεθος κοκκυμήλων, καὶ γλυκύτερον. τὰ δὲ ἄλλα πάντα ὅμοια τοῖς προειρημένοις.

Gignitur & in Cypro arbor specie differens: quippe quæ vlmus cùm sit, folia sycamini refert: fructum verò gerit prunorum magnitudine, & quàm pruna ipsa dulciorem. Cætera omnia antedictis similia sunt.

Περὶ Σύκων. Κεφ. ρπγ'.

De ficubus. Cap. CLXXXIII.

V. ῥᾳδίως γὰρ ὁ ἐξ αὐτῶν ῥευ.

ΣΥΚΑ πέπειρα τὰ ἁπαλὰ, κακοστόμαχα, κοιλίας λυτικά· ῥᾳδίως δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ῥευματισμὸς ἵσταται. ἐξανθηματικὰ καὶ ἱδρώτων προκλητικὰ, ἄδιψα δὲ καὶ σβεστικὰ θερμασίας. τὰ δὲ ξηρὰ τρόφιμα, θερμαντικὰ, διψητικώτερα, εὐκοίλια, ἄθετα δὲ ῥευματισμοῖς στομάχου καὶ κοιλίας· βρόγχῳ δὲ καὶ ἀρτηρίᾳ καὶ κύστει καὶ νεφροῖς εὔθετα, καὶ τοῖς ἐκ μακρονοσίας κακοχροοῦσι, καὶ ἀσθματικοῖς καὶ ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς. ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐν θώρακι, ἀποζεσθέντα σὺν ὑσσώπῳ καὶ ποθέντα· ἁρμόζει δὲ καὶ παλαιοῖς βηξὶ, καὶ τοῖς περὶ πνεύμονα χρονίοις πάθεσι, κοιλίαν τε μαλάσσει κοπέντα μετὰ νίτρου καὶ κνίκου καὶ ἐσθιόμενα. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, ταῖς περὶ ἀρτηρίαν καὶ παρίσθμια φλεγμοναῖς ἁρμόζει εἰς ἀναγαργάρισμα. καὶ εἰς τὰς ὠμηλύσεις δὲ μίγνυται, καὶ εἰς γυναικείας πυρίας μετὰ τήλεως ἢ πτισάνης. σὺν πηγάνῳ δὲ ἀφεψημένα, στρόφοις ἐστὶν ἔγκλυσμα. καταπλαττόμενα δὲ ἑφθὰ λεῖα, διαφορεῖ σκληρίας. παρωτίδας, δοθιῆνας μαλάσσει, φύγεθλα πεπαίνει, καὶ μᾶλλον σὺν ἴριδι ἢ νίτρῳ ἢ ἀσβέστῳ· καὶ ὠμὰ δὲ κοπέντα σὺν οἷς εἴρηται, τὰ αὐτὰ δρᾷ. σὺν σιδίῳ δὲ ῥοιᾶς, πτερύγια ἀνακαθαίρει· μετὰ χαλκάνθου δὲ, τὰ ἐν κνήμαις ῥευματικὰ, δυσαλθῆ καὶ κακοήθη ἰᾶται. ἑψηθέντα δὲ ἐν οἴνῳ καὶ μιχθέντα ἀψινθίῳ καὶ κριθίνῳ ἀλεύρῳ, ὑδρωπικοῖς ὠφελεῖ καταπλασθέντα. κεκαυμένα δὲ μιχθέντα κηρωτῇ,

V. [illegible]
V. παλαιαῖς
Sic Serapio. Vulg. [illegible]
V. γυναικείας
Plinius [illegible] legisse videtur.
V. τὰ ἐν κνήμαις δυσαλθῆ [illegible]
V. δὲ καὶ μιχθέντα

C FICI maturæ recentes stomachũ lædũt, aluúmq; soluũt: sed cõtracta ab ijs alui fluxio facilè cohibetur: papulas euocant, sudorésq; mouẽt: sitim sedãt, caloréq; restinguũt. Siccę verò sũt alibiles & excalfactoriæ: sitim magis afferũt, aluóq; sunt vtiles: at stomachi aluíq; rheumatismis cõtrariæ: gutturi autẽ, arteriæ, D vesicæ, ac renibus magnificè vtiles: nec nõ & ijs qui ex lõga valetudine decolorati sunt, anhelatoribus, comitialibus atq; hydropicis. Feruefactæ cũ hyssopo & potę, quæ pectore continentur expurgant: veteri tussi ac diuturnis pulmonũ vitijs conueniunt, aluumque molliunt cum nitro & cnico tusæ, deinde manducatæ. E Ipsarũ decoctum arteriæ ac tonsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. Quin & cataplasmatis ex hordeacea farina miscetur, itémque in muliebres fotus cũ fœnogræco aut ptissana. Cæterùm cũ ruta coctæ ad tormina infunduntur. Coctæ, deindéque tritæ ac impositæ, duritias discutiũt, parotidas F & furunculos emolliũt: panos maturãt, efficaciúsque, addita iride, nitro aut calce viua. Crudæ quoque si cum antedictis tundantur, eadem efficiunt. Cum malicorio, terygia repurgant. Cum atramento sutorio, medentur ægrè sanabilibus G malignisque tibiarum fluxionibus. Quin & in vino deferuefactæ, addito absinthio & hordeacea farina, vtiliter hydropicis illinũtur. Crematę & cerato admixtæ,

Plin. cum malo punico
Pl. atra flore
Pl. vlceribus

perniones sanát. Quòd si crudæ terátur, & liquido sinapi exceptæ auribus indátur, sonitus tinnitúsq; sanát. Porrò tá sylvestris quàm satiuæ fici lacteus succus coaguli modo lac cótrahit, coagulatúmq; aceti modo dissoluit. Idem corpora exulcerat, ora vasorum reserat, aluum soluit, & vterum relaxat cum trito amygdalo potus: menses quoque ciet appositus cum oui luteo aut cera Tyrrhenica: podagricorum cataplasmatis cum farina fœnigræci & aceto vtilis: lepras verò, lichenas, maculas à Solis ardore contractas, vitiligines, psoras vlceráque capitis manantia cum polenta expurgat. Instillatus plagæ, percussis à scorpione, venenatorum ictibus & canis morsibus auxiliatur: dentium dolori prodest lana exceptus, & in eorum cauis additus: denique *formicosam verrucá tollit, carne quæ in ambitu est adipe circumlita.

formicationē

De Ficu sylvestri. Cap. CLXXXIIII.

Hæc eadem præstat succus è teneris sylvestris fici cauliculis, quandiu lacteo liquore prægnant, necdum oculus egerminauit. Tùm enim hi tusi exprimuntur, & succus siccatus in vmbra reponitur. Porrò & liquor & succus ad exulceratoria medicamenta vsurpantur. Decocti verò cum bubulis carnibus ficulnei surculi efficiunt, vt hæ faciliùs percoquantur. Lac quoque redditur maiore soluédi vi præditum, siquidem inter coquendum ficulneo eiusmodi surculo spathæ loco moueatur.

De Grossis. Cap. CLXXXV.

Grossi, quæ à nonnullis erinei nominantur, coctæ & illitæ collectionem omnem, strumásque emolliunt. Crudæ verò cum nitro & farina impositæ, formicationes thymósque tollunt. Quin & hæc eadem ipsa folia possunt. Cum aceto autem & sale illita, vlcera in capite manantia, furfures & epinyctidas sanant. Ijs quoq; ficosę scabręq; genæ perfricantur. At nigræ fici folijs ramulísve vitiligines albæ perunguntur. Faciunt quoque aduersus canum morsus cum melle,

A *χιμέτλας ἰᾶται. λεῖα δὲ ὠμὰ σὺν νάπυϊ ὑγρῷ ἀναληφθέντα καὶ ἐντεθέντα ἐν ὠσὶν, ἤχους καὶ *συριγμοὺς θεραπεύει. ὁ δὲ ὀπὸς τῆς ἀγρίας καὶ τῆς ἡμέρου συκῆς, πηκτικός ἐστι γάλακτος ὥσπερ ἡ πιτύα, λύει δὲ καὶ τὸ πεπηγὸς *ὥσπερ τὸ ὄξος· *ἑλκωτικός τε σωμάτων καὶ ἀναστομωτικὸς, κοι-
B λίας τε λυτικὸς, καὶ ὑστέρας ἀναχαλαστικὸς, μετὰ ἀμυγδάλου λείου πινόμενος. καὶ ἐμμηνίων ἀγωγὸς προστεθεὶς σὺν ὠοῦ λεκύθῳ, ἢ κηρῷ Τυῤῥηνικῷ· ποδαγρικοῖς τε καταπλάσμασι χρήσιμος μετὰ *τηλίνου ἀλεύρου καὶ ὄξους· σμήχει δὲ λέπρας καὶ λειχῆνας, ἐφήλεις, ἀλφοὺς, ψώρας,
C ἀχῶρας σὺν ἀλφίτῳ· καὶ σκορπιοπλήκτοις, κατὰ τῆς πληγῆς ἐπισταζόμενος, καὶ ἰοβόλοις, καὶ κυνοδήκτοις βοηθεῖ· καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ ἐρίῳ ἀναληφθεὶς, καὶ εἰς τὸ βρῶμα ἐντιθέμενος. καὶ μυρμηκίας αἴρει, στέατι περιπλασθείσης τῆς ἐν κύκλῳ σαρκός.

D *Περὶ Ἀγρίας συκῆς. Κεφ. ρπδʹ.*

Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ χυλὸς ποιεῖ τῶν ἀπὸ τῆς ἀγρίας συκῆς ἁπαλῶν κλάδων, ἡνίκα αἱ ἔγκυοι ὦσι, μήπω τοῦ *ὀφθαλμοῦ βεβλαστηκότος. κοπτόμενοι δὲ ἐκθλίβονται, καὶ ὁ χυλὸς ξηραινόμενος ἐν σκιᾷ ἀποτίθεται. λαμβάνεται δὲ καὶ εἰς ἑλκωτικὰς
E δυνάμεις ὅ, τε ὀπὸς καὶ ὁ χυλός. αἱ δὲ *κράδαι βοείοις κρέασι καθεψόμεναι, εὔεψα ταῦτα ποιοῦσι. καὶ τὸ γάλα δὲ λυτικώτερον ἐν τῇ ἑψήσει κινούμενον αὐτὶ σπάθης αὐταῖς παρασκευάζουσιν.

Περὶ Ὀλύνθων. Κεφ. ρπεʹ.

Οἱ δὲ ὄλυνθοι, ὑπὸ δέ τινων ἐρινεοὶ
F καλούμενοι, ἑφθοὶ καταπλασθέντες, πᾶσαν συστροφὴν καὶ χοιράδας ἐκμαλάσσουσιν. ὠμοὶ δὲ μυρμηκίας καὶ θύμους, σὺν νίτρῳ καταπλασθέντες καὶ ἀλεύρῳ *αἴρουσι. *καὶ τὰ φύλλα δὲ τὰ αὐτὰ δύναται. σὺν ὄξει δὲ καὶ ἁλσὶ *καταπλασθέντα, ἀχῶρας, πίτυρα καὶ ἐπινυκτίδας ἰῶνται· τρα-
G χύνονται δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ συκώδη καὶ τραχέα τῶν βλεφάρων. καὶ λεῦκαι δὲ καταπλάσσονται τοῖς τῆς μελαίνης συκῆς φύλλοις ἢ *τοῖς κλάδοις. *ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ κυνόδηκτα σὺν μέλιτι,

Al. χιμέθλας
Marc. legit ὑδρῷ
Ruell. συν νάπυϊ ἢ ὑγρῷ τινὶ
Vulg. κνησμοὺς
V. ὥσπερ καὶ τὸ ὄξος
Vulg. ἀλκωτικός τε
Vulg. τινου
V. ἀνθεῖν
V. & Ald. κράδαι
V. addit πᾶσαν συστροφὴν ἀφιστᾶσι.
Quidam carent his vsque ad σὺν ὄξει.
Marc. legit τοῖς κράδαις V. etiam habet τοῖς κράδαις
V. hæc vsque ad ἀλφοὺς omisere.

καὶ πρὸς τὰ κηρία. ἀνάγουσι δὲ οἱ ὄλυνθοι καὶ ὀστᾶ σὺν μήκωνος ἀγρίας φύλλοις, δοθιῆνάς τε σὺν κηρῷ διαλύουσι· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ οἴνῳ καταπλασθέντες, πρὸς μυγαλῆς δήγματα καὶ σκολοπένδρας ἁρμόζουσι.

A & ad vlcera quæ faui, Græcis ceria, vocantur. Grossi cum papaueris syluestris folijs ossa extrahunt: furunculósque cum cera discutiunt. Cæterùm cum eruo ac vino impositæ, contra muris aranei morsus & scolopendræ venena prosunt.

Περὶ Κονίας τῆς συκῆς. Κεφ. ρπϛʹ.

B Γίνεται δὲ καὶ κονία, ἀγρίας συκῆς καὶ ἡμέρου καέντων τῶν κλάδων ἐκ τῆς τέφρας· πολύβροχον δὲ αὐτὴν δεῖ ποιεῖν καὶ πολυήμερον. ἁρμόζει δὲ καὶ *πρὸς τὰ καυστικὰ, καὶ γαγγραινούμενα· ἀνακαθαίρει γὰρ καὶ ἀναλίσκει τὰ περισσά. χρῆσθαι δὲ αὐτῇ δεῖ, σπόγγον βρέχοντας συνεχῶς καὶ ἐπιτιθέντας. ἐφ' ὧν *δὲ καὶ ἐνκλύζοντας, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ παλαιῶν ῥευματισμῶν, καὶ κόλπων ὑπονόμων καὶ μεγάλων· καθαίρει γὰρ καὶ κολλᾷ καὶ σαρκοῖ, καὶ συμφύει ἐοικότως τοῖς ἐναίμοις. καὶ ποτίζεται δὲ πρὸς αἵματος ἐκθρόμβωσιν καὶ πτώματα, ῥήγματα, σπάσματα, σὺν ὕδατος κυάθῳ προσφάτως διυλισμένη, καὶ ἐλαίου μετ' ὀλίγου. κοιλιακοῖς τε καὶ δυσεντερικοῖς, καθ' ἑαυτὴν κυάθου πλῆθος βοηθεῖ διδομένη. καὶ τοῖς νευρικοῖς δὲ καὶ σπάσμασι σύγχρισμα ἁρμόδιον σὺν ἐλαίῳ, ἱδρῶτας κινοῦσα. καὶ πρὸς γύψου πόσιν καὶ φαλαγγίων δήγματα πίνεται· παρέχουσι δὲ τὰ αὐτὰ καὶ αἱ λοιπαὶ κονίαι, μάλιστα δὲ ἡ δρυΐνη· *στυπτικαὶ δέ εἰσι πᾶσαι.

V. αὐτά

V. δὲ καὶ

V. δὲ κοίλων ἑλκῶν.

V. σὺν ὕδατος ἢ σὺν ὕδατι τῆς τε προσφάτως διυλισμένης

In v. desunt hæc verba βοηθεῖ διδομένη

De Lixiuio ficus. Cap. CLXXXVI.

Fit & è crematorum tam syluestris quàm satiuæ ficus caulicolorũ cinere lixiuium. Sed cinerem plurimùm diutissiméque macerari oportet. Vtile porrò est ad medicamenta caustica, & partibus prodest gangræna tẽtatis. Nam expurgat & & consumit quæ excrescunt. Vsus C verò hic est, vt eo imbuta subinde spongia superponatur. Interdum & infunditur, quemadmodũ dysentericis, & in vetustis fluxionibus, nec non & sinibus cuniculatim depascentibus, iísque magnis. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, æquè ac emplastra quæ cruentis vulneribus imponun- D tur. Propinatur & ad sanguinem in grumos concretum: itémque contra præcipitationes, rupta atque cõuulsa cum aquæ cyatho recẽs excolatum, admisto olei exiguo. Cœliacis ac dysentericis per se cyathi mensura datum auxiliatur. Neruorũ vitijs & conuulsis ex oleo conuenienter illinitur: quippe quod sudores moueat. Bibitur & aduersus E gypsi potũ, phalangiorũmque morsus. Eosdem porrò effectus exhibẽt lixiuia reliqua, præsertimq; quernũ: omnia verò astringendi vi pollent.

Περὶ Περσέας. Κεφ. ρπζʹ.

Περσέα δένδρον ἐστὶν* ἐν Αἰγύπτῳ, καρπὸν φέρον ἐδώδιμον, εὐστόμαχον· ἐφ' οὗ καὶ τὰ λεγόμενα κρανοκόλαπτα φαλάγγια εὑρίσκεται, μάλιστα δὲ ἐν Θηβαΐδι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεῖα* ἐπιπλαττόμενα ξηρὰ, αἱμορραγίας ἱστάναι. τοῦτο δὲ ἱστόρησάν τινες ἐν Περσίδι ἀναιρετικὸν εἶναι, μετατεθὲν δὲ εἰς Αἴγυπτον, ἀλλοιωθῆναι καὶ ἐδώδιμον γενέσθαι.

V. αὐτῇ Θηβαΐδι

De Persea. Cap. CLXXXVII.

Persea arbor est in Ægypto fructũ ferens cibo idoneum, stomacho vtilem: in quo phalangia F cranocolapta nomine reperiuntur, præsertim verò in Thebaide. Arida folia trita & inspersa sanguinis eruptionem sistendi vim habẽt. Hanc arborẽ prodidere nonnulli in Perside quidem exitiosam esse: translatam verò in Ægyptũ natura mutata in cibos receptam.

Περὶ Ἰβερίδος. Κεφ. ρπηʹ.

*Ἴβερις ἤτοι καρδαμαντικὴ ἔχει τὰ φύλλα παρόμοια καρδάμῳ, ἐν ἔαρι εὐθαλέστερα. *μῆκος δὲ ὅσον πηχυαῖον ἢ ἔλαττον. φύεται δὲ ἐν ἀγεωρ-

G

De Iberide. Cap. CLXXXVIII.

Iberis, siue cardamantica, folia habet nasturtij, vere virentiora. Caulis longitudo cubitalis est, plus minúsve: locis incul-

tis nascitur. Æstate porrò lacteum florem promit, ac tum quoque efficacior est. Radices binas habet nasturtio * similes, calfaciendi & adurendi vi præditas. Ipsæ enim ischiadicis vtiles, si cum axungia suilla salsa emplastri modo quaternis horis impositæ fuerint: deinde verò in balneum descendatur: ac postea oleo ac vino cum lana locus affectus perungatur. (V. adure)

Primi libri finis.

A γείοις τόποις. θέρους δὲ γαλακτῶδες ἄνθος προβάλλει, καὶ τότε ἐστὶ δραστικώτερον. ἔχει δὲ δύο ῥίζας παρεμφερεῖς καρδάμῳ, θερμαντικὰς καὶ καυστικάς· αὗται γὰρ ἀγαθαὶ αἱ ῥίζαι πρὸς ἰσχιαδικούς, σὺν λίπει ὑείου τεταριχευμένου, ὡς ἐμπλαστρῶδες θεῖσαι κατὰ ἔμπλασμα μέχρις ὡρῶν τεσ-
B σάρων· ἔπειτα ἐν βαλανείῳ ἐμβιβαζέσθω, καὶ ἐλαίῳ μετ' ἐρίου τοῖς τόποις ἐπιχριέσθω.

Τέλος τοῦ βιβλίου πρώτου.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber secundus.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον δεύτερον.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNÆO, INTERPRETE.

A IN priore, amantissime Aree, libro qui quidem primus est eorum quos de medicinali materia cōposuimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus & nascentibus ex eis liquoribus, lachrymis ac fructibus disseruimus.
B In hoc autem secundo agemus de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, insupérque de oleribus: hísque subnectemus quæ inter herbacea acri prædita sunt facultate, propterea quòd cum ipsis cognationem habent: qualia sunt allia, cepæ, sinapi: ídque ne congenerum vires disiungantur.

A ΕΝ μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, φίλτατε Ἄρειε, ὅτι πρῶτον τῶν περὶ ὕλης ἡμῖν συντεταγμένων, προεκδέδωκα μὲν τὸν περὶ ἀρωμάτων, καὶ ἐλαίων, καὶ μύρων, καὶ δένδρων, καὶ τῶν γεννωμένων ἐξ αὐτῶν ὀπῶν τε καὶ δακρύων, καὶ καρπῶν λόγον· ἐν δὲ
B τούτῳ δευτέρῳ ὄντι, ἐπελευσόμεθα περί τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στέατος καὶ τῶν λεγομένων σιτηρῶν, ἔτι δὲ λαχάνων, ὑποτάξαντες αὐτοῖς ὅσα δριμέα τῶν βοτανικῶν κέκτηται δύναμιν, διὰ τὸ συγγένειαν ἔχειν αὐτά, ὥσπερ τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ νᾶπυ· ἵνα μὴ διαζευχθῇ
C τῶν ὁμογενῶν ἡ δύναμις.

De Echino marino. Cap. I.

ECHINVS marinus stomacho vtilis est, bonam facit aluum, vrinámque ciet. Huius testa si cruda torreatur, vtiliter smegmatis, hoc est, detergentibus medicamentis admiscetur, quæ ad psoras idonea sunt. Cremata verò eadem, vlcera sordida expurgat, eáque reprimit quæ in vlceribus ipsis excrescunt.

Περὶ Ἐχίνου θαλασσίου. Κεφ. α'.

ΕΧΙΝΟΣ θαλάττιος, εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, οὐρητικός· τὸ δὲ ὄστρακον ὠμόν, μίγνυται χρησίμως * ὀπτηθέν, τοῖς πρὸς τὰς ψώρας ἁρμόζουσι σμήγμασι· κεκαυμένον δὲ καθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, καὶ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα. (V. non legit inf.)

Περὶ τοῦ χερσαίου ἐχίνου. Κεφ. β'.

A

Καὶ τοῦ χερσαίου δὲ ἐχίνου τὸ δέρμα καὲν, πρὸς ἀλωπεκίας μετὰ πίσσης ὑγρᾶς καταχριόμενον ἁρμόζει· ἡ δὲ σὰρξ σκελετευθεῖσα καὶ πινομένη μετὰ μέλιτος ἢ ὀξυμέλιτος, βοηθεῖ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ὑπὸ σάρκα ὕδρωψι, καὶ σπασμώδεσιν, ἐλεφαντιῶσι, καχέκταις· ξηραίνει δὲ καὶ τοὺς περὶ τὰ σπλάγχνα ῥευματισμούς. καὶ τὸ ἧπαρ δὲ αὐτοῦ ξηρανθὲν ἐπ' ὀστράκου ἡλιοκαοῦς, καὶ ἀποτεθὲν, πρὸς τὰ αὐτὰ ὁμοίως ἁρμόζει διδόμενον.

Vulg. μετὰ ὀξυμέλι.

Vet. & Ald. [illegible]

B

Περὶ Ἱπποκάμπου. Κεφ. γ'.

ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ, θαλάσσιόν ἐστι ζῶον μικρόν, οὗ καέντος ἀναληφθεῖσα ἡ τέφρα πίσσῃ ὑγρᾷ ἢ ὀξυγγίῳ ἢ ἀμαρακίνῳ μύρῳ, καὶ καταχρισθεῖσα, ἀλωπεκίας δασύνει.

C

V. ἰᾶται

Περὶ Πορφύρας. Κεφ. δ'.

ΠΟΡΦΥΡΑ καεῖσα δύναμιν ἔχει ξηραντικὴν, σμηκτικὴν ὀδόντων, [ὑπερσαρκωμάτων δὲ καταστaλτικὴν,] ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν, ἀπουλωτικήν.

V. caret his quæ conclusa sunt.

D

Περὶ Κηρύκων. Κεφ. ε'.

ΤΑ αὐτὰ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ κήρυκες καέντες· εἰσὶ δὲ μᾶλλον καυστικοί· ἐὰν δέ τις ἁλῶν αὐτοὺς πληρώσας ἐν ὠμῇ χύτρᾳ καύσῃ, ἁρμόζουσι πρὸς σμῆξιν ὀδόντων καὶ κατακαύματα ἐπιπλασθέντες, ἐᾶν δὲ δεῖ ἀποστρακοῦσθαι τὸ φάρμακον· μετὰ δὲ τὴν ἀπούλωσιν τοῦ κατακαύματος αὐτόματον ἀποπίπτει. γίνεται δὲ ἄσβεστος ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ ἀσβέστου λόγῳ.

V. his caret.

V. addit πάλιν

E

Flor. caret hac periodo.

Περὶ Ἰονίων. Κεφ. ς'.

* Ἰόνια δὲ καλεῖται τὰ ἐπὶ τῶν κηρύκων καὶ πορφύρων μέσα, περὶ οἷς ἡ ἕλιξ ἐστὶ τοῦ ὀστράκου· καίεται δὲ ὁμοίως δύναμιν ἔχοντα καυστικωτέραν τῶν κηρύκων καὶ τῆς πορφύρας, διὰ τὸ πιέζειν αὐτῶν τὴν φύσιν. αἱ δὲ σάρκες τῶν κηρύκων, εὔστομοι καὶ εὐστόμαχοι· κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσουσι.

Hermol. Barb. κιονίων Κιόνια

F

V. λύουσι

G

Περὶ Μυάκων. Κεφ. ζ'.

ΜΥΑΚΕΣ διαφέρουσιν οἱ Ποντικοί. καέντες δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι τοῖς

De terrestri echino. Cap. II.

Terrestris erinacei corium combustum, alopecijs cum pice liquida commodè illinitur. Assiccata caro & cum melle aut aceto mulso epota, renum vitijs auxilio est: itémque aquæ intercuti, conuulsionibus, elephantia laborantibus & malo corporis habitu præditis, quos cachectas vocant: viscerum quoque fluxiones exiccat. Quin & eiusdem iecur fictili solibus perusto arefactum atque reconditum ad eosdem vsus pari modo vtiliter exhibetur.

De Hippocampo. Cap. III.

HIPPOCAMPUS marinum est animalculum: cuius cremati cinis liquida pice vel axungia aut amaracino vnguento exceptus, & illitus, alopecias emendat.

De Purpura. Cap. IIII.

PVRPVRA vsta vim habet exiccandi, dentes abstergendi, excrescẽtes luxuriantésve carnes cohibendi, vlcera repurgãdi & ad cicatricem perducendj.

De Buccinis. Cap. V.

EADEM præstant buccina concremata, sed maiorem adurendi vim habent. Quòd si quis ipsa sale expleta in olla cruda cremauerit, dentifricijs conueniunt, ambustísque vtiliter illinuntur. Sinendum verò medicamentum vt in testæ modum induretur: siquidem post obductam vulneri cicatricẽ sponte sua decidet. Fit etiam ex ipsis viua calx, quemadmodum in tractatu de calce demonstrabimus.

De Cionijs. Cap. VI.

Cionia vocantur buccinorum purpurarúmque mediæ partes, circa quas * testæ volumen clauiculatim intorquetur: Simili verò modo cremata buccinis purpuráq; magis causticam vim habẽt, quoniam apprimendi naturam obtinent. At buccinorũ carnes & ori gratæ sunt, & stomacho vtiles: sed aluũ haudquaquam molliunt.

* testæ orbis est

De Mytulis seu musculis. Cap. VII.

IN Mytulorum genere laudatissimi Pontici. Cremati eundẽ cum

buccinis effectum præbent. Priuatim verò plumbi modo eloti oculorum medicamentis cum melle vtiles habétur: quippe qui genarum crassitudines absumunt, oculorum albugines exterunt, & cætera quæ aliter pupillis caliginem offundūt. Eorundem caro ad canis morsus vtiliter imponitur.

De Tellinis. Cap. VIII.

TELLINÆ recentes aluo vtiles, sed maximè ius earum. Sale verò conditæ ac vstæ & ad læuorem contritæ, tandémque cum cedria instillatæ, euulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur.

De Chamis. Cap. IX.

QVIN & chamarum aliarúmq; conchularū in exigua aqua decoctarum ius aluum ciet: id verò cum vino assumitur.

De vngue. Cap. X.

ONYX siue vnguis conchylij tegumentū est, ei simile quo purpura integitur. Is in lacubus nardiferis Indiæ reperitur: quapropter & conchylijs nardum depascentibus odoramenta resipit. Colligitur verò posteaquàm æstiuis squalloribus lacus inaruerunt. Præstantissimus qui è mari rubro defertur, subalbidus ac pinguis. Babylonicus nigrescit, atque minor conspicitur. Ambo verò si suffiantur, vehementem expirant odorem: sed quadantenus castoreum redolent. Hi porrò suffitu etiamnum comitiales, fœmináśque vuluæ strangulatu oppressas excitant. Poti verò aluum perturbānt. Cæterùm cōchyliū ipsum vstū, eadē quæ purpura & buccinū efficit.

De Cochleis. Cap. XI.

COCHLEA terrestris stomacho vtilis est, & ægrè corrumpitur. Laudatissima Sardonia, Africana, Astypalæica, & quæ in Sicilia & Chio gignitur, necnon & quæ in Liguriæ Alpibus, pomatias, quasi opercularis, cognominata. Marina quoque stomacho idonea est, faciléque aluo excernitur. Fluuiatilis autem *virosa est. Syluestris verò quæ vepribus frutetísque adhærescit, quámq; nonnulli sesilon aut seselita nominant, aluū stomachúmque turbat, & vomitiones excitat.

virus habet Pl.

A κήρυξιν. ἰδιαίτερον δὲ *πλυθέντες ὡς μόλιβδος, χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ σὺν μέλιτι· ἐκτήκοντες παχύτητας βλεφάρων, καὶ σμήχοντες λευκώματα, καὶ τὰ *ἄλλως ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· ἡ δὲ σὰρξ αὐτῶν κυνοδήκτοις ἐπιτίθεται ὠφελίμως.

Αλλ. πλυθέντες

V. ἄλλα ἐπισκοτοῦντα

B Περὶ Τελλινῶν. Κεφ. η′.

ΤΕΛΛΙΝΑΙ δὲ παραὶ εὐκοίλιαι· μάλιστα δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός. ταριχηραὶ δὲ κεκαῦσαι καὶ λελειωσαι λεῖαι, *καὶ μετὰ κεδρίας ἐνσταζόμεναι, τὰς ἐκτιλθείσας τῶν βλεφάρων τρίχας οὐκ ἐῶσιν αὖθις φυῆναι.

V. καὶ ὠμαὶ

Περὶ Χημῶν. Κεφ. θ′.

C ΚΑΙ ὁ ἐκ τῶν χημῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων κογχαρίων ζωμὸς, κοιλίαν κινεῖ ἑψόμενος μετὰ ὀλίγου ὕδατος· μετ' οἴνου δὲ λαμβάνεται.

Περὶ Ὄνυχος. Κεφ. ι′.

ΟΝΥΞ ἐστὶ πῶμα κογχυλίου, ὅμοιον τῷ τῆς πορφύρας· εὑρισκόμενον ἐν τῇ D Ἰνδίᾳ, ἐν ταῖς ναρδοφόροις λίμναις. διὸ καὶ ἀρωματίζει νεμομένων τῶν κογχυλίων τὴν νάρδον· συλλέγεται δὲ, ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν αὐχμῶν ἀναξηρανθῶσιν αἱ λίμναι· διαφέρει δὲ ὁ ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς κομιζόμενος, ὑπόλευκος ὢν καὶ λιπαρός. μέλας δὲ ὁ Βαβυλώνιος καὶ μικρότερος. ἀμφότεροι δὲ E εὐώδεις θυμιώμενοι, καστορίζοντές πως τῇ ὀσμῇ· ἐγείρουσι δὲ καὶ οὗτοι ὑποθυμιαθέντες τὰς ὑστερικῶς πνιγομένας, καὶ ἐπιληπτικούς· ποθέντες δὲ κοιλίαν ἐκταράσσουσιν. αὐτὸ δὲ τὸ κογχύλιον καὲν, ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ πορφύρα καὶ ὁ κήρυξ.

Vulg. ταράσσουσιν

Περὶ Κοχλιῶν. Κεφ. ια′.

Par. κοχλίου χερσαίου

F ΚΟΧΛΙΑΣ χερσαῖος εὐστόμαχος, *δύσφθαρτος· ἄριστος δὲ ὅ, τι ἐν Σαρδοῖ, καὶ Λιβύῃ, καὶ Ἀστυπαλαίᾳ, καὶ Σικελίᾳ, καὶ Χίῳ γεννώμενος, καὶ ὁ ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν Ἄλπεσι πωματίας καλούμενος. καὶ ὁ θαλάσσιος δὲ εὐστόμαχος καὶ εὐέκκριτος· ὁ δὲ ποτάμιος βρωμώδης. καὶ *ὁ ταῖς ἀκάνθαις καὶ τοῖς θαμνίσκοις προσκεκολλημένος ἄγριος, ὃν τινὲς σέσιλον *ἢ σεσίλιτα καλοῦσι, ταρακτικὸς ἐστὶ κοιλίας καὶ στομάχου, ἐμετικός.

V. addit, εὔπεπτος καὶ εὔφθ.

V. ὁ ἐν ταῖς

G

Par. tantùm σέσιλον καλοῦσι.

Δύναται δὲ πάντων τὰ ὄστρακα κεκαυμένα θερμαίνειν καὶ καίειν, σμήχειν λέπρας, ἀλφούς, ὀδόντας· οὐλὰς δὲ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ λευκώματα, καὶ ἐφήλεις, καὶ ἀμβλυωπίας, μετὰ τῆς σαρκὸς ὅλοι καέντες καὶ λειωθέντες καὶ ἐγχριόμενοι σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρουσιν. ὠμοὶ δὲ σὺν τοῖς κελύφεσι καταπλασθέντες, ἐξικμάζουσι τὰ ὑδρωπικὰ οἰδήματα· καὶ οὐκ ἀφίστανται πρὶν πᾶν ἐκικμασθῆναι τὸ ὑγρόν. καὶ ποδαγρικὰς δὲ φλεγμονὰς πραΰνουσι, καὶ σκόλοπας ἕλκουσιν ὁμοίως καταπλασθέντες. καὶ ἔμμηνα ἄγουσι λεῖοι προστιθέμενοι. αἱ δὲ σάρκες αὐτῶν λεῖαι σὺν σμύρνῃ καὶ λιβανωτῷ καταπλασθεῖσαι, τραύματα καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὰ νεῦρα κολλῶσι, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας σὺν ὄξει λειωθέντες ἐπέχουσι. ζῶσα δὲ ἡ σὰρξ καταποθεῖσα, τοῦ Λιβυκοῦ μάλιστα, ἀλγηδόνας στομάχου παύει· μετὰ δὲ τοῦ ὀστράκου ὅλος τριβεὶς καὶ μετ᾽ οἴνου καὶ σμύρνης ποθεὶς ὀλίγος, κωλικοὺς θεραπεύει καὶ κύστεως ἀλγήματα. ἀνακολλᾷ δὲ τρίχας ὁ χερσαῖος, ἐάν τις βελόνην κατὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ φέρων τῷ προσισταμένῳ γλισχρώδει προσάπτηται τῆς τριχός.

Sa alr. cod. καταπλασθεῖσαι Goup.

V. λείας, ...

Περὶ Καρκίνων. Κεφ. ιβ'.

ΚΑΡΚΙΝΩΝ ποταμίων κεκαυμένων ἡ τέφρα κοχλιαρίων δυοῖν πλῆθος, σὺν γεντιανῆς ῥίζης κοχλιαρίῳ ἑνὶ καὶ οἴνῳ ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γ'. βοηθεῖ λυσσοδήκτοις ἐναργῶς· σὺν δὲ μέλιτι ἑφθῷ, ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ καὶ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ χιμέθλας, καὶ καρκινώματα πραΰνει. λεῖοι δὲ ὠμοὶ σὺν γάλακτι ὀνείῳ ποθέντες, βοηθοῦσι δήγμασιν ἑρπετῶν, φαλαγγίων, σκορπίων πληγαῖς· ἑφθοὶ δὲ σὺν ζωμῷ ἐσθιόμενοι, φθισικοὺς ὠφελοῦσι, καὶ τοὺς λαγωὸν θαλάσσιον πεπωκότας. τριφθέντες δὲ μετ᾽ ὠκίμου καὶ προστεθέντες, σκορπίους κτείνουσι. δύνανται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ οἱ θαλάσσιοι, πλὴν ἧττον τούτων ἐνεργοῦσι.

In margine scholion videtur, τὰς γλώσσας καὶ φάρυγγας φλεγμονὰς ... σὺν ζωμῷ ἑψόμενοι.

Al. προσαχθέντες

Περὶ Σκορπίου χερσαίου. Κεφ. ιγ'.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ χερσαῖος ὠμός, λεῖος ἐπιτεθεὶς, βοήθημα τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται· εὑρίσκεται δὲ καὶ ὀπτηθεὶς πρὸς τὸ αὐτό.

Marc. ...

Crematæ omniũ testæ calfaciendi vrendique: lepras, vitiligines ac dentes etiam extergendi vi pollent: oculorum verò cicatrices & albugines, maculas à sole contractas, ac visus hebetudines emendant, si totæ cum sua carne vstæ & contritæ illinantur. At crudæ cum suis calicibus impositæ hydropicorum tumores discutiunt, neq; priùs amouentur, quàm omnis exhauriatur humor. Sed & podagricas inflammationes leniunt, ac impactos etiam corpori aculeos similiter impositæ euocant: menses quoque tritæ & appositæ ciunt. Porrò carnes earum tritæ, & cum myrrha ac thure illitæ, tum vulnera alia, tum maximè quæ neruis inflicta sunt conglutinant: tritæ in aceto sanguinis è naribus eruptiones cohibent. Viuæ caro, & maximè Africanæ, deuorata stomachi dolores mitigat. Tota verò cum testa sua trita & cum vino ac myrrha exigua quantitate bibita, colicos dolores vesicæque cruciatus sanat. Terrestris fluentem pilum glutinat & cohibet, si quis traiectæ per carnem ipsius acus mucroni hærentem viscidum lentorem pilo admouerit.

De Cancris. Cap. XII.

CANCRORVM fluuiatilium exustorum cinis duûm cochleariũ mẽsura cũ gentianæ radicis cochleario vno ac vino triduo potus, à cane rabioso demorsis euidẽter opitulatur. Ex melle verò cocto rimas pedum sedísque, perniones & carcinomata lenit. Triti crudi, potique ex asinino lacte, contra serpentium phalangiorúmque morsus & scorpionum ictus auxiliantur. Decocti autem & ex iure suo sumpti phthisicis prosunt, iísque qui leporem marinum hauserint. Triti cum ocimo & admoti, scorpiones necant. Possunt eadem marini, sed minore quàm illi efficacia.

De Scorpione terrestri.
Cap. XIII.

TERRESTRIS scorpio crudus, tritus & impositus, suæ plagæ remedium est: estur quoque tostus in eundem vsum.

De Scorpione marino. *Cap. XIIII.*

Marini scorpionis fel cõuenit ad oculorum suffusiones, albugines & hebetudines.

De dracone marino. *Cap. XV.*

DRACO marinus exectus & impositus, ictus spinæ suæ qua ferit medela est.

De Scolopendra. *Cap. XVI.*

SCOLOPENDRA marina in oleo decocta & peruncta pilos detrahit: contactu verò pruritus excitat.

De Torpedine. *Cap. XVII.*

TORPEDO marina in diutinis capitis doloribus imposita, doloris vehementiam mulcet. Eadem sedem euersam prociduámve coörcet.

De Vipera. *Cap. XVIII.*

VIPERÆ caro cocta & in cibo sumpta claritatem oculis affert, ad neruorum vitia proficit, increscentésque strumas reprimit. Detracta autem cute, caput & caudam, quoniam carne vacant, amputari oportet. Fabulosum enim est quod præcipitur, vt extremarum partium certa vtrinque mensura præcidatur. Reliquum verò (exemptis interaneis) corpus elotum & in frustra sectum ex oleo & vino cum salis exiguo & anetho discoquitur. Aiunt porrò ijs qui viperinas carnes esitauerint, pediculos procreari: quod falsum est. Insuper verò referunt nonnulli, qui ijs vescantur longam senectutem adipisci. Sal ex ijs ipsis ad eadem conficitur, sed non est perinde efficax. Viua autem vipera in ollam nouam demittitur, adijciúntúrque salis triti caricarúmque itidem tritarum an. sextarij singuli, mellis cyathi VI. mox ollæ operculum luto oblinitur. Sic ea in fornace torrentur, donec sal in carbones redigatur. Is postea ad læuorem tritus reconditur: ac interdum quò iucundiùs ori sapiat, spica nardi aut folij seu malabathri momentum immiscetur.

A Περὶ Σκορπίου θαλασσίου. Κεφ. ιδ'.

Τοῦ δὲ θαλασσίου σκορπίου ἡ χολὴ ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑποχύσεις καὶ λευκώματα καὶ ἀμβλυωπίας.

Περὶ Δράκοντος θαλασσίου. Κεφ. ιε'.

ΔΡΑΚΩΝ θαλάσσιος ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἴαμά ἐστι πρὸς τὴν ἐκ B τῆς ἀκάνθης αὐτοῦ πληγήν.

Περὶ Σκολοπένδρας. Κεφ. ιϛ'.

ΣΚΟΛΟΠΕΝΔΡΑ θαλασσία ἑψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ καὶ καταχρισθεῖσα, ψιλοῖ τρίχας· ψαυσθεῖσα δὲ, κνησμοὺς ἐργάζεται.

Περὶ Νάρκης. Κεφ. ιζ'.

C ΝΑΡΚΗ θαλασσία ἐπιτεθεῖσα ἐπὶ χρονίαν ἀλγημάτων τὴν περὶ κεφαλὴν, πραΰνει τὸ σφοδρὸν τοῦ ἀλγήματος· καὶ ἕδραν δὲ ἐκτετραμμένην ἢ προπίπτουσαν στέλλει προστεθεῖσα.

Περὶ Ἐχίδνης. Κεφ. ιη'.

D ΕΧΙΔΝΗΣ σὰρξ ἑψηθεῖσα καὶ ἐσθιομένη, ὀξυδερκεῖς ποιεῖ τὰς ὄψεις, καὶ πρὸς τὰ νευρικὰ ἁρμόζει, καὶ τὰς αὐξομένας χοιράδας ἵστησι· δεῖ δὲ ἐκδείραντας αὐτὴν, ἀποκόπτειν κεφαλὴν καὶ τὴν οὐρὰν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἄσαρκον. μυθῶδες γὰρ ἡ πρὸς τὸ μέτρον ἀποκοπὴ τῶν ἄκρων· τὸ δὲ λοιπὸν πλύναντας καὶ τεμαχίσαντας, E ἕψειν μετ' ἐλαίου καὶ οἴνου καὶ ἁλῶν ὀλίγων καὶ ἀνήθου. φασὶ δὲ τοὺς προσφερομένους φθεῖρας * γεννᾶν· ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος· προσιστοροῦσι δὲ ἔνιοι καὶ μακρογήρους γίνεσθαι τοὺς ἐσθίοντας αὐτάς. κατασκευάζονται δὲ καὶ ἅλες ἐξ αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ, πλὴν οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦσι. F καθίεται δὲ ἔχιδνα ζῶσα εἰς καινὴν χύτραν, καὶ μετ' αὐτῆς ἁλῶν, ἰσχάδων τετριμμένων, ἀνὰ ξέστης α'. μετὰ μέλιτος κυάθων ϛ'. περιχρίεται πηλῷ δὲ τὸ πῶμα τῆς χύτρας, καὶ ὀπτᾶται ἐν καμίνῳ, ἄχρις οὗ ἀνθρακωθῶσιν οἱ ἅλες· μετὰ δὲ τοῦτο λειοτριβηθέντες ἀποτίθενται, ἐνίοτε μιγνυμένου G πρὸς * εὐστομαχίαν αὐτοῖς ναρδοστάχυος, ἢ φύλλου, ἢ μαλαβάθρου βραχέος.

V. addit καὶ ποδάγρας.

Marc. [illegible]

Quidam add. καὶ [illegible]

Ruellius legit ι.

V. ἢ μαλαβάθρου, ἢ φύλλου βραχέος. al. ἢ μαλαβάθρου φύλλου βραχέος.

Περὶ Ὄφεως γήρως. Κεφ. ιθ'.

A Γῆρας ὄφεως ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ, βοήθημά ἐστιν ὠταλγίας ἐγχεόμενον, καὶ ὀδονταλγίας διακλυζόμενον. μίσγουσι δὲ αὐτὸ καὶ εἰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις· μάλιστα δὲ τὸ τῆς ἔχεως.

De Anguium senecta. Cap. XIX.

Anguinæ vernationis membrana in vino si decocta fuerit, dolori quidem aurium infusa, dentium verò doloribus collutione, auxilio est. Miscetur & ipsa in oculorum medicamenta, sed præcipuè quæ viperæ maris est.

Περὶ Λαγωοῦ θαλαττίου. Κεφ. κ'.

B ΛΑΓΩΟΣ θαλάσσιος ἔοικε μὲν μικρᾷ τευθίδι· δύναται δὲ λεῖος καταπλασθεὶς καθ' ἑαυτὸν καὶ μετὰ ἀκαλύφης τρίχας ψιλοῦν.

De Lepore marino. Cap. XX.

LEPUS marinus loligini paruæ similis est. Is tritus tū per se, tum cum vrtica (marina) adhibitus, deglabrandi vim obtinet.

Περὶ Λαγωοῦ χερσαίου. Κεφ. κα'.

Τοῦ δὲ χερσαίου λαγωοῦ ὁ ἐγκέφαλος, ὀπτὸς βιβρωσκόμενος ὠφελεῖ τρόμους τοὺς κατὰ πάθος γινομένους· καὶ ὀδοντιάσεις ἐπὶ C παιδίων παρατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καεῖσα καὶ καταχρισθεῖσα μετὰ στέατος ἀρκτείου ἢ ὄξους, ἀλωπεκίας θεραπεύει. ἡ δὲ πυτία ποθεῖσα μετὰ ἡμέρας τρεῖς μετὰ τὴν ἄφεδρον, ἀτόκιος εἶναι ἱστόρηται· ἐπέχει δὲ καὶ τὴν ἐκ μήτρας ῥεῦσιν, καὶ κοιλίας. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς, D καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μεθ' ὄξους πινομένη. μάλιστα δὲ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν καὶ ἐχιδνῶν δήγματα. τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ θερμὸν καταχριόμενον, ἐφηλίδας καὶ ἀλφοὺς καὶ φακοὺς θεραπεύει.

Al. ὕδατος καὶ στέατος

Gesn. δι' ἡμέρ.

Al. ῥύσιν.

De Lepore terrestri. Cap. XXI.

Terrestris leporis inassatum cerebrū si mandatur, tremoribus prodest ex pauore obortis: infantium quoque dentitiones tū affrictu tum cibo adiuuat. Exustum ipsius caput & cum adipe vrsino aut aceto perunctum, alopecijs medetur. Porrò coagulum post triduum a mēstrua purgatione potum, sterilitatem facere, adeòque omnem partus spem intercipere perhibetur. Vuluæ etiānum aluique fluorē sistit. Comitiales quoque iuuat, & contra venena ex aceto bibitū prodest: præsertim verò aduersus lac in grumos cōcretum, viperarūmque morsus. Cæterùm sanguis eius si calidus illinatur, maculas a sole contractas, vitiligines, lentiginésque sanat.

Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας. Κεφ. κβ'.

E ΤΡΥΓΟΝΟΣ θαλασσίας τὸ κέντρον, ὃ δὴ ἀπὸ τῆς οὐρᾶς αὐτῆς πέφυκεν ἀνεστραμμένον ταῖς φολίσιν, ὀδόντα πονοῦντα πραΰνει· θρύπτει γὰρ καὶ ἀποβάλλει.

De Pastinaca marina. Cap. XXII.

PASTINACÆ marinæ radius, qui quidē ipsius cauda reflexis squamis enascitur, dentis dolorem mitigat: siquidem illum & comminuit & eijcit.

Περὶ Σηπίας. Κεφ. κγ'.

ΣΗΠΙΑΣ ἑψηθείσης μέλαν βιβρωσκόμενον δύσπεπτον, κοιλίας μαλακτικόν. τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὄστρακον σχηματι- F σθὲν εἰς κολλύρια ἁρμόζει πρὸς παράτριψιν τραχέων βλεφάρων· καὲν δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ ὀστράκῳ, ἄχρις οὗ τὸ πλακῶδες αὐτοῦ ἀποστῇ, σμήχει λεῖον ἀλφούς, πίτυρα, ὀδόντας, ἐφήλεις· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ πλυθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς λευκώματα κτηνῶν ἐμφυσώμενον· καὶ πτερύγια τὰ ἐν ὀφθαλ- G μοῖς τήκει, σὺν ἁλσὶ λεῖον προσαγόμενον.

Ald. μέλαν τὸ βιβρ.

Al. σμώ..., vti refert Marcell.

De Sepia. Cap. XXIII.

SEPIÆ coctæ atramentū in cibo sumptū, ęgrè concoquitur, aluum emollit. Ipsius verò testa in collyria efformata, scabris genis perfricādis accommodatur. Vstum verò intra propriā testam quod ipsa testa concluditur, donec id quod crustosum (aut plenum seu tabellatū) est abscedat, postéaque tritum, exterit vitiligines, furfures, dentes & maculas à sole contractas. Porro elotum in medicamenta oculorum additur. Facit & præclarè iumentis ad oculorum albugines, si insuffletur. Pterygia quoque oculorum absumit, cum sale tritum & adhibitum.

De Mullo. Cap. XXIIII.

MVLLVS frequenter in cibo sumptus, visus hebetudinē facere creditur. Quòd si crudus dissectúsque imponatur, marini draconis ac scorpionis, itémque araneï ictibus medetur.

De Hippopotami seu fluuiatilis equi testiculo. Cap. XXV.

HIPPOPOTAMI testiculus exiccatus & ad læuorē tritus, contra serpentium morsus ex vino bibitur.

De Castorio, seu fibri testibus. Cap. XXVI.

Fiber animal est ancipitis vitæ, quod plerunq; cū piscibus & cancris vitam in aquis degit. Auxiliantur quoque ipsius testes contra serpentium venena. Sternutamenta etiamnum mouent, ac in vniuersum multiplices vsus obtinent. Siquidem duabus drachmis cum pulegio poti mēses cient, & partus secundásque eijciunt. Ex aceto verò contra inflationes, tormina, singultus, exitialia venena, priuatímque ixiam bibūtur. Lethargicos & alio quocunque veterni genere correptos cum aceto & rosaceo irrigati excitant. Sed & olfactu & odoris suffitu eadem præstant. Prosunt & tum potu, tum etiā illitu ad tremores, conuulsiones, omniáque neruorum vitia: ac in summa calfactoriā vim habent. Porrò testes semper eligito, qui sint ex vno ortu cōnexi, (fieri enim nō potest vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiātur) liquore intus veluti ceroso, odoris grauis, ac viroso gustu, acri & mordaci, friabili: quíque naturalibus tunicis perpetuò distinguantur. Ipsum fraude corrumpunt nonnulli, ammoniacū aut gummi cum sanguine & castorio subactum in folliculum infundentes, & ita exiccantes. Vanum est autem quod narratur, animal ipsum, dum à venatoribus vrgetur, testes sibi auellere & abijcere: fieri enim nequit ipsos vt attingat, quippe qui sint velut in sue substricti. Cæterùm diuisa pelle liquorem melleum vnà cum ipsum continente tunica excipere oportet, atque ita siccatū reponere.

A Περὶ Τρίγλης. Κεφ. κδ'.

ΤΡΙΓΛΑ συνεχῶς ἐσθιομένη ἀμβλυωπίας δοκεῖ κατασκευαστικὴ ὑπάρχειν. ὠμὴ δὲ ἀνασχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, θαλασσίου δράκοντος καὶ σκορπίου καὶ ἀράχνης δήγματα ἰᾶται. *Forte, σχισθεῖσα*

Περὶ Ὄρχεως ἱπποποτάμου. B Κεφ. κε'.

ΟΡΧΙΣ ἱπποποτάμου ξηρανθεὶς καὶ λειωθεὶς, πίνεται μετ' οἴνου πρὸς ἑρπετῶν δήγματα.

Περὶ τῶν τοῦ κάστορος ὄρχεων. Κεφ. κϛ'.

*Κάστορος ὄρχεις (ζῶόν ἐστιν ἀμφίβιον, C τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι, σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις τρεφόμενον) ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς ἑρπετά. ἔστι δὲ καὶ πταρμικὸς, καὶ καθόλου ποικίλην ἔχει τὴν χρῆσιν· ποθεὶς γὰρ μετὰ γλήχωνος < πλῆθος δυοῖν, ἔμμηνα κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ δεύτερα ἐκβάλλει. πίνεται δὲ σὺν ὄξει καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, στρό- D φους, λυγμοὺς, θανάσιμα φάρμακα, ἰξίαν. ἀνακαλεῖται δὲ καὶ τοὺς ληθαργικοὺς, καὶ τοὺς ὅπως δή ποτε καταφερομένους, ἐμβρεχόμενος σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ὀσφραινόμενος. καὶ ὑποθυμιώμενος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ. ἁρμόζει δὲ τρόμοις καὶ σπασμοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς νευρώδεσι, πινόμενός τε E καὶ συγχριόμενος. καὶ καθόλου θερμαντικὴν ἔχει τὴν δύναμιν. ἐκλέγου δὲ ἀεὶ τοὺς συνεζευγμένους ὄρχεις ἐκ μιᾶς ἀρχῆς (ἀδύνατον γὰρ δύο φύσας ἐζευγμένας ἐν ἑνὶ ὑμένι εὑρεῖν) καὶ τὸ ἔνδον ἔχοντας κηρώδες, βαρύοσμον, βρομῶδες, δριμὺ, δηκτικὸν, εὔθρυπτον, διαφρασσόμενόν τε F συνεχῶς φυσικοῖς ὑμέσι. δολοῦσι δέ τινες αὐτὸ, ἀμμωνιακὸν ἢ κόμμι συμπεφυραμένον αἵματι καὶ καστορίῳ ἐγχέοντες εἰς φύσαν καὶ ξηραίνοντες. μάταιον δὲ ἱστορεῖται ὅτι διωκόμενον τὸ ζῶον ἀποσπᾷ τοὺς διδύμους καὶ ῥίπτει· ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἅψασθαι αὐτῶν, προσεσφιγμένων ὄντων ὥσπερ G ὑός. δεῖ δὲ διελόντας τὸ δέρμα κομίσασθαι σὺν τῷ περιέχοντι ὑμένι τὸ ὑγρὸν, ὂν μελιτῶδες, καὶ οὕτω ξηράναντας ἀποτίθεσθαι.

V. incipit ἐξ ἀρχῆς κάστορος ὄρχεις ἐστὶ δὲ ζῶον, quasi hoc caput continuum cum proximè præcedēti fuerit.

V. διακρίνων, ἰχθύσι]

V. quidā caret his duo ἀξιῶ

V. σφιγμένων

Vulg. exempl. ... ponit dare.

Περὶ Γαλῆς κατοικιδίου. Κεφ. κζ'.

ΓΑΛΗ κατοικίδιος περιφλεχθεῖσα, καὶ δίχα τῶν ἐντὸς σκελετευθεῖσα δι' ἁλὸς, καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ, πάντων ἑρπετῶν ἐνεργέστατόν ἐστι βοήθημα, ποθεῖσα μετὰ οἴνου < β' πλῆθος, καὶ τοξικοῦ ἀντιφάρμακον ὁμοίως ληφθεῖσα. ἡ δὲ κοιλία αὐτῆς κορίῳ πλησθεῖσα καὶ σκελετευθεῖσα, θηριοδήκτοις καὶ ἐπιληπτικοῖς βοηθεῖ πινομένη. ὅλη δὲ καεῖσα ἐν χύτρᾳ, ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ, τῆς τέφρας καταχριομένης μετ' ὄξους. τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς καταχριόμενον, χοιράσι βοηθεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς.

V. [illegible]

Περὶ Βατράχων. Κεφ. κη'.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ ἀντιφάρμακόν εἰσιν ἑρπετῶν πάντων, ζωμευθέντες ἐν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, τοῦ ζωμοῦ λαμβανομένου· ὁμοίως καὶ πρὸς χρονίους τῶν τενόντων ἀποστάσεις. καέντες δὲ καὶ ἐπιπασθέντες, αἱμορραγίας στέλλουσι. καὶ ἀλωπεκίας θεραπεύουσι σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ καταχριόμενοι. τῶν δὲ χλωρῶν βατράχων τὸ αἷμα ἐπιστάζόμενον, κωλύει τὰς ἐκτιλθείσας ἀπὸ τῶν βλεφάρων τρίχας φύεσθαι· ὠφελοῦσι καὶ ὀδονταλγίας συνεψόμενοι ὕδατι καὶ ὄξει, καὶ διακλυζόμενοι.

V. Σιλούρου.

Περὶ Αἰλύρου. Κεφ. κθ'.

ΑΙΛΟΥΡΟΣ νεαρὸς βιβρωσκόμενος, τρόφιμός ἐστι καὶ εὐκοίλιος· ταριχηρὸς δὲ, ἄτροφος. ἀρτηρίας δὲ καθαίρει καὶ εὐηχίας παρασκευάζει. καταπλασθεῖσα δὲ ἡ σὰρξ τοῦ ταρίχου, σκόλοπας ἀνάγει. καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ δὲ ἅλμη ἁρμόζει ἐν ἀρχῇ δυσεντερικοῖς εἰς ἐγκάθισμα, κατάγουσα τὰ ῥεύματα πόρρωθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. ἐγκλυζομένη δὲ, ἰσχιαδικοὺς θεραπεύει.

V. καὶ ταριχο- [illegible]

V. addit ὡς

Περὶ Σμαρίδος. Κεφ. λ'.

ΣΜΑΡΙΔΟΣ ταριχηρᾶς ἡ κεφαλὴ καεῖσα, ἕλκη στέλλει ὑπερσαρκοῦντα, καὶ νομὰς ἵστησι, καὶ ἥλους καὶ θύμους ἀναιρεῖ. σκορπιοπλήκτοις τε καὶ κυνοπλήκτοις ἡ σὰρξ ἁρμόζει, καθάπερ πᾶν τάριχος.

Lec. ex veteri addit καὶ λεία

Leg. κυνοδήκτοις.

Περὶ Μαινίδος. Κεφ. λα'.

ΚΑΙ τῆς μαινίδος δὲ κεφαλὴ καεῖσα λεία, τὰς ἐν δακτυλίῳ τετυλωμένας

De Mustela vulgari seu domestica. Cap. XXVII.

A MVSTELA quæ in domibus nostris oberrat, flammis ambusta & exemptis interaneis sale inueterata, tandémque in vmbra siccata, binis drachmis in vino pota cõtra serpentium genus omne præsentaneo est remedio. Toxico simi-B li sumpta modo resistit. Eiusdem ventriculus coriandro fartus inueteratúsque, ijs qui à venenatis bestijs commorsi fuerint, & comitialibus potu auxiliatur. Tota verò in olla cõcremata, podagricis cõfert, cinere ex aceto illito. Cæterùm ipsius sanguis perunctus strumis opitulatur, ac comitialibus itidem prodest.

C *De Ranis.* Cap. XXVIII.

CONTRA omnium serpentium venena pro antidoto sunt ranæ, cum sale & oleo è iure decoctæ, si ius ipsum itidem sorbeatur. Valent & ad diuturnos tendinum abscessus. Vstæ vero & inspersæ, profluentis sanguinis impetum sistunt: quin D & sanant alopecias, cum pice liquida illitæ. At viridium ranarum sanguis instillatus euulsos palpebris pilos renasci prohibet. Decoctæ etiãnum in aqua & aceto dentium dolores collutione leniunt.

De Siluro. Cap. XXIX.

SILVRVS recens in cibo sumptus probè nutrit, & bonam facit E aluũ: sale verò conditus, vix alimentum vllum subministrat. Arteriã tamen expurgat, vocique splẽdorem affert. Imposita verò saliti caro, aculeos & infixa corpori spicula extrahit. Ipsius quoque muria dysentericis circa principia conuenit ad insessus: quippe quæ fluxiones ad F summa cutis eliciat. Quin & ischiadicis infusa medetur.

De Smaride. Cap. XXX.

SMARIDIS salitæ caput exustũ tritúmque, excrescentes in vlceribus carnes cohibet, nomásque compescit: clauos thymósque absumit. Caro, quemadmodum & salsamentum omne, prodest à scorpio-G ne ictis, & à cane demorsis.

De Mana. Cap. XXXI.

MÆNÆ quoque caput vstũ, tritúmque si inspergatur, callosas

sedis rhagadas emendat. Ipsius vero garum, in ore putrescentia vlcera collutione sedat.

De Gobio. Cap. XXXII.

GOBIVM recentem si in suillum ventriculum immiseris, & consuta rima in duodecim aquæ sextariis, donec duo supersint decoxeris, excolatúmque ius ac sub diuo refrigeratum potui dederis, aluum citra perturbationem subduces. Porrò impositus iis qui à canibus serpẽtibúsve demorsi fuerint auxiliatur.

De salsamento quod omotarichon appellatur. Cap. XXXIII.

QVEM omotarichum vocant, cõditanei thunni caro est. Hęc sũpta iis auxiliatur, quos vipera, prester dicta, momorderit. Sed oportet vinum quamplurimum subinde cogatur haurire, ita vt vomitione reddatur. Ad ea itidem maximè conuenit, ad quæ & cætera quæ in alimentorum genere sunt acria. Canũ quoq; morsibus vtiliter imponitur.

De Garo. Cap. XXXIIII.

GARVM omne quod è piscibus carnibúsque sale maceratis eliquescit, nomas cohibet & morsis à cane medetur. Dysentericis quoq; & ischiadicis infunditur: illis quidẽ, vt intestinorum vlcera compescat atque coerceat: his verò, vt intestina ipsa, quamuis minimè exulcerata, ad infestantes coxam humores euacuandos stimulet ac proritet.

De Recentiũ piscium iusculo. C. XXXV.

RECENTIVM piscium ius, modò per se, modo ex vino potum, aluum subducit. Peculiariter autẽ ad hũc vsum præparatur e phycidibus, scorpionibus, iulidibus, percis & aliis saxatilibus teneris, nec virus resipientibus. Coqui vero debent simpliciter in aqua, additis oleo, anetho & sale.

De Cimicibus. Cap. XXXVI.

CIMICES qui in cubilibus enascũtur, numero septem cum fabis in cibos additi, & ante accessiones deuorati, quartana laborantibus auxilio sunt. Quin & citra fabas deuorati, demorsis ab aspide prosunt. Vuluæ strangulatione affectas olfactu reuocant. Cęterùm sanguisugas cum vino aut aceto poti pellunt.

A ῥαγάδας καταπλασθεῖσα ἀφίστησι. ὁ δὲ γάρος αὐτῆς τὰς ἐν στόματι σηπεδόνας διακλυζόμενος παύει.

Περὶ κωβιοῦ. Κεφ. λβ΄.

ΚΩΒΙΟΝ πρόσφατον ἐὰν ἐμβαλὼν εἰς ὑείαν κοιλίαν καταρράψῃς, καθεψήσῃς τε μεθ' ὕδατος ξεστῶν ιβ΄. ἄχρι δυοῖν B ξεστῶν, καὶ διηθήσας καὶ ἐξαιθριάσας ποτίσῃς, κοιλίαν ἀταράχως κάτω ὑπάξεις. καταπλασθεὶς δὲ, καὶ τοὺς ὑπὸ κυνῶν δηχθέντας ἢ ἑρπετῶν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὠμοταρίχου. Κεφ. λγ΄.

Ο Δὲ ὠμοτάριχος λεγόμενος, σάρξ ἐστι θύννης ταριχευομένου. βοηθεῖ δὲ C λαμβανόμενος τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης, τῆς καλουμένης πρηστῆρος, δηχθεῖσι· δεῖ δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖστον προσφέρεσθαι οἶνον καὶ ἀναγκάζειν πίνειν πολύν, καὶ ἐμεῖν. εἴς τε τὰς δριμυφαγίας μάλιστα ἁρμόζει, καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ κυνοδήκτων ὠφελίμως.

Περὶ Γάρου. Κεφ. λδ΄.

D ΓΑΡΟΝ δὲ πᾶν τὸ ἐκ ταρίχων ἰχθύων καὶ κρεῶν, καταπλαττόμενον νομὰς ἐφίστησι, καὶ κυνοδήκτους ἰᾶται· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ δυσεντερικοῖς, καὶ ἰσχιαδικοῖς· ἐφ' ὧν μὲν ἵνα τὰ εἱλκωμένα ἐπιπαύσῃ, ἐφ' ὧν δὲ ἵνα τὰ ἀνέλκωτα ἐρεθίσῃ.

Περὶ Ζωμοῦ τῶν νεαρῶν ἰχθύων. Κεφ. λε΄.

E ΖΩΜΟΣ δὲ ὁ ἐκ τῶν νεαρῶν ἰχθύων, κοιλίας ὑπαγωγός, ποτὲ μὲν καθ' ἑαυτὸν πινόμενος, ποτὲ δὲ μετ' οἴνου. ἰδίως δὲ σκευάζεται πρὸς ταῦτα ὁ ἀπὸ τῶν φυκίων, καὶ σκορπίων, καὶ ἰουλίδων, καὶ περκίδων, καὶ τῶν ἄλλων πετραίων ἁπαλῶν καὶ ἀβρώμων, λιτῶς μεθ' ὕδατος, καὶ ἐλαίου F καὶ ἀνήθου.

Περὶ Κόρεων. Κεφ. λς΄.

ΚΟΡΕΙΣ οἱ ἀπὸ κλίνης ἐντιθέμενοι βρώμασι μετὰ κυάμων τὸν ἀριθμὸν ζ΄, καὶ καταπινόμενοι πρὸ τῆς ἐπισημασίας, ὠφελοῦσι τοὺς τεταρταΐζοντας. G καὶ ἀσπιδοδήκτους δὲ δίχα τῶν κυάμων καταποθέντες. ὑστερικῶς δὲ πνιγομένας ἀνακαλοῦνται ὀσφραινόμεναι· σὺν οἴνῳ δὲ ἢ ὄξει ποθέντες, βδέλλας ἐξάγουσι.

V. nonnulli ex- ... hãc periodum omittũt.

Mar. legit καταπλασσόμενον. Leg. ἰᾶται Vulg. ...

V. quidam ... Corn. ... V. ἀνελκώτως

Lacuna legit, ... V. addit καὶ ...

Arnãc Samb. non simpliciter interpretatur, sed parũ ac leuiter, velut iuscula brassicæ, pisces soluerunt coqui solent.

In altero codice hæc vox deest. Goup.

δυσουρίας τε παύουσιν ἐντιθέμενοι τῷ οὐρητικῷ πόρῳ λεῖοι.

Al. [illegible]

Περὶ κουβαρίδων. Κεφ. λζ'.

ΟΝΟΙ οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις, ζῶά εἰσι πολύποδα, σφαιρούμενοι κατὰ τὰς ἐπαφὰς τῶν χειρῶν. οὗτοι ποθέντες σὺν οἴνῳ βοηθοῦσι δυσουρίᾳ τε καὶ ἰκτέρῳ. διαχριόμενοι δὲ μετὰ μέλιτος συναγχικοὺς ὠφελοῦσι. καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ λεῖοι σὺν ῥοδίνῳ θερμανθέντες ἐν κελύφει ῥοᾶς καὶ ἐνσταγέντες, ἁρμόζουσι.

V. ad marg. [illegible]

Περὶ Σίλφης. Κεφ. λη'.

ΣΙΛΦΗΣ τῆς ἐν τοῖς ἀρτοκοπείοις εὑρισκομένης τὰ ἐντὸς τριβόμενα σὺν ἐλαίῳ, ἢ ἑψόμενα, καὶ ἐνσταζόμενα, ὠταλγίας παύει.

Περὶ πνεύμονος θαλασσίου. Κεφ. λθ'.

ΠΝΕΥΜΩΝ θαλάσσιος πρόσφατος λεανθεὶς, ποδαγρῶντας καὶ χιμετλιῶντας ὠφελεῖ καταπλασσόμενος.

Περὶ Χοιρείου πνεύμονος. Κεφ. μ'.

Ο Δὲ χοίρειος καὶ ἄρνειος καὶ ἄρκειος πνεύμων, τὰ ἐκ τῶν ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπιτιθέμενοι ἀφλέγμαντα τηροῦσι.

Περὶ Πνεύμονος ἀλώπεκος. Κεφ. μα'.

Καὶ ὁ τῆς ἀλώπεκος πνεύμων ξηρανθεὶς καὶ ποθεὶς, ἀσθματικοὺς ὀνίνησι. καὶ τὸ στέαρ δὲ αὐτῆς τακὲν καὶ ἐγχυθὲν, ὠτὸς πόνον παύει.

Περὶ Ἥπατος ὀνείου. Κεφ. μβ'

ΗΠΑΡ ὄνειον ἐσθιόμενον ὀπτὸν, ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ. νήστεις δὲ λαμβανέτωσαν.

Περὶ Αἰδοίου ἄρρενος ἐλάφου. Κεφ. μγ'.

ΑΙΔΟΙΟΝ ἄρρενος ἐλάφου σὺν οἴνῳ ποθὲν λεῖον, τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης δηχθεῖσι βοηθεῖ.

Περὶ Ὀνύχων ὄνων. Κεφ. μδ'.

Ald. perpetuo i

ΟΝΥΧΕΣ ὄνων καέντες καὶ ποθέντες ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς πλῆθος κοχλιαρίων δυοῖν, ἱστοροῦνται ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖν. ἐλαίῳ δὲ φυραθέντες, χοιράδας διαφοροῦσιν. * ἐπιπλασθέντες δὲ, χιμέτλας θεραπεύουσι.

Triti verò & vrinariæ fistulæ impositi, vrinæ difficultati medentur. Pl. ſtranguria

De Millepedis. Cap. XXXVII.

MILLEPEDÆ quę ſub vaſis aquarijs reperiũtur, animalcula ſunt multorum pedum, quæ quidem cõtacta manibus, in globulos ſeſe contrahunt. Hæ ex vino potę, vrinę difficultati ac regio morbo auxiliãtur. Illitæ vero cum melle, angina correptis proſunt. Tritæ & in cortice mali punici addito roſaceo calfactę ad dentium dolores efficaciter inſtillantur.

De Blatta. Cap. XXXVIII.

BLATTÆ eius quæ in piſtrinis reperitur interanea trita cum oleo dolores aurium inſtillatu mitigant.

De Pulmone marino. Cap. XXXIX.

PVLMO marinus recẽs tritus, pernionibus, podagráque laborantibus opitulatur.

De Pulmone ſuillo. Cap. XL.

SVILLVS, agninus, vrſinúſque pulmo impoſitu, attritus à calceamentis contractos ab inflammatione tuentur.

De Pulmone vulpino. Cap. XLI.

Quin & vulpis pulmo ſi areſactus bibatur, ſuſpirioſos adiuuat. Eiuſdem verò adeps liquefactus infuſúſque, auris dolorem ſedat.

De Hepate aſinino. Cap. XLII.

ASINI iecur inaſſatum eſu comitialibus prodeſt: verùm id ieiunos ſumere oportet.

De maſculi cerui Genitali. Cap. XLIII.

GENITALE cerui maris tritum ex vino potum, à vipera demorſis auxiliatur.

De aſinorum Vngulis. Cap. XLIIII.

VNGVLÆ aſinorum vſtæ ad dies multos cochlearibus binis potę, comitialibus prodeſſe narrantur. Oleo verò ſubactæ, ſtrumas diſcutiunt: inſperſę quoque, pernionibus medentur.

De equorum lichenibus. Cap. XLV.

LICHENES equorũ calli sunt circa genua & vngulas in earũ partiũ flexu indurati. Ii triti & in aceto poti comitialibus mederi traduntur.

De Caprinis vngulis. Cap. XLVI.

CAPRINARVM vngularũ cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

De Caprino iecore. C. XLVII.

QVÆ è caprino iecore dum inassatur destillat sanies, inũcta prodest lusciosis qui Græcis nyctalopes dicũtur. Quin & siquis vaporẽ eius dũ coquitur oculis apertis excipiat, vtilitatẽ percipit. Sed & tostum in cibo ad eadem prodest. Cæterùm aiunt comitiales eius esu, hircini verò maximè, deprehendi.

De Aprino iecore. Cap. XLVIII.

Aprinũ iecur recens si arefactum teratur, ex vino potum contra serpentium iumentorúmque morsus auxilio est.

De canis rabidi Iecore. C. XLIX.

Iecur canis rabiosi tostum & ab ijs quos momorderit in cibo sũptũ, aquę pauoris periculo liberare creditur. Vtũtur autẽ ad precautionẽ etiã canis qui momorderit canino dẽte: hunc scilicet folliculo ex aluta inditũ pro amuleto brachio adalligant.

ab aquæ pauore imm.

De Iecore mergi. Cap. L.

Mergi iecur assiccatum & potum ex hydromelite binis cochlearibus, secundas pellit.

De Veteribus soleis. Cap. LI.

EX veteribus calceamentis coria combusta ac trita & inspersa, ambusta igni, intertrigines, necnon & calceamentorum attritus sanant.

De Gallinis. Cap. LII.

GALLINÆ dissectę & adhuc calẽtes appositę, serpentiũ morsibus auxiliantur: sed in ipsarum locum alias subinde sufficere oportet.

De Gallinarum cerebro. Cap. LIII.

Earũ cerebellum in vino bibendum datur contra venenatarum bestiarum morsus: sanguinis etiamnum eruptiones à cerebri meninge inhibet. Quę vero in gallinaceo interna ventriculi parte substernitur mẽbrana cornu instar firma ac pellucida, quæque inter co-

A

Περὶ Λειχήνων ἵππων. Κεφ. με'.

ΛΕΙΧΗΝΕΣ ἵππων, εἰσὶ δὲ τύλοι κατ' ἐπιγραφὴν ἐπετυλωμένοι παρὰ τοῖς γόνασι καὶ παρὰ τὰς ὁπλὰς ποθέντες λεῖοι μετ' ὄξους, ἐπιληψίας ἱστοροῦνται θεραπεύειν.

Marc. κατ' ἐπογραφὴν. Ald. vtrobique ἐπι. V ascripserat αἰ- τρίχων

Περὶ Αἰγῶν ὀνύχων. Κεφ. μς'.

ΟΙ δὲ τῶν αἰγῶν ὄνυχες καέντες, ἀλωπεκίας καταχριόμενοι σὺν ὄξει θεραπεύουσι.

B

Περὶ Ἥπατος αἰγός. Κεφ. μζ'.

Τοῦ δὲ ἥπατος τοῦ αἰγὸς ὀπτωμένου ὁ ἀποῤῥέων ἰχὼρ ἐγχριόμενος, νυκτάλωψι ἁρμόζει· κἂν τὴν ἀτμίδα δέ τις ἑψομένου αὐτοῦ δέχηται αἰθωρηθεὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὠφελεῖται. ἁρμόζει δὲ καὶ ἐσθιόμενον ὀπτὸν πρὸς τὰ αὐτά. φασὶ δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ἐλέγχεσθαι, φαγόντας, μάλιστα τὸ τραγεῖον ἧπαρ.

Samb. legit αἰωρηθεὶς

C

Περὶ Ἥπατος κάπρου. Κεφ. μη'.

Τὸ δὲ τοῦ κάπρου ἧπαρ νεαρὸν καὶ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ πινόμενον, ἑρπετῶν καὶ * κτηνῶν δήγματα ὠφελεῖ.

Ald. πλῆθος Corn. ποιῶν

Περὶ Ἥπατος κυνὸς λυσσῶντος. Κεφ. μθ'.

D

Κυνὸς λυσσῶντος ἧπαρ βιβρωσκόμενον ὀπτὸν ὑπὸ τῶν δηχθέντων ὑπ' αὐτοῦ, ἀπερίπτωτους ὑδροφοβίας τηρεῖν πιστεύεται. χρῶνται δὲ εἰς προφυλακὴν καὶ τῷ κυνόδοντι τοῦ δακόντος, ἐπιδεσμοῦντες εἰς κυστίδα καὶ περιάπτοντες τῷ βραχίονι.

Περὶ Ἥπατος αἰθυίας. Κεφ. ν'.

E

Αἰθυίας ἧπαρ σκελετευθὲν καὶ ποθὲν μεθ' ὑδρομέλιτος κοχλιαρίων δυοῖν πλῆθος, ἐκβάλλει δεύτερα.

Duo veteres codices hoc caput non habent, licet vt alia huius generis stare possit.

Περὶ Καττυμάτων. Κεφ. να'.

ΤΑ δὲ ἀπὸ τῶν καττυμάτων παλαιὰ δέρματα, κεκαυμένα καὶ λεῖα καταπλασσόμενα, πυρίκαυστα καὶ παρατρίμματα καὶ τὰ ἐξ ὑποδημάτων θλίμματα θεραπεύει.

Corn. καταπασσόμενα

F

Περὶ Ἀλεκτορίδων. Κεφ. νβ'.

ΑΛΕΚΤΟΡΙΔΕΣ ἀνασχισθεῖσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι ἔνθερμοι, τοῖς ἑρπετῶν δήγμασι βοηθοῦσι· δεῖ δὲ συνεχῶς ἀλλάσσειν.

In margine: ἄντ' ἂν αἰθυιακό- δεσιν ἀντιστιχον. Scholio reor.

Περὶ Ἐγκεφάλου ἀλεκτορίδος. Κεφ. νγ'.

Ὁ δὲ ἐγκέφαλος αὐτῶν ἐν πόματι θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ δίδοται, καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος

G

αἱμοῤῥαγίας ἐπέχει. τοῦ δὲ ἄῤῥενος τὸ κατὰ τὰ ἐντὸς ὑποκείμενον τῇ κοιλίᾳ κερατοειδὲς, ἀποδερόμενον δὲ

Scriptura sic in veteribus distincta est vt hic sit initium capitis cuius hic est titulus ἀλεκτορίδος τὸ κερατοειδὲς ἄντὸ. Corn.

ἐν ταῖς ἑψήσεσι ξηρανθέν, ἁρμόζει στομαχικοῖς, λεῖον μετ' οἴνου πινόμενον. ὁ δὲ ζωμὸς τῶν νοσσακῶν, μάλιστα δίδοται ἐπὶ κράσεως χάριν φαυλοτήτων καὶ ἐπὶ τῶν στομάχων πυρουμένων λιτῶς σκευασθείς. Ὁ δὲ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων, δίδοται πρὸς κάθαρσιν κοιλίας. ἐξελόντα δὲ τὰ ἐντός, δεῖ ἀντεμβάλλειν ἅλας, καὶ καταρράψαντα ἕψειν μετὰ ὕδατος ξεστῶν κ΄. καὶ ἐάσαντας εἰς κοτύλας γ΄ δίδοται δὲ πᾶν ἐξαιθριασθέν. ἔνιοι δὲ συνέψουσι κράμβην θαλασσίαν, ἢ λινόζωστιν, ἢ κνῆκον, ἢ πολυπόδιον. ἄγει δὲ πάχος ὠμόν, γλοιῶδες, μέλαν· ἁρμόζει δὲ πυρετοῖς χρονίοις, ἄσθμασιν, ἀρθριτικοῖς, ἐμπνευματουμένοις στομάχοις.

Corn. et Gal. & Paulo legu. [illegible]

Corn. legit ὁ

Vide inter Dios. nothis quæ huius capitis calci adiiciuntur.

Περὶ Ὠοῦ. Κεφ. νδ΄.

Ὠὸν τὸ ἁπαλόν, τροφιμώτερον τοῦ ῥοφητοῦ, καὶ τοῦ ἁπαλοῦ τὸ σκληρόν. ἡ λέκυθος αὐτοῦ χρησίμη πρὸς ὀφθαλμῶν περιωδυνίας, ὀπτηθεῖσα σὺν κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ· πρός τε τὰς περὶ δακτύλιον φλεγμονὰς καὶ κονδυλώματα, σὺν μελιλώτῳ. μετὰ ῥοὸς δὲ ἢ κηκῖδος τηγανισθεῖσα, καὶ βρωθεῖσα, ἵστησι κοιλίαν, καὶ καθ' ἑαυτὴν δὲ προσενεχθεῖσα.

Flor. caret, sed viui esse verum docet.

Fortè [illegible]

Περὶ Λευκοῦ τοῦ ὠοῦ. Κεφ. νε΄.

Τὸ δὲ λευκὸν αὐτοῦ ὠμὸν ὂν ψύχει, ἐμπλάττει, περιχριόμενον ἐγχυματισθὲν ἐπ' ὀφθαλμῶν φλεγμαινόντων. κατακαύματά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι παραχρῆμα ἐπιχρισθέν. πρόσωπά τε ἀνεπίκαυστα τηρεῖ, ἀνακόλλημα δὲ ἐστι ῥευματιζομένων σὺν λιβανωτῷ κατὰ τοῦ μετώπου τιθέμενον· φλεγμονάς τε ὀφθαλμῶν πραΰνει ἐρίῳ ἀναληφθὲν μιγέντος αὐτῷ ῥοδίνου καὶ οἴνου καὶ μέλιτος. ὠμὸν δὲ ῥοφηθέν, αἱμορροΐδος δήγμασι βοηθεῖ. ἀκροχλιαρὸν δὲ πρὸς κύστεως δηγμοὺς καὶ ἑλκώσεις νεφρῶν καὶ τραχυσμοὺς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ καταρρόους καὶ θώρακος ῥευματισμοὺς ἁρμόζει.

Hoc caput in vetustis libris cum superiore coniunctum est. Goup.

V. Vetti [illegible], alias [illegible].

V. [illegible]

Περὶ Τεττίγων. Κεφ. νϛ΄.

Τέττιγες ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι, τοῖς περὶ τὴν κύστιν ἀλγήμασι βοηθοῦσιν.

A quendum excoriari solet, arefacta tritáque & in vino pota stomachicis confert. Ius autem pulli simpliciter paratum potissime datur ad téperandos prauos vitiosósque humores, & ijs quibus æstuat os ventriculi. At ius è vetere gallinaceo datur ad aluum deiiciendá. Exemptis porrò interaneis in eorum locú sal B immittendus est, demúmque consuto vétre gallinaceus in aquæ sextarijs xx. discoquédus, dum tres heminæ supersint. Totum verò id sub dio refrigeratum exhibetur. Sunt qui marinam brassicam, mercurialem, cnicum aut filiculam simul incoquant. Cæterùm crudos crassósque, lentos ac viscosos & atros hu-C mores educit. Prodest ijs quos longæ diuturnæq; tenent febres, suspiriosis, arthriticis, inflationéque stomachi laborantibus.

Hanc periodū prætermisit Ruellius.

De Ouo. Cap. LIIII.

Ovvm molliculú plus alit quàm sorbile, itemq; durú plus quàm molle. Est ipsius luteum contra do-D lores oculorum vtile, tostum cú rosaceo & croco. Sedis auté inflamationibus & condylomatis prodest, addito meliloto. Cum rhois semine aut galla frixum in sartagine & in cibo sumptum, aut etiam per se exhibitum, aluum sistit.

De Oui cādido seu albumine. C. LV.

E Crudum oui candidum refrigerat, cutis spiramenta occludit, & oculis infusum eorum inflammationes lenit: ambustis confestim illitú, quominus erumpant pustulæ prohibet: faciem a Solis adustione tuetur: cum thure anacollematis vice fronti inductú, fluxiones arcet cópescitque: oculorum inflammatio-F nes lana exceptum, additis rosaceo melle ac vino, mitigat. Quòd si crudú sorbeatur, contra hęmorrhoidis serpentis morsus auxiliatur: exiguo verò calore tepens prodest contra vesicę rosiones, renú exulcerationé asperæ arteriæ scabritias, sanguinis reiectiones, destillationes ac thoracis rheumatismos.

G De Cicadis. Cap. LVI.

Cicadæ si assatæ edantur, doloribus vesicæ succurrunt.

Vel tostæ in patella

De Locustis. Cap. LVII.

LOCUSTÆ suffitu difficultates vrinę adiuuant, pręsertim quę fœminas malè habent: est autem earũ caro inutilis. At quæ locusta asiracos aut onos dicitur, sine pēnis est, grandioribus membris dum recens est. Hęc assiccata si ex vino bibatur, contra scorpionis ictus magnoperè confert. Cęterùm hac eadem abunde vescuntur Afri, qui Leptin incolunt.

De Oßifrago. Cap. LVIII.

VENTRICULUS eius auis, quem Latini ossifragum appellāt, paulatim potui datus, calculos fertur per vrinam expellere.

De Galerita. Cap. LIX.

GALERITA auicula est parua, apicem in vertice pauonis modo gestans. Hæc assa & in cibo sumpta colicos adiuuat.

De Hirundine. Cap. LX.

HIRUNDINIS pullos qui primo partu exclusi fuerint si crescente Luna dissecueris, in eorum ventre lapillos inuenies: è quibus duos, vnum quidem colore varium, alterum vero purum & vnicolorem accipies. His priusquā terrā attigerint iuuencæ corio aut ceruina pelle inclusis & brachio aut collo ad alligatis comitiales recreabis: plerunque etiā penitus sanitati restitues. Ipsę vero hirundines in cibo sumptę, velut & ficedulæ, aciē oculorũ exacuunt. Tam pullorum quam matrũ in olla fictili combustarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatē affert: confert & perunctus, angina laborantibus: itemque prodest ad vuæ ac tonsillarum inflamationes. Cæterùm & ipsę & pulli si exiccentur & drachmæ vnius pondere ex aqua bibantur, his succurrunt qui angina conflictantur.

De Ebore. Cap. LXI.

ELEPHANTINI dentis ramentũ, vnguium reduuias curat impositum. Vim porrò astringēdi obtinet.

De Talo suillo. Cap. LXII.

SUIS talus combustus dum è nigro albescat, tùmque tritus ac potus, inflationibus coli ac diuturnis torminibus medetur.

A Περὶ Ἀκρίδων. Κεφ. νζ'.

ΑΚΡΙΔΕΣ ὑποθυμιώμεναι, δυσουρίας μάλιστα ταῖς ἐπὶ γυναικῶν ὠφελοῦσι· τὴν δὲ σάρκα ἀχρεῖαν ἔχουσιν. ἡ δὲ λεγομένη ἀκρὶς ἀσίραχος ἢ ὄνος, ἄπτερός ἐστι καὶ μεγαλόκωλος, πρόσφατος· ξηρανθεῖσα δὲ σφόδρα σκορπιοδή-
B κτοις ὠφελεῖ πινομένη σὺν οἴνῳ. χρῶνται δὲ αὐτῇ κατακόρως οἱ κατὰ Λέπτιν Λίβυες.

Hac periodo carent vulgati codices Aldus in notha retulit, quam tamē & Ruellius & Marcel. ut expresserunt. Ald. ἀξεχίμα. V ἀξεχίμα. Forte σκορπιοπλήκτοις.

Περὶ Φίνιδος. Κεφ. νη'.

ΦΙΝΙΣ τὸ ὄρνεον, ὃ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν ὀσσίφραγον. τούτου ἡ κοιλία κατ' ὀλίγον ποτιζομένη, λίθους ἐξουρεῖσθαι ποιεῖν ἱστορεῖται.

V. Perperam ὀσσίφραγον.

Περὶ Κορυδαλλοῦ. Κεφ. νθ'.

C ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ὀρνίθιόν ἐστι μικρὸν, ἔχον κατὰ τῆς κορυφῆς ὑπεροχὴν ὥσπερ ταῶνος. οὗτος βρωθεὶς ὀπτὸς, κωλικοῖς ὠφελεῖ.

Vulg. ex. κωλικοῖς addit verò V. κωλικοῖς.

Περὶ Χελιδόνος. Κεφ. ξ'.

ΧΕΛΙΔΟΝΟΣ νεοσσοὺς, τοὺς ἐκ τῆς πρώτης νεοσσοποιίας, αὐξομένης τῆς
D σελήνης ἀνατεμὼν, εὑρήσεις ἐν τῇ γαστρὶ λίθους, ἐξ ὧν δύο λαβὼν, ἕνα ποικίλον, καὶ τὸν ἕτερον καθαρὸν, πρὸ τοῦ ἐπιψαῦσαι τῆς γῆς ἐνδύσας εἰς δέρμα δαμάλεως ἢ ἐλάφου, καὶ περιάψας βραχίονι ἢ τραχήλῳ, ἐπιληπτικοὺς ὠφελήσεις. πολλάκις δὲ καὶ παντελῶς ἀποκαταστήσεις. βι-
E βρωσκόμεναι δὲ ὥσπερ αἱ συκαλίδες, ὀξυωπίας εἰσὶ φάρμακον. καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν δὲ τέφρα, καὶ ἡ τῶν μητέρων καυθεισῶν ἐν χύτρᾳ μετὰ μέλιτος χριομένη, ὀξυδορκίαν ποιεῖ. ἁρμόζει δὲ καὶ συναγχικοῖς διαχριομένη, καὶ πρὸς σταφυλὰς καὶ παρισθμίων φλεγμονάς. σκελετευθεῖσαι δὲ αὗται καὶ
F οἱ νεοσσοὶ, συναγχικοὺς ὠφελοῦσι πινόμεναι μεθ' ὕδατος πλῆθος < α'.

Περὶ Ἐλέφαντος. Κεφ. ξα'.

ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ ὀδόντος ῥίνισμα, παρωνυχίας καταπλασθὲν θεραπεύει. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν.

V add. σὺν τοῖς μελανοῖς ...

Περὶ Ἀστραγάλου ὑός. Κεφ. ξβ'.

G ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ ὑὸς καεὶς μέχρις οὗ ἐκ μέλανος γένηται λευκὸς, καὶ λεῖος ποθεὶς, ἐμπνευματώσεις κόλου καὶ στρόφους χρονίους ἰᾶται.

Περὶ Ἐλάφου κέρατος. Κεφ. ξγ'.

ΕΛΑΦΟΥ κέρας κεκαυμένον καὶ πεπλυμένον, ἁρμόζει πινόμενον πλῆθος δυοῖν κοχλιαρίων αἱμοπτοϊκοῖς, δυσεντερικοῖς, κοιλιακοῖς, ἰκτερικοῖς, κύστεως ἀλγήμασι μετὰ τραγακάνθης, ῥοικαῖς δὲ γυναιξὶ μετὰ ὑγροῦ τοῦ πρὸς τὸ πάθος ἁρμόζοντος. καίεται δὲ ἐν καμίνῳ καταβληθὲν καὶ κοπὲν εἰς ὠμὴν χύτραν περιπεπλασμένην πηλῷ, ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται. πλύνεται δὲ ὡς καδμία. τὸ δὲ τοιοῦτον ἁρμόζει πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἕλκη καὶ ῥεύματα, καὶ ὀδόντας παρατριβόμενον σμήχει. ὠμὸν δὲ θυμιαθὲν, ἑρπετὰ διώκει. ἀποζεσθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ διακλυζόμενον, παρηγορεῖ γομφιάσεις.

V. add. [illegible]

V. add. ἢ ὑστερικοῖς

Περὶ Καμπῶν. Κεφ. ξδ'.

ΚΑΜΠΑΙ αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων γινόμεναι, περιχριόμεναι σὺν ἐλαίῳ, ἀδήκτους ἀπὸ τῶν ἰοβόλων φυλάττειν λέγονται.

Æg. ἐπιχριόμεναι

Περὶ Κανθαρίδων. Κεφ. ξε'.

ΚΑΝΘΑΡΙΔΕΣ εἰς ἀπόθεσιν εὔθετοι αἱ ἀπὸ τοῦ σίτου. ἃς βαλὼν εἰς ἀπίσσωτον ἀγγεῖον, καὶ τὸ στόμα περιδήσας ὀθονίῳ ἀραιῷ, καθαρῷ, περικατάστρεψον ἀτμῷ ζέοντος ὄξους δριμυτάτου, καὶ ἕως ἂν πνιγῶσι κράτει· εἶτα διαπείρας λίνῳ, ἀπόθου. ἐνεργέσταται δέ εἰσιν αἱ ποικίλαι, καὶ μηλίνας ἐπικαρσίους ζώνας ἔχουσαι [ἐν τοῖς πτεροῖς], ἐπιμήκεις τὸ σῶμα, ἁδραὶ, ἐμπίμελοι, ὡς αἱ σίλφαι. ἄτονοι δέ εἰσιν αἱ μονόχρωμοι.

V. ἐνεργέσταται

V. hæc omittit.

Περὶ Βουπρήστου. Κεφ. ξϛ'.

Ὡσαύτως δὲ ἀποτίθενται καὶ αἱ βούπρηστεις, εἶδος οὖσαι κανθαρίδων, καὶ αἱ πιτυοκάμπαι· καὶ αὗται δὲ ἐπὶ κοσκίνου ἐπαιωρουμένου, θερμοσποδιᾷ φωγνύμεναι ἐπὶ βραχὺ, ἀποτίθενται. δύναμις δὲ αὐτῶν κοινὴ, σηπτικὴ, ἑλκωτικὴ, θερμαντική· ὅθεν μίγνυνται φαρμάκοις τοῖς τὰ καρκινώδη καὶ λέπρας καὶ λειχῆνας ἀγρίους θεραπεύουσιν· ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα, πεσσοῖς μαλακτικοῖς μιγεῖσαι. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν τὰς κανθαρίδας καὶ ὑδρωπικοῖς βοηθεῖν, μιγνυμένας ἀντιδότοις, ὡς οὔρησιν

V. non legit

Ald. addit καί. V. [illegible]

De Cornu ceruino. Cap. LXIII.

A Cornu cerui vstum ac lotum si binûm cochlearium mensura bibatur, confert sanguinem excreantibus, dysentericis, cœliacis, regio morbo, & vesicę doloribus cũ tragacantha: fœminis item fluxione vuluæ laborantibus, cum liquore ei affectui accõmodato. Porrò tusum B & crudo fictili luto circumlito inditum vritur in fornace donec albescat, ac deinde cadmiæ modo eluitur. Tale verò oculorum vlceribus atque fluxionibus salutare est: affrictum quoque dentes expurgat. Cæterùm crudum si accendatur, odore serpentes fugat. In aceto verò feruefactum si ore colluatur, interiorũ C dentium dolores mitigat.

De Erucis. Cap. LXIIII.

ERVCÆ quę in oleribus gignuntur, à venenatarũ bestiarũ morsibus eos ferũtur tutos præstare qui ipsis ex oleo peruncti fuerint.

De Cantharidibus. Cap. LXV.

D CANTHARIDES quæ in frumentis leguntur, ad recondendum idoneæ sunt. Eas in vas nõ picatum immittito, ac ipsius osculũ raro puróque linteo obligatũ circumuertito ad vaporẽ feruentis aceti quàm acerrimi, tandiúque inuersum fictile contineto, donec illæ suffocẽtur: tandẽ lino transfixas reponito. Por- E rò efficacissimæ sunt quæ variæ visuntur, luteásque habent in pennis transuersas lineas, quæque oblongo sunt corpore, crassæ, & blattarũ modo præpingues. Sed inefficaces & imbecillæ, quæ vnius sunt coloris.

De Buprestı. Cap. LXVI.

Simili modo reponũtur & bupre- F stes, quę sunt è cantharidum genere, itémque pinorum erucæ. Sed & hæ supra cribrum suspensum feruenti cinere paulisper intostæ reconduntur. Vis ipsarum communis septica, exulceratoria, & excalfactoria: qua de causa medicamentis admiscentur, quibus carcinomata, lepræ & impetigines feræ curantur. G Menses quoque cient, pessis emollientibus additæ. Porrò nonnulli cantharidas antidotis admistas etiam hydropicis auxiliari prodiderunt, quippe quæ vrinas mo-

moueant. Alij ipsarum alas ac pedes ijs qui illas hauserint pro antidoto esse tradiderunt.

De Salamandra. Cap. LXVII.

SALAMANDRA lacertę genus est, iners, variũ, quódque frustra creditum est ignibus non vri. Vim habet septicam, exulcerantem, ac denique calfactoriam. Additur in medicamenta septica lepras abolentia, quemadmodum & cantharis: ac simili quoque modo reponitur. Vsta verò, pilos cum oleo abolet. Cæterùm exenterata, detractis pedibus & capite, in melle seruatur ad eundem vsum.

De Araneo. Cap. LXVIII.

ARANEVS, quem holcum aut lycon, id est, raptorem aut lupum alij nominant, cum emplastro subactus & linteolo inductus, ac fronti aut temporibus impositus, tertianos circuitus persanat. Telá eius apposita sanguinem sistit, & vlcera quæ summam cutem occuparunt ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterũ aranei genus, quod candidam, tenuem, densámque telam orditur. Hoc aluta inuolutum, & de lacerto suspensum, quartanis circuitibus mederi narratur. Decoctum autem ex rosaceo & infusum, aurium doloribus auxiliatur.

De Lacerta. Cap. LXIX.

LACERTÆ caput tritum & impositum, aculeos & omnia corpori infixa extrahit. Sed & formicantes verrucas & pensiles, quas acrochordonas vocant, clauósque tollit. Iecur ipsius dentium cauernis inditũ, dolores eximit. Tota verò dissecta & imposita, ictos à scorpione leuat.

De Sepe. Cap. LXX.

SEPS, quam nõnulli lacertá Chalcidicam vocát, ex vino pota, quos momorderit ijs medetur.

De Scinco. Cap. LXXI.

SCINCVS quidam in Ægypto, alius in India, alius ad mare Rubrũ gignitur. Est & alius qui apud Libyam Mauritaniæ fluuium reperitur. Est verò crocodilus terrestris sui generis, qui addito nasturtio sti-

A κινοῦσαι. Τὰ δὲ πτερὰ αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας τοῖς πιοῦσιν αὐτὰς ἀντιφάρμακον ἀνέγραψαν.

Περὶ Σαλαμάνδρας. Κεφ. ξζ'.

ΣΑΛΑΜΑΝΔΡΑ εἶδός ἐστι σαύρας· (V ἐν εἴδει σαύρας) ἔστι δὲ νωχελὲς, ποικίλον, μάτην πεπιστευμένη μὴ καίεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, ἑλκωτικὴν, θερμαντικήν. B μίγνυται δὲ σηπτικαῖς καὶ λεπρικαῖς ὡς ἡ κανθαρὶς, (Omb add. ὡς ἡ κανθαρὶς ἀποτίθεμεν) καὶ ἀποτίθεται ὁμοίως. ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας *τακεῖσα μετ' ἐλαίου. φυλάσσεται δὲ καὶ ἐν μέλιτι ἐξεντερισθεῖσα, τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθέντων, εἰς τὴν αὐτὴν χρῆσιν.

C Περὶ Ἀράχνης. Κεφ. ξη'.

ΑΡΑΧΝΗ τὸ ζῶον, ὃ ὁλκὸν ἔνιοι ἢ* λύκειον καλοῦσι, συμμαλαχθεῖσα σπληνίῳ, καὶ ἐμπλασθεῖσα εἰς ὀθόνην, περιτεθεῖσα μετώπῳ ἢ κροτάφοις, τριταϊκὰς περιόδους ὑγιάζει. τὸ δὲ ὕφος αὐτῆς ἐπιτιθέμενον αἷμα ἵστησι, καὶ ἀφλέγμαντα τηρεῖ D τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἀράχνης, καλούμενον ζῶον τὸ ὑφαῖνον λευκὸν, λεπτὸν καὶ πυκνὸν ὃ ἱστὸς (V non habet) ἐνδεόμενον εἰς κυτίδα, καὶ περιαπτόμενον βραχίονι, τεταρταϊκὰς περιόδους θεραπεύειν. συνεψηθὲν δὲ ῥοδίνῳ, ὠταλγίαις βοηθεῖ ἐγχεόμενον.

E Περὶ Σαύρας. Κεφ. ξθ'.

ΣΑΥΡΑΣ ἡ κεφαλὴ λεία ἐπιτεθεῖσα, σκόλοπας ἐξάγει καὶ πάντα τὰ ἐμπεπηγότα. αἴρει δὲ καὶ μυρμηκίας, καὶ ἀκροχορδόνας, καὶ ἥλους. τὸ δὲ ἧπαρ αὐτῆς ἐντιθὲν τοῖς τῶν ὀδόντων τρώμασιν, ἀπονίας ποιεῖ. ὅλη δὲ ἀνασχισθεῖσα, καὶ ἐπιτεθεῖσα, σκορπιοF πλήκτους κουφίζει.

Περὶ Σηπός. Κεφ. ο'.

ΣΗΨ, ἣν ἔνιοι σαύραν ἐκάλεσε Χαλκιδικὴν, ἐν οἴνῳ ποθεῖσα, τοὺς *** (Lacuna reperit in vetustiss. codice, πλὴν τὸ σαυροειδὲς λείπει) αὐτῆς δηχθέντας ἰᾶται.

Περὶ Σκίγκου. Κεφ. οα'.

ΣΚΙΓΚΟΣ ὁ μέν τίς ἐστιν Αἰγύπτιος, G ὁ δὲ Ἰνδικὸς, ἄλλος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ γινόμενος· ἕτερος δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ τῆς (Vulg. Λιβύῃ) Μαυρουσιάδος εὑρίσκεται. ἔστι δὲ κροκόδειλος χερσαῖος, ἰδιογενὴς, ταριχευόμενος ἐν

*καρδάμου. φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος, ὅσον < πλῆθος μετ' οἴνου, ὁρμητικὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια· ἀποπαύεσθαι δὲ τὴν ἐπίτασιν τῆς προθυμίας, φακοῦ ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος πινομένου, ἢ θρίδακος σπέρματι μεθ' ὕδατος. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

Περὶ τῶν τῆς γῆς ἐντέρων. Κεφ. οβ'.

Γῆς ἔντερα λεῖα ἐπιτιθέντα, νεύρων ἀποκοπέντας κολλᾷ, λύει δὲ καὶ τριταίους. ἑψηθέντα δὲ σὺν χηνείῳ στέατι, διαθέντος ὤτων ἐγχυματιζόμενα θεραπεύει. συνεψηθέντα δὲ ἐλαίῳ καὶ ἐγχεόμενα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς, ὀδονταλγίαις βοηθεῖ. ἄγει δὲ καὶ οὖρα λεῖα πινόμενα σὺν γλυκεῖ.

Lacuna legit in vetustiss. cod. σὺν ὕδατι καὶ χηνείῳ στέατι

Περὶ Μυογάλης. Κεφ. ογ'.

Μυογάλη ἀνασχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, ἄκος ἐστὶ τοῦ ἰδίου δήγματος.

Περὶ Μυῶν. Κεφ. οδ'.

Μύας τοὺς κατοικιδίους ἀνασχισθέντας σκορπιοπλήκτοις ὠφελίμως ἐπιτίθεσθαι ὁμολογεῖται· βρωθέντας δὲ ὀπτοὺς ὑπὸ παιδίων, ἀναξηραίνειν τὸ ἐν τοῖς στόμασιν αὐτῶν σίελον.

Περὶ Γάλακτος. Κεφ. οε'.

Γάλα κοινῶς μὲν πᾶν, εὔχυμον, τρόφιμον, μαλακτικὸν κοιλίας, *φυσητικὸν στομάχου καὶ ἐντέρων· ἰδαρέστερον μέντοι τὸ ἐαρινὸν τοῦ θερινοῦ, καὶ τὸ ἀπὸ χλωρᾶς νομῆς μᾶλλόν ἐστι μαλακτικὸν κοιλίας. ἔστι δὲ καλὸν γάλα, τὸ λευκὸν καὶ ὁμαλὸν τῇ παχύτητι, καὶ συστρεφόμενον, ἐπειδὰν ἐπισταγῇ ὄνυχι. τὸ δὲ αἴγειον ἧττον κοιλίας ἅπτεται, διὰ τὸ τὰς αἶγας τὸ πλέον στυφούσῃ νομῇ χρῆσθαι, δρυῒ καὶ σχίνῳ, καὶ θαλλίᾳ, καὶ τερμίνθῳ· ὅθεν καὶ εὐστόμαχον τυγχάνει. τὸ δὲ προβάτειόν ἐστι παχύ τι καὶ γλυκὺ καὶ πολὺ λιπαρὸν, οὐχ οὕτω δὲ εὐστόμαχον. τὸ μέντοι βόειον καὶ ὄνειον καὶ ἵππειον, εὐκοιλιώτερα* καὶ ταρακτικά. πολὺ δὲ γάλα κοιλίας καὶ στομάχου ἀνατρεπτικὸν, ὅπου ἐστὶ νομὴ σκαμμωνία, ἢ ἐλλέβορος, ἢ λινόζωστις, ἢ κληματίς. ὡς καὶ ἐν τοῖς *ἰουστίνοις ὄρεσιν ὑφ' ἡμῶν ἱστόρηται· αἱ γὰρ αἶγες τρεφόμεναι τοῦ λευκοῦ ἐλλεβόρου τὰ φύλλα,

In manuscripto codice legit Matthiolus φυσητόν.

Codex quidam antiquus παχὺ sed nullo sensu. Goup.

V [illegible] omittit.

Aldinus, γίνεται pro ἐστι ταρακτικά.

Forte οὐεστίνοις ut & apud lib. cap. 9.

le conditur. Aiunt porrò partem eã quæ renes amplectitur, drachmæ pondere in vino potam, venerem accendendi vim habere: attamen lentis decocto cum melle, aut semine lactucæ cũ aqua poto intensam illam veneris cupiditaté inhiberi. In antidota quoque additur.

De Terrenis vermibus. C. LXXII.

Terreni vermes triti & impositi, præcisos neruos glutinant, ac tertianas quoque soluunt. Decocti verò cũ anserino adipe & instillati, affectis auribus medentur. In oleo autem decocti si oppositæ auriculæ infundantur, dentiũ doloribus prę-stant auxilium. Triti quoque & cũ passo epoti vrinas ciunt.

De Mure araneo. Cap. LXXIII.

Mus araneus dissectus & impositus contra suos morsus remedio est.

De Muribus. Cap. LXXIIII.

Mures domesticos dissectos scorpionum ictibus vtiliter imponi est in confesso: si verò assati à pueris in cibo sumantur, ipsorum oris saliuam exiccare.

De Lacte. Cap. LXXV.

Lac generatim omne boni succi est, corpus alit, ventrem mollit, stomachum & intestina inflatione vexat: vernum tamen aquatius ęstiuo, & quod è viridi pascuo est, aluum magis emollit. Probatur candidũ & æquali crassitudine, quódque vngui instillatum conglobatur. Aluum minus tentat caprinum, quoniam capræ astringenti pabulo magna ex parte vescuntur, quercu, lentisco, frondibus oleaginis, & terebintho: quam ob causam stomacho etiam euadit accommodatum. Ouillum autem crassum est, dulce ac præpingue: sed non vsque adeò stomacho vtile. At bubulum, asininum, & equinum, aluum magis soluunt, ipsámque turbant. Quibus verò in locis scammonium, veratrũ, mercurialis & clematis sunt pro pabulo, lac omne ventré, stomachũq; subuertit: quale in Vestinis montibus à nobis obseruatum est. Siquidem capræ veratri albi folia, cũ pri-

haeret nec defluit Pl.

mùm erumpunt depascentes & ipsæ euomunt, & lac quoque reddút euertendi stomachi vim habés atque nauseosum. Porrò decoctum lac omne, & id quidem maximè a quo silicum ignitorum vi portio tenuior exhausta est, ventrem astringit ac omnibus in vniuersum internis exulcerationib⁹ auxiliatur, præsertim verò gutturis, pulmonis, intestinorum, renum, ac vesicæ. Quin & contra summæ cutis pruritus, papularum eruptiones & vitiatos corporis succos recens exhibetur cum melle crudo, addito sale & exigua aqua dilutum. Minùs verò inflat quodcunque semel feruefactũ est. Cæterùm decoctum cum calculis ad dimidias alui fluxiones vlceratione comitatas adiuuat.

De Sero lactis. Cap. LXXVI.

Lac quodcunque implicitũ habet sibi serum, quod quidem à lacte diuisum redditur ad purgationem efficacius. Exhibetur porrò quibus citra acrimoniam deiectioné moliri volumus, vti melancholicis, comitialibus, atque in lepra, elephantiasi & papularum toto corpore eruptionibus.

De Schisto lacte. Cap. LXXVII.

Diuiditur autem lac omne, si fictili nouo ferueat, & ficulneo ramo recens desecto moueatur, ac posteaquam bis térve efferbuerit, affundantur aceti mulsi totidem cyathi quot sunt heminæ lactis: ita enim discedit serum ab eo quod caseosum est. Sed oportebit vt ne lac feruendo circunfundatur, inter coquendum continenter spógia ex frigida fictilis labrum detergere, sextariúmque argenteum frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur porro serum heminis per interualla singulis vsque ad quinas, ita vt intercedentibus spatiis potantes deambulent. Lac autem recens etiá efficax est contra rosiones & inflammatiónes à medicamentis exitialibus factas, vti a cantharide, pityocampa, salamandra, aut buprestе, auripigmento, dorycnio, aconito, aut ephemero. Ad hoc vero priuatim bubulú maximè cõfert. Gargarizatur & ad oris ac tonsillarum

A κατὰ τὴν πρώτην ἔκβρωσιν αὐτῶν, αὐτοὶ ἐμοῦσι· καὶ τὸ γάλα ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυτίας *γίνεται. ἑψηθὲν δὲ πᾶν γάλα στηπτικὸν γίνεται κοιλίας· καὶ μάλιστα τὸ διάπυρος κόχλαξιν ἐξικμασθὲν, χρήσιμον δὲ καὶ ταῖς ἐντὸς ἑλκώσεσι βοηθεῖ, μάλιστα δὲ βρόγχου, πνεύμονος, ἐντέ- B ρων, νεφρῶν, κύστεως, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἐπιφανείας κνησμοὺς, ἐξανθήματα, καὶ κακοχυμίας, δίδοται νεαρὸν μετὰ μέλιτος ὠμοῦ καὶ ὕδατος συναναχεθέντος ὀλίγου, μιγνυμένων καὶ ἁλῶν. ἀφυσότερον δὲ γίνεται ἀποζεσθὲν ἅπαξ. τὰ δὲ τῆς κοιλίας μεθ' ἑλκώσεως ῥεύματα, ἄχρις ἡμισείας τοῖς C κόχλαξιν ἑψηθὲν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὀῤῥοῦ γάλακτος. Κεφ. οϛ'.

Ἔχει δὲ πᾶν γάλα συμπεπλεγμένον τὸν ὀῤῥὸν°, ὃς χωριζόμενος πρὸς κάθαρσιν εὐτονώτερος γίνεται. διδόμενος ἐφ' ὧν δίχα δριμύτητος ἔκκρισιν βουλόμεθα ποιῆσαι, ὡς ἐπὶ μελαγχολικῶν, ἐπιληπτικῶν, D λέπρας, ἐλεφαντιάσεως, καὶ ἐξανθημάτων τῶν περὶ ὅλον τὸ σῶμα.

Περὶ Σχιστοῦ γάλακτος. Κεφ. οζ'.

*Σχίζεται δὲ πᾶν γάλα ζεννύμενον ἐν καινῇ χύτρᾳ κεραμίᾳ, καὶ κινούμενον κλάδῳ συκίνῳ νεοτμήτῳ, καὶ μετὰ τὸ ζέσαι δὶς ἢ τρὶς ἐπιῤῥαίνεται ὀξυμέλιτος κύα- E θος, πρὸς ἑκάστην κοτύλην τοῦ γάλακτος· οὕτω γὰρ διαιρεῖται ὁ ὀῤῥὸς τοῦ τυρώδους. δεῖ δὲ πρὸς τὸ μὴ ὑπερζεῖν τὸ γάλα, ἐν τῇ ἑψήσει σπόγγῳ ἐκ ψυχροῦ συνεχῶς ἀποψᾶν τὸ χεῖλος τῆς χύτρας, καὶ ξέστην ἀργυροῦν πλήρη ὕδατος ψυχροῦ καθιέναι. ποτίζεται δὲ ὁ ὀῤῥὸς ἐκ διαστήμα- F τος κατὰ κοτύλην ἄχρι πέντε κοτυλῶν, ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ διαστήμασι περιπατείτωσαν οἱ° πίνοντες. ποιεῖ δὲ τὸ πρόσφατον γάλα καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν θανασίμων φαρμάκων δηγμοὺς καὶ πυρώσεις, οἷον κανθαρίδος, ἢ πιτυοκάμπης, ἢ σαλαμάνδρας, ἢ βουπρήστεως, ἢ * ° ὑοσκυάμου, ἢ G δορυκνίου, ἢ ἀκονίτου, ἢ ἐφημέρου. πρὸς δὲ τοῦτο μάλιστα τὸ βόειον συμφέρει ἰδίως ἁρμόζον. διακλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἑλκώσεις στομάτων καὶ παρισθμίων εἰς ἀναγαργάρισμα.

V. C hæc ita, h- c eodem sensu: αὐτοὶ ... κατὰ τὴν πρώτην ... τὰς ποὰς, καὶ τὸ γάλα ... στομάχου ... V. inserit, ἅπαξ ac deinde ...

add. κεχωρισμένον

V. ἀμέλξει

In antiquo scripto inuenit Goupyl. περιπατείτωσαν

ἰδίως δὲ τὸ ὄνειον διακλυζόμενον, οὖλα καὶ ὀδόντας κρατύνει. τοὺς δὲ τῆς κοιλίας μετ' ἑλκώσεως ῥευματισμοὺς καὶ τεινεσμοὺς προβάτειον ἢ βόειον ἢ αἴγειον ἵστησιν, ἑψηθὲν διὰ κοχλάκων ἐγκλύζεται δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ πτισάνης ἢ χόνδρου χυλοῦ, ἱκανῶς παρηγορεῖ τὴν ἐντέρων δῆξιν· ἐγκλύζεται δὲ καὶ μήτρα εἱλκωμένη.

Περὶ Γυναικείου γάλακτος. Κεφ. οη΄.

Τὸ δὲ τῆς γυναικὸς γάλα γλυκύτατόν ἐστι καὶ τροφιμώτατον· ὠφελεῖ δὲ θηλαζόμενον στομάχου δῆξιν καὶ φθίσιν. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν. μιγὲν δὲ λιβανωτῷ λείῳ, ἐνστάζεται τοῖς ἐκ πληγῆς αἱμαχθεῖσιν ὀφθαλμοῖς· καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ, σὺν μηκωνείῳ καὶ κηρωτῇ καταχριόμενον. ἄχρηστον δὲ πᾶν γάλα σπληνικοῖς, ἡπατικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, τοῖς τὰ νευρώδη πάσχουσι, πυρέσσουσι, κεφαλαλγοῦσιν· εἰ μή ποτε καθάρσεως ἕνεκά τις προσφέρει τὸ σχιστὸν ὡς ὑποδέδεικται. ἱστοροῦσι δέ τινες τὸ τῆς πρωτοτόκου κυνὸς γάλα ψιλοῦν τρίχας καταχρισθὲν, καὶ θανασίμων φαρμάκων ἀντιφάρμακον ποθὲν, καὶ τεθνηκότων ἐμβρύων ἐκβόλιον.

Περὶ Τυροῦ νεαροῦ. Κεφ. οθ΄.

ΤΥΡΟΣ νεαρὸς δίχα ἁλῶν ἐσθιόμενος τρόφιμος, εὐστόμαχος, εὐανάδοτος, σαρκῶν ποιητικὸς, κοιλίας μετρίως μαλακτικός· διαφέρει δὲ αὐτὸς αὑτοῦ παρὰ τὴν τοῦ γάλακτος φύσιν, ἀφ' οὗ σκευάζεται. ἑψηθεὶς δὲ καὶ ἐκθλιβεὶς, εἶτα ὀπτηθεὶς, σταλτικὸς γίνεται κοιλίας· ὠφελεῖ δὲ καταπλασσόμενος ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ὑπώπια. ὁ δὲ νεαλὴς, * ἀτροφώτερος ἐσθιόμενος καὶ πρὸς καθαίρεσιν σαρκὸς ἐπιτήδειος, κακοστόμαχος, λυπεῖ κοιλίαν καὶ ἔντερα. ὁ δὲ παλαιότερος, κοιλίας σταλτικός. καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ὀρρὸς, κυσὶ τροφιμώτατος.

V. [illegible] φλεγμοναί.

Περὶ Ἱππάκης. Κεφ. π΄.

Ἡ δὲ καλουμένη ἱππάκη, τυρός ἐστιν ἵππειος, βρομώδης, καὶ πολύτροφος, ἀναλογῶν τῷ βοείῳ. ἔνιοι δὲ ἱππάκην ἐκάλεσαν τὴν ἵππειον πυτίαν.

A exulcerationes. Asininum verò peculiariter ore collutum, gingiuas dentésque stabilit. Fluxiones autem alui vlceratione comitatas ac tenesmos, ouillum, bubulum, aut caprinum candentium silicum ope decoctum, sistit. Quinetiam per se & cum hordeacea ptissana aut halicæ cremore infusum, rosiones in- B testinorũ magnoperè mitigat: exulceratæ quoque vuluæ infunditur.

De Lacte muliebri. C. LXXVIII.

Lac muliebre dulcissimum est, & maximè alit. Mámis exuctum prodest ad stomachi rosionem ac tabẽ: valet & contra haustum leporẽ marinum. Thuris verò pollini admixtum, oculis ab ictu cruore suffusis C instillatur. Podagricis quoque vtile est, cum meconio & cerato illitum. Cæterùm lac omne contrariũ spleneticis, hepaticis, vertiginosis, cõmitialibus, neruorũ vitio laborantibus, febres habentibus & capite dolẽtibus: nisi si quis purgationis gratia, vti demonstratum est, schistum D exhibeat. Sunt qui narrent lac primiparæ canis perunctum pilos abolere, ac potum contra venena antidoti vicem obtinere, necnon & mortuos fœtus eiicere.

De Caseo recenti. Cap. LXXIX.

CASEVS recens ac minimè salsus in cibo sũptus probè alit, stomacho vtilis est, ac facilè in membra E distribuitur: corpus auget, aluúmque moderatè mollit: alius tamẽ alio præstantior est, pro natura lactis è quo conficitur. Decoctus autem & expressus, dein assatus, aluum sistendi vim acquirit: prodest verò impositus oculorũ inflammationibus atque sugillatis. At qui recens salitus est, si comedatur, minùs ali- F menti præbet, ad minuendum corpus idoneus est, stomacho aduersatur, aluũ denique & interanea offendit. Vetustior aluum sistit. Cæterùm quod è caseo manauit serum canes quàm optimè alit.

De Hippace. Cap. LXXX.

Quod hippacen vocant, caseus G est equinus, qui quidem virus redolet, at magnoperè alit, bubulo proportione respondens. Sunt tamen qui equinum coagulum hippacen appellauerint.

De Butyro & eius fuligine. Cap. LXXXI.

LAVDABILE paratur butyrũ è lacte pinguissimo, quale ouillũ est: fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur. Molliẽdi facultate præditũ est, vimque habet olei: vnde & largiùs epotum & aluum relaxat, & contra venena, si desit oleum, vsurpatur. Cum melle affrictum, dentitiones adiuuat, gingiuarum pruritus in infantibus & oris vlcera emendat. Foris verò illitum corpus reddit habitius, & à psydracijs tuetur atque conseruat. Est & efficax contra inflammationes ac duritias vuluæ, quod certè quidem neque putidum neque vetustum fuerit: ad dysenterias quoque & coli vlcerationem infunditur. Denique in suppuratoria medicamenta vtiliter additur: maximè verò in neruorum, meningum, vesicæ ac ceruicis vulneribus. Illud ipsum replet, purgat, & carnẽ creat: necnon & ab aspide commorsis impositũ prodest. Recẽs etiã opsoniis pro oleo ammiscetur, vti & placentis adipis vice. Colligitur verò è butyro fuligo hunc in modum: In lucernam nouam infusum butyrum accendito, & vbi operculaueris, fictili in modum siphunculi facto & supernè quidem angusto, ima verò parte foramina clibani instar habẽte cremari finito: ac vbi primũ absumptum fuerit butyrũ, aliud subinde affundito, dum fuliginis quantum desideras coaceruaueris: tandem penna deradito, ac vtitor. In medicamentis oculorum vim habet exiccandi & adstringendi: fluxiones verò cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Lanis. Cap. LXXXII.

LANÆ succidę molles è collo feminibúsque, laudatissimæ. Subueniunt inter initia vulneribus, cõtusis, desquamatis, liuidis, & ossiũ fracturis aceto & oleo aut vino imbutæ. Siquidẽ liquores facilè cõbibunt quibus immerguntur, & propter adhærẽtes sordes (œsypum vo-

A Περὶ Βουτύρου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ λιγνύος. Κεφ. πα΄.

ΒΟΥΤΥΡΟΝ σκευάζεται καλὸν ἐκ τοῦ λιπαρωτάτου γάλακτος, ὁποῖόν ἐστι τὸ προβάτειον· γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ αἰγείου, ἐν ἀγγείοις κινουμένου τοῦ γάλακτος, καὶ χωριζομένου τοῦ λίπους. ἔχεται δὲ δυνάμεως B μαλακτικῆς, ἐλαιώδους· ὅθεν κοιλίας τε ἐκλύει πλεῖον ποθὲν καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μὴ παρόντος ἐλαίου χρησιμεύει. μιχθὲν δὲ μέλιτι καὶ διατριφθὲν, ὀδοντοφυΐας ὠφελεῖ, καὶ τοὺς τῶν οὔλων ὀδαξησμοὺς ἐπὶ παίδων καὶ ἄφθας. ἔξωθεν δὲ καταπλασσόμενον, εὔεξον καὶ ἀψυδράκωτον C τηρεῖ τὸ σῶμα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρίας ὑστέρας τὸ μὴ δυσῶδες, μηδὲ παλαιόν. πρός τε δυσεντερίας καὶ πρὸς κώλου ἑλκώσεις ἐγκλυζόμενον· πυοποιοῖς τε μίγνυται χρησίμως καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν κατὰ τὰ νεῦρα καὶ μήνιγγας καὶ κύστιν καὶ τράχηλον τραυμάτων. τὸ δὲ αὐτὸ D πληροῖ καὶ καθαίρει καὶ σαρκοῖ, καὶ τοῖς ὑπὸ ἀσπίδος δηχθεῖσιν ἐπιτιθέμενον ὠφελεῖ. μίγνυται δὲ καὶ προσοψήμασιν ἀντὶ ἐλαίου τὸ πρόσφατον, καὶ ἐν τοῖς πέμμασιν ἀντὶ στέατος. Συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐκ τοῦ βουτύρου τὸν τρόπον τοῦτον· εἰς λύχνον καινὸν ἐγχέας τὸ βούτυρον ἅψον, καὶ πωμάσας ἀγ- E γείῳ κεραμεῷ συληνοειδεῖ στενῷ κατὰ τὰ ἄνωθεν, τρήματα δὲ ἐκ τῶν ὑπὸ πόδας ἔχοντι ὥσπερ οἱ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι· ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρῶτον βούτυρον, ἄλλο ἐπίχει, καὶ ποίει τὸ αὐτὸ, ἕως ἂν ὅσον πλῆθος βούλει αἰθαλώσῃς· εἶτα ἀπόσυρον πτερῷ καὶ χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει εἰς F τὰ ὀφθαλμικὰ ξηραίνει καὶ ἀποστύφει· ἐφίστησι δὲ τὰ ῥεύματα, καὶ τὰ ἕλκη ἀπουλοῖ ταχέως.

Marc. legit μαλακτικῶς

Locus legit κωλικοῖ.

Marc. legit κύστεως τράχηλον.

V. ant. legit [illegible]

V. [illegible]

Περὶ Ἐρίων. Κεφ. πβ΄.

ΕΡΙΑ οἰσυπηρὰ ἄριστα τὰ ἁπαλὰ, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν μηρῶν. ἁρμόζοντα ἐν ἀρχῇ πρὸς τραύματα, G θλάσματα, ἀποσύρματα, πελιώματα, ὀστῶν κατάγματα, βρεχόμενα ὄξει καὶ ἐλαίῳ ἢ οἴνῳ· δεκτικὰ γάρ ἐστι τῶν ἐμβρεγμάτων καὶ μαλακτικὰ διὰ

οἰσύπου· ποιεῖ καὶ πρὸς κεφαλαλγίας καὶ στομάχου πόνους καὶ παντὸς ἄλλου τόπου, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ *ἐπιτιθέμενον.

Περὶ Ἐρίων κεκαυμένων. Κεφ. πγ΄.

Τὰ δὲ κεκαυμένα ἔρια, δύναμιν ἔχει ἐσχαρωτικὴν, ὑπερσαρκώματα στέλλουσαν, ἀπουλωτικὴν ἑλκῶν. καίεται δὲ καθαρὰ διαξανθέντα ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὥσπερ τὰ λοιπά. τὸν δὲ αὐτὸν τρόπον καὶ κροκύδες καίονται θαλασσίας πορφύρας. τινὲς δὲ σὺν τῷ ῥύπῳ διαξάναντες τὰ ἔρια καὶ μέλιτι διαβρέξαντες, καίουσιν ὡσαύτως. ἄλλοι δὲ διαθέντες ὀβελίσκους ἐπὶ πλατυστόμου κεραμεοῦ ἀγγείου διεστῶτας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπιθέντες σχίδακας δᾳδίων ἰσχνὰς, καὶ ἐν πλάγει θέντες τὰ ἔρια διεξασμένα καὶ βεβρεγμένα ἐλαίῳ οὕτως, ὥστε μὴ ἀποστάζειν, καὶ πάλιν σχίδακας, καὶ ἔρια ἐναλλὰξ ἐπιθέντες, ἐκ τῶν δᾳδίων κούφως ὑφάπτουσι, καὶ ἔπειτα δὲ αἴρουσι. καὶ εἴ τι λίπος ἢ πίττα ἐκ τῶν δᾳδίων ἀπορρεῖ, συναθροίζεται καὶ ἀποτίθεται. πλύνεται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ, ἐν κεραμέῳ κρατῆρι ὕδατος ἐπιχεομένου, καὶ καταρασσομένου εὐτόνως ταῖς χερσὶ, καὶ μετὰ τὸ ἀποκαταστῆναι ἀποχεομένου τοῦ ὑγροῦ, καὶ ἄλλου ἐπιχεομένου, καὶ πάλιν ἀναταρασσομένου. καὶ τοῦτο γίνεται, ἄχρις ἂν *προσαγόμενον τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ, ποσῶς δὲ στύφῃ.

Locus ex veteri codice addit ἐσχαρωτικὴν, ὑπερσαρκώματα.

Περὶ Οἰσύπου. Κεφ. πδ΄.

Οἴσυπος δὲ λέγεται ὁ ἐκ τῶν οἰσυπηρῶν ἐρίων λίπος. ὃ κατασκευάσεις οὕτως· λαβὼν ἔρια μαλακὰ οἰσυπηρὰ ἐκ πλύνου* ἐστεθισμένα, θερμῷ ὕδατι, ἅμα ἐκθλίβων πᾶσαν τὴν ῥυπαρίαν, ἐμβαλὼν εἰς κρατῆρα πλατύστομον, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ ἀνάχει *ἀρυτῆρι *περιάγων ῥαγδαίως, ἕως ἂν ἀφρίσῃ. ἢ ξύλῳ ἀνατάρασσε εὐτόνως, μέχρις ἂν ὁ πολὺς ἀφρὸς καὶ ῥυπαρὸς συλλεγῇ. εἶτα καταρράινε θαλάσσῃ· καὶ ὅτε καθίσῃ τὸ ἐπινηχόμενον λίπος, ἀναλάμβανε εἰς ἕτερον κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τε ὕδωρ εἰς τὸν κρατῆρα, πάλιν τάρασσε καὶ καταρράινε τῇ θαλάσσῃ τὸν ἀφρὸν, καὶ ἀναλάμβανε· καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἄχρις ἂν μηκέτι ἀφρὸς ἐφίστηται δαπανη-

V. addit καὶ

V. & A. ἀρυτῆρι ῥοιζηδὸν, sed quo sensu, non video.

A cant) emolliendi vim habent. Efficaces quoque sunt ad capitis, stomachi & alius cuiusuis partis dolores, si cum aceto & rosaceo imponantur.

De Lanis vstis. Cap. LXXXIII.

Crematæ verò lanæ crustas inducendi, carnis excrescentias cohibendi, vlceráque ad cicatricem perducendi vim habent. Porrò mundę B & carptæ in fictili crudo cęterorum more vruntur: quin & ad eundem modum lanæ marina purpura infectæ tomenta cremari solent. Nonnulli verò cum sordibus lanas carminant, quas postea quàm melle irrigarunt, similiter vrũt. Alij in fictili C oris patuli verucula inter se distãtia disponunt, ac tenues tædarũ assulas insternũt: supra has verò lanas ipsas componunt carptas & oleo ita imbutas, vt ne tamen destillẽt, rursúmque assulas & lanas vicissim insternunt: tandem leuiter tædas succendunt, vstúmque cineré tollunt. Quod si qua pinguitudo aut pix è tęda defluxit, simul & semel colle- D cta reconditur. Cæterùm lauatur ille lanarum cinis ad oculorum medicamenta, in fictili labello addita aqua & manibus vehemẽtiùs conturbata: cúmque subsederit cinis aqua effũditur, ac rursum affunditur alia, pariterq; cõturbatur: tádiuq; id fit, donec is admotus linguæ minimè E mordeat, sed quodamodo astringat.

De OEsypo. Cap. LXXXIIII.

OEsypum dicitur, è succidis lanis collecta pinguitudo: quã sic præparabis. Lanas sumito molles, succidas, radicula non curatas, & aqua calida eluito, simúlque sorditiem omnem exprimito. Hãc in labellum F oris ampli conricito, ac vbi aquã affuderis, ligula grandiore vel cochleari magno impetu refundito exalto demittens, dũ spumescat: aut rude lignea validiusculè cõturbato, dum multa & sordida spuma colligatur, deinde marina respergito. Ac vbi consederit quod supernatabat pingue, in alterũ vas fictile recipito: & affusa in labellum aqua hanc denuò G agita, túmque marina spumam perfundito, ac demum excipito. Atque hoc tantisper facito, dum consumpta pinguitudine non ampliùs spuma

ſpuma ſuperſit. Collectũ porrò œſypũ vbi manu ſubegeris, cõfeſtim, ſi qua inſedit ſpurcitia, hãc tollito: guttatimq; excluſa priore aqua aliã affundito, & manu miſceto, donec ad morũ linguę œſypũ minimè mordeat, ſed quodãmodo aſtringat, ac pingue, purũ, cãdidumq; appareat: tandẽ in fictili vaſe ita condito. Verùm hæc omnia æſtiuo Sole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus, non ſecus atq; ceratũ mulieres, confricãt: ita enim candidius redditur. Alij poſtquam lanas lauerũt, ſordéſque expreſſerunt, has in lebete lento igni ex aqua decoquunt, & collectũ pingue quod ſupernatat aqua, vti dictũ eſt, eluunt, excolatúmque in fictilé patellam, quæ calidã aquam contineat, lineo panno operculant, & Soli exponũt, donec ſat craſſum cãdidúmque euadat. Nonnulli denique poſt biduum effuſa priore aqua, aliam affundũt. Prꝯſtantius eſt, è lanis radicula non curatis, lęue, lanarum ſuccidarũ virus olens, quódque, dum in concha cum aqua frigida manu fricatur, albeſcit, nihilque in ſe durum aut compactum habet: veluti quod cerato aut adipe adulteratur. Porro vim habet excalfaciendi, emolliẽdi, & vlcera explendi: maxime verò ſedis, ac vuluæ cũ meliloto & butyro: in vellere appoſitum, partus & menſes euocat: valet & ad vlceratũ aurium, tum etiã gẽitalium, cum anſerino adipe. Eſt & efficax ad arroſos ſcabioſóſq; oculorum angulos, itémq; genas calloſas ac ciliorũ defluuio laborãtes. Cæterùm in teſta noua torretur œſypum, dum in cineres redactũ pinguitudinem amittat. Ex ipſo quoq; fuligo colligitur eo quo demõſtrauimus modo, quæ ad oculorũ medicamenta conuenienter additur.

alterna quoque die

De Coagulo. Cap. LXXXV.

LEPORIS coagulum ternûm obolorum pondere ex vino, confert ad venenatatum beſtiarũ morſus, itémque cœliacis, dyſentericis, ac fœminis fluxione ab vtero laborantibus: quin & in grumos concreto ſanguini, ac eiuſdem à pectore reiectionibus auxiliatur. Poſt menſtruam purgationem (& paulò ante coitum) vuluæ cum bu-

A θέντος τοῦ λίπους. ἰὸν μὲν τοι συνηθροισμένον οἴσυπον τῇ χειρὶ μαλάξας, παραχρῆμα αἴρου εἴ τινα ἔχει ἀκαθαρσίαν, σταλάζων τὸ πρῶτον ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέων, καὶ κινῶν τῇ χειρὶ, ἄχρις ἂν προσαπτόμενος τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ, ποσῶς δὲ στύφῃ, λιπαρὸς καὶ καθαρὸς καὶ λευκὸς φανῇ· οὕτω δὴ ἀποτίθεσο εἰς ἀγγεῖον κεραμοῦν. B ἐν ἡλίῳ δὲ θερμῷ γινέσθω πάντα. ἔνιοι δὲ διηθήσαντες τὸ λίπος, πλύνουσιν ἐν ὕδατι ψυχρῷ ταῖς χερσὶν ἀνατρίβοντες, ὡς τὴν κηρωτὴν αἱ γυναῖκες· γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος λευκότερος. ἄλλοι δὲ, πλύναντες τὰ ἔρια καὶ ἐκθλίψαντες τὸν ῥύπον, ἕψουσι μεθ' ὕδατος ἐν λέβητι πυρὶ κούφῳ, καὶ τὸ ἐφιστάμενον C λίπος ἀφαιροῦντες, πλύνουσιν ὕδατι, ὡς πρόειρηται· καὶ διυλίσαντες εἰς λοπάδιον κεραμοῦν ἔχον ὕδωρ θερμὸν, λινῷ τε ῥάκει περιπωμάσαντες, τιθέασιν ἐν ἡλίῳ, μέχρις ἂν αὐτάρκως παχὺς καὶ λευκὸς γένηται. ἔνιοι δὲ διὰ δύο ἡμερῶν ἀποχέοντες τὸ πρῶτον ὕδωρ, ἄλλο ἐπιχέουσιν. ἔστι δὲ βέλ- D τιστος ὁ ἄσρυθιστος, καὶ λεῖος, ὄζων ἐρίων οἰσυπηρῶν, ἀνατριβόμενός τε μεθ' ὕδατος ψυχροῦ ἐν μύακι, καὶ λευκαινόμενος, καὶ οὐδὲν ἔχων ἐν ἑαυτῷ σκληρὸν ἢ συνεστηκὸς ὥσπερ ὁ δολιζόμενος κηρωτῇ ἢ στέατι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, πληρωτικὴν ἑλκῶν, μαλακτικὴν· μάλιστα τῶν περὶ δακτύ- E λιον καὶ ὑστέραν σὺν μελιλώτῳ καὶ βουτύρῳ. καὶ ἔμβρυα, καὶ ἔμμηνα ἐν ἐρίῳ προστιθέμενος ἄγει, πρός τε τὰ ἐν ὠσὶ καὶ ἐν αἰδοίῳ σὺν χηνείῳ στέατι. ποιεῖ δὲ καὶ εἰς περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ ψωρώδεις, καὶ βλέφαρα τετυλωμένα καὶ τριχορροοῦντα. καίεται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ, F μέχρις ἂν τεφρωθὲν ἀποβάλῃ τὸ λίπος· συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτοῦ, ὡς ὑπεδείξαμεν, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ὀφθαλμικά.

V. τραχύνεται γενόμενος ἐπὶ τῇ γλώττῃ

Lacuna legit ποτε δ' ... Aëtius habet περὶ ...

Περὶ πιτύας. Κεφ. πε'.

ΠΙΤΥΑ λαγωοῦ ἁρμόζει σὺν οἴνῳ ὀλκὴ τριωβόλου πρὸς θηριοδήκτους καὶ κοι- G λιακοὺς [καὶ δυσεντερικοὺς] καὶ πρὸς ῥοϊκὰς γυναῖκας, πρός τε αἵματος θρόμβωσιν, καὶ ἀναγωγὰς τὰς ἐκ θώρακος. προστιθεμένη τε μετὰ κάθαρσιν τῇ μήτρᾳ μετὰ βου-

Lacuna ex vet. cod. addit καὶ ... &c.

V. non agnoſcit.

V. συλλήψεις ποιεῖ. Lacuna ex v. cod. legit [illegible] Lacuna legit, [illegible]

τέρου° σύλληψιν ποιεῖ· ποθεῖσα δὲ φθείρει ἔμβρυα, μετὰ δὲ τὴν ἄφεδρον ἀτόκιός ἐστιν. ἡ δὲ τοῦ ἵππου ὑπό τινων ἱππάκη καλουμένη, ἰδίως ἁρμόζει ἐπὶ κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν. ἐρίφου δὲ καὶ ἀρνὸς καὶ νεβροῦ*· καὶ δορκάδος καὶ πλατυκέρωτος καὶ δόρκου, καὶ ἐλάφου, καὶ μόσχου καὶ βουβάλου, ὁμοίαν ἔχουσι δύναμιν, ἁρμόζουσαι πρὸς ἀκονίτου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβανόμεναι, καὶ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν μετ' ὄξους. ἡ δὲ τοῦ νεβροῦ ἰδίως μετὰ τὰς καθάρσεις προστεθεῖσα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀτόκιόν ἐστιν. ἡ δὲ τῆς φώκης ἔοικε κατὰ τὴν δύναμιν καστορίῳ· δοκεῖ δὲ ἁρμόζειν μάλιστα ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑστερικαῖς πνιξὶ πινομένη. δοκιμάζεται δὲ εἰ ἔστι φώκης, οὕτως· ἑτέρου τινὸς λαβὼν πιτύαν ζώου τινός, μάλιστα δὲ ἀρνός, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ, ἔασον βραχὺν χρόνον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπίχει τὸ ἀπόβρεγμα κατὰ τῆς πιτύας τῆς φώκης· ἡ μὲν γὰρ ἀληθινὴ ἐξυδατοῦται ταχέως· ἡ δὲ μὴ τοιαύτη, διαμένει ὁμοία. λαμβάνεται δὲ ἐκ τῆς φώκης πιτύα° μήπω δυναμένων συννήχεσθαι τῶν σκύμνων. κοινῶς δὲ πᾶσα πιτύα τήκει μὲν τὰ διαλελυμένα· λύει δὲ τὰ συνεστῶτα.

V. [illegible]

Περὶ στέατος. Κεφ. πϛ'.

ΣΤΕΑΡ πρὸς μὲν τὰ περὶ μήτρας ἁρμόζει τὸ νεαρόν, χήνειον ἢ ὀρνίθειον, καὶ δίχα ἁλῶν τεταριχευμένον· πολέμιον δὲ ὑστέρᾳ τὸ ἡλισμένον καὶ τὸ τῷ χρόνῳ μεταβεβληκὸς εἰς δριμύτητα. πρόσφατον δὲ λαβὼν τούτων καὶ ἐξυμενίσας, ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινὴν κεραμέαν, δὶς τοσοῦτον χωροῦσαν ἢ ὅσον ἐστὶ τὸ μέλλον θεραπεύεσθαι. εἶτα θεὶς εἰς ὀξύτατον ἥλιον τὸ ἀγγεῖον κεκαλυμμένον ἐπιμελῶς°, τὸ ἀποτηκόμενον ἀπήθει εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἕως ἂν° πᾶν δαπανηθῇ, τοῦτο δὲ εἰς κατάψυχρον ἀποτίθεσο τόπον καὶ χρῶ. τινὲς δὲ° ἀντὶ ἡλίου ὑπὲρ ὕδατος θερμοῦ ἐπερείδονται τὴν λοπάδα, ἢ ἐπὶ λεπτῆς καὶ μαλακῆς° ἀνθρακιᾶς. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος

V. subijcit ὑπὸ χεῖρα
V. πᾶν omisit.
V. ἀντὶ ἡλίου ὑπὲρ ὕδατος
V. [illegible]

A tyro appositum conceptionem adiuuat: potum verò idem partus enecat, & à °purgatione menstrua præstat mulieribus vt ne concipiant. At equi coagulum, nonnullis hippace dictum, priuatim cœliacis dysentericísque cõuenit. Hœdi verò, agni & hinnuli dorcadis, platycerotis, dorci ac cerui, itémque vituli B ac bubali coagula similibus sunt prædita viribus: siquidem contra haustum aconitum ex vino, & ad concretum lac ex aceto cõuenienter assumũtur. Priuatim autem hinnuli coagulum subditum à purgationibus ad triduum, conceptum impedit. Verùm marini vituli coagulum pares castoreo vires obti- C net: maximè verò comitialibus & vuluę strãgulationibus in potu conferre creditur. Porrò marini vituli coagulum hoc experiméto deprehenditur. Sumito alicuius alterius animantis, pręcipuè verò agni, coagulum, & affusa aqua paulisper dimittito: tùm postea aquã in qua il- D lud maduerit vituli marini coagulo superinfundito. Quod enim sincerum ac legitimum fuerit, illico in aquam liquescet: quod tale non fuerit, simile sibi permanebit. Excipitur autem vituli marini coagulum, catulis qui nondũ vnà cum matribus natare possunt. Cæterùm in vniuersum coagulum omne dissipa- E ta cogit, & coagulata soluit.

vel, à partu

De adipe. Cap. LXXXVI.

ADEPS anserinus aut gallinaceus recens, & sine sale inueteratus, ad vuluę vitia proficit. At sale cõditus, quique acrimoniam vetustate contraxit, vuluæ inimicus est. Horum quempiam recenté mem- F branulis exẽptis in nouam fictilem ollam conijcito, quæ duplo tantundem capiat, quantum est eius adipis quem curari oporteat. Dein vbi acerrimo Soli vas diligenter operculatum exposueris, eliquescentem inde humoré in alterum fictile vas excolato, dum °quidquid est adipis absumptum fuerit: mox eum G liquorem loco vehementer frigido ad vsum recondito. Sunt qui insolationis vice supra calidam aquam, aut super tenui & elanguida pruna ollam collocant. Est & alia

vel, totum exhaustum

curandi ratio huiuſmodi: exemptis membranis teritur adeps, & in ollam coniectus eliquatur, inſuper aſperſo minuti ſalis momento: dein lineo colo transfuſus reponitur. Talis porrò in ea medicamenta vtiliter additur, quę laſſitudines & fatigationes leuant.

De ſuillo & vrſino adipe. Cap. LXXXVII.

Suillus autẽ & vrſinus adeps hoc curantur modo: Sumito recentem ac præpinguẽ, qualis is eſt qui renibus detrahitur, & in largiorem aquam cœleſtem quàm frigidiſſimá exemptis pelliculis immittito, manibúſque terito, ipſum accuratè fricans ac veluti diſtringens: deinde vbi noua aqua ſubinde ablueris, in ollam fictilẽ duplę capacitatis indito: atq; affuſa aqua quæ adipem ſuperet, ſupra leues prunas ponito, & ſpatha miſceto. Poſtquam verò eliquatus fuerit, ipſum colo in aquam transfundito, ſinitóq; refrigeſcere: tùm diligenter excluſa guttatim omni aqua, in ollá aliam priùs elotá rurſum demittito, & infuſa aqua ſenſim eliquato. Inde detractũ, vbi fæcem pauliſper ſubſidere permiſeris, in pilam ſpongia madefactá defũdito. Ac vbi cõcreuerit, detractis quę in imo reſident ſordibus, tertiò tandẽ citra aquá eliquato, & tráſlatũ poſteà in pilam repurgatumq; in fictile vas inijcito, quod operculatũ loco per quàm frigido reponito.

De ſeuo hircino, ouillo & ceruino. Cap. LXXXVIII.

Hircinum, ouillũ, inſupérq; ceruinũ ſeuũ ita curare oportet: Ex his quodlibet ſumito, quale antè dictũ eſt, & lotũ, tunicis, vt in ſuilli mentione dictũ eſt, exemptis, indito pilæ vti ſubigatur & molleſcat, atque affuſa paulatim aqua fricato, dũ neque ſanguinolẽtum quicquam excernatur, neque pinguitudo ſupernatet, ſed illa nitida limpidáq; ſpectetur. Poſtmodũ vbi in fictilem ollam conieceris, ac inſuper aquam addideris vt ſupereminceat, leui prunæ indito & agitato. Vbi verò totũ liquatum fuerit, ac tranſlatum in aquam refrixerit, iterum in loco fictili eliquato, & quæ antè diximus

A Τούτου θεραπείας τοιοῦτος· μετὰ τὸ ἐξυμενισθῆναι τὸ στέαρ λεαίνεται, καὶ εἰς λοπάδα ἐμβληθὲν τήκεται, ἁλὸς ὀλίγου καὶ λεπτοῦ* προσεμπλασθέντος· εἶτα διὰ ῥάκους λινοῦ διυλισθὲν ἀποτίθεται. ἁρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ ἄκοπα.

Περὶ στέατος ὑείου καὶ ἀρκτείου. Κεφ. πζ΄.

Tota ſteatum tractatio in antiquis libris vno capite comprehenſa eſt. Goup.

B Ὕειον δὲ καὶ *ἄρκτειον θεραπεύεται οὕτως· λαβὼν τὸ πρόσφατον καὶ καταπίμελον οἷόν ἐστι τὸ νεφριαῖον, εἰς ὕδωρ διαψιλὲς ὄμβριον ὡς ὅτι ψυχρότατον ἐξυμένισον, καὶ τρίβε ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς ἀνατρίβων αὐτὸ καὶ οἱονεὶ *ἀναψύχων· εἶτα ἑτέρῳ ὕδατι πολλάκις
C ἀποπλύνας, δὸς εἰς χύτραν κεραμέαν τὸ διπλάσιον χωροῦσαν, ἐπιχέας τὸ ὕδωρ ὡς ὑπερέχειν τοῦ στέατος, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς, καὶ κίνει σπάθῃ. ὅταν δὲ τακῇ, διηθήσας αὐτὸ δι' ἠθμοῦ εἰς ὕδωρ καὶ ἐάσας ψυχθῆναι, πάλιν ἐστραγγισμένον ἐπιμελῶς ἀπόδος εἰς τὴν χύτραν προαποπλυθεῖσαν, ἐπιχέας τὸ ὕδωρ τῆξον
D πράως. καὶ καθελὼν, μικρόν τι ἐάσας τὴν τρύγα ὑποστῆναι, κατάχει εἰς θυίαν νενοτισμένην σπόγγῳ· ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος, καὶ τὸ ἐν τῷ πυθμένι *πρὸς ἀκαθαρσίαν ἀφελὼν, τῆξον ἐκ τρίτου χωρὶς ὕδατος, καὶ κατεράσας εἰς θυίαν, καθαρίσας
E τε ἔμβαλε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, καὶ πωμάσας ἀπόθου εἰς κατάψυχρον τόπον.

Περὶ στέατος τραγείου καὶ προβατείου καὶ ἐλαφείου. Κεφ. πη΄.

Τράγειον δὲ καὶ προβάτειον, ἔτι δὲ καὶ ἐλάφειον, θεραπευτέον οὕτω· λαβὼν, οἷον προείρηται, στέαρ οἱονδήποτε αὐτῶν καὶ πλύνας, ἐξυμενίσας τε ὡς προείρηται
F ἐπὶ τοῦ ὑείου, δὸς εἰς θυίαν μαλάττειν, καὶ τρίβε κατ' ὀλίγον ὕδωρ ἐπιχέων, ἄχρις ἂν μήτε αἱματῶδές τι ἐκκρίνηται, μήτε λίπος ἐπιπλέῃ, λαμπρὸν δὲ γίνηται. λοιπὸν ἐμβαλὼν αὐτὸ εἰς κεραμέαν χύτραν, καὶ προσεπιδοὺς ὕδωρ ὥστε
G ὑπερέχειν, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς καὶ κίνει. ὅταν δὲ τακῇ ἅπαν, κατεράσας αὐτὸ εἰς ὕδωρ καὶ ψύξας, πλύνας τε τὴν χύτραν, ἐκ δευτέρου τῆκε, καὶ τὰ αὐτὰ

τοῖς προειρημένοις ποίει. τὸ δὲ τρίτον χωρὶς ὕδατος τήξας, εἰς νενοτισμένην θυίαν ἀπήθησον, καὶ ψυχθὲν ἀπόθεσο, ὡς ἐλέγετο ἐπὶ τοῦ ὑείου.

Περὶ στέατος βοείου. Κεφ. πθ'.

Καὶ τοῦ βοείου δὲ στέατος ἐξυμενιστέον τὸ νεφριαῖον· καὶ θαλάττῃ πελαγίᾳ πλυτέον· εἶτα εἰς ὅλμον ἐμβλητέον καὶ κοπτέον ἐπιμελῶς, ἐπιρραινομένης τῆς θαλάττης· ὅταν δὲ διαλυθῇ ἅπαν, ἐμβλητέον αὐτὸ εἰς χύτραν κεραμέαν, καὶ θάλασσαν ἐπιχυτέον ὅσον ὑπερέχειν μὴ ἧττον σπιθαμῆς, ἑψητέον τε ἄχρις ἂν τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλῃ. εἶτα πρὸς μίαν μνᾶν Ἀττικὴν τοῦ στέατος, κηροῦ Τυρρηνικοῦ ὁλκὰς τέτταρας ἐμβλητέον καὶ διηθητέον· ἀφαιρετέον δὲ τὸ προσκαθήμενον ἐν τῷ πυθμένι ἀκαθαρσίας, καὶ εἰς λοπάδα καινὴν ἀποθετέον. εἶτα εἰς ἥλιον καθ' ἡμέραν κομιστέον περιεσκεπασμένον, ὅπως ἀπολευκανθῇ, καὶ δυσωδίαν ἀποβάλῃ.

Quid. ἢ ἰδίαν

Περὶ στέατος ταυρείου, παρδαλείου, καὶ λεοντείου. Κεφ. ϙ'.

Τὸ δὲ ταύρειον θεραπεύεται οὕτω. [λαβὼν καὶ τοῦτο τὸ πρόσφατον καὶ νεφριαῖον] ἔκπλυνον ποταμίῳ ῥεύματι, ἐξυμενίσας τε δὶς εἰς χύτραν κεραμέαν καινήν, ἁλὸς ὀλίγον προσεμπάσας, καὶ τῆκε· εἶτα εἰς ὕδωρ διαυγὲς ἀπήθησον, ὅταν δ' ἀρχὴν λαμβάνῃ πήξεως, ταῖς χερσὶ πάλιν ἐκτρίβων σφοδρῶς πλῦνον, τοῦ μὲν ἀποχεομένου ὕδατος, τοῦ δὲ ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν πλυθῇ καλῶς· καὶ πάλιν εἰς χύτραν ἐμβαλὼν ἕψε μετ' οἴνου ἴσου εὐώδους. ὡς δ' ἂν ζέσῃ δίς, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, ἔασον νυκτερεῦσαι τὸ στέαρ ἐνθάδε· τῇ δὲ ἐχομένῃ ἐάν τι τῆς δυσωδίας ὑπολίπηται, ἀνελόμενος τὸ προειρημένον εἰς ἑτέραν χύτραν καινήν, προσεπίχεε οἶνον εὐώδη· καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν ἅπασαν τὴν δυσωδίαν ἀποβάλῃ. τήκεται δὲ καὶ χωρὶς ἁλῶν ἐπ' ἐνίαις διαθέσεσι, (ἐν αἷς οὕτως ἐναντιοῦται· γίνεται) μέν τοι τὸ οὕτω σκευασθὲν οὐκ ἄγαν λευκόν. ὡσαύτως δὲ καὶ παρδάλειον σκευαστέον καὶ λεόντειον,

V. non habet.

V. τοῦ δὲ ἀποχεομένου ἢ ἐπιχεομένου

A similiter facito. Tùm vbi tertiò citra aquam liquefeceris, in pilam liquore perfusam excolato, refrigeratúmque, vti de suillo dictum est, recondito.

De seuo bubulo. Cap. LXXXIX.

B Bubulo quoq; seuo renibus maximè detracto eximendæ pelliculæ, ipsúmque aqua marina ex alto petita eluendum: mox in pilam coniectum diligenter tundendum aspersa maris aqua. Cùm verò totum dissolutum fuerit, in fictilem ollam immittendum, & affusa aqua marina quæ non infra dodrantem C supereminéat, coquendum, donec proprium odorem amiserit. Deinde ad singulas seui Atticas minas, ceræ Tyrrhenicæ quaternæ drachmæ inijciendæ. Excolatum, detracta quæ in fundo residet immunditie, in ollam nouam reponédum: tandem opertum Soli quotidie exponendum, vt putido odore abolito ad candorem D reducatur.

De adipe taurino, pantherino ac leonino. Cap. XC.

Taurinum verò seuum sic curari debet: Hoc quoque recens ac renibus euulsum profluente amnis aqua abluito, detractisque tunicis in E ollam fictilem nouam indito, & insperso exiguo sale liquefacito: deinde in aquam pellucidam excolato. Ac vbi concrescere cœperit, iterum manibus valdè confricando eluito, aqua subinde effusa refusáq;, dum probè lotum fuerit. Rursum in ollam coniectum cum pari mo F do vini odorati decoquito. Et cùm secundò efferbuerit, sublata ab igni olla ibidem seuum pernoctare sinito. Postridie siqua graueolentia supersit, in alteram ollam nouam translatũ odorato vino perfundito, ac eadem quę priùs facito, donec omne odoris virus euanuerit. Liquatur & sine sale, ad nonnul G los præsertim affectus, quibus sal aduersari solet: sed ita præparatum non magnopere albescit. Eodem quoq; modo pãtherina & leonina,

aprugna, camelina & equina, hisq; similia pinguia præparari oportet.

Quomodo pingue odoramentis imbuendum sit. Cap. XCI.

Vitulinum autem ac taurinum pingue, nec non ceruinum, atque etiam huius animalis medulla odoramentis imbuuntur hunc in modum: Pingue quod odoratum reddi debet, demptis membranis quo diximus modo elotum, ac vino odorato nulla maris aqua diluto (maris expers) feruefactum tandem ab igne tollito, ac inibi pernoctare sinito. Tum altero eiusdem generis vino ac eadem qua priùs mēsura affuso, ipsum colliquato, & accurate defæcato: mox nouem eius heminis iunci Arabici drachmas septem adijcito. Quòd si ipsum flagrantioris odoris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmas superaddito, cum palmæ, cassiæ & calami totidē singulorū drachmis: aspalathi & xylobalsami ana drachma vnā: adde & cinnamomi, cardamomi, nardi, ana vnciā vnā. Omnia verò minutius (crassiusculè. Ser.) cōtūdātur: deinde affuso vino odorato vas operculatum supra carbones firmiter collocato, ac ter omnia conferuefacito, túmque vas ab igni semotum pernoctare sinito. Postridie vino effuso, nouóque generis eiusdē addito, ter simili modo conferuefacito atque dimittito. Manè verò exempto pingui vinum effundito, & abluto vase, purgatóq; quod imo subsidens hæserat, ipsum eliquato: postremò excolatum ad vsus recondito. Hoc eodem modo imbuitur odoramentis quod anteà curatum est. Verùm antedicta pinguia in sequentē modum priùs inspissari par est, quò faciliùs odoramentorum vires in se recipiant. Itaque assumens quodcunque horum volueris, cū vino feruefacito, simul immisso myrti ramulo, serpyllo ac cypero, insupérque aspalatho exactius tuso. Aliqui tamen ad hunc vsum vno duntaxat horum contenti sunt. Cū autē tertiò efferbuerit, leniter exemptū & linteo trāsfusum, odoramētis, vti demōstratū est, imbuito. Sed & adipes ita quoq; priùs inspissantur. Adipē quēcunq; volueris recentem, sanguinis expertem,

A συάγρειον τε καὶ καμήλιον καὶ ἵππειον καὶ τὰ ὅμοια.

Πῶς τὸ στέαρ ἀρωματιστέον. Κεφ. ϟα΄.

Ἀρωματιστέον δὲ στέαρ μόσχειον καὶ ταύρειον, ἔτι δὲ ἐλάφειον, καὶ μυελὸν τὸν δὲ τοῦ ζώου τὸν τρόπον τοῦτον· ἐξυμενίσας τὸ μέλλον εὐωδιάζεσθαι, καὶ πλύνας ὡς προείρηται, B καὶ ζέσας οἴνῳ ἀθαλάσσῳ τε καὶ εὐώδει, εἶτα ἀνελόμενος καὶ ἐννυκτερεῦσαι ἀφείς· ἕτερον οἶνον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐπιχέων, τοσοῦτον τῷ πλήθει ὅσος ἦν ὁ ἔμπροσθεν δοθείς, καὶ τήξας ἀφυλίσας τε ἐπιμελῶς, πρὸς κοτύλας ἐννέα τοῦ στέατος ἔμβαλε σχοίνου Ἀραβικῆς ὁλκὰς C ζ΄. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι ἐθέλῃς, τοῦ ἄνθους ὁλκὰς μ΄. προσαπόδος δὲ καὶ φοίνικος καὶ κασσίας καὶ καλάμου τὰς ἴσας ὁλκάς· ἀσπαλάθου τε καὶ ξυλοβαλσάμου ἀνὰ ὁλκὴν μίαν· μῖξον δὲ καὶ κινναμώμου καὶ καρδαμώμου καὶ νάρδου ἀνὰ οὐγγίαν μίαν· πάντα δὲ ἔστω ὁλοσχερέστερα D κεκομμένα. εἶτα ἐπίχει οἶνον εὐώδη, καὶ ὑπόθες ἐπ' ἀνθράκων πεπωματισμένον τὸ ἀγγεῖον, καὶ σύζεσον τρίς, ἄρας τε ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἔασον ἐννυκτερεῦσαι αὐτό· τῇ δὲ ἐχομένῃ ἀπόχεε τὸν οἶνον, καὶ ἄλλον ἐπιδοὺς τοῦ αὐτοῦ γένους, σύζεσον ὁμοίως ἕως τρίς, καὶ ἄφες. E πρωῒ δὲ ἀνελόμενος τὸ στέαρ, ἀπόχει τὸν οἶνον ἐκπλύνας τε τὸ ἀγγεῖον καὶ καθάρας τι πρὸς τῷ πυθμένι καὶ τήξας διυλίσας τε αὐτό, ἀπόθου καὶ χρῶ. ἀρωματίζεται δὲ καὶ τὸ τεθεραπευμένον τὸν αὐτὸν τρόπον. προστύφεται δὲ τὰ προειρημένα στέατα πρὸς τὸ ῥᾳδίως δέξασθαι F τὴν τῶν ἀρωμάτων δύναμιν οὕτω· λαβὼν αὐτῶν ὅ,τι ἂν βούλοιο, ζέσον ἅμα οἴνῳ, συγκαθεὶς μυρσίνης κλάδον, ἕρπυλλόν τε καὶ κύπειρον, ἔτι δὲ ἀσπάλαθον ὁλοσχερέστερον κοπέντα. τινὲς δὲ ἑνὶ τούτων ἀρκοῦνται τῇ χρήσει. ὅταν δὲ εἰς τρίτον ἀναζέσῃ, ἀνελόμενος πρᾳέως G καὶ δι' ὀθόνης ὑλίσας, ἀρωμάτιζε ὡς δεδήλωται. ἔτι δὲ καὶ οὕτω προστύφε τὰ στέατα· κόψας ὅ,τι ἂν αὐτῶν ἐθέλῃς, πρόσφατον δὲ καὶ ἀμιγὲς αἵματος,

Hæc verba quæ ad capitis finem sequuntur, non leguntur in antiquis codicibus, & habetur tamē apud Serapionē. Hoc caput & quod proximè sequitur, non habetur apud Oribasium.

V. sic legit: οἶνον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐπιχέων τοσοῦτον πλήθει ὅσος &c.

V. addit καὶ κασσίας

His caret vetus exemplar vsque ad ἄρας.

τά τε ἄλλα ἔχον ἃ πολλάκις εἴρηται), ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινήν· ἐπιχέας τε οἶνον λευκὸν εὐώδη παλαιὸν, ὡς ὑπερέχειν δακτύλους ὀκτὼ, σύζεσον ἐλαφρῷ χρώμενος πυρὶ, ἕως τὴν σύμφυτον ὀσμὴν ἀποβάλῃ, καὶ μᾶλλον οἰνίζῃ. εἶτα καθελὼν τὸ ἀγγεῖον καὶ ψύξας, αἶρε λευκοῦ στέατος μνᾶς β'. καὶ βαλὼν εἰς λοπάδα, προσεπίβαλέ τε τοῦ αὐτοῦ οἴνου κοτύλας δ'. καὶ λωτίνου καρποῦ, (οὗ τοῖς ξύλοις οἱ αὐλοποιοὶ χρῶνται), κεκομμένου μνᾶς δ'. ἕψε πυρὶ κούφῳ συνεχῶς κινῶν. ὅταν δὲ τὴν στεατώδη ἀποφορὰν ἀποβάλῃ πᾶσαν, διϋλίσας αὐτὸ ψῦχε. καὶ λαβὼν ἀσπαλάθου κεκομμένου μνᾶν μίαν, ἀμαρακίνου δὲ ἄνθους μνᾶς τέσσαρας, οἴνῳ φύρασον παλαιῷ, καὶ ἔασον μίαν νύκτα πιεῖν. τῇ δὲ ἐχομένῃ εἰς χύτραν κεραμέαν τριχοῦν καινὴν κάθες αὐτὰ καὶ τὸ στέαρ. προσαποβαλὼν δὲ καὶ χοὸς ἥμισυ οἴνου, σύζεσον ἅπαντα ὁμοῦ. ὅταν δὲ πάντων τῶν συμμιγέντων τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν ἀπολάβῃ τὸ στέαρ, καθελὼν αὐτὸ καὶ διυλίσας, * τῆξον καὶ ἀπόθου. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι θέλῃς, μίσγε σμύρνης τῆς λιπαρωτάτης ὁλκὰς η'. οἴνῳ διειμένας πολυετεῖ. Τὸ δὲ ὀρνίθειον καὶ χήνειον στέαρ οὕτως ἂν εὐωδιασθείη· λαβὼν οἱουδήποτε αὐτῶν τεθεραπευμένου κοτύλας δ'. καὶ καθεὶς εἰς ὀστρακίνην χύτραν, πρόσμιξον ἐρυσισκήπτρου καὶ ξυλοβαλσάμου, ἔτι δὲ φοίνικος ἐλάτης καὶ καλάμου ὁλοσχερῶς κεκομμένων ἀνὰ < ιβ'. ἐπιβαλών τε οἴνου Λεσβίου παλαιοῦ κύαθον α'. θὲς ἐπ' ἀνθρακιᾶς καὶ σύζεσον τρίς. εἶτα ἀφελόμενος ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἐάσας ψυγῆναι τὰ ἐν αὐτῷ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα, τῇ ἐχομένῃ τῆξον αὐτὰ, καὶ διὰ ῥάκους λινοῦ καὶ καθαροῦ * χύλισον εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον. ὅταν δὲ παγῇ, ἀφελόμενος κόχλῳ τὸ προειρημένον εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον βάλε καινὸν, καὶ πωμάσας στεγανῶς, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ. χειμῶνος δὲ ταῦτα δραστέον· ἐν γὰρ θέρει οὐ πήγνυται. τινὲς δὲ πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῶν καὶ τὴν πῆξιν, βραχὺ κηροῦ Τυρρηνικοῦ μίσγουσι. τῷ δὲ αὐτῷ τρόπῳ ἀρωματιστέον καὶ τὸ ὕειον, ἄρκειόν τε καὶ τὰ ὅμοια.

A aliásque habentem notas quas sæpe retulimus vbi contuderis, in ollam nouam inijcito: & infuso vino albo odorato vetere quod digitorum octo altitudinem superet, igni lento conferuefacito, donec odorem natiuum deposuerit, ac vinum potiùs redoleat. At vbi deposito vase refrixerit, duas adipis minas eximito,
B & in ollam mittito, adijcitóque vini eiusdem heminas quatuor, seminis loti (eius inquam, cuius ligno tibiarum artifices vtuntur) tusi minas quatuor, ac lento igni identidem agitando coquito. Cùm autem adiposam grauceolentiam omnem penitus deposuerit, excolatum refrigerari sinito. Tùm sumito
C aspalathi tusi minam vnam, amaracini floris minas quatuor, ac vino vetere subigito, sinitóque noctem vnam combibere. Postridie in ollam fictilem nouam tricongialem ea simúlque adipem demittito, & addito vini dimidio congio simul omnia feruefacito. Pòst vbi spissamentorū omnium vim & o-
D dorem adeps asciuerit, igni detractum excolatúmque refrigerato ac reponito. Quòd si odoratiorē reddere volueris, myrrhæ pinguissimæ drachmas octo vino multorum annorum dilutas ammisceto. Gallinaceum autem & anserinum adipem ita possis odoribus imbuere. Cuiusuis eorū curati heminas qua-
E tuor sumito, & olla testacea excipito: ac erysisceptri, xylobalsami, insuperq; palmę elatæ, & calami exactè tusi ana drachmas XII admisceto, adiectóque vini Lesbij veteris cyatho vno prunis admoueto, ac ter cōferuefacito: mox vase sublato ab igne, quæ in eo sunt diem v-
F nam noctémque refrigerari sinito. Postridie liquata per pannum lineum mundum in vas nitidum excolato. Vbi verò coierit adeps, concha exemptū in fictile vas nouum conijcito, quod arctè operculatum loco perquàm frigido reponito. Cæterùm hæc hyberno tempore peragēda sunt: neque enim æstate
G adeps cōcrescit. Sunt qui quò faciliùs omnia coeant atq; cōcrescant, ceræ Tyrrhenicæ momentum admiscent. Eadem verò arte suillus adeps & vrsinus, cæterique id genus odoramentis imbuuntur.

In aliis cod. hæc verba sic leguntur. Goupyl. ὅτε δὲ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν τῶν συμμίκτων sed vulgatam scripturam retinendam esse sensus ostendit.
V. τῶν συμμίκτων omisit.

Quomodo adeps sampsuchi odore imbuatur. Cap. XCII.

Porrò sampsuchi odore adeps imbuitur hoc modo: Bene curati adipis, præsertímque taurini, minam vnam sumito, & sampsuchi maturi accuratè contusi sesquiminam misceto, atque insperso largiore vino offas conformato, quas in vase operto repositas pernoctare finito. Matutino in fictilem ollam iniectas affusa aqua leuiter coquito: cúmque suum odorem adeps exuerit, ipsum excolatum ac probè operculatum noctem totam quiescere finito. Postero die pastillum eximito, ac detersa sorde quæ fundum petierat, iterum sampsuchi contusi, vti dictum est, sesquiminam aliam adijcito, similitérque in offas cogito. Alijs quoque quæ antè diximus peractis, decoquito & colo traijcito: ac detracta si qua fundo hæsit spurcitia, loco perfrigido reponito.

De adipe anserino & gallinaceo. Cap. XCIII.

At si quis incuratum adipem anserinum, gallinaceum, aut vitulinum à putredine tueri velit, ita faciendum est. Ex his assumptum recentem quemuis adipem diligenter eluito, & supra cribrum in vmbra perflandum aëri exponito: ac vbi siccatus fuerit, in linteum mundum inijcito, & manibus vehementer exprimito: dein lino traiectum vmbroso in loco suspendito, & post multos dies noua charta inuolutũ loco perfrigido recondito. In melle quoq; asseruata pinguia imputria permanent.

Adipum vis. Cap. XCIIII.

Vim habent adipes omnés excalfaciendi, molliendi atque rarefaciendi. Taurinus tamen adeps, itémque bubulus ac vitulinus quodammodo astringunt: ad hos proximè accedit leoninus, quem aiunt etiam insidiantibus resistere. Elephantinus verò ac ceruinus peruncti, serpentes fugant. At caprinus astringentior: qua ex cau-

A Πῶς σαμψυχίζεται τὸ στέαρ. Κεφ. ϞΒ'.

Σαμψυχίζεται δὲ στέαρ οὕτω· λαβὼν τοῦ καλῶς τεθεραπευμένου ὅσον μνᾶν μίαν (ἔστω δὲ μᾶλλον ταύρειον) καὶ σαμψύχου ὡραίμου τεθλασμένου ἐπιμελῶς μνᾶν μίαν ἥμισυ μῖξον, καὶ μαγίδας ἀ-
B νάπλασσον, ἐπιρραίνων δαψιλέστερον οἶνον, εἶτα ἀποθέμενος αὐτὰς εἰς ἀγγεῖον καὶ σκεπάσας, ἔασον νυκτερεῦσαι. πρωῒ δὲ εἰς κεραμέαν χύτραν ἐμβαλών, καὶ ὕδωρ ἐπιχέας, ἕψε κούφως. ὅταν δὲ τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλῃ τὸ στέαρ, διυλίσας αὐτὸ καὶ ἐάσας μένειν ὅλην τὴν νύκτα πεπωμα-
C σμένον καλῶς, τῇ ἐπιούσῃ ἀνελόμενος τὸν τροχίσκον, καὶ *προσαποψύξας τὴν ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρίαν, μῖξον πάλιν σαμψύχου κεκομμένου, ὡς εἴρηται, ἄλλην μνᾶν μίαν ἥμισυ, καὶ ὡσαύτως ἀνάπλασσε μαγίδας, ποιῶν καὶ τὰ ἄλλα ἃ προείρηται. ἐπὶ πᾶσι δὲ ἑψήσας καὶ διυλίσας,
D ἀφελών τε εἴ τις ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρία ὑπάρχει, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ.

Περὶ στέατος χηνείου καὶ ὀρνιθείου. Κεφ. ϞΓ'.

ΕΙ δὲ ἀθεράπευτον στέαρ ἢ χήνειον ἢ ὀρνίθειον ἢ μόσχειον θέλῃ τις ἄσηπτον διατηρῆσαι, οὕτω ποιητέον αὐτό· λαβὼν πρόσ-
E φατον ὁποῖον ἂν *βούλοιο, ἔκπλυνον ἐπιμελῶς, καὶ διαψύξας ἐπὶ κοσκίνου ἐν σκιᾷ, μετὰ τὸ ξηρανθῆναι ἔμβαλε εἰς ὀθόνην καθαράν, καὶ ταῖς χερσὶν ἐκπίεσον *βιαίως, εἶτα λίνῳ διείρας κρέμασον ἐν τόπῳ σκιερῷ· μετὰ δὲ ἡμέρας πολλὰς καινῷ ἀποδήσας χάρτῃ, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ
F τόπῳ. ἄσηπτα διαμένει καὶ ἐν μέλιτι ἀποτεθέντα.

V. ἀφ

Aliter hoc loco ἰσχυρῶς, eodē sensu. Gump.

Στεάτων δύναμις. Κεφ. ϞΔ'.

Hoc caput coniunctum est cum superioribus in antiquis libris.

*Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ στέατα πάντα θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀραιωτικήν. τὸ μέντοι ταύρειον στύφει πως, καὶ τὸ βόειον, καὶ τὸ μόσχειον· καὶ τὸ λεόντειον δὲ ἀναλογεῖ
G τούτοις· φασὶ δὲ αὐτὸ καὶ ἀντιφάρμακον τοῖς ἐπιβουλεύουσιν εἶναι. τὸ δὲ ἐλεφάντειον καὶ ἐλάφειον, ἑρπετὰ διώκει καταχριόμενον. τὸ δὲ αἴγειον, στυπτικώτερον· ὅθεν

οὐρ Ald. ἀνομοίως sed male.

δυσεντερικοῖς δίδοται σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοῒ A καὶ τυρῷ καθεψόμενον, ἐγκλύζεταί τε μετὰ πτισάνης χυλοῦ. ἐντίθεται δὲ καὶ φθισικοῖς ἐν ῥοφήμασιν ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός, καὶ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν ὠφελίμως δίδοται. τὸ δὲ τράγειον διαφορητικώτατον ὄν, βοηθεῖ ποδαγρικοῖς, φυραθὲν σὺν αἰγὸς σπυράθοις καὶ κρόκῳ, καὶ ἐπιτιθέμενον· καὶ τὸ B προβάτειον δὲ ἀναλογεῖ τούτῳ. ὕειον δὲ ἀναλογεῖ τοῖς περὶ ὑστέρας καὶ ἕδραν· καὶ πυρικαύστοις ἁρμόζει. τὸ δὲ ταριχηρὸν ὕειον ὡς ὅτι παλαιότατον, θερμαντικὸν καὶ μαλακτικόν· οἴνῳ δὲ πλυθὲν ἁρμόζει πλευριτικοῖς, σὺν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ ἀναληφθέν, καὶ πρὸς οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς καὶ σύριγγας. τὸ C δὲ ὄνειον φασιν οὐλὰς ὁμοχρόους ποιεῖν. χήνειον δὲ καὶ ὀρνίθειον πρὸς τὰ γυναικεῖα, καὶ ἐπὶ ῥήξεις χειλῶν, καὶ προσώπων ἐπιμελείας, καὶ ὠταλγίας ἁρμόζει. τὸ δὲ ἄρκειον δοκεῖ τριχοφυεῖς εἶναι ἀλωπεκιῶν, καὶ χιμετλίοισιν ἁρμόζει· τὸ δὲ τῆς ἀλώπεκος στέαρ πρὸς ὠταλγίας· τὸ δὲ τῶν ποταμίων ἰχθύων D ὀξυδερκὲς ἐγχριόμενον, ἀποτακὲν ἐν ἡλίῳ, καὶ μέλιτι μιχθέν· τὸ δὲ τῆς ἐχίδνης, πρὸς ἀμβλυωπίας, ἐπί τε ὑποχύσεις ἐνεργές, μετὰ κεδρίας καὶ μέλιτος Ἀττικοῦ, καὶ ἐλαίου παλαιοῦ ἴσου· ἐκτιλθείσας δὲ τὰς ἐν μασχάλαις τρίχας, πρὸς τὰς ῥίζας καταχρισθὲν καθ' ἑαυτὸ πρόσφατον, ἐξιτήλους ποιεῖ. E

In alt. scriptū est μετ᾽ ὄπου· sed vulgata scriptura melior est. Goup.

V. ἀλωπεκίαις

Περὶ Μυελῶν. Κεφ. ϟε'.

Μυελῶν δὲ κράτιστός ἐστιν ἐλάφειος, εἶτα μόσχειος, καὶ μετὰ τοῦτον ταύρειος, εἶτα αἴγειος καὶ προβάτειος. συνίσταται δὲ θέρους τῷ συνεγγίζοντι τῷ φθινοπώρῳ. ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις καιροῖς, αἱμαλωπὶς καὶ οἱονεὶ σὰρξ εὔθρυπτος ἐν τοῖς ὀστέοις εὑρίσκεται. F ἔστι δὲ δύσγνωστος, ἐὰν μή τις αὐτὸν ἐξοστεΐσας ἴδῃ, καὶ ἀποθῆται. ἅπαντες δὲ εἰσὶ μαλακτικοί, ἀραιωτικοί, *θεραπευτικοί, πληρωτικοὶ ἑλκῶν. ὁ δὲ ἐλάφειος περιχρισθεὶς καὶ θηρία διώκει. θεραπεύεται ὁ πρόσφατος μαλαχθεὶς ὡς στέαρ *περιχεόμενον ὕδατι ἐκλεγομένων τῶν ὀστέων, G εἶτα δι' ὀθόνης ὑλισθεὶς, καὶ ὡσαύτως πλυθεὶς, ἄχρις ἂν τὸ ὕδωρ καθαρὸν γέ-

Vetus scriptura est, & quæ adhuc est in antiquis libris ἐξοστεΐσας. Goup.

sa cum polenta, rhoë & caseo decoctus dysentericis exhibetur, & cum ptissanæ succo infunditur. Ipsorum quoque ius phthisicis in sorbitione prodest, ac ijs etiamnum qui cantharidas hauserunt utiliter datur. Hircinus porrò, ut qui validissimè discutiat, podagricis auxiliatur cū caprinis baccis & croco subactus & impositus. Sed & huic quoque ouillus proportione respondet. Suillus autem ad uuluæ sedisque uitia accōmodatur: & igni quoque ambustis conuenit. Idem sale conditus & quàm uetustissimus excalfacit & emollit: vino verò lotus, pleuriticis prodest. At cinere aut calce exceptus, tum œdematis, tum inflammationibus ac fistulis conuenit. Asininum autem tradunt cicatrices corpori concolores reddere. Porrò anserinus & gallinaceus muliebribus malis conueniūt, nec non etiam ad labiorum rimas, ad curandam faciei cutem, & contra aurium dolores. Vrsinus verò alopecijs capillos restituere creditur, ac pernionibus quoque subuenit. At vulpinus medetur auriū doloribus. Fluuiatilium autem piscium adeps inunctis oculis claritatem affert, si quidem in sole liquatus mellique admistus fuerit. Viperinus verò cōtra oculorum hebetudines ac suffusiones etiam efficax est, additis cedriæ, mellis Attici & olei veteris æquis partibus. At pilos abolet alis euulsos, si recens ac per se ad radicū vestigia illinatur.

De Medullis. Cap. XCV.

EX medullis laudatissima est ceruina: mox vitulina: post hác taurina, deinde caprina & ouilla. Colliguntur verò æstatis ea parte quæ autumno proxima est: alijs enim anni temporibus sanguinis concrementum, & veluti caro friabilis in ossibus reperitur: sed neque facilè dignoscitur, nisi ab eo qui ipsam ossibus extraxerit atque reposuerit. Omnes porrò medullæ molliunt, rarefaciunt, ad apotherapiam valent, & vlcera explent. Ceruina verò peruncta, venenatas quoque bestias fugat. Curatur autem recens selectis ossibus adipis in modum: nam & affusa aqua primùm subigitur, deinde per linteū excolatur, ac similiter eluitur, donec aqua pura con-

spiciatur. Postmodũ in duplici vase liquatur excepta sorde penna, si qua innatet, & in pilam transfunditur: posteaquam verò coierit, fæce quæ subsidet accuratè derasa, in fictili vase nouo reponitur. Quòd si libet incuratam recondere, eadem omnia facito, quæ de gallinaceo & anserino adipe demonstrauimus.

De omni fellis genere. Cap. XCVI.

FEL omne recõditur hoc modo: Acceptum recens, vbi os folliculi lino præligaueris, in aquam feruentem deponito, tãdiúque dimittito, dum quis trium stadiorum spatium conficeret: dein exemptum siccato loco vmbroso ac minimè humecto. Sed quod ad oculorũ medicamenta placebit adijcere, lineo filo deligatũ in lagenulam vitream quæ mel habeat, immittito, & circa lagenulæ osculũ obligato fili principio, operculum addito atque recondito. Omnia porrò fellis genera acria sunt & excalfaciunt: maioris tamen minorísve efficaciæ ratione inter sese differunt. Siquidem præstantioris effectus esse videntur fella marini scorpij, piscis qui callionymus dicitur, marinæ testudinis & hyænæ: itémque perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & capre sylvestris: quod quidẽ priuatim confert ad incipientes suffusiones, caligines, argema & genarum scabritias. Ouillo, hircino, suillo, atque etiam vrsino taurinum efficacius. Omnia verò aluum ad deiectionẽ inuitant, præsertim infantibus, si quis eo intinctum lanæ tomentum sedi admoueat. Priuatim taurino anginosi cum melle perunguntur, ac sedis vlcera etiam persanantur, & ad cicatricem vsque perducuntur. Medetur & purulentis auribus, earúmque fracturis cũ lacte caprino aut muliebri: earundem vero sibilo, cum porri succo instillatum. Ammiscetur quoq; vulnerarijs emplastris & circumlitionibus quæ cõtra venenata parantur. Phagedænicis etiam vlceribus, ac pudendi scrotique doloribus ex melle prodest. Lepras etiamnum ac furfures cũ nitro aut terra Cimolia exterit

A ὕπτηται, ἔπειτα ἐν διπλώματι τακεὶς, ἐπαναληφθείσης πτερῷ τῆς ἐπινηχομένης ῥυπαρίας, καὶ διϋλισθεὶς εἰς θυίαν, μετὰ τὸ παγῆναι ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, ἀποξυσμένης ἐπιμελῶς τῆς ὑποστάθμης. εἰ δὲ ἀθεράπευτον ἀποτίθεσθαι βούλει, ποίει πάντα, ὡς ἐπὶ τοῦ ὀρνιθείου
B καὶ χηνείου στέατος ὑπεδείξαμεν·

Περὶ Χολῆς πάσης. Κεφ. ϟϛ'.

ΧΟΛΗ πᾶσα ἀποτίθεται τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν τὴν πρόσφατον, καὶ ἀποδήσας τὸ στόμα αὐτῆς λίνῳ, καθὲς εἰς ὕδωρ ζέον, διάλειπε χρόνον τοσοῦτον, ὅσον αὐτῆς μιᾶς σταδίων δρόμον ἀρκέσει· εἶτα ἐξελὼν, V. ἀνοτίστῳ
C ξήραινε ἐν τόπῳ σκιερῷ καὶ αἰθρίῳ. τὰς δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ λίνῳ ἀποδήσας, βάλε εἰς βυκίον ὑελοῦν ἔχον μέλι· καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ λίνου περιδήσας τῷ στόματι τοῦ βυκίου, πωμάσας ἀπόθου. εἰσὶ δὲ πᾶσαι αἱ χολαὶ δριμεῖαι, θερμαντικαὶ· τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον κατὰ δύναμιν ἀλλήλων διαφέρου-
D σαι· δοκοῦσι δὲ ἐπιτετάσθαι ἥ, τε τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ ἰχθύος τοῦ λεγομένου καλλιωνύμου, χελώνης τε θαλασσίας καὶ ὑαίνης· ἔτι δὲ πέρδικος καὶ ἀετοῦ, καὶ ἀλεκτορίδος λευκῆς, καὶ αἰγὸς ἀγρίας· ἰδίως ἁρμόζουσαι πρὸς ἀρχομένας ὑποχύσεις καὶ ἀχλὺν, ἄργεμά τε καὶ τραχέα Ald. καλλιονύμου. V. καλλιωνύμου
E βλέφαρα. τῆς δὲ τοῦ προβάτου καὶ τοῦ τράγου καὶ τῆς συὸς, ἔτι δὲ ἄρκτου ἐμπρακτικωτέρα ἐστὶν ἡ ταυρεία. πᾶσαι δὲ προθυμίαν πρὸς διαχώρησιν ἐργάζονται, καὶ μᾶλλον παιδίων, εἴ τις κροκίδα βάψας προσθείη τῷ δακτυλίῳ. ἡ δὲ ταυρεία ἰδίως ἐπὶ συναγχικῶν διαχρίε-
F ται σὺν μέλιτι· ἀποθεραπεύει τε τὰ ἐν δακτυλίῳ μέχρις οὐλῆς. πυοῤῥοοῦντά τε ὦτα, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ῥήξεις σὺν γάλακτι αἰγείῳ ἢ γυναικείῳ ἐνσταζομένη· πρὸς δὲ συριγμοὺς, σὺν πρασίου χυλῷ· εἴς τε τὰς τραυματικὰς ἐμπλάστρους μιγνυμένη, καὶ θη- Lacuna addiscri bit in vet cod. ἀφλεγμάντοις
G ριακὰς προσχρίσεις· καὶ πρὸς φαγεδαινικὰ ἕλκη καὶ ὀδύνας αἰδοίου καὶ ὀσχέου, σὺν μέλιτι· πρὸς δὲ λέπρας καὶ πιτυρίας, σὺν νίτρῳ ἢ γῇ Κιμωλίᾳ σμῆγμα

κράτιστον. καὶ ἡ προβατεία δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ ἀρκεία, ἐνδεέστεραι δὲ τυγχάνουσιν. ἐκλειχομένη δὲ ἡ ἀρκεία ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ. ἡ δὲ τῆς χελώνης πρὸς συνάγχας καὶ τὰς ἐπὶ τῶν παίδων νομὰς ἐν στόματι. καὶ ἐπιληπτικοῖς ἐντεθεῖσα ταῖς ῥισίν. αἰγὸς δὲ ἀγρίας ἰδίως νυκτάλωπας θεραπεύει ἐγχριθεῖσα. καὶ ἡ τοῦ τράγου δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ, θύμιά τε αἴρει, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἐλεφαντιώντων ὑπεροχὰς καταχριομένη καταστέλλει. ἡ δὲ ὑεία πρὸς τὰ ἐν ὠσὶν ἕλκη καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ὠφελίμως παραλαμβάνεται.

Περὶ αἱμάτων. Κεφ. ϛζʹ.

Quidam v. ita inchoat αἷμα ὅδιν ψυχρόν ὅτι. χηνὸς καὶ ἐρίφου &c.

Αἷμα χηνὸς καὶ ἐρίφου καὶ νήττης ἀντιδότοις χρησίμως μίγνυται. φάττης δὲ καὶ τρυγόνος καὶ περιστερᾶς καὶ πέρδικος, εἰς προσφάτους ὀφθαλμῶν τρώσεις καὶ ὑποσφάγματα αἵματος καὶ νυκτάλωπας ἐγχρίεται· ἰδίως δὲ τὸ τῆς περιστερᾶς, αἱμορραγίας τὰς ἐκ μήνιγγος ἐπέχει. τὸ δὲ τοῦ τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐλάφου καὶ λαγωοῦ, ὀπτὸν ἀπὸ τηγάνου λαμβανόμενον, δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐφίστησι· μετ᾽ οἴνου δὲ ποθὲν πρὸς τοξικὰ ποιεῖ. τὸ δὲ τοῦ λαγωοῦ θερμὸν καταχριόμενον, ἐφήλιδας καὶ φακοὺς θεραπεύει. καὶ τὸ ἀπὸ τῶν κυνῶν δὲ ποθὲν, λυσσοδήκτοις καὶ τοξικὸν πεπωκόσιν ἁρμόζει. τὸ δὲ τῆς χερσαίας χελώνης ποθὲν, ἐπιληπτικοῖς ἱστορεῖται ἁρμόζειν. θαλασσίας δὲ χελώνης σὺν οἴνῳ καὶ πιτύᾳ λαγωοῦ καὶ κυμίνῳ πινόμενον, ἁρμόζει πρὸς θηριοδήγματα καὶ φρύνου πόσιν. ταύρειον δὲ αἷμα διαφορεῖ καὶ μαλάσσει σκληρίας καταπλασσόμενον μετὰ ἀλφίτων. τὸ δὲ τῶν ὀχευτῶν ἵππων, σηπτικοῖς μίγνυται. τὸ δὲ τοῦ χαμαιλέοντος, τρίχας ψιλοῦν ἐπὶ τῶν βλεφάρων πεπίστευται· καὶ τὸ τῶν χλωρῶν βατράχων ὁμοίως. γυναικὸς δὲ τὸ ἐπιμήνιον περιαλειφόμενον καὶ ὑπερβαινόμενον, ἀσυλλήπτους δοκεῖ ποιεῖν γυναῖκας· ποδαγρικὰς δὲ ὀδύνας καὶ ἐρυσιπέλατα κουφίζει καταχριόμενον.

A potentissimè. Ouillum & vrsinum contra eadem pollent, sed inefficaciora sunt: ac vrsinum quidem ecligmate seu linctu comitiales adiuuat. At verò fel testudinis valet ad anginas & in ore infantiú nomas: idem naribus inditum comitialibus prodest. Syluestris capræ felle perunctо peculiariter lusciosi sanā-
B tur. Hircinum idem præstat, thymiáque abolet, & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium vlcera cæteráque omnia vtiliter assumitur.

De sanguinis varijs generibus. Cap. XCVII.

C Sangvis anseris, anatis & hœdi vtiliter in antidota miscetur. Palumbi autem, turturis, columbæ ac perdicis, recentibus oculorú vulneribus, iisdem sugillatis seu sanguine suffusis, ac lusciosis illinitur. Peculiariter verò columbæ sanguis erumpētem è meningibus sangui-
D nem inhibet. Hirci autem, capræ, cerui & leporis sanguis inassatus sartagine & assumptus, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. In vino verò potus contra toxica efficax est. Leporinus calens adhuc illitus, faciei maculas à Solis ardore contractas & lentigines emendat. Caninus commodè propinatur à
E cane rabioso demorsis, iisque qui toxicum hauserint. Testudinis terrestris epotum sanguinem tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino, leporis coagulo & cumino potus, contra venenatarum bestiarum morsus & hausta rubetæ venena conuenit.
F Taurinus cum polenta impositus, duritias discutit, emollitque. At equorum admissariorum sanguis in septica seu erodentia pharmaca additur. Chamæleonis autem, similitérque viridium ranarum sanguine palpebrarú pilos aboleri creditum est. Menstruus verò fœminæ sanguis existimatur circumlitu præsta-
G re ne concipiant mulieres, itémque si eum ipsæ supergrediantur. Cæterum leuat illitus podagræ dolores, & erysipelata.

De fimo. Cap. XCVIII.

ARMENTALIS bouis fimus, si recens admoueatur, inflammationes ex vulneribus lenit: folijs autem inuoluitur, & cinere feruenti calefit, atque ita imponitur. Simili quoque modo applicitus vice fotus, coxẽdicis cruciatus compescit. Ex aceto verò illitus, duritias, strumas & panos discutit. Priuatim verò bouis masculi fimus prolapsum vterum suffitu restituit: accẽsi quoque nidore culices abiguntur. Caprarum, pręsertimque in montibus degentium, baccæ ex vino bibitæ regium morbum emendant: cum aromatibus verò potę, menses ciũt, & partus euocant. Siccæ tritæque & cum thure in vellere appositæ, fluxum muliebrem cohibent, aliásque sanguinis eruptiones ex aceto compescunt. Vstæ & cum aceto aut oxymelite illitæ, alopecijs medentur. Cum axungia verò adhibitæ, podagricis sunt auxilio. In aceto aut vino decoctę, serpentium morsibus, herpetibus, erysipelatis & parotidibus imponuntur. Quin & ischiadicis vstio earum ope administratur vtiliter hunc in modum: In eo cauo quod est inter pollicem & indicẽ, qua parte pollex carpo committitur, lana oleo imbuta priùs substernitur, ac deinde singulatim imponuntur fimi caprini feruentes pilulæ, donec sensus per brachium ad coxendicem perueniat, dolorémque mitiget: atque adustio eiusmodi, Arabica appellatur. At verò stercus ouillum ex aceto impositum sanat epinyctidas, clauos, thymos & pensiles verrucas: itémque ambusta igni cerato rosaceo exceptum. Aprugnum autem aridum in aqua aut vino potum, sanguinis reiectionem sistit, ac diuturnum sedat lateris dolorem: sed ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur, luxatis verò exceptum cerato rosaceo medetur. Porrò tam asinorum quàm equorum fimum, siue crudum, siue crematum addito aceto sanguinis eruptiones cohibet. Armentinorum verò qui herba pascuntur siccum fimum, insuccatum vino, mox bibitum, à scorpione ictis magnoperè auxiliatur.

A Περὶ ἀποπάτου. Κεφ. ϟη'.

ΑΠΟΠΑΤΟΣ βοὸς νομάδος προσ-
φάτως ἐπιτεθεὶς, φλεγμονὰς τὰς ἐκ
τραυμάτων πραΰνει. ἐνειλεῖται δὲ φύλλοις καὶ
θερμαίνεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶς, καὶ οὕτως ἐπι-
τίθεται. καὶ ἰσχιάδος δὲ πυρία πραΰνει ἡ τοι-
αύτη ἐπίθεσις. σὺν ὄξει δὲ καταπλασθεῖ-
B σα, σκληρίας καὶ χοιράδας διαλύει καὶ φύ-
γεθλα. ἰδίως δὲ ἄρρενος βοὸς βόλβιτον, ὑστέ-
ραν προπεπτωκυῖαν ὑποθυμιώμενον ἀπο-
καθίστησι· διώκει δὲ καὶ κώνωπας θυμιαθέν.
αἰγῶν δὲ σπύραθοι μάλιστα ὀρειναὶ πινόμε-
ναι σὺν οἴνῳ, ἰκτέρους ἀποκαθαίρουσι· σὺν ἀ-
ρώματι δὲ ποθεῖσαι ἔμμηνα κινοῦσι,
C καὶ ἔμβρυα * ἐκβάλλουσι· ξηραὶ δὲ Locum legit, στράτιον
λειωθεῖσαι σὺν λιβανωτῷ προστεθεῖσαι ἐν ἐ-
ρίῳ, γυναικεῖον ῥοῦν ἐπίσχουσι, καὶ τὰς ἄλλας
αἱμορραγίας σὺν ὄξει στέλλουσι· καεῖσαι δὲ,
ἀλωπεκίας θεραπεύουσι, μετ' ὄξους ἢ ὀξυ-
μέλιτος καταχριόμεναι· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ
καταπλασσόμεναι, ποδαγρικοὺς ὠφελοῦ-
D σιν. ἑψηθεῖσαι δὲ μετ' ὄξους ἢ οἴνου, ἐπιτί-
θενται πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ ἕρπη-
τας, καὶ ἐρυσιπέλατα, καὶ παρωτίδας. καὶ
ἐπὶ ἰσχιαδικῶν δὲ ἡ δι' αὐτῶν καῦσις ὠφε-
λίμως παραλαμβάνεται τὸν τρόπον τοῦτον·
ἐπὶ τὸ μεταξὺ μέρος τοῦ * ἀντίχειρος, συνεγ-
γίζον δὲ τῷ καρπῷ κοῖλον, προϋποθεὶς ἔ-
E ριον ἐλαίῳ βεβρεγμένον, ἐπιτίθει κατὰ
μίαν σπύραθον πυριάν, ἄχρις ἂν ἡ
αἴσθησις διὰ τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸ ἰ-
σχίον ἔλθῃ καὶ παύσῃ. καλεῖται δὲ ἡ τοι-
αύτη καῦσις Ἀραβική. ἡ προβάτων δὲ
ἄφοδος σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, ἐπι-
νυκτίδας, ἥλους, θύμους, ἀκροχορδόνας
F ἰᾶται· πυρίκαυστα δὲ κηρωτῇ ῥοδίνῃ λη-
φθεῖσα. ὑὸς δὲ ἀγρίου ξηρὰ μεθ' ὕδατος ἢ οἴ-
νου ποθεῖσα, αἵματος ἀναγωγὴν ἵσχει, καὶ
χρόνιον ἄλγημα πλευρᾶς πραΰνει. ῥήγμα-
τα δὲ καὶ σπάσματα μετ' ὄξους πινομένη· στρέμ-
ματα δὲ θεραπεύει ἀναληφθεῖσα κη-
ρωτῇ ῥοδίνῃ. ὄνων δὲ καὶ ἡ τῶν ἵππων,
G αἱμορραγίας ἵστησιν, ὠμή τε καὶ κεκαυμέ-
νη ὄξει μιγεῖσα· ἡ δὲ τῶν ἐξ ἀγέλης ὄντων
* ποηφάγων, ξηρὰ χυλισθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ V. inferius ἀγ-
ποθεῖσα σκορπιοπλήκτοις σφόδρα βοηθεῖ.

περιστερᾶς δὲ, θερμαντικωτέρα καὶ καυστικωτέρα, χρησίμως ἀμυλοειδεῖ μιγνυμένη· σὺν ὄξει δὲ, χοιράδας διαφορεῖ. ἄνθρακάς τε περιρρήσσει σὺν μέλιτι καὶ λινοσπέρμῳ, καὶ ἐλαίῳ λειωθεῖσα. πυρίκαυστά τε θεραπεύει. καὶ ἡ τῶν ἀλεκτορίδων δὲ ταῦτα ποιεῖ, ἐνδεεστέρα μέν τι· πλὴν ἰδίως πρὸς μύκητας θανασίμους καὶ κώλου ἀλγήματα ἁρμόζει, μετ' ὄξους ἢ οἴνου πινομένη. πελαργοῦ δὲ, σὺν ὕδατι ποθεῖσα ἐπιληπτικοῖς ἁρμόζειν πιστεύεται. γυπὸς ὑποθυμιαθεῖσα, ἔμβρυα ἐκτινάσσειν παραδίδοται. μυῶν, λεία σὺν ὄξει ἀλωπεκίας καταχριομένη θεραπεύει· σὺν λιβανωτῷ δὲ καὶ οἰνομέλιτι πινομένη, λίθους ἐκκρίνει· προστιθέμενα δὲ παιδίοις τὰ μυόχοδα, κοιλίαν πρὸς ἔκκρισιν ἐρεθίζει. κυνὸς δὲ ἡ ἐν τοῖς * κυνοκαύμασι ληφθεῖσα, ξηρὰ πινομένη μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, κοιλίαν ἐφίστησιν. ἡ δὲ τῶν ἀνθρώπων πρόσφατος καταπλασθεῖσα, ἀφλέγμαντα μετὰ τοῦ συγκολλᾶν φυλάττει τὰ τραύματα· ξηρὰ δὲ μετὰ μέλιτος διαχριομένη, ἐπὶ συναγχικῶν βοηθεῖν παραδίδοται. ἡ δὲ τοῦ χερσαίου κροκοδείλου, ἁρμόζει ἐπὶ τῶν γυναικῶν, πρὸς εὔχροιαν καὶ στίλβωσιν * τοῦ προσώπου. καλλίστη δέ ἐστιν ἡ * λευκοτάτη καὶ εὔθρυβὴς, κούφη τε ὥσπερ ἄμυλον, ταχέως τε χυλουμένη ὑπὸ ὑγροῦ· διατριβεῖσά τε * ὑπόξεις καὶ ζυμίζουσα τὴν ὀσμήν. δολίζουσι δὲ αὐτὴν, ψάρας ὀρύζῃ τρέφοντες, καὶ τὴν ἄφοδον ὁμοίαν οὖσαν πωλοῦντες. ἕτεροι δὲ, ἄμυλον ἢ κιμωλίαν φυρῶντες, καὶ * χροΐζοντες ἀγχούσῃ δι' ἀραιοῦ κοσκίνου, εἰς ὀλίγον ἀπηθοῦσι καὶ ξηράναντες ὡς σκωλήκια πωλοῦσιν αὐτὰ ταύτης.*

V. [illegible]

Sic Comp. Vulg. [illegible]

V. [illegible]

Περὶ οὔρων. Κεφ. ϟθ.

ΟΥΡΟΝ ἀνθρώπου τὸ ἴδιον ποθὲν πρὸς ἐχίδνης δήγματα ἁρμόζει, καὶ πρὸς θανάσιμα καὶ ἀρχομένους ὑδρωπας, καὶ πρὸς * δῆξιν τῶν θαλασσίων ἐχίνων, καὶ σκορπίου θαλασσίου, καὶ δράκοντος, ἐγκαταντλούμενον. τὸ δὲ κυνὸς,

A Columbinum; quoniam vehementiùs & excalfacit & vrit, hordeaceæ farinæ vtiliter admiſcetur, & ex aceto quidem, ſtrumas diſcutit: carbunculos verò emarginat cum mel le, lini ſemine & oleo tritum: necnon etiam ambuſtis igni medetur. Gallinaceum hæc eadem, ſed ineſficaciùs præſtat. Priuatim tamen B contra lethales fungos & coli cruciatus confert, ſi ex aceto aut vino bibatur. Ciconiæ verò fimum ex aqua potum, comitialibus prodeſſe creditur. At vulterinũ ſuffumigatũ, partum excutere traditur. Murinũ autem tritum cum aceto & illitum alopecijs medetur: cum thure verò & mulſo potum, calculos expellit. C Sed & ſubditæ infantibus muſcerdæ aluum ad deiectionem ſtimulant.] Caninum ſtercus, quod per caniculæ ardores exceptum fuerit, aridum cum vino aut aqua potum, aluum cohibet. At humanum recens impoſitũ, vulnera ab inflammatione vindicat, ſimul & agglutinat. Siccum verò cum melle perD unctum, anginoſis auxiliari traditur. Terreſtris autem crocodili fimum mulieribus confert ad colorandam illuſtrandámque faciem. Optimum verò quod candidiſſimum & friabile, amyli modo leue, in humore ſtatim eliqueſcẽs, quódque cum * teritur ſubacidum eſt, fermentúmque redolet. Sunt qui id E vẽdant adulteratum fimo non diſſimili ſturnorum, quos oryza paſcunt. Alij amylum aut cimoliam ſubigunt, & inducto paululum anchuſæ colore per rarius cribrum in tabulas exprimunt, mox illud qualecunque eſt vermiculorum ſpecie ſiccatũ pro terreſtris crocodili ſtercore vendunt. F [Cæterùm humanum ſtercus ſiccũ cum melle ſubactum, & gutturi impoſitum, quemadmodum & caninum, anginoſis opitulari inter arcana reperimus.]

Pl. cum teritur tenerè di[illegible] fermen[illegible]

De vrinis. Cap. XCIX.

HVMANAM vrinam ſuam cuique bibere prodeſt contra viG peræ morſus & lethalia pharmaca, incipientémque hydropem. Marinorum verò echinorum, ac ſcorpionis itidẽ marini, draconiſque ictus conuenienter ea fouentur. Canina

tabidi

A rabidi canis morsibus perfundendis idonea est: lepras quoque & pruritus nitro addito exterit. Sed vetus achoras, furfures, psoras & feruidas eruptiones potentiùs extergit: quin & nomas, etiam genitalium, cohibet. Purulentis quoque auribus infusa, pus earum supprimit: sed & in malicorio decocta vermiculos earũ abigit. B At impubis pueri absorpta vrina, orthopnoicis confert: decocta verò in æreo vase cum melle cicatrices, argema & caligines emendat. Quinetiam ex ea & ęre Cyprio paratur gluten auro ferruminando idoneum. Quod autem in vrina subsidit, erysipelata illitu mitigat. Feruefactum cum cyprino & appositum, vteri dolorem demulcet, C vuluæ strangulatione vexatas leuat, genas deterget, & oculorum cicatrices *expurgat. Taurinum lotium cũ myrrha tritum & instillatum, dolores aurium lenit. Aprinum iisdem viribus prȩditum est: sed peculiariter vesicę calculos potu cõminuit & expellit. Caprinum traditur ad aquã quę cutẽ subiit cum spica nardi D & aquę binis cyathis quotidie bibitum vrinas & aluum ducere: instillatum verò, aurium mederi doloribus. Cęterùm nephriticos ferunt asinino sanari.

*emaculat.

De Lyncurio. Cap. C.

E Lyncis vrinã, quã Lyncurium appellãt, simulatq; meijtur lapidescere frustrà creditum est: quare vana quoque est & inutilis quæ de eo fertur historia. Est enim quod à nõnullis vocatur succinum pterygophorõ, ideò dictum quòd pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua stomacho aluoq; fluxione laboráti conuenit.

De Melle. Cap. CI.

F PRINCIPEM locum obtinet mel Atticum, quod ab Atticæ regionis monte Hymetto, in quo prouenit, Hymettium appellatur: mox quod è Cycladibus insulis petitur: itémque quod è Sicilia, cognomine Hyblæum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, subflauum, minimè liquidum, G sed glutinosum ac *firmum, quódque dum trahitur [ob sequacem lentitiam] in digitos veluti resilit. Porrò abstergendi vim habet, ora vasorum aperit,

*tenax.

A ἐπάντλημα κυνοδήκτοις· καὶ πρὸς λέπρας καὶ κνησμοὺς σμῆγμα σὺν νίτρῳ. τὸ δὲ παλαιὸν σμηκτικώτερόν ἐστιν ἀχώρων, πιτύρων, ψωρῶν, ἐκζεσμάτων· νομάς τε ἐπέχει, καὶ τὰς ἐν αἰδοίοις. ἐγκλυζόμενον καὶ ὦτα πυορροοῦντα ξηραίνει. ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς σκώληκας, ἑψόμενον ἐν σιδίοις ῥόας. τὸ δὲ B τοῦ ἀφθόρου παιδὸς καταῤῥοφούμενον, ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει. ἑψηθὲν δὲ ἐν χαλκῷ σκεύει μέλιτι, οὐλὰς καὶ ἄργεμα καὶ ἀχλὺν ἀποσμήχει. κατασκευάζεται δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κυπρίου χαλκοῦ ἁρμόζουσα ἐπὶ τοῦ χρυσίου κόλλα. ἡ δὲ ὑπόστασις τοῦ οὔρου καταχριομένη, ἐρυσιπέλατα παύει· ἀναζεσθεῖσα C δὲ σὺν κυπρίνῳ καὶ προστεθεῖσα, ὀδυνώμενας ὑστέρας παρηγορεῖ, ὑστερικῶς πνιγομένας κουφίζει, βλέφαρά τε ἀποσμήχει καὶ οὐλὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἀποκαθαίρει. τὸ δὲ ταύρειον σὺν σμύρνῃ λεανθὲν καὶ ἐνσταχθὲν, ὠταλγίας παρηγορεῖ. καὶ τὸ συάγρειον δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεως. ἰδιαίτερον δὲ τοὺς D ἐν κύστει λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει πινόμενον. αἰγὸς δὲ, ὑδρωπικοὺς τοὺς ὑπὸ σάρκα πινόμενον μετὰ νάρδου στάχυος καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν σὺν ὕδατι κυάθων πλῆθος β΄. ἄγει οὖρα καὶ *κοιλίαν, ἰᾶται δὲ καὶ ὠταλγίας ἐνσταζόμενον. ὄνου δὲ, παραδίδοται νεφριτικοὺς ὑγιάζειν.

Περὶ Λυγγουρίου. Κεφ. ρ΄.

E Τὸ δὲ τῆς λυγκὸς, ὃ δὴ λυγγούριον καλεῖται, ἅμα τῷ ἐξουρηθῆναι λιθοῦσθαι *πεπίστευται· διὸ καὶ ματαίαν ἔχει τὴν ἱστορίαν. ἔστι γὰρ τὸ καλούμενον ὑπό τινων ἤλεκτρον πτερυγοφόρον. ὅπερ ποθὲν σὺν ὕδατι, στομάχῳ καὶ ῥεύματι ζοφώδει κοιλίᾳ ἁρμόζει.

Περὶ Μέλιτος. Κεφ. ρα΄.

F ΜΕΛΙ πρωτεύει τὸ Ἀττικὸν, καὶ τούτου τὸ Ὑμήττιον καλούμενον, εἶτα τὸ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Σικελίας *ὑβλαῖον καλούμενον. ἔστι δὲ δοκιμώτερον τὸ γλυκύτερον καὶ δριμὺ, εὐωδέστερον, ὑπόξανθον, οὐχ ὑγρὸν, G ὅλκιμον δὲ καὶ εὔτονον, καὶ ἐν τῷ ἑλκυσθῆναι ἀνατρέχον ὡς ἐπὶ τοὺς δακτύλους. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν, ἀναστομωτικὴν,

ὑγρῶν περισπαστικόν. ὅθεν ἁρμόζει ἕλκεσι ῥυπαροῖς καὶ κόλποις ἐγκλυζόμενον. ἑψηθὲν δὲ καὶ ἐπιτεθὲν, παρακολλᾷ τὰ ἀφεστῶτα σώματα, λειχῆνάς τε θεραπεύει ἑψόμενον μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς καὶ καταχριόμενον. ἤχους τε τοὺς ἐν ὠσὶ καὶ ἀλγήματα σὺν ἁλσὶ ὀρυκτοῖς λείοις ἐνσταζόμενον χλιαρόν. καὶ φθεῖρας καὶ κόνιδας φθείρει καταχριόμενον. λειποδέρμοις τε τοὺς μὴ ἐκ περιτομῆς ἀποκαθίστησι, μαλασσομένης τῆς πόσθης διὰ μέλιτι, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου ἐφ' ἡμέρας λ'. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα τῇ κόρῃ, καὶ τὰ περὶ βρόγχον καὶ παρίσθμια καὶ συνάγχας περιχριόμενον καὶ ἀναγαργαριζόμενον θεραπεύει. κινεῖ δὲ καὶ οὖρα, καὶ βηξὶν ἁρμόζει, καὶ τοῖς ὑπὸ ἑρπετῶν δηχθεῖσι· καὶ πρὸς μήκωνος πόσιν μετὰ ῥοδίνου θερμὸν λαμβανόμενον. καὶ πρὸς μύκητας καὶ λυσσοδήκτους ἐκλειχόμενον ἢ πινόμενον. ἔστι μέντοι τὸ ὠμὸν, φυσῶδες κοιλίας, καὶ βηχὸς ἐρεθιστικόν, ὅθεν ἀφηψημένῳ δεῖ χρῆσθαι. πρωτεύει δὲ τὸ ἐαρινόν, εἶτα τὸ θερινόν· τὸ δὲ χειμερινὸν παχύτερον ὂν χεῖρον, καὶ * ἐξανθήματα ποιοῦν.

Addit Marcellus ex quorundā exemplariū fide καὶ ἅλας ἐν ποσίν. Al. ex Marc. ἐμπνευστοῖς

V. παχύτερον χεῖρον ὂν ἐξανθήματα ποιοῦν.

Tria hæc sequentia capita in veteri codice cum superiore coniuncta sunt.

Περὶ Μέλιτος ἐν Σαρδωνίᾳ. Κεφ. ρβ'.

Τὸ δὲ ἐν Σαρδωνίᾳ γινόμενον μέλι, πικρὸν διὰ τὴν τῆς ἀψινθίου νομήν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ἐφήλιδας καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ καταχριόμενον.

Περὶ Μέλιτος Ποντικοῦ. Κεφ. ργ'.

Γίνεται δὲ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ κατά τινας καιροὺς διά τινων ἀνθῶν ἰδιότητα μέλι, ὃ τοὺς φαγόντας ἐξίστησι μετὰ ἐφιδρώσεως. βοηθοῦνται δὲ πήγανον ἐσθίοντες καὶ τάριχος, καὶ οἰνόμελι πίνοντες, ὁσάκις ἂν ἐμέσωσι τὰ αὐτὰ προσφερόμενοι. ἔστι δὲ δριμύ, καὶ πταρμοὺς κατὰ τὴν ὄσφρησιν κινοῦν. θεραπεύει ἐφήλεις, καταχριόμενον μετὰ κόστου. μετὰ δὲ ἁλὸς, πελιώματα αἴρει.

Περὶ Σακχάρου Μέλιτος. Κεφ. ρδ'.

Καλεῖται δέ τι καὶ σάκχαρον, εἶδος ὂν μέλιτος ἐν Ἰνδίᾳ πεπηγότος καὶ τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν καλάμων, ὅμοιον τῇ συστάσει ἁλσὶ, καὶ θραυόμενον ὑπὸ τοὺς ὀδόντας καθάπερ οἱ ἅλες. ἔστι δὲ

A humores euocat: qua ratione in sordida vlcera sinúsque commodè infunditur. Decoctú atque impositú, disiunctas diuulsásve partes agglutinat: lichenibus quoque medetur, coctú cú liquido alumine & illitum. Itémque aurium sonitui & dolori cum sale fossili trito tepidum instillatur: pediculos ac lendes illitum B enecat: verpis seu curtis glādem quę citra circuncisioné nudata sit in integrum restituit, si melle præputiú à balneo potissimú ad dies triginta emolliatur: depurgat quę pupillis tenebras offundunt: gutturis etiamnum ac tõsillarum inflammationibus & anginis medetur, seu illitum, seu etiá gargarizatum. Vrinas quoque ciet, tussique auxiliatur, & iis C quos serpētes momorderint: itémque contra haustum meconium, si cú rosaceo calidú assumatur. Quin & cõtra fungorum maleficia & rabiosi canis morsus delinctú potúmve proficit. Attamē crudum, aluum inflat & tussim irritat: qua de causa despumato vtendum est. Cæterùm D primas tenet vernú, deinde æstiuú. Hybernum verò, quippe quod sit crassius, deterius censetur, papulisque cutem exasperat.

De Melle Sardoo. Cap. CII.

Quod in Sardinia gignitur mel, amarum est: quoniam apes inibi absinthio vescantur. Tum à Solis ardore contractis, tum & aliis faciei E maculis conuenienter illinitur.

De Melle Pontico. Cap. CIII.

Heracleæ in Ponto quibusdá anni temporibus ex propria quorundam florum vi mel conflatur, quod quidē eos qui edêre de mentis statu dimouet, cú sudoris copiosi profusione. Sed iuuantur, si rutá & salsamenta esitarint, mulsúmque ebiberint, eadémque toties resumpserint, quoties vomitione reiicientur. F Acre autem est, & olfactu sternutamenta mouet. Cum costo illitum, maculas à sole contractas emendat, at cum sale, sugillata tollit.

De Sacchara. Cap. CIIII.

G Est & quoddá mellis cõcreti genus, quod saccharum nominatur, quódque in India & fœlici Arabia in arundinibus reperitur, consistentia sali simile, ac dentibus etiam salis modo fragile. Est

illud aluo idoneum & stomacho vtile, si aqua dilutum bibatur: vexatę verò vesicæ renibúsque auxiliatur: quin & illitum ea discutit quæ pupillis tenebras offundunt.

De Cera. Cap. CV.

CERA optima est subfulua, subpinguis, odorata & halitum quadantenus melleũ referens, insupérque pura & natione Põtica aut Cretica. Secundum locum obtinet exalbida & suapte natura pinguis. Cãdida vero redditur hoc modo: In eo genere quæ cãdidior puriórque fuerit cõcisã in ollã nouã trãsfundito, & affusa quanta satis sit aqua marina ex alto petita coquito, inspersso etiamnũ nitri momẽto. Cũq; iterũ tertióve efferbuerit, remota olla refrigerari sinito. Tũ verò cerę pastillũ eximito, derasáq; sorde si qua fortè adhæsit, aliã addita aqua marina secundò coquito: cúmque cera denuo, vti demonstratum est, inferbuerit, vas ab igne summoueto, ac nouę ollulę fundũ priùs frigida madefactum leniter in cerã demittito, paululũ duntaxat suspẽsa manu intingẽs, vt ipsius q̃ minimum detrahatur, quò facilius per se cõcrescat. Sublato fundo orbiculum primum auferto, iterumq; vasis imum aqua refrigeratũ in cerã immittito, idéque tantisper facito, dum cerã totã exceperis. Tandem filo lineo traiectos orbiculos ita suspendito, vt ne inter se cõtingãt, ac interdiu quidẽ ipsos assiduè ad solem irrorato, noctu verò Lunæ exponito, dum perfectè albescant. Quòd si cerã candidissimã fieri volueris, identidem eã recoquito: cętera verò omnia eodẽ modo peragito. Nec desunt qui pro marina ex alto petita, in muria acerrima semel aut iterũ antedicto modo decoquunt: deinde laguncula tenui ac rotunda ansam habente eximũt, posteà orbiculos super dẽsa herba dispositos insolant, donec cãdidissima euaserit. Præcipiunt verò munus id vere obeundum, quando sol remissa vehementia humidum rorem subministrat, vt ne videlicet cera liquescat. Porrò vim habet cera omnis excalfaciendi, emolliendi, ac vlcera mediocriter explendi. Additur etiam in sorbitiones dysentericis: ac eius deglutita

A εὐκοίλιον, εὐστόμαχον, διὰ δὲ ὕδατος ποθὲν ὠφελεῖ κύστιν κακοχυμοῦσαν καὶ νεφρούς· καθαίρει δὲ καὶ τὰ ζοφερὰς ἐπισκιάζοντα ἐπιχριόμενον.

Περὶ Κηροῦ. Κεφ. ρε΄.

ΚΗΡΟΣ ἄριστός ἐστιν ὁ ὑπόκιρρος καὶ ὑπολίπαρος, εὐώδης τε καὶ ποσῶς μελιτώδη ἀποφορὰν ἔχων, ἔτι δὲ καθαρὸς καὶ ὢν Ποντικὸς ἢ Κρητικός. ὁ δὲ ἔκλευκος, τῇ φύσει δὲ λιπαρὸς, δεύτερος. λευκαίνεται δὲ κηρὸς οὕτω. κνήσας αὐτοῦ τὸ λευκὸν καὶ καθαρὸν, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινὴν, καὶ ἐπιχέας θαλάσσης πελαγίας τὸ αὔταρκες, ἕψε, βραχὺ νίτρον προσεμπάσας· ὅτε δὲ ἀναζέσει δὶς ἢ τρὶς, καθελὼν τὴν χύτραν καὶ ἐάσας ψυχθῆναι, ἄρας τὸν τροχίσκον, καὶ ἀποξύσας εἴ τις περὶ αὐτὸν ὑπάρχει ῥυπαρία, ἕψε ἐκ δευτέρου ἄλλο θαλάσσιον ὕδωρ ἐπιδούς· ἀναζέσαντος δὲ πάλιν τοῦ κηροῦ ὡς δεδήλωται, αἶρε τὸ ἀγγεῖον ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ λαβὼν καινοῦ χυτριδίου τὸν πυθμένα, προνενοτισμένον ὕδατι ψυχρῷ, καθίει πράως εἰς τὸν κηρὸν, ἄκροθιγῶς ἐμβάπτων, πρὸς τὸ ἐλάχιστόν τι αὐτοῦ ἀφέλκεσθαι, καὶ καθ᾽ ἑαυτὸ πήγνυσθαι. ἀνελόμενος δὲ, τὸν πρῶτον κυκλίσκον ἀφαιροῦ, καὶ ἐκ δευτέρου καθίει τὸν πυθμένα ψυχρῷ ὕδατι. καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἕως ἂν ἅπαντα ἀναλάβῃς. λοιπὸν λίνῳ διείρας τὰ κυκλίσκια διεστῶτα ἀπ᾽ ἀλλήλων κρέμασον. ἡμέρας μὲν εἰς ἥλιον συνεχῶς ἐπιψεκάζων αὐτὰ· νυκτὸς δὲ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθει, ἕως ἂν λευκὰ γένηται· εἰ δὲ ἄγαν τις θέλει λευκὸν ποιῆσαι, τὰ μὲν λοιπὰ ὡσαύτως ἐνεργείτω, ἑψέτω δὲ πλεονάκις. τινὲς δὲ ἀντὶ πελαγίας θαλάσσης, ἐν ἅλμῃ δριμυτάτῃ ἕψουσι τὸν προειρημένον τρόπον ἅπαξ ἢ δίς· εἶτα ἀναιροῦνται λαγηνίῳ λεπτῷ καὶ περιφερεῖ, λαβὴν ἐν ἑαυτῷ ἔχοντι· εἶτα κυκλίσκια ἐπὶ πόας πυκνῆς ἐπιθέντες ἡλιάζουσιν, ἕως ἂν λευκότατος γένηται. παραινοῦσι δὲ ἔαρος ἐπὶ τοῦτο ἔρχεσθαι, ὅτι καὶ ὁ ἥλιος τῆς σφοδρότητος ἄνεται, καὶ νοτίδα παρέχει, πρὸς τὸ μὴ τήκεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶς κηρὸς θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πληρωτικήν τι μετρίως· μίγνυται δὲ καὶ ἐν ῥοφήμασιν ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν· καταπινό-

V. addit κνήσας ... forte ...

V. ... sed scholion est.

V. ...

μένος δὲ μεγέθει κεγχριαῖα δέκα, οὐκ ἐᾷ τυροῦσθαι ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν τὸ γάλα.

Περὶ Προπόλεως. Κεφ. ρϛʹ.

Πρόπολιν παραληπτέον τὴν ξανθὴν καὶ εὐώδη καὶ στυρακίζουσαν, μαλακήν τε ἐν τῷ ὑπερξήρῳ, καὶ μαστίχης τρόπον ἐφελκομένην. ἔστι δὲ θερμαντικὴ ἄγαν καὶ ἐπισπαστική, καὶ σκολόπων ἑλκυστική. ἀρήγει δὲ καὶ βηξὶ παλαιαῖς ὑποθυμιωμένη. αἴρει δὲ καὶ λειχῆνας ἐπιτιθεμένη. εὑρίσκεται δὲ περὶ τοῖς στόμασι τῶν σμηνῶν φύσεως κηρώδους.

Orib. [illegible] πλάσσεται.

Περὶ Πυρῶν. Κεφ. ρζʹ.

ΠΥΡΟΙ πρὸς ὑγιείας χρῆσιν ἄριστοι, οἱ πρόσφατοι καὶ τελείως ἠκμακότες τῇ χρόᾳ μηλίζοντες· εἶτα μετὰ τούτους οἱ τριμηνιαῖοι, λεγόμενοι δὲ ὑπό τινων σητάνιοι. ὠμοὶ δὲ οὗτοι βρωθέντες, ἕλμινθας στρογγύλας γεννῶσι. μασηθέντες δὲ καὶ καταπλασθέντες, ὠφελοῦσι κυνοδήκτους. ὁ δὲ ἐκ τῆς σεμιδάλεως αὐτῶν γενόμενος ἄρτος, εὐτροφώτερός ἐστι τοῦ συγκομιστοῦ. ὁ δὲ ἐκ τῶν σητανίων ἀλεύρων, κουφότερος καὶ εὐανάδοτος. τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον, σὺν ὑοσκυάμου χυλῷ καταπλάσσεται πρὸς νεύρων ῥευματισμούς, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων. σὺν ὀξυμέλιτι δὲ φακοὺς αἴρει. τὸ δὲ πίτυρον σὺν ὄξει δριμεῖ ἑψηθέν, λέπρας ἀφίστησι καταπλασσόμενον θερμόν, καὶ πάσης φλεγμονῆς ἐν ἀρχῇ κατάπλασμα σύμφορον. μετὰ δὲ πηγάνου ἀφεψήματος ἑψηθέν, μαστοὺς σπαργῶντας παύει, καὶ ἐχιοδήκτοις ἁρμόζει, καὶ στροφουμένοις. ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀλεύρων ζύμη, θερμαντικὴ οὖσα καὶ ἐπισπαστική, ἰδίως τὰ ἐν πέλμασι λεπτύνει, καὶ τὰ ἄλλα φύματα, καὶ δοθιῆνας σὺν ἁλσὶν ἐκπέσσει καὶ ἀναστομοῖ. τὸ δὲ τῶν σητανίων πυρῶν ἄλευρον, ἰοβόλοις ἁρμόζει καταπλαττόμενον ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ. ἑψηθὲν δὲ τρόπον κόλλης καὶ ἐκλειχόμενον, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ· καὶ πρὸς βῆχας, καὶ ἀρτηρίας τραχυσμούς, σὺν ἡδυόσμῳ καὶ βουτύρῳ ἑψηθεὶς ποιεῖ. καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πυρῶν γῦρις ἑψηθεῖσα σὺν μελικράτῳ, ἢ ὑδρελαίῳ, πᾶσαν διαφορεῖ φλεγμονήν. καὶ ὁ ἄρτος σὺν μελικράτῳ ἑφθὸς καὶ ὠμὸς καταπλασσόμενος, πᾶσαν φλεγμονὴν παραμυθεῖται,

Vulg. exempl. omittunt.

Vetustus codex teste Lacuna habet [illegible].

V. αἱμορραγίας

A milij magnitudine grana decẽ lac in nutricibus in caseum cogi densarive prohibent.

De Propoli. Cap. CVI.

Propolis vsurpanda flaua, odorata, styracem referẽs, in summa ariditate mollis, & mastiches modo ductilis. Vim autẽ obtinet vehemẽter excalfaciendi, attrahẽdi, & B aculeos quoque corpori infixos extrahendi. Sed & in vetere tussi suffita auxiliatur, & lichenas imposita tollit. Cæterùm circa aluearium oscula reperitur, ceræ natura similis.

De Tritico. Cap. CVII.

OPTIMA è tritici generibus ad secũdę valetudinis vsum habẽ C tur, quæ recentia & perfectè adulta colorẽ luteum referunt: hæc sequũtur trimestria, quæ nonnullis sitania nominantur. Itaque cruda illa in cibo sumpta teretes lubricos gignũt: cõmanducata verò & imposita cõmorsis à rabioso cane auxiliantur. Confectus eorum similagine panis, pleniùs alit q̃ cibarius: qui verò fit è D trimestrium farina, leuius alimentũ præstat, facileq́; in mẽbra digeritur. Farina eorum cũ hyoscyami succo cataplasmatis instar imponitur aduersus neruorũ fluxiones & intestinorũ inflationes: lentigines autẽ ex aceto mulso tollit. Furfures in acri aceto decocti & calẽtes adhibiti lepras remouent, suntq́; contra omnẽ E incipientẽ inflãmationem vtile & accõmodatũ cataplasma. Cocti verò cum rutę decocto luxuriãtes turgentéive mãmas cõpescũt, & morsis à vipera, torminosisq́; cõueniunt. Farinaceũ fermentum, calfaciendi extrahẽdiq́; vi prędítum, priuatim callos in plantis pedũ extenuat, & F tum alia tubercula, tum etiã furũculos ex sale maturat atq; aperit. Porrò è sitanio tritico farina; cõtra venenatorum ictus ex aceto aut vino cõmode imponitur. In glutini verò modum decocta si delingatur, sanguinẽ reiicientibus opitulatur. Cõtra tussim & exasperatã arteriã cum mẽta & butyro decocta efficax est. G Ipsius autẽ tritici pollen si ex aqua mulsa aut hydrelæo decoquatur, omnem discutit inflãmationem. Sed & panis tum crudus, tum etiam coctus ex aqua mulsa impositus, inflammationem omnem demulcet:

quippe qui plurimùm emolliat & quadatenus refrigeret, maximè verò si herbis, succisve quibusdã ad id accõmodatis ammisceatur. Vetus autem panis & aridus cũ per se, tum quibusdã admixtus, alui profluuia sistit. Recens verò muria maceratus & impositus, lichenas inueteratos sanat. At gluten quod è similagine aut polline cõficitur ad glutinãdos libros, sanguinẽ reijcientibus prodest, si liquidius ac tepidũ cochlearis mensura sorbendũ exhibeatur.

De Hordeo. Cap. CVIII.

HORDEVM optimum est candidum & purum, sed minùs quàm triticum alit: ptissana tamen ob cremorẽ quẽ inter coquẽdum reddit, plus alimẽti præbet, quàm polenta ex eodẽ hordeo facta. Est autẽ illa efficax contra acrimonias atque arteriæ asperitates & exulcerationes: ad quas itidẽ conuenit triticea ptissana, quæ quidẽ & plus alit & potẽtiùs vrinas mouet. Lactis verò vbertatẽ præstat, si cum fœniculi semine decocta sorbeatur. Vrinã porrò ciet hordeum, absterget, flatulẽtum est, stomacho aduersatur, & œdemata cõcoquit ac maturat. At verò ipsius farina cũ ficubus & aqua mulsa decocta, œdemata & inflammationes discutit: quin & duritias concoquit cum pice, resina & fimo colũbino. Cũ meliloto verò & papaueris calycibus, ijs dolorẽ eripit q ex latere dolẽt: aduersus intestinorũ inflationes, cũ lini semine, fœnogræco & ruta imponitur. Strumas cũ pice liquida, cera, impubis pueri vrina & oleo ad cõcoctionẽ perducit: & cũ myrto aut vino, aut pyris syluestrib⁹, aut rubo, aut malicorio alui profluuia sistit: podagricis inflãmationibus cum cydonio malo aut acero prodest. Decocta in acri aceto malagmatis in modum, quod ex eadem hydrelæo subacta conficitur, & calens apposita, lepris medetur. Farinæ verò cremor ex aqua cum pice & oleo decoctus, puri mouendo accõmodatus est. Ille idẽ ex aceto elicitus si cum pice coquatur, cõtra fluxiones articulorum prodest. Cęterum hordeacea polenta cohibet aluum, inflammationẽsque mitigat.

De Zytho. Cap. CIX.

Ex hordeo zythum paratur, quod

A μαλακτικωτάτους ὑπάρχειν, καὶ πῶς ὑποψύχειν, μιγεὶς πόαις ἢ χυλοῖς τισίν. ὁ δὲ παλαιὸς καὶ ξηρὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ μιγεὶς τισίν, ἵστησι κοιλίας ῥευματισμόν. ἅλμῃ δὲ βραχεὶς ὁ πρόσφατος καὶ καταπλασθεὶς, παλαιοὺς λειχῆνας ἰᾶται. κόλλα δὲ ἡ γινομένη ἐκ τῆς σεμιδάλεως ἢ γύρεως πρὸς τὴν τῶν βιβλίων B κόλλησιν, ἁρμόζει ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν ὑγροτέρα καὶ χλιαρὰ καταρροφηθεῖν, κοχλιαρίου πλῆθος.

Lacuna addit ἢ quod in vulg. exēp. desideratur

Hæc verba ad capitis usque calcem non leguntur in altero codice manuscripto. Goup.

Vulg. καὶ γύρεως

Περὶ Κριθῆς. Κεφ. ρη'.

ΚΡΙΘΗ δὲ ἀρίστη ἡ λευκὴ καὶ καθαρά, ἀτροφωτέρα δὲ πυροῦ. τὸ μέντοι γινόμενον ἐξ αὐτῆς ἀλφίτου ἡ πτισάνη τροφιμωτέρα, C διὰ τὸν ἐν τῇ ἑψήσει χυλόν· ποιοῦσα δὲ πρὸς τὰς δριμύτητας καὶ τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας καὶ ἑλκώσεις, πρὸς ἃς καὶ ἡ πυρίνη πτισάνη ἁρμόζει, τροφιμωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα οὖσα. καταστάζει δὲ καὶ γάλα συνεψηθεῖσα μαράθου σπέρματι, καὶ ῥοφηθεῖν. ἔστι δὲ οὐρητική, σμηκτική, φυσώδης, D κακοστόμαχος, συμπεπτικὴ οἰδημάτων. διαφορεῖ δὲ τὸ ἄλευρον αὐτῆς μετὰ σύκων καὶ μελικράτου ἑψηθὲν οἰδήματα καὶ φλεγμονάς· συμπέσσει δὲ καὶ τὰς σκληρίας μετὰ πίσσης καὶ ῥητίνης καὶ περιστερᾶς κόπρου· σὺν μελιλώτῳ δὲ καὶ κωδίαις ἀνωδυνίαν παρέχει τοῖς πλευρὸν ἀλγοῦσι. καταπλάσ-E σεται δὲ καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων, μετὰ λινοσπέρμου καὶ τήλεως καὶ πηγάνου. μετὰ δὲ πίσσης ὑγρᾶς καὶ κηροῦ καὶ οὔρου παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίου, χοιράδας ἐκπέττει. σὺν μυρσίνῃ δέ, ἢ οἴνῳ, ἢ ἀχράσιν, ἢ βάτῳ, ἢ σιδίοις, κοιλίας ῥεύματα ἵστησι· σὺν κυδωνίῳ δὲ ἢ ὄξει, ποδαγρικὰς F φλεγμονὰς ὠφελεῖ· ἑψηθὲν δὲ μετὰ ὄξους δριμέος ὃν τρόπον ὠμὴ λύσις, καὶ θερμὸν ἐπιτιθέμενον, λέπρας ὑγιάζει. χυλωθὲν δὲ τὸ ἄλευρον σὺν ὕδατι, καὶ ἑψηθὲν σὺν πίσσῃ καὶ ἐλαίῳ, πυοποιεῖ. σὺν ὄξει δὲ χυλωθὲν καὶ ἑψηθὲν μετὰ πίσσης, πρὸς τὰ τῶν ἄρθρων ῥεύματα ἁρμόζει. τὸ δὲ ἐξ G αὐτῆς * ἄλευρον κοιλίας σταλτικόν, καὶ φλεγμονῶν παρηγορητικόν.

V. [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]

Hæc omnia sic Lacuna in codice vetustissimo cum copula legi loco disiunctiuæ particulæ.

Mar. legit [illegible]

Περὶ Ζύθου. Κεφ. ρθ'.

Ζῦθος σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς. ἔστι

A δὲ διουρητικός, καὶ νεφρῶν καὶ νεύρων ἁπτικός, καὶ μάλιστα μηνίγγων κακωτικός· πνευματωτικός τε καὶ γεννητικὸς κακοχυμιῶν, καὶ ἐλεφαντιάσεως ποιητικός. εὐεργὴς δὲ καὶ ὁ ἐλέφας γίνεται βρεχόμενος αὐτῷ.

Περὶ Κούρμιθος. Κεφ. ρι'.

B Καὶ τὸ καλούμενον δὲ κοῦρμι, σκευαζόμενον δὲ ἐκ τῆς κριθῆς, ᾧ καὶ ἀντὶ οἴνου πόματι πολλάκις χρῶνται, κεφαλαλγές ἐστι καὶ κακόχυμον, καὶ τῶν νεύρων βλαπτικόν. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ πυρῶν τοιαῦτα πόματα ὡς ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ καὶ Βρεττανίᾳ.

Περὶ Ζειᾶς. Κεφ. ρια'.

C Ζειὰ διττή· ἡ μὲν γὰρ ἁπλῆ, ἡ δὲ δίκοκκος καλεῖται, ἐν δυσὶν ἐλύτροις ἔχουσα συνεζευγμένον τὸ σπέρμα. ἔστι δὲ τροφιμωτέρα μὲν κριθῆς, εὔστομος· ἀτροφωτέρα δὲ πυρῶν ἀρτοποιουμένη.

Περὶ Κρίμνου. Κεφ. ριβ'.

D Κρίμνον ἁδρότερόν ἐστι τῇ κατεργασίᾳ τῶν ἀλεύρων, γινόμενον ἔκ τε ζείας καὶ πυροῦ, ἐξ οὗ ὁ πολτὸς γίνεται. ἔστι δὲ ἱκανῶς τρόφιμον καὶ εὐκατέργαστον. σταλτικώτερον δὲ κοιλίας τὸ ἀπὸ τῆς ζειᾶς μάλιστα προφρυχθείσης.

Περὶ Ὀλύρας. Κεφ. ριγ'.

E Καὶ ἡ ὄλυρα δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστὶ τῇ ζειᾷ, ἀτροφωτέρα δὲ κατὰ ποσὸν ἐκείνης· ἀρτοποιεῖται δὲ καὶ αὐτή. καὶ κρίμνον ἐξ αὐτῆς ὡσαύτως γίνεται.

Περὶ Ἀθήρας. Κεφ. ριδ'.

Gal. ἀθήρ. — Ἀθήρα δὲ ἐκ τῆς ἀληλεσμένης εἰς λεπτὸν ζειᾶς σκευάζεται. ἔστι δὲ ῥόφημα ὡς πολτάριον ὑγρόν, παιδίοις ἁρμόδιον. ποιεῖ δὲ καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα.

Sfb. add. [illegible]

Περὶ Τράγου. Κεφ. ριε'.

F Τράγος τὸ σχῆμα μὲν παραπλησίως τῷ χόνδρῳ ἔοικεν· ἀτροφώτερος δὲ παραπολὺ ζειᾶς, διὰ τὸ πολὺ ἔχειν τὸ ἀχυρῶδες. διὸ καὶ δυσκατέργαστός ἐστι, καὶ κοιλίας μαλακτικός.

Gal. [illegible]

Περὶ Βρώμου. Κεφ. ρις'.

G Βρῶμος καλαμός ἐστι, πυροῖς ὅμοιος καὶ τοῖς φύλλοις, γόνασι δὲ διειλημμένος. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρῳ ὥσπερ ἀκρίδια δίκωλα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα χρήσιμον εἰς

quidem vrinas cit, renes ac neruos tētat, sed meningas potissimùm offendit: inflationem parit, vitiosúmque succū creat, & elephátiasin inducit. Ipso verò maceratū ebur obsequiosū & operi tractabile redditur.

De Curmi. Cap. CX.

Fit & ex hordeo potus, quē Curmi nominant, eóque sæpenumerò pro vino vtuntur. Verùm dolorē capitis infert, prauúmque succum gignit, ac neruos lædit. Parantur & similia potus genera ex tritico quēadmodum in Iberia Occidentali & Britannia.

De Zea. Cap. CXI.

Zea duorum est generum: vna quidem simplex est, altera à binis granis dicoccos appellatur, quæ quidem in geminis vtriculis semen coniunctum habet. Plus quàm hordeum alit, ori grata: in panificia verò digesta minùs quàm triticū alit.

De Crimno. Cap. CXII.

Crimnon crassior est quæ inter molēdum fit è zea triticoq; farina, ex qua quidem puls conficitur. Abundè alit & facilè conficitur, sed aluum vehementiùs astringit, si zea ex qua fit priùs tosta fuerit.

De Olyra. Cap. CXIII.

Eiusdem cū zea generis est & olyra, verū q̄ illa minùs aliquáto nutrit. Attamē in panes quoq; cogitur, ex eaq; similiter crimnō factitatur.

De Athera. Cap. CXIIII.

Athera ex zea tenuissimè molita paratur. Est autē sorbitio liquidę pulticulę instar, infātibus cōueniēs. Est etiamnum & dolorē sedantibus, & pus mouentibus cataplasmatis efficax.

De Trago. Cap. CXV.

Tragos formam quidem habet chondro similem: sed multo minùs quàm zea nutrit, quòd aceris multū habeat: quare ægrè quoque conficitur, aluúmque mollit.

De Auena. Cap. CXVI.

Avena tum culmo, tum etiā folijs triticum imitatur: sed geniculis distinguitur. In cacumine verò dependentes veluti paruulas locustas bipedes gerit, in quibus semen continetur, æquè vt hordeum

ad cataplasmata vtile. Quin & ex ipso puls conficitur, alui sistendæ vi prædita. Eius verò cremor tussientibus sorbitione prodest.

De Oryza. Cap. CXVII.

ORYZA frumentacei generis est, quæ palustribus & vliginosis locis nascitur. Mediocriter alit, aluúmque supprimit.

De Chondro. Cap. CXVIII.

CHONDRVS fit è zea quæ dicoccos appellatur: potentiùs verò quàm oryza & alit & aluum cohibet, sed stomacho longè vtilior. Decoctus in aceto illitúsque, lepras tollit, & vngues scabros pellit, ac incipientibus ægilopijs medetur. Eius decoctum dysentericis dolore vexatis infusum idoneum est.

De Milio. Cap. CXIX.

MILIVM frugibus cæteris minùs alit: in panes verò coactum aut pultis instar præparatum aluum sistit, & vrinam cit. Tostum verò & in sacculos inditum, fotu torminibus aliisque doloribus est auxilio.

De Panico. Cap. CXX.

PANICVM, quod alij melinen appellant, è cerealibus est seminibus, milio simile: codémque modo in ciborum vsum venit, & ad eadem quoquè valet: attamen milio & minùs nutrit, & minùs astringit.

De Sesamo. Cap. CXXI.

SESAMA stomacho nocet, & animæ grauitatem facit, si quando commanducata dentium commissuris inhæserit. Admota verò, neruorum crassitiem discutit, aurium fracturis & inflammationibus, ambustis item & coli doloribus ac cerastæ morsui medetur. Capitis autẽ dolores ex ardore contractos cum rosaceo lenit. Sed & herba in vino decocta eadem præstat, sed maximè oculorum inflammationibus doloribúsque prodest. Ex ipso quoque semine fit oleũ, quo Ægyptij vtũtur.

De Lolio. Cap. CXXII.

LOLIVM, quod è Græcis plerique æram, nónulli thyaron appellát,

A καταπλάσματα, ὡς ἡ κριθή. καὶ πόλτος δὲ ἐξ αὐτῆς γίνεται σαλτικὸς κοιλίας. ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς χυλὸς ῥοφούμενος βηξὶν ἁρμόζει.

Περὶ Ὀρύζης. Κεφ. ριζ'.

ΟΡΥΖΑ τῶν σιτηρῶν ἐστὶν εἶδος, φυομένη ἐν ἑλώδεσι τόποις καὶ ὑγροῖς. τρόφιμος δὲ μετρίως καὶ κοιλίας σταλτική.

B Περὶ Χόνδρου. Κεφ. ριη'.

Ο ΔΕ χόνδρος γίνεται μὲν ἐκ τῆς καλουμένης δικόκκου ζέας, τροφιμώτερος δὲ ὀρύζης, καὶ σταλτικώτερος κοιλίας. εὐστομαχώτερος δὲ μᾶλλον. αἴρει δὲ καὶ λέπρας σὺν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ καταχρισθεὶς, καὶ λέπρους ὄνυχας ἀφίστησι, καὶ αἰγίλωπα ἀρχόμενα θεραπεύει. ἔγκλυσμά τε τὸ ἀφέψημα αὐτῆς τοῖς μετ' ἀλγήματος δυσεντερικοῖς εὔθετον. — Orib. στυπτικός

C

Περὶ Κέγχρου. Κεφ. ριθ'.

ΚΕΓΧΡΟΣ ἀτροφωτέρα τῶν λοιπῶν σιτηρῶν. ἀρτοποιηθεῖσα δὲ, ἢ ὥσπερ πόλτος σκευασθεῖσα κοιλίαν ἵστησιν, οὖρα δὲ κινεῖ. φωχθεῖσα δὲ καὶ ἐμβληθεῖσα εἰς σάκκους πυριωμένη, στρόφων καὶ τῶν ἄλλων ἀλγημάτων ἐστὶ βοήθημα.

D

Περὶ Ἐλύμου. Κεφ. ρκ'.

ΕΛΥΜΟΣ, οἱ δὲ μελίνην, τῶν σιτηρῶν ἐστὶ σπερμάτων, κέγχρῳ ὁμοία· ὡσαύτως σιτοποιουμένη καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζουσα, ἀτροφωτέρα μέν ἐστι τῆς κέγχρου καὶ ἧττον σταλτική.

E Περὶ Σησάμου. Κεφ. ρκα'.

ΣΗΣΑΜΟΝ κακοστόμαχον, καὶ δυσωδίας στόματος ποιητικὸν, ὁπότε διαβιβρωσκόμενον ἐμμείνῃ μεταξὺ τῶν ὀδόντων· καταπλασθὲν δὲ διαφορεῖ τὰς ἐν νεύροις παχύτητας, καὶ τὰ ἐν ὠσὶ θλάσματα, καὶ φλεγμονὰς καὶ πυρίκαυστα, καὶ κώλου ἀλ-

F γήματα, καὶ κεράστου δῆγμα θεραπεύει. σὺν ῥοδίνῳ δὲ κεφαλῆς ἀλγήματα ἐκ ἐγκαύσεως γινόμενα παραμυθεῖται. ἡ δὲ πόα καθεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. μάλιστα δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμῶν καὶ περιωδυνίαις ἁρμόζει. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον

G ἐξ αὐτοῦ, ᾧ Αἰγύπτιοι χρῶνται.

Περὶ Αἴρας. Κεφ. ρκβ'.

ΑΙΡΑ, οἱ δὲ θύαρον. αἴρα ἡ γινομένη ἐν τοῖς πυροῖς διεφθαρμένη, δύναμιν

ἔχει περιχαρακτικὴν νομῶν, καὶ σηπεδόνων, καὶ γαγγραίνης, μετὰ ῥαφανίδων καὶ ἁλῶν καταπλασσόμενον· καὶ λειχῆνας ἀγρίους καὶ λέπρας σὺν θείῳ ἀπύρῳ καὶ ὄξει θεραπεύει· σὺν κόπρῳ δὲ περιστερᾶς καὶ λινοσπέρμῳ ἑψόμενον ἐν οἴνῳ, χοιράδας διαλύει, καὶ τὰ δυσπεπτα ῥήσσει. ἰσχιαδικοῖς τε σὺν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασσομένη ὠφελεῖ· σὺν ἀλφίτῳ δέ, ἢ σμύρνῃ, ἢ κρόκῳ, ἢ λιβανωτῷ ὑποθυμιωμένη, συνεργεῖ ταῖς συλλήψεσιν.

V. addit ἢ [illegible] ἢ κριμνῷ pro σμύρνῃ

Περὶ Ἀμύλου. Κεφ. ρκγ'.

ΑΜΥΛΟΝ ὠνόμασται, διὰ τὸ χωρὶς μύλου κατασκευάζεσθαι. ἄριστον δὲ ἐστι τὸ σκευαζόμενον ἐκ πυροῦ σητανίου, Κρητικὸν δὲ ἢ Αἰγύπτιον. σκευάζεται δὲ ἐκ πυροῦ σητανίου καθαροῦ, βρεχομένου πεντάκις τῆς ἡμέρας, εἰ δυνατὸν δὲ καὶ τῆς νυκτός· ὅταν δὲ μαλακὸς γένηται, δεῖ πράως τὸ ὕδωρ ἐκχεῖν χωρὶς τοῦ κινεῖν, ἵνα μὴ συνεκκλύζηται τὸ νόστιμον. ἐπὰν δὲ παρέσται μαλακώτατος γενόμενος, ἀποχέας τὸ ὕδωρ τρίβειν τοῖς ποσίν, εἶτα ὕδωρ ἐπιχέοντας ξέειν· εἶτα αἴρεσθαι τὸ *ὑφιστάμενον πίτυρον ἠθμῷ, καὶ τὸ λοιπὸν διηθήσαντας ἐμβάλλειν εἰς ὀλιστῆρα, διυλίσαντάς τε εὐθέως ψύχειν ἐπὶ κεραμίδων καινῶν ἐν ἡλίῳ ὀξυτάτῳ· ἔνικμον γὰρ κἂν ἐπ' ὀλίγον μείνῃ, ὀξίζει. ποιεῖ δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ κοιλότητας καὶ φλυκταίνας· ἵστησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγὰς πινόμενον, καὶ τὰς *περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας· μίγνυται δὲ καὶ γάλακτι καὶ προσοψήμασι· σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ ζέας βραχείσης καὶ πλυθείσης πρὸς μίαν ἢ δευτέραν ἡμέραν, καὶ φυρατοῦ τρόπον ἀποθλιβείσης διὰ τῶν χειρῶν καὶ ξηρανθείσης ἐν ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, ὡς προείρηται· τὸ δὲ τοιοῦτον ἄχρηστον μὲν πρὸς ἰατρικὴν χρῆσιν, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ εὔθετον.

Περὶ Τήλεως ἀλεύρου. Κεφ. ρκδ'.

V. addit ἢ κόνεως (?) ἀλεύρου.

ΤΗΛΙΣ, καὶ τὸ ἐκ τῆς τήλεως ἄλευρον, μαλακτικὴν καὶ διαχυτικὴν ἔχει δύναμιν· καταπλασσόμενον δὲ λεῖον σὺν μελικράτῳ ἑφθῷ, ποιεῖ πρὸς φλεγμονὰς τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτός. σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει λεῖον καταπλασθὲν, σπλῆνα μειοῖ.

V. addit ἑφθόν. V. caret. Locum legit in V. c. ἑφθοῦ.

quódque inter triticeas segetes nascitur, molitum, nomas, putrescétia vlcera & gangrænam emarginandi vim habet, si cum raphanis & sale imponatur. Feros verò lichenas & lepras cum sulphure viuo & aceto sanat. At cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino, strumas discutit: & quæ ægrè maturantur rumpit. Ischiadicis cum aqua mulsa decoctum & adhibitum prodest. Quod si cum polenta, myrrha, croco aut thure suffiatur, conceptiones adiuuat.

De Amylo. Cap. CXXIII.

AMYLUM appellatum ab eo est, quòd sine mola fiat. Optimum quod è trimestri paratur tritico, natione Creticum aut Ægyptiacum. Conficitur verò ex tritico eiusmodi puro quinquies die, ac si fieri potest, etiã nocte aqua perfuso: atque vbi emollitum fuerit, sensim aquã citra agitationem effundi oportet, vt ne simul vtilior succus* excludatur. At vbi mollissimum euasisse cõstiterit, diffusa aqua pedibus calcari oportet: deindéque infusa alia teri. Tãdé innatãtes furfures incernículo tollendi: reliquũ vero colo traiiciendũ, moxq; vt excolatum fuerit, super tegulis nouis ardẽtissimo sub sole siccari densarique oportet. Nãque si paulisper vdum mãserit, acescit. Porrò contra oculorum fluxiones, caua vlcera, & pustulas efficax est. Sanguinis etiãnum reiectiones potu cohibet, & exasperatas fauces lenit: lacti quoque & obsonijs admiscetur. Paratur & amylum ex zea macerata elotáque ad vnum aut alterum dié, & massæ triticeæ in modum manibus subacta, tãdemq; feruentissimo in sole, vti dictum est, exiccata. Sed huiusmodi amylum ad vsum medicum ineptum est: ad reliqua vero idoneum.

*pretiosus

De Fœnigræci farina. Cap. CXXIIII.

FOENUMGRÆCUM ipsiusq; farina molliendi ac dissipãdi, discutiendive vim habent. Hæc tenuiter contrita cum decocta aqua mulsa imposita, aduersus tam internas quam externas inflammationes efficax est. Cum nitro verò ex aceto trita & imposita, lienem extenuat.

Decoctum autem fœnigræci, fœminarum malis ex inflãmatione præclusionéve vuluæ ortis insessu subuenit. Eiusdem in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures & achoras purgat. Cũ adipe verò anserino pessi vice subditur, ad emolliẽdos dilatãdosq; locos muliebres. Porrò viride cum aceto, imbecillibus exulceratisq; locis accõmodatum est. At ipsius decoctum prodest aduersus tenesmos, fœtidamq; dysentericorum proluuiem. Cæterùm quod ex eo exprimitur oleum, cum myrto capillos expurgat, & genitalium cicatrices exterit.

De Lino. Cap. CXXV.

LINVM vulgo notum est: cuius semen easdẽ quas Fœnumgræcum vires habet: quippe quod discutiat & emolliat omnẽ intus forisq; inflãmationem, cum melle, oleo & aqua exigua decoctũ, aut melle cocto exceptum. Emendat & crudũ vitia cutis in facie ab insolatione, ac varos cum nitro & ficubus impositum. Cũ lixiuio verò parotidas duritiasq; discutit: herpetas & fauos cũ vino decoctũ expurgat. Vngues scabros remouet cum pari modo nasturtij & mellis. Educit quoque quę intra pectus hærent, cum melle eclegmatis vice sumptum, ac tussim etiã lenit. Stimulat & venerem, si melli & piperi placentę modo admixtum largiùs sumatur. Quin & eius decoctũ aduersus intestinorum ac vuluæ erosiones, itemq; ad euocanda alui excrementa infunditur. Vuluæ deniq; inflammationibus, ęquè ac fœnigræci semen insessu, perquàm est vtile.

De Cicere. Cap. CXXVI.

CICER satiuum bonã facit aluum, vrinã ciet, flatus gignit, coloris bonitatẽ cuti conciliat, menses partúsq; expellit & lac auget. Imponitur verò, & maximè cũ eruo decoctum, ad testium inflãmationes & myrmecias: itemq; ad scabiẽ, vlcera capitis manãtia & lichenas, necnon & ad cacroſa malignaq; vlcera cum hordeo & melle. Alterum porrò ciceris genus arietinum appellatur. Vtrunq; verò cit vrinas, dato cum rore marino aduersus morbum regium & hydropẽ eorũ decocto. Lę-

A τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ἐγκάθισμα εἰς τὰ γυναικεῖα, ὅσα κατὰ φλεγμονὰς ἢ μύσιν συνίσταται. σμήχει δὲ καὶ τρίχας καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας τὸ ἀπόθλιμμα αὐτῆς ἐν ὕδατι ἑψηθείσης· σὺν στέατι δὲ χηνείῳ προστίθεται ἀντὶ πεσσοῦ, μαλάσσον καὶ εὐθυρῦνον τοὺς περὶ τὴν ὑστέραν τόπους. χλωρὰ δὲ μετ' ὄξους, ἀτονοῦσι τόποις καὶ εἱλ-
B κωμένοις ἁρμόζει· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, πρὸς τεινεσμούς, καὶ δυσώδη ὑποχωρήματα δυσεντερικά. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἔλαιον, μετὰ μυρσίνης σμήχει τρίχας, οὐλάς τε τὰς ἐν αἰδοίοις.

Περὶ Λίνου. Κεφ. ρκε'.

C ΛΙΝΟΝ γνώριμον. δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα τὴν αὐτὴν τῇ τήλει, διαφορεῖν καὶ μαλάσσον πᾶσαν φλεγμονὴν ἐντός τε καὶ ἐκτὸς, σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ καὶ ὕδατι ὀλίγῳ ἑψηθὲν, ἢ ἑφθῷ μέλιτι ἀναληφθέν· αἴρει δὲ καὶ ἐφήλεις ὠμὸν καὶ ἴονθους σὺν νίτρῳ καταπλασθὲν καὶ σύκοις· σὺν κο-
D νίᾳ δὲ, παρωτίδας καὶ σκληρίας διαφορεῖ· ἕρπητάς τε σὺν οἴνῳ ἑψηθὲν καὶ κηρία ἐκκαθαίρει. ὄνυχάς τε λεπροὺς ἀφίστησι σὺν καρδάμῳ ἴσῳ καὶ μέλιτι· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος, σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλείκτου ληφθὲν, καὶ βῆχας πραΰνει. παρορμᾷ δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια, μιγὲν μέλιτι καὶ πεπέρει ἀντὶ
E κοπλῆς πολὺ λαμβανόμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ ἐνίεται πρὸς ἐντέρων καὶ ὑστέρας δηγμοὺς, καὶ ἐκκενώσεις περιττωμάτων, καὶ φλεγμονὰς τὰς ἐν μήτρᾳ εἰς ἐγκάθισμα, ὥσπερ τὸ τῆς τήλεως εὐχρηστεῖ.

Περὶ Ἐρεβίνθου. Κεφ. ρκς'.

ἘΡΕΒΙΝΘΟΣ ὁ ἥμερος, εὐκοίλιος, οὐρητικὸς, πνευμάτων γεννητικὸς, εὐχροίας
F περιποιητικὸς, καταμηνίων ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων, καὶ γάλακτος γεννητικός· καταπλάσσεται δὲ μάλιστα σὺν ὀρόβοις ἑφθὸς, πρὸς ὄρχεων φλεγμονὰς καὶ μυρμηκίας, πρός τε ψώρας, καὶ [ἀχῶρας, καὶ λειχῆνας, καὶ τὰ καρκινώδη ἕλκη καὶ κακοήθη, σὺν
G κριθῇ καὶ μέλιτι. Καλεῖται δὲ τὸ ἕτερον αὐτῶν εἶδος, κριός. ἀμφότεροι δὲ εἰσι διουρητικοὶ, διδομένου πρὸς ἴκτερον καὶ ὕδρωπα τοῦ ἀφεψήματος αὐτῶν σὺν λιβανωτίδι.

V. horum vsque ad finem cap. nihil habet: non sunt tamẽ aspernanda.

Marc. legit ἀφθαλμούς.

V. λεπτοσπέρμου

Ab. sublatis l baiμ

V. dele

V. dele inclusum

V. in margine, καταπλασσόμενον.

V. infert, στρόφυλον, ... δολιχοὺς ... καὶ ...

βλάπτουσι δὲ καὶ κύστιν εἱλκωμένην καὶ νεφρούς. πρὸς δὲ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας νεομηνίας οὔσης, ἔνιοι ἑκάστης ἐξοχῆς ἐρέβινθον ψαύοντες ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, εἰς τι ὀθόνιον ἀποδήσαντες αὐτῶν, ῥίπτειν εἰς τοὐπίσω κελεύουσιν, ὡς ἀποπιπτουσῶν τῶν ἀκροχορδόνων γίνεται δὲ καὶ ἄγριος ἐρέβινθος ὅμοιος τοῖς φύλλοις τῷ ἡμέρῳ, ὀσμῇ δριμύς, τῷ καρπῷ διαφέρων· ποιῶν πρὸς ὅσα καὶ ὁ ἥμερος. A B

A dút quoque exulceratá vesicá & renes. Sunt qui myrmeciarú & pensiliú verrucarú extuberationes eminentiásve singulas prima luna grano ciceris alio atque alio tangat, eáque grana in linteolo deligata abijci *post se præcipiát, quasi verrucæ hac arte decidant. Est & sylvestre cicer, folijs satiuo simile, odore acri, sed semine discrepans: quod quidé eadem quæ satiuum prestat. B *retrorsum*

Περὶ Κυάμου Ἑλληνικοῦ. Κεφ. ρκζʹ.

Goup. hæc verba non leguntur [illegible] in veteribus codicibus: quemadmodum intelligi potest ex veteri codice, Serapione, interprete antiquo, & Hermolao. Quæ autem ascripta sunt, studiosus quispiam ex Gal. incorrectum transtulit, in quo scriptore ita leguntur, [illegible]. Ex quib. verbis Dioscorides facilè emendari potest. Antigr. ph. hinc incipiunt, & præcedentia non habent, adeoque mihi suspecta sunt.

Κύαμος Ἑλληνικὸς πνευματώδης, φυσώδης, δύσπεπτος, δυσόνειρος. βηχὶ δὲ σύμφορος καὶ σαρκῶν θρεπτικός, * μέσος θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ἑψηθεὶς δὲ σὺν ὀξυκράτῳ καὶ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος, δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐπέχει· καὶ πρὸς ἐμέτους δὲ ἐπιτήδειος βρωθεὶς γίνεται δὲ ἀφυσότερος τοῦ πρώτου ὕδατος κατὰ τὴν ἕψησιν ἀποχεομένου. ὁ δὲ χλωρὸς καὶ κακοστομαχώτερος καὶ φυσωδέστερος. τὸ δὲ ἄλευρον τοῦ κυάμου καταπλασθὲν καθ᾽ ἑαυτό τε καὶ σὺν ἀλφίτῳ, τὰς ἐκ πληγῆς φλεγμονὰς πραΰνει· καὶ οὐλὰς ὁμοχρόους ποιεῖ, καὶ μαστοὺς χονδριώντας καὶ φλεγμαίνοντας ὠφελεῖ· γάλα τε σβέννυσι. σὺν μέλιτι δὲ καὶ τήλεως ἀλεύρῳ δοθιῆνας καὶ παρωτίδας καὶ ὑπώπια διαφορεῖ· σὺν ῥόδῳ τε καὶ λιβανωτῷ καὶ τῷ τοῦ ᾠοῦ λευκῷ, ὀφθαλμῶν προπτώσεις καὶ σταφυλώματα καὶ οἰδήματα στέλλει. φυραθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ, συγχύσεις καὶ πληγὰς ὀφθαλμῶν καθίστησιν· εἰς τε ἀνακόλλημα ῥευματικοῖς χωρὶς τοῦ λέπους μασηθεὶς, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ μετώπου. καὶ διδύμων φλεγμονὰς ἑψηθεὶς ἐν οἴνῳ θεραπεύει· καὶ τοῖς ἐφήβοις δὲ τῶν παίδων καταπλασσόμενος, ἀνήβους ἐπὶ πολὺ τηρεῖ· σμήχει δὲ καὶ ἀλφούς. τὰ δὲ λέπη καταπλασσόμενα, τὰς ἐκτιλθείσας τρίχας ἀτρόφους καὶ ἰσχνὰς κατασκευάζει. μετὰ δὲ ἀλφίτου καὶ σχιστῆς καὶ ἐλαίου καταπλασθέντα παλαιοῦ, χοιράδας διαφορεῖ, καὶ ἔρια βάπτει τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν βδελλῶν αἱμορραγίας, λελεπισμένος εἰς δύο διαιρεθεὶς, καθ᾽ ὃ προσπέφυκεν, ἐπέχει * προσυποπιεζόμενος κατὰ τὸ ἥμισυ μόριον. C D E F G

Aldi. codi

De Faba Græca. Cap. CXXVII.

Faba Græca inflationem parit, flatulenta est, ægre concoquitur, ac tumultuosa insómnia facit: sed tussi confert, carnéq; gignit, media calidi frigidiq; natura. Decocta in posca & cum suo cortice esitata, dysénterias & cœliacorú profluuia sistit, & cótra vomitiones in cibo idonea est. Minùs vero flatulenta euadit, si prior aqua inter coquendú abiciatur. At viridis & plus negotij stomacho facessit, & plus flatuum gignit. Porrò fabæ lomentum & per se & cum poléta impositum, inflámationes ab ictu mitigat, & cicatrices cócolores facit: mámas etiánum grumoso lacte turgétes inflámationeq; laborantes adiuuat, & lac quoq; extinguit. Cú melle auté ac fœnigreci farina furunculos, parotidas & sub oculis liuores discutit. Cú rosa verò, thure ouique candido, procidétes oculos, eorúmque staphylomata tumorésque reprimit. Subactum vino, suffusiones & ictus oculorum recreat. Cómanducata sine cortice faba frőti, sistendæ fluxionis gratia, anacollematis instar imponitur. Testium inflámationes in vino decocta sanat. Pueris verò circa pubis regioné adhibita, ipsos diu impuberes cóseruat. Vitiliginé quoq; purgat. Corticibus autem illiti qui post euulsionem renascútur pili, ieiuni gracilésque efficiuntur. Iidem cum polenta, alumine scisso & vetere oleo impositi, strumas discutiút: quin & eorum decocto lanæ inficiuntur. Cęterùm faba dépto cortice bipartito secta, qua quidé parte ex natura coaluit, ad sanguinis eruptiones ab hirudine excitatas imponitur: illas nanque dimidiata supprimit, si qua parte alteri cohærebat, apprimatur.

sugillata *Græc.*

De Faba Ægyptia. Cap. CXXVIII.

Ægyptia faba, quã nonnulli Põticã vocãt, in Ægypto quidem magna copia prouenit, sed & in Asia quoq; & Cilicia palustrib⁹ locis inuenitur. Foliũ vero habet amplũ instar petasi seu galeri, caulẽ cubitalem, digiti crassitudine: florẽ roseũ, dupla papaueris floris amplitudine. At vbi defloruit, vtriculos gerit folliculis similes, in quib⁹ faba paululũ supra operculũ instar bullę prominet. Ciboriũ aut cibotiũ ideò nominatur, quasi loculamẽtũ, q. seratur eiusmodi faba, ipsa humenti glebæ indita atq; ita in aquam demissa. Radix autẽ subiacet harundinis radice crassior: quę cocta crudaq; estur, & colocasia nominatur. Faba quoq; ipsa virens comeditur: sed exiccata nigrescit, & Grecã magnitudine superat. Vi porrò habet astringendi, stomachũq; iuuat. Quàobrẽ dysentericis cœliacisq; conuenit inspersa earũ farina polẽtę vice: sed & in pultẽ quoq; redacta exhibetur. Efficaciores aũt sunt cortices, si decocti in vino mulso ternũ cyathorũ mensura ẽpinẽtur. Cęterũ ad auriũ dolorẽ facit quod in earũ medio viride spectatur, gustu amarum, si cum rosaceo coctum instilletur.

De Lente. Cap. CXXIX.

LENS frequenti cibo aciẽ oculorũ obtundit, ægrè concoquitur, stomachum lædit, cumq; & intestina inflat: sed aluũ cum cortice comesta sistit. In eo genere pstat quę facillimè coquitur, quæq; nihil atri in maceratione reddit. Vim porrò habet astringẽdi: qua ex causa aluũ cohibet, si detracto antè cortice accuratè discoquatur, prima aqua inter coquendum effusa (quippe primum ipsius decoctũ aluum soluit.) Insõnia verò tumultuosa excitat, neruosis partibus, pulmoni capitiq; cõtraria. Melius autẽ cõtra fluxiones alui suo fungetur munere, addito cũ aceto intubo aut portulaca, aut beta nigra, aut myrti baccis, aut punici tegmine, aut rosis siccis, aut mespilis sorbisve, aut pyris palmulisve Thebaïcis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plãtagine, aut gallis integris, quæ quidẽ post cocturã abiiciũtur, aut denique rhoẽ qui obsoniis inspergitur. Verùm cum ea diligenter acetũ percoqui debet: alioqui aluum

A Περὶ Κυάμου Αἰγυπτίου. Κεφ. ρκη΄.

Ὁ δὲ Αἰγύπτιος κύαμος, ὃν ἔνιοι Ποντικὸν καλοῦσι, πλεῖστος μὲν γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν Ἀσίᾳ δὲ, καὶ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς λίμναις εὑρίσκεται. ἔχει δὲ φύλλον μέγα ὡς πέτασον, καυλὸν δὲ πηχυαῖον, περὶ δάκτυλον τὸ πάχος· ἄνθος δὲ ῥοδόχρουν, διπλάσιον μήκωνος· ὅταν ἀπανθήσῃ, φέρει φυσκία παραπλήσια θυλακίσκοις, ἐν οἷς κύαμος μικρὸς ὑπεραίρων τὸ πῶμα ὡς πομφόλυξ. καλεῖται δὲ κιβώριον, ἢ κιβώτιον, διὰ τὸ τὴν φυτείαν τοῦ κυάμου γίνεσθαι αὐτοῦ ἐντιθεμένου ἐν ἰκμάδι βώλῳ, οὕτω τε εἰς τὸ ὕδωρ ἀφιεμένου. ῥίζα δὲ ὕπεστι παχυτέρα καλάμου· βιβρωσκομένη ἑφθή τε καὶ ὠμή, κολοκασία καλουμένη. ὁ δὲ κύαμος βιβρώσκεται μὲν καὶ χλωρός. ξηρανθεὶς δὲ γίνεται μέλας, καὶ μείζων τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἔχων δύναμιν στυπτικὴν καὶ εὐστόμαχον. ἁρμόζει δὲ δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἄλευρον ἐπιπασσόμενον ἀντὶ ἀλφίτου. καὶ πολτοποιούμενον δὲ δίδοται. τὰ δὲ λέπη μᾶλλον ποιεῖ ἑψόμενα ἐν οἰνομέλιτι, καὶ ποτιζόμενα πλῆθος κυάθων τριῶν. καὶ πρὸς ὠταλγίας δὲ ποιεῖ τὸ ἐν μέσῳ χλωρὸν αὐτοῦ, πικρὸν δὲ κατὰ τὴν γεῦσιν, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ συνεψόμενόν τε καὶ ἐνσταζόμενον.

V. codex de faba caput non habet

V. πέτασον.

V. caret.

Περὶ Φακοῦ. Κεφ. ρκθ΄.

ΦΑΚΟΣ βιβρωσκόμενος συνεχῶς, ἀμβλυωπὸς, δύσπεπτος, κακοστόμαχος, πνευματωτικὸς στομάχου καὶ ἐντέρων, κοιλίας δὲ σταλτικὸς, σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ εὔεψος καὶ μηδὲν ἀνιεὶς ἐν τῇ διαβροχῇ μέλαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν. ὅθεν κοιλίαν ἵστησι, προαπολεπισθεὶς καὶ ἑψηθεὶς ἐπιμελῶς, τοῦ πρώτου ἐν τῷ ἀφέψεσθαι ὕδατος ἀποχεομένου. λυτικὸν γὰρ κοιλίας τὸ πρῶτον ἀφέψημα αὐτοῦ. ἔστι δὲ δυσόνειρος, ἄθετος πρὸς τὰ νευρώδη καὶ πνεύμονα καὶ κεφαλήν. βέλτιον δὲ τὸ ἴδιον ἔργον ἀποτελεῖ πρὸς τὰ ῥεύματα τῆς κοιλίας, μιγείσης αὐτῷ μετὰ ὄξους σέρεως ἢ ἀνδράχνης, ἢ σεύτλου μέλανος ἢ μυρσίνων, ἢ σιδίων, ἢ ῥόδων ξηρῶν, ἢ μεσπίλων, ἢ οὔων, ἢ ἀπίων Θηβαϊκῶν, ἢ κυδωνίων μήλων, ἢ κιχωρίου, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ κηκίδων ὁλοκλήρων, αἵ τινες μετὰ τὴν ἕψησιν ῥίπτονται, ἢ ῥοὸς τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα. δεῖ δὲ τὸ ὄξος ἐπιμελῶς συγκαθεψεῖν αὐτῷ· εἰ δὲ μὴ, τα-

Vulg. [illegible] Al. [illegible]

Cornarius perperam [illegible]

V pro his lec- [illegible]

ράττει τὴν κοιλίαν. τὰς ἀνατροπὰς δὲ στομάχου A
περιλεπισθέντες τριάκοντα φακοὶ καὶ καταποθέντες ὠφελοῦσι. περιπλασσόμενοι δὲ καὶ ποδάγρας σὺν ἀλφίτῳ ἑφθὸς καθεψηθεὶς καὶ καταπλασθείς. μετὰ δὲ μέλιτος κόλπους κολλᾷ. ἐσχάρας περιρρήγνυσι, καὶ ἕλκη ἀνακαθαίρει. σὺν ὄξει δὲ ἑψηθεὶς σκληρώματα καὶ χοιράδας διαφορεῖ. σὺν μελιλώτῳ δὲ ἢ κυδωνίῳ, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ δακτυλίου θεραπεύει, B ῥοδίνου μιγνυμένου. ἐπὶ δὲ τῶν μειζόνων ἐν δακτυλίῳ φλεγμονῶν καὶ κόλπων μεγάλων, σὺν σιδίοις ἢ ῥόδοις ξηροῖς ἀφεψόμενος, μιγνυμένου καὶ μέλιτος. πρὸς νομὰς δὲ γαγγραινικὰς ὁμοίως, ἢ καὶ θαλάσσης μιγνυμένης. πρὸς δὲ φλυκταίνας καὶ ἕρπητας καὶ ἐρυσιπέλατα C καὶ χίμετλα, ὡς προείρηται. πρὸς δὲ χονδριώδεις μαστοὺς καὶ σπαργῶντας, ἑψόμενος ἐν θαλάττῃ ἁρμόζει καταπλασθείς.

(Margin: V. ... ; Ald. χειμέτλα)

Περὶ Φασιόλου. Κεφ. ρλ'.

Φασίολος φυσώδης, πνευμάτων κινητικός, δύσπεπτος. ἑψηθεὶς δὲ χλωρὸς καὶ ἐσθιόμενος, κοιλίας μαλακτικός· πρὸς δὲ ἐμέτους εὔθετος. D

(Margin: V. ...)

Περὶ Ὀρόβου. Κεφ. ρλα'.

Ὄροβος γνώριμος θαμνίσκος, στενόφυλλος, λεπτός, ἔχων σπερμάτια ἐν λοβοῖς, ἐξ ὧν γίνεται τὸ καλούμενον ὀρόβινον ἄλευρον, ὃ πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. ἔστι δὲ καρηβαρικός, κοιλίας ταρακτικός εἰ βρωθείη, αἷμά τε δι' οὔρων ἄγει. βόας δὲ λιπαίνει E ἑφθὸς παρατιθέμενος. σκευάζεται δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὀρόβινον οὕτως· ἐκλέξας τοὺς εὐτροφεῖς καὶ λευκούς, ῥαίνε ὕδατι ἀναφυρῶν, ἐάσας τε ἐφ' ἱκανὸν συμπιεσθῆναι, φρύγε ἄχρις ἂν περιρραγῇ ὁ φλοιός. εἶτα ἀλήσας καὶ διασήσας κοσκίνῳ λεπτῷ, ἀπόθες. ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐρητικόν, εὐχροίας ποιητικόν. F πλεονασθὲν δὲ ἐν βρωτοῖς ἢ ἐν ποτοῖς, μετὰ στρόφων αἷμα ἄγει διά τε κοιλίας καὶ κύστεως. καθαίρει δὲ ἕλκη σὺν μέλιτι, καὶ φακοὺς καὶ ἐφήλεις καὶ σπίλους, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα. νομάς τε ἵστησι καὶ σκληρώματα, καὶ γαγγραίνας καὶ σκληρίας μαστῶν ... ἐν μαστοῖς. καὶ θηριώδη καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία περιρρήγνυσι. φυραθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ, κυνόδηκτα καὶ G ἀνθρωπόδηκτα καὶ ἐχιόδηκτα θεραπεύει καταπλασσόμενος. σὺν ὄξει δέ, δυσουρίας καὶ στρόφους καὶ τεινεσμοὺς παύει. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἀτροφοῦσι, καρύου μέγεθος φρυκτὸν ληφθὲν σὺν μέλιτι. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ καταντλούμενον, χίμετλα καὶ κνησμοὺς τοὺς ἐν σώματι θεραπεύει.

(Margin: V. ... ; V. quidam ... ; V. ... ; V. ... ; Lacuna legit in v. ... ; Ald. χειμέτλα)

cōturbat. Cōtra ſubuerſionē ſtomachi decorticata lētis grana xxx. deuorataq; pſūt. Decocta quoq; lēs cū polēta impoſitaq; podagras lenit. Sinus verò cū melle glutinat, vlcerū cruſtulas circūquaq; rūpit, & vlcera quoque ipſa repurgat. At ex aceto diſcocta, duritias & ſtrumas diſcutit. Cū meliloto. a. vel cotoneo malo medetur inflāmationib° oculorū ac ſedis, ammixto roſaceo. Sed in maioribus ſedis inflāmationib° ampliſq; ſinib°, cū putamine punici aut roſis ſiccis adiecto melle decoquitur. Valet quoq; ad nomas quę in gagrenā euaſerūt, ſimiliter vſurpata, aut ēt adiūcta maris aqua. Ad puſtulas. a. herpetas, eryſipelata & pniones, quo antè dictū eſt modo. Cęterū cōtra māmas grumoſo lacte turgentes nimiumq; diſtētas, decocta in aqua marina & impoſita auxiliatur.

De Phaſiolo. Cap. CXXX.

PHASIOLVS flatulētus eſt, flatuſq; ciet, & ęgrè concoquitur. Quòd ſi viridis coquatur, in cibo aluū emollit & ad vomitiones ciēdas idoneus eſt.

De Eruo. Cap. CXXXI.

ERVVM exiguus eſt frutex omnib° cognit°, anguſto folio, tenuis, in ſiliqs parua gerēs ſemina, è quib° farina fit eruina dicta, quæ q̄dē ad medēdi vſū eſt accōmodata. Eruū porrò capiti onerosū eſt, aluūq; turbat ſi comeſtū fuerit, & ſanguinē quoq; cū vrina ducit. Boues. a. ſaginat, ſi elixū apponatur. Parandę verò eruinę farinę ratio hęc eſt: huberiora cādidaq; grana deligito & aqua pmiſcēdo reſpgito: ac vbi ſufficiēter cōbibere ſiueris, tū demum torreto dū cortex diſrūpatur: poſteà molita & tenui cribro pollinario creta reponito. Huiuſmodi farina bonā pſtat aluū, vrinā ciet, ac meliorē colorē cuti cōciliat. Quòd ſi in cibo potúve largi° aſſūpta fuerit, ſanguinē cū tormīnib° p aluū & veſicā educit. Vlcera cū melle purgat: lētigines, ſolares maculas, ac nęuos ēt toto corpore emēdat: nomas, carcinomata & gāgręnas ſerpere nō patitur. Quī & māmarū duritias emollit, ac ferina vlcera, carbūculos & fauos emarginat. Cū vino. a. ſubacta & impoſita, canū, hominū viperarūq; morſib° medetur. Vrinæ quoq; difficultates, tormina & teneſmos ex aceto mitigat. Cōuenit & ijs q alimētū ex cibo non ſentiūt toſta & ad nucis magnitudinē cū melle ſūpta. Cæterū erui decocti aqua, perniones & pruritus in vniuerſo corpore, fouendo ſanat.

De Lu-

De Lupino. Cap. CXXXII.

LVPINVS satiuus notus est: cuius farina cum melle delincta, aut ex aceto pota, lumbricos enecat. Ipsi quoque lupini macerati, ita tamen vt minimè suam deposuerint amaritudinem, eadem in cibo efficiunt. Sed & eorum decoctum eadem præstat. Cum ruta verò ac pipere potum, lienosis prodest. Eodem ipso gangrænas, fera vlcera, incipientem scabiem, vitiligines, maculas, papularum ac pituitæ eruptiones & vlcera capitis manantia fouere vtile. Quin & illud ipsum méses ac partus detrahit, cú myrrha & melle subditum. Purgat verò farina cutem, liuorésque emendat, & inflammationes sedat cum polenta & aqua. Ex aceto autem coxendicum cruciatus lenit. Panos verò ac strumas in aceto decocta & imposita loco mouet, atque carbunculos circúquaque rumpit. Ipsi quoque lupini aqua cœlesti decocti, dum in cremorem lentescant, faciē abstergunt: & cum chamæleonis nigri radice cocti, pecorū scabiem sanant, si modò illa tepente decocto abluantur. Porrò radix in aqua decocta & epota, vrinas pellit. Lupini verò ipsi edulcati, si triti ex aceto bibantur, stomachi fastidium leuant, & cibi auiditatem faciunt.

De lupino syluestri. Cap. CXXXIII.

Est & syluestris lupinus satiuo similis, sed omni modo minor: qui quidem quę satiuus eadem pręstat.

De Rapo. Cap. CXXXIIII.

ELIXA rapi radix alit, inflationes parit, laxam ac pręhumidam carnem gignit, venerémque stimulat. Ipsius verò decocto podagræ pernionésque fouentur. Sed & ipsa trita & imposita prodest. Quòd si excauata radice, rosaceum ceratum intra ipsam feruēti cinere liquefiat, remedium fiet ad vlceratos perniones efficax. At verò cymę manduntur elixæ, & vriná cient. Semen theriacis & antidotis quæ dolorem leuant idoneum est. Potum idē contra lethalia medicamenta salutare est, ac venerem quoque concitat.

A Περὶ Θέρμου. Κεφ. ρλβ.

ΘΕΡΜΟΣ ἥμερος γνώριμος· οὗ τὸ ἄλευρον σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, ἕλμινθας ἐκτινάσσει. καὶ αὐτοὶ δὲ ἀποβραχέντες, καὶ ἔμπικροι ἐσθιόμενοι, τὰ αὐτὰ δρῶσι. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖ μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως ποθέν· B ὅθεν καὶ σπληνικοὺς ὠφελεῖ. ἐπαιόνημά τε γαγγραίνης ἐστὶ χρήσιμον, καὶ θηριωμάτων, ψώρας ἀρχομένης, ἀλφῶν, σπίλων, ἐξανθημάτων τε καὶ ἀχώρων. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ καταμήνιον καὶ ἔμβρυον ἐπισπαστικὸν, μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος ἐν προσθέτῳ. καθαίρει δὲ τὸ ἄλευρον C χρῶτα καὶ πελιώματα, καὶ φλεγμονὰς πραΰνει σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ, ἰσχιάδας παρηγορεῖ καὶ φύματα. χοιράδας δὲ μεταβάλλει ἐν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθεὶς, καὶ ἄνθρακας περιρρήσσει. μεθ' ὕδατος δὲ ὀμβρίου ἑψηθέντες οἱ θέρμοι ἄχρι χυλώσεως, D σμήχουσι πρόσωπον. μετὰ δὲ χαμαιλέοντος ῥίζης τοῦ μέλανος ἑψηθέντες, προβάτων ψώρας ἰῶνται, ἐκλουομένων τῷ ἀφεψήματι χλιαρῷ. ἡ δὲ ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, οὔρησιν κινεῖ. οἱ δὲ ἀπογλυκανθέντες λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες στομάχου ἄσην πραΰνουσι, καὶ ἀνορε- E ξίαν ἰῶνται.

V. ἐκτιν. Lacuna verò legit in veteri, & vt ipse vult in eo ipso codice, [illegible] μετ' ὄξους [illegible]. P. [illegible]

Drag. addit. μετὰ μέλιτος.

V. perperam μεθύσεως

Περὶ Θέρμου ἀγρίου. Κεφ. ρλγ.

Γίνεται δὲ καὶ θέρμος ἄγριος, ἐμφερὴς τῷ ἡμέρῳ, κατὰ πάντα δὲ μικρότερος, ποιῶν ὅσα καὶ ὁ ἥμερος.

V. μικρότερος

Περὶ Γογγύλης. Κεφ. ρλδ.

ΓΟΓΓΥΛΗΣ ἡ ῥίζα ἑφθὴ τρόφιμος, F πνευματωτικὴ, σαρκὸς πλαδαρᾶς γεννητικὴ, ἀφροδισίων παρορμητική. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, ποδάγρας καὶ χιμέτλων ἐστὶ καταιόνημα. καὶ αὐτὴ δὲ λεία καταπλασσομένη ὠφελεῖ. εἰ δέ τις ἐγγλύψας τὴν ῥίζαν, κηρωτὴν ῥοδίνην ἐν αὐτῇ ἐπὶ θερμοσποδιᾶς τήξει, ποιεῖ G πρὸς τὰ ἑλκούμενα χίμετλα. ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς ἀσπάραγος βιβρώσκεται ἑφθὸς, ἔστι δὲ διουρητικός. τὸ δὲ σπέρμα εἰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς ἀνωδύνους ἐντίθεται.

Ald. [illegible]

V. χίμετλα ἰᾶται. cætera desunt.

Alius, καὶ αὐτὴ [illegible]

V addit. ἐν αὐτῇ ῥόδινον ἐπὶ θερμοσποδιᾶ τήξας [illegible]

Cæsar. [illegible]

βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς ϑανασίμοις ποθεῖσι,[καὶ πρὸς ὁρμὰς καὶ πρὸς ἀφροδίσια.] ἀλμευθεῖσα δὲ ἀτροφωτέρα γίνεται βιβρωσκομένη· τὰς μέντοι ὀρέξεις ἀναλαμβάνει. A

V. caret. etsi flatibus congruat.

Περὶ Γογγύλης ἀγρίας. Κεφ. ρλέ.

Ἡ μέντοι ἀγρία γογγύλη φύεται ἐν ἀρούραις, ϑάμνος πηχιαῖος τὸ ὕψος, πολύκλαδος, ἐξ ἄκρου λεῖος, φύλλα ἔχουσα λεῖα, δακτύλου τὸ *πάχος, ἢ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς καλυκώδεσιν. ἀνειχθέντων δὲ τῶν περικαρπίων, ἔσωθεν ἄλλος κεφαλοειδής ἐστι λοβὸς, ἐν ᾧ σπερμάτια μέλανα, ϑραυσθέντα δὲ λευκὰ ἔνδοθεν. μίγνυται δὲ σμήγμασι προσώπου καὶ τοῦ ἄλλου χρωτὸς, ὅσα δι᾽ ἀλεύρων γίνεται θερμίνων, ἢ πυρίνων ἢ αἰρίνων ἢ ὀροβίνων. B C

Dod. caput hoc corruptum suspicatur.
V. quidem μέσος
V. λεῖος non habet.
Alter. ἀνεῖσι

Περὶ Βουνιάδος. Κεφ. ρλϛ΄.

ΒΟΥΝΙΑΣ, καὶ ταύτης ἡ ῥίζα ἑφθὴ φυσώδης ἐστί. ἧττον δὲ τρόφιμος· ποιεῖ *γὰρ τὸ σπέρμα αὐτῆς ἀνενεργῆ τὰ ϑανάσιμα προπινόμενον. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις· ἀλμεύεται καὶ ταύτης ἡ ῥίζα. D

Περὶ Ῥαφανίδος. Κεφ. ρλζ.

ῬΑΦΑΝΙΣ, καὶ αὐτὴ πνευματώδης, θερμαντικὴ καὶ θερμαντική, εὔστομος, οὐκ εὐστόμαχος. ἐρευκτικὴ δὲ ἐστὶ καὶ οὐρητική, εὐκοίλιος, εἴ τις αὐτὴν ἐπιλαμβάνει μᾶλλον συνεργοῦσαν τῇ ἀναδόσει. προεσθιομένη δὲ μετεωρίζει τὴν τροφήν· ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐμεῖν μέλλουσι προεσθιομένη. ἀκριβοῖ δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις· ἑφθὴ δὲ ποιεῖ λαμβανομένη βήχουσι χρονίως, καὶ τοῖς πάχος ἀναγουσιν ἐν θώραξι. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτῆς μεθ᾽ ὀξυμέλιτος λαμβανόμενος, ἐμετικώτερος, ἁρμόζων ὑδρωπικοῖς. καταπλασθεὶς δὲ ἐπὶ τε σπληνικοῖς. σὺν μέλιτι δὲ νομὰς ἐφίστησι, καὶ ὑπώπια αἴρει. βοηθεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει· φακοὺς ἀποσμήχει σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. βοηθεῖ τε τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις βιβρωσκόμενος ἢ πινόμενος, καὶ ἔμμηνα ἄγει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς ἐμετικὸν, οὐρητικὸν, σπληνὸς καθαιρετικὸν, πινόμενον μετὰ ὄξους· συναγχικοῖς τε βοηθεῖ ἀφεψηθὲν σὺν ὀξυμέλιτι θερμῷ E F G

Alter. ῥαφανίς
V. διὰ θέρμων
Gallic. παραλαμβάνειν. textus probat. Lamb.

Cæterùm muria conditū rapum in cibo sumptū, minus quidē alimenti sufficit, attamē appetentiā restituit.

De rapo syluestri. Cap. CXXXV.

Syluestre rapū in aruis nascitur, frutex cubitali altitudine, ramosus, in cacumine læuis, folijs quoque læuibus, radice digitali crassitudine, aut etiam maiore. Fructū verò gerit in siliquis calyculatis. Apertis autē fructus inuolucris intus alia spectatur siliqua capitis specie: qua quidē paruula semina nigra continentur, quæ tamen fracta intrinsecus alba conspiciuntur. Cęterùm admiscetur in smegmata, quib^9 ad detergēdā cutē in facie reliquóq; corpore vtuntur: quæ quidē ex lupinorum, tritici, lolij aut erui farina fiunt.

De Buniade. Cap. CXXXVI.

BVNIADIS quoque radix elixa flatus gignit, minus verò nutrit. Semen ipsius præbibitum venena reddit inefficacia: ob id etiam in antidotos additur. Sed & huius radix muria conditur.

De raphano, seu radicula. Cap. CXXXVII.

RADICVLA quoque ipsa flatus gignit & excalfacit: ori quidem grata, at stomacho minimè cōmoda: ructus præterea mouet, atq; vrinas ciet: aluum quoq; bonam facit, si quis ipsam summo cibo sumpserit, quippe quæ tùm distributionem magis adiuuet: præsumpta verò cibum suspendit: quare & ante cibum vomituris conuenit: quin & sensuum aciem excitat. Elixa verò si sumatur, valet ad eos qui tussi diuturna infestantur, quique crassiores succos in pectore cumulant. At cortex ipsius ex aceto mulso sumptus, vomitiones potētiùs mouet, hydropicis accōmodatus: impositus etiānum lienosis est vtilis. Cum melle verò nomas sistit, & sub oculis sugillata tollit. Auxiliatur & à vipera commorsis, necnon & alopecias densat, atque lentigines cum loliacea farina exterit. Est & auxilio tam cibo quàm potu ijs qui à fungis strangulantur, menstruáque pellit. Semen vomitiones excitat, vrinas eijcit, & lienem ex aceto potum extenuat. Decoctum anginosis cum aceto mulso calente

gargarizatu prodest, & contra cerastę morsum ex vino potum auxiliatur. Cæterùm ex aceto illitum gangrænas etiam valenter emarginat.

De radicula syluestri. Cap. CXXXVIII.

Radicula syluestris, quam Romani armoraciam vocant, folia habet satiuæ similia, sed quæ ad lampsanam propiùs accedant. Radix est gracilis, longa, subacris. Porrò tam folia quàm radix olerum vice decoquuntur. Excalfacit autem, vrinam ciet, æstuosáque est.

De Sisere. Cap. CXXXIX.

SISER vulgo cognitum: cuius radix elixa ori grata est, & stomacho vtilis: vrinam cit & appetẽtiam inuitat.

De Lapatho, siue rumice. Cap. CXL.

EST è lapathi generibus quoddá quod oxylapathum vocant, in palustribus nascens, durum ac summis foliorum partibus aliquantulú acuminatum. Alterum vero hortẽse, priori dissimile. Tertium genus est syluestre, paruũ, plantagini proximũ, molle & humile. Est & quartum, quod nonnulli oxalidem, alij anaxyrida aut lapathum appellant. Cuius folia syluestri & exiguo lapatho similia, caulis minime grandis, semen acutum, rubens, acre, in caule & agnatis appendicibus emicans. Omnium porro decocto olere aluus emollitur. Crudum vero illitum meliceridas addito rosaceo aut croco discutit. At syluestris lapathi, oxylapathi & oxalidis semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur cõtra dysenterias, cœliacorũ affectus, stomachi fastidium, & scorpionis ictum. Quòd si quis in potu præsumpserit; nihil incõmodi ex illius ictu percipiet. Radices autem ex aceto coctæ, aut etiamnum crudæ impositæ, lepras, impetigines & scabrosos vngues curát: sed antè locus nitro aut aceto in Sole perfricandus est. Quin & earum decoctum pruritus corporis sedat, vice fotus affusum, aut in solia balnearũ additum. Aurium quoque dolorem leniunt, itémque dentium, si in vino coctæ colluantur. Strumas etiam parotidásque similiter coctæ in vino & impositæ discutiunt: aceto verò decoctæ lienem extenuant. Quin &

A εἰς ἀναγαργάρισμα. καὶ πρὸς κεράστου δῆγμα σὺν οἴνῳ πινόμενον βοηθεῖ. ἐπιπλασθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ γαγγραίνας εὐτόνως περιχαράσσει.

Περὶ Ῥαφανίδος ἀγρίας. Κεφ. ρλη'.

Ῥαφανὶς ἀγρία, ἣν Ῥωμαῖοι ἀρμορακίαν καλοῦσι, φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἡμέρῳ,
B πρὸς τὰ τῆς λαμψάνης μᾶλλον· ῥίζα δὲ ἰσχνή, μακρά, ὑπόδριμυς· λαχανεύεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα ἑφθά. ἔστι δὲ θερμαντική, οὐρητική, καυματώδης.

Περὶ Σίσαρος. Κεφ. ρλθ'.

ΣΙΣΑΡΟΝ γνώριμον, οὗ ἡ ῥίζα ἑφθή, εὔστομος, εὐστόμαχος, οὐρητική, ὀρέξεως
C προσκλητική.

Περὶ Λαπάθου. Κεφ. ρμ'.

ΛΑΠΑΘΟΝ, ὃ μὲν αὐτοῦ ὀξυλάπαθον λέγεται, φυόμενον ἐν ἕλεσι, σκληρὸν κατὰ ἄκρα ὑπόξυ· τὸ δέ τι κηπευτόν, οὐχ ὅμοιον τῷ πρώτῳ. τρίτον δ' ἐστὶν ἄγριον, μικρόν, παρόμοιον ἀρνογλώσσῳ, μαλακόν, ταπεινόν.
D ἔστι δὲ καὶ τέταρτον εἶδος αὐτοῦ, ὃ ἔνιοι ὀξαλίδα ἢ ἀναξυρίδα ἢ λάπαθον καλοῦσιν, οὗ φύλλα ὅμοια τῷ ἀγρίῳ καὶ μικρῷ λαπάθῳ, καυλὸς οὐ μέγας, καρπὸς ὑπόξυς, ἐρυθρός, δριμύς, ἐπὶ τοῦ καυλοῦ καὶ ἐπὶ τῶν παραφυάδων. πάντων δὲ τὸ λάχανον μαλάσσει κοιλίαν ἑψηθέν. ὠμὸν δὲ καταπλασσόμενον, μελικηρίδας σὺν ῥοδίνῳ ἢ
E κρόκῳ διαφορεῖ. τὸ δὲ σπέρμα τοῦ ἀγρίου καὶ τοῦ ὀξυλαπάθου καὶ τῆς ὀξαλίδος, πίνεται ὠφελίμως μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, πρὸς δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ ἄσην στομάχου, καὶ πρὸς σκορπίου πληγήν. καὶ εἰ προπίοι δέ τις, οὐδὲν πείσεται πληγείς. αἱ δὲ ῥίζαι αὐτῶν
F ἑφθαὶ σὺν ὄξει καὶ ὠμαὶ καταπλασθεῖσαι, θεραπεύουσι λέπρας, λειχῆνας, ὄνυχας λεπρούς. δεῖ δὲ προανατρίβειν τὸν τόπον ἐν ἡλίῳ νίτρῳ καὶ ὄξει. πραΰνει δὲ καὶ κνησμοὺς τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἐπαντλούμενον ἢ λουτροῖς μιγνύμενον. παρηγοροῦσι δὲ ὠταλγίας καὶ ὀδονταλγίαν ἑψηθεῖσαι ἐν οἴνῳ καὶ διακλυζόμεναι, διαφοροῦσι καὶ χοιράδας
G καὶ παρωτίδας ἑφθαὶ σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσαι. σπλῆνα δὲ, σὺν ὄξει. καὶ ἐν

V. Cratenæ illud caput tribuit.
Vulg. exẽpl. non habent
V addit Hisp. μακρά. quo modo & Lacuna ex vet. cod. restituit.
Add. Lacuna ex v. c. εἰς βρῶσιν
Addit Lacuna ex v. c. ὠμά.
V codices aliqui ista sic legũt λάπαθον ὃ μέγα ἐν ἕλεσι φυόμενον καὶ τῷ τελείω ὅμοιον, καὶ τὸ δυνάμει τὸ μικρόν. ὀξυλάπαθον δὲ καὶ ἕτερον ἄλλο μαλάσσει ὅμοιον δὲ κατάπλασμα μελικηρίδας σὺν χόρτῳ διαφορεῖ· ἡ δὲ ῥίζα
Lacuna ex v. c. ita distinguit, σκληρὸν κατ' ἄκρα ὑπόξυ.
V addit μάλιστα δυνάμει ἔχει ἡ ὑποτροφή στυπτικά.
Cat. in αἱμάσει. Orib. ἐκ τοῦ. ὅμοιον τῷ προτέρῳ, cui lectioni subscribit Plin.
Ald. ξὺν τῷ
Lacuna ex vet. cod addit ἄγριον
V. χρῆται ὁ μέγας, καυλὸς ἀπόξυς. Ald. ἀπόξυς, καρπὸς δριμύς
Ald. εἰσὶ παρ. ροειδῆς
V quidam σὺν χόρτῳ
V. inserit ὠφέλιμα
Sic legit Lacuna ex v. c. sed vulg. exempl. tantum ἐπαντλούμενον
Verba hæc vetus epitome Diosc. ad verbũ reponit in cap. de syluestri lapatho, & transposita arguit.

δέσματα δέ τινες χρῶνται ταῖς ῥίζαις πρὸς χοιράδας, περιάπτοντες τῷ τραχήλῳ. ἱστᾶσι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθεῖσαι λεῖαι. ἀφεψηθεῖσαι δὲ σὺν οἴνῳ καὶ πινόμεναι, ἰκτερικοὺς ἀποθεραπεύουσι, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτουσιν, ἔμμηνά τε ἄγουσι, καὶ σκορπιοπλήκτοις βοηθοῦσιν.

V. ἀποκαθαίρουσι

V. ἐν τοσαύτῃ [illegible]

Περὶ Ἱππολαπάθου. Κεφ. ρμα΄.

De hippolapatho Gall. codex silet. V. epitome ἐδώδιμον ... τοῖς χωρὶς αὐτοῖς δυνάμεις.

Ἱππολάπαθον λάχανόν ἐστι μέγα ἐν ἕλεσι γεννώμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις.

Περὶ Λαμψάνης. Κεφ. ρμβ΄.

V. [illegible]

In veteri hic caput est ... Goup.

ΛΑΜΨΑΝΗ λάχανόν ἐστιν ἄγριον, τροφιμώτερον καὶ εὐστομαχώτερον τοῦ λαπάθου. οὗ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλὸς ἐσθίεται ἑφθά.

Περὶ Βλήτου. Κεφ. ρμγ΄.

ΒΛΗΤΟΝ, λαχανεύεται καὶ τοῦτο. ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐδεμίαν ἔχον φαρμακώδη δύναμιν.

Περὶ Μαλάχης. Κεφ. ρμδ΄.

ΜΑΛΑΧΗ ἐδωδιμωτέρα μᾶλλον ἡ κηπευτὴ τῆς χερσαίας· κακοστόμαχος δὲ καὶ εὐκοίλιος, καὶ μᾶλλον οἱ καυλοί· ἐντέροις δὲ καὶ κύστει ὠφέλιμοι.

Quidam inserunt τὰ αἰδοῖα ... ῥοῦν γυναικεῖον ἱστᾶσι. τὰ φύλλα δὲ ... δύναμιν ἔχει.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ὠμὰ καταπλασθέντα καὶ μετ' ὀλίγων ἁλῶν μασηθέντα αἰγίλωπα θεραπεύειν σὺν μέλιτι· πρὸς μέντοι τὴν ἀπούλωσιν δίχα τῶν ἁλῶν χρήσιον αὐτῇ. ποιεῖ καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ σφηκῶν πληγὰς καταπλασσομένη· κἂν περιχρίσηται δέ τις αὐτῇ ὠμῇ λείᾳ σὺν ἐλαίῳ, ἄπληκτος διαμένει. μετὰ δὲ οὔρου καταπλασθεῖσα, ἀχῶρας καὶ πίτυρα ἰᾶται. ἑφθὰ δὲ λεῖα τὰ φύλλα καὶ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτιθέμενα, πυρικαύστοις καὶ ἐρυσιπέλασιν ὠφελεῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, μαλακτικὸν ἐγκάθισμα ὑστέρας, εἴς τε ἐνέματα πρὸς δηγμοὺς ἐντέρων καὶ μήτρας καὶ δακτυλίου ἁρμόδιον. ὁ δὲ ζωμὸς σὺν ταῖς ῥίζαις βοηθεῖ ἑψόμενος πᾶσι τοῖς θανασίμοις, ἐξεμεῖν δὲ δεῖ συνεχῶς πίνοντας. ὠφελεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις, καὶ γάλα κατασπᾷ. ὁ δὲ καρπός, μιγέντος αὐτῷ λωτοῦ ἀγρίου σπέρματος, πινόμενος μετὰ οἴνου, τὰ περὶ κύστιν ἀλγήματα πραΰνει.

V. ἐλαίῳ παλαιῷ. Sic Dodonaeus.

V. [illegible]

ad strumas nonnulli radicibus vinculo ex ceruice suspensis amuleti instar vtuntur. Sistunt & fluxũ muliebrem tritæ atque subditæ. Cum vino autem decoctæ ac bibitæ regio morbo laborantes persanant, calculos vesicæ comminuunt, menstrua cient, & à scorpione ictis auxiliantur.

De Hippolapatho. Cap. CXLI.

Hippolapathum olus est magnũ, in paludibus nascens. Easdem autẽ vires habet, quas antè dicta lapathi genera.

De Lampsana. Cap. CXLII.

LAMPSANA syluestre olus est, quod quidẽ plus quàm lapathũ alit, stomachóque est vtilius. Huius folia caulésque in cibo coquuntur.

De Blito. Cap. CXLIII.

BLITVM quoq; estur oleris modo. Est autem aluo vtile, nullius medicamẽtosę facultatis particeps.

De Malua Cap. CXLIIII.

MALVA satiua cibo magis est idonea, quàm quæ locis incultis nascitur. Stomacho autem aduersatur, bonámq; facit aluum: sed multò magis caules, qui quidem intestinis ac vesicæ sunt vtiles. Vim porrò habent folia cruda, cum salis exiguo commanducata & ex melle illita, persanandarũ ægilopum. Verùm cum est inducenda cicatrix, ijs demùm citra salem vtendum. Illita quoque malua contra apum vesparúmque ictus est efficax. Quòd si quis ipsa cruda trita cum oleo antè perungatur, ab ijs minimè ferietur. Cum vrina autem adhibita, vlcera in capite manantia, furfurésque sanat. Cocta verò folia trita & ex oleo imposita, ambustis & erysipelatis prosunt. Eius ipsius decoctum insessione vuluas emollit: quin & ad intestinorũ, vuluæ sedísque rosiones commodè infunditur. Ius autem cum radice sua decoctę contra venena omnia valet, si à sorbentibus cõtinuò reuomatur. Est & remedio contra phalangiorum morsus, atque lac euocat. Cæterùm semen addito syluestris loti semine potum è vino, vesicæ cruciatus lenit.

De Atriplice. Cap. CXLV.

ATRIPLEX, quam nonnulli chrysolachanó, quasi aureũ olus vocant, cognitum olus est: & duorũ quidé generũ: vnũ enim est syluestre, satiuum alterũ. Coctũ id oleris instar estur, aluúmq; mollit: panos verò discutit, siue crudum, siue coctum illinatur. Semen auté ex aqua mulsa potũ, regio morbo medetur.

De Braßica. Cap. CXLVI.

BRASSICA satiua bonam facit aluum, si modò leuiter feruefacta edatur. Nam percocta aluũ sistit: multò verò magis bis cocta, quæq; in lixiuio cocta fuerit. Æstiua auté stomacho aduersatur, & acrior est. At quę in Ægypto nascitur, propter amaritudiné non estur. Quibus obtusior est oculorũ acies, ac tremulis in cibo auxiliatur: itémque summo sumpta cibo noxas ex crapula largioréq; vini potu pellit atq; restinguit. Eius verò cyma stomacho quidem vtilior, sed acrior, & ad ciendá vrinam validior. Eadem sale cõdita stomacho inimica est, aluúmque cõturbat. Porro brassicæ crudæ succus cum iride ac nitro deuoratus, aluum emollit: potus auté è vino, à vipera cõmorsis opitulatur. At cum fœnigræci farina & aceto, prodest podagricis & articulario morbo laborantibus. Cõfert quoq; illitus sordidis ac vetustis vlceribus. Per se verò naribus infusus, caput expurgat. Quin & menses extrahit cũ loliacea farina subditus. Illita per sese folia, aut cum polenta trita, valẽt ad quasuis inflammationes & œdemata: quin & erysipelata, epinyctidas leprásque sanát. Cum sale verò carbunculos erumpũt: retinẽt & fluentes capillos. Eadé cocta melle addito, valent aduersus depascétes gangrænas: cruda verò si ex aceto comedátur, lienosis prosũt. At cõmanducata ita vt deglutiatur succus, vocem interceptá restituũt. Cæterùm ipsius brassicæ decoctũ potu aluum menséşq; ciet. Flos auté post puerperium in pesso subditus, cõceptionem impedit. Semé, eius præsertim quæ in Ægypto nascitur, potũ lumbricos expellit, ac in antidota quoque theriaca additur: sed & faciei cutem lentiginésque expurgat.

A Περὶ Ἀτραφάξιος. Κεφ. ρμέ.

ἈΤΡΑΦΑΞΙΣ, οἱ δὲ χρυσολάχανον, λάχανόν ἐστι γνώριμον. διττὸν, τὸ μὲν ἄγριον, τὸ δὲ κηπευτόν. λαχανεύεται δὲ ἑφθόν. ἔστι δὲ κοιλίας μαλακτικόν. καταπλασσόμενον δὲ ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν, φύγεθλα διαφορεῖ. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος μετὰ
B μελικράτου, ἴκτερον θεραπεύει.

Περὶ Κράμβης. Κεφ. ρμς'.

ΚΡΑΜΒΗ ἡ ἥμερος εὐκοίλιος, ἀκρόζεστος ἐσθιομένη. καθεψηθεῖσα δὲ κοιλίαν ἵστησι, καὶ μᾶλλον ἡ δίσεφθος καὶ ἐν κονίᾳ ἑψηθεῖσα, κακοστόμαχος δὲ καὶ δριμυτέρα ἡ θερινή. ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ, διὰ πικρίαν
C ἄβρωτος. ἀμβλυωποῦσι δὲ βοηθεῖ καὶ τρομώδεσιν ἐσθιομένη, καὶ τὰς ἐκ κραιπάλης καὶ οἴνου κακίας σβέννυσιν ἐπιλαμβανομένη. τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς κύημα εὐστομαχώτερον μὲν, δριμύτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον. ταριχευθὲν δὲ, κακοστόμαχον καὶ κοιλίας ταρακτικόν. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ὠμῆς μετὰ ἴρεως καὶ νίτρου καταπινόμενος, κοιλίαν μαλάττει· μετ᾽ οἴνου δὲ ποθεὶς, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ· σὺν τηλίνῳ δὲ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει, ποδαγρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς, ἕλκεσί τε ῥυπαροῖς ἐπιπλαττόμενος καὶ παλαιοῖς ἁρμόζει· ἐγχεόμενός τε καθ᾽ ἑαυτὸν τοῖς ῥισὶ, κεφαλὴν καθαίρει· μετὰ δὲ αἰρίνου ἀλεύρου προστεθεὶς, καταμήνια ἄγει. τὰ δὲ
E φύλλα καταπλασσόμενα καθ᾽ ἑαυτὰ ἢ μετὰ ἀλφίτων λεῖα, ποιεῖ πρὸς πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα. καὶ ἐρυσιπέλατα δὲ καὶ ἐπινυκτίδας καὶ λέπρας ἰᾶται. μεθ᾽ ἁλῶν δὲ ἄνθρακας περιρρήγνυσιν. ἵστησι δὲ καὶ ῥύσιν τῶν ἐν κεφαλῇ τριχῶν. ἑψόμενα δὲ καὶ μιγνύμενα μέλιτι, πρὸς νομὰς γαγγραινώδεις ποιεῖ. ὠμὰ
F δὲ ἐσθιόμενα μετ᾽ ὄξους, σπληνικοὺς ὠφελεῖ. διαμασώμενα δὲ, φωνῆς ἀποκοπὴν καθίστησι τοῦ χυλοῦ καταπινομένου. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς, κοιλίαν καὶ ἔμμηνα κινεῖ πινόμενον. τὸ δὲ ἄνθος ἀτόκιον μετὰ τὴν ἀποκύησιν προστεθὲν ἐν πεσσῷ. τὸ δὲ σπέρμα μάλιστα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ γινομένης πινόμενον, ἕλμιν-
G θας ἐκτινάσσει. μίσγεται δὲ καὶ εἰς ἀντιδότους θηριακάς. πρόσωπόν τε ἀποκαθαίρει καὶ φακούς. οἱ δὲ καυλοὶ χλωροὶ καέντες σὺν ταῖς ῥί-

Sic Lacuna ex antiquo codice. At vulg. exempl. habent ὠμάς.

Al. [illegible]

Sic vetustus quidam codex quem secuti sunt Ruellius & Serapio. At vulg. exépl. [illegible] legunt.

At verò virentes cauliculi cum ra-

ζαις, ἐν ἀναληφθέντες στέατι χοιρείῳ παλαιῷ, πλευρᾶς χρόνια ἀλγήματα ἐπιτεθέντες παύουσιν.

Περὶ Κράμβης ἀγρίας. Κεφ. ρμζ.

Κράμβη ἀγρία φύεται ὡς ἐπίπολὺ ἐν παραθαλασσίοις καὶ κρημνώδεσι τόποις, ἐοικυῖα τῇ ἡμέρῳ, λευκοτέρα δὲ ἐστὶ καὶ δασυτέρα καὶ πικρά. τὸ δὲ κύημα αὐτῆς ἐν κονίᾳ ἑψηθὲν οὐκ ἄστομον.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα κολλητικὴν τραυμάτων, καὶ διαφορητικὴν οἰδημάτων τε καὶ φλεγμονῶν.

Περὶ Κράμβης θαλασσίας. Κεφ. ρμη.

V. c. τοῖς θαλασσοκρημνοῖς. Hipp. παράλιον quoque vocabat.

Ἡ δὲ θαλασσία λεγομένη κράμβη, ἐξήλλακται παρὰ πολὺ τῆς ἡμέρου, ἔχουσα φύλλα πολλά, λεπτά, ἐμφερῆ στρογγύλῃ ἀριστολοχίᾳ ὅμοια. ἐκπέφυκε δὲ ἕκαστον αὐτῶν ἀπὸ κλωνίων ὑπερύθρων ἐξ ἑνὸς μίσχου, ὥσπερ κισσός. ἔχει δὲ καὶ ὀπὸν λευκόν, οὐ πολύν. ἔστι δὲ τῇ γεύσει ὑφάλμυρος καὶ πως ἐμπίκρος, λιπαρὰ τὴν σύστασιν. ὅλη δὲ ἡ πόα, [κακοστόμαχος, δριμεῖα,] κοιλίας λυτικωτάτη ἑφθὴ βρωθεῖσα. συνέψουσι δὲ αὐτῇ ἔνιοι διὰ τὴν δριμύτητα τὰ λιπαρὰ τῶν κρεῶν.

Parif. ῥωμαίων. V. hæc non legit. Samb. leg. ἀπὸ κλωνίων. V. κισσὸς habet. V. ὡς τῇ αἰσθήσει. V. carent iis quæ conclusa sunt.

Περὶ Τεύτλου. Κεφ. ρμθ.

Τεῦτλον διττόν ἐστιν, ὧν τὸ μὲν μέλαν σταλτικώτερον κοιλίας σὺν φακῇ ἑψηθὲν καὶ μᾶλλον ἡ ῥίζα. τὸ δὲ λευκόν, εὐκοίλιον. ἀμφότερα δὲ κακόχυμα διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς νιτρῶδες. ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῶν καθαίρει κεφαλὴν ῥινὶ ἐγχεόμενος μετὰ μέλιτος, καὶ ὠταλγίας ὠφελεῖ. τὸ δὲ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν φύλλων ἀφέψημα, πιτύρων καὶ κονίδων σμηκτικόν, καὶ χιμέτλης προσαντλούμενον. ὠμοῖς δὲ τοῖς φύλλοις καταπλάσσειν δεῖ ἀλφοὺς προεκνιτρωθέντας, καὶ ἀλωπεκίας καταχνισθείσας, καὶ τὰ νεμόμενα ἕλκη. ἑφθὴ δὲ ἐξανθήματα καὶ πυρίκαυστα καὶ ἐρυσιπέλατα ἰᾶται.

V. κεφαλὴν μὲν ὠφ.

Περὶ Ἀνδράχνης. Κεφ. ρν.

V. addit τὸ σχημ.

Ἀνδράχνη δύναμιν ἔχει στυπτικήν, καταπλασσομένη δὲ μετὰ ἀλφίτων, κεφαλῆς ἀλγήμασι καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς καὶ τῶν ἄλλων· καὶ στομάχου πυρώσεσι

dicibus cremati, ac suillo adipe peruetusto excepti, diuturnos laterum dolores impositi mitigant.

De braßica syluestri. Cap. CXLVII.

Syluestris brassica vt plurimùm locis maritimis prœruptísque nascitur: satiuæ similis, sed cãdidior, hirsutior & amara. Huius cyma in lixiuio cocta ori non est insuauis. Illita verò folia vulnera conglutinandi, ac tumores inflammationésque discutiendi vim habent.

De braßica marina. Cap. CXLVIII.

Quæ brassica marina dicitur, à satiua prorsum dissidet: quippe quæ folia ferat multa ac tenuia, aristolochiæ rotundæ similia. Horum verò singula à ramulis rubẽtibus exeunt, singulari, velut hedera, pediculo. Porrò albo prædita est succo, sed minimè copioso. Gustu autem est vtcunque salso & quadantenus amaro: pingui verò substantia. Tota porrò herba stomacho inimica & acris est, aluúmque vehementissimè soluit, si cocta edatur. Sed propter acrimoniam nonnulli pingues carnes vnà cum ipsa concoquunt.

De beta. Cap. CXLIX.

Beta duûm est generum, è quibus nigra, ac ipsius maximè radix, cum lente decocta valentiùs aluum inhibet: candida verò aluo est idonea. Vtraque porro propter nitrosum quem in se habet humorem, praui est succi. Inde tamen fit, vt earum succus cum melle naribus inditus purget caput, & aurium doloribus opituletur. Decoctum verò radicum ac foliorum furfures lendésque deterget, & perniones fotu mitigat. At crudis folijs vitiligines illini oportet nitro antea perfrictas, itémque alopecias priùs derasas, ac depascentia quoque vlcera. Cæterùm cocta, papularum eruptionibus, ambustis & erysipelatis medetur.

De Portulaca. Cap. CL.

Portulaca vim habet astrictoriam. Imposita cum polenta capitis doloribus, ac tum oculorũ, tum cæteris quoque inflammationibus: itémq; stomachi ardoribus,

& eryſipelatis, ac veſicæ denique cruciatibus auxilio eſt. Pro cibo vero ſumpta, dẽtium ſtuporem, & ſtomachi ac inteſtinorũ æſtuationem fluxionẽmque demulcet. Eroſione tentatos renes & veſicam adiuuat, ac veneris impetus exoluit. Simili effectu prodeſt eius ſuccus epotus, etiam in febribus efficax. Valet & diu multúmque cocta, contra teretes lumbricos, cruentam excreationẽ, ac dyſenteriam: itémque ad hæmorrhoidas & ſanguinis eruptiones, nec non & aduerſus ſepis morſus. Sed & oculorum medicamentis vtiliter admiſcetur, ac inteſtinis fluxione laborantibus, eroſiſve vuluis infunditur. Quin & ad capitis dolores ab æſtu obortos cum roſaceo aut ſimplici oleo irrigatur. Erumpentes quoque in capite papulas cum vino exterit. Vulneribus denique quæ ad ſyderationem ſpectant, cum polenta imponitur.

De Portulaca ſylueſtri. Cap. CLI.

Portulaca ſylueſtris cognominata, foliolis eſt quàm antè memorata craſſioribus atque denſis. Locis petroſis naſcitur: interdum & in hortis. Folia verò habet oleæ, ſed minora multò, verùm plura eáque tenera: cauliculos rubicundos, ab vna radice frequentes, in terram inclinatos: qui quidem commanducati ſucculenti percipiuntur, viſcidi, & ſubſalſo guſtu. Vim obtinet calfactoriam, acrem & exulcerantẽ: ac ſtrumas quoque cum axungia impoſita diſcutit.

De Aſparago. Cap. CLII.

ASPARAGVS in petroſis natus, quem myacanthum vocát, vulgaris eſt notitiæ. Huius cauliculus leuiter decoctus, & pro cibo ſumptus, ventrem mollit, vrinámq; ciet. Radicum autem decoctum epotũ, ęgrè meientibus, regio morbo laborantibus, nephriticis & iſchidiacis auxiliatur: itidémq; morſis à phalangio, ſiquidem ex vino decoquatur. Sic & dolore dentium infeſtatis proficit, ſi modò decoctũ ſuper affecto dente cõtineatur. Semen quoq; potũ ad eadẽ valet. Aiũt

A καὶ ἐρυσιπέλασι, καὶ κύστεως ἀλγήμασι βοηθεῖ. βρωθεῖσα δὲ αἱμωδίαν, καὶ στομάχου καὶ ἐντέρων πύρωσιν καὶ ῥευματισμὸν παρηγορεῖ· νεφροῖς τε δακνομένοις καὶ κύστει εὖ διατίθησι· καὶ τὰς πρὸς συνουσίας ὁρμὰς ἐκλύει· παραπλησίως δὲ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνεργεῖ πινόB μενος, καὶ ἐν πυρετοῖς ποιεῖ. καὶ πρὸς ἕλμινθας στρογγύλας, αἵματός τε πτύσιν καὶ δυσεντερίας, καὶ πρὸς αἱμοῤῥοΐδας, καὶ αἱμοῤῥαγίας, πολύεφθος γενομένη. καὶ πρὸς σηπὸς δήγματα. καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ δὲ χρησίμως μίγνυται, ἔγκλυσμά τε ἐπὶ ἐντέρων ῥευματιζομέC νων. ἢ ** διαξομένης μήτρας· καὶ πρὸς τὰς ἐξ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας, σὺν ῥοδίνῳ ἢ ἐλαίῳ ἔμβρεγμα. πρός τε τὰ ἐν κεφαλῇ ἐξανθήματα, σὺν οἴνῳ σμῆγμα· πρὸς τραύματα δὲ σφακελίζοντα, σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη. — *Antiqui libri διαξυομένης τοῦ... Goup.*

* Περὶ Ἀνδράχνης ἀγρίας.

D Κεφ. ρνα΄.

Ἀνδράχνη ἀγρία λεγομένη, ἔχει αὕτη * πλατύτερα φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης, καὶ δασέα. φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. ἔστιν ὅτε καὶ ἐν κήποις. φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίᾳ, μικρότερα δὲ πολλῷ, πλείονα δὲ καὶ ἁπαλά. καυλία ἐρυθρά, ἀπὸ E μιᾶς ῥίζης πολλά, ἐπὶ γῆν κεκλιμένα. μασώμενα δὲ εὔχυμα καὶ γλίσχρα καὶ ὑφάλμυρα. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, δριμεῖαν, ἑλκωτικήν, χοιράδων διαφορητικήν, σὺν ἀξουγγίῳ καταπλαττομένη. — *Sic Ald. P. ... [illegible]*

Περὶ ἀσπαράγου. Κεφ. ρνβ΄.

F ΑΣΠΑΡΑΓΟΣ ὁ πετραῖος ὃν μυάκανθαν καλοῦσι, γνώριμος. οὗ τὸ * καυλίον ἑψηθέν, καὶ βρωθέν, κοιλίαν μαλάσσει καὶ οὖρα κινεῖ. τῶν δὲ ῥιζῶν τὸ ἀφέψημα πινόμενον βοηθεῖ δυσουροῦσιν, ἰκτερικοῖς, νεφριτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς· φαλαγγιοδήκτοις δὲ μετ' G οἴνου ἀφεψόμενον. καὶ ὀδονταλγοῦσι δέ, κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος ἐπὶ τοῦ πονοῦντι ὀδόντι. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. φασὶ — *Marc. ἄγριος. Sic Ald. at Par. ὁ μυάκανθος...*

δὲ καὶ τοὺς κύνας πίνοντας τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἀποθνήσκειν. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν ὅτι ἐάν τις κριοῦ κέρατα συγκόψας κατορύξῃ, φύεται ἀσπάραγος· ἐμοὶ δὲ ἀπίθανον.

Vetus ... addit.

Ὁ μέν τοι ἀσπάραγος οὗτος, θάμνος ἐστὶ πολύκλαδος, φύλλα ἔχων πολλά, μακρά, ὅμοια μαράθρῳ· ῥίζα στρογγύλη, μεγάλη, ἔχουσα κόνδυλον. οὗ τινος τὸ καυλίον λειούμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ, παύει * φρενίτιδας. ἑφθὸς δὲ ἢ ὀπτὸς λαμβανόμενος, παύει στραγγουρίας, καὶ δυσουρίας, καὶ δυσεντερίας. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ, παύει στρέμματα. ἑφθὴ δὲ μετὰ σύκων καὶ ἐρεβίνθων λαμβανομένη, ἰᾶται ἴκτερον. καὶ παύει ἰσχιάδα, καὶ στραγγουρίαν. περιαπτομένη δέ, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς πινόμενον, ποιεῖ * ἀτόκιον καὶ ἄγονον.

Nónulli codices ... inscribunt, alius ... (Orib. ...)

Περὶ Ἀρνογλώσσου. Κεφ. ρνγʹ.

ΑΡΝΟΓΛΩΣΣΟΝ διττόν ἐστι· τὸ μὲν μικρόν, τὸ δὲ μεῖζον. ἔχει δὲ τὸ μὲν μικρὸν φύλλα στενώτερα [καὶ μικρότερα, καὶ μαλακώτερα, καὶ λειότερα, καὶ λεπτότερα.] * καυλία δὲ γωνοειδῆ κεκλιμένα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνθη ὠχρά· τὸ δὲ σπέρμα ἐπ᾽ ἄκρων τῶν καυλῶν. Τὸ δὲ μεῖζον, εὐτραφέστερον, πλατύφυλλον, * λαχανῶδες· καυλὸς δὲ ἐπὶ τούτου γωνιώδης, ὑπέρυθρος, ὕψος πήχεως, ἐκ μέσου μέχρι κορυφῆς σπέρματι περιεχόμενος λεπτῷ. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν ἁπαλαί, δασεῖαι, λευκαί, πάχος δακτύλου. φύεται δὲ πρὸς τοῖς τέλμασι καὶ φραγμοῖς καὶ ἐνίκμοις τόποις. εὐχρηστότερον δὲ τὸ * μεῖζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ξηραντικήν, στυπτικήν· ὅθεν καὶ καταπλασσόμενα πρὸς πάντα τὰ κακοήθη καὶ ἐλεφαντιῶντα, ῥευματικὰ καὶ ἀκάθαρτα ἕλκη ἁρμόζει· ἴσχει δὲ καὶ αἱμορραγίας, νομάς, ἄνθρακας, ἕρπητας, ἐπινυκτίδας· ἀπουλοῖ καὶ ἕλκη χρόνια καὶ ἀνώμαλα, καὶ τὰ χειρώνια ἰᾶται, καὶ κόλπους προσκολλᾷ· καὶ τὰ κυνόδηκτα καὶ πυρίκαυστα, φλεγμονάς, παρωτίδας, φύγεθλα, χοιράδας δὲ καὶ αἰγίλωπα σὺν ἁλσὶν ἐπιπλασσόμενα ὠφελεῖ. ἑφθὸν δὲ τὸ λάχανον μεθ᾽ ἁλῶν καὶ ὄξους λαμβανόμενον, δυσεντερικοῖς

Sũt antigrapha, in quibus periodus à τὸ δὲ μεῖζον vsque ad σπέρματι ... deest, sed retinenda sunt omnia.

Al. λαχανῶδες.

V. μέγα

A & canes si asparagorum decoctum hauserint, emori. Asparagum quoque altilem nasci prodidere nonnulli, si quis arietis cornua contusa defoderit: quod tamen mihi probabile non est. Altilis autem hic asparagus, frutex est ramosus, foliis numerosis, longis, fœniculo proximis: radice rotunda, grandi, tuber-B culum habēte. Huius cauliculus ex vino albo tritus, renum dolores sedat. Coctus autem assúsve asparagus in cibo sumptus, vrinæ stillicidium difficultatémque ac dysenteriam mitigat. Eiusdem radix in aceto aut vino decocta luxatos artus mulcet. Cum ficubus autem ciceri-C búsve decocta, sumptáque, regium morbum sanat, & coxendicum cruciatus, vrinæque stillicidium leuat. Cæterùm amuleti ratione alligata radix, itémque haustum ipsius decoctum, partum impediunt, sterilitatémque inducunt.

De Plantagine. Cap. CLIII.

D PLANTAGO duûm est generũ: minor enim vna est, maior altera. Ac minor quidem, foliis prædita est angustioribus, minoribus, mollioribus, læuioribus ac tenuioribus: cauliculis verò angulosis ad terram inclinatis: floribus autē pallidis, ac semine summis caulibus emicante. At maior, & amplior lætiórque est, E & latifolia, in oleris vsum apta. Caulis huic angulosus, subruber, cubiti altitudine, à medio ad verticem tenui semine circundatus. Radices subiacent teneræ, hirsutæ, candidæ, digitali crassitudine. Nascitur in paludibus, sepibus ac locis vliginosis. Maior porrò, efficacior est. Vim habēt folia exiccatoriam & astrin-F gentem. Quare omnibus malignis, elephantiasin comitantibus fluxioni opportunis, sordidisq; vlceribus illita conueniunt. Cohibent & * sanguinis eruptiones, nomas, carbunculos, herpetas, & epinyctidas. Vetera quoque & inæqualia vlcera cicatrice obducunt, Chironia sanant, & sinus agglutinant. Morsibus ca-G nis, ambustis igni, inflammationibus, parotidibus, panis, ac strumis quoque & ægilopiis cum sale imposita prosunt. Coctum verò olus cum sale & aceto sumptum, dysentericis

fissuras & sanguinis profluuia

cœliacisque subuenit. Datur & in locum betæ, cum lenticula coctum. Exhibetur & herba decocta ad aquam intercutẽ, cui leucoplegmatiæ nomen est, post sicciorum alimentorum esum, ita tamen vt media cibis interueniat. Comitialibus quoque & suspiriosis data proficit. Foliorum succus oris vlcera repurgat, si subinde colluatur. Cum cimolia, aut cerussa erysipelatis medetur: fistulis infusus auxilio est: prodest & ad aurium dolores atq; ophthalmias, seu instillatus, seu in collyria additus. *Plin. sanguinem putrescentibus.* Sanguinantibus quoque gingiuis, & sanguinem supernè reijcientibus potu confert: clystere verò dysentericis infunditur. Contra tabem datur in potu, aduersus strangulationes vuluæ subditur in vellere, quemadmodum & si vulua rheumatismo laboret. Semen ex vino potũ, alui profluuia & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix seu colluta, seu cõmanducata, dentium dolores sedat. Eadem cum folijs, ad vesicæ renúmque vlcera in passo datur. Cæterùm ferunt ternas radices cum vini ternis cyathis, & aquæ pari modo tertianis febribus, itémque quaternas quartanis auxiliari. Sunt & qui radice vinculo è collo suspensa amuleti instar vtantur, ad strumas discutiendas.

De Sio. Cap. CLIIII.

SIVM aquaticum, frutex est pusillus, qui in aquis inuenitur, rectus, pinguis, folijs hipposelino similibus, sed minoribus & aromatici odoris: quæ quidem seu cocta, seu cruda esu calculos rumpunt & eijciunt: vrinas quoque ciẽt, ac menses & partus extrahunt, dysentericísque in cibo prosunt. De eodem Sio agẽs Crateuas, herbam esse tradit fruticis specie, exiguam, folijs præditam rotundis, quàm mentæ maioribus, nigris, pinguibus, & ad erucam accedentibus.

De Sisymbrio. Cap. CLV.

SISYMBRIVM (alij serpyllum syluestre vocant) in solo inculto nascitur, mentæ hortensis similitudine, sed latioribus folijs, atque odoratius: quod quidẽ coronis inseritur. Calfaciendi vim habet:

A καὶ κοιλιακοῖς ἁρμόζει. δίδοται δὲ καὶ μετὰ φακῆς ἀντὶ σεύτλου συνεψομένη. καὶ πρὸς λευκοφλεγματίαν, μετὰ τὸ ξηροφαγῆσαι μέσον διδομένη ἡ πόα ἑφθή. ποιεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς διδομένη. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων τὰ ἐν στόματι ἕλκη ἀνακαθαίρει, συνεχῶς διακλυζόμενος. σὺν δὲ B κιμωλίᾳ ἢ ψιμμυθίῳ, ἰᾶται τὰ ἐρυσιπέλατα. σύριγξί τε ἐγκλυζόμενος ὠφελεῖ, καὶ πρὸς ὠταλγίας, καὶ ὀφθαλμίας ἐνσταζόμενος ὁ χυλός, καὶ κολλυρίοις μισγόμενος. καὶ πρὸς οὖλα αἱμασσόμενα, καὶ πρὸς αἷμα ἀνάγοντας πινόμενος. καὶ πρὸς δυσεντερικοὺς ἐγκλυζόμενος. πίνεται δὲ καὶ C πρὸς φθίσιν καὶ πρὸς ὑστερικὰς πνίγας. προστίθεται ἐν ἐρίῳ, καὶ ὑστέρᾳ ῥευματιζομένῃ. καὶ ὁ καρπὸς δὲ πινόμενος μετ' οἴνου, ἵστησι τοὺς τῆς κοιλίας ῥευματισμούς, καὶ πτύσεις αἵματος ἐπέχει. ἡ δὲ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη καὶ διαμασωμένη, ὀδονταλγίας παύει. πρὸς δὲ τὰ ἐν κύστει ἕλκη καὶ νε- D φροῖς, δίδοται ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα μετὰ γλυκέος. φασὶ δὲ ῥίζας τρεῖς ποθείσας μετ' οἴνου κυάθων τριῶν, καὶ ὕδατος ἴσου, τριταίῳ βοηθεῖν· τεταρταίῳ δὲ τέσσαρας ῥίζας. εἰσὶ δὲ καὶ οἳ ἐν δέσματι χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδας, καὶ διαφοροῦσιν.

Περὶ Σίου. Κεφ. ρνδ'.

E ΣΙΟΝ τὸ ἐν ὕδασιν. εὑρίσκεται ἐν τοῖς ὕδασι θαμνίον ὀρθὸν, λιπαρὸν, φύλλα ἔχον πλατέα, ἱπποσελίνῳ ἐοικότα, μικρότερα δὲ καὶ ἀρωματίζοντα. ἃ καὶ ἐσθιόμενα ἑφθά τε καὶ ὠμὰ, λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει· οὖρά τε κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ F ἔμμηνα ἄγει, δυσεντερικοῖς τε χρήσιμα βρωθέντα. Κρατεύας δὲ ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ οὕτω. πόα θαμνοειδὴς ὀλίγη, ἔχουσα φύλλα περιφερῆ, μείζονα ἡδυόσμου, μέλανα, παρεγγίζοντα εὐζώμῳ.

Περὶ Σισυμβρίου. Κεφ. ρνε'.

ΣΙΣΥΜΒΡΙΟΝ (οἱ δὲ ἕρπυλλον ἄγριον καλοῦσιν) ἐν χέρσοις φύεται, G ἔοικε δὲ ἡδυόσμῳ κηπαίῳ, πλατυφυλλότερον δὲ καὶ εὐωδέστερον, στεφανωματικόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν·

Hæc vsq; ad διδομένη in v. margine reperiuntur.

Locus hic suspectus est Marcello.

V. addit, ἢ δυσεντερικοῖς καὶ

Pro his ad finem vetus codex hoc offert: καὶ κολλυρίοις μίγνυται ὁ χυλός. ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος μετ' οἴνου τοὺς κοιλιακοὺς ῥευματισμοὺς ἵστησι, τριταίοις ἡ ῥίζα δίδοται, καὶ τεταρταίοις μετ' οἴνου ... χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδων διαφόρησιν. Sambuco à sciolo expositiua ergò addita videntur.

V. codex περὶ χοιράδων διαφόρησιν.

Quidam codices in margine ἀζώμῳ, alius ἡδυόσμῳ cum epitome

Quidam addunt πολλά.

V. addit λευκά. Sic & Orib.

Quidam vetusti caput hoc, in libro tertio locãt quadragesimum nonũ. Alii præsens excludunt. Sed sequens tantùm terminẽt cum titulo simplici περὶ σισυμβρίου. Alii ἄγριον. Orib. μικρά Orib. ἀ...

A ἁρμόζει δὲ πρὸς στραγγουρίας καὶ λιθιάσεις τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ στρόφους καὶ λυγμοὺς παύει. τὰ δὲ φύλλα ἐπιπλάσσεται πρὸς κεφαλαλγίας κατὰ τῶν κροτάφων καὶ τοῦ μετώπου· πρός τε σφηκῶν πληγὰς καὶ μελιττῶν. ἵστησι δὲ καὶ ἐμέτους ποθέν.

V. ... omittit.

B Περὶ ἑτέρου Σισυμβρίου. Κεφ. ρνς'.

Σισύμβριον ἕτερον, οἱ δὲ, καρδαμίνην, οἱ δὲ, καὶ σίον καλοῦσιν· ἔνυδρόν ἐστι πόα, κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ σίῳ γεννωμένη. καρδαμίνην δ' ἔνιοι λέγουσι, διὰ τὸ ἐοικέναι καρδάμῳ τὴν γεῦσιν. φύλλα ἔχει δὲ μὲν πρῶτον περιφερῆ, αὐξόμενα δὲ σχίζεται ὡς τὰ τοῦ εὐζώμου. C ἔστι δὲ θερμαντικόν, οὐρητικόν. βιβρώσκεται δὲ καὶ ὠμόν. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ φακοὺς, καὶ ἔφηλιν καταπλασθέντα δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἕωθεν δὲ ἀποκλυσθέν.

V. al ... & quidem rectius ex Sambuci sententia.

Quidam ...

Περὶ Κρίθμου. Κεφ. ρνζ'.

ΚΡΙΘΜΟΝ [ἢ] δὲ, κρίταμον θαμνῶδές ἐστι βοτάνιον, ἀμφιλαφές, D περὶ πῆχυν τὸ ὕψος. φυόμενον ἐν πετρώδεσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις, φύλλοις περίπλεων λιπαροῖς καὶ ὑπολεύκοις, ἴσοις τοῖς ἀνδράχνης παρεοικόσι, πλατυτέροις μέν τοι καὶ ἐπιμηκεστέροις, ἁλμυρίζουσι δὲ πρὸς τὴν γεῦσιν, ἄνθη λευκά, [ἔχει] δὲ καρπὸν ὥσπερ λιβανωτίδος μαλακὸν, εὐώδη, E στρογγύλον, ὃς ξηρανθεὶς διΐσταται· καὶ ἔνδον ὡς * πυρὸν ἔχει τὸ σπέρμα· ῥίζας δὲ δακτύλου τὸ πάχος τρεῖς ἢ τέσσαρας, εὐώδεις, ἡδείας. διδόαται δὲ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα ἐναφεψηθέντα οἴνῳ καὶ πινόμενα, βοηθεῖ δυσουροῦσι καὶ ἰκτερικοῖς [κινεῖ] καὶ καταμήνια. F λαχανεύεται ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, καὶ ταριχεύεται ἐν ἅλμῃ.

V. non legit.

Vulg. exempl. ... V. ad oram addit ... & post ... Orib. addit ... Vulg. exempl. ...

V. omittit.

Περὶ Κορωνόποδος. Κεφ. ρνη'.

ΚΟΡΩΝΟΠΟΥΣ πρόμηκες βοτάνιον κατὰ τοῦ ἐδάφους ἐστρωμένον, *κατεσχισμένον τὰ φύλλα· λαχανεύεται G δὲ καὶ τοῦτο ἑφθόν· ῥίζαν λεπτὴν ἔχει, στυπτικήν, ἐσθιομένη πρὸς κοιλιακοὺς ποιεῖ. γίνεται δὲ ἐν χέρσοις τόποις, καὶ ἐν χώμασι καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Lacuna est ...

A ac semen quidem ex vino potum ad vrinæ stillicidia & calculos conuenit, itémque tormina & singultus sedat. Folia verò contra capitis dolorem fronti ac temporibus imponuntur. Valent & aduersus vespatum apúmque ictus. Cæterùm vomitiones quoque potu cohibet.

B *De Sisymbrio altero. Cap. CLVI.*

Sisymbrium alterū sunt qui cardaminen, alij sion etiam appellant. Est verò herba aquatica, quæ in ijsdē quibus sion locis prouenit, Cardamine ideò nonnullis dicta, quòd gustu cardamum, id est, nasturtium, repræsentet. Folia primùm rotunda prodeunt: augescētia verò erucę C modo finduntur. Porrò excalfacit, vrinas mouet, ac crudum etiamnū estur. Purgat etiam lentigines, ac vitia cutis in facie à Solis ardore contracta nocte tota impositum & matutinò * detractum.

abstersum.

De Crithmo. Cap. CLVII.

D CRITHMON, seu, vt alij, Critamon, fruticosa est herbula, folijs vndique densa, cubiti fermè altitudine, in petrosis & maritimis nascens, foliis referta pinguibus & albicantibus, portulacæ folia referentibus, crassioribus tamen atque longioribus, salsóque gustu. E Flores verò gerit candidos, ac fructum ceu libanotidis mollē, odoratum, rotundum, qui quidem siccatus * dehiscit, intúsque ceu tritici granum habet: radices autē digiti crassitudine tres aut quatuor, odoratas, & iucundi saporis. Porrò radix, semen & folia, incocta vino, potu ægrè meiētibus, & regio morbo laborantibus auxiliantur, menF sésque cient. Cæterùm crithmon crudū coctúmve estur oleris in modum, ac in muria quoque seruatur.

complexum.

De Coronopode. Cap. CLVIII.

CORONOPVS oblonga herbula est, * humi strata, cui folia sunt incisuris diuisa: atque hæc quidem oleris quoque modo cocta estur. G Radicem porrò habet tenuem, astringentem, quæ cœliacis in cibo præclarè facit. Cæterùm prouenit locis incultis, in aggeribus, & secus vias.

per terram repens Plin.

De Soncho. Cap. CLIX.

SONCHI duo genera: vnum quidem agrestius atque spinosius: alterum tenerius mollius ve & esculentum. Caulis angulosus est, intus cauus, interdum & subrubens: folia in ambitu per interualla incisa.

Vis vtriusq; refrigeratoria, & modicè subastringens: vnde æstuanti stomacho, & inflammationibus impositi prosunt. Succus stomachi rosionem sorbitione mitigat, & lac euocat. In vellere autem appositus, sedis ac vuluę inflammationibus opitulatur. Tam herba quàm radix imposita ictis à scorpione *auxiliatur. Est verò etiam tertius sonchus itidem tener ac mollis, arborescés, latisque constans folijs, quę quidem caulem in ramos exeuntem distinguunt: sed & hic ad eadem pollet.

subuenit

De Seride. Cap. CLX.

SERIS duûm est generum, syluestris & satiua. Ex his syluestris ea est, quæ & picris & cichorium appellatur: altera quæ hortensis est, & latioris est folij, & ori gratior. Et hęc quidem rursum genere duplex: si quidem vna est lactucæ similior, & latifolia: altera est angustiore folio & amarulenta. Omnes porrò refrigerant, astringunt & stomacho sunt vtiles. Coctæ aluum sistunt, si cum aceto sumantur. Imprimis verò syluestres, stomacho meliores. Quandoquidem in cibo sumptæ dissolutum æstuantémque stomachum solantur. Impositæ verò cum polenta, ac per se quoque, cardiacis sunt vtiles: podagris itidem & oculorum inflammationibus auxilio sunt. At herba cum radice illita, percussis à scorpione subuenit, & erysipelatis cum polenta medetur. Cæterùm earum succus cum cerussa & aceto locis ijs commodè illinitur, quæ refrigerationem desiderant.

De Condrilla. Cap. CLXI.

CONDRILLA, quam etiam cichorion aut serin appellant, folia, caulem & flores, gerit cichorij similitudine: qua ex causa nonnulli seridis syluestris speciem esse pronuntiarunt. Verùm tenuior tota est. Circa ipsos autem

A Περὶ Σόγχου. Κεφ. ρνθ'.

ΣΟΓΧΟΥ δύο εἴδη· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶν ἀγριωδέστερον καὶ ἀκανθωδέστερον· τὸ δὲ, τρυφερώτερον καὶ *ἐδώδιμον. καυλὸς δὲ γωνιοειδὴς, *ἐνίοτε καὶ ὑπέρυθρος· φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐσχισμένα τὴν περιφέρειαν. Δύναμις δὲ αὐτῶν ἐστὶ B ψυκτικὴ, μετρίως ὑποστύφουσα· ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσόμενοι ἁρμόζουσιν. ὁ δὲ χυλὸς καταρροφούμενος, δηγμὸν στομάχου καταπραΰνει· καὶ γάλα κατασπᾷ· προστεθεὶς δὲ ἐν ἐρίῳ, *δακτύλων καὶ μήτρας φλεγμοναῖς βοηθεῖ. ἡ δὲ πόα C καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει. ὁ δὲ ἕτερος σόγχος, ὁ καὶ τρυφερὸς, δενδρώδης ἐστὶ, καὶ πλατύφυλλος· τὰ δὲ φύλλα διαλείπει τὸν καυλὸν*· καὶ οὗτος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

V. ἐδωδιμώτερον

Rectiùs δακτυλίου.

V. addit ἀκάνθας ἔχοντα

Περὶ Σέρεως. Κεφ. ρξ'.

ΣΕΡΙΣ διττὴ, [ἀγρία καὶ ἥμερος·] ἀλλ' ἡ μὲν ἀγρία, πικρὶς, ἡ καὶ κιχώριον D καλουμένη· ἡ δὲ *τις ἐστὶ καὶ πλατυφυλλοτέρα, καὶ εὐστομωτέρα ἡ κηπευτής. καὶ ταύτης δὲ διττὸν εἶδος· ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ θριδακωδεστέρα καὶ πλατύφυλλος· ἡ δὲ, στενόφυλλος καὶ ἔμπικρος. πᾶσαι δὲ στυπτικαὶ, ψυκτικαὶ καὶ εὐστόμαχοι. ἱστᾶσι δὲ καὶ E κοιλίαν ἑφθαὶ, μετ' ὄξους λαμβανόμεναι. καὶ μάλιστα αἱ ἄγριαι εὐστομαχώτεραι· βρωθεῖσαι γὰρ ἀτονοῦντα στόμαχον παρηγοροῦσι καὶ καυσούμενον. καταπλασσόμεναι δὲ σὺν ἀλφίτῳ, καὶ καθ' ἑαυτὰς, καρδιακοῖς εἰσι χρήσιμοι· ποδάγραις καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς βοηθοῦσιν. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ ῥίζα καταπλα-F σθεῖσα, σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει· καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ἀλφίτῳ ἰᾶται. σὺν ψιμυθίῳ δὲ καὶ ὄξει ἐστὶν ὁ χυλὸς αὐτῶν *ἐπίχρισις τῶν ψύξεως δεομένων.

Sic Ald. at in Par. ista desiderantur

V. & exempl. ἀγριοσχορτερ

Περὶ Κονδρίλλης. Κεφ. ρξα'.

ΚΟΝΔΡΙΛΛΗ (οἱ δὲ, καὶ ταύτην κιχώριον G καλοῦσιν ἢ σέριδα) τὰ μὲν φύλλα καὶ τὸν καυλὸν, καὶ τὰ ἄνθη ἔχει κιχωρίῳ ὅμοια. ὅθεν καὶ εἶδος αὐτὸ τινὲς εἶπον σέριδος ἀγρίας, λεπτότερον δὲ τὸ ὅλον ἐστὶ τῆς

V. καυλοῦ

κλωναρίοις αὐτῆς εὑρίσκεται κόμμι * ὅμοιον μαστίχῃ, μεγέθει κυαμιαῖα· ἅ τινα προστεθέντα μετὰ σμύρνης λεῖα ἐν ὀθονίῳ μέγεθος ἐλαίας, ἔμμηνα ἄγει. ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ κοπεῖσα, εἰς τροχίσκους ἀναπλάσσεται μιγνυμένου μέλιτος· οἵ τινες διεθέντες καὶ νίτρῳ μιχθέντες, ἀλφοὺς ἀποσμήχουσιν. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας τὸ κόμμι· καὶ ἡ ῥίζα δὲ πρόσφατος ποιεῖ εἰς τὰ αὐτά, βαπτομένης εἰς αὐτὴν βελόνης, καὶ προσαγομένης ταῖς θριξίν. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἔχεις, σὺν οἴνῳ πινομένη. καὶ κοιλίαν ἵστησιν ὁ χυλὸς αὐτῆς ἑψηθεὶς σὺν οἴνῳ καὶ ποθείς, καὶ καθ' αὑτόν. *ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος χονδρίλλης, φύλλον δὲ ἔχει περιβεβρωμένον, πρόμηκες, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον. καυλὸν δὲ ὀποῦ μεστόν· ῥίζαν δὲ λεπτήν, *ἔνικμον, κούφην, στρογγύλην, ὑπόξανθον, ὀποῦ μεστήν. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πεπτικήν. ὁ δὲ ὀπός, τριχῶν τῶν ἐν βλεφάροις ἀνακολλητικός. φύεται δὲ ἐν γεώδεσι καὶ ἐργασίμοις χωρίοις.

V. quidam nõ legit.

Orib. ἐν' ἄκρον ... ἔχουσαν.

Περὶ Κολοκύνθας. Κεφ. ρξϐʹ.

ΚΟΛΟΚΥΝΘΑ [*ἐδώδιμος·] ὠμὴ καταπλασθεῖσα λεία, οἰδήματα [*καὶ ἀποστήματα] πραΰνει. τὸ δὲ *ξέσμα αὐτῆς παιδίοις σειριῶσιν ὠφελίμως κατὰ τοῦ βρέγματος καταπλάσσεται. καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ποδαγρικὰς ὁμοίως. ὁ δὲ χυλὸς τῶν ξυσμάτων *[θλιβέντων], πρὸς ὠταλγίας καθ' ἑαυτὸν καὶ μετὰ ῥοδίνου ἐγχυματιζόμενος ὠφελεῖ· καὶ πρὸς καυσουμένην ἐπιφάνειαν ἐγχριόμενος ὠφελεῖ· ὅλης δὲ αὐτῆς ἀποζεσθείσης καὶ ἐκθλιβείσης ὁ χυλὸς ποτιζόμενος μετὰ μέλιτος βραχέος καὶ νίτρου, κοιλίαν λύει κούφως. καὶ εἴ τις κοιλάνας αὐτὴν ὠμήν, ἐγχέας τὸν οἶνον καὶ ἐάσας αἰθριάσαι, κεράσας τὸν *πίῃ νῆστις, μαλάττει κοιλίαν κούφως.

V. carent.

V. quidam caret.

In scriptis ξέσμα. Sed leue est discrimē, inquit Goupylus.

V. caret.

V. codex διψ...

Περὶ Ἡμέρου σικυός. Κεφ. ρξγʹ.

ΣΙΚΥΣ ἥμερος εὐκοίλιος, εὐστόμαχος, ψυκτικός, οὐ φθειρόμενος, κύστει ἁρμόδιος, ἀνακτητικὸς λειποθυμιῶν ὀσφραινόμενος· καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετρίως οὐρητικόν, ἁρμόζει σὺν γάλακτι ἢ γλυκεῖ

A ramulos gũmi reperitur mastiches simile, fabæ * magnitudine: quod quidem cum myrrha tritum, & in linteo oliuę instar appositum, menses trahit. Herba verò cum radice tusa melle adiecto diuiditur in pastillos: qui quidem diluti admixto nitro vitiligines emaculant. Sed & gummi pilos glutinat, ac ipsa quoq;
B radix recēs eadem præstat, si intincta eius succo acus pilis admoueatur. Contra viperas etiam ex vino pota proficit. Quin & ipsius succus cum vino, aut per sese decoctus atque potus, aluum sistit. Est porrò & aliud condrillæ genus, folio circumroso, oblongo & humi strato, caule verò succi pleno: radice
C tenui, vegeta, leui, rotunda, flauescente, succosa. Caulis & folia concoquendi vim habēt. Succus verò incommodos palpebrarum pilos replicat. Cęterùm in lętis cultisque agris prouenit.

Al. tuberculo.

De Cucurbita. Cap. CLXII.

D CVCVRBITA esculenta cruda trita & imposita, œdemata & *abscessus mitigat. Ramentum ipsius infantium capitis ardore, quã siriasin vocant, laborantium sinciputi vtiliter adhibetur. Similiter quoque podagricis & oculorũ imponitur. Succus inflammationibus
E verò è strigmentis tusis, aurium doloribus tum per se, tum etiam cum rosaceo infusus auxiliatur. Valet itidē illitus ad perustam ardoribus corporis superficiem. Vniuersæ autem decoctæ & expressæ succus cũ melle exiguo & nitro potus, leuiter aluum soluit. Quin & si quis vinum in ipsam crudam & excauatam in-
F fusum, ac dio expositum, posteáque dilutum ieiunus biberit, leuiter aluum emolliet.

vel. collectiones

De Cucumere satiuo. Cap. CLXIII.

CVCVMIS satiuus aluo stomachóque vtilis, refrigerandi vim
G obtinet, si modò non corrumpatur, ac vesicæ prodest: olfactu verò defectos animo recreat. Sed & ipsius semen modicè vrinas cit, & cum lacte aut passo, vesicæ

vesicæ exulcerationibus subuenit. Cæterùm eiusdem folia cum vino imposita, canum morsus sanant: ex melle vero, epinyctidas.

De Pepone. Cap. CLXIIII.

IPSA quoque peponis caro in cibis vrinas mouet: oculi verò inflammationes imposita lenit. Eius verò ramentum infantium siriasi laborátium sincipiti imponitur: ac fronti quoque anacollematis vice adalligatur ad inhibendas oculorũ fluxiones. Porrò succus cum semine adiecta farina siccatus in sole, faciẽ smegmatis vice purgat, illique nitorem conciliat. Cæterum sicca radix ex mulsa drachmæ pondere pota, vomitiones mouet. Quòd si quis placidè ac citra molestiam vomere à cœna voluerit, oboli bini satisfecerint. Sanat quoque cũ melle imposita capitis vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant.

De Lactuca satiua. Cap. CLXV.

LACTVCA satiua stomacho vtilis, modicè refrigeratoria, somnum concilians, aluum emolliens & lac euocãs. Verùm decocta, magis alit. Stomachicis autem illotã esse proderit. Epotum verò ipsius semen venerem assiduè somniantibus opitulatur, & concubitum arcet. At ipsæ in cibo frequentiores, claritati oculorum officiunt. Muria etiã condiuntur. Cæterùm cum in caulem exierunt, vim quandam adipiscuntur succo lactique syluestris lactucæ similem.

De Syluestri lactuca. Cap. CLXVI.

Syluestris autem lactuca satiuę similis est, sed ampliore caule prædita, foliisque cãdidioribus, gracilioribus & asperioribus, gustu verò amara, ac viribus aliquatenus papaueri similis: quam ob causam nonnulli etiam lacteum eius succũ meconio permiscent. Succus obolorũ duûm pondere cum posca epotus, aquosa per aluum expurgat. Quin & oculorum argema & caliginem exterit: efficaciter quoque cum lacte muliebri contra eorundem adustiones inungitur. In summa somnum facit, & doloris leuamentum præstat. Menses quoque trahit.

A πρὸς τὰς ἐν κύστει ἑλκώσεις. τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ σὺν οἴνῳ καταπλασθέντα, κυνόδηκτα ἰᾶται. σὺν μέλιτι δὲ, ἐπινυκτίδας. Quidam obiter ad latus folij exterunt. ἔτι καὶ σὺν μέλιτι

Περὶ Πέπονος. Κεφ. ρξδ'.

Η Δὲ τοῦ πέπονος σὰρξ καὶ αὐτὴ οὐρητική ἐσθιομένη. καταπλασθεῖσα δὲ, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς πραΰνει. τὸ δὲ βρέγμα αὐτοῦ
B σειριῶσι παιδίοις κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται, καὶ ῥευματιζομένοις ὀφθαλμοῖς ἀντὶ ἀνακολλήματος κατὰ τοῦ μετώπου. ὁ δὲ χυλὸς σὺν τῷ σπέρματι μιγεὶς ἀλεύρῳ καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, σμῆγμα γίνεται ῥυπτικὸν καὶ λαμπρυντικὸν προσώπου. ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ ποθεῖσα σὺν ὑδρομέλιτι <
C ὁλκῇ, ἐμέτους κινεῖ. εἰ δέ τις πρᾳέως ἀπὸ δείπνου ἐμέσαι θελήσειεν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β'. ὑγιάζει δὲ καὶ κηρία καταπλασθεῖσα μετὰ τοῦ μέλιτος.

Περὶ Θρίδακος ἡμέρου. Κεφ. ρξε'.

ΘΡΙΔΑΞ ἥμερος εὐστόμαχος, ὑποψύχουσα, ὑπνωτική, κοιλίας μαλακτική, γάλακτος κατασπαστική. ἑψηθεῖσα δὲ γίνεται τροφιμωτέρα. ἄπλυτος δὲ ἐσθιομένη, στομαχικοῖς ἁρμόζει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς πινόμενον, τοῖς συνεχῶς ὀνειρώττουσι βοηθεῖ. καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. αὐταὶ δὲ συνεχῶς ἐσθιόμεναι, ἀμβλυωπίας εἰσὶ ποιητικαί. * ταριχεύονται δὲ ἐν
D ἅλμῃ. ἐκκαυλίσασαι δὲ, ἔχουσί τι παρεμφέρειν τῇ τοῦ χυλοῦ καὶ ὀποῦ δυνάμει τῆς ἀγρίας θρίδακος.

V. addit ὑπνωτικὴ καὶ ὑποψ.

V. κατασπαστική

Περὶ ἀγρίας Θρίδακος. Κεφ. ρξϛ'.

Ἡ δὲ ἀγρία θρίδαξ ἔοικε τῇ ἡμέρῳ, καυλωδεστέρα δὲ, καὶ τοῖς φύλλοις λευκοτέρα,
F καὶ ἰσχνοτέρα καὶ τραχυτέρα ὑπάρχουσα· πικρὰ δὲ πρὸς * τὴν ° γεῦσιν· ὁμοιοῦται δὲ κατὰ ° ποσὸν τῇ δυνάμει μήκωνι, ὅθεν καὶ τὸν ὀπὸν αὐτῆς ἔνιοι μίσγουσι τῷ μηκωνίῳ. καθαίρει δὲ μετ' ° ὀξυκράτου ποθεὶς ὁ ὀπὸς δυοῖν ὀβολῶν ὁλκῇ, ὑδατώδη κατὰ κοιλίαν. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἄργεμα
G καὶ ἀχλύν· ποιεῖ καὶ πρὸς ἐπικαύσεις ἐγχριομένη σὺν γυναικείῳ γάλακτι. ἔστι δὲ καθόλου ὑπνωτικὴ καὶ ἀνώδυνος· ἄγει δὲ ἔμμηνα.

Vulg. ἐμφερὴς

Vulg. κατά τι τὴν δύναμιν

Vet. Goup. codices μετ' ὀξυμέλιτος

πίζεται δὲ καὶ πρὸς σκορπιοπλήκτους καὶ φαλαγγιοδήκτους. τὸ δὲ σπέρμα ὥσπερ τὸ τῆς ἡμέρου ποθέν, ὀνειρωγμοὺς καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. Δύναται δὲ καὶ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτά, ἀσθενέστερος μέντοι. ἀποτίθεται δὲ ὁ ὀπὸς ἐν κεραμίοις ἀγγείοις προηλιαζόμενος, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

Περὶ Γιγγιδίου. Κεφ. ρξζʹ.

ΓΙΓΓΙΔΙΟΝ, οἱ δὲ, λεπίδιον, φύεται πλεῖστον ἐν Κιλικίᾳ τε καὶ Συρίᾳ· βοτάνιον σταφυλίνῳ μὲν ἐοικὸς ἀγρίῳ, λεπτότερον δὲ καὶ * πικρότερον· ῥίζιον ὑπόλευκον, πικρίζον. λαχανεύεται δὲ ὠμόν τε καὶ ἑφθόν, καὶ ταριχευθὲν ἐσθίεται. ἔστι δὲ εὐστόμαχον, οὐρητικόν. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ πινόμενον μετὰ οἴνου, κύστει χρήσιμον.

Περὶ Σκάνδικος. Κεφ. ρξηʹ.

[illegible]

ΣΚΑΝΔΥΞ, καὶ τοῦτο ἄγριον λάχανον, ὑπόδριμυ, καὶ ἔμπικρον, ἐδώδιμον ἑφθὸν καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, εὐκοίλιον καὶ εὐστόμαχον. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κύστει χρήσιμον καὶ νεφροῖς πινόμενον καὶ ἥπατι.

Locus add. καὶ οὐρητικόν

Περὶ Καυκαλίδος. Κεφ. ρξθʹ.

ΚΑΥΚΑΛΙΣ, ἔνιοι δὲ δαῦκον ἄγριον καλοῦσι, καυλίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἢ καὶ μεῖζον, ὑπόδασυ· φύλλα ἔχει μαράθρῳ ὅμοια, πολυσχιδῆ, δασέα. καὶ ἐπ᾽ ἄκρου σκιάδιον λευκόν, εὐῶδες. λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον· ἔστι δὲ διουρητικόν.

[illegible]

Περὶ Εὐζώμου. Κεφ. ροʹ.

ΕΥΖΩΜΟΝ, τοῦτο ὠμὸν πλεῖον βρωθὲν συνουσίας παρορμᾷ. καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· οὐρητικὸν ὑπάρχον καὶ πεπτικὸν καὶ εὐκοίλιον. χρῶνται δὲ τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀρτύσεις· ἀποτίθενται δὲ αὐτὸ πρὸς τὸ πλείονα διαμένειν χρόνον, ὄξει φυράσαντες ἢ γάλακτι, καὶ ἀναπλάσαντες τροχίσκους. Γίνεται δὲ καὶ ἄγριον εὔζωμον, μάλιστα ἐν τῇ κατὰ τὴν ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ· οὗ τῷ σπέρματι καὶ ἀντὶ σινάπεως οἱ τῇδε ἄνθρωποι χρῶνται. ἔστι δὲ διουρητικώτερον καὶ δριμύτερον πολλῷ τοῦ ἡμέρου.

V. [illegible]
V. [illegible]
V. add. [illegible]
V. quidam carēt sequentibus.

Περὶ Ὠκίμου. Κεφ. ροαʹ.

ΩΚΙΜΟΝ γνώριμον βιβρωσκόμενον πολύ, ἀμβλυωπὲς ἐστί. ἐστὶ δὲ κοι-

A & contra scorpionum ictus phalangiorúmque morsus bibitur. Semen æquè ac satiuæ potum libidinum imaginationes in somno compescit, venerémque inhibet. Succus ad eadem valet, sed minùs efficax. Cæterum ipsius lac, cæterorum qui expressione eliciuntur succorum instar, antea insolatum in nouis fictilibus reponitur. B

De Gingidio. Cap. CLXVII.

GINGIDIVM, quibusdam Lepidium, copiosissimum in Cilicia & Syria nascitur, herbula syluestri quidem pastinacæ similis, tenuior tamen & amarior, radicula candicante & subamara. Oleris instar crudum coctum conditúmve estur, stomacho vtile & vrinæ ciendæ vi præditum. Quin & ipsius decoctum ex vino potum, vesicæ prodest. C

De Scandice. Cap. CLXVIII.

SCANDIX, syuestre quoq. olus est, subacre, amarum, atque esculentum. Siquidem crudum coctúmvo estur, aluo stomachóque vtile. Eius verò decoctum potu, vesicæ, renibus & iocinori prodest. D

De Caucalide. Cap. CLXIX.

CAVCALIS, quam nonnulli syluestrem daucum appellant, cauliculus est dodrantalis aut etiam maior subhirsutus, foliis fœniculo similibus, quæ sunt multis diuisa incisuris & hirsuta: candida in cacumine vmbella, cáque odorata. Et hæc quoque planta, cruda coctáve oleris modo estur, vrinámque ciet. E

De Eruca. Cap. CLXX.

ERVCA eruca coitum largiore cibo concitat: ac ipsius quoque semen eiusdē est effectus. Vrinas mouet, concoctionē iuuat, aluóque est accōmodata. Semine in condiēdis obsonijs vtuntur: quod vti diutius perennet, aceto lactéve subactum in pastillos digerunt, atque ita reponunt. Nascitur & syluestris eruca, maximè in Iberia quæ Occidentē spectat, ac ipsius semine loci illius incolę pro sinapi vtuntur. Est porrò quàm satiua ad mouēdam vrinam efficacior & multò acrior. F G

De Ocimo. Cap. CLXXI.

OCIMVM vulgo notum: copiosiore cibo aciē oculorum hebetat.

Aluum autem emollit, flatus mouet, vrinas ciet, & lac euocat: ægrè tamen conficitur. Impositum cum polentæ polline, rosaceo & aceto, inflammationibus auxilio est, vt & draconis marini & scorpionis ictibus. Per se vero cum vino Chio, prodest oculorum doloribus. Succus oculorum caligines discutit, fluxionésque reficcat. Semen verò potum conuenit atram bilem gignentibus, ægrè meientibus, inflatísque: olfactu in nares attractum, subinde sternutamenta mouet: id quod & herba ipsa efficit: verum oculos comprimi oportet vrgente sternutamento. Eam fugiunt nonnulli ac edere quoque verentur: quòd commanducata & in sole posita vermiculos gignat. In cibum verò receperunt Afri, quia si feriantur à scorpione qui ocimum ederint, incolumes conseruentur.

De Orobanche. Cap. CLXXII.

OROBANCHE cauliculus est subruber, duos ferè dodrantes altus ac interdum etiã maior, folijs subpinguibus, hirsutus ac tener, floribus præditus subalbidis, aut in luteum vergentibus. Radix subest digiti crassitudine, perforata cum caulis ariditate flaccescit. Inter legumina quædã si nascatur, ea suffocare creditur: vnde & cognomen accepit. Estur autem oleris instar cruda, & in patinis asparagi modo decocta. Cæterum leguminibus incocta, horum coctionem accelerare perhibetur.

Ruellius iuxta Vlum (?) ... foliis.

De Barbula hirci. Cap. CLXXIII.

TRAGOPOGON seu tetrapogon, quem alij comen vocant, breui caule est, folijs croci, radice longa, dulci, nigro super caulem calyce: è cuius summo prolixa erumpit lanugo, a qua sibi nomen asciuit. Est vero herba ipsa esui apta.

De Ornithogalo. Cap. CLXXIIII.

ORNITHOGALON cauliculus est tener, tenuis, subalbidus, circiter duos dodrãtes altus, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis:

A λίας μαλακτικόν, πνευμάτων κινητικόν, οὐρητικόν, γάλακτος προκλητικόν, δυσκατέργαστον. καταπλασσόμενον δὲ σὺν ἀλφίτου παιπάλῃ, καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὄξει, φλεγμοναῖς βοηθεῖ, καὶ δράκοντος θαλασσίου καὶ σκορπίου πληγῇ, καθ' ἑαυτὸ δὲ σὺν οἴνῳ Χίῳ, πρὸς ὀφθαλμῶν ὀδύνας. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ ἀποκαθαίρει ἀχλῦς τὰς ἐν ὀ-
B φθαλμοῖς, καὶ τὰ ῥεύματα ξηραίνει. τὸ δὲ σπέρμα ποθέν, ἁρμόζει τοῖς μελαγχολῶσι καὶ δυσουροῦσι καὶ πνευματουμένοις· ποιεῖ δὲ καὶ πταρμοὺς πλείονας, ἐπισπώμενον δι' ὀσφρήσεως· καὶ ἡ πόα δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· συμπιέζειν δὲ τοὺς
C ὀφθαλμοὺς δεῖ ἐπιόντος τοῦ πταρμοῦ. φυλάσσονται δέ τινες αὐτὸ καὶ οὐκ ἐσθίουσι, διὰ τὸ μασηθὲν καὶ τεθὲν ἐν ἡλίῳ σκωλήκια γεννᾶν. Λίβυες δὲ προσειλήφασιν, ὅτι οἱ φαγόντες αὐτὸ καὶ πληγέντες ὑπὸ σκορπίου, ἄπονοι διαμένουσι.

Aliter ... quam vt eam expresserunt Hermolaus & Ruell.

Matth. c. μελαγχολῶσι

V. ποιεῖν

Περὶ Ὀροβάγχης. Κεφ. ροβ'.

D ΟΡΟΒΑΓΧΗ καυλίον ἐστὶν ὑπέρυθρον ὡς σπιθαμιαῖον, ἐνίοτε δὲ καὶ μεῖζον, φύλλοις ὑπολίπαρον, ἔνδασυ, τρυφερόν· ἄνθεσιν ὑπολεύκοις ἢ μηλίζουσι κεχρημένον. ῥίζα δὲ ὕπεστι δακτύλου τὸ πάχος, κατατετρημένη πρὸς τὴν τοῦ καυλοῦ ξηρασίαν. δοκεῖ δὲ φυόμενον ἐν
E ὀσπρίοις πνίγειν αὐτά· ὅθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκε. λαχανεύεται δὲ καὶ ὠμὸν καὶ ἑφθόν, ἐκ λοπάδος ὡς ἀσπάραγος ἐσθιόμενον· καὶ ὀσπρίοις συνεψηθέν, τάχιον αὐτὰ δοκεῖ ἕψειν.

Ald. ...

Περὶ Τραγοπώγωνος. Κεφ. ρογ'.

F ΤΡΑΓΟΠΩΓΩΝ ἢ τετραπώγων, ὃν ἔνιοι κόμην καλοῦσι, καυλὸς βραχύς, φύλλα κρόκῳ ὅμοια, ῥίζα μακρά, γλυκεῖα. ἐπὶ δὲ τοῦ καυλοῦ κάλυξ* μέγας καὶ ἐξ ἄκρου* καρπὸς μέλας, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν. ἐστὶ δὲ ἡ πόα ἐδώδιμος.

Quidam ...

Περὶ Ὀρνιθογάλου. Κεφ. ροδ'.

G ΟΡΝΙΘΟΓΑΛΟΝ καυλίον ἐστὶ τρυφερόν, λεπτόν, ὑπόλευκον, ὡς σπιθαμιαῖον, ἄνω παραφυάδας ἔχον τρεῖς ἢ τέσσαρας, ἁπαλάς·

ἀφ' ὧν αὐτὴ ἔξωθεν μὲν βοτανώδη, διαγνοισθέντα δὲ γαλακτίζοντα· καὶ μεταξὺ αὐτῶν κεφάλιον ὡς κέγχρου ἐντετμημένον, μετ' ἄρτου συνοπτώμενον ὡς μελάνθιον· ῥίζα δὲ βολβώδης· ἐσθιομένη ὠμή τε καὶ ἑφθή. A

è quibus flores prodeunt, qui foris quidē herbacei, at vbi expāsi sunt, lactei visuntur, ac inter eos capitulum canchryos modo incisum emicat: quod cum pane assatur, veluti melanthiū. Radix est bulbosa, quæ cruda coctáque in cibos venit.

Περὶ Ὕδνου. Κεφ. ροε'.

ὝΔΝΟΝ ῥίζα ἐστὶ περιφερής, ἄφυλλος, ἄκαυλος, ὑπόξανθος· ἔαρος ὀρυττομένη, ἐδώδιμος δέ ἐστιν ὠμή τε καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη. B

Locum addit ex [illegible] codice [illegible]

De Tubere. Cap. CLXXV.

TVBER radix est orbiculata, sine folijs, sine caule, flauescens. Vere effoditur, ac seu crudā seu cocta, esui apta est.

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. ρος'.

ΣΜΙΛΑΞ κηπαία, ἧς ὁ καρπὸς λόβια· ὑπ' ἐνίων δὲ ἀσπάραγος καλεῖται· φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, μαλακώτερα μέντοι· καυλοὺς δὲ λεπτοὺς* καὶ ἕλικας περιπεπλεγμένους τοῖς παρακειμένοις θαμνίοις· αὐξανομένας* τε ἐφ' ἱκανόν, ὡς τε καὶ σκηνοποιεῖσθαι. καρπὸν δὲ φέρει ὅμοιον τήλει, μακρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον, ἐν* οἷς σπέρματα ὅμοια νεφροῖς, οὐκ ἰσόχροα, ἐκ μέρους δὲ* ὑποπυρρίζοντα. λαχανεύεται δὲ εἰς βρωτὸν ὁ καρπὸς, ἑψόμενος σὺν τῷ σπέρματι ὡς ἀσπάραγος· οὐρητικὸς ὢν καὶ δυσόνειρος. C D

Hoc loco de asparagi smilace caput inserere poteris ex veteri impressione.

Hoc suspicatur D[illegible] ex [illegible] smilace læui perperam huc translatum.

De Smilace hortensi. Cap. CLXXVI.

SMILAX hortensis, cuius fructus lobia, (quasi siliquulas dicas) & à nonnullis asparagus nominatur, folia habet hederæ, sed molliora: caules tenues, clauicularum instar sese propinquis fruticibus implicantes: qui quidem in tantum adolescunt, vt topiarij operis attegias seu cameras opacēt. Fructum autem profert fœnigræci, sed longiorē & insigniorem, intra quem semina concludūtur renum similia, non æquali quidem colore, sed ex parte rufescētia. Is porro fructus, seu potiùs siliqua cum semine, asparagi modo elixa oleris instar estur. Vrinā verò ciet, & grauia tumultuosáque somnia facit.

Περὶ Μηδικῆς. Κεφ. ροζ'.

ΜΗΔΙΚΗ ἔοικε μὲν ἄρτι φυομένη τριφύλλῳ τῷ ἐν χερσοκηπείοις· προαγουσα δὲ, στενοφυλλοτέρα γίνεται, καυλοὺς αἴρουσα τριφύλλῳ ὁμοίους, ἐφ' οἷς τὸ σπέρμα περικαρπίῳ φύεται φακοῦ τὸ μέγεθος, ἐπεστραμμένον* ὡς κεράτιον. ὅταν ξηρανθὲν, μίγνυται ἡδύσματος χάριν τοῖς ἀρτυτικοῖς ἁλσί. χλωρὰ δὲ καταπλασθὲν, ὠφελεῖ τὰ ψύξεως δεόμενα. ὅλῃ δὲ τῇ πόᾳ χρῶνται οἱ κτηνοτρόφοι ἀντὶ ἀγρώστεως. B F

De Medica. Cap. CLXXVII.

MEDICA dum recens erumpit, trifolio in pratis nascenti similis est: tandem vero folia contrahit, caules edens trifolij, quibus semen adnascitur lentis magnitudine, siliquis intortis inclusum. Id siccatum, sali condimentario ad saporis iucūditatem admiscetur. Idem viride impositum ijs prodest, quibus refrigeratione opus est. Cæterùm herba tota pro gramine vtuntur qui iumenta pecoráque pascunt.

Περὶ Ἀφάκης. Κεφ. ροη'.

ἈΦΑΚΗ θαμνίον ἐστὶ φυόμενον ἐν ἀρούραις, φακοῦ ὑψηλότερον, λεπτόφυλλον· τὰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ φυόμενα μείζονα θυλάκια τῶν φακοῦ, περιεκτικὰ τῶν σπερματίων τριῶν ἢ τεσσάρων,* μελάνων καὶ μικροτέρων φακοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ σπερμάτια στυπτικήν· ὅθεν ἵστησι καὶ ῥεύματα κοιλίας καὶ στομάχου, φρυττόμενα καὶ ἐρεικόμενα καὶ ἑψόμενα, ὥσπερ φακός. G

De Aphaca. Cap. CLXXVIII.

APHACA frutex est exiguus in aruis nascēs, altior lenticula, folijs tenuibus. Folliculos fert quam lenticula maiores, quibus exigua semina nigra terna quaternáve, minora lenticula, continentur. Hęc astringendi vim habent: quare frixa, fresa elixáve, lentis more, fluxiones alui stomachíque sistunt.

De Porro. Cap. CLXXIX.

PORRVM capitatum inflationes facit, praui est succi, somnia tumultuosa parit, vrinam ciet, bonam facit aluum, extenuat, oculorum aciem hebetat, mẽses trahit: sed exulceratam vesicam renésque lædit. Cum ptissana verò coctum aliterve in cibo sumptum, eorum quæ intra thoracem hærent excreationé adiuuat. At coma in aqua maris & aceto cocta ad insidendum in vuluæ præclusione ac duritia vtilis habetur. Porrum autem bis aqua mutata coctum, frigidáque maceratũ dulcescit, multóque minùs inflat. At sectiuum & acrius est, & astrictionis nonnihil obtinet: quare expressus ab eo succus cum aceto, addito thure aut manna, sanguinis profluuium sistit, maximè si naribus erumpat. Venerẽ item stimulat, & ad omnia thoracis vitia cum melle pro eclegmate vsurpatur: esitatum quoque contra tabem efficax est, ac spiritalem etiam canaliculam purgat. Sed si frequentiùs comedatur, visus obscuritatem inducit, ac stomacho etiã nocet. Succus ex melicrato potus, contra venenatarum bestiarum morsus auxilio est. Sed & ipsum quoque porrum impositũ prodest. Quin & succus aurium doloribus & sonitui succurrit, cum aceto, thure, lacte aut rosaceo instillatus. Folia verò varos tollunt, cũ rhoë obsoniorum imposita, epinyctidásque sanant: ac vlcerum quoque crustas ex sale illita emarginant. Ceterũ seminis binæ drachmæ cũ pari myrti baccarũ pondere potę, veteres sanguinis supernè reiectiones cohibẽt.

De Ampeloprasо. Cap. CLXXX.

Ampeloprasum stomacho quàm porrum magis aduersatur: sed plus quoque excalfacit, vrináſq; vehementius ciet: menses quoque pellit. Quin & contra bestiarum morsus in cibo conuenit.

De Cepa. Cap. CLXXXI.

CÆPA longa acrior est quàm rotunda, itemq; rufa quam candida, & sicca quam viridis seu recens, & cruda quam assata, aut sale condita. Sunt tamẽ omnes mordacitatis participes, inflationésq; faciunt, appetentiam inuitant, attenuant, sitim gignunt, nauseam pariunt, expurgant denique, aluóque sunt vtiles. Tum excrementis alijs viam aperiunt, tum & hæmorrhoidas reserant.

Περὶ Πράσου*. Κεφ. ροθ'.

ΠΡΑΣΟΝ κεφαλωτὸν, φυσῶδες, κακόχυμον, δυσόνειρον, οὐρητικὸν, εὐκοίλιον, λεπτυντικὸν, ἀμβλυωπίας ποιητικὸν, καταμηνίων ἀγωγὸν, βλαπτικὸν, κύστεως ἡλκωμένης καὶ νεφρῶν· συνεψηθὲν δὲ πτισάνῃ καὶ βρωθὲν ἄλλως, ἀνάγει τὰ ἐκ θώρακος. ἡ δὲ κόμη αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν θαλάσσῃ καὶ ὄξει, εἰς ἐγκάθισμα γενομένη πρὸς μύσιν καὶ σκληρίαν ὑστέρας. ἀπογλυκαίνεται δὲ καὶ ἀφυσότερον γίνεται δυσὶν ὕδασιν ἑψηθὲν, καὶ ἀποβραχὲν ἐν ὕδατι ψυχρῷ. ὁ δὲ* καρπὸς δριμύτερος, ἔχων τι καὶ στύψεως· ὅθεν αἷμα ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἵστησι σὺν ὄξει, καὶ μάλιστα τὸ ἐκ μυκτήρων φερόμενον, μάννης ἢ λιβανωτοῦ μιχθέντος· ἀφροδίσιά τε παρορμᾷ· καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι πάθη σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ ποιεῖ, καὶ πρὸς φθίσεις βρωθὲν καθαίρει δὲ καὶ τὰς ἀρτηρίας. ἐσθιόμενον δὲ συνεχῶς ἀμαυρωτικὸν ὄψεως γίνεται, καὶ κακοστόμαχόν ἐστι. ἀρήγει καὶ θηριοδήκτοις σὺν μελικράτῳ πινόμενος ὁ χυλός· καὶ αὐτὸ δὲ καταπλασσόμενον ὠφελεῖ. βοηθεῖ καὶ ὠταλγίαις ὁ χυλὸς καὶ ἤχοις, σὺν ὄξει καὶ λιβανωτῷ καὶ γάλακτι ἢ ῥοδίνῳ ἐνσταγείς· αἴρει δὲ καὶ ἰόνθους τὰ φύλλα μετὰ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα καταπλασθέντα, καὶ ἐπινυκτίδας ἰᾶται, ἐσχάρας τε περιρρήγνυσι σὺν ἁλσὶν *ἐπιπλαττόμενον. τοῦ μέντοι σπέρματος < β'. μετὰ μύρτων ἴσων ποθεῖσαι, τὰς χρονίους ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος ἐπέχουσι.

V. caret.

Vulg. exẽp. carẽt

Sic V. & Serapio vulg. exẽp. μίσυν

Περὶ Ἀμπελοπράσου. Κεφ. ρπ'.

Ἀμπελόπρασον, κακοστομαχώτερον τοῦ πράσου, θερμαντικώτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον, καὶ ἐμμηνίων ἀγωγόν. θηριοδήκτοις δὲ βιβρωσκόμενον ἁρμόζει.

V. [illegible]

Περὶ Κρομμύων. Κεφ. ρπα'.

ΚΡόμμυον δριμύτερον τὸ μακρὸν τοῦ στρογγύλου, καὶ τὸ ξανθὸν τοῦ λευκοῦ, καὶ τὸ ξηρὸν τοῦ χλωροῦ, καὶ τὸ ὠμὸν τοῦ ὀπτοῦ καὶ ταριχηροῦ. ἔστι δὲ ἅπαντα δηκτικὰ καὶ πνευματωτικὰ, ὀρέξεως ἐκκλητικὰ, λεπτυντικὰ, διψώδη, ἀσώδη, ἀποκαθαρτικὰ, εὐκοίλια, ἀναστομωτικὰ ἐκκρίσεων τῶν τε ἄλλων καὶ αἱμορροΐδων.

αἱ τῇ βαλαναίου δὲ προστίθενται λεπισθέντα καὶ εἰς ἔλαιον ἐμβληθέντα. ὁ δὲ χυλὸς ἐγχριόμενος σὺν μέλιτι βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσιν, ἀργέμοις, νεφελίοις, καὶ ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι, καὶ συναγχικοῖς διαχριόμενος· κινεῖ τε καταμήνια καὶ ἄγει, ἐγχυτός τε καθαρτικὸς διὰ ῥινὸς κεφαλῆς. κυνοδήκτοις δὲ καταπλασσόμενος μεθ' ἁλὸς καὶ πηγάνου καὶ μέλιτος· σὺν ὄξει δὲ ἐν ἡλίῳ καταχριόμενος ἀλφοὺς ἰᾶται· μεθ' ἴσου δὲ σποδίου ψωροφθαλμίας παύει, καὶ ἰόνθους σὺν ἁλσὶ στέλλει· σὺν ὀρνιθείῳ δὲ στέατι, πρὸς ἐκτρίμματα ὑποδημάτων χρήσιμος· καὶ πρὸς ῥύσιν κοιλίας καὶ δυσηκοΐας καὶ συριγμούς, καὶ πυορροοῦντα ὦτα. καὶ πρὸς τὰς ἀπολήψεις τῶν ὑδάτων τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν ἁρμόζει· καὶ πρὸς ἀλωπεκίας παρατριβόμενος· τάχιον γὰρ ἀλκυονίου προσκαλεῖται τρίχας. ἔστι δὲ τὸ κρόμμυον κεφαλαλγὲς πλεῖον βρωθέν, ἑψηθὲν δὲ οὐρητικώτερον γίνεται. πλέον δὲ ἐσθιόμενον ἐν νόσοις ληθάργους ποιεῖ. τοῦτο τούτῳ ἑψηθὲν καὶ καταπλασθὲν σὺν σταφίδι ἢ σύκῳ, φύματα πέττει καὶ διαρρήσσει.

Περὶ Σκορόδου. Κεφ. ρπβ'.

ΣΚΟΡΟΔΟΝ τὸ μέν ἐστιν ἥμερον καὶ κηπευτόν, καὶ τοῦτο ἐν Αἰγύπτῳ μονοκέφαλόν ἐστιν ὥσπερ τὸ πράσον, γλυκύ, ἐμπόρφυρον, μικρόν. τὸ δὲ λοιπὸν πολυκέφαλον, λευκόν. καλοῦσι δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥᾶγας ἄγλιθας. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἄγριον, ὀφιόσκορδον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν, θερμαντικήν, δηκτικήν, ἐκκριτικὴν φυσῶν, καὶ κοιλίας ταρακτικήν, ξηραντικὴν στομάχου, δίψους ποιητικὴν καὶ ἐμπνευματώσεως, ἑλκωτικὴν ἐπιφανείας, ὀμμάτων ἀμβλυωτικήν [τὰ αὐτὰ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ ὀφιόσκορδον βιβρωσκόμενον, ὃ καὶ ἐλαφόσκορδον λέγεται]. βιβρωσκόμενον ἕλμινθας πλατείας ἐξάγει, καὶ οὖρα κατάγει, ἐχιοδήκτοις τε καὶ αἱμορροΐσιν ἁρμόζει ὡς οὐδὲν ἕτερον, λαμβανομένου οἴνου συνεχῶς, ἢ σὺν οἴνῳ λειωθὲν καὶ ποθέν. καταπλάσσεται δὲ

A Subduntur verò pro balanis corticibus nudatæ & oleo immissæ. At succus ex melle inunctus oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis & incipientibus suffusionibus auxiliatur. Anginosi itidem eo perunguntur. Sed & menses ciet atque pellit, ac infusus caput per nares expurgat. Canis morsibus cum sale ruta & melle imponitur. B Cum aceto autem in sole perunctus, vitiligines sanat: & cum pari spodio, scabras lippitudines sedat. Varos quoque cum sale reprimit. Contra calceamentorum attritus cum adipe gallinaceo vtilis est. Valet etiamnum ad alui profluuium, & auditus grauitatem auriúmque sonitus emendat. C Ad purulentas aures, iisdémque interceptam aquam eliciendá prodest. Quin & alopeciis affrictus celerius quam alcyonium pilos euocat. Porrò cæpa copiosius sumpta, capitis dolores ciet, coctáque potentius vrinas pellit. Largiùs verò per aduersam valetudinem esitata, quantumuis cocta, lethargum D accersit. Cæterùm cocta & cum vua passa aut fico imposita panos seu tubercula maturat & rumpit.

De Allio. Cap. CLXXXII.

ALLIVM quoddam est satiuum & hortense: quod quidem in Ægypto, porri modo, singulari capite E reperitur, dulce, paruum ac purpurascens: alibi vero multiplici capite seu nucleo coagmentatum visitur, atque cádidum: ac eiusmodi quidé nucleos seu spicas, aglithas Græci nominát. Est & aliud syluestre, quod ophioscorodon, quasi anguinum allium, appellatur. Vim porrò acrem obtinet allium, excalfacit, mordet, F flatus pellit, aluum turbat, stomachum exiccat, sitim gignit, inflationemq; facit, summã corporis cutẽ exulcerat, & oculorum aciem esu hebetat. Eadem præstat esitatum ophioscorodon, quod & elaphoscorodon, quasi ceruinum allium, nuncupatur. Sed & latas quoque tęnias in cibo pellit alliũ, vrinásque detra- G hit: morsis à vipera & hæmorrhoo maximè si quid aliud confert, dum modò continuò post vinum superbibatur, aut ipsum è vino teratur ac in potione sumatur. Quin & in eos-

V interponit ὁ χρόνος. V. cæteris caret: V caret vsque ad [illegible] Drag. [illegible] Add. [illegible]
Lacuna in cod. vet. [illegible] Al- [illegible] &c. Orib. [illegible]
Vulg. exemp. omittunt vsque ad [illegible]
Al. [illegible]
Vet. [illegible] omittit vsque ad [illegible]
V. Goupyli [illegible] & sic de cepa.
Vulg. exempl. carent.
Paris. [illegible]
Vulg. exempl. [illegible]
Sic v. c. quem secutus est Ruell.
V. Goupyli [illegible]
Conclusa non hab. ntur in vulgatis exemplaribus. Pro his v. to Cotæus exemp. [illegible]
Recti[illegible] fortasse [illegible] vel [illegible]

dẽ vſus, & cõtra canis rabioſi morſus vtiliter imponitur. In cibo verò ſumptum contra mutationes aquarũ proficit, [fauces expediẽdo, eaſdémque aſperas leniẽdo] voci ſplẽdorem affert, veterẽ tuſſim crudum coctúmve in cibo lenit. Potum autẽ cum origani decocto, pediculos ac lendes enecat. Combuſtum ac melle ſubactum illitumque, oculorũ ſugillationibus & alopecijs medetur: ſed in alopecijs curandis vnguentũ præterea nardinũ additur. Cũ ſale verò & oleo ſanat papularũ eruptiones. Vitiliginem quoque, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, furfures ac lepras cum melle eximit. At cum thure & tęda decoctũ ac in ore detentum, dentium dolorem imminuit. Cum ficulneis folijs & cumino, cõtra muris aranei morſus imponitur. Comæ decoctũ fœminarum deſeſſionibus additum, menſes ſecundáſque partus extrahit. In eundem quoque vſum ſuffumigatur. Cæterùm factum ex eo & oliua nigra intritum, quod myttoton vocant, eſu vrinam cit, ora venatum patefacit, ac hydropicis quoque eſt vtile.

De Scordopraſo. Cap. CLXXXIII.

NASCITVR Scordopraſon porri magnitudine, allij & porri qualitatum particeps: quapropter mixtas quoque vires obtinet, eadẽ præſtans quę allium pariter ac porrum, ſed efficacia minore. Coctum id porri modo dulceſcit, & in olerum vicem tranſit.

De Sinapi. Cap. CLXXXIIII.

SINAPI ſeu napy eligito non magnoperè aridum, & valdè rufum atque plenũ, quódque fractum internè viride ac veluti ſuccoſum & glaucum conſpiciatur. Tale ſiquidẽ recẽs ac tempeſtiuum habetur. Ad calfaciendum, attenuandum, attrahendúmque efficax eſt. Commanducatum autem valet ad pituitam capitis eliciendam. At ſuccus ex aqua mulſa, contra tonſillarum præduros tumores, veteréſque & calloſas arteriæ ſcabritias gargarizatu prodeſt. Ipſum vero ſinapi tritum & naribus admotum ſternutamenta ciet. Comitialibus quoque auxiliatur, & vuluæ ſtrãgulatu oppreſſas

πρός τε ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων ὠφελίμως. βιβρωσκόμενον δὲ καὶ πρὸς τοὺς ξενισμοὺς τῶν ὑδάτων ἁρμόζει, ἀρτηρίας λαμπρύνει, καὶ βῆχας χρονίας παρηγορεῖ, ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον. φθεῖρας δὲ καὶ κόνιδας φθείρει σὺν ἀφεψήματι ὀριγάνου πινόμενον. καὲν δὲ καὶ μέλιτι φυραθέν, ὑπώπια καὶ ἀλωπεκίας ἰᾶται καταχριόμενον. ἐπὶ δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν σὺν ναρδίνῳ μύρῳ* καὶ ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, ἐξανθήματα θεραπεύει· ἀφίστησι δὲ καὶ ἀλφοὺς καὶ λειχῆνας καὶ φακούς· ἀχῶράς τε καὶ πίτυρα καὶ λέπρας σὺν μέλιτι. μετὰ δαδίου δὲ καὶ λιβανωτοῦ ἑψηθέν, ὀδονταλγίας διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι κουφίζει· μυγαλῆς τε ἐπὶ κατάπλασμα σὺν συκῆς φύλλοις καὶ κυμίνῳ. τῆς δὲ κόμης τὸ ἀπόζεμα, ἐγκάθισμα ἐμμηνίων καὶ δευτέρων ἀγωγόν· πρὸς δὲ αὐτὸ δὲ καὶ ὑποθυμιᾶται. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ τῆς μελαίνης ἐλαίας γινόμενον τρῖμμα, καλούμενον δὲ *μυρτον, οὔρησιν κινεῖ καὶ ἀναστομοῖ· χρήσιμον δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς ἐστίν.

V in margine ἑψηθεῖσι σὺν γάλακτι.

Al. διακρατούμενον, sed mendosè.

Al. μυττωτόν

Περὶ Σκοροδοπράσου. Κεφ. ρπγʹ.

ΣΚΟΡΔΟΠΡΑΣΟΝ φύεται ὡς πράσον μέγα, μετέχον τῆς τοῦ σκόρδου καὶ τοῦ πράσου ποιότητος· ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν μικτὴν ἔχει, ποιοῦν ὅσα καὶ τὸ σκόροδον καὶ τὸ πράσον· ἀσθενεστέρως μέντοι. λαχανεύεται δὲ εἰς βρῶσιν ὡς τὸ πράσον ἑψόμενον καὶ ἀπογλυκαινόμενον.

Περὶ Σινήπεως. Κεφ. ρπδʹ.

ΣΙΝΗΠΙ ἢ νάπυ, ἐκλέγου τὸ μὴ κατάξηρον καὶ κατάπυρρον, ἁδρόν, ἀλλ' ὃ διαθλασθέν, ἔνδοθεν χλωρόν ἐστι οἱονεὶ ἔγχυλον, γλαυκόν· πρόσφατον γὰρ καὶ ἀκμαῖον τὸ τοιοῦτον. Δύναται δὲ θερμαίνειν, λεπτύνειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀποφλεγματίζειν διαμασηθέν. μιγεὶς δὲ ὁ χυλὸς αὐτοῦ ° ὑδρομέλιτι, πρὸς ἀντιάδας καὶ τὰς χρονίους τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας ἐστὶ τυλώδεις, ἀναγαργαριζόμενος ἁρμόζει· προσαχθὲν δὲ τοῖς μυκτῆρσι λεῖον, πταρμοὺς κινεῖ· ἐπιληπτικοῖς τε βοηθεῖ, καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας διεγείρει.

Al. σίνηπι καλοῦσιν οἱ δὲ νᾶπυ

V. non habet.

V. μετὰ μέλιτος

dine, cui pauci adnascuntur ramuli: circa vero ipsum totum fructus est, summa sui parte modice latus: quo semen includitur exiguum, nasturtio simile, disci effigie, veluti intractum compressumve, vnde & nomen accepit. Flos albicat. Nascitur in semitis, parietibus ac sepibus. Semen acre, excalfaciés: bilem vtrinque tam supernè quam infernè extrahit, acetabuli mensura potũ. Prodest & ischiadicis infusum: potu sanguiné educit, internósq; abscessus rumpit. Menses quoque cit, & partus necat. Porro alterum etiam thlaspi recenset Crateuas, quod aliqui Persicum sinapi vocant, latis folijs & radicibus magnis: quod & ipsum ischiadicorum infusionibus admiscetur.

De Draba. Cap. CLXXXVII.

DRABA herba ad cubiti altitudinem assurgit, tenuibus virgultis, & folijs ex vtroque latere ceu lepidij, sed mollioribus & candidioribus. In cacumine verò sambuci vmbellam gerit, candidis floribus præditam. Huius herba cum ptissana coquitur: in Cappadocia maximé. At verò semen ipsius aridum, piperis vice obsonijs admiscetur.

De Erysimo, seu irione. Cap. CLXXXVIII.

ERYSIMON circa vrbes, domorũ areas hortósque nascitur, folijs erucæ syluestris: cauliculis in lori modum sequacibus & flexilibus, floribus luteis, siliquis in cacuminé corniculorum figura & gracilibus, vti fœnogræco, quibus exigua concluduntur semina nasturtij similia, feruidóque gustu. Ea si cum melle delingantur, cõtra thoracis fluxiones, purulentas excreationes ac tusses, morbum regium & ischiadem efficacia sunt. Bibitur & semen cõtra venena. Ex aqua verò aut melle illitum, prodest carcinomatis occultis, duritijs, parotidibus, ac testium mámarúmque inflammationibus. In summa attenuat & calfacit. Cæterùm ad eclegmata redditur mitius & accommodatius, si aqua maceratum torreatur, aut linteo illigatum subactáque farina oblitum inassetur.

A μιαῖον· ἀποφυάδας ὀλίγας ἔχοντα· καὶ περὶ ὅλον αὐτὸν καρπὸς ἐπίπλατυς ἐξ ἄκρου· ἐν ᾧ σπέρμα μικρὸν ἐμφερὲς καρδάμῳ, δισκοειδὲς, οἱονεὶ ἐντεθλασμένον, (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχηκεν) ἄνθος δὲ ὑπόλευκον. ἐν ὁδοῖς καὶ ἐπὶ τοιχῶν καὶ ἐπὶ θριγκῶν φυόμενον· σπέρμα δριμὺ, θερ- (Vet. ... θριγκοῖς ... Dresd. θριγκῶν καὶ τοίχων.)
B μαντικόν· χολὴν ἄνω τε καὶ κάτω καθαίρει, ποθὲν πλῆθος ὀξυβάφου· ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ καὶ αἷμα ποθὲν, καὶ τὰς ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήγνυσι· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια, καὶ ἔμβρυα φθείρει. Ἱστορεῖ δὲ Κρατεύας καὶ ἕτερον θλάσπι, ὅ τινες Περσικὸν σίναπι καλοῦσι, πλατύφυλλον καὶ
C μεγαλόρριζον· καὶ τοῦτο δὲ μίγνυται τοῖς πρὸς ἰσχιάδα διακλυσμοῖς.

Περὶ Δράβης. Κεφ. ρπζ'.

ΔΡΑΒΗ ἡ πόα πήχεως ἔχουσα ὕψος, ῥάβδους λεπτάς. περὶ ἑκάτερα δὲ τὰ φύλλα ὥσπερ λεπιδίου, ἁπαλώτερα δὲ
D καὶ λευκότερα· ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον καθάπερ ἀκτῆς, ἔχον ἄνθη λευκά. ταύτης ἡ πόα συνέψεται τῇ πτισάνῃ, μάλιστα ἐν Καππαδοκίᾳ· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ξηρὸς ἀντὶ πεπέρεως μίγνυται τοῖς προσοψήμασιν. (Forte ἀκτῆς. Vulg. ... ut Monardo legi placet.)

Περὶ Ἐρυσίμου. Κεφ. ρπη'.

E ΕΡΥΣΙΜΟΝ φύεται περὶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκόπεδα, καὶ κήπους· φύλλα δὲ ὅμοια εὐζώμῳ ἀγρίῳ ἔχει· καυλία ἱμαντώδη, ἄνθη μηλίζοντα. ἐπ' ἄκρων δὲ λοβοὶ κερατοειδεῖς, ἰσχνοὶ ὡς τήλιδος· ἐν οἷς σπερμάτια μικρὰ, καρδάμῳ παραπλήσια, πυρώδη κατὰ τὴν γεῦσιν. ποιοῦσι
F πρὸς θώρακος ῥευματισμὸν, ἐμπύους, βῆχας, ἴκτερον, ἰσχιάδας, ἐκλειχόμενον* σὺν μέλιτι. πίνεται καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα φάρμακα. καταπλασσόμενον δὲ μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος, ὠφελεῖ καρκινώματα κρυπτὰ, σκληρίας, παρωτίδας, διδύμων καὶ μαστῶν φλεγμονάς. λεπτύνει* τε καὶ κα- (Ald. ἐκλειχόμενον δὲ σὺν μέλιτι θώρακος &c.)
G θόλου θερμαίνει· ἐπιτηδειότερον δὲ γίνεται εἰς τὰ ἐκλείγματα, ἀποβραχὲν ὕδατι καὶ φωχθὲν, ἢ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον καὶ ὀπτηθὲν στέατος περιπλασθέντος. (Vulg. exempl. ἐγχρίσματα)

Περὶ Πεπέρεως. Κεφ. ρπθ'. A

Πέπερι δένδρον ἱστορεῖται φυόμενον ἐν Ἰνδίᾳ, βραχύ· καρπὸν δ' ἀνίησι, κατ' ἀρχὰς μὲν προμήκη καθάπερ λοβούς, ὅπερ ἐστὶ μακρὸν πέπερι· ἔχει δὲ ἐντὸς κέγχρῳ παραπλήσιον, ὃ μέλλον ἔσεσθαι τέλειον πέπερι. ὅπερ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς ἀναπλούμενον, βότρυς ἀνίησι, κόκκους φέροντας οἵους ἴσμεν· τούτων δὲ οἱ ὀμφακώδεις, οἵτινές εἰσι τὸ λευκὸν πέπερι, εὐθετοῦ μάλιστα εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν ἐπιτεταμένον τῇ δήξει, καὶ ὑπόπικρον, διὰ τὸ ἄωρον, καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. τὸ δὲ μέλαν, ἥδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ, καὶ εὐστομώτερον, καὶ μᾶλλον διὰ τὸ εἶναι ὥριμον ἀρωματίζον, εὐχρηστότερόν τε εἰς τὰς ἀρτύσεις. τὸ δὲ λευκὸν καὶ ὀμφακίζον, ἀσθενέστερον τῶν προειρημένων. ἐκλέγου δὲ τὸ βαρύτατον καὶ πλῆρες, μέλαν, μὴ σφόδρα ῥυσσόν, πρόσφατον δὲ καὶ μὴ πιτυρῶδες. εὑρίσκεται δέ τι ἐν τῷ μέλανι ἄτροφον, κενὸν καὶ κοῦφον, ὃ καλεῖται βρέσμα. Δύναμιν δ' ἔχει κοινῶς θερμαντικήν, οὐρητικήν, πεπτικήν, ἐπισπαστικήν, διαφορητικήν, σμηκτικὴν τῶν ταῖς κόραις ἐπισκοτούντων. ἁρμόζει καὶ ῥίγεσι περιοδικοῖς, πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον. καὶ θηριοδήκτοις ἀρήγει. ἄγει καὶ ἔμβρυα· δοκεῖ δὲ καὶ ἀτόκιον εἶναι μετὰ συνουσίαν προστεθέμενον. βηξί τε καὶ πᾶσι τοῖς περὶ θώρακα πάθεσιν ἁρμόζει, ἔν τε ἐκλείκτοις καὶ ποτήμασι λαμβανόμενον. ἐν συνάγχαις ἁρμόζει, διαχριόμενον σὺν μέλιτι. καὶ στρόφους λύει πινόμενον μετὰ δάφνης φύλλων ἁπαλῶν. ἀποφλεγματίζει δὲ σὺν σταφίδι διαμασηθέν· ἀνώδυνόν τε ἐστὶ καὶ ὑγιεινὸν καὶ ὄρεξιν κινεῖ. πέψει τε συνεργεῖ μιγνύμενον ἐν βάμμασιν. ἀναληφθὲν δὲ πίσσῃ, χοιράδας διαφορεῖ. σμήχει δὲ ἀλφοὺς σὺν νίτρῳ. φώγνυται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ ἐπ' ἀνθρα-

Locum ex v. c. addidi omissum.

Locum ita legit in v. c. ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν, διὰ τὸ ἄωρον, ἐπιτήδειον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις.

Deest in Ald.

V. addit ὑγιεινὸν atque ita legit etiã Marcellus, vt & Serapio.

Marcellus ἀνώδυνον, ἀντὶ τοῦ ὑγιεινὸν, nescio qua ratione videtur legisse.

De Pipere. Cap. CLXXXIX.

PIPER breuis arbor esse traditur in India nascens, quæ quidem fructum promit inter initia oblongum siliquarum instar, quod longum piper est. Is habet intus aliquid tenue ac milio simile, quod tandem in perfectum piper euadit. B Et ille quidem suis temporibus dehiscens pandénsque sese, racemos emittit grana ferentes, qualia nouimus: è quibus nonnulla acerba & immatura piper faciunt candidum, aptissimum remedijs oculorum, antidotis & iis medicaminibus quæ contra venenatas bestias parantur, theriaca vocant. C Est porrò longum, intensa mordacitate præditum & subamarum, quoniam immaturum: antidotis itidem & theriacis medicaminibus accommodatum. At nigrum albo suauius est, acrius, otiúque gratius ac magis aromaticum, propterea quòd tempestiua maturitate collectum est: quin & ad condimenta vtilius est. D Candidum verò, quippe quod in acerbum vergat, antedictis infirmius & inefficacius est. Eligito grauissimum, plenum, nigrum, non valdè rugosum, sed recens ac minimè furfurosum. Reperitur etiamnũ quoddam in genere nigri, nutrimento defectum, cassum seu inane ac leue, E quod brasma nominatur. Vim habet communiter omne piper excalfaciendi, vrinam ciendi, concoquendi, attrahendi, discutiendi, detergendique ea quæ pupillis tenebras offundunt. Cõuenit etiam, seu potum seu illitum, febrium rigoribus per circuitum repetentibus, ac venenatarum quoque bestiarum F morsibus auxiliatur, & partus extrahit. Creditur & statim à concubitu subditum, spem partus adimere. Quin & tussi omnibúsque pectoris vitijs linctu potúve succurrit. Anginis item conuenit cum melle perunctum, ac tormina discutit potum cum lauri folijs tenellis. Manducatum vero cum vua passa, pituitam è capite prolicit. G Dolores quoque sedat, valetudinem tuetur, & appetentiam mouet. Sed & concoctioně adiuuat ad intinctus additum. Exceptum verò pice, strumas discutit, ac vitiligines etiam ex nitro emaculat. Torretur autẽ fictili nouo super pru-

nis, eodem quo in cremanda lente fit modo agitatum. Cæterùm non est huius arboris radix, vt aliqui existimauere, zingiber, quemadmodum paulò post ostendemus. Attamen piperis radix costo similis est, gustantium ora calfacit, saliuámque ciet. Eadem cum aceto imposita, itémque pota, lienem imminuit. Capitis etiam pituitam elicit commanducata cum semine pedicularis herbæ, quam staphidem agriam vocant.

De Zingibere. Cap. CXC.

ZINGIBERIS sui generis planta est, quæ plurima in Troglodytica & Arabia nascitur. Huius herba virente cocta ad multa, perinde atque nos ruta, vtuntur, propotismatis ac pulmentis eam admiscentes. Radiculas habet paruas, cyperi modo, candicantes, sapore piper imitantes ac odoratas. Eligito quæ teredinem minimè senserint. A quibusdam tamen ob id condiuntur, quòd celeriter cariem sentiant, ac fictilibus in Italiam asportantur, cibis idoneæ, si modò cum suo condimento assumantur. Vim porrò habet zingiber calfacientem, concoquentem, aluum leniter emollientem, ac stomacho etiam vtilem. Est & efficax aduersus ea quæ pupillis caliginem offundunt. In antidota quoque additur, ac in vniuersum piperis vires quadátenus æmulatur.

De Hydropipere. Cap. CXCI.

HYDROPIPER apud aquas maximè stagnantes, lenitérve fluentes gignitur. Caulé edit geniculatũ ac solidum, circa quem alarum sunt concauitates, ac folia menthæ similia, sed maiora, delicatiora cádidioráque, gustu acria piperis modo, citra tamen vllam odoris gratiá. Fructũ verò gerit in surculis paruis propè folia erumpẽtem, & racematim cohærentem, qui & ipse acris est. Vim habent folia cum semine imposita œdemata veterésque duritias discutiendi, & sub oculis sugillata emendandi. Siccata verò & tusa, salis & obsonijs pro pipere admiscentur. Cæterùm radicem habet paruam, nullius in medicina vsus.

De Ptarmica. Cap. CXCII.

PTARMICA exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos

A κων, κινούμενον ὡς φακή. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ οὐκ ἔστι ζιγγίβερ, καθάπερ ἔνιοι ὑπέλαβον ὡς κατὰ δηλώσομεν· ἔοικε μέντοι κόστῳ ἡ τοῦ πεπέρεως ῥίζα, θερμαίνουσα τὴν γεῦσιν καὶ ὑγρὰ προσκαλουμένη. ταπεινοῖ δὲ σπλῆνα σὺν ὄξει καταπλασσομένη καὶ πινομένη· ἀποφλεγματίζει
B δὲ μετὰ σταφίδος ἀγρίας μασσωμένη.

Περὶ Ζιγγιβέρεως. Κεφ. ρϛ'.

ΖΙΓΓΙΒΕΡΙΣ ἴδιον ἐστὶ φυτὸν, γεννώμενον ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ Ἀραβίᾳ πλεῖστον, οὗ χρῶνται τῇ χλόῃ εἰς πολλὰ, καθάπερ ἡμεῖς τῷ πηγάνῳ, ἕψοντες, εἰς προποτισμοὺς καὶ ἑψήματα μιγνύντες.
C ἔχει δὲ ῥιζία μικρὰ ὥσπερ κυπέρου, ὑπόλευκα, πεπερίζοντα τῇ γεύσει, καὶ εὐώδη. ἐκλέγου δὲ τὰ ἀτερηδόνιστα. ὑπ' ἐνίων μέντοι ταριχεύεται διὰ τὸ εὔσηπτον, καὶ διακομίζεται κεραμίοις εἰς Ἰταλίαν, εὐχρηστοῦν εἰς βρῶσιν· λαμβανέσθω δὲ μετὰ ταρίχου. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντι-
D κὴν, πεπτικὴν, μαλακτικὴν κοιλίας ἐπιεικῶς, εὐστόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· μίγνυται καὶ ἀντιδότοις, καὶ καθόλου παρέοικέ πως τῇ τοῦ πεπέρεως δυνάμει.

Περὶ Ὑδροπεπέρεως. Κεφ. ρϛα'.

ΥΔΡΟΠΕΠΕΡΙ φύεται μὲν μάλιστα
E παρὰ στασίμοις ὕδασιν ἢ ἐπιεικέσι ῥείθροις· καυλὸν δὲ ἀνίησι γονατώδη, στερεὸν, περὶ ὃν μασχάλαι· καὶ φύλλα ἐοικότα ἡδυόσμῳ, μείζονα δὲ καὶ τρυφερώτερα καὶ λευκότερα, δριμέα ἐν τῇ γεύσει ὥσπερ τὸ πέπερι, οὐ μὴν ἀρωματίζοντα· καρπὸν δὲ ἔχει ἐπὶ κλωναρίων μικρῶν ἐκφυόμενον
F παρὰ τὰ φύλλα, συνεχῆ καὶ βοτρυώδη, δριμὺν καὶ αὐτόν. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ καταπλασσόμενα, οἰδήματα καὶ χρονίους σκληρίας διαφορεῖν, ὑπώπιά τε ἀποκαθαίρειν· ξηρανθέντα δὲ καὶ κοπέντα, μίγνυται ἀντὶ πεπέρεως ὄψοις καὶ προσφάγμασι, ῥίζαν δὲ ἔχει
G μικρὰν, ἄχρηστον.

Περὶ Πταρμικῆς. Κεφ. ρϛβ'.

ΠΤΑΡΜΙΚΗ θαμνίον ἐστὶ, κλωνία ἔχον μικρὰ, πολλὰ, περιφερῆ,

ὁμοίοις ἀβροτόνῳ· περὶ οἷς φύλλα ἐπιμήκη, ἐοικότα τοῖς τῆς ἐλαίας, πολλά· ἐπ' ἄκρῳ δὲ ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον μικρόν, περιφερές, δριμὺ κατὰ τὴν ὀσμήν, ἐρεθιστικὸν πταρμοῦ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. Δύναται δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα μετὰ τῶν ἀνθῶν, ὑπώπια αἴρειν· τὰ δὲ ἄνθη, πταρμοὺς ἐνεργέστατα κινεῖ. φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ πετρώδεσι τόποις.

Περὶ Στρουθίου. Κεφ. ρϟγ'.

ΣΤΡΟΥΘΙΟΝ γνώριμόν ἐστιν, ᾧ οἱ ἐριοπλύται χρῶνται πρὸς κάθαρσιν τῶν ἐρίων. οὗ ἡ ῥίζα δριμεῖα καὶ οὐρητική· βοηθεῖ δὲ ἡπατικοῖς, βηχί, ὀρθοπνοίαις σὺν μέλιτι, κοχλιαρίου πλῆθος λαμβανομένη, κοιλίαν τε ὑπάγει. σὺν δὲ πάνακι καὶ καππάρεως ῥίζῃ ληφθεῖσα, λίθους θρύπτει, καὶ ἐξουρεῖν ποιεῖ· καὶ σπλῆνα ἐσκιρρωμένον τήκει· προστεθεῖσα δὲ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα φθείρει ἐνεργῶς. σὺν ἀλφίτῳ δὲ καὶ ὄξει καταπλασθεῖσα, λέπρας αἴρει· διαφορεῖ καὶ τὰ φύματα σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καὶ οἴνῳ ἑψηθεῖσα. μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ὀξυδερκέσι καὶ μαλάγμασι· κινεῖ δὲ καὶ πταρμούς. καὶ εἰς τὰς ῥῖνας δὲ ἐγχεόμενον λεῖον μετὰ μέλιτος, καθαίρει διὰ στόματος.

Περὶ Κυκλαμίνου. Κεφ. ρϟδ'.

ΚΥΚΛΑΜΙΝΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια κισσῷ, πορφυρᾶ, ποικίλα, κάτωθεν δὲ καὶ ἄνωθεν κηλῖσιν ὑπολεύκοις· καυλὸν δὲ τετραδάκτυλον, γυμνόν· ἐφ' οὗ ἄνθη ῥοδοειδῆ, πορφυρίζοντα· ῥίζαν μέλαιναν, γογγυλίδι παραπλησίαν, ὑπόπλατυν. ἥτις ποθεῖσα μετὰ ὑδρομέλιτος, ἄγει φλέγμα καὶ ὕδωρ κάτω· καὶ ἔμμηνα δὲ κινεῖ πινομένη καὶ προστιθεμένη. Φασὶ δὲ ὅτι εἰ ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν ἐγκύμων γυνή, ἐξαμβλώσει αὐτήν. ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον περιαπτομένη· πίνεται δὲ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' οἴνου, καὶ μάλιστα πρὸς λαγωὸν θαλάσσιον· καὶ ἑρπετῶν ἐστὶν ἀντιφάρμακον καταπλασσομένη· μεθύσκει τε οἴνῳ μιχθεῖσα· καθίστησι δὲ καὶ ἴκτερον τριῶν δραχμῶν πλῆθος, ποθεῖσα μετὰ γλυκέος ἢ μελικράτου ὑδαρεστέρου. κατακλίνειν δὲ δεῖ ἐν οἴκῳ θερμῷ· οὐ προσπνεόμενον τὸν πίνοντα, καὶ

V. caret.

V. caret his καὶ ἄνωθεν.

V. ἐν τῷ ... πορφυρίζοντα, alius [illegible] mallē [illegible]. Sarab.

V. [illegible]

Desunt hæc in vulg. exempl.

A & teretes, abrotono similes: circa quos folia sunt oblonga, oleaginis proxima multáque, ac in cacumine capitulum vti anthemidis, paruum, rotundum, acri odore, sternutamēta ciens, vnde etiam nomen accepit. Valent folia cum floribus illita ad delenda sub oculis sugillata: flores autem sternutamenta efficacis-
B simè mouent. Nascitur in montosis saxosísque locis.

De Struthio seu radicula. Cap. CXCIII.

STRVTHIVM vulgo notum, quo fullones purgandis lanis vtuntur. Huius radix acris est, vrinámque ciet: auxiliatur iocinerosis, tussi &
C orthopnœæ, sumpta cum melle cochlearis mensura, & aluum quoque subducit. Eadem cū panace & capparis radice calculos frangit, & cum vrina expellit, lienémque in scirrhum induratum liquat. Subdita verò menses trahit, & partus efficaciter enecat. Cum polenta autem & aceto illita, lepram emendat. Di-
D scutit & panos, cum farina hordeacea & vino decocta. Miscetur præterea collyriis exacuendæ oculorū aciei dicatis, itémque malagmatis. Sternutamenta etiam facit, atque per os purgat trita cum melle ac naribus infusa.

De Cyclamino. Cap. CXCIIII.

E CYCLAMINVS folia habet hederæ similia, purpurea, varia, infra supráque maculis albicantibus distincta: caulem verò quaternum digitorum, inanem ac nudum: in cuius summo flores emicant rosarum effigie, purpurascentes. Radix nigra rapo proxima & aliquantum lata. Quæ quidē cum hydromelite pota pituitā aquosáque detrahit, ac mē-
F ses pota subditáve ciet. Tradunt si prægnans mulier radicem eā transgrediatur, abortum fieri. Sed & adalligata partum accelerat. Cōtra venena, præsertímque leporis marini, ex vino bibitur. Imposita quoque, contra serpentiū ictus remedio est: & addita in vinum, ebrietatem re-
G præsentat. Regium verò morbum discutit tribus drachmis pota cum passo aut mulsa dilutiore: Sed bibētem oportet cubiculo calido minimēque ventis exposito recumbere, pluri-

pluribus contectum stragulis, quò faciliùs exudet. Qui verò elicietur sudor, colore felleus inuenietur. Eius etiam succus cum melle naribus infunditur ad purgandum caput, & sedi in vellere subditur ad deijcienda alui excrementa. Idem illitus vmbilico & imo ventri ad coxas vsque, aluum emollit, abortúmque facit. Quin & suffusis hebetioribúsque oculis oblitus cum melle succus prodest. Miscetur & medicamentis abortum inferentibus. Idem cum aceto illitus prociduam sedem restituit. Exprimitur verò tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix autem ipsa cutem purgat, eruptiones papularum reprimit, ac vulneribus ex aceto tũ per se, tum etiam cum melle, medetur. Lienem quoque imposita liquat & absumit. Contractas etiã à sole maculas & alopecias emendat. Sed & ipsius decoctum fotu, luxatis, podagrę, capitis vlcusculis atque pernionibus idoneum & accommodatum est. Quòd si in oleo vetere feruefacta fuerit, illito oleo cicatrix inducitur. Ipsa quoque radix excauata oleo impletur, & cineri feruenti imponitur, addito interdum cerę Tyrrhenicæ momento, vt strigmenti modo viscosus fiat illitus, perquã vtilis pernione laborãtibus. Cæterùm radix scillæ modo concisa reponitur: traditúrque etiam ad amatoria assumi tusa, ac in pastillos diuisa. Nascitur verò locis vmbrosis, maximéque sub arboribus.

De Cyclamino altera. Cap. CXCV.

Cyclaminus altera, quam nonnulli cissanthemon aut cissophyllon vocant, folia fert hederæ, sed minora: caules crassos, geniculatos, quíque circa vicinas arbores capreolorũ modo sese voluũt. Flores visuntur candidi, odorati. Fructus verò vuæ acinorum instar, corymbis hederæ similis, mollis, ac sapore aliquantulũ acris, atq; lẽtus: radix superuacua. Nascitur locis asperis. Huius fruct' drachmę vnius põdere potus cum vini albi cyathis duob' ad quadraginta dies, lienẽ liquat, ac per vrinas & aluũ absumit.

A πλείοσιν ἱματίοις περιβάλλεσθαι, ὅπως ἱδρώσῃ· ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἱδρὼς, χολώδης εὑρίσκεται τῇ χροιᾷ. ἐγχυματίζεταί τε ὁ χυλὸς αὐτῆς μετὰ μέλιτος εἰς τὰς ῥῖνας πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς· καὶ τῷ δακτυλίῳ ἐν ἐρίῳ προστίθεται πρὸς κομιδὴν περιττωμάτων. καταχρισθεῖσα δὲ αὐτὴ ἐπ᾽ ὀμφαλοῦ καὶ ὑ-
B πογαστρίου καὶ ἰσχίων, κοιλίαν μαλάσσει, καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεται· καὶ πρὸς τοὺς ὑποκεχυμένους καὶ ἀμβλυωποῦντας ὀφθαλμοὺς ἐγχριόμενος ὁ χυλὸς σὺν μέλιτι ἁρμόζει. μίγνυται καὶ εἰς τὰ φθόρια. ἕδραν δὲ προπιπτούσας σὺν ὄξει καταχριόμενος ὁ χυλὸς καθίστησι. χυλίζεται δὲ ἡ ῥίζα κοπτομένη καὶ
C ἐκθλιβομένη, ἑψομένου τοῦ χυλοῦ ἄχρι μελιτώδους συστάσεως. ῥύπτει δὲ καὶ χρῶτα ἡ ῥίζα, καὶ ἐξανθήματα στέλλει, καὶ τραύματα μετ᾽ ὄξους καθ᾽ ἑαυτήν τε καὶ μετὰ μέλιτος ἰᾶται. καταπλασσομένη δὲ καὶ σπλῆνα τήκει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἐφήλεις καὶ ἀλωπεκίας. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς στρέμματα καὶ ποδάγρας, καὶ
D τὰ ἐν κεφαλῇ ἑλκύδρια καὶ χίμετλα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς καταντλούμενον. αὐτή τε δι᾽ ἐλαίου παλαιοῦ ἀναζεσθεῖσα, ἀπουλοῖ καταχριομένου τοῦ ἐλαίου. ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληροῦται τοῦ ἐλαίου, καὶ τίθεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶς· προσεμβάλλεται δὲ ἐνίοτε καὶ κηροῦ Τυρρηνικοῦ ὀλίγον, ὡς γλοιῶδες
E γενέσθαι κατάχρισμα ἄριστον χιμετλιῶσιν. ἀποτίθεται δὲ ἡ ῥίζα τμηθεῖσα ὥσπερ σκίλλα. ἱστορεῖται δὲ καὶ πρὸς φίλτρα αὐτὴν λαμβάνεσθαι κοπεῖσαν ἀναπλασθεῖσάν τε εἰς τροχίσκους. φύεται δὲ ἐν συσκίοις τόποις, μάλιστα δὲ ὑπὸ τὰ δένδρα.

Περὶ ἑτέρας Κυκλαμίνου. Κεφ. ρϟέ.

F Κυκλάμινος ἑτέρα, ἣν ἔνιοι κισσάνθεμον ἢ κισσόφυλλον καλοῦσι· φύλλα ἔχει κισσῷ ἐοικότα, ἐλάσσονα δέ. καυλοὺς παχεῖς, γονατώδεις, περιελισσομένους τοῖς παρακειμένοις δένδρεσιν ἑλικοειδῶς· ἄνθη λευκά, εὐώδη· καρπὸς δὲ ὡς ῥᾶγες σταφυλῆς, ὅμοιος κισσῷ, μαλακὸς, δριμὺς ἐν τῇ γεύσει
G ἠρέμα, καὶ γλίσχρος· ῥίζα ἄχρηστος· φύεται δὲ ἐν τραχέσι χωρίοις. ταύτης ὁ καρπὸς ὅσον < μία τὸ πλῆθος πινόμενος μετ᾽ οἴνου λευκοῦ κυάθων β´ ἐπὶ ἡμέρας μ´, σπλῆνα τήκει δι᾽ οὔρων καὶ κοιλίας δαπανώμενον.

Caracuz. ὑπογαστρίου

Lacuna ex vet. cod. περὶ τὴν

V. συμμίγνυται

V. non legit.

Hæc vsque ad τροχίσκους in vetusto quodã codice desiderantur.

Hoc alterius cyclamini caput in quibusdam exemplaribus desideratur.

V. λευκάνθη

Addit Lacuna ex v. cod. λεῖος, γλυκύς. Goupylus esse scribit in veteri vestigia diuersæ cuiusdam scripturæ, sed vulgatam, quippe quæ optimum habeat sensum, veram esse existimat.

πίνεται δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν. καὶ τὰς ἐκ τοκετῶν καθαίρει ποθεῖσα.

V. περὶ δρακοντίας μεγάλης.

Περὶ Δρακοντίου. Κεφ. ρϛϛ'.

Δρακόντιον ἔχει φύλλα κισσοειδῆ, μεγάλα, σπίλους ἔχοντα λευκούς· καυλὸν δὲ ὀρθὸν, δίπηχυν, ποικίλον, ὀφιοειδῆ, διὰ πορφύρου τοῖς σπίλοις, βακτηρίας τὸ πάχος· καρπὸς δὲ ἐπ' ἄκρου βοτρυώδης, χρώματι τὸ μὲν πρῶτον χλοώδης, πεπανθεὶς δὲ κροκίζων, ἐπιδάκνων τὴν γεῦσιν· ῥίζα πως στρογγύλη, βολβοειδὴς, ὁμοία ἄρῳ, φλοιὸν ἔχουσα λεπτόν. φύεται ἐν συσκίοις περὶ φραγμοὺς καὶ αἱμασιάς. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς χυλισθεὶς καὶ ἐγχυματισθεὶς μετ' ἐλαίου εἰς τὸ οὖς, ὠταλγίας παύειν· εἰς δὲ τὰς ῥῖνας προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ, πολύποδας δαπανᾶν· καταχριόμενος δὲ, στέλλει καὶ καρκινώματα. ποθέντες δὲ ὅσον λ'. κόκκοι μετὰ ὀξυκράτου, ἐξαμβλίσκουσι· καὶ τὴν ὀσμὴν δέ φασι μετὰ τὸν μαρασμὸν τῆς ἀνθήσεως, τῶν ἄρτι συνειλημμένων ἐμβρύων φθαρτικὸν εἶναι. ἡ δὲ ῥίζα θερμαντικὴ οὖσα, βοηθεῖ ὀρθοπνοίαις, ῥήγμασι, σπάσμασι, βηξὶ, καταῤῥόῳ· καὶ τὰ ἐν θώρακι ὑγρὰ εὐανάγωγα ποιεῖ, ἑφθή τε καὶ ὀπτὴ μετὰ μέλιτος καὶ καθ' ἑαυτὴν βιβρωσκομένη. ξηρὰ δὲ λεία σὺν μέλιτι ἐκλείχεται. ἔστι δὲ οὐρητικὴ, ὁρμάς τε πρὸς συνουσίαν ἐγείρει, ποθεῖσα μετ' οἴνου· καὶ ἕλκη κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ μετὰ βρυωνίας λευκῆς σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ. καὶ κολλύρια ἐξ αὐτῆς ἀναπλάττεται πρὸς σύριγγας, καὶ ἐμβρύων κομιδήν. φασὶ δὲ ὅτι καὶ εἰ διατρίψει τις τὰς χεῖρας τῇ ῥίζῃ, ἀπὸ ἐχίδνης ἄδηκτος μένει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἀλφοὺς σὺν ὄξει καταχρισθεῖσα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα ἐπὶ τῶν νεοτρώτων ἀντὶ μοτῶν ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει· καὶ πρὸς χίμετλα, ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ ἐπιτεθέντα· τυρός τε ἐνειλούμενος τοῖς φύλλοις, ἄσηπτος διαμένει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἁρμόζει πρὸς νεφέλια, καὶ λευκώματα καὶ ἀχλῦς. λαχανεύεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν, ἑφθή τε καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη.

V. addit, λέγει, ὄφεως, ... [illegible]

Ald. περὶ φραγμοὺς καὶ αἱμασιάς.

Alter scriptus, κατὰ τὸν μαρασμόν.

Ald. ἀνάγεται

A Bibitur & ad orthopnœam: ac potus quoque reliquias à partu purgat.

De Dracontio seu dracunculo. *Cap. CXCVI.*

Dracunculus folia fert hederacea, magna, candidis nota-
B ta maculis: caulem verò rectum, duûm cubitorum, versicolorem, anguis effigie, maculis respersum purpureis, baculi crassitudine. Fructus est in summo racemosus, colore primùm quidé herbaceo, sed cùm ematuruit ad croceum vergéte, sapore mordax. Radix quadantenus rotunda, bulbosa, aro similis, te-
C nui vestita cortice. Nascitur in vmbrosis, circa sepes ac macerias. Expressus è semine succus cũ oleo in aurem infusus, dolorem auris mitigandi vim habet. Naribus etiam ex vellere inditus, polypum absumit. Sed & carcinomata illitu sistit. Eius autem grana xxx si in posca bibantur, abortum inferunt. Quin
D & odorem aiunt, posteaquam flaccidi flores emarcuerũt, recens conceptos fœtus enecare. At radix calfaciendi vi prædita succurrit orthopnoeæ, ruptis, conuulsis, tussi atque destillationi. Pectori etiam hærentes humores facit excreabiles, siue elixa tostáve cum melle aut per se edatur, siue ipsa trita ex melle de-
E lingatur. Vrinam quoque ciet, ac venerem excitat è vino pota. Quin & vlcera maligna & phagedænica cum bryonia alba & melle trita expurgat, & ad cicatricem perducit. Ex ea quoque efformantur collyria ad fistulas, extrahendósque partus. Aiunt & qui manus radice per-
F fricuerit, à viperæ morsu tutum & illæsum existere. Ex aceto denique illita, vitiligines emaculat. Folia verò trita recentibus vulneribus linamentorum vice conuenienter imponuntur: itidémque pernionibus, si priùs in vino decocta fuerint. Sed & caseus folijs inuolutus a putredine seruatur immunis. Suc-
G cus autem radicis ad nubeculas, albugines, oculorúmque caligines conuenit. Ipsa vero radix etiam ad sanorum vsus, nimirum in cibos, cocta crudáq; oleris vice recipitur.

Quin & Gymnesiarum insularum, quas Baleares vocát, incolæ coctam radicem cum melle multo placentarum loco in conuiuijs apponunt. Cæterùm radicem messibus effodi, lotámque & frustatim concisam, ac lino traiectam siccari in vmbra, atque ita recondi oportet.

De Aro. Cap. CXCVII.

ARON apud Syros lupha vocitatú, folia emittit dracunculi, sed & minora & minus maculosa: caulem dodratalem, subpurpureum ac pistilli forma, in cuius summo fructus est in croceum colorem inclinans. Radix alba, dracunculi radici proxima: quæ itidem decocta estur, quippe quæ minùs acris sit. Folia verò ad esum condiuntur, & arida per se decocta manduntur. Radix, semẽ & folia easdem cum dracunculo vires obtinent. Priuatim tamen radix cum fimo bubulo podagricis imposita prodest. Cæterùm eodem quo dracunculi radix modo reconditur, ac in summa ob mitiorem qua prædita est acrimoniam esui aptior est.

De Ari seu arisaro. Cap. CXCVIII.

ARISARVM exigua herbula est, cuius radix oliuæ magnitudinem implet. Est ea maioris quàm aron acrimoniæ: vnde illitu nomas sistit. Ex eadẽ collyria concinnantur, ad fistulas efficacia. Cæterùm imposita inditáve, cuiuslibet animalis genitale agit in perniciem.

De Asphodelo, seu hastula regia. Cap. CXCIX.

ASPHODELVS planta est plerisque omnibus cognita, folijs magni porri, caule verò lęui (anthericon appellant) cuius in cacumine flos emicat. Radices subiacent oblongæ, teretes, glandibus similes, gustu acres, & calfaciẽdi vi prędite. Hę bibitę vrinas mẽstruáq; cõcitát. Medẽtur & lateris dolorib⁹, tussib⁹, cõuulsisatq. ruptis, drachmę põdere in vino potę. Vomitiones verò adiuuat asphodel⁹, lusorij tali magnitudine in cibo sumpt⁹. Vtiliter etiá trib⁹ drachmis datur à serpẽte demorsis: sed vulneribus ex morsu folia, radicem ac flores ex vino illini oportet.

A Ὡς δὲ ἐν ταῖς Γυμνησίαις νήσοις, καλουμέναις δὲ Καλλαρίσιν, ἑφθὴν τὴν ῥίζαν μιγνύντες μέλιτι πολλῷ, ἐν τοῖς συνδείπνοις ἀντὶ πλακούντων παρατιθέασιν. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὴν ῥίζαν ἐν πυραμητῷ ὀρύξαντας καὶ πλύναντας καὶ κατατεμόντας, ἐνείραντάς τε λίνῳ καὶ ξηράναντας ἐν σκιᾷ.

B Περὶ Ἄρου. Κεφ. ρϛζ'.

ἌΡΟΝ τὸ καλούμενον παρὰ Σύροις λοῦφα, φύλλα ἀνίησιν ὅμοια τοῖς τοῦ δρακοντίου, μικρότερα δὲ καὶ ἀσπιλότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, ὑποπόρφυρον, ὑπεροειδῆ. ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς κροκίζων. ῥίζα λευκὴ παρὰ τὴν τοῦ δρακοντίου, ἥτις καὶ C ἐσθίεται ἑψομένη, ἧττον οὖσα δριμεῖα. παρασκευάζεται δὲ τὰ φύλλα εἰς βρῶσιν, καὶ [καθ' ἑαυτὰ] ξηρανθέντα ἑψόμενα ἐσθίεται.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα τὴν αὐτὴν τῷ δρακοντίῳ. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καταπλασσομένη σὺν βολβίτῳ ἐπὶ ποδαγρικῶν. ἀποτίθεται δὲ ὡς D ἡ τοῦ δρακοντίου. καὶ καθόλου ἐστὶ διὰ τὸ μὴ λίαν δριμὺ ἐδώδιμος.

Περὶ Ἀρισάρου. Κεφ. ρϛη'.

ἈΡΙΣΑΡΟΝ ἐστὶ μικρὸν βοτάνιον, ῥίζαν ἔχον ὡς ἐλαίας. ἔστι δὲ δριμύτερα τοῦ ἄρου· ὅθεν νομὰς ἵστησι καταπλασσομένη. κολλύριά τε πρὸς σύριγγας E ἐνεργῆ ἐξ αὐτῆς γίνεται. φθείρει δὲ καὶ αἰδοῖον παντὸς ζῴου ἐντεθεῖσα.

Περὶ Ἀσφοδέλου. Κεφ. ρϛθ'.

ἈΣΦΟΔΕΛΟΣ φυτὸν τοῖς πλείστοις γνώριμον, φύλλα ἔχων πράσῳ μεγάλῳ ὅμοια· καυλὸν δὲ λεῖον, ἔχοντα ἐπ' ἄκρου ἄνθος καλούμενον ἀνθέρικον. F ῥίζαι δὲ ὕπεισιν ἐπιμήκεις, στρογγύλαι, βαλάνοις ὅμοιαι, δριμεῖαι κατὰ τὴν γεῦσιν, καὶ τὴν δύναμιν θερμαντικαί. κινοῦσι δὲ καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα, ποτιζόμεναι. ἰῶνται δὲ καὶ πλευρᾶς ἀλγήματα καὶ βῆχας, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα < α' πλῆθος τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ πινομένης· ποιεῖ δὲ καὶ ἐμέτοις ὅσον ἀστρά- G γαλος βρωθείς· καὶ ἑρπετοδήκτοις δίδοται ὠφελίμως ὅσον < γ'. τὸ πλῆθος. καταπλάττειν δὲ δεῖ τὰ δήγματα τοῖς τε φύλλοις καὶ τῇ ῥίζῃ καὶ τοῖς ἄνθεσι σὺν οἴνῳ.

V inscribit. ἀλλὰ δρακοντίας μικρᾶς.
Vulg. exempl. μακρότερα
V ἀσπιλότερα.
V. ὑποπορφυροειδῆ
Orib.
V. πορφυροειδῆ
V. quidam (λευκὴ) non habet
V. ἑψομένη μᾶλλον.
V. non habet.
Hæc verba non leguntur in manuscripto, sed ea exprimunt Interpretes.
Al. ἐδωδιμωτέρα.
Al. δριμύτερον
V. πλείοσι
V. ὑπόκεινται
V. πολλοῖς

καὶ τὰ ῥυπαρὰ καὶ νεμόμενα ἕλκη καὶ μαστῶν καὶ διδύμων φλεγμονὰς καὶ φύματα καὶ δοθιῆνας, συνεψηθείσης τρυγὸς οἴνου τῇ ῥίζῃ. πρὸς δὲ τὰς προσφάτους φλεγμονὰς μετ' ἀλφίτου. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης προσλαβὼν οἴνου παλαιοῦ γλυκέος, καὶ σμύρνης καὶ κρόκου, συνεψηθέντων ἐπὶ τὸ αὐτό, ἄριστον γίνεται ὀφθαλμοῖς φάρμακον· καὶ πρὸς ὦτα πυοῤῥοοῦντα καθ' ἑαυτόν, καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι, καὶ οἴνῳ, καὶ σμύρνῃ χλιανθεὶς ἁρμόζει· ὀδονταλγίαις τε καθ' ἑαυτὸν ἐγχυθεὶς ὁ χυλὸς τῷ ἀντικειμένῳ ὠτίῳ, πραΰνει. καυθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, ἡ τέφρα ἐπιπλασσομένη, ἀλωπεκίας δασύνει. ἑψηθὲν δὲ ἔλαιον ἐν κεκοιλωμέναις ταῖς ῥίζαις ἐπὶ πυρός, εἱλκωμένας χίμετλας καὶ πυρίκαυστα ἐπαλειφόμενον ὠφελεῖ, καὶ ὠταλγοῦσι βοηθεῖ, ἐγχεόμενον εἰς τὰ ὦτα. ἀλφὸν λευκὸν προεκτριφθέντα ἐν ὀθονίῳ ἐν ἡλίῳ, καταχρισθεῖσα ἡ ῥίζα σμήχει. ὁ δὲ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη, κατ' ἐξοχὴν σκολοπένδρων καὶ σκορπίων ἀντιφάρμακόν ἐστιν, ἐν οἴνῳ ποθέντα· καταῤῥήττει δὲ καὶ τὴν κοιλίαν.

Ald. συνεψηθέντα

Ruell. χλιανθὲν legisse videtur.

Ald. [illegible]

V. [illegible] quod expressit Barbarus.

V. [illegible]

V. [illegible]

In v. desiderantur haec ad finem usque.

Περὶ Βολβοῦ ἐδωδίμου. Κεφ. σ'.

Hoc caput proxime sequenti postponitur in Aldino exemplari.

ΒΟΛΒΟΣ ἐδώδιμος γνώριμος πᾶσιν, ὃν ἐσθίομεν· εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, πυῤῥός, καὶ ἀπὸ Λιβύης κομιζόμενος· ὁ δὲ πικρὸς καὶ σκιλλώδης, εὐστομαχώτερος, πεπτικός. πάντες δὲ δριμεῖς καὶ θερμαντικοί· καὶ πρὸς συνουσίαν παρορμῶντες, τραχύνοντες γλῶτταν καὶ παρίσθμια, πολύτροφοι, σαρκῶν θρεπτικοί, ἐμπνευματοῦντες· ποιοῦσι δὲ καταπλασσόμενοι πρὸς στρέμματα, θλάσματα, σκόλοπας, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἄρθρων ὀδύνας, γαγγραίνας τε καὶ ποδάγρας σὺν μέλιτι καὶ καθ' ἑαυτούς. καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν οἰδήματα καὶ κυνόδηκτα, ὁμοίως σὺν μέλιτι καὶ πεπέρει λείῳ καταπλασθέντες· ἐπέχουσιν ἱδρῶτας, καὶ στομάχων ὀδύνας παύουσι· καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας ἀποσμήχουσι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ. καθαίρουσι δὲ καὶ ὑπώπια καὶ ἰόνθους, καθ' ἑαυτοὺς ἢ σὺν ᾠοῦ λεκύθῳ, καὶ φακοὺς σὺν μέλιτι ἢ ὄξει.

Al. πυῤῥός

V. caret.

Locus in vet. cod. legit [illegible]

A Itē sordidis ac ac depascētibus vlceribus, mammarū ac testiū inflāmationibus, tuberculis furunculisque radix vna cum vini fæce decocta: recentibus autem inflammationibus ex polenta, auxiliatur. At ex radicis succo, additis vetere vino dulci, myrrha & croco, ita vt simul omnia decoquantur, illinendis fit B oculis vtile cum primis medicamentum. Idem ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, vino ac myrrha tepefactus prodest: dentium verò dolores mitigat, oppositæ auriculæ per sese instillatus. Cinis autem è cremata radice, alopecias illitu densat, capillóve replet. Oleum verò in excauatis ra- C dicibus igni decoctum, exulceratis pernionibus & igni ambustis inunctione conducit, & aurium dolori infusum auri auxiliatur. Porrò vitiliginem albam, ad solem linteolo antè perfrictam, illita radix emaculat. Cæterùm semen & flores, si in vino bibantur, præ cæteris omnibus egregiè scolopendræ & scor- D pionum ictibus aduersantur: sed & violenter aluum deijciunt.

De Bulbo esculento.
Cap. CC.

BVLBVS esculentus quo vescimur, vulgo cognitus est. Stomacho & aluo vtilis rufus, quíque ex B Africa defertur. Amarus verò & scillæ similis, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. Bulbi autem omnes acres sunt & excalfactorij. Venerem stimulant, linguam & tonsillas exasperant, plurimum nutriunt, & carnem augēt: verùm inflationes pariunt. Illiti F verò efficaces sunt ad luxata, contusa, infixa spicula & articulorum dolores: itémque ad gangrænas & podagras, cum melle ac per se. Valent & ad hydropicorum œdemata & canum morsus, cum melle ac pipere trito similiter impositi. Sudores ijdem compescunt, stomachíque dolores mitigant. Quin G & furfures vlceráque capitis manantia cum tosto nitro abstergunt. Sub oculis sugillata varósque per se, aut ex oui luteo, itémque lētigines cum melle vel aceto, emēdant.

Pl. cum vino aut [illegible], tosto.

Fractis etiam auribus vnguibúsque contusis ex poléta medentur. Ficos iidé tollunt in calidis cineribus torrefacti, & cum vitis mænarum capitibus impositi. Cremati verò & cũ alcyonio permixti, cõtractas à sole maculas & cicatrices nigras in sole illiti emaculãt. Faciunt & ad rupta, si cum aceto elixi edantur. Cæterùm ab ipsorũ largiore cibo cauendũ, quoniã genus neruosum tẽtant.

De Bulbo vomitorio. Cap. CCI.

Bulbus, quem vomitorium vocãt, folia habet lori modo flexiliora, multóq; longiora quàm esculentus: radicem tamen bulbo similem, sed cortice nigro vestitam. Ea radix per se comesta, itémq; ipsius decoctum potum, vesicæ vitijs medentur, ac vomitiones mouent.

De Scilla. Cap. CCII.

SCILLA vim habet acrem & vrentem. Attamen assata ad plurimos vsus accõmodatur. Farina vero subacta lutóve oblinitur, & in clibanum conijcitur, aut prunis obruitur, donec ambiens crusta sufficienter intosta fuerit. Hac detractã, nisi scilla prorsus mollis ac tenera euaserit, iterum noua farina subacta lutóve obducetur, & eadẽ quæ priùs fient. Enimuerò quæ non sic assata fuerit, interaneis noxam infert, maximè si intrò sumatur. Torretur & in olla operculata, atque in furnum demissa. Ex ea verò sumitur quod intimum est meditullium, direptis exterioribus tunicis. Sed & concisa elixatur, mutata sępius aqua, tantisper dum in ipsa aqua neque amaritudo neque acrimonia percipiatur vlla. Denique & in vmbra siccatur frustatim consecta, linóque traiecta modicis interuallis, vt ne segmina seu taleolæ sese inuicem contingãt. Et his quidem scillæ segmẽtis ad oleum, vinum & acetum scilliticũ vtimur. At verò ad pedum rimas interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina dissoluta imponitur. A vipera autẽ demorsis in aceto decocta vice cataplasmatis adhibetur. Ad singulas porrò tostæ scillæ partes adiectis octonis triti tostique salis, cochlear vnum aut alterum ieiunis exhibemus, emolliendæ alui gratia.

A πρὸς δὲ ὤτων θλάσματα σὺν ἀλφίτῳ καὶ πρὸς θλάσεις ὀνύχων· ἀφαιροῦσι δὲ καὶ συκὰς ὀπτηθέντες ἐν θερμοσποδιᾷ, καὶ μετὰ μαινίδων κεφαλῶν κεκαυμένων ἐπιτεθέντες· καέντες δὲ καὶ μιχθέντες ἀλκυονίῳ, ἔφηλιν καὶ οὐλὰς μελαίνας ἀποκαθαίρουσιν, ἐν ἡλίῳ καταχριόμενοι. σὺν

B ὄξει δὲ ἑφθοὶ βιβρωσκόμενοι ποιοῦσι πρὸς ῥήγματα. φυλάσσεσθαι δὲ αὐτῶν τὸ πλῆθος ἐν τῇ βρώσει δεῖ διὰ τὸ ἅπτεσθαι τῶν νευρωδῶν.

Περὶ Βολβοῦ ἐμετικοῦ. Κεφ. σα´.

Βολβός, ὁ καλούμενος ἐμετικός, ἔχει τὰ φύλλα ἱμαντωδέστερα, καὶ πολλῷ μα-

C κρότερα τοῦ ἐδωδίμου· ῥίζαν ἐοικυῖαν βολβῷ, περὶ ἣν φλοιὸς μέλας. αὕτη ἐσθιομένη καθ᾽ αὑτήν, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, τὰ περὶ κύστιν ἰᾶται, καὶ ἔμετον κινεῖ. Al. [illegible]

Περὶ Σκίλλης. Κεφ. σβ´.

ΣΚΙΛΛΑ δύναμιν ἔχει δριμεῖαν καὶ πυρωτικήν· πολύχρηστος δὲ γίνεται ὀπτη-

D θεῖσα. στέατι δὲ ἢ πηλῷ περιπλάσσεται, καὶ δίδοται εἰς κλίβανον, ἢ ἄνθραξιν ἐγκρύπτεται μέχρις ἂν ὀπτηθῇ ἱκανῶς τὸ περικείμενον στέαρ· οὗ περιαιρεθέντος, εἰ μὴ ° ταχνεὰ γέγονεν, ἕτερον στέαρ ἢ πηλὸν περιπλάσαντες, τὰ αὐτὰ ποιήσομεν· ἡ γὰρ μὴ οὕτως ὀπτηθεῖσα, βλαβερὰ τὴν δόσιν, πρὸς τὰ ἐν- V. addit, [illegible] | Forte τακερά

E τόσθια μάλιστα προσφερομένη. ὀπτᾶται δὲ καὶ ἐν χύτρᾳ πεπωμασμένῃ καὶ καθιεμένῃ εἰς κλίβανον. λαμβάνεται δὲ αὐτῆς τὸ μεσαίτατον τῶν ἔξωθεν περιαιρουμένων, καὶ ἕψεται δὲ ἐντμηθεῖσα ἀποχεομένου τοῦ πρώτου ὕδατος, ἑτέρου τε ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν μὴ πικρὸν ἢ δριμὺ γένηται τὸ ὕδωρ. καὶ

F ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ °τμηθεῖσα, καὶ διαιρεθεῖσα λιναρίῳ, ὡς μὴ ἅπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς τόμους. τῇ μὲν οὖν τμητῇ, εἰς ἔλαιον, καὶ οἶνον, καὶ ὄξος σκιλλητικὸν χρώμεθα. πρὸς δὲ ῥαγάδας τὰς ἐν ποσί, τὸ ἔνδον τῆς ὠμῆς σὺν ἐλαίῳ ζεσθέν, ἢ σὺν τῇ ῥητίνῃ τηχθέν, ἐπιτίθεται. ἐχεοδήκτοις δὲ κατάπλασμα, ἑ- Al. τμηθεῖσα διαδεθέντος λιναρίου.

G ψηθεῖσα σὺν ὄξει. τῆς δὲ ὀπτῆς πρὸς ἓν μέρος τῆς σκίλλης, συμπλέκοντες ἁλῶν ὀπτῶν μέρη ὀκτώ, δίδομεν κοχλιάριον ἓν ἢ δύο νήστεσι πρὸς μάλαξιν κοιλίας.

Marc. ἀρωματικά

A εἰς ποτήματά τε καὶ ἀρωματικὰς δυνάμεις, καὶ ἐφ' ὧν οὔρησιν κινῆσαι θέλομεν, καὶ ἐπὶ ὑδρωπικῶν, καὶ στομαχικῶν οἷς ἐπιπολάζει τὰ σιτία, καὶ ἐπὶ ἰκτέρου, στροφουμένοις, βήσσουσι χρονίως, ἀσθματικοῖς, αἱμοπτυικοῖς. αὐτάρκης δὲ ὁλκὴ τριωβόλου σὺν μέλιτι ἐκλειχθεῖσα. καὶ συνεψεῖται δὲ τῷ μέλιτι, καὶ βιβρώσκεται B πρὸς τὰ αὐτά, μάλιστα πέψει συνεργοῦσα. ἄγει δὲ γλοιώδεις κατὰ κοιλίαν. ἑφθὴ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ὁμοίως λαμβανομένη. φυλάττεσθαι δὲ καὶ αὐτῆς τὴν δόσιν δεῖ, ἐφ' ὧν ἕλκωσίς τις ἐστὶν ἔνδον. καὶ πρὸς ἀκροχορδόνας ποιεῖ καὶ χίμετλα ἐγχρισθεῖσα C ὀπτή. τὸ δὲ σπέρμα [αὐτῆς λεῖον ἀναληφθὲν ἐν ἰσχάδι ἢ μέλιτι καὶ βρωθέν,] μαλάσσει κοιλίας. ἔστι δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον ὅλη πρὸ τῶν θυρῶν κρεμαμένη.

Conclusa in vetusto codice omittuntur.

A In potiones quoque & aromaticas compositiones addita, ijs prodest quibus vrinā ciere volumus, itémque hydropicis & stomachicis quibus innatat cibus, regio morbo laborantibus, torminosis, tussi vetere infestatis, suspiriosis & ore sanguinem reijcientibus. Pondus verò ternûm obolorum ex melle de- B lingi sat est. Coquitur & in melle estúrque in eosdem vsus, concoctionem plurimùm adiuuans. Strigmenti verò in modum viscida recrementa aluo detrahit. Sed & elixa simili sumpta modo, eosdē præbet effectus. Veruntamen cauendus ipsius vsus ijs quibus est interna quæpiam exulceratio. Quin & to- C sta ad pensiles verrucas & perniones efficaciter illinitur. Ipsius verò semen tritum, carica aut melle exceptum atq; deuoratum, aluum emollit. Est & tota pro foribus suspēsa contra malorum medicamentorum noxiam remedio.

Περὶ Παγκρατίου. Κεφ. σγ΄.

Veteres bis caret, οἱ δὲ καὶ τοῦτο

V. non habet.

Πάγκρατιον, οἱ δὲ καὶ τοῦτο σκίλλαν ὀνομάζουσι, ῥίζα ἐστὶ βολβῷ μεγάλῳ ὁμοία, ὑπόπυρρος ἢ ὑποπόρφυρος, πικρὰ καὶ πυρώδης τὴν γεῦσιν. φύλλα κρίνῳ ὅμοια, μακρότερα δέ. ἔχει δὲ δύναμιν τὴν αὐτὴν τῇ σκίλλῃ, καὶ σκευασίαν, καὶ δόσιν, ποιοῦσαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν παθῶν. ἐπιεικεστέρα μέντοι τῆς σκίλλης ἡ ταύτης δύναμις. ὅθεν καὶ χυλιζομένη ἡ ῥίζα ταύτης, μιγνυμένη τε ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ, καὶ ἀναπλασσομένη εἰς τροχίσκους, δίδοται σὺν ὑδρομέλιτι σπληνικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως.

De Pancratio. Cap. CCIII.

D Pancratium, quod etiam aliqui scillam (pusillam) appellāt, radice est magno bulbo simili, subrufa aut subpurpurea, amaro feruidóque gustu, folijs lilij, sed longioribus. Scillæ vires & præparationē eandem habet, ac eodem quoque pondere ad eosdem affectus efficaciter exhibetur. Attamen huic mi- E tior quam scillæ facultas inest: quo fit vt & huius radicis succus expressus ad erui farinam admixtus in pastillos digeratur: qui quidem vtiliter ex hydromelite splenecicis hydropicisque dantur.

Περὶ Καππάρεως. Κεφ. σδ΄.

Κάππαρις θάμνος ἐστὶν ἀκανθώδης, ἐπὶ γῆς κυκλοειδῶς ἐστρωμένος, ἀκάνθας ἀγκιστροειδεῖς ἔχων ὡς βάτος· φύλλα στρογγύλα, μηλέᾳ κυδωνίᾳ ὅμοια· καρπὸν δὲ οἷον ἐλαίας, ὃς ἀνοιχθεὶς λευκὸν προΐεται ἄνθος· οὗ πεσόντος, εὑρίσκεταί τι οἷον βάλανος ἐπιμήκης, ὅπερ ἀνοιχθὲν ἔχει κόκκους ὡς τὰ ῥοιᾶς, μικρούς, ἐρυθρούς· ῥίζας ξυλώδεις καὶ μεγάλας, πλείστας. φύεται τὸ πλεῖστον ἐν τραχέσι καὶ λεπτογείοις τόποις, καὶ νήσοις, καὶ οἰκοπέδοις. παραχρῆται δὲ ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ καρπ-

De Cappari. Cap. CCIIII.

Capparis frutex est aculeatus, per terram in orbē stratus. Spi- F nas vt rubus habet in hami modū aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum vero oliuæ instar: qui cum dehiscens panditur, florem promit candidū. Hoc verò dilapso nonnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertū grana tanquam punici mali, exigua rubentiáque intra se ostendit. Radices li- G gnosæ sunt, grandes ac numerosæ. Asperis plerunq; locis, tenuiq; solo, in insulis domorúmq; areis nascitur. Porrò caulis ipsi⁹ ac fruct⁹ cibi gra-

tia sale condiuntur. Aluum autem turbat, stomacho aduersatur, sitimque gignit. At cocta tamen si edatur, stomacho quam cruda vtilior. Fructus drachmarum duarum pondere ex vino potus ad dies quadraginta, lienem absumit: quippe qui vrinam trahat, cruentúmq; alui excrementum educat. Epotus itidem ischiadi & paralysi succurrit, itémque ruptis & conuulsis: méses quoque ciet, ac pituitam capite detrahit. Quin & dentium doloré sedat ex aceto decoctus, colluto inde ore. Radicis auté cortex aridus, tum ad antedicta valet, tum etiam quoduis vetus, sordidum & callosum vlcus expurgat. Splenеticis quoque cum hordeacea farina imponitur. Sed & dente demorsa radix, eius dolori auxiliatur: & cum aceto trita, vitiligines albas exterit. Denique radix foliáque trita duritias strumásque discutiunt: aurium veró vermiculos infusus succus enecat. Porró capparis Africa, præsertimque quæ apud Marmaridas appellatos nascitur, vehemеter inflat. Apula vomitum facit: quæ autem è Rubro mari & Arabia defertur, acerrima: siquidem in ore pustulas excitat, & gingiuas osse tenus exest: quapropter est cibis inepta.

De Lepidio. Cap. CCV.

LEPIDIVM, quod aliqui gingidium vocant, herbula vulgo nota, quæ muria cum lacte conditur. Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter ischiadi per quam eximium est ac singulare remedium, si trita cum helenij radice ad quartá horæ partem imponatur. Lienosis simili modo prodest: ac lepras quoque tollit. Radix autem adalligata collo, dentium dolores compescere ac inhibere creditur.

De Ranunculo. Cap. CCVI.

RANVNCVLI, quod aliqui apium agreste nominant, plura quidem sunt genera: at vis tamen omnibus vna, acris scilicet ac vehemеter exulcerans. Ac vnú quidem coriandri folijs constat, sed latioribus, subalbidis & pinguibus: flore luteo, interdú purpureo. Caulis minimè crassus est, sed cubitum altus.

A πὸς εἰς βρῶσιν. ταράττει δὲ κοιλίαν, *κακοστόμαχός τέ ἐστι καὶ διψώδης· βρωθεῖσα δὲ ἑφθὴ, εὐστομαχωτέρα τῆς ὠμῆς. ὁ μὲν οὖν καρπὸς αὐτῆς σπλῆνα τήκει, ὁλκὴ δυοῖν < μετ' οἴνου πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας μ'. ἄγει δὲ οὖρον καὶ *διαχώρημα αἱματῶδες. ἰσχιάδι τε καὶ παραλύσει βοηθεῖ πινόμενος ὁ B καρπὸς, καὶ πρὸς ῥήγματα καὶ σπάσματα· ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἀποφλεγματίζει. καὶ ὀδόντων πόνον παύει ὁ καρπὸς σὺν ὄξει ἑψόμενος καὶ διακλυζόμενος. τῆς δὲ ῥίζης ὁ φλοιὸς ξηρὸς, πρός τε τὰ προειρημένα ἁρμόζει, καὶ ἀνακαθαίρει πᾶν χρόνιον καὶ ῥυπαρὸν καὶ τετυλωμένον ἕλκος. *καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σπληνικῶν σὺν ὠμῇ λύσει· C διακνωμένη τε ἡ ῥίζα πονοῦντι ὀδόντι βοηθεῖ· ἀλφούς τε λευκοὺς ἀποσμήχει σὺν ὄξει λεία. τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα λεανθέντα, σκληρίας καὶ χοιράδας διαφορεῖ. σκώληκάς τε τοὺς ἐν ὠσὶν ὁ χυλὸς ἐγχυματισθεὶς κτείνει. Ἡ μέντοι Λιβυκὴ κάππαρις, γινομένη δὲ κατὰ τοὺς *Μαρμαρίτας λεγομένους, D ἐμπνευματοῖ ἰσχυρῶς. ἐμετικὴ δὲ τυγχάνει ἡ ἐν Ἀπυλίᾳ. ἡ δὲ ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ Λιβύης, δριμυτάτη, φλυκταινοῦσα τὸ στόμα, καὶ *καταπαθιοῦσα τὰ οὖλα ἄχρι γυμνώσεως· ὅθεν πρὸς βρῶσιν ἐστὶν *ἀνεπιτήδειος.

V. ἢ στόμαχον

V. διαχώρημα

V. hæc ad finem omittit.

Lacuna in vetustis codice legis διασήπουσα

Alias ἀδεῖς

E Περὶ Λεπιδίου. Κεφ. σέ.

ΛΕΠΙΔΙΟΝ, ὃ ἔνιοι γιγγίδιον καλοῦσι, γνώριμον βοτάνιον, ταριχευόμενον εἰς ἀλμαίας μετὰ γάλακτος. Δύναμις δέ ἐστι τῶν φύλλων δριμεῖα ἑλκωτική. ὅθεν ἰσχιαδικῶν ἐστὶν ἐπίπλασμα ἀμυντικώτατον, λεῖον σὺν ἑλενίου ῥίζῃ ἐπιτιθέμενον πρὸς *τέταρτον ὥρας. F καὶ ἐπὶ σπληνικῶν ὁμοίως. ἀφίστησι δὲ καὶ λέπρας. ἡ δὲ ῥίζα δοκεῖ ὀδόντων ἀλγήματα ἀφαιρεῖσθαι, περιαπτομένη τῷ τραχήλῳ.

Cornarius εἴδεσιν

Περὶ Βατραχίου. Κεφ. σς'.

ΒΑΤΡΑΧΙΟΝ, οἱ δὲ, σέλινον ἄγριον καλοῦσι· τούτου πλείονα μέν ἐστιν εἴδη. δύναμις δὲ μία, δριμεῖα καὶ ἄγαν ἑλκωτική. G ἔχει δὲ τὸ μὲν αὐτῶν, φύλλα ὅμοια κορίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπόλευκα καὶ λιπαρά· ἄνθος μήλινον, ἐνίοτε πορφυροῦν· καυλὸν δὲ οὐ παχύν, [ὕψος δὲ ὅσον πήχεως.]

V. non habet conclusa vti neque quod sequitur ...

Lacuna legit ῥίζαν μικρὰν λευκήν.

Orib. χνοωδέστερον. Plin. foliosius.
V. καυλότερον
Forte Σαρδόνι

Dodonaeus testatur ... Adde Ald. τὸ ἄνθος
Cor. χνοωδέστερον.
Ruell. & Marc. inter τὰ φύλλα & καὶ οἱ καυλοὶ, τὰ ἄνθη videtur legisse. Sic & habetur in nothis Ald. cod.

V. addit χλωρά.

ῥίζαν μικρὰν, λευκὴν, πικρὰν, ἔχουσαν ἀποφύσεις ὡς ἑλλεβόρου· φύεται δὲ παρὰ ῥεῖθρα. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος χνοωδέστερον καὶ μακροκαυλότερον, ἐντομὰς ἔχον πλείους τῶν φύλλων, πλεῖστον ἐν Σαρδονίᾳ γεννώμενον, δριμύτατον, ὃ δὴ καὶ σέλινον ἄγριον καλοῦσι. καὶ τρίτον σφόδρα μικρὸν καὶ δύσοσμον, τὸ ἄνθος χρυσῷ ὅμοιον. καὶ τέταρτον ἐοικὸς τούτῳ, ἄνθος γαλακτίζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ ἁπαλοὶ καταπλασσόμενοι, ἑλκωτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν μετὰ πόνου· ὅθεν ὄνυχας λεπροὺς καὶ ψώρας ἀφίστησι, καὶ στίγματα ἐξαίρει, καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ ἀλωπεκίας, πρὸς ὀλίγον καταπλασθέντα. ἑψόμενα δὲ, κατάντλημα χιμετλιώντων ἐστὶ χλιαρόν. ἡ δὲ ῥίζα πταρμὸν κινεῖ, ξηρὰ λεία προσφερομένη τοῖς μυκτῆρσι· καὶ ὀδονταλγίας κουφίζει προσαπτομένη, θρύπτει μέν τοι αὐτούς.

Radice nititur exigua, candida & amara, adnatis ceu capillamentis, hellebori modo, fibrata: iuxta flucta nascitur. Alterum est lanuginosius, longioréque caule, pluribus foliorum incisuris, plurimum in Sardinia proueniés, acerrimum, quod etiam syluestre apium appellant. Est & tertium valde paruum & odore graui, flore aureo. Quartum simile huic, flore lacteo. Folia & caules tenelli vim habent illitu exulcerandi, & vsque adeò vrendi, vt etiam crustas cum dolore inducat. Quare scabros vngues auferút, psoras remouent, stigmata delét: itémquè formicationes ac pensiles verrucas & alopecias ad breue tempus imposita tollunt. Quin & tepente eorum decocto perniones fouētur. Radix verò sicca tritáque, sternutamenta ciet, naribus admota: dentium quoque dolores appensa leuat, ipsos tamen rumpit.

Περὶ Ἀνεμώνης. Κεφ. σζ.

Aliter χλοώδη, quam lectionem Serapio & Hermolaus secuti sunt.

V. usque ad δριμυτέρα οὖσα non habet.

V. quidam addit λίαν, alium, ...

V. quidam post hoc ad finē usq; illegitime ascripta, & expolita, ut quædā alia.

ΑΝΕΜΩΝΗ διττή, ἡ μὲν ἀγρία, ἡ δὲ ἥμερος· καὶ τῆς ἡμέρου, ἡ μέν τις φοινικᾶ φέρει τὰ ἄνθη· ἡ δὲ, ὑπόλευκα ἢ γαλακτίζοντα, ἢ πορφυρᾶ. φύλλα δὲ κοριοειδῆ, λεπτοσχιδέστερα πρὸς τῇ γῇ· καυλία χνοώδη, λεπτά, ὑπὲρ ὧν τὰ ἄνθη ὥσπερ μήκωνος, καὶ μέσα κεφάλια μέλανα, ἢ κυανίζοντα· ῥίζα κατὰ μέγεθος ἐλαίας ἢ μείζων, οἱονεὶ γόνασι διειλημμένη. ἡ δὲ ἀγρία κατὰ πάντα μείζων τῆς ἡμέρου, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα καὶ σκληροτέρα· τήν τε κεφαλὴν ἐπιμηκεστέραν ἔχει, ἄνθος φοινικοῦν, ῥιζία λεπτὰ καὶ πλείω. ἡ δέ τις ἔχει φύλλα μέλανα, δριμυτέρα οὖσα. Δύναμιν δὲ ἔχουσι δριμεῖαν ἀμφότεραι· ὅθεν ὁ χυλὸς τῆς ῥίζης αὐτῶν ῥινὶ ἐγχυθεὶς πρὸς κεφαλῆς κάθαρσιν ἁρμόζει. μασσηθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, φλέγμα ἄγει· ἑψηθεῖσα δὲ ἐν γλυκεῖ καὶ καταπλασσομένη, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς ἰᾶται· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ ἀμβλυωπίας ἀποσμήχει, αἴρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν. τὰ δὲ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ συνεψηθέντες πτισάνῃ καὶ ἐσθιόμενα, γάλα κινεῖ· ἐν προσθέτῳ δὲ ἔμμηνα ἄγει· καταπλασθέντα δὲ, λέπρας ἀφίστησιν. Ἔνιοι δὲ

De Anemone. Cap. CCVII.

ANEMONE duûm est generú: syluestris quidem vna, satiua altera. Et in satiuæ quidem genere est quæ phœniceos flores habeat, altera quæ candicantes, aut lacteos, aut purpureos. Harú folia coriandro similia, sed proximè terram scissa tenuiùs. Cauliculi lanuginosi, tenues, in quibus flores veluti papaueris, & in medio capitula nigra aut cærulea: radix oliuæ magnitudine, aut etiá maior, veluti geniculis distincta. At syluestri amplitudo prsus maior quàm satiuę, foliisque est latioribus ac durioribus: capite oblongiore, flore phœniceo, tenuib⁹ ac plurib⁹ radiculis. Est & quædam folijs nigris, quæ quidem acrior est. Vis vtriusque acris: qua de causa ipsius radicis succus naribus infusus valet ad purgandum caput. Commanducata verò radix, pituitam trahit. Decocta autem in passo & imposita, medetur oculorum inflammationibus: sed & cicatrices eorundē ac hebetudines emendat, sordidáque vlcera expurgat. Cæterùm folia & caules si cum ptissana decoquantur, & in cibo sumantur, lactis fœcunditatem prestat: subdita autem in pesso menstrua ciunt. Illita quoque, lepras eximunt. Sunt qui

nesciẽtes ab anemone syluestri distinguere argemonen dictam & papauer rhœas (de quo inter genera papaueris agemus) propter florum in puniceo colore conuenientiam, eupatorium errore ducti argemoniam appellent. Veruntamen tum argemone, tum & rhœas minùs saturato puniceo colore visuntur, & vtraque serius floret. Quinetiam argemone croceum gustuq; admodum acrem liquorem reddit: rhœas verò, candidiorem & acrem. Insuper vtrique intermedia sunt capitula syluestris papaueris similia, nisi quòd argemones quidem capitulum supernè latiusculum est, rhœadis autem aliquantò angustius. At anemones genera neque liquorem reddunt, neque capitula calycésve habent, sed velut asparagi cacumen. Denique & in aruis cultisve illa plerunque nascuntur.

De Argemone. Cap. CCVIII.

ARGEMONE tota quidem syluestri papaueri similis est: sed folium habet quale anemone, diuisum: florẽ in cauliculo puniceum: caput quale papauer rhœas, sed oblongius & summis partibus latum: radicem rotundam: liquorem verò reddit croci colore & acrem. Illita folia argema & nubeculas expurgant, inflammationésque compescunt.

De Anagallide. Cap. CCIX.

ANAGALLIDIS duo sunt genera, quæ flore distant. Nam quæ cæruleo est flore, fœmina dicitur: mas, quę phœniceo. Frutices sũt exigui, in terra iacentes, quibus folia in quadrangulis cauliculis pusilla, subrotunda, ad folia helxines accedẽtia: fructus rotundus. Vtraque porrò vim habet mitigãdi, inflammationes arcendi, adactos corpori aculeos extrahendi, & nomas cohibendi. At succus earum capitis pituitam gargarizatu euocat, & naribus infusus dentium dolorem lenit, si in narem dolenti denti oppositam immissus fuerit. Emendat & argema cum melle Attico, & oculorum hebetudini opitulatur. Sed & morsis à vipera prodest, ex vino

A μὴ δυνάμενοι διορίζειν ἀπὸ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης τὴν λεγομένην ἀργεμώνην καὶ τὴν ῥοιάδα μήκωνα (περὶ ἧς ἐν τῇ μήκωνι ἱστορήσομεν,) διὰ τὸ τὴν αὐτῶν ὁμόχροιαν, φοινικῆν ὑπάρχειν, πλανῶνται) τὴν ἀργεμώνην εὐπατόριον ὀνομάζοντες. πλὴν τῆς ἀργεμώνης ἧττον βαθὺ τὸ φοινικοῦν ἐστι καὶ τῆς B ῥοιάδος, ὀψιαίτερον δὲ αὕτη καὶ ἡ ἀργεμώνη ἀνθοῦσι. καὶ ἡ μὲν ἀργεμώνη ὀπὸν ἀνίησι κροκίζοντα, καὶ δριμὺν πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ἡ δὲ ῥοιὰς, λευκότερον καὶ δριμύν. ἀμφότεραι δὲ μεταξὺ κεφάλια μήκωνι ἀγρίᾳ παραπλήσια ἔχουσι, πλὴν τὸ μὲν τῆς ἀργεμώνης ἄνωθεν ὑποπλατύ, τὸ δὲ τῆς C ῥοιάδος, ὑπόστενον. αἱ δὲ ἀνεμῶναι οὔτε ὀπὸν ἀνιᾶσιν, οὔτε κωδίαν ἔχουσιν, ἀλλ' οἱονεὶ ἀσπαράγου ἄκρον. ἐν ἀρούραις τε τὸ πλεῖον ἐκεῖναι φύονται.

Aliter ἀργεμώνιδα

In altero legitur eodem sensu ὀψιαίτεροι δὲ αὗται τῆς ἀργεμώνης.

Vulg. exempl. ἀργεμώνης

Περὶ Ἀργεμώνης. Κεφ. σή.

ΑΡΓΕΜΩΝΗ, ὅλον μὲν ἐστὶ ὅμοιον ἀγρίᾳ μήκωνι. τὸ δὲ φύλλον ἀνεμώνῃ D ἔχει ὅμοιον, ἐσχισμένον, * ἄνθος φοινικοῦν, κεφαλὴν δὲ ἐοικυῖαν μήκωνι ῥοιάδι, ἐπιμηκεστέραν δὲ καὶ πλατεῖαν κατὰ τὰ ἄνωθεν μέρη· ῥίζαν στρογγύλην. ὀπὸν δὲ ἀνίησι κροκίζοντα, δριμύν. καθαίρει δὲ ἄργεμα καὶ νεφέλια. καὶ φλεγμονὰς παρηγορεῖ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα.

V. codex [illegible]
Par. inser. [illegible]

In fine v. cod. margo habet, [illegible]

E Περὶ Ἀναγαλλίδος. Κεφ. σθ'.

ΤΗΣ ἀναγαλλίδος διπλοῦν εἶδός ἐστι, διαφέρειν ἄνθει. ἡ μὲν γὰρ κυάνεον ἔχουσα τὸ ἄνθος, θήλεια λέγεται· ἡ δὲ τὸ φοινικοῦν, ἄρρην. θαμνία δέ ἐστι κεχυμένα ἐπὶ γῆς, φύλλα ἔχοντα ἐπὶ τετραγώνων καυλίων μικρὰ, ὑποστρόγγυλα F [παρὰ τὰ τῆς ἑλξίνης,] καρπὸν περιφερῆ· εἰσὶ δὲ ἀμφότεραι * παραυτικαὶ ἀφλέγμαντοι, σκολόπων ἐπισπαστικαί, νομῶν ἐφεκτικαί. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν ἀναγαργαριζόμενος, ἀποφλεγματίζει κεφαλήν· καὶ ῥισὶν ἐγχεόμενος, ὀδόντων πόνον παύει, ἐὰν εἰς τὸν ἀντικείμενον G μυκτῆρα τῷ ἀλγοῦντι ἐμβληθῇ· καθαίρει καὶ ἄργεμα μετὰ μέλιτος Ἀττικοῦ, καὶ ἀμβλυωπίαις βοηθεῖ. ὠφελεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις μετ' οἴνου

Hoc cap. in cod. vet. Crateuæ tribuitur.

V. caret conclusis.

ἐπισπαστικαί

V. caret, vsque ad [illegible]

Lacuna addit ex cod. v. καὶ ὑδρωπικοῖς

πινόμενος, καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἡπατικοῖς. φασὶ δὲ ἔνιοι τὴν μὲν ἔχουσαν τὸ κυανέον ἄνθος, προπτώσεις δακτυλίου στέλλειν· τὴν δὲ τὸ φοινικοῦν, ἐρεθίζειν καταπλασθεῖσαν. A

V. cod. quidā in extremo cap. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος ἀναγράφει ἀμφοτέρας τραυματικάς, φλεγμονάς, ... Catac addit, καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος ...

Περὶ κισσοῦ. Κεφ. σι.

Κισσὸς πολλὰς ἔχει διαφορὰς τῷ εἴδει, ταῖς δὲ γενικωτάταις τρεῖς. λέγεται B γὰρ ὁ μέν τις λευκός, ὁ δὲ μέλας, ὁ δὲ ἕλιξ. ὁ μὲν οὖν λευκός, φέρει τὸν καρπὸν λευκόν· ὁ δὲ μέλας, μέλανα ἢ κροκίζοντα, ὃν δὴ καὶ ἰδίως Διονύσιον καλοῦσιν. ὁ δὲ ἕλιξ ἄκαρπός τε ἐστί, καὶ *λευκὰ ἔχει τὰ κλήματα, καὶ τὰ φύλλα *λεπτὰ καὶ *γωνιώδη καὶ *ἐρυθρά. πᾶς δὲ κισσὸς δριμὺς ἐστί, στυπτικός, C τῶν νευρωδῶν ἁπτικός. ποιεῖ δὲ αὐτοῦ τὰ μὲν ἄνθη τρισὶ τοῖς δακτύλοις ληφθέντα καὶ ποθέντα ἐν οἴνῳ, πρὸς δυσεντερικούς. δὶς δὲ τῆς ἡμέρας δεῖ πίνειν· καὶ πρὸς πυρίκαυστα δὲ ἁρμόζει σὺν κηρωτῇ λειανθέντα. τὰ δὲ ἁπαλὰ τῶν φύλλων σὺν ὄξει ἑψόμενα, ἢ ὠμὰ *ἄρτῳ συλλεαινόμενα, σπλῆνα ἰῶνται. ῥινεγχυτεῖται D δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων καὶ τῶν κορύμβων σὺν ἰρίνῳ, [ἢ μέλιτι, ἢ νίτρῳ,] καὶ πρὸς τὰ χρόνια τῆς κεφαλῆς ἀλγήματα ἁρμόζει, καὶ ἐπιβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ· ὠταλγίας δὲ καὶ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ἐλαίῳ ἰᾶται. τοῦ δὲ μέλανος κισσοῦ ὁ χυλὸς καὶ οἱ κόρυμβοι ποθέντες, **ἀτονίαν ποιοῦσι, καὶ ταράσσουσι E τὴν διάνοιαν πλεονασθέντες. λεῖα δὲ σφαιρία πέντε τῶν κορύμβων θερμανθέντα σὺν ῥοδίνῳ ἐν σιδίῳ, καὶ ἐνσταζόμενα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐπὶ ὀδονταλγίας, τὸ ἄλγημα πραΰνει. μελαίνουσι δὲ καὶ τὰς τρίχας οἱ κόρυμβοι. καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς πᾶν ἕλκος, ἑψηθέντα σὺν οἴνῳ. καὶ F καταπλασσόμενα, κατακαύματα κακοήθη, καὶ ἐφηλίδας θεραπεύει ὡς προείρηται ἑφθά. κινοῦσι δὲ καὶ καταμήνια ὑποτιθέντες οἱ κόρυμβοι λεῖοι καὶ ποθέντες δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν < πλῆθος, ἀτόκιον εἰσί. καὶ ὁ μόσχος δὲ τῶν φύλλων μέλιτι δευθεὶς καὶ προστεθεὶς τῇ μήτρᾳ, ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα. G ὁ δὲ χυλὸς ἐνσταζόμενος ταῖς ἐν τοῖς ῥώθωσι δυσωδίας καὶ σηπεδόνας ἐκκαθαίρει. τὸ δὲ δάκρυον αὐτοῦ ψιλοῖ τρίχας· καὶ

V. μικρά
V. γωνιώδη
Ald. τοῖς τρισὶ δακτ.
Deest in Ald.
Haec v. non habet.
V. αἱμορραγοῦντα
Lacuna legit in antiquo, μελανοκάρπου
V. ἀτεκνίαν, alius ἀγονίαν, alius ἀτοκίαν.
Al. ἐνσταζόμενον
Byzantinus codex caret.
Al. ἐγκλυζόμενος.

potus, itémque nephriticis, hepaticis, atque hydropicis. Cæterùm aiunt nonnulli impositam eam quę cæruleum edit florem, sedis procidétiam retro agere: quæ verò phœniceum, eandem proritare.

De Hedera. Cap. CCX.

Hedera multas in specie differentias sortitur: summas autem genere tres. Est enim candida quędam, nigra altera, tertiáque quę vocatur helix. Et candida quidem, fructum fert candidū: nigra, quam etiam vulgus Dionysiam vocat, nigrum aut croci æmulum. At helix fructum non gignit, tenues autem habet viticulas: folia vero parua, angulosa & rubra. Porro hedera omnis acris est & astringés, neruosúmque genus tentat. Flores ternis digitis capti, & in vino poti, ad dysentericos faciunt: sed bis die potari oportet. Iidem cum cerato triti, ambustis prosunt. Recentia autem molliáve folia ex aceto decocta, aut cruda cum pane detrita, lienem sanant. At succus foliorum & corymborum cum irino vnguento, melle aut nitro contra veteres capitis dolores vtiliter per nares infunditur. Perfunditur & eo caput cum aceto & rosaceo. Dolentibus verò purulentisque auribus cum oleo medetur. Nigræ autem hederæ succus & corymbi epoti sterilitatem faciunt, mentémque turbant largiùs sumpti. Globosi vero corymborum acini quinque, triti calfactique cum rosaceo in Punici cortice, & in dolore dentium contrariæ auri instillati, dolorem mitigant. Denigrant & capillum corymbi. At folia in vino cocta, omni vlcerum generi illinuntur. Ambusta quoque, etiá maligna, & maculas a sole contractas sanant, velut antè dictum est, decocta. Mouent & menses corymbi triti ac subditi. Iidem post purgationes fœminarū drachmæ pondere poti, spem conceptionis adimunt. Sed & pediculus foliorum melle irrigatus, & vuluæ inditus menses & partus extrahit. Succus autē instillatus, narium graueolentiam emendat, & earundem putrida vlcera expurgat. Hederæ vero lachryma psilothrum est: ac

illitu pediculos enecat. Radicum deniq; succus in aceto potus, morsis à phalangio succurrit.

De Chelidonia. Cap. CCXI.

CHELIDONIA maior caulem profert cubitalem, aut etiam altiorem, gracilem, qui quidem adnatos habet ramulos folijs refertos. Sunt autem ea ranunculi folijs similia, at molliora tamen, & aliquantum colore glauco: flos verò secundum singula folia prodit, vti violæ albæ. Succus croceus est, acris, mordax, aliquantulum subamarus & graueolens. Radix supernè quidem singularis est, at infernè in multa crocea capillamenta fibratur. *Fructus ceu corniculati papaueris, tenuis, longus, coni seu metæ figura, in quo exigua semina papaueris seminibus maiora cõcluduntur. Succus melli admixtus, & in æreo vase prunis decoctus, oculorum aciem adiuuat. Folijs verò, radice & fructu ineunte æstate succus exprimitur: qui quidem siccatus in vmbra digeritur in pastillos. Radix cum aniso ex vino albo pota, regio morbo medetur, itémque herpetibus, imposita cum vino: sed & commanducata dentium dolorem sedat. Porrò creditur chelidoniæ nomẽ sibi vendicasse, quòd primo statim hirundinum aduentu erumpat, earundémque discessu marcescat. Sunt & qui tradiderint, si quis ex hirundinum pullis excæcatus fuerit, matres admota herba illius cæcitati mederi, adeóque visum restituere.

Siliqua

De Chelidonia minore. Cap. CCXII.

CHELIDONIA minor, quam syluestre triticum aliqui nuncuparunt, herbula est pediculis ab radice pendens, sine caule, folijs hederę figura, sed multò rotũdioribus ac minoribus, mollib⁹ & subpinguibus circũdata. Radices habet ex eodẽ callo complures, pusillas, in granorum tritici modũ aceruatim congestas, quarum tamen tres quatuórve in longitudinẽ protẽduntur. Cęterùm iuxta aquas palustriáq; loca nascitur. Vim acrem obtinet, & anemones modo summá cutẽ exul-

A κτείνει φθεῖρας ἐπαλειφόμενον. ὁ δὲ τῶν ῥιζῶν χυλὸς σὺν ὄξει ποθεὶς, φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ.

Lacuna ex vet. cod. restituit, σὺν ὄξει ὁ ποθεὶς καὶ ποθεὶς. V inserit, ἐλεφαντίασις

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. σια.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΟΝ μέγα καυλὸν ἀνίησι πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα, ἰσχνὸν, ἔχοντα παραφυάδας φύλλων μεστάς. φύλλα ὅμοια βατραχίου, B τρυφερώτερα μέντοι τὰ τοῦ χελιδονίου καὶ ὑπόγλαυκα τὴν χρόαν. καὶ παρ' ἕκαστον φύλλον ἄνθος ὥσπερ τὸ λευκόιον. χυλὸς δὲ κροκώδης, δριμὺς, δηκτικὸς, ποσῶς ὑπόπικρος καὶ δυσώδης. ῥίζα ἄνωθεν μέν ἐστι μία, κάτωθεν δὲ πλείονες, *κροκώδεις τὴν χρόαν. C καρπὸς δὲ ὥσπερ τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λεπτὸς, μακρὸς ὡς κῶνος, ἐν ᾧ σπερμάτια μείζονα μήκωνος. τούτης ὁ χυλὸς μετὰ μέλιτος καὶ ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἐπ' ἀνθράκων, ἁρμόζει πρὸς ὀξυδορκίαν. χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ* καρπὸς ἀρχομένου θέρους, D καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ καὶ ἀναπλάσσεται· ἡ δὲ ῥίζα ποθεῖσα σὺν ἀνίσῳ καὶ οἴνῳ λευκῷ, ἰκτερικοὺς θεραπεύει καὶ ἕρπητας* καὶ καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ. ὀδονταλγίας τε παύει διαμασωμένη. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι χελιδόνιον, ἐπειδὴ ἅμα ταῖς χελιδόσι φαινομέναις ἀναφύεται, ληγούσαις δὲ συμπαρακμάζει. E τινὲς δὲ ἱστόρησαν ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ τῶν τῆς χελιδόνος νεοσσῶν, αἱ μητέρες προσφέρουσαι τὴν πόαν, ἰῶνται τὴν πήρωσιν αὐτοῦ.

Ita v.c. ac vulgata exēplaria his χροα. τὴν χρόαν caret.

Lacuna legit in vet. cod. τινὲς δὲ ἱστορήκασιν ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ τῶν τῆς χελιδόνος νεοσσῶν, αἱ μητέρες προσφέρουσαι τὴν πόαν ἰῶνται τὴν πήρωσιν αὐτοῦ.

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. σιβ.

Χελιδόνιον δὲ μικρὸν, ὃ δὲ πυρὸν ἄγριον ἐκάλεσαν, F βοτάνιόν ἐστιν ἐκ μίσχων *ἀπηρτισμένον, ἄκαυλον, φύλλοις κισσοειδέσι, περιφερεστέροις δὲ μᾶλλον καὶ μικροτέροις, καὶ τρυφεροῖς, καὶ ὑπολιπαρέσι περιεχόμενον. ῥίζας δὲ ἔχει ἐκ τοῦ αὐτοῦ μικρὰς, πολλὰς, ὥσπερ πυροὺς σεσωρευμένας. τρεῖς δὲ εἰσιν G ἢ τέσσαρες αὐτῶν μακραὶ πεφυκυῖαι. φύεται δὲ παρ' ὕδασι καὶ τέλμασιν. ἔχει δὲ τὴν δύναμιν δριμεῖαν, παραπλησίως ἀνεμώνῃ, ἑλκοῦσαν τὴν ἐπιφά-

Ald. πέφυκεν

Alius quidam, λιμναῖον V. ἐχόμενον

A νείλω· ψώρας τε καὶ ὄνυχας λεπρώδεις ἀφίστησι. αἱ δὲ ῥίζαι χυλωθεῖσαι, χρήσιμοι εἰς ῥινεγχυσίαν μετὰ μέλιτος πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς.

Περὶ Ὀθόννης. Κεφ. σιγ΄.

Quidam codices vetusti vsque ad οἱ δὲ, omnino cæteris carent.

Hæc verba sic leguntur in veteri: τῆς κερατίτιδος μήκωνος χυλόν, οἱ δὲ. Sed vulgatam scripturam Goupylus meliorem esse censet.

ὈΘΟΝΝΑ· οἱ μὲν φασι τῆς μεγάλου χελιδονίου χυλὸν εἶναι· οἱ δὲ, γλαυκίου· οἱ δὲ, τῆς κερατίτιδος μήκωνος τὴν αἰθίαν χυλόν. ἔνιοι δὲ μίγμα ἀναγαλλίδος τῆς κυανέας καὶ ὑοσκυάμου καὶ μήκωνος χυλῶν. οἱ δὲ, βοτάνης Τρωγλοδυτικῆς τινὸς, ἥτις Ὀθόννα καλεῖται, εἶναι χυλόν· γίνεσθαι δὲ αὐτὴν καὶ ἐν τῇ κατ᾽ Αἴγυπτον Ἀραβίᾳ. ἔχει δὲ τὰ φύλλα εὐζώμῳ ἐμφερῆ, πολύτρητα ὥσπερ σητόκοπα, ψαφαρὰ, ὀλιγόφυλλα. ἄνθος δὲ φέρει κρόκινον, πλατύφυλλον· ὅθεν ἔδοξαν ἀνεμώνης αὐτὸ τινὲς εἶδος εἶναι. χυλίζεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ὅπου δεῖ ἀποκαθαίρειν, δάκνουσα, καὶ πάντα τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποσμήχουσα. φασὶ δέ τινα καὶ ὑγρασίαν ἀποῤῥεῖν τῆς βοτάνης, ἣν πλυνόντες καὶ χωρίσαντες τὴν λίθον, ἀναπλάσσουσι τροχίσκους πρὸς τὰ αὐτά. ἔνιοι δὲ φασὶν αὐτὴν λίθον εἶναι Αἰγύπτιον ἐν τῇ Θηβαΐδι γινόμενον, χαλκίζουσαν, μικρὸν τῷ μεγέθει, δάκνοντα τὴν γεῦσιν μετὰ πυρώσεως καὶ στύψεως.

Cataract. ὀλιγόφυλλα (ad marginem)

De Othonna. Cap. CCXIII.

OTHONNAM aiunt nonnulli maioris Chelidoniæ succum esse,
B se, quidam glaucij: alij floribus corniculati papaueris expressum succum: alij anagallidis cæruleæ hyoscyami & papaueris succorum misturam esse contendunt. Alij denique Troglodyticæ cuiusdam herbæ succum, quæ Othonna vocetur: nascique eam in eo Arabiæ tractu, qui ad Ægyptum spectat. Habet
C hæc folia erucæ proxima, crebrò perforata, & tanquam à tineis pertusa, squalore oblita, pauca: quare quidam anemones speciem esse existimauerunt. Ex ea succus expressus oculorum medicamentis conuenit, vbi expurgare opus est. Mordet enim, & quæcunque oculis caliginem offundunt abstergit. Tra-
D dunt & humoré quendam ex herba emanare, qui elotus, semotis lapillis, in pastillos ad eadem digeratur. Aliqui tamen affirmant lapidem Ægyptium esse, in Thebaïde nascentem, ęreo colore, exigua magnitudine, gustu cum feruore quodam & astrictione mordaci.

E

Περὶ Μυὸς ὤτων. Κεφ. σιδ΄.

Mathioli exemplar, ῥάχιν δ᾽ ἐμφερῆ.

Vetus hanc partem non legit: alij continue legunt.

Sic Ruellij codex at Par. ὑπὸ φλοιόν.

ΜΥΟΣ ὦτα, οἱ δὲ μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν, ἀνίησι καυλοὺς ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας, ὑπερυθροῦντας τὰ κάτωθεν καὶ κοίλους· φύλλα δὲ ἐπιμήκη καὶ στενὰ, ῥάχιν ἐπηρτημένην ἔχοντα, μελανίζοντα, ἀνὰ δύο πεφυκότα ἐκ διαστημάτων, εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα. ἐκφύεταί τε λεπτὰ καυλία ἐκ τῶν μασχαλῶν· ἐφ᾽ ὧν ἀνθύλλια κυανίζοντα μικρὰ, ὡς τὰ τῆς ἀναγαλλίδος· ῥίζα δὲ δακτύλου τὸ πάχος, ἔχουσα πολλὰς ἀποβλαστήσεις. καθόλου δὲ ἐστὶν ὁμοία ἡ πόα τῷ σκολοπενδρίῳ. λειοτέρα δὲ καὶ ἐλάσσων. ταύτης ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα αἰγίλωπα ἰᾶται. τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀλσίνην μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν.

De Myosotide, seu muris auricula. Cap. CCXIIII.

MVRIS auricula, quam myosotida vocant, caules promit ab vna radice plures, aliquatenus infernè rubétes & concauos: folia oblonga, angusta, dorsi spinam elatam
F & eminulam habentia, nigricantia, per interualla assiduè geminata, & in mucronem desinétia. Prodeunt verò ex alijs tenues cauliculi, in quibus flosculi cęrulei, parui, vt anagallidis. Radix digitali est crassitudine, multis fibrata capillamentis. Est denique, vt semel finiam, herba scolopendrio similis, sed læuior ac
G minor. Huius radix imposita ægilopas sanat. Sunt & qui alsiné myosotida vocitent.

De Isatide

De Isatide satiua, seu glasto. Cap. CCXV.

ISATIS satiua, qua lanarum infectores vtuntur, folium habet plantagini simile, verùm pinguius nigriúsque: caulem verò altitudine duos excedentem cubitos. Imposita folia œdema quoduis atque tubercula discutiunt, cruentáque vulnera glutinant. Erumpentem quoque sanguinem sistunt, & phagedænas, herpetas, erysipelata ac putrescentia vlcera sanant.

De Isatide syluestri. Cap. CCXVI.

Isatis syluestris, antedictæ similis est, sed folia fert maiora, quæ ad lactucæ folia accedunt: caules verò tenuiores, multifidos, quadantenus rubentes, è quorum cacumine folliculi multi linguarum figura dependent, in quibus semen: florem denique luteum ac tenuem. Eadem quæ & suprà dicta præstat, sed præterea lienosis tam pota quàm imposita auxiliatur.

De Telephio. Cap. CCXVII.

TELEPHIVM portulacæ simile est & foliis & caule: alas verò binas habet singulis foliorum geniculis inhærentes: ramuli seni septenive à radice fruticant, foliis referti cæruleis, crassis, lentis atque carnosis: flores denique lutei sunt aut candidi. Vere nascitur in vitibus locísque cultis. Folia ad senas horas imposita, vitiliginem albam sanant: verùm posteà hordeaceam farinam adhibere oportet. Tollunt & vitiligines alphos dictas, ex aceto in sole illita: sed vbi inaruerint, abstergi ea oportet.

Libri secundi finis.

Περὶ Ἰσάτιδος ἡμέρου. Κεφ. σιε'.

A ΙΣΑΤΙΣ ἥμερος, ᾗ οἱ βαφεῖς χρῶνται, φύλλον ἔχει ἀρνογλώσσῳ ἐμφερές, λιπαρώτερον δὲ καὶ μελάντερον, καυλὸν δὲ ὑπὲρ δίπηχυν. Δύναται δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα πᾶν οἴδημα διαφορεῖν, καὶ φύματα καὶ ἔναιμα τραύματα κολλᾶν. αἱμορραγίας τε στέλλειν, καὶ φαγεδαινικὰ, καὶ ἕρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ σηπεδόνας θεραπεύειν.

V. caret. — V. addit, οὐ δέ- [illegible] — Margo: καὶ σηπ[illegible] [illegible]

Περὶ Ἰσάτιδος ἀγρίας. Κεφ. σις'.

Ἰσάτις ἀγρία, παραπλησία οὖσα τῇ πρὸ αὐτῆς, φύλλα ἔχει μείζονα τοῖς τῆς θρίδακος. καυλοὺς δὲ λεπτοτέρους, πολυσχιδεῖς, ὑπερύθρους, ἔχοντας ἐξ ἄκρου ὥσπερ θυλάκια γλωσσοειδῆ πολλὰ ἀποκρεμάμενα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα. ἄνθος μήλινον, λεπτόν. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ πρὸ αὐτῆς, ὠφελοῦσα καὶ σπληνικοὺς πινομένη καὶ καταπλασσομένη.

Epitom. addit, [illegible]

Περὶ Τηλεφίου. Κεφ. σιζ'.

D ΤΗΛΕΦΙΟΝ, τοῦτο καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καυλῷ ἔοικεν ἀνδράχνῃ· μασχάλας ἔχει δύο παρ' ἕκαστον γόνυ τῶν φύλλων ἐμφυομένας. ἀφ' ὧν κλωνία ς'. ἢ ζ'. ἀπὸ τῆς ῥίζης πλήρη φύλλων κυανοειδῶν, παχέων τε καὶ γλίσχρων καὶ σαρκωδῶν, ἄνθη μήλινα ἢ λευκά. φύεται δὲ ἐν ἀμπελῶσι καὶ τόποις ἐργασίμοις ἔαρος. θεραπεύει δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐπὶ ὥρας ἓξ λεύκην· δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ὠμηλύσει χρῆσθαι. αἴρει δὲ καὶ ἀλφοὺς ἐπιχρισθέντα σὺν ὄξει ἐν ἡλίῳ. δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποξηρανθῆναι αὐτὰ ἀποψᾶν.

V. [illegible] — Addit Matthioli codex [illegible] — Alter non habet hanc vocem, neque etiam et Plinius expressit. — V. tantum λευκά. Sed vulgatam scripturam rectiorem vult esse Goupylus, quia in telephio flores lutei spectantur.

Τέλος τοῦ βιβλίου δευτέρου.

p. i

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς λόγος τρίτος.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber tertius.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNÆO, INTERPRETE.

Ἐν μὲν τοῖς πρὸ τούτου βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, παραδεδώκαμεν περὶ ἀρωμάτων, καὶ μύρων, καὶ ἐλαίων, καὶ δένδρων, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων, ἔτι τε ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ λαχάνων, καὶ τῶν δριμύτητα κεκτημένων βοτανῶν. ἐν δὲ τούτῳ τρίτῳ ὑπάρχοντι, περὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτανῶν καὶ σπερμάτων, συμφύλων τε καὶ φαρμακωδῶν ἐπελευσόμεθα. A B

Περὶ Ἀγαρικοῦ. Κεφ. α'.

Ἀγαρικὸν ῥίζα φέρεται σιλφίῳ ἐμφερής, οὐ πυκνὴ τὴν ἐπιφάνειαν ὥσπερ τὸ σίλφιον, ἀραιὰ δὲ ἐστὶν ὅλη. ἔστι δὲ τὸ μὲν αὐτοῦ, ἄρρεν· τὸ δὲ, θῆλυ· ὧν διαφέρει τὸ θῆλυ ἔχον κτηδόνας εὐθείας ἐντός. C τὸ δὲ ἄρρεν, περιφερές ἐστι καὶ πάντοθεν συμφυές. γεῦσις δ' ἀμφότερα ὅμοια· κατ' ἀρχὰς μὲν γλυκάζοντα, εἶτα ἐξ ἀναδόσεως ἔμπικρα. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἀγαρίᾳ τῆς Σαρματικῆς. λέγουσι δὲ οἱ μὲν, φυτοῦ ῥίζαν εἶναι· τινὲς δὲ, ἐν τοῖς στελέχεσι τῶν δένδρων κατὰ σῆψιν γίνεσθαι, ὥσπερ καὶ μύκητας. D γεννᾶται δὲ καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν Γαλατίᾳ καὶ Κιλικίᾳ ἐπὶ τῶν κέδρων, εὔθρυπτον μέντοι καὶ ἀσθενές. Τὴν μέντοι δύναμιν ἔχει στυπτικὴν, θερμαντικήν· ποιοῦν πρός τε στρόφους καὶ ὠμότητας, ῥήγματά τε καὶ πτώματα. ὀβολῶν δὲ δυοῖν πλῆθος διδόμενον μετ' οἰνομέλιτος, ἀπυρέτοις· πυρέσσουσι δὲ, ἐν μελικράτῳ. E καὶ ἡπατικοῖς δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖς καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ νεφριτικοῖς καὶ δυσουροῦσι καὶ ὑστερικαῖς πνιξὶ, καὶ κακοχροίαις

Quidam οἰαν[illegible]. Vulg. [illegible]. Marc. ῥίζαν. V. κέδρων. Sic Orib. Mar. [illegible]. Marc. λειποτριμ[illegible]. V. [illegible].

Prioribus quidem libris, amantissime Aree, de aromatis, vnguétis, oleis, arboribus, earúmque fructibus & lachrymis: deindéque de animalibus, cerealibus, oleribus & acrimonia præditis herbis egimus. In hoc verò tertio de radicibus, succis, herbis & seminibus tú naturæ nostræ familiaribus, tum etiam medicamentosis disseremus.

De Agarico. Cap. I.

Agaricum radix fertur silphij similis, non tamen densa summa facie, veluti silphium, sed tota rarior. Duo eius genera: mas inquá, & fœmina. Præfertur verò fœmina, quæ quidem rectas intus habet pectinum modo venas & quasi diuisuras. Mas autem rotundus est, & vndique congener ac sui similis. Sed est similis vtrique gustus: scilicet initio dulcis, mox vbi diffundi per os cœperit, in amaritudinem transit. Gignitur in Sarmatię regione, quæ Agaria dicitur. Sunt verò qui plantæ radicem esse affirment: alij vti fungos ex putredine nasci in arborum caudicibus. Nascitur & in Galatia Asiæ & Cilicia in cedris, sed friabile & infirmius. Porrò Agaricum astringendi calfaciendiq; vim habet: estq; efficax contra tormina, cruditates, rupta & casus ab alto. Datur verò binis obolis ex vino mulso febrim non sentientibus: febricitantibus auté, in aqua mulsa; itémque hepaticis, suspiriosis, arquatis, dysentericis, nephriticis, ægrè meientibus, ab vtero strangulatis, atque fœdo pallore decoloratis

drachmæ pŏdere exhibetur: phthisicis autem ex passo: ac lienosis in aceto mulso. A stomachicis verò per se ita vt est, manditur ac deuoratur citra vllius liquoris sorbitionem: ac simili quoque modo datur acidum eructantibus. Sistit & sanguinis reiectiones, ternis obolis ex aqua sũptum. Facit & ad coxendicum articulorúmque dolores & comitiales morbos, si cum aceto mulso pari pŏdere assumatur. Menses quoque ciet, ac inflatione vteri vexatis mulieribus pari modo vtiliter exhibetur. Soluit & rigorem horroréмve, datum ante febrilium accessionum initia. Sed & aluũ purgat drachma vna aut altera, si cum aqua mulsa bibatur. Est & venenis pro antidoto, drachmæ vnius pondere cum diluta vini potione sumptum. Quin & serpentium ictibus ac morsibus tribus obolis ex vino potum auxiliatur. In summa internis omnibus vitijs subuenit, pro virium & ætatis ratione propinatum, his ex aqua, illis è vino, alijs ex aceto mulso, alijs denique ex aqua mulsa.

De Rha. Cap. II.

RHA, quod aliqui rheon vocant, prouenit in iis quæ supra Bosphorum sunt regionibus, ex quibus etiam affertur. Radix foris nigra, cẽtaurio magno similis, sed minor ac intus rubicundior, sine odore, laxa seu fungosa & aliquantum leuis. Optimum habetur quod teredines non sensit, si gustatu cum astrictione remissa lentescat, & commáducatum, coloré reddat pallidum, & quodammodo ad crocum inclinátem. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulsiones, spleneticos, hepaticos, nephriticos, torminosos, itémque aduersus vesicæ & pectoris vitia, distensiones hypochŏdriorum, icterinos affectus, ischiadas, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus & venenatorum morsus. Dabis verò ad singulos affectus, eodem quo agaricũ pondere & cum eisdem liquoribus: silicet febri carentibus, in vino mulso; febricitantibus autem, ex aqua mulsa: phthisicis, ex passo:

A < α΄. διδόμενον· φθισικοῖς δὲ μετὰ γλυκέος, σπληνικοῖς δὲ μετ' ὀξυμέλιτος· καὶ στομαχικοῖς ὡς ἔστι διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου. ὁμοίως δὲ καὶ ὀξυρεγμιῶσιν. ἵστησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγάς, ὁλκὴ τριωβόλου μεθ' ὕδατος λαμβανόμενον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἰσχίων B καὶ ἄρθρων ἀλγήματα, καὶ ἐπιληψίας, μετ' ὀξυμέλιτος λαμβανόμενον τὸ ἴσον πλῆθος· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ τὰς ἐμπνευματουμένας ὑστέρας γυναιξὶν ὠφελίμως τὸ ἴσον δίδοται. λύει δὲ καὶ ῥίγη πρὸ τῆς ἐπισημασίας διδόμενον. καθαίρει δὲ καὶ κοιλίαν < α΄, ἢ β΄. μετὰ μελικράτου πινό- C μενον. ἔστι δὲ καὶ θανασίμων ἀντίδοτον μετὰ κράματος < μιᾶς ὁλκὴ λαμβανόμενον. καὶ πρὸς ἑρπετῶν δὲ πληγὰς καὶ δήγματα, ὁλκὴ τριωβόλου μετ' οἴνου πινόμενον βοηθεῖ. καὶ καθόλου πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα πάθη ἁρμόζει, πρὸς δύναμιν καὶ ἡλικίαν διδόμενον, οἷς μὲν μεθ' ὕδατος, οἷς δὲ D μετ' οἴνου, οἷς δὲ μετ' ὀξυμέλιτος * ἢ μελικράτου.

V. addit [illegible]

Περὶ Ῥᾶ. Κεφ. β΄.

ῬΑ, ὃ δὲ ῥῆον καλοῦσι, γεννᾶται ἐν τοῖς ὑπὲρ Βόσπορον τόποις, ὅθεν καὶ κομίζεται. ῥίζα ἔξωθεν μέλαινα, κενταυρείῳ τῷ μεγάλῳ ἐοικυῖα, μικροτέρα μέντοι καὶ E ἐνερευθεστέρα, ἄοσμος, χαύνη, ὑπόκουφος. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον τὸ ἀτερηδόνιστον, γλισχρόν τε κατὰ τὴν γεῦσιν μετ' αἰθαλώδους στύψεως, διαμασηθὲν τε ὕπωχρον καὶ κροκίζον πως τῷ χρώματι. Ποιεῖ δὲ πινόμενον πρὸς ἐμπνευματώσεις, στομάχου ἀτονίας, ἄλγημα παντοῖον, σπάσματα, F σπληνικούς, ἡπατικούς, νεφριτικούς, στροφώδεις, καὶ τὰ περὶ κύστιν καὶ θώρακα, καὶ τὰς ὑποχονδρίων ἐντάσεις, καὶ τὰ περὶ ὑστέραν πάθη. ἰσχιάδας, αἵματος πτύσεις, ἄσθματα, λυγμούς, δυσεντερίας, κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ περιόδους, καὶ θηρίων δήγματα. δίδοται δὲ ὁμοίως τῷ ἀγαρικῷ πρὸς ἕ- G καστον πάθος, τῇ αὐτῇ ὁλκῇ, καὶ ὑγροῖς χρώμενος· μετ' οἰνομέλιτος μέν, ἀπυρέτοις· πυρέσσουσι δέ, μετὰ μελικράτου· φθισικοῖς, μετὰ γλυκέος,

Alter [illegible] V. [illegible] Sed ab aliquo fortè illa interpleverunt, Vulg. [illegible]

Dodon. [illegible] legendum putat

V. addit [illegible]

Leonic. scribit addi in v.c. [illegible] quod non [illegible] Plin. de rhacomate (sic enim vocat) agens lib. 27. cap. 12.

σπληνικοῖς μετ' ὀξυμέλιτος· στομαχικοῖς A
ὡς ἔστι διαμασώμενοι καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου. αἴρει δὲ καὶ πελιώματα καὶ λειχῆνας, μετ' ὄξους καταχριόμενον. καὶ φλεγμονὰς πάσας ἀρχαίας χρονίας, σὺν ὕδατι καταπλασσόμενον. ἡ δὲ αὐτοτάτω αὐτοῦ δύναμις, στυπτικὴ μετὰ ποσῆς θερμασίας.

B

Περὶ Γεντιανῆς. Κεφ. γ'.

ΓΕΝΤΙΑΝΗ δοκεῖ μὲν ὑπὸ πρώτου εὑρῆσθαι Γέντιδος τοῦ Ἰλλυριῶν βασιλέως, ἀφ' οὗ καὶ τῆς ἐπωνυμίας ἔτυχεν. ἧς τὰ φύλλα τὰ μὲν πρὸς τῇ ῥίζῃ, καρύᾳ ἢ ἀρνογλώσσῳ ὅμοια, ὑπέρυθρα· τὰ δὲ ἐν C μέσῳ τοῦ καυλοῦ, καὶ μάλιστα τὰ κατ' ἄκρον, ἐσχισμένα μικρῶς. καυλὸς δὲ κενός, λεῖος, τὸ πάχος δακτύλου, τὸ δὲ ὕψος δίπηχυς, γόνασι διειλημμένος, ἐκ διαστημάτων μειζόνων περικείμενος τὰ φύλλα· καρπὸν δὲ ἔχων ἐν κάλυξι πλατὺν, κοῦφον, ἀχυρώδη, πρὸς τὸν τοῦ σφονδυλίου. D ῥίζαι μακραί, ὅμοιαι ἀριστολοχίᾳ τῇ μακρᾷ, παχεῖαι, πικραί. φύεται δὲ ἐν ὑψηλοτάταις ἀκρωρείαις, καὶ συσκίοις τόποις καὶ ἐνύδροις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικὴν, στυπτικήν· βοηθεῖ δὲ θηριοδήκτοις ποτιζομένη < β'. σὺν πλήθει μετὰ πιπέρεως καὶ πηγάνου καὶ οἴνου. τοῦ E δὲ χυλίσματος ὅσον < α'. καὶ πρὸς ὀδύνας πλευρῶν, καὶ πτώματα, ῥήγματά τε καὶ σπάσματα. ἀρήγει καὶ ἡπατικοῖς καὶ στομαχικοῖς, ποθεῖσα μεθ' ὕδατος. ἐκβάλλει δὲ ἔμβρυα ἡ ῥίζα ὡς κολλύριον προστιθεμένη. ἔστι δὲ καὶ τραυματική, ἐπιτιθεμένη ὡς τὸ λύκιον, ἀναβρωμάτων τε ἑλκῶν ἴαμα, καὶ F μάλιστα τὸ χύλισμα, καὶ ὀφθαλμῶν ἐγχρίσμα φλεγμαινόντων. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ δριμέα τῶν κολλυρίων τὸ χύλισμα ἀντὶ μηκωνίου. ἔστι δὲ καὶ ἀλφῶν σμηκτικὴ ἡ ῥίζα. χυλίζεται δὲ θλασθεῖσα καὶ βραχεῖσα ἐν ὕδατι ἐπὶ ἡμέρας ε'. εἶτα ἑψηθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι, ἄχρις ἂν ὑπερέχωσιν G αἱ ῥίζαι, καὶ μετὰ τὸ ψυγῆναι τὸ ὕδωρ διηθεῖται δι' ὀθονίου· καὶ ἕψεται ἄχρις ἂν γένηται μελιτῶδες τῇ συστάσει.

V. delet.
V. his vsque ad ἄρσ. caret. itidemque Serapio.
Dalech. καὶ ὑπὸ λεπτὰ τὰ κατ' ἄκρον ἐσχισμένα μικρῶς. V. ἐσχισμένα κενωμένα.
Dod. ἀσκελου legisse videtur.
Aliqui cod. omittunt παχεῖαι πικραί.
V ἀκρωρείαις, idem.
Dod. legit στυπτικήν.
Alter, καὶ σπάσματα, quæ lectio sensum rei conuenientem Goupylo habere videtur. alius ῥήγματα.
V. [illegible]

splenecticis ex aceto mulso. At à stomachicis ita vt est mandetur, ac citra sorbitionem vllam deuorabitur. Tollit quoque liuétia, lichenásque cum aceto illitum: atque inflammationes omnes veteres ex aqua impositum dissipat. Cæterùm summa ipsius vis, astringens est cum aliquanto calore.

De Gentiana. Cap. III.

GENTIANA primùm inuenta creditur à Gentio Illyriorū Rege, à quo etiam cognomentum habuit. Huius folia, quę quidem proximè radicem sunt, iuglandi plantaginíve similia, subrubentia: quæ verò in medio sunt caule, maximéq; quæ circa cacumen, paulùm dissecta. Caulis inanis, læuis, digiti crassitudine ac binûm cubitorum altitudine, geniculis distinctus, & maioribus ex interuallis foliis circundatus. Semen verò habet in calycibus latū, leue, acerosum, quod ad sphódylij semen accedit. Radix longa qualis aristolochiæ longæ, crassa & amara. Nascitur in celsissimis montium iugis, locis vmbrosis aquosisque. Vis radici excalfactoria & detergens. Contra venenatarum bestiarum morsus duabus drachmis cum pipere & ruta ex vino pota auxiliatur. Extracti succi drachma ad laterum dolores, casus è sublimi, rupta & conuulsa prodest. Hepaticis quoque & stomachicis pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eiicit: impositáque vt lycium vulneraria est, & cuniculatim depascentibus vlceribus medetur: præcipuè verò succo, qui quidem oculis etiam inflammatione laborantibus illinitur. Miscetur & succus acrioribus collyriis pro meconio. Sed & radix vitiligines alphos dictas absterget. Porrò extrahendi succi ratio hæc est: Contusa radix ad dies quinque aqua maceratur, posteà in eadem tantisper decoquitur, dum extent emineántque radices: ac vbi refrixit aqua, linteo excolatur, móxque discoquitur ad mellis crassitudinem,

foliorum al.

fictilique vase reconditur.

De Aristolochia rotunda. Cap. IIII.

ARISTOLOCHIA ex eo nomen accepit, quòd optimè puerperis opitulari credatur. In eius generibus quædam est rotunda, quæ fœmina vocatur. Folijs hæc est hederaceis, cum acrimonia odoratis, subrotundis, mollibus, cum multis ab vna radice germinibus. Sunt verò prælonga quasi sarmenta: flores cádidi pileolorũ similitudine, in quibus quod rubicundum est grauiter olet.

De Aristolochia longa. Cap. V.

Longa autem Aristolochia mascula appellatur & dactylitis: folijs quàm rotunda oblongioribus, ramulis tenuibus, fermè dodrantalibus: flore purpureo, graueolente, qui vbi defloruit, pyro similis euadit. Rotundæ radix in orbem rapi modo conglobatur. Longæ verò, digiti crassitudinem implet, dodrãtalis aut etiam maior. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaræ ac virosæ.

De Aristolochia Clematitide. Cap. VI.

Est etiamnum tertia longa, quæ etiam clematitis, quasi sarmentosa seu sarmentitia, vocatur, ramulos habens tenues, folijs refertos subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso aromáque redolente cortice vestitas: quæ priuatim vnguentarijs ad vnguentorum spissamenta conducunt. Porrò cæteris quidem venenis resistit rotunda. At longa contra serpentes & venenata drachmæ pondere ex vino bibitur, atque etiam imponitur. Pota, pipere & myrrha additis, purgaméta omnia post partum in vtero relicta, menses & partus eiicit. Eadem quoque efficit subdita in pesso. Sed & rotunda ad eadem ad quæ & antedicta est efficax. Ex abúdanti verò suspirijs, singultibus, horroribus, lieni, ruptis, conuulsis & lateris doloribus, pota cum aqua auxiliatur. Extrahit & imposita aculeos ac spicula, ossiúmque squamas remouet. Vlcera quoque putrida emarginat, sordidáque expurgat, & caua cum iride ac melle explet.

A καὶ ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ.

Περὶ Ἀριστολοχίας στρογγύλης. Κεφ. δ'.

ΑΡΙΣΤΟΛΟΧΙΑ ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν ἄριστα βοηθεῖν ταῖς λοχοῖς. ἔστι δὲ ἡ μὲν στρογγύλη, θήλεια καλουμένη. φύλλα δ' ἔχει κισσοειδῆ, εὐώδη μετὰ δριμύτητος, ὑποστρόγγυλα, ἁπαλὰ, B παρὰ πολλοῖς βλαστοῖς ἐν μιᾷ ῥίζῃ. τὰ δὲ κλήματα ἐπιμήκη. ἄνθη λευκὰ, οἱονεὶ πιλίσκους. τὸ δ' ἐν αὐτοῖς ἐρυθρὸν, δυσῶδες. — Pα. λοχείαις. — V dele. — V. ἐν μιᾷ ῥίζῃ. — V. [illegible]

Περὶ Ἀριστολοχίας μακρᾶς. Κεφ. ε'.

Ἡ δὲ μακρὰ ἀριστολοχία ἄρρεν καλεῖται καὶ δακτυλῖτις, φύλλα ἔχουσα ἐπιμηκέστερα τῆς στρογγύλης· κλωνία λεπτὰ, C ὡς σπιθαμιαῖα τὸ μέγεθος, ἄνθος πορφυροῦν, δυσῶδες, ὅπερ ἐξανθῆσαν ἀπίῳ παραπλήσιον γίνεται· ῥίζα δὲ τῆς μὲν στρογγύλης, περιφερὴς, γογγυλίδι ὁμοία. ἡ δὲ τῆς μακρᾶς, δακτύλου ἔχει τὸ πάχος, σπιθαμιαία ἢ καὶ μείζων. ἀμφότεραι δὲ τὰ πολλὰ πυξοειδεῖς ἔνδοθεν, πικραί τε τὴν γεῦσιν καὶ βρωμώδεις. — V. [illegible] corr.

D Περὶ Ἀριστολοχίας κληματίτιδος. Κεφ. ς'.

Ἔστι δέ τις καὶ τρίτη μακρὰ, ἥτις καὶ κληματῖτις καλεῖται, κλωνία ἔχουσα λεπτὰ, φύλλοις ὑποστρογγύλοις, ἀειζώου μικροῦ ἐοικότα περίπλεα, ἄνθη ἐοικότα πηγάνῳ· ῥίζας μακροτέρας, λεπτὰς, φλοιὸν ἐχούσας παχὺν καὶ ἀρωματίζοντα, E ἰδίως χρησιμευούσας μυρεψοῖς εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ποιεῖ δὲ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα φάρμακα ἡ στρογγύλη, πρὸς δὲ τὰ ἑρπετὰ καὶ θανάσιμα ἡ μακρά, ὁλκὴ πινομένη μετ' οἴνου καὶ καταπλαττομένη· καὶ τὰ ἐν μήτρᾳ συνιστάμενα πάντα λόχια καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα F ἐκβάλλει, ποθεῖσα μετὰ πεπέρεως καὶ σμύρνης. καὶ ἐν πεσσῷ δὲ προστεθεῖσα, τὰ αὐτὰ δρᾷ. ἡ δὲ στρογγύλη ποιεῖ μὲν πρὸς ἃ καὶ ἡ προειρημένη. ἐκ περισσοῦ δὲ βοηθεῖ ἄσθματι, λυγμῷ, ῥίγει, σπληνὶ, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἀλγήμασι πλευρᾶς, ποθεῖσα μεθ' ὕδατος. ἀνάγει δὲ καὶ σκόλοπας, ἀκίδας, G λεπίδας ὀστῶν καταπλασσομένη ἀφίησι· καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει, καὶ τὰ ῥυπαρὰ περικαθαίρει ἕλκη· καὶ τὰ κοῖλα πληροῖ σὺν ἴρεως καὶ μέλιτι. — V. στρογγύλαις μακροτέρας. Οτιὸ [illegible] — Lacuna ex v.c. [illegible]

σμήχει δὲ καὶ οὖλα καὶ ὀδόντας. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ κληματῖτις πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖν ἐλλειπεστέρα μέντοι τῇ δυνάμει τῶν προειρημένων. A

Περὶ Γλυκυῤῥίζης. Κεφ. ζ.

V. [illegible]

ΓΛΥΚΥΡΡΙΖΑ γεννᾶται πλείστη ἐν Καππαδοκίᾳ, καὶ Πόντῳ· ἔστι δὲ θαμνίσκος, ῥάβδους ἔχων διπήχεις, περὶ οὓς τὰ B φύλλα πυκνά, ἐοικότα σχίνῳ, λιπαρὰ καὶ κολλώδη ἁπτομένῳ. τὸ δὲ ἄνθος ὑακίνθῳ ὅμοιον· καρπὸς δὲ πλατάνου σφαιρίων μέγεθος, τραχύτερος, λοβοὺς ἔχων ὡς φακοῦ, πυῤῥούς, μικρούς· ῥίζαι μακραί, πυξοειδεῖς ὡς γεντιανῆς, ὑπόστρυφνοι, γλυκεῖαι· χυλίζονται ὥσπερ τὸ λύκιον. ποιεῖ C δὲ τὸ χύλισμα πρὸς τραχύτητας ἀρτηρίας· δεῖ δὲ ὑποτιθέντας τῇ γλώττῃ ἀποχυλίζειν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς καῦσον στομάχου, καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ ἥπατι· ψωριάσεις τε κύστεως καὶ νεφρίτιδας πινόμενον μετὰ γλυκέος. ἔστι δὲ ἀποχυλιζόμενον, καὶ τραυματικὸν περιχριόμενον, καὶ στομαχικὸν διαμασώμενον. καὶ D τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς ῥίζης προσφάτου πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει. ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ λειοτριβηθεῖσα, πτερυγίοις καταπαστὸς ἐστὶν ἐπιτήδειος.

V. [illegible] Ita & Orib.
Caste. legit [illegible]
V. addit [illegible]
Al. addunt [illegible]
Addit Lacuna ex v.c. [illegible]
Addit Matthioli cod. [illegible]
V. addit [illegible]
Vulg. [illegible]

Gingiuas denique ac dentes extergit. Creditur & clematitis ad eadẽ pollere: sed efficacia tamen cedit antedictis.

De Glycyrrhiza. Cap. VII.

GLYCYRRHIZA, seu dulcis radix, plurima gignitur in Cappadocia & Ponto. Est vero frutex exiguus, ramis binûm cubitorum altitudine: circa quos folia sunt densa, lentisci, pinguia tactúque glutinosa. Flos est hyacinthi: fructus platani pilularum magnitudinis, asperior, qui siliquas habet lentium modo rufas, & paruas: radices longæ, buxei coloris, vti gentianæ, subacerbæ ac dulces: è quibus succus lycij modo elicitur. Est verò spissatus hic succus ad arteriæ scabritias efficax: verùm oportet vt linguæ subditus eliquescat. Sed & æstuanti stomacho ac thoracis & iocineris vitijs conuenit: necnon ad vesicæ scabiẽ ac renum vitia vtiliter ex passo bibitur. Idem eliquatus sitim sedat, illitúsque vulneribus accommodatur, atque commanducatus prodest oris affectibus. Quin & recentium radicum decoctum ad eadem conuenit. Arida verò radix ad læuorem detrita, pterygijs commodè inspergitur.

Περὶ Κενταυρίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. η.

ΚΕΝΤΑΥΡΙΟΝ τὸ μέγα, οἱ δὲ νάρκην καλοῦσι, φύλλα ἔχει καρύᾳ βασιλικῇ ὅμοια, περιμήκη, χλωρὰ ὡς κράμβης, τὸ δὲ περιφερὲς αὐτῶν ἐντετμημένον ὥσπερ πρίων· καυλὸν δὲ ἔχει ὡς λαπάθου δίπηχυν ἢ καὶ τρίπηχυν, παραφυάδας ἀπὸ τῆς ῥίζης ἔχοντα πολλάς, ἐφ' ὧν κεφάλαι ὅμοιαι μήκωνι, ὑπομήκεις ἐν τῇ περιφερείᾳ· ἄνθος κυανίζον· καρπὸς δὲ ὅμοιος κνήκῳ, ἐγκείμενος ὥσπερ ἐν ἐρίῳ τοῖς ἄνθεσι· ῥίζα παχεῖα, στεῤῥά, βαρεῖα, περὶ πήχεις δύο, μεστὴ χυλοῦ, δριμεῖα μετὰ ποσῆς στύψεως καὶ γλυκύτητος, ὑπέρυθρος. φιλεῖ δὲ λιπαρὰν γῆν, εὐήλιον, καὶ δρυμοὺς καὶ λόφους. πλεονάζει δὲ ἐν Λυκίᾳ καὶ Πελοποννήσῳ, ἐν Ἤλιδι καὶ Ἀρκαδίᾳ καὶ Μεσσηνίᾳ, καὶ περὶ Φολόην καὶ Λυκίαν καὶ Σμύρναν. ἁρμόζει δὲ ἡ ῥίζα ῥήγμασι, σπάσμασι, πλευ-

V. omisit [illegible]
V. [illegible]
Addunt nonnulli veteres, [illegible] quam lectionem Hermolaus secutus est.

De Centaurio maiore. Cap. VIII.

CENTAVRIVM magnum, quod aliqui narcen appellãt, folia habet nucis iuglandis, oblonga, viridi brassicæ colore, serrata in ambitu: caulem verò, ceu rumicis, binû aut etiam ternûm cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaueris, in rotunditate longiuscula: flos cæruleus: ac semen cnico simile, veluti laneis floccis quibusdam inuolutum. Radix est crassa, solida, grauis, ad bina cubita, succi plena, cum quadam astrictione ac dulcedine acris, rubescens. Amat solum pingue & apricum, ac syluas & colles. Cæterùm copiosè nascitur in Lycia, Peloponneso, Helide, Arcadia & Messenia, atque circa Pholoen, Lyciã & Smyrnã. Cõuenit porrò radix ruptis, cõuulsis, pleu-

riticis, dyspnœę, veteri tussi & sanguinē excreantibus: ac siquidē absit febris, in vino: sin minus, ex aqua drachmis duabus trita exhibetur. Similiter quoque ad tormina & vuluæ dolores. Sed & derasa & in collyrij formam vuluæ subdita, mēses atque partus extrahit. Eadē succus etiamnum præstat. Est & illa vulneraria: siquidem recens tusa, aut, si arida fuerit, antè macerata; deindéque tusa, vulnera colligat & conglutinat. Quin & tusam si quis simul cum carnibus coquat, carnes ipsæ cohærescent. Cæterùm Lyciæ incolæ succum ipsius exprimunt, quo pro Lycio vtuntur. Vocata autem fuit Panacea, quoniam inflammationes omnes sedat, ictuúmque impetus lenit: atque calculosos, quibúsque substillum est lotium iniectione sanat. Legitur verò paulò ante Solis exortum, serena tempestate, per quam pleniora perfectioráque sunt omnia.

De Centaurio minore.

Cap. IX.

Centauriū paruū seu tenue, quod aliqui limnæū quasi palustre vocāt, quoniā humecta riguáve amet loca, herba est hyperico aut origano similis: cuius caulis dodrante altior est & angulosus: flores ad lychnidis florum similitudinē è puniceo colore in purpuram vergunt: folia minuta, quadantenus longiora, veluti rutæ: semen tritico simile: radix pusilla, læuis & superuacua. Herba ipsa virens contusa & imposita, vulnera glutinat, vetera vlcera purgat & ad cicatricem perducit. Bilem autem humorésque crassos per aluum exigit, si decocta deuoretur. Ius verò decocti ischiadicis conueniēter infunditur: trahit enim sanguinem, dolorémque leuat. At succus oculorum medicamentis perquàm vtilis: quippe qui quę pupillis caliginem offundunt vnà cum melle discutiat. Vuluæ subditus menses & partus extrahit: peculiariter verò neruorum vitiis epotus prodest. Succi autem extrahendi ratio hæc est: Legitur herba semine prægnās & diebus quinque (aqua) perfunditur, deindéque coquitur, dum aqua superemineat: mox vbi refrixit,

exhibetur

A εἰλικοῖς, δυσπνοίᾳ, βηχὶ παλαιᾷ· αἱμοπτοϊκοῖς ἀπυρέτοις μετ' οἴνου· πυρέσσουσι δὲ, μεθ' ὕδατος < β'. πλῆθος τῆς ῥίζης λείας διδομένης· πρός στρόφους ὁμοίως καὶ ὑστέρας ἀλγήματα. ἀλλὰ δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα εἰς σχῆμα κολλυρίου ξυσθεῖσα καὶ προστεθεῖσα τῇ ὑστέρᾳ. ὅ, τε χυλὸς τὰ αὐ-
B τὰ ποιεῖ· ἔστι δὲ καὶ τραυματική, ὑγρὰ μὲν κοπεῖσα, ξηρὰ δὲ προβραχεῖσα καὶ οὕτω κοπεῖσα. συνάγει γὰρ καὶ κολλᾷ· καὶ τὰ ἑψόμενα δὲ κρέα συνάγει, ἐάν τις αὐτὴν κόψας συνεψήσῃ. Οἱ δὲ ἐν Λυκίᾳ αὐτὴν χυλίζοντες, χρῶνται αὐτῇ ἀντὶ Λυκίου. ἐκλήθη δὲ Πανάκεια, ἐπειδὴ πάντα τὰ
C φλεγμαίνοντα πάθη παύει, καὶ χρούσματα πληγῶν, στραγγουρίας τε παύει ἐν ἐνέμασι, καὶ λιθιῶντας. συνάγεται δὲ τοῦτο ἡλίου μέλλοντος ἀνατέλλειν, ὥρᾳ ἀγονῇ ὅτε πληροῦται ἅπαντα.

Περὶ Κενταυρείου τοῦ μικροῦ.

Κεφ. θ'.

D Κενταύρειον τὸ μικρὸν, ὅ τινες λιμναῖον καλοῦσιν, ἐπειδὴ ἐνίκμοις φιλεῖ τόποις. πόα ὑπερικῷ ἢ ὀριγάνῳ παραπλήσιός ἐστι, καυλὸν ἔχουσα ὑπὲρ σπιθαμὴν, γεγωνιωμένον. ἄνθη ἐν τῷ φοινικῷ ὑποπόρφυρα πρὸς τὰ τῆς λυχνίδος. φύλλα μικρὰ, ὑπομήκη ὥσπερ
E πηγάνου· καρπὸς ὅμοιος πυρῷ· ῥίζα μικρὰ, ἄχρηστος, λεία. Αὕτη κοπτομένη χλωρὰ καὶ καταπλασσομένη, τραυμάτων ἐστὶ κολλητικὴ, ἀνακαθαρτικὴ ἑλκῶν παλαιῶν καὶ ἀπουλωτική. ἀφεψηθεῖσα δὲ καὶ καταπινομένη, ἄγει κατὰ κοιλίαν χολώδη καὶ παχέα. ἐγκλυσμά τε τὸ ἀφέ-
F ψημα αὐτῆς, ἐπὶ τῶν ἰσχιαδικῶν ἁρμόδιον· ἄγει αἷμα καὶ κουφίζει. ὁ δὲ χυλὸς πρός τε τὰ ὀφθαλμικὰ εὔχρηστος, ἀποκαθαίρων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις σὺν μέλιτι· καὶ ἐν προσθέτῳ ἐμμηνίων ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων· ποθεὶς δὲ, ἁρμόζει τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεσιν ἰδίως. Χυ-
G λίζεται δὲ ἡ πόα συλλεγομένη ἐγκύμων οὖσα σπέρματος, καὶ ἀποβρεχομένη ἡμέρας ε'. εἶτα ἕψεται ἄχρις ἂν ὑπερέχοι τὸ ὕδωρ. ἔπειτα τούτου ψυχθέντος,

V. non habent.

Hæc ad finē vsque accreuere. In vtroque vetusto cod. ea addi testatur Goupylus hoc loco... quæ ser ptura ab Hermolao recepta est.

Addit Lacuna ex v. c. καὶ λεπτοῖς

Cam... quo modo habetur apud Plinii.

V. ...

Quidam addunt ... quas voces ignoscit Marcellus.

Cæte... quo modo legit Cornarius.

V. quidam addunt ...

Epito ...

χυλίζεται δι᾽ ὀθονίου θλιβείσης τῆς πόας, καὶ πάλιν ἕψεται μέχρι μελιτώδους συστάσεως. ἔνιοι δὲ χλωρὰν ἐγκύμονα αὐτὴν κόψαντες, ἐκθλίβουσι τὸν χυλὸν, καὶ βαλόντες εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀπίσσωτον, ἐν ἡλίῳ συστρέφουσι, κινοῦντές τι ἀεὶ ξύλῳ. καὶ τὸ προσεπιπηγνύμενον ἀεὶ ξύοντες, καὶ τῷ ὑγρῷ μίσγοντες, σκεπάζοντές τε νυκτὸς ἐπιμελῶς· ἡ γὰρ δρόσος κωλυτικὴ τῆς τῶν ὑγρῶν χυλῶν συστάσεως καθέστηκεν. ὅσα μὲν οὖν ἐκ ξηρῶν τῶν ῥιζῶν ἢ τῶν βοτανῶν ἐγχυλίζεται, ἑψόμενα σκευάζεται, ὡς ἡ γεντιανή. ὅσα δὲ ἐκ φλοιῶν ὑγρῶν ἢ ῥιζῶν ἢ βοτανῶν ἐκθλιβομένων, ἐν ἡλίῳ συστρέφονται, ὡς προείρηται. οὕτω καὶ ἡ θαψία καὶ μανδραγόρα καὶ ὄμφαξ, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις χυλίζεται. λύκιον μέντοι καὶ ἀψίνθιον καὶ ὑποκιστὶς καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἑψόμενα συστρέφονται ὃν τρόπον προείρηται.

Al. [illegible]

V. [illegible]

exprimitur & per linteolum excolatur. Expressum (reiecto spissamento) iterū coquitur, vsque dū mellis crassitudinem asciscat. Nonnulli eandem illam virentem prægnantémque semine contundunt, ex eáque succum exprimunt: quem fictili non picato inditum in sole lignea rude assiduè mouentes inspissant. Quòd si quid concretum vasi adhæręscat, identidem deradunt, reliquóque liquori permiscent. Noctu verò diligenter operiunt: quoniam ros liquidos succos coire densarique prohibet. Quicunque igitur succi è siccis radicibus aut herbis eliciuntur, coctura præparantur, veluti gentianæ succus. Qui verò ex recentibus corticibus, radicibus herbisve expressis: ad solem, vti antè dictum est, inspissantur. Hoc modò è thapsia, mandragora, vuis acerbis, cæterisque id genus succus elicitur. At lycium, absinthium, hypocisthis, & consimilia, coctura, eo quo dictum est modo, coguntur & inspissantur.

Περὶ Χαμαιλέοντος λευκοῦ. Κεφ. ι.

ΧΑΜΑΙΛΕΩΝ λευκὸς, ἰξίαν τοῦτον ἐκάλεσαν, διὰ τὸ ἐν τισι τόποις ἰξὸν εὑρίσκεσθαι περὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ, ᾧ καὶ ἀντὶ μαστίχης χρῶνται αἱ γυναῖκες. ἔχει φύλλα ὅμοια σιλύβῳ ἢ σκολύμῳ, τραχύτερα δὲ καὶ ὀξύτερα καὶ ἰσχυρότερα τοῦ μέλανος· καυλὸν δὲ οὐκ ἔχει, ἀλλ᾽ ἀφίησιν ἐκ τοῦ μέσου ἄκανθαν, ὁμοίαν ἐχίνῳ θαλασσίῳ ἢ κινάρᾳ· ἄνθη δὲ πορφυρώδη, ὥσπερ τρίχας ἐκπαππουμένας· καρπὸν δὲ κνίκῳ παραπλήσιον· ῥίζαν ἐν μὲν τοῖς εὐγείοις γεωλόφοις παχεῖαν, ἐν δὲ τοῖς ὀρεινοῖς ἰσχνοτέραν, λευκὴν διὰ βάθους, ὑπαρωματίζουσαν, βαρύοσμον, γλυκεῖαν. ἥτις ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος, ἀναιρεῖ ἕλμινθας πλατείας. λαμβάνεται δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ μετὰ ὀριγάνου ἀποζέματος, καὶ ὑδρωπικοῖς δὲ ἐπιτηδείως δίδοται ὁλκὴ σὺν οἴνῳ· ἰσχναίνει γὰρ αὐτούς· καὶ πρὸς δυσουρίαν δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πίνεται· ἔστι δὲ καὶ θηριακὴ, σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. ἀποκτείνει καὶ κύνας καὶ ὗς, καὶ μύας, σὺν ἀλφίτῳ πεφυραμένη, καὶ ὑδρελαίῳ διεθεῖσα.

Vterque Goupy- [illegible]

De Chamæleone albo. Cap. X.

CHAMÆLEONEM album ideò ixian appellarunt, quòd quibusdam in locis viscum ad ipsius radices inueniatur, quo etiā pro mastiche vtuntur mulieres. Folia habet silybo aut carduo similia, sed chamæleonis nigri folijs asperiora, acutiora atque validiora. Caulem non promit: verùm ex medio spinam echino marino aut cinaræ similem erigit: flores verò emittit purpurascentes, capillorū figura, qui in pappos euanescunt: semen cnici simile: radicem in lætis quidem collibus crassam, in montosis verò graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, odore graui, dulcem. Hæc pota acetabuli mensura, latum ventris lumbricum pellit. Sumitur verò in vino austero cum origani decocto. Hydropicis quoque commodè drachma in vino datur: etenim eos extenuat. Ipsius quoque decoctum contra difficultatem vrinæ bibitur. Aduersatur & in vino pota virulentarum bestiarum venenis. Canes autem, suésque ac mures occidit, subacta cum polenta, aquáque & oleo diluta.

De Chamæleone nigro. Cap. XI.

Chamæleon niger & ipse folijs scolymo similis est: ipsa tamen habet minora, tenuioráque ac rubro distincta. Caulem verò producit digitali crassitudine, dodrantalem ac subrubrum: qui quidem vmbellam gerit, floresq; spinosos, tenues, hyacinthi æmulos & versicolores. Radix est crassa, nigra, densa, interdú & exesa: quæ quidem dissecta flauescit, & commanducata mordendi vim habet. Prouenit in campis aridis cliuosisque, & maritimis locis. Radix trita, additis atramenti sutorij exiguo, cedrino oleo & axũgia, psoras tollendi vi pollet. Eadem vnà cum sulphure ac bitumine in aceto decocta inunctáque, lichenas abstergit. Eius autem decoctũ collutione dentium dolores mitigat. Sed & cum pari pipere & cera oblita radix, dẽtium doloribus auxiliatur. Fouentur & ea dentes in aceto decocta & affusa. Dolentem quoq; dentem comminuit, si per stylũ calida illi adhibeatur. Maculas verò depurgat à sole contractas, & vitiligines cum sulphure emendat: septicis medicamentis admiscetur, ac denique imposita, phagedænica efferatáque vlcera sanat & extirpat. Cæterùm vt vocetur chamæleo, foliorũ varietate euenit. Nam pro locorum differentijs, hîc intensè viridia, illic albicantia, alibi cyanea, alibi denique rubra reperiuntur.

De Crocodilio. Cap. XII.

CROCODILIVM chamæleonis nigri figuram habet. Nascitur autem in syluosis, radice longa, leui, aliquantum lata, odore, vt nasturtij, * acri. (Pl. aspero) Feruefacta in aqua & pota radix, valet ad copiosum sanguinem per nares pellendum. Datur & lienosis, eos euidenter adiuuans. Sed & semen ei rotundum est ac duplex, veluti scutum, quod quidem vrinam ciendi vim habet.

De Dipsaco. Cap. XIII.

DIPSACVS quoque aculeatarum stirpium generi ascribitur. Caulem habet altum, spinis horridum, & folia caulem amplectentia lactucæ foliorum æmula, bina in singulis geniculis, prælonga: quæ &

A Περὶ Χαμαιλέοντος μέλανος. Κεφ. ια΄.

Χαμαιλέων μέλας, * καὶ αὐτὸς τοῖς φύλλοις σκολύμῳ ἔοικεν. ἐλάττονα μέντοι καὶ λεπτότερα καὶ διέρυθρα ἔχει ταῦτα. καυλὸν δὲ αἴρει δακτύλου τὸ πάχος, σπιθαμιαῖον, ὑπέρυθρον· * ἔχει σκιάδιον καὶ ἄνθη ἀκανθώδη, λεπτά, ὑακινθίζοντα, ποι-
B κίλα. ῥίζα δὲ παχεῖα, μέλαινα, πυκνή, ἐνίοτε δὲ καὶ βεβρωμένη, σχισθεῖσα δὲ ὑπόξανθος, διαμασηθεῖσα δηκτική. φύεται δὲ ἐν πεδίοις ξηροῖς καὶ βουνώδεσι τόποις καὶ παραθαλασσίοις. δύναται δὲ ἡ ῥίζα λεία, μιχθέντος αὐτῇ χαλκάνθου ὀλίγου καὶ κεδρίνου ἐλαίου καὶ ὀξυγγίου, ψώρας ἐξάγειν. σμήχει
C δὲ καὶ λειχῆνας, θεῖον καὶ ἄσφαλτον προσλαβοῦσα, καὶ συνεψηθεῖσα ὄξει καὶ καταχρισθεῖσα. διακλυζόμενον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, ὀδονταλγίας παύει· μετὰ ἴσου δὲ πεπέρεως καὶ κηροῦ περιπλασσομένη, τοῖς ἀλγοῦσιν ὀδοῦσι βοηθεῖ. καὶ πυριῶνται δὲ δι᾽ αὐτῆς οἱ ὀδόντες, καθεψηθείσης σὺν ὄξει καὶ
D καταντλουμένης. [illegible] διαγραφεῖσα θερμὴ τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι, θρύπτει αὐτόν. ἐφηλίδας δὲ ἀποκαθαίρει καὶ ἀλφοὺς μετὰ θείου. μίγνυται δὲ ταῖς δυνάμεσι τῶν σηπτικῶν. καὶ τὰ φαγεδαινικὰ ἕλκη καὶ τὰ τεθηριωμένα καταπλασθεῖσα, ἀνασκευάζουσα θεραπεύει. ὀνόμασται δὲ χαμαιλέων, διὰ
E τὸ ποικίλον τῶν φύλλων· εὑρίσκεται γὰρ ἢ λίαν χλωρὰ τὰ τοιαῦτα, ἢ ὑπόλευκα, ἢ κυανοειδῆ, ἢ ἐρυθρά, παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφοράς.

Περὶ Κροκοδειλίου. Κεφ. ιϐ΄.

ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΙΟΝ ὅμοιόν ἐστι τῷ μέλανι χαμαιλέοντι. φύεται δὲ ἐν τόποις δρυμώδεσι, ῥίζαν ἔχον μακράν, * λεί-
F αν, ὑπόπλατυν, ὀσμὴν δριμεῖαν, ὁμοίως καρδάμῳ. ἰσχύει δὲ ἡ ῥίζα ζεσθεῖσα ἐν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, ἄγειν πολὺ αἷμα διὰ ῥινῶν. δίδοται δὲ καὶ σπληνικοῖς ἐναργῶς ὠφελοῦσα. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῆς διουρητικῆς ὑπάρχει δυνάμεως, * περιφερὲς ὂν καὶ διπλοῦν ὡς ἀσπίς.

G Περὶ Διψάκου. Κεφ. ιγ΄.

ΔΙΨΑΚΟΣ τῶν ἀκανθωδῶν ἐστι καὶ αὐτή. καυλὸν δὲ ἔχει ὑψηλόν, ἀκανθώδη, φύλλα περιειληφότα τὸν καυλόν, ἐμφερῆ θριδακίνης, δύο καθ᾽ ἕκαστον γόνυ, * προμήκη,

Manuscriptus recentius à [illegible] ἐπιμελῶς ... Orib. ... [illegible]

Vetus vsque ad (δριμεῖαν) caret. Locus hic ... sic legitur, ... δριμεῖαν, ὑπόπλατυν, quæ lectio probata est veteri Interpreti & Hermol. Barbaro.
V. ἐν ὕδατι.
Corn. ἐν ὄξει legit.
Al. [illegible] quidam verò legunt [illegible]
V. omittit.
Ista nonnulli adscititia censent & ex Tordylij historia huc perperam translata.
V. caret.
V. [illegible]

ἀκανθώδη καὶ αὐτά, ὥσπερ τινὰς πομφόλυγας ἐπὶ μέσης τῆς ῥάχεως, ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν ἔχοντα ἀκανθώδεις, κοιλίδας δὲ περὶ τὰ δύο μέρη τῶν φύλλων, ὥστε ὕδατα ἀπὸ τῶν δρόσων καὶ τῶν ὄμβρων συλλέγειν, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα εἴληχεν. ἐπ᾽ ἄκρου δὲ τοῦ καυλοῦ καθ᾽ ἑκάστην ἀπόφυσιν, κεφαλὴ μία ἐοικυῖα ἐχίνῳ, ὑπομήκης, ἀκανθώδης· ξηρανθεῖσα δὲ λευκὴ φαίνεται. ἔχει δὲ καὶ σκωλήκια κατὰ μέσον τὴν ἐντεριώνην διαιρεθεῖσα ἡ κεφαλή. Ἡ ῥίζα δὲ ταύτης σὺν οἴνῳ ἀφεψηθεῖσα, καὶ κοπεῖσα, κηρωτῆς λαβοῦσα πάχος, τὰς ἐν δακτυλίῳ ῥαγάδας καὶ σύριγγας ἐπιτιθεμένη θεραπεύει. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὸ φάρμακον εἰς χαλκῆν πυξίδα. φασὶ δὲ καὶ μυρμηκιῶν αὐτὸ καὶ ἀκροχορδόνων ἴαμα εἶναι. οἱ δὲ τῆς κεφαλῆς σκώληκες εἰς κυστίδα ἐνδούμενοι, καὶ περιαπτόμενοι τραχήλῳ ἢ βραχίονι, ἱστορεῖται τεταρταϊκοὺς θεραπεύειν.

In altero est [illegible] V. addit [illegible] V. [illegible]

Al. [illegible]

Ald. μυρμηκίας

Ald. [illegible]

Al. [illegible]

ipsa aculeata sunt, ac ceu quasdam bullas in dorsi medio intus forisque spinosas habent: concauos autem sinus, qua parte bina illa folia ad geniculum copulantur, quibus aquas ex rore & imbribus in sese colligunt: vnde & dipsaci, quasi sitientis, nomen traxit. At in cacumine caulis singulis surculis singula insunt capitula, echino similia, oblonga & aculeata: quæ quidē arefacta candida spectantur, diuisa verò per longitudinem in media medulla vermiculos ostendũt. Huius radix è vino decocta tusáque, vsquedum sit cerati crassitudo, sedis rimas & fistulas immissa sanat. Verùm hoc medicamentum æneo pyxide recondēdum. Aiunt & ipsum myrmecijs verrucísque pensilibus remedio esse. Cæterùm capitulorũ vermiculi folliculo illigati, & collo brachióve appensi, quartanas febres excutere perhibentur.

Περὶ Ἀκάνθας λευκῆς. Κεφ. ιδ΄.

Ἄκανθα λευκὴ φύεται ἐν ὄρεσι καὶ ὑλώδεσι τόποις, φύλλα ἔχουσα χαμαιλέοντι λευκῷ ἐμφερῆ, στενότερα δὲ καὶ λευκότερα, ὑποδάσεα, ἀκανθώδη· καυλὸν ὑπὲρ δύο πήχεις, δακτύλου τοῦ μεγάλου ἢ καὶ μείζονος πάχος, ὑπόλευκον, κενὸν ἔνδοθεν. ἐπ᾽ ἄκρου δὲ αὐτοῦ κεφαλὴ περίεστιν ἀκανθώδης, ἐχίνῳ θαλασσίῳ ἐμφερής, πλὴν ἐλάσσων καὶ ὑπομήκης· ἄνθη πορφυρᾶ, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὡς κνίκος, στρογγυλώτερον δέ. Ταύτης ἡ ῥίζα πινομένη ποιεῖ πρὸς αἱμοπτοϊκούς, στομαχικούς, κοιλιακούς· οὐρεῖ τε κινεῖ, καταπλάσσεταί τε πρὸς οἰδήματα. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς πρὸς ὀδονταλγίας ποιεῖ διακλυζόμενον. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον, παιδίοις σπωμένοις βοηθεῖ, καὶ ἑρπετοδήκτοις. φασὶ δὲ ὅτι περίαπτον ὂν αὐτοῦ θηρία διώκει.

Vet. [illegible] Marcellus [illegible] legendum suspicatur.

V. [illegible]

V. addit [illegible]

V. [illegible] & [illegible]

De Spina alba. Cap. XIIII.

Spina alba nascitur in mõtibus & locis syluosis. Folia fert chamęleōtis albi, sed angustiora & candidiora, aliquantum hirsuta & aculeata: caulē supra bina cubita altum, pollicari aut etiam ampliore crassitudine, candicantem ac intus cauum: cuius in cacumine capitulũ est spinosum echini marini æmulum, at minus & oblongum. Flores purpurei, in quibus semen ceu cnici, sed rotundius. Huius radix pota sanguinem excreantibus, stomachicis, cœliacisque confert: vrinam ciet, ac œdematis imponitur. Eiusdē decoctũ ad dolorem dentium collutione efficax est. At epotum semen, conuulsis puerulis, & à serpente demorsis, auxiliatur. Sed & venenata animalia pro amuleto gestatum abigere traditur.

Περὶ Ἀκάνθας Ἀραβικῆς. Κεφ. ιε΄.

Ἄκανθα Ἀραβικὴ ἐοικυῖα τὴν φύσιν εἶναι δοκεῖ τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, στύφουσα· ἔστι πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ πρὸς ἀναγωγὴν αἵματος, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥευματισμοὺς ἡ ῥίζα παραπλησίως ἁρμόζει.

Quiddam addit [illegible]

De Spina Arabica. Cap. XV.

Spina Arabica natura spinæ albæ similis esse creditur. Siquidem astringit: & ad fluxum muliebrem, sanguinis reiectionem, cæterásque fluxiones radix simili modo valet.

De Scolymo, seu carduo. Cap. XVI.

SCOLYMVS folia habet chamæleonis, & spinę quæ alba dicitur: at nigriora & crassiora. Caulem edit longum, folijs obsitum, in quo capitulum est spinosum. Radix subijcet nigra, crassa: quæ suapte vi alarum reliquique corporis graueolétiam emendat, seu inspersa, seu decocta in vino ac bibita. Copiosam enim vrinam fœtidámque expellit. Herba verò recens nata, si asparagi modo elixetur, oleris vicem subit.

De Poterio. Cap. XVII.

POTERIVM Iones neurada vocant. Grandis est frutex, ramulis lõgis, mollibus, lori modo lentis ac flexilibus, tenuibus, tragacanthæ proximis: folijs vero paruis & rotũdis. Totus autem frutex tenui obducitur lanosa lanugine, éstque spinis horridus. Flores sunt parui, candidi: semẽ verò gustu odoratum & acre, sed nullius vsus. Nascitur in sabulosis locis, atque collibus. Radices subsunt binûm ternúmve cubitorum altitudine, firmæ ac neruosę: quæ proxime terram recisę, lachrymam fundunt gummi similem. Tusæ autem ac illitæ, præcisos neruos vulneráque glutinant. Decoctum quoque eius epotum, vitijs neruorum prodest.

De Acanthio. Cap. XVIII.

ACANTHIVM folia gerit spinæ albæ similia, in summo verò eminentias aculeatas, araneosa lanugine obductas, è qua collecta textáque vestes bombycinis similes fieri aiunt. Ipsa radix foliáque potu, opisthotono laborantibus auxiliantur.

De Acantha seu acantho. Cap. XIX.

ACANTHA, seu herpacantha, (quasi serpens spina,) nascitur in hortis, petrosis ac humentibus locis. Folia habet lactucaceis latiora multò & longiora, erucæ diuisura, nigricantia, pinguia ac læuia: caulẽ læuem, binûm cubitorum, digitali crassitudine, propè verticem ex interuallis foliolis quibusdam, ceu alueolis, circundatum oblongis,

A Περὶ Σκολύμου. Κεφ. ιϛ'.

ΣΚΟΛΥΜΟΣ φύλλα ἔχει χαμαιλέοντος καὶ τῆς λευκῆς ἀκάνθης λεγομένης, μελάντερα δὲ καὶ παχύτερα· καυλὸν ἀνίησι μακρὸν, περίπλεων φύλλων, ἐφ' οὗ κεφαλὴ ἀκανθώδης· ῥίζα δὲ ὕπεστι μέλαινα, παχεῖα, ἧς δύναμις ποιεῖ πρὸς τοὺς ἔχον-

B τας τὰς μασχάλας καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα δυσώδεις, καταπλασσομένη, καὶ ἀφεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ πινομένη. ἄγει δὲ οὖρα πολλὰ καὶ δυσώδη. ἡ δὲ πόα ἀρτιφυὴς οὖσα, λαχανεύεται ἑφθὴ ὥσπερ ἀσπάραγος.

Περὶ Ποτηρίου. Κεφ. ιζ'.

ΠΟΤΗΡΙΟΝ, Ἴωνες δὲ νευράδα καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ μέγας, κλῶνας ἔ-

C χων μακροὺς, μαλακοὺς, ἱμαντώδεις, λεπτοὺς, ἐμφερεῖς τραγακάνθῃ· φύλλα μικρὰ, περιφερῆ. ὅλος δὲ ὁ θάμνος περιέχει λεπτὸν χνοῦν ἐριώδη, [καὶ ἔστιν ἀκανθώδης. ἄνθη μικρὰ, λευκὰ, καρπὸν δὲ γευομένῳ εὐώδη καὶ δριμὺν, ἄχρηστον. φύεται

D ἐν ἀμμώδεσι καὶ γεωλόφοις χωρίοις. ῥίζαι δὲ ὕπεισι πήχεων δύο ἢ τριῶν, ἰσχυραὶ, νευρώδεις· αἵ τινες πρὸς τῇ γῇ ἀποτμηθεῖσαι, ἀνιᾶσι δάκρυον κόμμει ὅμοιον. κοπεῖσαι δὲ καὶ ἐπιπλασθεῖσαι, νεύρων διακοπὰς καὶ τραύματα κολλῶσι. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς πινόμενον, ταῖς περὶ νεῦρα

E διαθέσεσιν ἁρμόζει.

Περὶ Ἀκανθίου. Κεφ. ιη'.

ΑΚΑΝΘΙΟΝ ἐμφερῆ τὰ φύλλα ἔχει τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, ἐπ' ἄκρῳ δὲ ἀκανθώδεις ἐξοχὰς, [καθ' ἃς ἀραχνοειδής ἐστι χνοῦς. ὃν συλλεγόμενον καὶ ὑφ' ἓν τιθέμενον, βαμβακοειδὴς γίνεται. ταύτης ἡ

F ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ὀπισθοτονικοῖς βοηθεῖ, πινόμενα.

Περὶ Ἀκάνθης. Κεφ. ιθ'.

ΑΚΑΝΘΑ, ἢ ἑρπάκανθα, φύεται ἐν παραδείσοις, καὶ ἐν πετρώδεσι καὶ παρύγροις χωρίοις· ἔχει δὲ πλατύτερα φύλλα πολλῷ καὶ μακρότερα θρίδακος, ἐσχισμένα ὡς τὰ τοῦ εὐζώμου, ὑπομέλα-

G να, λιπαρὰ, λεῖα· καυλὸν λεῖον, δίπηχυν, πάχος δακτύλου, ἐκ διαστημάτων πρὸς τῇ κορυφῇ περιειλημμένον φυλλαρίοις τισὶν, οἱονεὶ κυτταρίοις ὑπομήκεσιν,

Lacuna ex V. c. ... Sic Paulus V. quidam ... Deest in Ald. V. ... V. addit ... Alter pro μικρὰ habet ... Alter ... V. omittit conclusa. Sic Ald. cod. & Orib. Par caret. Sic V. & Lac. vulg. ... V. interponit ... V. & Catac. ... Vulgata scriptura bona est. Coup. V. ... V. inserit ... V. epit. addit ... Vulg. exemp. cõclusa non habent. Al. ... Quidam ad marginem ... In extremo alius C. habet ... V. ... & margo ... V. ... Cat. ...

ὑακινθώδεσιν, ἐξ ὧν ὁ ἄνθος προΐεται λευκόν· σπέρμα ὑπόμηκες, μήλινον· θυρσοειδὴς δὲ ἡ κεφαλή. ῥίζαι δὲ ὕπεισι γλίσχραι, μυξώδεις, ἔμπυροι, μακραί. αἵ τινες πυρικαύστοις καὶ στρέμμασιν ἁρμόζουσι καταπλασσόμεναι· πινόμεναι δέ, οὖρα ἄγουσι, καὶ κοιλίας ἱστᾶσι. φθισικοῖς τε καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασιν ὠφελοῦσιν.

Περὶ ἀγρίας Ἀκάνθης. Κεφ. κ΄.

Γίνεται δὲ καὶ ἀγρία ἄκανθα, ὁμοία σκολύμῳ, ἀκανθώδης, βραχυτέρα τῆς ἐν παραδείσῳ καὶ ἡμέρου. δύναται δὲ καὶ ἡ ταύτης ῥίζα, ὅσα καὶ ἡ περὶ αὐτῆς.

Περὶ Ἀνωνίδος. Κεφ. κα΄.

ΑΝΩΝΙΣ, οἱ δὲ ὀνωνίδα καλοῦσι, κλῶνας σπιθαμιαίους καὶ μείζονας, θαμνοειδεῖς, πολυγονάτους, μασχάλας ἔχοντας πολλάς, κεφάλια περιφερῆ, φυλλάρια μικρά, λεπτά, ὥσπερ φακοῦ, ἰσοειδῆ τοῖς τοῦ πηγάνου ἢ λωτοῦ τοῦ ἐν χορτοκοπείοις, ὑποδάσεα, εὐώδη, οὐκ ἀηδῶς ὄζοντα. ταριχεύεται δὲ πρὸ τοῦ ἀκανθοφυῆσαι, καί ἐστιν ἡδίστη. ἔχουσι δὲ οἱ κλάδοι ἀκάνθας ὀξείας, σκολοπώδεις, στερεάς. ῥίζα δὲ λευκή, θερμαντική, λεπτυντική· ἧς ὁ φλοιὸς πινόμενος σὺν οἴνῳ, οὖρα ἄγει, καὶ λίθους θρύπτει, ἐσχάρας περιρρήττει. ἀφεψηθεῖσα δὲ ἐν ὀξυκράτῳ καὶ διακλυζομένη, πόνους ὀδόντων παρηγορεῖ.

Περὶ Λευκακάνθης. Κεφ. κβ΄.

ΛΕΥΚΑΚΑΝΘΑ, ταύτης ἡ ῥίζα ὁμοία κυπείρῳ, πικρά, ἰσχυρά· ἥτις μασηθεῖσα, ὀδονταλγίας παραμυθεῖται. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῆς σὺν οἴνῳ κυάθων τριῶν ποθέν, βοηθεῖ πλευριτικοῖς χρονίοις, καὶ ἰσχιαδικοῖς, ῥήγμασι, σπασμοῖς. καὶ τὸ χύλισμα δὲ τῆς ῥίζης, τὰ αὐτὰ ποιεῖ πινόμενον.

Περὶ Τραγακάνθης. Κεφ. κγ΄.

ΤΡΑΓΑΚΑΝΘΑ, ῥίζα ἐστὶ πλατεῖα καὶ ξυλώδης, φαινομένη δὲ καὶ ὑπὲρ γῆς· ἀφ' ἧς κλάδοι ταπεινοί, ἰσχυροί, κεχυμένοι δὲ ἐπὶ πολύ. καὶ ἐπ' αὐτῶν φυλλάρια πολλὰ μεταξὺ λεπτά, ἀκάνθας ἔχοντα ἐγκεκρυμμένας τοῖς φύλλοις, λευκάς, ἰσχυράς, ὀρθάς. ἔστι δὲ ἡ τραγάκανθα,

Par. ἀκανθώδεσιν
V. λευκόν
V addit ὑπόλευκοι
Alter ἄγουσι, & V. non habet quæ sequuntur.
G. Hoc caput est coniunctum cum superiore in veteribus libris. Quidam, ἐγχώριος οἷα ἐμφερὴς σκολύμῳ
Non habet Orib.
V. caret iis quæ conclusa sunt
In altero vox θερμαντικὴ deest: sed ... ... cesset Goup. ... Caleon intelligi potest, & res ipsa ostendit.
V. hac voce caret
V. caret
V. addit, καὶ σπασμοῖς. Alter codex habet hæc verba ascripta. τὸ δὲ ... ... quam scripturã Hermolaus expressit. Sed non esse Diosc. ex eo conijcere licet, quòd Plin. & Vet. interpretes eam non agnoscunt. Goup.
V. codices λευκάκανθαν.
Matth. ἰσχυρὰ, valde.
Vulg. exemp. χολώδη.
Orib. addit πυκνοί.
In altero codice adiectum μικρά.

A hyacinthinis, è quibus flos prodit albus, ſemen oblongum ac luteum: caput verò thyrſi ſpecie. Radices ſubiacent viſcoſæ, mucoſæ, ruſæ ac longæ: quæ quidem ambuſtis igni luxatiſque impoſitæ proſunt: potæ verò vrinam cient, aluúmque cohibent. Phthiſicis quoque, ruptis & conuulſis ſubueniunt.

B *De Acantha Syluestri.*

Cap. XX.

Eſt & ſyluestris acantha, carduo ſimilis, aculeata, breuior ſatiua, eâq; quæ in hortis prouenit. Eius verò radix ad eadem ad quæ ſuperior eſt efficax.

De Anonide. Cap. XXI.

C ANONIS, quam aliqui ononida appellant, ramos habet dodrátales ac etiamnum maiores, fruticoſos, frequentibus geniculis cinctos, multis alarum cauis prǽditos, itémque capitulis rotundis: foliolis verò puſillis, tenuibus ceu léticulę, ad rutę aut pratenſis loti folia accedétib⁹, ſubhirſutis, odoratis, nec iniucundè olentibus. Muria conditur D antequam ſpinas producat, éſtque cibis gratiſſima. Ramuli porrò ſpinis acutioribus, ac ſpiculorum inſtar ſolidis, horrent. Radix verò cádida eſt, quę excalfacit & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam ciet, & calculos comminuit: idem vlcerum cruſtas emarginat. Cæterùm radix decocta in poſca, dentiũ E dolorem collutione mitigat. (Huius quoque decoctum potum hęmorrhoïdas ſanare creditur.)

De Leucacantha. Cap. XXII.

LEVCACANTHA radice eſt cyperi, amara, & valida: quę quidé cómanducata dentium doloré ſedat. Ipſius verò decoctum cyathis tribus F ex vino potum, veteri laterum dolore vexatis, iſchiadicis, ruptis & cõuulſis auxiliatur. Sed & epotus radicis ſuccus eoſdé præbet effectus.

De Tragacantha. Cap. XXIII.

TRAGACANTHÆ radix lata eſt & lignoſa, ac ſupra terram etiam G eminet: à qua ſurculi humiles, robuſti, latiſſimè fuſi: & in ipſis foliola numeroſa, tenuia, inter quæ aculei ſeſe ꝑferũt, quos ipſa occulũt, cádidi, firmi rectiq;. Eſt & tragacãtha, lachryma

al. ſibi veſpe ...
vel ex ſtercoſis ... bus
al. margines vlcerum ... dit

lachryma quæ super resecta radice concrescit: quo in genere præstat pellucens, læuis, gracilis, sincera ac subdulcis. Vim porrò habet æquè ac gummi cutis spiracula obstruendi. Huius autem increbuit vsus ad oculorum medicamenta, itémque ad tussim, exasperatas fauces & vocem interceptam atque destillationes, cum melle in delinctu. Sed & linguæ subdita liquescere sinitur. Bibitur quoque drachmæ pōdere in passo macerata contra renū dolorem & vesicæ rosionem, mixto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

De Eryngio. Cap. XXIIII.

ERYNGIVM est in aculeatarum stirpium genere: cuius folia primo germinatu muria condita in cibos oleris vice recipiuntur. Lata autem sunt & extremo ambitu aspera, gustu aromatica. Sed vbi augescunt, circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur, in quorū summitatibus globosa sunt capitula spinarum acutissimarum durarúmque ambitu stellatim circumuallata. Horum color aliâs viridis, nunc pallidus, aliâs albus, interdum etiam cæruleus inuenitur. Radix oblōga, lata, in superficie quidē nigra, intus vero albicans, pollicis crassitudine: quę & ipsa odorata est, & aromaticū quiddam resipit. Nascitur in campestribus & asperis locis. Vim porrò habet calfactoriā: pota mēses vrinásque pellit, ac tormina inflationésque discutit. Hepaticis quoque, venenatorum morsibus, & ijs qui venenum hauserunt cum vino succurrit. Bibitur verò vtplurimùm drachmæ pondere cum pastinacæ semine. Cæterùm tum amuleti instar adalligata, tū & illita discutere tubercula perhibetur. Pota verò cū hydromelite radix, opisthotonicis & comitialib⁹ medetur.

De Aloë. Cap. XXV.

ALOE folium habet scillæ similitudine, crassum, pingue, in rotūdo modicè latum, retrorsum pandum. Sed vtrinque habent folia ex obliquo spinulas raris interuallis prominentes, easque breues & quasi decurtatas. Caulem verò profert antherico non dissimilem,

A δάκρυον τῆς ῥίζης ἀποτμηθείσης ἐπισυνιστάμενον· ἧς διαφέρει ἡ διαυγὴς καὶ λεία καὶ ἰσχνὴ καὶ καθαρὰ καὶ ὑπόγλυκυς.

Δύναμιν δ᾽ ἔχει ὁμοίαν κόμμει ἐμπλαστικήν. χρῆσις δ᾽ αὐτῆς εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ, καὶ πρὸς βῆχας, καὶ πρὸς τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας, καὶ φωνῆς ἀ-

B ποκοπὰς, καὶ ἐπισταγμοὺς ἐν ἐκλεικτῷ σὺν μέλιτι· ἀποχυλίζεται τε ὑποτεθεῖσα τῇ γλώσσῃ, καὶ πίνεται δὲ ἀποβραχεῖσα ἐν γλυκεῖ < α. πλῆθος, πρὸς νεφρῶν ὀδύνην καὶ κύστεως δῆξιν, μιγνυμένου αὐτῇ κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου, ἢ στυπτηρίας σχιστῆς ὀλίγης.

C Περὶ Ἠρυγγίου. Κεφ. κδ΄.

ΗΡΥΓΓΙΟΝ τῶν ἀκανθωδῶν ἐστιν· ἧς ἐν ἀρχῇ τὰ φύλλα λαχανεύεται εἰς ἀρτυσίας συντιθέμενα. ἔστι δὲ πλατέα, τραχέα τοῖς πέριξ, ἀρωματίζοντα τῇ γεύσει. αὐξανόμενα δὲ ἀκανθοῦνται κατὰ πλείονας ἐξοχὰς καυλῶν, ἐφ᾽ ὧν κατὰ τὰ ἄκρα

D κεφάλια ἐστὶ σφαιροειδῆ, ἀκάνθαις περιεχόμενα ὥσπερ ἀστὴρ ὀξυτάταις κύκλῳ, σκληραῖς. ὧν τὸ χρῶμα χλωρὸν ἢ ὠχρὸν, ἢ λευκὸν, ἐνίοτε δὲ καὶ κυανοῦν εὑρίσκεται. ῥίζα δ᾽ ἐπιμήκης, πλατεῖα, μέλαινα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἔνδοθεν λευκὴ, δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος, καὶ αὐτὴ εὐώδης καὶ ἀ-

E ρωματίζουσα. φύεται δ᾽ ἐν πεδίοις καὶ τραχέσι τόποις. Δύναμιν δ᾽ ἔχει θερμαντικήν. πινομένη ἄγει καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις λύει· ἡπατικοῖς δὲ καὶ θηριοδήκτοις, καὶ θανάσιμον εἰληφόσιν, ἁρμόζει σὺν οἴνῳ. πίνεται δὲ τὰ πλεῖστα σὺν σταφυλίνου σπέρματι, < α. τὸ πλῆ-

F θος. ἱστορεῖται δὲ ὅτι περιαπτομένη καὶ καταπλασσομένη, φύματα διαφορεῖ. ῥίζα δ᾽ αὐτῆς πινομένη μετὰ ὑδρομέλιτος, ὀπισθοτονικοὺς ἰᾶται καὶ ἐπιληπτικούς.

Περὶ Ἀλόης. Κεφ. κε΄.

ΑΛΟΗ φύλλον ἔχει σκίλλῃ παραπλήσιον, παχὺ, λιπαρὸν, ὑπόπλατυ ἐν τῷ

G περιφερεῖ, εἰς τοὐπίσω κλώμενον. παρ᾽ ἑκάτερα δὲ τὰ μέρη ἔχει τὰ φύλλα ἐκ πλαγίου ἀκανθώδη, ἀραιῶς ἐξέχοντα, κολοβά. καυλὸν δὲ ἀνίησιν ἀνθερικῷ ὅμοιον,

Cor. λεπτή.

V. ἀκανθῶν.

Alter τραχέα. Sed vulgata scriptura melior.

Sorub. legit, καὶ πλέονα.

V. caret.

Cor. add. σφόδρα.

Deest in vulg. & ὠχρ.

V. σφόδρα pro πλατεῖα

V. addit μακρά

In veterib codicibus legit Goupylus, δύναμιν δ᾽ ἔχει θερμαντικὴν ἡ ῥίζα ταύτης. Sed Gal. calfaciendi vim toti plantæ tribuit. Interpretes etiam vulgatam scripturam probant.

Vulg. exempl. omittunt πλ.

V. caret.

Volg. exempl. ἀπαρτής

Cor. ἀποκοπά. Sic Corn.

ἄνθος δὲ λευκόν· καὶ καρπὸν ἀσφοδέλῳ ἐοικότα. βαρύοσμος δὲ ὅλη, καὶ ἀπογευομένῳ πικροτάτη· ἔστι δὲ μονόῤῥιζος, ὥσπερ πάσσαλον ἔχουσα τὴν ῥίζαν. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ πλείστη λιπαρά, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὄπισμα κομίζεται. φύεται δὲ καὶ ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἀσίᾳ καὶ ἔν τισι παραθαλασσίοις τόποις καὶ νήσοις, ὡς ἐν Ἄνδρῳ οὐκ εὔχρηστος εἰς ὀπισμόν, πρὸς δὲ κόλλησιν τραυμάτων ἐπιτήδειος, λεία καταπλασσομένη. διπλοῦν δέ ἐστι τὸ εἶδος τοῦ χυλίσματος· τὸ μέν τι ψαμμῶδες, ὅπερ ὑποστάθμη τῆς καθαρωτάτης ἔοικεν εἶναι· τὸ δὲ, ἠπατίζον. ἐκλέγου δὲ τὴν καθαρὰν καὶ ἄδολον καὶ ἄλιθον, στίλβουσαν, ὑπόξανθον, εὔθρυπτον, ἠπατίζουσαν, ῥᾳδίως ὑγραινομένην, ἐπιτεταμένην τῇ πικρίᾳ· τὴν μέντοι μέλαιναν καὶ δυσκάτακτον ἀπολέγου. δολίζουσι δὲ αὐτὴν κόμμι· ὅπερ ἐλέγχεται γεύσει καὶ πικρίᾳ καὶ ὀσμῆς ἐπιτάσει· καὶ τῷ μὴ διαλύεσθαι μέχρις ἐλαχίστου ψήγματος θλιβομένην ὑπὸ τῶν δακτύλων. ἔνιοι δὲ καὶ ἀκακίαν μίσγουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ὑπνωτικήν, ξηραντικήν, πυκνωτικὴν τῶν σωμάτων, κοιλίας τε λυτικήν, καὶ στομάχου ἀποκαθαρτικήν, κοχλιαρίων β΄. πλῆθος μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, ἢ γαλακτώδους πινομένη· αἵματός τε ἀναγωγὰς ἐπέχει. καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει μεθ' ὕδατος τριωβόλου, ἢ < α΄. ὁλκῆς ἐν ποτῷ. καὶ μετὰ ῥητίνης δὲ καταπινομένη, ἢ ὕδατος ἢ μέλιτος ἑφθοῦ ἀναληφθεῖσα, κοιλίαν λύει· δραχμῶν δὲ τριῶν πλῆθος τελείως καθαίρει· μιχθὲν δὲ τοῖς ἄλλοις καθαρτικοῖς, ἧττον αὐτὰ κακοστόμαχα ποιεῖ. ξηρὸν δὲ ἐπιπλασθὲν, τραύματα κολλᾷ, καὶ ἐπουλοῖ ἕλκη καὶ καταστέλλει. αἰδοῖα δὲ ἑλκούμενα ἰδίως θεραπεύει, [τὰ] ἐπαγώγια παίδων ῥαγέντα συγκολλᾷ. θεραπεύει δὲ καὶ κονδυλώματα καὶ ῥαγάδας κιρναμένη σὺν γλυκεῖ οἴνῳ· αἱμοῤῥαγίας τε ἵστησι τὰς ἐξ αἱμοῤῥοΐδων, καὶ πτερύγια ἀπουλοῖ, αἴρει τὰ πελιώματα καὶ ὑπώπια σὺν μέλιτι· ψωροφθαλμίας τε καὶ κνησμοὺς

V. his carent.

V. κνησμοὺς. Sic Orib.

A florem album, & semen ceu hastulę
regiæ. Est auté tota odore graui, &
gustu amarissima. Vnica verò radi-
ce ceu palo in terram demisso niti-
tur. Plurima in India præpinguísq;
nascitur: ex qua etiá coactus succus
importatur. Nascitur & in Arabia,
Asia, ac in locis quibusdam mariti-
mis & insulis, velut in Andro, non
B valdè eliciédo succo idonea, sed ad
conglutinanda vulnera sanè quàm
vtilis, si trita illinatur. Duo sunt por-
rò succi genera: alterum arenosum,
quod purissimæ veluti fæx & cras-
samentum esse videtur: alterú quod
ad iecinoris imaginé vergit. Eligi-
to pinguem, quæ nihil doli senserit,
calculorú expertem, nitidam, sub-
C flauam, friabilem, iecinoris modo
coactam, quæque facilè humescat, (ὑγραίνεται)
eximiæq; sit amaritudinis. Nigram
contrà fractúque contumacem im-
probato. Sunt qui eam gummi a-
dulterent: id quod gustu, amaritu-
dine & odoris vehementia depre-
henditur, eóque indicio quòd attri-
ta digitis non ad minima vsque ra-
D menta resoluatur. Neque desunt
qui acaciam immisceát. Vim ha-
bet astringédi, somnum concilian-
di, exiccandi, corpora densandi, al-
uum soluendi, stomachúmque re-
purgandi, si binûm cochlearium
mensura ex aqua frigida, aut lactis
instar tepida seu egelida bibatur.
Sanguinis etiamnum excreationes
E sistit, & morbum regium emendat,
ex aqua tribus obolis, aut drachmæ
pondere, in potu. Deuorata verò
cum resina, aut aqua vel melle co-
cto excepta, aluum soluit: ternûm
autem drachmarum pondere, per-
fectè purgat. Sed & alijs purganti-
bus medicamentis admista, præstat
F vt minùs stomachum infestent. Sic-
ca verò inspersa, vulnera glutinat,
vlceráque ad cicatricem perducit
cohibétque: eadem peculiariter
exulceratis genitalibus medetur,
& disrupta puerorum præputia ag-
glutinat. Quin & condylomata
rimásque sedis dulci vino am-
mixto sanat. Sanguinis ex hæ-
G morrhoïdibus eruptiones sistit, pte-
rygia ad cicatricem ducit, liuida
& sugillata, hypopia dicta, ex
melle tollit. Scabras quoque lip-
pitudines, angulorúmque in oculis

pruriginés mitigat. Dolorem capitis sedat, ex aceto & rosaceo fronti ac temporibus illita. Sed & cum vino fluentem capillum continet: itidémque tonsillarum, gingiuarum cæterarúmque oris partium vitijs cum melle ac vino proficit. Cęterùm ad oculorum medicamenta torretur in munda & candente testa, liguláque subinde versatur, donec æqualiter tosta fuerit. Lauatur & aloë: atque id quod arenosum subsidet, tanquam inutile secernitur: pinguissimum autē quódque læue est, recipitur.

De Absinthio. Cap. XXVI.

ABSINTHIVM, bathypicron dictum, herba est vulgo cognita. Præstantius in eo genere, quod in Ponto & Cappadocia in monte Tauro appellato nascitur. Vim porrò habet calfaciendi, astringendi, concoctiones adiuuandi, biliosáque detrahendi quæ stomacho & aluo inhæserunt. Vrinam etiam cit, & crapulam in potu præsumptum arcet. Valet & aduersus inflationes, itémque ad discutiendos ventris & stomachi dolores, cum seseli aut nardo Celtico potum. Fastidia quoque absterget, arquatósque sanat ipsius madefacti dilutū, vti & decoctum, quotidie tribus cyathis haustum. Sed & menses trahit seu potum, seu etiam cum melle appositum. Contra fungorum strangulationes conuenienter ex aceto bibitur. E vino autem ixię, necnon & cicutæ venenis aduersatur, ac muris etiā aranei morsibus, itémque draconi marino. Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, vt epinyctides ex aqua. Ad sugillata hebetiorémque oculorum aciem ex melle illinitur, similitérq; auribus sanie manantibus. Quin & aurium dentiúmque dolores decoctum vaporis suffitu compescit. Decoctum vnà cum passo, vehemēter dolētib⁹ oculis adhibetur. Imponitur & hypochondrijs hepatíq; diuturno dolore infestatis, tritū cū cerato cyprino: stomacho verò lōga valetudine laborāti, cū rosaceo. Admistis ficubus, nitro & loliacea farina, hydropicis lienosisq; subuenit. Vinū deniq; ex eo paratur quod absinthite vocāt, presertímq; in Propon-

A κνησμοὺς τῶν ὑγρῶν καὶ κεφαλαλγίας μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου, μετώπῳ καὶ κροτάφοις ἐπιχριομένη ἐπέχει καὶ ῥεούσας τρίχας σὺν οἴνῳ· καὶ πρὸς τὰ ἰάσιμα δὲ καὶ ὕλας, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ στόματι ἁρμόζει σὺν μέλιτι καὶ οἴνῳ. φώγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐπὶ καθαροῦ καὶ διαπύρου ὀστράκου, B μεταβαλλομένη μύστρῳ, μέχρις ἂν ὁμαλῶς πυρωθῇ. πλύνεται δὲ χωριζομένου τοῦ ψαμμώδους ὡς ἀχρήστου, λαμβανομένου δὲ τοῦ λιπαρωτάτου, καὶ λείου.

Hæc ad finem vsque quidam codices aliena ducunt.

Marc. ἢ videtur legisse.

Περὶ Ἀψινθίου Κεφ. κϛʹ.

ΑΨΙΝΘΙΟΝ, οἱ δὲ βαθύπικρον, γνώριμος ἡ πόα. ἔστι δὲ αὐτῆς βέλτιον, τὸ ἐν C Πόντῳ καὶ Καππαδοκίᾳ ἐν ὄρει τῷ καλουμένῳ Ταύρῳ γινόμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, στυπτικήν, πεπτικήν, καὶ ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐμπεφρακότων στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χολωδῶν. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸν καὶ ἀκραίπαλον, προπινόμενον. καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις δὲ ἁρμόζει, καὶ κοιλίας καὶ στομάχου δήγματα, πινόμενον μετὰ σεσέλεως ἢ νάρδου D Κελτικῆς· καὶ ἀνορεξίας καὶ ἰκτερικοὺς θεραπεύει τὸ ἀπόβρεγμα αὐτοῦ ἢ τὸ ἀφέψημα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανόμενον εἰς πλῆθος κυάθων τριῶν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, πινόμενόν τε καὶ προστιθέμενον μετὰ μέλιτος. πρός τε τοὺς ἀπὸ μυκήτων πνιγμοὺς ἁρ- E μόζει, σὺν ὄξει πινόμενον. σὺν οἴνῳ δέ, πρὸς ἰξίαν καὶ κώνειον καὶ μυγαλῆς δήγματα, καὶ δράκοντα θαλάσσιον. συνάγχαις τε διαχριόμενον σὺν μέλιτι καὶ νίτρῳ, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν ὕδατι. πρὸς δὲ ὑπώπια, σὺν μέλιτι. καὶ πρὸς ἀμβλυωπίας, καὶ πρὸς ἰχωρροοῦντα ὦτα ὁμοίως. καὶ ὁ ὑπατμισμὸς δὲ αὐτοῦ F τοῦ ἀφεψήματος, πρὸς ὠταλγίαν καὶ ὀδονταλγίαν. ἀφεψόμενόν τε σὺν γλυκεῖ, κατάπλασμα ὀφθαλμῶν περιοδυνώντων ἐπικαταπλάσσεται· καὶ περὶ ὑποχόνδρια, καὶ ἧπαρ καὶ στόμαχον ἐπαλγῆ καὶ χρονίως πάσχοντα, συνεκλεαινόμενον κηρωτῇ κυπρίνῃ· πρὸς δὲ στόμαχον, ῥοδίνῃ. ἁρμόζει καὶ G ὑδρωπικοῖς, καὶ σπληνικοῖς, μιγνύμενον αὐτοῦ σύκων, καὶ νίτρου, καὶ αἰρίνου ἀλεύρου. Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ οἶνος ὁ λεγόμενος ἀψινθίτης, μάλιστα περὶ τὴν Προποντ-

V. addit, al ξιόσπαρμ. Marc. δαρύσπερμον

Cas. addit, καὶ [illegible]

Sic V., codex itemque Marc. ex Plin. vulg. exempl. carent.

V. vsque ad κηράμενον hæc omittit.

V. [illegible]

V. συνεκλεαινόμενον

τίδα καὶ Θρᾴκην, ᾧ πρὸς τὰ προειρημένα χρῶνται ἐν ἀπυρεξίᾳ. καὶ θέρους δὲ, προπίνουσιν ἐξ αὐτοῦ θέρους, ὑγιείας παρεκτικὸν εἶναι νομίζοντες. δοκεῖ δὲ καὶ *παρεμπλαττόμενον εἰς τὰς κιβωτοὺς ἄβρωτα τηρεῖν τὰ ἱμάτια. ἀλειφόμενόν τε μετὰ ἐλαίου, κώνωπας κωλύει ἅπτεσθαι τοῦ σώματος. τὸ δὲ *μέλαν τὸ γραφόμενον τῷ ἀποβρέγματι αὐτοῦ *βραχὲν, ἄβρωτα μυσὶ τηρεῖ τὰ *γράμματα. ἔοικε δὲ καὶ τὸ *τοῦ χυλίσματος ἔργα ποιεῖν τὰ αὐτά. πλὴν εἰς τὰς πόσεις οὐ δοκιμάζομεν αὐτὸ, κακοστόμαχον καὶ κεφαλαλγὲς ὄν. τὸ δὲ χύλισμα ἀμόργῃ ἑψηθείσῃ καὶ μιγνυμένῃ δολοῦσί τινες.

V ad finē vsque his caret, licet legitima sint.

Sic legit Goupylus ex vet. libris, quanuis vulgati codices habent χαρτ. Lacuna legit in vet. cod. βρ-Ͼία.

Περὶ Ἀψινθίου θαλασσίου. Κεφ. κζ.

Ἀψίνθιον θαλάσσιον, τινὲς δὲ καὶ Σερίφιον καλοῦσι, ὅπερ *πλεῖστον ἐν τῷ περὶ Καππαδοκίας Ταύρῳ ὄρει γεννᾶται, καὶ ἐν Ταφοσίρει τῆς Αἰγύπτου. ᾧ ἀντὶ θαλλοῦ οἱ *Ἰσιακοὶ χρῶνται. ἔστι δὲ ἡ πόα λεπτόκαρφος, ἐοικυῖα ἀβροτόνῳ μικρῷ, περιπληθὴς σπερματίων, ὑπόπικρος, κακοστόμαχος, *βαρύοσμος, στύφουσα μετά τινος θερμασίας. ἥ τις *ἑψηθεῖσα καθ᾽ ἑαυτὴν, ἢ μετὰ ὀρύζης, καὶ ληφθεῖσα μετὰ μέλιτος, ἀσκαρίδας καὶ ἕλμινθας στρογγύλας κτείνει, *ὑπάγουσα κοιλίας κούφως. δύναται δὲ καὶ σὺν *ἑψήματι, ἢ φακῇ καθεψηθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖν. *λιπαίνεται δὲ μάλιστα τὰ πρόβατα νεμόμενα.

Ald. Καλοῦσι τινὲς δὲ Σέριφον ἀψίνθιον θαλάσσιον.

Ald. [illegible]

V. βαρύοσμος

V. addit μετὰ μέλιτος λαμβανομένη στρογγύλας κτείνει.

V. ἄνω ἄγουσα

V ῥοφήματι φακῆς. Marc. legit ἑψήματι

V. παραπτῶ

V addit ὁ Κωνσταντῖνος.

Περὶ Ἀψινθίου Σαντονικοῦ. Κεφ. κη.

Ἔστι δὲ καὶ τρίτον εἶδος ἀψινθίου, γεννώμενον ἐν τῇ κατὰ τὰς Ἄλπεις Γαλατίᾳ πλεῖστον· ὃ ἐπιχωρίως Σαντόνιον καλοῦσιν, ἐπωνύμως τῇ γεννώσῃ αὐτὸ *Σαρδονίδι χώρᾳ· ἐοικὸς ἀψινθίῳ, οὐ μὴν οὕτω γε εὔσπερμον, ὑπόπικρον δὲ, καὶ δυνάμενον τὰ αὐτὰ τῷ Σεριφίῳ.

Περὶ Ἀβροτόνου. Κεφ. κθ'.

Ἀβρότονον, ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν θῆλυ, θάμνος δενδροειδὴς, ὑπόλευκος, φύλλοις λεπτοσχιδέσιν ὥσπερ Σεριφίου περὶ τὰ κλωνία, πλήρης ἄνθους, ἐπ᾽ ἄκρου ἔχον κορυμβῶδες χρυσοειδές· θερείας γεννώμενον, εὐῶδες μετά τινος βάρους, πικρὸν τῇ

A tide & Thracia: quo ad antedicta vtuntur, si febris abest. Adde quòd de ipso æstate propinant, corporibus bonam valetudinem præstare existimantes. Creditur & vestiarijs arcis inspersum absinthium, vestes à tinearum iniuria vindicare: itémque ex oleo perunctum, culices abigere, & à corpore arcere. B Cæterùm atramentum librarium ex diluto eius temperatum, libros à musculorum erosione tuetur. Existimatur & expressi succus eosdem præstare effectus. Attamen potionibus improbatur, quòd stomacho sit inimicus, dolorémque capitis cieat. Sunt verò qui succum amurcæ decoctæ permistione adulterát.

C *De Absinthio marino. Cap. XXVII.*

Absinthium marinum quidam Seriphium vocant: quod quidé copiosissimum in Tauro monte iuxta Cappadociam gignitur, & in Taphosiri Ægypti. Id Isiaci pro oleagino ramo præferre solenne habét. Est autem herba prætenuibus surculis, abrotoni parui similitudine, D minutulis referta seminibus, subamara, stomacho inimica, graueolens, & cum quadam calfactione astringens. Hæc per sese, aut cum oryza cocta, assumptáq; cum melle, ascaridas teretésq; lumbricos enecat, leuiter simul & semel aluũ subducens. Sed & cum sapa aut lenticula decocta, eadé præstare potest. E Cæterùm pecora hoc maximè pabulo pinguescunt.

hoc est, Isidis sacris initiati.

De absinthio Santonico. C. XXVIII.

Est & tertiũ absinthij gen⁹, quod copiosissimũ in Gallia Alpibus finitima nascitur. Id patrio nomine Sãtonicum appellát, tracto à Santonũ regione, in qua gignitur, cognomé F to. Absinthio est simile, attamé non adeò seminis fœcundum, verùm subamarum & eiusdem cum Seriphio facultatis.

De Abrotono. Cap. XXIX.

Abrotonum duorum traditur generũ: ac fœmina quidem frutex est arboris specie, cãdicás, folijs circa ramulos Seriphij modo mi G nutim incisis, florib⁹ refertos habés in summo quasi corymbos auri fulgore, æstate prouenientes, iucũdi odoris cum grauitate quadã, at gustu

amaro. Hoc genus Siculum esse creditur. Alterum mas vocatur, sarmétosum, gracilibus ramulis, velut absinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur, & Galatia Asiatica, atque in Syriç Hierapoli. Vtriusque semen seu feruefactum, seu crudum tritum, & ex aqua potum, orthopnœæ, ruptis, conuulsis, ischiadicis doloribus, vrinæ angustijs & mensibus commorantibus auxiliatur. Est & in vino potum exitialium venenorum antidotum. Rigore prehensis ex oleo vtiliter illinitur. Serpentes quoque tum substratu, tum etiam nidore fugat. Sed & contra morsus eorum cum vino bibitum prodest: priuatim verò pollet contra phalangiorum & scorpionũ ictus. Subuenit & oculorum inflammationibus, cum cotoneo cocto aut pane impositum. Discutit quoque panos, cum farina hordeacea cruda tritum decoctúmque. Miscetur denique & olei irini compositioni.

De Hyssopo. Cap. XXX.

HYSSOPVM herba nulli non cognita, duûm est generũ: montanum enim quoddam est, hortense alterum. Laudatissimũ est, quod in Cilicia nascitur. Vim habet attenuandi & excalfaciendi. Decoctum cum ficis, aqua, melle & ruta, potu peripneumonicis, asthmaticis, diuturnæ tussi, distillationi & orthopnoeæ auxiliatur: itémque ventris animalia enecat. Idem præstat, si cum melle delingatur. Humores crassos per aluum extrahit eiusdem decoctum, cum oxymelite potum. Estur & cum viridibus ficis detritis ad subducẽdam aluum, sed valentiùs deijcit admisto nasturtio vel iride aut irione: meliorem quoque colorem cuti conciliat. Lieni verò ac hydropi cum fico nitróque illinitur: ex vino autem, inflammationibus. Discutit & sugillata, cum feruente aqua impositum. In anginis cum decocto ficuum efficacissimè gargarizatur. Cæterùm cum aceto decoctũ, dentium dolorem collutione mitigat, & aurium inflationes vaporis suffitu discutit.

A γλυκεῖ· δοκεῖ δὲ τὸ Σικελιωτικὸν εἶναι τοῦτο. τὸ δὲ ἕτερον ἄρρεν καλεῖται, κληματῶδες, *λεπτόκαρπον ὡς ἀψίνθιον. πλεῖστον δὲ ἐν Καππαδοκίᾳ γεννᾶται καὶ Γαλατίᾳ τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐν Ἱεραπόλει τῇ κατὰ τὴν *Συρίαν. Τούτων ὁ καρπὸς ἀποζεννύμενος καὶ ὠμὸς τριβεὶς μετὰ ὕδατος B πινόμενος, βοηθεῖ ὀρθοπνοίᾳ, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἰσχιάσι, δυσουρίαις, ἐμμηνίων ἐπισχέσει. καὶ θανασίμων φαρμάκων ἐστὶν ἀντίδοτος, ποθὲν σὺν οἴνῳ. σύγχρισμά τε ῥιγοῦσι μετ' ἐλαίου ἐστί. διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ *στιβαδευόμενον καὶ θυμιώμενον. καὶ πινόμενον δὲ σὺν οἴνῳ ὠφελεῖ τοὺς δηχθέντας. C ἰδίως δὲ ἁρμόζει ἐπὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων· βοηθεῖ δὲ καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς, σὺν ἑφθῷ κυδωνίῳ ἢ μετὰ ἄρτου καταπλασθέν. διαφορεῖ καὶ φύματα, μετὰ ὠμῆς λύσεως λεῖον ἑψηθέν. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὴν τοῦ *ἰρίνου ἐλαίου σκευασίαν.

V. addit θαλάσσιον

Al. τὴν Κοίλην

Quidam ἐμβάλλει κρύψει praeter rem. & subdit V. καὶ περὶ σκορπίων καὶ φαλαγγίων ποιεῖ.

D Περὶ Ὑσσώπου. Κεφ. λ'.

ΥΣΣΩΠΟΣ πόα γνώριμος, διστή· ἡ μὲν γάρ τίς ἐστιν ὀρεινή, ἡ δὲ κηπευτή. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ ἐν Κιλικίᾳ γεννωμένη. Δύναμιν δὲ ἔχει λεπτυντικήν, θερμαντικήν· ἀφεψηθεῖσα δὲ μετὰ σύκων καὶ ὕδατος, μέλιτός τε καὶ πηγάνου, καὶ πινομένη, E ἀρήγει περιπνευμονικοῖς, ἀσθματικοῖς, βηχὶ χρονίᾳ, καταρρόῳ, ὀρθοπνοίᾳ· κτείνει δὲ καὶ ἕλμινθας. σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχομένη, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. ἄγει δὲ καὶ πάχος κατὰ κοιλίαν τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ, σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενον· βιβρώσκεται δὲ καὶ μετὰ χλωρῶν σύκων λείων πρὸς ὑπαγωγὴν κοιλίας. F σφοδρότερον δὲ καθαίρει, μιχθέντος αὐτῇ *καρδαμώμου, ἢ ἴρεως, ἢ ἐρυσίμου· περιποιεῖ δὲ καὶ εὐχροιαν. καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκου καὶ νίτρου πρὸς σπλῆνα καὶ ὑδρωπας· σὺν οἴνῳ δέ, πρὸς φλεγμονάς. διαφορεῖ δὲ καὶ ὑπώπια σὺν ὕδατι ζεστῷ καταπλασθεῖσα. συνάγχαις δὲ ἀναγαργάρισμα μετὰ G σύκων ἀφεψήματος ἄριστον. ὀδόντων τε πόνους παρηγορεῖ, σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· λύει δὲ καὶ τὰς περὶ τὰ ὦτα ἐμπνευματώσεις ὑποθυμιαθεῖσα.

Περὶ Στιχάδος. Κεφ. λα΄.

ΣΤΙΧΑΣ γεννᾶται μὲν ἐν ταῖς κατὰ Γαλατίαν νήσοις ἀντικρὺ Μασσαλίας, καλουμέναις δὲ Στιχάσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκε. πόα λεπτόκαρπός ἐστιν, ὁμοίαν ἔχουσα κόμην θύμῳ, μακροφυλλοτέρα μέντοι γε καὶ δριμεῖα ἐν τῇ γεύσει, καὶ ὑπόπικρος ποσῶς. ποιεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς καθὼς ὁ ὕσσωπος πρὸς τὰ ἐν θώρακι. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις χρησίμως.

De Stœchade. Cap. XXXI.

STOECHAS in insulis Galliæ gignitur, quæ è regione Massiliæ sitæ Stœchades appellantur: & ab ijs quoque nomen accepit. Herba est tenuibus surculis, coma thymi, sed folio longiore, gustu acris, & aliquantum subamara. Decoctum huius, vt & hyssopi, ad pectoris vitia efficax est. Antidotis quoque vtiliter immiscetur.

Περὶ Ὀριγάνου. Κεφ. λβ΄.

ΟΡΙΓΑΝΟΣ Ἡρακλεωτική, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσι, φύλλον ἔχει ἐμφερὲς ὑσσώπῳ· σκιάδιον δὲ οὐ τροχοειδές, ἀλλ' ὥσπερ διῃρημένον, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν ῥάβδων τὸ σπέρμα οὐ πυκνόν. Ἔστι δὲ θερμαντική· ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῆς σὺν οἴνῳ ποθὲν, ἁρμόζει θηριοδήκτοις· σὺν γλυκεῖ δὲ, τοῖς κώνειον ἢ μηκώνειον πεπωκόσι· σὺν ὀξυμέλιτι δὲ, τοῖς πεπωκόσι γύψον ἢ ἐφήμερον. πρὸς δὲ τὰ σπάσματα καὶ ῥήγματα καὶ ὕδρωπας, μετὰ σύκου βιβρωσκομένη. ξηρὰ δὲ ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος σὺν μελικράτῳ, μέλανα κατὰ κοιλίαν ἄγει· ἔμμηνά τε κινεῖ καὶ βῆχας θεραπεύει, σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη· κνησμοὺς δὲ καὶ ψώρας καὶ ἴκτερον τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἐν λουτρῷ ὠφελεῖ. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς χλωρᾶς οὔσης, καὶ παρίσθμια καὶ κιονίδας καὶ ἄφθας θεραπεύει. καὶ διὰ ῥινὸς ἄγει, σὺν ἐλαίῳ ἰρίνῳ ἐγχυματιζόμενος· σὺν γάλακτι δὲ, καὶ ὠταλγίας παρηγορεῖ. ἐμετικόν τι φάρμακον σκευάζεται δι' αὐτῆς καὶ κρομμύων, καὶ ῥόος τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα, πάντων ἐν χαλκῷ κυπρίῳ ἐν ταῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἡλιασθέντων, ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ὑποστρωννυμένη δὲ ἡ πόα, ἑρπετὰ διώκει.

Cunc. τοχείλις [margin]

De Origano. Cap. XXXII.

ORIGANVM Heracleoticum, quod nonnulli cunilam appellant, folium habet hyssopo non dissimile: vmbellam autem non in rotæ speciem orbiculatam, sed veluti diuisam, & semen in summis virgis haudquaquam densum. Vim habet excalfaciendi: ac proinde ipsius decoctum ex vino potui datum, venenatorum morsibus conuenit. Ex passo verò, ijs prodest qui cicutam aut meconium: ex aceto mulso, ijs qui gypsum aut ephemerum hauserunt. Conuulsis autem, ruptis & hydropi medetur, cum fico esui datum. At aridum, acetabuli mensura cum aqua mulsa epotum, atros humores per aluum extrahit, menses ciet, ac tussi cum melle delinctum medetur. Prurigini autem, psoræ ac morbo regio decoctum ipsius in balneo prodest. Succus virentis, tonsillis, vuulis & aphthis medetur: & in nares ex oleo irino infusus, caput purgat: aurium quoque dolores ex lacte mitigat. Conficitur denique ex eo, cępis, ac rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per Caniculæ ardores ad dies quadraginta insolatis. Substrata autem herba serpentes fugat.

Περὶ Ὀνίτιδος. Κεφ. λγ΄.

Η δὲ Ὀνῖτις καλουμένη, λευκοτέρα τοῖς φύλλοις ἐστὶ, καὶ μᾶλλον ἐοικυῖα ὑσσώπῳ. καὶ τὸ σπέρμα ὥσπερ κορύμβοις συνεχεῖς ἐπικειμένους ἔχει. Δύναται μὲν τὶ τὰ αὐτὰ τῇ Ἡρακλεωτικῇ, οὐχ οὕτω μὲν τοι δραστικὴ καθέστηκεν.

De Onitide. Cap. XXXIII.

Quod onitis appellatur, folijs est cãdidioribus, hyssopóque similius: ac semen habet, veluti corymbos cohærentes ac sibiinuicem incumbentes. Vis tamen eadem, quæ Heracleotico: at minùs efficax.

Περὶ Ἀγριοριγάνου. Κεφ. λδ΄.

Η δὲ Ἀγριορίγανος, ἣν πάνακες

De origano syluestri. Cap. XXXIIII.

Syluestre origanũ aliqui panaces

Heracliũ vocát, alij cunilam: quo in numero est Nicander Colophonius. Folijs est origani, virgultis dodrátalibus, tenuibus, in quibus vmbellæ anethi insunt, flores candidi: radix tenuis ac inutilis. Priuatim venenatorum morsibus folia & flores ex vino in potu auxiliantur.

De Tragorigano. Cap. XXXV.

TRAGORIGANVM exiguus est frutex, folio & ramulis origano aut syluestri serpyllo similis. Quoddam pro locorum ratione lætius ac speciosius, foliísque atioribus inuenitur, satis glutinosum. Alterum gracilibus est surculis, exilioribúsque folijs: quod etiam prasium aliqui vocauere. Optimum est Cilicium, quódque in Co, Chio, Smyrna Cretáq; prouenit. Omnia excalfaciunt, vrinas cient, bonámque faciunt aluum, si decocti ius ebibatur: siquidem biliosa deijciunt. Prosunt & lienosis ex aceto pota: itémque ex vino, ijs qui ixiam hauserunt. Quin & menses trahunt, & in tussi ac peripneumonia ex melle in eclegmate dantur. Est & eorum potio non ingrata: quò fit vt cibum fastidientibus, stomacho malè affectis, acidáque ructantibus exhibeatur, iísque itidem quos qualis ex maris agitatione anxietas, nausea & præcordiorum æstus comitantur. Discutiunt insuper œdemata, si cum polenta illinantur.

De Pulegio. Cap. XXXVI.

PVLEGIVM, herba vulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, concoctiones adiuuat. Bibitum, méstrua, secundas & partus eijcit. Pulmonum verò vitia excreabilia facit, cum sale & melle potum: ac conuulsis etiam auxiliatur. Nauseas & stomachi rosiones ex posca bibitum permulcet: atros etiamnũ humores per aluum exigit. Venenatorũ quoque morsibus in vino potum succurrit. Defectos animo recreat, cum aceto naribus admotũ. Gingiuas etiam arefacti cinere corroborat. Illitum verò cum polenta, inflammationem omnem lenit, & podagricis per se prodest impositum dum rubescat locus. Cum cerato autem, varos extinguit: ac lie-

A Ἡράκλειον, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσιν, ὧν ἐστὶ καὶ Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος, ἔχει τὰ μὲν φύλλα ὅμοια ὀριγάνῳ, ῥαβδία δὲ σπιθαμιαῖα, λεπτά, ἐφ' ὧν σκιάδια ὅμοια ἀνήθῳ, ἄνθη δὲ λευκά. ῥίζα λεπτή, ἄχρηστος. ἰδίως δὲ βοηθεῖ θηριοδήκτοις τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, σὺν οἴνῳ πινόμενα.

Cæter. θυμοειδῆ

Alii add. καὶ κεφαλαλγίαις παραπτόμενα

B Περὶ Τραγοριγάνου. Κεφ. λε΄.

ΤΡΑΓΟΡΙΓΑΝΟΣ θαμνίσκος ἐστίν, ὀριγάνῳ ἢ ἑρπύλλῳ ἀγρίῳ ὅμοιος τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία. ἡ μέν τις εὑρίσκεται κατὰ τόπους εὐερνεστέρα, καὶ πλατύφυλλος, κολλώδης ἱκανῶς. ἡ δέ τις λεπτόκαρφος καὶ λεπτόφυλλος, ἣν καὶ πράσιον ἔνιοι καλοῦσι. ἀρίστη δὲ ἡ Κιλίκιος, καὶ ἡ ἐν Κῷ, καὶ Χίῳ, καὶ Σμύρνῃ, καὶ Κρήτῃ. θερμαντικαὶ δὲ πᾶσαι καὶ οὐρητικαὶ καὶ εὐκοίλιοι, πινομένου τοῦ ἀφεψήματος. ὑποβιβάζουσι γὰρ τὰ χολώδη. εὔθετοι καὶ σπληνικοῖς πινόμεναι μετ' ὄξους, καὶ τοῖς ἰξίαν πεπωκόσι μετ' οἴνου, καὶ ἔμμηνα δὲ ἄγουσι. βηξί τε καὶ περιπνευμονίαις, σὺν μέλιτι ἐν ἐκλεικτῷ δίδονται. ἔστι δὲ καὶ τὸ πόσημα ἐπιτερπές· ὅθεν τοῖς ἀποσίτοις καὶ κακοστομάχοις καὶ ὀξυρεγμιῶσι δίδονται· καὶ ἐφ' ὧν ἀλυσμὸς καὶ ναυτία καὶ θέρμη ὑποχονδρίων παρακολουθεῖ. διαφοροῦσι δὲ καὶ οἰδήματα καταπλασθεῖσαι μετὰ ἀλφίτων.

V. θάμνος

Quid. Schol. ἐπ. πλατύφυλλος

Ald. κομμώδης

V. Κῷος

V. caret.

V. βοηθοῦσι δὲ καὶ

V. caret vsque ad vocē δίδονται

E

Sunt qui addant: […]

Περὶ Γλήχωνος. Κεφ. λϛ΄.

ΓΛΗΧΩΝ πόα γνώριμος, λεπτυντική, θερμαντική, πεπτική. ποθεῖσα δὲ ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἄγει· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ πνεύμονος μεθ' ἁλὸς καὶ μέλιτος ποθεῖσα. καὶ σπωμένοις βοηθεῖ· ναυτίας τε καὶ δηγμοὺς στομάχου μετὰ ὀξυκράτου ποθεῖσα παραμυθεῖται. ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν μέλανα. βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδήκτοις πινομένη μετ' οἴνου. λειποθυμοῦντάς τε ἀνακτᾶται σὺν ὄξει, ταῖς ῥισὶ προσφερομένη· κρατύνει δὲ καὶ οὖλα, ξηρὰ λεῖα κεκαυμένη. ἐπιπλασθεῖσα δὲ πραΰνει πᾶσαν φλεγμονὴν σὺν ἀλφίτῳ. καθ' ἑαυτὴν δέ, ποδαγρικοῖς ἁρμόζει, ἄχρι φοινίξεως τῆς ἐπιφανείας. σὺν κηρωτῇ δέ, ἰόνθους σβέννυσιν· ὠφε-

F V. caret.

Legit Samb. […]

G

A λεῖ δὲ καὶ σπληνικοῖς μετ᾽ ἁλὸς καταπλασσομένη. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς κνησμοὺς λουόμενον παύει, καὶ εἰς ἐγκάθισμα, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις καὶ σκληρίας καὶ ὑποστροφὰς ὑστέρας ἁρμόζει. καλοῦσι δὲ τινες αὐτὴν βλήχωνα, ἐπειδὴ τὰ γευσάμενα κατὰ τὴν αἴσθησιν τῶν ποιμνίων, βληχῆς ἀποπίμπλαται.

Ald. ὑποστροφάς. V. στροφάς

Quæ in Catacut. cod. capiti huic adducuntur, iuxta Mathiolum castũ, exegesis sunt: nam verba sunt eadem. Cat. ...

Περὶ Δικτάμνου. Κεφ. λζ.

B ΔΙΚΤΑΜΝΟΣ, ἣν καλοῦσί τινες γλήχωνα ἀγρίαν, πόα ἐστὶ Κρητική, δριμεῖα, λεία, ὁμοία γλήχωνι· μείζω δὲ καὶ γναφαλώδη τὰ φύλλα ἔχει, καὶ ἐριώδη τινὰ ἐπίφυσιν. οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καρπὸν φέρει. ποιεῖ δὲ πάντα ὅσα καὶ ἡ ἥμερος γλήχων, ἐνεργέστερον δὲ πολλῷ· οὐ μόνον γὰρ C ποθεῖσα, ἀλλὰ καὶ προστιθεμένη καὶ ὑποθυμιωμένη, τὰ τεθνηκότα ἔμβρυα ἐκτινάσσει. φασὶ δὲ καὶ τὰς αἶγας ἐν Κρήτῃ τοξευθείσας καὶ νεμηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰ τοξεύματα. ἔχει δὲ καὶ καθαρτικὴν δύναμιν ὁ χυλὸς αὐτῆς, καταχριόμενος ἢ τριβόμενος μετὰ ἀλφίτων. καταπλασσομένη δὲ ἡ D βοτάνη, τοῖς ὑποκάτω τῶν ποδῶν ἢ τοῦ λοιποῦ σώματος θεραπεύει σκόλοπας. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον σπληνός, μειοῖ γὰρ αὐτόν. καρπίζονται δὲ αὐτὴν ἐν θέρει καὶ φθινοπώρῳ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς γευομένοις θερμαίνει. ἔστι δὲ καὶ ὀξυτόκιον. βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδήκτοις ὁ χυλὸς αὐτῆς, μεθ᾽ οἴνου πινόμενος. E τοιαύτη δὲ τῆς βοτάνης ἡ δύναμις, ὡς καὶ ὀσφραινομένη διώκειν, καὶ προσαπτομένη ἀναιρεῖν τὰ ἰοβόλα θηρία. ὁ δὲ αὐτῆς χύλισμα ἐπιχεόμενον πληγῇ σιδήρου ἢ ἰοβόλου δήγματι, καὶ πρὸς τῷ ἐπιχυθῆναι καὶ λαμβανόμενον ποτόν, εὐθέως ὑγιάζει.

Ald. γναφαλοειδῆ

V. ἐκφέρει

Ald. γευομένῳ

Περὶ Ψευδοδικτάμνου. Κεφ. λη.

F Τὸ δὲ ψευδοδίκταμνον καλούμενον, φύεται ἐν πολλοῖς τόποις, ἐμφερὲς μὲν τῷ πρὸ αὐτοῦ, ἔλαττον δὲ δριμύ. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ δικτάμνῳ, οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦν.

Περὶ τοῦ ἑτέρου ἀπὸ Κρήτης Δικτάμνου. Κεφ. λθ.

G Φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ Κρήτης ἕτερον εἶδος δικτάμνου, φύλλοις ἐοικὸς σισυμβρίῳ, κλωσὶ δὲ μείζοσιν· ἐφ᾽ ὧν ἄνθος ὀριγάνῳ ἀγρίῳ ἐοικός, μέλαν, μαλακόν.

V. φέρεται δὲ ἐν Κρήτῃ

Quidam ὀριγάνῳ vt Cor.

A nosis etiam confert, cum sale adhibitum. Cæterùm decoctum ipsius prurigines lotione mitigat, & vuluæ inflationibus ac duritiei, eiusdémque conuersionibus insessione subuenit. Aliqui porrò blechona vocãt: quoniam, dum floret, à pecoribus gustatum, balatum concitat.

De Dictamno. Cap. XXXVII.

B DICTAMNVM, quod syluestre pulegium aliquibus appellatur, herba est Cretensis, acris, læuis, pulegio similis: at maioribus lanuginosísque folijs, ac lanosa quadam veluti pube obductis. At neque florem neque semen profert. Præstat verò omnia quę satiuum pulegium, C sed efficaciùs multò. Nam non potum modo, sed & appositum ac suffitum, partus emortuos eijcit. Aiunt & in Creta capras tela quibus ictæ sunt huius herbæ pastu excutere. Porrò purgandi vim habet succus ipsius illitus, aut cum polenta affrictus. Imposita verò herba plantæ D pedũ reliquóve corpori impactos aculeos refigit extrahitque. Est & efficax ad lienis dolorem: siquidem ipsum imminuit. Legitur autem æstate & autumno. Radix gustu excalfacit, necnon & partum accelerat. Sed & succus cum vino potus, contra venenatorum morsus auxilio est. Herbæ verò tanta vis est, vt E ictu venenato sæuientes bestias & olfactu abigat, & contactu perimat. Cæterùm expressus ex ea succus, vulneribus ferro illatis aut venenatis morsibus instillatus, præsentaneo est remedio, si prætereà in potu assumatur.

De Pseudodictamno. Cap. XXXVIII.

Quod pseudodictamnũ vocant, multis in terris nascitur, antedicto simile, at minùs quàm illud acre. Eosdem verò præbet effectus, at inefficaciùs.

De altero Dictamno Cretico. Cap. XXXIX.

Defertur & è Creta alterum dictamni genus, folio sisymbrij: at ramis maioribus, in quib⁹ flos emicat syluestris origani, niger ac mollis.

Odor foliorum inter sisymbrium & saluiam medius, iucundissimus. Ad eadem ad quæ & antedictum efficax, sed minus nares ferit. Miscetur & emplastris ac theriacis compositionibus.

De Saluia. Cap. XL.

SALVIA, quam Græci elelisphacon, alij elaphoboscon, alij denique sphagnon nominant, frutex est oblongus, ramis numerosis, virgas habens quadrangulas & albicantes: folia mali cotoneæ effigie, sed longiora, asperiora crassioráque, & attritarum vestium modo, ita patum villosa, vix vt quisquam villos animaduertat, subalbida, vehementer odorata, sed virosa: semen summis in caulibus syluestri hormino simile gerit: in asperis nascitur. Foliorum ramorúmque decoctũ vim habet epotum vrinas mensésque ciendi, partus extrahendi, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliandi. Capillos quoque denigrat saliua, vulnerariáque est, & sanguinis cohibendi vi prædita: ac denique fera repurgat vlcera. Sed & folia ac ipsi etiam rami, si in vino decoquantur, genitalium pruritus fotu sedant.

De Menta satiua. Cap. XLI.

MENTA ab odoris suauitate hedyosmos Græcis dicta, quã alij mintham vocant, cognita herbula est. Calfaciendi, astringendi atque exiccandi vi prædita: quamobrem sistit sanguinem ipsius succus ex aceto potus, teretésque lumbricos enecat, & venerem stimulat: singultus, vomitiones cholerámque sedant bini ternive ramuli cum acidi granati succo epoti. Discutit & abscessus, si cum polenta adhibeatur, & imposita fronti dolores capitis leuat: mammas distentas & nimio lacte turgentes compescit. Cum sale verò, canum morsibus imponitur. Succus autem aurium doloribus cum aqua mulsa subuenit. Porrò mulieribus ante coitum subdita, conceptioni resistit, & asperam linguam affricta læuigat. Coire lac densarique in caseum non patitur, si illi folia immergantur. In summa stomacho vtilis est, & condimentorum misturæ familiaris.

Grato mentæ odore persuasis in rusticis dapibus. Pl. lib. 19. cap. 8.

A ὀσμὴ δὲ τῶν φύλλων μεταξὺ σισυμβρίου καὶ ἐλελισφάκου, ἡδίστη. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἧσσον πληκτικὴ ὑπάρχουσα· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις καὶ θηριακαῖς.

Περὶ Ἐλελισφάκου. Κεφ. μ'.

ἘΛΕΛΙΣΦΑΚΟΝ, οἱ δὲ ἐλαφόβοσκον, οἱ δὲ σφάγνον, θάμνος ἐστὶν ἐπιμήκης, πολύκλωνος, ῥάβδους τετραγώνους καὶ ὑπολεύκους ἔχων. B φύλλα δὲ μηλέᾳ κυδωνίᾳ ἐοικότα, ἐπιμηκέστερα μέντοι καὶ τραχύτερα, καὶ παχύτερα, λεληθότως ὥσπερ τὰ ἀνατετριμμένα τῶν ἱματίων δασέα, ὑπόλευκα, σφοδρῶς εὐώδη, βρομώδη· C καρπὸν δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν καυλῶν ὥσπερ ὁρμίνου ἀγρίου ἔχει. φύεται δὲ ἐν τραχέσι χωρίοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων οὖρα ἄγειν πινόμενον, καὶ ἔμμηνα [καὶ ἔμβρυα κατασπᾶν, καὶ τρυγόνος πληγαῖς ἀρήγειν.] μελαίνει δὲ καὶ τρίχας. [καὶ τραυματικόν, D ἐστὶ ἴσχαιμος,] καὶ ἀποκαθαρτικὴ τῶν θηριωδῶν ἐστιν ἑλκῶν. παύει δὲ σὺν οἴνῳ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων αὐτῶν προσκλυζόμενον, τοὺς περὶ τὰ αἰδοῖα κνησμούς.

Al. ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ τραχύτερα ... V. τῶν ἱματίων ... Cæte. ἐμφερῆ ... V. his caret. V. caret. Quidam addũt, ...

Περὶ Ἡδυόσμου ἡμέρου. Κεφ. μα'.

ἩΔΥΟΣΜΟΣ, οἱ δὲ, μίνθην, γνώριμον E βοτάνιον. Δύναμιν ἔχον θερμαντικὴν, στυπτικὴν, ξηραντικήν· ὅθεν αἷμα ἵστησι πινόμενος ὁ χυλὸς αὐτοῦ μετ' ὄξους· καὶ ἕλμινθας κτείνει στρογγύλας, ἀφροδίσιά τε ἐρεθίζει, καὶ λυγμοὺς καὶ ἐμέτους, καὶ χολέρας παύει δύο ἢ τρία κλωνάρια σὺν ῥοᾶς ὀξείας χυλῷ ποθέντα. διαφορεῖ δὲ καὶ ἀποστήματα F μετ' ἀλφίτου καταπλασθέν. καὶ κεφαλαλγίας πραΰνει ἐπιτεθὲν τῷ μετώπῳ· μαστῶν τε περιτάσει καὶ σπαργῶσιν ἁρμόζει· σὺν ἁλσὶ δὲ τοῖς κυνοδήκτοις κατάπλασμα. ὠταλγίαις δὲ ὁ χυλὸς σὺν μελικράτῳ ἀρήγει· γυναιξὶ δὲ πρὸ τοῦ πλησιάζειν προστιθέμενον, ἀσυλληψίαν ἐργάζεται· γλῶσσαν G τε τραχεῖαν παρατριβόμενον λεαίνει· καὶ γάλα ἀτύρωτον φυλάσσει ἐναποπλυθέντων αὐτῷ τῶν φύλλων. καὶ καθόλου ἐστὶν εὐστόμαχον· καὶ ἀρτυματῶδες.

V. quid addit ... V. ... V. ... Matth. codex ... V. addit ...

Hoc caput coniunctum est cum superiore in v. cod. Goup.
V. caret conclusione.

Περὶ Ἡδυόσμου ἀγρίου. Κεφ. μβ΄.

Τὸ δὲ ἄγριον Ἡδύοσμον γίνεται δασύτερον τοῖς φύλλοις, καὶ πάντη μεῖζον σισυμβρίου, ἐν ὀσμῇ δὲ βρωμωδέστερον, καὶ ἧττον εἰς τὴν ἐν ὑγιείᾳ χρῆσιν εὔθετον.

Περὶ Καλαμίνθης. Κεφ. μγ΄.

V. ὀρειναιτέρα

V. ἐπιμηκέστερα καὶ λευκότερα
V. γωνιώδη

V. add. ἐστι καὶ μείζων.
V. usque ad ἡ δὲ τρίτη caret.
Par. caret.

V. vocem ἀγρίῳ delet.

V. ἀνωτέρω δὲ τὰ φύλλα θερμαντικὰ ἰσχυρῶς.

V. παρέχουσι

ΚΑΛΑΜΙΝΘΗ, ἡ μέν τις ὀρεινοτέρα ἐστίν, ἔχει δὲ φύλλα ὅμοια ὠκίμῳ, ὑπόλευκα, κλωνία δὲ καὶ κάρφη γεγωνιωμένα, ἄνθος πορφυροῦν. Ἡ δέ τις γλήχωνι ἔοικε, μείζων δέ, ὅθεν τινὲς ἀγρίαν αὐτὴν γλήχωνα ἐκάλεσαν, διότι καὶ τῇ ὀσμῇ προσέοικε. Ταύτην Ῥωμαῖοι νεπέταν καλοῦσιν. Ἡ δὲ τρίτη ἔοικεν ἡδυόσμῳ ἀγρίῳ, ἐπιμηκεστέρα τοῖς φύλλοις, καυλῷ καὶ κλάδοις μείζων τῶν προειρημένων, καὶ ἧττον ἐνεργής. Πασῶν δὲ τὰ φύλλα γευομένοις πυρωτικὰ ἰσχυρῶς καὶ δριμέα, ῥίζα ἄχρηστος. φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ ἐν τραχέσι τόποις καὶ καθύγροις. πινομένη δὲ καὶ καταπλασσομένη, ἀρήγει ἑρπετοδήκτοις. ἄγει δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα πινόμενον· βοηθεῖ δὲ καὶ ῥήγμασι, σπάσμασιν, ὀρθοπνοίαις, στρόφοις, χολέρᾳ καὶ ῥίγει· καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα προπινομένη πῶς σὺν οἴνῳ, καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει· ἕλμινθάς τε κτείνει καὶ ἀσκαρίδας σὺν ἁλσὶ καὶ μέλιτι πινομένη, ἑφθή τε καὶ ὠμὴ τριβομένη. ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας βρωθεῖσα, ἐπιπινομένου ὀρροῦ γάλακτος. φθείρει δὲ καὶ ἔμβρυα, καὶ ἔμμηνα ἄγει τὰ φύλλα λεῖα ἐν προσθέτῳ. θυμιαθέντα δέ, ἑρπετὰ διώκει, καὶ ὑποστρωννύμενα. λευκαίνει τε καὶ τὰς μελαίνας οὐλὰς ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθεῖσα, καθαίρει καὶ ὑπώπια. ἰσχιαδικοῖς τε ἐπιτίθεται εἰς μετασύγκρισιν, ἐπικαίουσα τὴν ἐπιφάνειαν. καὶ σκώληκας τοὺς ἐν ὠσὶ κτείνει ὁ χυλὸς ἐνσταζόμενος.

Deest in Paris.

Περὶ Θύμου. Κεφ. μδ΄.

ΘΥΜΟΣ γινώσκεται ὑπὸ πάντων, θαμνίσκιον φρυγανῶδες, φυλλαρίοις πολλοῖς καὶ στενοῖς περιειλημμένον, ἔχον ἐπ᾽ ἄκρου κεφάλια ἀνθοῖς πορφυρίζοντα. μάλιστα δὲ φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ λεπτογείοις τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει πινόμενος μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους, ἄγειν φλεγματώδη κατὰ κοι-

A De Mentha syluestri. Cap. XLII.

Syluestris Mentha, seu menthastrũ, hirsutioribus est folijs, & prorsus maior sisymbrio: at odore magis viroso: quare minùs ad sanorum vsus idonea est.

De Calamintha. Cap. XLIII.

B EX Calaminthæ generibus quædam montibus familiaris, folia habet ocimi, incana, surculos & caules angulosos, ac florem purpureum. Altera pulegio similis est, sed maior, quam syluestre pulegium ideò vocarũt, quòd & odore ipsum æmuletur: hanc Latini nepetam vocitant. Tertia menthastro co- C gnata est, folijs oblongioribus, caule & ramis quàm superiora genera maioribus: sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu impensè feruentia & acria: radix superuacua. Nascitur in campestribus locis, asperis ac præhumidis. Siue pota, siue imposita, demorsis à serpente opitulatur. D Sed & decoctum potu vrinas pellit: ruptis quoque, conuulsis, orthopnœæ, torminibus, choleræ ac rigori auxiliatur. Præsumpta in vino, venenis resistit, & regium morbum expurgat. Teretes lumbricos & ascaridas cum sale & melle pota, enecat: seu cocta, seu etiam cruda contrita fuerit. Ele- E phanticos etiam esitata iuuat, si serum lactis superbiberint. Detrita folia in pesso subdita partus enecant & menses extrahunt. Eadem accensa & substrata, serpentes fugant. Porrò cicatricibus nigris etiam candorem reddit in vino cocta & imposita, ac sugillata quoque emendat. Ischiadicis itidem imponitur, vt humores ex al- F to euocet, summam cutem adurẽs. Succus denique vermes aurium necat instillatus.

De Thymo. Cap. XLIIII.

THYMVM ab omnibus cognoscitur, exiguus frutex, surculosus, exilibus folijs, multis & angustis G circundatus, habens in cacumine floris capitula purpurascentia. Maximè verò petroso tenuique solo nascitur. Potum cum sale & aceto, vim habet pituitã per aluum de-

trahendi. At eius decoctum cum melle orthopnoicis & anhelatoribus auxiliatur. Sed & lumbricos, menses, partus & secundas pellit. Vrinas quoque ciet. Cum melle verò in eclegmate sumptú, excreabilia pectoris vitia facit. Ex aceto autem impositum, œdemata recentia discutit, sanguinis grumos dissoluit, ac thymos pensiléśque verrucas tollit. Quin & ischiadicis cum vino & poléta impositum subuenit: hebetiore oculorum acie præditis in cibo confert. Est denique pro condimento ad sanorum vsus perquàm vtile.

De Thymbra. Cap. XLV.

THYMBRA quoque nota est: quippe quæ gignitur in tenui solo, asperísque locis, thymo similis, at minor tamen ac tenerior, spicam ferens florum plenam, virentem. Eadem potest quæ thymum, si modo simili assumatur, atque itidem sanorum vsui apta est. Est & satiua quædam satureia, syluestri ad omnia inefficacior: quæ tamen propter mitiorem acrimoniam commodiùs in cibos recipitur.

De Serpyllo. Cap. XLVI.

SERPYLLVM est quoddá hortense, quod quidem odore sampsuchum imitatur, & in coronas addi solet: ita dictum à serpendo, quòd radicetur quacunq; sui parte terrá attingat. Habet auté folia & ramulos origani, verùm coloris cádidioris, & è macerijs demissum longiùs latiúsque propagatur. Alterum syluestre, quod etiam zygis appellatur, minimè serpit: at in altum assurgens ramulos edit tenues ac surculosos, folijs rutæ similibus refertos, verùm vtcunque angustis, longioribus atque durioribus. Flores gustanti acres, iucundi odoris: radix nullius vsus. Nascitur in petris efficacius, magísque excalfaciens, & ad medendi vsum aptius, quàm sit hortése. Potum siquidem méses trahit, vrinámq; ciet. Torminib⁹, ruptis, cõuulsis & iocineris inflámationibus auxiliatur. Est & efficax aduersus serpétes, tum potum, tum & impositum. Decoctú in aceto, capitis dolorem adiectò rosaceo lenit, si modò in caput irrigetur.

A λίαν. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ μετὰ μέλιτος ὀρθοπνοϊκοῖς καὶ ἀσθματικοῖς βοηθεῖ· ἕλμινθάς τε ἐξάγει, καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα, καὶ δεύτερα· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν· μιγὲν δὲ μέλιτι καὶ ἐκλειχθὲν, εὐανάγωγα τὰ ἐκ θώρακος ποιεῖ· διαφορεῖ δὲ οἰδήματα πρόσφατα, καταπλασθὲν μεθ' ὄξους· αἵ-
B ματος θρόμβους διαλύει, καὶ θύμους καὶ ἀκροχορδόνας αἴρει· καὶ ἰσχιαδικοῖς μετ' οἴνου καὶ ἀλφίτων ἐπιτεθὲν ἁρμόζει· ἀμβλυωποῦντας ἐσθιόμενον ἐν τροφῇ ὠφελεῖ. εὔχρηστον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν ἀντὶ ἀρτύματος.

V. In marg. [illegible]

Περὶ Θύμβρας. Κεφ. με.

C ΘΥΜΒΡΑ, καὶ αὕτη γνώριμος· γεννωμένη ἐν λεπτογείοις, καὶ τραχέσι τόποις, ὁμοία θύμῳ, ἐλάττων μέν τοι καὶ ἁπαλωτέρα, φέρουσα στάχυν ἀνθοῖς μεστὸν, ὑπόχλωρον. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ θύμῳ, ὁμοίως λαμβανομένη. καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν εὔθετει. γίνεται δὲ καὶ σπαρτὴ
D θύμβρα, κατὰ πάντα τῆς ἀγρίας ἐλάσσων, εὐχρηστοτέρα δὲ πρὸς βρῶσιν, διὰ τὸ μὴ ἐπιτετάσθαι τὴν δριμύτητα.

V. Epit. ex Crateua abs[illegible]

Περὶ Ἑρπύλλου. Κεφ. μϛ.

ΕΡΠΥΛΛΟΣ ὁ μέν τίς ἐστι κηπευτὸς, σαμψυχίζων τῇ ὀσμῇ, καὶ στεφανωματικὸς ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἕρπειν τε καὶ ὅ,
E τι ἂν αὐτοῦ μέρος θίγῃ τῆς γῆς ῥιζοβολεῖν. ἔχει δὲ φύλλα καὶ κλωνία ὀριγάνῳ ἐμφερῆ, πλὴν λευκότερα. ἀπὸ δὲ αἱμασιῶν καθιέμενος, εὐαυξέστερος γίνεται. Ὁ δέ τίς ἐστιν ἄγριος, ὃς καὶ ζυγὶς καλεῖται, οὐχ ἕρπων, ἀλλ' ὀρθὸς κλωνία ἀνιεὶς λεπτὰ, φρυγανώδη, φύλλων ἀνάπλεα ὁμοίων
F πηγάνῳ. ὑπόστενα δέ ἐστι καὶ ἐπιμηκέστερα, καὶ σκληρότερα· ἄνθη γευομένῳ δριμέα, ὀσμὴ ἡδεῖα· ῥίζα ἄχρηστος. φύεται δὲ ἐν πέτραις ἐνεργέστερος καὶ θερμαντικώτερος τοῦ κηπευτοῦ ὑπάρχων, καὶ πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἐπιτηδειότερος. ἔμμηνα γὰρ ἄγει, καὶ οὖρα κινεῖ πινόμενος· ὠφελεῖ στρό-
G φους, ῥήγματα, σπάσματα, ἥπατος φλεγμονάς· καὶ πρὸς ἑρπετὰ πινόμενός τε καὶ καταπλασσόμενος· κεφαλῆς τε ὀδύνην παραμυθεῖται ἑψηθεὶς, *ῥοδίνου μιγέντος αὐτῷ

Marc. legendum putat [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible] alius cod. [illegible]

Sunt qui legant [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]

σὺν ὄξει καὶ καταβραχείς. μάλιστα δὲ ἐπὶ ληθάργου καὶ φρενίτιδος ἁρμόζει. παύει δὲ καὶ ἔμετον αἵματος ʒ δʹ. πλῆθος μετ' ὄξους ποθεὶς ὁ χυλὸς αὐτοῦ.

In vet. cod. teste Goupylo inuenitur hoc loco caput περὶ ἰσοπύρου his verbis.

Περὶ Σαμψύχου. Κεφ. μζʹ.

ΣΑΜΨΥΧΟΝ κράτιστον τὸ Κυζικηνὸν καὶ Κύπριον· δευτερεύει δὲ τούτου τὸ Αἰγύπτιον. καλεῖται δὲ ὑπὸ Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀμάρακον. πόα δέ ἐστι πολύκλωνος, ἕρπουσα ἐπὶ τῆς γῆς· φύλλα δασέα καὶ περιφερῆ ἔχουσα, ὅμοια τῷ λεπτοφύλλου καλαμίνθης, σφόδρα εὐώδης, καὶ θερμαντική, πλεκομένη καὶ εἰς στεφάνους. Ἁρμόζει δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον ἐπὶ ἀρχομένων ὑδρωπικῶν, καὶ δυσουρούντων καὶ στροφουμένων. ξηρὰ δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλασθέντα μετὰ μέλιτος, αἴρει ὑπώπια· καὶ ἔμμηνα ἄγει ἐν προσθέτῳ. πρὸς δὲ σκορπίου πληγὴν μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους καταπλάσσεται· πρὸς δὲ στρέμματα μετὰ κηρωτῆς ἀναληφθέντα ἐπιτίθεται· καὶ πρὸς οἰδήματα ὁμοίως ἀναληφθέντα κηρωτῇ· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται μετὰ παιπάλης ἀλφίτου. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ μαλάγμασι πρὸς τὸ θερμαίνειν.

Quidam, [illegible]

Περὶ Μελιλώτου. Κεφ. μηʹ.

ΜΕΛΙΛΩΤΟΣ, κράτιστος ὁ Ἀττικὸς καὶ ὁ ἐν Κυζίκῳ, καὶ ὁ ἐν Χαλκηδόνι γεννώμενος, κροκίζων καὶ εὐώδης. φύεται δὲ καὶ ἐν Καμπανίᾳ περὶ Νώλαν, μηλίζων, καὶ ἄτονος κατὰ τὴν εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, μαλακτικὴν πάσης φλεγμονῆς, μάλιστα δὲ τῆς περὶ ὀφθαλμοὺς καὶ μήτραν, καὶ δακτύλιον, καὶ διδύμους, μετὰ γλυκέος ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθείς· ἐνίοτε δὲ καὶ ὠοῦ λεκύθου ὀπτῆς παραμιγείσης, ἢ τήλεως ἀλεύρου, ἢ λινοσπέρμου, ἢ γύρεως ἢ κωδιῶν, ἢ σέρεως. θεραπεύει καὶ μελικηρίδας προσφάτους καθ' ἑαυτὸν ἐν ὕδατι, καὶ ἀχῶρας σὺν γῇ Χίᾳ καὶ οἴνῳ ἢ κηκῖδι καταχριόμενος· ἄλγημά τε στομάχου μετ' οἴνου ἑφθὸς καὶ ὠμὸς σύν τινι τῶν προειρημένων· καὶ ὠταλγίας παύει σὺν γλυκεῖ ὠμὸς χυλισθεὶς καὶ ἐνσταζόμενος· καὶ κεφαλαλγίας περιαιρεῖ ἐμβρεχόμενος μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου.

V. margo: ὀμφ. addit.

maximè verò in lethargo ac phrenitide conuenit. Cæterum cruentam vomitionem sedat succus drachmis quatuor ex aceto potus.

De Sampsucho. Cap. XLVII.

SAMPSVCHVM in Cyzico ac Cypro laudatissimum: secundum ab hoc locum sibi vendicat Ægyptium. Vocatur autem a Cyzicenis & Siculis amaracum. Herba est ramosa, per terram repens, folijs hirsutis ac rotundis, tenuioris folij calaminthæ æmulis, vehementer odorata & excalfaciens: nexilibúsque coronis inseritur. Decoctum ipsius potu incipientibus hydropicis vtile, vt & ijs quos vrinæ difficultas aut tormina excruciát. Illita ex melle arida folia sugillata tollunt: mensésque subdita in pesso trahunt. Contra scorpionis ictum ex aceto & sale illinuntur. Luxatis autem cerato excepta imponuntur, itémque œdematis cerato similiter excepta. Sed & ad oculorum inflammationes cum polline polentæ illinuntur. Cæterum acopis & malagmatis excalfaciendi gratia commiscentur.

De Meliloto, seu sertula Campana. Cap. XLVIII.

SERTVLA Campana laudatissima, quæ in Attica, Cyzico & Chalcedone nascitur: quæ quidem croco similis odoratáque est. Nascitur & in Cápania circa Nolam, in luteum colorem vergens, & odore infirmo. Vim habet astringendi, inflammationémque omné emolliendi, præsertim oculorum, vuluæ sedis ac testium, si ex passo decocta imponatur: addito interdum oui luteo assato, aut fœnigræci farina, lini semine aut tritici polline, aut denique capitulis papaueris, intybóve. Sanat & recentes melicéridas per se cum aqua, & vlcera manantia in capite cũ terra Chia & vino aut galla inuncta. Stomachi dolorem in vino decocta, itémque cruda cum aliquo ex antedictis leuat. Dolores etiam aurium cum passo mitigat succus ex ipsa cruda expressus & instillatus. Denique capitis doloré ex aceto & rosaceo irrigatus lenit.

De Maro.

De Maro. Cap. XLIX.

MARVM seu hysobrium, herba vulgo cognita, surculosa, flore origani, attamen folijs multo candidioribus ac flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilem: siquidem subastringit & modicè calfacit. Qua de causa nomas sistit impositum, & in calidas perunctiones additur. Iuxta Magnesiam & Tralleis copiosissimum gignitur.

De Acino. Cap. L.

ACINVS seu aconus, herba est gracili surculo, coronaria, ocimo similis, sed hirsutior atque odorata. Apud nonnullos etiam in hortis seritur. Aluum mensésque pota sistit, ac panos & erysipelata imposita sanat.

De Bacchare. Cap. LI.

BACCHARIS herba est fruticosa, odorata: ex qua itidem coronæ factitantur. Huius folia aspera, magnitudine inter violam & verbascū media: caulis angulosus, cubiti petens altitudinem, aliquantulum asper, nec sine adnatis appēdicibus: flores purpurei, subalbicantes & odorati: radices veratro nigro similes, quibus odor est cinnamomo proximus. Solum amat asperū miniméque humidum. Radix in aqua decocta conuulsis, ruptis, euersis seu ex alto præcipitatis, spirandi difficultati, tussi veteri ac vrinæ difficili auxiliatur. Menses quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Subdita vnica è tenellis radicibus partus extrahit. Decoctum verò puerperis insidentibus vtile. Vtiliter quoque in diapasmata inseritur, quippe quæ magnam habeat odoris gratiā. Folia, vtpote quæ astringant, capitis doloribus adhibita prosunt, itémque aurium inflammationi, ægilopis incipientibus, & mammis a partu inflāmatis atque etiam erysipelatis. Cęterùm & ipse odor somnum gignit.

De Ruta. Cap. LII.

RVTA montana & syluestris, satiua & hortensi acrior est, & in cibis damnata. Est autem in hortensis genere aptior esui, quæ iuxta ficos prouenit. Vtrunque porrò genus vrendi vim habet, calfacit, exulcerat, vrinam ciet, menses ducit,

Περὶ Μάρου. Κεφ. μθ'.

A ΜΑΡΟΝ, ἢ ὑσώβελον, πόα γνώριμος, φρυγανώδης, ὁμοία τῇ ὀριγάνῳ· τὰ μέντοι φύλλα ἔχουσα λευκότερα πολλῷ, καὶ τὸ ἄνθος εὐωδέστερον. Ἔχει δὲ δύναμιν ὁμοίαν σισυμβρίῳ, ὑπόστυφον καὶ θερμαῖνον ἠρέμα. ὅθεν νομάς τε ἵστησι καταπλασσόμενον, καὶ εἰς τὰ θερμὰ τῶν συγχρισμάτων μίγνυται. γίνεται δὲ καὶ κατὰ Μαγνησίαν καὶ Τράλλεις πλεῖστον.

Περὶ Ἀκίνου. Κεφ. ν'.

B ΑΚΙΝΟΣ, ἢ ἄκονος, πόα ἐστὶ λεπτόκαρφος, στεφανωματική, παραπλησία ὠκίμῳ, δασυτέρα δὲ καὶ εὐώδης. παρ' ἐνίοις δὲ καὶ κηπεύεται. ἵστησι δὲ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα ποθεῖσα· φύγεθλά τε καὶ ἐρυσιπέλατα καταπλασσομένη ἰᾶται.

Περὶ Βακχάρεως. Κεφ. να'.

C ΒΑΚΧΑΡΙΣ βοτάνη ἐστὶ θαμνώδης, εὐώδης καὶ στεφανωματική. ἧς τὰ φύλλα τραχέα, μέγεθος ἔχοντα μεταξὺ ἴου καὶ φλόμου· καυλὸς δὲ γωνιώδης, πήχεως τὸ ὕψος, ὑπότραχυς, ἔχων παραφυάδας· ἄνθη δὲ ἐμπόρφυρα, ὑπόλευκα, εὐώδη· ῥίζαι δὲ ὅμοιαι τῇ τοῦ μέλανος ἑλλεβόρου, ἐοικυῖαι τῇ ὀσμῇ κινναμώμῳ. φιλεῖ δὲ τραχέα χωρία καὶ αὐχμηρά. Ταύτης ἡ ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι, βοηθεῖ σπάσμασι, ῥήγμασι, πτώμασι, δυσπνοίαις, βηχὶ χρονίᾳ, δυσουρίᾳ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα· καὶ θηριοδήκτοις χρησίμως σὺν οἴνῳ δίδοται. προστεθεῖσα δὲ μία τῶν ἁπαλῶν ῥιζῶν, ἕλκει ἔμβρυα· τῇ τε λεχοῖς εἰς ἐγκάθισμα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἁρμόζει· καὶ εἰς διαπάσματα χρησιμεύει, ἀγαθὴν ἔχουσα τὴν εὐωδίαν. τὰ δὲ φύλλα στυπτικὰ ὄντα, καταπλασσόμενα ὠφελεῖ κεφαλαλγίας, ὀφθαλμῶν φλεγμονὴν, καὶ αἰγίλωπα ἀρχόμενον, καὶ μαστοὺς ἐκ τόκων φλεγμαίνοντας, καὶ ἐρυσιπέλατα. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς ἡ ὀσμή.

Περὶ Πηγάνου. Κεφ. νβ'.

ΠΗΓΑΝΟΝ ὄρειον καὶ ἄγριον, τοῦ ἡμέρου καὶ κηπευτοῦ δριμύτερον, καὶ ἄχρηστον πρὸς βρῶσιν. τοῦ δὲ κηπευτοῦ ἐδωδιμώτερον τὸ παρὰ ταῖς συκαῖς φυόμενον. Ἀμφότερα δὲ καυστικὰ, θερμαντικὰ, ἑλκωτικὰ, οὐρητικὰ, ἐμμήνων ἀγωγά,

In quibusdā codicibus hoc caput desideratur ac Ruellius ... Dioscoridis ... suspicatur. ... Marcellus ...

V. ... Sic Orib.

V. add. ...

Deest in vulg. exemp.

V. quid. ...

Al. ...

Matth. suspicatur legendum ...

Cat. addit ...

V. quidam addit ...

V. addit ...

ἐσθιόμενα τε, καὶ πινόμενα, κοιλίας ἵστησι. καὶ τῶν φθαρτικῶν φαρμάκων ἐστὶν ἀντίδοτος, ὅσον ὀξύβαφον τοῦ σπέρματος ποθέντος ἐν οἴνῳ. καὶ προβρωθέντα δὲ τὰ φύλλα καθ' ἑαυτά, καὶ μετὰ καρύων βασιλικῶν καὶ σύκων ξηρῶν, ἄπρακτα καθίστησι τὰ θανάσιμα. καὶ πρὸς ἑρπετὰ ἁρμόζει ὁμοίως λαμβανόμενα· γονήν τε σβέννυσιν ἐσθιόμενον, καὶ πινόμενον· ἑψηθὲν δὲ σὺν ἀνήθῳ ξηρῷ καὶ ποθὲν, στρόφους παύει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πλευρῶν πόνον καὶ θώρακος, δύσπνοιαν, βῆχας, περιπνευμονίας, ἀλγήματα ἰσχίων, ἄρθρων, ῥίγη περιοδικὰ πινόμενον ὡς προείρηται. καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις δὲ κώλου καὶ ὑστέρας καὶ ἀπευθυσμένου σὺν ἐλαίῳ ἑψηθὲν καὶ ἐνεθέν. πνίγας τε ὑστερικὰς λύει μετὰ μέλιτος κατὰ τοῦ αἰδοίου ἄχρι δακτυλίου ἐπιτεθὲν καθαιρεῖται. ἀναζεσθὲν δὲ σὺν ἐλαίῳ καὶ ποθὲν, ἕλμινθας ἐκτινάσσει· καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἀρθριτικὰ ἀλγήματα σὺν μέλιτι· σὺν δὲ σύκῳ πρὸς ὕδρωπας ὑποσαρκίους. καὶ πινόμενον δὲ βοηθεῖ τούτοις, καὶ καθεψηθὲν ἐν οἴνῳ ἄχρις ἡμίσεος καὶ περισμηχόμενον. ἔστι δὲ καὶ ὀξυωπὲς ἐσθιόμενον ὠμὸν καὶ ταριχευτόν· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς περιωδυνίας σὺν ἀλφίτῳ καταπλασθὲν πραΰνει. σὺν ῥοδίνῳ δὲ καὶ ὄξει κεφαλαλγοῦσι βοηθεῖ, καὶ αἱμορραγίας τὰς ἐκ τῶν μυκτήρων λεῖον ἐπιτεθὲν ἵστησι, τὰς δὲ τῶν διδύμων φλεγμονὰς σὺν δάφνης φύλλοις καταπλασθὲν ὠφελεῖ, καὶ τὰ ἐξανθήματα σὺν μυρσινίνῃ κηρωτῇ. σὺν οἴνῳ δὲ καὶ πεπέρει καὶ νίτρῳ περισμώμενον, λευκὰς ἀλφοὺς ἰᾶται. καὶ καταπλασθὲν δὲ μετὰ τῶν αὐτῶν, θύμους καὶ μυρμηκίας αἴρει. ὠφελεῖ καὶ λειχῆνας σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρίᾳ ἐπιτιθέμενον. ὁ δὲ χυλὸς ποιεῖ πρὸς ὠταλγίας ἐν σιδίῳ θερμαινόμενος καὶ ἐγχεόμενος· καὶ ἀμβλυωπίαις βοηθεῖ μετὰ μαράθου χυλοῦ καὶ μέλιτος ἐγχριόμενος· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἕρπητας καὶ ἀχῶρας σὺν ὄξει καὶ ψιμυθίῳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος ἰᾶται· τάς τε ἀπὸ σκορόδων καὶ κρομ-

Margo add. καὶ ἄρθρων καὶ τῶν γονάτων φλεγμονὰς καὶ οἰδήματα ἀνίστησι. Idem tamen postea repetere videtur, vbi cum melle emplastrũ facit.

Hæc vsque ad ἀναζεσθὲν in v. cod. desiderantur.

V. caret.

Sic Matth. codex at vulg. exempl. μυρσίνῃ καὶ κηρωτῇ

Hæc vsque ad λευκὰς desiderãtur in v. cod.

Al. ἀκχεόμενος V caret vsque ad ἐγχεόμενος.

V. caret

A ac tum cibo tum etiam potu aluum sistit. Semen acetabuli mensura è vino bibitum contra lethalia medicamenta est pro antidoto. Quin & folia per se præsumpta aut cum nucibus iuglandibus aridisve ficis, venena irrita & inefficacia reddunt. Sed & simili sumpta modo contra serpentium ictus valent: genituram
B seu esitata seu bibita ruta extinguit: decocta verò cum anetho sicco tormina potu sedat. Facit & ad pectoris laterúmque dolores, spirandi difficultatem, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum articulorúmque cruciatus, & rigores febrium circuitu repetentes, pota velut antè dictum est. Item ad in-
C flationes coli, vuluę, rectique intestini, cum oleo decocta & infusa. Vuluæ etiamnum strangulatui medetur, si trita cum melle genitali sede tenus imponatur. Feruefacta ex oleo & pota lumbricos expellit. Sed & articularijs doloribus, ex melle: & aquæ subter cutem fusæ morbo cum fici-
D bus adhibetur. His ijsdem in potu auxiliatur, itémque decocta in vino ad dimidias partes & affricta. Cruda quoque conditáque in cibo aciem oculorum excitat: quin & oculorum dolores, imposita cum polenta lenit. Caput dolentibus cum rosaceo & aceto succurrit, ac profluentem naribus san-
E guinem sistit trita & indita. Testium inflammationibus cum laureis folijs imposita, & papularum eruptionibus cum myrteo cerato prodest. Cum vino autem pipere ac nitro affricta, vitiligini albæ medetur, & cum ijsdem illita thymos ac myrmecias tollit. Contra impetigines cum melle & alumine vtiliter
F imponitur. Succus verò in mali punici calyce calfactus, aurium doloribus efficaciter infunditur. Opitulatur & aciei oculorum hebetiori, si additis fœniculi succo ac melle oculi ipsi eo inunguntur. Erysipelata, herpetas & vlcera in capite manátia cum aceto cerussa & rosaceo,
G inunctione sanat. Ipsa verò ruta alliorum cęparúmque grauem ha-

litum emendat, si posteà commanducetur. At montana si copiosius e-stur, interficit. Atque si sub id tempus quo florere incipit, ad muriæ cōdituram colligatur, cutem rubefacit, ac inflat, cum pruritu ac vehemēti inflammatione. Eā itáque vnctis antea manibus & facie colligere oportet. Tradunt & succum gallinaceis pullis inspersum, feles arcere. Adiiciunt verò, eam quæ iuxta flumen Haliacmonem in Macedonia gignitur, comedētes interimere. Montosus autem is locus est ac viperis abundat. At illius semen epotum contra interaneorum vitia est efficax: ideóque antidotis vtiliter immiscetur. Contra incontinētiam vrinæ, tostum, septenis diebus potui datum, & cessabit. Cæterùm radix huius montanum moly vocitatur. Syluestris itaq; ruta satiuæ quodammodo similis est. Ac pota prodest comitialibus & ischiadicis: mēstrua quoque mouet, ac partus enecat. Actior verò est quàm satiua & maioris efficaciæ. Attamen syluestrem cibis abdicare oportet, quippe quæ veneni noxiam obtineat.

De Ruta syluestri. Cap. LIII.

Vocant etiamnum syluestrē rutā, quod in Cappadocia & Galatia Asiatica moly dicitur. Frutex est ab vna radice complures virgas proferens: folijs multò quàm alterius rutæ longioribus ac tenerioribus, iísque graueolentibus, flore candido, capitulis in cacumine paulò quàm satiuæ rutæ maioribus: quę quidem tribus maximè partibus constant: in quibus triquetrū semen subfuluū gustúque perquàm amarum recluditur, cuius etiam est vsus. Id autumno maturescit, túmque conuenit ad retusam oculorum aciem, si cum melle, vino, gallinaceo felle, croco ac fœniculi succo teratur. Sunt qui rutam hanc Harmala vocent, Syri Besasa, Cappadoces Moly, quoniam quandam cum Moly seruet similitudinem: siquidem radice nigra est, flore vero candido. In collibus ac læto fœcundóque solo prouenit.

A μόνον δριμύτητας, πανὺ ἐπιμασητόν. τὸ δὲ ὀρεινὸν πολὺ βρωθὲν, κτείνει.
τοῦτο δὲ τὴν ἄνθησιν εἰς τὰς ἁλμευτὰς
συλλεγόμενον, φοινίσσει, καὶ φυσᾷ τὸ
χρῶτα, σὺν κνησμῷ καὶ φλεγμονῇ σφοδρᾷ. δεῖ δὲ προαλειψαμένους τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας, οὕτω συλλέγειν. φασὶ V. caret.
B δὲ τὸν χυλὸν ἐπιρραθέντα ὀρνιθίοις, ἀπερύκειν τοὺς αἰλούρους. τὸ δὲ ἐν Μακεδονίᾳ φυόμενον περὶ τὸν Ἁλιάκμονα ποταμὸν ἀναιρεῖν φασὶ βρωθέν. ὀρεινὸς δὲ ὁ
τόπος ὑπάρχει καὶ ἐχιδνῶν πλήρης. τὸ
δὲ σπέρμα αὐτοῦ πινόμενον, πρὸς τὰ ἐντὸς ποιεῖ· καὶ ἀντιδότοις μίγνυται χρησί-
C μως· καὶ φρύξας δὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, δὸς πίνειν ἐπὶ ἡμέρας ζ. τῷ ἐνουροῦντι, καὶ παύσεται. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ λέγεται μῶλυ
ὀρεινόν. τὸ δὲ ἄγριον πήγανον ὅμοιον τῷ
ἡμέρῳ. πινόμενον δὲ ὠφελεῖ ἐπιληπτικοῖς
καὶ ἰσχιαδικοῖς· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια,
τὰ δὲ ἔμβρυα φθείρει. δριμύτερον δέ ἐστι
D τοῦ ἡμέρου, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ δυναμώτερον. οὐ δεῖ δὲ τὴν * ἀγρίαν ἐσθίειν, διότι
ἐπιβλαβής ἐστι.

Περὶ Πηγάνου ἀγρίου. Κεφ. νγ'.

Καλοῦσι δέ τινες πήγανον ἄγριον, καὶ
τὸ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ τὸ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν Γαλατίᾳ λεγόμενον μῶ-
E λυ. ἔστι δὲ θάμνος ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας ῥάβδους ἀναφέρων, ἔχων φύλλα μακρότερα πολλῷ τοῦ ἄλλου πηγάνου καὶ
τρυφερώτερα, βαρύοσμα, ἄνθος λευκὸν,
ἐπ' ἄκρου τὰ κεφάλια ὀλίγῳ μείζονα τοῦ
ἡμέρου πηγάνου, ἐκ τριῶν μάλιστα μερῶν συγκείμενα· ἐν οἷς σπέρμα τρίγω-
F νον, ὑπόκιρρον, πικρὸν μάλιστα πρὸς
τὴν γεῦσιν, οὗ καὶ ἡ χρῆσις. φθινοπώρου
δὲ ἐκπεπαίνεται τὸ σπέρμα· ἁρμόζον
πρὸς ἀμβλυωπίας, μετὰ μέλιτος λειαινόμενον καὶ οἴνου καὶ χολῆς ἀλεκτορείου,
κρόκου τε καὶ μαράθρου χυλοῦ. καλοῦσι
δέ τινες αὐτὸ Ἅρμαλα, Σύροι Βησασᾶ.
G Καππαδόκαι δὲ Μῶλυ, ἐπεὶ κατά τινα
σώζει τὴν πρὸς τὸ Μῶλυ ἐμφέρειαν τῇ
ῥίζῃ μέλαιναν καὶ τῷ ἄνθει λευκὸν ὑπάρχειν. φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις καὶ εὐγείοις χωρίοις.

Περὶ Μώλεως, Κεφ. νδ΄. A

Μῶλυ τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἀγρώστει ὅμοια, πλατύτερα δὲ ἐπὶ γῆν ὄντα, ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, γαλακτόχροα, ἥσσονα δὲ πρὸς τὰ τοῦ ἴου· καυλὸν δὲ λευκὸν, πηχῶν τεσσάρων· ἐπ᾽ ἄκρου δὲ ἔπεστιν ὡς σκοροδοειδές. ἡ ῥίζα δὲ μικρὰ, βολβοειδής, αὕτη σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς ὑστέρας ἀναστομώσεις τετριμμένη μετὰ ἰρίνου ἀλεύρου καὶ προστιθεμένη ἐν πεσσῷ. B

Περὶ Πάνακος. Κεφ. νε΄.

Πάνακες Ἡράκλειον, ἐξ οὗ ὁ ὀποπάναξ συλλέγεται· πλεῖστον γεννᾶται ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Ψωφῖδι τῆς Ἀρκαδίας, ὥστε καὶ ἐπιτηδὲς κηπεύεσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ὀποῦ πρόσοδον. φύλλα δὲ ἔχει τραχέα, χαμαιπετῆ, χλωρὰ σφόδρα πρὸς τὰ τῆς συκῆς, ἐν τῇ περιφερεῖ ἐσχισμένα πενταμερῶς· καυλὸν δὲ ὥσπερ νάρθηκος ὑψηλότατον, ἐρίῳ χνοώδει λευκὸν, καὶ φύλλα περὶ αὐτὸν μικρότερα, σκιάδιον δὲ ἐπ᾽ ἄκρου ὡς ἀνήθου μακρὸν, ἄνθος δὲ μήλινον, σπέρμα εὐῶδες καὶ πυρωτικὸν, ῥίζας πλείονας ἐκ μιᾶς ἀρχῆς, λευκὰς, βαρυόσμους, παχὺ ἐχούσας τὸ φλοιὸν, ὑπόπικρον τῇ γεύσει. φύεται δὲ ἐν Κυρήνῃ τῆς Λιβύης καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. ὀπίζεται δὲ ἡ ῥίζα, ἐπιτεμνομένη ἀρτιβλαστῶν ὄντων τῶν καυλῶν. ἀνίησι δὲ λευκὸν ὀπὸν, ὃς ξηρανθεὶς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν κροκίζει. δέχονται δὲ τὸ ῥέον εἰς φύλλα προϋποτεθέντες εἰς κεκοιλασμένον ἔδαφος, αἴρουσι δὲ ξηρανθέντα. ὀπίζουσι δὲ καὶ τὸν καυλὸν ἐπιτέμνοντες εἰς τὸ πυραμητὸν, ὁμοίως δεχόμενοι τὸ ἀπορρέον. εἰσὶ δὲ τῶν ῥιζῶν βελτίονες αἱ τεταμέναι, καὶ λευκαὶ, καὶ ξηραὶ, ἄβρωτοί τε καὶ πυρώδεις ἐν τῇ γεύσει, καὶ ἀρωματίζουσαι. καρπὸς δὲ εὔθετος ὁ ἐκ μέσου τοῦ νάρθηκος. ὁ γὰρ ἐκ τῶν παραφυάδων ἐστὶν ἀτροφώτερος. τοῦ δὲ ὀποῦ διαφέρει ὁ πικρότατος τῇ γεύσει, ἔνδοθεν μὲν λευκὸς ἢ ὑπόκιρρος, ὁ ἔξωθεν δὲ κροκίζων, λεῖος, λιπαρὸς, εὔθρυπτος, εὔτηκτος, ταχέως δὲ διϊέμενος, βαρύοσμος. ὁ δὲ μέλας φαῦλος καὶ μαλακός. δολοῦται γὰρ ἀμμωνιακῷ, ἢ κηρῷ.

V. quidam addit. ... Nonnulli cod. carent.
Al. γαλακτώδη.
V. ... sic Oribas. itemque Dodon. Plin. scripo est striato, vbi fortasse rectius legas stricto.
V. delet neque habetur apud Oribas.
V. delet.

De Moly. Cap. LIIII.

Moly folia habet graminis, at latiora & humi sparsa: floré albæ violæ similem, lactei coloris, at minorem: quippe qui ad purpureæ violæ florum magnitudinem accedat: caulem verò tenuem, quaternûm cubitorum, in cuius cacumine quiddam est, quod allij speciem referat. Radix parua, bulbo similis, quæ ad apertas vuluas mirú in modum valet, si trita cum loliacea farina in pesso subiiciatur.

De Panace. Cap. LV.

Panaces Heracleum, ex quo opopanax colligitur, plurimum in Bœotia & *Psophide Arcadiæ nascitur. Sed & quęstus gratia qui quidé ex eo liquore factitatur, in hortis studiosè colitur. Folijs est asperis in terra iacétibus, virétibus, & multú ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinq; partitò diuisis: caule verò vti ferulæ altissimo, alba lanugine obducto, foliisque stipato minutioribus, vmbella in cacumine ceu *anethi oblonga: flore autem luteo, ac semine odorato, vrendiq; vi pręditò: radicibus denique ab vna origine compluribus iisque candidis, graueolentibus, crasso & subamari gustus cortice præditis. Nascitur in Cyrene Libyæ & Macedonia. Excipitur porro liquor incisa radice, dú cauliculi recens adhuc pullulát, isq; cádidus, qui quidé exiccatus superficie tenus croceum coloré contrahit. Effluenté verò liquoré illú substratis in excauato solo foliis excipiút, ac vbi exiccatus fuerit eximút. Simili quoque modo caule messib* inciso profluenté liquoré excipiút. Meliores è radicibus quæ distentæ sunt ac minimè rugosæ, albæ, aridæ, neutiquá cariosæ, gustu verò feruétes, & aromaticæ. Semen è media ferula idoneú: quod verò ex agnatis coliculis decerpitur minùs succulentum est. Præstat autem in liquoris genere, qui gustu est amarissimus: intus candidus aut subfuluus, foris verò ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, quíque statim diluitur, estq; graueolens. At niger ac mollis improbatur. ammoniaco enim aut cera adulteratur.

vel ψωφίδι
vel ferulæ

Sed sincerus ac fraudis expers eo indicio deprehenditur, quod digitis in aqua confricatus resoluatur atque lactescat. Vis ei excalfaciens, emolliens & attenuans: quamobrẽ febrium circuitibus rigoribúsq́; cõuulsis, ruptis, lateris doloribus, tussi, torminibus, vrinę stillicidio ac vesicæ scabiei conuenit, ex aqua mulsa aut vino bibitus. Menses trahit, fœtus enecat, vuluæ inflationes, duritiásque ex melle dilutus discutit. Ischiadi quoque illinitur, & cephalicis medicaminibus admiscetur. Carbunculos etiam circumquaque rumpit: podagricis cum vua passa illitus subuenit: dolores dentium demulcet ipsorum cauis inditus: & oculorum aciẽ inunctus excitat. Denique si pici admisceatur, emplastrum parabitur contra canis rabidi morsus præstantissimum. Radix autem derasa & vuluæ subdita partus extrahit, ad vlcera vetusta efficax est, ac etiamnum ossa nudata carne operit, si trita inspergatur aut cum melle illinatur. Semen verò cũ absinthio sumptum menses ciet. Cum aristolochia prodest aduersus bestias quæ venenum eiaculantur, & contra vuluæ strangulatus in vino bibitum.

De Panace Asclepio. Cap. LVI.

Panaces Æsculapij caulem à terra emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, circa quem folia visuntur fœniculi, maiora tamẽ hirsutioráq́;, odorata. Et in cacumine vmbella, in qua flores emicant aurei, acres, & odorati. Radix est parua. Auxiliarem vim habent flores ac semina contra vlcera panos & phagedænã, si trita cum melle imponantur: aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces quoque syluestre origanum vocant, alij cunilam: de qua capite de origano dictum est.

De Panace Chironio. Cap. LVII.

Panaces Chironium in Pelio mõte maximè prouenit: folijs est amaraco similibus, floribus aureis,

A δοκιμάζεται δὲ ὕδατι διατριβόμενος τοῖς δακτύλοις· ὁ γὰρ ἄδολος λύεται καὶ γαλακτοῦται. Δύναμις δὲ αὐτοῦ ἐστὶ θερμαντικὴ, μαλακτικὴ, λεπτυντική· ὅθεν ἁρμόζει πρὸς περιόδους καὶ ῥίγη, σπάσματα, ῥήγματα, πλευρᾶς ἀλγήματα, βῆχας, στρόφους, στραγγουρίας, ψώρας
B τὰς ἐν κύστει, σὺν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ ποτιζόμενος· ἔμμηνά τε ἄγει, καὶ ἔμβρυα φθείρει, καὶ ἐμπνευματώσεις τὰς ἐν ὑστέρᾳ, καὶ σκληρίας διαφορεῖ, σὺν μέλιτι ἀνεθείς· ἔστι δὲ καὶ σύγχρισμα ἰσχιάδος· μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ κεφαλικαῖς δυνάμεσι· περιρρήγνυσι δὲ καὶ ἄνθρακας,
C ἁρμόζει καὶ ποδαγρικοῖς μετὰ σταφίδος ἡμέρου καταπλασσόμενος. πραΰνει δὲ καὶ τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγήματα, ἐντιθέμενος τοῖς βρώμασιν· ὀφθαλμῶν τε ἐστὶ ὀξυδερκὲς ἔγχριστον. μιγεὶς δὲ πίσσῃ ἔμπλαστρός ἐστι πρὸς τοὺς λυσσοδήκτους ἀρίστη. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ξυσθεῖσα καὶ προστεθεῖ-
D σα μήτρᾳ, ἄγει ἔμβρυα· πρός τε ἕλκη ποιεῖ παλαιὰ, καὶ τὰ ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων σαρκοῖ, λεία καταπλασσομένη καὶ σὺν μέλιτι ἐγχριομένη. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ σὺν ἀψινθίῳ ληφθεὶς ἄγει ἔμμηνα· σὺν ἀριστολοχίᾳ δὲ πρὸς τὰ ἰοβόλα ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας,
E σὺν οἴνῳ ποτιζόμενος.

V. caret
Vulg. co. ἔγχριστον

Περὶ Πάνακος Ἀσκληπιοῦ. Κεφ. νϛʹ.

Πάνακες Ἀσκληπιοῦ ἀνίησιν ἀπὸ γῆς καυλὸν λεπτὸν, πηχυαῖον, γόνασι διειλημμένον, περὶ ὃν τὰ φύλλα ὅμοια μαράθρῳ, μείζονα δὲ, καὶ δασύτερα, εὐώδη. καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον, ἐφ' οὗ τὰ ἄνθη χρυσοει-
F δῆ, δριμέα, εὐώδη· ῥίζα δὲ μικρά. Δύναμιν δὲ ἔχει ὠφέλιμον τὸ ἄνθος καὶ ὁ καρπὸς πρὸς ἕλκη καὶ φύματα, καὶ φαγεδαίνας, λεῖος σὺν μέλιτι ἐπιτιθέμενος· καὶ πρὸς ἑρπετὰ, πινόμενος σὺν οἴνῳ, καὶ συναλειφόμενος σὺν ἐλαίῳ. καλοῦσι δέ τινες πάνακες καὶ τὴν ἀγρίαν ὀρίγανον· οἱ δὲ, κονίλην· περὶ ἧς
G εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ὀριγάνου.

Alt. ἀσκλήπιον Orib. ἀσκλήπιον ἢ χειρώνιον.
Ald. in nothis addit λευκὰ
Matth. τὸ ἄνθος
V. addit οἱ δὲ ἡρακλεωτικόν

Περὶ Πάνακος Χειρωνίου. Κεφ. νζʹ.

Πάνακες Χειρώνιον φύεται μάλιστα ἐν τῷ Πηλείῳ ὄρει· φύλλα δὲ ἔχει ἀμαράκῳ ἐμφερῆ· ἄνθη χρυσοειδῆ·

Caeteri libri οἱ δὲ χειρώνιον. V quidam hesperion. Theoph. etiam ἀσκλήπιον

ῥίζαν λεπτήν, καὶ οὐ βαθεῖαν, γευομένῳ A δὲ δριμεῖαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πρὸς ἑρπετὰ πινομένη· καὶ ἡ κόμη δὲ ἐπιπλαττομένη πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

Περὶ Λιγυστικοῦ. Κεφ. νη'.

Λιγυστικὸν φύεται μὲν πλεῖστον ἐν Λιγυρίᾳ· ὅθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκεν ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀπεννίνῳ B ὄρει. ὄρος δέ ἐστιν ὁμορέον ταῖς Ἄλπεσι. Πάνακες δὲ αὐτὸ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι οὐκ ἀλόγως· ἐπεὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καυλὸς ἔοικε τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, καὶ ἡ δύναμις ὁμοία καθέστηκε. φύεται δὲ ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις καὶ τραχυτέροις καὶ συσκίοις ὄρεσι, μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς διώρυξι. καυ- C λίον δὲ φέρει λεπτόν, ὅμοιον ἀνήθῳ, γεγονατωμένον, περὶ ὃ φύλλα ἐοικότα τοῖς τοῦ μελιλώτου, τρυφερώτερα δὲ καὶ εὐώδη, ἰσχνότερα δὲ τὰ πρὸς ἄκρῳ τῷ καυλῷ, καὶ μᾶλλον ἐπεσχισμένα. ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον, ἐφ' οὗ καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, ναστόν, ὑπόμηκες, πρὸς τὸ τοῦ μαράθρου, γευο- D μένῳ δὲ δριμὺ καὶ ἀρωματίζον· ῥίζα λευκή, ὁμοία τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, εὐώδης. Δύναμις δὲ τοῦ σπέρματος καὶ τῆς ῥίζης θερμαντική, πεπτική, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ἐντὸς ἀλγήματα καὶ πέψεις καὶ οἰδήματα, καὶ ἐμπνευματώσεις, καὶ μάλιστα τὰς περὶ στόμαχον, καὶ πρὸς E θηρίων πληγάς· ἄγει δὲ καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα πινομένη. καὶ ἡ ῥίζα δὲ προστιθεμένη τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μίγνυται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα χρησίμως καὶ τοῖς ὀξυπόροις καὶ ταῖς πεπτικαῖς δυνάμεσιν. ἱκανῶς δὲ εὐστόμαχόν ἐστιν· ὅθεν καὶ ἀντὶ πεπέρεως αὐτῷ χρῶνται οἱ ἐπιχώριοι, μίσγοντες τοῖς F προσοψήμασι. δολοῦται δὲ σπέρματί τινι παρομοίῳ, ὃ διαγνώσῃ τῇ γεύσει· πικρὸν γάρ ἐστιν. ἔνιοι δὲ καὶ σπέρμα μαράθρου ἢ σεσέλεως συμμίσγοντες, δολοῦσιν αὐτό.

Margo recens. [illegible]

Al. μακρότερα

V. margo. εὐώδη

V. [illegible] tamen legit.

V. sic [illegible]

V. addit [illegible] Orib. [illegible]

Περὶ Σταφυλίνου. Κεφ. νθ'.

Σταφυλῖνος ἄγριος φύλλα ἔχει ὅμοια γιγγιδίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑ- G πόπικρα· καυλὸν δὲ ὄρθιον, τραχύν, σκιάδιον ἔχοντα ἀνήθῳ παραπλήσιον· ἐφ' οὗ ἄνθη λευκά, ἐν μέσῳ δὲ πορφυροειδές τι μικρόν, καὶ οἱονεὶ κροκίζον· ῥίζα δὲ,

V. [illegible]

radice tenui, neque alta, gustu acri. Pota radix serpentium veneno resistit: ac imposita quoque coma cõtra illud ipsum efficax.

De Ligustico. Cap. LVIII.

Ligusticum plurimum in Liguria nascitur, vnde & nomen traxit, in mõte scilicet Apẽnino dicto Alpibus contermino. Ipsum incolæ Panaces haud abs re appellãt, quoniam & radice & caule Heracleotico panaci simile sit, paribúsq; viribus præditum. Gignitur in altissimis asperísque montibus ac vmbrosis, maximè verò iuxta foueas & scrobes. Cauliculum profert tenuem, ceu anethi, geniculatum: circa quem folia sunt meliloti, at teneriora & odorata, prope verticem graciliora, pluribúsque diuisa incisuris. In cacumine vmbella, è qua semen depẽdet nigrum, solidũ, oblongum, fœniculo proximum, gustanti acre & aroma redolens. Radix est candida, Heracleotici Panacis similis & odorata. Seminis radicísque vis excalfactoria & concoquens: siquidem prosunt ad interaneorum dolores ac tumores, itémque ad iuuandam concoctionem. Valent & ad inflationes præsertímque ventriculi, necnon & ad venenatarum bestiarũ ictus: vrinas quoque ac menses pota trahunt. Sed & apposita radix idem præstat. Ipsa porrò æquè ac semen vtiliter oxyporis & concoquentibus medicamentis admiscetur. Hoc verò stomacho perquàm vtile est: quare piperis loco id indigenæ obsonijs immiscent. Adulteratur autem semine quodam consimili, quod tamen gustu facilè discernas: amarum enim est. Alij quoque seminibus fœniculi aut seselis simul admixtis fraudem faciunt.

De Pastinaca. Cap. LIX.

Pastinaca syluestris folia habet gingidij; at latiora & subamara, caulem rectum, scabrum, vmbellam similẽ anethi, in qua flores insunt candidi, ac in medio exiguũ quiddam, colore purpureo & ferè ad croceum inclinante. Radix est

digiti crassitudine, dodrantalis, odorata, & si decoquatur, esculenta. Huius semen potum subditúmve, menses ciet. Conuenit & ægrè meientibus, hydropicis, atque pleuriticis, in potione: necnõ & venenatarum bestiarum morsibus ictibúsque prodest. Sed & aiunt qui illud præsumpserint ab illis minimè lædi. Conceptum quoque adiuuat. Radix autem quæ & ipsa vrinas pellit, venerem præterea stimulat, & partus apposita eiicit. Folia verò trita & cum melle imposita phagedænica vlcera repurgant. Hortensis porrò pastinaca cibo aptior ad eadem pollet, attamen viribus inefficacior.

De Seseli Massiliensi. Cap. L X.

SESELI Massiliense folia habet fœniculi, at crassiora, caulémque vegetiorem: vmbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim acre: radix longa est, & iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent: potu stranguriæ & orthopnϾ medentur: vteri suffocationibus, comitialibúsque prosunt, menses & partus trahũt, ad omnia interna vitia pollent, ac tussim denique veterem sanant. Semen cum vino potum, concoctioni cõfert, tormináque discutit: epialis febribus est vtile, & ad propulsandam in itinere algoris iniuriam cum pipere ac vino bibitur. Cæterùm ad partum adiuuandum capris cæterisque pecudibus datur in potu.

vel ad arcendos in itinere frigora

De Seseli AEthiopico. Cap. L X I.

Quod verò Æthiopicum siler appellatur, folia habet hederę, sed minora & oblonga, ceu periclymeni. Frutex grandis est, palmitibus ferè bicubitalibus, ramis dodrãtalibus, & capitulis velut anethi: semine nigro ac ceu tritici dẽso, verùm acriore & odoratiore, quàm sit Massiliense, ac valdè suaui. Eadem verò pręstat.

De Seseli Peloponnensi.

Cap. L X I I.

Quod autem in Peloponneso nascitur, folia habet cicutæ, sed latiora & crassiora: caulem supra Mas-

A δακτύλου τὸ πάχος, ἀνθηρὰ, μικρὰ, εὐώδης, ἐδώδιμη ἑφθή. Τούτου ὁ καρπὸς ποθεὶς ἢ προστεθεὶς, ἔμμηνα κινεῖ. ἁρμόζει καὶ τοῖς δυσουροῦσι καὶ ὑδρωπικοῖς, καὶ πλευριτικοῖς, ἐν πόμασι, καὶ πρὸς θηρίων δὲ δήγματα καὶ πληγάς. τοὺς δὲ προλαβόντας φασὶ μὴ ἀδικεῖσθαι ὑπὸ θηρίων.
B συνεργεῖ δὲ καὶ συλλήψει. ἡ δὲ ῥίζα καὶ αὐτὴ οὐρητικὴ οὖσα, συνουσίας τε παρορμᾷ καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλει προστιθεμένη. τὰ δὲ φύλλα λεῖα μετὰ μέλιτος ἐπιτιθέμενα, τὰ φαγεδαινικὰ ἕλκη ἀνακαθαίρει. ὁ δὲ κηπευτὸς σταφυλῖνος ἐδωδιμώτερος ὢν ἁρμόζει πρὸς τὰ αὐτὰ, ἐνδεέστερον ἐνεργῶν.

C Περὶ Σεσέλεως Μασσαλεωτικοῦ.

Κεφ. ξ'.

ΣΕΣΕΛΙ τὸ Μασσαλεωτικὸν, φύλλα ἔχει ἐοικότα μαράθρῳ, παχύτερα δὲ, καὶ τὸν καυλὸν εὐερνέστερον ἔχει. ἔχει δὲ σκιάδιον ἀνήθῳ ὅμοιον, ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς ἐπιμήκης, γεγωνιωμένος, δριμὺς βιβρωσκό-
D μενος ταχέως· ῥίζα μακρὰ, εὐώδης. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα θερμαντικήν. πινόμενα δὲ στραγγουρίας ἰᾶται, καὶ ὀρθοπνοίας· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑστερικὰς πνίγας καὶ ἐπιληπτικούς, ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἔμβρυα, καὶ πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα ποιεῖ, καὶ βῆχας ἰᾶται παλαιάς. πεττικός τε μετ'
E οἴνου ὁ καρπὸς, πεπτικός ἐστι, καὶ στρόφων λυτικός· ἠπιάλοις τε χρήσιμος, καὶ πρὸς τοὺς ἐν ὁδοῖς κρυμοὺς σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ πίνεται. δίδοται δὲ καὶ αἰξὶ καὶ τοῖς λοιποῖς κτήνεσι πρὸς εὐτοκίαν ποτόν.

Deest in Cæsar.

V πᾶσι τοῖς βήχα

Marcellus ab odoris legendum suspicatur.

Περὶ Σεσέλεως Αἰθιοπικοῦ. Κεφ. ξα'.

Τὸ δὲ Αἰθιοπικὸν λεγόμενον Σέσελι,
F φύλλα μὲν ἔχει ὅμοια κισσῷ, ἐλάσσονα δὲ καὶ ἐπιμήκη πρὸς τὰ τοῦ περικλυμένου. θάμνος δὲ μέγας ἐστὶ, κλήματα ὡς διπήχη ἔχων ἐφ' οὗ κλάδοι διασπιθαμιαῖοι, κεφάλια δὲ ὡς ἀνήθου. σπέρμα δὲ μέλαν, πυκνὸν ὡς πυρὸς, δριμύτερον δὲ καὶ εὐωδέστερον τοῦ Μασσαλεωτικοῦ, ἡδὺ ἰσχυρῶς. Δύναται δὲ τὰ
G αὐτά.

Sic v.c. & Cæsar. némque Orib. at vulg. ex μέλαν.
V ἐμινκῆ
Al. ἀπὸ διαμηκῶν.
Sic Orib.
V πυκνὸν
Desiderabantur hæc in vulg. exempl. sed a 'dimus ex cod. antiquo Lacuna. tẽmque ex Orib.

Περὶ Σεσέλεως Πελοποννησιακοῦ. Κεφ. ξβ'.

Τὸ δὲ ἐν Πελοποννήσῳ γεννώμενον, φύλλα ἔχει κωνείῳ παραπλήσια, πλατύτερα δὲ καὶ παχύτερα· καυλὸν μείζονα τοῦ Μα-

In veterib. hoc caput cum superiore connexum est.
Legit Lacuna in v.c. παχύτερα

ἀπαλεωτικοῦ, ναρθηκῶδες, ἐπ' ἄκρῳ δὲ A
τούτου σκιάδιον πλατύ. ἐν δὲ τούτῳ καρπὸς πλατύτερος καὶ εὐώδης καὶ σαρκωδέστερος.

Al. εὐωδέστερος

Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει. φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ ἐφύγροις καὶ γεωλόφοις. φύεται δὲ καὶ ἐν Ἴδῃ.

V. ἐν Κρήτῃ

Περὶ Τορδυλίου. Κεφ. ξγ'.

B ΤΟΡΔΥΛΙΟΝ, ἔνιοι δὲ Σέσελι Κρητικὸν καλοῦσι, φύεται ἐν τῷ κατὰ Κιλικίαν Ἀμανῷ. ἔστι δὲ βοτάνιον φρυγανῶδες, ἔχον σπερμάτιον περιφερὲς, διπλοῦν, ὅμοιον ἀσπιδίσκοις, ὑπόδριμυ, καὶ ἀρωματίζον· πινόμενον πρὸς δυσουρίας, καὶ ἐμμηνίων ἀγωγήν. ὁ δὲ χυλὸς τοῦ καυλοῦ C καὶ τοῦ σπέρματος ἔτι χλωροῦ ὄντος, ὅσον τριώβολον ποθεὶς σὺν γλυκεῖ ἐν ἡμέραις δέκα, νεφριτικοὺς ὀνίνησι. ἡ δὲ ῥίζα πρακτική, ἀνάγουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος, ἐκλειχομένη μετὰ μέλιτος.

Alt. ἀχαίω, sed perperam

Ald. ἀσπίδι καὶ

V. δὶς ἡμέραις δέκα

Περὶ Σίσωνος. Κεφ. ξδ'.

ΣΙΣΩΝ σπερμάτιόν ἐστιν ἐν Συρίᾳ D γινόμενον, παρεοικὸς σελίνῳ, ἐπίμηκες, μέλαν, πυρωτικόν. πινόμενον πρὸς σπλῆνα καὶ δυσουρίας, καὶ ἐμμηνίων ἐποχήν. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιχώριοι ἀρτύματι μετὰ κολοκύνθης ἑφθῆς σὺν ὄξει λαμβάνοντες· ἔχει δὲ ὡς κοκκία πολλὰ ἐπ' ἄκρων.

V. caret sequentibus

V. οἱ δὲ ἐπὶ αὐτοῦ

Περὶ Ἀνίσου. Κεφ. ξε'.

E ΑΝΙΣΟΝ τὴν μὲν καθόλου δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, ξηραντικὴν, εὔπνουν, ἀνώδυνον, διαφορητικὴν, οὐρητικὴν, διαχυτικήν· ὑδρωπικοῖς ἄδιψον πινόμενον. ἁρμόζει δὲ πρός τε τὰ ἰοβόλα τῶν ζώων, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις· κοιλίας τε ἵστησι καὶ λευκὸν ῥοῦν, καὶ γάλα κατασπᾷ, καὶ συνουσίας παρορμᾷ. ὑποθυμιώμενον δὲ τῇ ῥινὶ κεφαλαλγίας παύει. F καὶ τὰς ῥήξεις δὲ τῶν ὤτων, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον ἰᾶται. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον τὸ νέον καὶ ἁδρὸν, καὶ μὴ πιτυρῶδες, εὔτονον τῇ ὀσμῇ. πρωτεύει δὲ τὸ Κρητικὸν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ Αἰγύπτιον.

V. omittit

V. addit ἔχει

Περὶ Κάρου. Κεφ. ξϛ'.

G ΚΑΡΟΣ σπερμάτιόν ἐστι γνώριμον, οὐρητικὸν, θερμαντικὸν, εὐστόμαχον, εὔστομον, πεπτικὸν, μιγνύμενον ἐν ταῖς ἀντιδότοις καὶ ὀξυπόροις χρησίμως· ἀνα-

In antiquo utroque hæc verba leguntur, ὁ καὶ καρυαβάδιον λέγεται, quæ post tempora Dioſc. huic loco aſcripta eſſe annotat Goup. Nam recentiores κάρον καρυαβάδιον vocare ſolent.

A ſilienſis magnitudinem, ferulaceũ, & latam in cacumine vmbellam, in qua ſemen latius, odoratum & carnoſius pendet. Iiſdem præditum eſt viribus. Naſcitur in aſperis, & vliginoſis atque collibus. Gignitur & in Ida.

De Tordylio. Cap. LXIII.

B TORDYLIVM, quod aliqui Creticum Seſeli vocant, in Amano Ciliciæ mõte naſcitur. Herbula ſurculacea, exiguo ſemine cõque rotundo, ac duplici, ſcutulorum effigie ſubacri & aroma olente. Bibitur id contra vrinæ difficultatem, & ad ciendos menſes. Succus caulis ſeminiſq; adhuc virentis ternis obo- C lis ex paſſo diebus decem bibitus, nephriticos perſanat. Efficax quoq; radix eſt: ſiquidem pectoris excreationes purgat, ſi cum melle delingatur.

De Siſone. Cap. LXIIII.

SISON exiguum ſemen eſt, quod in Syria naſcitur, apio ſimile, oblongum, nigrum & feruẽtis guſtus. D Bibitur contra lienis vitia & vrinæ difficultatem, itémque ad commorantes menſes euocandos. Eo ipſo indigenæ cum cucurbita in aceto cocta condimẽti vice vtũtur. In cacuminibus autẽ ceu granula multa gerit.

De Aniſo. Cap. LXV.

ANISVM in vniuerſum vim habet excalfaciendi, exiccandi, o- E ris halitum iucundiorem faciendi, dolores leuandi, digerendi, vrinas ciendi, ac denique diſcutiendi diſſipandíque. Potum hydropicis ſitim cohibet: virulentorum animalium venenis aduerſatur, itémque prodeſt ad inflationes: aluũ & alba fœminarũ profluuia ſiſtit, lactis vber- F tatem præſtat & venerem ſtimulat. Dolorem capitis leuat ſuffitum naribus, & cum roſaceo tritum inſtillatúmque fractis auribus medetur. Efficacius porrò quod recens, plenum, minimè furfuroſum, vehemẽtique eſt odore. Laudatiſſimum eſt Creticum, proximum Ægyptium.

De Caro. Cap. LXVI.

G CARVM ſemen eſt exiguum, vulgaris notitiæ. Vrinas ciet, excalfacit, ſtomacho vtile, orique gratũ, cõcoctionẽ adiuuat, ac vtiliter antidotis & oxyporis admiſcetur: denj-

que non parua illi est cum aniso cõuenientia. Est & cocta radix edulis æquè ac pastinacæ.

De Anetho. Cap. LXVII.

ANETHI aridi comæ semínísque decoctum potu lac euocat, tormina inflationésque sedat, aluũ & eorum quæ in summo fluitant ventriculo vomitiones cohibet, vrinas ciet ac singultus lenit, frequentius potum oculos hebetat & geniturã restinguit. Est & eius decoctum fœminis hystericis ad desessiones vtile. Denique vstum inspersúmque semen condylomata tollit.

De Cumino satiuo. Cap. LXVIII.

CVMINVM satiuum stomacho est vtile: sed multò magis Æthiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secũdum locum tenet Ægyptiũ: mox reliqua sequũtur. Prouenit in Galatia Asiæ, Cilicia & Tarentina regione, aliísque locis compluribus. Excalfaciẽdi, astringẽdi & exiccandi vi præditum est: Ad tormina inflationésque conuenit, seu coctum & cum oleo infusum, seu etiam cum hordeacea farina impositũ. Datur & orthopnoïcis, in posca: demorsis à venenatis beluis, in vino. Testiũ inflãmationibus auxiliatur, cũ vua passa & fabarũ lomento aut cerato impositũ. Cohibet & fluxũ muliebrẽ sanguinísq; è naribus profluuia, in aceto contritum & admotũ. Cæterùm cutis colorẽ bibitũ illitúmve mutat in pallorem.

De Cumino syluestri. Cap. LXIX.

Syluestre cuminum plurimum efficaciúsque in Lycia & Galatia Asiæ atque Carthagine Hispaniæ gignitur. Est verò frutex exiguus, caule, dodrantali ac tenui, in quo quaterna quináve sunt minuta folia, tenuia veluti serrata & gingidij diuisura. Gerit autem in cacumine quina aut sena capitula rotunda & mollia, in quib. semen acerosum & gustu acrius quàm satiuum. Nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua aduersus tormina & inflationes: singultus ex aceto sedat: & cõtra virulẽtas bestias ac stomachi ex nimia humiditate imbecillitatẽ in vino bibitur. Sugillata tollit, si commãducatũ cũ mellę & vua passa imponatur. Quin & testiũ inflãmatio-

A λαχανεύεται· ἡ δὲ ῥίζα ἑφθὴ ἐδώδιμος ὥσπερ σταφυλῖνος. V. καὶ αὕτη ἐδώδιμος.

Περὶ Ἀνήθου. Κεφ. ξζ΄.

ΑΝΗΘΟΥ ξηροῦ τῆς κόμης καὶ τοῦ καρποῦ τὸ ἀφέψημα πινόμενον, γάλα κατασπᾷ, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις παύει, κοιλίας τε καὶ τοὺς *ἐπιπολαίους ἐμέτους ἵστησιν, οὖρά τε κινεῖ, λυγμοὺς πραΰνει, ἀμβλύνει τε τὰς ὄψεις, καὶ γονὴν σβέννυσι συνεχῶς πινόμενον. χρήσιμον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ καὶ γυναιξὶν ὑστερικαῖς εἰς ἐγκαθίσματα. τὸ δὲ σπέρμα καὲν καὶ *καταπλασθὲν, κονδυλώματα αἴρει.

V. sic αἴνηθον ἀναβράττεται σῶον. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθὴ ἐδώδιμος, ὥσπερ σταφυλῖνος. ἀνήθου τῆς ξηροῦ &c. V. addit πεπτικῶς. Sic & Lacuna.

Περὶ Κυμίνου ἡμέρου. Κεφ. ξη΄.

C ΚΥμινον τὸ ἥμερον, εὐστόμαχον· καὶ τούτου μᾶλλον τὸ Αἰθιοπικὸν, ὅπερ Ἱπποκράτης βασιλικὸν ἐκάλεσε. δεύτερον τὸ Αἰγύπτιον· εἶτα τὸ λοιπόν. φύεται ἐν Γαλατίᾳ *καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Ταραντίνῃ, καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσι τόποις. Ἔστι δὲ θερμαντικὸν, στυπτικὸν, ξηραντικὸν, ἁρμόζον πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις.

V. addit εὐρυπταῖς, θερμαντικὸν, ἕψομεν, πεφῶγμενον ἢ ἀπόθετον ἢ ἐπίγονον.

D ἐγκλυζόμενον ἑφθὲν σὺν ἐλαίῳ καὶ καταπλασσόμενον σὺν ὠμῇ λύσει. δίδοται δὲ καὶ ὀρθοπνοϊκοῖς σὺν ὀξυκράτῳ· θηριοδήκτοις δὲ σὺν οἴνῳ. διδύμων τε φλεγμοναῖς ἀρήγει σὺν σταφίδι καὶ *ἐρεγμῷ κυάμων, ἢ κηρωτῇ ἐπιτεθέν. ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας, σὺν ὄξει λεῖον προστεθέν.

Vulg. exemp. ἀλεύρῳ

E τρέπει δὲ καὶ χρῶτα ἐπὶ τὸ ὠχρότερον πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον.

Περὶ Κυμίνου ἀγρίου. Κεφ. ξθ΄.

Κύμινον ἄγριον, φύεται μὲν πλεῖστον καὶ ἐνεργέστερον ἐν Λυκίᾳ καὶ * Ἀσίᾳ τῆς Γαλατίας, καὶ ἐν Καρχηδόνι τῆς Ἱσπανίας· ἔστι δὲ θαμνίον ἔχον καυλὸν σπιθαμιαῖον, λεπτὸν, F ἐφ' οὗ φυλλάρια δ΄. ἢ ε΄. λεπτὰ, οἱονεὶ πεπρισμένα, τοῖς καυκαλίσι ὡς γιγγιδίου. κεφάλια δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρου ε΄. ἢ ς΄. στρογγύλα, μαλακά· ἐν οἷς ὁ καρπὸς ἀχυρώδης, γευομένοις δὲ δριμύτερος τοῦ ἡμέρου. φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις. πίνεται δὲ τὸ σπέρμα πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις σὺν ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ λυγμοὺς παύει· πρὸς δὲ τὰ ἰοβόλα καὶ πλαδῶν στομάχου σὺν οἴνῳ. αἴρει δὲ καὶ ὑπώπια μασηθὲν καὶ καταπλασθὲν σὺν μέλιτι G καὶ σταφίδι. φλεγμονάς τε διδύμων

ἰᾶται, μετὰ τῆς αὐτῆς καταπλασσόμενον. A
Ἔστι καὶ ἕτερον γένος ἀγρίου κυμίνου ἐμ-
φερὲς τῷ ἡμέρῳ· ἐξ ἑκάστου δὲ ἄνθους ἀ-
φίησι κεράτια μετέωρα, ἐν οἷς ἐστι σπέρ-
μα ὅμοιον μελανθίῳ· τοῦτο πινόμενον, πρὸς
ἑρπετοδήκτους ἄριστον ἀλέξημα. βοηθεῖ καὶ
στραγγουριῶσι καὶ λιθιῶσι καὶ αἵματος θρόμ-
βους οὐροῦσιν. ἐπιπινέσθω δὲ σελίνου σπέρ- B
μα ἀποζεσθέν.

Lacuna, ἢ μίζους Alcibion

Περὶ Ἄμμιος. Κεφ. ο'.

ἌΜΜΙ, [ἔνιοι καὶ τοῦτο Αἰθιοπικόν, οἱ
δὲ, βασιλικὸν κύμινον καλοῦσιν.] ἔνιοι
δὲ ἑτέρας φύσεως τὸ Αἰθιοπικὸν κύμινον
ἔφασαν εἶναι, καὶ ἑτέρας, τὸ Ἄμμι. γνώρι-
μον δὲ τὸ σπερμάτιον, μικρότερον πολλῷ τοῦ
κυμίνου, καὶ ὀριγανίζον τῇ γεύσει. ἐκλέ- C
γου δὲ τὸ καθαρὸν καὶ μὴ πιτυρῶδες.
Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ τοῦτο θερμαντικήν, πυ-
ρωτικὴν καὶ ξηραντικήν· ποιοῦν πρὸς στρό-
φους, δυσουρίας, καὶ θηριοδήκτους, πινόμε-
νον σὺν οἴνῳ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα. μίγνυται
καὶ τοῖς διὰ κανθαρίδων ἐκδορίοις, πρὸς
τὸ ἀντιπράττειν ταῖς ἐπιγινομέναις δυσουρίαις. D
καὶ ὑπώπια καταπλασθὲν σὺν μέλιτι αἴ-
ρει. τρέπει δὲ καὶ χρόαν πινόμενον καὶ συγ-
χριόμενον ἐπὶ τὸ χλωρότερον. καὶ μετὰ στα-
φίδος ἢ ῥητίνης ὑποθυμιώμενον, ὑστέραν
ἀποκαθαίρει.

Desunt hæc in Ald. & ad nostra ei leguntur. Alij etiã nonnulli codices his carent vsque ad γνώριμον

Περὶ Κορίου. Κεφ. οα'.

ΚΟΡΙΟΝ ἢ Κορίαννον γνώριμον, δύνα- E
μιν ἔχει ψυκτικήν. ὅθεν καταπλα-
σσόμενον μετὰ ἄρτου ἢ ἀλφίτων, ἐρυσιπέλα-
τα καὶ ἕρπητας ἰᾶται· σὺν μέλιτι δὲ καὶ στα-
φίδι, ἐπινυκτίδας, καὶ διδύμων φλεγμο-
νὰς καὶ ἄνθρακας θεραπεύει· μετὰ ἐρε-
βίνθου δὲ χοιράδας καὶ φύματα διαλύει.
τὸ δὲ σπέρμα ὀλίγον ποθὲν μετὰ γλυ- F
κέος ἕλμινθας ἐκβάλλει, καὶ σπέρματος
ἐστὶ γεννητικόν. πλεῖον δὲ ληφθὲν κινεῖ τὴν διά-
νοιαν ἐπικινδύνως· ὅθεν δεῖ φυλάττεσθαι τὴν
πλείονα καὶ συνεχῆ χρῆσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ χυ-
λὸς σὺν ψιμμυθίῳ ἢ λιθαργύρῳ καὶ ὄξει
καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος, ἀφίστησι τὰς κατὰ
τῆς ἐπιφανείας φλεγμονὰς τὰς πυρώδεις. G

Περὶ Ἱερακίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. οβ'.

ἹΕΡΑΚΙΟΝ τὸ μέγα, καυλὸν αἰτί-
σει τραχύν, ὑπέρυθρον, ἀκανθώδη,

nibus, adiectis iisdem impositum
medetur. Est & alterum syluestris
cumini genus satiuo simile: quod
quidē è singulis floribus erecta sur-
sumque spectantia cornicula pro-
mit: in quibus semen est melanthio
simile: potum id, contra serpentium
morsus singulari est præsidio. Qui-
bus substillum est lotium, calculosis
& sanguinis grumos meiétibus au-
xiliatur: verùm seminis apij deco-
ctum superbibendum est.

De Ammi. Cap. LXX.

AMMI nonnulli Æthiopicum, a-
liqui regium cuminũ appellant.
Alij alterius naturę Æthiopicũ cu-
minũ: & alterius, Ammi esse prodi-
derũt. Vulgo notum est semen exi-
le, multò minus cumino, & origani
sapore. Eligito purum miniméque
furfurosum. Vim habet hoc quoque
excalfactoriam, vrentem & exiccã-
tem: valet ad tormina, vrinæ diffi-
cultatem, ac venenatorum morsus,
ex vino potũ. Mẽstrua quoque ciet.
Miscetur & cutim erodẽtibus me-
dicamentis è cãtharide paratis, quò
resistat vrinæ difficultatibus, quæ a-
lioqui id genus medicamẽtis super-
uenire solẽt. Sugillata cũ melle im-
positũ tollit. Sed & potu ac illitu co-
lorẽ pallidiorẽ efficit. Suffitũ aũt cũ
vua passa aut resina, vuluam purgat.

De Coriandro. Cap. LXXI.

CORIANDRUM, Græcis Corion
seu Coriannũ, vulgaris est noti-
tiæ, vim habẽs refrigeratoriã. Qua-
re cum pane aut polenta impositũ,
erysipelata & quæ serpũt vlcera sa-
nat: cum melle verò & vua passa e-
pinyctidibus, testiũ inflammationi-
bus carbunculisq; medetur: & cum
faba fresa strumas panósque discu-
tit. Semen exigua quantitate cum
passo bibitũ, lumbricos pellit, & ge-
niturę abũdantiã facit. At si largiùs
sumptum fuerit, mentẽ nõ sine pe-
riculo è sua sede & statu dimouet.
quáobrem ab ipsius copiosiore fre-
quẽtioreq; vsu cauendũ. Succus aũt
cũ cerussa aut lithargyro, necnon &
aceto atq; rosaceo pũctus, ardẽtes in
sũma cute inflãmationes emendat.

De Hieracio magno. Cap. LXXII.

HIERACIUM magnũ, caulem pro-
fert asperũ, subrubrũ, spinosum,

vtcunque cõcauum: folia verò fundit ex interuallis, lacinijs rarioribus diuisa, similia soncho per ambitum: flores luteos in oblongis capitulis. Vim habet refrigeratoriam, modicéque ac leuiter astringentẽ. Quàobrem æstuanti stomacho inflammationibúsque vtiliter imponitur. Succus autem stomachi rosionem sorbitione mitigat. Cæterùm herba cum radice imposita ictis à scorpione auxiliatur.

De Hieracio paruo. Cap. LXXIII.

Hieracium paruum, folia quoque habet ex interuallis diuisa per ambitum: cauliculos vero promit tenerosiac virentes, in quibus flores lutei, in orbẽ circinati. Vires porrò & hoc cũ antedicto easdẽ obtinet.

De Apio. Cap. LXXIIII.

APII hortensis herba ad eadẽ ad quæ & coriandrum conuenit: prætereáque ad oculorum inflãmationes, cum pane aut polentæ polline imposita. Æstuantẽ quoque stomachum demulcet, & mãmas grumoso lacte turgentes reprimit: ciet & vrinas, siue cocta siue cruda edatur. Decoctum eius radicúmque, potum, venenorum noxæ resistit, dum vomitiones excitat: aluũ quoque cohibet. At semen potentiùs vrinas pellit, & à venenata bestia demorsis, iisque qui argenti spumam hauserunt, opitulatur, ac deniq; flatus discutit. Sed & vtiliter admiscetur medicamentis quę dolorum leuamenta præstant, itémque theriacis ac tussicularibus.

De Heleoselino, seu apio palustri. Cap. LXXV.

Heleoselinon, quod in aquosis locis nascitur, satiuo apio grãdius est: sed ad eadẽ ad quæ & illud efficax.

De Oreoselino. Cap. LXXVI.

Oreoselinon caule est dodrantẽ alto, qui quidem singularis ex gracili radice assurgit: ambiunt verò ipsum ramuli & capitula cicutæ similia, at multò tamen tenuiora: in quibus semen oblongũ, acre, tenue, odoratum, cumino simile. In petrosis montosísque locis nascitur. Et semen & radix vrinam ciendi vim habent, si in vino bibantur, ac menses etiã trahunt. Antidotis quoq; &

A ὑπόκενον· φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐσχισμένα ἀραιῶς, σόγχῳ ἐμφερῆ τὴν περιφέρειαν· ἄνθη μήλινα ἐν κεφαλίοις ὑπομήκεσι. Δύναμιν ἔχει ψυκτικήν, μετρίως ὑποστύφουσαν. ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσόμενον ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς καταρροφού-

B μενος, δηγμὸν περιαιρεῖ. ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ καταπλασθεῖσα, σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει.

Marcellus legit τούτῳ

V. addit στομάχου. & margo addit, [illegible]

Περὶ Ἱερακίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ογ΄.

Ἱεράκιον τὸ μικρόν, φύλλα ἔχει καὶ αὐτὸ ἐκ διαστημάτων ἐσχισμένα τὴν περιφέρειαν· καυλία δὲ ἀνίησι τρυφερὰ καὶ

C χλωρά, ἐν οἷς ἄνθη μήλινα, κύκλον περιγεγραφότα. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

Περὶ Σελίνου. Κεφ. οδ΄.

ΣΕΛΙΝΟΝ κηπαῖον, ἁρμόζει ἡ πόα] πρὸς ἃ καὶ τὸ κόριον· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς μετ' ἄρτου ἢ παιπάλης

D ἀλφίτου καταπλασσόμενον. καὶ καῦσον στομάχου παρηγορεῖ· μαστούς τε χονδριώδεις ἀνίησι· κινεῖ τε οὖρα ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τε καὶ τῶν ῥιζῶν πινόμενα, ἀντιπάσχει θανασίμοις φαρμάκοις. ἐμέτους κινοῦν κοιλίας τε ἐπέχει. τὸ δὲ σπέρμα ἐστὶν οὐρητικώτερον, βοηθοῦν

E καὶ θηριοδήκτοις, καὶ τοῖς λιθάργυρον πεπωκόσι, πνευμάτων τε ἐστὶ διαλυτικόν. μίγνυται δὲ καὶ ἀνωδύνοις καὶ θηριακαῖς καὶ βηχικαῖς χρησίμως.

In v. cod. deesse scribit Lacuna

Alias, [illegible]. Vetus quidam addit, ac legi-tur.

Lacuna in v.c. legit καὶ ἐμέτους κινεῖ.

Περὶ Ἐλειοσελίνου. Κεφ. οε΄.

Ἐλειοσέλινον γεννώμενον ἐν τοῖς ἐφύδροις τόποις, μεῖζόν τοῦ ἡμέρου σελίνου· ποιεῖ

F δὲ ὅσα καὶ τὸ κηπευτόν.

Oribas. addit [illegible]

Περὶ Ὀρεοσελίνου. Κεφ. ος΄.

Ὀρεοσέλινον καυλός ἐστι σπιθαμιαῖος εἷς ἐκ ῥίζης λεπτῆς· περὶ δὲ αὐτὸν κλωνάρια καὶ κεφάλια κωνείῳ παρεμφερῆ, λεπτότερα μέντοι ἱκανῶς· ἐφ' ὧν ὁ καρπὸς ἐπιμήκης, δριμύς, λεπτός, εὐώδης, ἐοι-

G κὼς κυμίνῳ. φύεται δὲ ἐν τόποις πετρώδεσι καὶ ὀρεινοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα οὐρητικήν, ποθέντες ἐν οἴνῳ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα. μίγνυται δὲ καὶ

V. [illegible]

Lacuna legit καὶ ὀσμὰ. & ea lectio Theophrasti & Plinij autoritate comprobatur. V. ἐπιμήκης

αἰτιδότοις, καὶ τῇ διουρητικαῖς καὶ θερμαντικαῖς δυνάμεσιν. οὐ δεῖ δὲ πλανᾶσθαι, νομίζοντας τὸ ὀρεοσέλινον εἶναι τὸ ἐν πέτραις φυόμενον· ἄλλο γάρ ἐστι τὸ πετροσέλινον.

Περὶ Πετροσελίνου. Κεφ. οζ΄.

Σέλινον τὸ καὶ πετροσέλινον, τοῦτο φύεται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν ἀποκρήμνοις τόποις· σπέρμα ἔχον ἐοικὸς ἀμμεῖ, εὐωδέστερον δὲ καὶ δριμὺ καὶ ἀρωματίζον, οὐρητικόν, ἐμμηνίων ἀγωγόν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς στομάχου καὶ κόλου ἐμπνευματώσεις καὶ στρόφους, πρός τε πλευρᾶς πόνους καὶ νεφρῶν καὶ κύστεως, ἐν ποτῷ λαμβανόμενον. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς οὐρητικαῖς ἀντιδότοις.

Περὶ Ἱπποσελίνου. Κεφ. οη΄.

Ἱπποσέλινον, οἱ μὲν, γρίελον, οἱ δὲ, ἀγριοσέλινον, οἱ δὲ, σμύρνιον καλοῦσι, ἑτέρου τοῦ κυρίως λεγομένου σμυρνίου ὑπάρχοντος, ὡς αὐτίκα ἱστορήσομεν. ἔστι δὲ μεῖζον καὶ λευκότερον τοῦ κηπευτοῦ σελίνου· καυλὸς κοῖλος, ὑψηλὸς, τρυφερὸς, οἱονεὶ γραμμὰς ἔχων· φύλλα πλατύτερα, ὑποφοινισσόμενα, [ἐν οἷς ἐστὶν ὡς λιβανωτίδος] κόμη, μεστὴ ἀνθέων, κατὰ κορύμβους πρὶν ἐξανθῆσαι συνεστῶσα· σπέρμα δὲ μέλαν, ἐπίμηκες, ναστὸν, δριμὺ, ἀρωματίζον· ῥίζα εὐώδης, λευκὴ, εὔστομος, οὐ παχεῖα. φύεται ἐν συσκίοις, καὶ περὶ ἕλεσι. λαχανεύεται δὲ ὥσπερ τὸ σέλινον. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ἑφθὴ καὶ ὠμὴ ἐσθίεται. τά τε φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ ἐσθίονται ἑφθοί, καθ᾽ ἑαυτά τε καὶ μετὰ ἰχθύων σκευάζεται· καὶ ὠμὰ δὲ ταριχεύεται εἰς ἀλμαίας. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς πινόμενος ἐν οἰνομέλιτι, ἐμμηνίων ἀγωγόν· θερμαίνει τε περιρριγοῦντας, πινόμενος καὶ συγχριόμενος, στραγγουρίαις τε βοηθεῖ. καὶ ἡ ῥίζα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

Περὶ Σμυρνίου. Κεφ. οθ΄.

ΣΜΥΡΝΙΟΝ ὅπερ ἐν Κιλικίᾳ πετροσέλινον καλοῦσι, φυόμενον πλεῖστον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμανῷ ὄρει. καὶ τὸν καυλὸν μὲν ἔχει ὅμοιον σελίνῳ, παραφυάδας ἔχοντα πολλάς· φύλλα δὲ πλατύτερα πρὸς τὴν γῆν, καὶ ὑποκεκλασμένα, ὑπολίπαρα, ῥωμαλέα, καὶ εὐώδη σὺν δριμύτητι, φαρμακώδη τε, καὶ

vrinam cientibus atque excalfactorus medicaminibus inferũtur. Neque vero nos oportet in eo errore versari, vt id oreoselinon existimemus, quod in saxis prouenit: aliud enim est petroselinum.

De Petroselino. Cap. LXXVII.

Apium, quod petroselinum dicitur, prouenit in Macedonia præruptis in locis, semine ammeos, at odoratiore, acri & aroma oléte. Vrinas id menstruáque pellit: cõtra stomachi & coli inflationes ac tormina prodest. Succurrit & lateris, renũ ac vesicæ doloribus, in potione sumptum. Admiscetur & antidotis vrinas cientibus.

De Hipposelino. Cap. LXXVIII.

Hipposelinon aliqui grielum, alij agrioselinũ: quasi apium syluestre, alij smyrnium appellãt: quanquam aliud est Smyrnium propriè dictũ, de quo mox agemus. Est autem maius candidiúsque apio hortensi, caule cauo, procero, tenello ac veluti lineis distincto: folijs latioribus, in puniceum vergẽtibus: in quibus est ceu libanotidis coma, florum plena, quæ quidem in corymbos cogitur anteaquá deflorescat. Semen autẽ est nigrum, oblõgum, solidum, acre & aromaticum: radix itidem odorata, candida, ori grata, neque adeò crassa. Nascitur in vmbrosis & iuxta paludes. Oleris vero modo editur, veluti apium. Nam & radix cruda cocta've estur, & folia cum ipsis caulibus decocta manduntur, ac tũ per se tum etiam cum piscibus præparantur. Sed & cruda, muria condiũtur. Semen ex vino mulso potum menses ciendi vim habet, ac *rigore prehensos potum illitúmve calefacit, & vrinæ stillicidio auxiliatur. Radix autem eosdem præstat effectus.

De Smyrnio. Cap. LXXIX.

SMYRNIUM, quod in Cilicia petroselinum vocant, plurimum in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, copiosa cinctum agnata sobole: folia verò latiora ad terram, infracta, subpinguia, robusta, odore medicato & cum quadam acrimonia iucundo,

colore

Lacon. legit in v.c. σμυρνίου.

V. addit ἢ σμύρνιον. al. ὀρεοσέλινον

V. non habet

V. ὑπομακίστερον

V. ναστὸν

Cor. εὔστομος. Sic & Lacuna.

V. non legit

V. ἑψόμενα

Pl. algentes

colore denique in luteum languescente: habet & vmbellam supra caulem qualis anetho inest: semen rotundum, brassicæ simile, nigrum, acre, myrrhæ sapore, ita vt alterum alterius qualitaté repræsentet: radix verò acris est, odorata, mollis, succosa, faucésque mordens, cortice prædita, foris nigro, intus verò pallido aut subalbido. Nascitur in saxosis, collibus, locis aridis & incultis angulis. Vim habent radix, herba, ac ipsum quoque semen excalfactoriam. Folia quoque muria condita olerum instar in cibos veniunt, aluúmque sistunt: radix verè pota prodest contra serpentium morsus, tusses & orthopnœas mitigat, ac vrinæ difficultatibus medetur: imposita verò recentia œdemata, inflammationes, duritiásque discutit, & vulnera ad cicatricem perducit: feruefacta autem subditáque abortum infert. Semen renum lienis ac vesicæ vitijs succurrit, menses & secũdas pellit: ischiadicis vtiliter in vino propinatur, & inflationes stomachi lenit, sudores item ciet atque ructus. Peculiariter verò potui datur contra hydropem ac febrium circuitus.

De Elaphobosco. Cap. LXXX.

ELAPHOBOSCO caulis est libanotidi aut fœniculo similis, geniculatus: folia duûm digitorum latitudine, prælonga ceu terebinthi, circumfracta, & quodammodo aspera. Habet verò caulis ipse agnatos ramulos multos, qui quidé vmbellas gerunt anethi similes, flores subluteos, & semen itidem anethi: radix ferè ad ternûm digitorũ longitudinem, & vnius crassitudinem accedit, candida dulcis & esculenta. Sed & caulis recens adhuc ac tenellus olerum modo in cibos recipitur. Cæterùm huius herbæ pabulo ceruas aiunt serpentium morsibus resistere: atque ideo semen quoque contra serpentium morsus in vino datur.

De fœniculo. Cap. LXXXI.

FOENICVLI herba si edatur, mámas lacte replet, idé verò potest semé epotũ, aut cũ ptissana decoctũ.

A ὑπομηλίζοντα τῇ χρόᾳ· σκιάδιον δὲ ἐπὶ τοῦ καυλοῦ ἀνηθοειδές· σπέρμα στρογγύλον, ὅμοιον τῷ τῆς κράμβης, μέλαν, δριμύ, γευομένῳ ὡς σμύρνη, ἓν ἀνθ' ἑνὸς ποιοῦν· ἡ δὲ ῥίζα δριμεῖα, θυώδης, ἁπαλή, πολύχυλος, δάκνουσα τὴν φάρυγγα· φλοιὸν ἔχουσα, ἔξωθεν μὲν μέλανα, ἔνδοθεν δὲ
B χλωρὸν ἢ ὑπόλευκον. Φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι τόποις καὶ γεωλόφοις, καὶ αὐχμοῖς καὶ γωνίαις χερσευούσαις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ ἡ πόα καὶ ὁ καρπὸς θερμαντικήν. λαχανεύεται δὲ καὶ εἰς τὰς ἁλμαίας τὰ φύλλα, κοιλίαν τε ἵστησιν· ἡ δὲ ῥίζα ποθεῖσα ἑρπετοδήκτοις ἁρμόζει,
C πραΰνει δὲ καὶ βῆχας καὶ ὀρθοπνοίας, καὶ δυσουρίας ἰᾶται· καταπλασσομένη δὲ τὰ πρόσφατα οἰδήματα, καὶ φλεγμονάς, καὶ σκληρίας διαφορεῖ, τραύματά τε ἄχρις ἐπουλώσεως ἄγει· ζεσθεῖσα δὲ καὶ προστεθεῖσα ἐξαμβλίσκει. καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτῆς, πρὸς νεφροὺς καὶ σπλῆνα καὶ κύστιν
D ἁρμόζει· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ δεύτερα· πρός τε ἰσχιάδας μετ' οἴνου πινόμενον ἁρμόζει, καὶ στομάχου ἐμπνευματώσεις πραΰνει, ἔστι δὲ καὶ ἱδρωτικόν, ἐρευκτικόν. ἰδίως πινόμενον πρὸς ὕδρωπας καὶ περιόδους.

Περὶ Ἐλαφοβόσκου. Κεφ. π'.

ἘΛΑΦΟΒΟΣΚΟΝ καυλός ἐστι λι-
E βανωτίδι ἢ μαράθρῳ ἐμφερής, γονιωμένος· φύλλα διδάκτυλα τὸ πλάτος, ἱκανῶς ἐπιμήκη ὡς τερεβίνθου, περικεκλασμένα, τραχέα ποσῶς. ἔχει δὲ παραφυάδας ἱκανὰς ὁ καυλός, σκιάδια ἐχούσας ὅμοια ἀνήθῳ, ἄνθη ὑπομήλινα, καὶ τὸ σπέρμα ἀνήθῳ ἐμφερές· ῥίζα
F ὡς τετραδάκτυλος τὸ μῆκος, πάχος δακτύλου, λευκή, γλυκεῖα, ἐδώδιμος. καὶ ὁ καυλὸς δὲ λαχανεύεται τρυφερὸς ὤν. Ταύτην φασὶ τὴν πόαν τὰς ἐλάφους νεμηθείσας, ἀντέχειν τοῖς τῶν ἑρπετῶν δήγμασι, ὅθεν καὶ τὸ σπέρμα δίδοται τοῖς ἑρπετοδήκτοις σὺν οἴνῳ.

G Περὶ Μαράθρου. Κεφ. πα'.

ΜΑΡΑΘΡΟΝ, αὐτὴ ἐσθιομένη ἡ πόα, δύναται γάλα κατασπᾶν, καὶ τὸ σπέρμα δὲ πινόμενον ἢ συνεψόμενον πτισάνῃ.

V. ἀνίκμοις
V. add. λεγόμενα ποσῶς
V. quidam caret.
Matth. cod. πάχος δὲ ὁ πλάτος
Al. ὑπόλευκα ἄνθη.
V. vbique pro δὲ ἢ legit.

Vulg. exempl. ἀντὶ τοῦ δὲ, νεφριτικοῖς τοῖς

τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς κόμης ποθὲν, νεφριτικοῖς καὶ τοῖς περὶ κύστιν χρήσιμον, διουρητικὸν ὑπάρχον· ἁρμόζει δὲ ἑρπετοδήκτοις σὺν οἴνῳ πινόμενον, καὶ καταμήνια ἄγει· ἐν πυρετοῖς τε ναυτίαν καὶ καῦσον στομάχου παρηγορεῖται μετὰ ψυχροῦ ὕδατος πινόμενον. αἱ δὲ ῥίζαι λεῖαι σὺν μέλιτι καταπλασθεῖσαι, κυνόδηκτα θεραπεύουσιν. ὁ δὲ χυλὸς ἐκθλιβέντων τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων ἐν ἡλίῳ ξηρανθεὶς, εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ὅσα πρὸς ὀξυδορκίαν, σκευάζεται χρησίμως. χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα πρὸς τὰ αὐτὰ χλωρὸν, ἔτι σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς ἀκρεμόσι· καὶ ἡ ῥίζα κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν. Ἐν δὲ τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ, καὶ ὀπὸν ἀνίησιν ὅμοιον κόμμει, ἀποθεριζόντων ἐν τῇ ἀνθήσει μέσον τὸν καυλὸν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ πυρὶ παραθέντων, ἵνα ὑπὸ τῆς θερμασίας οἱονεὶ ἀφιδρῶσαν ἐκβάλῃ τὸ κόμμι. ἔστι δὲ ἐνεργέστερον τοῦ χυλοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ τοῦτο.

Additur in vetusto Lacunæ codice ἢ ἀναλύει

V. ἐκθλιβέντος

V. ἐγχυλίζεται

V. χλωρὸν σὺν τοῖς ἀκρεμόσι

A Comæ autem decoctum bibitum, renũ ac vesicæ vitijs est vtile, quippe quod vrinam excieat. Conuenit & à serpente demorsis, in vino bibitum, ac menses quoque ciet. In febribus nauseam & stomachi ardorem sedat, ex aqua frigida potum. Contritæ verò radices, & cum melle impositæ canũ morsibus medentur. B Succus caulibus & folijs expressus, & in sole siccatus, oculorũ medicamentis vtiliter additur, quę ad aciem visus excitandam reficiendámve præparantur. Extrahitur & ad eadem valens è recenti semine succus vna cum folijs atque ramulis. Radicibus præterea prima germinatione succus eodem C modo exprimitur. Porro in Iberia quæ ad occidentem spectat, liquorem etiam reddit fœniculum gummi similem. Caulem verò medium dum floret herba demetunt indigenæ, ignique admouent, quo facilius vi caloris velut exudas gummi remittat. Id autem est succo ipso efficacius ad oculorum medicaméta.

Περὶ Ἱππομαράθρου. Κεφ. πβʹ.

ΙΠΠΟΜΑΡΑΘΡΟΝ, μάραθρόν ἐστιν ἄγριον, μέγα· φέρει δὲ σπέρμα κάχρυϊ ὅμοιον. ῥίζα δὲ ὕπεστιν εὐώδης, ἥτις πινομένη στραγγουρίας ἰᾶται· ἔμμηνά τε ἄγει προστιθεμένη· τὸ δὲ σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα κοιλίαν ἵστησι πινόμενα, θηριοδήκτοις τε βοηθεῖ, καὶ λίθους θρύπτει καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει. τῶν δὲ φύλλων τὸ ἀφέψημα πινόμενον γάλα ἄγει, καὶ τὰς ἐκ τοκετοῦ γυναῖκας ἀποκαθαίρει. καλεῖται καὶ ἕτερον Ἱππομάραθρον, φύλλα ἔχον στενὰ, μικρὰ, πρόμηκη· καρπὸν δὲ στρογγύλον ὡς τὸν τοῦ κορίου, δριμὺν, εὐώδη, θερμαντικόν· ἀναλογεῖ δὲ αὐτοῦ ἡ δύναμις τῷ προειρημένῳ, ἀσθενέστερον ἐνεργοῦσα.

D *De Hippomarathro. C. LXXXII.*

HIPPOMARATHRVM, fœniculum est syluestre, procerũ: quod semen profert cachryi simile. Radix autem subest odorata, quę quidẽ bibita stranguriæ medetur, subditáq; menses ciet. Semen porrò & ipsa radix potu ventrẽ sistunt, E contra venenatorum morsus auxiliantur, calculos comminuunt, & regium morbum expurgant. At haustum foliorum decoctum, & lactis abundantiam facit, & fœminas à partu purgat. Traditur & alterum Hippomarathri genus, folijs angustis, exilibus & oblongis, semine rotũdo ceu coriandri, acri, odorato, & F excalfaciendi vi prædito. Viribus id antedicto respondet, nisi quòd agit imbecilliùs.

Περὶ Δαύκου. Κεφ. πγʹ.

ΔΑΥΚΟΣ, ὃν δὲ, δίρκαιον καλοῦσιν· ὁ μέν τις ἐστὶ Κρητικὸς, μαράθρῳ ἔχων τὰ φύλλα ὅμοια, μικρότερα δὲ καὶ λεπτότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, σκιάδιον ὅμοιον κοριάννῳ, ἄνθη λευκά· ἐν δὲ τούτοις ὁ καρπὸς δριμὺς, λευκὸς, δασὺς, ἐν τῷ διαμασᾶσθαι εὐώδης· ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος, τὸ δὲ μῆκος σπιθαμῆς. φύεται δὲ ἐν πέτρω-

Cat. δριμὺς ἐν τῷ διαμασᾶσθαι δηκτικός.

De Dauco. Cap. LXXXIII.

DAVCVM aliqui dircæũ vocant. Ac Creticũ quidẽ folijs est fœniculi similitudine, at minoribus atque tenuioribus, caule dodrantali, vmbella coriãdri, floribus cãdidis: G atq; inter hos semine acri, albo, hirsuto, ac suauis in mandendo odoris. Radix est digitali crassitudine, & dodrantis longitudine. In saxo-

sis apricísque locis prouenit. Alterum verò genus est apio syluestri simile, aroma olens, acre, odoratum feruentísque gustus. Probatius Creticum. Tertium prætereà genus est, foliis coriandri, floribus albis, capite & semine anethi: vmbella verò in capite ceu pastinacæ: semine referta oblongo, ceu cumini, acri. Omnium semen excalfaciendi vim habet. Potum, menses, °partus & vrinas pellit, torminibus liberat, veterémque tussim mitigat. Subuenit & à phalangio demorsis in vino potum, & impositum œdemata discutit. Seminis duntaxat ex alijs vsus est: at ex Cretico & radicis, quippe quæ maximè contra venenatorum iniuriam in vino bibatur.

°l. secundas quasi δευτέρια legens.

De Delphinio. Cap. LXXXIIII.

DELPHINIVM surculos emittit ab vna radice duûm dodrantũ altitudine, aut etiã maiores: circa quos exiliũt minuta folia, incisuris diuisa, tenuia, & oblonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: vnde & nomen tractũ est. Flos violæ albæ similis, purpureo colore: semen in siliquis milio proximũ, quo nõ aliud vtilius in vino bibi potest à scorpione percussis. Aiunt & admota herba scorpiónes resolui atq; ignauos torpescere: remota vero eadem, sese recolligere. Nascitur in asperis & apricis.

De Delphinio altero. C. LXXXV.

Delphiniũ alterũ, quod alij hyacinthum, Romani bucinum vocãt, superiori quidẽ est simile, at folijs & ramulis longè gracilioribus. Viribus etiamnũ eisdẽ cum antedicto pollet, at non est perinde efficax.

De Pyrethro, seu saliuari herba. Cap. LXXXVI.

PYRETHRVM herba est, quæ caulem foliáq; profert, vti daucum syluestre & fœniculũ: vmbellam verò ceu anethi, circinatæ rotunditatis. Radix longa est, pollicari crassitudine, gustuq; feruidissimo. Pituitã elicit: atq; ideò in dentiũ doloribus decocta in aceto collutione auxiliatur. Pituitam etiã eadem cõmanducata extrahit, & ex

A δέσι τόποις, καὶ ἡλιακοῖς. ὁ δέ τις αὐτῶν ἐστὶ σελίνῳ ἀγρίῳ παραπλήσιος, ἀρωματώδης, δριμὺς καὶ εὐώδης γευσαμένῳ καὶ πυρώδης· διαφέρει δὲ ὁ Κρητικός. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος κορίῳ φύλλα ἔοικε, καὶ τὰ ἄνθη λευκά· κεφαλὴν δὲ ἔχει καὶ καρπὸν ὅμοια ἀνήθῳ· ἐφ' ᾗ σκιάδιον ἐμφερὲς σφον-
B δυλίῳ, σπέρματος ἐπιμήκους πλῆρες, ὡς κυμίνου, δριμέος. Τὸ δὲ σπέρμα πάντων δύναμιν ἔχει θερμαντικήν. πινόμενον, ἐμμήνων, ἐμβρύων, καὶ οὔρων ἀγωγόν, καὶ στρόφων ἀπαλλακτικόν, βηχῶν χρονίων πραϋντικόν. ἀρήγει δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ποθὲν σὺν οἴνῳ. διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα κατα-
C πλασθέν. ἡ δὲ χρῆσις τῶν μὲν ἄλλων τοῦ σπέρματος μόνον· τοῦ δὲ Κρητικοῦ καὶ τῆς ῥίζης, ἥ τις μάλιστα πρὸς τὰ θηρία πίνεται μετ' οἴνου.

Math. σπέρμα τῷ κεφαλῇ ὅμοιον

Περὶ Δελφινίου. Κεφ. πδ'.

ΔΕΛΦΙΝΙΟΝ κλῶνας ἀφίησι διασπιθαμιαίους ἢ καὶ μείζονας, ἀπὸ μιᾶς ῥίζης, περὶ οὓς φυλλάρια ἐπισχισμένα λεπτά,
D ἐπιμήκη, δελφινοειδῆ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. ἄνθος δὲ ὅμοιον λευκοΐῳ, ἐμπόρφυρον· σπέρμα ἐν λοβοῖς κέγχρῳ ἐμφερές· ὃ βοηθεῖ ποθὲν ἐπὶ οἴνῳ σκορπιοπλήκτοις, ὡς οὐδὲν ἕτερον. φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους παρατεθείσης τῆς πόας παραλύεσθαι, ἀπραξεῖς τε καὶ ναρκώδεις γίνεσθαι· ὑφαιρουμέ-
E νης δὲ εἰς τὸ αὐτὸ καθίστασθαι. φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ ἡλιακοῖς τόποις.

V. διασπιθαμιαίους

V. λεπτά

V. caret, licet hæc non male ad alia ref. ... Dod. ita legit, ...

V. ad finem vsque caret.

Περὶ Δελφινίου ἑτέρου. Κεφ. πε'.

Δελφίνιον ἕτερον, ὃ ἔνιοι ὑάκινθον, Ῥωμαῖοι βουκίνους, καὶ αὐτὸ ἐμφερὲς τῷ πρὸ αὐτοῦ, τοῖς δὲ φύλλοις καὶ τοῖς κλωνίοις ἰσχνότερον πολλῷ. δύναμιν ἔχον καὶ αὐτὸ τὴν αὐ-
F τὴν τῷ προειρημένῳ, οὐχ οὕτω δὲ ἐνεργές.

Περὶ Πυρέθρου. Κεφ. πς'.

ΠΥΡΕΘΡΟΝ πόα ἐστὶ καυλὸν ἀφιεῖσα καὶ φύλλα ὥσπερ δαῦκος ἄγριος καὶ μάραθρον· σκιάδιον δὲ ὡς ἀνήθου + περιφερές. ῥίζα δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος μακρά, γευσαμένῳ πυρωδεστάτη.
G φλέγματός ἐστιν ἐπισπαστική· διὸ καὶ ταῖς ὀδονταλγίαις βοηθεῖ μεθ' ὄξους ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· ἄγει δὲ καὶ φλέγμα διαμασηθεῖσα· συγχριομένη δὲ μετ'

V. ...

Dod. legit ...

V. caret.

ἐλαίου, ἱδρῶτας κινεῖ, ποιοῦσα πρὸς τὰ χρόνια ῥίγη. καὶ πρὸς ἐψυγμένα δὲ ἢ παρειμένα μέρη τοῦ σώματος, ἄκρως ἁρμόζει.

Περὶ Λιβανωτίδος. Κεφ. πζ΄.

ΛΙΒΑΝΩΤΙΣ διττή, ἡ μέν τις κάρπιμος, ὑπ' ἐνίων δὲ ζέα, ἢ καμψάνεμα καλουμένη, ἧς ὁ καρπὸς κάχρυς καλεῖται· φύλλα δὲ ἔχει μαράθρῳ ὅμοια, *παχύτερα δὲ καὶ πλατύτερα, τροχοειδῶς ἐπὶ τῆς γῆς ἐστρωμένα, *εὐώδη· καυλὸν δὲ ὅσον πήχεως καὶ μείζονα, μασχάλας ἔχοντα πολλάς, καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον ἐφ' οὗ καρπὸς πολύς, λευκός, ἐοικὼς σφονδύλῳ, περιφερής, γωνίας ἔχων, δριμύς, ῥητινίζων, ἐν δὲ τῷ διαμασᾶσθαι ἐπικαίων τὴν γεῦσιν. ῥίζα δὲ λευκή, εὐμεγέθης, *ὄζουσα λιβάνου. Ἡ δὲ ἑτέρα κατὰ πάντα ἐοικυῖα τῇ πρὸ αὐτῆς σπέρμα φέρει πλατύ, μέλαν, ὡς σφονδύλιον, εὐῶδες, οὐ πυρωτικόν, ῥίζαν ἐκ μὲν τοῦ ἐκτὸς μέλαιναν, θλασθεῖσαν δὲ λευκήν. Ἡ δὲ λεγομένη ἄκαρπος, κατὰ πάντα ὁμοία οὖσα ταῖς προειρημέναις, οὔτε καυλὸν ἀνίησιν, οὔτε ἄνθος, οὔτε σπέρμα. φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι καὶ τραχέσι τόποις. πασῶν δὲ κοινῶς ἡ πόα καταπλασθεῖσα λεία αἱμορροΐδας στέλλει, φλεγμονάς τε τὰς κατὰ δακτύλιον πραΰνει, καὶ κονδυλώματα· καὶ χοιράδας, καὶ τὰ δυσέκπεπτα τῶν ἀποστημάτων συμπέττει. αἱ δὲ ῥίζαι ξηραὶ σὺν μέλιτι ἕλκη ἀνακαθαίρουσι, καὶ στρόφους ἰῶνται καὶ θηριοδήκτοις ἁρμόζουσι σὺν οἴνῳ πινόμεναι· ἔμμηνά τε ἄγουσι καὶ οὖρα· διαφοροῦσι δὲ καὶ οἰδήματα παλαιὰ καταπλασσόμενα. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, ὀξυδερκής, μιγνύμενος μέλιτι καὶ ἐγχριόμενος· ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. βοηθεῖ καὶ ἐπιληψίαις καὶ ταῖς ἐν θώρακι παλαιαῖς διαθέσεσιν· ἰκτερικοῖς τε, μετὰ πεπέρεως καὶ οἴνου διδόμενος· ἔστι δὲ καὶ ἱδρωτικός, σὺν ἐλαίῳ ἀλειφόμενος· ἁρμόζει καὶ ῥήγμασι, καὶ σπάσμασι, ποδάγραις τε, καταπλασσόμενος λεῖος σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει, ἀλφούς τε σμήχει, μιγνύμενος ὄξει δριμυτάτῳ. τῷ σπέρματι δὲ εἰς τὰ *ἀποστήματα χρῆσθαι δεῖ τῆς μὴ τὸ κάχρυν φερούσης λιβανωτίδος. δριμὺ γὰρ ἐκεῖνο καὶ τραχυντικὸν τῆς ἀρτηρίας.

In quibusdam deest.

In quibusdam non legitur.

V. λιβανίζουσα

In vet. usq; ad finem usque capitis non habetur.

A oleo inuncta sudores ciet, contra diuturnos rigores efficax: quin & perfrigeratis resolutisve corporis partibus eximiè conducit.

De Libanotide. C. LXXXVII.

LIBANOTIS duûm est generũ: ac vnum quidẽ frugiferum est, à nonnullis zea aut campsanema di-B ctum: cuius semẽ cachryz vocatur: folia fœniculi habet, sed crassiora, latioráque, in rotæ speciem humi strata, odoratáq; caulem cubiti altitudine ac etiamnũ maiorẽ, multis concauum alis, ac in cacumine vmbellam, in qua semẽ copiosum, candidum, sphondylio simile, rotundũ, angulosum, acre, *resinosum, ac in C mandendo linguam exurens: radix alba & prægrãdis, thuris odorẽ habet. Est & genus alterũ antedicto omnino consimile, quod semẽ gerit latum, nigrũ vti sphondylium, odoratũ, minimè feruẽs: ac radice nititur, foris quidẽ nigra, at intus si cõtundatur alba. Quæ verò sterilis libanotis dicitur, penitus antedictarũ D similitudinẽ refert, at neq; caulem, neque florem, neq; semen profert: in saxosis autẽ & asperis prouenit. Omnium in genere herba trita & imposita hęmorrhoïdum profluuia sistit, ac sedis inflãmationes & condylomata lenit. Concoquit & strumas, atque abscessus qui ad maturationẽ ægrè perducuntur. Siccę verò E radices cum melle vlcera repurgãt. Torminibus quoque medentur, ac venenatorũ morsibus cõueniunt in vino bibitæ: menses itidẽ ac vrinas pellũt, & impositæ œdemata vetusta discutiunt. Tam radicis quàm herbæ succus adiecto melle inunctus oculorum aciem exacuit. Potú verò semẽ ad eadẽ pollet. Sed & co-F mitialib⁹ malis, ac veteribus pectoris vitijs auxilio est: itémque regio morbo laborantibus, cum pipere ac vino exhibitũ. Sudores quoq; mouet cum oleo perunctũ. Prodest & ruptis atque conuulsis, itémque podagris, si cum loliacea farina & aceto tritũ illinatur. Vitiligines etiam-G num purgat addito aceto quàm acerrimo. Ac semine quidem in potionibus vtendum eius libanotidis quæ cachryn non ferat, quippe illud acre est, & arteriam exasperat.

resinosi odoris

Cæterùm Libanotida tradit Theophrastus cum erica nasci, folijs lactucæ sylvestris, amaræ, at candidioribus & asperioribus: radice verò breui, quæ potu supernè infernéque purget.

A Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ μετὰ τῆς ἐρείκης λιβανωτίδα, θρίδακι ἀγρίᾳ τῇ πικρᾷ ὅμοια φύλλα ἔχουσαν φύεσθαι, ῥίζαν δὲ βραχεῖαν· καθαίρειν δὲ ἄνω καὶ κάτω ταύτην ποθεῖσαν. λευκότερα μὲν τοι καὶ τραχύτερα τὰ φύλλα τῶν τῆς θρίδακος.

De Cachry. Cap. LXXXVIII.

Cachry vim habet excalfaciendi & vehementer exiccandi: quare commodè smegmatis inseritur: & contra oculorum fluxiones, capiti inspergitur, ita vt tertio die tollatur.

B Περὶ Κάχρυος. Κεφ. πη'.

Τὸ μὲν Κάχρυ δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, ἀναξηραντικὴν σφόδρα· ὅθεν ἁρμόζει σμήγμασι μιγνύμενον. πρὸς ῥευματιζομένους ὀφθαλμοὺς, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐμπλασσόμενον, καὶ ἀποσμώμενον μετὰ ἡμέρας τρεῖς.* (P. Illinus [illegible])

De Libanotide coronaria. Cap. LXXXIX.

Libanotis quam Romani rosmarinum vocant, quáque coronarij vtuntur, virgultis est tenuibus, circa quæ folia exeũt minuta, dẽsa, oblõga & gracilia, subter incana, supernè virentia, graui odore. Vi porrò excalfactoria pollet, regiúmque morbum sanat, si quis ipsam in aqua decoctam ante exercitationes potui dederit, ac deinde laborantem exercitatũ lauet, illique vinum propinet. Acopis denique gleucinóque vnguento admiscetur.

(Hoc loco vetus alter habet caput [illegible].)

C Περὶ Λιβανωτίδος. Κεφ. πθ'.

Λιβανωτὶς ἣν Ῥωμαῖοι καλοῦσι ῥοσμαρίνουμ, καὶ ᾗ στεφανοπλόκοι χρῶνται, ῥάβδοι εἰσὶ λεπταὶ, περὶ ἃς τὰ φύλλα λεπτὰ, πυκνὰ, ἐπιμήκη καὶ ἰσχνὰ, ἔνδοθεν λευκὰ, ἐκ δὲ τῶν ἐκτὸς χλωρὰ, (Orib. non legit.) D βαρύοσμα. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ἰκτέρου ἰατικὴν, ἐάν τις αὐτὴν ἑψήσας ἐν ὕδατι δῷ πρὸ τῶν γυμνασίων πιεῖν, εἶτα* γυμνάζων λούσῃ καὶ οἴνῳ ποτίζῃ. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ τῷ γλευκίνῳ χρίσματι.

De Sphondylio. Cap. XC.

SPHONDYLIVM folia quidem habet platano quadantenus similia, ad panacis foliorum figuram accedentia: caules vero cubitali altitudine, aut etiam ampliùs assurgentes, fœniculaceos, semen in cacumine seseli simile, duplex, verùm latius, candidius & magis acerosum, grauis odoris: flores albos, radicem itidem albam, raphani similitudine. Nascitur in palustribus & aquosis. Potum ipsius semen pituitosa per aluum excernit, ac medetur etiam hepaticis, ictericis, orthopnoïcis, comitialibus & vuluæ strangulatui. Profundiore verò somno captos suffitu reuocat. Ex oleo commodè irrigatur in capita phreneticorum, lethargicorum, itémque caput dolentium. Cohibet & herpetas cum ruta adhibitum. Radix autem regio morbo laborantibus & hepaticis exhibetur. Circumrasa eadem & indita

Περὶ Σφονδυλίου. Κεφ. ϟ'.

E ΣΦΟΝΔΥΛΙΟΝ φύλλα μὲν ἔχει κατὰ ποσὸν ἐοικότα* πλατάνῳ, πρὸς τὰ τῆς πάνακος· καυλοὺς δὲ πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, ἐοικότας μαράθρῳ·* σπέρμα δὲ ἐπ' ἄκρῳ ὅμοιον σεσέλει, διπλοῦν, πλατύτερον δὲ καὶ λευκότερον καὶ ἀχυρωδέστερον, βαρύοσμον· ἄνθη λευκὰ, ῥίζαν λευκὴν, ῥαφανίδι ἐμφερῆ. F Φύεται δὲ ἐν ἑλώδεσι καὶ ἐνύδροις χωρίοις. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ ποθεὶς, ἐκκρίνει κατὰ κοιλίαν φλεγματώδη· ἰᾶται δὲ* πινόμενος ἡπατικοὺς, ἰκτερικοὺς, ὀρθοπνοϊκοὺς, ἐπιληπτικοὺς, καὶ ὑστερικὴν πνίγα. ὑποθυμιώμενος δὲ ἀνακαλεῖται τοὺς καταφερομένους. σὺν ἐλαίῳ δὲ G ἐμβρεχομένης τῆς κεφαλῆς, ἁρμόζει φρενιτικοῖς, ληθαργικοῖς, κεφαλαλγοῦσι.* ἐπέχει δὲ καὶ ἕρπητας σὺν πηγάνῳ καταπλασθείς. ἡ δὲ ῥίζα δίδοται ἰκτερικοῖς καὶ ἡπατικοῖς. περιξυσθεῖσα δὲ καὶ ἐντιθεῖσα

Goup. Vulgatã scripturam verã esse ex Plinio facile intelligi potest. V. quidam [illegible] ad marginem, sed perperam.

V. [illegible]

Al. [illegible]

V. addit [illegible]

περιαιρετικὴ τύλους τοὺς ἐν σύριγξι· τοῦ δὲ A ἄνθους χλωροῦ ὁ χυλὸς πρὸς εἱλκωμένα ὦτα καὶ πυορροοῦντα ἁρμόζει. ἀποτίθεται δὲ ἡλιαζόμενος ὡς τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

V. χυλιζόμενος

Περὶ Νάρθηκος. Κεφ. ϟα.

ΝΑΡΘΗΞ, τούτου χλωροῦ ὄντος ἡ ἐντεριώνη ποθεῖσα αἱμοπτοϊκοῖς καὶ κοιλιακοῖς ὠφελεῖ, καὶ ἐχιοδήκτοις δίδοται σὺν οἴνῳ, καὶ τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμορραγίας ἐπέχει ἐντεθεῖσα ὡς ἐλλύχνιον. B τὸ δὲ σπέρμα στρεφομένοις πινόμενον ὠφελεῖ, καὶ ἱδρῶτας κινεῖ χριόμενον μετ' ἐλαίου. οἱ δὲ καυλοὶ βρωθέντες, κεφαλαλγεῖς εἰσι. ταριχεύονται δὲ καὶ εἰς τὰς ἀλμεύσεις. ὁ γοῦν νάρθηξ καυλὸν ἀναφέρει τρίπηχυν πολλάκις. C φύλλα δὲ ἔχει μαράθρῳ ἐμφερῆ, παχύτερα δὲ πολὺ καὶ μείζονα. ἐξ οὗ καὶ τὸ σαγάπηνον γίνεται, κολαπτομένου πρὸς τῇ ῥίζῃ.

Locum legit λεῖαι ἢ ἐντεθεῖσαι ὡς ἐλλύχνιον. Vulg. exempl. carent.

V. ἀλμείας. Aliqui carent: alij [illegible] νάρθηξ, quod [illegible] ῥίζα [illegible].

Περὶ Πευκεδάνου. Κεφ. ϟβ.

ΠΕΥΚΕΔΑΝΟΣ καυλὸν φύει λεπτόν, ἰσχνόν, μαράθρῳ ὅμοιον· κόμην δὲ D ἔχει περὶ τὴν ῥίζαν ἱκανὴν καὶ πυκνήν· ἄνθος μήλινον· ῥίζαν μέλαιναν, βαρύοσμον, ἁδρὰν, μεστὴν ὀποῦ, φύεται ἐν ὄρεσι συσκίοις. ὀπίζεται δὲ τῆς ῥίζης ἁπαλῆς ἀποτεμνομένης μαχαίρᾳ, καὶ τὸ ἀπορρέον εὐθὺς ἐν σκιᾷ τίθεται· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἡλίου εὐθέως ἀνίεται, ἐν δὲ τῷ συλλέγεσθαι κεφαλαλγίαν ποιεῖ καὶ E σκοτώματα, ἐὰν μή τις προδιαχρίσῃ αὐτοῦ τὰς ῥῖνας ῥοδίνῳ, καὶ τὴν κεφαλὴν προκαταβρέξῃ. ἄχρηστος δὲ γίνεται ὀπισθεῖσα ἡ ῥίζα. ὀπίζονται δὲ καὶ οἱ καυλοὶ καὶ χυλίζονται, καὶ ἡ ῥίζα, ὡς μανδραγόρας· ἧττον δὲ ἐνεργεῖ τοῦ ὀποῦ χυλὸς, καὶ τάχιον ἐκπνεῖ. ἐνίοτε δὲ εὑρίσκεται προσπεπηγὸς δά- F κρυον, ὅμοιον λιβανωτῷ τοῖς καυλοῖς καὶ ταῖς ῥίζαις προσαναπλασμένον. Τοῦ δὲ ὀποῦ διαφέρει ὁ ἐν Σαρδονίᾳ καὶ Σαμοθρᾴκῃ γεννώμενος, βαρύοσμος, ἔγκιρρος, θερμαίνων τὴν γεῦσιν. ἁρμόζει δὲ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος, ληθαργικοῖς, φρενιτικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, κε- G φαλαλγοῦσι χρονίως, παραλυτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, σπωμένοις· καὶ καθόλου τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι συγχριόμενος μετ' ἐλαίου

V. dele.

V. μαλζον

Deest in vulg. exempl. Sed ex v cod addidimus.

Vulg. exempl. ὀπισθεῖσα. Al. χυλίζονται ὁ ῥίζα

Vulg. exempl. τοῦ χυλοῦ ὁ ὀπὸς

fistularũ callos excedit. Recentis verò floris succus exulceratis purulẽtísque auribus accommodatur. Cæterùm reliquorũ etiam succorum modo insolatus ad vsum recõditur.

De Ferula. Cap. XCI.

E viridi ferula medullà epota vtilis est hæmoptoicis atque cœliacis: itémque à vipera morsis in vino datur, erumpentémque naribus sanguinem linamenti instar indita sistit. Semen verò potum torminosis auxiliatur: & perunctum ex oleo, sudores ciet. Caules in cibo sumpti capitis dolores faciunt: ijdem muria quoque cõdiuntur. Ferula itaque caulem profert ternûm plerunque cubitorum. Folia verò habet fœniculi, at longè crassiora maioráque. (Sagapenum quoque ex ea proximè radicé vulnerata manat.)

De Peucedano. Cap. XCII.

PEVCEDANVM caulem profert tenuem, gracilem, fœniculo similem: comam vero habet circa radicem, copiosam ac densam: florem luteum: radicem nigram, graui odore, crassam, liquoris plenam. Gignitur in montibus opacis. Excipiendi liquoris ratio hæc est: Tenera radix cultello conciditur, statimque qui profluit è plaga liquor in vmbra reponitur. Sub sole siquidem confestim euanescit. Verum inter colligendum capitis dolorem vertiginémque inducit, nisi quis priùs nares rosaceò perunxerit, eodémque caput irrigauerit. Quæ verò radix liquorem fuderit, deinceps inutilis euadit. Sed & è caulibus vti & è radice & liquor & succus elicitur, haud secus ac è mandragora. At succus liquore inefficacior est, ocyúsque expirat. Interdum etiam priùs concreta reperitur lachryma, thuris similitudine caulibus radicibúsque adhærens. Porro præfertur liquor qui è Sardinia & Samothrace petitur, odore graui, fuluus, feruénsque gustu. Ex aceto & rosaceo illitus prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, diuturno capitis dolore vexatis, paralyticis, ischiadicis & cõuulsis. Ac in vniuersum omnibus neruorum vitijs, ex oleo & aceto con-

uenienter illinitur. Datur & olfactandus in strangulatu vuluæ, paritérque profundiore somno sopitos excitat. Suffitu quoque serpentes fugat. Quin & aurium dolori cum rosaceo vtiliter instillatur, & ad mitigandum dentium dolorem earum cauernis inditur. Sed & contra tussim efficaciter ex ouo assumitur, itémque spirandi difficultatibus, torminibus, inflationibúsque subuenit, ventrem leniter emollit, lienem absumit, ac difficiles partus egregiè adiuuat. Facit & potus ad vesicæ renúmque cruciatus ac distensiones, vuluámque aperit. Radix ad eadem vtilis est, at inefficacior: eius verò decoctum bibitur. Arida quoque trita sordida purgat vlcera, ossium squamas extrahit, veteráque vlcera cicatrice obducit. In cerata denique & malagmata calfacientia additur. Radicem eligito recentem, minimè cariosam, solidam, & odoris plenam. Cæterùm succus ad potiones amaris amygdalis, aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur.

De Gith, seu Melanthio. Cap. XCIII.

MELANTHIUM frutex est exiguus, surculis tenuibus, in binûm dodrantum altitudinem, aut etiam amplius, assurgés, folijs veluti senecionis, at multò tenuioribus, capitulo in cacumine paruo ceu papaueris, oblongo, intrinsecus dissepimentis quibusdam prædito: intra quæ semen latet nigrum, acre & odoratum, quod panibus inspergitur. Caput dolentibus illitum fronti subuenit, itémque incipientibus oculorũ suffusionibus tritum cum irino & infusum naribus. Tollit & lentigines, lepras veterésque tumores ac duritias, ex aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit cum vrina vetere impositum. Dentium quoque dolori cum aceto & tæda coctum collutione prodest. Teretes itidem lumbricos expellit illito ex aqua vmbilico. Tritum verò linteolo illigatum & olfactum destillatione laborantes adiuuat. Pluribus autem diebus continuis sumptum menses vrinásque ciet, &

A καὶ ὄξους. ἔστι δὲ καὶ ὀσφραντικὸς πνιγὸς ὑστερικῆς, καὶ τὴν κάτω φερομένην ἀνακλητικός· διώκει δὲ θηρία θυμιώμενος· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίαν, ἐνσταζόμενος σὺν ῥοδίνῳ· καὶ πρὸς ὀδονταλγίαν, ἐντιθέμενος βρώμασι. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας μετ' ᾠοῦ λαμβανόμενος. δυσπνοίαις τε καὶ στρόφοις καὶ B πνευματικαῖς διατάσεσιν ἁρμόζει, κοιλίαν τε ἠπίως μαλάσσει, καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ δυστοκίαις ἐξόχως ἀρήγει· πρός τε πόνους καὶ διατάσεις κύστεως καὶ νεφρῶν πινόμενος ποιεῖ· ἀναστομοῖ δὲ καὶ ὑστέρας. χρησίμη δὲ καὶ ἡ ῥίζα πρὸς τὰ αὐτὰ, ἔλαττον ἐνεργοῦσα· πίνεται δὲ αὐτῆς τὸ ἀφέψημα. καθαίρει C δὲ λεία ξηρὰ τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, καὶ λεπίδας ἀπὸ ὀστέων ἀφίστησι, καὶ ἐπουλοῖ τὰ παλαιά· μίγνυται δὲ καὶ κηρωταῖς καὶ μαλάγμασι θερμαντικαῖς. ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον, ἄβρωτον, στερεὰν, πλήρη ὀσμῆς. λύεται δὲ ὁ ὀπὸς εἰς τὰ ποτήματα ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἢ πηγάνῳ, ἢ ἄρτῳ θερ- D μῷ, ἢ ἀνήθῳ.

V. μυαλγίας

V. [illegible]

Quidam carent.

Περὶ Μελανθίου. Κεφ. ϞΓ.

ΜΕΛΑΝΘΙΟΝ θαμνίσκος ἐστὶ λεπτόκαρφος, δισπίθαμος, ἢ καὶ μείζων, φύλλα ἔχων * μικρὰ ὥσπερ ἠριγέροντος, λεπτότερα δὲ πολλῷ, καὶ κεφάλιον ἐπ' ἄκρου E ἔχον, μικρὸν, ὡς μήκωνος, ἐπίμηκες, ἔχον κατὰ τὰ ἐντὸς διαφράγματα· ἐν οἷς καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, δριμὺ, εὐῶδες, * καταπλασσόμενον εἰς ἄρτους. ἁρμόζει δὲ καὶ κεφαλαλγοῦσι καταπλασσόμενον τῷ μετώπῳ. καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι, ἐγχεόμενον εἰς τὰς ῥῖνας μετὰ ἰρίνου λεῖον· αἴρει F δὲ καὶ φακοὺς, καὶ λέπρας καὶ οἰδήματα παλαιὰ καὶ σκληρίας, σὺν ὄξει καταπλασθέν· καὶ ἥλους * περιχαραχθέντας ἐκτινάσσει, σὺν * οἴνῳ παλαιῷ ἐπιτεθέν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὀδονταλγίας μετ' ὄξους καὶ δαδὸς ἑψηθὲν καὶ διακλυζόμενον· ἐκτινάσσει δὲ καὶ ἕλμινθας στρογγύλας καταπλασσομένου τοῦ ὀμφαλοῦ μεθ' ὕδατος. λεανθὲν δὲ καὶ ἐν G ἀποδέσμῳ δεθὲν καὶ ὀσφραινόμενον, τοὺς καταρροιζομένους ὠφελεῖ· πινόμενον δὲ πλείους ἡμέρας, ἔμμηνα καὶ οὖρα * καὶ

Al. [illegible], μακρότερα δέ

Alter habet λεπτόν

V. περιχαραχθέντας

Al. [illegible] vt & in capite de alio

Lacuna legit in v. cod. [illegible]

Ἀλύσσων [illegible]

γάλα ἄγει, παύει καὶ δυσπνοίας μετὰ * οἴνου ποθέν. βοηθεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ὅσον < α. μεθ' ὕδατος ποθέν. διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ θυμιώμενον. φασὶ δὲ καὶ ἀναιρεῖν αὐτὸ πλεῖον ποθέν.

Περὶ Σιλφίου. Κεφ. ϟδ'.

Σίλφιον γεννᾶται ἐν τοῖς κατὰ Συρίαν καὶ Ἀρμενίαν καὶ Μηδίαν τόποις, καὶ Λιβύην. οὗ ὁ καυλὸς μάσπετον καλεῖται, ἐμφερὴς νάρθηκι. φύλλα δὲ ἔχει σελίνῳ ὅμοια, σπέρμα πλατύ. ῥίζα δὲ θερμαντική, δύσπεπτος, φυσώδης, κύστεως κακωτική. ἰᾶται δὲ χοιράδας καὶ φύματα, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ ἢ καὶ ὑπώπια, σὺν ἐλαίῳ * καταπλασθεῖσα· σὺν ἰρίνῃ δὲ κηρωτῇ ἢ κυπρίνῃ ἰσχιαδικοῖς ἁρμόζει· τὰς περὶ δακτύλιόν τε ἐξοχὰς αἴρει, σιδίῳ σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα· θανασίμων τέ ἐστιν ἀντιφάρμακον πινομένη· εὔστομός τε ἐστι μιγνυμένη καὶ εἰς ἅλματα καὶ ἅλας. συλλέγεται δὲ ὁ ὀπὸς ἐγχαρασσομένων τῆς ῥίζης καὶ τοῦ καυλοῦ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ὑπέρυθρος καὶ διαυγής, σμυρνίζων, καὶ ἐν τῇ ὀσμῇ εὔτονος, μὴ πρασίζων, μηδὲ ἀπηνὴς πρὸς τὴν γεῦσιν τῇ * γεύσει· εὐχερῶς τε διϊέμενος ἐπὶ τὸ λευκὸν χρῶμα. ὁ μὲν οὖν Κυρηναϊκὸς κἂν ἐπ' ὀλίγον τις αὐτοῦ γεύσηται, ἰκμάδα κινεῖ καθ' ὅλον τὸ σῶμα· τῇ τε ὀσμῇ προσηνέστατός ἐστιν, ὥστε γευσαμένῳ τὸ στόμα μὴ δι' ὄζειν εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγον. ὁ δὲ Μηδικὸς καὶ Συριακὸς τῇ δυνάμει εἰσὶν ἀσθενέστεροι, καὶ βρωμωδεστέραν ἔχουσι τὴν ὀσμήν. δολοῦται δὲ πᾶς ὀπὸς πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι, σαγαπηνοῦ μιγνυμένου, ἢ ἀλεύρου ἐρεγμίνου· ὅπερ διακρινεῖς τῇ γεύσει καὶ τῇ ὀσμῇ καὶ τῇ ὄψει καὶ τῇ διέσει. ἔνιοι δὲ τὸν μὲν καυλὸν σίλφιον ἐκάλεσαν, τὴν δὲ ῥίζαν μαγύδαριν, τὰ δὲ φύλλα μάσπετα. δραστικώτατος δέ ἐστιν ὁ ὀπός, εἶτα τὰ φύλλα, εἶτα ὁ καυλός. ἔστι δὲ φυσώδης, καὶ δριμύς, ἀλωπεκίας θεραπεύων, σὺν οἴνῳ καὶ πεπέρει, καὶ ὄξει καταχριόμενος· ὀξυδερκίας τε ποιητικός, καὶ ἀρχομένης ὑποχύσεως διασκεδαστικὸς σὺν μέλιτι ἐγχριόμενος· πρὸς ὀδονταλγίας τε ἐντίθεται εἰς τὰ βρώματα, καὶ περιτίθεται σὺν λιβανωτῷ * ἐγχρισθεὶς εἰς ὀθόνιον, καὶ διακλύζεται σὺν ὑσσώ-

Orib. addit [illegible] vtrumque [illegible] vulg. ex capi. desideratur.

V. quidem habet [illegible]

V. vsque ad [illegible] caret.

V [illegible]

In vet. cod. additum legit Lacuna [illegible]

A lac auget. Leuat & spirandi difficultatem addito nitro potum: auxiliatúrque phalangiorum morsibus ex aqua drachmæ pondere bibitum. Incensum quoque serpentes fugat. Sed & ipsum tradunt largiùs epotum enecare.

De Silphio. Cap. XCIIII.

B SILPHIVM seu laserpitium circa Syriam, Armeniam, Mediam & Libyam nascitur. Huius caulis ferulaceus maspetum appellatur: folia sunt apio similia, semen verò *latum. Radix excalfacit, ægrè concoquitur, inflationes facit, ac vesicæ quoque noxia est. Strumis atque tuberculis cerato excepta, & sugil- C latis cũ oleo illita medetur. Ischiadicis cum irino aut cyprino cerato conuenit: excrescentia circa sedem tollit, tegmini mali punici incocta cum aceto & imposita: venenis eadem pota resistit: necnon & intinctibus salibúsque admista ori grata est. Colligitur & liquor è radice atque caulibus incisis. Præfer- D tur is modicè ruber atque translucens, myrrhæ æmulus, odoréque valens, minimè porraceus, neque saporis immitis & asperi: qui denique dum liquescit ac diluitur, facilè albescit. At Cyrenaicus etiamsi tantillum quis ipsum degustauerit, madorem toto corpore ciet, éstque odore blandissimo: adeò vt ne os E quidem gustanti nisi paululum spiret. Medicus verò & Syriacus viribus minùs valent, & magis virosum reddunt odorem. Porrò liquor omnis anteaquam siccescat, addito sagapeno aut fabæ lomento adulteratur: quod maleficium gustu, odore, visu, ac diluendo quoque deprehendes. Sunt verò qui caulem, F silphium: radicem, magudarim: & folia, maspeta vocauerint. Efficacissimus est liquor, mox folia, postremò caulis. Est autem ille acris, inflationésque facit, alopecias cum vino, pipere & aceto perunctas sanat: cum melle illitus oculorum aciem exacuit, incipientémque suffusionem dissipat. In dentium do- G loribus cauernis ipsorum inditur, aut cum thure linteolo illigatus circumponitur, aut denique cum hys-

Al. foliatum

Vl. fabæ fracto

sopo & ficis in posca decoctis colluitur. A rabioso cane demorsis prodest vulneribus impositus, itidémque valet ad omnium quæ virus eiaculantur animantium, venenatorúmque telorum ictus, seu potus, seu etiam illitus. Scorpionum plagis oleo dilutus circumlinitur: gangræna obsessis partibus prius scarificatis infunditur: necnon & carbunculis cum ruta, nitro & melle, aut etiam per se: clauos callósque priùs circumcisos extrahit, siquidem cerato siccorúmve ficuum carne subactus antea fuerit. Sanat & lichenas recentes ex aceto: itidémque sarcomata & polypos, si cum atramento sutorio aut ærugine per dies aliquot illinatur: verùm extuberantia forfice extrahi oportet. Arterijs quoque longo tempore exasperatis opitulatur: ac vocem quæ derepente irraucuerit aqua dilutus sorbitione confestim expedit. Quin & vuam illitus cum melle reprimit, ac in anginis ex aqua mulsa vtiliter gargarizatur. Vescentibus lætiorem colorem conciliat, ad tussim commodè in sorbili ouo datur, itémque pleuriticis in sorbitionibus. Ictericis verò & hydropicis cum aridis ficis vtiliter exhibetur. Rigores etiam cum pipere ac thure in vino potus discutit. Tetano opisthotonóque distentis oboli pondere deuorandus datur: hærentes gulæ hirudines gargarizatus cum aceto decutit. Quibus haustum lac intus concreuerit, & comitialib*, sumptus ex aceto mulso succurrit. Potus verò cum pipere & myrrha menses ciet: cœliacos in acino vuæ sumptus adiuuat: denique cum lixiuio potui datus repentè conuulsis ruptísque prodest. Ad potiones autem amygdalis amaris, ruta aut pane calido dissoluitur. Cæterùm foliorum succus eadem præstat, at liquore multò inefficaciùs. Estur porrò vtiliter cum aceto mulso ad purgandas fauces, maximè verò cùm suppressa interceptáve vox est: vescuntur & ipso cum lactucis, erucæ loco. Sed & altera fertur magudaris in Lybia nasci, radix laserpitio similis, at

obtusa

A πῳ, καὶ σύκοις ἀφεψημένοις σὺν ὀξυκράτῳ. καὶ ἐπὶ λυσσοδήκτων δὲ ἀφεψὸς ἐπιτιθέμενος τοῖς τραύμασι, καὶ ἐπὶ τῶν ἰοβόλων ζώων πάντων καὶ τῶν φαρμακωδῶν τοξευμάτων, ἐγχριόμενος καὶ πινόμενος. ἐπὶ δὲ σκορπιοπλήκτων ἐλαίῳ διεθεὶς περιχρίεται, καὶ ἐπὶ γαγγραινουμένων *προκατασχασθέντων ἐνίεται. B πρός τε ἄνθρακας μετὰ πηγάνου καὶ νίτρου καὶ μέλιτος, ἢ καθ' ἑαυτόν, ἥλους τε καὶ τύλους αἴρει προπεριχαραχθέντας, προμαλαχθεὶς κηρωτῇ, ἢ σύκων ξηρῶν τῷ ἐντός. θεραπεύει καὶ λειχῆνας προσφάτους σὺν ὄξει. σαρκώματα δὲ καὶ πολύποδας μετὰ χαλκάνθης ἢ ἰοῦ διαχριόμενος C ἐπὶ ἡμέρας τινάς· ἐπισπᾶται τὰς ἐξοχὰς σὺν σαρκολαβίδι. ἀρήγει δὲ καὶ βρόγχων χρονίαις τραχύτησι· φωνήν τε αἰφνιδίως δασυνθεῖσαν ὕδατι διεθεὶς καὶ ἐπιρροφηθεὶς εὐθέως ἀποκαθαίρει· *κίονάς τε στέλλει σὺν μέλιτι διαχριόμενος· συναγχικοῖς τε ἀναγαργάρισμα μετὰ μελικράτου ὠφέλιμον. D εὐχρωτέρους ποιεῖ λαμβανόμενος ἐν διαίτῃ. βηχί τε ἁρμόζει ἐν ᾠοῦ ῥοφητοῦ διδόμενος· πλευριτικοῖς τε ἐν ῥοφήμασιν. ἰκτερικοῖς τε καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως δίδοται μετὰ σύκων ξηρῶν. λύει καὶ ῥίγη σὺν πεπέρει καὶ λιβανωτῷ ποθείς, καὶ οἴνῳ τετανικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς ὀβολοῦ ὁλκὴν παραπλάσας, δίδου καταπίνειν. E βδέλλας δὲ τὰς προσισχομένας τῇ κατὰ τὸν [illegible], ἀναγαργαριζόμενος μεθ' ὄξους ἀποβάλλει· καὶ τοῖς γάλα τι θρομβωθὲν ἔνδον *πονοῦσι καὶ ἐπιληπτικοῖς μετ' ὀξυμέλιτος ληφθεὶς βοηθεῖ· ποθεὶς δὲ σὺν πεπέρει καὶ σμύρνῃ, καταμήνια ἄγει· κοιF λιακοῖς τε ἐν ῥαγὶ λαμβανόμενος σταφυλῆς ὠφελεῖ· μετὰ δὲ κονίας ποθείς, ὠφελεῖ τὰ αἰφνίδια σπάσματα, ῥήγματα. διαλύεται δὲ εἰς τὰ πότιμα τὰ ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἢ πηγάνῳ, ἢ ἄρτῳ θερμῷ. ὁ δὲ ὀπὸς τῶν φύλλων τὰ αὐτὰ μὲν ποιεῖ, παραπολὺ δὲ ἔλασσον. ἐσθίεται δὲ μεθ' ὀ- G ξυμέλιτος ἁρμόζων πρὸς ἀρτηρίαν, μάλιστα δὲ ἀποκοπείσης ἠχοῦς. χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ μετὰ θριδάκων ἐσθίοντες ἀντὶ εὐζώμου.

Λέγεται δὲ καὶ ἑτέρα μαγύδαρις γεννωμένη ἐν Λιβύῃ, ῥίζα παρεμφερὴς σιλφίῳ,

Legit in antiquo Lacuna, μετὰ χαλκοῦ ἄνθους.

Legit Lac. in v. cod. σὺν πηγάνῳ. In vet cod. ponitur καὶ [illegible] hoc loco legitur.

Addit Orib. ἢ [illegible] ἢ [illegible]

Alter [illegible]

ἧττον δὲ παχεῖα, δριμεῖα καὶ χαύνη, καὶ ὀπὸν μὴ ἔχουσα· ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ σιλφίῳ.

Περὶ Σαγαπηνοῦ. Κεφ. ϟε΄.

ΣΑΓΑΠΗΝΟΝ ὀπός ἐστι πόας ναρθηκοειδοῦς, γεννωμένης ἐν Μηδίᾳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ τὸ διαυγὲς, ἔξωθεν μὲν κιῤῥὸν, ἐκ δὲ τοῦ ἔνδον λευκὸν, ὄζον μεταξὺ ὀποῦ σιλφίου καὶ χαλβάνης, δριμὺ ἐν τῇ γεύσει· ποιεῖ δὲ πρὸς θώρακος καὶ πλευρᾶς πόνον, ῥήγματα, σπάσματα, βῆχας χρονίους· πάχη τὰ ἐν πνεύμονι ἀνακαθαίρει. δίδεται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς, ὀπισθοτονικοῖς, σπληνικοῖς, παραλυτικοῖς, κατεψυγμένοις, περιοδικοῖς πυρετοῖς ἐν πόμασι, καὶ ἐν συγχρίσμασι δὲ ὠφελίμως προσάγεται· ἄγει καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα φθείρει πινόμενον μεθ' ὑδρομέλιτος. ἀρήγει καὶ θηριοδήκτοις μετ' οἴνου λαμβανόμενον· διεγείρει καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας μετ' ὄξους ὀσφραινόμενον. οὐλάς τε ἀποσμήχει τὰς ἐν ὀφθαλμῷ, καὶ ἀμβλυωπίας καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καὶ ὑποχύματα. διαλύεται δὲ ὡς ὁ ὀπὸς, πηγάνῳ ἢ ὕδατι καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, ἢ μέλιτι ἢ ἄρτῳ θερμῷ.

Περὶ Εὐφορβίου. Κεφ. ϟϛ΄.

Marc. legit λευκόν

Add vet. καὶ τῷ [illegible]

ΕΥΦΟΡΒΙΟΝ, δένδρον ἐστὶ ναρθηκοειδὲς Λιβυκὸν, γεννώμενον ἐν τῷ κατὰ Μαυρουσίαν *Τμώλῳ· ὀποῦ μεστὸν δριμυτάτου· ὃν δεδοικότες οἱ τῇδε ἄνθρωποι συλλέγουσι διὰ τὸ ἐπιτεταμένον τῆς πυρώσεως. κοιλίας γὰρ προβατείας πεπλυμένας περιδήσαντες τῷ δένδρῳ, μακρόθεν ἀκοντίοις διαιροῦσιν αὐτοῦ τὸν καυλόν. εὐθέως δὲ ὡς ἔκ τινος ἀγγείου πολὺς ἀποχεῖται ὀπὸς εἰς τὰς κοιλίας. καὶ ἀποῤῥαίνεται δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν ἐξακοντιζόμενος. ἔστι δὲ δύο γένη τοῦ ὀποῦ· ὃ μὲν διαυγὲς ὡς σαρκοκόλλα, κατὰ μέγεθος ὀρόβου· ὃ δέ τι ἐν ταῖς κοιλίαις ὑαλῶδες καὶ συνεστός. δολοῦται δὲ καὶ τῇ σαρκοκόλλῃ καὶ *κόλλῃ μιγνυμέναις. ἐκλέγου δὲ τὴν διαυγῆ καὶ δριμεῖαν· δυσδοκίμαστος δέ ἐστιν ὁ τῇ γλώσσῃ λαμβανόμενος, διὰ τὸ ἅπαξ δηχθείσης τῆς γλώττης ἐπιμένειν τὴν πύρωσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον,

Legit Lacuna in antiquo καὶ κόμμι, quam lectionem sibi perplacere annotat.

minùs crassa, acris verò ac fungosa, nullóque prægnans succo: eiusdem tamen cum laserpitio facultatis.

De Sagapeno. Cap. XCV.

SAGAPENUM ferulaceæ herbę liquor est, quę quidem in Media nascitur. Præfertur id quod translucet, foris quidem fuluo, intus verò albo colore, medio inter laser & galbanum odore, acrique gustu. Prodest pectoris laterísque dolori, ruptis, conuulsis, tussibus vetustis, humoréisque crassos pulmoni molestos expurgat. Datur & comitialibus, opisthotonicis, lienosis, paralyticis, perfrigeratis, & contra febres per circuitum repetentes in potu, & ad vnguenta quoque vtiliter adhibetur. Sed & menses trahit, ac fœtus enecat cum aqua mulsa potum. Medetur & venenatorum morsibus ex vino sumptum: olfactum etiamnum ex aceto eas quæ ab vtero strangulantur, excitat. Oculorum cicatrices, hebetudines offusámque pupillis caliginem, suffusionésque detergit. Ceterùm ceu laser ruta, aqua & amaris amygdalis, aut melle panéve calente resoluitur.

De Euphorbio. Cap. XCVI.

EUPHORBIUM Libyca arbor est, ferulæ speciem habens: quæ quidé in Atlante Mauritaniæ monte nascitur: acerrimo referta liquore, quem propter eximium feruorem non citra metum incolæ ita colligunt. Ouillos ventres lotos arbori circumligant, & è longinquo ipsius caudicem contis hastilibúsve vulnerant, confestimque è plaga ceu ex vase quodam copiosus liquor in subditos ventriculos effluit: pars etiam humi præ eruptionis impetu spargitur. Sunt porro liquoris duo genera: vnum sarcocollæ modo pellucidum, erui magnitudine, alterum in ventriculis quibus excipitur coit, vitri effigie. Adulteratur verò sarcocollæ & glutini mixtione: sed eligendum transslucens & acre. Difficile autem est quod è gustu petitur saporis experimentum: quippe cum leui linguæ contactu os accésum diu detineat,

adeò vt quicquid deinde exhibetur, euphorbium esse videatur. Cæterùm id, Iuba in Libya regnante, primò inuentum fuisse in confesso est. Vim porrò habet liquor inunctus suffusiones discutiendi, sed potus die tota exurit: quare melli collyriísque pro acrimoniæ ratione admiscetur. Prodest & coxendicum doloribus, in aromatica potione haustus: ossium verò squamas eadem die remouet. Verùm qui eo vtuntur oportet ossibus circumiacentem carnem inditis linamentis aut ceratis probè communiant. Cæterùm, tradunt nonnulli nihil incommodi sensuros qui à serpente demorsi fuerint, siquidem incisa ossetenus capitis cute intritus liquor infundatur, vulnúsque posteà consuatur.

De Galbano. Cap. XCVII.

GALBANVM liquor est nascẽtis in Syria ferulæ: id nonnulli Metopium vocant. Est in hoc genere probatissimum quod thuris (aut hammoniaci) præbet effigiem, grumosum, purum, pingue, minimè lignosum, at nonnihil retinens admixti seminis ac ipsius quoque ferulæ, odore graui, neque valde humidum, neque etiam penitus aridum. Admixtis resina, faba fresa & hammoniaco, adulteratur. Excalfacit porrò galbanum, vrit, attrahit atque discutit: menses ac partus trahit apposítu vel suffitu: lentigines cum aceto & nitro illitum tollit. Deuoratur autem ad tussim veterem, spirandi difficultatem, suspiria, rupta atque conuulsa. Cum vino quoque & myrrha epotum toxico aduersatur. Sed & simili modo sumptum partus mortuos extrahit. Imponitur & lateris dolori atque furunculis. Comitiales, vuluæ strangulatus, & vertiginosos olfactu suscitat. Si vratur, fugat nidore venenatas bestias, ac perunctos itidem ab illarum morsu vindicat: serpentes cum sphondylio & oleo admotum necat. Dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditum sedat. Prodesse quoque difficulter meientibus existimatur. Sed & ad potiones, amaris amygdalis &

ὥστε πᾶν τὸ προσαγόμενον, εὐφόρβιον δοκεῖν εἶναι. ἡ μέντοι εὕρεσις αὐτοῦ κατὰ Ἰόβαν τὸν βασιλέα τῆς Λιβύης ἐπεγνώσθη. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς διαφορητικὴν ὑποχυμάτων, ἐγχριόμενος, πυροῖ μέντοι δι᾽ ὅλης τῆς ἡμέρας * ποθείς· ὅθεν μέλιτι μίγνυται, καὶ κολλυρίοις, κατὰ ἀναλογίαν τῆς δριμύτητος. ἁρμόζει καὶ ἰσχίων ἀλγήμασι, μιγεὶς ἀρωματικῷ πόματι καὶ πινόμενος· ἀφίστησι δὲ καὶ λεπίδας αὐθημερόν· δεῖ μέντοι χρωμένους ἀσφαλίζεσθαι τὴν περιέχουσαν τοῖς ὀστοῖς σάρκα, μοτοῖς ἢ κηρωταῖς. ἱστοροῦσι δέ τινες μηδὲν παρακολουθεῖν δυσχερὲς τοῖς ἑρπετοδήκτοις, ἐάν τις ἐκκόψας ἄχρις ὀστέου τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς, ἐγχέῃ τὸν ὀπὸν λεῖον, καὶ ῥάψῃ τὸ τραῦμα.

Epit. addit ψυχεῖν

Περὶ Χαλβάνης. Κεφ. ϛζ.

ΧΑΛΒΑΝΗ ὀπός ἐστι νάρθηκος ἐν Συρίᾳ γεννωμένου, ὃν ἔνιοι μετώπιον καλοῦσιν. ἔστι δὲ αὐτοῦ ἀρίστη λιβανοειδής, χονδρώδης, καθαρά, λιπαρά, ἄξυλος, ἔχουσα δέ τι τοῦ σπέρματος * καὶ τοῦ νάρθηκος μεμιγμένον, ὀσμὴ βαρεῖα, οὔτ᾽ ἄγαν ὑγρά, οὔτε πάλιν κατάξηρος. δολοῦσι δὲ αὐτὴν, μιγνύντες ῥητίνην, καὶ ἔρεγμον καὶ ἀμμωνιακόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, πυρωτικήν, ἐπισπαστικήν, διαφορητικήν. προστιθεμένη δὲ καὶ ὑποθυμιωμένη, ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἄγει· φακούς τε αἴρει μετ᾽ ὄξους καὶ νίτρου ἐπιπλασθεῖσα· καταπίνεται δὲ πρὸς παλαιὰς βῆχας, δύσπνοιαν, ἄσθματα, ῥήγματα, σπάσματα. ἀντιπάσχει δὲ καὶ τοξικῷ σὺν οἴνῳ * καὶ σμύρνῃ ποθεῖσα. ἐκβάλλει καὶ τεθνηκότα ἔμβρυα ὁμοίως ληφθεῖσα· ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς ὀδύνην πλευρᾶς, καὶ πρὸς δοθιῆνας· ἐπιληπτικούς τε καὶ ὑστερικὰς πνίγας καὶ σκοτωματικοὺς ὀσφραινομένη διεγείρει, θηρία τε θυμιωμένη διώκει, τούς τε συγχριομένους ἀδήκτους τηρεῖ· σὺν σφονδυλίῳ δὲ καὶ ἐλαίῳ περιχρισθεῖσα, ἑρπετὰ κτείνει· ὀδόντων τε πόνους περιπλασθεῖσα ἢ ἐντεθεῖσα εἰς τὸ βρῶμα, παύει. δοκεῖ δὲ καὶ * δυσουροῦσι ποιεῖν· λύεται δὲ καὶ εἰς μὲν τὰ ποτήματα, πικροῖς ἀμυγδάλοις καὶ

Corn. legit [illegible] aut περιχρισθεῖσα. Goup. alter. [illegible]

A ὕδατι ἢ πηγανίῳ ἢ μελικράτῳ ἢ ἄρτῳ θερμῷ· ἄλλως δὲ μηκωνίῳ ἢ χαλκῷ κεκαυμένῳ, ἢ χολῇ ὑγρᾷ. καθαίρειν δὲ αὐτὴν βουλόμενος, καθὲς εἰς ζεστὸν ὕδωρ· τακείσης γὰρ αὐτῆς, ἐπιπλεύσει τὸ *ῥυπαρόν· ὅπερ χωρίσεις οὕτως· εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἀραιὸν ἐνδήσας ἀποκρέμασον εἰς χαλκῆν πυξίδα ἢ ὀστράκινον ἀγγεῖον, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τοῦ πυθμένος τοῦ ἀγγείου τὸ ἔνδεσμον καὶ πωμάσας, εἰς ἀναβραστὸν ὕδωρ καθὲς· οὕτω γὰρ τὸ μὲν χρήσιμον ἀποτακήσεται ὡς δι' ἠθμοῦ. τὸ δὲ ξυλῶδες ἐν τῷ ὀθονίῳ μενεῖ. B

ὀ legendum suspicatur Marcellus.

Lacuna ex vet. cod. sic τὸ ἄρθεν ἀποτακήσεται. τὸ δὲ &c.

C Περὶ Ἀμμωνιακοῦ. Κεφ. ϛή.

Ἀμμωνιακόν, καὶ τοῦτο ὀπός ἐστι ναρθηκος, γεννωμένου ἐν τῇ κατὰ Κυρήνην Λιβύῃ· καλεῖται δὲ αὐτὸ ὅλος ὁ θάμνος σὺν τῇ ῥίζῃ, Ἀγασυλλίς. ἐγκριτέον δὲ αὐτοῦ τὸ εὔχρουν [καὶ ἄξυλον καὶ ἄλιθες,] λιβανωτίζον τοῖς χόνδροις, καθαρὸν καὶ πυκνόν, μηδεμίαν ἔχον ῥυπαρίαν, *καστορίζον τῇ ὀσμῇ, πικρὸν δὲ τῇ γεύσει. καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον, θραῦσμα· τὸ δὲ γεῶδες ἢ λιθῶδες, φύραμα. γεννᾶται δὲ ἐν Λιβύῃ κατὰ Ἄμμωνα. χυλὸς ὢν δένδρου ναρθηκοειδοῦς. D Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικήν, ἐπισπαστικήν, *θερμαντικήν, διαφορητικὴν σκληρωμάτων τε καὶ φυμάτων· κοιλίας τε *ὑπάγει ποθέν· καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ. σπλῆνα τήκει μετ' ὄξους ʒ α΄ ποθέν. καὶ ἀρθρίτισι καὶ ἰσχιάσιν ἀλγήματα παραιτεῖται· E βοηθεῖ δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, ὀρθοπνοϊκοῖς, ἐπιληπτικοῖς, καὶ τοῖς ὑγρασίαν ἐν θώρακι ἔχουσιν, ἐκλειχόμενον μετὰ μέλιτος, ἢ πτισάνης ῥοφουμένου χυλῷ· ἄγει δὲ καὶ οὖρα αἱματώδη· σμήχει δὲ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς λευκώματα· καὶ τραχύτητας βλεφάρων τήκει. F λειωθὲν δὲ σὺν ὄξει καὶ *ἐπιτεθέν, παύει τὰς περὶ σπλῆνα καὶ ἧπαρ σκληρίας· λύει δὲ τοὺς περὶ τὰ ἄρθρα πώρους μετὰ μέλιτος καταπλασσόμενον, ἢ καὶ πίσσῃ μιχθέν· ποιεῖ καὶ πρὸς κόπους καὶ G

V. quidem his carent καὶ ἄξυλον ἄν.

V. καὶ τὸ ἰσχὺν τῇ ὀσμῇ σφοδρόν

V. pro his θερμ. διαφορ. tantum διαλυτικὴν legit.

Lacuna legit καὶ vet. codice ὑπάγει καὶ ὑπὸ γλ.

In quibusdam codicibus legi annotat Marcellus ποταθέν

A aqua, aut ruta mulsáve aut calido pane resoluitur: aliâs verò meconio, æréve vsto aut felle liquido. Porrò si purgare galbanum voles, in feruenté aquam demittito: nam vbi liquatum fuerit, sordes ex parte fluitabunt, quas ita facilè separabis: dein galbanum ipsum mundo raróque linteo illigatum in ærea B pyxide aut fictili vase ita suspendito, vt ne fasciculus nodulúsve vasis imum contingat, opertúmque vas in feruidam aquam demittito. Sic enim quod vtile præstantiúsq; fuerit, veluti per colum eliquescet: lignosum verò quicquid fuerit intra linteum remanebit.

C *De Hammoniaco. Cap. XCVIII.*

EST & Hammoniacum ferulæ liquor, quæ in ea gignitur Africæ parte quæ est iuxta Cyrenen. Totus cum radice frutex Agasyllis appellatur. Maximè probatur quod bene coloratum est, ligni & calculorum expers, thuris glebarum granorúmve similitudine, syncerum D ac densum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imitans & gustu amarum. Hoc genus thrausma, quasi fragmétum seu friaturam dicas, appellatur: alterum quod terræ calculorúmve est particeps, phyrama, id est, mixtura seu miscella. Gignitur verò succus is in Africa iuxta Hammonis templum è ferula- E cea stillans arbore. Vim habet molliendi, attrahendi, calfaciendi, atque duritias & panos discutiendi. Potum, aluum subducit, partúsque extrahit: lienem verò consumit cum aceto drachmæ pondere haustum, & articulorum coxendicúmque doloribus liberat. Auxi- F lio quoque est anhelatoribus, orthopnoïcis & comitialibus: item quibus humor intra pectus hæret, si ex melle delingatur, aut cũ ptisanæ succo sorbeatur. Cruentas etiam vrinas pellit: necnon & oculorum albugines abstergit, & genarum scabritias absumit. Tritum autem ex aceto & impositum lie- G nis iocinerisque duritias emollit. Sed & tophos seu nodos dissoluit qui circum articulos occalluerunt, cum melle adhibitú, aut etiam pici admixtú. Facit & ad lassitudines & ischia-

ischiadas, si additis aceto, nitro & cyprino oleo, acopi vice, perungantur.

De Sarcocolla. Cap. XCIX.

SARCOCOLLA lachryma est arboris in Perside nascentis, thuri tenui similis, subfulua, gustu amariuscula. Vim habet vulnera glutinandi, & oculorum fluxiones inhibendi. Inseritur & emplastris. Cęterùm admixto gummi adulteratur.

De Glaucio. Cap. C.

GLAVCIVM succus est herbæ quæ ad Hierapolin Syriæ nascitur, folijs ferè cornuti papaueris, pinguioribus tamen & in terram sparsis, graueolentibus & gustanti amarioribus, quæque sunt crocei coloris succo copioso prædita. Folia in ollam conjecta, semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vsquedum flaccescant: deinde contusis succum exprimunt. Est porrò eius vsus ad oculorum affectus circa principia: quippe cùm refrigerandi vim habeat.

De Glutino. Cap. CI.

GLVTINVM quod xylocollam vel taurocollam vocát, præstantissimum Rhodiacum, quod è corijs bubulis conficitur. Candidum verò id est atque translucens: at nigrum minùs probatur. Resolutum in aceto, impetigines leprásq; summæ cutis delet. Ex aqua verò calida dilutum & illitum non patitur ambusta in pustulas attolli. Vulnerarium quoque est, si melle & aceto diluatur.

De Ichthyocolla. Cap. CII.

ICHTHYOCOLLA, hoc est, piscium gluten, venter est piscis cetacei. Præstat natione Pontica, candicans, subaspera, minimè scabra, & quæ celerrimè liquescit. Vtilis est in emplastris cephalicis, leprarúmque medicaminibus, & tetanothris quæ faciei cutem erugant & extendunt.

De Visco. Cap. CIII.

VISCVM optimum quod recens est, colore intus porraceo, extra

A ἰσχιάδας συγχριόμενον, μετὰ ὄξους καὶ νίτρου καὶ κυπρίνου ἐλαίου ἀντὶ ἀκόπου.

Περὶ Σαρκοκόλλας. Κεφ. ϙθ.

Η δὲ σαρκοκόλλα ἐστὶ δάκρυον δένδρου γεννωμένου ἐν Περσίδι, ἐοικὸς λιβανωτῷ λεπτῷ, ὑπόπυρρον, ἔμπικρον τῇ γεύσει. Δύναμιν δὲ ἔχει κολλητικὴν
B τραυμάτων καὶ ἐφεκτικὴν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ῥευμάτων· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις. δολοῦται δὲ κόμμεως αὐτῇ μιγνυμένου.

Par. γεννωμένου
Alij μακρὸν
Veteres quidam non habent καὶ ἐφ. vsque ad μίγνυται.

Περὶ Γλαυκίου. Κεφ. ρ'.

ΓΛΑΥΚΙΟΝ χυλός ἐστι βοτάνης κατὰ Ἱεράπολιν τῆς Συρίας φυομένης.
C ἔοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λιπαρώτερα δὲ καὶ χαμαίζηλα, καὶ βαρύοσμα καὶ πικρότερα ἐν τῇ γεύσει· χυλὸν δὲ ἔχει πολὺν κροκίζοντα. ταύτης τὰ φύλλα βάλλοντες οἱ ἐπιχώριοι εἰς χύτραν, θερμαίνουσιν ἐν κλιβάνοις ἡμιψύχεσιν ἄχρι μαρασμοῦ, εἶτα ἐκκόψαντες ἐκθλίβουσι τὸν χυλόν· ἔστι δὲ
D ἡ χρῆσις αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐν ἀρχῇ, ψυκτικοῦ ὄντος.

V. margo addit, [illegible]

Περὶ Κόλλης. Κεφ. ρα'.

ΚΟΛΛΑ ἣν ἔνιοι ξυλοκόλλαν καλοῦσιν ἢ ταυροκόλλαν, καλλίστη ἐστὶν ἡ Ῥοδιακή, ἡ ἐκ τῶν βοείων βυρσῶν σκευαζομένη·
E ἔστι δὲ λευκὴ καὶ διαυγής· ἡ δὲ μέλαινα ἥττων. Δύναμιν δὲ ἔχει, λυθεῖσα ὄξει, λειχῆνας καὶ λέπρας τὰς ἐπιπολαίους ἀφιστάναι. πυρίκαυστα τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι μεθ' ὕδατος θερμοῦ ἐντεθεῖσα καὶ καταχριομένη. ἔστι δὲ καὶ τραυματική, διεθεῖσα μέλιτι καὶ ὄξει.

V. aliqui nō habent.

F

Περὶ Ἰχθυοκόλλης. Κεφ. ρβ'.

Η δὲ ἰχθυόκολλα λεγομένη κοιλία ἐστὶν ἰχθύος κητώδους. διαφέρει δὲ ἡ ἐν Πόντῳ γεννωμένη οὖσα λευκή, ὑπότραχυς, οὐ ψωρώδης, τάχιστα τηκομένη. ὠφελεῖ δὲ εἰς τὰς κεφαλικὰς ἐμπλάστρους καὶ λεπρικὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τετάνωθρα τῶν
G προσώπων.

Marc. legit in antiquo [illegible]
Alii, [illegible]
Marc. legit [illegible]

Περὶ Ἰξοῦ. Κεφ. ργ'.

ΙΞΟΣ καλός ἐστιν ὁ νέος, καὶ πρασίζων τῷ χρώματι κατὰ τὰ ἐντός, ἐκ τῆς

Marc. legit [illegible]

ἢ ὑπόξανθος, μηδὲν ἔχων τραχὺ ἢ πιτυρῶδες. γίνεται δὲ ἐκ τινος καρποῦ* στρογγυλοφεροῦς, γεννωμένου ἐν δρυῒ τῇ ἐχούσῃ τὰ φύλλα ὅμοια πύξῳ· κόπτεται δὲ ὁ καρπὸς, εἶτα πλυθεὶς, εἶτα ἐν ὕδατι ἕψεται. ἔνιοι δὲ μασσώμενοι αὐτὸν ἐργάζονται. γίνεται δὲ καὶ ἐκ μηλέας καὶ ἀπίου, καὶ ἐξ ἄλλων δένδρων· εὑρίσκεται δὲ καὶ πρὸς ῥίζαις θάμνων τινῶν. Δύναται δὲ διαφορεῖν, μαλάσσειν, ἐπισπᾶσθαι, συμπέττειν φύματα, παρωτίδας, καὶ τὰς ἄλλας ἀποστάσεις, μιγεὶς ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσῳ· ἐπινυκτίδας τε ἐν σπληνίῳ ἰᾶται· σὺν λιβανωτῷ δὲ ἕλκη παλαιὰ καὶ κακοήθεις ἀποστάσεις μαλάσσει· καὶ σπλῆνας τήκει σὺν ἀσβέστῳ ἢ γαγάτῃ λίθῳ ἢ ἀσίῳ ἑψηθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. ἕλκει δὲ καὶ ὄνυχας σὺν ἀρσενικῷ ἢ σανδαράχῃ ἐπιπλασθείς· μιγεὶς δὲ ἀσβέστῳ καὶ τρυγὶ, ἐπιτείνει τὴν δύναμιν αὐτοῦ.

V. συνάγεται. Marc. addit ...

V. μαλάσσειν

Matth. legit αὐτοῦ

Περὶ Ἀπαρίνης. Κεφ. ρδ'.

ΑΠΑΡΙΝΗ, οἱ δὲ, ἀμπελόκαρπον, οἱ δὲ, ὀμφαλόκαρπον, οἱ δὲ, φιλάνθρωπον καλοῦσιν, οἱ δὲ, ἰξόν· κλῶνες πολλοὶ, μικροὶ, τετράγωνοι, τραχεῖς· φύλλα δὲ ἐκ διαστήματος κυκλοτερῶς περικείμενα ὥσπερ τὰ τοῦ ἐρυθροδάνου· ἄνθη λευκά· σπέρμα σκληρὸν, λευκὸν, στρογγύλον, ὑπόκοιλον ἐκ μέσου ὡς ὀμφαλός· *προσέρχεται δὲ καὶ ἱματίοις ἡ πόα. χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ ποιμένες ἀντὶ ἠθμοῦ ἐπὶ τοῦ γάλακτος, πρὸς ἔκληψιν τῶν ἐν αὐτῷ τριχῶν. Ταύτης τὸ σπέρμα καὶ οἱ καυλοὶ καὶ τὰ φύλλα χυλισθέντα, φαλαγγιοδήκτοις καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ, *πινόμενα μετὰ οἴνου· καὶ ὠταλγίας ἰᾶται ὁ χυλὸς ἐγχυματιζόμενος. ἡ δὲ πόα ἀναληφθεῖσα ὀξυγγίῳ λείᾳ, διαφορεῖ χοιράδας.

Al. ὀμφαλόκαρπον

μακροὶ mallet Samb.

V. ὑπόκοιλον

Al. συνίσχεται

V. caret.

Περὶ Ἀλύσσου. Κεφ. ρε'.

ΑΛΥΣΣΟΝ φρυγάνιόν ἐστιν, ὑπότραχυ, φύλλα ἔχον στρογγύλα· παρ' οἷς ὁ καρπὸς ὡς ἀσπιδίσκια διπλᾶ, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὑπόπλατυ. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης τὸ ἀφέψημα ποθὲν, λυγμοὺς τοὺς δίχα πυρετοῦ λύει· καὶ κρατηθὲν δὲ ἢ ὀσφρανθὲν, τὸ αὐτὸ δρᾷ·

Ald. in nothis addit, ..., quam vocem interpretatus est Ruellius.

Mat. τὸ σπέρμα ἀφεψηθὲν καὶ ποθὲν

A verò subflauo, quódque nil habet asperi aut furfuracei. Conficitur è fructu quodam rotundo, fruticis in robore nascentis, folijs buxo similibus. Contunditur fructus, deinde lauatur, tandémque in aqua decoquitur. Sunt qui acinos commanducantes ipsum conficiant. Gignitur quoque in malo, pyro & plerisque

B que alijs arboribus: atque etiam apud fruticum quorundam radices inuenitur. Discutit, emollit, attrahit, tubercula, parotidas aliósque abscessus maturat, resinæ, parique ceræ admixtum: epinyctidas quoque in splenio sanat. Vetera autem vlcera, malignósque abscessus cum thure mollit: lienémque absumit

C cum calce aut gagate Asióve lapide coctum & impositum. Vngues quoque extrahit cum arsenico aut sandaracha illitum. Cæterùm cum calce viníque fæce mistum suam vim intendit.

De Aparine. Cap. CIIII.

D APARINE, quam alij ampelocarpum, alij omphalocarpum, alij philanthropum, alij deniq; ixum quasi visum vocant, ramis multis fruticat, iisque paruis, quadrangulis, asperis: folia ceu & rubiæ ramulos in orbem cingunt per interualla. Flores sunt candidi, semen durum, album, rotundum, in medio

E quodammodo concauū instar vmbilici: herba ipsa vestibus adhærescit. Ea verò pastores coli vice vtuntur ad eximendos è lacte pilos. Seminis caulium ac foliorū expressus succus è vino potus, contra phalangiorum viperarúmque morsus præbet auxilium. Idem auribus infusus, earū doloribus medetur. Cæ-

F terum herba ipsa si axungia trita excipiatur, strumas discutit.

De Alysso. Cap. CV.

ALYSSON suffrutex est exiguus, subasper, folijs rotundis: iuxta quæ fructus est duplicium scutulorum effigie, in quo semen

G quadantenus latum. Nascitur in montibus asperisque locis. Huius decoctum potum soluit singultus qui sunt citra febrim. Idem præstat si teneatur vel olfiat:

Ac cum melle tritum, lentigines & maculas à solis ardore contractas emendat. Sed & existimatur canis rabidi morsui mederi, contusum in edulijs & exhibitum. Quin & in domo suspensum, salutare, ac tum hominibus tum alijs animalibus fascini amuletum esse fertur. Panno verò puniceo circumligatum, pecorum morbos abigit.

De Asclepiade. Cap. CVI.

ASCLEPIAS ramulos emittit longos, in quibus folia lōga, hederacea: radices numerosas, tenues, odoratas, florem graueolentem, semen ceu securidacæ. Nascitur in mōtibus. Radices in vino potę, torminibus, & contra venenatorum animalium morsus auxiliantur. Folia verò imposita, mammarū ac vuluæ malignis vitijs conferunt.

De Atractylide. Cap. CVII.

ATRACTYLIS spina est cnico similis, sed quæ in summis virgultis folia multò longiora proferat: maior autem pars nuda est & aspera, qua etiam fœminæ pro colu vtuntur. Capitula etiam gerit in cacumine aculeata, florémque pallidum: radix tenuis est atque superuacua. Huius folia, coma & semen, trita potáque cum pipere ac vino, à scorpione percussis succurrūt. Tradunt & nōnulli, percussos, quandiu herbam eam tenuerint, cruciatum non sentire, sed illa deposita, statim dolere.

De Polycnemo. Cap. CVIII.

POLYCNEMON frutex est surculosus, folijs origani, caule geniculis multis intercepto, vti pulegij. Neque verò vmbellam habet, sed paruos in cacumine corymbos cum acri quadam odoris iucūditate. Seu recēs, seu aridū, ex aqua impositū efficaciter vulnera glutinat: sed quinto die solui debet. Ad stranguriam itidem & rupta ex vino bibitur.

De Clinopodio. Cap. CIX.

CLINOPODIVM exiguus frutex est etiā surculosus, duûm dodrantum altitudine, qui quidem in petrosis nascitur: folijs serpyllo similibus, & floribus (orbiculato suo ambitu) lecti pedum speciem præbentibus, ex interuallis marrubij modo dispositis.

A σὺν μέλιτι δὲ λεῖον, *φακοὺς καὶ ἔφηλιν ἀποκαθαίρει. δοκεῖ δὲ καὶ * λυσσοδήκτους ἰᾶσθαι, συγκοπὲν ἐδέσματι καὶ δοθέν. καὶ κρεμάμενον δὲ ἐν οἰκίᾳ, *ὑγιεινὸν λέγεται εἶναι, καὶ ἀνθρώποις καὶ ζώοις ἀβάσκαντον. περιαφθὲν δὲ φοινικῷ ῥάκει, θρεμμάτων νόσους ἀπελαύνει.

B

Περὶ Ἀσκληπιάδος. Κεφ. ρς΄.

ΑΣΚΛΗΠΙΑΣ κλωνία ἀνίησι μακρά, ἐφ' ὧν φύλλα *μακρὰ κισσῷ ὅμοια· ῥίζας πολλὰς καὶ λεπτάς, εὐώδεις· ἄνθος βαρύοσμον· σπέρμα δὲ ὡς πελεκίνου. φύεται ἐν ὄρεσι. βοηθοῦσι δὲ αἱ ῥίζαι ἐν οἴνῳ πινόμεναι, στροφουμένοις καὶ θηριοδήκτοις. καὶ
C τὰ φύλλα καταπλαττόμενα, ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν μαστοῖς καὶ *μήτραις κακοηθείας.

Περὶ Ἀτρακτυλίδος. Κεφ. ρζ΄.

ΑΤΡΑΚΤΥΛΙΣ ἄκανθά ἐστιν ἐοικυῖα κνίκῳ, *μακρότερα δὲ πολλῷ φύλλα ἔχουσα ἐπ' ἄκρου τῶν ῥαβδίων. τὸ δὲ πλεῖον γυμνὸν τραχύ, ᾧ καὶ αἱ γυναῖκες χρῶνται ἀντὶ
D ἀτράκτου. ἔχει δὲ καὶ κεφάλια ἐπ' ἄκρου ἀκανθώδη· ἄνθος ὠχρόν· ῥίζα δὲ λεπτή, ἄχρηστος. ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ κόμη καὶ ὁ καρπὸς λεῖα ποθέντα σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ, σκορπιοπλήκτοις ὠφελεῖ. ἔνιοι δ' ἱστοροῦσι, τοὺς πληγέντας, ἄχρις ἂν κρατῶσι τὴν πόαν, ἀνωδύνους εἶναι· ἀποθεμένους δέ,
E ἀλγεῖν.

Περὶ Πολυκνήμου. Κεφ. ρη΄.

ΠΟΛΥΚΝΗΜΟΝ *θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, ἔχων φύλλα ὀριγάνῳ ἐμφερῆ· τὸν δὲ καυλὸν *πολυγόνατον ὥσπερ γλήχωνος. οὐκ ἔχει μέντοι τὸ σκιάδιον, μικρὰ δὲ ἐπ' ἄκρῳ κορύμβια *μετ' εὐωδίας τινὸς
F δριμείας. ποιεῖ δὲ καταπλασσόμενον χλωρὸν ἢ ξηρὸν μεθ' ὕδατος, πρὸς τραύματα, κολλῶσα· δεῖ δὲ πεμπταῖον λύειν. πίνεται καὶ πρὸς στραγγουρίαν καὶ ῥήγματα, σὺν οἴνῳ.

Περὶ Κλινοποδίου. Κεφ. ρθ΄.

ΚΛΙΝΟΠΟΔΙΟΝ θαμνίον ἐστὶ καὶ τοῦτο
G φρυγανῶδες δισπίθαμον, φυόμενον ἐν πέτραις, ἔχον φύλλα ἑρπύλλῳ παραπλήσια. καὶ τὰ ἄνθη ὅμοια * ὡς κλίνης ποσίν, ἐκ διαστημάτων ἐμφερῆ πρασίῳ.

Lacuna in vet. legit λυσσοδήκτους: eamque lectionem censet probabiliorē.

V. quidam non habet hanc vocem.

Non legit Oribas. al μακρά. In antiquissimo quodam codice non habetur.

Addit Orib. ἢ κνίκῳ ἀγρίῳ. Margo μακρότερα. Sic & Orib.

Goupylus in vtroque exempl. legit κομίων. Ald. in no. hist. ἐστι δὲ τοῦτο πορφυροῦν. quæ verba Marcellus & Ruellius interpretantur, Quibusdā verò locis purpureū.

V. θαμνίον ἐστὶ φρυγανῶδες.

Suspicatur Cornarius legendū ex Plinio τὸν δὲ καυλὸν πολυγόνατον, ... ὥσπερ γλήχωνος. Sic enim ille lib. 26 cap. 14. Polycnemon cunilæ bubulæ similis est, semine pulegij surculosa, multis geniculis corymbo odorato, acri & dulci odore, &c.

V. δριμύ τι μετ' εὐωδίας μίξεως.

V. ξανθόν.

A Πίνεται δὲ ἡ πόα καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, πρὸς θηρίων δήγματα, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα καὶ στραγγουρίας. ἄγει καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα, καὶ ἀκροχορδόνας ἀποβάλλει, ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας πινόμενον. *κοιλίας τε ἵστησιν ἐπὶ τρίτον ἑψόμενον καὶ πινόμενον ἀπυρέτοις ἐν οἴνῳ· πυρέττουσι δέ, δι' ὕδατος.*

Hoc suppositicium censet Marcellus.

Bibitur herba ipsiúsque decoctum ad venenatorum animalium morsus, conuulsa, ruptáque & stranguriam. Pellit & menses atque partus. Verrucas pensiles, quas acrochordonas vocant, auellit aliquot diebus epotum. Aluum quoque sistit ad tertias decoctum & potum, siquidem febris absit, in vino: sin minus, ex a- B qua.

Περὶ Λεοντοπετάλου. Κεφ. ρί.

ΛΕΟΝΤΟΠΕΤΑΛΟΝ καυλὸν ἀνίησι σπιθαμιαῖον· ἢ καὶ μείζονα, ἔχοντα μασχάλας πλείστας· ἐφ' ὧν ἄκρων λοβοὶ ὅμοιοι ἐρεβίνθοις, ἐν δὲ τούτοις δύο ἢ τρία σπερμάτια· ἄνθη φοινικᾶ, ἐοικότα ἀνεμώνῃ· φύλλα δὲ ὅμοια κράμβῃ, ἐντετμημένα ὡς τὰ τῆς μήκωνος· ῥίζα μέλαινα ὥσπερ γογγύλη, ἐξοχὰς ἔχουσα καθάπερ κονδύλους τινάς. Φύεται δὲ ἐν ἀρούραις καὶ ἐν τῷ σίτῳ. Ταύτης ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη, βοηθεῖ ἑρπετοδήκτοις, ταχέως ἀπόνους ποιοῦσα. μίσγεται δὲ καὶ εἰς τοὺς ἰσχιαδικοὺς κλυσμούς.

V. σπιθαμιαῖον

Quidam carent his vocibus ὅμ. ἐρεβ.

V. parenthesi includit ῥίζα μέλαινα ὥσπερ γογγύλη.

De Leontopetalo. Cap. CX.

LEONTOPETALVM caulem profert dodrátalé, aut etiá altiorē, plurimis alis concauū, in quarū cacuminibus siliquæ sunt cicerum modo, ac in his duo triáve minuta semina, flores punicei, anemonæ si- C miles, folia brassicæ, papaueris, foliorum diuisura: radix nigra, rapo similis, quæ eminentias ceu nodos quosdam habet. Nascitur in aruis, ac inter segetes. Radix ex vino pota commorsis à serpente auxiliatur, dolorem omnem celeriter eximés. Miscetur & ischiadicorum clysteribus. D

Περὶ Τευκρίου. Κεφ. ρια.

ΤΕΥΚΡΙΟΝ, οἱ δὲ καὶ τοῦτο χαμαίδρυν καλοῦσιν, πόα ῥαβδοειδής, ἐοικυῖα χαμαίδρυϊ, λεπτόφυλλος, ἔχουσα ἐρεβίνθῳ πέταλον ὅμοιον. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Κιλικίᾳ τῇ κατὰ Γεντιάδα καὶ Κισσάδα καλουμένῃ. Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ μετ' ὀξυκράτου ποθεῖσα ἢ ξηρὰ ἀποζεσθεῖσα καὶ πινομένη, σπλῆνα τήκειν ἰσχυρῶς. καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκων καὶ ὄξους ἐπὶ σπληνικῶν· ἐπὶ θηριοδήκτων δέ, μετ' ὄξους μόνου χωρὶς σύκων.

V. hanc alteram appellationem non habet.

Ald. Κισσάδα

De Teucrio. Cap. CXI.

TEVCRIVM sunt qui etiá chamædryn appellant. Herba est virgæ speciem præ se ferens, trissagini similis, tenui folio ac ciceris figura. In Cilicia iuxta Gentiadem & Cissadem appellatam vbertim pro- E uenit. Recens cum posca, vel etiam aridæ feruefactæ ius, potu potenter lienem consumendi vim habet. Sed & lienosis imponitur cum ficis & aceto: venenatorum autem animalium morsibus, ex aceto solo sine ficis.

Περὶ Χαμαίδρυος. Κεφ. ριβ.

ΧΑΜΑΙΔΡΥΣ, οἱ δὲ χαμαίδρωψ, ἢ λινόδρυς. διὰ δὲ τὸ σώζειν τινὰ ἐμφέρειαν τῷ τευκρίῳ, καὶ ταύτην τινὲς τεύκριον ἐκάλεσαν. φύεται ἐν τραχέσι καὶ πετρώδεσι τόποις· ἔστι δὲ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος, φύλλα ἔχων μικρά, τῷ σχήματι καὶ τῇ σχισῇ δρυῒ ὅμοια, πικρά· ἄνθος ὑπόπορφυρον, μικρόν. συλλέγειν δὲ αὐτὴν δεῖ ἐγκύμονα τοῦ καρποῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ ἀφεψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ πινομένη, βοηθεῖν σπάσμασι, βηχί,

Orib. ὑπόπορφυρον

Lacuna legit praeterea in vet. cod. ᾗ μικρόν.

De Trissagine. Cap. CXII.

F TRISSAGO Græcis chamædrys, quibusdam chamædrops, aliis linodrys dicitur. Sunt & qui eam ipsam Teucrium appellauerint, propterea quod cum teucrio quandam seruet similitudinem. Nascitur in asperis ac petrosis locis. Est verò frutex exiguus, dodrantalis, folia habés exigua, effigie & diuisura quer- G cus, amara: florem pene purpureum ac pusillū. Carpi ipsam semine prægnantem oportet. Recens in aqua decocta, potu, conuulsis, tussi,

Mar. Chamærops

lieni indurato, vrinæ difficultate laborantibus ac incipientibus hydropicis auxiliatur. Ciet etiã menses, atque partus extrahit, lienémque ex aceto pota consumit. Est & aduersus venenata animantia, potu ex vino, illitúque efficax. Sed & trita in catapotia redigi potest ad supradicta. Efficax quoque est ad repurgãda vetera vlcera cum melle. Trita verò cum oleo & illita, caligines oculorum discutit. Denique excalfacit perunctione.

De Leucade. Cap. CXIII.

Leucas montana latioribus folijs est quàm satiua, semine verò acriore, amariore atque etiam ori magis ingrato: attamen quam satiua efficacior habetur. Vtraque cum vino & illitu & potu contra virulentorum animalium, maximéque marinorum, venena efficax.

De Lychnide coronaria. Cap. CXIIII.

Lychnis coronaria flore est albæ violæ, sed purpureo: qui quidẽ in corollas nectitur. Semẽ in vino potũ à scorpione ictis auxiliatur.

De Lychnide syluestri. Cap. CXV.

Lychnis syluestris omni ex parte satiuæ similis. Semẽ duabus drachmis potum biliosa per aluum detrahit, & ictis à scorpione subuenit. Sed & aiunt scorpiones hac herba admota torpescere, prorsúsque inertes & ad lædendum inefficaces reddi.

De Lilio. Cap. CXVI.

Lilii regij flos coronarius est: lirium nonnulli vocant: ex cóque paratur vnguentum, quod aliqui lirinum, alij susinum appellant, neruos, priuatimq; vuluæ duritias, emolliens. Herbæ folia imposita, serpentium morsibus opitulantur: feruefacta quoque, adustis proficiunt: aceto verò condita, vulneribus prosunt. Ex eorundem succo in æneo vase decocto, adiectis aceto & melle, liquidum fit medicamentum, veteribus vlceribus recentibúsque vulneribus vtile. Inassata radix & ex ro-

A σπληνὶ ἐσκιῤῥωμένῳ, δυσουροῦσιν, ὑδρωπικοῖς ἐν ἀρχαῖς· ἄγει καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα, σπλῆνα τήκει, σὺν ὄξει ποθεῖσα· πρὸς δὲ τὰ θηρία, σὺν οἴνῳ πινομένη, ἢ καταπλασσομένη ποιεῖ. λεία δὲ δύναται καὶ εἰς καταπότια ἀναπλάσσεσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ἀνακαθαίρει ἕλκη παλαιὰ
B σὺν μέλιτι· αἴρει δὲ ἀχλὺς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς σὺν ἐλαίῳ λεία ἐγχεομένη καὶ * ἀλειφομένη. ἔστι δὲ θερμαντική.

Περὶ Λευκάδος. Κεφ. ρıγ'.

Λευκας ὀρεινὴ, πλατυφυλλοτέρα τῆς ἡμέρου ἐστὶ, δριμύτερόν τε καὶ * πικρότερον ἔχουσα τὸν καρπὸν καὶ ἀστομώ-
C τερον· δραστικωτέρα μέντοι τυγχάνει τῆς ἡμέρου. ἐπιπλασσόμεναι δὲ ἀμφότεραι καὶ πινόμεναι, ἁρμόζουσι μετ' οἴνου ἐπὶ τῶν ἰοβόλων, καὶ μάλιστα τῶν θαλασσίων.

Huic capiti principium decurtatum esse suspicatur Marcellus.

In vet. legit Lacuna μικρότερον.

Περὶ Λυχνίδος στεφανωματικῆς. Κεφ. ριδ'.

Λυχνις στεφανωματικὴ, ἄνθος ἐστὶν
D ὅμοιον λευκοίῳ, ἐμπόρφυρον δὲ πλεκόμενον εἰς τὰ στεφάνια. τὸ σπέρμα βοηθεῖ σὺν οἴνῳ ποθὲν σκορπιοπλήκτοις.

Περὶ Λυχνίδος ἀγρίας. Κεφ. ρıε'.

Λυχνὶς ἀγρία ὁμοία τῇ ἡμέρῳ κατὰ πάντα. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς < β'. πλῆθος ποθὲν, ἄγει κατὰ κοιλίαν χολώδη, καὶ
E σκορπιοπλήκτοις ἁρμόζει. φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους ναρκώδεις καὶ ἀπράκτους γίνεσθαι, προστεθείσης αὐτοῖς τῆς πόας.

Περὶ Κρίνου. Κεφ. ρıϛ'.

Κρινον βασιλικὸν, τούτου τὸ ἄνθος στεφανωματικόν ἐστι, καλούμενον ὑπό τινων λείριον. ἀφ' οὗ καὶ τὸ χρῖσμα κατασκευάζεται, ὅ τινες λείρινον, οἱ δὲ σούσινον καλοῦσι, μαλακτικὸν ὂν τῶν νεύρων,
F καὶ ἰδίως τῶν περὶ μήτραν σκληριῶν. τῆς δὲ πόας τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, ἑρπετοδήκτοις βοηθεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ καύματα, ζεσθέντα· ταριχευθέντα δὲ ἐν ὄξει, τραυματικὰ γίνεται. ὁ δὲ χυλὸς
G αὐτῶν μιγεὶς ὄξει ἢ μέλιτι, ἑψηθείς τε ἐν χαλκώματι * ὑγρὸν γίνεται φάρμακον πρὸς τὰ παλαιὰ ἕλκη, καὶ πρόσφατα τραύματα. ἡ δὲ ῥίζα ὀπτὴ λεία συντρο-

δῖνα, πυρίκαυστα ἰᾶται, καὶ ὑστέρας μαλάσσει, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἕλκη ἐπουλοῖ· σὺν μέλιτι δὲ λειωθεῖσα, νεῦρα διακοπέντα καὶ ἐξαρθρήματα ἰᾶται· ἀλφούς τε ἀποκαθαίρει καὶ λέπρας, καὶ πιτυρίασιν καὶ ἀχῶρας σμήχει, τά τε πρόσωπα καθαίρει καὶ ἀρρυτίδωτα ποιεῖ. Σὺν ὄξει δὲ λεία ἢ σὺν ὑοσκυάμου φύλλοις καὶ ἀλεύρῳ πυρίνῳ, ὄρχεων φλεγμονὰς παραιτεῖται. Τὸ δὲ σπέρμα ἑρπετῶν δήγμασιν ἀντιφάρμακον, ποθέν· ἐρυσιπέλασι δὲ κατάπλασμα, σὺν οἴνῳ λειωθέντα τό τε σπέρμα καὶ τὰ φύλλα. Φασὶ δέ τινες καὶ πορφυρᾶ ἄνθη κρίνου γίνεσθαι. Ἐναργέστατα δὲ φύεται ἐν τῇ Συρίᾳ καὶ Πισιδίᾳ τῆς Παμφυλίας πρὸς τὴν τοῦ χρίσματος κατασκευήν.

Quidam ἐξαιρούμενον

A facco trita, igni ambusta sanat, vuluam emollit, menstrua ciet, vlceráque cicatrice obducit. Cum melle autem detrita, præcisis neruis luxatísque medetur: alphósque, lepras & furfures emendat. Quin & vlcera in capite manantia extergent, faciémque purgat simul & erugat. Eadem trita cum aceto aut B hyoscyami folijs & farina tritici, testium inflammationes demulcet. Semen verò potum, serpentiũ morsibus aduersatur: erysipelatis autem, semen & folia trita ex vino imponuntur. Tradunt porrò nonnulli, etiam purpureos nasci liliorum flores. Cæterùm in Syria & Pisidia Pamphyliæ lilia vnguẽto conC ficiendo efficacissima nascuntur.

Περὶ Βαλλωτῆς. Κεφ. ριζ.

Ald. τὸ μέγα πράσιον καλοῦσι.

ΒΑΛΛΩΤΗ, ἢ μέλαν πράσιον, καυλοὺς ἀνίησι τετραγώνους, μέλανας, ὑποδασεῖς, ἐκ μιᾶς ῥίζης πλείονας· φύλλα δὲ πρασίῳ ὅμοια, μείζονα δὲ καὶ στρογγυλώτερα καὶ μέλανα καὶ δασέα, ἐκ διαστημάτων τοῦ καυλοῦ παραπλήσια μελισσοφύλλου, δυσώδη· ὅθεν καὶ τοῦτο μελισσόφυλλον ἐκάλεσε· καὶ τὰ ἄνθη δὲ ἅμα περιέχει λευκὰ τοῖς καυλοῖς ἐγκυκλοῦς. Ταύτης τὰ φύλλα καταπλασσόμενα μετὰ ἁλῶν, ποιεῖ πρὸς τὰ κυνόδηκτα· μαρανθέντα δὲ ἐν θερμοσποδιᾷ, κονδυλώματα στέλλει, ῥυπαρά τε ἕλκη σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρει.

De Ballote. Cap. CXVII.

BALLOTE seu marrubium nigrum caules edit quadrangulos, nigricantes, subhirsutos, ab vna radice numerosos, folijs marrubij: at maioribus, rotundioribus, nigris & D hirsutis, caulem per interualla cingentibus apiastri similitudine, atque etiam graueolentibus. Vnde & hanc aliqui apiastrum vocauere. Sed & flores candidi vnà cum folijs orbiculatim caules ipsos ambiunt. Huius folia ex sale imposita, aduersus canis morsus efficacia sunt. Feruenti verò cinere cocta dũ E flaccescant, condylomata reprimunt, sordidáque vlcera cum melle purgant.

Περὶ Μελισσοφύλλου. Κεφ. ριη.

Ald. in noth. ἄλλοι μελίτειον οἱ δὲ ἀπιάστρον.

ΜΕΛΙΣΣΟΦΥΛΛΟΝ, ὃ ἔνιοι μελίτταιναν καλοῦσι, διὰ τὸ ἥδεσθαι τῇ πόᾳ τὰς μελίττας. ἔοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα καὶ τὰ καυλία τῇ προειρημένῃ βαλλωτῇ· μείζονα δὲ ταῦτα καὶ λεπτότερα, οὐχ οὕτω δασέα, ὄζοντα δὲ κιτρομήλου. Ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα ποτιζόμενα σὺν οἴνῳ καὶ καταπλασσόμενα, πρὸς σκορπιοπλῆγας, καὶ φαλαγγιοδήκτους, καὶ κυνοδήκτους. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καταντλούμενον, πρὸς τὰ αὐτά. ποιεῖ καὶ ἐγκαθίσματα, πρὸς ἐμμηνίων ἀγωγὴν εὔθετα· ὀδονταλγίαις τε διάκλυσμα, ἔγκλυσμά τε δυσεντερικοῖς.

De Apiastro. Cap. CXVIII.

APIASTRVM, quod Græci melissophyllõ & alio nomine melittænam vocant, quoniam apes ea F herba delectantur, foliis & cauliculis antè memoratæ ballotæ similis est: attamen maioribus & tenuioribus, neque ita hirsutis, citreum verò malum redolentibus. Folia cum vino pota atque etiam imposita, prosunt contra scorpionum ictus, necnon & phalangiorum canísque rabidi morsus. Eorundem G decoctũ fotu ad eadem valet. Conuenit etiamnum fœminarum desessionibus ad ciendos menses. Colluitur & in dentium doloribus, atque etiam dysentericis infunditur.

Folia quoque addito nitro bibita, ijs auxiliantur qui à fungis strangulantur, necnon torminosis: orthopnoïcis verò, in ecligmate sumpta. Cæterum imposita cum sale, strumas discutiũt, itémque vlcera purgant: sed & articularios dolores illita sedant.

A βοηθεῖ καὶ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις σὺν νίτρῳ τὰ φύλλα πινόμενα, καὶ στροφουμένοις. καὶ ἐκλεικτὸν ὀρθοπνοϊκοῖς. καταπλασσόμενα δὲ σὺν ἁλὶ, διαφορεῖ χοιράδας, καὶ ἕλκη ἀνακαθαίρει. τά τε ἐπὶ τῶν ἀρθριτικῶν ἀλγήματα παραμυθεῖται, καταπλασθέντα.

Legit Lacuna in vet. cod. ἀλγίας

De Marrubio. Cap. CXIX.

B Περὶ Πρασίου. Κεφ. ριθ.

MARRVBIVM frutex est ab vna radice ramosus, subhirsutus, candicãs, virgis quadrangularibus: folium pollicem æquat, subrotundum, villosum, rugosum, gustu amaro. Semen est in caulibus ex interuallis: flores verticillato ambitu asperi. Nascitur circa domorum areas & rudecta. Huius foliorũ siccorum simul & seminis decoctum ex aqua, aut etiam recentium foliorum succus vna cum melle, tabidis, suspiriosis ac tussiẽtibus exhibetur. Crassam quoque pituitam pectore contentã, ammixta iride sicca, excreatione purgat. Datur & mulieribus quæ non purgãtur, ad euocanda menstrua, secundásque pellendas: itémque difficilè parientibus, atque etiam his qui à venenatis bestijs commorsi sunt, necnon & ijs qui venena hauserunt: attamen vesicam ac renes offendit. Folia cum melle illita, sordida purgant vlcera: pterygia nomásque sistunt, & laterum dolores mitigant. Sed & succus folijs contusis expressus, & in sole spissatus coactúsve, ad eadem pollet. Cum vino quoque ac melle inunctus, oculorum claritatẽ adiuuat: per nares itidẽ regium morbum expurgat. Deniq; aurium doloribus per se & cum rosaceo conuenienter instillatur.

ΠΡΑΣΙΟΝ θάμνος ἐστὶν ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολύκλαδος, ὑπόδασυς, λευκός, τετράγωνος τοῖς ῥάβδοις· φύλλον δὲ τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ ἴσον, ὑποστρόγγυλον, δασύ, * ἔλασον, πικρὸν τῇ γεύσει· ἐκ διαστημάτων δὲ ἐπὶ τῶν καυλῶν τὸ σπέρμα, καὶ ἄνθη οἱονεὶ σπόνδυλοι τραχεῖα. C φύεται περὶ τὰ οἰκόπεδα, καὶ * ἐρείπια. Τούτου τὰ φύλλα ξηρὰ σὺν τῷ σπέρματι ἑψόμενα σὺν ὕδατι, ἢ χυλιζόμενα χλωρὰ, δίδοται μετὰ μέλιτος φθισικοῖς, ἀσθματικοῖς, βήσσουσιν. ἀνάγει καὶ πάχος ἐκ θώρακος, ἴριδος ξηρᾶς μιγείσης. D δίδοται καὶ ταῖς μὴ καθαιρομέναις γυναιξὶ πρὸς ἀγωγὴν ἐμμηνίων καὶ δευτέρων, καὶ δυστοκούσαις, καὶ θηριοδήκτοις, καὶ τοῖς θανάσιμον πεπωκόσι· κύστει μέντοι καὶ νεφροῖς * ἄθετοι. τὰ δὲ φύλλα καταπλασσόμενα σὺν μέλιτι, ῥυπαρὰ ἕλκη ἀνακαθαίρει, πτερύγιά τε καὶ νομὰς ἀφίστησι, καὶ E ὀδύνας πλευρῶν παραμυθεῖται. καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ σκευαζόμενον χύλισμα ἐκθλιβομένων τῶν φύλλων, καὶ συστρεφόμενον ἐν ἡλίῳ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκὲς, σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι ἐγχριόμενον· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἴκτερον διὰ τῶν ῥινῶν· ὠταλγίαις τε ἁρμόζει, ἐγχυματιζόμενον F καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ ῥοδίνου.

Alter, ὑγρὰ, sed perperam.

De Stachy. Cap. CXX.

Περὶ Στάχυος. Κεφ. ρκ.

STACHYS frutex est marrubio similis, sed aliquantò longior, & folia proferens numerosa, rara, subhirsuta, dura, odoris iucundi, candida: & complures virgulas ab eadem radice exeuntes, quàm marrubij candidiores. Nascitur in montosis & asperis locis. Vim habet excalfactoriam & acrem: ideóque foliorum decoctum menstrua secundásque potu pellit.

ΣΤΑΧΥΣ θάμνος ἐμφερὴς πρασίῳ, ὑπομηκέστερος δὲ καὶ πλεῖστα * φύλλα ἀραιὰ ἔχων ὑπόδασέα, σκληρὰ, εὐώδη, λευκά· ῥαβδία δὲ πλείονα ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, * λευκότερα τῶν τοῦ πρασίου. G φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι χωρίοις. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, δριμεῖαν· ὅθεν τὸ ἀπόζεμα τῶν φύλλων ἔμμηνα καὶ δεύτερα ἄγει πινόμενον.

V. φυλλάρια ἐν διαστήματι ὑποπεφυκότα. Sed suspecta est ea lectio.
V. ὑπόλευκα, λεπτὰ περὶ τὰ τοῦ πρασίου αὐτῷ ὑποπεφυκότα.

Περὶ Φυλλίτιδος. Κεφ. ρκά.

Φυλλῖτις φύλλα ἀνίησιν ὅμοια λαπάθῳ, ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ εὐθαλέστερα, ϛ΄. ἢ ζ΄. ὀρθά, λεῖα ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, ἐκ τῶν ὄπισθεν δέ, καθάπερ σκώληκας ἔχοντα ἀπηρτημένους, λεπτούς· φύεται ἐν κατασκίοις καὶ παραδείσοις, γευσαμένῳ στρυφνή. οὔτε δὲ καυλόν, οὔτε καρπόν, οὔτε ἄνθος φέρει. Ταύτης τὰ φύλλα μετ᾽ οἴνου πινόμενα, πρὸς ἑρπετοδήκτους ποιεῖ· ἐπὶ τετραπόδων τε διὰ στόματος ἐγχυματισθεῖσα βοηθεῖ· πίνεται καὶ πρὸς δυσεντερίας καὶ διαῤῥοίαν.

Quidam ἀνθαλῆ στρυφνά. V delet. Orib. ὀρθά. Ald. ...

Περὶ Φαλαγγίου. Κεφ. ρκβ΄.

Φαλάγγιον, οἱ δὲ φαλαγγίτην, οἱ δὲ καὶ τοῦτον λευκάκανθαν καλοῦσιν. κλῶνές εἰσι δύο ἢ τρεῖς ἢ πλείονες, διεστῶτες ἀπ᾽ ἀλλήλων· ἄνθη λευκά, παραπλήσια κρίνῳ, ἐντομὰς πολλὰς ἔχοντα· σπέρμα δὲ παχύ, μέλαν, ὥσπερ φακοῦ ἥμισυ, ἰσχνότερον μέντοι πολλῷ· ῥίζιον μικρόν, λεπτόν, χλωρὸν ἅμα τῷ ἑλκυσθῆναι ἐκ τῆς γῆς. ὕστερον γὰρ συνέλκεται· φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὸ σπέρμα, καὶ τὸ ἄνθος πινόμενον μετ᾽ οἴνου, σκορπιοπλήκτοις βοηθεῖ, καὶ φαλαγγιοδήκτοις· λύει δὲ καὶ στρόφους.

V. διεστῶτας. Lacunam legit in nonnullis codicibus, ἢ μείζον ita & Marcellus. His quidam carent ἐκ ζ. μικρὸν. V. συνέλκεται.

Περὶ Τριφύλλου. Κεφ. ρκγ΄.

Τρίφυλλον, οἱ δὲ ὀξύφυλλον, οἱ δὲ μηνυανθές, οἱ δὲ ἀσφάλτιον, οἱ δὲ κνίκιον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ πήχεως μείζων, ῥάβδους ἔχων λεπτάς, μελαίνας, σχοινώδεις, παραφυάδας ἐχούσας, ἐφ᾽ ὧν φύλλα ὅμοια λωτῷ τῷ δένδρῳ, τρία καθ᾽ ἑκάστην βλάστησιν· ὀσμὴ δὲ αὐτῶν ἄρτι μὲν φυομένων, πηγάνου· αὐξηθέντων δέ, ἀσφάλτου· ἄνθος δὲ ἀνίησι πορφυροῦν· σπέρμα δὲ ὑπόπλατυ καὶ ὑπόδασυ, ἐκ τοῦ ἑτέρου πέρατος ὥσπερ κεραίαν ἔχον· ῥίζα δὲ λεπτή, μακρά, ἰσχυρά. Βοηθεῖ δὲ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα, πινόμενα ἐν ὕδατι, πλευριτικοῖς, δυσουροῦσιν, ἐπιληπτικοῖς, ἀρχομένοις ὑδρωπιᾶν, ὑστερικαῖς

Vetus inserit ἢ ... Sic & Orib. V. addit ... Sic Lac. V. ... Sic Lac.

A *De Phyllitide. Cap. CXXI.*

PHYLLITIS folia promit rumici similia, sed oblongiora & magis virentia, sena septenáve, recta: quæque parte anteriore læuia cernuntur, posteriore verò tenues quasi vermiculos annexos ostendunt. Nascitur in vmbrosis locis ac B viridarijs, gustu acerbo. Neque verò caulem, neque semen, neque florem profert. Folia in vino pota serpentiũ morsibus aduersantur. Quadrupedibus itidem per os infusa auxilio sunt. Bibuntur & ad dysenteriam & diarrhœam.

De Phalangio. Cap. CXXII.

C PHALANGIVM aliqui phalangiten, alij etiam leucacantham appellant. Ramuli ei sunt duo aut tres pluresve, inter se distantes, flores candidi, liliaceis similes, incisuras multas habentes. Semen verò latum, nigrum, ad dimidiatæ lentis figuram, sed multò gracilius. Radicula parua, tenuis, D & dum è terra eruitur, coloris herbacei: posteà verò contrahit sese. Nascitur in collibus. Folia, semen & flos, siquidem ex vino bibantur, contra scorpionum ictus phalangiorúmq; morsus, auxiliantur: tormina quoque discutiunt.

Vl. in diuersa tendentes. Vl. tenuius.

De Trifolio. Cap. CXXIII.

E TRIFOLIVM Græci triphyllon, alij oxytriphyllon, alij menyanthes, alij asphaltium, alij denique cnicium vocãt. Frutex est supra cubiti altitudinem assurgens, ac virgas habens tenues, nigras, iunceas, non sine ramulorum appendiculis, in quibus folia exeunt loti arboris foliorum similitudine, eáque terna F in singulis germinibus. Odor illorum vbi recés nata sunt, rutæ: posteaquam verò adoleuerunt, bitumini proximus. Florem verò edit purpureum, ac semen quadantenus latum & subhirsutum, ab altera extremitate veluti corniculum gerés. Radix autem tenuis, lõga, ac firma G validáq; est. Semen & folia in aqua pota, pleuriticis, vrinę difficultate laborãtibus, comitialibus, hydropicis incipiẽtibus, ac fœminis vuluæ strãgulationi opportunis auxiliantur:

menses quoque ciunt. Sed è semine, ternæ drachmæ: è folijs verò, quaternæ exhiberi debent. Succurrunt & venenatorum morsibus folia trita ex aceto mulso pota. Tradunt verò nonnulli, totius fruticis, radicis inquam & foliorum decoctum fotu dolores eorum mitigare quos serpentes momorderint. Verùm si qua sanatus quispiam fuerit aqua, alius aliquis foueatur qui vlcus habuerit, perinde affici vt qui demorsi fuêre. Quidam terna folia aut totidem semina in tertianis cũ vino potui dedere, & in quartanis quaterna, ceu quæ febrium circuitus finiant atque discutiant. Cæterùm radix antidotis inseritur.

De Polio. Cap. CXXIIII.

POLIVM quoddam mõtanum, cui etiam teuthris nomen est, & cuius est vsus. Exiguus frutex est, tenuis, candidus, dodrantalis, & semine refertus: capitulo in cacumine quandam corymbi speciem præ se ferente, paruo, cæsariei canæ simili, & graueolente cum aliquantula odoris iucunditate. Alterum fruticosius est, non vsqueadeò valens odore, ac viribus inefficacius. Decoctum ipsorum epotum, succurrit venenatorum morsibus, hydropicis & arquatis: spleneticis autem ex aceto propinatur. Sed capitis dolorem ciet, stomachúmque malè habet. Ducit verò etiá aluum ac menses. Cæterùm substratum suffitúmve polium venenatas bestias abigit: impositum verò vulnera conglutinat.

De Scordio. Cap. CXXV.

SCORDIVM in montanis & palustribus locis nascitur. Folia habet trissaginis similitudine, at maiora, neque ita per ambitum incisuris diuisa, aliquantum verò allium redolentia, astringentia & gustu amara: cauliculos autem quadrangulos, è quibus flos subruber emicat.

Vim habet herba excalfactoriã, vrinámque cit. Recens trita, itémque arida, decocta in vino, aduersus serpẽtium morsus, venenáque propinatur: ad stomachi verò rosiones, dysenteriam, & vrinæ difficultaté, binis drachmis, ex hydromelite:

A ἄγει δὲ καὶ καταμήνια· δεῖ δὲ διδόναι τοῦ μὲν σπέρματος < γ΄. τῶν δὲ φύλλων < δ΄. V. [illegible]
ἀρήγει δὲ καὶ θηριοδήκτοις τὰ φύλλα λεῖα σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενα· ἱστοροῦσι δὲ ἔνιοι ὅτι τὸ ἀφέψημα *ὅλου τοῦ θάμνου καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων καταντλούμενον ἐπὶ τῶν ἑρπετοδήκτων παραιτεῖται
B τοὺς πόνους. ᾧ δ' ἂν θεραπευθῇ τις ὕδατι, ἂν ἕτερος ἕλκος ἔχων καταντληθῇ, τὰ αὐτὰ πάσχει τοῖς δηχθεῖσι. ποτίζουσι δέ τινες ἐπὶ μὲν τριταίων τρία φύλλα ἢ τρία σπέρματα σὺν οἴνῳ· ἐπὶ δὲ τεταρταίων δ΄. ὡς λύοντα τὰς περιόδους. μίγνυται δὲ *αὐτῆς ἡ ῥίζα ἀντιδότοις. Vetus addit φύλλα

C ## Περὶ Πολίου. Κεφ. ρκδ΄. Vulg. exempl. addunt ὀρεινόν.

ΠΟΛΙΟΝ τὸ μὲν, ἐστὶν ὀρεινόν, ὃ καὶ τεύθριον καλεῖται, οὗ καὶ ἡ χρῆσις· θαμνίον δ' ἐστὶ *λεπτόν, λευκόν, σπιθαμιαῖον, καρποῦ πλῆρες, ἔχον κεφάλιον ἐπ' ἄκρου κορυμβοειδὲς μικρὸν ὡς πολιὰν θρίχα, βαρύοσμον μετὰ ποσῆς εὐωδίας. Τὸ δὲ ἕτε-
D ρον, θαμνωδέστερον, οὐχ οὕτως εὔτονον τῇ ὀσμῇ, καὶ ἀδρανέστερον κατὰ τὴν δύναμιν*.
Oribas. [illegible] V. margo. [illegible]

Δύναται δὲ αὐτῶν τὸ ἀπόζεμα πινόμενον, θηριοδήκτοις ἀρήγειν, ὑδρωπικοῖς, ἰκτεριώδεσι· σπληνικοῖς δὲ σὺν ὄξει· ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς καὶ κακοστόμαχον· ἄγει δὲ καὶ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα.
E ὑποστρωννύμενον δὲ καὶ θυμιώμενον, θηρία διώκει· καταπλασσόμενον δὲ τραύματα κολλᾷ.

Περὶ Σκορδίου. Κεφ. ρκε΄.

ΣΚΟΡΔΙΟΝ φύεται *ἐν ὀρεινοῖς τόποις καὶ ἑλώδεσι, φύλλα ἔχον ἐοικότα
F χαμαίδρυϊ, *μείζονα δὲ καὶ οὐχ οὕτως ἐντετμημένα τὴν περιφέρειαν, ποσῶς δὲ τῇ ὀσμῇ σκορδίζοντα, στυπτικὰ δὲ καὶ ἔμπικρα κατὰ τὴν γεῦσιν· καυλία δὲ *τετράγωνα· ἀφ' ὧν ἄνθος ὑπέρυθρον.
V. tantùm ἐν ἑλώδεσι. Al. [illegible] V. [illegible]

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα θερμαντικήν, διουρητικήν, ποτιζομένη χλωρὰ, λεῖα,
G καὶ ξηρὰ ἀφεψομένη σὺν οἴνῳ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ *θανάσιμα· *πρός τε δηγμὸν στομάχου καὶ δυσεντερίας, καὶ δυσουρίας < β΄. σὺν ὑδρομέλιτι.
V. omittit. Legit Lacuna in vet. cod. [illegible]

καθαίρει καὶ πάχος πυῶδες ἐκ θώρακος. ποιεῖ καὶ πρὸς παλαιὰς βῆχας καὶ ῥήγματα, καὶ σπάσματα, σὺν καρδάμῳ καὶ μέλιτι καὶ ῥητίνῃ μιγεῖσα ξηρὰ ἐν ἐκλειγμῷ· καὶ ὑποχόνδριον χρονίως φλεγμαῖνον, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ πραΰνει· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ποδάγραν μετ' ὄξους δριμέος περιχριομένη, ἢ μεθ' ὕδατος καταπλασσομένη. προστεθεῖσα δὲ ἔμμηνα κινεῖ· καὶ τραύματα κολλᾷ· ἕλκη παλαιὰ ἀνακαθαίρει, καὶ ἀπουλοῖ σὺν μέλιτι· ξηρὰ δὲ ὑπερσαρκώματα στέλλει. πίνεται δὲ καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς χύλισμα πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη. *ἐναργέστατον δέ ἐστι τὸ Ποντικὸν καὶ τὸ Κρητικόν.

Περὶ Βηχίου. Κεφ. ρκϛ'.

Βήχιον φύλλα ἔχει ὅμοια *κισσῷ, μείζονα δὲ ϛ' ἢ ζ'. ἀπὸ τῆς ῥίζης, ἐκ μὲν τῶν πρὸς τὰ *κάτω λευκά, ἐκ δὲ τῶν πρὸς τὰ ἄνω χλωρά· γωνίας πλείους ἔχοντα· καυλὸν σπιθαμιαῖον· ἄνθος ὠχρὸν κατὰ τὸ ἔαρ· ὀξέως δὲ ἀποβάλλει τό, τε ἄνθος καὶ τὸν καυλόν· ὅθεν τινὲς ὑπέλαβον ἄκαυλον καὶ ἀνανθῆ ὑπάρχειν τὴν πόαν. ῥίζα λεπτή, *ἄχρηστος· φύεται περὶ λιβάδας καὶ ἐνύδρους τόπους. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα, ἐρυσιπέλατα καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν ἰᾶται· ὑποθυμιώμενα δὲ ξηρὰ εἰς ἀποκαπνισμόν, τοὺς ὑπὸ ξηρᾶς βηχὸς καὶ ὀρθοπνοίας ὀχλουμένους θεραπεύει, ὅταν χανόντες, τὸν καπνὸν τῷ στόματι δέξωνται, καὶ καταπίωσι· ῥήσσει δὲ καὶ τὰ ἐν θώρακι ἀποστήματα. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἡ ῥίζα ὑποθυμιωμένη. ἔμβρυόν τε τεθνηκὸς ἐκβάλλει ἐν ὑδρομέλιτι ἑφθὴ πινομένη.

Περὶ Ἀρτεμισίας.* Κεφ. ρκζ'.

Ἀρτεμισία *φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις ὡς τὸ πολύ, πόα θαμνοειδής, παρόμοιος ἀψινθίῳ, μείζω δὲ καὶ λιπαρώτερα τὰ φύλλα ἔχουσα. καὶ ἡ μέν τις ἐστὶν αὐτῆς εὐερνής, πλατύτερα ἔχουσα τὰ φύλλα καὶ τὰς ῥάβδους. ἡ δέ, λεπτοτέρα, ἄνθη μικρά, λεπτά, λευκά, *βαρύοσμα· θέρους δὲ ἀνθεῖ. Ἔνιοι δὲ τὸ ἐν μεσογείοις λεπτόκαρφον βοτάνιον ἁπλοῦν τῷ καυλῷ, σφόδρα μικρόν, ἄνθους περίπλεων *κιρροῦ-

Paril. add. πολυκλώνου

V. interserit μονόκλωνος

Ald. βαρύοσμον.

A sed & pus crassius pectore expellit. Facit & arida ad veterẽ tussim, rupta, conuulsáq;, si cũ nasturtio, melle ac resina in eclegmate misceatur: diuturnam quoq; hypochondrij inflammationem cerato excepta lenit: valet itidem ad podagram ex aceto acri oblita aut ex aqua imposita: subdita verò mẽses mouet. Quin B & vulnera cõglutinat, vetera vlcera repurgat, & cum melle ad cicatricem perducit. Sicca verò carnis excrescentias cohibet. Sed & expressus ex ea succus ad eadem vitia bibitur. Verùm efficacissimum Ponticum, Creticúmque.

De Tussilagine. Cap. CXXVI.

C Tussilagini folia sunt hederaceis similia, sed maiuscula, sena septenáve à radice prodeuntia, infernè subalbida, supernè verò virentia, pluribus angulis prædita: caulis palmi altitudine, flos ex luteo albicans, qui verno tẽpore prodit, at quamprimum vnà cum caule amittitur. Ex quo factum vt non- D nulli herbam hanc sine caule ac sine flore esse existimauerint. Radix tenuis, nec superuacua. Nascitur circa scaturigines aquarum, & riguis locis. Folia trita, ex melle imposita, erysipelatis omníque inflammationi medentur: suffita verò arida, ita vt ex ijs fumus per infundibulum hianti ore excipiatur, hau- E riatúrque, eos sanant qui sicca tussi & orthopnœa infestantur: pectoris etiamnum vomicas rumpunt. Eundem effectum præbet suffita radix: sed & decocta in hydromelite, & epota, partus emortuos eijcit.

De Artemisia. Cap. CXXVII.

F Artemisia in maritimis plerunque nascitur, herba fruticosa, absinthij similitudine, nisi quòd est maioribus pinguioribúsque folijs: quanquam est quædã lætior habitiórque, folijs virgultisq; latioribus, altera verò tenuioribus. Flores sunt parui, tenues, candidi & graueolentes, æstate autem floret. Sunt G qui in Mediterraneis artemisiam monoclonon appellent, herbulam gracili surculo, simplici caule donatam, valde pusillam, attamen floribus refertã tenuibus, & ad fuluum

colorem accedentibus. Hæc quàm præcedens iucundiorem afflat odorem. Vtraque excalfacit & attenuat. Feruefactæ insidentibus fœminis prosunt ad extrahendos menses, partus, secundásque, itémque ad vuluæ præclusionem & inflammationem. Valent etiamnum ad comminuendos calculos remoratámque vrinam eliciendá. Quinetiam herba ipsa copiosior imo ventri imposita menses ciet. Succus ex eadem expressus, cum myrrha subactus vuluæque subditus, eadem quæ & insessus ex vtero trahit. Sed & coma eorundem educendorum gratia ternis drachmis propinatur.

De Artemisia tenuifolia.
Cap. CXXVIII.

Habetur & artemisia tenuifolia, quæ circa riuulos ac sepes, & in agris frumentarijs nascitur. Huius flores & folia, si contriueris, sampsuchi odorem expirát. Si quis igitur herbam eam tusam, & cum oleo amygdalino bene subactam, more malagmatis, dolenti stomacho imposuerit, sanabitur. Quod si quis etiam neruorum dolore tentetur, eius contritæ succo expresso & mixto cū oleo rosaceo, si eum perunxeris, curabitur.

De Ambrosia. Cap. CXXIX.

AMBROSIA, quam alij bottryn, alij botryn artemisiam appellant, exiguus frutex est, trium palmorum altitudine, ramosus: folia circa imum caulem habet exigua, ceu rutæ, cauliculos verò minutis seminibus, quasi racemulis, qui nūquam florent, refertos: est is odore vinoso, ac suauis. Radix tenuis, & duûm palmorum longitudine. Nectitur in coronas apud Cappadoces. Vis eius, reprimere, repellere, & illitu astringere humores qui in aliquam partem incumbunt.

De Botry. Cap. CXXX.

BOTRYS herba est lutea tota, fruticosa, latè sparsa, & alis compluribus prædita. Semen circa totos ramulos nascitur: folia cichorio similia, numerosa. Herba verò tota suauiter admodum olet, quamobrem vestibus etiam interponitur.

A δὲ τῇ χροιᾷ, λεπτόν, καλοῦσιν ἀρτεμισίαν μονόκλωνον· ἔστι δὲ εὐωδεστέρα τῆς (Al. εὐωδέστερον)
πρὸ αὐτῆς. Ἀμφότεραι δὲ θερμαίνουσι καὶ λεπτύνουσιν. ἀποζεννύμεναι δὲ ἁρμόζουσιν εἰς γυναικεῖα ἐγκαθίσματα, πρὸς ἀγωγὴν ἐμμηνίων καὶ δευτέρων καὶ ἐμβρύων, μύσιν τε καὶ φλεγμονὴν τῆς
B ὑστέρας καὶ θρύψιν λίθων, καὶ ἐποχὴν οὔρων. ἡ δὲ πόα κατὰ τοῦ ἤτρου καταπλασθεῖσα πολλή, ἔμμηνα κινεῖ· ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς χυλὸς λεανθεὶς σμύρνῃ καὶ προστεθεὶς, ἄγει ἀπὸ μήτρας ὅσα καὶ τὸ ἐγκάθισμα. (V addit, καὶ τὸ ἔγκλυσμα) καὶ ποτίζεται δὲ ἡ κόμη πρὸς ἀγωγὴν τῶν αὐτῶν, πλῆθος < γ'.

C Περὶ Ἀρτεμισίας λεπτοφύλλου.
Κεφ. ρκή.

Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος, ἥ τις γεννᾶται περὶ ὀχετοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ εἰς χώρας σπορίμους. (Hoc caput in aliquibus codicibus deest: à Cornario ad notha transfertur.) τὸ ἄνθος οὖν αὐτῆς καὶ τὰ φύλλα τριβόμενα, ὀσμὴν ἀποδίδωσι σαμψύχου. εἰ οὖν τις πονεῖ τὸν στόμαχον, καὶ κόψει
D τὴν βοτάνην ταύτην μετὰ ἀμυγδαλίνου ἐλαίου καλῶς, καὶ ποιήσει ὡς μάλαγμα, καὶ θήσει ἐπὶ τὸν στόμαχον, θεραπευθήσεται. εἰ δὲ καὶ τὰ νεῦρά τις πονεῖ, τὸν χυλὸν ταύτης μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου μίξας χρίει, θεραπευθήσεται.

Περὶ Ἀμβροσίας. Κεφ. ρκθ.

E ἈΜΒΡΟΣΙΑ, οἱ μὲν βότρυς, οἱ δὲ βότρυς ἀρτεμισία, θαμνίσκος ἐστὶ τρισπίθαμος τὸ ὕψος, πολύκλαδος· φύλλα ἔχων περὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ καυλοῦ μικρὰ ὡς πηγάνου· (V. ἐμβολὴν) τὰ δὲ καυλία περίπλεα (Al. ῥαβδία) σπερματίων, ἐοικότων βοτρυδίοις μηδέποτε ἀνθοῦσι, τῇ ὀσμῇ οἰνώδης, ἡδεῖα· ἡ δὲ ῥί-
F ζα λεπτή, διπίθαμος. καταπλέκεται δὲ (V caret. Al. ...) ἐν Καππαδοκίᾳ τοῖς στεφάνοις. Δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν τῶν ἐπιφερομένων καὶ (V. στύφουσα.) ἀποκρουστικήν, καταπλασσομένη στύφει.

Περὶ Βότρυος. Κεφ. ρλ'.

ΒΟΤΡΥΣ πόα ἐστὶν ὅλη μηλίνη, θαμνοειδής, διακεχυμένη, πολλὰς ἔ-
G χουσα μασχάλας. τὸ δὲ σπέρμα ὅλοις τοῖς κλωνίοις περιπέφυκε· φύλλα κιχωρίῳ ἐμφερῆ πολλά· καὶ τὸ σύμπαν εὐώδης ἱκανῶς· διὸ καὶ ἱματίοις συντίθεται. (Sic V. & Lacunæ codex. vulg. exempl. carent.)

φύεται δὲ μάλιστα περὶ χαράδρας καὶ χειμάῤῥους. Δυνάμιν δὲ ἔχει σὺν οἴνῳ πινομένη ὀρθοπνοίας πραΰνειν. καὶ ταύτην ἀμβροσίαν Καππαδόκαι καλοῦσι, τινὲς δὲ ἀρτεμισίαν.

Inuenitur verò potissimùm circa profluentes aquas, & in torrentium ripis. Pota ex vino orthopnœas mulcendi vim habet. Et hanc Cappadoces ambrosiam vocant, alij artemisiam.

Περὶ Γερανίου. Κεφ. ρλα´.

Orib. στρογγύλην

V. addit ὑποπορφύρας

ΓΕΡΑΝΙΟΝ, ὃ μὲν φύλλον ἔχει ὅμοιον ἀνεμώνῃ, ἐσχισμένον, μακρότερον· ῥίζαν δὲ ὑποστρογγύλον, γλυκεῖαν, ἐσθιομένην, ἥτις ποθεῖσα ἐν οἴνῳ ἄγει < πλῆθος, ὑστέρας ἐμπνευματώσεις λύει. καλεῖται ὑπ' ἐνίων καὶ ἕτερον γεράνιον, ἔχον καυλία λεπτά, χνοώδη, διπιθαμιαῖα· φύλλα μαλάχῃ ἐμφερῆ, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν μασχαλῶν ἐξοχάς τινας ἀνανενευκυίας, ὡς γεράνων κεφαλὰς σὺν τοῖς ῥάμφεσιν, ἢ κυνῶν ὀδόντας. χρῆσις δὲ αὐτοῦ ἐν ἰατρικῇ οὐδεμία.

De Geranio. Cap. CXXXI.

GERANIVM folio est anemones, incisuris diuiso, at longiore, radice propemodum rotunda, dulci & esui apta. Hæc drachmæ pondere in vino pota, vuluę inflationes discutit. Vocatur & à nonnullis geranium alterũ, quod cauliculos habet tenues, lanuginosos, binûm palmorum altitudine: folia verò ceu maluæ, & in summis alis sursum spectãtes eminentias quasdam, veluti gruum capitula cum suis rostris, aut dentes caninos. Sed nullius est in medicina vsus.

Περὶ Γναφαλίου. Κεφ. ρλβ´.

V. ὅπερ καὶ χαμαίζηλον καλοῦσιν

ΓΝΑΦΑΛΙΟΝ, τούτου τοῖς φύλλοις τινὲς ἀντὶ γναφάλου χρῶνται, λευκοῖς οὖσι καὶ μαλακοῖς. ποιεῖ δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ ποτιζόμενα τὰ φύλλα πρὸς δυσεντερίας.

De Gnaphalio. Cap. CXXXII.

GNAPHALII folijs albis, mollibúsque pro tomento vtuntur. Efficaciter autem ad dysenteriam in vino austero propinantur.

Περὶ Τύφης. Κεφ. ρλγ´.

Ald. in not. λευκὸν, quã vocem reddidit Ruellius.

Al. ἀκρεμόνι

Al. χνοῦν

Al. παλαιῷ

ΤΥΦΗ, φύλλον ἀφίησι κυπειρίδι ὅμοιον· καυλὸν λεῖον, ὁμαλὸν, ἐπ' ἄκρῳ περικείμενον ἄνθος πυκνὸν καὶ ἐκπαπποῦμενον, ὃ καλοῦσιν ἔνιοι ἀνθήλην. ταύτης τὸ ἄνθος ἀναληφθὲν στέατι παλαιῷ ὑείῳ πεπλυμένῳ, κατακαύματα θεραπεύει. φύεται δὲ ἐν ἕλεσι καὶ ὑδροστασίμοις τόποις.

De Typha. Cap. CXXXIII.

TYPHA folium profert cyperidi simile, caulem læuem & æquabilem, quem in cacumine flos ambit densus, quíque in pappos soluitur. Eum aliqui paniculam nominant. Huius flos vetere suillo adipe loto exceptus ambustis medetur. Gignitur autem in paludibus & aquis stagnantibus.

Περὶ Κιρκαίας. Κεφ. ρλδ´.

V. ἀνδράχνῃ μαργαρίτῃ

Addit Lacuna ex vet. cod. ἢ λεπτά.

V. μικρά

Addit Lac. ex v. cod. πολλά

ΚΙΡΚΑΙΑ, ἣν δὲ διρκαίαν καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει στρύχνῳ ὅμοια κηπαίῳ, παραφυάδας δὲ πολλάς· ἄνθη μέλανα, μικρά, πολλά· καρπὸν δὲ κεγχροειδῆ ἔντισιν οἱονεὶ κερατίοις· ῥίζας σπιθαμιαίας γ´ ἢ δ´. λευκάς, εὐώδεις, θερμαντικάς. μάλιστα δὲ ἐν τισὶ πετρώδεσι φύεται τόποις καὶ εὐπνοίαις εὐηλίοις. ταύτης ἡ ῥίζα ὅσον * μναῖ δ´. θλασθεῖσα, καὶ βραχεῖσα ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν οἴνου γλυκέως κοτύλαις ϛ´. καὶ ποθεῖσα ἡμέρας γ´. ὑστέρας ἀποκαθαίρει. ὁ δὲ καρπὸς γάλα κατασπᾷ ἐν ῥοφήμασι λαμβανόμενος.

De Circæa. Cap. CXXXIIII.

CIRCÆA quam dircæam aliqui vocant, folia gerit hortensis solani, ac propagines crebras: flores nigros, pusillos, numerosos: semen milij figura, quibusdam veluti corniculis inuolutum: radices dodrantales, ternas quaternásue, albas, odoratas, & excalfaciendi vi præditas. Nascitur maximè locis petrosis & apricis perflabilibus. Radix vnciarum quatuor pondere tusa, & in vini dulcis heminis sex diem noctémque macerata, triduóque bibita, vuluam expurgat. At semen in sorbitionibus assumptum lactis vbertatem præstat.

De OEnanthe. Cap. CXXXV.

OENANTHEN alij leucanthon nominát. Folia edit pastinacæ: flores candidos: caulé crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem denique magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascitur in petris. Semen, caulis ac folia, ad secundas pellendas cum vino mulso propinantur. Ipsa quoq; radix è vino ad stranguriam regiúmque morbum vtilis.

De Conyza. Cap. CXXXVI.

CONYZA quædam parua vocatur, odore præstantior: maior altera, quæ frutice altior est, folijsque latioribus atque graueolens. Vtriusque folia oleæ similia, at hirsuta & pinguia. Et maioris quidem conyzæ caulis in binûm cubitorum altitudinem assurgit, minoris verò, pedem æquat. Flos squalidus est, lutei coloris, & subamarus, ac in pappos abit: radices autẽ supervacuæ. Frutex cum folijs substratu suffitúque venenatas bestias fugat, culices abigit, ac pulices quoque necat. Folia vtiliter imponũtur serpentiũ morsibus, tuberculis atque vulneribus. Flores etiam ac folia ad mẽses partusque pellendos in vino bibuntur; itémque contra stranguriam, tormina, morbúmque regium. Eadem ex aceto pota, comitiales adiuuant. Quin & decoctum insessu vuluę vitijs medetur, mensésque purgat. Subditus autem succus abortũ infert. Sed & herba ex oleo peruncta, contra rigores est efficax. Tenuior verò, etiam capitis dolores imposita sanat. Est & tertium conyzæ genus, caule crassiore molliore que, folijs mediæ inter maiorem & minorem amplitudinis. Minimè autem pinguis ea est, at odore longè grauior, atque adeò iniucundior simul & inefficacior. Locis aquosis prouenit.

De Hemerocalle. Cap. CXXXVII.

HEMEROCALLES caulẽ foliáq; habet lilij, sed porri modo virẽtia. Flores in singulis scapi propaginibus terni quaternive erũpũt, lilij diuisura, cùm dehiscere cœpe-

Περὶ Οἰνάνθης. Κεφ. ρλέ.

A ΟΙΝΑΝΘΗ, οἱ δὲ λεύκανθον καλοῦσι. Τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὥσπερ σταφυλίνος: ἄνθη δὲ λευκά. καὶ καυλὸν παχὺν, σπιθαμιαῖον· καρπὸν δὲ ὥσπερ ἀτραφάξεως· ῥίζαν μεγάλην, κεφαλὰς ἔχουσαν πλείονας, στρογγύλας. φύεται ἐν πέτραις. Ταύτης ὁ B καρπὸς καὶ ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα, ποτίζεται πρὸς δευτέρων ἐκβολὴν σὺν οἰνομέλιτι. ἡ δὲ ῥίζα σὺν οἴνῳ πρὸς στραγγουρίας ἁρμόζει, καὶ ἴκτερον. — Hæc non leguntur in Ald. cod. nisi nota notha.

Περὶ Κονύζης. Κεφ. ρλς´.

ΚΟΝΥΖΑ, ἡ μέν τις μικρὰ καλεῖται, εὐωδεστέρα οὖσα· ἡ δὲ μείζων, ὑπερέχουσα τῷ θάμνῳ, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα, C καὶ βαρύοσμος. ἀμφότεραι δὲ προσεοίκασι τοῖς φύλλοις ἐλαίᾳ. ἔστι δὲ δασέα ταῦτα καὶ λιπαρά· ὕψος δὲ τοῦ καυλοῦ ἡ μὲν μείζων, δύο πήχεων ἔχει· ἡ δὲ ἐλάττων, ποδός· ἄνθος ψαφαρὸν, μήλινον, ὑπόπικρον, ἐκπαπποῦμενον· ῥίζαι δὲ ἄχρηστοι. — V ἰκτερικοί — V ὑπόπικρον]
Δύναται δὲ ὁ θάμνος ὑποστρωννύμενος σὺν D τοῖς φύλλοις καὶ θυμιώμενος, θηρία διώκειν, καὶ κώνωπας ἀπελαύνειν· κτείνει δὲ καὶ ψύλλας· καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ ἑρπετοδήκτων καὶ φυμάτων, καὶ τραυμάτων. καὶ πίνεται σὺν οἴνῳ τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα πρὸς καταμηνίων ἀγωγὴν, καὶ ἐμβρύων ἐκβολὴν, καὶ στραγγουρίαν, καὶ στρόφους E καὶ ἴκτερον· μετ᾽ ὄξους δὲ ἐπιληπτικοῖς πινόμενα ὠφελεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ἐν καθίσματι, τὰ ἐν μήτρᾳ θεραπεύει, καὶ ἔμμηνα ἀποκαθαίρει· ὁ δὲ χυλὸς προστεθεὶς ἐκβολίμους ποιεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ῥίγη συγχριομένη ἡ πόα μετ᾽ ἐλαίου. ἡ δὲ λεπτὴ καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσομένη ἰᾶται. Γί- F νεται καὶ τρίτον εἶδος κονύζης. ἔστι δὲ καυλῷ παχυτέρα καὶ μαλακωτέρα, τοῖς δὲ φύλλοις μείζων τῆς λεπτῆς, ἥσσων δὲ τῆς μείζονος, οὐ λιπαρὰ, βαρυοσμοτέρα δὲ πολλῷ καὶ ἀηδεστέρα καὶ ἀπρακτοτέρα. φύεται δὲ ἐν ἐφύδροις. — Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ τὸ αἷμα. — Alter pro θεραπεύει habet ὑποκαθαίρει. — Sic V & Lacunæ cod. Vulg. exépl. carent. — Al. ἔμμηνα — V. nonnulli carent sequentibus ad capitis vsque calcem.

Περὶ Ἡμεροκαλλίδος. Κεφ. ρλζ.

ΗΜΕΡΟΚΑΛΛΙΣ φύλλα ἔχει καὶ G καυλὸν ὅμοια κρίνῳ, χλωρὰ δὲ ὥσπερ πράσου. ἄνθη δὲ ἐν αὐτῷ καθ᾽ ἑκάστην ἀπόφυσιν γ´. ἢ δ´. τὴν χρόαν τοῦ κρίνῳ ἐοικότα, ὅταν ἄρξηται χάσκειν — Al. χάσκειν

V. [illegible]

τὴν δὲ χρόαν ἰσχυρῶς ὠχρά. ῥίζαν ὁμοίαν βολβῷ εὐμεγέθη· ἥ τις λεία ποθεῖσα, καὶ σὺν μέλιτι ἐν ἐρίῳ προστεθεῖσα, πρακτός ἐστιν ὑδραγωγὸς καὶ αἱμαγωγός. τὰ δὲ φύλλα λεῖα καταπλασσόμενα, φλεγμονὰς μαστῶν τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ ὀφθαλμῶν πραΰνει. καὶ καταπλάσσεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ τῶν πυρικαύστων.

Περὶ Λευκοΐου. Κεφ. ρλη'.

ΛΕΥΚΟΙΟΝ γνώριμόν ἐστιν. ἔστι δὲ αὐτῆς διαφορὰ ἐν τοῖς ἄνθεσι. ἢ γὰρ λευκὸν ἐστιν, ἢ μήλινον ἢ κυανοῦν ἢ πορφυροῦν εὑρίσκεται. Ἔστι δὲ αὐτῶν εὔχρηστον πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν τὸ μήλινον· οὗ τὰ ἄνθη ξηρὰ ἀποζεσθέντα, εἰς ἐγκαθίσματα ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ ὑστέραν φλεγμονάς, καὶ ἀγωγὰς ἐμμηνίων· ἀναληφθέντα δὲ κηρωτῇ, ῥαγάδας τὰς ἐν δακτυλίῳ θεραπεύει· σὺν δὲ μέλιτι, ἄφθας. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ, σὺν οἴνῳ ποθεὶς δραχμῶν δυοῖν πλῆθος, ἢ προστεθεὶς σὺν μέλιτι, ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἄγει. αἱ δὲ ῥίζαι καταπλασθεῖσαι σὺν ὄξει, στέλλουσι σπλῆνα, καὶ ποδαγρικοῖς ὠφελοῦσι.

Addit Caesareensis codex: λευκόϊον θαλάσσιον, οἱ δὲ ἴον θαλάσσιον. [illegible]

Περὶ Κραταιογόνου. Κεφ. ρλθ'.

ΚΡΑΤΑΙΟΓΟΝΟΝ, οἱ δὲ κραταιόνον, φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ μελαμπύρου (πλείους δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης φύονται βλαστοὶ γονατώδεις) καρπὸν δὲ ὅμοιον κέγχρῳ. φύεται ἐν συσκίοις καὶ *φρυγανώδεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τόποις, ἰσχυρῶς δὲ δριμύ. Ἱστορεῖται δὲ ὑπό τινων ἡ πόσις τοῦ καρποῦ γυναῖκα ἀρρενοτόκον ποιεῖν, ἐάν τις μετὰ τὴν κάθαρσιν τῶν καταμηνίων πρὸ τοῦ πλησιάσαι πίῃ νῆστις τρὶς τῆς ἡμέρας ὁλκὴν τριωβόλου μετὰ ὕδατος κυάθων β'. ἐπὶ ἡμέρας μ'. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ πινέτω τὰς ἴσας ἡμέρας, καὶ πλησιαζέτω.

Lacuna ex vet. cod. legit φρυγανώδεσιν, id est, aridis.

Περὶ Φύλλου. Κεφ. ρμ'.

ΦΥΛΛΟΝ, οἱ δὲ ἐλαιόφυλλον, οἱ δὲ *βρυωνίαν καλοῦσι· φύεται ἐν πέτραις. τὸ μὲν θηλυγόνον λεγόμενον, ὥσπερεὶ βρύον *ἔχον, χλωρότερον ἐλαίας τὸ φύλλον· καυλὸν λεπτόν, βραχύν· ῥίζαν λεπτήν· ἄνθος λευκόν· καρπὸν *μείζονα, ὥσπερ μήκωνος.

Marc. βρύον

Lacuna ex vet. cod. καρπὸν λευκόν, μείζονα.

A rint, *saturatiore verò ochre colore: radix prægrandi, bulbo similis est: quæ quidem trita potáque, aut cum melle & lana subdita in pessu, aquã & sanguinem inutilem educit. Folia verò trita illitáque, mammarum à partu inflammationes, necnon & oculorum epiphoras mitigant. Cæterùm & radix & folia igni ambustis
B vtiliter imponuntur.

colore purpureo fusco

De Leucoio siue viola alba. *Cap. CXXXVIII.*

LEVCOION vulgaris est notitiæ: sed est in floribus differẽtia. Nanque aut albi, aut lutei, aut cærulei, aut etiam purpurei reperiuntur. Est porrò leucoium luteum inter
C cætera præcipui in medicina vsus: quippe cuius aridi flores feruefacti, in desessionibus valent contra vului inflammationes, menstruáque pellunt. Cerato verò excepti, rimas sedis: cum melle autẽ, oris vlcera, quæ aphthæ dicuntur, sanant. At semen duûm drachmarũ põdere ex vino potum, aut cum melle subdi-
D tum, menses, secundas & partus extrahit. Cęterùm radices ex aceto illitæ lienem reprimunt, & podagricos iuuant.

De Crataeogono. Cap. CXXXIX.

CRATÆOGONON, siue, vt alijs placet, Cratæonon, folia habet melampyri: plures autem ab vna radice emicant culmi genicula-
E ti: semen est milio simile. Nascitur vt plurimum locis opacis & frutetosis. Est autem vehementer acre. Traditur à quibusdam, seminis potum efficere vt mulier virilis sexus fœtum pariat, siquidem post menses purgatos, anteaquam cum viro congrediatur, ter die ieiuna semen tribus obolis in aquæ cyathis duo-
F bus, bibat, ad dies quadraginta: bibat & ipsum vir modo consimili, ac totidem etiam diebus, deindéq; cum illa coëat.

De Phyllo. Cap. CXL.

PHYLLON, alij elæophyllon, bryoniam alij nominãt: in saxosis nascitur. Ac illud quidem quod thelygonon dicitur, veluti bryon
G oleæ pallidius gerit: folio verò est magis herbacei coloris: caule tenui, breui: radice gracili: flore albo: semine papaueris, maiusculo.

Arrhenogonon verò cætera antedicto simile: semine tantùm differt: habet enim racemosum, ei quodammodo simile quod, postquam defloruit olea, primulum emergit atque conspicitur. Perhibetur autem, arrhenogoni potu mares generari: thelygoni verò, fœminas. Hæc memoriæ prodidit Crateuas: quanquam talia mihi videtur historiatenus, tanquam fama auditionéve accepta, proponere.

De Orchi seu testiculo. Cap. CXLI.

ORCHIS, qué alij cynosorchin, quasi canis testiculum, vocant, folijs est circa caulis imam partem in terra stratis, *mollibus, oleæ similibus, at longioribus: caule palmari, in quo flores purpurascentes emicant: radice bulbosa, oblonga, gemina, angusta, oliuarum instar: quarũ vna superior est, altera inferior, & hæc quidem plenior ac mollior: illa durior ac rugosa. Radix cocta vt bulbus estur. Sed & de his radicib' memoriæ proditur, si maiorem edant viri, mares generari: si minorem fœminæ, alterum sexum. Insuper autem proditum est, in Thessalia mulieres teneram è lacte caprino propinare ad excitandam libidinem: aridam verò, ad eandem inhibendam: atque ab vnius potu alterius vires exolui. Nascitur in saxosis & sabuletis.

Vel foliis mollibus similibus, at angustioribus & breuibus.

De Testiculo altero. Cap. CXLII.

Testiculus alter, quem alij, velut & Andreas, Serapiada vocant, propter radicis multiplicem vsum, folijs est porri, oblongis, at latioribus & pinguibus, ex alarum sinu inflexis: cauliculis palmaribus, ac floribus penè purpureis: radix autem subiacet testiculis similis. Hæc imposita œdemata dissipat, vlcera repurgat, herpetem sistit: fistulas quoque abolet, & illita partes inflammatas demulcet. Arida eadem inspersa nomas cohibet, sanátque putrescentia & cacoëthe oris vlcera. Aluum denique sistit, è vino pota. Sed & de hac radice eadem, quæ de antè memorata testiculi canini radice, narrantur.

A Τὸ δὲ ἀῤῥενογόνον, τὰ μὲν ἄλλα ὅμοιον τῷ προειρημένῳ· καρπῷ δὲ διαφέρει· ἔχει γὰρ ὅμοιον *αὐτῇ ἐξηνθηκυίας ἐλαίας βοτρυώδες. λέγεται δὲ, τὸ ἀῤῥενογόνον, ποθὲν, ἀῤῥενοτοκεῖν· τὸ δὲ θηλυγόνον, θηλυτοκεῖν. Ἱστορεῖ περὶ τούτων Κρατεύας· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὰ τοιαῦτα μέχρι τῆς περὶ αὐτῶν ἱστο-B ρίας προάγειν.

Περὶ Ὀρχεως. Κεφ. ρμα΄.

De testiculo v. cod. quadã praefus silene.

ΟΡΧΙΣ, ὃ ἔνιοι κυνὸς ὄρχιν καλοῦσι, φύλλα ἔχει κατὰ γῆς ἐστρωμένα περὶ τὸν καυλὸν καὶ τὸν πυθμένα, *ἐλαίᾳ μαλακῇ ὅμοια, στενότερα δὲ καὶ λεῖα, μακρότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον τὸ μῆκος, ἐφ' C οὗ ἄνθη πορφυροειδῆ· ῥίζαν βολβοειδῆ, ἐπιμήκη, διπλῆν, στενὴν, ὡς ἐλαίας, τὴν μὲν ἄνω, τὴν δὲ κατωτέραν. καὶ τὴν μὲν *πλήρη· τὴν δὲ, μαλακὴν καὶ ῥυσσήν. ἐσθίεται δὲ ἡ ῥίζα ὡς βολβὸς ἑψηθεῖσα· περὶ ταύτης δὲ ἱστορεῖται, τὴν μὲν μείζονα ῥίζαν ὑπὸ ἀνδρῶν ἐσθιομένην, ἀῤῥενογό-D νον εἶναι· τὴν δὲ ἐλάττονα ὑπὸ γυναικῶν, θηλυγόνον. προσιστόρηται δὲ καὶ ταῖς ἐν Θετταλίᾳ γυναῖκας, *τὴν μὲν ἁπαλὸν μετὰ αἰγείου γάλακτος ποτίζειν, ὡς παρορμᾶν τὰ ἀφροδίσια· τὴν δὲ ξηρὰν, πρὸς ἐπίσχεσιν καὶ ἔκλυσιν τῶν ἀφροδισίων· ἀναλύεσθαί τε τὴν ἑτέραν ὑπὸ τοῦ E ἑτέρου πινόμενον. φύεται δὲ ἐν λιθώδεσι καὶ ἀμμώδεσι τόποις.

V. καὶ.

Περὶ Ὀρχεως ἑτέρου. Κεφ. ρμβ΄.

Ὀρχις ἕτερος, ὃν Σεραπιάδα ἕτεροι καλοῦσιν, ὡς καὶ Ἀνδρέας διὰ τὸ *πολύχρηστον τῆς ῥίζης· φύλλα ἔχει ἐοικότα *πράσῳ ἐπιμήκη, πλατύτερα δὲ καὶ *λιπαρὰ, ἐ-F πικαμπῆ ἐν ταῖς μασχάλαις· καυλία σπιθαμιαῖα· ἄνθη δὲ ὑποπόρφυρα· ῥίζα δὲ ὑπεστιν *ὀρχιδίοις ὁμοία. Ἡ τις δύναμιν ἔχει καταπλαττομένη οἰδημάτων σκεδαστικὴν, καὶ ἑλκῶν ἀνακαθαρτικὴν, καὶ *ἕρπητας ἐφεκτικήν. ἰᾶται σκευάζει δὲ καὶ σύριγγας, καὶ τὰ φλεγμαίνοντα πραϋ-G νει καταπλασσομένη. ξηρὰ δὲ *ἐπιπασσομένη, νομὰς ἵστησι· καὶ τὰ ἐν στόματι σηπεδόνι καὶ κακοήθη ἰᾶται· ἵστησι δὲ *κοιλίαν σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. ἱστορεῖται δὲ καὶ περὶ ταύτης, ὅσα καὶ περὶ τοῦ κυνὸς ὄρχεως.

Pena legit πολύχρηστον. Ald. [illegible]. Sic Dod.
V. μαλακά. & sequentia delet vsque ad καυλία.
Al. ἀιδοίοις, sed malè.
V. ἕρπητας.
Sic vetus Lecone codex. at vulg. exempl. carent.
Al. τε

Περὶ Σατυρίου. Κεφ. ρμγ'. A

ΣΑΤΥΡΙΟΝ, ὃ δὲ τρίφυλλον καλοῦσιν, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τὴν γῆν φύλλα τρία φέρει κεκλασμένα, λαπάθῳ ἢ κρίνῳ ὅμοια, ἐλάττονα μέντοι καὶ ἐνερευθῆ· καυλὸν δὲ ψιλὸν, μακρὸν, ὡς πήχεως· ἄνθος κρινοειδὲς, λευκόν· ῥίζαν βολβοειδῆ, ὅσον μῆλον, πυρρὰν· τὰ δὲ ἐντὸς λευκὴν, ὥσπερ ᾠόν· γευομένῳ γλυκεῖαν καὶ εὔστομον. B Ταύτην δεῖ πίνειν ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ πρὸς ὀπισθότονον. καὶ εἰ βούλει γυναικὶ συνουσιάσαι, χρῆσαι. φασὶ γὰρ αὐτὴν καὶ ὁρμὴν ἐπικινεῖν τὴν ἐπὶ συνουσίαν.

Marc. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Lacuna verò legit in antiquo [illegible] ὡς [illegible] φύλλα τρία φέρει ἐπὶ γῆς κεκλασμένα. Sic & Serapio & Oribas.

Vulg. cod. [illegible]

Hæc non habet Ald. codex, utpote notha.

Περὶ Σατυρίου ἐρυθρονίου. Κεφ. ρμδ'. C

Σατύριον τὸ ἐρυθρόνιον, οἱ δὲ σατύριον ἐρυθραϊκὸν, ἔχει σπέρμα λινοσπέρμῳ ἐμφερὲς, μεῖζον δὲ καὶ ῥωμαλέον, καὶ στίλβον, καὶ λεῖον, ὅπερ ἱστορεῖται καὶ αὐτὸ συνουσίας ἐγείρειν ὥσπερ καὶ ὁ σκίγκος. ἔστι δὲ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ὁ μὲν φλοιὸς ὑπισχνὸς καὶ πυρρός· τὸ δὲ ἔνδοθεν λευκὸν, γευομένῳ εὔστομον, καὶ γλυκύ. φύεται ἐν εὐηλίοις καὶ ὀρεινοῖς τόποις. D ἱστορεῖται δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν χεῖρα ληφθεῖσα ἡ ῥίζα, ἐρεθίζει πρὸς ἀφροδίσια· σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσα, μᾶλλον.

Marc. ἐρυθρόνιον

V. addit, οἱ δὲ [illegible] quod inter notha legitur.

Orib. [illegible]

Περὶ Ὁρμίνου. Κεφ. ρμε'.

ΟΡΜΙΝΟΝ * ἥμερον, πόα ἐστὶν ἐμφερὴς πρασίῳ τοῖς φύλλοις. καυλὸς δὲ τετράγωνος ἡμιπηχυαῖος· περὶ ὃν ἐξοχαὶ E ὅμοιαι λοβοῖς ὡς ἐπὶ τὴν ῥίζαν νενευκυῖαι, ἐν αἷς σπέρμα διάφορον· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἀγρίου στρογγύλον εὑρίσκεται φαιόν· ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου, ἐπίμηκες καὶ μέλαν, οὗ περ ἡ χρῆσις. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο σὺν οἴνῳ πινόμενον, συνουσίαν παρορμᾶν. ἀποκαθαίρει δὲ σὺν μέλιτι ἄργεμα, λευκώματα, καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος καὶ οἰδήματα διαφορεῖ, καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶται. καὶ ἡ πόα δὲ καταπλασθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. τὸ δὲ ἄγριον ἰσχυροτέραν ἔχει τὴν δύναμιν. ὅθεν μίγνυται καὶ συγχρίσμασι, μάλιστα δὲ τῷ γλευκίνῳ.

Vulg. exempl. addunt ἥμερον

Περὶ Ἡδυσάρου. Κεφ. ρμϛ'.

ΗΔΥΣΑΡΟΝ τὸ ὑπὸ τῶν μυρεψῶν καλούμενον πελεκῖνος, θάμνος ἐστὶ φυλλάρια ἔχων ἐρεβίνθῳ ὅμοια, λοβοὺς δὲ

De Satyrio. Cap. CXLIII.

SATYRIUM alij trifoliú vocant, quoniam vtplurimum terna folia in terram conuexa proferat, rumici aut lilio similia, attamē minora atq; rubescentia: caulem gerit nudú, cubitalem: floré lilij effigie, candidú: radicem bulbosam, mali magnitudine, rufam, intus verò albam, oui instar, sapore dulcem oríque gratá. Hanc in vino nigro austero bibere oportet, contra opisthotonon. Ipsa quoque vtere, si cum muliere ré habere volueris. Eam enim etiam ad venereos impetus concitatricé vim habere affirmant.

De Satyrio erythronio. Cap. CXLIIII.

Satyrium erythronium siue erythraïcum, semen habet lini similitudine, at maius, firmum, splendés ac læue: quod fertur etiam nō secus atque scincus libidinem excitare. Est verò cortex radicis aliquantum gracilis ac rufus: interna auté pars alba, sapore dulci, oríque grata. In apricis & montosis locis enascitur. Proditur & radix, si modò manu teneatur, veneré stimulare, eóque magis, si bibatur in vino.

De Hormino. Cap. CXLV.

HORMINUM herba est folijs marrubio similis: caule quadrángulo, semicubitali, circa quem eminentiæ siliquis similes conspiciuntur, quæ quidem radicé versus spectant, & in quibus semen diuersum recluditur. Siquidé in syluestri rotundum fuscúmque reperitur, at in altero oblongum & nigrius, cuius & vsus est. Creditur enim in vino bibitum, etiam venerem stimulare. F Purgat verò cum melle oculorú argema & albugines: illitúmque ex aqua, etiā œdemata discutit, & infixos aculeos è corpore extrahit. Sed & imposita herba hæc eadé præstat. Syluestre auté magis viribus pollet: quamobrem etiam vnguentis, præsertímque gleucino immiscetur.

G *De Hedysaro.* Cap. CXLVI.

HEDYSARUM, quod vnguentarij pelecinum, id est, securidacam, vocant, frutex est minutis folijs, ciceri similibus: siliquis verò

cornicula referentibus, in quibus ſemen fuluum, quod ancipitem ſecurim æmulatur (vnde & nomen accepit) guſtu amarum, ſtomachóque in potu vtile. Additur & in antidota. Cum melle verò ſubditum, ante coitum ſpem partus adimere creditur. Cæterùm inter triticum & hordea naſcitur.

De Onoſmate. *Cap. CXLVII.*

ONOSMA, alij oſmadem, alij phlonitim, alij denique ononim vocant: folia habet ad ſimilitudinẽ anchuſæ, oblonga, mollia, quatuor digitorum longitudine & vnius latitudine, in terra iacentia, denique anchuſæ folijs quàm ſimillima. Eſt autem ſine caule, ſine ſemine, ſine flore. Radicula verò ſubeſt longiuſcula, infirma, tenuis, ac modicè rubeſcens. Gignitur in aſperis. Folia in vino pota partus extrahunt. Sed & prægnans ſi herbam eam ſupergrediatur, abortum facere dicitur.

De Nymphæa. *Cap. CXLVIII.*

NYMPHÆA in paludibus ſtagnantibúſq; aquis naſcitur: folia verò habet Ægyptiæ fabæ ſimilia, at minora oblongioráque, plura ab vna eadémque radice prodeuntia: quorum alia ſuper aquam quodammodo extant, alia in ea ipſa demerguntur: florẽ album, lilio ſimilem, in quo medium croceũ eſt. At cùm defloruerit, calyculus rotundus, figura malo aut papaueris capiti ſimilis, idémq; niger, extuberat: in quo ſemen nigrum, latum, denſum, atque guſtanti lẽtum glutinoſúmve recluditur. Caulis eſt læuis, minimè craſſus, niger, Ægyptiæ fabæ cauli ſimilis: radix nigra, ſcabra, clauæ ſimilis, quę autumno ſecatur. Ea ſicca, cum vino pota, cœliacis ac dyſentericis auxiliatur, lienémque conſumit. Stomachi quoque ac veſicæ doloribus ſedandis ipſa radix imponitur, & alphos ex aqua emẽdat: alopecijs etiamnum cum pice impoſita medetur. Eadẽ contra veneris inſomnia bibitur, ſiquidẽ illa in totũ adimit: quin & aliquot diebus cõtinẽter epota, genitale ita infirmat, vt arrigi minimè poſſit. Idẽ porrò ſeminis quoque poti effectus eſt. Cæterùm à nymphis nymphææ nomen ſibi vendicaſſe creditur, quoniam loca amet aquoſa. Plurima autem

A κερατίοις ἐοικότας ἐν οἷς τὸ σπέρμα πυῤῥὸν, ὅμοιον πελέκει ἀμφιστόμῳ, ὅθεν καὶ ὠνόμασται· πικρὸν γεύσασθαι, εὐστόμαχον, ποθέν. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. σὺν μέλιτι δὲ προστεθὲν πρὸ τῆς μίξεως, ἀτόκιον εἶναι δοκεῖ. φύεται δὲ ἐν κριθαῖς καὶ πυροῖς.

Περὶ Ὀνόσματος. Κεφ. ρμζ΄.

B ΟΝΟΣΜΑ, οἱ δὲ ὀσμάδα, οἱ δὲ φλονῖτιν, οἱ δὲ ὄνωνιν καλοῦσι, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τῆς ἀγχούσης, προμήκη, μαλακά, ὡς τετραδάκτυλα τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος δακτύλου, ἐπὶ γῆς κατεστρωμένα, ἐμφερέστατα τοῖς τῆς ἀγχούσης. ἔστι δὲ ἄκαυλος, ἄκαρπος, ἀνανθής· C ῥίζιον δὲ ὕπεστιν ὑπόμακρον, ἀσθενές, λεπτόν, ἐνερευθὲς ἡσυχῆ· φύεται δὲ ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου τὰ φύλλα ἐν οἴνῳ ποθέντα, ἔμβρυα ἄγει· φασὶ δὲ ὅτι καὶ ἔγκυος ὑπερβῇ τὴν πόαν, ἐκτιτρώσκει. — *Lacuna legit in vet. cod. ῥίζαν.*

Περὶ Νυμφαίας. Κεφ. ρμη΄.

ΝΥΜΦΑΙΑ φύεται ἐν ἕλεσι καὶ ὕδασι D στασίμοις· φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια κιβωρίῳ, σμικρότερα δὲ καὶ ἐπιμηκέστερα, ποσῶς ὑπερέχοντα τοῦ ὕδατος. τὰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι, πλείονα ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης· ἄνθος δὲ λευκόν, ὅμοιον κρίνῳ, ἔχον κροκῶδες τὸ μέσον. ὅταν δὲ ἀπανθήσῃ, στρογγύλον, μήλῳ παραπλήσιον τῇ περι- E φερείᾳ γίνεται, ἢ μήκωνος κεφαλῇ, μέλαν· ἐν ᾧ καρπὸς μέλας, πλατύς, πυκνός, γευομένῳ γλίσχρος· ὁ δὲ καυλὸς λεῖος, οὐ παχύς, μέλας, ὅμοιος τῷ τοῦ κιβωρίου· ῥίζα μέλαινα, τραχεῖα, ῥοπαλοειδής, ἥτις τέμνεται φθινοπώρῳ. Ξηρὰ δὲ αὕτη σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, κοιλιακοὺς ὠφελεῖ, δυσεντερικούς, καὶ F σπλῆνα τήκει. καταπλάσσεται δὲ πρὸς στομάχου καὶ κύστεως ἀλγήματα ἡ ῥίζα, καὶ ἀλφοὺς σμήχει σὺν ὕδατι. ἀλωπεκίας τε σὺν πίσσῃ ἐπιτεθεῖσα ἰᾶται. πίνεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ πρὸς ὀνειρωγμούς· παραιτεῖται γὰρ τούτους· ἀτονίαν τε ἐργάζεται αἰδοίου πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, εἴ τις ἐνδελεχῶς G πίνοι. τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ σπέρμα ποθέν. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι νυμφαία, διὰ τὸ ἔνυδρον φιλεῖν τόπον. εὑρίσκεται δὲ

V. tantum παχὺς pro his πλατὺς, πυκνός.
Orib. τραχεῖα
V. usque ad ἰᾶται caret.
V. omittit.
V. [illegible]

Orib. [illegible]

πολλὴ ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τοῦ Ἀνίγρου ποταμοῦ, καὶ τῆς Βοιωτίας ἐν Ἁλιάρτῳ. A

Περὶ Νυμφαίας ἄλλης. Κεφ. ρμθ'.

V. non habet. — Al. ἄνθος

Γίνεται καὶ ἄλλη νυμφαία, ἧς τὸ ἄνθος βλέφαρον λέγεται, φύλλα ἔχουσα ὅμοια τῇ προειρημένῃ· ῥίζαν μέν τι λευκὴν καὶ τραχεῖαν ἔχει, ἄνθος μήλινον, στίλβον, ὅμοιον ῥόδῳ. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον ἐν οἴνῳ μέλανι πινόμενον. φύεται ἐν τοῖς περὶ Θεσσαλίαν τόποις κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν. B

Addit Lacuna ex antiquo codice [illegible]

Περὶ Ἀνδροσάκες. Κεφ. ρν'.

Al. ἀνδρόσακες — Al. λιμόφυλλος — Al. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς

ΑΝΔΡΟΣΑΚΕΣ γίνεται μὲν ἐν Συρίᾳ ἐν παραθαλασσίοις τόποις· πόα C δέ ἐστι λεπτή, λεπτόκαρφος, πικρά, ἄφυλλος, θυλάκιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσα περιεκτικὸν σπέρματος. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθεῖσα σὺν οἴνῳ < β'. πλῆθος, οὖρα πολλὰ ἐπὶ ὑδρωπικῶν ἄγειν. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς πόας καὶ ὁ καρπὸς πινόμενος, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· καταπλάσσεται D δὲ καὶ ἐπὶ ποδαλγικῶν ὠφελίμως.

Addit Lacuna ex v. cod. [illegible]

Περὶ Ἀσπληνίου. Κεφ. ρνα'.

Leg. [illegible] Corn. [illegible] — V. delet. — V. conclusa delet.

ΑΣΠΛΗΝΟΝ, οἱ μὲν σκολοπένδριον, οἱ δὲ σπλήνιον, οἱ δὲ ἡμιόνιον, οἱ δὲ πτέρυξ, φύλλα ἔχει σκολοπένδρᾳ τῷ θηρίῳ ὅμοια, πλείονα ἀπὸ μιᾶς ῥίζης περιεχόμενα. E φύεται ἐν τοίχοις καὶ πέτραις ταῖς ἀπὸ κοχλάκων παλισκίοις· ἄκαυλον, ἀνανθές, ἄκαρπον, ἐντετμημένα ὡς τὰ τοῦ πολυποδίου, κάτωθεν ὑπόξανθα, καὶ δασέα, ἄνωθεν δὲ χλωρά. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ἀποζεσθέντα σὺν ὄξει καὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μ' σπλῆνα τήκειν. F δεῖ δὲ καταπλάσσειν καὶ τὸν σπλῆνα τοῖς φύλλοις λείοις σὺν οἴνῳ. βοηθεῖ δὲ στραγγουρίᾳ καὶ λυγμῷ, καὶ ἰκτέρῳ, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει. δοκεῖ δὲ ἀτόκιος εἶναι καθ' ἑαυτήν, καὶ μετὰ ἡμιόνου σπληνὸς περιαπτομένη· ἀσελήνου δὲ νυκτός φασι δεῖν αὐτὴν ὀρύσσειν εἰς ἀτόκιον. G

Add. Lacuna ex vet. cod. καὶ δυσουρίᾳ

Περὶ Ἡμιονίτιδος. Κεφ. ρνβ'.

V. addit, ὃ ἔνιοι καλοῦσι σκολοπένδριον

ΗΜΙΟΝΙΤΙΣ, οἱ δὲ σπλήνιον, φύλλον ἀφίησιν ὅμοιον δρακοντίῳ, μη-

inuenitur in Helide, Anygro amne, & in Bœotiæ Aliarto.

De Nymphæa altera. Cap. CXLIX.

EST & altera Nymphæa, cuius flos blephara dicitur, folijs antedictæ similis, at radice alba simul & aspera, flore luteo, splendente, rosæ simili. Radix & semen ad inhibenda fœminarum profluuia efficaciter ex vino nigro bibuntur. Nascitur autem in Thessalia, iuxta Peneum amnem.

De Androsace. Cap. CL.

ANDROSACES in maritimis Syriæ nascitur, herba verò est alba, tenuibus cirris, amara, sine folijs, folliculum habés in cacumine, quo semen continetur. Ea drachmis duabus in vino pota, copiosam hydropicis vrinam ciet. Quin & herbæ decoctum, seménque largius ex vino potum, eundem præbet effectum. Vtiliter quoque podagricis illinitur.

De Asplено. Cap. CLI.

ASPLENON aliqui scolopendrium, alij splenium, alij hemionion, alij denique pteryga vocant. Folijs est scolopendræ animali similibus, plurib' ab vna radice sparsis in ambitum. Nascitur in petris parietibúsque confectis è calculis silicibúsve, iisque opacis. Nec verò caulem, nec florem, nec semen habet: folia autem filiculæ modo incisuris diuiduntur, subter flauescentia hirsutáque, supernè verò viridia. Vim hanc habet foliorum in aceto decoctum, vt per dies XL potum lienem absumat. Sed & folijs è vino tritis lienem illini oportet. Stranguriæ quoque, singultui, & regio morbo subuenit, atque calculos vesicæ comminuit. Cæterùm spem partus adimere creditur tum per sese, tum etiam cum muli liene amuleti instar adalligata. Verum in eum vsum tradunt nocte quapiam illuni effodiendam.

De Hemionitide. Cap. CLII.

HEMIONITIN sunt qui splenium vocent. Folium emittit simile dracunculi, curuatæ in cornua

lunæ modo sinuatum. Radices subiacent multæ, eæque tenues: sed neque caulem, neque semen, neque florem profert. In saxosis hæc herba nascitur, astringente sapore prædita, & ex aceto pota lienem quoque absumit.

De Anthyllide. Cap. CLIII.

ANTHYLLIS duûm est generum: quædam enim folijs est mollibus, alioqui lenticulæ simillimis, & ramulis palmi altitudine rectis, radice tenui & parua. Nascitur in sabulosis, apricis, subsalsa gustanti. Altera est folijs ramusculisque chamæpityi similis, hirsutior tamen, breuior & asperior, flore purpureo, & odoris admodum grauis: radice cichorij. Hæc drachmis quatuor bibita, vrinæ difficultate laborantibus & nephriticis plurimùm prodest. Tritæ verò vteri inflammationes emolliunt, cum rosaceo & lacte subditæ, ac vulneribus quoque medentur. Quæ autem chamæpityos similitudiné refert, præter alia etiam comitiales sanat cum aceto mulso pota.

De Anthemide. Cap. CLIIII.

ANTHEMIDEM alij leucanthemon, alij eranthemon, quoniam vere floreat, alij chamæmelú, quoniam odoré mali habeat, nonnulli melanthemon, alij chrysocomen, alij denique calliam vocant. Huius genera tria flore tantùm distantia: rami dodrantales, fruticosi, alis multis concaui: foliola parua, tenuia, numerosa: rotunda item capitula, intus quidem auri colore fulgentia, foris verò orbiculato ambitu floribus circundata candidis, aut melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ. Nascitur in asperis, & iuxta semitas. Colligitur vere. Vim habent radices, flores & herba ipsa, excalfaciendi extenuandíque: seu potu seu insessione pellunt menstrua, partus, calculos & vrinas. Propinantur & aduersus inflationes & ilei tormenta. Sed & regium morbum expurgant, atque hepaticis medétur: decoctum quoque vesicæ fotibus accommodatur. Ex omnibus autem hisce generibus ad calculos efficacissima est

A νοειδές· ῥίζαι δὲ ὕπεισι πολλαί, λεπταί· οὔτε δὲ καυλόν, οὔτε καρπόν, οὔτε ἄνθος φέρει. φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. γευσαμένῳ δὲ ἡ πόα στυπτική· ἥτις σὺν ὄξει ποθεῖσα, τήκει σπλῆνα.

Περὶ Ἀνθυλλίδος. Κεφ. ρνγ'.

ΑΝΘΥΛΛΙΣ διττή· ἡ μὲν γὰρ φακῷ
B παραπλήσια φύλλα ἔχει, καὶ κλωνία σπιθαμιαῖα ὕψος, ὀρθὰ δὲ, καὶ τὰ φύλλα μαλακά. ῥίζα δὲ λεπτὴ, μικρά. φύεται ἐν ὑφάμμοις τόποις καὶ εὐηλίοις, γευομένῳ ὕφαλμος. ἡ δ' ἑτέρα χαμαιπίτυϊ τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία ἔοικε, δασυτέρα μέν τοι [καὶ βραχυτέρα, καὶ τραχυτέρα]
C τὸ δ' ἄνθος πορφυροῦν, βαρύοσμον ἰσχυρῶς· ῥίζα ὥσπερ κιχωρίου. Δύναται δὲ ἰσχυρῶς δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς πινομένη βοηθεῖν, πλῆθος ∠ δ'. ἐκμαλάσσουσι δὲ φλεγμονὰς τὰς ἐν ὑστέρᾳ λεῖαι, σὺν ῥοδίνῳ καὶ γάλακτι προστεθεῖσαι· ἰῶνται δὲ καὶ τραύματα. ἡ δὲ τῇ χαμαιπίτυϊ ὁ-
D μοία, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐπιληπτικοὺς ἰᾶται σὺν ὀξυμέλιτι πινομένη.

V. ἀμφότερα δὲ καὶ τὰ φύλλα [illegible]

Sic v. cod. Plin. sabulosis. Vulg. ἐν ὑφαλμυροῖς, subsalsis.

V. non habet γευ. ὕφ.

Orib. non legit conclusa.

V. addit, δυσώδης.

Sic v. cod. Lac. at vulg. exempla φλέγματα ἐν

Περὶ Ἀνθεμίδος. Κεφ. ρνδ'.

ΑΝΘΕΜΙΣ, οἱ δὲ λευκάνθεμον, οἱ δὲ ἠράνθεμον, διὰ τὸ ἀνθεῖν ἐπὶ ἔαρος, οἱ δὲ χαμαίμηλον, διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὀσμῇ, οἱ δὲ μελάνθεμον, οἱ δὲ χρυσοκόμην, οἱ δὲ καλλίαν κα-
E λοῦσι· ταύτης εἴδη τρία ἄνθεσι μόνον διαφέροντα· κλῶνες σπιθαμιαῖοι, θαμνοειδεῖς, μασχάλας ἔχοντες πολλάς, κλωνάρια μικρὰ, λεπτά, πολλά, κεφάλια περιφερῆ· ἔνδοθεν μὲν χρυσίζοντα ἄνθη, ἔξωθεν δὲ περίκειται κυκλοτερῶς λευκά, ἢ μήλινα ἢ πορφυρᾶ, κατὰ μέγεθος πηγάνου
F φύλλων· φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ παρὰ τὰς ὁδούς· συλλέγεται δὲ ἔαρος. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν αἱ ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη καὶ ἡ βοτάνη θερμαντικήν, λεπτυντικήν· πινόμεναι δὲ καὶ ἐγκαθιζόμεναι, καταμήνια ἄγουσι καὶ ἔμβρυα, καὶ λίθους, καὶ οὖρα· πίνεται δὲ καὶ πρὸς
G ἐμπνευματώσεις καὶ εἰλεούς, καὶ ἰκτέρους δὲ ἀποκαθαίρουσι, καὶ ἡπατικοὺς ἰῶνται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν εἰς πυρίας λαμβάνεται τὰς πρὸς κύστιν. πρακτικώτερον δὲ τοῖς λιθιῶσι

Orib. χρυσοκάλλιον

Marc. σπιθαμιαῖοι

V. addit καὶ οἱ δὲ χρυσίζοντα ἄνθη [illegible] ἔχοντα

τὸ πορφυροειδὲς, ὅπερ τοῖς ὅλοις ἐστὶ μεῖζον, ἰδίως ἠράνθεμον καλούμενον. τὸ δὲ λευκάνθεμον καλούμενον, οὐρητικώτερον, καὶ τὸ χρυσάνθεμον. θεραπεύουσι δὲ καὶ αἰγίλωπια καταπλασσόμεναι· διαμασώμεναι δὲ, καὶ ἄφθας ἰῶνται. χρῶνται δέ τινες καὶ * συγκλύσματι μετ' ἐλαίου, ἀποτελοῦντες αὐτὰ πρὸς ἀνασκευὴν τῶν περιοδικῶν πυρετῶν. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, ἕκαστον αὐτῶν κόπτοντας ἰδίᾳ, καὶ ἀναλαμβάνοντας τροχίσκους, τὴν δὲ ῥίζαν ξηραίνοντας. χρείας δὲ ἐπιγινομένης, διδόναι ὁτὲ μὲν τῆς βοτάνης μέρη β'. ὁτὲ δὲ τοῦ ἄνθους ἢ τῆς ῥίζης μέρος ἕν. ὁτὲ δὲ τοὐναντίον, τοῦ ἄνθους μὲν β'. τῆς δὲ βοτάνης ἕν, ἐναλλὰξ διπλασιάζοντας παρ' ἡμέραν· πίνειν δὲ δεῖ ἐν οἰνομέλιτι κεκραμένῳ.

Περὶ Παρθενίου. Κεφ. ρνε'.

Παρθένιον, οἱ δὲ ἀμάρακον, οἱ δὲ λευκάνθεμον, φύλλα ἔχει ὅμοια * κορίῳ, λεπτά· ἄνθη λευκὰ κύκλῳ, τὸ δὲ μέσον μήλινον, ὀσμῇ ὑπόβρωμον, τῇ δὲ γεύσει πικρίζον. Δύναται δὲ ξηρὰ σὺν ὀξυμέλιτι ἢ σὺν ἁλσὶ ποθεῖσα, ὡς τὸ ἐπίθυμον, φλέγμα καὶ χολὴν * ἄγειν κάτω· ἔστι δὲ ἀσθματικοῖς ὠφελεῖν, καὶ μελαγχολικοῖς. ἡ πόα δὲ χωρὶς τοῦ ἄνθους, ὠφελίμως ἐπὶ λιθιώντων καὶ ἀσθματικῶν ποτίζεται. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, ἐγκάθισμα ὑστέρας ἐσκληρυμμένης ἢ φλεγμαινούσης ἐστί. καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ φλεγμονὰς σὺν τοῖς ἄνθεσιν.

Περὶ Βουφθάλμου. Κεφ. ρνς'.

Βούφθαλμον (οἱ δὲ κάχλαν καλοῦσι) * καυλία ἀνίησι περιφερῆ, ὑπόλεπτα· φύλλα δὲ μαράθῳ ὅμοια· ἄνθη μήλινα, μείζονα τῆς ἀνθεμίδος, ὀφθαλμοειδῆ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται· φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ περὶ τὰς πόλεις. Ταύτης τὰ ἄνθη λεῖα σὺν κηρωτῇ, οἰδήματα καὶ σκληρίας * διαφορεῖ· φασὶ δὲ ὅτι ἐν τῷ βαλανείῳ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν πινόμενον, εὔχροιαν * ποιεῖ πρὸς χρόνον τινὰ τοῖς ἰκτερικοῖς.

Al. margo, χαμαιμήλῳ

Locus add. ex vet. cod. ὡς τὸ ἐπίθυμον

Ald. καυλοὺς ἀπαλοὺς περιφερεῖς ὑπολέπτους.

V. add. καὶ λευκώσεις διαχεῖ

V. ἰκτερικοί

A quæ florem purpureũ habet, quæq; omni ex parte cæteris maior ampliórque est: hanc propriè Eranthemon vocãt. Ea verò cui leucanthemo nomen est, item quæ chrysanthemon dicitur, potentiùs vrinam ciunt: ægilopijs quoque illitæ medentur, & commanducatę vlcerum eruptiones in ore sanant. Nonnulli B ijs in farinam tritis cum oleo vtuntur ad illitiones, idq; ad febres periodicas abigendas. Flores autem ac folia, singula inquam seorsim tusa & in pastillos digesta, recondi oportet: radix verò priùs exiccanda est. Ac vbi vsus exigit, modò herbæ partes duæ dari debent, modò floris aut radicis pars vna: aliàs contrà C floris partes duę & herbæ pars vna, vicissim duplicato pondere alternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulso diluto.

De Parthenio. Cap. CLV.

Parthenium aliqui amaracum, alij leucanthemon vocant: folijs est coriandri, tenuibus, floribus D per ambitum albis, in medio verò melinis, odore subuiroso & sapore subamaro. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum, æquè ac epithymũ pituitam & bilem atram detrahit, suspiriosísque ac melancholicis prodest. At herba citra florẽ calculosis & anhelatoribus magna vtilitate propinatur. E Ipsius verò decoctum, ad insidendum valet in vuluarum duritijs & inflammationibus. Sed & ipsa cum floribus, erysipelatis & inflãmationibus imponitur.

De Buphthalmo. Cap. CLVI.

F Buphthalmum (quidam cachlan vocant) teneros emittit cauliculos, & quodãmodo tenues, folia fœniculi, flores melinos, maiores quàm anthemidis, oculorum similitudine: vnde & herba nomen traxit. In campestribus & circa oppida nascitur. Huius flores triti cũ cerato œdemata duritiásque discutiunt. Aiunt verò, post exitum à balneo G epotam, regio morbo correptis ad tempus aliquod colorem gratiorem facere.

De Pæonia. Cap. CLVII.

Sic Apul. à numero granorum eius similiter

PÆONIA siue glycyside quibusdam *pentorobon dicitur: sunt qui Idæos dactylos radicem pæoniam vocent. Caulis ferè in duorũ dodrantum altitudinem adolescit, adnascente numerosa sobole comitatus: ac mari quidem folia sunt qualia iuglandis, fœminæ verò incisuris Smyrnij modo diuisa. Summo caule fert vtraq; siliquas quasdam, veluti Græcas nuces: quibus dehiscentibus grana multa rubentia, parua, acinis punicorum similia inueniuntur, & inter hæc media quinque aut sex, nigra, purpurea. Radix maris digitali ferè est crassitudine, & palmi longitudine, gustu astringens, candida: fœminæ verò radicibus ceu glandes septem octóve adhærent, quales hastulæ regiæ radicibus adnascuntur. Radix fœminis à partu non purgatis exhibetur: ciet quoque menses nucis Græcæ magnitudine pota: vẽtris etiam doloribus in vino bibita auxiliatur. Prodest & arquatis, iisq; qui renum aut vesicæ cruciatibus infestantur. Eadem decocta in vino potáque aluum sistit. Seminis autem granula decem duodecimve rubentia in vino nigro & austero pota, sanguinolentum fluorem muliebrem sistũt: stomachicisque, qui erosiones ventriculi sentiunt, comesta opitulantur. Quin & à puerulis pota esitatáve, initia calculi eximunt. Quę verò nigra sunt grana, *suppressionibus nocturnis quas ephialtas vocant, vuluæque strágulationibus ac vteri dolorib*, numero quindecim, in aqua mulsa aut vino pota, auxiliãtur. Cęterùm nascitur pæonia in altissimis mõtibus, eorúmq; verticibus.

[illegible]

Περὶ Παιονίας. Κεφ. ρνζ.

A ΠΑΙΟΝΙΑ, ἢ γλυκυσίδη, οἱ δὲ *πεντόροβον· οἱ δὲ Ἰδαίους δακτύλους τὴν ῥίζαν παιονίαν καλοῦσι. καυλὸς ὡς διασπιθαμιαῖος *φύεται, παραφυάδας ἔχων πολλάς· φύλλα δὲ ἡ μὲν ἄῤῥην βασιλικῇ καρύᾳ ὅμοια· ἡ δὲ θή- B λεια ἀπέσχισται τὰ φύλλα ὥσπερ σμύρνιον. λοβοὺς δέ τινας ἀνίησιν ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ, ἀμυγδάλοις ὁμοίους· ὧν ἀνοιχθέντων εὑρίσκονται ἐρυθροὶ κόκκοι πολλοί, μικροί, ἐμφερεῖς τοῖς τῆς ῥοιᾶς, ἐν μέσῳ δὲ μέλανες, ἐμπόρφυροι, ε΄ ἢ ϛ΄. ῥίζα δὲ τῆς μὲν ἄῤῥενος, *περὶ δακτύλου πά- C χος, μῆκος δὲ σπιθαμῆς, γευομένῳ στύφουσα, *λευκή· ἐπὶ δὲ τῆς θηλείας, παραφυάδας ὥσπερ βαλάνους ἔχουσα ζ΄ ἢ η΄, ὥσπερ ἀσφόδελος. Δίδοται δὲ γυναιξὶν ἡ ῥίζα ταῖς ἐκ τόκου μὴ καθαιρομέναις· κινεῖ δὲ καὶ τὰ καταμήνια, ἀμυγδάλου μέγεθος ποθεῖσα· D ταῖς τε κατὰ γαστέρα ὀδύναις βοηθεῖ, ποθεῖσα ἐν οἴνῳ. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικούς*, καὶ νεφριτικούς, καὶ κύστιν ἀλγοῦντας. ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ *καὶ ποθεῖσα, κοιλίαν ἵστησι. τοῦ δὲ καρποῦ ι΄ ἢ ιβ΄. κόκκοι πυῤῥοὶ ποθέντες ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ, ῥοῦν ἐρυθρὸν ἱστῶσι· στομαχικοῖς τε δα- E κνομένοις ἐσθιόμενοι βοηθοῦσι. καὶ ὑπὸ τῶν παιδίων πινόμενοι καὶ ἐσθιόμενοι, ἀρχὰς λιθιάσεως παραιροῦνται. οἱ δὲ μέλανες, καὶ πρὸς τὰς *ὑπὸ ἐφιαλτῶν πνιγμονάς, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας καὶ ὀδύνας μήτρας, ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, ὅσον ιε΄. κόκκοι πινόμενοι, ποιοῦσι.*

V. πεντόροβον

Sunt qui interserant ex Plinio [illegible]

Addit Orib. [illegible] Ald. codice inter notha reperiuntur. V. [illegible]

V. καὶ ὅσοι [illegible]

V. addit αὐστηρῷ

F

De Lithospermo. Cap. CLVIII.

LITHOSPERMON, quod nonnulli ęgonychon, alij exonychõ, alij heracleam vocãt, propter seminis duritiam: à qua & lithospermi nomẽ accepit. Folijs est oleæ, longioribus tamen, latioribus atque mollioribus, & ijs quidem quæ in imo à terra exiliunt humi iacentibus: ramulis rectis, tenuibus, acuti iunci crassitudine, firmis, lignosis: in quorum cacumine bifida propago

Περὶ Λιθοσπέρμου. Κεφ. ρνη.

ΛΙΘΟΣΠΕΡΜΟΝ, οἱ δὲ αἰγόνυχον, οἱ δὲ ἐξώνυχον, οἱ δὲ ἡρακλείαν, διὰ τὴν περὶ τὸ σπέρμα ἰσχύν· ὅθεν καὶ λιθόσπερμον ὠνόμασται· φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίας, μακρότερα δὲ καὶ πλατύτερα, καὶ G μαλακώτερα, καὶ τὰ περὶ τὸν πυθμένα ἐπὶ γῆς κείμενα· κλωνία δὲ ὀρθά, λεπτά, πάχος ὀξυσχοίνου, στερεά, *ξυλώδη· ἐπὶ δὲ τῶν ἄκρων αὐτῶν* δίχηλος ἔκφυσις,

Orib. [illegible]

Lac. legit in vet. cod. μακρά. Sic & Orib.
V. addit ὑπόλευκον
Sic Orib. & v. codex. Lacuna στρογγύλον, λευκόν, ὀρόβῳ μικρῷ ὅμοιον.
V. ... in vulg. exempl. deest.
V. addit καὶ περὶ δυσουρίας ποιεῖ.

A καυλοειδῆ ἔχουσα φύλλα μακρά, περὶ οἷς σπέρμα λιθῶδες, στρογγύλον, λευκόν, ὀρόβῳ μικρῷ ὅμοιον. φύεται ἐν τραχέσι τόποις καὶ ὑψηλοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα μετ' οἴνου λευκοῦ πινόμενον, λίθους θρύπτειν, καὶ οὖρα ἄγειν.

A cauliculorum speciem exhibet; folijs longis: inter quæ semen lapidea duritie rotundum, candicans, erui parui magnitudine. Nascitur in asperis & editis locis. Vim habet semen, cum vino albo potum, calculos frangendi, vrinásque pellendi.

Περὶ Φαλαρίδος. Κεφ. ρνθ'.

V. μεσοί
Conclusa habentur in vet. cod. itemque apud Oribas. at in vulg. exempl. desiderantur.

B ΦΑΛΑΡΙΣ, καυλία ἀφίησιν ἐκ ῥιζῶν λεπτῶν καὶ ἀχρήστων πολλά, διπάλαιστα, γονατώδη, καλαμοειδῆ, ἐοικότα τοῖς τῆς ζέας, ἰσχνότερα δὲ καὶ γλυκέα τῇ γεύσει, [τὰ φύλλα δὲ ὅμοια τοῖς τῆς ζέας.] σπέρμα δὲ ἔπεστι μέγεθος κέγχρου, λευκόν, ὑπομῆκες. Δύναμιν δὲ ἔχει κοπτομένη ἡ πόα καὶ χυλιζομένη δι' ὕδατος ἢ οἴνου, πρὸς τὰ τῆς κύστεως ἀλγήματα ποιεῖν, πινομένη. C καὶ τοῦ σπέρματος δὲ * μετὰ κοχλιαρίου ὕδατος πλῆθος πινόμενον πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

De Phalaride. Cap. CLIX.

B PHALARIS cauliculos emittit à tenuibus ac nullius vsus radicibus numerosos, bipalmes, geniculatos, culmis zeæ similes, graciliores tamen ac sapore dulces: folia itidem zeæ: semen verò milij magnitudine, candidum & oblõgum. Herbæ tusæ succus ex aqua aut vino expressus ad vesicæ cruciatus C vtilissimè bibitur. Semẽ quoque cochlearis mẽsura ex aqua potum, ad eadem est efficax.

Περὶ Ἐρυθροδάνου. Κεφ. ρξ'.

V. inscribit, ἐρευθέδανον.
Alij videntur μεγαλίας legisse.
V. caret.
Addit Lacuna ex v. cod. καὶ κοινόνομα.
Hæc non habentur in Aldino codice, nisi inter notha.
V. ὀξυμέλιτος Paris. ...
V. ...

ΕΡΥΘΡΟΔΑΝΟΝ, ἢ ἐρευθέδανον, ἔνιοι δὲ τεύθριον καλοῦσι. ῥίζα δέ ἐστιν ἐρυθρά, βαφική· ἡ μέν τις ἀγρία· ἡ δὲ D σπαρτή, ὡς ἐν Θαβαίῃ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ῥαβαίνῃ τῆς Ἰταλίας· καὶ ἐν Καρίᾳ μεταξὺ τῶν ἐλαιῶν σπειρόμενον, ὥσπερ ἐν ταῖς ἀρούραις. ὠφέλιμος δὲ σπείρεται διὰ τὸ γίνεσθαι ἐκ τούτου πλείστην πρόσοδον. εἰσὶ δὲ αὐτοῦ οἱ καυλοὶ τετράγωνοι, μακροί, τραχεῖς, ὅμοιοι τοῖς τῆς ἀπαρίνης, κατὰ πάντα δὲ E μείζονες καὶ ῥωμαλεώτεροι, ἔχοντες ἐκ διαστημάτων τὰ φύλλα καθ' ἕκαστον γόνυ, ὥσπερ ἀστέρας εἰς κύκλον περικείμενα· καρπὸν στρογγύλον, τὰ πρῶτα χλωρόν, εἶτα ἐρυθρόν, εἶτα πεπαινόμενον μέλανα· ῥίζα λεπτή, μακρά, ἐρυθρά, διουρητική· ὅθεν ἰκτερικοῖς μετὰ μελικράτου πινομένη βοηθεῖ, F ἰσχιαδικοῖς τε καὶ παραλελυμένοις· ἄγει δὲ οὖρα πολλὰ καὶ παχέα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἷμα. λούεσθαι μέντοι δεῖ καθ' ἡμέραν τοὺς πίνοντας, [καὶ ὁρᾶν τῶν κενουμένων τὴν διαφοράν.] θηριοδήκτοις τε βοηθεῖ ὁ καυλὸς μετὰ τῶν φύλλων * ποθείς. ὁ δὲ καρπὸς μετ' ὀξυμέλιτος πινόμενος, σπλῆνα G τήκει· προστεθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἄγει καὶ δεύτερα. θεραπεύει δὲ καὶ ἀλφοὺς λευκοὺς μετ' ὄξους καταπλασσομένη.

De Rubia. Cap. CLX.

RVBIA, Græcis Erythrodanum seu Ereuthodanum, aliquibus teuthrion vocatur: radix est rubra, D tingendo idonea. Vna quidem syluestris est, satiua altera, vt in Thebana Galilææ & Rauennæ in Italia. Sed & in Caria inter oleas seritur, velut in aruis. Vtiliter autem colitur, quòd multo polleat quęstu, ex eáque amplissimus reditus percipiatur. Sunt ei caules quadranguli, longi, asperi, quales aparinæ: sed E omni ex parte maiores atque robustiores, folijs in orbem per interualla, nempe circa singula genicula, stellæ modo decussatim radiatis: semine rotundo, inter initia viridi, mox rubro, ac postremo cùm ematuruit, nigro. Radix est tenuis, longa, rubra, ciendæ vrinæ vi prædita: F qua de causa arquatis auxiliatur, pota cũ aqua mulsa: itémq; ischiadicis atq; paralyticis. Crassam porrò copiosámq; vrinam pellit, ac interdum etiam sanguinem: bibẽtes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ reddũtur differentiam contemplari. Contra serpentium morsus caulem cum folijs G imponere prodest. Semẽ verò ex aceto mulso potum, lienem absumit. At subdita radix, partus, menses secundásq; trahit. Albæ quoque vitiligini illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. Cap. CLXI.

LONCHITIS folia habet porro perquam similia, latiora tamé & rubentia, plurima, ad radicé circúfracta, veluti in terra procumbétia. Habet & circa caulé pauca, in quo quidé flores ceu pileoli, hiantibus comicis personis figura similes, iiq; nigri, sed è rictu albam veluti paruá linguam exerentes, quæ ad labrum interius spectet: semen inuolucris clausum, triangulum & lanceæ cuspidi simile, vnde etiam planta ipsa sibi cognomentum arrogauit: radix dauci. Nascitur in asperis ac sitientibus. Radix ex vino pota, vrinam ciet.

De Lonchitide altera. C. CLXII.

Lonchitis altera, quam alij asperam dicunt, folia profert scolopendrij, sed asperiora maioráque, ac multò magis diuisa. Vim porrò habet vulneráriá, inflammationésque arcet. Lienem quoque pota ex aceto absumit.

De Althea. Cap. CLXIII.

ALTHÆA, quam nonnulli Ibiscum vocant, maluæ syluestris species est, folijs vti cyclamini rotúdis, lanuginosis: flore rosaceo: caule bicubitali: radice lenta glutinosáq; intus alba. Althææ verò nomen inditum illi est, à multiplici excellentique quam in medendo prętat vtilitate. Decocta enim in aqua mulsa aut vino, aut per se etiam tusa, efficaciter imponitur vulneribus, parotidibus, strumis, abscessibus, mámarú inflammationibus, sedis doloribus, contusis, flatuosis tumoribus ac neruorum distentionibus: siquidé discutit & maturat, aut rumpit, & ad cicatricé perducit. At cocta, vti dictú est, si cum adipe suillo aut anserino, terebinthináve, subigatur, facit ad vuluæ inflammationes præclusionésq;, subdita in pesso. Sed & ipsius decoctum eundem obtinet effectum, relicta post partum in vtero purgamenta prætereà extrahens. Succurrit & radicis decoctæ succus ex vino potus vrinæ difficultati, calculosorú sæuis acerbísque cruciatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis atque ruptis.

A Περὶ Λογχίτιδος. Κεφ. ρξα.

ΛΟΓΧΙΤΙΣ φύλλα ἔχει πράσῳ κάρπα ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπέρυθρα πλεῖστα, περὶ τὴν ῥίζαν περικλώμενα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν. ἔχει δὲ καὶ περὶ τὸν καυλὸν ὀλίγα, ἐφ' οὗ ἄνθη ὅμοια πιλίσκοις, τῷ τύπῳ δὲ κωμικοῖς προσωπείοις κεχηνόσι μέλανα μὲν, λευκὸν δέ τι ἀπ' αὐτῶν ἐξέχει ἀπὸ τοῦ χάσματος πρὸς τὸ κάτω χεῖλος, ὥσπερ γλωσσάριον· τὸ σπέρμα δὲ ὅμοιον λόγχῃ, τρίγωνον ἐν περικαρπίοις· ὅθεν καὶ τῆς προσωνυμίας ἠξιώθη· ῥίζα δὲ ὁμοία δαύκῳ. φύεται ἐν τραχέσι καὶ ἀνύδροις τόποις. ταύτης ἡ ῥίζα διουρητική, C πινομένη σὺν οἴνῳ.

Marg.: V πλατυκέρατα. Marc. πράσῳ πλατυκέρατα ὅμ. Forte κράσῳ. Dalech. legit πλατεῖ. — Mar. περικαρπίοις

Περὶ ἑτέρας λογχίτιδος. Κεφ. ρξϐ.

Λογχῖτις ἑτέρα, οἱ δὲ λογχῖτιν τραχεῖαν, φύλλα ἀνίησιν ὅμοια σκολοπενδρίῳ, τραχύτερα δὲ καὶ μείζονα, καὶ μᾶλλον ἐσχισμένα. Δύναμιν δὲ ἔχει τραυματικὴν, ἀφλέγμαντον· τήκει δὲ καὶ σπλῆνα D μετ' ὄξους πινομένη.

Marg.: Addit Lacuna ex vet. cod. τὰ φύλλα

Περὶ Ἀλθαίας. Κεφ. ρξγ.

ΑΛΘΑΙΑ, ἔνιοι δὲ ἰβίσκον καλοῦσι, μαλάχης ἐστὶν ἀγρίας εἶδος· φύλλα περιφερῆ ὥσπερ κυκλάμινος, ἔγχνοα· ἔχει δὲ ἄνθος ῥοδοειδὲς· καυλὸν διπήχυν, E ῥίζαν δὲ γλίσχρον, λευκὴν ἔνδοθεν. Ὠνόμασται δὲ ἀλθαία, διὰ τὸ πολυαλθὲς καὶ πολύχρηστον αὐτῆς. ἑψηθεῖσα γὰρ ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, καὶ καθ' ἑαυτὴν κοπεῖσα, ποιεῖ πρὸς τραύματα, παρωτίδας, χοιράδας, ἀποστήματα, μαστοὺς φλεγμαίνοντας, δακτυλίου ἀλγήματα, F θλάσματα, ἐμφυσήματα, συντάσεις νεύρων· διαφορεῖ γὰρ καὶ ἐκπέσσει, ἢ ῥήγνυσι καὶ ἐπουλοῖ. συμμαλαχθεῖσα δὲ ἑφθὴ, ὡς εἴρηται, στέατι ὑείῳ ἢ χηνείῳ ἢ τερεβινθίνῃ, πρὸς ὑστέρας φλεγμονὰς καὶ μύσεις ἐν προσθέματι ποιεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς τὸ αὐτὸ ποιεῖ. ἄγει δὲ καὶ τὰ G καλούμενα λόχια. τὸ δὲ τῆς ῥίζης ἀφέψημα σὺν οἴνῳ πινόμενον, ὠφελεῖ δυσουροῦντας, λιθιώντων ὠμότητας, δυσεντερικοὺς, ἰσχιαδικοὺς, τρομώδεις, ῥηγματίας,

Marg.: Al. legit. δὲ τεχρυσὸν & facilis est lapsus. Sic & Serapio. Orib. τετράπηχυν — Vulg. exempl. ποδιαῖον — Sic vet. cod. et vulg. exempl. carent.

καὶ πόνους ὀδόντων παρηγορεῖ σὺν ὄξει ἀφεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη. ὁ δὲ καρπὸς χλωρὸς τε καὶ ξηρὸς λεῖος καταχρισθεὶς σὺν ὄξει ἐν ἡλίῳ, σμηκτικός ἐστιν ἀλφῶν. μετ᾽ ὀξελαίου δὲ συγχριόμενος, προφυλακτικός ἐστιν ἰοβόλων. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίας καὶ αἵματος ἀναγωγὴν καὶ διάῤῥοιαν. τὸ δὲ ἀφέψημα τοῦ σπέρματος, πινόμενον καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ τῶν λεπτῶν θηρίων πληγὰς πάντων, ἐν ὀξυκράτῳ ἢ οἴνῳ ποθέν. καὶ τὰ φύλλα δὲ μετ᾽ ὀλίγου ἐλαίου καταπλάσσεται ἐπὶ τῶν δηγμάτων καὶ ἐπὶ τῶν πυρικαύστων. πήγνυσι δὲ ἡ ῥίζα καὶ ὕδωρ, μιγεῖσα λεία καὶ συνεξαιθριασθεῖσα.

Lat. in vet. cod. additũ reperitur ἐν ἡλίῳ

Videtur hic praeterea legisse interpretes καὶ σφηκῶν

V. cod. Lacunae addit χλωρά

Περὶ Αλκέας. Κεφ. ρξδ'.

In antiquis codicib⁹, teste Marcello, caput hoc cum superiore coniungitur.

Αλκέα καὶ αὕτη εἶδός ἐστιν ἀγρίας μαλάχης, ἔχουσα φύλλα ἐσχισμένα πρὸς τὰ τῆς ἱερᾶς βοτάνης· καυλοὺς γ'. ἢ δ'. φλοιὸν ἔχοντας κανάβει παραπλήσιον, [ἄνθος μικρὸν, ἐμφερὲς ῥόδῳ· ῥίζας λευκὰς, πλατείας ε'. ἢ ς'. ὅσον πήχεως· αἳ τινες οἴνῳ ἢ ὕδατι πινόμεναι, δυσεντερίας καὶ ῥήγματα ἰῶνται.

Ver. bis caret. Margo veteris καὶ ἐλαχρωμετέρες δέ
Quidam munit πλαγίας

Περὶ Καννάβεως ἡμέρου. Κεφ. ρξε'.

Κάνναβις φυτόν ἐστιν εὔχρηστον ἐν τῷ βίῳ πρὸς τὰς τῶν εὐτονωτάτων σχοινίων πλοκάς· φύλλα φέρει παραπλήσια τῇ μελίᾳ, δυσώδη· καυλοὺς μακροὺς, κενούς· καρπὸν στρογγύλον ὃς ἐσθιόμενος πλείων, σβέννυσι τὴν γονήν. χλωρὸς δὲ χυλισθεὶς, ἁρμόζει πρὸς τὰς τῶν ὤτων ἀλγηδόνας ἐνσταζόμενος.

Marcell. τῇ μελίᾳ perperam.

Περὶ Καννάβεως ἀγρίας. Κεφ. ρξς'.

Κάνναβις ἀγρία ῥαβδία φέρει ὅμοια τοῖς τῆς ἀλθαίας, μελάντερα δὲ καὶ τραχύτερα, καὶ μικρότερα, τὸ ὕψος πήχεως· τὰ δὲ φύλλα ὅμοια τῇ ἡμέρῳ, [τραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα.] ἄνθη ὑπέρυθρα, λυχνίδι ἐμφερῆ· σπέρμα δὲ καὶ ῥίζαν ὅμοια τῇ ἀλθαίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα ἑφθὴ καταπλασθεῖσα, φλεγμονὰς παρηγορεῖν, καὶ οἰδήματα διαφορεῖν, [καὶ πώρους διαχεῖν.] καὶ ὁ ἀπὸ ταύτης δὲ φλοιὸς, εὔθετος εἰς πλοκὴν σχοινίων.

Marc. τραχύτερα legit.
V. caret.

V. non habet conclusa.

V. non legit καὶ πωρ. διαχ.

A Eadem dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Semen autẽ seu viride, seu etiam siccum, vitiligines in sole ex aceto perunctas emendat & exterit. Illud idem ex oxelæo perunctum, venenatorum animalium arcet iniurias. Vis quoque illi efficax contra dysenteriã, sanguinis per os reiectionem, aluíque profluuium. B Quin & bibitur in posca aut vino decoctũ, contra apum aliarúmque omnium minutarum bestiolarum aculeatos ictus. Folia verò cum olei momento morsibus ipsis atque etiam igni ambustis imponuntur. Cæterùm ipsa radix aquam addensat atque coagulat, siquidẽ trita illi ammixta, C simúlque sub dio posita fuerit.

De Alcea. Cap. CLXIIII.

Alcea & ipsa syluestrium maluarum generi assignatur: folia verò habet diuisa, verbenacæ proxima: caules tres aut quatuor cortice cannabino vestitos: florẽ paruũ, rosæ similem: radices albas, latas, D quinque aut sex, ferè cubitales: quæ quidẽ cum vino aut aqua potæ, dysenteriæ ruptísque medentur.

De Cannabi satiua. Cap. CLXV.

Cannabis satiua, plãta ad texendos funes validissimos mortalium generi perutilis, folia gerit E fraxini, sed fœdi odoris, caules proceros, inanes, semen rotundũ: quod cibo largiore genituram extinguit. Ex eo recẽte expressus succus conuenienter aurium doloribus instillatur.

De Cannabi syluestri. Cap. CLXVI.

F Syluestris cannabis virgulas profert quales althæa, sed nigriores, asperiores ac minores, cubiti altitudinem æquantes: folijs satiuæ, asperioribus tamen ac nigrioribus: floribus lychnidis, subrubris: semine & radice althææ. Vim habet decocta radix & imposita, inflammationes leniendi, œdemata discu- G tiendi, & tophos articulorum dissipandi. Sed & huius cortex torquẽdis funibus est accommodatus.

De Anon

De Anagyri. Cap. CLXVII.

A ANAGYRIS siue Anagyros, quem alij acopon vocant, frutex est arboris instar, folijs & virgis vitici assimilis, perquàm grauis odore, *flore brassicæ, semine in longis corniculis renibus figura simili, versicolore ac solido, quod vua maturescente durescit. B Huius folia recentia trita & imposita, œdemata reprimunt. Eadem (sicca) drachmæ pondere in passo suspiriosis potui dantur, itémque ad secundas, menses partúsque extrahendos, & contra capitis dolores in vino. Difficulter etiam parientibus amuleti instar adalligantur: sed à partu statim auferri abijcique oportet. C Radicis autem succus discutiédis concoquendísque adhibetur. Semen verò comestum vomitiones vehementer concitat.

Plin. flore oleris seu caulis: brassicā κατ' ἐξοχὴν appellat.

De Cepæa. Cap. CLXVIII.

CEPÆA portulacę similis est, verùm nigriora habet folia, radicémque tenuem. D Folia in vino pota, stranguria & vesicæ scabie laborantibus opitulantur. Maximè verò id præstant, si cum asparagi radicum, quem myacanthon vocát, decocto bibantur.

De Alismate. Cap. CLXIX.

E ALISMA aliqui alceam, alij damasonium, alij acyron, alij denique lyron appellát. Folia ei plantaginis, sed angustiora, conuexáque in terram. Caulis tenuis, simplex, cubito altior, thyrsi specie, habens in cacumine capitula. Flores tenues, candidi, pallescentes, radices vt veratri nigri, tenues, odoratæ, acres ac modicè pingues: aquosos amat tractus. F Radix drachmæ vnius aut alterius pondere in vino pota his conuenit qui leporem marinum deuorarunt: iísque qui à ranæ rubeta demorsi sunt, vt & ijs qui opium hauserunt. Valet & contra tormina ac dysenteriam, per se aut cum pari modo seminis dauci potui data. G Sed & conuulsis & contra vuluæ vitia prodest. At herba ipsa sistit aluum, ac mëses ciet, tumorésque imposita mitigat.

Περὶ Ἀναγύρεως. Κεφ. ρξζ'.

A ΑΝΑΓΥΡΙΣ, οἱ δὲ ἀνάγυρον, οἱ δὲ ἄκοπον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ φύλλοις καὶ ταῖς ῥάβδοις προσεμφερὴς ἄγνῳ, δενδρώδης, βαρύοσμος ἰσχυρῶς· ἄνθος κράμβῃ ἐοικός· καρπὸς ἐν κερατίοις μακροῖς, τὸ σχῆμα νεφρῶν, ποικίλος, *στερεός· B σκληρύνεται δὲ περὶ τὸν τῆς σταφυλῆς πεπασμόν. Ταύτης τὰ φύλλα ἁπαλὰ, λεῖα καταπλασσόμενα, οἰδήματα στέλλει. ποτίζεται δὲ < πλῆθος ἐν γλυκεῖ πρὸς ἆσθμα καὶ ἐκβολὴν χορίου, καὶ ἐμμηνίων καὶ ἐμβρύου· πρὸς δὲ *κεφαλαλγίας, σὺν οἴνῳ. ἔστι δὲ περίαπτον C δυστοκούσαις· δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποτεκεῖν εὐθέως ἀφελόντα ῥῖψαι τὸ περίαμμα. τῆς δὲ ῥίζης *χυλὸς διαφορεῖ καὶ ἐκπέσσει. ὁ δὲ καρπὸς ἐσθιόμενος, ἐμέτους συντόνως κινεῖ.

Orib. ἄκυρον

V. στρογγύλος. alius, ὁ μὲν στρογγύλος.

Περὶ Κηπαίας. Κεφ. ρξη'.

ΚΗΠΑΙΑ ἐμφερής ἐστιν ἀνδράχνῃ, μελάντερα δὲ ἔχει τὰ φύλλα, ῥίζαν λεπτήν. D βοηθεῖ δὲ τὰ φύλλα πινόμενα σὺν οἴνῳ, στραγγουριῶσι καὶ ψωριῶσι τὴν κύστιν· μάλιστα δὲ ποιεῖ, μετὰ ἑψήματος ῥιζῶν ἀσπαράγου τοῦ μυακάνθου καλουμένου *πινόμενα.

Περὶ Ἀλίσματος. Κεφ. ρξθ'.

E ΑΛΙΣΜΑ, οἱ δὲ ἀλκέαν, οἱ δὲ δαμασώνιον, οἱ δὲ ἄκυρον, οἱ δὲ λύρον καλοῦσι· φύλλα μὲν ἔχει *ἀρνογλώσσῳ ὅμοια, στενότερα δὲ καὶ ἐπὶ γῆν κεκλιμένα· καυλὸς δὲ *λεπτὸς, ἁπλοῦς ὑπὲρ πῆχυν ἔχων κεφάλια, θυρσοειδὴς· ἄνθη λεπτὰ, λευκὰ, ὕπωχρα· *ῥίζαι ὡς μέλανος ἐλλεβόρου λεπταὶ, εὐώδεις, δριμεῖαι, ὑπολίπαροι· ὑδρηλὰ δὲ φιλεῖ χωρία. F Ἁρμόζει ἡ ῥίζα πινομένη σὺν οἴνῳ, ὅσον < α'. ἢ β'. τοῖς λαγωὸν βεβρωκόσι θαλάσσιον, καὶ τοῖς ὑπὸ φρύνου δηχθεῖσι, καὶ τοῖς ὄπιον πεπωκόσι· *καὶ στρόφοις καὶ δυσεντερίαις καθ' αὑτὴν, καὶ G σὺν ἴσῳ δαύκῳ πινομένη. ἁρμόζει καὶ σπάσμασι, καὶ πρὸς τὰ ὑστερικὰ πάθη. ἡ δὲ πόα ἵστησι κοιλίαν, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ οἰδήματα καταπλασθεῖσα πραΰνει.

V. ἀλλ' ἐκ τοῦ ...

V. λεπτὸς, στενότεροι, ἁπλοῦς ἐπὶ πῆχυν.

V. caret.

Περὶ Ὀνοβρυχίδος. Κεφ. ρο'.

ΟΝΟΒΡΥΧΙΣ φύλλα ἔχει ὅμοια φακῷ, μικροῦ μακρότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον· ἄνθος φοινικοῦν, μικρὰν ῥίζαν. φύεται ἐν καθύγροις καὶ ἀργοῖς τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα ἐπιπλασθεῖσα λεία, διαφορεῖν φύματα· μεθ' οἴνου δὲ πινομένη, στραγγουρίαν θεραπεύει· σὺν ἐλαίῳ δὲ ἀλειφομένη, ἱδρῶτας κινεῖ.

Ald. in nothis inserit τὰ μὲν
Ald. μικρά
V. μικρὸν legit.

Περὶ Ὑπερικοῦ. Κεφ. ροα'.

ΥΠΕΡΙΚΟΝ, οἱ δὲ ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ κόριον, οἱ δὲ χαμαιπίτυν, διὰ τὸ τὸ παρ' αὐτοῦ σπέρμα ὀσμὴν ἐοικέναι πιτυΐνῃ ῥητίνῃ· φύλλα ἔχει πηγάνῳ ὅμοια. θάμνος φρυγανώδης, σπιθαμιαῖος, ὑπέρυθρος· ἄνθος ἔχων μήλινον ὃ, διατριβὲν ἐν τοῖς δακτύλοις αἱματώδη τὸν χυλὸν ἐκκρίνει, ὅθεν καὶ ἀνδρόσαιμον ἐκλήθη· κλωνάρια ὑποδασέα, προμήκη ἐν οἷς περιφέρει, μέγεθος κριθῆς, ἐν ᾧ σπέρμα μέλαν ῥητίνης ὄζον. φύεται δὲ ἐν ἐργασίμοις καὶ τραχέσι τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικήν, καὶ ἔμμηνα ἄγει, προστιθέμενον· τεταρταίους δὲ καὶ τριταίους ἀπαλλάσσει, μεθ' οἴνου πινόμενον· θεραπεύει δὲ ἰσχιάδας ἐπὶ ἡμέρας μ'. τὸ σπέρμα πινόμενον. καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ σπέρματι καταπλασσόμενα, καύματα ἰᾶται.

V. codex hæc tota syluestri adscribit.
V. addit ὀσμήν.
Al. παραπλήσια
V. θάμνος φρυγανώδης
V. quidam tota hac periodo caret, ut & Orib. usque ad κλωνάρια
V. κλωνάρια ὑπόδασυ
V. ἅμα τῷ κρόθῳ
Al. τραχέσι
Al. τεταρταίου ἢ τριταίου
V. quidam carét. Margo habebat, τὸ σπέρμα ...

Περὶ Ἀσκύρου. Κεφ. ροβ'.

Ἄσκυρον, οἱ δὲ ἀσκυροειδές, οἱ δὲ ἀνδρόσαιμον, καὶ τοῦτο εἶδός ἐστιν ὑπερικοῦ, μεγέθει διαφέρον, κλωσὶ μεῖζον, φρυγανωδέστερον δὲ καὶ πεφοινιγμένον τοῖς φύλλοις λεπτοῖς· ἄνθη δὲ μήλινα φέρει· καρπὸν δὲ ὅμοιον ὑπερικῷ, ὄζοντα ῥητίνης, καὶ ἐν τῷ διατριβῆναι οἱονεὶ αἱμάσσοντα τοὺς δακτύλους, ὡς διὰ τοῦτο ἀνδρόσαιμον καλεῖσθαι. Ποιεῖ δὲ ὁ τούτου καρπὸς πρὸς ἰσχιάδας, πινόμενος μεθ' ὑδρομέλιτος κοτύλων β'. ἄγει γὰρ χολώδη κόπρια πολλά. συνεχῶς δὲ διδόναι χρή, ἄχρις ἂν ὑγιασθῶσι. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρίκαυστα ἐπιπλασθείς.

V. hanc vocem delet, ut & μεῖζον.
Ald. codex addit, τὸ σπέρμα
Marc. legit κυάθων
V. addit καί

Περὶ Ἀνδροσαίμου. Κεφ. ρογ'.

Ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ Διονυσιάδα, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἄσκυρον καλοῦσι. διαφέρει δὲ τοῦ ὑπερικοῦ καὶ τοῦ ἀσκύρου, θάμνος ὢν λεπτόκαρφος, φρυγανώδης, πεφοινιγμένος τὰ ῥαβδία·

A *De Onobrychide. Cap. CLXX.*

ONOBRYCHIS folia habet lentis ferè lõgiora, caulem dodrantalem, florem puniceũ, radicẽ exiguam. Nascitur in humentibus & incultis locis. Herba si trita illinatur, panos discutiendi vim habet. Cum vino autẽ pota, stranguriæ B medetur, & inuncta ex oleo sudores mouet.

De Hyperico. Cap. CLXXI.

HYPERICVM alij androsæmũ, alij corion appellant: sunt qui & chamæpityn, quoniam semen odore pineam resinam imitatur. Frutex est surculaceus, dodrantalis, ru- C bescens, folijs rutæ: flore vero luteo, violæ albæ simili, qui quidem digitis tritus sanguineũ succum remittit: qua ex causa etiã androsæmon appellatum est: calyculis subhirsutis, in rotũdo oblongis, hordei magnitudine, in quibus semẽ nigrum & resinosi odoris. Gignitur locis cultis & asperis. Vrinam cit, subdi- D túmque menses trahit: ex vino autem bibitum, tertianis quartanisq; liberat. Medetur & semẽ ischiadicis, quadraginta diebus haustũ. Sed & folijs cum semine impositis ambusta sanantur.

De Ascyro. Cap. CLXXII.

E Ascyron siue Ascyroïdes, alijs androsæmon, etiã hyperici genus est, magnitudine distans: siquidem ramos habet maiores, ac fruticosius est: folijs interim tenuibus, puniceo colore rubẽtibus: flores luteos profert, & fructũ hyperico similem ac resinosi odoris: cuius attritu digiti veluti cruentãtur: qua de causa an- F drosæmon (quasi humanũ sanguinem dixeris) vocauere. Est & huius fructus ad ischiadicos efficax potus in hydromelitis heminis duabus. Nã biliosa recremẽta plurima aluo detrahit. Sed dari frequẽtiùs oportet, donec sanitati restituti fuerint. Illinitur & ambustis efficaciter.

Al. drachmis duabus

De Androsæmo. Cap. CLXXIII.

G Androsæmũ, quod alij Dionysiada, alij etiã ascyron appellãt, ab hyperico & ascyro differt: frutex verò est ramulis gracilibus, surculosus, virgultis puniceo colore rubẽtibus,

folijs triplo quadruplóve maioribus quàm sint rutæ folia, quæque trita vinoso succo manant. Habet autem alas in cacumine complures, vtrinq; expansas pinnatásque: circa quas flosculi pusilli lutei, & in calyculis semẽ papaueris nigri, velut punctis notulisve distinctum. Huius coma contrita resinosum odorem reddit. Sed & semen tritum drachmis duabus potum, excrementa biliosa trahit: prodest verò maximè ischiadicis, verùm à purgatione aquam insuper sorbere oportet. Cæterùm illita herba medetur ambustis; & sanguinem cohibet.

De Cori. Cap. CLXXIIII.

CORIS, quod aliqui etiam hypericum appellant, frutex est folio ericæ, sed minore, pinguiore & rubente, dodrantalis, ori gratus, acris & odoratus. Huius semen potum vrinas mensésque ciet. Est & auxilio ex vino potum à phalangio demorsis, ischiadicis & opisthotonicis: itémque rigoribus addito pipere. Sed & eo vtiliter opisthotonici cum oleo perunguntur. [Radix in vino decocta potáque, resolutis egregiè opitulari creditur: sed laborantem inter potandum bene circumquaque operiri decet: siquidem corpore toto sudorem ciet, qua ex re agilitas pristina recuperatur.]

De Chamæpity, seu abiga. Cap. CLXXV.

CHAMÆPITYS, quã qui Pontum incolũt, holocyrton, Athenienses Ioniam, EVboici sideritin vocant, herba est quæ humi serpit, incuruæ similis, folijs sempervivi minoris, at multò tenuioribus pinguioribúsque & hirsutis, circa ramulos densis, odore pinus: floribus tenuibus, luteis, vel candidis: radice cichorij. Huius folia septem diebus in vino pota regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadẽ sanant. Dantur & hepaticis & vrinæ difficultate laborantibus, ac peculiariter nephriticis: torminosis etiã prosunt. Vtũtur & ea herba Heracleæ Pon-

A φύλλα τετραπλάσια ἢ πενταπλάσια [V. deest.] τῶν πηγάνου, ἃ τριφθέντα οἰνώδη χυλὸν ἀφίησι· μασχάλας δ' ἔχει πλείους ἐπ' ἄκρῳ πτεροειδεῖς· περὶ ἃς ἀνθύλλια μικρὰ, μήλινα· καρπὸς ἐν καλυκίοις, ὅμοιος τῷ τῆς μελαίνης μήκωνος, οἱονεὶ κατάγραφος. [Diosc. legit ὅμοιος] ἀνατριφθεῖσα δὲ ἡ κόμη, ῥητινώδη ὀσμὴν ἀποδίδωσι. [Quidam addit ...] B Καὶ τούτου ὁ καρπὸς λεῖος δυοῖν < ὁλκαὶ ποθεὶς, ἄγει χολώδη κόπρια· θεραπεύει δὲ μάλιστα ἰσχιάδας· δεῖ δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν ὕδατος ἐπιῤῥοφεῖν. καὶ πυρίκαυστα δὲ ἡ πόα καταπλασθεῖσα ἰᾶται. καὶ αἷμα ἐπέχει. [V. πυρὸς substituit, ac ita quoque legit Locyna.]

C Περὶ Κόρεως. Κεφ. ροδ'.

ΚΟΡΙΣ, ἣν δὲ καὶ τοῦτο ὑπερικὸν καλοῦσι, φύλλον ἔχει παραπλήσιον τῷ τῆς ἐρείκης, μικρότερον δὲ καὶ λιπαρώτερον καὶ ἐρυθρόν. θάμνος δ' ἐστὶ σπιθαμιαῖος, εὔστομος, δριμὺς καὶ εὐώδης. Τούτου ὁ καρπὸς πινόμενος, οὖρα καὶ καταμήνια D ἄγει. βοηθεῖ καὶ φαλαγγιοδήκτοις, ἰσχιαδικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς, σὺν οἴνῳ πινόμενος· πρὸς δὲ ῥίγη σὺν πεπέρει. ἐπὶ δὲ ὀπισθοτονικῶν καὶ σύγχρισμα ἐστιν ἐπιτήδειον σὺν ἐλαίῳ ἁρμόδιον. [ἡ δὲ ῥίζα τούτου σὺν οἴνῳ ἑψηθεῖσα καὶ ποθεῖσα παρέτοις καλῶς βοηθεῖν πιστεύεται· δεῖ δὲ τὸν πίνοντα ἐν E τῷ πίνειν περισκέπεσθαι καλῶς. ἱδροῖ γὰρ ὅλον τὸ σῶμα καὶ τὴν εὐκινησίαν ἐκ τούτου λαμβάνει.] [Conclusa habet A. ii. cod. in nothis: eadẽ ourylus in vtroq; vetusto codice reperit in capitis calce.] [Alii: ...] [Al. ...]

Περὶ Χαμαιπίτυος. Κεφ. ροε'.

ΧΑΜΑΙΠΙΤΥΣ, ἣν οἱ ἐν Πόντῳ ὁλόκυρον καλοῦσι, Ἀθηναῖοι Ἰωνίαν, ἐν δὲ Εὐβοίᾳ σιδηρῖτιν, πόα ἕρπουσα ἐπὶ F γῆς, ἐπίκυρτος· φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια ἀειζώῳ μικρῷ, λεπτότερα δὲ πολλῷ καὶ λιπαρώτερα καὶ δασέα, πυκνὰ περὶ τοὺς κλάδους, ὀσμὴν ἔχοντα πίτυος, ἄνθη λεπτὰ, μήλινα, ἢ λευκά· ῥίζαν δὲ ὡς κιχωρίου. Ταύτης τὰ φύλλα πινόμενα μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας ζ'. ἴκτερον θεραπεύει. ἐπὶ δὲ μ'. ἰσχιάδα G θεραπεύει μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμενα· δίδοται δὲ ἡπατικοῖς καὶ δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς ἰδίως, ἁρμόζοντα καὶ στροφουμένοις. χρῶνται δ' αὐτῇ καὶ οἱ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Πον- [Ald. ...] [V. caret. Orib. interpres vertit paulo.] [V caret. Expungit etiam Marcellus.]

A ϰικῇ, ὡς ἀντιδότῳ, πρὸς ἀκόνιτον ποτίζονται τῷ ἀφεψήματι. καταπλάσσεται δὲ πρὸς τὰ προειρημένα μετὰ ἀλφίτων δεδευμένων τῷ ἀφεψήματι τῆς πόας. λειωθεῖσα δὲ σὺν σύκοις καὶ αὐτὴ καταποτίου δεδομένη, μαλάσσει κοιλίαν. μετὰ μέλιτος δὲ καὶ λεπίδος καὶ ῥητίνης ἀναληφθεῖσα, καθαίρει. ἄγει δὲ καὶ τὰ ἀπὸ B ὑστέρας, προστεθεῖσα σὺν μέλιτι. διαφορεῖ δὲ καὶ σκληρίας μαστῶν, καὶ τραύματα κολλᾷ. καὶ ἕρπητας ἐπέχει μετὰ μέλιτος καταπλασσομένη.

Περὶ ἑτέρας χαμαιπίτυος.
Κεφ. ρος'.

C Ἔστι καὶ ἑτέρα χαμαίπιτυς, κλάδους ἔχουσα πηχυαίους, ἀγκυροειδεῖς, λεπτοκάρφους· κόμην δὲ ἐοικυῖαν τῇ πρὸ αὐτῆς, καὶ ἄνθος λευκόν· σπέρμα δὲ μέλαν· ὄζει δὲ καὶ αὐτὴ πίτυος. Καὶ τρίτη δέ ἐστιν ἄῤῥην καλουμένη. ἔστι δὲ βοτάνιον * λεῖον, ἔχον φυλλάρια λεπτά, λευκά, δασέα· καυλὸν δὲ τραχύν, λευκόν· D ἀνθύλλια μήλινα· σπερμάτιον δὲ παρὰ τὰς μασχάλας. ὄζει δὲ καὶ τοῦτο πίτυος. Δύναμιν δὲ ἔχουσι καὶ αὗται ὁμοίαν τῇ προειρημένῃ, οὐ μὴν οὕτως ἐνεργητικήν.

Alter τραχὺ, quam λεῖον probat Hermolaus. Oribasij interpres hirsutū vertit.

Τέλος τοῦ λόγου τρίτου.

A tieæ incolæ, velut antidoto, contra aconitum decoctum ipsius propinantes. Porrò ad antedicta quoque vitia cum polenta iure decocti subacta imponitur. Contrita verò cum ficubus & pilularum instar exhibita, aluum emollit. At excepta melle cum æris squama & resina, etiam purgat. Extrahit & quæ in B vtero morantur cum melle subdita in pesso. Mammarum quoque duritias discutit, vulneráque glutinat. Herpetas denique illita cum melle cohibet.

addit vel hydrogaru

De altera Chamæpity.
Cap. CLXXVI.

C Est & altera Chamæpitys, ramis cubitalibus, in anchoræ speciem incuruatis, gracilibus: coma supradictæ, flore candido, ac semine nigro. Sed & hæc pinum redolet. Additur & tertia quæ mascula nominatur. Est autem herbula læuis, foliolis tenuibus, albis, pilosis: caule scabro, candido: D pusillis floribus luteis, ac minuto semine iuxta alas. Resipit & hæc pinum. Vtraque porrò vim antedictæ similem obtinet, at non perinde efficacem.

Tertij libri finis.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber quartus.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον τέταρτον.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

QVONIAM tribus libris prioribus, amantissime Aree, de aromatis, oleis, vnguentis, arboribus, animalibus, cerealibus, oleribus, radicibus, succis, herbis ac seminibus, egimus: in hoc quarto de ijs quæ restant herbis atque radicibus, disseremus.

De Vettonica. Cap. I.

CESTRON, quod psychrotrophon vocitatur, quoniam frigidissimis in locis reperiatur, Romani Vetonicam seu rosmarinum appellant: herba est caulem proferẽs tenuem, cubiti altitudine, aut etiã maiorem, quadrangulum: folia longa, mollia, quernis similia, in ambitu incisuris diuisa, boni odoris, ac prope radicem maiora: semen in summitate caulium, thymbræ modo spicatum inest. Decerpta huius folia siccari oportet: quippe quorũ sit etiam maior & frequentior vsus. Radices verò subsunt tenues, ceu ellebori: quę quidem ex hydromelite potæ, pituitosam vomitionem euocant. At folia ad conuulsa, rupta, vuluæq; vitia & strãgulationes drachmæ pondere ex aqua mulsa potui dantur: & contra venenatarum bestiarum morsus, drachmis tribus ex vini heminis duabus: sed & herba earundem morsibus vtiliter imponitur: itidémque aduersus venena drachmæ pondere ex vino pota prodest. Quin & ei qui ipsam in potu præsumpserit, haustum deinde lethale medicamentum minimè nociturum est. Vrinas prætereà ciet, aluúmque subducit. Medetur & comitialibus atque insanis ex aqua pota: hepaticis verò ac sple-

A ἘΝ τοῖς πρὸ τούτου τρισὶ βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, παραδόντες περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων καὶ ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ λαχάνων καὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτανῶν καὶ σπερμάτων· ἐν τούτῳ τετάρτῳ ὄντι, περὶ τῶν
B λειπομένων βοτανῶν καὶ ῥιζῶν διαλεξόμεθα.

Περὶ Κέστρου. Κεφ. α΄.

ΚΕΣΤΡΟΝ τὸ καλούμενον ψυχότροφον, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ψυχροτάτοις εὑρίσκεται τόποις· οἱ Ῥωμαῖοι βετονίκην καλοῦσιν, ἢ ῥοσμαρῖνουμ· πόα ἐστὶ καυλὸν ἔχουσα λεπτὸν πηχυαῖον τὸ ὕψος, ἢ καὶ μείζονα, τετρά-
C γωνον· φύλλα μακρά, μαλακά, ὅμοια δρυΐ, τὰ περιφερείας ἐσχισμένα, εὐώδη, μείζονα δὲ τὰ πρὸς τὴν ῥίζαν· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν ἔνεστι τὸ σπέρμα ἐσταχυωμένον ὥσπερ θύμβρας. ταύτης τὰ φύλλα δεῖ συλλέγοντας ξηραίνειν· ὧν ἐστι καὶ ἡ πλείων χρῆσις· ῥίζαι δ' ὕπεισι λεπταί, ὡς ἑλλεβόρου,
D αἵτινες φλεγματώδη προσκαλοῦσιν ἔμετον, μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμεναι. τὰ δὲ φύλλα δίδοται πρὸς τὰ σπάσματα, ῥήγματα, καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ διαθέσεις, καὶ πνίγας ὑστερικὰς ℥ α΄. ὁλκὴ μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμενα. θηριοδήκτοις δὲ ὁλκαὶ γ΄. μετ' οἴνου κοτυλῶν β΄. καταπλασσομένη δὲ ἡ πόα, ὠφε-
E λεῖ τοὺς θηριοδήκτους, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα ὁλκὴ μετ' οἴνου ποθεῖσα ἁρμόζει. ἐὰν δέ τις προπίῃ, οὐδὲν βλαβήσεται λαβὼν φάρμακον θανάσιμον· ἔστι δὲ οὐρητική, κοιλίας τε ὑποβιβαστική· θεραπεύει δὲ καὶ ἐπιλήπτοις, καὶ μαινομένους, μεθ' ὕδατος πινομένη, καὶ ἡπατικούς· σπλη-

Al. [illegible]
V. melius [illegible] Samb.
V. omittit, non malè Samb.
V. [illegible] Mar. [illegible] Marg. addit [illegible]
Dal. ch. [illegible] scil. [illegible]
V. legit φλεγματώδη κινοῦσι, πινόμεναι μεθ' ὑδρομέλιτος.
V. [illegible] dic.

V delet. Al. αἱ ὀξεῖαι καὶ μέλαιναι.

νικοῖς * δὲ, μετ᾽ ὀξυμέλιτος ὁλκὴ < α΄. ἐπιποθεῖσα· ποιεῖ δὲ καὶ πέψιν, ἐάν τις μετὰ τὸ δεῖπνον αὐτὴν κυάμου μέγεθος καταπίῃ μετὰ μέλιτος ἑφθοῦ. ὁμοίως καὶ ὀξυρεγμιῶσι δίδοται. στομαχικοῖς δὲ διαμασᾶσθαι καὶ καταπίνειν τὸν χυλὸν, εἶτ᾽ ἐπιρροφᾷν οἶνον κεκραμένον. δίδοται δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς ὁλκὴ τριωβόλου μετὰ κράματος κυάθου ἑνὸς γαλακτώδους· ἰσχιαδικοῖς τε μεθ᾽ ὕδατος καὶ νεφριτικοῖς καὶ κύστιν ἀλγοῦσιν· ὑδρωπικοῖς δὲ < β΄. μεθ᾽ ὑδρομέλιτος, πυρέσσουσιν· ἀπυρέτοις δὲ, σὺν οἰνομέλιτι· ἰκτεριῶντας τε καθίστησι, καὶ καταμήνια ἄγει ὁλκὴ < α΄. μετ᾽ οἴνου πινομένη· κοιλίαν δὲ < δ΄. ποθεῖσα καθαίρει μεθ᾽ ὑδρομέλιτος κυάθων δέκα. ποιεῖ καὶ πρὸς φθισικοὺς, ἐμπυϊκοὺς, μετὰ μέλιτος. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα ξηρὰ λεῖα ἐν κεραμέῳ ἀγγείῳ.

V. αἱμοπτυικοῖς.

Περὶ Βρεττανικῆς. Κεφ. β΄.

V. caret. V. ἄγρια. V. δασεῖα.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ * ἢ Βεττονική, πόα ἐστὶν ἔχουσα φύλλα * ἐμφερῆ λαπάθῳ ἀγρίῳ, μελάντερα δὲ καὶ * δασύτερα, στύφοντα ἐν τῇ γεύσει· καυλὸν δὲ ἀνίησιν οὐ μέγαν· ῥίζαν λεπτὴν καὶ βραχεῖαν. χυλίζεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, καὶ ἐν ἡλίῳ ἢ πυρὶ συστρέφεται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ἰδίως ἁρμόζουσαν πρὸς τὰς ἐν στόματι καὶ παρισθμίοις νομάς. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ὅσα στύψεως χρῄζει.

Περὶ Λυσιμαχίου. Κεφ. γ΄.

ΛΥΣΙΜΑΧΙΟΝ, ὃ δὲ λύτρον καλοῦσι, καυλοὺς ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, λεπτοὺς, θαμνώδεις, ὧν παρὰ τὰ γόνατα φύλλων λεπτῶν ἐκφύσεις, παραπλησίων τοῖς τῆς ἰτέας, στυφόντων ἐν τῇ γεύσει· * ἄνθος πυρρὸν ἢ χρυσοειδές. φύεται ἐν ἑλώδεσι τόποις, καὶ παρὰ τὰ ὕδατα. Ἁρμόζει δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων στυπτικὸς ὢν, πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς, καὶ δυσεντερίας, πόμα * καὶ ἔγκλυσμα· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἵστησιν ἐν προσθέτῳ. καὶ πρὸς τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας ἐμφρασσομένη ἡ πόα ἁρμόζει. ἔστι δὲ καὶ τραυματικὴ καὶ ἴσχαιμος. * θυμιαθεῖσα δὲ δριμύτατον ἔχει τὸν καπνόν,

Marc. legit ἔγκλυσμα

A neticis, drachmæ pondere in aceto mulso. Concoctionem quoque facit, si quis ipsam à cœna, fabæ magnitudine cum melle cocto deuorarit. Simili modo & acidum eructantibus exhibetur. Stomachicis autem eam manducare, succúmque deuorare, deindéq; vinum dilutũ insuper sorbere proderit. Da- B tur & sanguinem excreantibus, obolis tribus in vini diluti egelidi cyatho vno: itémque ischiadicis, nephriticis, & à vesica dolentibus, ex aqua: hydropicis autem binis drachmis, ex aqua mulsa, si quidem febricitent: sin aliter, ex mulso. Regio quoque morbo laborantes recreat, ac mẽses pellit, drachmę pon- C dere in vino pota: drachmis verò quatuor bibita in aquæ mulsæ cyathis decem, aluum purgat. Est & phthisicis ac empyicis auxilio cum melle. Cæterùm folia arefacta tritáque in fictili vase recõdi oportet.

De Britannica. Cap. II.

D BRITANNICA seu Vettonica, herba est folijs syluestris lapathi, at nigrioribus ac pilosioribus, gustu adstringentibus: caulẽ verò promit non ita magnum: radice autem tenui breuíque nititur. Folijs exprimitur succus, qui sole aut igni cogitur & inspissatur. Vim porrò habet astrictoriã, priuatim oris ac ton- E sillarum depascẽtibus vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione opus est.

De Lysimachia. Cap. III.

LYSIMACHIA, quã aliqui lytron appellant, caules emittit cubitales aut etiam altiores, tenues, fruticosos, à quorum geniculis folia F prodeunt salignis similia, gustu astringentia: flos est fuluus aureúsve. Nascitur in palustribus & secus aquas. Foliorum succus, qua pollet astringendi vi, sanguinis reiectiones supprimit: valet etiam ad dysenteriam, seu potui datus, seu etiam clystere infusus: fluorem quoque muliebrem sistit, subditus in pesso. Sed G & herba sanguinis è naribus profluuio subuenit, iisdem indita. Est & vulneraria, sanguinémq; supprimit. Acerrimũ verò nidorẽ suffita red-

dit, adeò vt & serpentes abigat, & muscas enecet.

De Polygono mare. Cap. IIII.

POLYGONON mas, Latinis sanguinaria seu sanguinalis, herba est quæ ramos habet exiles, teneros, numerosos, geniculis intersepros, qui graminis instar humi serpunt, neque à terra attolluntur: folia rutæ, sed longiora molliorâque, semine sub singulis folijs turgescēte, vnde & marem appellari volūt: flos ei candidus aut puniceus. Vis epoti succi; astringere & refrigerare: prodest cruētis excreationibus, alui fluxionibus, cholera & stranguria laborantibus: nam euidenter vrinas ciet. Cum vino potus venenatorum morsibus auxiliatur, ac febriū circuitus finit, si hora vna ante accessionē assumatur. Sistit & subditus fluorem muliebrē, ac auribus dolentibus purulentísve vtiliter instillatur. Cum vino autem decoctus adiecto melle, facit eximiè ad genitalium vlcera. Folia verò stomachi feruori, sanguinis reiectioni, herpetibus, erysipelâtis, inflammationibus, œdematis & recentibus vulneribus imponuntur.

De Polygono fœmina. Cap. V.

Polygonon fœmina frutex est exiguus, vno caule præditus, tener & harundini similis, geniculis densus: quorum alia alijs tubarū modo inseruntur infarciuntúrve. Ipsos verò geniculorū articulos cingunt in orbem apices, foliolis pini similes: radix superuacua. Nascitur in aquosis. Huic vis astringens ac refrigerans, ad eadem valens, ad quę antedicta: sed inefficacior.

De Polygonato. Cap. VI.

POLYGONATVM in montibus nascitur, frutex cubito altior, folijs lauri, at latioribus, & læuioribus, sapore quodammodo malum cotoneum aut punicum redolentibus, siquidem gustanti astrictum saporem resipiunt: flores autē per singulos foliorum exortus promit candidos, folijs ipsis numerosiores, incœpta à radice supputatione: radicem verò habet albam, mollem, longam, crebris nodis ceu geniculis cinctam, den-

A ὥστε καὶ ἑρπετὰ διώκειν, καὶ μυίας ἀποκτείνειν.

Περὶ Πολυγόνου ἄρρενος. Κεφ. δ'.

ΠΟΛΥΓΟΝΟΝ ἄρρεν πόα ἐστὶ κλῶνας ἔχουσα λεπτούς, τρυφερούς, πολλούς, γόνασι περιειλημμένους, ἕρποντας ἐπὶ τῆς γῆς ὥσπερ ἄγρωστις· [φύλλα δὲ πηγάνου ὅμοια, ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ μαλακώτερα· B ἔχει δὲ καρπὸν παρ' ἕκαστον φύλλον· ὅθεν καὶ ἄρρεν καλεῖται·] ἄνθος δὲ λευκὸν ἢ φοινικοῦν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν· ὁ χυλὸς πινόμενος· ἁρμόζει δὲ αἱμοπτοϊκοῖς, καὶ τοῖς κατὰ κοιλίαν ῥεύμασι, χολερικοῖς τε καὶ στραγγουριῶσιν· ἄγει γὰρ οὖρα ἐναργῶς. βοηθεῖ καὶ θηριοδή- C κτοις μετ' οἴνου πινόμενος, καὶ πρὸς περιόδους, πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας λαμβανόμενος. ἵστησι δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθείς, καὶ πρὸς ὠταλγίας καὶ πυορροίας ἐνσταζόμενος ἁρμόζει. συνεψηθεὶς δὲ οἴνῳ καὶ μέλιτι προσλαβών, ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν αἰδοίοις D ἕλκη. καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς στομάχου ἔγκαυσιν, καὶ αἵματος ἀναγωγὴν καὶ ἕρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ φλεγμονάς, καὶ οἰδήματα, καὶ τραύματα πρόσφατα.

V. caret.

Sic alius codex & Orib. at vulg. exempl. ἐπιμηκέστερα.

V. caret his περὶ ... φύλλα.

V. non agnoscit.

Al. ὁ δὲ χυλὸς πινόμενος· ... ἁρμόζει &c.

Περὶ Πολυγόνου θήλεως. Κεφ. ε'.

Πολύγονον θῆλυ θαμνίον ἐστὶ μονό- E κλωνον, τρυφερόν, καλαμοειδές, γόνατα συνεχῆ ἔχον ἐγκείμενα ἀλλήλοις ὥσπερ σάλπιγγος· καὶ περὶ τοῖς γόνασιν ἐν κύκλῳ ἐξοχαὶ πίτυος, φυλλαρίοις ἐοικυῖαι. ῥίζα ἀχρεῖα· φύεται παρὰ τοῖς ὑδατώδεσι.

Videtur Orib. interpres legisse, θαμνίον ἐστὶ ... ὡς ὁ κάλαμος, τρυφερὸς, καλαμοειδὴς. Al. καλαμοειδές.

Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν, ποιοῦσα τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι μὴ F ἀσθενέστερον.

Περὶ Πολυγονάτου. Κεφ. ς'.

ΠΟΛΥΓΟΝΑΤΟΝ φύεται ἐν ὄρεσι, θάμνος μείζων πήχεως· φύλλα ἔχον ὅμοια δάφνῃ, πλατύτερα δὲ καὶ λειότερα. γευομένῳ ὅμοιόν τι μήλῳ κυδωνίῳ ἢ ῥοιᾷ [μετὰ στύψεως γὰρ] προσβάλλει. καθ' ἑκάστην δὲ G ἔκφυσιν τῶν φύλλων ἄνθη λευκά, τῷ πλήθει ὑπερέχοντα τῶν φύλλων τῷ ἀριθμῷ ἀπὸ τῆς ῥίζης γενομένου· ῥίζαν δὲ λευκήν, μαλακήν, μακράν, πολυγόνατον, δα-

σιδῆ, βαρύοσμον, πάχος ἔχουσ δακτύλου, A ποιοῦσαν πρὸς τραύματα, καταπλασσομένην· αἴρει δὲ καὶ ἀσπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ.

Περὶ Κληματίδος. Κεφ. ζ.

ΚΛΗΜΑΤΙΣ, ἣν οἱ δὲ δαφνοειδῆς, οἱ δὲ μυρσινοειδῆς, οἱ δὲ πολυγονοειδῆς καλοῦσι φύεται ἐν *Αἰγύπτῳ. κλήματα δὲ ἔχει μικρὰ ὅσον σχοίνου τὸ πάχος, πέταλον δὲ μικρὸν, δάφνῃ ἐμφερὲς τῷ τε σχήματι καὶ τῇ χρόα, μικρότερον δὲ πολλῷ. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, διαρροίας καὶ δυσεντερίας παύει· μετὰ γάλακτος δὲ καὶ ῥοδίνου, ἢ κυπρίνου ἐν πεσσῷ προστιθέμενα, ὑστέρας πόνους θεραπεύει. παύει δὲ καὶ ὀδόντων πόνους διαμασσωμένη. βοηθεῖ καὶ θηριοδήκτοις ἐπιτιθεμένη. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀσπιδοδήκτοις μετ᾽ ὄξους πινομένη, βοηθεῖν. φύεται δὲ ἐν χέρσοις.

Sic Gal. & v. cod.

Catat. ἐν χέρσοις

Lacuna legit in vet. cod. διαμασσωμένη καὶ ὀδόντων.

Περὶ Πολεμωνίου. Κεφ. η.

ΠΟΛΕΜΩΝΙΟΝ, οἱ δὲ φιλεταίρειον, Καππάδοκες δὲ χιλιοδύναμιν καλοῦσι, κλωνία ἔχει λεπτὰ πτερωμένα· φύλλα δὲ ὀλίγῳ μείζονα πηγάνου, ἐπιμηκέστερα δὲ πρὸς τὰ τοῦ πολυγόνου ἢ τῆς καλαμίνθης. ἐπ᾽ ἄκρου δὲ αὐτῶν ὥσπερ κόρυμβοι, ἐν οἷς σπέρμα μέλαν. ῥίζα πηχυαία, ὑπόλευκος, ἐμφερὴς στρουθίῳ· φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης ἡ ῥίζα πίνεται ἐν οἴνῳ πρὸς θηρία καὶ δυσεντερίας, δυσουρίας τε καὶ ἰσχιάδα, μεθ᾽ ὕδατος. σπληνικοῖς δὲ, μεθ᾽ ὄξους ὅσον < α. ὁλκήν. καὶ περιάπτεται ἡ τούτου ῥίζα πρὸς σκορπίου πληγήν. φασὶ δὲ μὴ τύπτεσθαι τοὺς ἔχοντας αὐτὴν, ἢ κἂν πληγῶσι, μηδὲν πάσχειν. παύει δὲ καὶ ὀδονταλγίας διαμασωμένη.

Ald. χιλιοδύναμιν. Marc. χιλιόδυνον

Hæc ascititia suspicatur Dodonæus, quoniam neque in Crateuæ fragmentis habentur.

V. ad oram. πηχυαία. Sic quoque in vet. legit Lacuna.

Rectius πλήττεσθαι.

Περὶ Συμφύτου πετραίου. Κεφ. θ.

ΣΥΜΦΥΤΟΝ πετραῖον φύεται ἐν πέτραις· κλωνία δὲ ἔχει ὅμοια ὀριγάνῳ, λεπτὰ φύλλα, κεφάλια δὲ ὡς θύμου· ὅλον δὲ ἐστὶ ξυλῶδες καὶ εὐῶδες, γλυκύ τε πρὸς τὴν γεῦσιν, καὶ πτύελον προκλητικόν· ῥίζαν δὲ ἔχει μακρὰν, ὑπόπυρρον, ὅσον δακτύλου πάχος. Τοῦτο ἑψηθὲν σὺν μελικράτῳ καὶ ποθὲν, ἀνακαθαίρει τὰ ἐκ πνεύ-

Al. τῇ γεύσει.

fam, graueolentem, ac digitali crassitudine, quæ vulneribus efficaciter imponitur, ac maculas etiam in facie delet.

De Clematide. Cap. VII.

CLEMATIS, quam aliqui daphnoides, alij myrsinoides, alij polygonoides vocant, gignitur in
B Ægypto. Sarmentosas autem spargit quasi viticulas, easque longas, iunci crassitudine, folio paruo, laurini figura & colore, at multò minore. Caules foliáque in vino pota, alui profluuia & dysenterias sedant. Cũ lacte verò & rosaceo, aut cyprino subdita in pesso, cruciatibus vuluæ medentur. Dolores dentium com-
C manducata finit: imposita quoque venenatorum morsibus, iuuamentum præstat. Fertur & ex aceto pota, cõtra aspidum morsus auxiliari. Nascitur in incultis.

De Polemonia. Cap. VIII.

POLEMONIAM, alij philetæriam, Cappadoces chiliodyna-
D mon appellãt: ramulis est exilibus, vtrinque pinnatis, folijs paulò quàm rutæ maioribus, at longioribus, ad polygoni aut calaminthæ similitudinem: quibus in summis veluti corymbi dependent, nigro intus semine: radice cubitali, albicãte, struthio seu radiculæ simili. Nascitur in montosis & asperis. Radix ex vino
E bibitur contra venenatas bestias ac dysenteriam: & ex aqua, aduersus vrinæ difficultatem & ischiadem. Datur autẽ ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem contra scorpionis ictum amuleti instar adalligatur. Tradunt porrò, qui radicem eam gestauerint à scorpionibus minimè feriri, aut si ab ijs icti fuerint,
F nihil mali passuros. Dentium quoque dolores commanducata mitigat.

De Symphyto petræo. Cap. IX.

SYMPHYTUM petræum in petris nascitur: ramulis origano similibus, folijs tenuibus, & capitulis
G thymi. Totum verò lignosum, odoratum & gustu dulce est, saliuámque ciet: radice nititur longa, subfulua, digitali ferè crassitudine. Decoctũ in aqua mulsa & potum, quæ pul-

moni hærent excreméta repurgat: sanguinem reijciétibus ac nephriticis cum aqua exhibetur. Bibitur & ad dysenteriam rubétémq; fluorem muliebrem in vino decoctum, vti ad conuulsa ruptáque cum aceto mulso. Quin & commanducatú sitim sedat: faucibus asperis subuenit: illitum recentia vulnera glutinat, & enterocelas cohibet. Quin & carnes dum coquuntur conglutinat additum.

De Symphyto altero. Cap. X.

Symphytum alterum, quod aliqui pecton vocant, caulem emittit bicubitalem aut etiam altiorem, leuem, crassum, angulosum, & ceu sonchi inanem: circa quem ex interuallis, haud ita magnis folia exeunt hirsuta, angusta, longiuscula, ad buglossi foliorum similitudiné: habet verò caulis eminentias quasdam secundum angulos porrectas, adiacentibus ac velut annexis foliis tenuibus, quæ è singulis prodeunt alarú sinibus. Sunt insuper flores lutei, ac semen circa caulé ceu verbasci. Totus auté caulis ac folia quoq; ipsa subaspera lanugine horrent, attactúque pruritum excitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, glutinosæ: quarum etiam est vsus. Tritæ & potæ sanguinem excreantibus ruptisque proficiunt, & recentia vulnera impositæ glutinant: carnium quoque frusta quibuscum coquuntur cogunt ita vt coalescant. Cæterùm inflammationibus, præsertímque sedis, cum senecionis folijs vtiliter illinuntur.

Apud adnotationes secundū genicula.

De Holostio. Cap. XI.

HOLOSTIVM, herba est pusilla, tribus ferè quatuórve digitis sese supra terram attollens, folijs viticulisque coronopodi aut gramini proximis, gustu astringétibus, radice prætenui vsque in capillamenti speciem, alba, fibrosa, longitudine quatuor digitorú. Nascitur in collibus terrenis. Carnes & hæc herba cogit atque conglutinat, dum coquuntur addita, & ad rupta in vino propinatur.

De Stæbe. Cap. XII.

STOEBE vulgaris est notitiæ. Semen & folia astringút: quapropter eorú decoctú dysentericis infunditur:

A μένος ἐστι τοῖς αἷμα ἀνάγουσι, καὶ νεφριτικοῖς σὺν ὕδατι δίδοται· σὺν οἴνῳ δὲ ἑψηθὲν, πίνεται πρὸς δυσεντερίας, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἐρυθρόν· σὺν ὀξυμέλιτι δὲ, πρὸς σπάσματα καὶ ῥήγματα. καὶ ἄδιψον δέ ἐστι διαμασώμενον· ἁρμόζει καὶ ταῖς βρόγχου τραχύτησι· κολλᾷ καὶ νότερα τραύματα, καὶ ἐντεροκήλας ἀποκρατεῖ καταπλασσόμενον. καὶ τὰ κρέα δὲ συμπήγνυσιν ἑψόμενα σὺν αὐτοῖς.

B

Περὶ Συμφύτου ἄλλου. Κεφ. ι΄.

Σύμφυτον ἄλλο, οἱ δὲ πηκτὸν καυλὸν ἀνίησι διπηχυαῖον ἢ καὶ μείζονα, κοῦφον, παχὺν, γωνιοειδῆ, κενὸν ὥσπερ ὁ σόγχου, περὶ ὃν οὐκ ἐκ μεγάλων διαστημάτων φύλλα δασέα, στενὰ, ἐπιμήκη, πρὸς τὰ τοῦ βουγλώσσου· ἐξοχὰς δὲ ἔχει ὁ καυλὸς παρὰ τὰς γωνίας τινὰς τεταμένας, φύλλων λεπτῶν προσφυομένων, ἀφ' ἑκάστης μασχάλης τὰ αὐτὰ ἔπεστι μᾶλλον, καὶ καρπὸς περὶ τὸν καυλὸν ὡς φλόμου. ὅλος δὲ ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα ἔχει χνοῦν ὑπότραχυν, καὶ κατὰ τὴν προσαφὴν κνησμὸν ἐμποιοῦντα· ῥίζαι δὲ ὕπεισιν ἔξωθεν ἐπιφαίνουσαι μέλαιναι, ἔνδοθεν δὲ λευκαὶ καὶ γλίσχραι· ὧν καὶ ἡ χρῆσις. Ποιοῦσι δὲ λεῖαι πινόμεναι αἱμοπτοϊκοῖς καὶ ῥηγματίαις, καὶ τὰ νότερα κολλῶσι καταπλασσόμεναι· καὶ τὰ κρέα δὲ συνεψόμεναι συνάγουσι· καταπλάττονται δὲ πρὸς φλεγμονὰς, μάλιστα τὰς ἐν δακτυλίῳ ὠφελίμως μετὰ φύλλων ἠριγέροντος.

C

D

E

Περὶ Ὁλεστίου. Κεφ. ια΄.

ΟΛΕΣΤΙΟΝ πόα ἐστὶ μικρὰ, ἀπὸ γῆς, ὡς τριῶν δακτύλων ἢ τεσσάρων. φύλλα δὲ ἔχει καὶ κλήματα κορωνόποδι παραπλήσια, ἢ ἀγρώστει, στυπτικά· ῥίζαν δὲ σφόδρα λεπτὴν ὡς θρίξ, λευκὴν, ἰνώδη, μῆκος δακτύλων τεσσάρων· φύεται ἐν γεωλόφοις. Δύναται δὲ καὶ αὐτὴ κρέα συνάγειν συνεψομένη, καὶ πρὸς ῥήγματα σὺν οἴνῳ ποτίζεται.

F

Περὶ Στοιβῆς. Κεφ. ιβ΄.

G ΣΤΟΙΒΗ γνώριμος· ἧς ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα στύφει· ὅθεν καὶ δυσεντερικοῖς τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἐνίεται· ἐγκλύζεται δὲ καὶ εἰς

V. ἁρμόζει καὶ ὀψίφωνοι
V. [illegible]
V. leg. διπηχυαῖον
V. caret & Orib.
V. caret
V. ἐπιμήκη καὶ [illegible]
Al. [illegible]
Ald. [illegible]
Ald. addit in nothis, [illegible]
V. [illegible]
V. addit [illegible]
V. [illegible], nullo discrimine
V. epit [illegible]
V. quidam in ora hæc addebant: [illegible]
id est est & terrium figura betonica simile, at maiore vi refrigerandi prædicum, vulnera & cicatrices implens, quod in vmbrosis & lacubus nascitur.
V. quidam ad oram [illegible]
Marc. suspicatur addendum [illegible]
Sic Ald in nothis. At Par. caret.

ὦτα πυοῤῥοοῦντα· καταπλασθέντα δὲ τὰ φύλλα ὠφελεῖ σύγχυσιν ὀφθαλμῶν τὴν ἐκ πληγῆς, καὶ αἱμοῤῥαγίαν ἴσχει.

Περὶ Κλυμένου. Κεφ. ιγ΄.

Κλύμενον καυλὸν ἀνίησι τετράγωνον, ὅμοιον τῷ τοῦ κυάμου· φύλλα δὲ ὅμοια τοῖς τοῦ ἀρνογλώσσου. θυλάκια δὲ ἔχει ἐπὶ τοῦ καυλοῦ εἰς ἄλληλα νεύοντα, ἐοικότα ἴρισι καὶ πολύποδος πλεκτάναις. ἄριστον δὲ τὸ ὀρεινόν. χυλίζεται δὲ ὅλον σὺν τῇ ῥίζῃ. ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενος καὶ κοιλιακοὺς, καὶ ῥοῦν ἐρυθρὸν, στύφει καὶ ψύχει. ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμοῤῥαγίας. τὰ δὲ φύλλα λεῖα, ἢ τὰ θυλάκια τοῖς νεοτρώτοις ἐπιτιθέμενα, μέχρι τῆς ἀπουλώσεως ἐνεργεῖ.

Περὶ Περικλυμένου. Κεφ. ιδ΄.

Περικλύμενον θαμνίσκος ἐστὶν ἁπλοῦς, ἔχων ἐκ διαστημάτων φυλλάρια περιειληφότα αὐτὸν, ὑπόλευκα, κισσοειδῆ, καὶ παρὰ τὰ φύλλα ἐκβλαστήσεις· ἐφ᾽ ὧν ὁ καρπὸς κισσῷ παραπλήσιος· ἄνθος λευκὸν, κυάμῳ ἐμφερὲς, ὑποστρογγύλον, οἱονεὶ ἐπικείμενον τοῖς φύλλοις· καρπὸν σκληρὸν καὶ δυσαπόσπαστον· ῥίζαν παχεῖαν, περιφερῆ. φύεται ἐν ἀρούραις καὶ φραγμοῖς. περιελίττεται δὲ τοῖς πλησιάζουσι θάμνοις. Τούτου ὁ καρπὸς πέπειρος συλλεγεὶς καὶ ξηρανθεὶς ἐν σκιᾷ, πίνεται μετ᾽ οἴνου < α΄. ὁλκὴν ἐπὶ ἡμέρας μ΄. καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ κόπον λύει, καὶ ὀρθοπνοίας ὠφελεῖ καὶ λυγμόν· οὐρεῖ ἄγει ἀπὸ τῆς ἕκτης ἡμέρας αἱματώδη. ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον. τὴν αὐτὴν δὲ καὶ τὰ φύλλα δύναμιν ἔχει ἡμέρας λζ΄. ποθέντα, καὶ ἀγόνους ἱστορεῖται ποιεῖν· ἀλειφόμενα δὲ μετ᾽ ἐλαίου ἐπὶ τῶν περιοδικῶν, τὰ φρικία παραιτεῖται.

Περὶ Τριβόλου. Κεφ. ιε΄.

Τρίβολος ὁ μὲν χερσαῖος ἀνδράχνῃ τὰ φύλλα ἔοικε, λεπτότερα δὲ, καὶ τὰ κλημάτια μακρὰ, κατὰ γῆς ἐῤῥιμμένα. ἐν

V. sed magna parte mutilus codex habet [illegible]
V addit [illegible]
V. codex pro his habet [illegible]
V. [illegible]
Orib. [illegible] in διαστήμασι.
V. [illegible]
G. In altero vox [illegible] deest
V. addit [illegible]. Orib. [illegible]
G. In altero [illegible]. Sic Orib. alij ex Crateua [illegible] restituunt.
G. Alter [illegible] sed Plinius & alij Interpretes vulgatam lectionem probant.
V. add [illegible]
V. [illegible]

auribus quoque purulentis instillatur. Folia verò imposita oculis ictu cruentatis prosunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent.

De Clymeno. Cap. XIII.

Clymenon caulem profert quadrangulum, ceu fabæ, folia plantagini similia: folliculos verò habet supra caulem ita dispositos, vt alter in alterum propédeat, velut in iride ac polyporum cirris. Probatissimum est montanum. E frutice toto cum radice succus exprimitur, qui ad sanguinis reiectionem in potu efficax est, itémque ad cœliacorũ profluuia, rubẽtémq; fluorem muliebrem: quippe qui astringat simul atque refrigeret. Sanguinem quoque naribus erumpentem supprimit. Folia trita aut folliculi, si vulneribus recentibus imponantur, ea ita efficaciter sanát, vt etiam ad cicatricem perducant.

inter sese implexos Pl.

De Periclymeno. Cap. XIIII.

Periclymenon frutex est exiguus ac simplex, habens ex interuallis foliola caulem amplectentia, subcandida, hederacea, ac inter ea nascentia germina, in quibus semen hederæ: florem candidum ceu fabæ, aliquantum rotundum & quasi in folium procumbentem: semen durum & quod difficilè euellatur: radicem crassam ac rotundam. Nascitur in aruis ac sepibus: conuoluit verò se propinquis fruticibus. Semen postquam ematuruit collectum & in vmbra siccatum, si drachmæ pódere ex vino bibatur quadragenis diebus, lienem absumit, lassitudinem discutit, & orthopnœæ atque singultui prodest: sed vrinas ciet statim à sexto die cruentas. Idem partum quoque accelerat. Sed & folia iisdem sunt prædita viribus, ac tricenis septenis diebus epota sterilitatem in viris facere produntur. Eadem si ex oleo perungantur, febrium circuitibus redeuntium horrores abigunt.

ambi.

De Tribulo. Cap. XV.

Tribulus terrestris folijs est portulacæ, at tenuioribus: viticulis verò longis in terra stratis, &

spinis secundū ipsas acerbis ac præduris: iuxta amnes & domorum areas nascitur. Est & alter aquaticus, in fluminibus nascens, qui quidem comam supra aquas attollit, aculeos verò condit & ipsis aquis occulit: folijs latis è pediculo longo dependentibus: caule parte summa quàm ima crassiore: adsunt & ei adnata quędam capillamenta spicacea: fructus verò durus est, vti & alterius antè memorati. Ambo astringentis refrigerantisque sunt naturæ: ideò contra inflammationes omnes cataplasmate vtiles. Oris autem vlcuscula, tonsillas, itémque putredines in ore ac gingiuarū vitia sanant. Ex ijs etiam succus ad oculorū medicinas exprimitur. Semen vtriusq; dum recens bibitur, calculosis adiumentum affert: sed priuatim quod è tribulo terrestri eruitur, drachmæ pōdere potum impositúmve, commorsos à vipera pristinæ sanitati restituit, & contra venena etiamnum vtiliter ex vino bibitur. Sed & eius decoctum sparsum pulices necat. Cæterùm Thraces qui ad Strymona amnem habitant, virenti herba equos saginant, nucleum verò dulcem & alendo idoneum ad panificia accommodant, eóque vice panis vtuntur.

De Limonio seu beta syluestri. Cap. XVI.

LIMONIVM, alijs neuroïdes dictum, folia habet betæ, verum tenuiora & minora, decem aut plura: caulem tenuem, rectum, liliaceo æqualem, rubro semine refertum, quod gustu astringit. Semē tritum, & ex vino acetabuli mensura potū, dysentericis cœliacisque prodest, ac rubentem fœminarum fluorem cohibet. Nascitur in pratis & palustribus locis.

De Lagopode. Cap. XVII.

LAGOPVS herba sistit aluum è vino pota, aut in febri, ex aqua. Eadem ad inguinum inflammationem adalligatur. Nascitur autem in segetum areis.

De Medio. Cap. XVIII.

MEDIVM in opacis & petrosis locis nascitur: folia habet seri-

A περὶ αὐτοῖς ἄκανθαι στρυφναί, σκληραί. φύεται δὲ παρά τε* ποταμοῖς καὶ οἰκοπέδοις. Ἔστι δέ τις καὶ ἔνυδρος, παρὰ ποταμοῖς φυόμενος, ὑπερέχων τὴν κόμην, τὴν δ' ἄκανθαν κρύπτων· φύλλα πλατέα, μίσχον ἔχοντα μακρόν. καυλὸς δὲ ἐξ ἄκρου παχύς, μᾶλλον τοῦ ἐν βάθει. πρόσεστι δὲ V. addit ἐκ κοιλοῦ
B καὶ τριχώδη τινὰ ἀποπεφυκότα σταχυώδη· καρπὸς σκληρὸς ὡς καὶ ὁ θατέρου. Ἀμφότεροι δὲ στύφουσι, ψύχουσιν· εἰσί τε πάσης φλεγμονῆς καταπλάσματα. σὺν μέλιτι δὲ ἄφθας καὶ παρίσθμια, καὶ [τὰς ἐν στόματι] σηπεδόνας, καὶ οὖλα θεραπεύουσι. χυλίζονται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλ- V. caret.
C μικά. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν, χλωρὸς λιθιῶντας πινόμενος ὠφελεῖ. τοῦ δὲ χερσαίου ὅσον < α. πινομένη καὶ καταπλασσομένη, τοὺς ἐχιοδήκτους ἀποκαθίστησιν· ἁρμόζει καὶ θανασίμοις μετ' οἴνου πινόμενος. κτείνει δὲ καὶ ψύλλας τὸ ἀπόζεμα αὐτοῦ ῥανθέν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν Θρᾷκες,
D τὴν μὲν πόαν χλωρὰν ἱπποτροφοῦσι· τὸν δὲ καρπὸν γλυκὺν ὄντα καὶ τρόφιμον σιτοποιοῦνται, χρώμενοι αὐτῷ ἀντὶ ἄρτου.

Περὶ Λειμωνίου. Κεφ. ιϛ'.

ΛΕΙΜΩΝΙΟΝ, οἱ δέ, νευροειδές· τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σεύτλῳ, V. ματρονάλε, οἱ δὲ ...
E λεπτότερα δὲ καὶ μικρότερα, δέκα ἢ πλείω· καυλὸν λεπτόν, ὄρθιον, ἴσον ὥσπερ κρίνου, γέμοντα καρποῦ ἐρυθροῦ, στύφοντος τὴν γεῦσιν. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς λεῖος, σὺν οἴνῳ ποθεὶς ὀξυβάφου πλῆθος, δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς ὠφελεῖν· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἐρυθρὸν ἐ- Vul. μακρότερα; Quidā add. σπερμ.; V. add. καὶ ...
F φιστάνει. φύεται δὲ ἐν λειμῶσι καὶ ἑλώδεσι τόποις.

Περὶ Λαγώποδος. Κεφ. ιζ'.

ΛΑΓΩΠΟΥΣ δύναμιν ἔχει σταλτικὴν κοιλίας, πινόμενος μετ' οἴνου· ἐπὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων, μεθ' ὕδατος. περιάπτεται δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὴν βουβώνων· V. οἱ δὲ λαγωοῦ ...
G φύεται δὲ ἐν ἀρούραις.

Περὶ Μηδίου. Κεφ. ιη'.

ΜΗΔΙΟΝ φύεται ἐν παλισκίοις τόποις καὶ πετρώδεσιν· ἔχει φύλλα ὅμοια σερι- Vulg. exempl. ...

Quid in marg. ἐ [illegible]

δὲ καυλὸς δίπηχυς, ἄνθη πορφυροειδῆ, μεγάλα καὶ περιφερῆ· καρπὸς μικρὸς, ἐοικὼς κνίκῳ· ῥίζα σπιθαμιαία, βακτηρίας ἔχουσα πάχος, στρυφνὴ γευομένῳ. Η τις ξηρὰ λεία ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι ἑφθῷ ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, ῥοῦν τὸν ἐρυθρὸν ἵστησι. τὸ δὲ σπέρμα σὺν οἴνῳ ποθὲν, ἄγει ἔμμηνα.

Περὶ Επιμηδίου. Κεφ. ιθ'.

B

ΕΠΙΜΗΔΙΟΝ καυλός ἐστιν οὐ μέγας, κισσῷ παραπλήσια φύλλα ἔχων ὅσον ι. ἢ ιβ'· οὔτε δὲ καρπὸν οὔτε ἄνθη φέρει· ῥίζαι δὲ λεπταὶ, μέλαιναι, βαρύοσμοι, γευσαμένῳ μωραί· φύεται ἐν τόποις ὑδρηλοῖς. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα μετ' ἐλαίου, κατάπλασμα μαστῶν εἰς τὸ μὴ αὔξεσθαι. ἀτόκιός τε ἡ ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα λεῖα ποθέντα ἐν οἴνῳ μετὰ τὴν κάθαρσιν < ε. πλῆθος ἐπὶ ἡμέρας ε. ἀσυλλήπτους τηρεῖ.

V. marg. quidam παραπλήσια φύλλα ἔχων ὅσον ι ἢ ιβ'.

C

Περὶ Ξιφίου. Κεφ. κ'.

ΞΙΦΙΟΝ, οἱ δὲ, φάσγανον, οἱ δὲ, μαχαιρώνιον καλοῦσι, διὰ τὸ τοῦ φύλλου σχῆμα· ἔοικε γὰρ ἴριδι, ἔλαττον μέντοι καὶ στενώτερον, καὶ ἀπόξυ ὡς μαχαίριον, ἰνῶδες. καυλὸν δὲ ἀνίησι πηχυαῖον, ἐφ' οὗ ἄνθη πορφυρᾶ στιχηδὸν ἀπ' ἀλλήλων διεστῶτα· καρπὸν δὲ στρογγύλον· ῥίζας β'. τὴν μὲν μίαν ἐπὶ τῆς ἑτέρας καθημένην, ὥσπερ βολβία μικρά· τούτων ἡ μὲν κάτω, ἰσχνή ἐστιν, ἡ δὲ ἄνωθεν, ἀδροτέρα. φύεται δὲ μάλιστα ἐν ἀρούραις. Δύναται δὲ ἡ ἄνωθεν ῥίζα καταπλασσομένη μετ' οἴνου καὶ λιβανωτοῦ, ἀκίδας καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶσθαι· σὺν ἀλεύρῳ δὲ αἰρίνῳ καὶ ὑδρομέλιτι, διαφορεῖ φύγεθλα· ὅθεν ταῖς τοιαύταις ἐμπλάστροις μίγνυται. ἄγει δὲ καὶ καταμήνια προστεθεῖσα. Φασὶ δὲ καὶ ἀφροδίσια παρορμᾶν τὴν ἀνωτέρω ῥίζαν σὺν οἴνῳ ποθεῖσαν· τὴν κατωτέρω δὲ, ἀγόνους ποιεῖν. ἐντεροκηλικοῖς τε παιδίοις ὠφελίμως δίδοσθαι τὴν ἐπάνω ῥίζαν ἐν ποτῷ σὺν ὕδατι.

Al. additur οἱ δὲ ξιφίον.

D

Oribas. addit ἰνώδες μικρόν.

Lectius legit in v. cod. μικρά καὶ ἰσχνή

E

Vulg. [illegible] Al. [illegible]

F

Marcellus [illegible] legendum suspicatur.

Περὶ Σπαργανίου. Κεφ. κα'.

ΣΠΑΡΓΑΝΙΟΝ φύλλα ἔχει ἐοικότα ξιφιδίῳ, στενώτερα δὲ καὶ ἐπικλινέστερα· ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ καυλοῦ ὡσεὶ σφαιρία, ἐν οἷς ὁ καρπός· δίδοται ἡ

G

dis; caulem tricubitalem, flores purpureos, grandes ac rotundos, semẽ minutum, cnico simile: radicem dodrantalem, baculi crassitudine, gustu acerbo. Hæc arida trita decoctáque cum melle per aliquot dies in eclegmate sumpta, rubentẽ fluorem sistit. Semen verò in vino potũ menstrua pellit.

De Epimedio. Cap. XIX.

EPIMEDIVM caulis est nõ magnus, hederæ folijs denis aut duodenis, neque semen, neque flores proferens: radicibus tenuibus, nigris, graui odore, gustu fatuo seu insipido. Nascitur in aquosis. Folia ex oleo trita & mammis adhibita, eas ita cohibent vt ne augescant. Radix spem partus adimit. Folia quoq; trita & post menstruam purgationem quinis drachmis in vino pota quinque diebus, præstant mulieribus ne concipiant.

De Xiphio. Cap. XX.

XIPHION alij phasganon, alij machæronion à folij figura vocant. Est enim iridi simile, at minus & angustius, & gladioli modo mucronatum, neruosum. Caulem verò promit cubitalem, in quo purpurei flores certis æqualibúsque spatijs inter se distantes: semen rotundum, radices geminas, quarum vna alteri insidet, pusillorum bulborum figura. Ex his inferior gracilis est, superna plenior & vberior. In aruis potissimum nascitur. Superior radix cum vino & thure imposita spicula & aculeos è corpore extrahit: cum farina autem loliacea & aqua mulsa, panos discutit: quamobrem eiuscemodi vi præditis emplastris inseri solet. Ciet & menses subdita in pesso. Aiunt & superiorem radicem potui datam in vino veneris appetentiam facere, inferiorem verò, sterilitatem inducere: superiorem itidem radicem infantibus enterocelicis vtiliter ex aqua propinari.

De Spargano. Cap. XXI.

SPARGANIVM folia habet gladioli, sed arctiora & inclinatiora: ac in summo caule veluti pilulas, in quibus semen. Aduersus venenatarum

rum bestiarum morsus & radix & semen ex vino potui dantur.

De Xyride. Cap. XXII.

XYRIS folia habet iridis, at latiora, & in cacumine acuminata: quorum è medio caulis erumpit cubitalis, satis crassus, in quo siliquæ sunt triangulares, & super ipsis flos purpureus, medio puniceo: semen in folliculis simile fabis, rotundum, rubens & acre: radix crebris cincta geniculis, longa ac rufa. Ea contra capitis vulnera fractáq; efficax est: aculeos & teli genus omne citra molestiam extrahit, adiecta floris æris tertia parte, itémque radicis centaurij parte quinta, & melle sufficienti. Imposita quoque ex aceto, œdemata inflammationésque sanat. Bibitur & ex passo radix contusa, ad conuulsa, rupta, ischiadas, stranguriam & alui profluuia. Semen verò tribus obolis in vino potum, potentissimè vrinam ciet, & cum aceto, lienem absumit.

De Anchusa. Cap. XXIII.

ANCHVSA, quam nonnulli calycem, alij onocleam appellant, folia habet lactucæ quæ folio visitur acuto proxima, hirsuta, aspera, nigra, numerosa, vndecunque ab radice terræ velut affixa, spinosa. Radix illi est digitali crassitudine, colore quodammodo sanguineo: quæ æstate vel eo agnoscitur, quòd manus inficiat: læto solo prouenit. Radici vis astrictoria, ad ambusta veteráque vlcera efficax, si in oleo addita cera decoquatur. Erysipelatis cum polenta imposita medetur: itémque vitiligini & lepris, ex aceto illita. Vuluæ quoque subdita, partus extrahit. Datur & eius decoctum bile suffusis, nephriticis ac splenicis, si febris sit, ex aqua mulsa. Folia verò sistunt aluum in vino pota. Vtuntur & vnguentarij radice ad vnguentorum spissamenta.

De Anchusa altera.
Cap. XXIIII.

Anchusa altera, quam aliqui alcibiadion seu onochiles vocauere, à priore distat, quòd minora habeat

A ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς σὺν οἴνῳ θηριοδήκτοις.

Περὶ Ξυρίδος. Κεφ. κβ'.

ΞΥΡΙΣ, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἴρεως ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ ἐξ ἄκρου ὀξέα· καυλὸν δὲ ἐκ μέσου τῶν φύλλων πηχυαῖον, ἰσχυρῶς παχύν, ἐφ' οὗ λοβοὶ τρίγωνοι· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄνθος πορφυροῦν· τὸ B δὲ ἐν μέσῳ φοινικοῦν· καρπὸς δὲ ἐν θυλακίοις κυάμοις ὅμοιος, στρογγύλος, ἐρυθρός, δριμύς· ῥίζα δὲ πολυγόνατος, μακρά, πυῤῥά, ποιοῦσα πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ τραύματα καὶ κατάγματα· ἀνάγει δὲ σκόλοπας, καὶ πᾶν βέλος ἐπισπᾶται μετ' ἀπονίας, μιχθέντος αὐτῇ χαλκοῦ ἄνθους μέρους C τρίτου, καὶ κενταυρίου ῥίζης μέρος ε'. καὶ μέλιτος τοῦ αὐτάρκους. θεραπεύει δὲ καὶ οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς καταπλασσομένη μετ' ὄξους. πίνεται δὲ καὶ πρὸς σπάσματα, ῥήγματα, ἰσχιάδας τε καὶ στραγγουρίας, καὶ διαῤῥοίας ἡ ῥίζα μετὰ γλυκέος τεθλασμένη· ὁ δὲ καρπὸς οὐρητικώτατος ὅσον τριώβολον ποθεὶς ἐν οἴνῳ· D τήκει δὲ καὶ σπλῆνα σὺν ὄξει ποθείς.

[Orib. [illegible]]
[Orib. [illegible] Pena μικρὰ legendum suspicatur.]
[Addidimus ex Lac. τοῦ αὐτάρκους, quod in vulg. exempl. desiderabatur.]

Περὶ Ἀγχούσης. Κεφ. κγ'.

ΑΓΧΟΥΣΑ, ἣν ἔνιοι κάλυκα, οἱ δὲ ὀνοκλείαν καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει θριδακίνῃ τῇ ὀξυφύλλῳ παραπλήσια, δασέα, τραχέα, μέλανα, πολλά, πάντοθεν τῆς ῥίζης προσπεπλασμένα τῇ γῇ, ἀ- E κανθώδη· ἡ δὲ ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος, τὴν χρόαν ὕφαιμος, ἐν δὲ θέρει γινωσκομένη καὶ βάπτουσα τὰς χεῖρας. φύεται δὲ ἐν εὐγείοις τόποις. Ἔστι δὲ ἡ ῥίζα στυπτική, ποιοῦσα πρὸς κατακαύματα καὶ παλαιὰ ἕλκη, ἐναφεψηθεῖσα κηρῷ καὶ ἐλαίῳ· ἐρυσιπέλατα δὲ σὺν ἀλφίτῳ καταπλασθεῖσα θεραπεύει· καὶ F ἀλφοὺς καὶ λέπρας σὺν ὄξει καταπλασσομένη. προστιθεμένη δὲ καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς δίδοται καὶ ἰκτερικοῖς, νεφριτικοῖς, σπληνικοῖς, πυρέσσουσι, μετὰ μελικράτου· τὰ δὲ φύλλα κοιλίαν ἵστησι μετ' οἴνου πινόμενα. χρῶνται δὲ καὶ οἱ μυρεψοὶ τῇ ῥίζῃ πρὸς τὰς στύψεις τῶν μύρων.

[V. margo [illegible]]
[V. [illegible]]
[V addit, [illegible]]

G Περὶ Ἀγχούσης ἑτέρας. Κεφ. κδ'.

Ἄγχουσα ἑτέρα, ἣν ἔνιοι ἀλκιβιάδιον, ἢ ὀνοχειλὲς ἐκάλεσαν, αὕτη διαφέρει τῆς προτέρης, τῷ μικρότερα ἔχειν τὰ

φύλλα, τραχέα δὲ ὁμοίως· καὶ τὰ κλωνία λεπτά, ἐφ' ὧν ἄνθος πορφυροειδὲς ὑποφοινικίζον· ῥίζας δὲ ἐρυθράς, εὐμήκεις, περὶ τὸν πυραμητὸν ἐχούσας τὸ αἱματῶδες· φύεται δὲ ἐν ἀμμώδεσι τόποις. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τῶν φύλλων, θηριοδήκτοις βοηθεῖν, μάλιστα δὲ ἐχιοδήκτοις, ἐσθιόμενα, καὶ πινόμενα, καὶ περιαπτόμενα· κἂν μασησάμενός τις εἰς τὸ στόμα τοῦ θηρίου ἀποπτύσῃ, ἀποκτενεῖ αὐτό.

Oribas. φοινικοῦν

V. ἄνθη αἱματώδη

folia, quanquam simili modo aspera, & ramulos tenues, in quibus flos purpureus in puniceum vergens: radices autem rubras, prælongas, quæ messibus sanguineo succo turgent. In sabulosis nascitur. Tum ipsa radix, tum & folia contra venenatarum bestiarum, maximéque viperarum, morsus efficaciter auxiliantur, siue cibo, siue potu, siue etiam amuleto. Quin & si quis ijs commanducatis in venenatæ bestiæ os expuerit, eam enecabit.

Περὶ Ἑτέρας Ἀγχούσης. Κεφ. κε΄.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ἐμφερὴς ταύτῃ, ἐλάττω δὲ καρπὸν ἔχουσα φοινικοῦν. ὃν ἐάν τις μασησάμενος ἀποπτύσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑρπετοῦ, ἀποκτενεῖ. ἡ δὲ ῥίζα μετὰ ὑσσώπου καὶ καρδάμου ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος, πλατείας ἕλμινθας ἐκτινάσσει.

De Anchusa tertia. Cap. XXV.

Est & alia huic similis, at minore semine, eóque puniceo, quo commanducato si in serpentis os inspuatur, ea morietur. Radix autem acetabuli mensura cum hyssopo & nasturtio pota, latas ventris tineas pellit.

Περὶ Λυκόψεως. Κεφ. κϛ΄.

Λύκοψις, οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἄγχουσαν ἐκάλεσαν, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια θρίδακι, μακρότερα δὲ καὶ *παχύτερα, καὶ τραχέα καὶ πλατύτερα, πεπτωκότα περὶ τὴν τῆς ῥίζης κεφαλήν· καυλὸν ἀνίησι μακρόν, ὀρθόν, *τραχύν, παραφυάδας ἔχοντα πολλάς, πηχυαίας, τραχείας· καὶ ἐπ' αὐταῖς ἄνθη μικρά, πορφυρίζοντα· ῥίζα δὲ ἐρυθρά, στυπτική· φύεται ἐν πεδίοις. καταπλασσομένη δὲ μετ' ἐλαίου ἡ ῥίζα, τραύματα ἰᾶται· μετὰ ἀλφίτου δὲ, ἐρυσιπέλατα· λεία δὲ συναλειφομένη μετ' ἐλαίου, ἱδρῶτας κινεῖ.

Vulg. exempl. τραχύτερα καὶ τραχέα

V. τραχύν

De Lycopsi. Cap. XXVI.

Lycopsis, quæ & anchusa à nonnullis vocata est, folijs est lactucæ, at longioribus, crassioribus, latioribúsque, asperis & circa radicis caput ad terram deciduis: caule longo, recto, scabro, adnatis multis cubitalibus & asperis, in quibus flores parui, purpurascentes: radix rubra est & astringens. Nascitur in campestribus. Radix cum oleo imposita, vulneribus medetur, & cum polenta, erysipelatis illinitur. Trita verò si ex oleo perungatur, sudores mouet.

Περὶ Ἐχίου. Κεφ. κζ΄.

Ἔχιον, οἱ δὲ, δορίδα, οἱ δὲ, *ἀλκιβιάδιον, τὰ μὲν φύλλα ἔχει παραμήκη, τραχέα, ὑπόλεπτα, πρὸς τὰ τῆς ἀγχούσης, ἥττονα δὲ καὶ λιπαρά, ἀκανθώδη λεπτὰ *ἐπικείμενα, καὶ ἃ καὶ δασεῖα τὰ φύλλα· καυλία λεπτά, πολλά· *ἑκατέρωθεν δὲ φυλλάρια λεπτὰ ταρσούμενα, μέλανα, ἐλάττονα δὲ πρὸς λόγον τὰ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ. τὰ δὲ ἄνθη παρὰ τὰ φύλλα πορφυροειδῆ, ἐν οἷς ἐστι καὶ ὁ καρπὸς κεφαλῇ ἔχεως ὅμοιος· ῥίζα δὲ λεπτοτέρα *δακτύλου, ὑπομέλαινα. ἥτις οὐ μόνον τοῖς δηχθεῖσιν ὑπὸ

Sunt qui addunt hoc loco, ἰσχυρὰ, ἀκανθώδη.
V. delet usque ad καυλία
V. addit, ἀνάθρυπτα, ...

V. δακτύλου ὑπομέλανα

De Echio. Cap. XXVII.

Echion aliqui dorida, alij alcibiadion appellant: folia habet oblonga, aspera, aliquantum tenuia, anchusæ proxima, at minora & pinguia, tenui spinosa lanugine vestita: cauliculos graciles, numerosos, vtrinque verò minuta foliola expâsa pinnatáq;, nigra, ac minora quidē proportione quò summo cauli propiora sunt: flores autē secundum folia purpureos, in quibus & semē viperæ capitulo simile. Radix est digito tenuior & subnigra: quę quidē nō modò demorsis à

serpẽtibus in vino pota auxiliatur, sed & eos à quibus præbibita fuerit à serpentibus feriri minimè patitur. Folia & semen idem ipsum præstant. Sed & radix lumborum dolorem sedat, lactisq́; vbertatem facit, in vino aut sorbitione sumpta.

De Ocimoide, siue Ocimastro.

Cap. XXVIII.

OCIMOIDES, seu, vt alij, philetærium, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirsutos, siliquas hyoscyamo similes, semine nigro, ceu melanthij, prægnantes. Vim hanc habet semen in vino potum, vt viperarum cæterarúmq́; serpentium morsibus medeatur. Datur & ischiadicis cum myrrha & pipere. Cæterùm radice nititur tenui & superuacua.

De Erino. Cap. XXIX.

ERINVS apud flumina fontésq́; nascitur, folijs ocimi, sed minoribus & parte superna diuisis, surculis quinis senísve dodrãtalibus, floribus candidis, semine nigro, paruo & acerbo: folia & caulis liquore multo manant. Semen drachmis duabus mistũ cum mellis drachmis quatuor, oculorum fluxiones illitu cohibet. At succus aurium dolorem sedat, cum sulphure ignẽ haud experto ac nitro instillatus.

De Gramine. Cap. XXX.

GRAMEN viticulas habet geniculatas per terram repentes, quę à suis articulis radices spargũt dulces, internodijs distinctas: folia acuminata, dura, lata, ceu arũdinis paruæ, quibus boues & iumẽta pascuntur. Huius trita radix & imposita, vulnera glutinat. Ipsius autẽ decoctũ epotũ, efficax est aduersus tormina, vrinę difficultatem °ac vesicę vlcera, & calculos frangit.

al. et, vesicæ calculosa [illegible] cum [illegible].

De Gramine arundinaceo.

Cap. XXXI.

Arundinaceũ gramẽ priore maius est omni ex parte. Iumenta porrò in pabulo sumptum necat, maximéque quod in Babylonis regione secus vias nascitur.

De Parnaßio gramine.

Cap. XXXII.

Quod vero in Parnasso mõte gignitur gramẽ, densius fruticat, folijs

A ἑρπετῶν βοηθεῖ ποθεῖσα μετ' οἴνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς προπιόντας ἀδήκτους ποιεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπός. παύει δὲ καὶ ὀσφύος ἄλγημα, καὶ γάλα κατασπᾷ μετ' οἴνου ἢ ῥοφήματος ληφθεῖσα.

Περὶ Ὠκιμοειδοῦς. Κεφ. κη'.

In altero hæc est inscriptio capitis, οἱ δὲ ἱστοροῦσιν ὠκιμοειδές. Goup.

ὨΚΙΜΟΕΙΔΕΣ, οἱ δὲ, φιλεταίρειον, B φύλλα μὲν ἔχει ὠκίμῳ ὅμοια, κλῶνας δὲ σπιθαμιαίους, δασεῖς· λοβοὺς δὲ παραπλησίους ὑοσκυάμῳ, πλήρεις σπέρματος μέλανος, *ἐοικότας μελανθίῳ.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα πινόμενον ἐν οἴνῳ, ἐχεοδήκτοις καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἑρπετῶν δήγματα θεραπεύειν. δίδοται δὲ καὶ ἰσχιαC δικοῖς μετὰ °σμύρνης καὶ πεπέρεως°. ῥίζα δὲ ὕπεστι °λεπτὴ καὶ ἄχρηστος.

V. caret. Ald. in nothis [illegible] olivo addit. V. λευκή

Περὶ Ἐρίνου. Κεφ. κθ'.

ἘΡΙΝΟΣ φύεται παρὰ ποταμοῖς καὶ κρήναις, φύλλα ἔχει ὠκίμῳ ὅμοια, *μικρότερα δὲ καὶ ἐπεσχισμένα ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν, κλωνία δὲ ε'. ἢ ς' σπιθαμιαῖα, D ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ *μέλανα, μικρόν, στρυφνόν· ὀποῦ δὲ μεστός ἐστιν ὁ καυλὸς καὶ τὰ πέταλα. Τούτου ὁ καρπὸς < β'. πλῆθος μιγεὶς πρὸς μέλιτος **τέσσαρας, ῥεύματα ὀφθαλμῶν ἐγχριόμενος ἵστησιν. ὁ δὲ χυλὸς ὤτων πόνον παύει μετὰ θείου ἀπύρου καὶ νίτρου ἐνσταζόμενος.

Tragus suspicatur legendum μακρότερα.

Forte μέλανα

Paris. κυάθους τέσσαρας.

E Περὶ Ἀγρώστεως. Κεφ. λ'.

ἈΓΡΩΣΤΙΣ κλημάτια ἔχει γονατώδη ἕρποντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν κλάδων προϊέμενα ῥίζας γλυκείας, γονατώδεις· φύλλα ὀξέα, σκληρά, πλατέα, ὡς καλάμου μικροῦ, τρέφοντα βόας καὶ κτήνη. Ταύτης ἡ ῥίζα καταπλασσομένη λεία, F τραύματα κολλᾷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, πρὸς στρόφους ποιεῖ καὶ δυσουρίαν°. καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν ἕλκη, καὶ λίθους θρύπτει.

Latinus v. cod. addit, καὶ δυσεντερίαν.

Περὶ Καλαμαγρώστεως. Κεφ. λα'.

Καλαμάγρωστις μείζων ἐστὶ κατὰ πάντα τῆς ἀγρώστεως. ἔστι δὲ κτηνῶν ἀναιρετικὴ βρωθεῖσα, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Βαβυλῶνι G παρὰ ταῖς ὁδοῖς φυομένη.

Περὶ τῆς ἐν Παρνασσῷ ἀγρώστεως. Κεφ. λβ'.

Ἡ δὲ ἐν τῷ Παρνασσῷ γεννωμένη ἄγρωστις, πολυκλαδωτέρα ἐστί· φύλλα

δὲ κισσῷ ὅμοια φέρει· ἄνθος λευκόν, εὐῶδες· καρπὸν μικρόν, οὐκ ἄχρηστον· ῥίζας ε΄ ἢ ς΄, δακτύλου πάχος, λευκάς, μαλακάς, γλυκείας, ἰσχυράς. ὧν ὁ χυλὸς ἑψηθεὶς σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι συμμέτρῳ, καὶ σμύρνης ἡμίσει μέρει, πεπέρει τε καὶ λιβανωτοῦ τρίτῳ, φάρμακόν ἐστιν ἄριστον πρὸς ὀφθαλμούς· ἀποτίθεται δὲ ἐν χαλκῇ πυξίδι. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν, ποιεῖ πρὸς ἃ καὶ αὐτή. τὸ δὲ σπέρμα ταύτης ἰσχυρῶς διουρητικόν, καὶ ἐμέτων καὶ κοιλίας ῥεύσεως σταλτικόν. Ἡ δὲ ἐν Κιλικίᾳ γεννωμένη, ἣν οἱ ἐπιχώριοι Κίνναν καλοῦσιν, ὑγρὰ βρωθεῖσα πολλάκις, πιμπρῆσι τοὺς βόας.

sit Ald. at Par. ἰσχυρῶς

Quidam v. cod. teste Lacuna habet. γεννᾶται δὲ ἐν Κιλικίᾳ... Κίνναν... πολλάκις πιμπρῆσι τοὺς βόας. Sic & Hermolaus legisse videtur.

A hederaceis, flore candido & odorato, semine paruo, non inutili: radicibus quinis senisve, digitali crassitudine, cãdidis, mollibus, dulcibus ac robustis. Quarũ succus si in vino cũ pari melle ac myrrhæ dimidio piperísque ac thuris tertijs portionibus decoquatur, præstantissimum fiet ad oculos medicamentum. Id verò B in ærea pyxide reconditur. Radicũ autem decoctum eadem quæ herba ipsa præstat. At semẽ vehementiùs vrinam impellit, vomitionésq; & alui profluuia sistit. Natum porrò in Cilicia gramen, quod indigenæ Cinnam appellant, boues inflammat, si eo virenti sæpe pascantur. al. saginat

Περὶ Σιδηρίτιδος. Κεφ. λγ΄.

Σιδηρῖτις, οἱ δὲ Ἡράκλειαν, πόα ἐστὶ φύλλα ἔχουσα ὅμοια πρασίῳ, ἐπιμηκέστερα δὲ, πρὸς τὰ τοῦ ἐλελισφάκου ἢ δρυός, μικρότερα μέντοι καὶ τραχέα· καυλοὺς δὲ ἀνίησι τετραγώνους, σπιθαμιαίους ἢ καὶ μείζονας, οὐκ ἀηδεῖς ἐν τῇ γεύσει, καὶ πως ὑποστύφοντας· ἐν οἷς ἐκ διαστημάτων σπόνδυλοι περιφερεῖς ὥσπερ πρασίου, καὶ ἐν αὐτοῖς σπέρμα μέλαν· φύεται δὲ ἐν ὑποπέτροις χωρίοις.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, τραυμάτων κολλητικὴν καὶ ἀφλεγμάντων.

V χ... C... Hanc solam describit Byzantinus codex. V delet. V ἐλελισφάκου ... τὰ τῆς δρυός. V ... V ...

V add. διὰ τὸ φύραι.

C De Sideritide. Cap. XXXIII.

Sideritis, quam aliqui Heracleam vocãt, herba est folijs marrubij, sed oblongioribus, ad saluiæ aut quercus foliorum similitudinẽ, minoribus tamen & asperis. Caules verò edit quadrangulos, dodrantales, aut etiam maiores, non iniucundi gustus, & quodammodo leuiter D astringentes, in quibus ex interuallis orbiculata verticilla spectantur, ceu marrubij, & in ijs semẽ nigrum. In locis sub quibus petræ latent nascitur. Vim porrò habent imposita folia, vulnera glutinandi, & ab inflammatione vindicandi.

Περὶ Ἑτέρας Σιδηρίτιδος. Κεφ. λδ΄.

Ἄλλη σιδηρῖτις κλῶνας ἔχει διπήχεις, λεπτούς· φύλλα δὲ ἐπὶ μόσχων μακρῶν, ὅμοια τοῖς τῆς πτερίδος, ἀκροσχιδῆ πολλὰ ἑκατέρωθεν, ἐκ δὲ τῶν ἀνωτέρω μασχαλῶν, ἀποφύσεις μακράς, λεπτάς, ἐπ' ἄκρου σφαιροειδεῖς, κεφαλὴν ἐχούσας τραχεῖαν, ἐν οἷς σπέρμα ὅμοιον σεύτλῳ, στρογγυλώτερον δὲ καὶ σκληρότερον. Δύναμις δὲ καὶ ταύτης ἐστὶ καὶ τῶν φύλλων τραυματική.

E De Sideritide altera. Cap. XXXIIII.

Sideritis altera ramos habet binûm cubitorum, exiles: folia longis hęrentia pediculis, ceu filicis, in extrema sui parte incisuris diuisa, vtrinq; numerosa: è superioribus autem alarum cauis nouos erumpentes surculos, longos, tenues, capitu- F lis in cacumine globosis & asperis, in quibus semen cõtinetur, ceu betæ, verùm aliquantò rotundius atque durius. Huius etiam foliorum vis vulneribus vtilis est.

Περὶ Ἑτέρας Σιδηρίτιδος. Κεφ. λε΄.

Ἔστι καὶ ἑτέρα σιδηρῖτις λεγομένη, ἣν καὶ αὐτὴν Κρατεύας Ἡράκλειαν καλεῖ, φυομένην ἐν τοίχοις καὶ ἀμπελῶσιν, ἔχουσα φύλλα πολλὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης ὅμοια κοριάνῳ περὶ καυλίοις σπιθαμιαίοις, λείοις, τρυφεροῖς, ὑπολεύκοις, ἐνερευθέσιν· ἄνθη δὲ φοινικᾶ, μικρά, γευομένῳ

Lacuna legit in v. cod. φύλλα μακρά, πολλὰ καὶ λεπτά· μακρὰ καὶ δὲ add. Orib. Al. γευσαμένῳ

De Sideritide tertia. Cap. XXXV.

Traditur & tertia Sideritis, quam etiam Crateuas Heracleam vocat. G In macerijs vinetísque nascitur, folijs ab vna radice multis, coriandro similibus, circa cauliculos dodrantales, læues, teneros, cũ rubore candicantes: floribus puniceis, paruis,

gustu amaris & lentis. Huius etiam impositæ ea vis est, vt cruenta recentiáque vulnera glutinet.

De Achillea. Cap. XXXVI.

ACHILLEAM sunt qui etiam Sideritin vocent. Gerit autem scapos dodrantales, aut etiam maiores, fusorum effigie, folijs circundatos minutulis, ex obliquo crebras habentibus incisuras, coriandro proximis, subfuluis, lentis, odore multo, nõ insuaui, sed medicato: vmbellam vero in cacumine rotundam, floribus candidis, & aurum æmulantibus. Læto solo prouenit. Huius etiam coma trita, vulnera cruenta glutinat & ab inflammationis periculo tuetur, nec non ab ijs erumpentem sanguinẽ inhibet: vti etiam ab vtero, subdita in pesso. Sed & ipsius decocto vtiliter insident fœminæ vteri fluore laborantes. Denique & ad dysenteriam illa bibitur.

De Rubo. Cap. XXXVII.

RVBVS notitiæ vulgaris, astringit & siccat, capillósque tingit. Summorum autẽ ipsius ramorum decoctũ potu aluum sistit, fluorémque muliebrem cohibet, necnon & contra presteris morsum valet. Firmant & gingiuas, orísque vlcera sanant commanducata folia. Imposita verò, herpetas cohibent, vlceribúsque in capite manantibus, oculis procidentibus, condylomatis itẽ & hæmorrhoidibus remedio sunt. Eadem cardiacis quoque & stomachicis trita conuenienter imponuntur. Cæterùm contusis caulibus ac folijs expressus succus sole coactus, ad antedicta vitia efficacior est. At fructus perfectam maturitatem assecuti succus, stomaticis, hoc est, oris medicamentis accommodatur. Sistit & aluum subcrudus fructus in cibo sumptus, æquè ac flos in vino potus.

vel præmaturus, hoc est, nondum maturus. Id enim significat, teste Valla ὑπόωμος.

De Rubo Idæo. Cap. XXXVIII.

Idæus rubus appellatus est, quoniã copiosus in Ida nascatur. Est autẽ lõgè tenerior priore, exiguis spinis præditus, [quanquã & sine spinis inueniatur:] eadẽ verò præstat quæ supradictus. At ex abundanti flos

A πικρά, γλίσχρα. καὶ ταύτης ἡ δύναμις ἐπιτιθεμένης, κολλητικὴ ἐναίμων καὶ νεοτρώτων.

Περὶ Ἀχιλλείου. Κεφ. λϛ΄.

ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ, καλοῦσι τινὲς καὶ τὴν ἀχίλλειον σιδηρῖτιν· φέρει δὲ ῥάβδια σπιθαμιαῖα ἢ καὶ μείζω, ἀτρακτοειδῆ, καὶ B περὶ αὐτὰ φυλλάρια λεπτὰ, ἐκ πλαγίων ἐντομὰς ἔχοντα πυκνὰς, προσεμφερῆ κορίῳ, ὑπόπυρρα, γλίσχρα, πολύοσμα, οὐκ ἀηδῆ, φαρμακώδη δὲ τὴν ὀσμήν· σκιάδιον ἐπ' ἄκρου περιφερὲς, ἄνθη λευκὰ καὶ χρυσίζοντα· φύεται ἐν εὐγείοις τόποις. Καὶ ταύτου ἡ κόμη λεία, ἐν C αἵμων ἐστὶ κολλητικὴ, καὶ ἀφλέγμαντος, αἱμορραγίας τε ἐφεκτικὴ, καὶ τῆς ἐκ μήτρας ἐν προσθέτῳ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς ἐστιν ἐγκάθισμα ῥοικαῖς. πίνεται δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίαν.

V. caeru.

V. addit καὶ ὑπόπυρρα.

V. quidam cod. ad finem addit, ἄλλοι ἀσπίλους μετ' ἀξουγγίου παλαιᾶς, ἄλλοι καὶ δυσεντερικῶν θεραπεύει. ἔτεροι δὲ ταῦτα καὶ μάλιστα μεγίστον ἐστὶν αἱμορραγικόν.

Περὶ Βάτου. Κεφ. λζ΄.

ΒΑΤΟΣ, πᾶσι γνώριμος, στύφει καὶ ξηD ραίνει τρίχας βάπτει. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ἀκρεμόνων αὐτῆς, κοιλίας ἵστησι πινόμενον, καὶ ῥοῦν ἐπέχει γυναικεῖον, καὶ πρηστῆρος δήγματι βοηθεῖ. κρατύνει δὲ καὶ οὖλα καὶ ἄφθας ὑγιάζει διαμασώμενα τὰ φύλλα. καὶ ἕρπητας ἐπέχει, καὶ ἀχῶρας τοὺς ἐν κεφαλῇ θεραπεύει, καὶ ὀφθαλμῶν E προπτώσεις, καὶ κονδυλώματα, καὶ αἱμορροΐδας καταπλασσόμενα τὰ φύλλα. καὶ ἐπὶ στομαχικῶν δὲ καὶ καρδιακῶν λεῖα ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ἐκθλιβεὶς τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων συστραφεὶς ἐν ἡλίῳ, βέλτιον ποιεῖ εἰς πάντα τὰ εἰρημένα. τοῦ δὲ καρποῦ αὐτοῦ ὁ F χυλὸς πεπείρου ὄντος τελείως, εἰς τὰ στοματικὰ ἁρμόζει· ἵστησι δὲ καὶ κοιλίας ἐσθιόμενος ὁ μέσως πέπειρος, καὶ τὸ ἄνθος δὲ αὐτῆς ποθὲν σὺν οἴνῳ κοιλίας ἵστησι.

V. ὑπόωμος.

Περὶ Ἰδαίας Βάτου. Κεφ. λη΄.

Βάτος Ἰδαία ἐκλήθη μὲν, διὰ τὸ πολλὴν ἐν τῇ Ἴδῃ γεννᾶσθαι. ἔστι δὲ ἁG παλωτέρα πολλῷ τῆς πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας μικρὰς ἔχουσα. [εὑρίσκεται δὲ καὶ χωρὶς ἀκάνθης.] δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ πρὸ αὐτῆς. ἐκ περισσοῦ δὲ τὸ αὐτῆς ἄνθος

Hanc periodum quamuis non habebatur in vulg. exemplaribus ex cod. Ald. nos hic adiecimus.

σὺν μέλιτι λεανθὲν, ὀφθαλμικαῖς φλεγμοναῖς περιχριόμενον βοηθεῖ, καὶ ἐρυσιπέλατα σβέννυσι· στομαχικοῖς τε μεθ' ὕδατος ἐν ποτῷ δίδοται.

Περὶ Ἐλξίνης. Κεφ. λθ'.

Cat. ἐλξίνη.
V. addit καὶ λεπτά.
Sic Lac. ex vet. cod. legit. Sic etiam habet Catac. at vulg. exempl. μακρά
Epit. addit καὶ σπέρμα μελαν...

ἘΛΞΙΝΗ* ἔχει φύλλα ὅμοια κισσῷ, ἐλάττονα δὲ, καὶ κλωνία μακρὰ, περιπλεκόμενα ὅπου ἂν τύχῃ. φύεται δὲ ἐν φραγμοῖς καὶ ἀμπελῶσι καὶ σίτῳ.

Δύναμιν δὲ ἔχει τῶν φύλλων ὁ χυλὸς πινόμενος λυτικὴν κοιλίας.

Περὶ Ἐλατίνης. Κεφ. μ'.

V. εἰ δὲ στρογγυλώτερα
Orib. μικρότερα
V. add. ἰσχνότερα
V. ἀπὸ τῆς γῆς ἐκ τῆς ῥίζης.

ἘΛΑΤΙΝΗ τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἐλξίνῃ, μικρότερα δὲ καὶ στρογγυλώτερα, δασέα, κλῶνας λεπτοὺς, σπιθαμιαίους ε'. ἢ ς'. ἀπὸ τῆς ῥίζης, φύλλων πλήρεις στρυφνῶν ἐν τῇ γεύσει. φύεται ἐν σίτοις καὶ τόποις ἐργασίμοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα σὺν ἀλφίτοις, φλεγμαίνοντας καὶ ῥευματιζομένους ὠφελεῖν ὀφθαλμούς. ἑψηθεῖσα δὲ καὶ ῥοφουμένη, δυσεντερίαν ἵστησιν.

V. ... παραδίδοται. Lacuna add. reperi in v. cod. ... διάστασιν.
V. delet.
V. add. φρυγανώδη
Al. ...

Περὶ Εὐπατορίου. Κεφ. μα'.

ΕΥΠΑΤΩΡΙΟΝ πόα ἐστὶ φρυγανώδης, ῥάβδον ἀναφέρουσα μίαν, λεπτὴν, ξυλώδη, ὀρθὴν, μέλαιναν, ἔνδασυν, πηχυαίαν ἢ καὶ μείζονα· φύλλα δὲ ἐκ διαστημάτων, ἐσχισμένα μάλιστά που εἰς ε' μοίρας ἢ καὶ πλείους, τοῖς τῆς πενταφύλλου ἢ κανάβεως μᾶλλον ἐοικότα, καὶ αὐτὰ δὲ ὑπομέλανα* περιοδώδη ἐξ ἄκρων ἐντετμημένα· σπέρμα δὲ περιπέφυκεν ἀπὸ μέσου τοῦ καυλοῦ, ὑπόδασυ, κάτω νενευκὸς, ὡς καὶ τοῖς ἱματίοις ἐνίσχεσθαι ξηρανθέν. Ταύτης τὰ φύλλα μετὰ στέατος χοιρείου παλαιοῦ λεῖα ἐπιτεθέντα, τὰ δυσαπούλωτα τῶν ἑλκῶν ἰᾶται. τὸ δὲ σπέρμα καὶ ἡ πόα μετ' οἴνου πινόμενα, δυσεντερικοῖς καὶ ἑρπετοδήκτοις ὠφελεῖ. ἔνιοι ταύτην *ἀργεμώνην ἐκάλεσαν πλανηθέντες· ἑτέρα γάρ ἐστιν ὡς ὑπεδείξαμεν.

V. ἀνὰ μέσον
V. delet. ὡς
Addunt alii καὶ ἡπατικοῖς

Περὶ Πενταφύλλου. Κεφ. μβ'.

V. ...
V. add. ὡς

ΠΕΝΤΑΦΥΛΛΟΝ κλῶνας φέρει καρφοειδεῖς, λεπτοὺς, σπιθαμιαίους, ἐφ' ὧν ὁ καρπός· φύλλα δὲ ἔχει ἐοικότα ἡδυόσμῳ,

A ipsius ex melle subactus oculorum inflammationibus commodè illinitur, & erysipelata restinguit. Stomachicis quoque ex aqua bibendus datur.

De Helxine. Cap. XXXIX.

HELXINE [cognométo cissampelos] folijs est hederę, at minoribus: ramulis verò longis, quibus B circumplectitur quodcunque contigerit adminiculum. Nascitur in sepibus, vinetis ac segetibus. Potus foliorũ succus aluum soluendi vim habet.

De Elatine. Cap. XL.

ELATINE folia habet helxinæ, at minora rotundioráque, pilosa: C ramos tenues, dodrantales, quinos senósve, à radice statim folijs refertos gustu acerbis. Nascitur in segetibus & cultis. Folia cum polenta imposita, inflammatis fluxionéque infestatis oculis auxiliantur. Cocta verò herba sorbitionis vsu dysenteriam sistit.

D *De Eupatorio. Cap. XLI.*

EVPATORIVM herba est è cremiorum genere, vnicum proferens thyrsum, eúmque tenuem, lignosum, rectum, nigrum, hirsutum, cubitalem aut etiam altiorẽ, folijs per interualla quinquepartitò vt plurimùm aut etiam ampliùs diuisis, E quinquefolij aut cannabis potiùs similibus, nigricantibus & ipsis ac per ambitum serrę modo incisis. Semen à medio statim caule adnascitur subhirsutum, ac ita deorsum inclinatum, vt etiam siccatum vestibus inhærescat. Trita huius folia & cum veteri suillo adipe imposita, cicatricem ægrè trahentibus vlceribus F medentur. Tum semen tum & herba potu ex vino dysentericis, hepaticis, & à serpentibus demorsis auxiliantur. Cæterùm hanc nonnulli errore ducti argemonem appellarunt, cùm tamen longè alia sit, vti demonstrauimus.

De Quinquefolio. Cap. XLII.

G QVINQVEFOLIVM ramulos fert festucarũ similitudine, tenues, dodrantales, in quibus semẽ: folia mentæ, quina singulis pedicu-

lis pediculis, rarò plura, in ambitu serrata: florem ex candido pallescentem, auri æmulum. Nascitur in aquosis locis & iuxta riuos. Subrubram verò habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorem, cuius est multiplex vsus. Ius radicis ad tertias decoctæ si ore detineatur, dolores dentium sedat, putrida oris vlcera collutione sistit, arteriç scabritias gargarizatu emendat, contra alui profluuiũ & dysenteriã auxiliatur, itémque arthriticis & ischiadicis potum. Trita eadem in aceto cocta & imposita, herpetas cohibet. Strumas, duritias, œdemata, aneurysmata & abscessus discutit. Erysipelatis, digitorum pterygijs, condylomatis psorisque medetur. At teneræ radicis succus contra iecinoris pulmonísq; vitia prodest, itémque aduersum venena. Folia autem cum hydromelite aut vino diluto & piperis exiguo bibuntur contra febrium circuitus: in quartana quidem, quaternûm ramulorum folia: in tertiana verò, ternûm: in quotidiana, vnius. Eadem comitialibus tricenis diebus pota succurrunt. Celeriter quoque regio morbo medetur foliorum succus, tribus cyathis aliquot diebus epotus. Illa eadem cum sale ac melle imposita, tam vulneribus quàm fistulis remedio sunt. Opitulatur & quinquefolium enterocelicis, ac erumpentem sanguinem sistit tum potu, tum etiam illitu. Inciditur & ad expiationes lustrationésque, atque hæmorrhagias.

De Phœnice. Cap. XLIII.

PHOENICE à herba, quam aliqui rhun, alij anchinopa vocant, folia quidem habet hordei, at breuiora & angustiora: spicam verò lolio similem, & ramos circa radicem senûm digitorum, ac septenas octonásve spicas. In aruis, tectísque recens illitis nascitur. Vim hác habet in austero vino pota, vt alui profluuium, erumpentémque ab vtero sanguinem, vrinarúmque largiorem fluxum sistat. Tradunt & nonnulli in puniceo vellere amuleti instar adalligatam, sanguinẽ supprimere.

A πέντε καθ' ἕκαστον μίσχον, σπανίως δέ που πλείονα, κύκλωθεν ἐσχισμένα πριονοειδῶς· ἄνθος δὲ ὠχρόλευκον, χρυσοειδές. φύεται δὲ ἐν ἐφύδροις τόποις καὶ παρ' ὀχετούς. ῥίζαν δὲ ἔχει ὑπέρυθρον, ἐπιμήκη, παχυτέραν ἐλλεβόρου μέλανος. ἔστι δὲ πολύχρηστος. δύναται δὲ τὸ τῆς ῥίζης ἀφέψημα ἄχρι τρίτου καθεψηθὲν B ἐν τῇ ἑψήσει, ὀδονταλγίας παύειν διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι· καὶ ἐπινεμομένας τὰς ἐν τῷ στόματι διακλυζόμενον ἵστησι· καὶ τραχύτητας ἀρτηρίας ἀναγαργαριζόμενον θεραπεύει· κοιλίᾳ τε ῥεούσῃ καὶ δυσεντερίᾳ βοηθεῖ· ἀρθριτικοῖς τε καὶ ἰσχιαδικοῖς πινόμενον. ἑψηθεῖσα δὲ ἐν ὄξει λεία κα- C ταπλασσομένη, ἕρπητας ἐπέχει· διαφορεῖ χοιράδας, σκληρίας, οἰδήματα, ἀνευρύσματα, ἀποστήματα, ἐρυσιπέλατα, πτερύγια τὰ ἐν δακτύλῳ, καὶ κονδυλώματα καὶ ψώρας ἰᾶται. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἁπαλῆς, ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν ἥπατι καὶ πνεύμονι πάθη καὶ τὰ θανάσιμα. τὰ δὲ φύλλα πίνεται καὶ D μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ οἴνου κεκραμένου καὶ πεπέρεως ὀλίγου πρὸς περιόδους· ἐπὶ μέντοι τεταρταίων, τεσσάρων κλωναρίων φύλλα, ἐπὶ δὲ τριταίων τριῶν, ἐπὶ δὲ ἀμφημερινῶν ἑνός. ἀρήγει δὲ καὶ ἐπιληψίας πινόμενα ἐφ' ἡμέρας λ'. ὑγιάζει δὲ καὶ ἴκτερον ταχέως ὁ χυλὸς τῶν φύλλων ποθεὶς ἐπί τινας ἡμέ- E ρας τριῶν κυάθων πλῆθος. τραύματά τε καὶ σύριγγας μεθ' ἁλῶν καὶ μέλιτος καταπλασσόμενα ἰᾶται· βοηθεῖ δὲ καὶ ἐντεροκηλικοῖς, καὶ αἱμορραγίας ἵστησι πινόμενον καὶ καταπλασσόμενον. τέμνεται δὲ καὶ πρὸς καθαρμοὺς καὶ αἱμορραγίας καὶ ἁγνείας.

Περὶ Φοίνικος. Κεφ. μγ'.

F ΦΟΙΝΙΞ, οἱ δὲ ῥοῦν, οἱ δὲ ἀγχίνωπα, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια κριθῇ, βραχύτερα δὲ καὶ στενότερα, στάχυν δὲ ἐμφερῆ τῇ αἴρᾳ· κλῶνας δὲ ἑξαδακτύλους κύκλῳ τῆς ῥίζης, καὶ στάχυς ζ'. ἢ η'. φύεται δὲ ἐν ἀρούραις, καὶ ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν νεοκατα- χρισθεισῶν. Δύναμιν δὲ ἔχει πινόμενον ἐν G οἴνῳ αὐστηρῷ, διαῤῥοίας καὶ αἱμορραγίας τὰς ἐκ μήτρας, καὶ οὔρων πλείονα φορὰν ἱστᾶν. ἱστοροῦσι δέ τινες καὶ ἴσχαιμον αὐτὴν εἶναι ἐνδεσμουμένην φοινικῷ ἐρίῳ καὶ περιαπτομένην.

V. ἀρχὴν

V. ὑπόπυῤῥον

V. caret.

V. πέρνει ἀνευρύσματα

Caiac. ἀποστήματα καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις.

In vet. Locum cod. add. καὶ αἰγίλωπας

Al. ἀνὰ φύλλον λ'. V. πινόμενα φύλλα ι'. ἀνὰ ἡμέρας ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα.

V. add. ἰσχαιμόν ἐστι καὶ περόνια καὶ συρ.
V. quidã vsque ad finem caret.

V. περιαπτόμενον καὶ πρὸς καθαρμοὺς καὶ ἀγνείας

Suspicatur Manardus eam vocẽ inepte accreuisse, quam etiam prætermisit R. ellius.

Περὶ Ἰδαίας ῥίζης. Κεφ. μδ'.

ΙΔΑΙΑ ῥίζα, ὀξυμυρσίνῃ τὰ φύλλα ἔοικε· παρ' αὐτὰ δὲ ὡς ἕλικες μικραὶ πεφύκασιν, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἄνθος. ταύτης ἡ ῥίζα στυπτικὴ σφόδρα, ἁρμόζουσα ἐφ' ὧν στύψεως ἐστὶ χρεία. πίνεται δὲ καὶ πρὸς κοιλίας ῥεύματα καὶ ῥοῦν γυναικεῖον αἱμορραγίας τε πάσας ἵστησι.

Quidam v. hoc caput nõ habet.

Περὶ Ῥοδίας ῥίζης. Κεφ. με'.

ΡΟΔΙΑ ῥίζα γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐοικυῖα κόστῳ, *κουφοτέρα δὲ καὶ ἀνώμαλος, ῥόδων ἐν τῇ διατρίψει ἀποφορὰν ποιοῦσα ὁμοίαν· χρησιμεύει δ' ἐπὶ τῶν κεφαλαλγούντων, σὺν *ῥοδίνῳ ὀλίγῳ λεπτὴ* ἐπιτιθεμένη καὶ ἐμβρεχομένη μετώπῳ καὶ κροτάφοις.*

Al. add. [illegible]

Marc. legit [illegible]
V. caret.

Margini additur, Codici [illegible]

Περὶ Ἱππουρίδος. Κεφ. μς'.

ΙΠΠΟΥΡΙΣ φύεται ἐν τόποις ἐφύδροις καὶ τάφροις· *καυλία ἔχει κενά, ὑπέρυθρα, ὑποτραχέα, στερεά, γόνασι διειλημμένα* ἐμπεφυκόσιν εἰς ἄλληλα· περὶ δὲ αὐτὰ σχοινώδη φύλλα πυκνά, λεπτά. αὔξεται δὲ εἰς ὕψος ἀναβαίνουσα ἐπὶ τὰ παρακείμενα στελέχη, καὶ καταχρημνᾶται περὶ αὐτοῖς χυθεῖσα κόμαις πολλαῖς μελαίναις, καθάπερ ἵππου οὐρά· ῥίζα ξυλώδης, σκληρά. Στυπτικὴ δὲ ἡ πόα· ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῆς αἱμορραγίας ἵστησι τὰς ἐκ μυκτήρων καὶ δυσεντερίας ὠφελεῖ, πινόμενος μετ' οἴνου· κινεῖ δ' οὖρα. τὰ δὲ φύλλα ἔναιμα τραύματα κολλᾷ, λεῖα ἐπιπασσόμενα. ἡ δὲ ῥίζα καὶ ἡ πόα βηχικοῖς τε καὶ ὀρθοπνοικοῖς καὶ ῥηγματίαις ἀρήγει. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἐντέρου διαιρέσεις καὶ κύστεως διακοπήν, καὶ ἐντεροκήλην συνάγειν τὰ φύλλα πινόμενα ἐν ὕδατι.*

V. add. καὶ [illegible]

V. caret [illegible]

V. add. [illegible]

Περὶ Ἑτέρας Ἱππουρίδος. Κεφ. μζ'.

Ἵππουρις ἑτέρα. [καυλός ἐστιν ὀρθός, ἴσος, μείζων δὲ πήχεως, ὑπόκενος.] κόμας ἐκ διαστημάτων *ἔχουσα βραχυτέρας καὶ λευκοτέρας καὶ μαλακωτέρας. ἥτις καὶ αὐτὴ λειωθεῖσα σὺν ὄξει τραύματα ἰᾶται, τὴν αὐτὴν ἔχουσα δύναμιν.

Cõclusa à Ruellio expressa ex codicis Ald. nothis adiecimus.

Περὶ Κόκκου βαφικῆς. Κεφ. μη'.

ΚΟΚΚΟΣ βαφική, θάμνος ἐστὶ μικρός, φρυγανώδης, ᾧ παράκειται

A *De Idæa radice. Cap. XLIIII.*

IDÆÆ radicis folia *oxymyrsinen referunt: iuxta ipsa verò exigui sunt veluti pampini seu capreoli, ex quibus etiam flos erumpit. Radix præclarè astringit, iis icirco cõueniẽs, quibus astrictione opus est. Bibitur & aduersus alui profluuia
B fluorémque muliebrẽ, & omnem sanguinis eruptionem sistit.

De Rhodia radice. Cap. XLV.

RHODIA radix in Macedonia gignitur, costo similis, at leuior & inæqualis, quæ dum conteritur, rosarum odorem spirat. Caput dolentibus vtilis est, si cum pauco ro-
C saceo trita capiti imponatur, aut madefacta frõti ac temporibus adhibeatur.

De Equiseto. Cap. XLVI.

EQVISETVM in riguis & scrobibus nascitur. Cauliculos edit inanes, rubescentes, subasperos, solidos, geniculis in sese fartis interseptos: ac circum ipsos folia iuncea,
D crebra tenuiáque. In sublime autẽ attollitur, vicinos scandens arborum caudices, ex iisque dependet circũfusum comis multis, nigris, vt est equi cauda: radix lignosa est ac dura. Est verò herbæ vis adstrictoria: quamobrẽ ipsius succus fluentem è naribus sanguinem sistit, pro-
E déstque dysenteriis in vino potus, & vrinam ciet. Foliis autem tritis & inspersis vulnera cruenta glutinantur. Radix verò, itémque herba ipsa, tussientibus, orthopnoicis ruptísque succurrunt. Narrantur & folia in aqua bibita diuisum intestinum, dissectámque vesicam & enterocelen cogere & agglutinare.

F *De Equiseto altero.*
Cap. XLVII.

Equisetum alterum caule est recto, æquali, cubito maiore, quodammodo inani, comis per interualla breuioribus, candidioribúsque & mollioribus. Id cum aceto subactũ vulneribus etiam remedio est,
G eadémque qua prius illud facultate pollet.

De Cocco tinctili. Cap. XLVIII.

COCCVM tinctile frutex est paruus è cremiorum genere, cui

grana ceu lentes adhærẽt, quæ quidẽ exempta decerptáve reponuntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia, deinde in Asia & Cilicia: locum postremũ obtinet quod in Hispania prouenit. Vis huic astringere: cuius ratione vulneribus neruísque sauciatis tritum ex aceto conuenienter imponitur. Nascitur porrò Cilicium in quercubus, exilis cochleę similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & coccum vocitant.

A κόκκοι ὡς φακοὶ, οἵ τινες ἐκλεγόμενοι συντίθενται. ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ Γαλατική καὶ ἡ Ἀρμενιακή· εἶτα ἡ ἐν *Ἀσίᾳ *καὶ ἡ Κιλίκιος· ἐσχάτη δὲ πασῶν ἡ ἐν Ἰσπανίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ἁρμόζουσαν τραύμασι καὶ νεύρων τρώσεσι, λεία μετὰ ὄξους καταπλασσομένη. γίνεται B δὲ ἡ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς *δρυσὶν ὁμοίως κοχλίᾳ μικρῷ, ἣν αἱ τῇδε γυναῖκες τῷ *στόματι ἀναλέγουσαι κόκκον καλοῦσιν. V. non habet. V. ὁ σημειώσας mi. Sed Scholion est. al. ϛρίμματι.

De Tragio. Cap. XLIX.

Tragium in Creta tãtùm nascitur, lentisco simile, foliis semine ac ramis, singulis tamen minoribus. Liquorem verò profert gummi similem. Folia, semen & lacryma impositione ex vino spicula omniáque corpori impacta euocant. Pota eadem drachmæ vnius pondere stranguriæ medentur, calculos vesicæ comminuunt, & menses trahunt. Aiunt & syluestres capras sagittis ictas huius herbæ pabulo spicula excutere.

Περὶ Τραγίου. Κεφ. μθ'.

Τράγιον φύεται μὲν ἐν Κρήτῃ μόνῃ· ἔχει δὲ τὰ φύλλα σχίνῳ ὅμοια, καὶ τὰς ῥάβδους καὶ τὸν καρπὸν, μικρότερα δὲ C πάντα. φέρει δὲ ὀπὸν κόμμει παραπλήσιον. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὸ δάκρυον καταπλασσόμενα σὺν οἴνῳ, ἐπισπῶνται σκόλοπας καὶ πάντα τὰ ἐμπεπηγμένα. πινόμενα δὲ, στραγγουρίας ἰᾶται, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει, καὶ καταμήνια ἄγει. λαμβάνεται δὲ ὁλκὴν D ∠ α. φασὶ δὲ καὶ τὰς ἀγρίας αἶγας τοξευθείσας καὶ νεμηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰς ἀκίδας.

De Tragio altero. Cap. L.

Tragium alterũ folia scolopendrij habet, & radicem tenuem, candidam, syluestris raphani similem. Hæc seu cruda seu cocta comedatur, dysentericis est auxilio. Cæterùm folia per autumnum hircini virus odorem emittunt: vnde & herba tragij nomen obtinuit. Prouenit in montibus & præcipitijs.

Περὶ ἄλλου Τραγίου. Κεφ. ν'.

Τράγιον ἄλλο τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σκολοπενδρίῳ, ῥίζαν δὲ λεπτὴν, λευκὴν, παραπλησίαν ῥαφανίδι ἀγρίᾳ· ἥτις E βοηθεῖ δυσεντερικοῖς ὠμή τε καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη. προσβάλλει δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον τὰ φύλλα τράγου ὀσμήν· ὅθεν καὶ ὠνόμασται τράγιον. φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ κρημνώδεσι τόποις. Hæc ex Ald. codicis nothis hùc trãsferre visum est.

De Trago. Cap. LI.

Tragus, quam aliqui Scorpiõ, alij *Traganon vocãt, frutex est pusillus in maritimis maximè nascens, & per terram sparsus, oblongus, at non ita magnus, palmi altitudine, aut paulò amplior: & is quidẽ sine folijs est: circa ramos autẽ hærẽtes habet velut acinos pusillos, rufos, triticei grani magnitudine, summa parte acuminatos, numerosos, gustúq; admodũ astringẽtes. Racemorũ acini decẽ ex vino poti, cœliacis, fœminísque fluore laborantibus auxiliantur. Sunt & qui tusos digerunt in pastillos, quò fœliciùs asseruentur, iisque ita vtuntur.

Περὶ Τράγου. Κεφ. να'.

Τράγος, οἱ δὲ, σκορπίον, οἱ δὲ, τράF γανος· φύεται παρὰ θαλάττῃ μάλιστα, θαμνίσκος [ἐπὶ γῆς, ἐπιμήκης, οὐ μέγας, ὅσον σπιθαμῆς ἢ μείζων, φύλλα δὲ οὐκ ἔχει· ἐπὶ δὲ τῶν κλάδων προσέχονται οἱονεὶ ῥᾶγες μικραὶ, πυῤῥαὶ, κατὰ μέγεθος πυροῦ, ὀξεῖαι ἐπ' ἄκρου, πολλαὶ, λίαν γευσαμένῳ στυπτικαί. τούτου ὁ καρπὸς ὡς ῥᾶG γες δέκα σὺν οἴνῳ ποθεῖσαι, κοιλιακοὺς καὶ ῥοικὰς γυναῖκας ὠφελοῦσιν. ἔνιοι δὲ καὶ κόπτοντες αὐτὸν, ἀναπλάττουσι τροχίσκους εἰς ἀπόθεσιν, καὶ οὕτω χρῶνται. V. al. δὲ, ubi est θαμνὸ Casac. θαμνίσκος κειμένος ἐπὶ γῆς &c. V conclusis caret.

Περὶ Σχοίνου. Κεφ. νβ'.

A

ΣΧΟΙΝΟΣ, ταύτου διαφορὸν εἶδος. ὃ μέν τοι αὐτῆς καλεῖται σχοῖνος λεία, τὸ δέ, ὀξύσχοινος ἀπὸ ὀξέος ἐπ' ἄκρου. διαφορὰ δὲ καὶ ταύτης εἴδους. ἡ μὲν γὰρ ἄκαρπος, ἡ δέ, καρπὸν μέλανα ἔχει, περιφερῆ. παχύτεροι δὲ ταύτης οἱ κάλαμοι, καὶ σαρκωδέστεροι. Ἔστι δὲ καὶ τρίτη πολλῷ σαρκωδεστέρα καὶ *παχυτέρα τῶν δυοῖν, ὁλόσχοινος λεγομένη. ἔχει δὲ καὶ αὐτὴ καρπὸν ἐπ' ἄκρου ὅμοιον τῷ περὶ αὐτῆς. Ἀμφοτέρων δὲ ὁ καρπὸς φρυγεὶς καὶ πινόμενος μετὰ κεράσματος, κοιλίας καὶ ῥοῦν ἐρυθρὸν ἵστησι, καὶ οὖρα κινεῖ. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγής. τὰ δὲ πρὸς τὴν ῥίζαν ἁπαλὰ φύλλα καταπλαττόμενα, φαλαγγιοδήκτοις ἁρμόζει. Ἡ δὲ *Αἰθιοπικὴ σχοῖνος ὑπνωτικὸν ἔχει τὸν καρπόν. φυλάττεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ ἐν ταῖς πόσεσι τὸ πλῆθος· καρωτικὴ γὰρ λίαν.

B

C

De Iunco. Cap. LII.

IVNCI duo sunt genera: vnum leuis nominati, alterū oxyschœni dicti, qui quidem in mucronem fastigiatur. Huius rursum duo assignantur genera: vnum quidem sterile: alterum semé profert nigrum, rotundum, culmis crassioribus carnosioribúsque. Est & tertius iuncus, qui vocatur Holoschœnos, prioribus illis multò carnosior atq; crassior: is & semen in cacumine gerit, antedicto simile. Porrò semen vtriusque tostum & ex vino diluto potum, sistit aluum *rubentémque fluorem muliebrem: vrinas quoque cit: at capitis dolores facit. Folia autē tenera quæ radici proxima sunt, phalangiorū morsibus conuenienter imponuntur. Cæterùm Æthiopicus iuncus semen habet alliciendi somni vi præditum: at vitanda in potionibus maior ipsius copia, quoniam altum grauémque nimiùm soporem inuehit.

Ald. cod. σχοῖνος λεία τὸ μὲν τοι αὐτὴ κα[illegible] σχοῖνος λεία &c. forte ἐλεῖα. Sic enim Aegin. quē secutus est Hermol. Quidam ex Gal. sic emendāt: Σχοῖνος λεία ὀξύσχοινος ἀπ' ἄκρου. ταύτης διαφορὸν εἶδος τὸ μὲν δὲ αὐτῆς ὀξύσχοινος, τὸ δὲ ὁλόσχοινος. τῆς δὲ ὀξυσχοίνου δύο εἴδη. ἡ μὲν γὰρ ἄκαρπος: &c. hoc est: Iunci leuis in acumen fastigiati duo sunt genera, vnū oxyschœnos, alterū holoschœnos. rursus oxyschœni duo assignātur genera, vnum sterile &c.

V. add. [illegible]

*V. [illegible]

*Pl. fœminarū menses

Περὶ Λειχῆνος. Κεφ. νγ'.

D

ΛΕΙΧΗΝ ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, οἱ δέ, βρύον καλοῦσι, βρύον ἐστὶ προσκεχόμενον ταῖς ἐνδρόσοις πέτραις. τοῦτο καταπλασθὲν αἱμορραγίας ἵστησι, καὶ φλεγμονὰς παραιτεῖται, καὶ λειχῆνας θεραπεύει. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς μετὰ μέλιτος διαχριόμενον· στόματος δὲ καὶ τῆς γλώττης ῥευματισμοὺς παραιτεῖται.

E

De Lichene. Cap. LIII.

LICHEN qui petris innascitur, & aliquibus bryon appellatur, ceu muscus est roscidis petris inhęrens. Is impositus sanguinis eruptiones sistit, inflammationes lenit, ac impetigini medetur. Iuuat & arquatos cum melle illitus: cæterùm defluxionibus oris ac linguæ succurrit.

Περὶ Παρωνυχίας. Κεφ. νδ'.

ΠΑΡΩΝΥΧΙΑ φύεται ἐν πέτραις, θαμνίσκιον ὅμοιον *πεπλῳ, τῷ δὲ μήκει ἔλαττον, τοῖς δὲ φύλλοις μεῖζον. ὅπερ καταπλασθὲν λεῖον ὅλον παρωνυχίας καὶ κηρία θεραπεύει.

Al. πεπλίῳ

De Paronychia. Cap. LIIII.

PARONYCHIA frutex est pusillus in saxosis nascens, peplo similis, at breuior: folijs tamen maioribus. Ea tota contrita paronychijs atque fauis remedio est.

Περὶ Χρυσοκόμης. Κεφ. νε'.

F

ΧΡΥΣΟΚΟΜΗ *θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον, ἔχον κόμην *κορυμβοειδῆ, ὁμοίαν ὑσσώπῳ· ῥίζαν δασεῖαν, λεπτὴν, ὡς ἐλλεβόρου *μέλανος, γευσαμένῳ οὐκ ἀπηνῆ, *κυπείρῳ ἴσην ὕσδην, ἐν τῷ γλυκεῖ ὑπαύστηρον· φύεται ἐν παλισκίοις καὶ πετρώδεσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ συπτικήν *ἡ ῥίζα· ἡπατικοῖς καὶ περιπνευμονικοῖς ἁρμόζουσαν· λαμβάνεται δὲ καὶ σὺν ὑδρομέλιτι ἑφθὴ πρὸς κάθαρσιν ὑστέρας.

G

V. εἰ δὲ [illegible] κα[illegible]οῦσι.
Vulg. exempl. [illegible]
Dal κορυμβώδη corymbis onusta.
Auth. aduers. [illegible]
V. [illegible]
Auth. aduers. ἁρμόζουσαν
V. [illegible]
V. caret.

De Chrysocome. Cap. LV.

CHRYSOCOME frutex est exiguus, palmi altitudine, coma specie corymborum, hyssopo simili, radice densa & ceu veratri nigri tenui, cyperum æquante, gustu minimè aspero, sed ex dulci subaustero. In opacis petrosisque nascitur. Radix calfactoriam adstrictoriámque vim habet, hepaticis & peripneumonicis accommodatam. Sed & eadem decocta in aqua mulsa ad purgandam vuluam assumitur.

De Chrysogono. Cap. LVI.

CHRYSOGONON densè fruticat, folijs quernis, flore verbasci coronarij, radice rapi, intus quidem ruberrima, foris verò nigra. Hæc cum aceto subacta & imposita, contra muris aranei morsus auxiliatur.

De Helichryso. Cap. LVII.

HELICHRYSVM quidã chrysanthemon, alij etiam amarantum vocant, quo Deorum simulachra coronant: ramulum habet ex candido virẽtem, rectum, solidum: folia ex interuallis angusta, abrotono similia: comam in orbem circumactam, aureæ lucis fulgore: vmbellam rotundam, veluti corymbis aridis dependentibus: radicem gracilem. Nascitur in asperis & salebrosis. Coma ex vino pota, contra vrinę difficultatem, serpentiũ morsus, ischiada ruptáque opitulatur, mensésque ciet. Sanguinem concretum ventris aut vesicæ absumit, cum mulso pota. Sistit & destillationes, trium obolorum põdere ieiunis potui data in vino albo diluto. Vestibus quoque interponitur, vt eas à teredinum iniurijs tueatur.

De Chrysanthemo. Cap. LVIII.

CHRYSANTHEMON seu chalcas, alijs buphthalmũ, herba quidem est tenera, at fruticosa, læues proferens caules, foliáque multifida: flores autem luteos eximio splendore micantes, & oculi orbem imitãtes, vnde & buphthalmi nomen obtinuit: propter oppida nascitur: ipsius verò caules olerum instar esitantur. At flores cum cerato triti, steatomata discutere produntur: regio autẽ morbo correptis breui colorem reddunt meliorem, si è balneo post longiorem in eo moram egressis propinentur.

De Agerato. Cap. LIX.

AGERATVM frutex est è cremiorum genere, duorum palmorũ altitudine, humilis, simplex, origano maximè similis, vmbellam gerens, in qua flos aureis quasi bullis emicat, helichryso minor. Age-

A Περὶ Χρυσογόνου. Κεφ. νϛʹ.

ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΝ φύλλα ἔχει ὅμοια δρυΐ· ὁ δὲ θαμνὸς ἐστὶ πυκνός. ἄνθος δὲ παραπλήσιον τῷ στεφανωματικῷ φλόμῳ. ῥίζαν ὁμοίαν γογγύλῃ, ἔνδοθεν ἰσχυρῶς ἐρυθρὰν, ἔξωθεν δὲ μέλαιναν. ἥτις βοηθεῖ σὺν ὄξει λεανθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα μυ- B γαλῆς δήγμασιν.

V. αἱ δὲ σκιάδιον [illegible] χρυσάνθεμον, & picturam ostendit alcam similem, vt ait Samb.

Περὶ Ἑλιχρύσου. Κεφ. νζ.

ΕΛΙΧΡΥΣΟΝ, οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀμάραντον καλοῦσιν, ᾧ καὶ τὰ εἴδωλα στεφανοῦσι· ῥάβδον λευκὸν, χλωρὸν, ὀρθὸν, στερεόν· φύλλα στενὰ ἐκ διαστημάτων ἔχον ὅμοια τὰ τοῦ ἀβροτόνου· C κόμην κυκλοτερῆ, χρυσοφανῆ, σκιάδιον περιφερὲς, ὥσπερ κορύμβοις ξηροῖς, ῥίζαν λεπτήν. φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ χαραδρώδεσι τόποις. Βοηθεῖ δὲ ἡ κόμη σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, δυσουρίαις καὶ ἑρπετῶν δήγμασι, καὶ ἰσχιάσι καὶ ῥήγμασι καὶ ἔμμηνα ἄγει. καὶ θρόμβους αἵματος D τοὺς ἐν κύστει ἢ κοιλίᾳ τήκει, σὺν οἰνομέλιτι πινομένη· ἴσχει δὲ καὶ κατάρρους ὅσον τριώβολον νήστει δοθεῖσα ἐν κράματι οἴνου λευκοῦ· συντίθεται δὲ καὶ μετὰ ἱματίων, ἄβρωτα τηροῦσα αὐτά.

Al. τὰς θεάς

V. his caret λευκόν.

Forsit. χρυσοφαῆ

V. caret. Lacuna in vet. cod. legit, σὺν οἴνῳ ἢ οἰνομέλιτι

Περὶ Χρυσανθέμου. Κεφ. νη.

E ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΝ, ἢ χαλκὰς, οἱ δὲ, βούφθαλμον· τρυφερά τις πόα, θαμνοειδὴς δὲ, λείους ἀναφέρουσα καυλοὺς καὶ φύλλα πολυσχιδῆ· ἄνθη μήλινα, ἰσχυρῶς στίλβοντα, καὶ ὀφθαλμὸν κυκλοτερῆ, διὸ καὶ οὕτως ὠνόμασται· φύεται περὶ τὰς πόλεις· οἱ καυλοὶ δὲ αὐτοῦ λα- F χανεύονται. Τὰ δὲ ἄνθη λεῖα μετὰ κηρωτῆς, στεατώματα λέγεται διαφορεῖν· ἰκτερικοὺς δὲ προσκαίρως εὐχροεῖν ποιεῖ, ποθεῖσα μετὰ τὴν ἐν τοῖς λουτροῖς ἀπὸ τῆς μακρᾶς διατριβῆς ἔξοδον.

Al. χαλκαῖς, vt lib. 3 cap. 157.

V. θαμνώδης

V. [illegible]

V. [illegible]

Περὶ Ἀγηράτου. Κεφ. νθ.

ΑΓΗΡΑΤΟΝ θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, σπιθαμώδης, λεπτὸς, ἁπλοῦς, G ἐμφερὴς μάλιστα ὀριγάνῳ· σκιάδιον ἔχων, ἐφ' οὗ ἄνθος πομφολυγῶδες, χρυσοειδὲς, ἔλαττον ἑλιχρύσου. ὠνόμασται δὲ ἀγή-

V. caret his b. lineis.

στέρων, διὰ τὸ ἐπιπολὺ τὸ ἄνθος ὁμοιοειδὲς φυλάττεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ *πυριατικήν· καὶ αὐτὴ *ἡ πόα ὑποθυμιωμένη οὖρα ἄγει, καὶ τὰ περὶ ὑστέραν μαλάττειν.

Marg. [illegible]

V. ἡ πόα non habet.

Περὶ Περιστερεῶνος. Κεφ. ξ'.

A Περιστερεῶν φύεται ἐν ἐνύδροις τόποις. δοκεῖ δὲ ὀνομάσθαι ἐκ τοῦ τὰς περιστερὰς ἡδέως διατρίβειν ἐν αὐτῇ. πόα δέ ἐστι σπιθαμὴν ἔχουσα τὸ ὕψος, ἢ καὶ μεῖζον, πέταλα ἐντετμημένα, ὑπόλευκα, ἐκπεφυκότα ἐκ τοῦ καυλοῦ· *μονόκλωνος ὡς τοπολὺ καὶ μονόρριζος εὑρίσκεται. Δοκεῖ τε τὰ φύλλα σὺν ῥοδίνῳ ἢ στέατι χοιρείῳ *νεαρῷ περιχριόμενα, ἀνωδυνίαν ὑστέρας ποιεῖν. στέλλει δὲ καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, καὶ σηπεδόνας ἐπέχει. καὶ τραύματα κολλᾷ, καὶ ἀπουλοῖ τὰ παλαιὰ σὺν μέλιτι.

V. ἐνδιατρίβειν αὐτῇ.

V. μονόγωνος. Samb. μονόκλαδος.

V. παλαιῷ.

Περὶ Ἱερᾶς Βοτάνης. Κεφ. ξα'.

Ἱερὰ Βοτάνη, ἣν δέ, περιστερεῶνα ἐκάλεσαν, ῥάβδους ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, γωνιοειδεῖς, περὶ ἃς τὰ φύλλα ἐκ διαστημάτων ἐοικότα δρυΐ, πλὴν στενότερα καὶ ἥττονα, ἐντετμημένα δὲ περὶ κύκλῳ, ὑπόγλαυκα· ῥίζαν δὲ ὑπομήκη, λεπτήν· ἄνθη πορφυρᾶ, λεπτά. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα πινόμενα μετ' οἴνου ἢ καταπλασσόμενα, ποιεῖ πρὸς ἑρπετά· πρὸς δὲ ἴκτερον τὰ φύλλα ὅσον < ὁλκὴν μετὰ λιβανωτοῦ τριωβόλου, σὺν οἴνου *παλαιοῦ κοτύλῃ μιᾷ νήστει ἐφ' ἡμέρας μ'. πινόμενα· οἰδήματά τε χρόνια καὶ φλεγμονὰς *καταπλασθέντα πραΰνει· καὶ ῥυπαρὰ ἕλκη καθαίρει. ἑψηθεῖσα δὲ ὅλη σὺν οἴνῳ, ἐσχάρας τὰς ἐν παρισθμίοις περιρρήττει, καὶ νομὰς τὰς ἐν στόματι ἀναγαργαριζομένη ἐφίστησι. ῥαινόμενόν τε ἐν συμποσίοις τὸ ἀπόβρεγμα, εὐδιαγωγοτέρους ἱστορεῖται ποιεῖν· δίδοται δὲ τριταΐζουσι πίνειν τὸ τρίτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς σὺν τοῖς περικειμένοις φύλλοις· τεταρταΐζουσι δὲ τὸ τέταρτον. *καλοῦσι δὲ αὐτὴν ἱερὰν βοτάνην, διὰ τὸ εὔχρηστον ἐν τοῖς καθαρμοῖς εἶναι εἰς περιάμματα.

G. Vterq; codex hunc titulū περιστερεῶνος ὑπτίου habet. An: quus codex manuscriptus habet ὕπτιον.

V. caret.

Lacuna legit in antiquo exemplari, [illegible]

V. addit, τὰ φύλλα καταπλασθέντα

V. caret sequentibus.

rati nomen illi inditum est, quoniam flos diutissimè in sua coloris specie conseruatur. Vis decocti fotibus apta. Herbæ quoque ipsius vstæ nidor vrinas ciet, vuluæq; duritias emollit.

De Peristereone, seu Verbenaca recta. Cap. LX.

B VERBENACA in aquosis nascitur: nomen autem Græcum ex eo duxisse videtur, quòd libéter circa eam columbæ commorentur. Herba est palmi altitudine, aut etiá maior, folijs incisis, subalbidis, è caule prodeuntibus: singulari plerunque ramo & radice vnica reperitur. Folia tum rosaceo aut adipe C suillo recenti subdita, vuluæ dolorem adimere creduntur. Ipsa quoque herba imposita cum aceto, erysipelata reprimit, putridáque vlcera cohibet: vulnera etiamnũ glutinat, veteráque cum melle ad cicatricem perducit.

De Hierabotane, seu Verbenaca supina. Cap. LXI.

D Herba sacra, quam etiá nonnulli peristereona vocarunt, ramulos emittit cubitales, aut etiam maiores & angulosos, circa quos folia sunt ex interuallis, quernis similia, sed angustiora minoráque, diuisuris incisa per ambitum, & colore aliquatenus glauco: radicem lógiusculam E & gracilem, flores purpureos ac tenues. Huius folia cum radice ex vino pota illitáve, aduersus serpentes pollent: eadem illa contra morbum regiú drachmæ vnius pondere ex vini veteris & calidi hemina vna quaternis diebus ieiuno ventriculo bibuntur. Sed & œdemata diuturna inflammationésq; imposita mitigant, sordidáq; vlcera purgant. F Tota verò herba in vino decocta, tonsillarũ crustas abrumpit, & oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt, si aqua spargatur tricliniũ quâ maduerit, lætiores hilarioresve conuiuas fieri. Datur & potandum tertiana laborantibus tertium à terra G geniculum vnà cum folijs circundantibus, vti & quartanâ, quartum. Cæterùm sacram herbam ideò vocant, quòd in expiationibus sit ad amuleta perutilis.

De Astra-

De Astragalo. Cap. LXII.

ASTRAGALVS paruus est à terra frutex, folijs & ramulis ciceri similis: floribus purpureis, paruis: radice rotunda, raphani modo prægrandi: quæ adnatas habet appendices, easque solidas, nigras, prædurás, ceu cornua inter se implicatas, gustúque astringentes. Nascitur in ventosis, opacis atque niualibus: magna verò copia in Pheneo Arcadiæ. Radix fluentem aluum in vino pota sistit, vrinásque mouet: veteribus quoque vlceribus siccá efficaciter inspergitur, sanguinémq; supprimit: verùm difficilè soliditatis suæ ratione tunditur.

Περὶ Ἀστραγάλου. Κεφ. ξϐ΄.

A ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ θαμνίσκος ἐστὶ μικρὸς ἐπὶ γῆς, φύλλοις καὶ κλωνίοις ὅμοιος ἐρεβίνθῳ· ἄνθη πορφυρᾶ, μικρά· ῥίζα δὲ ὕπεστι στρογγύλη ὥσπερ ῥάφανος εὐμεγέθης, παραφυάδας ἔχουσα στερεάς, μελαίνας, σκληροτέρας, ὡς κέρατα ἀντεμ-
B πεπλεγμένας ἀλλήλαις, γευομένῳ στυπτικάς. φύεται δὲ ἐν εὐανέμοις καὶ συσκίοις καὶ χιονιζομένοις τόποις. πολλὴ δὲ ἐν Μεμφίδι τῆς Ἀρκαδίας. Ἵστησι δὲ κοιλίαν ῥευματιζομένην ἐν οἴνῳ ποθεῖσα ἡ ῥίζα· κινεῖ τε καὶ οὖρα· ποιεῖ καὶ πρὸς παλαιὰ ἕλκη ξηρὰ ἐπιπασσομένη· καὶ αἷμα ἴσχει· κόπτε-
C ται δὲ δυσχερῶς διὰ τὸ στερεὸν αὐτῆς.

V. θαμνίσκος. V. φύλλοις. Dalech. βάλανος legendum suspicatur. Al. [illegible]. V. non habet. V. εὐαλέσι καὶ χιονιζομένοις. V. Φενεῷ. Orib. Φενεῷ.

De Hyacintho. Cap. LXIII.

HYACINTHVS folia habet bulbi, caulem dodrantalem, læuem, minimo digito graciliorē, & herbacei coloris, cui coma incumbit incurua, florū purpurascentium plena: radicem quoq; bulbaceam. Hæc, vt creditur, pueris è vino albo illita, pubertatem coërcet, & nō patitur erumpere. Sistit & aluum, vrinámque impellit pota, phalangiorúmq; morsibus resistit. At semen astringentius est, atque adeò cœliacis auxiliatur, theriacísq; ipsum expetitur, ac regium quoque morbū emendat cum vino potum.

Περὶ Ὑακίνθου. Κεφ. ξγ΄.

ΥΑΚΙΝΘΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια βολβῷ· καυλὸν σπιθαμιαῖον, λεῖον, λεπτότερον τοῦ μικροῦ δακτύλου, χλωρὸν· κόμην ἐπικεκλιμένην κορυφῇ, ἄνθους πλήρη πορφυροειδοῦς· ῥίζαν καὶ αὐτὴν ἐμφε-
D ρῆ βολβῷ. Ἥτις σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσα λευκῷ ἐπὶ παίδων, ἀνήβους τηρεῖν πεπίστευται. ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν, καὶ οὖρα ἄγει ποθεῖσα, καὶ φαλαγγιοδήκτοις ὠφελεῖ. ὁ καρπὸς δὲ στυπτικώτερος ὢν αὐτῆς, κοιλιακοῖς ἁρμόζει· ἴκτερόν τε ἀποκαθαίρει σὺν οἴνῳ πινόμενος.

V. non habet. Al. ἐπὶ γῆν κεκλιμένην. Al. [illegible]. V. caret. Lacuna legit in antiquo, καὶ τοῖς [illegible] ὠφελεῖ. V. inserit, καὶ μελανοῖς.

De Papauere erratico. Cap. LXIIII.

PAPAVER erraticū, quod à flore protinus deciduo rhœadis nomen a Græcis accepit, in aruis vere nascitur, quo quidē tempore etiam colligitur. Folia origano aut erucæ aut cichorio aut thymo similia spectantur, eáque diuisa, sed longiora & scabra. Caulis ei lanuginosus, rectus, asper, & ferè cubitali altitudine. Flos puniceus, interdum & candidus, syluestris anemones similitudine: caput oblongum, sed quàm anemones minus: semen rufum: radix oblonga, subalbida, parui digiti crassitudine & amara. Huiùs capitula quinque aut sex in vini cyathis tribus decocta dum ad duos redeant, ijs potui dabis, quibus somnum inducere volueris. At semen acetabuli mensura ex aqua mul sapotū, aluum leniter emollit:

Περὶ Μήκωνος ῥοιάδος. Κεφ. ξδ΄.

E ΜΗΚΩΝ ῥοιάς, ὠνόμασται διὰ τὸ ταχέως τὸ ἄνθος ἀποβάλλειν, φύεται ἐν ἀρούραις ἔαρος, ὅτε καὶ συλλέγεται. ἔοικε δὲ τὰ φύλλα ὀριγάνῳ, ἢ εὐζώμῳ ἢ κιχωρίῳ ἢ θύμῳ, ἐπεσχισμένα, μακρότερα δὲ καὶ τραχέα· καυλὸν δὲ χνοώδη,
F ὄρθιον, τραχὺν, ὡς πηχεῖον· ἄνθος φοινικοῦν, ἐνίοτε δὲ καὶ λευκὸν, ὅμοιον τῷ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης· κεφαλὴ δὲ παραμήκης, ἧττον μέντοι ἢ τῆς ἀνεμώνης· καρπὸς πυρρός· ῥίζα ἐπιμήκης, ὑπόλευκος, δακτύλου ἔχουσα μικροῦ πάχος, πικρά. Ταύτης τὰ κεφάλια πέντε ἢ ς΄.
G μετ᾽ οἴνου κυάθων τριῶν ἑψήσας ἕως εἰς β΄. ἀγαγεῖν, πότιζε οὓς ἂν βούλῃ ὑπνῶσαι. τοῦ δὲ σπέρματος ποθὲν ὅσον ὀξύβαφον σὺν μελικράτῳ, κοιλίαν ἠπίως μαλάσσει.

Al. ἐν σπόροις. Quidam ἢ εὐζώμῳ non legunt. Tragus, ἀγριωνίας. Cornarius κοτυλῶν ex Plinio legendum suspicatur.

V. nõ habet quæ conclusa sunt.

μίγνυται δὲ καὶ μελιτώμασι [καὶ ἰτρίοις A πρὸς τὸ αὐτό.] τὰ δὲ φύλλα σὺν ταῖς κωδίαις καταπλασθέντα, φλεγμονὰς ἰᾶται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ἀντληθὲν, ὑπνοποιόν ἐστι.

Sic Lac. ex vet. cod. at vulg. ex. ἀντλημα

Περὶ Μήκωνος ἡμέρου * καὶ ἀγρίας.

Κεφ. ξέ.

Μήκων ἡ μέν τις ἐστὶν ἥμερος, κηπευτὴ, B ἧς τὸ σπέρμα ἀρτοποιεῖται εἰς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν· καὶ σὺν μέλιτι δὲ ἀντὶ σησάμου αὐτῇ χρῶνται. καλεῖται δὲ θυλακῖτις. ἐπιμήκης ἔχουσα τὸ κεφάλιον, καὶ τὸ σπέρμα λευκόν. Η δέ τις ἀγρία ἐστὶ καθημένην ἔχουσα τὴν κωδίαν, μέλαν σπέρμα. ὃ καὶ πιθῖτις ὀνομάζεται· ὑπ' ἐνίων δὲ ῥοιὰς C καὶ αὐτὴ, διὰ τὸ ῥεῖν ἐξ αὐτῆς τὸν ὀπόν. Τρίτη δὲ ἀγριωτέρα καὶ φαρμακωδεστέρα καὶ μακροτέρα τούτων, ἔχουσα τὴν κωδίαν ἐπιμήκη. Κοινὴ δὲ αὐτῶν δύναμις ψυκτική· ὅθεν τὰ φύλλα καὶ αἱ κωδίαι καθεψηθεῖσαι ἐν ὕδατι καὶ προσαντλούμεναι, ὑπνοποιοῦσι. πίνεται δὲ πρὸς ἀγρυπνίαν D τὸ ἀφέψημα. καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα δὲ λεῖαι αἱ κωδίαι μετὰ ἀλφίτων μιγνύμεναι, πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐρυσιπέλατα ἁρμόζουσι. δεῖ δὲ κόπτοντας αὐτὰς χλωρὰς ἀναπλάττειν εἰς τροχίσκους, καὶ ξηραίνοντας ἀποτίθεσθαι, καὶ οὕτω χρῆσθαι. καθ' ἑαυτὰς δὲ ἑψηθεῖσαι αἱ κωδίαι ἐν ὕ- E δατι μέχρις ἡμίσεως, εἶτα σὺν μέλιτι πάλιν ἑψηθεῖσαι, ἄχρις ἂν συστραφῇ τὸ ὑγρὸν, ποιοῦσι φάρμακον ἐκλεικτὸν, ἀνώδυνον πρὸς βῆχας καὶ ῥευματισμοὺς ἀρτηρίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις. ἐνεργέστερον δὲ γίνεται, μιγέντων αὐτῷ ὑποκιστίδος χυλοῦ καὶ ἀκακίας. τὸ δὲ σπέρμα τῆς F μελαίνης μήκωνος λεῖον σὺν οἴνῳ ποτίζεται πρὸς ῥεῦμα κοιλίας καὶ γυναικεῖον ῥοῦν. καταπλάττεται δὲ ἐπὶ τῶν ἀγρυπνούντων μεθ' ὕδατος, κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων. ὁ δὲ ὀπὸς καὶ αὐτὸς ψύχει ἐπὶ πλέον καὶ παχύνει καὶ ξηραίνει· ληφθεὶς βραχὺς ὅσον ὄροβος, ἀνώ- G δυνός ἐστι καὶ ὑπνοποιὸς καὶ πεπτικὸς, βοηθῶν βηξὶ καὶ κοιλιακαῖς διαθέσεσι· πλείων δὲ ποθεὶς, βλάπτει ποιῶν ληθαργικοὺς, καὶ ἀναιρεῖ. ποιεῖ δὲ καὶ κεφαλαλ-

V. [illegible]

Al. [illegible]

Dodon. legit, μακροτέρα

V. legit, καταπλάσσεται δὲ [illegible]

Al. [illegible]

ad idem præstandum mellitis placentulis & dulciarijs libis admiscetur. Cæterùm folia cum calycibus imposita, inflammationibus medentur: ac eorundem quoque decoctum fotu seu perfusione somniferum est.

De Papauere satiuo & syluestri.

Cap. LXV.

Papaueris genus quoddam est satiuum & hortense, cuius semen in sanorum vsum ad panes adhibetur: eo etiam ex melle pro sesama vtuntur: thylacitin, quasi folliculosum, vocant. Capitulum id habet oblongum, & semen candidum. Alterum est syluestre papaueris genus, sessili calyculo & semine nigro. Nõnullis & ipsum rhœas ex eo dicitur, quòd ab eo liquor emanet. Quod pithitis, quasi doliare nominatur. Est & tertium agrestius, ac medicatius, hísque longius, oblongo capitulo. Omnibus in commune vis est refrigerandi: proinde si folia cum capitibus ipsis in aqua decocta fuerint, somnum fotu conciliant: bibitur & decoctum contra vigilias. Calyces verò triti & cum polenta cataplasmatis admisti, inflãmationibus ac erysipelatis prosunt. Verùm ex ipsis dum adhuc virent tusis fingi trochiscos oportet, eósque siccatos ad vsum recondere. Ex ijsdem quoque calycibus per se in aqua decoctis ad dimidias, iterúmque deinde cum melle ad iustam spissitudinem percoctis eclegma conficitur, quod in tussi, arteriæ fluxionibus, cœliacísque affectibus doloris leuamentum præstat. Efficacius tamen redditur, additis hypocisthidis succo & acacia. Papaueris autem nigri semen tritum cum vino, potui datur contra fluxionem alui fluorémque muliebrem. At in peruigilijs fronti temporibúsque ex aqua imponitur. Ipse verò liquor refrigerat magis, incrassat, exiccatq́. Sũptus erui magnitudine, dolores sedat, somnum conciliat, & concoctioné adiuuat: tussi, cœliacorumq́; affectibus auxiliatur. Verùm si copiosior hauriatur, accersito lethargo etiá mortifer est. Est & ad capi-

tis dolores efficax, si cũ rosaceo irrigetur: vti & ad aurium dolores, si cũ amygdalino, myrrha & croco instilletur. Oculorũ inflãmationibus cum oui luteo tosto & croco proficit: erysipelatis ac vulneribus, cum aceto: podagris, cum lacte muliebri & croco: denique sedi pro balano subditus somnum facit. In eo liquoris genere præstantissimus censetur qui densus & grauis est, odoratu soporifer, gustu amarus, quíque facilè aqua diluitur, læuis, candidus, neq; asper neque grumosus, quiq; inter colandum non vti cera coit densatúrve, sed Soli expositus diffunditur, & ad lucernam accẽsus, minimè atra obscuráve lucet flãma: qui denique postquã extinctus fuerit, suã odoris vim etiamnum conseruat. Ipsum porrò admixto glaucio, aut gummi, aut syluestris lactucæ succo adulterant. Veruntamẽ qui glaucio fucatus est, dũ diluitur colorẽ croci reddit: qui verò agrestis lactucę succo, exili & euanido est odore, asperiórq; spectatur: qui deniq; gummi vitiatus est, inualidus est, inodorus atq; pellucidus. Nec desunt qui eò demẽtiæ deuenerint, vt & adipem illi admiscerẽt. Porrò ad oculorum medicamenta fictili nouo torretur, dum mollior fuluiórq; appareat. At Erasistratus, Diagorã testatur illius vsum damnasse in auriũ doloribus & oculorum lippitudinibus, quoniã & visus aciem hebetaret & soporifer esset. Addidit Andreas protinus excæcatum iri qui eo illinerẽtur, nisi adulteraretur. Mnesidemus prętereà vsum duntaxat olfactandi probauit ad conciliandũ somnum: alioqui ceu noxium damnat. Quæ quidẽ omnia cõmentitia esse experimento deprehenditur, siquidẽ effectus virium huiusce medicamẽti fidem facit. Quare nõ abs re fuerit liquoris illius excipiendi rationem subtexere. Nonnulli capita foliáque ipsa tundũt & prælo exprimũt, mox terentes in mortario, pastillos effingunt: id meconium vocatur, multum opio ignauius. At opij faciendi ratio hæc est: Cum ros exaruerit, stellulam (quæ in summo papaueris capite visitur) cultello ita scarificare oportet, vt ne penitus intrò adigatur, & à capitis late-

A γοῦσι σὺν ῥοδίνῳ ἐμβρεχόμενος· ὠταλγοῦσι δὲ, σὺν ἀμυγδαλίνῳ καὶ κρόκῳ καὶ σμύρνῃ ἐγχεόμενος· ἐπὶ δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμῶν, σὺν λεκύθῳ ὠοῦ ὀπτῇ καὶ κρόκῳ· καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα δὲ καὶ τραύματα, σὺν ὄξει· πρὸς δὲ ποδάγρας, σὺν γάλακτι γυναικείῳ καὶ κρόκῳ· προστεθεὶς δὲ δακτύ- B λῳ αὐτὶ βαλάνου, ὕπνον ποιεῖ. κράτιστος δέ ἐστιν ὀπὸς ὁ πυκνὸς καὶ βαρὺς, ἐν δὲ τῇ ὀσμῇ καρωτικὸς, πικρὸς ἐν τῇ γεύσει, εὐχερῶς διϊέμενος ὕδατι, λεῖος, λευκὸς, οὐ τραχὺς, οὔτε θρομβώδης, οὔτε συστρεφόμενος ἐν τῷ διηθεῖσθαι ὡς κηρὸς, ἔν τε τῷ ἡλίῳ τεθεὶς, διαχεόμενος, καὶ πρὸς λύχνον ἐξα- C πτόμενος οὐ ζοφώδει φλογί· φυλάσσων τε μετὰ τὸ σβεσθῆναι τὴν ἐν τῇ ὀσμῇ δύναμιν. δολοῦσι δὲ αὐτὸν γλαύκιον μιγνύντες ἢ κόμμι, ἢ χυλὸν ἀγρίας θρίδακος· ἔστι δὲ ὁ μὲν ἐκ τοῦ γλαυκίου, κροκίζων ἐν τῇ διέσει· ὁ δὲ ἐκ τῆς θρίδακος, ἐξίτηλος τὴν ὀσμὴν καὶ τραχύτερος· ὁ δὲ D ἐκ τοῦ κόμμεως, ἄτονος καὶ διαυγής. ἔνιοι δὲ εἰς τοσοῦτον ἀνοίας προεληλύθασιν, ὡς καὶ στέαρ παραμιγνύναι αὐτῷ. φώγνυται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐπ᾽ ὀστράκου καινοῦ, ἕως ἂν μαλακώτερος καὶ κιρρότερος φανῇ. Ἐρασίστρατος μέν τοι Διαγόραν φησὶν ἀποδοκιμάζειν αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἐπὶ τῶν ὠταλγούν- E των καὶ ὀφθαλμιώντων, διὰ τὸ ἀμβλυωπὲς εἶναι καὶ καρωτικόν. Ἀνδρέας δέ φησιν, ὅτι εἰ μὴ ἐδολοῦτο, ἐτυφλοῦντο ἂν οἱ ἐγχριόμενοι ὑπ᾽ αὐτοῦ. Μνησίδημος δέ φησι μόνην αὐτοῦ χρῆσιν εἶναι τὴν κατ᾽ ὄσφρησιν, εἰς ὕπνον ἁρμόζουσαν· ἄλλως δὲ ἐπιβλαβῆ τυγχάνειν· ἅπερ ἐστὶ ψευδῆ, ὑπὸ τῆς F πείρας ἐλεγχόμενα διὰ τὸ ἐπιμαρτυρεῖσθαι τοῖς ἔργοις τὴν ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου. οὐκ ἄτοπον δὲ ὑπογράψαι καὶ τὸν τρόπον ᾧ συλλέγουσι τὸν ὀπόν. ἔνιοι μὲν οὖν τὰς κωδίας μετὰ τῶν φύλλων κόπτοντες ἐκθλίβουσι διὰ πιεστῆρος, καὶ τρίβοντες ἐν θυίᾳ, ἀναπλάττουσι τροχίσκους· καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον μη- G κώνιον, ἀδρανέστερον τοῦ ὀποῦ. ὀπίζοντας δὲ δεῖ, μετὰ τὸ τὰς δρόσους ἀνικμασθῆναι, περιχαράσσειν μαχαιρίῳ τὸν ἀστερίσκον, ὡς μὴ εἰς τὰ ἐντὸς διατρῆσαι, καὶ ἐκ τῶν πλα-

Al. ὠοῦ

Al. δακτύλῳ

Lacuna legit ex vet. cod. ὁ πυκνὸς ... καὶ ... ἀρωματικὸς

Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ ἀνοίας Al. ἀγνοίας

V. codex his caret.

γίων δὲ τῆς κωδίας ἐπ' εὐθείας ἐκτέμνειν ἐξεπιπολῆς, καὶ ἀποψᾶν τὸ δάκρυον ἐπερχόμενον δακτύλῳ εἰς μύακα· καὶ πάλιν ἐπιπορεύεσθαι μετ' οὐ πολύ· εὑρίσκεται γὰρ ἐπισυνεστώς, καὶ τῇ ἐπιούσῃ δὲ οὕτως εὑρίσκεται. δεῖ δὲ ἐν θυίᾳ τρίβειν καὶ ἀποτίθεσθαι ἀναπλάσσοντας. ἐν μὲν τῷ περιτέμνειν ὀπίσω ἀναχωρεῖν δεῖ, πρὸς τὸ μὴ ἀποψᾶσθαι τοῖς ἱματίοις τὸν ὀπόν.

Vterq; Goupyl. codex ἐν θυίᾳ τρ.

ribus per directum summam cutem incidere, & erumpentem lacrymam digito in conchulam abstergere, ac non ita multo post eo redire: tú enim rursum & alia densata reperitur, atque etiam postero die. Tandem in pila teri & in pastillos coacta reponi debet. Veruntamen interea dum inciditur, retrocedendum est, vt ne liquor vestium affrictu deradatur.

Περὶ Μήκωνος κερατίτιδος. Κεφ. ξϛ΄.

Μήκων κερατῖτις, οἱ δέ, παράλιον, οἱ δέ, ἀγρίαν μήκωνα, οἱ δέ, θαλάσσιον· φύλλα ἔχει λευκά, δασέα, ὅμοια φλόμῳ, πεπρισμένα τὴν περιφέρειαν, ὥσπερ τὰ τῆς ἀγρίας μήκωνος, καὶ τὸν καυλὸν ὅμοιον, ἄνθος ὠχρόν. καρπὸν δὲ * μικρόν, καμπύλον ὥσπερ κέρας, ὅμοιον τῷ τῆς τήλεως· ὅθεν καὶ ἐπωνόμασται· σπέρμα δὲ μικρόν, μέλαν, ὅμοιον τῷ τῆς μήκωνος, ῥίζαν ἐξεπιπολῆς φυομένην, μέλαιναν, παχεῖαν. φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις καὶ τραχέσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ μὲν ῥίζα ἑψηθεῖσα ἄχρις ἡμισείας ἐν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, ἰσχιάδας καὶ ἡπατικὰς διαθέσεις θεραπεύειν· καὶ τοὺς παχέα ἢ ἀραχνώδη οὐροῦντας ὠφελεῖν. τὸ δὲ σπέρμα πλῆθος ὀξυβάφου ποθὲν σὺν μελικράτῳ, κοιλίαν ἐπιεικῶς καθαίρει· τὰ δὲ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἐσχάρας περιρρήγνυσι, καταπλασθέντα σὺν ἐλαίῳ· ἐγχριόμενα δέ, τὰ ἐπὶ κτηνῶν ἄργεμα καὶ νεφέλια ἀποκαθαίρει. ἔνιοι δὲ ἐπλανήθησαν, νομίσαντες ἐκ ταύτης τὸ γλαύκιον γίνεσθαι διὰ τὴν τῶν φύλλων ἐμφέρειαν.

Vetus ξαχία addi.. X prioDe,ait Samb.

Ald. καὶ ἀφ.

De Cornuto papauere. Cap. LXVI.

Corniculatum papauer alij paralium, seu thalassion, quasi in maritimis nascens, alij agreste vocát: folia habet candida, hirta, verbasco similia, serrata in ambitu syluestris papaueris modo, & caule non dissimili, flore ex luteo pallescente, siliqua longa, in corniculi modú inflexa ceu fœnigræci, vnde & nomen accepit: semine exili nigróque ceu papaueris: radice per summa cespitum nascente, nigra, crassa. Gignitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt decocta in aqua ad dimidias coxendicú & iecinoris vitia potu sanet; iísque prosit qui crassa & araneosa quædam cum lotio reddunt. Semen acetabuli mensura ex aqua mulsa potú, leniter aluú purgat. Illita ex oleo folia florésque, crustas emarginát: argemas & nubeculas iumentorum inunctione depurgant. Cęterúm non desunt qui ex hoc papaueris genere factitari glaucium falsò existimarint, decepti quadam foliorum similitudine.

Περὶ Μήκωνος ἀφρώδους. Κεφ. ξζ΄.

Μήκων ἀφρώδης, ὑπὸ δέ τινων Ἡράκλεια κληθεῖσα, καυλὸν ἔχει σπιθαμιαῖον, καὶ τὰ φύλλα σφόδρα μικρά, στρουθίῳ ἐοικότα, καὶ καρπὸν ἐν αὐτοῖς λευκόν. τὸ δὲ ὅλον δὲ βοτάνιον λευκόν ἐστι καὶ ἀφρῶδες· ῥίζαν δὲ λεπτὴν * ἐπιπλέον. Ταύτης ὁ καρπὸς συλλέγεται ὅταν τελείως ἁδρυνθῇ θέρους, καὶ ξηρανθεὶς ἀποπίπτῃ· καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ὀξυβάφου πλῆθος σὺν μελικράτῳ λαμβανόμενος· ἰδίως δὲ ἡ τοιαύτη κάθαρσις ἐπιληπτικοῖς ἁρμόζει.

V. inferis ...

V. non legit conclusa.

Mathiol. & Orib. cod. ἀποπτῶσιν.

De Papauere spumeo. Cap. LXVII.

Papauer spumeum, ab aliquibus Heracliú vocatú, caule est dodrantali, foliis admodum paruis, radiculæ similibus, semine inter ea candido. Sed & herbula tota candida est atque spumea, radice alba, * in summa terra nascente. Legitur æstate semen, cum integrè adoleuerit, aridúmque deciderit. Acetabuli auté mensura sumptum in aqua mulsa, vomitione purgat, priuatimque huiusmodi purgatio comitialibus prodest.

Pl. In summa terra emi.

De Hypecoo. Cap. LXVIII.

HYPECOON aliqui hypopheō vocant. Nascitur in triticeis segetibus aruísque, folio ceu rutæ, ramulis exilibus. Natura ei eadē, quæ papaueris succo.

De Apollinari, siue Hyoscyamo. Cap. LXIX.

HYOSCYAMVS frutex est caules emittēs crassos, folia lata, oblōga, diuisa, nigra, hirsuta: secūdùm verò caulē continua quasi serie flores prodeunt, tanquā punicorū cytini, scutulis septi seminum plenis, ceu papaueris. Tria porrò sunt eius genera. Vnū siquidē flores profert penè purpureos, folia smilaci proxima, semen nigrum, ac cytinos prædurus & spinosos: alterū flores habet luteos, folia & siliquas molliores teneriorésve, & semē subflauū, irionis semini simile. Ambo insaniā gignūt & soporem, ideóque vix in communē vsum recipiūtur. Tertiū genus quod mitissimum est, adeóq; ad medicinam vtile, pingue, molle, lanuginosum, candidis floribus ac semine. In maritimis ruderibúsque nascitur. Albo itaq; vtendū est: idq; si desit, flauū vsurpari oportet. Nigrum enim ceu deterrimū improbatur. Recenti semine, folijs caulibúsque tusis succus exprimitur, qui ad solem exiccatur. Vsus autem eius ad annum dūtaxat protogatur, quia facilè corruptionē sentit. Elicitur & separatim succus ex semine, cùm inaruit affusa aqua calida tuso & expresso. Est autem expressus eiusmodi succus liquore seu lacteo eiusdem succo præstātior, leniendísque doloribus accōmodatior. Ipsa verò herba virens contusa, farina è tritico trimestri addita, in pastillos redigitur atque reconditur. Porrò prius succi genus, & quod è sicco semine exprimitur, collyrijs sensum doloris auferentibus vtiliter inseruntur: prosunt & contra acres calidásq; fluxiones, aurium dolores ac vuluæ mala. Cum farina autem polentáve, contra oculorum, pedum cæterarúmque partium inflammationes. Semen eadem præstat, prætereáque ad tussim, destillationem, oculorum fluxiones dolo-

A Περὶ Ὑπηκόου. Κεφ. ξη.

ΥΠΗΚΟΟΝ, ὃ δὲ ὑπόφεων καλοῦσι φύεται δὲ ἐν τοῖς σίτοις καὶ ταῖς ἀρούραις· φύλλον δὲ ἔχει πηγάνῳ ὅμοιον, κλῶνας μικρούς. Δύναμιν δ' ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ τῆς μήκωνος ὀπῷ.

Περὶ Ὑοσκυάμου. Κεφ. ξθ.

B ΥΟΣΚΥΑΜΟΣ, θάμνος ἐστὶ καυλοὺς ἀφιεὶς παχεῖς, φύλλα πλατέα, ἐπιμήκη, ἐσχισμένα, μέλανα, δασέα. παρὰ δὲ τὸν καυλὸν ἐφεξῆς πεφύκασιν ἄνθη ὥσπερ ῥοιᾶς κύτινοι, πεφραγμένοι ἀσπιδίσκοις σπέρματος μεστοῖς, ὥσπερ μήκωνος. ἔστι δὲ αὐτοῦ διαφορὰ τριττή. ὁ μὲν γὰρ, ἄνθη
C ὑποπόρφυρα φέρει, φύλλα σμίλακι ὅμοια, σπέρμα μέλαν, καὶ τοὺς κυτίνους σκληροὺς καὶ ἀκανθώδεις. ὁ δέ τις, ἄνθη μηλοειδῆ, φύλλα καὶ λοβοὺς ἁπαλώτερα, σπέρμα ὑπόξανθον ὥσπερ ἐρύσιμον· ἀμφότεροι δὲ οὗτοι μανιώδεις ὑπάρχουσι καὶ καρωτικοὶ, δύσχρηστοι. Εὔχρηστος δὲ εἰς θεραπείαν ὁ
D πιότατος ὢν ὁ τρίτος λιπαρὸς καὶ ἁπαλὸς καὶ χνοώδης, ἄνθη λευκὰ ἔχων, καὶ τὸ σπέρμα λευκὸν· φύεται παρὰ θάλασσαν καὶ ἐρειπίοις. χρηστέον οὖν ἐστὶ τῷ λευκῷ. εἰ δὲ μὴ παρείη τοῦτο, χρηστέον δεῖ τῷ ξανθῷ, τὸν δὲ μέλανα ἀποδοκιμαζέσθω ὡς χείριστον. Χυλίζεται δὲ ὁ καρπὸς ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα καὶ
E οἱ καυλοὶ κοπτόμενοι καὶ ἐκθλιβόμενοι, ἐν ἡλίῳ ξηραινομένου τοῦ ὑγροῦ· χρῆσις δὲ αὐτοῦ πρὸς ἐνιαυτὸν, διὰ τὸ εὔσηπτον. χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ κοπτόμενον ξηρὸν, ὑφ' ὕδατος θερμοῦ παραχεομένου καὶ ἐκθλιβομένου· ἔστι δὲ βέλτιον τοῦ ὀποῦ τὸ χύλισμα, καὶ ἀνωδυνώτερον. ἡ δὲ
F χλωρὰ κοπεῖσα καὶ μιγεῖσα σταιτὶ ἀλεύρῳ, ἀναπλάσσεται εἰς ἀρτίσκους, καὶ ἀποτίθεται. ἁρμόζει δὲ τὸ πρῶτον χύλισμα καὶ τὸ ἀπὸ ξηροῦ τοῦ σπέρματος εἰς κολλύρια ἀνώδυνα, καὶ πρὸς ῥεῦμα δριμὺ καὶ θερμὸν· ὠταλγίαις τε καὶ τὰ περὶ ὑστέραν. σὺν ἀλεύρῳ δὲ ἢ ἀλφίτοις, πρὸς
G τὰς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ποδῶν καὶ τὰς ἄλλας. τὸ δὲ σπέρμα τὰ αὐτὰ παρέχει, ποιοῦν καὶ πρὸς βῆχας καὶ κατάῤῥουν, καὶ ῥεύματα ὀφθαλμῶν καὶ περιω-

> Orib. addit, [illegible]
>
> Matthiolus non floribus, sed siliquis ista tribus debere censuit.
>
> V. [illegible]
>
> Ista addūt Orib. & v. codex Lacunæ.
>
> V. Lac. cod. add. τῷ λευκοῦ.
>
> Marc. legit χλωρά.
>
> Lacuna legit in antiquo cod. [illegible] Al. [illegible]

δυνίας, πρός τε ῥοῦν γυναικεῖον καὶ τὰς ἄλλας αἱμορραγίας, ὅσον ὀβολοὺς σὺν μήκωνος σπέρματι καὶ μελικράτῳ ποθέν. ἁρμόζει καὶ πρὸς ποδάγρας, ὄρχεις πεφυσωμένους, μαστοὺς ἐν τοκετῷ ἐπηρμένους, λεῖον μετ' οἴνου καταπλασσόμενον, καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἀνώδυνα καταπλάσματα μίγνυται ὠφελίμως. καὶ τὰ ἀναπεπλασμένα φύλλα, εἰς πάντα τὰ ἀνώδυνα εὔχρηστα, μιγνύμενα ἀλφίτοις καὶ καθ' ἑαυτὰ καταπλασσόμενα. τὰ δὲ πρόσφατα φύλλα καταπλασθέντα, ἀνωδυνώτατα πρὸς πάντα πόνον. τρία δὲ ἢ τέτταρα ποθέντα σὺν οἴνῳ, ἠπιάλους πυρετοὺς θεραπεύει· ἑψηθέντα δὲ ὡς λάχανα καὶ βρωθέντα τρυβλίου πλῆθος, μανίας παράκοπον ἐργάζεται. Φασὶ δὲ ὅτι ἐάν τις ἕλκος ἔχοντι ἐν κώλῳ ἐγκλύσῃ, ὃ αὐτὸ ἀπεργάζεται. ἡ δὲ ῥίζα μεθ' ὄξους ἑψηθεῖσα, ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα.

V. caret vsque ad ἢ καθ' ἑαυτά.
Additur in vet. cod. Lac. ξηρά. Legitur in antiquo exempl. Lac. τρεῖς δὲ ἢ τέσσαρες.
V. caret hac periodo.
V. ἐν κώλῳ.
V. quidam add. σὺν γλυκεῖ, vt annotat Lacuna.

A résque efficax, itémque contra fluorem muliebrem, aliásque sanguinis eruptiones, si oboli pondere cum papaueris semine ex aqua mulsa bibatur. Subuenit & podagris, testibus inflatis, mammísque à partu tumentibus, si tritum ex vino imponatur. Denique & alijs cataplasmatis quæ doloris leuamentum præ-
B stant vtiliter admiscetur. Quin & in pastillos digesta folia medicamentis omnibus dolores sedátibus tum per se, tum etiam ex polenta vtiliter imponuntur. At recentia folia illita, ad mitigandos omne genus dolores apprimè sunt idonea. Eadē terna quaternáve cum vino pota, febres epialas depellunt. Cocta
C verò olerum instar, & tryblij mensura esitata, mediocrem mentis alienationem faciūt. Aiunt & idem efficere, si cui in colo vlcus sentienti infundantur. Cæterùm radice in aceto decocta dentes vtiliter in dolore colluuntur.

Περὶ Ψυλλίου. Κεφ. ο΄.

V. περὶ ψυλλίου ἢ κυνοκεφαλίου.

ΨΥΛΛΙΟΝ φύλλον ἔχει κορωνόποδι ὅμοιον, δασὺ καὶ μακρότερον· κλῶνας δὲ σπιθαμιαίους, καὶ τὸ ὅλον βοτάνιον χορτῶδες· ἄρχεται δὲ αὐτοῦ ἡ κόμη ἀπὸ μέσου τοῦ καυλοῦ, κεφάλια δὲ δύο ἢ τρία ἐπ' ἄκρου συνεσταλμένα· ἐν οἷς σπέρμα ψύλλοις ὅμοιον, μέλαν, σκληρόν. φύεται ἐν ἀρούραις καὶ χέρσοις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν. ὠφελεῖ δὲ καταπλασσόμενον ἀρθρίτιδα, παρωτίδας, φύματα, οἰδήματα, στρέμματα, κεφαλαλγίας, μετὰ ῥοδίνου ἢ ὄξους ἢ ὕδατος· ἐντεροκήλας τε τὰς ἐπὶ παίδων καὶ ἐξομφάλους ὠφελεῖ καταπλασσόμενον σὺν ὄξει. δεῖ δὲ ὀξυβάφου πλῆθος λεαίνοντας βρέχειν ἐν δυσὶ ὕδατος κοτύλαις, καὶ ὅταν παγῇ τὸ ὕδωρ, ἐπιπλάττειν· ψύχει γὰρ ἱκανῶς, καὶ εἰς ὕδωρ δὲ ζέον ἐπιτιθέμενον καταστέλλει τὴν θέρμην. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα. Φασὶ δὲ ὅτι κομισθεῖσα ἐν οἴκῳ χλωρά, οὐκ ἐᾷ ψύλλας γίνεσθαι. κοπεῖσα δὲ μετὰ στέατος, τὰ ῥυπαρὰ καὶ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀνακαθαίρει. ὁ δὲ χυλὸς μετὰ μέλιτος πρὸς ὦτα ῥευματιζόμενα ποιεῖ καὶ σκώληκας ἔχοντα.

Addendum hoc annotauit Goupylus ex vtroq; antiquo, quod in vulg. exēpl. desiderabatur.
V. addit [illegible]
V. caret.
Alii codices legunt, μελανώτατον. Sed vulgata scriptura potior. Add. Lac. συνεστραμμένα.
Al. στρέμματα.
V. ad finē vsque horum nihil legit.

De Psyllio. Cap. LXX.

D PSYLLIVM folio est coronopodis, hirsuto, at longiore, ramulis dodrantalibus, totáque herbula fœni modo tenuis ac minutula. Coma verò ipsius à medio caule ducit initiū, capitulis duobus tribúsve conglobatis: in quibus semen pulicibus simile, nigrum atque durum. Nasci-
E tur in aruis & incultis. Vis ei refrigerans: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, œdematis luxatísque & capitis dolori cum rosaceo aut aceto aquáve impositū auxiliatur. Infantium quoque enterocelis ac eminenti vmbilico illitum ex aceto medetur. Acetabuli verò mensuram tritam in duabus aquæ
F heminis macerari oportet, ac vbi sese aqua densauerit, lentorémve contraxerit, illini. Siquidem vehementer refrigerat: sed & in feruentem aquam immissa calorem reprimit: denique & contra erysipelata est efficax. Fama est, si virens herba domum importetur, pulices arceri. Tusa porro cum adipe, sordi-
G da malignáq; vlcera repurgat. Succus fluxione infestatis ac vermiculosis auribus ex melle prodest.

De Solano hortensi. Cap. LXXI.

A SOLANVM hortense frutex est esculentus, haud ita magnus, alarũ cauis multis, foliis nigris & quàm ocymi maioribus ac latioribus, fructu rotundo, ac primùm quidem viridi, mox vbi maturitatem assecutus est, nigro aut fuluo: est verò herba innocentis gustus. Vis ei refrigerandi: quare folia erysipelatis & herpetibus cum polline polentæ conuenienter imponuntur. Trita autem & per se imposita, ægilopa capitisque dolorem sanant, & stomacho æstuanti auxiliantur: parotidas cum sale detrita illitu discutiunt. Sed & ipsius succus valet aduersus erysipelata & herpetas cum cerussa, rosaceo & argenti spuma: ęgilopas verò, cum pane. Infantibus quoque inflammatione laborantibus quam Siriasin vocant cum rosaceo infusus proficit. Inseritur & aquę vel oui vice collyrijs, quę contra fluxiones acres illinuntur: quin & aurium dolori instillatus prodest: fluorem etiamnũ muliebrem sistit in vellere subditus. Denique succus fuluo gallinarum cortalium fimo subactus & linteo appositus, ęgilopijs præsentaneo est remedio.

De Solano Halicacabo. Cap. LXXII.

Est & alterum Solanum, quod peculiari nomine halicacabum vocant, alij physalida, id est, vesicariã, foliis antedicto similibus, verùm latioribus: huius caules posteaquam adoleuerũt, proni terram spectant: est autẽ fructus intra folliculos orbiculatos vesicis similes fuluus, rotundus ac læuis ceu vuæ acinus: quo etiam coronarij vtuntur, corollis intorquentes. Vim vsúmque obtinet hortensis solani, nisi quòd in cibos minimè recipitur. Valet autẽ fructus epotus ad expurgandũ morbum regium, qua præditus est vrinæ ciendæ facultate. Cæterùm ex vtriusque solani herba succus elicitur, qui siccatus in vmbra reconditur, & ad eadem illa pollet.

Al. coccineus

De Solano somnifico. C. LXXIII.

Solanum somnificum aliqui etiam halicacabum vocant: frutex est

Περὶ Στρύχνου. Κεφ. οα.

ΣΤΡΥΧΝΟΣ κηπαῖος ἐδώδιμος ἐστὶ θαμνίσκος, οὐ μέγας, μασχάλας ἔχων πολλάς· φύλλα μέλανα, ὠκίμου μείζονα καὶ πλατύτερα· καρπὸν περιφερῆ, χλωρόν. μέλας δὲ ἢ κιῤῥὸς γίνεται μετὰ τὸ πεπανθῆναι· ἀβλαβὴς δὲ ἡ βοτάνη πρὸς γεῦσιν. — V. add. μελανοκαρπίω. Alius codex nõ habet.

B Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν· ὅθεν τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, ἁρμόζει πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας μετὰ παιπάλης ἀλφίτου· καθ᾽ ἑαυτὰ δὲ ἐπιτιθέμενα λεῖα, αἰγίλωπα θεραπεύει καὶ κεφαλαλγίαν· καὶ στομάχῳ καυσουμένῳ βοηθεῖ· παρωτίδας δὲ διαφορεῖ σὺν ἁλσὶ λεῖα καταπλασσόμενα.

C καὶ ὁ χυλὸς δὲ αὐτοῦ ποιεῖ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας, σὺν ψιμυθίῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ λιθαργύρῳ· πρὸς αἰγίλωπα δὲ, σὺν ἄρτῳ. ἁρμόζει καὶ σειριῶσι παιδίοις, σὺν ῥοδίνῳ ἐμβρεχόμενος· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ἀντὶ ὕδατος ἢ ὠοῦ τοῖς πρὸς ῥεύματα δριμέα εἰς τὰς ἐγχρίσεις·

D ὠφελεῖ καὶ ὠταλγίας ἐνσταγείς. ἴσχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, ἐν ἐρίῳ προστεθείς. ὁ δὲ χυλὸς ἀναγκαῖος ἐστὶ πρὸς αἰγίλωπας, συμμαλασσόμενος ἀφόδῳ πυῤῥᾷ ὀρνίθων κατοικιδίων, καὶ ῥάκει ἐπιτιθέμενος. — Al. καρπός. V. hęc non habet.

Περὶ Στρύχνου Ἁλικακάβου. Κεφ. οβ.

E Ἔστι καὶ ἕτερον στρύχνον, ὃ ἰδίως Ἁλικάκαβον καλοῦσιν, οἱ δὲ, φυσαλίδα, φύλλοις ὅμοιον τῷ προειρημένῳ, πλατυτέροις μέντοι· οἱ καυλοὶ δὲ αὐτοῦ μετὰ τὸ αὐξηθῆναι χαμαικλινεῖς γίνονται· καρπὸν δὲ ἔχει ἐν θυλακίοις περιφερέσιν ὅμοιον φύσαις, πυῤῥὸν, περιφερῆ, λεῖον, ὡς ῥᾶγα σταφυλῆς,

F ᾧ καὶ οἱ στεφανοπλόκοι χρῶνται καταπλέκοντες τοῖς στεφάνοις. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ χρῆσιν τὴν αὐτὴν τῷ κηπαίῳ στρύχνῳ, χωρὶς τοῦ βιβρώσκεσθαι. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος ἴκτερον ἀποκαθαίρειν, οὐρητικὸς ὤν. χυλίζεται δὲ ἀμφοτέρων ἡ πόα, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ πρὸς ἀπόθεσιν· ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτά. — Steph. τοῖς στεφάνοις

G

Περὶ Στρύχνου ὑπνωτικοῦ. Κεφ. ογ.

Στρύχνον ὑπνωτικὸν, οἱ δὲ, ἁλικάκαβον, θάμνος ἐστὶ κλάδους ἔχων πολ-

λοὺς, πυκνοὺς, στελεχώδεις, δυσθραύστους, φύλλων πλήρεις λιπαρῶν, ἐμφερῶν μήλῳ κυδωνίῳ· ἄνθος ἐρυθρὸν, εὐμέγεθες· καρπὸν ἐν λοβοῖς κροκίζοντα· ῥίζαν φλοιὸν ἔχουσαν ὑπέρυθρον, εὐμεγέθη· φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις, οὐ πόρρω θαλάσσης. Ταύτης ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ ποθεὶς < ὁλκὴ, ὑπνωτικὴν ἔχει δύναμιν τοῦ ὀποῦ τῆς μήκωνος ἐπιεικεστέραν. ὁ δὲ καρπὸς οὐρητικός ἐστιν ἄγαν· δίδονται δὲ ὑδρωπικοῖς κόρυμβοι ὡς ιβ΄. πλείονες δὲ ποθέντες, ἔκστασιν ἐργάζονται. βοηθοῦνται δὲ μελικράτῳ πολλῷ πινομένῳ. μίγνυται καὶ ἀνωδύνοις ὁ χυλὸς αὐτῆς, καὶ τροχίσκοις· ἐναφεψηθεὶς δ' οἴνῳ καὶ διακρατούμενος, ὀδονταλγίαις ἀρήγει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀμβλυωπίας μετὰ μέλιτος ἐγχρισθεὶς παραιτεῖται.

V. caret.
V. δυσανάφυτος μακρούς
Margo addit, δένδρον ἐμφερῆ, ἀνίησι στελέχη, καυλὸν ὀρθόν.
Al. ἐν πέτραις
V. caret.
Al. ὁ χυλὸς ἐν οἴνῳ
Al. ἀνωδύνοις τροχίσκοις ὁ χυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ φλοιὸς αὐτοῦ.
V. quidā φλοιὸς atque ita legit Lacuna.
Al. διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι ὀδονταλγίας παύει

numerosis præditus ramis, densis, caudicosis, fractu contumacibus, pinguium foliorum cotoneęq; mali similium plenis: flore rubro, prægrandi: fructu in folliculis croci colorem æmulante: radice denique grandi, cortice subrubro vestita. Nascitur in petrosis locis, non procul à mari. Radicis cortex drachmæ pondere in vino potus, somniferam vim habet, quàm opium mitiorem: fructus autem potenter vrinam cit: atque adeò corymbi duodecim hydropicis exhibentur: quòd si plures numero propinentur, mentem è sua sede & statu dimouent. Sed remedio est aqua mulsa copiosa potui data. Pastillis etiam ac doloris leuamentum prębentibus medicamentis succus eius admiscetur. Idē decoctus in vino si ore contineatur, doloribus dentium succurrit. Cæterùm radicis succus cum melle inunctus, oculorū hebetudines tollit.

Περὶ Στρύχνου μανικοῦ. Κεφ. οδ΄.

De Solano manico seu furiali. Cap. LXXIIII.

Στρύχνον μανικὸν, ὃ ἔνιοι * πέρσιον, (4) οἱ δὲ, θρύον ἐκάλεσαν. τούτου δ' τὸ μὲν φύλλον παραπλήσιόν ἐστιν εὐζώμῳ, μεῖζον δὲ παρὰ τὸ τῆς ἀκάνθης, ἥ τις καὶ παιδέρως καλεῖται· καυλοὺς δὲ ἀνίησιν ἀπὸ τῆς ῥίζης ὑπερφυεῖς δέκα ἢ ιβ΄. ὀργυιαῖς ἔχοντας ὕψος· τὴν κεφαλὴν ἐπικειμένην ὥσπερ ἐλαίαν, δασυτέραν δὲ ὡς πλατάνου σφαῖραν· μείζονα δὲ καὶ * πλατυτέραν· ἄνθος μέλαν. μετὰ δὲ τοῦτο καρπὸν ἴσχει βοτρυοειδῆ, στρογγύλον, μέλανα, ῥαγάδας ι΄ ἢ ιβ΄. ὁμοίας κισσοῦ κορύμβοις, μαλακὰς ὥσπερ σταφυλή. ῥίζα δὲ ὕπεστι λευκὴ, παχεῖα, κοίλη ὡς πηχέως· φύεται ἐν ὀρεινοῖς χωρίοις καὶ προσηνέμοις καὶ πλαταμῶσι. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου < α΄ τὸ πλῆθος, φαντασίας ἀποτελεῖν οὐκ ἀηδεῖς· δύο δὲ < ποθεῖσαι, ἐξιστάνουσιν ἄχρι τριῶν ἡμερῶν· δ΄. δὲ ποθεῖσαι, καὶ ἀναιροῦσιν. ἀντιφάρμακον δέ ἐστιν αὐτοῦ μελίκρατον, πολὺ πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον.

Theoph. ὄρθρον, pro quo reponit Scaliger θρύον ἢ δρύον.
Vterque ῥάγας, quæ, ex sententia Goupyli, vera est huius loci scriptura. Sic & ὁμοίους, μαλακούς.
V. παχεῖα

Solanum manicum seu furiale nonnulli perisson, alij thryon appellauere. Huic folium erucæ proximum, at maius, ad acanthi quem pęderota vocant, foliū accedens. Caules verò à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adolescentes: caput in cacumine oliuæ figura, at platani pilularum instar hirsutius, maius tamen illa atque crassius: florem nigrum, cui succedit fructus racemosus, rotundus, niger, denis aut duodenis constans acinis, corymbis hederæ similibus & ceu vuæ mollibus. Radix subiacet candida, crassa, concaua & ferè cubitalis. Nascitur in montosis locis vento perflatis, atque littoralibus petris. Vis ea radici, vt drachmæ vnius pondere pota ex vino, vanas species & imagines haud iniucundas menti repræsentet: duplicatus autem hic modus ad triduum vsque insaniam, seu mentis alienationem faciat, & quadruplicatus, mortem etiam repræsentet. Remedio est aqua mulsa largiùs epota, móxque identidem vomitione reddita.

De Dorycnio. Cap. LXXV.

DORYCNION (Crateuas halicacabū aut caleam vocat) frutex oleæ nuper prodeunti similis: nascitur in petris nō procul a mari, ramis cubito breuioribus, folijs oleæ similibus colore, at minoribus firmioribúsque ac vehementer asperis, flore candido, folliculis in cacumine densis, ceu ciceris: in quibus quina senáve minuta semina, rotūda, exigui erui magnitudine, læuia, firma & versicolora: radix ad digiti crassitudinem & cubiti longitudinem adolescit. Et hoc quoque somniferū esse creditur: copiosius verò haustum, enecare. Nec desunt qui dicāt eius semen in amatoria experiri.

De Mandragora. Cap. LXXVI.

MANDRAGORAM nonnulli antimalum, aliqui dircæam, alij etiam circæam iccirco vocant, quòd credatur radix in amatorijs efficax esse. Duo eius genera: niger, qui fœmina existimatur, thridacias appellatus, folijs est quam lactucæ angustioribus & longioribus, virosis ac graueolētibus, in terra sparsis: atque inter ipsa, mala gerit sorbis similia, ex luteo pallida, odorata, & in his semen ceu pyrorū. Radicibus autē inhæret bene magnis, binis ternísve inuicem implicitis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caule verò viduus est. Alterius candidi, qui & mas dicitur, & nonnullis morion vocatus est, folia sunt magna, alba, lata, læuia ceu betæ: poma quàm prioris duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cū grauitate quadam olentia: quæq; si mandantur à pastoribus, ij quodammodo sopoporantur: radix antedictæ similis, at maior atque candidior: orbata & hæc caule. E radicis recenti cortice tuso ac prælis subiecto succus exprimitur, quem in sole versatum, vbi densatus fuerit, fictili vase recondi oportet. Succus fit & è malis simili planè modo, sed aliquantò ignauior. Quin & detractus radici cortex filóque traiectus ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias decoquunt, excolatúmque ius asseruant, ciúsque cya-

A Περὶ Δορυκνίου. Κεφ. οε'.

ΔΟΡΥΚΝΙΟΝ, Κρατεύας ἁλικάκαβον ἢ καλέαν καλεῖ, θάμνος ὅμοιος ἐλαίᾳ ἄρτι φυείσῃ· κλῶνας ἔχων ἐλάσσονας πήχεως· φύεται ἐν πέτραις, οὐ πόρρω θαλάσσης, φύλλα δὲ τῷ χρώματι ἐλαίᾳ παραπλήσια, μικρότερα δὲ καὶ στερρότερα, καὶ τραχέα ἰσχυρῶς· ἄνθος λευκόν, ἐπ' ἄκρου ἔχει πυκνὰ θυλάκια ὥσπερ ἐρεβίνθου. ἐν οἷς σπερμάτια στρογγύλα ε' ἢ ς'. ὅσον ὄροβοι μικροί, λεῖα, ἰσχυρὰ καὶ ποικίλα· ῥίζαν πάχος δακτύλου, μῆκος δὲ πήχεως· δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο ὑπνωτικὸν εἶναι· πλεονασθὲν δέ, ἀναιρεῖν· φασὶ δέ τινες καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὰ φίλτρα παραλαμβάνεσθαι.

Περὶ Μανδραγόρου. Κεφ. ος'.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ, οἱ δὲ ἀντίμηλον, οἱ δὲ διρκαίαν, οἱ δὲ κιρκαίαν καλοῦσιν, ἐπειδὴ δοκεῖ ἡ ῥίζα φίλτρων εἶναι ποιητική. ἔστι δὲ αὐτοῦ ὁ μὲν θῆλυς, ὁ μέλας, θριδακίας καλούμενος· φύλλα ἔχων στενότερα καὶ μακρότερα θρίδακος, βρωμώδη καὶ βαρέα κατὰ τὴν ὀσμήν, κεχυμένα δὲ ἐπὶ γῆς. καὶ παρ' αὐτὰ μῆλα οὔοις ἐμφερῆ, ὠχρά, εὐώδη, ἐν οἷς καὶ καρπὸς ὥσπερ ἀπίου. ῥίζαι εὐμεγέθεις δύο ἢ τρεῖς, ἀντεμπεπλεγμέναι ἀλλήλαις, μέλαιναι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἔνδοθεν λευκαὶ καὶ παχύφλοιοι· καυλὸν δὲ οὐ φέρει. Τοῦ δὲ ἄρρενος καὶ λευκοῦ, ὃν ἔνιοι νώριον ἐκάλεσαν, φύλλα ἐστὶ μεγάλα, λευκά, πλατέα, λεῖα καθάπερ τεύτλου· τὰ δὲ μῆλα διπλάσια, κροκίζοντα τῇ χροιᾷ, εὐώδη μετὰ βάρους τινός· ἃ καὶ ἐσθίοντες οἱ ποιμένες ποσῶς ὑποκαροῦνται· ῥίζα δὲ ὁμοία τῇ πρὸ αὐτῆς, μείζων δὲ καὶ λευκοτέρα· ἄκαυλος δὲ καὶ αὐτή. Χυλίζεται δὲ ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης χλωρὸς κοπεὶς καὶ ὑποτεθεὶς πιεστῆρι. δεῖ δὲ ἡλιάσαντας μετὰ τὸ συστραφῆναι ἀποτίθεσθαι ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ. χυλίζεται δὲ καὶ τὰ μῆλα ὁμοίως, ἀμβλύτερον δὲ γίνεται τὸ ἐξ αὐτῶν χύλισμα. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τῆς ῥίζης περιαιρεθεὶς καὶ διαβληθεὶς λίνῳ, κρεμᾶται εἰς ἀπόθεσιν. ἔνιοι δὲ καθέψουσιν οἴνῳ τὰς ῥίζας ἄχρι τρίτου, καὶ διυλίσαντες ἀποτίθενται, χρώμενοι ἐπὶ

V. Epit. [illegible] Quidam inserit [illegible] Ald. [illegible] Quidam [illegible] Hæc legit in vet. cod. [illegible] V quidā addit [illegible] V. [illegible] nec male, nam Diosc. [illegible] contrarium esse velit. Sarab. V. addit [illegible] Al. [illegible] V. [illegible] Hæc legit in vet. cod. [illegible] V. subdit [illegible]

τὶ τῶν ἀγρυπνούντων καὶ περιωδυνώντων κυάθῳ ἑνὶ, καὶ ἐφ᾽ ὧν βούλονται ἀναισθησίαν τεμνομένων ἢ καιομένων ποιῆσαι. ὁ δὲ ὀπὸς ποθεὶς ὀβολῶν δυοῖν πλῆθος σὺν μελικράτῳ, ἄγει ἄνω φλέγμα καὶ μέλαιναν χολὴν ὡς ἐλλέβορος· πλείων δὲ ποθεὶς, ἐξάγει τοῦ ζῆν. μίγνυται καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς καὶ ἀνωδύνους δυνάμεις, καὶ πεσσοὺς μαλακτικούς. καθ᾽ ἑαυτὸν δὲ ὅσον ἡμιωβόλιον προστεθεὶς, ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἄγει, δακτυλίῳ τε ἀντὶ βαλάνου ἐπιτεθεὶς, ὕπνον ποιεῖ. μαλάσσειν δὲ καὶ ἐλέφαντα λέγεται ἡ ῥίζα συνεψομένη αὐτῷ ἐπὶ ὥρας ϛ᾽· καὶ εὔπλαστον αὐτὸν εἰς ὃ ἄν τις βουληθῇ σχῆμα παρασκευάζειν. τὰ δὲ φύλλα πρόσφατα ἁρμόζει πρός τε ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἑλκῶν, μετὰ ἀλφίτου καταπλασσόμενα. διαφορεῖ δὲ καὶ πᾶσαν σκληρίαν καὶ ἀποστήματα, χοιράδας, φύματα· παρατριβόμενά τε ἠσυχῆ ἐπὶ ἡμέρας ε ἢ ϛ᾽. στίγματα ἄνευ τοῦ ἑλκῶσαι ἀφανίζει. ταριχευθέντα δὲ τὰ φύλλα, ἀποτίθεται πρὸς τὰς αὐτὰς χρείας. ἡ δὲ ῥίζα σὺν ὄξει λεία, ἐρυσιπέλατα ἰᾶται· πρὸς δὲ ἑρπετῶν πληγὰς, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ· σὺν ὕδατι δὲ, χοιράδας καὶ φύματα διαχεῖ· καὶ ἄρθρων πόνους παύει μετὰ ἀλφίτων. σκευάζεται δὲ καὶ δίχα ἑψήσεως οἶνος ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης. δεῖ δὲ ἐμβάλλειν μνᾶς γ᾽. εἰς μετρητὴν οἴνου γλυκέος, δίδοσθαί τε ἐξ αὐτοῦ κυάθους γ᾽. τοῖς μέλλουσι τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι, ὡς προείρηται· οὐ γὰρ ἀντιλαμβάνονται τοῦ ἀλγήματος, διὰ τὸ καταφέρεσθαι. τὰ δὲ μῆλα ὀσφραινόμενα καὶ ἐσθιόμενα, καρωτικά· καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν χυλὸς πλεονασθεὶς δὲ, καὶ ἀφώνους ποιεῖ. τὸ δὲ σπέρμα τῶν μήλων ποθὲν, ὑστέρας καθαίρει· προστεθὲν δὲ μετ᾽ ἀπύρου θείου, ῥοῦν ἵστησιν ἐρυθρόν. ὀπίζεται δὲ περιχαρασσομένης τῆς ῥίζης πολυειδῶς, καὶ τοῦ συρρέοντος εἰς τὴν κοιλότητα συλλεγομένου. ἔστι δὲ ἐνεργέστερος ὁ ὀπὸς τοῦ χυλοῦ. οὐκ ἐν παντὶ δὲ τόπῳ φέρουσιν ὀπὸν αἱ ῥίζαι· ἀποδείκνυσι δὲ τὸ τοιοῦτον ἡ πεῖρα.

V. caret.

V. caret.
V. quidā carent.

V. addit, τὸν ἀ-[illegible]

V. [illegible]

Epit. addit, [illegible] Sed puto deceptū Semb.

V. [illegible] & Marc. [illegible]

A thum vnum propinant in peruigilijs grauioribúsque partium quarúmuis doloribus, itémque ante sectiones vstionésve, vt ne sentiatur. Ipse verò liquor binis obolis ex aqua mulsa potus, veratri instar supernè pituitam bilémq; atram extrahit: at potu largiore, vitam adimit. Miscetur & oculorum medica-B mentis, iisque quibus dolores leniuntur, ac pessis quoque emollientibus. Per se autem semioboli pondere appositus, menses ciet atque partus: sedi quoque pro balano inditus, somnum conciliat. Porrò & radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cū eo decocta fuerit: prætereáque ita tractabile ipsum effi-C cere, vt quam quisque voluerit formam facilè suscipiat. Folia verò recétia oculorum inflammationibus, iisque quæ vlceribus superueniunt, cum polenta conuenienter imponuntur. Sed & duritias omnes, apostemata, strumas & tubercula discutiunt. Eadem si quinis senísve diebus leniter affricentur, stigmata ci-D tra exulcerationem delēt. Illa quoque ad eosdē vsus in muria seruantur. Radix autem ex aceto trita, erysipelatis medetur: serpentium autē ictibus, cum melle aut oleo. At ex aqua, strumas atque tubercula dissipat, & articulorum cruciatus cum polenta sedat. Paratur & citra co-E cturam vinū è cortice radicis, dum ternæ minæ in vini dulcis cadum conijciuntur: atque dantur ex eo terni cyathi ijs qui secari vrive debent, vti antè dictum est: neque enim altiore somno sopiti dolorem percipiunt. Poma verò & olfactu & cibo sunt soporifera, itémque expressus ex ijs succus. At illa seu ni-F mio odore, seu etiam largiore cibo, vocis vsum præcludunt. Semen autem ipsorum epotum, vuluam purgat, subditúmque cum sulphure ignem minimè experto, rubrum sistit fluorem muliebrem. Cæterùm circunscarificata punctisque multifariam aperta radice liquor seu lacryma erumpit, quæ quidem in ca-G uitatem recepta colligitur. At succus hac lacryma efficacior est. Neque verò, quod experiétia testatur, vbique lacrymam radices fundunt.

Porrò & alium tradūt esse mandragoram, qui morion etiam nominetur. Nascitur is in opacis & iuxta specus, folijs albi mandragoræ, at minoribus, penè dodrantalibus, candidis, radicem ambienti bus: quæ quidem tenera est candidáq; paulo maior palmo, pollicémque crassitudine æquat. Hanc narrant epotam drachmę pondere, aut cum polenta in placentą obsonióve deuoratam, infatuare, vsúmque rationis intercipere. Obdormiscit enim homo eadē qua illam comederit figura, sensus impos ternis quaternísve ex quo data est horis. Sed & illa Medici vtuntur, cùm secandi vrendíve necessitas adest. Aiunt insuper pro antidoto esse radicem, si cum solano manico bibatur.

De Aconito. Cap. LXXVII.

ACONITVM aliqui pardalianches, alij cammarum, alij thelyphonon, alij myoctonon, alij denique theriophonon appellauere. Folia habet terna quaternáve, ceu cyclamini aut cucumeris, minora tamen ac leniter aspera, caulem dodrantalem: radix scorpij caudam æmulatur, & alabastri modo splendet. Huius, vt aiunt, radice admota scorpius quasi resolutus torpescit, rursúmque apposito helleboro excitatur. Miscetur & oculorum medicamentis doloris leuandi vi præditis. Enecat verò pantheras, sues, lupos ac ferarum genus omne, carnium frustulis inditum & appositum.

De Aconito altero. C. LXXVIII.

Aconitum alterum, quod nonnulli cynoctonon, alij lycoctonon vocant, plurimum in Italia nascitur Vestinis mōtibus, à priore distans. Siquidem folia gerit similia platani, sed altioribus diuisa incisuris, minoráque multò & nigriora, caulem pediculi filicis instar nudum, cubitali altitudine aut etiam maiore, & semen in siliquis aliquatenus oblongis: radices verò in modum squillæ marinæ cirrorū nigras, quibus ad venationem luporum vtuntur. Insertæ siquidem crudis carnibus & à lupis deuoratæ, eos enecāt.

hirsuta vel quasi [illegible] legere.

Plinius [illegible] fert.

superiore pro [illegible] folio

A Ἱστοροῦσι δὲ καὶ ἑτέραν μόριον λεγομένην, φυομένην ἐν παλισκίοις καὶ περὶ τὰ ἄντρα, φύλλα ἔχουσαν ὅμοια τῷ λευκῷ μανδραγόρᾳ, μικρότερα δὲ ὡς σπιθαμιαῖα, λευκά, κύκλῳ περὶ τὴν ῥίζαν, οὖσαν ἁπαλὴν καὶ λευκήν, μικρῷ μείζονα σπιθαμῆς, πάχος δακτύλου μεγάλου. B ταύτην φασὶ ποθεῖσαν ὅσον ᾳ α. ἢ μετὰ ἀλφίτων ἐσθιομένην ἐν μάζῃ ἢ ὄψῳ, ἀπομωραίνειν· καθεύδει γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ περ ἂν φάγοι σχήματι, αἰσθανόμενος οὐδενὸς ἐπὶ ὥρας γ΄ ἢ δ΄. ἀφ' ἧς περ ἂν προσενέγκηται. χρῶνται δὲ καὶ ταύτῃ οἱ ἰατροί, ὅταν τέμνειν ἢ καίειν μέλλωσι. φασὶ C δὲ καὶ ἀντίδοτον εἶναι τὴν ῥίζαν, πινομένην μετὰ στρύχνου τοῦ καλουμένου μανικοῦ.

Περὶ Ἀκονίτου. Κεφ. οζ΄.

ΑΚΟΝΙΤΟΝ, οἱ δέ, παρδαλιαγχές, οἱ δέ, κάμμορον, οἱ δέ, θηλυφόνον, οἱ δέ, μυοκτόνον, οἱ δέ, θηριοφόνον. φύλλα ἔχει τρία ἢ τέσσαρα, ὅμοια κυκλαμίνῳ D ἢ σικύῳ, μικρότερα δὲ καὶ ὑποτραχέα· καυλὸν δὲ σπιθαμιαῖον· ῥίζαν ὁμοίαν σκορπίου οὐρᾷ, στίλβουσαν ἀλαβαστροειδῶς. Ταύτην τὴν ῥίζαν φασὶ προσαχθεῖσαν σκορπίῳ, παραλύειν αὐτόν· διεγείρεσθαι δὲ πάλιν, ἐλλεβόρου προστεθέντος. μίγνυται δὲ καὶ ὀφθαλμικαῖς ἀνωδύνοις δυνάμεσι. κτείνει E δὲ καὶ παρδάλεις καὶ σῦς καὶ λύκους καὶ πᾶν θηρίον, κρεαδίοις ἐντιθέμενον καὶ παραβαλλόμενον.

Περὶ ἑτέρου Ἀκονίτου. Κεφ. οη΄.

Ἀκόνιτον ἕτερον, ὃ ἔνιοι κυνοκτόνον, οἱ δὲ λυκοκτόνον καλοῦσι. φύεται μὲν πλεῖστον ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν τοῖς καλουμένοις F Οὐεστίνοις ὄρεσι, διαφέρει τοῦ προτέρου. φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ πλατάνου, μᾶλλον δὲ ἐπεσχισμένα καὶ μικρότερα πολλῷ καὶ μελάντερα· καυλὸν δὲ καθάπερ πτέριδος μίσχον ψιλόν, ὕψος πήχεως, ἢ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς ἐπιμήκεσι· ῥίζας ὡσπερ πλε- G κτάνας καρίδων μελαίνας· αἷς χρῶνται πρὸς τὰς τῶν λύκων θήρας, ἐντιθέντες κρέασιν ὠμοῖς. βρωθεῖσαι γὰρ ὑπὸ τῶν λύκων, ἀναιροῦσιν αὐτούς.

V. multi carent.

Lac. legit in vet. cod. οἱ δὲ ἄνθρωπος

Has voces οἱ δὲ interserit Goupylusq; a in vulgatis exēpl. desiderabantur. Quidā ascripserunt, & in Oribasio, [illegible]

V. addit [illegible] quod nō esse negligendū monet Iamb. Dodonæus legēdum cēset, ὁμοία σκορπίου

V. add. [illegible] id est, hinnt genera tria, vnū quo venatores vtuntur, duo quibus medici ex his tertium est quod Ponticum dicitur.

Vulg. exempl. ἰκτῖνος

V μικρότερα [illegible]

Περὶ Κωνείου. Κεφ. οθ'.

Al. μέλανα

V. βαρυοσμότερα

V. ἐπὶ σκιάδιον δ' ἄνθος ὑπόλευκον

Al. ῥίζα οὐ βαθεῖα κοίλη

ΚΩΝΕΙΟΝ καυλὸν ἀφίησι γονατώδη ὡς μάραθρον, μέγαν, φύλλα δὲ νάρθηκι ἐμφερῆ, στενώτερα δὲ καὶ βαρύοσμα. ἐπ' ἄκρων δὲ ἀποφυάδας καὶ σκιάδια· ἄνθος ὑπόλευκον, σπέρμα ἐμφερὲς ἀνίσῳ, λευκότερον· ῥίζα κοίλη καὶ οὐ βαθεῖα. Ἐστὶ δὲ καὶ αὐτὸ τῶν φθαρτικῶν, κατὰ ψύξιν ἀναιροῦν. βοηθεῖται δὲ ἀκράτῳ. χυλίζονται δὲ τὰ ἄκρα πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι τὸ σπέρμα, ἢ ἡ κόμη, καὶ ἐκθλίβεται κοπτομένη, καὶ συστρέφεται ἐν ἡλίῳ. ἔστι δὲ πολύχρηστον εἰς τὴν ὑγιαστικὴν χρῆσιν ξηρανθὲν μιγνύμενον ἐπιτηδείως τοῖς ἀνωδύνοις κολλυρίοις τὸ χύλισμα· ἕρπητάς τε καὶ ἐρυσιπέλατα καταπλασθὲν σβέννυσιν. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ κόμη λεία καταπλασσομένη τῶν διδύμων, ὀνειρώξεσι βοηθεῖ. παρίησι δὲ καὶ αἰδοῖα καταπλασθέντα. καὶ γάλα σβέννυσι, μαστούς τε ἐν παρθενίᾳ κωλύει αὔξεσθαι, καὶ διδύμους ἀτρόφους ποιεῖ ἐπὶ παιδίων. ἐνεργέστατον δὲ ἐστὶ τὸ Κρητικὸν καὶ Μεγαρικὸν, καὶ τὸ Ἀττικὸν, καὶ τὸ ἐν τῇ Χίῳ καὶ Κιλικίᾳ γινόμενον.

V. χυλίζεται δὲ ἄκρα ἡ κόμη

V. add. καὶ ὅλη

V. ἐπιτεθὲν ἢ

V. pro his habet, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ γινόμενον

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. π'.

Mar. Ναρβωνία

ΣΜΙΛΑΞ, οἱ δὲ, θύμαλον, Ῥωμαῖοι δὲ Τάξον καλοῦσι, δένδρον ἐστὶ παραπλήσιον ἐλάτῃ τοῖς φύλλοις καὶ μεγέθει, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ναρβωνίᾳ τῇ κατὰ τὴν Ἱσπανίαν φυόμενον. τὸν δὲ ἐν Ἰταλίᾳ γινόμενον τὸν καρπὸν ὀρνίθια ἐσθίοντα, μελαίνεται· οἱ δὲ προσενεγκάμενοι, διαρροίαις περιπίπτουσι. τὸ δὲ ἐν τῇ Ναρβωνίᾳ, τοσαύτης δυνάμεως μετέχει, ὡς καὶ ἐκ τῆς σκιᾶς τοὺς ὑποκαθίσαντας ἢ κοιμηθέντας βλάπτεσθαι, πολλάκις δὲ καὶ θνήσκειν. ἱστορεῖται δὲ περὶ αὐτῆς χάριν τοῦ προφυλάττεσθαι.

Περὶ Ἀποκύνου. Κεφ. πα'.

V. κυνάγχον

Al. κυνόμορον

ἢ, caret. vulg. exempl. Sunt qui μαρὰς legerint. Al. δυσθραύστους adduxit.

ΑΠΟΚΥΝΟΝ, οἱ δὲ, κυνάγχον, οἱ δὲ, παρδαλιαγχὲς, οἱ δὲ κυνόμορον, οἱ δὲ, κυνοκράμβην καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ ῥάβδους ἔχων μακρὰς, λυγώδεις, δυσθραύστους, φύλλα κισσῷ ὅμοια, μαλακώτερα δὲ καὶ ὀξύτερα κατ' ἄκρον, βαρύοσμα, ὑπόγλισχρα, ὀποῦ μεστὰ μηλίνου. καρπὸς δὲ ὡσεὶ

De Cicuta. Cap. LXXIX.

CICVTA caulem edit geniculatum vti & fœniculũ, grandem: folia ferulæ, sed angustiora & graui odoratu: in cacuminibus autem ramorũ propagines & vmbellas, florem quoque albicantem & semen ceu anisi, at candidius: radicem denique tôtauam minimeq́ profundam. Est & cicuta in lethaliũ venenorũ genere, quippe quæ vi sua refrigeratoria enecet: merũ verò remedio est. Porrò contusis cacuminibus seu coma ipsa, priùs quàm semina siccescant, succus exprimitur, qui deinde Sole délatur atq; cogitur. Huius auté arefacti multiplex est in medicina vsus. Siquidem collyrijs doloris sedandi vi præditis cõmodè miscetur, & herpetas ac erysipelata illitu restinguit. Herba verò cum coma trita testibúsque circumlita, libidinis in somno imaginationi simul & seminis profusioni obnoxijs opitulatur. Sed & genitalia illitu effœta languidioráq; reddit. Lac itidem extinguit, & virginum mammas crescere nõ patitur: ac puerorum quoque testes nutrimento defectos ita reddit, vt intabescant. Maxima efficacissimáque vis Creticæ, Megaricæ, Atticæ, & in Chio ac Cilicia nascenti.

De Taxo. Cap. LXXX.

SMILAX à quibusdã thymalus, à Latinis Taxus appellatur, arbor abietis magnitudine & foliorum eiusdẽ figura, in Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascẽs. Sed nigrescũt pulli gallinacei, qui Italicę taxi fructu vescũtur: & q̃ eũdẽ ederint homines, alui profluuijs corripiũtur. Narbonẽsis vero tã præsentis est veneni, vt qui sub eius vmbra sederint obdormierintve, lædãtur, & sæpenumerò etiã moriãtur. Cæterùm hæc de taxo tradũtur eo consilio, vt ab ea quisque caueat.

De Apocyno. Cap. LXXXI.

APOCYNON aliqui cynáchon, nonnulli pardalianches, alij cynomoron, alij deniq; cynocrambẽ, h. e. brassicã caninã, appellãt. Est verò frutex lõgis cõstans virgultis, vitiliũ modo obsequiosis, fractúq; ferè inuictis: folijs hederę, attamẽ mollioribus & per extremũ acutiorib⁹, graníque odore, quadanteaus viscosis, & luteo succo turgentibus. Fructus ceu

fabarum

fabarum siliqua digiti longitudine protenditur, folliculari specie, minutis intus seminibus duris, paruis atque nigris. Huius folia cum subacta farina in panes coacta & in cibo data, canes, lupos, vulpes & pantheras necant, ac protinus earum quadrupedum coxendices resoluunt.

De Nerio. Cap. LXXXII.

NERION quibusdam rhododaphne, alijs rhododendron vocatum, frutex est vulgaris notitiæ, longioribus crassioribúsque folijs quàm sint amygdalina: flore ad rosæ similitudinem conformato, & siliqua fructui amygdalino proxima: quæ quidem dehiscens lanosa quadam natura acanthij pappos repræsentante plena reperitur: radice acuminata & longa, lignosa atque gustanti salsa. Nascitur in viridarijs, maritimísque locis, & secus amnes. Flores ac folia canibus, asinis, mulis & plerisque quadrupedibus venena sunt: hominibus verò contra venenatarum bestiarum morsus præsidia, si è vino bibantur, eóque magis ruta addita. Imbecilliores autē animantes, vti capræ ac pecudes, si aquam biberint in qua illa maduerint, moriuntur.

De Fungis. Cap. LXXXIII.

FVNGORVM differentia duplex. Aut enim edules sunt, aut exitiosi & perniciales. Ac tales quidē multis de causis euadūt: nēpe quia iuxta clauos rubiginosos, aut putridos pannos, aut serpentum latibula gignantur: aut etiam arboribus quæ priuatim noxios pariunt fructus adnascantur. Habent porrò & qui tales sunt concretum quendam strigmētique modo viscosum intra se lentorem, ac etiamnum posteaquā terra sunt eruti si reponantur, celeriter corrumpuntur & computrescunt. At innocentiores, quique veneno imbuti non sunt, gratiam iuribus conciliant, iucundique sunt saporis. Veruntamen & hi ipsi largiùs sumpti nocent: quippe qui ægrè cōcocti strangulant, aut cholera morbum accersunt. Remedio est nitri & olei, aut lixiuij cum acida muria potus, haustúmve thymbræ decoctæ origanive iusculum. Est & remedio fimum gallinaceum ex aceto potū, aut ex copioso melle delinctum. Cæterùm alibiles illi sunt ægréque dissoluuntur: quin & integri vt plurimùm vnà cum recrementis alui reiiciuntur.

A λοβὸς κυάμων περὶ δακτύλου τὸ μῆκος, θυλακώδης, ἐφ' ὧν σπερμάτια σκληρά, σμικρά, μέλανα. Ταύτης τὰ φύλλα σὺν σταιτὶ ἀρτοποιηθέντα καὶ παραβληθέντα, κτείνει κύνας, λύκους, ἀλώπεκας, παρδάλεις· παραχρῆμα δὲ παραλύει αὐτῶν τὰ ἰσχία.

Περὶ Νηρίου. Κεφ. πβ'.

B ΝΗΡΙΟΝ, οἱ δὲ ῥοδοδάφνην, οἱ δὲ ῥοδόδενδρον, θάμνος γνώριμος, ἀμυγδαλῆς μακρότερα καὶ παχύτερα ἔχων φύλλα. τὸ δὲ ἄνθος ῥοδοειδές· καρπὸν δὲ ἐκφέρει ἀμυγδάλῳ ὡς κέρατι, ἀνοιγόμενον πλήρη ἐριώδους φύσεως, ὅμοιον τοῖς ἀκανθίοις πάπποις· ῥίζα δὲ ὀξεῖα καὶ μα- C κρά, ξυλώδης, γευσαμένῳ ἁλμυρά. φύεται ἐν παραδείσοις, καὶ παραθαλασσίοις τόποις, καὶ παρὰ ποταμοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα, κυνῶν μὲν καὶ ὄνων καὶ ἡμιόνων, καὶ τῶν πλείστων τετραπόδων ζώων φθαρτικήν· ἀνθρώπων δὲ σωτηρικὴν, σὺν οἴνῳ πινόμενα πρὸς δήγματα D θηρίων· καὶ μᾶλλον εἰ πηγάνῳ παραμιχθείη. τὰ δὲ ἀσθενέστερα τῶν ζώων, ὡς αἶγες καὶ πρόβατα, ἐπειδὰν τὸ ἀπόβρεγμα αὐτοῦ πίῃ, ἀποθνήσκει.

Περὶ Μυκήτων. Κεφ. πγ'.

ΜΥΚΗΤΩΝ διαφορὰ διττή· ἢ γὰρ βρώσιμοί εἰσιν, ἢ φθαρτικοί. παρὰ πολλὰς δὲ αἰτίας γίνονται τοιοῦτοι· ἢ γὰρ ἥ- E λοις κατιωμένοις, ἢ ῥάκεσι σεσηπόσιν, ἢ ἑρπετῶν φωλεοῖς παραφύονται, ἢ δένδρεσιν ἰδίως βλαπτικοὺς φέρουσι τοὺς καρποὺς. ἔχουσι δὲ καὶ γλισχρῶδες οἱ τοιοῦτοι ἐπίπαγον· κατατεθέντες δὲ μετὰ τὸ ἀφαιρεθῆναι, ταχέως διαφθείρονται σηπόμενοι. οἱ δὲ μὴ τοιοῦτοι, ζωμοποιοὶ, ἡδεῖς· πλεονασθέντες F μέντοι καὶ οὗτοι, βλάπτουσι δυσπεπτούμενοι, πνίγοντες ἢ χολέραν ἐπάγοντες. βοηθοῦνται δὲ πάντες ποτιζόμενοι νίτρῳ καὶ ἐλαίῳ, ἢ κονίᾳ μετὰ ὀξάλμης, ἢ θύμβρας ἀποζέματι, ἢ ὀριγάνῳ, ἢ ὀρνιθείῳ κόπρῳ μεθ' ὄξους πινόμενοι, ἢ μέλιτι ἐκλειχόμενοι πολλῷ. τρόφιμοι δέ εἰσι καὶ δυσδιάλυτοι· ὁλοσχερεῖς δὲ G ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σὺν τοῖς περιττώμασιν ἀποδίδονται.

V. σκληρά. Pro μέλανα Ruellij codex λευκά legit.

Locus legit in v. c. ἀμυγδαλῆ φύλλα ἔχον ὅμοια, μακρότερα τε καὶ παχύτερα.

V. παχύτερα. V. καρπὸν δὲ φέρει ὡς κέρατα. Vel. ex ὡς κέρατι. V. quasi ἀκανθίοις.

V. carec. Ald. ...

V. ... φθαρτικά.

V. ἀνθρώποις ...

V. ...

Samb. ...

Orib. Simpliciter βλαπτικούς. Samb. γλισχρώδη.

Oribasius ...

V. ... In v. lg. ... ex Lacuna ... idemque ex Oribasio adiecimus.

Περὶ Κολχικοῦ. Κεφ. πδ'.

ΚΟΛΧΙΚΟΝ, οἱ δὲ, ἐφήμερον, οἱ δὲ, βολβὸν ἄγριον, λήγοντος τοῦ φθινοπώρου ἀνίησιν ἄνθος ὑπόλευκον, ὅμοιον κρόκου ἄνθει· ὕστερον δὲ τὰ φύλλα φέρει βολβῷ παραπλήσια, λιπαρώτερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, καρπὸν ἔχοντα πυρρόν· ῥίζαν φλοιὸν ἔχουσαν ἔγκιρρον ἐν τῷ μέλανι, ἥτις λεπιζομένη λευκὴ καὶ ἁπαλὴ καὶ ὀποῦ μεστὴ εὑρίσκεται, καὶ γλυκεῖα· ἔχει δὲ ὁ βολβὸς διάφυσιν μέσην, καθ' ἣν τὸ ἄνθος ἀφίησι· γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ καὶ Κόλχοις. βρωθεῖσα δὲ κτείνει κατὰ πνιγμὸν ὁμοίως μύκησιν. Ἀνεγράψαμεν δὲ αὐτήν, ἵνα μὴ λάθῃ βρωθεῖσα ἀντὶ βολβοῦ· παραδόξως γάρ ἐστιν ἐπακτικὴ διὰ τὴν ἡδονὴν τοῖς ἀπείροις. βοηθεῖ δὲ τοῖς φαγοῦσιν ὅσα καὶ τοῖς μύκητας φαγοῦσι· καὶ γάλα βόειον πινόμενον· ὥστε ὅταν παρῇ τοῦτο, μηδενὸς ἄλλου δεῖσθαι βοηθήματος.

Al. σπιθαμιαῖον. V. ἐν μέλανι πυρρόν · Al. ὑπόκιρρον. · V. μεστή · V. addit καὶ · V. διάφυσιν. · V. addit δὲ

Περὶ Ἐφημέρου. Κεφ. πε'.

ΕΦΗΜΕΡΟΝ, οἱ δὲ, ἶριν ἀγρίαν, φύλλα καὶ καυλὸν ὅμοια ἔχει κρίνῳ, λεπτότερα δέ· ἄνθη λευκά, πικρά· καρπὸν δὲ μαλακόν. ῥίζα δὲ ὕπεστι δακτύλου πάχος μία, μακρά, στυπτική, εὐώδης. φύεται ἐν δρυμοῖς καὶ παλισκίοις. Τούτου ἡ μὲν ῥίζα ὀδονταλγίας ἐστὶ φάρμακον, διακλυζομένη. τὰ δὲ φύλλα ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα καὶ καταπλασθέντα, οἰδήματα καὶ φύματα διαφορεῖ, μήπω ὑγρὸν ἔχοντα.

Al. κρίνον · Lacuna cod. addit ταῖνις γὰρ τῶν ὀδόντων. · Fuchsius πόσει legendum censet ex Galeno. · V. ἡ περδίκιον

Περὶ Ἑλξίνης. Κεφ. πς'.

ΕΛΞΙΝΗ, οἱ δὲ, παρθένιον, οἱ δὲ, σιδηρῖτιν, οἱ δὲ, ἡράκλειαν, οἱ δὲ, ἀστερίαν, οἱ δὲ, ὑγρῖτιν ἀγρίαν, οἱ δὲ, κλυβάδιον, οἱ δὲ, πολυώνυμον καλοῦσι· φύεται ἐπὶ θριγκοῖς καὶ τοίχοις· καυλία δὲ ἔχει λεπτά, ὑπέρυθρα· φύλλα ὅμοια λινοζώστει, δασέα· περὶ δὲ τοὺς καυλοὺς οἱονεὶ σπερμάτια τραχέα, ἀντιλαμβανόμενα τῶν ἱματίων. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικήν, στυπτικήν· ὅθεν καταπλασσόμενα ἰᾶται ἐρυσιπέλατα, κονδυλώματα, κατακαύματα, φύγεθλα ἀρχόμενα, καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα· ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς μετὰ ψιμυθίου, ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας

Oribas. οἱ δὲ ἰξίνην · Fortè κλυβάτιον, ut apud Nic. · Quidam codices carent. In nothis verò leguntur, φύεται ἐν φραγμοῖς καὶ τοίχοις καὶ ἀμπελῶσιν [illegible] &c. · Ald. περὶ. V. περὶ δὲ · [illegible] · V. [illegible] · V. caret

A *De Colchico. Cap. LXXXIIII.*

COLCHICUM, quod aliqui ephemerum, alij agrestem bulbũ vocant, sub finem autumni florem edit croci candicantẽ: deinceps verò folia bulbi, sed pinguiora: caulẽ dodrantalem cum rufo semine: radicem cortice preditã è nigro fulvescente: quæ quidem delibrata cãdida, tenera, succi plena atque etiã gustanti dulcis reperitur. Habet verò bulbus eius mediam rimam fissurámve, è qua flos erumpit. Plurimum in Messenia & apud Colchos enascitur. Comesa radix fungorum more strangulando enecat. Hanc autẽ ideò studiosiùs descripsimus, ut ne fortè per imprudentiam pro esculẽto bulbo in cibos recipiatur: mirum enim quantũ saporis iucunditate imperitos alliciat. Opem ferunt eadem quę fungis deuoratis, insuperq; lac bubulum epotum ita auxiliatur; ut si affuerit, aliud nullum desideretur auxilium.

De Ephemero. Cap. LXXXV.

EPHEMERUM, quod alij agrestem irin appellant, caulem foliáque habet lilij, sed hæc tenuiora: flores candidos, amaros: semen molle: radicem unam digitali crassitudine, longam, astringentem, odoratã. Nascitur in syluis & opacis. Huius radix dentium doloribus præcipua, si decocto ij colluantur. Folia verò in vino cocta illitáq; œdemata tuberculáque discutiunt, quæ quidem humidi nihildum contraxêre.

Pl. quæ adhuc dura discuti possunt.

De Helxine. Cap. LXXXVI.

HELXINE, quam nonnulli parthenium, alij perdicium, alij sideritin seu Heracleam, alij vitrariã seu urceolariam, alij ixinen sylvestrẽ, alij clibadiũ, alij denique polyonymon appellãt, nascitur in maceriis & parietinis. Cauliculos profert tenues ac leuiter rubentes, folia mercurialis, hirsuta: & circa caules velut exigua semina, aspera, vestibus adhærescentia. Vim habẽt folia refrigeratoriam & astringentem: qua ex causa sanant illitu erysipelata, condylomata, adusta, incipientes panos, omnéque inflãmationis genus & œdemata. Succus eiᵘˢ cũ cerussa erysipelatis & herpetibᵘˢ

Fortè clybadium · [illegible]

vtiliter illinitur: vti & podagris, si cerato cyprino aut hircino seuo exceptus fuerit. Veterem quoque tussim emendat succus, instar cyathi haustus. Quin & tonsillis inflammationem sentientibus vtiliter & gargarizatur & oblinitur, necnon & aurium dolorem cum rosaceo instillatus leuat.

De Alsine. Cap. LXXXVII.

ALSINEN alij myosota vocant, quoniam folijs musculorum auriculas imitetur. Alsine verò dicta est, quòd opacis nemorosisque locis gaudeat. Herba est helxinę similis, at humilior, longioribúsque folijs, ac minimè hirsuta: & cùm teritur, odorem cucumeris reddit. Vim porrò refrigerandi astringendíque obtinet: quamobrem oculorum inflammationibus cōmodè cum polenta illinitur, auriúmque dolori succus infunditur: denique ad eadē omnia quæ helxine valet.

De Lenticula palustri. Cap. LXXXVIII.

LENS palustris in aquis pigris stagnantibúsque reperitur, muscus scilicet lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ: propter quod omnibus inflammationibus, erysipelatis, podagrísque & per se & cum polēta conuenienter imponitur: insupéq; puerorum enterocelas agglutinat.

De Sēperuiuo magno. C. LXXXIX.

SEDVM magnum Semperuiui nomen sibi vendicat, quoniam folia semper vireant. Caules edit cubitales, aut etiam altitudinem eam excedētes, crassitudine pollicari, pingues, egregiè virentes, Characiæ tithymalli modo incisuris distinctos: folia pinguia, pollicari magnitudine, & extremo cacumine linguæ similia, & infima quidem in terram conuexa: quę verò sunt in capite, ita cōferta adductaq; inuicem, vt orbiculato ambitu effigiē imitentur oculi. Nascitur in locis mōtosis & argillosis. Sunt & qui ipsum supra domicilia serant. Vis ei perfrigerare & astringere. Quamobrem folia tum per se tum etiam cum polenta imposita, valent ad erysipelata, herpetas, nomas, oculorum inflammationes, ambusta & podagras.

Fl. latitudine

A ὠφελεῖ καταχριόμενος, καὶ ποδάγραις σὺν κηρωτῇ κυπρίνῃ ἀναληφθεὶς ἢ τραγείῳ στέατι. ὠφελεῖ δὲ βήττοντας χρονίως ὁ χυλὸς καταρροφούμενος ὅσον κύαθος· δὲ παρισθμίοις φλεγμαίνουσιν ἀναγαργάρισμα δὲ διάχρισμα ὠφέλιμόν ἐστι· καὶ ὠταλγίαν σὺν ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον ὠφελεῖ.

B Περὶ Ἀλσίνης. Κεφ. πζ.

ΑΛΣΙΝΗ, οἱ δὲ, μυὸς ὦτα, ἀπὸ τοῦ ἔχειν φύλλα ὅμοια μυὸς ὠτίοις. ἀλσίνη δὲ, διὰ τὸ σκιερούς καὶ ἀλσώδεις φιλεῖν τόπους. πόα ἐστὶν ὁμοία ἑλξίνῃ, ταπεινοτέρα δὲ καὶ μακροφυλλοτέρα, δὲ οὐ δασεῖα· διατριφθεῖσά τε, σικύου ὄζει. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν, στυπτικήν· ἁρμόζουσαν πρὸς φλεγμονὰς ὀφθαλμῶν, μετὰ ἀλφίτων καταπλασσομένη, καὶ πρὸς ὤτων πόνον ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνσταζόμενος, καὶ καθόλου δύναται τὰ αὐτὰ τῇ ἑλξίνῃ.

V. addit καὶ αὐτῶν.
Orib. ταπεινοτέρα δὲ καὶ μακροτέρα.
V. μακροφυλλοτέρα
V. caret
V. caret

Περὶ Φακοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν τελμάτων. Κ. πη.

D ΦΑΚΟΣ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν στασίμων ὑδάτων, βρύον ὂν ὅμοιον φακῷ, ψύχων τῇ δυνάμει. πάσαις φλεγμοναῖς καὶ ἐρυσιπέλασι καὶ ποδάγραις ἁρμόζει καταπλασσόμενος, καθ' ἑαυτὸν τε καὶ σὺν ἀλφίτῳ. προσκολλᾷ δὲ καὶ ἐντεροκήλας τὰς ἐπὶ παίδων.

V. caret
V. caret

E Περὶ Ἀειζώου τοῦ μεγάλου. Κεφ. πθ.

ΑΕΙΖΩΟΝ τὸ μέγα ὠνόμασται διὰ τὸ ἀειθαλὲς τῶν φύλλων. καυλοὺς δὲ ἀνίησι πηχυαίους, ἢ καὶ μείζονας, πάχος δακτύλου μεγάλου, λιπαρούς, εὐθαλεῖς, ἐντομὰς ἔχοντας ὥσπερ τοῦ χαρακίου τιθυμάλλου· φύλλα λιπαρά, μέγεθος δα-F κτύλου μεγάλου, γλωσσοειδῆ κατὰ τὸ ἄκρον· καὶ τὰ μὲν κατωτέρω τῶν φύλλων ὑπτιασμένα, τὰ δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν περιεσταλμένα ἐπ' ἄλληλα, κύκλον ὀφθαλμοῦ δὴ περιγράφοντα· φύεται δὲ ἐν τόποις ὀρεινοῖς καὶ ὀστρακίνοις. ἔνιοι δὲ φυτεύουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῶν οἰκημάτων. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυ-G κτικήν, στυφήν, ποιεῖ δὲ πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, νομάς, ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, πυρίκαυστα, ποδάγρας, καταπλασσόμενα τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ καὶ μετὰ ἀλφίτων

Ista in quibusdā codicib. desiderantur
V. στυπτικήν.

ὁ δ' χυλὸς πρὸς κεφαλαλγίας μετ' ἀλφίτου καὶ ῥοδίνου ἐμβρέχεται· καὶ φαλαγγιοδήκτοις ἐν ποτῷ δίδοται, καὶ διαρροίζομένοις, καὶ δυσεντερικοῖς· στρογγύλας τε ἕλμινθας ἐκτινάσσει σὺν οἴνῳ ποθείς· ἵστησι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἐν προσθέτῳ. ἐγχρίεται δ' ὁ χυλὸς καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιώντων ὠφελίμως ἀπὸ αἵματος.

Περὶ Ἀειζώου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ϙ'.

Ἀείζωον δ' μικρὸν φύεται ἐν τοίχοις καὶ πέτραις, καὶ θριγκοῖς καὶ τάφροις παλισκίοις. καυλία ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολλά, λεπτά, περίπλεα φυλλαρίων περιφερῶν, λιπαρῶν, μικρῶν, ὀξέων ἐπ' ἄκρου· αὔξει δὲ καὶ καυλὸν ἐν μέσῳ περὶ σπιθαμιαῖον τὸ μέγεθος, ἔχοντα σκιάδιον καὶ ἄνθη λεπτὰ ὑπόχλωρα. τούτου τὰ φύλλα δύναμιν ἔχει τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

Περὶ Ἀειζώου ἑτέρου. Κεφ. ϙα'.

Δοκεῖ δὲ εἶναι καὶ τρίτον εἶδος ἀειζώου, ὃ ἔνιοι ἀνδράχνην ἀγρίαν ἢ τηλέφιον ἐκάλεσαν, Ῥωμαῖοι δ' ἰλλέκεβραν· ἔχει δ' αὐτὴ παχύτερα τὰ φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης καὶ δασέα. φύεται ἐν πέτραις.

Δύναμιν δ' ἔχει θερμαντικήν, δριμεῖαν, ἑλκωτικήν, χοιράδων διαφορητικήν, σὺν ὀξυγγίῳ καταπλασθέν.

Περὶ Κοτυληδόνος. Κεφ. ϙβ'.

Κοτυληδών, οἱ δὲ σκυτάλιον, οἱ δὲ κυμβάλιον, φύλλον ἔχει ὥσπερ ὀξύβαφον, περιφερές, λεληθότως κοῖλον· καυλίον δ' ἐν μέσῳ βραχύ, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα· ῥίζαν ὡς ἐλαίας στρογγύλην. Ταύτης δὲ τῶν φύλλων ὁ χυλὸς μεθ' οἴνου περιχριόμενος, ἢ ἐγκλυζόμενος, φίμους τοὺς ἐν αἰδοίοις χαλᾷ· φλεγμονάς τε καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ χίμετλα καὶ χοιράδας καταπλαττομένη ὠφελεῖ, καὶ στόμαχον καυσούμενον. ἐσθιόμενα δὲ τὰ φύλλα σὺν τῇ ῥίζῃ, λίθους θρύπτει, καὶ οὖρα κινεῖ· καὶ ὑδρωπικοῖς σὺν οἰνομέλιτι δίδοται. χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ εἰς τὰ φίλτρα.

Περὶ Ἑτέρας κοτυληδόνος. Κεφ. ϙγ'.

Ἔστι δ' καὶ ἕτερον εἶδος κοτυληδόνος, πλατύτερα ἔχον καὶ λιπαρά φύλλα ὡς γλωττάρια, πυκνὰ περὶ τὴν ῥίζαν,

Succus autem ad capitis dolores cum polenta & rosaceo instillatur: morsis à phalangio potui datur, itémque profluuio alui laboranti-bus atque dysentericis. Sed & teretes lumbricos pellit ex vino potus, & fluorem muliebrem sistit in vellere subditus: denique oculorum lippitudinibus à sanguine obortis vtiliter inungitur.

De Semperuiuo paruo. Cap. XC.

Semperuiuum minusculum in parietinis, petris & maceriis, nec nō & scrobibus opacis nascitur: cauliculis ab vna radice multis, tenuibus: qui quidem crebris cincti sunt pusillis foliis, iisque rotūdis, pinguibus, exilibus, mucronatis. Promit & à medio caulem palmum ferè altū, vmbella floribúsque tenuibus & ex luteo pallidis præditum. Folia eisdem cum priore viribus pollent.

De Semperuiuo tertio. Cap. XCI.

Videtur & tertium esse semperuiui genus, quod aliqui portulacam agrestem aut telephiū vocauerunt, Romani Illecebram, pusillis foliis crassiusculis ad portulacæ similitudinem ac densis. Nascitur in petris. Vis ei excalfactoria, acris & exulcerans: impositúmque cum axungia strumas discutit.

De Vmbilico Veneris. Cap. XCII.

Cotyledon aliis scytalium, seu cymbalium, folio est acetabuli instar orbiculato atque concauo, ita tamen vt cauum id aciem propè fugiat: breui in medio cauliculo, in quo semen inest: radice oliuæ modo rotunda. Radicis foliorúmque succus cum vino circumlitus aut infusus, astricta pudenda laxat: herba verò inflammationibus, erysipelatis, perniunculis ac strumis, itémque stomacho æstuanti vtiliter imponitur. At folia cum radice comesa, calculos comminuunt, vrinásque cient, & hydropicis ex mulso dantur. Est & ipsius herbæ vsus ad amatoria.

De Vmbilico veneris altero. Cap. XCIII.

Est porrò & alterum Cotyledonis genus, latioribus foliis, iísque pinguibus, ac ceu lingulas referentibus, dēsis confertísq; circa radicē;

& velut oculum in medio constituentibus,(quemadmodum de maiore semperuiuo dictum est) astringentis gustus: cauliculo tenui, in cuius summo flores sunt & semina hyperici: radice maiuscula. Vsus eius ad eadem, quæ semperuiui.

De Vrtica. *Cap. XCIIII.*

VRTICÆ, quæ Græcorum plerisque Acalyphe, alijs Cnide dicitur, duo genera: vna siquidem agrestior est, asperioribus, latioribus nigrioribúsq; folijs, semine lini, at minore: altera non æquè aspera, minuto semine. Vtriusque folia illita sale addito; canis morsibus medentur: itémque in gangrænam vergentia, maligna, carcinode sordidáque vlcera, luxata, tubercula, parotidas, panos & abscessus sanant. Lienosis eadem cum cerato imponútur. Faciunt & ad sanguinis è naribus profluuia folia ipsa cum succo trita & naribus indita: menses quoque ciút eadem detrita cum myrrha & apposita: sed & procidétes vuluas admota recentia folia ˈrestituunt. Semen autem ex passo potum venerē stimulat, vuluámque aperit. Idem cum melle delinctum, orthopnoeæ, lateris & pulmonum inflammationibus prodest: thoracem purgat, ac septicis etiamnum medicamentis admiscetur. Porrò cum conchylijs cocta folia, difficilem ventrem emolliunt, inflationes discutiunt, vrinásque cient. At cum ptissana decocta, vitia pectoris excreabilia faciunt. Mulierum denique menses euocat foliorum decoctum, cū myrrhæ modico potum. Inflammatam verò vuam gargarizatus succus reprimit.

Vl. tacta vesti... [margin note]

De Galiopsi. *Cap. XCV.*

GALIOPSIS, quam alij Galeobdolon vocant, toto frutice cum caule & foliis vrticam refert. At leuiora sunt folia, & valdè grauem odorem trita reddunt: flores verò tenues sunt ac purpurascentes. Nascitur circa sepes, semitas ędificiorúmque areas vbique. Folia, succus, caulis ac semen duritias, carcinomata, strumas, parotidas & panos discutiendi vim habent.

quidam apud ... legunt Galeobdolon. [margin note]

A οἱονεὶ ὀφθαλμὸν ἕνα μέσον περιφέροντα, ὥσπερ τὸ μεῖζον ἀείζωον, τῇ γεύσει στύφοντα· καυλίον λεπτὸν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἄνθη καὶ σπέρματα ὅμοια ὑπερικῷ· ῥίζαν δὲ μείζονα. ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ τὸ ἀείζωον. (V. σπέρματα)

Περὶ Ἀκαλήφης. Κεφ. ϙδʹ.

ΑΚΑΛΥΦΗ, οἱ δὲ, κνίδη. δισσὸν εἶδος ἐστὶν αὐτῆς. B ἡ μὲν γάρ ἐστιν ἀγριωτέρα, τραχυτέρα καὶ πλατυτέρα καὶ μελαντέρα τοῖς φύλλοις· καρπὸν δὲ ὅμοιον λινοσπέρμῳ ἔχει, πλὴν ἥττονα. ἡ δὲ ἑτέρα λεπτόσπερμός τε καὶ οὐχ ὁμοίως τραχεῖα. Ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα μετὰ ἁλῶν, κυνόδηκτα ἰᾶται C καὶ γαγγραινικὰ, καὶ τὰ κακοήθη καὶ καρκινώδη, καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν, καὶ στρέμματα, φύματα, παρωτίδας, φύγεθλα, ἀποστήματα· σπληνικοῖς δὲ μετὰ κηρωτῆς ἐπιτίθενται. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας τὰ φύλλα σὺν τῷ χυλῷ λεῖα ἐπιπλασσόμενα. κινεῖ δὲ D καὶ ἔμμηνα, λεῖα μετὰ σμύρνης ἐπιτιθέμενα, καὶ ὑστέρας προπτώσεις ἀποκαθίστησι νεαρὰ τὰ φύλλα προσαπτόμενα. τὸ δὲ σπέρμα ἐπὶ συνουσίαν παρορμᾷ πινόμενον μετὰ γλυκέος, καὶ ὑστέραν ἀναστομοῖ· σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχόμενον, ὀρθοπνοίας ὠφελεῖ καὶ πλευρίτιδας καὶ περιπνευμονίας. E ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος· μίγνυται δὲ καὶ σηπτικοῖς. συνεψηθέντα δὲ τὰ φύλλα κογχυλίοις, τὰς κοιλίας μαλάττει· λύει ἐμπνευματώσεις, οὖρα κινεῖ. σὺν πτισάνῃ δὲ ἑψηθέντα, τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων σὺν ὀλίγῃ σμύρνῃ ποθὲν, κινεῖ καταμήνια. ὁ δὲ F χυλὸς ἀναγαργαριζόμενος, στέλλει κιονίδα φλεγμαίνουσαν.

(V. ἀγρία; V. dele; V. margo add.: ...; Al. ...)

Περὶ Γαλιόψεως. Κεφ. ϙεʹ.

ΓΑΛΙΟΨΙΣ, οἱ δὲ, γαλεόβδολον· ὅλον τὸ θαμνίον σὺν τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἐμφερές ἐστι κνίδῃ, λειότερα δὲ τὰ φύλλα καὶ ἱκανῶς δυσώδη ἐν τῷ G διατρῖψαι· ἄνθη λεπτὰ πορφυρίζοντα. φύεται ἐν φραγμοῖς, καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ οἰκόπεδα πανταχοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ χυλὸς καὶ ὁ καυλὸς καὶ ὁ καρπὸς, διαφορητικὴν σκληρωμάτων καὶ καρκινωμάτων, χοιράδων, παρωτίδων, φυγέθλων.

(V. ... τῷ θαμνίῳ legit significantius. Lacuna ... Al. ... V. caret conclusio.)

Ita Ald. cod. at Paris. caret.

δεῖ δὲ μετ᾽ ὄξους δὶς τῆς ἡμέρας καταπλάσσειν, χλιαρὸν ποιοῦντας τὸ κατάπλασμα. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς καταντλεῖται ὠφελίμως. ποιεῖ καὶ πρὸς νομάς, γαγγραίνας καὶ σηπεδόνας, μεθ᾽ ἁλῶν καταπλασσόμενα.

V. Inscribit, [illegible]

Περὶ Γαλίου. Κεφ. ϟϛ.

Γάλλιον, οἱ δὲ γαλλέριον, οἱ δὲ γαλάτιον· ὀνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ γάλα πηγνύειν ἀντὶ πυτίας ἑαυτό. ὃ δὲ κλωνίον καὶ τὸ φύλλον ἔχει ἐμφερέστατον ἀπαρίνῃ, καὶ ὀρθὸν δέ, καὶ ἐπ᾽ ἄκρου ἄνθος μήλινον, λεπτόν, πυκνόν, πολύ, εὔοσμον· οὗ τὸ ἄνθος πρὸς τὰ πυρίκαυστα καταπλάσσεται, καὶ αἱμοῤῥαγίας ἵστησι· μίγνυται δὲ καὶ κηρωτῇ ῥοδίνῃ, ἡλιαζόμενον ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται· καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον ἄκοπον. ἡ δὲ ῥίζα πρὸς συνουσίαν παρορμᾷ. φύεται δὲ ἐν ἑλώδεσι τόποις.

V. caret.

V. caret.

Περὶ Ἠριγέροντος. Κεφ. ϟζ.

Ἠριγέρων καυλίον ἐστὶ πηχυαῖον, ὑπέρυθρον, συνεχῆ ἔχον φυλλάρια, ἀκροσχιδῆ ὥσπερ εὔζωμον, πολὺ δὲ ἐλάττονα· ἄνθη μηλίζοντα, ταχέως σχιζόμενα καὶ ἐξανθοῦντα εἰς τοὺς λεγομένους πάππους. ὅθεν καὶ ἠριγέρων ὠνομάσθη, διὰ τὸ ἔαρος τὰ ἄνθη τριχώδη πολιοῦσθαι. ῥίζα ἄχρηστος. φύεται μάλιστα ἐπὶ θριγγοῖς καὶ περὶ τὰς πόλεις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν· τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσιν· ὅθεν καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐν ὀλίγῳ οἴνῳ, ἢ καὶ καθ᾽ ἑαυτά, φλεγμονὰς ὄρχεων καὶ δακτυλίου θεραπεύει· σὺν δὲ μάννῃ, τά τε ἄλλα τραύματα καὶ τὰ ἐν νεύροις ἰᾶται· καὶ οἱ πάπποι δέ, καθ᾽ ἑαυτοὺς καταπλασθέντες ἐν ὄξει, τὸ αὐτὸ δρῶσι· ποθέντες μέντοι πρόσφατοι, πνιγμὸν ἐπιφέρουσιν. ὅλος δὲ ὁ καυλὸς σὺν ὕδατι ἑψηθεὶς, καὶ σὺν γλεύκει πινόμενος, στομάχου πόνους τοὺς ἀπὸ χολῆς θεραπεύει.

Al. [illegible]

Cat. ἐπὶ τοίχων.

V. hac postrema periodo caret.

Περὶ Θαλίκτρου. Κεφ. ϟη.

Θάλικτρον φύλλα παραπλήσια κορίῳ ἔχει, λιπαρώτερα δέ, καὶ καυλίον πηγανίου πάχος, ἐφ᾽ οὗ τὰ φύλλα· ἅπερ καταπλασθέντα λεῖα, τὰ χρόνια τῶν ἑλκῶν ἐπουλοῖ. φύεται δὲ μάλιστα ἐν πεδίοις.

Annotat Goupylus in veteribus hoc loco [illegible]

V. quidam, [illegible]

A Sed eiusmodi cataplasma addito aceto tepidum bis die imponi oportet. Ex vsu est & herbæ decocto louere. Cæterum & ad nomas, gangrænas & putrescentia vlcera, cum sale folia efficaciter imponuntur.

De Gallio. Cap. XCVI.

B Gallium, alijs galerium siue galatium, nomẽ ex eo traxit, quod coaguli vice lac cogat & coaguler. Ramulũ foliúmq; habet aparinæ simillimũ, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, densum, copiosum, odoratum. Flos igni ambustis illinitur, sanguinísque profluuia sistit. Admixtus & oleo rosaceo, insolatúsque vsque dum albescat, medi-C camentum fit acopon, seu leuandis lassitudinibus aptum. Radix venerem concitat. Cæterùm nascitur in palustribus.

De Senecione. Cap. XCVII.

Senecio cauliculo est cubitali, subrubicundo, foliolis crebris & erucæ modo per extre-D mitates diuisis, sed minoribus multò: floribus in luteum vergentibus, qui quidem citò dehiscunt ac deflorescentes in pappos abeunt. Atque inde etiam Erigerontis nomen Senecio apud Græcos inuenit, quòd verè flores capillorum ritu canescant. Radix est superuacua. Nascitur porrò maximè in mace-E riis & circum oppida. Folia cũ floribus refrigerãdi vim habẽt: proindéque illita cum vini modico aut etiam per sese folia, testium & sedis inflammationes sanant: quin & ex manna thuris cùm reliquis medentur vulneribus, tum iis quæ neruis inflicta sunt. Illiti quoque pappi per F se cum aceto, idem præstant: verùm recentes epoti strangulant. Totus autem caulis si ex aqua coctus cum musto potui detur, stomachi dolores à bile contractos persanat.

De Thalictro. Cap. XCVIII.

Thalictrvm folia coriandri habet, at pinguiora: cauli-G culum rutæ crassitudine, in quo folia: quæ quidem trita illitu diuturna vlcera ad cicatricem perducunt. Nascitur præcipuè in campestribus.

De marino Musco. Cap. XCIX.

MVSCVS marinus in saxis testísque ad mare nascitur, capillaceus, gracilis, sine caule, valdè astringentis gustus: ad inflammationes & podagras, quas refrigerare opus est, efficax.

De marino Fuco, seu alga. Cap. C.

E Fuci marini generibus, quoddã latum, alterum oblongũ & quadantenus puniceum, tertium candidum, quod in Creta nascitur iuxta terram, pulchrè floridum neque corruptioni obnoxium. Omnia genera vim habent refrigeratoriam, in cataplasmatis, ad podagras & inflammationes efficaciter vtilẽ: verùm ijs adhuc humentibus vti conuenit, priusquàm exarescant. Nicãder puniceum asserit aduersus serpentes valere: idipsúmque est quo existimauêre nonnulli colorẽ suum mentiri mulieres, cùm tamen radicula sit eiusdem nominis, qua sese fucant.

De Potamogetone. Cap. CI.

POTAMOGETON folio est betæ simili, denso & paululum supereminente extra aquam. Porrò refrigerat & astringit, proindéque conuenit pruriginibus, ac depascẽtibus vetustísque vlceribus. Nomẽ autem ex eo inditum est, quòd in paludibus & aquosis locis nascatur.

De Stratiote. Cap. CII.

STRATIOTES in aquis nascens, quem alij stratioten fluuiatilem appellant, ex eo cognomẽtum traxit, quòd aquis supernatat, & sine radice viuit. Folium habet aizoo simile, at maius, idémque refrigerandi vi præditum. Sanguinem qui defluit à renibus potum sistit. Ex aceto autem illitum, vulnera & erysipelata, necnon & œdemata ab inflammatione vindicat.

De Stratiote millefolio. Cap. CIII.

STRATIOTES millefolius, pusillus est frutex palmi altitudine aut etiam ampliùs assurgens, folijs pulli pennas imitantibus: sunt autem foliorum exortus breues admodum & incisuris diuisi. Folia maximè cuminum agreste, tum breuitate tum etiam scabritia, simulant: sed sunt etiamnum breuiora paulò, densio-

Περὶ Βρύου θαλασσίου. Κεφ. ϟθʹ.

ΒΡΥΟΝ θαλάσσιον φύεται ἐπὶ λίθων καὶ ὀστράκων παρὰ θάλασσαν, τριχῶδες, ἰσχνὸν, ἄκαυλον, ἰσχυρῶς στυπτικὸν, ποιοῦν πρὸς φλεγμονὰς καὶ ποδάγρας, τὰς συμψύξεως δεομένας.

Περὶ Φύκους θαλασσίου. Κεφ. ρʹ.

ΦΥΚΟΣ θαλάσσιον, γένεται δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν πλατὺ, τὸ δὲ ὑπομήκες καὶ φοινίκεον, ὃ δὲ λευκὸν, φυόμενον δὲ ἐν Κρήτῃ πρὸς τῇ γῇ, εὐανθὲς ἄγαν καὶ ἄσηπτον. Ψυκτικὴν δὲ ἔχει πάντα τὴν δύναμιν, ποιοῦν ἐν καταπλάσμασι, ποδάγραις καὶ ταῖς φλεγμοναῖς. δεῖ δὲ αὐτοῖς χρῆσθαι ἐνίκμοις πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι. Νίκανδρος δέ φησι καὶ θηριακὸν εἶναι τὸ φοινικοῦν. ὅπερ ἔδοξαν ἔνιοι εἶναι, ᾧ αἱ γυναῖκες χρῶνται, ὄντος ἐκείνου ῥιζίου ὁμωνύμως δὲ καλουμένου φύκους.

Περὶ Ποταμογείτονος. Κεφ. ραʹ.

ΠΟΤΑΜΟΓΕΙΤΩΝ φύλλον ἐστὶν ὅμοιον σεύτλῳ, δασὺ, καὶ ὀλίγον ὑπερέχον τοῦ ὕδατος. ψύχει δὲ καὶ στύφει, ἁρμόζον κνησμοῖς, καὶ νεμομένοις καὶ παλαιοῖς ἕλκεσιν. ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐν τέλμασι καὶ ἐνύδροις τόποις φύεσθαι.

Περὶ Στρατιώτου. Κεφ. ρβʹ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων φυόμενος, οἱ δὲ ποτάμιον στρατιώτην καλοῦσιν ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐπινήχεσθαι τοῖς ὕδασι καὶ χωρὶς ῥίζης ζῆν. φύλλον δὲ ἔχει ἀειζώου ὅμοιον, μεῖζον μέντοι, καὶ ψυκτικὴν ἔχον δύναμιν. ἐφιστάνον τὰς ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας, πινόμενον τραύματά τε ἀφλέγμαντα τηρεῖ, καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ οἰδήματα, σὺν ὄξει καταπλασσόμενον.

Περὶ Χιλιοφύλλου στρατιώτου. Κεφ. ργʹ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ὁ χιλιόφυλλος ἐστὶ θαμνίσκος μικρὸς, σπιθαμιαῖος καὶ μείζων ἔχων τὰ φύλλα ὅμοια νεοττοῦ πτερῷ. εἰσὶ δὲ αἱ ἐκφύσεις τῶν φύλλων σφόδρα βραχεῖαι, ἐσχισμέναι. ἔοικε δὲ μάλιστα τὰ φύλλα τῇ βραχύτητι καὶ τῇ τραχύτητι κυμίνῳ ἀγρίῳ· καὶ ἔτι βραχύτερα· καὶ τὸ σκιάδιον δὲ πυκνότερον

V. inscriptio, περὶ βρύου θαλασσίου ἢ βρυωνίας.

Locum in v. c. legit, quem q. quidem legere petere illi videtur. Ita quoque legit Orib.

Cordus pro ἀειζώου, ἰσίου scriptum legendum censet.

V. νεοττοῦ. quidã τῷ πτιλῷ.

V. ἐσκ. legit

V. βραχύτητι. V. hoc caret.

inarescant

vel densa.

τούτου καὶ ἀδρότερον. ἔχει γὰρ ἐπ᾽ ἄκρου καρφία μικρά, ἐφ᾽ ὧν τὰ σκιάδια ἐστὶν ἀνήθου τρόπον· ἄνθη μικρά, λευκά. φύεται ἐν ἀγροῖς ὑποτραχέσι καὶ περὶ τὰς ὁδοὺς μάλιστα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ βοτάνη σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς αἱμορραγίας καὶ ἕλκη παλαιὰ καὶ πρόσφατα, καὶ σύριγγας.

V. quidam legit teste Lac. καρφία, ... Lac. in v. cod. ... V. ...

Περὶ Φλόμου. Κεφ. ρδ´.

ΦΛΟΜΟΣ τὴν μὲν ἀνωτάτω διαφορὰν ἔχει διπλῆν. ἡ μὲν γάρ ἐστιν αὐτῆς λευκή, ἡ δὲ, μέλαινα· καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν, θήλεια, ἡ δὲ, ἄρρεν. τῆς μὲν οὖν θηλείας τὰ φύλλα παραπλήσιά ἐστι κράμβῃ, δασύτερα δὲ πολλῷ καὶ πλατύτερα καὶ λευκά· καυλὸς πηχυαῖος καὶ μείζων, λευκός, ὑπόδασυς· ἄνθη λευκὰ ἢ ὑπόχλωρα· σπέρμα μέλαν· ῥίζα δὲ μακρά, στρυφνή, πάχος ἔχουσα δακτύλου· φύεται δὲ ἐν πεδίοις. Ἡ δὲ ἄρρην καλουμένη, λευκόφυλλος, ὑπομήκης δὲ καὶ στενοτέρα τοῖς φύλλοις, καὶ τῷ καυλῷ δὲ λεπτοτέρα. Ἡ δὲ μέλαινα ὁμοία τῇ λευκῇ κατὰ πάντα, πλατυφυλλοτέρα μέντοι καὶ μελαντέρα τοῖς φύλλοις ὑπάρχει. Γίνεται καὶ ἡ λεγομένη ἀγρία, ῥάβδους ὑψηλὰς φέρουσα καὶ δενδρώδεις, φύλλα ἐλελισφάκῳ ὅμοια· ἔχει δὲ κλῶνας περὶ τὰς ῥάβδους ὥσπερ πράσιον, ἄνθος μήλινον, χρυσοειδές. εἰσὶ δὲ καὶ φλομίδες δύο, δασεῖαι, περιφερεῖς τῇ γῇ, στρογγύλα ἔχουσαι τὰ φύλλα. Καὶ τρίτη φλομὶς ἡ καλουμένη λυχνῖτις, ὑπὸ δέ τινων θρυαλλίς, φύλλα γ´ ἢ δ´ ἢ καὶ πλείονα ἔχουσα παχέα, λιπαρά, δασέα. εἰς ἐλλύχνια χρήσιμα. τῶν μὲν οὖν προειρημένων δύο ῥίζα στυπτική· ὅθεν διαρροιζομένοις ὅσον ἀστράγαλος σὺν οἴνῳ ὠφελίμως ἐν ποτῷ δίδοται. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ῥήγμασι καὶ σπάσμασι καὶ θλάσμασι καὶ βηξὶ παλαιαῖς ἀρήγει. ὀδονταλγίας τε πραΰνει διακλυζόμενον. ἡ δὲ χρυσοειδὴς τὰ ἄνθη, τρίχας βάπτει, καὶ ὅπου ἂν τεθῇ σίλφας συνάγει. τὰ δὲ φύλλα ἑφθὰ ἐν ὕδατι, πρὸς οἰδήματα καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται, καὶ πρὸς σφακελίζοντα ἕλκη σὺν μέλιτι ἢ οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ, τραύματα θεραπεύει, καὶ σκορπιοπλήκτοις

V. Incipit, quidam ... Orib. λευκότερα. Orib. ὑπόχλωρα. V. non habet. Al. ... V. ... V. quidam ... V. χρυσομήλινον. V. περιφερεῖς. V. numero caret foliorum. Lacuna legit in v. c. ...

flore plenioréque vmbella. Surculos in cacumine gerit exiguos, in quibus vmbellæ in modum anethi, flores parui candidique. Nascitur in agris subasperis, præcipuéque secus vias. Herba eximij vsus ad profluentem sanguinẽ, vlceráque tum vetera tum recentia, atque etiã fistulas.

De Verbasco. Cap. CIIII.

VERBASCVM genera habet summa duo: siquidem hoc albũ est, illud nigrum: rursúmque in albi genere alterum mas est, alterum fœmina. Ac fœminæ quidẽ folia sunt brassicæ, at pilosiora multò latioráque, & candida: caulis cubitalis aut amplior, albus, subhirsutus: flores candidi aut quadantenus ex luteo pallescentes: semen nigrum: radix longa, gustu acerba, crassitudine digiti. Nascitur in campestribus. Qui verò mas appellatur, albis est, oblongis, angustioribúsque folijs, ac tenuiori quoque caule. Nigrum autem albo prorsus esset simile, nisi latioribus nigrioribúsque folijs constaret. Est & Verbascũ syluestre, virgas gerens altas & arboris specie lignosas, folia saluiæ: habet autem vti marrubium verticillato circa virgas ambitu florem luteum, auro similem. Sunt porrò & Phlomides duæ, hirsutæ, humiles, rotundísque præditæ folijs. Tertia præter has est quæ lychnitis vocatur, ab alijs thryallis, folijs ternis quaternísve aut etiã pluribus, crassis, pinguibus & hirsutis: ea ad lucernarum ellychnia apta est. Porrò duûm generum primo loco recensitorũ radix astringit: proindéq; alui profluuio laborãtibus ludicri tali magnitudine vtiliter ex vino propinatur. Decoctum ruptis, conuulsis, contusis & antiquæ tussi auxiliatur: ac dentiũ quoque dolores collutione mitigat. Verbascũ autẽ cui flos aureus, capillos tingit, & quocunq; loco reponatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, œdematis & oculorum inflammationibus imponuntur, itémque syderatis vlceribus, ex melle aut vino. Cum aceto quoque vulneribus medentur, & à scorpione ictis opitulan-

tur. At verò syluestris folia igni ambustis illinuntur. Fœminæ verò folia ferunt caricis interposita, eas incorruptas & à putredine immunes tueri.

De AEthiopide. Cap. CV.

AETHIOPIS folia etiam habet verbasco similia, perquàm hirsuta densáque, & circa imam radicem orbem conficientia: caulem quadrangulum, crassum & scabrũ, similem apiastro aut arctio, multis concauum alis: semina erui magnitudine bina in singulis conceptaculis: radices ab eodem cespite numerosas, longas, crassas & gustu glutinosas: quæ siccæ nigrescunt, durántúrque vt cornua videri possint. Plurima in Messenia & Ida nascitur. Huius radix decocta potáque, ischiadi, pleuritidi, sanguinis expuitioni & arteriæ scabritijs auxiliatur: cum melle autem eclegmatis vice assumitur.

De Arctio. Cap. CVI.

ARCTION aliqui arcturum vocãt, folia itidem habet verbasco similia, nisi quòd hirsutiora rotundioráque sunt: radicem tenerã, dulcem & albam: caulem mollem, longum: semen cumino paruo simile. Radix cum semine in vino decocta, dentium dolores mulcet, siquidem ore decoctum contineatur. Ambusta pernionésque eodem fouentur. Bibitur & propter ischiada vrinæque difficultatem è vino.

De Arcio, siue Personata. Cap. CVII.

ARCION, quod alij prosopida aut prosopion quasi personatam vocant, folia habet cucurbitæ, maiora tamen, duriora nigrioráque & hirsuta: caulem albicãtem, quanquam & interdum herba hæc vidua caule reperiatur: radix grandis est, & intus quidem alba, foris verò nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota cum pineis nucleis, cruenta expuétibus, purulentáque exreantibus auxiliatur. Trita quoque articulorum dolores ex contorsionibus contractos illitu sedat. Folia denique antiquis vlceribus vtiliter imponuntur.

A βοηθεῖ. τὰ δὲ τῆς ἄῤῥενος φύλλα πυρικαύστοις ἐπὶ καταπλάσματι. τὰ δὲ τῆς θηλείας φύλλα φασὶ μετὰ σύκων ξηρῶν συντιθέμενα, ἄσηπτα αὐτὰ διαφυλάττειν.

Περὶ Αἰθιοπίδος. Κεφ. ρε'.

ΑΙΘΙΟΠΙΣ, καὶ αὐτὴ παραπλήσια φλόμῳ ἔχει τὰ φύλλα, δασέα δὲ λίαν
B καὶ πυκνά, κύκλῳ περὶ τὸν πυθμένα τῆς ῥίζης· καυλὸν τετράγωνον, παχὺν, καὶ τραχὺν, ἐοικότα μελισσοφύλλῳ ἢ ἀρκτίῳ, μασχάλας ἀνιέντα πολλάς. καρπὸν δὲ περὶ μέγεθος ὀρόβου σὺν δύο ἐν ἑνὶ ἀγγείῳ· ῥίζας ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πυθμένος πολλάς, μα-
C κράς, παχείας, γλισχρώδεις κολλώδεις· γίνονται δὲ ξηρανθεῖσαι μέλαιναι καὶ σκληραί, κέρασιν ἐοικυῖαι. πλείστη δὲ γίνεται κατὰ τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Ἴδην. Ταύτης ἡ ῥίζα ἑψηθεῖσα καὶ ποθεῖσα βοηθεῖ ἰσχιάδι, πλευρίτιδι, αἵματος πτύσει, καὶ ἀρτηρίας τραχύτητι· λαμβάνεται δὲ μετὰ
D μέλιτος ἀντὶ ἐκλείκτου.

Περὶ Ἀρκτίου. Κεφ. ρς'.

ΑΡΚΤΙΟΝ, οἱ δὲ ἀρκτοῦρον, φλόμῳ καὶ αὐτὸ ἔχει ἐοικότα τὰ φύλλα, δασύτερα δὲ καὶ στρογγυλώτερα· ῥίζαν ἁπαλήν, γλυκεῖαν, λευκήν· καυλὸν δὲ μαλακόν, μακρόν· καρπὸν δὲ κυμίνῳ μικρῷ ὅμοιον.
E Ταύτης ἡ ῥίζα δίδοται καὶ ὁ καρπὸς ἀφεψηθέντα ἐν οἴνῳ, ὀδονταλγίας διακρατούμενα παρηγορεῖ, καὶ πυρίκαυστα καὶ χίμετλα ἐπὶ καταντλήματι· δίδοται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσουρίας ἐν οἴνῳ.

Περὶ Ἀρκείου. Κεφ. ρζ'.

ΑΡΚΕΙΟΝ, οἱ δὲ προσωπίδα, οἱ δὲ
F προσώπιον καλοῦσι, φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τῆς κολοκύνθης, μείζονα μέντοι καὶ σκληρότερα καὶ μελάντερα καὶ δασέα· καυλὸν ὑπόλευκον· ἐνίοτε δὲ καὶ ἄκαυλος ἡ πόα· ῥίζα μεγάλη καὶ λευκὴ ἔνδοθεν, ἔξωθεν δὲ μέλαινα. Ἥτις βοηθεῖ ποθεῖσα < α'. πλῆθος μετὰ στροβίλων, αἱμοπτυϊκοῖς, ἐμ-
G πυϊκοῖς. παύει καὶ τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν περὶ τὰ ἄρθρα ἀλγήματα, καταπλασσομένη λεία. καὶ τὰ φύλλα δὲ ὠφελίμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἑλκῶν καταπλάττεται.

Totus hic locus inquit Goup. nō est in veteri: sed hæc omnia agnoscuntur ab interpretibus

A' ... λίαν.

Non habet Orib.

Cal. ...

V. μακρόν, Marc. μακρῶν. καρπὸν δὲ μακρῷ κυμίνῳ ὅμοιον.

Inque ἄρκειον quasi arctium alterum à Gal. vocatur.

Ista non habet, nisi inter notha, Ald. codex, vt neque vetus manuscriptus & Oribas.

Περὶ Πετασίτου. Κεφ. ρη΄. A

ΠΕΤΑΣΙΤΗΣ· μίσχος ἐστὶ μείζων πήχεως, δακτύλου μεγάλου πάχος, ἐφ' οὗ φύλλον πετασῶδες μέγα, προσκείμενον ὥσπερ μύκης, ποιοῦν πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἕλκη, λεῖον καταπλασσόμενον.

Lac. legit in v.c. Ξαμοίσκες

V addit, καὶ ἄνθρακας & carbunculos.

Περὶ Ἐπιπακτίδος. Κεφ. ρθ΄. B

ΕΠΙΠΑΚΤΙΣ, οἱ δὲ, ἑλλεβορίνην, θαμνίσκος μικρὸς, ἥκιστα φυλλάρια ἔχων. πρὸς τὰ θανάσιμα δὲ πίνεται, καὶ πρὸς τὰ ἐν ἥπατι πάθη.

V. quidam. ... Al. φύλλα.

V. addit ...

Περὶ Καπνοῦ. Κεφ. ρι΄. C

ΚΑΠΝΟΣ· βοτάνιόν ἐστι θαμνοειδὲς, κορίῳ ἐοικὸς, τρυφερὸν πάνυ· τὰ δὲ φύλλα λευκότερα καὶ τεφρώδη, πολλὰ πάντοθεν ἔχον· ἄνθος πορφυροῦν. τούτου ὁ χυλὸς δριμὺς, ὀξυδερκὴς, δακρύων ἀγωγός· ὅθεν καὶ τοὔνομα εἴλκυσε. Δυνάται δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν βλεφάρων διπλᾶς τρίχας * σὺν κόμμει καταχρισθεὶς μὴ ἐᾶν φύεσθαι. βρωθεῖσα δὲ ἡ πόα, οὖρα ἄγει χολώδη. D

Al. κοινός in marg. aliis ... Lac. addit ex v.c. ...

V. addit ...

Lac. legit ...

Περὶ Λωτοῦ ἡμέρου. Κεφ. ρια΄.

ΛΩΤΟΣ ἥμερος, οἱ δὲ, τρίφυλλον· φύεται ἐν παραδείσοις. ὃς χυλισθεὶς καὶ μιγεὶς μέλιτι, ἄργεμα καὶ νεφέλια καὶ λευκώματα καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα τῇ κόρῃ ἀποκαθαίρει.

Περὶ Λωτοῦ ἀγρίου. Κεφ. ριβ΄. E

Λωτὸς ἄγριος, οἱ δὲ, Λίβυον καλοῦσι, φύεται μὲν πλεῖστος ἐν Λιβύῃ, καυλὸν φέρων δίπηχυν ἢ καὶ μείζονα, παραφυάδας ἔχοντα πολλάς· φύλλα ὅμοια λωτῷ τριφύλλῳ, τῷ ἐν χορτοκοπίοις γινομένῳ· σπέρμα ἐοικὸς τήλιδι, μικρότερον δὲ πολλῷ, φαρμακῶδες ἐν τῇ γεύσει.

V. Ῥωμαῖοι ... V. ...

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ἠπίως συστατικὴν, ἀποκαθαρτικὴν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ ἐφηλίδων, σὺν μέλιτι καταχριόμενος. πινόμενος δὲ καθ' ἑαυτὸν λεῖος, ἢ σὺν μαλάχης σπέρματος σὺν οἴνῳ ἢ γλυκεῖ, τοῖς περὶ κύστιν ἀλγήμασι βοηθεῖ. F

Περὶ Κυτίσου. Κεφ. ριγ΄. G

ΚΥΤΙΣΟΣ θάμνος ἐστὶ λευκὸς ὅλος ὡς ῥάμνος, κλάδους αἰεὶς πηχυαίους ἢ μείζονας, περὶ οὓς τὰ φύλλα ὅμοια τήλι-

De Petasite. Cap. CVIII.

PETASITES pediculo est cubitali maiore, & crassitudine pollicis, cui folium prægrande petasi modo amplum ceu fungus incumbit. Tritum id contra maligna & phagedænica vlcera efficaciter illinitur.

De Epipactide. Cap. CIX.

EPIPACTIS ab alijs Elleborine vocata, frutex est pusillus, perquàm exiguis constans foliolis. Contra venena & iocineris vitia pota prodest.

De Capno seu fumaria. Cap. CX.

FVMARIA fruticosa est herbula, coriandri similitudine, prætenera, folijs candidioribus & cineracei coloris, vndique numerosis: flore purpureo. Huius succus acris est, claritatémq; facit oculis & delacrymationé, ceu fumus: vnde & herba nomen traxit. Illitus cum gũmi, duplicatos palpebrarum pilos euulsos renasci prohibet. Cæterùm herba in cibo sumpta, copiosam bilem per vrinas trahit.

De Loto satiua. Cap. CXI.

LOTVS satiua quam aliqui Trifolium vocant, nascitur in hortis. Expressus ea succus addito melle, argema, nubeculas, albugines cæteráque vitia caliginem oculis offundentia discutit.

De Loto syluestri. Cap. CXII.

Syluestris lotus, quam alij Libyon appellant, plurima in Libya gignitur, caule bicubitali aut etiam maiore, alis multis: folijs loti trifoliæ pratensis: semine fœnigræci, at minore multò, gustu medicato. Vim calfaciendi & leniter astringendi obtinet. Tollit è facie næuos, itémque maculas à Solis ardore contractas, si cum melle perungatur. At trita per sese aut cum maluæ semine, & ex vino aut passo bibita, doloribus vesicæ succurrit.

De Cytiso. Cap. CXIII.

CYTISVS frutex est * albus in totum, vti rhamnus, ramos spargens cubitales ac etiamnum maiores, in quibus folia fœnigræci,

aut loti trifoliæ, nisi quòd minora sunt, dorsóque medio prominentiore. Ea digitis trita erucam olent, gustatáque cicer viride sapiunt. Folia vim habent refrigeratoriam: œdemata inter initia discutiunt, si cum pane trita illinantur. Eorum quoq; decoctum vrinam potu ciet. Cæterùm nonnulli, quòd apes alliciat, eam propter aluearia serunt.

De Loto Ægyptia. Cap. CXIIII.

LOTVS quæ in Ægypti campis flumine inundatis prouenit, caule est (Ægyptiæ) fabæ simili: flore paruo, candido, liliaceo simili, qué tradunt ad ortum Solis aperiri & expandi, eodem occidente comprimi occludíque: hócque ampliùs, caput ipsum vespera mergi aquísque condi, rursúmque ad exortum Solis emergere extra aquam. Refert verò caput calycem papaueris maximum. In eo grana sunt ceu milij, quæ Ægyptij siccant & in panes cogût. Radicem Lotus hęc habet mali cotonei similitudine, quæ & ipsa cruda coctáque manditur: cocta sanè qualitate vitello oui respondet.

De Myriophyllo, seu millefolio. Cap. CXV.

MYRIOPHYLLON cauliculo est singulari, tenero, vnicáque nixo radice: folijs circa caulem lquibus, fœniculi similibus, iísque plurimis, vnde & nomen accepit. Est verò caulis quadantenus cauus, coloribus varijs distinctus, & quasi studio atque artificio limatus & expolitus. Nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, seu viride seu etiam siccû ex aceto oblinatur: præcipitatis quoq; ex alto cû aqua & sale potui datur.

De Myrrhide. Cap. CXVI.

MYRRHIS, quam alij myrrhá nominant, similis est cicutæ caule folijsq;: radicé verò habet oblongá, tenerá, rotúdá, odoratá, cibo nô insuaué. Hęc pota in vino, phalangiorum morsibus auxiliatur. Ciet verò méstrua, & fœminarû purgationes à puerperio trahit. Eadé decocta & in sorbitione data, phthisicis subuenit. Tradunt & nonnulli eandé bis die térve potam ex vino in pestilenti constitutione ita salutarem esse, vt arceat morbi contagia.

A δη, ἢ λωτοῦ τριφύλλου· μικρότερα δὲ καὶ ῥάχιν ἔχοντα μείζονα· ἅτινα ἐν τῷ διατρίβεσθαι τοῖς δακτύλοις ὄζοντα εὐζώμου. ἐν δὲ τῇ γεύσει ὅμοια ἐρεβίνθοις χλωροῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικήν, διαφορητικὴν τῶν ἐν ἀρχῇ οἰδημάτων, σὺν ἄρτῳ λεῖα καταπλασθέντα. κινεῖ δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα B αὐτοῦ πινόμενον. ἔνιοι δὲ φυτεύουσιν αὐτὸ παρὰ τοῖς σμήνεσιν, ὡς ἐπαγωγικὸν τῶν μελισσῶν.

Lacuna legit in V.C. ... V. καὶ χλωροῖς. Lacuna legit ...

Περὶ Λωτοῦ Αἰγυπτίου. Κεφ. ριδ΄.

ΛΩΤΟΣ ὁ ἐν Αἰγύπτῳ γεννώμενος ἐν τοῖς ὕδασι τῶν ἐπικλυσθέντων πεδίων, καυλός ἐστι τῷ τοῦ κυάμου ἐμφερής· ἔχων ἄνθος μικρόν, λευκόν, ἐοικὸς κρίνῳ, ὅ φασι C κατὰ τὰς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου ἀναπλοῦσθαι, δύνοντος δὲ μέχρι καὶ ὅλην τὴν κωδίαν κρύπτεσθαι ἐν τῷ ὕδατι, πάλιν τε πρὸς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ὑπερκύπτειν. ἔοικε δὲ ἡ κωδία μήκωνι μεγίστῃ· ἐν ᾗ καρπὸς ὡς κέγχρος, ὃν ξηράναντες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, βάλλουσιν εἰς ἀρτοποιίαν. ῥίζαν δὲ ἔχει ὁμοίαν μήλῳ κυδω- D νίῳ, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐσθίεται ὠμή τε καὶ ἑφθή. εἰκάζεται δὲ ἑψηθεῖσα τῇ ποιότητι λεκύθῳ ᾠοῦ.

Ald. ...

Περὶ Μυριοφύλλου. Κεφ. ριε΄.

ΜΥΡΙΟΦΥΛΛΟΝ καυλίσκος ἐστὶ μονοφυής, τρυφερός, μονόρριζος· περὶ ὃν φύλλα πολλά, λεπτά, μαράθῳ ὅμοια· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. ὁ δὲ καυλός ἐστιν ὑπό- E κοιλος, διαποίκιλος, ὡς ἐπιτηδὲς διερρινημένος· φύεται ἐν ἑλώδεσι τόποις. τοῦτο τηρεῖ ἀφλέγμαντα τὰ νεότρωτα τῶν ἑλκῶν, σὺν ὄξει χλωρόν τε καὶ ξηρὸν καταπλασσόμενον· ποτίζεται δὲ καὶ πρὸς πτώματα σὺν ὕδατι καὶ ἁλσίν.

Al. ... V. caret. V. caret. Al. ... perperam al. ... sed ... cessorium Vulg. ex ... V. ... Sic Goup. ... codex Vulg. ... legendum falso ... Marcellus.

Περὶ Μυρρίδος. Κεφ. ρις΄.

F ΜΥΡΡΙΣ, ἣν δὲ μύρραν καλοῦσι, τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἔοικε κωνείῳ· ῥίζαν δὲ ἔχει ἐπιμήκη, ἁπαλήν, περιφερῆ, εὐώδη, ἡδεῖαν βρωθῆναι. Ἥτις ποθεῖσα σὺν οἴνῳ, φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ· καθαίρει δὲ ἔμμηνα, καὶ λόχια· καθεψηθεῖσα δὲ ἐν ῥοφήμασιν, ὠφελίμως φθισι- G κοῖς δίδοται· ἱστοροῦσι δὲ ἔνιοι, ποθείσης αὐτῆς δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας σὺν οἴνῳ ἐν λοιμικαῖς καταστάσεσι, βοηθεῖν πρὸς τὸ ἀνόσους διαμένειν.

V. ... V. ...

Περὶ Μυάγρου. Κεφ. ριζ΄. A

Μύαγρος, οἱ δὲ, μελάμπυρον, πόα φρυγανώδης, δίπηχυς, φύλλα ἔχουσα ἐμφερῆ τοῖς τοῦ ἐρυθροδάνου, ὠχρά· σπέρμα βαχάλῳ ἐοικός, λιπαρόν. ᾧ χρῶνται κόπτοντες αὐτὸ πεφωσμένον, καὶ περιπλάττοντες ῥάβδοις, καὶ ἀντὶ λύχνου χρώμενοι. δοκεῖ δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ λίπος ὁμαλίζειν B καὶ λεαίνειν τὰς τοῦ σώματος τραχύτητας.

De Myagro. Cap. CXVII.

Myagros, quam aliqui melampyron vocant, herba est è cremiorum genere, bicubitalis, folijs rubiç similibus, pallidis: semen verò gerit fœnogræco simile, pingue: quo quidem torrefacto & tuso virgas oblinunt, iisque lucernarum vice vtuntur. Cæterû hoc pingui corporis scabritias expoliri læuigaríque constat.

Al. ferulaceus

Περὶ Ὀνάγρας. Κεφ. ριη΄.

Ὄναγρα, οἱ δὲ, ὀνοθήραν, οἱ δὲ, ὄνουριν, θάμνος ἐστὶ δενδροειδής, εὐμεγέθης, φύλλα ἔχων ἀμυγδαλῇ παραπλήσια, *πλατύτερα δὲ καὶ ἐμφερῆ τοῖς τοῦ κρίνου· ἄνθη ῥοδοειδῆ, μεγάλα· ῥίζαν δὲ λευ- C κήν, *μακράν, ἥτις ξηρανθεῖσα, οἴνου ὀσμὴν ἀποδίδωσι. φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀπόβρεγμα τῆς ῥίζης ὑπὸ τῶν ἀγρίων ζώων ποθὲν, ἡμεροῦν αὐτά· καταπλασθεῖσα δὲ, πραΰνει τὰ θηριώδη ἕλκη.

Vulg. τὰ γλαυκότερα. sed vtrumque Goup. codex vetustiore esse contextus scripturam testatur.
Vulg. τὰ μακρὰν

De OEnagra. Cap. CXVIII.

OEnagra siue œnothera aut œnuris, frutex est arboris specie, prægrandis, folio amygdalaceo, sed latiore, liliaceo nô dissimili: floribus roseis, magnis: radice candida, longa: cùm siccata est, vinû olente. Nascitur in montanis. Radicis dilutum feris animantibus in potu datû, vim hanc habet, vt eas ex feritate ad mansuetudinem traducat. Quin & illitu eadem radix efferantia sese vlcera mitigat.

Περὶ Κιρσίου. Κεφ. ριθ΄. D

Κίρσιον καυλός ἐστιν ἁπαλός, ὡς δίπηχυς, τρίγωνος, *τὰ κάτωθεν *φυλλάρια ῥοδοειδῆ, ἔχοντα τὰς γωνίας ἀκανθώδεις ἐκ διαστημάτων μαλακάς. τὰ δὲ φύλλα βουγλώσσῳ ἐμφερῆ, δασέα μετρίως καὶ *μακρότερα, ὑπόλευκα, ἀκανθώδη τοῖς πέρασι. τὸ δὲ ἀνωτάτω τοῦ καυλοῦ περιφε- E ρὲς, δασύ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κεφάλια ἀκροπόρφυρα, ἐκπαππούμενα. Ταύτης τὴν ῥίζαν Ἀνδρέας ἀνέγραψεν ὑπὲρ τοῦ ἀλγοῦντα τόπον *ἀναδουμένην, παύειν *κιρσῶν πόνους.

Ald. ἀκρώτιον & sic deinceps
V. ...
V. μακρότερα
V. ἀναδούμενον
Ald. χερσῶν perperam

De Cirsio. Cap. CXIX.

Cirsium caule est tenero, duûm fermè cubitorum, triangulari, ab imo folijs rosç pusillis circundato, quæ quidem angulos habent ex interuallis spinosos, sed molles: folijs buglosso similibus, modicè hirsutis, longioribus, subcandidis & per extremitates aculeatis. Est autem pars summa caulis rotunda & hirsuta, illiq; insidét capitula in summo purpurea, quç in pappos seu lanugines soluuntur. Huius radicem memoriç prodidit Andreas laboranti loco adalligatam, dolores varicû sedare.

Περὶ Ἀστέρος Ἀττικοῦ. Κεφ. ρκ΄.

Ἀστὴρ Ἀττικός, *ῥαβδίον *ξυλῶδες, ἐπ' ἄκρου ἔχον ἄνθος πορφυροῦν, ἢ F μήλινον, ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον *περισχιδές· ἔχει δὲ φυλλάρια ἀστέρι ὅμοια. τὰ δὲ περὶ τὸν καυλὸν φύλλα ὑπομήκη καὶ δασέα. *Ὠφελεῖ δὲ στόμαχον ἐκπυρούμενον, καταπλασσόμενον, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ βουβῶνας, καὶ τὰς προπτώσεις ἕδρας. φασὶ δὲ καὶ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἄν- G θους, μεθ' ὕδατος ποθὲν, συνάγχαις βοηθεῖν, καὶ ἐπιληψίαις παίδων. ἁρμόζει δὲ καταπλασσόμενον ὑγρὸν πρὸς βουβώνων φλεγμο-

Orib. οἱ δὲ βουβώνιον
V. ῥάβδον ξυλῶδες
V. πολυσχιδές. Quidam περισχιδὲς φυλλάρια ...
V. aliqui tota sequenti periodo carent vsque ad ἁρμόζει.

De Astere Attico. Cap. CXX.

Aster Atticus, (qui ab aliquibus Bubonium appellatur) virgultû est lignosum, florem habens in cacumine purpureum aut luteum, per ambitum anthemidis capituli modo diuisum, foliolis stellç modo radiatis. Quæ verò caulem circundát folia, oblonga sunt ac hirsuta. Exæstuanti stomacho, oculorum & inguinum inflammationibus, sedíque procidux illitu auxiliatur. Aiunt & id quod in flore purpurascit ex aqua potû, angina laborantibus puerisq; comitialibus opitulari. Prodest verò flos recens ac etiamdû humidus, inguinum inflâmationi adhibitus. Si

tus. Si verò aridus sinistra laborantis manu decerpatur, & inguini adalligetur, dolore liberat.

De Isopyro. Cap. CXXI.

ISOPYRON vocant aliqui Phasiolum, quoniam ad phasioli similitudinem in summo folio pampinum seu clauiculam gerat. Capitula sunt in summo caule tenuia, minutorū seminum plena, melanthij saporem imitantium. At folium est aniso simile. Semen contra tussim cęteráque pectoris vitia cum aqua mulsa bibitur. Sanguinē quoque excreantibus & hepaticis vtile.

De Viola nigra seu purpurea. Cap. CXXII.

VIOLA folium habet hederaceo minus, tenuius atque nigrius: alioqui haud ita dissimile. Cauliculus à radice medius prodit, in quo flosculus per quàm suauiter olens, purpureus. Locis nascitur opacis & asperis. Refrigerandi naturam habet: proindéque folia per se & cum polenta imposita, stomacho ardenti, oculorū inflammationibus, procidentíque sedi auxiliantur. Aiunt & id quod in flore purpureum est in aqua potum, angina laborantibus, puerísque comitialibus opitulari.

De Cacalia. Cap. CXXIII.

CACALIA siue Leontice, folia profert candida, prægrādiáque: è quorum medio caulis emicat rectus, albus, florem ferens bryoniæ similem. Nascitur in mōtibus. Huius radix in vino *macerata ceu tragacantha, & delincta commanducatáve per se, tussi & arteriæ scabritiei medetur. Grana verò quæ post excussum florem subnascuntur, trita & cerato excepta illitáque, extendunt cutem in facie, eámque à *rugis vindicant.

V. madefacta.

V. corrugant.

De Bunio. Cap. CXXIIII.

BVNIVM caulem edit quadrangulum, procerū, digiti crassitudine: folia verò apio similia, verùm tenuiora multò, & coriādrinis proxima: florē anethi: semē odoratum, hyoscyami semine minus. Ciet id vrinas, excalfacit & secūdas euocat:

A ναί. ξηρὸν δὲ ἀναιρεθὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τοῦ ἀλγοῦντος, καὶ περιαφθὲν τῷ βουβῶνι, ἀπαλλάσσει τῆς ὀδύνης.

Περὶ Ἰσοπύρου. Κεφ. ρκά.

ΙΣΟΠΥΡΟΝ, οἱ δὲ, φασίολον καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ ἐοικέναι φασιόλῳ, τῷ κατ' ἄκρον τὸ *πέταλον ἕλικα φέρειν· ἔπεισι B δὲ κεφαλαὶ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ λεπταὶ, σπερματίων πλήρεις, παραπλησίων μελανθίῳ τὴν γεῦσιν· τὸ δὲ φύλλον ἀνίσῳ. Τούτου τὸ σπέρμα πινόμενον σὺν μελικράτῳ, τοῖς περὶ θώρακα πόνοις καὶ βηξὶν ὠφελεῖ· αἱμοπτοϊκοῖς τε καὶ ἡπατικοῖς ἁρμόζει. V. non habet.

Περὶ Ἴου. Κεφ. ρκϐ'.

C ΙΟΝ φύλλον ἔχει μικρότερον κισσοῦ καὶ λεπτότερον, μελάντερον δὲ καὶ οὐκ ἀνόμοιον. καυλίον μέσον ἀπὸ τῆς ῥίζης, ἐφ' οὗ ἀνθύλλιον σφόδρα εὐῶδες, πορφυροῦν. φύεται ἐν παλισκίοις καὶ τραχέσι τόποις. V. minus dicit, mutatione etc. V. caret μελάντερον. V. ...

Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν· οὗ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα καθ' ἑαυτὰ καὶ μετὰ ἀλφίτων, βοηθεῖ στομάχῳ καυσουμένῳ, D καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς, καὶ ταῖς τῆς ἕδρας προπτώσεσι. Φασὶ δὲ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἄνθους μεθ' ὕδατος ποθὲν, συναγχικοῖς βοηθεῖν, καὶ ἐπιληψίαις ταῖς ἐπὶ παίδων. Al. ... nus rectè.

Περὶ Κακαλίας. Κεφ. ρκγ'.

E ΚΑΚΑΛΙΑ, οἱ δὲ, λεοντικὴν, φύλλα φέρει λευκὰ, εὐμεγέθη· καυλὸς δὲ ἐξ αὐτῶν μέσος ὀρθὸς, λευκὸς, ἄνθος ἔχων ἐοικὸς βρυωνίᾳ· ἐν ὄρεσι δὲ φύεται. Ταύτης ἡ ῥίζα ἐν οἴνῳ βρεχομένη ὡς τραγάκανθα καὶ ἐκλειχομένη, ἢ διαμασσωμένη καθ' ἑαυτὴν, βῆχας καὶ τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας θεραπεύει. οἱ δὲ μετὰ τὸ ἐξανθῆσαι F ἐπιφυόμενοι κόκκοι, λεῖοι ἀναληφθέντες κηρωτῇ καὶ ἐπιχρισθέντες, τετάνουσι καὶ ἀρρυτίδωτον τηροῦσι τὸ πρόσωπον. Loc. legit in aliquo, ἄνθος ἔχει βρυωνίᾳ. Vulg. exempl. ... Ald. in ...

Περὶ Βουνίου. Κεφ. ρκδ'.

ΒΟΥΝΙΟΝ καυλὸν ἀνίησι τετράγωνον, εὐμήκη, πάχος δακτυλιαῖον. φύλλα δὲ ὅμοια σελίνῳ, λεπτότερα δὲ πολλῷ G παρεγγὺς τὰ τοῦ κορίου· ἄνθος ἀνήθου· σπέρμα εὐῶδες, ὑοσκυάμου μικρότερον. Ἔστι δὲ οὐρητικὸν, θερμαντικὸν, καὶ δευτέρων ἀγωγόν. ... Sic & Orib. al. ... Loc. autē legit in cod. veteri ... Dodon. legendū putat ...

σπληνί τε καὶ νεφροῖς καὶ κύστει ἐπιτήδειον. χρῆσις δὲ αὐτοῦ ὑγροῦ τε καὶ ξηροῦ, καὶ χυλισθέντος σὺν ταῖς ῥίζαις καὶ τοῖς καυλοῖς καὶ καὶ τοῖς φύλλοις, μετὰ μελικράτου.

Περὶ Ψευδοβουνίου. Κεφ. ρκέ.

Ψευδοβούνιον θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἐν Κρήτῃ, ἔχον φύλλα βουνίῳ ὅμοια, δριμέα. δύναται δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ πινόμενα κλωνία ὅσον δ΄. σὺν ὕδατι, στρόφους καὶ στραγγουρίας, καὶ πλευρᾶς πόνους θεραπεύειν· διαφορεῖ δὲ καὶ χοιράδας, μετὰ ἁλῶν καὶ οἴνου καταπλασσόμενα χλιαρά.

Goup. annotat addendum ex veteribus. καὶ πλευριτικοῖς. al. καὶ ἀλγήματα. V. caret.

V. caret.

Περὶ Χαμαικίσσου. Κεφ. ρκς΄.

Χαμαικισσος φύλλα ἔχει ὅμοια κισσοῖς, μακρότερα δὲ καὶ λεπτότερα, πολλά· κλωνία σπιθαμιαῖα, περίπλεα φύλλων ἀπὸ τῆς γῆς ε ἢ ς΄, ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, μικρότερα, καὶ πικρὰ πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ῥίζα λεπτή, λευκή, ἄχρηστος· φύεται ἐν ἐργασίμοις χωρίοις. Ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα ἰσχιαδικοῖς, ὅσον τριώβολον ἐν ὕδατι κυάθοις τρισὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μ΄ ἢ ν΄. καὶ ἴκτερον δὲ ἀποκαθαίρει, ὁμοίως πινόμενα πρὸς ς΄ ἢ ζ΄. ἡμέρας.

Ald. in nothis add. λευκότερα καὶ λεπτότερα. V. μικρά.

Περὶ Χαμαιλεύκης. Κεφ. ρκζ΄.

Χαμαιλευκη ποιεῖ πρὸς ὀσφύος ἀλγήματα, ἐν ὕδατι λεία πινομένη. [ἐστὶ δὲ ἡ βοτάνη ὁλόχλωρος, ἔχουσα φυλλάρια ἐπικαμπῆ, καὶ τοὺς κλάδους ἐπικαμπεῖς. καὶ ἄνθη ὡς ῥόδα.]

Ista quæ sequuntur ad finē vsq; ex Ald. codicis nothis adiecimus.

Περὶ Βουγλώσσου. Κεφ. ρκή.

Βουγλωσσον ἔοικε φλόμῳ· φύλλον δὲ ἔχει χαμαιπετές, τραχύτερον καὶ μελάντερον, ὅμοιον βοὸς γλώσσῃ. ὅπερ καθιέμενον εἰς τὸν οἶνον, εὐφροσύνων αἴτιον δοκεῖ εἶναι.

Catac. τραχύτερον, ἀκανθῶδες καὶ μικρότερον. V. add. καὶ μικρότερον. ita & Orib.

Cod. v. ἀναδιδομένη ἡ φασὶν ἡ ῥίζα πρὸς ἱδρῶσας ποιεῖ.

Περὶ Κυνογλώσσου. Κεφ. ρκθ΄.

Κυνογλωσσον φύλλα ἔχει ἀρνογλώσσῳ τῷ πλατυφύλλῳ ἐμφερῆ, στενώτερα δὲ καὶ μικρότερα, χνοώδη. ἄκαυλον, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον· φύεται ἐν ἀμμώδεσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεῖα σὺν στέατι παλαιῷ ὑείῳ, κυνόδηκτα καὶ ἀλω-

A lieni, renibus ac vesicæ vtile. Cæterùm seminis tam humidi quàm sicci, itémque succi ab eo vna cùm radicibus caulibus ac folijs expressi vsus est ex aqua mulsa.

De Pseudobunio. Cap. CXXV.

B Pseudobunium palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulósque bunij ferens, acri gustu. Quaterni eius ramuli ex aqua bibiti, tormina, stranguriam, laterísque dolores sanant: discutiunt & strumas, si cum sale & vino tepẽtes imponantur.

De Chamæcisso, seu hedera humi repente. Cap. CXXVI.

C Chamæcissos folijs est hederæ, at longioribus tenuioribúsque, numerosis: ramulis ab radice quinis senísve, dodrantalibus, foliosis: floribus leucoij seu violæ albæ, minoribus tamen, & gustu admodum amaris: radice tenui, candida, inutili: nascitur in cultis. Folia v- D tiliter bibunt ischiadici tribus obolis in aquæ cyathis tribus, quadragenis quinquagenísve diebus. Eodem pota modo senis aut septenis diebus, regium morbum emendãt & expurgant.

De Chamæpeuce. Cap. CXXVII.

E Chamæpeuce lumborũ doloribus propitia est, si trita ex aqua bibatur. Est autem herba tota viridis herbaceíve coloris, foliolis ramulísque incuruis, floribus rosaceis.

De Buglosso. Cap. CXXVIII.

F Buglossum verbasco simile est, folio in terra sparso, verùm aspero, nigriore minoréque, bubulę linguæ simili: quod vino inditum animi voluptates augere, hilaritatémque afferre creditur.

De Cynoglosso. Cap. CXXIX.

G Cynoglosson folia latifoliæ plantaginis habet, at angustiora & minora, lanuginosa. Caule vacat, humiq; sternitur. Prouenit in fabuletis. Folia cum suillo adipe veteri trita, canum morsibus, alope-

cijs ambustísque medentur. Ipsius verò herbæ decoctum ex vino potum, aluum emollit.

De Phyteumate. Cap. CXXX.

PHYTEVMA folia habet radiculæ, sed minora: semen copiosum, perforatum: radicem paruam, tenuem, per summa terræ nitétem: quam ad amatoria conuenire nonnulli prodiderunt.

De Leontopodio. Cap. CXXXI.

LEONTOPODION duorú digitorum herbula est, foliola habens arcta, robusta, quaternûm ferè aut etiam ternûm digitorum longitudine, hirsuta, quæq; radici proxima sunt lanatiora & subalbida: capitula in summis caulib⁹ quasi perforata, in quibus flores nigri. Semē verò vsqueadeò spissa lanugine obuolutū est, vt ægrè deprehendi possit. Radix subiacet parua: quā etiā tradunt amuleti ratione alligatam ad amatoria prodesse, tuberculaq; discutere.

De Hippoglosso. Cap. CXXXII.

HIPPOGLOSSON pusillus est frutex; folia habens tenuis syluestris myrti figura, comámque spinosam, & in summo ceu ligulas secundū folia exeuntes. Coma caput dolentibus amuletum vtile creditur. Malagmatis radix expressúsque succus admiscetur.

De Antirrhino. Cap. CXXXIII.

ANTIRRHINON siue anarrhinon, aliqui etiá lychnida syluestrē vocauerunt. Herba est caule foliísq; anagallidi similis: florib⁹ leucoij, minoribus tamen, purpureis: ideò etiá syluestris lychnis nominata est. Fructū verò gerit vituli nariū similē, aspectu russeū. Traditur hæc amuleti instar adalligata, malis medicamētis veneficiísque aduersari, iísq; gratiá cōciliare, qui ea cū oleo liliaceo cyprinóve perū́cti fuerint.

De Catanance. Cap. CXXXIIII.

EX Catanances generibus vna folia habet lōga ceu coronopi, radicem iunci modo prætenuem: capitula sena septenáve, in quibus semen eruo simile. Arescens in terram curuatur, & se cōtrahit ad speciem vnguium milui exanimati.

A πτικίας, καὶ κοιλίας ῥεύματα ἰᾶται· ἑψηθεῖσα δὲ ἡ πόα καὶ ποθεῖσα σὺν οἴνῳ, κοιλίας ἐστὶ μαλακτική.

Περὶ Φυτεύματος. Κεφ. ρλ'.

ΦΥΤΕΥΜΑ φύλλα ἔχει ὅμοια στρουθίῳ, μικρότερα δὲ· καρπὸν πολὺν, τετρημένον· ῥίζαν μικρὰν, λεπτὴν, ἐπιπόλαιον· B ἣν ἀναγράφουσί τινες εἶναι πρὸς φίλτρα.

Περὶ Λεοντοποδίου. Κεφ. ρλα'.

ΛΕΟΝΤΟΠΟΔΙΟΝ διδακτυλιαῖον ἐστὶ βοτάνιον, ἔχει φυλλάρια στενὰ, ἰσχυρὰ, ὡς τεσσάρων δακτύλων ἢ καὶ τριῶν τὸ μῆκος, δασέα, ἐριωδέστερα τὰ πρὸς τῇ C ῥίζῃ καὶ ὑπόλευκα· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν κεφάλια ὥσπερ τετρημένα, ἐν οἷς ἄνθη μέλανα· ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ δυσθεώρητος διὰ τὸν περὶ αὐτὸν χνοῦν· ῥίζα δ' ὕπεστι μικρά. Φασὶ δὲ καὶ ταύτην ἐνεργεῖν εἰς φίλτρα περιαπτομένην, καὶ φύματα διαφορεῖν.

D Περὶ Ἱππογλώσσου. Κεφ. ρλβ'.

ΙΠΠΟΓΛΩΣΣΟΝ θαμνίσκος ἐστὶ μυρσίνῃ ἀγρίᾳ καὶ λεπτῇ τὰ φύλλα ὅμοιος· κόμην δὲ ἀκανθώδη ἔχει, καὶ ἐπ' ἄκρου ὥσπερ γλωσσίδια παρὰ τοῖς φύλλοις. Δοκεῖ δὲ ἡ κόμη περίαμμα εἶναι χρήσιμον κεφαλαλγοῦσι· μίγνυται δὲ καὶ εἰς μαλά- E γματα ἡ ῥίζα, καὶ τὸ χύλισμα.

Περὶ Ἀντιῤῥίνου. Κεφ. ρλγ'.

ΑΝΤΙΡΡΙΝΟΝ, οἱ δὲ, ἀνάῤῥινον, ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην λυχνίδα ἀγρίαν ἐκάλεσαν, πόα ἐστὶν ἐμφερὴς ἀναγαλλίδος φύλλοις καὶ καυλῷ· τὰ δὲ ἄνθη πορφυρᾶ, ὅμοια λευκοίῳ, μικρότερα δέ. διὸ καὶ ἀγρία F λυχνὶς ἐκλήθη· καρπὸν δὲ φέρει μόσχου ῥισὶν ὅμοιον, ῥίσιον ἰδεῖν. Ἱστοροῦσι δὲ τοῦτο ἀντιπαθὲς εἶναι φαρμάκοις, περιαπτόμενον ἐπίχαρί τε ποιεῖν ἀλειφόμενον σὺν ἐλαίῳ κρινίνῳ, ἢ κυπρίνῳ.

Περὶ Καταναγκης. Κεφ. ρλδ'.

ΚΑΤΑΝΑΓΚΗ, ἡ μέν τις αὐτῆς ἔχει G φύλλα μακρὰ ὡς κορωνόποδος, ῥίζαν λεπτὴν, σχοινώδη· κεφαλὰς δὲ ς', ἢ ζ'. ὧν ὁ καρπὸς ὅμοιος ὀρόβῳ· κάμπτεται δὲ *ξηραινόμενος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἰκτίνου ὄνυξιν ὁμοιοῦται νεκροῦ. Τὸ δὲ ἕτερον μέ-

Al. τετρημένον V. μικρὰν ἐπιπόλαιον. Marcellus quom μικρὰν legit.

V. non legit.

Ald. ἐριωδέστερα. Ald. τῇν ῥίζαν. V. ...

V. τετριμμένα ... Mar. V. μέλανα, ὁ δὲ ... δυσθεώρητος διά.

Hæc quæ expressa ferunt interpretes ex cod. Aldinis nothus adiectamus. V. ... Dalech. ... Dalechamp legendum putat ... Lacuna in v. cod. legit ... [illegible]

V. ... al. ὡς ...

λου μέγεθος ἔχει μικροῦ· ῥίζαν δὲ μικρὰν ὅσον ἐλαία.] τὰ δὲ φύλλα σχήματι καὶ χροιᾷ ἐοικότα ἐλαίᾳ, μαλακὰ δὲ, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένα καὶ ἐπεσχισμένα· καρπὸν ἐπὶ ῥαβδίοις μικρὸν, τετρημένον κατὰ πολλὰ μέρη, ὡς ἐρέβινθον, φοινικοῦν· ἀμφοτέρας δὲ ἱστοροῦσί τινες εἰς φίλτρα ἁρμόζειν. χρῆσθαι δὲ λέγουσιν αὐταῖς τὰς Θεσσαλὰς γυναῖκας.

V. caret.

V. μελανοειδῆ

Περὶ Τριπολίου. Κεφ. ρλε´.

ΤΡΙΠΟΛΙΟΝ φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις, οὗ ἐπικλύζει ἡ θάλασσα καὶ ἀποχωρεῖ, οὔτε δὲ ἐν ξηρῷ, οὔτε ἐν θαλάσσῃ· φύλλα δὲ ἔχει ἰσάτιδι παραπλήσια, παχύτερα μέντοι· καυλὸν σπιθαμιαῖον, ἄνωθεν ἐπεσχισμένον. ταύτης ἱστορεῖται τὸ ἄνθος τρὶς τῆς ἡμέρας μεταβάλλειν τὸ χρῶμα, πρωῒ μὲν λευκὸν, κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν πορφυρίζον, ὀψὲ δὲ φοινικοῦν· ῥίζα λευκὴ, εὐώδης, θερμαντικὴ γευομένῳ. ἥτις πινομένη ἐν οἴνῳ < β´. πλῆθος, κατὰ κοιλίας ὕδωρ ἄγει καὶ οὖρα. τίθεται δὲ καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα.

Lac. legit in vet. cod. [illegible] Sic etiam Plin.

Forte [illegible]

Lac. legit in vet. τὰ φύλλα τοῖς

Lac. legit [illegible] Pl. crassa Delet Anguillara.

Περὶ Ἀδιάντου. Κεφ. ρλϛ´.

ΑΔΙΑΝΤΟΝ, οἱ δὲ, πολύτριχον, φυλλάρια ἔχει κοριάνδρῳ ὅμοια, ἐπεσχισμένα ἐπ' ἄκρου· τὰ δὲ καυλία ἐφ' ὧν ἐκπέφυκε, μέλανα, ἰσχυρῶς λεπτὰ, σπιθαμιαῖα, στίλβοντα· * φύλλα ὅμοια πτέρειδι, μικρὰ λίαν· οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε ἄνθος, οὔτε καρπὸν φέρει. ῥίζα ἄχρηστος. Δύναται δὲ τὸ ἀφέψημα τῆς πόας πινόμενον, βοηθεῖν ἀσθματικοῖς, δυσπνοϊκοῖς, ἰκτερικοῖς, σπληνικοῖς, δυσουροῦσι· θρύπτει δὲ καὶ λίθους, καὶ κοιλίας ἵστησι, καὶ θηριοδήκτοις βοηθεῖ· καὶ στομάχου ῥεύματι, σὺν οἴνῳ πινόμενον· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ λόχια· ἵστησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγήν. καταπλάττεται δὲ καὶ πρὸς θηριοδήκτα ὠμὴ, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει, χοιράδας σκορπίζει· ἀποσμᾷ πίτυρα καὶ ἀχῶρας σὺν κονίᾳ· σὺν λαδάνῳ δὲ καὶ μυρσινίνῳ, καὶ σουσίνῳ, ἢ καὶ οἰσύπῳ καὶ οἴνῳ τρίχας ῥεούσας παρακρατεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ, σὺν κονίᾳ καὶ οἴνῳ συμμισγόμενον, ποιεῖ καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τοὺς ὄρτυγας μαχιμωτέρους, μιγνύμενον τῇ τροφῇ·

V. add. μεγέθους

V. [illegible] σίλβοντα

Matth. ἰσχνοί.

V. non legit.

V. caret.

V. caret.

V. [illegible]

Al. μυρσίνῳ V. add [illegible]

Sic Lac. legit in v. cod. at v. lg. exempl. [illegible]

V. add [illegible]

Altera mali paruę magnitudinē explet, radice interim exiguæ oliuæ magnitudine, folijs quoque oleæ figura & colore, mollibus, diuisis ac per terrā stratis: semine in virgulis minuto, multis foraminibus pertuso, ciceris figura, puniceo. Vtranque narrant nonnulli in amatoria expeti, Thessalisque mulieribus esse in vsu.

De Tripolio. Cap. CXXXV.

TRIPOLIVM in maritimis nascitur, vbi allidit vnda, vicissimque retrò cōmeat: sed neque in mari, neque in sicco. Folia habet isatis, attamen crassiora: caulem palmarē & superna parte diuisum. Eius flos ter die colorem mutare perhibetur, ita vt manè candidus, meridie purpureus, vesperi puniceus aspiciatur. Radix est alba, odorata, calidi gustus: quæ drachmis duabus in vino pota, aquas vrinámque per aluum extrahit. Conciditur & in medicamenta quæ alexipharmaca vocant.

De Adianto. Cap. CXXXVI.

ADIANTVM, alijs polytrichon, pusilla gerit folia, coriādri similia, in extremo incisuris diuisa: virgulas verò è quibus ea prodeūt nigro colore nitētes, prætenues & palmū altas: at neq; thyrsum, neq; florē, neq; semen profert: radix est superuacua. Herbæ decoctū epotum, suspiriosis & alioqui ægrè spiritum ducētibus, felle suffusis, spleneticis & vrinę difficultate laborātibus auxiliatur. Calculos quoq; frangit, aluum sistit, & venenatorū morsibus resistit: cōtra stomachi fluxiones in vino bibitur: menstrua ciet, & quę à puerperio purgamēta relinquūtur: sed & sanguinis reiectionē inhibet. Cōtra venenatorum morsus herba cruda illinitur: alopecias eadē densat, strumásque dissipat. Ex lixiuio, furfures & manantia capitis vlcera detergendo exterit. Cum ladano autem ac myrtino & susino, aut etiam œsypo ac vino, defluētes capillos cohibet atque confirmat: sed & affrictum eius decoctum cum lixiuio & vino, idem præstat. Facit & gallinaceos & coturnices pugnaciores, in cibum eorū additum:

circa ouilia quoque pecorum vtilitatis gratia plantatur. Cęterùm vmbrosis & palustribus locis & in parietibus aspergine humentibus, circáque fontes prouenit.

De Trichomane. Cap. CXXXVII.

TRICHOMANES, quod & nõnulli adiantum appellant, locis iisdem nascitur, filici simile, at longè exilius: folijs tenuibus, ordine vtrinque dispositis, lenticulæ similibus, aduersis inter se, in virgulis itidem tenuibus, splendentibus, nigricantibus, iisque acerbis. Eadem quæ & modò dictum adiantũ præstare posse creditur.

De Xanthio. Cap. CXXXVIII.

XANTHIVM, alij phasganon, alij antithesion, alij chascanon, alij chœradolethron, quasi strumarum perniciem, aliqui & aparinen vocant. Nascitur læto & pingui solo, itémque in paludibus exiccatis, caule cubitali, pingui, anguloso, & prodeuntibus ex eo alis compluribus: folia verò habet atriplicis, incisuras habentia, nasturtium odore imitantia: fructum teretem, grandis oliuæ instar, & platani pilularũ modo spinosum, qui quidem contactu vestibus adhærescit. Is antè collectus quàm perfectè siccescat, deinde tusus & fictili vase reconditus, flauos facit capillos: siquidem, cùm vsus exigit, eius sextarij semissem aqua tepida diluas, móxque eo caput nitro antè perfrictum illinas. Sunt & qui in vino tundant, itáque asseruent. Cæterùm fructus commodè quoque œdematis imponitur.

De AEgilope siue festuca. Cap. CXXXIX.

AEGILOPS herbula est folia tritici habens, sed molliora, & in summo capite semina suis inclusa folliculis bina ternáve rubra, è quibus aristæ veluti capillaceæ exeunt. Herba cum farina imposita sanat ægilopas, duritiásque discutit. Ad eadem succus cum farina permixtus siccatúsque reconditur.

A φυτεύεται δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ προβάτων ἐν ταῖς μάνδραις· φύεται δὲ ἐν παλισκίοις καὶ ἑλώδεσι τόποις καὶ τοίχοις, ἐνίκμοις καὶ περὶ τὰς κρήνας. — V. quidem hanc periodum non legit. — Al. ἀχρειόλιον

Περὶ Τριχομανοῦς. Κεφ. ρλζ.

ΤΡΙΧΟΜΑΝΕΣ, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀδίαντον καλοῦσι, φύεται κατὰ B τοὺς αὐτοὺς τόπους, ὅμοιον πτέριδι, μικρὸν λίαν· στοιχηδὸν ἐξ ἑκατέρου μέρους τὰ φύλλα ἔχον λεπτὰ, φακοειδῆ, ἐναντία ἀλλήλοις, ἐπὶ ῥαβδίων λεπτῶν καὶ στιλπνῶν καὶ στρυφνῶν, ὑπομελάνων. δοκεῖ δὲ τὰ αὐτὰ δύνασθαι τῷ προειρημένῳ. — Oth. μικρὸν, λίαν.

C Περὶ Ξανθίου. Κεφ. ρλη.

ΞΑΝΘΙΟΝ, οἱ δὲ, φάσγανον, οἱ δὲ ἀντιθέσιον, οἱ δὲ χάσκανον. οἱ δὲ, χοιραδόλεθρον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἀπαρίνην καλοῦσι. φύεται ἐν εὐγείοις τόποις καὶ λίμναις ἀνεξηρασμέναις. καυλὸν ἔχει πηχυαῖον, λιπαρὸν, γωνιοειδῆ, καὶ D ἐπ' αὐτῷ μασχάλας πλείονας. ἀτραφάξει δὲ τὰ φύλλα ἐμφερῆ ἔχει, ἐντομὰς ἔχοντα· καρδάμῳ δὲ τὴν ὀσμὴν παραπλήσια· καρπὸν δὲ στρογγύλον ὡς ἐλαίας μεγάλην, ἀκανθώδη ὡς πλατάνου σφαίρας, ἀντιλαμβανόμενον τῶν ἱματίων μετὰ τὴν ψαῦσιν. Δύναται δὲ ὁ E καρπὸς πρὶν τελείως ξηρανθῆναι συλλεγεὶς καὶ κοπεὶς καὶ ἀποτεθεὶς εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ξανθὰς τρίχας ποιεῖν. ἐάν τις ἐπὶ τῆς χρήσεως λαβὼν τρυβλίου πλῆθος ἐξ αὐτοῦ, διεὶς τε ὕδατι χλιαρῷ, καὶ προεκνιτρώσας τὴν κεφαλὴν καταπλάσῃ. τινὲς δὲ καὶ μετ' οἴνου κόψαντες αὐτὸ, ἀποτίθενται· καταπλάττεται F δὲ καὶ πρὸς οἰδήματα ὁ καρπὸς ἐπιτηδείως. — V. ἀνεξ. — Al. γωνιῶδη ἢ γωνιοειδῆ — Al. ἀκανθώδη

Περὶ Αἰγίλωπος. Κεφ. ρλθ.

ΑΙΓΙΛΩΨ βοτάνιόν ἐστι φύλλα πυρῷ ἔχον ὅμοια, μαλακώτερα δὲ, ἐπ' ἄκρας δὲ τῆς κεφαλῆς καρποὺς ἔχον β'. G ἢ γ'. ἐρυθρούς, ἐφ' ὧν ἀθέρες οἱονεὶ τρίχες ἐκπεφύκασι. καταπλασθεῖσα δὲ ἡ πόα μετὰ ἀλεύρου καταπλασθεῖσα αἰγίλωπα, καὶ σκληρίας διαφορεῖ.] ἀποτίθεται δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ μιγεὶς ἀλεύρῳ καὶ ξηρανθείς. — V. γ. ἢ δ. — V. f. λεῖπ., δύναται ... V. ἀλεύρου.

Περὶ Βρώμου. Κεφ. ρμ'.

ΒΡΩΜΟΣ πόα ἐστὶν Αἰγίλωπι ἐμφερής, δύναμιν ἔχουσα ἐπιξηραντικήν. ἀφεψηθεῖσα μὲν οὖν σὺν ταῖς ῥίζαις μεθ' ὕδατος, ἕως ἀποτελεσθῇ τὸ ἀπόζεμα, διυλίζων αὐτὸ ἐπίμισγε μέλι τοσοῦτον, καὶ ἕψε μέχρις ἂν σχῇ πάχος ὑγροῦ μέλιτος. καὶ ποιεῖ ἐπὶ τῶν ὀζαινικῶν, εἰ βρέχων ὀθόνιον παρεντιθῇς τῷ μυκτῆρι, καὶ καθ' ἑαυτὸ μέν τοι ποιεῖ οὕτως· ἔνιοι δὲ ἀλόην λειώσαντες παραμίσγουσι, καὶ οὕτω χρῶνται. ποιεῖ δὲ καὶ μετὰ ῥόδων ξηρῶν ἀφεψηθεὶς σὺν οἴνῳ πρὸς τὰς τοῦ στόματος δυσωδίας.

De Bromo. Cap. CXL.

BROMVS herba est Ægilopi similis, exiccatoriam vim habens. Quamobrem si cum radicibus in aqua decoquatur ad tertias, iurique colato par modus mellis admisceatur, rursúmque discoquatur dũ mellís crassitudo fiat, medicamentum parabitur: quo quidẽ imbutum linteum & naribus etiam per se inditũ ad graueolentia narium vlcera erit efficax. Sunt qui tritam aloen addant, eodémque modo vtantur. Cæterùm cum rosis siccis in vino decocta, grauẽ oris halitũ emẽdat.

Περὶ Γλαυκός. Κεφ. ρμα'.

Sic v.c. itémque Ruellius: at vulg. exempl. κυτίσῳ.

Marc. Vir. γάλα legendum censet.

ΓΛΑΥΞ * κυτίσῳ ἢ φακῷ τὰ φύλλα ἔοικεν, ὧν τὰ κάτωθεν λευκότερα, ἄνωθεν δὲ χλωρά· κλωνία δὲ ἀπὸ γῆς ἀνίησι πέντε ἢ ς'. λεπτά, σπιθαμιαῖα ἀπὸ τῆς ῥίζης· ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, μικρότερα δέ, πορφυρᾶ· φύεται παρὰ θάλασσαν. αὕτη ἑψομένη μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ ἁλὸς καὶ ἐλαίου, καὶ ῥοφηθεῖσα, γάλα σβεννύμενον ἀνακαλεῖται.

De Glauce. Cap. CXLI.

GLAVX folijs cytiso aut lẽticulæ similis est, quæ quidem supernè virent, auersáque candidiora spectantur: ramulos vero spargit à terra quinos senósve, tenues, a radice dodrantales: flores autem violæ albæ, purpurei exeunt, attamen minores. Nascitur iuxta mare. Ipsa decocta cum hordeacea farina sale & oleo, in sorbitione lactis vbertatẽ intermissam restituit.

Περὶ Πολυγάλου. Κεφ. ρμβ'.

V. ὑπόστρυφνον

ΠΟΛΥΓΑΛΟΝ θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον, ἔχον φύλλα φακώδη, γεύσει * ὑπόστρυφνον· ποθὲν δὲ καὶ τοῦτο, γάλα δοκεῖ πλεῖον ποιεῖν.

De Polygala. Cap. CXLII.

POLYGALA frutex breuis est, palmi altitudinem petens, folijs lenticulæ, gustu subacerbo. Potus is lactis itidem abundantiam facere creditur.

Περὶ Ὀσύριδος Κεφ. ρμγ'.

ΟΣΥΡΙΣ φρυγάνιον μέλαν, λεπτόραβδον, δύσθραυστον, καὶ περὶ αὐτὸ φυλλάρια γ'. ἐστι δὲ καὶ δ'. ἢ ε'. ἢ ς'. αὐτῆς ὥσπερ λίνου, μέλανα κατ' ἀρχὰς, μεταβαλλόμενα δὲ ὑπέρυθρα γίνονται. ταύτης τὸ ἀφέψημα πινόμενον, ἰκτέρῳ βοηθεῖ.

Addit Lacuna ex vet. cod. πινόμεναι δὲ τὸ γάλα ἐξ αὐτῆς.

De Osyride. Cap. CXLIII.

OSYRIS, herba est surculacea, colore nigro, tenuib⁹ virgis, fractúque contumacibus: in quibus foliola terna, interdum & quaterna, quina, senáve, ceu lini, nigra initio, deinde colore mutato rubescentia. Decoctũ eius potũ iuuat arquatos.

Περὶ Σμίλακος τραχείας. Κεφ. ρμδ'.

ΣΜΙΛΑΞ τραχεῖα, τὰ μὲν φύλλα ἔχει περικλυμένῳ ὅμοια, καὶ κλήματα πολλά, λεπτά, ἀκανθώδη ὡς παλίουρος ἢ βάτος· ἑλίσσεταί τε περὶ τὰ δένδρα ὡς ἄνω καὶ κάτω τεινόμενον. καρπὸν δὲ φέρει βοτρυώδη, ὡς ἐπιφυλλίδα, [ὃς] πεπανθέντα δὲ ἐρυθρόν, ὑποδάκνοντα ἠρέμα ἐν τῇ γεύσει· ῥίζαν σκληρὰν, παχεῖαν. φύεται δὲ ἐν τόποις ἑλώδεσι καὶ τραχέσι. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς θαυμάσιον ἐστὶν ἀντίδοτος, προπι-

Desunt hæc in cod. Ald. in contextu, & ad notha transferuntur.

De Smilace aspera. C. CXLIIII.

SMILAX aspera folia habet periclymeni, sarmẽta multa, tenuia, paliuri aut rubi modo spinosa: & sese arboribus circũuoluit, per eas sursum deorsúmque repens. Fructum verò profert racematum, ceu exilem labruscæ racemulum, qui quidem vbi maturuit, colore est rubro, gustumq; leniter quodãmodo mordet: radice denique est dura crassáq;. Nascitur locis palustrib⁹ & asperis. Folia fructusque cõtra venena efficacis antidoti vim habẽt, siue antè,

siue posteà bibátur. Quin & memoriæ proditú est, siquid ex his infanti recẽs nato tritum propinetur, nulla ei posteà venena nocitura. Inciditur & ad alexipharmaca, id est, ad ea medicaméta quib⁹ venena arcétur.

De Smilace leui. Cap. CXLV.

Smilax lęuis folia habet hederacea, sed molliora, læuiora tenuioráque, itemq́; flagella æquè ac prior, at nullis spinis horrida: quibus tamé haud secus ac illa arbores scádit, iis sese circumuoluẽs: semẽ verò gerit ceu lupini, nigrum, exiguum, supra quod flores perpetuò visũtur cádidi, vndique numerosi & orbiculati. Ex hac porro smilace per æstaté topiarij operis vmbracula factitátur: at folia per autumnũ amittit. Cæterùm semẽ cum dorycnio potú ternis singulorú obolis, vt somnia tum varia, tum etiá tumultuosa videantur, efficere perhibetur.

De Rusco, seu Myrto syluestri. Cap. CXLVI.

MYRTVS syluestris seu oxymyrsine, foliú fert myrti, sed latius, ad formam lanceæ mucronatú: fructum rotundum, medio folio inhærentem, qui per maturitatem rubet, nucleumq́; ossis instar durum complectitur. Ramuli ab vna eadémque radice numerosi exeút, vitiliú modo lenti, fractu contumaces, cubitales, foliosi: radix graminis similis, gustáti acerba & subamara. In asperis & pręruptis locis enascitur. Folia & baccæ in vino potæ vrinas cient, menses pellunt, & calculos vesicæ frangunt. Morbo quoque regio, vrinæ stillicidio & capitis dolori medentur. Sed & radicis decoctum in vino potum, eosdé illos prębet effectus. Porrò & cauliculi pullulare incipientes asparagorum vice ac olerum modo in cibo sumuntur: sunt autem amari, vrinásque cient.

De Lauro Alexandrina. Cap. CXLVII.

LAVRVS Alexádrina, quá aliqui Idæam, aliqui danaën, alij hypoglottion, alij zalæam, alij denique stephanen vocát, folijs est myrti syluestris, maioribus tamé, mollioríb⁹ & candidioribus: fructu in medijs folijs rubro, ciceris magnitudine. Ramos verò per terram spargit do-

A νόμενα, καὶ ἐπιπινόμενα. παραδίδοται — V. caret.
ὅτι ἐάν τις ἀρτιγενεῖ παιδίῳ τρίψας τι — Al. ἀρτιγενεῖ
τούτων δῷ πιεῖν, ὑπ' οὐδενὸς δηλητηρίου φαρμάκου βλαβήσεται. τίθεται δὲ καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα.

Περὶ Σμίλακος λείας. Κεφ. ρμέ.

Σμίλαξ λεία, ὅμοια κισσῷ τὰ φύλλα
B ἔχει, μαλακώτερα δὲ καὶ λειότερα καὶ λε- — V. λειότερα
πτότερα· τὰ δὲ κλήματα ὥσπερ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας οὐκ ἔχοντα· ἑλίσσεται δὲ περὶ τὰ δένδρα, ὡς ἡ προτέρα· καρπὸν δὲ — V. ἰτέας
ἔχει ὥσπερ θέρμου μέλανα, μικρὸν ἀεὶ δὲ — Auth. aduersi ὀρόβου. Quidam legendum conseciũt, καρπὸν δὲ ἔχει ὅτι ... &c.
ἐπάνω ἔχοντα ἄνθη λευκά, πολλὰ κατὰ πᾶσαν τὴν σμίλακα, καὶ περιφερῆ. καὶ
C σκηναὶ δ' αὐτῆς γίνονται τοῦ θέρους· φυλλορροεῖ δὲ τῷ φθινοπώρῳ. Τούτου ὁ καρπὸς μετὰ δορυκνίου πινόμενος, τριωβό- — Matth. τριώβολον ἑκάτερον ὁλκή
λου ὁλκὴ ἑκατέρου, ἐνύπνια πολλὰ καὶ ταραχώδη ὁρᾶν ἱστορεῖται.

Περὶ Μυρσίνης ἀγρίας. Κεφ. ρμϛ́. — V. addit, ἣ οἱ δὲ μυρτακανθήν. G. vterque codex vetus hunc locum sic descriptum habet. Μυρσίνη ἀγρία ἢ ὀξυμυρσίνη, ἣν ἀκανθομυρσίνην ... &c.

ΜΥΡΣΙΝΗ ἀγρία, ἣ μὲν φύλλον
D μυρσίνῃ ἔχει ὅμοιον, πλατύτερον δέ, λογχοειδές, ὀξὺ ἐπ' ἄκρου· καρπὸν δὲ στρογγύλον, ἐν μέσῳ δὲ τῷ πετάλῳ περιφερῆ, ἐρυθρὸν ἐν τῷ πεπαίνεσθαι, ἔχοντα δὲ ἐντὸς ὀστῶδες· κλωνία λυγώδη, πολλὰ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτῆς, δύσθραυστα, ὅσον πήχεως, φύλλων μεστά· ῥίζαν παραπλησίαν ἀγρώ- — V add. καρπὸς ... καὶ ἀσπαράγου ...
E στει, γευομένῳ στρυφνήν, ὑπόπικρον. φύεται — V. στρυφνὴν ...
ἐν τραχέσι τόποις καὶ κρημνώδεσι. Δύ- — V. addit, καὶ ἐν ...
ναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς ἐν οἴνῳ πινόμενα, οὖρα κινεῖν, καταμήνια ἄγειν, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν· θεραπεύει δὲ καὶ ἴκτερον καὶ στραγγουρίαν, καὶ κεφαλαλγίαν. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς
F ῥίζης σὺν οἴνῳ ποθέν, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ ἀν- — Quidam, ...
τὶ ἀσπαράγου δὲ οἱ καυλοὶ νεοθαλεῖς λαχανευόμενοι ἐσθίονται. εἰσὶ δὲ ἔμπικροι καὶ διουρητικοί.

Περὶ Δάφνης Ἀλεξανδρείας. Κεφ. ρμζ.

ΔΑΦΝΗ Ἀλεξανδρεία, οἱ δὲ Ἰδαίαν, οἱ δὲ δανάην, οἱ δὲ ὑπόγλωττον, οἱ δὲ ζά-
G λαν, οἱ δὲ στεφάνην καλοῦσι· φύλλα ὀξυμυρσίνῃ ὅμοια ἔχει, μείζονα δὲ καὶ μαλακώτερα, — Marc. perperam μείονα legisse videtur.
καὶ λευκότερα· καρπὸν δὲ ἐν μέσοις ἐρυθρόν, ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος· κλῶνας ἐπὶ γῆς ἀνθε-

μιαίοις ἢ καὶ μείζονας· ῥίζαν παραπλησίαν A τῇ ὀξυμυρσίνῃ, μείζονα δὲ καὶ εὐώδη καὶ μαλακωτέραν. φύεται ἐν τόποις ὀρεινοῖς.

In vet. margine: [illegible]

Δύναμιν δ' ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη < ϛʹ. πλῆθος μεθ' οἴνου γλυκέος, βοηθεῖν τὰς δυστοκούσαις καὶ στραγγουριώσιν. ἄγει δὲ καὶ αἷμα.

Περὶ Δαφνοειδοῦς. Κεφ. ρμηʹ.

ΔΑΦΝΟΕΙΔΕΣ, οἱ δὲ, εὐπέταλον, οἱ B δὲ, χαμαιδάφνην, οἱ δὲ, πέπλιον καλοῦσι. θαμνίσκος ἐστὶ πηχυαῖος, κλάδους πολλοὺς ἔχων ἱμαντώδεις πρὸς τὸ ἄνωθεν ἥμισυ φυλλοφόρους· φλοιὸς δὲ περὶ τὰς ῥάβδους γλίσχρος ἰσχυρῶς· φύλλα δάφνῃ ἐοικότα, μαλακώτερα δὲ καὶ ἰσχυρότερα καὶ οὐκ εὔκλαστα, δάκνοντα καὶ πυροῦντα τὸ C στόμα καὶ φάρυγγα· ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ μέλανα, ὅταν πεπανθῇ· ῥίζα ἄχρηστος. φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς τόποις· ἄγει δὲ καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ ξηρὸν ἢ νέαρον ποθὲν κατὰ κοιλίαν φλεγματώδη· κινεῖ καὶ ἐμέτους καὶ ἔμμηνα· καὶ διαμασηθὲν ἀποφλεγματίζει· ἔστι δὲ καὶ πταρμικόν. καθαίρει δὲ καὶ ὁ καρ- D πὸς αὐτοῦ ὅσον κόκκοι ιε πινόμενοι.

Al. πήχεις τὰς ῥάβδους, al. πηχυαίους κλάδους

V. ἰσχυρῶς

V. ἄχρηστος

Περὶ Χαμαιδάφνης. Κεφ. ρμθʹ.

ΧΑΜΑΙΔΑΦΝΗ, οἱ δὲ καὶ ταύτην Ἀλεξάνδρειαν ἐκάλεσαν. ῥάβδους ἀνίησι μονοκλώνους, πηχυαίους, ὀρθὰς, λεπτὰς καὶ λείας· καὶ ταύτης δὲ τὰ φύλλα ὅμοια δάφνῃ, λειότερα δὲ πολλῷ καὶ λεπτότερα καὶ E χλωρότερα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ἐρυθρὸν, τοῖς φύλλοις ἐπιπεφυκότα. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα καταπλασθέντα, κεφαλαλγίαις καὶ στομάχου ἐγκαύσεσιν ἀρήγει· ποθέντα δὲ μετ' οἴνου, στρόφους παύει· ὁ δὲ χυλὸς σὺν οἴνῳ ποτιζόμενος, καταμήνια καὶ οὖρα ἄγει· καὶ ἐν πεσσῷ προστεθεὶς, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. F

Deerat in vulg. exempl. Sed addidimus ex vet. cod.

Adiecit Lac. ex v. cod.

Περὶ Ἐλλεβόρου λευκοῦ. Κεφ. ρνʹ.

ΕΛΛΕΒΟΡΟΣ λευκὸς φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ ἀρνογλώσσου, ἢ σεύτλου ἀγρίου, βραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα, καὶ ἐρυθρὰ τὴν χρόαν· καυλὸν δὲ παλαιστιαῖον, κοῖλον, περιφλοιζόμενον ὅτε ἄρξεται ξηραίνεσθαι· ῥίζαι δ' ὑπεισι πολλαὶ, G λεπταὶ, ἀπὸ κεφαλίου μικροῦ καὶ ἐπιμήκους, ὡς περὶ κρομμύου, συμπεφυκυῖαι.

V. caret.

V. add. καὶ τῇ χροιᾷ ἐρυθρά

V. his caret.

V. [illegible]

V. caret.

drantales, interdum etiam maiores: radice myrti syluestris simili, ac maiore, odorata, molliore'que. Nascitur in montosis. Radix drachmarum sex pondere in vino dulci pota, difficulter parientibus, vrinæq; stillicidio laborantibus auxiliatur. Sed & sanguinem etiam extrahit.

De Daphnoide. Cap. CXLVIII.

DAPHNOIDES aliqui eupetalon, alij chamædaphnen, alij peplion vocant: exiguus frutex est, cubitalis, ramis multis a medio sursum versus lori modo flexilibus & obsequiosis, iisque foliosis. Ramulos vestiés cortex supramodum viscosus est: at folia sunt lauri, verùm molliora, validiora, fractúque contumacia, quorum gustatu os faucésque mordentur & accéduntur: flores cádidi: fructus, cùm ematuruit, niger: radix superuacua. Nascitur in montosis. Folium seu aridum, seu etiam recens, potu pituitosa per aluum deijcit: vomitus quoque ac menses ciet: quin & commanducatú pituitam à capite extrahit: sternutamenta etiamnum mouet. Cæterùm & quindenæ ipsius baccæ potæ purgant.

De Chamædaphne. Cap. CXLIX.

CHAMÆDAPHNE, quam & Alexandrinam aliqui vocauerunt, virgas promit singulari ramulo constantes, cubitales, rectas, tenues ac læues. Sed & huic folia sunt lauri similitudine, at læuiora multò, tenuioráque ac viridiora: fructus rotundus, rubens, folijs annexus. Huius folia trita illitáq; capitis doloribus inflationibusque stomachi succurrunt: eadem bibita cum vino tormina sedát. At succus cum vino propinatus, mẽses vrináſq; ciet: idé quoque subditus in pesso præstat.

De Helleboro seu veratro albo. Cap. CL.

VERATRVM album folia fert plantaginis aut betæ syluestris similia, sed breuiora, nigriora & dorso rubescentia: caulem palmi altitudine, concauum: qui quidem tunicas quibus cõuoluitur abdicat, cùm arescere incipit. Radices subiacent numerosæ, tenues ac fibratæ, ab exiguo & oblongo capitulo ceu cæpa exeuntes, eidémque annexæ.

Nascitur in montosis & asperis. Radices messibus colligendæ. Optimũ auté habetur veratrũ, quod modicè extentum est, candidum, fragile, carnosum, minimè exacutum aut iuncum referés, aut dum frangitur, puluerem emittés: sed tenuem habens medullam, gustúq; non admodum feruens, neq; saliuam subinde ciens: huiuscemodi siquidé strágulat. Primatum tenet Anticyrenum. At Galaticum æquè atque Cappadocicum, cádidius est, iunco simile, maioremq́; strágulandi vim habet. Porrò vomitionibus varij coloris humores extrahit: collyrijs admiscetur, quæ caliginé oculorũ discutiendi vim habét: méses pellit, partúsque necat, appositum: sternutamenta mouet, ac mures interficit cum melle & polenta subactũ: quin & carnes colliquat & absumit, si coquatur vnà. Datur & ieiunis per se, itémque cum sesamo & ptissanæ aut alicæ cremore, aut cũ aqua mulsa, aut pulte, aut lente aliáve sorbitione. Sed & cogitur cum pane, atq; ita inassatur. Apparatus vero insuperq; victus ratio vtétibus accommodata diligenter ab ijs tradita est, qui ex professo de ipsius dosi scriptitarunt. Sed maximè Philonidæ Siculo Ennæo assentimur. Longum enim foret in hac quam præcipuè instituimus materiæ Medicæ tractatione, victus rationé ad medendũ necessariam simul & semel exponere. Sunt tamen nonnulli qui dent ipsum cũ larga sorbitione, aut copioso cremore: vel etiam exhibito parciore cibo post illico veratrũ offerant: ac ijs præsertim quibus strágulationis suspicio imminet, aut corporis imbecillitas adest. Illo enim modo suméntibus purgatio periculo vacat, quòd nõ intempestiuè iustóve citiùs medicamentum corporibus accedat. Cæterùm & sedi subditę ex eo balani cum aceto vomitiones concitant.

De Helleboro seu veratro nigro.
Cap. CLI.

Helleborum seu veratrũ nigrum aliqui Melampodiũ, alij ectomon, alij polyrrhizon vocant. Melampodion verò appellatur, quoniá caprarum pastor nomine Melampus furétes Prœti filias eo primus purgasse & sa-

A Φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις καὶ τραχέσι. Συλλέγειν δὲ δεῖ τὰς ῥίζας περὶ τὸν θερισμόν. ἄριστος δέ ἐστιν αὐτοῦ, ὁ μετρίως *τεταμένος καὶ λευκὸς, καὶ *εὔθραυστος καὶ σαρκώδης, οὐκ ἀπόξυς δὲ καὶ σχοινώδης, ἢ κονιορτὸν ἀφιεὶς ἐν τῷ θραύεσθαι, ἔχων δὲ καὶ τὴν ἐντεριώνην λεπτὴν, ἐκπυρῶν τὴν γεῦσιν οὐ λίαν, οὐδὲ ἀθρόως σίαλον
B ἐπισπώμενος· πνιγώδης γὰρ ὁ τοιοῦτος. προτιμᾶται δὲ ὁ *Κυρηναϊκός. ὁ δὲ Γαλατικὸς καὶ Καππαδοκικὸς, *λευκότερος καὶ *σχοινώδης καὶ πνιγωδέστερος. Καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ἄγων ποικίλα· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις τοῖς δυναμένοις τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποκαθαίρειν. καὶ ἔμ-
C μηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα κτείνει, προστιθέμενος. πταρμοὺς ἐρεθίζει, καὶ μῦας κτείνει σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ φυραθείς. συγκαθεψόμενός τε κρέασι, συντήκει αὐτά. δίδοται δὲ νήστεσι καθ' ἑαυτόν, καὶ μετὰ σησάμου καὶ *πτισάνης χυλοῦ, ἢ ἄλικος, ἢ μελικράτου, ἢ πόλτου, ἢ φακοῦ ἤ τινος
D ῥοφήματος. συσιτοποιεῖται δὲ καὶ ἄρτῳ, καὶ ὀπτᾶται. ἡ δὲ προσαγωγὴ καὶ ἐπιδιαίτησις ἐξείργασται παρὰ τοῖς πραγματευσαμένοις περὶ τῆς δόσεως αὐτῆς γράψασι· μάλιστα δὲ συγκατατιθέμεθα Φιλωνίδῃ τῷ Σικελῷ *τῷ ἀπὸ Ἔννης, μακρὸν γάρ ἐστιν ἐν ὕλης παραδόσει προηγουμέ-
E νως θεραπευτικὴν ἐκτίθεσθαι ἀγωγήν. διδόασι δὲ ἔνιοι *σὺν πολλῷ ῥοφήματι ἢ *χυλοῦ πλήθει, ἢ καὶ τροφὴν ὀλίγην προσδόντες, ἐπιδιδόασι τὸν ἐλλέβορον *εὐθέως, ἐφ' ὧν μάλιστα πνιγμὸς ὑποπτεύεται ἢ ἀσθένεια σώματος ὑπόκειται· ἀκίνδυνος γὰρ ἐπὶ τῶν οὕτω λαμβανόντων ἡ κάθαρ-
F σις· διὰ τὸ μὴ ἀκαίρως τὸ φάρμακον *παρατίθεσθαι τοῖς σώμασι· καὶ βάλανοι δὲ ἐξ αὐτοῦ προστιθέμεναι τῇ ἕδρᾳ *μετ' ὄξους,] ἐμέτους κινοῦσι.

Περὶ Ἐλλεβόρου μέλανος. Κεφ. ρνά.

Ἐλλέβορος μέλας, οἱ δὲ, Μελαμπόδιον, οἱ δὲ *, ἔκτομον, οἱ δὲ, πολύρριζον. Μελαμ-
G πόδιον δὲ λέγεται, ἐπειδὴ δοκεῖ Μελάμπους τις αἰπόλος τὰς Προίτου θυγατέρας μανείσας * ἐν αὐτῷ καθᾶραι πρῶτος καὶ θερα-

V. πτισώδης
Alter, ἄθραυστος, sed perperam.
Alter, Ἀντικυραϊκὸς ὁ δὲ Γαλατικός.
Loc. add. ex vet. cod. ἢ λευκός.
Alter, χοιώδης, quam scripturã Serapio secutus est. Quidã v. gasωδης καὶ καπνωδέστερος.
V. quidam caret.
V. caret.
Goupylus ex veteribus libris & interpretibus legendum censet, σὺν ποτῷ ῥοφήματι.
V. χόνδρου
V. caret.
V. παρεισδύεσθαι
Quidam non habent.

παῦσαι. ἔχει δὲ τὰ φύλλα χλωρά, A πλατάνῳ προσεμφερῆ, ἐλάττονα δέ, °[πρὸς τὰ τοῦ σφονδυλίου,] καὶ πολυσχιδέστερα καὶ μελάντερα, καὶ ὑποτραχύτερα· καυλὸς °τραχύς· ἄνθη δὲ °λευκά, ἐμπόρφυρα, τῷ δὲ σχήματι °βοτρυώδη· καὶ ἐν αὐτῷ καρπὸς κνίκῳ ὅμοιος, ὃν καὶ αὐτὸν καλοῦσιν οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ σησαμοειδῆ, B χρώμενοι πρὸς τὰς καθάρσεις αὐτῷ· ῥίζαι δ' ὕπεισι λεπταί, μέλαιναι, ὥσπερ ἀπό τινος κεφαλίου κρομμυώδους ἠρτημέναι, ὧν καὶ ἡ χρῆσις· φύεται ἐν τραχέσι καὶ γεωλόφοις καὶ καταξήροις τόποις. Καὶ ἄριστος ὁ ἐκ τῶν τοιούτων λαμβανόμενος χωρίων. οἷός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς Ἀντικύρας. καὶ γὰρ C ὁ μέλας καὶ κάλλιστος ἐν αὐτῇ γεννᾶται. ἐκλέγου δὲ τὸν εὔσαρκον καὶ εὔτροφον, °λεπτὴν ἔχοντα τὴν ἐντεριώνην, δριμὺν ἐν τῇ γεύσει καὶ πυρώδη. τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ ἐν τῷ Ἑλικῶνι καὶ Παρνασσῷ καὶ °Αἰτωλίᾳ φυόμενος· διαφέρει μέντοι ὁ Ἑλικώνιος. Καθαίρει δὲ τὴν °κάτω κοιλίαν, ἄ- D γων φλέγμα καὶ χολήν, καθ' ἑαυτὸν ἢ μετὰ σκαμμωνίας διδόμενος καὶ ἁλῶν, < α. ἢ τριωβόλου ὁλκῆς· συνέψεται δὲ καὶ φακῇ, καὶ ζωμοῖς [τοῖς εἰς κάθαρσιν λαμβανομένοις. ὠφελεῖ δὲ °ἐπιληπτικούς, μελαγχολικούς, μαινομένους, ἀρθριτικούς, παραλελυμένους. προστεθεὶς δέ, ἔμμηνα ἄγει, E καὶ ἔμβρυα κτείνει· σύριγγάς τε καθαίρει κατατεθεὶς καὶ μετὰ τρίτην ἐξαιρεθείς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ δυσηκοΐας καθίεται εἰς τὸ οὖς, ἐώμενος ἐπὶ β. ἢ γ΄ ἡμέρας. θεραπεύει δὲ καὶ ψώρας, μετὰ λιβανωτοῦ ἢ κηροῦ καὶ πίσσης καὶ κεδρίνου ἐλαίου καταχριόμενος· μετ' ὄξους δὲ καθ' ἑαυτὸν καταπλασσόμενος, F ἀλφοὺς καὶ λειχῆνας καὶ λέπρας θεραπεύει· ἑψηθεὶς δὲ σὺν ὄξει, ὀδονταλγίας πραΰνει διακλυζόμενος· [°σηπτοῖς τε μίγνυται·] μετὰ δὲ κριθίνου ἀλεύρου καὶ οἴνου, κατάπλασμά ἐστιν ὑδρωπικοῖς ὠφέλιμον· συμφυτευθεὶς δὲ ἀμπέλοις πρὸς τῇ ῥίζῃ, τὸν ἐξ αὐτῶν οἶνον κα- G θαρτικὸν ἐργάζεται. περιρραίνουσι δὲ καὶ οἰκίας αὐτόν, καθαρτικὸν εἶναι νομίζοντες· ὅθεν καὶ ὀρύσσοντες ἵστανται προσευχόμενοι Ἀπόλλωνι καὶ Ἀσκληπιῷ, φυλαττόμενοι ἀετόν. ἐφίπτασθαι γάρ φασιν οὐκ

V. caret.

Leg. βοτρυχώδη cũ Serap. V cod nõ legit. Quidã βοστρυχώδη. Docti nonnulli βοστρυχώδη, hoc est, cincinnorum in modum.

V. μυελὸν

V. Οἴτῃ

V. σεληνιακοὺς

V. caret.

A nasse creditur. Folia ei viridia, platani similia, sed minora, folijs spondylij proxima, pluribus diuisuris scissa, nigriora & subaspera: caulis breuis: flores candidi, purpurascentes, figura racemosi: semen intus cnici, quod & Anticyræi sesamoides vocant, & in purgationes adhibent. Radices subsunt tenues, nigræ, B velut è capitulo quodam cæpæ simili dependentes, quarum etiam vsus est. In asperis, editioribus sitientibúsque locis enascitur. Optimum quod ex locis eiusmodi petitur, quale quod ex Anticyra: nigrum enim inibi probatissimum gignitur. Eligi debet carnosum, plenum, cui tenuis medulla sit, a- C cre denique gustu, feruénsque. Huiusmodi est quod in Helicone, Parnasso & Ætolia nascitur: attamen Heliconium præcellit. Veratrum nigrum purgat per inferna, trahítque pituitam & bilem, datum per se, aut cum scammonia & sale, drachma vna seu obolis tribus. Decoquitur & cum lente ac iusculis D quæ purgationis causa sumptitantur. Prodest verò in comitialibus articulariísque morbis, itémq; melancholicis, insanientibus & paralyticis. Subditum mẽses trahit & partus necat: fistulas inditum ac tertia die exemptum purgat. Similiter in auditu difficili immittitur in aurem, ibique ad biduum triduúmve E sinitur. Scabiem quoque sanat, cum thure aut cera & pice ac cedrino oleo perunctum. Vitiligini verò, impetigini ac lepris ex aceto impositũ per se medetur. Dentium dolorem coctum cum aceto collutione mitigat. Septicis etiamnum medicamentis admiscetur. Quin & hydro- F picorum ventri cum farina hordeacea & vino vtiliter imponitur. Porrò autem consitum proximè vitium radices, vino inde expresso vim purgandi conciliat. Sed & eo domos aspergunt, purgandi expiandiq; vim illi tribuẽtes. Quamobrem & qui ipsum effodiunt, stantes Apollinem & Æsculapium pre- G cantur, obseruántque aquilæ volatus: eam enim alitem tradunt non

citra periculum aduolare, atque etiam ei mortem inferre, quem veratrum effodientem conspexerit. Celeriter quoque effodiatur oportet, quoniam halitu auráve sua caput aggrauat: quapropter ad id præcauendum, effossuri allia præsumunt, vinúmque subinde sorbent: ita siquidé ab afflatu securiores, noxæq; minùs opportuni redduntur. Cæterùm veratrum hoc candidi modo etiam emedullatur.

De Sesamoide magno. Cap. CLII.

SESAMOIDES magnú in Anticyra elleborum vocát, quoniam in purgationibus candido veratro misceatur. Similis est herba senecioni aut rutę: folijs lógis, flore candido, radice gracili, inefficaci: semine sesamæ, gustu amaro. Granum id per superna pituitam ac bilem purgat, si tritum quantum tribus digitis capitur, cú albi veratri sesquiobolo ex aqua mulsa detur.

De Sesamoide paruo. Cap. CLIII.

Sesamoidi paruo cauliculi sunt dodrantales: folia coronopi, at hirsutiora minoráque: in summis cauliculis capitula flosculorum penè purpureorum, quorum medium albicat: semen in illis sesamæ, amarum, fuluum: radix tenuis. Semen potum dimidio acetabulo in aqua mulsa, bilem ac pituitam per inferna purgat. Ex aqua verò impositú, tubercula & œdemata discutit. Nascitur in asperis.

De Cucumere syluestri. Cap. CLIIII.

CVCVMIS agrestis à satiuo fructu solo distat, quem longè minorem parit, oblongis glandibus similem: folia sarmentáque satiui refert; radix est candida, magna. Nascitur in ruderibus & sabuletis, frutice in totum amaro. Instillatus foliorum succus, aurium doloribus confert. Radix autem illita cum polenta, vetus quoduis œdema discutit: imposita cum resina terebinthina, tubercula rumpit; cocta ex aceto

A ἀκινδύνως· δίδωσι γὰρ θάνατον ὁ ὄρνις, ἐὰν τὴν ἴδῃ τινὰ ὀρυγὴν τοῦ ἐλλεβόρου. συντόμως δὲ δεῖ ὀρύττειν, διὰ τὸ καρηβαρείας ἐκ τῆς ἀποφορᾶς γίνεσθαι· ὅθεν εἰς προφυλακὴν, οἱ ὀρύττοντες ἐσθίουσι σκόροδα, καὶ οἶνον πίνουσιν ἀβλαβέστεροι γὰρ οὕτω διατίθενται. ἐξεντερίζεται δὲ, ὥσπερ
B καὶ ὁ λευκὸς ἐλλέβορος.

Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μεγάλου. Κεφ. ρνβ'. — V. Σησαμοειδ.

ΣΗΣΑΜΟΕΙΔΕΣ τὸ μέγα, ἐν Αντικύρᾳ ἐλλέβορον καλοῦσι, διὰ τὸ μίγνυσθαι ἐν ταῖς καθάρσεσι τῷ λευκῷ ἐλλεβόρῳ· ἔοικεν ἡ πόα ἠριγέροντι ἢ πηγάνῳ — V caret
C φύλλα μακρά· ἄνθος λευκόν· ῥίζα ἰσχνὴ, ἄπρακτος· σπέρμα ὅμοιον σησάμῳ, πικρὸν ἐν τῇ γεύσει. ὃ καθαίρει ἄνω φλέγμα τε καὶ χολὴν, ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις ληφθὲν μετὰ ἐλλεβόρου λευκοῦ τριωβόλου ἡμιωβόλιον σὺν μελικράτῳ. — V ἠριγέροντι τὸ μέγεθος. alius cod. habet tantùm ἔοικεν ἡ πόα πηγάνῳ. sic & Oribas. — Al. [illegible]

Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μικροῦ. — V. quid. λευκοῦ
D Κεφ. ρνγ'.

Σησαμοειδὲς τὸ μικρόν. καυλία ἔστι σπιθαμιαῖα ἔχοντα φύλλα κορωνόποδι ὅμοια, δασύτερα μέντοι καὶ μικρότερα· ἐπ' ἄκρου δὲ τῶν καυλίων κεφάλια αἰθίων ὑποπορφύρων, ὧν τὸ μέσον, λευκόν· ἐν οἷς σπέρμα σησάμῳ ἐοικὸς, πι-
E κρὸν, κιῤῥόν· ῥίζα λεπτή. Καθαίρει δὲ χολὴν καὶ φλέγμα κάτω ποθὲν τὸ σπέρμα, ὀξυβάφου ἥμισυ σὺν μελικράτῳ· καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος, φύματα καὶ οἰδήματα διαφορεῖ. Φύεται ἐν τραχέσι χωρίοις. — V. [illegible] — Autores aduersi legendum suspicantur μικρότερα. — V αἰθίων τινῶν πορφυρῶν μέσον

Περὶ Σίκυος ἀγρίου. Κεφ. ρνδ'.

F ΣΙΚΥΣ ἄγριος τῷ καρπῷ μόνῳ διαφέρει τοῦ ἡμέρου σίκυος, ἐλάσσονα πολλῷ ἔχων, βαλανείοις ἐπιμήκεσιν ἐοικότα· τὰ φύλλα δὲ καὶ τὰ κλήματα ἡμέρῳ ὅμοια· ῥίζα δὲ λευκὴ καὶ μεγάλη· φύεται ἐν οἰκοπέδοις καὶ ἀμμώδεσι τόποις· ὅλος δὲ ὁ θάμνος πικρός. Αρμόζει δὲ ὁ τῶν φύλ-
G λων χυλὸς ἐνσταζόμενος ὠταλγίαις. ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλφίτου, πᾶν οἴδημα παλαιὸν διαφορεῖ· μετὰ ῥητίνης δὲ τερεβινθίνης ἐπιτεθεῖσα, φύματα ῥήττει· μετ' ὄξους δὲ ἑψηθεῖσα — Fortè βαλάνοις.

V. [illegible] ὁμοῦ ποδαγρικούς.

καὶ καταπλασθεῖσα, ποδάγρας διαφορεῖ· A καὶ ἰσχιάδας δὲ ἐστὶν ἔγκλυσμα, καὶ ὀδονταλγίας διάκλυσμα, τὸ ἀφέψημα. ξηρὰ δὲ λεία, ἀλφοὺς, λέπρας καὶ λειχῆνας σμήχει· οὐλάς τε μελαίνας καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῆς ῥίζης, πλῆθος τριῶν ἡμιωβολίων τὸ ἐλάχιστον, καὶ ὁ φλοιὸς δὲ ὅσον τέ- B ταρτον ὀξυβάφου, καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν, καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑδρωπικῶν. δίχα δὲ τοῦ τὸν στόμαχον ἀδικεῖν, ποιεῖται τὴν κάθαρσιν. δεῖ δὲ τῆς ῥίζης λαβόντα ἡμίλιτρον, μετὰ δυοῖν ξεστῶν οἴνου, μάλιστα *Λιβυκοῦ, λεαίνειν, καὶ διδόναι ἐκ τούτου κυάθους γ΄. ἕως ἂν ὁ ὄγκος ἰσχνῶς συσταλῇ. C

V. λιγυστικοῦ. Lac. v. cod. Αἰγυπτίου γλυκέος

illitáque podagras discutit: sed & eius decoctũ ischiadicis infunditur, & in dẽtium dolore colluitur. Eadẽ arida tritáq; vitiligines, lepras & impetigines absterget: cicatrices nigras emendat, & maculas faciei repurgat. Quin & radicis succus sesquioboli pondere cùm minimùm, itémq; cortex acetabuli quarta parte, bilẽ ac pituitã purgãt, maximéq; in hydropicis, idq; citra vllam stomachi iniuriã. Radicis selibra in vini præsertim Libyci sextarijs duobus conteritur: dantúrq; ex eo ieiunis terni cyathi tertio quoque die, dum tumor plurimùm subsederit.

Περὶ Ἐλατηρίου. Κεφ. ρνέ.

Τὸ δὲ λεγόμενον Ἐλατήριον, ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ σικύου σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον. τοὺς ἅμα τῷ ἅψασθαι σικύους ἀποπηδῶντας ἐκλέγων, ἀποτίθεσο, ἐῶν νύκτα· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐπὶ κρατῆρι κόσκινον μὴ πυκνὸν ἐπιθεὶς, καὶ μαχαίριον ὕπτιον ἁρμόσας τὴν D ἀκμὴν ἔχον ἄνω, λαμβάνων ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ καθ᾽ ἕνα τὸν σικύον, διαίρει καὶ ἔκθλιβε [διὰ τοῦ κοσκίνου] τὸ ὑγρὸν εἰς τὸν ὑποκείμενον κρατῆρα· προσεκθλίβων καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς σαρκῶδες, ὃ δὴ προσαπτέσθω τοῦ κοσκίνου· ἵνα καὶ αὐτὸ διεκπίπτῃ· *καὶ εἰς λεκάνην παρακειμένην τὰ ἐκθλιβόμενα ἐκβάλε. E σωρεύσας δὲ τὰ τετμημένα ἐπὶ τοῦ κοσκίνου, ὕδατι γλυκεῖ περιχέας καὶ ἀποπιέσας, ταῦτα μὲν ῥίπτε. ταράξας δὲ τὸ ἐν τῇ *λεκάνῃ ὑγρὸν, καὶ σκεπάσας ὀθόνῃ, τίθεσο ἐν ἡλίῳ· καὶ ὅτε *στῇ, πᾶν τὸ ἐπινηχόμενον ὕδωρ μετὰ τοῦ ἐπιπάγου ἀπόχει· καὶ τοῦτο ποίει πολλάκις, ἄχρις οὗ καταστῇ τὸ ἐφιστάμε- F νον ὕδωρ. ὃ δὲ ἐκσπογγίσας ἐπιμελῶς, τὴν ὑπόστασιν βαλὼν εἰς θυΐαν, λέαινε, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους. ἔνιοι δὲ πρὸς τὸ ταχέως αὐχμωθῆναι τὸ ὑγρὸν, τέφραν σεσησμένην ἐπὶ γῆς καταστρώσαντες, καὶ κοιλάναντες τὸ μέσον, ὀθόνιον τρίπλουν ἐπιτείναντες, κατὰ τούτου τὸ ἐλατή- G ριον σὺν τῇ ἰκμάδι ἐπιχέουσιν, *ἀναξηρανθὲν, ἐν δὲ θυΐᾳ λεαίνουσιν ὡς προείρηται. ἔνιοι δὲ ἀντὶ τοῦ ὕδατος θάλατταν ἐπεγχ-

V. caret.

Quidam add. καὶ ὅταν ὅλον ἐκθλίψῃς, ἔασον αὐτὸ καταστῆναι. Sic Ald. in nothis. V. add. τὸ σπέρμα.

Al. κρατῆρι.

V. add. χωρὶς ἡλίου.

V. [illegible] Lac. [illegible]

De Elaterio. C. CLV.

E fructu cucumerũ (agrestiũ) medicamentũ fit, quod Elaterium vocatur, ad hunc modum. Cucumeres eligito, qui simulatq; tangũtur quasi resiliendo succum intra se cõtentũ eiaculentur, eósq; decerptos nocte vna seruato. Postero die imposito supra craterem rariorẽ cribro, insupérq; resupinato ita cultello vt aciem sursum versus habeat, prehẽsos vtraq; manu cucumeres singulatim diuidito, humorémq; in vas subiectum per cribrũ exprimito: simúlq; carnosam cucumerum partẽ quæ cribro hæsit, quò & ipsa transmittatur, elidito*. Expressum succũ in vicinam peluim transfundito. Aceruata autẽ super cribro segminũ frustula vbi aqua dulci perfuderis, itidémq; expresseris, tandẽ abijcito. Exceptũ verò pelui succum agitato ac permisceto: moxq; opertum linteo, Soli exponito. Ac vbi coierit, supernatantẽ aquam omnẽ, cum eo quod in summo ceu spuma concretũ est, effundito: illúdq; identidẽ facito, dum aqua superstabit. Hanc (si qua reliqua fuerit) posteaquam guttatim diligentérque excluseris, sedimentũ ipsum mortario inditum conterito, & in pastillos cogito. Sũt qui ad coercendam hauriendamq; protinus humoris abundantiã, cribratos cineres humi sternunt, ac in eorum medio excauata foueola triplicatũ linteolũ obtẽdũt, cui elateriũ cũ humiditate sua infũdũt, illáq; (hoc artificio) exhausta, tandẽ resiccatũ ipsũ in pila, vti dictũ est, contenũt. Alij pro dulci aqua marinã affundentes,

Al. addunt: ac vbi quicquid est expresseris, subsidere sinito.

quod subsidet.

dentes ita eluunt. Alij in postrema lotura mulsam affundũt. Elaterium porrò optimũ creditur, quod cũ candore modicè humectũ est, minimè ponderosum, læue, gustu amarissimum, quódque lucernæ admotũ facilè accẽditur. At quod porraceum est, scabrum & ad aspectũ turbidum ac erui cinerísque plenũ, graue & vitiosum est. Nec desunt qui cucumeris succo amylũ immisceát, vt candorem & leuitaté ementiantur. A bimatu ad decenniũ purgationibus accõmodatũ est. Integra dosis eius est, obolus: minima, semiobol⁹: pueris, æreola duo: nam copiosius haustum, periculum adfert. Bilem ac pituitam per inferna pariter & superna trahit. Atque qui ęgrè spirant, eo medicamenti genere fœliciter vtiliterque purgantur. Quòd si in animo est per aluum purgare, adiecto salis duplo & sinapis tantillo, quantum scilicet ad colorandum satis sit, ex aqua catapotia erui magnitudine formato: quę posteaquam exhibueris, aquæ tepidę cyathum vnũ exorbendum dato. Sin vomitum concitare volueris, elaterium aqua diluito, intinctaque pẽna subiectas linguæ partes quàm penitissimè oblinito. At si æger ad vomitũ difficilis fuerit, vel oleo, vel irino vnguento diluito: somnũ interim inhibeto. Porrò his qui effusè ac præter modum purgantur, vinum oleo mistum frequenter propinari oportet. Etenim superuenientibus vomitionibus restituuntur. Quibus verò crebriores vomitus sisti par est, aqua frigida, polenta, posca, poma & quæcunque stomachum densando roborant, offerẽda sunt. Menses quoque ciet, partusque necat elateriũ in pesso subditũ. Cũ lacte verò narib⁹ infusum, & regiũ morbũ depellit, & diuturnos capitis dolores summouet. In anginis autẽ efficaciter illinitur ex oleo vetere, melle, aut felle taurino. [Satiui cucumeris radix cõtrita & drachmæ pondere in hydromelite pota, vomitus mouet. Quòd si cui à cœna placidè ac citra molestiam vomere libuerit, oboli duo satis fuerint.]

De Staphide agria, siue herba pediculari. Cap. CLVI.

STAPHIS agria folia quidem habet labruscæ modo diuisa, &

A χέοντες, πλύνουσιν. ἔνιοι δὲ, τῇ τελευταίᾳ πλύσει μελίκρατον παραχέουσι. δοκεῖ δὲ ἐλατήριον κάλλιστον εἶναι, τὸ μετὰ τοῦ λευκοῦ ἡσυχῇ ἔνικμον, κοῦφον, λεῖον, πικρότατον τῇ γεύσει, καὶ προσαχθὲν λύχνῳ εὐκαές. (V. ἀκαής) τὸ μέντοι πρασίζον καὶ τραχὺ καὶ θολερὸν τῇ ὄψει, γέμον ὀροβίου καὶ τέφρας, B βαρύ τέ ἐστι καὶ φαῦλον. ἔνιοι δὲ καὶ τῷ χυλῷ τοῦ σικύου μιγνύουσιν ἄμυλον, (V. τῷ χυλῷ) πρὸς τὸ μιμήσασθαι αὐτὸ λευκὸν καὶ κοῦφον. εἰς μέντοι τὰ καθαρτικὰ ὁ διετὴς ἁρμόζει ἄχρι δεκαετοῦς· ἡ δὲ τελεία δόσις, ὀβολός· (Vulg. exempl.) ἡ δὲ ἐλαχίστη, ἡμιωβόλιον· παιδίοις δὲ, δίχαλκον· πλέον γὰρ ποθὲν C κίνδυνον ἐπιφέρει. κινεῖ δὲ τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω κάθαρσιν, ἄγον φλέγμα καὶ χολήν. ἀρίστη δὲ τοῖς δυσπνοοῦσιν ἡ δι' αὐτοῦ κάθαρσις. εἰ μὲν οὖν θέλεις κατὰ κοιλίαν καθαίρειν, διπλάσιον ἁλῶν μίξας καὶ *σινάπεως ὅσον χρῶσαι δι' ὕδατος ὀροβιαῖα καταπότια δίδου, ἐπιρροD φείτω δὲ χλιαροῦ ὕδατος κύαθον ἕνα. (Al. σινάπεως) (V ὅσον παραχρῶσαι δυνατόν, ὀροβιαῖα.) εἰς δὲ ἔμετον, ὕδατι ἀνείς, πτερῷ ἐπίχριε τὰ ὑπὸ γλῶτταν διαχρίων τόπους ὡς ὅτι ἐσωτάτω· εἰ δὲ δυσεμὴς εἴη, ἢ ἐλαίῳ ἢ ἰρίνῳ μύρῳ ἀνείς, κώλυε δὲ κοιμᾶσθαι. τοῖς δὲ ὑπερκαθαιρομένοις συνεχῶς προσφέρειν δεῖ οἰνέλαιον· ἐμοῦντες γὰρ ἀπο-E καθίστανται. μὴ παυομένων δὲ τῶν ἐμέτων, ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ἄλφιτον καὶ ὀξύκρατον καὶ ὀπώραι, καὶ ὅσα δύναται τὸν στόμαχον πυκνῶσαι, προσοιστέον. κινεῖ δὲ τὸ ἐλατήριον καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα κτείνει ἐν προσθέτῳ· ἐγχυθέν τε μετὰ γάλακτος εἰς τοὺς ῥώθωνας, ἴκτερον ἀπο-F καθαίρει, καὶ κεφαλαλγίας τὰς χρονίους ἀπαλλάττει· συνάγχαις τε διάχρισμα προσηνὲς μετ' ἐλαίου παλαιοῦ ἢ μέλιτος ἢ χολῆς ταυρείας. (Marc. leg. τὸ χρ...) [τοῦ δὲ ἡμέρου σικύου ἡ ῥίζα λεία ποθεῖσα σὺν ὑδρομέλιτι < α', ὁλκή, ἐμέτους κινεῖ. εἰ δέ τις μετὰ τὸ δεῖπνον πρᾳέως ἐμέσαι ἐθέλει, ἀρκοῦσιν ὀ-G βολοὶ β'.]

Περὶ Σταφίδος ἀγρίας. Κεφ. ρνϛ'.

ΣΤΑΦΙΣ ἀγρία φύλλα μὲν ἔχει ὥσπερ ἀμπέλου ἀγρίας ἐσχισμένα·

V. caret. — καυλία ὀρθά, μαλακά, μέλανα· ἄνθος δὲ φέρει ἰσάτιδι ὅμοιον· τὸν δὲ καρπὸν ἐν θυ-
V. conclusa caret. — λακίοις [χλωροῖς ὥσπερ ἐρεβίνθου, τρίγωνον,] τραχύν, ὑπόκιρρον ἐν τῷ μέλανι, τὰ δὲ
V. caret. — ἔνδον λευκόν, γευσαμένῳ δριμύ.] Τούτου κόκκοι ιε΄ ἢ ε΄. ἐάν τις λεάνας ἐν μελικράτῳ
V. caret. — δῷ, καθαίρει δι' ἐμέτων πάχη· [περιπατεῖν δὲ ὀφείλουσιν οἱ πεπωκότες.] δεῖ μέντοι προσέχειν συνεχῶς μελίκρατον διδόντας, διὰ τὸ ἐπιφέρειν τοὺς κατὰ πνιγμὸν κινδύνους, καὶ καίειν τὴν φάρυγγα. ἁρμόζει δὲ λειωθεῖσα καὶ
V. add. καὶ ἀφάχει — ἐλαίῳ συγχρισθεῖσα πρὸς φθειριάσεις καὶ κνησμοὺς καὶ ψώρας. διαμασηθεῖσα δέ, φλέγμα ἄγει πλεῖστον. καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· οὖλά τε ῥευματιζόμενα στέλλει· καὶ ἄφθας τὰς ἐν στόματι θεραπεύει μετὰ μέλιτος. μίγνυται καὶ τοῖς πυρώδεσι μαλάγμασιν.

A cauliculos rectos, molles, nigrosq́ue: florẽ verò fert glasti, semen in folliculis viridib' ceu ciceris triangulũ, scabrum, ex nigro subfulucescẽs, intus album, gustu acre. Huius grana decẽ aut quindecim si trita in aqua mulsa dẽtur, crassos humores vomitu purgabunt: sed qui hauserint, deambulare debent. Videndũ nihilo-
B minus vt ijs frequenter aqua mulsa potui detur: alioqui in strangulationis periculũ deducuntur, faucésque aduruntur. Herba autẽ ipsa trita per se, vel admista sandaracha ex oleo illita, phthiriasi prodest: itémq; prurituі & psoris: plurimã pituitam cõmanducata trahit, & in aceto decocta dẽtiũ doloribus ore colluto sub-
C uenit, gingiuarumq; fluxiones, quas Græci rheumatismos vocant, reprimit, & feruida oris vlcuscula cum melle sanat. Deniq; malagmatis etiam vrendi vi præditis immiscetur.

Περὶ Θαψίας. Κεφ. ρνζ΄.

Θαψία ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν πρῶτον εὑρῆσθαι ἐν Θάψῳ τῇ νήσῳ τῇ ὁμωνύμῳ. τῇ δὲ ὅλῃ φύσει ἔοικε νάρθηκι,
Vulg. exempl. ἀγρός — ἰσχνότερος δ' αὐτῆς μᾶλλον ὁ καυλός, καὶ τὰ φύλλα μαράθρῳ ἐμφερῆ· ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδια καθ' ἑκάστην ἀπόφυσιν, ἀνήθῳ ὅμοια· ἐφ' ὧν ἄνθος μήλινον· σπέρμα ὑπόπλατυ, ὡς τὸ τοῦ νάρθηκος ἐμφερές, ἔλαττον
V. δὲ ῥίζα ἔνδοθεν μέν ἐστι λευκὴ τῆς θαψίας, μεγάλη, παχύφλοιος. — μέντοι· ῥίζα ἔνδοθεν λευκή, μεγάλη, μέλαινα δὲ ἔξωθεν, παχύφλοιος, δριμεῖα. Ἥτις ὀπίζεται περιορυχθεῖσα καὶ ἐγκοπτομένη τὸν φλοιόν, ἢ κοιλανθεῖσα αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ θολοειδῶς ἡ ῥίζα, καὶ πωματιζομένη πρὸς τὸ καθαρὸν μένειν τὸν ὀπόν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ δεῖ ἐ-
V. αἴρειν — πιόντας αἴρεσθαι [τὸν ἐπισυλλεγέντα ὀπόν.] χυλίζεται δὲ κοπεῖσα ἡ ῥίζα καὶ διὰ κυρτίδος καὶ ὀργάνου ἐκθλιβεῖσα, καὶ ξηρανθεῖσα ἐν ἡλίῳ δι' ὀστρακίνου παχέος ἀγγείου. ἔνιοι δὲ καὶ τὰ φύλλα συναποθλίβουσιν. ἀσθενὴς δὲ ὁ τοιοῦτος. διακρίνεται δὲ τὸ βρωματωδέστερον εἶναι τὸ ἀπὸ τῆς ῥίζης, καὶ μένειν ἔνικμον· ξηραίνεσθαι δὲ τὸ ἀπὸ
V. φύλλων — τῶν φύλλων, καὶ τερηδονίζεσθαι. ὀπίζοντα δὲ δεῖ μὴ κατ' ἀνέμου ἵστασθαι. μᾶλλον δὲ νηνεμίας οὔσης· ἐποιδεῖ γὰρ ἰσχυ-

De Thapsia. Cap. CLVII.

Thapsia ex eo nomẽ accepit, quòd in Thapso eiusdẽ nominis
D insula primùm inuenta fuerit. Tota verò natura ferulæ similis est, attamen graciliore caule, & folijs fœniculo proximis, vmbellis in singulorum surculorum cacumine anethi similibus: flore in ijs luteo: semine quadantenus lato, quale ferulæ, sed aliquantò minore: radice intus
E candida, foris nigra, magna, crasso vestita cortice, eadémq; acri, cuius liquor excipitur in hunc modũ. Effossa in ambitu scrobe inciditur radicis cortex: aut incauatur ipsa radix, ita tamẽ vt excauatio sensim à latiore orbe in acutũ desinat: mox cooperitur, quò purior liquor confluat: postero autem die congestum
F eũ tolli par est. Eliciendi quoq; succi ratio hæc est: Radix contunditur, ac succus per quallum instrumento ad id cõparato exprimitur, qui quidẽ fictili crasso inditus in sole cogitur siccaturq;. Sũt & qui folijs simul cũ radice tusis succũ exprimãt, sed inualidior is est. Hoc verò indicio discernitur q è sola radice manauit, q
G viroso magis est odore, humidúsq; permanet: at è folijs extractus, exiccatur ac teredinũ iniuriam sentit.

Porrò qui liquorẽ colligit, minimè obuersum vento stare oportet: ac potiùs tẽpestatẽ deligere à ventis silentẽ, quáve nulla aspiret aura. Alioqui propter

halitus acrimoniâ vehemēter intumeſcit facies, nudaſq́; corporis partes puſtulæ inuadunt. Iccirco etiam non, niſi cerato quopiam aſtringēte liquido priùs inunctis nudis partibus, eò accedendū. Purgandi vim habent cortex radicis & ſuccus, itemq́; liquor, ſi in aqua mulſa bibatur: supernè enim æquè ac infernè bilē extrahūt. Radicis modus, quaterni oboli cum ternis ſeminis anethi drachmis: expreſſi verò ſucci, terni oboli: at liquoris, obolus vnus: copioſior doſis ſalutem in diſcrimē adducit. Conuenit autem huiuſcemodi purgatio ſuſpirioſis, & in diuturnis laterum doloribus, atque difficilibus excreationibus: ijs verò qui ægrè vomunt in cibarijs opſoniiſve datur. Tā radix quàm liquor omniū maximè quæ pares cum eis vires ſortita ſunt, metaſyncritica vi pollēt, ſiue quid ex alto euocare, ſiue ſummæ cutis meatus relaxando corporis habitū mutari expedit. Quamobrē ſuccus perunctione, aut radix recens affrictu, alopecias explet. Radix ſuccúſve cum æquis thuris ac ceræ portionibus ſugillata liuentiáque emēdat: ſed non plus binis horis dimittatur, ac locus deinde aqua maris calida foueatur. Tollit & maculas à ſolis ardore contractas illitus ex melle ſuccus, ac lepras remouet: ſed & tubercula rumpit, cum ſulphure perunctus. In diuturnis quoque lateris, pulmonis, pedū, articulorúmque vitijs vtiliter illinitur. Cæterùm valet & ad integendam colis glandem, ſi modò alia ex cauſa quàm circunciſione nudata fuerit. Tumorem enim excitat, qui & fotibus & pinguibus adhibitis emollitus præputij iacturā reſarcit.

De Spartio. Cap. CLVIII.

SPARTIVM frutex eſt longas proferens virgas, ſine folijs, firmas, fractu contumaces, quæ in alligādis vitibus vinculi vſum præſtāt: ſiliquas ceu phaſeli, in quibus exilia ſemina, lenticulæ ſimilia: florē leucoij, luteum. Huius ſemina & flores purgāt per ſuperna vehemēter, helebori modo & citra periculū, ſi quinis obolis ex aqua mulſa bibantur.

A ρας δὲ προσώπου, καὶ *φλυκταινοῦται τὰ γυμνὰ μέρη διὰ τὴν δριμύτητα τῆς ἀποφορᾶς· διὸ οὕτω κηρωταῖς συμφούσαις ὑγραῖς προχρίειν τὰ γυμνὰ τῶν μερῶν, καὶ οὕτω προσέρχεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν ὅ,τε φλοιὸς τῆς ῥίζης καὶ ὁ χυλὸς, καὶ ὁ ὀπὸς, σὺν μελικράτῳ πινό-

Hunc locum sic legit in altero Goupylus, φλυκταινοῦται τὰ γυμνὰ μέρη τοῦ γυμνοῦ σώματος, quo modo Hermol. legisse videtur.

B μενος· ἄνω γὰρ καὶ κάτω χολὴν καθαίρουσι. δίδοται δὲ τῆς μὲν ῥίζης τετρώβολον [*μετὰ ἀνήθου σπέρματος < γ.] τοῦ δὲ χυλίσματος, τριώβολον· τοῦ δὲ ὀποῦ, *ὀβολός· πλεῖον γὰρ δοθὲν, κινδυνῶδες. ἁρμόζει δὲ ἡ δι' αὐτοῦ κάθαρσις τοῖς ἀσθματικοῖς, πλευροῦ ἀλγήμασι

V. caret.

V. κα.

C χρονίοις, καὶ ἀναγωγαῖς· τοῖς δὲ δυσεμέσιν ἐν σιτίοις ἢ *ἑψήματι δίδοται. κέκτηται δὲ καὶ μετασυγκριτικὴν δύναμιν ὅ,τι ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα πάντων μάλιστα τῶν ἰσοδυναμούντων, ὅπου τι δεῖ ἐκ βάθους ἑλκύσαι, ἢ μετασκευάσαι. ὅθεν ἀλωπεκίας καταχριόμενος ὁ χυλὸς, ἢ ἡ

D ῥίζα χλωρὰ προστριβομένη, *δασύνει. ὑπώπιά τε αἴρει καὶ πελιώματα *λεία ἡ ῥίζα ἢ ὁ χυλὸς σὺν λιβανωτῷ καὶ κηρῷ ἴσοις· δεῖ δὲ μὴ πλέον δυοῖν ὡρῶν ἐᾶν· μετὰ δὲ ταῦτα πυριᾶν θερμῇ θαλάττῃ· αἴρει δὲ καὶ ἐφήλεις σὺν μέλιτι καταχρισθεὶς, καὶ λέπρας ἀφίστησι· φύ-

A. ἁρμόζει καὶ δασύνει.

V. λεῖα ὁ χυλὸς

E ματά τε ῥήγνυσι μετὰ θείου καταχριόμενος ὁ χυλός· χρήσιμος δὲ καταχρίεται καὶ ἐπὶ τῶν χρονίας ἐχόντων διαθέσεις περὶ πλευρὸν ἢ πνεύμονα, ἢ πόδας ἢ ἄρθρα· χρησιμεύει δὲ καὶ πρὸς ἐπαγωγὰς ἐπὶ τῶν μὴ ἐκ περιτομῆς λειποδέρμων, οἴδημα ἐγείρων, ὅπερ καταντλούμενον καὶ τοῖς λι-

F παίνουσι μαλαττόμενον, τὸ ἐλλεῖπον τῆς πόσθης ἐκπληροῖ.

Περὶ Σπαρτίου. Κεφ. ρνη'.

ΣΠΑΡΤΙΟΝ θάμνος ἐστὶ φέρων ῥάβδους *μακρὰς, [*ἀφύλλους, στερεὰς,] δυσθραύστους, αἷς τὰς ἀμπέλους δεσμεύουσι· φέρει δὲ λοβοὺς ὥσπερ ** φασήλους,

Marc. legit μακράς.

V. non habet.

V. addit ὁ φασήλους.

G ἐν οἷς σπερμάτια φακοειδῆ· ἄνθος μήλινον, ὥσπερ λευκοΐου. Τούτου ὁ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη ποθέντα σὺν μελικράτῳ ὁλκῇ ὀβολῶν ε. καθαίρει ἄνω μετ' ἐντάσεως ὥσπερ ὁ ἐλλέβορος ἀκινδύνως·

ὁ δὲ καρπὸς κινεῖ τὴν κάτω κάθαρσιν. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ῥάβδων ἐν ὕδατι βραχεισῶν, εἶτα κοπεισῶν καὶ χυλισθεισῶν, ἰσχιαδικοῖς καὶ συναγχικοῖς ἐστὶ βοήθημα, ὅσον κύαθος εἷς πινόμενος νήστεσιν. ἔνιοι δὲ ἐναποβρέξαντες ἅλμῃ ἢ θαλάττῃ, ἐγκλύζουσι τοὺς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ αἱματώδεις καὶ ξυσματώδεις.

V. αὐτῷ

Περὶ Σιλύβου. Κεφ. ρνθʹ.

ΣΙΛΥΒΟΝ ἄκανθά ἐστι πλατεῖα, φύλλα ἔχουσα χαμαιλέοντι ὅμοια τῷ λευκῷ. ἥτις ἁπαλοφυὴς ἐσθίεται ἑφθὴ σὺν ἐλαίῳ καὶ ἁλσί. τῆς δὲ ῥίζης ὁ ὀπὸς ὅσον ὁλκὴ ποθεὶς σὺν μελικράτῳ, ἐμέτους κινεῖ.

Περὶ Βαλάνου μυρεψικῆς. Κεφ. ρξʹ.

ΒΑΛΑΝΟΣ μυρεψικὴ καρπός ἐστι δένδρου μυρίκῃ ἐοικότος, ὅμοιος τῷ λεγομένῳ Ποντικῷ καρύῳ, οὗ τὸ ἐντὸς θλιβόμενον, ὥσπερ τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα, ἐξίησιν ὑγρόν, ᾧ εἰς τὰ πολυτελῆ μύρα ἀντ' ἐλαίου χρῶνται. γεννᾶται δὲ ἐν Αἰθιοπίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ καὶ Ἀραβίᾳ, καὶ ἐν τῇ κατὰ Ἰουδαίαν Πέτρᾳ. διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ νέα καὶ πλήρης, λευκή τε καὶ εὐλέπιστος. Ἥτις μεθ' ὀξυκράτου ποθεῖσα λεία ὅσον < ὁλκή, σπλῆνα τήκει. καὶ καταπλάσσεται δὲ ἐπ' αὐτοῦ μετ' αἰρίνου ἀλεύρου, καὶ μετὰ μελικράτου καὶ ἐπὶ ποδαγρικῶν. σὺν ὄξει δὲ ἑψηθεῖσα, ἀποσμήχει ψώρας, λέπρας· σὺν νίτρῳ δέ, ἀλφούς, οὐλὰς μελαίνας· σὺν οὔρῳ δέ, αἴρει φακούς, ἰόνθους, ἐφήλεις, ἐξανθήματα ἐν προσώποις· ἐμέτους δὲ κινεῖ καὶ κοιλίαν λύει μετὰ ὑδρομέλιτος· κακοστόμαχος δέ ἐστιν ἱκανῶς. καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς ἔλαιον ποθέν, τὴν κοιλίαν ἐπάγει. στυπτικώτερος δέ ἐστιν ὁ φλοιὸς αὐτῆς. τὸ δὲ ἐκ κοπείσης καὶ ἐκθλιβείσης αὐτῆς ἐκπίεσμα, μίγνυται σμήγμασι τοῖς πρὸς τραχύτητας καὶ κνησμοὺς ἐπιτηδείοις.

Forte ὑπάγει

Περὶ Ναρκίσσου. Κεφ. ρξαʹ.

ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ, ἔνιοι καὶ τοῦτο ὥσπερ τὸ κρίνον λείριον ἐκάλεσαν, τὰ μὲν φύλλα πράσῳ ἔοικε, λεπτὰ δὲ καὶ μικρότερα κατὰ πολύ, καὶ στενώτερα· καυλὸν κενόν, ἄφυλλον, μείζω σπιθαμῆς, ἐφ' οὗ ἄνθος λευκόν, ἔσωθεν δὲ κροκῶδες, ἐπ' ἐνίων δὲ πορφυροειδές· ῥίζα δὲ λευκὴ ἔνδοθεν, στρογγύλη, βολ-

V. λεπτὰ μικρότερα δὲ καὶ στενότερα

V. λευκόν. τὸ μέσον δὲ κοῖλον ἔχει κροκοειδές.

Semen verò deiectioné quoq; mouet. Quin & ramuli in aqua macerati, mox tusi succum dant ischiadicis & angina laborantibus vtilem, si cyathi vnius modú ieiuni biberint. Quidam eosdem illos ramulos muria aut aqua marina macerare malunt, extractúmque succum clystere infundunt ischiadicis. Extrahit verò cruenta, quæque ramenta strigmentáve repræsentant.

De Silybo. Cap. CLIX.

SILYBUM spina est lata, folijs chamæleonti albo similis: quæ adhuc nouella, cum oleo & sale cocta, estur. Stillans è radice liquor drachmæ pondere potus ex aqua mulsa, vomitiones ciet.

De Glande vnguentaria. C.CLX.

GLANS vnguentaria fructus est arboris myricæ similis, magnitudine auellanæ nucis: cuius nucleus amygdalarú amararum more tusus pressúsq; liquoré reddit, quo in pretiosa vnguéta pro oleo vtuntur. Nascitur in Æthiopia, Ægypto, Arabia & Petra oppido secus Iudæam. Præfertur recens, plena, candida, quæq; facilè cortice spoliatur. Ea trita & ex posca drachmæ pódere pota, lienem absumit. Quin & eidé visceri cum lolij farina, itemq; podagricis cum aqua mulsa imponitur. Cum aceto cocta, psoram & leprá exterit: cum nitro, vitiligines & cicatrices nigras emendat: & cum lotio lentigines & varos, maculas à Solis ardore contractas & papulas in facie tollit. Vomitiones auté mouet aluumq; soluit cum hydromelite: sed valdè stomacho aduersatur. Oleum quod ea exprimitur, aluú potu subducit: at cortex eius magis astringit. Cæterú quod ex ea tusa expressáq; reliquú est quasi retrimentú seu magma, smegmatis immiscetur, quę ad scabritias & prurigines accommodátur.

De Narcisso. Cap. CLXI.

NARCISSUM sunt qui, haud secus ac liliú, liriú appellarint. Folijs quidem porrum refert, at tenuia ea sunt, minoráq; multò & angustiora: caulis inanis ac sine folijs supra dodrantem attollitur: flos in ipsius cacumine albus, intus croceus, & in quibusdam purpureus: radix intus candida, rotunda, bul-

bosa: semen velut in membrana seu pellicula, nigrum & oblongum. Probatissimus nascitur in montosis, odore suaui: reliqui porrum imitantur, & herbaceum quendam odorem resipiunt. Radix cocta seu edatur, seu etiam bibatur, vomitoria est: ambustis igni prodest cum melle trita: præcisos neruos imposita glutinat: luxatis malleolis diuturnisque articulorũ doloribus trita ex melle illitáque subuenit. Vitia cutis à sole contracta, itémque vitiliginem cum vrticæ semine & aceto emaculat: cum eruo autem ac melle, vlcerum sordes expurgat, & abscessus rũpit ęgrè maturescentes: deniq; infixa corpori extrahit, imposita cum lolij farina & melle.

De Hippophaë. Cap. CLXII.

HIPPOPHAES, quo vestes à fullonibus interpolatur, in maritimis sabulosisque nascitur. Est autem frutex è cremiorum genere, densus & surculos suos quoquouersus expandens, foliáque habens longa, oleaginis proxima: sed angustiora molliorá que, inter quæ candicantes spinæ emicant, siccæ, angulosæ, distantes inter se: flores hederę corymb.s similes, ac veluti racematim sibi inuicem cohærentes, minores tamen ac molles, candidos simul & ex parte puniceo colore rubentes: radicem crassam, mollem, lactei succi plenam, gustu amaram. Ex hac perinde ac è thapsia liquor excipitur, qui & per se, & cum erui farina subactus siccatur, & ad vsum reconditur. Sincerus is biliosa, aquosa pituitosáque detrahit, oboli pondere: at erui farina exceptus, quaternis obolis ex aqua mulsa. Sed & frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cum aquæ mulsæ dimidia hemina tritus exhibetur. Cæterùm è radicibus ac simul etiam herba ipsa succus itidem haud secus ac è thapsia exprimitur, cuius in purgationibus modus est, drachma vna.

De Hippophæsto. Cap. CLXIII.

HIPPOPHÆSTON, quod aliqui etiá hippophaes appellát, nascitur ijsdé locis, quib⁹ & hippophaës:

A βολβώδης· καρπὸς ὡς ἐν ὑμένι, μέλας, °προμήκης· φύεται ὁ κάλλιστος ἐν ὀρεινοῖς τόποις, εὐώδης· ὁ δὲ °λοιπὸς πρασίζει, καὶ βοτανώδη τινὰ ἀποφορὰν ἔχει. Τούτου ἡ ῥίζα βρωθεῖσα ἑφθὴ καὶ ποθεῖσα, ἐμέτους κινεῖ· ἁρμόζει δὲ καὶ πυρικαύστοις σὺν μέλιτι λεία· καὶ τὰς περὶ νεῦρα διακοπὰς

B συγκολλᾷ καταπλασσομένη· στρέμματά τε σφυρῶν καὶ τὰ περὶ ἄρθρα χρόνια ἀλγήματα λεία σὺν μέλιτι καταπλασθεῖσα ὀνίνησι· καθαίρει καὶ ἐφήλεις καὶ ἀλφοὺς σὺν κνίδης σπέρματι καὶ ὄξει· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ μέλιτι, τὰς ἀκαθαρσίας τῶν ἑλκῶν ἀποκαθαίρει· καὶ τὰ δύσπεπτα τῶν

C ἀποστημάτων ῥήσσει· °ἄγει καὶ σκόλοπας, σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι °καταπλασσομένη.

V. caret.

V. addit Orib. addit, ὡς [illegible]

V. καὶ [illegible]

Add. Lacuna ex v. cod. [illegible]

Περὶ Ἱπποφαοῦς. Κεφ. ρξβ'.

ΙΠΠΟΦΑΕΣ, ᾧ γνάφουσι τὰ ἱμάτια, φύεται μὲν ἐν παραθαλασσίοις καὶ ἀμμώδεσι τόποις. θάμνος δέ ἐστι φρυγανώδης,

D πυκνὸς, °ἀμφιλαφὴς, φύλλα ἔχων μακρὰ πρὸς τὰ τῆς ἐλαίας, στενώτερα δὲ καὶ °μαλακώτερα· καὶ μεταξὺ ἀκάνθας ξηρὰς, ὑπολεύκους, γωνιώδεις, ἀπ' ἀλλήλων διεστώσας· ἄνθη κορύμβοις ἐοικότα κισσοῦ, ὡς βοτρύδια προσκείμενα ἀλλήλοις, πλὴν μικρότερα καὶ μαλακὰ, καὶ μετὰ τοῦ λευκοῦ

E φοινίσσοντα ἐκ μέρους· ῥίζα παχεῖα καὶ μαλακὴ, ὀποῦ μεστὴ, γευσαμένῳ πικρὰ, ὀπιζομένη ὥσπερ θαψία. Ἀποτίθεται δὲ καθ' ἑαυτὸν ὁ ὀπὸς, καὶ σὺν ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ ἀναλαμβανόμενος καὶ ξηραινόμενος· καθαίρει δὲ χολῶδες, ὑδατῶδες καὶ φλεγματῶδες κάτω, ὅσον ὀβολὸς ἀκέραιος. τοῦ δὲ μετὰ τοῦ

F ὀροβίνου, τετρώβολον σὺν μελικράτῳ. καὶ ὁ θάμνος δὲ σὺν ταῖς ῥίζαις ξηραινόμενος κόπτεται, καὶ δίδοται λεῖος μετὰ μελικράτου κοτύλης μιᾶς ἡμισείας· γίνεται δὲ καὶ χύλισμα τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, ὥσπερ ἐπὶ τῆς θαψίας· δίδοται δὲ τούτου < α' εἰς τὰς καθάρσεις.

Lacuna ex vet. cod. interserit, μακρὸς,

Sic legit Lacuna ex vet. cod. At vulg. exemplar. [illegible]

G Περὶ Ἱπποφαίστου. Κεφ. ρξγ'.

ΙΠΠΟΦΑΙΣΤΟΝ, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἱπποφαὲς καλοῦσι, φύεται ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, ἐν οἷς καὶ ὁ ἱπποφαὲς,

καὶ αὐτὸ γναφικῆς ἀκάνθης εἶδος ὑπάρχον· A ἔστι δὲ χαμαιπετής, ἔχον μόνον φυλλάρια μικρά, ἀκανθώδη, καὶ κεφάλια κενά· οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε ἄνθος φέρει· ῥίζαν δὲ παχεῖαν καὶ μαλακήν. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὴν ῥίζαν καὶ τὴν κεφαλὴν χυλίσας, ξήρανε, καὶ δίδου ὁλκὴν τριωβόλου μετὰ μελικράτου ᾧ βούλει· ἡ γὰρ διὰ τούτου κάθαρ- B σις ὕδωρ καὶ φλέγμα ἄγει· ἰδίως δὲ ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει καὶ ἐπιληψίαις καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσιν ἡ διὰ τούτου κάθαρσις.

Lectio haec in vet. cod. ὅτι καρπόν

Περὶ Κίκεως. Κεφ. ρξδ.

ΚΙΚΙ ἢ κρότων, οἱ δὲ, σήσαμον ἄγριον, οἱ δὲ, σέσελι Κύπριον, οἱ δὲ, κρότωνα. ὠνόμασται κρότων, διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῶον ἐμφέ- C ρειαν τοῦ σπέρματος· δένδρον δέ ἐστι συκῆς μικρᾶς μέγεθος ἔχον· φύλλα δὲ ὅμοια πλατάνῳ, μείζονα δὲ καὶ λειότερα καὶ μελαντέρα. τὰ δὲ στελέχη καὶ τὰς κράδας κοῖλα καλάμου τρόπον ἔχει· καρπὸν δὲ ἐν βότρυσι τραχέσι, λεπισθέντα ὅμοιον κρότωνι τῷ ζώῳ. ἐξ οὗ καὶ ἀποθλίβεται τὸ λεγόμενον κίκινον ἔλαιον· ἄ- D βρωτον μὲν, ἄλλως δὲ χρήσιμον εἰς λύχνους καὶ ἐμπλάστρους. καθαρθέντες δὲ ὅσον λ΄ κόκκοι τὸν ἀριθμὸν, καὶ ποθέντες λεῖοι, ἄγουσι κάτω κοιλίαν φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ· κινοῦσι δὲ καὶ ἔμετον. ἔστι δὲ λίαν ἀηδὴς καὶ ἐργώδης ἡ τοιαύτη κάθαρσις, ἀνατρέπουσα στόμαχον ἰσχυρῶς· *κοπεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα, E ἴονθους καὶ ἐφήλεις καθαίρει. τὰ δὲ φύλλα τριβέντα μετὰ παιπάλης ἀλφίτου, ὀφθαλμῶν οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς παύει· καὶ σπαργῶντας μαστοὺς, ἐρυσιπέλατά τε σβέννυσι, καθ' ἑαυτὰ καὶ μετ' ὄξους καταπλασσόμενα.

V. καὶ τοὺς κλάδους κοίλ.

Al. ἐξυγραίνου

Περὶ Τιθυμάλων. Κεφ. ρξε.

ΤΙΘΥΜΑΛΩΝ εἴδη ζ. ὧν ὁ μὲν ἄρ- F ρην χαρακίας καλεῖται, ὑπὸ δέ τινων κομήτης, ἢ ἀμυγδαλοειδὴς ἢ κωβιὸς ὀνομάζεται· ὁ δέ τις θῆλυς ἢ μυρσινίτης, ὃν καὶ καρυίτην ἢ μυρσινίτην καλοῦσιν. ὁ δὲ παράλιος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἐκάλεσαν· ὁ δέ τις ἡλιοσκόπιος. ὁ δὲ κυπαρισσίας· ὁ δὲ δενδροειδής· ὁ δὲ πλατύφυλλος. Τοῦ δὲ χα- G ρακίου καλουμένου, καυλοὶ μὲν, ὑπὲρ πῆχυν, ἐρυθροῖς, ὀποῦ δριμέος καὶ λευκοῦ

éstque spinæ fulloniæ genus. Humi verò sternitur, sine caule ac flore: minutis tantũ foliolis, iisq; spinosis, & capitulis *inanib*: radice crassa & *fungosa* molli. Succ* foliis, radice & capitulo exprimitur: q quidẽ exiccatur, atq; datus cui volueris obolis tribus in aqua mulsa, aquam pituitámq; detrahit: priuatim verò orthopnœæ, comitialibus, neruorúmque vitijs, conuenit huiscemodi purgatio.

De Ricino. Cap. CLXIIII.

CROTONA, hoc est, ricinũ seu cici, aliqui sesamum syluestre, alij seseli Cyprium appellant. Ricini verò nomen accepit à similitudine, quę est illius semini cum ricino animali. Arbuscula est paruæ ficus altitudine, folijs platani, at maioribus, læuiorib* ac nigrioribus: ramis caudicibúsque cauis in harũdinis modũ, semine in vuis asperis, quod decorticatum ricinum animal repræsentat. Ex eo oleum nomine cicinum exprimitur, cibis quidem ineptum ac fœdum: sed aliàs lucernis & emplastris vtile. Grana numero triginta purgata tritáque, potu pituitam bilem aquásque per aluum extrahũt, ac vomitiones etiã cient. Veruntamen admodum ingrata laboriosáque est eiusmodi purgatio: siquidem valenter stomachum subuertit. Tusa verò & imposita eadẽ varos & vitia cutis à sole contracta depurgant. At folia cum polentæ polline trita, oculorũ œdemata inflammationésque leniunt. Eadem seu per se, seu etiam ex aceto illita, lactis vbertate turgentes mammas cohibent, & erysipelata restinguũt.

De Tithymalis, seu lactarijs herbis. Cap. CLXV.

TITHYMALORVM genera septem: quorum masculus characias, quasi vallaris, ab aliquibus comatus, amygdaloides aut gobius appellatur: alter, qui fœmina existimatur, myrtites, quem & caryitem aut myrsinitem vocant: tertius paralius, quem nonnulli tithymalidem appellarunt: quartus helioscopius: quintus cyparissias: sextus dendroides, quasi arborescens: septimus denique platyphyllos, quasi latifolius dicitur. Porro Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, acri lacteóque

succo referti: folia sunt circa ramulos oleaginis similia, sed longiora & angustiora: radix crassa lignosáque: in cauliū cacuminibus *coma iunci similium virgultorum, sub quibus caua quædā peluibus aut alueolis similia, ac in ijs semen. Nascitur in asperis & mōtosis. Succus lacteus per aluum pituitam bilémq; trahit, obolis binis in posca sumptis: at cū aqua mulsa, vomitiones etiam mouet. Circa vindemiā succus is congestis ramulis, mox dissectis, & in vas inclinatis, excipitur. Aliqui adiecta erui farina pastillos ex eo fingunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in ficos quę exiccantur, ternas quaternásve guttas instillāt, vt cum ijs inarescant, eiusmodique ficos ad vsum recondūt. Sed & per se tritus in pila cogitur in pastillos, atque reponitur. Porrò qui succum colligit, minimè obuersum vento stare, aut oculis manus admouere oportet: quinimò antequam operi sese accingat, corpus, præsertímque faciem, collum scrotúmq; adipe aut oleo cum vino perungere. Quoniā verò fauces idem exasperat, catapotia quę ex eo concinnantur, cera aut decocto melle oblini, atque ita dari par est. Caricas verò binas ternásve soluēdæ alui gratia sumpsisse satis est. Recēs idem succus ex oleo illitos in sole capillos detrahit, renascētésque flauos & exiles efficit, tandémque omnes abolet. Dētium cauis inditus, eorum dolores leuat: sed cera dentes oblinendi, ne fortè præterlapsus is, fauces linguámve malè afficiat. Tollit & illitu myrmecias, pensiles verrucas & quæ thymi florem repræsentant, itémque lichenas. Valet idem aduersus pterygia, carbunculos, phagedænas, gangrænas atque fistulas. Legitur semē autumno, & siccatum sole leuiter tunditur, tandémque ab aceribus repurgatum loco mundo reponitur. Similiter & folia siccata reponuntur: quæ haud secus ac semen lactei succi effectum prębēt, dimidio acetabulo pota. Sunt qui ipsa inueterant, admisto etiam cū la-

*coma iunci Pl.

A μεστή· φύλλα δὲ περὶ τὰς ῥάβδους ὅμοια ἐλαίᾳ, μακρότερα δὲ καὶ στενότερα· ῥίζα ἁδρὰ καὶ ξυλώδης· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν κόμη σχοινοειδῶν ῥαβδίων, καὶ ὑπ' αὐτῶν ὑπόκοιλα ὅμοια πυέλοισιν, ἐν οἷς ὁ καρπός· φύεται ἐν τραχέσι καὶ ὀρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ
B ὀπὸς καθαρτικὴν τῆς κάτω κοιλίας ἄγων φλέγμα καὶ χολὴν ὀβολῶν β' πλῆθος λαμβανόμενος μετ' ὀξυκράτου σὺν μελικράτῳ δέ, καὶ ἔμετον κινεῖ. ὀπίζεται δὲ περὶ τὸν τρυγητόν, συναχθεισῶν τῶν ῥάβδων καὶ ἀποτμηθεισῶν *ἐγκεκλεῖσθαι δὲ αὐτὰς δεῖ εἰς ἀγγεῖον. ἔνιοι
C δὲ ὀρόβινον ἄλευρον μιγνύντες, συναναπλάσσουσιν ὀροβιαῖα μεγέθη. τινὲς δὲ εἰς τὰ ξηραινόμενα σῦκα ἀποστάζουσι σταλαγμοὺς γ' ἢ δ'. καὶ ξηράναντες ἀποτίθενται. καθ' ἑαυτὸν δὲ τριβόμενος ἐν θυίᾳ ἀναπλάσσεται καὶ ἀποτίθεται. ἐν δὲ τῷ ὀπίζειν οὐ δεῖ κατὰ ἄνεμον ἵστασθαι, οὐδὲ τὰς χεῖρας ἄγειν τοῖς ὀφθαλ-
D μοῖς· ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ ὀπίζειν, τὸ σῶμα δεῖ χρίειν στέατι ἢ ἐλαίῳ μετ' οἴνου, καὶ μάλιστα πρόσωπον καὶ τράχηλον καὶ ὄρχεον. *τραχύνει δὲ καὶ τὴν φάρυγγα· ὅθεν δεῖ καταπότια περιπλάττειν κηρῷ ἢ μέλιτι ἑφθῷ, καὶ οὕτως διδόναι· ἰσχάδες
E μέντοι δύο ἢ τρεῖς λαμβανόμεναι, αὐτάρκεις εἰσὶ πρὸς κάθαρσιν. ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας ὀπὸς πρόσφατος ἐπιχρισθεὶς μετ' ἐλαίου ἐν ἡλίῳ· καὶ τὰς ἐπιγινομένας δὲ ξανθὰς καὶ λεπτὰς ποιεῖ· καὶ τέλος ἐκφθείρει πάσας. ἐντίθεται δὲ καὶ τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων, κουφίζων τὰ
F ἀλγήματα· κηρῷ δὲ δεῖ τοὺς ὀδόντας ἐμπλάττειν, ἵνα μὴ παραρρυεὶς κακώσῃ τὴν φάρυγγα ἢ τὴν γλῶτταν. αἴρει δὲ καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ λειχῆνας ἐπιχριόμενος. ἁρμόζει καὶ πρὸς πτερύγια καὶ ἄνθρακας, φαγεδαίνας, γαγγραίνας, σύριγγας. καὶ ὁ καρπὸς δὲ φθι-
G νοπώρῳ συλλεγείς, καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, κοπεὶς τε κούφως καὶ ἀποβρασθείς, καθαρὸς ἀποτίθεται. καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως ξηρά. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα τὰ αὐτὰ τῷ ὀπῷ, πλῆθος ἡμίσεως ὀξυβάφου πινόμενα. ἔνιοι δὲ καὶ ταριχεύουσιν αὐτά, μιγνύντες τῷ διὰ τοῦ γά-

Add. Lacuna ex v. cod. [illegible]

λαχάνοις λεπιδίῳ, καὶ τυρῷ κοπτῷ. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ἐπιπασθεῖσα < α'. σὺν ὑδρομέλιτι καὶ ποθεῖσα, ἄγει κατὰ κοιλίαν· ἑψηθεῖσα δὲ σὺν ὄξει καὶ διακλυζομένη, ὀδονταλγίας βοηθεῖ. A

Add. Lacuna ex v. cod. κεφαλαλγίας τε.

Περὶ τοῦ θήλεως.

Ὁ δὲ θῆλυς, ὃν ἔνιοι μυρσινίτην ἢ καρυΐτην ἐκάλεσαν, προσεμφερὴς τῷ δαφνοειδεῖ τὴν φύσιν· καὶ τὰ φύλλα ὅμοια ἔχει μυρσίνῃ, μείζονα δὲ καὶ στερεά, ἐπ' ἄκρου ὀξέα καὶ ἀκανθώδη· κλήματα δὲ ἀπὸ τῆς ῥίζης σπιθαμιαῖα ἀφίησι· παρὰ δὲ καρπὸν φέρει παρ' ἐνιαυτόν, καρύῳ ὅμοιον, ἡσυχῆ δάκνοντα τὴν γλῶτταν· ἐν τραχέσι δὲ χωρίοις καὶ οὗτος φύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα ὁμοίαν τῷ πρὸ αὐτοῦ· ἐμετικώτερος μέντοι ἐκεῖνος τούτου ἐστί. B C

Marc. legit, τῷ δαφνοειδεῖ τὰ φύλλα, καὶ τῷ αὐτῷ λευκαίς.

Lac legit in vet. cod. καρύῳ, al. κάρυον

Add. Lacuna ex v. cod. καὶ ἀντὶ δύναμιν. Sic & Orib.

Orib. ἐμμηνοκινητήριος.

Περὶ τοῦ παραλίου.

Ὁ δὲ παράλιος λεγόμενος τιθύμαλος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἢ μήκωνα ἐκάλεσαν· φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις. κλῶνας δὲ ἔχει σπιθαμιαίους, ὀρθίους, ὑπερυθρους, ε' ἢ ς'. ἀπὸ τῆς ῥίζης, περὶ οὓς τὰ φύλλα στοιχηδὸν μικρά, στενά, προμήκη, ἐοικότα λίνῳ· κεφαλὴν δὲ ἐπ' ἄκρου περιφερῆ, ἐν ᾗ ὁ καρπὸς ὡς ὄροβος, ποικίλος, ἄνθη λευκά. ὅλος δὲ ὁ θάμνος καὶ ἡ ῥίζα, ὀποῦ λευκοῦ μεστή. καὶ τούτου χρῆσις καὶ ἀπόθεσις, ὁμοία ἐστὶ τοῖς προειρημένοις. D E

Sic v. c. Lacuna etiã legit ὀρθούς. Ita & Serapio, némque Apul.

V. λεπτότερα

V. add τριῶν

Sic etiã legũt Lacuna & Orib.

Orib. add. πολλοῦ

Περὶ τοῦ ἡλιοσκοπίου.

Ὁ δὲ ἡλιοσκόπιος λεγόμενος, ἀνδράχνῃ ὅμοια φύλλα ἔχει, λεπτότερα δὲ καὶ περιφερέστερα· κλῶνας δὲ ἀφίησιν ἀπὸ τῆς ῥίζης δ' ἢ ε'. σπιθαμιαίους, λεπτοὺς καὶ ἐρυθρούς, ὀποῦ λευκοῦ μεστοὺς πολλοῦ· κεφαλὴν δὲ ἀνηθώδη· καὶ ὁ καρπὸς δὲ ὥσπερ ἐν κεφαλίοις. συμπεριφέρεται δὲ τούτου ἡ κόμη τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει. ὅθεν καὶ ὠνόμασται ἡλιοσκόπιος. ἐν ἐρειπίοις δὲ μάλιστα καὶ περὶ τὰς πόλεις φύεται. συλλέγεται δὲ ὁ ὀπὸς καὶ ὁ καρπός, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων. δύναμιν ἔχων τὴν αὐτὴν τοῖς προτέροις, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐπιτεταμένην. F G

V. αὐλίοις.

ctè lepidio, casseóque contuso. Sed & radix drachmæ pondere hydromeliti inspersa potáque, per aluum purgat. Decocta eadem cum aceto, dentium doloribus auxiliatur, siquidem ea colluantur.

De Tithymalo fœmina.

Fœmina, quam myrsiniten aut caryiten vocarunt, similis suapte natura daphnoidi: folijs myrti, sed maioribus ac firmis, in summitate acutis, atque etiam aculeatis. Sarmenta mittit ab radice dodrantalia, fructúmque profert alternis annis nuci similem, qui quidem leniter linguam mordet. Nascitur & hic in asperis. Succus lacteus, radix, semen & folia consimilem antedicto sortiuntur facultatem. Sed ille ad citandas vomitiones hoc ipso efficacior.

De Paralio.

Tertij generis tithymalus Paralios vocatur, quem aliqui tithymalida aut mecona appellauere. Nascitur in maritimis, ramis palmum altis, erectis, subrubentibus, quinis senísve à radice exeuntibus: circa quos folia serie quadam digesta, eáque parua, quadantenus angusta, oblonga, & lini folijs similia: capite in cacumine orbiculato, in quo semen erui simile, varium, flores albi. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Idem huius qui antedictorum vsus, similitérque reponitur.

De Helioscopio.

Qui Helioscopius dicitur, folijs est portulacæ, attamen tenuioribus rotundioribúsque, ramulis ab radice quaternis aut quinis, dodrantali altitudine, tenuibus ac rubentibus, lactei succi copiosi plenis, capite anethi: semine velut inter folia locato. Comam cum sole circumagit, ideóque Helioscopij nomen accepit. Cæterùm in ruderibus potissimùm & circa oppida nascitur. Colligitur semen succúsque, vt & aliorum: nam & eædem quæ superioribus vires, non tamen vsqueadeo validæ.

De Cyparißia.

Cyparissias caulem profert dodrantalem, aut etiam altiorem, subrubrum: ex quo folia pini similitudine pullulant, molliora tamen tenuioraq́;: atque in totum nuper nascentem pinum æmulatur, vnde & cognomen traxit. Candido & hic succo refertus est, eique vis eadem, quæ superioribus.

De nascente in petris tithymalo, Dendroide nominato.

Qui verò in petris nascitur, Dendroides, quasi arborescens, cognominatus, foliosus est in cacumine, densámq; spargit comam, succo lacteo prægnans, subrubétibus ramis, folijs circum ipsa myrti tenuioris, semine characiæ. Eiusdem est effectus, cuius & antedicti, similiq; modo reconditur.

De Platyphyllo, seu latifolio.

Platyphyllos verbasco similis est. Radix succus & folia aquas per inferna trahunt. Pisces necat tusus aquaq; dilutus: id quod & antè memorata tithymalorum genera præstant.

De Pityusa. Cap. CLXVI.

Pityusa, quam alij clema, alij crambion, alij paralion, alij denique canopicon vocant, à cyparissia tithymalo specie differre existimatur, ideoq; etiam in tithymali genere connumeratur. Caulem profert cubito altiorē, crebris geniculis interseptū, foliolis acutis ac tenuibus circundatum, pini folia imitátibus: flores exiguos penè purpureos: semen latum instar léticulæ: radicem candidam, crassam, lacteo succo refertam: quibusdá in locis frutex hic prægrádis inuenitur. Purgat per inferna radix, drachmis duabus data in aqua mulsa: semē verò, drachma vna: At succi farina excepti cochlearium in catapotio datur: foliorum denique modus, drachmæ tres.

De Lathyride. Cap. CLXVII.

Lathyris, quam & aliqui tithymalon appellant, eámque tithymalorum numero ascribūt, caulē emittit cubiti altitudine & digiti crassitudine, inanem. Sunt porrò in ipsius cacumine alæ, & folia quidem in caule oblōga, amygdalinis

Περὶ Κυπαριττίου.

Ὁ δὲ Κυπαριττίας, καυλὸν μὲν ἀνίησι σπιθαμιαῖον, ἢ καὶ μείζονα, ὑπέρυθρον, ἐξ οὗ βεβλάστηκε τὰ φύλλα τοῖς τῆς πίτυος ὅμοια, τρυφερώτερα μέν τοι καὶ λεπτότερα· καὶ καθόλου ἔοικε πίτυϊ ἀρτιφυεῖ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. πεπλήρωται δὲ καὶ οὗτος ὀποῦ λευκοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν τοῖς πρὸ αὐτοῦ. — V add. ...; V non habet.

Περὶ τοῦ ἐν ταῖς πέτραις φυομένου.

Ὁ δὲ ἐν ταῖς πέτραις φυόμενος, δενδροειδὴς δὲ καλούμενος, ἀμφιλαφὴς ἄνωθεν καὶ πολύκομος, ὀποῦ μεστὸς, ὑπερύθρους τοὺς κλάδους· περὶ οὓς τὰ φύλλα μυρσίνη λεπτῇ προσεοικότα· καρπὸς δὲ ὅμοιος τῷ τοῦ χαρακίου. παραπλησίως δὲ καὶ οὗτος ἀποτίθεται, καὶ ἐνεργεῖ ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. — V. δενδρίτου. Al. ... Al. ...

Περὶ Πλατυφύλλου.

Ὁ δὲ πλατύφυλλος φλόμῳ ἔοικε. καὶ αὐτοῦ δὲ ἡ ῥίζα καὶ ὁ ὀπὸς καὶ τὰ φύλλα, ἄγει ὑδατώδη κατὰ κοιλίαν· ἀποκτείνει δὲ καὶ τοὺς ἰχθύας, κοπεὶς καὶ διεθεὶς τῷ ὕδατι· καὶ οἱ προγεγραμμένοι δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι.

Περὶ Πιτυούσης. Κεφ. ρξς.

Πιτυοῦσα, οἱ δὲ, κλῆμα, οἱ δὲ, κράμβιον, οἱ δὲ, πάραλιον, οἱ δὲ, κανωπικὸν καλοῦσιν· εἴδει δοκεῖ διαφέρειν τοῦ κυπαρισσίου τιθυμάλου· ὅθεν καὶ εἶδος ἐν αὐτοῖς καταριθμεῖται. ἀνίησι δὲ καυλὸν πήχεως μείζονα, πολυγόνατον, φυλλαρίοις ὀξέσι λεπτοῖς κατειλημμένον, ἐμφερέσι τοῖς τῆς πίτυος· ἄνθη μικρὰ, ὡσεὶ πορφυρᾶ· καρπὸν δὲ πλατὺν, ὡς φακὸν· ῥίζαν λευκὴν, παχεῖαν, ὀποῦ μεστὴν· εὑρίσκεται δὲ κατὰ τόπους σφόδρα εὐμεγέθης ὁ θάμνος. Καθαίρει δὲ κάτω ἡ μὲν ῥίζα, < β΄ ἑλκὴ δοθεῖσα σὺν μελικράτῳ· τοῦ δὲ καρποῦ α΄. τοῦ δὲ ὀποῦ ὅσον κοχλιάριον, ἐν καταποτίῳ ἀναληφθέντος ἀλεύρῳ· τῶν δὲ φύλλων, ὁλκαὶ γ΄. — Ald. add. ... Lacuna legit in v.c. ... V. ...

Περὶ Λαθυρίδος. Κεφ. ρξζ.

Λαθυρὶς, οἱ δὲ, [καὶ ταύτην] τιθύμαλον καλοῦσι καταριθμοῦντες τοῖς καὶ αὐτὴν ἐν τοῖς τιθυμάλοις, καυλὸν ἀνίησι πήχεως τὸ ὕψος, κενὸν, πάχος δακτύλου· ἐπ᾽ ἄκρου δὲ αὐτοῦ, μασχάλαι· φύλλα δὲ τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ καυλοῦ, ἐπιμήκη, ὅμοια — V. cam.

τοῖς τῆς ἀμυγδαλῆς, πλατύτερα δὲ καὶ λειότερα· τὰ δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν κλωνίων, μικρότερα, ὥσπερ ἀριστολοχίας ἢ κισσοῦ τῆς ἐπιμήκους. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρων τῶν κλάδων τρίχωρον, περιφερῆ ὥσπερ κάππαριν, ἐν ᾧ τρία σπέρματα διειργόμενα ἐλύτροις ἀπ' ἀλλήλων, περιφερῆ, μείζονα ὀρόβων· λεπισθέντα δὲ, λευκὰ καὶ γλυκέα ἐν τῇ γεύσει. ῥίζα λεπτὴ καὶ λευκὴ ἄχρηστος. ὅλος δὲ ὁ θάμνος ὀποῦ μεστὸς ὥσπερ τιθύμαλλος. Δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν κοιλίας τὰ σπέρματα, ὅσον ζ' ἢ η' τὸν ἀριθμὸν λαμβανόμενα ἐν καταποτίῳ, ἢ ἐσθιόμενα καὶ καταπινόμενα [μετὰ ἰσχάδων ἢ φοινίκων, ὕδατος ψυχροῦ ἐπιρροφουμένου. ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ὀπὸς ἀναληφθεὶς ὥσπερ ὁ τοῦ τιθυμάλλου, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. συνέψεται δὲ καὶ ὄρνιθι ἢ λαχάνοις τὰ φύλλα πρὸς τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν.

V. caret. Ald. Lac. et v. c. id. καὶ λειότερα. Ald. μακρότερα, atq; ita Marc. & Corn. V. quidam καί- λιον. V. ὑμέσι. Sic Lac. et vet. cod. V. caret.

Περὶ Πέπλου. Κεφ. ρξη'.

Πέπλος, οἱ δὲ, συκῆν, οἱ δὲ, μήκωνα ἀφρώδη καλοῦσι, θαμνίσκος ἐστὶν ὀποῦ λευκοῦ μεστός, ἔχων φύλλον μικρόν, ὅμοιον πηγάνῳ, πλατύτερον δέ· ἡ δὲ σύμπασα κόμη ὡς σπιθαμῆς, περιφερής, ἐκκεχυμένη ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ὑπὸ τοῖς φύλλοις καρπὸς μικρός, στρογγύλος, ἥττων τῆς λευκῆς μήκωνος· πολύχρηστος δ' ἡ πόα, ῥίζαν ἔχουσα μίαν ἄχρηστον, ἀφ' ἧς ὅλος ὁ θάμνος πέφυκε· φύεται δὲ ἐν κήποις καὶ ἀμπελῶσι. Συνάγεται ἐν πυραμητῷ ξηραινομένη ἐν σκιᾷ, καὶ συνεχῶς στρεφομένη. ἀποτίθεται δὲ ὁ καρπὸς κοπεὶς καὶ ἀποσβραθείς. ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν ὀξυβάφου πλῆθος, μετὰ ὑδρομέλιτος *κοτύλης πινόμενος· καὶ ἐν προσοψήμασι δὲ μιγνύμενος, ταράσσει τὴν κοιλίαν. ταριχεύεται δὲ εἰς ἁλμαίας.

Lac. legit in vet. cod. ὑπὸ τοῖς φύλλοις. Hæc omnis vet. cod. peplidi tribunt. V. αὐτὸς. Vulg. exempl. ποσὸν.

Περὶ Πεπλίδος. Κεφ. ρξθ'.

Πεπλίς, οἱ δὲ, ἀνδράχνην ἀγρίαν, Ἱπποκράτης δὲ πέπλιον καλεῖ· φύεται μάλιστα ἐν παραθαλασσίοις τόποις, θάμνος ἀμφιλαφής, ὀποῦ μεστὸς λευκοῦ· φύλλα ἔχων ὅμοια τῇ κηπαίᾳ ἀνδράχνῃ, περιφερῆ δὲ καὶ ἐκ τῶν κάτω ἔχοντα

V. ἀνδράχνη

A proxima, sed latiora & læuiora: quæ verò in summis exeunt ramulis, minora conspiciuntur, aristolochiæ aut hederæ oblongæ figura. In summis autem surculis fructum gerit triplici loculamento distinctum, rotundum ceu capparim: in quo tria sunt minuta semina incursantibus tuniculis inter se discreta, eruis maiora, B quæque decorticata candida sunt, & gustu dulcia. Radix tenuis & candida, nullius vsus: totus verò frutex lacteo succo turget, vti tithymalus. Aluum purgant grana septē octóve in catapotio sumpta, vel esitata, & cum caricis palmulísve deuorata: sed aqua frigida posteà sorbeatur. Trahūt autem pituitam, C bilem & aquas. Succus tithymalini modo exceptus, eundem effectum præbet. Cum gallinaceo etiam aut oleribus folia decoquuntur in eosdem vsus.

De Peplo. Cap. CLXVIII.

D Peplon, alij sycen, alij papauer spumeum appellāt: exiguus frutex est, lactei succi plenus, folio paruo ceu rutæ, at latiore: vniuersa coma ferè dodrantali, rotunda, humi sparsa: semine sub folijs paruo, rotundo, minore quàm candidi papaueris. Herba multiplicis est vsus, at radicem habet vnicam, eámque superuacuam, è qua totus frutex E erumpit. Nascitur in hortis ac inter vites. Colligitur messibus, ac siccatur in vmbra, crebróque versatur. Semen verò tusum repurgatúmque reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis hemina poto: obsonijs admistum, conturbat aluum. Mu- F ria quoque conditur, itáque asseruatur.

De Peplide. Cap. CLXIX.

Peplis, quam vocant aliqui syluestrem portulacam, Hippocrates peplion, in maritimis maximè nascitur. Frutex verò est ramulos quoquouersum expandens, & G candidi succi plenus, folijs hortensis portulacæ, rotundis, & infernè

vel in latitudinem sese diffundens

rubentibus: semine sub folijs rotundo, ceu pepli, feruente gustu: radice tenui, singulari ac superuacua. Colligi, reponi, darique vti peplus, itidémque condiri solet: ac easdem quoque vires habet.

De Chamæsyce. Cap. CLXX.

CHAMÆSYCE, quã aliqui Sycen nominant, ramos emittit quaternûm digitorum, per terram stratos, teretes, lactei succi plenos: folia lẽtis figura, peplo similia, parua, tenuia ac terrę inhærentia: semẽ sub folijs rotundum, ceu pepli: radicem tenuẽ ac superuacuam: sed neque florem, neque caulem promit. Rami ex vino triti & in pesso appositi, vuluę dolores sedant: œdemata verò, pẽsiles verrucas & myrmecias illiti tollunt. Elixi autem si comedantur, aluum soluũt. Sed & eorundem succus simili effectu prodest: prætereaq; illitus, aduersus scorpionis ictum auxiliatur. Valet & cõtra oculorum hebetem aciem, itemq; caliginẽ, incipientes suffusiones, cicatrices ac nubeculas, cũ melle inunctus. Cæterùm in petrosis aridisque nascitur.

De Scammonia. Cap. CLXXI.

SCAMMONIA ramos ab vna radice multos profert, ternûm cubitorum, pingues & quadantenus hirsutos: folijs itidẽ hirsutis, helxinę (cissampeli) aut hederæ similib^9, sed mollioribus ac triangulis: floribus albis, rotundis, in modum calathorum concauis & graueolẽtibus: radice prælonga, crassitudine brachiali, candida & grauis odoris, lacteiq; succi plena, qui quidẽ legitur hunc in modũ: capite exempto radix ita cultro incauatur, vt excauatio sensim à latiore orbe in acutum desinat, proindéq; in id cauũ confluit succus, qui conchis demum excipitur. Alij postquam scrobes in terra concamerato sinu effoderunt, iuglandum folia insternunt, in quæ radicis incisæ succus diffundatur, eúmq; inibi siccatũ tandẽ auferunt. Bonitate præstat qui pellucidus est ac leuis, rarus & colore glutini taurino similis, rimulis fistulisve tenuibus, atque fungosus, qualis scilicet ex Mysia regione Asiæ

A ἐνερευθές· καὶ ὁ καρπὸς δὲ στρογγύλος ὑποκάτω τῶν φύλλων, ὥσπερ τοῦ πέπλου, πυρώδης τῇ γεύσει. ῥίζα λεπτή, μία, ἄχρηστος. συλλέγεται δὲ καὶ ἀποτίθεται, καὶ δίδοται ὥσπερ ὁ πέπλος, καὶ ταριχεύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτήν.

Quidam manuscriptus addit, [illegible]

Περὶ Χαμαισύκης. Κεφ. ρο΄.

B ΧΑΜΑΙΣΥΚΗΝ, οἱ δὲ, συκῆν καλοῦσι, κλῶνας ἀφίησι τετραδακτύλους, ἐπὶ γῆς ἐρριμμένους, περιφερεῖς, ὀποῦ μεστούς· φύλλα φακοειδῆ, τῷ πέπλῳ ὅμοια, μικρά, λεπτά, πρὸς τῇ γῇ· καρπὸς δὲ ὑπὸ τοῖς φύλλοις στρογγύλος, ὡς πέπλου· οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καυλὸν ἔχει· ῥίζαν λεπτὴν καὶ C ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν οἱ κλῶνες λειωθέντες σὺν οἴνῳ, τὰς περὶ μήτραν ὀδύνας παύειν, ἐν πεσσοῦ προστεθέντες· καταπλασσόμενοι δέ, οἰδήματα καὶ ἀκροχορδόνας καὶ μυρμηκίας αἴρουσιν· ἑφθοὶ δὲ ἐσθιόμενοι, κοιλίαν ἐκλύουσι. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ ὀπὸς τὰ αὐτὰ δρᾷ. καὶ καταχριόμενος, D σκορπίου πληγῇ βοηθεῖ· ἁρμόζει καὶ πρὸς ἀμβλυωπίας καὶ ἀχλύας, καὶ ἀρχομένας ὑποχύσεις, οὐλάς, νεφέλια, σὺν μέλιτι ἐγχριόμενος. φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ αὐχμηροῖς τόποις.

Περὶ Σκαμμωνίας. Κεφ. ροα΄.

ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ κλῶνας ἀφίησι πολλούς, ἀπὸ μιᾶς ῥίζης τριπήχεις, λιπαρούς, ἐμφαίνοντάς τι * δασύτητος· καὶ τὰ φύλλα δὲ δασέα, ὅμοια ἑλξίνῃ ἢ κιττῷ, μαλακώτερα μέντοι καὶ τρίγωνα· ἄνθη λευκά, περιφερῆ, κοῖλα ὡς κάλαθοι, βαρύοσμα· ῥίζα δὲ ** εὐμήκης, παχεῖα ὅσον βραχίων, λευκή, βαρύοσμος, ὀποῦ μεστή. F Συλλέγεται δὲ ὁ ὀπός, τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τῆς ῥίζης ἀφαιρουμένης, καὶ θολοειδῶς τεμνομένης εἰς κοιλότητα. συρρεῖ γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ ὀπός, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς μύακας. ἔνιοι δὲ τὴν γῆν ὀρύξαντες θολοειδῶς, καρύας φύλλα ὑποθέντες, καταχέουσι τὸν ὀπόν, καὶ οὕτω ξηρανθέντα ἀναιροῦνται. G ἔστι δὲ καλὸς ὁ διαυγὴς καὶ κοῦφος, ἀραιός, ταυροκολλώδης τὴν χρόαν, σήραγγας ἔχων λεπτάς, σπογγώδης. τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ ἐκ Μυσίας τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν

Orib. καὶ [illegible]

V. add. ἢ τετραπήχεις. Sic & Orib.

V. [illegible]

Orib. [illegible]

V. [illegible]

Add. Lacuna ex v. cod. ἢ τὴν ῥίζαν αὐτὴν [illegible] θολοειδῶς. Orib. [illegible] testudinis instar.

V. [illegible]

V. ξηρὰ [illegible]

Forte [illegible]

κομιζόμενος. μὴ προσέχειν δὲ μόνον τῷ λευκαίνεσθαι αὐτὸν κατὰ τὴν τῆς γλώττης δῆξιν, (τοῦτο γὰρ γίνεται καὶ παραμιχθέντος αὐτῷ ὀποῦ τιθυμάλου.) μᾶλλον δὲ τοῖς προειρημένοις. καὶ εἰ μὴ λίαν πυρεσσοῖ τὴν γλῶτταν, ὅπερ γίνεται τιθυμάλου μιχθέντος. ὁ δὲ Συριακὸς καὶ ὁ ἐν Ἰουδαίᾳ φυόμενος, χείριστοι, βαρεῖς, πυκνοί, δολούμενοι τιθυμάλῳ καὶ ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς ληφθεὶς σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι πλῆθος < α ἢ τετρωβόλου, καθαίρειν κάτω χολὴν καὶ φλέγμα· εἰς δὲ τὸ λῦσαι τὴν κοιλίαν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β΄. μετὰ σησάμου ἢ ἑνὸς ἄλλου σπέρματος λαμβανόμενοι. δίδονται καὶ πρὸς ἐνεργεστέραν κάθαρσιν τοῦ μὲν ὀποῦ τριώβολον, ἐλλεβόρου δὲ μέλανος ὀβολοὶ β΄. καὶ ἀλόης < α΄. σκευάζονται δὲ καὶ ἅλες καθαρτικοί, πρὸς κυάθους ς΄. τῶν ἁλῶν, ὁλκῶν κ΄. τῆς σκαμμωνίας τοῦ ὀποῦ μιγνυμένου. λαμβάνεται δὲ πρὸς δύναμιν ὃ μὲν τέλειον, τρία κοχλιάρια· μέσον δέ, β΄· ὃ δὲ ἐλάχιστον, α΄. καθαίρει δὲ καὶ τῆς ῥίζης < α΄. ἢ β΄. σὺν οἷς εἴρηται. ἔνιοι δὲ ἀφέψοντες αὐτὴν, πίνουσι. συνεψηθεῖσα δὲ ὄξει καὶ λεανθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κριθίνου, ἰσχιαδικῶν ἐστὶ κατάπλασμα. ὁ δὲ ὀπὸς προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ τῇ μήτρᾳ, ἔμβρυα φθείρει· διαφορεῖ δὲ καὶ φύματα, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ καταχριόμενος· ἑψηθεὶς δὲ ἐν ὄξει καὶ καταχρισθεὶς, λέπρας ἐξάγει· κεφαλαλγίας τε χρονίας ἐστὶν ἐπίβρεγμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ.

Lac. legit in vet. cod. γεύεσθαι

Lac. legit ex v. cod. μετὰ σησάμου, ἢ ἑνὸς ἄλλου σπέρματος λαμβανόμενος.

Goup. in altero cod. ἀλὸς, sed vulgatam lectionem meliorem censet.

Περὶ Χαμελαίας. Κεφ. ροβ΄.

ΧΑΜΕΛΑΙΑ, ἣν οἱ δὲ, πυρὸς ἄχνη ἢ ἄκνηστος, οἱ δὲ, κόκκος Κνίδιος· κλῶνας μὲν ἔχει σπιθαμιαίους· ὁ δὲ θάμνος φρυγανώδης· φύλλα ἔχει ἐλαίᾳ παραπλήσια, λεπτότερα δὲ καὶ πυκνὰ καὶ πικρά, δάκνοντα τὴν γεῦσιν, καὶ χαράσσοντα τὴν ἀρτηρίαν. Ταύτης τὰ φύλλα κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν, μάλιστα ἐν καταποτίῳ λαμβανόμενα· μιγνυμένου διπλασίονος ἀψινθίου πρὸς ἓν μέρος τῆς χαμελαίας. ἀναλαμβανέσθω δὲ ὕδατι ἢ μέλιτι εἰς καταπότιον

Al. ἀφεψηθέντος

A deportatur. Neq; verò in probatione animaduertere solum par est, vtrú linguæ tactu albescat: (hoc enim euenit etiam admisto tithymali succo) sed longè magis anteà commemoratis attendendum est: itemq; si non vehementer linguam excalfaciat exurátve: id quod & misti tithymali argumentum est. Natione B auté Syriacus & Iudaicus deterrimi habétur, graues, densi, erui farina & tithymalo adulterati. Succus drachmæ vnius aut quaternûm obolorú pondere haustus ex aqua pura aut mulsa, per inferna bilem pituitámque extrahit. Soluendæ alui gratia, binos obolos cum sesama alióve semine sumpsisse sat est. Efficacio C ris etiam purgationis causa dantur succi tres oboli, cum veratri nigri duobus, & aloës drachma vna. Fiunt & purgatorij sales, drachmis viginti succi scammoniæ in senos salis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium: integer quidé, cochlearia tria: medius, duo: minimus, vnum. Purgat & radicis D drachma vna aut altera cum iis quę retulimus. Ipsius quoque decoctum nonnulli ebibunt. Ex eadé decocta in aceto cõtritáque cú hordeacea farina, cataplasma fit ischiadicis vtile. Succus auté vuluę appositus in lana, partus enecat: tubercula quoq; discutit, cú melle oleóve perúctus. Eodé decocto in aceto illitę leprę aufe E runtur. Sed & eodem caput contra diuturnum dolorem ex aceto & rosaceo irrigatur.

Pl. rigetur

De Chamelæa. Cap. CLXXII.

CHAMELÆA, quá alij pyros achnen seu acneston, alij coccon Cnidion appellant, frutex est è cre F miorum genere, ramis dodrantalibus, folijs oleæ similitudinem habentibus, at tenuioribus, densis & amaris, quæ gustata linguam mordent & arteriam abradunt. Huius folia per inferna pituitam bilémque detrahunt, maximéque si in catapotio assumantur. Vni siqui G dem chamelææ parti duplum absinthij adijcitur, ex hisque aqua aut melle exceptis catapotia fingũtur:

& ea

& ea quidem in ventre non liquescunt conficiunturve: sed prout deuorata fuerint, ita per aluum egeruntur. Cæterùm folijs tritis melléque exceptis vlcera sordida crustosaque purgantur.

De Thymelæa. Cap. CLXXIII.

THYMELÆA, quam aliqui chamelæá, alij pyrosachnen seu cnestron aut cneoron vocant, granum Gnidium, quod ipsius semé est, colligitur. Hoc EVboenses Ætolium, Syri Apolinum, alij Linum vocant, quoniam frutex suapte natura satiui lini similitudinem referat. Virgas edit speciosas, numerosas, tenues, ac fermè binûm cubitorum altitudine: folijs chamelææ, sed angustioribus & pinguioribus, quæ inter mandendum quadantenus viscosa & glutinosa percipiuntur: floribus candidis, ac inter ipsos fructu ceu myrti paruo, rotundo, inter initia quidem viridi, tandem verò rubente: cuius inuolucrum durum ac nigrum est, medulla autem alba. Per inferna bilem, pituitam aquasque detrahit viginti granorum pars hæc interna bibita, verùm fauces adurit: atque ideò cum farina polentáve, aut in vuæ acino dari debet, aut cocto melle obducta deuorari. Quibus autem ægrè sudores eliciuntur, eadem trita cum nitro & aceto inungitur. At folia, quæ peculiariter Cneoron appellantur, per messes colligi debent, & siccata in vmbra recondi. Sed si cui exhibere placet, prius ea tundere, ac ipsorum quoque fibras eximere conuenit. Vino diluto inspersa, acetabuli modò aquosa detrahunt: sed moderatiùs purgant, admista lenti coctæ & contritis oleribus. Eadem trita vuæ acerbæ succo excipiuntur, & in pastillos coacta reponuntur. Herba stomacho infesta: partus subdita necat. Nascitur in montosis & asperis. Hallucinantur porrò qui granum Gnidium Chamelææ fructum esse existimant, decepti quadam foliorum similitudine.

De Sambuco. Cap. CLXXIIII.

SAMBVCI duo genera: ac vnum quidé in arboré assurgit, surculos spargés arúdinaceos, teretes, quadá tenus cauos, cádicátes, prælógos: folia terna quaternáve ex interuallis

A ἔστι δὲ ἄτηκτα· διαχωρεῖται γὰρ ὅσα λαμβάνεται. ἀναλαμβανόμενα δὲ τὰ φύλλα μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη καὶ ἐσχαρούμενα. Ald. & Bas. ἀναλαμ. V. διαχωρεῖ γὰρ ὅσα λαμβ.

Περὶ Θυμελαίας. Κεφ. ρογ΄.

ΘΥΜΕΛΑΙΑ, οἱ δὲ, χαμελαίαν, οἱ δὲ, πυρὸς ἄχνην, ἢ κέστρον ἢ κνέωρον καλοῦσιν. B ἐκ ταύτης ὁ Κνίδιος κόκκος καρπὸς ὢν συλλέγεται. ὑπ' Εὐβοέων μὲν Αἰτώλιον· Σύροι δὲ Ἀπόλινον καλοῦσιν, οἱ δὲ, Λῖνον, διὰ τὸ εἶναι τοῦ σπαρτοῦ λίνου θάμνον τῇ φύσει παρόμοιον. (Ista inserta v. codex.) ῥάβδους δὲ ἀνίησι καλὰς καὶ πολλὰς, λεπτὰς, ὅσον διπήχεις· (Hanc vocem addit v. cod.) τὰ δὲ φύλλα χαμελαίᾳ ὅμοια, C πλὴν στενότερα καὶ λιπαρώτερα, ὑπογλίσχρα ἐν τῷ διαμασᾶσθαι, καὶ κολλώδη· ἄνθη λευκά· καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ καρπὸς, ὡς μύρτου μικρὸς, στρογγύλος, ἐν ἀρχῇ μὲν χλωρὸς, αὖθις δὲ ἐρυθρός· τὸ δὲ περικάρπιον σκληρὸν καὶ μέλαν, τὸ δὲ ἐντὸς, λευκόν. ὅπερ καθαίρει κάτω χολὴν D καὶ φλέγμα καὶ ὕδωρ, ὅσον κ΄. κόκκων τὸ ἐντὸς ποθέν· καίει δὲ τὴν φάρυγγα. διὸ μετὰ ἀλεύρου ἢ ἀλφίτου δοτέον, ἢ ἐν ῥαγὶ σταφυλῆς, ἢ μέλιτι ἑφθῷ περιειλημμένον καταπίνειν. συγχρίεται δὲ καὶ τοῖς δυσιδρώσι, λεῖον μετὰ νίτρου καὶ ὄξους. τὰ δὲ φύλλα, ἅπερ ἰδίως καλεῖται κνέωρον, συλλέγειν δεῖ περὶ E τὸν πυραμητὸν, καὶ ἀποτίθεσθαι ξηράναντα ἐν σκιᾷ. διδόναι δὲ δεῖ κόψαντα, καὶ ἀφαιροῦντα τὰς ἐν αὐτοῖς ἶνας. καθαίρει δὲ ἐπιπλασσόμενα ὅσον ὀξυβάφου πλῆθος μετὰ κράματος, ἄγει ὑδατώδη· μετριωτέραν δὲ ποιεῖ τὴν κάθαρσιν μιχθέν, ἑφθῇ φακῇ καὶ λαχάνοις τετριμμένοις. ἀποτίθεται δὲ λεῖα F ἀναληφθέντα ὄμφακος χυλῷ εἰς τροχίσκους. ἔστι δὲ κακοστόμαχος ἡ βοτάνη· προστιθέσα δὲ, ἔμβρυα κτείνει. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Πλανῶνται δὲ νομίζοντες τὸν Κνίδιον κόκκον τῆς χαμελαίας εἶναι καρπὸν, ἀπατώμενοι διὰ τὸ τῶν φύλλων ὁμοειδές. (Sunt qui legunt ἐπιπασσόμενα. Pler. que verba [illegible] videntur ingesta.)

Περὶ Ἀκτῆς. Κεφ. ροδ΄.

G ΑΚΤΗ διαφορός ἐστιν· ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ δενδρώδης, κλάδους καλαμοειδεῖς ἔχουσα, στρογγύλους, ὑποκοίλους, ὑπολεύκους, εὐμήκεις· τὰ φύλλα γ΄ ἢ δ΄. ἐκ διαστημάτων (V. [illegible] Aldina [illegible])

περὶ τὴν ῥάβδον, καρύᾳ βασιλικῇ ὅμοια, A
βαρύοσμά τε καὶ τμητικώτερα· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν κλάδων ἢ τῶν καυλῶν, σκιάδια περιφερῆ, ἔχοντα ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ ἐοικότα τερμίνθῳ, ἐν τῷ μέλανι ὑποπόρφυρον, βοτρυώδη, πολύχυλον, οἰνώδη.

Lac. ex v. c. βαρύοσμα δὲ καὶ τε ... Cat. ... Or. ...

Al. τερεβίνθῳ & v. κορύμβῳ. V βοτρυοειδῆ V addit καὶ ὅλως ... καὶ ...

Περὶ Χαμαιάκτης. Κεφ. ροε'.

B Τὸ δὲ ἕτερον αὐτῆς, χαμαιάκτη καλεῖται· αὕτη χαμαιπετὴς οὖσα, ἐλάσσων ἐστὶ καὶ βοτανωδεστέρα, καυλὸν ἔχουσα τετράγωνον καὶ πολυγόνατον· τὰ δὲ φύλλα ἐκ διαστημάτων περὶ ἕκαστον γόνυ τεταρσωμένα, ὅμοια ἀμυγδαλῇ, κεχαραγμένα δὲ κύκλῳ καὶ μακρότερα, βαρύοσμα· σκιάδιον δὲ ἐπ' ἄκρου ὅμοιον τῇ περὶ αὐτῆς ἔχουσα, καὶ ἄνθος καὶ καρπόν· ῥίζα δ' ὕπεστι μακρά, δακτύλου πάχος. Δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ ἀμφοτέραις καὶ χρῆσις, ξηραντική, ὑδραγωγός, κακοστόμαχος μέντοι. ἑψόμενα δὲ τὰ φύλλα ὡς λάχανα, καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν. καὶ ⓐ καυλοὶ δὲ ἁπαλοὶ ἐν λοπάδι ἑφθέντες, τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν. ἡ ῥίζα δὲ αὐτῆς ἀφεψηθεῖσα σὺν οἴνῳ καὶ διδομένη παρὰ τὴν δίαιταν, ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ· βοηθεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις ὁμοίως πινομένη· ἀφεψηθεῖσα δὲ μεθ' ὕδατος εἰς ἐγκάθισμα, μαλάσσει ὑστέρας καὶ ἀναστομοῖ, καὶ διορθοῦται τὰς περὶ αὐτὴν διαθέσεις. καὶ ὁ καρπὸς δὲ σὺν οἴνῳ ποθεὶς, τὰ αὐτὰ ποιεῖ· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐγχριόμενος. τὰ δὲ φύλλα πρόσφατα καὶ ἁπαλὰ, φλεγμονὰς πραΰνει μετὰ ἀλφίτων καταπλαττόμενα· καὶ κατακαύμασιν ἁρμόζει καὶ κυνοδήκτοις, καταπλασσόμενα. κολλᾷ δὲ ὑποφορὰς, καὶ ποδαγρικοῖς βοηθεῖ, μετὰ στέατος ταυρείου ἢ τραγείου καταπλασσόμενα.

Additur alias, ψυχικά,
Lacuna add. ex v. cod. καὶ ἑψόμενα.
Ald. λεπτῶς ἑψηθέντες
V. φλέβας

Περὶ Πυκνοκόμου. Κεφ. ρος'.

Πυκνόκομον φύλλα ἔχει ὅμοια εὐζώμῳ, τραχέα δὲ καὶ παχέα καὶ δριμύτερα· καυλὸν τετράγωνον· ἄνθος δὲ τῷ τοῦ ὠκίμου ἐμφερές· καρπὸν δὲ, ὡς πρασίου· ῥίζαν μέλαιναν, στρογγύλην, ὠχρὰν, ὡς μικρὸν μῆλον, γεῶδες ὄζουσαν. φύεται ἐν G πετρώδεσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς ποθεὶς ὅσον < α' πλῆθος, ταραχώδη καὶ δεινὰ ἐνύπνια ποιεῖν· διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα ἐπιπλαττόμενος σὺν ἀλφίτῳ, καὶ ἀκίδας

Al. addit, ἢ πυκνοκόμου.
Lacuna addit ex v. cod. μαλακώτερα
Lac. ex v. c. πρασίου. Sic etiam V. rib.
Al. μικρὰν,
V. πολλά

circa virgas singulas exeunt, nucis iuglandis foliorũ similitudine, graueolentia, magísque incisa: in summis autem surculis cauliculísve vmbellæ sunt circinatæ rotunditatis, in quibus flores candidi, tandémque fructus terebinthino similis, ex nigro purpurascens, racemosus, succosus, vinosúsque.

De Chamæacte, seu humili sambuco. Cap. CLXXV.

Alterum genus Ebulus, Græcis Chamæacte vocatur, idque humile ac longè breuius, & ad genus herbaceũ propiùs accedens, caule quadrangulo, crebris distincto geniculis: foliis per interualla circa singula C genicula vtrinque expansis, iisque amygdalinis, at in ambitu serratis, longioribúsque & graui odore: in cacumine verò vmbella, flore ac fructu sambuci: radice nititur lõga, crassitudine digitali. Eadem vtrique vis & vsus, exiccans nimirum & aquas aluo detrahens: at stomachum offendunt. Folia olerum more cocta, D pituitam bilémque purgant. Sed & caules teneri in patinis cocti, eadẽ præstant. Radix in vino decocta & in cibis data, hydropicos adiuuat. Prodest & contra viperarum morsus, eodem pota modo. Decocta verò ex aqua ad insessum, vuluam emollit, eiúsque spiracula patefacit, ac ipsius denique vitia emendat. A- E cini in vino poti, eundem præbent effectum: denigrant & capillos inuncti. At folia recentia molliáque illita ex polenta, inflãmationes mitigant: ambustis & canum morsibus illitu prosunt. Vlcera verò sinuosa glutinant, & iis qui podagra tentan- tur cum seuo taurino aut hircino illita prosunt.

F De Pycnocomo. Cap. CLXXVI.

PYCNOCOMON folia habet erucæ, sed aspera, crassa, acrioráque: caulẽ quadrangulũ, florẽ ocimi: semẽ marrubij: radicẽ nigrã, rotundã (intus) pallidam, exigui mali figura, terrã olentẽ. Nascitur in saxosis locis. Semen tumultuosa grauiaq; somnia facit, vna drachma potũ. Discutit & œdemata, impositũ cum polenta: necnon & spicula & adactos

Lutei coloris al.

corpori aculeos extrahit. Imposita quoque folia, tubercula furunculósque discutiunt. Cæterùm radix eius in aqua mulsa drachmarum duarũ pondere, aluum soluit & bilem exinanit.

De Apio. Cap. CLXXVII.

APIOS, alijs ischas, alijs chamæbalanos, alijs montanus aut syluestris raphanus, alijs denique linozostis, ramulos duos siue tres in terra spargit, iunceos, tenues, rubentes & paululum à terra sese attollentes, folijs rutæ, oblongioribus tamen & angustioribus, herbaceis: semine paruo: radice hastulæ regiæ & ad pyri formam accedente, rotundiore tamen, lacteique succi plena, cortice extra quidem nigro, intus verò candido. Superior pars eius assumpta, vomitione bilem pituitámque extrahit, inferior, per aluum. Tota verò sumpta, vtraque parte purgat. Liquorem si libet excipere, radices tundito, & crateri aquæ inditas agitato, ac liquorem qui supernatat penna collectum exiccato. Huius sesquiobolus potus, per superna infernáque purgat.

De Colocynthide.

Cap. CLXXVIII.

COLOCYNTHIS, alijs cucurbita syluestris, alijs amara cucurbitula, alijs cucurbita Alexandrina, sarmenta foliáque emittit per terram strata, satiui cucumeris similia, incisuris diuisa: fructum vero rotundum, mediocris pilæ similitudine, vehementer amarum: quem legere oportet, cùm cœperit ad pallidiorem colorem vergere. Fructus medulla purgandi vim habet, si eius quatuor oboli ex aqua mulsa sumantur: vel additis nitro & myrrha melle decocto excipiantur & in pilulas cogantur. Ipsæ verò pilæ arefactæ teruntur, & vtiliter infunduntur clysteribus ad coxendicum dolorem, paralysin & coli vitia: vt quæ pituitam, bilem, strigmentáque, interdum etiam cruẽta eliciant. Subditæ cędem, fœtus enecant. Quòd si quis vná exépta medulla obducat luto,

A καὶ σκόλοπας ἐξάγει. καὶ τὰ φύλλα δὲ καταπλαττόμενα, φύματα καὶ δοθιῆνας διαφορεῖ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς, λυτικὴ κοιλίας καὶ κενωτικὴ χολῆς, δίδοται < β΄. ἐν μελικράτῳ.

Περὶ Ἀπίου. Κεφ. ροζ΄.

ΑΠΙΟΣ, οἱ δὲ, *ἰσχάδα. οἱ δὲ, *χαμαιβάλανον, *ὀρεινὴ ἢ ἀγρία, οἱ δὲ, λινόζωστις, κλωνία δύο ἢ τρία ἀπὸ γῆς ἀνίησι, σχοινώδη, λεπτά, *ἐρυθρά, μικρὸν ὑπὲρ τῆς γῆς αἰωρούμενα· φύλλα πηγάνῳ *ἐοικότα, ἐπιμηκέστερα μέντοι καὶ στενότερα, *χλωρά· καρπὸς μικρός. ῥίζα *ἀσφοδέλῳ παραπλησία, καὶ πρὸς τὸ τῆς ἀπίου σχῆμα, στρογγυλωτέρα δὲ, μεστὴ ὀποῦ, *φλοιὸν ἔχουσα ἔξωθεν μέλανα, ἔνδοθεν δὲ, λευκόν. Ταύτης τὸ μὲν *ἔνδοθεν μέρος τῆς ῥίζης ληφθὲν, δι' ἐμέτων ἄγει χολὴν καὶ φλέγμα· τὸ δὲ πρὸς τῇ ῥίζῃ, κάτω καθαίρει· ὅλη δὲ ληφθεῖσα, ἀμφοτέρας τὰς καθάρσεις κινεῖ. ὁπόταν δὲ βουληθεὶς, κόψας τὰς ῥίζας, καὶ βαλὼν εἰς κρατῆρα ὕδατος, συνταράσσε, καὶ τὸν ἐφιστάμενον ὀπὸν πτερῷ ἀναλέγων, *ξήραινε. τούτου τρία ἡμιωβόλια ποθέντα, ἄνω καὶ κάτω καθαίρει.

Περὶ Κολοκυνθίδος.

Κεφ. ροη΄.

ΚΟΛΟΚΥΝΘΙΣ, οἱ δὲ, κολόκυνθα ἀγρὸς, οἱ δὲ, σικύαν πικρὰν, οἱ δὲ, κολόκυνθα Ἀλεξανδρίνη, κλημάτια καὶ φύλλα ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς ἀνίησιν, ὅμοια τοῖς τοῦ ἡμέρου σικύου, ἐπεσχισμένα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ὅμοιον σφαίρᾳ μέσῃ, πικρὸν ἰσχυρῶς· ὃν δεῖ *συνάγειν, ἀρχόμενον μεταβάλλειν ἐπὶ τὸ ὠχρότερον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ μὲν ἐντεριώνη τοῦ καρποῦ καθαρτικὴν, *τριωβόλου πλῆθος μετ' ὑδρομέλιτος λαμβανομένη* σὺν νίτρῳ καὶ σμύρνῃ καὶ μέλιτι ἑφθῷ εἰς καταπότιον. αὗται δὲ αἱ σφαῖραι ξηραὶ λεῖαι, ὠφελίμως μίγνυνται κλύσμασιν ἐπὶ ἰσχιαδικῶν, καὶ *παραλυτικῶν, καὶ κωλικῶν, ἄγουσαι φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ξύσμα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἱματῶδες· ἔμβρυά τε φθείρουσι προστιθέμεναι· ὀδονταλγίας τε διάκλυσμα, ἐάν τις ἐκκαθάρας αὐτὴν καὶ περιπλάσας πηλῷ,

Forte, οἱ δὲ ῥάφανος ὀρεινή

Al. ὀρθά

Cor. addit ἀγρίᾳ

V. caret

Al. ἀσφοδέλῳ seu ἀσφοδέλου

V. φλοιὸν ἔχουσα λευκόν

Al. ἄνωθεν

Byz. ξήραινε, al. ξηραίνειν

Corn. ἀγρίας legendum suspicatur.

V. συνάγειν

Al. τετρωβόλου

V. ἐντεροκήλην καὶ ἰσχιαδικὴν ἄγουσι

V. caret

ἐναπο[ζ]έσας τε* ἐν ὄξει ἢ νίτρῳ, δεῖ διακλύζεσθαι· εἰ δέ τις ἐναφεψήσας μελίκρατον ἢ καὶ γλυκὺ, καὶ ἐξαιθριάσας δῷ πιεῖν, καθαίρει πάχος καὶ ξύσμα· ἔστι δὲ κακοστόμαχος λίαν· προστίθεται δὲ καὶ βάλανος ἐξ αὐτῆς, πρὸς κομιδὴν τῶν περιττωμάτων. καὶ χλωρᾶς δὲ αὐτῆς ὁ χυλὸς, ἐπὶ ἰσχιαδικῶν ἀνατριβόμενος ἁρμόζει. A B

Περὶ Επιθύμου. Κεφ. ροθ'.

V. ἄνθος θύμου σκληροτέρου καί

V. caret.

ΕΠΙΘΥΜΟΝ θύμου ἐστὶν ἄνθος τοῦ σκληροτέρου καὶ θύμβρᾳ ἐοικότος. ἔχει δὲ κεφάλια λεπτὰ, κοῦφα, *οὐραγούς ἔχοντα ὡς τρίχας. Πινόμενον δὲ σὺν μέλιτι, κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν μέλαιναν. ἰδίως ἁρμόζον ἐπὶ μελαγχολικῶν καὶ ἐμπνευματουμένων, ὀξυβάφου πλῆθος πρὸς ὁλκὴν < δ'. σὺν μέλιτι καὶ ἁλσί, καὶ ὀλίγῳ ὄξει. γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ. C

Περὶ Αλύπου. Κεφ. ρπ'.

Ald. ὑπόπυρρον ὑπόχαρφος.

ΑΛΥΠΟΝ φρυγανῶδές ἐστι πόα, ὑπέρυθρος, λεπτόκαρφος, λεπτόφυλλος, ἄνθους μαλακοῦ καὶ κούφου μεστὴ ὡς * ῥίζα τεύτλου λεπτὴ, μεστὴ ὀποῦ δριμέος· σπέρμα ὡς ἐπιθύμου. γεννᾶται δὲ ἐν τόποις παραθαλασσίοις, μάλιστα τοῖς τῆς Λιβύης τόποις πλεῖστον, καὶ ἄλλοις δὲ χωρίοις πλείστη. Καθαίρει δὲ τὸ σπέρμα μέλαιναν χολὴν κάτω, λαμβανόμενον* τὸ ἴσον πλῆθος μετὰ ἁλῶν τῷ ἐπιθύμῳ καὶ ὄξει· τὰ δὲ ἔντερα ἐλαφρῶς ἑλκοῖ. D E

Orib. πλείστοις. recte.

Περὶ Εμπέτρου. Κεφ. ρπα'.

Emperri caput in quibusdam deest exemplaribus.

ΕΜΠΕΤΡΟΝ, οἱ δὲ, φακοειδὲς, ἐν παραλίοις καὶ ὀρεινοῖς φύεται, ἁλυκὸν τῇ γεύσει· τὸ δὲ πρὸς γῆν, πικρότερον. διδόμενον δὲ ἐν ζωμῷ ἢ ὑδρομέλιτι, καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὑδατώδη. F

Περὶ Κληματίτιδος. Κεφ. ρπβ'.

ΚΛΗΜΑΤΙΤΙΣ κλῆμα ἀνίησιν ὑπέρυθρον, λυγῶδες, φύλλον δριμὺ λίαν γευομένῳ καὶ ἑλκωτικόν· περιελίττεται δὲ τοῖς δένδροις ὡς σμίλαξ. Ταύτης ὁ καρπὸς λεῖος μεθ' ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεὶς, ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν. τὰ δὲ φύλλα καταπλασθέντα, λέπρας ἀφίστησι. ταριχεύεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρῶσιν. G

in eáque acetum ac nitrum feruefaciat, decocti ius illud dentium doloribus collutione proderit. Sin mulsa aut passum in eadem decoquatur & sub diuo refrigescat, potu crassum humorem strigmentaque alui detrahet: stomacho tamen supra modum aduersatur. Sed & subdita ex ea balano alui excrementa euocantur. Virentis denique succus prodest coxendicum dolori, si infricetur.

De Epithymo. *Cap. CLXXIX.*

EPITHYMVM flos est thymi durioris & satureiæ similis: capitula autem habet tenuia ac leuia, caudas spargentia quasi capillaceas. Potum id cum melle, detrahit pituitam bilémque atram per inferna, priuatim vtile melancholicis & inflatis acetabuli mensura ad quatuor drachmas, cũ melle, sale & aceti exiguo. Plurimùm in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

De Alypo. *Cap. CLXXX.*

ALYPVM herba est è cremiorum genere, subrubra, gracilibus surculis, ac tenuibus foliis, flore molli ac leui plena: radice ceu betæ, tenui, acri, lacteo succo referta: semine ceu epithymi. Gignitur in maritimis, maximéque Libyæ, vberrima, quanquam & aliis quoque locis plurimis prouenit. Semen atram bilem per inferna purgat, si pondere epithymo pari, additis aceto & sale, sumatur: verùm interanea leuiter exulcerat.

De Empetro. *Cap. CLXXXI.*

EMPETRON aliqui phacoides vocant. Nascitur in maritimis & montanis, salso gustu: quod verò propius terræ fuerit, amarius sentitur. Trahit pituitam, bilem & aquam, datum in iure aliquo, aut in hydromelite.

De Clematitide. *Cap. CLXXXII.*

CLEMATITIS sarmentum emittit subrubrum, & vitilium modo lentum: folium gustatu admodum acre & exulcerãs. Arboribus autem smilacis in modum sese circumuoluit. Semen tritum pituitam bilémq; detrahit, in aqua aut hydromelite potum. At imposita folia, lepras remouent. Cæterum cum lepidio conditur ad cibos.

De Vite Syluestri. Cap. CLXXXIII.

VITIS syluestris sarmenta vitis modo longa emittit, eáque lignosa, aspera & rimoso cortice: folia vero solani hortensis similia, at latiora longioráque: florem capillaceum, muscosum: fructum exiguis vuis similem, ac vbi maturitatem assecutus est, rubentem; rotunda autem est acinorum figura. Radix decocta in aqua, potáque in vini aqua marina diluti cyathis duobus, aquosa ciet: atque ideò hydropicis datur. Vuæ eius tum maculas à sole contractas, tum & alias omnes expurgant. Cibi verò gratia nouelli surculi condiuntur.

De Vite alba. Cap. CLXXXIIII.

VITEM albam aliqui bryoniam, alij ophiostaphylon, alij chelidonium, alij melothron, seu psilothron, alij archezostin, agrostin aut cedrostin vocant. Sarmentis, foliis & tortilibus pampinis satiuam vitem imitatur: sed hirsutiora sunt omnia. Vicinis vero fruticibus implicat sese, illos suis clauiculis amplectens: fructum autem gerit racemosum, fuluum, quo quidem coria depilantur. Ex ea asparagi qui prima germinatione exeunt decocti in cibo, aluum & vrinam cient. Folia, fructus & radix vim acrem sortiuntur; proindéq; Chironiis, gangræna comitatis, phagedænicis, ac denique tibiarum putridis vlceribus efficaciter cum sale illinuntur. Radix corporis cutem abstergit & erugat: maculas itidem à sole contractas, varos, lentigines ac cicatrices nigras emédat cum eruo, terra Chia & fœnogræco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, dum liquescat atq; dissoluatur. Tollit & sugillata, & digitorum pterygia coërcet: illita ex vino inflámationes discutit, & abscessus rumpit: trita quoque & imposita, infracta ossa extrahit: septicis denique medicamentis apte immiscetur. Bibitur eadem ad morbum comitialé drachmæ pondere quotidie, anno toto. Prodest etiamnum attonitis & vertiginosis, similiter assumpta. Drachmis vero duabus pota, contra viperarum morsus auxiliatur & partus enecat: mentem verò interdum turbat aliquan-

A Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας. Κεφ. ρπγ'.

ΑΜΠΕΛΟΣ ἀγρία κλήματα ἀφίησι μακρά, ὡς ἀμπέλου, ξυλώδη, τραχέα, φλοιορραγοῦντα, φύλλα δὲ ὅμοια στρύχνῳ κηπαίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ μακρότερα· ἄνθος ὡς τρίχας βρυώδες· καρπὸν δὲ βοτρυδίοις μικροῖς ὅμοιον, πεπαινόμενον ἐρυθρόν· B περιφερὲς δέ ἐστι τὸ σχῆμα τῶν κόκκων. Ταύτης ἡ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, καὶ μεθ' ὕδατος ποθεῖσα τεθαλασσωμένου κυάθων β'. ὑδατώδεις καθαίρει· δίδοται δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς. οἱ δὲ βότρυες ἐφήλεις ἀποκαθαίρουσι καὶ πάντα σπίλον. ταριχεύονται δὲ καὶ οἱ ταύτης C ἀκρέμονες ἀρτιφυεῖς εἰς βρῶσιν.

Περὶ Ἀμπέλου λευκῆς. Κεφ. ρπδ'.

ΑΜΠΕΛΟΣ λευκή, οἱ δέ, βρυωνίαν, οἱ δέ, ὀφιοστάφυλον, οἱ δέ, χελιδόνιον, ἢ μήλωθρον, ἢ ψίλωθρον, ἢ ἀρχέζωστιν, ἢ * ἄγρωστιν, ἢ κέδροστιν καλοῦσι. Ταύτης τὰ κλήματα καὶ τὰ φύλλα, καὶ * οἱ ἕλικες, D ὅμοια τῇ ἡμέρῳ ἀμπέλῳ, δασύτερα δὲ πάντα. καὶ ἐμπλέκεται τοῖς παρακειμένοις θάμνοις, ἐπιλαμβανομένη τοῖς ἕλιξι· καρπὸν δὲ ἔχει βοτρυώδη, πυρρόν, ᾧ ψιλοῦνται τὰ δέρματα. Ταύτης οἱ ἀσπάραγοι κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν ἑφθοὶ ἐσθίονται, οὔρησιν καὶ κοιλίαν κινοῦντες. Δύ- E ναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα δριμεῖαν· ὅθεν ἐπὶ τῶν χειρωνίων, καὶ γαγγραινικῶν καὶ φαγεδαινικῶν καὶ σεσηπότων κνημῶν ἑλκῶν, μεθ' ἁλὸς καταπλασσόμενα ποιεῖ. ἡ δὲ ῥίζα χρῶτα ῥύπτει καὶ τετανοῖ, καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει, ἰόνθους, φακούς, οὐλὰς μελαίνας, σὺν ὀρόβῳ καὶ γῇ Χίᾳ καὶ τή- F λει. καθεψηθεῖσα δὲ μετ' ἐλαίου μέχρι διατακῇ, πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει· αἴρει δὲ καὶ ὑπώπια, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις στέλλει. σὺν δὲ οἴνῳ καταπλασσομένη, διαφορεῖ φλεγμονάς, καὶ ἀποστήματα ῥήσσει· ἐπισπᾶται δὲ καὶ ὀστᾶ, λεία καταπλασσομένη. ἐν σηπτοῖς τε μίγνυται ἐπιτηδείως. πίνεται δὲ καὶ G πρὸς ἐπιληψίας ὁλκὴ α'. καθ' ἡμέραν, πρὸς ἐνιαυτόν. ὠφελεῖ ἀποπληκτικοὺς καὶ σκοτωματικούς, ὁμοίως λαμβανομένη. δυοῖν δὲ < ὁλκὴ ποθεῖσα, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ, καὶ ἔμβρυα φθείρει· ὑποταράττει δὲ ἐνίοτε τὴν

Orib. add. [illegible]

Orib non habet.

Serap. legit, μακρότερα.

Orib. βρυώδης, si Marcello credimus, quidam βοτρυώδης.

V. [illegible] quidam πλατυφερής

Forte αἱ

Forte τοῖς

Dragon. addit, ἡ ῥίζα [illegible] καὶ [illegible] ὡς καὶ κλῆμα.

Add. Ald. hoc loco. δι' αὐτῆς

δυσουρίας· * καὶ ἔμμηνα κινεῖ πινομένη, καὶ A
περιτεθεῖσα ὑστέρᾳ, ἔμβρυα καὶ δεύτερα
ἐπισπᾶται. καὶ * ἐκλεικτὸν δὲ μετὰ μέλι-

Deest in Ald.

τος δι' αὐτῆς, τοῖς πνιγομένοις ἐστὶ δυσπνοοῦ-
σι, καὶ βήττουσι, πλευρᾶς τι ἀλγοῦσι, καὶ
ῥήγμασι καὶ σπάσμασι δίδοται. καὶ σπλῆ-
να τήκει, τριωβόλου ὁλκὴ ποθεῖσα σὺν
ὄξει ἐπὶ ἡμέρας λ΄. καὶ καταπλάσσεται B
δὲ μετὰ σύκων πρὸς τὰ αὐτὰ χρησίμως.
ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκάθισμα, καθαρ-
τικὸν ὑστέρας ὂν καὶ ἐκβόλιον. χυλίζεται
δὲ ἡ ῥίζα αὐτῆς ἔαρος· πίνεται δὲ σὺν με-
λικράτῳ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ, ἄγων
φλέγμα. ὁ δὲ καρπὸς ποιεῖ πρὸς ψώρας
καὶ λέπρας, συγχριόμενος καὶ καταπλασ- C

Lacuna legit in v cod. ...

σόμενος. κατασπᾷ δὲ ἐστὶ γάλα ὁ καρπὸς
αὐτῆς χυλισθεὶς, καὶ μετὰ πυρῶν ἑψηθεῖσαν
ῥοφηθείς.

V. addit. ...

Περὶ Ἀμπέλου μελαίνης. Κεφ. ρπε΄.

Ἄμπελος μέλαινα, (ἣν) οἱ δὲ βρυωνίαν μέ-

Al. χειρώνιον.

λαιναν, οἱ δὲ χειρώνειον ἄμπελον, φύλλα ἔχει
κισσῷ ὅμοια, μᾶλλον δὲ προσεοικότα τῇ σμί- D

V. ...

λακος, καὶ οἱ καυλοὶ, [μείζονα δὲ] ταύ-
τῃ· ἐπιλαμβάνεται] δὲ ἐστὶ αὕτη τῶν δένδρων τῇ
ἕλιξι. καρπὸς βοτρυώδης, χλωρὸς κατ'
ἀρχὰς, πεπανθεὶς δὲ μέλας γίνεται· ῥίζα
μέλαινα ἔξωθεν, ἔνδοθεν δὲ πυξοειδής. Καὶ
ταύτης οἱ καυλοὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκ-
βλάστησιν λαχανεύονται· εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικοὶ E

V. ...

καὶ καταμηνίων ἀγωγοὶ, τηκτικοὶ σπλη-

V. ...

νός. ἐπιληπτικοῖς, καὶ σκοτωματικοῖς, καὶ
παραλυτικοῖς ἁρμόζουσι. ἔχει δὲ ἡ ῥίζα
δύναμιν ὁμοίαν τῇ λευκῇ, πρὸς τὰ αὐτὰ
ἁρμόζουσαν, ἧττον μέντοι * ἐνεργεῖ. ποιεῖ
δὲ πρὸς τοὺς τῶν ὑποζυγίων λόφους, ἐ-
πὶ δὲ ἐλκωθῶσι, τὰ φύλλα σὺν οἴνῳ κα- F
ταπλασσόμενα· καὶ πρὸς ἐξαρθρήματα ὁ-
μοίως ἐπιτίθεται.

Περὶ Πτέριδος. Κεφ. ρπϛ΄.

Ald. addit ... V. βλῆχρον. Theocrit. Schol. ... appellat.

Πτέρις, οἱ δὲ ** βλῆχρον, οἱ δὲ, πο-
λύρριζον καλοῦσι, φύλλα ἐστὶν ἄκαυ-
λα, καὶ ἀνανθῆ, καὶ ἄκαρπα ἐξ ἑνὸς μίσχου,
περὶ πῆχυν τὸ μέγεθος, ἐντετμημένα καὶ G
ἐκπεπλωμένα ὡς πτέρυξ, ὑποδυσώδη·

V. add. ...

ῥίζαν δὲ ἔχει ἐπιπόλαιον, μέλαιναν, ὑ-
πομήκη, ἐκφύσεις ἔχουσαν πολλὰς, ὑποστυφούσας τῇ γεύσει· φύεται ἐν ὀρεινοῖς

tulum. Cit & vrinam epota. Subdita autem vuluæ, partus secundásque morantes trahit. Sed & eclegma ex ea fit cum melle strangulatu oppressis, ægrè spirantibus atque tussientibus, laterum doloribus, ruptis atque vulsis. Quinetiam splenem ternis obolis pota ex aceto tricenis diebus consumit: necnon & ad eadem cum fico vtiliter illinitur. Ad muliebres insessus decoquitur, qui quidem vuluam purgandi & fœtus enectos eiiciendi vim habent. Succus è radice vere exprimitur, qui ex aqua mulsa potus tum cætera antedicta præstat, tum & pituitam trahit. Ad psoras & lepras fructus efficaciter inungitur atque imponitur. Sed & eius succus lactis abundantiam facit, si cum tritico cocto sorbeatur.

De Vite nigra. Cap. CLXXXV.

Nigra vitis, quam aliqui bryoniam nigram, alij Chironiam vitem nominant, folia fert hederæ, ad smilacis folia propiùs accedentia, sed maiora, caules etiam huic similes: ac ipsa quoque vicinas arbores capreolis suis amplectitur: fructus racematim cohæret, qui inter principia viret, at post maturitatem nigricat: radix foris nigra, intus buxeo colore. Huius etiam cauliculi qui primo germinum partu erumpunt, olerum modo in cibos recipiuntur. Vrinas porrò cient, menses pellunt, ac lienem minuunt, nec non & comitialibus, vertiginosis ac neruorum resolutione tentatis prosunt. Radix iisdem quibus albæ viribus pollet, eadémque præstat, sed inefficaciùs. Folia verò cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus efficaciter illinuntur: ac luxatis etiam similiter imponuntur.

De Filice. Cap. CLXXXVI.

Filici, quam aliqui blechnon, alij polyrrhizon vocant, folia sine caule, sine flore, sine semine, eáque ex vno pediculo cubitali fermè longitudine exeunt, incisa & pinnarum modo vtrinque expassa, subgraui odore: radicem verò habet per summa cespitum nigram, quadantenus longam, multas fundentè propagines, quæ sunt subadstringente gustu. Nascitur in montanis

ſaxoſiſque locis. Huius radix latum lumbricum, quam tæniam vocant, excutit, ſumpta drachmis quatuor ex aqua mulſa: meliùs, ſi cum ſcammonij aut ellebori nigri totidem obolis detur: verùm eos qui ſumunt allia priùs ediſſe oportet. Eadem laborantes ex liene efficaciter reſtituit. Quinetiam cum axungia contrita & impoſita, ictis ab arundine efficaciter auxiliatur: cuius rei probatio talis fertur. Perimetur filix quam per ambitum ſata copioſior arundo cinxerit, & contrà, extinguetur & euaneſcet arundo, quam multa filix circundederit.

De Thelypteri, ſeu filice fœmina. Cap. CLXXXVII.

Thelypteris ſeu filix fœmina, quã aliqui nymphæam pterin nominãt, folijs eſt filicis, quę tamẽ nõ ſingulari, vt illa, pediculo hærent, ſed è numeroſis altioribúſq; propaginibus exeunt. Radices ſubiacent longæ in obliquum, numeroſæ, ex nigro flaueſcentes: aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Et hæ quoque radices cum melle in eclegmate ſumptę, lata interaneorum animalia pellunt: potę verò ex vino drachmis tribus, teretes lumbricos eiiciunt. Datæ fœminis, conceptum impediunt: quòd ſi à grauida ſumantur, abortum illa faciet. Earundem farina præhumidis & ægrè ſaneſcentibus vlceribus inſpergitur, ac iumentorum quoque ceruicibus medetur. Cæterùm elixa folia quæ recèns eruperint, olerum vice manduntur, vt aluum emolliant.

De Polypodio, ſeu filicula. Cap. CLXXXVIII.

POLYPODION naſcitur in muſcoſis petris & vetuſtis quercuum caudicibus, palmi altitudine, filici ſimile, ſubhirſutum & inciſum, at non perinde tenui diuiſura. Radix ſubiacet piloſa, cirros habens ceu polyporum, craſſitudine minimi digiti: hæc ſi deraſa fuerit, coloris intus herbacei comperietur: acerba verò eſt atque guſtu ſubdulcis, purgãdi vi prædita. Datur porrò ad aluum ſoluendã cocta cũ gallina, aut piſcibus, aut beta, aut malua. Aridæ farina aquę mulſę inſperſa, detrahit pituitã ac bilem. Trita eadẽ luxatis

A καὶ πετρώδεσι τόποις. Ταύτης ἡ ῥίζα * ἕλμινθα πλατεῖαν ἐκτινάσσει < δ΄. ὁλκὴ μετὰ μελικράτου λαμβανομένη. βέλτιον δέ, εἰ μετὰ σκαμμωνίας ἢ ἐλλεβόρου μέλανος ὀβολῶν τεττάρων δοίη τις. δεῖ δὲ προσκοροδοφαγεῖν τὸν λαμβάνοντα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν σπληνικοῖς. καὶ B μετ' ἀξουγγίου δὲ ἡ ῥίζα * λεανθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, ποιεῖ πρὸς τὰς ὑπὸ καλάμου πληγάς· ἡ δὲ δοκιμασία τοιαύτη. ἔνθα * ἐστὶ πολὺς κάλαμος καὶ πολὺ βλῆχον, στεφανοῦσιν. ἀφανίζεται τὸ βλῆχον.

Περὶ Θηλυπτερίδος. Κεφ. ρπζ.

Θηλυπτερίς, οἱ δέ, νυμφαίαν πτέριν ὀ- C νομάζουσι, τὰ μὲν φύλλα πτέριδι ὅμοια, οὐ μονόκλωνα δέ, ὡς τὰ ἐκείνης, ἀλλὰ πολλὰς ἔχοντα ἀποφύσεις καὶ ὑψηλοτέρας· ῥίζαι δὲ ὕπεισι μακραί, πλάγιαι, πλείους, ὑπόξανθοι ἐκ τοῦ μέλανος· τινὲς δὲ ἐρυθραί. Καὶ αὗται δὲ σὺν μέλιτι ἐν ἐκλείκτῳ λαμβανόμεναι, πλατείας ἕλ- D μινθας ἐκβάλλουσι· σὺν οἴνῳ δὲ πινόμεναι < γ΄ πλῆθος, στρογγύλας ἐκτινάσσουσιν ἕλμινθας· γυναιξὶ δὲ δοθεῖσαι, ἀσυλληψίαν ποιοῦσι· κἂν * ἔγκυος δὲ λάβῃ, ἐκτιτρώσκει. ξηραὶ δὲ ἐπὶ τῶν * δυσαλθῶν καὶ κακοήθων ἑλκῶν * ἐπιπασσόμεναι· τοὺς λόφους τῶν ὑποζυγίων ἰῶνται. τὰ δὲ E φύλλα αὐτῆς ἀρτιβλαστὰ λαχανεύεται ἑφθὰ βιβρωσκόμενα, καὶ κοιλίαν μαλάσσουσι.

Περὶ Πολυποδίου. Κεφ. ρπη.

ΠΟΛΥΠΟΔΙΟΝ φύεται ἐν πέτραις βρύα ἐχούσαις, καὶ ἐν τοῖς * ἀγρίοις πρέμνοις τοῖς ἐπὶ τῶν δρυῶν, σπιθαμιαῖον ἔ- F χουσα τὸ ὕψος, ὅμοιον τῇ πτέριδι, ὑπόδασυ, τετμημένον, οὐ μὴν οὕτω λεπτοσχιδῶς· ῥίζα δ' ὕπεστι δασεῖα, πλεκτάνας ὥσπερεὶ πολύπους ἔχουσα, πάχος μικροῦ δακτύλου. ξυσθεῖσα δέ, ἔνδοθεν χλωρά, στρυφνή, τῇ δὲ γεύσει ὑπόγλυκυς, δύναμιν ἔχουσα καθαρτικήν. δίδοται δὲ G συνεψηθεῖσα ὄρνιθι, ἢ ἰχθύσιν, ἢ σεύτλῳ, ἢ μαλάχῃ πρὸς κάθαρσιν. ξηρὰ δὲ ἐπιπασσομένη ἐν μελικράτῳ, ἄγει φλέγμα καὶ χολήν. ποιεῖ καὶ πρὸς στρέμματα ἡ

ῥίζα λεία καταπλασσομένη, καὶ πρὸς A ῥαγάδας τὰς ἐν μεσοδακτύλοις.

Μαιν. ἐν διαστήμασι leg. aduentu in spe...

Περὶ Δρυοπτερίδος. Κεφ. ρπθ'.

Orib. φηγοπτερίς

ΔΡΥΟΠΤΕΡΙΣ φύεται κατὰ τὰ βρυώδη μέρη τῶν παλαιῶν δρυῶν, ὁμοία πτερίδι, ἐλάττων δὲ πολλῷ τῇ σχίσει· ῥίζας δὲ ἔχει κατ' ἐπιπλοκὴν δασείας, στρυφνὰς κατὰ τὴν γεῦσιν, ἐν τῷ γλυκεῖ ῥεπούσας. Αὕτη ἐπιπλασθεῖσα λεία σὺν ταῖς ῥίζαις, τρίχας ψιλοῖ. δεῖ δὲ ἀποψᾶν πρότερον μετὰ τὸ ἱκμάσαι τὸν χρῶτα, καὶ νέαν ἐπιπλάσσειν.

Quidam add. τὸ σπέρμα καὶ τρυφεράς. V. caret.

Περὶ Κνίκου. Κεφ. ρϟ'.

ΚΝΙΚΟΣ φύλλα ἔχει ἐπιμήκη, ἐντετμημένα, τραχέα, ἀκανθώδη· καυλοὺς δὲ πηχυαίους, ἐφ' ὧν κεφάλια κατὰ μέγεθος ἐλαίας· ἄνθος κρόκῳ ὅμοιον· σπέρμα λευκὸν καὶ πυῤῥόν, ἐπίμηκες, γεγωνιωμένον. Τούτῳ τῷ ἄνθει χρῶνται εἰς τὰ προσοψήματα. Τὸ σπέρμα κοπτόμενον καὶ χυλιζόμενον σὺν ὑδρομέλιτι ἢ ζωμῷ ὄρνιθος, κοιλίας καθαίρει, κακοστόμαχον δέ ἐστι. γίνεται δὲ καὶ κοπτάρια κοιλίας μαλακτικά, τοῦ ὀποῦ αὐτοῦ μιγνυμένου ἀμυγδάλῳ καὶ νίτρῳ, καὶ ἀνίσῳ, καὶ μέλιτι ἑφθῷ. δεῖ δὲ πρὸ δείπνου λαμβάνειν εἰς δ'. διελόντα, ὡς βασιλικοῦ καρύου μέγεθος β'. ἢ γ'. σκευάζειν δὲ τὸν τρόπον τοῦτον· κνίκου λευκοῦ ξέστην α'. Θασίων πεφωγμένων καὶ λελεπισμένων κυάθους τρεῖς, ἀνίσου ξέστην ἕνα, ἀφρονίτρου < α'. ἰσχάδων τῆς σαρκὸς ἀριθμῷ λ'. πήσσει δὲ καὶ γάλα ὁ χυλὸς τοῦ σπέρματος, καὶ λυτικώτερον ποιεῖ.

Match. σαρκία. V caret. V. ἐπιχυμένοις ἀκανθώδεις. Sic & Lacuna v.c. Al. κεφάλια. Marc. suspicatur legendum magis quam σύνθετον. V. dele. V. νίτρου. Ald. αὐτοῦ. V. καὶ δ'.

Περὶ Λινοζώστεως. Κεφ. ρϟα'.

ΛΙΝΟΖΩΣΤΙΣ, οἱ δὲ παρθένιον, οἱ δὲ Ἑρμοῦ βοτάνιον καλοῦσιν. ἔχει τὰ φύλλα ὅμοια ὠκίμῳ, πρὸς τὰ τῆς ἑλξίνης, ἐλάττονα δέ· κλωνία διγόνατα, μασχάλας πολλάς, πυκνὰς ἔχοντα· τὸν δὲ καρπὸν, ἡ μὲν θήλεια βοτρυώδη καὶ πολύν· ὁ δὲ ἄῤῥην, πρὸς τοῖς πετάλοις μικρὸν καὶ στρογγύλον, ὥσπερ ὀρχίδια κατὰ δύο συγκείμενα· ὅλος δὲ ὁ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος, ἢ καὶ μείζων. Κινοῦσι δὲ ἀμφότεραι κοιλίαν λαχανευόμεναι καὶ ἐσθιόμεναι· καθεψόμεναι δέ·

Ald. διαγόνατα.

efficaciter imponitur, & aduersus rimas quæ inter digitos fiunt.

De Dryopteri. Cap. CLXXXIX.

DRYOPTERIS in veterum roborum muscosis partibus enascitur, filici similis, at multò tenuiore foliorum incisura: radicibus inter se implicitis, hirsutis, gustu astringentibus, & ad dulcedinem vergentibus. Ea si trita cum radicibus B illinatur, pilos abolet. Primùm autem cutem posteaquam exudauerit abstergere oportet, ac deinde recentem ipsam imponere.

De Cnico. Cap. CXC.

CNICVS foliis constat oblongis, per ambitum diuisis, asperis, aculeatis: caulibus cubitalibus, & in C eorum cacumine capitulis oliuæ magnitudine: flore croci: semine candido aut fuluo, oblongo, anguloso: illo flore in obsoniis vtuntur. Seminis verò côtusi & expressi succus ex aqua mulsa aut gallinacei iusculo aluum purgat, sed stomacho aduersatur. Fiunt & ex eo placentulæ aluum emollientes, adiectis D succo amygdalis, nitro, aniso & melle cocto. Hæ in frusta quatuor diuiduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante cœnam duo triáve sumi oportet. Ratio temperandi ea est, vt accipiátur, cnici candidi sextarius vnus, nucum Thasiarum seu amygdalarum tostarum & decorticatarum E cyathi tres, anisi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carne caricarum numero triginta. Cæterùm seminis succus lac etiam coagulat, ipsúmque ad soluendâ aluum efficacius reddit.

De Linozostide, seu Mercuriali. Cap. CXCI.

LINOZOSTIN aliqui parthenium, F alij Mercurij herbulam appellant. Folia habet ocimi, helxinæ cognata, sed minora: ramulos duplici geniculorum nodo cinctos, & alarum cauis multis iisque densis præditos: semen, fœminæ quidem, racemosum atque copiosum: mari verò, iuxta folia paruum ac rotûdum, G ceu binos testiculos vna cohærentes. Totus autem frutex dodrâtalis est, aut etiam maior. Vtraque aluum ciet, si olerum vice mâdatur. Cocta

ἐ. iuxta folia sua dependens

verò in aqua, epoto iure, bilem aquosáque detrahit. Creduntur autem folia trita si bibantur, atque etiam à purgatione menstrua verendis admoueantur, vt fœminæ concipiantur facere: maris verò folia similiter vsurpata, vt masculi gignantur efficere.

De Cynocrambe. Cap. CXCII.

CYNIA seu cynocrambe, aliis mercurialis syluestris mas, cauliculum emittit binûm palmorum altitudine, mollem ac subalbidum: folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitiis candicantia: semen foliis adiacet paruum ac rotundum. Folia cum caulibus olerum instar pota, vim alui ciendæ habent. Ius verò decocti, bilem aquosáque detrahit.

De Heliotropio magno, seu Solari herba maiore. Cap. CXCIII.

HELIOTROPIVM magnũ aliqui à floris figura Scorpiuron appellauêre: cæteri heliotropium, quoniam folia sua cum inclinante sole circumagat. Folia ocimi habet, hirsutiora tamen, nigriora maioráque: ramulos ab ima radice ternos, quaternos, quinósve, compluribus alis concauos: florem in ipsorum cacuminibus candidum, purpurascentem, qui ad similitudinem caudæ scorpionis incuruatur. Radix gracilis est atque superuacua. Nascitur in asperis. Huius manualis fasciculus ex aqua decoctus & potus, pituitam bilémque per aluum extrahit. Prodest & contra scorpionum ictus ex vino bibitum, atque etiam illitum: ad arcendos verò conceptus, amuleti instar adalligatur. Aiunt porrò seminis grana quatuor hora vna ante accessionem cum vino pota, quartanas finire, tria verò, tertianas. Illitum autem semen, myrmecias, pensiles verrucas, thymos & epinyctidas exiccat. At folia podagris luxatísque, & infantium adustioni, quam siriasin vocant, vtiliter illinitur. Mẽses eadẽ cient: atque etiam partus trita & imposita pellunt.

ἐν ὕδατι, καὶ πινομένου τοῦ ὕδατος, ἄγει χολὴν καὶ ὑδατώδη. δοκεῖ δὲ τὰ μὲν τῆς θηλείας φύλλα, λεῖα πινόμενα καὶ προστιθέμενα μετὰ τὴν κάθαρσιν τοῖς αἰδοίοις, σύλληψιν θήλεως ποιεῖσθαι, τὰ δὲ τοῦ ἄρρενος ὁμοίως ἐπιτιθέμενα, ἀρρενογόνα γίνεσθαι.

Περὶ Κυνοκράμβης. Κεφ. ρϟβʹ.

ΚΥΝΙΑ ἡ κυνοκράμβη, οἱ δὲ λινόζωστις ἀγρία ἄρρην, καυλίον ἀνίησι δισπιθαμιαῖον, τρυφερόν, ὑπόλευκον· φύλλα ἐμφερῆ λινοζώστιδι ἢ κισσῷ, ὑπόλευκα ἐκ διαστημάτων· τὸν δὲ καρπὸν πρὸς τοῖς πετάλοις παρακείμενον, μικρόν, στρογγύλον. Δύναμιν δὲ ἔχει ὅ,τε καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πινόμενα, κοιλίας κινητικήν, λαχανευόμενα. καθεψομένων δὲ τὸ ὕδωρ, ἄγει χολὴν καὶ ὑδατώδη.

Censet Marcellus hoc caput adulterinum maximè cum in vetustis codicibus minime reperiatur.

Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. ρϟγʹ.

ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟΝ τὸ μέγα, ὃ ἔνιοι ἐκάλεσαν σκορπίουρον ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ ἄνθος σχήματος, ἡλιοτρόπιον δὲ ἀπὸ τοῦ συμπεριτρέπεσθαι τὰ φύλλα τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει. ἔχει δὲ τὰ φύλλα ὠκίμῳ παραπλήσια, δασύτερα δὲ καὶ μελάντερα, καὶ μείζονα· κλωνία ἀπὸ τῆς ῥίζης ὅσον γʹ. ἢ δʹ. ἢ εʹ. καὶ ἐκ τούτων μασχάλας πλείους· ἐπ᾽ ἄκρων δὲ ἄνθος λευκόν, ὑποπόρφυρον, ἐπικαμπές, καθάπερ σκορπίου οὐρά· ῥίζα δὲ λεπτή, καὶ ἄχρηστος· φύεται ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου ὅσον δέσμη ἀφεψηθεῖσα μεθ᾽ ὕδατος καὶ ποθεῖσα, ἄγει φλέγμα καὶ χολὴν κατὰ κοιλίας· ἁρμόζει δὲ καὶ σκορπιοπλήκτοις, μετ᾽ οἴνου πινομένη καὶ καταπλασσομένη· πρὸς ἀτοκίαν δὲ περιάπτεται. φασὶ δὲ πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας, τοῦ καρποῦ δʹ. κόκκους μετ᾽ οἴνου ποθέντας, τεταρταίους καταπαύειν· τριταίους δὲ, τρεῖς. καταπλασσόμενος δὲ ὁ καρπός, μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ ἐπινυκτίδας ξηραίνει. τὰ δὲ φύλλα ποδάγραις καὶ στρέμμασι, καὶ σειριῶσι παιδίοις ἐπιπλάττεται ὠφελίμως. κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα ἄγει λεανθέντα προστεθέντα.

Add. quidam [illegible]

V. καὶ λειότερα, quam lectionem secutus est Marcellus.

Vulg. [illegible]

Fortè πινόμενος, & ita deinceps.

Al. καταπαύειν

V. add. οἱ δὲ καὶ σκορπίουρον καλοῦσιν. ἔνιοι δὲ σκορπιοῦρον

Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ρϟδʹ.

Ἡλιοτρόπιον τὸ μικρὸν φύεται ἐν τελματώδεσι τόποις καὶ παρὰ λίμναις, ἔχον φύλλα παραπλήσια τῷ προειρημένῳ, στρογγυλώτερα δέ· καρπὸν στρογγύλον ἀποκρεμάμενον ὡς ἀκροχορδόνας. Δύναται δὲ ἡ πόα μετὰ τοῦ καρποῦ πινομένη σὺν νίτρῳ καὶ ὑσσώπῳ καὶ καρδάμῳ καὶ ὕδατι, ἕλμινθας πλατείας καὶ στρογγύλην ἐκτινάσσειν· αἴρει δὲ καὶ ἀκροχορδόνας σὺν ἁλσὶ καταπλασσομένη.

De Heliotropio paruo. Cap. CXCIIII.

HELIOTROPION paruum, (quod & alio nomine Scorpiuros vocatur,) nascitur in palustribus, & iuxta lacus, foliis antedicto proximis, at rotundioribus: semine rotundo, pensilium verrucarum modo depédente. Herba cum semine pota, additis nitro, hyssopo, cardamomo & aqua, valet ad latos teretésque lumbricos excutiédos: quin & pensiles verrucas cum sale illita tollit.

Περὶ Σκορπιοειδοῦς. Κεφ. ρϟεʹ.

ΣΚΟΡΠΙΟΕΙΔΕΣ, βοτάνιον φύλλα ἔχον ὀλίγα, καὶ σπέρματα οὐραῖς σκορπίου ἐμφερῆ. βοηθεῖ δὲ καταπλασσόμενα σκορπιοπλήκτοις ἄκρως.

De Scorpioide. Cap. CXCV.

SCORPIOIDES herbula est, foliis paucis, & semine caudæ scorpionis effigie. Hęc illita, contra scorpionũ ictus præsentaneo sunt auxilio.

Τέλος τοῦ τετάρτου Βιβλίου.

Quarti libri finis.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ, Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον πέμπτον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI, De medica materia Liber quintus.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

ΑΠΟΔΟΝΤΕΣ ἐν τοῖς προγραφεῖσι τέτταρσι βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων, ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στέατος, καὶ τῶν καλουμένων σιτηρῶν καὶ λαχάνων, καὶ τὸν σύμπαντα περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν καὶ χυλισμάτων καὶ σπερμάτων λόγον. ἐν τούτῳ, τελευταίῳ ὑπάρχοντι τῆς ὅλης πραγματείας, διαλεξόμεθα περὶ οἴνων καὶ τῶν καλουμένων μεταλλικῶν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς περὶ ἀμπέλου παραδόσεως.

QVONIAM superioribus quatuor libris, amicissime Aree, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus & earundem fructibus atque lacrymis, itémque de animalibus, melle, lacte, adipe, cerealibus & oleribus egimus: necnon & vniuersam de radicibus, herbis, succis, seminibúsque tractationem absoluimus: in hoc totius operis vltimo, de vinis & iis quæ metallica dicuntur disseremus, à vitis tractatione ducto exordio.

De Vite vinifera. Cap. I.

VItis viniferæ folia cum clauiculis trita & impoſita, capitis dolores mitigant, itémq; ſtomachi inflammationem & ardorem cum polēta. Idipſum etiam folia per ſe impoſita præſtant: quippe quæ refrigerandi aſtringendiq; vim habeant. Potus eorundem ſuccus iuuat dyſentericos, ſanguinem excreantes, ſtomachicos, ac mulieres malacia laborantes. Eadem efficiunt macerati in aqua capreoli & poti. Lacryma vitium, quæ veluti gummi eſt, quæque circa illarum caudices concreſcit, ex vino pota, calculos pellit: inuncta lichenas, pſoras, lepráſque nitro affricto præparatas ſanat. Eadem cum oleo ſæpius pilis illitis pſilothri effectum habet, maximéque liquor quem accenſa ſarmenta vitium viridia exudarunt, quo & perunctæ myrmeciæ tolluntur. Cinis autem ſarmentorum & vinaceorum, detractis circa ſedem condylomatis & thymiis illitus ex aceto medetur. Prodeſt & luxatis ac viperarum morſibus: quin & contra lienis inflammationes proficit, cū roſaceo, ruta & aceto impoſitus.

De Labruſca ſeu vite ſylueſtri. Cap. II.

LAbrvsca duûm eſt generum: Altera enim vuam ˇad incipientem maturitatem minimè perducit, ſed flore tenus œnanthen nominatam profert. Altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigris & adſtringentibus. Folia, caules & clauiculæ quibus repunt, vim habent ſatiuæ viti ſimilem.

vel, minimè varias.

De Vua. Cap. III.

QVælibet vua recens aluum turbat, & ſtomachum inflat: quæ verò decerpta aliquandiu pependit, propterea quòd ea ventilatione magna humiditatis portio deceſſit, innocentior eſt, ac tum ſtomacho vtilis eſt, tum & appetentiam ciborum reſtituit, atque adeò ægris languentibúſve idonea eſt. In vinaceis & ollis ſeruatæ, ori ſtomachóque, gratæ ſunt: aluum ſiſtunt, (ſed veſicam & caput tentant) & ſanguinem excreantibus conueniunt. Similes porrò ſunt & quæ in

A Περὶ Ἀμπέλου οἰνοφόρου. Κεφ. α΄.

ΑΜΠΕΛΟΥ οἰνοφόρου τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες λεῖαι καταπλασσόμεναι, κεφαλαλγίας πραΰνουσι, φλεγμονήν τε στομάχου καὶ καῦσιν σὺν ἀλφίτῳ· καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐπιτιθέμενα τὰ φύλλα, ˇψυκτικὰ V. caret. καὶ στυπτικὰ ὄντα. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς
B ποθεὶς, ὠφελεῖ δυσεντερικοὺς καὶ αἱμοπτοϊκοὺς καὶ στομαχικοὺς καὶ κισσώσας. ἀποβραχεῖσαι δὲ καὶ αἱ ἕλικες ˇἐν ὕδατι V. add. λῖαι καὶ ποθεῖσαι, τὰ αὐτὰ ποιοῦσι. τὸ δὲ δάκρυον αὐτῆς ὅμοιον ὂν κόμμει, περιπηγνύμενον τοῖς στελέχεσι, ˇλίθους ἐκτινάσσει V add. [illegible] πινόμενον σὺν οἴνῳ· ἰᾶται δὲ καὶ λειχῆνας
C καὶ ψώρας καὶ λέπρας καταχριόμενον. δεῖ δὲ προσμήχειν νίτρῳ τὸν τόπον. σὺν ἐλαίῳ δὲ ἐγχριόμενον συνεχῶς, ψιλοῖ τὰς τρίχας, καὶ μάλιστα ὁ ἀπὸ τοῦ χλωροῦ καιομένου κλήματος ἀφιδρούμενος ἰχώρ· ὃς καὶ μυρμηκίας ἐπιχριόμενος ἐκβάλλει. ἡ δὲ ἐκ τῶν κλημάτων καὶ στεμφύλων τέφρα, τὰ
D περὶ δακτύλιον ἀφαιρεθέντα κονδυλώματα καὶ θύμια, σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα θεραπεύει. καὶ στρέμματα, καὶ ἐχιοδήκτους ὠφελεῖ, ˇκαὶ σπληνὸς φλεγμονὰς, σὺν ῥο- V. caret. δίνῳ καὶ πηγάνῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη.

Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας. Κεφ. β΄.

ΑΜΠΕΛΟΣ ἀγρία διττή. ἡ μὲν γὰρ
B αὐτῆς οὐ περκάζει τὴν σταφυλὴν, ἄχρι δὲ ἀνθήσεως ἄγει τὴν λεγομένην οἰνάνθην. ἡ δέ τις τελεσφορεῖ, μικρόρραξ οὖσα, καὶ μέλαινα, καὶ στυπτική. Δύναμιν δὲ ἔχει ταύτης τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες καὶ οἱ καυλοὶ, ὁμοίως τῇ ἡμέρῳ.

Περὶ Σταφυλῆς. Κεφ. γ΄.

F ΣΤΑΦΥΛΗ, ἡ μὲν πρόσφατος πᾶσα ˇἐκταράσσει κοιλίαν, καὶ ἐμπνευματοῖ στόμαχον· ἡ δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ κρεμασθεῖσα, ὀλίγον μετέχει τούτων, (διὰ τὸ πολὺ τῆς ἰκμάδος ἀπεξηρᾶσθαι) εὐστόμαχός τε ἐστὶ καὶ ὀρέξεως ἀνακλητική, καὶ ἐπιτήδειος πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας. αἱ δὲ ἐκ τῶν
G ˇστεμφύλων καὶ ἐκ τῶν βίκων, εὔστομοι, εὐστόμαχοι, κοιλίας ἐφεκτικαί. (κύστεως δὲ καὶ κεφαλῆς ἅπτονται) ἁρμόζουσι δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς. ὅμοιαι δέ εἰσι καὶ αἱ εἰς τὸ

V quidam add. πνεύμονι.

Cai. βίκων

γλεύκους ἐμβαλλόμεναι. αἱ δὲ ἐκ τοῦ ἑψήματος καὶ γλυκέος, κακοστομαχώτεραι. σῴζονται δὲ καὶ μετ' ὀμβρείου ὕδατος προαποσταφιδωθεῖσαι. γίνονται δὲ αἱ τοιαῦται ἐπ' ὀλίγον οἰνώδεις, διψώδεις δὲ καὶ καυσώδεσι καὶ χρονίοις πυρετοῖς χρήσιμοι. τὰ δὲ στέμφυλα αὐτῶν ἀποτεθέντα, καταπλάττεται μεθ' ἁλῶν πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρίας καὶ σπαργώσεις μαστῶν· τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν στεμφύλων, δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς καὶ ῥοϊκαῖς ὠφελεῖ ἐνιέμενον· καὶ εἰς ἐγκαθίσματα καὶ προσκλύσματα λαμβάνεται. Τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γίγαρτα στυπτικά, εὐστόμαχα· φρυγέντα δὲ καὶ αὐτὰ ἀλφίτου ἐπιπασσόμενα λεῖα, ἁρμόζει δυσεντερικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ἀναλελυμένοις.

Ald. γλυκέος

Corn. ... legendum.

Marc. πρὸ legendum suspicatur.

Περὶ Σταφίδος. Κεφ. δ'.

Τῆς δὲ σταφίδος στυπτικωτέρα ἐστὶν ἡ λευκή. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ σὰρξ αὐτῶν ἐσθιομένη ἀρτηρίας καὶ βῆχας καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν· καὶ δυσεντερίαις σὺν τοῖς γιγάρτοις ἐσθιομένη καθ' ἑαυτήν· μιγεῖσα δὲ ἀλεύρῳ κεγχρίνῳ καὶ κριθίνῳ καὶ ᾠῷ, καὶ τηγανισθεῖσα μετὰ μέλιτος καὶ λαμβανομένη· εἴς τε ἀποφλεγματισμοὺς καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν πεπέρει μασσωμένη ἐπιτήδειος. διδύμων τὰ φλεγμονὰς παύει, καταπλασθεῖσα μετ' ἀλεύρου κυάμου καὶ κυμίνου. ἐπινυκτίδας δὲ καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία καὶ τὰ περὶ ἄρθρα σηπεδόνας καὶ γαγγραίνας, χωρὶς γιγάρτων ἰᾶται λεία σὺν πηγάνῳ ἐπιτιθεμένη· πρός τε ποδάγρας ἁρμόζει, μετὰ τοῦ ὀποπάνακος καταπλασσομένη· καὶ ὄνυχας δὲ θᾶττον ἀφίστησι σαλεύοντας ἐπιπλασθεῖσα.

V. ...

Περὶ Οἰνάνθης. Κεφ. ε'.

ΟΙΝΑΝΘΗ καλεῖται ὁ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου καρπός, ὁπότε ἀνθεῖ. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ εἰς ἀκόνιτον ἀγγεῖον ὀστράκινον, συλλέγοντας καὶ ξηραίνοντας ἐπὶ ὀθονίου ἐν σκιᾷ. καλλίστη δὲ γίνεται ἐν Συρίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Φοινίκῃ. Δύναμις δὲ αὐτῆς στυπτικὴ ὅλον πινομένη, εὐστόμαχος καὶ οὐρητική, κοιλίας ἱστῶσα καὶ αἵματος πτύσιν. ξηρὰ δὲ καταπλασθεῖσα, καὶ πρὸς

Ista sequentibus iungenda putat Manardus.

A mustum coniectæ fuêre. At quæ in sapa aut passo conditæ sunt, stomachum magis infestant. Seruantur & in aqua cœlesti quæ priùs solem passæ fuerint: sed eæ parum vinosæ sunt, siticulosis tamen, ardentibus ac diuturnis febribus vtiles. Reconditi vinacei, inflammatis, præduris lacteq; turgentibus mammis cum B sale imponuntur. Eorundem decoctum infusum, dysentericos iuuat & cœliacos, itémque fœminas fluxione vuluæ laborantes: sed & ad desessiones ac fotus vsurpatur. Cæterùm acinorum nuclei astringendi vim obtinent, stomachóque sunt vtiles: iidem tosti tritique ac polentæ vice inspersi, dysentericis prosunt, C itémque cœliacis ac stomachi dissolutione vexatis.

De Vua passa.
Cap. IIII.

Vva passa alba adstringentior est. Prodest esitata earum caro arteriæ, tussi, renibus ac vesicæ. Estur & cum nucleis per se contra D dysenteriam, itémque admista milij ac hordei farina & ouo, in sartagine cum melle fricta sumitur. Sed & eadem ad eliciendam è capite pituitam tum per se, tum etiam cum pipere commanducata proficit. Testium quoque inflammationes sedat imposita cum lométo fabarum & cumini farina. Epinyctidas verò, E carbunculos, fauos, putrescentiáq; articulorum vlcera, atque gangrænas sine nucleis trita & cum ruta illita sanat. Conuenit & podagræ cum panacis succo adhibita: deniq; & mobiles vngues illita celeriùs extrahit.

De OEnanthe.
Cap. V.

F OEnanthe vocatur, vitis syluestris fructus cùm floret. Condi verò debet in vas fictile non picatum, lecta priùs, & substrato linteo in vmbra siccata. Laudatissima in Syria, Cilicia & Phœnice. Vis ei astrictoria: quare pota, stomacho ac ciendæ vrinæ vtilis, aluú sistit ac sangui- G nis excreationes. Contra fastidia &

acorem stomachi sicca & illita etiã efficax est. At in capitis doloribus tam viridis quàm sicca cum aceto & rosaceo perfunditur. Cruenta vulnera & incipientes ægilopas, oris vlcera & verendorum nomas, trita & additis melle, croco, myrrha & rosaceo adhibita pro cataplasmate, ab inflãmatione vindicat. Pessis quoque ammiscetur, ad cohibendum sanguinem: & contra oculorum fluxiones stomachique ardores cum polline polentæ ac vino illinitur. Cinis verò crematæ in testa candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta: quin & paronychias, pterygia, abscedẽtes cruoreq; manantes gingiuas cũ melle sanat.

De Omphacio. Cap. VI.

OMPHACIVM succus est acerbæ vuæ seu Thasiæ seu Aminææ nondum variantis. Oportet autem ante Canis ortum expressum succum in aheno ex ære rubro, quod linteo sit coopertum, insolare, vsquedum in densitatem coëat, intereáque semper totum id quod ipsi vasi concretum adhæserit liquido reliquo permiscere, atque noctu ipsum à locis subdialibus sub tectum referre: quandoquidem obstant nocturni rores, quominùs spissescat cogatúrve. Eligendum est flauum, friabile, perquàm astringens & linguam mordens. Sunt qui coctione succum condensent. Prodest contra tonsillas, vuam, oris vlcera, gingiuas humore flaccidas, purulentásque aures, cum melle aut passo: item ad fistulas, vetera vlcera nomásque, ex aceto. Dysentericis & mulieribus fluxione vuluę laborantibus clystere infunditur. Oculorũ quoque claritati cõfert, eorundémque scabritiæ angulísque arrosis cõuenit. Bibitur & ad recentem sanguinis excreationem, etiam ex ruptis vasis obortam. Sed eo admodũ diluto & pauco vtendum: siquidem potenter exurit.

De Vini natura pro ætatis ratione. Cap. VII.

VINA vetusta neruos reliquáque sensuum instrumẽta, lædunt, attamẽ gustu suauiora iucundioráq; sunt: quare vitãda iis qui internę alicui[9] partis imbecillitatẽ sentiũt.

A πρὸς ἀσώδη καὶ ὀξύνοντα στόμαχον ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγίαις ἔμβρεγμα, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ χλωρά τε καὶ ξηρά· κατάπλασμά τε ἐναίμων ἀφλέγμαντον, καὶ τῶν ἀρχομένων αἰγιλώπων, καὶ τῶν ἐν στόματι ἑλκῶν, καὶ νομῶν τῶν ἐν αἰδοίοις, σὺν μέλιτι καὶ κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ B σμύρνῃ λεανθεῖσα. εἴς τε πεσσοὺς μίγνυται πρὸς ἐπίσχεσιν αἵματος. καὶ πρὸς ῥεύματα ὀφθαλμῶν καὶ καυσούμενοι στόμαχοι καταπλάσσονται σὺν παιπάλῃ ἀλφίτου καὶ οἴνου. καυθεῖσα δὲ ἐπ' ὀστράκου διαπύροις ἄνθραξι, ποιεῖ πρὸς τὰ ὀφθαλμικά· παρωνυχίας τε καὶ πτερύγια καὶ ἕλκη ἀφεστῶτα C καὶ αἱμασσόμενα σὺν μέλιτι θεραπεύει.

Περὶ Ὀμφακίου. Κεφ. ϛ'.

ΟΜΦΑΚΙΟΝ, ἔστι μὲν χυλὸς ὄμφακος Θασίας σταφυλῆς μήπω περκαζούσης, ἢ Ἀμιναίας. δεῖ δὲ πρὸ κυνὸς ἐκθλίβοντα τὸν χυλὸν ἡλιάζειν ἐν χαλκώματι ἐρυθρῷ ἐσκεπασμένῳ ὀθονίῳ, D μέχρις οὗ συστραφῇ, ὅλον ἀεὶ τὸ περιπηγνύμενον μίσγοντα τῷ ὑγρῷ· νύκτωρ δὲ αἴρειν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπαιθρίου. κωλύουσι γὰρ αἱ δρόσοι τὴν σύστασιν αὐτῶν. ἐκλέγου δὲ τὸ ξανθόν, καὶ εὔθρυπτον, στύφον ἱκανῶς καὶ δάκνον τὴν γλῶσσαν. ἔνιοι δὲ ἕψοντες τὸν χυλὸν συστρέφουσιν. Ἁρμόζει δὲ πρὸς παρίσθμια καὶ σταφυλήν, E ἄφθας, οὖλα πλαδαρά, ὦτα πυορροοῦντα, σὺν μέλιτι ἢ γλυκεῖ· πρὸς δὲ σύριγγας καὶ παλαιὰ ἕλκη καὶ νομάς, σὺν ὄξει. ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ ῥοικῶν· ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές. τραχύτησι δὲ ὀφθαλμῶν ἁρμόζει καὶ περιβρώσεσι κανθῶν. πίνεται καὶ πρὸς αἵματος πτύσιν τὴν πρόσφατον F καὶ κατὰ ῥῆξιν γινομένην. ὑδαρεῖ δὲ δεῖ χρῆσθαι λίαν καὶ ὀλίγῳ. ἐπικαὲς γὰρ ἱκανῶς.

Περὶ ποιότητος τῶν οἴνων ἐκ τῆς ἡλικίας. Κεφ. ζ.

ΟΙΝΟΙ οἱ μὲν παλαιοί, νεύρων βλαπτικοὶ καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων, G πρὸς δὲ γεῦσιν ἡδίονες· ὅθεν ἐπὶ τῶν ἀσθενές τι μέρος ἐχόντων ἔνδον παραιτητέοι.

ἐπὶ μέν τοι τῆς ἐν ὑγείᾳ χρήσεως ὀλίγος τε καὶ ὑδαρὴς λαμβανόμενος ἀβλαβῶς. ὁ δὲ νέος, ἐμπνευματικός, δύσπεπτος, δυσόνειρος, οὐρητικός. ὁ δὲ μέσος τῇ ἡλικίᾳ, ἐκπέφευγε τὰ ἀμφότερα ἐλαττώματα· ὅθεν ἐκκριτέος ἐστὶν ἔν τε ὑγείας καὶ ἀσθενείας χρήσεσι.

Melius ἐμπνευματωτικός

Ἐκ τῆς χρόας. Κεφ. η'.

Ἔτι ὁ μὲν λευκός, λεπτός τε καὶ εὐανάδοτος καὶ εὐστόμαχος ὑπάρχει. ὁ δὲ μέλας, παχὺς καὶ δύσπεπτος, μέθης καὶ σαρκῶν θρεπτικός. ὁ δὲ κιρρὸς μέσος ὤν, μέσην ἔχει καὶ τὴν πρὸς ἑκάτερα τούτων δύναμιν. αἱρετώτερος μέν τοι ἔν τε ὑγείᾳ καὶ ἀσθενείᾳ ὁ λευκός. ἔτι δὲ πρὸς τὴν ποιότητα διαφέρουσιν.

Lac. legit. in v. cod. λευκότατος.

Ἐκ τῆς γεύσεως καὶ τῶν μιγνυμένων. Κεφ. θ'.

Ὁ μὲν γὰρ γλυκὺς οἶνος, ἁδρομερής τε ἐστὶ καὶ δυσδιάπνευστος· στομάχου πνευματωτικός. κοιλίας τε καὶ ἐντέρων ταρακτικός, ὥσπερ καὶ τὸ γλεῦκος· ἧττον δὲ μεθύσκει. κύστει δὲ καὶ νεφροῖς εὔθετος. ὁ δὲ αὐστηρός, οὐρητικώτερος· κεφαλαλγίας τε καὶ μέθης ποιητικός. ὁ δὲ στρυφνός, εὐθετώτατος πρὸς ἀνάδοσιν σιτίων· κοιλίας τε σταλτικός, καὶ τῶν ἄλλων ῥευματισμῶν. ὁ δὲ ἁπαλός, ἧττον ἅπτεται τῶν νευρωδῶν, καὶ ἧττον ἐστὶν οὐρητικός. ὁ δὲ τεθαλασσωμένος, κακοστόμαχος, διψοποιός, νεύρων κακωτικός, εὐκοίλιος, ἀνεπιτήδειος τοῖς ἐξ ἀσθενείας. ὁ δὴ ἐκ τῆς ἡλιοπεπονθυίας σταφυλῆς, ἢ ἐπὶ τῶν κλημάτων ὀπτηθείσης καὶ τεθλιβομένης γινόμενος, γλυκὺς καλούμενος Κρητικὸς ἢ πρότροπος ἢ πράμνιος· καὶ ὁ καθεψομένου τοῦ γλεύκους σίραιος, ἢ ἕψημα καλούμενος. ὁ μὲν μέλας, καλούμενος δὲ μελαμψίθιος, παχύς ἐστι καὶ πολύτροφος· ὁ δὲ λευκός, λεπτότερος. ὁ δὲ μέσος, μέσην ἔχει καὶ τὴν δύναμιν. στυπτικὸς δὲ πᾶς ἐστι, σφυγμῶν ἀνακτητικός· ποιῶν πρὸς πάντα τὰ θανάσιμα ὅσα κατὰ ἕλκωσιν ἀναιρεῖ, πινόμενος σὺν ἐλαίῳ καὶ ἐξεμούμενος· καὶ πρὸς μηκώνειον δὲ καὶ φαρικόν,

V. caret.

Cornar. ἁπαλὸς legendum suspicatur.

Lac. vetus exemplar habet, [illegible]. quam is Diosc. genuinam esse lectionem autumat.

V. caret.

Ald. μελαμψίθιος

Nihilominus in secunda valetudine vinum eiusmodi paucum & aqua dilutum innoxiè sumitur. At nouú inflationes parit, ægrè coquitur, grauia facit insomnia, vrinásque ciet. Quod verò ætate medium est, vtroque illo vitio caret, proindéque ad vsum sanorum ægrorúmque deligendum.

Pro ratione coloris. Cap. VIII.

Insuper album est tenue ac stomacho vtile, faciléque in membra diuiditur. Nigrum verò, crassum est & ad concoquendum difficile, temulentiam facit & corpus auget. Fuluum, vtpote quod medium est, medias etiam inter vtrunque vires obtinet. Album tamen tum in secunda, tum & in aduersa valetudine laudabilius. Sed & vina sapore distant.

Pro saporum eorúmque quæ illis miscentur differentia. Cap. IX.

Siquidem dulce crassis partibus constat & ægrè de corpore expirat, stomachum inflat, aluum & intestina, vti & mustum, turbat: sed minùs inebriat, vesicæ ac renibus aptum. Austerum vrinas magis expellit, sed capitis dolorem facit, ac temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum: aluum cæterásque fluxiones cohibet. At vinum molle & sapore languidum, neruos minùs tentat, minúsque vrinas pellit. Vinum porrò aqua marina factú stomacho aduersatur, sitim facit, neruos infestat, bonam facit aluum & à valetudine sese recolligentibus haudquaquá idoneum est. Passum auté quod vuis in cratibus sole siccatis aut in ipso sarmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine, aut protropum aut pramniú, itémque sapa quæ fit musto igni decocto, Græci Siræon seu hepsema appellant: nigra quidem si fuerint, qualia melampsithia dicuntur, crassa sunt & corpora multum alút: at candida, tenuiora: quæ verò medio inter hæc colore sunt, medias quoque vires sortiuntur. Omnia tamen astringunt, languidos pulsus excitant, & faciunt aduersus venena quæcunque exulcerando necant, ex oleo pota & vomitionibus reddita: itemq; cótra meconiú, pharicú,

toxicum, cicutam & lactis in vẽtriculo coagulationem: necnon & cõtra renum ac vesicæ rosiones & exulcerationes: nihilominus inflationes pariunt, & stomacho aduersantur. Priuatim cõfert Melampsithium iis qui alui fluxione laborãt. Album magis cæteris emollit aluũ. Gypso conditum neruos offendit, capitis grauitatẽ infert, viscera calore accendit, & vesicæ aduersatur: sed contra venena cæteris aptius. Picata aut resinata excalfaciunt & cõcoctionẽ adiuuãt, sanguinem excreantibus inimica. Quæ verò aparachyta, hoc est, maris expertia dicuntur, & sapam tamen admistam recipiunt, caput implent, temulentiam gignunt, de corpore difficulter expirãt, & stomachum malè habent.

Pro locorum differentia. C. X.

Inter Italica vina Falernũ principem locum obtinet: quod inueteratum per quam facilè concoquitur, pulsus recreat & exuscitat, aluũ astringit, stomacho vtile: sed vesicę nocet, atq; iis qui visus hebetudinẽ sẽtiũt, liberaliori potationi minimè idoneũ. Albanũ crassioribus quàm Falernum cõstat partibus, °subdulceq; est, stomachum inflat & aluum emollit: sed cõcoctionem nõ æquè adiuuat, neruosum verò gen° minùs infestat. Sed & hoc ipsum vetustate austerum saporẽ concipit. Cæcubũ cùm sit dulce, est & Albano crassius, corpus auget, & colorẽ cutis meliorem lætiorémque facit: at iuuandæ concoctioni minimè idoneum est. Surrẽtinum valde austerũ est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, & cùm tenuibus cõstet partibus, caput minùs tẽtat: vetustate autem & stomacho vtile & iucũdioris euadit saporis. Adrianum & Mamertinum, quæ quidem in Sicilia gignuntur, ex æquo crassarum sunt partium, modicè astringunt & celeriùs inueterãtur, minúsque ob suam lenitatem neruos tẽtant. Prætutianum, quod & ipsum è locis circũ Adriam deuehitur, est odoratũ ac minùs asperum: haustum copiosius eo sese prodit indicio, quòd & ebrietatem diu seruat, & soporẽ cõciliat. Istricum Prætutiano simile est, sed vrinam vehementiùs pellit.

Al. [illegible]

A καὶ τοξικὸν, καὶ κώνειον, καὶ γάλα θρομβωθέν· καὶ πρὸς κύστιν καὶ νεφροὺς ὀδαξωμένους καὶ εἰλκωμένους. εἰσὶ δὲ °πνευματικοὶ καὶ κακοστόμαχοι. ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν τὴν κοιλίαν ῥευματιζομένων °ἁρμόζει ὁ Μελαμψίθιος. ὁ δὲ λευκὸς μαλακτικὸς κοιλίας τῶν ἄλλων μᾶλλον. ὁ δὲ τὴν γύψον ἔ- B χων, κακωτικὸς τῶν °νεύρων, καρηβαρικὸς, πυρώδης, κύστει ἄθετος· πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα τῶν ἄλλων εὐθετώτερος. οἱ δὲ πίσσαν ἢ ῥητίνην πιτυΐνην ἔχοντες, θερμαντικοὶ, καὶ πεπτικοί· ἄθετοι δὲ τοῖς °αἱμοπτοϊκοῖς. οἱ δὲ καλούμενοι ἀπαράχυτοι, ἔχοντες δὲ ἕψημα μεμιγμένον, κεφαλῆς εἰσὶ πληρωτικοὶ, μέθης γεννητικοὶ, °δυσδιάπνευστοι, κακο- C στόμαχοι.

V. [illegible] lego, [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]

V. add. [illegible]

Ald. in vet. Lat. codice, [illegible]

Περὶ διαφορᾶς ἐκ τῶν τόπων. Κεφ. ι.

Ὁ μὲν οὖν δοκῶν πρωτεύειν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ οἴνων, Φάλερνος δὲ καλούμενος, παλαιωθεὶς ἄγαν εὔπεπτος, σφυγμῶν ἀνα- D κλητικὸς, κοιλίας στεγνωτικὸς, καὶ εὐστόμαχος· κύστει ἄθετος, καὶ ἀμβλυωποῦσι, καὶ πρὸς πολυποσίαν ἀνάρμοστος. ὁ δὲ Ἀλβανὸς °ἁδρομερέστερος τοῦ Φαλέρνου, ἔστι γλυκὺς ἐμπνευματῶν τὸν στόμαχον, κοιλίαν τε μαλάττων. (πέπτει δὲ οὐχ ὁμοίως ἐκείνῳ γάρ) ἧττον δὲ νευρώδεσιν ἔστι κακωτικὸς· πα- E λαιωθεὶς δὲ καὶ οὗτος αὐστηρὸς γίνεται. ὁ δὲ Καίκουβος γλυκὺς ὤν, ἁδρομερέστερός ἐστι τοῦ Ἀλβανοῦ· σαρκῶν τε καὶ εὐχροίας γεννητικός· πέψει δὲ ἄθετος. ὁ δὲ Συρεντῖνος, αὐστηρὸς ἱκανῶς ἐστιν· ὅθεν ἐντέρων καὶ στομάχου ῥεύματα ἵστησι, κεφαλῆς τε °ἧττον ἅπτεται, λεπτομερὴς ὤν· παλαιωθεὶς δὲ, °εὐστόμαχος καὶ ἡ- F δίων γίνεται. ὁ δὲ Ἀδριανὸς καὶ ὁ Μαμερτῖνος γεννώμενοι ἐν Σικελίᾳ, κατ' ἴσον εἰσὶν ἁδρομερεῖς, μετρίως στύφοντες, καὶ τάχιον παλαιοῦνται, ἧττόν τε τῶν νευρωδῶν ἅπτονται, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς °λεῖον. ὁ δὲ Πραιτουτιανὸς, καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν κατ' Ἀδρίαν κομιζόμενος τόπων, εὐώδης καὶ °λειότερός ἐστιν. οὐ δὲ G λανθάνει πολὺς πινόμενος, φυλάττει τε ἐφ' ἱκανὸν τὴν μέθην, καὶ καροῖ. ὁ δὲ Ἰστρικὸς λεγόμενος, ἔοικε τῷ * Πραιτουτιανῷ, οὐρητικώτερος ὑπάρχων.

al. [illegible] Marc. [illegible] legendũ suspicatur.

V. quid. [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible] Lat.

V. [illegible]

Vulg. [illegible]

V. quid. [illegible]

V. [illegible]

ὁ μέντοι Χῖος, ἁπαλώτερος τῶν προειρημένων, εὔτροφος, πότιμος, ἧττον μεθύσκων, ῥευμάτων σταλτικός, χρήσιμος εἰς τὰ ὀφθαλμικά· ὁ δὲ Λέσβιος, εὐανάδοτος, κουφότερος τοῦ Χίου καὶ εὐκοίλιος. τὴν αὐτὴν δὲ τούτῳ κέκτηται δύναμιν ὁ κατὰ Ἔφεσον γινόμενος, καλούμενος δὲ Φυγελίτης· ὁ δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας Μεσωγίτης ἐκ τοῦ Τμώλου, κεφαλαλγὴς καὶ νεύρων βλαπτικός· ὁ δὲ Κῷος, καὶ Κλαζομένιος, διὰ τὸ θαλάττης πολλῆς μετέχειν, εὔφθαρτος καὶ ἐμπνευματώδης, κοιλίας τε ταρακτικὸς νεύρων ἐπιβλαπτικός.

A B

Chium antedictus mollius est, probè nutrit, potui aptum est, ac minùs inebriat: fluxiones cohibet, oculorum medicamentis vtile. Lesbium facilè membra subit, Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verùm Asianum è Tmolo monte, Messogites appellatum, capitis dolorem affert ac neruos lędit. Coum verò & Clazomenium, quoniam copiosam maris aquam admixtam habent, facilè corrumpuntur, inflationes excitant, aluum turbant, ac neruis officiunt.

Περὶ Δυνάμεως τῶν οἴνων.

Κεφ. ια'.

C

Κοινῶς δὲ πᾶς ἀμιγὴς οἶνος καὶ ἀκέραιος, αὐστηρὸς δὲ τὴν φύσιν, θερμαντικός, εὐανάδοτος, εὐστόμαχος, ὀρεκτικός, θρεπτικός, ὑπνοποιός, ῥωστικός, εὐχροίας παρασκευαστικός. ἱκανῶς δὲ ποθεὶς, βοηθεῖ τοῖς κώνειον, ἢ κόριον, ἢ φαρικὸν, ἢ ἰξίαν, ἢ μηκώνιον, ἢ λιθάργυρον, ἢ σμίλακα, ἢ ἀκόνιτον, ἢ μύκητας εἰληφόσι. πρός τε ἑρπετῶν δήγματα καὶ πληγὰς πάντων, ὅσα πλήξαντα ἢ δακόντα κατὰ ψῦξιν ἀναιρεῖ ἢ ἀνατρέπει στόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἐμπνευμάτωσιν χρονίαν καὶ δῆξιν ὑποχονδρίου καὶ πλατυσμὸν, καὶ λύγγα στομάχου, ἐντέρων τε καὶ κοιλίας ῥευματισμόν. καὶ ἐφιδροῦσι, καὶ διαφορουμένοις ἁρμόζουσι, μάλιστα δὲ οἱ λευκοὶ καὶ παλαιοὶ καὶ εὐώδεις. οἱ μέντοι παλαιοὶ καὶ γλυκεῖς, καὶ πρὸς τὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἐπιτηδειότεροι. πρός τε τραύματα καὶ φλεγμονὰς, σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἐπιτιθέμενοι. καταντλούμενοι δὲ ὠφέλιμοι πρὸς τὰ θηριώδη καὶ φαγεδαινικὰ καὶ ῥευματιζόμενα ἕλκη. πρὸς δὲ τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν εὔθετοι οἱ ἀθαλάσσωτοι, αὐστηροὶ καὶ λευκοί. διαφέρουσι δὲ τούτων οἱ Ἰταλικοί, ὡς ὁ Φαλέρνος, Συρρεντῖνος καὶ Καίκουβος, ὅ,τε Σιγνῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ οἱ ἀπὸ τῆς Καμπανίας, καὶ ὁ *Πραιτιανὸς ἀπὸ τοῦ *Ἀδριανοῦ, καὶ Σικελιωτικὸς, ὁ Μαμερτῖνος καλούμενος. Ἑλληνικοὶ δὲ Χῖος, Λέσβιος, Φυγελλίτης ὁ ἐν Ἐφέσῳ γινόμενος.

V. quid. ...

Marc. λύγγα legendum suspicatur: quo modo etiam legisse videtur Ruellius.

V. φαλερῖνος

V. σιγνῖνος

D E F G

De vini generum facultate.

Cap. XI.

In vniuersum vinum omne meracum & sincerum ac sua natura austerum, excalfacit, facilè in membra distribuitur, stomacho conuenit, appetentiam ciborum inuitat, corpus alit, somnum conciliat, robur auget & colorem commendat. Potum liberaliùs, auxilio est cõtra assumptam cicutam, coriandrũ, pharicum, ixiam, meconium, argẽti spumam, taxum, aconita, fungósve: nec minùs contra serpentium morsus & omnium ictus morsúsve, quæ refrigerando necant aut stomachũ in vomitiones effundunt. Facit & ad diuturnam hypochondrij inflationem, rosionem atque distentionem: itémque singultum, ac stomachi, intestinorũ & ventris rheumatismos. Vina cõueniũt sudatoribus & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè quæ sunt alba vetera & odorata. At quæ sunt vetusta simul & dulcia, renum ac vesicæ vitijs sunt accõmodatiora: necnon vulneribus inflammationibúsque in succida lana commodè imponuntur. Quin & iisdem fera, phagedænica & affluentibus humoribus irrigua vlcera vtiliter fouentur. Porrò vina quibus aquæ marinæ nihil additum est, austera & alba, ad sanorum victus commodè vsurpantur. In his præstant Italica: vti Falernum, Surrentinum, Cæcubum, & permulta alia è Campano agro, itémque Prætutianum, Adrianum & Siculum, quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis, Chium, Lesbium & Phygelites, quod in Epheso gignitur.

Crassa verò & nigra, stomacho aliena sunt, flatúsque pariunt: attamen corpus augent. Tenuia autem & austera, stomacho quidem prosunt, sed carnes minùs alunt. At quę sunt valde vetera, tenuia & candida, vehementiùs vrinas ciunt, & dolores capitis inferunt, neruosúmque genus largiùs pota tentant. In media ætate, vt à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro ætate, anni tempestate, consuetudine & qualitate vini decernatur. Optimè verò præcipitur, vt ne sitis immodica toleretur, & tantum potionis adhibeatur, quantum proluendis cibis sat sit. Siquidem ebrietas omnis, maximéque iugis frequentiórve, perniciosa. Enimuerò largior perpotatio neruos obsessos in dies remittere, morborúmque acutorum initia quotidie introducere consueuit. Attamen moderatè aliquot diebus vino indulgere, maximéque post aquæ potum, vtile. Ita nanque modo quodá quæ sub sensum deinde cadunt recrementa ex alto euocantur, & per cęca corporis spiracula repurgantur. Sed illi perpotationi aquam superbibere par est: siquidem medicationis alicuius gratia factę ex composito temulentiæ remedium affert.

De vino Omphacite. Cap. XII.

VINVM quod Omphacites appellatur, peculiariter fit in Lesbo, vua nondum planè matura, sed adhuc acerba, ad tres quatuórve dies in cratibus siccata Sole, donec racemi in rugas cótrahantur. Ex iis postquam expressum est vinum, cadis *insolatur. Vim habet astringendi, stomacho amicam, & malacia laborantibus, ileosis, ægrè concoquętibus & stomachi dissolutione vexatis vtilem. Creditur & absorptũ pestilétibus affectibus auxiliari. Cęterùm huiusmodi vina non nisi post annos complures potui apta sunt.

V. l. sole insolatum.

De vino secundario & adynamo. Cap. XIII.

LORA, quam Græci deuterian, alij potimon appellant, paratur hunc in modum. In vinacea è quibus vini triginta metretæ expressæ fuerint, tres aquę metretas adiicito: ac vbi vinacea ipsa versaueris calcauerísque, exprimito: expressum decoque ad tertias partes, & in singulos

A οἱ δὲ παχεῖς καὶ μέλανες κακοστόμαχοι, φυσώδεις, σαρκὸς μέντοι θρεπτικοί. οἱ μέντοι λεπτοὶ καὶ αὐστηροὶ, εὐστόμαχοι, ἧττον δὲ σαρκοποιοί. οὐρητικώτεροι δὲ καὶ κεφαλαλγεῖς οἱ σφόδρα παλαιοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ λευκοὶ, ἅπτονται δὲ τοῦ νευρώδους πλεονασθέντες. οἱ μέσοι δὲ τὴν ἡλικίαν, ἄριστοι
B πρὸς πόσιν. ὡς οἱ ἀπὸ ζ' ἐτῶν. ἡ δὲ ποσότης, παρὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν τοῦ ἔτους ὥραν, καὶ ἔθη καὶ ποιότητα τοῦ οἴνου, ὁριζέσθω. καὶ τὸ μὴ διψῆν δὲ ἄριστον ἐστὶ παράγγελμα, καὶ τὸ μετρίως βρέχειν τὴν τροφήν. μέθη δὲ πᾶσα, καὶ μάλιστα ἡ συνεχὴς, ἐπιβλαβής· τά τε γὰρ νεῦρα πολιορ-
C κούμενα καθ' ἑκάστην ἐνδίδωσι, καὶ παθῶν ὀξέων ἀρχὰς ἐμποιεῖ καθημέραν ἡ πολυποσία. μετρίως δὲ οἰνοῦσθαι, ἐπί τινων ἡμερῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑδροποσίας, ὠφέλιμον· μεταστοιχειοῖ γάρ πως, τάς τε αἰσθητὰς ἀνακαθαίρει ἐκκρίσεις, καὶ ἀδήλως πορoποιεῖ. δεῖ μέντοι γε μετὰ τὴν οἴνωσιν ὕδωρ πίνειν· ἀ-
D ποθεραπείας γάρ τινος χάριν τῆς συγκειμένης οἰνώσεως, τόπον ἐπέχει βοηθείας.

V. add. καὶ χείρω ἀναδόσεως. V. παράγγελμα. V. ἀφ' ὑδροποσίας. V. [illegible] Deest in Ald. χάριν

Περὶ Ὀμφακίτου οἴνου. Κεφ. ιβ'.

Ὁ δὲ καλούμενος Ὀμφακίτης σκευάζεται ἰδίως ἐν Λέσβῳ, ἡλιοπεδευομένης μήπω κατὰ πάντα πεπείρου τῆς σταφυλῆς οὔσης, ἔτι δὲ ὀξιζούσης, ἐπὶ ἡμέρας
E γ' ἢ δ'. ἕως ἂν ῥυσωθῶσιν οἱ βότρυες, καὶ μετὰ τὸ ἐκθλιβῆναι ἡλιάζεται ἐν κεραμίοις οἶνος. Στυπτικὴν δὲ ἔχει τὴν δύναμιν καὶ εὐστόμαχον, καὶ κισσώδεσι καὶ εἰλεώδεσι, καὶ τοῖς δυσπέπτοις καὶ ἐκλελυμένοις τὸν στόμαχον ἁρμόζουσαν· δοκεῖ δὲ καὶ λοιμικαῖς διαθέσεσι βοηθεῖν καταρ-
F ροφούμενος. χρήζουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι οἶνοι ἐτῶν πλειόνων· ἄλλως γὰρ οὐκ εἰσὶ πότιμοι. Al. [illegible]

Περὶ Δευτερίας καὶ ἀδυνάμου. Κεφ. ιγ'.

Ὁ δὲ καλούμενος δευτερίας, ὃν ἔνιοι πότιμον καλοῦσι, σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· εἰς τὰ στέμφυλα, ὧν ἐξέθλιψας οἴνου μετρητὰς λ'. βάλε ὕδατος μετρητὰς γ'. καὶ
G μίξας καὶ πατήσας ἔκθλιψον, καὶ ἀφέψησον εἰς τὸ τρίτον. κατὰ δὲ ἑκάστῳ τῶν

A ὑποληφθέντων μετὰ τὴν μίξιν ἀνὰ ξέστας β΄. καὶ μετὰ τὸν χειμῶνα διαχεῖ εἰς κεράμια. χρῶ δὲ αὐτῷ μετ᾽ ἐνιαυτὸν ταχέως γὰρ ἐξίτηλος γίνεται. ἁρμόζει δὲ ἐφ᾽ ὧν διστάζομεν οἶνον διδόναι, ἀναγκαζόμενοι δι᾽ ἐπιθυμίας τῶν νοσούντων, καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἀναλαμβανόντων χρονίως. Γίνεται δὲ καὶ ἀδύναμος λεγόμενος, τὴν αὐτὴν ἔχων τῷ δευτερείῳ δύναμιν. δεῖ δὲ ἴσον μίξαι ὕδατος τῷ τοῦ γλεύκους μίξαντας, ἑψῆσαι πραέως πυρὶ μαλακῷ, ἄχρις ἂν ἐξαναλωθῇ τὸ ὕδωρ· καὶ μετὰ τοῦτο ψύξαντας, καταγγίζειν εἰς ἀγγεῖον πεπισσωμένον. ἔνιοι δὲ θαλάττης πελαγίας καὶ ὕδατος ὀμβρίου καὶ μέλιτος καὶ γλεύκους ἴσα μίξαντες καὶ καταγγίσαντες, ἡλιάζουσιν ἐπὶ ἡμέρας μ΄. χρῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ αὐτὰ μετ᾽ ἐνιαυτόν.

Περὶ Οἴνου ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς.

Κεφ. ιδ΄.

Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς μέλας, στυπτικὸς ὑπάρχων, ἁρμόζει κοιλίᾳ ῥευματιζομένῃ, καὶ στομάχῳ· καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ὅσα σύψεως καὶ συστολῆς χρῄζει.

Περὶ Μελιτίτου οἴνου. Κεφ. ιε΄.

Οἶνος ὁ μελιτίτης δίδοται μὲν ἐν χρονίοις πυρετοῖς, ἀσθενῆ στόμαχον ἔχουσιν· ὑπομαλάττει γὰρ τὴν κοιλίαν, οὖρα κινεῖ, στόμαχον ἀποκαθαίρει· ἁρμόζει καὶ ἀρθριτικοῖς, καὶ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ἀσθενῆ τὴν κεφαλὴν ἔχουσι· χρήσιμος δὲ καὶ γυναιξὶν ὑδροποτούσαις· εὐώδης γάρ ἐστι καὶ θρεπτικός. Διαφέρει δὲ τοῦ οἰνομέλιτος, ὅτι ἐκ μὲν οἴνου αὐστηροῦ παλαιοῦ καὶ ὀλίγου μέλιτος σκευάζεται. ὁ δὲ μελιτίτης πρὸς ε΄. χόας αὐστηροῦ γλεύκους, μέλιτος χοῦν ἕνα, καὶ ἁλὸς κύαθον ἕνα. σκευάζειν δὲ δεῖ ἐν μεγάλῳ ἀγγείῳ, ἵνα τόπον ἔχῃ πρὸς τὸ ὑπερζεῖν, καταπάσσοντας τῶν προειρημένων ἁλὸς κατ᾽ ὀλίγον, ἄχρις ἂν ἐκζέσῃ· παυσαμένου δὲ, καταγγίζειν εἰς ἕτερα κεράμια.

Περὶ Οἰνομέλιτος. Κεφ. ις΄.

Οἰνόμελι δὲ διαφέρει, τὸ ἐκ τοῦ παλαιοῦ οἴνου καὶ αὐστηροῦ καὶ μέλιτος καλοῦ γινόμενον· ἧττον γὰρ πνεύματοι· καὶ

residui congios salis binos sextarios addito, ac post hyemé in cados defundito. Eo post annum vtitor: celeriter enim exolescit. Conuenit porro ægris, quibus vinum propinare dubitamus, & cogimur tamen ipsorum desiderijs obtemperare: itémque à longa valetudine sese recolligentibus. Fit & vinum quod B vocant adynamon, viribus iisdem quibus lora prædítum. Pares aquæ & musti mensuræ leniter ac lento igne feruefiunt, dum excoquatur aqua: reliquum vbi refrixerit, in vas picatum transfunditur. Alij aquæ marinæ & pluuiæ, mellis atque musti pares miscent portiones, eluriant, & in sole quadraginta die- C bus torrent. Huiusmodi potu ad eadem illa omnia post annum vtuntur.

De Vino è labrusca expresso.

Cap. XIIII.

Vinum è labrusca nigrum astringit: proindéque prodest alui sto- D machíque fluxionibus, & ad cætera valet quæ astrictionem contractionémque desiderant.

De Vino Melitite. Cap. XV.

Vinum Melitites datur in longis febribus, iis qui stomacho sunt imbecilli: leuiter enim aluum emollit, vrinas ciet ac stomachum E expurgat. Prodest & articulario morbo obnoxijs, nephriticis & * capitis infirmitate laborantibus: vtile quoque mulieribus * aquam potantibus: siquidem odoratum est, corporáque alit. Distat à mulso, quoniam fit illud è vino austero ac vetere & melle exiguo: melitites autem, adiecto ad quinque congios F austeri musti mellis congio, & salis cyatho. Porrò in magno vase fieri ipsum oportet, quò locus amplior ad vehementer efferuescendum pateat, antedicto sale sensim asperso, quandiu efferbuerit: ac vbi feruere desierit, in cados alios transfunditur.

G *De Mulso. Cap. XVI.*

Mulsum præfertur, quod ex vetere vino austeróque & bono melle factum est. Tale siquidé mi-

* Nauseantium

* Vl. vini abstinentibus.

nùs inflat, & celeriter in vsum venit. Ac vetus quidem corpus alit: quod mediæ est ætatis, aluo vtile est, vrinámque pellit. Sed à summo cibo sumptum, nocet: inter initia verò potum, stomachum implet, deindéque tamen appetẽdi auiditatem reuocat. Fit mulsum vt plurimùm, duabus vini metretis admixta vna mellis. Aliqui quo prõptiùs perfici exhiberique possit, mel cum vino coquunt, atque ita transfundunt. Alij impensæ parcentes ad musti feruentis sextarios sex vnum mellis adiiciunt, ac vbi ferbuerit, elutriant: dulce autem permanet.

De Aqua mulsa. Cap. XVII.

AQVA mulsa easdem quas mulsum vires obtinet. Cruda vtimur, cùm ventrem mollire volumus, aut etiam vomitiones inuitare: quemadmodum facimus ijs qui venena hauserunt, ipsum addito oleo propinantes. Decoctam verò exhibemus exilis languidique pulsus hominibus ac infirmis, tussientibus, peripneumonicis & iis qui immodico sudore digeruntur. Inueterata conditit iaque, quam aliqui Hydromel propriè vocant, dum mediæ est ætatis, loræ & adynamo vino in recreandis viribus respondet, similémque vim adipiscitur: quare iis qui membri alicuius inflammatione laborant magis quàm lora ipsa accommodata est. Quę verò vetustior est, in partium inflammationibus, aluóque * astricta damnatur: at laborantibus ex stomacho, aut cibum fastidientibus, sudatoribúsve conuenit. Conficitur porrò duabus aquæ cœlestis veteris partibus ad vnam mellis adiectis & insolatis: alij fontanam aquam miscẽt, & ad tertias partes decoquunt, atque ita recondunt. Nec desunt qui Hydromelitis appellationem tribuant Apomeliti, quod elotis aqua fauis confici seruarique solet. Id verò etiam meracius confici oportet: aliqui & ipsum coquunt. Ægrotantium potui minimè aptum est, quoniam ceraginis plurimum sibi vendicat.

(margin: vel corporibusque astrictis)

De Aqua. Cap. XVIII.

DE aquis in vniuersum decernere propter locorum proprieta-

A ταχέως παρίσταται τὸ τοιοῦτον. ἔστι δὲ τὸ μὲν παλαιὸν, θρεπτικὸν· τὸ δὲ μέσον, εὐκοίλιον, οὐρητικόν· βλάπτει δὲ, ἐπὶ τροφῇ ληφθέν· ποθὲν μέντοι ἐν ἀρχῇ, πληροῖ· ὀρέξεις δὲ μετὰ ταῦτα κινεῖ. σκευάζεται δὲ πρὸς δύο μετρητὰς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἴνου, ἑνὸς μετρητοῦ μέλιτος μιγνυμένου. ἔνιοι δὲ, ἵνα τά-
B χιον αὐτὸ ἀποκαταστήσωσι, συνεψοῦσι τὸ μέλι τῷ οἴνῳ, καὶ οὕτω καταγγίζουσιν· ἔνιοι δὲ διὰ λεπτίλφαι, γλεύκους ζέοντος ξέστας ἓξ πρὸς ξέστην α΄. μέλιτος μιγνύντες, μετὰ τὸ ἀποζέσαι καταγγίζουσι. μένει δὲ γλυκύ.

Περὶ Μελικράτου. Κεφ. ιζ΄.

C ΜΕΛΙΚΡΑΤΟΝ δὲ τὴν αὐτὴν τῷ οἰνομέλιτι δύναμιν κέκτηται. χρώμεθα δὲ τῷ * ἀφεψημένῳ, ἐφ' ὧν κοιλίαν μαλάξαι βουλόμεθα, ἢ ἐμέτους κινῆσαι, ὡς ἐπὶ τῶν θανάσιμον πεπωκότων, διδόντες αὐτὸ μετ' ἐλαίου· τῷ δὲ ἀφεψημένῳ, ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων καὶ ἀσθε-
D νῶν καὶ βησσόντων καὶ περιπνευμονικῶν καὶ διαφορουμένων. Τὸ δὲ σκευαστὸν καὶ ἀπόθετον, ὃ ἰδίως ἔνιοι ὑδρόμελι καλοῦσι, μέσον μὲν τῇ ἡλικίᾳ ὑπάρχον, ἀναλογεῖ τῷ δευτερίᾳ καὶ ἀδυνάμῳ οἴνῳ, ὅσον ἐπὶ τὸ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾶσθαι· ὅθεν ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων τι μέρος, ἐστὶν ἐπιτη-
E δειότερον τῆς δευτερίας. τὸ δὲ παλαιότερον, ἀδόκιμον ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων καὶ * στεγνῶν· ἐπὶ δὲ τῶν στόμαχον πεπονθότων ἢ ἀνορέκτων ἢ διαφορουμένων, ἐπιτήδειον. Σκευάζεται δὲ, πρὸς ἓν μέλιτος μέρος, * δύο ὕδατος ὀμβρίου παλαιοῦ μιγνυμένου, καὶ ἡλιαζομένου. ἔνιοι δὲ, πηγαῖον μίξαν-
F τες, ἀφεψοῦσιν εἰς τὸ τρίτον, καὶ ἀποτίθενται. καλοῦσι δέ τινες καὶ τὸ * ἀπὸ μέλιτος ἐκπλυνομένων τῶν κηρίων ὕδατι σκευαζόμενον ὑδρόμελι, καὶ ἀποτιθέμενον. δεῖ δὲ αὐτὸ καὶ * ἀκρατέστερον ποιεῖν. ἔνιοι δὲ, καὶ τοῦτο ἕψουσιν. ἔστι δὲ ἄθετον ἐπὶ νοσούντων, διὰ τὸ πλεῖστον ἔχειν κηρωδίαν.

(margin: Lo. legit in v.c. μὴ ἀφεψημένῳ)
(margin: Samb. legit αἱματούντων.)
(margin: Lo. legit in v.c. ἄκρον.)

G

Περὶ Ὕδατος. Κεφ. ιη΄.

ΥΔΩΡ τὴν μὲν ἐν τῷ καθόλου ἐπίκρισιν δυσχερῆ ἔχει, διὰ τὰς τῶν τό-

huiusmodi quidem cōfectura moderatior mitiórque est ipsa aqua marina.

παγγίζουσι· *μετριώτερον δὲ γίνεται καὶ ἐπιεικέστερον τὸ τοιοῦτον τῆς θαλάσσης. al. [illegible]

De Aceto. C. XXI.

ACETVM refrigerat & astringit, stomacho est vtile, & appetentiam cibi excitat: erumpentem vndecunque sanguinem potu insessúve sistit: prodest alui fluxionibus, cum cibariis coctum: cruentis vulneribus idoneum est, ac inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongiis impositum. Reprimit & procidētia sedis vuluæq́; item gingiuas abscedentes & sanguine manantes. Est etiam efficax ad nomas, erysipelata, herpetas, lepras, lichenas & pterygia, si cum aliquo conuenienti misceatur: phagedænas vlcerum nomásque fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cū sulphure auxiliatur: sugillata tollit, cum melle inūctum. Contra capitis ardores, cum rosaceo in succidis velleribus aut spongia imponitur. Ad hydropem, auditum difficilem, auriúmque sonitus ac sibilos, feruentis vapor proficit: earundem quoque vermes instillatum necat. Panos coercet tepidi fotus, aut si imbuta eo spongia admoueatur: & pruritus permulcet. Contra venenatorum morsus, quæ refrigerando nocent, calidi fotus prodest: vti frigidi, contra eorum ictus quæ exurens virus eiaculantur. Calidum potū atq; vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficax est: ac præsertim contra haustum meconium cicutámve, sanguinem in ventriculo conglobatum, lac ibidem coagulatum, fungos, ixiam, taxúmque, cum sale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eiicit: tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa, calidum cōmodè sorbetur. Sed & gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis & laxatæ columellæ conuenit: necnō & calidum contra dentium dolorem colluitur.

Περὶ Ὄξους. Κεφ. κα'.

ΟΞΟΣ ψύχει καὶ στύφει, εὐστόμαχόν τε ἐστὶ καὶ εὐόρεκτον, σταλτικόν τε αἱμορραγίας πάσης, πινόμενόν τε καὶ ἐγκαθιζόμενον· καὶ ἐπὶ ῥευμάτων κοιλίας συνεψόμενον ταῖς τροφαῖς ἁρμόζει· ἔναιμόν τε ἐστὶ καὶ ἀφλέγμαντον, σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἢ σπόγγοις ἐπιτιθέμενον. στέλλει καὶ ὑστέραν καὶ ἕδραν προπεπτωκυίας· καὶ οὖλα ἀφεστῶτα καὶ αἱμορραγοῦντα. ποιεῖ καὶ πρὸς νομὰς καὶ ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, λέπρας, λειχῆνας, πτερύγια, σύν τινι τῶν ἐπιτηδείων μιγνύμενον. φαγεδαινικά τε ἕλκη, συνεχῶς ἀποσπογγιζόμενον, καὶ νομὰς ἵστησιν· ὠφελεῖ καὶ ποδαγρικοὺς καταντλούμενον θερμὸν μετὰ θείου. ὑπώπιά τε αἴρει, σὺν μέλιτι καταχριόμενον· πρός τε τὰς ἐγκαύσεις τῆς κεφαλῆς, σὺν ῥοδίνῳ καὶ οἰσυπηροῖς ἐρίοις ἢ σπόγγῳ· ὑδρωπικούς τε καὶ δυσηκόους ὑπατμισθὲν θερμὸν ὠφελεῖ, καὶ ἤχους καὶ συριγμούς· ἐνσταχθὲν δὲ, κτείνει τὰ ἐν ὠσὶ σκώληκας. στέλλει καὶ φύγεθλα, χλιαρὸν καταντλούμενον, ἢ διὰ σπόγγων ἐπιτιθέμενον, καὶ κνησμοὺς παρηγορεῖ. πρός τε θηρίων δήγματα ὅσα ψύχει, κατάντλημα θερμόν· ψυχρὸν δὲ, τοῖς πυροῦσι τῶν ἰοβόλων· ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα πάντα, πινόμενον θερμὸν καὶ ἐξεμούμενον, μάλιστα πρὸς μηκωνείου καὶ κωνείου πόσιν, καὶ αἵματος καὶ γάλακτος θρομβώσεως ἐν κοιλίᾳ, πρός τε μύκητας καὶ ἰξίαν καὶ σμίλακα, σὺν ἁλσί. βδέλλας τε ποθείσας καταρροφούμενον ἀποβάλλει· καὶ βῆχα χρονίαν πραΰνει, τὴν δὲ πρόσφατον ἐρεθίζει. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν, θερμὸν καταρροφούμενον· στέλλει δὲ ἀναγαργαριζόμενον καὶ τὰ ἐν βρόγχῳ ῥεύματα, συνάγχαις τε ἁρμόζει, καὶ πρὸς κιονίδα κεχαλασμένην· καὶ πρὸς ὀδόντων πόνον, θερμὸν διακλυζόμενον.

De Oxymelite. C. XXII.

ACETVM mulsum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur:

Περὶ Ὀξυμέλιτος. Κεφ. κβ'.

ΟΞΥΜΕΛΙ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν ὄξους κοτύλας ε. καὶ ἁλὸς θαλασσίου

μναῖ μίαν, μέλιτος μναῖ ι. ὕδατος κοτύλας ι. μίξας ἕψησον, ἄχρις οὗ δεκάκις ἀναβράσῃ. καὶ ψύξας κατάγγισον. Δοκεῖ δὲ λαμβανόμενον πάχος ἄγειν, ὠφελεῖ ἰσχιαδικούς, καὶ ἀρθριτικούς καὶ ἐπιληπτικούς. Ἀρήγει δὲ καὶ πρὸς τὸν ἔχιν, καὶ τῆς καλουμένης σηπὸς δήγμασι, καὶ τοῖς μηκώνειον ἢ ἰξίαν πιοῦσι. ἀναγαργαρισμα τε συναγχικῶν ὠφέλιμον.

Cora. u. refert καὶ

Περὶ Ὀξάλμης. Κεφ. κγ΄.

ΟΞΑΛΜΗ ὠφελεῖ καταντλουμένη πρὸς νομάς, σηπεδόνας, κυνόδηκτα, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἰοβόλων δήγματα. στέλλει δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν λιθοτομηθέντων αἱμοῤῥαγίας, εὐθέως μετὰ τὴν χειρουργίαν θερμὴ ἐγκλυζομένη, καὶ ἕδρας προπεπτωκυίας· ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ τῶν μετὰ νομῆς δυσεντερικῶν· δεῖ δὲ ἐπεγχυματίζειν γάλακτι. καταῤῥοφουμένη δὲ καὶ ἀναγαργαριζομένη, βδέλλας κτείνει· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας.

Loc. addit. ex v. cod. καὶ ἕδρας προπεπτωκυίας.

Περὶ Θυμοξάλμης. Κεφ. κδ΄.

ΘΥΜΟΞΑΛΜΗ, ᾗ ἐχρῶντο οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ τῶν ἀσθενῆ τὸν στόμαχον ἐχόντων, κατὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας κυάθους πρὸς ὕδωρ θερμὸν κεραννύντες, καὶ ἐπὶ ἀρθριτικῶν καὶ πνευματουμένων. ἄγει δὲ τὰ παχέα καὶ μέλανα. σκευάζεται δὲ οὕτω. θύμου λείου ὀξύβαφον, ἁλῶν ἴσον, [ἀλφίτων, πηγάνου,] γλήχωνος, ἑκάστου ὀλίγον, βαλὼν εἰς ἄγγος, ἐπίχει ὕδατος κοτύλας ϛ΄. ὄξους ἡμικοτύλιον, περιθεὶς τε ὀθόνιον ἐξαιθρίαζε.

Desunt in Ald. & ad nothas u. [illegible]

Περὶ Σκιλλητικοῦ ὄξους. Κεφ. κε΄.

ΤΟ δὲ Σκιλλητικὸν ὄξος σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· καθάρας λευκὴν σκίλλαν κατάτεμε καὶ διείρας λίνῳ ὡς τὰ μὴ θιγγάνειν τοὺς τόμους ἀλλήλων, ξηράνας ἐν σκιᾷ ἐπὶ ἡμέρας μ΄, λαβὼν μναῖ μίαν ἐξ αὐτῆς βάλε εἰς ξέστας ὄξους καλοῦ ιβ. ἄφες τε ἡλίῳ ἡμέρας ζ. βρέχεσθαι, πωμάσας τὸ ἀγγεῖον ἐπιμελῶς· μετὰ δὲ ταῦτα ἀνελόμενος τὴν σκίλλαν καὶ ἐκπιέσας, αὐτὴν μὲν ῥῖψον· τὸ δὲ ὄξος ὑλίσας, κατάγγιζε καὶ ἀπότιθεσο· ἔνιοι δὲ μναῖ τοῦ πρὸς ὄξους ξέστας ε.

V. add. [illegible] τόμους.

A Aceti heminas quinque, salis marini minam vnam, mellis minas decẽ & aquæ sextarios quinque pariter coquito, dum decies efferbuerint: mox vbi refrixerint, diffundito. Cõstat porrò sumptum crassos humores extrahere, atque ischiadicis, arthriticis & comitialibus opitulari. Est & auxilio cõtra morsum viperę B & lacertæ quam sepa vocant, itémque contra haustum meconium, ixiámve. Anginis denique vtiliter gargarizatur.

De Oxalme. C. XXII.

ACETUM salsum seu acida muria, quam oxalmen vocant, fotu cõtra nomas, putrida vlcera, canum morsus & venenatos ictus, auxilia- C tur. Sistit & sanguinis eruptiones quę post excisos calculos eueniunt, siquidem post operationem statim calida in vulnus infundatur: ac procidúam sedem reprimit. Dysentericis etiamnum si nomas sentiant, infunditur: at oportet illico pòst lac insuper infundere. Hirudines eadẽ D sorbitione & gargarizatu necat: furfures denique & manantia capitis vlcera exterget.

De Thymoxalme. Cap. XXIIII.

THYMOXALME Veteres vtebantur, dabántque laborantibus imbecillitate stomachi, itémq; arthriticis & inflatione vexatis, ternos quaternósve cyathos aqua cali- E da dilutos: humores crassos atrosq; trahit. Hoc verò modo factitatur: Thymi triti acetabulum, salis idem modus, polentæ, rutæ, pulegij, singulorum exiguę portiones in vas coniiciuntur, & aquę terni sextarij, acetique totidem cyathi affunduntur, atque circumposito linteo sub dio exponuntur.

F De aceto Scillino. Cap. XXV.

SCILLINUM acetum hoc paratur modo: Expurgatam scillã quę candida sit concidito, sectásque taleolas lino traiectas modicis interuallis, vt ne se cõtingant, suspendito, atque ita siccato in vmbra quadraginta diebus. Earũ minã in aceti G boni sextarios duodecim immergito, & vase diligenter operculato septenis diebus in sole macerari sinito: postea scillam eximito, & expressam abiicito: acetum verò percolatũ in vas diffundito atq; reponito. Aliqui scillæ minã vnã aceti sextariis

quinque ammiſcent. Alij poſtquam extempore ſcillam repurgarũt citra exiccationem, parem eius menſuram adiiciunt, & ſenis menſibus macerari patiuntur. Ac tale quidẽ acetum maiorem incidendi vim aſciſcit. Porrò Scillinum acetum gingiuas laxas & humore ſuperfluo prægnantes commodè aſtringit, eaſdémque firmat: emotos dentes ſtabilit, putridis oris vlceribus & graueolentię egregiè medetur: fauces ſorbitione durat calloſáſque reddit, vocem denique expedit, ac limpidam canoramq; facit. Sed & ſtomachicis, ægrè cibum cõcoquẽtibus, comitialibus, vertiginoſis, melancholicis & mente captis exhibetur. Datur & contra vuluarum ſtrangulationes, lienes prętumidos & iſchiada. Imbecillos admodum recreat: corporis ſalubritatem coloréq; meliorẽ præſtat. Oculorũ quoque aciẽ exacuit, atq; tarditatẽ aurium inſtillatione infuſionéve purgat. In ſumma ad omnia efficax eſt, præterquam ad internas exulcerationes, capitis dolores neruorúmq; vitia. Cæterùm datur quotidie ieiunis ſorbendum, inter initia quidem quãtitate exigua: ſed ea deinde paulatim augetur ad cyathum vſque. Nonnulli binos cyathos, aut etiam amplius, exhibent.

De Scillino vino. Cap. XXVI.

FIT & è Scilla vinum hoc modo: Diſſectam, vti dictum eſt, ſcillam ſole aſſiccato, dein contuſam eius minã tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam in vicenos ſextarios muſti recentis ac boni demergito: atque vbi trimeſtri ſpatio maduerit, elutriatum vinum obſtructo diligẽter vaſe recõdito. Licet quoque humida ſcilla vti, in orbiculos rapi modo diſſecta, ſed duplicato pondere. Cæterùm vinum id quadraginta diebus inſolari oportet, & valde inueteraſcere. Sed & inſuper alia eſt antedicti vini parandi ratio. Scilicet Scillæ diſſectæ ac repurgatæ minæ tres in muſti boni metretam Italicum adiiciuntur, & ſenos menſes vaſe obſtructo macerari ſinuntur: poſt id tempus defæcatum transfuſúmque vinum reconditur. Vtile porrò eſt cõtra cru-

A μίσγουσι. ἕτεροι δὲ, αὐτόθεν καθάραντες δίχα τοῦ ξηρᾶναι, τὸν σταθμὸν ἴσον βάλλουσι, καὶ ἐῶσι μῆνας ϛ΄. γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον τμητικώτερον. Εὔθετεῖ δὲ διακλυζόμενον πρὸς οὖλα μυδῶντα, στέλλει καὶ στερροποιοῦ αὐτὰ, καὶ ὀδόντας κινουμένους· καὶ τὰς περὶ τὸ στόμα σηπεδόνας καὶ δυσωδίας ἰ-

B σχυρῶς ἀνασκευάζον· καταῤῥοφούμενον δὲ, τόν τε βρόγχον στερεοῖ καὶ τυλώδη ποιεῖ, καὶ τὸν ἦχον εὔτονον καὶ λαμπρὸν ἀποτελεῖ. παραλαμβάνεται δὲ πρὸς στομαχικοὺς καὶ δυσαναπέπτουντας, ἐπιληπτικοὺς, σκοτοδινιῶντας, μελαγχολικοὺς, ἀπηλιθιωμένους· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ὑστε-

C ρικὰς πνίγας, καὶ σπλῆνας ὑπερόγκους καὶ ἰσχιάδας· ἀναλαμβάνει δὲ καὶ τοὺς λίαν ἀσθενεῖς· καὶ τὸ σῶμα ὑγιεινὸν καὶ εὔχροον κατασκευάζει. ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές· καὶ πρὸς δυσηκοΐαν ἐνσταγὲν δυνατὸν, ἐάν ἐγχυματίζηται. καὶ καθόλου πρὸς ἅπαντα ἐνεργεῖ, πλὴν ἑλ-

D κώσεων τῶν ἐντὸς, κεφαλαλγιῶν καὶ νευρικῶν. δίδου δὲ καθ᾽ ἡμέραν ῥοφεῖν νήστει τὴν μὲν ἀρχὴν ὀλίγον, κατὰ βραχὺ δὲ προσαύξων ἄχρι κυάθου. τινὲς δὲ κυάθους β΄. διδόασιν ἢ καὶ πλεῖον. Drag. exempl. περιπατῶν.

Περὶ Σκιλλητικοῦ οἴνου.

Κεφ. κϛ΄.

E ΟΔΕ ἀπὸ τῆς Σκίλλης οἶνος γίνεται οὕτως· κατατεμὼν ὡς εἴρηκα τὴν σκίλλαν, ξήρανον ἐν ἡλίῳ, ἔπειτα κόψας αὐτῆς μνᾶν μίαν καὶ διασήσας λεπτῷ κοσκίνῳ, ἔνδησον ὀθονίῳ ἀραιῷ, καὶ κάθες εἰς γλεύκους καλοῦ καὶ προσφάτου ξέστας κ΄. τρίμηνόν τε ἔασον βρεχθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα μετεράσας τὸν οἶ-

F νον εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπόθου περισφηνώσας ἐπιμελῶς. ἔνεστι δὲ καὶ ὑγρᾷ τῇ σκίλλῃ χρῆσθαι, ἐπιτέμνοντα αὐτὴν γογγυλίδος τρόπον, καὶ τὴν ὁλκὴν διπλασιάσαντα· δεῖ δὲ ἡλιάζειν ἐπὶ ἡμέρας μ΄. καὶ παλαιοῦν ἄγαν. Ἔτι δὲ καὶ V. μ...

G οὕτω σκευάζεται ὁ προειρημένος οἶνος· λαβὼν σκίλλης ἐντετμημένης καὶ κεκαθαρμένης μνᾶς γ΄. κάθες εἰς γλεύκους καλοῦ μετρητὴν Ἰταλικὸν, καὶ μῆνας ἓξ ἔασον πωμάσας, εἶτα ὑλίσας καὶ μετεράσας ἀπόθου. Εὔθετεῖ δὲ πρὸς ἀπε-

ψίας καὶ διαφθορὰς τροφῆς, καὶ τοὺς ἀπεμοῦντας ταύτην· ἐφ' ὧν τι πάχος κοιλίᾳ παράκειται ἢ στομάχῳ· σπληνικοῖς καὶ καχέκταις, καὶ ὑδρωπικοῖς, ἰκτερικοῖς, δυσουροῦσι, στροφουμένοις, πνευματουμένοις, παραλυτικοῖς, ῥίγεσι χρονίοις, σκοτωματικοῖς, σπάσμασι καταμηνίων τε ἀγωγός· ἥκιστα δὲ νεῦρα λυπεῖ. ἀμείνων δὲ ὁ παλαιότερος. φυλάσσεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἔν τε πυρετοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς ἐχόντων ἕλκος.

Περὶ Θαλασσίων οἴνων. Κεφ. κζ.

ΟΙ δὲ διὰ θαλάσσης οἶνοι ποικίλως σκευάζονται· οἱ μὲν γὰρ εὐθέως αὐτῇ μετὰ τὸ τρυγηθῆναι τὴν σταφυλὴν, μιγνύουσι θάλασσαν. ἔνιοι δὲ προηλιοπιάσαντες, καὶ οὕτω πατοῦσι, μιγνύντες θάλασσαν. οἱ δὲ, σταφιδώσαντες τὴν σταφυλὴν, βρέχουσιν ἐν πίθοις μετὰ θαλάσσης, καὶ οὕτω πατοῦντες ἐκθλίβουσι. γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος γλυκύς. οἱ μέν τοι γε πρὸς τὴν γεῦσιν αὐστηρότεροι σκευαζόμενοι, ποιοῦσι καὶ πρὸς πυρετῶν παρασκευὴν, εἰ μὴ παρεῖεν ἀμείνους, καὶ πρὸς κοιλίας ὑπαγωγὴν, καὶ ἐμπύοις, σκληροκοιλίοις, καὶ ὅσοι ὑπὸ τῶν Ἀμιναίων ψαύονται κεφαλῆς. κακοστόμαχοι μέν τοι καὶ οὗτοι, καὶ πνευμάτων γεννητικοί. Οὐκ ἄχρηστον δὲ ὑπογράψαι νομίζομεν πρὸς τὸ πλήρη τὴν ἱστορίαν τοῖς φιλιστοροῦσι γενέσθαι, καὶ τὴν τῶν ποικιλοτέρων οἴνων σκευασίαν· οὐχ ὅτι πολλή τις ἐστὶν ἢ ἀναγκαία ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα κατὰ μηδὲν αὐτῶν ἐλλείπειν δοκῶμεν. εἰσὶ δὲ αὐτῶν ἔνιοι, ἧττον περίεργοι καὶ πίπτοντες εἰς τὴν χρῆσιν ὡς ὁ διὰ τῶν κυδωνίων καὶ ἀπίων καὶ κερατίων, ἔτι δὲ καὶ ὁ διὰ μύρτων σκευαζόμενος.

Addit Lac. ex v. cod. καὶ πατηθῆναι.

Περὶ Κυδωνίτου οἴνου. Κεφ. κη.

Ο μὲν οὖν Κυδωνίτης, ὃν ἔνιοι μηλίτην καλοῦσι, σκευάζεται οὕτω· μῆλα κυδώνια ἐξελὼν τὸ σπέρμα, καὶ τεμὼν ὡς γογγυλίδα, εἰς μετρητὴν γλεύκους χάλασον μνᾶς ιβʹ. πρὸς ἡμέρας λʹ. εἶτα διυλίσας ἀπόθου. σκευάζεται δὲ καὶ οὕτω. δεῖ μετὰ τὸ κόψαι καὶ ἐκθλῖψαι τὰ κυδώνια, τοῦ χυλοῦ τούτου μίξαι τοῖς ιβʹ. ξέσταις, ἕνα

Verum hoc alius, Ai ... ... Al. ... ad.

A ditates & ciborum corruptiones: ité iis qui cibum reuomunt, necnon & iis quorum ventrem stomachúm ve crassi humores obsederint. Prodest & lienosis, habitu malo prȩditis, hydropicis, regio morbo & vrinæ difficultate laborantibus, torminosis, inflatione vexatis, paralyticis, diuturnis rigoribus, vertiginosis atque B cõuulsis. Méses deniq; pellit, minimeq; neruos infestat. Fit porrò vinũ eiusmodi vetustate meli⁹. Sed cauẽdus ipsi⁹ vsus tũ in febribus, tũ & in exulcerationibus interaneorum.

De vinis aqua marina factis.

Cap. XXVII.

MARINA vina variè factitãtur. Aliqui enim protinus vt decerptæ calcatæq; sunt vuæ, aquã maris C admiscent: nõnulli priùs in cratibus vuas sole siccant, iisq; deinde calcatis mariná adiiciũt. Alij passas priùs vuas in doliis aqua marina macerãt, móxq; calcatas exprimunt. Et eiusmodi quidé vinũ dulce euadit. Quę tamé austeriore gustu tẽperãtur, eD tiá in febribus subsidio sunt, siquidé meliora defuerint. Valent & ad aluum subducendam, prosũntque purulenta excreantibus, iisque qui aluo sunt dura, quique facilè ex vinorum Aminæorum vsu capite tentãtur: attamen & huiusmodi vina stomacho aduersantur, flatúsque pariunt. Porrò quo plenioré habeant E historiam ij qui huius studio tenentur, haud inutile duximus multiplices variè conficiendorum vinorum formulas infrà describere: nõ quòd frequẽs aut necessarius eorum existat vsus, sed nequid omisisse videamur, quod ad vinorum tractatum pertineat. Sunt auté ex factitiis illis nonnulla minoris operæ & laboris, F quæ tamé in vsum veniunt: vti quæ ex cotoneis malis, pyris, siliquis, itémque myrti baccis concinnãtur.

De vino Cydonite. Cap. XXVIII.

Itaque Cydonites, quod alio nomine melites appellatur, ita fieri consueuit: Mala cotonea exemptis seminibus frustatim raporum mo G do concidũtur, eaq; duodecim minarũ põdere in musti metretam demittũtur, & inibi ad triginta dies esse sinũtur: tãdem excolatum vinũ reponitur. Paratur & hoc modo: Ad succi cotoneorũ tusorũ pressorũmq; sextarios duodenos, mellis sextarios singulos adiicere

adijcere oportet, atq; ita recōdere. Vinum id astringit, & stomacho vtile est: itémque prodest dysentericis, hepaticis, nephriticis & ægrè meientibus.

De Melomelite. Cap. XXIX.

Melomeli, quod & Cydonomeli nominant, fit in hunc modum: Cotonea mala seminibus exemptis in tantam mellis copiā cōiiciuntur, vt eo submersa cōtegantur obruátúrve. Id post annum iucundū ac suaue redditur, mulso nō dissimile. Præstat autem eadē quæ superior confectio.

De Hydromelo. Cap. XXX.

Fit Hydromelon, mēsura vna melomelitis è cotoneis facti ad duas aquæ coctæ & per Caniculæ æstum insolatæ addita: ac vis huius eadem quoque est.

De Omphacomelite. Cap. XXXI.

Omphacomelitis faciendi ratio hæc est: Vuas acerbas nondum variātes tribus diebus insolato, deindéque exprimito: & ad ternas succi partes, mellis optimi despumati singulas partes adijcito: mox cōfectionē in fictilia diffusam insolato. Vim reprimendi ac refrigerandi habet; proindéq; stomachicis & cœliacis conuenit. Vsus autē post annum est.

De vino Apite. Cap. XXXII.

Fit & è pyris, perinde atque è cotoneis, vinum Apites nomine, ita tamen vt pyra non magnopere matura sint. Quin & è siliquis etiam, mespilis & sorbis simili modo vina temperantur. Omnia porrò hæc genera astringunt, & acerba stomachóque vtilia sunt, atque internas fluxiones cohibent.

De OEnanthino. Cap. XXXIII.

OEnanthinum vinum hoc modo concinnatur: Sumito florum siccorū è vite syluestri pubescente minas duas, & in musti metretam mittito, inibíq; dies triginta macerari finito: mox vinum excolatum recondito. Facit ad stomachum imbecillum eiusdémq; fastidium, cœliacos atque dysentericos.

De vino Rhoite. Cap. XXXIIII.

Vinum è Punicis, quod rhoiten vocant, fit in hunc modum: Punica

A ξέστην μέλιτος, καὶ οὕτω χρὴ ἀποτίθεσθαι. Ἔστι δὲ στυπτικὸς, εὐστόμαχος, δυσεντερίαις ἁρμόζων, ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς τε καὶ δυσουροῦσι.

Περὶ Μηλομέλιτος. Κεφ. κθ'.

Καὶ Μηλόμελι δὲ, ὃ καὶ κυδωνόμελι ὀνομάζεται, σκευάζεται οὕτω· μήλων κυ-
B δωνίων ἐξαιρεθέντων τὰ σπέρματα ἐμβληθέντων εἰς μέλι ὅτι πλεῖστον, ὥς τε ἐναποπνιγῆναι, γίνεται προσηνὲς μετ' ἐνιαυτὸν, οἰνομέλιτι ἐοικός· ἁρμόζον πρὸς ἃ καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ σκευασία.

Περὶ Ὑδρομήλου. Κεφ. λ'.

Ὑδρόμηλον δὲ σκευάζεται, μισγομένου
C τοῦ ἐκ τῶν κυδωνίων μηλομέλιτος μετρητοῦ ἑνὸς πρὸς β'. μετρητὰς ἀφεψημένου ὕδατος καὶ ἡλιαζομένου ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα. Δύναμις δὲ καὶ τούτου ἡ αὐτή.

Περὶ Ὀμφακομέλιτος. Κεφ. λα'.

Ὀμφακόμελι δὲ σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον λαβὼν ὄμφακας μήπω περκαζού-
D σας, ἡλίαζε ἐπὶ ἡμέρας γ'. καὶ μετὰ ταῦτα ἐκθλίψας, βάλε πρὸς γ' μέρη τοῦ χυλοῦ, μέλιτος καλλίστου ἀπηφρισμένου μετρητοῦ μέρος ἕν· καὶ ἡλίαζε καταγγίσας εἰς κεράμους. Δύναμιν δ' ἔχει σταλτικὴν, ψυκτικήν· ὅθεν ἁρμόζει στομαχικοῖς, κοιλιακοῖς. ἡ χρῆσις δ' αὐτοῦ μετ' ἐνιαυτόν.

Περὶ Ἀπίτου οἴνου. Κεφ. λβ'.

E Ἀπίτης σκευάζεται ὁμοίως, ὥσπερ καὶ ὁ κυδωνίτης. μὴ λίαν δὲ ἔστωσαν ⓒ ἄπιοι πέπειροι. καὶ ὁ τῶν κερατίων δὲ, καὶ ὁ τῶν μεσπίλων καὶ οὔων, ὁμοίως σκευάζεται. πάντες δέ εἰσι στυπτικοὶ, στρυφνοὶ, εὐστόμαχοι, ῥεύματα ἔνδον ἐπέ-
F χοντες.

Al. in vet. cod. legitur, ὥσπερ ὁ σπερματικὸς κυδωνίτου ἢ γλεύκους σκευασία.

Περὶ Οἰνανθίνου. Κεφ. λγ'.

Ὁ δ' Οἰνάνθινος σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τῆς ἀγρίας ἀμπέλου τὸ ἄνθος βρυούσης ξηρὸν μνᾶς β'. εἰς μετρητὴν γλεύκους, πρὸς ἡμέρας λ'. εἶτα διυλίσας ἀπόθου. Ποιεῖ δὲ πρὸς ἀτονίαν στομάχου, ἀνορεξίαν, κοιλια-
G κοὺς, καὶ δυσεντερικούς.

Περὶ Ῥοΐτου οἴνου. Κεφ. λδ'.

Ὁ Ῥοΐτης δὲ οἶνος σκευάζεται οὕτως. ῥόας ἀπυρήνους λαβὼν ὡρίμους καὶ ἀπε-

θλίψας τὸν χυλὸν τῶν κόκκων ἀπόθου, A ἢ ἀφεψήσας εἰς τρίτον οὕτως ἀποτίθεσο. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐντὸς ῥεύματα καὶ πυρετοὺς ῥοώδεις. ἔστι δὲ εὐστόμαχος καὶ στατικὸς κοιλίας, καὶ οὐρητικός.

Περὶ Ῥοδίτου οἴνου. Κεφ. λέ.

Ῥοδίτης δὲ οὕτω σκευάζεται· ῥόδων ξηρῶν κεκομμένων μνᾶν μίαν ἐνδήσας εἰς B ὀθόνιον, καθὲς εἰς γλεύκους ξέστας ή· μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας, διυλίσας μετάγγιζε καὶ ἀποτίθεσο. Χρήσιμος δὲ ἀπυρέτοις πρὸς στομάχου πέψεις καὶ πόνους ἐπιπινόμενος, πρός τε καθύγρους κοιλίας καὶ δυσεντερίας. σκευάζεται δὲ καὶ διὰ χυλοῦ ῥόδων, καὶ μέλιτος μιγνυμένου, ὃ καλεῖται C Ῥοδόμελι. ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ἀρτηρίᾳ τραχύτητας.

Ald. λειεντηρίαν

Περὶ Μυρτίτου οἴνου. Κεφ. λς'.

Μυρτίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ μύρτα μέλανα παρακμάζοντα λαβόντα, κόπτειν καὶ ἐκθλίβειν τὸν χυλὸν δι' ὀργάνου καὶ καταγγίζειν. ἔνιοι δὲ καὶ ἀφε- D ψοῦσιν εἰς τρίτον. οἱ δὲ, καὶ προαπολεπτύνουσιν ἐν ἡλίῳ, καὶ ξηράναντες μίσγουσι τῇ χοίνικι κοπείσῃ τρεῖς κοτύλας ὕδατος, καὶ οἴνου παλαιοῦ τὸ αὐτὸ, οὕτω τε ἐκθλίβουσι καὶ ἀποτίθενται. Ἱκανῶς δὲ ἐστι στυπτικὸς καὶ εὐστόμαχος, ῥευματιζομένῳ τε στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χρήσιμος, πρός E τε τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις καὶ ῥοῦν· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐν κεφαλῇ.

Orib. interpres, cæteri.

Περὶ Μυρσινίτου οἴνου. Κεφ. λζ'.

Μυρσινίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ λαβόντα τῶν μελαίνων μυρσινῶν τοὺς ἀκρέμονας καὶ τὰ φύλλα σὺν τοῖς μύρτοις κόπτειν, καὶ βάλλειν εἰς τοὺς τρεῖς τοῦ γλεύ- F κους χόας, τῆς μυρσίνης κεκομμένης μνᾶς ί. καὶ ἕψειν ἄχρις ἂν δύο ὑπολειφθῶσιν ἢ τὸ ἥμισυ, καὶ διυλίσαντας ἀποτίθεσθαι. Ποιεῖ δὲ οὗτος πρός τε ἀχῶρας καὶ πίτυρα, ἐξανθήματα, οὖλα, παρίσθμια, ὦτα πυορροοῦντα· στέλλει καὶ ἱδρῶτας.

Περὶ Σχινίνου οἴνου. Κεφ. λή.

Καὶ ὁ Σχίνινος δὲ ἐοικότως τῷ μυρσινίτῃ σκευάζεται.

matura lignosíque nuclei expertia sumito, acinísq; expressum succum, aut ita vt est, aut ad tertias decoctũ reponito. Efficax est contra fluxiones internas & febres alui profluuio comitatas. Est & stomacho vtile; aluúmq; astringit & vrinã mouet.

De vino Rhodite. Cap. XXXV.

Rhodites seu rosaceũ sic fit: Rosarum siccarum tusarúmq; minam illigatã linteolo in musti sextarios octo conijcito: & post tres menses colo traiectum transfundito atque reponito. Vtile est ijs qui febri carent ad stomachi coctiones iuuandas, eiusdémque dolores lemẽdos, à cibo potum: nec non & cõtra humidas aluos ac dysenterias. Fit quoque è succo rosarum ammixto melle quod Rhodomeli vocant, arteriæ scabritijs vtile.

De vino Myrtite. Cap. XXXVI.

Myrteum cõficitur ad hunc modum: Myrti baccas nigras præ maturitate iam flaccescentes tundito, torculóque expressum succum diffundito. Aliqui etiam ad tertias decoquunt. Alij baccas priùs in cratibus ad solem siccant, & earũ contusarum singulis chœnicibus ternas aquæ heminas & vini veteris parem modum adijciunt: posteà exprimunt atque recondunt. Potenter astringit: stomacho vtile: alui stomachíq; rheumatismis prodest, itémque contra intestinas vlcerationes, fluorémq; muliebrem: denique capitis etiam denigrat capillos.

De vino Myrsinite. C. XXXVII.

Myrsinites ita temperatur: nigræ myrti teneri ramuli cum suis baccis ac folijs tusi decem minarum pondo in tres musti congios merguntur, coquuntúrque donec duo supersint, aut certè dimidium: tandémque colatum id vinum ad vsus reconditur. Contra manantia capitis vlcera, furfures, papularum eruptiones, gingiuarum ac tonsillarum inflammationes & aures purulentas efficax est, ac sudores quoque cohibet.

De Lẽtiscino vino. C. XXXVIII.

Lentiscinum similiter atq; myrsinites temperatur.

De vino Terebinthino. C.XXXIX.

Nec secus Terebinthinum. Nam & harũ arborũ ramuli sumi debẽt, in quibus fructus insit. Sed & assimilis sunt ista vina facultatis: siquidẽ astringunt, stomacho vtilia sunt, & fluxionibus stomachi, intestinorũ ac vesicæ, itemq; sanguinis profluuio accõmodatur: vlcera omnia fluxioni obnoxia fotu ad cicatricẽ perducunt: vuluæ denique ac sedis rheumatismos insessione cohibent.

De vino Palmeo. Cap. XL.

Palmeum vinũ vt conficias, palmulas, quas chydæas quasi vulgares vocant, easq; maturas in doliolum imo pertusum & arundine picata obstructũ demittito, ita vt foramen lino obturatũ sit. Tùm denis chœnicibus ternos aquæ congios affundito: quòd si non admodũ dulce id esse libeat, quinos congios infundito, & ad dies decẽ macerari illas sinito. Exacto eo spatio, hoc est, die vndecima detracto ab arundine linteo, vinũ crassum ac dulce excipito, atq; reponito. Suaue illud quidẽ, sed capiti noxium: cõtra fluxiones, propter astrictoriã vim, efficax: eandẽ ob causam stomachicis, cœliacis & sanguinẽ excreãtibus conuenit. Sunt qui addita rursum pari aquæ mensura, manantem deinde liquorem excipiunt: id quod tertiò, quartò & quintò faciunt, non item amplius: quando quod reliquum ab his est, acescit.

De vino Catorchite. Cap. XLI.

Catorchites, quod aliquibus sycites quasi ficatũ appellatur, in Cypro similiter palmeo concinnatur: sed hoc interest, quod in hoc præparando nonnulli pro aqua recens pressorũ vinaceorũ diluti tantundẽ adijciunt. Sumuntur in hũc vsum caricæ nigræ, quæ chelidoniæ puniceæve seu purpureæ appellantur: atque macerantur, vti anteà dictũ est. Post dies decem liquor excipitur, atque iterùm ac tertiò diluti vinaceorum par modus affunditur. Simili modo spatijs intercedentibus excipitur & quarta & quinta infusio: qua similiter acescẽte, vice aceti vtũtur. Porrò vinũ eiusmodi tenuium est partiũ: flatus gignit, stomacho aduersatur, & fastidium creat: bonam tamen facit aluum, & vrinam ciet: menses quoque trahit, & lactis vbertatem præstat.

Περὶ Τερμινθίνου οἴνου. Κεφ. λθ'.

A Καὶ ὁ Τερμίνθινος ὁμοίως. ἔγκαρποι γὰρ καὶ τούτων οἱ ἀκρέμονες λαμβάνονται. καὶ παραπλησίας εἰσὶ δυνάμεως, στυπτικοὶ καὶ εὐστόμαχοι, ῥεύμασί τε ἁρμόζοντες στομάχου, ἐντέρων, κύστεως, αἱμορραγίαις· καὶ συνουλοῦσι δὲ καὶ τὰ ῥευματικὰ πάντα ἕλκη, ἐπαντλούμενοι· B τούς τε περὶ ὑστέρας καὶ ἕδραν ῥευματισμοὺς στέλλουσιν, ἐγκαθιζόμενοι.

Περὶ Φοινικίτου οἴνου. Κεφ. μ'.

Φοινικίτης· λαβὼν φοίνικας τοὺς χυδαίους πεπείρους, βάλε εἰς πιθάκνιον τετρημένον ἐν τῷ πυθμένι, καὶ ἐσφηνωμένον καλάμῳ πεπισσωμένῳ. τὸ δὲ τρῆμα λίνῳ C βεβύσθω. ἐπίχεε δὲ τοῖς δέκα χοίνιξιν, ὕδατος χόας γ'. εἰ δὲ μὴ λίαν αὐτὸ γλυκὺ θέλεις εἶναι, πέντε χόας ἐπίχει. ἔα δὲ ἐπὶ ἡμέρας ι'. τῇ δὲ ια'. ἀφαιρῶν τὸ ἀπὸ τοῦ καλάμου ὀθόνιον, ἀποδέχου οἶνον παχὺν καὶ γλυκὺν, καὶ ἀποτίθεσο. Ἔστι δὲ ἡδὺς μὲν, κεφαλαλγὴς δέ· ποιεῖ πρὸς ῥεύματα, διὰ τὸ στῦφον· ὅ- D θεν στομαχικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς ἁρμόζει. ἔνιοι δὲ τὸ αὐτὸ πάλιν τοῦ ὕδατος μίσγοντες δέχονται, καὶ τοῦτο τρίτον ποιοῦσι, καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον, ὅτε λοιπὸν ὀξίζει.

Sunt qui addunt, καὶ ἕκτον, quod etiã verti expressit Ruellius.

Περὶ Κατορχίτου οἴνου. Κεφ. μα'.

Καὶ ὁ Κατορχίτης δὲ, ὃν ἔνιοι συκίτην E καλοῦσιν, ἐν Κύπρῳ σκευάζεται ὁμοίως τῷ φοινικίτῃ· διαφέρει δὲ, ὅτι ἐπὶ τούτου ἔνιοι ἀντὶ ὕδατος, στεμφύλων ἀπόβρεγμα νεοθλίπτων τὸ ἴσον μέτρον βάλλουσιν. ἰσχάδες δὲ λαμβάνονται αἱ χελιδόνιοι καλούμεναι, ἢ φοινικαῖ. μέλαιναι δὲ εἰσὶ, καὶ ἀποβρέχονται ὡς προείρηται. μετὰ δὲ ἡμέρας δέκα ἐκλαμ- F βάνεται τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου ἐπιχεῖται τοῦ ἐκ τῶν στεμφύλων ἀποβρέγματος τὸ αὐτὸ μέτρον· ὁμοίως δὲ ἐκ διαστημάτων ἐκλαμβάνεται τὸ δ'. καὶ ε'. ἀπόβρεγμα ὁμοίως ὀξίζον, ᾧ ἀντὶ ὄξους χρῶνται. Λεπτομερὴς δέ ἐστι καὶ φυσώδης καὶ κακοστόμαχος, ἀποστρέφων ὄρεξιν, G εὐκοίλιος μέντοι καὶ οὐρητικός. κατασπᾷ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ γάλα δαψιλὲς ποιεῖ.

αἷμα δὲ φαῦλον κατασκευάζει, καὶ ἐλεφαντιάσεως ἐστὶ ποιητικὸν, ὡς καὶ τὸ ζῦθος. ἔνιοι δὲ καὶ ἁλῶν τοῖς ἐξ κεραμίοις ξέστας ἐμβάλλουσι δέκα. οἱ δὲ, ἅλμης κεράμιον, δυσμετάβλητον καὶ εὐκοίλιον ἔσεσθαι δοκοῦντες. οἱ δὲ, καὶ θύμον καὶ μάραθον προσυποτιθέασι τῷ πυθμένι, εἶτα τὰς ἰσχάδας, καὶ ἐναλλὰξ τοῦτο ποιοῦσιν, ἄχρις ἂν πληρώσωσι τὸ ἀγγεῖον.

A at vitiosum sanguinē creat, & elephantiasin infert, vti & zythū. Aliqui senis amphoris denos salis sextarios adijciūt: alij muriæ amphorā. Sic enim ægriùs vitiari, & aluo idoneum reddi existimant. Alij etiam thymum & fœniculū in fundo substernunt, deindéq; caricas componunt, atque ita vicissim, donec vas B expleuerint.

Περὶ Συκομορίτου οἴνου. Κεφ. μβ'.

Σκευάζεται δὲ ὁ ἐκ τῶν Συκομόρων ὡσαύτως. ὄξος δὲ γίνεται δριμὺ, διὰ τὸ μὴ ἐξισχύειν τὴν δύναμιν αὐτῶν φυλάσσειν τὴν γλυκύτητα τοῦ ῥεύματος.

De vino è Sycomoris factitio. Cap. XLII.

Fit & è Sycomoris vinum eodē modo, sed in acetū acre degenerat: quoniā non ita prævalet vis eorum, vt manātis liquoris dulcedo retineri possit.

Περὶ Ῥητινίτου οἴνου. Κεφ. μγ'.

Ὁ δὲ Ῥητινίτης καὶ κατὰ τὰ ἔθνη σκευάζεται· πλεονάζει δὲ ἐν Γαλατίᾳ, διὰ τὸ ἀποξυνοῦσθαι οἶνον ἀπεπτούσης μενούσης τῆς σταφυλῆς, διὰ τὸ ψῦχος, εἰ μὴ παραπλακῇ πεύκῃ. κόπτεται δὲ σὺν τῷ φλοιῷ ἡ ῥητίνη, καὶ τῷ κεραμίῳ μίγνυται ἡμικοτύλιον. καὶ οἱ μὲν, ἀπηθοῦσι μετὰ τὸ ἀποζέσαι χωρίζοντες τὴν ῥητίνην. οἱ δὲ, ἐῶσι. παλαιωθέντες δὲ γίνονται ἡδεῖς. Πάντες δὲ κεφαλαλγεῖς οἱ τοιοῦτοι καὶ σκοτωματικοί, πεπτικοὶ μέντοι καὶ οὐρητικοί, καὶ καταρροιζομένοις καὶ βήσσουσιν ἁρμόζοντες· κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ὑδρωπικοῖς, καὶ ῥοικαῖς γυναιξί· τοῖς δὲ ἐν βάθει ἑλκουμένοις, ἐγκλύσματα. στυπτικώτερος μέντοι τοῦ λευκοῦ ἐστιν ὁ μελανίζων.

C *De vino Resinato. Cap. XLIII.*

Resinatum vinum passim apud varias gentes factitari solet, sed plurimū in Galatia: quoniā illic præ frigore nō maturescēte vua vinū facilè coacescit, nisi picea resina condiatur rēperetúrve. Tunditur autē cum cortice resina, & amphoræ dimidia hemina permiscetur. Aliqui D vbi efferbuit, excolant separántque resinā: alij eādē relinquūt. Hęc porrò vina vetustate suavia redduntur. Sed omnia capitis dolorē & vertiginē faciunt: concoctionē tamē adiuuant, & vrinam cient: destillatione vexatis ac tussientibus prosunt: itē cœliacis, dysentericis, hydropicis, E & fœminis vuluæ fluore laborātibus: profundioribus exulcerationibus eadem infundūtur. Cæterùm in hoc genere nigricans albo magis constringit.

Περὶ Στροβιλίτου οἴνου. Κεφ. μδ'.

Στροβιλίτης δὲ σκευάζεται, ἐναποβρεχομένων τῷ γλεύκει στροβίλων προσφάτων καὶ τεθλασμένων. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ ῥητινίτῃ. ἐὰν δὲ γλεύκει ἐναποβρέξας τις τοὺς στροβίλους ἑψήσῃ, ἁρμόζει καὶ φθινώδεσιν ἱκανῶς πινόμενος.

De vino Strobilite. Cap. XLIIII.

Strobilites fit, maceratis in musto strobilis recētibus & contusis, præbétque resinati effectus. F Quod si quis strobilos musto præmaceratos decoxerit, abundè potum ijs cōducet qui tabitudine conficiuntur.

Περὶ Κεδρίνου. Κεφ. με'.

Ὁ δὲ Κέδρινος ἢ Ἀρκεύθινος, ἢ Κυπαρίσσινος, ἢ δάφνινος, ἢ πιτύϊνος, ἢ ἐλάτινος, σκευάζεται ὁμοίως. χρὴ γὰρ τὰ ξύλα νεότμητα σχίζοντας, ὅτε τὸν καρπὸν ἐκδίδωσι, τιθέναι πρὸς ἥλιον ἢ ἐν βαλανείῳ, ἢ ἐν πυρὶ ὥστε συνιδρῶσαι, καὶ μίσγειν τῷ χοῒ

Lotinus addit ex v. cod. ἢ δρύινος.

De Cedrino vino, & alijs. Cap. XLV.

Cedrinum, Iuniperinum, Cupressinum, Laurinū, Pineū & Abiegnū, G simili ratione concinnantur. Arborum enim, dū fructus edunt, cæsam recēs materiem assulosè diuidere, & Soli aut balneo, ignive admouere oportet vti consudet, congióque

vini minam vnam permiscere, atq; ita duorũ mensium spatio sinere: tũ demum transfundere, Soli exponere, tandémq; recondere. Porrò factitiorũ huiusmodi vinorũ vasa impleri debẽt: nanque illa non expletis vasis acescunt. Nihilominus medicata vina rectè valentibus haudquaquam idonea. Cæterùm isthæc omnia excalfaciũt, vrinam cient & leuiter astringunt. Laurinum tamẽ vehemẽtius excalfacit. Fit quoque vinum è Cedri maioris fructu, in vnum musti congium addito baccarum contusarum minæ semisse. Sed diebus quadraginta insolari, ac ijs exactis, defęcatum in vasa transferri debet.

De Iuniperino vino. Cap. XLVI.

Fit & è baccis Iuniperi, similiter vt è cedri fructu, & ad eadẽ valens.

De Cedrite. Cap. XLVII.

Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, & singulas amphoras singulis cyathis proluunt, & ita musto replent. Hoc quoque vini genus excalfacit, attenuat, tussi antiquæ citra febrem vtile, necnon & pectoris laterúmq; dolorib᷑, torminibus ac vẽtris & intestinorũ vlcèribus, purulẽta excreãtibus, hydropicis, & mulieribus vuluæ causatijs. Facit & aduersus lumbricos atq; rigores: cõtra venenatorũ morsus auxiliatur, ac serpẽtes necat: auriũ deniq; doloribus instillatũ medetur.

De vino Picato. Cap. XLVIII.

Vinum picatũ ex liquida pice & musto tẽperatur. Picem autem primum marina aut muria tantisper eluere oportet, dũ inalbuerit, & sincera maris aqua defluat: mox aqua dulci iterũ proluenda. Tùm in congios octo musti additur vncia picis vna aut altera, atque ita sinitur. Pòst vbi efferbuerit atque subsederit, in vasa diffunditur. Hoc genus vini ł concoquit excalfacit, 'concoctionem adiuuat, abstergit atque purgat: proindéque vtile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & vuluarũ, si sine febre sint, itémque veteribus rheumatismis & profundis exulcerationibus. Est & efficax contra tussim, tardam concoctionem, inflationes & anhelationes: luxatis denique, pręsertim in succida lana, imponitur.

A τοῦ οἴνου μνᾶν μίαν, καταμίξαι τε ἐᾶν μῆνας β'. εἶτα μεταγγίζειν, καὶ ἡλιάσαντας ἀποτίθεσθαι. πληροῦν δὲ δεῖ τὰ ἀγγεῖα τῶν σκευαστῶν οἴνων· ἀποξύνεται γὰρ τὰ ἀπόκενα. ἄθετοι μὲν τοι ⓖ φαρμακώδεις οἶνοι τοῖς ὑγιαίνουσι. θερμαντικοὶ δὲ πάντες, οὐρητικοί, ὑποστύφοντες. ὁ μὲν τοι
B δάφνινος, θερμαντικώτερος. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν 'μειζόνων κέδρων οἶνος. Dal. [illegible]
δεῖ δὲ τῷ χοῒ τοῦ γλεύκους ἡμιμναῖον κεκομμένων τῶν κεδρίνων μίξαι· ἡλιάσαι τε ἐφ' ἡμέρας μ'. μετὰ δὲ ταῦτα διυλίζειν, καὶ μεταγγίζειν.

Περὶ Ἀρκευθιδίτου οἴνου. Κεφ. μϛ'.

C Γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τῶν ἀρκευθίδων καρποῦ, ὁμοίως τῷ κεδρίτῃ, τὰ αὐτὰ ποιῶν.

Περὶ Κεδρίτου. Κεφ. μζ'.

Κεδρίτης δὲ γίνεται οὕτω· κεδρίαν πλύναντες ὕδατι γλυκεῖ, διακλύζουσιν ἕκαστον κεράμιον κυάθῳ ἑνί, καὶ οὕτω πληρ-
D οῦσι γλεύκους. θερμαντικὸς δὲ καὶ οὗτος γίνεται, καὶ λεπτυντικός, βηχὶ παλαιᾷ ἁρμόζων δίχα πυρετῶν, καὶ πόνοις θώρακος, πλευρῶν, στρόφοις, ἕλκεσι τοῖς ἐν κοιλίᾳ καὶ ἐντέροις, ἐμπυϊκοῖς, ὑδρωπικοῖς, ὑ- Deest in Ald.
στερικαῖς· ποιεῖ καὶ πρὸς ἕλμινθας, καὶ πρὸς ῥίγη· βοηθεῖ θηριοδήκτοις, καὶ ἑρπετὰ κτείνει· ὠταλγίας τε ἐνσταζόμε-
E νος ἰᾶται.

Περὶ Πισσίτου οἴνου. Κεφ. μη'.

Οἶνος πισσίτης σκευάζεται διὰ πίσσης ὑγρᾶς, καὶ γλεύκους. δεῖ δὲ τὴν πίσσαν πρῶτον πλύνειν θαλάσσῃ ἢ ἅλμῃ ἐφ' ἱκανόν, μέχρις ἂν λευκωθῇ, καὶ ἡ θάλασσα καθαρὰ ἀπορρέῃ, ἔπειτα ὕδατι γλυκεῖ· καὶ
F τοῖς η'. χοεῦσι μίσγειν οὐγγίας πίσσης α'. ἢ β'. καὶ ἐᾶν. μετὰ δὲ τὸ ἀναζέσαι καὶ καταστῆναι, καταγγίζειν. Ἔστι δὲ θερμαντικός, πεπτικός, σμηκτικός, ἀνακαθαρτικός· ἁρμόζει τοῖς περὶ θώρακα, κοιλίαν, ἧπαρ, σπλῆνα καὶ ὑστέρας πόνοις δίχα πυρετοῦ, καὶ χρο-
G νίοις ῥεύμασι, καὶ ἑλκώσεσι τοῖς ἐν βάθει ποιεῖ καὶ πρὸς βῆχας, βραδυπεψίας, πνευματώσεις, ἄσθματα· καὶ πρὸς στρέμματα δὲ μᾶλλον μετ' οἰσυπηρῶν ἐρίων.

Περὶ Ἀψινθίτου οἴνου. Κεφ. μθ΄.

Sunt qui legant ἑξων. Cornarius legit γλεύκους ξέστας ϛ΄.

Lacuna addit ex v. cod. καὶ ἀποτίθενται ἐπὶ μῆνας τρεῖς.

Sunt qui ita legant hoc loco ex vet. codicibus, εἰς τὸν μετρητὴν τοῦ γλεύκους ἐμβρέχουσι: quæ scriptura ab Hermolao & Ruellio expressa est. Lacuna verò sic legit: οἱ δὲ μνᾶν ἀψινθίου κόψαντες, καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, εἰς τὸ κεράμιον τοῦ γλεύκους καθιᾶσι, καὶ ἐῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο.

A ΨΙΝΘΙΤΗΣ δὲ ποικίλως σκευάζεται. οἱ μὲν γὰρ τοῖς μ΄. καὶ η΄. ξέσταις τῶν Ἰταλικῶν κεραμίων, μίξαντες ἀψινθίου Ποντικοῦ λίτραν μίαν, ἕψουσι μέχρι τὸ γ΄. ἀπολειφθῇ· ἔπειτα προσεπιχέαντες γλεύκους ξέστας ϛ΄· καὶ ἀψινθίου ἥμισυ λίτρας ἐπιμελῶς μίξαντες, καταγγίζουσι· καταστάντα δὲ διυλίζουσιν. οἱ δὲ, μνᾶν ἀψινθίου εἰς τὸ κεράμιον καθιᾶσι, κόψαντες καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, ἐῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο. οἱ δὲ, ἀψινθίου οὐγγίας γ΄. ἔνιοι δὲ τέσσαρας, καὶ νάρδου Συριακῆς, κινναμώμου, κασσίας, σχοίνου ἄνθους, καλάμου, ἐλάτης φοινίκης, ἀνὰ οὐγγίας ϛ΄. καθιᾶσιν εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ εἰς ὅλμον κόψαντες καὶ σφηνώσαντες, ἐῶσι δίμηνον ἢ τρίμηνον· εἶτα διυλίσαντες καὶ μεταγγίσαντες, ἀποτίθενται. οἱ δὲ, εἰς γλεύκους μετρητὴν νάρδου Κελτικῆς < ιδ΄. καὶ ἀψινθίου < μ΄. καθιᾶσιν ἐν ὀθονίῳ δήσαντες· καὶ μεθ' ἡμέρας μ΄. μεταγγίζουσιν. οἱ δ', εἰς τοὺς ξέστας κ΄. τοῦ γλεύκους λίτραν α΄. ἀψινθίου ἐμβάλλουσι, καὶ πιτυΐνης ξηρᾶς ῥητίνης οὐγγίας β΄. μετὰ δὲ ἡμέρας ι΄. διυλίσαντες, ἀποτίθενται. Ἔστι δὲ εὐστόμαχος, οὐρητικὸς, χρήσιμος βραδυπεπτοῦσιν, ἡπατικοῖς τε καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖς, ἀορέκτοις, κακοχυμοῦσι στόμαχον καὶ πρὸς ὑποχονδρίων τάσιν χρόνιον, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, ἕλμινθας στρογγύλας, ἔμμηνα ἐπεχόμενα· πρός τε ἰξίου πόσιν πλεῖστος ποθεὶς καὶ ἐξεμούμενος ἁρμόζει.

Ald. ϛ΄. at Lac. legit, εἰς [illegible] ξέστας.

Περὶ Ὑσσωπίτου οἴνου. Κεφ. ν΄.

Ὑσσωπίτης δὲ ὁ ἐκ τοῦ Κιλικίου ὑσσώπου κάλλιστός ἐστι· σκευάζεται δὲ ὁμοίως τῷ ἀψινθίτῃ. δεῖ δὲ τῷ κεραμίῳ τοῦ γλεύκους λίτραν μίαν τοῦ ὑσσώπου κεκομμένων τῶν φύλλων προσδιδόναι, ἐνδεσμοῦντας εἰς ὀθόνιον ἀραιόν. συγκαθίενται δὲ λιθάρια, ἵνα τῷ πυθμένι προσκαθίσῃ ὁ ἔνδεσμος· μετάγγιζε δὲ δι' ἡμέρας μ΄. διυλίζων. ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ πλευρῷ καὶ πνεύμονι πάθη, ἐπι-

De vino Absinthite. Cap. XLIX.

A ABSINTHITES variè conficitur. Aliqui enim in duodequinquaginta sextarios, Italicarum amphorarũ additam absinthij Pontici libram decoquũt ad tertias partes. Dein vbi insuper affuderint sex musti sextarios, & absinthij selibrá B diligéter permiscuerint, in vas diffundunt: cúmque subsederit, excolant. Alij absinthij minam tusam & linteolo raro deligatam in musti amphoram demittunt, ibiq; duobus mensibus macerari patiuntur. Alij absinthij quadrantem trientémve, & nardi Syriacæ, cinnamomi, cassiæ, floris iunci odorati, cala- C mi & palmę elates singulos sextantes prius in pila tusos in musti metretam conijciunt, & obstructo vasis spiraculo duũm triúmve mensium spatio dimittunt, tandémque defæcatum vinum trãsfundunt ad vsus. Sunt & qui in musti cadum addant nardi Celticæ vncias xiiij. & absinthij vncias xl. linteo illiga- D tas: post quadragesimũ verò diem elutriant. Alij deniq; in viginti musti sextarios absinthij libram, & resinæ pini siccæ sextantem immittunt, & post dies decem vinum excolant atque recondunt. Vtile est stomacho: vrinam cit: tardam concoctionem accelerat: hepaticis, ne- E phriticis, regio morbo laborantibus, cibum auersantibus, & stomacho malè affectis auxiliatur. Valet & contra diuturnam hypochondriorum distentionem, inflationes, teretésque lumbricos & remoratos menses. Denique prodest & contra hausta ixiæ venena, maiore copia potum, identidémque vomitione F redditum.

De vino Hyssopite. Cap. L.

Hyssopites è Cilicio hyssopo maximè laudatur, fitq; haud secus atque absinthites. Scilicet foliorum hyssopi tusorum libra linteo raro inuoluta in amphoram musti con- G ijcitur. Intra linteolum verò simul etiã immittũtur lapilli, vt degrauatus ponduscul o fasciculus sidat, petátque fundum. Vinum post xl dies, defæcatum elutriatur. Contra pectoris, lateris & pulmonis vitia, veteré tus-

sim & anhelationem prodest. Vrinam quoque cit, atque torminibus febriúmque rigoribus circuitu redeuntibus auxiliatur, ac menses denique mouet.

De vino Chamædryite. Cap. LI.

Chamædryites simili quo hyssopites modo fieri solet. Excalfacit atque discutit, ideóq; conuulsis, regio morbo, vuluę inflationibus, tardæ cōcoctioni & incipienti hydropi subuenit. Cæterùm inueterascés præstantius euadit.

De vino Stœchadite. Cap. LII.

Simili quoque modo Stœchadites cōficitur: sed in congios sex, minam stœchadis vnam addere oportet. Humores crassos dissoluit, & inflationes, lateris ac neruorum dolores atq; perfrictiones discutit. Datur & vtiliter comitialibus cum pyrethro & sagapeno.

De aceto è Stœchade. Cap. LIII.

Ad eadem quoque fit acetum è Stœchade, herba ipsa vti antè dictũ est aceto macerata: eosdē vero implet effectus.

De vino è Betonica. Cap. LIIII.

Fit vinum Cestrites è betonica, quam cestron psychotrophon appellant. Herba semine maturo prægnans cum suis ramulis minæ pondo in vini congios duos adijcitur, septémque mensium spatio dimittitur, tandémque transfunditur. Ad multa intestina vitia, vti & frutex ipse, pollet. Et vt in vniuersum dicatur, quælibet factitia vina eorum ex quibus finguntur sibi vires asciscunt. Quare ijs qui illorum naturas pernouerint, fuerit etiam ex facili vinorum vires cōiectura consequi: veruntamen vinorum vsus febricitantibus abdicãdus. Fit etiamnum è betonica acetũ, ad eadē vitia vtile.

De vino Tragoriganite.
Cap. LV.

Tragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos musti sextarios coniectis, & post tertium mensem transfusis. Prodest torminibus, conuulsis, ruptis, lateris doloribus, flatuum discursationibus ac difficilibus concoctionibus.

A χας τε παλαιάς, καὶ ἆσθμα· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸς, καὶ στροφουμένοις ἁρμόζει, πρὸς τε ῥίγη τὰ ἐν περιόδοις· κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα.

Περὶ Χαμαιδρυΐτου οἴνου. Κεφ. να'.

Καὶ ὁ Χαμαιδρυΐτης ὁμοίως τῷ ὑσσωπίτῃ σκευάζεται· θερμαντικὸς ὢν καὶ
B διαλυτικὸς ἁρμόζει σπασμοῖς καὶ ἰκτέροις, ὑστερικαῖς πνευματώσεσι, βραδυπεψίαις, ὕδρωπι ἀρχομένῳ. ἀμείνων δὲ παλαιούμενος γίνεται.

Περὶ Στοιχαδίτου οἴνου. Κεφ. νβ'.

Σκευάζεται καὶ Στοιχαδίτης ὁμοίως. δεῖ δὲ τοῖς ς' χοεῦσι μνᾶν μίαν στοιχάδος
C διδόναι. διαλύει δὲ πάχη καὶ πνευματώσεις, καὶ πόνους πλευρᾶς καὶ νεύρων, καὶ καταψύξεις· δίδοται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς ὠφελίμως μετὰ πυρέθρου καὶ σαγαπηνοῦ.

Περὶ ὄξους Στοιχαδικοῦ. Κεφ. νγ'.

Γίνεται καὶ ὄξος διὰ τῆς Στοιχάδος πρὸς τὰ εἰρημένα, ἐναποβρεχομένης ὄξει τῆς
D πόας, ὡς προείρηται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Κεστρίτου οἴνου. Κεφ. νδ'.

Γίνεται καὶ ἐκ τοῦ Κέστρου τοῦ ψυχοτρόφου οἶνος. δεῖ δὲ λαμβάνειν τὴν πόαν σπέρματος πλήρη πεπείρου σὺν τοῖς κλάδοις, καὶ μνᾶν μίαν βάλλειν εἰς οἴνου χοᾶς
E β'. ἐᾶν τε ἑπτὰ μῆνας, καὶ οὕτω μεταγγίζειν. ποιεῖ δὲ πρὸς πολλὰ τῶν ἐντὸς, καθάπερ καὶ ὁ θάμνος αὐτῆς. καὶ καθόλου πάντες οἱ σκευαστοὶ οἶνοι ἀναλαμβάνουσι τὴν δύναμιν τῶν μιγμάτων· διὸ τοῖς τὰς ἐκείνων ἐπεγνωκόσι φύσεις εὐχερὲς καὶ τὰς τῶν οἴνων δυνάμεις συμβάλλειν. ἀπυ-
F ρέτοις μέντοι ἐστὶν ἡ τῶν οἴνων χρῆσις. καὶ ὄξος δὲ ἐξ αὐτῆς γίνεται, πρὸς τὰ ἐοικότα πάθη χρησιμεῦον.

Hæc legit in vet. cod. ὥσπερ ἀεὶ καὶ ὁ θάμνος αὐτῆς.

Περὶ Τραγοριγανίτου οἴνου.

Τραγοριγανίτης· τραγοριγάνου < δ'. εἰς γλεύκους ξέστας δ'. ἐν ὀθονίῳ χάλα πρὸς μῆνας γ'. καὶ μετάγγιζε. ἁρ-
G μόζει στρόφοις, σπάσμασι, ῥήγμασι, πόνοις πλευρῶν, πνευμάτων διαδρομαῖς, δυσπεψίαις.

V. inferius νοήμασι

Περὶ Βουνίτου οἴνου. Κεφ. νϛ'. A

Οἶνος διὰ Βουνίου· βουνίου < β'. κόψας, καθὲς εἰς κοτύλας γλεύκους τέσσαρας, καὶ τ' ἄλλα ὁμοίως ποίει. Ἁρμόζει δὲ στομαχικοῖς κεκοπωμένοις δι' ὁπλομαχίαν, ἢ ἱππασίαν πολλήν.

Περὶ Δικταμνίτου οἴνου. Κεφ. νζ'.

Geop. alter, δικτάμνου < α'. εἰς χόας &c cui Hermolaus consentit.

Δικταμνίτης· δικτάμνου < δ'. εἰς B γλεύκους κοτύλας η'. ἀπόβρεχε ὁμοίως. Ποιεῖ δ' ἀποσιτοῦσι στομάχῳ, ἀλλὰ καὶ λόχια καὶ ἔμμηνα.

Περὶ Πρασίτου οἴνου. Κεφ. νη'.

Ὁ διὰ πρασίου· πρασίου τοῦ ἀκμαίου φύλλα κόψας χοίνικας β'. καθὲς εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ τ' ἄλλα ὁ- C μοίως ποίει· Ἁρμόζει δὲ τοῖς περὶ θώρακα, καὶ πρὸς ὅσα τὸ πράσιον.

Περὶ Θυμίτου οἴνου. Κεφ. νθ'.

Θυμίτης· θύμου κεκομμένου καὶ σεσησμένου* οὐγγίας ρ'. ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, καθὲς εἰς γλεύκους κεράμιον. Ἁρμόζει πρὸς δυσπεψίας, ἀνορεξίας, *δυσεντε- D ρίας, νεύρων πόνους, ὑποχονδρίων, φρίκας χειμερινὰς, καὶ πρὸς ἰοβόλα τὰ ψύχοντα καὶ σήποντα.

Περὶ Θυμβρίτου οἴνου. Κεφ. ξ'.

Θυμβρίτης ὁμοίως σκευάζεται. καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, πρὸς ἃ καὶ ὁ θυμίτης. E

Περὶ Ὀριγανίτου οἴνου. Κεφ. ξα'.

Ὀριγανίτης δὲ ὀριγάνου Ἡρακλεωτικῆς σκευάζεται, ὁμοίως τῷ θυμίτῃ· ποιεῖ πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Καλαμινθίτου, γληχωνίτου καὶ ἀβροτονίτου οἴνου. Κεφ. ξβ'.

Καλαμινθίτης, γληχωνίτης, ἀβροτο- F νίτης, ὁμοίως σκευάζονται τῷ διὰ θύμου· Ποιοῦσι δὲ στομαχικοῖς καὶ ἀνορεκτοῦσι, καὶ πρὸς ἴκτερον· οὐρητικοὶ γάρ εἰσιν.

Περὶ Κονυζίτου οἴνου. Κεφ. ξγ'.

Οἶνος Κονυζίτης ὁμοίως σκευάζεται· ἔστι G δὲ πάντων μᾶλλον θηριακός.

Περὶ Ἀρωματίτου οἴνου. Κεφ. ξδ'.

Ὁ δὲ Ἀρωματίτης οὕτω κατασκευά-

De vino Bunite. Cap. LVI.

E Bunio fit vinum nomine Bunites, binis drachmis Bunij tusi in musti quaternas heminas missis, & cæteris eodem modo factis. Cōfert stomachicis & armorū certaminis equitandíve lassitudine oppressis.

De vino Dictamnite. Cap. LVII.

Dictamnitis cōficiendi ratio hęc est: Dictamni quaternas drachmas in octonis musti heminis similiter macerato. Facit aduersus stomachi fastidia, & purgamenta à partu, mēsésque ciet.

De vino Prasite. C. LVIII.

Ad vinum è Marrubio conficiendum, foliorum marrubij adulti tusorum chœnices duas in musti metretam demittito, cæteráque consimiliter facito. Conuenit hoc vinum pectoris vitiis, atque omnibus, quibus & ipsum marrubium.

De vino Thymite. C. LIX.

Thymites sic fit: Thymi tusi & cribrati drachmas centū linteo illigatas musti amphoræ indito. Valet cōtra difficiles coctiones, cibi fastidia, graues ructus, neruorū & præcordiorū dolores, frigoris hyemalis horrores: itémq; aduersus animalia virus eiaculantia, quę quidē ictu suo locum refrigerant & putrefaciunt.

De vino Thymbrite C. LX.

Simili modo è Thymbra vinum fit: quod eadem quæ Thymites præstat.

De vino Origanite. C. LXI.

Sic & Origanites ex origano Heracleotico conficitur, haud secus atque Thymites; & ad eadem quoq; est efficax.

De vinis è Calamintha, Pulegio & Abrotono. C. LXII.

E Calamintha, Pulegio & Abrótono vina fiunt, eodē quo Thymites modo. Prosunt stomachicis & cibum auersantibus: ac valent etiamnum ad morbum regium, propterea quòd vrinas cient.

De vino Conyzite. C. LXIII.

Similiter & è Conyza vinum fit: quod contra venenata præ cæteris est efficax.

De vino Aromatite. C. LXIIII.

Vinum Aromatites ita componi-

tur: Palmæ, aſpalathi, calami, nardi Celtici, ſingulorum vncias ſingulas poſtquam contriueris, paſſo ſubigito: indéque factas grandiores offas in muſti auſteri ſextarios duodecim deijcito, & operculato vaſe quadraginta dies macerari ſinito: excolatum deinde vinum recondito. Eſt & altera eius parandi ratio: Calami drach. viij. phu drach. vij. coſti drach. ij. nardi Syriaci drach. vj. caſſiæ drach. viij. croci drach. iiij. amomi drach. v. aſari drach. iiij. Hæc, inquam, omnia ſimul trita & linteo colligata in muſti metretam demergito: & poſtquam vinum deferbuerit, transfundito. Facit ad pectoris, lateris & pulmonis dolores: difficili vrinæ, rigoribus, retardatis menſibus, atque ijs qui per gelidæ hyemis rigorem iter faciunt, potu auxiliatur. Conuenit & ijs qui humores craſſos gignunt: coloré quoque meliorem hilarioréмque facit, & ſomnum conciliat, doloréſque leuat, veſicæ ac renum vitijs vtile.

De vino ex myrrha, pipere & iride. Cap. LXV.

Fit & vinum ad deſtillationes, tuſſim, cruditates, inflationes & ſtomachi ſuperfluos humores. Myrrhę drach. ij. piperis albi drach. j. iridis drach. vj. aniſi drach. iij. Iſta penitus cōtuſa & linteolo illigata in ſex vini ſextarios conijcito: vinum poſt triduum excolato, & in lagena recondito. Ab inambulatione meraculum cyathi vnius menſura propinatur.

De vino Nectarite. Cap. LXVI.

Nectarites paratur ex helenio, quod alij Medicá, alij ſymphytum, aliqui verbaſcum Idæum, alij oreſtion, alij denique nectarion appellant. Radicis helenij ſiccæ vncias v. linteolo colligatas in muſti ſex congios addito, & poſt tertium méſem diffundito. Facit ad ſtomachi & pectoris vitia, ac vrinas quoque pellit.

De vino è Nardo Syriaco, Celtico & Malabathro. Cap. LXVII.

E Syriaca nardo & Celtica, malabatróq; vinū factitatur in hūc modū: ſingulorū minę ſemiſsé in binos muſti cōgios mittito, & poſt bimeſtre colato: cyathū vnū cum tribus

A ζεται· φοίνικος, ἀσπαλάθου, καλάμου, νάρδου Κελτικῆς, ἑκάστου * χοίνικα λειώσας, * φύρασον γλυκεῖ. καὶ ποιήσας εὐμεγέθεις μάζας, βάλε εἰς γλεύκους αὐστηροῦ ξέστας ιβʹ, καὶ ἔασον ἡμέρας μʹ. σφηνώσας δὲ ἀγγεῖον εἶτα διυλίσας, ἀποτίθεσο. σκευάζεται δὲ καὶ ἄλλως· καλάμου ὁλ- *Lac. legit ex vet. cod. συγκαταγλάσας*

B κὰς ηʹ. φοῦ < ζʹ. κόστου < βʹ. νάρδου Συριακῆς < ςʹ. κασσίας < ηʹ. κρόκου < δʹ. ἀμώμου < εʹ. ἀσάρου < δʹ. ταῦτα ὁμοῦ λειώσας καὶ ἐν ὀθονίῳ δήσας χάλασον εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ μετὰ δὲ ἀποζέσαι τὸν οἶνον μετάγγιζε. Ποιεῖ δὲ πρὸς πόνους θώρακος, πλευρᾶς,

C πνεύμονος. δυσουρίαις τε καὶ ῥίγεσιν, ἐμμηνίοις ἐπισχεθεῖσι, καὶ τοῖς διὰ κρυμῶν ὁδεύουσιν ἁρμόζει πινόμενος· καὶ πρὸς τοὺς πάχος γεννῶντας· παρέχει δὲ καὶ εὐχροιαν, ὑπνωτικός τε ἐστὶ καὶ ἀνώδυνος, τοῖς περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἁρμόζων πάθεσι.

Περὶ οἴνου τοῦ ἐκ σμύρνης, πεπέρεως,

D καὶ ἴρεως. Κεφ. ξεʹ.

Σκευάζεται δὲ * οἶνος πρὸς κατάῤῥους, βῆχας, ὠμότητας, ἐμπνευματώσεις καὶ πλάδον στομάχου· σμύρνης < βʹ. πεπέρεως λευκοῦ < αʹ. ἴρεως < ςʹ. ** ἀνίσου < γʹ. ταῦτα ὁλόκοπα ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς ξέστας ςʹ. οἴνου· μετὰ δὲ *Lac. inſerit ex v. cod. καὶ ἄλλος ἀ[illegible]* *G. Hæc ita leguntur in vet. libris. ἀνίσου < γʹ. ταῦτα ἐνδήσας, vt Hermolaus legit.*

E τρίτην διυλίσας, ἀποτίθεσο εἰς λάγηνον. καὶ πότιζε μετὰ περίπατον διδοὺς ἄκρατον, κύαθον αʹ.

Περὶ Νεκταρίτου οἴνου. Κεφ: ξςʹ.

Ὁ δὲ Νεκταρίτης σκευάζεται ἐκ τοῦ ἑλενίου· ὃ ἔνιοι Μηδικὸν, οἱ δὲ σύμφυτον, οἱ δὲ, Ἰδαῖον φλόμον, οἱ δὲ, ὀρέστιον, οἱ δὲ, νεκτάριον

F καλοῦσιν· ἑλενίου ῥίζης ξηρᾶς * οὐγκίας εʹ. ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς χόας ςʹ. γλεύκους, καὶ μετὰ γʹ μῆνας ἀπόχει. Ποιεῖ δὲ πρὸς στόμαχον, θώρακα· ἄγει δὲ καὶ οὖρα. *Pariſ. ex. ἀρχαῖς*

Περὶ τοῦ διὰ Συριακῆς νάρδου καὶ Κελτικῆς καὶ Μαλαβάθρου οἴνου. Κεφ. ξζʹ.

Ὁ δὲ διὰ Συριακῆς νάρδου, καὶ Κελ-

G τικῆς, καὶ μαλαβάθρου, σκευάζεται οὕτως· ἑκάστου ἡμιμναῖον λαβὼν, εἰς δίχουν γλεύκους κάθες, καὶ μετὰ μῆνας βʹ. διύλιζε. δίδου δὲ καὶ κύαθον αʹ. πρὸς τρεῖς

ὕδατος. ποιεῖ νεφριτικοῖς, ἰκτερικοῖς, ἡπατικοῖς, δυσουροῦσιν, ἀχροοῦσι, στομαχικοῖς. Ἔνιοι δὲ ἀκόρου οὐγγίας α΄ ἢ β΄. Κελτικῆς νάρδου οὐγγίας γ΄. ἐν κεραμίῳ γλεύκους σκευάζουσιν.

Ald. ὀγκίαν β.

Περὶ Ἀσαρίτου οἴνου. Κεφ. ξη΄.

Ἀσαρίτης. Ἀσάρου οὐγγίας γ΄. κάθες εἰς γλεύκους κοτύλας ιβ΄. ὁμοίως. ἔστι δὲ διουρητικός, ὑδρωπικοῖς ἁρμόζων, καὶ ἰκτερώδεσιν, ἡπατικοῖς, ἰσχιαδικοῖς.

Περὶ τοῦ διὰ τῆς ἀγρίας Νάρδου οἴνου. Κεφ. ξθ΄.

Ὁ δὲ διὰ τῆς ἀγρίας Νάρδου· νάρδου ἀγρίας τῆς ῥίζης προσφάτου λελειωμένης σεσησμένης κάθες οὐγγίας η΄. εἰς χοῦν γλεύκους ὁμοίως. καὶ ἔα μῆνας β΄. χρήσιμος ἡπατικοῖς, δυσουροῦσι, πνευματουμένοις, στομαχικοῖς.

Περὶ Δαυκίτου οἴνου. Κεφ. ο΄.

Δαυκίτης. Δαύκου τῆς ῥίζης ὁλοκόπου * < ϛ΄. εἰς γλεύκους κεράμιον κάθες ὁμοίως, καὶ μετάγγιζε. ποιεῖ δὲ πρὸς πόνους θώρακος, ὑποχονδρίων, ὑστέρας· ἄγει ἔμμηνα, ἐρυγὰς κινεῖ, καὶ οὖρα· ἁρμόζει βηχί, σπάσμασι, ῥήγμασι.

Περὶ Ἐλελισφακίτου οἴνου. Κεφ. οα΄.

Ἐλελισφακίτης ὁμοίως· ἐλελισφάκου οὐγγίας η΄. ὁμοίως εἰς γλεύκους ἀμφορέα, ὅ ἐστι κεράμιον, καθὲς. ποιεῖ δὲ πρὸς νεφρῶν πόνους, καὶ κύστεως καὶ πλευρῶν, αἵματος ἀναγωγάς, βῆχα, ῥήγματα, σπάσματα, θλάσματα, ἔμμηνα ἐπεχόμενα.

Ald. ὀγκίας ϛ. Ruel. ... legisse videtur.

Deest in Ald. cod. & ad notha transfertur.

Περὶ Πανακίτου οἴνου. Κεφ. οβ΄.

Πανακίτης. Πάνακος οὐγγίαν α΄. εἰς χοῦν γλεύκους καθεὶς ὁμοίως μετάγγιζε. ποιεῖ σπάσμασι, ῥήγμασι, θλάσμασιν, ὀρθοπνοίαις· λεπτυντικὸς πάχους σπληνός. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς στρόφους, ἰσχιάδας, βραδυπεψίας· καταμήνια ἄγει καὶ ἔμβρυα· ὑδρωπικοῖς καὶ θηριοδήκτοις ἁρμόζει.

V. i habet.

V. βραδυπεψίας

Περὶ Ἀκορίτου οἴνου. Κεφ. ογ΄.

Ἀκορίτης, ὃ καὶ ὁ ἀπὸ γλυκυρρίζης ὁμοίως σκευάζεται. δεῖ γὰρ ἑκάστου οὐγγίας η΄. εἰς χόας ϛ΄. πρὸς μῆνας γ΄. ἀποβρέξαντας μεταβ-

G. Alter οὐγγίας ϛ. quam scripturam interpretes sequuntur. Marcellus tamen < ϛ legit.

A aquæ exhibeto. Bene facit hoc vinum nephriticis, ictericis, hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, decoloratis & stomachicis. Sút qui acori vnciam vnam aut alteram, & Celticæ nardi vncias iii in musti amphoram adijciunt.

De vino Asarite. C. LXVIII.

B Asariten sic cóficito: Asari vncias iij. in musti heminas duodecim itidem adijcito. Id vini genus vrinam ciet, atque hydropicis, regio morbo laborantibus, hepaticis ischiadicisque conuenit.

De vino è syluestri nardo. Cap. LXIX.

C E syluestri nardo sic fit: Radicis syluestris nardi recentis ac tritę cribrataq; vncias viij. in musti congiú similiter addito, & duos menses inesse patitor. Vtile hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, inflatis atque stomachicis.

De vino Daucite. Cap. LXX.

D Daucites sic: Radicis Dauci planè cótusæ vncais vj. musti amphoræ similiter indito, atque transfundito. Facit ad pectoris, præcordiorum ac vuluæ dolores: menses pellit, ructus cit & vrinas: prodest denique tussi, conuulsis atque ruptis.

De vino è Saluia. Cap. LXXI.

E Vinum è Saluia similiter cóficito: Saluiæ vncias viij. in musti amphoram, quæ eadem cum ceramio est, simili modo mittito. Valet cótra renú, vesicæ & laterú dolores, sanguinis excreationes, tussim, rupta, vulsa, contusa & menses suppressos.

De vino Panacite. Cap. LXXII.

F Panacis vnci á j. in musti cógium vnú demittito, ac similiter elutriato. Prodest vulsis, ruptis, contusis & orthopnœæ: lienis crassitiem extenuat: est & efficax contra tormina, coxédicum dolores & tardas concoctiones: menses & partus extrahit: hydropi & venenatorú morsibus auxiliatur.

De vino Acorite. Cap. LXXIII.

G Vina ex acoro & è dulci radice cósimili modo fiunt. Oportet enim singulorum vncias octonas in senis vini congijs tribus mensibus macerare, moxq; vinú in vasa transferre.

Faciunt ad lateris pectorísque vitia, & vrinas mouent.

De vino Selinite. Cap. LXXIIII.

Seminis apij maturi, recentis & cribrati vncias nouem linteolo colligatas in musti amphoram similiter demittito. Cibi appetétiam facit, atque stomachicis & vrinæ difficultate laborátibus auxiliatur: halitum quoque commendat.

De vinis Marathrite & Anethino. Cap. LXXV.

Ex Fœniculo, Anetho & Petroselino vina eodẽ modo concinnantur, ad eadem efficacia.

De vino è Salis flore. C. LXXVI.

Paratur & è Salis flore vinum ad purgandum efficacius, quàm quod aqua marina téperatur. Verùm fauces, renes, vesicam & stomachũ infestat. Quare neque in secũda, neque in aduersa valetudine vtile censetur.

De vino Phthorio, seu Abortiuo. Cap. LXXVII.

Fit & vinum quod partus enecat, abortúmve facit. Scilicet dum serũtur vites, veratrum aut cucumis syluester, aut scammonium earũ radicibus adiungitur circumponitúrve. Ita siquidem vuę illorum vires sibi asciscũt ac in sese trahũt, proindéque vinũ ex ijs depromptũ abortiuum euadit. Datur verò ieiunis mulieribus quæ antè vomuerint, aqua mistum cyathorum octo mensura.

De vino Thymelaite. C. LXXVIII.

Ramorum Thymelææ cum suis folijs & fructu drachmas triginta in tres musti congios mittito, & leui igne coquito, donec congij duo supersint: deindéque excolatum vinum recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit.

De vino Chamelaite. C. LXXIX.

Chamelææ fruticem dum floret cum folijs tusum cribratúmque duodecim drachmarum pődere in musti congium addito, ac post duos menses vinum trásfundito. Hydropicis, hepaticis atque delassatis auxiliatur, itémque fœminis quæ à partu ægrè purgantur.

De vino Chamepityino. C. LXXX.

Chamæpityinum simili modo concinnatur, & ad eadem cõuenit, vrinæ ciendæ vi præditum.

A ρίζειν. Ποιοῦσι δὲ πρὸς πλευρὰν καὶ θώρακα, κινοῦντες καὶ οὔρησιν.

Περὶ Σελινίτου οἴνου. Κεφ. οδ'.

Σελίνου σπέρματος ὡρίμου, νέου, σεσησμένου οὐγγίας θ. ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, βάλε εἰς κεράμιον γλεύκους ὁμοίως. Ποιεῖ δὲ ὄρεξιν καὶ στομαχικοῖς ἁρμόζει, καὶ δυσουροῦσιν. ἔστι δὲ καὶ εὔπνους. V. ωρειμ. Ald. ς.

B Περὶ Μαραθρίτου καὶ Ανηθίνου οἴνου. Κεφ. οε.

Καὶ Μαραθρίτης καὶ Ανήθινος, καὶ Πετροσελινίτης ὁμοίως σκευάζονται, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιοῦντες.

Περὶ Αλοσανθίνου οἴνου. Κεφ. ος'.

C Σκευάζεται καὶ δι' ἁλὸς ἄνθους, καθαρτικώτερος τοῦ διὰ θαλάττης. κακοῖ δὲ φάρυγγα καὶ νεφρούς, κύστιν, στόμαχον ὅθεν οὔτε πρὸς ὑγείαν, οὔτε πρὸς πάθη χρήσιμος ὁ τοιοῦτος.

Περὶ Φθορίου ἐμβρύων οἴνου. Κεφ. οζ'.

Γίνεται δὲ καὶ Φθόριος ἐμβρύων οἶνος·
D φυτευομέναις γὰρ ταῖς ἀμπέλοις συμφύεται ἐλλέβορος ἢ σίκυς ἄγριος, ἢ σκαμμωνία, ὧν ἀναλαμβάνει ἡ σταφυλὴ τὴν δύναμιν. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν οἶνος γίνεται φθόριος. *δίδοται δὲ προεμημεκυίαις νήστεσι κυάθων πλῆθος η. κεκραμένος.

Περὶ Θυμελαίτου οἴνου. Κεφ. οη'.

E Ο Θυμελαίτης. τῶν κλώνων σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τοῦ καρποῦ < λ'. βάλε εἰς γλεύκους χόας γ'. καὶ σκεύαζε ἕψων κούφως. ἄχρις ἂν β'. ἀπολειφθῶσι χόες, καὶ διυλίσας ἀπετίθεσο. Καθαίρει ὑδατώδη, καὶ σπλῆνα τήκει. Ald. ἐγκλώ. V. σπλῆνα

Περὶ Χαμελαίτου οἴνου. Κεφ. οθ'.

F Χαμελαίτης. ἐπειδὰν ἀνθῇ ὁ θάμνος, μετὰ τῶν φύλλων κόψας καὶ σήσας βάλε < ιβ'. εἰς γλεύκους χοῦν, καὶ μετὰ μῆνας β'. μετάγγιζε. Ποιεῖ δὲ ὑδρωπικοῖς, ἡπατικοῖς, κεκοπωμένοις, καὶ ταῖς ἐκ τοκετοῦ δυσκαθάρτοις. Ald. ἐγ.

G Περὶ Χαμαιπιτυΐνου οἴνου. Κεφ. π'.

Χαμαιπιτυΐνος ὁμοίως σκευάζεται, καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει, διουρητικὸς ὤν.

Περὶ Μανδραγορίτου. Κεφ. πα΄.

Μανδραγορίτης. Τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης κατατετμημένου, ἐνείρας εἰς λίνον ἡμιμναῖον, καὶ καθεὶς εἰς μετρητὴν γλεύκους πρὸς μῆνας γ΄. εἶτα μετάγγιζε. ἡ μέση πόσις, ἡμικοτύλιον· πίνεται δὲ γλυκέως προσδιδομένου εἰς διπλάσιον. Φασὶ δὲ κοιμίζειν καὶ καροῦν κοτύλην αὐτοῦ χοῒ ἑνὶ μιχθεῖσαν, καὶ ποθεῖσαν· μετὰ ξέστου δὲ οἴνου, κύαθος εἷς ποθεὶς ἀναιρεῖ. Ἔστι δὲ ἡ σύμμετρος χρῆσις ἀνώδυνος· ῥευμάτων παχυντική· ὀσφραινόμενος δὲ καὶ ἐγκλυζόμενος τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

Al. ἡμιμναίου

Lac. interserit ex v. cod. ἄλλοι πέπλασιν

Lac. ex vet. cod. ποτίλας.

Sunt qui addant καὶ πταρμὸς

Περὶ Ἐλλεβορίτου. Κεφ. πβ΄.

Ἐλλεβορίτης. εἰς χοῦν γλεύκους τεθαλασσωμένου, μέλανος ἐλλεβόρου < ιβ΄. λείου βάλε ἐν ὀθονίῳ καθαρῷ, μετὰ δὲ ὅταν ἀναζέσῃ εἰς ἀθαλάσσου χοῦν * οὐγκίας ιε΄. ἢ ιδ΄. ὁλοσχερῶς συνθλάσας βάλε, καὶ μεθ' ἡμέρας ἱκανὰς διυλίσας χρῶ. πότιζε δὲ κύαθον α΄, πρὸς κοιλίας λύσιν μεθ' ὕδατος ἐκ βαλανείου, ἐμημεκόσιν ἀπὸ δείπνου. ἢ ἐλλεβόρου < κ΄. σχοίνου * οὐγγίας ιβ΄. στάχυος Συριακοῦ οὐγγίας ιγ΄. σεσησμένα ἐν ὀθονίῳ δήσας, καθεὶς εἰς κοτύλας ιδ΄. Κῴου οἴνου ἐπὶ ἡμέρας μ΄ εἶτα ἀπηθήσας πότιζε τρία ἡμικοτύλια. ἢ εἰς γλεύκους κεράμιον θαλάττης πελαγίας ἑψημένης ξέστας ιβ΄. ἐλλεβόρου λευκοῦ λίτρας ϛ΄. ἔμβρεχε ἡμέρας μ΄. καὶ ἀπηθήσας χρῶ. ἢ ἐλλεβόρου < ιβ΄. ἀφρονίτρου < δ΄. γλεύκους κοτύλας ιβ΄. βρέχε ἐπὶ ἡμέρας ιε΄. καὶ ἀπηθήσας χρῶ μετὰ μῆνας ἕξ. τοῦτο καὶ βρέφη ἐκτιτρώσκει. ἢ καὶ * ἐκ τεθειλοπεδευμένης σταφυλῆς βάλε εἰς γλεύκους μετρητὴν (ἔστι δὲ ὁ μετρητὴς χόες ** ι) καὶ βάλε γύψου εἰς ⊛ οἶνον < κ΄. καὶ ἔασον ἡμέρας β΄. καὶ καθεὶς ἔνδεσμον ἐλλεβόρου μέλανος * οὐγγίας λ΄. σχοίνου οὐγγίας λ΄. καλάμου οὐγγίας λ΄. ἀρκευθίδων ἡμιχοίνικον καὶ δ΄. σμύρνης δὲ καὶ κρόκου ἀνὰ οὐγγίαν α΄. ἐνειλήσας ὀθονίῳ κρέμασον ἡμέ-

Lac. legit ex v. c. ἐν ὀθονίῳ ἀραιῷ & eam lectionē præfert.

Vulg. exempl. εἰς θαλάσσης χόας ιβ΄ ἢ ιδ΄

Oribas. οὐγκίας

Ruell. ιβ

Ruell. < legit.

A De Mandragorite. Cap. LXXXI.

Vinum è Mandragora ita conficito: Corticem radicis mandragorę concidito: segmentorum minæ semissem lino traijcito, & in musti metretam demittito, inibique esse sinito ad menses tres, tandémque diffundito. Media potio, heminæ dimidium: bibitur verò passo in duplum addito. B Aiunt porrò ipsius heminam vni congio mistam potu somnum & soporē inducere. Vnicus verò cyathus cum sextario vini potus, enecat. At moderatus ipsius vsus doloris sensum aufert, atq; fluxiones incrassat. Cæterùm & olfactu & infusione idem præstat.

C De Elleborite. Cap. LXXXII.

In congium musti aqua marina diluti, veratri nigri triti drachmas xij. linteo mundo inditas conijcito, atque vbi efferbuerit transfundito: aut in congium musti, quod sit maris expers, veratri drachmas xiiij. aut xv. penitus cōtusas mittito: post D aliquot dies vinum excolato, & vtitor. Ad aluum soluendam cyathum vnum ex aqua propinato à balneo ijs qui à cœna vomuerint. Alia ratio: Veratri drach. xx. iunci odorati vncias xij. spicæ Syriacæ vncias xiij. cribratas & linteo colligatas in vini Coi heminas duodecim diebus E quadraginta macerandas indito: postmodū colato, & in potu sesquiheminam dato. Aliter. Decoctæ aquæ marinæ ex alto petitæ sextarios xij. veratri albi libras vj. in musti amphora diebus xl. macerato: atque vbi excolaueris, vtitor. Alia ratio. Veratri drach. xij. aphronitri drachmas iiij. in musti heminis duodecim macerato xv. dieb⁹: pòst F colato, & exacto semestri vtitor. Id vini genus etiā fœtus abigit & abortum infert. Aliter. Sumito musti ex vuis in Sole siccatis metretā (capit autem metreta congios octo) & in illud vinum gypsi drach. xx. mittito, atq; biduo residere finito: tùm indito veratri nigri nodulo illigati G vncias xxx. iunci odorati vncias xxx. & calami tantundem, baccarū iuniperi chœnicis semissē & quartam illius partem, myrrhæ & croci ana vnciam j. Ex his inquam omnibus fasciculum linteolo inuolutum diebus qua-

bus quadraginta suspendito. Postea excolato, & binos ternósve cyathos dilutos exhibeto. Purgat à partu & abortu fœminas: fœtus quoque extrahit, éstque contra vuluæ strangulatus efficax.

De Scammonite. Cap. LXXXIII.

Scammonites sic fit: Radicis scammoniæ per messes effossæ tritæ & linteo illigatæ drach. xv. in musti congium vnú mittito ad dies triginta. Purgat aluum, ac bilem & pituitam detrahit.

De Metallicis omnibus, & primùm de Cadmia.

Cap. LXXXIIII.

EX Cadmiæ generibus optima est Cypria, quæ botryitis, hoc est, racemosa cognominatur, désa, modicè ponderosa & in leuitatem magis declinans, extima sui parte racemosa, colore cinereo, quæq; cõfracta intus ciner acea & æruginosa conspicitur. Proxima huic habetur quæ extra quidé pene cærulea est, intus verò candidior, intercurrétibus lineis seu maculis onychitæ lapidi similibus: tales enim sunt quæ è fodinis veteribus eruuntur. Est & quæ placitis, quasi crustosa, dicitur, lineis intercurrentibus ceu zonis quibusdam cincta: quapropter eam etiá zonitin appellauere. Est & alia quæ ostracitis quasi testacea nominatur, gracilis & magna ex parte nigra, terrea aut testacea superficie: sed candida improbatur. Oculorú autem medicamentis botryitis nomine & onychitis, vtiles: reliquæ emplastris & medicaminibus quæ arida insperguntur ad trahédas cicatrices. Et ad ista quidem prodest Cypria: nam quæ ex Macedonia, Thracia & Hispania defertur, inutilis censetur. Cadmiæ effectus astringere, caua explere ac sordes purgare. Sed & cutis spiracula obducit, siccat, crustas inducit; excrescentia in carne cohibet, atque vlcera quæ cacoëthe vocantur, ad cicatricem perducit. Gignitur porrò & Cadmia quedá è fuligine, quę dú excoquitur ęs (egesta flãmis flatúq;) lateribus camerisq; fornacú applicatur. Sunt verò hæ prægrandes ac ferreæ à metallicis acestides appellatæ, per summa fastigia conca-

A μέρας μ'. εἶτα διύλιζε καὶ δίδου κυάθους γ'. ἢ β' κεράσας. Καθαίρει τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ ἐκτρωσμῶν καταστᾷ δὲ καὶ ἔμβρυα καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας ποιεῖ. — Ruell. ... legit. / Samb. in v. cod. margine hæc legit ... Ald. ... Lac. verò legit < ιε'. Ruell. < ι.

Περὶ Σκαμμωνίτου. Κεφ. πγ'.

Σκαμμωνίτης· σκαμμωνίας τῆς ῥίζης < ιε'. ὀρυττομένης ἐν πυραμητῷ ἐμβα-

B λεῖς εἰς γλεύκους χοῦν ἕνα λείας, δήσας ἐν ὀθονίῳ ἐπὶ ἡμέρας λ'. Καθαίρει δὲ κοιλίαν, ἄγει χολὴν καὶ φλέγμα.

Περὶ παντὸς λίθου μεταλλικοῦ.

Περὶ Καδμείας. Κεφ. πδ'.

C ΚΑΔΜΕΙΑΣ ἀρίστη μέν ἐστιν ἡ Κυπρία, καλουμένη δὲ βοτρυΐτις, πυκνὴ, βαρεῖα μέσως, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τὸ κουφότερον ῥέπουσα, ἔχουσα τὴν ἐπιφάνειαν βοτρυώδη, χρώματι σποδοειδὴς, θλασθεῖσα δὲ ἔντεφρος ἔνδοθεν καὶ ἰώδης. ἑξομένη δέ ἐστιν ἡ ἔξωθεν μὲν κυανίζουσα, ἔνδοθεν δὲ λευκοτέρα, διαφύσεις ἔχουσα

D ἐμφερεῖς ὀνυχίτῃ λίθῳ. τοιαῦται γάρ εἰσιν αἱ ἐκ τῶν παλαιῶν μετάλλων ὀρυσσόμεναι. Ἔστι δὲ καὶ πλακώδης τις λεγομένη, ὥσπερ ζώνας ἔχουσα τὰς διαφύσεις· ὅθεν καὶ ζωνῖτιν αὐτὴν ἐκάλεσαν. καλεῖται δέ τις καὶ ὀστρακῖτις, ἰσχνὴ, καὶ ὡς ἐπιτοπολὺ μέλαινα, γεώδης δὲ ἢ ὀστρακώδης — Marc. ἰσχνὰ legendum suspicatur. / Ita v. cod. quem secutus est Marcellus: at vulg. exempl. γεώδης δὲ ὀστρα.

E κεχρημένη ἐπιφανείᾳ. φαύλη δὲ ἡ λευκή. Χρησιμεύει δὲ πρὸς μὲν τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα ἡ βοτρυΐτις καὶ ὀνυχῖτις καλουμένη· αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς ἐμπλάστρους καὶ ξηρὰ, κατουλοῦν δυνάμεναι. καὶ πρὸς ταῦτα χρησιμεύει ἡ Κυπρία· ἡ γὰρ ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης καὶ Ἱσπανίας κομιζομένη, — V. κατουλοῦν δυνάμενα φάρμακα.

F ἄχρηστος. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, κοιλωμάτων ἀναπληρωματικὴν, καθαρτικὴν ῥυπαρῶν. παρεμπλάσσει δὲ καὶ ξηραίνει καὶ ἐσχαροῖ, καὶ στέλλει τὰ ἐκσαρκώματα, καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀπουλοῖ. Γεννᾶται δὲ ἡ καδμεία ἐκ τοῦ χαλκοῦ καμινευομένου, προσιζανούσης τῆς λιγνύος τοῖς — V. ἐσχαροῖ. Ita & Cataz. / Lac. legit ex v. cod. γεννᾶται δὲ τις καδ.

G τοίχοις καὶ τῇ κορυφῇ τῶν καμίνων. εἰσὶ δὲ αὗται σιδηραῖ παμμεγέθεις, ὑπὸ τῶν μεταλλουργῶν καλούμεναι ἀκεστίδες, κατὰ κορυφὴν στομούμεναι, περὶ δὲ κατὰ — Plerique Interpretes pεCτίδες legisse videntur.

V. προσιζάνειν

χεσθαι καὶ *ἐφιζάνειν τὰ ἀναφερόμενα A σώματα ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ. ἅπερ δὴ καὶ μᾶλλον ἐφιζάνοντα ἐπισωματοῦται, καὶ ποτὲ μὲν ἓν εἶδος αὐτῆς, ποτὲ δὲ δύο, ἢ ἅπαντα ἀποτελεῖται. μεταλλουργεῖται δὲ ἐκ τοῦ ὑπερκειμένου * Σολέου ὄρους τοῦ λεγομένου Πυρίτου λίθου καιομένου. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ὄρει εὑρίσκεται οἱονεὶ δια- B ζώματά τινα χαλκίτεως, μίσυος, σώρεως, μελαντηρίας, κυανοῦ, χρυσοκόλλης, χαλκάνθου, διφρυγοῦς. τινὲς δὲ καὶ ἐν μετάλλοις φασὶ λιθίνοις εὑρίσκεσθαι καδμείαν, πλανώμενοι ὑπὸ λίθων πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων· ὥσπερ καὶ ὁ ἐν τῇ Κύμῃ λίθος εὑρισκόμενος, δυνά- C μιν δὲ οὐδεμίαν ἐνδεικνύμενος. ἐπιγινωσκομένων αὐτῶν ἐκ τοῦ κουφοτέρους αὐτοὺς εἶναι τῆς Καδμείας, καὶ διαμασηθέντας μὴ ἐπιεικεῖς ἐν τῇ γεύσει. ἀγανακτεῖν δὲ τοὺς *ὀδόντας * ἐν τῇ γεύσει εἰ λίθος εἴη ἐν τῇ διαμασήσει. εἰ δὲ καδμεία εἴη, ἀνέχεσθαι τῆς διαβρώ- D σεως *συνοικούσης αὐτῆς. ἔτι διακρίνεται καὶ τῷ τὴν μὲν καδμείαν λειοτριβηθεῖσαν σὺν ὄξει, καὶ ξηρανθεῖσαν ἐν ἡλίῳ *ἐκπιέζειν. τὸν δὲ λίθον μὴ πάσχειν τοῦτο. καὶ ἐκ τοῦ ἐπιτεθέντα μὲν τὸν λίθον τετριμμένον πυρὶ ἀποπηδᾶν, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ καπνὸν ὁμοειδῆ ὑπάρχειν τῷ πυ- E ρί· τὴν δὲ καδμείαν μένειν τε καὶ ἀναδιδόναι αἰθάλην μηλίζουσαν καὶ χαλκοφανῆ, ὥσπερεὶ ζώνην τινὰ ποικίλην. ἔτι ὁ μὲν λίθος πυρωθεὶς καὶ ψυγεὶς ἀλλοιωθήσεται τῷ χρώματι, καὶ κουφότερος ἔσται. ἡ δὲ καδμεία κατ' οὐδὲν μεταβάλλει, εἰ μή τις αὐτὴν ἐφ' ἱκανὰς *ἡ- F μέρας ἐγκαύσει. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀργυρείων λευκοτέρα τε καὶ κουφοτέρα οὖσα, κατὰ δὲ τὴν δύναμιν ἥττων. καυστέον δὲ τὴν προειρημένην καδμείαν, ἐγκρύπτοντας εἰς ἄνθρακας, ἕως οὗ διαφανὴς γένηται, καὶ πομφολυγώσῃ ὡς σιδήρου σκωρία· εἶτα ἐν οἴνῳ *σβεννύναι Ἀμιναίῳ· τὴν δὲ εἰς τὰ G ψωρικά, ὄξει. τινὲς δὲ τὴν οὕτω καυθεῖσαν ἀναλεάναντες οἴνῳ, κατοπτῶσι πάλιν ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, μέχρι κισηρώδης τὴν ὄψιν γένηται· πάλιν δὲ μετ' οἴνου λειοτριβήσαντες, τρίτον καίουσι, μέχρι τελείως εἰς σποδὸν

V. Σολῶν

V. ὀδόντας οἱ ἄλλοι cod.

Leo. legit in vet. cod. σβεσ. ἴσα & Orib.

merat, vt quę ab ęre sursum feruntur corpuscula inibi detineantur & inhærescát: hæc cũ spissiùs adhærescunt, in vnum corpus coalescunt, atque vnum modò cadmiæ genus, modo duo, modò omnia efficiuntur. Conficitur & Cadmia cremato lapide cui Pyritæ cognomen est, è monte qui Solis incumbit eruto. In eodé vero monte reperiuntur quædam quasi venæ chalciteos, misyos, soreos, melanteriæ, cæruleí, chrysocollæ, atramẽti sutorij, atque etiam diphrygis. Nec desunt qui cadmiá in lapidum fodinis inueniri tradát, decepti non parua lapidũ quorundam cũ cadmia similitudine, qualis inuenitur & apud Cumas lapis nullam sui vim ostendens. Atque hi eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiores, itémq; commanducati gustum ac ipsos etiam dentes offendunt: at cadmia, quippe quæ dentibus cedat, sine offensa mandi potest. Alio insuper discerni possunt argumento: Cadmia siquidem in farinam detrita & aceto subacta atque in sole siccata coit, quod lapidi non accidit. Adhæc tritus lapis igni impositus dissilit, & fumum ab ignis ipsius fumo haudquaquam diuersum emittit. Cadmia vero quieta manet, fulginémque reddit ad luteum vergentem, ęreóque colore splendétem, ceu zonam quandam variam. Insuper lapis ignem expertus deindéque refrigeratus colorem mutabit, ac leuior quoque fiet: sed cadmia nullatenus euariat, nisi quis eam multis horis cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior & minùs ponderosa, sed viribus impar. Vritur porrò antedicta cadmia carbonibus obruta, donec translucida euadat & ferri scoriæ modo bullet: dein extinguitur vino Aminæo: sed quæ ad psorarum medicamenta præparatur, aceto. Nonnulli verò hoc modo exustam vino subigunt, rursúmque in olla cruda torrent, donec pumicosa videatur, iterúmque tritam ex vino tertiò vrunt, vsquedum prorsus in cinerem re-

digatur, nihil scabritiæ retinens: atque hac spodij vice vtuntur. Lauatur autem trita in mortario, aqua subinde effusa, dum nihil sordidi supernatet: túmque in pastillos coacta reponitur.

De Pompholyge. Cap. LXXXV.

POMPHOLYX à spodo specie sola distat, non item genere. Siquidem spodos quodammodo nigricat & plerunque pòderosior est, scintillarum, pilorũ ac terræ plena, quasi purgamẽtum quoddam quod ab ærariarum officinarũ pauimentis atque fornacibus euerritur atq; deraditur. Pompholyx verò pinguis est & candida, insupérque leuissima, vt in aërem euolare possit. Et huius quidem duo sunt genera: vnum ad aëris colorem vergens & subpingue: alterũ perquàm candidum, summámq; leuitatẽ nactum. Fit verò candida pompholyx, cùm in liquando perficiendóq; ære fabri detritam cadmiam cumulatiùs inspersérint, eo scilicet consilio vt illá reddant meliorem. Etenim quæ ab hac effertur fauilla, candidissima est atque in pompholygem coit. Neq; verò solùm factitatur pompholyx ex æris materia, intereà dum illud coquitur atque perficitur, sed & è cadmia follibus proflata, consultò vt illa gignatur. Eius autem faciundæ ratio hæc est: In domo gemina contignatione operta extruitur caminus, & in eo tabulatũ versus mediocris fenestra quæ supernè pateat. Ædiculæ verò paries camino proximæ angusto foramine ad ipsam fornacem vsque perforatur, fistulæ follis excipiendæ gratia. Habet & ostium mediocre pro ingressu egressúque ab artifice fabricatũ. Huic ædiculæ altera præterea contigua est, in qua & folles & is cui sufflandi cura demandatur suo munere funguntur. Quod superest carbones inditi fornaci succenduntur: ac deinde qui astat artifex cadmiam minutim cõtritam inspergit à locis supra fornacis verticẽ extructis. Idem negotium obit minister artificis, simul & carbones identidẽ ingerit, vsq; dum quicquid cadmiæ inditũ est absumptũ fuerit.

A ἀναλυθῇ, μηδὲν ἔχουσα τραχύ. καὶ αὐτὴ ἀντὶ σποδίου χρῶνται τῇ τοιαύτῃ. πλύνεται δὲ ἐν θυίᾳ τριβομένη σὺν ὕδατι, ἀποχεομένου τοῦ ὕδατος ἄχρι μηδὲν ἐφιστῆται ῥυπαρόν, καὶ ἀναπλασθεῖσα ἀποτίθεται.

Περὶ Πομφόλυγος. Κεφ. πέ.

ΠΟΜΦΟΛΥΞ σποδοῦ εἰδικῶς διαφέρει. B γενικὴν γὰρ οὐκ ἔχει διαλλαγήν. ἡ μὲν γὰρ ὑπομελανίζει καὶ βαρυτέρα ἐστὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔμπλεως καρφῶν καὶ τριχῶν καὶ γῆς, ὥσπερ ἀπόψησμά τι καὶ σύρμα τῶν ἐν τοῖς χαλκουργείοις ἐδαφῶν καὶ καμίνων οὖσα· ἡ δὲ πομφόλυξ λιπαρὰ ὑπάρχει καὶ λευκή, ἔτι δὲ κουφοτάτη ὡς C δύνασθαι ἐπιποτᾶσθαι τῷ ἀέρι. ταύτης δὲ δύο ἐστὶν εἴδη. τὸ μὲν, ἀερίζον καὶ ὑποπίμελον· τὸ δὲ, λίαν λευκὸν, καὶ ἄκραν ἔχον κουφότητος. γίνεται δὲ ἡ λευκὴ πομφόλυξ, ὅταν ἐν τῇ κατεργασίᾳ καὶ τελειώσει τοῦ χαλκοῦ πυκνότερον οἱ ἐκ τῶν χαλκουργείων συνεμπάσωσι λε- D λεασμένην καδμείαν, βελτιοῦν αὐτὴν βουλόμενοι. ἡ γὰρ ἀπὸ ταύτης ἀναφερομένη αἰθάλη, λευκοτάτη οὖσα πομφολυγοῦται. οὐ μόνον δὲ ἐκ τῆς τοῦ χαλκοῦ κατεργασίας τε καὶ ὕλης γίνεται πομφόλυξ, ἀλλὰ καὶ ἐκ καδμείας προηγουμένως ἐκφυσωμένης εἰς γένεσιν αὐ- E τῆς. ποιεῖται δὲ οὕτως· ἐν οἴκῳ διστέγῳ κατασκευάζεται κάμινος, καὶ κατὰ ταύτην πρὸς τὸ ὑπερῷον ἐκτομὴ σύμμετρός τε καὶ ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν ἀνεῳγμένη. ὁ δὲ τοῖχος τοῦ οἰκήματος ᾧ πλησιάζει ἡ κάμινος, τιτρᾶται λεπτῷ τρήματι ἄχρις αὐτῆς τῆς χώνης εἰς παραδο- F χὴν φυσητῆρος· ἔχει δὲ καὶ θύραν σύμμετρον πρὸς εἴσοδον καὶ ἔξοδον κατεσκευασμένην ὑπὸ τοῦ τεχνίτου. συνῆπται δὲ τούτῳ τῷ οἰκήματι ἕτερος οἶκος, ἐν ᾧ αἱ φῦσαι καὶ ὁ φυσητὴρ ἐργάζεται. λοιπὸν ἄνθρακες ἐντίθενται τῇ καμίνῳ καὶ πυροῦνται, ἔπειτα παρε- G στὼς ὁ τεχνίτης ἐμπάσσει λελεπτοκοπημένην τὴν καδμείαν ἐκ τῶν ὑπὲρ κεφαλὴν τῆς χώνης τόπων. ὁ ὑποχείριός τε τὸ αὐτὸ ποιεῖ ἅμα καὶ ἀνθρακιὰν προσεμβάλλει, ἄχρις ἂν ὃ προστίθεται πλῆθος ἀναλωθῇ.

V. ὑποσάρωμα

Samb. [illegible] legit.

G. verba hæc nõ sunt in veteri altero, sed vulgata lectio rectior.

Menard. legit [illegible]

Interpretes videntur legisse λευκοτάτη.

Al. διστεγεῖ

V. add. διστέγῳ

Bont. ἐν ᾧ

ἐκθυμιωμένης οὕτως αὐτῆς, τὸ μὲν λεπτομερὲς καὶ κοῦφον, εἰς τὸ ἄνω ἀναφέρεται οἶκον, καὶ προσιζάνει τοῖς τοίχοις αὐτοῦ καὶ τῇ ὀροφῇ. τὸ δὲ σῶμα τὸ ποιούμενον ὑπὸ τῆς ἐπιφερομένης, κατ' ἀρχὰς μὲν ταῖς ἐπαλμισαμέναις τῶν ὑδάτων πομφόλυξιν ἐοικὸς γίνεται, ὕστερον δὲ πλείονος τῆς αὐξήσεως συμβαινούσης ἐρίων τολύπαις *ἀφομοιοῦται. τὸ δὲ βαρύτερον εἰς τοὺς ὑπὸ πόδα χωρεῖ τόπους· καὶ περιχεῖται τοῦτο μὲν τῇ καμίνῳ, τοῦτο δὲ τῷ ἐδάφει τοῦ οἴκου· ὃ καὶ φαυλότερον τοῦ λεπτομεροῦς ἡγητέον, διὰ τὸ γεῶδες καὶ ἔμπλεων ἀκαθαρσίας εἶναι ἐν τῇ συγκομιδῇ. τινὲς δὲ μόνως οὕτως οἴονται γίνεσθαι τὴν προειρημένην σποδόν. ἀρίστην δὲ ἡγητέον τὴν Κυπρίαν, ἐν τῷ ὄξει φυραθεῖσαν ἀποφορὰν μὲν ἔχουσαν χαλκοῦ, χρόαν δὲ *πιαίζουσαν ποσῶς, ἔτι δὲ βορβορίζουσαν ἐν τῇ γεύσει· κἂν ἐπ' ἄνθρακος διαπύρου ἐπιτεθῇ ἄδολος, ἐπιζεῖ ἀερόχροος γινομένη. ἐπιμελῶς δὲ προσεκτέον τοῖς προειρημένοις κριτηρίοις. δολοῦται γὰρ ὑπό τινων ταυροκόλλῃ, ἢ πνεύμοσιν ἀρνείοις ἢ θαλασσίοις, ἢ κεκαυμένοις ὀλύνθοις, καί τισιν ἄλλοις παραπλησίοις. εὐχερὲς δὲ τὸ διαγνῶναι. οὐδὲν γὰρ τῶν προειρημένων ἐν τῇ δοκιμασίᾳ ἐπὶ τούτων εὑρίσκεται. πλυτέον δὲ κοινῶς πομφόλυγα τὸν τρόπον τοῦτον· ἐνδήσας αὐτὴν ἐν καθαρῷ ὀθονίῳ μέσως ἐχούσῃ ἀραιότητος, ἢ ξηρὰν ἢ ὕδατι πεφυραμένην, κάθες εἰς λεκάνην ὕδωρ ἔχουσαν ὄμβριον, καὶ ἔγκλυζε ὧδε κἀκεῖσε διαφέρων τὸν ἔνδεσμον. οὕτω γὰρ τὸ μὲν ἰλυῶδες καὶ χρήσιμον αὐτῆς ἀπορρυήσεται, τὸ δὲ σκύβαλον πᾶν ἐν τῷ ὀθονίῳ μενεῖ. εἶτα ἐάσας καταστῆναι, ἀπήθησον τὸ ὕδωρ σὺν τῇ σποδῷ. καὶ πάλιν ἄλλο ἐπιχέας ἀνατάρασσε καὶ ἀπόχει. καὶ ταῦτα ποίει ἀπηθῶν τε καὶ ἀποχέων, μέχρις ἂν μηδὲν ἀμμῶδες ὑφιζάνῃ. λοιπὸν τὸ μὲν ὕδωρ ἐξίπωσον, τὴν δὲ σποδὸν ξηράνας ἀπόθησο. τινὲς δὲ ξηράναντες ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, τῇ χειρὶ λεαίνουσι μετ' ὕδατος, ἕως μελιώδη τὴν σύστασιν ποιήσαντες, διηθοῦσι δι' ὀθονίου περιπτ. ἀ[illegible]

A Porrò dum ipſa vritur, egeſta flammis flatibúſque pars tenuis ac leuis in ſuperius cœnaculum effertur, atque ipſius parietibus tectóque adhæreſcit. Inde verò conflatum corpus, inter initia quidem bullarum in aqua ſurgẽtium ſimilitudinẽ refert: at poſteà incremento ſubinde accedẽte, lanarum carptarũ flocculos B imitatur. Quod autẽ ponderoſius eſt, in ima loca concedit, & partim quidẽ fornaci, partim etiã domus pauimento circunfunditur. Et hoc quidem tenuiore deterius exiſtimandũ eſt, ideo quòd dum colligitur, terræ ſpurcitiæq; non parum aſciſcat. Sunt qui hoc tãtùm modo antè memoratã ſpodon fieri arbi- C trantur. Optima autẽ cẽſetur Pompholyx Cypria, quæ aceto ſubacta odorẽ æris præſtat, & colore æruginẽ quodammodo refert, inſuperq; guſtu cœnum ſapit. Atq; ſi fraudem non experta ignito carboni imponatur, inferueſcit aëreum cõtrahẽs colorẽ. Cæterùm antedictis notis diligenter attendendũ eſt. Siquidẽ D à nonnullis taurino glutine, aut pulmonibus agninis vel etiã marinis, aut crematis groſſis & quibuſdam aliis conſimilibus adulteratur: id quod tamẽ facile eſt deprehẽdere. Quippe in his explorãdis nihil eorũ cõperietur quæ antedicta ſunt. Porrò Pompholygem in vniuerſum ita lauari oportet: Linteolo mũdo mo- E dicéq; raro illigatam ſeu aridã ſeu aqua ſubactã in peluim demittito, quæ pluuiam aquam contineat: linteolum cui illigatur aquę immergito, ipſum huc atq; illuc peragitans. Sic enim illius pars limoſa & vtilis præterfluet: omne verò craſſamen intra linteolum retinebitur. Poſteaquam verò reſidere ſiueris, aquam F cinere excolato: ac vbi aliã rurſum affuderis, agitato & effundito, totiéſque aquam permutato, cæteráque ſimiliter facito, dum nihil arenoſi ſubſidat: demum aquam exprimito, & ſiccatum cinerem reponito. Sunt qui poſtquam pompholygem quantum maximè li- G cuit, exiccarunt, eam manibus in aqua conterunt, donec mellis craſſitudinem habeat: deinde linteo

faucibus excepturi vasis obtēto, aut etiam laxiùs deligato colant, & quo faciliùs transmittatur, infusa linteo largiore aqua cinerem conturbant: mox spumosum quod traiectū est & vasi supernatat, concha excipiunt, atque fictili nouo ad vsus recondunt. Quod verò resedit sensim cribratum in aliud vas transfundunt, relicto arenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa sidere patiūtur, & in vas aliud mundum excolant: atque hoc identidem faciunt, donec cinis purus & arenæ expers euaserit. Alij pompholygem totam & omnibus sui partibus cōstantem aquæ paulatim inspergunt, arbitrati fore vt antedictæ arenæ lapilliq; insita grauitate vasis fundum petāt, pili autem & paleæ, cæteráque eiusmodi sua leuitate in sublime tollantur. Tandem vbi cinerem medium seposuerunt & in pilam coniecerunt, cum veluti cadmiam eluunt. Lauatur & vino Chio aqua marina diluto, iuxta modos quos supra cōmemorauimus: & ita redditur astringētior, quàm dum aqua eluitur. Vis Pompholygis astringere, refrigerare, explere, purgare, spiracula cutis obducere, & quadantenus exiccare. Quòd si spodiū torrere opus fuerit, diligenter tritum & aqua irrigatū cogito in pastillos, fictilique nouo subiectis leuibus prunis orbiculos assiduè versato, dum assiccati fulueſcant. Cæterùm minimè ignorandum ex auro quoque & argento, insupérque plumbo fieri spodium: verùm post cupreum, plumbeum maximè commendatur.

De Antispodis, hoc est, Spodi succedaneis *Cap. LXXXVI.*

QVANDOQVIDEM deficiente sæpenumero Spodio, Antispoda quæ in illius locum sufficiuntur, non mediocrem prębent vsum, necesse fuerit ostendere, quænam ea sint quæ similiter pollent, & quo modo vsurpari debeant. Folia itaque myrti sumito cum floribus & baccis adhuc immaturis, eáque in ollam crudam conijcito,

A αὐτὸ τοῦ ὑποδέχεσθαι μέλλοντι ἀγγείῳ, ἢ καὶ ἀποδήσαντες οὐ λίαν ἀποτεταμένον. πρὸς δὲ τὸ ῥαδίως διεξελθεῖν, δαψιλὲς ὕδωρ ἐπιχέαντες τῷ ὀθονίῳ, ἀναταράσσουσι τὴν σποδόν· εἶτα τὸ διυλισθὲν καὶ ἐπινηχόμενον αὐτῆς τοῦ ἀγγείου ἀφρῶδες ὄν, αὐτόθεν μύακι ἀναλαμβάνοντες, ἀποτίθενται
B εἰς ὀστράκινον καινὸν ἀγγεῖον. τὸ δὲ ἐγκαθήμενον πράως διασήσαντες, μεταχέουσιν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπολειπομένου τοῦ ἐν τῷ πυθμένι ἀμμώδους· πάλιν δὲ ἐάσαντες ὑποστῆναι τὰ λιθώδη, εἰς ἄλλο ἀγγεῖον καθαρὸν ἀπηθοῦσι· καὶ τοῦτο πολλάκις δρῶσιν, ἕως ἂν καθαρὰ καὶ ἀμέτοχος ἄμ-
C μου γένηται ἡ σποδός. ἄλλοι δὲ ὡς ἔστιν ὁλομερὴς εἰς ὕδωρ κατ' ὀλίγον ἐμπάσσουσι, τὴν προειρημένην εἰσάμενοι ἄμμον μὲν καὶ τὰ λιθώδη τῷ ἰδίῳ βάρει εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου καταῤῥυήσεσθαι· τρίχας δὲ καὶ κάρφη καὶ τὰ ὅμοια ἐπαιωρηθήσεσθαι διὰ τὴν κουφότητα· λοιπὸν χωρίσαντες
D αὐτῶν τὴν σποδὸν ἐν μέσῳ οὖσαν, καὶ εἰς θυίαν βαλόντες, πλύνουσιν ὡς καδμείαν. πλύνεται δὲ καὶ οἴνῳ Χίῳ τεθαλασσωμένῳ, κατὰ τοὺς προειρημένους τρόπους· καὶ γίνεται στυπτικωτέρα τῆς ὕδατι πλυνομένης. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πομφόλυξ στυπτικήν, ψυκτικήν, ἀναπληρωτικήν, καθαρτικήν,
E προσσταλτικήν, καὶ ποσῶς ξηραντικήν*. ἐὰν δὲ ὀπτῆσαι δέῃ τὴν σποδόν, λεάνας ἐπιμελῶς αὐτὴν καὶ ἀναδεύσας ὕδατι, ποιήσας τροχίσκους, θὲς ἐπ' ὄστρακον καινόν· ἐπίθει δὲ τοῦτο ἐπὶ λεπτὴν καὶ κούφην ἀνθρακιάν, καὶ στρέφε τοὺς κυκλίσκους συνεχῶς, ἄχρις ἂν πυῤῥοὶ καὶ ξηροὶ γένωνται. γνω-
F στέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἔτι δὲ καὶ μολύβδου γίνεται σποδιά· καὶ ἔστι μετὰ τὴν κυπρίαν ἡ ἐκ τοῦ μολύβδου ἀρίστη.

Lac. ex vet. cod. [illegible] Sic etiam legit Orib.

Περὶ Ἀντισπόδων. Κεφ. πϛ'.

ΕΠΕΙΔΗ δὲ καὶ τὰ Ἀντίσποδα ἱκανῶς εὔχρηστα, ὑστερούσης πολλάκις σποδοῦ,
G τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀναγκαῖον ἐστὶν ὑποδεῖξαι, ἵνα τε ὑπάρχει, καὶ ὃν τρόπον παραληφθείη. λαβὼν τοίνυν μυρσίνης τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς μύρτοις ἀώροις ἔτι οὖσιν, ἔμβαλε εἰς ὠμὴν χύτραν*,

Ald. in noth. add. ὠμὴν

καὶ περιπλάσας τὸ πῶμα κατατετρημένον συνεχέσιν ὀπαῖς, δὸς εἰς κάμινον κεραμικήν. ὅταν δὲ ὀπτηθῇ ὁ κέραμος, εἰς ἄλλην χύτραν ὠμὴν *μετάρασον αὐτά· καὶ πάλιν κατοπτηθείσης καὶ τῆς δευτέρας, ἐξελὼν πλῦνε καὶ χρῶ. ὡσαύτως δὲ καὶ θαλλίαν σκευάσας παραλάμβανε. ἔστω δὲ τῆς ἀγρίας ἐλαίας εἰ δὲ μή, τῆς ἡμέρου σὺν τοῖς ἄνθεσιν· ἢν δὲ μή, μῆλα κυδώνια κατατετμημένα καὶ ἐξοστεϊσμένα, ἢ κηκῖδα*, ἢ ῥάκη λινᾶ, ἢ ἄωρα συκάμινα λευκὰ προεξηραμένα ἐν ἡλίῳ, ἢ *σχῖνον, ἢ τέρμινθον, ἢ οἰνάνθην, ἢ βάτου τὰ ἁπαλὰ φύλλα, ἢ πύξου κόμας, ἢ τὴν λεγομένην *ψευδοκύπειρον σὺν τῷ ἄνθει. τινὲς δὲ κράδας συκῆς, προεξηρασμένας ἐν ἡλίῳ, ὡσαύτως σκευάζουσιν· ἄλλοι δὲ ταυρείαν κόλλαν· οἱ δέ, ἔρια οἰσυπηρά, βαρέα πίσσῃ ἢ μέλιτι δευθέντα, ὁμοίως σκευάζουσι. *χρῆσις δὲ πάντων τῶν εἰρημένων πεποίηται εἰς τὰ ἀντισπόδια.

Add. Lacuna ex v. cod. descr.

Ald. interserit βοτρύων

Al. ψευδοκύπερον

Hanc postremam periodum addidit Goupylus ex veteribus libris.

Περὶ κεκαυμένου Χαλκοῦ. Κεφ. πζ.

Ο ΔΕ ΚΕΚΑΥΜΕΝΟΣ χαλκὸς ἔστι καλός, ὁ ἐρυθρός, καὶ ἐν τῇ τρίψει κινναβαρίζων· ὁ δὲ μέλας, πλέον ἢ δεῖ κέκαυται. σκευάζεται δὲ ἐκ τῶν ἥλων τῶν λελυμένων πλοίων, συντιθεμένων ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὑποπασσομένου θείου μετὰ ἁλῶν ἴσων, καὶ ἐπιπασσομένων ἐναλλάξ. πωμασθεῖσα δὲ ἡ χύτρα καὶ ὑποχρισθεῖσα πηλῷ κεραμικῷ, δίδοται εἰς κάμινον, ἄχρις οὗ τελείως ὀπτηθῇ. τινὲς δέ, ἀντὶ τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν στυπτηρίαν παραμπάσσουσιν. ἔνιοι δὲ δίχα τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν συνθέντες ἐν χύτρᾳ, καίουσιν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας. τινὲς δέ, τῷ θείῳ μόνῳ χρῶνται, ἀποσβολοῦνται μέντοι. ἄλλοι δὲ χρίοντες τοὺς ἥλους σχιστῇ στυπτηρίᾳ μετὰ θείου καὶ ὄξους, καίουσιν ἐν ὠμῇ χύτρᾳ. ἄλλοι δὲ ἐν χαλκῇ χύτρᾳ ὄξει καταρραίνοντες αὐτούς, οὕτως ὀπτῶσι. μετὰ δὲ τὸ καῆναι, πάλιν τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ἐπὶ τρίς, ἔπειτα ἀποτίθενται· πρωτεύει δὲ ὁ ἐν Μέμφιδι καιόμενος· ἔπειτα ὁ ἐν Κύπρῳ. Δύναται δὲ στύφειν, ξηραίνειν, λεπτύνειν, καταστέλλειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀνακαθαίρειν, ἕλκη *ἀπουλοῦν· σμήχειν τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς, τήκειν τὰ ὑπερσαρκοῦντα, νομὰς ἱστᾶν· κινεῖ δὲ καὶ ἐμέτους μετὰ ὑδρο-

Ald. διαπουλοῦν

A & oblito operculo crebris pertuso foraminibus, indito figlinę fornaci. Cúmq; figlinum percoctum fuerit, in aliud fictile crudum illa transferto: & hoc altero rursum perassato, exempta lauato, & vtitor. In eundẽ vsum similiter etiam præparare licet cauliculos syluestris oliuæ cum suis floribus, siquidem habeantur: B sin minùs, satiuæ: atque horum penuria, mala quoque cydonia concisa nucleis exemptis, aut gallam, aut panniculos lineos, aut mora immatura, id est, candida in sole priùs arefacta, aut lentiscum, aut terebinthum, aut œnanthen, vel tenera rubi folia, vel buxi comam, vel pseudocyperum appellatam cum flore. C Aliqui ficulneos ramulos in sole antea siccatos eodem modo præparant: alij taurinum gluten: alij succidas lanas asperas, pice aut melle imbutas. Cæterùm antedicta isthæc omnia in spodij vicem vsurpantur.

De AEre vsto. Cap. LXXXVII.

D AES vstum probatur rubrum, & quod dũ teritur, colore cinnabarim imitatur: nigrum, plus quàm deceat exustum est. Fit autem è clauis dissolutarum nauium in fictili crudo compositis, substrato sulphure cum salis pari pondere, & ijsdem his vicissim inspersis. Olla operculata etiam circumlito creta figulari spiramento inditur fornaci, donec E figlinũ planè percoquatur. Alij pro sulphure & sale, alumẽ inspergunt. Quidam sine sulphure & sale compositos in olla clauos ad multos dies vrunt. Alij solo sulphure vtuntur: claui tamen sic vsti fuligine inficiuntur. Alij oblitos scissili alumine clauos, additis sulphure & aceto, fictili crudo cremãt. Alij deniq; F in ænea olla aceto aspersos vrunt, deindéque iterum ac tertiò idem faciunt, posteáque recondunt. Principem locũ obtinet, quod in Memphide combustum est: proximum, quod in Cypro. Vis ipsius astringere, exiccare, extenuare, reprimere, attrahere, repurgare, vlce- G ra ad cicatricem perducere, oculorum vitia exterere, excrescentia in carne absumere, & nomas cohibere. Facit & vomitiones ex hydro-

melite potũ, aut cum melle delinctũ illitúmve. Porrò lauatur vt Cadmia, mutata quater die aqua, donec ſpumæ nihil prorſus innatare videatur. Quin & æris ſcoria ſimili modo lota, eandem quoq; vim, ſed imbecilliorem, obtinet.

De Flore æris. Cap. LXXXVIII.

FLOS æris, quem nonnulli clauorum veterum pſegma, quaſi ramétum, nominarunt, optimus cenſetur qui friabilis eſt, & dum teritur valdè rufus, milio forma ſimilis, exiguus, pōderoſus, mediocriter ſplédens, quiq; inſuper delimatam æris ſcobem minimè recepit, qua quidé adulterari cōſueuit: ſed eo fraus deprehenditur, quòd ſcobs illa dentibus appreſſa dilatatur. Fit auté ille, cùm ę fornacibus metallicis fuſum in receptacula delapſum fuerit per cola tubulorum ad ea pertinétium. Tùm enim ij qui repurgádis metallorum inquinamentis præfecti ſunt aquam puriſſimá ęri affundunt, eius refrigerádi gratia. Hac verò repentina denſatione cōcretionéq; velut expuitur & emicat antedictus flos. Porrò aſtringit is & excreſcétia cohibet: deterget ea quæ pupillis oculorum officiunt atque caliginé offundunt, ſed magnopere mordet. Quaternũm etiá obolorum pōdere dat°, craſſos humores extrahit: quin & abſumit nariũ carnoſa vitia, itéq; ſedis: papularũ eruptiones cum vino cohibet. Cæterùm is qui candidus eſt, cōtra diuturnas auriũ grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur: reprimit & vuam atque tonſillas farina eius cum melle admota.

De Squamma æris. C.LXXXIX.

SQAMMA Cypriarum officinarum clauis excuſſa, cōmendatur quæ craſſa eſt, & helitis, quaſi clauaris, nominatur: at vitioſa cenſetur quæ ex cádido ære decutitur, quippe quæ tenuis & inualida ſit. Hanc ideo damnamus: illam verò deligimus quę craſſa fuluáque eſt, & aceti reſperſu æruginem contrahit. Vim habet reprimendi, attenuandi, nomas cohibendi, putrefaciendi & cicatrices obducendi. Pota verò ex aqua mulſa, aquas ſubducit. Aliqui

A μέλιτος ποθεὶς ἢ ἐκλειχθεὶς σὺν μέλιτι, ἢ διαχριόμενος. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία, τετράκις τῆς ἡμέρας διασαομένου τοῦ ὕδατος, ἄχρι μηδεμία ἐφίστηται λέμμη. καὶ ἡ σκωρία δὲ αὐτοῦ, ὡσαύτως πλυνομένη, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἀσθενεστέραν μέντοι. — Marcellus minus recte διασωζόμενος legit: dum ſpicatur Cornarius, ... vult, ...

Περὶ Ἄνθους χαλκοῦ. Κεφ. πη'.

B ΧΑΛΚΟΥ δὲ ἄνθος, ὅ τινες τῶν παλαιῶν ἥλων ψῆγμα ἐκάλεσαν, ἄριστόν ἐστι τὸ εὔθρυπτον καὶ κατάπυῤῥον ἐν τῷ λεαίνεσθαι, κεγχροειδές τι τῷ ῥυθμῷ, καὶ βραχὺ καὶ βαρὺ καὶ μέσως στίλβον, ἔτι δὲ ῥινισμάτων χαλκοῦ ἀμέτοχον, οἷς δολοῦται. ἐλέγχεται δὲ πλατυνομένων αὐτῶν ταῖς τῶν ὀδόντων C ἐπερείσεσι. γίνεται δὲ οὕτως· ὅταν ἐν μεταλλικαῖς χώναις τακεὶς ὁ χαλκὸς εἰς τὰς δεξαμενὰς καταῤῥυῇ διὰ τῶν ἠθμῶν τῶν διηκόντων σωλήνων, διακαθαίροντες τὴν ἀκαθαρσίαν οἱ πρὸς τούτοις ὄντες, ὕδωρ ἐπιχέουσιν ἀκραιφνέστατον αὐτῷ, ψῦξαι D προαιρούμενοι· ὑπὸ δὲ τῆς αἰφνιδίου πυκνώσεως καὶ συναγωγῆς, ὡσπερεὶ ἐκπτύεται καὶ ἐπανθεῖ τὸ προειρημένον. στύφει δὲ καὶ τοῦτο καὶ καταστέλλει τὰς ὑπεροχάς· καὶ σμήχει τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα, δάκνον ἱκανῶς. ἔστι δὲ καὶ πάχους ἀγωγὸν, τετρωβόλου πλῆθος δι-E δόμενον· ἐκτήκει δὲ καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι σαρκώματα καὶ δακτυλίου, ἐξανθήματα σὺν οἴνῳ στέλλει. καὶ πρὸς δυσκώφους χρονίους τὸ λευκὸν ἐμφυσᾶται διὰ σίφωνος λεῖον· στέλλει δὲ καὶ κιονίδας καὶ παρίσθμια, λεῖον σὺν μέλιτι προσαπτόμενον.

V. ...

Al. add. ἢ ψηγόνων, quam vocem expreſſit Ruellius.

Al. κρύψαι.

F Περὶ Λεπίδος. Κεφ. πθ'.

ΛΕΠΙΣ δὲ ἡ μὲν ἐκ τῶν Κυπρίων χαλκουργικῶν ἥλων παχεῖα, καλουμένη δὲ ἡλῖτις, καλή. φαύλη δὲ ἡ ἐκ τοῦ χαλκοῦ λευκοῦ λεπτὴ καὶ ἀσθενὴς ὑπάρχουσα. ἣν ἀποδοκιμάζομεν, ἐγκρίνοντες τὴν παχεῖαν καὶ ἔγκιῤῥον, καὶ ὄξους ἐπιῤῥαινομένου G ἰουμένην. Δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν, λεπτυντικὴν. νομῶν ἐφεκτικὴν, σηπτικὴν, ἀπουλωτικήν· πινομένη δὲ μετὰ μελικράτου, ὕδωρ ἄγει. τινὲς

Al. ἐκ τῶν Κυπρίων μετάλλων χαλκουργ.

Al. φαιλον.

V. ...

Al. add. ...

Al. ξηραντικήν.

δὲ φυρῶντες αὐτὴν μετ' ἀλεύρου, ἐν καταποτίῳ διδόασι. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι· ξηραίνει γὰρ τὰ βλέφαρα τὰ τραχέα, ἀποτήκουσα, καὶ τὰ ῥεύματα. πλύνεται δὲ οὕτως· καθαρᾶς τῆς ξηρᾶς λεπίδος ἡμιμναῖον, βάλε εἰς θυίαν μεθ' ὕδατος διαυγοῦς, καὶ συνταράξας τῇ χειρὶ ἐπιμελῶς, ἄχρις οὗ ὑποστῇ ἡ λεπὶς, ἀφαίρει τὰ *ὑφεστῶτα, ἀποχέας τε τὸ ὕδωρ, ἐπίχει ὀμβρίου ὕδατος κύαθον α΄. πλατείᾳ τε τῇ χειρὶ τρίβε εὐτόνως ἐν τῇ θυίᾳ, οἱονεὶ *ἀποψήχων· ἐπὰν δὲ ἄρξηται ἀνιέναι τινὰ γλισχρότητα, κατὰ μικρὸν ὕδωρ προσεπίχει ἄχρι κυάθων ϛ΄. τρίβων εὐτόνως· ἀναλαβών τε τὴν λεπίδα τῇ χειρὶ, ὡς πρὸς τὸ πλευρὸν τῆς θυίας, τρίβε εὐτόνως καὶ ἐκθλίψας ἀνελοῦ τὸ ἀπορρυὲν εἰς πυξίδα ἐρυθροῦ χαλκοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὥσπερ ἄνθος τῆς λεπίδος καὶ εὔτονον τῇ δυνάμει, καὶ εὐτονοῦν εἰς τὰ ὀφθαλμικά. τὸ δὲ λοιπὸν, *ἄτονον. καὶ τὸ καταλειφθὲν δὲ ὁμοίως πλυνέον, ἀναγεροῦ μέχρις ἂν μηδεμίαν γλισχρότητα ἀποκρίνῃ. τὸ δὲ λοιπὸν σκεπάσαντα δὲ ὀθονίῳ ἐᾶσαι ἀκίνητον ἐπὶ δύο ἡμέρας, εἶτα ἀποχέαντας τὸ ἐφεστηκὸς ὕδωρ καὶ ξηράναντας, ἀποτίθεσθαι εἰς πυξίδα. ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην πλύνοντες, ὡς τὴν καδμείαν ἀποτίθενται.

Al. ἀποψήχοντα δὲ

Al. ἄτονον

Περὶ Λεπίδος στομώματος. Κεφ. ϟ΄.

ΛΕΠΙΔΟΣ δὲ στομώματος δύναμις ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ τοῦ χαλκοῦ λεπίδι. καὶ πλύσις καὶ ἀπόθεσις ὁμοία· ἐν μέντοι τῷ τὴν κοιλίαν καθαίρειν λείπεται τῆς τοῦ χαλκοῦ.

Περὶ Ἰοῦ ξυστοῦ. Κεφ. ϟα΄.

ΙΟΝ δὲ ξυστὸν οὕτω σκευαστέον· εἰς πιθάκνην ἢ ἄλλο ὅμοιον ἀγγεῖον ἐγχέας δριμύτατον ὄξος, ἐπικατάστρεψον χάλκεον ἀγγεῖον, καλὸν μὲν εἰ καμαροειδές· εἰ δὲ μή γε, ἰσόπεδον· ἔστω δὲ ἐσμηγμένον καὶ διαπνοὴν μηδεμίαν ἔχον. διὰ δὲ ἡμερῶν δέκα ἀναιρούμενος τὸ πῶμα, ἀπόξυε τὸν ἐπιτρέχοντα ἰόν· ἢ λεπίδα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιήσας χαλκοῦ, ἐγκρέμασον εἰς τὸ ἀγγεῖον, ἵνα μὴ ψαύσῃ τοῦ ὄξους· καὶ διὰ τῶν ἴσων ἡμερῶν ἀπόξυε.

A cum farina subactá exhibent in catapotio. Additur & ad oculorũ medicamenta: siquidem & genarum scabritiã absumit, & fluxiones exiccat. Lauatur autẽ hoc modo: Siccæ æris squammæ expurgatæ minam dimidiam cum aqua limpida in pilam coniicito, & manu diligenter misceto, donec squamma subsede- B rit: quæ superstant abiicito, & effusa priore aqua, pluuiæ cyathum vnum affundito: túmque diducta manu squammam, quasi destringenda sit, vehementer in mortario cõfricato. Cùm verò cœperit lentorem quendam remittere, paulatim aquam ad sex cyathos vsque superinfundito, validè interim terés: deinde manu C squammam ad latus mortarij conuertito, ibique firmiter apprimito: & expressum humorem qui destuxerit pyxide ex ære rubro facta excipito. Hoc enim est veluti flos squammę, valens viribus, & ad oculorum medicaméta cum primis efficax: quod reliquum est, inutile ac imbecillum. Attamen & quod reli- D ctũ est similiter lauato, donec nullũ prorsus lentoré ex se remittat, tandémque opertum linteolo ad biduum conquiescere finito: postmodum diffusa extãte aqua, reliquum siccatum pyxide recondito. Sed & hoc nonnulli cadmiæ instar elotum reponunt.

E *De Squamma stomomatis. Cap. XC.*

SQAMMÆ stomomatis eadem vis. Simili quoque modo lauatur atque reconditur: attamé ad aluum purgandam inefficacior.

De AErugine rasili. Cap. XCI.

AERVGO rasilis his fit modis: In cadum aut aliud consimile F vas acetum quàm acerrimum infundito, atque illi superponito inuersum vas æneum, præsertim concameratum: sin minùs, planum. Sit verò id probè detersum, nullúmque habeat spiramentum. Decima deinde die sublato operculo, æruginem inhærentem deradito. G Aut ipsam æris laminam in vase super acetũ ita suspédito, vt ne ipsum attingat: & totidé post dies radito.

Aut massulam seu lamellam æris vná pluresve vinaceis nō recentibus, sed iam acescentibus, condito, ac similiter inuertito. Quinetiã ęruginẽ facere licet ex delimata æris scobe, nec non & è laminis quibus interiectæ auri bracteæ malleo ducūtur, si quis eas aceto respergat & ter quatérve verset, donec omni ex parte æruginem contraxerint. Tradunt & ęruginis duo genera in Cypriis gigni fodinis, vnū quidẽ quod supra lapides quosdam efflorescit æris miscellam sortitos, alterū verò quod per Caniculæ æstus è specu quodã extillat: addūntq́; illud paucū & optimū esse, hoc quod è spelúca manat, copiosum quidẽ & boni coloris, at vitiosum, quod lapidosa plurima intermixta habeat. Adulteratur porrò ęrugo tū aliis multis ammixtis, tum vero his maximè quæ sequuntur: aliqui enim pumicẽ, quidam marmor, alij atramentū sutorium illi admiscẽt. Sed pumicẽ & marmor deprehendemus, si manus sinistræ pollicẽ madefaciamus, & altero æruginis portiunculam ipsi affricemus. Siquidem quicquid est æruginis diffundetur: pumicis autem marmorisque partes dissolui dissiparique minimè poterunt, ac demum crebro affrictu humorisq́; permixtione inalbescent. Quin & dentium appressu vitium licet deprehendere: quoniam quæ sincera est, lævis occurrit ac sine asperitate. Atramentum vero sutorium igne coarguitur. Nanque si laminæ aut fictili æruginẽ ita adulteratam insperseris, & horum alterutrum ferventi cineri aut prunis imposueris, mutato colore rubescet quæ atramento sutorio mixta fuerit: propterea quòd id vstum talem suapte natura sortitur colorem.

De AErugine Scolecia. Cap. XCII.

Æruginis quæ Scolecia dicitur duo sunt genera: quędam enim fossilis est, altera factitia ad hunc modum: In mortariū Cyprij æris, quod & pistillum ex eadẽ materia factū habeat, aceti albi acrisq́; dimidiam heminam infundito, teritóque tantisper dum strigmenti crassitudinem asciscat: deinde indito aluminis rotundi drachmam vnam

A ἢ εἰς τὰ *στέμφυλα μὴ πρόσφατα ὄντα ὀξίζοντα ἐγκρύψας μάζαν ἢ λεπίδα μίαν ἢ καὶ πλείονας, ὡσαύτως ἀνάστρεφε. ἔνεστι δὲ καὶ ἐκ ῥινισμάτων ποιῆσαι ἢ λεπίδων, αἷς διελκόμενα τὰ χρυσᾶ πέταλα ἐλαύνεται, ἐάν τις αὐτὰ ἐπιῤῥαίνων ὄξει, *ἀναστρέφῃ τρὶς ἢ τετράκις, ἄχρις ἂν παντελῶς ἰωθῇ. γεννᾶσθαι δέ φασι τοῦτον τὸν ἰὸν καὶ ἐν τοῖς Κυπριακοῖς μετάλλοις, τὸν μὲν, λίθοις τισὶν ἐπανθοῦντα ἔχουσι τὸν χαλκόν. τὸν δὲ, ἔκ τινος σπηλαίου στάζοντα ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι· καὶ τὸν μὲν, ὀλίγον τε καὶ κάλλιστον εἶναι· τὸν δὲ ἐκ τοῦ σπηλαίου, δαψιλῆ μὲν ἐπιῤῥεῖν καὶ εὔχρουν, φαῦλον δὲ ὑπάρχειν, διὰ τὸ πολλοῖς ἀναμεμίχθαι λιθώδεσι. δολοῦται δὲ καὶ ἄλλοις πολλοῖς μισγόμενος, μάλιστα δὲ τούτοις· τινὲς μὲν γὰρ, κισσήρει· ἕτεροι δὲ, μαρμάρῳ, ἄλλοι δὲ, χαλκάνθῳ κακοῦσιν αὐτόν. καταληψόμεθα δὲ τὴν μὲν κίσσηριν καὶ τὸ μάρμαρον, διὰ τοῦ νοτίσαι καὶ τὸν ἀντίχειρα τῆς εὐωνύμου χειρὸς, καὶ τῷ ἑτέρῳ προστρίβειν τι μέρος ἰοῦ· συμβαίνει γὰρ τὸν μὲν αὐτὸν διαχεῖσθαι, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς κισσήρεως καὶ μαρμάρου μέρη ἀδιάχυτα μένειν, καὶ τέλος ἀπολευκαίνεσθαι τῇ ἐπιπλέον προστρίψει καὶ τῇ τοῦ ὑγροῦ *παραπλοκῇ. ἀλλὰ διὰ τῆς καὶ τῶν ὀδόντων ἐπερείσεως· λεῖον γὰρ ὑποπίπτει καὶ οὐ τραχὺ τὸ ἀμιγές. τὸ δὲ *χαλκανθὲν ἀπελέγχεται τῷ πυρί. εἰ γάρ τις *ἐμπλάσας τὸν οὕτω δεδολωμένον ἰὸν ἐπὶ λεπίδα ἢ ὄστρακον, καὶ τὸ ἕτερον τούτων ἐπιθήσει ἐν θερμῇ τέφρᾳ ἢ ἐπὶ ἄνθραξι, μεταβάλλεται καὶ ἐρυθραίνεται τὸ χαλκανθῶδες· διὰ τὸ φύσει καιόμενον αὐτὸ τοιαύτην ἔχειν χροιάν.

Goup. aliter cum ... negatione: cum quo facit Hermolai interpretatio.

V. σπῶν

Orib. addit, καὶ τὰ ὅμοια.

V. τραῦντι

V. χαλκανθῶδες

Περὶ Ἰοῦ σκώληκος. Κεφ. ϛβʹ.

Τοῦ δὲ λεγομένου Σκώληκος ἰοῦ διττὸν εἶδος ὑπάρχει· ὁ μὲν γὰρ, ὀρυκτός ἐστιν· ὁ δὲ, σκευάζεται οὕτως· εἰς θυίαν Κυπρίου χαλκοῦ, ἔχουσαν δὲ καὶ δοίδυκα ἀπὸ τῆς αὐτῆς πεποιημένον ὕλης, ἐγχέας ὄξους λευκοῦ καὶ δριμέος κοτύλης ἥμισυ, τρῖβε ἕως οὗ γλοιωθῇ· εἶτα ἔμβαλλε στυπτηρίας στρογγύλης.* < αʹ.

Ald. ἐγκα.

καὶ ἁλὸς ὀρυκτοῦ διαφανοῦς, ἢ θαλασσίου ὡς ὅτι λευκοτάτου καὶ στερεοῦ, εἰ δὲ μή γε, νίτρου τὸ ἴσον. εἶτα λέαινε ἐν ἡλίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἕως τῇ μὲν χροιᾷ ἰώδης, τῇ δὲ συστάσει γλοιώδης γένηται· καὶ οὕτως ἀναπλάσας σκώληκας τοῖς Ῥοδιακοῖς ὁμοίους, ἀποτίθεσο. ἐνεργὴς δὲ καὶ εὔχρους γίνεται ἄγαν, ἐὰν ὄξους μὲν λάβῃ μέρος ἓν, οὔρου δὲ παλαιοῦ μέρη δύο, τὰ δ᾽ ἄλλα, ὡς προείρηται. τινὲς δὲ τὸν ἀποτετευγμένον ἐν τῷ ξυστῷ κόμμει μίξαντες ἀναπλάσσουσι, καὶ πωλοῦσιν, ὃν παραιτητέον ὡς φαῦλον. ἔστι δέ τις καὶ ὑπὸ τῶν χρυσοχόων γινόμενος ἰὸς, διὰ θυίας καὶ δοίδυκος κυπρίνου χαλκοῦ, ἐπὶ δὲ οὔρου παιδίου, ᾧ τὸ χρυσίον κολλῶσιν. ἀναλογοῦσι δὲ κοινῶς οἱ προειρημένοι ἰοὶ κεκαυμένῳ χαλκῷ, μᾶλλον δ᾽ ἐρρωμένοι περὶ τὴν ἐνέργειαν. ἰστέον δὲ ὅτι προέχει μὲν αὐτῶν ὁ ὀρυκτὸς σκώληξ. ἐχόμενος δέ ἐστιν ὁ ξυστός· εἶτα ὁ σκευαστός· δηκτικώτερος μέν τοι καὶ μᾶλλον στύφων τούτων ὑπάρχει. ὁ δὲ τῶν χρυσοχόων ἀνάλογος τῷ ξυστῷ. Δύναται δὲ πᾶς ἰὸς στύφειν, θερμαίνειν, ἀποσμᾶν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ λεπτύνειν, δάκρυον ἄγειν, νομὰς ἵστασθαι, τραύματα ἀφλέγμαντα τηρεῖν, ἀπουλοῦν ἕλκη σὺν ἐλαίῳ καὶ κηρῷ. σὺν μέλιτι δὲ ἑψηθέντες, τύλους καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν ἀνακαθαίρουσιν. ἀμμωνιακῷ δὲ ἀναληφθέντες εἰς κολλύρια, σύριγγας καὶ τύλους ἐκτήκουσι. χρήσιμοι δὲ καὶ πρὸς ἐπουλίδας καὶ τὰς τῶν οὔλων ἐξοχάς. ἱκανῶς δὲ καὶ βλέφαρα λεπτύνουσι σὺν μέλιτι ἐγχριόμενοι· δεῖ δὲ πυριᾶν μετὰ τὴν ἔγχρισιν σπόγγῳ ἐξ ὕδατος θερμοῦ. ἀναληφθέντες δὲ ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ σὺν χαλκῷ ἢ νίτρῳ, λέπρας ἐξαίρουσι. καυστέον δὲ ὃν ἂν ἐθέλῃς ἰὸν οὕτω· θλάσας αὐτὸν εἰς ὁλοσχερέστατα μέρη, καὶ πηγάνῳ κεραμίῳ ἐπιθεὶς, ἀπερείσας ἐπ᾽ ἀνθράκων διαπύρων, κίνει ἕως ἂν μεταβάλλῃ καὶ ὑποσποδίσῃ τῇ χρόᾳ· λοιπὸν δὲ ψύξας, ἀποτίθεσο καὶ χρῶ. τινὲς δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ καίουσιν αὐτὸν, ὡς προείρηται. οὐκ εἰς τὸ αὐτὸ δὲ πάντοτε καιόμενος μεταβάλλει χρῶμα.

V. add. ὡς ἰώδης

Coctulis sunt qui adiciunt.

V. ψύξας

A cũ salis fossilis trãslucidi, aut marini quàm albissimi solidiq́, aut certè nitri pari pondere: atque æstuosissimis diebus circa Canis ortum in sole subigito, donec æruginis colorem & strigmenti spissitudinem cõtrahat: tandémque vbi in vermiculorum Rhodiacis similium speciem coëgeris, recondito. Efficax autem & B valde boni coloris redditur, si duæ partes vrinæ veteris cum vna aceti adiiciantur, & reliqua, vti dictum est, peragantur. Sunt qui æruginem rasilem quæ in apparatu voto non responderit, ammixto gummi digerant in pastillos, & ita vendunt: sed genus id ceu vitiosum repudiãdum est. Fit & ab aurificibus ærugo C quędã qua aurũ ferruminant, ducta scil. vrina pueri impuberis in mortario cupreo pistilli ope ex eadem materia confecti. Porrò antedicta prorsus omnia æruginum genera vsto æri respondent, sed magis effectu valent. Sciendum verò inter ipsa Scoleciam fossilem principatũ tenere: proximum locum dari rasi- D li: postremum factitiæ. Mordacissima tamen hæc est, atque magis astringit: at aurificum ærugo, rasili respondet. Itaque æruginis genera omnia astringunt, excalfaciunt, oculorum cicatrices exterunt & attenuant, lacrymas cient, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione E tuentur: vlcera ex oleo ceráque ad cicatricem perducunt: callos & sordida vlcera purgant cum melle cocta: ammoniaco excepta & collyrij modo in fistulas adacta, earũ callos absumunt. Sunt & ad gingiuarũ excrescentias & extuberationem vtilia. Magnopere quoque extenuant genarum crassitiem, cum melle in- F uncta: verùm post inunctionẽ spongia ex aqua calida locus fouendus est. Eadem subacta cum resina terebinthina, addito ære aut nitro, lepras tollunt. Cæterum æruginem quãcunque velis vti oportet in hũc modũ: Ipsam minutissimè friatam fictili patellæ subiectis flagrantibus prunis imponito, versatóque donec G sese mutet, & colorẽ cinereũ quodamodo referat: postea refrigeratã reponito ad vsum. Sũt qui cruda olla eã vrãt, vti dictũ est: sed nõ prorsus eũdẽ vndiq́ colorẽ cremata reddit.

Pr.n. vt fauilla fiat.

De ferrugine, seu ferri rubigine.
Cap. XCIII.

RVBIGO ferri restringit, [Pl. feminarū profluuia imposita velleribus.] fluorem muliebrē subdita sistit, potúque conceptionem impedit. Illita ex aceto, erysipelatis & papularum eruptionibus medetur. Perquam vtilis ad digitorum paronychias, pterygia, genarum scabritias & condylomata. Gingiuas eadem firmat, & podagricis inunctione prodest, & alopecias explet. Vinum aquáve in qua candens ferrum restinctum fuerit, potu cœliacis, dysentericis, liénosis, cholera laborantibus & stomacho dissolutis auxiliatur.

De recremento, siue scoria ferri.
Cap. XCIIII.

SCORIA ferri eadem potest quæ rubigo, sed efficacia minore. Cōtra aconiti venenum ex aceto mulso pota opitulatur.

De Plumbi lotura. Cap. XCV.

COMPARATVR & plumbum elotum húc in modum: In mortarium plumbeum vbi aquā iniecetis, pistillo plumbeo terito, vsquedū aqua nigrescat & limi modo crassescat. Linteolo deinde colato, aquā insuper affundēs, quò faciliùs quicquid resolutum est traijci incernive possit. Hoc ipsum iterū atq; iterum facito, vsque dū sat esse tibi videatur. Pòst vbi lotum plumbum cōsederit, priore aqua effusa nouā affundens, vt cadmiam lauato, dum nihil ampliùs nigritiæ supernatet: tandē coactos inde pastillos reponito. Quidam puri plumbi limatam scobem mortario pistillóque lapideis aut manibus ex aqua terunt, ministro sensim aquam affundente, quæ hoc modo liuorem contrahit. Hac vbi [aut crassamentum depositum sit] subsederit effusa, pastillos illico fingunt. Nam quod diutius conteritur, cerussæ simile redditur. Alij elimatæ scobi plumbaginis pauxillum adijciunt, asserentes elotum ita plumbum præstantius euadere. Potest refrigerare, astringere, spiracula cutis obducere, mollire, caua explere, sistere oculorum fluxiones & vlcerum excrescentia. Sanguinem quoque supprimit,

Περὶ Ἰοῦ σιδήρου. Κεφ. ϛγ'.

ΙΟΣ δὲ σιδήρου στύφει, ῥοῦν τε γυναικεῖον προστεθεὶς ἵστησι. πινόμενός τε ἀσυλληψίας ποιεῖ. ἐπιχριόμενος δὲ σὺν ὄξει, ἐρυσιπέλατα καὶ ἐξανθήματα ἰᾶται. [V. addit inunctus] πρός τε παρωνυχίας καὶ πτερύγια καὶ τραχέα βλέφαρα εὔχρηστος, καὶ κονδυλώματα. καὶ οὖλα κρατύνει, ποδαγρικούς τε ὠφελεῖ ἐπιχριόμενος, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει. σίδηρος δὲ πεπυρωμένος ἐνσβεσθεὶς ὕδατι ἢ οἴνῳ καὶ πινόμενος, ἁρμόζει κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, σπληνικοῖς, χολεριῶσι, καὶ στομάχῳ διαλελυμένῳ.

Περὶ Σκωρίας σιδήρου. Κεφ. ϛδ'.

Ἡ δὲ σκωρία τοῦ σιδήρου δύναται ὅσα καὶ ὁ ἰὸς τοῦ σιδήρου· ἐπ' ἔλαττον δέ. Βοηθεῖ δὲ ἀκονίτῳ μετ' ὀξυμέλιτος ποθεῖσα.

Περὶ Μολίβδου πεπλυμένου. Κεφ. ϛε'.

ΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ καὶ ὁ πεπλυμένος μόλιβδος τοῦτον τὸν τρόπον· βαλὼν εἰς μολυβδίνην θυίαν ὕδωρ, τρίβε μολυβδίνῳ δοίδυκι, ἕως ἂν μελανθῇ τὸ ὕδωρ καὶ γένηται ἰλυῶδες· εἶτα διήθει αὐτὸ δι' ὀθονίου, προσεπιχέων τὸ ὕδωρ, ἵνα πᾶν τὸ διαλυθὲν ὑλισθῇ· καὶ ποίει τὸ αὐτὸ πάλιν, ἄχρις ἄν σοι αὐτάρκως ἔχειν δόξῃ. εἶτα ἔασον καταστῆναι τὸ πεπλυμένον, ἀποχέας τὸ ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέας, πλῦνε ὡς τὴν καδμείαν, ἄχρις ἂν μηκέτι ἐφίστηταί τις μελανία· ἀναπλάσας δὲ τροχίσκους, ἀπόθου. τινὲς δὲ, καθαρὸν μόλιβδον ῥινήσαντες, τρίβουσιν ἐν λιθίνῃ θυίᾳ δοίδυκι λιθίνῳ, ἢ ταῖς χερσὶ μεθ' ὕδατος ὑπὸ χεῖρα κατ' ὀλίγον ἐπιχέοντες τὸ μελαινόμενον ὕδωρ· ἐάσαντες ὑποστῆναι καὶ ἀποχέαντες, ἀναπλάσσουσιν εὐθέως. τὸ γὰρ ἐφ' ἱκανὸν τριβόμενον, γίνεται ψιμυθίῳ ὅμοιον. ἔνιοι δὲ προσεμβάλλουσι τοῖς ῥινίσμασιν ὀλίγην μολιβδαίναν, φάσκοντες βελτίονα εἶναι τὸν οὕτω πλυνόμενον μόλιβδον. Δύναται δὲ ψύχειν, στύφειν, παρεμπλάττειν, μαλάττειν, πληροῦν τὰ κοιλώματα, στέλλειν τὰ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ῥεύματα, καὶ τὰ ὑπερσαρκοῦντα τῶν ἑλκῶν· ἔστι δὲ καὶ ἴσχαιμος·

καὶ πρὸς τὰ ἐν τῷ δακτύλῳ ἕλκη, κονδυλώματα, αἱμορροΐδας, μετὰ ῥοδίνου· καὶ τὰ δυσκατούλωτα· καὶ καθόλου ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ σποδὸς, δίχα τοῦ ἐσχαροῦν. ὁ δὲ ἀκέραιος μόλιβδος παρατριβόμενος βοηθεῖ τῇ τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ δράκοντος πληγῇ.

Περὶ Μολίβδου κεκαυμένου. Κεφ. ϟϛ'.

Καίεται δὲ ὁ μόλιβδος οὕτω· λαβὼν μολίβδου ἐλάσματα ὡς ὅτι λεπτότατα, ἐπίθες εἰς καινὴν λοπάδα, καὶ ἐπιπάσας θεῖον, πάλιν ἕτερα ἐπίθες πέταλα, καὶ θεῖον ἐπίπασον, καὶ πάλιν ἕτερα, καὶ τοῦτο ποίει ἄχρις ἂν πληρώσῃς τὴν λοπάδα, εἶτα ὑπόκαιε· ἀναφθέντος δὲ τοῦ μολίβδου, κίνει σιδήρῳ ἄχρις ἂν ἀποτεφρωθῇ τελέως καὶ μηδὲν ἔχῃ μολιβδῶδες· καὶ ἆραι ἐσκεπάσας τοὺς ῥώθωνας· βλαβερὰ γὰρ ἡ ἀποφορά. ἢ ῥινίσματα μολίβδου βαλὼν μετὰ θείου εἰς λοπάδα, οὕτω καῖε. ἔνιοι δὲ, εἰς χύτραν ὠμὴν βαλόντες τὰ πέταλα ὡς εἴρηται, καμίνῳ ἐντιθέασιν, ἢ ἐπ' ἐσχάρας περιπλάσαντες τὸ πῶμα καὶ ὀλίγην ἐάσαντες ἀναπνοὴν, καίουσιν. οἱ δὲ, ψιμμύθιον παρεμπάσσουσιν ἀντὶ τοῦ θείου ἢ κριθάς. ἔνιοι δὲ, ἀκεραίους τὰς λεπίδας ἐπιθέντες, ὀξεῖ πυρὶ χρῶνται, καὶ κινοῦσιν ἐπιτεταμένως σιδηρίῳ, ἄχρις ἂν ἐκτεφρωθῇ. ἔστι δὲ δυσχερὴς ἡ τοιαύτη καῦσις· καὶ ἐπιπλέον δὲ καεὶς, οὕτω λιθαργύρου λαμβάνει τὸ χρῶμα. ἡμᾶς μὲν τοι ἀρέσκει ἡ πρώτη καῦσις. δεῖ δὲ πλύνειν αὐτὸν ὡς τὴν καδμείαν, καὶ ἀποτίθεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν καὶ ὁ πεπλυμένος μόλιβδος, ἐνεργεστέραν δὲ μᾶλλον.

Περὶ Σκωρίας μολίβδου. Κεφ. ϟζ'.

Σκωρία μολίβδου, ἀρίστη ἐστὶν ἡ ψιμμυθιοφανὴς, πυκνὴ καὶ δύσθραυστος, μηδὲν ἔχουσα μολιβδῶδες,* μηλώδης δὲ τῷ χρώματι καὶ ὑαλίζουσα. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ κεκαυμένῳ μολίβδῳ, στύφουσα μᾶλλον. πλύνεται δὲ ἐν θυίᾳ ἐπιχεομένου ὕδατος καὶ ἀποχεομένου τοῦ ἐφισταμένου μηλίνου χρώματος. πολλάκις δὲ τοῦτο γίνεται, ἄχρις ἂν ἀναλωθῇ ἡ σκωρία. τό, τε λοιπὸν ἐάσαντες ὑποστῆναι αὐτὸ, ἀποχέομεν τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναπλάσσομεν.

Lac. legit in vet. cod. μηδὲν ἔτι ἔχοντος μολιβδώδους.

A ac prodeſt contra ſedis vlcera, condylomata, & hæmorrhoidas, ex roſaceo: itẽ ad ea quæ ęgrè cicatricem ducunt. Deniq; ſpodij effectus præbet, niſi quòd cruſtas haudquaquã inducit. Cæterùm ſincerum plumbum affrictu, marini ſcorpionis draconiſque ictibus auxiliatur.

De Plumbo vſto. Cap. XCVI.

B VRITVR plumbum ſic: Sumito plumbi laminas quàm minutiſſimas, & nouæ patinæ imponito, ac ſulphur inſpergito: rurſúmq; laminas alias addito, ac ſulphur itidẽ inſpergito: atq; ita viciſſim tũ laminas tũ ſulphur interníto, donec vas expleueris, deindéq; ſuccendito. Flagrans autẽ plumbũ ferrea rude verſato, vſquedum perfectè redigatur C in cinerem, nihilque ſuperſit quod plumbum referat: tum demùm obſtructis naribus eximito, quoniam halitus plumbi noxius eſt. Aut lima quæſitam plumbi ſcobem cum ſulphure indito patellæ, atq; ſic vrito. Alij laminas crudo fictili, vti dictũ D eſt, inditas imponunt fornaci aut foco, & circumlito operculo datóq; exili ſpiramento, vrũt. Non deſunt qui pro ſulphure ceruſſam aut hordeum interſternant. Alij poſtquam ſinceras laminas impoſuerunt, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea vehementer agitant, dum in cinerem ſoluantur. Sed difficilis huiuſmodi E vſtio: & ſi amplius vrantur, ſpumæ argenti colorem cõtrahunt. Magis tamẽ nobis placet prima vrendi ratio. Debet verò plumbum vſtum lauari ſicut cadmia, atque ita reponi. Cæterùm vim habet eandẽ quam plumbum elotum, ſed efficaciorẽ.

Pro. [illegible] plumbum fere [illegible].

De Scoria plumbi. Cap. XCVII.

F RECREMENTVM plũbi, ſcoriam vocant, optimum eſt quod ceruſſam repræſentat, denſum, fractu contumax, *nihil plumboſi habens, quódque ad luteum colorem accedit & vitrum imitatur. Eadem quæ plumbum exuſtum poteſt, ſed magis aſtringit. Lauatur in mortario affuſa aqua & refuſa ſumma G aquæ parte quę luteum colorem traxerit. Iteratur id ſæpius, dum recrementum abſumptum fuerit. Tandem vbi ſubſederit, effuſa aqua diuiditur in paſtillos.

Vl. ſine plumbi reliquiis.

De la-

De Lapide plumbario.
Cap. XCVIII.

LAPIS molybdoides à plumbi similitudine dictus, vim habet recremento haud absimilem: ac eodem quoque modo lauatur.

De Stibio. Cap. XCIX.

STIMMI optimũ quod est splendidissimum & radians, dum frangitur crustosum, quódque nihil terreni aut sordidi habet, éstque friabile. Hoc nonnulli stibi, aliqui platyophthalmon, alij larbason appellarunt. Vis eius spiracula cutis obducere, astringere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricem perducere, sordes & vlcera oculorum expurgare. Sistit & sanguinem è cerebri membrana profluentem: & vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est. Priuatim ambusta igni in crustulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum: quæ verò crustam contraxêre, ad cicatricem perducit, additis cera & exigua cerussa. Torretur autem farina subacta circumlitum & carbonibus obrutum, donec carbunculetur crusta: exemptúmque restinguitur mulieris lacte quæ marem pepererit, aut vetere vino. Vritur vero prunis impositum sufflatumque, quoad ignescat: si enim amplius vratur, plumbi instar eliquescit. Cæterùm lauatur cadmiæ & æris modo: sunt tamen qui ceu plumbi recremẽtum eluãt.

De Molybdæna seu plumbagine.
Cap. C.

PLVMBAGO probatissima est, spumæ argenti æmula, flaua, modice splendens, ac dum teritur fulua, quæque cocta in oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa, quæ aërium aut plumbeum colorem refert. Gignitur in auri argentiq; fornacibus. Est & fossilis quædam, quę ad Sebastiam & Coryeum reperitur: ac in eo genere probatur magis, quę neq; scoriæ speciẽ prę se fert, neq; lapidosa est, sed flaua ac nitẽs. Vim habet spumæ argẽti & scorię plũbi similẽ: sed & vritur lauatúrq; simili modo. Additur tamẽ hæc aptiùs in emplastra lenia, quæ lipara vocant, & ea quæ nõ alligãtur, idq; nõ inutiliter.

A Περὶ τοῦ Μολυβδοειδοῦς λίθου. Κεφ. ϟη'.

ΚΑΙ ὁ Μολυβδοειδὴς δὲ λίθος, ἀνάλογον ἔχει τὴν δύναμιν τῇ σκωρίᾳ. πλύνεται δὲ ὁμοίως.

Περὶ Στίμμεως. Κεφ. ϟθ'.

ΣΤΙΜΜΙ δὲ κράτιστόν ἐστι τὸ στιλπνότατον καὶ λαμπυρίζον, ἐν τῇ θραύσει (al. σχίσει.)
B πλακῶδες, μηδὲν ἔχον γεῶδες ἢ ῥυπαρόν, εὐχερῶς τε θλώμενον. τοῦτο οἱ μὲν στίβι, οἱ δὲ, πλατυόφθαλμον, οἱ δὲ, λάρβασον ἐκάλεσαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ἐμπλαστικὴν, στυπτικὴν, ψυκτικὴν, σταλτικὴν τῶν ὑπερσαρκούντων, ἀπουλωτικὴν ἑλκῶν, καὶ καθαρτικὴν ῥυπαρῶν καὶ
C τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἑλκῶν. ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος αἱμορραγίας· καὶ καθόλου δὲ ἐμφερής ἐστιν ἡ δύναμις αὐτοῦ τῷ κεκαυμένῳ μολίβδῳ. ἰδίως δὲ τὰ κατακαύματα οὐκ ἐᾷ ἐφελκοῦσθαι, σὺν στέατι καταχρισθὲν νεαρῷ· καὶ ἀπουλοῖ τὰ ἐφελκούμενα, κηροῦ καὶ ὀλίγου ψιμμυθίου μιχθέντων. ὀπτᾶ-
D ται δὲ στέατι περιπλασθὲν καὶ ἐγκρυβὲν εἰς ἄνθρακας, ἄχρις ἂν ἀνθρακωθῇ τὸ στέαρ. ἐξαιρεθὲν δὲ σβέννυται γάλακτι ἀρρενοτόκου γυναικὸς, ἢ οἴνῳ παλαιῷ. καίεται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐπιτεθὲν καὶ ἐμφυσηθὲν ἄχρι πυρώσεως· ἐὰν γὰρ ἐπιπλέον καῇ, μολιβδοῦται. πλύνεται δὲ ὡς ἡ
E καδμεία καὶ ὁ χαλκός. ἔνιοι δὲ ὁμοίως τῇ τοῦ μολίβδου πλύνουσι σκωρίᾳ.

(al. recte Μαργ-γλισώδες. [illegible])

Περὶ Μολιβδαίνης. Κεφ. ρ'.

ΜΟΛΙΒΔΑΙΝΑ δὲ ἀρίστη ἐστὶν ἡ λιθαργυροφανὴς, ξανθὴ, ὑποστίλβουσα καὶ κιρρὰ ἐν τῷ λειοτριβεῖσθαι, ἑψηθεῖσα τῷ ἐλαίῳ, ἡπατοειδὴς
F τῷ χρώματι γίνεται. ἡ δὲ ἀερίζουσα ἢ μολιβδόχρους, φαύλη. γεννᾶται δὲ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. ἔστι δέ τις καὶ ὀρυκτὴ κατὰ Σεβάστειαν καὶ Κώρυκον εὑρισκομένη. καὶ ταύτης ἐστὶ βελτίων ἡ μὴ σκωριώδης, μηδὲ λιθώδης, ξανθὴ δὲ καὶ στίλβουσα. (forte [illegible])
Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν λιθαργύρῳ καὶ
G σκωρίᾳ μολίβδου· πλύσιν δὲ καὶ καῦσιν τὴν αὐτήν. μίγνυται δὲ ἐπιτηδειότερον αὐτὴ, καὶ ταῖς λιπαραῖς καὶ ἀνεπιδέκτοις ἐμπλάστροις χρησίμως.

οὖσα σαρκωτικὴ καὶ ἀπουλωτική· ταῖς μέντοι κολλητικαῖς καὶ σμηκτικαῖς οὐχ ἁρμόζει δυνάμεσιν. A

Περὶ Σκωρίας ἀργύρου. Κεφ. ρα΄.

Η ΔΕ τοῦ ἀργύρου σκωρία καλεῖται ἕλκυσμα, ἢ ἔγκαυμα· τὴν αὐτὴν δὲ ἔχει δύναμιν τῇ μολυβδαίνῃ. ὅθεν ἐμπλάστροις φαιαῖς μίγνυται καὶ ἀπουλωτικαῖς, στυπτικὴ οὖσα καὶ ἐπισπαστική. B

Ald. ἔγκαυσμα perperam. ἕλκυσμα enim dicitur, quoniam cum uncino e carnibus eximitur, longissime trahitur.

Περὶ Λιθαργύρου. Κεφ. ρβ΄.

ΛΙΘΑΡΓΥΡΟΣ, ἡ μέν τις ἐκ τῆς μολιβδίτιδος καλουμένης ἄμμου γεννᾶται, χωνευομένης ἄχρι τελείας ἐκπυρώσεως. ἡ δὲ ἐξ ἀργύρου· ἡ δὲ ἐκ μολίβδου. διαφέρει δὲ ἡ Ἀττική· δευτερεύει δὲ C ἡ Ἱσπανική· μεθ' ἃς ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ, καὶ ἐν Καμπανίᾳ, καὶ Σικελίᾳ· πλείστη γὰρ ἐν τοῖσδε τοῖς τόποις γεννᾶται, μολιβδίνων ἐλασμάτων ἐκφλογουμένων. καλεῖται δὲ ἡ μὲν ξανθὴ καὶ στίλβουσα, χρυσῖτις, ἥτις ἐστὶ κρείττων. ἡ δὲ ἐν Σικελίᾳ, ἀργυρῖτις· ἡ δὲ ἐκ τοῦ ἀργύρου, Καλαβρῖτις. D Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, μαλακτικήν, κοιλωμάτων πληρωτικήν, σταλτικὴν τῶν ἐκσαρκούντων καὶ ἀπουλωτικήν, ψυκτικήν, πρὸς ἐμπλαστικήν. καύσεις δὲ αὐτὴν οὕτω· κατακόψας εἰς καρύων μεγέθη, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' ἄνθρακας, ἐκριπίσας τε ἄχρι πυρώσεως, καὶ περιμάξας E τὴν περικειμένην ἀκαθαρσίαν, ἀπόθεσο. ἔνιοι δὲ ὄξει ἢ οἴνῳ σβέσαντες αὐτὴν ἐπὶ τρίς, πάλιν καίουσι, καὶ ταῦτα ποιήσαντες ἀποτίθενται. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία. λευκαίνεται δὲ οὕτω· λαβὼν τῆς ἀργυρίτιδος λεγομένης, εἰ δὲ μή γε, τῆς ἄλλης, κατάθραυσον εἰς μεγέθη κυάμων ὅσον χοίνικα Ἀττικήν, καὶ βαλών τε εἰς καινὴν χύτραν, ἐπίχει ὕδωρ, προσεμβαλὼν πυρῶν λευκῶν χοίνικα, καὶ ἰδίᾳ F ἐν ὀθονίῳ καθαρῷ ἀραιῷ κριθῶν δράκα δήσας, ἀπὸ τῶν ὤτων τῆς χύτρας κρέμασον, ἕψε δὲ ἕως ἂν ῥαγῶσιν αἱ κριθαί. εἶτα κατεράσας πάντα εἰς κρατῆρα πλατύστομον καινόν, τοὺς μὲν πυροὺς ῥίψον χωρίσας, τὴν δὲ λιθάργυρον G πλεῖον ἐπιχέας ὕδωρ, βιαίως ταῖς χερσὶ προστρίβων ἅμα· εἶτα ἀνελόμενός τε αὐτὴν καὶ ξηράνας, τρίβε ἐν θυίᾳ Θηβαϊκῇ,

Sunt qui addant, καὶ Ποτιόλοις καὶ Βαΐαις.

Fallopius Λαυριῶτις legendum putat, à Laurio monte.

quippe quæ carnem recreat & cicatricem obducit. At vero glutinantibus detergentibúsque compositionibus haudquaquam conuenit.

De argenti Scoria. *Cap. CI.*

RECREMENTVM argenti, quod helcysma seu encauma vocatur, eandem quam molybdęna vim habet. Quamobrem emplastris fuscis & cicatricem inducentibus miscetur: vtpote cum astringat, & spiracula cutis obducat.

De argenti spuma. *Cap. CII.*

SPVMA argenti quædam fit ex arena, quam molybditin vocant, in fornacibus cōflata, donec perfecte igni incandescat: altera ex argēto: tertia ex plūbo. Probatissima est Attica: proxima Hispaniensis. Has sequitur quæ fit Puteolis Campaniæ, & in Sicilia. Plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splēdet, chrysitis appellatur, omniū optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argento, Calabritis. Vis autem astringere, mollire, explere caua, excrescētia in carne reprimere, cicatricē inducere, refrigerare, spiracula cutis obducere. Vres porro argēti spumam in hunc modum: Ipsam in frusta diuidito, quę iuglādium magnitudinem æquent: hæc prunis imponito, & ita follibus accendito vt cōflagrent: tum abstersa quæ insidet spurcitia reponito. Aliqui vbi ter aceto aut vino restinxēre, rursum vrunt, & hoc facto recondunt. Abluitur vt cadmia. Candor vero datur ad hunc modum: Sumito de ea quæ argyritis nominatur, aut, si desideretur, de alia quapiam in partes fabarū magnitudine confracta, quantum capit Attica chœnix: ac vbi fictili nouo indideris, aquam superfundito, adiectáque candidi tritici pari mensura, priuatimque hordei pugillo intra linteolū mundū & rarū de vasis auricula suspēso, coquito donec rūpatur hordeū. Deinde quū omnia in nouum craterē oris ampli trāsfuderis, triticū quidē seorsū abiicito: spumā vero argētiinfusa aqua lauato, simulq; manibus vehemēter cōtricato: demum exemptā assiccatámq; in Thebaico mortario terito,

calidam affundens, donec ea penitus ſoluta fuerit. Excolata aqua, iterum tota die terito, & veſperi infuſa calida ſinito: poſtero mane hác vbi eliquaueris, aliam infundito, atque ita ter die excolato. Idem ſeptenis diebus repetito. Poſt id tempus additis ad ſingulas ſpumę argẽti minas quinis ſalis foſſilis vncijs, affuſáque aqua calida, ter die terito & ammixta aqua excolato. Cùm inalbuerit, calida infuſa idem facito, dum nullam prorſus ſalſuginem reſipiat. Tandem ardentiſſimo ſole ſiccatam eiecto priùs humore recondito. Sin aliter voles, argyritidis ſpumæ minam vnam diligenter terito, deindéque addito triplo ſale foſſili trito in ollam nouam coniicito, infuſáque aqua ita vt ſuperemineat, moueto quotidie mane & veſperi, aquam ſuperinfundens, priore nequaquam effuſa. Hoc idem facito tricenis diebus: nanque niſi moueatur, in teſtæ duritiem concreſcit. Poſthęc effuſa leniter muria, argenti ſpumam in Thebaico mortario terito, coniectámque in fictile infuſa aqua manibus diligenter agitato: aquam ſubinde mutato, donec nullum ſalſuginis præbeat indicium. Demum quod ex argenti ſpuma candidum apparet in aliud vas transferto, & redactum in paſtillos plumbea pyxide condito. Alij ſpumam argenti ad fabarum magnitudinem confractam in ventre ſuillo crudo ex aqua coquunt, dum viſcus velut eliqueſcens diſſoluatur, indéque exemptam & cum pari ſale tritam abluunt, vti ſuprà dictum eſt. Sunt qui ſalis libram vnam & ſpumæ argenti tantundem in ſole ex aqua terant, hac ſubinde mutata, dum candor ei concilietur. Alia ratio: Sumito quantam vis argenti ſpumam, ac vbi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua cum fabarum recentium repurgatarumq; pugillo decoquito. Cúmque fabæ diſruptę dehiſcent, lanaq; denigrata fuerit, exemptam argenti ſpumam & altera lana

A ἐπιχέων θερμὸν ὕδωρ, ἕως ἂν διαλυθῇ, καὶ ἀπηθήσας τὸ ὕδωρ πάλιν τρῖβε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· εἰς ἑσπέραν δὲ ἐπιχέας ὕδωρ θερμὸν, ἔασον· καὶ πρωῒ ἀπηθήσας ἄλλο ἐπίχει, καὶ ἀπήθει τῆς ἡμέρας τρίς. τοῦτο ποίει ἐπὶ ἡμέρας ζ΄. εἶτα μίξας τῇ μνᾷ τῆς λιθαργύρου ἁλῶν ὀρυκτῶν * <
B ε΄. θερμόν τε παραχέων, λέαινε τρὶς τῆς ἡμέρας, ἀπηθῶν καὶ καινὸν ὕδωρ. ὅταν δὲ λευκὴ γένηται, θερμὸν ἐπιχέων τὸ αὐτὸ ποίει, ἄχρις ἂν μηδεμιᾶς ἔμφασιν ἀλυκότητος ἔχῃ. καὶ ξηράνας ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, προεκβάλλων τὴν ἰκμάδα, ἀποτίθεσο. εἰ δὲ μὴ, μνᾶν μίαν λαβὼν
C τῆς ἀργυρίτιδος, λέαινε ἐπιμελῶς. καὶ τρίψας μίξον ἁλῶν τριπλάσιον, λείων, ὀρυκτῶν· καὶ βάλλε εἰς καινὴν χύτραν. ἐπιχέας τε ὕδωρ, ὥστε ὑπερέχειν αὐτῆ, κίνει ἑκάστης ἡμέρας πρωῒ καὶ δείλης προσεπιχέων ὕδωρ, μηδὲν τοῦ προτέρου ἀποχέων. καὶ ποίει τοῦτο ἐπὶ ἡμέρας λ΄.
D μὴ κινουμένου γὰρ ἀποστρακοῦται. μετὰ δὲ ταῦτα ἀποχέας πρᾳέως τὴν ἅλμην, ἐν Θηβαϊκῇ θυίᾳ τὸν λιθάργυρον λέαινε, καὶ βαλὼν αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τε ὕδωρ, κίνει ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς, ἀποχέων μὲν πρότερον καὶ ἐπιχέων δὲ ἕτερον, ἄχρις ἂν μηδεμίαν ἔμφασιν
E ἀλυκότητος ἔχῃ. εἶτα ἀποχέας μὲν λευκὸν τῆς λιθαργύρου εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ἀπόθου εἰς μολιβδίνην πυξίδα. οἱ δὲ, καταθραύσαντες εἰς μεγέθη κυάμων τὴν λιθάργυρον, καὶ βαλόντες εἰς χοίρειον κοιλίαν ὠμὴν ἕψουσιν ἐν ὕδατι, ἄχρις ἂν τακερωθῇ μὲν
F σπλάγχνον· εἶτα ἐξελόντες καὶ μετὰ ἴσων ἁλῶν τρίψαντες, πλύνουσιν ὡς προείρηται. ἔνιοι δὲ ἁλῶν λίτραν μίαν καὶ λιθαργύρου τοσοῦτον τρίβουσιν ἐν ἡλίῳ μεθ' ὕδατος, συνεχῶς ἀποχέοντες ἄχρις ἂν λευκοὶ γένηται· ἢ καὶ οὕτω· λαβὼν τῆς λιθαργύρου ὅσον θέλεις, καὶ εἰλύσας
G ἐρίοις λευκοῖς, καὶ θεὶς εἰς κεραμίαν χύτραν καινὴν, ἐπιδδεὶς τε ὕδωρ καὶ κυάμων καθαρῶν καὶ νέων δράκα μίαν, ἕψε. ὅταν δὲ οἱ κύαμοι διαρραγῶσι, τό, τε ἔριον * λεανθῇ, ἐξελὼν τὴν λιθάργυρον, * καὶ ἑτέρῳ

V. ſubiicit, καθ[illegible]

εἰλήσας ἕψε, ἐκ δευτέρου ἕψε, κύαθον A
ἐπιδοὺς ὕδατος, κυάμων τε τὸ ἴσον πλῆ-
θος· καὶ τὰ αὐτὰ ποίει τοῖς προειρημένοις
ἐκ τρίτου· καὶ καθόλου ἕως τὸ ἔριον μη-
κέτι βάπτηται. καὶ τὸ λοιπὸν καταχέας
εἰς θυίαν πρὸς < π΄. Ἀττικὰς λιθαρ-
γύρου, μίξον ἁλὸς ὀρυκτοῦ λίτρας α΄ καὶ
λέαινε. διαλιπὼν τε ἐπίδος νίτρου πάνυ
λευκοτάτου διειλημμένου μεθ᾽ ὕδατος ὁλ-
κὰς μζ΄. καὶ πάλιν τρίβε ἄχρις ἂν ἡ λι-
θάργυρος ἱκανῶς λευκὴ γένηται. οὕτω δὲ
G. aliter [illegible] καταπλήσας αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν
πλατύστομον ἀγγεῖον, καὶ προσεπιχέας
δαψιλὲς ὕδωρ, ἐάσας τε καταστῆναι, τὸ
μὲν ἀπήθησον· ἕτερον δὲ ἐπιδοὺς ὕδωρ
καὶ ταῖς χερσὶν ἀναταράξας, πάλιν ἐά-
σας καταστῆναι ἀπήθησον. ἐναλλὰξ δὲ
τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν καθαρὸν
ἄγαν τὸ ἀπόρρεον ὕδωρ, καὶ γλυκὺ καὶ ἁ-
λυκότητος ἀμέτοχον γένηται· ἐπὶ πᾶσι δὲ
καταχέας αὐτὴν εἰς λοπάδα κερα-
μέαν καινὴν, ἀπηθημένου παντὸς προσέ-
ως τοῦ ὑγροῦ, θὲς ἐν ἡλίῳ ἡμέρας μ΄. ὑ-
πὸ κύνα, καὶ ξηράνας χρῶ. δοκεῖ δὲ ἡ πε-
πλυμένη ἁρμόζειν εἰς τὰ ὀφθαλμικά,
καὶ οὐλὰς ἀπρεπεῖς, καὶ ἐρρακωμένα πρό-
σωπα, καὶ σπίλων ἔμπλεα.

Περὶ Ψιμμυθίου.

Κεφ. ργ΄.

Ψιμμύθιον δὲ γίνεται οὕτως· εἰς
πιθάκνην πλατύστομον ἢ εἰς κερα-
μέαν γάστραν ἐγχέας δριμύτατον ὄξος, ἀ-
πέρεισον μολιβδίνην πλίνθον ἐπὶ τὸ στόμα
G. aliter, [illegible] τῆς κεραμίας, προϋποκειμένου καλα-
μίνου ψιαθίου· ἄνωθέν τε αὐτῆς ἐπίρριψον
σκεπάσματα, πρὸς τὸ μὴ διαπνεῖσθαι
τὸ ὄξος, ὡς ἂν διαλυθῇ, καὶ συγκαταρ-
ρυεῖσα διαπέσῃ. καὶ τὸ μὲν ἐπαιωρού-
μενον καὶ καθαρὸν ὑγρὸν ἀπίθει· τὸ δὲ
Al. [illegible] γλοιῶδες εἰς ἀγγεῖον ἐγχυτέον, καὶ ξηραν-
τέον ἐν ἡλίῳ. εἶτα ἀλεστέον ἐν χειρομύ-
λωνι, ἢ λεαντέον ἄλλως καὶ σηστέον, καὶ μετὰ
ταῦτα λοιπὸν τὸ στερέμνιον λεπτοποιη-
τέον καὶ σηστέον· ἐναλλὰξ τε τὰ αὐτὰ καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ποιητέον. ἄμεινον δὲ
ἐστὶ τὸ πρῶτον ἀποσηθέν, ὃ καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς παραληπτέον δυνάμεις.

A obuolutam iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adiiciens: eadem tertiò, quæ suprà, facito, & in summa vsquedum lana non ampliùs inficiatur. Tandem trãsferens in mortarium, ad octogenas spumæ argenti drachmas Atticas, singu las salis fossitij libras adiicito, & terito. Ac interie-
B cto aliquo temporis spatio nitri quàm albissimi cum aqua diluti drachmas xlvij. indito: atque iterum terito, donec argenti spuma candoris satis contraxisse videatur. Ita autem vbi fuderis eam ex alto, in fictile oris ampli affusa insuper largiore aqua, ac subsidere siueris, hanc quidem colato: nouam autem
C superadiiciens aquam, manibus probè versato, ac finito rursum vt considat: demúmque per colum traiicito. Alternis eadem prosequere, dum quæ effluit aqua valdè pura, dulcis & salsitudinis expers euaserit. Postremò in fictile nouũ translatam exoolato sensim omni humore Soli quadraginta diebus sub Ca-
D niculæ sydus exponito, & siccata vtitor. Cæterùm constat elotam conferre ad oculorum medicamenta, & ad cicatricum fœditates tollendas, itémque ad facies rugosas ac maculosas.

De Cerussa. Cap. CIII.

Cerussa fit hoc modo: Infuso in vrceum oris lati, aut in fictilem
E vrnam aceto quàm acerrimo, massam plumbeam ad fictilis os substrata priùs arundinea tegete firmato: superiicitóque velamina, ne quà interspiret acetum, donec illa resoluta fuerit, destillánsque ceciderit: tunc excolato humore puro qui superstat, crassamentum in vas
F transfundito. Hoc deinde siccandum in sole, móxque trusatili mola aliáve ratione terendum cribrandúmque. Postea quod superest duri solidíve in tenues partes redigendum, itidémque cribrandum: vicissim eadem tertiò quartóque facienda. Melior quæ prima cribro excreta est, & hæc quoque ad me-
G dicamenta oculorum assumenda.

Secundum locum tenet sequens, ac deinceps reliquæ suo ordine. Nec desunt qui firmata circa mediũ vas matta scirpea, ita vt acetum penè contingat, laminá massámve plumbeam superimponunt, ac indito operculo circumlitóque dimittunt. Post dies decem amoto operculo inspiciunt, ac si quidem resoluta materia fuerit, reliqua, vti suprà diximus, exequuntur. Quòd si quis eam velit in pastillos digerere, aceto acri subigenda, móxque diuidenda in pastillos, qui siccentur in sole. Æstate tamen supradictum opus obeundum est: ita enim candida atque efficax redditur. Sed & hyeme paratur, vrceis supra furnos, balnea aut fornaces impositis: qui enim sursum fertur calor, idem quod sol præstat. Porrò laudatissima censenda quæ fit in Rhodo, Corinthi aut Lacedæmone: proxima, quæ Puteolis. Torretur autem hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus fictile nouum, maximéque Atticum, imponito, eique tritam cerussam inspergito, & assiduè versato: cúmque cinereum colorem traxerit, exemptam refrigerato, atque ita vtitor. Vrere verò si libuerit, tritam concauæ patinæ indito, & prunis impositam ferulacea rudicula misceto, donec similis sandarachæ fiat, extractáque vtitor. Quæ verò ita parata est, sandyx à quibusdam appellatur. Lauatur itidem cerussa cadmiæ modo. Vis ei refrigerare, spiracula cutis obducere, mollire, explere & attenuare, insupérque excrescentia leniter reprimere, & cicatricem inducere: in eósque vsus miscetur ceratis & emplastris lenibus quæ lipara vocantur, itémque pastillis. Sed ex eorum est genere, quæ (sumpta) lethalem vim obtinent.

De Chrysocolla. Cap. CIIII.

CHRYSOCOLLA laudatissima Armeniaca, colorem porri lætè virentis quàm simillimè reddens. Secundum locum sibi vendicat Macedonica, & proximum huic Cypria: quo in genere præferenda quę pura est. Damnatur quæ terram & calculos collegerit. Porrò antedictæ lauandæ ratio hæc est: Tusam iniice in mortarium, & affusa aqua ad pilam expassa manu

A δευτερεύει δὲ τὸ ἑπόμενον, καὶ κατὰ τάξιν τὰ λοιπά. * τινὲς δὲ κατὰ μέσον τοῦ ἀγγείου καταπείσαντες, ψίαθον ῥίπτον ἐπιτιθέασιν, ὡς μικρὸν ψαύειν τοῦ ὄξους. τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ πωμάσαντες καὶ περιχρίσαντες ἐῶσι. καὶ δὲ * ἡμερῶν ἀφαιρούμενοι τὸ πῶμα ἐπισκοποῦνται· ὅτι δὲ διαλυθῇ, τὰ ὅμοια ποιοῦσιν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. B εἰ δὲ ἀναπλάσαι τις αὐτὸ θέλει, ὄξει δριμεῖ φυρατέον, καὶ οὕτως ἀναπλαστέον, καὶ ξηραντέον ἐν ἡλίῳ. θέρους μέντοι ἐργαστέον τὰ προειρημένα· οὕτω γὰρ λευκὸν καὶ ἐνεργὲς γίνεται. σκευάζεται δὲ καὶ χειμῶνος, τῶν πιθακνῶν ὑπεράνω ἰπνῶν ἢ βαλανείων ἢ καμίνων τιθεμένων· C ἡ γὰρ * ἄνωθεν φερομένη θερμασία τὸ αὐτὸ δρᾷ τῷ ἡλίῳ. κάλλιστον δὲ ἡγητέον τὸ ἐν Ῥόδῳ σκευασθέν, ἢ ἐν Κορίνθῳ, ἢ ἐν Λακεδαίμονι. δευτερεύει δὲ τὸ ἐκ Δικαιαρχίας· ὀπτητέον δὲ αὐτὸ τὸν τρόπον τοῦτον. ἐπ' ἀνθράκων πεπυρωμένων θεὶς ὄστρακον καινὸν D [* καὶ μάλιστα Ἀττικὸν] * ἔμπλασσον λεῖον τὸ ψιμμύθιον, καὶ κίνει συνεχῶς. ὅταν δὲ τῇ χρόᾳ τεφρῶδες γένηται, ἀνελόμενος ψῦχε καὶ χρῶ. καῦσαι δὲ θέλων, εἰς κοίλην λοπάδα λεῖον ἀπόθου, ἐπιθεὶς τε ἐπὶ τῶν ἀνθράκων, νάρθηκι κίνει ἕως ἂν τὴν χρόαν ἐοικὸς σανδαράχῃ γένηται· καὶ E ἀνελόμενος χρῶ. τὸ δὲ οὕτω σκευασθέν, σάνδυξ ὑπό τινων λέγεται. πλύνεται δὲ τὸ ψιμμύθιον ὁμοίως τῇ καδμείᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν, ἐμπλαστικήν, μαλακτικήν, πληρωτικήν, λεπτυντικήν, ἔτι τε πραέως κατασταλτικὴν ὑπεροχῶν, καὶ * κατουλωτικήν, μιγνύμενον κηρωταῖς F καὶ λιπαραῖς ἐμπλάστροις, καὶ τροχίσκοις. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἀναιρετικῶν.

Περὶ Χρυσοκόλλης. Κεφ. ρδ'.

ΧΡΥΣΟΚΟΛΛΑ δὲ διαφέρει ἡ Ἀρμενιακή, τῇ χρόᾳ κατακόρως πρασίζουσα· δευτερεύει δὲ ἡ Μακεδονική, εἶτα ἡ Κυπρία, καὶ ταύτης τὴν καθαρὰν προκριτέον· G τὴν δὲ γῆς καὶ λίθων ἔμπλεων ἀποδοκιμαστέον. πλυτέον τε τὴν προειρημένην οὕτω· κόψας αὐτὴν ἔμβαλε εἰς θυΐαν, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ τρίβε πλατείᾳ τῇ χειρὶ πρὸς

G hic locus sic legitur in vetere: [illegible] κατὰ μέσον τοῦ ἀγγείου, [illegible] ξύλον, καὶ ἐπὶ τὸ [illegible] μὴ ψαύειν τοῦ ὄξους. [illegible]

V. κατεν.

V. λειαντικὴν

τρὶ ἴγδίω εὐτόνως. εἶτα ἐάσας ἀποκαταςῆναι, ἀπήθησον. καὶ ἕτερον ἐπιχέας ὕδωρ, πάλιν τρίβε· ταῦτα δὲ ποίει ἐναλλὰξ, ἕως καθαρὰ καὶ εἰλικρινὴς γένηται. λοιπὸν ξηράνας ἐν ἡλίῳ, ἀπόθου. καὶ χρῶ. ἐὰν δὲ καῦσαι θέλῃς, καῦε τὸν τρόπον τοῦτον. λεαίνας αὐτῆς τὸ αὔταρκες, ἐπίθες εἰς τήγανον, καὶ ἀπόθου ἐπ᾽ ἀνθράκων, καὶ τὰ ἄλλα ποίει ὡς προείρηται ἐπὶ τῶν προσ αὐτῆς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ χρυσοκόλλα σμηκτικὴν οὐλῶν, καταςαλτικὴν σαρκωμάτων, καὶ ἀνακαθαρτικήν. συςαλτικὴν τε | καὶ θερμαντικὴν, σηπτικὴν προσηνῶς μετὰ τοῦ ἐπὶ ποσὸν δάκνειν. ἔςι δὲ καὶ τῶν ἐμετικῶν, καὶ ἀναιρεῖν δυναμένων.

V. his caret.

Περὶ Ἀρμενίου.* Κεφ. ρέ.

Ἀρμένιον δὲ προκριτέον τὸ λεῖον καὶ τὸ χρῶμα κυάνεον, ὁμαλόν τε ἄγαν καὶ ἄλιθον, εὔθρυπτον. Τὰ αὐτὰ ποιεῖ τῇ χρυσοκόλλῃ, περὶ τὴν εὐτονίαν μόνον λειπόμενον αὐτῆς. ἔςι δὲ καὶ τῶν ἐν βλεφάροις τριχῶν αὐξητικόν.

Περὶ Κυανοῦ. Κεφ. ρς´.

Κύανος γεννᾶται μὲν ἐν Κύπρῳ ἐκ τῶν χαλκουργῶν μετάλλων· ὁ δὲ πλείων ἐκ τῆς αἰγιαλίτιδος ἄμμου,* εὑρισκόμενος κατά τινας σπηλαιώδεις ὑποσκαφὰς τῆς θαλάσσης, ὅς τις καὶ διαφέρει. προληπτέον δὲ τὴν σφόδρα κατακορῆ. καίεται δὲ ὡς χαλκῖτις, καὶ πλύνεται ὡς καδμεία. Δύναμιν δὲ ἔχει καταςαλτικὴν καὶ μετρίως σηπτικὴν, ἐσχαρωτικήν τε καὶ ἑλκωματικήν.

Περὶ Ἰνδικοῦ.* Κεφ. ρζ´.

Τοῦ δὲ λεγομένου Ἰνδικοῦ, τὸ μὲν αὐτομάτως γίνεται, οἱονεὶ ἔκβρασμα ὂν τῶν Ἰνδικῶν καλάμων. τὸ δὲ βαφικόν ἐςιν, ἐπάνθισμα πορφυροῦν ἐπαιωρούμενον τοῖς χαλκείοις, ὃ ἀποσύροντες ξηραίνουσιν οἱ τεχνῖται. ἄριςον δὲ ἡγητέον εἶναι τὸ κυανοειδές τε καὶ ἔγχυλον, λεῖον. Ἔςι δὲ τῶν ςυφόντων ἐλαφρῶς καὶ ῥησσόντων φλεγμονὰς καὶ οἰδήματα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ καταςέλλει ἕλκη.

G. alter, ἰνδικοῦ

A vehementer affricato: mox vbi considere permiseris, excolato. Alteram infundens aquam, rurſum terito: atque hæc viciſſim repetito, donec pura ſinceráq; ſpectetur. Tandé ſiccato in ſole, & ad vſus recondito. Quod ſi vrere volueris, vrito in hūc modum. Vbi ex ea trieris quantū ſat eſſe videbitur, *patellæ ſupra car- ſ. caragini
B bones imponito, & alia facito quæ in vrendis antè memoratis metallicis recenſita fuere. Vis chryſocollæ cicatrices extenere, excreſcentes carnes coercere, itémque repurgare, aſtringere, excalfacere, & cum aliquantula mordacitate leniter exedere. Eſt verò ex eorum genere quæ vomitiones concitant & necé
C inferre poſſunt.

De Armenio. Cap. CV.

Armenium præferendum quod eſt læue, colore cæruleo, perquàm æquabile, calculorum expers atque friabile. Eadem quæ Chryſocolla præſtat: diſtat hoc vno, quod eſt inefficacior. Sed & vſum habet
D ad pilos in palpebris *augendos. V. depilan.

De Cyano ſiue cæruleo. Cap. CVI.

Cyanus in Cypro quidem procreatur ex ærariis metallis, at copioſior ex arena littorali temperatur, quæ quidem ſecundum quaſ-
E dam ſpeluncarum inſtar excauatas maris ſuffoſſiones inuenitur: & hic quoque magis probatur. Eligi debet qui valdè ſaturo eſt colore. Vritur porrò, vt chalcitis, & lauatur, vti cadmia. Vis reprimere & modicè exedere, cruſtas gignere & exulcerare.

De Indico. Cap. CVII.

F Ex Indici generibus vnum ſponte naturæ prouenit, veluti ſpuma mariſve eiectamentum, Indicis arundinibus adhæreſcens: alterum dant infectorum officinæ, eſtque purpureus quaſi flos æreis innatans cortinis, quem deraſum artifices ſiccant. Optimum porro cenſendum quod cærulei ſpeciem præbet,
G atque etiam ſuccoſum eſt ac læue. Inter medicamenta eſt quæ leuiter aſtringunt, & inflammationes ac œdemata rumpunt. Vlcera quoque purgat & reprimit.

De Ochra. Cap. CVIII.

OCHRAM eligere oportet leuissimam ac penitus luteam, saturo colore, minimè lapidosam, friabilem & natione Atticam. Vrenda etiam & lauanda hæc est, cadmiæ modo. Vis eius putrefaciendo excedere, inflammationes & tubercula dissipare, excrescentia in carne reprimere, caua cum cerato explere, et callos articulorúmve tophos comminuere.

De Cinnabari. Cap. CIX.

CINNABARIM falso putant nonnulli cum eo quod minium appellatur vnum & idem esse. Minium enim in Hispania ex lapide quodam argentariæ arenæ permisto temperatur. Lapis is haud alioqui cognoscitur: sed dum in fornace excoquitur, in floridissimum ardentissimúmque colorem transit. Halitum vero in metallis strangulantem expirat: ideóque metallici faciem vesicis obuelant, vt per illas spectent, neque tamen vaporem noxium respirando trahant. Inde parato minio pictores ad sumptuosa parietum ornamenta vtuntur. Cinnabaris autem de qua hic agitur, ex Africa quidem inuehitur, at magno constat, & vsque adeo rara est, vix vt versicoloribus pictorum lineis satisfaciat. Est porrò altè & abundè colorata, & eam ob causam quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet Cinnabaris eandem quam lapis hæmatites, ad oculorum medicamenta vtilem, imò etiam efficaciorem: magis enim astringit & sanguinem cohibet. Igni quoque ambustis & papularum eruptionibus cerato excepta medetur.

De Hydrargyro, seu argento viuo. Cap. CX.

FIT Argentum viuum è minio, quod & ipsum abusiuè Cinnabaris dicitur. Imposita siquidem patinæ fictili concha ferrea Cinnabarim continente, calycem seu operculum adaptant, quod vndique luto superillinunt, deindéque carbonibus succendunt. Tum quæ calyci adhærescit * fuligo, derasa refrigeratáque in argentum viuum coit. Quinetiam * inuenitur quod, dum

vel, sudor.
vel, dum eruitur argentum, inuenitur quod in stillis

Περὶ Ὤχρας. Κεφ. ρη.

A ὨΧΡΑΝ δὲ ληπτέον τὴν κουφοτάτην καὶ μηλίνην δι' ὅλου· κατακορῆ δὲ καὶ ἄλιθον καὶ εὔθρυπτον, Ἀττικὴν δὲ τὴν φύσιν. καυστέον δὲ καὶ πλυτέον καὶ ταύτην ὡς τὴν καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει * στυπτικήν, σκεδαστικὴν φλεγμονῶν καὶ φυμάτων· καταστέλλει τε τὰ ὑπερσαρκοῦντα· καὶ τὰ

B κοῖλα πληροῖ * σὺν κηρωτῇ, καὶ πώρους θρύπτει.

Ald. in quibusdam σηπτικὴν. sunt qui σηπτικὴν tantum legant.

G. verba hæc σὺν κηρωτῇ non sunt in altero, quæ etiam Hermolaus non agnoscit.

Περὶ Κινναβάρεως. Κεφ. ρθ.

ΚΙΝΝΑΒΑΡΙ οἴονταί τινες ταὐτὸν ὑπάρχειν τῷ καλουμένῳ * ἀμμίῳ, πλανώμενοι· τὸ μὲν γὰρ ἄμμιον σκευάζεται ἐν

C Ἰσπανίᾳ, ἐκ λίθου τινὸς μεμιγμένου τῇ ἀργυρείτιδι ψάμμῳ, * ἄλλως δὲ οὐ γινώσκεται. * ἐν δὲ τῇ χωνείᾳ μεταβάλλει εἰς εὐανθέστατον καὶ φλογωδέστατον χρῶμα· ἔχει δὲ τὴν ἀποφορὰν ἐν τοῖς μετάλλοις πνιγώδη. περιτίθενται γοῦν οἱ ἐπιχώριοι τοῖς προσώποις φύσας, πρὸς τὸ βλέπειν μέν, μὴ

D σπᾶν δὲ τὸν ἀέρα. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ζωγράφοι εἰς τὰς πολυτελεῖς τῶν τοίχων * ἐγκοσμήσεις. Τὸ δὲ κιννάβαρι τοῦτο κομίζεται μὲν ἀπὸ Λιβύης, πιπράσκεται δὲ πολλοῦ· καὶ τοσοῦτόν ἐστιν, ὡς μόλις ἐξαρκεῖν τοῖς ζωγράφοις εἰς τὴν ἐν ταῖς γραμμαῖς ποικιλίαν. ἔστι δὲ καὶ * βαρύχροον, ἢ βα-

E θύχροον· ὅθεν ἐνόμισάν τινες αὐτὸ εἶναι αἷμα * δράκοντος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ κιννάβαρι τὴν αὐτὴν τῷ αἱματίτῃ, ἁρμόζον εἰς ὀφθαλμικά, πλεῖον ἐπιτεταμένως· μᾶλλον γὰρ στύφον ἐστὶ καὶ ἴσχαιμον· καὶ πυρίκαυστα καὶ ἐξανθήματα ἀναληφθὲν κηρωτῇ θεραπεύει.

G. aliter πολλοὶ quam scriptum est. Hermolaus sequitur.

Aliquid hoc loco desiderari suspicatur Marcellus.

V. ἐν δὲ τῷ μῶρφ ἐπειδὴ τῷ χώνῃ

V. ἀναγλύφοις

Al. φασίν αὐτὸ

Περὶ Ὑδραργύρου. Κεφ. ρι.

F ὙΔΡΑΡΓΥΡΟΣ δὲ σκευάζεται ἀπὸ τοῦ * ἀμμίου λεγομένου, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τούτου κινναβάρεως λεγομένου. θέντες γὰρ ἐπὶ λοπάδος κεραμέας κόγχον σιδηροῦν ἔχοντα κιννάβαρι, περικαθάπτουσιν ἄμβικα περιαλείψαντες πηλῷ,

G εἶτα ὑποκαίουσιν ἄνθραξιν· ἡ γὰρ προσιζοῦσα τῷ ἄμβικι αἰθάλη * ἀποξεσθεῖσα καὶ ἀποψυχθεῖσα, ὑδράργυρος γίνεται. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς μεταλλεύεσθαι...

Ald. ἀμμίου

ἀργυρέοις ἐν ταῖς στέγαις κατὰ σταλαγμοὺς συνισταμένη· ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐν τοῖς μετάλλοις εὑρίσκεσθαι τὴν ὑδράργυρον. φυλάττεται δὲ ἐν ὑαλίνοις ἢ μολιβδίνοις ἢ κασσιτερίνοις ἢ ἀργυρέοις ἀγγείοις· τὴν γὰρ ἄλλην ὕλην πᾶσαν διεσθίει, καὶ ποιεῖ ἀπορρεῖν. Δύναμιν δὲ ἔχει φθαρτικὴν ποθεῖσα· τῷ βάρει διαβιβρώσκουσα τὰ ἐντός. βοηθεῖται δὲ γάλακτι πολλῷ πινομένῳ καὶ ἐξεμουμένῳ, ἢ οἴνῳ σὺν ἀψινθίῳ, ἢ ἀφεψήματι σελίνου, ἢ ὁρμίνου σπέρματι ἢ ὀριγάνῳ, ἢ ὑσσώπῳ σὺν οἴνῳ. [ῥίνημα δὲ χρυσοῦ, τουτέστι ξύσμα λεπτότατον, πινόμενον, ὑδραργύρου ἐστὶ θαυμαστὸν βοήθημα.]

Ista quæ ad et pitis calcem conclusa sunt, adduntur ex veteribus libris & interpretibus.

Περὶ Μίλτου Σινωπικῆς. Κεφ. ρια'.

ΜΙΛΤΟΣ Σινωπικὴ κρατίστη ἡ πυκνὴ, καὶ βαρεῖα, ἡπατίζουσα, ἄλιθος, ὁμόχροος, πολύχυτος ἐν τῇ αἰώσει. συλλέγεται δὲ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ ἐν σπηλαίοις τισί. διυλίζεται δὲ καὶ φέρεται εἰς Σινώπην καὶ πιπράσκεται. ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει ξηραντικὴν, ἐμπλαστικήν· διὸ καὶ ἐμπλάστροις τραυματικαῖς μίγνυται, καὶ τροχίσκοις ξηραντικοῖς καὶ στυπτικοῖς. ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν ἐν ᾠῷ λαμβανομένη καὶ ἐγκλυζομένη. δίδοται καὶ ἡπατικοῖς.

Αἰγυπτιακὴ,

Περὶ Τεκτονικῆς. Κεφ. ριβ'.

Η ΔΕ τεκτονικὴ ἥττων ἐστὶ κατὰ πάντα τῆς Σινωπικῆς· ἀρίστη δὲ ἡ Αἰγυπτιακὴ καὶ ἡ Καρχηδονικὴ, * ἄλιθος, εὔθρυπτος. γεννᾶται καὶ ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ, τῆς * ὤχρας καιομένης [καὶ μεταβαλλούσης] εἰς μίλτον.

V. inferior μίλτου

V. ὤχρας.

Περὶ Λημνίας γῆς. Κεφ. ριγ'.

Η ΔΕ Λημνία λεγομένη γῆ, ἐστὶν ἐκ τινος ὑπονόμου ἀντρώδους, ἀναφερομένη ἀπὸ Λήμνου τῆς νήσου, ἐχούσης ἑλώδη τόπον, κἀκεῖθεν ἐκλέγεται καὶ μίγνυται αἵματι αἰγείῳ· ἣν οἱ ἐκεῖ ἄνθρωποι ἀναπλάσσοντες καὶ σφραγίζοντες εἰκόνι αἰγὸς, σφραγῖδα καλοῦσιν αἰγός. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀντιδότου θανασίμων φαρμάκων ἐξοχον, πινομένη σὺν οἴνῳ, καὶ προληφθεῖσα ἐξεμεῖσθαι ἀναγκάζει τὰ δηλητήρια.

conflatur argentum, in tectis guttatim concreuit. Sunt & qui argentum viuum per sese in metallis inueniri tradant. Asseruatur porrò in vitreis, plumbeis, stanneisve aut argenteis vasis: quandoquidem aliā omnem materiam ita exest, vt permanet atque præterfluat. Cæterùm potum vim pernicialem habet: suo enim pōdere interna perrodit. Remedio est lac copiosū subinde potum & vomitionibus reiectum, aut vinum cum absinthio, aut apij decoctum: aut semen hormini, aut origanum vel hyssopum cum vino. [Auri limata scobs, id est, ramentum quam tenuissimum, epota mirabili est contra hydrargyrum auxilio.]

De rubrica Sinopica. Cap. CXI.

RVBRICA Sinopis maximè probatur densa, grauis, iocineris colorem referens, calculorum expers, concolor, quæque dum diluitur longè latéque diffundi solet. Effoditur in Cappadocia spelūcis quibusdam, expurgatáque defertur in Sinopem vrbem, in qua vænundatur: atque inde etiam cognomentum accepit. Vim habet exiccatoriam & emplasticam: quapropter vulnerarijs emplastris cōmiscetur, vti etiam pastillis exiccantibus & adstrictorijs. Aluum quoque sistit tum ex ouo sumpta, tū etiam clystere infusa. Datur & eadē hepaticis.

De Rubrica fabrili. Cap. CXII.

RVBRICA fabrilis ad omnia Sinopide inferior est. Optima Ægyptia & Carthaginensis, calculorum expers atque friabilis. Nascitur & in Iberia quæ ad occidentem spectat. Fit quoque, exusta ochra & degenerante in rubricam.

De Lemnia terra. Cap. CXIII.

LEMNIA terra defertur è cuniculoso quodam specu Lemni insulæ, in quo nascitur. Scilicet palustris inibi locus est, è quo eruitur & hircino sanguini permiscetur. Hanc dein incolæ coactam in pastillos capræ imagine signant: vnde & sphragida ægos, hoc est, capræ sigillum appellauêre. Vim antidoti habet cōtra perniciosa venena singularē. Siquidē pota cum vino & præsumpta, foras venena vomitione pellit.

Prodest & contra ictus morsúsque animalium, quæ exitiale virus eiaculantur. Antidotis quoque immiscetur. Sunt qui hac etiam ad expiationes vtantur. Est & eadem dysenteriæ vtilis.

De Atramento sutorio.

Cap. CXIIII.

ATRAMENTVM sutorium genere quidem vnum & idem est, siquidem liquor est concretus: at speciales differentias tres habet. Enimuerò vnum liquoribus stillatim in cuniculos quosdam percolatis concrescit: quamobrem ab iis qui Cypria metalla tractant, stillatitium appellatur. Peteesius hoc ipsum pinarium vocat: alij stalacticon, id est, stillatitium. Alterum latenter stagnat in speluncis, posteáque trásfusum in excauatas scrobes, concrementum capessit: hoc iccirco pecton, id est, concretitium propriè nominatur. Tertium coctile dicitur, & in Hispania confici solet, sed maximè decolor & bonitate deterrimum esse constat. Ratiò parandi hæc est: Dilutum aqua decoquunt, mox in * conceptacula transfusum residere patiuntur. Hoc statis diebus cogitur, & in complures diuiditur tessellatas formulas, quæ quidem racematim inter se cohærescunt. Optimum censetur, quod cæruleum est ac ponderosum, densum & * translucens: cuiusmodi stillatitium est, quod ab aliis lonchoton, quasi lanceatum, appellatur. Proximum, concretitium. Coctile verò inficiendis denigrandísque pannis aptius cæteris esse compertum est: sed ad medicinæ vsum inualidius esse experimenta docent. Valet adstringere, calfacere & crustas inducere. Lata ventris animalia necat drachmæ pondere deuoratum, aut cum melle delinctũ: vomitus ciet: & aduersus hausta fungorum venena ex aqua potum auxiliatur. Purgat & caput aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Cæterùm vritur, vti mox in chalcitidis mentione ostendemus.

Vl. pistinas ligneas.

Alii. per quam stillabile notiora.

De Chalciti. Cap. CXV.

PRÆFERENDA Chalcitis æris speciem referés, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercursan-

A ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν θανασίμων ἰοβόλων πληγὰς καὶ δήξεις. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. χρῶνται δέ τινες καὶ εἰς περιάπτα αὐτῇ. ἔστι δὲ καὶ δυσεντερίαις χρήσιμος.

Περὶ Χαλκάνθου. Κεφ. ριδʹ.

ΧΑΛΚΑΝΘΟΝ τὸ μὲν γένει ἓν καὶ ταυτὸν ὑπάρχει. ὑγρὸν γάρ ἐστι πεπηγός. εἰδικὰς δὲ ἔχει διαφορὰς τρεῖς. τὸ
B μὲν γὰρ κατὰ σταλαγμὸν διηθουμένων ὑγρῶν εἴς τινας ὑπονόμους συνίσταται· ὅθεν καὶ σταλακτὶς καλεῖται ὑπὸ τῶν τὰ Κυπριακὰ μέταλλα ἐργαζομένων. Πετεήσιος δὲ αὐτὸ καλεῖ πινάριον· ἕτεροι δὲ, σταλακτικόν,
C πηκτὸν, ἑφθὸν, ἀρχαῖον, λογχωτόν. τὸ δὲ, ἀφανῶς λιμνάζομενον ἐν σπηλαίοις, ἔπειτα μεταχεόμενον εἰς βόθρους, τὴν πῆξιν λαμβάνει. ὃ δὴ καὶ πηκτὸν ἰδίως ὀνομάζεται. τὸ δὲ τρίτον, καλεῖται μὲν ἑφθόν. σκευάζεται δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ. σκευὴν δὲ ἔχει τοιαύτην, ἄχρηστόν τι καὶ ἀσθενέστατον ὑ-
D πάρχον. ὕδατι διέντες αὐτὸ ἕψουσιν, εἶτα εἰς τὰς δεξαμενὰς κατεράσαντες, ἐῶσι. τοῦτο δὲ πήγνυται τεταγμέναις ἡμέραις, εἰς πολλὰ διαιρούμενον κυβοειδῆ σχήματα, βοτρυδὸν ἀλλήλοις προσεχόμενα. ἄριστον δ᾽ αὐτῶν ἡγητέον τὸ κυάνεον καὶ βαρὺ, * πηκτόν τε καὶ διαυγές· οἷόν ἐστι τὸ στα-
E λακτὸν, ὑπ᾽ ἐνίων δὲ λογχωτὸν καλούμενον· ἐχόμενον δὲ, τὸ * πηκτόν. τὸ δὲ ἑφθὸν, πρὸς μὲν βαφὰς καὶ μελάσματα * ἐπιτηδειότερον τῶν ἄλλων δοκεῖ εἶναι· πρὸς δὲ ἰατρικὴν, ἀσθενέστερον ἡ πεῖρα δείκνυσι. Δύναται δὲ στύφειν, θερμαίνειν, ἐσχαροῦν· ἕλμινθας πλατείας αἰρεῖ < α. βάρος
F καταπινόμενον, ἢ μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενον· ἐμέτους τε κινεῖ· καὶ μύκητας λαβοῦσι βοηθεῖ σὺν ὕδατι ποθέν· κεφαλήν τε καθαίρει ἐνεθὲν ὕδατι, καὶ δι᾽ ἐρίου ῥινεγχυτούμενον. καίεται δὲ, ὡς ὑποδείξομεν αὐτίκα ἐπὶ τῆς χαλκίτεως.

Sic Lacuna legit veter cod. Vulg. ex ἀπὸ, ἰχωρίζομενον. V quidam ἀποδιδόμενον.

G. alter ἀχρούστερον. quam scripturam Hermolaus non sine iudicio retinuit, itémque Lacuna.

G alter, συνεχόμενα, quod verbum huic accommodatius est. Oerib. συνεστῶτα ἐν σχήματι.

Ald. πυκνόν.

V. διάκαυμα.

Περὶ Χαλκίτεως.

G Κεφ. ριεʹ.

ΧΑΛΚΙΤΙΝ προκριτέον τὴν χαλκοειδῆ καὶ εὔθρυπτον, ἄλιθόν τε καὶ οὐ παλαιὰν, ἔτι δὲ τὰς ἶνας ἐπιμήκεις καὶ

ἀποστίλβουσας ἔχουσαν. Δύναμιν δὲ ἔχει *στυπτικήν τε καὶ θερμαντικὴν, καὶ ἐσχαρωτικήν· ἀποκαθαρτικὴν τῶν περὶ κανθοὺς καὶ ὄμματα. ἔστι δὲ καὶ τῶν μετρίως *στυφόντων. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας· αἱμορραγίας τὰς ἐξ ὑστέρας καὶ μυκτήρων σὺν πράσου χυλῷ. ξηρὰ δὲ πρός τε ἐπουλίδας καὶ νομὰς καὶ παρίσθμια. κεκαυμένη δὲ, πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ μᾶλλον χρησιμεύει λεία σὺν μέλιτι. τετυλωμένα μὲν βλέφαρα καὶ τραχέα ἀποτήκει καὶ σμήχει. σύριγγας δὲ αἴρει ἐν κολλυρίου σχήματι ἐντιθεμένη.

[G. V. ῥυπτικὴν, vt Ruellius expressit. Sed vulgatam scripturã rectam esse, ex Galeno intelligitur.]

Περὶ Ψωρικοῦ. Κεφ. ρις΄.

Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτῆς τὸ καλούμενον ψωρικὸν, διπλασίονος χαλκίτεως πρὸς ἁπλῆν καδμείας μιγνυμένου, καὶ σὺν ὄξει λεαινομένου· δεῖ δὲ ἐν κεραμέῳ ἀγγείῳ κατορύσσειν ἐν κοπρίᾳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἡμέρας μ΄. γίνεται δὲ δριμύτερον, δυνάμενον ὅσα καὶ ἡ χαλκῖτις. ἔνιοι δὲ ἴσα μίξαντες οἴνῳ λεαίνουσι, καὶ τὰ αὐτὰ ποιοῦσι. καυστέον δὲ αὐτὴν ἐν ὀστράκῳ καινῷ ἐντιθέντας, καὶ διαπύροις ἄνθραξιν ἀμφισταμένοις. μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως, ἐπὶ μὲν τῶν πολυύγρων, τὸ ἀπομφολύγωσαι καὶ καλῶς ξηρὰν γενέσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ἡ ἐπὶ τὸ εὐανθέστερον μεταβολή. ὅταν γὰρ *αἱματώδης καὶ μιλτώδης γένηται τὴν χρόαν κατὰ βάθος, ἀναιρετέον αὐτήν. τήν τε προσκαθημένην ἀκαθαρσίαν ἀποφυσητέον καὶ ἀποθετέον. ὀπτᾶται δὲ ἐπ᾽ ἀνθράκων ἐμφυσωμένων, μέχρι τοῦ ὕπωχρον αὐτὴν γενέσθαι· ἢ ἐπ᾽ ὀστράκου καὶ διαπύρων ἀνθράκων στρεφομένη πυκνῶς, ἕως ἂν πυρωθῇ καὶ μεταβάλλῃ τὴν χρόαν.

[Sic vetus cod. at vulg. ex. simpliciter habent μιλτώδης]

Περὶ Μίσυος. Κεφ. ριζ΄.

ΜΙΣΥ δὲ προκριτέον τὸ Κύπριον, χρυσοφανὲς, σκληρὸν, καὶ ἐν τῷ θραυσθῆναι χρυσίζον, καὶ ἀποστίλβον ἀστεροειδῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τῇ χαλκίτιδι, δίχα τῆς τοῦ ψωρικοῦ κατασκευῆς, ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον διαφέρον. τὸ δὲ Αἰγύπτιον, πρὸς μὲν τ᾽

tibus venis oblongis splẽdentibúsque. Huic adstrictoria vis est, excalfaciens & crustas vlceribus obducens: repurgat quæ oculis & eorundem angulis hærent. Est & in genere leuiter exedentium. Quinetiam efficax est ad erysipelata & herpetas, itémque sanguinis è vulua & naribus eruptiones cum porri succo. Eius farina gingiuas excrescentes, nomas, tonsillásque compescit: vsta eadem & cum melle trita, oculorum medicamentis longè vtilior redditur. Callum quidem scabritiémque palpebrarum absumit abstergitque: fistulas verò collyrij modo indita sanat.

De Psorico. Cap. CXVI.

Efficitur porrò ex ipsa medicamentum, psoricum dictum, duabus eius partibus *vni cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autem in fictile coniici, quod fimo obruatur diebus quadraginta per Caniculæ ardores. Sic enim medicamentum acrius euadit, atque idẽ quod chalcitis potest. Sunt qui mixtas pares vtriusque portiones in vino terunt, & eadem illa prosequuntur. Vritur Chalcitis fictili nouo indita, & ignitis carbonibus imposita. Sit verò modus vstionis, metallicorum quæ quidem humore multo abundauerint, dum bullulas edere desierint, ac perfectè inaruerint: reliquorum verò, dum in floridiorem colorem mutata fuerint. Cùm ergo chalcitis sanguineum ac miniatum colorem interiùs altiúsve contraxerit, tùm demum igni eximenda est: mox insidente spurcitia flatu depulsa reponenda est. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, vsquedum subluteo colore pallescat, aut fictili subditis candentibus prunis subinde versata, donec ignescat colorémque mutet.

[Vel, tertia cadmiæ temperatio]

De Misy. Cap. CXVII.

MISY assumendum natione Cyprium, auri speciem præ se ferens ac durum, quódque dum friatur aureis micet scintillis, ac stellæ modo radiet splendescátve. Vstionem autem ac vim etiam habet cum Chalcitide eandẽ, preterquàm quod psoricum ex eo non conficitur, intensiorisque ac remissioris facultatis ratione hoc ab illa differt. Ægyptium porrò ad cætera quidem præ-

fertur, tanquam efficacius: sed ad A
ocularia medicamenta, supradicto
longè inferius est.

De Melanteria seu atramento metallico. Cap. CXVIII.

MELANTERIA quædam in faucibus fodinarũ, quibus æs erutũ fuerit, salsuginis modo cõcrescit: altera verò in summa facie supradi- B
ctorum locorum coit, quæ quidem etiam terrena est. Sed & inuenitur in Cilicia, & aliis quibusdam regionibus, fossilis quædã. Præstat in Melanteriæ genere, quæ sulphurei est coloris, læuis, æquabilis, pura, & quę contactu aquæ confestim nigrescit. Cæterùm vim causticam eandem obtinet, quam & misy. C

De Sory. Cap. CXIX.

SORY existimauere nonnulli esse melanteriam, sed falsò: siquidem peculiare genus est, illi tamen haud ita dissimile. Verùm Sory virosum magis est, ac nauseam mouet. Inuenitur in Ægypto & aliis quibusdam regionibus, vt & in Africa, Hispania D
& Cypro. Maximè verò laudatur Ægyptium, quódque friãti nigrius
vl. ῥήξεως. apparet, *crebris foraminibus peruium & subpingue, insupérque astringens & haustu olfactúque virosum, atque adeo subuertendi stomachi vim habẽs. Quod autem inter friandum misyos modo nõ scintillat, & alterius generis esse, & in- E
ualidum censendum est. Vim & vstionem supradictis similem habet: dolori dentium cauernis inditum medetur: eosdem labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum auxiliatur: illitum cum aqua varos extinguit. Miscetur & medicamẽtis quæ pilos denigrant. Hæc verò in com-
muni & alia ferè omnia quæ vstio- F
nem experta non sunt, vstis potentiora censeri debẽt: salem excipio, vini fæcem, nitrum, calcem & consimilia, quæ quidẽ cruda, remissiora sunt. Cremata siquidem, viribus efficaciora redduntur.

De Diphryge. Cap. CXX.

DIPHRYGIS tria genera esse creduntur: vnum enim me- G
tallicum est, quod in Cypro sola

A ἀλλὰ διαφέρει ἐμπρακτικώτερον ὄν. πρὸς δὲ τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις, πολλῷ λείπεται τοῦ προειρημένου.

Περὶ Μελαντηρίας. Κεφ. ριη'.

ΤΗΣ δὲ Μελαντηρίας, ἡ μέν τις τοῖς τῶν ὀρυγμάτων στομίοις, ἀφ' ὧν αἱ μεταλλευθῇ ὁ χαλκὸς, ἐπιπήσσεται ἁλμυ-
B ρειδῆ τρόπον. ἡ δὲ, ἐκ τῆς ἄνωθεν ἐπιφανείας τῶν προειρημένων τόπων, ἥ τις καὶ γεώδης ἐστίν. εὑρίσκεται δέ τις καὶ ὀρυκτὴ ἐν Κιλικίᾳ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις. διαφέρει δ' αὐτῆς ἡ θειώχρους, λεία, ὁμαλὴ, καθαρὰ, καὶ ἐν τῷ θιγεῖν ὕδατος μελαι-
C νομένη ταχέως. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν, τὴν αὐτὴν τῷ μίσυϊ.

Περὶ Σώρεως. Κεφ. ριθ'.

ΤΟ ΔΕ Σῶρυ ἔνιοι ὑπέλαβον Μελαντηρίαν πλανώμενοι· ἴδιον γάρ ἐστι γένος, οὐκ ἀφόμοιον· βρωμωδέστερον δὲ τὸ Σῶρυ καὶ ναυτίας ποιητικόν. εὑρίσκεται δὲ
D ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις, ὡς ἐν Λιβύῃ καὶ Ἰσπανίᾳ καὶ Κύπρῳ. προκριτέον δὲ τὸ Αἰγύπτιον, καὶ ἐν τῷ θραυσθῆναι μελάντερον φαινόμενον· καὶ τρήσεις τε πολλὰς ἔχον, καὶ ὑπολίπαρον ἔτι δὲ στῦφον, καὶ πρὸς τὴν κατάποσιν ἢ ὄσφρησιν βρωμῶδες, καὶ ἀνατρεπτικὸν στο-
E μάχου. τὸ δὲ μὴ* λαμπυρίζον ἐν τῷ θραυσθῆναι ἐμφερῶς μίσυϊ, ἑτερογενές τε καὶ ἀσθενὲς οἰητέον εἶναι. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις· ἰᾶται δὲ καὶ ὀδονταλγίας ἐντιθέμενον εἰς τὰ βρώματα, καὶ τοὺς ὑποσάλους δὲ ὀδόντας κρατύνει· καὶ ἰσχιαδικοῖς
F βοηθεῖ μετ' οἴνου ἐγκλυζόμενον· ἰόνθους τε σβέννυσι, μεθ' ὕδατος καταχρισθέν. μίγνυται καὶ εἰς τριχῶν μελάσματα. κοινῶς δὲ ῥητέον ἐπὶ τούτων σχεδὸν καὶ τῶν ἄλλων πάντων, δυναμικώτερα τὰ ἄκαυστα τῶν κεκαυμένων ἡγητέον πλὴν ἁλῶν καὶ τρυγὸς, καὶ νίτρου καὶ τιτάνου καὶ τῶν ὁμοίων, ὅσα ὠμὰ ὄντα ἀνίεται. καιόμενα γὰρ, τὴν
G δύναμιν ἐμπρακτότερα γίνεται.

Περὶ Διφρυγοῦς. Κεφ. ρκ'.

ΤΟΥ δὲ Διφρυγοῦς τρία ἡγητέον εἴδη. τὸ μὲν γὰρ μεταλλικόν ἐστι, ὃ δὴ ἐν Κύπρῳ

μόνη γίνεται· πηλῶδες γὰρ ὄν, ἀναφέρεται A ἐκ βυθοῦ τινὸς τῶν ἐκεῖ τόπων· εἶτα ἀνενεχθὲν ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ, καὶ μετὰ ταῦτα φρυγανίοις κύκλῳ περιτεθειμένοις καίεται· ὅθεν καὶ διφρυγὲς ἐκλήθη, διὰ τὸ ὑπὸ ἡλίου καὶ τῶν φρυγάνων καίεσθαι καὶ ξηροποιεῖσθαι, καὶ οἱονεὶ φρύγεσθαι. τὸ δὲ ἕτερον, τοῦ κατεργαζομένου χαλκοῦ B ὥσπερ ὑπόστασίς τις καὶ τρὺξ ὑπάρχει· μετὰ γὰρ τὴν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος περίχυσιν, ὡς ἀνωτέρω ἔφαμεν περὶ ἄνθους χαλκοῦ διαλεγόμενοι, μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ χαλκοῦ εὑρίσκεται ἐν τῇ χώνῃ ἐγκείμενον περὶ πυθμένι αὐτῆς τὸ τοιοῦτον εἶδος, τήν τε στῦψιν καὶ τὴν γεῦσιν χαλκοῦ C ἔχον. τὸ δὲ τρίτον σκευάζεται οὕτω. λίθον τὸν λεγόμενον πυρίτην ὀπτῶντες εἰς κάμινον οἱ περὶ τούτοις ὄντες, καίουσιν ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς ὡς τίτανον· ὅταν δὲ ἡ χρόα μιλτώδης γένηται, ἀνελόμενοι ἀποτίθενται. τινὲς δέ φασιν ἐκ μόνης τῆς τὸν χαλκοῦν λίθον ἀποτελούσης ὕλης γίνεσθαι D τὸ προειρημένον· ὅταν ὀπτηθεῖσα ἐν ταῖς λεγομέναις ἅλωσιν,* ἀπενεχθῇ εἰς τοὺς βόθρους, καὶ ἐνταῦθα καίηται. τόν τε γὰρ κύκλῳ τόπον τῶν βόθρων ἐπιλαμβάνει, καὶ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν λίθων οὐδὲν ἧττον εὑρίσκεται. προκριτέον δὲ αὐτὸ τὸ τῇ γεύσει ἔγχαλκον,* ἰῶζον, στῦφον, τε καὶ ἀνα- E ξηραῖνον ἰσχυρῶς τὴν γλῶτταν. ὅπερ ἡ κεκαυμένη ὤχρα οὐκ ἔχει· ἣν δὲ καίοντες ἀντὶ διφρυγοῦς παραδόσουσι. Δύναμιν δ' ἔχει στυπτικήν τε, ἀνακαθαρτικὴν ἐπιτεταμένως, σμηκτικήν τε καὶ ξηραντικήν, καὶ καταστελτικὴν ὑπερσαρκώσεως, ἀπουλωτικὴν κακοήθων καὶ ἑρπυστικῶν. διαφορεῖ καὶ F ἀποστήματα ἀναληφθὲν τερεβινθίνῃ ἢ κηρωτῇ.

Περὶ Ἀρσενικοῦ. Κεφ. ρκα'.

ΑΡΣΕΝΙΚΟΝ κατὰ τὰ αὐτὰ γίνεται μέταλλα τῇ σανδαράχῃ. ἄριστον δ' ἡγητέον τὸ πλακῶδες καὶ χρυσίζον τῇ χρόᾳ, τάς τε πλάκας λεπιζομένας ἔχον ὡς ἀεὶ ἐπικειμένας ἀλλήλαις· ἔστι* δὲ ἀμιγὲς ἑ- G τέρας φύσεως. τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ γινόμενον ἐν Μυσίᾳ τῇ ἐν Ἑλλησπόντῳ. ἔστι δὲ αὐτοῦ δύο εἴδη. τὸ μὲν ἕν, οἷον προείρηται· τὸ δὲ ἄλλο, βωλῶδες* καὶ σανδαραχίζον τῇ χρόᾳ,* ἐκ Πόντου καὶ Καππαδοκίας φερόμενον. δευτερεύει δὲ τὸ τοιοῦτον.

Sic Ald. cod. At Paris. [illegible] atque illud omnino expressit interpres.

A nascitur. Ita enim vt lutosum est, ex imo quodam inibi gurgite eruitur: erutum deinde Sole siccatur: mox circũpositis cremiis vritur. Diphryges ideò vocatũ est, quod & à sole & à cremiis sarmẽtisve vratur, arefiat inquã & quasi torreatur. Alterum, dum conficitur æs, illius quasi fæx B quędam subsidet: siquidem post frigidę affusionem, vti superiùs retulimus cũ de æris flore dissereremus, sublato ære, fundo fornacis inhærẽs id genus inuenitur, æris tum astrictione tum etiam sapore prçditum. Tertium sic fit: Lapidẽ pyritẽ dictum qui ista tractant dies multos vti calcem cremant in camino: vbi C colorem rubricę contraxerit, exemptum recondunt. Quidam verò asserunt hoc è sola materia fieri, è qua lapis ærosus pficitur, quando in dictis areis assata indeq; in scrobes translata peruritur. Nam & locum foueas ambientem occupat, & exẽtis lapidibus nihilominus inuenitur. Præfertur quod saporem æris D reddit, ęruginẽ prę se ferens, astringens & vehementer exiccans linguam: id quod sibi exusta ochra nõ vendicat, quæ tamen cremata diphrygis loco vænit. Vis ei astringere, validè perpurgare, extergere, siccare, carnis excrescentias cohiberẽ, vlcera cacoëthe & quæ serpũt ad cicatricem perducere. Abscessus quo- E que terebinthina aut cerato exceptum discutit.

Al. excrescentias consumere

De Arsenico seu auripigmento.
Cap. CXXI.

AVRIPIGMENTVM in iisdẽ metallis, quib⁹ sãdaracha, gignitur. Optimũ existimatur crustosũ, auri colore micãs, quodq; crustas eas habet ferè sẽper sibiinuicẽ squamatim F incumbẽtes: insup ẽrq; impermixtũ est & omnis alienę materię expers. Tale est quod in Mysia Hellespõti nascitur. Sũt autẽ illius duo genera: vnũ quidẽ, quale antè cõmemoratũ est: alterum, glebosum & colore sandarachæ simile, quod è Ponto & Cappadocia defertur: & hoc quidem secundum locum tenet.

Porrò

Porrò torretur auripigmētum hoc modo: Testæ nouæ inditum carbonibus ignitis imponito, assiduéque versato, donec igne flagret colorémque mutet: deinde refrigeratū tritúmque recondito. Vim habet septicam, astrictoriam, & crustas inducenté cum feruore ac violento morsu: reprimit & quicquid excrescit, ac pilos detrahit.

De Sandaracha. Cap. CXXII.

SANDARACHA præfertur ad satietatem rufa, fragilis, friabilis, pura, & quæ cinnabaris colorem imitatur, insupérque sulphuris virus redolet. Vis & vstio eadem, quæ auripigmento. Sed & alopecias explet resina excepta, & scabros vngues cum pice remouet. Contra pedicularem morbum ex oleo efficax est: tubercula cum adipe discutit. Prodest etiam ad narium orísque vlcera & cæteras papularum eruptiones, cum rosaceo: itémque ad condylomata. Datur & purulenta excreantibus è mulso. Quin & aduersus veteré tussim cum resina suffitur, nidore per fistulā in os attracto. Vocem deniq; limpidam & canoram facit cum melle delincta, & suspiriosis cum resina in catapotio datur.

De Alumine. Cap. CXXIII.

OMNE propemodū aluminis genus in Ægypto & in iisdem metallis inuenitur: est enim quod scissile dicitur, veluti flos glebosi. Gignitur & in aliis quibusdā locis, in Melo, Macedonia, Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Africa, Armenia & compluribus aliis regionibus, sicut & rubrica. Sunt auté eius species plurimæ. Verùm ad medendi vsum scissile, rotundum & liquidum expetuntur. Optimum verò scissile: & in hoc génere laudatissimum quod recens est, candidissimum, calculorum expers, graueolés & perquàm astringés, insupérq; nec glebæ modo nec assulosè compactum, sed sigillatim quasi in capillamenta canescentia dehiscens: quale est quod Trichites, hoc est, capillare appellatur, in Ægypto proueniens. Reperitur quoque lapis huic alumini persimilis, qui tamen

A ὀπτᾶται δὲ οὕτως. ἐπ' ὀστράκου καινοῦ ἐπιθέμενος αὐτὸ, θὲς ἐπὶ διαπύρων ἀνθράκων καὶ στρέφε συνεχῶς. ὡς δ' ἂν πυρωθῇ καὶ μεταβάλῃ, ψύξας καὶ λεάνας ἀπόθεσο. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικήν τε καὶ στυπτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν μετὰ πυρώσεως καὶ βιαίου δήξεως· ἔστι δὲ καὶ τῶν στελλόντων, ψιλοῖ δὲ τρίχας. | G hæc verba sic leguntur in vetusto: [illegible] scripturæ potior est. Al. [illegible]

B Περὶ Σανδαράχης. Κεφ. ρκβ.

ΣΑΝΔΑΡΑΧΗΝ δὲ προκριτέον τὴν κατακορῆ, πυῤῥὰν, εὔθραυστον, εὐλέαντόν τε καὶ καθαρὰν, κινναβαρίζουσαν τὴν χρόαν, ἔτι δὲ θειώδη ἀποφορὰν ἔχουσαν. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ ὄπτησιν τὴν αὐτὴν τῷ ἀρσενικῷ. θεραπεύει δὲ καὶ ἀλωπεκίας ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ, C καὶ λεπροὺς ὄνυχας σὺν πίσσῃ ἀφίστησι· καὶ πρὸς φθειριάσεις σὺν ἐλαίῳ ποιεῖ· φύματά τε σὺν στέατι διαφορεῖ. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν ῥισὶ καὶ στόμασιν ἕλκη, καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ἐξανθήματα, σὺν ῥοδίνῳ· καὶ πρὸς κονδυλώματα. δίδοται καὶ ἐμπυϊκοῖς, σὺν οἰνομέλιτι. καὶ D ὑποθυμιᾶται σὺν ῥητίνῃ καὶ πρὸς παλαιὰς βῆχας, διὰ σίφωνος ἑλκομένου τοῦ ἀτμοῦ τῷ στόματι. φωνήν τε ἀποκαθαίρει ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι, καὶ ἀσθματικοῖς σὺν ῥητίνῃ καταπότιον δίδοται. | Orib. [illegible] | Drog. μίλτῳ καὶ ἐλαίῳ

Περὶ Στυπτηρίας. Κεφ. ρκγ.

ΣΤΥΠΤΗΡΙΑΣ δὲ σχεδὸν πᾶν εἶδος, E ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ μετάλλων εὑρίσκεται· ἔστι γὰρ σχιστὴ, οἱονεὶ τῆς *βωλίτιδος ἄνθος. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις, ἐν Μήλῳ, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Λιπάραις, καὶ Σαρδονίᾳ, καὶ Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας, Λιβύῃ, Ἀρμενίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις πλείοσιν, ὥσπερ ἡ F μίλτος· ἔστι δὲ αὐτῆς εἴδη πλεῖστα, πρὸς δὲ ἰατρικὴν χρῆσιν λαμβάνεται ἡ σχιστή τε καὶ ἡ στρογγύλη καὶ ἡ ὑγρά. ἀρίστη δὲ ὑπάρχει ἡ σχιστὴ, καὶ ταύτης ἡ πρόσφατος καὶ λευκὴ ἄγαν, καὶ ἄλιθος καὶ βαρύοζος, στύφουσά τε εὐτόνως· ἔτι τε ἡ μὴ πεπιεσμένη βωληδὸν ἢ σχιδακηδὸν, ἀλλ' ἐξασμένη G κατὰ μονάδας πολιαῖς θριξὶν ἐμφερῶς, οἵα ἐστὶν ἡ λεγομένη Τριχῖτις, γεννωμένη δὲ ἐν Αἰγύπτῳ. εὑρίσκεται δὲ καὶ λίθος ἐμφερὴς αὐτῇ ἄγαν, ὃν διακριτέον τῇ γεύ- | V. σχεδὸν ἄριστον ἐπὶ τῶν αὐτῶν, &c.

γλώσσῃ κρίνεται μὴ στύφοντα. τῆς δὲ στρογγύλης ἡ χειροποίητος, ἀδόκιμος ὑπάρχει· γνωρίζεται δὲ ἐκ τοῦ σχήματος. παραληπτέα δ' ἂν εἴη ἡ φυσικῶς στρογγύλη καὶ πομφολυγώδης, ὑπόλευκός τε καὶ στύφουσα ἐῤῥωμένως, ἔτι δὲ ποσὸν ὠχρότητος ἅμα καὶ λιπαρείας ἔχουσα· πρὸς δὲ τούτοις ἄλιθός τε καὶ εὔθρυβής, καὶ γένει Μηλία ἢ Αἰγυπτία. τῆς δὲ ὑγρᾶς τὴν μάλιστα διαφανῆ προκριτέον καὶ γαλακτώδη, ὁμαλήν τε καὶ διόλου χυλώδη, ἔτι δὲ ἄλιθον καὶ πυρῶδές τι ἀποπνέουσαν. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικήν, στυπτικήν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις· τήκουσι δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων σάρκας, καὶ τὰ ἄλλα ὑπερσαρκώματα. ἐνεργεστέραν δὲ τῆς στρογγύλης τὴν σχιστὴν ἡγητέον. καίονται δὲ καὶ ὀπτῶνται, ὡς χαλκῖτις· ἴσχουσι δὲ καὶ σηπεδόνας, αἱμοῤῥαγίας· οὖλα πλαδῶντα στέλλουσι· καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνουσι σὺν ὄξει ἢ μέλιτι. ἄφθας δὲ ὠφελεῖ σὺν μέλιτι, καὶ ἐξανθήματα καὶ ῥεύματα ἐν ὠσί, σὺν πολυγόνου χυλῷ· λέπραις δὲ ἁρμόζουσι σὺν κράμβης φύλλοις, ἢ σὺν μέλιτι ἑψηθεῖσαι καὶ κνησμοῖς, ὄνυξί τε λεπροῖς καὶ πτερυγίοις καὶ χιμέτλοις, σὺν ὕδατι καταιονούμεναι. σὺν τρυγὶ δὲ ὄξους καταχριόμεναι μετὰ κηκῖδος ἴσης κεκαυμένης, πρὸς φαγεδαινικά· πρὸς δὲ νομάς, σὺν ἁλσὶ διπλοῖς. πιτυριάσεις δὲ σὺν ὀρόβῳ καὶ πίσσῃ ὑγρᾷ σμήχουσι καταχριόμεναι· κονίδων τε καὶ φθειρῶν καὶ πυρικαύστων, σὺν ὕδατι καταχριόμεναι, βοήθημα. οἰδήμασί τε καὶ μασχαλῶν καὶ βουβώνων δυσωδίαις καταχρίονται. ἡ δὲ Μηλία καὶ πρὸς ἀσυλληψίαν συνεργεῖ, πρὸ τῆς συνόδου προστεθεῖσα τῷ στόματι τῆς ὑστέρας· καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσει· ἐπιτήδειοί τε καὶ σταφυλαῖς καὶ παρισθμίοις ἐπιτήδειον καὶ στόμασι, καὶ πρὸς ὦτα καὶ αἰδοῖα σὺν μέλιτι ἐπιχρίεται.

Περὶ Θείου. Κεφ. ρκδ'.

ΘΕΙΟΝ δὲ ἄριστον ἡγητέον, τὸ ἄπυρον καὶ λαμπυρίζον τῇ χρόᾳ, διαφανές τε καὶ ἄλιθον. τοῦ δὲ πεπυρωμένου, τὸ χλωρὸν

Ald. παρῶδες
Addit Lac. ex v. cod. ὑγρὰ στυπτηρία ἐστὶν ἡ πλακῖτις, ἣν Φιλαδελφίας ὀνομάζουσιν, ᾗ αἱ ἀκέστριαι χρῶνται, i. liquidum alumen est, quod Placitis nomine ex Philadelphia adfertur, quóque lanarum infectores vtuntur.
Al. ἀποπνέουσαν

Deest ὑγρᾷ in vulg. exempl. sed addit Lac. ex vet. cod.

Lac. sic legit in vet. cod. ἡ δὲ Μηλία ἐπιτήδειος καὶ πρὸς ἀσυλληψίαν συνεργεῖ προστεθεῖσα πρὸ τῆς συνόδου μετ' ἐρίου. hoc est, Meliū ad mēses eliciendos valet, præstatq; mulieribus ne cōcipiant, appositū ante cōgressum, cum lana.
Goup. vet. libri add. καὶ σταφυλαῖς, quod Hermolaus expressit & Myrrha.

A gustus iudicio internoscitur, quòd nō astringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu artéve tale effictū est: sed ex figura deprehēditur. Assumēdum autē quod sponte naturæ rotundum est, bullis turgens, candido propius, & valenter astringens, prætereáque nonnihil palloris cum quadam pinguitudine præ-
B ferens: ad hæc calculorum expers ac friabile, & natione Melium aut Ægyptium. *Liquidum præfertur maximè pellucēs, lacteum, planum & æquabile, atq; omni ex parte succosum, insupérque minimè lapidosum, & quēdam caloris igniculum expirans. Vim habēt excalfaciendi, astringēdi, & expurgādi quę pupillis oculorū caliginē offendūt, pal-
C pebrarum quoq; carnes aliásq; excrescentias absumendi. Scissile porrò efficacius rotundo censendū est. Vtuntur verò torrentúrq;, chalcitidis modo. Vlcerū putrescētia compescunt, & sanguinis eruptiones inhibēt, gingiuas humore nimio flaccidas comprimunt, mobiléśq; den-
D tes cū aceto aut melle firmant. Oris vlceribus, quas aphthas vocant, ammixto melle prosunt, itémque papulis & aurium fluxionibus, cū polygoni succo. Lepris conueniunt cū brassicæ foliis aut melle cocta: necnon & pruritui, vnguium scabritijs, pterygiis & pernionibus, fotu ex aqua. Valent cum aceti fæce & gallæ
E crematæ pari pondere ad phagedęnas vlcerum, & ad nomas cum salis duplo. Furfures cum eruo & liquida pice illita exterūt. Ad lendes, pediculos & ambusta cum aqua inuncta auxilio sunt. Contra œdemata & graue alarum inguinúmq; virus illinuntur. Ex Melo autē aduectum,
F etiam mulieribus præstat ne concipiant, ante coitum ori vuluæ inditum: fœtus quoque pellit. Aluminū deniq; genera gingiuis excrescentibus, vuæ ac tōsillis accommodantur: itémque ori, auribus ac verendis cum melle illinuntur.

*Plin. liquidū probatur ut sit lympidum

De Sulphure. Cap. CXXIIII.

SVLPHVR optimū existimatur,
G quod viuū ignémve minimè expertum est, & spēdido colore nitet, translucens & calculorum expers. In genere autem sulphuris ignem experti probatur, quod viret

ac præpingue spectatur. Plurimum in Melo & Lipara gignitur. Priore loco commemoratum sulphur, calfacit, discutit & "maturat celeriter. Tussientibus, purulenta excreantibus & suspiriosis prodest, tum in ouo sumptum, tum etiam suffitum: præthereà partus visti nidore extrahit. Lepras itémque lichenas & scabros vngues aufert, cum terebinthi resina. Ex aceto autem illitum, est quidem ad lepras efficax, sed & vitiligines tollit. Scorpionum etiam ictibus addita resina medetur. Cum aceto verò, draconis marini & scorpionum ictus sanat. Pruritus totius corporis sedat, nitro mistum & affrictum. Regium quoque morbum emendat, inspersum fronti cochlearis mensura, aut in sorbili ouo sumptum. Facit & ad grauedinem ac destillationes: sudores quoque conspersum inhibet: podagricis cum aqua & nitro illitum conducit: grauitaté auditus, suffiti nidore raptim per fistulam hausto, sanat. Lethargicos suffitu excitat. Sanguinis eruptionem sistit: ac deniq; contusis auribus cum vino & melle illitum medetur.

Pl. concoquit

De Pumice. Cap. CXXV.

PVMICIS probatio, vt sit quàm maximè leuis, multicauus seu spongiosus, scissilis ac minimè "lapidosus, insupérque teri facilis atque candidus. Cremari autem oportet in húc modum: Sumito eius quantum libuerit, & prunis candentibus obruito: ac vbi igne flagrauerit, extractum vino odorato restinguito: iterúmque incensum pariter extinguito. Tertia vstione exemptum finito perse refrigerari, tandémq; ad vsus condito. Vis eius astringere & gingiuas abstergere: purgat cum calfactione quæ pupillis caliginem offundunt: explet vlcera & ad cicatricem perducit, insupérque excrescentia cohibet. Fit & è farina eius dentifricium. Corpori denique crustam obducit, éstque pilis abolendis aptus. Theophrastus autor est, si quis in feruentis musti cadum pumicé immiserit, vini feruorem confestim desinere.

Pl. arenosus infricando

A τε καὶ ὑαλίτης. γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν Μήλῳ καὶ Λιπάρᾳ. θερμαίνει δὲ τὸ προειρημένον καὶ διαφορεῖ καὶ πεπαίνει ταχέως. βῆχάς τε καὶ ἐμπύοις καὶ ἀσθματικοῖς ὠφελεῖ ἐν ὠῷ λαμβανόμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· πρὸς δὲ τούτοις ἔμβρυα καταπσπᾷ ὑποθυμιαθέν· καὶ λέ-
B πρας, ἔτι δὲ λειχῆνας καὶ ὄνυχας λεπρώδεις αἴρει, τερεβινθίνῃ μιχθὲν ῥητίνῃ· σὺν ὄξει δὲ καταχριόμενον, ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς λέπρας· αἴρει δὲ καὶ ἀλφούς. ἰᾶται καὶ σκορπίων πληγάς, μιχθὲν ῥητίνῃ· σὺν ὄξει δέ, καὶ δρακοντίου θαλασσίου καὶ σκορπίων πληγὰς ἰᾶται. παύει καὶ τὸν
C καθ' ὅλον τὸ σῶμα "κνησμούς, σὺν νίτρῳ σμηχόμενον· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἰκτέρους, κοχλιαρίου πλῆθος ἐπιπασσόμενον τῷ μετώπῳ, ἢ μετὰ ὠοῦ ῥοφητοῦ λαμβανόμενον. καὶ πρὸς κόρυζαν δὲ καὶ καταρρόους ποιεῖ· καὶ ἱδρῶτας στέλλει καταπασσόμενον· καὶ ποδαγρικοῖς σὺν νί-
D τρῳ καὶ ὕδατι καταχρισθὲν συμβάλλεται· καὶ δυσηκοΐας ὑποθυμιώμενον διὰ σίφωνος θεραπεύει· καὶ ληθαργικούς, ὑποθυμιώμενον· αἱμορραγίας τε ἴσχει. θλάσεις τε ὤτων σὺν οἴνῳ "καὶ μέλιτι καταχριόμενον ἰᾶται.

V. addit. ...

Cæ. add. ... quod expressit Marcellus.

Περὶ Κισσήρεως. Κεφ. ρκέ.

E KΙΣΣΗΡΙΝ δὲ προκριτέον τὴν ἄγαν κούφην καὶ πολύκενον, σχιστήν τε καὶ "ἄλιθον, ἔτι δὲ ψαθυράν τε καὶ λευκήν. καυστέον δὲ οὕτω· λαβὼν αὐτῆς ὁπόσον ἂν θέλῃς, διαπύροις ἔγκρυψον ἄνθραξιν· ὡς δ' ἂν ἐκπυρωθῇ, ἀνελόμενος σβέσον οἴνῳ εὐώδει· καὶ πάλιν πυρώσας σβέσον· τὸ δὲ
F τρίτον ἀνελόμενος αὐτὴν, καθ' ἑαυτὴν ἔα ψυχῆναι, καὶ ἀποθέμενος χρῶ. Δύναμιν δ' ἔχει συπτικήν τε καὶ σμηκτικὴν οὔλων, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις μετὰ τοῦ θερμαίνειν ἑλκῶν τε πληρωτικὴν καὶ κατουλωτικήν· ἔτι δὲ καὶ καταστατικὴν ὑπεροχῶν, καὶ σμηκτικὴ ὀ-
G δόντων λεία· καὶ ἐσχαρωτικὴν σώματος· καὶ εἰς ψίλωσιν τριχῶν ἐπιτήδειον. "Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ, ἐὰν εἰς ζέοντά τις αὐτοῦ πίθον καθῇ κίσσηριν, παύεσθαι τὸν διαζέσματα τὴν ζέσιν τοῦ οἴνου.

V. ... al. ...

V. ... ἑαυτὴν ἔα ψυχῆναι.

Lacuna addit ex vet. cod. ...

In quibusdã codicib. teste Marcello, ista desunt ad capitis vsque calcem.

Περὶ Ἁλῶν. Κεφ. ρκϛʹ. A

ΤΩΝ δὲ ἁλῶν ἐνεργέστερον μέν ἐστι τὸ ὀρυκτόν. τούτου δὲ κοινῶς μὲν τὸ ἄλιθον καὶ λευκὸν καὶ διαφανές, πυκνόν τε καὶ ὁμαλὸν τῇ συγκρίσει· ἰδίως δὲ τὸ Ἀμμωνιακὸν τοῦ γένους, εὔσχιστόν τε καὶ εὐθείας τὰς διαφύσεις ἔχον. τοῦ δὲ θαλασσίου τὸ πυκνὸν παραληπτέον καὶ λευκὸν καὶ ὁμαλόν. B κάλλιστον δὲ ἐν Κύπρῳ καὶ Κύπρου τῇ Σαλαμῖνι γίνεται καὶ Μεγάροις, καὶ ἐν Σικελίᾳ καὶ Λιβύῃ. ἐν τοῖς λεγομένοις δὲ, καὶ τὰ λιμναῖα προκριτέον. δραστικώτατον δὲ αὐτῶν ἐστὶ τὸ Φρύγιον, καλούμενον δὲ Ταττεῖον. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν οἱ προειρημένοι ἅλες κοινῶς πολύχρηστον, συμπτικήν C τε καὶ σμηκτικήν, καὶ ἀποκαθαρτικήν καὶ διαχυτικήν, ἔτι δὲ κατασταλτικὴν καὶ ἰσχναντικήν, καὶ ἐσχαρωτικήν, τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον διαφέροντες. εἰσὶ δὲ καὶ σηπεδόνων ἐφεκτικοί. καὶ σμήγμασι ψωρικαῖς μίγνυνται. στέλλουσι καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑπεροχάς, καὶ πτερύγια τήκουσι, καὶ τὰς ἄλλας D δὲ ὑπερσαρκώσεις αἴρουσι· καὶ κλυσμοῖς εὔθετοι· καὶ κόπου λυτήριοι, σὺν ἐλαίῳ χριόμενοι καὶ πρὸς τὰ οἰδήματα τῶν ὑδρωπικῶν. πυρία τε ἡ δι' αὐτῶν ἐν σακκίοις, παρηγορικὴ ἀλγημάτων. καὶ κνησμοὺς δὲ παύουσι μετ' ἐλαίου καὶ ὄξους συγχριόμενοι παρὰ πυρί, ἄχρις ἂν ἱδρώσωσιν. E ὁμοίως καὶ λειχῆνας καὶ ψώρας καὶ λέπρας. συνάγχας τε κουφίζουσι, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει καὶ ἐλαίῳ διαχριόμενοι. πρὸς δὲ παρίσθμια καὶ κιονίδας, σὺν μέλιτι ὀπτοί. καὶ ἄφθας καὶ οὖλον πλαδῶν, καὶ πρὸς φαγεδαίνας σὺν ἀλφίτῳ κεκαυμένοι *καταπλάσσονται. πρὸς δὲ σκορπίων πληγάς, F σὺν λινοσπέρμῳ· πρὸς δὲ ἐχεων δήγματα, σὺν ὀριγάνῳ καὶ μέλιτι καὶ ὑσσώπῳ· πρὸς δὲ κεράστου, μετὰ πίσσης ἢ κεδρίας ἢ μέλιτος· πρὸς δὲ σκολοπένδρας δῆγμα, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει· πρὸς δὲ σφηκῶν πληγὰς καὶ *τενθρηδόνας, καὶ πρὸς ψυδράκια τὰ ἐν κεφαλῇ, θύμους τε καὶ φύματα, σὺν στέατι μοσχείῳ ἀνα- G ληφθέντες· σὺν σταφίδι δὲ ἢ στέατι ὑείῳ ἢ μέλιτι, δοθιῆνας διαφοροῦσι. καὶ ὄρχεων οἰδήματα σὺν ὀριγάνῳ καὶ ζύμῃ θᾶττον *πεπαίνουσι.

V. caret.

Corn. κατακαίονται

V. add. δοθιῆνας

De Sale. Cap. CXXVI.

INTER Salis genera efficacissimum fossile. Et in hoc ipso genere cōmuniter quidē laudatur calculis vacās, candidum & pellucidum, dēsum & æquabili compage: peculiariter verò natione Ammoniacū, quod quidē & findi facilè potest, & rectis est scissuris. In marino sale eligendus est densus, candidus & æquabilis. Probatissimus in Cypro fit & Salamine Cypri & Megaris, itémq; in Sicilia & Africa. Sed inter hæc ipsa salis genera lacustris præfertur: cēsetúrq; validissimus Phrygius, qui Tattæus vocatur. Antedictorum salis generū natura in communi est ad multa per quā vtilis, astringens, abstergēs, repurgans, dissoluēs dissipánsve, ac insuper reprimens, extenuās & crustas inducēs: sed intensioris remissiorísque facultatis ratione inter se differūt. Quin & *vlcera putrescentia cohibent, & smegmatis seu medicamentis psoras abstergentibus ammiscētur. Excrescentia in oculis reprimunt, pterygia cōsumunt, cæteràsque carnis extuberationes tollunt: clysteribus vtiliter infundūtur: lassitudines etiā discutiunt, ex oleo illita. Contra hydropicorum œdemata auxiliantur, dolorésq; sacculis indita fotu mitigant, & pruritus sedāt ex oleo & aceto infricata ad ignem, dum sudor prouocetur. Similiter & lichenas, psoras ac lepras. Anginas ex melle, aceto & oleo inunctione leuāt. Tosta tonsillis vuæq; cum melle adhibentur. Cremata verò, vlceribus oris quas aphthas vocant, humidis gingiuarū vitiis & phagedænis vlcerum cum polenta insperguntur. Aduersus scorpionum ictus, cum lini semine: cōtra viperarum morsus, cum origano, melle & hyssopo: aduersus cerasten, cum pice, aut cedria, aut melle auxiliantur. Contra scolopendræ verò morsus, ex melle & aceto: aduersus vesparum ictus & tenthredinum, itémque ad capitis psydracia, thymos atque tubercula, seuo excepta vitulino. Furunculos cum vua passa aut suillo adipe aut melle discutiunt. Testium tumores cum origano & fermento citiùs maturant.

*vel à putredine vindicāt

Crocodilorum morsibus auxiliantur trita, in linteolo inuoluta & in acetú intincta, fasciis insuper additis quibus partes affectæ constringantur. Prosunt & ad virulentarum bestiarú morsus & sugillata faciei, cum melle. Contra haustum opium & fungos cum aceto mulso bibuntur. Luxatis cum farina & melle imponuntur. Ambustis igni cum oleo imposita, pustulas *erumpere nõ patiuntur. Podagricis itidem adhibentur, & aurium doloribus cum aceto. Erysipelata & vlcera quæ serpunt cum aceto illita, aut cum *hyssopo imposita cohibent. Vri porrò salem oportet fictili diligenter operculato ne dissiliat, conditóque prunis, vsquedum igni candefiat. Aliqui fossilem subacta farina oblitum carbonibus subijciunt, ibique tandiu sinunt, dum illa exusta fuerit. Sed & sal communis vri hoc modo potest: aqua semel ablutum ac deinde siccatum in ollam mittito, obditóque operculo ignem succendito, tandémque salem moueto, donec haud ampliùs exiliat.

Pl. reperitur (?)

forte hysso

De Spuma salis, seu spuma maris arida. Cap. CXXVII.

Spuma maris arida, ramentum purgamentúmve maris spumosum est, quod in exilibus petris reperitur. Ei vis eadem quæ sali.

De Muria, seu Salsugine. Cap. CXXVIII.

Muria salis effectus præbet; abstergítque: dysentericis vtiliter infunditur, quorum intestina nomę corripuit: itémque ischiadicis iam *diuturno dolore vexatis. Fotu verò aquæ marinæ vicem pensat.

Pl. vetustiore

De flore Salis. Cap. CXXIX.

Flos Salis è Nilo quidé flumine defluit, sed & stagnis quibusdá innatat. Assumendus qui croci coloré imitatur, & odore quodámodo est ingratiore, veluti garú: interdú etiá magis graueolés, gustu mordaciore ac subpinguis. Fucatus auté rubrica aut grumosus, improbatur. Prætereà verus ac sincerus nõ nisi oleo resoluitur: adulteratus, nõnulla ex parte etiam aqua diluitur. Ad vlcera quæ cacoëthe, quasi maligna, vocát, phagedænas, genitaliú nomas & puruletas aures efficax est. Oculorú hebetudi-

A καὶ κροκοδειλοδήκτοις βοηθοῦσιν, ἐνδεθέντες εἰς ὀθόνιον λεῖοι, καὶ βαπτόμενοι εἰς ὄξος, συμφωνούμενοι τῶν μερῶν τοῖς ἐνδέσμοις. θηριοδήκτοις τε βοηθοῦσι, καὶ πρὸς ὑπώπια προσώπου σὺν μέλιτι· καὶ πρὸς ὀποῦ μήκωνος πόσιν, καὶ πρὸς μύκητας σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενοι· πρὸς δὲ στρέμματα, σὺν ἀλεύρῳ καὶ B μέλιτι· πρὸς πυρίκαυστα δὲ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτεθέντες, οὐκ ἐῶσι φλυκταινοῦσθαι. ποδαγρικοῖς τε ὁμοίως ἐπιτίθενται, πρὸς ὠταλγίας τε σὺν ὄξει· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἕρπητας ἰῶνται μετ' ὄξους καταχρισθέντες, ἢ καταπλασθέντες σὺν ὑσσώπῳ. καυστέον δὲ αὐτοὺς εἰς ὄστρακον ἄγγειον ἐμβαλόντας καὶ ἐπιμελῶς πωC μάσαντας, ἵνα μὴ ἐξάλλωνται, ἀνθρακιᾷ τε ἐγκρύψαντας ἄχρις ἐκπυρώσεως. τινὲς δὲ τοὺς ὀρυκτοὺς σταιτὶ περιπλάσαντες, εἰς ἄνθρακας ὑποθέντες ἐῶσιν, ἄχρις ἂν τὸ σταῖς καταφλεχθῇ (?). ἔνεστι δὲ καὶ τοὺς κοινοὺς ὀπτᾶν τὸν τρόπον καίειν. ἀποκλύσας αὐτοὺς ἅπαξ ὕδατι, καὶ ἐάσας ξηρανθῆναι, ἔμβαλε εἰς χύD τραν, καὶ πωμάσας ὑπόκαιε, κινῶν ἕως ἂν μηκέτι ἐξάλλωνται.

Περὶ Ἄχνης ἁλός. Κεφ. ρκζ.

Ἁλὸς ἄχνη ἀπήνθισμά ἐστιν ἁλὸς * ἀφρῶδες, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν πετριδίων. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλσίν.

Περὶ Ἅλμης. Κεφ. ρκη.

E Ἅλμη τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλσὶν ἔχει ἐνέργειαν, σμηκτική· δυσεντερικοῖς τε ἐστὶ τοῖς κατὰ νομὴν ἔγκλυσμα, καὶ ἰσχιαδικοῖς χρονίοις. πρὸς τε καταιονήσεις ἁρμόζει ἐφ' ὧν θαλάττῃ ἐστὶ χρώμενος (?).

Περὶ Ἄνθους ἁλός. Κεφ. ρκθ.

Ἁλὸς δὲ ἄνθος καταρρεῖ μὲν ἐκ Νείλου F ποταμοῦ, ἐφίσταται δὲ λίμναις τισί. προληπτέον δὲ τὸ κροκίζον τῇ χρόᾳ, ὑποδυσωδέστερον ὥσπερ γάρος. ἐνίοτε δὲ καὶ δυσωδέστερον μᾶλλον καὶ τῇ γεύσει δριμύτερον καὶ ὑπολιπαρόν. τὸ δὲ μιλτῶδες ἢ θρόμβους ἔχον, φαῦλον ἡγητέον. ἔτι τὸ ἀκέραιον ἐλαίῳ συνανίεται μόνον· τὸ δεδολωμένον δὲ, ἐκ μέρους G καὶ ὕδατος. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἕλκη, καὶ νομὰς τὰς ἐν αἰδοίοις, καὶ ὦτα πυορροοῦντα· καὶ ἀμβλυωπίας

Marcellus τυποδήμοις (?) ex Plinio legendum suspicatur.

Malim, αἰθέριο (?)

Galen. ἀκανθωδέστερον, vt legit Hermolaus.

Ald. ἐμμυλάζον

καὶ τὰς οὐλὰς αἴρει καὶ λευκώματα. μίγνυται καὶ ἐμπλάστροις καὶ μύροις εἰς χρῶσιν, ὡς καὶ τῷ ῥοδίνῳ. ἔστι δὲ καὶ ἱδρώτων κινητικόν· κοιλίας ταρακτικόν, σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι ληφθέν· κακοστόμαχον. μίγνυται καὶ ἀκόποις, καὶ σμήγμασι πρὸς τριχῶν λεπτυσμόν· καὶ καθόλου ἐστὶ δριμύ, πυρωτικόν, ὥσπερ οἱ ἅλες.

Vulg. exempl. ἀποκρ...

Περὶ Νίτρου. Κεφ. ρλ'.

ΝΙΤΡΟΝ προκριτέον τὸ κοῦφον καὶ ῥοδωπὸν ἢ λευκὸν τὴν χρόαν, κατατετρημένον, οἱονεὶ σπογγώδες τι. τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἐκ τῶν Βουνῶν. Δύναμιν δὲ ἔχει μετασυγκριτικήν.

Oribasius.

Περὶ Ἀφροῦ νίτρου. Κεφ. ρλα'.

Ἀφρὸς δὲ νίτρου, ἄριστος μὲν εἶναι δοκεῖ ὁ κουφότατος καὶ πλακώδης, εὔθρυπτός τε καὶ ἐμπόρφυρος, ἢ ἀφρώδης, ἔτι δὲ δηκτικός· οἷος ἐστὶν ὁ ἐκ Φιλαδελφίας κομιζόμενος τῆς ἐν Λυδίᾳ. δευτερεύει δὲ ὁ Αἰγύπτιος. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Καρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν ὅσην τι καὶ τὸ νίτρον ἀεὶ ἐμφερῆ. ἐκ περισσοῦ δὲ τὸ νίτρον καὶ στρόφους παύει λεανθὲν μετὰ κυμίνου καὶ ποθὲν μεθ' ὑδρομέλιτος, ἢ μετὰ ἀφεψήματος, ἢ τινὸς τῶν διαφορεῖν δυναμένων πνεύματα, οἷον πηγάνου ἢ ἀνήθου. ἔστι δὲ καὶ περιοδικῶν σύγχρισμα πρὸ τῆς παροξυσμοῦ προσβολῆς. μίγνυται καὶ διαφορητικαῖς καὶ ἐπισπαστικαῖς καὶ λεπτυντικαῖς ἐμπλάστροις, καὶ λεπρικαῖς. σὺν ὕδατι δὲ θερμῷ ἢ οἴνῳ ἐγχεόμενον, ἐμπνευματώσεις τε καὶ ἤχους ὤτων ἰᾶται, καὶ πυορροίας. καθαίρει δὲ καὶ ῥύπον, σὺν ὄξει ἐγχεόμενον. κυνοδήκτους τε ἰᾶται σὺν στέατι ὀνείῳ ἢ ὑείῳ. ἀνατομοῖ δὲ καὶ δοθιῆνας, ἀναληφθὲν τερμινθίνῃ ῥητίνῃ· μετὰ σύκων δέ, ὑδρωπικῶν ἐστι κατάπλασμα. σὺν μέλιτι δὲ ἐγχριόμενον, ὀξυδερκές· καὶ πρὸς μύκητας σὺν ὀξυκράτῳ ποθὲν ἁρμόζει· πρὸς δὲ βουπρήστεις, σὺν ὕδατι· πρὸς ταῦρον δὲ αἷμα, σὺν σιλφίῳ· ἀτροφοῦσι τὸ χρήσιμον κατάπλασμα· παραπλαζεσί τε ὀπισθοτονικοῖς πάθοσι σὺν κηρωτῇ, καὶ τρέμουσι μίγνυται καὶ ἄρτῳ ὠφελίμως ἐπὶ τῶν τὴν γλῶτταν παραλελυμένων.

Matthioli codex, ...

Lat. legit in vet. cod. τρέμουσι τε καὶ ... quos tremor aut torminosus dolor infestant.

A nes, cicatrices albuginésque tollit. Emplastris vnguentisq; coloris gratia miscetur, vti & rosaceo. Sudorē quoque ciet: aluum *turbat in vino & aqua sumptus, stomachóque est inutilis. Additur & acopis, & smegmatis quæ extenuandorū pilorum gratia componuntur: ac in vniuersum acris est atque igneæ feruentisque naturæ, vti sal.

Plin. & Ruel.

B

De Nitro. Cap. CXXX.

NITRVM præfertur leue & roseo colore aut candido, perforatum, perinde quasi spongiosum fistulosūmve quiddam. Tale verò est, quod è *collibus tumulisve affertur. Vim habet humores ex alto euocandi.

Plin. & Ruel.

C

De Spuma nitri. Cap. CXXXI.

Spuma nitri, optima censetur leuissima, crustosa, friabilis, colore penè purpureo & spumosa, insuperq; mordens, qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. Secundas tenet Ægyptia. Quin & in Magnesia Cariæ gignitur. Sali parem vim & vstionē hæc habet, æquè ac nitrum ipsum. Sed hoc ampliùs etiam tormina sedat, si cum cumino tritum bibatur in hydromelite, aut decocto aliquo eorum quæ flatus discutiendi vi prædita sunt, vti rutæ vel anethi. In febribus circuitu redeuntibus illinitur ante suspectam accessionem. Miscetur & emplastris discutientibus, extrahētibus, extenuantibus & lepras extergentibus. Cum aqua autem calida aut vino infusum, auriū inflationes ac sonitus, easdémque purulētas sanat. Sordes etiam eiusdem partis expurgat, cum aceto instillatum. Canum morsibus ex asinino adipe aut suillo medetur. Resina exceptum terebinthina furunculos *aperit. Tusum cum ficubus, hydropicis illinitur: & cum melle inunctum, claritatem visus adiuuat. Succurrit venenis fungorū, ex posca potum: buprestiū vero, ex aqua: iis qui sanguinem tauri biberint ex *silphio datur: atrophis, hoc est, cibū non sentiētibus, adhibitū prodest, & opisthotonis iam remissioribus cū cerato, itémq; luxatis: in paralysi linguæ pani vtiliter permiscetur.

D E F G

Pl. Lacerat...

pl. Laser, quo (succus est silphij)

Aliqui ſupradicta ignitis indita carbonibus vrunt, ſubiecta prius teſtá noua, donec incanduerint.

De Fece. Cap. CXXXII.

ELIGENDA Fæx maximè à vino vetere Italico: ſin minùs, ab alio conſimili. Nam aceti fęx intenſioribus eſt prædita viribus. Crematur vt alcyonium, antè diligenter exiccata. Sunt qui teſtæ nouæ inditam igni largo vrant, vſquedum altiùs tota incanduerit. Alij ignitis carbonibus fæcis glebam obruunt, & ſimiliter faciunt. Experimentum eſt legitimè *vſtæ, vt candido aut aërio colore cóſpiciatur, & linguam tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vim porrò fæx habet ſupramodum vrendi, detergendi, cicatricem inducendi, aſtringendi, & vehementer exedendi ſiccandíque. Sed recenti vtendum eſt, quoniam celeriter expirat & exanimatur: proinde non niſi tecta & vaſe aliquo condita incluſáve reponi debet. Lauatur eadem, vti pompholyx. Quæ vſtionem experta non eſt, œdemata per ſe & cum myrto cohibet: ventris ſtomachíque rheumatiſmos adhibita ſiſtit: muliebre profluuiú abdomini & verendis impoſita mitigat: panos nondum exulceratos, itémque tubercula diſcutit. Turgétes mammas ſuíque lactis impatientes cum aceto perun̄cta extinguit. Cremata verò, ſcabros vngues cum reſina aufert: addito lentiſcino oleo illita nocte *tota, flauum reddit capillú. Lota oculorum medicamentis, vti ſpodium, miſcetur: & talis etiá eorundem cicatrices atque caligines abſtergit.

* vel, vſta teſta

* vel, nocte vna rufas capillū

De Calce viua. Cap. CXXXIII.

CALX viua hoc modo fit: Marinorum buccinorum teſtas igni condito, aut ardéti clibano per noctem immittito. Poſtera die ſi candidiſſimæ fuerint, eximito. Sin minùs, iterum vrito, vſquedum vehemēter inalbuerint. Dein vbi in frigidá leuiter eas immerſeris, ollę nouę indito, & exactè pannis operiés, noctem vnam conquieſcere ſinito.

A ἔνιοι δὲ καίουσι τὰ προειρημένα, ἐπ' ἄνθρακας πεπυρωμένους ἀπερεισάμενοι, προϋποκειμένου καινοῦ ὀστράκου, ἕως ἂν ἐκπυρωθῇ.

Περὶ Τρυγός. Κεφ. ρλβ΄.

ΤΡΥΓΑ δὲ παραληπτέον μάλιστα μὲν τὴν ἀπὸ οἴνου παλαιοῦ Ἰταλικοῦ· εἰ B δὲ μή, ἀπὸ ἄλλου ὁμοίου. ἡ γὰρ ἀπὸ ὄξους, ἐπιτέταται τῇ δυνάμει. καυστέον δὲ ὡς ἀλκυόνιον προεξηραμμένην ἐπιμελῶς. τινὲς δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ θέντες καίουσι πυρὶ δαψιλεῖ, ἕως ἂν ἐμπυρωθῇ κατὰ βάθος. ἄλλοι δὲ εἰς ἄνθρακας πεπυρωμένους ἐγκρύψαντες βῶλον, τὸ ὅμοιον ποιοῦσι. σημεῖον C δὲ τῆς δεούσης καύσεως ἡγητέον, τὸ λευκὸν ἢ ἀεροειδὲς τοῦ χρώματος. καὶ τὸ προσενεχθεῖσαν τῇ γλώσσῃ οἱονεὶ φλέγειν αὐτήν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀπὸ ὄξους καίεται. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν σφόδρα, καὶ σμηκτικήν, καὶ ἐπουλωτικήν, στυπτικήν, καὶ σηπτικὴν ἄγαν καὶ ξηραντικήν. χρηστέον δὲ D τῇ τρυγὶ προσφάτῳ οὔσῃ· ταχὺ γὰρ διαπνεῖται· ὅθεν οὐδὲ ἀσκέπαστον, οὐδὲ χωρὶς ἀγγείου αὐτὴν ἀποθετέον. πλύνεται δὲ αὕτη, ὡς πομφόλυξ. ἡ δὲ ἄκαυστος, στέλλει οἰδήματα καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ μυρσίνης· κοιλίαν τε καὶ στόμαχον ῥευματιζόμενον καταπλασθεῖσα στέλλει· καὶ ῥοῦν γυναι-E κεῖον κατὰ ἤτρου καὶ αἰδοίου καταπλαττομένη, πραΰνει· καὶ φύγεθλα δὲ ἀνέλκωτα διαφορεῖ καὶ φύματα· μαστούς τε σπαργῶντας ῥέοντας γάλα σβέννυσι, σὺν ὄξει καταχρισθεῖσα. ἡ δὲ κεκαυμένη, λεπροὺς ἀφίστησιν ὄνυχας σὺν ῥητίνῃ· καὶ μετὰ σχινίνου ἐλαίου συγχρισθεῖσα νύκτα ὅλην, ξανθὰς ποιεῖ F τὰς τρίχας. πλυθεῖσα δὲ μίγνυται εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ὡς σποδός· σμήχει τε οὐλὰς καὶ ἀχλὺς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἡ τοιαύτη.

Περὶ Ἀσβέστου. Κεφ. ρλγ΄.

ΑΣΒΕΣΤΟΣ γίνεται οὕτω· τῶν θαλασσίων κηρύκων τὰ ὄστρακα λαβών, πυρὶ ἔγκρυψον, ἢ εἰς κλίβανον διάπυρον καθεὶς ἄφες ἐννυκτερεῦσαι· τῇ δὲ ἐχομένῃ, ἐὰν μὲν G * λευκότατα γένηται, ἄνελου· εἰ δὲ μή, πάλιν καὶ ἄχρις ἂν ἱκανῶς λευκανθῇ. εἶτα ἀποβάψας αὐτὰ εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινήν, καὶ σκεπάσας αὐτὰ ῥάκεσιν ἐπιμελῶς, ἔασον ἐνταῦθα νύκτα μίαν·

περὶ δὲ αἰρούμενος ἀπυληφθῆναι τὸ παντελὲς τῆς κατεργασίας, ἀποτίθεσο. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ λίθων κοχλακων καιομένων, καὶ ἐκ τῆς χυδαίας μαρμάρου, ἥτις καὶ προκρίνεται τῶν ἄλλων. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα κονίας ἄσβεστος πυρωτικὴν, δηκτικὴν, καυστικὴν, ἐσχαρωτικήν. μιγνυμένη δέ τισιν ἑτέροις, ὡς στέατι ἢ ἐλαίῳ, γίνεται πεπτική, μαλακτική, διαφορητική, καὶ συλωτική. ἐνεργεστέρας δὲ αὐτῆς ἡγητέον τὴν πρόσφατον καὶ ἄβροχον.

V. addi ὑγρῷ

Περὶ Γύψου. Κεφ. ρλδ'.

Γύψος δύναμιν ἔχει στυπτικὴν, ἐμπλαστικὴν· αἱμορραγίας τε καὶ ἱδρώτων ἐφεκτικήν. ποθεῖσα δὲ πνίγει τῷ κατὰ πνιγμὸν τρόπῳ.

Περὶ Τέφρας κληματίνης. Κεφ. ρλε'.

Τέφρα κληματίνη δύναμιν ἔχει καυστικήν· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ ἢ ἐλαίῳ καταπλασθεῖσα, θλάσματα νεύρων καὶ ἄρθρων λυγίσματα καὶ συστροφὰς νεύρων ὠφελεῖ. σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει, σαρκώσεις ὀσχέου στέλλει· καταπλασθεῖσα δὲ σὺν ὄξει, ἑρπετόδηκτα καὶ κυνόδηκτα ἰᾶται· ἐσχαρωτικαῖς τε μίγνυται. καὶ γίνεται ἡ ἐξ αὐτῆς κονία πρὸς πτώματα, καὶ μύκητας σὺν ὄξει καὶ ἁλσὶ καὶ μέλιτι.

V. μίγνυται

V. cauti.

Περὶ Ἀλκυονίου. Κεφ. ρλϛ'.

Τοῦ δὲ Ἀλκυονίου πέντε γνωστέον εἴδη ὑπάρχειν. τὸ μὲν γὰρ πυκνόν ἐστι καὶ στρυφνὸν, καὶ τῇ ἰδέᾳ σπογγῶδες, ἔτι δὲ βρωμῶδες καὶ βαρὺ, καὶ ἰχθύος ὄζον, ὃ δὴ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἠϊόνων εὑρίσκεται. τὸ δὲ ἑξῆς κατὰ μὲν τὸ σχῆμα πτερυγίῳ ὀφθαλμικῷ ἢ σπόγγῳ ἔοικε, κοῦφόν τε ἐστὶ καὶ πολύκενον, καὶ φυκώδη ἀποφορὰν ἔχον. τὸ δὲ τρίτον σκωληκοειδὲς ὑπάρχει τῷ τύπῳ, καὶ τῇ χρόᾳ πορφυρώτερον, ὅ τινες Μιλήσιον καλοῦσι. τὸ τέταρτον δὲ ἐρίοις οἰσυπηροῖς ὅμοιον, πολύκενον, κοῦφον. τὸ δὲ πέμπτον ἔοικε μὲν κατὰ σχῆμα μύκητι, ἄοσμόν τε ἐστὶ καὶ τραχὺ, ἔνδοθεν μὲν κισσήρει κατά τι ἐοικὸς, ἔξωθεν δὲ λεῖον, δριμὺ, ὃ πλεῖστον ἐν τῇ Προποντίδι κατὰ τὴν καλουμένην Βέσβι-

V. αἰγιαλοῖς

V. ἐμπόρφυρον

Orib. addit σωληνοειδὲς

Al. Βέσβικον

Mane calcem perfecto omni opere elaboratam extrahito, atque recondito. Conficitur & e silicibus calculisve littoreis igne crematis, nec non & è vulgari marmore: & hæc quidem cæteris antefertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens & crustas inducens. Mista tamen alijs quibusdam, vt adipi oleóve, concoquendi, molliendi, dissipandi, discutiendive & vlcera ad cicatricem perducendi vim asciscit. Efficacior porro existimatur quæ recens est, nec aquis aspersa.

De Gypso. Cap. CXXXIIII.

Gypsum vim habet astrictoriã & emplasticam. Sanguinis eruptiones sudoréq; cohibet, sed potum strangulando iugulat.

De Sarmentitio cinere. Cap. CXXXV.

Sarmentorum cinis vrendi vim habet. Cum axungia autem oleóve illitus, neruorum contusionibus, articulorum contorsionibus ac neruorum collectionibus nodísve prodest. Cum nitro & aceto, carnis excrescẽtias in scroto reprimit. Idem serpentium canúmque morsibus illitus ex aceto medetur, atque etiam crustas obducentibus medicamentis admiscetur. Fit & ex eo lixiuium contra præcipitationes & fungorum venena, cum aceto, sale & melle.

De Alcyonio. Cap. CXXXVI.

Alcyonii quinque esse genera compertũ est. Vnum enim spissum est, acerbi saporis, spongiosa facie, insupérque virosum, graue ac piscem olens: quod quidem plurimum in littoribus inuenitur. Alterum oculorum pterygio aut spongiæ simile, leue & multicauum, odore ferè algæ. Tertium vermiculi forma & colore penè purpureũ est: quod Milesium quidam vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians ac leue. Quintum figura fungi, inodorum, & intus quidem asperum, quodammodo pumicosum, foris vero læue, acre: quod plurimum in Propontide circa insulam Besby-

Pl. odoris ad ...

cum appellatū gignitur, patrio nomine halos achnen, quasi maris spumam aut lanuginem, vocant. Duo quidem priora in smegmata fœminarum assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias & maculas in facie reliquóque corpore. Tertium verò, iis qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt idoneum est: itémque nephriticis, & ad hydropem lienisque vitia. Vstum autem & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est: assumitur & in alia smegmata psilothráq; cum sale mistū. Quòd si quis aliquod ex hisce alcyonij generibus cremare voluerit, addito sale in crudam ollam mittat, lutóque oblito eius spiraculo fornaci mandet: & cùm figlinum percoctum assatúmve fuerit, extrahat & ad vsus recondat. Cæterùm lauatur vti cadmia.

De Adarce. Cap. CXXXVII.

GIGNITVR in Galatia quod Adarces appellatur. Est autem tanquam concreta salsilago, quę humidis & palustribus locis siccitate emergit, & circa arundines graminávе concrescit, colore flori lapidis Asij similis, tota verò forma molli, & multiforo alcyonio proxima, vt videri possit alcyonium palustre. Ad exterendas lepras, maculas à solis ardore contractas, lichenas, lentigines, similiáque vitia, accommodatur: & in summa vis ei acris. Sed & humores ex alto euocat: quamobrem & ischiadicis opitulatur.

De Spongijs. Cap. CXXXVIII.

E SPONGIIS alias nonnulli mares appellauêre, quæ tenuibus sunt fistulis ac spissæ densæve, è quibus rursum duriores tragos nominauerunt: alias verò fœminas, quæ contrario ac antedictæ modo se habét. Vruntur autem similiter atque alcyonium. Nouæ recentésve ac minimè pingues, vulnerariæ sunt & tumores reprimunt: recentia vulnera ex aqua poscáve conglutinát: at ex melle cocto, veteres sinus iungunt. Vetustæ autem, inutiles. Sed & ipsæ coëuntia præclusáve vlcera callósque diducunt atq; dirimunt,

A κον γῆσον γίνεται, ὃ ἐπιχωρίως ἁλὸς ἄχνην καλοῦσι. τούτων δὲ μὲν πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον, εἰς σμήγματα παραλαμβάνεται γυναικῶν, καὶ πρὸς φακούς, λειχῆνάς τε καὶ λέπρας, ἀλφούς τε καὶ μελανίας καὶ σπίλους τοὺς ἐπὶ προσώπου καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. τὸ δὲ τρίτον εὔθετον πρὸς
B δυσουροῦντας καὶ ἀμμώδη συλλέγοντας ἐν τῇ κύστει· καὶ πρὸς νεφρικούς, πρὸς ὑδρωπικά, σπληνικά. καὲν δὲ καὶ καταπλασθὲν σὺν οἴνῳ, ἀλωπεκίας δασύνει. τὸ δ' ὕστατον, ὀδόντας λευκαίνειν δύναται. παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς ἄλλα σμήγματα καὶ ψίλωθρα, μιγνύμενον σὺν ἁλσί.
C καῦσαι δέ τι τούτων βουλόμενος, μεθ' ἁλῶν εἰς ὠμὴν χύτραν ἔμβαλε, καὶ περιαλείψας τὸ στόμα αὐτῆς πηλῷ, δὸς εἰς κάμινον· ὅταν δὲ ὀπτηθῇ ὁ κέραμος αὐτῆς, ἀνελόμενος ἀπόθου καὶ χρῶ. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία.

Al. καταχρισθὲν

V. [illegible]

Περὶ Ἀδάρκου. Κεφ. ρλζ'.

D Ο ΔΕ προσαγορευόμενος Ἀδάρκης, γίνεται μὲν ἐν Γαλατίᾳ· ἔστι δὲ ὥσπερ ἐπίπαγος ὑφαλμυρίζων, καθ' ὑγρῶν καὶ τελματωδῶν τόπων ἐν ξηρασίᾳ ἐπιγενόμενος, καὶ περιπηγνύμενος καλάμοις καὶ χορταρίοις. ἔοικε δὲ τὴν χρόαν ἄνθει Ἀσίας λίθου, τῷ δὲ ὅλῳ τύπῳ, ἀλκυονίῳ
E τῷ μαλακῷ καὶ πολυτρήτῳ· καὶ ἔστιν οἱονεὶ λιμναῖον ἀλκυόνιον. Εὔθετον δὲ πρὸς ἐκδοραὶ λεπρῶν καὶ ἐφηλίδων καὶ λειχήνων, καὶ φακῶν, καὶ τῶν ὁμοίων. καθόλου δὲ ἐστὶ δριμύ, καὶ μάλιστα ἑλκτικόν, ὠφελεῖ καὶ ἰσχιαδικούς.

V. [illegible]

V. [illegible]

Περὶ Σπόγγων. Κεφ. ρλη'.

ΤΩΝ δὲ Σπόγγων τοὺς μὲν ἄρρενας ἐ-
F κάλεσάν τινες λεπτοτρήτους καὶ πυκνοὺς ὄντας· ὧν τοὺς σκληροτέρους τράγους ὠνόμασαν· τοὺς δὲ, θηλεῖς, οἱ ἐναντίως τοῖς προειρημένοις διάκεινται. καῦσιν δὲ ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀλκυονίῳ. ὁ καινὸς δὲ καὶ ἀλιπής, τραυματικός τέ ἐστι καὶ οἰδήματα στέλλει καὶ τὰ νεότρωτα κολλᾷ σὺν ὕδατι ἢ
G ὀξυκράτῳ· σὺν μέλιτι δὲ ἑφθῷ, παλαιοὺς κόλπους προσκολλᾷ. ὁ δὲ παλαιός, ἄχρηστος. διαστέλλουσι δὲ καὶ μεμυκότα ἕλκη, καὶ τύλους ἀποδεσμούμενοι λίνῳ καὶ αὐτοὶ

ξηροὶ περιλιθέμενοι ὥσπερ μότα. τὰ δὲ ῥευματικὰ ὑπόνομα καὶ χρόνια ἕλκη ἐξικμάζουσιν, ἐπιθέμενοι αἴικμοι νέοι καὶ *καινοί· ἐπέχουσι δὲ καὶ αἱμοῤῥαγίαν. σὺν ὄξει δὲ κεκαυμένοι, πρὸς ξηροφθαλμίας, καὶ ὅπου δεῖ σμῆξαί τι, ἢ στῦψαι. βέλτιον δὲ ποιοῦσι πλυθέντες εἰς τὰ ὀφθαλμικά. σὺν δὲ πίσσῃ καέντες, πρὸς αἱμοῤῥαγίας ἁρμόζουσι. λευκαίνονται δὲ αὐτῶν οἱ ἁπαλώτατοι ἐν τοῖς καύμασι, βρεχόμενοι τῇ ἐπὶ τῶν πετρῶν συνισταμένῃ ἁλὸς ἄχνῃ, καὶ ἡλιαζόμενοι ἐπιβλεπέτω δὲ τὸ μὲν κοῖλον αὐτῶν ἄνω, κάτω δὲ ἡ ἀποτομή. εἰ δ᾽ εἴη αἰθρία θεία, καὶ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθενται βρεχόμενοι ἁλὸς ἄχνῃ ἢ θαλάσσῃ· γίνονται δὲ λευκότατοι οἱ τοιοῦτοι.

Περὶ Κοραλλίου. Κεφ. ρλθ΄.

ΤΟ δὲ Κοράλλιον ὅπερ ἔνιοι λιθόδενδρον ἐκάλεσαν, δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον, στεῤῥοποιεῖσθαι δὲ ἐπὰν ἐκ τοῦ βυθοῦ ἑλκυσθῇ, ἔξαλον γινόμενον, καὶ *βαπτόμενον ὥσπερ ὑπὸ τοῦ περικεχυμένου ἡμῖν ἀέρος. εὑρίσκεται δὲ πλεῖστον ἐν τῷ κατὰ Συρακούσας ἀκρωτηρίῳ τῷ καλουμένῳ Παχύνῳ. ἄριστον δὲ ἐστι τὸ πυῤῥὸν τῇ χρόᾳ καὶ ἐμφερὲς *σανδαράχῃ χρώματι, ἢ σάνδυκι κατακορεῖ, εὔθρυπτόν τε ὡσαύτως, καὶ ὁμαλὸν δι᾽ ὅλης τῆς συγκρίσεως, ἔτι δ᾽ ὀσμὴν βρυώδη καὶ φυκίοις ἐμφερῆ ἔχον. πρὸς δὲ τούτοις πολύοζον καὶ κινναμωμίζον τῷ τύπῳ τὸν θαμνίσκον. τὸ δὲ λιθῶδες τῇ συγκρίσει καὶ τῇ *χρόᾳ ψαφαρόν, σηραγγῶδές τε καὶ χαῦνον, φαῦλον οἴεται εἶναι. στύφει δὲ τῇ δυνάμει καὶ ψύχει ἐπιεικῶς. καταστέλλει δὲ τὰ *ὑπερέχοντα· καὶ οὐλὰς σμήχει τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς· πληροῖ δὲ καὶ κοιλώματα καὶ *οὐλὰς· πρός τε αἵματος ἀναγωγὰς ἰκανῶς ἐνεργεῖ, καὶ δυσουροῦσιν ἁρμόζει. καὶ σπλῆνα τήκει, σὺν ὕδατι πινόμενον.

Περὶ Ἀντιπαθοῦς. Κεφ. ρμ΄.

Καὶ τὸ καλούμενον δ᾽ ἀντιπαθὲς, κοράλλιον οἰητέον ὑπάρχειν, εἰ διαφορὰς ἔχον διαφοράς.

A si aridæ lino alligatæ linamẽtorum modo adigantur: fluxione autem laborantia, cuniculosa seniliáque vlcera, humoris expertes, recentes ac nouæ impositæ, siccant: sanguinis etiam eruptiones cohibẽt. Crematæ ex aceto, lippitudini aridæ auxiliantur: & vbi quid abstergere aut adstringere opus est. Sed vtilius
B cinerem lauare in oculorum medicamentis. Earundem cinis cum pice crematarum, profluentẽ sanguinem sistit. Candidæ porro cura fiunt quæ inter eas sunt mollissimę, si per æstiuos ardores salis spuma petris adhærescente tingantur, & insolentur inuersæ: ita vt parte caua sursum spectent, qua verò parte
C resectæ fuerint, deorsum. Quod si æstiua sit serenitas, etia ad Lunam sternuntur, spuma salis marináve aqua perfusæ: ac tales candidissimæ euadunt.

De Corallio. Cap. CXXXIX.

CORALLIVM, quod aliqui lithodendron appellarũt, mariná
D esse plantam constat: quæ quidem alto mari exempta, duratur statim atque emergit, quasi à circumfuso nobis aëre lapidescat cõcrescátve. Plurimum inuenitur in promontorio Syracusis imminẽte, cui Pachyno nomen est. Probatissimum rubens, colore sandarachæ aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facilè cedens, & æquabili vsquequaque
E concremẽto, insupérque musci aut fuci marini odorem referens, & quàm ramosissimum, forma fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiam coiit, scabrosum, fistulosum seu cõcauũ, prætereà & inane seu spongiosum, vitiosum existimatur. Astringit & re-
F frigerat mediocriter, excrescentia coërcet, oculorũ cicatrices abstergit, vlcera corundem caua explet, ac cicatrices extenuat. Contra sanguinis reiectiones excreationésve efficax est, & vrinæ difficultate laborantibus auxiliatur. Quin & potum ex aqua, lienem absumit.

G

De Antipathe. Cap. CXL.

Quod antipathes vocatur, corallium quoque esse censendum est, sed specie tantummodo distás.

V. ματαια

Mar. & Cor. legunt, αἱμοῤῥαγίαν. τῶν ἐξικ. κεκαυμένοι δὲ

V. caret.

G. ἐν τοῖς ἁπαλ. τοῖς καύμασι.

V. addit, χαλκῶδη, βρυώδη

V. addit, ὑπερσαρκοῦντα,

V. & Drag. capit a calce addunt, καὶ πολυμαθεῖ ... quæ si præseruatorium amuletũ est, quo mala omnia depelluntur & auertuntur.

A Est autem colore nigro, arboris & ipsum figura, at magis ramosum. Vires supradicti habet.

De Phrygio lapide. Cap. CXLI.

PHRYGIVS lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, à qua etiam nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè ponderosus, corporis compage minimè solida, & candidis intercurrentibus lineis, vt in cadmia. Vritur autem in hunc modum: Vino optimo perfusum, viuísque carbonibus obrutum follibus assiduè sufflato: ac vbi colore mutato magis fuluus euaserit, extractum eodem vino restinguito. Eadem iterum prunis imponens facito: sed & tertiò ipsum vrito: attamē attende ne comminuatur, & in fuliginē euanescat. Vim habet crudus vstúsque efficaciter astringendi, insupérque expurgandi, & crustas quadantenus obducēdi. Ambustis cum cerato medetur. Cæterùm lauatur, vti cadmia.

De Asio lapide. Cap. CXLII.

ASIVS lapis assumi debet pumicis colore, fungosus & leuis, insupérque friabilis, quique fissilibus venis luteis ad imum vsque scindatur. Eius verò flos salsugo est subflaua, summo lapidi insidēs: tenui quidem compage, attamen colore partim candido, partim pumici simili, ad luteum vergente. Admotus linguæ, aliquantum mordet. Vim habet, tum lapis, tum & ipse flos astrictoriam & leuiter exedentem, ita tamen vt ne erodat. Excepti resina terebinthina aut liquida pice, tubercula discutiunt: sed præstantior efficaciórve flos existimatur. Ex abundanti verò siccatus flos vetera & cicatrici repugnantia vlcera sanat: carnis excrescentias cohibet, fungis similia ac tetra ferináve vlcera cum melle repurgat: vlcerum caua explet & expurgat, cum melle: depascētiáque cum cerato sistit. Fit ex eo cataplasma podagricis, misto fabæ lomento: & lienosis, ex aceto & viua calce. Prodest itidem flos ex melle phthisicis linctu.

ἔστι δὲ τῇ μὲν χρόᾳ μέλαν, δενδρίζον δὲ καὶ αὐτό, καὶ ὀζῶδες μᾶλλον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις.

Περὶ Φρυγίου λίθου. Κεφ. ρμα΄.

ΛΙΘΟΣ Φρύγιος, ᾧ οἱ βαφεῖς ἐν Φρυγίᾳ χρῶνται (ὅθεν καὶ ὠνόμασται,) γεννᾶται ἐν Καππαδοκίᾳ. ἄριστος δ' ἐστὶν ὁ ὠ-
B χρὸς καὶ μέσως βαρύς, οὐκ εὔτονος τῇ συγκρίσει τοῦ σώματος, ἔχων δὲ διαφύσεις λευκάς, ὡς καδμεία. καίεται δ' ὁ λίθος οὕτως· βρέξας αὐτὸν καλλίστῳ οἴνῳ, διαπύροις ἔγκρυψον ἄνθραξι, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς. ἐὰν δὲ μεταβάλλῃ τὴν χρόαν πυρρότερος γινόμενος, ἐξελὼν αὐτὸν τῷ αὐτῷ σβέσον οἴ-
C νῳ. καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἄνθρακας ἀποθέμενος τὰ αὐτὰ ποίει. καῖε δὲ αὐτὸν ἐκ τρίτου, προσέχων μὴ θρυβῇ καὶ ἀπαιθαλωθῇ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὠμός τε καὶ κεκαυμένος στυπτικὴν ἐνεργῶς, ἔτι δὲ ἀνακαθαρτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν ποσῶς, ˡκε-καυμένη τε ἰατικὴν σὺν κηρωτῇ. πλύ-
D νεται δέ, ὡς ἡ καδμεία.

Περὶ Ἀσίου λίθου. Κεφ. ρμβ΄.

ΑΣΙΟΝ δὲ λίθον παραληπτέον τὸν *κισσηρώδη τὴν χρόαν, χαῦνόν τε καὶ κοῦφον, ἔτι δὲ εὔθρυπτον, καὶ διαφύσεις μηλίνας ἔχοντα διὰ βάθους. τὸ δὲ ἄνθος αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἐφιζάνουσα ἐπίξανθος ἁλμυρὶς τῇ
E ἐπιφανείᾳ τῶν λίθων, τῇ μὲν συστάσει λεπτή, τῇ δὲ χρόᾳ τὸ μέν τι λευκὸν ἔχει, τὸ δὲ ἔοικε κισσήρει, ἐπὶ τὸ μήλινον τετραμμένον, προσαγόμενόν τε τῇ γλώττῃ δάκνει ποσῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἑκάτερον στυπτικήν, σηπτικὴν ἠρέμα, καὶ διαφορητικὴν φυμάτων, τερεβινθίνῃ ἀναλαμβανό-
F μενον ῥητίνῃ ἢ ὑγρᾷ πίσσῃ. εὐτονώτερον δὲ τὸ ἄνθος ἡγητέον. ἐκ περισσοῦ δὲ τοῦτο ξηραινόμενον, τὰ παλαιὰ καὶ δυσκατούλωτα ἕλκη ἰᾶται· καταστέλλει δὲ τὰ ὑπερσαρκοῦντα, καὶ ἀνακαθαίρει σὺν μέλιτι τὰ μύκησιν ὅμοια καὶ θηριώδη· πληροῖ δὲ καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἑλκῶν καὶ ἀνακαθαί-
G ρει σὺν μέλιτι· καὶ τὰ νεμόμενα δὲ ἵστησι, μιχθὲν κηρωτῇ· καὶ ποδαγρικοῖς ἐν καταπλάσμασι μετὰ ἐρέγμου καὶ σπληνικοῖς, μετ' ὄξους καὶ ἀσβέστου. ἐκλειχόμενόν τε τὸ ἄνθος μετὰ μέλιτος, φθισικοὺς ὠφελεῖ.

Lac. legit ex vet. cod. οὐκ εὔτονος τῇ συγκρίσει τοῦ χρώματος: quo modo Marcellus etiam videtur legisse.

Ald. ἐνεργῶν

V. corr. Sic v cod. quem & Ruellius videtur secutus: at vulg. exempl. καταπλάσματι

Aëtius κισσηρώδη scribit κατά τε τὴν χρόαν καὶ τὴν σύστασιν, callosum & colore & consistentia.

κατασκευάζονται δὲ καὶ πύελοι ἐκ τοῦ λίθου, εἰς ἃς οἱ ποδαγρικοὶ τοὺς πόδας ἐνθέντες ὠφελοῦνται. καὶ σοροὶ σαρκοφάγοι γίνονται. *ἰσχναίνουσι τὰ πολύσαρκα καὶ παχέα σώματα, *καταπλασσόμεναι ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ. ἐὰν δέ τις πλῦναι θέλῃ τὰ προγεγραμμένα, πλυνέτω ὡς τὴν καδμείαν.

Περὶ Πυρίτου λίθου. Κεφ. ρμγʹ.

ΠΥΡΙΤΗΣ εἶδός ἐστι λίθου, ἀφ' οὗ χαλκὸς μεταλλεύεται. ληπτέον μέντοι τὸν χαλκοειδῆ, εὐχερῶς δὲ σπινθῆρας ἀφιέντα. καυστέον δὲ τρόπῳ τοιούτῳ. μέλιτι δεύσας αὐτόν, ἔνθες εἰς ἀνθρακιὰν μαλακήν, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς, ὡς ἂν τὴν χροιὰν κιρρὸς γένηται. *(Forti, ior ai)* ἔνιοι δὲ εἰς πολλοὺς καὶ πεπυρωμένους ἄνθρακας ἀποτίθενται ἱκανῶς βεβρεγμένον τῷ μέλιτι τὸν λίθον. ὅταν δὲ μέλλῃ τρέπεσθαι ἐπὶ τὸ κιρρόν, αἰροῦνται. καὶ ἀποφυσήσαντες τὴν σποδόν, πάλιν καίουσι διάβροχον, ἕως ἂν ψαθυρώτερος γένηται ὁμαλῶς· πολλάκις γὰρ μόνον ἐπικαίεται τὸ ἐπιφανές. οὕτω δὲ ἀποκαύσαντες καὶ ξηράναντες, ἀποτίθενται. ἐὰν δὲ πεπλυμένου χρεία ὑπάρχῃ, πλυτέον ὡς καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει κεκαυμένος καὶ ὠμὸς *θερμαντικήν, σμηκτικήν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς *ὄψεσι, διαφορητικήν τε καὶ πεπτικὴν σκληρωμάτων. ἀναληφθεὶς δὲ ῥητίνῃ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα μετὰ ποσῆς θερμασίας καὶ στύψεως. καλοῦσι δὲ ἔνιοι τὸν οὕτω καέντα, διφρυγές.

V. caret. — *V. αἱματο... [?] significantius.*

Περὶ Αἱματίτου λίθου. Κεφ. ρμδʹ.

ΑΙΜΑΤΙΤΗΣ δὲ λίθος ἄριστός ἐστιν ὁ εὔθρυπτος μὲν καὶ κατακορής, ἤτοι μέλας, ἐν ἑαυτῷ δὲ σκληρὸς καὶ ὁμαλός, ἀνεπίμικτος ῥυπαρίας τινὸς ἢ διαζωμάτων. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, θερμαντικὴν ποσῶς, καὶ λεπτυντικήν· καὶ σμηκτικὴν οὐλῶν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ τραχωμάτων, σὺν μέλιτι· σὺν δὲ γάλακτι γυναικείῳ, πρὸς ὀφθαλμίας καὶ ῥήξεις, καὶ ὑφαίμους ὀφθαλμούς. πίνεται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς δυσουρίαν καὶ ῥοϊκάς, καὶ πρὸς αἵματος πτύσεις σὺν χυλῷ ῥοιᾶς. γίνεται δὲ καὶ κολλύρια ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀκόνια, πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς πάθη ἐπιτήδεια.

A Iuuantur etiam podagrici, pedibus in solio ex eo lapide cauato inditis. Fiunt & loculi, qui defunctorũ carnes exedunt. Extenuantur quoque valdè carnosa & obesa corpora, si eiusmodi flore in balneo nitri vice inspergantur. Quod si seu lapidem, seu florẽ ipsum lauare libet, cadmiæ modo lauato.

B *De Pyrite lapide. Cap. CXLIII.*

PYRITES lapidis genus est, ex quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, quique facilè scintillas edat. Vritur autẽ in hunc modum: Irrigatus melle, carbonibus lẽtis inditur, & assiduè sufflatur follibus, donec rufescat. Alij lapidem
C copioso melle perfusum in multos carbones igni candentes demittũt: ac vbi ad fuluum colorem vergere cœperit, ab igne amouent, difflatóque cinere denuò perfusum cremat, donec æqualiter assiccat* friabilior reddatur: siquidem sæpenumerò facies summa solum amburitur. Ita porrò crematum siccatúmque
D recondunt. Sin eloto opus sit, lauari debet vti cadmia. Tam vsti quàm crudi vis est excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias & discutere & maturare. Idem resina exceptus, excrescentia in carne cohibet cum aliquantula caliditate & astrictione. Neque verò desunt, qui ita v-
E stum diphryges appellent.

De Hæmatite lapide. Cap. CXLIIII.

HÆMATITES optimus habetur friabilis & saturato sanguinis colore, seu niger, suapte natura durus & æquabilis, nulla sorde admista, nulloque zonarum discursu.
F Vim habet astrictoriam, aliquãtum excalfacientẽ & extenuantẽ. Oculorum cicatrices & scabritias cum melle exterit. Cũ lacte vero muliebri, lippitudini & diruptis atque cruore suffusis oculis cõuenit. Bibitur autẽ cõtra difficultatẽ vrinæ & *fluores muliebres in vino: & cõtra sanguinis excreationes, cum Punici *Pl. profluuia*
G mali succo. Fiunt & ex eo collyria itémque coticulæ, quæ aduersus oculorum affectus accommodantur.

Vritur

Vritur vt Phrygius lapis, dempto saltem vino. Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdam intumescat. Sunt porro qui hæmatiten ita adulterant. Glebam schisti lapidis densam rotundámque, cuiusmodi sunt quæ eius radices vocantur, in vrceum figlini operis, qui feruentem cinerem contineat, condunt: deindéque breui interposita mora eximunt, atque explorant num ad cotem trita hæmatitæ colorem reddat. Quòd si ita res habet, reponunt: sin minùs, iterum nouo cinere obruunt; & subinde conspicientes periculum faciunt: quoniam diutiùs in cinere dimissa colorem mutat, móxque diffunditur. Discernitur autem adulteratus, primùm scissilibus venis: quippe per venarum ductus in rectum diffringitur, at hæmatites non item. Deinde etiam colore: nanque hic floridum reddit, hæmatites verò saturatiorem atque cinnabarin imitantem. Inuenitur & hæmatites in rubrica Sinopica, & è magnete lapide vehementer vsto paratur: ac natiuus quidem in Ægypto effoditur.

De Schisto, seu Scißili lapide. Cap. CXLV.

SCISSILIS lapis in Occidentali Iberia nascitur. Probatur maximè qui croci colorem æmulatur, friabilis ac suapte natura fissilis, tum concremento, tum etiam mutua venarum cohærentia sali Ammoniaco similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiorem. Quin & caua oculorum vlcera explet muliebri lacte dilutus, itémque ad diruptos & procidentes oculos, insupérque crassitiem genarum & staphylomata, magnoperè efficax est.

De Gagate lapide. Cap. CXLVI.

PRÆFERENDVS Gagates q. celeriter accēditur, & odorē bituminis reddit. Est autē niger plerunque & squallidus, prætereáq; crustosus & perquàm leuis. Vis ei molliēdi &

A καίεται δὲ ἐμφερῶς τῷ Φρυγίῳ λίθῳ τοῦ οἴνου περιῃρημένου. μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως, τὸ γίνεσθαι αὐτὸν μέσως κοῦφον καὶ πεπομφολυγωμένον. δολοῦσι δέ τινες τὸν προειρημένον οὕτω· λαβόντες βῶλον σχιστοῦ λίθου πυκνόν τε καὶ στρογγύλον (τοιαῦται δέ εἰσιν αἱ λεγόμεναι ῥίζαι B αὐτοῦ) εἰς κεραμίαν γάστραν ἔχουσαν θερμοσποδιὰν θερμὴν ἐγκρύπτουσιν. εἶτα διαλιπόντες μικρόν, ἀναιροῦνται, καὶ ἐπ᾽ ἀκόνης τρίβουσι, δοκιμάζοντες εἰ τὴν τοῦ αἱματίτου χρόαν ἀπείληφε· κἂν μὲν οὕτως ἔχῃ, ἀποτίθενται· εἰ δὲ μή, πάλιν ἐγκρύπτουσι, συνεχῶς ἐφορῶντες καὶ δο- C κιμάζοντες· ἀφεθεὶς γὰρ ἐπιπολὺ ἐν τῇ σποδιᾷ μεταβάλλει τῷ χρώματι, ἔπειτα διαχεῖται. ἀπελέγχεται δὲ ὁ κεκακοτεχνημένος, πρῶτον μὲν ταῖς διαφύσεσι. ὁ μὲν γὰρ εἰς κτηδόνας ἐπ᾽ εὐθείας ἀποκλᾶται. ὁ δὲ αἱματίτης, οὐχ οὕτως ἔχει· ἐν * τῇ χρόᾳ· ὁ μὲν γὰρ ἀνθηρὰν D ἀνίησιν· ὁ δὲ αἱματίτης, βαθυτέραν καὶ τῷ κινναβάρει ἐοικυῖαν. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ Σινωπικῇ μίλτῳ, καὶ ἐκ τῆς μαγνήτιδος πέτρας καιομένης ἐφ᾽ ἱκανὸν κατασκευάζεται αἱματίτης. ὁ δὲ αὐτοφυής, ἐν Αἰγύπτῳ μεταλλεύεται.

Περὶ Σχιστοῦ λίθου. Κεφ. ρμε.

E ΣΧΙΣΤΟΣ δὲ λίθος, γίνεται μὲν ἐν τῇ κατὰ ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ. ἄριστος δὲ εἶναι δοκεῖ ὁ παρακροκίζων τῇ χρόᾳ, εὔθρυβής τε καὶ εὔσχιστος ὡς ἐν ἑαυτῷ. ἔοικε δὲ τῆς συνθέσεως ἕνεκεν καὶ τῆς ἀλληλουχίας τῶν κτηδόνων αὐτοῦ Ἀμμωνιακῷ ἁλί. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν F τῷ αἱματίτῃ εἰσφέρεται, τῇ εὐτονίᾳ μόνον λειπόμενος αὐτοῦ. πληροῖ δὲ καὶ κοιλώματα γυναικείῳ διαθεὶς γάλακτι, καὶ πρὸς ῥήξεις καὶ προπτώσεις, ἔτι δὲ παχύτητας βλεφάρων καὶ σταφυλώματα λίαν ἐνεργεῖ.

Περὶ Γαγάτου λίθου. Κεφ. ρμϛ´.

G ΤΟΥ δὲ Γαγάτου προκριτέον τὸν ταχέως ἐξαπτόμενον, καὶ ἀσφαλτίζοντα τῇ ὀσμῇ· μέλας δὲ ἱκανῶς ὑπάρχει καὶ αὐχμηρός, ἔτι δὲ πλακώδης καὶ κοῦφος ἄγαν. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν

καὶ διαφορητικήν. ἔστι δὲ καὶ ἐπιληπτικῶν ἔλεγχος ὑποθυμιαθεὶς, καὶ ὑστερικὰς ἀνακαλεῖται· διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ θυμιαθεὶς, καὶ ποδαγρικαῖς καὶ ἀκόποις μίγνυται δυνάμεσι. γίνεται δ' ἐν *Κιλικίᾳ κατά τινα ποταμὸν εἰσρέοντα εἰς θάλασσαν ἐκχεομένου· ἔστι δὲ πλησίον τῆς λεγομένης Πλαγιουπόλεως. καλεῖται δὲ ὁ τόπος ἢ *ὁ ποταμὸς Γάγας, παρ' οὗ τῷ στόματι εὑρίσκονται οὗτοι οἱ λίθοι.

discutiendi. Suffitus morbum sonticum deprehẽdit, recreátque vuluæ strangulationes: fugat & serpentes nidore. Podagricis medicaminibus & acopis additur. In Lycia porro nascitur, quà influens amnis in mare effunditur, proximè oppidum quod Plagiopolis dicitur. Vocatur autẽ Gagas & locus, & amnis ad cuius ostium id genus lapidum inuenitur.

Περὶ Θρακίου λίθου. Κεφ. ρμζ΄.

Ο δὲ λεγόμενος Θρακίας, γίνεται μὲν ἐν Σκυθίᾳ, ἐν ποταμῷ τῷ λεγομένῳ Πόντῳ. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ Γαγάτῃ. ἱστορεῖται δὲ ἐκκαίεσθαι μὲν αὐτὸν ὕδατι, σβέννυσθαι δὲ ὑπὸ ἐλαίου· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀσφάλτου γίνεται.

De lapide Thracio. Cap CXLVII.

Lapis Thracius dictus, gignitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomen est. Vis eadem quæ Gagatæ. Traditur autem accendi aqua, oleo verò restingui: id quod etiam bitumini accidit.

Περὶ Μαγνήτου. Κεφ. ρμη΄.

Τοῦ δὲ Μαγνήτου λίθου ἄριστός ἐστιν ὁ τὸν σίδηρον εὐχερῶς ἕλκων, καὶ τὴν χρόαν κυανίζων, πυκνός τε καὶ οὐκ ἄγαν βαρύς. Δύναμιν δ' ἔχει πάχους ἀγωγὸν, διδόμενος μετὰ μελικράτου τριωβόλου βάρος. ἔνιοι δὲ τοῦτον καίοντες, ἀντὶ αἱματίτου πιπράσκουσιν.

De Magnete. Cap. CXLVIII.

Lapis Magnes optimus est, qui ferrum facilè attrahit, & colore vergit ad cæruleum, densus, nec admodum grauis. Vim habet crassos humores educendi, si ex aqua mulsa detur trium obolorum pondere. Sunt verò qui crematum hunc pro hæmatite vendant.

Περὶ Ἀραβικοῦ λίθου. Κεφ. ρμθ΄.

Ο δὲ Ἀραβικὸς λεγόμενος λίθος ἔοικεν *ἐλέφαντι σπίλῳ. οὗτος λεῖος καταπλασθεὶς, αἱμορροΐδας ἀποξηραίνει· ὀδόντων δὲ σμῆγμα γίνεται, καυθείς.

Al additur, χαλάσας

De Arabico lapide. Cap. CXLIX.

Arabus lapis ebori minimè maculoso similis est. Is tritus illitu hęmorrhoidas exiccat. Crematus autem, dentifricijs accommodatur.

Περὶ Γαλακτίτου λίθου. Κεφ. ρν΄.

Ο δὲ Γαλακτίτης ὠνόμασται, ἀπὸ τοῦ γαλακτῶδες ἀνιέναι. ἔστι μέντοι ἄλλως ἔντεφρος τὴν χρόαν, γλυκὺς πρὸς τὴν γεῦσιν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ ἕλκη, ἐγχριόμενος· δεῖ δὲ τρίψαντας αὐτὸν ὕδατι, ἀποτίθεσθαι ἐν πυξίδι μολιβδίνῃ, διὰ τὸ περὶ αὐτὸν κολλῶδες.

De Galactite lapide. Cap. CL.

Galactites nomẽ inde trãxit, quòd lacteum succũ remittat: alioqui tamen cinerei est coloris, & gustu dulcis. Ad oculorũ fluxiones & vlcera cõuenienter inungitur. Oportet autẽ in aqua tritum pyxide plumbea recõdere, propter lentorem qui illi obhæret.

Περὶ Μελιτίτου λίθου. Κεφ. ρνα΄.

Ο δὲ Μελιτίτης κατὰ πάντα ἔοικε τῷ γαλακτίτῃ· διαφέρει δὲ τῷ γλυκύτερον ἀνιέναι τὸν χυλόν. ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ ὁ γαλακτίτης.

De Melitite lapide. Cap. CLI.

Melitites omnino Galactitæ similis: hoc tantùm interest, quòd dulciorem succum resudat. Eiusdem vt galactites effectus.

Περὶ Μορόχθου λίθου. Κεφ. ρνβ΄.

Λίθος *Μόροχθος, ὃν ἔνιοι γαλαξίαν *ἢ λευκογραφίδα ἐκάλεσαν, ἐν Αἰγύπτῳ γίνεται· ᾧ καὶ οἱ ὀθονιοποιοὶ πρὸς

Loc. in vet. cod. μόρχθος
V. ignorandus

De Morochtho lapide. Cap. CLII.

Morochthvs lapis, quem aliqui galaxiã aut leucographida vocauerunt, in Ægypto nascitur: ac eo quidẽ, quippe cũ mollis sit, fa-

ciléq; diluatur, linteones dealbádis linteis vtuntur. Creditur spiracula corporis obducere, conuenitq; sanguinem excreantibus, cœliacis & vesicę dolore vexatis, cum aqua potus: itémque fœminis fluxione vuluæ laborátibus, & similiter potus & in pesso appositus. Mollibus etiam oculorum medicamentis miscetur: caua enim eorum vlcera explet, fluxionésque sistit. Idem cerato exceptus, quæ fiunt in teneris corporis partibus vlcera ad cicatricem perducit.

De Alabastrite lapide. Cap. CLIII.

ALABASTRITES, vocatus onyx, exustus & resina aut pice exceptus, duritias discutit: stomachi dolores cum cerato leuat, & gingiuas reprimit.

De Thyite lapide. Cap. CLIIII.

LAPIS nomine Thyites in Æthiopia gignitur, subuiridis quidem & iaspidem referens: attamen cùm diluitur, lacteum reddens succum. Vehementer mordet, valétque ad expurgáda quæ pupillis tenebras offundunt.

De lapide Iudaico. Cap. CLV.

IVDAICVS lapis in Iudæa nascitur, glandis effigie, candidus, perquàm eleganti forma, discurrétibus lineis æquali spatio inter se distantibus, & quasi industria detornatis. Dilutus nullam qualitatem manifestam gustui repræsentat: attamen ciceris magnitudine solutus ad cotem collyrij instar cum aquæ calidę cyathis tribus, potu vrinæ difficultati auxiliatur, & vesicæ calculos frangit.

De lapide Amianto. Cap. CLVI.

AMIANTVS lapis in Cypro nascitur, scissili alumini similis, è quo elaborato, vtpote flexili, telas spectaculi gratia texunt: quæ ignibus iniectæ ardent quidé, sed flammis inuictæ splendidiores exeunt.

De Sapphiro lapide. Cap. CLVII.

SAPPHIRVS lapis ictis à scorpione potu prodesse existimatur. Bibitur & cótra intestinas exulcerationes. Extuberátia in oculis, eorúq; vuas & pustulas reprimit: sed & ruptas eorundé membranas cogit atque glutinat.

A λευκαίνουσι τὰ ἱμάτια χρῶνται, μαλακὸν καὶ εὐανέτως ὄντα. Δοκεῖ δὲ περιεμπλάσσειν, ἁρμόζων ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν καὶ κοιλιακῶν, καὶ *κύστεων ἀλγήματα, σὺν ὕδατι πινόμενος· καὶ ῥοϊκαῖς ὁμοίως, καὶ ἐν προσθέματι. εἴς τε τὰ μαλακὰ ὀφθαλμικὰ μίγνυται· πληροῖ γὰρ κοιλώματα, καὶ ῥεύματα — V. λευκαίνουσι.

B ἵστησι. σὺν δὲ κηρωτῇ ἀναληφθεὶς, τὰ ἐν τρυφεροῖς τῶν ἑλκῶν ἀπουλοῖ.

Περὶ Ἀλαβαστρίτου λίθου. Κεφ. ρνγ΄.

ΛΙΘΟΣ Ἀλαβαστρίτης ὁ καλούμενος ὄνυξ, ἀναληφθεὶς κεκαυμένος ῥητίνῃ ἢ πίσσῃ, διαφορεῖ σκληρίας· στομάχου δὲ ἀλγήματα μετὰ κηρωτῆς παρηγορεῖ· στέλ-

C λει δὲ καὶ οὖλα.

Περὶ Θυΐτου λίθου. Κεφ. ρνδ΄.

ΛΙΘΟΣ ὁ καλούμενος Θυΐτης, γεννᾶται μὲν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, ἔστι δὲ ὑπόχλωρος, ἰασπίζων· ἐν δὲ τῷ λύεσθαι γαλακτώδης φαινόμενος, ἀναδάκνων σφοδρῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀποκαθαρτικὴν τῶν ταῖς

D κόραις ἐπισκοτούντων.

Περὶ Ἰουδαϊκοῦ λίθου. Κεφ. ρνε΄.

Ο ΔΕ Ἰουδαϊκὸς λίθος γεννᾶται μὲν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τῷ σχήματι βαλανοειδὴς, λευκὸς, εὔρυθμος ἱκανῶς, ἔχων καὶ γραμμὰς παραλλήλους, ὡς ἀπὸ τόρνου· ἀνιέμενος δ᾽ ἐστὶν ἄποιος ἐν τῇ γεύσει. δύ-

E ναται δὲ ἐρεβινθιαῖον μέγεθος, διεθὲν ὡς κολλύριον ἐπ᾽ ἀκόνης σὺν ὕδατος θερμοῦ κυάθοις τρισὶ καὶ ποθὲν, δυσουρίαις βοηθεῖν, καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτειν.

Περὶ Ἀμιάντου λίθου. Κεφ. ρνς΄.

ΛΙΘΟΣ Ἀμίαντος γεννᾶται μὲν ἐν Κύπρῳ, στυπτηρίᾳ σχιστῇ ἐοικώς. ὃν *ἐργα- — Lacuna legit ex vet. cod. ἐργαζόμεναι αἱ Αἰθιοπίδες

F ζόμενοι ὑφάσματα ποιοῦσιν ἐξ αὐτοῦ ὄντος ἱμαντώδους πρὸς θέαν· ἃ βληθέντα εἰς πῦρ, φλογοῦνται μὲν, λαμπρότερα δὲ ἐξέρχονται, μὴ κατακαιόμενα.

Περὶ Σαπφείρου λίθου. Κεφ. ρνζ΄.

ΛΙΘΟΣ Σάπφειρος δοκεῖ ὠφελεῖν σκορπιοπλήκτοις πινόμενος· πίνεται δὲ

G καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις· καὶ *πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὲ ὑπεροχὰς, καὶ σταφυλώματα, καὶ φλυκταίνας στέλλει, καὶ τὰς ῥήξεις τῶν ὑμένων συνάγει. — Illud πρὸς redundare videtur.

Περὶ Μεμφίτου λίθου. Κεφ. ρνη'.

ΛΙΘΟΣ Μεμφίτης εὑρίσκεται ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ Μέμφιν, ἔχων ψηφίδων μέγεθος, λιπαρὸς καὶ ποικίλος. τοῦτον ἱστορεῖται καταχρισθεὶς λεῖος ἐπὶ τῶν μελλόντων τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι τόπων, ἀναισθησίαν ἀκίνδυνον ἐπιφέρειν.

Περὶ Σεληνίτου λίθου. Κεφ. ρνθ'.

ΛΙΘΟΣ Σεληνίτης, ὅν τινες ἀφροσέληνον ἐκάλεσαν, διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς μεστὸν ἐν τῇ τῆς σελήνης παραυξήσει. γεννᾶται δὲ ἐν Ἀραβίᾳ, λευκός, διαυγής, κοῦφος. τοῦτον ὑποξύσαντες, διδόασι πόμα ἐπιληπτικοῖς. καὶ ἀντὶ φυλακτηρίου δὲ περιάμματι αὐτῷ αἱ γυναῖκες χρῶνται. δοκεῖ δὲ καὶ δένδρεσι προσδεθεὶς, καρπογόνος εἶναι.

Περὶ Ἰάσπιδος λίθου. Κεφ. ρξ'.

ΛΙΘΟΣ Ἴασπις, ὁ μέν τις ἐστὶ σμαραγδίζων· ὁ δὲ, κρυσταλλώδης, ἐοικὼς φλέγματι· ὁ δὲ, ἀερίζων· ὁ δὲ, καπνίας, ὥσπερεὶ κεκαπνισμένος· ὁ δέ τις καὶ διαφύσεις ἔχων διαλεύκους καὶ ἀποστιλβούσας, Ἀσσύριος καλούμενος· ὁ δέ τις τερεβινθίζων λέγεται, καλλαΐνῳ χρώματι προσόμοιος. λέγονται δὲ πάντες εἶναι φυλακτήρια περίαπτα καὶ ὠκυτόκια, μηρῷ περιαπτόμενα.

Lacuna legit in vet. cod. ἀσπιος.

Περὶ Ἀετίτου λίθου. Κεφ. ρξα'.

Hoc caput de Aetite in codicibus quibusdam desideratur.

ΑΕΤΙΤΗΣ λίθος, ὁ ἐν ἑαυτῷ κινδάξη ἦχον ἀποτελῶν, ὡς ἑτέρου ἐγκύμων λίθου ὑπάρχων, κατοχιον ἐμβρύων ἐστίν, ὅταν ὀλισθηραὶ ὦσιν αἱ μῆτραι, περιαπτόμενος ἀριστερῷ βραχίονι· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἀποτέξεως, ἄρας ἐκ τοῦ βραχίονος, περίαπτε τῷ μηρῷ, καὶ ἐκτὸς ὠδίνων τέξεται. ἔστι δὲ κλεπτέλεγχος, εἰ ἐπιθείη τις εἰς τὸν προσφερόμενον ἄρτον· ὁ γὰρ κλέψας οὐκ ἂν δυνηθείη καταπιεῖν τὰ μασηθέντα. φασὶ δὲ ὅτι καὶ συνεψόμενος ὁ ἀετίτης τοῖς ἐδέσμασι, κλεπτέλεγχος γίνεται· οὐ γὰρ δυνήσεται ὁ κλέψας καταπιεῖν τὰ συνεψόμενα αὐτῷ. λειωθεὶς δὲ καὶ ἀναλαμβανόμενος κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ κυπρίνου ἢ γλευκίνου ἢ τινὸς ἑτέρου τῶν θερμαινόντων, ὀνίνησι μεγάλως ἐπιληπτικούς.

A *De lapide Memphite.*
Cap. CLVIII.

LAPIS Memphites in Ægypto iuxta Memphin inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis & versicolor. Hoc tradunt trito & illito partes quæ vrendæ secandæve sunt citra periculũ, ita obstupescere vt non sentiant cruciatum.

B *De lapide Selenite. Cap. CLIX.*

LAPIS Selenites, quem aliqui Aphroselenon appellarũt, quod noctu plenus luna crescente reperiatur: nascitur in Arabia, cãdidus, translucens & leuis. Huius ramenta comitialibus in potu exhibentur. C Eum etiam mulieres sibi pro amuleto alligant. Sed & eodem adalligato, arbores frugiferæ reddi creduntur.

De Iaspide. Cap. CLX.

EX Iaspidum generibus quædam smaragdum imitatur, alia crystallum, pituitæ similis: alia non dis- D similis aëri, ob id aërizusa vocatur: alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumẽto appellatur: quędam lineis albis & resplendentibus præcingitur, Assyrios nuncupata: alia denique terebinthizusa dicitur, colore callaida gemmam imitata. Omnes pro amuletis gestari, ac femoribus adalligatæ partum accele- E rare traduntur.

De Aëtite lapide. Cap. CLXI.

AETITES lapis, alio dum quatitur intra se ac velut in vtero sonante prægnans, grauidis, quibus lubricæ & parũ tenaces sunt vuluæ, partus continet, sinistro earum brachio adalligat⁹: sed cùm parturiũt, è F brachio remoueatur, ac femori alligetur, vt citra dolores pariant. Furem quoque deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim commanducata deuorare minimè poterit. Quin & si cum edulis coquatur, furem prodere & coarguere dicitur: quippe fur quæ cum eo decocta fuerint haudquaquam glu- G tire poterit. Porrò tritus & cerato exceptus cyprino, gleucinóve aut alio quopiam excalfaciente, comitiales magnificè iuuat.

De lapide Ophite. Cap. CLXII.

IN hoc lapidum genere quidam est ponderosus ac niger: alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus: tertius lineis quibusdā candidis intercinctus est. Omnes alligati, morsis à serpente & caput dolentibus opitulantur. Priuatim verò qui lineas habet, lethargo & capitis dolorib' auxiliari perhibetur.

De Spongiarum lapidibus. Cap. CLXIII.

LAPIDES qui in Spongiis inueniuntur, in vino poti, calculos vesicæ rumpunt.

De Lithocolla. Cap. CLXIIII.

LITHOCOLLA, seu glutinum quo lapides ferruminantur, mistura est marmoris aut lapidis Parij & taurini glutinis. Potest candente specillo admota incommodos oculis pilos replicare.

De Ostracite lapide. Cap. CLXV.

OSTRACITES testæ similitudinem habet, crustosus & in laminas fissilis, quo mulieres *ad pilos amouēdos pro pumice vtuntur. Menses drachmæ pōdere potus ex vino sistit: quòd si ad dies quatuor à menstrua purgatione drachmarum duarum pondere bibatur, fœminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammarū inflammationes lenit, & nomas cohibet.

Vl. læuigandi cutem

De Smyride. Cap. CLXVI.

SMYRIS lapis est, quo annularij sculptores gemmas expurgāt, ad septica & caustica medicamenta vtilis. Prodest & humore nimio flaccescentibus gingiuis, dentifriciisque commendatur.

De Arena. Cap. CLXVII.

ARENA litoralis sole feruefacta, hydropicorū corpora resiccat, si capitetenus ea vndiq; obruātur. Torretur & ad aridos fotus, pro milio aut sale.

De Cote. Cap. CLXVIII.

E COTE Naxia quod exacuendo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilū reducit: virginúmq; mammas cohibet, nec increscere patitur: potū verò ex aceto, lienem absumit, & comitialibus prodest.

Περὶ Ὀφίτου λίθου. Κεφ. ρξβ'.

A ΛΙΘΟΣ ὀφίτης· ὁ μέν τίς ἐστι βαρὺς καὶ μέλας· ὁ δὲ, σποδοειδὴς τὴν χρόαν καὶ κατεστιγμένος· ὁ δὲ, τὰς γραμμὰς ἔχων λευκάς. Πάντες δ' εὐχρηστοῦσι περιαπτόμενοι ἐπὶ ὀφιοδήκτων καὶ κεφαλαλγούντων. ὁ δὲ τὰς γραμμὰς ἔχων, ἰδίως ἱστορεῖται
B ληθάργῳ καὶ κεφαλαλγίαις βοηθεῖν.

Val Cordus hūc [illegible]uitatem non [illegible] pondus, sed odoré refert.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς Σπόγγοις λίθων. Κεφ. ρξγ'.

ΛΙΘΟΙ οἱ ἐν τοῖς Σπόγγοις εὑρισκόμενοι, σὺν οἴνῳ ποθέντες, τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτουσιν.

Περὶ Λιθοκόλλης. Κεφ. ρξδ'.

C Η ΔΕ Λιθοκόλλα, μίγμα οὖσα μαρμάρου ἢ λίθου Παρίου καὶ ταυροκόλλης, δύναται διὰ μηλωτίδος πεπυρωμένης τρίχας ἀνακολλᾶν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς.

Περὶ Ὀστρακίτου λίθου. Κεφ. ρξε'.

ΛΙΘΟΣ Ὀστρακίτης ὅμοιός ἐστιν
D ὀστράκῳ πλακώδης καὶ εὔσχιστος, ᾧ χρῶνται ἀντὶ κισσήρεως πρὸς τριχῶν ἄρσιν αἱ γυναῖκες. ἐπέχει δὲ καταμήνια, ποθεὶς σὺν οἴνῳ < α'. πλῆθος. δυοῖν δὲ < βάρος ἐὰν πίνηταί τις ἐφ' ἡμέρας δ'. μετὰ τὴν ἄφεδρον, ἀσυλληψίαν ποιεῖ· σὺν μέλιτι δὲ ἐπιτιθέμενος, φλεγμαίνοντας μαστοὺς πραΰνει,
E καὶ νομὰς ἵστησι.

Περὶ Σμύριδος. Κεφ. ρξϛ'.

ΣΜΥΡΙΣ λίθος ἐστὶν, ᾗ τὰς ψήφους οἱ δακτυλιογλύφοι σμήχουσι, χρησίμη εἰς *σηπτὰς καὶ καυστικά· καὶ πρὸς οὖλα πλαδῶντα καὶ ὀδόντων σμῆξιν.

Περὶ Ἄμμου. Κεφ. ρξζ'.

F ΑΜΜΟΣ ἡ παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς πυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἐξικμάζει τὰ ὑδερώδη σώματα περιχωννύμενα δίχα κεφαλῆς. Φώγνυται δὲ καὶ εἰς τὰς ξηρὰς πυρίας ἀντὶ κέγχρου ἢ ἁλῶν.

Περὶ Ἀκόνης. Κεφ. ρξη'.

G ΑΚΟΝΗΣ Ναξίας τὸ ἀπότριμμα τὸ πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου ἐγχρισθὲν, ἀλωπεκίας τριχοῖ· καὶ μαστοὺς παρθένων κωλύει *αὔξεσθαι· ποθὲν δὲ μετ' ὄξους, σπλῆνα τήκει, καὶ ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ.

Lego αὔξεσθαι, aut αὐξάνεσθαι

Περὶ Λίθου γεώδους. Κεφ. ρξθ´.

Λίθος γεώδης στύφει, ξηραίνει, ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα τοῖς ὀφθαλμοῖς. καταχρισθεῖσα δὲ μεθ' ὕδατος, μαστῶν καὶ ὄρχεων παύει φλεγμονάς.

Περὶ Γῆς. Κεφ. ρο´.

Γῆ πᾶσα ἡ πίπτουσα εἰς ἰατρικὴν χρῆσιν, τὴν μὲν αἰωρίστω δύναμιν ἔχει B ψύχουσαν καὶ περιεμπλάσσουσαν· κατ' εἶδος δὲ διαφέρει, ἄλλης εἰς ἄλλα μετά τινος σκευασίας χρησιμευούσης.

Περὶ Ἐρετριάδος γῆς. Κεφ. ροα´.

Τῆς Ἐρετριάδος γῆς, ἡ μέν ἐστι λευκὴ ἐπιτεταμένως, ἡ δὲ, σποδοειδής. ἀρίστη δὲ ὑπάρχει ἡ τῇ χρόᾳ σποδίζουσα καὶ μαλακὴ C ἄγαν, πρός τε χαλκώματα ἐγχυθεῖσα γραμμὴν ἰώδη ἀποφερομένη. πλύνεται δὲ ὡς ψιμύθιον, ἢ οὕτω· λεάνας αὐτῆς ὅσον ἂν θέλῃς, κατ' ἰδίαν τε καὶ σὺν ὕδατι ἔασον καταστῆναι· εἶτα τὸ μὲν ὑγρὸν ἐλαφρῶς ἀπήθησον· τὴν δὲ γῆν ἐν ἡλίῳ ξηράνας, πάλιν τρῖβε ἐπὶ ἡμέρας ἐπιδοὺς ὕδωρ, D ἑσπέρας δὲ ἐάσας ὑποστῆναι, περὶ δὲ ὄρθρον ἀπήθησον, καὶ λεάνας ἐν ἡλίῳ τροχίσκους ἀνάπλασσε ὡς δυνατόν. ἐὰν δὲ καὶ ὠπτημένης χρεία ὑπάρχῃ, λαβὼν ἐρεβινθιαῖα μεγέθη τῆς γῆς, δὸς εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν κατατετρημένον· πωμάσας τε τὸ στόμα ἐπιμελῶς, ἔνθες εἰς διαπύρους ἄνθρακας, E καὶ ῥίπιζε συνεχῶς. ὅτε δὲ ἡ σποδὸς αἰθαλωθῇ, ἤτοι ἀερώδης μᾶλλον γένηται τὴν χρόαν, ἀνελόμενος ἀπόθου. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν καὶ ψυκτικήν, κούφως μαλακτικὴν καὶ κοιλωμάτων πληρωτικήν, καὶ ἐναίμων κολλητικήν.

Marc. καθ' ἡμέραν legen. uno spiritu.

Περὶ Σαμίας γῆς. Κεφ. ροβ´. F

Τῆς δὲ Σαμίας γῆς τὴν ἄγαν λευκὴν προκριτέον, καὶ ἐλαφράν. καὶ ἐν τῷ θιγεῖν τῇ γλώσσῃ, κρατουμένην ἐχεκόλλως, ἔτι τε εὔχυλον καὶ μαλακὴν καὶ εὔθρυπτον, οἵα ἐστὶν ἥν τινες κολλύριον καλοῦσι. ἔστι γὰρ αὐτῆς διπλοῦν εἶδος· τό, τε προειρημένον καὶ ὁ καλούμενος ἀστήρ, πλακώδης ὢν καὶ πυκνός, ὡς G ἀκόνη. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν καὶ πλύσιν ἐμφερῆ Ἐρετριάδι. ἵστησι δὲ αἵματος ἀναγωγήν, καὶ ῥοϊκαῖς δίδοται γυναιξὶ

Al. ἐκκάλυπτον, καὶ &c.

A *De Geode lapide. Cap. CLXIX.*

Geodes lapis astringit, siccat, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, mammarum testiúmque inflammationes sedat.

De Terra. Cap. CLXX.

Terra omnis quæ quidem in medicum vsum venit, primam ac summam vim habet refrigerádi, meatúsque obducédi: sed specie distat, quum alia hoc vel illo modo præparata ad alia sit vtilis.

De Terra Eretria. Cap. CLXXI.

In genere terræ Eretriadis quædam vehementer alba est, altera cinerea. Optima verò habetur ad cinereű colorē vergés & per quam mollis, quæq; si per æramenta tractim ducatur, violacei coloris lineamenta reddit. Lauatur vt cerussa, aut hunc in modum: Ex ea quantum libuerit terito seorsum & aqua perfusa: ac vbi pessum ierit, humorem leuiter excolato: terram verò siccatam solibus iterum terito per diem, adiecta aqua, vt vespere considat. Matutinò deinde colo excernito, demúmque ad solem tritam digerito in pastillos, quatenus fieri poterit. Quòd si assata tostáve desideretur, terræ frusta ciceris magnitudine in fictile perforatum cőiicito, oréque vasis diligenter obturato candentibus indito carbonibus, ac follibus continenter perflato. Vbi vero cinis in fauillas sese cőuerterit, aut aëreum potius colorē contraxerit, exemptum reponito. Vim habet astringentem & refrigeratoriam, ac leuiter emolliĕtem: caua itidem explet, vulneráque cruenta glutinat.

vel. [illegible]

De Terra Samia. Cap. CLXXII.

Samia præfertur perquàm candida, leuis & tangenti linguę glutinis modo adhærescens, insupérque succosa, mollis & friabilis: cuiusinodi est quam aliqui collvrium vocant. Duo enim sunt eius genera, nempe quod modò dictum est, & quod Aster appellatur, glebosúm ac densű coris in modű. Vritur ac lauatur vt Eretria, vimq; cősimilē habet: sanguinis excreationes sistit: & fœminis fluxione vuluæ laborantibus

cum flore sylvestris Punicæ datur. Testium quoq; & mammarum inflammationes illita ex rosaceo & aqua sedat: compescit & sudores: denique contra venenatorum morsus & exitialia medicamenta pota è vino auxiliatur.

De lapide Samio. Cap. CLXXIII.

SAMIVS lapis in Samia terra invenitur, quo aurifices ad poliendum illustrandúmque aurum vtuntur. Præstat in eo genere candidus & grauis. Vis ei astrictoria & refrigerans: quapropter prodest stomachicis potus: est & vis instrumenta sensuũ adimuandi & ab iniuria vindicandi: ad oculorum fluxiones & vlcera cũ lacte efficax est. Creditur & adalligatus accelerare partus & conceptus fœminarum custodire.

De terra Chia. Cap. CLXXIIII.

CHIA eligi debet candicans, ad cinereum vergẽs colorem & Samiæ similis. Est autem glebosa ac tenuis, sed fictitiis formis differens. Effectus eius qui Samię: faciei ac totius corporis cutem erugat, illustrat & amabili coloris bonitate cõmendat: ac in balneis ꝓ nitro deterget.

De terra Selinusia. Cap. CLXXV.

IDEM effectus & Selinusiæ: maximè vero laudatur quę vehemẽter resplẽdet, candidáq; est ac friabilis, quæq; facillimè in succum resoluitur, cum primùm humore diluitur.

De Cimolia terra. Cap. CLXXVI.

CIMOLIA quædam est candida, altera ad purpureũ inclinans, quæ innatam quandam habet pinguitudinẽ & tactu frigida sentitur: & hęc quidem optima existimatur. Vtraque aceto diluta, parotidas & alia tubercula discutit: ambustis igni confestim inuncta, partes affectas a pustularum eruptione vindicat: testium duritias ac totius corporis inflammationes cohibet, insupérque aduersatur erysipelatis. In summa multiplici sunt in vsu, dummodo genuinæ ac minimè spuriæ assumantur.

De terra Pnigitide. C.CLXXVII.

QVÆ Pnigitis dicitur, colore quodámodo Eretrię similis est.

A σιῳ βαλανείῳ. καὶ ὄρχεων καὶ μαστῶν φλεγμονὰς καταχριομένη σὺν ὕδατι καὶ ῥοδίνῳ παύει· στέλλει καὶ ἱδρῶτας· καὶ θηριοδήκτοις καὶ θανασίμοις ἀρήγει, σὺν ὕδατι πινομένη.

Περὶ τοῦ ἐν Σάμῳ λίθου. Κεφ. ρογ'.

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ δέ τις ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ λίθος, ᾧ οἱ χρυσοχόοι χρῶνται πρὸς

B τὸ λεαίνειν καὶ στιλβοῦν. διαφέρει δὲ ὁ λευκὸς καὶ στιβαρός. Δύναμιν δ' ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικήν· ὠφελεῖ στομαχικοῖς ἐν ποτῷ· *ἀμβλυωπικὴν τοῖς αἰσθητηρίοις· ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ῥεύματα καὶ ἕλκη, σὺν γάλακτι· δοκεῖ δὲ καὶ ὠκυτόκιος εἶναι καὶ φυλακτήριος τῶν συνειληφυιῶν, περι-

C απτόμενος.

Περὶ Χίας γῆς. Κεφ. ροδ'.

ΚΑΙ τῆς Χίας δὲ τὴν λευκὴν καὶ ὑπόστεφρον παραληπτέον, καὶ τῇ Σαμίᾳ ἐμφερῆ· πλακώδης δέ ἐστι καὶ λευκὴ, τοῖς δὲ σχήμασι τῆς ἀναπλάσεως διαφέρουσα. Δύναμιν δ' ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ Σαμίᾳ·

D ῥυτίδας δὲ καὶ στίλβον, ἔτι δὲ εὔχρουν τὸ πρόσωπον καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀποτελεῖ· σμήχει δὲ ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ.

Περὶ Σελινουσίας. Κεφ. ροε'.

ΤΑ αὐτὰ δὲ ποιεῖ καὶ ἡ Σελινουσία γῆ· ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ ἄγαν στίλβουσα καὶ λευκὴ, εὔθρυπτος δὲ καὶ ταχέως ἄγαν χυλου-

E μένη, ἐπειδὰν ὑγρὸν λάβῃ.

Περὶ Κιμωλίας γῆς. Κεφ. ρος'.

ΤΗΣ δὲ Κιμωλίας ἡ μέν ἐστι λευκὴ ἡ δὲ ἐμπόρφυρος, καὶ λιπαρίαν τινὰ ἔμφυτον κεκτημένη, πρός τε τὴν ἁφὴν κατάψυχρος, ἣν ἀρίστην ἡγητέον. ἑκάτεραι δὲ διαφοροῦσιν ὄξει διειμέναι, παρωτίδας καὶ

F τὰ ἄλλα φύματα· πρός τε τὰ πυρίκαυστα ποιοῦσιν ἐπιχριόμεναι παραχρῆμα, ὥστε ἀφλυκταίνωτα διατηρεῖν τὰ πεπονθότα μέρη· καταστέλλουσι δὲ καὶ διδύμων σκληρίας καὶ φλεγμονὰς τὰς περὶ ὅλον τὸ σῶμα· ἔτι δὲ ἐρυσιπέλασιν ἐνίστανται. καθόλου δὲ πολύχρηστοι εἰσὶν αἱ γνήσιοι, ἐὰν μὴ

G νόθοι παραλαμβάνωνται.

Περὶ Πνιγίτιδος γῆς. Κεφ. ροζ'.

Η ΔΕ λεγομένη Πνιγῖτις γῆ, τῇ χρόᾳ ἔοικέ πως τῇ Ἐρετριάδι. ἔστι δὲ ἁδρό-

Mire, in Oribasio, λευκὴ illum suspicatur.

Lacuna ex vet. cod. legit, καὶ ὠφ.

V. cod. καὶ ἐπὶ [illegible]

Oribasius, λευκὴ

Orib. ... aut quid simile.

A βώλους, ψυκτικὴ πρὸς τὰς τῶν χειρῶν ἐπιβολάς· τῇ τε γλώσσῃ μάλιστα κολλᾶται ὡς ἐκκρεμᾶσθαι. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει τῇ Κιμωλίᾳ, βραχὺ τῆς δυνάμεως ὑστεροῦσα. Ταύτην αὐτὴν Ἐρετριάδα τινὲς πιπράσκουσι.

Περὶ Ὀστράκων. Κεφ. ροη΄.

B ΟΣΤΡΑΚΑ δὲ τὰ ἐξ ἰπνῶν, τὰ λίαν κάτοπτα, ἐσχαρωτικά· ὅθεν ἐπιχριόμενα σὺν ὄξει, κνησμοὺς καὶ ἐξανθήματα ἰᾶται, καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ· ἀναληφθέντα τε κηρωτῇ, χοιράδας διαφορεῖ.

Περὶ τῆς ἐκ τῶν Καμίνων γῆς. Κεφ. ροθ΄.

ΚΑΙ ἡ ἐκ τῶν Καμίνων δὲ κάτοπτος γῆ πυῤῥὰ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν C τοῖς ὀστράκοις.

Περὶ Μηλίας γῆς. Κεφ. ρπ΄.

Η ΔΕ Μηλία τὴν μὲν χρόαν καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἐμφερὴς Ἐρετριάδι τῇ σποδοειδεῖ· ἐντραχὺς δὲ καὶ περιτριβομένη τοῖς δακτύλοις, ὡς ψιθυρισμόν τινα ἀποτελεῖν ὅμοιον ψωχομένῃ κισσήρει. τῇ δὲ δυνάμει στυπτη- D ριώδης ἐστὶν, ἀνειμένως δὲ μᾶλλον· ὃ δὴ καὶ διὰ τῆς γεύσεως ἐμφαίνει. ἀναξηραίνει δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν πραέως· δύναται δὲ καθαρὸν καὶ εὔχρουν ἀποτελεῖν τὸ σῶμα· λεπτύνει δὲ καὶ τὰς τρίχας, καὶ ἀλφοὺς καὶ λέπρας σμήχει. χρησιμεύει δὲ καὶ ζωγράφοις πρὸς πλείονα παραμονὴν χρωμάτων, καὶ χλω- E ραῖς δυνάμεσι συνεργεῖ. * καὶ ταύτης δὲ κοινῶς ἁπάσης γῆς τὴν ἄλιθον ἐκλεκτέον καὶ πρόσφατον, μαλακήν τε καὶ εὔθρυπτον, καὶ εὔλυτον ὅταν ὑγροῦ θίγῃ.

Γερὶ Ἀμπελίτιδος γῆς. Κεφ. ρπα΄.

ΤΗΣ δὲ Ἀμπελίτιδος γῆς, ἣν τινες φαρμακῖτιν καλοῦσι, γεννωμένης ἐν Σε- F λευκείᾳ τῇ κατὰ Συρίαν, τὴν μέλαιναν προκριτέον, καὶ πιτυΐνοις ἄνθραξι μικροῖς ἐμφερὴς ἐστιν, ὑποσχιδακώδης τε καὶ στίλβουσα ἴσως· ἔτι δὲ οὐδὲ βραδέως τηκομένη, ὅταν λεανθείσῃ ἐπιχυθῇ ποσῶς ἔλαιον. τὴν δὲ λευκὴν καὶ τεφρώδη καὶ ἄτηκτον, φαύλην ἡγητέον. Δύναμιν δὲ ἔχει διαχυτικὴν καὶ G ψυκτικήν· παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ βαφὰς τριχῶν καὶ τὰς τῶν ἀμπέλων χρίσεις πρὸς τὸ τῆς ἐκβλα-

Porrò, 8

Orib. μακροῖς. quem secutus est Ruellius. Al. ... nescio quo sensu.

V. & Orib. ...

V. add. ...

Crassiusculis autem prędita est glebis: si quis manus admoueat, refrigerans: tactúque linguæ vsqueadeò glutinosa vt pensilis hæreat. Huic effectus idem qui Cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc porrò aliqui pro Eretriade vendunt.

De Testis. Cap. CLXXVIII.

FORNACEÆ Testæ vehementer tostæ, crustas vlceribus obducunt: quare prurigini & papularum eruptionibus ex aceto inunctæ medétur. Podagricis etiam prosunt: & cerato exceptæ, strumas discutiunt.

De terra Fornacum. Cap. CLXXIX.

FORNACVM terra, quæ quidē retosta rufescit, eiusdem est cum testis effectus.

De terra Melia. Cap. CLXXX.

IMITATVR & Melia colore cineream Eretriam: aspera autem animaduertitur, etiam dum digitis atteritur, adeò vt stridorē quēdam edat, qualē pumex quando deraditur. Vim habet aluminosam, sed remissiusculā: id quod & gustu deprehēditur. Leniter quoque linguā tactu siccat. Corpus mundū ac probè coloratū reddit: pilos extenuat: vitiligines ac lepras exterit. Pictoribus etiam vsum præbet, vt colores diutiùs perennent. Emplastris viridibus efficaciter inseritur. Porrò tū ex hac terra, tum & alia omni in vniuersum eligi debet minimè lapidosa, recés, mollis ac friabilis, quęq; cùm humorem attigerit, facilè resoluatur.

De terra Ampelitide. Cap. CLXXXI.

EX Ampelitide terra, quā Pharmacitin quidam nominăt, quęq; in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur imprimis nigra & paruos piceę carbones referens, assulosè quodammodo scissilis & æqualiter splendens: quæque insuper trita citò liquescit, si olei aliquantulum affundatur. Vitiosa censetur candida, cinerea, quęq; minimè liquescit. Vim dissipandi & refrigerādi habet: calliblepharis additur, atq; inficiendis capillis idonea est. Est & eius vsus ad illinendas vites sub germi-

nationis tempus: quippe quæ innaſcentes vermiculos enecet.

De Fuligine pictoria.

Cap. CLXXXII.

FVLIGO qua pictores vtuntur, è vitrariis officinis peti ſolet: ſiquidem huic palma tribuitur. Vis ei ſeptica & acris. Fracta itidē cum cerato roſaceo ad cicatricem perducit.

De Atramento librario.

Cap. CLXXXIII.

ATRAMENTVM quo ſcribimus, è fuligine ex tædis collecta conficitur. In ſingulas gummi vncias, ternæ fuliginis vnciæ adiiciuntur. Fit etiā è reſinæ fuligine & illa pictoria modò dicta. Sumi autē oportet fuliginis huius minam vnam, gummi ſeſquilibram, taurini glutinis & atramenti ſutorij, ſingulorum ſeſcunciam. Septicis medicamētis conueniēter additur. Ambuſtis etiam confert ex aqua paulò craſſius inunctum, tandiúq; dimiſſum, dum cicatrix obducatur: ſanatis ſiquidē vlceribus, ſponte ſua excidit. Cæterùm, amiciſſime Aree, tum pro operis modo quē deſtinaueramus, tum pro materiæ auxiliorúmque medicinalium copia quam colligere licuit, hucuſque dicta ſufficiant.

Libri quinti & vltimi de materia medica finis.

A σήσεως ὥραν, κτείνουσα τοὺς ἐπιγινομένους σκώληκας.

Περὶ Ἀσβόλης. Κεφ. ρπβʹ.

ΑΣΒΟΛΗ ᾗ οἱ ζωγράφοι χρῶνται, λαμβάνεται μὲν ἐκ τῶν ὑελουργῶν. Fortè ὑαλουργείων
διαφέρει γὰρ αὕτη. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, δριμεῖαν. ἀπουλοῖ δὲ καὶ καύματα σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ. V. add. καύματα, id eſt, vſtiones.
B

Περὶ Μέλανος. Κεφ. ρπγʹ.

ΜΕΛΑΝ ᾧ γράφομεν, συνάγεται ἐκ λιγνύος συναγομένης ἐκ δᾳδίων. μίγνυνται δὲ πρὸς τὴν οὐγκ. ά. τοῦ κόμμεως, οὐγγίαι τρεῖς λιγνύος. σκευάζεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ῥητίνης λιγνύος καὶ τῆς προειρημένης ζωγραφικῆς ἀσβόλης. δεῖ Fortè ἐκλέγεται, vt inferiùs
C δὲ τῆς μὲν ἀσβόλης μνᾶν μίαν λαμβάνειν, κόμμεως δὲ λίτραν μίαν ἥμισυ, ταυροκόλλης οὐγγίαν μίαν ἥμισυ, χαλκάνθου οὐγγίαν μίαν ἥμισυ. Ἁρμόζει δὲ εἴς τε σηπτὰς, καὶ πυρίκαυστα, καταχριόμενον μεθ᾽ ὕδατος παχὺ, καὶ ἐώμενον ἄχρις ἀπουλώσεως· ἀποπίπτει γὰρ αὐτόματον, ὑγιασθέντων τῶν ἑλκῶν. Καὶ δὴ σχεδὸν ἐφ᾽ ὅσον ἱκανὸν ἐδόξαμεν, ὦ φίλτατε Ἀρεῖε, ἅμα τῇ καὶ μήκους συντάξεως, καὶ πλήθους ὕλης τε καὶ βοηθημάτων ταμιεύσασθαι, ἅλις ἔχει. G. alter... [illegible]
D

Τέλος τοῦ τῶν ὑλικῶν βιβλίου πέμπτου καὶ τελευταίου.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI LIBER DE VENENIS, EORUNDÉMQ; PRÆCAUTIONE AC MEDICATIONE.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ περὶ Δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ τῆς αὐτῶν προφυλακῆς καὶ θεραπείας.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

Præfatio.

A QVONIAM *superioribus libris, amicissime Aree, tradidimus de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus ac earundem fructibus & lacrymis, insuperque de animalibus, melle, lacte, sevo, frugibus, oleribus, radicibus, herbis, succis: denique de vinorum metallicorúmque generibus: in hoc operis totius ultimo, de viribus noxiorum medicamentorum, ac eorũ quæ contrà prodesse possunt, disseremus. Vitata igitur sermonis prolixitate opus institutum prosequamur.* Huiusmodi autem de venenis tractatus cùm bipartitò distributus sit: in eam videlicet partem quæ docet quo pacto ipsa præcauere debeamus, ita ut planè non assumantur, aut, siquando per imprudentiam data fuerint, ut tum quoque innoxia irritáque fiant: & alteram, quæ rationem tradit iis succurrendi qui iam noxam sensere: priore loco differam de præcauendi modo: quem quidem esse difficilem prisci existimauerunt, quòd clanculum venena exhibentes, iis utuntur artibus, quibus etiã peritissimum quenque fallant. Siquidem exitialia venena permistis dulcibus amaritudine sua spoliant, & graue odoris virus mistura odoramen-

Τὸ προοίμιον.

A ΑΠΟΔΟΝΤΕΣ* ἐν τοῖς προγεγραμμένοις βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων τε τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν καὶ δακρύων, ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος, καὶ γάλακτος καὶ στέατος, καὶ τῶν λεγομένων σιτηρῶν καὶ B λαχάνων, ἔτι τε τὸν σύμπαντα περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν * καὶ χυλισμάτων, καὶ οἴνων καὶ μεταλλικῶν λόγον· ἐν τούτῳ τελευταίῳ ὑπάρχοντι τῆς ὅλης πραγματείας, καταλεξόμεθα περὶ τῆς τῶν ὠφελεῖν ἡμᾶς ἢ βλάπτειν δυναμένων φαρμάκων ἐνεργείας. Παραιτησάμενοι οὖν τὴν πολυλογίαν, ἐπιλάβωμεθα τοῦ προκειμένου.] C * Μεριζομένου δὲ τοῦ τοιούτου διχῆ· εἴς τε προφυλακὴν τοῦ μηδὲ τὴν ἀρχὴν λαμβάνεσθαι, ἢ εἰ καί ποτε λάθοι διδόμενα, ἀνενέργητα γενέσθαι· καὶ εἰς τὸ βοηθηματικὸν τῶν πεπωκότων. πρῶτον δίειμι περὶ τοῦ προφυλακτικοῦ τρόπου, δυσχερεῦς ὄντος, ὡς D οἱ ἀρχαῖοι ὑπέλαβον, διὰ τὸ τοὺς λάθρα διδόντας οὕτω μηχανᾶσθαι, ὡς καὶ τοὺς ἐμπειροτάτους ἐξαπατᾶν· τὰς μὲν γὰρ πικρίας ἐξαιροῦνται τῶν φθαρτικῶν φαρμάκων ταῖς μιγνυμέναις γλυκύτησι· τὰς δὲ δυσωδίας, ταῖς τῶν ἀρωμά-

Addit Lacuna ex v. cod. χυλισμάτων

Διδόμενα

των καταμίξεσιν, ἢ ταῖς τῶν ὑλῶν ἐπ' ὠ- A
φελείᾳ δοκουσῶν προσφέρεσθαι, μά-
λιστα δ' ἐν ταῖς ἀσθενείαις, ὡς ἀψινθίῳ ἢ
τραγοριγάνῳ ἢ ὑσσώπῳ, ἢ θύμβρᾳ, θύ-
μῳ τε καὶ ὀριγάνῳ· ἢ ἀβροτόνῳ, ἢ ἴρι-
δι ἢ καστορίῳ, καὶ εἴ τι δοκεῖ κατάλλη-
λον τοῖς * καταργουμένοις φαρμάκοις
ἔχειν ποιότητα. ἐπὶ δὲ τῶν πινομένων, ἐν B
οἴνοις σκληροῖς ἢ ζωμοῖς, ἢ ἐν γλυκεῖ,
ἢ ἐν μελικράτῳ, ἢ ἐν γλεύκει, ἢ ἐν χυ-
λοῖς, ἢ φακῷ, ἢ ἐν ἀλφίτοις, ἢ ἐν φαρ-
μάκοις ἢ ἐν ἄλλοις τισὶ τῶν προσφερο-
μένων συναποποιοῦντες. ἔδει μὲν τοὺς ὑπο-
πτεύοντας δεῖ παραιτεῖσθαι τὰ κατηρτυ-
μένα τῶν ἐδεσμάτων, καὶ πᾶσαν ἐπι- C
τεταμένην ποιότητα γλίσχραν (?), ὅσαι εἰ-
σὶ διὰ τῶν γλυκέων ἢ ἁλυκῶν ἢ ὀ-
ξέων διαφυλάττεσθαι· καὶ τοὺς διψῶν-
τας ἢ πεινῶντας δι' ἐπιτάσεως μὴ ἀ-
θρόως πίνειν ἢ ἐσθίειν, προσέχοντας τῇ
ποιότητι τούτων, μάλιστα δὲ ψυχρὸν ὕ-
δωρ προλαμβάνειν πίνοντας. ἀποπλη- D
ρωθείσης γὰρ τῆς ὀρέξεως, * ἀπιθανώτα-
ται γίνονται αἱ λοιπαὶ ποιότητες· καὶ ἐ-
πὶ μὲν τῶν * ἀσθενούντων, καλῶς πα-
ραιτούμεθα τὰς παρὰ τῶν * ἐπ' ὠφε-
λείᾳ διδομένας φαρμάκων πόσεις, ἃς εἰσ-
φέρουσιν οἱ κακουργοῦντες τὰ δηλη-
τήρια· ὡς τι διὰ τοῦτο δυσεπιχείρη- E
τους γίνεσθαι τοὺς νοσοῦντας. καὶ ἡ μὲν
πρὸς τὸ μὴ εὐχερῶς ἁλίσκεσθαι πλα-
νωμένοις ἔφοδος, αὕτη· ἑτέρα δὲ, ἡ * τις
ἐστὶν ἀσφαλεστέρα. δεῖ τοὺς ὑποπτεύον-
τάς τι τοιοῦτον προλαμβάνειν τι, καὶ ἀ-
δύνατα κατασκευάζειν τὰ φάρμακα.
οἷον τάς τε ἰσχάδας μασωμένοις μετὰ F
βασιλικῶν καρύων, καὶ τὰ καλούμενα
δὲ κεδρόμηλα, βουνιάδος τε σπέρμα-
τος ὁλκὴν μετ' οἴνου, ἢ καλαμίνθης
* τῶν φύλλων ὁμοίως, ἢ μίλτου, τῆς κα-
λουμένης λημνίας σφραγῖδος, τὸ αὐτὸ
πλῆθος σὺν οἴνῳ· ἢ πηγάνου * φύλλα καὶ
καρύου βασιλικοῦ τὸ ἐντὸς, ἢ ἁλῶν χόν- G
δρον καὶ ἰσχάδας δύο νῆστις προσφερέσθωσαν, καὶ ὑπ' οὐδενὸς ὅπου (?) βλαβήσονται φαρμάκου. καὶ
ἀντίδοτοι δὲ προσλαμβανόμεναι μετ' οἴνου, τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν· ὧν ἐστιν ἡ διὰ τοῦ σκίγκου,

V caret.
Deest in Ald.
Corn. addit, ἐδομένων (?) καὶ
Corn. legit, οἴνοις (?)
V. caret.
V. itidem caret, & nos consultò prætermittimus.
Marc. ὑγιαινόντων (?) legisse videtur
Addendum fortassis διδόντων (?), aut quid simile.
V. καὶ οἴνου (?)
Lac. legit in vet. codi. ἢ ἁλῶν &c.

torum eximunt, aut medicamentorum quæ potissimùm in minùs firma valetudine vtilitatis gratia exhiberi putantur, veluti sunt absinthiũ, tragoriganũ, hyssopus, satureia, itémque thymus, origanum, abrotonum, iris aut castoriũ, & siquid aliud malefica vi præditis medicamentis cognatam qualitatem habere videatur: vel ea potulentis inserunt, vti vinis asperis, iusculis, passo, aquæ mulsæ, musto, aut variis succorum generibus; vel ipsi lenticulæ polentæve, aut aliis quæ edulij specie offerũtur, immiscent. Quamobrem suspiciosi curiosiùs apparata fercula vitare debent, omníque intenso sapore dulcium, salsorum aut acidorum abstinere. Quin neque sitibundi affatim bibere, aut esurientes auidiùs deuorare debent, sed ad eorum quę edunt bibúntve, saporem qualitatémque diligenter attendere, & ante omnia potu frigidam aquam præsumere: sic enim satiato appetitu, qualitates posteà facilè deprehenduntur. Quòd ad ægros verò spectat, honestè recusamus potiones auxilij prætextu dari solitas, quas offerunt improbi veneficiorum artifices: quò fit vt ægrotantes audentium iniuriis minùs pateant. Et hæc quidem, ne facilè incauti homines capiantur dolis veneficorum, ratio est & facultas. Verùm altera superest expeditior, vt suspiciosi aliquid præsumát, quod venenorum vires hebetet, ac inefficaces irritásque reddat: cuiusmodi caricæ sunt cum iuglandibus nucibus manducatæ, & quæ citria mala vocantur, seminísque buniadis drachma vna cum vino: itidémque folia calaminthæ, aut rubrica quæ sigillum Lemnium appellatur, pari pondere cum vino: aut rutæ folia, nucis iuglãdis nucleum, salis grumum & caricas duas ieiuni sumant, & nullo veneni genere offendentur. Quin & antidota ex vino præsumpta eundem prębent effectum: ex quorum numero sunt, quod ex scinco paratur,

quod

quod è ságuinib' téperatur, & quod magni Mithridatij nomen obtinet. Quin & sæpenumero naturali dissidio venenis aduersantur propriç ac peculiares quæda corporum constitutiones, insuperq; antecedétes eorundé dispositiones, pro varia ciborum potuúmve qualitate aut vini copia inductæ. Siquidé venenorum quæ insuper ingeruntur vires frangunt & exoluunt, eorúmq; in mébra distributioné impediunt, priore alimento antè infarctis præclusisq; meatibus. Verùenimuerò quandoquidé inter peregrinandú incómodi casus varij absq; vllis hominum insidiis similia frequéter inuehunt pericula, nonnihil etiam hac de re agere necessariú duco. Ante omnia igitur loco subdiali, quoad eius fieri poterit, coquinari, fercula struere, omniáq; cibo potuíq; necessaria apparare oportebit. Quod si non nisi sub tecto cōmodè ista fieri possunt, tùm quoq; laquearia diligéter obseruanda sunt. Etenim haud rarò è superioribus contignationibus mortifera decidunt animalcula, vti phalágia, quædá alia reptilia, & qui stellio appellatur. Sed & vinaria vasa diligéter & in luce intueri oportet: nanque reptilia vini odore illiciuntur, quæ interdú sorbendo noxium virus eructarunt, interdú vero illapsa immersaque perierunt, & iis qui postea vinum hauserunt exitij causam attulère. Et hęc quidé de insidiis vitandis præcauendisq; hactenus dicta sint. At si qui seu vltro, seu ex quorundá insidiis venenum hauserint, iis nulla interposita mora auxiliari oportebit. Siquidé dum signa, quæ singula comitari venena solent, expectátur, immedicabile fit malum, aut certè diutius neglectú, ægre deinde medicamentis cedit. Quare si qui venenú se hausisse pro cóperto habent, aut qui iis adfuere quod qualéve sit haustú genus veneni, fateantur, protinus accedétes ad cógrua particulariáve remedia, illos facilè naturali pristinæq; cōstitutioni propriæ restituemus. Neque vero iis assétimur, qui ꝓrsus auxilia in huiusmodi casu frustra adhiberi cótendút. Quo enim modo morbi, quorú causę cæcæ latentésq, corporibus insidét, medicaminibus curabútur, quæ verò forinsecus incurrunt venena mediciná haudquaquam admittét?

A καὶ ἡ διὰ τῶν αἱμάτων, καὶ ἡ καλουμένη Μεγάλη Μιθριδάτειος. ἀντιπάσχουσι δὲ πολλάκις καὶ ἰδιοσυγκρίσεις σωμάτων αἱ πρὸς διαθέσεις, διά τινας βρωμάτων ἢ πομάτων ποιότητας, ἢ πλῆθος οἴνου· ἐκλύουσι γὰρ τὰς ἐνεργείας τῶν ἐπεισαγομένων φαρμάκων, καὶ τὴν ἀνάδοσιν αὐτῶν κωλύουσι, προπεπληρωμένων τῶν πόρων B ὑπὸ τῆς προληφθείσης τροφῆς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ περιστάσεις τινὲς ἐν ἀποδημίᾳ δίχα ἐπιβουλῆς πολλάκις ἐπιφέρουσιν ὁμοίους κινδύνους, ἀναγκαῖον ὑπολαμβάνω καὶ περὶ τούτου διαλαβεῖν. δεήσει γὰρ πρῶτον μὲν ἐν ὑπαίθροις τόποις, ὡς δυνατὸν, ἕψειν, καὶ ἑτοιμάζειν τὰ πρὸς C βρῶσιν καὶ πόσιν. δεύτερον δὲ ἐν ὑποστέγῳ ἐπιμελῶς καταμανθάνειν τὰς ὀροφάς. πολλάκις γὰρ ἐκ τῶν ὑπερκειμένων πίπτει ζωΰφια φθοροποιὰ, ὥσπερ φαλάγγια, καὶ ἄλλα τινὰ ἑρπετὰ, καὶ ὁ καλούμενος ἀσκαλαβώτης. καὶ τοῖς πιθάκνεσι δὲ τοῦ οἴνου ἀγγείοις ἐναργῶς καὶ ἐπιμελῶς προσέχειν D δεῖ. ἕλκεται γὰρ ὑπὸ τῆς ὀσμῆς τοῦ οἴνου τὰ ἑρπετὰ, ἅ τινα πολλάκις πιόντα μὲν τὸν ἰὸν ἀπημέσαντα, ἐμπεσόντα δὲ ἀπέθανον, καὶ ἀπωλείας ἐγένοντο αἴτια τοῖς προσενεγκαμένοις. Περὶ μὲν τὸ ἀνεπιβούλευτον εἶναι καὶ προφυλάξασθαι, ταῦτα εἰρήσθω. εἰ δέ τινες ἑκουσίᾳ γνώμῃ προσενέγκαιντο, ἢ καὶ ἐξ E ἐπιβουλῆς τινων λάβοιεν, δεήσει μηδὲν ἀναβαλλομένους βοηθεῖν· εἰς γὰρ τὸ περιμένειν τὰ παρακολουθοῦντα σημεῖα ἑκάστου τῶν φαρμάκων ἀνίατόν ἐστι, δυσβοηθήτων αὐτῶν διὰ τὸν χρόνον γινομένων. ἐὰν μὲν οὖν οἱ προσενεγκάμενοι νοήσαντες ὁμολογήσωσι τὸ ποθὲν φάρμακον, ἢ τινες τῶν F συμπαρόντων, παραχρῆμα ἐλθόντες ἐπὶ τὰ κατάλληλα βοηθήματα, ῥᾳδίως εἰς τὸ κατὰ φύσιν καὶ οἰκεῖον ἄξομεν αὐτοὺς κατάστημα. οὐ συγκατατιθέμεθα τοῖς λέγουσιν ἐπ' αὐτῶν καθάπαξ ἀθεράπευτα γίνεσθαι. πῶς γὰρ τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ σώματι γινομένων αἰτίων πάθη θεραπείαν G ἐπιδέχεται, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν συμπιπτόντων φαρμάκων ἀθεράπευτα τύχωσι;

Lego cũ Corn. αἱ πρὸς διαθέσεις vti inferius.

Ald. δίχα

Ald. πιθακνῶν

Ald. αὐτῶν

ὁμοίως γὰρ πάντα τὰ περὶ τὰ σώματα γινόμενα νοσήματα, θεραπευτά τε καὶ ἀθεράπευτα, κατὰ τὰ μεγέθη τῶν προσαπτόντων αἰτίων, καὶ τὰς προδιαθέσεις καὶ ἐπιτηδειότητας τῶν σωμάτων. εἰ δέ τινες αὐτῶν καταληφθεῖεν ἀφωνίαις ἢ παροινίαις, ἢ ἄλλως, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι ἐξάγειν αὐτό, ἀσυμφανὲς ἡμῖν ποιοῦσι τὸ φάρμακον, τότε δεῖ ταχέως ἔρχεσθαι ἐπὶ τὰ κοινῶς ἁρμόττοντα τοῖς οἱονδήποτε φάρμακον πεπωκόσιν. οὐδὲν δὲ δύναται κοινότερον βοήθημα δοθῆναι, τοῦ τὸ δοθὲν φάρμακον, πρὸ τοῦ ἐνισχύσαι, διὰ τοῦ ἔγγιστα τόπου κενοῦν εἰς τὸ ἐκτός. ὅθεν μηδὲν ἀναβαλλομένους προσφέρειν δεῖ ἔλαιον θερμόν, ἢ κατ' ἰδίαν ἢ μεθ' ὕδατος ἐμεῖν ἀναγκάζοντας. εἰ δὲ μὴ παρείη ἔλαιον, τῶν τόπων μὴ φερόντων, βούτυρον ἀντὶ ἐλαίου μεθ' ὕδατος θερμοῦ ἢ μαλάχης, ἢ λινοσπέρμου ἢ τράγου, ἢ τήλεως, ἢ κνίδης σπέρματος, ἢ χόνδρου ἀφεψήματος. οὐ μόνον γὰρ κενοῖ ταῦτα διὰ τῶν ἐμέτων, εὐχερῶς χαλασμὸν καὶ ναυτίαν ἐμποιοῦντα, ἀλλὰ καὶ ὑπάξει τὴν κοιλίαν, καὶ ἐνδυναμωθήσεται τῇ *κενώσει τῶν σωμάτων, ἀμβλυντικὰ τῶν δριμυτήτων καθεστῶτα. *ἔστι δὲ ἐναργῶς καταλαβέσθαι τοῦτο. εἰ γάρ τις ἑλκῶσαι προαιρούμενος διὰ ἀσβέστου, ἢ τρυγὸς ἢ κανθαρίδος ἢ τινος ἄλλου δριμέος, τὸ σῶμα, ὑπαλείψει ἐλαίῳ, οὐχ ἑλκωθήσεται ὑπὸ τούτων. καὶ μὲν οὐδ' εἴ τις σφίγξαι θελήσει ἰσχυρῶς ἢ ψύξαι, δυνάται προλιπαρῶν. ἔτι μὲν ὁ ἔμετος οὐ μόνον καθ' ὃ κενοῖ καὶ ἀποκρίνει τὸ βλάπτον ὠφελεῖ, ἀλλ' ὅτι καὶ διακρίνει τὸ ληφθὲν ἐνίοτε, ἔκ τε ὀσμῆς ἢ θρόμβων ἢ χρώματός τινος· ἐκ μὲν γὰρ τῆς ὀσμῆς καὶ πικρίας, μηκώνειον· ἐκ δὲ χρόας, ψιμμύθιον ἢ γύψον· ἀπὸ δὲ θρόμβου, γάλα ἢ τὸ νεοσφαγὲς αἷμα· ἀπὸ δὲ βρώμου καὶ ποιότητος τοῦ ἐμουμένου καὶ ὀσμῆς, λαγωὸν θαλάττιον καὶ φρῦνον, ὡς διὰ *τοῦτο ἢ δι' ἕτερον ἔνια δύνασθαι βοηθεῖν, ἐρχομένους ἐπὶ τὰ ἑκάστῳ ἁρμόζοντα βοηθήματα· παραμίγνυται δὲ τῷ ἐλαίῳ μαλά-

Lego cũ Corn. παροινίαις

Marc. γάλα ἐμπεπηγὸς ἢ τοῦ προσφάτου αἷμα νεοσφαγές.

A Æquè porrò omnes corporibus aduenié̃tes morbi pro causarũ ingruẽtium magnitudine, próque antecedentibus affectionibus ac opportunitate habilitatéque corporum, vel medicabiles sunt, vel nullis cedunt medicamentis. Quod siqui forsan vocis interceptione aut mẽtis alienatione correpti, aut alioqui nolen-
B tes veneno liberari, nullam nobis eius cognitionem præbeãt: tum protinus ad ea transeundum remedia, quę in communi epotis quibuscunque venenis opitulari consueuerũt. Atqui nullum communius auxiliũ dari potest, quàm quod exhibitum venenum per proximum locum foràs pellit, priusquàm ipsum inuale-
C scat. Quamobrẽ illis sine mora calidum oleũ seu per se, seu ex aqua, vt ad vomitũ cogãtur, exhiberi cõuenit. Quòd si oleũ natura loci negat, eius vice butyrũ cũ aqua calida, aut maluæ vel seminis lini vel tragi, vel fœnigræci, vel seminis vrticæ, vel alicæ decocto potest administrari. Hæc enim nõ modò venenũ vomi-
D tionib' exigẽt, facilè laxãdo subuertẽdóq; vẽtriculũ, sed & aluum subducẽt, ac simul etiã qua pollẽt acrimoniã obtundẽdi hebetandiq; facultate impediẽt, quominus corpora vlcerẽtur. Verùm inter cætera illud maximè prestabit oleũ: id quod euidenter huiuscemodi argumẽto deprehẽdere licet. Nã si quispiã vi-
E ua calce, aut fæce aut cãtharidibus, aut alio quouis acri corpus exulcerare cõtẽdat, id si priùs oleo leniter oblitũ fuerit, in eo vlc' excitare minimè poterit. Imo verò si quis corpus pręunctũ vehemẽter astringere aut perfrigerare velit, frustra id tentauerit. Vomitus præterea nõ ob id
F modò, quod vacuet ac virus noxiũ excernat, iuuamẽtum affert, sed & quòd haustũ venenũ nonnunquam odore, concretis grumis aut colore prodat: quippe cum odore & amaritudine papaueris succũ, colore cerussam gypsúmve, grumis lac aut sanguinẽ animalis recens iugulati ostendat. Sic quoq; ex eorũ quę vo-
G mitu regesta fuerint qualitate virosóq; odore, leporis marini & rubetę veneficia facile est deprehẽdere: vt hac potiùs ratione, q̃ alia quapiã opẽ quibusdã afferre nobis in prõptu sit, ad ꝓpria & singulis venenis accõmodata auxilia trãseuntibus. Oleo porrò mal-

uæ decoctum admiscetur, aut adeps anserinus, aut pinguium carnium iusculum, aut lixiuium lignorum cinere factum. Vbi vero vomitus diligenter citatus fuerit, nequid proprium in ventre relinquatur, quæ intestinis hæserint reliquias acriore clystere deuocabimus. Faciút & ad hoc ipsum nitrum tritum cum hydromelite assumptum & vina vetera liberaliús epota: iura itidem gallinacea, præpingues pisces, carnes vetustę simul & pingues, & quę eduliorum genera adipe aut recenti butyro constant. Dum nanque aluum subducunt, vti diximus, ac ventriculum resoluunt, proniorem ipsum ad vomitionem reddunt: hebetát & venenorum acrimoniam, atque meatus obstruentia, celerem venenorum penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta datur quæ communi dote prosunt: è quorum numero est rubrica Lemnia, agaricum, abrotonum, irio, radix eryngij, semen pastinacæ & calaminthæ, Celtica nardus, castorium, ferulæ virentis medulla, flos nerij quod rhododendron appellatur, marrubij succus, laserpitium ipsiúve succus & radix quam etiá magudarin appellarunt, sagapenum, opopanax, peucedani succus, aristolochia longa, sylvestris rutæ semen, & cestri, quæ & betonica vocatur, folia. Singula porrò cum vino drachmæ vnius pondere exhibentur. Eundem effectum præbét polij decoctum, scordium, & lęuis liquidæque picis linctus. Egregiè quoque opitulantur antidota, quorum præparationes in operis calce describemus. Communis itaque ratio præstandi auxilij sic se habet. Cæterùm & abris quæ comitantur consequunturve symptomatis communia remedia sumptitari possunt. Ferè enim plurimorum venenorum facultates in consimiles affectus corpus tandem deducunt: quam ob causam plerisque communia conducunt auxilia. Varia siquidem sunt venenorum genera: communes tamen nec ita multi qui ex iis oriuntur affectus. Enimuero fieri nequit, vt ad vnú veneni genus omnia sympto-

A χῆς ἀφέψημα, ἢ *γλαύκιον, ἢ στέαρ χήνειον, ἢ ζωμὸς ἐκ λιπαρῶν κρεῶν γεγονώς, ἢ κονία ἢ διὰ τῶν ξύλων. κομισαμένοις δὲ διὰ τῶν ἐμέτων ἐπιμελῶς, διὰ τὸ μηδὲν ὑπολείπεσθαι ἐν τῇ κοιλίᾳ, τὰ ἐμμείναντα ἐν τοῖς ἐντέροις κλύσμασι δριμέσι κενωσόμεθα. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ νίτρον λεῖον σὺν
B ὑδρομέλιτι παραλαμβανόμενον, καὶ οἶνοι πολλοὶ καὶ παλαιοὶ πινόμενοι, καὶ ζωμοὶ ὀρνίθειοι, ἰχθύες λιπαροί, καὶ κρέα παλαιὰ καὶ λιπαρά, καὶ τὰ διὰ στέατος ἢ βουτύρου προσφάτου. ὑπάγοντα γὰρ τὴν κοιλίαν, ὡς ἔφην εἰπών, καὶ τὸν στόμαχον ἀναλύοντα, ἑτοιμότερον κατασκευάζει τὸν
C στόμαχον πρὸς τὸν ἔμετον· ἀμβλύνει τε τὴν δριμύτητα αὐτῶν, καὶ παρεμπλάσσοντα τοῖς πόροις κωλύει τὴν ὀξύτητα τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως. δίδονται δὲ καὶ ἁρμόζοντα φάρμακα κοινῶς· ὧν ἐστὶν ἡ Λημνία μίλτος, ἀγαρικόν, ἀβρότονον, ἐρύσιμον, ἠρυγγίου ῥίζα,
D σταφυλίνου σπέρμα καὶ καλαμίνθης, νάρδος Κελτική, καστόρειον, νάρθηκος χλωροῦ ἐντεριώνη, νηρίου τοῦ καλουμένου ῥοδοδένδρου ἄνθος, πρασίου χυλός, σίλφιον, ἢ ὁ ὀπὸς αὐτοῦ, *σαγάπηνον, ὀποπάναξ, πευκεδάνου ὀπός, καὶ ἡ ῥίζα ἣν καὶ μαγύδαριν ἐκάλεσαν, ἀριστολοχία
E μακρά, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, κέστρου τῆς βεττονίκης καλουμένης τὰ φύλλα. δίδοται δ' ἕκαστον σὺν οἴνῳ < α. πλῆθος. ποιεῖ καὶ πολίου ἀφέψημα, καὶ *σκόρδιον καὶ πίσσα ὑγρὰ λεία ἐκλειχομένη. δυναμικώτατα δὲ βοηθοῦσι καὶ ἀντίδοτοι, ὧν τὰς σκευασίας ἐπὶ τέλει ἀναγράψομεν.
F κοινῶς δὲ βοηθητέον τούτοις τὸν τρόπον τοῦτον· δυνατὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν παρακολουθούντων συμπτωμάτων, κοινὰ καὶ τὰ βοηθήματα συμπαραλαμβάνεσθαι. σχεδὸν γὰρ αἱ τῶν πλείστων φαρμάκων δυνάμεις, εἰς ὁμοιοτρόπους περιάγουσι τὸ σῶμα διαθέσεις. δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ τῶν πλεί-
G στων τὰ κοινὰ βοηθήματα ὀνίνησι· ποικίλα μὲν γὰρ τὰ δηλητήρια φάρμακα, κοιναὶ δὲ καὶ οὐ πολλαὶ αἱ ἐξ αὐτῶν γινόμεναι διαθέσεις. ἀδύνατον γὰρ πάντα τὰ συμπτώ-

Videtur legisse Ruellius

ματα ἑνὶ παρακολουθῆσαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο, περιεῖλκεν ἂν ἡ καθ' ἕκαστον φάρμακον διὰ τῶν βοηθημάτων παράδοσις. τό, τε γὰρ ἀλγεῖν στόμαχόν τε λίαν καὶ ἔντερα, ἧπάρ τε καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν· ἔτι δὲ λύζειν καὶ δάκνεσθαι καὶ τρέμειν, ἀφώνους τε εἶναι καὶ περιψύχεσθαι, ἅπτεσθαί τε καὶ ἀσφυκτεῖν καὶ δυσπνοεῖν, καὶ καταφέρεσθαι καὶ σκοτοῦσθαι, καὶ πνίγεσθαι καὶ διψᾶν καὶ αἱμορραγεῖν, πυρέσσειν τε καὶ δυσουρεῖν, καὶ στροφοῦσθαι, καὶ ἐμεῖν πυκνὰ ἢ ναυτιᾶν, ἐρυθραίνεσθαί τε καὶ πελιδνοῦσθαι καὶ ὠχριᾶν, παραφρονεῖν τε καὶ ῥέγχειν καὶ παρίεσθαι, καὶ ἄλλα πολλὰ ποιεῖν καὶ διάφορα πάσχειν· ἑνὶ μόνῳ δύσκολον εὑρεῖν παρεπόμενον, ἕκαστον μερισθὲν εἰς καθολικὰς διαθέσεις ὀλίγων ἀριθμὸν καὶ κοινῶν ἀποδεῖξαι συμπτωμάτων. διὸ καὶ ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν προειρημένων οὐκ εὔκολον τὸ εἰλημμένον φάρμακον γινώσκεσθαι. τὸ γὰρ δάκνεσθαι τὸ στόμα καὶ γλῶτταν, καὶ φλεγμαίνειν στόμαχον καὶ κοιλίαν τε καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν, δυσουρεῖν τε ἰσχυρῶς, ἐνίοτε δὲ καὶ αἷμα δι' οὔρων πορεύεσθαι, καὶ λαγκιδοῦσθαι, διαπεπρῆσθαί τε πολλὰ μέρη τοῦ σώματος, οὐ μόνον ἐπὶ κανθαρίδων εὑρίσκεται παρακολουθοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πιτυοκάμπης καὶ βουπρήστεως καὶ σαλαμάνδρας· τό, τε καταφέρεσθαι ἢ καροῦσθαι ἢ ῥέγχειν, παραλύεσθαί τε καὶ νωθριᾶν καὶ καταψύχεσθαι καὶ ναρκᾶν, ἀναισθητεῖν τε καὶ ὀδαξᾶσθαι τὸ ὅλον σῶμα, οὐ μόνον τοῖς τὸ μηκώνιον πεπωκόσι παρέπεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς μανδραγόραν ἢ κώνειον προσενεγκαμένοις. τό, τε παραφρονεῖν οὐ μόνον ὑοσκύαμος ἐπιφέρει, ἀλλὰ καὶ τὸ τοξικὸν καλούμενον τῶν φαρμάκων· καὶ ἀκόνιτον δέ, καὶ τὸ μέλι τὸ γινόμενον ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ· καὶ τὸ πνίγεσθαι δὲ οὐ μόνον ἐπὶ μυκήτων ὁρᾶται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ αἵματος ταυρείου, καὶ γάλακτος καὶ ἀκονίτου καὶ γύψου καὶ ψιμυθίου. καὶ καθόλου δύσκολον ἐὰν θέλῃς εὑρεῖν σημεῖον ἐξαίρετόν τι τῶν ποθέντων ἢ γευομένων φαρμάκων δηλῶσαι

Ald. habet

A mata sequantur. Alioqui supervacanea foret quæ traditur singulis venenis propria & accommodata curatio. Neque verò facilè reperiatur quisquam, qui ex vnius veneni haustu simul & semel vehementi stomachi, intestinorum, iocinoris, renum ac vesicæ dolore crucietur, insuperque singultiat, erodatur, co-

B tremiscat, obmutescat, perfrigeretur, conuellatur, pulsu deficiatur, ægrè spiret, veterno ac vertigine caligatione've corripiatur, stranguletur, sitiat, sanguinis eruptione, febri, vrinæ difficultate ac torminibus laboret, crebrò vomitet, nausea prematur, rubescat, liuescat, expallescat, desipiat, stertat, resolua-

C tur & alia pleraque ac diuersa faciat patiaturque. Singula porrò in vniuersales affectiones distincta, paucorum eorúmque communium symptomatum numerum demonstrant. Quapropter ex vno singulari symptomate eorum quæ antè recensita sunt, non facile fuerit venenum assumptum deprehendere

D ac internoscere. Nam oris & linguæ erosio, stomachi, ventris, renum ac vesicæ inflammatio, vehemens vrinæ difficultas, ac interdum etiam cruentа mictio, lancinatio, & in plurimis corporis partibus quoddam velut incendium, non tantùm epotis cantharidibus superuenire comperiuntur: sed & pino-

E rum erucis, bupresti atque salamandræ. Ad eundem modum non solùm eos qui meconium hauserunt veterno ac sopore prehendi, stertere, liuescere, elanguescere, perfrigerari ac torpescere, *stupescere, ac toto corpore pruritum pati constat: sed eos etiam qui mandragoram aut cicutam assumpsêre. vel. formicatione premi

F Sic mentis alienationem non hyoscyamus tantùm infert: verumetiam quæ toxica appellatur, itidémque aconitũ & mel quod in Heraclea Ponti gignitur. Quin & strangulatio nõ modò ab assumptis fungis, sed & sanguine taurino, lacte, aconito, cerussa, gypsóque con-

G spicitur. In summa difficile est vnum vni veneno proprium inuenire signum, quod potum gustatúmve virus certò prodere possit:

maximè cùm eiusmodi symptomata alios etiam affectus communiter consequi comitaríque soleant. Attamen in iis quæ celeriter enecant, licet aliquo modo signis deprehendere id quod noxam intulit, vti deinceps trademus. Verùm in iis quæ diuturnas affectiones inuehũt, nulla in curando difficultas est, quantumuis noxium venenum signis internoscere sit perdifficile: quippe cùm venena statim atque præsentaneam vim illam amiserũt, in longos affectus transmutata, communia reliquorum affectuum remedia compositionésque flagitent, venefica proprietate nõ ampliùs illis inhærente. Proinde longa quæ ab iis excitata est affectio in aliquod diuturnorum morborum genus recidit, à quibus facile fuerit medendi rationem desumere. Atque de iis quidem quæ generaliter auxiliantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis conueniunt auxilia scriptis mandabimus, si priùs tamen exposuerimus, quænam in singulis rerũ ordinibus exitialem aut maleficam vim sortita sint: vt si qua eorum quæ ad sanitatis vsum descripta reperiuntur, aliqua ex illis ammixta habeant, iis medicinæ studiosi cautiùs vtantur. Inconsiderantia enim magna infert damna, & sæpe continuo eorum vsu homo in perniciem agitur. Animalia itaque quæ exitiosam vim habent, hęc ferè sunt: cantharides, buprestis, salamandra, pinorum eruca, lepus marinus, rana rubeta & palustris etiam muta, nec non & hirudines deuoratæ. In seminum verò genere, hyoscyamus, coriandrum, cicuta, melanthium, psyllium: è liquoribus, meconiũ, opocarpasum, thapsiæ succus, elaterium & mandragoras: è radicibus, chamæleon, aconitum, thapsia, veratrum, ixia, agaricum nigrũ, & ephemeron quod nonnulli Colchicum vocant, quia in Colchide nascatur. E plantarum ramosarum herbarúmque generibus, smilax quam aliqui thymalum seu thymium, Latini taxum appellãt, solanum manicum, quod & dorycnion dicitur, Sardonia herba quæ ranunculi genus est, corni-

A καὶ μάλιστα ὅτι κοινὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιγινομένοις πάθεσι παρακολουθεῖ ταῦτα. πλὴν ἐπὶ μὲν τῶν ὀξέως ἀναιρούντων, ἔστι που καὶ σημειώσασθαι τὸ ˚βλεπόμενον, ὡς παραδώσομεν. ἐπὶ δὲ τῶν χρονίας διαθέσεις παρασκευαζόντων, δύσκολον οὐδὲν πρὸς τὴν θεραπείαν τῆς περὶ τὴν B σημείωσιν δυσχερείας βλάπτοντος. ἐκφυγόντα γὰρ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνεργείας τὰ φάρμακα, καὶ μεταληφθέντα εἰς χρονίους, κοινῶς λαμβάνει τοῖς λοιποῖς πάθεσι τὰς κατασκευὰς καὶ τὰς βοηθείας, τῆς ἰδιότητος τῶν ποθέντων φαρμάκων μηκέτ' ἐνούσης. διαθέσεως δὲ χρονίου C κατασκευασμένης, ὑπ' αὐτῶν ἡ διάθεσις πάντων εἰς ἕν τι γένος τῶν χρονίων ἐμπίπτει παθῶν, ἐφ' ὧν εὐχερές ἐστι καὶ τὴν θεραπείαν ἀναλαμβάνειν. καὶ τὰ μὲν κοινῶς βοηθοῦντα, ταῦτ' ἐστίν. οἷς ἀκολούθως ἀναγράψομεν καὶ τὰ ἴδια ἑκάστοις ἁρμόζοντα, προεκθέμενοι ὑφ' ἓν ˚ὅσα D φθαρτικὴν ἢ κακωτικὴν ἔχει δύναμιν ἑκάστης τάξεως, καὶ ἵνα πεφυλαγμένως ˚εἴ τινα τῶν πρὸς ὑγείαν ἀναγεγραμμένων φαρμάκων ἔχοιεν τινα τούτων μεμιγμένα ˚φάρμακα (φιλιατροῦντες οἷς χρῶνται. τὸ γὰρ ἀπερίσκεπτον μεγάλας ἐπιφέρει βλάβας, καὶ πολλάκις διὰ τὴν συνεχῆ E χρῆσιν αὐτῶν ἀπωλείας αἴτια γίνεται). ζῶα μὲν οὖν ἐστι φθαρτικὰ τάδε· κανθαρίδες, βούπρηστις, σαλαμάνδρα, πιτυοκάμπη, λαγωὸς θαλάσσιος, φρῦνος ˚ὁ λεῖος, βάτραχος ἕλειος ἄφωνος, βδέλλαι καταποθεῖσαι. σπερμάτων, ὑοσκύαμος, κόριον, κώνειον, μελάνθιον, ψύλλιον. ὀπισμάτων δὲ, μηκώνειον, ὀποκάρπασον, θα- F ψίας χυλὸς, ἐλατήριον, μανδραγόρας. ῥιζῶν δὲ, χαμαιλέων, ἀκόνιτον, θαψία, ἐλλέβορος, ἰξίας, ἀγαρικὸν τὸ μέλαν, ἐφήμερον ὃ ἔνιοι Κολχικὸν καλοῦσι, διὰ τὸ ἐν Κολχίδι γίνεσθαι. ˚˚θάμνων δὲ καὶ λαχάνων, σμίλαξ, ἣν ἔνιοι *θύμαλον, Ῥωμαῖοι δὲ ˚τάξιον ἢ τάξον καλοῦσι, στρύχνον μανικὸν, G ὃ καὶ δορύκνιον καλοῦσιν, ἥ τε ˚Σαρδόνιος πόα ἥτις βατραχίου εἶδος, μήκων κερα-

Marc. βλεπόμενα recte.

V. corr.

Ald. & Corn. εἴ τινα

Corn. legit pro φάρμακα, ἐχέτων

Ista, ὁ λεῖος, ... à Cornario videntur redundare.

V. ὑπομάλην

V. corr.

Lege, σαρδόνιος

Lege, φαρικόν

πτις, Φαρικόν, τοξικόν, πήγανον ἄγριον, μύκητες. ἀπὸ ζώων δὲ, αἷμα ταύρειον νεαρὸν, καὶ τὸ ἐμπηκτωθὲν γάλα, μέλι τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ γινόμενον. μεταλλικὰ δὲ, γύψος, ψιμμύθιον, τίτανος, ἀρσενικὸν, σανδαράχαι δύο, λιθάργυρος, ἀδάρκη, μόλυβδος, καὶ ἡ καλουμένη ὑδράργυρος. τῶν δὲ συμφύλων, οἶνος ἀθρόως ποθεὶς πολὺς ἀπὸ βαλανείου, ἢ γλυκὺ, ἢ ψυχρὸν ὕδωρ ὁμοίως.

Addunt Corn. & Marc. ex sententibus, ἢ δρόμου ἢ τῶν γυμνασίων, i. cursu & vehementioribus exercitatis. Ald. γλυκύ.

Περὶ Κανθαρίδων. Κεφ. α'.

Τοῖς μὲν κανθαρίδας προσενηνεγμένοις παρέπεται χαλεπώτατα σημεῖα. σχεδὸν γὰρ ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι κύστεως πάντα δάκνεσθαι δοκεῖ αὐτοῖς, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν πίσσῃ ἢ κεδρίᾳ ὅμοιόν τι ἐγγίνεσθαι. φλεγμαίνουσι δὲ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον, καὶ δυσουροῦσι· πολλάκις δὲ αἷμα προΐενται δι' οὔρων· φέρεται δ' αὐτοῖς κατὰ κοιλίαν ὅμοια τοῖς ἐπὶ δυσεντερικῶν· λειποθυμίαις τε καὶ ἄσαις καὶ σκοτοδινίαις περιπίπτουσιν· ἐπὶ τέλει δὲ παραφέρονται τὴν διάνοιαν. Δεῖ οὖν πρὸ τοῦ παρακολουθῆσαί τι τοιοῦτον, ἀναγκάζειν ἐμεῖν, διδόντας αὐτοῖς τὸ ἔλαιον, ἢ ἄλλο τι τῶν προειρημένων. καὶ μετὰ τὸ κομίσασθαι τὰ πλεῖστα διὰ τῶν ἐμέτων, ἐνιέναι διὰ κλυστῆρος χυλὸν χόνδρου, ἢ ὀρύζης, ἢ τράγου, ἢ πτισάνης, ἢ μαλάχης ἀφέψημα, ἢ λινοσπέρμου, ἢ τήλεως, ἢ τῶν ῥιζῶν τῆς ἀλθαίας, ἣν ἰβίσκον ὀνομάζουσι Ῥωμαῖοι. ἐπιδίδοται τε αὐτοῖς νίτρον σὺν ὑδρομέλιτι, πρὸς τὸ καταβιβάσαι καὶ ἐκνίψαι τὰ ἔτι παρακείμενα τῷ στομάχῳ καὶ ἐντέροις. καὶ ἐὰν μὴ διαχωρῇ, κενοῦν δεῖ, μελίκρατον ἐνιέντας μετὰ νίτρου. καὶ ἐπιδίδοναι οἶνον ἢ γλυκὺ, συντετριμμένων αὐτῷ στροβίλων καὶ σικύων σπέρματος, ἢ γάλακτος ἢ μελικράτου, ἢ στέαρ χήνειον συντετηκὸς ἐν γλυκεῖ. τὰ δὲ φλεγμαίνοντα μέρη καταπλάσσοντας κριθῶν ἀλεύρῳ ἑψηθέντι μετὰ μελικράτου. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν προσλαμβανόμενα τὰ καταπλάσματα βλάπτει, διὰ τὸ ὑπὸ τῆς γινομένης θερμασίας κατέχεσθαι τὸ δοθὲν, στηρίζον ἐπὶ τοὺς τόπους ὄντας κυρίους· χρονισθέντων δὲ, ὠφελοῦσι χαλε-

V. caret.

Lacuna ex vet. cod. addit, μετὰ τοῦ σπέρματος κατα..., κριθῆς &c.

A culatum papauer, pharicum, toxicum, ruta syluestris ac fungi. Ab animalibus, taurinus sanguis recens, lac coagulatum, & mel Heracleæ in Ponto genitum. Inter metallica, gypsum, cerussa, calx, auripigmentum, sandaracha vtraque, spuma argenti, adarce, plumbum & quod argentum viuum appellatur. Ex iis B quæ domestica & in quotidiano vitæ vsu sunt, vnico haustu potum à balneo vinum largius, aut passum: aut frigida aqua similiter.

De Cantharidibus. Cap. I.

Qvibvs exhibitæ sunt Cantharides, signa eueniũt grauissima: propemodum enim ab ore ad vesi- C cam vsque iis omnia erodi videntur, pici aut cedriæ simile quiddam in gustu obuersatur: in dextro hypochondrio inflammationẽ sentiunt, & vrinam ægrè reddunt, ac subinde cum lotio sanguinem emittunt: strigmenta qualia dysentericis per aluum egeruntur: animi defectionibus, fastidiis & tenebri- D cosa vertigine corripiuntur: tandem vero etiam mente alienantur. Ergo anteaquam tale quid accidat, propinato oleo aut supradictorum aliquo ad vomitum cogendi sunt. Mox vbi vomitione pleraque reiecerint, halicæ aut oryzæ, tragi vel ptissanæ cremor, aut decoctum maluæ vel seminis lini, vel E fœnigræci, vel radicum althææ quam Latini hibiscum appellant, clystere infundatur. Superdandum verò iisdem nitrum ex hydromelite, vt quæ stomacho adhuc & intestinis adhærent, eluantur ac deturbentur. Hæc nisi sic incisa detergeantur, aluo infusa aqua mulsa cum nitro vacuari debent. Detur F deinde vinum aut passum, in quo pinei nuclei & cucumeris semina contrita fuerint, aut ex lacte mulsáve: vel anserinus adeps in passo liquatus. Inflammatis autem partibus, post vacuationes prædictas, hordei farina cum mulsa decocta imponatur. Ab initio quidem ad- G mota cataplasmata nocent, quód excitatus ab iis calor haustum virus detineat, ac principibus partibus impingat: procedente verò deinde tempore adhibita, molestissi-

mis inflammationibus non mediocriter opitulantur: quippe quæ dolores & leniant & permulceant. Interim vbi corpus calfaciente oleo prægunctum fuerit, in solium demittendum, ibique lauandum: vt per cutem summam quæ corpori noxia inhæserint, etiam excludantur. In summa omne genus excretionis moliri oportet, vt ne perennet affectus, stabilitatémque acquirat. Exhibendæ porrò carnes gallinaceæ & agninæ, porcellorum lactentium, & hœdinæ, eæque maximè pingues ac tenerrimæ & cum lini semine coctæ: siquidē & aluum molliút, & venenorum acrimonias hebetant. Vinum quoque dulce liberalius hauriendum. Sed prodest insuper thuris cortex, & terra Samia quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passi hemina vna sumantur. Item pulegium ex aqua tritum, & irinum aut rosaceum cum ruta decoctum: vtiles & teneri vitis palmites cum passo detriti: omnium autem potentissimè auxiliantur antidota, cū aqua mulsa drachmis quatuor epota.

De Pinorum erucis. Cap. II.

IIs qui Pinorum erucas hauserunt illico dolor circa os & palatum oboritur, vehemens linguæ, stomachi ac vētris inflammatio torquet: intestina quoque ingens dolor excruciat, ac simul etiam interanea pungi & erodi videntur, corpus totū exæstuat, & fastidium vrget. His succurrendum iisdem remediis, quæ ad Cantharidas deuoratas exhibentur. Peculiariter tamē, pro simplici oleo & irino melinum, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, vsurpabimus.

De Bupresti. Cap. III.

QVI Buprestin hauserunt, simile quid viroso nitro gustu percipiunt: stomachi verò vētrisque vehemēs dolor insequitur, sed & stomachi ventrísque tumor qualis hydropicis accedit, totius corporis extima facies circuntenditur, vrináque supprimitur. His eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim autem, post vacuatum corpus, tum vomitionibus tum

A πυρώσεις φλεγμονάς, παρηγορεῖ ταῦτα καὶ παραμυθούμενα τὰς ἀλγηδόνας. ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ ἁρμόζει, προαλειφθέντας ἐλαίῳ θερμαντικῷ τὸ σῶμα, λούειν καθιέντας εἰς ἔμβασιν· ἐκάστω δὲ ἡ ἰατρεία, διὰ τῆς ἐπιφανείας τὰ ἐπιβλαβῆ παρατεθέντα τῷ σώματι ἐκκρίνεσθαι. καὶ καθόλου B παντοίας δεῖ κινεῖν τὰς ἐκκρίσεις, πρὸς τὸ μὴ ἔμμονον κατασκευὴν λαμβάνειν τὴν διάθεσιν. διδόναι δὲ καὶ κρέα ὀρνίθεια καὶ ἄρνεια, δελφάκεια καὶ ἐρίφεια· λιπαρὰ δὲ ταῦτα καὶ ἁπαλώτατα καὶ καθεψημένα σὺν λινοσπέρμῳ· εὐκοίλια γάρ ἐστι καὶ ἀμβλυντικὰ τῶν δριμέων. καὶ οἶνον γλυκὺν καὶ C πολύν. ἁρμόζει δ' ἐπ' αὐτῶν καὶ λιβάνου φλοιός, καὶ γῆς τῆς καλουμένης ἀστέρος, ἑκάστου < δ'. μετὰ γλυκέος * < α. λαμβανομένη. γλήχων τε μεθ' ὕδατος β. φθεὶς, καὶ ἴρινον ἢ ῥόδινον μύρον μετὰ πηγάνου ἀφεψόμενον, καὶ ἀμπέλου ἀκρέμονες ἁπαλοὶ λεῖοι μετὰ γλυκέος. δυνατώτατα δὲ D πάντων βοηθοῦσιν αἱ ἀντίδοτοι, πινόμεναι σὺν μελικράτῳ πλῆθος < δ'.

Περὶ Πιτυοκάμπης. Κεφ. β'.

ΤΟΙΣ δὲ Πιτυοκάμπην λαβοῦσιν εὐθέως πόνος περὶ τὸ στόμα καὶ τὸν οὐρανίσκον παρακολουθεῖ· φλεγμονή τε ἰσχυρὰ γλώσσης καὶ στομάχου καὶ κοιλίας· καὶ ἐν- E τέρων πόνος ἰσχυρὸς, μετὰ τοῦ δοκεῖν ὀδάξεσθαι τὰ ἐντός· πύρωσις τε καθ' ὅλον τὸ σῶμα *. Τούτοις βοηθητέον ὁμοίως τοῖς τὰς κανθαρίδας πεπωκόσιν. ἰδίως δὲ ἐπ' αὐτῶν παραληψόμεθα ἀντὶ ἐλαίου τοῦ λιτοῦ καὶ ἰρίνου τὸ μήλινον, κατασκευαζόμενον ἐκ μήλων κυδωνίων καὶ ἐλαίου.

F Περὶ Βουπρήστεως. Κεφ. γ'.

ΤΟΙΣ δὲ Βούπρηστιν πεπωκόσι, δοκεῖ κατὰ τὴν γεῦσιν ὅμοιόν τι βρωμώδει νίτρῳ· παρακολουθεῖ δὲ ἄλγημα στομάχου καὶ κοιλίας σφοδρόν· ὄγκος τε στομάχου καὶ κοιλίας * σφοδρὸς, ὁμοίως ὑδρωπικοῖς. καὶ περιτείνεται αὐτοῖς ἡ ἐπιφάνεια ὅ- G λου τοῦ σώματος· ἴσχεταί τε οὖρα ἐπέχεται. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς ὅσα καὶ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν. ἰδίως δὲ ὠφελοῦνται μετὰ τὸ * τὴν ἐμέτων καὶ τοῦ κλυστῆρος καθα-

Marc. vertit longiore coct. r ffa uescētes carnes, Paul. ταῦτα

Ruell legisse vi... πηγάνου ἀφεψόμενον

A Vuant nonnulli ... ὅσα.

Nō habet Paulus.

V caret.

V καθ' ὅλον τὸ σῶμα.

Adde διὰ

θῆναι, σῦκα ξηρὰ λαμβάνοντες· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν σὺν οἴνῳ. παρακμαζόντος δὲ τοῦ κατ' ὀξύτητα κινδύνου, ὠφελοῦνται Θηβαϊκὰς βαλάνους ἐσθίοντες, ἢ λελεασμένας σὺν οἰνομέλιτι ἢ γάλακτι πίνοντες. ἢ καὶ ἀπίων ἁπλῶς τὸ γένος ἐσθίοντες, καὶ γάλα γυναικεῖον πίνοντες.

A etiam clystere, sumptis ficubus aridis adiuuantur, itémque earum decocto ex vino. Iam verò aliquantum inclinato affectu decedentéq; periculo, Thebaicarum etiam palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulso lactéve potu iuuantur. Pyrorum etiamnum omne genus esse & lac muliebre bibere conuenit.

Περὶ Σαλαμάνδρας. Κεφ. δ'.

B Τοῖς δὲ Σαλαμάνδραν λαβοῦσι, παρέπεται γλώσσης φλεγμονὴ, καὶ διανοίας ἐμποδισμὸς, καὶ τρόμος μετὰ νάρκης ἢ φρίκης τινὸς καὶ ἐκλύσεως· πελιοῦνται δέ τινα μέρη κυκλοτερῶς αὐτοῖς τοῦ σώματος· ὡς πολλάκις ἐμμεινάντος τοῦ φαρμάκου, σηπόμενα ἀπορρεῖν. ἐφ' ὧν C πάντα ποιησάμενοι ὅσα καὶ ἐπὶ κανθαρίδων, ἰδιαίτερον αὐτοῖς προσφέρομεν φάρμακον, ῥητίνην τὴν πιτυίνην, ἢ χαλβάνην σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλείκτου, καὶ χαμαιπίτυος ἀφέψημα συνεψηθέντων αὐτῷ στροβίλων· ἢ κνίδης φύλλα συνεψηθέντα *κρίνῳ μετ' ἐλαίου. ποιεῖ δὲ ἐπ' αὐ D τῶν καὶ θαλασσίας χελώνης ἢ χερσαίας ὠὰ, ὁποῖα ἂν ᾖ ἑψηθέντα· καὶ βατραχίων ζωμὸς, συγκαθεψηθείσης αὐτοῖς ἠρυγγίου ῥίζης.

Ald. ἰλκώσεως

De Salamandra. Cap. IIII.

Salamandræ haustum sequitur linguę inflammatio, itémque mentis quædam hebetatio, ac tremor cum torpore aut horrore quodam & exolutione: partes quoque corporis nonnullæ liuoribus circunquaque variantur, necnon & sæpe immorate diutius veneno putrescentes sanie manant. His vbi eadem omnia quæ potis cantharidibus præstiterimus, peculiari remedio exhibebimus resinā è pinu, aut galbanum ex melle linctum, & chamæpityos decoctum, in quo pinei nuclei simul cōtriti fuerint: aut vrticæ folia cum farina crassiore cocta in oleo. Prosunt etiā oua testudinis marinę aut terrestris quomodocunque cocta, itémque ranarum ius, cum quibus eryngii radix incocta sit.

vel [illegible] torpore

Hoc loco, tanquam opportuniore, Cornarius capita de lepore marino, rana rubeta & hirudine inseruit.

Περὶ Ἐφημέρου. Κεφ. ε'.

Τοῖς δὲ τὸ Ἐφήμερον λαβοῦσιν, ὃ ἔνιοι καλοῦσι κολχικὸν ἢ βολβὸν ἄγριον, E παρακολουθεῖ κνησμὸς καθ' ὅλον τὸ *σῶμα, ὡς ὑπὸ σκίλλης ἢ κνίδης ἐρεθιζομένοις· τὰ δὲ ἐντὸς αἰαδάκνονται· καυσοῦνται δὲ καὶ στόμαχον μετὰ βάρους ἱκανοῦ. ἐπιταγύοντος δὲ τοῦ πάθους, κατὰ κοιλίαν φέρεται αἱματώδη, ξύσμασι μεμιγμένα. οἷς βοηθητέον, καθάπερ καὶ τοῖς σαλαμάνδραν F πεπωκόσι, διά τε ἐμέτων καὶ κλυσμάτων· πρὸ δὲ τοῦ ἐνισχύσαι τὸ φάρμακον, μεταδοτέον αὐτοῖς δρυὸς τῶν φύλλων ἢ βαλάνων ἢ σιδίων ἀφέψημα· ἢ ἑρπύλλου σὺν γάλακτι πίνειν· ἢ πολυγόνου χυλὸν, ἢ ἀμπέλου ἀκρεμόνων, ἢ βάτου, ἢ ναρθηκος ἁπαλοῦ τῆς ἐντεριώνης, ἢ μύρτου G μετ' οἴνου. αὐτὰ δὲ τὰ μύρτα λεία κοπέντα καὶ ἀποβραχέντα ἐν ὕδατι βοηθεῖ, τοῦ ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ λαμβανομένου. ποιεῖ δὲ ὠ-

De Ephemero. Cap. V.

Svmpto Ephemero, quod aliqui Colchicum aut bulbum syluestrem appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atque iis quos scilla aut vrtica momorderit, interiora eroduntur, stomachus cū ingenti grauitate exæstuat. Cæterum inualescente malo, cruenta ramētis admista per aluum egeruntur. Hos, æquè ac eos qui salamandram hauserunt, vomitione atque clysteribus adiuuare conuenier: sed anteaquam venenum inualescat, dandum iis decoctum frondium quercus, aut glandium, aut malicorii: aut serpyllum ex lacte propinandum: item succus polygoni, aut virgultorum vitis vel rubi, aut medullæ recentis ferulæ aut myrti cū vino. Ipsę porro baccæ myrti tusę tritæque & aqua maceratę opem ferunt, siquidem earum dilutū assumatur. Media castanearū tunicula

similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorum succo sumpserétur: origanum quoque cum lixiuio epotum. Eximiè verò iuuantur lacte asinino aut bubulo calido poto, aut in ore retento: támque efficaci remedio, vt quibus copia huiusce lactis adsit, nō aliud genus auxilij desideretur.

De Dorycnio. Cap. VI.

DORYCNION (quod aliqui solanum manicum, hoc est, furiosum appellarunt) epotum, veluti lactis saporem gustui repræsentat, crebros singultus ciet, linguæ humiditatem conciliat, & effusiorem sanguinis reiectionem concitat: ipsi vero potionati mucosa quædā perinde atque dysenterici aluo egerunt. Itaque antequam aliquod ex hisce symptomatis superueniat, auxilio sunt antedicta: vomit⁹, inquā, clyster & quæcunque potum venenum expellere apta nata sunt. Priuatim vero iis opitulatur, aqua mulsa, lac asininum aut caprinum, ac dulce vinum, quod quidem tepidū cum aniso bibatur, amygdalæ amaræ & elixa gallinacea pectuscula. Quin etiam omnis generis cōchylia, cruda pariter ac tosta, esse saluta re est. Conueniunt & locustæ marinæ & gammari, ac potum eorundem iusculum.

De Aconito. Cap. VII.

ACONITUM statim inter bibēdum linguā cū astrictione quadā dulci sapore imbuit, ac subinde, præsertim cùm assurgere conantur, vertiginē inducit: oculorū humiditates profert, & grauitatem pectori præcordiisq; affert, cum flatuū multorum eruptione. Proinde venenū vomitione abigi, aut clystere per aluum subduci opus fuerit. Postmodū vtemur in propotismatis origano, ruta, vel marrubio cū vino absinthite: vel absinthij, erucæ, abrotoni, chamelææ aut chamæpityos decocto. Prodest iis etiamnum opobalsami drachma cum melle aut lacte: itémq; castorei, piperis ac rutæ par pōdus ex vino: & coagulū hœdi, leporis aut hinnuli cum aceto: vinum quoq; sumptū, in quo ferri stercus aut ipsum etiā ferrū, aurum, argentúmve candens restinctum fuerit.

A ταύτης καὶ ὁ τῶν Σαρδονίων βαλάνων ὑμὴν ὁ μέσος, ὠμὸς λαμβανόμενος μετά τινος τῶν προειρημένων χυλῶν· ὀρίγανός τε σὺν κονίᾳ ποθεῖσα· ἀκριβῶς δὲ βοηθοῦνται καὶ οἱ ὄνειον ἢ βόειον γάλα θερμὸν πίνοντες καὶ κατέχοντες ἐν τῷ στόματι ὥς τε τοὺς εὐπορήσαντας τούτου, ἄλλου μηδενὸς χρῄζειν
B βοηθήματος.

Περὶ Δορυκνίου. Κεφ. ϛʹ.

ΔΟΡΥΚΝΙΟΥ δὲ ποθέντος, ὃ ἔνιοι στρύχνον μανικὸν ἐκάλεσαν, παρακολουθεῖ ὥσπερ γάλακτος ποιότης ἐν τῇ γεύσει, καὶ λυγμοὶ συνεχεῖς, γλώττης τε ὑγρότης, καὶ αἵματος ἀναγωγὴ ἀθρόα· κατὰ
C κοιλίαν δὲ αὖθις μυξώδη φέρεται, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν. οἷς βοηθεῖ, πρὸ τοῦ ταῦτα παρακολουθῆσαι, ἃ καὶ τοῖς προειρημένοις, ὅ, τε ἐμετὸς καὶ τὸ κλύσμα, καὶ ὅσα δύναται τὸ ποθὲν ἐκκρῖναι φάρμακον. ἰδίως δὲ ἐπ' αὐτῶν βοηθεῖ τὸ μελίκρατον, ἢ ὄνειον ἢ αἴγειον γάλα, καὶ γλυ-
D κὺς οἶνος χλιαρὸς μετὰ ἀνίσου πινόμενος, καὶ ἀμύγδαλα πικρά, στήθη τε ὀρνίθεια καθεψόμενα. καὶ πάντα τὰ κογχύλια ὠμά τε ὀπτὰ ἐσθιόμενα, καὶ κάραβοι, καὶ ἀστακοί, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμὸς πινόμενος.

Περὶ Ἀκονίτου. Κεφ. ζʹ.

ΤΟ δὲ ἀκόνιτον εὐθέως ἅμα τῷ πί-
E νεσθαι γλυκαίνει τὴν γλῶτταν μετά τινος στύψεως καὶ ἀπὸ τοῦ γλυκασμοῦ σκοτοδινίαν, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἐξανίστασθαι, καὶ ὑγρότητας ὀφθαλμῶν ἐπιφέρει· βάρος τε θώρακος καὶ ὑποχονδρίου, μετὰ τοῦ πολλὰ πνεύματα ἀποδίδοσθαι. ἐφ' ὧν δὲ ἐμέτῳ ἐκκομισθῆναι δεῖ τὸ φάρμακον, ἢ καὶ διὰ
F κλυστῆρος καθαρθῆναι τὴν κοιλίαν. χρησόμεθα δὲ προποτισμῷ ὀριγάνῳ, ἢ πηγάνῳ, ἢ πρασίῳ ἢ ἀψινθίου ζέματι μετ' οἴνου ἀψινθίτου. ἢ *ἀειζώου, ἢ ἀβροτόνου, ἢ χαμελαίας, ἢ χαμαιπίτυος. ἁρμόζει δὲ αὖθις καὶ ὀποβαλσάμου ὁλκὴ < αʹ. σὺν μέλιτι ἢ *καὶ καστορίου καὶ πεπέρεως καὶ πηγάνου ἴσης ὁλκῆς σὺν οἴνῳ. καὶ πιτύα ἐρίφου, ἢ λαγωοῦ ἢ νεβροῦ
G σὺν ὄξει. καὶ σιδήρου σκωρία, ἢ αὐτὸς ὁ σίδηρος, ἢ χρυσός, ἢ ἄργυρος διάπυρος ἐν οἴνῳ σβεσθέντα, τοῦ ὑγροῦ λαμβανομένου.

Paulus [illegible]

Add'e Paulus, ὀλίγον

V. [illegible]

Forte δ' ἐν V. [illegible] caret [illegible] Goup. Legitur in veterib. [illegible] ἀψινθίου ἢ ζέματι ἀβροτόνου, ἢ χαμελαίας ἢ χαμαιπίτυος, vt Hermolaus legit, hocque Paulus.

Paulus opobalsa. reticet.

κονίᾳ τε σὺν οἴνῳ καὶ ὄρνιθι καθεψηθείσῃ, ἢ κρεῶν λιπαρῶν βοείων ζωμὸς λαμβανόμενος σὺν οἴνῳ. λέγεται δὲ καὶ ἡ χαμαίπιτυς ἰδίως ἐπ' αὐτῶν ἁρμόζειν. ἣ ἐν μὲν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ, ἐν ᾗ καὶ τὸ ἀκόνιτον γεννᾶται, ὁλόκληρος, Ἀθήνησι δὲ Ἰωνία καλεῖται, ἐν Εὐβοίᾳ σιδηρίτης.

Cod. Matth. [illegible]

Palat. codex vetustior ἐν δὲ Ἀθήναις Ἰωνία

Περὶ τοῦ ἐν Ἡρακλείᾳ μέλιτος. Κεφ. η'.

Ὁμοίως δὲ πάσχουσι καὶ οἱ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ τὸ μέλι γινόμενον φαγόντες ἢ πιόντες. ἐφ' ὧν ἁρμόζει τὰ αὐτὰ τῷ ἀκονίτῳ· εἰσὶ δὲ εὐβοήθητοι, μάλιστα ὠφελούμενοι ὑπὸ οἰνομέλιτος, συνεχῶς αὐτὸ πίνοντες, μιγνυμένων αὐτῷ πηγάνου φύλλων.

Palat. cod. ταὐτὰ

Sic & Aetius. at Pa. Ine habet ὑδρομέλιτος.

Pal. cod. [illegible]

Περὶ Κορίου. Κεφ. θ'.

Τὸ δὲ κόριον λαθεῖν μὲν οὐ δύναται διὰ τὴν ὀσμήν. ποθὲν δὲ τὴν φωνὴν δασύνει, καὶ μανίαν ἐπιφέρει ὁμοίαν τοῖς διὰ μέθην βλαβεῖσι μετ' αἰσχρολογίας· καθ' ὅλου δὲ τοῦ σώματος αὐτῶν ἡ ὀσμὴ διαφαίνεται τοῦ κορίου. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξεμεθῆναι διὰ τοῦ ἰρίνου ἐλαίου, ὡς προείρηται, ἔλαιον σὺν ἀψινθίῳ πινόμενον ἢ καθ' ἑαυτό. ἢ ἔλαιον ᾠά τε κενωθέντα ἐπὶ αὐτό, καὶ χλιανθέντα σὺν ἅλμῃ καὶ ῥοφούμενα· καὶ ἅλμη δὲ πινομένη, καὶ ζωμὸς ἁλμυρὸς ἔκ τε ὄρνιθος καὶ χηνός· γλυκύς τε σὺν κονίᾳ παραλαμβανόμενος.

Comp. alter [illegible], quam scripturam Hermolaus retinet. Sic & Paulus.

Paulus, τῷ ἐλαίῳ ἰρίνου

Deest ἢ in Ald.

Paulus & Aëtius non habent.

Paulus, [illegible] Marcel. [illegible]

Περὶ Ψυλλίου. Κεφ. ι'.

Καὶ τὸ ψύλλιον δὲ καλούμενον ποθὲν ἐπιφέρει ψῦξιν ὅλου τοῦ σώματος, καὶ νάρκην μετ' ἐκλύσεως καὶ ἀδημονίας. ᾧ βοηθεῖ πάντα ὅσα τοῖς κόριον πεπωκόσι.

Paulus, [illegible] Matth. cod. [illegible]

Περὶ Κωνείου. Κεφ. ια'.

Κώνειον δὲ ποθὲν ἐπιφέρει σκοτώματα καὶ ἀχλύν, ὥστε μηδὲ ἐπ' ὀλίγον βλέπειν, λυγμόν τε καὶ διανοίας παραφοράν, καὶ ψῦξιν ἄκρων· ἐπὶ τέλει δὲ σπώμενοι πνίγονται, στάσιν λαμβάνοντος τοῦ κατὰ τὴν ἀρτηρίαν πνεύματος. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, διὰ τοῦ ἐμέτου αὐτὸ κομιούμεθα· ἔπειτα κενώματι χρησάμενοι, τὸ εἰς τὰ ἔντερα παρολισθηκὸς ἐκκρινοῦμεν· καὶ τότε ὡς ἐπὶ μέγιστον βοήθημα ἐπὶ τὴν ἀκρατοποσίαν παραγινόμεθα.

Paulus, [illegible]

A Conferunt & lixiuia cum vino; & gallinacei decocti, præpinguiúmve bubularum carnium iura cum vino sumpta. Fertur & chamæpitys priuatim iis subuenire: quæ quidem in Heraclea Ponti, vbi & aconitũ nascitur, holocleros, Athenis Ionia & in Eubœa sideritis appellatur.

De melle Heraclio. Cap. VIII.

B Qui mel quod in Heraclea Ponti gignitur ederint biberintve, nõ secus afficiuntur, quàm qui aconitũ hauserunt, atque adeò iis eadẽ quæ poto aconito conueniunt. Facilè verò succurritur: quippe cùm adiuuentur frequẽti vini mulsi potu, cui folia rutæ admixta sint.

De Coriandro. Cap. IX.

C Coriandrum propter odorem latere non potest: epotũ vocis raucitatem facit atq; insaniam, qualis ex vinolentia proficiscitur, ita vt qui sumpsêre varia dictu pudenda blaterent: toto verò corpore coriandri odor sese prodit. His post vomitionẽ oleo irino concitatam, D vti retulimus, merum aut per se, aut ex absinthio potum auxiliatur: itẽ oleum ouáque in eo exinanita, si tepefacta cũ muria sorbeantur. Sic & epota muria; & ius salsum gallinæ & anseris: passum quoque cum lixiuia sumptum.

Lac. [illegible]

De Psyllio. Cap. X.

E Qvod Psyllium dicitur epotũ, corpori toti frigus & torporem infert, cũ exolutione & animi quadam ægritudine anxietatéve. Huic omnia quæ hausto coriandro auxiliantur.

De Cicuta. Cap. XI.

Cicvta pota vertigines excitat & oculis caligines offundit, ita F vt ne tantillum quidem cernatur: singultus etiam ciet, ac mentis alienationem & extremorum artuum perfrictionem infert. Tandem ægri conuulsi arteriæ spiritu intercepto strangulátur. Quare inter initia, vti in reliquis, cicutam vomitu excitiemus: postmodum deiectionem moliemur, vt quod ad intesti- G na prolapsum fuerit excernamus. Tum demum ad meri potionẽ, ceu præsentissimũ auxiliũ, deueniemus:

idque interiectis interuallis, in quibus proderit lac asininum aut bubulum potui datũ, aut absinthium cum pipere & vino: itẽ castorium, ruta, mẽtáq; cum vino, aut amomi, cardamomi vel styracis drachmæ: aut piper cum semine vrticæ ex vino, aut denique lauri folia. Prætereà laserpitij succus ex oleo & passo. Sed & vinum dulce per sese largiùs potum egregiè auxiliatur.

De Taxo. Cap. XII.

QVÆ Smilax dicitur, à quibusdam thymium & a Latinis taxus appellatur. Pota frigus vniuerso corpori, strangulatus & celerem interitum infert. Huic eadem quæ cicutæ conueniunt.

De Carpasi succo. Cap. XIII.

EPOTVS quoque Carpasi succus soporem inducit, ac repentinam strangulationem infert. Adiuuantur itidem qui hunc hauserunt epotæ cicutæ remedijs.

De Sardonia herba. Cap. XIIII.

SARDONIA herba, quæ ranunculi species est, in cibo potúve sumpta, mentẽ e statu suo dimouet, & conuulsiones facit cum rictu labiorúmve contractione, quæ risus speciem præbeat: hinc de Sardonio risu adagiũ in vulg° infausto omine manauit. Post vomitũ peculiariter conuenit pota liberalius aqua mulsa, itémque lac: necnon & irrigatio vnctióq; totius corporis per calfacientia medicamenta, prætereáque solium ex hydrelæo calente: ita tamen vt post egressum è solio illitibus ac frictionibus minimè parcatur. In summa curationem omnem quæ conuulsioni adhibetur exequi oportet.

De Hyoscyamo. Cap. XV.

HYOSCYAMVS in potu cibóve sumptus, qualem ebriorum mentis errorem seu alienationem infert: sed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiosè data, lácque præsertim asininum: si id desideretur, caprinum vel bubulum, aut aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, cucumeris semen ex passo sumptum, & vinum sal-

A διδόντες μεταξὺ *διάστημα, ἐν οἷς πινόμενον βοηθεῖ γάλα ὄνειον, ἢ ἀψίνθιον μετὰ *πεπέρεως καὶ οἴνου, καὶ *καστορίου καὶ πηγάνου *καὶ ἡδυόσμου σὺν οἴνῳ, ἢ *καρδαμώμου ἢ στύρακος, ἢ *πεπέρεως μετὰ κνίδης σπέρματος σὺν οἴνῳ, ἢ δάφνης *τὰ φύλλα. ὁμοίως τε σιλφίου ὀπὸς σὺν ἐλαίῳ B καὶ γλυκεῖ. καὶ ὁ γλυκὺς οἶνος δὲ καθ' ἑαυτὸν πολὺς πινόμενος, ἱκανῶς ἁρμόζει.

Paulus, πεπέρεως αὐτοῦ
V. non legit.
Paulus, τὰ ἁπαλὰ φύλλα.

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. ιβ'.

Η δὲ καλουμένη Σμίλαξ, ὑπ' ἐνίων δὲ θύμιον καὶ παρὰ Ῥωμαίοις τάξον, ποθεῖσα ἐπιφέρει ψύξιν καθ' ὅλου τοῦ σώματος, καὶ πνιγμὸν, ὀξύν τε τὸν θάνατον. εἰς C βοηθεῖ πάντα ἃ καὶ τοῖς τὸ κώνειον πεπωκόσι.

De Taxo in antiquis caput sacrum est.

Περὶ Ὀποῦ καρπάσου. Κεφ. ιγ'.

ΚΑΙ ὁ τῆς *Καρπάσου ὀπὸς ποθεὶς, *κάρον ἐπιφέρει καὶ πνιγμὸν ὀξύν· βοηθοῦνται δὲ καὶ οὗτοι, ὑφ' ὧν καὶ οἱ τὸ κώνειον πεπωκότες.

Paulus, καρπασίας
V. non habet.

Περὶ Σαρδωνίας πόας. Κεφ. ιδ'.

V. περὶ Σαρδῶνος.

D Η ΔΕ Σαρδώνιος λεγομένη πόα, βατράχου εἶδος οὖσα, *ποθεῖσα ἢ βρωθεῖσα, παραφορὰν διανοίας ἐπιφέρει καὶ σπάσματα μετὰ συνολκῆς χειλέων, ὥστε γέλωτος φαντασίαν παρέχειν· ὑφ' ἧς διαθέσεως καὶ ὁ Σαρδώνιος γέλως οὐκ εὔφημος ἐν τῷ βίῳ καθωμίληται. ἐφ' ὧν ἰδίως καὶ E μετὰ τὸν ἔμετον, ἁρμόζει μελίκρατον πολὺ διδόμενον καὶ γάλα· ἐμβροχή τε καὶ λιπασμὸς ὅλου τοῦ σώματος διὰ θερμαντικῶν φαρμάκων, καὶ ἐμβάσεις δὲ ὑδρελαίου θερμοῦ. παραλείφειν μέντοι ἱκανῶς δεῖ καὶ ἀνατρίβειν μετὰ τὴν ἔμβασιν αὐτούς. καθόλου δὲ, ὡς πρὸς F σπασμὸν, ὅλην τὴν θεραπείαν δεῖ ποιεῖσθαι.

V. caret.

Περὶ Ὑοσκυάμου. Κεφ. ιε'.

ΥΟΣΚΥΑΜΟΣ δὲ ποθεὶς ἢ βρωθεὶς, παρακοπὴν τοῖς μεθύουσιν ὁμοίαν ἐπιφέρει· ἔστι δὲ εὐίατος, βοηθούμενος μελικράτῳ πολλῷ ποτιζομένῳ, καὶ γάλακτι G μάλιστα ὀνείῳ· *εἰ δὲ μή γε, βοείῳ, ἢ σύκων ξηρῶν ἀφεψήματι· ποιοῦσι δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ στρόβιλοι, καὶ *τὸ σικύων σπέρμα σὺν γλυκεῖ λαμβανόμενον, καὶ ἁλμυ-

G. locus hic ita legendus ex vet. libris & interpretibus. εἰ δὲ μή, γάλακτι βοείῳ.
V. τὸ τῷ γλυκεῖ

ρὸς οἶνος σὺν στέατι ὑείῳ νεαρῷ, καὶ γλυκεῖ * σὺν ὕδατι, καὶ κνίδης σπέρμα ὁμοίως, ἢ νίτρον σὺν ὕδατι. ἁρμόζει καὶ κιχώριον, καὶ νᾶπυ, καὶ κάρδαμος καὶ ῥάφανος καὶ κρόμμυα, καὶ σκόροδα, ἕκαστον τούτων σὺν οἴνῳ λαμβανόμενον. ἡσυχάζειν δ' αὖθις ἀναγκάζειν δεῖ, * ὥσπερ τοὺς τὸν οἶνον πιόντες. A

V. caet.

V. non legit.

Περὶ Μανδραγόρου. Κεφ. ιϛ'. B

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΟΥ δὲ ποθέντος, βαθέως καρος ἐπακολουθεῖ, καὶ ἔκλυσις καταφορά τε ἰσχυρὰ κατὰ μηδὲν διαφέρουσα πάθους τοῦ λεγομένου ληθάργου. ᾧ πρὸ τοῦ τι τούτων συμβῆναι, ἁρμόζει ὅ, τε ἔμετος * καὶ μελίκρατον, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ νίτρον καὶ ἀψίνθιον σὺν γλυκεῖ ἢ οἴνῳ γλυκάζοντι λαμβανόμενα. C καὶ ἡ τῆς κεφαλῆς ἐμβροχὴ διὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους· καὶ διεγέρσεις δὲ καὶ κινήσεις τοῦ σώματος. καὶ ἡ δι' ὀσφραντικῶν καὶ * εὐφορβίου καὶ πεπέρεως καὶ νάπυος, καὶ καστορίου καὶ πηγάνου ὄξει τετριμμένων· καὶ πίσσης ὑγρᾶς, καὶ τῶν κατακαιομένων καὶ ἐσβεσμένων ἐλλυχνίων. D δυσανακλήτως δ' αὐτῶν ἐχόντων, καὶ πταρμικὰ ἐπάγειν, καὶ τοῖς ἄλλοις κοινοῖς βοηθήμασι χρῆσθαι καὶ ἐπὶ τούτων.

Paulus, καὶ μετὰ τοῦτο μελίκρατον καὶ νίτρον.

Περὶ Μήκωνος ὀποῦ. Κεφ. ιζ'.

ΜΗΚΩΝΟΣ δὲ ὀποῦ ποθέντος, παρακολουθεῖ καταφορὰ μετὰ καταψύξεως καὶ κνησμοῦ ἐπιτεταμένου. E ὡς πολλάκις ἐνισχύοντος τοῦ φαρμάκου ἐπιγίνεσθαι τοσοῦτον κνησμὸν, ὥς τε διεγείρεσθαι ὑπ' αὐτοῦ· ὀσμή τε τοῦ φαρμάκου δι' ὅλου τοῦ σώματος ἐκδίδοται. οἷς βοηθεῖ μετὰ τὸν δι' ἐλαίου ἔμετον, καὶ κλυσθῆναι δριμεῖ κλύσματι, ὀξύμελι σὺν ἁλσὶ πινόμενον, ἢ μέλι σὺν ῥοδίνῳ θερμῷ. καὶ ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ F * ἢ κινναμώμῳ, ἢ ὄξος θερμὸν καθ' ἑαυτό. νίτρον τε σὺν ὕδατι καὶ ὀρίγανον σὺν κονίᾳ, * πηγάνου τε ἀγρίου σπέρμα σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ καὶ πάνακι, πέπερί τε μετὰ καστορίου καὶ ὀξυμέλιτος, ἢ μετὰ θύμβρας ἢ ὀριγάνου * σὺν οἴνῳ. δεῖ δὲ καὶ τούτους διεγείρειν τοῖς ὀσφραντικοῖς καλουμένοις, καὶ ἐμβιβάζειν εἰς G θερμὸν καὶ πυριᾶν διὰ τὸν ἐπιγινόμενον κνησμόν. ὀνίνησι αὖθις καὶ μετὰ τὸ λουτρὸν χρῆσθαι ζωμοῖς λιπαροῖς, μετὰ οἴνου ἢ γλυκέως· καὶ μυελὸς δὲ μετ' ἐλαίου πινόμενος.

Paulus, καὶ

Add aliis [illegible]. Sic Aeg.

ſum cum adipe ſuillo recenti paſſóque: itidem vrticæ ſemen aut nitrũ ex aqua. Conueniunt & cichorium, ſinapi, naſturtium, raphanus, cepa & allium, quorum ſingula ex vino ſumi par eſt. Verum poſtea ſinendi quieſcere, quemadmodum qui vinum biberunt, vt excoquant.

De Mandragora. Cap. XVI.

MANDRAGORA ſi bibatur, cõfeſtim ſopor inſequitur, exolutio, ac vehemens veternus nihil diſtas à lethargo. Huic, anteaquam quidquam ex iis accidat, vomitus proderit & aqua mulſa: poſtea nitrum & abſinthium ex vino dulci aut paſſo ſumantur. Caput roſaceo & aceto perfundatur. Proficit etiánum excitatio & agitatio corporis: itémque olfactus tritorum in aceto euphorbij, piperis, ſinapeos, caſtorij ac rutæ, prætereáque odor picis liquidæ & funiculi lucernarum, quæ viciſſim accendantur & extinguantur. Quòd ſi ægrè ij reuocentur, etiá adhibere quæ ſternutaméta cieant, aliiſque eiuſmodi communibus auxiliis vti conueniet.

De Papaueris liquore. Cap. XVII.

EPOTO Papaueris liquore, conſequitur veternus cum perfrictione & pruritu vehementi. Quin ſæpenumero inualeſcente veneno tanta oboritur prurigo, vt hominem excitet: odor verò medicamenti toto ſeſe prodit corpore. Poſt citatá oleo vomitionem, infuſũmq; clyſterem acriuſculũ, auxiliatur acetum mulſum cum ſale potum, aut mel cum roſaceo calido. Item merum copioſum cum abſinthio & cinnamomo, aut calidum per ſeſe acetum: nitrum quoque ex aqua, & origanum cum lixiuio aut paſſo: ſylueſtris rutæ ſemen cum pipere, vino & panace: ac piper etiam cum caſtorio & aceto mulſo, aut cum ſatureiæ vel origani decocto, addito vino. Sed & hos odoramentis ſeu olfactoriis excitare, & in calidæ ſolium mittere, ac fouere obortę pruriginis ratione oportet. Proderit autem à balneo iuſculorum pinguiú vſus ex vino aut paſſo, ac medulla etiam ex oleo pota.

De Cor-

De Corniculato papauere. Cap. XVIII.

QVOD papauer Corniculatum appellāt, & potu & cibo eadem symptomata inferre consueuit, quæ papaueris succus: ac iisdem quoque expugnatur auxiliis.

De Pharico. Cap. XIX.

QVOD Pharicum vocant, sapore quidem syluestre nardum planè imitatur: infert verò potū neruorū resolutioné cum delirio & conuulsione. Sed oportet post concitatam vomitionem vinum absinthite potui dari, cum cinnamomo aut myrrha, aut nardo Gallico, quod saliuncā aliqui vocauerunt, aut spicæ nardi drachmas duas & myrrhę totidē obolos ammixto passo, aut irin cum croco in vino. Deraso verò capiti adhibenda hordeacea farina cum ruta trita & aceto.

De Toxico. Cap. XX.

TOXICVM ex eo appellatum creditur, quòd Barbarorum sagittæ eo illinerentur. (Pl. tingerētur) Qui biberunt, haud ita multò pòst labiorū & linguæ inflammatione prehenduntur, iisque furor mētis incoërcitus varias imagines obuersat: quare vix medicinæ locus est, raróque qui hauserunt incolumes euadere contingit. (al. possunt.) Vinculis attamen cohibendi, vt vinum dulce cū rosaceo bibere, protinúsq; reuomere, ac rapi quoq; semen ex vino haurire cogātur. Priuatim verò iis conuenit quinquefolij radix, itémq; hircinus sanguis, aut caprillus eodem modo sumptus: proficit & roboris, fagi aut ilicis cortex cum lacte tritus. Prosunt etiam mala cotonea in cibo sumpta, aut trita cum pulegio & aqua bibita. Amomum denique benefacit, vt & balsami semen ex vino. Quòd si qui periculis defuncti sunt, longo tamen tempore in stratis decumbunt: ac vbi surrexêre, sui impotes ac velut attoniti reliquum vitæ tempus transigūt.

De Ixia. Cap. XXI.

IXIAS, qui & Vlophonon appellatur, inter potandum quiddam tum odore tum sapore ocimo simile repræsentat: vehementem autem linguæ inflammationē ac mentis alienationem inducit,

A Περὶ Μήκωνος κερατίτιδος. Κεφ. ιη'.

Η δὲ λεγομένη κερατῖτις μήκων, ἐν τῷ βρωθῆναι ἢ ποθῆναι τὰ αὐτὰ ἐπιφέρουσα τῷ ὀπῷ τῆς μήκωνος συμπτώματα, τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασιν ὑποπίπτει.

Περὶ Φαρικοῦ. Κεφ. ιθ'.

B ΤΟ δὲ καλούμενον Φαρικὸν τὴν μὲν γεῦσιν νάρδῳ ἀγρίᾳ ἔοικεν. ἐπιφέρει δὲ παράλυσιν ποθὲν μετὰ παρακοπῆς καὶ σπασμοῦ. δεῖ δὲ μετὰ τὸ ἐξεμέσαι αὐτούς, (ἀλ. [illegible]) ποτίζειν οἶνον ἀψινθίτην, ἢ σὺν (V. caret.) κινναμώμῳ ἢ σμύρνῃ ἢ νάρδῳ Κελτικῇ, ἣν ἔνιοι * σαλιοῦγκαν ἐκάλεσαν· ἢ ναρδοστάχυος ὁλκὰς β'. καὶ σμύρνης β'. ὀβολοὺς C μεμιγμένους σὺν γλυκεῖ, ἢ ἶριν μετὰ κρόκου (V. ✱) σὺν οἴνῳ· δεῖ δὲ καταπλάσσειν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ξυρήσαντας, κριθίνῳ ἀλεύρῳ σὺν πηγάνῳ λείῳ καὶ ὄξει. (Paulus, ἢ ἶριν ἢ κρόκον ἐν οἴνῳ)

Περὶ Τοξικοῦ. Κεφ. κ'.

ΤΟ δὲ Τοξικὸν δοκεῖ μὲν ὠνομάσθαι, ἐκ τοῦ τὰ τόξα τῶν Βαρβάρων ὑπ' D αὐτοῦ χρίεσθαι. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς πεπωκόσι χειλέων καὶ γλώττης φλεγμονή· μανία τε ἀκατάσχετος ποικίλαις ἐπιβάλλουσα φαντασίαις· ὡς καὶ διὰ τοῦτο δυσιάτους εἶναι ἐν ταῖς θεραπείαις· σπανίως δὲ καὶ σώζεσθαί τινας τῶν πεπωκότων. δεῖ μέντοι συνέχειν αὐτοὺς δεσμοῖς, ἀναγκάζοντας καὶ βιαζο- E μένους γλυκὺν οἶνον σὺν ῥοδίνῳ πίνειν, καὶ ἐξεμεῖν· τό τε τῆς γογγύλης σπέρμα σὺν οἴνῳ. ἰδίως δ' ἐπ' αὐτῶν ἁρμόζει καὶ ἡ τῆς (Addūt alij, τράγου. & ita Paul.) πενταφύλλου ῥίζα, αἷμά τε τράγου ἢ αἰγός, ὁμοίως λαμβανόμενα. δρυός τε φλοιὸς ἢ φηγοῦ, ἢ πρίνου γάλακτι συγκλεανθείς· καὶ μῆλα κυδώνια ἐσθιόμενα ἢ λεῖα σὺν γλή- (Non habet Ald.) F χωνι καὶ ὕδατι πινόμενα, ἄμωμόν τε καὶ βαλσάμου καρπὸς σὺν οἴνῳ. (V. κοπέντα λεῖα λαμβανόμενα) καὶ εἴ τινες αὐτῶν φύγοιεν τὸν κίνδυνον, πολὺν χρόνον κλινοπετεῖς διαμένουσι, καὶ ἀναστάντες ἐπτοημένοι τὸν λοιπὸν χρόνον διάγουσιν. (Manardus legēdū censet [illegible], tabefacti. Tale quid etiam habet Auicennas cap. de napello, qui toxicum esse videtur.)

Περὶ Ἰξίου. Κεφ. κα'.

ΙΞΙΑΣ δέ, ὃς καὶ Οὐλόφονος καλεῖ- G ται, ἐν τῷ πίνεσθαι οἷόν τι ὠκίμου (fortè ὠκίμῳ) κατὰ τὴν ὀσμὴν καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν ἐμφαίνει. ἐπιφέρει δὲ γλώσσης φλεγμονὴν ἰσχυρὰν καὶ παρακοπήν·

καὶ τὰς ἐκκρίσεις ἐπέχει πάσας. βορβορυγμούς τε καὶ ψόφους μετὰ λειποθυμίας ἐπιφέρει δίχα τοῦ προχωρεῖν τι. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξεμέσαι τὸ πλεῖον, ἢ μετὰ τὸ τὴν κοιλίαν λυθῆναι, πινόμενον ἀψινθίου ἀπόβρεγμα σὺν οἴνῳ πολλῷ, ἢ ὀξυμέλιτι· πηγάνου τε ἀγρίου σπέρμα, ἢ σιλφίου ῥίζα· ὁμοίως τε τραγοριγάνου ἀφέψημα σύν τινι τῶν προειρημένων ἢ γάλακτι, ἢ τερεβινθίνη ῥητίνη· ἢ νάρδου, ἢ κασσορίου, ἢ σιλφίου, ἑκάστου ὀβολὸς σὺν οἴνῳ. ἁρμόζουσι δὲ καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς καρύας καρποὶ λεῖοι σὺν ῥητίνῃ καὶ καστορίῳ καὶ πηγάνῳ, ἑκάστου < α. ὁμοίως χαμελαίας < β΄. ἢ ἀψίνθου χυλοῦ < β΄. σὺν μελικράτῳ καὶ ὄξει πολλῷ πινόμενον.

V. ἀ πηγάνου

Addit Gesnerus ex lib. ἀπορί... Paul. σὺν οἴνῳ ... (margin note)

Περὶ Ψιμμυθίου. Κεφ. κβ΄.

ΤΟ δὲ ψιμμύθιον λαθεῖν οὐ δύναται διὰ τὸ χρῶμα. ἐκχυθὲν γὰρ ληφθὲν, λευκαίνει τό τε οὐρανίσκον καὶ τὰ οὖλα, καὶ τὴν γλῶτταν καὶ τὰ μεταξὺ τῶν ὀδόντων. ἐπιφέρει δὲ λυγμοὺς καὶ βῆχα καὶ γλώττης ξηρότητα, καὶ ψύξιν ἀκρωτηρίων μετὰ παρακοπῆς καὶ δυσκινησίας. οἷς ἁρμόζει μελίκρατον διδόναι, ἢ σύκων ἢ μαλάχης ἀφέψημα, ἢ γάλα θερμὸν ἢ σήσαμον λεῖον μετ' οἴνου, ἢ κονίαν κληματίνην, ἢ ἀμαράκινον ἔλαιον ἢ ἴρινον, ἢ Περσικῶν τὰ ὀστᾶ. περιστερῶν δὲ ὠὰ σὺν λιβάνῳ ἢ κριθῶν ἀφεψήματι, ἢ κοκκυμήλοις, ἢ κόμμει πτελέας, ἢ τὸ ἐν τοῖς φύλλοις τῆς πτελέας ὑγρὸν μετὰ χλιαροῦ ὕδατος. ἁρμόζει δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ θαψίας χυλὸς, ἢ σκαμμωνίας ὀπὸς, σὺν μελικράτῳ πινόμενα.

Cornarius δὲ restituit ex Paulo.

G. hæc verba ita restituit ex antiquis codicib. & interpretib. ... apud Paulum. al. ... Lac. legit in v.c. ... Add in quibusdam codicibus ... Addit Lac. ex v. cod. ... quod etiam habetur apud Paulum.

Περὶ Μυκήτων. Κεφ. κγ΄.

ΜΥΚΗΤΩΝ δὲ οἱ μὲν, τῷ γένει βλάπτουσιν, οἱ δὲ, τῷ πλήθει. ἐπιφέρουσι δὲ πάντες πνιγμοὺς ἐοικότας ἀγχόναις. οἷς εὐθέως βοηθεῖν δεῖ κοινῶς, ἀναγκάζοντας ἐμεῖν δι' ἐλαίου· θαυμαστῶς δὲ ὠφελοῦνται πίνοντες κονίαν κληματίνην, ἢ ἐξ ἀχραδίνου ξύλου, μετὰ ὀξυκράτου καὶ ἁλῶν ἢ νίτρου. καὶ συνεψόμεναι δὲ αἱ ἀχράδες ἢ τὰ φύλλα τοῖς μύκησιν, ἀφαιροῦνται τὸ πνιγῶδες αὐτῶν· ἐσθιόμεναι δὲ, ὠφελοῦσι.

G. In altero additum est hac vox ... leue.

Paulus ...

& excretionũ genus omne supprimit: murmura intestinorũ ac rugitus cum animi deliquio ciet, quáuis nihil interim egeratur. Post eductá vomitionibus maiorẽ veneni portionem, aut post alui deiectionem, auxilium præstat absinthij dilutum ex vino largiore aut aceto mulso bibitum, nec minùs rutę syluestris se- B men aut laserpitij radix: itẽ tragorigani decoctum cum aliquo supradictorum, aut lacte, aut resina terebinthina: nardus etiam aut castorium aut laser, singulorum inquam obolus ex vino. Quin & conueniunt nucum iugládium nuclei triti cum resinæ, castorij & rutæ, singulorum drachma vna. Itidem chamelęę aut C succi thapsiæ oboli duo cum aqua mulsa: & acetum calens largius epotum.

De Cerussa. Cap. XXII.

CERVSSA clam exhiberi nequit: siquidem suo sese colore prodit. Vltrò verò sumpta, palatum, D gingiuas, linguam ac ipsas dentium commissuras cádore quodã inficit: excitat autẽ singultus, tussim & linguæ ariditatem, extremorúmq; refrigerationem, cum mentis alienatione ac motus difficultate. His dare conuenit aquam mulsam, aut ficuum vel maluæ decoctum, aut lac E calidum, aut sesamum ex vino tritum, aut lixiuiam è sarmentorum cinere factam, aut amaracinum irinúmve oleum, aut Persicorum nucleos cum hordei decocto, aut thus, aut gummi prunorum, aut humorem qui in folliculis vlmi continetur ex aqua tepida. Hisce præsidiis F vomitus euocetur. Conuenit etiam thapsiæ succus aut scámonij liquor, ternis obolis ex aqua mulsa potus.

De Fungis. Cap. XXIII.

FVNGORVM alij toto genere, alij maiore copia nocent: omnes tamen spiritus via quasi laqueo interclusa præfocant. Quare confestim communi auxilio succurren- G dum, scilicet oleo citata vomitione. Mirificè verò iuuat lixiuia sarmentitia, aut è pyrastri ligno, cum posca & sale aut nitro epota. Sed & pyrastri fructus aut folia cum fungis decocta, strangulandi vim illam auferunt, esitatáq; eadem auxiliantur.

Iuuat & stercus gallinaceum cũ posca bibitum, itémque aristolochiæ, aut absinthij drachma vna cum vino: insupérque etiam mel seu in cibo sumptum, seu ex aqua potum. Sic & apiastrum cum nitro, panacis radix & semen in vino: fęx quoq; vini cremata cum aqua, & atramentum sutorium ex aceto: denique radicula, sinapi aut nasturtiũ esu prosunt.

De Gypso. *Cap. XXIIII.*

GYPSVM strágulationem infert, dum intra ventriculum lapidescit: quare & eadem quæ aduersus fungos valent auxilia, prætereáque maluæ decoctũ, quod quidem olei vice assumendum est: quoniam pingue cũ sit & ad vomitioné lubricas vias pręstet, deradi corpora minimè sinit: quod alioqui gypsum, vbi duratur in lapidem, facere solet. Quinetiam prodest oleum ex aqua mulsa aut ficuũ decocto, & lixiuia è ficulneo aut sarmentitio cinere facta, cũ vino largiore pota: item origanum aut thymum cum lixiuia vel aceto passóve: sed & maluæ decoctum clystere infundi oportet.

De Taurino sanguine. *Cap. XXV.*

TAVRI recèns iugulati sanguis epotus, spirãdi difficultatem strágulatúmq; cócitat, dum tõsillarum tauciúmque meatus cum vehementi conuulsione obstruit. Lingua inde rubescit, ac dentes inficiuntur, & inter ipsorum commissuras quędá concreti sanguinis vestigia conspiciuntur. Vomitum in hoc malo vitabimus, ne fortè grumi eiusmodi attractu in sublime elati gulę magis impingãtur. Dari vero opus est quæ sanguinem concretum dissoluát & aluum subducant, vti caprifici grossos lacteo succo turgentes ex posca, Nitrum quoque per sese auxiliatur, nec secus coagulum omne cum aceto, & laserpitij radix cum lasere ipso: itidem & brassicæ semen, & è cinere ficulneo lixiuia. Prosunt & conýzæ foliá cum pipere, & rubi succus ex aceto. Aluũ prætereà soluere par est: siquidem iis qui euasuri sunt crocea per sedem egeri consueuerunt. Postremò stomacho aluóque hordeaceam farinam ex aqua mulsa adhibere oportet.

A βοηθεῖ δὲ αὖθις ἀλεκτορίδων* ὠὰ σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενα μετὰ * ἀριστολοχίας ὁλκῆς α´. ἢ ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ· καὶ μέλιτι ἐσθιόμενον καὶ πινόμενον σὺν ὕδατι, μελισσόφυλλόν τε σὺν οἴνῳ,* πάνακός τε ῥίζα, καὶ καρπὸς σὺν οἴνῳ, τρύξ τε οἴνου κεκαυμένη μεθ' ὕδατος, καὶ χάλκανθος σὺν ὄξει. ῥάφανός τε ἢ νάπυ ἢ καρδάμωμον * ἐσθιόμενα.

Loc. legit. ex v. cod. ἀφόδευμα σὺν ὀξυκράτῳ... Loc. μέλιτι

B

Περὶ Γύψου. Κεφ. κδ´.

ΚΑΙ ἡ Γύψος* πνιγμὸν ἐπιφέρει λιθουμένη· ὅθεν καὶ τούτοις ἁρμόζει διδόναι τὰ πρὸς τοὺς μύκητας βοηθήματα· καὶ ἐπὶ τούτων τὸ τῆς μαλάχης ἀφέψημα, ὃ παραληπτέον ἀντὶ τοῦ ἐλαίου· λιπαρὸν γὰρ ὂν καὶ ἐν τῷ ἐξεμεῖσθαι ὄλισθον ἐμποιοῦν, οὐκ ἐᾷ καταξύεσθαι τὰ σώματα. λιθουμένη γὰρ ἡ γύψος ἐργάζεται τοῦτο. ἁρμόζει δὲ καὶ τὸ ἔλαιον σὺν μελικράτῳ ἢ σύκων ἀφεψήματι· καὶ κονία συκίνη ἢ κληματίνη σὺν οἴνῳ πολλῷ πινομένη· καὶ ὀρίγανος ἢ θύμος σὺν κονίᾳ, ἢ ὄξει, ἢ γλυκεῖ. δεῖ δὲ τούτοις ἐγκλύζειν τῷ τῆς μαλάχης ἀφεψήματι.

Loc. addit ex v. cod. λιθουμένη

C D

Paulus καὶ σύκων ἀφέψημα.

Περὶ Αἵματος Ταυρείου. Κεφ. κε´.

ΑΙΜΑ δὲ Ταύρειον νεοσφαγὲς ποθὲν, δύσπνοιαν ἐπιφέρει καὶ πνιγμόν· ἐμφράττον τοὺς περὶ τὰ παρίσθμια καὶ τὴν καταπόσιν πόρους μετὰ σπασμοῦ ἰσχυροῦ· ὁρᾶται δέ τι ἐπ' αὐτῶν ἡ γλῶττα ἐρυθρά· καὶ ὀδόντες βεβαμμένοι, καὶ θρομβία μεταξὺ αὐτῶν· ἐφ' ὧν τὸν ἔμετον παραιτούμεθα, τῶν θρόμβων μᾶλλον ἐν τῷ στομάχῳ σφηνουμένων διὰ τὸ μετεωρίζεσθαι αὐτοὺς κατὰ τὴν ὁλκήν.* δίδοται δὲ ὅσα δύναται τὴν πῆξιν διαλῦσαι τοῦ αἵματος, καὶ τὴν κοιλίαν ὑπάγειν. τούς τε ὀλύνθους πλήρεις ὄντας τοῦ ὀποῦ σὺν ὀξυκράτῳ, καὶ νίτρον καθ' ἑαυτὸ ὠφελεῖ· καὶ πιτύα ἅπασα σὺν ὄξει, καὶ σιλφίου ῥίζα* ἢ τὸ ὀπὸς ὁμοίως καὶ κράμβης σπέρμα, κονία τε συκίνη καὶ κονύζης* σπέρμα σὺν πεπέρει,* καὶ βάτου χυλὸς σὺν ὄξει. δεῖ δὲ τὴν κοιλίαν ὑπάγειν. εἰώθε δὲ τοῖς σωζομένοις ἀποδίδοσθαι διὰ τῆς ἕδρας* καὶ ῥοώδη. καταπλάσσειν δὲ καὶ στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν ἀλεύρῳ κριθίνῳ μετὰ μελικράτου.

E F G

Ald. σπασμοῦ.
Paulus, βεβαμμένοι.
V. addit, καὶ συκῆς ὀπὸς ἢ ὁ τοῦ ὀποῦ καὶ κράμβης. Cætera omittit.
Loc. legit in antiq. cod. πίτυα ἅπασα.
V. add. καὶ ὄξει.

Περὶ Γάλακτος ἐμπιτυαθέντος. Κεφ. κϛʹ.

Καὶ τοῖς λαβοῦσιν ἐμπιτυαθὲν γάλα, ἀθρόως πολὺς πνιγμὸς γίνεται, διὰ τὸ θρομβοῦσθαι. οἷς βοηθοῦντας προσφέρειν δεῖ ὥσπερ ἀντίδοτον πυτίαν σὺν ὄξει, πολλάκις ἀναγκάζοντας πίνειν. καὶ καλαμίνθης τὰ φύλλα ξηρὰ ἢ τὸν χυλὸν ὁμοίως· ἢ σιλφίου ῥίζαν ἢ τὸν ὀπὸν σὺν ὀξυκράτῳ. θύμον τε σὺν *ὄξει, καὶ τὴν πηλοποιητικὴν κονίαν. ἁλυκὸν δὲ μηδὲν προσφερέσθω. μᾶλλον γὰρ πήγνυται καὶ τυροῦται τὸ γάλα. ἀλλ' οὐδὲ τούτοις ἐμεῖν δεῖ· ἐνιστάμενον γὰρ ἐπὶ τὰ τοῦ στομάχου στενὰ τεθρομβωμένον πνίγει.

Paul. ἄθρουν τοῦ ὑ

De Lacte intus coagulato. *Cap. XXVI.*

Eos quoque quibus lac assumptũ intus coagulatur frequens derepente strãgulatio inuadit, quòd intus lac in grumos quosdã coalescat. Hos iuuamus exhibentes antidoti vice coagulum ex aceto, idipsumq; sępius bibere cogẽtes. Damus & calaminthæ folia arida, aut succũ etiã ipsum similiter: aut laserpitij radicẽ liquorẽmve ex posca: pariter & thymum ex vino, & coactiliariorũ lixiuiã. Cęterùm salsi nihil exhibeatur, quoniã magis lac coiret & in caseũ desæretur. At neq; hos vomitus adiuuat, siqdẽ cõcretũ lac sese in gulæ angustias insinuãs, facilè strangulat.

Περὶ Λιθαργύρου. Κεφ. κζʹ.

Λιθάργυρος δὲ ποθεῖσα, βάρος ἐπιφέρει στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ, καὶ ἐντέροις μετὰ στρόφων ἐπιτεταμένων. ἐνίοτε δὲ καὶ τιτρώσκει τὰ ἔντερα διὰ τὸ βάρος, καὶ ἐπέχει τὰ οὖρα· παροιδεῖ δὲ αὐτῶν τὸ σῶμα, καὶ μολιβδώδη ἀπρέπειαν λαμβάνει. ἐφ' ὧν ἁρμόζει μετὰ τὸν ἔμετον πινόμενα σὺν οἴνῳ, ὁρμίνου ἀγρίου σπέρμα, σμύρνης < * ἢ ἀψίνθιον, ὕσσωπον, σελίνου σπέρμα, ἢ πέπερι, ἢ κύπρου ἄνθος σὺν οἴνῳ· περιστερῶν τε ἀγρίων ἄφοδος ξηρὰ μετὰ νάρδου καὶ οἴνου.

V. sic incipit. καὶ τοῖς λαβοῦσι λιθάργυρον, τοῖς διὰ τῆς κοιλίας ἐντέροις μετὰ στρόφων γίνεται.

Ald. βάρος, καὶ τὸ σῶμα μολιβδῶδες γίνεται, τὴν ἀπρέπειαν λαμβάνον.

Vul. exempl. cõclusione carent.

De Argenti spuma. *Cap. XXVII.*

Spvma argenti pota, stomacho ventri & intestinis grauitatẽ cum magnis torminibus affert: interdũ & põdere suo intestina vulnerat, vrinámque supprimit: intumescit verò corpus, plumbeámque deformitatem concipit. His secundum vomitionem subueniũt pota ex vino, syluestris hormini semen, myrrhæ oboli duo, absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper aut cypri flos ex vino: necnon & fimus palumbinus aridus cum nardo & vino.

Περὶ Ὑδραργύρου. Κεφ. κηʹ.

Ὑδράργυρος δὲ ποθεῖσα, ταὐτὰ ἐπιφέρει τῷ λιθαργύρῳ, καὶ ἐπὶ τούτων δεῖ τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασι χρῆσθαι. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς ὠφελεῖν γάλα πινόμενον· ἐμείτωσαν δὲ καὶ οὗτοι.

Col. quid addãt τοῖς

De Argento viuo. *Cap. XXVIII.*

Argentvm viuum potum eadẽ quæ argenti spuma infert: quapropter & eadem exposcit auxilia. Lac autem largius potum auxiliari cõstat. Vomitus etiam minimè negligendus est.

Περὶ Τιτάνου, Σανδαράχης καὶ Ἀρσενικοῦ. Κεφ. κθʹ.

Τίτανος, Σανδαράχη καὶ Ἀρσενικὸν ποθέντα, τὰ αὐτὰ ἀλγήματα κοιλίας καὶ ἐντέρων ἐπιφέρει μετὰ δηγμοῦ σφοδροῦ. ὅθεν προσφέρειν δεῖ ἅπαντα, ὅσα μετὰ τοῦ κιρνᾶσθαι, δύναται τὸ *εὐεμὲς καὶ πρὸς τὴν κοιλίαν ὀλισθηρὸν παρέχειν· οἷός ἐστιν ὁ τοῦ ἐβίσκου καὶ τῆς μαλάχης χυλὸς, λίαν ὀλισθηρὸς ὑπάρχων. παρέχειν δὲ δεῖ καὶ ἀφέψημα λινοσπέρμου, *καὶ ὁ τῆς τράγου καλουμένης βοτάνης καρπὸς, ἢ ὀρύζης, καὶ γάλα πολὺ σὺν μελικράτῳ, καὶ ζωμοὶ λιπαροὶ καὶ εὔχυμοι.

De Calce, Sandaracha & Auripigmento. *Cap. XXIX.*

Calx, Sandaracha & Auripigmẽtum, eosdem ventris & intestinorum cruciatus cum vehementi rosione inferunt. Quamobrem exhibenda quæcunque simul & acrimoniam temperãdi, & facilem vomitionem lubricamq; aluũ pręstandi vim habent, cuiusmodi ibisci & maluę succus est: natura enim vtriq; perlubrica. Præbendum etiam decoctum seminis lini, aut tragi frumentacei vel oryzæ, lacque cum aqua mulsa copiosum: iura denique pinguia bonique succi.

De Lepore marino. Cap. XXX.

HAVSTO marino lepore, virosus quidam sapor qualis putentium piscium percipitur: procedente verò tempore, venter dolore afficitur, vrináq; sistitur: quòd si quãdo ea redditur, purpureo colore cõspicitur. Accedit & omnis generis piscium auersatio atque odium, & sudor graueolẽs: biliosus itidem vomitus, interdum sanguine mixtus, subsequitur. Hoc malo circũuentis, dãdũ lac asininũ aut passũ assiduè, necnon & radicis maluæ foliorũmque decoctum, aut trita cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri vel scammonij succi drachma cũ aqua mulsa & punicorum nucleis: aut cedria contrita ex vino: benefacit & anserinus sanguis adhuc calens epotus. Sed cum pisces omnes respuãt & auersentur, solos fluuiatiles cancros elixos esitat & concoquũt, à quibus non mediocriter adiuuantur. Signum porrò salutis fuerit, si pisces in cibos admittere cœperint.

Forte, multum. [margin]

De Rubeta & rana palustri. Cap. XXXI.

TVM Rubeta, tum etiam Rana palustris assumpta corporis tumorem ciet, cũ intenso pallore qui buxi colorem imitatur: accedit spirandi difficultas & grauis halitus oris singultúsque, ac interdum inuita genituræ profusio consequitur. His qui sumpsẽre facilè succurritur secũdùm vomitionem largiore meri potu & arundinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem. Cogendi quoque sunt vt vehementi ambulatione incitatóq; cursu corpus exerceant, ob torporem qui ex hoc malo nascitur. Quin etiam quotidie lauandi sunt.

De Hirudine. Cap. XXXII.

DEVORATÆ cum aqua hirudines si ori ventriculi adhæserint, tractione partium nonnullam suctionis imaginem præbent: atque hoc signo hausta hirudo deprehenditur. Eas muria sorbitione excutit, & Cyrenaicus liquor, aut laserpitii folia vel betę cũ aceto pota, [aut epota niuis glebula cũ posca.]

A Περὶ λαγωοῦ θαλασσίου. Κεφ. λ'.

ΛΑΓΩΟΥ θαλασσίου ποθέντος, παρακολουθεῖ γεῦσις ὁμοία ἰχθύσι βρωμώδεσιν· ἐν δὲ τῷ χρονίζειν, κοιλία τε ἀλγεῖ, καὶ οὖρα ἐπέχεται· εἴποτε δὲ ἐκκριθείη, πορφυρίζοντα τὴν χρόα ὁρᾶται. ἀπο- B στροφή τε καὶ μῖσος πρὸς πάντα ἰχθύν· καὶ ἱδρῶσι δυσώδη. ἐπιγίνεται δὲ αὐτοῖς καὶ ἔμετος χολώδης, ἐνίοτε αἵματι μεμιγμένος. οἷς δοτέον γάλα ὄνειον ἢ * γλυκὺ συνεχῶς, καὶ μαλάχης ῥίζης καὶ τῶν φύλλων τὸ ἀφέψημα, ἢ κυκλαμίνου ῥίζαν λείαν σὺν οἴνῳ, ἢ ἐλλεβόρου μέλανος ἢ σκαμμωνίας ὀποῦ μετὰ μελικράτου, C ῥοῶν τε πυρήνων· ἢ κεδρίας λείας μετ' οἴνου. ποιεῖ καὶ χηνὸς αἷμα ποθὲν θερμόν. μὴ δυνάμενοι δὲ οὗτοι ἰχθύας προσίεσθαι, μόνους τοὺς ποταμίους καρκίνους ἑφθοὺς ἐσθίουσι, * καὶ πίνουσιν οἴνῳ μεμιγμένους D ἐπ' αὐτῶν. τεκμήριον δ' ἐστὶν ἐπ' αὐτῶν σωτηρίας, ὅταν ἄρξωνται ἰχθύας προσφέρεσθαι.

V. ἀλγεῖ. [margin]

Περὶ Φρύνου. Κεφ. λα'.

ΦΡΥΝΟΣ ἢ βάτραχος ἕλειος προσενεχθεὶς ἐπιφέρει οἰδήματα σώμα- E τος μετὰ ὠχρότητος ἐπιτεταμένης, ὡς δοκεῖν πύξῳ ἐοικέναι· δυσπνοεῖν τε καὶ δυσωδίᾳ ὀδώδειν τὸ στόμα. καὶ λυγμὸς αὐτοῖς ἕπεται, ἐνίοτε δὲ καὶ σπέρματος ἀπροαιρέτως ἔκκρισις. ὠφελοῦνται τυγχάνοντες μετὰ τὸν ἔμετον λαμβάνοντες ἄκρατον πολὺν, καὶ καλάμου ῥίζης < β'. ἢ κυ- F πείρου τὸ αὐτό. δεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ἀναγκάζειν συντόνως περιπατεῖν καὶ τρέχειν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ναρκῶδες. λούειν τε καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

Deest ἢ in Ald. [margin]

Περὶ Βδέλλας. Κεφ. λβ'.

ΒΔΕΛΛΑΣ τὰς καταπινομένας σὺν G τῷ ὕδατι καὶ προσφυομένας ἐν τῇ καταπόσει τῷ στόματι τῆς κοιλίας, ἑλκούσας τὰ μέρη, καὶ φαντασίαν ἐκ μυζήσεως παρεχούσας (ὅπερ καὶ σημεῖόν ἐστι τοῦ βδέλλας καταπεπόσθαι) ἀποβάλλει ἅλμη καταρροφουμένη, καὶ ὀπὸς Κυρηναϊκὸς ἢ φύλλα σιλφίου, ἢ τεύτλου, σὺν ὄξει ποθέντα.]

V. non legit. Addunt alij, ἢ χιὼν σὺν ὀξυκράτῳ. [margin]

*ἀναγαργαρίζεσθαί τε νίτρον σὺν ὕδατι, καὶ χάλκανθον σὺν ὄξει ἀνεθέντι. *Ταῖς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσφυείσαις, ἐμβιβάσας εἰς ἔμβασιν θερμὴν, δίδου ψυχρὸν ὕδωρ ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν, καὶ ἐξελεύσονται.

al. καὶ ἰαθεῖσιν, nodū plane sciu.

A Nitrum præterea ex aqua gargatizatur, itémque atramentum sutorium aceto dilutum. Si verò faucibus hæserint, demisso in aquæ calidæ solium ægro, frigidam ore continendam exhibeto, & ad eam protinus hirudines prosilient.

Περὶ ἐλλεβόρου λευκοῦ, θαψίας, ἐλατηρίου καὶ τινῶν ἄλλων. Κεφ. λγ.

ΠΡΟΝΟΗΤΕΟΝ δὲ καὶ τῶν ἐπ' ὠφελείᾳ διδομένων, ἐπιφερόντων δὲ πολλάκις κίνδυνον οὐχ ἥττονα τῶν ἄλλων φαρμάκων· ὡς ἐλλεβόρου λευκοῦ καὶ θαψίας καὶ ἐλατηρίου, καὶ ἀγαρικοῦ τοῦ μέλανος· πνιγμὸν γὰρ ἐπιφέρει ταῦτα ἢ ὑπερκάθαρσιν. θεραπευόμενα δὲ ὡς προείρηται ἐπὶ μυκήτων καὶ τῶν ὁμοίων. Τὰς δὲ ὑπερκαθάρσεις τοῖς δυναμένοις ἐπέχειν τὰς ἐκκρίσεις στελοῦμεν. Καὶ τὰ μὲν δοκούντων ἐπ' ὀλίγον βλάπτειν, ἐνίοτε δὲ κινδύνους ἐπιφερόντων, οὐκ ἀμελητέον. ὧν ἐστὶ τὸ ἄγριον πήγανον καὶ τὸ μελάνθιον, καὶ οἱ νεαροὶ πάπποι. ἄνθη δέ ἐστιν ἀκάνθης τῆς καλουμένης κάκτου. ἐφ' ὧν ἔμετος μόνος παραληφθεὶς ἀποκαθίστησι τοὺς λαμβάνοντας.

Corn. et Paulo ista sic restituit: δεῖ ἂν τινας μὴ πνιγμοῖς θεραπεύεσθαι ὡς ...

Vulgarē textū pl. l. πηγανι ἄξει αὐτοῦ ἐστιν.

Paulus, λαβόντας

B De veratro albo, thapsia, elaterio & similibus. Cap. XXXIII.

PROVIDENDVM etiā iis, quæ quamuis auxilij ferēdi gratia exhibentur, haud minora tamen pericula quam venena cætera sæpius afferunt: qualia sunt veratrum albū, thapsia, elaterium, & agaricum nigrum: siquidem hæc animam suffocant, aut immodicè purgant. C Ac præfocationibus quidem ea medētur, quæ in fungorum similiúmque mentione retulimus: nimios autem deiectionum impetus medicamentis quæ egestiones supprimunt coërcebimus. Neque vero negligenda quæ paululum quidem nocere videntur, D interim verò periculo non vacant: quo in numero sunt syluestris ruta, melanthium & recentes pappi, hoc est, flores spinæ quæ cactos appellatur. Eos porrò qui talia sumplēre sola vomitio restituit.

Περὶ ὕδατος ψυχροῦ καὶ ἄλλων ὁμοίως ἡμῖν συμφύλων. Κεφ. λδ.

ΚΑΙ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἀθρόον ποθὲν, ἢ ἄκρατος πολὺς καὶ γλυκὺς οἶνος ποθεὶς, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου ἢ δρόμου καὶ τῶν εὐτόνων γυμνασίων, πνιγμοὺς καὶ ἀλγήματα ἐπιφέρει. ἐφ' ὧν φλεβοτομία ταχέως παραληφθεῖσα, καὶ *κένωσις λύει τὸν ἐπηρτημένον κίνδυνον. Καὶ περὶ μὲν τῶν σημείων τοῖς λαβοῦσι τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ τῆς ἁρμοζούσης αὐτοῖς θεραπείας, ἔτι δὲ προφυλακτικῆς ἀγωγῆς, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν εἰρήσθω. ὑπογράψομεν δὲ καὶ τὰς ἀντιδότους ἀναγκαιότατα καὶ δυναμικώτατα βοηθούσας αἷς ἐχρησάμεθα, τῇ τε Μιθριδατείῳ, καὶ τῇ δι' αἱμάτων, καὶ τῇ διὰ σκίγκου. ἀλλὰ διὰ τὸ ἐν ταῖς ἀντιδότοις ἀκριβέστατα ἀναγεγράφθαι, παρῃτησάμην ἀναγράφειν ἐνταῦθα.

Aëtius, ἀλγημοὺς

E De aqua frigida & cæteris quæ itidē nobis domestica & in quotidiano vitæ usu sunt. Cap. XXXIIII.

AQVA etiam frigida vnico haustu ac sine interspiratione bibita, aut *meracum vinum passúmve liberalius haustum, præsertim a balneo aut cursu & concitatiore quauis exercitatione, strāgulatus ac dolores infert. In eiusmodi casu venæ sectio protinus adhibita, itémque F per enemata vacuatio imminentibus liberant periculis. Hactenus de notis veneficiorum, eorúmque cōuenientibus remediis, necnon & præcauēdi modo, dictum esto. Subiungeremus & vsitata antidota maximè necessaria, quæque inter cętera præclarè auxiliari constat: quale est Mithridatium & quod è sanguinis variis generibus, & quod è scinco paratur. G Verum quoniam inter antidota accuratissimè descripta sunt, visum est hoc loco ab eorum descriptione supersedere.

vel, meracū ac dulce vinum.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI Liber, de Venenatis animalibus, & ab iisdẽ inflictorũ vulnerum signis & curatione.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ βιβλίον, Περὶ ἰοβόλων καὶ τῆς τῶν ἀπ' αὐτῶν πληγῶν σημειώσεως καὶ θεραπείας.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

Præfatio.

De bestiis venenatis & exitialibus venenis agere idcirco nobis propositum est, vt curationis remediorúmque totus expleatur modus. Siquidem pars hæc non minùs quàm cæteræ aliæ, necessaria est iis qui medicinã faciunt: quippe cùm eorum adminiculo quæ mihi traduntur, periculis, doloribus & cruciatibus, plurimísque aliis malis homines liberari contingat. Hęc autem in summa fastigia duo, sicuti ab initio pronuntiatum est, distribuitur. Nã qui tractatus est de bestiis virus eiaculantibus, Theriacus: qui verò de venenis, Alexipharmacus appellatur. Eũ porrò seruabimus ordinem, vt quæ symptomata comitari cõsueuerint, priore loco monstremus, deindéq; vnicuique propria remedia subiiciamus: quæ quidem omnia in prõptu & ad manum artificem habere oportet, propter vrgentem sæpenumerò necessitatem. Quãdoquidem è venenis virulentisque animalibus sunt perpauca, quæ tarda tẽporisque dilationem admittentia pericula cieant: pleráque verò præsentaneam perniciem afferunt. Sunt prætereà qui ingenita prauitate struentes aliis insidias, maleficium ita temperant, vt subitum ac repentinũ exitiũ afferat. Alij praua scelerũ cõsciẽtia stimulati, aut tristi quópiã rerũ euentu oppressi, hausto spõte veneno, mortẽ sibi cõsciscere conãtur: qui postea seu deprehensi seu pœnitentia ducti vitæque cupidi, celerem & præsentaneam opem exposcunt. Neque desunt qui tela in hostes intorquenda toxicis illinentes, aut puteos ac fontes venenis inficientes,

Τὸ προοίμιον.

A Τὸν μὲν περὶ τῶν ἰοβόλων ζώων καὶ θανασίμων φαρμάκων λόγον προεθέμεθα διελθεῖν, εἰς συμπλήρωσιν τοῦ * θεραπευτικοῦ τόπου. καὶ γὰρ οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἧσσον ἀναγκαῖόν ἐστι τοῖς ἰατρεύουσιν. ἐπειδὴ γὰρ καὶ κινδύνων καὶ περιωδυνιῶν καὶ ἀλγηδόνων, καὶ πλείστων ἄλλων κακῶν ἀπαλλάττεσθαι τοὺς ἀνθρώπους συμβαίνει διὰ τῶν ἐν αὐτῷ παραδιδομένων. κατὰ δὲ τὴν ἀνωτάτω μερίζεται διχῆ, καθάπερ ἐν ἀρχῇ προαναπεφώνηται. καὶ ὁ μὲν περὶ τῶν ἰοβόλων, προσαγορεύεται Θηριακός· ὁ δὲ περὶ τῶν θανασίμων, Ἀλεξιφάρμακος. ἐν τάξει δὴ προδείξομεν τὰ εἰωθότα παρακολουθεῖν, τά τε δυνάμενα βοηθεῖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν. δεῖ δὲ πάντα πρόχειρα τὸν τεχνίτην ἔχειν, διὰ τὸ κατεπείγειν πολλάκις τὴν χρείαν. ὀλίγα μὲν γὰρ καὶ τῶν ἰοβόλων καὶ τῶν θανασίμων, χρονίους καὶ ἐξ ἀναβολῆς φέρει τοὺς κινδύνους· τὰ πολλὰ δὲ, εὐθέως. καὶ οἱ δι' ἔμφυτον πονηρίαν ἐπιβουλεύοντες ἑτέροις, αἰφνίδιον τὸ κακὸν ἀπεργάζεσθαι βούλονται· καὶ οἱ διὰ μοχθηρὰν συνείδησιν ἢ χαλεπὴν περίστασιν ἑκουσίως προσενεγκάμενοι θανάσιμα, εἶτα φωραθέντες ἢ μετανοήσαντες, ὀξυτάτης δέονται βοηθείας. καὶ πολέμιοι δὲ τόξων χρίοντες βέλη, καὶ φρέατα καὶ πηγὰς δηλητηρίοις διαφθείροντες φαρμάκοις,

Palat. recentior [illegible].

fortè, [illegible].

Palat. recentior, [illegible].

Addit Lac. ex veteri codice, post παρακολουθεῖν, [illegible].

Palat. codex interserit ἔχοντες.

ἀνυπέρθετον μηχανῶνται τοῖς ἐναντίοις A
τὸν θάνατον· ἐφ' ὧν οὐχ εὐθὺς, ἀλλ'
ἐς ὕστερον ἀπαντᾶν τὸ κακὸν πέφυκεν, εἰ
μὴ παραχρῆμα προληφθείη τοῖς βοη-
θήμασιν; ἀνόνητος ἡ εἰσαῦθις ἐπικου-
ρία, τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως κα-
ταδραξαμένης τῶν σωμάτων. διόπερ οὐχ
ὅπως ἔτυχε καὶ τὴν ἐν τούτοις ποιητέον B
ἐντρέχειαν, ἵνα ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῦ-
το καὶ ἐνταῦθα ὅλη ἡ τέχνη παρέχῃ
τοῖς ἀνθρώποις τὴν σωτηρίαν. παρὰ
μὲν οὖν τοῖς ἀρχαίοις τοῦ θεραπευτι-
κοῦ μέρους ὑπελαμβάνετο οὗτος ὁ
τρόπος. οἱ δὲ νεώτεροι αὐτὸν ἐχώρισαν,
προφυλακὴν καὶ προφυλακτικὸν ὀνο- C
μάζοντες· τοῦ δὲ ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ θεραπευ-
τικοῦ μέσον τάξαντες, μικρᾷ καὶ παντάπα-
σιν ἐπιπολαίῳ πλανηθέντες πιθανότητι.
φασὶ γὰρ γίνεσθαι τρεῖς καταστάσεις τοῖς ἀν-
θρωπίνοις σώμασι· μίαν μὲν, καθ' ἣν ὑ-
γιαίνουσι· ἑτέραν δὲ, καθ' ἣν νοσοῦσι· τρί-
την δὲ μέσην ἑκατέρων, καθ' ἣν δοκοῦσι D
μὲν ὑγιαίνειν, εὐεμπτώτως δὲ εἰς τὰ πάθη
καὶ τοὺς κινδύνους ἔχουσι, διά τινα φθο-
ροποιὸν ἐγκειμένην τοῖς σώμασι δύνα-
μιν· ὡς ἐπὶ τῶν ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δε-
δηγμένων θεωρεῖται, καὶ μήπω περιπεπτω-
κότων ὑδροφόβῳ· καὶ τῶν κανθαρίδας εἰλη-
φότων, μήπω δὲ περιωδυνωμένων ἢ δυσου- E
ρούντων. ἀναλόγως οὖν ταύταις ταῖς τρισὶ
καταστάσεσιν, εἰς τρία μέρη διῃρῆσθαι τὴν
τέχνην· εἴς τε τὸ ὑγιεινὸν, ὃ δὴ τηρητικόν ἐστι
τῆς ὑγιείας· καὶ εἰς τὸ προφυλακτικὸν, ὅ-
περ κωλυτικόν ἐστι τῆς εἰς τὰς νόσους ἐμ-
πτώσεως· καὶ εἰς θεραπευτικὸν, δι' οὗ λύε-
ται τὰ πάθη. ῥητέον δὲ πρὸς αὐτοὺς, πρῶ- F
τον μὲν ὅτι κατὰ τὴν ἐπιβολὴν ταύτην
οὐχὶ τρεῖς καταστάσεις περὶ τὸ σῶμα, ἀλ-
λὰ τέσσαρες εἶναι λέγονται. ὡς γὰρ εἰσί τι-
νες οἳ μήπω μὲν νοσοῦντες, ἐπιτηδείως
δὲ πρὸς τοῦτο διακείμενοι διὰ τὴν ἐ-
πικειμένην αἰτίαν, οὕτως εἰσί τινες οἳ
μηκέτι νοσοῦντες, μήπω δὲ τὴν ὑγείαν
εἰληφότες· ὅπερ ἰδεῖν ἐστιν ἐπὶ τῶν ὑ- G
πογύως ἀπηλλαγμένων τῆς νόσου, ἀ-
ναλήψεως δὲ καὶ ῥώσεως δεομένων.

Sic Palat. codex: at vulg. ex. [illegible]
Pal. recent. [illegible]
Palat. [illegible]
fort. ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ ἐνταῦθα
Pal. recen. omittit ὅλη
Pal. recent. omittit οὖν
Pal. recent. [illegible]
Pal. [illegible]
Sic vterque Pal. at vulg. ex. [illegible]
Vulg. ex. caret
Pal. δὲ [illegible]
Sic Pal. At vulg. exemp. [illegible]
Pal. [illegible]
Pal. [illegible]

certam & ineuitabilem aduersariis perniciem moliatur: in quibus maleficium nō subito quidem, sed aliquantò post vires suas exerere consueuit: attamen nisi maturè ac primo quoq; tempore salutaribus remediis occurratur, frustra tādē succurritur, occupatis iā corporibus exitiali vi veneni. Proinde nō vulgarem industriā diligentiámque adhibere cōuenit, vt quemadmodum in aliis malis, ita & in his ars vniuersa mortalibus salutem afferat. Itaq; apud priscos hic modus curādi, eius partis existimabatur esse, quæ quòd ægris corporibus sanitatē restituat, Therapeutice dicitur. At recētiores posito discrimine, quia in præcauēdo versetur, Prophylacticū nominarunt, mediúmq; statuerunt inter eā medicinę partem cui sanitatis tuendę cura incumbit, & eā quę Therapeutice dicitur, parua nihilominus eaq; leui psuasione decepti. Enimuero tres esse corporum humanorū status agnoscūt: vnum quo sana degunt, alterum quo ægrotāt, tertium qui medium inter vtrunq; locū sibi vendicat: in quo positi rectè quidē valere videntur, attamē parati sunt lapsu facili in morbos incurrere, variáq; subire pericula ob vim corruptricē quæ corporibus insidet: quēadmodum in iis videre licet, qui a rabioso cane morsi fuēre, necdū tamē aquæ metu horroréve prehensi sunt: itidémque in iis qui Cantharidas hausēre, necdum tamen cruciatibus vrinęve difficultate tenentur. Huic igitur triplici corporum constitutioni tripartitā artis distinctionem meritò respōdere cōtendunt, salubrem in qua, quę sanitatem tuetur: prę cauētem, quæ morbos arcet: & sanātem, qua morbi discutiuntur. Veruntamen his responderi potest, primùm iuxta hāc ratiocinationem nō tres corporis constitutiones, sed quatuor potiùs numerādas esse. Voluti enim sunt nonnulli qui nōdum ægrotant, attamen in morbum sunt procliues ob impendētem causam: ita & aliqui sunt, qui licet haud amplius ægrotent, pristinæ tamen valetudini nondum planè restituti sunt: id quod in iis cernere licet, qui recens morbo liberati virium recreationem ac robur desiderant.

Sed quemadmodū hęc curādi ratio ad Therapeuticē medicinæ partem pertinet, ita & præcauēdi rationem huic eidē subiici par est. Quid quod ad arcēdas valetudines etiā valētissimis vtimur auxiliis, altiore scarificatu, vstionibus, circūcisura, appositis medicamētis mordacib⁹ itidēq; propotismatis eiusdē generis, & plerisq; aliis? Verūenimuerò sunt vsq; eò stolidi ac rudes nōnulli, vt ne remedia quidem appellent, quę in arcēdis morbis vsurpātur. Cuius sententię inire rationem haud ita facile est: quippe cum & ipsa vox præcautionis & præcauendi ratio remediorum vsum & necessitatem satis supérque designent. Sed quomodo sua illa partiū Medicinæ distributione nō complectuntur eos, qui in pestilenti cæli constitutione agentes, nōdum quidē morbo correpti sunt, pesti tamen propter ambientis aëris occasionem opportuni & in morbum proni redduntur? Dicet forsan aliquis, salubrium pręceptorum obseruationem nō aliud esse, quàm pręcautionis partem aliquā: quippe cùm firma reddere corpora & minùs vitiis obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degāt, neq; morbis cōflictentur. Neque id silēti͏ prætereundū, quod maximè præcipuum & tanquā caput rei est: nō ita distinguendas medicinę partes, vt totidem corporis cōstitutionibus respōdeant, sed naturam potiùs vniuscuiusq; suis notis seorsum indagandam & explorandam, vti suis locis ostendemus. Cum illis igitur non est pluribus agendum. Illud potiùs annotandum, affectus qui à virulentis animalibus venenisque contrahuntur vocari cæcos, id est, quorum ratio iniri minimè potest: pariter & eorum remedia nulli esse addicta causæ. * Icirco & quæstio hæc artis eius est, quæ obseruatione simul & ratiocinatione nititur: siquidē rationi fides adhibetur. Neq; enim prorsus verum illud est. Sed semper id quod redundat, quódque nullum in operibus quibus-* dam præbet vsum, haud facilè est coniectura assequi: etiamsi iuxta proprietates prorsus tale est, vt illius causa reddi non possit. Hoc autem in exitialibus venenis & virulentis animalibus euenire solet. Veruntamen quod ad opera est vtile, quód-

(Margin: vel amputatione.)

A ἀλλ' ὃν τρόπον ἡ ἐπιμέλεια τοῦ θερα-
πευτικοῦ μέρος τῆς τέχνης ἐστὶ, τὸν αὐτὸν τρό-
πον καὶ προφυλακτικὸν ὑπὸ τούτῳ τε-
τάχθαι προσήκει. βοηθήμασι χρώμεθα καὶ
τοῖς σφοδροτάτοις ἐν τῇ προφυλακῇ, κα-
τασχάσμασι βαθυτέροις καὶ καύσεσι καὶ περι-
κοπῇ καὶ δηκτικοῖς ἐπιθέμασι καὶ προπο-
B τισμοῖς, καὶ ἄλλοις πλείοσιν· ἀλλά γε οὕ-
τως εἰσί τινες ἀγνώμονες, ὡς μηδὲ βοηθή-
ματα καλεῖν τὰ προφυλακτικά. οὐ ῥᾴ-
διον εἰπεῖν καθ' ὅν τινα λόγον· καὶ τὸ ὄνομα
μὲν γὰρ προφυλακή, καὶ ὁ τῆς ἐνεργείας δὲ
τρόπος, τοῦτο αὐτὸ πάντως βοήθημα ἀπο-
δείκνυσι. πῶς δὲ οὐχ ὑποπίπτουσι τῇ διαι-
C ρέσει καὶ τοὺς ἐν ταῖς λοιμικαῖς περιστάσε-
σιν οὔπω μὲν ἑαλωκότας πάθει, διακει-
μένους δὲ πρὸς τοῦτο ἐπιτηδείως πως διὰ
τὴν ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀφορμήν. εἴποι
δ' ἄν τις, καὶ τὴν τῶν ὑγιεινῶν παραγγε-
λιῶν ἀγωγὴν, οὐδὲν ἕτερον ἢ προφυλακ-
τικὴν ὑπάρχειν δύναμιν. θέλει γὰρ τὰ σώμα-
D τα καὶ στερεὰ παρασκευάζειν πειρώμεθα,
χάριν τοῦ δυσάλωτα γίνεσθαι τοῖς νόσοις. ὃ δὲ
κυριώτατον ῥητέον ἐστὶ, τὰ μέρη τῆς ἰατρι-
κῆς οὐχὶ ταῖς καταστάσεσι τοῦ σώματος ἀ-
ναλόγως δεῖν * εἰρῆσθαι, ἀλλὰ φυσιολογεῖν
διὰ τῶν σημειωτικῶν ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ἄλλων,
ὡς ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ὑποδείκνυμεν.
E πρὸς τούτους μὲν οὖν οὐ πλείονα ῥητέον.
ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον παρασημειωτέον ὅτι κα-
λεῖται μὲν ἀναιτιολόγητα τὰ ἀπὸ τῶν ἰο-
βόλων ζώων, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν θανασί-
μων συμβαίνοντα φαρμάκων, * καὶ πρὸς
ταῦτα βοηθεῖ· διὰ τοῦτό γε καὶ παρατηρητι-
κῆς τυγχάνει ἀναλογητικῆς τε τέχνης
F προσαπτούσης ἀπόρημα, ἣν δὴ ὁ λόγος
πεπίστωται. οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ καθάπαξ τοῦ-
το ἦν ἀληθές. ἀλλ' ἀεὶ τὸ περιττὸν καὶ
μηδεμίαν χρείαν ἐπί τινα * τῶν ἔργων
παρεχόμενον, δυσόχαστον εἰ καὶ τελέως
ἀναιτιολόγητον ὑπάρχει κατὰ τὰς ἰδιό-
τητας. τοῦτο δὲ ἐπὶ τῶν θανασίμων φαρ-
G μάκων καὶ τῶν ἰοβόλων ζώων εἴωθεν ἀπο-
βαίνειν· τὸ μέντοι ἄχρηστον εἰς τὰ ἔργα, καὶ

(Margin notes: Pal. ὃν τρόπον ὁ τοῦ θεραπευτικοῦ. — Pal. ἐγὼ τινὰς οὕτως ἀγν. — Pal. τὸ αὐτὸ βοήθημα πάντως δὲ οὐδὲ βοήθημα. — Pal. τοῖς ἀφ. — Pal. τοῖς ὑγ. — Deest τοῦ σώματος in antiquiore Pal. codice. * — Ist. ἢ μᾶλλον τοῦτο διὰ … in antiq. Pal. codice. * — Pal. recentior ἀναιτιολόγητον * — G. δυσόχαστον. quā scripturam rectè Hermolaus & interpretes retinuerunt.)

τὸ προέχον ταῖς τῆς θεραπεύειν ἀφορμαῖς, A οὔτ᾽ ἀκατάληπτόν ἐστιν, οὔτ᾽ ἀναιτιολόγητον· καὶ μᾶλλόν τις ὁρμώμενος ἀπ᾽ αὐτοῦ, πίστιν καὶ παρρησίαν ἔχειν διεβεβαιώσατο περὶ τῆς καταλήψεως τῶν ἀδήλων. διαφέρουσι μὲν γὰρ ταῖς αἰσθήσεσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων διὰ σμικρότητα. καταλήψεως δὲ ἐναργοῦς ἐξ ἀλλήλων τυγχάνουσιν. B ἱκανῶς δὲ ἐφώδευσε περὶ τοὺς τρόπους Διοκλῆς ἐν τῷ πρὸς Πλείσταρχον ὑπομνήματι, γράφων ταῦτα κατὰ λέξιν· γνοίη δ᾽ ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπ᾽ ἄλλων οὐκ ὀλίγων, καὶ ἐπὶ τῶν ἐχιδνῶν ἢ σκορπίων καὶ ἑτέρων τοιούτων, ἅπερ ἴσως δὲ ὡς ἄδηλα καὶ μικρὰ τὸ μέγεθος ὄντα, μεγάλων αἴτια C κινδύνων καὶ πόνων γίνεται. ὧν οὐδὲ ἰδεῖν ἔνια ῥᾴδιον παρά τινα σμικρότητα καὶ ἰσχὺν ἀπολειπομένην αὖθις ἀπὸ τῶν ἄλλων θηρίων. ὁπηλίκον γάρ τι νομίζειν τὸ μέγεθος, ὅσον ἀπὸ τῆς πληγῆς, τοῦ σκορπίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τῇ σαρκὶ λυμαινομένων; ὧν τὰ μέν ἐστι ποι- D οῦντα πόνον ἰσχυρόν, τὰ δὲ, σήποντα, τὰ δὲ, κτείνοντα συντόμως. ἢ τὸ διὰ τοῦ φαλαγγίου δήγματος ἐνιέμενον, καὶ ὅλον τὸ σῶμα διαπονούμενον; οὐδὲ γὰρ ἂν διαγνῶναι τὸ μέγεθος αὐτῶν δύναιτό τις, διὰ τὸ παντάπασιν εἶναι μικρόν. ὅτι μὲν οὖν πρὸς τὰς διαθέ- E σεις ταῦτά ἐστιν, ὡμολόγηται παρὰ πάντων. ὅτι δὲ καὶ ἀκριβῶς κατείληπται τὸ τὴν δύναμιν αὐτῶν γίνεσθαί τινα φθοροποιόν, ἥτις καταμιγνυμένη τοῖς σώμασιν αἰτία τῶν συμβαινόντων κακῶν γίνεσθαι συγκεχώρηται, καὶ πάλαι πεπίστευται. F καὶ οὐδεὶς ἂν οὕτως εὑρεθείη φιλόνεικος, ὡς ἄλλοθεν φῆσαι τὰς ὀχλήσεις καὶ οὐχὶ δι᾽ ὕλης φθοροποιοῦ καθαπτομένης τῶν σωμάτων μόνον ἀπὸ μέρους συμπίπτειν. τοῦτο δὲ ἦν τὸ πρὸς τὰ ἔργα τῆς τέχνης χρησιμεύοντα, κατὰ πᾶν ἔργον, τὸ ἔργον τοῦτο ποιούμενον παραγγέλλειν, ὥστε ἡμᾶς μηδὲ G βλάπτεσθαί τι κατὰ πάντα ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἰδιότητα ἀκαταληψίας τῆς κοινῆς αἰτίας· καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι δυναμένης βεβαίως κατειλημμένης. διὸ

Pal. cod. inserit εἰς
Pal. οὐ καταληπτόν εἰς
Pal. τὸν τρόπον
In Pal. deest, ὑπομνήματι
Lacuna hæc ita interpretatur ut quæ [illegible] h[illegible] sequuntur non ad Dioclē, sed ad Dioscoridē referat. Ald. addit τὰ ita & Pal. recentior [illegible]
Quæ sequuntur a [illegible] desiderantur in Pal. [illegible] vsque ad τὸ [illegible]
Pal. καὶ τὰ μὲν ποιοῦντα
fortes ἄν
Pal. παρὰ πάντων
Pal. αἰτίας
Hoc καὶ deest in Pal. recentiore
Vterque Pal. τῶν
Pal. τὸν ἔργον ποιούμενον
Pal. τῆς [illegible]

que medẽdi præbet occasionem, id neque imperceptibile est, neq; causa carere existimatur. Quin potius ab ipso quis impulsus certiorem de abditorum cõprehẽsione fiduciam se cõparasse affirmabit. Nã etsi sæpe minora sint q̃ vt sensibus percipiantur, euidenter tamẽ ex ipsis inter se collatis deprehẽduntur. Diocles autẽ in eo cõmentario quẽ Plistarcho dicauit, modos abũde ꝓsecutus est, ad verbũ ita scribẽs: Nosse quis hoc potest cum in aliis nõ paucis, tum in viperis aut scorpionibus, & aliis id genus, secũ animo reputãs quatorũ, licet exiguo sint corpore vixq; cõspectui subiiciãtur, discriminum ac dolorũ causæ sint. Ex iis nihilomin° nõnulla cõstat propter paruitatẽ ne cerni quidẽ facile posse, prætereaq; robore a cæteris bestiis longe superari. Quãtula enim cẽsebitur, si vulnus spectes, scorpionis & aliorum eiusmodi corporibus nostris perniciem afferentiũ magnitudo? Et horum tamen aliqua vehemẽtes cruciatus excitãt, alia putrefaciunt, alia denique quãprimum perimũt. Rursus quantulum, quæso, æstimabitur quod a Phalãgii morsu ingeritur venenũ, quodq; vniuersum corp° grauiter afficit? Magnitudinem certè aliquã vix ac ne vix quidẽ deprehẽdere quisquã possit, cum idipsũ animal prorsus exigua mole cõstet. Ergo hæc ad affectiones referri oportere apud omnes est in confesso. Illud quoque exacte deprehẽsum est, vim quandam ipsis inesse corruptricem, quæ insinuata corporibus malorum quæ exoriuntur causa sit: id quod receptum est iã pridem & omnium cõsensu persuasum. Neque quisquã inuenietur vsqueadeo contentionis studio flagrans, vt aliunde molestias ac perturbationes oriri asserat, quàm ex materia corruptrice seu mortifera, ex parte tantùm corpora contingente. Porro id erat quod inter vtilia artis opera in omni opere dicere par erat, quænam res hoc efficiat, vt nihil prorsus nos lædat incomprehensa causæ proprietas: quandoquidem communis causa tunc ostendi potest, cum firmiter comprehensa est. Ideo

Erasistratus Empiricorum peruicaciá graui cauillatione incessens, cæcis affectibus causam assignauit: illis minimè cócedens causam morborum supremam & communem incomprehensibilem esse, & hanc in eo quem de causis edidit commentario illustrans. Quin & illos reprehendit, quod non explicuerint in quibus dispositionibus satisfaciat trita medẽdi ratio. Siquidem, exépli gratia, dicere debuerũt, se in venenis venenatorúmq; morsibus & cæteris id genus obseruatione cõtẽtos fore, quæ quidem à causarum comprehensione omnino separata sit. Primùm enim in genere cõprehendi facilè possunt: quádoquidem veneni vis corruptrix corporáque subiecta ita immutans vt etiam perimat, generalem quidẽ, at nõ specialem subindicat curationem: quę scilicet vim habeat illud ipsũ hebetandi ac prorsus expugnandi. Dum verò subiunxit: (venit quis ad aquã dulcem ac poculentam, & ante obseruationem vomitum prouocauit, vulnus dilatauit, aut partem demorsam exugendam præbuit, cucurbitulas admouit, scarificationem adhibuit, cauteria & eadem vi prædita medicamenta caustica applicuit, postremò partem amputauit) remedia haud dubie pensitauit, quotquot (seu intus assumpta seu) foris & in summa cute adhibita immissæ ad intima perniciei aduersari possent. Hæc itaque quæ disseruit Erasistratus, tum veritati, tum & artis operibus sunt consentanea. Sed Methodicos demirari licet, qui quidem corruptricem seu maleficam vim corporibus immissam, negotiorum quæ ipsa facessit simpliciter causam esse minimè cõcedant, at certo quodam modo: vsq; adeò ineptè nomini insistunt. Palam enim etiá apud ipsos vis immissa corporibus, φθοροποιός, hoc est, corruptrix appellatur. Corruptricem autem vim habere, causæ, non item alius cuiuspiá rei, opus est. Aiũt porrò voces has μάρσιπος & ἀνακαλύπτειν reliquis omnibus esse similes: in quibus partes quędá dictionũ nõ pro virtute, sed iuxta nudá enũtiationẽ, comprehensæ sunt. Enimuerò quemadmodum in his vocibus μάρσιπος & ἀνακαλύπτειν, partes neque principales neque præcipuos retinent

A καὶ ὁ Ἐρασίστρατος ἐπισκώπτων τὴν αὐθάδειαν τῶν Ἐμπειρικῶν, αἰτίας τοῖς ἀκαταλήπτοις ἀνέθηκεν. οὐ συγχωρῶν αὐτοῖς, τὴν αἰτίαν τὴν ἐπαναβεβηκυῖαν καὶ καθολικὴν ἄληπτον ἐπὶ τῷ ἴσῳ παρ' ἀρχὴν τῇ τε περὶ αἰτιῶν γραφῇ ταύτην διαλαμβάνων· παρά τε μὴ λέγειν ἐπὶ τίνων ἀρ-
B κούμεθα τῇ τετριμμένῃ θεραπείᾳ. δεῖ γὰρ ἐπὶ τῶν ἰοβόλων καὶ θανασίμων καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ἀρκεσθήσεσθαι τῇ παρατηρήσει, τῆς τῶν αἰτιῶν προσλήψεως χωριζόμενοι τελέως. πρῶτον μὲν γὰρ κατὰ γένος οὐκ ἀκατάληπτα εἰσιν. ὅτι μὲν γὰρ δύναμις ὑπάρχει φθαρτικὴ, καὶ τῶν ὑποκειμένων
C ἀλλοιωτικὴ ὥστε ἀναιρεῖν, καὶ τοῦτον κατὰ γένος οὐ μὴν κατ' εἶδος ὑπογράφει θεραπείαν, δι' ἧς ταῦτα ἀμβλυωτέον καὶ καταργητέον. ὅτι δὲ φησὶν· ἦλθέ τις ἐφ' ὕδωρ γλυκὺ καὶ πότιμον, καὶ πρὸ τῆς παρατηρήσεως ἐπ' ἔμεσεν, διέτεινε τὸ πεπληγός, ἢ δέδωκεν μέρους ἀποθηλασμόν,
D σικύας προσέβαλεν, ἐνετόμησε, κατέκαυσεν, φαρμάκων τὸ αὐτὸ δυναμένων ἐπέθηκε, τὸ τελευταῖον ἀποκοπὴν τοῦ μέρους ἀνελογίσατο τῶν πεφυκότων φαρμάκων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν φέρεσθαί τινα, τῶν ἐνιεμένων εἰς τὰ κατὰ βάθος ἐναντιοῦσθαι φθορᾷ. ταῦτα μὲν οὖν δι' ὧν εἴρηκεν Ἐρασί-
E στρατος, πάντα εἴρηκε καλῶς καὶ τοῖς ἔργοις ἀκολούθως. θαυμάζειν δὲ ἔστιν ἐπὶ τῶν Μεθοδικῶν, οἵ τινες οὐ συγχωροῦσιν αἰτίας εἶναι τὴν φθοροποιὸν ἐπεισαχθεῖσαν δύναμιν, ἐκ τῶν ἀπ' αὐτῆς γινομένων ὀχληρῶν, ἀλλὰ τρόπον μέν τινα αἰσθήτως οὕτω τῷ ὀνόματι προσέχουσι. φθοροποιὸς γὰρ καὶ παρ' αὐτοῖς λέγε-
F ται ἡ ἐπεισαχθεῖσα δύναμις προσαγορευθεῖσα. τὸ δὲ φθοροποιὸν εἶναί τι, αἰτίας, οὐκ ἄλλου τινὸς ἔργον ἐστί. φασὶ δὲ τὸ μὲν ὄνομα τὸ μάρσιπος καὶ τὸ ἀνακαλύπτειν, τοῖς λοιποῖς πᾶσι παραπλήσιον ὑπάρχειν, ἐφ' ὧν μέρη τινὰ τῆς λέξεως οὐχ ὅτι κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ κατὰ ψιλὴν περιείληπται τὴν ἐκφοράν. ἔν τε
G γὰρ τῷ μάρσιπος καὶ τῷ ἀνακαλύπτειν, ὡς τὰς κυρίας καὶ προηγουμένας οὐκ ἔχει

f. τὸ ἀκατάληπτον

Pal. recent. pro ἐπὶ legit ἀ

Ald. οὐ γὰρ μόνον ... Pal. ... τὰ ...

Sic Pal. recent. at vulg. ex. ... Illa ου μὴν κατ' εἶδος non habentur in Pancod.

Sic Pal. recent. at vulg. ex. διὰ τούτου

G alter διατάσει. Ipsa ... & ... ἀποσπασμὸν ... lectum Ruellius legit.

Pal. cod. ἀνεχώρησε. al. ἀντιλάβῃ

Pal. recent. δι' ὧν εἴρηκε τι, vnum ...

Lacuna ex v. codice. audit, ...

Quidam legisse videtur ἐπὶ μὲν

Pal. ἔργου

Pal. ἀλλὰ καὶ κατὰ

Pal. recent. καὶ γὰρ τῷ μάρσιπι. Pal. ... τῷ

Sic Pal. recent. at vulg. exempl. κυρίως

Pal recent. οὕτω καὶ τὸ φθοροποιεῖν. σημασίας· οὕτω καὶ ἐν τῷ φθοροποιεῖν παρέλκοντως καὶ οὐ κατὰ δύναμιν συντέτακται. μεταβαίνουσι δὲ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰς τῶν αἰτίων διαφοράς, καὶ λέγουσιν, ὅτι τῶν αἰτίων τινὰ μέν ἐστι τὰ προκατάρξαντα, ἃ ποιήσαντα τὸ πάθος χωρίζεται ἤδη, κόπος καὶ ψύξις, ἔγκαυσις, καὶ τὰ παραπλήσια. τὰ δὲ, συνεκτικά, διὰ τὸ ποιεῖν τὸ πάθος καὶ παραμένειν, τουτέστιν ὧν μὲν παρόντων τὰ ἀποτελέσματα πάρεστιν· αὐξανομένων δὲ, αὔξεται, καὶ μειουμένων, μειοῦται, καὶ παυσαμένων, παύεται· καὶ αὐτοτελῆ δύναται εἶναι, καθ᾽ ἑαυτὰ παραγινόμενα τῶν ἀποτελεσμάτων. καὶ τοιαῦται μὲν τῶν αἰτίων αἱ δοκιμώταται διαφοραί· τὸ δὲ φθοροποιὸν οὐδεμιᾷ τούτων ὑποτάσσεσθαι πέφυκε. προκαταρκτικὸν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἐπειδήπερ τὸ πάθος αὐτὸ παραμένει καὶ τοῦ σώματος οὐ χωρίζεται. συνεκτικὸν δ᾽ οὐκ ἂν λέγοιτο, πλεῖστον μὲν γὰρ τοῦτο πάρεστι· καὶ καθάπερ ὑπὸ λυττῶντος κυνὸς δεδηγμένοις γίνεται. εἰ δὲ μὴ προκαταρκτικὸν γίνεται [μη-]δὲ συνεκτικόν, οὐδὲ αὐτοτελές, οὐδὲ συναίτιον ἂν εἴη. εἰ δὲ ἐκ μηδεμιᾶς διαφορᾶς τῶν αἰτίων ἄγειν δυνησόμεθα τὸ φθοροποιόν, συγχωροῦμεν αὐτὸ μηδὲ αἴτιον ὑπάρχειν. τοιούτων δὲ λεχθέντων καὶ ὄντων, τὸ μὲν τινὰ τῶν ὀνομάτων ἐν αὐτοῖς μὴ ἔχειν μέρη σημαντικὰ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ κατὰ ψιλὴν τὴν ἐκφορὰν πεποιημένα, συγχωρητέον. ὅτι δὲ μὴ πάντα ὑποληπτέον τοιαῦτα ὑπάρχειν, ἀλλὰ παντελῶς ὀλίγα· οὐδὲ τὸ ποιεῖν ἐν τῷ φθοροποιῷ παραπλησίως τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἐξενήνεκται· κυριωτάτην δὲ ἔχει τὴν σημείωσιν. ὡς γὰρ τὸ τῆς φθορᾶς ὄνομα τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς σημαντικόν ἐστιν, οὕτω καὶ τὸ ποιεῖν παραληπτέον, μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν ἔχειν δηλοῦν· τούτου δ᾽ οὐ περ ἐξακούουσι πάντες τελέως ἄσημον γίνεται τοὔνομα, καὶ παραπλήσιον τῷ διψῆν, ἔχειν δίψος. εἰ διδόασιν ἀπὸ τῆς φθορᾶς ὑγιεῖ γίνεσθαι τὴν νόσον, συγχωροῦσι δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ ποιεῖν, εἰ μή τι φθορᾶς ἀπεργαστικόν ἐστι.

Pal. recent. pro ταῦτα legit ἅτινα.
Deest in Pal. καὶ
Pal. αὐξάνονται
Deest γὰρ in Pal. vet.
Ald. non habet.
Pal. recent. ἐκ μιᾶς διαφορᾶς
Deest ἐν in Pal. recent.
Pal recent. παραληφθεῖσιν
Pal vet. μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν δηλοῦν. τούτου δ᾽
Cornarius satis artificiosa coniectura ducit pro τῷ διψῆν, δίψος restituit.

A significat, sic & in hoc verbo φθοροποιεῖν partes superuacuè & quasi pro ductionis tātùm gratia, nō item ad certam vim & efficacitatē, vnà coaluerūt. Hinc porro ad causarum differentias trāseunt, affirmantq; causarum quasdam esse primarias & euidentes: quæ cùm primum aduersam valetudinem crearunt, a cor- B pore separantur, cuiusmodi sunt labor, frigus, æstus, & similia: alias verò continentes, quæ excitato morbo etiamnum permanent, hoc est, quibus præsentibus & effectus eorū adsunt, increscentibus iisdem effectus itidē augētur, decrescētib⁹ minuuntur, desinentibus finiūtur: quæ C deniq; icciicò perfectæ dici possūt, quòd si adsunt, effectus per se inducūt. Ac tales quidē receptissimæ sūt causarū differentiæ, quarū neutri τὸ φθοροποιὸν subiici rectè potest. Primaria enim causa nō est, quoniā morb⁹ ipse permanet, nec ipsa à corpore separatur. Sed neq; cōtinēs causa di ci potest, quoniā magna ex parte a- D liunde adest qđ nocet, quēadmodū in iis videre est, q̃ à rabioso cane sūt demorsi. Quòd si neq; primaria neque cōtinens causa fuerit, vtiq; neq; perfecta seu finē p se cōstituēs, neq; adiuuās causa dici poterit. Quòd si τὸ φθοροποιὸν in nullo causarū genere locare possum⁹, cōsequitur certè vt neq; omnino causam esse fateamur. E Hisce hoc modo dictis cōstitutisq;, esse vocabula quædam quæ in se nō habeāt partes rerum significatrices, sed iuxta simplicē ac nudā pnūtiationē effictas, cōcedēdū est. Verum planè ppauca, nedū omnia, talē nāci sci cōditionē existimandū est. Neq; enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν, perinde atq; in reliqs exēplis F vocū partes, enūtiatur, sed lōgè principē obtinet significationē. Nā quēadmodū φθορᾶς, i. corruptionis, nomē mutationē in pei⁹ significat, sic & hoc verbū ποιεῖν i. facere, ita accipiēdū est, vt nihil amplius ex eo qđ dictionē φθορᾶς sibi adiūctā habeat declaret, sitq; vox penitus nō significās id quod omnes palam audiūt, G atq; adeo similis voci, sitire, sitim, vt ita dicā, habere significāti. Quod si dāt sano ex corruptione morbum cōtingere, cōcedūt vtiq; vim in huiusmodi verbo ποιεῖν subesse: siquidē aliquid est, quod corruptionem efficiat.

Omne

* Omne autẽ quod aliquid efficit, per singulas causas ostenditur quæ corporibus subiiciũtur, idq; tã in lethalibus venenis, quàm iis quæ corporibus ingeruntur. At qualencunq; causã ad causarũ differẽtias propositas reduci oportere asserũt. Fallũtur autem & hac in parte, quoniam haud exactã diuisionẽ proposuêre. Qui verò se Dogmaticos profitentur, causam hanc esse dicunt partim præparantẽ, partim cõtinentem, vt inguinũ vlcus & inguinariã febrim, & quæ tũ *causæ finẽ & effectũ per se præstãti assistat, tũ etiã ab eadem separetur, vt à fractis præcipitatio. In summa quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla causarũ diuisione cõprehenditur, vitiosum est, neq; causæ ascribitur eorũ quæ idem genus sortiuntur. Sed quòd φθοροποιὸν causa sit, tũ ex ipso nomine deprehẽditur, tũ & apertius ex iis quæ cõtingunt ostenditur. Nam post impressum à venenata bestia ictum quam, quæso, aliam arbitrantur mali causam, quàm vim ipsam ab animante profectam & illapsum in corpora virus? quandoquidem neq; frigus, neq; æstum, neq; excisionem, neq; cruditatem, neq; aliud quicquã simile causari possũt. Quoniam verò etiã causarũ differentiis gaudent, & aliquas continentes, alias primarias seu euidentes appellãt: ipsis dicendũ, vtroq; istorũ modorũ causam esse. Ac euidens quidem dicetur, quòd effectũ præcedat & corporis substantiã præoccupet: continens vero, quod morbis præsentibus etiã ipsa adsit, hácq; remota, itidẽ recedant simul & semel quæ cum ipsa euenerãt. Sed de his hactenus. Statuẽdũ itaq; corruptricem seu mortiferã illã vim intrinsecus manifestissimam esse causam, huncq; veluti principẽ scopũ nobis proponendũ esse. Iccirco antequã irruant morbi, variis modis certandum est, vsque dum vis tota corporibus excutiatur. Modò enim qua parte intrò subierit, eã reuocari oportet, modo retineri & quasi coërceri circa partẽ quampiam, præsertimq; ignobilẽ, priusquam altius irrepens viscera tẽtet: aliàs deniq; pernicies eius eluenda retundendáve est, siquidem iam ipsa membra peruaserit. Cumprimùm igitur hausto veneno vehemens succedit inflammatio, crebris vomitionibus excludẽdum id est:

forte, effectui

A πᾶν δὲ τὸ ποιοῦν καὶ ἀπεργαζόμενόν τι, καθ' ἕκαστον αἴτιον δείκνυται τῶν ὑποκειμένων ἐν τοῖς σώμασιν, ἐπί τε τῶν ἐνιεμένων καὶ θανασίμων φαρμάκων. ἀλλ' ἀνάγειν δεῖ ὑποπίπτειν φασὶ τὰς τῶν αἰτίων διαφοραῖς. πεπλάνηνται δὲ κἀνταῦθα διαίρεσιν ἀκριβῆ οὐκ εἰληφότες. λέγεται δὲ καὶ παρὰ τοῖς δογματικοῖς αἴτιον ὑπάρχειν καὶ αὐ- B τό, κατὰ μέν τι παρασκευαστικόν, κατὰ δέ τι συνεκτικόν. ὡς βουβώνων ἕλκος καὶ βουβώνων πυρετός, καὶ τὸ συνεφιστάμενον τῷ ἀποτελεσματικῷ, χωριζόμενόν τε ὡς πτῶμα καταγμάτος. καὶ καθόλου δὲ ὅταν τι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν αἴτιον ὑπάρχῃ, μὴ περιέχηται δὲ ἔν τινι διαιρέσει, μοχθηρόν μέν, οὐχὶ δὲ καὶ αἴτιον τῶν τῶν ὁμο- C γενῶν περιγέγραπται φύσεως. ὅτι δὲ τὸ φθοροποιόν ἐστιν αἴτιον, ἐξ εἴχε μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, δείκνυται δὲ ἐναργέστερον ἐπὶ τῶν συμβαινόντων. τί γὰρ αἴτιον ὑπολάβοι τις εἶναι μετὰ τὴν ἐκ τοῦ δακέτου πληγήν, ἢ τὴν ἐπιγινομένην ὑπὸ τοῦ ζώου δύναμιν, καὶ τὸν εἰς τὰ σώματα ἐμβαλλόμενον ἰόν; μή τε ψύξιν, μή τε ἔγκαυσιν, μή τε ἐκ- D κοπήν, μή τε ἀπεψίας, μή τι ἄλλο τι παραπλήσιον ἔχοντες αἰτιᾶσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν διαφοραῖς χαίρουσι τῶν αἰτίων, τὰ μὲν, καλοῦντες συνεκτικά, τὰ δέ, προκαταρκτικά, λεκτέον αὐτοῖς ὅτι καθ' ἕτερον δὴ τοῦτον αἴτιόν ἐστι. τὸ προκαταρκτικὸν ῥηθήσεται δὲ ἀπὸ τοῦ προάγειν τοῦ ἀποτελέσματος, καὶ τὸ προϋπόστασιν λαμβά- E νον τοῦ σώματος. συνεκτικὸν δέ, ἐπειδὴ τῶν παθῶν παρόντων καὶ αὐτὸ πάρεστι, καὶ χωρισθέντος αὐτοῦ, χωρίζεται καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτό. περὶ τούτων μὲν οὖν οὐ πλείω ῥητέον. θετέον δὲ ἔσωθεν ἐναργεστάτην φθοροποιὸν δύναμιν αἰτίαν εἶναι, καὶ τὸν προκείμενον σκοπὸν τοῦτον ποιητέον. καὶ πρὸ μὲν τῆς καταπκήψεως τῶν παθῶν, F ποικίλως διαγωνιστέον μέχρι τοῦ παντελῶς αὐτὴν ἀποσκευασθῆναι τῶν σωμάτων. τοῦτο μὲν, ὑπεξαιρουμένην δι' ὧν εἰσῆλθε μερῶν· τοῦτο δὲ, κρατουμένην περὶ ἑνί, καὶ μάλιστα οὐ κυρίῳ τόπῳ, πρὶν εἰς τὸ βάθος ἀπελθεῖν καὶ σπλάγχνων ἅψασθαι· ἔτι τε δὲ, ἀποπλυνομένην ἢ ἐπικιρνωμένην, ἐπειδὰν φθάσῃ χωρεῖν διὰ τῶν σωμάτων. G ὅτε μὲν οὖν ὑπερζέσεις αὐτοῖς, καὶ μὲν δὴ ἐπὶ τῶν θανασίμων φαρμάκων δι' ἐμέτων γίνεται

* Pal. recẽt. omittit vocem αἴτιον

Pal. recent. ἀλλὰ [illegible]

Pal. διαφοραῖς

*

Forte, [illegible]

In Palat. recent. deest δὲ

Pal. v. [illegible]

Pal. recent. [illegible]

•

Pal. [illegible] αὐτοῖς

Legi dum videtur [illegible] Pal. [illegible] Alter Pal. [illegible]

Pal. [illegible] λαμβάνον &c.

Pal. recent. [illegible] λαμβάνον

Pal. [illegible]

Pal. recent. [illegible]

ἐπὶ δὲ τῶν ἰοβόλων, διὰ τοῦ καταχασμοῦ, καὶ σικύας προσβολῆς, ἐκμυζήσεως καὶ περισαρκισμοῦ, ὁτὲ δὲ δι' ἀκρωτηριασμοῦ. ἡ δὲ κατοχὴ καὶ διακράτησις, διὰ κλύσεων καὶ διὰ δριμέων ἐπιθέσεως φαρμάκων. ταῦτα δὴ κρατεῖν ὁμοῦ καὶ ἀποπλύνειν δύναται τὸν ἰόν. ἡ σβέσις δὲ καὶ ἡ κράτησις δι' ἀκρατοποσίας ἀκράτου τε καὶ γλυκέως, ἢ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων δριμυφαγίας. ἐπὶ τέλει δὲ συνεργεῖ τούτοις καὶ κάθαρσις κοιλίας, καὶ ἱδρωτοποιΐα, καὶ τινα ἄλλα κοινῶς, καθὼς κατὰ μέρος ἐπιδείξομεν. δεῖ δὲ οὐ μόνον τὴν φθοροποιὸν ὕλην ποιεῖσθαι σκοπόν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὸν χρόνον. καὶ γὰρ παρὰ ταῦτα πλείστην ὅσην διαφορὰν τὰ βοηθήματα λαμβάνει. παρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἐπειδὴ τῶν τε δηλητηρίων καὶ τῶν ἰοβόλων, τὰ μὲν, διεφθαρκέναι κινδύνων γίνεται. τὰ δὲ, σηπεδόνων βαθυτέρων ἢ ἐπιπολαιοτέρων· τὰ δὲ, περιωδυνιῶν σφοδροτέρων, ἢ ἀμυδροτέρων· τὰ δὲ, ἄλλων δυσεργημάτων, ἧσσον ἢ μᾶλλον ὀχλούντων. δεῖ δὲ πρὸς τὰ κίνδυνον ἔχοντα, διὰ τῶν ἀγωνιστικωτέρων ἀγωνίζεσθαι βοηθημάτων· πρὸς δὲ τὰ ἧσσον χαλεπά, διὰ τῶν ἐπιεικεστέρων. ἄτοπον γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν μειζόνων μικροτέροις, εἰ οὕτω τύχοι, χρώμενον τοῖς βοηθήμασι, κινδύνῳ τὸν θεραπευόμενον περιβαλεῖν· ἐπὶ δὲ τῶν μικροτέρων δι' ἀπότομον τῆς βοηθείας μάτην αἰκίσασθαι τὸ σῶμα. πρόχειρος δὲ καὶ ὁ ἀπὸ τῶν χρόνων ἐστὶν ὁρισμός· ὁ μὲν γὰρ ὀξέως καὶ παραχρῆμα, καὶ τὰς ὀχλήσεις καὶ τοὺς κινδύνους ἐπιφέρει· ὁ δ' ἐξ ἀναβολῆς καὶ χρόνου πλείονος ἢ ἐλάττονος. προσήκει τοίνυν τοῖς μὲν ὀξέσι, κατεσπευσμένως βοηθεῖν καὶ διὰ πολλῶν ὁμοῦ· τοῖς δὲ, σχολαιοτέροις. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἐν τεχνολογίᾳ μετρίως ὡρίσθω. προάγωμεν δὲ ἑξῆς ὡς ἐπὶ κατὰ μέρος.

Pal. recent. ταῦτα κρατεῖν ὁμοῦ δύναται καὶ ἀποπλύνειν τὸν ἰόν.
Pal. recent. [illegible]
Sic legendū esse, non μογγε, vt habetur in vulg. exēpl. docere ea quæ proxime sequuntur. Sed & recentior Palat. codex habet, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὸν
Pal. διὰ τὸ ἀπότομον
Pal. recēt. [illegible] τοίνυν.
Pal. κατεσπευσμένως
Pal. τεχνολογίαις
Pal. recēt. ὡρίσθω.

Σημεῖα κυνὸς λυσσῶντος, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ δεδηγμένων. Κεφ. α΄.

ΤΟΝ περὶ τῶν λυσσοδήκτων λόγον προετάξαμεν τῶν ἄλλων, ἐπεὶ καὶ τὸ ζῶον πολύ τε καὶ σύνηθές ἐστι, καὶ συνεχῶς ἁλίσκεται τῇ λύσσῃ ὁ κύων καὶ ἀπόλλυται, καὶ δυσφύλακτον καθέστηκε· καὶ ὁ ἀπ' αὐτοῦ κίνδυνος ἀπαραίτητός ἐστιν, εἰ μὴ πολλοῖς χρήσαιτο

Lego ex Paulo, πολλοῖς τισὶ καὶ ἀσφαλέσι χρ.

A sin ictu morsúve impressum est, scarificatione, affixis cucurbitulis, suctu & carnis scalpello facta circinatione: interdū etiam extremæ partis amputatione euocatur. Retinetur vero atq; cohibetur, infusis enematis & impositis medicamētis acribus: hęc simul vtiq; virus coercere & eluere possunt. B Restinguitur porrò & euincitur meracioris vini passiue potu, aut etiā esu acriū quæ cōtraria vi polleant. Postremo tandē alui purgatio, sudoris euocatio, & alia quædā in cōmune, quæ sigillatim demōstrabimus, auxiliantur. Verumenimuerò nō corruptricem tantum materiā ceu scopum, sed & eius magnitudinē, ac ipsum quoq; C tēpus attēdere oportet. Etenim ab his remedia quàm maximū discrimē capessunt. A magnitudine quidē, quoniā nonnulla è venenis tam haustis quā ictu morsúve inflictis, præsentia pericula cōflandi vim habēt, alia putredines altiores aut magis superficiarias excitāt: alia dolores aut vehementiores aut leuiores D cient, alia deniq; incōmoda magis minúsve infestātia inuehūt. Quamobrem oportet quę grauius periculum afferunt, valentioribus auxiliis oppugnare: quæ contra minùs infesta sunt, mitioribus. Quippe absurdum fuerit in grauioribus malis, segnioribus medicamentis, si ita contingat, vti, atq; adeò hominē in dis- E crimen adducere: in minoribus verò, præcipiti violentáque curatione frustrà corp⁹ excarnificare. Est & in prōptu quæ à tēpore desumitur indicatio: sunt enim quæ præsentē ac subitaneā perniciē inferūt, alia verò non nisi tēporis spatio, sed modò lōgiore, modò breuiore nocēt. Itaq; F in acutis quidē, festināter multa simul auxilia repræsentari oportet, reliquis, tardiùs. Hisce artis quandā ceu formulam abundè cōplexi sumus: reliquum est, vt ad particularia sigillatim exponēda pgrediamur.

Signa rabiosi canis, eorúmque qui ab eo demorsi fuerint. Cap. I.

G DE rabidi canis morsu tractatū aliis iccirco præposuimus, quòd id animal, vt frequens & homini familiare est, ita & rabie sæpenumero prehenditur, indéque perit, & ab eo tibi cauere difficile est: hinc tamen periculum ineuitabile hominem manet, nisi multis iisque conuenientibus vtatur

auxiliis. Plerunque verò canis in rabiem agitur per flagrantissimos æstus, ac interdum etiá per sæuissima frigora. Rabie auté correptus & potum & escam auersatur, largá spumantémq; pituitam naribus & ore proijcit, toruú ac solito tristiùs intuetur, in omnes æquè bestias hominésq; irruit, ac omnes passim tam familiares quam ignotos mordet: neq; tamen protinus aliud quicquá graue, quam ex vulnere doloré infert: at deinceps morbum ab aquæ metu, hydrophobiam Græcis appellatum, inuehit. Hunc comitátur conuulsiones ac totius corporis rubores, præsertimq; faciei, cum exudatione & *languore quodam. Ex hoc mali genere correptis sunt qui lucis splendorem refugiant, alij assiduo dolorum cruciatu cóficiuntur. Neq; desunt qui canú more latratus edant, & obuios quoq; détibus appetant, morsúque suo alios simili morbo inficiant. Ex iis porro qui in eiusmodi morbú incurrissent, nullú seruatú scimus: tantummodò ex historiis vnum aut alterú euasisse accepimus. Enimuero EVdemus superstitem quédam euasisse narrat. Themisoné etiá aliqui demorsum in hunc affectú incidisse, ac nihilominus seruatú asserunt: alij cùm ab amici aquę metu cruciati latere, cuius cómiserescebat, vix vnqua discederet, illiq; alacriter omne præstaret officiú, similem cótraxisse affectum: attamen post multos tandé cruciatus euasisse. Est igitur hoc genus morbi miserrimú, & curatu per quam difficile: sed à quo tamen, prius quàm ipso tentaretur, demorsos haud paucos ipsi vindicauimus, & complures itidem ab aliis medicis conseruatos nouimus.

*languore] vel, anxietate

Morsus rabidi canis particularia remedia. Cap. II.

RATIO medendi quædá communis est, qua vtendú in iis omnibus qui a viruléta quauis bestia demorsi fuerint; altera iis peculiaris quos rabiosus canis momorderit: quæ nonnullis quidé maximè prodesse cósueuit, aliis verò est inutilis, quibus scilicet iam ex lógo tépore morsus illatus fuerit. Hanc nos medendi rationem priore loco exponemus: deinde & communé illá cursim perstringemus. Cancros itaque fluuiatiles igni è vitis albæ sarmentis cremare oportet, & cinerem eorum quam minutissimè tritum habere reconditum:

A τοῖς βοηθήμασι λυσσᾷ δ' ὁ κύων ὡς ἐπιτοπολὺ μὲν ἐν τοῖς σφοδροτάτοις καύμασιν ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐφισαμένοις κρύεσι. λυσσήσας δ' ἀποστρέφεται καὶ βρῶσιν καὶ πόσιν καὶ φλέγμα πολὺ ἀφρῶδες ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῶν ῥινῶν προβάλλει. καὶ πονηρὸν βλέπει, καὶ σκυθρωπότερον τοῦ συνήθους ἐφορμᾷ δὲ χωρὶς ὑB λακῆς πᾶσιν ὁμοίως καὶ θηρίοις καὶ ἀνθρώποις, πᾶσί τε συνήθεσι καὶ ἀγνῶσι, δάκνων. καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν σκληρὸν ἐπιφέρει, πλὴν ὅσον ὀδύνην τὴν ἐκ τοῦ τραύματος· ὕστερον δὲ ἐμποιεῖ πάθος τὸ καλούμενον ὑδροφοβικόν. συμπίπτει δὲ μετὰ σπασμῶν καὶ ἐρυθήματος ὅλου τοῦ σώματος, μάλιστα δὲ ὅλου τοῦ προσώC που, *καὶ μάλιστα ἀπὸ ἱδρώσεως καὶ *ἀπορίας καὶ τινὲς μὲν φεύγουσι τὴν αὐγὴν τινὲς δὲ τρύχονται συνεχῶς. ἔνιοι δὲ ὑλακτοῦσιν, ὥσπερ κύνες, καὶ δάκνουσιν *ἐπιόντας καὶ δακνόντες, αἴτιοι τοῦ αὐτῶν πάθους καθίστανται, εἰ μὴ καθ' ἱστορίαν παρειλήφαμεν περιγενέσθαι ἕνα ἢ δεύτερον· καὶ γὰρ ΕΥδημος περιγενέσθαι D τινά φησι. καὶ Θεμίσωνα οἱ μὲν λέγουσι ὑπὸ τῆς δήξεως περιπεσεῖν, καὶ σωθῆναι. ④ δὲ, φίλῳ ὑδροφοβικῷ προσκαρτερήσαντα προθύμως καὶ συμπαθῶς, εἰς τὴν ὁμοίαν ἐμπεσεῖν διάθεσιν, καὶ πολλὰ κακοπαθήσαντα σωθῆναι. τὸ μὲν οὖν πάθος ἐστὶν ἀργαλέον· πρὸ δὲ τῆς πείρας αὐτοῦ, πολλοὺς E καὶ αὐτοὶ περιεσώσαμεν, καὶ ὑπὸ ἄλλων ἰατρῶν σωθέντας ἐγνώκαμεν.

Θεραπεία ἰδικὴ τῶν ὑπὸ λυσσώντος κυνὸς δηγμάτων. Κεφ. β'.

THΣ θεραπείας ἡ μὲν ἐστὶ κοινὴ καὶ χρήσιον αὐτῇ ἐπὶ πάντων τῶν ὑπό τινος ἰοβόλου ζώου δεδηγμένων· ἡ δέ τις ἰδία τῶν λυσσοF δήκτων· τοῖς μὲν γὰρ ἄκρως ὠφελεῖν εἰθισμένη· τοῖς δ' ἀπὸ πολλοῦ δηχθεῖσιν, ἀνάρμοστος. καὶ πρῶτόν τε αὐτὴν ἐκθήσομεν, μετὰ τοῦτο καὶ τὴν κοινὴν ἐξετάσομεν. δεῖ τοίνυν καρκίνους ποταμίους ἐπὶ κλημαλίδος λευκῆς ἀμπέλου καῦσαι, καὶ τὴν τέφραν αὐτῶν λειοτριβήσαντα ἔχειν ἀποκειμένην· G

Ali ὡς τὸ πολὺ

Lego ex Paulo, ἐφισταμένοις

Malim ex Paulo, καὶ μετὰ ἱδρώσεως καὶ ἀπορίας.

Ali. ἀπορίας, sed male.

Marc. & Corn. recte add. ex Paulo τὴν δὲ ἐπιπιπτοντας et τὸ ... fuisse ... mus.

ὁμοίως δὲ καὶ ῥίζαι γεντιανῆς ἀποτίθενται κεκομμένης καὶ σεσησμένης. ὁπότε δέ τις δηχθείη ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς, εἰς οἴνου ἀκράτου κυάθους δʹ. ἐμβάλλειν δύο μὲν κοχλιάρια τῆς τῶν καρκίνων τέφρας, ἓν δὲ κοχλιάριον τῆς γεντιανῆς· καὶ ἐπικνήσαντας ὡς ἐν ἀλφίτῳ διδόναι, πίνειν ἀπὸ τῆς αʹ. ἡμέρας, μέχρι τεσσάρων ἡμερῶν. ἀπαρχῆς μὲν οὖν διδόμενον τὸ φάρμακον, τοῦτον προσφερέσθω τὸν τρόπον. εἰ δὲ ἡμέραι παρεληλύθασι δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ τῆς δήξεως, ἐγχειροῦντας τῇ θεραπείᾳ, *τριπλάσιον δεῖ διδόναι ὅσον ἐξ ἀρχῆς εἰρήκαμεν. τὸ μὲν ἄριστον ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων βοήθημα, ὃ δὴ καὶ μόνον ἐνίοις ἤρκεσε, τοῦτό ἐστι, καὶ χρηστέον αὐτῷ μετὰ πεποιθήσεως· ἕνεκα δὲ τοῦ καὶ δι' ἄλλων [illegible]λίζεσθαι, πρὸς ἄφυκτον δοκοῦντα κίνδυνον, οὐδὲν τὸ κωλῦον ἐστὶ καὶ τοῖς λοιποῖς χρήσασθαι. αἱρετώτερον δὲ διακενῆς, εἰ οὕτω τύχοι, τῶν βοηθημάτων τὸ ἀπότομον ὑπομεῖναι, ἢ διὰ τὴν ὀλιγωρίαν κινδύνῳ περιπεσεῖν. οὐχ οὕτω δ' εὐλαβητέον τὰ μεγάλα τραύματα ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων, ὡς τὰ μικρὰ καὶ ταῖς ἀμυχαῖς ἐμφερῆ· διὰ γὰρ τῶν μειζόνων ἀθρόον καὶ πολὺ αἷμα προχεόμενον, δύναταί τι καὶ τοῦ ἰοῦ συναποκλύζειν· διὰ δὲ τῶν μικροτέρων, οὐδαμῶς· καὶ ἐκ μὲν τῶν μειζόνων τὰς ἀφισταμένας σάρκας αὐτόθεν ἀφαιρετέον, καὶ τὰ χείλη περιγλυπτέον διὰ τῆς ἀκμῆς· ἀνατεθείσης δὲ τῆς σαρκὸς ἀγκίστρῳ ἢ μυδίῳ, τὴν ἐκτομὴν ἀποτελεστέον. ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ τὰ ἐν κύκλῳ βαθυτέραις ἀμυχαῖς καταχαρακτέον, εἴπως ἡ τοῦ αἵματος πλείων γενομένη κένωσις, ἐνδυναμωθήσεται τὰ σώματα τῇ τοῦ ἰοῦ διαδόσει. πολλὴν δὲ καὶ ἡ σικύα κολληθεῖσα μετὰ πολλῆς φλογὸς παρέχει ὠφέλειαν, ὥστε λῦσαι τοῦ ἰοῦ τὴν δύναμιν. Ἡ δὲ καῦσις, ἀνυσιμώτατον ἐπὶ τῶν ἰοβόλων ἐστὶ βοηθημάτων. τὸ γὰρ πῦρ πάσης δυνάμεως ἐπινώτερον ὑπάρχον, ὁμοῦ μὲν κρατεῖ καὶ κωλύει φέρεσθαι τὸν ἰὸν ἐσωτέρω, ὁμοῦ δὲ τὸ κρατηθὲν αὐτοῦ μέρος τῆς ἐφεξῆς θεραπείας καταβολὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐργάζεται, παρα-

Corn. legendum suspicatur τεσσ[illegible]

Par. [illegible]

Sic Goup. alter cod. Vulg. [illegible], minus recte.

A pariter & gentianæ radicem tusam cribratámque reponere. Quoties auté canis rabiosus alicui morsum intulerit, in quaternos meraci vini cyathos bina cineris cancrorum cochlearia, vnúmq; gentianæ, coniiciantur: ac vbi in polentæ dilutioris modum subacta remissáque fuerint, quatriduo bibantur. Cum igi-
B tur primo statim vulneris inflicti tempore hoc medicamentum exhibebitur, in hunc propinabitur modum. Quòd si ab illato morsu duo tréſve dies intercesserint, dum curationem aggrediemur, duplum quoque triplúmve ponderis eius quod ab initio retulimus, exhibebimus. Efficacissimum quidem
C hoc est aduersus rabiosorum morsus auxilium, quod etiá vnicú nonnullis satis ad salutem fuit, quóque cum fiducia vti licet: attamen quò firmius contra periculú, vt videtur, ineuitabile, muniamur, nihil quicquam obstat, quominus & aliis vtamur auxiliis. Sed & inhumanos quantumuis frustra remediorú tolerare cruciatus satius multo fuerit, quàm per inertiam negligétiámve in discrimen adduci. Neq; vero tan-
D topere metuenda in demorsis à rabioso cane maiuscula vulnera, quátopere minora, iisq; similia quæ per leué scarificationé fieri solita sunt: quippe maiori vulnere copiosior sanguis cófertim emanans virulenti liquoris nonnihil simul & semel exhaurire potest: id quod minori vulnere fieri nequit. Quin & à ma-
E ioribus abscedentes carnes quamprimùm auferri, ac ipsa quoq; labia acie scalpelli circunscribi oportet: prehensa autem hamulo volsellâve caro amputanda. In vtrisque autem partes veluti circulo vulnus ambiétes vulnusculis altioribus circú scarificandæ: sic enim copiosiore vacuato sanguine cauebitur, ne virus intrò sese inferat intrudátve. Quin & affixa cum multa flamma cucurbitula, maximo fuerit adiumento ad veneni vim exoluendam. Sed contra virulentos ictus vstio omniú
G expeditissimum est auxilium: vt enim ignis, qua præ cæteris omnibus pollet efficacia, virus ipsum euincit penitiúsque ferri prohibet, ita & pars ignem experta, futuræ deinceps curationi non mediocre iacit funda-

mentum, dum diutius vlcerata permanet: quam ob causam etiam exinde accuratè animaduertendum, vt ne cùm excidet crusta, celeriùs quàm par est vlceris oræ coëant coalescántve. Quin si fieri potest, magnam partē stati præfinitique temporis vlcerationes quantumuis inflammatione obsessas atque sordidas prorogari conuenit. Id commodè præstabit inditum iis salsamentum, itémque syluestre allium detritum: similiter & cepæ, ac imprimis liquor Cyrenaïcus, aut qui Medicus Parthicúsve appellatur. Tritici quoque grana tam mansa quàm minimè mansa imponantur: hæc enim dum humore concepto turgescūt, vulnera dilatant. Neque desunt qui commāducata eiusmodi grana arbitrentur à mandētium ieiunio vim aliquam asciscere, quæ veneno repugnet: verùm id certum non est. Tempestiuus tamen eorum vsus minimè contemnendus est. At si, quod sæpenumerò accidit, antè quadraginta dies coëant committanturque cicatrices, manus ope refricandæ, seu carnem scalpello circinando & amputando: seu etiam, si libuerit, iterum inurendo. Transacto verò stato præfinitóque tempore, & permittendum vt vlcera cicatrice obducantur, & pars tota emplastro quod è sale conficitur comprehendenda; tandémque paucis post diebus & sinapismus adhibendus est.

De victus ratione demorsorum à cane rabioso. Cap. III.

TALIA quidem sunt morsus rabiosi canis particularia remedia. Eam verò victus rationem institui par est, quæ potissimum veneno aduersetur, vt ipsius vires hebetet restinguátque, ac simul etiam arceat, quo minus ad intima penitus illabatur. Etenim assumpta malefica qualitatis penetrationi resistunt. Horum vtrunque commodè præstare potest vini meracioris, passi, lactisque potus: siquidem qui hæc omnia prouidè assumūt, & veneno non parùm obsistunt, & illius omnē acrimoniā obtundunt. Simili modo prodest alliorū, porrorū ceparúmque esus: quippe cùm planè difficulter cōficiantur, vixque aboleātur.

A μυούσης τῆς ἑλκώσεως ἐπὶ πλεῖον. τὴν μὲν γὰρ ἔκπτωσιν τῆς ἐσχάρας μάλιστα ἐκ τούτου φροντιστέον, ὅπως μὴ τάχιον τὰ μέρη συγκλεισθείη. ἀλλ' εἰ δυνατόν ἐστι πολὺ τῆς προθεσμίας τὰς ἑλκώσεις τηρητέον, καὶ ἐπιφλεγμαινούσας καὶ ἐπιρρυπαινομένας. παρεξῆς δὲ αὐταῖς ὅ, τε τοιοῦτον τάριχος ἐπι-B τιθέμενος, καὶ σκόροδον ἄγριον λελειοτριβημένον, κρόμμυά τε ὡσαύτως· ὀπὸς μὲν οὖν μάλιστα ὁ Κυρηναϊκός, ἢ ὁ καλούμενος Μηδικὸς ἢ Παρθικός. κόκκοι δὲ πυρῶν ἐπιτιθέασθωσαν καὶ μεμασσημένοι καὶ ἀμάσητοι· διαφυσώμενοι μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, ἀνευρύνουσι τὰ τραύματα. C τινὲς δὲ οἴονται τοὺς μεμασσημένους αὐτοπαθές τι ἔχειν ἀπὸ τῆς τῶν μεμασσηκότων νηστείας· οὐ μὴν τοῦτο βέβαιόν ἐστιν, ἀλλὰ εὐκαίρως αὐτοῖς χρηστέον. εἰ δὲ, ὅπερ γίνεται πολλάκις, καὶ οὐλαὶ συνεργασθῆναι φθάνουσι πρὸ τῶν ἡμερῶν, διαχειρὸς ἀναξαίνειν προσήκει, περισαρκί-D ζοντας καὶ τέμνοντας, ἢ καὶ ἐπικαίοντας πάλιν, ἐὰν οὕτω τύχῃ. παρελθούσης δὲ τῆς προκειμένης προθεσμίας, ἀφετέον μὲν ἀπουλωθῆναι τοῖς ἕλκεσιν· ἐμπλάστρῳ δὲ τῷ διὰ τῶν ἁλῶν ὅλον τὸν τόπον καταληπτέον· μετὰ ὀλίγας δὲ ἡμέρας καὶ σιναπιστέον.

Περὶ Διαίτης τῶν ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δηχθέντων. Κεφ. γʹ.

E Ἡ μὲν οὖν τοπικὴ θεραπεία τῶν λυσσοδήκτων, τοιαύτη τίς ἐστι. δεῖ δὲ καὶ τὴν δίαιταν αὐτῶν ἐστοχάσθαι τῆς πρὸς τὸν ἰὸν ἐναντιώσεως, ἵνα ἅμα μὲν ἀμβλύνῃ καὶ σβεννύῃ τὴν δύναμιν, ἅμα δὲ κωλύῃ τὴν εἰς βάθος φοράν. καταλαμ-F βανόμενα γὰρ ἀντιπίπτει τῇ παρεισδύσει τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως. δύναται δὲ τούτων ἑκάτερον παρέχειν τοῦτο, οἴνου ἀκράτου ζωροτέρου πόσις καὶ γλυκέος καὶ γάλακτος. οἱ γὰρ ταῦτα πάντα λαμβάνοντες πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν, ἐνίστανταί τι τῷ ἰῷ, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δριμύτητα ἐκ-G καίει. ὡσαύτως δὲ καὶ σκορόδων καὶ πράσων καὶ κρομμύων ἐδωδή· καὶ ταῦτα γὰρ τὸ ὅλον δυσμετάβλητα καὶ δυσεξίτηλα.

Παρὰ λαλοῦσι πλεῖον.

παραμένουσι γὰρ αὐτῶν αἱ ποιότητες ἐπὶ πλείους ἡμέρας, ὁπότε μὴ οὐ νικᾶται οὐδὲ τρέπεται ὑπὸ τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως, ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων κρατεῖν αὐτῆς πέφυκεν. εἰς τοῦτο δὲ καὶ τῶν ἀντιδότων ἐστὶ χρεία, καὶ τῆς θηριακῆς, καὶ τῆς ΕΥπατορείου λεγομένης, καὶ τῆς Μιθριδατείου, καὶ πάσης ἄλλης ἥτις ἐκ πλειόνων ἀρωμάτων εἴληφε τὴν σύστασιν. δυσμετάβλητα γὰρ τῇ συστάσει πάντα τὰ ἀρώματα ταῖς δυνάμεσι καὶ ταῖς οὐσίαις· διὸ παρακρατεῖται τοῖς σώμασι. τοιοῦτος μὲν οὖν καὶ ὁ τῆς διαίτης τρόπος· δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ἡ τοῦ ὑδροφοβικοῦ πάθους ἐγκατάσκηψις, οὐδὲ ὡρισμένην ἔχει προθεσμίαν. ὡς ἐπιτοπλεῖστον γὰρ ἕως τεσσαρακοστῆς ἡμέρας εἰωθός, τοῖς ἀμεληθεῖσι καὶ δι᾽ ἑξαμήνου ἐνίοις ἀπήντησε. καὶ δι᾽ ἐνιαυτοῦ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἑώραται. ἱστοροῦσι δέ τινες μετὰ ἑπταετίαν ἐνίοις ἐνδίδοναι τὰ πάθη. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς τῶν λυσσοδήκτων ἡ θεραπεία τοιαύτη ἐστίν. ἐὰν δὲ ὁπωσδηποτοῦν ἐν ταῖς πρώταις ἡμέραις μὴ παραληφθῇ τὰ προειρημένα βοηθήματα, τὸ μὲν περισαρκίζειν καὶ καίειν, παραλειπτέον. καὶ γὰρ ἱκανῶς * εἰς τὸ παρεληλυθὸς μετάγειν δύναται. οὐδεμία γὰρ ὄνησις τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ διακενῆς τὰ σώματα ταῖς ὀδύναις βλαβήσεται. θήσεται τρόπος δὲ τῆς θεραπείας ἕτερος ἀγέσθω, κάθαρσις, ἣ καὶ μέγα ὄφελος ἐμπαρέχειν δυναμένη, συμμεταποιεῖ γὰρ τὴν ἕξιν κινοῦσα· ἥ τε διὰ τῆς κολοκυνθίδος ἱερὰ δόσις· καὶ δὴ καὶ τὸ γάλα τὸ σχιστόν, ὁμοῦ κάθαρσιν καὶ ἐπικράσεις παρέχειν δυνάμενον· αἵ τε δριμυφαγίαι καὶ ἡ τοῦ ἀκράτου πόσις, παραλαμβανέσθωσαν καθημέραν, ἀμβλύνειν δυνάμεναι τὸν ἰόν· καὶ πρὸς τούτοις ἱδρωτοποιία, καὶ πρὸ τροφῆς καὶ μετὰ τροφήν. δρωπακισμός τε καὶ σιναπισμὸς κατὰ μέρος ἐφ᾽ ὅλου τοῦ σώματος. πάντων δὲ ἀνυσιμώτατον ἀπὸ τούτων ὁ ἐλλεβορισμὸς ἐγνώσθη, καὶ χρηστέον τεθαρρηκότως τῷ βοηθήματι, οὐχ ἅπαξ, οὐδὲ δίς, ἀλλὰ καὶ πλεισάκις πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς ἢ καὶ μετὰ ταῦτα. τοσαύτην γὰρ τὴν ἰσχὺν

A Nam dies cópluſculos eorum qualitates remanét, tandiúq; à vi mortifera neque euincuntur illa neque immutantur, ſed contra hanc ipſam ſuapte natura ſuperant. Ad hoc ipſum valet antidotorú vſus, ac theriacæ, præſertim tum eius quæ EVpatoria, tum etiá eius quæ Mithridatia dicitur, necnon & alius cuiuſ- B uis, quę quidem è cópluribus cóſtet aromatis: quippe aromata omnia ęgrè ſuas tum qualitates tum ſubſtátias permutát, atq; adeò integris viribus diutiùs in corporibus retinétur. Victus igitur ratio hoc modo ſe habet. Illud porrò noſſe oportet, pauorem aquæ non ſtato præfinitoq; tempore ſolitum inuadere. Cum e- C nim vt plurimum ad quadrageſimú vſque diem differri cóſueuerit, neglectis tamen quibuſdá poſt ſemeſtre imò etiam poſt annum ſuperueniſſe obſeruauimus. Sunt & qui narrent, nónullos poſt ſeptennium eo affectu correptos fuiſſe. Ac inter initia quidem ea demorſorum à cane rabioſo debet eſſe curatio, quam D antè retulimus. Verumenimuerò ſi illa antè memorata auxilia primis diebus quacunque ex cauſa prætermiſſa fuerint, alienú deinceps erit, & carné ſcalpro circinare, & vſtioné experiri. Nec enim ampliùs quod iam intro illapſum fuerit iſtis auxiliis ſatis euocare poſſis. Nulla vtiq; tum eſſet illorú occaſio aut vtilitas, E ſed fruſtra corpora doloribus *cruciarentur. Proinde alia curationis ineunda ratio: nimirum imperanda purgatio, quæ dum corpus agitádo ipſius habitum tranſmutat, magnú affert adiumentum. Cómode verò vſurpari poterit hiera quę colocynthidem recipit: itémq; lac ſchiſton, F quippe quod ſimul & deiectionem moliri poteſt, & cótemperandi vim habet. Cibi itidem acres & meraculi potus, quibus vis veneni egregiè retundi poteſt, quotidie aſſumi debent. Præter hæc ſudores & ante cibum, & a cibo eliciendi: quin & dropaces ac ſinapiſmi vniuerſo corpori alternatim adhibendi. Atta- G men helleboriſmus longe omnium efficaciſſimum deprehenditur auxilium, quo quidé cum fiducia non ſemel aut iterú, ſed etiá frequentius ante diem quadrageſimú, vel poſt hoc etiá tépus, vti licet. Tantá enim vim

*vel, fatigarentur

habet id genus auxilij, vt nonnulli qui iam aquæ metu prehendebantur, sumpto in ipso morbi insultu elleboro incolumes euaserint. Nã eo malo iam detétos ne ipsum quidem elleborum seruare possit. Hactenus velut eramus polliciti, curam cõtra rabiosi canis morsum breui sermone exposuimus. Iam ad reliquos virulentorum animantium morsus ictúsve transeuntes, eorum signa primùm vno contextu trademus, deinde verò communem medendi rationé, quæ omnibus ex æquo conueniat, explicabimus. Tandem cursim ea subiiciemus quæ nonnullos sua proprietate iuuare possunt. Similiter & quæ venena nullis prorsum cedant remediis, annotabimus.

De Phalangijs. Cap. IIII.

IIS qui à Phalangiis demorsi fuerint, pars affecta rubens, ac velut aculeis compuncta, conspicitur: cæterùm neque intumescit, neq; adeò calet, sed contrà quamuis mediocriter rubeat, frigida tamen deprehenditur. Consequuntur verò totius corporis tremor, ac distentiones circa inguina & poplites, cõuulsionibus haud absimiles, lumborum dolor & perpetua ad reddendam vrinam stimulatio necnon & eiusdem excernendę difficultas. Similiter & vniuersa cute frigidus sudor emanat: collacrymant oculi & quodammodo caligant.

De Scolopendra. Cap. V.

SI cui Scolopendra seu Ophioctena morsum intulit, pars per ambitum liuet atque computrescit, interdúmque fæci similis, at rariùs rubra, conspicitur. A morsu ipso exulcerari pars incipit, vlcúsque id & graue est & curatu difficile: præterea verò pruritus toto corpore persentiscitur.

De Scorpione. Cap. VI.

ICTA pars à Scorpione, quamprimùm inflammatione tentatur, indurescit, rubet, & cum dolore circumquaque distenditur:

A προσφέρεται τὸ βοήθημα, ὥς τι τῶν ἤδη συνησθημένων τοῦ ὑδροφόβου, περισωθῆναι τινὰς λαβόντας ἐλλέβορον εὐθὺς ἐν τῷ πρώτῳ καταπειρασμῷ τοῦ συμπτώματος. τοὺς γὰρ ἤδη κατειλημμένους, οὐδὲ αὐτός τι περιποιῆσαι δύναται. Τὴν μὲν οὖν τῶν λυσσοδήκτων ἐπιμέλειαν προῦπτην ἐξεθέμεθα, δι᾽ ἣν ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν ἐπιλογισμόν. μεταβαίνοντες δ᾽ ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἰοβόλων, πρῶτον μὲν τὰς σημειώσεις αὐτῶν ὑπὸ μίαν ἐκθησόμεθα πρόφασιν, μετὰ δὲ τοῦτο, κοινὴν τὴν θεραπείαν πᾶσιν ἁρμόσαι δυναμένην. ὑποδραμόντες δὲ ἑξῆς ὑποδείξομεν εἴ τινα
C κατ᾽ ἰδιότητα ἐνίοις προσωφελεῖν πέφυκεν. ὁμοίως καὶ τὰ τελείως ἀβοήθητα παρασημειωσόμεθα.

Περὶ Φαλαγγίων. Κεφ. δ΄.

In Ald. cod. hoc caput de Phalangiis principium est Diosc. octaui libri. Sic & in antiquiore Palat. codice.

TΟῖς μὲν ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένοις, αὐτὸς μὲν ὁ τόπος ἐνερευθής ἐστι καὶ ὅμοιος κεντήμασιν, οὔτε διῳδηκώς,
D οὔτε περίθερμος, ἀλλὰ μετρίως μὲν ὑπέρυθρος, ἔσω δὲ τὴν ἐνδιάθεσιν κατεψυγμένος. παρακολουθεῖ δὲ τρόμος δι᾽ ὅλου τοῦ σώματος, καὶ ἐντάσεις περὶ τοὺς βουβῶνας καὶ τὰς ἰγνύας, προσεοικυῖαι σπασμῷ· περὶ τὴν ὀσφὺν * σύνημμα καὶ συνεχὴς πρὸς οὔρησιν ἐρεθισμός· δυσκολία πολλὴ περὶ τὴν
E ἔκκρισιν τοῦ περιττώματος. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἱδρὼς ψυχρὸς καθ᾽ ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν ἐκκρίνεται· τά τε ὄμματα δακρύει καὶ ποσῶς ἀμαυροῦται.

Sic habet Paulus: sed cod. Ald. ὑπόψυχος, quem secutus est Ruellius.

Περὶ Σκολοπένδρας. Κεφ. ε΄.

TΟῖς δὲ ὑπὸ τῆς καλουμένης Σκολοπένδρας ἢ Ὀφιοκτόνης, δεδηγμένοις,
F ὁ μὲν ἐν κύκλῳ τόπος τοῦ δήγματος πελιοῦται, καὶ * περισήπεται· καὶ ποτὲ τρυγώδης, κατὰ τὸ σπάνιον καὶ ἐνερευθὴς φαίνεται. ἑλκοῦται δὲ ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ δήγματος λαμβάνων τὴν ἀρχὴν, ἑλκώσει τινὰ ἐπίπονον καὶ * δυσαλθῆ· πρὸς δὲ τούτοις περὶ ὅλον τὸ σῶμα συναίσθησις γίνεται κνησμώδης.

Paul. ἐπισήπεται

Ald. δύσφορον.

Περὶ Σκορπίου. Κεφ. ς΄.

G TΟῖς δὲ ὑπὸ σκορπίου * δηχθεῖσιν, ὁ μὲν τόπος εὐθέως ἄρχεται φλεγμαίνειν, σκληρὸς καὶ ἐνερευθὴς καὶ * περισπασθεὶς σὺν ὀδύνῃ γινόμενος * ἐναλλάξ.

Paulus rectius, πληγεῖσιν,

ὁτὲ μὲν γὰρ πύρωσις, αὖθις δὲ ψύξις ἐπιλαμβάνεται· καὶ πόνος ἐξαπίνης, καὶ ποτὲ μὲν ῥαΐζει, ποτὲ δὲ ἐπιτείνεται. παρέπεται δ᾽ αὖθις ἱδρὼς καὶ φρικώδης αἴσθησις, καὶ τρόμος, καὶ περίψυξις ἀκρωτηρίων, καὶ βουβώνων ἔπαρσις, *φῦσαι διὰ τῆς ἕδρας, ὀρθοτριχία τε καὶ δύσχροια, ἐπαλγὴς περὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς αἰσθήσεως, καθάπερ ἀπὸ βελόνης κεντημάτων *ὀδυνωμένοις.

Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας. Κεφ. ζ′.

ΤΟΙΣ δ᾽ ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας δηχθεῖσι, παραυτίκα μὲν περιωδυνίαι συμβαίνουσι δυσκατέργαστοι, σπασμοί τε συνεχεῖς καὶ πόνος, καὶ ἀτονία, καὶ διανοίας παραφορά. μετὰ δὲ τοῦτο ἀφωνία, καὶ σκοτασμὸς ὀφθαλμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ πληγεὶς τόπος, *πέλιος γίνεται καὶ μέλας τῷ κύκλῳ. καὶ τὰ πλησίον αὐτοῦ *μέρη, καὶ πρὸς τὴν ἁφὴν ἀναισθητεῖ. ἐπὰν δέ τις αὐτὸν ἀποψήσῃ, ἰχὼρ ἐξ αὐτοῦ μέλας, παχύς, δυσώδης ἐκκρίνεται.

Περὶ Μυγαλῆς. Κεφ. η′.

ΤΟΙΣ δ᾽ ὑπὸ Μυγαλῆς δηχθεῖσι, κύκλῳ μὲν περὶ τὸν τόπον τοῦ δήγματος γίνεται φλεγμονή, φλύκταινα δ᾽ ἐπανίσταται μέλαινα, μεστὴ ἰχῶρος ὑδατώδους· καὶ τὰ πλησίον πάντα *πελιοῦται. ῥαγείσης τε τῆς φλυκταίνης, νομὴ παραλαμβάνει παραπλησία τῇ ἀπὸ τῶν ἑρπυστικῶν. σὺν τούτοις δὲ παρέπεται καὶ στρόφος περὶ τὰ ἔντερα, καὶ δυσουρία, καὶ ψυχρᾶς ἱδρῶτος περίχυσις.

Περὶ Ἐχίδνης. Κεφ. θ′.

ΤΟΙΣ δ᾽ ὑπὸ Ἐχίδνης δηχθεῖσιν, οἰδεῖ καὶ ἐφ᾽ ἱκανὸν τὸ σῶμα ξηραίνεται, τὴν χροιὰν δὲ ὑπόλευκον ἔχει. ἰχὼρ δὲ ἀπὸ τοῦ τραύματος προχεῖται, τὸ μὲν πρῶτον ὑπολίπαρος, μετὰ ταῦτα δὲ αἱματώδης· φλυκταινῶν τε ἐπανάστασις, καθάπερ ἐπὶ τῶν πυρικαύστων, ἕπεται· καὶ νομὴ *προκαταλαμβάνει προχωροῦσα ἐπὶ τὰ παρακείμενα πάντα πλησίον, οὐ μόνον ἐπιπόλαιος, ἀλλὰ καὶ διὰ βάθους· αἱμάσσεται δὲ αὖθις καὶ τὰ οὖλα· καὶ περὶ τὸ ἧπαρ συνίσταται φλεγμονή· στρόφοι τε καὶ χολώδεις ἐπισυμβαίνουσιν ἔμετοι. προσγίνεται δὲ αὐτοῖς *ἔμετος καὶ κάρος, καὶ δυσουρία, καὶ ψυχρὰ περιίδρωσις.

Paul. [illegible]
[illegible]
Sic alter Gr. p. codex et v. lig. exempl. ... μέλας γίνεται κύκλῳ
Deest in Ald. contextu.
Quidam addunt μέρη
Paul. [illegible]

A vicissimque modò exæstuat, modò frigore prehenditur: dolor itidem qui derepentè accessit, modo remittit, modò intenditur. Comitantur vero sudor, horroris sensus atque tremor. Quin & extremæ corporis partes refrigescunt, tument inguina, flatus per sedem erumpunt, surriguntur capilli, accedit
B decoloratio, dolorq; velut ex pungente acu per vniuersam cutem sentitur.

De Pastinaca marina.
Cap. VII.

A PASTINACA marina percussis protinus accidunt pertinaces dolores, assiduę cõuulsiones,
C lassitudo, languor, & mentis alienatio: posthæc etiam vocis interceptio & oculorum caligo. Ipsa verò pars affecta liuet ac nigrescit per ambitũ: quin & vicinæ ita obstupescunt, vt tangentem non sentiant. Illam porrò si quis defricuerit, atra, crassa & graueolens sanies exprimitur.

D *De Mure Araneo. Cap. VIII.*

A MVRE Araneo demorsis circa morsum in orbem inflammatio excitatur, nigráque pustula diluta sanie turgens exurgit: proximæ vero partes omnes liuent. Rupta pustula depascẽs succedit vlcus, ei non absimile, quod a serpentium
E ictibus imprimi solet. His accedunt intestinorum tormina & vrinę difficultas, corpúsque madore frigido diffluit.

De Vipera. Cap. IX.

SI quem momordit Vipera, corpus illius intumescit ac vehemẽter marescit, subalbidumque colo-
F rem concipit. Sanies è vulnere promanat, primùm subpinguis, mox verò cruenta: tandémque pustulæ, quales in ambustis, erumpunt. Accedit his vlcus depascens, quod in proximas partes omnes serpit: nec modo summá cutẽ occupat, sed & altiùs intro subit. Gingiuæ quoque
G cruẽtantur, & hepar inflammatione prehenditur. His insuper tormina biliosiq; vomitus accedunt, prǽtereáque tremor, sopor, vrinæ difficultas & frigida exudatio.

De Scytale & Amphisbana.
Cap. X.

CONSIMILIA eueniũt iis qui à Scytale aut Amphisbæna demorsi sunt, eadémque ferè auxiliãtur: quamobrem genus hoc veneni propriam descriptionem sortitum non est, neque etiam illam exigere visum est.

De Dryina. Cap. XI.

A DRYINA morsis graues vehemẽtésque incidunt dolores, pársque ipsa affecta in pustulas attollitur, è quibus sanies aquosa profunditur. Quinetiam stomachi rosiones torminá que consequuntur.

De Hæmorrhoo. Cap. XII.

AB HÆMORRHOO demorsis vehementes cruciatus accidunt, quorum continuatio, contracta penitúsque strigosa corpora reddit. Ex plaga copiosus cruor effluit, & quacunque alia corporis parte cicatrix vlla fuerit, ea quoque sanguis emanat. Quin & excremẽta cruenta reiiciuntur, cõcretúmque in grumos sanguinem repræsentant: sic denique affecti sanguinem tum ex pulmone cum tussi, tum etiam vomitione reiiciunt, neque iis vlla reperiri medicina potest.

De Dipsade. Cap. XIII.

A DIPSADE percussos ardor habet intolerabilis, vrgétque sitis vsque eò pertinax, vt neque restingui possit, neque vllo tempore intermittat. Quin & quantumuis potum ægri ore pleno affatim hauserint, perinde tamen sitiunt, quasi anteà potus nihil assumpsissét, proindéque tandem propter assiduam potationem toto corporis habitu similes hydropicis euadunt: hac de causa dipsas etiam presteris & causi cognomina meruit.

De Natrice. Cap. XIIII.

A NATRICE demorsis vulnus dilatatur ampliatúrque, simul etiam liuescens. Quin & sanies ex eo copiosa, eáq; atra & putida, qualis ab vlcere depascente, manat.

De Cenchro. Cap. XV.

CENCHRI morsum, qui quidem viperino similis est, putri-

A Περὶ Σκυτάλης καὶ Ἀμφισβαίνης.
Κεφ. ι.

ΠΑΡΑΠΛΗΣΙΑ δὲ συμβαίνει καὶ τοῖς ὑπὸ τῆς προσαγορευομένης Σκυτάλης ἢ Ἀμφισβαίνης δηχθεῖσι. βοηθεῖ δὲ σχεδὸν ἤδη τὰ αὐτά· διόπερ ἰδίας ἀναγραφῆς οὔτε τετύχηκεν, οὔτε ἠξιώθη B τὸ εἶδος τοῦτο.

Περὶ Δρυΐνου. Κεφ. ια.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Δρυΐνου δηχθεῖσιν, ἰσχυραὶ περιωδυνίαι ἐμπίπτουσι, καὶ φλυκταινώδεις ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει *ὅπου (Paul. ὄγκου) δὲ καὶ ὑδατώδεις ἰχῶρος *ἔκχυσις. (Paul. ἰχῶρος) ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ δηγμὸς καὶ στρόφος.

C Περὶ Αἱμόῤῥου. Κεφ. ιβ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Αἱμόῤῥου δηχθεῖσιν, ἰσχυραὶ περιωδυνίαι ἐμπίπτουσι, *βραχέα δὲ καὶ στεγνὰ παντελῶς παρέχουσι τὰ σώματα ὑπὸ *συνεχείας τῶν ἀλγημάτων. ἐκ δὲ τοῦ δήγματος *ἔκκρισις γίνεται πολλή, κἂν οὐλὴ καθ' D ἕτερον μέρος τοῦ σώματος ὑπάρχῃ. *παρέχει αἱμοῤῥοεῖν. τὰ δὲ διαχωρήματα αἱματώδη ἐκκρίνεται, καὶ τὸ ἀποῤῥεόμενον *ἀπ' αὐτῆς αἷμα, τεθρομβωμένον ἐστί. βήσσοντές *τε ἀπὸ πνεύμονος αἷμα ἀνάγουσι, καὶ *ἐξεμοῦσιν ἀβοηθήτως.

Paul. βραχέα δ' [illegible] καὶ στενὰ παρέχουσι τὰ [illegible], quæ lectio magis Cornario placet.
Paul. συνεχείας, rectius.
Paulus addit, αἱμορραγεῖ, & rectè.
Paul. ἰσχυρῶς καὶ αἱμοῤῥοεῖ.
P. vl. rectius, [illegible] αὐταῖς.
Lege δὲ.
Paul. καὶ τοιοῦτον ἐξεμοῦντες.

Περὶ Διψάδος. Κεφ. ιγ.

E ΤΟΙΣ δὲ δηχθεῖσιν ὑπὸ Διψάδος, *ἄστεγνος ὄγκος ἐγκεῖται, καὶ δίψος ἐπιτεταμένον ἰσχυρῶς, ὥς τε ἀπλήρωτον καὶ ἀδιάλειπτον εἶναι· καὶ τὸ ποτὸν χανδὸν ἕλκειν, καὶ τοῦ αὐτοῦ καθίστασθαι. ᾧ *δὲ μὴ πλεῖον [illegible] εἰληφότι τὸ ποτόν, *παραπλήσιον ὑδέρῳ ὅλου τοῦ συγκρίματος ἀκολουθεῖ, F διὰ τὴν συνεχῆ τοῦ πόματος εἰσφοράν· ὅθεν πρηστήρ τε ἢ καῦσος προσαγορεύεται ἡ διψάς.

Περὶ Ὕδρου. Κεφ. ιδ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ὕδρου δηχθεῖσι, τὸ ἕλκος πλατύνεται καὶ μέγα γίνεται, *πελιδνοῦται. (Aetius add. ἐν μέρει) ἰχώρ τε ἐξ αὐτοῦ μέλας καὶ πολὺς G καὶ δυσώδης, οἷος ἀπὸ νομῆς, ἐκκρίνεται.

Περὶ Κέγχρου. Κεφ. ιε.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Κέγχρου δηχθεῖσι, τὸ μὲν δῆγμα ὅμοιον τοῖς ἀπὸ τῆς ἐχίδνης,

σηπεδὼν δὲ παρακολουθεῖ. καὶ περιρρέουσι σάρκες ἐξοιδήσασαι πρότερον, ὡς ἐπὶ ὕδρωπος. ληθαργώδεις τε γίνονται καὶ *καταφορᾶς αἴτιοι. Ἐρασίστρατος δέ φησιν αὐτοὺς πεπονθέναι τὸ ἧπαρ, τήν τε *κύστιν καὶ τὸ κῶλον. ἀνατμηθέντων γὰρ αὐτῶν, διεφθαρμένα πως εὑρίσκεται *πάντα τὰ μέρη.

Paul. καταφορ[illegible] atque sic etiam legit Corn.

Περὶ Κεράστου. Κεφ. ιϛ΄.

TΟΙΣ δὲ ὑπὸ Κεράστου δηχθεῖσιν, ὁ μὲν τόπος ἐπαίρεται μετὰ σκληρίας καὶ φλυκταινώσεως. ῥεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ *δήγματος ἰχὼρ, ποτὲ μὲν μέλας, ποτὲ δὲ ὕπωχρος· *κιρροειδὲς δὲ γίνεται περὶ τὸ σύγκριμα ὅλον· καὶ τὸ μὲν αἰδοῖον τείνεται. ἡ δὲ διάνοια ἐξίσταται, ὀφθαλμῶν τε ἀμαύρωσις ἐπιγίνεται· τέλος δὲ *ἀπόλλυται σπώμενος *τετάνῳ.

Ald. ῥεύματος

Paul. addit περὶ [illegible] &c. Sic etiam legunt Corn. & Marc.

Paul. τετανικῶς. atque ita etiam Cornarius.

Περὶ Ἀσπίδος. Κεφ. ιζ΄.

TΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἀσπίδος δηχθεῖσι, τὸ μὲν δῆγμα ὅμοιον τοῖς ὑπὸ βελόνης κεντήμασι μικρὸν παντελῶς φαίνεται χωρὶς τῆς ἐπάρσεως· καὶ αἱμάτιον δὲ οὐ πολὺ, ἀλλὰ βραχὺ καὶ μέλαν ἀποστάζει· ταχεῖα δὲ ἀμαύρωσις ὀμμάτων καταλαμβάνεται· πόνος τε ὅλου τοῦ σώματος πολυειδὴς, παντάπασιν ἐλαφρὸς καὶ οὐκ ἄτερ ἡδονῆς παρακολουθεῖ. διὸ καλῶς ὁ Νίκανδρος πεφώνηκε.

--καμάτου δ' ἄτερ ὄλλυται ἀνήρ, *χροιὴ ἀτρόπιος καὶ χλοανθής· καρδιωγμὸς ὀλίγος. μέτωπον δὲ συνεχῶς ἀνασπᾶται· βλέφαρα κινοῦνται μετὰ ἀναισθησίας ὁμοίως ὕπνῳ· κἀν τούτοις θάνατος συναίρει μηδὲ τρίτην ἡμέραν διαλιπών.

Paul. χροιὰ [illegible]

Περὶ Βασιλίσκου. Κεφ. ιη΄.

ἘΡΑΣΙΣΤΡΑΤΟΣ, ἐν τῷ καλουμένῳ περὶ δυνάμεων καὶ θανασίμων, περὶ τοῦ καλουμένου Βασιλίσκου ῥητῶς οὕτω φησίν· ὅταν δὲ ὁ Βασιλίσκος δάκῃ, πληγὴ ὑπόχρυσος γίνεται. Τὰ μὲν οὖν ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ἰοβόλων παρακολουθοῦντα σημεῖα, τοιαῦτά ἐστι. μεταβαίνοντες δ' ἐπὶ τὴν θεραπείαν, πρῶτον τὰ κοινὰ τῆς θεραπείας ὡς δυνατὸν παραδώσομεν.

A dum vlcus consequitur, ac vndique diffluunt carnes, quæ prius velut in aqua inter cutē intumuerant. Quin & icti veterno altóq; sopore corripiuntur. Iisdem iecur, vesicam & colon intestinum malè affici Erasistratus asserit: siquidē dissectis corporibus isthæc viscera quodammodo corrupta deprehenduntur.

B

De Ceraste. Cap. XVI.

A CERASTE demorsis pars in tumorem attollitur, cum duritia & pustularum eruptione. Profluit è plaga sanies, modò atra, modò quadantenus pallida: totus verò corporis habitus fulvescit: ipsum quoque genitale arrigitur, mens labat, & oculis caligo supervenit: tandémque nervorum distētione prehensi commoriuntur.

C

De Aspide. Cap. XVII.

AB Aspide cōmorsis vulnus perquam exiguum, quasi ab adacta acu, citra tumorem cōspicitur. Sanguis non ita copiosus, imo perpaucus, idémque ater, extillat: ac derepentè acies oculorum hebetatur: totóque corpore dolor multiplex, sed omnino levis & non sine voluptate cōsequitur. Quapropter rectè Nicander cecinit: --at vir perit absque dolore. Color minimè constat, at potiùs malignè virescit: accedit exigua stomachi rosio: frōs assiduè revellitur: palpebræ sine sensu conniuent, veluti vrgente somno: atque inter hæc vix interposito diei triente mors ipsa prehendit.

D E

De Basilisco seu Regulo. Cap. XVIII.

ERASISTRATUS, in libro qui de medicaminibus ac venenis inscribitur: de vocato Basilisco ad verbum ita scribit: Cùm momorderit Basiliscus, vulnus ad auri colorem efflavescit, &c. Cæterum istæ ferè sunt notæ, quæ plerorunque virulentorum animalium ictus morsúsve comitantur. Proinde superest vt ad medendi rationē transeamus: ac primum cōmunia, quoad eius fieri poterit, curationis præcepta tradamus.

F G

Communis vulnerum à venenatis animantibus inflictorum curatio.

Cap. XIX.

ORIS quidem suctio aduersus quemuis virulenti animalis ictum conuenit. Sugentem verò oportet minimè ieiunum esse, sed & priùs cibũ sumpsisse & os vino colluisse, prætereaq; dum vulnus exugit, olei pauxillũ ore cõtinere. Ipse autem locus spõgia fouendus, deindéq; scarificãdus: sed vulnuscula altiùs imprimere expedit, quò fœliciùs virosa materies è profundo reuocetur. Verumenimuerò carnis circinatio sectióque, scarificatione ipsa lõgè potentiùs opitulãtur: priuatim siquidem hæc duo secum afferunt cõmoda: Vnum, quòd virus è loco tollitur: alterũ, quòd eius veneni pars, quę iam ad interiora peruaserat, cum multo copiosóq; sanguine excernitur. At si locus circinationem haudquaquã admittat, cucurbitulæ cum largiore flamma affigendæ sunt. Quod ad vstionem spectat, de ea iã antè inter rabiosorum remedia disseruimus. Si verò icta pars, vtpote extrema, sectioné cõmodè admittat, præsertim in omnium serpentium morsibus, vti aspidis, cerastæ similiúmque, ea procul dubiò amputanda est. Porrò ceu antè memoratis remediis leniora blandioráq; meritò censentur, quæ epithemata vocãt. Imponatur ergo sarmentitius cinis aut ficulnus, cum lixiuio percolato subactus, addito garo & acri salsamento. Porri quoq; cepæ & allia modò quàm minutissimè trita illinantur, modò cremata vulneribus adhibeantur. Iuuant & pulli gallinacei [*] bipartitò secti, & protinus dum maximè calent percusso loco applicitì. Neque desunt qui iis ceu discordia quadã naturali cum veneno pugnantibus vsi fuerint: verùm in prõptu est eiusce remedij ratio. Gallinæ siquidem calida natura præditæ sunt, argumento, quòd deuoratum [*] certissimum virus conficiunt, & aridissima quæque semina consumunt: interdum & arenas calculósq; deuoratos molliunt atque dissoluunt. Itaque animantis admoti natiuo calore adiutus spiritus, ab icta parte impetum capes-

[*] vel, per medium diuisi & protinus calidi super vulnus impositi.

[*] vel, insigne

Τίς κοινὴ τῶν ἰοβόλων θεραπεία.

Κεφ. ιθ'.

A ΠΡΟΣ πᾶσαν πληγὴν ἰοβόλου ἁρμόζει ἡ διὰ τοῦ στόματος ἐκμύζησις. δεῖ δὲ μὴ ἄσιτον εἶναι τὸν ἐκμυζῶντα, ἀλλὰ καὶ εἰληφέναι τροφὴν, καὶ διακλύζεσθαι οἴνῳ· ἔπειτα δὲ καὶ βραχύ τι ἐν τῷ στόματι ἐλαίου κατέχων οὕτω τὴν ἐκμύζησιν
B ἐπιτελείτω. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τόπος σπόγγῳ πυριάσθω, ἔπειτα δὲ ἐγκαταχαραζέσθω. βαθυτέρας δὲ ἐμβάλλειν τὰς ἀμυχὰς προσήκει, ὅπως τὴν ὕλην ἐκ βάθους ἀναλαμβάνῃ. καὶ περισαρκισμὸς δὲ καὶ ἐκτομὴ, πλουσιώτερον κατασχασμοῦ βοηθοῦσιν· ἴδια γὰρ ἐπ' αὐτῶν τὰ
C χρησιμεύοντα γίνεται. ἓν μὲν, ὅτι αἴρεται ὁ ἰὸς ἐκ τοῦ τόπου· δεύτερον δὲ, ὅτι τῷ αἵματι συνεκκρίνεται πολλῷ καὶ ἀθρόῳ τὸ φθάσαν ἔσω προσελθεῖν. εἰ δὲ ὁ τόπος τὸν περισαρκισμὸν οὐ προσδέχοιτο, σικύας χρὴ προσβάλλειν μετὰ φλογὸς πλείονος. περὶ δὲ καύσεως ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων
D προειρήκαμεν. εἰ δ' εὐφυῶς ἔχει πρὸς ἀποκοπὴν τὸ μέρος τὸ δεδηγμένον, μάλιστα ἐπὶ πάντων θηρίων αἰσθδιάστως τὸν ἀκρωτηριασμὸν ποιητέον, ὡς ἀσπίδος, καὶ κεράστου καὶ τῶν ὁμοίων. ὡς ἐπιτηδειότερα διὰ τῶν προειρημένων βοηθημάτων, ἄξια ἐπιθέματα ἐστιν. ἐπιτιθέσθω δὲ [Lege δὲ]
E τέφρα κληματίνη ἢ συκίνη, μετὰ κονίας στακτῆς πεφυραμένη, γάρου, δριμέος ταρίχου. πράσα τε καὶ κρόμμυα, καὶ σκόροδα, ποτὲ μὲν ὡς ἐκλεπτυνθέντα καταπλασσέσθω, ποτὲ δὲ καέντα προσβαλλέσθω τοῖς δήγμασι. καὶ οἱ τῶν ὀρνίθων νεοσσοὶ διχασθέντες καὶ θερμότατοι προσπτυσσόμενοι
F τῷ πεπληγότι τόπῳ. τινὲς μὲν ὡς ἀντιπαθέσιν αὐτοῖς ἐχρήσαντο· πρόχειρον δὲ ἔχει τὸν λόγον. φύσει γὰρ αἱ ὄρνιθες εἰσὶ θερμαί, διὸ καὶ ἐπίσημον τὸν ἰὸν καταπιοῦσαι, πέττουσι, καὶ τὰ ξηρότατα δαπανῶσι τῶν σπερμάτων. ἐνίοτε καὶ ψάμμους καὶ λίθους διαλύουσιν ἐμφαρυγξάμεναι. τοιγαροῦν πρὸς
G τὴν τοῦ ζώου θερμασίαν, τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ δεδηγμένου μέρους ὁρμὴν λαμ-

βαίον, συνεξάγει τὸν ἰόν. ἐγνωσμένον δὲ ἐστὶ τῆς Αἰγύπτου τοιοῦτόν τι γινόμενον. ὁπόταν γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι θερίσωσι τὸν στάχυν, χύτραν ἔχουσι κατεσκευασμένην πίσσης, καὶ σφήκωμα προσηρτημένον τῇ χύτρᾳ. τότε γὰρ μάλιστα δεδίασι τὰ θηρία, καὶ διὰ τὴν ὥραν, καὶ τῷ λανθάνειν αὐτὰ κείμενα κατὰ τῶν ὀπῶν τῶν ἐν ταῖς ἀρούραις, ἐπισκοτούμενα ὁμοῦ καὶ ὑπὸ τῆς δασύτητος τῶν χωρίων. πολλὰ δὲ κατὰ τὰ πεδία χαλεπώτερα τῶν ἰοβόλων ζώων ἡ Αἴγυπτος φέρει. ἐπειδὰν οὖν δηχθῇ τις πόδα ἢ ἄλλο τι μέρος, ταχέως οἱ παρατυχόντες τὸ σφήκωμα βάπτουσιν εἰς τὴν χύτραν τῆς πίσσης, καὶ περιελίσσουσιν ἅπαξ ἢ δὶς περὶ τὸν πῆχυν ἢ τὴν κνήμην, μικρὸν ἐπάνω τοῦ δήγματος, καὶ περισφίγγουσι δύο παρεστῶτες ἰσχυρῶς, καὶ ἐντέμνοντες τὸν τόπον διὰ τῆς περιθέσεως τοῦ βρόχου, ἐπιχέουσι τὴν πίσσαν. ὅταν δὲ αὐτάρκως ἔχειν δοκῇ, τὸν βρόχον ἀφαιροῦσι, καὶ καταπλάττουσι κρομμύοις, καὶ δι' ἄλλων τῶν προειρημένων. καὶ τούτων δὲ χωρὶς ὑγρὰ πίσσα μετὰ ἁλῶν λείων θερμοτέρων καταπλασσομένη σπουδαίως βοηθεῖ, αὐτὴ καινοποιηθεῖσα συνεχέστερον. ὡσαύτως ἁρμόζει καὶ * κέδρος, τά τε σπυρίθια τῶν αἰγῶν ἐν οἴνῳ καθεψόμενα. ἀρήγει δὲ αὖθις καὶ κατάντλησις δι' ὄξους θερμοῦ, καὶ καλαμίνθη ἑψομένη δι' οὔρου καὶ θαλάσσης ἢ ὀξάλμης. εἰσὶ δὲ καὶ ἔμπλαστροι θερμόταται καὶ δριμύταται, δυνάμεναι τὸν ἰὸν ἐπισπᾶσθαι, καὶ διακρατεῖν καὶ διαφορεῖν. ὡς δι' ἁλῶν ἢ νίτρου καὶ σινάπεως καὶ κάχρυος προσφερόμεναι ὥσπερ ἑξῆς ῥητέον. οὐκ ἀλόγως δὲ ὁ Ἐρασίστρατος ἐπιμέμφεται τοῖς ἀγνώστους δυνάμεις πρὸς τὴν χρείαν ἀναγεγραφόσιν, ὡς χολὴν ἐλέφαντος καὶ κροκοδείλου, καὶ αἷμα χελώνης καὶ ᾠά, καὶ τὰ παραπλήσια. δοκοῦσι μὲν γάρ τινα πεποιῆσθαι παράδοξον ὠφελούντων. ἐξηπατήκασι δὲ αὐτὰ μόνα τοὺς ἐντυγχάνοντας. ὅθεν τὰ μὲν τοιαῦτα παραιτητέον, μήτε ῥᾳδίως εὑρεθῆναι δυνάμενα, εἰ μὴ ὑπ' ἐξουσίας βασιλικῆς, μήτε διὰ τῆς πλείστης πειρήσεως οἷα εἰς τὸ πιστευθῆναι τῆς πείρας παρεσχημένα. τὰ δὲ κοινωφελῆ καὶ εὐπόριστα ὑποδεικτέον, τὰ καὶ εἰς πολὺν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς θηριοδήκτοις δυνάμενα τὴν χρῆσιν παρέχειν.

Add. ex nothis Ald. codi.

Add. ex cod. Ald. nothis.

A sens simul & semel venenū exigit. Neque nos fugit, quid apud Ægyptios in eiusmodi casu fieri soleat. Dum spicas metunt, ollam picis paratam habent, & appensam ollæ fasciam. Tunc enim à serpentibus sibi maximè timent, tum propter æstuosam anni tempestatem, tum quòd opacis abditi cauernis densóque aruorum cespite delitescunt: B plurima verò & infestissima è venenatis animalibus Ægyptus in campestribus alere consueuit. Cum primùm ergo quispiam in pede aliáve parte demorsus fuerit, illico qui adsunt fasciam in ollam picis immittunt, ac semel aut iterum brachium aut crus paulum supra vulnus obligant, & arctissimè duo è præsenti- C bus vndique constringunt, locúmq; incidentes quà circumactus est laqueus, picem instillant: vbi verò sat picis infudisse sibi videntur, laqueū resoluunt, & cepas aliáque memorata adhibēt. Quin & citra hæc pix liquida cum sale trito ac feruente illita præsentaneo est auxilio, si mo- D dò frequētiùs deinceps innouetur. Similiter & conuenit Cedria, itémque fimum caprinū ex vino decoctum. Sed & locum aceto calente & calamintha in lotio & aqua marina seu acida muria decocta foueri salutare est. Sunt præter hæc etiam emplastra calidissima simul & acerrima, quæ venenū elicere, e- E uincere, ac etiamnū discutere possunt: cuiusmodi sūt quæ ex sale aut nitro, sinapi & cāchry cōponuntur, de quibus deinceps erit agendum. Erasistratus autē non immeritò eos reprehēdit, qui incognita remedia in hunc vsum conscripsêre: qualia sunt fel elephanti aut crocodili, sanguis ouáque testudinis, aliáq; con- F similia. Videntur enim literis nonnulla tradidisse quæ iuuare possint: ista verò sola lectoribus imposuêre. Quamobrem talia repudiāda sunt: quippe quæ nō nisi facultatibus regiis facilè redimi possint, neq; pluribus experimentis fidei faciendæ idoneis cōprobari potuerint. Quæ G autem ad communem omnium vsum pertinent, quæque paratu facilia sunt, & passim quibuscunque à serpente percussis auxilium ferre queunt, subiungenda videntur.

Intubus

Intubus itaque, erica & astragalus ex aceto pota, cõtra omnes serpentium morsus auxiliantur. Itidem & asphaltium, ac virentes platani pilullæ in vino diluto coctæ, paliuri decoctum, radix aristolochiæ & eryngij: decoctæ etiam lauri baccæ in cibo sumptæ, piper largiùs esitatum, ruta, anethum & cyclaminus: coma porrorum priuatim ex pane, aut allia vel cepæ & salsamentum quàm acerrimum: itémque origani decoctũ è vino potũ: quinetiam fœniculi, pulegij, calaminthæ porrorúmque succus cum melle exsorptus. Et hæc quidem è plantarum genere desumuntur. Quædam verò ab animalibus etiam vtiliter peti solent, veluti cerebella gallinaceorum esitata, & leporinum coagulum ex vino potum: itidem & castorij sextans. Marinæ quoque testudinis testes assumpti opitulari feruntur. Celebratur & mustela assiccata. Hæc priùs exenterata vndiquaque discinditur, ac deinde exiccatur, ex eáque binæ drachmæ cum vino bibuntur. Sed de simplicibus quę exhiberi solent, hactenus. Porro conuenit etiam à serpẽte percussis purgatio per aluum, vti & sudoris euocatio, & copiosa vrinæ excretio. Extant & compositæ quædam potiones, quæ mira remedia polliceri traduntur: vti quæ constat ex opij ac myrrhæ singulis obolis, & piperis drachmis duabus. Ea melle excipiuntur, & instar Ægyptiæ fabæ dantur cum vino. Similiter rutæ syluaticæ seminis, melanthij, cumini Æthiopici, galbani, aristolochiæ, pares singulorum portiones tritæ & cum erucæ succo subactæ digeruntur in pastillos, quorũ singuli drachmam pendeant: dantur verò ex vini heminæ semisse. Hęc aduersus omnes ictus communia sunt. De peculiaribus contra bestiam vnamquanque venenatã auxilijs deinceps agẽdũ.

A σέρεις τοίνυν καὶ ἐρείκη καὶ ἀστράγαλος πινόμενα μετ' ὄξους, πᾶσι τοῖς θηριοδήκτοις βοηθεῖ· ὡσαύτως δὲ *ἄσφαλτος, καὶ πλατάνου χλωρὰ σφαιρία καθεψηθέντα ἐν κεράματι· καὶ *παλιούρου ἀφέψημα· καὶ ῥίζα ἀριστολοχίας καὶ ἠρύγγης· καὶ δαφνίδες ἑφθαὶ κατεσθιόμεναι, καὶ πέπερι δαψιλέστερον τρωγόμενον, καὶ πήγανον καὶ ἄνηθον καὶ κυκλάμινος· πράσων τε ἡ κόμη ἰδίᾳ

B σὺν ἄρτῳ ἢ σκόροδα, ἢ κρόμμυα, καὶ τάριχος δριμύτατος· καὶ ὀριγάνου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ μαράθου καὶ γλήχωνος καὶ καλαμίνθης, καὶ πράσων χυλὸς σὺν μέλιτι καταρροφούμενος· ταῦτα

C μὲν ἐκ τῶν φυομένων. ἀπὸ ζώων δὲ λαμβάνεταί τινα ὠφελίμως, ἐγκέφαλοι μὲν ἀλεκτρυόνων ἐσθιόμενοι, πιτύα δὲ λαγωοῦ σὺν οἴνῳ πινομένη, καὶ καστορίου *οὐγγίαι β'. καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον. λέγεται δὲ καὶ ὅτι χελώνης θαλασσίας οἱ ὄρχεις λαμβανόμενοι βοηθοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ ἡ γαλῆ ἡ σκελετευθεῖσα

D τῶν *βεβοηθημένων, εὑρίσκεται δὲ πρότερον ἡ κοιλότη διαιρεθεῖσα τῶν ἐντὸς ἐκκριθέντων· σκελετεύεται δὲ ξηραινόμενον, καὶ ἀπ' αὐτῆς δίδραχμον σὺν οἴνῳ πινόμενον. τοσαῦτα δὲ καὶ τὰ ἁπλᾶ τῶν προσφερομένων. ἁρμόζει δὲ τοῖς θηριοδήκτοις καὶ κάθαρσις διὰ κοιλίας, καὶ ἱδρωτοποιΐα, καὶ οὔρων πολλῶν ἔκ-

E κρισις. σκευαστὰ δὲ ποτήματα παραδίδοται καινοτέρως ὑπισχνούμενα βοηθεῖν, ὡς ὀπίου καὶ σμύρνης ἀνὰ ὀβολὸς, καὶ πεπέρεως ∠ β'. ταῦτα δὲ δεῖ μέλιτι ἀναλαμβάνειν, καὶ διδόναι κυάμου μέγεθος Αἰγυπτίου μετ' οἴνου. ὁμοίως πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, μελανθίου, κυμίνου Αἰθιοπικοῦ, χαλβάνης,

F ἀριστολοχίας, ταῦτα πάντα λεανθέντα καὶ φυραθέντα χυλῷ εὐζώμου, ἀναπλάσσονται τροχίσκοι δραχμιαῖοι· διδόναι δὲ ἐξ αὐτῶν μετὰ οἴνου ἡμικοτυλίου. ταῦτα μὲν περὶ τῶν κοινῇ βοηθούντων. τὰ δὲ ἴδια πρὸς ἕκαστον τῶν ἰοβόλων ἑξῆς εἴπωμεν.

Curatio à Vespis & apibus morsorum. Cap. XX.

INTER venenatorũ ictuum morsuúmve notas minimè de vespis & apibus speciatim disseruimus: quòd conspicuæ omnibus forẽt, neq; exi-

Περὶ θεραπείας τῶν ὑπὸ σφηκῶν καὶ μελισσῶν δεδηγμένων. Κεφ. κ'.

G ΈΝ ΤΗ σημειώσει περὶ σφηκῶν καὶ μελισσῶν οὐδὲν διηρθρώσαμεν· εὔδηλα γὰρ πᾶσιν ἦν, καὶ παράσημον ἔχει ἐξαί-

Praestat, παλιούρου, sed malè.

In Ald. cod. hæc est Diosc. lib. re præfatio, vti & in antiquiore Palatino codice.

ῥέτον οὐδ᾽ ὁποιῳοῦν φυλασσόμενον. ἐν δὲ τῇ A θεραπείᾳ, καὶ τοῦτ' οὐκ ἄτοπον μνημονεῦσαι. πρὸς οὖν τὰς πληγὰς τῶν σφηκῶν καὶ μελισσῶν, ἁρμόζει μαλάχη καταπλασσομένη, καὶ κρίθινον ἄλευρον σὺν ὄξει, καὶ συκῆς ὀπὸς ἐνσταζόμενος τοῖς δήγμασι, καὶ πυρία δι' ἅλμης ἢ θαλάσσης.

In Ald. cod. deest ἢ. & hic est capitis primi initium.

Περὶ τῶν ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένων. Κεφ. κα΄. B

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένοις, ταῦτα ἐπιτιθέναι δεῖ· τέφραν συκίνην σὺν ἁλσὶ λείοις μετ' οἴνου πεφυραμένην, ἢ ῥίζαν ἀγρίας ῥοᾶς λελειοτριβημένην, ἢ ἀριστολοχίαν σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει δεδευμένην. καταντλεῖν δὲ C θαλάσσῃ τὰ ἕλκη, ἢ μελισσοφύλλου ἀφεψήματι, ταύτης δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλάσσειν. λουτροῖς δὲ λίαν συνεχέστερον, καὶ προπόσμασι χρηστέον διὰ τούτων τῶν φαρμάκων, ἀβροτόνου σπέρμα, ἄνισον, ἀριστολοχία, ἐρέβινθος ἄγριος, κύμινον Αἰθιοπικὸν, κεδρίδες λεῖαι, πλατάνου D φλοιὸς, καὶ σπέρμα τῆς τριφύλλου πόας. τούτων δὲ ἑκάστου διδόναι κατ' ἰδίαν < β΄ μετ' οἴνου κοτύλης α΄. δίδοται δὲ καὶ μυρίκης ὁ καρπὸς ὡσαύτως καὶ χαμαιπίτυος, καὶ τῶν χλωρῶν τῆς κυπαρίσσου σφαιρίων τὸ ἀφέψημα κιρνάμενον μετ' οἴνου. φασὶ δέ τινες καὶ καρκίνων ποταμίων χυλωθέντα μετὰ γάλακτος, καὶ προσλαβόντα σελίνου σπέρμα, τῶν ὀχληρῶν ἀπαλλάσσειν. E

Sic Ald. at Par. λελειοτριβημένην.

Addit Paul. θερμοτέρᾳ

Fortè λαιῶν. Paulus λουτροῖς παραλαμβάνειν συνεχέστερον.

Paul. ἀνίσου.

Addunt nonnulli, ἢ ὕδατος.

Paul. κυάθου

Sunt qui legant, φύλλων ἢ σφαιρίων.

Nonnulli codices addunt παραχρῆμα.

Περὶ τῶν ὑπὸ σκολοπένδρας δεδηγμένων. Κεφ. κβ΄.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ σκολοπένδρας δεδηγμένοις, κατὰ μὲν τὴν πληγὴν ἐπιτίθεσθαι δεῖ λειοτριβόμενον μετ' ὄξους ἅλας, ἢ πήγανον ἄγριον. καταντλεῖν δὲ ὀξάλμῃ τὸν τόπον, πόμα δὲ προσφέρειν ἀριστολοχίαν μετ' οἴνου, ἢ ἕρπυλλον ἢ καλαμίνθην, ἢ ἄγριον πήγανον. F

Et hoc in loco legitur in Ald. cod. λειοτριβόμενον.

Περὶ τῶν ὑπὸ σκορπίου δεδηγμένων. Κεφ. κγ΄.

Rectius forte, πεπληγμένων.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ σκορπίου πληγεῖσι, παραχρῆμα μὲν ἀκριβῶς βοηθεῖ συκῆς G ὀπὸς εἰς τὰ τραύματα ἐνσταχθείς. αὐτός τε ὁ πλήξας σκορπίος λειοτριβηθεὶς καὶ

mium aut notatu dignum quicquam in iis obseruaretur. Inter remedia tamen & eatum meminisse, non abs re fuerit. Igitur aduersus apum vesparúmq; ictus prodest imposita malua & hordeacea farina cum aceto, itémque lac ficulneum ictibus instillatum, denique fotus ex muria aquáve marina.

Curatio à Phalangijs morsorum. Cap. XXI.

PHALANGIORVM verò morsibus isthæc imponere oportet: ficulneum cinerem adiecto sale trito cum vino subactum, aut radicem syluestris Punicæ quam minutissimè cótritam, aut aristolochiam cum hordei farina & aceto subactam. Vlcera autē aqua maris perfundenda, aut melissophylli decocto, ac eiusdem folia illinenda. Porto balneis perquam frequenter vtendum, itémq; potionibus è pharmacis proximè sequentibus: abrotoni inquam semine, aniso, aristolochia, cicere syluestri, cumino Æthiopico, baccis cedri tritis, platani cortice, & trifolij herbæ semine: seorsum autem singulorum binas drachmas dare conuenit cum vini hemina. Exhibetur & myricæ fructus: similiter & chamæpityos ac viridium cupressi pilularum decoctum vino temperatum. Sunt & qui asserát fluuiatilis cancri expressum cum lacte succum adiecto apij semine, omnibus quamprimum liberare molestiis.

De Scolopendræ morsu. Cap. XXII.

SI SCOLOPENDRA morsu vulnus impressit, sal quá tenuissime tritus ex aceto vulneri inspergendus, aut ruta syluestris superponéda. Locus acida muria fouendus, & danda in potu aristolochia cum vino, aut serpyllum, aut calamintha, aut ruta syluestris.

De Scorpionis ictu. Cap. XXIII.

ICTIS à Scorpione præsentissimo est auxilio lac ficulneum in vulnera instillatum. Scorpius etiam ipse qui ictum vibrauit, tritus &

percuſſo loco impoſitus, ſui ipſius ictus remedium eſt, idque, vt videtur, naturalis cuiuſdam repugnantiæ ac diſſidentiæ ratione, quam antipathiam vocant. Præterea conuenit & ſcorpius tritus, & cum ſale, lini ſemine & althæa herba impoſitus. Auxiliatur & ſulphur ignem minimè expertum, reſina terebinthina exceptum, & emplaſtri modo adhibitum. Similiter & galbanum ad ſplenij formam diductum, itémque calamintha trita & illita, necnon & cruda hordei farina cũ vino ſubacta addito rutæ decocto. Iuuat etiamnum ſemen trifolij herbæ tritum ac vulneri iniectum. Et de his quidem quæ foris admouentur, hactenus. Neque verò interim negligendus potionum quàm efficaciſſimarum vſus, quales parantur ex ariſtolochiæ, præſertim corticis, binis drachmis cum vino, è gentiana tuſa & pulegio plurimùm decocto, tritis itidem lauri baccis numero decem, & calamintha in poſca diu multúmque diſcocta. Valet & cyperis cum vino, & ruta eodem modo: ſic & lac ficulneum & laſer, ſi affuerit: ſin minùs, Parthico vtendum ſucco. Efficax quoque eſt epotum trifolij ſemen, necnon & ocimi. Sed his omnibus æquipollent frequens balnei vſus cum multa ſudatione, dilutáque potio.

De Paſtinaca marina ictu. Cap. XXIIII.

QVÆ deinceps à vipera demorſis conferre dicemus, eadem planè omnia & eodem modo percuſſis a paſtinaca marina conueniunt.

De marinorum Scorpij Draconíſque ictibus. Cap. XXV.

SVNT & virulenti ictus qui à Dracone Scorpióque marinis inferuntur: quippe qui acerbiſſimos dolores, interdum etiam, quanuis rarò, nomas, hoc eſt, depaſcentia vlcera, excitent. Hiſce abſinthij aut ſaluiæ, vel ſulphuris ex aceto triti potio ſubuenit.

A ἐπιτεθεὶς τῷ πληχθέντι τόπῳ, τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται βοηθὸς κατά τινα ἀντιπάθειαν ὡς ἔοικε. μετὰ δὲ τοῦτο ἁρμόζει λεῖος ἐπιτιθέμενος * ὁ σκορπίος σὺν ἅλατι καὶ λινοσπέρμῳ καὶ τῇ ἀλθαίᾳ βοτάνῃ. βοηθεῖ δὲ καὶ θεῖον ἄπυρον ἀναλυθὲν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ καὶ B ὡς ἔμπλαστρον ἐπιῤῥιφέν. ὁμοίως δὲ καὶ χαλβάνη πλατυνθεῖσα σπληνίου τύπῳ, καὶ καλαμίνθη λεία καταπλασσομένη, καὶ ὠμήλυσις ἐν οἴνῳ σκευασθεῖσα, * ἐν ἀφεψήματι πηγάνου. βοηθεῖ δὲ ὁ σπέρμα τῆς τριφύλλου πόας λεαινόμενον καὶ ἐπιῤῥιπτούμενον. περὶ C καὶ μὴν οὖν ταῦτα· μετὰ δὲ τούτων καὶ ποτήμασι χρηστέον ὡς ἀνυσιμωτάτοις. ἔστι δὲ ἀριστολοχίας δὶς δραχμαί, μάλιστα τοῦ φλοιοῦ, σὺν οἴνῳ, γεντιανὴ κεκομμένη, καὶ γλήχων * ἐπικαθεψηθεῖσα, καὶ δαφνίδες ἀριθμῷ δέκα * βραχεῖ λεπτελβούμεναι, καὶ καλαμίνθη μετὰ ὀ- D ξυκράτου· δεῖ δὲ αὐτὴν ἐπὶ πολὺ ἑψῆσαι ἐν τῷ ὀξυκράτῳ· καὶ * κυπαρίσσος μετ' οἴνου ἢ πηγάνου, ὡσαύτως καὶ συκῆς ὀπός, καὶ σίλφιον εἰ παρείη μάλιστα· ἀπόντος δὲ, τῷ * Παρθικοῦ χρηστέον ὀπῷ. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ τοῦ τριφύλλου καρπὸς πινόμενος, καὶ ὁ τοῦ ὠκίμου E σπέρμα. τούτοις δὲ πᾶσιν ἀντιπαρατάσσεται λουτροῦ * συνεχῶς χρῆσις μετὰ πολλῆς ἱδρώσεως, καὶ οἰνοποσία μετὰ κεράματος.

Περὶ τῶν ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας δεδηγμένων. * Κεφ. κδ´.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας F πληγεῖσιν, ἁρμόζει πάντα τὰ αὐτὰ * ἅπερ ὅσον μικρὸν ὕστερον ἐπὶ τῶν ἐχιοδήκτων ἐρρήθη.

Περὶ Δράκοντος καὶ Σκορπίου τῶν ἐκ θαλάσσης. Κεφ. κε´.

ΓΙΝΟΝΤΑΙ δὲ ἰοβόλοι πληγαὶ καὶ ὑπὸ G Δράκοντος καὶ Σκορπίου τῶν ἐκ θαλάσσης, καὶ περιωδυνίας χαλεπὰς φέρουσι, σπανίως δέ ποτε καὶ νομάς. ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰς πληγὰς αὐτῶν ποτισμὸς ἀψινθίου, ἢ ἐλελισφάκου, ἢ θείου σὺν ὄξει τετριμμένου.

Forte καὶ

Paul. Æg. [illegible]

Sic locum hunc ex antiquis reſtituit Goupylus. At codex Ald. perperam, ἀντιπαρατάσσεται λουτρῷ, &c. Malim, συνεχής.

Rectius πεπληγμένων

Forte, ἅπερ

Cõcluſa in vulg. exempl. deſiderãtur: vt & apud Actuarium. at Goupylo teſte in antiquis cod. leguntur. Ipſe etiã Hermolaus, Marcellus & Ruellius expreſſerũt. Ald. in nothis legit ἰδίως.

καὶ * αὐτὴ δὲ ἀναπτυχθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖ- A
σα τοῖς τραύμασι, τῆς ἰδίας ἴαμα πληγῆς.

Περὶ τῶν ὑπὸ Μυγαλῆς δεδηγμένων.

Κεφ. κϛʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Μυγαλῆς δηχθεῖσι βοηθεῖ χαλβάνη * σπληνίον ἐπιτεθὲν κατὰ τοῦ δήγματος ὡς φάρμακον μετ' ὄξους λελειοτριβημένον, καὶ κρίθινον ἄλευ- B ρον μετ' ὀξυμέλιτος ἐπιπλασθέν. καὶ ἡ αὐτὴ δὲ ἡ δακοῦσα μυγαλὴ ἀναπτυσσομένη καὶ ἐπιτιθεμένη, τῆς ἰδίας πληγῆς ἀντιφάρμακόν ἐστι· καὶ γλυκείας ῥοιᾶς ἑφθὰ καταπλασθέντα * κελύφια· καὶ πράσα ἑφθὰ καταπλασθέντα, καὶ σκόροδα συγκεκομμένα, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς * θέρμης κατάν- C τλησις· τοπικὰ μὲν ταῦτα. πινόμενον δὲ ἀρήγει ἀβρότονον καθεψηθέν, εἶτα δι' οἴνου προσφερόμενον. ἕρπυλλος δὲ καὶ χαλβάνη καὶ εὔζωμον διεθέντα οἴνῳ, καὶ κυπαρίσσου τὰ ἁπαλὰ σφαιρία μετ' ὄξους, καὶ κυκλάμινον μετ' ὀξυμέλιτος, καὶ πύρεθρον σὺν οἴνῳ, καὶ χαμαιλέοντος τῆς βοτάνης ἡ ῥί- D ζα. τινὲς δὲ ἀναγράφουσιν, ὅτι καὶ αὐτὴ λειοτριβηθεῖσα ἡ μυγαλὴ, πρὸς τὸ ἴδιον πλῆγμα πίνεται. τὴν δὲ ἱστορίαν ταύτην ἐν ἄλλοις καιρίως εὑρόντες, παρασημειώσεως μόνον ἠξιώσαμεν. ἔνιοι δὲ φασι μὴ ἄλλως ἑλκοῦσθαι τὸ δηχθέντα, εἰ μὴ * ἔγκυος ἡ μυγαλὴ τυγχάνῃ· τότε δεῖν φα- E σὶ βοηθεῖν.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἐχίδνης δεδηγμένων. Κεφ. κζʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἐχίδνης δηχθεῖσι βοηθοῦσι τῶν αἰγῶν αἱ σπύραθοι μετ' οἴνου * * ἀνατιθεῖσαι σπουδαίως. καὶ δάφνη ὡσαύτως, καὶ ἀβρότονον, καὶ χαλβάνη ἀντὶ σπληνίου ἐπιρριπτόμενα, καὶ ὀρίγανος χλωρὰ F * ἀνατεθεῖσα· καὶ τῶν ὀρνίθων οἱ νεοσσοὶ ἀναπτυχθέντες καὶ παραχρῆμα προστιθέμενοι· ὀρόβινόν τε ἄλευρον μετ' οἴνου πεφυραμένον· καὶ ῥαφανίου φλοιὸς ἰσχυρῶς κοπεὶς, ὥς τε λεπτότατος γενέσθαι, καὶ σκίλλα ὀπτὴ καὶ χαμαίμηλον λελειωμένα, καὶ ὠμὴ κρίθινος δι' ὀξυμέλιτος ἐσκευασμένη, προεγκαταντλημένου G θερμῷ. ταῦτα μὲν τοπικῶς ἐπιτιθέμενα. ὠφελεῖ δὲ τὸ ἐχιοδίκτοις καὶ βάτος μετ' οἴνου. ἔνιοι δὲ ἄγχουσαν τὴν λεπτό-

'Quin & mullus in longitudinẽ dississus & impositus, eorũ ictibus remedio est.

De Muris aranei morsu.

Cap. XXVI.

DEMORSIS à mure Araneo splenium è galbano vulneri impositum per se: aut ex aceto tritum auxiliatur: itémque hordeacea farina ex aceto mulso illita. Quin & mus ipse araneus qui morsum intulerit, si diuulsus imponatur, contra ictum suum remedio est. Idem præstat dulcis mali Punici corium decoctum & illitum. Similiter porri cocti & adhibiti, itémque allia contrita, necnon & calidæ muriæ fotus. Atque hæc quidem affecto loco imponuntur. Prodest verò potum abrotoni decoctum in vino exhibitũ: præterea serpyllum, galbanum & eruca, si in vino diluantur, itémque tenellæ cupressi pilulæ cum aceto, cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrum cum vino: denique & chamæleontis herbæ radix. Nec desunt qui literarum monumentis tradiderunt, tritum murem araneũ contra suos ictus commodè bibi. Quam historiã apud alios inuentam dignam tantummodò censuimus, quę annotaretur. Asseuerant etiam nonnulli vix vlcerari demorsum, nisi mus araneus prægnás fuerit, ac tùm demum auxiliari ferunt.

De Vipera morsu. Cap XXVII.

DEMORSIS à vipera fimum caprinum vino solutum præsentaneo est auxilio: similiter & laurus, abrotonum & galbanum splenij loco superiecta, necnon & origanum viride contritum: itidem pulli gallinacei discerpti, ac protinus vt calent appliciti: erui farina vino subacta, radiculæ cortex vsqueeo tusus vt in puluerem solutus abeat: scilla tosta, itémque chamæmelum, siquidem terantur, & cruda hordeacea farina ex aceto mulso subacta: sed locus antè calida foueatur. Et hæc quidẽ affectæ parti admouentur. Rubus verò intro sumptus, cõtra viperinos ictus in vino prodest. Sũt & qui anchusam tenui constantem

vel, Quin & ipsi illi pisces in longitudinem dissecti & impositi, suis ipsorum ictibus remedio sunt.

Legitur apud Paulum, ἢ κυπαρίσσου τὰ ἁπαλὰ σφαιρία μετ' ὀξυμέλιτος, nulla cyclamini facta mentione.

Paul. καταπλασθεῖσαι

Paul. κατατεθεῖσα.

Addit Paulus, θερμανθεὶς συχνῶς ἐπιτιθέμενος, quo loco Goupylus legit, καὶ ἀκέραιος Paulus, in 3.

folio auxiliari prodiderunt. Bibuntur & leporini coaguli oboli terni, & porracei succi dimidiata cotyla in mero: itémque foliorum melissophylli succus & syluestris ruta: hæc ipsa quoque in vino propinari debent. Quin & ipsa frequens vini potio iuuat, alliorúmque, cæparum ac porrorum tenellorum eius, salsamentáque acerrima & *exquisitissima. Simplicia hæc sunt. Compositum verò medicamentum contra viperarum morsus celebratur, quod è myrrhæ, castorij, piperis, sandarachæ anethíque seminis singulorum dimidio constat acetabulo. Hæc omnia in passo Cretico aliòve quopiam generoso teruntur. Erasistratus eo in libro quem de facultatibus inscripsit, complura etiam alia tradidit, quæ ictis a vipera auxilium ferre possunt: [quo in genere sunt gallinarũ cerebella in vinò pota, & brassicæ satiuæ séminis triti acetabulum cum vino bibitũ. Vtile præterea censetur digitum in picem liquidam intingere, ac deinde in vinum demergere, atque hoc tandẽ potui dare. Et de iis quidem hactenus, quę contra viperarũ morsus auxiliantur.]

*εὐτελεστάτη, *vilissima* [margin]

De Amphisbænæ morsu.
Cap. XXVIII.

DE Amphisbæna priùs agentes, simul & semel admonuimus, localia remedia eadem ab ipsa percussis adhiberi, quæ contra viperarum morsus descripta fuere.

De morsu Dryini.
Cap. XXIX.

A DRYINO ictis conuenit aristolochia cum vino pota, & trifolium herba: similiter & assumpta radix asphodeli, & cuiuscunque generis quercus glandes epotæ. Parti verò ictæ ilicis radices tusæ & impositæ auxiliantur.

De morsu tum Hæmorrhoi, tum etiam Dipsadis. Cap. XXX.

HÆMORRHOI Dipsadisq; morsus, ceu immedicabiles, à plerisque priscorũ pro deploratis habiti

A φύλλον βοηθεῖν ἀφηγοῦνται. πίνεται δὲ καὶ λαγωοῦ τῆς πιτύας ὅσον τριώβολον, καὶ πρασίου χύλισμα ὅσον *κοτύλιον ἐν ἀκράτῳ, καὶ μελισσοφύλλου τῶν φύλλων ὁ χυλὸς, καὶ πήγανον ἄγριον. ταῦτα δὲ ἐν οἴνῳ δεῖ ποτίζειν. καὶ αὐτὴ ἡ οἰνοποσία συνεχῶς παραλαμβανομένη, σκόροδά B τε ἐσθιόμενα καὶ κρόμμυα, καὶ πράσα ἁπαλὰ καὶ τάριχος δριμύτατος καὶ *πολυτελέστατος. καὶ τὰ μὲν ἁπλᾶ ταῦτα. ἐστὶ αὐτὸ δὲ τὸ φάρμακον εὐδοκιμοῦν ἐπὶ τῶν *ὀφιοδήκτων, ὅπερ ἐστὶ σμύρνης, καστορίου, πεπέρεως, *σανδαράχης *ἀνήθου καὶ σπέρματος ὀξυβάφου τὸ ἥμισυ· ταῦτα πάντα C λέαινε ἐν γλυκεῖ Κρητικῷ, ἢ ἑτέρῳ τινὶ τῶν σπουδαίων. Ἐρασίστρατος δὲ ἐν τῷ περὶ δυνάμεων ἀνεγράψατο καὶ ἄλλα τινὰ πλείονα βοηθεῖν δυνάμενα τοῖς ἐχιοδήκτοις. [οἷον τῶν ὀρνίθων ἐγκεφάλους σὺν οἴνῳ πινομένους, καὶ κράμβης ἡμέρου τοῦ σπέρματος ὀξύβαφον λεῖον πινόμενον μετ' D οἴνου. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸν δάκτυλον καταβάπτειν εἰς πίσσαν ὑγρὰν· ἔπειτα εἰς οἶνον ἀποκλύζοντα πίνειν. τοιαῦτα μὲν καὶ πρὸς τοὺς ἐχιοδήκτους.]

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀμφισβαίνης δεδηγμένων.
Κεφ. κη'.

ΠΕΡΙ Ἀμφισβαίνης τοπικῶς *ἐπεμνήσθημεν, ὅτι πως ταῖς πρὸς τὰς ἐχίδνας E ἀναγεγραμμέναις βοηθείαις πέφυκε βοηθεῖσθαι ὁ ἐξ αὐτῆς πληγείς.

Περὶ τῶν ὑπὸ Δρυΐνου δεδηγμένων.
Κεφ. κθ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Δρυΐνου πληγεῖσιν ἁρμόζει ἀριστολοχία σὺν οἴνῳ *πινομένη, καὶ ἡ τρίφυλλος πόα· ῥίζα δὲ F ἀσφοδέλου παραπλησίως λαμβανομένη, καὶ δρυὸς πάσης ὁ καρπὸς *πινόμενος. *καὶ τῆς πρίνου αἱ ῥίζαι *κοπτόμεναι καὶ καταπλασσόμεναι, τοπικῶς *περιγίνονται.

Περὶ τῶν ὑφ' Αἱμόρρου καὶ Διψάδος δεδηγμένων. Κεφ. λ'.

G ΑΙΜΟΡΡΟΥ δὲ καὶ Διψάδος τὰς *πλείστας τῶν προειρημένων ἀπηγορεύθησαν, ὡς ἀβοήθητοι, αἱ δήξεις.

Ald. πετρίτης ἑψομένου. A. verò nonnulli codices ἐν οἴνῳ. [margin]

Corn. πολυτελέστατος legendum censet. [margin]

Goup. alter ἐχιοδήκτων quæ scriptura rectior est. [margin]

Conclusa addũt nõnulli codices, quæ etiã in Ald. exemplaris nostris reperiũtur. [margin]

Cornarius videtur legisse in ἐπεμνήσθημεν [margin]

Paulus, πινομένη. [margin]

Addit Paul. οἴνω [margin]

Addit Paul. ὁμοίως καὶ. Interpres Aetium legisse videtur ὠφελοῦσι. Paulus, ὠφελοῦσι. [margin]

Ald. perperàm πλείστας Paul. παρὰ πλείστοις τῶν παλαιῶν. [margin]

διὸ καὶ τὴν κατ' ἰδιότητα πρὸς τὸ θηρίον τὴν διψάδα ὠφελησόντων ἀπορεῖσθαι. δεῖ μὲν οὖν ἀποπειρᾶσθαι τῶν κοινῶν βοηθημάτων· παραχρῆμα δὲ τοὺς καταχασμοὺς παραλαμβάνειν, τήν τε καῦσιν ποιεῖν, καὶ εἰ ὁ τόπος ἐγχωροίη, τὸν ἀκρωτηριασμόν· ἐφεξῆς δὲ τὰς τῶν δριμέων καταπλασμάτων ἐπιθέσεις, περὶ ὧν εἰρήκαμεν πολλάκις. χρησιμεύειν οἶδα καὶ δριμυφαγίας, μάλιστα τὰς ἀπὸ τῶν ταριχηρῶν. ἀκρατοποσία τε καὶ λουτρὸν ὠφελεῖ· ταῦτα συνεχῶς ἐκ μικρῶν διαστημάτων πλεονάκις καταληπτέον, πρὶν κατασκήψῃ τὸ τῶν νοσημάτων εἶδος. ἐκείνων δὲ ἅπαξ ἐπιφανέντων, οὐδ' ὁτιοῦν παρὰ τῆς τῶν ἰατρῶν ἐπικουρίας ὄφελος γίνεται. ἐπὶ δὲ τοῦ αἱμόρρου τὰ αὐτά. καὶ πρὸς *τούτοις τὰ ἐν τῷ κοινῷ τῶν βοηθημάτων· οἷον τοὺς καταχασμοὺς καὶ τὰς καύσεις καὶ δριμυφαγίας καὶ ἀκρατοποσίας. καὶ ὅσα ὡρίσαμεν ἐπὶ διψάδος. ἔτι δὲ καὶ ἀμπέλου φύλλα ἑφθὰ σὺν μέλιτι λελειωμένα.

Περὶ τῶν ὑφ' Ὕδρου δηχθέντων. Κεφ. λα'.

ΤΟῖς ὑφ' Ὕδρου δηχθεῖσιν ἁρμόζει ὀρίγανος λεία φυραθεῖσα ὕδατι, κονία *τε ἑνωθεῖσα ἐλαίῳ, ἢ ἀριστολοχίας ὁ φλοιός, ἢ ῥίζα *δρυὸς λειοτριβηθεῖσα, καὶ κρίθινον ἄλευρον *σὺν ὕδατι μετὰ μέλιτος συνεστηκός. πίνεται δὲ καὶ ἀριστολοχίας δίδραχμον ἐν *κράματι ὀξυκράτου κυάθων ἕξ. ἢ πρασίου χυλός, ἢ ἀφέψημα ὁποτέρου σὺν οἴνῳ· πρόσφατόν τε κηρίον *προσφερόμενον μετ' ὄξους.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κεγχριδίου δηχθέντων. Κεφ. λβ'.

ΤΟῖς δὲ ὑπὸ *Κεγχριδίου δηχθεῖσι, θριδακίνης ὁ *καρπὸς μετὰ λινοσπέρμου καταπλασσόμενος βοηθεῖ. καὶ θύμβρα*, καὶ ἄγριον πήγανον, καὶ *ἕρπυλλος σὺν *ἀσφοδέλου < β'. καὶ σὺν οἴνου κυάθοις γ'. ἢ ἀριστολοχίας ῥίζα. ὡσαύτως καὶ *καρδάμωμον, καὶ γεντιανὴ παραπλησίως.

sunt: *quamobrem & proprietate quadã iuuantibus contra dipsadem auxiliis destituti fuere. Attamen cõmunia experiri operæpretiũ fuerit. Protinus ergo scarificationes vstionésq; adhibendæ: ac siquidẽ id permittat locus, ad extremorũ amputationem deueniendũ est. Deinde verò acria imponenda cataplasmata, quorum sępenumerò meminimus. Deprehẽdi etiamnum acres cibos, potissimum verò salsamenta, vsui esse. Quin & meri potio balneáque iuuant: sed hæc continuò post ictum, ac subinde breuibus ex interuallis vsurpanda sunt, priusquam sese morbus patefecerit: quo semel oborto ne tantillum quidem opis vlla Medici opera cõferre potis est. In ictu Hęmorrhoi eadem illa cõmunia prosunt. At localia descripta cõperimus, in dipsadis quidem morsu, portulacæ folia trita cũ aceto, & polentam, ac rubi folia trita cum melle, plantaginem, hyssopum, allium candidum, porrum, rutam & vrticam. In hæmorrhoi verò morsu, tum eadẽ hæc, tum insuper vitis folia cocta cum melle trita. Ipsius quoque hæmorrhoi crematum caput potui datur, aut allium cum vino. Esitantur & vuæ passæ.

De morsu Natricis. Cap. XXXI.

MORSIS à Natrice confert origanum tritum aqua subactum, itémque cinis è quercu oleo exceptus, aut aristolochiæ cortex radixve minutim contrita, & hordeacea farina cum aqua & melle coacta & quasi colliquefacta. Bibuntur & aristolochiæ drachmæ binæ in dilutæ potionis aut poscę cyathis binis: aut marrubij succus, aut alterutrius decoctum cum vino. Fauus item recens cum aceto exhibetur.

De Cenchridij morsu. Cap. XXXII.

MORSIS à Cenchridio auxiliatur lactucæ semen cum lini semine cataplasmatis in modum applicitũ, itémq; thymbra, syluestris ruta, & serpyllũ cum asphodelo tritum. Dantur verò protinus in potu centaurij radicis drachmæ binæ cũ ternis vini cyathis, aut aristolochiæ radix eodem modo. Similiter & nasturtium ac gentiana.

Paulus, διὸ δὴ τῶν κατ' ἰδιότητα [illegible] &c.

Rectius Paulus, παραλειπτέον.

Paulus, ἐγκατασκήψαι τὰ νοσήματα.

Paul. μετὰ μέλιτος συνεστηκότος.

Paul. [illegible]

Paul. [illegible]

Quidam legere videtur οἴνου

Paul. addit, καὶ

vel, quamobrem si peculiaribus contra dipsadẽ remedijs destituti, communia &c.

De morsu Cerastæ.

Cap. XXXIII.

A Ceraste & aspide ictis cita succurrit extremæ partis amputatio. Quare sine mora totam partem ictam resecare oportet, aut certè tum partes affectas, tum & iis vicinas scalpello confestim circuncidere. Tandem verò reliquiæ cauteriis exiccandæ: siquidem horum animalium virus basilisci veneno simile est.

De morsu Aspidis.

Cap. XXXIIII.

Ictis ab Aspide eadem quæ aduersum cerastæ morsus (vti modò scriptum est) accommodāda remedia. Horum enim, vti & basilisci, virus, haud secus atque taurinus sanguis, spiritum sanguinémque arteriis contentum celerrimè cogit atque coagulat.

De Basilisci morsu. Cap. XXXV.

Morsis à Basilisco Erasistratus auxiliari asserit castorij drachmam vnam in vino potam, itidémque papaueris succum. Et ictuum quidem morsuúmq; venenatorum remedia ita se habent.

Finis.

A Περὶ τῶν ὑπὸ Κεράστου δηχθέντων.

Κεφ. λγ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Κεράστου δηχθεῖσι καὶ Ἀσπίδος, συντόμως ὁ ἀκρωτηριασμὸς ἐπαμύνει· διόπερ αὐτοτελέως ἀποκόπτειν δεῖ "ὅσον τὸ δηχθὲν μέρος, ἢ περισχαρίζειν τὰ "δηχθέντα μέρη παραχρῆμα καὶ τὰ τού- (Paulus rectius, εἰ οἷόν τε εἴη. Sic etiā Cornarius. Paris. caret.)
B τοις "παραπλήσια. εἶτα δὲ τὰ ὑπολει- (Paul. περιλείμμα)
πόμενα τοῖς καυστηρίοις αἰκιμαστέον· ἦ γὰρ καὶ τούτοις ὁ ἰὸς οἷος ὁ τοῦ βασιλίσκου.

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀσπίδος δηχθέντων.

Κεφ. λδ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἀσπίδος δηχθεῖσιν, ὅσα καὶ τοῖς ὑπὸ Κεράστου (ὡς προγέγρα-
C πται) προσενεκτέον βοηθήματα. ὃν τρόπον γὰρ βοὸς "αἷμα ὀξύτατα πήγνυσι τὸ ἐν ταῖς ἀρτηρίαις αἷμα καὶ * πήγνυται, πρὸς τούτων ὁ ἰός, ὥσπερ καὶ ὁ τοῦ βασιλίσκου. (Paulus perperā, χολή.)

Περὶ τῶν ὑπὸ Βασιλίσκου δηχθέντων.

Κεφ. λε'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Βασιλίσκου δηχθεῖσιν,
D ὡς Ἐρασίστρατος φησί, βοηθεῖ καστορίου "< α'. πινομένη σὺν οἴνῳ· ὡσαύτως δὲ καὶ (Paulus < γ')
ὁ τῆς μήκωνος ὀπός. τοιοῦτός μὲν καὶ ὁ θηριακὸς τόπος.

Τέλος.

I. A. SARACENVS LECTORI. S.

NON sum nescius, Lector beneuole, varia extare tum manu scripta, tum etiam typis excusa Dioscoridis exemplaria, tā Græca quàm Latina, in quibus multiplices simplicium appellationes, etiam Barbara, singulorum penè capitum principiis annexa reperiuntur: nec deesse, in quibus prætereà remedia multa sanè perquàm vana aut nimium superstitiosa, adeóque ipso etiam Dioscoride, tanta apud Galenum commendationis Autore, penitus indigna, ex variis Scriptoribus temerè ac citra delectum deprompta, in contextum ipsum perperam irrepserint. Sed & alia non pauca diuersis in bibliothecis studiosè asseruari mihi compertum est aliquantò & accuratiùs & religiosiùs exarata eiusdem Autoris exemplaria, in quibus tum peregrina illa vocabula, tum quæcunque alia vel esse superflua, vel stylo dißimili scripta cōstabat, omissa fuere: aut, si qua fortè leguntur, ea non quidem inserta contextui, sed margini tantummodò inscripta reperiuntur. Quamobrem in ista codicum varietate diu multúmque fuit animus in dubio, an illa omnia, quæ vt aliis nonnullis Interpretibus, ita & mihi meritò suspectiora videbanbantur, quòd essent Autoris stylo planè dissentanea, omnino prætermitterem. Tandem verò quoniam inter illas varias variarum linguarū appellationes, ac medicinas etiam, quanuis non satis certas, aut etiam à Dioscoridis mente prorsus alienas, nonnulla interdum occurrere visa sunt, è quibus pollens iudicio Lector, fructum qualencunque carpere poterat: iccirco etiam iis te penitus defraudare nolui, sed doctißimorum virorum, Hieronymi Roscij, Io. Cornarij & Iac. Goupyli exemplo, talia, si non omnia, saltem pleraque, tanquam suppositiia & falsò ascripta Dioscoridi, à contextu remouenda censui, sátque habui hunc iis locum ad operis calcem aßignasse, additis tamen interdum præter interpretationem meam nonnullis coniectaneis & animaduersionibus. Hisce paucis te, studiose Lector, admonitum volui, quò nostri consilij ratio etiam apud te constaret. Vale.

INTER DIOSCORIDIS VERBA, hæc in quibusdam codicibus falsò adscripta reperiebantur.

Cap. de Iride.

A

AB ALIQVIBVS Iris Illyrica, ab aliis thelpide, ab aliis vrania *quasi cœlestis*, à nõnullis cathęrõ *quasi purgatrix*, ab aliis thaumastos *quasi admirabilis*, à Romanis *marica radix, à quibusdam gladiolus, ab aliis opertritis, ab aliis consecratrix, ab Ægyptiis nar appellatur.

Fortè, Maronica, à Marone fluuio circa Illyriũ, quoniã apud eum fluuium copiosissima nascitur.

Sic & aget quasi sacerdos dicat, ex apud Athenæum & Theophrastum pro unde legitur.

Fortè, quid, teste Apuleio, in aliquibus falsò ... aut ... ut ... fug...

Cor. Celsus Iuncum quadratum ... Apuleius ... Latinè etiã vulgaginem dictam scribit Macer.

B

De Acoro.

aliqui choron aut aphrodisian, Romani veneream, alij nauticam radicem, Galli piper *apum vocant.

De Cypero.

Romani iunci radicẽ, alij *iuncũ.

C

De Asaro.

Magi sanguinem Martis, Osthanes thesan, Ægyptij cerceram, Romani *perpensam, alij baccharin, Hetrusci succinum, alij nardum rusticum, Galli bacchar.

Ibid. Radices subiacent

odore cinnamomi. Solum amat asperum miniméq; humidum. Hu-

D

ius radix ruptis, conuulsis, tussi veteri, spirandi difficultati, ac vrinæ difficili auxiliatur. Menses quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Folia, vtpote quæ astringũt, capitis doloribus adhibita prosunt, itémq; oculorum inflammationibus, ægilopis

E

incipiẽtibus & mammis à partu inflammatis, atque etiam erysipelati. Cæterum & ipse odor somnificus est. Et certè quidem Crateuas herbarius de eo ita scriptum reliquit.

De Aspalatho.

Alij sphagnon, alij Phasganon, Syri diaxylon vocant.

F

De Croco.

Ab aliquibus Castor, ab aliis cynomorphos, à Magis sanguis Herculis appellatur.

A

Pag. 4. g. μετὰ δὲ, ἶρις.

OI ΔΕ, ἶριν Ἰλλυρικὴν, οἱ δὲ, *θελπίδη, οἱ δὲ, οὐρανία, Ⓐ δὲ, καθαίρων, οἱ δὲ, θαυμαστὸς, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ *μάρικα, Ⓐ δὲ γλαδιόλα, οἱ δὲ *ὀπερτρεῖτος, οἱ δὲ κονσεκράτριξ, Αἰγύπτιοι νάρ. — *Al. θελπίδα* — *Al. μάρικα* — *Al. ὀπερτρεῖτος*

B

6. a. Ἀκορον,

Ⓐ δὲ, χόρον Ἀφροδισίας, Ῥωμαῖοι βενέρεα, οἱ δὲ, ναυτικὰ ῥάδιξ, Γάλλοι *πιπεράπιουμ. — *Al. πιπεράκιουμ*

6. g. καλοῦσι,

Ῥωμαῖοι ἰουγκι ῥαδίκεμ, Ⓐ δὲ, ἰουγκουμ.

C

10. b. καλοῦσι,

προφῆται αἷμα Ἄρεως, Ὀσθάνης θέσαν, Αἰγύπτιοι κερέερα, Ῥωμαῖοι περπερσάμ, Ⓐ δὲ, βάκχαρ, Θοῦσκοι σούκκινουμ, οἱ δὲ, νάρδον ῥούστικουμ, Γάλλοι βάκκαρ.

Ibid. c. ῥίζαι.

ἐοικυῖαι τῇ ὀσμῇ κινναμώμῳ. φιλεῖ τραχία χωρία καὶ ἄνικμα. ταύτης ἡ ῥίζα

D

βοηθεῖ ῥήγμασι, σπάσμασι, βηχὶ χρονίῳ, δυσπνοίᾳ, δυσουρίᾳ· ἄγει καὶ ἔμμηνα· καὶ θηριοδήκτοις χρήσιμος σὺν οἴνῳ πινομένη. Τὰ δὲ φύλλα, στυπτικὰ ὄντα, καταπλασσόμενα ὠφελεῖ κεφαλαλγίας, ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, καὶ αἰγίλωπας

E

ἀρχομένους, καὶ μαστοὺς ἐκ τόκων φλεγμαίνοντας, καὶ ἐρυσιπέλατα. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς ἡ ὀσμή. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμικὸς εἰς τὸ αὐτό. — *Hæc eadem habet vet. cod. & Flor. Sed ex capite 51. lib. 3. de Bacchari translata sunt.* — *Pat. ...*

18. c. ἀσπάλαθος,

Ⓐ δὲ, σφάγνον, οἱ δὲ, φάσγανον, Σύροι δὲ διάξυλον καλοῦσι.

F

20. c. Κρόκος,

Ⓐ δὲ, Κάστωρ, οἱ δὲ, κυνόμορφος, προφῆται αἷμα Ἡρακλέους.

21.b. τυγχάνει. A

Θεσσαλὸς μὲν οὕτω φησὶ μόνον εὐώδη αὐτὸν, οἱ δὲ, καὶ θανάσιμον, εἴ πιοι τις δραχμὰς < γ' μεθ' ὕδατος. κατὰ δὲ τὸ ἀληθὲς ἔχει δύναμιν.

Ibidem.

Thessalus quidem ipsum duntaxat vehementis esse odoris asserit, alij etiã lethalẽ, si quis illius drach. iij ex aqua propinet. At reuera vim habet, &c.

22.a. Ἑλένιον.

οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, Περσικὴν, οἱ δὲ, Μηδικὴν, οἱ δὲ, ὀρέστιον, οἱ δὲ, νεκτάρεον, οἱ δὲ, κλεωνίαν, οἱ δὲ, βάτον Ἰδαίαν, οἱ δὲ, φλόμον Ἰδαῖον καλοῦσι, Ῥωμαῖοι τερμινάλιουμ, οἱ δὲ, ἰνοῦλα καμπάνα, Αἰγύπτιοι λένης. B

Additur hoc ex Ald. codice. Par. caret.

De Helenio.

Symphyton aliqui vocãt, alij Persicam, alij Medicam, alij orestion, alij nectarion, alij cleonian, alij rubum Idæum aut verbascũ Idæum, Latini terminaliũ aut inulam campanam, Ægyptij, lenen.

39.c. καὶ ἐπιλιθάζων

ἔστι δὲ ἔλαιόν τι ἐκ πέτρας αὐτοφυῶς δὲ αὐτομάτως ῥέον, εὐῶδες μετά τινος βαρύτητος ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, εὖ μάλα πολύχρηστον. Δύναμιν ἔχον ξηραίνειν δὲ ἀποφράξαι, νεύρων τε κολλητικήν. ποιεῖ πρὸς ψώρας δὲ ἑλκώδη. ἔστι δὲ παρηγορικὸν δὲ κατασταλτικὸν τῶν πνευμάτων. C

Est & oleum quod sponte naturæ è petra extillat, odoratum cum quadam grauitate. In Arabia & Italia nascitur, ad multa perquam vtile. Vim habet siccãdi & obstructiones aperiendi, ac neruos glutinandi. Facit ad scabiem & vlcera. Flatus itidem lenit & euincit.

41.f. τὴν δύναμιν.

Περὶ Ιασμελαίου.

Hoc caput totidem verbis ex Aetii lib. i transcriptum est.

Η δὲ καλουμένη Ιασμὴ παρὰ Πέρσαις, σκευάζεται ἐκ τῶν ἀνθῶν τῶν λευκῶν τοῦ ἰοῦ, τούτων δὲ β' ἐμβαλλομένων Ἰταλικῷ ξέστῃ σησαμίνου ἐλαίου, καὶ ἀμειβομένων ἤγουν μαλασσομένων, ὡς ἐπὶ τοῦ κρινίνου εἴρηται· ἡ δὲ τούτου χρῆσις παρὰ ταῖς ἑστιάσεσι εὐωδίας ἕνεκα παρὰ Πέρσαις προσλαμβάνεται. ἁρμόζει δὲ ὅλῳ τῷ σώματι μετὰ τὰ λουτρὰ ἐπὶ τῶν θερμασίας καὶ χαλάσεως δεομένων. βαρυτέραν δὲ ἔχει τὴν εὐωδίαν, ὡς πολλοὺς αὐτῆς μὴ ἡδέως ἀντιλαμβάνεσθαι. D E

Ald. ἀλλασσομένων.

Ald. παραλαμβάνεται.

Ald. καὶ τά

Ald. addit σωμάτων.

De Iasmino oleo.

Quod vero Iasme dicitur, apud Persas ex albis violæ floribus conficitur: quorum vnciæ ij in olei sesamini sextarium Italicũ inniciuntur, ac vicissim permutantur seu remolliuntur, velut in liliaceo dictum est. Huius vsus apud Persas inter conuiuia odoris gratia receptus est. Toti verò corpori post balnea adhibitum iis conuenit, qui calfactionem relaxationémque desiderant. Cæterùm odore grauiore præditum est: quò fit vt à plerisque minus libenter admittatur.

55.d. μεγάλη.

ἄρκευθις μικρά, οἱ δὲ, ἀρκευθίδα, οἱ δὲ, μνησίθεος, οἱ δὲ, ἀκαταλίδα, Ἄφροι ζουοινσίπετ, Αἰγύπτιοι λιβιούμ, Ῥωμαῖοι ἰουνίπερουμ, Γάλλοι ἰουπικέλλουσον. F

Al. ἀκαταλίς, al. ἀκαταλίδα

De Iunipero.

Iuniperũ paruam Græci Arceuthida, alij Mnesitheum, alij acatalidem, Aphri zuorinsipet, Ægyptij Libium, Romani Iuniperum, Galli Iupicellusum vocant.

forte, Iuniperellum

Ib.e. ἁρμόζει.

Φύλλα δὲ ἔχει δριμέα. διὸ καὶ καταπλασσόμενα καὶ πινόμενα καὶ αὐτὰ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῶν μετ' οἴνου, ποιεῖ πρὸς ἐχιοδήκτους. ὁ δὲ φλοιὸς καυθεὶς καὶ μετὰ ὕδατος καταχρισθεὶς, λέπρας ἀφίστησι. τὸ δὲ ῥίνημα τοῦ ξύλου καταποθὲν, ἀναιρεῖ. G

In edit. Colon. hæc in ipsum cõtextũ perperam ex capite de Fraxino translata sunt.

Ibidem ad cap. calcem.

Folia habet acria: ideóque eorũ succus, & ea ipsa tum in vino pota tum etiam imposita, viperarũ morsibus opitulantur. At cortex vstus, & ex aqua illitus, lepras remouet. Ligni verò ramentum deuoratum, lethale est.

De Iunipero magna. Cap.

Est & Iuniperus magna (quã aliqui cupressũ syluestrẽ appellant, alij Mnesitheũ, alij acaterã, Romani Iuniperum) vulgo cognita, cupresso assimilis, asperis maritimisque locis plerunque nascens. Easdem porrò, quas supradicta, vires obtinet.

De Sabina.

Aliis barython, aliis baron, Romanis herba sabina appellatur.

De Lauro.

Sunt qui danaben, qui stephanon (*quasi coronam*) qui daphnon nominent. Alij mythracicen, alij mithrion, alij hypoglossion.

De Rhamno.

Sunt qui Persephonion, qui leucacantham, Latini spinam albam, alij spinã cerualem, Aphri atadin.

De Alimo.

Aliqui damassonium vocant, alij erymon, alij brittanicam, alij rabdion, *quasi virgulam.* Sunt qui basilion, *quasi regiam.* Magi Mercurij basin, similiter Sapsis, alij Osiridis diadema, alij heliostephanon, *quasi solis coronam,* alij denique sacrum caulem, Pythagoras anthenoron, Ægyptij asontiri, alij asphe, alij asealuri, alij asariphen, Latini *albucum aut ampeluciam.

*Bine fortè illud * hoc, quod lib. 2. cap. 22. asphodelon dicitur (qui quidem Latinis albucus seu albucũ dicitur) hic fortè quibusdam falsò appellatum arbitrantur.*

De Hypocistide.

Aphri phyllesade.

De Rosa.

Latinis Rosa.

De Vitice.

Aliqui agonon vocant, *quasi infecundum,* alij lygon, *quasi vimen,* alij *amictomiænon, alij tridactylon, Magi *semnon, *quasi venerandum,* alij Ibis sanguinẽ, Ægyptij sum, Romani salicem amerinam, alij piper agreste, alij ligusticum.

Quid vitiũ caterorũ vsum praestet. Eadẽ ratione qua & agonon id est, a foetum. quoniã, vtiq; Plin. lib. 24. cap. 9. matrona Thesmophoriis Atheniensis castitatis custodientes his foliis cubilia sibi sternebant.

De Moro.

Esse quoque videntur mora quædam syluestria, humilis rubi fructibus similia, sed astringendi maiore vi prædita. Eorum succus minùs teredinẽ sentit, vtilis fouẽdis inflammationib. (vlceratis) faucibus cicatrice obducẽdis, & ipsis vulneribus carne implendis. Nascuntur locis vmbrosis atque frigidis.

De Purpura.

Ista quæ in decimum capi-

Purpuræ opercula cũ oleo deco-

A Περὶ Ἀρκευθίδος μεγάλης. Κεφ.

Ἄρκευθις μεγάλη, οἱ δὲ, κυπάρισσος ἀγρία, οἱ δ᾽, Μνησίθεος, οἱ δ᾽, ἀκατέρα, Ῥωμαῖοι ἰουνίπερουμ. ἔστι καὶ αὕτη γνώριμος τοῖς πλείστοις, ἐμφερὴς κυπαρίσσῳ, φυομένη ἐν τραχέσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις ὡς ἐπιτοπλεῖστον. Δύναμιν δ᾽ ἔχει

B τὴν αὐτὴν τῇ προειρημένῃ.

55.f. βαρύθεον.

οἱ δ᾽, βάρυθον, οἱ δὲ, βάρον, Ῥωμαῖοι ἕρβα σαβίνα.

57.d. δαφνη

Οἱ δὲ, δανάβην, οἱ δ᾽, στέφανον, οἱ δ᾽, δάφνος, οἱ δὲ, μυθρακική, οἱ δὲ, μίθριος, οἱ δὲ, ὑπογλώσσιον.

C 61.g. Ράμνος,

οἱ δὲ, Περσεφόνιον, οἱ δὲ, λευκάκανθα, Ῥωμαῖοι σπῖνα ἄλβα, οἱ δὲ, σπῖνα κερβάλις, Ἄφροι ἀταδίν.

62.c. Ἄλιμος.

Οἱ δὲ, δαμασσώνιον, οἱ δ᾽, ἔρυμον, οἱ δὲ, βρεττανική, οἱ δ᾽, ῥάβδιον, οἱ δὲ, βασίλειον,

D προφῆται Ἑρμοῦ βάσις, ὁμοίως σαψοῖς, οἱ δ᾽, Ὀσίριδος διάδημα, οἱ δὲ, ἡλιοστέφανος, οἱ δὲ, ἱερὸς καυλός, Πυθαγόρας ἀνθήνορος, Αἰγύπτιοι ἀσοντιρί, οἱ δὲ, ἄσφη, οἱ δ᾽, *ἀσεαλουρί, οἱ δὲ, ἀσαρίφη, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιουμ, οἱ δ᾽, ἀμπελούκιαμ.

V. [illegible] Cotidiano[illegible]

64.d. ροιας

E Ἄφροι φυλλεσαδέ.

66.c. Ῥόδον,

Ῥωμαῖοι ρόσα.

70.a. λύγος,

Οἱ δὲ, *ἄγονον, οἱ δὲ, λύγον, οἱ δ᾽, ἀμικτομίαινον, οἱ δ᾽, τριδάκτυλον, Προφῆται σεμνόν, οἱ δὲ, αἷμα ἴβεως, Αἰγύπτιοι σούμ,

Forte, ἄγνον, quod [illegible] castum.

F Ῥωμαῖοι σάλιξ ἀμερῖνα, οἱ δὲ, πίπερ ἀγρέστε, οἱ δὲ, λιγουστικουμ.

85.d. κοιλίαν καθαίρει.

Δοκεῖ δὲ εἶναι καὶ τινα μόρα ἄγρια παραπλήσια τῷ χαμαιβάτῳ, στυπτικώτερα δ᾽ ὧν ὁ ὀπὸς ἧττον τερηδονίζεται, καταπλασμα φλεγμονῶν, καὶ ἐπουλωτικὸν τῆς φά-

G ρυγγος, πληγῶν σαρκωτικόν. φύεται ἐν πολυσκίοις καὶ ψυχροῖς τόποις.

90.d. ἐπουλωτικόν.

πορφύρας πώματα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέντα.

καὶ ἐπαλειφόμενα, τρίχας ῥευούσας τηρεῖ. ποθέντα δὲ σὺν ὄξει, σπλῆνα οἰδοῦντα στέλλει. ὑποθυμιαθεῖσα δὲ, ἐγείρει τὰς ὑστερικὰς πνιγομένας, καὶ τὰ δεύτερα ἐκβάλλει.

100.c. στομάχοις.

ἡ δὲ κοιλία τούτων ταριχευθεῖσα καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ, ἐπὶ ταῖς ὑπερκαθάρσεσι ταῖς ἀπὸ φαρμάκων κενωτικῶν, ὅσον < γ'. λαμβανομένη, βοήθημά ἐστιν ἄριστον. ἵστησι γὰρ παραχρῆμα τὴν κένωσιν· δεῖ δὲ τρίμμα ποιεῖν καὶ ἑνοῦν μετὰ ὕδατος καὶ διδόναι.

Inter notha codicis Aldini habentur hic capita duo, de ptissana & chondri præparatione; quæ quidē paucis immutatis ex 3. Geopon. Constātini deprompta videntur.

127.c. Κέγχρος,

Ῥωμαῖοι μίλιουμ.

Ib.d. ἔλυμος

Ῥωμαῖοι πανίκουμ.

Ib.g. Αἶρα,

Ῥωμαῖοι λόλιουμ.

128.f. Τῆλις.

Al. κέρωτε nempe ab ipsius siliquæ figura in cornu speciem falcata.

οἱ μὲν, τήλεως καρπός, οἱ δὲ, βούκερως, οἱ δὲ, αἰγόκερως, οἱ δὲ, κεραῖτις, οἱ δὲ, λωτὸν, Ῥωμαῖοι φαίνουμ γραίκουμ, Αἰγύπτιοι ἴτασιν.

129.b. Λίνον.

Μαν. ἄμμον

οἱ δὲ, λινοκαλάμις, οἱ δὲ, ἄνον, οἱ δὲ, λίνον ἄγριον, Ῥωμαῖοι λινομύρουμ, οἱ δὲ, λίνουμ ἀγρέστεμ, Ἄφροι ζεραφείς.

131.d. Φακὸς,

Ῥωμαῖοι λέντεμ, οἱ δὲ, λεντίκουλαμ.

132.d. Ὄροβος,

Ῥωμαῖοι ὄρβουμ.

133.a. ἥμερος,

Ῥωμαῖοι λουπίνουμ, Αἰγύπτιοι βρεχού.

Ib.e. ἄγριος,

ὃν Ῥωμαῖοι λούπινουμ ἀγρέστεμ καλοῦσιν.

Ib.f. Γογγύλης.

οἱ δὲ, γογγυλίδα, οἱ δὲ, γολγόσιον, Ῥωμαῖοι ῥάπα.

134.d. Ῥαφανίς,

οἱ δὲ, πολυειδὴς ἠρυγγίου, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ νοστρᾶς, Ἄφροι θόρπαθ.

Inter notha verbis hisce perperam a nonnullis quædam subiunguntur quæ quoniam rectius leguntur lib. quarti c. CLXXVIII. hinc expungēda censuimus.

136.b. Λαμψάνη,

Ῥωμαῖοι νάπιουμ, Αἰγύπτιοι εὔθμοι.

Ib.c. βλῆτον,

Αἰγύπτιοι ἐχλωτοριπάμ, οἱ δὲ, ῥιπλάμ, Ῥωμαῖοι βλίτουμ, Δακοὶ βλής.

A cta & illita fluentes capillos retinet. Pota verò cum aceto, lienem tumentem reprimunt. Suffita, ex vtero suffocatas excitant, & secundas pellunt.

Vt 4. subactæ tur, cōmodius fortè post nonum caput locarentur.

De Gallinaceis.

Horum ventriculus sale conditus & in vmbra siccatus, contra immodicas purgationes a medicamē- B tis vacuātibus factas drach. iij pondere sumptus præsenti est auxilio: quandoquidem protinus deiectionem cohibet. Teri autem debet, & aqua subactus exhiberi.

De Milio.

Latinis Milium.

De Panico.

C Latinis Panicum.

De Lolio.

Latinis Lolium.

De fœnogræco.

Alij carpon, alij buceras, alij ægoceras, alij ceraïtin, alij loton, Latini fœnumgræcum, Ægyptij itasin.

Romani, testibus Varrone & Plinio, Siliciam & Siliculam. Columella siliquam appellat.

De Lino.

D Aliquibus linocalamis, aliis annon, aliis linon agrion, Romanis linomyrum, aliis linum agreste, Aphris zeraphis.

De Lente.

Latini lentem aut lenticulam vocant.

De Eruo.

E Latinis eruum, seu itidem orobum.

De Lupino satiuo.

Latinis lupinus, Ægyptiis brechu.

De Lupino syluestri.

Quem Latini lupinum agrestem vocant.

De Rapo.

F Alij gongylida, alij golgosium, Romani rapum vocant.

De Radicula, seu Raphano.

Quidam polyides eryngium, Latini radicē nostratem, Aphri thorpath appellant.

De Lampsana.

Latini napium, Ægyptij euthmæ nominant.

G *De Blito.*

Ægyptij echlotoripam appellāt, alij riplam, Latini blitū, Daci bles.

De Malua.

De Malua.

Satiuá maluá Latini hortésem appellát, Pythagoras anthema, Zoroastres diadesina, Ægyptii chocorten, Magi capræ lienẽ, alii muris caudá.

De Atriplice.

Latini atriplicem, Ægyptij ochi vocant.

De Brassica satiua.

Aliis crambe cepæa (*quasi hortẽsis*) Latinis brassica.

De Brassica syluestri.

Quá Latini brassicá rusticá vocát.

De Beta.

NigráLatini betá syluaticá vocát.

De Portulaca syluestri.

Portulaca syluestris, quæ nonnullis aïzoon agrion (*quasi semperuiuum syluestre*) dicitur, aliis telephiũ, Latinis illecebra aut portulaca, Aphris mœmoem, Dacis lax, Ægyptiis mochmutim.

De Asparago.

Cor. alii myõ. alii hormanii appellant. Nonnulli *myon vocant.

De Plantagine.

Nonnulli arnion (*quasi agninam*) alii probation (*quasi ouillam*) alii cynoglosson, (*quasi canis linguam,*) alij *heptapleuron, alii polyneuron, *quasi multineruiam,* Magi caudá ichneumonis, Ægyptij aschat, Romani plantaginem minorem, Galli tarbidolopion, Hispani thesaricam, Pœni atiircon.

Quod septem fibris seu costis dorso distinctu sit.

Ib. ad capitis calcem.

Syri huius & calaminthæ iusculũ cum melle produnt mederi *paralyticis, si secúda, & quarta parasceues, *id est, Veneris,* die exhibeatur. Hoc autẽ velut arcanum accipito: est enim verissimũ & experiẽtia cóprobatũ.

Cor. febribus.

De Sio.

Sũt q. anagallidẽ aquaticá vocẽt, alii schœnũ aromaticú, *quasi iuncum odoratum,* alii daren ion, alij lauer.

De Sisymbrio.

Alij Veneris coronam, Latini susteralem aut herbam Veneream.

De Coronopode.

Nonnullis ammonos, aliis astriõ, Aphris atirsipte, Romanis *caciatrix, aliis stilago, aliis sanguinaria.

Vide num sit herba galli. crus dicta.

De Soncho.

Sonchum asperum aliqui cichorium vocant, Romani cicerbitam as-

A Ib.d. Μαλάχη,

κηπευτή, Ῥωμαῖοι μάλβα ὀρτένσις, Πυθαγόρας ἄνθεμα, Ζωροάστρης διάδισμα, Αἰγύπτιοι χωκορτήν, Προφῆται αἰγὸς σπλήν, οἱ δέ, οὐρὰ μυός.

137.a. χρυσολάχανον,

Ῥωμαῖοι ἀτριπλικεν, Αἰγύπτιοι ὠχί.

B Ib. b. ἥμερος,

ἡ δέ, κράμβη κηπαία, Ῥωμαῖοι βράσικα. 138.a. ἀγρία,

ἣν Ῥωμαῖοι βράσικα ῥούστικα.

Ib.d. Τεῦτλον,

*μέλαν, Ῥωμαῖοι βέτα σιλβατικά. Mar. μέλαν καὶ ἄγριον.

139.d. ἀγρία,

C λεγομένη ἀείζωον ἄγριον, οἱ δέ, τηλέφιον, Ῥωμαῖοι ἐλλέκεβραμ, οἱ δέ, πορτουλάκαμ, Ἀφροὶ μοίμοιμ, Δακοὶ λάξ, Αἰγύπτιοι μοχμούτιμ.

Ib.f. μυακάνθαν,

ἡ δέ, *μῦον καλοῦσι. Mar. ὅρμινον.

140.c. Ἀρνόγλωσσον,

D ἡ δέ, ἄρνιον, οἱ δέ, προβάτειον, οἱ δέ, κυνόγλωσσον, οἱ δέ, ἑπτάπλευρον, οἱ δέ, πολύνευρον, Προφῆται *οὐρὰ ἰχνεύμονος, Αἰγύπτιοι ἀσὸθ, Ῥωμαῖοι πλανταγὼ μίνωρ, ταρβηλοδάθιον, Ισπανοὶ θησαρικάμ, Ἀφροὶ ἀτιρκόν. fortè οὐρὰ ἰχνεύμονος.

141.d. διαφορεῖσαι.

E ἡ δὲ Σύροι τὸν τούτου ζωμὸν καὶ τῆς καλαμίνθης, σὺν μέλιτι, φασὶ τοὺς *παρέτους θεραπεύειν διδόμενον δευτέρᾳ, τετάρτῃ καὶ παρασκευῇ. τοῦτο ὡς μυστηριόν τι δέχου. ἔστι γὰρ ἀληθέστατον καὶ διὰ πείρας. Per. πυρετούς.

Ib.c. ὕδασιν,

ἡ δέ, ἀναγαλλὶς ἔνυδρος, οἱ δέ, σχοῖνος

F ἀρωματική, οἱ δέ, δάρωνιον, οἱ δέ, λαουβέρδε. Ib. g. ἄγριον.

ἡ δέ, Ἀφροδίτης στέφανον, Ῥωμαῖοι σιστεράλις, οἱ δέ, ἔρβα Βενέρεα.

142.f. Κορωνόπους,

ἡ δέ, ἄμμονος, οἱ δέ, ἄστριον, Ἀφροὶ ἀτιρσίπτη, Ῥωμαῖοι κακιατρίξ, οἱ δέ, στι- Ald. ἀτιρσίπτη.

G λάγω, οἱ δέ, σαγγουινάριαμ.

143.a. Σόγχος,

τραχύς, οἱ δέ, κιχώριον, Ῥωμαῖοι κου-

κούρβιτα ἀσίνινα, Ἀφροὶ γαθουόνημ. τού-
του δὲ

Ib.c. Σέρις,

Οἱ δὲ, πικρίδα, Αἰγύπτιοι ἄγον, Ρωμαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστεμ.

145.c. ἥμερος,

Ρωμαῖοι λακτοῦκα, Αἰγύπτιοι ἐμβροσί.

Ib.c. θρίδαξ,

ἣν Προφῆται αἷμα Τιτάνου, Ζωροάστρης φερουμβρος, Ρωμαῖοι λακτοῦκα συλβέστρις καλοῦσιν,

146.b. λεπίδιον,

Ρωμαῖοι βισακούτουμ, Αἰγύπτιοι δορυσαστρὸν, Σύροι ἀδορίον, Ἀφροὶ τιρικτά.

Ib.c. Σκάνδυξ,

Ρωμαῖοι ἕρβα σκανάρια, οἱ δὲ, ἀκουκλαμ.

Ib.d. ἄγριον,

Οἱ δὲ, καῦκον, οἱ δὲ, μυίτις, Δημόκριτος βρύον, Ρωμαῖοι πέδεμ γαλλινάκεουμ, οἱ δὲ, πέδεμ πούλλι, Αἰγύπτιοι σέσελις.

Ib.c. Εὔζωμον,

Ρωμαῖοι δὲ ἐρῦκαμ, Αἰγύπτιοι ἐθρεκικὴν, Ἀφροὶ ἀσουρίκ.

147.d. Ὀροβάγχη,

Οἱ δὲ, κυνομόριον, οἱ δὲ, λέοντα, Κύπριοι δὲ θυρσίνην καλοῦσιν, ὃ κοινῶς Λύκος ὀνομάζεται.

149.a. κέφαλωτὸν,

Ρωμαῖοι πόῤῥουμ.

Ib.f. Κρόμμυον,

Οἱ δὲ, πολύειδος, Προφῆται καλαβωτὶς, Ρωμαῖοι κέπαμ.

150 d. Σκόροδον,

Οἱ δὲ, γήβοσκον, οἱ δὲ, ἐλαφόβοσκον, Ρωμαῖοι ἄλλιουμ.

151. e. νάπυ,

Ρωμαῖοι σινάπι.

142.d. Καρδάμον.

Οἱ δὲ, κυνοκάρδαμον, οἱ δὲ, ἴβηρις, οἱ δὲ, καρδαμαντική, Αἰγύπτιοι σέμεθ, Ρωμαῖοι νασούρκιουμ.

Ib.g. Θλάσπι,

Οἱ δὲ, θλασπίδιον, οἱ δὲ, σίναπι Περσικὸν, οἱ δὲ, σίναπι ἄγριον, οἱ δὲ, μυίτην, οἱ δὲ, μυόπτερον, οἱ δὲ, δασμοφῶν, οἱ δὲ, βίτρον, Αἰγύπτιοι σουιτέμψον, Ρωμαῖοι σκαν-

peram, Aphri gathuonem. Eius autem &c.

De Seride.

Alij picrida appellant, Ægyptij agon, Romani intibum agrestem.

De Lactuca satiua.

Latini lactucam, Ægyptij embrosi vocant. *Apul. lactucā leporinam.*

De Lactuca syluestri.

Magi Titani sanguinem, Zoroastres pherumbrum, Romani lactucam syluestrem appellant.

De Gingidio.

Romani bisacutum, Ægyptii dorysastrum, Syri adorion, Aphri tiricta nominant.

De Scandyce.

Romanis herba scanaria, seu acicula nominatur.

De Caucalide.

Alij caucum, alij myitin, Democritus bryon, Romani pedem gallinaceum seu pulli pedē, Ægyptij seselin vocant.

De Eruca.

Romani erucam vocant, Ægyptij ethreciten, Aphri asuric.

De Orobanche.

Alij cynomorion appellant, alij leonē, Cyprij thyrsinem: communiter autem lycos, *quasi lupus*, vocitatur. *A canini generis similitudine.* *Ratione [illegible], quasi leguminū leonem, alij [illegible].*

De Porro.

Latinis porrum.

De Cepa.

Aliqui polyidos, Magi calabotin, Latini cepam nominant.

De Allio.

Alij geboscum, alij elaphoboscū, *quasi pabulum cerui*, Romani allium vocant. *Marc. elaphoscorodon alliū ceruinum.*

De Sinapi.

Latinis sinapi.

De Nasturtio.

Aliis cynocardamū, aliis iberis, aliis cardamina seu cardamantica, Ægyptiis semeth, Latinis nasturtium dicitur.

De Thlaspi.

Alij thlaspidiū, alij sinapi Persicū, alij sinapi syluestre, alij myiten, alij myopterō, alij dasmophō, alij bitrū, Ægyptij suitempsum, Romani scan-

A dulaceum, alij capsellam aut pedem gallinaceum vocant.

De Erysimo.

Aliqui chamæplion, Magi Herculis alphita, *hoc est, polentam*, Ægyptij erethmu, Romani irionem vocant.

De Struthio.

à purgandis lanis. B Ab aliquibus cerdon, ab aliis *cathartis, ab aliis struthiocamelus, à quibusdam chamærrhytos, *quasi humi sparsa*, à Magis chaliryton, à Latinis lanaria radix seu herba, ab Ægyptiis œno, ab Aphris syris appellatur.

De cyclamino.

ab hederaceis flore & folio. C Aliqui *cissanthemon, alij cissophyllon vocant, alij chelonion, alij *ichthyotheran, Zoroastres chelonam seu triumphaliten, Osthanes aspho, Magi miaspho, Ægyptij theske, Romani rapum terræ aut vmbilicum terræ, aut orbicularem.

Quod sit venandis & incitandis piscibus idonea.

Post caput de cyclamino altera.

D Draconcium maius, alij aron, alij arisarum, alij iarrum, alij hieracicum, alij biarum, alij aron agreste, alij cyperida vocant. Romani colubrinam, alij *sauriariam, alij singingialiō. Nascitur in vmbrosis circa sepes. Caulem habet læuem, E rectum, propè bicubitalem & baculi crassitudine, draconis instar versicolorem & purpureis maculis abundè respersum: folia lapathi figura, mutuò implicita. Fructum summo caule producit racemosum, colore primùm quidem F ciner aceo, sed cùm ematuruit, ad croceum & puniceum vergente: radicem prægrandem, rotundam, candidam, tenui vestitam cortice. Colligitur autem & succus ex ea exprimitur dum fructus maturescit, siccatúrque in vmbra. Radix quoque messibus effoditur, lotáque frustatim conciditur, & loro traiecta in vmbra siccatur. Vim autem habet excalfaciendi cum dilutа vini potione. Succurrit seu tosta seu etiam elixa, si cum melle G delingatur; orthopnoicis, ruptis, conuulsis, tussi atque destillationi.

fortè à lacertarum colore nomen.

A δουλκάκιουμ, οἱ δὲ, κάψελλα, οἱ δὲ, πέδεμ γαλλινάκεουμ.

153. c. Ερύσιμον,

οἱ δὲ, χαμαίπλιον, Προφῆται Ηρακλέους ἄλφιτα, Αἰγύπτιοι ἐρυθμοῦ, Ρωμαῖοι ἰριόνεμ. *al. ἐρυθμοῦ*

156. b. Στρούθιον,

B οἱ δὲ, κέρδον, οἱ δὲ, κάθαρσις, οἱ δὲ, στρουθοκάμηλος, οἱ δὲ, χαμαίῤῥυτον, Προφῆται χαλίρυτον, Ρωμαῖοι ῥάδιξ λαναρία, οἱ δὲ, ἕρβα λαναρία, Αἰγύπτιοι οἰνώ, Αφροὶ συρεῖς. *al. κάθαρσις*

Ib. c. Κυκλάμινος,

C οἱ δὲ, κισσάνθεμον, οἱ δὲ, κισσόφυλλον, οἱ δὲ, χελώνιον, οἱ δὲ, ἰχθυόθηρον, οἱ δὲ, χυλίνη, οἱ δὲ, Ζωροάστρις, ἡ τριαμφαλίτης, Οσθάνης ἀσφώ, Προφῆται μιασφώ, Αἰγύπτιοι θέσκε, Ρωμαῖοι ῥάπουμ τέῤῥαι, οἱ δὲ, οὐμβιλίκουμ τέῤῥαι, οἱ δὲ, ὀρβικλάρ. *al. ἰχθυόθηρον* *al. ...* *al. ...*

157. c. ...

D Περὶ δρακοντίας μεγάλης.

Δρακοντία μεγάλη, οἱ δὲ, ἄρον, οἱ δὲ, ἴσαρον, οἱ δὲ, ἴαρον, οἱ δὲ, ἱεράκιον, οἱ δὲ, βίαρον, οἱ δὲ, ἀρμιάγειον, οἱ δὲ, κύπερις, Ρωμαῖοι λουβρίνουμ, οἱ δὲ, σαυριάριαμ, οἱ δὲ, σιγγιγιάλιος. φύεται ἐν συσκίοις περὶ φραγμοῖς. καυλὸν δὲ ἔχει λεῖον, ὀρθὸν, ὡς E διπηχυαῖον, καὶ παχὺν ὡς βακτηρίαν, ποικίλον κατὰ χρόαν ὡς ἐοικέναι δράκοντι. *forte χρόαν* καὶ πλεονάζει μᾶλλον ἐν τοῖς διαπορφύροις σπίλοις· φύλλα δὲ ὡς λαπαθοειδῆ, ἀλλήλοις συμπεπλεγμένα. καρπὸν δὲ ποιεῖ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ βοτρυοειδῆ, σποδοειδῆ τῷ χρώματι τὸ πρῶτον. ἐν δὲ τῷ πεπαί-F νεσθαι κροκίζοντα καὶ φοινικοῦν· ῥίζαν δὲ μεγάλην, στρογγύλην, λευκήν, φλοιὸν ἔχουσαν λεπτόν. συλλέγεται δὲ καὶ χυλίζεται ὅταν ὁ καρπὸς ἀκμάζῃ, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ. ἡ δὲ ῥίζα ὀρύσσεται πυραμητοῦ, καὶ πλυθεῖσα κατατέμνεται, καὶ ἐνείρεται λίνῳ ἱμάντι, ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ. θερμαν-G τικὴ δέ ἐστι μετὰ συγκράματος οἴνου. δὲ ὀπτή τε καὶ ἑφθὴ μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, πρὸς ὀρθοπνοϊκοὺς, ῥήγματα, σπάσματα, βῆχας, καταῤῥόους. *V. tota hac periodo vsque ad σκιᾷ caret.*

ποθεῖσα δὲ μετ' οἴνου, τὰς ἐπὶ συνουσίαν ὁρμὰς κινεῖ. καθαίρει δὲ σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἢ ἐπιπλασθεῖσα τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, καὶ φαγεδαινικὰ καὶ μετὰ λευκῆς ἀμπέλου μάλιστα. καὶ κολλύρια δὲ ἐξ αὐτῆς σὺν μέλιτι, πρὸς σύριγγας ἀναπλάττεται καὶ ἐμβρύων κομιδήν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλφοὺς σὺν μέλιτι καταχρισθεῖσα. πολύποδας δὲ καὶ καρκινώματα δαπανᾷ. ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς αὐτῆς καὶ εἰς ὀφθαλμικά, πρὸς νεφέλια, λευκώματα, ἀχλύν. ἡ δ' ὀσμὴ τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, τῶν ἄρτι συνειλημμένων φθόριός ἐστι· καὶ τοῦ καρποῦ λ'. κόκκοι ποθέντες μετ' ὀξυκράτου. ἔνιοι δὲ τῷ χυλῷ τῷ τούτου καὶ τὰ ὦτα ἀλγοῦντας ἐνεχυμάτισαν μετ' ἐλαίου. τὰ φύλλα δ' ὡς στύφοντα τοῖς νεοτρώτοις ὑπέθεσαν· ἑψηθέντα δὲ ἐν οἴνῳ, καὶ τοῖς χίμετλα ἔχουσι. φασὶ δὲ καὶ τοὺς διατρίψαντας αὐτὰ ταῖς χερσὶν, ἢ τὰς ῥίζας αἰωροῦντας, ὑπὸ ἔχεως μὴ δάκνεσθαι.

A pota verò ex vino, impetus ad Venerem concitat: vlcera maligna & & phagedænica cum melle trita & imposita expurgat, maximéque cū vite alba. Ex ea quoque cum melle collyria efformantur ad fistulas extrahendósque partus: facit & ad vitiligines cū melle illita: polypos verò & carcinomata absumit. Vtilis & ipsius succus oculorum medicamétis, contra nubeculas, albugines & caliginem. Porrò tum radicis tum & herbæ odor, recens conceptos fœtus in vtero enecat & abigit, æquè ac tricena seminis grana, si in posca bibantur. Sunt & qui ex eodem semine expressum succum cum oleo dolore aurium infestatis infuderint: quin & folia, quippe quæ astringant, recentibus vulneribus imposuerint; eadémque cocta in vino pernionibus adhibuerint. Sed & aiunt, qui folia manibus confricuerint, aut radicem ipsam effossam gestent, neutiquam à vipera morderi.

159.b. Λοῦφα,

al. ὁ καὶ δρακοντία ὁ παρὰ τοῖς Κυπρίοις καὶ κολοκάσιον λέγεται.

οἱ μὲν ἄλιμον, οἱ δὲ, θύμον, οἱ δὲ, δρακοντίαν, ὃ οἱ Κύπριοι καὶ κολοκάσιον λέγουσι.

De aro.

Aliqui alimon, alii thymon vocant. Sunt & qui dracontium, quod Cyprii etiam colocasium dicunt.

Ib.c. Ἀσφόδελος,

οἱ δὲ, ἀνθέρικον, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιουμ.

De asphodelo.

Alii anthericum, Romani albucum vocant.

160.d. κοιλίας.

Ἀνθεῖ δὲ ἐν θερισμῷ. χρὴ δὲ τὸν λευκὸν ἀσφόδελον τέμνεσθαι κατὰ τὴν ἰσημερίαν ἐν ἔαρι, πρὸ τοῦ τὸν καρπὸν αὐξηθῆναι. τὴν δὲ ῥίζαν πινομένην, ἀνορέκτους φασὶ ποιεῖν πρὸς ἀφροδίσια. καὶ Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμος τὰ αὐτὰ εἶπε. καὶ ὅτι θεραπεύει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου δραχμῆς μιᾶς ποδάγρας ἀλγήματα.

V. legit Γάλλος

Ad calcem eiusdem capitis.

E Floret autē messis tempore. Sed Asphodelus albus circa æquinoctiū vernum demetēdus, anteaquàm semē augescat. Radicem verò potam Veneris appetentiá inhibere aiunt. Idipsum Crateuas herbarius asseuerat, prætereáque sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere cum vino bibatur.

161.b. νευρώδης.

Ἑφθὸς δὲ σὺν ἀλφίτοις καὶ στέατι χοιρείῳ προστεθεὶς, οἰδήματα καὶ φύματα συντόμως ἐκπυΐσκει καὶ διαρρήσσει.

Ad calcem capitis de bulbo esculento:

Coctus cum polenta bulbus & adipe suillo addito impositus, tumores ac tubercula ocyssimè ad suppurationem perducit ac rumpit.

162.c. Κάππαρις.

Forte ὀφιοστάφυλον ex Pl.

Ald. ἀκόνιτον.

οἱ δὲ, κυνόσβατος, οἱ δὲ, καπρία, οἱ δὲ, κόρακος μῆλον, οἱ δὲ, ὀφιόσκορδον, οἱ δὲ, φυλλοστάφυλον, οἱ δὲ, θαλλίαν, οἱ δὲ, πετραίαν, οἱ δὲ, ὁλόφυτον, οἱ δὲ, ἰωνίτην, οἱ δὲ, ὀλιγόχλωρον, οἱ δὲ, ἀκόνιτον, οἱ δὲ, ἱππομανὲς, οἱ δὲ, τριχομανὲς, Προφῆται πότηρα, οἱ δὲ,

De Cappari.

Aliqui cynosbatō, *quasi canis sentē*, alii captiá appellát, alii corui malú, alii ophioscorodó, alii ophiostaphylen, *quasi uuam serpentariam* alii thallian, alii petræam, alii holophyton, G alii ionitem, nonnulli oligochlorō. Sút qui aconitō, qui hippomanes, q trichomanes. Magi potera seu peuterō,

alij cor lupi, alij haloscorodó, alii lilium, alii thlaspin: Romani sinapi Persicum seu inturin, Afri herbiarathum.

De Anemone.

Anemonem alii syluestrem, alii nigram, alii puniceam cognominant. Sunt qui anemion vocent, alii meconium, alii tragocerota, alii gesparinem, alii barbylem. Osthanes berylium, similiter & ornios ceranion, Pythagoras atractylida, Magi cnicum agresté, Romani orci tunicam, Afri chuffis.

A vento ibidem accepto nomine: quod, teste Plinio, nunquam se flos eius aperiat nisi spirante vento.

De Argemone.

Aliquibus œnone vocatur, aliis anthemis, aliis homonoia, *quasi concord a* aliis flos campestris, Romanis liburnia seu concordialis aut pergalia, Gallis corona.

Ad calcem eiusdem capitis:

Eiusdem, vti Crateuas herbarius autor est, herba contusa cum axungia, strumas discutit. Facit & ad vitiligines, cum nitro & sulphure ignis experte sicca tusa & cribrata. Sed iis qui ea vtútur, priùs in balneo siccam frictionem adhibitá oportet. Est & contra scabiem efficax.

De altera Argemone.

Alteram Argemonem quidá artemonem, alii arselam seu sarcocollam, Romani argemoniam vocant. Et ea quidem foliis syluestri papaueri similis est. Vim habet hæc viridis ad lævorem trita & imposita, incisuras sanádi & oculorum inflammationes mitigandi: dysentericis quoque pota cum aqua auxiliatur: Sed & vulnera conglutinat, & inflammationibus est vtilis. Similiter imposita, conuulsionibus & vellicationibus medetur. Vtiliter denique contra virulétarum bestiarum morsus ex vino bibitur.

De anagallide.

Anagallidem puniceam, alii aëritim vocant, alii augitin, alii sauritin, Magi oculi sanguinem, alii chelidonion, Romani maciam, Hetrusci masitipos, Galli sapana, Daci cerceraphró. Anagallidem verò communem alii corchoron nominant, alii halicacabú, alii zehauróri, Magi nycteritin, Ægyptii micii, Romani meciaton, Aphri asirrhizi.

A πεύτερον, οἱ δὲ, καρδία λύκου, οἱ δὲ, ἁλοσκόροδον, οἱ δὲ, κρίνον, οἱ δὲ, θλάσπιν, Ῥωμαῖοι σίναπι Πέρσικουμ, οἱ δὲ, ἴντουριν, Ἄφροι ἑρβιαράθουμ. V. non legunt. Ald. ἰντούρεc

164. c. Ἀνεμώνη.

Ἀ δὲ, ἀγρίαν, οἱ δὲ, μέλαιναν καλοῦσι. καὶ ἀνεμώνη, ἡ φοινικῆ, οἱ δὲ, ἀνέμιον, οἱ δὲ, μηκώνειον, οἱ δὲ, τραγόκερως, οἱ δὲ, γησπαρίνη, B οἱ δὲ, βαρβύλη. Ὀσθάνης βηρύλλιος. ὁμοίως ὄρνιος κεράνιος, Πυθαγόρας ἀτρακτυλὶς, Προφῆται κνῖκος ἀγρία. Ῥωμαῖοι ὄρκι τουνίκαμ, Ἄφροι χοῦφφις. Marcellus ... legit

165. c. Ἀργεμώνη,

Ἀ δὲ, οἰνώνη, οἱ δὲ, ἀνθεμὶς, οἱ δὲ, ὁμόνοια, οἱ δὲ, ἄνθος πεδινόν, Ῥωμαῖοι λιβουρνία, οἱ C δὲ, κονκορδιάλις, οἱ δὲ, περγαλία, Γάλλοι κόρωνα. Ald. [illegible]

Ib. c. κατὰ πλαστόμενα.

Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικὸς εἰς τὸ αὐτὸ, ἀργεμώνη. αὕτη ἡ βοτάνη κοπεῖσα μετὰ ὀξυγγίου, χοιράδας διαλύει. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλφοὺς, μετὰ νίτρου καὶ θείου ἀπύρου ξηρὰ κοπεῖσα, καὶ σηθεῖσα. ἐν βαλανείῳ δὲ τοὺς D χρωμένους θεραπεύει προεξηροτριβηθέντας. ποιεῖ καὶ πρὸς ψώραν. quid. addit πυ[illegible] [illegible]

Περὶ ἑτέρας Ἀργεμώνης.

Ἀργεμώνη ἑτέρα, οἱ δὲ, ἀρτεμώνη, οἱ δὲ, ἄρσελαν, οἱ δὲ, σαρκοκόλλα, Ῥωμαῖοι ἀρτεμόνιαμ, καὶ αὕτη προσέοικε μὲν ἀγρίᾳ μήκωνι τοῖς φύλλοις. Δύναμιν δ' ἔχει αὕτη χλωρὰ τριβομένη λεία καὶ ἐπιτιθεμένη διακοπὰς θεραπεύειν, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς παύειν, ἁρμόζει καὶ δυσεντερικοῖς σὺν ὕδατι πινομένη. κολλητικὴ δὲ τραυμάτων καὶ φλεγμονῶν ἐστιν εὔθετος. ὡσαύτως ἐπιτιθεμένη, σπασμάτων καὶ πλημάτων ἐστὶ θεραπευτική. ἁρμόζει καὶ θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ πινομένη. Marc. vt' ... desideras puta, & præsectiones nervorum côuertit.

Ib. c. Ἀναγαλλίδος.

Ἀνάγαλλις ἡ φοινικῆ, οἱ δὲ, ἀερῖτις, οἱ δὲ, αὐγῖτις, οἱ δὲ, σαυρῖτις, Προφῆται αἷμα ὀφθαλμοῦ, οἱ δὲ, χελιδόνιον, Ῥωμαῖοι μακία, Θοῦσκοι μασιτίπως, Γάλλοι σαπάνα, Δακοὶ κερκεραφρών. ἀναγαλλὶς ἡ κοινὴ, οἱ δὲ, κόρχορον, οἱ δὲ, ἁλικάκαβον, οἱ δὲ, ζηλιαυρὼν, Προφῆται νυκτερῖτις, Αἰγύπτιοι μικιεὶ, Ῥωμαῖοι μεκίατον, Ἄφροι ἀσιρρίζοι. Ald. σαυρῖτις

166.a. κίσσος,

Οἱ δὲ, κίθαρον, οἱ δὲ, κίσσαρον, οἱ δὲ, χρυσόκαρπος, οἱ δὲ, ποιητική, οἱ δὲ, κορυμβήθρα, οἱ δὲ, κίσσιον, οἱ δὲ, Διονύσιον, οἱ δὲ, ἰθυφίελον, οἱ δὲ, Πέρσις, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, ἄσπληνος, Ῥωμαῖοι σίλβα μάτηρ, οἱ δὲ, ἔδερα, Γάλλοι σουβίτης.

forte κίτταρον

Theoph. κορυμβιας dicitur.

forte, ἐρύθρανον ex Plinio

167.a. μέγα.

Οἱ δὲ, παιωνία, οἱ δὲ, κραταιά, οἱ δὲ, αὔβιος, οἱ δὲ, γλαύκιος, οἱ δὲ, Πανδίονος ῥίζα, οἱ δὲ, φιλομήδειον, οἱ δὲ, ὀθόνιον, Ῥωμαῖοι φάβιουμ, γάλλοι θῶνα, Αἰγύπτιοι μοθὼθ, Δακοὶ κρουστάνη.

168.a. κεφαλῆς.

ὁμοίως καὶ τὸ ταύτης ἀφέψημα σὺν μέλιτι ἀναγαργαριζόμενον, κεφαλὴν καθαίρει γενναίως καὶ πάντα τὰ ἐκ θώρακος.

Ib.c. Μυὸς ὦτα.

Οἱ δὲ, μυώτον, οἱ δὲ, ἀνθύλλιον, οἱ δὲ, ἀλσίνην, οἱ δὲ, μυόρτοχον, οἱ δὲ, μυρτόσπληνον, Ῥωμαῖοι μούρις αὐρίκουλα, Ἄφροι λαβαθολαβάτ.

Reliqua quæ deinde leguntur in vulg. exempl. hinc expũximus, quia totidẽ verbis habẽtur lib. 4. cap. 87.

169.a. ἥμερος.

Οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, ἔγνη, Προφῆται ἀρούσιον, Ῥωμαῖοι ῥοῦτεμ.

Ib.c. ἀγρία.

Οἱ δὲ, ἔγνη μικρὰ, Ῥωμαῖοι ῥοῦτεμ μινόρεμ.

Ib.d. καταπλασσομένη.

Ἐπισατέον τὰ περὶ Ἰσάτεων, ὅτι αἱ ἐκδόσεις αὗται τὸ ἐσφαλμένον ἔχουσι. τό, τε γὰρ μήλινον ἄνθος καὶ τοὺς λεπτοτέρους καὶ πολυσχιδεῖς κλάδους καὶ τὰ ἐξ ἄκρου γλωσσοειδῆ θυλάκια, ἐν οἷς τὸ σπέρμα, ἡ ἥμερος φέρει. ἐμπεριέχεται δὲ τούτοις σπέρμα μέλαν ἐοικὸς μελανθίῳ, καὶ τὸν καυλὸν δὲ ὑπὲρ δίπηχυν, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ πῆχυν μόνον φέρει· ἡ δὲ ἀγρία, μελάντερα ταύτης τὰ φύλλα φέρει, καὶ καυλὸν ἐλάττω καὶ παχύτερον. ἄνθος τε ἐμπόρφυρον ἢ κυανοῦν, καὶ καρπὸν σταυροειδῆ, τραχὺν, ἐν οἷς τὸ σπέρμα φυλλαρίοις μικροῖς ἀνὰ πέντε ἴσοις, ὥσπερ διειλημμένον.

forte ἐν ᾧ.

De Hedera.

Quibusdam cissaros, seu cittaros, aliis chrysocarpos, aliis poëtica, aliis corymbias, aliis cission *quasi hederula*, aliis Dionysia, quasi bacchica, aliis erythranon, aliis Persis, aliis cemos, aliis asplenos, Romanis syluæ mater, seu hedera, Gallis subites.

ab aureo acinorum colore. Quod ea poëtæ olim coronarentur.

De Chelidonia maiore.

Quidam pæoniam vocãt, alij crateam; *quasi egregiis pollentem viribus*, alij aubion, alij glaucion, alij Pandionis radicem, alij philomedion, alij othonio, Romani fabium, Galli thona, Ægyptij mothoth, Daci crustane.

Ad calcem cap. de Chelidonia minore.

Similiter & huius decoctum cum melle gargarizatum, strenuè caput cunctáque pectoris vitia purgat.

De Myosotide.

Aliqui myoton, alij anthyllion, alij alsinen, alij myortochõ, alij myrtosplenõ, Romani muris auriculam vocant, Aphri labatholabat.

De Isatide satiua.

Satiuam Isatin quidam augion, alij egnen vocãt, Magi arusium, Romani luteam.

De Isatide syluestri.

Syluestrem Isatin quidam egnen paruam vocant, Romani luteam minorem.

Ad capitis eiusdem calcem:

Sciendum Isatidis vtriusque descriptiones erroneas esse. Siquidem satiua Isatis luteum fert florem, & tenuiores ac multifidos ramulos: folliculos verò in cacumine linguarum figura, in quibus semina. In his porrò semen continetur nigrum, melanthio simile. Sed & caulis nõ vnicum cubitum, imò vero duos altitudine superat. Syluestris autem nigriora quam hæc folia profert, & caulem minorem atque crassiorem: florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, asperum, in quo semen foliolis exiguis quinis, iisque æqualibus, quasi discretum distinctúmve.

De Telephio.

Quibusdam semperuiuum syluestre: sunt & qui hanc ipsam portulacam syluestrem appellant, Romani illecebram, Ægyptij anoth, Aphri atirtopurin.

De Rha.

Aliqui rhiam, Romani Rha Ponticum vocant.

De Gentiana.

Aliqui radicem centauream, alij aloën Gallicam, alij narcen, alij chironium, Dardani aloëtin, Romani Gentianam seu cicendiam, alij cyminalem vocant.

Ab insigni amarore, quo aloës instar prædita est.

De aristolochia longa.

Quidam melocarpum, alij texinō, Romani herbam aristolochiam vocant.

A fructu mali figuram referente.

Ad calcem cap. de aristol. clematitide:

Vocatur & hæchadrariza, *quasi crassiuscula radix*, & melocarpum & Ephesia, & tocites, & pyxionyx, Dardanis iontitis. Galli eadem vocant theximon, Ægyptij sophoeph, Siculi chamæmelum, Itali terræ malum, Daci absinthium rusticum. Nascitur locis montosis & calidis, iisque planis, aut etiam asperis & petrosis. Ad grauem febrim ita efficax est, vt si ipsius iniectæ carbonibus nidore febricitans suffiatur, febris desinat. Vulnera impositione sanat. Cum cypero, dracunculi semine ac melle, narium carcinomatis auxiliatur: rigoribus medetur cocta in oleo aut adipe suillo, illitáque. Eadem tum Crateuas herbarius tum Gallus de ipsa prodiderunt, insupérque eam podagricis opitulari.

De Glycyrrhiza.

Aliqui Ponticam cognominant, alij glyceratō vocant, alij symphyton, alij leonticam, alij glycyphytō, alij Scythicā radicem, alij adipson. Sūt & qui sylithrā, qui libyestason, qui homœnomeā, q. pcēthaomœon: Latini dulcē radicē appellauēre.

A dulcedine admirabili.
A planta dulcedine.
Quòd sitim arceat.

De Centaurio maiore.

Aliqui limnesion seu limnitin *quasi palustrem*, alij maroniam, alij Pelethroniā, alij Chironiā, vocāt. Magi Herculis sanguinem, Romani ferum, seu vuam feram, seu fel terræ.

A monte Thessaliæ Chironi habitato.
Ab amarore Chiron Centauro.
Sic ferū centaurum dixit Lucretius. Vide Turneb. in aduers.
Propter amaritudinē summam.

A

Ib. d. Τηλέφιον.

Ⓞ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην αἰδράχνην ἀγρίαν καλοῦσι, Ρωμαῖοι ἰλλέκεβραν, Αἰγύπτιοι ἀνώθ, Αφροὶ ἀτιρτοπουρίν.

171. d. Ρᾶ.

Ⓞ δὲ, ῥίαν Ρωμαῖοι Ρᾶ Πόντικουμ.

B

172. b. Γεντιανή.

Ⓞ δὲ, κενταύρειος ῥίζα, οἱ δὲ, ἀλόη Γαλλική, οἱ δὲ, νάρκη, οἱ δὲ, Χειρώνειον, Δαρδάνοι ἀλοΐτις, Ρωμαῖοι γεντιανά, οἱ δὲ, κικένδια, οἱ δὲ, κυμιναλίς.

Pet. κύμινον

173. b. Δακτυλίτις.

Ⓞ δὲ, μηλόκαρπον, οἱ δὲ, τεόξινον, Ρωμαῖοι ἔρβα ἀριστολόχια.

C

174. a. Περὶ κληματίτιδος.

Καλεῖται δὲ αὕτη καὶ ἀρσείριζα καὶ μηλόκαρπον, καὶ Εφέσιος, καὶ λεοντῖτις, καὶ πυξιόνυξ, καὶ Δαρδάνοις ἰοντῖτις. Γάλλοι δὲ καλοῦσιν αὐτὴν θέξιμον, Αἰγύπτιοι δὲ σοφοέφ, Σικελοὶ δὲ χαμαίμηλον, Ιταλοὶ τέρρα μάλουμ, Δακοὶ ἀψίνθιον χωρικόν. γίνεται εἰς τόποις ὀρεινοῖς, καὶ θερμοῖς, καὶ ὁμαλοῖς, ἢ τραχεῖς καὶ πετρώδεις. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρετὸν βαρὺν οὕτως. ἀριστολοχία ἐπὶ ἀνθράκων καπνίσον τὸν πυρέσσοντα, καὶ παυθήσεται ὁ πυρετός. τραύματα ἐπιπλασθεῖσα ἰᾶται. μετὰ δὲ κυπείρου καὶ δρακοντίου σπέρματος καὶ μέλιτος, τοῖς ἐν ῥινὶ καρκινώμασι βοηθεῖ. μετ᾽ ἐλαίου δὲ ἢ στέατος ὑείου ἑψηθεῖσα, ῥίγη συγχριομένη θεραπεύει. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικὸς καὶ Γάλλος τὰ αὐτὰ περὶ αὐτῆς εἰρήκασιν, καὶ ὅτι τοῖς ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ.

Malim πυξίνυξ à partu nuncupo.

D

E

F

174. a. Γλυκύρριζα.

Ⓞ δὲ, Ποντική, οἱ δὲ, γλυκύρατον, οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, λεόντικα, οἱ δὲ, Γλυκύφυτον, οἱ δὲ, Σκύθιον, οἱ δὲ, ἄδιψον, οἱ δὲ, συλίθρα, οἱ δὲ, λιβυέστασον, οἱ δὲ, ὁμοιονόμαιος, οἱ δὲ, πενθαόμοιος, Ρωμαῖοι δούλκις ῥάδιξ.

G

Ib. e. Ναρκην.

Ⓞ δὲ, λιμνήσιον, οἱ δὲ, μαρωνίαν, οἱ δὲ, Πληθρωνίας, οἱ δὲ, Χειρωνίας, οἱ δὲ, λίμνησις, Προφῆται αἷμα Ηρακλέους, Ρωμαῖοι φιέρρι, οἱ δὲ, οὔνεφερα, οἱ δὲ, φελτέρραι.

175.d. μικρὸν,

ⓞ δὲ, λιμνήσιον, οἱ δὲ, ἑλλεβορίτης, οἱ δ', ἀμάραντον, Περσῶν (μάγοι) αἷμα Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι φεβριφούγιαμ, οἱ δ', αὔεραμ μουλτιράδιξ, Δακοὶ τουλβηλά.

176. d. λευκὸς,

ⓞ δὲ, χρυσόσκηπτρον, οἱ δὲ, ἰξίας, Ῥωμαῖοι κάρδουν σουαρίους, Αἰγύπτιοι ἐφὴρ, οἱ δὲ, ἐφθόσεχιν.

177.a. μέλας.

ⓞ δὲ, πάγκαρπον, οἱ δὲ, οὐλόφονον, οἱ δὲ, ἰξίαν, οἱ δὲ, κυνόμαζον, οἱ δ', ὠκιμοειδὴς, οἱ δὲ, Κνίδιον κόκκον, οἱ δὲ, κυνοζυλον, Ῥωμαῖοι κάρδους νίγρα, οἱ δὲ, οὐερνιλάγω, Αἰγύπτιοι σοβέλ.

Ib.g. Δίψακος,

ⓞ δὲ, κροκοδίλιον, οἱ δὲ, χαμαιλέων, οἱ δ', ὀνοκάρδιον, οἱ δὲ, Ἀφροδίτης λουτρὸν, Ῥωμαῖοι λάβρουμ Βένερις, οἱ δὲ, κάρδουμ Βένερις, Αἰγύπτιοι σεσενεόρ, οἱ δὲ, χεὶρ, οἱ δὲ, μελῆτα, Δακοὶ σκιαρή.

178.d. λευκὴ,

ⓞ δὲ, ἀγρίαν κινάραν, οἱ δ', δονακῖτις, οἱ δὲ, ἐρυσίσκηπτρον, Ῥωμαῖοι σπῖνα ἄλβα, οἱ δὲ, ῥήγια, οἱ δὲ, καρδοὺς ῥαμπτάριουμ.

Ib. f. Ἀραβικὴ,

ⓞ δὲ, ἄκανθις, Ῥωμαῖοι σπῖνα.

179.a. Σκόλυμος,

ⓞ δ', φέρουλα, οἱ δ', πυξάκανθα, Ῥωμαῖοι στρόβουλουμ, Αἰγύπτιοι χνοῦς.

Ib.b. Ποτήριον,

Ald. κακαδον. ⓞ δὲ, φρύνιον, οἱ δὲ, ἀκιδωτόν.

Ib.f. ἀκανθα,

ⓞ δὲ, μελάμφυλλον, οἱ δὲ, παιδέρωτα, οἱ δὲ, ἄκανθαν τοπιάρια, οἱ δ', μαρμοράρια, οἱ δὲ, κραίπουλα. 180.b. Ἀκάνθης

Ἄκανθα ἀγρία, ἣν Ῥωμαῖοι σπῖνα ἀγρέστις.

Ib.c. Λευκάκανθα,

ⓞ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δ', φύλλον, οἱ δ', ἰσχιάδα καλοῦσι, Ῥωμαῖοι γνιακάρδους, Θοῦσκοι σπῖνα ἄλβα.

181.c. Ἠρύγγιον.

ⓞ δὲ, ἠρύγγιον, οἱ δὲ, ἐρυθηνις, οἱ δ', κάρυον, οἱ δ', γοργόνιον, οἱ δὲ, ἕρμιον, οἱ δ', ὀρίγανον χλουνίον, οἱ δ', μυράκανθον, οἱ δ',

De Centaurio minore.

A Quidam limnesion, alij hellebo- riten, alij amarantō, Magi Herculis sanguinem, Romani febrifugā, alij herbam multiradicē, Daci tulbela. *Pl. libadinum, quòd propter fontes nascatur.*

De Chamelaone albo.

Quibusdam chrysisceptron, aliis ixias, Romanis carduus varius, Ægyptiis epher seu ephthosechin. *Apul. cryfiscepton.*

B

De Chamaleone nigro.

Pancarpon aliqui, alij [*] vlophonō, alij ixiam, alij cynomazon, alij ocimoides, alij granum Gnidium, alij cynozolon, Latini carduum nigrum, seu vernilaginem, Ægyptij sobel vocant. *Quòd vicinos canū nasci, inuenicat quoque [illegible] modo pro[illegible].* *Sic Vlinium, ab odoris grauitate.*

C

De Dipsaco.

Aliqui crocodilium appellāt, alij chamæleonem, alij onocardiū, *quasi carduum asininum*, alij Veneris lauacrum, Romani labrum Veneris seu carduū Veneris, Ægyptij sesenеor, alij chir, alij melera, Daci sciare. *Asinicor [illegible].*

De spina alba.

D Aliqui syluestrē cinarā, alij donacitin, *quasi arundinaceam*, alij erysisceptrō, Romani spinam albam seu regiam, alij carduum ramptarium.

De spina Arabica.

Quibusdam acanthis, Latinis spina dicitur.

De Scolymo.

Aliis ferula, quibusdam pyxacantha, Romanis strobilus, Ægyptiis chnus.

E

De Poterio.

Aliqui phrynion, alij acidotum, *quasi cuspidatum seu aculeatum.*

De Acantho.

Aliqui [*] melamphyllon, alij pęderota vocant, alij acanthum topiariā, alij marmorariam, alij cræpulam. *A nigro folio.*

F

De Acantha syluestri.

Acantha syluestris, quam Latini spinam agrestem vocant.

De Leucacantha.

Quidam polygonatum, alij phyllō, alij ischiada vocāt, Romani gniacardum, Hetrusci spinam albam.

G

De Eryngio.

Aliqui eryngen, alij etvnerin, alij carvon, alij [*] gorgonium, alij hermium, alij origanum [*] clunium, alij myracanthum, alij mo- *A capitis [illegible] similitudine.* *Quidam Marcellus capitulum Mar. sprengii.*

ō, Ægyptii crobyson, Magi siseró, Romani capitulum cardui, alij carterę, Daci sicupnoex, Hispani centū capita, Aphri cherdam, alii orian chloen, *quasi montanam herbam*, alii chida appellant.

De aloë.

Quid nō modo in terra, sed & extra eā viuat ... Aliquibus amphibiō; aliis eryngium, aliis herminium; aliis tragoceros, Romanis aloë, Barbaris itidē aloë dicitur.

Quod folia hircinorum cornua referant.

De absinthio.

Ægyptij somi, Latini absinthium rusticum vocant.

De absinthio marino.

Sunt qui Sādonicē, sunt qui seriphum; Romani Santonicum vocāt.

De Abrotono.

Aliqui abutonō, alii absinthium, alii heraclion, alii cholopœon, *quasi bilem gignens*, alii thelyphthorion, alii absinthiomenon, alii procampylon; Magi palmæ neruos, alii cynanchiten, Romani absinthium Ponticum, nonnulli thelythamnon, *quasi fœmineum fruticem*, alii glycyn ancona, *quasi dulcem cubitum*, vocant.

De hyssopo.

Latini hyssopum, alii later, alii cassialam, Ægyptii pesalem.

De Stœchade.

Aliqui synchopa, alii Alcibiadē, alii pancration, alii styphoniam, Ægyptii suphlo, Magi Pythonis oculum, Romani sciolebinam vocant.

De pulegio.

Quibusdam blechon, aliis arsenicanthum, Romanis polium, Aphris apuleium, Gallis albolon, aliis gallisopsis.

De Dictamno.

Aliqui embactrō, alii beloacum, *quasi telorum remedium*; alii artemideion, alii Creticā, alii ephemeron, alii heldian, alii belotocō, alii dorcadiū, alii helbunium, Romani vstilaginem rusticam appellant.

Quid à Dictamno fortasse obstetrices in iuuandis partubus vtilem esse didicerint. Quod iumenta quæ percussa sunt eam herbam pasta eiiciant.

De saluia.

Aliqui ciosmin, alii phagnon, alii bechion, Ægyptii anusi; Romani tussilaginē, cor saluium seu saluiam vocant.

De mentha satiua.

A μῶλυ, Αἰγύπτιοι κρόβυσος, Προφῆται σίσερος, Ῥωμαῖοι καπίτουλουμ κάρδουι, οἱ δὲ, καρτεραί, Δακοὶ σικουπνοεξ, Ισπανοὶ κέντου καπιτά, Ἄφροι χερδάμ, οἱ δὲ, ὀρείαν χλόην, οἱ δὲ, χιδά.

Ib.f. Ἀλόη.

Οἱ μὲν, ἀμφίβιον, οἱ δὲ, ἠρύγγιον, οἱ δὲ, ἑρμίνιον, οἱ δὲ, τραγόκερως, Ῥωμαῖοι ἀλόαμ, B παρὰ δὲ Βαρβάροις ἀλοέ.

183.b. Ἀψίνθιον,

Αἰγύπτιοι σόμι, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ ῥούστικουμ.

184.c. Θαλάσσιον,

Οἱ μὲν, Σαρδονίκην καλοῦσιν, οἱ δὲ, σέριφον, C Ῥωμαῖοι Σαντόνικουμ.

Ib.f. Ἀβρότονον,

Οἱ μὲν, ἀβούτονον, οἱ δὲ, ἀψίνθιον, οἱ δὲ, ἡράκλειον, οἱ δὲ, χολοποιόν, οἱ δὲ, θηλυφθόριον, οἱ δὲ, ἀψινθιόμενον, οἱ δὲ, προκάμπυλον, D Προφῆται νεῦρα φοίνικος, οἱ δὲ, κυναγχίτην, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ Πόντικουμ. τινὲς δὲ αὐτὸ θηλύθαμνον, οἱ δὲ, γλυκὺ ἀγκῶνα καλοῦσι.

185.d. Ὕσσωπος,

Ῥωμαῖοι ὑσσώπουμ, οἱ δὲ, λάτερ, οἱ δὲ, E κασσίαλα, Αἰγύπτιοι πεσαλέμ.

186.a. Στοιχάς,

Οἱ μὲν, συγκλόπα, οἱ δὲ, Ἀλκιβιάδης, οἱ δὲ, παγκράτιον, οἱ δὲ, στυφωνία, Αἰγύπτιοι σουφλώ, Προφῆται ὀφθαλμὸς Πύθωνος, Ῥωμαῖοι σκιολεβίνα.

187.e. Γλήχων,

F Οἱ μὲν, βλήχων, οἱ δὲ, ἀρσενίκανθον, Ῥωμαῖοι πολείουμ, Ἄφροι ἀπολείουμ, Γάλλοι ἀλβολόν, οἱ δὲ, γαλλίσοψις.

188.b. ἄγειαν,

Οἱ μὲν ἔμβακτρον, οἱ δὲ, βελουάκος, οἱ δὲ, ἀρτεμεδήιον, οἱ δὲ, Κρητική, οἱ δὲ, G ἐφήμερον, οἱ δὲ, ἐλδίαν, οἱ δὲ, βελοτόκος, οἱ δὲ, δορκίδιον, οἱ δὲ, ἐλβούνιον, Ῥωμαῖοι οὐστιλάγω ῥούστικα.

Ald. ἐμβακτρον. forte, ἰδαῖα ab Ida monte. forte ἐλλέβορον, seu ἐλβ... V. adde, οἱ δὲ ...

189.b. Σφάγνον,

Οἱ μὲν, κίοσμιν, οἱ δὲ, φάγνον, Αἰγύπτιοι βήχιον, Ῥωμαῖοι ἀπουσί, οἱ δὲ, κόσσαλον, οἱ δὲ, σάλβια.

Ib.d. μίνθα.

Ρωμαῖοι μένθα, οἱ δὲ, νέπεταμ, Αἰγύ- A
πτιοι τίς, οἱ δὲ, φερθουμερθρουμονθοῦ, οἱ δὲ, πέρξω, οἱ δὲ, μακηθό.

190.a. Ἡδύοσμον.

ὃ Ρωμαῖοι μενθάστρουμ καλοῦσι.

Ib.f. Θύμος,

Οἱ δὲ, θύμος λευκὸς, οἱ δὲ, κεφαλωτὸς, οἱ δὲ, ἐπιθυμὶς, οἱ δὲ, θύρσιον, Ρωμαῖοι θού- B
μουμ, Αἰγύπτιοι στεφάνη, Δακοὶ μόζουλα.

191. d. Ἕρπυλλος,

Οἱ δὲ, ζυγὶς ἀγρία, οἱ δὲ, πόλιον, Αἰγύπτιοι μερυόπυος, Ρωμαῖοι σερπύλλουμ, οἱ δὲ, κικερ ἐρρατικούμ.

192.a. Σάμψυχον,

Οἱ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, ἀμάρακον, οἱ C
δὲ, ἀγαθίδες, οἱ δὲ, κνήκιον, οἱ δὲ, ἄκαπνον, Πυθαγόρας θραμβὴς, Αἰγύπτιοι σοφό, Ἀρμένιοι μύουρον, Προφῆται ὄνος ἱερέως, οἱ δὲ, ἠκίγονος Ἴσιως, Ρωμαῖοι μαιζουράνα.

Marcell. de meliloto addit. Sũt qui zoodeté, sũt qui orthinon vocẽt. Romani melilotum & sertulam campanam appellant.

193.a. ὕσσωπον,

Οἱ δὲ, ὀριγανίδα καλοῦσιν.

Ib.b. ἄκινος,

Οἱ δὲ, ἄγριον βασιλικὸν, Ρωμαῖοι ὠ- D
κιμάστρουμ.

Ib.g. ὀρεινόν,

Οἱ δὲ, ῥυτὴν ὀρεινὴν, Ρωμαῖοι ῥοῦτα μοντάνα. πήγανον κηπευτὸν, Ρωμαῖοι ῥοῦτα ὀρτένσις. Αἰγύπτιοι ἐπνουβοῦ, Σύροι ἁρμαλὰ, οἱ δὲ, βησασά, Ἀφροὶ χουρμά. E

195.d. ἐπιβλαβής ἐστι.

Περὶ πηγάνου ἀγρίου.

Hæc fortassis, vt & quæ sequũtur in Aldino & Parisiẽsi codice, ad caput de hyperico 199. lib. 2. releganda sunt.

Πήγανον ἄγριον, οἱ δὲ, ὑπερικὸν, οἱ δὲ, ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ, κόρις, οἱ δὲ, χαμαιπίτυν, Ρωμαῖοι ἑδεράλις, οἱ δὲ, σεντινάλις, Ἀφροὶ χούρμα σεμμακέδ.

196.a. Μῶλυ, F

οἱ δὲ, λευκόιον ἄγριον καλοῦσι.

198.a. Λιγυστικὸν,

οἱ δὲ, πανάκειαν καλοῦσιν, οἱ δὲ, πάνακες.

Ib.g. ἄγριος,

οἱ δὲ, κερασκόμην, Ρωμαῖοι καρό-
ταμ, οἱ δὲ, παστινάκα ῥούστικα, Αἰγύπτιοι G
βαβιβουρού, Ἀφροὶ σιχάμ.

199.c. Μασσαλεωτικὸν,

al. add οἱ δὲ, πλατυκύμινον. Sic Marc. & Corn.

οἱ δὲ, σφάγνον.

Romani mentham, alij nepetam vocãt, Ægyptij tis, alij phertumerthrumonthu, alij perxo, alij macetho.

De mentha syluestri.

quam Latini menthastrum nominant.

De Thymo.

Quidam thymum candidum seu capitatum cognominãt, alij epithymida vocant, alij thyrsion, Latini thymum, Ægyptij stephane, Daci mozula.

De Serpyllo.

Aliqui zygin syluestrem, alii polion vocant, Ægyptij meruopyos, Romani serpyllũ aut cicer erraticũ.

De Sampsucho.

Nõnulli trifolium, alij amaracum vocant, alij agathides, alij cnecion, alij acapnõ, Pythagoras thrambes, Ægyptij sopho, Armenij myurum, Magi sacerdotis asinum, alij Isidis genituram, Latini maioranam.

De maro.

Sunt qui origanida appellant.

De acino.

aliis syluestre basilicum, Latinis ocimastrum.

De Ruta.

Sunt qui rhyté montanã vocent, Latini rutam montanam, vti quam Græci peganon cepeuton, rutã hortẽsem, Ægyptij epnubu, Syri harmala seu besasa, Aphri churma.

Post id caput.

De Ruta syluestri.

Rutam agrestem, alij hypericon, alij androsæmon, alij coriõ, alij chamæpityn vocant, Romani hederalẽ seu sentinalem. Afri churma semmaked. Marc. inguinalem.

De Moly.

Aliqui syluestre leucoiõ appellãt.

De ligustico.

Alij panaceã, alij panaces vocant.

De pastinaca.

Quidam cerascomẽ, Romani carotam aut pastinacam rusticam vocant, Ægyptij barbibyru, Aphri sicham.

De Seseli Maßiliensi.

Sunt qui sphagnõ, alij platycyminum, *quasi latum cuminum*, vocant.

De Seseli AEthiopico.
Ægyptij cyonophricen appellãt.
De Tordylio.
nonnullis Tordylon.
De Aniso.
aliqui sion, Latini anisum dicũt.
De anetho.
Anethum quod estur, aliis polgidos, aliis anicetum, Magis cynocephali genitura aut pili, aliis genitura Mercurii, Ægyptiis arachu, Romanis anethum, Aphris sicciria, Dacis poltum.
De Cumino syluestri.
Latini cuminũ agreste aut cuminum syluaticum vocant.
De Ammi.
Latini ammium Alexandrinum.
De Coriandro.
Ægyptij ochiõ, Aphri goïd vocãt.
De Hieracio magno.
aliis sonchites, Romanis lactuca *erratica seu syluatica*, Aphris sithileas.
De Hieracio paruo.
sunt qui etiam hoc sonchiten vocent, alij *intybum syluestrem, Latini intubum agrestem, Aphri sithilesade.
De Heleoselino.
quidam pedinon, *quasi campestre*, cognominant, alij hydroselinon agrion, *quasi aquaticum apium agreste*, vocant, Romani apium rusticum.
De Oreoselino.
petroselinum syluestre nonnulli, Romani apium montanum, Ægyptij anonim vocant.
De Hipposelino.
Romani verò olus atrum.
De Elaphobosco.
quidam elaphicon, alij nebrium, alij ophigenium seu ophioctonon, alij herpyxe, alij lyme, Romani ceruiocellum vocant, Ægyptij chemis, Aphri ascaucau.
De Hippomarathro.
aliqui marathin, alij marathron agriõ, *quasi fœniculũ syluestrem*, vocãt, Ægyptij sampsos, Magi thymarnoliũ, Latini fœniculũ erraticũ seu equinũ, aliqui meũ, Galli sistrameor.
De Delphinio.
aliis diachysis, aliis diachytos, aliis paralysis, aliis camaros, aliis hya-

*intybis etiam est Apul.

A Ib. e. σίσελι,
⊕ Αἰγύπτιοι κυόνου φρίκην καλοῦσι. Ald. κυόνου
200. b. Τορδύλιον,
⊕ οἱ δὲ, τόρδυλον.
200. c. Ἀνίσον,
⊕ οἱ δὲ, σῖον, Ῥωμαῖοι ἄνισουμ.
201. a. Ἀνήθου.
B Ἄνηθον τὸ ἐσθιόμενον, οἱ δὲ, πόλγιδος, οἱ δὲ, ἀνίκητον, Προφῆται γόνος κυνοκεφάλου, ὁμοίως θρίχας κυνοκεφάλου, οἱ δὲ, γόνος Ἑρμοῦ, Αἰγύπτιοι ἀράχου, Ῥωμαῖοι ἄνηθουμ, Ἀφροὶ σικκίρια, Δακοὶ πόλτουμ. Ald. πάλτουμ
Ib. e. ἄγριον,
Ῥωμαῖοι κύμινουμ ἀγρέστεμ, οἱ δὲ, κύμινουμ σιλβάτικουμ.
C 202. b. Ἄμμι,
Ῥωμαῖοι ἄμμιουμ Ἀλεξανδρίνουμ.
Ib. e. Κορίαννον,
Αἰγύπτιοι ὄχιον, Ἀφροὶ γοίδ.
Ib. g. μέγα,
⊕ οἱ δὲ, σογχίτην, Ῥωμαῖοι λακτοῦκα, Ἀφροὶ σιθιλέας. 203 b. μικρὸν,
D ⊕ οἱ δὲ καὶ τοῦτο σογχίτην καλοῦσι, οἱ δὲ, ἔντιμον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστεμ, Ἀφροὶ σιθιλέσαδε.
Ib. f. Ἐλειοσέλινον,
⊕ οἱ δὲ, πεδινὸν, οἱ δὲ, ὑδροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ ῥούστικουμ.
E Ib. Ὀρεοσέλινον,
⊕ οἱ δὲ, πετροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, Αἰγύπτιοι ἀνώνιμ.
204. c. καλοῦσι.
Ῥωμαῖοι δὲ ὄλους ἄτρουμ.
205. e. Ἐλαφόβοσκον,
⊕ οἱ δὲ, ἐλαφικὸν, οἱ δὲ, νέφελον, οἱ δὲ, ὀφιογένιον, οἱ δὲ, ὀφιοκτόνον, οἱ δὲ, ἕρπυξε, οἱ δὲ,
F λύμη, Ῥωμαῖοι κερβιοκέλλουμ, Αἰγύπτιοι χημίς, Ἀφροὶ ἀσκαυκαῦ.
206. d. Ἱππομάραθρον,
⊕ οἱ δὲ, μάραθρον ἄγριον, Αἰγύπτιοι σαμψώς, Προφῆται θυμάρνολιον, Ῥωμαῖοι φαινίκουλουμ ἐρράτικουμ, οἱ δὲ, φαινίκουλους, οἱ δὲ, κουίνους, οἱ δὲ, μεοῦμ, Γάλλοι σιστραμεόρ. Ald. οἱ δὲ, μάραθρον
G 207. c. Δελφίνιον,
⊕ οἱ δὲ, διάχυσις, οἱ δὲ, διάχυτος, οἱ δὲ, παράλυσις, οἱ δὲ, κάμαρος, οἱ δὲ, ὑάκιν-

θος, οἱ δὲ, δελφινίας, οἱ δὲ, νήριον, οἱ δὲ, νηρειάδιον, οἱ δὲ, σώσανδρον, οἱ δὲ, κρόνιον, Ῥωμαῖοι βούκινος μίνορ.

Ib.f. Πύρεθρον.

οἱ μὲν δὲ, δορύκνιον, οἱ δὲ, πύρινον, οἱ δὲ, πύρωτον, οἱ δὲ, πύρωθρον, οἱ δὲ, ἀρνὸς πυρίτης, Προφῆται πυρίτης, Ῥωμαῖοι σαλιβάρεμ.

209.d. Σφονδύλιον,

οἱ μὲν δὲ, ἀράγγην, οἱ δὲ, φαλάγγιον, οἱ δὲ, ἀστέριον, οἱ δὲ, νίσυριν, οἱ δὲ, σφονδυλὶς, οἱ δὲ, χοροδάνον, οἱ δὲ, οἰνάνθη, Ῥωμαῖοι ἔρβα ῥουτινάλις, Αἰγύπτιοι ἀψαφὲρ, Προφῆται ὄσιρις.

210.a. Νάρθηξ.

Ῥωμαῖοι φέρουλαμ.

Ib.d. Πευκέδανος.

οἱ μὲν δὲ, ἄγριον, οἱ δὲ, ἀγριόφυλλον, Προφῆται ἀγαθὸς δαίμων, οἱ δὲ, πιναστελλοῦμ, Ῥωμαῖοι [a] σπαπέλιον.

211.d. Μελάνθιον,

οἱ μὲν δὲ, καὶ τὴν μήκωνα ἄγριον καλοῦσι μέλαιναν, Ῥωμαῖοι παπάβερ νίγρουμ.

216.c. Ἀμμωνιακὸν,

πόα ἐστὶν, ὅθεν τὸ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, οἱ δὲ, ἀγάσυλλον, οἱ δὲ, κριόθεος, οἱ δὲ, ἡλίουστρος, Ῥωμαῖοι γοῦττα.

218.f. Ἄλυσσον,

οἱ μὲν δὲ, ἀσπίδιον, οἱ δὲ, ἁπλόφυλλον, οἱ δὲ, ἀκκύσητον, οἱ δὲ, ἀδέσητον,

219.b. Ἀσκληπιὰς,

οἱ δὲ, κίσσιον, οἱ δὲ, κισσόφυλλον καλοῦσι.

Ib.c. Ἀτρακτυλὶς,

οἱ μὲν δὲ, ἄμυρον, οἱ δὲ, κνῆκος ἀγρία, οἱ δὲ, ἀσπίδιον, Προφῆται ἄφεδρος, Αἰγύπτιοι χνιὼ, Ῥωμαῖοι πρεσέπιουμ, οἱ δὲ, φουσοῦγρεστις, οἱ δὲ, κλόνουκα ῥούστικα.

Ib.c. Πολύκνημον,

οἱ μὲν δὲ, κλινοπόδιον, οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δὲ, Διὸς ἠλακάτη, οἱ δὲ, ἐχεώνυμον, Ῥωμαῖοι πουτιαλογγονθρία.

Ib.f. οἴνῳ.

Ἐδίδαξεν ἡ πεῖρα, ὡς ἀποτριβομένων τῶν κλωναρίων αὐτοῦ οἴνῳ λευκῷ, δοθὲν χολώδεσι τοῖς λεγομένοις βιασμοῖς μέγα βοήθημα.

Hæc inter notha in Aldino codice desiderantur, sed ipso contextu adduntur. fortè non exemplares.

219.f. Κλινοπόδιον,

οἱ μὲν δὲ, κλεώνικον, οἱ μὲν δὲ, ὠκιμαστρον

[a] Ald. σπινέλιον.

A cinthus, aliis delphinias, aliis neriō, alus nereadium, aliis sosadros, aliis cronios, Romanis buccinus minor vocitatur.

De Pyrethro.

Aliqui dorycnion, alij pyrinō, alij pyrotō, alij pyrothrō, alij arnopyritē, B Magi pyritē, Romani saliuarē vocāt.

De Spondylio.

Aliqui arangem nominant, alii phalangium, alij asterium, alij nisyrin, alij sphondylin, alij chorodanō, alij œnanthé, Romani herbā [b] rotularē, Ægyptij apsapher, Magi osirin.

De Ferula.

Latini ferulam vocant.

C *De Peucedano.*

Aliqui [c] *sisona* agrion vocant, alij agriophyllō, Magi bonū dæmonē, [d] alij pinastellum, Romani [e] satanariā.

De Melanthio.

Alij mecona agrion melana, Romani papauer nigrum appellant.

De Hammoniaco.

D herba est, ex qua ammoniacum thymiama colligitur, aliqui agasyllon, alij criotheon, alij heliustrum, Romani guttam nominant.

De Alysso.

Aliqui aspidion *quasi* [f] *clypeolum*, alii [g] haplophyllon, alii accyseton, alii adeseton nuncupant.

E *De Asclepiade.*

aliis cission, *quasi hederula*, aliis cyssophyllon, *hoc est hederæ foliis prædita.*

De Atractilide.

Sunt qui [h] amyrō, qui cnicum sylvestrem, qui aspidium vocent. Magi aphedrō, *hoc est,* [i] *menstruam purgationē.* Ægyptij cheno, Romani præsepium, aliqui fusum agrestem, alij F colum rusticam.

De Polycnemo.

Quidam clinopodium, *quasi lecti pedem*, alij polygonatum, alij Iouis colū, alij echeonymon, Romani puteologonthriam vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

G Edocuit experiētia, ipsius ramulos in vino albo contritos lymphatico furore correptis magno esse præsidio.

De Clinopodio.

Aliqui [k] cleonicum, alij ocimastrum

[b] σφόνδυλος Græcis vertebras & rotulas significant.
[c] Sic Apul.
[d] fortè agreste [illegible].
[e] Alij, satanarum herbam.
[f] A seminis figura.
[g] A foliorum tenuitudine.
[h] Marc. agreste.
[i] fortè à sanguineo succo, quē folia confricata reddūt. Eadem ratione Theophrasto φόνος, i. cruor, Aëtio αἰμόδωρον [illegible] appellatur.
[k] fortè clinicū. Plin. clinopodium [illegible].

strum, alij zopyron vocant.

De Leontopetalo.

Aliqui leontopodion, alij *leuceoron, alij leontium, alij dorin, seu dorictерin, alij pardalen, alij lychnidem sylvestrē, alij *thorybethron, alij rapeiū, alij corniculatū papauer, alij anemonē, Romani papauerculū aut semen leoninum appellant.

Marc. leonteon.

Apul. thoribethron & orobethron.

Apul. propedeo & propedilam.

fortè, pedem sic Apul.

De Teucrio.

Aliquibus teucris.

De Trissagine.

Latinis trissago minor dicitur.

De Lychnide coronaria.

Quidam athanaton, *quasi immortalem*, vocant, alij aquiloniū, alij ballarion, alij geranopodiū, *quasi gruis pedem*, alij corymbion, alij taurion, alij sceptron, alij maloïon, Ægyptij semeon, Magi sanguinē menstrua patientis mulieris, Romani genicularem seu vallariam.

De Lychnide syluestri.

Aliis tragonaton, aliis atocion, alijs hieracopodion, *quasi pes accipitrinus*, aliis lampas, *hoc est lucerna*, vocatur, Ægyptiis semura, Magis mēstrua patiētis mulieris genitale, Romanis intybus agrestis, aliis lapathū seu caphaguina, aliis seris appellatur.

De Lilio.

Alij crinanthemon vocant, alij callirium, *quasi pulchrum lilium*, Magi Martis sanguinem, Osthanes auram crocodili, Ægyptij symphæphon, quidam tialon, Latini lilium, seu rosam Iunonis, Syri susan, Aphri abiblabon.

De Ballote.

Aliqui nophthan appellant, alij notianoscemin, alij cynosprasion, *quasi caninum marrubium*, alij notheran, alij nochelin, alij nostelin, alij nophryn, alij gnothurin, alij gnoteran, Romani apniū aut medatā, alij vlcerariam, alij marrubiū: sunt qui cātherinū adiiciāt, Ægyptij asphos seu esce, Prophetæ sāguinē Ixionis.

De Apiastro.

Aliqui *melittęō, alij meliphyllō, alij erythran, alij temele, Romani apiastrū seu *citraginē, Galli merisimorion vocant.

fortè, melitaenam.

quòd citreum malum redoleat.

De Marrubio.

Aliqui eupatoriū, alij phyllopha-

A δις, οἱ δὲ, ζώπυρον καλοῦσι.

220.b. Λεοντοπέταλον,

οἱ δὲ, λεοντοπόδιον, οἱ δὲ, λευκόρεον, οἱ δὲ, λεόντιον, οἱ δὲ, δορεῖς, οἱ δὲ, δοριπετερίς, οἱ δὲ, λυχνὶς ἀγρία, οἱ δὲ, παρδάλιον, οἱ δὲ, θορύβηθρον, οἱ δὲ, ῥαπήιον, οἱ δὲ, μήκων κερατῖτις, οἱ δὲ, ἀνεμώνη, Ρωμαῖοι παπαβεράκλουμ, οἱ δὲ, σέμεν λεόνινουμ.

B Ib.d. χαμαίδρυς,

οἱ δὲ, τευκρίδα.

Ib.f. Χαμαίδρυς,

Ρωμαῖοι τρισσάγω μίνορ.

221.d. στεφανωματική,

οἱ δὲ, ἀθάνατος, οἱ δὲ, ἀκυλώνιον, οἱ δὲ,

C βαλλάριον, οἱ δὲ, γερανοπόδιον, οἱ δὲ, κορύμβιον, οἱ δὲ, ταύριον, οἱ δὲ, σκῆπτρον, οἱ δὲ, μαλόϊον, Αἰγύπτιοι σήμεων, Προφῆται αἷμα ἀποκαθημένης, Ρωμαῖοι γενικουλάρις, οἱ δὲ, βαλλάρια.

Ibid. ἀγρία,

οἱ δὲ, τραγώνατον, οἱ δὲ, ἀτόκιον, οἱ δὲ, ἱερα-

D κοπόδιον, οἱ δὲ, λαμπάς, Αἰγύπτιοι σεμοῦρα, Προφῆται ἀποκαθημένης ταῦρος, Ρωμαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστιμ, οἱ δὲ, λάπαθον, καφαγουῖνα, οἱ δὲ, σέρις.

Ib.c. βασιλικόν,

οἱ δὲ, κρινάνθεμον, οἱ δὲ, καλλείριον, Προφῆται αἷμα Ἄρεως, Οσθάνης αὔρα κροκοδεί-

E λου, Αἰγύπτιοι συμφαιφοῦ, οἱ δὲ, τίαλος, Ρωμαῖοι λίλιουμ, οἱ δὲ, ῥόσα ἰουνώνης, Σύροι σουσὰν, Αφροὶ ἀβίβλαβον.

222.c. πράσιον.

οἱ δὲ, νοφθάν, οἱ δὲ, νοτιανοσκέμιν, οἱ δὲ, κυνόσπρασον, οἱ δὲ, νώθηρας, οἱ δὲ, νοχελὶς, οἱ δὲ, νωστελὶς, οἱ δὲ, νῶφρις, οἱ δὲ, γνωθουρὶς,

F οἱ δὲ, γνωτήρα, Ρωμαῖοι ἄπνιουμ, οἱ δὲ, μέδαταμ, οἱ δὲ, οὐλκεράρια, οἱ δὲ, μαρρούβιουμ, οἱ δὲ, κανθουρίνουμ, Αἰγύπτιοι ἄσφος, οἱ δὲ, ἔσκε, Προφῆται αἷμα Ἰξίωνος.

Ib.e. καλλιφύλλον,

οἱ δὲ, μελίτταιον, οἱ δὲ, μελίφυλλον, οἱ δὲ,

G ἐρυθρά, οἱ δὲ, τημελῆ, Ρωμαῖοι ἀπιάστρουμ, οἱ δὲ, κιτράγω, Γάλλοι μερισιμώριον.

223.b. Πράσιον,

οἱ δὲ, εὐπατόριον, οἱ δὲ, φυλλοφάρες.

οἱ δὲ, τετράδλος, οἱ δὲ, χαμαιλεπόδιον, οἱ δὲ, φιλόχαρες, Αἰγύπτιοι ἀστερόπη, Προφῆται αἷμα ταύρου, οἱ δὲ, ἄφεδρος, γόνος Ὥρου, Ῥωμαῖοι μαρρούβιουμ, οἱ δὲ, λαβεώνια, Ἄφροι ἀτιερβέρζια. A

124.a. Φυλλῖτις.

οἱ δὲ, φύλλις, οἱ δὲ, ἄκαυλον, οἱ δὲ, λάπαθον ἄγριον καλοῦσι. B

224.c. τρίφυλλον,

Ῥωμαῖοι τριφόλιουμ, οἱ δὲ, τριφόλιουμ ἀκούτουμ ὀδοράτουμ.

225.c. Πόλιον,

τὸ ὀρεινὸν, οἱ δὲ, τεύθριον, οἱ δὲ, φευξασπίδιον, οἱ δὲ, ἀχαιμενὶς, οἱ δὲ, λιβανῖτις, οἱ δὲ, μήλοσμον, οἱ δὲ, βέλιον, οἱ δὲ, λεοντοκάρον. C

Ib.f. Σκόρδιον,

οἱ δὲ, σκόρβιον, οἱ δὲ, πλευρῖτις, οἱ δὲ, δύσοσμον, οἱ δὲ, καλαμίνθη ἀγρία, οἱ δὲ, χαμαίδρυς, οἱ δὲ, μιθριδάτιος, Προφῆται αἷμα πόδου, Αἰγύπτιοι ἀφώ, Ῥωμαῖοι τριξάγω παλούστρις. D

226.c. Βήχιον,

οἱ δὲ, ῥίχιον, οἱ δὲ, πετρίνη, οἱ δὲ, πήγανον, οἱ δὲ, πίθιον, οἱ δὲ, παγώνατον, οἱ δὲ, χαμαιλεύκη, οἱ δὲ, πρόχειτον, οἱ δὲ, ἀκρόφυλλον, οἱ δὲ, χαμαίγειρον, Αἰγύπτιοι σααρθά, Ῥωμαῖοι τουσιλάγω, οἱ δὲ, φαρφάριαμ, οἱ δὲ, πουστουλάγω, Βέσσοι ἀσά. E

Ib.f. Ἀρτεμισία

οἱ δὲ, πολύκλωνος, οἱ δὲ, μονόκλωνος, οἱ δὲ, τοξῆτησία, οἱ δὲ, Ἐφεσία, οἱ δὲ, ἀνακτόριος, οἱ δὲ, σώζουσα, οἱ δὲ, λεία, οἱ δὲ, λυκόφρυξ, Προφῆται αἷμα ἀνθρώπου, οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, Ῥωμαῖοι οὐαλέντια, οἱ δὲ, σερπύλλουμ, οἱ δὲ, ἕρβα ῥέγια, οἱ δὲ, ῥάπιουμ, οἱ δὲ, τραγάνθη, οἱ δὲ, ἀρτεμίσιαμ, Γάλλοι πονέμ, Δακοὶ ζουόστη. F

227.c. Ἀρτεμισία,

Ῥωμαῖοι κάπρουμ σιλβάτικουμ, οἱ δὲ, ἄπιουμ ῥούστικουμ, Αἰγύπτιοι μερσεώ.

228.b. Γεράνιον,

οἱ δὲ, πελωνῖτις, οἱ δὲ, τρίκα, οἱ δὲ, γερανογέρων, Ῥωμαῖοι ἐχινάστρουμ, Ἄφροι ἰέσκε. G

A res, alij tripedilō, alij camelopodiū, *quasi cameli pedē*, alij philochares, Ægyptij asterion asteropéme, Prophetæ tauri sanguinem, alij aphedron, geniturā Hori, Romani marrubiū, seu labeoniam, Aphri atierberzia nominant.

Marr. ex Plin. philopoda

De Phyllitide.

Aliqui phyllin, alij acaulon, *quasi caule carentē*, alij lapathum agrion, *hoc est, rumicem sylvestrem*, vocitant. B

De Trifolio.

Latinis trifolium seu trifolium acutum seu odoratum.

propter figurā ita Columel. Veget.

à grani odore & bituminis simili

De Polio.

Montanum aliqui teuthrion, alij pheuxaspidion, *quasi aspidis fugās*, alij achemenin, alij libanitin, alij melosmon, alij belion, alij leontocaron, *quasi leoninum caput*, appellant. C

à pomi fragrantis odore

De Scordio.

Quidam scorbium nominát, alij pleuritin, alij dysosmon, *quasi grauiter olens*, alij calaminthem syluestrem, alij chamædryn, alij Mithridation, Prophetę sanguinem Podotis, Ægyptij apho, Romani trixaginem palustrem. D

De Tussilagine.

Nonnulli richion, alij petrinam vocant, alij peganon, alij pithion, alij pagonaton, alij chamæleucen, *quasi humilem populum albam*, alij procheton, alij acrophyllon, alij chamægiron, *quasi humilem populū nigrā*, Ægyptij saartha, Romani tussilaginem, seu farfaram aut pustulaginé, Bessi asa. E

Fortassis, ξυχίον, uti apud Æginetam.

Sic Marcellus

Fortè, populaginem

De Artemisia.

Artemisiá seu polyclonon, *à multiplicibus ramulis sic dictam*, seu monoclonon, *à singulari ramulo*, quidá toxotin, alij Ephesian, alij anactorion, alij sozusam, *quasi salutarem*, alij leué, alij leucopin, Prophetæ hominis sanguinem, alij chrysanthemon vocant, Romani valentinam, alij serpyllū maius, vel herbá regiá, alij rapium, alij traganthen, alij artemisiá, Galli ponem, Daci zuosten. F

Fortè, τοξῖτιν seu τοξίτιν à iuuando partu.

à floris in aureo colore, vel lycophryn quasi lupi supercilium. ab efficacia

De Ambrosia.

Romani caprū syluaticum, seu apium rusticum, Ægyptij mersco.

De Geranio.

Quibusdam pelonitis, aliis trica, aliis geranogeron, Romanis echinastrum, Aphris iesce dicitur. G

Fortè, τρίχα, à rostro ciconiæ.

Ibidem, de Geranio altero.

Aliqui oxyphyllon, alij mertryga, alij myrrhin, alij cardamomum, alij origanum vocát, Prophetæ hierobryncas, Latini pulmoniá, cicutariam aut herbam gruinam, Aphri iesce.

De Gnaphalio.

Quidam hires, alij ampetocon, alij anaxeton, alij *gnaphalin vocát, Ægyptij semeon, Galli gelasinem, Romani centunculum seu centuncularem herbam, alij albinum.

quasi tomentosam herbã.

De OEnanthe.

Alij cerascomion.

De Conyza magna.

Conyza magna, quibusdá *cynozematitis, aliis danais, aliis tanachiú, aliis phycos, aliis ischys, aliis dinosmos, *quasi graueolẽs.* Magis brephoctonos, *quasi infantes enecans* aliis anubias, aliis hedemias, Ægyptiis ceti, Romanis intybú aut militaris herba, quibusdam delliariú, aliis febrifuga nuncupatur. Sunt & qui phragmosam, qui musteri, qui pissan nominent.

Conyzã, [illegible]

Eodem capite:

Aliqui conyzam paruam, alij panion, alij libanotin, Prophetæ Cronon, *id est, Saturnum*, appellant.

De Hemerocalle.

Aliqui hemerocatallacton, alij crinon agrion, *quasi lilium syluestre*, alij crinanthemon, alij *porphyranthes, alij bulbum *vomitorium, alij anticantharon, Ægyptij iocri, Romani bulbum aut liliú syluestre, seu marinum, Aphri abiblabon vocant.

à flore lilij
à flore purpureo
seu sanguineũ

De Leucoio.

Alij basilion, *quasi regium.* Romani opulam albam, seu violam albá, aliqui augustiam, nonnulli violam matronalem, aut passoriná, alij *polyphoram vocant.

fortè quod flores multos proferat.

De Satyrio erythronio.

Alij melium aquaticum, alij entaticon, *quasi arrectorium*, nonnulli priapiscum seu satyriscum, alij Satyri testiculum, Romani testiculum *leporinum nominant.

Sic Apul.

De Hormino.

Latinis geminalis, Dacis hormia dicitur.

De Nymphæa altera.

Nymphęam alterá sunt qui nymphona vocent.

A Ib. paulò pòst. γεράνιον,

οἱ δὲ, ὀξύφυλλον, οἱ δὲ μερτρύξ, οἱ δὲ, μυῤῥίς, οἱ δὲ, καρδάμωμον, οἱ δὲ, ὀρίγανον, Προφῆται ἱεροβρυγχας, Ῥωμαῖοι πουλμενία, οἱ δὲ, κικουτάρια, οἱ δὲ, γρουίνα, Ἀφροὶ ἰέσκε. Cóclusa adduntur ex Ald. cod.

Ib. c. Γναφάλιον,

οἱ δὲ, ἱρές, οἱ δὲ, ἀμπέτοκος, οἱ δὲ, ἀνάξητον, οἱ δὲ, γναφαλὶς, Αἰγύπτιοι σεμεών, Γάλλοι γελασινέν, Ῥωμαῖοι κέντουκλουμ, οἱ δὲ, κεντουκλάρις, οἱ δὲ, ἀλβῖνουμ.

229. a. λευκάνθον,

οἱ δὲ, κερασκόμιον.

Ibid. b.

Περὶ κονύζης μεγάλης. Κεφ.

C Κόνυζα μεγάλη, οἱ δὲ, κυνοζεματῖτις, οἱ δὲ, δαναὶς, οἱ δὲ, τανάχιον, οἱ δὲ, φύκος, οἱ δὲ, ἰσχὺς, οἱ δὲ, δείνοσμος, Προφῆται βρεφοκτόνος, οἱ δὲ, ἀνουβίας, οἱ δὲ, ἡδεμίας, Αἰγύπτιοι κέτι, Ῥωμαῖοι ἴντυβουμ, οἱ δὲ, μιλιτάρις ἕρβα, οἱ δὲ, δελλιάριον, οἱ δὲ, φεβριφούγα, οἱ δὲ, φραγμῶσα, οἱ δὲ, μουστηροὶ, οἱ δὲ, πισσάν.

D Ib. f. ἰάται,

οἱ δὲ, κόνυζα μικρὰ, οἱ δὲ, πάνιος, οἱ δὲ, λιβανωτὶς, Προφῆται Κρόνος.

Ib. g. Ἡμεροκαλλὶς,

οἱ δὲ, ἡμεροκατάλλακτον, οἱ δὲ, κρίνον ἄγριον, οἱ δὲ, κρινάνθεμον, οἱ δὲ, πορφυρανθὲς, οἱ δὲ, βολβὸς ὁ αἱματικός, οἱ δὲ, ἀντικάνθαρον, Αἰγύπτιοι ἰοκροὶ, Ῥωμαῖοι βούλβουμ, οἱ δὲ, ἕλιουμ ἀγρέστεμ, οἱ δὲ, ἕλιουμ μαρίνουμ, Ἀφροὶ ἀβίβλαβον.

E

230. b. Λευκόϊον,

οἱ δὲ, βασίλειον, Ῥωμαῖοι ὄπουλα ἄλβα, οἱ δὲ, βίολα ἄλβα, οἱ δὲ, αὐγουστία, οἱ δὲ, βίολα ματρωνάλεμ, οἱ δὲ, πασσαρῖνα, οἱ δὲ, πολύφορα.

F

232. c. ἐρυθραϊκόν,

οἱ δὲ μήλιον τὸ ἐν ὕδασιν, οἱ δὲ, ἐντατικὸν, οἱ δὲ, πριαπίσκον, οἱ δὲ, σατυρίσκος, οἱ δὲ, ὄρχις Σατύρου, Ῥωμαῖοι μολορίκουλουμ βένερις.

G Ib. e. ὅρμινον,

Ῥωμαῖοι γεμινάλις, Δακοὶ ὅρμια.

234. a. ἄλλης.

Νυμφαία ἑτέρη, οἱ δὲ, νυμφῶνα καλοῦσι.

Ib.c. Ἀνδρόσακες,

ⓞ ἢ, πιερίδα, οἱ ἢ, λεύκην, οἱ δὲ, θαλασσίαν καλοῦσι.

Ib.e. ἄσπληνον,

οἱ ἢ, λογχῖτις, οἱ ἢ, ἀτούριος, οἱ ἢ, φρυγία, οἱ ἢ, φρυγῖτις, οἱ ἢ, φιλτροδότης, Προφῆται αἷμα γαλῆς.

234.b. Ἀνθυλλίς,

ⓞ ἢ, ἄνθυλλον, οἱ δὲ, ἀνθεμίδα, οἱ ἢ, ἐράνθεμις, ⓞ δὲ, λευκάνθεμον, οἱ ἢ, σωρανθὶς, οἱ ἢ, ἄνθος πεδινόν, Ῥωμαῖοι σωλάστρουμ καλοῦσι.

235.c. καλλίας,

Ῥωμαῖοι μάλιουμ, Ἀφροὶ ἀστερτιφή, [ἕτεροι δὲ χρυσοκόμην.]

Cōclusa expungi par est, quia leguntur in contextu.

236.d. λευκάνθεμον,

οἱ δὲ, ἀνθεμὶς, οἱ δὲ, χαμαίμηλον, οἱ ἢ, χρυσοκαλις, οἱ ἢ, μελαβαθρον, οἱ δὲ, ἄνθος πεδινόν, Ῥωμαῖοι σόλις ὄκουλουμ, ⓞ δὲ, μιλλεφόλιουμ, Θοῦσκοι καυτάμ, Ἀφροὶ θαμακθ.

Ib.f. κάχλαμ,

οἱ δὲ, βαλσαμίνη, Προφῆται αἱμορρὰ, οἱ δὲ, γόνος Ἑρμοῦ, οἱ ἢ, γόνος ἄφθιτος, οἱ δὲ, Μνησίθεος, Ῥωμαῖοι καππακοράνια, Ἀφροὶ ναράτ.

237.a. πεντόδορον,

Malim cum Gal. πεντόροβον.

παιωνία ἄῤῥην, οἱ δὲ, ὀροβέλιον, οἱ ἢ, ὀροβάξ, οἱ δὲ, αἱμαγωγόν, οἱ ἢ, παισαίδην, οἱ δὲ, μονογένιον, οἱ δὲ, μήνιον, οἱ ἢ, παιώνιον, οἱ δὲ, πάνακος κέρας.

Ibid. δακτύλους,

οἱ ἢ, ἀγλαοφωτίδα, οἱ ἢ, θεοδόνιον, οἱ ἢ, σελήνιον, Προφῆται σεληνόγονον, οἱ δὲ, φθίσι, Ῥωμαῖοι κάστα.

Ib.f. λιθόσπερμον,

οἱ δὲ, λεόντιον, οἱ δὲ, λίθος λεοντική, οἱ ἢ, γοργόνιον, οἱ ἢ, ταντάλιτις, οἱ ἢ, διόσπορον, Ῥωμαῖοι κολουμβαμ, Δακοὶ γονολήτα.

Theophrastus & Plin. διόσπορος, quasi Iouis triticum.

238.d. ἐρυθρόδανον,

οἱ ἢ, ἐρυθρόδανος ῥίζα, οἱ δὲ, δράκανος, οἱ δὲ, κιννάβαρις, Ῥωμαῖοι ῥουβία σατίβα, Θοῦσκοι λάππα μίνωρ, Αἰγύπτιοι σοφοβί.

239.a. Λογχῖτις,

οἱ ἢ, κέστρον, ἢ Μηδοῦσα, Ῥωμαῖοι βενέρεα, οἱ δὲ, λαγκέολα.

A *De Androsace.*

Sunt qui ᵃpierida appellent, alij ᵃleucem, alij thalassiam, *quasi* ᵃ*marinam.*

à Pieribus dicta. *à solo colore candido.* *à loco circa quē nascuntur.*

De Asplenο.

Alij lonchitin, alij ᵃaturium, alij phrygiam, alij phrygitin, alij philtrodoten, Prophetæ ᵃmustelæ sanguinem.

B *Apul. tauriuum.* *aut felis.*

De Anthyllide.

Quidam anthyllon, alij anthemida vocant, alij eranthemin, alij leucanthemon, alij soranthis, alij florem campestrem, Romani ᵃsolastrum.

forte Solis astrum.

De Anthemide.

Romani malium, Aphri astertiphe appellant. C

De Parthenio.

Alij anthemida: sunt qui chamæmelum, alij chrysocalin, alij malobathron, alij florem campestrem, Romani solis oculū, aut millefolium, Hetrusci cautan, Aphri thamacth.

De Buphthalmo.

D Alij balsaminam, Prophetæ hæmorrham, alij Mercurij geniturā, aut semen incorruptibile, alij Mnesitheum, Romani cappacoraniam, Aphri Narat.

De Paeonia.

Pæoniam marem, alij ᵃorobelium nominant, alij orobacem, alij ᵃhęmagogum, alij pæsæden, alij menogenion, *quasi lunæ sobolem*, alij menion .i. ᵃ*lunarem*, alij pæonium, alij ᵃpanacos ceras. E

à grossis vicia similibus. *quid menstruorum sanguinem educat.* *quid corniculata Lunæ speciem referant feminum inuolucra.*

Ibidem.

Alij aglaophotida, quidam theodonium, *quasi diuinum donum*, alij selenion, *hoc est, lunarem.* Prophetę selenogonon, *quasi Lunæ genituram*, alij phthisin, Romani castam. F

sic Apul.

De Lithospermo.

· Alij leontion, alij leoninum ᵃlapidem, alij gorgonium, alij tantalitin, alij diosporon, *quasi à Ioue satum*, Romani columbā, Daci gonoletā.

Mars leonticam herbam.

De Rubia.

Alijs dracanos, alijs cinnabaris, Romanis rubia satiua, Hetruscis lappa minor, Ægyptijs sophobi. G

De Lonchitide.

Alijs cestron seu Medusa dicitur, Romanis venerea seu lanceola.

De Lonchitide altera.

Latini longinam aut calabrinam. (forte, lanceatam)

De Althaea.

Alij althiocon.

De Cannabi satiua.

Aliqui cannabium, alij schœnostrophon, *quasi intorquendis funibus aptum*, alij asterion, Latini cannabin appellarunt. (à foliorum figura.)

De Cannabi syluestri.

Aliqui hydrastinam, Romani terminalem seu cannabin vocant.

De Anagyri.

Alij agnacopum.

De Onobrychide.

Aliqui onobrochilon, alij eschasmenen, alij hypericum, alij corion, alij chamæpityn, Romani opacam, alij brichilatam, alij loptam, alij iocinalem, Daci aniassexe appellant.

De Chamæpity.

Alij pityorizon, alij orizelon, alij bryoniam syluestrē, Prophetæ Mineruæ sanguinem, Romani cupressum nigram, Daci dochela. (Sic Apul.)

In alio codice & hoc de Vettonica caput inseritur: cuius magna pars ex Ant. Musa desumpta videtur.

Vettonica nascitur in pratis & montosis locis, itémque mundis & opacis circa frutices. Animas hominum & corpora custodit. Contra nocturnas ambulationes ac loca à maleficiis & periculis non satis tuta, necnon & somnos difficiles efficax est: deniq; ad omne genus medelæ celebratur. Totam radicem rubram habet & odoratam, folia porracea, medium foliorum puniceum, cauliculos in rectū calamum desinentes, triāgulos, & in ipsis flores purpurascentes. Vis ipsius hæc est: Contusa recens & supra fracti capitis ictum imposita, doloré eximit, & vulnera glutinat: quin & ossa fracta vi sua extrahit. Illud verò eò efficaciùs præstat, si quotidie permutetur, donec vulnus sanescat. Sanat & dolorem capitis seu decocta cum aqua & capiti affusa, seu etiam cum bitumine oblita temporibus. Ad idem valet & ipsius radicis suffitus. (polenta)

Ib.c. τραχεῖαν,

Ρωμαῖοι λογγῖνα, ἄλλοι δὲ, καλαβρῖνα.

Ib.d. καλοῦσι,

ἄλλοι δὲ, ἀλθίοκον,

240.d. Κάνναβις,

οἱ δὲ, καννάβιον, οἱ δὲ, σχοινόστροφον, οἱ δὲ, ἀστέριον, Ρωμαῖοι κάνναβιμ. (Quòd ex eâ funes extorqueantur.)

Ib.f. ἀγρία,

οἱ δὲ, ὑδράστινα, Ρωμαῖοι τερμίναλις, ἄλλοι δὲ, κάνναβις.

241.a. ἄκοπον,

οἱ δὲ, ἀγνάκοπον.

242.a. Ονοβρυχὶς,

οἱ δὲ, ὀνοβρόχιλος, οἱ δὲ, ἐσχασμένη, οἱ δὲ, ὑπερικὸν, οἱ δὲ, κόριον, οἱ δὲ, χαμαιπίτυν, Ρωμαῖοι ὀπάκα, οἱ δὲ, βριχιλάτα, οἱ δὲ, λόπτα, οἱ δὲ, ἰοκιναλὲμ, Δακοὶ ἀνιασεξέ.

243.c. Χαμαιπίτυς,

οἱ δὲ, πιτυσόριζον, οἱ δὲ, ὀρείζηλον, ἄλλοι δὲ, βρυωνίαν ἀγρίαν, Προφῆται αἷμα Ἀθηνᾶς, Ρωμαῖοι κουπρέσσουμ, Δακοὶ δοχελᾶ.

246.c. ἐν ἄλλῳ καὶ ταῦτα.

Περὶ Βεττονικῆς.

Βεττονικὴ γεννᾶται ἐν χορτοκοπείοις καὶ ὀρεινοῖς τόποις, καὶ καθαροῖς καὶ ἡμέροις περὶ τὰ γυμνάσια· καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων καὶ σώματα φυλάττει νυκτερινάς τε ὁδοιπορίας καὶ τόπους ἐπιβλαβεῖς καὶ ὕπνους χαλεποὺς ἀντενεργεῖ. καὶ εἰς πᾶσαν ἴασιν ἐστὶν εὐλογημένη. ἔχει δὲ τὴν μὲν ῥίζαν ὅλην ἐρυθρὰν καὶ εὐώδη. τὰ δὲ φύλλα πράσινα, καὶ τὸ μέσον τῶν φύλλων φοινικοῦν. καὶ εἰς τὸν ὀρθοκάλαμον τελευτῶντα, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄνθη πορφυρίζοντα. ἡ δὲ δύναμις αὐτῆς ἐστὶν αὕτη· λειωθεῖσα γὰρ παραχρῆμα καὶ ἐπιτεθεῖσα εἰς τε θραυσμένην κεφαλὴν κατὰ τῆς πληγῆς, ἀνώδυνον ποιεῖ. καὶ τὰ τραύματα κολλᾷ· καὶ τὰ τεθλασμένα ὀστᾶ ἐκβάλλει. καὶ τοῦτο ποιεῖ καθ' ἡμέραν ἀλλασσομένη, ἕως θεραπευθῇ. (Ald. καθ' ἡμέραν.) ἀφεψηθεῖσα δὲ μετὰ ὕδατος, κεφαλαλγίαν καταντλουμένη καὶ μετὰ ἀσφάλτου περιχριομένη τοῖς κροτάφοις ἰᾶται, ὑποθυμιωμένης αὐτοῖς καὶ τῆς ῥίζης. (Al. ἀλφίτου.)

247.a. ἄρρεν,

οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δ', κυνοχάλην, οἱ δ', ἡρακλείαν, οἱ δὲ, ἄσφαλτον, οἱ δ', χιλιόφυλλον, οἱ δὲ, κλῆμα, οἱ δ', πολύκαρπον, οἱ δὲ, καρκίνηθρον, οἱ δὲ, τευθαλίδα, οἱ δὲ, μυρτοπέταλον, οἱ δὲ, κλινοπόδιον, οἱ δὲ, ζαρειθέα, οἱ δὲ, πηδάλιον, Αἰγύπτιοι θεφὶν, οἱ δὲ, στεμφὶν, Προφῆται γόνος ἥρωος, οἱ δ', ὄνυξ μυὸς, Ρωμαῖοι σεμιναλις, οἱ δ', σκορπίνακα, Αφροὶ χουλσιού.

Ib.e. θῆλυ,

Ρωμαῖοι σεμιναλις,

248.a. πολυγονοειδὲς,

οἱ δ', φιλεταίρειον,

Ib.c. χέρσοις.

Περὶ κληματίδος ἑτέρας. Κεφ.

Priorem hanc clematidem ponit Byzantinus codex.

Ετέρα κληματὶς, οἱ δὲ, ἐπιγητὶς, Αἰγύπτιοι φυλάκουα, Ρωμαῖοι ἀμβουξοῦ, κλῆμα ἀφίησιν ὑπέρυθρον, λυγῶδες, φύλλον δριμὺ λίαν γεύσασθαι, καὶ ἑλκωτικόν. περιελίττεται δὲ τοῖς δένδρεσιν ὡς σμίλαξ. ταύτης ὁ καρπὸς λεῖος μεθ' ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεὶς, ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν. τὰ δὲ φύλλα καταπλασθέντα λέπρας ἀφίστησι. ταριχεύεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρῶσιν.

249.b. πηκτὸν,

Ρωμαῖοι σολδάγινεμ.

Ib.g. Στοιβὴ,

οἱ δὲ, τόβιον, Ρωμαῖοι στίππαμ,

250.a. Κλύμενον,

οἱ δὲ, καλυκάνθεμον, οἱ δὲ, περικλύμενον, οἱ δὲ, ἡλιοφυὲς, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, οἱ δὲ, *σμίλαξ, οἱ δὲ, ἀνατολικὸν, οἱ δ', δυτικὸν, οἱ δὲ, μεργίνη, Ρωμαῖοι οὐόλουκρουμ, οἱ δ', οὐόλουκρουμ μαιους, Αἰγύπτιοι ὀξιουί. κλύμενον, οἱ δὲ, κλυμένιον, ὃ καὶ ἄγονον καλοῦσι.

Ald. μίλαξ

Ib.d. Περικλύμενον,

οἱ δὲ, αἰγίνη, οἱ δὲ, κλύμενον, οἱ δ', κάρπαθον, οἱ δὲ, σπλήνιον, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, οἱ δὲ, ἑλξίνη μείζων, οἱ δὲ, κληματῖτις, οἱ δὲ, μυρσίνη, οἱ δ', καλυκάνθεμον, Προφῆται πίλιον Αφροδίτης, Αἰγύπτιοι τοῦρκον, Ρωμαῖοι οὐόλουκρουμ μαιους, Αφροὶ λανάθ.

De Polygono mare.

Aliqui *polygonaton appellãt, alij cynochalen, alij herculeam, alij asphaltion, alij chiliophyllon, *quasi millefolium*, alij clema, *hoc est, viticulã*, alij *polycarpon, alij carcinethron, alij teuthalida, alij *myrtopetalon, alij clinopodion, alij zaritheam, alij pedalion, Ægyptij thephin seu stemphin, Prophetæ genitură herois, seu vnguem muris, Latini sanguinalem, aut *scorpinacam seu proserpinacam, Aphri chulum.

à frequentibus geniculis: seu internodijs. *à copia seminis.* *à folio myrti.* *Quod scorpionibus aegritud. aduersetur.*

De Polygono fæmina.

Latinis sanguinalis seu sanguinaria dicitur.

à sistendo sanguine.

De Clematide.

Aliqui philetærium vocant.

De Clematide altera. Cap.

Clematidem alteram sunt qui epigetida vocent: Ægyptij phylacuú, Romani ambuxum. Viticulam ex sese mittit rubentem, vitilium modo lentam, folium gustáti perquàm acre, vt etiam exulceret: arboribus in modum smilacis sese aduoluit. Huius semen tritú ex aqua aut hydromelite potum, per inferna pituitam & bilem educit. Pellunt verò lepras folia emplastri modo imposita. Cæterùm cum lepidio condiuntur, seruantúrque ad cibos.

De Symphyto altero.

Latini solidaginẽ seu cõsolidam.

De Stœbe.

Quidam stœbium, Latini stupam appellant.

De Clymeno.

Alij calycanthemon, alij periclymenon, alij heliophyes, *quasi solis plantam*, nonnulli hepatitin, alij smilacem, alij anatolicon, alij dyticon, alij merginem, Latini volucrú, seu volucrum maius, Ægyptij oxiui: clymenon, alij clymenium, quod & *agonon nuncupant.

Quod sterilitatem inducat, quamquam id periclymeno magis conuenit.

De Periclymeno.

Aliqui æginen, alij clymenon, alij carpathum, alij splenium, alij hepatitin, alij helxinen maiorem, alij clematitin, alij myrsinen, alij calycanthemon, Prophetæ pileum Veneris, Ægyptij turcum, Romani volucrum maius, Aphri lanath appellant.

De Tribulo.

A Aliquibus bucephalus, aliis tauroceros, Latinis tribulus aquaticus dicitur.

De Sarxiphago. Cap.

Sarxiphagon, aliqui saxifragum, alij empetron, Romani saxifragiam vocant. Frutex est surculosus in petrosis & asperis locis nascens, epithymo similis. Coctus in vino, mox potus, febricitantibus opitulatur, itémque vrinæ stillicidio ac singultui prodest: calculum quoque in vesica frangit, vrinásque ciet.

De Limonio.

Mar. pro-[illegible] Aliquibus potamogeton appellatur, aliis lōchitis, aliis * rapionium, Mysis mendruta, Syris Meüda, aliis lycosemphyllon, aliis helleborosemata, alijs scyllion: Magis cor lupi, Romanis veratrum nigrū, seu tintinabulum terræ, Gallis * iumbarū, Dacis dacina.

Marc. iumpe-rus [margin note]

De Lagopode.

Aliqui leporis cuminum vocant.

De Medio.

Aliqui Medicam appellant, alij trifoliū, alij clemation, alij osmon, quidam trigonon, alij cybellium, alij polyphyllon, *quasi multifolium*, Romani trifolium odoratum, Ægyptij epaphon.

De Epimedio.

Ab aliis erineos, *hoc est, caprificus*, ab aliis * thrias, à nonnullis polyrrhizon, à Romanis vindicta nominatur.

A frondosi fo-lio similitudi-ne [margin note]

De Xiphio.

Aliqui anactorion, alij arion vocant, Romani gladiolū * segetalem.

Sic Apul. [margin note]

De Spargano.

Aliqui xiphidion, alij bolon appellant.

De Xyride.

Ab aliquibus iris agria, ab aliis cactos, à Romanis gladiolus seu iris agrestis, à Dacis aprus dicitur.

De Anchusa.

Aliqui catanchusan vocant, alij Libycam, alij archibellion, alij alcibiadion, alij onophyllon, alij porphyrida, alij mydusam, alij salycem, alij nonean, Aphri buinesath.

Ib.g. τρίβολος,

οἱ μὲν, βουκέφαλος, οἱ δὲ, ταυρόκερως, Ρωμαῖοι τρίβολουμ ἀκουάτικουμ.

251.d. ἄρτου.

Περὶ Σαρξιφάγου. Κεφ.

Σαρξίφαγον, οἱ δὲ, σαρξίφραγον, οἱ δὲ, ἔμπετρον, Ρωμαῖοι σαρξιφράγια. Θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, ἐν πέτραις καὶ τραχέσι τόποις φυόμενος, ἐμφερής. Δύναμιν δὲ ἔχει ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα πυρέσσουσι βοηθεῖν, στραγγουρία τε καὶ λυγμῷ· λίθους τε τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν, καὶ οὖρα ἄγειν.

V. addit [illegible] & sic quoque legūt Marc. Corn. & Ruellius. Cord. & Dodon. Simp. Paulus γλήχωνι, hoc est, pulegio, assimilat.

Ib.c. λιμώνιον, ⸺ (heading as printed: Ib.c. νευρώδες,)

C οἱ μὲν, ποταμογείτων, οἱ δὲ, λογχῖτις, οἱ δὲ, ῥαπιονούιου, Μυσοὶ μενδρούτα, Σύροι μεῦδα, οἱ δὲ, λυκοσέμφυλλον, οἱ δὲ, ἐλλεβοροσήματα, οἱ δὲ, σκύλλιον, Προφῆται λύκου καρδία, Ρωμαῖοι οὐεράτρουμ νίγρουμ, οἱ δὲ, τιντίναβουμ τέρραι, Γάλλοι ἰουμβαρούμ, Δακοὶ δάκινα.

D Ib.f. Λαγώπους,

οἱ δὲ, λαγωοῦ κύμινον καλοῦσι.

Ib.g. Μήδιον,

οἱ δὲ, Μηδική, οἱ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, κληματίον, οἱ δὲ, ὀσμὶς, οἱ δὲ, τρίγωνος, οἱ δὲ, κυβέλλιον, οἱ δὲ, πολύφυλλον. Ρωμαῖοι τριφόλιουμ ὀδοράτουμ, Αἰγύπτιοι ἔπαφου.

E

252.b. Επιμήδιον,

οἱ δὲ, ἐρινεὸς, οἱ δὲ, θριας, οἱ δὲ, πολύρριζον, Ρωμαῖοι οὐινδίκτα.

Ib.d. μαχαιρώνιον,

οἱ δὲ, ἀνακτόριον, οἱ δὲ, ἄριον, Ρωμαῖοι γλαδιόλουμ, οἱ δὲ, σεγιτάλεμ.

F Ib.g. Σπαργάνιον,

οἱ δὲ, ξιφίδιον, οἱ δὲ, βῶλον καλοῦσι.

253 a. Ξυρὶς,

οἱ μὲν, ἶριν ἀγρίαν, οἱ δὲ, κάκτος, Ρωμαῖοι γλαδίολουμ, οἱ δὲ, ἴριμ ἀγρέστεμ, Δακοὶ ἄπρους.

Ib.d. ὀνόκλειαν.

G οἱ μὲν καταγχοῦσαν, οἱ δὲ, Λιβυκὴν, οἱ δὲ, ἀρχιβέλλιον, οἱ δὲ, ἀλκιβιάδιον, οἱ δὲ, ὀνόφυλλος, οἱ δὲ, πορφυρὶς, οἱ δὲ, μύδουσα, οἱ δὲ, σάλυξ, οἱ δὲ, νονεαν, Αφροὶ βουινεσάθ.

254.f. κιβιάδιον, A
Ῥωμαῖοι ἀλκιβίακουμ.

255.b. φιλεταίρειον,
οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἔχιον καλοῦσιν, οἱ δὲ, σκορπίουρον, οἱ δὲ, σπάργανον, οἱ δὲ, ἀλθαίαν, οἱ δ᾽, ἀμάρανθίδα, οἱ δὲ, προβάταιαν, οἱ δὲ, ἐλάφιον, οἱ δὲ, ἀντίμιμον, οἱ δὲ, πορφυρίδα, οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, νεμέσιον, οἱ δὲ, B ὑαινόψολον, οἱ δὲ, θυρσίτην, οἱ δὲ, θερμοῦτιν, οἱ δ᾽, μισόπαθος, Ῥωμαῖοι ὠκιμαστρουμ.

Ib.c. Ἔρινος,
οἱ δὲ, ὠκιμοειδὴς, οἱ δὲ, ὑδρηρὸν, Ῥωμαῖοι ὤκιμουμ.

Ib.e. Ἄγρωστις,
οἱ δὲ, αἰγικὸν, οἱ δὲ, ἀμαξῖτις, Αἰγύπτιοι ἀνουφὶ, Ῥωμαῖοι γράμεν, οἱ δὲ, ἀσσιφόλιουμ, οἱ δὲ, σαγγουινάλεμ, οἱ δὲ, οὐνιόλαμ, Ἰσπανοὶ ἀπαρία, Δακοὶ κοτιάτα, Ἀφροὶ ἰεβάλ. C

256.c. ἡράκλεια,
Προφῆται γόνον, οἱ δὲ, αἷμα Τιτάνου, οἱ δὲ, οὐρὰ σκορπίου, Πυθαγόρας πάρμιρον, Ἀνδρέας ξανθοφανεία, Ὀσθάνης βούφθαλμον, Αἰγύπτιοι σενδιονώρ, Ῥωμαῖοι οὐερτούμνουμ, οἱ δὲ, σολεάστρουμ, Ἀφροὶ οὐδηδονίν. D

Oribas. cap. de hydrophob. etiā ἄλυσσον vocari testatur, quod cōtra rabiosi canis morsum etsamnum sola iuvet.

257.a. σιδηρῖτιν,
οἱ δ᾽, μυριόμορφον, οἱ δ᾽, χιλιόφυλλον, οἱ δ᾽, στρατιωτικὸν, οἱ δ᾽, ἡράκλειον, Ῥωμαῖοι σουπερκίλιουμ Βενερις, οἱ δ᾽, ἄκορουμ σιλβάτικουμ, οἱ δ᾽, μιλιταρεμ, οἱ δ᾽, μιλλεφόλιουμ, Ἀφροὶ ἀστὴρ χιλλός. E

Apul. μυριόφυλλον.

Ib.d. Βάτος,
οἱ δ᾽, κυνόσβατον, οἱ δὲ, σελινοείτιον, οἱ δ᾽, ἀσύντροφον, Προφῆται αἷμα Τιτάνου, οἱ δ᾽, αἷμα ἴβεως, Ῥωμαῖοι σέντις, οἱ δὲ, F ῥοῦβουμ, οἱ δὲ, μόρα βατικανά, Δακοὶ μαντία, Αἰγύπτιοι αἵμοος, οἱ δὲ, ἄμετρος.

Apul. syntrophum.

258.a. Ἑλξίνη,
οἱ δ᾽, ἕλξιν, οἱ δὲ, κυνοχερσαίαν, οἱ δ᾽, ἀμελξίνην, οἱ δ᾽, εὐσίνην, οἱ δ᾽, ἀμοργίνην, οἱ δ᾽, συκοτάχος, οἱ δὲ, ψυχρύαχος, οἱ δὲ, G μελάμπελον, οἱ δ᾽, κισσάμπελον, οἱ δὲ, κισσάνθεμον, οἱ δ᾽, ἀνατεταμένον, Ῥωμαῖοι βολουτουμλάπαρον, Αἰγύπτιοι ἅπαπ.

De Echio.

Latinis alcibiacum dicitur.

De Ocimoide.

Sunt & qui hanc echion appellent, alij scorpiuron, alij sparganon, alij althæam, alij amaranthida, alij *probatæam, alij elaphion, alij antimimon, alij porphyridem, alij augion, alij nemesion, alij hyænopsolon, *quasi hyenæ nudatam glandem*, alij thyrsiten, alij thermutin, alij misopathos, Romani ocimastrum.

Quid fortasse sit ourbos [illegible]

De Erino.

Aliqui ocimoides, alij hydreron, *quasi aquaticam herbam*, Romani ocimum appellant.

De Gramine.

Aliqui ægicon, alij amaxitin, Ægyptij anuphi vocant, Romani gramen seu assefolium, seu sanguinalē, aut vniolam, Hispani aparian, Daci cotiata, Aphri iebal.

De Sideritide.

Prophetæ genituram aut sanguinē Titani, alij scorpionis caudam, Pythagoras parmiron, Andreas xāthophanea, Osthanes buphthalmum, *hoc est, bouis oculum*, Ægyptij sendionor, Romani vertumnū seu solastrum, Aphri vdedonin.

De Achillea.

Aliqui myriomorphon nominát, alij chiliophyllon, alij stratioticon, alij heracleon, Romani supercilιū Veneris seu acorum sylvaticum, alij militaré, alij millefolium, Aphri asterchillos.

De Rubo.

Alij cynosbaton, *quasi canis rubum*, nominát, alij selinoition, alij asyntrophon, Prophetæ Titani seu ibis sanguinem, Romani sentem seu rubum, alij mora vaticana, Daci mantiam, Ægyptij hæmoos seu ametros.

De Helxine.

Sunt qui helxin, *quasi palustrē* vocant, qui canochersæam, qui amelxinen, qui eusinen, qui amorginen, qui sucotachon, qui psychuacon, qui melampelon, qui cissampelon, qui cissanthemon, qui anatetamenon, Romani volutumlaparon, Ægyptij hapap.*

Hic legebatur de helxine altera caput integrum, quod quia lib. 4. cap. 86 habetur, hinc expungendum censuimus.

De EVpatorio.

Aliis hepatorium seu hepatitis, Romanis volucrum maius.

De Quinquefolio.

Aliqui pentapetes, alij *pentatomon, alij pentadactylon, alij pseudoselinō, alij callipetalon, alij xyloloton, alij xylopetalon, alij asphaltion, alij pentacœnō, alij thymiatitin, Ægyptij orphitebeocen seu enothron, Prophetæ ibis vnguē aut alam, alij hermodactylon, Romani quinquefoliū, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant.

a quinis sectura diuisuris.

De Phœnice.

Alij phœnicopteron, alij rhun stachyos, *quasi fluxum spicę*, alij osthalen, Romani loliū seu hordeum murinum, Ægyptij athnon nominant.

De Rhodia radice.

Alij rhodida nuncupant.

De Equiseto.

Aliqui trimachion, alij anabasin seu anabasion, alij *charadranon, alij phædran, alij iteandendron, *quasi salignam arborem*. alij gis, alij *schœnostrophon, alij *ephydron, *quasi aquaticum*, vocāt, Ægyptij pherphra, Prophetæ, Saturni cibum, Romani equinalem, seu salicem equinalem.

quod in torrentibus & fossis in quibus nascitur.

quod ex eo veluti funiculi intorqueri possunt. à loco natali.

De equiseto altero.

Aliqui equitium, alij chedran, alij gynon, Romani salicem equinalem appellant.

De Tragio altero.

Aliqui tragon, alij tragocerota vocant, alij scorpion, alij garganon, Latini cornulacam, seu bituensam, Daci saliam, Ægyptii sopher, Aphri achiosim.

De Iunco.

Aliquibus schœnos leia *i. iuncus leuis*, aliis oxypternos, aliis Solis supercilium, Romanis iuncus marinus seu manualis, Aphris chudua.

De Paronychia.

Aliquibus adocetos, aliis neuras, aliis phrynion, Romanis vnguinalis dicitur.

De Chrysocome.

Quibusdam chrysitis dicitur, aliis chrysanthemon, aliis amarantus, aliis Dios pogon, Latinis Iouis

A Ib.d. Εὐπατώριον,

ὧν δὲ, ἡπατώριον, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, Ρωμαῖοι βόλουκρουμ μάϊους.

Ib.g. Πεντάφυλλον,

οἱ ᾗ, πεντάπετες, οἱ ᾗ, πεντάτομον, οἱ δὲ, πενταδάκτυλον, οἱ δὲ, ψευδοσέλινον, ὧν ᾗ, καλλιπέταλον, ὧν ᾗ, *ξυλόλωτον, οἱ ᾗ, ξυ-

Forte ξυλόλωτον

B λοπέταλον, οἱ ᾗ, ἀσφάλτιον, ὧν ᾗ, πεντάκοινον, οἱ δὲ, θυμιατῖτις, Αἰγύπτιοι ὀρφιτεβεώκη, οἱ δὲ, ἐνωθρον, Προφῆται ἴβεως ὄνυξ, οἱ δὲ, πτερὸν ἴβεως, οἱ δὲ, *Ερμοδάκτυλον, Ρωμαῖοι κυιγκεφόλιουμ, Γάλλοι πεμπέδουλα, Δακοὶ προπεδουλά.

Ερμοῦ δακτύλων, Aëtius.

259.f. ἀγχόνιτα,

C οἱ δὲ, φοινικόπτερον, ὧν ᾗ, ῥοῦν στάχυος, οἱ ᾗ, ὀσθάλην, Ρωμαῖοι παλολουκουπίνουμ, Αἰγύπτιοι ἄθνον.

260.b. Ροδία,

οἱ δὲ, ῥοδίδα.

Ib.c. Ἵππουρις,

οἱ ᾗ, τριμάχιον, οἱ δὲ, ἀνάβασις, οἱ δὲ,

D χαρέδρανον, οἱ δὲ, φαίδραν, ὧν δὲ, ἰτεάδενδρον, οἱ δὲ, γῆς, οἱ ᾗ, σχοινόστροφον, Αἰγύπτιοι φερφρά, Προφῆται Κρόνου τροφὴ, Ρωμαῖοι ἐκυινάλις, οἱ δὲ, σάλιξ ἐκυινάλις, ὧν δὲ, ἀνάβασιον, οἱ δὲ, ἔφυδρον καλοῦσι.

Ib.f. ἑτέρα,

E οἱ δὲ, ἐκύτιον, οἱ δὲ, *χέδραν, οἱ δὲ, γύνον, Ρωμαῖοι σάλιξ ἐκυινάλις.

Forte χαρέδραν, vt antea.

261.d. ἄλλου,

οἱ δὲ, τράγος, οἱ ᾗ, τραγόκερως, ὧν δὲ, σκορπίον, οἱ δὲ, γάργανον, Ρωμαῖοι κορνουλάκα, οἱ ᾗ. βιτουένσα, Δακοὶ σαλία, Αἰγύπτιοι σοφέρ, Αφροὶ ἀχιοσίμ.

F 262.a Σχοῖνος,

οἱ δὲ, σχοῖνος λεία, οἱ δὲ, ὀξύπτερνος, οἱ ᾗ, ὀφρῦς ἡλίου, Ρωμαῖοι ιουγκουμ μαρίνουμ, ὧν δὲ, ιουγκουμ μανουάλεμ, Αφροὶ χουδουα.

Ib.c. Παρωνυχία,

οἱ δὲ, ἀδόκητος, οἱ δὲ, νευράς, ὧν δὲ,

G φρυνίον, Ρωμαῖοι βγκινάλις.

Ib.f. χρυσοκόμη,

οἱ δὲ, χρυσῖτις, οἱ ᾗ, *χρυσάνθεμον, οἱ δὲ, ἀμάραντον, οἱ ᾗ, Διὸς πώγων, Ρωμαῖοι Ἰόβις

Paul. χρύσανθες

βάρβα, Ἀφροὶ δουβάθ, οἱ δὲ, βουρχουμάθ. A

Ib. Χρυσοκόμη,

οἱ δὲ, χρυσόσπερμον, οἱ δὲ, δάσπιν, οἱ δὲ, ὀρίγανον, οἱ δὲ, ἀρκόφθαλμον, Ῥωμαῖοι αὐρέλια.

263.c. Βούφθαλμον,

οἱ δὲ, χαλκῖτιν, οἱ δὲ, χάλκανθον, οἱ δὲ, χαλκάνθεμον, Ῥωμαῖοι ἄκαλθαν, Θοῦσκοι γαρούλεουμ, Ἀφροὶ χουρζῆτα. B

264.b. Περιστερεὼν,

Ald. cod. addit b, οἱ δὲ περιστέριον, οἱ δὲ &c.

οἱ δὲ, τρυγόνιον, οἱ δὲ, βούνιον, οἱ δὲ, ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ, φιλτροδότης, Αἰγύπτιοι πεμψεμπτέ, Προφῆται Ἥρας δάκρυον, οἱ δὲ, αἷμα γαλῆς, οἱ δὲ, αἷμα Ἑρμοῦ, Ῥωμαῖοι κρίστα γαλλινάκεα, οἱ δὲ, φέρεα, οἱ δὲ, τριξαλὶς, οἱ δὲ, ἐξουπέρα, οἱ δὲ, ἕρβα σαγγουϊνάλις. C

Ib.d. ἐκάλεσαν.

Ald. cod. ... Apul. χαμαίλυκον. Apul. ... Apul. ...

οἱ δὲ, ἠριγένιον, οἱ δὲ, χαμαίλυκον, οἱ δὲ, σιδηρῖτιν, οἱ δὲ, κουρῖτιν, οἱ δὲ, Φερσεφόνιον, οἱ δὲ, Διὸς ἠλακάτην, οἱ δὲ, δίχρωμον, οἱ δὲ, κολλήτιν, οἱ δὲ, κυπάρισσον, οἱ δὲ, Δημητριάδα, Αἰγύπτιοι πεμφθεμφθάμ, Πυθαγόρας ἐρυσίσκηπτρον, Ῥωμαῖοι κιγκιννάλις. D

265.a. Ἀστράγαλος,

οἱ δὲ, χαμαισύκη, οἱ δὲ, ὄνυξ, οἱ δὲ, γατάλης, Ῥωμαῖοι πίνουμ τερίβιουμ, ὁμοίως φίκουμ τέρραι, οἱ δὲ, γλανδούλαμ, οἱ δὲ, ταλοὺμ, οἱ δὲ, νωνάριαμ. E

Ib.c. Ὑάκινθος,

οἱ δὲ, ἑλωνιὰς, οἱ δὲ, πορφυρανθὲς, Ῥωμαῖοι βάκκινουμ, οἱ δὲ, οὐλκίνουμ.

Ib.c. ῥοιάς,

Marc. ὀξύτονον. Sic etiam Corn.

οἱ δὲ, ὀξύτονον, Ῥωμαῖοι παπαβεράλις, Αἰγύπτιοι ναντί. F

266.b. ἥμερος,

οἱ δὲ, χαμαισύκην, οἱ δὲ, μήκωνα ῥοιάς, οἱ δὲ, ὀξύτονον, Ῥωμαῖοι παπάβερ, Αἰγύπτιοι ναντί.

268.b. θαλάσσιον,

Ῥωμαῖοι φάβουλουμ μαρίνουμ, Ἀφροὶ σισιμάκα. G

Ib.c. ἐμφερής.

ἐν δὲ τῷ βρωθῆναι ἢ ποθῆναι ταύτην

---

barba, Aphris dubath, aliis burchumath.

Ibidem.

Sunt qui chrysospermon vocẽt, *quasi aureo semine praeditã*, alij daspin, alij origanon, alij arcophthalmon, *quasi vrsi oculum*. Romani aureliam.

De Chrysanthemo.

Aliqui chalcitin vocant, alij chalcanthum, alij chalcanthemon, Romani caltham, Hetrusci garuleum, Aphri churzetan.

De Peristereone.

Aliqui peristerion, *hoc est columbinam* alij trygonium, alij bunion, alij hieran botanen, *hoc est herbam sacram*, alij philtrodoten nominãt: Ægyptij pempsempte, Prophetæ Iunonis lacrymam, alij mustelæ sanguinem, alij Mercurij sanguinẽ, Romani cristam gallinaceam, alij ferream, alij trixalin, alij exuperam, alij denique herbam sanguinalem.

quid sit περιστερεῶνα pabulo

De Hierabotane.

Alij erigenion, alij chamælygon, *quasi humile vimen*, alij sideritin, alij curitin, alij Phersephonion *i. Proserpinacam*, alij Iouis colũ, alij dichromon, alij colletin, alij cyparisson, alij Demetriada, Ægyptij pemphthemphtham, Pythagoras erysisceptron, Romani cincinnalem vocant.

De Astragalo.

Aliqui chamæsycen, alij onycha, alij gatalen vocant, Romani pinum triuium, similiter & ficum terræ, alij glãdulam, alij talũ, alij nonariam.

De Hyacintho.

Nonnulli heloniam, alij porphyranthes, Romani vaccinium, alij vlcinum vocant.

De Papauere erratico.

Aliqui oxytonon, Romani papaueralem, Ægyptij nanti nominant.

De Papauere satiuo.

Sunt qui chamæsycen vocent, *quasi ficum humilẽ*, alij mecona rhœada, *hoc est, papauer erraticum*, alij oxytonon, Romani papauer, Ægyptij nanti.

De Cornuto papauere.

Latini fabulum marinũ, Aphri sisimaca vocant.

Ibidem ad calcem:

Ab huius corniculati papaueris

esu potúve eadem planè inferútur symptomata, quæ ab hausto opio. Sed & iisdē succurritur auxiliis. Semen æstate dum siccum est colligitur. Radicis verò decoctum ex vino bibitum, sanat dysenteriam.

De Apollinari.

Quidam dioscyamum, *quasi Iouis fabam* alij pythonion, alij adamantē, alij adamenon, alij hypnoticon, *hoc est somnificum*, alij emmanes *.i. furialem*, alij auginon, alij dithyrambion vocant. Pythagoras & Osthanes xyleona, Zoroastres typhonion, Latini insanam aut dentariam, alij apollinarem, Prophetæ rhaponticū, Ægyptii saphtho, Hetrusci fabuloniam, Galli belinuntiá, Daci dieliá.

De Psyllio.

Aliqui cataphysin, alij cynocephalion, *quasi caninum caput*. alij crystallium, alij cynomyiam, *quasi caninam muscam*, alij psyllerin, alij Sicelioticon, *quasi Siculam herbam*. Siculi conidiin, Romani silbaciū seu herbam pulicariam, Aphri vargugum appellant.

De Solano hortensi.

Alij satiuū seu domesticū cognominant, Latini strumam, alij *cacubalum, Ægyptii allelo, Galli scubulum, Aphri astrismunim.

forte, cacubalū vt Apul.

De Solano halicacabo.

Nonnulli dircæon appellant, alij strychnon manicon, *hoc est, solanum furiale*, alij dorycenion, alij callaïda, Romani apollinarem minorē, seu herbam vaticam, alii opsaginē, Daci cocalida, Aphri cacabum.

De Solano manico.

Alij *anydron, alii pentadryon, alii enoron, alii orthogyion vocant.

quid aquosa [illegible]

De Mandragora.

Alij circæon, alii xeranthen, aliqui antimnion seu antimion, alii bombochylon, nonnulli minon, Ægyptii apemū, Pythagoras *anthropomorphō, alii aloëten, alii *thridacian, alii cammoron, Zoroastres diamonon seu archinen, Prophetæ hemionous aut gonogeonas, Romani mala canina seu mala terrestria.

quid radix hominis figuram representet
à folio lactucæ

De Aconito altero.

Alij cyamon leucon, *hoc est, fabam candidam*, Romani colomestrum.

A τὴν κερατῖτιν μήκωνα, ἐπιφέρονται ὅσα καὶ τῷ ὀπῷ τῆς μήκωνος συμπτώματα. καὶ τοῖς αὐτοῖς ὑποπίπτει βοηθήμασι. συνάγεται δὲ ὁ καρπὸς ἐν θέρει ξηρός. τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς ῥίζης πίνεται μετὰ οἴνου, καὶ θεραπεύει δυσεντερίας.

269.b. Υοσκύαμος,

B οἱ δὲ, διοσκύαμος, οἱ δὲ, πυθώνιον, οἱ δὲ, ἀδαμάντα, οἱ δὲ, ἀδάμενον, οἱ δὲ, ὑπνωτικὸν, οἱ δὲ, ἐμμανές, οἱ δὲ, *ἄτομον, οἱ δὲ, διθυράμβιον. Πυθαγόρας, *Προφῆται, Ὀσθάνης ξυλέων, Ζωροάστρης τυφώνιον, Ῥωμαῖοι ἰνσάνα δεντάρια, οἱ δὲ, ἀπολλινάρις, Προφῆται ῥαποντική, Αἰγύπ-

Forte, αὔγινον vt apud Apul.

C τιοι σαφθώ, Θοῦσκοι φαβουλώνιαμ, Γάλλοι βιλινουντίαν, Δακοὶ διέλλαμ.

270.d. Ψύλλιον,

οἱ δὲ, κατάφυσις, οἱ δὲ, κυνοκέφαλιον, οἱ δὲ, κρυστάλλιον, οἱ δὲ, κυνόμυια, οἱ δὲ, ψυλλερίς, οἱ δὲ, Σικελιωτικόν, οἱ δὲ Σικελοὶ κονιδιίς, Ῥωμαῖοι σιλβάκιουμ, οἱ δὲ, ἔρβα

D πουλικάρια, Ἄφροι οὐαργουγοῦμ.

271.a. κηπαῖος,

οἱ δὲ, ἥμερος, Ῥωμαῖοι στρούμουμ, οἱ δὲ, κακούβαλουμ, Αἰγύπτιοι ἀλληλώ, Γάλλοι σκούβουλουμ, Ἄφροι ἀστρισμουνίμ.

Ib.c. ἁλικάκαβον,

οἱ δὲ, *δίρκιον, οἱ δὲ, στρύχνον μανικὸν, οἱ

E δὲ, δορύκνιον, οἱ δὲ, *καλλιάδα, Ῥωμαῖοι ἀπολλινάρις μίνορ, οἱ δὲ, ἔρβα οὐατικάλις, οἱ δὲ, ὀψάγινεμ, Δακοὶ *κυκωλίδα, Ἄφροι κακαβοῦμ.

Al. δίρκαιον. οἱ δὲ, στρύχνον. οἱ δὲ μανικόν.
Al. καλλαΐδα.
Al. κυκαλίδα.

272.d. Στρύχνον,

οἱ δὲ, ἄνυδρον, οἱ δὲ, πεντάδρυον, οἱ δὲ, ἔνορον, οἱ δὲ, ὀρθόγυιον.

F 273.c. Μανδραγόρας,

οἱ δὲ, κιρκαῖον, οἱ δὲ, ξηρανθή, οἱ δὲ, ἀντίμνιον, οἱ δὲ, ἀντίμιον, οἱ δὲ, βομβόχυλον, οἱ δὲ, μῖνον, Αἰγύπτιοι ἀπεμούμ, Πυθαγόρας ἀνθρωπόμορφον, οἱ δὲ, ἀλοΐτην, οἱ δὲ, θριδακίαν, οἱ δὲ, κάμμαρον, Ζωροάστρης διάμονον ἢ ἀρχίνην, Προφῆται ἡμιόνους, οἱ δὲ,

G γονογεώνας, Ῥωμαῖοι μάλα κανίνα, οἱ δὲ, μάλα τερρέστρια.

275.f. λυκοκτόνον,

οἱ δὲ, κύαμον λευκὸν, Ῥωμαῖοι κολομέστρουμ.

276.a. κώνειον, A

ⓟ δὲ, ἄγνωος, οἱ δὲ, ἤθουσα, οἱ δὲ, ἀπολήγουσα, ⓟ δὲ, δολία, οἱ δὲ, ἀμαύρωσις, οἱ δὲ, παράλυσις, ⓟ δὲ, ἄφρων, ⓟ δὲ, κρήδιον, ⓟ δὲ, κοίτην, ⓟ ἢ, κατεχόμενον, οἱ ἢ, ἀβίωτον, οἱ ἢ, ἀψευδὴς οἱ ἢ, ἀγεώμωρον, οἱ δὲ, τίμωρον, ⓟ ἢ, πολυανώδυνος, οἱ δὲ, δαρδανὶς, οἱ ἢ, καταψυξις, Οσθάνης βαβαθυ, Αἰγύπτιοι ἀπεμφὶν, Ρωμαῖοι κικούταμ. B

Cor. κορίδιον (margin)

ib.f. κυνοκράμβη,

οἱ δὲ, κυνοκτόνον, οἱ δὲ, φάλεως, οἱ δὲ, κυνάγχη, οἱ ἢ, ὀλίγωρος, οἱ δὲ, ἱππομανὲς, οἱ δὲ, ὄνιστις, οἱ ἢ, ὀσφιοσκόροδον, οἱ δὲ, κυναρικὴ, οἱ ἢ, ἐλαφόσκορδον, Προφῆται παράλυσις, Ρωμαῖοι βρασσικα ῥούστικα, οἱ δὲ, κανίνα. C

277.b. ῥοδόδενδρον,

οἱ δὲ, σπόγγος, οἱ δὲ, αἱμοστατὶς, Ρωμαῖοι ῥοδόδενδρουμ, Λευκανοὶ ἰκμανή, Αἰγύπτιοι σκινφὲ, Αφροὶ ῥοδοδάφνη.

278.a. ἄγριον, D

Ρωμαῖοι βοῦλβους ἀγρέστις.

Hic demum eadē legebantur synonyma quæ ante helxinæ cissampelo attributa sunt: ideóq; ea expūgere visum est. (margin)

279.b. ἄλσινη,

ⓟ δὲ, ἀνθύλλιον, οἱ ἢ, μυόρτοχον, οἱ ἢ, μυορτόσπληνον, Ρωμαῖοι μοῦρις αὐρίκουλα, Αφροὶ λαβοθολαβάτ.

ib.d. τελματία,

οἱ δὲ, φακὸς ἄγριος, οἱ δὲ, ἐπίπτερον, Ρωμαῖοι βιπεράλις, οἱ ἢ, ἰκεοσμίγδονος. E

ib.c. μέγα,

οἱ δὲ, ἀειθαλὲς, οἱ ἢ, ἀμβρόσιον, οἱ ἢ, χρυσόσπερμον, οἱ ἢ, ζωόφθαλμον, ⓟ δὲ, βουόφθαλμον, οἱ δὲ, στεργηθρον, οἱ δὲ, γόνιον, οἱ ἢ, ἀείχρυσον, οἱ ἢ, ὁλόχρυσον, οἱ ἢ, χρυσάνθεμον, οἱ ἢ, πρωτόγονον, οἱ ἢ, βόριον, οἱ ἢ, νότιος, Προφῆται παρωνυχία, ⓟ δὲ, χρυσῖτις, Ρωμαῖοι κερακούσια, οἱ ἢ, Ιόβις καύλις, οἱ ἢ, λεαπέτες, οἱ δὲ, σεδιμμούρ, Αἰγύπτιοι παμφανές. F

280.b. μικρόν,

ⓟ δὲ, πετρόφυες, ⓟ ἢ, βρότιον, οἱ δὲ, θεοβρότιον, οἱ δὲ, κρόβυσσον, ⓟ δὲ, χειμερινὴν, ⓟ δὲ, κεραυνία, Ρωμαῖοι βιτάλις, οἱ ἢ, ἕρβα σεμπερβίβα, Αἰγύπτιοι ἐτιεκέλτα. G

De Cicuta.

Aliquibus ęgynos, aliis ethusa, apolegousa, aliis apolegouia, aliis dolia, aliis amaurosis, aliis paralysis, aliis aphrō, quibusdam creidion, aliis cœte, aliis catechomenion, aliis abiotō, aliis apseudes, aliis ageomoron, aliis timoron, aliis polyanodynos, aliis dardanis, aliis catapsyxis, Osthani babathy, Ægyptiis apemphin, Latinis cicuta dicitur.

Pleraq; harū denominationum a vi & effectu quo vescentes sequitur, desumantur. (margin)

De Apocyno.

Alij cynoctonon aut cynanchen, alij phaleon, alij oligoron, alij hippomanes, alij onistin, alij ophioscorodon, alij cynarican, alij elaphoscorodon, Prophetę paralysin, Latini brassicam rusticam seu caninam appellant.

quod canes perimat & necet. (margin)

De Nerio.

Aliis spongos, aliis hæmostaris, Romanis rhododendron, Lucanis icmane, Ægyptiis scinphe, Aphris, &c.

De Colchico.

Latinis bulbus agrestis.

De Alsine.

Alij anthyllion, alij myortochon, alii myortosplenon, Latini muris auriculam, Aphri labotholabat.

De Lenticula palustri.

Aliis phacos agrios, *hoc est, lens palustris*, aliis epipteron, Latinis viperalis, aliis iceosmigdonos.

De Semperuiuo magno.

Aliqui aithales, *quasi semper virēs*, alij ambrosion, *quasi immortale*, alij chrysospermō, alij zoophthalmō, seu bouophthalmū, *quasi animantis aut bouis oculū* alij stergethrō, *quasi amorificū* alij gonion, *quasi semē sternū*, alij aïchryson, seu holochryson aut chrysanthemō, alij protogonō, *quasi primogenitū* alij borion, alij notion, Prophetæ paronychian, aut chrysitin, Romani ceracusiam, seu Iouis caulem, alij leapetes, alij sedū marius, Ægyptij pamphanes nominant.

ab auro semine. (margin) à perennitate seu diuturnitate. (margin) ab auro flore. (margin) alij otulum. (margin)

De Semperuiuo paruo.

Alij petrophyes, *quasi in petris nasci solitum*, appellant, alij brotion, alij theobrotion, *quasi à dijs datum hominibus*, alij crobysson, alij chimerinen, *quasi hyemalem*, alij ceraumam, Latini vitalem seu semperuiuam, Ægyptij etiicelta.

quòd imat pectus tenoat. (margin)

Ad cal-

Ad calcem eiusdem capitis.

Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aïzoon paruum, alij petrophyes, *quasi in petris nascens*, alij aïzoō syluestre, Latini semperuiuum minus appellant.

De vmbilico Veneris.

Quid eius sit vsus ad conciliandos amores. Aliis hortus Veneris, aliis terræ vmbilicus, aliis stichis, aliis * stergethron, Latinis vmbilicus Veneris dicitur.

De Vmbilico Veneris altero.

quod quidam cymbalium seu cymbalariam appellant.

De Vrtica.

ab vrendo, vel Græci κνίδην ab excitando prurigine. Alij adicen, Latini * vrticam, Ægyptij selepsion, Daci dyn appellant. Alteram etiam acalyphē aliqui cniphen, Latini vrticā mollem vocant.

De Galiopsi.

quasi mustela oculum. Alij * galephos, Ægyptij Æthopi, Latini vrticam labeonem.

De Senecione.

Aliis erechthites, Latinis herbulum aut senecio.

De Musco marino.

Aliqui ballatin, alij iranen, Romani gnomeusilum vocant.

De Potamogetone.

Nisi mauis stagnorum legere corrupto à stagno vocabulo. Aliis stachytes, *quasi* * *spicat* Latinis fontalis seu fontinalis, Ægyptiis ethenchis.

Ad calcem cap. de Potamogetone.

Est & alter Potamogeton, cui folia similia, at longiora tenuioráque: cauliculi itidem similes ac tenues, semine rubente referti. Hoc esitatū astringit. Tritum verò cum vino potúmque acetabuli mensura, dysentericos ac cœliacos iuuat: sistit & rubentem fluxum muliebrem. Nascitur in aquosis & palustribus.

De Stratiote.

Ægyptij tibus, Prophetæ felis sanguinem.

De Verbasco.

Alij phlonon, Latini verbascum, seu fœminalem vocant.

A Ib. c. περὶ ἀειζώου,

Ἀείζωον τὸ λεπτόφυλλον, οἱ δὲ, ἀείζωον τὸ μικρὸν, οἱ δὲ, πετρόφυὲς, οἱ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, Ῥωμαῖοι σέμπερβίβουμ μίνους.

Ib.c. κυμβάλιον,

Οἱ δὲ, κῆπος Ἀφροδίτης, οἱ δὲ, γῆς ὀμ-B φαλὸς, οἱ δὲ, στιχὶς, οἱ δὲ, στέργηθρον, Ῥωμαῖοι οὐμβίλικουμ Βένερις.

Ib.g. Κοτυληδόνος,

ὅ τινες κυμβάλιον καλοῦσι,

281.b. κνίδη,

C Οἱ δὲ, ἀδίκη, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα, Αἰγύπτιοι σελέψιον, Δακοὶ δύν. Ἀκαλύφη ἑτέρα, οἱ δὲ, * κνίδην καλοῦσι, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα μόλλις. Ald. κνίφην.

Ib.f. Γαλεόψιδος,

Οἱ δὲ, γάλεφος, Αἰγύπτιοι αἴθοπι, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα λαβεόνεμ.

D 282.d. Ἠριγέρων, Ita dicitur, quòd verno tēpore canescat eius flos.

Οἱ δὲ, ἐρεχθίτης, Ῥωμαῖοι ἔρβουλουμ, οἱ δὲ, σενέκιουμ.

283. a. θαλάσσιον,

Οἱ δὲ, βάλλαρις, οἱ δὲ, ἰράνη, Ῥωμαῖοι γνωμεουσίλου.

E Ib.d. Ποταμογείτων,

Οἱ δὲ, σταχυίτην, Ῥωμαῖοι φοντάλις, Αἰγύπτιοι ἐθένχις.

283.c. τόποις φύεσθαι.

Ἐστι καὶ Ποταμογείτων ἕτερος. Τὰ φύλλα ὅμοια, μακρότερα δὲ καὶ * λεπτότερα. * καυλία ὅμοια, λεπτὰ ἢ γέμοντα F καρποῦ ὑπερυθροῦ· ὃς βρωθεὶς στύφει, λεῖος δὲ σὺν οἴνῳ καὶ ποθεὶς ὀξυβάφου πλῆθος, δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς ὠφελεῖ. Ὁ ἐρυθρὸς ῥοῦς γυναικεῖον ἵστησι. Φύεται δὲ ἐν ἐνύδροις καὶ ἑλώδεσι τόποις. Hoc caput reperit Sambucus in vetusto codice. Aalius codex addit σώτηρ. Idem addit καὶ πλείω.

G Ib. e. καλοῦσι.

Αἰγύπτιοι τιβοὺς, Προφῆται αἷμα αἰλούρου.

284.b. Φλόμος,

Οἱ δὲ, * φλόνον, Ῥωμαῖοι βερβάσκλουμ, οἱ δὲ, φημιναλή. Ald. πλόμος

285.f. Προσώπιον,

Οἱ δὲ, ἀπαρίνην, Ῥωμαῖοι περσωνάκιαμ, οἱ δὲ, λάππαμ.

De Personata.

Alij aparinē, Latini personatiam seu lappam appellant.

286.b. ἐλλεβορίνην,

Ald. βόριον. Οἱ δὲ, βόριον,

De Epipactide.

Alij borion vocant.

Ib.c. Καπνός,

Οἱ δὲ, κορυδάλιον ἢ κόριον, οἱ δὲ, κορυδάλιον ἄγριον, οἱ δὲ, καπνὸς ὁ ἐν ταῖς κριθαῖς, οἱ δὲ, καπνίτης, οἱ δὲ, μαρμαρίτης, οἱ δὲ, καπνογόργιον, οἱ δὲ, χελιδόνιον μικρόν, οἱ δὲ, περιστέριον, οἱ δὲ, κανθαρίς, οἱ δὲ, χαλκουρί, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, οἱ δὲ, φουμάρια, Αἰγύπτιοι κνύξ, οἱ δὲ, τοῦκιν.

al. add. οἱ δὲ, καπνεῖον.

Ald. καπνογόργιον.

De Fumaria.

Aliqui corydalion aut corion vocant, alij syluestre corydalum, alij capnon in segetibus hordeaceis nascentem, alij capniten seu capnion, alij marmariten, alij capnogorgion, alij chelidonion paruum, alij peristerion, alij cantharida, alij chalcochrun, Romani apium seu fumariā, Ægyptij cnyx, alij tucin. — A foliorum uili diuisura.

Ib.d. τρίφυλλον,

Οἱ δὲ, τριπόδιον, οἱ δὲ, τριφόλιον καλοῦσι.

al. τριφύλλιον.

De Loto satiua.

Alij tripodion, alij trifolium.

Ib.e. Λίβυον.

Οἱ δὲ, τρίφυλλον, Ῥωμαῖοι τριφόλιον μίνους.

ita dictum à loto in quo exuberat.

De Loto syluestri.

Alij triphyllon, Latini trifolium minus vocant.

Ib.g. Κύτισος.

Οἱ δὲ, τηλίνην, οἱ δὲ, λωτὸν μέγαν, οἱ δὲ, τρίφυλλον, Ῥωμαῖοι τριφόλιουμ μαίους.

De Cytiso.

Alij telinen, alij grandem lotum, alij triphyllon, Romani trifolium maius appellant.

287.d. Μυριόφυλλον,

Οἱ δὲ, μιλλόφυλλον, οἱ δὲ, στρατιωτική, οἱ δὲ, Ἀχίλλειος, Ῥωμαῖοι μιλλεφόλιουμ, οἱ δὲ, σουπερκίλιουμ Βένερις, Γάλλοι βελιουκάνδας.

De mille folio.

Alij melophyllon, alii stratioticen, *quasi militarem*, alij Achilleam, Romani millefolium aut supercilíū Veneris appellant, Galli bellicocandium. — Sic Apul.

Ib.f. Μυῤῥίς,

Οἱ δὲ, κουνίλην,

De myrrhide.

Alii cunilam vocant.

288.d. Κίρσιον.

Οἱ δὲ, βούγλωσσον μέγα καλοῦσι, Ῥωμαῖοι σπίνα μόλλις.

De Cirsio.

Alii buglossum magnum vocant, Latini spinam mollem.

Ib.f. Ἀττικός,

Οἱ δὲ, ἀστερίσκος, οἱ δὲ, ἀστέριον, οἱ δὲ, βουβώνιον, οἱ δὲ, ὑόφθαλμον, Ῥωμαῖοι ἐγγουινάλις, Δάκοι ραθίβιδα.

De astere Attico.

Aliqui asteriscon seu asterion, *quasi stellulam*, alij buboniū, alij hyophthalmum, *quasi suis oculum*. Latini inguinalem, Daci rathibida vocant.

289.a. ὀδυνώνης,

Γίνεται δὲ μέσον πετρῶν, καὶ τόπων τραχέων. ταύτης οἱ ἀστέρες ἐν νυκτὶ λάμπουσιν, οἱ γὰρ μὴ εἰδότες ὅταν αὐτὴν ἴδωσι, νομίζουσι φάντασμα εἶναι. εὑρίσκεται δὲ παρὰ βοσκοῖς προβάτων. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος ἱστορεῖ· αὕτη χλωρὰ κοπεῖσα μετ' ὀξυγγίου παλαιοῦ, ποιεῖ πρὸς λυσσοδήκτους καὶ βρογχοκηλικούς. ὑποθυμιαθεῖσα δὲ, φυγαδεύει θηρία.

al. i Κρατεύας

Quod i addit, in Crateua

Ad calcem eiusdem capitis:

Nascitur inter petras, locisque asperis: stellares huius radij noctu splendent. Quapropter qui hoc ignorant vbi ipsum viderint, spectrum quoddam esse arbitrantur. Inuenitur autem ab opilionibus. Cæterùm Crateuas herbarius hanc herbam refert, si viridis cum axungia vetere tundatur, contra rabiosorū morsus gutturisque ramices prodesse, ac suffitu quoque serpentes fugare.

De Viola nigra.

Purpuream violam alij dasypodion, alij priapeïon, alij violam syluestrem, alij Cybelion, Romani setialim aut murariam, aut violam purpuream vocant.

De Bunio.

Aliqui aton, alij arction, alij anemosphoron vocant, Prophetæ paradacry, Ægyptij erxoen, Romani scopam regiam, Aphri zigar, nonnulli thempso.

De Chamacisso.

Aliquibus chamæleuce, aliis cissos acarpos, *quasi hedera sterilis aut infructuosa*, aliis terræ corona, aliis 'selinitis, Romanis hedera 'pluuiatica dicitur.

A foliis circa radicem apii similibus. quod fortè per pluuiam expositā mutari tauxeri et Marcell. Sylnaticā legas.

De Buglosso.

Prophetę felis genituram, Osthanes tzauuchi, Ægyptij antuérin besor, Romani linguam bouis aut libanium, Aphri autanaph nuncupát. Nascitur sabulosis & exæquatis in planitiem locis. Colligitur verò Iulio mense: ferúntque contra febrilium accessionum rigores herbam vtilem: & ad tertianos quidem, eam quæ tres thyrsos emiserit: ad quartanos verò, quæ quatuor, totam cum radicibus & semine ad tertias in vino decoctam propinant: quin & ad curandos abscessus valere aiunt.

De Cynoglosso.

Aliqui phyton, alij caballion, alij splenion, alij scolymon, Romani linguam canis aut caninam appellant.

De Leontopodio.

Aliqui zoonychon vocant, *quasi animalis vngulam*, alij aëtonychon, *quasi aquilæ vnguem*. alii camum, *hoc est capistrum*, alij damnamenen, *quasi domitricem*, alii idiophyton, *hoc est, peculiarem plantam*, alii phytobasilan, *quasi plantam regiam*, alij crossion, alij crossophthoon, Magi sanguinem crocodili, alij crocomerion, Ægyptij daphnoenen, Romani Mineruium seu Palladium, alij neumatum, alij flammulam.

A Ib.c. Ἴον,

Οἱ δὲ, δασυπόδιον, οἱ δὲ, πριαπήϊον, ἄγριον, οἱ δὲ, Κυβέλιον, Ῥωμαῖοι σεπτάλις, οἱ δὲ, μουράρια, οἱ δὲ, βιόλα πουρπούρεα.

Ex Ald. add. τὸ ἄγριον. Ruellius videtur legisse, οἱ δὲ, ἴον ἄγ.

Ib.f. Βούνιον,

Οἱ δὲ, ἄτον, οἱ δὲ, ἀρκτίνην, οἱ δὲ, ἀνεμόσφορον, Προφῆται παράδακρυ, Αἰγύπτιοι ἐρξοέν, Ῥωμαῖοι σκόπα ρέγια, Ἀφροὶ ζιγάρ, οἱ δὲ, θεψώ.

V ἄρκτιον. Ruellius, ἀρκτίνων. Gaz. ἀρκτίνων.

Ald. θεμψώ.

B

290.c. Χαμαίκισσος,

Οἱ δὲ, χαμαιλεύκη, οἱ δὲ, κισσὸς ἄκαρπος, οἱ δὲ, γῆς στέφανος, οἱ δὲ, σεληνῖτις, Ῥωμαῖοι ἔδερα πλουβιάτικα.

C Ib.f. Βούγλωσσον,

Προφῆται γόνος αἰλούρου, Ὀσθάνης τζαουχί, Αἰγύπτιοι ἀνθουέριν βέσωρ, Ῥωμαῖοι λίγγουα βοῦμ, οἱ δὲ, λιβάνιν, Ἀφροὶ ἀυσανάφ. γίνεται εἰς τόπους ὁμαλοὺς καὶ ἀμμώδεις. συνάγεται δὲ ἐν ἰουλλίῳ μηνί. φασὶ δὲ πρὸς ῥίγη λειπτελεῖν πρὸς τὸ πεντάιον, τῆς ἐχούσης βουγλώσσου γ΄. καυλούς, ὅλην ἀποτελεσθῶσαν μετὰ τῆς ῥίζης καὶ τοῦ σπέρματος τῆς βοτάνης, δίδου πιεῖν. τῆς δὲ τέσσαρας ἐχούσης, τοῖς τεταρταΐζουσι. ἡ δὲ ἕψησις τούτων, σὺν οἴνῳ. καὶ πρὸς ἀποστήματα φασὶν αὐτὸ χρησιμεύειν.

forte ἀμμώδεις.

D

Ista quæ hic buglosso & alibi plurimagiis tribuuntur à Diosc. Plinius ad cynoglosson transtulit lib. 25. cap. 8.

Ib. g. Κυνόγλωσσον,

E Οἱ δὲ, φυτόν, οἱ δὲ, καβαλλάτιον, οἱ δὲ, σπλήνιον, οἱ δὲ, σκόλυμος, Ῥωμαῖοι λίγγουα κάνις, οἱ δὲ, λίγγουα κανίνα.

Apul. caballium.

291.b. Λεοντοπόδιον.

Οἱ δὲ, ζωόνυχον, οἱ δὲ, ἀετώνυχον, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, δαμναμένη, οἱ δὲ, ἰδιόφυτον, οἱ δὲ, φυτοβασίλεα, οἱ δὲ, κρόσσιον, οἱ δὲ, κροσσόφθοον, Προφῆται αἷμα κροκοδείλου, οἱ δὲ, κροκομέριον, Αἰγύπτιοι δαφνοινής, Ῥωμαῖοι Μινέρκιουμ, οἱ δὲ, νεουμάτους, οἱ δὲ, Παλλάδιουμ, οἱ δὲ, φλάμμουλα.

F

Ib.d. Ἱππόγλωσσον,

Οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀντίρρινον, οἱ δὲ, ἀνάρρινον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην λυχνίδα ἀγρίαν καλοῦσι.

G

De Hippoglosso.

Aliqui & id antirrhinon, alij anarrhinon, nonnulli lychnida syluestrem vocant.

Ib.g. Κατανάγκη, A

δαμναμενὴ Ald. Οἱ δὲ, δαμναμαθὸν, οἱ δὲ, Διονυσιὰς, οἱ δὲ, θύρσιον, οἱ δὲ, δῆμος, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, κρότιον, Προφῆται ἀρχαρὰς, οἱ δὲ, ἀρκόπους, Ῥωμαῖοι ἔρβα φιλικλᾶ, οἱ δὲ, δατίσκα, οἱ δὲ, Ιοβισμαδίους, Δακοὶ καρωπίθλα.

292.b. Τριπόλιον, B

Οἱ δὲ, ψυχὴ, οἱ δὲ, μηρὶς, οἱ δὲ, ποταμογείτων, οἱ δὲ, σταχυίτης, Ῥωμαῖοι καλαμάρης.

292.d. πολύτριχον,

Οἱ δὲ, καλλίτριχον, οἱ δὲ, τριχομανὲς, οἱ δὲ, ἐβενότριχον, οἱ δὲ, ἄργιον, οἱ δὲ, κόριον ἔνυδρον, Αἰγύπτιοι ἐπιέρ, Ῥωμαῖοι κικιννάλις, οἱ δὲ, τέρραι καπίλλους, οἱ δὲ, σουπερκίλιουμ τέρραι, Δακοὶ φιθοφθεθελά. C

243.a. ἀδίαντον.

Οἱ δὲ, πτέριον, οἱ δὲ, εὔπτερον, Ῥωμαῖοι καπιλλάρεμ, οἱ δὲ, πίνουλαμ, οἱ δὲ, φιλικλάμ.

Ib.c. ξάνθιον,

Ἀλλ. φαλάνθρωπον. Ῥωμαῖοι λάππα. D

Ib.f. Αἰγίλωψ,

Οἱ δὲ, σιτόσπελος, οἱ δὲ, σίφων, οἱ δὲ, βρῶμος, Ῥωμαῖοι ἀβένα.

294.a. Βρῶμος,

Οἱ δὲ, σιφώνιον, οἱ δὲ, ἀκρόσπελος, Ῥωμαῖοι ἀβέναμ. E

Ib.f. Σμίλαξ,

Οἱ δὲ, ἐπάτιτις, οἱ δὲ, λυκάνθεμον, οἱ δὲ, κυνόσβατον, οἱ δὲ, ἀνίκητον, οἱ δὲ, ἡλιόφυτον, οἱ δὲ, ἀνατολικὸν, οἱ δὲ, δυτικὸν, οἱ δὲ, ἑλίδη, Αἰγύπτιοι λυισθῆ, Ῥωμαῖοι μεργίνα, Θοῦσκοι ῥαδία. F

295.d. ἀγρία,

Ald. οἱ δὲ μυρτάκανθα, οἱ μυρτάκανθον. Theoph. κεντρομυρσίνην vocat. Οἱ δὲ, ἱερόμυρτον, οἱ δὲ, ὀξυμυρσίνη, οἱ δὲ, μυάκανθα, οἱ δὲ, ἄγονον, οἱ δὲ, σκίγκος, οἱ δὲ, μίνθη, οἱ δὲ, κατάγγελος, οἱ δὲ, ἀνάγγελος, οἱ δὲ, ἄκαρον, οἱ δὲ, ὄκνηρον, οἱ δὲ, κίνην, οἱ δὲ, λειχῆνα, οἱ δὲ, χαμαιπίτυς, οἱ δὲ, χαμαιμυρσίνη, Βοιωτοὶ δὲ γυρηνιάς, Προφῆται γόνος Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι ῥούσκουμ. G

V. γυρηνιάς.

De Catanance.

Aliquibus dânamene, aliis Dionysias, aliis thyrsion, aliis demos, aliis camus, aliis crotion, Prophetis archaras, aliis arcopus, *quasi p̄s vrsi*, Romanis herba filicula, seu datisca, seu Iouis radius, Dacis caropithla dicitur.

De Tripolio.

Aliqui psyché, alii merida, alij potamogetona seu stachyiten, Romani çalamarem nominant.

De Adianto.

Alij callitrichō, alij trichomanes, alij ebenotrichon, alii argiō, alii coriádrum aquaticum, Ægyptij epier, Romani cincinnalem, seu terræ capillum, seu supercilium terræ, Daci philophthechela vocant.

De Trichomane.

Aliqui pterion, *quasi filiculam*, alii eupteron, Romani capillarem, seu pinnulam, seu filiculam, appellant.

De Xanthio.

Latini lappam.

De AEgilope.

Aliquibus sitospelos, aliis siphon, *quasi tubus*, aliis bromos, Romanis auena dicitur.

De bromo.

Aliqui siphonion, alij acrospelon vocant, Latini auenam.

De smilace aspera.

Aliqui hepatitin, *quasi iecorariam* appellant, alij lycanthemon, *quasi florem lupinum*, alii cynosbaton, *quasi sentem canis*, alii aniceton, *quasi inuictam*, alii heliophyton, *quasi plantam Solis*, alii anatolicō, *hoc est orientalem*, alii dyticon, *occiduam*, alii helidem, Ægyptij lyisthe, Romani merginá, Hetrusci rhadiam.

De rusco.

Aliqui myrtacanthen vocāt, *quasi myrtum spinosam*, alii hieromyrton, *hoc est, myrtum sacram*, alii oxymyrsinem, *quasi myrtū aculeatam*, alii myacanthan, *hoc est, spinam murinam*, alii agonon, alii scincō, alii minthen, alii catangelon, alii anangelon, alii acaron, alii ocneron, alij cinen, alii lichenen, alii chamæpityn, alii chamæmyrsinen, *quasi humilem myrtum*, Bœoti gyreniam, Prophetæ genituram Herculis, Latini ruscum.

De Lauro Alexandrina.

Alij daphnon, alij Samothracicá laurú, alij mithrion, alij hypoglossió.

De Daphnoide.

Alypo simile, flos ceu nymphęæ, cuius medium cono non dissimile, in quo semen.

De Chamædaphne.

quid aquosos humores trahat. Alij daphnitin, alij hydragogon, Latini laureolam seu lauraginem, Galli vsubim.

De Elleboro albo.

fortassis est a sternutamento quod per os prouocat. Aliqui ascidem nominant, alij ectomon, quidá pignatoxarin, Prophetæ genituram Herculeam, alij polyides, alij anaphyston, Ægyptij somphian, alij vnre, Galli laginum, aliqui anepsa.

De Elleboro nigro.

a Proeti filiabus eo purgatis a Melampode. Alij Prœtiú, alij melanorrhizon, *quasi nigra radice praeditum*, alij Anticyraicon, Prophetæ zomarition, Ægyptij Isæam, seu elaphinen, seu cemeleg, Latini veratrum nigrum, alij saraca, Daci prodiorna. a loco in quo probatissimus nascitur.

De Sesamoide magno.

Aliqui sesamiten, alij sesamin, alii lycoscytalium, *quasi lupinam scuticam*, alii elleboron album, alii Anticyricon appellant.

De Sesamoide paruo.

Aliqui coronion, alii sesamon syluestre nuncupant.

De Cucumere syluestri.

Aliqui elaterion vocant, alii grynon, alii balin, alii syncrisin, alii bubalion, alii scorpion, alii pherombron, *quasi imbriferum*, alii peucedanó, alii notion, Romani anguinum, seu agrestem *cucumerem*, Aphri cuzimezar.

De Staphide agria.

Aliqui trifolium, alii stesium, alii astaphida, alii phthiroctonon, *quasi pediculos enecantem*, alii phthirion, alii apanthropon, alii polyides, alii pseudopathes, alii arsenoten, Ægyptii ibesaoeden, Romani herbam pedicularem appellant.

De Thapsia.

quid significet nondum. Aliqui hypopion vocant, alij pancranon, alij scammonion, alij thelypterin, *quasi filicem fœminam*,

A Ib.g. σταφίλω,

οἱ δὲ, δάφνος, οἱ δ', Σαμοθρακική, οἱ δὲ, μίθριον, οἱ δὲ, ὑπογλώσσιον.

296.b. Δαφνοειδές,

ὅμοιον ἀλύπῳ, ἄνθος ὡς νυμφαίας, καὶ μέσον τούτου κώνῳ ἐμφερές, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα.

B Ib.d. ἐκάλεσαν,

οἱ δὲ, δαφνίτιν, οἱ δὲ, ὑδραγωγόν, Ῥωμαῖοι λαυρέολα, οἱ δὲ, λαυράγω, Γάλλοι οὐσουβίμ.

Ib.f. λευκός,

οἱ δὲ, ἀσκίδα, οἱ δὲ, ἄτομον, οἱ δὲ, πιγνατόξαριν, Προφῆται γόνος Ἡρακλέος,

C οἱ δὲ, πολυείδες, οἱ δὲ, ἀνάφυτος, Αἰγύπτιοι σομφία, οἱ δὲ, οὖνρε, Ῥωμαῖοι βεράτρουμ ἄλβουμ, Γάλλοι λάγινον, οἱ δὲ, ἀνεψᾶ. Ald. ἀνάφυτον

297.g. πολύρριζον,

οἱ δ', Προίτιον, οἱ δ', μελανόρριζον, οἱ δ', κυιραϊκόν, Προφῆται ζωμαρίτιον, Αἰγύ-

D πτιοι ἰσαία, οἱ δὲ, ἐλαφινή, οἱ δὲ, κεμελέγ, Ῥωμαῖοι βεράτρουμ νίγρουμ, οἱ δὲ, σαράκα, Δακοὶ προδιόρνα.

299.b. μέγα,

οἱ δὲ, σησαμίτης, οἱ δὲ, σησαμίς, οἱ δ', λυκοσκυτάλιον, οἱ δὲ, ἐλλέβορος λευκός, οἱ δὲ, Ἀντικύρικον.

E Ib.d. μικρόν,

οἱ δὲ, κορώνιον, οἱ δὲ, σήσαμον ἄγριον καλοῦσι.

Ib.f. ἄγριος,

οἱ δὲ, ἐλατήριον, οἱ δ', γρυῶνον, οἱ δὲ, βαλίς, οἱ δ', σύγκρισις, οἱ δ', βυβάλιον, οἱ δ', σκόρπιον, οἱ δὲ, φέρομβρον, οἱ δὲ, πευκεδανόν,

F οἱ δὲ, νότιον, Ῥωμαῖοι ἀγγυΐνουμ, οἱ δὲ, ἀγρέστεμ, Ἀφροὶ, κουσιμεζάρ. Ald. ἀγγυΐνουμ

301.g. ἀγρία,

οἱ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, στήσιον, οἱ δὲ, ἀσταφίς, οἱ δὲ, φθειροκτόνον, οἱ δὲ, φθείριον, οἱ δὲ, ἀπανθρωπον, οἱ δὲ, πολυειδές, οἱ δ', ψευδοπαθές, οἱ δ', ἀρσενοτή, Αἰγύπτιοι

G ἰβησαοιδὴ, Ῥωμαῖοι ἕρβα πεδικουλάρις.

302.d. Θαψία,

οἱ δὲ, ὑπώπιον, οἱ δὲ, πάγκρανον, οἱ δὲ, σκαμμώνιον, οἱ δὲ, θηλυπτε-

εἰς, Ρωμαῖοι φερουλάγω, οἱ δὲ, φέρουλα σιλβέστρις, Αφροὶ βοίδεω.

303.f. Σπάρτιον,

οἱ δὲ, λοβὸν, οἱ δ᾽, λύγον καλοῦσι.

Hic alii caput interserunt de myrobolanis: sed huic o parum valet quicunque Dioscoridis esse iudicauerit.

304.f. Νάρκισσος,

οἱ δὲ, νάρκισσος ἄνυδρος, οἱ δ᾽, αὐτογενὲς, οἱ δὲ, βολβὸς ὁ ἐμετικὸς, οἱ δὲ, λείριον, Ρωμαῖοι βούλβους μορβιτάριους.

305.c. Ιπποφαὲς,

οἱ δὲ, ἱπποφυὲς, οἱ δὲ, ἱπποφανὲς, οἱ δὲ, ἵππιον, οἱ δὲ, ἐχῖνον, οἱ δὲ, πελεκῖνος, Ρωμαῖοι λαππάγω, οἱ δὲ, λαππουλάμ μέρα καλοῦσιν.

306.c. κρότωνα.

Αἰγύπτιοι σύσθαμνα, οἱ δὲ, τρίξιν, Προφῆται αἷμα πυρετοῦ, Ρωμαῖοι ῥικίνουμ, οἱ δὲ, λοῦπα.

309.e. ῥίζαν,

ἣν καλοῦσι τούρπετ.

311.b. συκῆν,

οἱ δὲ, μήκωνα ἀφρώδη.

Ib.e. Σκαμμωνία,

οἱ δ᾽, σκαμβωνίας ῥίζα, οἱ δ᾽, Κολοφωνία, οἱ δὲ, δακτύλιον, Ρωμαῖοι Σολοφώνιουμ, Προφῆται ἀποπλεύμονος, Αἰγύπτιοι σάνιλουμ.

312.f. κνίδιος,

οἱ δ᾽, χαμελαία μέλαινα, οἱ δὲ, ἡράκλειον, οἱ δὲ, βδελυρὰ, Ρωμαῖοι κιτοκάκιουμ, οἱ δὲ, ἐλεάγω, οἱ δὲ, ὀλεαστέλλουμ.

313.g. Ακτὴ,

οἱ δὲ, δένδρον ἄρκτου, οἱ δὲ, ἥμερον, Ρωμαῖοι σαμβούκουμ, Γάλλοι σκοβιὴν, Δακοὶ σέβα.

314.b. καλεῖται.

οἱ δὲ, ἑλιοσακτὴ, οἱ δὲ, ἀγρία ἀκτὴ, οἱ δὲ, Εὐβοϊκὴ, Ρωμαῖοι ἔβουλουμ, Γάλλοι δουκωνὲ, Δακοὶ ὄλμα.

315.b. λιβανωτίς,

Ρωμαῖοι ῥάδιξ σιλβέστρις, Αφροὶ θορφαθσαδόι.

Ib.e. Αλεξανδρίνη,

Ζωροάστρης θύμβρη, Οσθάνης αὐτογενὲς, Ρωμαῖοι κουκούρβιτα σιλβάτικα, Δακοὶ τουτράστρα.

Romani ferulaginem seu ferulam syluestrem, Pœni bœden.

De Spartio.

Aliqui lobon .*i. siliquam*, alij lygon, *hoc est, vimen*, appellant.

De Narcisso.

Aliis narcissus *anydros, aliis autogenes, aliis bulbus emeticus, aliis lirium, Romanis bulbus vomitorius.

quid siccitate gaudeat, neq; loca aquosa amet. quod e viridantibus flore & semine sponte sua nascatur & germinet, ut ait Theophrastus.

De Hippophaë.

Aliqui hippophyes vocant, alij hippophanes, alij hippion, alij equinum, alij pelecinon, Romani lappaginem seu lappulam minorem.

De Ricino.

Ægyptij systhamna, alij trixin, Prophetę sanguinem febris Romani *ricinum, seu lupam.

à ranini ventris similitudine.

De Pityusa.

quam turpeth appellant.

De Chamasyce.

Alij mecona aphroden, *hoc est, papauer spumeum.*

De Scammonia.

Aliquibus scambonia radix, aliis *Colophonia, aliis dactyliū, Romanis Colophonium, Prophetis apopleumonos, Ægyptiis sanilum dicitur.

à natali solo nempe Colophone Asiae unde petebatur.

De Chamelaea.

Alij chamelæam nigram, alij heraclion, alij bdelyran, *quasi execrabilem*, Romani *citocacium, nonnulli oleaginem seu oleastellum vocant.

Nonnulli … Colum.

De Sambuco.

Aliqui dendron arctu, *hoc est, arborem vrsi*, alij hemeron, *quasi satiuam*, Romani sambucum, Galli scobien, Daci seba nominant.

De Chamaeacte.

Aliis heliosacte, *quasi sambucus palustris*, aliis acte agria, *hoc est, sambucus syluestris*, aliis EVboica, Romanis ebulus, Gallis ducone, Dacis olma.

De Apio.

Latini radicem syluestrem, Pœni thorphathsadoe appellant.

De Colocynthide.

Zoroastri thymbra, Osthani autogenes, Romanis cucurbita syluatica, Dacis tutrastra.

De Epithymo.

A Aliqui cedoes, Romani inuolucrum vocant.

De Vite nigra.

Alij bucranium, Romani viuam taminiam, alij batanutam, alij betisalcam, Daci priadela, alij peregrinam, Aphri lauothen.

De Filice.

B Alij pterion, alij pterineon, alij *dasyclonon, alij anasphoron, Prophetæ Mercurij surculum, Romani filicem *fœnariam, alij laculam, alij filicem *simpliciter*, Ægyptij asini sanguinem.

ab hirsutie frondosi ramuli.

fortè, venetram.

De Thelypteri.

Latini linguam ceruinam vocát.

De Polypodio.

C Aliqui scolopendrion, alij pterin, alij *polyrrhizon, Romani filiculam seu filicularem herbam vocant.

à multifidis radicum nexuris.

De Dryopteride.

Aliquibus pterion, aliis nymphæa pteris.

De Linozoslide.

D Alij *argyron, alij aritrillin, alij *chrysitin, Ægyptij aphlopho, Latini herbam mercurialé masculam, alij *testiculatam, Aphri asumes.

fortè, à femine quod argento assimilet.

fortè à colore candicanti.

à femine, quod exiguum & binum instar testiculorum duo condit proferat.

De Cynocrambe.

Aphris harmas, alijs asumeslabon dicitur.

De Heliotropio magno.

E Alij heliotropon, alij dialion, alij *heliopun, alij scorpioctonon, *quasi scorpios enecantem*, alij sesamon agrion, *hoc est, silvestre*, alij scorpij *caudam.

quòd Solis itinere ita sequatur, vel super eum spectet.

à floris & seminis figura.

Ad calcem cap. de Omphacio.

F Vi pollens astrictoria, tardè concoquentibus dissolutísque stomachis conuenit, itémque fœminis malacia laborátibus, & ileosis. Creditur etiam salutare, si in pestilenti constitutione sorbeatur.

De Stibio.

Alij *gynæcion, alij chalcedoniú.

fortè, quòd eo feminæ fucis adulterarent.

Ad calcem capitis de Gagate.

G Aiunt & sacro, hoc est, *comitiali morbo*, laborantes prodere ac dephrehédere: quoniam dum eum ferunt, olfacto ipso protinus ac momento in terram procidunt. Quin & morbos fœminarum occultos sanare, si suffumigati vaporem exceperint.

316.b. Ἐπίθυμον,

οἱ δὲ, κεδδὶς, Ῥωμαῖοι ἰμβόλουκρουμ.

318.d. ἄμπελον,

οἱ δὲ, βουκράνιον, Ῥωμαῖοι οὐβαταμίνια, οἱ δὲ, βατανοῦτα, οἱ δὲ, βετισάλκα, Δακοὶ πριαδῆλα, ⁘ δὲ, περεγρίνα, Ἀφροὶ λαυοθέν.

Ib.g. πολύρριζον,

οἱ δὲ, πτέριον, οἱ δὲ, πτερίνεον, οἱ δὲ, δασύκλωνον, οἱ δὲ, ἀνάσφορον, Προφῆται Ἑρμοῦ βάϊν, Ῥωμαῖοι φιλισφαρακία· ⁘ δὲ, λακοῦλλα, οἱ δὲ, φιλικέμ, Αἰγύπτιοι αἷμα ὄνου.

319.c. πτέριν

Ῥωμαῖοι λίγγουα κερβίνα.

Ib.c. Πολυπόδιον,

οἱ δὲ, σκολόπενδρον, οἱ δὲ, πτερὶς, οἱ δὲ, πολύρριζον, Ῥωμαῖοι φολίκουλα λίκου πέλις.

320.a. Δρυοπτερὶς,

οἱ δὲ, πτέριον, οἱ δὲ, νυμφαία πτερίς.

Ib.f. Λινόζωστις,

οἱ δὲ, ἄργυρος, οἱ δὲ, ἀριτρίλλις, οἱ δὲ, χρυσῖτις, Αἰγύπτιοι ἀφλοφο, Ῥωμαῖοι ἕρβα μερκουριάλις μάσκουλα, ⁘ δὲ, τεστικουλάτα, Ἀφροὶ ἀσουμές.

321.b. ἄρρεν,

Ἀφροὶ ἀρμάς, οἱ δὲ, ἀσουμέσλαβον.

Ib.d. σκορπίουρον,

οἱ δὲ, ἡλιότροπος, οἱ δὲ, διάλιον, οἱ δὲ, ἡλιόπουν, οἱ δὲ, σκορπιοκτόνον, οἱ δὲ, σήσαμον ἄγριον, οἱ δὲ, σκορπίου οὐράν.

325.f. ὀμφακίου.

δυνάμει δὲ στυπτικὸν, ἁρμόζον τοῖς βραδέως πέπτουσι καὶ λελυμένοις στομάχοις, καὶ ταῖς κισσώσαις γυναιξὶ καὶ εἰλεώδεσι. δοκεῖ δὲ βοηθεῖν καὶ ταῖς λοιμικαῖς καταστάσεσι ῥοφούμενον.

Hæc quamuis in veteribus codicibus sint capitis de omphacio ascripta, sunt tamé ex cap. de vino omphacite trálata videtur.

361.b. Λάρβασον,

οἱ δὲ, γυναικεῖον, οἱ δὲ, χαλκηδόνιον.

386.b. οὗτοι οἱ λίθοι.

Φασὶ δὲ καὶ διακριτικὸν εἶναι τῆς ἱερᾶς νόσου. τούτου γὰρ ὀσφραινομένου ἐν ἀκμῇ φέρονται κατὰ γῆς πίπτειν. καὶ γυναικῶν δὲ νόσους κρυφίους ἰᾶσθαι θυμιώμενον, δεχομένων αὐτοῦ τὴν ἀτμίδα.

Ista ad finem capitis de gagate in codice nó contemnendo reperit Sambucus.

Perperam autem negatiua particula in eo codice adiunctetur.

Ib.d. πεντωβόλου βάρος, A

A vetusto cod. hæc & mendosa & superstitiosa inferuntur. Samb.

Vel, καθαρᾶς οὔσης

Ταύτην φασὶ καὶ διακριτικὴν ἔχειν δύναμιν τῆς καθαρευούσης γυναικὸς καὶ τῆς ὑπ᾽ ἀλλοτρίου ἀνδρὸς μοιχευομένης. εἰ γάρ τις αὐτὴν ἐπὶ τὰ στρώματα λάθρα θείη, ἡ μὲν καθαρὰ καὶ φίλανδρος εἰς ὕπνον κατενεχθεῖσα φυσικῇ τινὶ δυνάμει τοῦ λίθου τάς τε χεῖρας ἁπλοῖ πρὸς τὸν B ἄνδρα καὶ περιφύεται· ἡ δὲ πόρνοις ῥυπαροῖς ἀφυπνώσασα, τῆς κλίνης καταπίπτει. ἀλλὰ καὶ δύο ταύτην ἀνδρῶν φερόντων, πάσης ἔριδος ἀπαλλάττει καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιεῖ· καὶ βασταζόμενος εἰς στῆθος θέλγει λαόν.

Ib.f. Ὁ δὲ Μελίτης, C

Pro iis quæ leguntur in contextu, vetustiores quidam codices Magica hæc habent. Samb.

Ὁ δὲ Μελιτίτης ὠνόμασται καὶ γαλακτίτης καὶ ληθαῖος, ὅτι φέροντες αὐτὸν καὶ προσιόντες τοῖς οἰκείοις δεσπόταις, εὐμενεῖς αὐτοὺς εὑρίσκουσι, καὶ λήθην λαμβάνοντας τῆς αὐτῶν πολλάκις κακίας. αἰγῶν τε καὶ προβάτων ἀποσβεννυμένου τοῦ γάλακτος, εἴ τις αὐτὸν λεάνῃ μεθ᾽ ἅλμης μίξας, D βοηθεῖ τὸ ποίμνιον. λέγουσι δὲ καὶ ὅτι γυναιξὶ τὸ αὐτὸ δύναται πρὸς γαλακτοτροφίαν τριβόμενος καὶ πινόμενος. ἀλλὰ καὶ περὶ αὐχένος ἐν τοῖς νηπίοις καταδεδεμένος, ἀπείργει φθόνον, καὶ νόσων σώζει, καὶ ἐπιβουλευτῶν φυλάττει τὸ νήπιον, καὶ ὅτι τὸν τοῦτον φοροῦντα καὶ βασιλεῖς αἰδοῦν- E ται καὶ δικασταί, καὶ ἡδεῖς πᾶσι δοκοῦσιν.

Περὶ Χαμαιμήλου.

Τοὺς πυρέσσοντας τὸ χαμαίμηλον θεραπεύει σὺν ῥοδίνῳ λεῖον τετριμμένον. ὠφέλιμον δὲ τοῖς μετριάζουσι τὸ φυτόν. φύεται δ᾽ ἐπὶ θινοῖς τὸ βραχὺ καὶ κάλλιστον, ὃ βαστάζουσιν ἰατροὶ ἀρχομένου θέρους. F

Fortè θινοῖς ex Ald. cod.

Περὶ Ῥάμνου.

Τὴν ῥάμνον ἐάν τις ἄρῃ ἐν λειψοσελήνῳ καὶ βαστάζῃ, ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ πρὸς ἀνθρώπους φαύλους· ἁρμόζει δὲ φορεῖν αὐτὴν θρέμματα, καὶ πλοίοις περιτίθεσθαι· ὠφελεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον κε- G φαλῆς καὶ δαίμονας, καὶ ἐπιπομπάς.

Περὶ Ἀρτεμισίας.

Ἀρτεμισίαν τὴν βοτάνην εἴ τις ἔχει

De Magnete.

Hunc aiunt naturali quadam vi pollere, qua mulierem castam ab adultera discernat. Si quis enim ipsum strato clanculum imposuerit, quæ pudica est viriq; sui amore tenetur, somno consopita vlnis maritum ita arctè amplexabitur, vt in illius complexu quasi hæreat: altera verò spurcis & indignis per somnũ exercita laboribus, è lecto procidet. Sed & magnetem si duo viri secum tulerint, lites & cõtrouersias, si quæ inter illos fuerint, dirimet, atq; cõcordiã fouebit. Idem gestatus supra pectus, populum lenit ac demulcet.

De Melitite lapide.

Melitites lapis etiam galactites nominatur, itémque lethæus, quasi obliuiosus, quia ipsum gestantes, si ad dominos suos accesserint, beneuolos illos & clementes compe- rient, ac etiamnũ immemores scelerum & maleficiorum quæ sæpius antè perpetrarint. Quin & capras ouésque deficiente lacte, si quis ipsum admixta muria tritum exhibuerit, eas non parũ adiuuerit. Fertur & mulieribus itidem tritus potúsque ad lactis generationem vbertatémque cõferre. Sed & infantis collo adalligatus, arcet inuidiã, eúmque à morbis insidiisq; tuetur ac vindicat. Insuper qui lapidem eiusmodi gestauerit, & apud Reges & apud Iudices venerabilis erit, ac omnium deniq; gratiam fauorémque demerebitur.

De Chamæmelo.

Febricitantes sanat chamęmelũ, cum rosaceo ad læuorem tritum. Vtilis inquam planta mediocriter affectis. Nascitur porrò in editioribus arenosisque locis quæ breuis est & optima, eámque auferunt Medici æstatis initio.

De Rhamno.

Rhamnum siquis eruat siléte Luna, & secum ferat, cõtra venena & improbos homines prodesse sentiet. Vtiliter etiã & à pecoribus gestatur, & nauigiis circumponitur. Valet & contra capitis dolores, dæmoniorúmque insultus.

De Artemisia.

Artemisiã herbã siquis iter faciẽs

secum habeat, itineris laborem nõ sentiet: sin ferat in pedibus, venenatas bestias & dæmonia fugabit. Quòd si sanguis circum articulos coaluerit, induratúsque fuerit, ramulos maiores cum rosaceo in olla feruefacito, expressóque inde oleo locum affectum totũ oblinito, discubitum eunte ægro. Quin & vuluæ strangulatu laborantibus fœminis mirum in modũ auxiliatur, ac substillũ quoque lotium & opisthotonum leuat.

De Pentadactylo seu quinquefolio.

Pentadactylõ si quis circa corpus gestet, nullo dolore afficietur: oculos, strumas, induratas tõsillas, vuã, & partium sub lingua, articulorum & neruorũ dolores, dentes & psorã perniciali fame contractã iuuat: remoratos à partu menses eiicit. Affusa verò manibus cum aqua tepida, contra terrores, fascinum ac dæmonia mirum in modum commendatur. Cæterùm herbam legito dum augescit luna, oriente Sole.

De Verbenaca.

Verbenaca recta pudendum arrigit: supina vero, exiccandi vim habet. Recta amuleti instar adalligata, oculorum doloribus auxiliatur, cõtra eorundem hebetudinem & capitis dolorem efficax est: sed & contrita ex aceto, lassitudinem eximit: strumas & induratas tonsillas confestim discutit. Cæterum febriles horrores statim sanantur, si quis solùm stans ex aduerso ramulos eius tenuerit.

De Dictamno.

Dictamnum siccatã manibus terito, & in farinam redigito, adiectáque vini gutta corpus tagito. Cõtra omnes serpentium iniurias auxiliatur: vlcera putrésque nomas purgat prius, dein etiam explet: adactis corpori aculeis præsenti adhibetur auxilio: ad lienem quoque & abditorum locorum inflammationes infarinã redacta imponitur. Herbã metere, magnis æstibus, autũnoque eruito.

De Saluia.

Saluia perfrictionẽ tussimque discutit: prauis etiã vlceribus omnib⁹, cera & rosaceo ammixtis, auxiliatur.

A ἐν ὁδῷ, λύει τὸν κάματον. καὶ ἐν τοῖς ποσὶν ὁ φορῶν, θηρία διώκει καὶ δαίμονας· αἷμα δὲ ἐπὰν περὶ τὰ ἄρθρα σκιῤῥωθῇ, κλωνία λαβὼν μείζω μετὰ ῥοδίνου, καὶ ποιήσας ζέσαι εἰς χύτραν, σύγχεε τὸν πονοῦντα ὅλον ὡς ... κοιμᾶσθαι· καὶ ὑστερικῇς γυναιξὶ πάνυ βοηθεῖ. στραγγουρίαν παύει, καὶ
B ὀπισθοτόνου ῥῆγμα.

Περὶ Πενταδακτύλου.

Τὴν πενταδάκτυλον εἴ τις φορῇ περὶ τὸ σῶμα, ἄπονος μένει, καὶ ὀφθαλμοὺς ὠφελεῖ, χοιράδας, ἀντιάδας, σταφυλὴν, καὶ τὰ ὑπὸ τὴν γλῶσσαν, ἄρθρα τὰ καὶ νεύρων, ὀδύνας, καὶ ὀδόντας, ψώραν ἐκ λιμο-
C κτονίας· λοχίων ἔμμηνα κατασπᾷ. περιχυθέντα ἐν ὕδατι δὲ χλιαρῷ προσκλυζομένη εἰς τὰς χεῖρας, πρὸς φόβους καὶ βασκανίας καὶ δαίμονας ἐστὶ πάνυ καλή. διὸ λάμβανε τὴν βοτάνην, ὅτι αὔξει ἡ σελήνη, ἡλίου ἀνατέλλοντος.

Περὶ Περιστερεῶνος.

D Περιστερεὼν ὁ μὲν ὀρθὸς ἐντείνει τὸ αἰδοῖον, ὁ δὲ ὕπτιος, ξηραντικός ἐστιν. ὠφελεῖ δὲ ὁ ὀρθὸς περιαφθεὶς πρὸς πόνους ὀφθαλμῶν. ποιεῖ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ κεφαλῆς πόνον, καὶ κάματον παύει, τριφθεῖσα μετ᾽ ὄξους. χοιράδας, ἀντιάδας παραχρῆμα παύει· ὅτε δέ τις φρικιᾷ, ἀπὸ
E ταύτης κλωνία λαβὼν, κατέναντι στὰς τοῦ φρικιῶντος μόνος, καὶ εὐθὺς θεραπεύεται.

Περὶ Δικτάμνου.

Τὴν δίκταμνον ξηρὰν, τρίψας ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ ὡς ἄλφιτον ποιήσας, καὶ βαλὼν σταγόνα οἴνου, θίγε τοῦ σώματος,
F πρὸς πάντα γὰρ τὰ ἑρπετὰ ἀρμόζει. ἕλκη δὲ καὶ τὰς σαπρὰς νομὰς πλήρη προκαθαίρει καὶ σκολοπισθῇ τις προσκατάπλασσε, καὶ εὐθέως ὠφελήσεις· πρὸς σπλῆνα δὲ καὶ τὰ ἐν κρυφίοις τόποις πάθη φλεγμαίνοντα, κατάπλασσε, ὡς ἄλφιτον ποιήσας. ἆρον δὲ τὴν βοτάνην ἔαρι καὶ
G ἐν τοῖς καύμασιν καὶ ἐν τῇ φθινοπώρῳ.

Περὶ Ἐλελισφάκου.

Ἐλελίσφακος λύει ψυχρὸν, βῆχα· πρὸς πάντα δὲ τὰ κακὰ ἕλκη σὺν ῥοδίνῳ καὶ κηρῷ ἀναφθὲν ὠφελεῖ.

Ruellius ... legisse videtur, hoc est ...

σπληνὸς πόνον καὶ δυσεντερίαν θεραπεύει, πινόμενον μετ' οἴνου λευκοῦ. ἐξίσου δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοὺς προσποτιζόμενον θεραπεύει· καὶ πρὸς πάντα πιεῖ λόχια γυναικός. αἱ κάκιστα δὲ γυναῖκες πεσσὸν ἐξ αὐτοῦ ποιοῦσαι, προστιθέασι καὶ ἐκβάλλουσιν ἔμβρυα.

Περὶ Κυπαρίσσου.

Κυπάρισσος βοτάνη ὠφελεῖ πρὸς βράγχους καὶ ὦτα· καὶ ἀντιάδας, καὶ ὕδρωπα καὶ ἰσχιάδας θεραπεύει.

Περὶ Κενταυρείου.

Κενταύρειον ὠφελεῖ πρὸς φλεγμαίνοντα πάθη, καὶ κρούσματα πληγῶν· ὑστερικαῖς γυναιξὶ βοηθεῖ, στραγγουριῶντάς τε παύει καὶ λιθιῶντας. αἶρε δὲ τὴν βοτάνην ἐν ἔαρι ἡλίου ἀνατέλλοντος.

Περὶ Βουφθάλμου.

Τὴν βούφθαλμον σελήνης αὐξανούσης λαμβάνειν δεῖ. ποιεῖ δὲ πρὸς φόβους καὶ δαίμονας καὶ βασκοσύνας, καὶ φάρμακα· κατὰ ταῦτα ἀποστρέφουσα. καὶ ὀδύνα εἴ τις ποτὲ τὴν ῥίζαν μασησάμενος ἀποπτύσει, εὐθὺς τὸ ῥεῦμα στέλλουσα ὠφελεῖ· λύει δὲ καὶ γαστέρα.

forte ὀδύνα.

Περὶ Παιονίας.

Παιονία βοτάνη αἴρεται ἐν τοῖς κυνοκαύμασι πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι, καὶ κρεμᾶται· καὶ ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ βασκοσύνας καὶ φόβους καὶ δαίμονας, καὶ ἐπιπομπάς· καὶ εἰς πυρετὸν ἐκ φρικιάσεως νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινόν, καὶ τεταρταῖον. λέγεται δὲ ὅτι ποτὲ ἐν τῷ ὄρει ἔνθα ἦσαν δαίμονες φυεῖσα, τούτους ἀπεδίωκεν.

Additur in Ald. cod. caput περὶ πολίου.

Περὶ Πολίου.

Πόλιον, ἡ βοτάνη φορουμένη περὶ τὸ σῶμα ὠφελεῖ πρὸς σεληνιασμὸν καὶ κόπον. δύναται δὲ τριφθεῖσα μετὰ ὄξους ἡ βοτάνη καὶ καταχριομένη, πόδας ἀκροκορύμβους ὠφελεῖν.

Περὶ Μώλεως.

Μῶλυ βοτάνη ῥιζοτομηθεῖσα καὶ περὶ τὸ σῶμα φορουμένη, ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ βασκανίαν.

Περὶ Εναλίας δρυός.

Τὴν ἐναλίαν δρῦν ὅταν ἡ σελήνη

Lienis dolorẽ dysenteriámque pota cum vino albo sanat. Pari quoq; modo sanguinem excreátibus potu medetur: & ad extrahendas quaslibet muliebres à partu purgationes efficax est. Cæterum scelestissimæ mulieres subdito ex ea pesso partus excutere non verentur.

De Cupreßo.

Cupressus herba contra raucedines prodest: auriculas, induratos tõsillarum tumores, aquam inter cutem & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio.

Centaurium cõtra inflammationes & ictuum allisiones valet: fœminis vuluæ strangulatione laborantibus auxiliatur: quin & substillicidij calculorumque torméta leuat. Herbam porro Vere, oriente Sole legito.

De Buphthalmo.

Buphthalmũ crescente Luna decerpere oportet. Facit verò contra pauores, dæmonas, fascinationes & venena: ea siquidem omnia auertit. Quòd si quis radicem commanducando identidem expuat, dentium dolori, sedata simul & semel fluxione, auxiliabitur. Quin & aluum soluit.

De Pæonia.

Pæonia herba per æstus Caniculę ante Solis ortum vellitur, appensáque contra venena, fascinum, pauores ac dæmonum insultus prodest: item contra febres cum horrore adorientes tá nocturnas, quam diurnas, necnõ & aduersus quartanam. Cęterùm dęmones à monte in quo nascebatur quondam fugasse proditur.

De Polio.

Polium herba circa corpus gestata, contra lunaticum morbum lassitudinémque auxiliatur. Siquidem trita ex aceto herba & summis pedibus affusa prodest.

De Moly.

Moly herba radicitus excisa & circa corpus gestata, venenorum & fascinationis amuletum est.

De Marina quercu.

Marinam quercũ extrema Luna

cum rosaceo misceto, & faciem illinito, cùm ad negotia te conferes. Sub ventriculo gestata, fœtus vegetiores reddit: ad arcendos verò pauores nocturnos, manu tenetur. Sed & contra fascinum & maleficia omnia prodest, corpúsq; tuetur. Cùm enim fascinantes recedunt, arescentem surculum illa occludit, & eundé, si propiùs accesserint, aperit.

De Chrysanthemo.

Chrysanthemon si terra ante Solis ortum eruatur, corporique adalligetur, aut ex collo suspendatur, veneficas mulieres omnésque fascinationes amolitur.

De Erysimo.

Erysimum cum vino tritum, aduersus ventris dolorem bibitur. Quòd si quis grana septem in domum proiecerit, rixæ & iurgia concitabuntur.

A λήγῃ, μίξον μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου, καὶ χρίσον σου τὸ πρόσωπον, ὅταν ἐπὶ πράγματι ἀπέλθῃς. ζωογονεῖ δὲ καὶ παιδία ὑπὸ τὴν κοιλίαν φορουμένη· καὶ πρὸς τοὺς φόβους τοὺς γινομένους ἔχε κατὰ νύκτα. καὶ πρὸς βασκανίας τε καὶ πάντα τὰ κακὰ ὠφελεῖ· καὶ τὸ σῶμα φυλάσσει· ὅσοι γὰρ οἱ βάσκα-

B νοι ἀφεστήκασι, μέμυκεν· ἐρχομένων δὲ αὐτῶν ἐγγὺς, ἀνοίγει τὸ κάρφος.

Περὶ χρυσανθέμου.

Τὸ Χρυσάνθεμον εἴπερ ἄρεις ἐκ τῆς γῆς πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατέλλειν, καὶ περιάπτεις τῷ σώματι, καὶ ἐκ τοῦ τραχήλου ἀποκρημνᾷς, ὠφελεῖ ἀποστρέφον τὰς φαρ-

C μακίδας γυναῖκας, καὶ πάντας τοὺς βασκαίους.

Caput de Elleborine, quod postremo loco habebatur, iccirco deleui, quia verbis totidem legebatur cap. de Epipactide lib. 4. cap. 109.

Περὶ ἐρυσίμου.

Ερύσιμον λεῖον μετ' οἴνου πρὸς κοιλίας πόνους πινέσθω· ἐὰν δὲ κόκκους ζ' εἰς οἰκίαν βάλῃς, ἀψιμαχία ἔσται.

FINIS.

ΤΕΛΟΣ.

IANI ANTONII SARACENI LVGDVNÆI SCHOLIA IN DIOSCORIDIS DE MATERIA MEDICA LIBROS V. & eiusdem de Venenis Lib. II.

JN QVIBVS VARIAE CODICVM variorum lectiones examinantur, diuersæ de Medica materia seu priscorum seu etiam recentiorum sententiæ proponuntur, ac interdum conciliantur: ipsius denique Autoris corruptiora, obscuriora difficilioráque loca restituuntur, illustrantur & explicantur.

* * *

IANI ANTONII SARACENI LVGDVnæi Scholia in Dioſcoridis de materia Medica libros V.

IN LIBRVM PRIMVM.

In Præf. Βάσσε ὁ Ἰουλιος.] Vetus exemplar & Aldinum habēt Τυλάιος: quę quidē ſecutus eſt Marcellus Virgilius. Quidā Τυλιος legunt. Ac certè quidem Cælius Avrelianus alicubi Tullij Baſſi meminit. At Epiphanius Conſtātienſis Epiſcopus circa principiū lib.1. contra hæreſes 80. poſtpoſito iridē prænomine Βάσσε τὸ Τυλάιε nominat (quo loco & alios qui de materia medica ſcripſere commemorat) & id quidem facili, vt opinor, errore, ἀντὶ τοῦ Ἰουλιε vel Ἰουλιος. Id enim eſt huic ipſi nomen apud Plinium, tum alibi, tum in elencho lib. xx. xxi. xxiii. xxiiii. xxv. xxvi. xxvii. vbi obiter annotatur, Baſſum æquè ac Sextium Nigrum, etſi Latinus eſſet, Græcè tamē de Medicina ſcripſiſſe. quare nō immeritò Ruellius Iulium Baſſum conuertiſſe videtur.

Πετρώνιος, Νίγρου καὶ Διόδοτος] Dioſc. Petronium & Diodorum tāquam diuerſos rei herbariæ Scriptores hic commemorat. At Plinius tum lib.20.cap.8. tum etiā lib.25.cap.9. vnum & eundē Petronij Diodoti nomine deſignare videtur.

ἐν τ̃ βιβλίοις] Malui ἐν τ̃ βιβλίοις legere, quàm vti habebatur in vulg. exempl ἐν ἐ̃ βιβ. Sūt enim quinq; tantummodo libri, qui τὰ ὕλικα (ſic enim vocat Erotianus Hipp. φάρμακα) hoc eſt, materiā omnem medicam, com plectūtur reliqui, quibus de venenis, venenatorūmque animalium ictibus morſibúſve agitur, neq; huc pertinēt, neque fortaſſe huic ipſi Dioſcoridi aſcribi debe t. Huc adde quòd & Gal. in præfat. 6. de ſimpl. Dioſcoridis Anazarbæi quinque dūtaxat libros agnoſcit. Ac ipſe quoq; Dioſcorides quintū librū totius operis vltimū in eiuſdem libri præfatione nominat.

ἄρχεται] Quidam ἄρχεται leguntſed vulgata lectio mihi magis arriſit. Vtrancunque tamen recipias, locus hic planè mutilus ac decurtatus videtur. Quæ enim hic habentur de medicamentorum ætatibus, aut certè virium diuturnitate, ea vt experientiæ, ita etiam clariſs. Scriptorum autoritati refragātur. Siquidem Theophraſtus, lib. 9. de hiſt. plant. cap. 14 præter vtrunque Veratrū aliquot alia recenſet medicamenta, quæ quàm triennij longiore durent tempore, viribus etiamnum integris. Ac eum ipſum Theophraſti locum Plinius, lib.27. cap. vlt. totidē ferè verbis Latinè reddidit. Quid verò hac in parte ſentiendum ſit, vel ipſa experientia cuiuis ſatis indicabit. Cæterùm doctiſs. vir D. Ioh. Bauhinus, quò dubitationis huiuſce cauſam adimat, pro eo quod habetur in hac ipſa periodo, μόνα τοῖ βοτανικοῖς, reſtituit, διὰ τῶν βοτανικῶν, nec ineptè.

ἐν ἐνιαυτῷ] Fortè, ἀντὶ τοῦ ἐν, legendum, ὅμως aut etiam relicto ἐν, addendum ὅμως: nec enim ita facilè ſubintelligi poſſe videtur.

Cap. I. ἡ ἢ ἀνθεῖ, &c.] His locis haud dubiè particula ἢ accipitur pro Partim, ſeu Aliqua ex parte, vel quadantenus. Vult enim Autor, in eodem flore, ſed tamen diuerſis eius partibus, hos omnes colores conſpici Id vel ex eo patet, quòd ſtatim ſubiungit: propter colorum quæ in flore eſt varietatem, plantam ipſam non immeritò Iridi cœleſti aſſimilatam fuiſſe. Et hoc ipſum ſatis innuit Plinius, apud quem Dioſcoridis toto opere nullam fieri mentionem, mirari ſatis non poſſum. Is enim lib.21. nat. hiſt. cap. 7. *Floret*, (inquit) *Iris diuerſi coloris ſpecie, ſicut arcus cœleſtis: vnde & nomen.*] Cęterùm Iridis flores, ſcribit Philinus, Athenæo teſte, λύκος, hoc eſt, lupos, ex eo nominari. quòd lupi rictui labriſque ſimiles ſint.

ἢ μέλανα] Malui μέλανα ex codice Aldino legere, quàm ex Pariſienſi μέλαινα: maximè quum eam quoque lectionem ſecutus videatur Oribaſius, Collect. lib. 11. Huc accedit quòd in Iridis flore color ſubniger cernitur, qualis in viola nigra, quę ideò etiam μελανία nomē accepit. Omnino verò luteus color in eo ipſo vix vlla ex parte, quod videam, conſpicitur, ſed tantùm ex luteo albicans aut palleſcens: qui Græcis ὠχρὸς dicitur. Hic enim, Platone in Timæo teſte, conflatur λευκοῦ ξανθοῦ μεμιγμένου, ſcilicet cùm flauo ſeu luteo commiſcetur album.

διεσχισμένα λίαν] Oribaſius χείρω vel χειρία legiſſe videtur: ſed paruo diſcrimine.

ἡ δὲ κρατίστη ἡ Ἰλλυρική] Gal. etiam 1. de Antidot. irin Illyricam cæteris præſtare tradit. Sed & ante ipſum Theophr. 9 hiſt. cap. 7. laudatiſſimā ſcribit in Illyrico natam, & ibi quoque non quidem maritimis in locis, ſed mediterraneis, magiſque ad Septentrionem ſitis. Plinius ex ſententia Theophr. lib. 21. c. 7. *Iris laudatiſſima*, inquit, *in Illyrico, & ibi quoque non in maritimis, ſed in ſyluestribus Drilonis & Naronis.* Sic Iridis meminit Nicander in Theriacis, ἣν ὁ Δρίλων Δρίλων τε καὶ Νάρωνος ὄχθη. Sunt verò, Ptolemæo teſte, Drilo & Naro fluuij in Dalmatia Illyrico vicina.

τῇ γεύσει πυρώδης] Ita legimus ex vetuſto codice. Vulgata tamen exemplaria habent πυρώδης. fortè ἀντὶ τοῦ πυρώδης vel πυρωδεστέρα, hoc eſt, guſtu feruētiore. Et hæc lectio tolerari quoque poteſt: maximè cùm Oribaſius, loco ſuprà citato, eā ſecutus eſſe videatur.

καθαίρουσι δὲ παχὺ καὶ χολ.] In veteri Sambuci codice legitur, καθαίρουσι δὲ τὰ παχέα καὶ χολάς. Goupylus verò in aliquot exēplaribus legit, παχύ: quæ quidē lectio vt Interpretibus aliis, ita mihi ipſi magis arriſit: ſiue παχύ pro craſſioribus excrementis, ſiue pro craſſioribus humoribus accipiamus. Nec enim me mouet quod exiſtimat Goupylus, expungendam eam dictionem, ne qua in Autoris verbis videatur ταυτολογία: cùm iam antè (inquit ille) nihil aliud voluiſſe viſus ſit Dioſcor. quo loco ait, radices Iridis τὰ δυσεκλυτα ἄγειν Α-

... hoc est, Ξηραίνειν ..., vti loquitur Paulus, cum de his ipsis radicibus mentionem facit. Sed (quod pace tanti viri dictum velim) quis non videt aliud esse τὸ ξηραίνειν ..., aliud τὸ ... λεπτύνειν? quum illud sit, humores crassos purgare: hoc vero, eos ipsos attenuando ad purgationem præparare. Adde quòd vbi de attenuatione sermo est, de thorace cõtentis humoribus agitur: vbi verò de purgatione, de crassis iisdem quauis etiam alia corporis parte contentis.

CAP. II. ...] Contrà Plinius lib. 25. cap. 13. Acoro tribuit radices nigras, minúsque venosas, cæterò similes iridis.

ἐν Κολχίδι, Oribasiũ ac Diosc. interpretes secutus, Κολχίδι legere malui, quàm Χαλκίδι cũ Par. codice. Huc accedebat quòd ei Acoro primas tribuerat etiam Plinius, lib. hist. nat. 25. cap. 13. quod in Colchide nascitur iuxta Phasim amnem, & vbique in aquosis. Est verò Colchis, Asiæ prouincia, vti & Galatia: cuius itidem hoc ipso loco meminit Diosc. Ea Corace mõte, à Septentrione: ab Ortu, Iberia: à Meridie, Phaside amne: ab Occasu Ponto EVxino clauditur.

CAP. III. ... &c.] Ita legere & distinguere visum est, contra quàm in cæteris exẽplaribus habeatur: nempe vt quod de eclegmate ex Mei radicis puluere & melle cõcinnato dicitur, ad vnius thoracis affectus referatur, non item ad aliarum partium vitia: quibus eclegmata vt minùs conueniunt, ita neque accommodari consueuerunt.

CAP. IIII. ...] Aut ... legendum, quæ vox huic Authori satis est vsitata: aut potiùs ..., hoc est, à scorpione ictis, qua quidẽ voce vtitur sequenti capite Dioscorides. *Non mordendus enim morsu, sed acumine caudæ Scorpius*, vti loquitur Ouid. 4. fast. quanquã & eiusmodi aculeum Plinius dentis nomine appellare non veretur, lib. 11. cap. 37. Cæterùm vt prior illa lectio codicum quorundam & veteris Interpretis testimonio, ita hæc posterior Pauli de cyperide agentis, itémque Plinij autoritate nititur.

CAP. VI. ... στάχυς] στάχυς nomine plerunque accipitur spica vulgo dicta, qualis ea est qua frumẽtacea semina continẽtur: quæq; Varrone teste lib. 1. de re rust. cap. 48. rusticis olim à spe speca nominabatur: *eã enim* (inquit ille) *quòd sperant fore. ferunt.* Ab harũ etiam spicarũ similitudine Græci ... thymo, stœchadi & similibus στάχυν tribuũt. Sed στάχυν seu spicam hoc loco ita non esse accipiendam, vel ex eo patet, quòd, quicquid dicant nonnulli Plinij autoritate decepti, nardus Indica spicas huiusmodi nullas habere comperiatur. Intelligit verò Diosc. nardi radicis nucleum, quæ quidem pars est ipsius nardi nobilissima, præstantissima, ac etiamnum in vsu Medico frequentissima. Vt enim Columella Latinique alij spicas interdũ accipiunt pro nucleis, quibus numerosis ac sibi inuicem cohærentibus quarundã radicũ bulbosa capita compinguntur, velut allij, vlpici, liliorũ, quiq; in allio, Diosc. teste, Græcis peculiariter ἄγλιθες nuncupãtur: ita & Græci στάχυας pro iisdẽ radicum nucleis accepêre, ac tùm certè potissimùm cùm Indicæ nardi fecère mentioné. Idipsum satis apertè inquit Gal. 1. de Antid. quo loco radicẽ nardi spicam nominari dicit, non quia verè spica sit, sed quia spicæ figurã æmuletur. Itémq; lib. 9. de comp. medic. secundum locos, quam Philo in describẽda sua antidoto ῥίζαν ... nominarat, nil aliud esse asserit, quàm ipsissimã nardi radicẽ: ibidémque annotat Philoni ... ita dictam, quod vulgò nõ radix, sed spica vocaretur. Quinetiã 8. de simpl. medic. facult. vbi de nardi radice tãquam potiore nardi parte agit, νάρδου στάχυν appellat, quasi ex eo vocabulo vnicuique satis cognitam. Quinetiam AEgineta & Actuarius cõposito nomine ναρδοστάχυν nominauerunt. Græcorũ fortassis exemplo dixit Ouid. 15. Metamorph. *Nardi lenes aristas.* Easdẽ Statius Syl. v. aristarum odoratarum nomine intellexisse videtur, quo loco

odoratas (ait) *nec Arabs decerpsit aristas.*

Quanquam horum poetarum vterque potiùs de nardi Italicæ spicis, lauandulæ vulgo dictæ, congeneris fortè locutus est, quemadmodum & Plinium fecisse mihi sit verisimile, quando nardum fruticem describere conatur, lib. 12. cap. 12. Cæterùm nõ ignoro à quibusdam mentio in dubiũ vocari, sintne spicæ illę antedictę nardi radicum particulæ, an verò potius ab vna prodeuntes radice supra terram extẽt. Verùm equidem, dum à peritioribus herbariis certius aliquid cognouero, vnà cũ Galeno radicibus eas annumerandas esse duxerim. Nec illud abs re: quandoquidẽ vt aiunt, intra terram latere comperiantur, ac, vel ipso teste Theophrasto, quæcunque terra conduntur stirpium partes, earundem radicibus accenseri oporteat.

σφόδρα μακρὸν] Vt non habentur hæc duo vocabula in veteri exemplari, ita neque apud Oribasium, & fortasse redundãt. Nec enim fit verisimile quam paulò post μυρμήκιον ... esse, simul & ... σφόδρα κολοβόν, hoc est, valde curtam, pusillam ac muti aim conspici.

... ἐξάπτουσα] ... nomen conuertere volui, memor eius distinctionis quæ habetur apud Oribasium libro 1. coll. cap. 31. ... quamuis plerunque dictiones has apud Medicos tum Veteres, tum etiam recentiores, confundi tam certum est, quàm quod certissimum. At reuera periphrasis, qua sum hic vsus, mihi ad exprimendam Autoris mentem omnium aptissimè quadrare visa est. Siquidem ... vocabulum, quod hoc ipso habetur loco, etiam alibi Dioscorides ad corporis partem accommodat, quam non tantum humere humoréve perfundi intelligendum, sed etiam ex humoris quasi resudantis redundantia odorem de se tetrum expirare: veluti cùm ait loco alio: ... δυσώδη ..., quod quidem non ineptè quidam interpretantur: *alarum virus mitigat.*

CAP. VII. ἀλιοῦγγια] In duobus manuscriptis codicibus legit Goupylus ἀλιοῦγγια: attamen cum Ruellio legendum opinatur, σαλιοῦγγια: quasi verò citra σ, aspiratum ἁλιοῦγγια Latinum saliunca non satis exprimeret. Ac vterque fortassis cum Leoniceno nardum Celticam seu Gallicam, plantam eam existimauit esse, quam Saliuncæ nomine describit Plinius: cuius itidem mentionem facit Poëta in Bu-

colicis, dum humilis cognomen illi attribuit. Sed quàm parum firmis nitantur rationibus, ij iudicent qui Plinium diuersis capitibus de nardo Gallico & saliunca egisse, iísque notas viréssque dispares assignasse animaduerterint. Malui equidem non ineptam Marcelli Virgilij coniecturam sequi: qui quidem facili librariorum errore deprehēso, γάλλικα legēdum putat. Eam verò coniecturam cōfirmare videtur & ipse Oribasius, aut certè Rasarius Oribasij interpres, capite de nardo Celtica.

Cap. VIII. οὔτε δὲ καυλὸν] Sunt qui capitis huius initio οὔτε τὸ καυλὸς, κλῶνας seu κλάδους reposuerint: quo è numero fuere Ruellius & Marcellus Virgilius: nec id alia (opinor) ratione, quàm vt Dioscoridem à contradictione vindicarent. Verum quia κλῶνες seu κλάδοι, hoc est, rami surculive, arboribus magis quàm herbis conueniunt (quanquam non ignoro sæpenumero etiam ad herbas, maximéque frutices transferri) nobis ea lectionis immutatio nondum satis apta videtur. Itaque cum Sambuco maluimus ex Hispano codice οὔτε τὸ φέρει, ὑπομένει legere: quasi velit Autor nardi montanæ tum caulem tum fructum, tum denique florem, ætatem minimè ferre. Quòd si vulgata lectio retineretur, qui nardo montano prius caules & folia eryngij tribuerat Dioscorides, à seipso iam manifesto dissentiret. Cæterùm multò minùs aptè (nostro quidem iudicio) aliis quibusdam, ac inter cæteros, Mathiolo viro alioqui grauissimo, casibus immutatis legendum videtur: οὔτε δὲ καυλὸς, οὔτε καρπὸς, οὔτε ἄνθος ὠφέλιμα, quasi voluerit Diosc. has plantæ partes nullius esse in medicina vsus.

Cap. IX. ἀσάρου] Paris. codex habet τὰ ἄσαρον ἄνθος στεφανωματικά, quidā ἄσαρον ἄνθος, &c. Sed codicem Aldinum secutus ista consultò prætermisi: maximè cùm in vetustis quibusdam exemplaribus non extare compertum haberem. Huc adde quòd Asarum tantùm abest herba vt sit coronaria, vt ex eo ita vocitatū dicat Plinius, quòd in coronis non addatur: quanquam ea etymi ratio mihi non satis probatur, ac potiùs Asarum ita appellatū videtur, ἀπὸ τοῦ α στερητικοῦ καὶ σαροῦ, hoc est σαρώθρου, quòd scopis non adderetur, scopis inquam seu manualibus, quas serta flosculosve dicunt, seu lustralibus, quæ essent olim euerrendis Deorum aris dicatæ, quales ex verbena, verbasco similibúsque plantis comosis simul ac firmioribus colligebantur. Translata verò illa videntur ex cap. 51. lib. 3. de Bacchari: idque ab iis qui ex Gallici nominis bacchar (pro quo nunc per syllabarum metathesin *abaret* dicunt) affinitate, Asarum Dioscoridis cum bacchari vnum & idem esse coniecerunt. Quasi verò duobus diuersis capitibus Diosc. de vna eadémq; planta fuisset acturus, ac dissimiles tum notas, tum vires locis diuersis eidem plantæ ascripturus. Equidem baccharin Asarum Crateuæ esse facilè adducor vt credam. Sed quantum inter baccharin seu βάκχαριν & Dioscoridis asaron sit discrimen, præter Plinij testimonium minimè contemnendum, lib. 21. cap. 6. diuersa quoque apud Dioscoridem, Paulum & Oribasium vtriusque descriptio per se satis indicat. Etsi fateor Galenum & huius exemplo Aëtium pro bacchari Asarum visos accepisse: vt qui nulla baccharis facta mentione, asaro vires acori tribuerint, quæ quidem Bacchari potiùs quàm Asaro, si quis diligentiùs aduertat, conuenire videbuntur. Verùm vt ad rem redeam, illo ipso errore factum etiam est vt quæ de Asari viribus circa capitis finem in Florentinis codicibus habentur, quæque in editione Parisiensi inter Dioscoridis spuria reposita fuere, in hunc locum perperam ex capite de Bacchari antè citato translata fuerint.

μυρσίνης δὲ ἁπαλή] Paris. codex μυρσίνης. Sed ex Aldino & vetustis exemplaribus legi, μυρσίνης, haud ineptè. Siquidem huic lectioni veritas ipsa suffragatur. Fuchsius ex Plinio μαλακωτέρα legendum putat: sed siue μαλακωτέρα, siue μυρσίνης legatur, vtrunque de Asari foliis meritò ac iure optimo dici potest. Hederaceis enim ea densiora simul & molliora esse iudice sensu nemo non animaduertat.

ὑοσκυάμου κυτίνῳ] hoc est κατὰ τὸ κύτινον. Vetus quidam ὑοσκυάμου κυτίνῳ. Oribasius ipse, aut certè (vt verùs dicam) ipsius Interpres, ὑοσκυάμῳ ἢ κυτίνῳ legisse videtur, quasi flores Asari conferre voluerit Autor non hyoscyami modò flori seu calyculo, sed etiam mali Punicæ domesticæ flori. Κύτινος enim ex ipsius Dioscoridis sententia mali Punicæ domesticæ primum partum florémve, ampullagium (si Cælio Aureliano credimus) Latinè dictum, propriè significat: vti balaustium, syluestris. At nihilominus similitudinis ratione transfertur & hoc vocabulum ad hyoscyami flores, hypocistidem & cætera id genus, quæ figura cytinum referre videntur. Patet illud ex Diosc. contextu satis euidenter. Siquidem capite de hyoscyamo, cùm de floribus ipsius agit, cytinos eos indubitáter appellat. Capite verò de hypocistide, cytinum itidem eam à nonnullis nominari asserit. Quare parum interfuerit hoc loco, seu vulgatam, seu Oribasij lectionem sequamur.

Cap. X. οὔτε ποιεῖ τι τοῦ ναρδίνου] Sunt qui οὔτε τὸ ναρκίσσου, id est, hederæ, legant: alij verò ναρκίσσου, quasi Valerianę vmbella ferulę flores proferat. Andreas Cæsalpinus τῆς ναρδου legendum existimat, non alia, vt videtur, ratione, quàm quòd inter nardi genera cēseatur. Porrò si Valerianæ flores narcissi floribus conferantur, quemadmodum figuram narcissi quadantenus æmulari non negamus, attamen in nostra certè quidem Valeriana, quæ non obscurè notis cæteris Dioscor. Phu respondere videtur, sunt non paulò minores quàm narcissi: contrà quàm in Græco Dioscor. contextu habetur. Hinc adeò factum est, vt nonnulli ἀπὸ τοῦ μείζω, ἥττονα vel ἧττον legerint, vti Ruellius libro de natura stirpium secundo, itémque Matthæus Syluaticus, dum in Pandect. citat & Serapionis & Dioscoridis ipsius contextum. Quòd si cui est religio quicquam in Græcis codicibus citra fidem exemplaris alicuius immutare, at certè credat oportet, Phu Ponticum forsassis & fauentis cœli beneficio & vbertate soli maiusculis comari floribus, atque adeò longè maioribus, quàm quæ apud nos vel in hortis coluntur, vel sponte nascuntur.

Cap. XI. ἴδιον τῆς δὲ φύσει] Si quid ego in re

tam ancipiti rectè iudicare possum, Malabathrũ neque Indicæ nardi folium est, vt rectè monet Dioscorides, neque id folij genus quod Arabibus Betre, Persis Tambul seu Tembul appellatur: multò verò minus canellæ aut caryophylli folium: sed est profectò sui generis folium, non quidem in Syria aut AEgypto, vti voluit Plinius, sed in India ex arbore procera decerptum, quod Græcis interdum folium simpliciter & κατ' ἐξοχὴν dictum est, interdum cum adiuncto, malabathri: aliàs etiam folium Indicum à loco natali cognominatur. Id mali Medicæ folium quadantenus repræsentare dicitur, attamen tribus neruis fibrisve dorsi longitudinem intercursantibus distinctum est, hodiéque apud Indos etiamnum teste Garcia ab Horto paucis immutatis folium Tamalapatra nuncupatur. Hoc verò cum Malabathri folio vnum & idem esse vel ex eo constat, quòd Malabathri viribus adamussim respondere comperiatur. Verumenimuerò nisi (quod facilè crediderim) fabulosa est hoc loco Dioscoridis, itémque Plinij & Auicennæ historia, fuit & aliud ab isto diuersissimum malabathrũ, palustris herbæ folium, sed tamẽ iisdem quoque viribus præditum. Quòd verò Indicum folium à Malabathro differre nonnulli existimant, Actuarij, ni fallor, auctoritate ducti, qui in describendo Hedychroi magmate vtrunque nominat, parum ij firmo argumento niti mihi videntur. Illud enim opinor errore librariorum accidisse, & alterutrum è margine in contextum perperam trãslatum fuisse: maximè cùm ab Autoribus aliis, qui eãdem compositionem descripsêre, planè omittatur. Aliis aliorum argumentis doctiss. vir Mathiolus abundè videtur satisfecisse.

λίνῳ διαπειρόμενα] Garcias ab Horto folia Malabathri non quidem in hunc modum lineo filo transfigi, sed collecta in fasciculos colligari & ita vænire scribit. Atque ex eo fortasse Plinius Malabathrũ folio esse conuoluto inferebat, lib. 12. cap. 26. Illud idem folij Indi historia, quæ ab Arriano circa finẽ peripl. maris Erythræi describitur, perbellè respõdet. Is enim eiusmodi folia tradit à Sesatis populis, qui finitimi sunt Cirrhadibus (apud quos etiam præstantissimũ nascitur Malabathrum, teste Ptolemæo) circa ciuitatem Thinam afferri, ac dum in vicinia populabundi vagantur, stramentorũ loco substerni, tandémq; postquam remigrarunt, ab ipsis Thinæ incolis auidè cõquiri, & in globulos cõuolui atq; complicari: ita tamen vt tria Malabathri pro foliorũ magnitudine agnoscantur discrimina, ἁδρόσφαιρον, inquam, μεσόσφαιρον & μικρόσφαιρον.

ὑπολευκον ἐν τῷ] Contrà Plin. lib. 12. cap. 26. minùs probat candidũ: rursúmq; cõtrà ac Dioscorides, laudatius cẽset, quod est quodã salis gustu.

ναρδίζον δὲ τῇ γεύσει] Idẽ de sapore Plinius affirmat: esse verò croco odoratius. At cõtrà Garcias neque nardi saporem agnoscit, neque tam validum odorem atque in spica reperitur, sed longè suauiorẽ: quin neque vti reliqua odorata ipsum caput ferire testatur.

συμμιγνύμενον δὲ οἴνῳ] Legitur in Aldino exempl. ὀσφρίας, quam quidem lectionem Serapio, Ruellius & Syluius secuti videntur. At ipsa contextus series ὄμματα potiùs legendum esse satis indicat. Cùm enim in cæteris omnibus nardũ præferat Autor, attamẽ in ciendis vrinis iuuandoque stomacho Malabathrum illi præstare statim subiungit. Porrò Galenus & qui eũ secuti sunt omnes, citra comparationem nardo viribus simillimum esse dixerunt.

Cap. XII. ἔχει δὲ ῥάβδον] Addunt hîc nonnulli codices, ὥσπερ ἰτέα, pro quo restituendum esset ex Theophr. lib. 9. de hist. plant. cap. 5. ὥσπερ ἄγνος. Ait enim hoc ipso loco, vt cinnamomũ ita & cassiam, aut certe plantas e quibus illa decerpuntur, θάμνους εἶναι οὐ μεγάλους, ἀλλ' ἡλίκους ἄγνον, πολυκλάδους δὲ καὶ ξυλώδεις, hoc est, *frutices esse non ita grandes, sed viticis magnitudine, attamen ramosos lignosósque*. At Galenus parum sibi constans, modo fruticum, modò arborum genere comprehendit. Nos quantum ex historia recentiorum colligere possumus arbusta potius esse credimus oleæ, lauri aut arbuti magnitudine, folijs verò citreæ mali, aut etiam piperis, quemadmodum in vulgatis habetur exemplaribus: non item origani, vti habetur apud Plinium, aut iridis, velut in Aldino Dioscor. exemplari. Legitur enim, non ὡς πιπέρεως, sed ὥσπερ ἴρεως, errore facili. Et certè quidem licet huic Aldinæ lectioni præter Serapionem duo etiam Diosc. manuscripti codices astipulentur: attamen illa prior huic loco ita congruere visa est, vt nihil immutandũ duxerim, maximè cùm & ipsa piperis folia mali citreæ seu Assyriæ foliis ab omnibus ferè historiæ plantarum Autoribus assimilentur.

παχύφλοιον] Contrà Plinius, lib. 12. cap. 19. tenui cute veriùs quàm cortice.

ζιγιρ] Hanc cassiæ speciem seu potiùs pro bonitatis ratione differẽtiam ab incolis itidem appellatione barbara ζιγιρ vocari Gal. asserit, lib. 3. de comp. medic. κτ' τόπους: quanquam pro eo ibidem habent codices nonnulli ζιγιζίρ. libro verò de ther. ad Pis. ait ζιγγίζερ nominari. Sed mẽdum vtrobique subesse mihi facilè fit verisimile: quoniam lib. de antid. 1. cap. 13. quo loco ex professo de cassiæ generibus agere videtur, eandem illam vocat γίζι nomine disyllabo & γλαχαμάτη. Arrianus in peripl. maris Erythræi γίζειρ nominat, Aëtius γίζω, Plinius balsamoden. Porrò & alia sunt cassiæ differentiarũ barbara nomina tum apud Gal. tũ & apud Pliniũ, ab his quæ à Diosc. memorantur omnino discrepantia, de quibus liberum esto suum cuique iudicium.

Cap. XIII. προέχον ἐν τῷ οἰνώδει] Dixit itidem Gal. lib. de ther. ad Pis. τὸ μέσσυλον προέχον τῇ χροιᾷ. Sed colorem hunc Cinnamomi paulò apertiùs exprimit idem lib. 1. de Antid. quo loco ait: τὴν χρόα δὲ οἰνώδη, ὡς ὅτις μίξειε τῷ τὸ μελανῷ χρώματι φαιῷ κυανοῦν ὡσπερ βραχύ τι κυανοῦ κεκραμένον, hoc est *colorem talem habere qualem si quis fusco vocato colori lactis colorem admisceat, atque cærulei quiddam aliquantulum addat*. Quare, tanquam & veritati ipsi & huic Galeni sententiæ magis consentanea, vulgata lectio retinenda videtur: non item illa, quam potiorem autumat Marcellus Virgilius, προέχον ἐν τῷ οἴνῳ: quasi Diosc. Mosylicum Cinnamomum simpliciter & ex natura sua nigrum statuisset: vino verò dilutum cinereum reddi voluerit.

πηγανίζουσα ἢ καρδαμίζουσα] Rutæ odori cum cardamomo nihil quicquam cognationis aut affi-

nitatis esse videtur. Quamobrem non immeritò tum Vetus Interpres, tum & ipse Marcellus Virgilius, ἀντὶ τοῦ καρδαμώμου, dempta penultima syllaba καρδάμῳ, hoc est, nasturtio, legerunt. Ita verò & alibi καρδαμώμου ἀντὶ τοῦ καρδάμου perperam interdum legi satis testatur etiam locus ille Gal. qui est lib. x. de compos. medic. κατὰ τόπους, inter cõpositiones ab Andromacho conscriptas ad Ischiadicos. Ibi enim dubio procul cardamomũ pro cardamo, hoc est, nasturtio, legi nemo dubitauerit, qui certè quidem nasturtij vires diligenter & ad amussim explorauerit. Porrò seu rutæ seu cardami odorem Cinnamomo tribuas, à Galeni sententia longè latéque discesseris, qui lib. de Antid. I. ait esse εὐωδέστατον, ἄρρητόν τινα εὐωδίαν ὑπὲρ ἅπαντα τὰ ἄλλα, *hoc est, odoratissimum, ineffabili quadam præ cæteris omnibus odoris suauitate præditum*; itémque lib. de Theriaca ad Pis. πάνυ εὐῶδες, ὁμοῦ τῇ ὀδμῇ ἐξαίρετόν τε καὶ ἡδύ τε, *hoc est, valde odoratum, odoréque simul & præstantissimo & iucundissimo præditum.* Quin & pugnantia locutus videbitur Diosc. qui antea itidem ipse πάνυ εὐώδες esse dixerit: quanquã apud Diosc. vti & apud Theophr. εὐώδης nõ perpetuò suauẽ odorem, sed & interdũ eximiũ ac potẽtem, quantumuis grauẽ, qualis est rutę, denotet. Quare vocabulũ πηγανίζουσα non abs re hoc loco mihi suspectum videtur: quanuis & ipse Gal. lib. de ther. idem Cinnamomi genus ἀρωματίζον πηγανίζον asseruit.

ἐν τῷ θραύεσθαι χνοῶδες] Fortè χνοώδης, ἀντὶ τοῦ χνοῶδες, quod lanuginosum significat. Vult enim, nisi fallor, quod præstantissimum est Cinnamomum inter frangẽdum puluerari, seu in puluerem facilè resolui: aut potiùs, quemadmodum intellexisse videtur Autor lib. de simpl. medic. ad Paternianum, puluisculum ex se remittere. Et ea quidem lectio, vt Serapioni & Marc. Virgilio placuit, ita & huic loco satis aptè quadrare mihi videtur.

καὶ μεγάλην ἔχον ῥίζαν] De quarto hoc genere Galenus contrarium asserit. Cùm enim dicat Diosc. μεγάλην ἔχον ῥίζαν, ille contrà lib. de ther. ad Pis. μικρὰν ἔχον τὴν ῥίζαν, nisi fortè μακράν, ἀντὶ τοῦ μικρὰν mendosè legitur. Sed obseruabis & eodem loco apud Gal. discriminis nõ parum, cùm Cinnamomi genera omnia à Diosc. cõmemorata persequitur.

ἀπολέγου δὲ τὸ λεῖον] Marcellus quò Diosc. à contradictione vindicet, alio planéque contrario significato verbum ἀπολέγεσθαι vsurpauit, ἀντὶ τοῦ ἀποκλέγεσθαι, ποιεῖν, παραιτεῖσθαι: qua quidem significatione interdum accipi minimè diffiteor. Sed seruata etiamnum τοῦ ἀπολέγεσθαι vulgata significatione, planè nulla (quod ipsius pace dixerim) deprehenditur hoc loco contradictio. Quandoquidem anteà prætulit Autor in Mosylici genere quod læue est: in hoc verò quinto genere, quod scabrum visitur præpollere asserit. Nimirum (quod quidem sani iudicij nemo absurdum iudicauerit) in diuersis cinnamomi generibus læuorem & scabritiem modò laudari, modò improbari voluit. Nihilo verò magis & huic nostræ sententiæ Plinij, Autoris alioqui grauissimi, autoritas repugnare videtur.

καὶ τὰ ἀπορρίπτων] Quia redundabant hæc verba, minimè vertenda putaui. Redundare verò frustráque hic repeti satis patet, ex antedictis: vbi & illud habetur, καὶ κατάγματα δύναμιν ἔχει συρρηκτικήν. Sic & ea quæ ad capitis calcem adduntur in Ald. codicibus, tanquam eò perperam translata, meritò prætermittenda duxi. Quanuis enim ea totidem penè verbis apud Serapionem leguntur, attamen Crateuæ potiùs aut alterius cuiuspiam Scriptoris esse dixerim, quàm ipsius Diosc. Siquidem vix aliud ea significant, quàm quæ paulò antè habentur in ipso Diosc. contextu, dum pseudocinnamomi mentionem faceret: etsi non inficior præter ipsas voces vtcunq; immutatas nõnulla prætereà adiici, ad maiorem certioréinve distinctionẽ τοῦ ψευδοκινναμώμου à legitimo cinnamo seu cinnamomo.

CAP. XIIII. οἱονεὶ βότρυς] Varia quæ huic loco, meo quidẽ iudicio, accommodari potest interpretatio effecit hauddubie, vt hactenus de Amomo vix quisquam recentiorum certi quicquam prodiderit. Alij enim Ribes speciẽ quandam, alij rosam Hierichuntis dictam, nonnulli geranij speciem moschum redolentem, alij denique syluestris piperis genus esse voluerunt. Equidem in re tam dubia & ancipiti non ausus Plinij Autoris grauissimi autoritati quicquam derogare, ita conuerti, vt tamen hoc loco βότρυν, qui propriè racemus est, & Latinorum vuam, pro ipsa vite accipiam, quemadmodum etiam vsurpauit Virg. 2. Georg. *Et turpes auibus prædam fert vua racemos*: quasi voluerit Dioscorides, quemadmodum vitis sarmento suo, ita & Amomum suis virgultis ligneis in seipsum conuolui: aut etiam, Amomum vitis instar ligno seu arbori cui adnascitur sese circumplicare atque (vt ne à Plinij dictione discedam) conuoluere. Quod si quem sententiæ nostræ fautorem nactus fuissem, maluissem ipse aliter conuertere, vt dicerem Amomum pusillũ esse fruticem, veluti botrym lignosum, in seipsum conuolutum: atque ita de botry herba seu frutice intelligi vellem. Sed seruatis reliquis posset etiamnum βότρυς in proprio significato pro ipso botro seu racemo vsurpari, quasi magnitudine fruticẽ hũc racemo adæquare Autori in animo fuisset. Varias ac planè dissimiles hasce versiones omnes ita proponere mihi visum est, quò faciliùs vnusquisque quam cæteris præferendam esse iudicauerit, ad arbitrium deligat.

ὀριγανίζον τῇ γεύσει] Paris. codex πηγανίζον. Serapio, vti ferè solet in ancipiti lectione, vtriusque nempe tum rutæ tum & origani mentionem facit: vt odore quidem rutæ, sapore verò origani Amomum esse velit. Nos cum cæteris Interpretibus vetusti codicis lectionem ὀριγανίζον retinere maluimus.

ὅμοιον βοτρυδίοις] Fortè ἀκίνοις ex Aëtio, vt ad illud, ἀκρέμονας, referatur. Nimirũ innuere vult, semen amomi (qui ipse fructus est) acinis esse simile. Alioqui βοτρύδιον non pro acino, sed ἀντὶ τοῦ βότρυος, hoc est, pro racemulo ipso, accipiendum hoc loco foret.

CAP. XVI. σχοῖνος] Hic σχοῖνον simpliciter & κατ' ἐξοχὴν vocat Diosc. quam Hipp. libris de morb. mul. modò εὔοσμον, modò ὀδμηρὸν, aliâs εὐώδεα cognominat. Gal. in vocum Hipp. Lexico, ἀρωματικὴν σχοῖνον interpretatur: alibi vocat & ipse μυρεψικήν. Latini raiò iuncum simpliciter & sine adiectione nominãt: frequentiùs autẽ

cum epitheto, nempe odoratum, veluti Plinius & Scribonius Largus. Celsus verò rotundũ appellat: nimirum ad distinctionem Cyperi, qui & ipsi Celso iuncus quadratus, Plinio triangularis, dicitur. Porrò lib. etiam 4. τῆς σχοίνου mentionem facit Diosc. sed tùm de palustri vulgarique iunco atque adeò multùm dissimili loquitur, qui quidem rarò simplici σχοίνου nomine designatur: alius enim ὁλόσχοινος dicitur, pro quo perperam interdum apud Gal. legitur ὀλιγόσχοινος, alius ὀξύσχοινος, alius denique σχοῖνος λεία nuncupatur. At σχῖνος dempto ο, lentiscum interdum, aliàs etiam scillæ speciem quandam significat: quamuis tùm ad maiorem distinctionem, σχῖνος, σχοῖνος sceribi quidam volunt.

οἱ δὲ τευχῖτιν] Plinio lib. 21. cap. 18. non quidem Babylonius iuncus, sed qui in Nabatæa nascitur, Teuchitis cognominatur. Eidẽ iuncus hic odoratus vinosæ mordacitatis esse traditur, quum tamen Dioscorides linguam mordere cum multo feruore simpliciter scripserit. Quod verò de odore rosæ referunt tum Dioscorides tum etiã Plinius, id pernegat Garcias ab Orta. Nam tritum quidem fatetur iucundum odorem spirare, at nõ rosę: obitérque annotat, Dioscoridem in describendis aromatis ita plerunque incertis comparationibus vti solitum.

διαδάκνει δὲ τῇ γεύσει] Aldinus codex addit hoc loco ὑποπυρώδη, ἀποπυρωδη. Sed hoc posterius frustrà repetitur: illud alterũ fortè mendosum est, αἰτὶ τῷ μαλακτικὴν. Sic enim videtur legisse Serapio. Sed malim tamen hoc ipsum μαλακτικὴν ante vocem θερμαντικὴν legere, quemadmodum & ille ipse videtur legisse.

CAP. XVII. κάλαμος ὁ κιρρός] Aëtius, πυρρός, haud ita magno discrimine: at Plinio lib. 12. cap. 22. melior qui niger est: quanuis sunt qui eum locum Plinij aliter legant.

γέμων ἀραχνίων τὴν σύριγγα] Innuit Autor araneosam esse calami fistulam, hoc est, plenã materiæ cuiusdam seu potiùs medullæ, quæ telæ aranearum sit similis. Aranei genus id florem ait vocari Plinius, lib. 12. cap. 22. *Inest*, inquit, *fistulæ araneum, quod vocant florem*. Garcias ab Orta, non contemnendus huius ætatis Medicus, calami huiusce cum aliquantula interdum radicis parte fragmenta sæpius obseruasse & vsurpasse videtur: quantum ex eius historia licet colligere. Attamen negat is vlla ex parte aranearum telis esse simile, quod intra fistulam spongiosum & flauescente colore conspicitur. Porrò hunc Indicum seu aromaticum calamum Hipp. & Galenus ipse interdum, μυρεψικὸν. i. vnguẽtarium, appellat, Plutarchus Arabicum, Corn. Celsus Alexãdrinum. Plinius non aromaticum, sed odoratum conuertit, quanuis ἀρωματικὸς vox manifestò quiddam aliud innuere videtur.

ἐν τῷ διαμασᾶσθαι γλίσχρος] Plinio, loco citato, *melior quò breuior & crassior, lentúsque in frangendo*: sed legi malim in mandendo, maximè cum iam eodem loco paulò antè meliorem scripserit, qui minùs est fragilis, & qui assulosè potiùs quàm raphani modo frangitur, atque adeò hoc idem deinde frustra repetiisse videatur.

CAP. XVIII. τὸ δὲ δένδρον κατὰ μέγεθος λυκίου.] Arboris huius magnitudinẽ & formam alij aliter exprimere conati sunt, vt in tanta varietate certi vix quicquã pronuntiare possimus. Ac Pausanias quidem in Bœoticis nasci prodidit in Arabia magnitudine fruticis myrti, foliis sampsuchi herbæ. Solinus in Polyhist. similes viribus stirpes esse tradidit. At Plinius lib. 12. cap. 25. balsami arbusculam viti quàm myrto similiorem esse voluit: huic folium esse rutæ proximum, proceritatem intra bina cubita subsistere, &c. Theophrastus verò 9. de plant. c. 6. magnæ Punicæ malo similem esse dixit, folio rutæ proximo, fructu terebinthi. Monardis itidẽ Hispalẽsis huius ætatis Medicus lib. de simpl. med. ex Occidentali India delatis, arborem esse asserit malo Punica maiorem, sed folio viticæ. Strabo lib. 16. Geograph. autor est, cytiso & terebintho persimilem esse. Iustinus historicus lib. 36. pineis arboribus formam similem habere, nisi quòd sit humilis magis & in vinearum morem excolatur. Porrò Dioscorides hoc loco magnitudine lycio seu pyxacanthę similem esse tradit. Nam αὐτὶ τῷ λευκοΐου, λυκίου legendum videtur, itémque αὐτὶ τῷ πυξακάνθης, πυξακάνθῃ. Est autẽ Lycium vnum & idem cum spina buxea, quemadmodum vel ipse testatur Diosc. cap. de Lycio. Sed λευκοΐου vocabulum perperam ex dictionum affinitate in hunc Diosc. contextum irrepsisse nemo non videt.

σιδηροῖς ὄνυξι.] Sic Theophrastus, ferreis vnguibus scalpi seu incidi solitam hãc arborem, testatur. Plinius contrà incidi vitro, lapide, osseísve cultellis. *Ferro enim*, inquit ille, *lædi vitalia odit. Emoritur protinus, eadem amputari superuacua patitur. Incidentis manus libratur artifici temperamento, ne quid vltra corticem violet*. Hactenus Plinius: cuius exemplo Solinus, *Lignum*, ait, *audicis attrectatum ferro sine mora moritur: eapropter aut vitro aut cultellis osseis, sed in sola cortice artifici plaga vulneratur*. Sic etiam Cornel. Tacitus memoriæ prodidit, si ferri vim adhibeas, pauere hanc arborem, ideóque venas fragmine lapidis aut testa aperiri. Porrò ista cũm Diosc. ac Theophrasti verbis facilè conciliabũtur, si dixerimus, id vnum omnes voluisse, in vulneranda balsami arbuscula cauendum vnicè, ne quid vltra corticem violetur, adeóque à cultellorum ferreorũ acie abstinendum. At ferreis vnguibus, hoc est, instrumentorum ferreorum eo genere, quod ad vnguis humani figuram conuexum sit, quidni corticem inuiolato intactóve caudicis ligno scalpere liceat, haud secus atque vitro, testa, fragmine lapidis, osseísve cultellis? Eiusmodi verò ferreorum vnguium mentionem etiam facit Columella lib. 12. cap. 18. quibus vindemiatores vnguium vice ad colligendas vuas vti voluit, vt ne manibus vuas distringerent, sicque non minima fructus portio dispersis acinis in terram dilaberetur.

ῥεῖ δὲ ὀλίγος, ὡς κατ' ἔτος] Plin. lib. 12. cap. 25. *Alexandro Magno res ibi gerente toto die æstiuo vnam concham impleri iustum erat. Omni verò fœcunditate è maiore horto congios senos, è minore singulos, cùm duplo rependebatur argento*. Sed ex hoc Diosc. loco Plinij verba ita restituit doctissimus Budæus lib. 5. de asse. Anni verò fœcunditate è maiore horto congios senos singulis annis, cùm & duplo, &c.

διελτῆς, λῖνος.] Vox διελτῆς, quæ in vulgatis habetur codicibus, significationem nullam habet, quæ loco huic rectè accommodari possit. Quare iudicaui restituendum, διάχυτος, hoc est, dilui fa-

cilis, quemadmodũ cõuertit Ruellius: aut etiam qui facile penetret seu permeet, veluti Marcellus. Nam vtrunque hauddubiè balsami liquori aptè conuenire potest: siue inquam dilui facilem eum dicas, siue ob eximiam qua, teste Galeno, lib. 6. de simpl. præditus est, partium tenuitatem, facile penetrabilem. Etsi verò dictionis huius apud Græcos Autores exemplum, quod sciam, nullum sese offert, tamen eiusdem formæ verbale nomen esse, meo iudicio, potest, qualia sunt & illa αἰνὸς, αἱρετὸς, ἱρετὸς, χυτὸς, πιστὸς, πλυτὸς, ἀκουστὸς, ἀλειπτὸς, κινητὸς. Vt enim ista deducuntur à verbis αἰνέω, αἱρέω, ἱέω, χέω, πείθω, πλύνω, ita etiam pari prorsus analogia διατὸς & compositum εὐδιατὸς, ἀπὸ τοῦ διαίνω seu διάω, quod quidem interdum significat τὸ διυγραίνειν, madefacere, diluere, perfundere: interdum etiam penetrare, trãsmittere, permeare. Pro eodem πυκνῶς διαίνων aliâs legas apud Diosc. veluti lib. 3. cap. 55. itémque διαυγὲς lib. 5. cap. de Morochtho. Cæterùm qui meam hanc lectionem εὐδιατος minimè probauerit, viderit is, quæso, vtrum aptiùs rectiúsve legi possit διάχυτος, aut εὐδιάχυτος. Serapio certè quidem εὐδιάλυτος legisse videtur.

κηρωτῇ μυρσίνῃ ἢ κυπρίνῃ] Ita conuertere visum est: cerato myrtino, aut cyprino valde liquido. Nil enim aliud verba Dioscoridis Græca sonare videbãtur. Vnum immutauimus, λίαν, ἀντὶ τοῦ λείαν: nam illud & aptius & accommodatius huic loco visum est. Alij κηρωτῇ, Plinij exẽplo ceram cõuerterũt: quãuis κηρωτὴ nil est aliud, quàm κηρέλαιον, quod cerotum vel ceratũ dicimus. Sed quorsum (quæso) mentio ceræ è myrto aut cypro arbore paratæ, aut etiã ceræ Cypriæ, quemadmodum videtur intellexisse Ruellius, Plinio hac in parte nimium addictus? Equidem nunquam de cera ex myrto aut cypro parata, neque item vsquam alibi quàm apud Plinium de cera Cypria quicquam legere memini. Quin neque Cyprus ceræ laudem vllam habet. Solas Creticam, Ponticam, Corsicam, Chiam, Tyrrhenicam, tum apud Gal. tum & apud Diosc. Plinium & alios, quibus locis ceræ mentionem ex professo faciunt, celebrari sat scio. His accedit, quòd adiectiuum κύπρινος non videtur deductum ἀπὸ τῆς Κύπρου, quod Cyprũ insulam significet, sed potiùs ἀπὸ τῆς Κύπρου, quo arbor, ligustrum Plinio dicta, significatur: tùm enim vsitatiora solent esse illa, Κύπριος, Κυπρῖνος, Κυπριακὸς, &c. Neque verò negauerim, non hic modò, sed & aliâs sæpenumerò κηρωτὴν à Plinio ceram Latinè reddi, cùm ceratum potiùs vertere debuerit. Sic lib. 27. cap. 7. de absinthio: *Peculiariter*, inquit ille, *ilibus imponitur cum Cypria cera*: vbi Diosc. habet, καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ὑποχόνδρια συντεταμένα μετὰ κηρωτῆς κυπρίνης. Item lib. 22. cap. 17. de helxines succo: *Imponitur*, ait ille, *& podagris cum caprino seuo ceraque Cypria*: quo loco habetur apud Diosc. ποδαγρικοῖς καταχριόμενος καὶ πρόσφατος (σὺν κηρωτῇ κυπρίνῃ) ἀνωδύνως καὶ τραχηλισμόν. Locis verò iis omnibus ceratum cyprinum seu ligustrinum reddi debuisse palàm est. Nam & huius etiam præter Diosc. Galenus aliquoties mentionem facit: vti lib. de paratu facilibus ad Solonem, siquidem is Galeni liber est: itémque lib. 3. de comp. medic. κατὰ τόπους. Porrò vt ex olei rosacei & ceræ certa quadam proportione paratur ceratum rosaceum, ita & ex cera & oleis myrtino, ligustrino, chamæmelino, cydoniorum, œnanthino, cerata olim parabantur, quæ prisci cognominauêre myrtina, cyprina, chamæmelina, melina, œnanthina, & sic de reliquis. Cæterùm priusquàm hæc ego diligentiùs perpendissem, sola fretus coniectura legebam, κηρῷ, σμυρνίῳ, ἢ ῥητίνῃ ὑγρᾷ λίαν. Et hanc meam coniecturam non aliud mouerat, quàm quòd de Balsami adulteriis agens Plinius, ceræ ac resinæ mentionem facit: quæ quidem hoc loco à Diosc. omnino prætermittuntur.

CAP. XIX. φύεται ὡς ἐν ξυλώδης] Plinius lib. 12. cap. 24. aspalathi nomine spinam candidam describit, magnitudine arboris modicæ, flore rosæ: & non quidẽ lignum, vti Diosc. sed radicem vnguẽtis expeti scribit. Idem à Diosc. discrepat, dum subdit: probationem eius in colore ruso vel igneo, tactu spisso & odore castorei. Cùm tamen ipse deinde lib. 24. cap. 13. optimam Aspalathum afferat rubentem, & in purpuram vergentem detracto cortice, nascique tradat pluribus locis, sed non vbique odoratam. Dissentit & à Diosc. Auicennas, dum Aspalathum describit, arborem crassam, quæ spinas grandes habeat.

CAP. XX. τὸ κέδρινον.] Hîc addit Oribasius, χλωρὸν, ὄρειον. Sed Galenus, itémq; Paulus, cedrini musci nusquam meminerunt: illius verò loco πιτυΐνου, hoc est, eius qui in piceis arboribus reperitur. Cæterùm ἀντὶ τοῦ πιτυΐνου, Serapio καρύϊνον videtur legisse.

CAP. XXI. Πεποικιλμένον] Aldinus codex, στικτὸν: pro quo fortè legendum πεπιλημένον, hoc est, πεπυκνωμένον, compactum, ἀπὸ τοῦ πιλέω: aut potiùs ex Oribasio, στιφρὸν. Nam neque Serapio neque Paulus punctorum macularúmve mentionem vllam fecerunt. Attamen in optimo Agallocho cinereas discurrentes venas recentiores nonnulli agnoscere videntur.

CAP. XXIII. βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει] Paulus AEgineta, qui hæc eadẽ exscripsisse videtur, pro eo quod habetur apud Diosc. βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει, habet, εὐῶδες, hoc est, odoratum: quale quidem esse Cancamum iam satis ex hoc ipso Diosc. contextu cuiuis licebat colligere, dum ad suffimenta vsurpari commemorat. Neque verò quicquã impedit, quominùs quod odoratum est, sapore viroso simul & semel percipiatur.

CAP. XXV. ἀλιπὴς] Par. codex αἰθωπής. Ald. habet αἰθαλώδης, alij αἰθαλής. situm minimè redolẽtem, ex Plinio (nescio quàm rectè) vertũt nonnulli. Equidẽ ex vetusto codice legi ἀλιπὴς, hoc est, minimè pinguis. Nam cum αἰθαλὴς & ἐλαιώδης idem propè significent, alterutrum hoc loco temerè additum fuisset. Non ignoro equidem crocum pinguissimum Plinio laudari: sed tùm pingue, ni fallor, accipitur pro læto & crasso, ἀντὶ τοῦ εὐθαλοῦς, quæ quidem vox etiam apud Aëtium Tetr. 1. serm. 2. post ἐλαιώδης statim occurrit.

τῆς πρὸς Λυκίαν Κωρυκίας] Ruellius: secundus locus datur Corycio è tractu Lyciæ contermino: quasi legerit, ὁ ἐκ τῆς πρὸς Λυκίαν Κωρύκου. Neque verò eiusce nominis & littus & oppidulum in Lycia esse negauerim ex sententia Strab. Geogr. lib. 14. Attamen mihi τῆς πρὸς Λυκίαν supplenti χώρας, aliter vertere visum est, quasi (quod est vero similius) voluerit Autor, secundum à Corycio priùs commemorato locũ obtinere qui è tractu

Lyciæ contermino deuehitur. Illius autem præstantissimi Croci Corycij meminit & Strabo, eodem lib. dum supra Corycum promontoriũ Corycium antrum esse scribit, *ἐν ᾧ ἡ ἀρίστη κρόκος φύεται*, *in quo præstantissimus Crocus nascitur.* Sic enim eo loco contra quàm cæteri *κρόκος* effert fœminino genere. Plinius itidem de croco lib. 21. cap. 6. scribit in hæc verba: *Prima nobilitas Cilicio, & ibi in Coryco monte: dein Lycio, monte Olympo, max Centuripino Siculo*, &c.

ἔπειτα ὁ ἐκ Αἰγῶν, &c.] Ista, si quid rectè iudico, legenda hunc in modum: *ἔπειτα ὁ ἐκ Αἰγῶν τῆς Αἰολίας. ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς καὶ ὁ ἐκ Κεντουρίπης τῆς κατὰ τὴν Σικελίαν, ἀσθενὴς κατὰ δύναμιν*, &c. Aut etiam, si mauis, vt pro vocabulo vocabulum aliud restituatur, *ὁ ἐκ Κεντουρίπης πρωτεύων τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν*: quasi voluerit Dioscorides, Cẽturipinum crocum inter reliqua Sicilica, Sicula seu Sicania primum locũ obtinere, quanuis alioqui æquè ac Cyrenaicum viribus ignauum esse fateatur. At Io. Lonicerus legit, *ὁ ἐκ Κεντουρίπης μετὰ πάντων τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν*, &c. Quòd ad prius illud *Αἰολίας* spectat, cùm apud Cosmographos nihil quicquam occurreret de AEgis AEtoliæ oppido, nisi fortè apud Stephanum: apud Plinium verò cap. 30. lib. 5. mentio fieret oppidi, itémque apud Strabonẽ lib. 13. promontorij eiusce nominis, in AEolide siti, nõ temerè *ἀντὶ τῆς Αἰτωλίας*, *Αἰολίας* vel *Αἰολίδος* reponendum iudicaui: & certè quidem vitium id facili librariorum errore irrepere potuit.

ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς] Huc spectant illa Theophrasti lib. hist. 6. cap. 6 *εὐοσμότατα δὲ τὰ ἐν Κυρήνῃ. διὸ καὶ τὸ μύρον ἥδιστον, καὶ τῶν ἴων δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθῶν ἄκρατος μάλιστα καὶ θεῖα αἱ ὀσμαί. διαφέροντος δ' ἡ τοῦ κρόκου. πολὺ γὰρ ἐπὶ ἄλλων φαίνεται.* Ita enim hunc locũ restituo ex Athenæo, apud quem is citatur lib. XV. *Præstãtissimus odor Cyrenaicis, scilicet rosis: quãobrem etiam quod ex ijs illic paratur unguentum, est perquam suaue. Sed & tum uiolarum, tum reliquorũ florum odor ibidem eximius ac diuinus, præterquàm croci, diuersa eius à reliquis natura. Constat enim cæteru plurimũ bonitate cedere.* Sed & hoc ipsum Plinius alia ratione vituperat, lib. 21. cap. 6. *Croco*, inquit, *Cyrenaico mitiũ, quod omni croco nigrius est, & celerrimè marcescit.*

οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὴν θυίαν βάπτοντες] In quem vsum olim mortaria croco inficerentur, non satis conijcere possum. Atque iccirco isthæc, ex sententia Ruellij de nat. stirp. lib. 2. cap. 11. itémque Cornarij in Dioscoridis expositionibus, malui de thyinis lignis intelligi, ex qua quidem materia tanquam incorrupta memoratas veterum templorum contignationes, aliáque pretiosiora opera refert Theophrastus lib hist. 5. cap. 5. Ea verò ligna ornatus gratia croceo colore infici solita mihi fit verisimile: quemadmodum & hodie variis coloribus inficiendorum etiam multò viliorum lignorũ varia passim visuntur artificia. Porrò tritum crocum replendis theatris olim vsurpatum cùm legerem apud Plinium, lib. 21. cap. 6. itémque apud Spartianum, Hadrianum in honorem Traiani balsama & crocum per gradus theatri fluere iussisse, non semel addubitaui verũ hoc loco *ἀντὶ τοῦ θυίας*, restituendum esset *θέας*: sed neque tùm sensus vllus satis constare mihi visus est.

CAP. XXVI. *ὑπόπικρον*] *ὑπόπικρον* habetur in vulgatis exemplaribus. At *ὑπόπικρον* legi, quemadmodum tum Interpretes omnes, tum Serapio & Oribasius etiam legisse mihi videntur. Esse verò subamarum crocomagma, quibus constat aromata per se satis indicant. Porrò cùm paulò antè probari nigrũ disertè monuerit Dioscorides, vix fit verisimile *ὑπόπυρρον*, hoc est, subfuluũ iam ab eodem ipso prædicari.

CAP. XXVII. *ὑπόδριμυ*] *ὑπόπικρον* legisse videtur Oribasius: & rectiùs. Nec enim est verisimile prætermissum à Diosc. non leuem amarorem, qui & ab Autoribus omnibus aliis huic radici rectè tribuitur, & vel ipso iudice gustu facilè à quouis deprehenditur.

ὅτι τὸ κρίνον ἢ ἄρον, &c.] Aldinus codex habet *κρίνον*, fortè *ἀντὶ τοῦ κινάρας*: nam & hoc modo cinaræ potiùs quàm lilia seri videntur. Siquidem excisis ab ipsa radice gemmantibus oculis seu stolonibus propagantur: lilia verò radicibus ipsis seruntur. Cæterùm Plinius *κάλαμον* legisse videtur. Sic enim scribit lib. 19. cap. 5. *Superuacuum inulæ semen, quoniam oculis ex radice excisis, ut arundo, seritur.* Nisi fortè eo loco arum, potiùs quàm arundo, legendum est.

ἐν ὑγροῖς τόποις] Vulg. exempl. *ἀνύδροις*, at illud rectiùs. Ac Serapio certè quidem humidis quoque locis helenium nasci scribit ex Dioscoride. Præterea verò locis non omnino aridis aut siticulosis reperiri, sed contrà loca vliginosa amare omnibus compertum est.

βεβρεγμένον ἐν γλυκεῖ] Non ignoro dulce apud Plinium plerunque accipi pro passo, aut vino alioqui dulci. Attamen hoc loco dulce non tantùm pro passo accipi velim, sed pro quouis liquido dulci: quemadmodum etiam intellexit Plinius, lib. 19. cap. 5. quo loco de hac ipsa helenij radice sermonem faciens: *Per se*, inquit ille, *stomacho inimicissima: eadem dulcibus mixtis saluberrima. Pluribus modis austeritate uicta gratiam inuenit. Nanque & in pollinem tunditur arida, liquidóque dulci temperatur*, &c.

CAP. XXVIII. *μακρότερα*] Anguillara Crateuæ contextum citans, *ἀντὶ τοῦ μακρότερα*, *μικρότερα* legit, itémque *ἀντὶ τοῦ παχύτερα*, *λεπτότερα*. Deniq; quod de radicis cortice scribitur hic à Diosc. apud Crateuam planè desiderari non obscurè asserit. Porrò (quod obiter dictum velim) ab hoc AEgyptio seu Babylonio Helenio lõgè alia esse videtur, quæ Apuleio inula Campana dicitur. Is enim cap. 95. non aliud quàm Diosc. panaces Chironium describere videtur.

CAP. XXX. *μαλακτικὸν τῆς σαρκός*] Carnem emollit, corporis cutem lenit: nam *σὰρξ* Græcis etiam interdũ pro eo accipitur, quod nos Gallicè *charnure* dicimus, hoc est, pro ipsa cute extima, quam quidem constat olei affrictu maximè leniri & emolliri. Porrò ex vetustorum exemplarium fide legendum potiùs existimaui, *τῆς σαρκός*, quàm cum vulgatis codicibus, *χρωτός*, ne quod paulò pòst sequitur *λειαντικόν*, quódque idem planè significat, frustrà repeti videretur. Huc adde quod & Serapio ipse ita legisse visus est. Plinius lib. 23. cap. 4. *omni oleo* (inquit) *mollitur corpus, uigorem & robur accipit.*

CAP. XXXI. *στυπτικὸν ἀλείμμα*] Vox hæc posterior hîc manifestò redundat. Neque verò significationem habet, quę loco huic vllo modo

quadrare possit. Ieeřco equidem facili librarij errore vocem eam irrepsisse opinor, qui quidem postremas τῶ, στραγίσιων, syllabas per imprudentiam repetierit. Porrò ἀντὶ τοῦ μαλάσσετον, aptiùs meo iudicio legas, μαλάσσεται. Cæterùm lauandi simul & calefaciendi olei longe simpliciorem modum videre licet apud Gal. lib. 2. de simpl. med. facultatibus.

Cap. XXXIII. Σικυώνιον σκευαζόμενον] Olei Sicyonij tum simplicis tum etiam compositi confectiones alias non parum inter se discrepantes, videre licet apud Paulum, lib. 7. cap. 20. Aetium, Tetrab. 1. serm. 1. Myrepsum, sect. 16. cap. 24. & Actuarium, meth. med. lib. 6. quæ quidé omnes σικύου ἀγρίου, hoc est, cucumeris sylvestris, succum aut certè radices in se recipiunt: atque inde nomen quoq; duxisse videtur oleum sicyonium, quemadmodum non obscurè innuit Paulus, lib. 3. cap. 77. At Dioscorides hoc ipso loco, ab oliuifera Sicyone Achaiæ seu Peloponnesi vrbe denominatum potiùs existimat: neque etiam cucumeris agrestis succi radicúmve mentionem vllam facit: ac fortassis hoc σικυώνιον per ω, illud σικύινον scribi debet.

Cap. XXXVII. τοῦ Παλμυρηνοῦ] Nisi mendum hoc loco subest, ita vt ἀντὶ τοῦ ἐκ Παλμυρῶν, legi oporteat ἐκ τῆς ἀλμυρᾶς, veluti Plinius ipse legisse videtur, lib. 15. cap. 7. Palmyræ nomine certum est significasse Dioscoridem, vrbem Syriæ eiusce nominis, aut certè regionem ipsam Palmyrenam Ptolemæo lib. 5. Geog. cap. 15. dictã, cuius Palmyra metropolis fuit, quæ quidem à restauratore Adriano Imperatore Adrianopolis deinde dicta est. Turpiter autẽ Amatus Lusitanus palmyras hic accipi putat, pro arboribus ipsis, quas linguæ Græcæ ignoratione palmyras fortè dictas existimauit, quasi pumilas palmas. At ego quidem ex Plinij sẽtẽtia lib 23. cap 4. ἐλαιόμελι non ex aliis arboribus quàm ex oleis ipsis Palmyrenis manare, itaque dictũ, quasi ἐλαίας μέλι, crediderim. Neque verò reclamat huic nostræ sententiæ Dioscorides. Nam dum manare dicit ἐκ ξύλων στελέχους, id vnum meo iudicio voluit, nõ è quouis oleæ caudice, sed è quibusdam tantummodo, puta vetustioribus, id liquoris seu resinæ genus sponte promanare. Idipsum sermonis continuitas per se satis indicat: nec enim verisimile fuerit, ab oleis ad palmas aliáve arborum genera earúmve liquores tã subitò & quasi ex abrupto, sola nominis affinitate transiturũ fuisse. Huc adde quòd non tantùm in Palmyrena regione, sed & locis in quibusdam Narbonensis Galliæ id genus mellei liquoris oleas non quidem sponte, sed caudice vulnerato fundere tam certum est, quàm quod certissimum. Porrò videritis lector, vtrum fortè rectiùs hic legi possit, ἐκ δὲ στελέχους ἐλαιῶν, quàm ἐκ ξύλων στελέχους ἐλαιῶν.

ἐκ τῶν κλώνων τῆς θαλλῶν] Etsi fere θαλλὸς cuiusuis arboris virentem ramum teneriorémve surculum, imò germen ipsum significet: tamen peculiariter apud Atticos pro germine oleagino accipi consueuit: quo quidem olim coronabantur victores, quique dies festos celebrabant. Et hoc quidem loco θαλλῶν vocem ita quoque accipiendam puto. Nam & eiuscemodi olei è germinibus oleaginis, quale hic describitur, mentionem facit Gal. 6. de simpl. med. fac. quanquá non videtur è germinibus solis oleum id fieri voluisse sed tantum in oleo conficiẽdo addi solita oleagrum germina. Sunt autem hęc ipsissima Gal. verba, cap. de oleo: καὶ μὴν δὲ ᾧ ὅσοι ἐξ τῶν ἐν θαλλοῖς ἐμβάλλουσι θαλλοὺς, καὶ οὗτοι ὀμφάκινον ἔλαιον ἀποτελοῦσι). h. e. Quinetiã quicunque in præparando oleo ramos oleaginos miscent, hi & ipsi omphacino simile oleum efficiunt. Rursum Meth. lib. 11. ἔστι ... ἔλαιον στῦφον, ... στομαχικὸν, ὅσα πάντα σκευάζουσι μετὰ θαλλῶν ἐλαίας, id est, Sit tibi oleum astringens, quale est quod Hispanũ nominatur, & quæcunque alia e germinibus parant oleaginis. Quin & Cõstãtinus Cæsar, aut quisquis est alius Γεωπονικῶν autor, lib. 9. vbi docet ex Damogerõte oleum Hispano simile conficere, sub finem præparationis admiscet χυλὸν φύλλων τῆς ἐλαίας ἁπαλῶν τετριμμένων, ἵνα (inquit ille) δριμύτητά τινα καὶ πικρότητα ἐκ αὐτοῦ λάβῃ: succum tritorũ foliorũ oleæ tenellorum contusorum, quo ab ijs acrimoniam quandam & [illegible] asciscat. Et eo quidem loco, quod hic Dioscoridi ὁ κλῶνες τῶν θαλλῶν dicitur, ille significantius atque ἐμφατικῶς, χυλὸν φύλλων τῆς ἐλαίας ἁπαλῶν, appellat.

Cap. XXXVIII. διὰ τὸ ἀφθόνου κρότωνος] Legitur in vulgatis, ἀφθόνως. Hoc verò existimo voluisse Dioscoridem, AEgyptios, quòd ricino abundarent, non quòd ipso indigerent, aut potiùs, quia oleum copiosum ad varios vsus desiderarent, citra maius artificium hoc ex ricino trito solitos torcularibus exprimere. Abundare verò ricinorum arboribus, atque adeò apud ipsos præcipuè oleum cicinum seu è ricini semine, parari solitũ, cùm ex variis Galeni locis facile est colligere, tum vel maximè ex Plinij verbis quæ habentur lib. XV. cap. 7. de cicino oleo: At in AEgypto, inquit ille, vbi abundat, sine igne & aqua sale aspersum exprimitur, cibis fœdum, lucernis vtile, &c.

Cap. XXXIX. μυρῶν χ^{u} δ´.] Paris. & Ald. χ δ Ϛ´. sed characteres hos planè deprauatos equidem non sine ratione sic ex v. codice restituendos existimaui χ^{u} δ´, μνᾶς, χοίνικας πέντε, velut expressit Actuarij Interpres: nec malè. Dum enim paulo post expressi olei amygdalini quantitatem dedit Dioscorides, amygdalarum simul & semel quæ ad præparandũ ipsum oleum recipiuntur quantitatem repetere fit verisimile. Tùm verò: ἀπόδοσιν δὲ (inquit ille) κοτύλην α´ τῷ παραχεῖται.

Cap. XL. βαλάνινον σκευάζεται] Hoc oleum non existimandum e quercuum glandibus, sed ex his quæ βάλανοι μυρεψικαὶ, seu μυροβάλανοι Græcis dicuntur, confici solitum, vti disertè monet Paul. lib. 8. cap. de oleorum præparatione.

Cap. XLVII. ὕδατι θερμῷ] Vulg. cod. ψυχρῷ. At ex Actuarij libro 6. meth. med. legi θερμῷ, sicuti etiã legerũt ex v. quodam codice Ruellius & Goupylus: itémq; in extremo cap. pro eo quod in vulgatis codicibus habebatur, μετὰ συγκρίσεως, μεταπυγχεῖται, hoc est, humores ex alto euocans, aut, vt Plinij verbis lib. 20. cap. 22. vtar, vitia ex alto extrahens. Est porro verbum μετασυγκρίνειν à Methodicis quidem profectũ, sed à Dogmaticis quoque Medicis haud rarò vsurpatũ, quoties ea designare voluerunt, quæ humores ex alto euocant transferúntve, atque adeo meatuum corporis statum immutant. Id enim est, τὸ ἐκ βάθους ἕλκειν καὶ μεθιστάναι, quibus verbis totam

metasyncriticorum medicamentorum vim capite de thapsia declarat Dioscorides, lib. 4. cap. 157. Quæ vero illa sint, vide tû aliâs apud Gal. tum etiam cap.1 lib 3. de comp. med. κατὰ τόπους: quo loco monet in inueteratis affectibus vbi remedia reliqua minimè profuerint, ad metasyncriticam curandi rationem Medicos solitos esse confugere. Esse verò præter medicamenta, & alia remediorum varia genera, per quæ non tantùm ἀνάληψις seu recorporatio, sed etiam μετασύγκρισις ipsa rectè fiat, apertè docet Paulus, lib. 3. cap. 72.

CAP. XLVIII. τὰ φύλλα τεθέντα εἰς ἔλαιον, ἐν ἡλίῳ ἀποβρέχειν] hoc est, si exposita Soli folia oleo maceres. Equidem vulgatam lectionem ita secutus sum: at verò Plinius ac Interpretes omnes legisse videntur, τεθέντα εἰς ἔλαιον ἐν ἡλίῳ ἀποβρέχειν. Sic enim Plin. lib. 15. cap. 7. de myrteo verba faciens: *Aly detecta ea in oleum prius sole maturant:* quo loco hauddubie *macerant* legendum, non *maturant*, nimirum vt respondeat ea vox τῷ ἀποβρέχειν Diosc. Plinium secuti sunt quotquot occurrerunt Interpretes, quasi voluerit Diosc. deiecta in oleum folia sub sole priùs aliquantisper macerari, quàm decoquantur: aut etiam (quod quidem Ruellius voluisse mihi videtur) myrti foliorum in oleo ad solem maceratione sola myrtinum oleum à nonnullis confici. Vtra verò potior sit lectio, vnusquisque viderit.

ὅτινι δὲ σκευάζουσι] Ita vnguentum myrtinum describit Plinius lib. 13. cap. 1. *Et è vilissimis quidem hodie est ob id creditum, & id in vetustissimis esse, quod constat oleo myrteo, calamo, cupresso, cypro, lentisco, malogranati cortice.* Scilicet hic calamum adijcit & αὐτὶ τοῦ κυπαρίσσου καὶ σχοίνου, καλάμου καὶ σχοῖνον legisse videtur.

ἀπουλωτικοῖς] Supple, δυνάμεσιν, aut lege ἀπουλωτικοῖς, vt subintelligatur, φαρμάκοις. Nam quod nonnulli, dum ἀπουλωτικοῖς legunt, sub audiendum censent ἐμπλάστροις, minus rectè iudicant: quippe cùm myrtinum oleum non ad emplastra modò, sed etiam vnguẽta, illitus, aliáve id genus medicamentorũ genera cicatricem obducentia transferri possit.

ἄρθρα τεχαλασμένα] Ex hoc loco colligo, apud Plinium de hoc eodem oleo agẽtem, cap. 4. lib. 23. pro, *articulos luxatos*, legendum esse, *articulos laxatos*.

CAP. XLIX. ἐκ θλιβέντος χερσὶ, &c.] quæ manibus priùs expresso è tritis baccis succo conchis excipitur. Cùm animaduerterem deprauatum ita hoc loco Diosc. contextum, vt necessariò quidpiam desideraretur, aut certè immutatũ esset, vixque alium è Diosc. mente sensum elicere possem, sic interpretari visum est. Non ignoro equidem διακρίνειν interdum accipi, pro disiungere, separare, secernere. Quòd si quis hic ea significatione vsurpandum putet, intelligat oportere, manibus diuidi ac separari supernatantẽ humori pinguitudinem è lauri baccis expressam. At certè manus ad id opus minimè aptas esse, nemo non videt. Aptius fortasse Palladius lib. 2. de re rust. tit. 20. quo loco de hoc ipso laurino oleo sermonem facit, vbi diu ferbuerint baccæ, olei quod ex se dimiserint supernatantis vndam pennis leuiter cogentibus in vasa transfundi voluit.

CAP. L. ψύχει δὲ καὶ στύφει] ψύχει refrigerare verterunt hoc loco Interpretes: cùm tamẽ manifestò calfaciat oleum terebinthinum, nedum refrigeret. Nos iuxtà alterum τοῦ ψύχειν significatũ, siccare vertimus: quandoquidem & fructus terebinthi è quo illud exprimitur euidenter exiccare proditum est à Gal. 8. simpl. cap. de terebintho. Quod si quis ὁμωνυμίας vitandæ gratia ψύχει legere maluerit, non equidem repugnauero.

CAP. LIII. ἀριθμῷ χιλίων] Forte χιλίων legendum, lapsu notæ facili, nimirum vt ad rosas ipsas referatur, non item ad earum folia. Neque enim suffecerit vnguento rosaceo parando mille rosarum folia in olei libris xx & quincunce maceralse.

ἀμείβοντες] Interpretes nonnulli ἀμώμνες legisse videntur. Ego verò vulgatam secutus lectionẽ verti, permutãtes: ac certe quidem de vasis ipsis intelligendum puto, quæ Diosc. vt eò facilius à fæcibus omnibus expurgaretur oleum, per dies octo permutari voluerit. Et reuera dum vas in dies permutatur, & quæ subsederint fæces in priore vase relinquuntur, oleum ipsum transfusum purius ac sincerius tandem euadere nemini dubium est. Sic circa capitis huius initium: ὅταν δὲ (inquit ille) τὰ τρυγώδη ὑποστῇ, ἀλλάξον τὰ ὑποδεχόμενα ἀγγεῖα, &c.

καὶ ἅλας] Plinius videtur ἢ ἅλας legisse. Salis enim florem aut anchusam desiderat, lib. 13. cap. 1. quo quidem capite quibus anchusa adiecta est, sal non addi testatur. Cæterùm Veteres in vnguentorum, quibus partim ad luxum, partim ad medicinam vtebantur, compositione ac mistura, succum, qui quidem olei vario genere constabat, primum inspissabant, quò ad vnguenti corpus & crassitudinem redigerent, sicque partim faciliùs ingredientiũ vis retineretur & quasi coërceretur, partim etiã illa non tantùm perfundi, sed & illini apta essent. Hæc spissamẽta, Græcis στύμματα dicta, ferè constabant xylobalsamo, iunco & calamo odoratis, ac cæteris id genus. Mox & illis adijciebant quæ odorem ipsum augerent, aut certe illi suauitatem conciliarent, & hæc ἡδύσματα nominabant: in quibus ferè numerantur amomum, nardus, myrrha, carpobalsamum, costus, &c. Interdum & ad coloris gratiã crocus, anchusa, cinnabaris, addebantur. Sed & ipsam resinam coctam εἰς χρωματισμὸν τῶν μύρων, vti & ad crassamentũ eorundem, Dioscorides vnicè laudat: quanquam hanc Plinius æquè ac gummi adijci potiùs ad continendum odorem in corpore testatur. Cæterùm sal ad conseruationem vnguentorũ, ac eorum potissimùm quæ vetustate meliora essent, solitus addi videtur, ne fortè illa corrumperentur, aut alioqui rancescerent.

CAP. LV. ἐνθεὶς τὸ ῥῖπος ἐκ καλάμου] In vulg. exempl. ῥύπος per υ legitur: arundinis retrimenta vertit Cornarius: at nos ῥῖπος per ι legendum potiùs existimamus, quo modo & Interpretes plerique legisse videntur. ῥῖπος autem Diosc. aliis verò ῥὶψ, ῥιπὶς, nonnunquã stoream, tegetem siue mattam, seu ex vimine, seu ex scirpo aut arundine, seu denique ex alia quauis materia concinnetur, interdum etiam cratem significat.

CAP. LVI. ὅλως δὲ τὸ παλαιὸν μαλάσσει, &c.] Contrà Nicolaus Myrepsus, sect. 16. foris adhibitum oleum œnanthinum vetem mollire asserit. Ve-

rùm equidem Interpretis vitio illud ascribẽdum puto. Nam & alioqui Aëtius de hoc ipso oleo verba faciens, Tetrab. 1. ser. 1. ἐν κύπρῳ ἄρα, inquit ille) τὸ μᾶλλον ἐν τῷ ῥοδίνῳ ὄντες τὴν πολλὴν μαλακότητα. Ante verò pro eo quod habet Diosc. μόρα αἱ, apud eundem Aëtium ὡς μόρα σαλῶν, legitur.

CAP. LVII. ἐλαίου λίτρας γ́ ξέστας ἡ legit Aëtius, apud quem alioqui telini seu olei seu vnguenti cõfectio totidem ferè verbis describitur. At Nicolai Myrepsi Interpres olei sextarios quatuor recipit, calamíque planè nullam mentionem facit. Plinij vero descriptio, vt alibi, ita & hîc multum euariat.

CAP. LIX. τὸ δὲ ἤδη ἀποβεβρεγμένον] Prima quidem facie de ocimo, quod in oleo maceratũ esset, hoc intelligendum foret: at tum sermonis ipsius continuitas, tum etiam præscripta rosacei conficiendi ratio de oleo ipso in quo maceratũ infusúmve fuerit ocimum, hoc intelligi debere per se satis admonent: ita vt hoc loco per τὸ ἤδη ἀποβεβρεγμένον aliud nihil velit Diosc. quàm τὸ ἤδη ἐξ αὐτῶν ἔλαιον.

CAP. LXI. διαβρέξας ἀποβρέχων] Ego non ἀποβρέχων, sed δίβροχον legendum existimo. Nam si quidpiam vel semel duntaxat maceretur, tùm ἀποβρέχειν rectè dicitur: quippe quod τῷ ἀβρόχῳ seu ἀβρέκτῳ opponatur. At secundò maceratum rectiùs, opinor, δίβροχον dixeris. Sic & τρίβροχον interdum, quasi τρὶς βεβρεγμένον, non malè vsurpatur à Dioscor. vti cap. de cyprino vnguento.

CAP. LXII. ἀπόχυμα] Si vocem μετὰ, aut etiã κατὰ, vt in altero vetusto codice legitur, retineas, fatearis oportet omninò prætermissam fuisse Cardamomi dosim: ascripta verò pondera, ad oleum ipsum aromatibus imbutum esse referenda. Aut certè (quod mihi vero similius videtur) αὐτὶ τῷ λίτρας γ́ ὑγγίας ς́ legi oportere λιτρῶν γ́, οὐγγιῶν ς́. Facilis verò potuit esse librariorum eiusmodi lapsus, cùm fortassis in manuscriptis exẽplaribus solæ ponderum notæ ascriptæ fuerint. Sin minùs, ἀντὶ τῷ μετὰ ex necessitate legendum τῷ, vti Ruellio & Marcello legi placuit. Atque tùm hæc erit verborum series: ἀπόχει τῷ καρδαμώμου μεμιγμένου. &c. At mihi prior illa lectio magis arrisit, quoniam ἀποχεῖν liquidis aptius, quale est oleum, quàm puluerĩbus solidísve aliis accommodatur.

τὸ ἐξ αὐτῶν ἄρωμα] ἄρωμα hîc nonnulli de aromatibus priore loco recensitis interpretari videntur: quo in numero sunt Ruellius & Marcellus Virgilius, atque adeò coguntur, pro eo quod posteriùs habetur ἠρωματισμένου, legere ἀρωματισμένου, vel ἀρωματισθησομένου. Sunt & qui illud ipsum ἄρωμα de solo cardamomo, non item de illis aliis exponendum putent. Cornarius de liliorum foliis intelligi voluit: cuius quidẽ ego sum sententiæ. Verùm quò omnis tollatur dubitationi locus, non quidem ἐξ αὐτῶν ἄρωμα, sed potiùs ἐξ αὐτῶν μάγμα hîc legendum puto. ita vt id duntaxat quod expressis liliis quasi recrementum superest, hoc loco significetur. Posterius autem hoc ἠρωματισμένου, de oleo aromatis illis omnibus imbuto (cuius ideò largior quoq; copia ab Autore initio præscripta fuit) accipi velim: túmq; hoc loco, excepta illa vnica voce, nihil ampliùs quod videã immutari necesse fuerit. Paulus lib. 8. de re med. Susini olei vtriusque tum simplicis, tum etiam com positi conficiendi rationem docet Compositi v. ro huius præparationem paulò aliter, at multò certè clarius apertiúsve, recensere videtur, quàm hoc loco fecerit Dioscorides. Quare si cui fuerit in animo Græcorum susinum vnguentum, λείριον, si Gal. credimus, Hipp. dictũ, conficere, id equidem ex Pauli mente componendum suaserim. Qui quidem loco citato Susinum dictum putat, quia fortasse Susis inuẽtum sit. At nihilominus probabilis quoque Loniceri coniectura videtur, qui Susinum ab Hebræo Susan quod lilium significat, dictũ existimauit. Hoc idem vnguẽtum Gal. in Exeg. vocũ Hipp. etiã κρίνινον μύρον & λείρινον, ab ipso verò Hipp. Αἰγύπτιον μύρον λευκὸν scribit appellari: vti quod etiat simplicius, adeóque olei nomine dignius, Αἰγύπτιον ἔλαιον λευκόν.

καρδαμώμου] Legendum fortasse κινναμώμου: & certè quidem Paulus cardamomum initio macerasse contentus, sub finem cardamomum nullum adiicit, sed cinnamomum, aut eius loco asnabo, aut cassiæ duplũ, aut carpesium. Quin neque myrrham is postremò adiicit.

κινναμώμου τὸ ἴσον] Subaudiendum, μίγνυε, aut etiam ἐμβάλλειν: quam vocem nonnulli codices pro sequentibus καὶ ἐμβαλὼν reponunt. Deinceps verò statim legendum videtur, ἔπειτα δὲ καὶ σμύρνης ἐμβαλὼν &c.

CAP. LXIII. τῷ τρίτῳ τῷ ἐλαίου μέρει] Dioscorides noluit hoc loco, veluti Marcello & Lacunæ visum est, aspalathum aqua macerari, quę tertia sit pars ad oleum præscriptũ, sed aspalathum ipsum aqua sufficienti maceratũ tertiæ olei parti immisceri. Totum verò oleum nequaquam assumit, certa tantùm portione contentus, quoniam reliquum fortassis vel ad parandum aliàs narcissinum vnguentum, vel ad aliquod aliud vnguentum, in quo eadem spissamenta desiderarentur, conficiendum reponi vellet. Obiter autem id annotasse non fuerit inutile, quod Aëtius & Nicolaus Myrepsus non in liliaceo tantùm, sed & in hoc ipso oleo obseruandum admonẽt: nimirum vt ne conueniens florum dosis tota simul & semel, sed partibus, & paulatim oleo iniiciatur, sic vt florum parte quæ iam abundè macerata fuerit exempta, alia atque alia subinde iniiciatur, dum florum quantum sat est oleo exactè permistum fuerit. Sin minùs flores vniuersi quantumuis exiccati simul & semel iniecti, facilè putrescentes oleo fœtorem acciperent.

CAP. LXIIII. ἀπόχει τὸ ἔλαιον] Ald. ἀπόχει: sed forte legere satiùs fuerit ἀπηθεῖν, id est colo traiicere, seu cribro succernere: & hac ipsa quidem voce iam antehac aliquoties Dioscorides vsus est.

ἡμέρας γ́.] Legendum γ́ simpliciter: quemadmodum etiam quotquot occurrerunt Interpretes legisse videntur.

ἔπειτα δὲ τὸ ἴσον εἰς κώνειον] Ald. & v. codex τὸ ἴσον κώνειον, &c. subaudita fortassis præpositione κατὰ, vti voluit Lonicerus. Sed nos cum Marcello legimus, τὸ ἴσον τῷ κωνείου ἠρωματισμένῳ ἐλαίῳ. Alioqui verò vix vllum sensum elicias.

βουτύρινον καὶ στύρακινον] Butyrinum dictum fuisse videtur vnguentum, quod olei loco butyrum reciperet, in cæteris verò omnibus huic compositioni ad amussim responderet. Sic & Styracinũ,

quod myrrhæ loco styracem. At de onychino non leuis est dubitatio. Siquidem plerique hoc vnguentum ab onyche, quod tegumentū sit Indici cuiusdam conchylij. βλάττιον Βυζάντιον, seu Βυζαντὶς recentioribus Græcis dictum, denominatum putant. Cornarius verò vir doctissimus ab onyche, quod fuit bdellij præstantissimi epitheton, nomen accepisse ratus est. Vtriusque porrò tum bdellij, tum & vnguis odorati certum est ad vteri affectus vires esse minimè contemnendas. At si ab onyche conchylij Indici tegumēto dictum fuit eiuscemodi vnguentum, croci loco qui in hac compositione recipitur, vnguē illum odoratum: sin à bdellio onyche dicto, bdellium myrrhæ loco indi solitum sit mihi verisimile. Vtra verò sententia potior sit, vnusquisque iudicet.

Cap. LXV. ἐλαίου λίτρας δ'.] Cyprini vnguenti tū apud Paulū, tū & apud Aëtiū duplex habetur cōpositio: sed vtraque ab hac ipsa non parū discrepat, & aromatum numero & præparandi modo. Attamen cùm in vtrasque illas Cyprini descriptiones recipiatur helenium, & olei libras IX cum quincunce ad coquendas aromatum libras XVII non sufficere compertum sit, pro eo quod est in vulgatis exemplaribus: ἐλαίου λίτρας δ' &c. ἐλαίου λίτρας δ'. οὐγγίας ε. τὸ ἑλένιον καὶ τὴν ἀσπάλαθον, &c. cum Cornario legendum arbitramur. Aliis quoque eiusdem viri doctissimi in hoc ipsum caput animaduersionibus facilè lubentérque subscribimus. Cæterùm apud Plinium lib. 13. cap. 1. pro helenio, abrotanum legitur.

Cap. LXVI. τῆς Ἀχαΐας φυομένων] Vel est legendum γινομένων, vt inferiùs: σκευαζόμενον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται. Vel figuratè dictum oportuit φυομένων, ἀντὶ τοῦ, σκευαζομένων, ducta scilicet metaphora ab iis quæ sponte gignuntur. Cæterùm vt Irinum, quod in Perga & Elide conficiebatur, commendat hoc loco Diosc. ita & Plinius Corinthiacum ac Cyzicenum.

Cap. LXVII. ψυκτικόν] Contrà astringere Gleucinum & refrigerare eadem ratione, qua & œnanthinum, reperitur apud Plinium, quo loco & aliorum oleorum vires recenset: sed errore manifesto. Melinum enim, non Gleucinum, eo loco legi debuit, vti rectè annotauit doctiss. Cornarius. Quin neque Gleucini simplicioris genera alia à Galeno lib. κατὰ γένη 7. tradita, neque illud ipsum compositum, quod ibidem à Gal. deinde etiam à Paulo lib. 7. cap. 18. Aëtio, Tetrab. 3 ser. 4. cap. 44. Actuario, Meth. med. 6. cap. 10. & Myrepso, sect. 16. cap. 42. copiosè describitur, multò minùs quod à Columella lib. 12 cap. 51. commemoratur, vllo pacto refrigerare constat satis ex aromatibus, è quibus illa componuntur.

Cap. LXVIII. Ἀμαράκινον δὲ] Sampsuchū ex Diosc. libro 3. cum amaraco vnū & idem est, at nomine tantùm discrepāt: quippe quod Sampsuchum AEgyptij, Syri, ac plerique Græci nominabant, Cyziceni ac Siculi amaracum appellare consueuerant. Sic & apud Theophrastum ac Plinium, nec non & Iul. Pollucem, Sampsuchum & Amaracus eiusdem plantę, nimirū maioranæ nostrę, diuersa sunt nomina. At Galenus, Paulus & Aëtius de iisdem, tanquam diuersis plantis, diuersa fecere capita, iisdémque diuersas vires assignauerunt. Nec tamen apud hos (quod voluére nonnulli) amaracus marum est: veluti patet abundè ex Galeno, qui quidem lib. de antid. 1. in parando amaracino ab vnguentariis sui temporis amaraci loco marum falso suppositum fuisse commemorat, quòd amaracum odore longe superaret. Est vero potiùs parthenium, quod amaracum quoque quibusdam dici solitum proprio capite testatur Dioscorides, quódque alioqui silentio prætermissurum fuisse Galenum vix mihi fit verisimile. Iam si sampsuchum & amaracum pro eodem vsurpauit Diosc. qui fit (inquiet aliquis) vt is ipse seorsim ac diuersis capitibus de sampsuchino & amaracino egerit? Nimirum ob diuersam planéque discrepantem quam habent vnguenta hæc duo præparandi rationem, diuersa quoque nomina clarioris distinctionis gratia sortita sunt: etsi vtrunque Plinius lib. 21. cap. 22. confudisse videatur. Ac de his quidem satis supérque dictum sit. Cæterùm pro eo quod in impressis cod. habetur in hoc capite, εἰς τὸ ἄλλο ἀγγεῖον χεῖαν, χεῖαν per ι, itémque pro διυλίσαι, διυλίσαι: ac denique sub finem capitis pro ἀφαιρεῖς, ἀφαιρεῖ optima ratione legendum censui.

Cap. LXIX. Τὸ δὲ μεγαλεῖον καλούμενον] Hoc idem vnguētum paucis immutatis describit Plinius, lib. 13. cap. 1. ac megalium etiam vocat, propter gloriam, vti scribit, ita appellatū, quasi ἀπὸ τοῦ μεγάλου. At Clemens Alexandrinus Pædag. lib. 2. itémque Sosibius apud Athenæum & Eustathius in Homerū μεγάλλειον nominare maluerunt, ducto cognomine à Megallo quodam seu Megallio Siculo illius, vt aiunt, inuētore. Atheniensem nonnulli fuisse volūt, vti testatur Athenæus Deipn. lib. XV.

Cap. LXX. καλούμενον δὲ ἡδύχρουν] Hedychroi in pastillos efformati, quod inditur Theriacæ, compositionem ex Andromacho tradidit Galenus, tum primo de Antidotis, tum etiam lib. de Theriaca ad Pisonem. Eam inde repetere cuiuis in promptu fuerit. Ab eo porrò magmate vnguentum hoc cognominis eiusdem non alia re fortasse discrepat, quàm quòd in illo parando aromata ex vino subiguntur: in vnguento verò conficiendo, eadem oleo quopiam odorato excipiuntur. Huic etenim eandem esse cum amaracino misturam, solóque nomine differre, quod voluere nonnulli, mihi non fit verisimile. Nam vnde, quæso, odor huic quàm amaracino suauior, nisi ex aromatum aliorum permistione?

Cap. LXXI. καλούμενον Μετώπιον] Totidem verbis Metopium vnguentū ab Aëtio 1. Tetrab. serm. 1. describitur, itémque à Nicolao Myrepso sect. 16. At AEgineta lib. 8. de re med. singulorū ingredientium pondera & mensuras adiicit. Dubium autem est, vtrum ad huius confectionem assumantur ipsæ amygdalæ amaræ, an verò oleū ex iis expressum. Hoc enim posterius mihi magis verisimile videtur, ac Nicolai quoque Myrepsi Interpres hoc modo intelligendum existimauit. Quòd si ita est, legendum hic, velut habetur apud Aëtiū, εἰ ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ ἀμυγδάλων πικρῶν, &c. Cæterùm non possum nō illis assentiri, qui hoc vnguentum illud ipsum esse asserunt, quod ab Hipp. tū lib. de morbis muliebribus, tū etiā sexcētis locis aliis πικρὸν seu μετώπιον nomine

tantoperè celebratur: quippe quod in vteri affectibus ad induratas vuluæ cotyledonas emolliendas, & obstructas aperiendas, itémque ad secundas peliédas plurimùm ab illo commendetur. Hesychius in suo Lexico sic quoque habet: Νίτωπον, νετώπιον, μύρον συνῳδὸν ὅμοιον οὐ πολὺ μεγαλ. οἱ δὲ, μετώπιον. Erotianus, autē in vocibus Hipp. νίτωπον (sic enim lego, non νίωπον) exponit, τὸ ἐκ καρύων πικρῶν ἔλαιον. Galenus in vocibus Hipp. quod è spinæ AEgyptiæ flore parabatur oleum μετώπιον dictū existimauit, idémq; Αἰγύπτιον μύρον Hipp. dictum. Sed præter Hesychij autoritatē, vires quas μετωπίῳ tribuit Diosc ac eæ quas νιτώπῳ suo itidē ascripsit Hipp cùm eōdē planè spectare videantur, μετώπιον seu μετώπιον Dioscoridis, ac νίτωπον seu νιτώπιον Hipp. vnum & idem fuisse vnguentum euidentissimè testantur.

τὸ γὰρ ξύλον ἐξ οὗ τὸ]Libro tertio nō ipsam arborem lignosámve plantā è qua galbanū emanat, sed galbanum ipsum, hoc est, liquorē ferulæ cuiusdā in Syria nascentis, Metopiū nonnullis dici refert Dioscorides. Hoc verò loco, lignū ipsum è quo manat galbanū, ab AEgyptiis μετώπιον appellari admonet. Cæterùm ξύλου nomine significare videtur lignosum corticē, qui in ferulaceis cernitur, ipsorū teneritudine processu tēporis in lignū abeunte. Quanuis & pro arbore hoc loco, vt aliâs plerunq;, ξύλον vocabulū accipi potuit: nā propter lignosum illū corticem, arborū etiā generi ascribitur ferula: ac proptereà Clearchus inter ænigmata alia ferulam dixit esse, ξύλον οὐ ξύλον.

CAP. LXXII. ἐκ τοῦ βαλάνου] Apud Aëtium ἀπὸ τῆς βαλανίνης, legitur, μυροβαλανίνου: itémque pro σμύρνης, ζιγγιβέρεως: sed hoc posterius, errore librariorum etiā alibi apud eundē Autorem frequentissimo. Cùm enim nota ζζ apud Medicos σμύρνην, hoc est myrrham significet, illi zingiberis notam esse arbitrati sunt, atque adeò quoties ea occurrit, falsò ζιγγιβέρεως transcripsēre. Cæterùm annotat Paulus ita vocatum Mēdesium, quòd in AEgypto sit inuentū, vbi Mendes colitur: Mendes autem vrbs est AEgypti: cuius ciues Panem effigie hirci colebant, qui quidē AEgyptiorum lingua Mendes appellatur.

συντεθρυμμένα] Vulgatam secutus lectionē vetri contrita seu comminuta. Perperam verò Interpretes alij συνεψηθέντα legerunt, quasi simul decocta. Nam in hoc vnguento componendo, veluti nominatim innuit Paulus, aromata sicca citra coctionē in oleo dies sexaginta monētur ac macerātur, tandémque iis liquata resina permiscetur.

CAP. LXXIII. λιπανθαλιμμάτων] Quò vitetur solœcismus, legendū λιπανθαλιμμάτης, quemadmodum etiā legitur apud Aëtium: refertur enim ad prius illud, σμύρνης. Alioqui λιπανθαλιμμάτων legi oportebit, quo modo Oribasius etiam legisse videtur, túmq; ad λιπαροῦ referri cōsentaneū fuerit. Cæterùm quo loco habetur, καθ' ἑαυτὸ ὄν. &c. aptiùs fortè legas, καθ' ἑαυτὸ μιγέν, aut etiā, ὀνομ. Aëtius verò sic habet, ἄνευ τούτων τὴν λιπαρὰν & πάντως οὖσαν. ἢ καθ' ἑαυτὸ μόνον κατασκευαζομένην. ὅμοιως δὲ ἕτερ. &c.

CAP. LXXIIII. νομὰς σύριγγας & σήψεις] Legendū opinor σήψεις, vt superiùs cap. de amaracino, ἁρμόζει ἐφ' ὧν τε καὶ σήψεις καὶ σύριγγας, &c. σήψεις porrò vox vsitata est Dioscoridi, pro putredinibus (putrilagines quidam dicunt) seu putrescentibus vlceribus: quanquā Hippocrates in Epid.

eadem voce pustularum genus quoddam ex putredine ortum significare videtur. Fateor equidē σηπτῶν nomine, supple δυνάμεων, medicamenta à Dioscor. significari, quæ Plinius septica vocare non dubitat. Celsus verò quæ sic exedunt ne erodant. Sed hoc loco satis cōstat medicamentorū mentionē minimè fieri, at potiùs morborū seu affectuū, ad quos Cinnamominū valere creditur. Antea verò quo loco habetur, ἀναστομοῖ χρῶ ἡρμοσμένον, lego, ἡρμοσμένον. Nec enim ad resinam, sed ad vnguētum ipsum cinnamominū referri oportet.

CAP. LXXV. τὰ δὲ χρησιμεύει αὐτῆς] Est hoc loco generis Enallage. Siquidem fœminino genere ista extulit Dioscorides, quanuis de nardino vnguento dicantur, quod priùs ναρδίνον μύρον neutro genere nominauerat. Referri verò debent ad νάρδον, quæ vox vnum & idem significat. Etenim νάρδου nomine, non tantùm herba iam antè descripta, sed & vnguentū ipsum ex ea paratum designatur, vt à recentioribus Græcis, ita & ab ipso Dioscoride cap. de Malabathrino. Sic & Tibullus: Iamdudū Syrio madefactus tempora nardo. Itémque loco alio: Illius puro distillent tempora nardo. Horatius vtroq; genere vsurpauit. Nam Ode 12. 2. carm. Dum licet, inquit, Assyriaque nardo Potamus vncti. Epodon verò v. Nardo perunctum, quale non perfectius Meæ laborarunt manus.

CAP. LXXVII. ὅμοιον τῷ &c.] Lego ὅμοιον, nimirum δένδρον. Non enim lacrymam, sed arborē ipsam lacrymę feracem, AEgyptiacæ spinæ similem Dioscorides fecisse videtur. Verùm hinc ipsam myrrhæ arborem Plin. lib. 12. cap. 15. fusius & apertiùs multò descripsisse reperitur.

καὶ ἡ Ἀμιναία δὲ κα.] Myrrhæ Aminææ meminit etiam Crito apud Gal. lib. 5. κατὰ τό. itémque Asclepiades. Sed Minæam eandē à loco in quo optima nascitur, nominat Gal. lib. 1. de Antidotis, sc. à pago Minæorū, qui sunt Arabiæ populi, non ab Aminæa Campaniæ regione Plinius quoq; lib. 12. c. 16. Minęā myrrhā post Troglodyticā probat, cōtrà quàm faciat hoc loco Diosc.

ἄνευ δὲ τοῦ μὴ] Cū doctiss. Cornario & Serapione citra negādi particulā lego, ἄνευ δὲ τοῦ προσλαμβάνειν ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν. Cùm enim trochisci seu pastilli ex arida eiusmodi myrrha expressi propter ariditatē nimiā citra oleū haudquaquā rectè conformari possint, olei certè adiectione retūdi eorū vim Dioscorides asserit, ita vt prorsus inualidi fiant & inefficaces: ad ea certè quidē omnia, ad quæ laudata myrrha conferre creditur.

CAP. LXXVIII. ῥίζα πεπλασμένη] ῥίζης πεπλασμένης legendū duxi, maximè cū Serapio quoq; Dioscoridis Interpres ita legisse videatur. Neq; verò fit mihi verisimile, voluisse Diosc. myrrhā Bœoticā, radicis genus esse: sed lacrymā potiùs, quæ incisa Bœoticæ cuiusdam arboris radice extillet.

CAP. LXXIX. ὁ ξανθὸς] Gal. lib. 1. de Ant. ὠχρότατον, hoc est, pallidissimū laudat, haud ita magno discrimine, velut aliâs annotauimus. Idem iccirco lib. 7. de comp. med. κατὰ γένη, pallidum ceu efficacissimum in Principum tantùm ac prædiuitum antidotis commendat propter caritatē & raritatem: at qui magis fuscus est, ceu inefficaciorē, haud ita probat: quanquam & ætatis progressu aureum colorem sibi asciscere fatetur.

ὁ Καναβαλίνος] Apud Oribasium (siquidem Interpreti credimus) Γαβαλίνος legitur, & rectè

quippe cùm lectionem hanc & Plinius ipse probasse videatur, lib. 12. cap. 25. quo loco: *Proxima, inquit, Iudææ Syria supra Phœnicem Styracem gignit, circa Gabala & Marathuntem*, &c. Est autem Gabala Ptolemæo, lib. 5. cap. 15. & Straboni, lib. 16. Geogr. Syriæ vrbs. Cæterùm ab hac lectione non est alienum, quod in capitis huiusce fine subditur: in Syria styracinum vnguentum parari solitum. Eorum verò coniectura minùs est probabilis, qui καλαμίτης legendum potiùs existimant, quia Styracis calamitę apud Gal. 1. de Antid. fiat mentio, ita dicti, siue quod ceu cætera olim aromatica, ne fortè expiraret ac vires amitteret, intra calamos seu arúdines è Pamphylia deueheretur, sicuti voluit Galenus, siue quia, teste Plinio, arbori quæ Styracem gignat, sit intus harundinis similitudo: quod minus placet.

Cap. lxxx. ὄνυχι ὄντα] Serapio suffumigati Bdellij odorē hoc loco à Dioscoride assimilari existimauit odori vnguis odorati itidē incensi, quem blattam Byzantiam nonnulli appellāt. At pleriq; alij vngui humano simile quiddā in Bdellio desiderari putāt, partim vocis ὁμωνυμίᾳ decepti, partim ex eo persuasi, quòd dixerit Plin. lib. 12. cap. 9. in Bdellio Bactriano nidorem esse siccū, multósq; candidos vngues. At prior illa sententia, vt Cornario viro doctiss. ita nobis quoq; probabilior visa est: maximè cū in Bdellio, quātumuis legitimo, nil vngui simile comperiatur. Fortassis etiā ex ea vnguis odorati similitudine Bdellium optimum βδέλλιον ὀνυχίζον per appositionē dicitur in Damocratis compositionibus, quæ extant apud Gal. tum in lib. de antid. tum in comp. med. κατὰ τόπους.

παλαθώδης] Legit hoc loco Serapio, ἀσπαλαθώδης, hoc est, *odorem aspalathi referens*, quem quidē lingua sua *darsisaban* nominat. Plin. verò lib. 12. cap. 9. παλαθώδης legisse videtur, dū *in offas conuolutum* conuertit. παλάθη enim *massam* Græcis significat, & Gaza apud Theophrastum vbique *offam* interpretatus est. Vtrunque porrò legisse videtur Ruellius & Oribasij Interpres, παλαθώδης, inquam, & ἀσπαλαθώδης.

Cap. lxxxi. ἐπονομάζεται δὲ ὁ ἀραβικὸς] Oribasius legit, ὀροβίας: ac Plin. quoq; lib. 12. cap. 4. de Thure verba faciens, *Græci* (inquit) *stagoniā & atomon tali modo appellant: minorē, orobiam*. Atque ita etiā hoc loco legendū videtur, nimirū voce deducta ἀπὸ τοῦ ὀρόβου. Sic verò vocatū fuisse Thus, fit verisimile, cuius frusta magnitudine vix orobi modū excederēt. Ad eundē modū ὀροβίας ὀροβιαῖον nominat Gal. 6. simpl. med. ciceris genus cruo magnitudine simile. Ἀραβικὸς autē ἀπὸ τῆς Ἀραβίας vel Ἀραβικὸς, nusquam, quod equidem sciam, reperitur.

θερμαντικὸν στύψεως] Sic fatetur etiam Gal. 7. simpl. Thus astrictionē habere pusillā, sed minimùm manifestam astrictionē esse candido: corticē verò euidenter astringere, proindéque etiā summè desiccare: quod ipsum Paulus totidē verbis repetit. Contrà idem Gal. 13. meth. Thus asserit puris tantùm mouendi facultatē obtinere, vtpote nulla vi astringendi præditum, magisque illud præstare quod pinguius est & albicans, sicuti quod flauum est, valentiùs siccare: mannæ verò Thuris (quo nomine αἱ λεπτότητες τοῦ λιβανωτοῦ, hoc est, *thuris fragmenta concussu elisa*, intelliguntur) astringendi vim aliquam esse, quoniam corticis thuris paululum admistū sit. Soluetur hæc contradictio, si Thus purum ac per sese nudatenus astringere dixerimus: at cui corticis nonnihil admixtū est, id corticis ipsius ratione astringere. Vel dicamus potiùs, Thus esse duplex: vnum candidum, idémque purissimum ac pinguissimū, quod masculū à Dioscoride appelletur, quódque, Plinio teste, autumno colligatur: alterum rufum seu fuluum, quod priori minimè comparādum sit, & verè legatur, post incisum scil. hyeme præcedenti corticem. Illud nullam planè astrictionem obtinet: hoc verò aliquantulam sortitum est, quam quidem æquè ac colorem ab ipso cortice videtur contraxisse.

εὐθυμίαν ποιεῖ] Addit Serapio ex Diosc. Thus tristitiā depellere, & memoriam augere: atq; idipsum Auicēna capite de Thure innuisse videtur.

εἰς καινὴν χύτραν] Crudam ollam dixit, pro noua & recente, ἀπύρω, *quæ ignem experta non sit*, quemadmodū etiam Serapio interpretatus est. Sic metaphorice quoq; Ouidius ac Plinius Iunior *cruda vulnera* dixēre, recentia seu recens inflicta.

καταπαυστικός] Vulg. exempl. habent, μὴ καταπαυστικός. Serapio ἀναπαυστικὸς legisse videtur citra negationem. Ego verò vulgatam lectionē retineo, expuncta tantummodò negatione: quam eo audaciùs prætermisi, quòd in vetere quodā Diosc. codice non legeretur. Est porrò rationi consentaneum, vstum Thus quàm non vstum longè facilius friari atque comminui: nimirum humore igni absumpto, qui quidem lentore ac visciditate sua, quominùs thus ante vstionem in minutissimas partes comminueretur, impedire potuit.

Cap. lxxxii. ἢ ῥοώδεις] De fluxu muliebri dictionem hāc interpretatur Serapio, quē secuti videntur Ruellius atq; Marcellus Virgilius. Sed nos, cum generalior sit vox, non magis de vteri quàm de alui ipsius fluxionibus accipiendā censuimus: maximè cū esset compertū, thuris Corticem cœliacis ac dysentericis tum intus assumptum, tum etiā foris adhibitū egregiè opitulari, vel ipso teste Gal. lib. 7. de simpl. medic. facult. quo quidē loco efficaciæ nullam omnino fecit mētionē, qua ad muliebrē fluxū pollere creditur.

Cap. lxxxiii. στυπτικώτερον δὲ μάννα] Cōtrà nō remissiorem, sed aliquanto magis intentam esse thuris Mannę, quàm ipsi thuri vim apertè prodidit Gal. 5. & 13. Meth. quantum certè quidem ad astrictionem exiccationémque attinet.

Cap. lxxxiiii. ὅτι ποιεῖν] Rectiùs fortassis ὠφελεῖν, quemadmodum habet Aëtius, apud quē lib. 1. hoc ipsū caput & quod proximè sequitur, totidem ferè verbis transcripta reperiuntur. Legitur verò apud illum hoc in loco: ὠφελεῖ δὲ κατὰ τὰ ἀμφοτέρα χείλη τῶν τραυμάτων, &c.

καθαίρει ῥύπον] Gal. 7. de simpl. med. facult. Ad oculorū affectus ista restringit, quæ tamē Diosc. latiùs ac in vniuersum extulisse videtur. Serapio quoque & Marcellus Virgilius Galenum hac in parte secuti sunt.

C. lxxxvi. οὐσία δριμεῖα ἐκ πεύκης] Legebatur in vulg. exēpl. οὐσία δριμεῖα, sed cùm δριμεῖα & οὐσία pro eodē vsurpentur, vocū harū alterutrā hoc loco redūdare, & è margine fortassis in contextū incuria librariorum irrepsisse facile coniicio. Sin minùs, aut legendum ὕδατος, ita vt ea vox ad verbum ἀναζεῖ referatur: quasi velit Diosc. tam Pini

quàm

quàm piceæ corticem suffitu tam partum, tam etiam secundas ex vtero pellere: aut etiam, ὑστέρα in dãdi casu, quasi voluerit exprimere, corticẽ hunc ipsi vuluæ suffiri, aut eiusdem suffitum vulua excipi oportere.

Cap. LXXXVII. στρόβιλοι δὲ καὶ χλωροὶ] Vt πιτυΐδες nomine designantur à Diosc. pini piceæq; nuclei conorum nucibus inclusi, quanuis Gal. 8. simpl. impropriè nominis id piceæ fructui tribui asseruerit: ita στροβίλων nomine, strobili arboris, cuius & ipse meminit Plutarchus, nõ tantùm coni, sed ipsi etiam nuclei, etsi Gal. temporibus, vti refert ipse, comm. 4. in lib. de ratione victus in acut. pini piceæq; fructus στρόβιλοι etiamnum dicerẽtur: quemadmodũ & olim aliis στροβιλίδες, aliis κωνία χαίρουσα, aliis πιτυΐνοι κῶνοι, aliis denique κωνάκοι dicti sunt, teste Athen. lib. 2. Δειπνοσοφ. Porrò vt pini, piceæ, laricis, strobili seu pinastri (eiusdem enim arboris sunt hęc duo nomina, si Plinio credimus) & id genus cognatarum arborũ, ita & ipsorum fructuũ nomina apud Autores varios passim inter se ita cõfunduntur, vix vt certi quicquam de iis sigillatim statuere possis. Ac certè quidem in eiusmodi nominum distinctione minùs idcirco Medico laborandum videtur, quòd iis omnibus arborum generibus foliorum, ligni, corticis, resinæ, coni ac nuclei eadem propè facultas esse censetur. Cæterùm hìc χλωροῖς στροβίλοις intelligimus, esculẽtos strobili nucleos, qui non modò à lacunatis toris quibus includebantur liberati, sed & à putamine ac sua etiam cute seu ferruginea tunica, qua quidẽ immediatè vestiebantur, nudati sunt. Hos autem opponit Diosc. ὅλοις τοῖς στροβίλοις, integris scilicet congenerum eiusmodi arborũ nucamentis seu conis (κωνάρια vocauit Hipp.) è quorum etiam præpinguiũ decocto eclegma cõcinnat, Gal. 4. comm. in lib. de rat. vict. in acutis. Cæterùm hic recentium strobilorum nomine χλωροί, id est, virides seu adhuc virentes intelliguntur, vti patet ex Gal. verbis 7. simpl.

Cap. LXXXVIII. καὶ δὲ σύφων] Quanuis σύφων, & quod paulò pòst sequitur πορφύρεος, masculini sint generis: referri tamen debent ad præcedens illud γλεῦμα, aut certè ad aliud quidpiam quod ei voci æquipolleat, puta χυλισμὸν aut χυλόν. Nec enim de Lẽtisco ista dicũtur, vt voluisse videtur Ruellius: siquidẽ σχῖνος pro lentisco, nõ nisi fœminino genere vspiã legitur. Atq; de ipso lentisci succo artificiose, vti monuit, expresso intelligi potiùs debere vel illud satis indicat quod deinde subdit, ad eadem valere ad quæ acacia & hypocisthis valere perhibentur, atque adeò pro his ipsis succis non malè vsurpari.

τὰ δὲ ξυλάφια χλωρὰ] Virides Lentisci surculos ὀδοντογλυφίων potiùs quàm ὀδοντοσμημάτων, hoc est, dentiscalpiorũ potiùs quàm dẽtifriciorũ explere vicem ex eo fit verisimile, quòd iis non nisi in puluisculũ tritis gingiuæ affricari, dentésve poliri cõmodè possunt: at iisdem vel tantillũ exacutis fodiendo scalpendóve vtiliter eximuntur quæcunq; dẽtibus inhæserũt. Atq; in hunc vsum lentiscus etiam à Martiali cõmendatur. Sed & olim molles ac delicatuli, ceu quibus esset frequenter in ore dentiscalpiũ, contumeliæ loco σχινοτρῶγες seu σχινοφάγοι, quasi lẽtisci arrosores, appellabãtur.

Cap. XCI. μεθ' ἃς ἠριθμημένη] Dioscorides hoc loco resinam terebinthinam omnium optimam: strobilinam verò infimã, statuere videtur: Gal. tamen 3. de comp. medic. κατὰ γένη, principem strobilinam calore, proximam huic abiegnã, postremam terebinthinam esse asseruit. Scilicet de bonitate resinarũ absolutè locutus hìc est Dioscorides: illic verò Gal. de earũ qualitate, nimirũ caliditate, agit: in qua primas hauddubiè obtinet strobilina, veluti & eo ipso loco disertè admonuit Gal. ne à Diosc. dissentire videretur. In eandẽ porrò sententiam 8. de simpl. medic. facultatibus terebinthinã & huic viribus proximam lentiscinã, ob eam quã præ cæteris maiorẽ habẽt partiũ tenuitatẽ, magis digerere, magisq; attrahere prodidit: eam verò quæ ex picea destillat & strobilinã, calidiores acrioresque esse, ac proinde magis exiccare, attamen minùs & digerere & attrahere: pineam denique & abiegnam, inter vtrasq; illas medias meritò censeri. Sed de his fortasse nimis multa. Nam & ipsa terebinthina apud Dioscoridẽ & Paulum primas obtinet: cùm tamen apud Galenum ratione diuersa lentiscina & ipsi terebinthinæ & cæteris resinis omnibus præferatur.

Cap. XCIII. περὶ λιγνύος ῥητίνης] Vt præcedens capitis inscriptio vitiata olim fuerat, περὶ ῥητίνης ὑγρᾶς πευκίνης καὶ πιτυΐνης, cùm non de resina tantùm liquida quam fundunt piceæ atque pinus eo capite mentio fieret, sed & de larigna & cupressina, necnon etiam de siccis resinis omnibus in vniuersum: ita & huiusce capitis inscriptio deprauata videtur, cùm potiùs, περὶ τοῦ πῶς δεῖ καίειν τὴν ῥητίνην, hoc est, de resinarum vrendarum modo inscribi debuerit, velut legitur etiam apud Aëtium. Nec enim de resinæ fuligine quicquam habetur, præter vnum aut alterum verbũ ad capitis calcem. Sed hæc est eorum culpa, qui caput hoc, quod cum superiore coniunctum esse debuit, disiungendum existimarunt.

καὶ ὡς τοῖς δακτύλοις εἶναι] Pręstiterit fortassis addita negatione legere, ὡς μὴ τοῖς δακτύλοις εἶναι. Friabilem enim atque ita aridam resinam vult effici, vt digitis minimè cedat, sed vel solo contactu in micas frangatur frietúrve: quod luculenter expressit Aëtius, dum pro eo quod legimus hoc loco, ὡς μὴ τοῖς δακτύλοις εἴκειν, ὥστε καὶ τοῖς δακτύλοις ψωχεσθαι, inquit ille, 1. Tetrab. ser. 1. Friabile porrò & aridum retorridúmve quid esse, ac simul & semel digitis facilè cedere non est verisimile. Mollium siquidem atque adeò humidorum potiùs, quàm aridorum proprium id est, vt digitis cedant.

ἄχρις οὗ τὸ προειρημένον ἰδίωμα ἀπολάβωσιν] Budęus, *dum odorem suum propriumque virus antè memoratum deposuerint:* quasi verò anteà vspiam resinas virus olere dixerit Dioscorides. Ruellius: *dum antedictas naturæ suæ notas exuerint.* At equidem ἰδίωμα hoc loco non verterim, quemadmodum ille, *virus proprium*, sed potiùs *proprietatẽ* cũ Cornario, aut etiam notam peculiarem, quam Gallicè vnico etiam vocabulo dicimus *particularité:* prætereáque, ἀντὶ τοῦ ἀπολάβωσιν, ἀπολάβωσιν lubentiùs legerim, vti Cornarius quoq; legisse videtur. Voluit siquidem, iudicio meo, Dioscorides, eo vsq; coquẽdas resinas, dum antè memoratas notas sibi asciuerint, h. e. dum, vt antè dixit, inodoræ, friabiles & aridæ retorridæve redditæ fuerint.

Planiùs & apertiùs profectò Aëtius, quo loco caput hoc immutatis per quàm paucis ex Dioscoride transcribit, ὅτι ... inquit, ... &c.

CAP. XCIIII. ...] Ab hac voce ..., quæ quidem in hoc significato, nempe pro pice liquida, vix vsquam alibi vsurpatur, deduci videtur τὸ ...: vnde illud ..., quod Hesychius interpretatur, ..., quod est, pice oblinere. Hinc quoque deductum facilè crediderim τὸ ..., huicque oppositum τὸ ..., quod ... superiore capite vsurpauit Dioscorides: atque adeo non ..., sed analogia seruata, ... potiùs scribi oportere.

CAP. XCV. ...] Gal. 8. de simpl. medic. facult. Itémque Paulus, Oribasius ac Plinius, ..., seu Picinum oleum, itidem nominant id aquosum serosúmve, quod liquidæ pici superstat. Attamen Gal. locis aliis, nimirum 2. de simpl. med. fac. cap. 21. & lib. 1. de cõp. med. ..., huiusmodi liquorem non ..., sed ... nominari scribit: ... verò voce non aliud significari, quàm picem oleo permixtam. Porrò Picinum illud oleum, quoniam, vt serum lacti, ita pici supernatet, Paulo etiam lib. 3. cap. 74. ... composito nomine dicitur. Aëtius verò lib. 6. cap. 69. ... nominat. Interdũ & ipse Gal. ... appellauit. Columella verò lib. 8. cap. 5. *picis liquamen*: Scribonius & Marcellus *picis florem* nuncupauerunt.

CAP. XCVII. καὶ Βρυτία] Huiusce picis Brutiæ ceu optimæ meminêre passim Galenus, Plinius, Celsus & Scribonius. Sed eadem apud Lucianum in Pseudomante ... falsò dicitur, cùm eo loco Βρυτία seu Βρετία potiùs legendum sit, vti rectè monet doctiss. Paul. Leopardus. Sic verò Strabo lib. Geogr. 6. *Est*, inquit, *apud Brettios sylua, quæ præstantissimam fert picem, quàm Brettianã syluam vocant*. Sic enim illius Græca restituuntur: ... Βρεττιανὴν ... καλοῦσι.

CAP. C. ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ] Duæ fuerunt in Macedonia vrbes, Apolloniæ nomine insignitæ: quarum vna, quæ Plinio quondam fuit Corinthiorum colonia, est ad Epidamnum, altera in Mygdonia Macedoniæ regione. Sed de priore illa mentionem hoc loco fieri vnicuique constat: quò fit vt cum veteri codice legendum existimarim, τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ, non vt habetur in vulgatis exemplaribus, itémque apud Oribasiũ, τῇ πρὸς Ἐπιδαύρῳ. Siquidẽ Epidaurus vrbs est Peloponnesi, ab Apollonia vtraque longo distans interuallo: Epidamnus verò seu Epidamnum, oppidum est in ea ipsa Macedoniæ parte situm, quæ Adriatico mari incumbit, posteà propter inauspicatum nomen, vti refert Plinius, Dyrrachium Romanis appellatum. Porrò legi quoque posset, ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ καὶ Ἠπείρῳ, vt habetur apud Gal. 11. de simpl. med. fac. capite de bitumine. Nam & Epirus Macedoniæ est finitima, neque ita longè dissita ab Apollonia, priore loco commemorata. Quin & Ceraunij montes, quorum hîc ibidem fit mentio, versus occasum in finibus Epiri visuntur in mare vsque extensi, vbi Ionium mare ab Adriatico separatur.

ὄζοντα πίσσης] Pissalphalton non tantùm mistã bitumini picem redolere, sed & bitumine simul & pice constare voluit Plinius, lib. 24. cap. 7. his verbis: *Est & Pissalphaltos mista bitumini pice naturaliter ex Apolloniatarum agro: quidam ipsi miscent*, &c.

CAP. CI. δύναμιν ἔχει ἁρπακτικὴν] Ardentem hanc Naphthæ seu petrolei (sic enim nominat Nicolaus Alexandrinus) vim ignium naturæ cognatam, ita exprimit Plutarchus in vita Alexandri: ... , hoc est, *Cognationem habet cum igne tantam, ut priusquàm flammam contingat, interfusum aëra sæpenumero solo splendore eius flammam claram accendat*. Sic Strabo Geograph. lib. 15. ... inquit, ... &c. Id est, *Liquidũ bitumẽ quod & Aphtha dicitur, vim habet admirabilem. Si enim igni admoueatur, ignem illico arripit. Quòd si corpori Naphtham admoueris, confestim illud inflammatur*, &c. quo loco, velut & apud Oribasiũ Naphtha & Aphtha, fortè ... τὸ ἀνάπτειν, quod accendi significat, sic dictum, pro eodem accipiuntur. Cæterùm Plinius in eandem illam sententiam lib. 2. cap. 105. *Naphtha*, inquit, *magna cognatio ignium, trãsiliuntq; protinus in eam vndecunque visam*.

...] Etsi vti vuluæ ita etiam sedi ... seu procidentiæ contingere possint, ac vtrisque eadem ferè conferant remedia: hoc tamen loco de solius vuluæ procidentiis sum interpretatus. Marcellus autem sedis procidentias addit, Plinij fortassis autoritate motus: qui quidem de Naphtha sermonem faciens, lib. 25. cap. 14. *Vuluarum*, inquit, *strangulationes olfactu discutit, cum vino & castorio: procidentia sedis suffitu reprimit*: quo loco lege, *procidentias*.

CAP. CII. ...] ... non ignoramus Medicis partes eas plerunq; dici, quæ fluxione tentantur infestantúrve. Attamen hoc loco dubium haud abs re fuerit, vtrum per ... vesicam Diosc. intelligat fluxione tentatã, an verò vesicam ex qua lotium paulatim guttatímve destillat. Nam & de Cupressi foliorum viribus agens Plinius, lib. 24. cap. 5. stranguriæ posse mederi prodidit. Ac reuera Cupressus partibus sui omnibus & humorum ad vesicam fluentium impetum vi sua astrictoria inhibere, & ipsum quoque vrinæ stillicidium ex retentricis facultatis imbecillitate ortum, tum illa eadem astringendi, tum etiam resiccandi vi compescere posse creditur. Fortasse verò quærat aliquis: Si destillationibus in vesicam illo modo conuenit Cupressus, quomodo simul etiam dysuriæ, hoc est, vrinæ difficultati auxiliabitur, quã certum est alio quàm astringente remedij genere curari oportere? Sed vt eam dysuriam non est verisimile vsu Cupressi foliorum iuuari quæ ab obstructione ducit originem, ita ei quæ ab inflammatione aut vlcere aut etiam acrium humorum influxu ortum habet, non video cur aliqua ex parte mederi non possit. Nam quod ait Manardus, Cupressi folia, dum aluum astringũt, vrinam cõcitare: id Cupressum, haud secus ac astringentia reliqua, non per se, sed ex accidenti

duntaxat, repercusso nempe liquore, præstare, etiam vitio nullo laborantibus vrinariis meatibus, vnicuique constat.

CAP. CIII. ὁ δὲ μαιωτικὸς] Quoniam vix erat credibile veræ Iuniperi, quátumuis vastę ac proceræ, grana vspiam reperiri, quæ nucis iuglandis magnitudinem æquarēt: non male fortassis, cum vetusti codicis, tum etiam Serapionis autoritati fidem hoc loco habeǹdam, & ἀντὶ τῷ, καρύῳ μεγέθος, καρύῳ ὅτε, legendum esse iudicaui. Cæterùm quę ab Interpretibus aliis ad capitis huiusce calcem adijciuntur, æque ac de maiore Iunipero caput integrum, quoniam in Dioscoridis nothis reperiuntur, vnde ea repetere cuius in promptu fuerit, hoc loco prætermittere visum est.

CAP. CV. καρπὸς δὲ ἴσχει ὥσπερ] Fecit Serapionis, Interpretis minime spernendi, autoritas, vt Catacuzeni exemplari maiorem fidem habuerim: quod quidem ideò hac in parte secutus omnino sum. Attamen ἀντὶ τῷ μακρότερον, μακρόπεον Serapio legisse videtur: neque de toto fructu seu cono (quem constat hauddubie in magna Cedro, quam *Cedrelaten* à quibusdam vocari ait Plinius, lib. 13. cap. 5. cupressino non paulò maiorem longiorémve esse) sed vnà cum ipso Plinio, dum scribit *Cedri maioris frugifera semen cupresso simile*, καρπὸ vocem hoc loco de solo semine accepisse: quo quidem modo & alibi plerisque in locis vsurpari à Dioscoride, facile est obseruare. Porrò cum illa nostra lectione non male quoque quadrant, quæ apud Theophrastum, Gal. & Pliniū de duplici Cedri arboris genere habentur. Sed & ipse Diosc. lib. 5. de vino cedrino agēs, palàm Cedri maioris fructuū meminit, ad minoris Cedri fructuum differentiam. Cæterum quod de Cedriæ fuligine nonnulli ad capitis calcem reiecerunt, sunt qui in plerisque exemplaribus planè desiderari asserant.

ἐπὶ τῶν αὐτῶν] Vulg. cod. ἐπ' αὐτοῖ. sed necessariò legēdum videtur, ἐπ' αὐτοῖς κρόταφας φθείρει, vel, ἐπ' αὐτῶν, vti legitur in vetusto quodam codice Bibliothecæ Palatinæ: sic & ex eodem codice αντὶ τῷ, καὶ εἰς ὅσι τὰ κατὰ γυναῖκας, legere visum fuit, καὶ ... &c. Sic numerus numero, genus generi aptiùs respondet. Ad eundem modum sub finem capitis, quoniam de τῷ ... agitur, ἀντὶ τῷ μέγιστοι, μέγιστον restituendum videtur.

CAP. CVII. ἀκοὴν καὶ ὄψιν] Addit Galenus lib. 8. simpl. eiusmodi Platani lanugine spiritu attracta inspiratáve, arteriam quoque offendi: quippe cùm ea vehementiùs exiccet & exasperet: quo fit vt vox non obscurè vitietur.

CAP. CIX. ἔτι δὲ ἱστοροῦσιν] Citatur Tarentinus in Geoponicis, qui particulatim docet, si caudici Populi nigræ conciso, & per terram strato, fermentum aqua resolutum infundatur, fore vt illico prosiliant ægiritæ fungi.

CAP. CX. ἐν τῇ Βαρβαρίᾳ] Barbariam Gangetis Indiæ fluuij insulam innuere videtur. Gal. etiam, Paulus & Aëtius de hoc ipso Macere, ab Arabum maci proculdubiò discrepante, verba facientes, ἐκ τῆς Ἰνδίας seu Ἰνδικῆς solitum asportari commemorant.

CAP. CXI. ἡ τῶ φλοιοῦ τῶν ῥιζῶν] Fortè legendū ἡ τῶν ῥιζῶν. Quod enim hic de radicū corticis decocto dici videtur, id simpliciter de radicum decocto Gal. Paulus, Aëtius & Oribasius videntur intellexisse. In vetusto etiam codice Bibliothecæ Palatinæ sic legitur: τὸ δὲ ἀφέψημα τῷ φλοιοῦ, τῶν ῥιζῶν, ἢ τῶν φλοιῶν, vbi legendum, τῶν φύλλων.

CAP. CXII. αἱ τῶν σαπρότητες ξύλων] Quæ hîc de lignorum Carie à Dioscoride dicuntur, de vlmi potissimùm Carię intelligi debere satis ex eo patet, quòd capiti de vlmo statim subiicitūtur. Huc adde quòd Galenus idipsum satis innuit, lib. 8. de simpliciū medicamētorum facultatibus: quo loco, σαπρότης, inquit, ξύλων, καὶ μάλιστα τῶν μετέχει στύψεως τε ἅμα καὶ ῥύψεως, ὥσπερ καὶ ἡ πτελέα, καθαίρει & ἀναπληροῖ τὰ ὑγρὰ τῶν ἑλκῶν. hoc est, *Caries lignorum, maximeque eorum quæ astrictionem simul & abstersionem participant, veluti vlmus, vlcera humida expurgant & implent.*

ἐν ὀθονίαις τι καθεῖσα] V. codex καῖον legit, quem secutus est Serapio: quasi voluerit Diosc. lignorum Cariē linteis inditam cum iis simul & semel cremari, deindéque tritam vlceribus serpentibus aspergi, vel potiùs, eandem vstam tritámque indi rariori linteo, quò tenuissimus saltem puluisculus serpentibus vlceribus inspergi possit. Malim enim itidem καταπασσόμενον legere, quàm cum vulgatis exemplaribus καταπλασσόμενον: siquidē pulueres rectiùs asperguntur, quàm inducantur illinantúrve. Ego eandem lignorum Cariem etiam non vstam rariori linteo inditam, & vlceribus inspersam, in eūdem vsum accommodari posse minimè negauerim. Seu tamen iuxta veteris exēplaris fidem καῖον, seu etiam cum vulgatis codicibus καθεῖσα, legere placuerit, equidem non nimiùm repugnauero.

τὸ δὲ αὐτῶν δάκρυον] Vt Poëtæ tum Græci tū Latini, ita & Historici nonnulli fabulæ huius mentionem faciūt: Ouidius verò 2. Metam. eam perbelle explicat, dum Heliadas Nymphas commemorat, Phaethontem fratrem à Ioue fulmine ictum, & in Padum fluuium delapsum, apud eius fluminis ripam menses aliquot insolabiliter defleuisse, tandémque Iouis commiseratione mutatas in Populos arbores, quæ lacrymis suis iuxta eum ipsum fluuium Electrum fundant:

Inde fluunt lacrymæ, stillat aque Sole rigescunt
De ramis electra nouis, quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis.

Ex fabula multis imposuit, vt Electrum Populi lacrymam esse crediderint: sed eam sententiam & Plinius & ipse Lucianus iam satis exploserūt. Porrò cùm variæ adhuc sint ac discrepantes de Electro sententiæ, eorum opinio qui bituminis genus quoddam esse censent, probabilior esse videtur, quàm eorum qui arboris alni, cedri aut pinei generis, lacrymam esse arbitrantur.

CAP. CXIIII. σύριγγιας καλάμους] Sunt qui ex Theoph. & Plinio non καλάμους aut σωλῆνας, sed potius ἐγκαρπίους legendum existiment. Nā ille de variis Arundinum generibus agēs, lib. 4. hist. cap. 12. καὶ ὁ μὲν συριγγίας, inquit, ὃν καλοῦσί τινες αὐλητικόν, οὐδὲν γὰρ ἔχει ἐντὸς ἢ ξύλου καὶ σαρκός: ex quibus verbis, facile est colligere, Syringiam perparum ligni carnisque obtinere. Hic verò lib. 16. cap. 36. *Calamus alius totus concauus, quem Syringiam vocant, vtilissimus fistulis, quoniam nihil est cartilaginis atque carnis.* Ac reuera quidem, si eiusce Calami ex sententia Dioscoridis vsus etiam fuit ad librorum scriptionem, vel, vt Plinij verbis vtar, si chartis seruire solitus erat, non est verisi-

mile fuisse vsqueadeò πολύσαρκον, sed vacuum potiùs & inanem fistularum modo. Hinc enim probabiliùs σύριγξ seu συριγγίας dictus est, quàm quòd vti voluit Plinius, fistulis vtilis aptiúsve esset: quemadmodum è prioribus vnus tibiis tibiarúmve ligulis, alter sagittis conficiendis. Qua quidem ratione hic etiam Democrito 2. Geopon. vbi de inuestigandis aquis agitur βελίας, Theophrasto τοξικὸς, Plinio sagittarius appellatur. Hic vt αὐλητικὸς Theophrasto, ita Plinio tibialis, ac deinceps in ζεύγιτον & βομβύκιον subdiuiditur. Et hūc quidē rursum ita dictum verisimile est, vel quòd vermiculis bombycibus dictis corporis exilitate & strigoso habitu similis esset, vel quòd ob strigosam maciem sonum non ederet tibia dignum, sed bombum duntaxat. Ille Plinio aucupatorius cognominatur, quòd eo fortassis aucupes viscato ad capiendas aues vterentur, vel quòd ex eo laquei ad easdem captandas, ζυγοὶ etiam seu ζυγοὶ Veteribus dicti, destinarentur. Alio nomine armamentarius eidem Autori dicitur, vti certè iudico, quòd ad vinearum armamēta, hoc est, iuga seruiret. Iugalem vertere maluit doctissimus Dalechampius, ex eoque ζευγίτην cognominatum autumat, vel quòd ex eius internodiis coniugatis compingerentur fistulę, vel quòd eiusmodi arundine transuersa sublimes iungerentur vineæ, quæ ab eo iugatæ dicebātur Varroni, lib.1. de re rust. cap. 8. vti fortassis eadē arundine characia dictæ alligabantur, vt subrectæ adeóque pedatæ starent: siquidem χάραξ fœminino genere, quibus vineæ fulciuntur ridicas seu pedamenta significat. Sed & ille idem aliud affert ζευγίτου cognominis etymon, quòd scilicet ad nuptiales siue coniugales tibias esset accommodata. Sic enim Apul. 4. Asin. nuptiales etiam tibias vocat zygias, quasi iugales, sicuti Iunonem zygiam, *cui vincla iugalia curæ*, vt inquit Poëta. Sed hæc nimis multa. Quòd si quis longè plura quàm hoc capite recenseantur à Dioscor. arundinum genera desideret, Theophrastum & Plinium legat, locis antè citatis.

CAP. CXV. ἔχει δὲ καὶ ῥίζα] Quæ hic à Diosc. de radice efferuntur, veriùs Theophrastus, lib. hist. pl. 4. cap. 9. papyri caulibus seu thyrsis tribuere videtur, quanquam Herodotus in EVterpe non caules totos, sed eorum inferiorem tantùm partem radici proximā mandi solitam prodidit, eximia quadam suauitate, cùm in luculēto furno torretur. Sed esto fides penes Guillandinum virū doctissimum, qui fuit bibli seu papyri AEgyptiæ αὐτόπτης fide dignissimus.

CAP. CXVI. καρπὸν ὥσπερ ἄνθος φέρει] Contrà, & falsò quidem, Plinius lib.16. cap.26. myricam (siquidem myrica eadem est cum tamarice) nullum fructum, hoc est, ne semen quidem ferre, proptereáque à vulgo infœlicem arborem appellari, scribit. Nihilominus idem sui velut immemor, lib. 24 cap. 9. satiuæ tamaricis (duplicem enim cōstituit, syluestrem, inquā, sterilem: satiuam, mitiorem) fructum lignosum maiorem galla tribuit: rursúmq; dum tamaricis vires persequitur, seminis peculiarem vsum minimè prætermittit.

CAP. CXX. ἐν παραθαλασσίοις] Non tantùm quia in maritimis nascatur hic frutex, vt voluere quidā, nempe ἀπὸ τῆς ἁλὸς, ἅλιμος seu ἅλιμον aspiratè dicitur, sed etiam quia, testibus Gal. Paulo & Aetio, gustu sit ἁλμυρὸς, hoc est, sapore salso: qua quidem ratione alio etiam nomine ab Aetio ipso ἁλμυρὶς dicitur. *Halimon alij olus marinum esse dixêre salsum, & inde nomen*, inquit Plinius, lib. 22. cap. 22. Quare manifestò falluntur qui alimon citra aspirationem scribendum putant, itáque dictum hunc fruticem credunt, quòd famem depellat, aut gustantes esurire non patiatur: huius tamen sententiæ fuit Solinus, qui quidem in Polyhistore, cap. 16. herbam in Creta esse commemorat ἄλιμον dictam, quæ admorsa diurnam famem prohibeat. Sed vide num Solini ἄλιμος, à Dioscoridis halimo planta diuersa fuerit.

CAP. CXXI. λευκὸν καὶ λιγνυῶδες] Vt λιγνυῶδες aut λιγνυώδης potiùs, quàm λιγνυώδης, hoc est, fulcū seu fuliginosum, legendum credam, facit locus ille Theoph. 3. hist. plant. cap 17. de paliuri fructu, quo ipsum à Medicis ad tusses vsurpari tradit. ἔχει δὲ σπέρμα, inquit ille, γλισχρότητα καὶ λιπαρότητα, ὥσπερ τὸ τοῦ λίνου σπέρμα, hoc est, *lentorem ac pinguitudinem quandam habet, quemadmodum lini semen*.

CAP. CXXIII. μαλακὴν τραχεῖαν μυρσίνης] De Cynosbato, quod cum Cynorrhodo, aut certè huius specie quadā, vnum & idem esse videtur, sic Theophr. lib.3. cap.18. ἡ δὲ κυνόσβατος τὸν καρπὸν ἔχει ἐρυθρὸν, καὶ παραπλήσιον τῷ τῆς ῥόας. (Fortè, ῥόδου) ἔστι δὲ δένδρου καὶ θάμνου μεταξὺ, καὶ παρόμοιον ταῖς ῥοαῖς. τὸ δὲ φύλλον ἀγνῶδες ἔχει, est, *Sentis caninus fructum gerit rubentem & rosæ fructui similem. Est verò inter arborem & fruticem, Punicæ arbori non absimilis: folium, quale vitex*. Illum eundē locū ex Theophr. citans Athenæus, paulò aliter legit, scil. illic, παρόμοιον τῇ ῥοιᾷ, hic verò ἀγνῶδες. quam quidem vocem retinet Dodonæus, quasi cynosbati folium splendens esse voluerit Theophrastus. At Plinius ἰχνῶδες vel ἰχνώδης legisse videtur, dum Cynosbati folium hominis vestigio comparat. At ego censeo apud Theophr. potiùs legendum, τὸ δὲ φύλλον ἀκανθῶδες. Est enim cuiusdā rosæ caninæ folium non asperum modò, sed & aculeatum. Hanc meam confirmat vtcunque sententiam Varinus in suo Lexico, dum de Cynosbato habet in hunc modum: Κυνόσβατος φυτόν ἐστι, ὅμοιον ῥόδῳ ἔχει τὸν καρπὸν. ἔστι δὲ μεταξὺ δένδρου καὶ θάμνου, παρόμοιον ταῖς ῥοαῖς ἢ ταῖς ῥοδέαις, ἀκανθῶδες. i. *Cynosbatus planta est, similem rosæ fructum gerens, inter arborem & fruticem media, Punicis arbusculis aut rosis assimilis, aculeata*.

ἀποξυσμένος ἐν οἴνῳ] Andream Lacunam (qui ἀποξυσμένος & πινόμενος legit, non item ἀποξυσμένον & πινόμενον, vti in impressis codicibus habebatur) ideò secutus sum, quòd verisimile fit lanuginem Canirubi tam per se, tū quouis modo paratam, arteriæ grauiter infestam esse: neque facilè crediderim modum vtendi fructu Canirubi diligēter repurgato, à Dioscoride prætermissum fuisse, vt interim modū vtendi toto genere malefica quæ intus latebat lanugine ascriberet. Huc adde quòd & ipse Serapio, nō spernēdus Diosc. Interpres, ad fructum ipsum ea manifestò refert, quæ Ruellius vulgata lectione deceptus, huic lanugini tribuere visus est.

CAP. CXXIIII. φύλλα ἔχον ἐλαίᾳ] Cyprum AEgyptiam, longè aliter ac Diosc. zizyphi foliis, & semine coriandri describit Plinius, lib.

12.cap.24. Ibidē tamē, vt & lib.23.cap.4. videtur ambigere, vtrum ea Cypros sit, quæ in Italia Ligustrū vocabatur: dum id ita esse, non ex sua, sed aliorum potiùs sententia, pronuntiat. Sunt & hodie è recentioribus non parum multi, qui palàm affirment, Cypron Orientis ab Italiæ Ligustro differre, insuperque Ligustrum Italorū, ac ipsius etiam fortasse Virgilij, cum Dioscoridis Phillyrea, proximo capite describenda, vnum & idem esse suspicentur.

τριχῶν χολάς] Plinius de Cypri (quam ligustrū esse autumat) folijs, lib.23.cap.4. *Ipsa*, inquit, *rufant capillum tusa, adiecto struthij mali succo*, &c. Sed fallitur ille nominis ὁμωνυμίᾳ, dum struthij mali succum adijcit, quoniam Diosc. constat de struthij, seu herbæ lanariæ, succo potiùs egisse.

CAP. CXXV. *φιλυρέα*] Phillyreæ vocē, contra quàm fecerint plerique Interpretes, retinere placuit: quoniam manifestum discrimen deprehenditur inter hanc *φιλυρέαν*, & Latinorum Tiliam, quæ Theophr. est *φιλύρα*, in marem & fœminam distincta. Neque tamen ignoro à Plinio tiliæ dotes eas assignari, quæ hic à Diosc. Phillyreæ tribuuntur. Sed cum constat Phillyream Diosc. cum Theophrasti Philyra perperam confudisse.

CAP. CXXVI. *αὐτῷ ἄρρενος, ὥσπερ ῥοιᾶς*] Ita lego ex v. cod. Catacuz. exēplar, quemadmodū annotat Matthiolus, habet *ὥσπερ ῥόδα*, nec malè. Nā reuera Cisti flos, quoad figurā, cynosrhodi aut rosę syluestris florem æmulatur. vnde & Arabes nonnulli Cistum rosam syluestrem vel caninam, nimirum à floris similitudine nuncuparūt. Veruntamen si colorem spectes, mas à fœmina discrepat: siquidem masculo flos est rubens &, vt ait Theophrastus, *ὑποπορφυρίζων*, hoc est, *ad purpuram ardens*, qualis propemodum est mali Punicæ flos: fœminæ autem, albus est, decolor & obsoletior. Plin. lib.24. cap.10. de Cistho (nam & aspiratè hoc modo, vt à Gal. ita etiam à Plinio scribitur) verba faciens: *Duo*, inquit, *eius genera: flos masculo, rosaceus: fœminæ, albus.* Nos ideò in Dioscoride verba aliquot desideraremus, quę ex Theoph. lib.6 facilè restitui sic possent: *δύο δὲ ἔστι καὶ τοῦ κίσθου γένη· τὸ μὲν ἄρρεν, τὸ δὲ θῆλυ· ἀμφοτέρων αὐτῶν ὅμοια ῥόδοις τοῖς ἀγρίοις τὰ ἄνθη· ἄρρενος μὲν, ὑποπορφυρίζοντα, ὥσπερ ῥοιᾶς· τοῦ δὲ θήλεος, λευκά.* *Cisti duo sunt genera: mas & fœmina. utriusque flores rosis syluestribus similes: maris, quidē ad purpurā inclinātes, veluti Punicæ: fœminæ verò, candidi*, &c. Attamen vt hactenus religio mihi fuit quicquam citra vetustiorum aliquot exemplariū fidem immutare, ita neque hoc loco quicquam immutādum cēsuerim: isthæc tantùm quæ paucis à Diosc. comprehensa fuēre, clarioris descriptionis gratia paulò fusiùs explicare visum est.

CAP. CXXVIII. *ἡ φύλλα γὰρ αὐτοῦ ποιμένες*] Plinius, vti lib.16. cap.24. nominum *κισσὸς* & *κίσθος* vicinitate deceptus, nonnulla hederæ tribuit, quæ ad Cistum potiùs pertinent: ita & eodem ductus errore, lib.12.cap 17. ladanum *æsypum esse scribit hircorum caprarūmue barbis genibusque villosis inhærentē, sed hederæ flore deroso, pastibus matutinis, cùm est rorulenta Cypros*, &c. Neque verò ex hedera, vti neque ex herba alia Cypria, lada dicta, quod ipse voluit, sed ex Cisto ledo, qui non herbarum, sed fruticum generi accensetur, legitur Ladanum, quemadmodum præter Dioscoridem, Galenus cæterique omnes haud obscurè testantur.

CAP. CXXIX. *κόμματα ἢ ἀκάνθινα*] Vetustissimus codex, si Lacunæ credimus, habet pro *κόμματα, κομμίματα*: & ita meritò legendum censuēre Marcellus & Cornarius, quibus facilè assentior: quanuis itidē non ignoro in Arriani perip. maris Erythyæi, mentionem fieri phalaggum sasaminarum atque ebeninarum. Porrò *ἀκάνθινα ξύλα* interpretor, acanthi arboris ligna. Est verò acanthus arbor, non quidem ea cuius lignum Brasilium appellatur, vti docti quidam voluere, sed alia, cuius materiam ceu robustam & incorruptā, ad nauium fabricam magnopere commendauit Theophrastus, lib.4.c. p.3. Eiusipsius meminit Virg.2.Georg. *Balsamaque & baccæ semper frondentis acanthi.* Ea autem ipsa arbor quibusdam esse non malè videtur, quæ & AEgyptia spina Diosc. dicitur: cuius quidem succus acaciæ nomen obtinuit.

ἀκόναις δὲ αὐτῆς ἀκόναι] Siue intelligas ebenum super coticula tritam collyriis indi, quod paulò post clariùs innuere videtur Diosc. siue ex ebeno pararecoticulam, ad quam collyria ipsa affricētur & atterantur, eodem ferè res redit. Plinius quidem ebeni ligno ad cotem trito caliginem discuti dixit, lib.24. cap.11. At Serapio ex ebeno parari coticulam (fricatorium vertunt) cūi collyria affricentur. Constat certè quidem ex Galeno, 6. simpl. ebenum ex iis esse lignis, quæ trita cum liquore facile soluuntur, æquè ac lapidum nonnulli. Ideóque vtrouis modo locum hunc interpreteris, certum est terendo resolui ebeni materiam, quæ collyriis commodè & vtiliter excipiatur. *Ἀκόνη* porrò nomine non tantùm coticulam Græcis significari, sed etiam medicamentum ipsum ad cotem tritum, siue metallicū, siue alius generis fuerit, ex alio Diosc. loco, lib.5. cap.144. cap. de hæmatite, palàm fit: vbi, *γίνεται δὲ* (inquit) *καὶ κολλύρια ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀκόναι πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ* ... hoc est, *fiunt & ex eo collyria, itémque, eodē ad cotem affricto cum liquore quopiā succus veluti exprimitur, qui ceu & illa, ad affectus oculorum accommodantur.* Quanquam & coticulas, vti ex ebeno, ita & ex hæmatite fieri nihil vetat.

καὶ τρίβειν ἐν σκιᾷ] Aliquot verba desiderari, aliquot etiam transponi hoc loco videbantur, quæ tamen facile fuit ex Serapione restituere. Idcirco in loci huius interpretatione, non tā Dioscoridis verba, quàm ipsius mentem, reddere visum est. Neque enim ipsum rosarum magma in vmbra teri, dum cogeretur: sed ipsum potiùs succum expressum in vmbra reponi, dum spissesceret, Dioscoridem voluisse tam certum est, quàm quod certissimum.

CAP. CXXXI. *καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι*] Pliniū secutus ita cōuerti: & postquam inaruerint corpori, frigida abluuntur. Illius enim hæc sunt verba, lib.21.cap.19. *Diapasmata inde fiunt ad sudores coercendos, ita ut a balineis inarescant corpori, dein frigida abluantur.* Et hoc ipsum Græca Dioscoridis manifesto sonare videtur: quasi velit, roseos pastillos, siue corpori aspergantur, siue illinantur à balneo, vbi exaruerint, frigida elui. Ruellius aliter: post roseorum pastillorum vsum, vbi inarue-

rint à balneis corpora, frigida voluit ablui. Autoris mêtè vter fœlicius assecutus sit, vnusquisq; iudicet. Cæterùm cùm in Græcis quotquot hactenus occurrêre codicibus ἀδιαφόρως legeretur manifesto errore, ἀδιαφόρως reponendum iudicauimus.

Cap. cxxxii. πλατεῖαι, πλατεῖας] Sic legit Serapio: attamen Oribasius πλατείας, hoc est, latas, legisse videtur: atque sic etiam in codice Palatino habetur. Plinius quoque lib.12 cap.7. de hac ipsa spina verba faciens, radicē eius latam lignósamque & buxei coloris esse prodidit. Sic rursum paulò pòst αἱ ῥίζαι, αἱ φύλλοις ἐπὶ δὲ &c. αἱ ῥίζαι, seu potiùs ῥίζων ἀπὸ τῆς, &c. legit Oribasius, itémque Ruellius: & hanc quidem lectionem magis probasse videtur Plinius, lib.24.cap.14. *Coquuntur*, inquit, *in aqua tusi rami radicesque*, &c.

ἀκανθα φύεται] Arbor hæc ἄκανθα dicta, simpliciter ἄκανθα seu ἄκανθος Theophr. lib. hist.4. cap. 3. ex eo dicitur, quòd tota arbos aculeis horreat, excepto caudice. Eidē verò lib.9.c.1. cū adiūcto ἄκανθα Αἰγυπτία, hoc est, spina AEgyptia cognominatur. Plin. itidē lib.13.c.9. spinam AEgyptiā vocat: at lib.24.cap.12. Acaciæ spinam, eamque duplicem facit, albam inquam & nigrā: id quod de arboris eiusce materia varia scripserat Theophrastus non satis, opinor, assecutus. Eiusdem enim arboris materia quæ priùs candida fuerat, vetustate nigrescere potuit atque indurari, adeóque putredini magis obsistere, quod & plerisque aliis lignorū generibus accidit. Gal.6. simpl. eiusdē arboris meminit, Acaciæ nomine. Enimuerò quam non ita multò pòst spinam AEgyptiā appellat, eadem est cum Dioscoridis Arabica, herba scil. è carduorum genere, de qua lib.3. Atque illud Aëtio erroris causam præbuit, vt quo loco eiusdem spinæ AEgyptiæ vires ex mente Galeni tradit, ex eadem præparari solitam Acaciam minùs rectè adiecerit.

ἐν λοβοῖς] Folliculos Acaciæ, λοβοὺς ἀκάνθης appellat Gal. lib.2. de comp. med. κατὰ γένη. vti & ipse Diosc. lib.1. λοβοὺς ad differentiam τῶν κερατίων simpliciter dictorum, hoc est, siliquarū arboris Ceratoniæ.

ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ] Orib. ἐν ἡλίῳ, ad Solem. Sic etiam Plin. lib.24. cap.12. *Spissatur succus ex folliculis aqua cœlesti perfusis: mox in pila tusis exprimitur organis: tunc densatur in Sole mortarijs in pastillos. Fit & ex folijs per se minùs efficax.* Sed quem succum Diosc. è solo semine videtur exprimere, ille apertiùs è folliculis simul & semine exprimit: quanquam & vox καρποῦ, qua vtitur Diosc. semen cum suo pericarpio complectitur.

τὸ ὑπόκιρρον] .i. qui modicè fuluus rufúsve est. Nam qui valdè rufus est, vti & qui nigerrimus, Plinio improbatur.

κόμμι δ' ἐκ τῆς ἀκάνθης] Theophr. lib.4. hist. cap. 3. gummi tradit è spina AEgyptia vulnerata manare, nec non etiam sponte ac citra scarificationem gigni. Id genus gummi Marcellus Empiricus acanthinum cognominat. Gal.7. de comp. med. κατὰ τόπους, Thebaicum: fortè quia eius arboris ingens esset sylua in Thebæo agro, vti testis est Theoph. loco citato. Serapio Arabicum nuncupat: quanquam à vulgari nostro Arabico, quod veriùs est variarum arborum miscellaneum gummi, omnino discrepat.

πλύνεται δὲ καὶ εἰς τὸ ὀφθ.] Lauatur succus, vt acrimoniam seu potiùs vehementiorem astringendi vim deponat. Sic enim imbecillior ac minùs mordax redditur, vti docet Gal.6. simpl.

κεκαυμένον μετὰ ὕδατος] Forte κεκαύσθω: sic enim aptiùs ad χυλὸν referetur: aut etiā κεκαυμένη, quemadmodum quod posterius est, ὀπτωμένη, siquidem ad Acaciam referre malueris.

ἐν ὠμῷ χύτρῳ μετὰ κεράμου] Ἀφερμηνευτικῶς mentem Autoris reddere conatus sum. Viderint alij, an rectius eum succū fictili nouo inditum vri debere intelligendum sit in fornacibus, in quibus & ipsæ tegulæ, aliáque id genus opera fictilia percoquuntur: an verò etiam vri eundem in noua olla, quę tegula obducta operculatáve fuerit.

ἐν Καππαδοκίᾳ] Hoc ipsum est Acaciæ genus in Galatia genitum, cui Galatico cognomen apud Plinium. Et certè quidem Galatiæ regio ab Oriente Cappadociæ, à Septētrione Ponto EVxino vicina est.

ὅμοιον φακῷ] *Semen omnium* scribit esse Plin. lib.24. cap.12. *lenticulæ simile, minore tantùm grano & folliculo:* quasi vtrunque Acaciæ genus simile haberet semen lenticulæ: sed fortassis eo loco pro *omnium*, *huius* legere satius fuerit, vt de Galatico intelligatur, cuius postremò meminit.

Cap. cxxxiiii. τὸ χάμαιον] χάμαιον malim, vt aptiùs τῷ ἐγγυώμενον respondeat. Cæterùm αὐτὰ τὰ, καὶ ὁμοίως, ex fide vetusti exemplaris καὶ ὁμοίως, cum Cornario legendum censui. Sic quoque Plinius & Serapio legisse reperiuntur.

Cap. cxxxv. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν] Sic Gal. lib. 6 de simpl. medic. facult. Viticem calidum & siccum esse prodidit etiam in tertio excessu. Cōtrà verò lib.1. de alim. facult. Viticis semē corpori siccans & refrigerans alimentū præbere cōceptis verbis asserit: quo certè quidē loco mēdum subest, vt ex Aëtio 1. Tetrab. ser.1. eadem Galeni verba repetente & emendante licet colligere: aut saltem refrigerare viticis semen eatenus dicendum est, quatenus veneris impetus inhibet. Sed rursum 2. κατὰ τόπους cap.1. Viticem moderatè refrigerare, atq; adeò, ex Archigene, nonnullis aliis permistum dolori capitis à causa calida oborto conuenire innuit. Rectiùs igitur de virentibus Viticis foliis hæc accipiēda dixerim, quippe cùm prædominantis humiditatis ratione non vsqueadeò calfaciant: maximè verò si cum lauri foliis suapte natura calidissimis conferantur. Adde quòd quoniam longe tenuissimarū sunt partium, æquè ac alia quotquot sunt λεπτομερῆ, facilè eorum quibuscum permiscētur, siue calfaciant siue refrigerent, vim exacuunt & adaugent.

ἀλγεῖται δὲ καὶ κεφαλῆς] Sic ἄγνου καρπὸν κεφαλαλγῆ ὑπάρχειν, asserit Gal.6. simpl. At contrà 1. de facultat. nat. de eodem semine agens, κεφαλῆς δ' οὐχ ἅπτεται, ὡς ἐκεῖνο ἡ κάνναβις. Pugnantia hæc loca facile fuerit cōciliare, si fateamur tentare quidem caput Viticis semen, vti reipsa facit, at nō quantum cannabis. Illic enim simpliciter agitur de Viticis semine, hîc verò cum cannabis semine comparatione facta.

Cap. cxxxvi. ἰσχυρὰ φύλλα τὰ πρὸς γόνιμα] Idem de Salicis foliis tradere videtur Plin. lib.24 cap. 9. his verbis: *Folia contrita & pota intemperantiam*

libidinis coercent: atque in totum auferunt usum sæpius sumpta. At lib.16.cap.26.idipsum semini tribuit, cùm scribit, *Salicis semen mulieri sterilitatis esse medicamentum esse*: quibus verbis aliud nihil innuere voluit, quàm sterilitatem inducere. Fieri verò etiā potuit, vt Salicem ὠλεσίκαρπον, hoc est, frugiperdam, dixerit Homerus, non tantùm quòd ocyssimè semen amittat, antequam omnino maturitatem sentiat, vti voluit Theophrastus: sed & quòd viri semen ita infœcundum reddat, vt à fœmina non cōcipiatur. Nā & μιξαφροσεως semē humanum καρπὸς dici potest, haud secus ac mulierem grauidam ἔγκαρπον & Venerem fœcundā εὔκαρπον dixere. Cęterum Galenus & ipsum secuti Paulus & Aëtius, hoc Salicis semen, καρπὸν Theophrasto & Dioscoridi dictum, florem solùm appellare videntur, quasi seminis nomen minimè mereatur, eò quod vix vnquam ad maturitatem perueniat, & ante ipsam in araneam abeat, vti scribit idem Plinius, loco priùs citato.

ὀπισμαχρόν] Eiusmodi succi salicis, è plaga manantis exciso cortice, mentionem quoque facit Plinius, lib.24.cap.9. sed ibidem duûm aliorum succi generum prætereà meminit, nempe eius quem arbor ipsa exudat gummi modo, & eius qui detruncatione ramorum à salice destillat.

CAP. CXXXVII. διὸ καὶ μέσφυλα] Ista tum de succo, tum etiam de ipso decocto intelligenda sunt: alioqui non μέσφυλα, sed μεγὰς legendum foret.

CAP. CXXXIX. δυσκοίλιος, ἀδύμαχος] Oliuam κολυμβάδα, quam alij ἀλμάδα nominant, δυσκοίλιον, hoc est, aluo incommodam, esse, nimirum aluum astringere, ait hoc loco Dioscorides. Diphilus quoque Siphnius apud Athen.lib.2. eandem κοιλίας κακλῶν afferit. Contrà Gal.2. de alim.facult. cúmque secuti Paulus, lib.1.cap.82. & Aëtius Tetr.1.ser.2. cap.266. oliuas eiusmodi aluum subducere conceptis verbis asseruerunt. Ergo vt hos Dioscoridi concilies, dicas oportet δυσκοιλίους à Dioscoride dici, non quia aluum astringant, sed quia fortassis aluo aduersentur, ventrisque dolores pariant: Vel, si (quod magis placet) priorem interpretationē retinueris, quæ à Galeno aliisque de oliuis eiuscemodi prodita sunt, conditionaliter vera esse fatebere, si modò inquam cibis aliis etiam sine pane præsumantur, quod clarissima eorum verba manifestò testantur.

CAP. CXLI. ἑτοιό τινι σκαμμωνίᾳ] Paulus AEgineta lib.7.rei Medicæ, non scammonio, sed Ammoniaco tenui, hoc est, guttæ quam vocant Ammoniacæ, assimilauit. Tu itaque videris, num ἀντὶ τῆ σκαμμωνίᾳ, ἀμμωνιακῷ λεπτῷ, legendum hoc loco fuerit. Neque verò obstat quod paulò pòst subiungit Autor, lacrymam Ammoniaco similem inutilem & inefficacem esse. Nam de ea lacryma, quæ ammoniacum vulgare, nimirū crassius, sordidius impuriúsve referat, hoc accipiendum existimauerim.

CAP. CXLVI. ἡ δ᾽ὀμφακ ἰμφαλ.] Has duas Gallarum species agnoscit Gal.7.simpl. omphacitidem inquam minorem, & grandiorem alteram flauam atque fungosam, quam à rusticis non οἰνομανίδα, vt voluêre nonnulli, sed ὀνομανίδα, quasi asininam gallam, vocitari prodidit. Plinius gallæ genera, lib.24.cap.4. in solidam, perforatā: item albam nigram, maiorem ac minorem distinguit. Obiter autem annotare visum est, ne quis fortasse nominum affinitate decipiatur, à galla illa omphacitide aliud esse, quod ὀμφακὶς Paulo dicitur. Is enim lib.3.cap.de dysenteria, ὀμφακίδα ait esse, cauum illud ex quo querna glans erumpit, quóque coriarij vtuntur: βαλάνου κάλυφος, paulò antè vocauit Dioscorides, cupulam glandium Medicorum vulgus nominat. Plinio vero glandium calyx appellatur.

CAP. CXLVII. ἢ ἔνιοι ἐρυθρὸν] ῥοῦ ἐρυθρὸς siue μαγειρικὸς & ῥοῦ βυρσοδέψικον diuersi non sunt frutices, quemadmodum voluêre nonnulli, sed eiusdem fruticis partes diuersæ, diuersis dicatæ vsibus. Nam fructum rubentem coqui olim pro sale obsoniis aspergebant, & is quidem inde ῥοῦς μαγειρικοῦ nomen inuenit: foliis verò ac reliquis arbusculæ partibus coriarij ad concinnanda perficiendáve coria vtebantur: vnde & frutex ipse ῥοῦ βυρσοδέψικὸ Græcis dictus est.

CAP. CXLVIII. ὁ τῆ Ἀραβικῆ μυροβαλάνου] Mirari satis non possum, Arabicæ myrobalani descriptionem à Diosc. prætermissam: cùm tamen ex ea, tanquam suis nota & vsitata temporibus, hoc loco similitudinem desumat. Meminit & myrobalanorum Autor lib. de plantis, qui Aristoteli inscriptus est, circa finem lib.2. dum earū acerbitatis causam reddere nititur.

πῶμα δὲ λέγεται] Fortè πῖμα legendum, seruata analogia, ἀπὸ τῦ πίνομαι: quanuis etiam πῶμα pro poculo aut potione interdum, sed rariùs vsurpari non ignoro. Sic verò dicebatur decerptus paulò antè quàm maturescere inciperet Palmæ fructus, seu βάλανος, quòd potionis vicem præstaret: siquidem gustatus sitim arcere comperiebatur. Qua quidem ratione idem ipse Plinio & Solino ἄδιψος etiā vocatus est: quāuis id nominis AEgyptiæ Palmæ propriè tribui solitum agnoscant. Nam & AEgyptiæ seu Thebaicæ Palmæ ad sitim sedandam præferebantur, autore Plinio, lib.23 cap 4. Quòd si πῶμα, quasi pomum Latinorum, dictum velis qualencunque φοίνικα seu Palmæ fructum, quòd ei sit natura non minùs pomi quàm vuæ, nihil equidem repugnauero. Nam & eiusmodi fructum pomum racemosum nominat Plinius, lib.13.cap.4.

αἱ δὲ φοινικοβάλανοι] Tum ex Interpretum consensu, tum & ipsa rei necessitate vocem ἁπαλαὶ adiicere placet, vt recentes siccis opponantur. Sic etiam Plinius, lib.24. cap.4. *Palmæ*, inquit, *inebriant recentes, capitis dolorem afferunt: minùs siccæ*, &c.

CAP. CXLIX. αἱ δὲ Θηβαϊκαὶ] Palmulas Thebaicas, ita dictas quòd in Thebaide nascerentur, sunt qui existimarint Officinarū esse Tamarindos, quos ab acido sapore nonnulli ὀξυφοίνικας vocant. Sed reuera à reliquis Palmarum generibus haudquaquam differunt, nisi quòd, ipso etiā Strabone teste, lib.Geogr.17. omnium censentur optimæ ac suauissimæ, & inter eas maximè quæ Caryotæ dicuntur. Quin neque hoc caput à proximè præcedenti distingui debuit.

μετὰ ὑδρομέλιτος παλαιοῦ] Ex hoc loco coniicio fortè legendum apud Plin.lib 23. cap.4. *Succum decoctarum antiqui cum hydromelite dabant ægris ad*

uires recreandas, &c. etsi in nostris exemplaribus legamus, *pro hydromelite*.

CAP. CL. περικάλυμμα δὲ] Huiusmodi ἐλάτην, seu σπάθην, nominat Paulus κατὰ περίεργον, ἀμφίεσμα τοῦ καρποῦ ἐκφυομένου, hoc est, *fructum enascentem ambiens operimentum*. Galenus verò, 8. simpl. τὸ τῆς ἀμφίεσμα φοίνικος, quo loco ἀρίσμα deprauatè legitur. Archigenes apud Gal. 2. κατὰ τόπους, eandem σπάθην appellat, quam quidem vocem obscuriùs exponit Hesychius, τὸ ἐπ' ἄκρου τοῦ φοίνικος φλοιῶδες γινόμενον, hoc est, *quod in summa palma corticosum nascitur*. Porrò etiam apud Diosc. ἐλάτης nomine, non tantùm eiusmodi tegumentum, palmæ corticem Plinio & Columellæ dictum, significari, sed fructum quoque ipsum eo cortice inclusum, quæ sub finem capitis habentur ipsius verba manifestò testantur. Sed & alia ab his diuersa significatione ἐλάτης vocem vsurpauit Galenus, loco citato, dum τὸ ἁπαλὸν ἐκβλάστημα τοῦ φοίνικος, hoc est, *palmæ tenellum germen* esse voluit. Cum eo sensit idem Hesychius, ἐλάτην, explicans, φοίνικος τὴν κορυφὴν ἔχουσαν. Hęc obiter, Lector, annotata volui, vt Galeni ἐλάτην à Dioscoridis elate aliud esse intelligeres.

καὶ τὸ ἐγκάρδιον δὲ] ἐγκάρδιον πρέμνου vocat hoc loco Diosc. trunci quasi corculum seu medullam, quam συνωνύμως Theophrastus καρδίαν, μήτραν seu μυελὸν appellare consueuit. Neque verò sunt audiendi, qui in palma ἐγκάρδιον τοῦ πρέμνου, cum ἐγκεφάλῳ idem esse voluerunt: quamuis ipsi ἐγκεφάλῳ suum etiam ἐγκάρδιον esse non negauerim. Galenus siquidem, 2. de alim. facult. φοίνικος ἐγκέφαλον vulgo appellari ait, τὴν κορυφὴν φοίνικος, palmæ videlicet turionem seu summitatē, quam etiam citra famem à nonnullis esitari ibidem commemorat. Idem 4. simpl. ἐγκέφαλον interpretatur, τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ φοίνικος. i. *summam partem palmæ*. Libro verò de atten. vict. rat. tenerum germen, quod è summa ipsa planta producitur. Sic Plin. lib. 13. cap. 4 *humilium palmarum* (quas ipse *chamæropas*, Dioscorides χαμαιζήλους, Theophrastus χαμαιρριφεῖς cognominat) *dulcem* ait esse *medullam in cacumine, quod cerebrum appellant*.

CAP. CLI. ἄστομαχος, ἄτροφος] Non videtur id esse boni succi, in quo alimenti nihil est, aut certè quàm minimū, veluti ἀτρόφου voce hic designare videtur Dioscorides. Quare, dicat aliquis, Punica εὔχυμα & ἄτροφα simul & semel esse vix possunt. Ideò verò εὔχυμον, pro eo quod sapidum saporéve iucundo est, accipiendum hoc loco putauimus. Attamen etiamsi vulgatam εὐχύμου significationem retinere quis malit, nihil impedit, quominus Punica, quanuis suapte natura ἄτροφα, εὔχυμα quoque esse possint. Est enim, teste Gal. εὐχύμων duplex differentia. Ex his siquidem alia sunt quæ portionē quandam boni succi ad alimentum apti continent, sed recrementi plurimum: alia sat multum habent quod nutrire possit, minimum autem quod sit inutile. Priore igitur illo modo εὔχυμα dici Punica, quantumuis ἄτροφα, nihil vetat.

γλυκεῖα. ἀστομαχωτέρα] Doctissimus Cornarius legisse videtur, ἤτοι ἀστόμαχος, aut κακοστομαχωτέρα. Plinius certè quidem, lib. 23. cap. 6. Punica eadem dulcia stomacho inutilia dixit: *Ex his*, inquit, *dulcia, quæ apyrena alio nomine appellauimus, stomacho inutilia habentur, inflationes pariunt, dentes gingiuásque lædunt*.

θερμαίνει πως τὸ στόμαχον] Sic Hipp. lib. 2. περὶ διαίτης, quo loco περὶ τῶν σιτίων agit, quas quidem ῥόας aliâs appellat: ῥοιῆς, inquit, γλυκείης ὁ χυλὸς διαχωρητικὸς, καυσῶδες δέ τι ἔχει. αἱ δὲ οἰνώδεις τῶν ῥοιῶν, ἧσσον καυσώδεις. αἱ δὲ ὀξεῖαι, ψυκτικώτεραι, οἱ δὲ πυρῆνες πάντων στατικοί, hoc est, *Dulcis Punici succus aluum deijcit: sed quiddam æstuosum habet. Quæ verò Punica vinoso sunt succo minus æstuosa sunt. At acida, magis refrigerant. Omnium autem nuclei aluum sistunt*.

τῶν πυρήνων ἐκ.] πυρήνων ἀπόθλιμμα vertimus hoc loco, succum ex granis seu acinis expressum. Nec enim erat verisimile, ex solis acinorum nucleis quantumuis recentibus succi vel tantillū elici posse. Πυρῆνα fateor propriè, quēadmodum paulò antè vsurpauit Diosc. lignosum esse ipsius acini nucleum, quem Gal. 8. simpl. de Punicis agens γιγάρτων nomine designauit, his verbis: τὰ γίγαρτα τοῦ χυλοῦ ἐκθλιβόμενα, quo loco acinos perperā vertunt Interpretes, cùm semina nucleósve potiùs reddere debuissent: quanuis Plinius quoq; minùs propriè de mespilorum nucleis verba faciens, lib. 15. cap. 20. quorundam mespilorum acinos molliore ligno esse dixit. Attamen orationis series πυρήνων nomine hoc loco ipsos acinos vnà cum nucleis significari satis indicat. Sic Plinius quoque, lib. 23 cap. 6. quo loco hæc eadem Diosc. verba reddere nititur. *Acinus detracto cortice tusis, succóque decocto ad tertias*, &c. Aliâs lignosus acini nucleus πυρῆνος nomine debet intelligi: vti cùm apud Theophrastum & Plinium duo Punicorum genera statuuntur, ἀπυρήνων & nucleos habentium. Etsi verò Apyrena cum dulcibus cōfundere videtur Plinius loco modò citato: attamē in vtroq; illo genere & dulcia, & acida atque etiam dulcacida reperiri, nō est quòd quisquam dubitet.

CAP. CLII. ἃ δὴ κύτινοι καλοῦνται] Itidē Galenus 6. simpl. satiuæ Punicæ florem κύτινον appellat his verbis: βαλαύστιον ἄνθος ἀγρίας ῥοιᾶς, οἷον περ τῆς ἡμέρου ὁ κύτινος, hoc est, *balaustiũ syluestris Punicæ flos, vti satiuæ cytinus*. Sed lib. 6. de comp. med. κατὰ τόπ. primum fructus quasi rudimentum, quod primū etiā mali Punici partū nominat Plinius, ea voce designari apertissimè docet, hisce verbis: ὀνομάζονται δὲ κύτινοι αἱ πρωτόγονοι ῥοιαί. καθ' ὃν γὰρ χρόνον ἀνθοῦν παύεται τὸ δένδρον, καρπὸς αὐτοῦ φαίνεται σχηματιζόμενος εἰς ἰδέαν ῥοιᾶς, hoc est, *Nominantur autem Cytini, primogenita Punica: nam quo tempore arbor florere desinit, eius fructus figuratus apparet in speciem Punici mali*, &c. Cor. Celsus cytinos eiusmodi, tollendæ ὁμωνυμίας gratia, mali Punici capitula nominare solitus est. Cælius Aurel. lib. 4. tard. cap. 3. & l. 5. c. 2. Punici caducum, quod Græci κύτινον ῥοιᾶς appellant, cum Latinis Ampullagium vocat. Sed fallitur, cùm id genus capituli caducum dixit, nisi fortè idem voluerit quod Theoph. lib. 2. de ca. plant. facilè decidere ante maturitatem, tū ob debilem adhæsionem, tum quia, quòd calycis sit figura, cœlesti humore facilè occupetur. Alioqui enim flosculi soli ab eo erumpentes decidunt decutiuntúrve: manet verò ipsum capitulum, quo semen concipitur, ceu futurum ipsius pomi tegumentū & inuolucrum.

CAP. CLIII. βαλαύστιον δὲ τὸ ἄνθος] Tum cytini, tū balaustij nomina, aliter ac Dioscorides, accepit Plinius, lib. 23. cap. 6. Siquidē tam satiuæ

quàm syluestris Punicæ florere incipientis (*desinenes*, legendum suspicatur Cornarius) primum partum, Cytinum vocare videtur: balaustiũ verò, flosculum vtriusque, antequam malum prodeat in ipso erumpentem cytino.

CAP. CLV. ἀκραιπαλὲς δὲ] Sed & coronam myrteam, meri vapores inhibere ex sentẽtia Philonidis testatur Athenæus, lib. 15. ibidémque cur ea ταυτεχεῖς dicta sit, longiore sermone prosequitur.

ἐγχυματιζομένη τε μήτρ.] Aptiùs fortasse, vti paulò pòst: ἐις ἐγχυματισμοὺς τε μητρας ... καὶ δακτυλίου, καὶ ῥοῦς ... &c. Cæterùm inferiùs, pro ..., rectiùs videtur Interpretes legisse, ...

CAP. CLVI. εἰσὶ χεῖρες ... τῆς μυρσίνης ...] Galenus 8. simpl. quæ non tantùm in myrti trunco stipitéve, sed & in eiusdem ramis eminens appendix est, μυρτίδα vocat, quo loco hæc sunt ipsius verba: ὁ τοῦ στελέχους καὶ τοῖς κλάδοις μυρρίνης ἐπιφυσις ὄχθωδης, ἣν ἔνιοι μυρτίδα ὀνομάζουσι. Paulus AEgineta, lib. 7. hanc eandem appendicem μυρτίδα nominat, mendosè fortassis ... μυρτίδα vel μυρτίδανον. Μυρτίδες enim ipsæ myrti baccæ dicebantur, quæ nominibus aliis μύρτα & μυρτία nuncupantur. Porrò myrtidanon aliud fuisse videtur Hippocrati, 2. de morb. mul. vti etiam monuit Galenus in Gloss. nimirum in Indici piperis à Persis vocati genere quod rotundum est siue à myrti forma nomen id sortitum fuerit, siue quia, teste Plinio, myrti baccæ piperis vicem obtinebant apud antiquos, antequam piper reperiretur. Cæterùm & alia quoque ab his omnibus diuersa significatione Plin. lib. 14. cap. 16. myrtidanum appellat, vinum è syluestris myrti baccis confectũ: de cuius vsu eadem tradit, quæ Diosc. de suo myrtidano, trunci myrti appendice.

CAP. CLVII. Κεράσια δὲ αὐτὰ ἂν χλωρὰ] χλωρὰ vertimus recentia: ξηροῖς enim siue ξηρανθεῖσι opponi hoc loco videntur, vti paulò post, τὰ ... τοῖς ..., siue ... Sic Plinius cùm de siliquis agit, τὰ χλωρὰ Diosc. *recentia* interpretatus videtur. Porrò Latini viridia quoque ligna & plantas virides dicunt, quæ nondum aruerunt. Ac Plin. etiam lib. 23. cap. 6. *cydoniorum flos*, inquit, *& viridis & siccus*: quo loco viridem pro recenti vsurpauit. Cæterùm Gal. AEgineta cæterique Græci Medicinæ Principes, rectiùs aliter Cerasiorũ facultates à sapore distinxêre. Quoniam enim triplex eorum cernitur differentia, dulcia statuunt magis aluum soluere, sed stomacho minùs grata esse: acerba, aluũ sistere stomachóque vtiliora esse: acida denique ob eam quam habent incidendi vim, pituitoso excrementisque redundanti stomacho apprimè conuenire.

ἀρτηρίᾳ δὲ καὶ λιθιῶντας] Gal. 7. simpl. gummi quidem Cerasorũ arteriæ faucíumve asperitati conuenire afferit: at calculosis prosit necne, addubitare videtur.

CAP. CLVIII. τὰ ἐκ τῶν στεμφύλων συντιθέμενα] Locus hic hauddubiè deprauatus est: necdum tamen mihi satis compertum est, quomodo restitui rectè possit. Pleriq; Græcas hasce Siliquas, non minùs quàm vuas ollares, & oliuas quoque ipsas, in vinaceis condi componíve, quò diutiùs tutiúsque conseruentur, atque de Siliquis eiusmodi conditiuis hîc agere Dioscoridem existimarunt. Sed non satis video, quamobrem ex instratis eo modo vinaceis Siliquæ ciendæ vrinæ vim sibi ascisceerent. Andreas Lacuna legendum censet, τὰ ... τὰ στέμφυλα ..., quasi tum demum vrinã ciere Siliquas voluerit Dioscorides, cùm earum pulpa seu medulla prædulcis sola manditur, reiectis nimirum internis granis seu seminibus, ac etiamnũ cortice: quo modo congeneris plantæ, cassiæ nigræ seu ..., quæ & AEgyptia Siliqua dicitur, solam medullã seu pulpam vsurpamus. Plinius certè quidem, lib. 15. cap. 28. cùm in pluribus semina placeant, in Siliqua damnari prodidit. Fortassis etiam ad differentiam cuiusdam Siliquarum generis, quod seminis granorúmve expers fuerit, tale quid pronuntiare potuit Dioscorides. Serapio interpretatus videtur, *Siliquas quæ musto aut sapa condiuntur*: quod minùs certè placet. Enimuerò στέμφυλα quidem nomine non tantùm musti reliquias, hoc est, vinacea olearúmve nucleos, sed & τὰ ... seu ..., hoc est, solida retrimenta quæ vuis oleisve torculari expressis reliqua sunt, significari testantur Galenus & Athenæus: vnde & analogia quadam ipsa quoque Siliquarum semina & earundem tusarum expressarúmque reliquiæ seu retrimenta intelligi posse videntur. At verò στέμφυλα Græcis pro musto sapáve accipi nusquam, quòd sciam, obseruatum est.

CAP. CLX. δυσεντερικοῖς καὶ ἐμετικοῖς] Marcellus non ἐμετικοῖς, sed αἱμοπτυϊκοῖς in antiquioribus codicibus legi refert. Et sic quoque ex Serapione & Plinio, lib. 23. cap. 7. legendum videtur. Hic enim de cotoneis verba faciens: *Cruda*, inquit, *dumtaxat matura, prosunt sanguinem excreantibus ac dysentericis, cholericis, cœliacis*, &c.

στρουθία καὶ μείζονα] Plin. lib. 5. cap. 11. *Minora*, inquit, *ex Cotoneorum genere struthea odoratiùs vibrãt, serotino prouentu*: quo loco nisi fortasse mendum subest, quæ minora sunt Cotonea perperã struthia nominat: nam & Gal. 2. alim. quæ στρουθόμηλα vocat, Cydoniis esse maiora fatetur.

ἧττον δὲ ἄγχειν] Eodem spectare videtur Gal. 2. de alim. dum qui è Cydoniis elicitur succum minùs quidẽ quàm qui è struthiomelis suauem, sed maximè astringentem esse prodidit.

CAP. CLXV. Ῥωμαϊστὶ δὲ πραικόκια] Armeniaca tamen & præcoqua diuersa fuisse videntur ex Gal. sententia: qui quidem 2. de alim. fac. præcoqua facit Armeniacis præstantiora.

CAP. CLXVI. Μηδικὰ ἢ ...] Hæc mala Medica, quæ à vicinis etiã locis Persica, & Plinio Assyria dicuntur, Athenæo quoque χρυσόμηλα & ἑσπερικά nuncupantur. Eiusmodi malum μῆλον simpliciter Nicander appellauit, cuius Scholiastes interpretatur, τὸ περσικὸν, Μηδικὸν μῆλον.

καρποφορεῖ δι' ὅλου τοῦ ἔτους] Sic Theop. lib. hist. 4. cap. 4. de malo Medica seu Persica: φέρει δὲ τὰ μῆλα πάσας ὥρας. τὰ μὲν γὰρ ἀφῄρηται, τὰ δὲ ἀνθεῖ, τὰ δὲ ἐκπέττει. Huius Interpres Plin. lib. 12. cap. 3. *Arbor ipsa*, inquit, *omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis verò subnascentibus*. Palladius quoque in Martio mense, *per gradus quosdam in hac arbore sibi semper poma succedere dixit, cum maturis se acerba substituant, acerborum*

verò autem florentia consequantur, orbem quendam continuæ fœcunditatis sibi ministrante natura. Cæterùm sub finem capitis, pro [illegible], legendum iudico [illegible], nempe τὸ μῆλον.

CAP. CLXVIII. [illegible]] Vel delendum hoc, [illegible], vel reponendum deinde, [illegible], ne quid in constructione Grammatici desiderent.

CAP. CLXIX. [illegible]] Paris. codex habet, [illegible]. Andreas Lacuna in vetusto quodam codice, [illegible], legi testatur, & sic quoq; plerique alij legendum censuêre. Vtraque porro lectio tolerari rectè potest: siquidem, quod voluêre nonnulli, [illegible] & [illegible] eiusdem plantæ sunt nomina. Nos ambiguitatis tollendæ gratia, foliis oxyacanthæ esse diximus. Theophrastus lib. 3. cap. 12. folium habere scripsit [illegible] (sic enim legendum videtur) [illegible]. Et certè quidē tum Mespilum Aroniam, tum & oxyacantham, foliis esse constat apij in modum incisis.

[illegible]] Fortè [illegible]. Nam ad præcedens illud καρπὸν referri debet. Alioqui generis est enallage, referrique debet [illegible] ad subinte llectum τὸ μήκωνλον, qua quidem voce & arbor ipsa, & arboris fructus significatur.

κοιλίας [illegible]] Contra censuit Theophrastus, lib. & cap. 4. hunc fructum bonam aluum facere, nisi fortè aliud est τὸ [illegible] & [illegible] (inquit) [illegible] *i. fructus apud Lotophagos dulcis, suauis & innocuus, insuperque aluo utilis.* De eodem Plin. lib. 13. cap. 7. *ferunt ventres non sentire morbos, qui eum mandant.*

CAP. CLXX. καὶ ξηρὸν [illegible]] Theophr. lib. 3. hist. plant. cap. 12. tria Mespili genera recenset: Anthedonem (quæ eadē cum Aronia esse videtur) Setanion & Anthedonoidem, quam Gallicam vocari scribit Plinius lib. 15. cap. 20. quo loco & ipse, Theophrastū secutus, tria Mespili genera commemorat.

CAP. CLXXI. [illegible]] Rufandi capilli vim habere decocta Loti ramēta, quæ hîc Diosc. [illegible], Galeno [illegible] dicūtur, vix alibi, quod sciam, quàm apud Diosc. & Serapionē scribitur. Roborare quidem capillos prodidit AEgineta: at eosdem eiusmodi decocto cohiberi, & Galenus & ipse Plinius (quanquam hic priuatim de Loto, Theophrasti diospyro, quam fabam Græcam appellat, agere videtur) & quotquot ferè alij de simplicium medicamentorum facultatibus conscripsêre, palàm commemorāt: ex quo & idem ipse Gal. Loti lignum colligit, astringentis & mediocriter desiccantis esse facultatis. Quare cum Cornario legendum existimaui, [illegible], nempe, [illegible]. Quid quòd & eodem planè modo legisse videtur Serapio, dum hæc ipsa Diosc. verba interpretatur?

CAP. CLXXII. χλωρῶν φύλλων ἰχὼρ] Cornarius pro φύλλων, ξύλων, legendū suspicatur. Sanē vero hanc, *sudorem* nominat Plinius, lib. 23. cap. 8. quo loco & huiusce remedij vsum variat. Etenim *Sudor*, inquit ille, *virgæ viridis arboris lamina ferrea candente exceptus, non cōtingente ligno, illitaq; inde ferrugo, incipientes lichenas sanat.*

CAP. CLXXIIII. κοιλίας [illegible]] Rectiùs Gal. 7. simpl. Pruna Damascena siccata nō aluum quidem illico sistere, sed minùs quam cętera, quę ex Iberia importabantur, eanué subducere voluit: quoniam videlicet plurimum astrictionis habeant, vti 2. de alim. fac. idem ipse Gal. conceptis verbis asseruit.

CAP. CLXXV. [illegible]] Matthiolus apud Orib. legit [illegible], & rectè quidē: nam & Arbutum tenui præditam esse cortice satis innuit Theophrastus, hist. stirp. lib. 3. c. 16. hisce verbis: [illegible]. hoc est, *Est quidem arbor haud valde procera, sed corticem habet tenuem, tamarice similem.* Ac reuera tātùm abest tenuia vt sint Arbuti folia, vt etiā laurinis & iligneis crassiora conspiciantur. Cæterùm sub finem capitis, [illegible] & [illegible], [illegible] & [illegible] reponimus. Nam ad κομάρου καρπὸν, hoc est, Arbuti fructum, ea verba referri nemo non videt.

μιμαίκυλα] Sic & Theoph. & Gal. Arbuti fructū μιμαίκυλον appellant, vel, vti Athenæus ex variorum Scriptorū autoritate, μεμαίκυλον. At Plinius lib. 15. cap 24. alio etiam nomine, cóque *inhonoro*, vti scribit, *vnedonem* vocat. In quo fallitur: siquidem, vel teste Galeno, tum 6. sic. pi. tum 2. de alim. Italorum vnedo, epimelidis seu hamamelidis fructus est, quę quidē à Comaro seu Arbuto diuersa arbor est.

CAP. CLXXVI. [illegible], μετὰ ἀμύλου [illegible]] Goupylus ex Plinio locum hunc sic restituit: [illegible]. Caracuz. exemplar habet, μετὰ ἀμύλου [illegible]. Equidem nihil immuto: duntaxat vbi asteriscus in Paris. codice deesse aliquid indicabat, Pliniū & Serapionem secutus addidi, [illegible]. Cæterùm in hoc ipso capite (quod quiuis vel mediocriter eruditus satis animaduertere poterat) pro [illegible], quod legitur in vulg. exēpl. legi, [illegible]: itémq; pro [illegible], [illegible]: denique pro [illegible], [illegible], quoniā eo loco non ampliùs de nucibus ipsis, sed de arboris gūmi fit mentio.

ἀμυγδάλων [illegible]] Eiusce effectus causa est, amaritudinis vis exiccans & humorē discutiens, vti docet Plutarch. in Sympos. quęst. 6. lib. 1. quo quidem loco refert apud Drusum Tiberij Cęsaris filium Medicum quendam, qui alios omnes subinde bibendo vincere solitus erat, antequam potaret, quinque séxve amaras amygdalas edentem fuisse deprehensum: ac deinceps id facere prohibitum, à vino facillimè superatum fuisse, imò ne tantillum quidem ad compotationem perferendam valuisse. Idem ex Plutarcho repetit Athen. lib. 2.

CAP. CLXXX. ἢ [illegible]] Disiunctiuā particulā ἢ vel [illegible] reponēdam hoc loco censuimus, pro articulo fœminino ἡ, qui habetur in vulg. codicibus. Sunt enim μόρα & συκάμινα vocabula synonyma: & Athenæo teste lib. 2. quę reliqui ferè omnes συκάμινα appellant, soli Alexandrini μόρα nomināt. Sub finem etiam capitis, vbi perperam legebatur manifesto errore, [illegible], restituimus, [illegible].

[illegible]] Attamen, Athenęo teste, lib. 2. Diphilus Siphnius Medicus Mora seu Sycamina asserit succum mediocriter laudabilem gignere,

parum alere, celeriter egeri & ventriculo grata esse: peculiari verò dote, ante maturitatem lumbricos expellere. Sed hoc postremum Dioscorides non de fructu immaturo, sed de radicis cortice prodidit.

ὁ δὲ χυλὸς] Ita legitur in altero Goupyli codice, longè rectiùs quàm δὲ αὐτῆς, vti habetur in vulgatis exemplaribus. Certum enim est non ex arbore, sed ex ipso pomo succú elici: è quo tandem tantopere decantata arteriace seu stomatice compositio, διὰ μόρων dicta, conficitur. Sic & ipse Serapio de fructus ipsius, non item arboris, succo ista interpretatur.

μελαίνης φύλλοις] Plinius pro φύλλοις, φλοιοῖς legisse videtur. Is enim lib.23. cap.7. quo loco de Moro arbore verbà facit: *Folia, inquit, tingunt capillum cum fici nigræ & vitis corticibus simul coctis in aqua cælesti.*

CAP. CLXXXI. Διὰ τὸ ἄγευστον] Hoc loco συκάμορον seu συκόμορον dictũ existimasse videtur Dioscorides, quasi μῶρον σῦκον, hoc est, fatuam ficum, quòd sapore sit fatuo, ignauo, ac planè insulso, adeóque verè sit insipida. Attamen Gal 2. de aliment. facult. nominis eam notationem palàm deridet, ac potiùs συκάμορον nomen sortitum asserit, à similitudine quam ad vtrunque mori scilicet ac fici fructum habet, ita vt in medio mororum ac ficuum meritò locari posse videatur. γελοῖος, inquit Gal. ὅτι διὰ τὸν φασὶν ὠνομάσθαι τὸν καρπὸν τοῦτον συκάμορον. διὸ σύκοις ἔοικεν μόροις. Sic enim nobis legendum videtur: non item μωροῖς, vt habetur in vulgatis exemplaribus, aut μωροῖς, quo modo Interpres legisse creditur.

πολύχυλον] πολύκαυλον legunt vulgata exemplaria. Sed vetustorũ codicũ, qui πολύχυλον habebãt, lectionem magis probaui. Nam sic quoque Serapio & Ruellius legisse videntur: & idipsum etiamnum innuit Plinius: quando aliàs multo lacte, aliàs largo succo abundare ficum AEgyptiam dixit. Equidem, quod eodem spectat, πολύχυλον legi malim. Nam & ea ipsa dictione Theophrastus vtitur. lib. 4. cap.2. quo loco de fico AEgyptia, quæ Diosc. Sycomorus est, verba faciens: πολύχυλον δὲ, inquit, τὸ δένδρον σφόδρα ἐστι. &c. hoc est, *arbor admodum largo abundat succo lacteo.*

ὄνυξι σιδηροῖς ὄνυχι ξύουσι pro instrumento ferreo, ab vnguis humani similitudine vngue dicto, interdum accipi iam anteà cap. de balsamo admonuimus. Et hoc quoque loco nõ pro vngue humano, sed pro ferreo eiusmodi vncino accipi debere indicant & Serapionis interpretatio, & ipsius Theophrasti verba, quæ eòdem spectant. Hic enim loco modò citato, πέπτει, inquit, δ' ἂν μὴ ἐπικνισθῇ, ἀλλ' ἔχοντες ὄνυχας σιδηροῦς, ἐπικνίζουσι. hoc est, *maturescere nequit, quin scalptus fuerit: id quod ferreis præstant vnguibus.* Athenæus itidem lib.2. συκάμορα, inquit, οἱ ἐπιχώριοι ἐπιλέγεται ... ... &c. hoc est, *Sycomori seu ficus AEgyptiæ fructum indigenæ, vbi ferro leuiter sculpserint, in ipsa planta relinquunt: tandem verò vento iactatum, ea cura intra triduum maturescit, odorúsque fit ac esu iucundus, præsertimque si Fauonij spirauerint.* In eandem quoque sententiam Plinius, lib.13. cap.7. *Ficus AEgyptiæ pomum,* inquit, *perquam fœcundo est prouentu, scalpendo tantùm ferreis vnguibus: aliter non maturescit.* Attamen cùm non sit tantopere durus pomi cortex, nihil vetat, quominùs etiam ipso humano vngue rectè scalpi possit. Siue ergo, vngue ferróve hunc locum interpreteris, siue vngue, ferreóve alio instrumenti genere, mihi susque déque fuerit. Cur verò citra scalpturam fructus eiusmodi maturescere vix possit, rationem repetas licet ex ipso Theophrasto, lib. 5. de caus. plant. cap.2.

καρποφορεῖ ἔαρος πρωΐμον] Vulg. exempl. καρποφορεῖ παρόν. Sunt qui facilem lapsum animaduertentes, αὐτὸ δὲ, παρὸν, ἔαρος simpliciter reposuerint. Sed vetusti codicis lectio plausibilior, quã ego secutus sum. Est porrò verò simile ex adulta, quàm ex nouella adhuc tenelláque arbore tantum succi emanare, vt facilè spongia aut vellere excipi possit: quippe cùm nouellæ necdum adultæ arbores vix amplius succi habeant, quàm quod ad ipsarum incrementum satis esse possit. Plinius pro παρὸν, aut ἔαρος, πρωΐνοῦ seu ἑωθινοῦ, aut quid simile videtur legisse, de matutino siue hora diei secunda mentionem faciens, lib. 16. cap. 38. quo loco id quod de Sycomoro à Diosc. traditur, ipsi moro tribuere videtur. Sic enim ille: *Mirum, hic in moro Medicus succum quærentibus ferè hora diei secunda, lapide incussus manat: altius fractus, siccus videtur.*

CAP. CLXXXII. Φέρει γὰρ σῦκα] Theophr. lib. hist. 4. cap.2. hanc Cypriam ficum aliter describit. Caudicem enim arboris cui fructus adhæresc.it, populo albæ similem facit: folium, vlmo. Quòd ad fructum, æquè ac Diosc. scribit esse pruni magnitudine. At Plinius in hoc tantùm à Theophrasto discrepat, quòd sorbi magnitudinem illi tribuit, quasi legerit, μέγεθος οὐ... ὅσον μῆλον, non, κοκκύμηλον.

CAP. CLXXXIII. ἁπαλά, κοκκύμηλα] Sic Diphilus Siphnius, teste Athenæo, recentes Ficus scribit paucum & prauum præbere alimentum, & innatare ventriculo. At cõtrà sensisse videtur Philotimus, apud eundem Athenæum: qui quidem Ficus humidas & maturas quouis alio fructu celeriùs coqui, faciliúsque ab ipso ventriculo superari eo probat argumento, quòd non solùm citra noxam copiosiùs quàm cæteri fugaces fructus ingerantur, sed & iis præsumptis nihil noceat consuetum & parem cibi modum adiicere. Quin & eòdem spectare videtur illud Gal. lib.2. de alim. fac. Ficus æquè ac vuas inter fugaces & autumnales fructus principatum obtinere, minimúmque habere praui succi.

ἦχον καὶ κνησμὸν] κνησμὸς seu κνησμὸς pruritum pruriginémve significat: ac pruritus quidẽ mentionem quoque hoc loco facit Serapio. Attamen cum Marcello, συριγμὸν seu συριγμοὺς, lubentius lego, hoc est, *aurium bombus.* Nam & anteà cap.105. & alibi sæpenumerò, cùm de aurium affectibus agitur, ἦχος & συριγμὸς simul iunguntur, nec malè: quippe cùm affectus congeneres, ac propè iidem, aurium sonitus atque tinnitus vocibus hisce designentur.

μετὰ ἀμυγδάλων] Catac. codex habet, καὶ ἀμύγδαλα: & ita quoque Plinius ipse legisse videtur, lib. 23. cap.7. quo quidem loco bis vnum & idem repetit. *Excipitur*, inquit, *ante maturitatem pomi, & in vmbra siccatur, ad aperiẽda vlcera, cienda menstrua,*

appositus cum luteo oui, aut potius cum amylo. Rursúmque paulò pòst de eodem ficulneo lacte verba faciens: *mulsum*, inquit, *cum amylo aperit*. Est auté probabilior vulgata lectio, quoniam amylum obstruendi potiùs, quàm obstructiones aperiendi, vim habet.

μυρμηκίαν αἴρει, σίαν] Interpretes nonnulli, è quibus est Serapio, καὶ σίαν legisse videntur: quasi velit Diosc. fici liquorem lacteum myrmecia (hoc est, formicosas verrucas, quas Plinius vno nomine *formicationes* interdum appellat) cum adipe tollere. Sed si vulgatam lectionem retineamus, vti retinendam puto, aliud verba Græca sonare videntur: nimirum eam quæ verrucæ circumiacet carnem priùs adipe muniendam, quàm liquor ille verrucæ adhibeatur: ne videlicet qua pollet exulcerandi vi partes vicinas exedat, latiúsque quàm par est vires suas exerat. Cornarius σίαρ hoc loco, vt & alibi sæpiùs, pro farina subacta accipiendum putat, quæ sit pro tectorio.

Cap. CLXXXV. ἐρινεοὶ καλούμενοι] Sic & Amerias apud Athen. lib. 3. testatur, ἐρινεοὺς καλεῖσθαι τοὺς ὀλύνθους. Est auté ὄλυνθος apud Hesychium, τὸ μὴ πεπαινόμενον σῦκον, hoc est, immatura ficus, siue inquam eius sit naturæ vt nunquam maturescat, veluti caprifici fructus, siue perfectam maturitatem nondum assecuta sit. Etsi enim ὀλύνθων vox de ficus domesticæ immaturo fructu, qui post ipsa folia, parte scilicet ipsorū auersa, ferè prouenit, quémque Plinius *abortum* vocasse videtur, propriè effertur, vti patet ex Gal. lib. 8. simpl. qui τὰ τῶν ἐρινεῶν σῦκα ἀπὸ τῶν ὀλύνθων manifestò distinguit: attamen ab Autoribus aliis etiam indifferenter pro caprifico seu syluestris ficus pomo nunquam maturescéte, haud secus atque Grossi vox apud Latinos, vsurpatur. Ita & ἐρινὰ siue ἐρινεά, Theophr. hist. stirp. lib. 2. fici vtriusque immaturi fructus dici videtur. Eosdem genere masculino Sophocles ἐρινεούς, Dioscorides hoc ipso loco ἐρινεούς appellarunt.

μίγνυται δὲ καὶ ἀλλὰ καταπλασσόμενος] Vulg. quidem codices omnes legunt, καταπλασσόμενος, scil. ὄλυνθοι. At Interpretes omnes Latini & ipse quoque Serapio, ficorū foliis ista ascribunt, non, ipsis grossis, hoc est, ficis quæ nondū maturuere, siue domesticis, siue syluestribus. Ac ipse quoq; id quasi suadéte ipsa orationis serie, pro καταπλασσόμενος, καταπλασσόμενα, legendum existimaui.

Cap. CLXXXVI. τέφραν δεῖ πλείονα ἐκ πλύνειν] Ita quò fœliciùs Autoris sensa exprimerem, sic interpretari visum est: *Cinerem plurimùm diutissiméque macerari oportet*. Quoniam enim non videtur cinis acrimoniam vetustate ascisce-re, imò potiùs quam ab empyreumate adeptus est vetustate deponere, non placuit vertere, quemadmodum prima fronte Græca verba sonare videbantur: scilicet cinerem inueterandum esse, quasi quò vetustior is fuerit, eò præstantior esset futurus.

συστάλσεως δὲ εἶναι πάντη] Meritò Gal. lib. simpl. 8. cap. de Cinere, Dioscoridem reprehendit, quòd lixiuia omnia astringendi vim habere prodiderit. Nam cùm lixiuium, vt Gal. verbis vtar, sit tantummodò ἀκμαιότατον ῥύπτικον, hoc est, *abstergens*: id certè cineris, è quo fit, naturam resipere consentaneum fuerit. Porrò cùm cinerum natura non vna sit & eadem, sed pro materiæ combustæ diuersitate diuersa, aliorum quidem astrictoria, aliorum verò acris & abstersoria: & ipsa quoque lixiuia pro cineris, è quo facta fuerint, varietate varia esse necesse fuerit. Ego vero, vt ne Galeni reprehensioni locus sit vllus, hoc loco fortasse mendum subesse conijcio, & αὐτὸ τὸ συστάλσεως, πάντως legendum esse iudico.

ἐπιπαττόμενα] Sic habent vulgatæ omnes editiones: sed aptiùs, ni fallor, legas, ἐπιπασσόμενα: siquidem pulueres soli veriùs inspergunturr, quàm illinuntur. Porrò Perseam hāc, à Perseo Memphi satam, indéq; nomen sortitā, à Persica arbore in totum aliam esse, luculenter ostendūt Theophr. Gal. atque Plinius: quanuis Nicander in alexiphar. ipsiúsque Interpretes, arborē vtrāque confudisse, ac pro eadem accepisse videantur.

Cap. CLXXXVIII. περὶ ἰβηρίδος] Hoc caput de Iberide, vt non legitur in plerisque manuscriptis exemplaribus, ita & Dioscoridi perperàm ascribitur: quod ipsa per se sermonis diuersitas, nec non & locus in quem irrepsit incongruēs ac planè alienus, satis indicāt. Adde quod hæc ipsa Iberis alio iam loco, nimirū lib. 2. cap. 205. à Dioscoride lepidij nomine describitur. Icirco etiam à Cornario caput hoc ad notha meritò relegatur.

καρδαμαντικὴ] Cornarius καρδαμίνη potiùs, quàm καρδαμαντική, legendū existimat, nō alia, opinor, coniectura ductus, quàm quod ita Aetio, tetrab. 3. serm. 4. cap. 2. nominatur, ab odoris, saporis & figuræ quam cum nasturtio habet, similitudine. Galenus hanc ipsam plantam aliâs λεπίδιον, aliâs etiam ἀγριοκάρδαμον, quasi syluestre nasturtium, appellari retulit, lib. 10. κατὰ τόπους. Ac idipsum quoq; testatur Paulus, lib. 3. cap. 77.

μόνος δ' ἔστιν] Ex Democratis versibus Iambicis à Galeno citatis, lib. 10. κατὰ τόπους, itémque ex Archigenis ad Aristonem epistola, quæ extat apud Aëtium, tetrab. 1. ser. 3. capite penult. rursúmque, tetrab. 3. ser. 4. c. 2. locum hūc cum Cornario sic restituimus: μόνος δὲ καυλὸς ἔστι τὴν χρόαν καλὸς ἐλαίου. Inferiùs verò, pro eo quod habetur, ἔλαιον μετ' ἐρίου, legimus, ἔλαιον μετ' οἴνου, aut etiam, οἶνον ἔλαιον μετ' ἐρίου. Ita porrò legēdum, præter antè citata testimonia, commonefaciunt & ipsa Plinij verba, quæ habentur lib. 25. cap. 8. *Et postea oleo & vino corpus perunguntur*, &c. Ibidem addit Plinius ex Damocrate, quantum ad plantæ descriptionem spectat, *semine tam paruo esse, vix ut aspici possit*: quòd ad vtendi modum, *radicem coxendicibus & articulis omnibus, vtrisque quidem plurimùm quatuor horis, fœminis minùs dimidio adalligari oportere, rursúmque diebus xx interpositis idem fieri, si qua admonitio doloris supersit*.

IN LIBRVM SECVNDVM.

In Praef. ἐπὶ ὁρμίᾳ] Fortè, ὁρμιαὶ: sensus enim alioqui vix constaret.

Cap. VI. ἴονα δὲ καλοῦσι] Quoniam nondum alibi, quod equidem meminerim, occurrit hæc κιονίον seu ἰονίον vox, adhuc incertũ est, vtrum ex sententia Hermol. Barbari κίονα, an verò iuxta fidem omnium exemplariũ ἴονα, legi hoc loco oporteat. Κίονα certè quidem medias hasce partes, quasi columellas, dictas putat Hermolaus, quia iis velut columnis ac fulcris tam purpurarum, quàm buccinorũ caro & reliquæ partes innitantur. Sunt autem hæ valde torosæ, firmæ ac fibrosę, circa quas testę volumina capreolorum ritu aduoluuntur intorquentúrque. Easdem alij ἴονα à flore purpurarum buccinorúmq; violaceo, seu ἰοῦ, hoc est, violæ colorem æmulante, ita dictas existimant: quoniam illis hæreat candida membrana venæ instar in longum protensa, florem eum continens, inter μήκωνα seu papauerculum sita, quod inferiore est loco, & τράχηλον seu ceruiculam, quæ superiore: vti palàm fecit Aristoteles, lib. 5. de hist. anim. cap. 15.

Cap. VII. ὀστρέων τε τραχήλους] Sunt qui cum Paulo τραχήλους legãt. Nos vulgarem lectiónem retinere maluimus. Nam & Plinius de Mytulis verba faciens, lib. 32. cap. 9. *Lauantur quoque*, inquit, *plumbi modo ad genarum crassitudines*.

Cap. VIII. Τελλῖναι δὲ καὶ.] Fallitur Athen. lib. 3. Δειπ. qui Tellinas cum Romanorũ mytulis, quos μύας seu μύακας Græci vocant, easdem esse crediderit. Sic & Plinius, qui pectunculis ea tribuit cap. 7. lib. 32. quę hic a Dioscoride Tellinis ascribũtur, quasi hæ cum pectunculis eædem essent. Quandoquidem & ab ipso Hipp. 2. de diæta, hæc tria testaceorũ genera, ceu specie discrepantia manifestò distinguuntur: dum in testaceorum genere aluum maximè deiicere mytulos, tellinas & pectunculos nominatim asserit.

Cap. X. ὅμοιον τῷ τῆς πορφύρας] Cùm purpuræ operculum à conchylij tegumento seu ostracio figura discrepare nemo non animaduertat, verisimile est similitudinem hoc loco ad tegumenti substantiam, aut vsum potiùs referri debere: aut etiam ad vires ipsas. Nam & Gal. 11. simpl. de purpurarum operculis nonnulla tradit, quæ hic à Dioscoride Onychi seu vngui ascribuntur.

τῆς ἐν χυλίοις τὴν νάρδον] Quamuis malabathrum quod in Indiæ paludibus gignitur anteà nonnullis odoris cognatione deceptis Indicam nardũ falsò appellari prodiderit, hoc tamen loco ex eorum ipsorum sentẽtia nardum nominat, quod veriùs malabathrum appellare potuit. Obiter verò hoc annotandum duximus, ne quis fortasse de nardo Gangitico ista intelligenda suspicaretur. Nardũ enim illud non in ipsis paludibus, vti malabathrũ, sed apud fluminis Indici ripam tantummodò nascitur.

ἀμφότεροι δὲ ἀηδεῖς] Quoniam Vngues hi castorium aliquatenus redolent, ac etiamnum suffitu vuluæ strangulatu laborantes excitant, satis apparet ἀηδὲς hoc loco non pro bene aut suauiter olente, sed, quemadmodum cap. de pice, & aliàs sæpenumerò, pro grauiter aut alioqui vehementer olente, accipi oportere. Cæterùm pro καλλίσταις μαλακωτάτων, Paulus etiam habet, καλλίους μεγίστους. Vera verò lectio veritati magis consentanea sit, iudicium ij ferre possunt, qui conchylia esitauerint.

Cap. XII. ἐπὶ ἡμέρας γ̄] Contendit Cornarius legendum, ἐπὶ ἡμέρας μ̄. quia Ga. 11. simpl. Itémque Aëtius, tum lib. 6. cap. 24. tum & lib. 2. cap. 175. Canceros pauore potus periclitantibus ex rabidi canis morsu ad dies quadraginta, tanquam certum statutúmque terminum, potãdos exhibeant. Ego verò tum exemplariũ omnium communi consensu, tum & Serapionis interpretis autoritate fretus, nihil immutandum hoc loco censui. Nam & Dioscor. in Theriacis, quo loco idem hoc remedium repetit, ad rabidi canis morsum Cancros, non ad dies XL. sed ad dies quatuor, potãdos præscribit: quod ipsum totidẽ verbis refertur à Paulo, lib. 5. cap. 3. His accedit, quòd Diosc. hoc ipso loco λυσσοδήκτους eiusmodi cineris cancrorũ triduano potu nõ quidẽ perfectè curari, (quemadmodũ illi fortasse voluerunt) sed tantummodò manifestò iuuari asseruit: ita vt intra triduũ aliqua sentiatur vtilitas.

Cap. XIII. ἑψόμεναι δὲ καὶ] Seruata vulgari hac lectione sic vertendum fuerat: *in eundem quoque usum tostus ualere reperitur*. Attamen ex Marcelli sentẽtia *estur* seu *esitatur*, interpretatus sum, & pro ἑψόμεναι, βιβρώσκεται reponendum duxi, aut etiam ἐσθίεται. Et certè quidem præterquàm quòd Serapio Diosc. interpres ita legisse videtur, Gal. etiam lib 11. simpl. med. καὶ σκορπίον, inquit, τὸν ἐν τῇ θαλάττῃ ... λίθον, ... δὲ καὶ ... Paulus quoque lib. 7. sic habet: σκόρπιος χερσαῖος ὁμοίως ... βρωθεὶς. βοηθεῖ ... τῆς ἰδίας πληγῆς ...

Cap. XVI. κνησμοὺς ἐργάζεται] Pruritus hos, quos solo contactu inducit Scolopendra (*antipedam* vertit Gaza) luculenter exprimit Aristot. de Scolopẽdris agẽs, 9 de hist. animal. hisce verbis: τῷ μὲν οὖν στόματι οὐ δάκνουσι· τῇ δὲ ἁφῇ καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥσπερ αἱ καλούμεναι κνίδαι. hoc est, *ore quidem minimè mordent, sed tactu totius corporis, veluti quæ urticæ dicuntur*.

Cap. XVIII. μυθώδες γὰρ] Fabulosum esse vult Diosc. quod præcipiebatur superstitiosè nimiùm, vt certa mensura, nimirum quaternis vtrinque digitis, amputarentur Viperæ, quia fortasse non tantùm de paruis Viperis, quãtum de magnis præcidi necesse sit. Et tamen illud studiosè perpetuò à veteribus olim obseruatum fuisse constat. Sed neque Diosc. penitus damnare videtur quaternûm vtrinque digitorum resectionem, imò potiùs rationem, qua mouebantur prisci vt id facerent. Cùm enim & caput & caudam in totum præcidi oporteat, quia partes excarnes sint: illi tamen quaternûm vtrinque digitorum mensura ideò potiùs præcidebãt, quòd existimarent vtrobique subesse veneni vim maleficam: licet in cauda nihil tale delitescat. Etsi enim Galenus lib. de Antid. 1. caudã ob frequentem motum sordidum humorem magis quàm reliquum corpus attrahere prodiderit: & is ipse tamen 11. simp. citra rationem amputari caudam liberè pronuntiauit.

τὰ δὲ λοιπὰ] Paulus addit, ἀφαιρεῖν τὸν ἄκανθαν. pro quo habetur apud Plinium, lib.29.cap 4. *exemptis interaneis*: quæ quidem verba Dioscoridis Interpretes omnes non malè de suo adiiciunt.

φθεῖρας φύειν] Ait Marcellus in quibusdam codicibus legi, μὴ φύειν· quę lectio probabilior est. Et reuera quidem Gal.11.simpl. Viperinarū carnium esu recrementa corporis ad cutim protrudi asserit: quod si ita est, quin ex earum esu procreentur pediculi, nemini dubium esse debet: præsertim vero in iis qui prauorum succorum copia redundant. Sic quoque Plinius lib.29.cap. 6. *Iis Viperæ*, inquit, *pediculos è toto corpore expellit, pruritúsque etiam summæ cutis*, &c.

ὡς ἀσπαράγους] Siue ἀσπαράγους legas, siue ἀσφαράγους, parum certè interest. Nam & malabathrum & spica nardi, inter ea quæ stomachū iuuant medicamenta sunt antè recensita. Galenus itidem 11. simpl. viperinas carnes ait . . . . hoc est, *salibus permisceri ad suauitatē apparatu*. Addito verò malabathro aut etiam spica nardi, quin tum saporis tum & odoris ratione maiorem cum palato ineant gratiam, nemo profectò dubitauerit. Equidem hac ductus ratione cum plerisque Interpretibus, ἀσπάραγον, legendum existimaui.

CAP. XIX. τὸ τῆς ἔχεως] Non ἔχεως, sed ἀσπίδος legisse videtur Paulus, lib. 7. quoniam aspidis exuuiis hoc ipsum tribuit, quod Dioscorides hoc loco, Viperæ senectæ.

CAP. XX. μετὰ ὀξυκράτου] Addit Oribasius θαλασσίας: quæ vox etiam hoc loco subaudienda est: nec abs re, quandoquidem & ipse Plinius, lib.32.cap 10. vrticam marinam tritam ex aceto scillite inter psilothra commemorat.

CAP. XXI. ζωμὸς δὲ τῶν τρόμων] Marcellus itémque Ruellius per πάθος intelligunt, malam valetudinem: tremorésque hic ex aduersa valetudine ortos à tremoribus ab ætate, labore aut pauore, aliáve quapiam id genus externa causa contractis distingui volunt. Alioqui suspicatur Marcellus legendū, κατὰ πάθος, quasi velit Diosc. tremoribus iis tātùm prodesse cerebrum Leporinum, qui ex humorum crassitie ortum habent. AEgineta verò lib.3.cap.21. quoniam ἁπλῶς loquitur, ex quacūque causa tremulis cerebrum Leporinum administrare videtur. Nobis autem vnà cum Cornario viro doctissimo visum est, τρόμους τῶν πάθος hoc loco Diosc. dictos, qui vnica voce φόβοι à Galeno de eodē cerebro Leporino sermonem faciente dicūtur. Est enim φόβος, hoc est, *metus*, ex animi perturbationum genere, quę Græcis πάθη dicuntur. Sunt porrò hæc Galeni verba 11. simpl. ἔνιοι φόβοις βοηθεῖν ἐπιστεύκασι τὸν ἐγκέφαλον ἔχειν. hoc est, *Quidam esitatum cerebrū pauoribus opitulari tradiderunt*. Quamobrem ex Galeni sententia tremores ex pauore ortos intelligendos hoc loco existimauimus.

CAP. XXII. ὀδόντων πονούντων] Huius radij seu aculei vsum in sedandis dentium doloribus non satis exprimit Dioscorides. Denti quidem dolenti illidi tantummodo voluit Paulus, lib.7. hisce verbis: τρυγόνος θαλασσίας κέντρον ἐπιτρυβόμενον ὀδόντι ἀλγοῦντι, ἐκβάλλει αὐτὸν, καὶ ἀνώδυνον ποιεῖ. hoc est, *Pastinacæ marinæ aculeus denti infirmo illisus, ipsum auerit excutitque*. At Plinius, lib.32.cap.7. & eo gingiuas in dolore scarificari, & contritū ipsum illini prodidit. *Pastinacæ quoque radio*, inquit ille, *scarificare gingiuas, & in dolore vtilissimum. Conteritur is, & cum helleboro albo illitus, dentes sine vexatione extrahit*. Quare tu facto periculo videris, num fortè rectiùs apud AEginetam legas, ἐγχρισθὲν, αὐτοῦ, ἐκβάλλει. illitus, inquam, non illisus.

CAP. XXIII. κατὰ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ] Quomodo sepium seu testa Sepiæ in propria testa vri debeat, veluti sonant Autoris verba, non video. Rectiùs fortasse dixerimus, testam Sepię ἐν ἰδίῳ ὀστράκῳ, hoc est, *in fictili peculiari*, videlicet in eum vsum peculiariter accommodato, vri oportere: aut (quod mihi quidem vero similius est) pumicosum sepij corpus in ipsa testa, hoc est, in ambiente extrinsecus cortice seu crustoso corpore, quod deinde κέλυφος Autor nominasse videtur, vrendum esse. Sic ὄστρακον priore loco μετωνυμικῶς vsurpabitur, vt à toto pars intelligatur, nimirum pro fungoso seu pumicoso corpore intus concluso: posteriore verò loco, pro cortice ipso duriore. Nil ergo aliud voluit Diosc. quàm sepium, os Sepiæ Plinio dictum, quod in dorso Sepiæ reperitur, & ὄστρακον τὸ ἐν τῇ σηπίᾳ Athenæo dicitur, lib.7. Deipn. totum ac integrum cum suo cortice cremari oportere.

καὶ ἁλὸς κόνει] Sal fossile desiderat Galenus, quod non expressit hoc loco Diosc. Sunt verò ista de sepio Gal. verba, 11. lib. de med. fac. σὺν ὀρυκτοῖς ἁλσὶ μιχθὲν, ἐκτήκει τὰ κατὰ ὀφθαλμοὺς πτερύγια. hoc est, *quum cum sale mistum fossili, oculorum pterygia seu vngues elliquat*. Ac illius quidem exemplo Paulus eundem quoque salem nominatìm designat, de re med. lib.7. Plinius sali simpliciter dicto cadmiam addit, lib 32.cap.7. *Sanat*, inquit, *pterygia cum sale & cadmia singulis drachmis*.

CAP. XXV. μετ' οἴνου] Plinius, μετ' ὄξους, legisse videtur. Agēs enim de Hippopotamo. lib. 28.cap.8. *Testiculi*, inquit, *drachma ex aqua contra serpentes bibitur*. Paulus simpliciter morsibus serpentium bibitum mederi prodidit, mixturæ facta nulla mentione.

CAP XXVI. κάστορος ὄρχις] Initium huiusce capitis aliter legi oportere, quæ in vetusto codice cernitur diuersitas, per se satis indicat. Ac equidem quò clarius illud sit, ita legi malim: Κάστωρ ζῶόν ἐστιν ἀμφίβιον, τὸ πλεῖστον ἐν ὕδατι σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις τρεφόμενον· οὗ οἱ ὄρχεις καὶ πρὸς ἑρπετῶν &c.

σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις] Serapio ex Diosc. Castorem seu Fibrum ex piscibus & cancris victū quæritare voluit: quem secuti etiā vidētur Marcellus & Cornarius. At diuersum quid sonare videntur ipsa Dioscoridis verba, nimirū vnà cum piscibus & cancris vitam in aquis degere, ibidémque victum capessere. Siquidē aliud est, σὺν ἰχθύσι τρέφεσθαι: aliud ἰχθύσι τρέφεσθαι. Quin & ij ipsi qui domi Fibros aliquantisper aluerūt, illos piscibus, quantumuis curiose appositis, minimè vesci, sed arborum tantùm corticibus, ramis, foliis ac fructibus victitare obseruarunt.

καὶ τὸ ὅπερ ἔχει κατοτέρω] ἔχοντας legendum videtur, vt ad præcedentem vocem, ὄρχις, commodè referatur: aut certè ἔχει per syllepsin referri dicamus ad rem significatam, nempe ad κάστορα quod quidem cum Fibrorum testibus vnum &

idem erat, vel ipſo teſte Galeno: qui lib. x i. de medic. fac. *ὄρχεις κάστορος*, inquit, *ὀνομάζουσι καστόριον.* hoc eſt, *Fibri teſtes caſtorium nominant.* Sic & quod deinde ſequitur, *ἔστι δὲ καστόριον*, ad Caſtorium, nō ad contentum dūtaxat liquorem, referri debere nemo non iudicet. Nec enim liquor ipſe tunicis tanquam interiecto ſepto diſtinguitur, ſed iis ipſis circundatur: diſtinguuntur autem ipſi folliculi ſeu teſtes tunicis, liquor diſtinctis hiſce continetur. Quòd ad vocem *εὔθρυπτον* attinet, eam certum eſt non de liquore, ſaltem adhuc recenti, ſed de exiccato teſte cum ſuo liquore intelligendam eſſe: friabile enim de liquore humido prædicari rectè nequit. Cæterùm etſi Antiquitas vniuerſa Caſtorium crediderit aliud nihil eſſe, quàm fibri teſticulos: attamen nos ipſi cùm Monſpelij Michaëli Heroardo peritiſs. Chirurgo Fibrum diſſecanti aſtaremus, teſticulos à folliculis iis qui in inguinibus vtrinque membrana ſua concluſi teſtium ſpecie fallunt, quique veriùs Caſtorij nomine donantur, planè diuerſos obſeruauimus: id quod & à piæ memoriæ Præceptore Rondeletio, rerum naturalium indagatore ſagaciſſimo, anteà edocti fueramus. Folliculos autem eos potiùs, quàm teſticulos paruos ſpinæ adhærentes, à Veteribus vſurpari ſolitos, vel ex eo patet, quòd ſub finem capitis ſcribit Dioſcorides, diuiſa pelle excipi liquorem illum melleum tantopere celebratum: teſtes verò, nō niſi aperto abdomine remotíſque cæteris viſceribus, ſpinæ adhærētes reperiantur. Adde quòd quæ priùs à Dioſc. legitimum Caſtorium deſcribente liquori tributa ſunt, folliculorum quàm teſtium liquori magis conueniunt. Sed & ex aliorum potiùs, quàm ſua ipſius, ſententia teſtes appellaſſe mihi videtur Dioſcorides: quoniam hoc ipſo capite eos interdū non *ὄρχεις*, ſed *φύσεις*, hoc eſt, *folliculos*, nominat.

Cap. xxviii. *φρῦνοι καὶ ἄλλ.*] Falſum ſe facto periculo comperiſſe, quod hoc loco refertur à Dioſcoride, aſſerit Gal. 10. de medic. facult. quo quidē loco, ranas eiuſmodi virides cáſque paruas, *βατράχους* à nonnullis vocari prodidit: *diopetes* & *calamitas* eaſdem quibuſdam vocatas tradidit Plinius, lib. 32. cap. 7. Cæterùm quas hoc capite *πνιγέντων λουσθέντας* dixit Dioſc. *ἑψηθέντας* nominauit Aëtius, capite de ranis lib. ſecundo.

Cap. xxix. *Αἴλουρος ποταμός*] Piſcis idem, vt *αἴλουρος*, *ἀπὸ τοῦ αἰόλλειν τὴν οὐράν*, ita & *αἴλουρος*, ſeruata eadē analogia, *ἀπὸ τοῦ τὴν οὐρὰν αἰολεῖν, ἤγουν κινεῖν*, dici potuit. Ideóque ſiue *αἴλουρον* legas, vt habetur in vetuſto codice, ſiue *αἴλουρον*, vt in vulgatis exemplaribus, itémque apud AEginetam, parum intereſt.

Cap. xxxi. *καὶ ἐν σώματι σπονδύλους*] Has ipſas *σπονδύλους*, de mænularum itidem capitibus agens Aëtius, *σπονδύλους τῶν ὀδόντων* [illegible] nominat, Tetrab. 1. ſer. 2. cap 155. Cæterùm in hoc ipſo capite pro *δακτύλῳ*, *δακτυλίῳ* potiùs, ad maiorem differentiam, legendum videtur: itémque pro *καταπλασσόμενοι*, *καταπασσόμενοι*. Cinerem enim per ſe rectiùs inſpergi, quàm illini dixerimus.

Cap. xxxiii. *ὡς τὶ καὶ δριμυφαγίας*] Varij variè locū hunc exponūt: at equidem ad eadem *ἀφρομιγῆ* conuenire Interpretor, ad quæ & cætera quæ in alimentorum genere ſunt acria, nimirum ad excalfaciendum, aperiendum, incidendum, attenuandum, digerendum, aliúdve quiduis eorum præſtandū, quæ per cibos acres quæri conſueuerunt. Enimuerò qui *δριμυφαγίαν* vertūt, vomitionem ciborum acredine ſeu acrimonia quæſitam, ipſius verbi vim non ſatis videntur aſſecuti: quippe qui latè patentem *δριμυφαγίας* ſignificationem nimiùm coanguſtant atque reſtringunt, dum ad particularē effectum eumque minimè neceſſarium, transferunt. Fateor equidem acrium quorundam alimentorum, nominatímque ſalſamentorum, eſu vomitiones interdum concitari, apparatis ſcilicet fluxilioribúſque redditis eorum vſu frigidis, craſſis & viſcidis humoribus, ſi qui fortè ventriculo inhæſerunt, vti etiam ſcripto prodidit Orib. lib. 1. *Σύνοψ.* itémque Gal. lib. de att. vict. cap. 1. Sed ſunt etiā alij acrium ciborum effectus, quos eo ipſo loco Galenus ſtudioſè perſequitur. Ac, vt verè dicam, acres cibi calfacere quidem, incidere & attenuare per ſe ac ſuapte natura poſſunt: at vomitiones concitare, non item: niſi ex accidenti, dum & humores craſſos ad vomitionem apparant, & ventriculum ipſum acrimonia ſua mordicant. Adde quòd etſi concedam, radiculam, erucam, ſalſamentum vetus, origanum viride, cæpam, porrum & alia quædam acria, vomitiones prouocare: non tamen quicquid in alimentorum genere acrimoniam habet, protinus *ἐμετικὸν* cenſeri oportet. Quin ne ipſa quidem acria illa, quæ inter *ἐμετικὰ* modò recenſui, perpetuò & omnibus ex æquo vomitiones concitant: ſed iis tantùm, quibus impurus & frigidorum humorum colluuie refertus eſt ventriculus, ſiquidem ea largiùs eſitauerint. Cæterùm ſalſorum acriorúmque id genus ciborū eſum Græcis olim *δριμυφαγίαν* dictum ſatis patet, tum ex ipſius vocabuli etymo, tum ex AVreliani teſtimonio: qui quidem lib. 3. tard. paſſ. cap. 2. de ſtomachicis: *Adhibenda*, inquit, *recorporatio, quā Græci metasyncriticen vocant, ex acriori cibo, quē Græci drimyphagian appellant*: itémq; lib. 1. cap. 1. *quibus diebus ſalſum damus, Græci drimyphagian appellant*, &c. Aliam verò fuiſſe à vomitione *δριμυφαγίαν*, vel ille vnus Pauli locus, lib. 4. rei medicæ, de elephanticorū curatione, abundè teſtatur: *δριμυφαγήσαντες δὲ ἐξεμείτωσαν, διὰ τῶν ῥαφανίδων καὶ τῶν ὁμοίων* &c. hoc eſt, *acribus aſſumptis cicatur vomitus, ſaliua radicula & ſimilibus eiuſmodi.*

Cap. xxxiiii. *ἐν διακαιομένη ὀπτωμένη*] Vulg. *ὀπτωμένη*. Et certè quidem non ignoro in præhumidis, putridis ſerpentibúſque inteſtinorum vlceribus cogi nos interdum, ex priſcorum Medicorum ſentētia, ad *καυστικὰ* & *ἐσχαρωτικὰ* medicamenta tranſire: qualia longè plurima apud Gal. reperias, lib. 9. de comp. med. *κατὰ τόπους*, capite de dyſenteriæ curatione. Attamen hoc loco *ὀπτωμένη* cum Marcello lubentiùs lego, quàm *ὀπτωμένη*. Neque enim garum muriámue adurendi tanta vi pollere, ſit mihi veriſimile. Fateor equidem depaſcentia illa vlcera remediis hiſce, tanquam calfaciendi ſiccandíque ſumma vi præditis, ſerpere prohiberi, dum ab his illa egregiè repurgantur, detergentur & exiccātur: quæ quidem cauſa eſt vt & ante eſcharoticorum vſum meritò iſta vſurpentur: at iis protinus cruſtam (quod ab ipſis eſcharoticis fieri ſolet) induci, nō item. Sed & ipſa verborū ſeries, lectionem hanc

cæteris omnibus anteferri debere, per se satis indicat. Siquidem ei quod paulò pòst sequitur, ἐρεθίζειν, τὸ ἐπιπολάζειν perquàm aptissimè opponitur.

Τὸ δὲ ἁλμυρὸν ἐρεθίζει] Locum hûc, alioqui subobscurum, illustrant non mediocriter quæ de Muria seu salsugine traduntur à Gal. lib. de simpl. med. fac. x i. capite vltimo. Ἅλμη (sunt hæc ipsius verba) ταριχηρῶν ἰχθύων ὁμοίως τῷ γάρῳ πρός τε τὰς σηπεδόνας ἁρμόζει, καὶ πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσεντερίας ἐνίεται. τῇ γὰρ δριμύτητι ... τὰ ἰχῶρα ὑποχλοιοῦντας χυμοὺς ἐπισπᾶται, καὶ διὰ τῶν ἐντέρων ἐκκενοῖ. τὰ δὲ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ἐν τῇ δυσεντερίᾳ περικλύζει τε καὶ ξηραίνει, &c. quę quidem totidem verbis repetuntur ab Aëtio. Tetrab. 1. serm. 2. cap. 151. *Muria, inquiunt, salsorum piscium, æquè ac garum, tum ad putrida vlcera accommodatur, tum & ad ischiadas & dysenteriam infunditur. Sua siquidem acrimonia noxios intestinis humores attrahit, & per intestina manat: putrescentia verò vlcera in dysenteria proluit & exsiccat.* Hanc ipsam sententiam, quæ haud dubiè verbis Diosc. est maximè consentanea, quò fœlicius exprimeremus, placuit in hoc loco vertendo liberiore paraphrasi vti, ac nonnulla ex Autoris ipsius mente supplere, idque nequis imposterum scrupulus lectori superesset.

Cap. xxxv. ἀντὶ τῶν φακῶν] Mendosè in omnibus quæ in manum venerunt exemplaribus legitur, φακῶν, καὶ τὸ, φακίδων. Porrò quæ hoc habentur capite, iisdem verbis ab AEgineta repetuntur, nisi quòd pro πρασίων, habet, πράσων: itémque in iusculi confectione salem addit, καὶ ἁλῶν: quæ quidem verba nos quoque minimè omittenda existimauimus: maximè cùm, Marcello teste, in vetusto quodam Diosc. exemplari legerentur. Cæterùm subdit idem AEgineta, in eundem vsum ex ostracodermis, id est, ijs quæ testacea cute integuntur, parari iuscula: maximè verò ex tellinis, hiatulis, conchulis, &c. quæ quidem fuit etiam Diosc. sententia, capitib. v i i i & i x.

Cap. xxxvi. ἐναποληφθεὶς βρώμασι] Nos quemadmodum sonabant Diosc. verba interpretati sumus. Alij *cauis fabarum inclusos* vertunt. Hócne an illo modo vertendum sit, non magnoperè laboro. Attamen si vulgata hæc versio magis placet, expungenda necessariò propositio *cibis*. Nam quòd ad βρώματος dictionem attinet, non dubito quin veluti ὀδόντων βρώματα seu ἐμβρώματα huic eidem Autori dicuntur, *cauerna* seu *caua dentium*, à quacunque causa ij atrosi fuerint vitia & βρώματα κυάμων dici potuerint *fabarum caua*, quæ quidem oculis patent, quoties illæ à curculionibus erosæ fuerunt. Cæterùm Plinius, lib. 29. cap. 4. hæc è deuoratis Cimicibus, quàuis ouo aut cera aut faba inclusis, quartanarum remedia, falsa nec referenda esse arbitratur.

Βδέλλας ἐξάγουσι] Gal. 11 simpl. med. se alliorum esu solo hirudines eiicere solitum testatur, neq; propterea vnquam ad Cimices confugere coactum. Porrò subit mentem locus ille Hipp. 2. Prorrhet. vbi fauces variis ex causis sanguine impleri tradidit, ac inter alias etiam hirudinem seu sanguisugam commemorat: quo loco tamē nonnulli βδέλλαν, non hirudinem, sed venā quandam in faucibus varicosam eo, vti sibi fingunt, nomine appellatā interpretari maluerunt: quasi verò rationi consentaneum non sit, vt hirudo interdum inter potandam aquam in os faucésve recipiatur, ibidémque adhærescat: maximè cùm & historiis duabus luculenter id cōprobet Gal. 4. de locis aff. cap. 6. & Diosc. in Alexiph. faucibus adhærescentis hirudinis remedia tradat. Ac equidē ante annos aliquot sat longum iter cum amico non vulgari D. Ant. VVysi, Sedunensi Medico, confeci, cuius equus hirudinē eo modo hauserat, quam tandem satis grandem veterinarius Medicus faucibus inhærentem auellit, cùm non aliam magna copia dudum emanantis ab ore sanguinis causam diuinare posset. Quidni verò & homini exiguis ac visum propè effugientibus sanguisugis plenam aquam bibenti per imprudentiam idem accidere possit?

Cap. xxxvii. ὄνοι οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις] Bestiolę hæ varias tum apud Græcos, tum apud Latinos appellationes sortiuntur. Quas enim κυβαρίδας seu ὄνους hoc loco nominat Diosc. alij ὀνίσκους seu ὄνους πολύποδας dicunt: Galenus etiam apud suos κυάμους dictas fuisse cōmemorat, scilicet à simili fabæ potius colore, quàm figura. Plinio multipedæ, centipedæ atque etiam millepedæ dicuntur. Marcellus Empiricus *Cutiones*, à cute dura & solida, Cæl. Aurelianus *porcelliones* nominat. Porrò horum ipsorum animalculorū elegantem Galeni descriptionem Diosc. verbis consentaneam placet hoc loco ascribere. Ille enim tertio κατὰ τόπους. ὀνίσκος κατοικίδιος, inquit, ζῶόν ἐστι πολύπουν ἐν τοῖς ὑδρηροῖς ἀγγείοις καὶ ἐν ταῖς κοπρίαις γεννώμενον· κατὰ δὲ τὴν τῶν δακτύλων ἐπίθεσιν σφαιρούμενον. hoc est, *asellus domesticus animal est multipes in aquarijs vasis & sterquilinijs nascens: quod si digitis apprimatur, sese in orbem contrahit.* Itémque 11. simpl. med. ἔστι δὲ ζῶα σφαιρούμενα κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὰ σύνοδον, ἅπερ ἔνιοι ὀνομάζουσιν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν κυάμους, ἐπειδὴ παραπλήσια τοῖς ἐδωδίμοις κυάμοις ἐστὶν ἐν τῷ σφαιροῦσθαι, πλὴν κατὰ τὴν χρόαν ὄντα. ἐπὶ δὲ τῆς ἀγροικίας ἔστιν ἰδεῖν πάμπολλα τὰ γεννώμενα ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις, αἷς ἀπὸ τῶν κρηνῶν κομίζουσιν ὕδωρ οἱ ἄγροικοι, &c. Quæ ita vertimus: *Sunt verò animalia quæ dum sese contrahunt, pilæ in modum conglobātur: hæc nonnulli è nostratibus cyamos, id est, fabas, nominant, quandoquidem esculentis fabis sunt persimilia, cùm sese in orbem complicuerint, quippe quæ colore sint fusco. Porrò eiusmodi plurima videre est in rusticorum habitationibus sub situlis, quibus è fontibus aquam suam comportant,* &c. At non tantùm sub vasis aquariis reperiuntur, sed & aliâs in locis humectis, aquosis & sordidis. Cæterùm pro eo quod tum Galenus, tum Dioscorides σφαιροῦσθαι dixêre, Theophrastus συσπειρᾶσθαι, Hesychius συστρέφεσθαι. Plinius de iisdē animalculis, *tactu sese contrahūt.* Scribonius Largus, *conduplicāt sese in orbem pilulæ rotundissimæ similem.* Marcellus Emp. *tactæ complicant sese in orbem pilulæ rotundissimæ*: alio loco, *contactæ in globulos complicantur*, aliâs *pilulam de se faciunt*: alias denique *cōtactæ contrahuntur & rotundantur*: quæ quidem omnia eòdem planè redeunt.

Cap. xliiii. ἀπολαυστικὸν δὲ] And. Lacuna in vetustiss. quodam codice legit, ἀπεχθέστατος δὲ μετ' ὄξους. Cornarius ἀπολαυστικὸς δὲ, quam lectionem nos secuti sumus. Sic enim de asini Vngularū cinere Galenus, fidus Diosc. Interpres, 11. lib. simpl. med. ἀπολαυστικὸν δὲ τὴν αὐτὴν πίνειν

ξηρανὶ ἰᾶται τὰ χίμετλα. hoc est, eodem inſperſo cinere ſanari perniones.

Cap. xlviii. ἑρπετῶν καὶ ἐχιδνῶν] Serapio vertit in genere, venenosis morſibus auxilio eſt. Aldinus codex pro ἐχιδνῶν, habet, ἰκτίνων. Hinc vocē omiſit AEgineta, qui tamen cætera quæ de animantium lecinoribus hic habentur, totidem verbis videtur tranſcripſiſſe. Equidem etſi non negauerim in morſibus etiam equorum, cæterorúmque id genus iumentorum, plerunque veneni quiddam ſubeſſe, ἰκτίνων tamen cum Cornario, potiùs quàm ἐχιδνῶν legendum cenſuerim.

Cap. xlix. ἀπεγνωσμένας ὑδροφοβίας] Remediū hoc ex aliorum potiùs quàm ſua ſententia mentò proponit Dioſcorides. Galenus quoque videtur huic ipſi remedio diffidere, aut certè non ſatis fidere, dum lib. ſimpl. xi. omnes mortuos teſtatur, qui ſolo rabidi canis hepate ad arcendam ὑδροφοβίαν vſi fuerant.

Cap. l. ἐν ζάλῃ δύνεται] Paulus de hoc eodē mergi iecore, pro ἐν ζάλῃ δύνεται, habet, λίθος ἐν ζάλῃ. hoc eſt, calculus eijcit.

Cap. li. τὰ δὲ ὑποδημάτων] Soleas veteres ad calceamentorum attritus ſeu iniurias ex calceatu etiam conuenire docet Galenus, qua pollent reſiccādi vi: ſed duntaxat, ſedata inflammatione.

Cap. liii. χιτῶνα ἐσωτερικὸν] Interioris tunicæ ventriculi gallinaceorum vſum hunc deridet Galenus, xi. ſimpl. quippe qui ipſius vanum ſe experimentum feciſſe aſſerat. Attamen Plinius eam diuerſis locis ad varios commendat vſus. A noſtris quoque Practicis non rarò vſurpari conſueuit.

ὠφελίμως χεῖσι] Non dubium eſt, quin velit Dioſcorides Ius pulli gallinacei valere ad temperandam corporum κακοχυμίαν. Id genus curationis ἐπίκρασιν Medici vocāt, dum ſcilicet, tectè Gal. lib. 9. Meth. ſenſim ac paulatim praui vitioſique humores euacuantur, & boni laudabiléſque ſucci, quales hauddubiè gignit eiuſmodi iuſculum, in eorum locum ſufficiuntur. At videntur lōgè aliud voluiſſe Galenus, & ipſe quoque Paulus: nempe hoc iuſculi genus alui cohibendæ vi pollere. Quanquam hi de gallinarū iure conceptis verbis agunt: Dioſcorides verò de pulli iuſculo, quem νεοσσὸν nominat. Sic porrò Gal. habet 11. ſimpl. ὁ γὰρ ἁλῶν τῶν ἀλεκτορίδων αὐτῶν ζωμὸς ἐπισχετικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὥσπερ ὁ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων ὑπακτικῆς. hoc eſt, gallinarum ius ſimplex cohibendæ alui facultate pollet, uti veterum gallinaceorum, ſubducendi. Hoc tamen loco ex Dioſcoridis contextu ἀντὶ τοῦ, ἐπικρατικῶς, lubenter cum Cornario reponerem, ἐπισχετικῶς, aut ἐπισχετικῆς, niſi quæ à Paulo de iuſculo eodem repetuntur lib. 7. apertiùs innuerent, τὴν ἐπισχετικὴν δύναμιν oppoſuiſſe Galenum τῷ ὑπακτικῷ. Sic enim ille: καὶ ὁ τῶν παλαιῶν δὲ ἀλεκτρυόνος ζωμὸς σὺν ἁλσὶ ἐπὶ πλεῖον ἑψηθεὶς, ὑπακτικὸς γίνεται· ὁ δὲ τῆς ἀλεκτορίδος, τὸ ἐναντίον ἐπισχετικός. hoc eſt, veteris galli cū ſale diutiſſimè cocti iuſculum aluum ſubducat: eandem contrà ius gallinæ comprimit. At verò Plinius longè aliud ſentit, dū lib. 29. cap. 4. Ius gallinæ, inquit, aluum ſoluit, validius è vetere gallinaceo.

πυρώδεις πυρετοὺς] Addit Lacuna ex veteri codice, χρονίους πυρετοὺς: ac ſic quoque Plinius & Serapio videntur legiſſe.

Cap. liiii. ὠὰ τὰ ἁπαλά] ἀπὸ τῶν ὠῶν διαιτῶν ἐκ ἁπαλῶν ὠῶν hauddubiè agit hoc loco Dioſcorides, nimirū de gallinarum Ouis: ac triplicis quidem differētiæ meminit, quæ in iis penes coctūram variam obſeruari conſueuit. Siquidem ῥοφητά, hoc eſt, ſorbilia, nominat, quæ breuiſſimā cocturam experiuntur, quæq; planè liquida vixdum incaluerunt. σκληρὰ verò ſeu dura, quę igni dureſcunt, quæ ſcilicet ita coquuntur vt indureſcant: hæc Galeno ἑφθὰ καὶ ὀπτὰ dicuntur. Inter hæc autem media ſunt quaſi ex dimidio cocta; quæ Dioſcoridi ἁπαλά, Galeno τρομητά, hoc eſt, tremula, nominantur: mollia dixêre Latini ad durorum differentiam. Cæterùm prout hunc in modū magis minúſve cocta ſunt Oua, ita quoque magis minúſve nutriunt.

Cap. lv. κατάπλασμα δὲ] Quantum ex Galeni verbis in vndecimo ſimpl. med. colligere licet, κατάπλασμα nomine non tantùm hîc videtur intellexiſſe frōtale, quod ad cohibendas intercipiendáſve fluxiones in oculos potiſſimùm decumbentes fronti imponatur, ſed & remediū ad pilos palpebrarum reclinandos ſeu agglutinandos aptum: vtrunque enim præſtare candidum ex Ouo demōſtrare nititur. Sed neque poſterius hoc omiſit Plinius, in Ouorum viribus recenſendis: veruntamen ad reclinandos pilos ammoniacum tritum admiſcet; quemadmodum ad cohibendas fluxiones, thuris pollinem.

Cap. lix. κολικοῖς ὠφελεῖ] Lacuna veteris exemplaris fidem ſecutus, ἀντὶ τοῦ κοιλιακοῖς, quod habebatur in vulg. exemplaribus, legit κολικοῖς: & nos quoque ita legendum cenſuimus. Quotquot enim Galeritæ ſeu alaudæ vires tradidêre, ad coli ferè vitia ipſam commendarunt: & Galenus quidem in eum vſum non aſſam, ſed elixam cum ſuo iure ad multos dies ſumi voluit. Plinius, lib. 30. cap. 3. non aſſam tantùm Galeritam, ſed & ipſius cinerem in aqua bibi tradidit.

Cap. lxi. ἐλέφαντος ὀδόντας] Paulus AEgineta Elephantis non dentibus modò, ſed & vnguibus atque oſſibus eandem hanc vim tribuit.

Cap. lxiii. πρὸς γομφίων ἀλγήματα] γόμφιοι tum Galeno, tum Ariſt. verè dicuntur interiores dentes omnes, præter eos qui πρόσθιοι, hoc eſt, anteriores, iiſdem dicti ſunt, dum & inciſorios & caninos dentes complecti voluerunt. Inde deducta vox eſt γομφίασις, huic Autori, niſi fallor, peculiaris. Interpretantur nonnulli, maxillarum aut gingiuarum ex dentitione dolorem. Equidem ea voce μυλαλγίαν potiùs Galeno dictam ſignificari exiſtimo, hoc eſt, molarium ſeu intimorum dentium dolorem. Eum verò intelligo, qui ex defluxione oriundus eſt, non item ex dentitione ſola. Quin neque Cornu ceruinum nato ex dentitione dolori rectè conueniret, quum χαλαστικὰ ſeu relaxantia remedia, qualia ſunt mel, butyrū, ouillum leporinúmve cerebrum, tùm magis ſint ex vſu. Alij quemadmodum γομφωσις Medicis dicitur dentium συνάρθρωσις, quoniam γόμφων, hoc eſt, clauorum ſeu cuneorum modo ſuis alueolis infiguntur, ita fortaſſe γομφιάσιν huius vitium, γομφίασιν dici exiſtimarunt, dum videlicet dentes vacillant mobiléſque ſunt, neque firmiter ſuis hærent alueolis: id quod citra ictū aut dentium

ipsorum ex senio siccitatem plerunque accidit, vitio nerui qui dentem firmat præ humore nimio molliti atque relaxati, vel certè ipsarũ gingiuarum, dum humore nimio turgent, atque adeò præ mollitie & laxitate quasi diffluũt. Vtrique verò huic malo Cornu ceruinum videtur, quia tum siccat tum astringit, per quàm accommodatissimum. Ideóque Gal. de Cornu ceruino agens, 11. simpl. valere dixit, *εἰς τὸ συστέλλειν οὖλα & ...*, *ad contrahendas mollitie laxitatéue diffluentes gingiuas*. Itémque lib. de theriaca ad Pis. *τὸ δὲ ... ἐλάφου κέρατος ῥίνημα ... καὶ μετ' οἴνου λειούμενον, ... ὀδόντας ...*: hoc est, *Cornu ceruini ramentũ vstum & cũ vino tritum, deindéque circumlitum, mobiles dentes firmat & stabilit*. Et hæc quidẽ à Paulo lib. 6. cap. de Cornu ceruino, totidem verbis repetuntur. Ac ipse quoque Plinius lib. 28. cap. x. *Cornu cerui mobiles dentes confirmare testatur, doloréśque eorum mitigare, siue infricentur, siue colluantur*. Verumenimuerò cùm dentium mobilitatem vix vllus comitetur dolor, vox autem *...* hîc dolorem haudbiè præsupponere videretur, interiorum dentium dolorem interpretari maluimus, qualis ferè illis accidit ratione neruorum, quos substratos habent à tertio pari. Et certè quidem, tanquam ad dolores eiusmodi leuandos aptum, Cornu cerui meritò recipitur in varias compositiones dentium dolori dicatas, Gal. lib. 5. med. κατὰ τόπ.

CAP. LXVI. *αἱ βαλοῦσ' εἰς ἀκόνιτον*] Cantharidum hanc eandem præparationem paulò plenius illustrare videtur Gal. 11. simpl. Porrò quanuis earum non ita tutus est vsus, quoniam, vel ipso teste Galeno, interiora viscera, maximè verò vesicam, exedendo seu erodendo tandem interimunt: attamen si medicamentis vrinas mouentibus exigua quantitate admisceantur, tutò interdum vsurpari possunt: ac totæ quidem tutiùs, quàm ipsarum soli ventres: quantumuis variis locis Hippocrates, itémque Arabes omnes, excepto Auicenna, aliter sentire videantur. Fateor equidem & ipsum quoque Galenum ventres solos nonnunquam admittere: quemadmodum in recensendo medicamento lichenum excoriatorio. Sed alius est proculdubiò ipsarum vsus in ore assumendis, alius in extrinsecus admouendis. Exteriùs enim soli ventres rectè adhiberi possunt, vel quia, propter partium quibus adaptantur viciniam, non tanta vis penetrandi requiritur, quãtam nonnulli capiti, alis pedibúsq; subesse suspicãtur: vel potiùs, quia pedúmq; alarum additione vesicas excitãdi vis, qua ipse pollent, fortasse remitteretur: neq; verò membrorũ externorum, perinde vt internorum læsio metuitur. At integræ Cantharides intus assumptæ minùs officiunt: quoniam pedes & alæ venenatam eámque insignem, qua pollent earum ventres tũ alia viscera tum ipsam præcipuè vesicam erodendi exulcerandíque, vim non parum obtundunt: veluti præter Dioscoridem, Galenus, Plinius & Aëtius abundè testantur.

CAP. LXVII. *μάτην πυρὶ ...*] Salamãdram Nicãder & Serenus Medicus nullis flammis obnoxiam prodidêre. Quin & ignem à Salamandra restingui tradidit Arist. lib. 5. de hist. animal. Itidémque AElianus, lib. 2. de Animal. cap. 31. Sed & Plinius, lib. 10. cap. 67. de Salamandra eadem agens: *huic tantus rigor*, inquit, *vt ignem tactum extinguat, non alio modo quàm glacies*. At Sextius, teste eodem Plinio, lib. 29. cap. 4. quemadmodum & hoc loco Dioscorides, ignem ab ea restingui negauit. Gal. verò lib. 3. de temper. & Aëtius cap. de Salamandra, aliquantisper quidem in igne durare affirmant, at verò tandem consumpto humore mucoso ac frigido quo redundat, quique ex rimosa ipsius cute effluit, exuri: id quod etiam non parum multi experimẽto facto comprobarunt. Quinetiã idem Gal. in lib. de comp. med. κατὰ τόπ. varia recenset medicamenta, in quæ Salamandra vsta recipitur.

ἐκτήκεται μετ' ἐλαίου] Cum Marcello & Cornario lego *καυθεῖσα, αὐτῇ τῇ ...*. Nã & Galenus & Paulus de hac eadem Salamandræ vi agentes, vstam eam desiderant, his verbis: *καὶ τῆς σαλαμάνδρας δὲ κεκαυμένης τὴν τέφραν ἔνιοι μιγνύουσι*. hoc est, *vstæ Salamandræ cinerem nonnulli admiscent*. His etiam astipulatur Plinius, lib. 30. cap. 6. dum *Pilos*, inquit, *in palpebris incommodos euulsos renasci non patitur Salamandræ cinis*. Attamen nõ desunt, qui huic nostræ lectioni repugnent: quia sit verisimile, Salamandræ septicam facultatem magna ex parte vstione absumi. Verùm & ego idipsum lubẽs agnosco, hácque ipsam ob caussam eius vstæ, quàm non vstæ vsum innocentiorem censeo. Porrò nihil impedit, quominus & vulgata lectio, *ἐκτήκεται*, tolerari vtcunque possit: siquidem oleum cui incocta fuerit, aut quouis alio modo intabuerit Salamãdra, psilothri vim asciscere ex saliuæ illius maleficæ permixtione potest. At nihilominus eius olei vsum haud ita tutum iudicauerim: quandoquidem verendum est, ne eius illitu non ij tantùm quos in totum tollere lubet, sed & cæteri totius corporis pili, auferantur absumantúrve. Enimuerò, si Plinio credimus, lib. 10. cap. 67. *Salamandræ sanie, quæ lactea ore vomitur, quacunque parte corporis humani contacta toti defluunt pili*. Rursumque lib. 28. cap. 4. *Saliua eius quacunque parte corporis vel in pede imo respersa, omnis in toto corpore defluit pilus*.

CAP. LXVIII. *ὁ λύκος*] Fortasse *λύκιος*. nam & *λύκου* nomine aranei quoddam genus designat Hesychius. Plinius *lupum* nominat, à rapacitate scil. ita dictum: Aristoteles verò totum araneorum genus, *λύκους* appellauit.

σπλήνιον] Paulus, *ἐμπλάστρῳ*, quod idem est. Nã etsi *σπληνίου* nomine propriè accipitur linteolum oblongum, cui emplastrum inducitur: quandóque tamen & emplastrum quoque ipsum, veluti hoc loco, ea voce significatur.

CAP. LXIX. *καὶ ὕαλος*] *ἰσάτις*, non *ὕαλος*, videtur legisse Ruellius.

CAP. LXX. *χαλκιδικὴ*] Nicãdri Interpres *σαῦρα* sic dictũ opinatur, *...*, vti *χαλκίδα, ὅτι ἔχει ... τὰ νῶτα ... χαλκοειδεῖς ῥάβδους*. Quare non immeritò cum Cornario addubitauerim, sitne hoc loco legẽdum *αὐτὴ τῇ χαλκιδικῇ, χαλκειδής* seu *χαλκοειδής*. Nec enim à Chalcide insula, aut insulæ vrbe, sed à lineamentis æris æmulis id cognomen obtinuisse mihi fit verisimile.

CAP. LXXI. *ἐν τῇ Λιβύῃ*] Minimè legendũ esse *Λυδίᾳ*, quo modo in vulgatis legitur exemplaribus, vel ex eo patet, quòd Lydia sit regio Asiæ minoris: Mauritania verò, pars sit Africæ.

Lacuna legit in vetusto quodam codice, ἐν Ἀμμωνίᾳ Λιβύῃ. Oribasius habet, ἐν Ἀμμωνίᾳ. At nos, ex fide veteris exemplaris quod præ manibus habuit Io. Sambucus, legendum existimamus, Λιβύῃ: siue Africam ipsam, cuius pars est Mauritania, siue fluuium Mauritaniæ ita nuncupatum, eo nomine accipiamus. Vult ergo Dioscorides, Scincos non modò in antè memoratis locis gigni, sed & in Libyæ parte Mauritania, aut certè apud Libyam Mauritaniæ fluuium reperiri.

ἐν καρδάμῳ] Cornarius legit, ἐν ναρθήκῳ, i. *in abnolo panario*. Interpres Oribasij legisse videtur, ἐν χαλκῷ, quæ quidem lectio mihi mag s placet. Plinius simpliciter salsos afferri voluit.

φακοῦ ἀφεψήματι] Cornarius meritò ambigere videtur, vtrum pro φακοῦ, legendum sit, αὐτοῦ, scil. Plinij autoritate ductus: qui posteaquã de Scinco egit: *eiusdem decocto*, inquit, *im cum melle sumptum venerem inhibet*: quasi animal id in seipso eam habeat ἀντιπάθειαν. Sed ipsum potiùs Plinium deceptum existimo, qui pro φακοῦ, αὐτοῦ perperam legerit. Nã & posteriores Græci, Galenus, Paulus & Aëtius, φακοῦ hauddubiè legerunt, ac lentem potissimùm palustrem designauerunt. Cæterùm rostro & pedibus tribuere videtur Plinius, quod Dioscorides lumbis seu partibus circa renes: quanquam & ipse paulò pòst laterum carnes ad idem efficaciores censeri fatetur.

CAP. LXXII. εἰς τὰ ἀντικείμενα οὖς] Plinius lib. 30. cap. 3. itémque Aëtius Tetr. 1. ser. 2. cap. 168. terrenos Vermes in dentiũ doloribus non contrariæ aut oppositæ auri, sed vicinæ infundunt: quod equidẽ vero similius esse crediderim. Sed & denti vicina auris non modò παρακείμενα, hoc est, *adiacere*, sed & ἀντικείμενα, id est, *opponi* rectè videtur, quoniam illi ex aduerso posita est. Cæterùm hos eosdem Vermes ex passo epotos nõ vrinas tantùm ciere, sed & calculos comminuere, communi cõsensu Plinius, Aëtius & Serapio tradiderunt, insupérque regio morbo resistere: quæ quidem vires librariorum fortè culpa in Dioscoride desiderantur.

CAP. LXXV. στομάχου καὶ ταραχῆς] Diuersam lectionem ex vetusti codicis fide agnoscit Lacuna, quam nos margini ascripsimus. Attamen vulgatam lectionem lubentiùs amplectimur: id tantummodò supplemus, quod in ea desiderari videbatur. Nam pro ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ταραχῆς γίνεται, reponimus, ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ταραχῆς ποιητικὸν κοιλίας. Cæterùm anteà, quo loco agitur de bubulo, asinino & equino lacte, vide an redundent voces illæ, καὶ ἐντεριώνῃ: nam & in Aldino codice simpliciter habetur ἐντεροκατάλληλα γίνεται, hoc est, *ventri sunt magis idonea*. Adde quòd non quicquid aluum soluit, illico eandem conturbat.

τὸ διάπυροις κόχλαξι] κόχλακες nomine, Suida teste, λίθοι οἱ ἐν ποταμοῖς designantur, qui interdum Galeno & Paulo κάχληκες, aliis etiam χάλικες dicuntur. Calculos marinos hoc loco desiderat Plinius: cùm tamen in eundem vsum calculi, qui in fluminum ripis reperiuntur, rectè vsurpari possint. Porrò ignitorum horum calculorum aut silicum vice, ferreos cylindros lacti immittere se solitum commemorat Gal. lib. de simpl. med. fac. 10. sed efficacia maiore: quoniã ferrum sit astringendi vi præditum.

CAP. LXXVII. μαινε τὸ [...]] Paulus lib. 1. cap. 88. non vbi bis térve lac efferbuerit, sed vbi coctura vehementiore serum à lacte discesserit, tùm demùm sero mellis aut aceti mulsi, aut salis (ἁλῶν enim, non ἄλλως eo loco legendum videtur) quod satis est addi voluit. Aëtius verò, Tetrab. 1. ser. 2. cap 96. vbi efferbuerit ter quatérve, aliàs acetum mulsum, aliàs etiam aquam mulsam affundit: & illud quidẽ, si quando crassis pituitosisve humoribus purgandum corpus redundare videatur: hanc verò, siquando acribus ac biliosis. Sed vide num potius οἰνόμελι, μελικράτῳ, apud Aëtium, ὀξυκράτῳ legendũ sit. Orib. ἀπορ. lib. 1. mulsam aut vinum inspergit. Plinius, lib. 28. cap. 9. qui alioqui diuidendi lactis eundẽ cum Diosc. modum tradit, mulsum addit, quasi non ὀξύμελι, sed οἰνόμελι legerit.

καὶ ξέστου ἀργυροῦ] Plinius itidem cyathum argenteum vsurpat, loco citato. AEreì verò vasis frequẽtiùs in lac demittẽdi, non argẽtei meminit Gal. comm. 4. in lib. de vict. ratione in acut. sed mendosè, ni fallor, habetur χαλκοῦ, ἀντὶ τοῦ ἀργυροῦ. Aëtius verò, loco antè citato, simpliciter vasis aqua frigidissima pleni mentionem facit, neque addit, quánam ex materia id esse debeat. Cæterùm perperàm distincta esse hæc capita quæ vnico comprehendi debuerant, vel ex ipsa verborũ serie cuiuis facilè patet. Nec enim circa capitis huiusce principium aliud voluit Diosc. quàm seri à lacte diuidendi rationem, ac ipsius quoque vtendi modum tradere: deinceps verò quæ de lactis vsu habentur, ad caput de lacte referenda meritò videntur.

ὑοσκυάμου] Lacuna in vet. cod. pro ὑοσκυάμου, legit, δορυκνίου: quam ego lectionem iccirco lubenter sum secutus, quod reliqua quæ hic recensentur venena, sunt è genere erodẽtium & adurentium. Neq; tamen ignoro Lac etiã cõtra potum hyoscyamum valere, vti docet noster hic Dioscorides, aut quisquis est alius autor libri de venenis, cap. proprio de hyoscyamo.

CAP. LXXVIII. κυνὸς γάλα] Quæ de Canis lacte à Diosc. hoc loco commemorantur, tanquam falsa refellit Galenus, 10. de simpl. medic. fac. his verbis: ἔνια δὲ ψεύδονται φανερῶς, ὥσπερ καὶ τὸ ἀποτιθέναι τὰς κυνὸς γάλακτος, ὡς τριχῶν τῶν ἐκτιλλομένων τὰς τρίχας ἐκ τῶν βλεφάρων, οὐ [...] αὐτῶν ἀναφύεσθαι τὰς τρίχας, ὅτι αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν αὐτῶν [...]. καὶ δὲ τινες αὐτοῖς λέγουσι χαλᾶσθαι πρὸ τῆς ἥβης τὸ ἀνδρεῖον ἀγένειον τρίχας, ἢ [...] βάλλοντες τὰ [...] τῶν ἐμβρύων [...], ἐκ [...]. hoc est, *Alia uero palàm mentiti sunt, ueluti quòd lac caninũ, post radicitus euulsos palpebrarum pilos illitũ, alios renasci prohibeat. Similiter etiam falsa prodidère, qui idem illud pudendis ante pubertatem inunctum, alerem ijs locis pilorum exortum inhibere, necnon & potum foetus emortuos eijcere literis prodiderunt.*

CAP. LXXIX. ὁ δὲ τυρὸς ὁ [...]] Quotquot in manus venerũt Diosc. exemplaria Græca, habent ἀφρώδης, sed mendosè: ἀφρονίτρου enim legendum esse res ipsa per se clamitat.

CAP. LXXX. ὑπὸ [...] ἱππάκη] De hac eadẽ Hippace, Scytharũ familiari cibo, egit & Hipp. lib. de aëre, aq. & lo. itémque 4. de Morbis: necnon & illius coætaneus Herodotus, historiæ suæ lib. 4. Damascenus apud Stob. victum γαλακτο-

φάγοις, hoc est, Scythis, equarũ tãtùm lacte constitisse scribit: vnde caseos cõficerẽt, vt ita eo tũ potu tum cibo vterentur: itáq; ἀγαλακτοφάγοι fuisse, quòd commeatus vbique ipsis præstò esset. Theophr. verò hist. plant. lib. 9. cap. 13. Scythas Hippaces cibo narrat famem solitos depellere, vti & sitim radice Scythica seu glycyrrhiza retẽta in ore: ita vt solis istis in duodenos dies sese sustentarent. At Plinius, lib. 25. cap. 8. Theophrasti mentem non satis assecutus, locũ illum ita peruertit, vt hippacen seu hippicen apud Scythas herbam esse voluerit, quæ non in hominibus modò, sed & in equis eundem illum præstaret effectum. Atque huius exemplo in eundẽ raptus errorem Gaza, Hippacen Theophrasti, herbam equestrem interpretatus est.

CAP. LXXXI. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν αἰγείων] Quòd Diosc. ex ouillo aut caprino lacte butyrum fieri retulerit, mirum Galeno videtur, 10. simpl. med. quippe qui nosset è bubulo confici, *vnde*, inquit, *& nomen*. Verùm etsi butyrum vt plurimùm è lacte bubulo paratur, attamen ex antè memoratis etiamnum confici posse ipsa docet experiẽtia, scilicet ex eorum parte pinguissima. Quin & butyrum Scythas ex equino lacte factitare solitos memoriæ mandauit, seu Hippocrates, seu Polybus, lib. 4. de morbis.

CAP. LXXXII. ῥαδίως ὑποπαθέμενον] Enallage numeri, pro ὑποτιθέμενα, videlicet ἔρια. Sic sequẽti capite, quo loco de lanarum vstarum lotione agitur, habes ἀποπτυσσόμενον, ἀντὶ τοῦ ἀποπτυσσόμενα.

CAP. LXXXIII. κροκώδες καίονται] Lanę purpuræ marinæ cruore infectę floccos seu tomenta, etiam Crito apud Gal. κροκώδη ἐσχαλὶν nominat. Archigenes verò μαλλὶν πορφύρας. Ad eundem modum AEgineta dixit, λινοῦν ῥάκι πορφύρας βεβαμμένον, *linteum purpura marina tinctum*. & Aëtius, ῥᾶγμα πορφύρας ἐρίου, *plagellam seu bapsum complicatum lanæ purpura infectæ*: imò & apud Gal. sæpenumerò πορφύρα pro lana purpure succo tincta reperitur. Plinius quoq; alicubi *lanæ conchylio infectæ* meminit. Marcellus Empiricus, *lanæ conchyliatæ*. Ouidius, *tinctæ murice lanæ*. Cæterùm simpliciore vrendæ lanæ modo, quàm qui hic à Dioscoride describitur, contentus est Gal. 11. med. simpl. vt scilicet vratur in olla noua operculo clausa, crebris foraminibus peruio. Neque verò alia est vrendæ lanæ ratio, quæ habetur apud Gal. 6. de comp. med. κατὰ γένη, in descriptione emplastri AEgyptij.

CAP. LXXXIIII. οἴσυπος δὲ λέγεται] Ex verbis Aëtij, lib. 2. cap. 120. colligas sorditiem seu sudorem feminum & alarum lanis ouium adhærescere solitũ, seu, vt Ouidij verbis vtar, *demptum succum ab ouis immundæ uellere*, nondũ OEsypum appellari, sed tantummodo ῥύπον ἀφεψ..., seu ῥύπον ἐπιπεφυκότα τοῖς τῶν προβάτων ἐρίοις: οἴσυπον autem tùm demùm dici pinguitudinem illam, cùm eo præparata est modo, quo hic à Diosc. describitur, & planiùs apertiúsque ab Aëtio, loco antè citato.

ἐκπλύνοντες στρουθίον] Addenda negatio ex sententia Marcelli & Cornarij, legendúmque, μὴ στρουθισθέντα, aut reponendum, ἀστρούθιστα. Alioqui, quod facilè crediderim, vox ea redundat. Neq; verò habetur quicquam, quod illi voci respondeat, apud Serapionem, vti neq; apud Aëtium: sed apud hunc eiusce loco leguntur hæ voces, ὕποδα καὶ ὕλα. At vero quid per ὕποδα significet, mihi non satis constat. Interpres *sorte* vertit, ac fortè ... vel ... legendum existimauit. Cæterùm στρουθισθέντα citra negationem apud Diosc. perperam legi ex eo facilè constat, quod dum radicula lanæ purgátur, ea deperit pinguitudo, quæ ad præparandum OEsypum omnino desideratur. Huc adde quòd inferiùs conceptis verbis admonet Diosc. præstantius esse id OEsypum, quod e lanis paratur radicula nondum curatis: ἀστρουθίστων ipse nominat. Porrò στρουθίον, lanaria est herba, *radicula* Latinis idcirco dicta, quòd struthij vis ad purgandas lanas efficax in radice potissimùm sita sit. *Lauandis enim lanis succum habet*, inquit Plin. lib. 19. cap. 3. *mirũ quantum conferens candori mollitiæque*.

ἀφρώδες ὕδωρ ...] Aldinum exemplar habet, ῥυθμὸς ..., desideratur verò vox, ... Ego pro ... lego ..., idque ex Aëtio: qui quidem horum Diosc. verborum mentem ita exprimit: ἐπιχέας ἕτερον ὕδωρ ζέον ἀναταράσσω, ... &c. *Affusa*, inquam *altera feruente aqua conturbato, ac poculo aliόue quopiam vase haurieus liquorem & ex alto illidens*. Quibus quidem verbis, quæ obscuriora videbantur apud Diosc. ita illustrat, vt desiderari ampliùs vix quicquam possit. Interim aquam, quæ affunditur sordibus è lana exemptis, calidã feruẽtemq; esse debere obiter innuit: quod fuerat à Diosc. prætermissum. Itémque non multò pòst, si ad spumam aspergendam aqua marina desit, frigidam simpliciter vsurpare non veretur.

ἐν ἡλίῳ δὲ θερμῷ] pro θερμῷ legere malui ex Aëtio, θερινῷ, quanquã vtrouis modo legas parum refert. Attamen vtvt legeris, in æstiuis ardoribus præparari OEsypum satius esse scitò, quàm alia vlla anni tempestate.

CAP. LXXXV. καὶ πλαγιωσμοὶ καὶ ἐκ θώρακος] In sanguinis ex thorace reiectionibus Coaguli leporini vsum reformidat Gal. 7. simpl. med. idque propter eam qua prẹditum est acrimoniam. Nam & acrium cæterorum remediorum vsum respuendum censet in affectibus, qui astrictionem exposcunt.

μετὰ τὴν ἄφεδρον ἀτόκους ποιεῖ] Plinius contrà, lib. 28. cap. 19. præstare asserit, vt mares concipiantur, nedum vt conceptio impediatur. Posteaquam enim, *si uuluæ leporis in cibo sumantur, mares concipi* scripsit: illico subiungit, *idem testiculis & coagulo prosici*.

νεβροῦ καὶ δορκάδος] Cum Val. Cordo coniunctionẽ καὶ expungendã puto: siquidẽ vox νεβροῦ, ad ea quæ sequuntur omnia ceruini generis animantia refertur: horum enim omnium pulli, Græcis νεβροὶ, Latinis *hinnuli* dicuntur. Porrò etsi apud Oppianum δορκὰς idem est cum dorcade, hic tamen Dioscorides δορκάδα à dorcade manifestò distinguere videtur: siue sexu, siue specie inter se differant. Ac certè quidem I. Cæsar Scaliger exercit. in Cardanum CCVII. δορκάδα, capreolum esse censet, qui est inter ... & damam, quæ ... Græcis dicitur: δορκὰς verò, capream esse autumat. Ego contrà *dorcas capreolum, dorcadem capreã* conuerterẽ. Attamen ne in hac tanta nominum ambiguitate certi quic-

quam statuere velle viderer, cum Plinio Græca nomina retinere malui. Cæterùm hoc loco apri perperam meminit Ruellius, cùm in Græcis codicibus tale nihil habeatur.

C.LXXXVI. στέαρ στέαρ ...] στέατος nomine genus omne adipis hoc loco cōplectitur Dioscorides: quanquam propria significatione sumptum στέαρ, ἀπὸ τῆς πιμελῆς, hoc est, *seuum à pinguedine* seu *adipe* rectè distinxerunt Aristoteles 3. de nat. animal. Galenus 11. simpl. atque Plinius, lib. 11. cap. 37. Siquidem στέαρ seu seuum (*adipem* perperàm vertunt Galeni Interpretes) vsquequaque fragile est, neq; tam facilè igne liquefit, & postquam refrixerit, veluti conglaciatur. πιμελὴ contrà (*adipem* an *pinguitudinem* dicas nihil refert) ad ignem celerrimè liquatur, neque apta est durari aut concrescere. Locis quoque discrepant: adeps enim inter carnem cutémque solet consistere, sebum in fine carnis semper est. Huc adde quòd quæ vtrinque dentata sunt animantibus, tanquam temperamento humidioribus, prouenit adeps: quæ verò cornigera & altera tantùm parte dentata sunt, tanquam temperamentum siccius ac magis, vt ita dicam, terrestre sortita, sebo pinguescunt.

...] Lego .... Sic inferiùs cap. 90. ... &c.

CAP. LXXXVII. ὕειον δὲ καὶ ἄρνειον] Ita legit Oribasius: attamen ἄρκειον, hoc est, *vrsinum*, legisse videtur Serapio: & hæc quidem lectio, vt Interpretibus aliis, ità mihi quoque magis probatur: tum quia agninus adeps ouillo congener est, cuius parandi infrà mētio fit, tum quia nullibi in medicina adipis agnini meminit Dioscorides. Adde quòd vrsinum etiam adipem nusquam alibi curare docet, cuius tamē virium meminit in sequentibus.

οἷον τὸ ...] Lacunæ codex, vt ipse vult, incorruptissimus habet, ... Ego verò non quidem ... lego, sed ..., lapsu vnius literæ perfacili. Est verò ..., distringere, friare, seu in micas frangere, quod Galli *esmer* dicunt.

...] Vel legendum, vt paulò post cap. LXXXIX, ... vel præpositio, ..., hoc loco ... nisi malimus ... &c.

CAP. XC. ...] Proculdubiò ... legendum ...: nam & anteà cap. LXXXVII. ... inquit, ...

CAP. XCI. ...] Lege ..., vt habetur aliquoties inferiùs hoc eodem capite.

...] Lacunæ codex habet, ... Ego verò ... potiùs legendum censeo, quemadmodum & ipse Cornarius videtur legisse.

...] Lego, ..., quanquam ... *liquorem* seu *succum exprimere* significat: sed huic loco prius illud magis quadrare mihi quidem videtur.

CAP. XCII. ...] Ita habent codices omnes, in quos equidem incidi: attamen legendum, ... cum ..., ἀπὸ τοῦ ....

CAP. XCIII. ...] De hoc eodem Leonino adipe ita Plinius, lib. 28. cap. 8. *Magorum*, inquit, *vanitas perunctis eo adipe faciliorem gratiam apud Reges populosue promittit: præcipuè tamen eo pingui quod sit inter supercilia, ubi esse nullum potest.* Neque ita multò post: *Perunctos eo bestias fugiunt: resistere etiam insidiis videtur.* Hoc verò ipsum Serapio vrsino adipi, non leonino tribuit: nisi fortè, quod suspicor, error is est interpretum Serapionis. *Si quis*, inquit, *vrsino adipe vnxerit corpus suum, non timebit malorum hominū insultum.* Porro simile quodammodo & illud est, quod de lupino adipe libri citati cap. 9. refert Plinius: *Massurius*, inquit, *palmam lupino adipi dedisse antiquos tradit: ideò nouas nuptas illo perungere postes solitas, ne quid mali medicamenti inferretur.*

τὸ δὲ αἴγειον ...] Galeno minimè probatur, quod hic ait Dioscorides: seuum caprinum proximè memoratis esse ..., nisi Diosc. ... vsurparit, ἀντὶ τοῦ δριμύτερον. Ac certè quidem ipsum ..., aliàs etiam videtur accipere Dioscorides, pro *acre esse*, veluti huiusce libri cap. 83. & 84. ... tanquam interesit nihil, astringens an acre dixeris: cùm tamē sensus astrictionis à sensu acrimoniæ sit longè diuersissimus. Et hac ratione à Galeno reprehenditur Diosc. tanquam Græcarum vocum significata non pernouerit, vt cui Græcâ lingua esset insueta. Verùm enimuerò etsi hoc nomine aliàs meritò reprehendi posse Diosc. lubens fateor & agnosco, attamen ex ipsa sermonis serie facile est videre, ... hoc loco à Dioscoride in proprio vsurpari significato: quippe qui subiiciat, ea de causa dysentericis conferre. At verò Galenus nō propterea quòd magis astringat, dysentericis & tenesmosis suillo magis cōferre voluit: sed quia ille ob crassitiem citiùs concrescat: hic verò, etsi acrimoniam magis obtundat, attamen instar olei defluat, atque adeò affectibus eiusmodi minùs conueniat.

...] Serapio, ..., legisse videtur: quippe qui suillum adipem sale inueteratum paralysi conferre voluerit: nisi fortè vitium est librariorum, aut Interpretis.

...] Quod viperinum Adipem pilos sub alis radicitus euulsos abolere ac renasci prohibere, itémque suffusionibus mederi scripsit hoc loco Dioscorides, Galenus ipse falsum experimento se comperisse testatur, 11. simpl.

CAP. XCV. ... &c.] Lacuna legit in vetustiss. codice: ... *ægrè verò discerni potest, cuiusnam ea sit animantis, nisi ab eo qui ipsam exossans viderit ac reposuerit.* Id etsi verum ac indubitatum esse agnosco, visum tamen est vulgatam lectionem retinere: quippe cùm ex ea verus quoq; sensus elici possit. Enimuerò velle videtur Diosc. ęgrè cognosci, Medulla sit nécne, quæ cruenta ac veluti caro quædam friabilis in ossibus interdum reperitur. Attamen vtra lectio potior sit, peritioribus iudicandum relinquo.

ἡ τράγου δὲ καὶ ...] Hircinam ac taurinam Medullam excipit Gal. 11. simpl. quippe qui indurata ac scirrhosa emolliendi vim eas habere negauerit, quoniam acriores sicciorésque sint.

...] Legisse videtur Plinius, ac Interpretes quoque omnes, ..., excepto vno

Serapione, qui *sedatiuas esse Medullas* dixit, nulla facta calfactionis mentione. At equidem non nego medullas calfacere, neque ignoro non esse nouum Dioscoridi, primas medicamentorum qualitates secundis ac tertiis subiungere: sed quoniam codices omnes habebant θεραπευτικαί, eam quoque lectionem retinere malui. Ac, mea quidem sententia, simplici voce, θεραπευτικαί, vsus est Diosc. pro composita, ἀποθεραπευτικαί: quasi voluerit medullas ad apotherapiam esse accommodatas, scilicet ad eam curandi rationem, quæ quamlibet lassitudinem tollit, viresque reparat, seu ab exercitio, seu ab alia quacunque causa dissolutas. Ea verò curandi ratio quoniam perficitur solidas partes humectando & emolliendo, quęq; in meatibus retinentur euaporãdo: ad hos vsus affrictam Medullam recte accommodari, quis non videt?

φάρυγγος] Malum genere masculino, φάρυγγος: siquidem ad μυελόν, quàm ad proximum στέαρ, referri satius est.

CAP. XCVI. ἀλεκτορίδος λευκῆς] Existimaui aliàs, αἰγὸς, λευκῆς, ἀγρίας, aut quid simile legendum: neque enim adduci poteram vt crederem, gallinæ candidæ fel efficacius esse, quàm nigræ. Sed vt nihil hoc loco immutarem, fecit Autoris grauiss. Plinij autoritas: qui quidem lib. 29. cap. 6. *fel* quoque *candidi gallinacei* præfert *ad argema, albugines ac suffusiones*: fortè quia in genere gallinaceo minus sit virium nigris. Sic enim, *vulneribus* etiam *nigris minus esse virium*, scripto tradidit Plinius, lib. citati cap. 4.

CAP. XCVII. αἷμα τῶν χλωρῶν βατράχων] De viridium Ranarum sanguine, quas brexantas vocant, quod à Diosc. refertur, experientia falsum comperit Galenus, vti testatur 10. simpl.

CAP. XCVIII. ἢ ἀσπάλακος] Addere visum est ex Serapione, quod deesse videbatur, καὶ λαγωοῦ. De huiusmodi autem vstione, variisque ischiadicos vrẽdi modis, vide quæ fusiùs tradũtur ab Aëtio, lib. 12 cap. 3. vbi certè quidẽ & hic ipse Diosc. locus paulò pleniùs illustratur.

πελαργῶν δὲ] Hoc ciconiarum Stercus comitialibus mederi negat Galenus, 10. simp. facto, vti refert, experimento. Idem quoque pudendum existimat, murium stercus, muscerdam vocant, ad alopecias & irritandã aluum vsurpare, quum ad eos vsus sint nobis ad manum lõgè præstantiora remedia.

κροκοδείλου χερσαίου.] Fuci è Stercore crocodili terrestris, meminerunt & Horatius & Clemens ipse Alexandrinus. Alias verò stercoris eiusdem vires vide apud Plin. lib. 28. cap. 8. quo loco, *Crocodileam*, ipsum vocari innuit, non crocodili intestina vti falsò credidit Cælius Rodiginus, dũ Plinij verba non satis aduerteret.

ἡ λευκοτάτη] Interpretes omnes rectiùs, λευκοτάτη, legisse videntur. Nã & Plinius, lib. 28. cap. 8. de crocodilea verba faciẽs: *Optima*, inquit, *quæ candidissima & friabilis, minimeq; ponderosa*, &c. Quod verò habetur inferiùs, ὄπτιξ, non est quòd miretur quisquam ita etiã efferri fœminino genere: veluti alibi apud eundem Autorẽ ἄπτιξ, & apud Theophr. σμῶξις. Eiusmodi enim composita, apud Grammaticos communia censentur.

καὶ χρίζοντες ἀγχόνῃ] Hunc locum sic descriptum reperit Goupylus in manuscripto codice: καὶ χρίζοντες τὰ ὀλίγῳ ἀγχόνῃ, δι' αὐτῷ τεκμήριο τῆς σωτηρίας ἀποφαίνουσι: quam sententiam Hermolaus & Marcellus expresserunt: ac nos quoque manuscripti codicis lectionẽ illam potiorẽ duximus. Quæ verò ad capitis calcem Latina fecimus, nõ habentur apud Serapionem, Marcellum, Cornarium: in antiquo tamen codice sic ascripta reperit Goupyius: αἰσθητικοὶ δὲ ξηρῷ σὺν μέλιτι συγχρίονται καὶ ὑποπίπτουσι τοῦ λαίμου, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κυνὸς, συναγχικοῖς βοηθεῖν ἐν ἀρρήτοις εἰρημένα. Ald. cod. in nothis, ἀναλυρρίνως εἴρηται. Hæc, quanquam fortè perperam è margine in contextum translata, etiam ab Hermolao expressa sunt, & ex eo loco ab omnibus ferè Medicis descripta.

CAP. XCIX. δῆξιν τῆς θαλασσίου] Non ignoro serpentes haberi marinos, quorum sint plura variáque genera: at nullum tamen est (quod equidem sciam) quod viperæ marinæ nomẽ sibi vendicet. Quin neque vsquam alibi viperæ eiusmodi marinæ mentionẽ fieri existimo. Quare cum Marcello & Cornario de marinis echinis hoc accipere, & ἐχίνων hoc loco legere malim, quàm ἐχιδνῶν cum Serapione cæterisque Interpretibus: maximè cùm & ipse Plinius de Vrinæ humanæ viribus agens, lib. 28. cap. 6. scribat in hæc verba: *Sua cuique (quod fas sit dixisse) maximè prodest, confestim perfuso canis morsu, echinorumque spinis inhærentibus*. Porrò cùm ita se res habeat, hoc ipso loco αἱ τῶν δῆξιν, πληγὴν seu νύγμα, legendum puto: neque enim echini, scorpiones draconésque marini dentibus morsúve, sed aculeo feriunt.

ὀρθοπνοίας ἀφίσεν] Vrinæ impubis pueri potu minimè liberatum orthopnoicum quendam asserit Galenus, lib. 10. simpl. neque etiam eius vsum ad orthopnœam curandam tantoperè necessarium esse ait, cùm copiosa suppetat sylua medicamentorum, quę huic medeantur affectui, Auicenna tamen illius potu nonnullos sanitati restitutos commemorat.

ὅτι δὲ χρυσοκόλλα] Chrysocollę factitiæ conficiendæ rationem quoque tradit Gal. lib. 9. & 10. simpl. Quin & ipse Dioscorides eius parandæ rationem lib. 5. repetit.

ἐρυσιπέλατα παύει] Eius vrinæ ὑπόστασιν, quam ὑπόστημα vocat Dioscorides, erysipelatis veris minimè conuenire docet Gal. proximè citato libro, vti neque vllum medicamentorum calidorum & acrium: nisi cùm, refrigerato restinctóque erysipelatis ardore, ad resoluentia digerentiáque transire tempestiuum est.

ἄγει δὲ καὶ κοιλίαν] Cum doctiss. Cornario legendum putaui, ἄγει ὕδωρ καὶ κοιλίαν: & ita quoque Serapio legisse videtur. Neque verò in hydrope, quẽ ὑπ' ὀρκα vocant, opus est vrinas per aluum extrahere: sed pituitam potiùs, quæ per vniuersi corporis habitum sparsa est, aut ad vrinæ vias, aut ad ipsam aluum deriuare.

CAP. C. πινόμενον] Addendum putaui, μελίτων πινόμενον, quo meliùs ista cum sequentibus cohærerent: redditiua enim particula, δὲ, tale quid desiderari significabat. Sic de salamandra anteà, cap. 67. agens Diosc. μιγέντων, inquit, μετὰ τοῦ μελιτος.

CAP. CI. σιμβλίου καλούμενον] Non ignoro σίμβλου seu σίμβλους nomine apum alueare significari, vnde dici possit σιμβλίου μέλι, ad differẽtiam mellis aërei aut arundinacei: quasi quod intra

alueum apes mellificauerint. Attamen hoc loco Ὑβλαῖον legere malim, quàm ἀμβλαῖον, vnà cũ cæteris Interpretibus. Est enim Hybla mons Siciliæ, cognomini ciuitati proximus, thymo abundans, adeóque Mellis laudatissimi prouentu celebris: vnde & apes Hyblææ & Hyblæa mella tantopere prædicantur.

ἀποχρίεσθαι] Legêre Marcellus & Ruellius, ἀποκαυζόμενα. Mihi nõ placuit vulgatam lectionem immutare: maxime cùm vnicuique cõstet, etiam forinsecus adhibito melle non parum iuuari antedictas inflammationes.

ξηροθερμοὺς ποιεῖ] Sunt qui legant, ξηροθερμούς, eadẽ propè significatione: nisi quòd ξηροθερμῶν voce peculiariter sicciores pustulæ designantur. Hermolaus Barbatus & Ruellius legisse videntur, ἐρεθιζόμενον ὄζει. Marcellus, ἐρεθίζειν ποιοῦν: quã enim Plinius *erithacen* seruata Græca dictione nominat, illi cum Gaza *eraginem* interpretantur. Sed annotat Goupylus in vetustis exemplaribus scripturam ita esse deprauatam, vt non facile sit eam restituere. Attamẽ *ex Plinio*, ait ille, *intelligi potest hanc fuisse veterem scripturam*, ἐρείκην ὄζει. Sunt enim hæc Plinij verba lib. 11. cap. 16. *Tertium genus mellis minimè probatum syluestre, quod ericæum vocant. Conuehitur post primos autumni imbres, cum erice sola floret in syluis, ob id arenoso simile, &c.* Mihi verò non abs re alienum videtur, vt Mel illud hybernum, seu adhibitum seu assumptum, papulas illas excitare possit. Enimuerò quoniam adhibitum sua crassitie meatus ita obstruit, vt excrementa fuliginosa exhalare minimè permittantur, quidni hæc intra cutim retenta pustulas tales excitent? assumptum verò quidni & idem præstet qua præditũ est acrimonia, quemadmodum & quotquot alia inter acria alimenta recensentur? Cæterùm Vetus Interpres exemplar habuisse videtur, in quo hæc tantum verba essent: τὸ δὲ χειμερινὸν παχύτερον ὂν, χεῖρον.

CAP. CIII. κατά τινας καιρούς] *Quibusdam annis*, ait Plinius, lib. 21. cap. 13. ibidémque rationẽ subdit, cur nõ omnibus annis mel perniciosum existat. Sed & noxium illud virus, quod Heracleo melli accedit, floribus tribuit aquoso vere marcescẽtibus herbæ, quæ ab exitio quidem iumentorum, sed præcipue caprarũ, ægolethron appellaretur. Ea vero, aconitum fuerit nécne, peritiores iudicent.

μετὰ δὲ ἀλὸς] *Cum aloë sugillatis emendari*, legimus apud Plinium, lib. 21. cap. 13. sed vitio librariorum fortassis, *aloë* habetur, pro, *sale*.

CAP. CIIII. καλεῖται δέ τι καὶ σάκχαρον] Saccharũ priscorum, quod Archigenes à salis similitudine Salem Indicũ appellauit, ex iisdẽ arundinibus, è quibus & nostrũ, excipiebatur: idcirco μέλι καλάμινον Arriano dictũ. Sed illud spõte extra arundines iam senio cõfectas lacrymæ aut gummi modo concrescebat: hoc nostrum, succus est è tusis ipsis arundinibus expressus, qui quidem coctus, in formas pyramidales hodie cogitur.

CAP. CV. λευκαίνεται δὲ] Ceram candidam hoc modo factam, Punicam Vitruuius videtur appellasse, itémque Plinius: quanquam hic paulo aliter eius conficiendæ modum tradit, lib. 21. cap. 14. Aëtius eandem variis in locis κηρὸν λευκὸν nominat, voce, vti videtur, à Latinis deriuata, quòd tractando inalbuerit: etsi Phauorinus in suo Lex. nullo, quod equidem sciam, exemplo τρακτίζω, τὸ λευκαίνειν καὶ κατασκευάζειν interpretatur.

CAP. CVII. σῖτοι μὲν πάντες οἱ τριμηνιαῖοι] Frumentum Græci σῖτον nominant, è cuius generibus est Triticum, iisdem πυρὸς dictum. Huius duo sunt genera, à sationis tempore distincta: nẽpe quod autumno, & quod vere seritur. Hoc simpliciter Triticũ appellãt, illud trimestre seu sitanium. Sed rursum Tritici duo recẽsentur genera: vnum, quod Columellæ & Varroni robus dicitur, durum, densum, solidum, ponderosum, quódq; tum intus tum foris rutilo colore splendet. Alterum, quod leuius & candidius est, ac interiori medulla laxius. Latinis siligo dicitur, quam quidẽ Plinius propter candorẽ & in mandendo suauitatem commendat, quanquam sine virtute & pondere esse fatetur. Columella eius quidem speciem in pane præcipuam esse concedit, sed Tritici tamẽ vitium esse censet: quippe cùm Triticũ vliginoso loco satum anno tertio in siliginem degeneret: vnde & illud constat, Gazam olyram Græcorum, perperàm siliginem interpretari. Porro quod trimestre diximus, Græci quoq; τρίμηνον seu τριμηνιαῖον πυρὸν dixêre, quoniam tertio à satione mense, locis certè quidem calidioribus, maturescat & metatur. Idem (fortasse quia nonnulla quoque sunt, testibus Galeno & Plinio, δίμηνα καὶ τετράμηνα) illi σητάνιον, seu potiùs σητάνειον nominant, quasi ἐτήσιον, hoc est, *hornum seu hornotinum*. Illam etiam vocem apud Hipp. Galenus, Comm. 2. in lib. περὶ ἄρθρων, tex. 44. itémque in gloss. exponit, τὸν ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὅπερ, τὸν κατὰ τὸ ἔαρ ἐσπαρμένον, *quod est præsentis anni, nempe vere, satum*: σῆτες enim Ionica lingua significat, ἐν τῷδε τῷ ἔτει, pro quo Attici τῆτες dicunt. Cæterùm huiusmodi Triticum etsi ab eo quod autumno seritur forma ipsa differre videtur, ad siliginem tamen propiùs accedit: nam *robusta frumenta*, inquit Columella, *semper ante hyemem seri debent*.

ποιεῖ δὲ ἐκ τῶν σεμιδαλίτων] Vt panũ differẽtias à coctura varia petitas impræsentiarum omittamus, quinque panis genera facere videtur Gal. 1. de alim. fac. quæ quidem à triticeæ farinæ partibus variis primaria differentiæ nomina acceperunt. Siquidẽ Tritici partes quædam sunt tenuiores ac puriores, aliæ crassiores impurioresque: quas quidem omnes inter se commixtas tota farina continet. Purissima ac tenuissima, quæq; ab omnibus furfuribus exactè repurgata est, Latinis *siligo* dicitur. Veteres enim eo nomine non modò alteram illam Tritici speciem, sed hanc quoque designant à furfuribus depuratissimam ex Tritico εὐγενεῖ, i. *generoso*, farinã, quam Plinius *tritici delicias* appellauit, proprio vero ac peculiari sibi nomine *pollinem* (siquidem Celsus pollinis nomine sordidã, impuram ac furfuraceam farinæ partẽ intellexit: aliis verò, vti Marcello, pollen tenuissimus puluis est magis quàm farina, qualis circa molas pistrinorúmque parietes visitur.) Græci σιλίγνιν, à Latinis mutuata voce, appellant, proprio, vt ait Galenus, nomine destituti. Ex hac farinæ portione conflatus panis, σιλιγνίτης Græcis dicitur. Latinis *siligneus* ou *primarius*: interdum etiam, vti Athenæo, σε-

f

καθαρός, quasi purus: cúmque scribit Paulus esse, τῶν ἄρτων εὐφυμότατον, hoc est, *plurimum præ cæteris alimenti præstare*. Quæ vero farina tenuis quidem est, sed siligine impurior, vtpote ex qua non omnes, sed crassiores tantùm furfures excussi secretique sunt, σεμίδαλις Græcis, Latinis *simila* seu *similago* appellatur. Et ex ea quidem panis conficitur, Græcis σεμιδαλίτης dictus, Latinis *secundarius*: quippe qui in alendo secundas ab illo teneat: quam ob causam secundum quoque bonitatis locum inter panes illi Galenus assignauit. Qui tertium in alendo locum obtinet, Græcis interdum μέσος, aliâs αὐτοπυρίτης seu αὐτόπυρος dicitur: quoniam conficiatur ex tota tritici molis exactius fracta substātia, non discretis inquam pollinario furfuribus. Ita enim dicitur, ἐπειδὴ ὅλος αὐτὸς ὁ πυρὸς ἀδιακρίτως ἀλήθεται, quòd *totum ipsum triticum, nulla sui parte adempta, in panificium cedat*. Idem ob farinæ cum furfuribus commixtionem, Diosc. συγκόμιστος dicitur: quasi qui omnia secum ferat, quippe cui nihil sit ademptum. Supersunt ῥυπαροὶ duo genera, quæ infirmius parciúsque antedictis alimētum exhibent. Ex his qui minùs est sordidus, excussa nimirum mollissima purissimáque farina, quartum locum obtinet, & Athenæo quidē ἀγελαῖος, quasi *gregarius*, Celso Latinisque aliis *cibarius*, seu *ater*, dicitur. Festus Pompeius *acerosum* nominat, qui seruorum olim erat cibus: vti, teste Iuuenali, Sat. 5. qui *tener ac niueus mollique siligine factus* erat, *seruabatur domino*. Quintus omnium sordidissimus infirmissimúsq;, quippe qui minimùm nutriat, Græcis πιτυρίας seu πιτυρίτης aut πιτυρώδης, Latinis *furfureus* aut *furfurosus*, siue *furfuraceus*. Hic magnam partem extis tritici constat, quæ Græci ἀφαίρεμα & πίτυρα, Latini *furfures*, *cantecas* & *apludas* vocant: ac in canum fere gratiam confici solet. Pacuuius iccirco *canicarium* dixit, à canum cibo, vti Festus annotat. Sordidis hisce & is annumerandus venit, qui olim ex polline frumenti tenuissimo ad molæ parietem adhærescente, indéq; multis cum sordibus deterso, vt veriùs pulueris quàm farinæ nomen mereretur, conficiebat. Hæc paulò fusiùs explicare visum est, quod hasce panum differentias omnes apud varios Autores variè confundi animaduerterem.

Cap. CVIII. τὰ δὲ ἐρικτὰ &c.] Isthæc meritò dubitaueris vtrum ad κριθὴν, an verò ad πτισάνην modò dictā, referri sit satius. Equidē de Hordeo seu integro, quod ἄπτιστον vocāt, seu etiā decorticato, at non satis cocto, hæc tradi existimauerim: quandoquidem ptissanam constat inter Medicos, siquidem probè cocta fuerit, neque flatulentam esse, neque stomacho aduersari: quoniam si quam habebat anteà flatuum gignendorum vim, facilè longa coctione deposuit, quando scilicet plurimùm inter coquendum intumuerit. Quin & Hipp. libro de vict. rat. in acutis, qui quidem ptissanæ laudibus dicatus est, ideóque de ptissana quoque inscribitur, hanc ait neque astrictionem habere, neque malam turbationem, nec denique in ventre intumescere. Porrò πτισάνης vox deducta videtur Athenæo, lib. 10. ἀπὸ τοῦ πτίσσειν, quod est, tundendo deglubere, seu pinsendo decorticare, & ἀποφλοιῦν seu πτίττειν, quod interpretatur Eustathius, ἀποκαθαίρειν seu ἀποκαθαρθείσας κριθὰς βεβρεγμένας, Hesychius verò, ἀποκαθαίρεσθαι. Id autem etsi frugibus omnibus, vti oryzæ, chōdro ac tritico, ac nonnunquā etiam leguminibus quadrare possit: πτισάνη tamen simpliciter dicta, de Hordeo semper intelligitur, quod suo sit castratū cortice, *mundatum* vocant Officinæ. Ea verò variè in ægrotantium vsum, teste Galeno, præparabatur: fuit enim alia ptissana non colata, quæ ptissana tota dicebatur: alia verò colata, quæ Græcis πτισάνης χυλός, hoc est, hordei purgati cremor seu succus dici consueuit.

τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον] Perperàm hauddubiè habetur hoc loco ἄλευρον, ἀντὶ τοῦ, ἄλφιτον, veluti patet ex ipsius Plinij verbis, lib. 22. cap. 25. Is enim de polenta olim Romanis ignota verba faciēs, *Ad stomachum*, inquit, *vtilis, aluum sistit, impetusque rubicundi tumoris*. Aluum verò quidni sistat, cùm & ipse Galenus polentam exiccandi vi maxima pollere meritò dixerit? Enimuerò ἄλφιτον, Latinis *polenta*, est ipsa hordei tosti farina, quod tamen, priusquam torreretur soléve exiccaretur, aliquoties aqua aspersum fuerit, quemadmodū ex Plinij verbis licet colligere. Galenus ex optimo & recenti, seu adhuc viridi, hordeo mediocriter frixo laudatissimam simul & suaueolentissimam polentā parari tradidit. Sic & Plinius, lib. 18. cap. 7. *meliorem polentam*, inquit, *fieri tradunt, si non excocta maturitate tollatur*. Cæterùm ex polēta, humido aliquo (aqua nimirum, vino, oleo, melle, sapa aut horum simul aliquot) permixta & subacta maza fieri solebat: vti è cruda hordeacea, ac interdum etiā alia quapiam, farina ex hydrelæo soluta, quæ Græcis ἀμαλόνης dicta est: quanquam Pelagonio & Absyrto autoribus, ἀμαλόνης mistura sit æqualis fœnigræci, seminis lini & farinæ hordei.

Cap. CIX. σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς] Zythum non simpliciter ex hordeo præparatur, velut innuere videtur Dioscorides, sed ex hordeo postquam aqua maceratum intumuerit, germináque ceu ligulas emiserit, torrefacto: quo modo bynen præparari docuit Aëtius. Theophrastus 6. de causis pl. ζῦθον seu ζῦθος AEgyptiis appellatum, ex hordeo simul & tritico fieri tradidit. Porrò Zytho nō multùm dissimilis fuit potus, quem sequenti capite κοῦρμι nominat Dioscorides: veruntamen paulò aliter præparari solitum sit mihi verisimile. Cæterùm & hæc & alia omnia ex hordeo potus genera, κοινῶς οἶνον κρίθινον nomine Græci complexi sunt: quoniā iis gentes pleræque vini loco vtebantur, quemadmodum & hodie cereuisiæ variis generibus.

ἀφεψεῖ δὲ καὶ ὁ ἐλέφας] Hoc ipsum videtur confirmare Plutarchus, libello inscripto, Num ad infœlicitatem improbitas satis sit, totidē verbis: καὶ γὰρ ὁ ἐλέφας τῷ ζύθῳ μαλακὸς γινόμενος καὶ χαλαρὸς γίνεται καὶ σχηματίζεται, ἄλλως δ' οὐ δύναται. hoc est, vti vertit Interpres: *ebur zytho liquefiens & ad omnem ductum sequax flectitur, ac formas diuersas suscipit, alioqui contumax*. Id tamen Amato falsum videtur: quanuis ab iis, qui eburnea instrumenta fabrefaciunt, ebur cere uisia macerari testetur Cornarius. Cæterùm vide nunquid vocis ἐλέφαντος ὁμωνυμία deceptus Plinius scripserit, lib. 8. cap. 2. *elephantos capros celerrimè hordei succo mitificari*.

Cap. CXI

Cap. cxi. ὄλυμοι] Sic Oribasij Interpres. Cornarius verò, ἀτίμαχος, legendum censet: quoniam ita quoque legit & citat Gal. l. de alim. facult. Ac ita etiamnum in vetusto quodã Diosc. codice legisse se refert Lacuna. Ego verò Zeam, quam à præstantia, ni fallor, semen nominat Plinius, ἀτίμαχον quidem esse facilè admitto: attamen simul etiam ὄλυμον, hoc est, uni granum esse minimè negauerim.

† †

Hoc annotatio his desiderabatur, quæ reperiet Lector herũ Scholiorũ pag. 13. C. cxviii. ὁ δὲ χόνδρος] Vt Latinorũ alicæ, ita & Græcorũ χόνδρου vox est æquiuoca. Nam & frugẽ tritico similẽ ita dictã ea voce significari certum est, & confectionem prætereà, quam alicam Latini & recentiores Græci, mutuata à Latinis voce, interdum ἄλικα, alias coniunctim χόνδρον ἄλικος nominauerunt. Quanuis porrò χόνδρος & alica plerisque Medicis planè vna eadémque res factitia esse videntur, aliquid tamen inter vtranque vocẽ discriminis fuisse sat innuit Paulus: quippe qui non tantùm lib. 1. cap. 78. varias vtrique vires tribuat, sed & aliis locis non parum multis distinctè χόνδρου & ἄλικος mẽtionem faciat, ac vnum pro altero substituat. Discrimen autem illud Paulo, vel in ipsa materia fuit, quasi χόνδρον quidẽ è tritico fortassis, ἄλικα verò è zea confici existimauerit: vel in ipsa præparatione, sic vt ἄλικος nomine alicam propriam ac genuinam intellexerit, quæ simpliciter parabatur, χόνδρον verò, cui ex mistione aliorum color teneritásque accersebantur. Chondrus enim dum præparabatur, vt tenerior candidiórque foret, gypso & arena repurgari solebat, vti patet ex Constantini Geoponicis: aliàs creta candorem perfectionémq; suam assequebatur, vti etiam constat ex Plinij verbis, lib. 18. cap. 11. Vtvt sit, Græcam Chondri vocem hoc loco retinere malui, quã cum cæteris omnibus, *alicam*, aut cum Plinio, *granum*, vertere. Cæterùm χόνδρος qui Dioscoridi fit è zea dicocco, Theophrasto fieri etiam solitus dicitur ex hordeo syluestri: Plinius verò è zea quoque in Africa degenerante fieri, ac tritico etiam adulterari voluit: hanc vtranque ideò alicam adulterinã cognominat. Sed præter ista alicæ genera, quæ pro materiæ ex qua fiunt diuersitate, aut varia etiã præparatione discernuntur, sunt & alia ex contusionis varietate, atque etiam cribri farinarij per quod succernuntur angustia maiore minoréve distincta: siquidem, Constantino & Plinio testibus, vnum est minimum idq; primarium, quod per cribrum angustissimum excutitur: alterum secundarium, quod huic succedit: tertium grandissimum, aphærema appellant.

σταλτικώτερος κοιλίας] Citra comparationẽ cum Oribasio lego, σταλτικός. Nec enim fit verisimile Chondrum, qui priscis in ægrotãtium cibo tantoperè commendabatur, oryza fuisse σταλτικώτερον.

Cap. cxix. εἰς πύελους πυριατήριον] Milium etiam, ceu siccis fotibus dolore vrgẽte adhibendis accommodatissimum, commẽdat Hipp. lib. 2. de vict. ratione in acutis, quia sit κοῦφον & ...., hoc est, *leue ac lene*. Sic quoque Plinius, lib. 22. cap. 25. quoniã sit, inquit, *leuissimũ mollissimúmque & caloris capacissimum*.

Cap. cxx. τῶν σιτηρῶν ἐστι] Cerealibus seu potiùs frumentaceis seminibus annumerari Panicum, scribit Dioscorides. Columella itidem lib. 2. cap. 9. Inter frumenta milium & Panicum reponit. At Galenus lib. 6. simpl. ἐκ τῶν σπερμάτων, hoc est, *è genere leguminum*, esse prodidit: in quo non satis accurate ὄσπρια ἀπὸ τῶν σιτηρῶν distinxisse videtur, maximè cùm ipsemet lib. 1. de alim. ὄσπρια definiuerit, ἐκεῖνα τῶν δημητρίων σπερμάτων, ἐξ ὧν ἄρτος οὐ γίνεται, hoc est, *semina illa cerealia è quibus panis minimè conficitur*: ibidémque tum è Panico tum è milio in penuria cæterorum frumẽtaceorum panem confici non negauerit: attamen ὀλιγότροφον καὶ ψυχρὸν, hoc est, *pauci & frigidi alimenti*.

ἧττον ἱστᾶσι] Contrà Galenus milium quàm Panicum minùs aluum cohibere scripsit, lib. 1. de alim. fac. his verbis: κρεῖττον δὲ ἐστι ἐλύμου κέγχρος εἰς πάντα, καὶ ἥδιον τε ἐδεσθῆναι, καὶ εὐπεπτότερον, & ἧττον ἐπέχει τὴν γαστέρα, καὶ μᾶλλον τρέφει, &c. hoc est, *Ad omnia milium Panico præstantius & in cibo suauius, concoctu facile, minusque aluum cohibet: at nutrit amplius*.

Cap. cxxi. καὶ καίλου ἀλγήματα καὶ κεράστου &c.] In nonnullis codicibus manuscriptis scribit Lacuna legi, ἀσκαλαβώτου καὶ κεράστου: in aliis verò tantùm, κεράστου. Marcellus & Plinij autoritate, lib. 22. c. vlt. & meliorũ, vt ipse ait, Diosc. codicum fide nixus, pro, κοίλου (seu potiùs κώλου) ἀλγήματα, legit ἀσκαλαβώτου, &c. hoc est, *stellionis*. Ibi enim Plinius inter cæteras Sesamæ dotes, eam stellionis morsibus resistere tradiderat. Veruntamen communem lectionem retinere maluimus, maximè cùm Auicennas & Serapio eidem lectioni astipulentur.

Cap. cxxii. καὶ ἀλφοὺς λευκὰς] Plinius isthæc aliter ac nos, sed perperam, meo quidem iudicio, distinxisse videtur. Nam AErinã farinã cũ raphano, sale & aceto ad lichenas: ad lepras verò, cum sulphure viuo accommodat.

σὺν ἀλφίτῳ] Non omnino inepta est Marcelli coniectura, qui pro, ἀλφίτῳ, ἀσφάλτῳ, hoc est, *bitumine*, legendum existimat: attamen & hoc loco vulgatam lectionem cum Serapione retinere visum est.

Cap. cxxiii. τὸ ὑφιστάμενον πίτυρον] Rectiùs, ἐφιστάμενον, meo quidem iudicio. Nam post probè contritam Amyli materiam, affusa aqua verisimile est sursum attolli quicquid est furfurum: densiorem verò tritici substantiam in imo subsidere. Tùm verò innatantes furfures incerniculo vel cochleari crebris foraminibus peruio, quod incerniculi vicem gerat, tolli oportere Autor admonet.

καὶ τὰς ἀρτηρίας] Aldinus mendosè, πρὸς τὰς ἀρτηρίας. Ego, τραχύτητας, addẽdum puto, aut certe genus immutãdum, legendúmque καὶ τὰς &c.

στέατος ὕδατι] Hermolaus Barbarus perperam legisse videtur, στέατος, siquidem interpretatur, *adipis modo*; neque enim crediderim στέατος vocem pro sebo aut adipe apud Autorem vllum accipi, quicquid scribat Gorræus.

Cap. cxxiiii. πρὸς φλεγμονὰς τὰς ἀπὸς] Cui inflammationum generi conueniat Fœnumgręcum, rectè distinguit Galenus, dum illo feruentes phlegmonas irritari docet: at curari quę minùs sunt calidæ magisque duræ, propter eam qua pollet discutiendi vim.

χλωρὸς δὲ μετ' ὄξους ἀποσῶν πίνεις] Isthæc omnia

ad capitis vsq; calcem etiã in Serapione desiderantur. Interim vide an vox, πίτις, de quibusuis corporis particulis Medicorum more debeat intelligi, an verò restringi ad τὰ περὶ ὄσχεα πίτις, de quibus paulò antè. Plinius certè quidem *fœnigræci decoctum vuluæ mœrancisque exulceratis utilissimum esse* prodidit.

Cap. cxxvi. ἀμφότεροι δὲ εἰσι διουρητικοί] Gal. 6. simpl. med. agnoscit omnia Ciceris genera vrinam prolicere: attamẽ arietino, quàm cæteris, maiorem in ciẽda vrina efficaciam tribuit. Subdit nihilominus paulò pòst, Cicer agreste ad omnia domestico efficacius, hoc est, tũ calidius tum siccius, quantum ex acrimonia & amarore licet coniicere.

Cap. cxxvii. μέσος θερμοῦ & ψυχροῦ] Diosc. aut potiùs qui ex manuscripti codicis margine in contextum hæc verba transtulére, Fabam volunt esse in calore & frigore temperatam. Attamen Galeni, Pauli, Aetij & cæterorum ferè omnium Medicorum communi cõsensu, mediocriter frigida & sicca iudicatur: nisi fortè, quod vult Cornarius, apud eos Autores ἀντὶ ξηραίνει reponendum, θερμαίνει.

ἐπὶχέ ...] Desiderari hoc loco videtur continuatiua particula, ... aut certè ..., vt sit: ἐπὶχέ ... &c.

Cap. cxxviii. ὡς πέτασον] Legit Ruellius, πέταλον, quantum ex ipsius versione licet colligere. Mihi verò πέτασον lectio magis arrisit. Siquidem etiam Theophrastus de huius eiusdem Fabæ foliis scribit in hæc verba, lib. 4. cap. 10. τὰ φύλλα τῷ μεγέθει πίλῳ Θετταλικῷ ἴσα. hoc est, *folia magnitudine galerum Thessalicum æquant*. Rursumque de loto paulò pòst agens: ἔστι δὲ ἡ μὲν τοῦ καυλοῦ φύσις (inquit) ὁμοία τῇ τοῦ κυάμου, καὶ τὰ πετάσια δὲ ὡσαύτως. hoc est, *Huic natura caulis similis fabæ, & petasi similiter*: quanuis alij πέταλα, hoc est, *folia*, alij καρπὸ, hoc est, *fructus*, legunt. Cæterùm Plinius illa eadem AEgyptiæ fabæ folia, personatæ foliis comparare maluit, quę tamen etiam esse πέτασοειδῆ nemo negauerit.

σφηκίου κυψελίς] Nihil immuto, quanuis σφηκία, hoc est, *vesparum fauos seu cellulas aut loculos*, legisse videantur plerique Interpretes, verbis Theophrasti fortè esse nimiùm addicti: qui quidem de huiusce fabæ fructu ita scribit, ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡ κωδία παρομοία σφηκίῳ περιφερεῖ, καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν κυττάρων κύαμος μικρὸς ὑπεραίρων αὐτῆς. hoc est, *supra hunc* (nempe caulem) *calyx exstat vesparum fauo orbiculato persimilis, ac in singulis cellulis singulæ insunt fabæ, quæ paulò amplius superemineut*, &c. Hunc verò Theophrasti locum iccirco citaui lubentiùs, quòd me admonuit pro nomine, μικρὸς, in Dioscoride, μικρὸν aduerbium esse reponẽdum. Hęc enim Faba si cum fabis vulgaribus comparetur, magna potiùs quàm parua dici debuit: maximè cùm fabam Græcam, vt habetur inferiùs, magnitudine superet: conceptisq; verbis scripserit Strabo, lib. 17. Geogr. figura quidẽ fabam Græcam imitari, at magnitudine gustúque differre.

καλεῖται δὲ κιβώριον] Ciborij, hoc est, poculi ab inferiori parte in angustum contracti ex AEgyptia faba confici soliti meminit Strabo, 17. Geogr. qui & eodem libro testatur, adeò magna fuisse AEgyptiæ fabæ folia, vt poculorum & catinorum vsum prẹberent, aptam ad id habentia cauitatem. Plinius quoque lib. 21. cap. 15. AEgyptios tradit *implexu colocasiæ foliys in variam speciem vasorum potare gratissimum habuisse*. Attamẽ κιβώριον seu κιβώτιον nomẽ, non quidem foliis, sed ipsi fabę tribuere videtur hoc loco Dioscorides, vti & Gal. lib. de Ther. ad Pamph. Aëtius quoque lib. 1. Viridem fabarum AEgyptiarum fructum *Ciborium* appellari scribit.

κολοκασία καλοῦσι] Colocasia neutro genere extulit Virg. Eclog. 4. Itidémque ex Nicandro & Diphilo Athenæus, lib. 3. & Aëtius, lib. 1. qui quidem κολοκάσιον etiam alio nomine μασ... appellat.

Cap. cxxix. ἔχει στυπτικόν.] Sic & Gal. 8. simpl. φακοὶ στύφουσι μὲν ἰσχυρῶς. &c. hoc est, *vehementer quidem astringunt*. Sed contrà de iisdẽ Aëtius, libro 1. στύφουσι μὲν οὐκ ἰσχυρῶς, *astringunt quidem non valde*: id quod etiã sensisse videtur Paulus, dum de ipsispsis scribit in hæc verba, lib. 7. ἔχουσι δὲ ... καὶ στύψεως. hoc est, *obtinent & astrictionis quidpiam*. Attamen ista in speciem pugnantia rectè conciliari possunt: si dixeris hos de Lente decorticata egisse, illum verò de eadem suo vestita cortice. Etsi enim tota Lens astrictoria vi pollet, nihilominus cortex reliqua substantia vehementiùs astringit, aluúmque sistit: idque austeræ qualitatis ratione, qua quidem maiore præditus est, vti testatur idem Gal. lib. 1. de alim. Quòd si primarium Lentis decoctum aluum subducit, vti & brassicæ, id ex diuersæ facultatis mixtione accidit. Siquidem Lens, quemadmodum & brassica, duplici constat substantia, vna quidem tenuiore, quæ in ipsa superficie residet, altera verò crassiore, quæ solidæ substantiæ inhæret: ac illa quidem in primario decocto vires suas exerit, longiore verò coctura planè deperit.

ὥσπερ οἱ φοίνικες Θηβαϊκοὶ] Cum Cornario legendum censeo, ὥσπερ οἱ φοίνικες Θηβαϊκοί. Neque enim vsquam alibi pyrorum Thebaicorum occurrit mentio. At palmularum Thebaïcarum, quæ huic instituto satis accommodatę sunt, tum Galenus, tum & ipse Dioscorides aliquoties meminerunt.

Cap. cxxxi. καὶ λευκοί] Contrà Gal. lib. 1. de alim. facult. inter Orobos, qui candidi sunt minùs ait esse medicamẽtosos iis qui ad flauum pallidúmve colorem recedunt. Attamen & ipse 1. de Antid. in parãdis trochiscis scilliticis, Erui candidi, tanquàm minùs amari, farinam desiderat.

ῥαίνε ὕδατι] Serapio, aut certè ipsius Interpres, Eruum aqua simul & aceto respergit: sed quam rectè, Lector ipse viderit.

σκληρύσματα] Lacuna in veteri codice legit, καρκινώματα. quam quidem lectionem lubẽs amplector: nec enim duritiës sisti, sed emolliri potiùs desiderat.

ξηραίνει] Rectiùs ... , nimirum ἄλευρον. Nam de erui farina & hæc ipsa & quæ sequuntur, vsque ad, ... accipienda sunt: atque ideo etiam inferiùs rectè habetur, ... neutro genere.

Cap. cxxxii. μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως] Ita legisse videtur Serapio: μετὰ πηγάνου δὲ καὶ πεπέρεως ... αἷμα ... . quæ quidem lectio mihi magis placuit: quandoquidẽ particula, ..., non

fatis rectè cum præcedẽtibus connecti mihi videtur. Quòd si constare debet vulgata lectio, addenda hæc necessariò: *ἐν δὲ καὶ σὺν ἀγχούσῃ ἐκκαθαίρει, ἧπαρ* &c. Galenus itidẽ, sexto simpl. de Lupini eiusdem decocto verba faciens: *ἐκκαθαίρει δ',* inquit, *καὶ ἧπαρ καὶ σπλῆνα μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως ἡδονῆς ἕνεκα λαμβανόμενον.* hoc est, *expurgat & hepar & lienem, cum ruta & pipere iucunditatis gratia sumptum.*

πυρηνῶν] Sic visum est ista distinguere: *καὶ ὄξει δ', ἰχῶδας παρωτίδας ... καὶ χοιράδας μεταβάλλει.* Nam & Plinius, quo loco de Lupinorũ viribus agit, hæc ita coniungit, *Panos & strumas minuunt aut maturant, &c.*

ἐκπλυνόμενον] Aliâs, *ἐκλυνόμενον.* Plinius eiusmodi decoctum pecorum scabiei, non lotione modò, sed & potu, mederi voluit.

CAP. CXXXIII. *κατὰ πάντα δὲ μικρότερος*] Sic Plinius lib. 22. c. 25. *syluestres Lupinos* dicit *omni modo minores sanius, præterquàm amaritudine.* Attamen Gal. lib. 6. simpl. vt efficaciores, ita etiam amariores esse prodidit: quæ fortè causa fuit, vt nonnulli *ἀντὶ τοῦ, μικρότερος, πικρότερος,* hoc loco legerint.

CAP. CXXXV. *διαπλάσσεται τὰ φύλλα*] Serapio ac ipse quoque Ruellius, *φύλλα,* legisse videtur. Ego vulgatam lectionem retineo: verùm ista non foliis, sed radici potiùs, cuius alioqui non meminit Autor, tribui iudico: ita vt desideretur vox, *ῥίζα.* Coniectura nostra valeat nécne, quisque iudicet.

ἔστι δ' ἀλφίτων γίνεται] Plinius lib. 20. cap. 3. de Rapo syluestri agens. *Hoc,* inquit, *ad leuigandam cutem in facie totoque corpore utuntur, mista urina pari mensura. Erui, hordei, tritici & lupini radix ad omnia utilis.* Quem locum ex hoc Diosc. contextu paucis immutatis sic emendo: *mista farina pari mensura erui, hordei, tritici aut lupini. Radix ad omnia utilis.*

CAP. CXXXVI. *ἧσσον δὲ*] *ἀντὶ τοῦ, δὲ,* aut quid simile puto legendum: neque enim redditur ratio, cur Bunias minùs quàm rapum alimẽti suggerat. Porro contrà sentire videtur Diphilus Siphnius, Athenæo teste, lib. 9. quippe qui Napum, ceu rapo dulciorem, & magis alere & concoctu faciliorem esse innuat: rapum verò, quod *γογγυλίδα* nominat, extenuare, acre esse, ægriúsq; coqui asserat: vnde & minus alimenti præbere facilè quiuis inferre possit.

CAP. CXXXVII. *ὅτης αὐτὸν ὁ λαμβάνων* &c.] Gal. lib. 2. de alim. fac. notat tum vulgi, tum etiã Medicorũ errorẽ, qui crudas Radiculas à cœna esitabant, iuuandæ concoctionis gratia: quibus quidem verbis Dioscoridem obiter carpere videtur, quippe qui hoc loco ita sensisse videatur, idque tum roborandi ventriculi, tum cibi distributionis adiuuandæ gratia. Simeon Sethi discrepantes hasce sententias adhibita distinctione componere nititur: dum quibus aluus facilè subducitur, quíque flatibus carent, ijs vult exhibendas ante cibum Radiculas: contrà verò à cibo, ijs qui flatibus laborant, quibúsq; cibus in ventriculo supernatat, ac etiamnum difficilis est aluus. Veruntamen neque hoc ipsum quenquam citra damnum experiri posse, cum Galeno crediderim. Cæterùm quoniam quæ Atheniensibus *ῥαφανὶς* dicitur, aliis nonnullis, vti & Calliæ apud Athenæum *ῥάφανος* appellatur; id obiter admonitum Lectorem velim, *ῥάφανον* vocem plerosque antiquiores Græcos, vt ex Apollodoro Carystio docet idem Athenæus, lib. 1. pro brassica vsurpasse: vnde Plinio erroris ansa, qui variis locis Raphanum cum brassica confundit, Raphano tribuens quæ Veteres illi de brassica prodidère: quemadmodũ & lib. 19. cap. 15. napis tribuit, quæ Theophrastus, lib. 7. hist. cap. 4. *περὶ ῥαφανίδος,* hoc est, *de Raphano,* tradidit.

δὶς ὑμῶν μίμεσθαι] Sic Plinius. lib. 19. cap. 5. de Raphanis: *Crudos,* inquit, *Medici suadent ad colligenda acria uiscerum dandos cum sale ieiunis esse, atque ita uomitionibus præparant meatum.* Attamen & ipse sui velut oblitus, lib. 20. cap. 4. *eosdem uomitionis summo cibo esse utilissimos* scribit.

CAP. CXLI. *δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν*] Iisdem quidem, at imbecillioribus, præditam esse viribus fatetur Gal. 7. simpl.

CAP. CXLIII. *φαρμακώδη δύναμιν*] Blitum nequaquam vult Dioscorides, nullius esse in medicina vsus, quemadmodum plerique intellexerunt: sed tantummodò, nulla esse præditum qualitate medicamentosa: quia, vt ait Plinius, iners sit ac sine sapore aut acrimonia vlla. Alioqui nanque varios Bliti medicos vsus recenset Plinius: ac ipso quoque Hippocrates in vellere subdito vtitur, 2. de morbis muliebrib. ad resiccandum fluxum muliebrẽ. Sed fortè fuit aliud Hipp. Blitũ, à Diosc. Blito. Nam & Hipp. lib. 2. de diæta Blitum facit *θερμὸν, οὐ διαχωρητικόν.* hoc est, *calidum minimèque aluum ducens:* cùm tamen Blitum hic scribat Dioscorides esse *εὐκοίλιον.* i. *bonam faciens aluum.* Galenus verò, *ὑγρὸν δὲ ψυχρὸν τὴν κρᾶσιν,* hoc est, *humidum, temperamentóque frigidum.*

CAP. CXLIIII. *ἡ κηπευομένη χερσ.*] Contrà Diphilus Siphnius apud Athen. lib. 2. tradit, syluestrẽ hortensi meliorẽ: attamen in genere Maluam agnoscit esse boni succi, arteriam asperam lenire, acres in corporis superficie succos educere, tenuum & vesicæ irritationibus prodesse, excerni denique facilè ac mediocriter alere.

μετὰ δὲ οὔρου] Vetus, *μετὰ ἐλαίου παλαιοῦ, cum oleo uetere:* at idem Diosc. l. *ἄρθρ. c.* 104. *μετ' αἴρας, cum lolio:* ac sic etiam Aëtius, tetrab. 2. ser. 2. cap. 68. Apollonius tamẽ apud Gal. 1. de comp. med. *κ.τ.τ.* Maluam exiccatam & contusam vrinæ inspergit & affricat ad achoras.

CAP. CXLVI. *ἀμβλυωποῦσι δὲ βοηθεῖ*] Hoc AEgyptiacæ tantummodò Brassicæ tribuere videtur Serapio, sed perperàm, nisi fallor. Galenus verò 2. de alim. fac. tantùm abest vt cæcutientibus Brassicam prodesse voluerit, quemadmodũ scribit hoc loco Diosc. vt contrà disertis verbis ab eadem, æquè ac à lente, oculorum aciem obtundi exiccationis ratione tradiderit: nisi fortè, velut addit eo loco Gal. totus oculus humidior fuerit, quàm naturalis habitus postulet: nec malè. Tunc enim eatenus conferre potest, quatenus humidiorem oculum ad mediocrem temperiem reducit. Quin & ipsa planta Græcis *κράμβη* dicta videtur, quasi *κορίαμβλη, ὅτι τὰς κόρας ἀμβλύνει,* *quòd pupillas oculorum hebetet.* Ac in hac quoque sentẽtia fuisse Columellam hoc ipsius carmen luculenter testatur:

Nunc veniat quamuis oculis inimica cramble.
Attamen præter Diosc. & ipse Plinius, lib. 20. cap. 19. ex sententia Catonis *Brassicam oculorum caligini prodesse, & repentinas caligines leuare* voluit: itémque alio loco eiusdem lib. cap. 9. *eius cibum oculorum claritati conferre multùm: succo verò crudæ angulis vel tantum tactis cum Attico melle plurimùm.* Verùm hæc vera tùm demum fortasse fuerint, cùm oculi iusto humidiores extiterint.

ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ] Sic Plinius, lib. 20. c. 9. de Brassica: *in Aegypto propter amaritudinem non estur.* Sed & Diphilus Siphnius apud Athen. libro 9. amaram scribit oriri in Alexandria: quod autem semen in Alexandriam è Rhodo fertur, in annum efficere brassicam dulcem, sed quæ post id tempus pro natura loci amarescat.

καὶ τὰς ἐκ κραιπάλης] Effectus huiusce ratione, Græci Brassicam ἀκραιπαλον vocant. Traditur & in Geopon. è Lycurgi lacrymis, quem Liber pater viribus alligauerat, natam Brassicam, eámq; propterea vino aduersari. Porrò Brassica non tantùm post cibos sumpta crapulam discutit, quod voluit hoc loco Dioscorides, sed & ante eosdem ebrietatem præcauet: vti lib. 20. cap. 9. refert Plinius, in hæc verba: *vino eam aduersari, ut inimicam vitibus, ac antecedente quidem in cibo, ebrietatē caueri: postea verò sumptā, crapulam discuti.* Sic & Cato de re rust. cap. 156. *Si voles, inquit, in conuiuio multum bibere, cœnaréque libenter, ante cœnam esto crudam quantum voles ex aceto. Et item ubi cœnaueris, comesto aliqua v. folia: reddent te quasi nihil ederis biberísque, bibesque quantum voles.* Eam ob rem etiam narrat Athenæus, lib. 1. circa finem, *Aegyptijs in vinolentis olim id fuisse solenne, ut ante cibū omnem Brassicam elixam in cœnu comederent. Sibaritas quoque*, vti refert idem ex Timæo, *antequam potarent, esu Brassicæ sese muniebant. Sed & multi*, inquit ille, *ut ab ebrietate vindicentur, semen Brassicæ præsumunt. Quin & quæ in vite Brassica nascitur, vinum exilius esse reperitur.* Hæc ille de Vitis & Brassicæ antipathia: quibus consentanea sunt quæ de eadem traduntur à Theophrasto, sub finem lib. 4. de hist. stirpium.

ἡ δὲ καὶ αὐτῆς κύμη] Plin. lib. 20. cap. 9. *Ex omnibus brassicæ generibus suauissima est cyma etsi inutilis habetur, difficilis in coquendo, & renibus contraria.* Eiusmodi porrò cymas, etiam ... videtur nominasse Galenus, lib. 10. κατ. τοπ. quo loco, contrà quàm Plinius, eorum decocto ... sanari nephriticos ex Antiocho testatur.

CAP. CXLVII. καὶ κραμβίδια κτλ.] Hac etiā ex causa Brassica hæc syluestris seu erratica, nisi fallor, Petræa quibusdam vocatur, teste Plinio: vti EVdemo apud Athen. lib. 9. ἁλμυρίς, quòd scil. locis ἁλμυροῖς, ... hoc est, *maritimis*, proueniat. Eadem porrò & ipsi Plinio, loco modò citato, propriè appellata *Crambe* dicitur. Hæc rursum vt eidem illi EVdemo cæteris Brassicæ generibus, nescio quàm rectè, saporis gratia præcellere dicitur: ita Theophrasto & Catoni efficacissima maximéq; medicamentosa, ipsi verò Plinio, inimicissima vino, censetur.

CAP. CXLVIII. φύλλα τινὰ] Par. codex. φύλλα λεῖα. Aldinus codex legit, μακρά: pro quo μακρὰ reponendum contendit Matthiolus. Interpretes prætereà ferè omnes post μακρὰ, λεῖα, legisse videntur: quæ tamē vox in codicibus nostris desideratur. Dalechampius ... legit, ... At in tanta lectionum varietate veteris exemplaris, quod præ manibus habuit doctiss. vir Sambucus, fidem sequi maluimus.

τὸ λίπος τῷ κριῷ] Arietinum adipem ad retundendam Brassicæ marinæ acrimoniam vnà cum ipsa coquere solitos nonnullos, hæc verba significant. Attamē cum cæteris Interpretibus, κρέων, quàm κριῷ legere maluimus.

CAP. CXLIX. ἁρμόζονται δὲ κοιλίᾳ.] Betam candidam, quam Siculam quidam nominant, scribit Theophrastus, hist. lib. 7. cap. 4. præstantioris esse quam nigram succi, verùm paucioris seminis. Diphilus autem apud Athen. lib. 9. Betam in genere asserit, meliorem quàm brassicā succum gignere: sed candidā magis aluum ducere, vti nigram, vrinas. Plinius vtriusque remedia recensens, lib. 20. cap. 8. nigram tradit in totum efficaciorem: quanuis & ipse candidam, nisi fortè validiùs coquatur, ventrem mollire, vti nigram vrinas ciere, fatetur.

CAP. CL. ἰσχὺ συσταλτικὴ] Pena αὐτὴ ἡ, συσταλτικὴ, legi voluit, ... Serapio vtrunque & ... & ... legisse videtur: nec malè. Vtraque enim facultas & refrigerans & astringens meritò portulacæ conuenit, quanuis astrictoria paulò est obscurior. Atque ideò quoque Galenus de portulacæ viribus agens, eam tradidit ..., καὶ ὀλίγου τινος αὐτοῦ μετέχειν. hoc est, *leniter astringere, & aliquantulùm austeræ qualitatis participem esse.*

CAP. CLI. ἀνδράχνη ἀγρία] Marcellus & Matthiolus hoc caput de Portulaca syluestri hoc loco prætermiserunt: neque etiam habetur apud Serapionem. Ac certè quidem è libro quarto perperam huc translatum videtur: quanuis non ignoro Portulacam haberi syluestrem, hortensi & figura & facultate proximam: à qua manifestò discrepant telephium, peplis & tertium sedi genus: quæ tamen omnes plantæ apud nonnullos syluestris portulacæ nomen obtinuerūt. Sed ea cuius hic fit mētio, veriùs tertium est sedi genus, quod idcò quoque rectius alio loco à plerisque inter sedi genera repositum est. Nos tamē caput idē bis repetere maluimus, quàm vel tantillum à vulgato exemplari discedere. Cæterùm αὐτὴ ἡ ... cum Lacuna legendum censuimus. Nam & ita legitur lib. 4. cap. 90. quo quidem loco totidem ferè verbis hoc ipsum caput reperitur.

C. CLII ...]Fortè μυάκανθον. vt habetur infrà, lib. 3. cap. de cepa, & apud Plin. lib. 19. c. 8. vel μυακάνθινον, vti legitur apud Galenū.

οὐ τὸ καυλίον] Legunt Marcellus & Lacuna, ὁ δὲ καυλίον ἐπ' ὀλίγον ἑψηθὲν καὶ βρωθέν· quam quidem lectionem nos lubenter amplexi sumus. Sic quoque Serapio legisse visus est. Quin neque asparagi longiorem coctionem sustinēt: atque inde manauit Octauio AVgusto vsitatū prouerbiū, vti refert Suetonius, ad exprimendā rei festinatæ velocitatem, *Velociùs quàm asparagi coquuntur.*

φασὶ δὲ ἀναφύεσθαι] *Inuenio natas*, inquit Plinius loco modò citato, *& arietis cornibus tusis atque defossis.* Sic & Autor γεωπονικῶν, ex sententia Di-

dymi: *Si copiosum asparagum prouenire uoluerit, arietum syluestrium cornua tenuissime contusa sulcis commitito, & rigato.* Addit & quosdam amplius quid & παράδοξον tradere, nempe, *Si integra arietum cornua perforentur & pangantur, asparagos producere.*

ἄλλο δὲ ἀσπάραγος] Marcellus & Fallopius isthæc, quæ sequuntur ad capitis vsque calcem, redundare, ac ceu cuiuspiam addititium glossema perperam in Dioscoridis contextum irrepsisse suspicantur: quia fortasse κατὰ seu κατὰ τὸ vocem, quæ in vetustis codicibus proximè præcedere comperitur, haudquaquam animaduerterant. Sed spretis, ceu haud ita firmis, quibus illi nituntur argumentis, existimo priore capitis parte de Asparago syluestri, tanquam præstantiore & efficaciore, Autorem egisse: hanc verò posteriorem satiuo tribuisse, & huius fruticem describere, ceu illo minùs notum: quandoquidē *quas syluestres fecerat Natura corrudas* (hæc sunt Plinij verba, lib. 20. cap. 10.) *ut quisque demeteret passim*, non ita pridem fortassis *altiles spectari* cœperāt. Etsi porrò, vt impræsentiarum communiora illa ἀσπάραγοι seu ἀσφάραγοι significata omittamus, Asparagorum propriè ac peculiariter à potiori parte ita dictorum varia tum apud Medicos, tū apud ipsos historiæ variæ Scriptores statuuntur genera: eò tamen omnia reuocari rectè possunt, vt alij dicantur sponte, alij cultura & arte prouenire. Qui quidem inculti sponte nascuntur, μυακάνθινοι dicti, Latinis *corrudæ*, vel in montibus alijsve petrosis locis, vel in palustribus nascuntur, proindéque alij ὄρειοι, alij πετραῖοι, alij denique ἕλειοι cognominantur: ac ex illis rursum quidam in ἀκανθώδων censu reponuntur à Theoph. hist. lib. 1. cap. 16. qui quidem spinas gerunt pro foliis. Plutarchus in coniugial. præceptis hoc genus ἀσπάραγον seu ἀσφάραγον videtur nuncupasse. At qui ἥμεροι, hoc est, *satiui*, dicuntur, seu κηπαῖοι, hoc est, *hortenses*, à prioribus agrestibus minimùm spinosis non nisi cultura & molliore natura distingūtur: atque horum primores cauliculi, maximéque qui crassiores habitioréfque forent, Regiorum, nisi fallor, nomen apud Galenum, lib. de alim. 2. cap. 9. sibi vendicarunt.

πάνυ φρονιμώδης] Ex sententia Interpretum omniū legimus, πυρρώδης. sic Plinius, lib. 20. c. 10. *Asparagorū tum semen, tum etiam radicem lumborum & renum dolores sedare prodidit.* Quin & ipse Diosc. alteram Asparagum, Latinis *corrudam* dictum, βοηθεῖν νεφριτικοῖς admonuit.

καὶ ἀτόκιον καὶ ἄγονον] Fortè ἄγονον. Quî verò id fiat, nempe vt radicum Asparagorū decoctum partum impediat sterilitatémque afferat, nō satis video: cùm Auerroes & Simeon Sethi Asparagos augere sperma tradiderint: Auicenna verò præterea addiderit, coitum eos adiuuare & conferre difficultati impregnationis: nisi fortè alia est Asparagorum, alia radicum vis. Plinius certè quidem, citato loco, *Asparagos Venerem stimulare* docet: nec ita multò pòst, *Veneris causa aquam eorum decoctam bibi ad heminam: ad idem & semen ualere cum anetho ternis utriusque obolis*, &c. Et hac fortasse de causa Asparagus syluestris Atticis ὀρμίνιος dictus est, ἀπὸ τοῦ ὁρμᾶν, *quia Venerem excitet*, æquè ac παρὰ τὸ ὁρμᾶν εἰς τὸ βλαστάνειν, *quòd ad germinationē properet.* Attamen idem ipse Plinius, sub finem capitis, Chrysippo autore semen Veneri contrarium esse testatus est.

CAP. CLIII. καὶ μακρότερα] Oribasius legit, μακρότερα, hoc est, *longiora*. quæ quidē lectio mihi non omnino improbatur. Enimuerò Plantaginis maioris folia lata quidem sunt, at non adeò longa: minoris verò folia pro portione longiora simul & angustiora visuntur.

καυλίω δὲ γωνιώδει] Lege, καυλία δὲ γωνιώδη, vel γωνιώδη. Alioqui ista de foliis accipienda essent, quasi voluerit Dioscorides ea iam à suo pediculo anguloso in terram procumbere: atque καυλίον pro foliorum ipso pediculo vsurparit.

λαχανώδης] Sunt qui cum Lacuna λαχανώδης *betaceum* vertant, quasi Plantaginem betæ similem esse innuat Diosc. quòd, vt ipsi volunt, beta κατ' ἐξοχὴν Atheniensibus λάχανον diceretur. Alij, vt apud Latinos *olera*, ita & apud Græcos λάχανα nomine *Brassicam* potiùs designari maluerunt. Ego verò, λαχανώδης, hoc loco *oleraceum* vertere malim: itáque dictam crediderim Plantaginem, vel quod oleris modo feratur ac fruticet, vel potiùs quòd oleris vsum præstet. Nam & inferiùs hoc ipso capite, Plātaginem λάχανον, hoc est, *olus*, appellare non dubitat: nec ita multò pòst, eam vice betæ cum lenticula coqui solitam testatur.

CAP. CLIIII. ἱππομάραθον] Speusippus secundo similium, folia nō quidem hipposelino, sed heleoselino, hoc est, *apio palustri*, assimilat, teste Athenæo 2. Dipnos.

CAP. CLVI. περιστατώδη δ' ἔλαττον] Lege, περιστατώδη, vt respondeat ei quod paulò pòst habetur, ἀστατώδη. Alioqui φύμα addendum, legendúmque ἀστατώδη.

CAP. CLVII. καὶ χρίθμος καὶ] Quia nonnulli codices, vti etiam vetustus Lacunæ & Catacuzenus, κρίθμον, habebant, ἀπὸ τοῦ κρίθμου, ita quoque legendum iudicaui. Attamen si Crithmi, seu, vt legitur apud Galenū, Crethmi, nomine designatur ea planta in maritimis nascens, quę vulgò portulaca marina nuncupatur, vox illa κρίθμου etiam constare rectè potest: siquidem huius, quàm vulgaris portulacæ, folia latiora conspiciuntur.

ὡς πυρρὸν ἔχει] Quoniam Plinius de Crithmi semine verba faciens, lib. 26. cap. 8. candidum id intus nucleum habere prodidit, non πυρρὸν, hoc est, *fuluum* seu *ruffum*, sed πυρὸν potiùs, id est, *tritici granum* cum Lacuna legendum duxi. *Habet*, inquit Plinius, *semen nucleum candidum, quem aliqui cachryn uocant.* Scilicet, vt mihi quidem videtur, ei nucleo id nominis erat inditum ab hordeacei fortè grani similitudine, quod κάχρυς etiā interdum appellatur, quódque à tritici grano non ita longè dissidet. Cæterùm Plinius vel πυρῆνα legisse videtur, quia nuclei mentionem facit, vel potiùs πυρώδη, quoniam feruens etiam eiusmodi semen esse tradidit: quod quidem libanotidis semini, cachryi seu canchyi itidem appellato, rectiùs fortasse conuenit.

CAP. CLVIII. κατεσχισμένα βραχύ τι φύλλα] Ruellius cæterique Interpretes legisse videntur, κατεσχισμένον, quos etiam sum imitatus. Quin & Plinius Coronopodis, quam herbarū aculeatarum

ordini accenset, fissurarum mentionē facit, cap. 19 lib. 22. Sic quoque legit Oribasius. Huc & illud accedit, quòd quid per κατηχυμαλωειδῆ, id est, *figuratum* aut *figuris distinctum folium*, Dioscorides designare voluerit, non satis assequi possum.

κοιλιακοὺς ποιοῦσιν] Ita Galenus & Aetius scripsêre, Coronopodis radicem cœliacis auxiliari: nec malè, quia sit astringendi facultate prædita. Sed Paulus, non cœliacis, sed colicis conferre tradit: nisi forte id errore librarij factū est, quod facilè crediderim. Nam mihi non vsquequaque satisfacit quod ait Cornarius, Pauli verius quàm librarij errorem esse: quia cùm priùs alaudam colicis conferre scripsisset, mox subiunxerit Coronopodem itidem colicis opitulari, hisce verbis: Κορωνόποδος ῥίζα καὶ αὐτὴ ποιοῦσιν κωλικοῖς ἐψομένη ἐσθιομένη. hoc est, *Coronopodis radix & ipsa esitata colicos iuuare creditur*. Enimuero, καὶ, ad posterius illud ἐσθιομένη rectiùs, quàm ad κωλικοὺς, siue potiùs κοιλιακοὺς, referri puto. Siquidē quemadmodum ad colicos affectus esitari dixerat alaudam, quidni rectè subdere potuit, ita quoq; radicem coronopodis ad cœliacos similiter in cibis vsurpari? Cæterùm pro, δύμαιν, quod sub finem capitis legebatur in vulg. Diosc. exemplaribus χόμαιν, optima ratione lego, vnica mutata litera, idq; cum Marcello ac cæteris ferè omnibus Interpretibus.

Cap. CLIX. ἁπαλὸς δὲ χρυσοειδής] Marcellus addit ὑπόπικρος. quæ vox etiam apud Oribasium reperitur. A Ruellio quoque & Cornario non est prætermissa. Quin & Plinius, lib. 22. cap. 22. *vtrunque Sonchum* tam album quàm nigrum (ita enim ille distinguit, *caule esse cubitali, anguloso, intus cauo*, memoriæ prodidit.

ὁ δὲ ἕτερος σόγχος] Cum priùs de Sonchi tum læuis tum asperi, seu spinosioris, figura & viribus coniunctim facta fuerit mētio, tertium hoc loco describi Sonchum meritò mihi fit verisimile: qui itidem sit τρυφερός, hoc est, *mollis ac tener*, seu *delicatus*, ad differentiā τοῦ ἀκανθωδεστέρου, i. *spinosioris*. Adde quòd tertium eiusmodi Sonchi genus, quod ad arboris naturam accedat, agnouisse sese Cordus & Anguillara profitentur.

Cap. CLX. Σέρις διττή] Vulgatam hanc lectionem cùm hauddubiè confusam & deprauatam animaduerteret Mathiolus, ita legendum censuit: Σέρις ἀγρία καὶ κηπευτή. ἧς ἡ μὲν ἀγρία διττή· ἡ μὲν γὰρ πικρίς, ἡ καὶ κιχώριον καλεῖται· ἡ δὲ ἥμερος, πλατυφυλλοτέρα καὶ εὐστομαχωτέρα τῆς κηπευτῆς. τῆς δὲ κηπευτῆς δισσὸν εἶδος, &c. Ego verò ita potiùs legendum iudico. Σέρις διττή, ἀγρία καὶ ἥμερος. ἧς ἡ μὲν ἀγρία πικρίς, ἡ καὶ κιχώριον καλουμένη. ἡ δὲ κηπευτὴ καὶ πλατυφυλλοτέρα καὶ εὐστομωτέρα. ἧς ἐστι δὲ δισσὸν εἶδος, &c. Hoc modo Intubus vnus syluestris seu erraticus, & satiui duo describuntur: illo verò, syluestres duo, è quibus vnus satiuus seu domesticus dicatur, & hortenses totidem: quasi verò (quod planè ineptum est nimiúmque ridiculum) satiuum intybum ab hortensi distingui oporteat, ac non potius vnus idémque sit satiuus & hortensis, ἥμερος καὶ κηπευτή. Porrò cum Oribasio & Marcello nō ἀστομαχωτέρα, vti habebatur in vulg. exemplaribus, sed εὐστομωτέρα legimus: & ita necessariò etiam ex vetusti codicis fide legendum esse, patet ex iis quæ sequuntur. Alioquin admitteretur in hoc eodem Diosc. capite manifesta contradictio. Quandoquidem non ita multò post, syluestrem Intybum subiungit stomacho vtiliorem, quàm sit satiuus seu hortensis: in hæc verba: καὶ μάλιστα αἱ ἀγρίαι εὐστομαχώτεραι.

ἐπιτηδείως τῷ] Forte rectius, ἐπιτηδείως, ἀπὸ τοῦ ὀπτῆσαι, quo modo & cæteri Interpretes videntur legisse.

Cap. CLXI. ὅμοιον μαστίχῃ] Lege ὅμοια, vt his sequentia aptè congruant.

Cap. CLXII. πρὸς καυσώδη τὴν ἐπιφάνειαν] De febris ardore æstúque infestata summa cute ista intellexêre Plinius, huicq; nimiū addictus Ruellius, cæterique quotquot occurrêre Interpretes, ac ipse quoq; Manardus. Enimuero, vt reliquos omittam, Plinius, lib. 20. cap. 3. de Cucurbita agens: *Succus*, inquit, *ex strigmentis illius cum rosaceo & aceto febrium ardores refrigerat*. Sed eiusmodi quidem succo summam cutem refrigerari crediderim, at non itidem ęstuosarum febrium ardores. Siquidem inde refrigerata cute, non minùs quàm ab ambiente frigido, per ἀντιπερίστασιν intrò repulsus calor longè magis inualescit augescitque, nedum imminuatur. Quare mihi Dioscoridis verba simpliciùs multò interpretari visum est, de æstiuis ardoribus perusta corporis superficie.

Cap. CLXIII. σίκυος ἥμερος] Contrà Diphilus Siphnius, Athenæo lib. 3. teste, Cucumerem scribit esse δυσκατάβατον, hoc est, *ægrè per aluum descendere*. Sic enim ille: ὁ σικυός, ψυκτικὸς ὑπάρχει, δυσκατέργαστος δὲ καὶ δυσκατάβατος, ἔτι δὲ φρικώδης, καὶ χολῆς γεννητικός, ἀφροδισίων τε ἐπισχετικός. hoc est, *Cucumis in quidem refrigerandi præditus est: at vix tum in corpus digeritur, tum per aluum descendit, insupérque horrores excitat, bilem gignit, ac Venerem cohibet*. Sed hoc ipsum quod hic postremò scribitur, Cucumerem Veneris cohibendę vi prędictum esse, etsi rationi consentaneum videtur, palàm tamen à Demetrij Ixionis sententia dissidet: qui quidem, vti citato loco refert Athenæus, nomen deducit ἀπὸ τοῦ σεύεσθαι καὶ κινεῖν, quia sit ὁρμητικός, id est, *eius cibo Venus accendatur*.

Cap. CLXIIII. τὸ δὲ βρῖγμα αὐτοῦ] Non ignoro esse qui βρῖγμα vocē de Peponis summa parte interpretentur, vti non desunt alij, qui pro cortice seu corio accipiant. At ego errorem librarij esse conjicio: & cum Ruellio ἀντὶ τοῦ, βρῖγμα, legendum potiùs suspicor, ξύσμα seu ξύσμα, quemadmodum habetur cap. de cucurbita: quo loco etiam cucurbitæ ramenta strigmentáve ad eundem infantium affectum Dioscorides accommodauit.

μιγνὺς ἀλεύρῳ] De radicis, seminis aut carnis etiam ipsius farina intellexêre Plinius, ac ipse quoque Galenus. Nanque Plinius, lib. 20. cap. 2. de radice Peponis in farinam tusa scribit in hæc verba: *Hæc farina & in smegmata adijcitur*. Gal. verò 8. simpl. arefactis posteáque contusis cribratisque Peponis radicibus & seminibus ad illustrandam faciem σμήγματος seu ῥύμματος vice vtitur. At Serapio de farina ipsa, frumentacea scil. hoc intellexisse videtur: quē nos, dum fœliciùs ipsa Diosc. verba reddere conamur, hac in parte sequi voluimus. Etsi verò ἄλευρον seu ἄλευρα generaliter de qualibet farina dicitur, ferè tamē sine adiuncto, pro frumentacea triticeáve fari-

na, accipitur.

CAP. CLXV. ψυκτικὴν] Naturam Lactucæ refrigeratricem tribuit quidē Diosc. de qua non est qui dubitet, at eam certè modicam. Ac eodem fortè spectat illud Gal. 6 simpl. *Lactucam refrigerare quidem, at non extremè, (siquidem edendo non foret) sed maximè secundum aquæ fontanæ frigiditatem.*

κοιλίας μαλακτικὴ] *Aluum copiosiores Lactucæ soluunt, modicæ sistunt*, inquit Plin. lib. 20. cap. 7.

καὶ πυρώσεις] Hic Ruellius verba ista interserit: *Inflammationibus & ignibus sacris opitulantur*, quasi apud Diosc. hoc loco legerit, φλεγμοναῖς καὶ ἐρυσιπέλασι βοηθοῦσι. Et apud Serapionem quidem, vt & apud Gal. istas vires Lactucæ tribui non negauerim.

CAP. CLXVI. καὶ χυλὸν] Ista vsque ad μύωπος restitui, quemadmodum in veteribus libris scribi Goupylus annotauit.

μετ' ὀξυκράτου] Sunt qui cum Ruellio & vet. codicib. Goupyli, μετ' ὀξυμέλιτος, legant. At Plinius, lib. 20. cap. 7. habet in hunc modum: *Huius lac spissatum, mox in aceto pondere obolorum duûm, adiecto aquæ uno cyatho, hydropicis datur.* Quanquam non ita multo post: *Crateuas etiam & hydropicis obolis duobus in aceto & cyatho uini dari iubet.* Serapio itidem ὀξύκρατον legisse videtur.

ἀργέμας ἀποκαθαίρει] Fateor Lactucas, ex Plinio, ambustis etiam prodesse, priusquàm pustulæ fiant, cum sale illitas. At per ἐπικαύματα hoc loco particulatim accipio, quæ Galeno dicuntur ἐπικαύματα, hoc est, *oculorum sordida, impura & crustosa ulcera*: quæ dum repurgantur, sæpe humores effluunt. Ita enim à Paulo describuntur, lib. 3. cap. 22. quo loco ἐπίκαυμα distinguit ἀπὸ τῶν βοθρίων, κοιλώματος καὶ ἀργέμου. Quin & ipse Plinius ἐπικαύματα in hunc modum accepisse videtur. Siquidem de Lactucæ succo agens loco citato, *Sanat, inquit, omnia oculorum uitia cum lacte mulierum. Arcet nubeculas, cicatrices adustionésque omnes, præcipuè albugines.*

CAP. CLXVII. καὶ πικρότερον] Hanc lectionem recipiunt Marcellus & Lacuna. Sed in antiquo codice, vt annotat Matthiolus, legitur μανότερον: pro quo fortè rectiùs ex Plinio cum plerisque Interpretum reponas, πικρότερον. Nam ille lib. 20 cap. 5. *Gingidium staphylino simillimum* scribit, *tenuius tātum & amarius.* Cæterùm Anguillara maiorem simul densitatem seu soliditatem & amaritudinem agnoscit. Ita enim ex Crateua legendum censet: *βοτάνη σταφυλίνῳ ἀγρίῳ ὅμοιον, λεπτότερα δὲ καὶ πικροτέρα*. & παρὰ Κρατεύᾳ τῇ γεύσει hoc est, *herba pastinacæ quidē syluestri similis, at tenuior, densior & gustu amara.*

CAP. CLXIX. φύλλα ἔχον σελινοειδῆ] Marcellus & Ruellius in codice quodam, quem vitiatū censet Lacuna, ita legisse vidētur: φύλλα ἔχον σελίνῳ ὅμοια, ἐν ἄκρῳ δὲ μαραθώδους σκιάδα. hoc est, *foliis apio similibus & in cacumine fœniculi modo umbellas*. At nobis vulgata lectio magis arrisit, qui pro Caucalide eam herbam minimè recipimus, quam Itali vulgò Petroselinum agreste nuncupant.

CAP. CLXXI. πνευμάτων καθαίρει] Mentem Diosc. assecuti videntur, Serapio, Marcellus, itémque Ruellius. At Plinius, lib. 20. cap. 12. *Ocimū inflationes & ructum ex aceto sumptum dissoluere* dixit: quę, causa fuit, vt Cornarius ἀντὶ τοῦ, κινητικὸν λυτικὸν, legendum existimauerit. Veruntamen si verum Ocimi herbæ, maximéque recentis, temperamentum attentiùs ex Galeno, lib. 8. simpl. consideres, reperies esse è secundo calfacientiū ordine, sed excrementitia humiditate plurima redundare: qua de causa illud ab eorum censu quæ ore assumuntur, remouendum ipse censuerit. Quæ verò recrementitia eiusmodi humiditate scatent, facilè constat eadem flatus excitere, vt & Venerem stimulare. Huc adde quòd Auicennas, lib. de viribus cordis, *Ocimū sanguinem turbidum & melancholicum gignere* prodidit: quę verò talia sunt, simul etiam flatulenta esse consentaneum est. Quare vulgatam lectionem retinere satius fuerit. Non enim illud me moratur, quòd inferius Autor, *Ocimi semē inflatu commodum* esse perhibuit. Est enim alia seminis, alia ipsius herbæ facultas: siquidem Ocimi semen calfactoriæ & attenuantis esse facultatis, præter experientiam, Galenus ipse testatur, 2. de comp. med. κατὰ τόπους. cap. 1. Sed est & aliud de hoc eodem. Ocimo in Plinio reprehensione dignum. Quum enim lac prouocare Ocimum scripserit Diosc. Plinius contrà, lactis prouentum extinguere, affirmauit. Et tamen Ocimo lac euocari, quàm extingui ideò est verisimilius, quòd moderatè calfacit, neque tamen exiccat. Rursum tale & illud est Plinij, dum citato loco, *Afri addunt*, inquit ille, *si eo die feriatur quispiam à scorpione, quo Ocimum ederit, seruari non posse*, cum tamen contrariū in capitis calce Diosc. asseruerit: quo loco interim eius verba, de ea ipsa die qua quis Ocimum ederit, accipienda sunt: quod ipsum à Serapione minimè prætermissum fuit.

CAP. CLXXII. φύλλα ὑπολιπαρῆ] Folia subpinguia Orobanchæ tribuit Diosc. Contrà Plinius, eam sine foliis esse tradidit, lib. 22. cap. vlt. Attamen legitimam Orobanchen circa caulem foliolis subpinguibus præditam non semel obseruauimus: in summo verò caule foliis paulò latioribus, itidem subpinguibus, inter quæ flores ipsi emicant. Cæterùm ab hac Orobanche, Theophrasti Orobanchen planè diuersam esse, ex vtriusque historia perspicere licet: hanc verò illius λιμόδωρον esse, quam alij αἱμόδωρον nominare malunt.

CAP. CLXXIII. κάλυξ μέλας, καὶ ἐξ ἄκρου καρπὸς] Ego, variis adductus coniecturis, ita legendum existimo: ἐπὶ δὲ τοῦ κανλοῦ κάλυξ μέλας, ἐξ ἄκρου κάρπος μέγας, &c. Nam quòd ad calycis nigredinem attinet, nō fit verisimile à Diosc. prętermissam, quum eiusmodi calycem nigrū conspiciamus, & talē etiam Plinius obseruauerit. Quanquam si quis acriùs vrgeat, & ex Theophrasto μέγας legere malit, non equidem repugnauero: maximè cùm Plinius Tragopogonis calycem non nigrum modò, sed & latum esse prodiderit. *Est &* (inquit ille lib. 21. cap. 13.) *Tragopogon, quem aly comen uocant, caule paruo, foliis croci, radice longa, dulci: super caulē calyce lato, nigro.* Quantū ad illa verba spectat, καρπὸς μέλας, quoniam constare nullo modo poterant, ea prorsus immutare visum est. Quorsum enim à semine nigro τραγοπώγωνος nomen inditum? quasi verò non aptiùs dicas, τραγοπώγωνα, seu hirci barbulam, ex eo sibi nomen asciuisse, quòd è calycis

summo floribus euanescentibus papposa prodeat cæsaries seu comosa lanugo, cui cum hirci barba nonnullam esse similitudinem facile quiuis animaduertit. Quin & huic sententiæ nostrę astipulantur illa Theophrasti verba, lib. 7. cap. 7. εἰ δὲ μύρια ἄλλα, ἐν οἷς καὶ τραγοπώγωνα καλοῦσιν, ὃς τὴν μὲν ῥίζαν ἔχει μακρὰν καὶ γλυκεῖαν· τὰ δὲ φύλλα τῷ κρόκῳ ὅμοια, πλὴν μακρότερα· τὸν καυλὸν δὲ βραχύν, ἐφ' οὗ τὸν κάλυκα μεγάλην, καὶ ἐξ ἄκρου μέγαν τὸν πάππον, ἀφ' οὗ καὶ καλεῖται τραγοπώγων. quo quidē loco itidē pro πάππον, πίππον, legēdum videtur, nisi quis πώγωνα legere maluerit. Totam porrò hāc Theophrasti descriptionem iccirco lubentiùs huc transferre visum est, quòd Autoris nostri verbis ea perbellè respondet. Eam verò sic Latinè reddidimus: *Sunt quæ infinita alia olera nominent, inter alia Hirci barbulam, cui radix longa & dulcis, folia croco similia, nisi quòd longiora sunt: caulis breuis, super quē calyx amplior, & è summo vertice pappus canus grandior, à quo faciat Tragopogonus nomen accepit.*

• CAP. CLXXV. ἀδελφοῖς, ἄφυλλος] Attamen testatur Athenæus lib. 2. ex sententia Pamphili in Glossis, ὑδνόφυλλον herbam Tuberibus supernasci, cuius indicio illa deprehendantur. Plinius Tuber, non radicem, vti & Theophrastus, cùm radicis forma nulla sit, sed terræ potiùs callum, esse prodidit. Galenus addubitat, vtrum radicibus an bulbis annumeret.

. ἐδώδιμος δὲ ἐστιν] Diphilus apud eundem Athenæum, loco modò citato, Tuberum illam tradit esse naturam, vt ægrè coquantur, attamen laudabilem succum gignant & aluum lubricēt, insupérque subducāt: sed ex iis esse nonnulla, quæ æquè ac ipsi fungi, strangulent. At Auicenna melancholicos & crassos ab iis in corpore gigni humores asserit, sæpiúsque comesta apoplexiam & paralysin inferre. Sed & Simeon Sethi, lib. de aliim. ipsa tradit humorem crudum gignere, prauique esse succi, atque adeò ex ipsorum frequentiore nimióque vsu colicos cruciatus & ἰσχουρίαν induci, interdum & epilepsiam aut apoplexiam.

CAP. CLXXVI. καὶ ἕλικας] Meo quidem iudicio legēdum, ὡς ἕλικας, seu οἱονεὶ ἕλικας. Cùm enim cōstet ex Aëtio, lib. 1. cap. de dolicho, Smilacem hortensem, à smilace læui longè diuersam, eam ipsam esse, cuius fructus illius ætate λόβοι seu *siliquæ*, anteà verò δόλιχοι seu φασίολοι dicebantur: (quanuis de phasiolis antè proprio capite egerit Dioscorides) nullis, quod equidem viderim, capreolis seu clauiculis eiusmodi planta donata est: soli verò caules, prout sunt graciles atque sequaces, clauicularum modo sese & perticis & vicinis fruticibus intorquent: ac ij ipsi sunt qui folijs comitati, quæ ex interuallis adnascuntur, vsqueadeò plerunque excrescunt, vt in opere topiario vmbraculorum vicem gerant. Quare & illud, περιπλεκομένους, non clauiculis, sed caulibus ipsis meritò tribuendum est: ac pro eo quod deinde sequitur, αὐξανομένους, reponendum, αὐξανομένης. Quanuis enim non ignoro, ἕλικα vocem apud Diosc. tum masculino tum fœminino genere promiscuè efferri: id tamen participium, vti & præcedens, iure meliore ad illud καυλός, quàm ad ἕλικας referendum videtur. Quòd si etiam in hortensia Smilace aliquæ clauiculæ seu capreoli, aut viticulæ conspicerentur, tùm quoque, καθ' ἕλικας, potiùs fortasse legendum foret, hoc est, *clauicularum ope*: quasi vellet Autor, Smilacis hortensiæ caules sequaci clauicularum flexu atque reptatu vicinis fruticibus implicari atque circumuolui.

ἐν οἷς σπέρματα] Est hæc ἑτερωσις numeri nimiùm è longinquo petita, quanuis τοῦ καρποῦ nomine τὰ λόβια intellexit: quare legēdum videtur ἐν ᾧ, scilicet καρπῷ.

τὰ ποίκιλα] Hæc dupliciter accipere possumus, vel quæ non sint æqualis omni ex parte coloris, sed diuersis variata coloribus: vel, quæ sint coloris dissimilis. Quoniam è phasiolorum seminibus alia lutea aut rufescentia, alia nigra, alia rubea, alia candida, alia denique variis coloribus distincta conspiciuntur. Cæterùm pro voce quæ sequitur in vulg. exempl. ὑποπεριζούσα, restitui, ὑποπυρρίζοντα. Id si minùs placet, legendum ex Oribasio, ὑποπύρρου seu ὑποπυρρουίζοντα.

CAP. CLXXVII. ἐπιγραμμάτων ὡς μεγάλων] Non immeritò locus hic Marcello & Cornario suspectus videtur. Equidem legendum iudico, ὡς ἐπιγραμμάτων μεγάλων, vel ὡς ἐπιγραμματοῖς μεγάλοις. Enimuerò Medicæ semē (siquidem Medica nostrum est fœnum Burgundicum) siliquulis corniculorum instar intortis concluditur, quales etiam in trifoliis nonnullis visuntur, quæ ex eo recentiores corniculata cognominarunt.

CAP. CLXXVIII. πεπέριον μεγάλων] Lego, μικρῶν, ex omnium Interpretum consensu: quibus minimè repugnat quod de Aphaca scribitur apud Plinium, lib. 27. cap. 5.

CAP. CLXXIX. Λαίπαρα] De eodem Plinius aliter, lib. 20. cap. 6. *Sic & non vel Veneri somnóque multùm confert.* Itémque pro eo quod habet Diosc. ἑψηθὲν ἐν ὕδατι δὲ καὶ ἀφροδισίων γίνεται δυνατόν ἐστιν ἵστησιν, &c. sic ille: *Capitibus aqua mutata coctis aluum sistunt & fluxiones veteres.* Vetus fortasse rectius: *inflationes veteres.*

ὁ δὲ καρπὸς ἀγρείωτερος ἔχει τι &c.] Lego: τὸ δὲ καρτὸν ἀγρειότερον ἔχει τι καὶ στύφον. Est autem καρτόν τὸ καρπὸν, idem quod τὸ τμητόν, *sectiuum* inquam & quasi *tonsile Porrum*, quod τῷ κεφαλωτῷ opponit Diphilus apud Athenæum, libro nono, voce ἀπὸ τοῦ κείρειν, hoc est, *à tondendo* deducta, eadem analogia, qua κουρὰς ἀπὸ τοῦ κείρειν. Commissus autem fortasse videtur hic error per librarij cuiusdam ignorantiam, qui quid καρτοῦ nomine significaretur hæsitans, vocísque affinitate deceptus, καρπὸν audacter nimiùm καρτοῦ loco reposuit, ac simul & semel articuli genus immutauit. Eundem errorem deprehendas apud Pauli Interpretes. Cùm enim Paulus, lib. 5. de re med. cap. 2. Porrum cum sale commendet his verbis, ἢ πράσον καρτὸν μεθ' ἁλῶν, illorū alter aduerbij καρτὰ (quod *valde* significat) affinitate deceptus, *Porrū abunde cum Sale* interpretatus est: alter vocem illam καρτόν in vertendo penitus neglexit. Porrò (vt ad rem) quæ hic proximè sequuntur de Porro sectiuo, non de Porri capitati semine accipi debere, tum ex Plinij verbis, lib. 20. cap. 6. tum vel ex eo satis constat, quòd succū è Porri foliis quàm è semine exprimi est verisimilius. Sed & Paulus disertè vires hasce supprimendæ hæmorrhagię, non seminis, sed foliorum succo tribuit. Adde quòd Serapio fidus

plerunque Diosc. Interpres, sententiæ nostræ astipulari videtur. Hæc cum ita sint, ac de vtroque Porro, tum sectiuo tum etiã capitato, hic agatur à Dioscor. capitis huius inscriptioni demere quoque visum est illud, κεφαλωτά, quod in vulgatis exemplaribus adijciebatur.

ἐπιπαστὸν] Lege ἐπιπαστέον, scilicet τὸ φύλλα. Alioqui ista cum præcedentibus minùs rectè cohærerent.

Cap. CLXXXI. πνευματώδεις] Sic de Cæpis Aëtius: ἐμπνευματοῦσι δὲ τὴν γαστέρα, διὰ τὸ παχυμερὲς τῆς οὐσίας. hoc est, *ventrẽ inflãt, quod substantia illarum crassarũ sit partium*, vnde fortasse fit vt ægrè coquãtur. Gal. verò 7. de simpl. med. fac. eius euentus causam ascribit succi temperamento, qui quidem aqueæ est & aëreæ caliditatis. Attamen idem ipse, primo de Alim. facult. quominus flatulentæ sint fabæ, ijs Cepas, tanquam calfaciendi tenuandíque vi præditas, admiscet.

ὄρεξιν ἐπάγουσι] Ruellius in opere de stirpibus, quò Dioscoridem à contradictione vindicet, qui πλείονα ἀσώδη esse; hoc est, *Cæpas fastidium nauseámue parere* statim subiunxerit, hanc ὄρεξιν seu appetentiam, nõ de cibi sed de Veneris cupiditate interpretari videtur. Verùm quid obstat, quæso, quominùs Cæpæ simul & semel cibi auiditatem excitent, parciore scilicet esu: & immoderatiùs sumptæ fastidium inuehant, aut certè, qua pollent acrimonia, nauseam pariant?

ἀσώδη] ἀσώδη dicuntur τὰ κρόμμυα, vel quia tædioso sint halitu, vt & allia: (*hu enim tædiũ halitus, vt Cæpis*, inquit Plinius, lib. 19. cap. 6. *nullũ tamen coctis*) vel quia esu largiore fastidium pariant, vel denique quia, dum os ventriculi acrimonia sua vellicant, nauseosa deprehendantur.

βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσιν] Sic Hipp. lib. de diæta, Cæpam oculis conferre tradidit. Gal. itidem lib 7. simpl. iis prodesse, qui suffusione laborant, aut iis qui præ humorum crassitie sunt acie oculorũ hebetiore. Ipse quoque Plinius lib 20. cap. 5. & *olfactu ipso & delacrymatione caligini mederi Cæpam* scripto prodidit, *magis verò suas inunctione*. Contrà Sotion apud Constãtinũ, τὸ κρόμμυον ἀμβλυωπίας ποιεῖν, hoc est, *oculis hebetudinem inferre*, asseruit. Et id quidẽ rectè. Cùm enim vaporosa atque adeò κεφαλαλγὴς Cæpa deprehẽdatur, quidni esu largiore eos offendat, quibus alioqui oculorum acies est integerrima?

Cap. CLXXXII. Σκόροδον τὸ μὲν ἐστιν] Variæ cùm occurrerent huius capitis de Allio lectiones, ego hanc illámve ex omnibus minimè delegi, sed partim vulgatam, partim veterem secutus sum, quam in suis annotationibus habet doctiss. Goupylus, quámq; Hermolaus Barbarus, Marcellus & Cornarius, adeóque omnes, excepto Ruellio, Interpretes expresserunt.

μονόκλωνον δὲ καὶ ἐν αὐτῷ ῥᾶγας] Allij genus quod singulari simplicive capite nascitur, nullis eiusmodi nucleis constare certum est. Quapropter ea quæ in vulgata lectione desiderabantur, ex vetere scriptura supplere visum est. Cæterùm eiusmodi nucleos, suis tunicis ac ceu vestibus distinctos, Theophrastus γέλγις appellat, alij ὄνυχας & σκελίδας: Plinius *nucleos*, *spicas* Columella nominat.

ἐκκρίνειν φωνὴν] Paris. φωνὰς δὲ. Aldinus, φωνῆ, pro quo φωνὴν reponendum censuimus. Nam & ita Serapio, Lacuna & Fuchsius legisse mihi videntur. Ac certè quidem flatus pellere Allium tam sumptum quàm adhibitum, & multorum autoritate, & varijs cõstat experimentis. Enimuero Simeon Sethi, Allium nõ modo flatus dissipare, sed etiam eorum generationem prohibere tradidit. Quin & Galenus ipse 12. Meth. vt ἄδιψον, ita & ἄφυσον esse asseruit: nec illud modò, sed & inter edulioru genera omnia flatum potentissimè discutere. Neque vero obstat, quod deinde subdit Diosc. Alij vim esse ἐμπνευματώσεως ποιητικήν, hoc est, *ipsum inflationes parere*. Nã vnum & idem remedium, pro ratione materiæ quam nanciscitur, & flatus pellere & flatus quoque gignere potest. Sic flatus quidem discutit pellitque Allium, si flatus vndecunque genitos nactũ fuerit, dummodò ne corpus ipsum crassioribus redundet excrementis, quæ gignendis flatibus nouam suggerant materiam. Flatus verò gignit excitátve, si in pituitosum excrementitiúmque corpus inciderit: ita tamen vt flatum minimè quidem ex se, sed ex occurrente pituita suscitet. Tùm enim quatenus frigidos crassósque eiusmodi humores nimiopere calfacit, liquat & attenuat, viscidósque ac lentos incidit, fieri nequit, quin pars eiusce materiæ abeat in flatulentos vapores. Atque iccirco Hipp. lib. de diæta, Allium prodidit spiritosa vi flatus excitare: itémque lib. de vict. rat. in acutis, flatum ac dolorem circa thoracem facere. Celsus itidem, lib. 2. cap. 26. Allium inter inflantia numerat. Sed nec illud quoque omisit Plinius, lib. 20. c. 6. dũ Allij dotibus propositis, vitia deinde varia recẽset: ac inter alia, quòd inflationes faciat. Quid quòd, vel ipso teste Aristophanis Scholiaste, ἀπὸ τῶν σκορόδων deducta videtur vox illa σκορδινᾶσθαι, quæ *pandiculari* significat, non quidem, vt ille voluit quod allia esu largiore vomitum irritent, tandémve ne ex acrimonia sequatur pandiculatio, sed quòd vaporosa excrementa interdum excitent & ad musculos propellant: quæ quidem vti distentur, Natura distẽtionem, quam σκορδινησμόν, hoc est, *pandiculationẽ*, vocãt, moliri consueuerit.

δίψας ποιητικόν] Sitim certè gignit allium. Siquidem stomachum exiccat: maximè si ventriculum pituita vacuum offenderit. Attamẽ Gal. 12. Meth. cõtra quàm opinarentur nonnulli, qui Cæpis etiã ipsis siticulosius esse censebant, planè ἄδιψον esse voluit. Quin & asserit Simeon Sethi, Allium proprietate quadã valere ad sedandam sitim ab humore salso genitam.

ἐμπνευματωτικὸν] Lego, δίψας ποιητικὸν καὶ ἐμπνευματώσεως, ἐλκωτικὸν ἐπιφανείας σωμάτων, ὄμματα ἀμβλυωπεῖν, seu potiùs ἀμβλυωπίας. Gallicus Interpres ἐκπνευματώσεως legisse videtur, siquidem allium innuit aptum natum crepitus excludere. Marcellus itidem ἀνασταλτικὸν ἐπιφανείας σωμάτων, non ἑλκωτικὸν ideò legere maluit, quia, testibus Plinio & Simeone Sethi, faciat Allium in totum rubicundiora corpora, dum scilicet sanguinem attenuat. Alij quod habetur in vulgata lectione, ἐμπνευματώσεως διαφορητικὸν, interpretantur, *flatus discutiendi concoquendique vim*: quoniam fortassis ἀναστατικὴν δύναμιν, hoc est, *vim alterativam*, apud Aphrodisæum in problematis περὶ τῆς σκορόδου δυνάμεως, pro concoctrice etiam vsurpari

obseruarunt. Ego verò cum Ruellio, ἑλκωτικὸν, legendum existimaui, Sotionis in Geopon. autoritate fretus: qui quidem refert Allio sanum corpus exulcerari, vti contrà cæpa vlcera ad integritatem reduci. Sed & Gal. lib. 3. de temper. quo loco rationem reddit, cur multa foris admota exulcerent, assumpta verò minimè, in eo censu sinapi, muriam, Allia & cæpas annumerat. Quod ad illud postremum spectat, quod in vulg. codicib. legebatur, ὀμμάτων ἀμβλυωπίας, hoc est, *non oculorum aciem hebetandi*, minimè omittendum censui: siquidè æquè ac cæpam oculos hebetare Allium, tum experientia, tum & Plinij & Auicennæ testimonio satis supérque constat. Imò & Hipp. ipse, lib. de diæta, Allia scribit oculis officere, eosdémque ἀμβλυώσσειν, hoc est, *hebetare*, propterea quòd vehementiorem corporis purgationem moliantur. Attamen Simeon Sethi iure optimo annotauit, quamuis sanam oculorum aciem lædat Allium, eius tamen hebetudinem ex largiore humiditate profectam emendare atque refocillare.

λαμβανόμενον οἴνου συνεχῶς] Vertunt nonnulli, *si vinum assiduè bibatur*, addúntque alij, *ac reuometur*: quasi desideretur in Græco exemplari, καὶ ἐξεμούμενον. Ac certè quidem Plinius lib. 20. cap. 6. *privatim*, inquit, *contra hæmorrhoidas prodest, cum vino redditum vomitu*. Ego continuò post assumptum Allium, vinum superbibi debere interpretor. Nam & συνεχῶς vt & *continenter* apud Latinos, ita interdū accipitur, pro eo quod Gallicè dicimus *tout d'une suitte*.

ἔστι δὲ τὸ ἀκαρτωτόν] Ista sic lego: ἔστι δὲ τὸ ἀκαρτωτὸν τοῦ καρδίνου μόνου καὶ ἀλλὰ δὲ καὶ ἐλαίῳ, &c. Ac ita quoque Serapio ac Ruellius legisse mihi videntur.

καὶ λύχνου δὲ μόρων] Aliàs μυττωτόν legendum suspicatus sum: sed reponendum hauddubiè, μυττωτὸν seu μυττωτόν. Nam & ea vox legitur apud Hipp. in fine libelli de locis in homine, itémque secundo Epidem. & lib. de visu. Galenus ἐν ταῖς γλώσσαις Dioscoridem citat, his verbis: μυττωτὸν, ὑπότριμμα σκοροδοειδὲς εἶναι φησι Διοσκουρίδης ὁ ὑπομνηματίζων. quæ verba de hoc Diosc. loco accipienda sunt. Eadem est Erotiani sententia, qui, æquè ac Aristophanis Scholiastes, μυττωτὸν dictū existimat, παρὰ τὸ μυσάττεσθαι, quòd propter odorem tetrum odio dignum & abominandum sit, quasi μυσακτόν. Hesychius etiam, Pollux & Aristoph. Scholiastes in Equitibus μυττωτὸν interpretantur, ὑπότριμμα ἐκ σκορόδου. hoc est, *alliatum intritum*, seu *intritum ex Allio*: cui tamē adhiberētur & alia ἀρτύματα, puta porrum, caseus, oua, oleum & acetum. Cæterùm hanc ipsam μυττωτοῦ vocem etiam genere fœminino extulit Callimachus, -τὴν ἐπιστάζω μυττωτόν. Masculino verò, Hippocrates & alicubi Athenæus, itémque Theophrastus. lib. 7. hist. Allio enim Cyprio (quod Latinorum fortasse fuit Vlpicum, quódque magnitudine præstare fertur) πρὸς τὸ μυττωτὸν χρῶνται, inquit ille. Plinius *rura pulmentaria* conuertisse videtur: alij etymo à Græcis ducto *Moretum*, quasi *Mosetum* appellarunt.

Cap. CLXXXIIII. καὶ τὸ σπέρματος ἀδρὸς]Secus sentire videtur Aëtius, qui capite de Napy, ἄριστον, id est, *præstantissimum*, censet, τὸ μικρότερον τοῦ ἄγαν καὶ ... id nimirum, quod *mole minus est, quódque minus sanguineum colorem refert*.

πρὸς τε ἀμβλυωπίας] Attamen ex eo ... dictū scribit Athen. libro 9. ... *quòd etiam ipso odoratu oculos lædat*. Sicut *cæpam* κρομμύων, ... *quod nos reductis palpebris pupillas occultare cogat*.

Cap. CLXXXV. συνουσίας παρορμᾷ] Nasturtium è contrario contendit Plinius, lib. 20. cap. 13. *venerem inhibere & animum exacuere*. Huic astipulatur Florentius Geoponicorum lib. 12. cap. 27. φασὶ δὲ, inquit, ὅτι τοῖς ἐσθίουσι κάρδαμον, ὀξυτέροις εἶναι ... γίνεσθαι· subdit verò deinde, ἀφροδισίων ... ἐστι. Attamen id & experimēto & Dioscoridis autoritati repugnat.

Cap. CLXXXVI. δισκοειδὲς εἶναι ἀπὸ λυσιμάχου] Gal. lib. 1. de antid. in hanc ipsam sentētiam semen Thlaspeos ait quadā sui parte quandam habere veluti compressionem, (θλάσμα vocat) à qua etiam θλάσπι nominatum sit. Cæterum pro, δισκοειδὲς, Plinius ac Ruellius, φακοειδὲς, legisse videntur, hoc est, *lenticulæ formam referens*, sumpta tamen lenticulæ voce (veluti & φακὸς apud Græcos vsurpatur) pro eo vasis genere, quod ad lenticulæ modum conformatū est. Sic & humor crystallinus apud Aëtium, ὑγρὸς aliàs φακοειδὴς, aliàs δισκοειδὴς appellatur.

ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς] Semē Thlaspeos scribunt Galenus & Ægineta per sedem infusum prodesse ischiadicis, quatenus sanguinolenta vacuat. Sic & Plinius, lib. 27. cap. 13. *prodest & ischiadicis infusum donec sanguinem trahat*.

Cap. CLXXXVII. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς] Eadem Plin. lib. 27. cap. 9. de dryophono tradit: quod Cordus sat probabili coniectura ductus cum Draba Diosc. vnum & idem esse existimat. Serapio Drabam, Oribasio braben dictam, nasturtij generibus annumerat, & nasturtiū Orientale appellat. Cæterùm inter notha Aldini exemplaris, hoc ipsum caput cum Arabidis herbæ inscriptione repetitur, ita vt Arabis & Draba vnius & eiusdem plantæ diuersa nomina fuisse videantur.

Cap. CLXXXVIII. σίκυος ἀγρίας ...]Σίκυς hic, vt & alibi sæpenumero, tum apud Dioscoridem, tum apud Theophrastū & alios, ἀντὶ τοῦ ζύμης, hoc est, *pro fermento aut farina subacta*, sumitur: vti etiam testatur Hesychius. quod non animaduertens Plinius sæpenumerò fallitur. Ægineta cap. de Erysimo, ἀντὶ τοῦ σταιὸς, siue σταῖς, ζύμην, hoc est, *fermentum*, vsurpauit. Esse verò σταις vocem ita accipiendā, ipse quoque Galeni contextus itidem apertè demonstrat, lib. 6. simpl. cap. de Erysimo. vt & ἀντὶ τοῦ, ἐγκαύματα (quæ vox paulò pòst sequitur in vulg. exempl.) legendum iuxta veterū codicū fidem, ἐκλείγματα, quamuis apud Gal. Aëtium & Æginetam ἐλίγματα perperam vbique legitur. Cæterùm pro eo quod habetur superiùs, ἀναλεγχόμενον, lege, ἀναλεγχόμενα: quò sit aptior cum præcedentibus connexio. Sed & fortè hoc eodem cap. ἀντὶ τοῦ λεβιώνι τι καὶ κα... λου, legendum, λεπὺ ἤγουν τι καὶ ... καὶ &c. Nam & ita Serapio legisse videtur.

Cap. CLXXXIX. δένδρον ἐστὶ μακρόν φασιν]Dioscorides, Galenus & ipse quoque Plinius, longi. nigri candidique Piperis eandem esse arborem perperàm existimauère. At recētiores nonnulli,

quibus licuit de longè petitis aromatibus accuratiùs scribere, in quibus est Garcias ab Horto, varias esse omnium plantas referunt: ac Piperis quidem nigri fruticem à candidi frutice, æquè ac nostratium vitium genera inter se, non facie foliisve, sed solo propemodum fructus granive colore discrepare, vix vt hic ab illo nisi ab incolis internosci possit. Ego verò Piper albũ, quod certè quidem ad nos conuehitur, non aliud esse iudico, quàm ipsum Piper nigrum cortice suo nigro & rugoso spoliatum. Eo verò cortice spoliari fit verisimile, dum Soli expositum, vt verbis Galeni vtar, ὑπεροπτᾶται καὶ ὑπεξηραίνεται, hoc est, *nimium torretur*, ac, vt ita dicam, *superexiccatur.*

ἥδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ] Ita & Theophrastus. 9. hist. stirp. cap. 22. Piper nigrum candido longè validius innuit. Galenus contrà 8. simpl. candidum nigro acrius esse voluit, tanquam superassato ac superexiccato. Rursúmque lib. 9. de comp. med. κατὰ τό. candidum Piper & stomacho commodius & acrius quàm nigrum esse tradit. At Plinius, lib. 12. cap. 7. vtroque tã longo quàm nigro lenius esse candidum asseruit.

ἔστι μὲν τις ῥίζα] Radicẽ Piperis intellige viribus costo similẽ. Nam & illud addidit Gal. 8. simpl. Quin ne radix quidem Costus est, sed lignum, si Garciæ ab Horto credimus.

CAP. CXC. ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ Ἀραβίᾳ] Fortè καὶ Ἀραβίᾳ. Nam & ita de Zingibere Plin. lib. 12. cap. 7. *id enim in Arabia atque Troglodytica in villis nascitur.* Ac re vera Troglodytica AEthiopiæ pars est, non item Arabiæ.

ῥίζια μικρὰ] Plin. lib. 12. cap. 7. Zingiber simpliciter *paruæ herbæ radicem esse candidam* scribit. At Garcias ab Horto radice depingit iridis, ac multò maiore quàm Cyperi. quod ipsum confirmat Christophorus à Costa. Sed & Ludou. Rom. lib. 5. cap 14. radicem scribit erui quatuor, octo, ac interdum etiam duodecim vnciarum pondo: quippe cùm minimè sit eadẽ omnibus amplitudo. Quòd ad folia spectat, Garcias iridi aquaticæ aut Gladiolo assimilat, quanquam magis nigricantia esse fatetur. Christoph. à Costa lacrymæ Iobi seu milio foliis comparat. Antonius Pigafetta, arundini. Tantopere Autores de Zingiberis historia inter se dissident atque discordãt. Porrò inferiùs ἀντὶ τοῦ, ἐγχωρίων, rectiùs legas, ἐγχωριάζον.

μαλακτικὸν κοιλίας] Aluum leniter emolliunt Zingiberis radices, siquidem recentes ac etiamnum teneræ edantur, multa adhuc humiditate præditæ, cuius quidem ope aluum emolliant ac lubricent: at vetustiores exhaustáque humiditate arefactæ, aluum potiùs astringunt.

CAP. CXCII. κλῶνας ἔχει μικρούς] Pro μικρούς, Lacuna, λεπτούς. hoc est, *tenues*, reponit ex veteri codice: atque ita quoque legit Oribasius.

CAP. CXCIIII. λαμβανόμενον πέπειρον] Lacuna ex vetusto quodam exemplari legit, κεκαυμένον, hoc est, *combustam*. Cui quidem lectioni astipulantur hæc Theophrasti lib. 9. stirpium historiæ de Cyclamino agẽtis verba: ἀγαθὴν δὲ τὴν ῥίζαν εἴς τε ὠκυτόκιον περιάπτειν, καὶ εἰς φίλτρα· ὅταν δὲ ὀρύξωσι, κατακαύσαντες αὐτὴν οἴνῳ δεύουσι, τροχίσκους ποιοῦσιν, ὡς τὰς τρυγὸς, ἢ ῥοδίσματα: hoc est, *Vtile verò radicem ad accelerandum partum adalligare. Valet & ad amatoria. Sed in eum vsum effossa comburitur, dein vino irrigata in pastillos digeritur, vt fæcis, quæ maculæ clauantur.*

CAP. CXCV. καθαίρει τοπίου] Quoniam alterius Cyclamini radicẽ superuacuam esse scripsit Dioscorides, ista vel ad reliquam plantam, vel potiùs ad ipsius fructum seu acinos (quod faciliùs crediderim) referenda sunt. Quare ἀντὶ τοῦ, πλήθει, πλῆθος legendum puto, nimirum καρπός, cuius paulò antè facta est mentio.

CAP. CXCVI. Δρακόντιον ἕτερον ἔχει φύλλα] Alterum caput Dracontij maioris nomine inscriptum, quod meritò à nonnullis inter Diosc. notha repositum est, tanquam legitimum agnouerunt Oribasius, Marcellus, Mathiolus & Amatus Lusitanus: ac illud quidem priore loco collocant, hoc verò posteriore. Ego verò cum Serapione illud alterum quanuis in codicibus nonnullis occurreret, consultò prætermisi, tãquam suppositititiũ, & ex Crateuæ aliusve fortasse cuiuspiam scriptis perperam contextui Diosc. adiectũ: maximè cum in vtroque capite diuersas quidẽ vtcunque voces, & vnam tamen eandémque historiam animaduerterem. Si etenim singula expendamus, vix aliud occurret discrimen, quàm quòd Dracontij folia Diosc. hederæ comparat, ille verò quisquis sit, lapatho: Itémque colorem fructus à principio herbaceum agnoscit Diosc. (falso enim in Aldino exemplari & apud Oribas. χλωδη legitur, ἀντὶ τοῦ, χλοώδη) ille verò *candidum*, hoc est, *cineraceum*. Seu fortasse Diosc. ad folij colorem, liuorem firmitatémve: ille ad eiusdem longitudinem respexit. Cæterùm, siue descriptionem, siue vires spectes, ferè consentiunt. Porrò si duplex est Dracontiũ, quemadmodum veteres testari videntur inscriptiones, maius inquam & minus, maius Dracontium id agnoscere possumus, quod in plerisq; hortis visitur, Autoris nostri descriptioni aptè conueniens: minus verò, aron passim circa sepes nasci solitum. Sic enim Serapio Dracontij duo constituit genera, vnum quod Dracontium simpliciter, alterũ quod aron appellaretur: ac idipsum innuere quoque visus est Theophrastus, dum tradidit Dracontij genus quoddã aron appellari. Attamen quoniam cognatæ ac congeneres sunt hæ plantæ, ac viribus etiam iisdem præditæ, earum nomina nil mirum apud Pliniũ & alios rei herbariæ Autores ferè omnes passim confundi: quod vel ante sua tempora factitatum testatus est ipse Plinius, lib. 24 cap. 16.

νευρώτων] Marcellus νευροτρώτων legisse videtur: sed vulgatam lectionem retinere satius fuit. Quanuis enim Gal. 3. de comp. medic. κατὰ γένη, ad neruos vulneratos Dracontij radicem vsurpat, attamen eiusdem foliis recentiũ vulnerum agglutinandorum vim idem ipse tribuit, lib. 6. de simpl. med. facult.

ἐσθίεται καὶ ἑφθὴ] Sic Gal. 2. de Alim. Dracũculi æquè atq; ari radices bis térve elixatas iis interdum in cibo offerri tradit, quibus crassorũ lentorúmque humorũm copia in pectore pulmonibúsve congesta est. At Theoph. lib. 7. hist. stirpium, Dracontij radicem ad cibũ ineptam ac prorsus medicamentosa facultate præditam esse tradidit, hisce verbis: ὁ δὲ τοῦ δρακοντίου (καλοῦσι δέ τινες δρακόντιον ἄρον, διὰ τὸ τὸν καυλὸν ἔχειν ποικίλον) ἄβρωτος καὶ φαρμακώδης. i. *Radix Dracontij (quoddam*

enim aron Dracontium vocant à caulis vario colore) & esus ineptus & medicamentosa existit.

CAP. CXCVII. μικρότερα δὲ] Vetusti codicis fidem secutus legi, μικρότερα, nō μακρότερα, hoc est, *longiora*, vt in vulg. exemplaribus. Oribasius quoque ac Serapio videtur legisse μικρότερα. Sed & ita legendum res ipsa per se clamitat.

ῥίζα λευκή] Cōtrà Plinius lib. 24. cap. 16. Aron radicem nigram habere scribit, vti dracunculus subrutilam: quod de cortice radicis fortassis intelligendū est. Alioqui enim candida est vtriusque radix. Imò candidam radicem cùm nominat Hipp. dracontij radicem vult accipi Gal. in Lexico vocum Hippocratis.

ἑψηθεῖσα [illegible]] Nostri quidem Ari radices (nisi fortè cultura meliorescunt) quantumuis bis térve coctæ, vix tantum de sua insigni acrimonia remittere possunt, vt in cibos recipiantur. Ita & plurimùm acres fuisse Ari Asiatici radices, testatus est Gal. lib. 2. de alim. facult. Attamen idem Cyrenis haberi prodidit, quæ minimùm medicamentosæ sint & acres, vt rapis etiam sint vtiliores, ac in cibo præstantiores. Sic quoque Plinius, lib. 19. cap. 5. *Aron in Ægypto nasci prodidit, radice mollioris naturæ, quæ editur & cruda.* Tantùm ergo potest cœli solique diuersitas, vt quæ hic acres reperiuntur stirpes, alibi mitioris naturæ deprehendantur.

CAP. CXCVIII. αἰδοῖον παντὸς ζώου] Quod hic generaliter scribitur à Diosc. de fœminini sexus genitali tantummodò extulit Plinius: nec malè, velut indicant ea verba quæ proximè sequuntur. Ita verò Plinius, lib. 24. cap. 16. *Sed unum miraculum ingens, contacto genitali cuiusque fœminini sexus animal in perniciem agi.*

CAP. CXCIX. καλούμενοι ἀνθερικόν] Autoribus Theophrasto & Pythagora quodam, ex Plinio, lib. 21 cap. 17. Hastulę regię caulis seu scapus totus, anthericos dicebatur, vti Latinis, teste eodem Plinio, albucus. Dioscorides verò prima quidem fronte florem tantummodò anthericū appellasse videtur: nec abs re, nam & ἀθήρ seu ἀνθήριξ Græcis interdum pro summo spicarū fastigio sumitur. Attamen illud etiam, καλούμενον, rectiùs fortassis ad καυλόν referri potest, vti ego referendum censui. Sunt & qui eo nomine semen Asphodeli significari voluerint, quemadmodum Hesychio & Theocriti Scholiastæ placuit. At verò Eustathius in Homerum, sitne ἀνθέρικος ἀσφοδέλου καρπός, an verò καυλός hæsitat. Cæterùm in describenda Hastula regia semen hoc nigrum minimè prætermisit Serapio, quale scilicet & Theophrasto & Plinio describitur.

καθαίρουσι δὲ] Lacuna legit, ταράττει. Plinius, *Semine*, inquit *sumpto turbatur venter*. Sed & vulgata lectio tolerari rectè potest. Illa siquidem τὰ καθαίροντα καθαρτήρια, ἤτοι κατασπῶντα, rectè dici possunt, quæ aluum cogunt ἀθρόως, violenter & cum impetu deijcere. Sic infinitis locis apud Hipp. κοιλίην καταρρήγνυσθαι dicitur, quod exponit Gal. ἀθρόως ἐκκρίνειν τινά. Sed & apud Gal. legitur: ἡ δὲ γαστὴρ αὐτῶν κατερράγη χολώδη. Eadē quoque significatione vsurpatur illud apud Appianum in Iberica, κατερρήγνυντο ταῖς γαστράσι, quod Præceptor olim meus piæ memoriæ minùs rectè, *alui dissiliebant*, videtur conuertisse.

CAP. CC. ἁπαλύνει τὰ νευρώδη] Contrà Plinius, lib. 20. cap. 9. *Bulbos neruis utiles scribit, ideóque paralyticis dari.*

CAP. CCII. θερμαίνει καὶ τμητικὰ] Hic Scillæ vrentem feruētémve facultatē tribuit Diosc. Attamen Gal. libro 8 simpl. in secundo tantùm calfacientium ordine eam reposuit: quem secutus est Auerroës. Paulus verò calidam simul & siccam in eodem secundo gradu agnoscit. At Auicenna calidam in tertio, siccam in fine secundi existimauit.

στέατι δὲ ἢ πηλῷ] Ineptè Scillam adipe oblini voluit Plinius, στέατι fortasse legens, neque satis gnarus variarum τῆς στέατος significationum. Sed & luto (quod idem ipse voluit) Scillam inuoluere sordidum ait Gal. lib. de ther. ad Pisonem. Iccirco potiùs fermento teneriore oblini debere admonet: quippe cùm Scilla in eo facilè assetur, & ab eo quiddam dum assatur accipiat. Dioscorides, non ita magno discrimine, massam, seu subactam farinam, vsurpauit.

τὸ μεσαίτατον] Gal. lib. 9. de comp. med. κατὰ τόπους, recitans Chrysermi ad splenicos medicamentum, in quo Scilla recipitur, hanc purgari dum vult, ἀφελὼν, inquit, τὸ φλοιὸν καὶ τὸ πυθμένος τὸ σκληρὸν, τὸ δὲ μεσαίτατον λαβών. hoc est, *Corticem detrahe & quod ad fundum durū est: sumpto verò nucleo*, &c. Scilicet μεσαίτατον, hoc est, *nucleum*, appellauit, quod hoc loco Diosc. τὸ μεσαίτατον.

καὶ ἕψεται δὲ ἀλλαχόθεν] Ruellius duos trésve pręparādæ Scillæ modos, qui hic sigillatim traduntur à Dioscoride, minùs è videtur distinxisse. Sic & Plin. lib. 20. cap. 9. *Tosta quoq; purgatur*, inquit, *& medium eius iterum in aqua coquitur*. Attamē palàm edocent Autoris verba, quomodo Scilla tum assanda, tum elixanda, tum etiam cruda siccanda sit. Et hoc quidem loco siccari eam in vmbra voluit, cùm tamen etiam exiccationem in Sole admittat. lib. 5. dum vini scillitici præparandi rationem tradit.

καὶ τὰ ἐν ποσὶ ῥαγάδας] ῥαγάδας, legisse videtur Plinius. Siquidem loco citato de Scillæ viribus agens: *Rimas pedum*, inquit, *sanat in oleo cocta, & mixta resinæ.*

[illegible] δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον] Idē prodidit Theoph. lib. 7. hist. cap. 12. his verbis: λέγεται δὲ καὶ πρὸ τῶν θυρῶν φυτευθεῖσα ἀλεξιφάρμακον εἶναι τῆς ἐπιφερομένης βλάβης. Hoc ipsum Plinius ex Pythagora refert, lib. 20. cap. 10. *Pythagoras*, inquit, *Scillam in limine quoque ianuæ suspensam malorum medicamentorum introitum pellere tradit.*

CAP. CCIII. μακρότερα δὲ] Plinius itidem lib. 27. cap. 12. Pancratium (quam aliqui scillam pusillam appellare malunt) foliis descripsit lilij albi, at longioribus crassioribúsque.

CAP. CCIIII. ἐφ' ἧς Μαρμαρίτας] Mutata vnica litera legendum, Μαρμαρίτας. Nam & Marmaritæ Straboni, lib 17. Geograph. circa finem, populi dicuntur Libyæ, Cyrenis proximi. Hos eosdem Plin. lib. 5. cap. 6. Marmaridas nominat. Cæterùm pro eo quod paulò pòst sequitur, Ἀσίας, repono, Ἀραβίας. Siquidem Galenus quoq; 7. simpl. ἡ δὲ ἐν ταῖς θερμαῖς, inquit, καὶ ξηραῖς χώραις φυομένη κάππαρις, ὥσπερ καὶ ἡ ἐν Ἀραβίᾳ, πολὺ τῆς παρ' ἡμῖν ἐστι δριμυτέρα, ὥστε καὶ τῆς καυστικῆς δυνάμεως μετέχειν [illegible]. hoc est, *Porrò Capparis quæ in valdè calidis fructibúsque regionibus prouenit, ut quam fert Arabia, multò est nostrate acrior, adeò ut plurimū etiam*

habens

habeat adurentis facultatis. Sed & Plinius, lib. 13. cap. 23. *Cauenda eius genera peregrina. Siquidem Arabicum pestilens: Africum gingiuis inimicum: Marmaricum, uuluis & omnium inflationibus. Apulum uomitus facit, stomachum & aluum mouet.* Quanquam, si Dioscoridis Punium rectè concinnare placet, legerim lubentiùs: *Arabicum pestilens gingiuis inimicum: Marmaricum, &c.* Marmaricum enim & Africum eadem esse constat.

Cap. CCV. λεπίδιον] λεπίδιον & ἴβηρις Democrati dicta, eiusdē plātæ sunt nomina, quemadmodum cap. de Iberide annotauimus. Quanquam est & alterum maius Lepidium à Paulo descriptum lib. 3. cap. 77. quod vulgus à sapore piperis piperitin nominat. Atque hoc ipsum à Plinio quoque designari videtur, lib. 19. cap. 8. dum tradit, *exire Lepidium in cubitalem altitudinem, folijs laurinis, sed mollibus.*

βριχώμενον εἰς ἀλμαίας] Lepidij vsum in condimentario genere, qui quidē huc pertinere videtur, refert Columella, lib. 12. cap. 8. dum faciendæ oxygalæ rationem tradit, hisce verbis: *Sunt qui satiui uel etiam syluestris Lepidij herbā cum collegerunt, in umbra siccent, deinde folia eius abiecto caule die & nocte muria macerata expressaque lacti misceant sine condimentis, & salis quantum satis arbitrantur adijciant: tum cætera quæ supra præcepimus faciant. Nonnulli recentia fol. a Lepidij cum dulci lacte in olla misceant,* &c. Sed & idem Colum. in poëmate de cultu hortorum, Lepidium designās, *Ponitur* (inquit) *& lactis gustum quæ condiat herba.* Eodē verò spectare videtur illud Plinij, loco citato, de Lepidio: *usus eius non sine lacte.*

πρὸς τέταρτον ὥρας] Contendit Cornarius, τέσσαρας, legēdum: nec abs re, quandoquidem & Democrates, & quotquot alij è veteribus huius è Lepidio contra ischiadem remedij mentionem fecēre, illud ferè duarum tātùm, trium quatuórve horarum spatio suas vires exerere prodiderunt, fœminis quidem citiùs, viris vero tardiùs.

τῷ τραχήλῳ.] Hanc ipsam radicem non collo, vti Diosc. sed brachio alligari tradit Plinius, lib. 20. cap. 17. *Tradunt*, inquit, *in dolore dentium adalligatum brachio quà doleat, compescere dolorem.*

Cap. CCVI. ὃ δὲ καὶ ἀγριοσέλινον ἔχουσι] Hāc etiam à similitudine apij Apiastellū videtur nominasse Apuleius: Plinius verò lib. 20. cap. 11 apiastrum, ipsūmque tradit in cōfessa damnatione esse venenatum in Sardinia: quanquam ibidē fatetur, apiastrum Hygino esse μελισσόφυλλον, scilicet ab apibus ita dictum, quibus hoc gratissimum esse consueuit.

ἄνθος χαλκοειδὲς] Plinius, lib. 25. capite vltimum Ranunculi genera persequitur: *Quartum*, inquit, *simile huic, flore luteo:* vbi *luteo* perperàm legi cōstat, pro *lacteo*. Sed & ibidem, pro *Eadem siccæ concisa sternutamentū est*, legēdum hauddubiè, *sternutamentum ciet.*

πρὸς ὀλίγον] Hoc illud est quod ait Plinius, *celeriter remouenda*. Causam subdit Gal. in hęc verba: *Nam si diutius inhæreant, non solùm excoriatur cutis, sed & in crustam uritur.* Sic & Apuleius de hac eadem herba, quam Sceleratam nominat: *Non diutius patiaris*, inquit, *quàm necesse est, ne & sanum corpus exedat.*

Cap. CCVII. συντεθλασμένης] Lege, συντεθλασμένα, vt hæc aptiùs cohæreant cum sequentibus, λευκάνθεμα, κυκλαμίνου.

ἀργεμώνη ἀνεμώνη] Plinius, lib. 21. cap. 23. postquam ex sententia Dioscoridis de Anemone medica, ad coronariarum differentiam, egit: *Hanc subiūgit, errore ducti argemonem putant multi*, &c. Eodem seruato Plinij sensu, Pena hoc loco, nisi fallor, ἀργεμώνη, οἱ δὲ, ἀνεμώνη, legendum existimauit: quasi id vnū voluerit Dioscorides, errore manifesto cōfundi Anemonem cum argemone. Veruntamen etsi non negamus, id quidem innuisse Dioscoridem, prætereà tamen & quorundam errorem retegere & coarguere voluisse suspicamur: qui quidem veræ ac legitimæ argemones ignoratione, eupatorio nomen argemones seu argemoniæ falsò tribuebant. Nam sic quoque rursum Diosc. lib. 4. cap. 41. de eupatorio: ἔνιοι δὲ τοῦτον ἀργεμωνίας ὀνομάζουσι πλανώμενοι. ἐπίσης δὲ ... [illegible] vbi ἀργεμώνας, οἱ δὲ, ἀργεμώνιον, perperàm legi apud omnes est in confesso. Cæterùm, quantumuis nō semel rectè monente Dioscoride, error ille nominum ad hodiernum vsque diem ita inualuit, vt etiam vulgus Medicorum eupatorium, detorta argemones in agrimoniam voce, falsò agrimoniam appellet.

τῆς ἀργεμώνης αὐτοῖς ἐπιτίθεται] Legi, ἀργεμώνης, vti in altero exēplari haberi annotat Goupylus, non ἀνεμώνης, vti legitur in vulg. exemplarib. Illud ipsum quoque expresserunt, Oribasium secuti, Hermolaus, Marcellus, Cornarius & Lacuna. Adde quòd ex proximè sequenti capite ita legendum, facilè vnicuique constat. Ego verò οἱ δὲ, ὑπόμηχ, cū Oribasio & Serapione legendum puto, ὑπόμαλον: aptiùs enim opponitur ei quod sequitur, ὑπόπυρον. Huc adde quòd capite proximè sequenti, quod priuatim argemonæ dicatum est, argemones capitulum quàm papaueris rhœadis oblongius & summā parte latiusculum esse disertè scribitur.

ὀπὸν οὐκ ἀνίησι] Sibi pugnantia hoc capite scribere prima statim facie videtur Dioscorides, qui iam succum vllū remittere neget Anemonen: anteà verò radicis eiusdem succū ad purgandum caput prodesse tradiderit. Sed aduertendum aliud ὀπὸν, aliud χυλὸν voce significari. Anteà de expresso radicis succo egit: hic de liquore, qualem & argemone & erratica papauera sponte & citra vim fundunt, dum caulis potissimùm conciditur, alió ve modo aperitur. Sic & chondrillę lactucæque liquorem lacteúmve succum antehac ὀπὸν appellauit. Nos iccirco homonymiæ vitandæ gratia hic ὀπὸν *liquorem* vertere maluimus, quàm *succum* cum Plinio. Is siquidē, loco modò citato, dum distinctionem tradit Anemones generum ab argemone & papauere rhœade, sic habet: *Nec aut succum illarum Anemonæ reddūt, aut calyces habent, nec nisi asparagi cacumen.* Hisce autem verbis noluit omnino succo priuare Anemonen, sed tantummodò ipsius succum ab argemones & papaueris rhœadis succo diuersum esse indicauit. Aliā verò fuisse Dioscoridis mentem, ex illius verbis facilè quisque iudicet.

Cap. CCVIII. τὰ δὲ φύλλα] Consensus omnium Interpretum fecit, vt quę alioqui in vulgatis exemplaribus deprauata legebātur, ita restituerimus: τὰ δὲ φύλλα ἀνεμώνῃ ἔχει ὅμοια, ἐσχισμένα, ἄνθος [ἐπὶ καυλῷ] φοινικοῦν, κεφαλὴν δὲ &c. quanquā

illud, ὅτι καυλὸς, penitus omisit Cornarius: Ruellius post illud, κεφαλὴν δὲ, reposuit. Plinius verò sic habet nulla floris facta mentione, lib. 25. cap. 9. *Folia habet Argemonia, qualia anemone, diuisa. apy modo, caput in cauliculo papaueris syluestris: item radicem.*

Cap. CCIX. τραυματικαί] Quoniam Gal. 6. simpl. vtrunque genus Anagallidis tradidit admodum extergentis esse facultatis, ex eo colligit Manardus, legendum fortè, ῥυπτικαί, ἀντὶ τοῦ, τραυματικαί. At ego suspicor legẽdum potiùs, θαυμασταί, quia sint vulnerariæ. Nam & eodem loco monet Gal. exiccandi vim habere mordacitatis expertem, ideóque vulnera glutinare.

Cap. CCX. λεῖα δὲ ἔχει τὰ φύλλα] Lacuna in antiquo codice legit, λεῖα ἔχει &c. quam lectionem eò lubentiùs sum amplexus, quòd & Serapionem ita legisse animaduerterem.

γωνιώδη καὶ ἐρυθρὰ] Eadem leguntur apud Oribasium. Attamen hæc vox, ἐρυθρὰ, meritò plerisque Interpretibus suspecta fuit, quoniam helicis Hederæ folia nusquam rubentia conspiciuntur. Theophr. lib. 3. hist. stirp. cap. 18. de eadẽ helice agens, scribit in hunc modum: ἡ δὲ δὴ ἕλιξ ἐν μεγίσταις διαφοραῖς. καὶ γὰρ τοῖς φύλλοις πλεῖστον διαφέρει, τῷ τε μικρότερα καὶ τῷ γωνιοειδῆ καὶ εὐρυθμότερα. τὰ δὲ τοῦ κιττοῦ, περιφερέστερα καὶ ἁπλᾶ. hoc est, *helix differentys maximis discernitur. Etenim folijs plurimũ distat tum paruitate, tũ quòd angulata concinnioraque sint, cum Hedera rotundiora simpliciaque habeat.* Iita porrò Plinius ijsdem penè verbis sic Latinè reddidit, lib. 16. cap. 34. *Plurimas autem habet differẽtias helix, quoniam folio maxime distat. Parua sunt & angulosa concinnioraque, cùm reliquorum generum simplicia sint.* Ita quæ Theophrastus εὐρυθμότερα, vel, vt legũt alij, ἀρυθμότερα, vel, vt Paul. Leopardus, εὐρυθμότερα, seu pro eodem εὐσχημονέστερα dixerat, vertit Plinius, *concinniora*. Ea autem Theoph. autoritate freti plerique etiam hoc loco vocem eandem, ἀντὶ τοῦ, ἐρυθρὰ, reponendam censuerunt. Attamen Cornarius apud Theoph. legendũ potiùs existimat, εὔχροα: hoc verò loco, ἀδρά. Ego eodem propè sensu hic, ἁδρὰ, legendum suspicor: nam & *crassa* Serapio cõuertit. Liberum tamen esto suum cuique iudicium.

ἐκκαθαίρουσιν ἁπλῶς] nimirum, si intrò sumatur. Nã & Plinius, lib. 24. cap. 10. *Hedera*, inquit, *neruis intus nocet. ijsdem neruis adhibita foris prodest.*

ἀτονίας ποιοῦν] Sic legisse videtur Serapio: vertit enim, *Corpus infirmant.* At ego ἀντὶ τοῦ, ἀτονίας ποιοῦν, vnica mutata litera lego, ἀγονίας ποιοῦν: maximè cùm clariss. vir Sambucus ita etiã in vetusto quodã codice legi obseruauerit. Quanquam si corpora infirmant Hederæ corymbi, ex consequenti etiam sterilitatem facere sat intelligi potuit. Ita verò Plinius, loco modò citato: *Hederæ nigræ candidiores corymbi potu, steriles etiam viros faciunt.*

Cap. CCXI. ἢ ὁ καρπὸς] Ita Oribasius, Serapio & Cornarius: reliqui, καυλὸς non ita magno discrimine legisse videntur. Vult enim Autor non ex his illisve tantummodò plantæ partibus, sed ex ipsa tota succum elici.

ἡ δὲ ῥίζα τριφθεῖσα &c.] Lacuna legit in hunc modum: ἡ δὲ ῥίζα τριφθεῖσα σὺν ἀλόῃ ἢ οἴνῳ λευκῷ καὶ ἐπιτεθεῖσα σὺν οἴνῳ ἰκτερικοὺς θεραπεύει καὶ ἕρπητας. ἰσχιαλγίας τε παύει ἐμπλασσομένη. Ego verò, vnica detracta particula, καὶ, ita lego & distinguo. ἡ δὲ ῥίζα τριφθεῖσα σὺν ἀλόῃ καὶ οἴνῳ λευκῷ, ἰκτερικοὺς θεραπεύει, καὶ ἕρπητας, καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ, ἰσχιαλγίας τε &c.

ἀναφύεται] Chelidoniam primo statim hirundinum aduentu è terra erumpere voluit Dioscorides. At Theophrastus & Plinius, iam tùm florere tradiderunt. Siquidem Theophr. lib. 7. cap. vlt. ἔτι δὲ τὸ χελιδόνιον. inquit. καὶ γὰρ τοῦτο ἅμα τῇ χελιδόνι ἀνθεῖ. Plinius verò de Chelidoniæ generibus agens, lib. 25. cap. 8. *Florent aduentu hirundinum, discessu marcescunt.*

ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ] Plinius & ita sensisse videtur, lib. 8. cap. 27. vbi sic habet: *Chelidoniam visui saluberrimam hirundines monstrauêre, vexatis pullorum oculis illa medẽtes.* Itémque lib. 25. cap. 8. *Chelidonia hirundines oculis pullorum in nido restituunt visum: ut quidam uolunt, etiam erutis oculis.* Idem verò ex Plinij sententia retulit in suo carmine AEmylius Macer, capite de Chelidonia. At Cornelius Celsus id commentitium esse existimat, lib. 6 cap. 6. quo loco de sanguine suffusis oculis agit, hisce verbis: *Extrinsecus verò interdum si ictus oculum lædit, ut sanguis in eo suffundatur, nihil commodius est, quàm sanguine uel columbæ uel palumbi uel hirundinis mungere. Neque id sine causa fit, cùm horum acies extrinsecus læsa interposito tempore in antiquum statum redeat, celerrimeque hirundinis. Vnde etiam locus fabulæ factus est, per parẽtes id herba Chelidonia restitui, quod per se sanescit.* Hoc ipsum & ante innuisse videtur Aristoteles, dum & lib. de hist. animal. 6. cap. 5. & 4. de gener. anim. cap. 6. nulla herbæ facta mentione, pullorũ hirundinis nupertimè in lucem editorum oculos si quis præpunxerit, aut stylo vexauerit, resanescere scribit, ac visum posteà planè recipere. Sed & ipse Plinius, lib. 11. cap. 37. *Oculos*, inquit, *serpentium caudis & hirundinum pullis si quis eruat, renasci tradunt.* Id verò si ita est, soli genitali facultati acceptum ferendum est, quæ quidem in recens editis eiusmodi animalibus oculis nondum absolutis insidet. Enimuerò cùm nuper exclusi hirundinum pulli non videant, imperfectique edantur in lucem, punctos tùm etutósve eorum oculos reparari ac resarciri posse non est à ratione planè alienum: quoniam iis nondum absolutis adhuc insidet ea genitalis facultas, quæ deliniationis fungens munere, nacta materiam, damnum sat commodè resarcire possit.

Cap. CCXII. ἐν μέσῳ ἀμπελώδη τὸν] Sic habent omnes codices. Sed equidem cum plerisque interpretibus legere malim, ἐν μέσῳ ἀναπεπταμένον. Nam & alibi Dioscorides, ἀναπεπταμένος ἐν χερσίν.

Cap. CCXIII. ἔχει δὲ τὰ φύλλα] Nobis haud secus ac priscis incerta omnino huius Othonnæ historia fuit in causa, vt è recẽtioribus nonnulli varia variè in hoc capite legerint. Ac inter cæteros quidem piæ memoriæ Præceptor noster Rondeletius, ἀντὶ τοῦ, ἐρεβίνῳ, πολυσχιδῆ, legebat. Doctiss. etiam Dalechampius, ἀντὶ δὲ, πλατύφυλλα, vt audio, legit πλατύφυλλα. Marcellus ἀντὶ τοῦ, χαλκάνθου, λευκάνθου. Attamen perbellè respondent quæ de Othonna retulit Plinius, lib. 27. cap. 12. cum vulgata Dioscoridis lectione.

Cap. CCXIIII. συστρεφομένων] Sensus erit clarior, si συστρεφόμενον legerimus, ἀντὶ τοῦ συστρεφομένων.

Cap. CCXVI. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ πρὸ αὐτῆς]

Galenus, 6. simplicium, hanc, quia insigni acrimonia prædita sit, valentiùs quàm satiuam desiccare monuit, ideóque valentiùs humidis putrescentibúsque vlceribus obsistere: ad cætera verò minùs antedicta valere: quippe quæ immoderatiùs desiccet atque mordeat.

CAP. CCXVII. ἀφ' ὧν ...] Illud, ἀφ' ὧν, mihi meritò suspectum est, quoniam non ex alarum finibus, sed ab ipsa potiùs radice totidem ramulos prodire est verisimile. Quare vel eæ voces redundant, vel post eas aliquid desideratur.

Quæ ab operis typographicis pag. 39. per imprudentiam prætermissa fuere, hoc loco supplere visum est.

†† CAP. CXII. ...]Sic citat Gal. 1. de alim. At Marcellus ... (rectiùs fortasse, ...) legendum ideò putauit, quoniã Galenus & ipsum secutus Paulus κρίμνον dixêre, ..., hoc est, *Crimnon quam polentã ægrotis concoqui.* Veruntamen nihil impedit, quominùs simpliciter enuntiãtes, κρίμνον ..., dicere possimus: si verò cum polenta comparemus, hac ipsa ..., quemadmodũ etiam tum Gal. tum Paulus pronuntiauerũt. Cæterùm non ex zea tantùm olyráve & tritico parabatur Crimnon, sed & ex hordeo. Nam, vti annotat Gal. in Hipp. 2. prædict. Crimnon dicitur, quæ effracto hordeo inuenitur farina grandiuscula: quippe quæ non perfectè molita est. Porrò ... legitur apud Gal. loco citato, ..., eodem penè significato: quanuis aliud est torrere, aliud verò frigere.

CAP. CXIII. ...] Olyram Plinius arincam appellari scribit, eámque diuersam penitus facit à zea, contrà quàm existimarit hoc loco Diosc. itémque Galenus, dum ζειαὶ vocem apud Hipp. exponit, ὀλύρας. Huius verò speciem aliquanto deteriorem, typham dici solitam ex eiusdem Gal. verbis facilè licet colligere, quanuis typham cũ Olyra eandẽ fecisset Mnesitheus.

CAP. CXIIII. ...]Non ex sola zea, aut huius specie, olyra dicta, Atheram seu atharam AEgyptiorum fieri hoc ex loco inferri velim. Nam & ex amylo eam cõstare prodidit Aëtius: Iulius verò Pollux, è miliacea farina.

CAP. CXV. τράγος ...] Gal. hæc verba citans 1. de alim. mẽdosè sic habet: ... Porrò Tragum hunc, quem ab herba maritima cognomine distinguentes nonnulli, ..., hoc est, *cerealem*, cognominant, Oribasius, lib. 3. ..., far crassius appellat, nec ineptè quidẽ: quandoquidem à veterũ farre factitio, quod cum Diosc. ... quodammodo conuenire videtur, eo solo differt, quòd hoc mola in partes confringeretur, ille integer repurgatus atteruaretur. Gal. lib. 1. de alim. fac. ex olyra nobilissima vti decet excorticata Tragum fieri prodidit. Sic & Autor ... lib. 3. ex olyra præstãti parari voluit, ad eundem modũ, quo ex hordeo ptisana. Alio tamen loco idem Gal. ex zea fieri tradit, cuius vtriq; species est olyra, vel ipso teste Diosc. At Plinius, lib. 18. cap. 7 ex ipso etiam tritici semine, dum decorticatur. Sic & Autor ... loco suprà citato, è frumento quoque Alexandrino fieri commemorat.

CAP. CXVII. ...] Galenus 1. Alim. non inter frumentacea, sed inter legumina Oryzam recenset. ... enim quæ Latinis sunt *legumina*, ibidem appellari scribit, cerealia omnia semina, è quibus panis minimè conficitur. At quod idem βρόμον, id est, auenam, ex leguminum genere scribit esse, lib. 6. simpl. mendo minimè carere existimauerim, atque adeò pro ..., ..., esse reponendũ. Est enim alia Oryzæ, (quã ὄρυζον etiam neutro genere nominat Theophrastus) alia auenæ ratio.

IN LIBRVM TERTIVM.

CAP. I. Ἀγαρικὸν ῥίζα] Etsi incertam & ambiguam de Agarico ex opinione vulgi sententiam protulit Dioscorides, illud tamẽ radicem esse voluit, quem in eo deinde secutus est Galenus: quanquam hic ita radicem esse agnoscit, vt tamen non intra terram cæterarũ more latere, sed arborũ caudicibus innasci & adhærescere fateatur. At veriùs cum Plinio, lib. 25. cap. 9. fungus est, non quidem radicibus, sed ipsis truncis innascens arborum, non glandiferarum modò, (quod voluisse videtur Plinius) sed & coniferarum. Nam & laricibus summis innascitur, quod inter cætera hodie præfertur: quippe cuius apud nos vsus sit frequentissimus, siue ex Allobrogũ, siue ex Valesiæ Alpibus inuehatur.

...] Ita sentiunt Aëtius & Auicenna. A Mesuæo verò filamẽta Agarico mari eidémque deteriori potiùs tribui videntur, vti & rotunditas, fœminæ. Sed reuera fœmina, quæ bonitate antecedit, si frangatur, rectis venarum discursibus & quasi diuisuris constare cernitur: mas verò, in fracturis (quod aliud est) villosus fibrosúsve neruorum modo cõspicitur.

...] Idem repetit Autor, 2. ... cap. 13. & 14. Sed quomodo stomachicis Agaricum rectè conuenire possit, dubium fortasse non abs re fuerit. Siquidẽ Aëtius, Tetrab. 1, ser. 3. cap. 40. illud tradidit stomacho omnino aduersari, quia scilicet leue sit, ac in stomacho supernatet. Idẽ quoq; memoriæ prodidit Actuarius, meth. med. lib. 5. cap. 8. Paulus verò, lib. 4. cap. 7. affirmauit nõ esse stomacho valdè noxium. Sed nos cũ Aëtio & Actuario sentire cogimur, quoniã nostrũ nauseabundũ esse quotidie experimur. Fortasse verò præstãtius illud fuit, quod olim è Sarmatiæ regione petebatur, in qua fuêre vrbs, amnis & promontorium eodem Agari nomine, à quibus & Agaricum nomen sibi vendicasse creditur.

CAP. II. οἱ δὲ ῥῆον ...] Hanc radicem Plinius Rhacomatis nomine describit, lib. 27. cap. 12. Galenus & Paulus, æquè ac Dioscorides, Rha seu Rheon appellant, ita dictam à Rha fluuio cognomine supra Pontum & Bosphorum Tanai vicino: quoniam in illius superciliis ea gignebatur, teste Ammiano Marcellino. Alij quòd è regionibus supra Pontum afferretur, nomine composito Rhaponticum dixêre. Aëtius ῥῆον Ποντικὸν seu ῥᾶον nominat. Actuarius, inter-

dúmque AEgineta ῥίζαν Ποντικὴν, vti Corn. Celsus, radicem Ponticam. Sed & iidem AEgineta & Actuarius, itémque Nicolaus Myrepsus, Rhei Barbari seu Barbarici nomine, eius ipsius interdum mentionem fecisse videntur. Et tamẽ non desunt è recentioribus primariæ notæ Medici, qui haud ita firmis, si quid iudico, nixi argumẽtis, à Rhabarbarico nostro hodie vsitatissimo radicem hoc capite descriptã toto genere differre affirmauerint. Verùm quoniam ab Arabibus recentioribúsq; Græcis eadẽ propè Raued Scenitico, Rhabarbarico seu Indico assignantur, quæ à Diosc. Galeno, priscísque aliis olim Rheo tributa sunt, eiusdem generis radices has esse meritò censuerim: sed quæ specie tãtùm differant, ac pro cœli natalísque soli, aut etiam maturitatis discrimine, pondere, odore, colore, sapore ac viribus euarient.

CAP. III. στυπτικὴ] Placet Dodonæi coniectura; qui ῥυπτικὴ legendum censuit: maximè cùm Gal. 6. simpl. Gentianę radicem pronuntiet inter cętera, ῥυπτικῶν τε καὶ ἱκανῶς ὑπάρχειν, hoc est, *in abstergendo esse perquam efficacem*, abstersoriámque illi facultatem esse insignis amaritudo satis indicet. Adde quòd effectus qui proponuntur deinceps à Diosc. abstersionis potiùs quàm astrictionis fidem faciunt.

CAP. IIII. βοηθεῖν ταῖς λοχείαις] Id est, *partubus aut puerperijs*. Aldinus codex habet, ταῖς λοχοῖς, id est, *puerperis ipsis*, quem ego secutus sum. Plinius, lib. 25. cap. 8. *inter nobilissimas Aristolochiæ nomen dedisse grauidæ videntur, quoniam esset ἀρίστη λεχοῦσαις*. pro quo legendum, λεχοῦσαις: quæ quidem vox puerperas aut certè parturientes veriùs denotat, quàm grauidas: quanuis etiam parturientes grauidas adhuc esse minimè negamus. Tantùm verò abest vt grauidis reliquo gestationis tempore opituletur Aristolochia, vt contrà maximè noceat: quandoquidem è locis muliebribus menses, secundas & partus extrahendi vim habet.

CAP. V. δακτύλου ἔχει τὸ πάχος] Plinius, lib. 25. cap. 8. longæ Aristolochiæ radicem ait, esse baculi crassitudine. Ac re vera huius radices inuenias, quæ crassitudine non modò baculum, sed & brachium æquẽt. Quare de iuniore Aristolochia accipiẽda sunt Diosc. verba, non de prouecta; cuius radices quàm iunioris quadruplo aut etiã quintuplo interdum crassiores cõspiciũtur.

CAP. VI. ἀειζώου μικροῦ] Sic Oribasius, Serapio & Auicenna. Sed Valerius Cordus pro, ἀειζώου, reponit κισσοῦ, quem deinde secuti sunt Anguillara & Dodonæus. Ac certè quidem palàm est semperuiui folia nullo modo imitari Aristolochiam, nisi fortè quatenus, æquè ac semperuiui minoris, obtusa quodammodo potiùs sunt, quàm acuminata. Theophrastus lib. 9. cap. 13. nulla distinctione adhibita Aristolochiæ foliũ facit προσεμφερὲς ἀλσίνῃ, πλὴν στρογγυλώτερον, hoc est, *alsinæ assimile: sed rotundius*: quo loco Dodonęus ἑλξίνῃ legit. quanuis & alsine helxines folia refert, teste Diosc. Sed neq; licet animaduertere, qua ratione huius Aristolochiæ flores rutæ floribus assimilentur: vnde etiam suspicor ἀντὶ τ, πηγάνου, πτισάνῃ fortasse legendum esse. Omnes enim Aristolochiæ licet florum colore dissideãt, eorum tamen figura vna & eadem conspiciuntur, quam esse pileolorum instar Dioscorides anteà tradidit.

ταύτης δὲ ἡ στρογγύλη] Contrà, rotundam aduersus serpentes aptiorem esse voluit Plin. lib. 25. cap. 8.

ἐλάττονος μὲν τῇ δυνάμει] Clematitidem quoque censet Galenus, 6. simpl. esse quidem cęteris fragrantiorẽ, sed ad medicationes inefficaciorem. Contrà Plinius Clematidi, ab aliis Creticæ dictæ, præcipuam vim esse asseruit, lib. 25. cap. 8. Neque secirco desunt qui hanc ipsam esse velint, quam λεπτὴν Andromachus Senior cognominat, quámque in theriacam suam recipit. Attamen cùm hæc ipsa duplex esse comperiatur, nempe Clematis radice simplici, & quæ Pistolochia est Plinio, ab aliis à densis radicum capillamentis πολύρριζος cognominata, hanc ego cum piæ memoriæ D. Rondeletio suspicor potiùs in theriaca desiderari: quoniam alteri Clematidi & odore grato & medicata facultate antecellere videtur. Nihilominus longam Aristolochiam theriacæ inserunt Nicolaus, Fernelius & plerique alij. Auicenna verò, rotundam.

CAP. VII. τοῖς μὲν φύλλοις] Inter spinosa foliata Glycyrrhizam recẽset Plinius, lib. 21. cap. 15. quia sit *folijs*, inquit ille, *aculeatis mordacitas*. Rursúmq; lib. 22. cap. 9. eandem inter aculeatas plantas commemorat, *folijsque* scribit esse *echinatis*. Ex quibus facile est colligere, Plinium errore manifesto ἀντὶ τ͂, χέρω, legisse, ξήρω, neque vnquam illi fuisse visam Glycyrrhizæ plantam. Siquidem neutra Glycyrrhizæ species foliis visitur aculeatis. Alteram quidem fateor echinum gerere platani echino haud absimilem. Sed aliud est echinum habere platani modo, aliud echinatis esse spinosisve foliis. Cæterùm hanc Plinius interdum Glycyrrhizam, nonnunquam etiam Glycyrrhizon nominat, vti & AEgineta. Theophrastus Σκυθικὴν ῥίζαν, itémq; ἄδιψον. Hipp. γλυκύῤῥιζον. Nec enim aliter hãc vocem exponit Gal. in vocũ Hipp Lexico, quàm βοτάνην τὴν γλυκεῖαν ῥίζαν καλουμένην, *herbam quæ Glycyrrhiza nominatur*.

ἄδιψός τε ἐστὶ] Galenus ideò sitim arcere dixit, 6. simpl. quia sit humana natura paulò frigidior, &, quatenus dulcis, etiam modicè humida. Theoph. lib. 9. cap. 13 de Glycyrrhiza verba faciens, δύναται δὲ, inquit, καὶ τὴν δίψαν παύειν, ἐάν τις ἐν τῷ στόματι ἔχῃ· διὸ ταύτῃ τε καὶ τῇ ἱππάκῃ λέγουσι φασὶ τοὺς Σκύθας ἡμέρας καὶ ἕνδεκα ἢ δώδεκα. hoc est, *Valet & ad sedandam sitim, si teneatur in ore: quæ de causa sola ea cum equino caseo sese Scythæ sustentant ad dies vndecim vel duodecim*. Sic Plinius, lib. 12 cap. 54. *Quædam exiguo gustu famem ac sitim sedant, conseruántque vires, ut butyrum, hippace, Glycyrrhizon*. Rursúmque lib. 22. cap. 9. *Hac diximus sitim famemque sedari, ob id quidam ἄδιψον appellauêre, & hydropicis dedêre ne sitirent*. Eodem spectat illud Columellæ, lib. 1 cap. 35. *Et quia famem sitimque sedat Glycyrrhiza, ob hoc ἄδιψος vocata est*.

καὶ στομάτων ὄγκωμα ὠφελεῖ.] Sic legit Serapio. Sed hauddubiè cũ Plinio legendũ est, στομακικὸν, lapsu literæ vnius per quàm facili. Enimuerò Plin. lib. 22. cap 9. cùm ante faucium vitiis omnibus conuenire Glycyrrh. zã docuisset, paulò pòst, *cõmanducatam stomacacen* esse subiecit. Quæ verò dicatur στοματικὰ φάρμακα, videre est apud Galenum, lib. 6. τῶν κατὰ τόπους.

καλάμοις ἔστιν] Vulgata exempl. habebant καλάμοις: sed lego καλάμοις, veluti etiam legitur apud Gal. 6. simpl. cap. de Glycyrrhiza: quo loco citatur hic ipse Diosc. locus, hisce verbis: φησὶ δ' ὁ Διοσκορίδης τὴν ῥίζαν ξηρὰν λειωθεῖσαν, πτερυγίοις ἐπιπάσσειν χρησίμως καλάμοις φαρμακον. hoc est, refert Dioscorides radicem siccam tritamque pterygiis si inspergatur, perquam idoneum esse remedium.

CAP. VIII. ῥίζαν μακρὰν παχεῖαν] Ita Oribasius & Serapio. At Plinius, lib. 25. cap. 6. quo loco Centaurium maius totidē fere verbis describit, radicem hanc non quidem acrem, sed amaram esse prodidit cum quadam dulcedine. Cæterùm autor libri de viribus Centaureæ ad Papiam, aliud ex Crateua describit Centaurium maius, ab hoc Diosc. diuersum, quod sit, folijs lapathi hortensis, sed minoribus, serratis in ambitu, caule trium palmorum altitudine, succo rubro, capite in cacumine squarroso, radice solida & crassa, gustu acida & suaui. Ex quibus facile est colligere illud ipsum esse, quod simpliciū diligētissimus indagator Car. Clusius, in rariorū Hispaniæ stirpium histori, depingit, ac supra Olyssiponē lapidosis iuxta Tagum collibus inuenisse se commemorat.

ὁ λαμβανόμενος] Hęc ad capitis calcē non habentur apud Serapionē: ac meritò quoq; à Marcello & Cornario inter Dioscoridis notha reponuntur.

CAP. IX. ῥίζα μικρὰ, ἄχρηστος, λεία] His addūt Marcellus & Ruellius. gustu amaram esse. quibus tamē verbis nihil est quod respōdeat in Græcis quotquot occurrerunt exēplaribus. Quin & huius amaritudinis, quā afferat radix Cētaurij minoris, nullā fecere mētionē Oribasius & Serapio.

ἢ μίαν ἑψηθεὶς] Autor lib. de viribus Cētaureę, in conficiendo inspissandóque Centaurij succo, post reiecta spissamenta, aquæ excolatæ tertiam partē sapæ adijcit, quam simul decoquit ad iustam crassitudinem.

CAP. X. ἰξίαν τὴν ἀκάνθαν] ἰξὸς seu ἰξίας appellatio non huic tātùm, hoc est, albo Chamæleoni, sed & nigro idcirco rectè tribuitur, quòd vtriusque radicibus gummi quoddā ἰξῷ, i. visco æmulū adnascatur. Sic enim Plinius de Chamæleone in vniuersum, lib 22. cap. 18. Chamæleonem, inquit, aliqui ixiam vocāt: ac paulò pòst, nigri Chamæleonis (quod quibusdam ὀλόφωνον & κυνόζολον vocari scribit) radices tradit viscum ferre vlceribus vtilissimum. Hesychius: ἰξίας, φυτὸν, ὃ καὶ χαμαιλέων. Galenus vero in Lexico vocum Hipp ἰξίον interpretatur, φύλλον τι λευκοῦ χαμαιλέοντος. Reperiūtur tamē nōnulli, in quibus sunt Cordus, Ruellius & Gorræus, qui nomen hoc ad nigri Chamæleonis radicem contrahant, existiméntque ἰξίαν radicem esse nigri Chamæleonis, non quidē cuiusuis, sed eius tāntùm qui viscū profundit: quod locis tantùm quibusdā & statis anni temporibus euenire asserunt. Illorū sententię fauent appellationes variæ Chamæleonis nigri, inter Diosc. notha relatæ. Quibusdam enim vlophonon, alijs ixiam, alijs denique cynozolon vocari reperitur. Quanuis autem non negamus Chamæleonis radices, non nigri modò, sed & albi, (si Aëtio credimus) habere quid deleterium, (quod tamen nigri tantummodò Chamæleonis radicibus tribuit Gal. 8. simpl. vti & Nicander in Theriacis) nihilominus aliud fortasse veneni genus & à Chamæleonum genere omnino diuersum esse crediderim ἰξίαν τὸ μέρος ὀλέθριον Nicādri, seu ἰξίαν, cuius sexto libro Diosc. aut quisquis est ἀλεξιφαρμάκων Autor, inter venena mentionem facit: siue eo nomine radicem quandam designauerit, (quod verisimile videtur) quia priùs inter radices venenatas in eiusdem libri proœmio enumerauerat, siue viscū fuerit, quod radicibus quibusdam exudaret. Et tamē Diosc. lib. 2. περὶ ἀκάνθης, cap. 150. ita scribit: ἰξίαν δὲ καὶ μέλανος, χαμαιλέοντος λεγόμενον, ποθὲν βοηθεῖ, &c. Sic & Scribonius Largus de ixia veneno insigni agens, lib. 1. de comp. medic. cap. 60. Ixia, inquit, quam quidam Chamæleonta vocant. Verùm & eam quoque tùm fuisse vulgi opinionem fit mihi verisimile, quæ tamen fallax & à vero aliena esset. Enimuerò quo loco venenatas radices commemorat Diosc. in citati libri præfatione, à Chamæleonte ixiam manifestò distinguit: quanuis deinceps nullum de Chamęleonum radicibus eo libro peculiare caput habeatur, quia fortè neque etiam apud Nicandrum in Alexipharmacis, è quo pleraque mutuatus videtur. Quin & seorsim ac diuersis capitibus vtriusque Chamæleonis radicum & ixiæ meminēre Paulus & Aëtius, ac multùm differentia recensuēre quæ à sumptis his aut illis eueniunt symptomata. Huc adde quòd, quicquid scribant Anguillara & Dodonęus, ixine, pro qua perperàm apud Plinium habetur helxine, itémq; ixia & Chamæleonum genera, tanquam diuersę omnino plantæ, à Theophrasto, hist. lib. 9. diuersis capitibus describūtur. Quanuis tum his tum illis commune id esse agnoscit, quòd lacrymam fundant: ixine quidem è caule, sub alis foliorum: aliæ vero è radicibus ipsis. Sed & Plinius hunc secutus de ijsdem tāquam diuersis egit, lib. 21. cap 16. Quænam porrò sit fueritve ixia propriè dicta, quę viscum est Plinio, equidem hodie penitus adhuc ignorari existimo.

πρὸς τὰ ῥίζαν αὐτοῦ] Plinius, libro 22. cap. 18. non nisi Chamæleonis nigri radicū facta mentione tradidit, candidum Chamæleonem viscum sub alis foliorum quibusdam in locis gignere.

ἡ σκολύμῳ] φύλλα quidem vtriusque Chamæleonis σκολυμώδη agnoscit Theophrastus, lib. 9. hist. cap. 13. Attamen aliâs illis negat esse aculeata folia. Siquidem lib. 6. cap. 3. & 4. Chamæleonem ἀφυλλάκανθον esse prodidit. Atque hunc secutus Plinius, lib. 21. cap. 16. Chamæleon, inquit, in folijs non habet aculeos.

τραχύτερα δὲ] Sic Oribasius, Plinius, itémque Serapio: at codex Aldinus habet, παχύτερα, hoc est, crassiora.

ἡ κινάρᾳ] Vel hoc ipsum spinosum caput cinaræ simile, seu, vt voluit Theoph. acanaceum, satis arguere videtur Carlinas nostras à Chamæleone toto genere discrepare: quo fit vt quænā planta sit Chamæleon albus, certi quicquam nondum affirmare possim. At Chamæleonem nigrum eum esse minimè dubito, quem & ipse Maranta pro Chamæleone nigro agnoscit. Illud porrò non omittēdum, turpiter Arabes nominum affinitate deceptos Chamelæam cum Chamæleone confudisse.

ἐπὶ δὲ καὶ θηριακοῖ] Sic albi Chamæleonis radicem Nicander in Theriacis inter alias recenset ὀφίεσσιν ἀρωγούς, *serpentium venenis auxiliantes*. Plinius verò, omnium Chamæleonis generum radices scorpionibus aduersari prodidit. Attamen citato loco Nicander disertè nigri Chamæleonis radicum, tanquam venenatarum, vsum in assumendis omnino fugiendum censuit: quod ipsum innuit Gal. 8. simpl. dum illas scribit ἔχειν τι δηλητήριον, *habere quid deleterij*. At apertiùs AEgineta, lib. 7. ἔοικεν, inquit, λαμβανόμενον τὸ σώματος, δηλητηριώδης ἐστι. hoc est, *si intra corpus sumatur, venenis loco est.*

κυνας τε καὶ σύας καὶ μῦς] Quoniam ex Theophrasto pleraq; in hoc caput trãstulisse videtur Dioscorides, sunt nonnulli qui ex Theophrasto locum hunc ita restituendum existimarint: ἀποκτείνει δὲ καὶ κύνας καὶ ὗς, καὶ κύνας μὲν, σὺν ἀλφίτῳ πεφυραμένη καὶ ὑδρελαίῳ ἀναδεθεῖσα· ὗς δὲ, μεθ' κράμβης μιγνυμένη. hoc est, *necat & canes ac sues: & canes quidem, subacta cum polenta & hydrelæo diluta: sues verò, brassicæ admixta*. Sunt enim hæc Theoph. verba, lib. 9. c. 3. ἀναιρεῖ δὲ καὶ κύνας καὶ σῦς χυλῷ μὲν, σὺν ἀλφίτοις ἀναφυραθεῖσα μετὰ ἐλαίου καὶ ὕδατος· σῦν δὲ, μετὰ σαφανοῦ μιγνυμένη τῆς ἐρείκης. Sed & muribus infensissimam esse Chamæleonis albi radicem, satis patet ex Plinio, lib. 22. cap. 17. vbi ille: *Hic succus*, inquit, *occidit canes suésque, in polenta. Addita aqua & oleo, contrahit in se mures ac necat, nisi protinus aquam sorbeant*. Galenus quoque mures perimere tradidit, lib. de paratu facil. lib. medic. ad Sol. Ideóq; in Dioscoridis contextu nihil immutandum censui. Porrò nõ tantùm canibus suibúsve, ac muribus quoque deleterius est albus Chamæleo, sed & hominibus ipsis. Nam & qui album Chamæleonẽ hauserunt, strangulantur, teste Aëtio, Tetrab. 4. serm. 1. Verùm hoc si ita est, quî fiet, obijciet quispiam, vt bestiarum venenis esse pro antidoto, ac securè tutóque intrò assumi possit? Huic equidem obiectioni facilè respõderi posse puto, si animaduerterimus ex Gal. 5. simpl. cap. 18. alexeteria mediam obtinere naturam inter corpora ipsa & venena: ex quo fit, vt quæ venenis aduersantur, largiùs assumpta corpus animantis oblædant.

CAP. XI. καὶ λεπίσματα] Restituerẽ ex Theophrasto, λεπτότερα, nisi vnus esset omnium exemplarium consensus. Siquidem ὁ δὲ μέλας, inquit Theoph. loco modò citato, τὸ μὲν φύλλον παρόμοιος, σκολυμώδης γὰρ ἔχει, πλὴν ἔλαττον καὶ λειότερον. hoc est, *Niger Chamæleo (vermilaginem vertit Gaza) folio est cardui, at minore læuiórque.*

ἔχον σκιάδιον] Vel ἔχων legendũ, vt ad Chamæleonẽ referatur: vel ἔχοντα, vt ad proximè præcedentẽ vocem. Porrò aliud quàm quod significant hoc loco verba Diosc. voluit Theophrastus, nimirum, totá stirpem vmbraculi speciem repræsentare, idque verbis hisce: αὐτὸς δ' ὅλος ἐστιν ὥσπερ σκιάδιον.

ταξιαρχίας] Videtur legisse Ruellius, τεταρταΐζοντας.

ἐπιπάσσεται] Addit Oribas. ξηρά, *necnon frustis.*

CAP. XII. ἐν θινοῖς ἀμμώδεσιν] *Nascitur in sabuletis*, inquit Plinius, lib. 27. cap. 8. atque hinc colligũt nonnulli, cum Hermolao, ἀμμώδεσιν legendum. ὠκυμώδεσιν, legendum suspicatur Cornarius, quia τοῦ κροκοδείλου τοῦ χερσαίου θηρίου κρυφθέντος ... hoc est, *Crocodiliadis maxime, secus aquas nascentis*, meminerit Gal. lib. 2. ... Sed & αὐτὸ ... ὑποπαχεῖα ex Plinio legẽdum foret, ἰσόπαχυ. Is enim eodem loco radicem eam æqualiter crassam esse prodidit. At Oribasius, ὑποπαχεῖα, legisse videtur.

CAP. XIIII. τμηθείσης ...] Galenus, lib. 6. simpl. itémque Aëtius, simpliciter & in genere ..., non addito, ... Sic enim vterque: τὸ δὲ σπέρμα ... καὶ ... ἐστι δυνάμεως· ... *semen eius essentiæ & calidæ facultatis est: itaque potui dari conuenit ijs qui conuelluntur.*

CAP. XV. ἄκανθα Ἀραβική] Gal. lib. 6. simpl. Spinam Arabic. à quã & AEgyptiã vocat, spinæ quidẽ albæ similem esse refert: at magis astringere siccaréque quàm spinam albam, proptereáque ad omnia ad quæ & illa efficaciorem esse. Perperàm autem Ruellius nominis homonymia deceptus, lib. de nat. stirpiũ 3. cap. 13. fruticẽ hũc cum acaciæ spina confundit, arborea scilicet illa itidem AEgyptia dicta. quód in AEgypto nascatur, de qua priùs Dioscor. lib. 1. cap. 133. Ei errori fortasse Plinius occasionem dedit: qui quidem, lib. 24. cap. 12. *spinæ Arabicæ laudes in odorum loco* dixisse se commemorat, cùm tamen solius spinæ Acaciæ lib. 13. mentionem fecisse comperiatur. Et tamen facile fuit animaduertere, Plinium eo ipso cap. proximè citato Arabicam spinam ab AEgyptia spina manifestò distinxisse. Cæterùm quod ad capitis calcem addiderunt Interpretes, (*Pronemo locu asperis*) id in Aldini codicis nothis tantummodò legimus: φύεται δὲ ἐν τραχέσι τόποις.

CAP. XVI. λευκὰς καὶ ...] Lege, ..., veluti etiam aliquoties annotauimus.

ἡ δὲ ῥίζα ...] Huius Cardui non herbam solam, dum recens tenerescit, esitari solitam vel ex eo constat, quòd Theophrastus eius quoque radicem tum crudam tum etiam coctam in cibo gratissimã esse testatur, potissimúmque florente Carduo. Sed & Plinius hãc ipsam radicem vescendo esse commemorat. At hodie Cardui radix, siquidem Carduus cinara nostra syluestris est, maximam præ cæteris à locupletum mensis inijt gratiam: quæ tamen olim Eratostheni in pauperis tantùm cœna laudabatur.

CAP. XVII. ἄνθη μακρὰ, λευκὰ, Cornarius ex Plinio legit, μακρὰ, χλωρά. Plinius etenim Poterio (quod etiã phrynium ideò appellauit, quòd rubetarum venenis in potu auxilietur) florem longum & coloris herbacei tribuit, lib. 27. cap. 12. Anteà tamen (rectiùs, opinor) lib. 25. cap. 10. Poterium floribus paruis esse tradiderat. Ita Plinius interdum locis diuersis sibi pugnantia scripsit, vix vt facile sit, quæ potior sit sententia, diiudicare.

CAP. XVIII. καθ' αἱ ἀραχνοειδῆ] Goupylus hæc ex altero codice huic loco ascribenda censuit, καθ' αἱ ἀραχνοειδῆ ἐστι χνοῦ, quæ tamen in vulgatis codicibus desiderabantur. Cornarius legit, καὶ ἐπ' αὐτῷ χνοῦν ἀραχνιώδη. Illam porrò scripturam tum Plinius, tum & Interpretes omnes expresserunt. Habétur & eadem verba apud Oribasium.

ὁ συναγχικῶν] Hunc locum ita restituo: ...

γναφίου καὶ νφαινομένου βαμβακώδους ἐσθῆτας γίνεσθαί φασι. Sic Plinius, lib. 24. cap. 12. *Huic* (scilicet, spinæ albæ) *similis est spina illa quam Græci acanthion vocant, minoribus multo folijs, aculeatis per extremitates & araneosa lanugine obductis: qua collecta etiam vestes quædã bombycinis similes fiunt in Oriente.* Sin minùs placet ea lectio, paucioribus immutatis ita quoque legere possis: ἐς συναγόμενος καὶ ὑφ' ἓν ἐσθῆτας βαμβακώδης γίνεται. hoc est, *quæ* (scil. lanugo) *collecta & in unum coacta bombycis gossypii ue speciem præ se fert.* Neque verò ignoro aliud esse bombycem, aliud verò bombacem seu xylum gossypiúmve: sed & Plinium imitari libet, qui xylo quoque seu gossypio bombycis nomen tribuit, lib. 19. cap. 1.

CAP. XIX. ἀκανθώδους] Aldinus codex, itémque vetustus & Catac. ὑακινθώδη, legunt. Ita & habetur apud Oribasium: quò factum est, vt tum Hermolaus, tum etiã Manardus eam quoque scripturam retinendam censuerint. At Ruellius, Marcellus ac pleriq; alij, qui in Acanthi foliolis, è quibus tanquam ex alueolis flores prodeũt, nihil quod hyacinthũ figura aut colore referat agnóscunt, ἀκανθώδη legere malunt. Vtra verò lectio potior fuerit, lector iudicet. Minuta certè quidem illa caulis folia spinulis armata cuiuis obseruare liceat: quorum quidem ratione *branca vrsina* Officinis dicta locũ inter aculeatas plantas, & apud Græcos ἀκάνθου seu ἀκάνθης nomen, sibi vendicauit. Cæterùm pro eo quod paulò pòst sequitur, ἐρυθρα, quódque *igneo rubore nitentes* vertunt nonnulli, malim equidem geminato ρ, ἐρυθρὰς legere, hoc est, *rufa.*

CAP. XXI. ὀνωνίδα] Lego ἀνωνίδα. Ita enim Theophrastus & Galenus appellarunt, fortè dictum ἀπὸ τοῦ ὄνου καὶ ὀνίνημι, quòd ad eam asini pruriginosi sese libenter affricent. Alioqui ἀνωνὶς dicitur, quasi inutilis, quòd aratro ac ipsis quoque frugibus sit inimica.

λευκὰ] In Catacuzeni exemplari, si Matthiolo credimus, legitur ὑπολευκά, at perperàm, sensu nullo. Sed neque multò rectiùs Marcellus *cinereo colore* vertit, quasi σποδώδη legerit. Sic & paulò inferiùs Manardus & Fuchsius ἀπὸ τοῦ, ἀποψήχει, ἀποψήχειν, hoc est, *abstergit*, legisse mihi videntur. Cæterùm quo loco de radicibus agitur, alter codex, itémq; Oribasius, voci, ῥίζαι, subiungũt, παχεῖαι. i. *crassas*: sed eam vocem Interpretes minimè agnoscunt.

CAP. XXIII. κατὰ μεταξὺ] Vel est μετάθεσις vocis μεταξὺ, iungendáque est voci, ἀκάνθαις vel, ἀπὸ τοῦ, λευκὰ, λευκαῖς legendum videtur, nimirum ἀκάνθαις.

CAP. XXV. περιφερῆ] ὀ τὸ περιφερῆ legere malui ex vetusti codicis autoritate, quàm cũ vulg. exemplaribus, περιφερὲς siquidẽ neutrius Aloës folium teres rotundúmve esse αἰτιολογία satis indicat.

δυσώδη τε καὶ] Aëtius in delectu simplicium medicamentorũ, huius vocis loco habet, μὴ σκληρὸν. Sic & Plin. lib. 27. cap. 4. de Aloë verba faciens: *Improbanda*, inquit, *nigra & dura, &c.*

ἡπατίζουσα] Fortè ἡπατιζομένη.

ὕδατι ἢ γαλακτώδει] Marcellus & Andreas Lacuna ὕδατος γαλακτώδους nomine *serũ lactis*, Græcis ὀῤῥὸν γάλακτος dictũ, interpretati sunt. At nos cum Plinio & plerisque Interpretibus *tepidam* seu *tepidam* conuertimus. Sic enim ille, lib. 27. cap. 4. *Bibitur*, inquit, *Aloes drachma ad stomachi dissolutionẽ in duobus cyathis aquæ tepidæ uel frigidæ cochlearis mensura, bis terue in die ex interuallis, ut res exigit.* Sed & lacteum teporem γαλακτώδους voce designari satis patet ex variis Galeni & Aëtij locis. Etenim Gal. 7. Meth. τὰ χλιαρὰ ἐδέσματα, Medicis γαλακτώδη appellari solita innuit, his verbis: χλιαρὰ δὲ τὰ ἐδέσματα προσφέρεσθαι χρὴ, ἃ καλοῦσιν οἱ ἰατροὶ γαλακτώδη, &c. scilicet *quæ lactis modo tepeant.* Sic & Aëtius, lib. 9. cap. 6. μαλακὸν καὶ γαλακτῶδες τῇ ἁφῇ dixit, *quod lactei teporis esse tactu deprehenditur*: hoc est, quod neque calidum neque frigidũ esse tactus ipse iudicat. Quin & eodẽ planè significato vocem γαλακτώδους ab ipso Diosc. vsurpari constat, lib. 4. cap. de betonica: quo loco vinum dilutum tepidum, κρᾶμα γαλακτῶδες appellauit. Possem & alia tũ ex Paulo, tum ex Aëtio exempla huc in medium afferre, quibus ista γαλακτώδους vocis significatio confirmaretur: Sed ea lubens reticeo, quoniam in doctiss. Cornarij commen. Medicis plurima iam annotata reperies.

ἴκτερον ἀποκαθαίρει] Qui fit, dicet aliquis, vt icterum purget Aloë, cùm minimè expurgetur icterus, nisi humoribus biliosis ab ipsa cute tractis: testetur verò Gal. 8. de con. p. med. κατὰ τόπους Aloës vim purgatoriam hepar minimè transcendere, tantum abest vt corpus totum atque adeò cutim ipsam purgare valeat? Verùm facile est respondere, Aloën non nisi ex accidenti & consecutione quadam ictericos purgare, dum scilicet bilis distributionem prohibet, sanguinẽ expurgando qui ab hepate in vniuersum corpus diducendus erat. Huc adde quòd illud fortasse vix præstat, nisi potentioribus admista catharticis.

ξηρὸν δὲ ἐπιπασσόμενον] Lege, ἐπιπασσομένη. Est autem enallage generis, vt & in priore illa voce, μιχθεῖσα. Siquidẽ non ad ἀλόην, sed per ἔλλειψιν ad subintellectum χρῖσμα seu ὄνομα, referri par est.

αἱμοῤῥαγίας τε ἵστησι] Non has modò ex hæmorrhoidibus sanguinis eruptiones, sed etiam sanguinis excreationes, vti conceptis verbis anteà monuit Dioscorides, nec nõ & alia quæuis sanguinis profluuia sistere Aloën, præter Galeni aliorúmque veterum autoritatem, vt ratio ita & experientia fidem facit. Contrà verò Mesues & Auicenna, venas hæmorrhoidum reserare Aloën, atque adeò hæmorrhoidibus ac sedi maximè nocere scripto prodiderunt: nec malè. Siquidem, vt nihil, Galeno teste, 3. de temp. sumptum & admotum vires habet easdem, ita & Aloë pro varia vtendi ratione diuersos ac planè cõtrarios sortitur effectus. Nam foris adhibita, qua valet emplastica & sarcotica facultate, fluentem vndecunque sanguinem sistit atque cohibet: intrò verò sumpta, hæmorrhoidas aperit, seu totius substantiæ proprietate, seu ex accidenti, vel propter mordacitatem humorum quos educit, vel ob amarorem insignem substantiæ crassitiei coniunctũ: cuius quidem ope & vasorum oscula reserat, & facultatem expultricem irritat. Sed hæc solutio, dicet aliquis, non vsquequaque satisfacit: quandoquidem Aloën etiam potam scripsit paulò antè Dioscorides, sanguinis excreationes sistere. Huic ergo responsum volumus, in Aloe substantiam nos duplicem agnoscere, vnam quidem terrenam & crassiorem, al-

teram verò tenuiorem: atque ex hac substantiæ diuersitate fieri, vt Aloë sanguinis quidem excreationes astringendo sistat, ipsarum verò hæmorrhoidum oscula recludat. Siquidem ad partes respirationi dicatas, ceu propiores, terrestres illius astringentésque portiones facilè deducuntur ab ipsa tenui substantia, in qua amaritudo sita est: contrà verò ad venas ani, ceu nimiùm remotas, illius quidem tenuiores partes sat facilè, terrestres verò difficiliùs, perueniunt. Tale porrò quiddam & de Cëtaurij maioris radice proditū est à Gal. 7. simpl. dum ab ea scribit tam diuersos planéque contrarios produci effectus, vt & sanguinem spuentibus astringendo prosit, & vteri vasa potenter aperiat.

καὶ κανθῶν κνησμούς] Vulg. exempl. ἀκανθῶν, sensu nullo: ideóque legi κανθῶν, dempto α, ex vetusti codicis autoritate & omnium Interpretum consensu. Sic & Plinius, lib. 27. cap. 4. de Aloë verba faciens: *Oculorum*, inquit, *vitia omnia sanari ea conuenit, priuatim prurigines & scabiem genarum.*

CAP. XXVI. Lego, ... Sic & paulò pòst, ... legendum iudico ... &c.

CAP. XXVII. ...] Quanquam hæc verba etiam habētur apud Oribasium, tamen non abs re Marcellus & Cornarius supposititia esse, perperámque huc è proximè precedēti capite translata, censuerūt: quandoquidem non est verisimile, plantam maritimam tanta copia in monte Tauro prouenire. Sed & iidem quæ ad capitis calcem adduntur, ... &c. ad superius illud Absinthium Ponticum referri maluerunt: nec malè. Nam & Theophrastus, lib. 9. cap. 18. luce clariùs Absinthio Pontico ista tribuit, hisce verbis: ... hoc est, *Nam & absinthium pecora huius tractus pascere quidam negant: Pōtus verò pascunt: quin & pinguiora pulchrioráque redduntur. &, ut quidam volunt, sine felle.* Sic Plinius, lib. 27. cap. 7. *Absinthij genera sunt plura: Santonicum appellatur à Galliæ ciuitate: Ponticum à Ponto, ubi pecora pinguescunt illo, & ob id sine felle reperiuntur.*

CAP. XXVIII. ...] Ald. Σαρδόνιον. quam quidem lectionem Anguillara & Pena preferunt. At ego Σαντόνιον lego, vel cum Gal. Σαντόνικον, & inferiùs ... vel ...: maximè cùm apud Santonas Galliæ Aquitanicæ populos eiusmodi Absinthium gignatur copiosissimum, quale hoc loco describitur. Neque verò ignoro esse, qui in Galatia Asiatica regionem quandā agnoscant Sardonidis nomine. Sed quis est, quæso, è Geographiæ scriptoribus, qui Alpium Asiaticæ Galliæ mentionem vnquam fecerit? Verisimilius ergo est, ... Galliam nostram intelligi, ad differentiam ... cuius sequenti capite fit mētio. Huc adde quòd Galenus & Plinius palàm huic nostræ lectioni astipulantur. Siquidem Gal. libro 6. simpl. Absinthij Santonici mentionem facit ex Diosc. *ita*, inquit, *cognominati à Santonica regione, in qua nascitur.* Sic Plin. lib. 27. cap. 7. inter cætera Absinthij genera Santonicum commemorat, *sic appellatum à Galliæ ciuitate.*

CAP. XXIX. ...] Oribasius, ...: alij .... Ac certè quidem siue ... legas, siue ..., vnica mutata litera, parum interest. Nā & tenue est tum Abrotoni, tum Absinthij semen, & gracilis vtriusque surculus. Attamen quoniam Interpretes plerique ... legisse videbantur, eam quoque lectionem libenter amplexus sum. Sic & inferiùs, cap. de Stœchade, ..., lego ....

...] De periodicis febrium rigoribus hęc accipienda sunt, vti colligere licet ex Galeno fidissimo Diosc. interprete. Is enim lib. 6. simpl. cap. de Abrotono: ... inquit, ... hoc est, *Quin & si quibus per circuitum redeunt rigores, eos ante inuasionem perfricuerit, minùs rigore concutientur.* Sed aliter accepisse videtur Plinius, lib. 21. cap. 21. dū de Abrotono agit in hæc verba: *Efficacissimum est contra ea quorum veneno tremores & frigus accidunt, ut scorpionum & phalangiorum*: quanquam & ipse statim subdit: *prodest & quoquo modo algentibus.*

ἐρυσιπέλατα φλεγμ.] Galenus, 6. de simpl. med. fac. cap. de Abrotono, tacitè Dioscoridem carpit tāquam Empiricum, quòd isthæc ad oculorum inflammationes & phymata ex Abrotono petita remedia citra distinctionem protulerit: quia, vt inquit ille, *si sola Dioscoridis experientia fretus quispiam oculorum inflammationibus quibuscunque aut phymatis seu tuberculis omnibus proposita hæc ab eo remedia citra discrimen adhibuerit, plus multò damni quàm adiumenti sit allaturus.*

εἰς τὴν τοῦ ἰρίνου] In olei irini compositionem nusquam, quod sciam, recipitur Abrotonum. Iccirco ..., aut ..., legendum censuerim. His enim oleis seu vnguentis Abrotonum, non item irino, inseritur.

CAP. XXX. ...] Cum plerisque Interpretibus ita legisse videtur Serapio: ac ei quoq; lectioni Mesuæus cap. de Hyssopo suffragatur: attamē καρδάμου proculdubio legendū. Siquidē Plin. lib. 26. cap. 7. *Hyssopum*, inquit, *tritum cū melle vtilius, præsumpto nasturtio aut irione.* Idipsum indicat Macri versus, qui sic habet cap. de Hyssopo: *Cardamo si iungas, hic solues fortius aluum.* Huc adde quòd & antè docuit Diosc. καρδάμου, seu *nasturtium*, aluum turbare.

CAP. XXXI. ...] στίχος. Latinis *ordo*, idem quod στοῖχος, eiusdémq; originis: iccirco siue ... siue ... legas, res eōdē redit. Nam & eiusdem nominis Stichades seu Stœchades insulæ Massiliensium littori vicinæ, ob ordinem quo sitæ sunt, sic dicuntur, autore Plinio, lib. 3. cap. 5. Nec non & eiusdem ordinis ratione singulæ suis ita distinguuntur nominibus, Prote, Mese & Hypæa, hoc est, *prima, media & infima.*

... θύμου] *Coma hyssopi*, Plin. lib. 27. cap. 12.

καὶ αἱ ...] His à Marcello ista subiunguntur, quæ in Ald. codice inter notha reperiuntur: ... id est, *siquidē ab obstructione liberat, extenuat, deterget, ac robo-*

rat, tum viſcera omnia, tum & vniuerſum corporis habitum: quæ ſanè verba ex Galeno & Æginera manifeſto deprompta videntur.

CAP. XXXII. ὀρίγανος Ἡρακλ.] ὀρίγανον vocem ab alijs maſculino, ab alijs fœminino, ab alijs denique neutro genere efferri monet Athenæus, libro 2.

CAP. XXXVI. μεθ' ἁλὸς καὶ μέλιτος] In vulg. exempl. legebatur, μετὰ ἀλόης. Sed ex vetuſto codice reſtituo, μεθ' ἁλός Sic Plinius de Pulegio, lib. 20. cap. 14. *Hepaticis cum melle & ſale bibendum datur: pulmonum vitia excreabilia facit.*

CAP. XXXVII. οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καρπόν] Vt Dioſcoridē à vanitatis ſuſpicione liberet Matthiolus, ſic mauult legere: οὔτε δὲ καρπός, οὔτε ἄνθος ἐκφέρεται hoc eſt: *neque verò ſemen, neque flos confert.* Nec id abs re: quia Theophraſtus & Plinius in Dictamno foliorum tantùm vſum agnouerint. Enimuerò Theophr. hiſt plant. libro 9. cap. 16. χρῆσις δὲ, inquit, τῶν φύλλων, οὐ τῶν κλωνῶν, οὐδὲ τοῦ καρποῦ hoc eſt, *vſus foliorum, non ramorum aut fructus eſt.* Itémque Plinius, lib. 25. cap. 8. *Folijs tantum vtuntur: flos nullus ei, aut ſemen aut caulis.* Eſſe verò Dictamno & florem & ſemē ac etiamnum caulem, (quicquid ſcripſerint Dioſc. ac Plinius) & aliorum priſcorum minimè ſpernēda autoritas, & αὐτοψία quoque ipſa palàm faciunt. Nam & ipſe Theophraſtus Dictamnum ſemen habere ſatis innuit, dum *florum, non ſeminis* vſum eſſe tradit. Galenus itidē florem hauddubiè agnoſcit, dum lib. 5. de comp. med. κατὰ γένη. δικτάμνου ἔχοντος ἄνθος meminit ex Damocrate in deſcriptione ἐμπλάστρου τῆς διὰ δικτάμνου. Sed & Virgilius florem purpureum itémque caulem Dictamno tribuit, his verbis,

Dictamnum genitrix Cretæa carpit ab Ida:
Puberibus caulem folijs, & flore comantem
Purpureo, &c.

Attamen quia olim fortè Dictamni ſola folia cum radicibus è Creta exportabantur, ſemine ac flore carere ipſum Dioſcorides exiſtimauit. Quòd ſi non in eundem errorem Plinium loco citato lapſum fuiſſe conſtaret, probabilior foret vetuſti codicis illa lectio: οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καρπὸν ἐκφέρει, quaſi quod antè dictum eſt voluiſſet Autor, *neque florem neque ſemen exportari.* Sed nequid temerè auſi videremur, vulgatam lectionem retinere maluimus.

φασὶ δὲ καὶ τὰς αἶγας] Quod capris ſcilicet feris tribuunt, locis ante citatis, præter Dioſcoridem Theophraſtus & Virgilius, itémque Cicero, II. de Nat. deorum, idipſum ceruis à Plinio tribuitur. Hic enim lib. 8. cap. 27. *Dictamnum*, inquit, *herbam extrahendis ſagittis cerui monſtrauêre percuſſi eo telo paſtuque eius herbæ eiecto.* Rurſúmque lib. 25. cap. 8. *Dictamnum oſtendêre (vt indicauimus) ceruæ vulneratæ, paſtæ ſtatim decidentibus telis.* Quanquam & paulò inferiùs idem ipſe capris ſiluè experti Dictamnum ſcripto prodiderit. Sed & canes & quæuis animantia, ſi Serapioni credimus, tela quibus icta ſunt Dictamni paſtu pellunt & extrahunt.

CAP. XXXVIII. οὐχ ὁμοίως ἐνεργεῖ] Rationē ſubdit Theoph. lib hiſt. 9. cap. 16. quòd cùm Dictamnum ſolum aſperum vehementer amet, hoc Pſeudodictamnum locis lætioribus exeat, atque adeo reddatur inefficacius: id quod & compluribus aliis euenire ſcribit, nempe vt viribus deterioribus ex loco reddantur.

CAP. XXXIX. τινὲς δὲ ὡς ἔστι καὶ ὁ] Econtrà Dictamnum alterum, ὁμωνύμως ita dictum, nec faciem nec vires eaſdem quas prius Dictamnum habere aſſeruit Theophraſtus, loco citato, hiſce verbis: ἔστι δὲ καὶ ἕτερον δίκταμνον ὁμωνύμως ἐπιζητούμενον, οὔτε τὴν ὄψιν ἔχον, οὔτε τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Quæ ſic tranſtulit Plinius, lib. 25. cap. 8. *Eſt & tertium genus, Dictamnum vocatum, ſed neque facie, neque effectu ſimile.*

CAP. XL. φύλλα δὲ μικρὰ κυδώνια] Anguillara & Pena legunt, quo modo etiam apud Crateuam legi aſſerunt, ἐλελισφάκῳ, αἰεὶ ἐν, μᾶλλα κυδώνια, atque ita etiam legendum contendunt ex Plinio: ſed quàm rectè, indicare facilè eſt. Etſi enim *mentæ ſimilem totam ſaluiam* ſcribat Plinius, & ipſe tamen paulò antè, dum ſigillatim foliorum mentionem faceret, ea tradidit eſſe *cotonei mali effigie:* quod illos minimè animaduertiſſe, mirari ſatis non poſſum.

CAP. XLI. ἀφροδισιαστικὴ ἐρεθίζει] Mentham venereis voluptatibus cōmendat hoc loco Dioſc. Ac Galenus itidem 6. ſimpl. Venerem affirmat vſu Menthæ mediocriter excitari: id quod & cęteris ſcribit accidere, calidis nimirum & ſiccis, quæ humiditate ſemicocta & flatuoſa participant. Sed & eôdem illud Ariſtot. ſpectare videtur: qui quidem in Probl. ſect. 20. cauſam inquirēs prouerbij huiuſce, *Belli tempore Mēntham neque edito neque ſerito*, hanc rationem reddere videtur, quòd quæ potiſſimum ſatiua eſt militum corpora refrigeret & euacuet: id quod coïtus nimius ac intempeſtiuus & συνεχὴς efficere conſueuit. Nec ſecus Hipp. 2. περὶ διαίτης, de Mentha verba faciens, quanquā eius etiam vſu tentiginem arceri velle videtur: ἢν πολλάκις ἐσθίῃ τις, inquit, τὸ σπέρμα αὐτοῦ τήκει, ὥστε ῥεῖν, καὶ ἐντείνειν κωλύει, καὶ τὸ σῶμα ἀσθενὲς ποιεῖ. hoc eſt, *ſi quis eā frequenter veſcatur & genitale ipſius ſemen ita colliquefiet ut effluat, & arrigere prohibebitur: corpus denique reddetur imbecillum.* Contrà verò Plinius, lib 20. cap. 14. *Reſiſtere*, ait, *generationi Mentha creditur, cohibendo genituram* (ſic enim legendum, non, *genitalia*) *denſari.* Itémque Florentinus in Geoponicōn lib. 12. ἐπιτήδειον ἀπόκειται εἶναι tradidit πρὸς τὰ ἀφροδίσια, hoc eſt, *Mentham accommodare Veneri.* Sed in his contradictionibus conciliandis non magnoperè laborandum videtur: quoniam hæc etſi prima fronte pugnare videātur, verè tamen antè memoratis autoritatibus minimè repugnant. Neque enim quicquam impedit, quominus Mentha dum liquidū fluxiléque ſemen reddit, Venerem ſtimulet. & eadem ipſa huius, vt ita dicam, fluxibilitatis ratione conceptui generationíque reſiſtat. Cæterùm ad illud Auicennæ reſpondere difficilius fortaſſe fuerit, qui Mentham tradidit ſeminis exitum cohibere, dum & ſemen incraſſat, & ipſa ſpermatica vaſa roborat. Attamen & hæc autoritas cum prioribus illis minimè pugnabit ſi verba iſta, vti par eſt, de Mentha ſicca intelligas: cuius quidē vim quàm recentis longè aliam eſſe quiuis facilè iudicet. Sic & Oribaſij locus, lib. 9. Synopſeos, quo aſſerit Mentham æquè ac rutam ijs eſſe vitādam quæ fœcundæ eſſe deſiderant, de Mentha ſicca eáque fortaſſis etiam ſylueſtri intelligendus eſt.

CAP. XLIII. καὶ καλοῦσιν] Ieccirco, ni fallor, ὑδρηλὴν καλαμίνθην, quasi *aquaticam* cognominat Nicander in Theriacis, his verbis:

Τοῖος δὲ πλημμυρίζεις πολυήγεος κατ' ὄχθας
Ὑδρηλὴν καλάμινθον ὅτε ζεῖ χαίτησιν
Πολλὴ γὰρ λιβάσιν παρ' ἀτίζεται ἄνθεσι τε χλόῃ
Ἔρπετὰ, ἀγχιάλοισιν ἀγαλλομένη πλημμύραις. quæ sic Io. Gorræus Latinè reddidit:

Insignem folijs Calaminthum ad fluminis oras
Vestigia rapidi, liquidis uberrima crescit
Illa locis, & aquæ magna dulcedine captis
Luxuriat ramis, fluuiosque & littora cingit.

ἐν οἴνῳ] Perperàm Serapio, συν ποτῷ, leg. esse videtur.

εἰς μελανίας] Hanc vocem Gal. luculenter exponit, lib. 7. simpl. cap. de Calamintha, hisce verbis: καὶ μέν γε καὶ ταῖς ἐκ τῶν ἰσχίων καταχρίονται ὥστε αὐτὰς τὰς τῶν ἰχωρῶν ἀφροσυμάτων, ὡς φάρμακον βοήθημα. καὶ γὰρ ἕλκει ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, καὶ θερμαίνει σύμπαν τὸ ἄρθρον, ἐκκαίει τε σαφῶς τὸ δέρμα. id est, *Quin & eam ex coxendicibus vitijs laborantibus aegritudinibus seu strenuum remedium adhibent: siquidem quæ in profundo hærent, foras ad superficiem trahit, totumque adeò articulum excalfacit, & cutem ipsam euidenter adurit.*

C. XLV. καὶ πίνεται ἢ ἀχείας ἕδανον] Hæc Interpretes nonnulli ad figurã referunt. Equidẽ cum Serapione ad vires facultatémve referẽda censeo. Siquidẽ & Paulus, lib. 7, de Thymbra sic habet: ἡ μὲν ἀγρία τὰ αὐτὰ τῷ θύμῳ δύναται. ἡ δὲ κηπευτὴ, κατὰ πάντα μὲν ἀσθενεστέρα, πρὸς δὲ βρῶσιν βελτίων. hoc est, *Thymbra quidem agrestis eadẽ quæ thymus præstat: hortensis autem in omnibus quidem imbecillior, sed ad cibum laudatior.* Cæterũ in τὰ θύμβρα numero plurali extulit Aëtius, sicuti & Martialis vocẽ Latinã *satureia: Improba nec prosunt iam satureia tibi.* Nõ desunt tamẽ qui inter Thymbram seu Latinorum cunilam & satureiam discrimen statuant, Columellæ autoritate freti: qui lib. 10. de re rustica, satureiam thymi ac Thymbræ saporem præferre scripserit:

Et satureia thymi referens Thymbræque saporem.

CAP. XLVI. οὐχ ἕρπον, ἀλλ' ὀρθόν] Contrà Plinius memoriæ prodidit Serpyllum syluestre serpere, satiuum verò in palmi altitudinem increscere. Sed rectiùs, opinor, sensit Dioscorides: cui etiam totidem ferè verbis subscribit Aëtius.

ἐφελκίς ῥοδίνου] Hæc verba quoniam transposita videntur, ita restituenda ex Aëtio: ἐφελκίς σὺν ὄξει καὶ καταβρεχόμενη μετὰ ῥοδίνου. Cætera verò quæ cap. de Serpyllo deprauata legũtur apud Aëtium, ex hoc ipso loco facile est emendare. Eorum porrò dubitationi, qui in phrenitide Serpyllum minimè censent admittendum, satisfacere videtur Aëtius, hisce verbis: ὅτι φρενιτικῶν τῶν χαλεπῶς ... Nec enim circa phrenitidis principium id genus remedij, sed tantummodò circa statum declinationémve, conferre satis superque innuit.

CAP. XLVII. Σικελία ἀμάρακον] Scribit etiam Diocles, lib. de med. lethalibus, amaracũ à quibusdam Sampsuchũ appellari, vti testatur Athenæus, lib. 15.

CAP. XLVIII. κροκίζον καὶ ἀνθῶδες] Sic Plinio, lib. 21. cap. 11. *laudatissima Melilotos, quæ sit croco quàm simillima.* Hanc verò croci similitudinem ad colorem refert Serapio: at Plinius, ad odorẽ. Odor enim Meliloti (vti scripto prodidit eiusdem lib. cap. 9.) *croco vicinus, & flos*, &c. Plinij autoritati vetusti codicis margo suffragatur. Cæterùm pro eo quod sequitur, μηλίζον, sunt qui τηλίζον legant: quam quidem lectionem Serapio secutus videtur, dum *fœnograeco similem* dixit.

CAP. L. ἔστι δὲ κοιλίας καὶ ἔμμηνα] Sic AEgineta mediocres astringendi vires Acino tribuens, aluum mẽsésque sistere scripto prodidit. At contrà Plinius, lib. 21. cap. 27. *Acinon urinas mensesque ciere* tradidit. Si quæ plãta sit Acinos, nobis bene constaret, huícne potiùs, an illis esset habenda fides, iudicium ferre possemus.

CAP. LI. ἢ ἄσιμμα] Στίγμα legebatur in vulg. exemplaribus: sed cum Marcello, ἄσιμμα, legendum censui. Nam & Plin. lib. 21. cap. 6. de Bacchare agens: *gracili*, inquit, *solo nec humido prouenit*. Sed & in Nothis Dioscoridis, ἄσιμμα legitur: quo loco hæc eadem perperàm capiti de Asaro ascribuntur.

τὰ δὲ φύλλα στύφει] Sic AEgineta Baccharis folia astringendi vi prædita agnoscit: at radici vim obstructiones aperiendi, mensésque & vrinas ciendi tribuit.

CAP. LII. τὸ παρὰ ταῖς συκαῖς φυόμενον] Plinius, lib. 19. cap. 8. *Rutæ amicitiam* ait *esse cum fico, in tantum ut nusquam lætior proueniat, quàm sub ea arbore.* Sic & Palladius Rutam scribit *sub fico arbore libentiùs acquiescere.* Sed Rutę γειτνίαμα longè maius fuit Aristoteli ac Theophrasto, dum Rutam ipsi fico inseri voluerunt. Hic siquidem, lib. 5. de causis plant. cap. 7. de hac Rutæ in fico satione agẽs: δοκεῖ γὰρ δὴ (inquit) καλλίστη γίνεσθαι. φυτεύεται δὲ ὑπὸ τὸν φλοιὸν ἐγκεντριζόμενον, ὡς τῇ γῇ καταπηγνύμενον. hoc est *Ruta in fico sata optima fieri creditur. Cortici verò infixa seritur, terrâque occultatur.* Ille verò, Probl. sectione XX. quærit, διὰ τί πήγανον κάλλιστον καὶ πλεῖστον γίνεται, ἐάν τις ἐμφυλλίσῃ εἰς συκῆν. ἐμφυτεύεται δὲ εἰς τὸν φλοιὸν καὶ ἀλείφεται πηλῷ. id est, *quamnam ob causam Ruta in ficum insita pulcherrima plurimaque proueniat. Inseritur vero circa corticem, lutoque obducitur.* Plutarchus verò 5. συμποσ. quæst. 9. vtrunque simul innuit, & sub fico seri, & ipsi fico inseri Rutam, hisce verbis: τὸ πήγανον φυόμενον ὑπὸ τῇ συκῇ καὶ ἐγκεντριζόμενον, ὥστε τῷ τε χυμῷ μαλακώτερον. id est, *Rutam sub fico nascentem aut ipsi etiam admiscentem suauiorem reddi mitiorisque saporis.* Porrò licet Theoph. & Aristoteles eam Rutæ ex fico fœlicitatem calori fici acceptam referre videantur, à formarum ... quadam amicitia ea potiùs pendere videtur, ob quam nõ modò fœliciùs proueniat, sed etiam suauior in cibo reddatur: quanquam & suauitatis huiusce rationem non ineptam reddidit Plutarchus citato loco, nempe quia ficus dulci suo succo ingratum ac virosum Rutæ saporem temperet, aut dum acrem Rutę succũ vnà cum alimento ad se ficus allicit, ipsius Rutę succus, subtracta nimirũ acrimonia, dulcior iucundiórque relinquatur.

γονῆς ἐκθετικόν] Hinc & ipsi πηγάνῳ nomen, vt rectè obseruauit Plutarchus 3. Symp. quęst. 1. hisce verbis: φασὶ δὲ καὶ τὸ πήγανον ἀπὸ τῆς δυνάμεως ὠνομάσθαι. πήγνυσι γὰρ ξηρότητι διὰ θερμότητα τὸ σπέρμα, καὶ ὅλως πολέμιον ἐστι ταῖς κυούσαις. hoc est, *aiunt Rutam peganon ex eo dictam, quod ob siccitatem calori immixtum semen genitale coagulet, adeoque sit in totum prægnantibus inimica.*

...] Oleo rosaceo faciem inungi oportere, addit Serapio. Plinius cicutæ succum in eum usum commendare videtur: quandoquidem lib. 22. cap. 13, *cicutæ succum prodesse* scribit *manibus colligentium Rutam*.

...] Enallage generis, ..., nisi ad radicem referre velimus: aut certè ad ..., quæ vox est Peloponnesiis familiaris, & ... apud Nicandrum in Theriacis.

Cap. LIII. ...] Cùm haberetur in vulg. exemplaribus, ..., & in quodam manuscripto, ..., neque eius nominis fluuiorum mentio fieret vsquam apud Geographos, Ἀλιάκμονα seu Ἀλυάκμονα restitui, ex veteris exemplaris fide, quod præ manibus habuit doctiss. Goupylus: præsertim cùm eiusce nominis flumē in Macedonia esse constet ex Ptolemæo, itémque Plinio, ac ipso quoque Strabone, in lib. 7. fragmentis. Est verò extra rem, quod, ..., idem Goupylus legendum suspicatur, cùm illud nomen sit oppidi Bœotiæ, non fluuij.

Cap. LIIII. ...] Hoc Moly à Mercurio Vlyssi traditum contra Circes veneficia & incantamēta describit Homerus, lib. 10. Odyss. Theophrastus, lib. 9. de hist. plant. cap. 15. hoc ipsum Moly *folio scillæ* agnoscit, & pro eo quod Diosc. hic radicem ... describit, ille *rotundam* esse tradidit, ... *Magnitudine cæpæ* reddit Plin. lib. 25. cap. 4. Et tamen Galenus, libro simpl. 7 facit, ...] Ilthæc verba eo planè quo vertimus modo intelligenda sunt. Nam & Gal. 7. simpl. (quo loco nostrum hoc ..., ... appellat) id esse scribit ..., addit ille, ... hoc est, *ut contrahendi pollere, sic et, mistis Dioscoride cum farina loliacea adhibitis uuluæ apertæ medeatur*. Ex quibus quidē verbis facilè quoque est iudicare, pro eo quod paulò pòst habebatur apud Diosc. in vulg. exemplarib. ..., vel, vt in v. ..., legendum, ... Ac certè quidem loliaceam farinam hoc loco esse vnguento irino conueniētiorem; vel ex eo patet, quòd de remedio hîc agitur contra vuluę apertiones accommodato. Vnguentum autem irinum efficaciter aperire cuiuis est in confesso.

Cap. LV. ...] Panacis Herculei folium describit Theophrastus, lib. hist. plant. 9. ... *magnum latum, adeo ut quaquauersum tres maiores palmos æquet*: ita vt interdū addubitauerim, essétne, vt in vetusti codicis margine habetur, ... aut ... legendum, quasi & Autor noster cucumeris folio illud conferre voluerit. Sed & Oribasius & Serapio qui ex Diosc. omnia propè totidem verbis exscripserunt, ... palàm legisse videtur, quod quidem ad folij ficulnei seu colorē seu figuram seu etiā magnitudinē referre licet: quanquis Serapio minimè magna esse Panacis huiusce folia subiunxerit. Cæterùm perperam Mesuæus hæc eadem ferulæ foliis assimilauit.

...] Plerique omnes hanc vocem ad vsum cibarium transtulerunt, quasi semen ex agnatis ramulis seu coliculis minùs nutrire voluerit Autor; quàm quod ex media ferula seu caule medio erumpit. Sed cùm ipsius seminis temperamentum & sapor satis indicet, in cibos eiusmodi semen recipi nusquam posse, satius visum est *semen ex agnatis coliculis minùs esse sulculentum* vertere: Galli, e apt. us diceremus, *n' estre si bien nourri* ... etiam. Græcis non tantùm dicitur, ..., sed & ..., ita vt tam passiua quàm actiua significatione vsurpetur.

...] Articulus, i, hoc loco redundat, sicut & vox quæ paulo post sequitur, ..., nisi fortè mauis ..., ... ex vetusto codice reponi. ... attamen nescio qua ratione quáve autoritate freti *uterum* verterūt Hermolaus atque Ruellius.

...] ... interdū in genere accipiuntur, pro medicamentis omnibus capiti dicatis, velut habetur apud Gal. in Isag. ita vt quæ ad achoras, capitis furfures, aliásque eruptiones valent, itémque quæ ad capitis dolorem & ... aliósque capitis affectus accommodātur remedia, eo nomine comprehendantur. Alias angustiore significato ... dicuntur, quæ capitis fracturis adhibentur emplastra: quæ quidem, velut habetur lib. 2. de comp. medic. ..., abstergendi, digerendi & siccandi facultate sunt prædita, catagmaticis in genere dictis ideirco valentiora, quòd acrimoniam quandam, qua quidem ista carent, prętereà sortita fuerint. Sed vtrouis modo cephalicorum nomen hîc accipiamus, parum interest: nam & ad cephalæam & diuturnos id genus capitis affectus Opopanax vsurpatur, & cephalicis quoque medicamentis meritò accommodari potest. Panacis certè quidem radix, maximéque cortex, apud Gal. & in meth. med. & alibi passim, inter cephalica recensetur. Et hanc ipsam quoque Plin. lib. 25. cap. 11. *in oleo contritam capitis dolori mederi* prodidit.

...] Lege, ...: quod genus mendi apud Diosc. sæpius occurrit. Sic & Theophr. loco antè citato, adhibita distinctione, Panacis Heraclij radicem scribit esse remedio ... *arido rem quæ sicca fuerit: humidorum, quæ melli sit ammixta*.

Cap. LVI. ...] Theoph. Asclepij Panacis folium simile scribit esse Thapsiæ, attamen crassius. Sed & Thapsia folio est fœniculi, ita vt in folio nulla sit apud Theophrastum & Diosc. diuersitas. At in radice, ea non parua est. Siquidem Asclepij radicem scribit Theophrastus esse dodrantali longitudine, valde crassam & albam. Dioscorides contrà habet: ... quanquam Anguillara, illa fortassis Theophrasti autoritate fretus, ... legendum censuit. Ruellius & Cornarius ex Oribasio, nisi fallor, & Serapione, addunt, ... Marcellus ex Theophrasti sententia, ... Matthiolus in suo codice ... legi annotat: quam vocem etiam reddidit Serapio. Cæterùm quo loco de foliis agitur, ..., legit Oribasius, ... quam etiam lectionem Anguillara amplecti maluit.

Cap. LVII. ...] Lacuna in vetusto quodam codice legit: ... hoc est, *folia habet origano aut amaraco similia*. Serapio, ..., legisse videtur. Theophrastus autè sic habet: ...

μὲν ὅμοιον πεπτάδι, μείζον δὲ καὶ δασύτερον. quem secutus & ipse Plin. lib. 25. cap. 4. *folium* habere scribit *lapatho simile, maius tamen & hirsutius*. Porrò Nicandro in Theriacis cum Dioscoride bellè conuenit: siquidem ille ab amaraci foliorum similitudine ἀμαρακόεντα etiam Panacis Chironij χαίτην agnouit. Sed & in radice discrepat à Diosc. & Plinio Theophrastus, dum radicem Chironio Panaci longam tribuit.

Cap. LVIII. ἱκανῶς δὲ ἄστομαχόν ἐστι] Aldinus, εὔστομον, legit, vt & Oribasius, hoc est, *ori gratum & acceptum*. At nihil impedit, quominus Ligusticum, Λιβυστικὸν Gal. dictum, ori gratū sit, simul & stomacho vtile. Ac certè quidem Plinius Ligusticum scripsit *stomacho utile*, lib. 20. cap. 15. etsi in plerisque exemplaribus mendosè legitur, *inutile*.

Cap. LIX. συνουσίας τε παρ.] Hinc Diphilus apud Athen. libro 9. Pastinacam tradit φίλτρον à nonnullis dictam esse, quasi amatoria facultate præditam.

Cap. LX. γεγωνισμένος] Addi scribit Lacuna in vet. codice τραχὺς, *asperum*. Serapio verò, πλατὺς καὶ παχὺς, legisse videtur, hoc est, *latum & crassum*.

ποιεῖ δ' ἐπιέμενον, seselion seu silon seu siler monstrauère *ceruæ*, vt scribit Plinius. Sed illæ nō tantùm parituræ, verùm etiam enixæ à partu ea herba pascuntur. Siquidē Arist. lib. 9. de hist. anim. cap. 5. ceruas statim à partu ad Seselim quam depascantur accurrere prodidit. Sic quoque Plinius, lib. 8. cap. 32. de ceruis agens: *Fœminæ*, inquit, *ante partum purgantur herba quadam quæ Seselis dicitur, faciliorem ita uentres utero. A partu duas habent herbas quæ aros & Seselis appellantur: pastæ redeunt ad fœtum*, &c. Rursúmque, lib. 20. cap. 5. de Seseli Cretico, quod hic τορδύλιον Diosc. Paulo γόργυλον, Nicandro ὄρδυλον dicitur, mētionem faciens: *Hoc maximè*, inquit, *pasci dicuntur ceruæ pariturae*.

Cap. LXII. καρπὸς πυκνότερος] Anguillara in codice quodam legit, πυκνότερος, *densius*. Pro eo verò quod in capitis calce habetur, φύεται δὲ καὶ ἐν Ἴδῃ. Ruellius & Marcellus videntur legisse, φύεται δὲ ἐν ταῖς νήσοις. hoc est, *in Insulis*.

Cap. LXIII. μετὰ μέλιτος] In antiquis hæc verba fini huiusce capitis ascripta testatur Goupylus: ἔχει δὲ κλωνία πολλὰ παραφυάδων, μηλίζοντα, πορφυρίζοντα, καὶ ἐπ' ἄκρων ὅμοια, στρογγυλοειδῆ ἔχοντα ἔνδοθεν ὡς σπέρματα τὰ ἄνθη, aliâs, ἔχοντα ὡς σπερμάτια τὰ ἄνθη. hoc est, *Habet autē ramulos multos ad porraceum, luteum & purpureum colorem uergentes, & in cacumine similes: qui rotundæ figuræ intrinsecus semina uelut flores habent*. Hæc eadem Hermolaus in contextum Diosc. retulit. At Marcello, & meritò quidem, suspecta videntur. Cornarius ad notha relegauit.

Cap. LXV. Ἄνισον πᾶν μὲν &c.] Principium capitis vsque ad illa verba, ἔστι δὲ τὸ ἄριστον, quod in vulgatis Græcis exemplaribus reperiebatur, vna litura induximus: quippe quod perperàm ex proximè præcedenti capite eò translatum esset. Sed neque defuère vetusti codices aliquot, qui caput hoc de Aniso ab his tantùm verbis rectè auspicarentur. Ἄνισον πᾶν μὲν θερμαντικὴν δύναμιν, &c.

Cap. LXVI. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθεῖσα] Galenus tamen lib. 2. de alim. fac. ait, Cari radicem melioris esse succi quàm pastinacæ, & tamen ægrè concoqui.

Cap. LXVII. ἐπὶ ἀστομάχων] Fortè, ἐπιστομάχων. Leues nauseas vertunt alij: ego verò sensu propè eodem, vomitiones eorum quæ in ventriculo summo fluitant. Inferiùs autem pro, ἀστομάχοις, lego, εὐστομάχοις, vt & alibi frequenter.

Cap. LXVIII. πλὴν ἐστὶ τὸ ἥμερον εὔστομον] Cum Lacuna ἀστόμαχον legere malui, maximè cùm satis constet, ori esse non mediocriter ingratum. Stomacho verò maximè vtile esse sat indicant illa Plinij verba, libro 20. cap. 15. *Satiuo Cummino magnus usus, in stomachi maximè remedijs.*

ἐν Γαλατίᾳ ἐν Ἀσίᾳ] Lege, Γαλατίᾳ τῇ ἐν Ἀσίᾳ, ad differentiam Galliæ quæ ad Alpes est, quæ etiam Γαλατία Græcis dicitur. Sic & sequēti capite, quo loco habetur, Ἀσίας τῆς Γαλατίας, lege, Γαλατίας τῆς Ἀσίας.

τριχομένῳ ἀλεύρῳ] Placuit magis altera illa lectio, τριγωνίνῳ, quàm vulgata, κυάμου, maximè cùm & Serapio ita legisse videatur, & in hunc ipsum vsum fabaceam farinam desideret Auicenna. Sed & nominatim docet Galenus, fabaceam farinā testibus inflāmatis iccirco aptè adhiberi, quòd ij moderatè refrigerari postulēt. At lolium cùm nimiopere calfaciat, quis non facilè iudicet vt aliarum partium, ita & testium inflammationibus haud ita congruere?

Cap. LXXI. δύναμιν ἔχει ψυκτικήν] De Coriandri temperamento ac viribus, magna est inter rei Medicæ Scriptores controuersia. Enimuerò illi Simeon Sethi, lib. de alim. æquè ac Diosc. refrigerandi vim tribuit. Sic & Plinius, lib. 20. cap. 20. *Vis magna ad refrigerandos ardores uiridi Coriandro*. His etiamnum apertè subscribit Celsus, lib. 2. cap. 27. dum ipsum inter refrigerantia olera recenset. Auicenna quoque, aliique ferè Arabes, præter Auerroëm, in frigidorum simplicium numero Coriandrum reposuère. At Hipp. contrà, lib. de diæta, calidum censuit: quo loco de semine tantummodò verba fieri nonnulli existimauerunt. Galenus quoque tum lib. simpl. 7. tum lib. de attenuante victu, calidum id esse iudicauit: & acriùs reprehendit Dioscoridem, qui vim refrigeratoriam illi assignauerit, & indefinitè protulerit, erysipelatis conferre: quanquam exquisitum erysipelas eo curari minimè possit, nisi fortè sublata iā inflammatione, quo quidem tempore excalfacientia digerentiáque medicamenta exposcit. Sūt qui Autores hos rectè conciliasse se existiment, dum, quod citato loco visus est innuere Plinius, viridem herbam refrigerare, siccam calfacere inquiunt. At licet fortassis aliquatenus verum id sit, cùm vnius & eiusdem plantę recentis ac siccæ vires nunquam sint planè eædem: certior tamen contradictionis huiusce solutio ex ipso Gal. petitur, qui quidem lib. simpl. 7. Coriandrum docuit è contrariis constare facultatibus: quippe quod plurimum quidē habeat essentię amarę, quę tenuium sit partium ac terrea, at non parum etiam aqueę humiditatis obtineat, quæ tepentis sit facultatis, & his præterea adiunctum sit adstrictionis pauxillum. Id cùm ita sit, mirum ampliùs videri non debet, si pro vario vtendi modo varios Coriandrum exerat effectus. Porrò quòd χοιράδας ex Diosc. sentētia discutiat, non tam caloris dissipātis ratione fieri crediderim, quàm quòd moderatè repellat exiccando: maximè cùm magna polleat

polleat penetrandi vi, quam sortitum est ex substantiæ suæ tenuitate.

σπέρματος δὲ ξηραντικόν] Contrà Auicenna, lib.2. cap.144. illius vsu sperma exiccari tradit: quod ipsum etiam confirmat Serapio ex autoritate Alkanei.

πλεῖον δὲ ληφθὲν] Plerique succo soli, non item semini, veluti Diosc. vim hanc maleficam venenatámque tribuerunt. Quin & Nicādri Scholiastes cùm duo agnoscat Coriandri genera, domesticum inquàm & syluestre, hoc vnicum lethale esse voluit. Contrà verò Palladius, *Coriandrū nūquam nisi satum prouenire*, prodidit. Itémque Plinius, lib.20.ca.20. *Coriandrum*, inquit, *inter syluestria non inuenitur.*

CAP. LXXIIII. *ποιεῖ δὲ καὶ τὸ σέλινον*] Ex sententia Diosc. ad eadem valet Apium, ad quę coriandrum, cui refrigeratoriam facultatem antè tribuit: proindéque inflammationibus oculorū æstuantique stomacho conuenit. Contrà verò Gal.8.simpl. Apium palàm asserit vsqueadeò calidum, vt & vrinas & menses cieat. Illos Apij effectus, quos commemorat Dioscorides, agnoscunt Aduersariorum Autores, & tamen hanc Galeni de Apio sententiam ceu veritati cōsentaneam tuentur, hoc reperto diuerticulo: esse pręsidia non parum multa, è quo ista sint numero, nempe Coriandrum & Apium, quæ quidem contrariis aut valdè diuersis pollent facultatibus, & tamen eidem medeantur affectui, eiusdem etiam incrementi & modi: sed alia quidem per se illud præstent, alia verò ex accidenti.

κοιλίαν ἵστησι] Hipp. contrà, lib. de diæta 2. Apium aluum mouere innuit, quanuis idipsum vrinas magis quàm aluum mouere fatetur.

CAP. LXXV. *ποιεῖ δὲ ὅσα καὶ τὸ κηπαῖον*] Hipp. seu quisquis est autor lib. de affectionibus, scribit, *τὸ ἕλειον δὲ ἕλεια τῶν ἡμέρων πλείονα ἔχει δύναμιν*, hoc est, *palustre Apium uim quàm satiuum maiorem obtinere.*

CAP. LXXVI. *τρίτον τοῦ πετροσελίνου*] Etsi Aldinū exemplar habet, *μακεδονικόν*, pro quo Marcellus *μάκρον* reponit: *πετραῖον* tamen potiùs esse legendum, & Oribasij codex & quæ de hoc Apij genere Theophrastus & Plinius tradidêre, satis supérque indicant.

CAP. LXXVIII. *ἀσώδης, λευκή*] Marcellus addit, *ῥίζαν λευκὴν*, idque ex Theophrasto, vti verisimile videtur. At in eo fallitur, quòd Dioscoridis & Theophrasti Hipposelinon vnum & idem esse existimauerit: quanquam Theophrasti Hipposelinon, ipsum est Smyrnium, de quo proximè sequenti capite agitur.

CAP. LXXIX. *γευομένῳ ὡς σμύρνη*] Hoc loco Dioscorides hauddubiè odorem & saporē myrrhæ Smyrnij semini tribuit. At Plinius, eiusdem radici. Is enim, lib. 19. cap. 12. *Smyrnium olus*, inquit, *seritur ijsdem locis, myrrhamque radice resipit.* Rursúmque, lib.27. cap. 13. *Odor myrrhæ habet qualitatem, unde & nomen.* Sed & loco priùs citato, *Libanotis*, inquit, *odorem thuris habet, Smyrnium myrrhæ*. Ita enim legendum iudico, non, *murrha myrrhæ*. Theophrastus autem, lib. hist. plant. 7. hipposelinum (id verò est Smyrnium Diosc.) lacrymam fundere scribit myrrhæ similem, quam etiam nonnulli in totum myrrham esse affirment: ac illud ipsum repetit eiusdem historiæ lib.9. Cæterùm circa finem capitis, quo loco habetur, *ἰδρωτοποιοῦ*, legēdum fortassis, *ἰδρωτοποιητικοῦ*, siue *ἰδρωτικόν*.

CAP. LXXXI. *τὸ δὲ αἷμα ἴσχει*, &c.] Hanc lectionem comprobat Serapionis interpretatio. Atque ita quoque legisse se testatur Lacuna in veteri quodam codice. Nos itidem cum Cornario, ceu vulgata lectione potiorem, delegimus.

ἰσχυρὰ πρὸς ὀξυδορκίαν] Hinc etiam deductum videtur *μάραθρον*, ἀπὸ τοῦ μαίρειν, τοῦτ᾽ ἐστι λάμπειν καὶ αἴθειν, τὸ βλέπειν, quasi quod lucidè & clarè videre faciat: vti me pridem admonuit acerrimi vir ingenij D. Dortmannus, Regius apud Monspelienses Professor, & in inuestigandis nominum originibus sagacissimus.

CAP. LXXXIII. *καὶ λευκὸν ἔχει*] Sic legit Oribasius: at Marcellus ex Plin. lib.25. cap.9. *λευκάνθες*, legendum suspicatur. Idem *ἀπὸ τοῦ*, *ὑπομένει*, ex Nicandro in Theriacis, *ἀνάκειται*, reposuit.

τὸ δὲ Κρητικὸν, καὶ τὰς ῥίζας] Plinius, ibidem: *Ex alijs usus seminis, ex Cretæ radicis dulcis, & magis ad serpentes, est*: quo loco restituendum videtur: *Ex Cretico, & radicis & magis ad serpentes.* &c.

CAP. LXXXIIII. *δελφίνιον καλοῦσι*] De Delphinio caput vtrunque, spurium falsóque Dioscoridi ascriptum plerique iudicant. Ac certè quidē neque Galenus, neq; Paulus, nec Aëtius, neque etiam Plinius vllam eius mentionem faciunt. At Oribasius tamen silentio minime prætermisit.

CAP. LXXXVI. *τεχνοειδὲς*] Interpretes plerique, ac ipse quoq; Serapio (quos libēter secutus sum) *ὠχροειδὲς*, legisse videntur. At Manardus vocem, *τεχνοειδὲς*, retinendam censuit.

CAP. LXXXVII. *μαράθρῳ ὅμοια*] Hanc Libanotida *κεχρυδοφόρον* seu *κεχρυοφόρον* Nicandro dictam scribit Theophr. lib.9. hist. plant. *πανάκει ὀλίγον* folium habere simile, at multò maius. Plinius non folia, sed radicem, olusatro assimilat, lib.20. ca.12. Eam ob rem plerique contendunt, aliam esse Diosc. frugiferam Libanotidem, ab ea quam loco citato describit Theophrastus. At excepto folio non video notam aliam, in qua Autores hi inter se dissideant.

ὡς τὰ χόνδρωματα] Ita vbique legitur: sed necessario, *ὡς τὰ πτώματα*, vel *τοῖς χάσμασι*, restituendum: alioqui sensus nullus constaret.

CAP. LXXXIX. *ἐπὶ γυμνάζων*] *γεγυμνασμένον* seu *γυμνασάμενον*, aut certè, *μετὰ τὸ γυμνάσια*, legendum mihi videtur. Nisi mauis, *γυμνάζοντα*, accipere pro exercitatore, seu eo qui exercitio præsit, & tùm *ἐπιστάτης*, seu *τὸν γυμνασάμενον*, subintelligi.

CAP. XC. *ἔστιν δὲ σπέρμα*] Lege, *σπέρμα*, scilicet, *ἐστιν*. Sic inferiùs *αὐτὸ τὸ ἐλαιαζόμενον*, vt habebatur in vulg. codicibus impressis, legi *ἐλαιαζόμενος*, quanuis Ruellius, *ἐλαιαζόμενος*, legisse videtur.

CAP. XCI. *καὶ ἱδρῶτας κινεῖ*] Videtur aliter sensisse Plinius, nisi fortè alia vis est seminis, alia radicis. Is enim, lib.20. c.23. *Ferulæ radicē ex oleo & aceto contra sudores immodicos, uel in febribus, profiteri tradidit.* Sic & ibidem, quod de caulibus paulò pòst scribit Dioscorides, adhibita distinctione protulit Plinius. Siquidem non nisi plures sumptos, capitis dolores facere innuit: alioqui verò decoctos, esse stomacho vtiles.

ὁ χυμὸς παρ᾽ ἡμῖν] Hæc ad capitis vsque calcem superaddita videtur Marcello, ac ipsi quoque Ma-

nardo. Sed & ista Ferulæ descriptio non legitur apud Oribasium. Ego verò ea saltē suspecta habeo, quæ de sagapeno ex hac Ferula manante, subiungūtur. Cæterùm αὐτὶ τῦ, παχύτερα, Ruellius λεπτότερα, legisse videtur. Nos vulgatam lectionē retinentes, *crassiora*, reddidimus.

CAP. XCII. ἄχρηστος δὲ γίνεται ὁ πεπαλαιωμένος] Sic Andreas Lacuna ex vetusto codice legit: & hanc quidem lectionem rectè quoque secuti sunt Oribasius, Serapio atque Cornarius. Ruellius & Marcellus, vulgarem lectionem [illegible], expresserunt, quam nos vitiosam censuimus.

ἧττον δὲ ἐνεργεῖ τῦ ὀποῦ &c.] Ita legit Lacuna in antiquo codice, contra quàm habetur in vulg. exemplaribus, ἧττον δὲ ἐνεργεῖ τῦ χυλοῦ ὁ ὀπός. Sed illā lectionem cum Oribasio & Serapione lubentiùs iccirco amplexus sum, quòd & Galenus, 8. simpl. cap. de Peucedano, τὸν ὀπὸν τῷ χυλῷ prætulisse videatur. Etsi verò Ruellianam lectionem id stabilire videtur, quòd alibi Dioscorides succos ab hyoscyamo & mandragora expressos earundem plantarum liquoribus lacrymisve anteposuerit: aliam tamē ego rationē esse indico liquoris qui è calidioribus, & eius qui è frigidioribus plātis emanat. Cæterùm Theophrastus, hist. lib. 9. Peucedani radicem solam probans, liquorem inutilem æquè ac semen esse censuit.

ὁ ἐν Σαρδινίᾳ] Ita Oribasius & Serapio: Cornarius tamen ex Theophr. lib. 9. & Plinio lib. 25. cap. 9. αὐτὶ τῦ, Σαρδινίᾳ, Ἀρκαδίᾳ reponendum suspicatur.

λεπίδας ἀπὸ ὀστέων] Plin. lib. 26. cap. 14. *item Peucedanum, cui ad recentia vulnera vis tanta est, ut sanat ossibus extrahat.* Sed eum locum ex Diosc. sententia ita restituendum indico: *Cui ad recentia ulcera vis tanta est, ut squamas ossibus extrahat.*

CAP. XCIII. φύλλα ἔχον μακρά] Serapio αὐτὶ τῦ, μακρὰ, μαλακὰ, legisse videtur: siquidem *mollia* conuertit. Alij iuxta lectionem alteram legendū censent, [illegible]. Quomodo legerit Oribasius, penitus ignoratur: quoniam apud eum Autorem caput hoc omnino desideratur.

[illegible] εἰς ἄρτους] Lego, [illegible]. Nec enim videtur Melanthium seu melanspermon inter pinsendū panibus addi solitum, quēadmodum videtur voluisse Marcellus, sed tantummodò panis crustæ, ac inferiori potissimùm, inspergi. Sic enim Plinius, lib. 19. cap. 8. *panis rustici crustæ papauer candidum inspergi tradidit, inferiorem verò crustam apium githque cereali sapore condire.*

σὺν οἴνῳ [illegible]] Legendum hauddubiè cum Serapione, οὔρῳ. Nam & Plinius de Melanthio, lib. 20. cap. 17. *Alunt & clauos* (inquit) *in pedibus mederi tritum in urina.* &c. Sic & inferiùs, quo loco habetur, μετὰ οἴνου πόθεν, cum Serapione & Lacuna, μετὰ νίτρου, legendum censemus, Plinij eiusdem autoritate ducti, qui quidem citato loco ita quoque habet: *Difficultatis spirandi desistit, addito nitro potum.*

CAP. XCIIII. ὁ καυλὸς μάσπετον] Hoc eodē nomine Dioscorides inferiùs, haud secus ac Plinius, folia ipsa à nonnullis nominari solita commemorat. Atque ita quoque Theophr. hist. lib. 6. cap. 3. τὸ δὲ φύλλον, ὃ καλοῦσι μάσπετον, ὅμοιον τῷ σελίνῳ, id est, *folium quod maspeton vocatur, apio simile.* Idem confirmant Pollux & Hesychius. Plautus verò in Rudente, ac Solinus Polyhist. cap. 15. *sirpe*, corrupto ἀπὸ τῦ σιλφίου vocabulo, videtur appellasse. At succus seu liquor, qui Græcis ὀπὸς τοῦ σιλφίου dicitur, Plinio *laser* est: Plautus loco citato *laserpitium* potiùs videtur appellasse, quasi *lac sirpicum.* Nam & *primùm*, teste Solino, *dictum est lac sirpicum, quoniam manat in modum lacteum, deinde usu deriuante lac nominatum.*

ἢ καὶ λεπτόν] Particula ἢ hauddubiè redūdat. Eius loco Lacuna ex vetusto codice supplere videtur, [illegible], vt sit, [illegible], καὶ λεπτόν &c.

ἐγχυματισμὸν τῆς ῥίζης] Liquorem qui è radice profluebat, ῥιζίαν, vti alterum qui è caule capiebatur, καυλίαν, distinctis nominibus appellauit Theophrastus, sexto hist. plantarum libro: sic & Plin. lib. 19. cap. 3.

διαφέρον δὲ αὐτοῦ] Plinius *sinceri probationem asserit, in colore modicè ruffo, & cùm frangitur candido intus, mox transfluentem*, &c.

[illegible] τῷ χυλῷ] Hoc posterius, τῷ χυλῷ, superfluum mihi videtur.

τὴν δὲ ῥίζαν μαγύδαριν] Sic Colum. lib. 6. cap. 17. *sucis & radix quam Græci nomine* μαγύδαριν. Attamen Theoph. hist. lib. 6. cap. 3. Itémque Plin. lib. 19. cap. 3 Silphij caulem magydarin videntur appellasse. Pollux verò, lib. 6. cap. 10. semen ipsum μαγύδαριν nominat. Ita enim eo loco, pro, [illegible], μαγύδαριν restituēdum videtur. Hesychius idipsum nomen Silphij liquori tribuit.

ἐνίθεται εἰς τὰ βρώματα] *Non censuerim*, (scribit de Lasere Plinius lib. 22. cap. 23.) *quod Autores suadent, cauernis dentium in dolore inditum cera includi, magno experimento hominis qui se ea de causa præcipitauit ex alto.*

ἐγχεόμενος εἰς ἰξόν] fortè, [illegible] vel [illegible]. Sic inferiùs αὐτὶ τῦ. [illegible], lego, non [illegible], vti Ruellius, sed [illegible]. Deinceps verò αὐτὶ τῦ, [illegible], [illegible]. Sed hæc librariorū σφάλματα quiuis vel mediocriter in Græca lingua versatus facilè fortasse deprehendet.

[illegible]] Libenter adderem, κηρῷ, id est, *cera*, vti habetur in [illegible]. lib. 1. ca. 229. aut [illegible], id est, *decocto melle*, sicut apud AEginetam, lib. 3. cap. 20.

[illegible]] Legendum censeo, [illegible]. Plin. lib. 22. c. 23. *æquè ex aceto his qui coagulum lactis sorbuerint.* Sed eo loco legendum. *qui coagulatum lac* &c. ex hoc Diosc. contextu facilè conicio.

φύεται [illegible] Λιβύῃ] hanc circa Syriam nasci scribis Plinius, nec prouenire in Cyrenaica regione: gigni & in Parnasso monte copiosiorem.

CAP. XCV. [illegible]] Sagapeni plantam panaci similem esse scribit Gal. in lib. de antidot. Mesuæus arborem describit oleastro montano similem: ipsum verò liquorem (qui [illegible], vti monet Gal. 8. simpl. plantæ ex qua emanat nomen retinuit) ammoniaci lacrymæ simillem esse tradit Plinius, lib. 20. cap. 18. Porrò cùm anteà scripserit Dioscorides. cap. de ferula. è radice ferulæ sauciata manare Sagapenum, hîc verò plantam aliam in ferulaceo genere agnoscere videatur. è qua ipsum extillet: facile est coniicere liquorem hūc, æquè ac succos alios, de quibus in sequentibus capitibus agitur, illi fuisse ipsa planta notiorem.

CAP. XCVI. δένδρον ὀπὸ ναρθηκώδες] Gal. lib. 9. comp. pharm. κατὰ τόπους, cap. 4. EVphorbium plantæ cuiusdam spinosæ in Mauritania nascentis liquorē esse prodidit. Plin. lib. 25. cap. 7. *herbam quam EVphorbiam nominat, spectari ait ferulæ specie, folijs acanthinis.* Atque hinc fortassè ducta coniectura D. Io. Bauhinus, in simplicium cognitione magna cum laude versatus, αὐτὶ τῶ, ναρθηκώδες, ἀκανθώδες reponendum suspicatur. Mesuæo vero *EVphorbium arbor est, folys*, vt ipse vult, *primum quidem hirsutis aut lanuginosis, deinde ubi hæc deciderunt, polio marino similibus.* In tanta varietate cui potissimùm Autori sit habenda fides, iudicare est difficillimum. Arborem quidem nescio quam Andreas Marinus in suis in Mes. cōm. depingit, à Saraceno quodam, vti prædicat, ex Africa pro EVphorbia sibi allatam. Dodonęus verò herbam potiùs aculeatam delineare videtur, quam Bruxellæ in Io. Boisoti horto ex vnico folio in terram depacto, ficus Indicæ folij modo, genitam scripto prodidit.

ἐν τῇ κατὰ Μαυρουσίαν Τμώλῳ] Nullus mons; quod equidē legerim, Tmoli nomine in Libya aut Mauritania refertur à Geographis: sed est mons eiusce nominis in Lydia Asiæ minoris prouincia, qui quidē Sardibus incumbit. Quare cum Marcello & Cornario, Ἄτλαντι potiùs, quàm Τμώλῳ, legēdum nobis videtur: maximè cùm & varijs in locis Plinius in monte Atlante vltra Herculis columnas EVphorbiam gigni, indéq; portari, tradiderit. Est vero Atlas Mauritaniæ mons, ab Atlante rege Mauro ita cognominatus. Sed & Damocrates apud Gal. lib. 7. comp. pharm. κατὰ γένη, in myracoporum compositionibus, EVphorbium, ab Atlante monte in quo inuenitur, Ἀτλαντικὸν cognominat. Cæterùm Gal. lib. 3. κατὰ γένη, EVphorbium scribit ex Occiduis regionibus asportari solitum; veluti Sagapenū ex Orientalibus.

κοιλίαις χοιρῶν ἀποτίθεται] Gal. lib. 9. pharm. κατὰ τόπους, EVphorbium ventriculis ouillis excipi & asseruari solitum iccirco scribit, quòd hos solos minimè erodat. Plinius verò de EVphorbij excipulo agens, hœdini ventriculi meminit, ac ibidem quoque hœdino lacte EVphorbium à Getulis adulterari commemorat.

αὐτὸ τὸ καυλίον] Cùm antè EVphorbium arborem esse dixerit Dioscorides, mirari subit καυλοῦ iam nunc mentionem facere. Quanuis enim, autore Theoph. lib. 1. hist. cap. 9. καυλοῦ nomen κοινὸν ἐστι ἐπετείων καὶ χορτίων, attamen in arborum genere στελέχους nomen frequentius esse consuetius, vti eodem loco idē ipse innuit: *caudicem* Latini vocitant.

ἡ δὲ ... εὑρόντος αὐτὸ κατὰ τοὺς] Plinius non Iubæ tantùm ætate inuentū fuisse EVphorbium scribit, sed illud ampliùs, ab ipso etiam Iuba inuentum. Sic enim ille cap. 7. lib. 25. *Inuenit & patrum nostrorum ætate Rex Iuba quam appellauit EVphorbiam, Medici sui nomine & fratris Musæ:* nec ita multò pòst: *Sed Iubæ volumen quoque extat de ea herba & clarum præconium:* quod ipsum etiam innuit Galenus loco citato, lib. 9. κατὰ τόπους, his verbis: καὶ γέγραπται περὶ εὐφορβίου βιβλίδιον τι σμικρὸν ἰόβα τοῦ βασιλεύσαντος τῶν Μαυρουσίων. hoc est, *& de EVphorbio conscriptus est exiguus libellus à Iuba Mauritaniæ Rege.*

δι᾽ ὅλης τῆς ἡμέρας πόνοις] Hæc vox, πόνοις, fortasse redundat, nec etiam eam videtur legisse Serapio. Innuit siquidem suffusionibus inungi EVphorbium, sed deinde tota die vstionis sensum relinqui, cámque ob rem illi mel collyriáve alia minùs acria rectè admisceri. Quòd si quis ad ipsam etiam Dioscoridei contextus seriem diligentiùs attendat, vocem illam, πόνοις, hoc loco omittendam meritò iudicauerit.

CAP. XCVII. ὑπό τινων μετώπιον καλεῖται] Anteà, lib. 1. cap. de metopio vnguento, dixerat Dioscorides, τὸ ξύλον ἐξ οὗ φέρεται ἡ χαλβάνη, μετώπιον καλεῖσθαι. hoc est, *lignum è quo Galbanum emanat, metopium appellari.* Hoc verò loco non lignum seu lignosum corticem, aut plantam ipsam, sed liquorem seu lacrymam quę ex ea stillat, μετώπιον vocari scribit. Theophrastus verò non μετώπιον, sed νάρθηκα, eiusmodi ferulam seu ferulaceam arborem nominat, lib. 9. hist. At Plinius, lib. 12. cap. 23. arborem è qua hammoniaci lacryma stillat, metopium vocari palàm innuit.

ὡς ἐκ λιβανώδες] Videtur prætereà legisse Serapio, ἢ ἀμμωνιακῷ ἐμφερές: vtriusque enim & thuris & hammoniaci meminit. Sed & Plinius quoque, lib. 12. cap. 25. Galbanum vult esse ad similitudinem Hammoniaci.

τὸ σπέρματος καὶ τῶ ναρθηκος] Fortassè reiecto, καὶ, legendum, σπέρματος τῶ ναρθηκος. Nam & Aëtius, in electione simplicium, probatissimum censet Galbanum, quod seminis aliquid admixtū retinet, neque τῶ ναρθηκος mentionem facit. Ac, vt verè dicam, pugnātia scribere videtur Diosc. dum probat id Galbanum cui aliquid ferulæ sit admixtum, cùm antea probasset ἄξυλον, hoc est, *minimè lignosum*, seu, vt Celsi verbis vtar, *quod est sine surculis:* nisi ἄξυλον dici velimus, *quod minimum habeat lignorum seu surculorum.*

ὀσμῇ βαρεῖα] Galbanum ab odore hoc graui, quo præditum est, Nicander in Theriacis, βαρύοδμον cognominat.

ἐξ ὄξους σὺν οἴνῳ] Marcellus legit, σὺν οἴνῳ, tum vetustiorum codicum fidem, tum etiam Plinij autoritatem secutus: qui quidem libri 24. cap. 5. Galbanum venenis, maximéque toxicis, aduersari scribit, cum myrrha & in vino: atque ita etiā Serapio legisse videtur. Idem quoque de Galbano tradit Auicennas.

δοκεῖ δὲ καὶ διουρητικὸν εἶναι] Marcellus & Cornarius pro, Ἀ.........., iccirco legendum suspicantur, quòd & Plinius, loco modò citato, de Galbano agat in hæc verba: *Necare vrinam existimatur.* Sic etiam Lacuna in veteri codice legisse se annotat, neque eam lectionem ratione carere subdit: quandoquidem quæ vehementer diuretica sunt, vti etiam cantharides, interdum lotium supprimunt ratione exulcerationis, quam vesicæ ipsiúsque collo inducunt. Equidem quanuis prætereà Serapionem eodem quo illi modo legisse animaduerterem, de immutanda vulgata lectione malū liberum esse suum cuique iudicium.

ὑφισταμένης τοῦ ῥύπου] Marcellus & Lacuna ἀντὶ τῶ, ῥύπου, ex antiquioribus codicibus restituendum existimant, λιπαρὸν: maximè cùm pinguia, tanquam aërea, ferè supernatent. Sordes verò, ceu terrenæ substantiæ magis participes, grauitate sua subsidere soleant. Sed quoniam in Gal-

bani, quantumuis legitimi, sordibus exiguorum lignorum, surculorum cæterorúmque id genus sua natura leuium, non minimam portionem conspicimus: nō est dubium, quin si Galbanum aquæ feruenti demergatur, eiusmodi leuia vnà cum pinguitudine quadam fluitent: id quod ex αὐτοψίᾳ facile est vnicuiq; animaduertere. Quamobrem nihil immuto.

εἰς ὀθόνιον καθαρὸν] Legit Lacuna veteris cuiusdam codicis autoritate fretus, ἢ εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἀραιὸν &c. quippe Dioscoridem existimat præter illam priorem, alteram hoc loco purgandi Galbani rationem tradere, quam cæteri cum superiore confundant. Verùm equidem vnicam in hoc toto contextu purgandi Galbani rationem describi existimauerim. Scilicet, vt primùm in aquam feruētem coniiciatur Galbanum, quò quicquid est stipularum aut lignosorum surculorum aquæ innatet, conchâque aut alio id genus instrumēto facilè detrahi possit: deinde verò reliquum quod subsidet in imo, reiecta scilicet aqua, ad separādam denuò terram, arenam, lignum densius aliúdve eiusmodi crassamētum, in vas aliquod per linteum rarius excoletur, iuuante in id aquæ calore, quæ in vase duplici efferuescat. Tùm enim purius Galbanum per linteum in vas subditum excolabitur: crassior verò sordities intra linteum remanebit. Neque verò fit verisimile, quod verba Diosc. innuere videntur, id tantùm quod innatat excolari debere, vt pinguitudo fluitans à sordibus ipsis secernatur: quippe cùm in eo quod subsidet sordium etiam & crassamentorum non minima portio resideat. Cæterùm Pharmacopœi nostri minùs laboriosè, ac fortassis aptiùs, Galbanum purgant: dum aceto alióve accommodato liquore ipsum dissoluunt, dissolutum colo transfundunt; transfusúmque tandem igni lento decoquunt ad iustam spissitudinem.

Cap. XCVIII. *τὸ καλούμενον θραῦσμα*] Plinius, lib. 12. cap. 23. paulò aliter ac Diosc. thrauston (quod cum thrausmate idem est) nominat id Hammoniacum, quod est masculi thuris similitudine: phyrama verò, quod est pingue ac resinosum. Fortasse verò θραῦσμα seu θραυστὸν idem illud est, quod Galeno recentioribúsque Græcis ἀμμωνιακὸν θυμίαμα iccirco appellatū fuit, quòd ad suffimenta desideraretur.

Cap. XCIX. *δένδρου σφηνώδους*] Legi, σφηνωμένου, cùm antehac, σφηνώδους, legeretur. Plin. lib. 24. cap. 14. Sarcocollam spinę lacrymam esse putat, eique tribuit non quidem, vti Diosc. amarorem, sed cum quadam acrimonia dulcedinem. Gal. verò in simpl. scribit esse modicè amaram simul & emplasticam. Porrò vt de colore etiam aliquid dicamus, Mesuæus in simpl. itémque Plin. lib. 13. cap. 11. non subfuluam Sarcocollam eligunt, vti Diosc. sed candidam. *Candidum eiusmodi gummi*, inquit Plinius, *quàm rufum melius*. Rursúmque, lib. 24. cap. 14. vbi Sarcocollam docuit vetustate maximè nigrescere: *melior*, inquit, *quò candidior*.

κολλητικὴ τραυμάτων] *Hinc ex vi potestatéque sua nomen inuenit*, inquit Plin. *Carnes enim in vulneribus glutinat.*

Cap. C. *λιπαρώτερα δὲ καὶ*] Videtur legisse Plinius, *ῥυπαρώτερα*, lubrico & facili duarum literarum lapsu. Is enim, lib. 27. cap. 10. folia Glaucij describit *minora & sordidiora, quàm sint papaueris*: ibidémque, ipsius grano, quod paulò post foliis Diosc. ipse, tribuit. Siquidem nō è foliis, sed è grano ipso vult succum illum exprimi.

Cap. CI. *ἣν ἔνιοι ξυλοκόλλαν*] Appellatur hęc ab vsu ξυλοκόλλα, vti & τεκτονικὴ κόλλα: a materia verò ex qua conficitur, nimirum à coriis bubulis seu taurinis, ταυροκόλλα. *Præstantissimum* tamen *Glutinum* cēset Plinius, lib. 28. cap. 17. *ex auribus taurorum & genitalibus*: quanquam subdit illico. *Adulteratur nihil æquè quibusuis pellibus inueteratis, calceamentisque etiam decoctis.* Fuit autem alia κόλλα ἐκ τοῦ βιβλίου, de qua Gal. in simplicib. *quæ fit*, inquit ille, *è simulagine & polline*, non garo, vti vertunt Interpretes omnes: quandoquidē non γάρους, aut, quod rectius est, γάρου, sed γύρεως, ἀπὸ τοῦ γύρις, vel potiùs, γύρεως, eo loco legēdum esse vel mediocriter eruditus nunquam inficiabitur.

Cap. CII. *ἡ δὲ ἰχθυοκόλλα λεγομένη*] *Ichthyocolla*, inquit Plinius, lib. 32. cap. 7. *appellatur piscis cui glutinosum est corium, idemque nomen glutino eius*: quanquam & ipse subdit deinde: *Quidam ex ventre non è corio fieri dicunt ichthyocollam, ut glutinum taurinum.* Cæterùm ad tetanothra quomodo ea præparanda vsurpandáque sit, ibidem leges apud Plinium: quod huc transcribere nihil fuit necesse.

κεφαλικαὶ δυνάμεις] Quæ sint emplastra Medicis Cephalica dicta, docet Galenus, lib. 2. comp. med. κατὰ γένη, scil. quæ caluariæ fracturis peculiariter dicata sunt: abstergendi, digerendi siccandíque vi prædita. At illud ignorans Plinius, ea esse falsò credidit quę capitis doloribus accommodarentur. Sic enim ibidem de Ichthyocolla: *Valere eam in capitis doloribus affirmant & tetanothris.*

Cap. CIII. *ἐν δρυῒ τῇ ἰξευτῇ*] Nulla, quod equidem sciam, quercus species est, quæ buxeo folio conspiciatur. Quamobrem ista buxi folia, non quercui seu robori tribuenda sunt, sed ipsi potiùs frutici: qui cùm suam sedem nō habeat, perpetuò in aliena sede, ac in quercu potissimùm, viuit, eiúsque radice nititur & alitur. Ideóque sic videtur emendandus hoc loco Diosc. cōtextus: *γίνεται δὲ ἐν ἑτέροις καρποῦ ἀλλοτρίου τῷ θάμνῳ σφηνωθεὶς ἐν δρυΐ, ἔχοντος τὰ φύλλα*, &c. Porrò frutex hic non in quercu aut robore tantùm, sed, vti etiam deinde subdit Diosc. in aliis plerisque nascitur arboribus, veluti pyro, malo, cerro, terebintho, ilice, pruno, castanea, sorbo, larice, abiete, pino, ac ipsa quoque olea, saltem in Palæstinæ regione: si quibusdam fides habetur, qui eo loco viscum in olea rubentibus baccis nasci retulerunt. Attamen ex Theoph. sententia, lib. 2. de caus. plant. cap. 23. quod abieti pinóque innascitur viscum, priuatim Stelis EVboensibus, & Hyphear Arcadibus dici videtur. Cęterùm quāuis idē Theophrastus, ipsúmq; secutus Plinius, Viscum nasci prodiderint ex ipsius acinorū semine, per aluos reddito turdorū, palumborum cæterarúmque id genus auicularum, postquam acinorum baccarúmve pulpam intra suos ventriculos cōcoxêre: verior nihilominus summi tū Philosophi tum Medici Iul. Cæs. Scaligeri sentētia mihi videtur: qui quidē in exotericis in Cardanū exercit. eundē fruticē spōte naturæ potiùs

ex aliqua arborum quibus innascatur portione, seu potiùs ex ipsarum arborum vitali excremẽto gigni retulit: haud secus atque belluarum cornua ex ipsorum ossium internis primordiis pullulare consueuerunt. Atque eò quoque spectasse videtur Ion poeta Chius, dum, in fabula Oeneo, Viscum quercus sudorem esse prodidit.

Cap. CIIII. πεπίεδρον μελανι οἶνου] rectiùs, πιέδρα; vel antè, χυλισθῆ. Sic & superiùs ἐκ τῆ, περιέχουσι, legendum hauddubiè, περιέχει, seu περιέχεται.

Cap. CV. ἀπόπταχυ, φύλλα ἔχει] Tam variæ sunt discrepantésque quæ à varijs Autoribus assignantur Alyssi descriptiones, vt quænam verè planta sit ἄλυσσον, internoscere sit perquàm difficile: siquidem Diosc. descriptio satis est manca, vt & aliæ pleræque. Gal. verò, 2. de antid. Alysson herbam scribit esse marrubio similem, sed asperiorem magísque spinosam circa suas pilulas seu verticillos, (σφαίρια nominat) flore interim in cæruleum inclinante. Aëtius autem, lib. 1. vnam & eandem ait existimari cum Heraclea sideritide, quæ secus vias vbique nascitur, flore purpurascente foliisque crassioribus: aut, si τραχυτέροις legere mauis, asperioribus. Rursúmque lib. 6. cap. 24. sideritidem Heracleam ab Alysso minimè differre palàm indicat, vti & Paulus, lib. 5. cap. 3. At Plinius lib. 24. cap. 11. erythrodano seu rubiæ similem facit. Nam posteaquam de erythrodano egit: *distat ab eo*, inquit, *qui Alysson vocatur, folijs tantum & ramis minoribus*. Auicenna denique, lib. 2. tract. 1. Alysson, quod *Algasesem* appellat, facit lilio proximum. Quanta verò sit similitudo lilij cum rubia, sideritide, marrubio, vnicuique iudicandum relinquimus: interimque de Alysso certi vix quicquam statuere possumus.

λυγμοὺς τὰς δίχα πυρετοῦ λύει] Hanc mirificam planéque insignem Alyssi ad singultum inhibendum vim atque facultatem silentio minimè prætermisit Plutarchus, συμπ. lib. 3. hisce verbis: τὴν δὲ ἄλυσσον καὶ λουσθεῖσαν βοτάνην καὶ λαβόντας εἰς τὴν χεῖρα μόνον, οἱ δὲ καὶ προσβλέψαντες, απαλλάττονται λυγμοῦ. λέγεται δὲ καὶ ποιμνίοις ἀγαθὴ καὶ αἰπολίοις, περιφυτευομένη ταῖς μάνδραις. hoc est, *Alyssos herba vel manibus tantùm contrectata, aut etiam inspecta, liberat à singultu. Fertur & armentis & gregibus vtilis, si conseratur circum illorum cubilia.* Ex iis verbis satis intelligitur, emendandum Plinij contextum, quo loco de Alysso agens, *Mirum est*, inquit, *quod additur, sanem conspecto omnino frutice eo sanari*. Neque verò legendum, vti voluere nonnulli, *insaniã sanari*: sed, *singultum sanari*, restituendum videtur.

φακοὺς καὶ ἐφήλεις] Gal. & Aëtius, ἀλφοὺς καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει. *alphos & solares maculas expurgat*. Paulus, νεφροὺς τε ἐκφράττει καὶ ἐφήλεις σμήχει, *renum obstructiones amouet, & solares maculas abstergit*. Hunc imitati Auicennas & Auerroës Alysson renum etiam obstructiones liberare prodiderunt.

δοκεῖ δὲ καὶ λύσσας κυνὸς] λύσσας κυνὸς plerique interpretantur, *canis rabiem*: quibus quidem verbis nescio an significare voluerint rabiem à morsu canis inductam. Equidem apertiùs tollendæ ὁμωνυμίας gratia, *rabidi canis morsum* reddidi. Gal. lib. 6. simpl. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ τὰς λύσσας, ἐπεὶ τὸ θαυμαστὸν ὀνίναται τοὺς ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δεδηγμένους, &c. Idem repetunt Paulus & Aëtius. Plinius loco citato: *nomen*, inquit, *accepit Alysson, quòd à cane commorsos rabiem sentire non patitur.* Hæc cùm ita sint, in hac voce ἄλυσον σ geminandum esse nemo non videt: quantumuis in vulgatis exemplaribus cum simplici σ scriptum reperiatur. Cæterùm illud obiter annotandum, quod lib. de Antidotis 2. ex Antonij Coï sententia Galenus admonet: legendam eam herbam sub æstu Caniculæ, deberéque siccatam tundi, cribrari ac diligenter asseruari, ne diffletur.

Cap. CVI. ἐν μαστοῖς καὶ μήτραις] Lege, μάστρας, vel, μήτρα. Sic Paulus libro septimo, de Asclepiade: καταπλασσομένη δὲ πρὸς τοὺς τῶν θηρίων δηγμάτων. καὶ τὰ ἐν μήτρᾳ καὶ μαστοῖς κακοήθη. hoc est, *adhibita proficit ad venenatorum morsus, & vuluæ mammarumque maligna vitia.*

Cap. CVII. ἄκανθα ἐστὶν ἐοικυῖα κνίκῳ] Atractylin alio nomine κνῆκον ἀγρίαν nominant Paulus & Oribasius. Aëtius verò aliàs κνῆκον ἄγριον, aliàs verò αἱμόρροιαν, appellari scribit. Theophr. hist. stirp. libro sexto, capite quarto, postquam cnici vtriusque syluestris mentionem fecit, ex hisque genus alterum scripsit cnico satiuo simile esse, πλὴν (inquit ille) ἀπὸ τῶν κεφαλῶν. διὸ καὶ ἐνίοις (sic enim legendum, non ἐνίαις) ἐχρῶντο αἱ ἀρχαῖαι γυναῖκες ἀντὶ κανόνων, hoc est, *nisi quòd caule sit rectiore seu rigidiore: quam ob causam eo nonnullæ priscæ mulieres pro colo vtebantur*: paulò pòst etiam Atractylidis mentionem facit, quam scribit, ἴδιον ἔχειν τι φύλλον, ἐὰν ἀποτρίψῃ καὶ τῇ χειρὶ προσαποτρίψῃς, αἱματώδη ποιεῖ τὸν χυλόν. διὸ καὶ φόνον ἔνιοι καλοῦσι τὴν ἄκανθαν ταύτην. ἔχει δὲ τὴν ὀσμὴν βαρεῖαν καὶ χυλὸν φονώδη, vel potius, καὶ χυλὸν φοινώδη. id est, *peculiare id habere in folio, ut decerptum cutique admotum cruentum succum ex se reddat. unde hæc spina φόνον, hoc est, cruoris, nomen apud quosdam inuenerit. Habet verò odorem grauem succúmque cruentum.* &c. Hac ipsa de causa existimo etiam apud Aëtium αἱμόρροιαν nomen obtinuisse. Hanc porrò Theophr. Atractylin, quæ affricto folio succum sanguineum redderet, sæpiùs Copetij in arcis horto, studio ac diligentia nobiliss. honestissimæque matronæ vxoris D. Cleruantij, satam conseruatámque, magna cum voluptate conspeximus.

Cap. CIX. ὅμοια ὡς τινὰ] Aut particula, ὡς, hoc loco redundat, aut pro ea legendum πως, vt sit, ἄνθη ὅμοιά πως &c. *flores quodammodo similes.*

Cap. CX. ῥίζας ἔχουσα] Malui hæc singulari numero legere, quàm vt habet Aldinus codex, ῥίζας μελαίνας ἔχουσα, &c. Sic enim Plinius de Leontopetalo, lib. 27. cap. 11. *Radix rapo similis, grandis, nigra.* Neque verisimile est plures esse Leõtopetali radices, totidem rapis similes. Huc adde quòd quæ planta vulgo creditur esse Leontopetalon, quæque Diosc. & Plinij descriptioni satis aptè respõdere videtur, vnica radice prædita visitur.

Cap. CXI. ὀρθὸν τῷ φύλλῳ ὅμοιον] Plinius, lib. 25. cap. 5. Teucrium (ab inuẽtore Teucro sic dictum) neque florere vnquam neque semen gignere scribit, quo loco hemionitim Diosc. describit. At illicò pòst de Teucrio vero agens, (Teucriam aliàs vocat, Τευκρίδα Oribasius) fo-

lium non quidem ciceris, sed fabæ illi tribuit, & ramos hyssopi.

CAP. CXII. καὶ ἀλιφοειδῆ] Tam leue est inter [illegible] & [illegible] discrimen, vt harum vocum alterutram hoc loco redundare sit existimandum: nisi malumus ista, καὶ ἀλιφοειδῆ, cum sequentibus coniungere, hunc in modum: καὶ ἀλιφοειδῆ [illegible]. Hanc lectionem ego eò lubentiùs secutus sum, quòd & Plinius, postquã Trissaginis vires ex Dioscoridis sententia fusiùs persecutus est, libro 24. cap. 15. *Excalfacit*, inquit, *perunctione*. Sed & Serapio ipse ita legisse videtur. Habet enim ipsius Interpres: *Et quando linitur cũ ea corpus, calefacit ipsum*. Cæterùm Theoph. hist. lib. 9. cap. 10. aliam vim folijs, aliam semini Trissaginis assignat, his verbis: [Greek illegible] &c. hoc est, *Trissaginis quidem folia ad rupta & vulnera in oleo trita valent, itémque ad depascentia vlcera: semen verò bilem purgat, oculis etiã beneficum est. Sed & folium tritum in oleo argemis adhibetur*.

CAP. CXIII. [Greek illegible]] Suspicatur Plinius, lib. 27. cap. 11. eandem esse cum Leucade leucem quandam mercuriali similem, quam mesoleucon quidam vocarint, quòd per medium folium lineam candidam transcurrentẽ habeat. Sed quàm rectè, aliorum esto iudicium.

CAP. CXIIII. [Greek illegible]] Lychnidem plantam, à lychnitide planè diuersam, Plinius rosam Græcam appellat, lib. 21. cap. 4. aliâs flammeam nominat.

CAP. CXVI. [Greek illegible]] Sic Gal. 6. simpl. cap. de Lilio: [Greek illegible]. Hinc patet, apud Plin. lib. 21. cap. 19. pro, *Folia in aceto cocta vulneribus imponuntur*, fortasse legendum, *folia in aceto condita*, &c.

[Greek illegible]] Cum Cornario & Serapione [Greek illegible], restituere malim [Greek illegible], vt sit: [Greek illegible]. Sic enim Gal. 6. simpl. de Lilio. [Greek illegible] &c. hoc est, *Imposuimus etiam quandoque & foliorum succum cum aceto & melle ipsum æquantes, (erat autem succus ad vtrunque quintuplus) fiebátque insigne medicamen ad ea omnia quæ citra morsum valenter exsiccari postulant, vti vulnera omnia ingentia*. Hunc secutus Aëtius, lib. 1. scribit in hæc verba. [Greek illegible] &c. Sed & Diosc. lib. 1. [Greek illegible] cap. 183. quo loco hoc idẽ remedium iisdem propè verbis repetit, sic habet: [Greek illegible] hoc est, *Quin & lilij foliorum succus in æneo vase cum aceto & melle coctus, præstantissimum existit medicamentum liquidum, quo imbuuntur concerptæ linamenta, quæ deinde vlceribus induntur*. Paulus lib. 7. de Lilio agẽs, composita voce vsus est, hisce verbis: [Greek illegible] i. *liliorum succus sanitatis vernus prodest cum oxymelite*. Cæterùm [Greek illegible],

[Greek illegible], in contextu, lege [Greek illegible]: atque eò spectat illud Aëtij, loco citato, [Greek illegible], id est, *ad mellis liquidioris consistentiam*.

[Greek illegible]] Id fortassis innuere voluit Dioscorides, quod & Plin. lib. 21. cap. 5. dum arte tingendorum Liliorum rationem tradit, vt deinde purpurea nascantur. *Mirum verò*, inquit ille, *ut tingi aliquid, ut nascatur infectũ*. Porrò pro, [Greek illegible], quod statim sequitur in Diosc. contextu, lego, [Greek illegible]. Est enim euidẽs [Greek illegible] discrimen.

CAP. CXVII. [Greek illegible]] [Greek illegible] addidimus ex Oribasio & vetusto Lacunæ codice. *Nigriora* etiam adijcit Plinius, libro 27. cap. 8. *Ballotem alio nomine*, inquit, *melamprasion Græci vocant, herbam fruticosam, angulosis caulibus, nigris, hirsutis, folijs vestientibus maioribus quam porri & nigrioribus, graueolentibus*. Verùm eo loco Plinius vocis similitudine aut corrupti codicis vitio deceptus, [Greek illegible], quòd est *marrubium*; in [Greek illegible], quod est, *porrum*, cõmutauit: vti & cùm de stachy agit lib. 24. cap. 15. Stachyn enim, quam Diosc. & Gal. marrubio similem esse agnoscũt, porri similitudinem habere tradit. Sed eundem quoque Plinij lapsum in hormino deprehẽdes.

[Greek illegible]] Lego [Greek illegible], vt ad præcedens [Greek illegible] referatur. Nã quod ad caules spectat, iam in principio capitis Autor nigricantes eos esse admonuit.

CAP. CXVIII. [Greek illegible]] Eodem seruato nominis etymo, Plinius etiam melittida nominat, lib. 21. cap. 20. *Melissophyllo*, inquit, *siue melittide si perunguantur aluearia, non fugient apes*. Nicander in Theriacis etiam [Greek illegible] appellat, quo loco sic habet:

[Greek illegible]
[Greek illegible]
[Greek illegible]

Sic Virg. 4. Georg. per syncopen dixit:

Trita melisphylla & cerinthe ignobile gramen.

Sed illud ab Apiastro perperam distinguere videtur Plin. lib. 21. cap. 12. quo loco, ceu diuersa, Melissophyllon & Apiastrum circum apum aluearia serenda esse scribit.

[Greek illegible]] Cum legeretur in impressis vulg. cod. [Greek illegible], legẽdum censui, [Greek illegible], vel etiam [Greek illegible]: nam [Greek illegible] cũ vtroque casu rectè iungitur. Anteà lib. 1. malum eiusmodi citrium vocarat, [Greek illegible], nisi fortè eo loco vitium fuit librariorum.

[Greek illegible]] *Melissophyllon præstantissimum esse contra vuluarum strangulationes, addito vino*, scribit Plinius, lib. 21. cap. 20. quo quidem loco fortasse *fungorum strangulationes* legi oportet, quantum ex hoc Diosc. contextu licet colligere.

CAP. CXIX. [Greek illegible]] Sunt qui [Greek illegible] legant: sed [Greek illegible] potiùs meo iudicio legendum foret, hoc est, *rugosum*.

[Greek illegible]] Lege, [Greek illegible], quia vocem hanc referri par est ad superius illud, [Greek illegible]: nisi mauis, [Greek illegible], legere, cuius oppositũ, [Greek illegible], habuimus in præcedenti capite.

CAP. CXX. [Greek illegible]] Plinius, lib. 24. cap. 15. Stachyos folia, quæ hic cãdida describuntur à Diosc. *coloris* ait esse *in luteum inclinati*. Ibidem, vt sæpenumerò aliàs, fallitur vocum [Greek illegible] & [Greek illegible]

σίου similitudine deceptus, dum Stachyn porri similitudinem habere scribit: quod & iam antè annotauimus.

Cap. CXXI. ἐξ σίσαρος ἐγχυμαλώδη] Lego, ἐγχυμαλώδη, vt ad proximum, φύλλα, referatur: maximè cum Phyllitidis sola folia sint in vsu.

Cap. CXXII. οἱ δὲ φαλάγγιον] Malim φαλάγγιον vel φαλαγγίτιν. Ita enim nominat Gal. 8. simpl. quo loco, φαλαγγίτης, inquit, ὅπως ὠνόμασται, ἐκ δ' ἐνεργεῖ ἀπὸ τῶν φαλαγγίων δηγμάτων. hoc est, *Phalangites ex eo nomen sortitus est, quòd à phalangio demorsis opitulatur:* quod ipsum totidem ferè verbis repetit Paulus AEgineta. Sic & Plin. lib. 27. cap 12. *Phalangites à quibusdam phalangion vocatur, ab alijs leucanthemum,* vel (vt in quibusdam exemplaribus inuenio) *leucacantha*, &c.

σπέρμα δὲ μικρό] Lego, μακρό: quod enim paulò pòst dicitur, quàm lentis dimidiæ gracilius esse, crassitudini non bene respõdet. Huc adde quòd & Plinius ita legisse videtur. Nam loco modò citato, *Phalangitem* scribit esse *semine nigro, lato, ad lenticulæ dimidiæ figuram, multò tenuiore.*

ὕστερον γὰρ συστέλλεται] Dalechampius vir doctiss. legit, vt audio, ἐκλευκαίνεται. Verùm nihil immutandum censui, quanuis, dum tẽporis lapsu contrahitur corrugatúrve radix, verisimile quoque est, si anteà fuerit viridis herbaceive coloris aut pallida, ex consequenti colorem quodammodo immutari.

Cap. CXXIII. οἱ δὲ ὀξύφυλλον] Plinius tria facit Trifolij genera, ac suis singula quæque distinguit nominibus, lib. 21. cap. 9. his verbis: *Folio coronat & Trifolium: tria eius genera. Minyanthes vocant Græci, alij asphaltion, maiore folio, quo vtuntur coronarij: alterum acuto, oxytriphyllon: tertium ex omnibus minutissimum.* At Galenus, lib. 8. simpl. æquè ac noster Dioscorides, vni & eidem plantæ diuersa illa tribuit nomina. τρίφυλλον, inquit ille, οἱ δ' ἀσφάλτιον, οἱ δ' ὀξύφυλλον, ἔνιοι δὲ μινυανθὲς, ἔνιοι δὲ κνίκιον ὀνομάζουσι. τὰ μὲν τρία συμβεβηκότων τῷ φυτῷ τὰ ὀνόματα ... τὰ δ' ὑπόλοιπα δύο οὐκ οἶδ' ὅπως. hoc est, *Trifolium quidam asphaltium seu bituminosum, quidam oxyphyllum nominant, nonnulli minyanthes: sunt & qui cnicium vocitent. tria quidem prima nomina ab ijs quæ frutici accidunt: reliqua duo, haud scio qua ex causa.* Quanquam Cnicium dictum nos existimamus, quod, teste eodem Gal. lib. de ther. ad Pis. semen agresti cnico simile gerat. μινυανθὲς verò ἀπὸ τοῦ μινύου, hoc est, μικροῦ ἢ βραχέος, καὶ ἄνθους, deducto vocabulo, quòd vel exiguus huic Trifolio sit flos, vel breuis durationis, aut etiã ἀπὸ τοῦ μινίου, hoc est, minio, quòd flos ille ad minij colorem accedat. Quòd si cui scriptura altera magis probatur, μηνυανθὲς dici potuit ἀπὸ τοῦ μηνύειν, τὸ ἀρχόμενον ἔαρ ἀνθοῦν, quia vel flore suo sese prodat, vel ipsum statim initio veris ostẽdat. Sed vt ad rem: Columella quoque grauis autor Simonianum Trifolium cum asphaltio, ab odore graui neque bitumini absimili ita dicto, & acuto Trifolio propter figuram ita vocato, idem omnino facit, lib. 6. de re rust. cap. 17. Cæterùm siue hîc ὀξύφυλλον legas, vti & habetur apud Galenum, siue ὀξυτρίφυλλον, velut apud AEginetam, Plinium & Scribonium Largum, parum interest.

Had. Iunio Siler montanum legi placet.

μινυανθὲς, χυλοῦσί τε] Lego, χυλοῦσι: sed nolim sublata distinctione vocem eam cum proximè sequenti, καὶ δεῖ ἀνοθῆναι, iũgere, vti Marcellus faciendum censuit.

φύλλα ὅμοια λωτῷ τῷ δένδρῳ] Hanc herbam Galenus, lib. de Ther. ad Pis. scribit, ὑακίνθῳ ἐμφερέστατον, ὄζειν τοῦ ἔαρος ἐγκύμων φύηται. Verùm quænam est, quæso, huic Trifolio cum hyacintho similitudo, nisi forte in floribus? & tamen tùm demum hyacintho simile esse eo loco scribitur à Gal. cùm verno tempore semine prægnat. Quamobrem cõijcio apud Gal. potius legẽdum, ἀσφάλτῳ ἐμφερέστατον, hoc est, *bitumen præsefert*, nempe odore. Nam & idipsum innuit Diosc. æquè ac Nicander: nonnisi cum adoleuerit, bitumen redolere. Porrò Marcellus non loto arbori, sed loto pratensi potiùs hoc Trifolium assimilandũ suspicatur. Ac reuera Nicander λωτῷ simpliciter Trifolij huius folia comparat: quod quidẽ dubitandi ansam non mediocrem illi præbuisse videtur. Sic enim Nicander in Theriacis, de hoc τριφύλλῳ agens (ita enim nominat, alijsque μινυανθὲς, alijs τρέμιθον dictum admonet: quem in locum Scholiastes Dionysio ἐν τοῖς ῥιζοτομικοῖς, μινυανθὲς, Callimacho vero τρέμιθον dictum annotat.)

χαίτην μὲν λωτῷ, φύλλοισι δ' ἄρ' ἔμβλεπον ὄρμενον,
ἠνεῖ τ' αὐτὰρ πάσῃ δὲ ἀσφάλτῳ εἴκελα πάντα
οἷόν τ' ἀσφάλτοιο ἀπορρέει ὀδμή, &c. quæ sic eleganter vertit Io. Gorræus:

Crine refert lotum, rutáque effundit odorem,
Cum verò totos florésque comásque decoras
Exuit, asphalum flagrat grauis.

Sed & ipse quoque αὐτὶ τοῦ λωτῷ τῷ δένδρῳ, lubenter restituissem λωτῷ τῷ ἡμέρῳ, nisi aliquoties Trifolij huius folia animaduertissem, saltem ea quæ in cacumine cernuntur, non malè suo acumine ac reliqua quoque figura loti arboris folia referre: at non item ternorum foliorum consociatione: quod etiam minimè voluisse Diosc. liquidò constat. Scribonius, Largus cap. 163. *Trifolium acutum* facit *folijs & specie & numero simile cõmuni trifolio, nisi quòd huius pleniora sunt, & quasi lanuginem quandam super se habent, & in extrema parte velut aculeum emittunt.* sed huius frutex, inquit, *duorum pedum interdum, aut etiam amplior conspicitur, & odorem grauem emittit: quorum nihil circa pratense trifolium inuenitur.* Hæc ille. Columella verò, de re rust. lib. 6. cap. 17. ipsum ita describit, Simonianum Trifolium appellans, ducto fortasse cognomine à Simo illo Medico, cuius mẽtio fit apud Plinium, quo loco de eodem hoc Trifolio agitur: *Inuenitur*, inquit, *confragosis locis, odoris grauis, neque absimilis bitumini & idcirco Græci ἀσφάλτιον appellant: nostri autem propter figuram vocant trifolium. Nam longis & hirsutis folijs viret, caulémque robustiorem facit quàm pratense.*

ὥσπερ κεραίας ἔχει] Hunc apicem seu aculeum non semini, sed folijs tribuere videtur Scribonius, loco antè citato.

ἔλαιον τῷ πήγανον] Lege ἔλαιον: deinceps enim seipsum Autor explicare videtur.

ὡς ὅπερ ἐλαίας ἔχει] Cornarius censet interserendam negationem, μὴ, vt legatur, ἔλαιον μὴ ἔχει. Quin & ita sensisse videtur Gal. lib. de ther. ad Pis. his verbis: τὸ τρίφυλλον ὅπερ τὸ ἀσφάλτιον τινὲς, ἀπὸ τοῦ δένδρου τοῦ φαλαγγίου ἢ καὶ τοῦ ἔχεως τοῦ ὅλου ἐπιλαβόμενοι, ἰῶνται αὐτὸ, καὶ διδόασιν αὐτὸ πίνειν ἐργάζεται. οἱ δέ γε ἐπ' αὐτοῦ μὴ διδομένου τὸ ἴσον ἐποίησαν τοῦ ὅλου ἐποιοῦντο

κατασταλεῖσι, τὸν αὐτὸν ἄλγημα καὶ τὰ αὐτὰ σύμπτωμα ὅμοιος τῷ δεδηγμένῳ ποιεῖ, &c. hoc est, vti nos conuertimus, *Trifolium si quis plurimum discoxerit, deinde locum à phalangio aut vipera commorsum eius decocto fouerit, malo remedium afferet, atque illico dolorem finiet. Si verò in alio quopiam minimè demorso locum sanum eodē illo decocto fouerit, parem doloris sensum pariáque omnia excitabit in eo symptomata, atque solent esse quibus demorsus infestatur.* Verùm aliud quiddam proculdubiò videtur voluisse Dioscorides, quàm verba illa Galeni prima fronte significēt. Vult enim Autor eandem illam aquam decoctam, quæ priùs affusa fuerit à serpente percusso, si alteri, cui ex quacunque alia causa vlcerata sit cutis, admoueatur, eundem doloris sensum inferre, quem percipiebat à serpente percussus. Plinius aliter censet, lib. 21. cap. 21. Postquam enim minyanthes Trifolium scripsit celebratis Autoribus tradi pro Antidoto contra venena omnia, aliáque non pauca in remediis eius ascribi: *Me, inquit, cōtra sentētias eorū grauissimi viri autoritas mouet. Sophocles enim poëta venenatū id dicit. Simus quoq; Medicus decocti aut contriti succum infusum corpori, easdem uredines facere, quas sentiunt percussi à serpente* [vel, *quæ fiunt percussis à serpente*: alterutro enim modo legēdum, si quid rectè iudico.] *Ergo non aliter utendum eo, quàm contra venena censuerim: fortassis enim & his venenis inter se contraria sit natura, sicuti multis aliis.* Hactenus Plinius. Sed tum Sophoclis illud, tum & quod in eandem sententiam Simus ille Medicus in medium protulit, de Trifolij succo accipi debere indubitatū est. qui venenato ictui morsuíve priùs adhibitus fuerit, indéque parem veneni labem contraxerit: quod & ipsum Diosc. & Galeni expressa verba testantur.

μέγνυται καὶ αὐτῆς] Supplendum, *βοτάνης*, aut potiùs legendum, *αὐτὸ*, vel, *αὐτῷ*.

CAP. CXXIIII. μικρὰ ὡς πολιαὶ τρίχες] Non quidèm capitula sola Polij, sed & ipsa folia canis hominum similia describit Plinius, lib. 21. cap. 7. quo tamen loco Polium cum Tripolio Diosc. confundere manifestò deprehenditur.

βαρύοσμον μετὰ ποιᾶς ἡδύτητος] *ἡδύτητα* itidem legunt Oribasius atque Serapio. At Lacuna in antiquo quodam exemplari, *δυσωδίας*, quæ vox *fœtorem* significat, legisse se asserit. Ac certè quidē Nicander in Theriac. odorem Polio grauem simul ac tetrum tribuere videtur, hisce verbis:

ἢ πόλιον βαρυοδμον, ὃ δὴ ῥίγιστον ὄδωδεν, hoc est, *aut Polium graueolens, quod perquam tetrum expirat odorem.* nisi fortè (quæ mea est sententia) legendum potiùs est, ὃ δὴ ἥδιστον ὄδωδεν, *quod suauissimè olet.* Porrò Scholiastes in eum locum annotat, Polium folio esse molliore & hirsutiore quàm thymi, radicē verò, lignosam. Atque illud ipsum est, quod de eo totidem ferè verbis refert Plin. lib. 21. cap. 20. *folia eius*, inquit, *thymo similia tradunt, nisi quòd molliora sunt & lanatiore canitie*, &c.

τὸ ἀπόζεμα πινόμενον] Quo ex liquore in singulis his affectibus propinari debeat, apertiùs definit Plinius, citato loco, hisce verbis: *Medici cum vino decoquunt recens uel aridum, illinúntque: uel splenetias propinant ex aceto, morbo regio in uino, & hydropicis incipientibus in uino decoctum.*

κακοστόμαχον δὲ καὶ κεφαλαλγές] *Stomacho tamen inutile esse, capútque co impleri, & abortum fieri poto aliqui tradunt*, vti Plinius ibidem admonet.

τραύματα κολλᾷ] Galenus certius aliquid de hac glutinandi facultate statuit, idque adhibita distinctione: dum ita scribit, 8. simpl. καὶ χλωρὸν μὲν ὑπάρχον ἔτι κολλᾷ τὰ μεγάλα τραύματα, καὶ μάλιστα τὸ θαμνῶδες εἶδος αὐτοῦ. ξηρὸν δὲ γενόμενον, ἰᾶται τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἐπιπαττόμενον, καὶ μᾶλλον τοῦ ἑνὸς ὅσῳ τὸ μικρότερον. id est, *Polium etiamnum viride magna vulnera glutinat, præsertímque species eius fruticosa: aridum verò cùm fuerit, maligna ulcera sanat inspersum: & ad hoc efficacius id quod minus est.* Quo quidem loco perspicue satis Polij duo genera Galenus agnoscere videtur.

CAP. CXXV. φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις] In Scordij natalibus videtur à Dioscoride discrepare Plinius: quippe qui libro 25. cap. 6. prodiderit reperiri in Ponto, campis pinguibus humidisq;. At quidni etiam in montibus campi eiusmodi pingues humidíque reperientur, in quibus Scordium nasci possit?

ἐοικότα χαμαίδρυϊ] Plinius ibidem Scordium describit, *magnitudine cubitali, quadrangulo caule, ramosum, quernæ similitudine, folijs lanuginosis.* Sed eo fortè, loco legendum, non, *quernæ*, sed, *querculæ*, quo quidem nomine non ineptè χαμαίδρυν designare potuit.

τραύματα κολλᾷ] Gal. 8. simpl. Scordij viridis & sicci vires æquè ac polij. ita distinguit: κολλᾷ μὲν τὰ μεγάλα τραύματα χλωρὸν ἐπιτιθέμενον· ἀνακαθαίρει δὲ τὰ ῥυπαρὰ καὶ εἰς οὐλὴν ἄγει τὰ κακοήθη, ξηρὸν ἐπιπαττόμενον. Sic enim legendum ex Aëtio, non, ἐπιπλαττόμενον. hoc est, *viride quidem Scordium magna vulnera conglutinat illitum: sed aridum inspersum, sordida expurgat, malignáque ad cicatricem perducit.*

ἰσχυρότατον δὲ εἶναι τὸ Ποντικὸν] Lege, ἰσχυρότατον. Addit Lacuna ex vet. cod. τὸ λυδιακὸν, εἶτα δὲ τὸ Ποντικὸν, &c. *Efficacissimum*, inquàm, *Lydiam, deindéq; Ponticum.* Galenus primo de Antid. Scordium præfert Creticum: at non improbat tamen quod in aliis regionibus reperitur.

CAP. CXXVI. τὰ μὲν ὑπὸ τοῖς τὰ κάτω] Contrà habebatur in Parif. codice: τὰ μὲν ὑπὲρ τῆς γῆς τὰ ἄνω, λευκὰ, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς τὰ κάτω, χλωρά. Sed vetus & Aldina lectio potior, quam nos secuti sumus. Sic & Plinius, libro 26. cap. 6. folia Bechij agnoscit *subalbida à terra, supernè pallida.* Ita enim χλωρὰ reddit, quæ nos *uirentia herbacéiue coloris* interpretari maluimus. Ex ijs porrò est Plinius, quos tum in in operis totius præfatione, tum & hoc loco reprehendit Dioscorides, vt qui falsò opinati sint, Bechium caule, floribus ac semine carere.

ἄνθος ὠχρὸν] Quoniā Bechij flos luteo ac propemodū aureo fulget colore, ὠχρὸν, *ex luteo albicantē* vertimus, non vt plerique, *pallidum*: quanquam & aurum Catullo pallidum dicitur. Enimuerò τὸ ὠχρὸν, Platone teste, ex albo & flauo colore conflatur.

ῥίζα λεπτὴ, ἄχρηστος] Oribasius vocem, ἄχρηστος, prætermisit. Cornarius legit, εὔχρηστος, nec malè: nam & deinceps radicis vsus traditur minimè contemnēdus: neque is etiam à Galeno prætermissus est.

καὶ πάσας φλεγμονὰς ἰᾶται] Gal. 6. simpl. cap. de Bechio: τὰ μὲν δὴ χλωρὰ φύλλα ἐς τὰ φλεγμαίνοντα μέσως δυνάμεως ἐστιν, ἔξωθεν καταπλαττόμενα, ἀλλὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ὑδατώδους ὑγρότητος, ὡς ἅπαντα τὰ χλωρὰ &

εἰσπλαῖ, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον μετέχει, τὰ γὰρ ὅσα ξηρὰ φύλλα τοῦ βηχίου, δριμυτέρας ἐστὶ, ἃ καθ' τὰ φλεγμαίνοντα, δυνάμεως. hoc est, *folia viridia partes phlegmone agrè ad maturitatem peruenientè obsessas adiuuant, foris adhibita: nempe propter aqueæ humiditatis admistionem: quam quidem virentia teneraque omnia, alia magis, alia minus, participant. Nam arida Bechij folia sunt acriora, quàm ut partibus inflammatis conueniant.* His verbis Diosc. mentem Galenus aperuit.

τοῦ ξηροῦ βηχός] Plin. lib. 26. cap. 6. *Tussilaginis aridæ cum radice fumus per harundinem haustus & deuoratus, veterem sanare dicitur tussim: sed in singulos haustus passum gustandum est.* veterem tussim dixit, quam Diosc. ξηρὰν, id est, *aridam*.

CAP. CXXVII. ἄνθη μικρὰ] Reliqui Interpretes, quantum video, flores hos tenuiori tantùm Artemisiæ à Diosc. tribui existimarunt. At cùm Artemisia πολύκλωνος duplex statuatur Dioscoridi, altera ἁδρὰ, hoc est, *crassa & vegeta*, altera tenuior, neque illę nisi florum virgultorùmque amplitudine aut tenuitate inter se differat: equidem flores vtrique pares tribui facilè crediderim, quod & ipsa sermonis series satis per se significare videtur. Præter has verò etiam tertiam μονόκλωνον dictã deinceps describit Diosc. quam perperàm Plinius, libro 25. cap. 7. cum ambrosia confundere videtur.

κιῤῥοειδῆ τῇ χροιᾷ] Lego, κηροειδῆ: ad illud enim, ἄνθος, referri debere mihi fit verisimile. Oribasius & Hermolaus, χαροποῦ, hoc est, *æris colore*, legisse videntur.

φύλλων < γ.] Plinius, lib. 26. cap. vlt. drachmã vnicam desiderare videtur: *Folia*, inquit, *potu drachma, ad eadem omnia prosunt, uel imposita uetri imo cum farina hordeacea.*

CAP. CXXVIII. Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος] Meritò à viris doctiss. Cordo, Trago, Marcello, Cornario & aliis propè omnibus, caput hoc, tanquam spurium & ascititium, à Diosc. contextu expungitur: cùm neque in vetustis exemplaribus reperiatur, neque vllo modo Diosc. phrasin redoleat. Adde quòd de eadem Artemisia ipsiúsq; viribus præcedenti capite iam coniunctim egisse Dioscoridem vnicuique constat. Interim quæ isto capite continentur, totidem ferè verbis reperias apud Apuleium, cap. de Artemisia tenuifolia: vbi & aliæ eiusdem Artemisiæ vires commemorantur.

CAP. CXXIX. εὐώδης, ἰδίᾳ] Aptiùs legas, ἰδίως. ad illud enim, θυμιώμενος, referri oportet.

καταπλασσόμενον ἀσώτευε.] In vulg. exempl. legebatur perperàm, κατάπλασμα φιλῶν. Plin. lib. 27. cap. 4. Ambrosiæ discutiendi vim, non item reprimendi, tribuere videtur, hisce verbis: *vsus eius ad ea quæ discuti opus est.*

CAP. CXXX. ἕτερον ἀμβροσίαν] *Ita Ambrosia vagi nominis est, & circa alias herbas fluctuatũ*, vt Plinij verbis vtar, lib. 27. cap. 4.

CAP. CXXXI. γεράνιον ἐν' βίον] Præter ista duo Geranij genera, tertium quoddam tradidit Plinius ex Latinorum sententia, libro 26. cap. 11. *simile cicutæ, folijs minutioribus, & caule breuiore, rotundo, saporis & odoris iucundi.* Sed à recentioribus artis herbariæ Professoribus longè plura Geranij genera recensentur: necnon & ab iisdem alteri Geranio, cuius nullum vsum Medicum sua ętate agnouerat Dioscorides, vires varię ac multiplices assignantur.

CAP. CXXXII. πινόμενον δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ] Vires alias Gnaphalij, pręter eas quę hic à Diosc. commemorantur, apud Plinium & Aëtium reperies.

CAP. CXXXIII. φύλλον ἄτιον] Theoph. lib. 4. cap. 11. folium illi denegare videtur, his verbis: *ἰδιώτατον δὲ πάντων ἐστὶν ἡ τύφη, καὶ τὸ ἄφυλλον εἶναι.* hoc est, *Typha id est maximè peculiare, quòd folio careat.* Sed eo loco clariss. vir D. Dalechampius, αὐτὸ τὸ ἄφυλλον, ἀρωματίζειν, legẽdum rectè censuit. Folia siquidem habere Typham satis compertum est: at flos non est foliis reliquorum more stipatus: quod ἀρωματίζειν voce designare voluit.

καυλὸν λεῖον, ὁμαλόν] Quotquot occurrerũt Interpretes, λεῖον, prætereà legisse videtur. At eam vocem, aut aliam quæ illi respondeat, in Græcis exemplaribus minimè reperio, vti neque apud Oribasium. Porrò ὁμαλοῦ voce, æquabilem simul & enodem caulem significauit Dioscorides. Nã & Theophr. hist. plant. lib. 1. cap. 8. scribit in hũc modum: *ἡ δὲ τύφη καὶ ἔνια τῶν ἑλείων ἢ λιμναίων ὁμοίως ἀδιάφραχτα καὶ ὁμαλὰ, καθάπερ σχοῖνος.* hoc est, *Typha & quædam palustria aut lacustria, similiter nullo intercedente nodo æqualia sunt, veluti iuncus.*

δριμείας] *Gustus calidi*, reddidit Plinius, lib. 27. cap. 8. eũmque secutus est Hermolaus. At nos vtrum ad saporem, an verò ad facultatem ipsam vocem eam referri oporteat, in dubio relinquimus.

ὅσον μνᾶς δ'] Cornarius legit, ὅσον οὐγγίας δ'. quẽ nos eo lubentiùs secuti sumus, quòd & in radicis pondere Plinius à Diosc. multùm euariat. Is enim, citato loco, scribit, *macerari oportere in sextarys tribus quadrantem radicis contusæ noctem & diem.* Ac vt verè dicam quod sentio, maior videtur quatuor librarum quantitas, quàm vt earum infusum triduo propinari possit. Adde quòd tantam radicum molem vix tres vini sextarij capere possent, quin à radicibus vinum longè superaretur.

ὁ δὲ καρπὸς γάλα κατασπᾷ] Plinius contrà, eodem illo loco, *Semine*, inquit, *lac minuitur in vino aut aqua mulsa poto:* nisi fortè eo loco pro, *minuitur*, *mouetur*, restituendum est. Ægineta certè quidem de Circæa scribit in hunc modum: *ὁ δὲ καρπὸς σὺν ῥοφήματι ποθεὶς, γάλα ἐφελκεῖ.* *semen cum sorbitione potum, lac generat.* Sed & ipse Gal. Dioscoridem citans, sic habet: *κιρκαίας τὴν μὲν ῥίζαν φησὶ Διοσκορίδης σὺν οἴνῳ γλυκεῖ πινομένην ὑστέρας ἐκκαθαίρειν, ὄζειν δ' αὐτὴν καὶ θερμαντικήν.* (lege δριμυτικήν.) *τὸν δὲ καρπὸν ἐν ῥοφήματι διδόμενον, εἰς φορὰν γάλακτος συντελεῖν.* id est, *Circææ radicem scribit Dioscorides in vino dulci potam uuluam expurgare, cùm sit bene odorata & calfactoria: semen autem in sorbitione exhibitum, ad lactis generationem conferre.*

CAP. CXXXV. δερμάτων καὶ ἰκτέρων.] Suppleuimus cũ Lacuna ex veteri codice, καὶ ἰκτέρων & *regium morbum.* Paulus quoque, posteaquàm de œnanthe, hoc est, labruscæ flore, paucis, vt solet, egit, de OEnanthe herba, Diosc. verba citans, scribit in hunc modum: *ὁ δὲ Διοσκορίδης ἑτέραν οἰνάνθην ἀναγράφει, ἐναντίας τῇ προειρημένῃ ἔχουσαν δυνάμεις· ὅθεν δηλονότι φασὶν ἐκβάλλειν αὐτήν, καὶ στραγγουρίας καὶ ἰκτέρους ἰᾶσθαι.* hoc est, *At Dioscorides alteram describit contraria facultate præditam: unde & ipsam secundas pel-*

lere dicit & strangurlæ regióque morbo mederi.

CAP. CXXXVI. ἡ δὲ ἕτερα μικρὰ καλεῖ] Theoph. 6. hist. plant. cap. 7. Itémque Plinius, lib. 21. cap. 11. priora hæc genera Conyzæ (quam à necandis pulicibus *pulicariam* vertit Gaza) etiam describunt: minorémque ac tenuiorem, fœminam: maiorem, marem appellant: neque aliam vtriusque, quàm in folio, differentiam agnoscunt. Sed Plinius locis pluribus cunilam cũ Conyza cõfundere deprehenditur: quo tamen nomine aliàs thymbram, aliàs origani species varias designare videtur.

CAP. CXXXVII. σὺν μέλιτι, ὕδωρ ἐκ πρoστεθεῖσα] In huius radicis vsu mentem Dioscor. non satis expressit Plinius, dum sic habet, lib. 21. cap. 21. *Hemerocallis radix cum melle imposita ventri, aquam pellit & sanguinem etiam inutilem.* Nam πρόσθετα apud Medicos dicuntur quæ pessi modo subduntur induntúrve naturalibus, non item quæ ventri imponuntur. Plinius alibi ferè *appositum* reddidit.

ἐπὶ δὲ προσκεῖται] *quippe cùm ea radix*, inquit Gal. 6. simpl. *leniter digerat ac discutiat, simulque nonnihil repellentis facultatis obtineat.*

CAP. CXXXVIII. ἢ μήλινον, ἢ κυανοῦν] Ista verba, ἢ κυανοῦν, in Leucoio redundare existimat Marcellus. Sed neque apud Oribasium & Serapionem quicquam habetur, quod iis respõdeat. Quin & Plinius nullam cæruleæ violæ mentionem facit, lib. 21. cap. 6. quo loco sic habet: Violarum plura genera: purpureæ, luteæ, albæ: attamen deinde cap. 19. violam Martiam, pro Viola purpurea videtur accipere: manifesto errore. Ceterùm dum ῥίζαν τοῦ μέλανος λευκοΐου vsurpat Hipp. lib. de nat. muliebri, μέλανος nomine purpureum hauddubiè designat. Sic & ἴον μέλαν seu μελάνιον Theophrasto dicitur, viola Martia, à nigricantis purpuræ flore.

οἱ δὲ αὐτὴ ξηρὰ] Sic & Galen. lib. 7. simpl. Leucoij flores sicciores potiùs, quàm recentes desiderat. Rationem reddit Plinius, lib. 21. ca. 19. hisce verbis: *Minor vis est recentibus, ideoque aridis post annum utendum.*

καὶ αὐτὴ ὕδατι φλεγμονάς] Scilicet virium floris vehementia, admista aqua ita retũditur & mitigatur, inquit Gal. loco citato, vt ad inflammationes fiat vtile medicamentum.

σὺν δὲ μέλιτι ἄφθας] Idem habet Gal. Plinius verò non oris, sed capitis vlcera intellexit, lib. 21. cap. 19. Adde quòd foliis tribuit, quod Diosc. & Gal. floribus. Sic enim ille: *folia cum melle purgant capitis ulcera: cum cerato, rimas sedis & quæ in humidis sunt.*

CAP. CXXXIX. οἱ δὲ κραταιόγονον] Hoc κραταιόγονον, ἀπὸ τοῦ κρατεῖν τῆς γονῆς ita dictũ. Theoph. lib. 9. hist. plant. cap. 19. κραταιὸν (nisi quis error subest) nominat. & φυλλῶν scribit, ὥσπερ λίνον πύρινον, *nasci instar lini triticei*. quibus vocibus haud scio vtrũ μαλακώτερον designare voluerit, quòd illi folia sint lini æmula, an verò pro iis μαλάχινον sit restituẽdum. Plinius autem, lib. 27. cap. 8. *Crataeogonum spicæ tritici simile facit*: quod dum scriberet, fortasse cum spica triticea non quidem ipsius folia, sed culmorum cacumina, cõferre fuit in animo.

ἰσχυρῶς δὲ δριμὺ] *vehementer asperum gustu*, dixit Plinius. Gal. verò Diosc. secutus, 6 simplicium: Κραταιογόνου, inquit, τὸ σπέρμα ὁ καρπὸς καὶ δριμὺς γευο-μένοις ἐστὶ καὶ σφοδρῶς χρωμένοις, κέγχρῳ παραπλήσιος, id est, *Crataeogoni herbæ semen gustantibus acre est, & vehementer quidem iis qui eo utuntur, milio simile.* quasi velit, si quis tantum degustet, acre percipi: & vehementer acre, si quis non gustet modò, sed etiam vtatur. Oribasius habet tantummodò, δριμὺς γευομένοις ἢ σφοδρῶς, *sapore idem acre ac vehemens* esse innuens. Pro his perperam apud Paulum habetur de eodem semine, καὶ δριμὺς γευομένοις ἐστὶ καὶ ψυχρὸς, κέγχρῳ παραπλήσιος, hoc est, *& acre gustantibus est & frigidum, milio simile.*

CAP. CXL. ὥσπερ βρύον, ἔχει &c.] Etsi descriptio vtriusque Phylli apud Theoph. lib. 9. c. 19. ex nonnullorum sentẽtia mercuriali tum mari tum fœminæ aptiùs conuenire videtur, quàm Diosc. Phyllo, attamen ex illius verbis huiuſ ipsum Diosc. locum manifestò deprauatissimum ita restituendum censemus, dum certiùs quid alius quispiam in medium protulerit: ὥσπερ τι βρύον ἔχει ἐγγύτερον ἐλαίας, τὸ δὲ φύλλον χλωρότερον, καυλὸν &c. Nos verò hîc inter vertendum βρύον Græcam vocem retinere maluimus, quàm inepte muscum interpretari, sicuti fecit Gaza variis apud Theophrastũ locis: cùm tamen βρύον, de quo hoc loco & apud Theoph. sæpiùs agitur, nihil habeat cum musco commune. Neque enim dubiũ est, quin (quod accuratè obseruauit doctiss. Scaliger) βρύον inter cætera etiam significet, non verum quidem arborum quarundam florem, sed quiddam quod illi proportione respondeat, illiúsq; vicem impleat: quale in ficu, olea & quercu conspicitur.

ἀρχομένης ἐλαίας βοτρυώδης] rectiùs fortasse, βοτρυώδη, scilicet, καρπόν. Sed & hunc locum ita restituere visum est: ἔχει γὰρ ὅμοιόν τι τῷ ἀρχομένης ἐλαίας βοτρυώδει. Nam si vulgatam lectionem retineamus, durius fortasse videatur αὐτὸς accipere, pro eo quod flori succedit, nimirum incipientis oliuæ rudimento. Vbi enim, quæso, florem in olea quæras, si iam sponte deciderit? Porrò neutrius φύλλου Galenum, Paulum, Aëtium, Oribasium, & Serapionẽ vspiam meminisse valde miramur: etsi, manente integra nostra Dioscoridei contextus emendatione, φύλλον vtrunque Diosc. nullis refragantibus notis id esse iure optimo contenderimus, quod Phylli nomine nobis non semel à piæ memoriæ Præceptoribus Rondeletio & Assatio in Monspeliensi agro demonstratum est.

CAP. CXLI. ἐλαίᾳ μακρᾷ ὅμοια] Theophr. lib. 9. hist. plant. cap. 19. ὄρχεως folium describit, σιλφιῶδες, λειότερον δὲ καὶ ἔλαττον. hoc est, *quale laserpitij, at lævius & minus.* At eo loco legẽdum hauddubiè, σκιλλῶδες. Siquidem & ipse Plinius de Orchide agens, lib. 26. cap. 10. *Quidam*, inquit, *folio scillæ esse dicunt, læuiore ac minore, caule spinoso*: in quo & ipse fortasse deceptus vocis ὁμωνυμίᾳ labitur. Cùm enim alicubi legisset, καυλὸν ἀκανθώδη, *caulem spinosum* vertit, rectiùs, ni fallor, dicturus, *acantho similẽ*: quippe cùm sit Orchidi caulis cum florum nucamento, qualis acantho. Sed vt vt ad rem: Idẽ ipse Plinius haud ita multò pòst, Satyrium prius nullo pacto distans à Diosc. cynosorchide dum describit, illud ait esse *longioribus folijs, quàm oleæ, caule quatuor digitorum.* Rursúmque apertiùs, lib. 27. ca. 8. *Cynosorchim*, inquit, *aliqui Orchim nominant, folijs oleæ mollibus, teneris* &c.

Ita variæ sunt discrepantésque ὄρχεως descriptiones, quæ tamen hoc loco nimia sciolorum quorundam temeritate videntur in vnum coaluisse. Sed vt ei vitio medicinam aliquam salutarem afferamus, ita legere placet: σκιλλη μαλακα ὅμοια, συνέστηκε δὲ καὶ λῶα. Vel potiùs, vt sit lectoribus optio: μαλακά, ἐλαία ὅμοια, μακρόνηκε &c.

καὶ τὴν μὲν πάνυ] Legit Lacuna ex vetusto codice, καὶ τὴν μὲν σκληρὰν, τὴν δὲ μαλακωτέραν ἢ ῥυσσήν. hoc est, *& hanc quidem duram, illam verò molliorem & rugosam*. Ego verò legere malim hunc in modum, καὶ τὴν μὲν πάνυ καὶ μαλακὴν τὴν δὲ σκληρὰν καὶ ῥυσσήν. Nāq; & ita Plinius, nuperrimè citato loco: *radice oblōga, duplici ordine superiore quæ durior est, & inferiore, quæ mollior*. Neque verò dubium est, quin maior radicis bulbus, qui idem demissior est, succosior sit atque adeò mollior ac tenerior: qua etiam ratione ἁπαλὸς deinde Diosc. dicitur: minor verò, qui sublimior, tanquam flaccidus ac rugosus, durior & aridior. Siquidem mollia ferè sunt, quæ humidiora: & è contra dura, quæ licciora. Quòd si cui placet vulgatam lectionem retinere, necesse est μαλακὴν hoc loco pro *flaccida* accipiat.

τὴν μὲν ἁπαλόν] Enallage generis: ea enim vox per σύνεσιν ad ὄρχιν aut βολβὸν referenda. Porrò effectus huiusce, qui hoc loco à Diosc. commemoratur, causam hanc affert Galenus, 8. simpl. quòd maior bulbus copiosam humiditatem excrementitiam flatuosámque obtineat: minor contrà vsque adeò elaboratus sit, vt ipsius temperamentum ad calidius sicciúsque deuergat. Ita fit, opinor, vt quanuis geminæ radicis vtrique bulbo idem sit substantiæ modus, idémque sapor, maior tamen crassa flatuosáque sui substantia flatus excitet: minor verò, aridiore illo & macilento suo corpore humorem exiccet, à quo flatus excitatur, qui salaces facere consueuit. Cæterùm nisi me moueret Galeni & Plinij autoritas, illa de eodem bulbo recente & sicco à Diosc. recitari facilè crederem, quo modo & Serapio verba Diosc. accepisse videtur.

CAP. CXLII. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἄλλο Σάτ.] Hunc tamen ὄρχιν σεραπιάδα, quem etiam τετράρχιν appellant Paulus & Aëtius, ait Galenus, quia antedicto siccior sit, ad stimulandos coitus non esse perinde accommodatum.

CAP. CXLIII. ῥίζαν βολβώδη] Hanc radicem Plinius, lib. 26. cap. 10. ex Græcorum sententia *geminam* ait esse, *cuius inferior pars & maior, mares gignat: superior & minor, fœminas*. Sed vereor, ne hac in parte Satyrium cum Orchide confuderit.

CAP. CXLIIII. σπέρμα λινοσπέρμῳ ἐμφερές] *Aliud genus Satyrij erythraicum vocant*, inquit eodē loco Plinius, *semine viticis, maiore, leui, duræ radicis cortice rubro*: quibus verbis, aliter atque Diosc. semen viticis Erythronio tribuit. Sed & in corticis colore ab eodem illo nonnihil discrepat.

CAP. CXLV. ὅρμινος ἥμερος] Quoniam excepto semine reliqua descriptio vtrique tam syluestri quàm satiuo Hormino conuenire videtur, ἥμερου vocem à Diosc. contextu expungendam existimauerim, vt & ab ipsa capitis inscriptione: cùm hoc vno eodémque capite de vtroque Hormino palàm agatur.

στρογγύλον διειλοντα φαιόν.] Plin. lib. 22. cap. 25. aliter ac Diosc. alterius nimirum syluestris Hormini semē candidius esse dixit, quod hic Diosc. φαιὸν. i. *fuscum*. Attamen & illud tolerari potest, quoniam fuscum nigro comparatū, etiam candidius esse cōstat. Satiui autem Hormini semen κυμινώδες, hoc est, *cumino simile*, faciunt Theoph. atque Plinius, ipsúmque inter fruges cereales enumerant: quemadmodum & ipse Gal. in lib. de alim. fac. quo loco Horminum inter irionem & cuminum mediæ esse naturæ prodidit.

CAP. CXLVI. ἐν πεδίοις καὶ πυροῖς] Nascitur & inter aphacam, vti scribit Theoph. 8. stirpiū hist. lib. eámque etiamnum suo complexu necare dicitur, non item lentem, vti habetur apud Plin. lib. 18. cap. 17. cùm ἀπὸ τῆς ἀφάκης, φακὸν fortasse legisset. Lenti enim non Securidaca, sed aparine ex ipsius Theoph. sententia pestilens esse fertur.

CAP. CXLVIII. ἡ ῥίζα δὲ καὶ τὸ σπέρμα] Quæ recitantur à Dioscoride Nymphææ vires, radici tantùm ac semini tribuūtur: quippe quibus refrigerandi simul & exiccandi facultas est. At flos ipsáque folia humectandi refrigerandiq; vim habent, quod præter experientiam Arabum familia testatur.

ἐν Ἠλιδι ἐπὶ τῷ Ἀνύγρῳ] Amnis hic Anygeris est, qui Helidem regionem irrigat. Ille idem Μινύειος, ac ipsi quoque Homero Μινυήιος dicebatur, ἀπὸ τῶν Μινυῶν, qui eò cum Chloride Nestoris matre ex Orchomeno Minyæo venerant. Deinde verò Ἄνυγρος dici cœpit, ὅτι τὸ ὕδωρ αὐτοῦ ἀφορόν ἐστι, vti recitant Pausanias & Strabo.

CAP. CL. πία δὲ ἐστ αὐτῆ] ἀντὶ τοῦ, αὐτῆς, restituimus, πόα, ex Oribasio, itémque Plinio, qui lib. 27. cap. 4. de Androsace sic habet: *Androsaces herba est alba, amara, sine folijs, folliculos in ramis habens*, &c.

CAP. CLI. ἄσπληνον, οἱ δὲ σκολοπ.] Asplenū à Scolopēdrio distinxisse videtur Gal. lib. 15. simpl. cap. 12. dū remedia maioribus lienis obstructionibus dicata recensens, vtrunq; seorsim enumerat, ἄσπληνον καὶ σκολοπένδριον. Verùm eo loco alterutrum redundare facilè crediderim: quoniā idē ipse, locis aliis, & maximè lib. 9. de comp. med. κατὰ τόπ. ἡμιονίτιδος ὅσον λέγω ἢ σκολοπένδριον, nomina huic vni eidémque plātæ manifestò tribuit. Sed & Theophrastus ἡμιόνιον & σκολοπένδριον prima fronte diuersa fecisse cuipiam videbitur: quoniam lib. 9. cap. 19. τὸ ἡμιόνιον, seu potiùs, τὸ ἡμιόνιον, ita dictum, quòd (quemadmodū ipse testatur) eo muli delectentur, scribit ὅμοιον ἔχειν φύλλον σκολοπένδρῳ. Veruntamen & eo loco legendū fortasse fuerit, vt hic apud Diosc. σκολοπένδρα, vel etiam σκολοπένδρῳ. Nam & id animalculi genus vtroque modo apud Græcos effertur.

φύεται ἐν τοίχοις ἢ πέτραις] Malim ἐν πέτραις & τοίχοις τοῖς ἀπὸ κοχλάκων. Nam vel inter saxa, vel in parietibus humidioribus, qui è calculis silicibúsve coagmentati sint, ferè Asplenon inuenitur. Ita verò parietes id genus distinguere voluit Autor, ab iis qui è solida structura, nempe vel è quadrato lapide, vel è lateribus probè iunctis eriguntur.

CAP. CLIII. ῥίζα ὅμοια κιχορίου] Plinius, vt prius Anthyllium (sic enim nominat) in sabulosis nasci prodidit, (quem nos in eo, vt & Diosc vetustum codicem secuti sumus, quanuis vulgatę lectioni astipuletur Auicenna, sub fin. lib. 2.)

ita & posterius addit, *in saxosis inueniri.*

CAP. CLIIII. χνωζουσα αὐτῆς] Lego, ἄνθη μὲν χνοάζοντα, αὐτῆς δὲ ξανθὰ ὄντα &c. At Theoph. lib. hist. 7. cap. 13. in anthemo, quod idẽ est cum Anthemide, τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐτῆς χλωρὸν dixit, ea voce minime significans viride aut herbaceum, sed potius luteum: nisi forte de floris ima parte cõceptaculo proxima illud intellexit. Superius verò, ἀνὰ δὲ, κυανάριον, lego cum Marcello, φυλλάρια. Nam & ita Serapio legisse mihi videtur: & ita legendum etiam ipsa contextus series per se satis indicat. Sed & inferius, pro eo quod est, πλύζεται δὲ, aptius legas mutato numero, πλύζονται δέ.

συγκλώσματα μετ᾽ ἐλαίου] Cum Cornario viro doctiss. συγχρίσματα, legendum censeo: nam & ita legisse Serapionẽ mihi fit verisimile. Sed & Chamæmelo, ad eum quem tradit Diosc. modum in pastillos digesto, solitos perungi febricitantes ex Nechepsonis AEgyptij sententia docet Aëtius, cap. de Anthemide: quanquam & ipse non negat, etiam in potu febricitantibus exhiberi. Sunt autẽ hæc Aëtij verba: Νεχεψὼν δὲ ὁ Αἰγύπτιος παραινεῖ, αὐτὸ τὸ ἄνθος καθαρὸν τῆς χαμαιμήλου ἀκμάσαν συλλέγειν, καὶ τοῦτο ἐν ὅλμῳ, ἵνα λεῖον ᾖ, μάλα ἐν θυίᾳ, & ἀναπλάττειν τροχίσκους συμμέτρους, καὶ ξηραίνειν ἐν σκιᾷ ἀκριβέστατα, & ἀποτίθεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας λαμβάνειν τροχίσκον ἕνα, ὡς ὀλίγου δεῖ ἐλαίῳ, καὶ οὕτω τὸ σῶμα ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν ἐπὶ τῶν πυρεσσόντων, &c. hoc est, *Nechepson autem AEgyptius purũ Chamæmeli florem integram maturitatem assecutum colligi iubet. & in pila tundi ac exactissimè cõteri, atq; ex eo trochiscos mediocres formari, qui accuratissimè in umbra siccati reponantur. Vsus tempore unum ex ipsis teri oportet, oleo primario quantum satis sit affuso, indéque eutusum febrientis corpus à capite ad pedes illini,* &c. Huius quoque ipsius vsus Chamæmeli ad febres abigendas & ipse Galenus meminit, tertij simpl. cap. 9. Sed quicquid censeant AEgyptij, eas potissimùm febres Chamæmeli perunctione sanari scribit, quæ citra visceris alicuius inflammationem infestãt, ac præsertim quæ ex humoribus biliosis aut cutis densitate proueniunt: quanquam & cæteris febrium generibus, si modo concoctæ fuerint, non parum conferre deinde fatetur.

CAP. CLV. Παρθένιον, οἱ δὲ ἀμάρακον] Sic Plinius, libro 21. capite 30. *Parthenium, alij leucanthemon, alij amaracum* (sic enim legendum ex Diosc. & Gal. non, *tamnacum*) *vocant. Celsus apud nos perdicium & muralem herbam.* Sed eo loco nominis Parthenij ὁμωνυμία Plinium fefellit. Neq; enim Parthenion, de quo agit Celsus, libri 2. cap. 33. aliud est quàm helxine Græcorum, herba ab hoc Diosc. Parthenio longe diuersa. Parthenij verò nomine præter helxinen diuersas quoque alias plãtas designari, (vt Diosc. & Plinij testimonia impræsentiarum omittam) vel ipse Galenus in vocum Hippocraticarum expositionibus docet apertissimè, videlicet anthemidem, mercurialem & amaracum. Cæterùm nostrum hoc Parthenium (siue sit matricaria vulgò dicta, vti voluêre Hermolaus, Matthiolus & Dodonæus, siue quæ vulgò Cotula fœtida vocatur, vti censent Amatus Lusitanus, Fuchsius & Pena, quibus ego lubenter assentior) amaraci nomine intelligitur apud Galenum, Paulum & Aetiũ, veluti iam antehac in vnguento Amaracino annotauimus.

φλέγματα καὶ χολὴν] Suppleo, μέλαιναν, aut etiam adijcio: quãdo & Serapio ita legisse videtur, nec abs re quidẽ: quoniam cum epithymo confertur, cui vis est bilem atram detrahere. Huc adde quod Paulus, lib. 7. cap. 4. Itémque Auicenna, lib. 2. cap. 21. Parthenio vim bilis atræ deijciendæ tribuunt. Sed & ipse Plin. lib. 21. cap. 30. de Parthenio herba agit in hæc verba: *Sicca cum melle & aceto pota,* (ita enim legendum, non, *imposita*) *bilem detrahit atram,* &c.

CAP. CLVI. ἔνιοι καὶ οἰνόμαγον] Ita existimo dictum βούφθαλμον, quòd flos ipsius maiorem oculum præ se ferat. βου etenim, & huic voci & similiter alijs plerisque in compositione additũ, significationem augere nemo ignorat, præter eum qui Græcæ linguæ plane sit ignarus. Attamen Gal. 8. simplicium, βούφθαλμον dictum putat, ἀπὸ τῶν ἀνθῶν ἐοικότων δηλονότι κατὰ τὸ σχῆμα βοὸς ὀφθαλμῷ. hoc est, *quòd flores figura bouis oculum repræsentent.* Sic & Plin. lib. 25. cap. 8. *Est & Buphthalmos similis boum oculis,* &c. Sed eo ipso loco, vti ex reliqua contextus serie facile est iudicare, è diuersis Buphthalmi & chrysanthemi descriptionibus vnicam videtur conflauisse Plinius, quasi vna eadémque herba foret, diuersis signata nominibus.

CAP. CLVII. βαλανῷ καρύα ὅμοια] Plin. lib. 27. cap. 10. *folia Pæoniæ qualia Isatis, pinguiora rotundioraque & minora.* Sed ego pro, *Isatis, Iuglandis* reponendum esse suspicor.

φύλλα ὅμοια σμυρνίῳ] Plin. ibidem: *fœminæ folia myrrham redolent & densiora sunt:* ex quo patet, ἀντὶ τῶν, σμυρνίου, σμύρνα legisse, manifesto errore: quanuis & Smyrnium à myrrhæ odore saporéve, quem refert, ita dictum est.

ῥίζα δὲ τῆς μὲν ἄρρενος] Idẽ posteaquàm de fœminæ radicibus egit: *Mas,* inquit, *plures habet, quoniam non una radice nixus est, palmi altitudine, candidaque.* Sed ego ita potiùs legendum censeo: *Mas plures non habet, sed una radice nixus est.*

γλυκάζει ἡ ῥίζα] Siccam, addũt Ruellius & Marcellus, quasi, ξηρά, prætereà legerint: sed in exemplaribus nostris ea vox minimè occurrit, nisi inter Aldini codicis notha.

ῥοῦν τὸν ἐρυθρὸν ἰσῶσι] ῥοῦν ἐρυθρὸν dixit, ad differentiam τοῦ λευκοῦ. Enimuerò ῥοῦ γυναικεῖος etiam ipsi Dioscoridi pro coloris varietate duplex fuit, alius λευκός, hoc est, *albus,* alius ἐρυθρός, id est, *rubẽs.* Hunc porrò nos cum Scrib. Largo *fluorem sanguinolentum* vertimus. Is enim, cap. 29. *Mulieribus,* inquit, *quæ fluore sanguinolento infestantur, quod ῥοῦν ἐρυθρὸν Græci dicunt.* &c. Plinius *rubentes menses* reddidit. Agens enim de Pæonia, loco citato: *Rubea grana* inquit, *rubentes menses sistunt, xv. fere pota in uino nigro.* Alio tamen loco, nempe lib. 26. cap. 12. generaliùs illud ipsum protulit, his verbis: *Sanguinis profluuiũ sistit herbæ Pæoniæ semen rubrum.*

πινόμενοι παιῶν] Goupylus in antiquo vtroque codice fini capitis hæc ascripta reperit, quæ Aldinus codex ad notha reiecit: φύεται δὲ ἐν ὑψηλοτάτοις ὄρεσι καὶ ἀκρωρείαις. quæ nos etiam conuertimus, quoniam ita rem habere comperimus. Plinius, lib. 27. cap. 10. *Pæoniam in syluis nasci* prodidit, quanquam & antè, lib. 25. cap. 4. nasci scripserat, *in opacis montibus.*

CAP.

Cap. CLVIII. οἱ δὲ αἰγίνυχον] Hanc ipsam plantam, quæ ἀνθέμωμον profert, etiam αἰγίνυχον vocant Paulus & Oribasius.

ὀχὶ ἐμοια ἐλαίας] Plinius, libro 27. cap. 11. Lithospermon foliis ait esse *duplo maioribus, quàm rutæ*: in quo quidem non ita multùm à Diosc. mente alienus est. [illegible]detur. Sed dum addit, *semen proferre ciceris magnitudine*, lacrymam Iobi vulgò dictam potiùs quàm verum Lithospermon describere fit verisimile: quoniam multum abest, quin etiam maioris Lithospermi semen ciceris æquet magnitudinem.

διχηλαῖς ἰσχυρῶς] Paris. codex habebat, διχηλοῖς: sed censui legendum διχήλοις, βοτάνη, δισχιδὴς, ἐπὶ δίκρουν. Aldinus codex habet, διχήλοις, fortè ἀπὸ τοῦ, διχηλαῖς. Nam & in eadem significatione διχάλου voce vtitur Arist. licèt Doricam Dialectum magis resipere videatur.

Cap. CLIX. σπέρματος δὲ μετὰ οἰνομέλιτος] Sunt hic voces nonnullæ transpositæ, quas ita nullo negotio restitues: σπέρματος δὲ κοχλιαρίου πλῆθος μεθ' ὕδατος ποτιζόμενον. Alioqui sensus nullus constaret.

Cap. CLX. ἐρυθρὸν, διυρητικὸν] Vis eadem Erythrodano tribuitur apud Theophr. hist. plant. lib. 9. cap. 14. Sed descriptio planè diuersa: siquidem eius folium simile facit κιττῷ, πλὴν στρογγυλώτερον, *hederæ, sed rotundius*: quanquam, ἄστρῳ, potiùs eo loco legendum suspicor. hoc est, *astro*.

τὰ φύλλα σὺν κλωσὶ] Etsi Serapio quoque ipse legisse videatur, καυλοὺς μετὰ τῶν φύλλων κλωσὶ, velut habetur in Aldino exemplari, placuit tamen Cornarij coniectura, qui pro κλωσὶ, ἐπιδεῖν legendum suspicatus est. Nam & Plinius, lib. 24. cap. 11. *Contra serpentes*, inquit, *Rubiæ rami cum folijs imponuntur*.

Cap. CLXII. δύναμιν δὲ ἔχει τραυματικὴν] Alterius Lonchitidis foliorū vsum distinctiùs tradidit Galenus, 7. simpl. hisce verbis: χλωρὰ μὲν εἰς τὰ μεγάλα τραύματα κολλητικὰ, ξηρὰ δὲ μετ' ὄξους ποτιζόμενα καὶ σπλῆνας ἰᾶται σκιρρώδεις. hoc est, *viridia quidem ad vulnera glutinanda sunt idonea, sed sicca cum aceto pota, lienes induratos sanant*.

Cap. CLXIII. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίας] Has vires radicis decocto tribuit Gal. 6. simpl. quippe quæ astringentem quandam facultatem obtineat. Plin. lib. 20. cap. 21. Eandem *coctam in aqua aluum sistere* tradidit. Contrà verò, eiusdem lib. cap. 4. de hibisco agens, (quod idem est cum Althæa, licèt ipsum pastinacæ simile dixerit) *Folia eius*, inquiebat, *ex aqua pota aluum soluunt*. Ex quibus patet Althææ, vti & non paucis aliis, vires esse dispares, imò etiam planè contrarias: siquidem eius folia decocta aluum soluunt, radicis autem, æquè ac seminis, decoctum, eandem sistit.

πήγνυσι δὲ ἡ ῥίζα] Idem narrat Theophr. lib. 9. cap. hist. plant. 19. in hæc verba: πηγνύναι δέ φασι τῆς ἀλθαίας ῥίζαν (λέγουσιν) ἐάν τις κόψας ἐμβάλῃ καὶ ὑπαιθριάσῃ. hoc est, *Aiunt & Althææ radicem addensare, si quis tritam aquæ iniecerit & sub dio posuerit*. Id verò accidit ratione lenti glutinosique succi, (muccaginē vocant) quem Althææ radix infusa ex sese remittit & in aqua deponit. Porrò ibidē Theophr. Althææ florem, quem Diosc. ῥοδοειδῆ dixit, & figuræ & coloris habita ratione, μήλινον facit: quod tamen veritati minimè repugnat, quoniam & Althææ genus quoddam flore luteo reperitur. Subdit verò, ῥίζαν ἰξώδη & λευκὴν, vbi meo iudicio rectiùs legas, ἰξώδη, ἕνεστι, γλίσχρον. Hac enim voce vsus est Diosc. quippe quæ eiusdem esset cum illa significationis.

Cap. CLXIIII. λευκὰς πλατείας] Plin. πλαγίας, ἀντὶ τοῦ, πλατείας, videtur legisse: siquidē scribit, lib. 27. c. 4. *Alceæ radices esse albas, cùm plurimùm sex, cubitales, obliquas*. Attamen Serapio quoq; *latas* reddidit. Sed de Alceæ viribus, quarū apud Galenū nulla fit mentio, ita scribit Paulus: αὕτη οἴνῳ δὲ ποθεῖσα, δυσεντερίας καὶ δῆξεις ἰᾶται, &c. hoc est, *in vino verò pota, dysenterias morsúsque sanat*. quo loco ἀντὶ τοῦ, δῆξεις, reponendum videtur, ῥήξεις, hoc est, *rupta*. Sic enim solitus est Paulus, si quarum plantarum vires à Galeno prætermissæ sunt, eas ex Diosc. ipso totidem ferè verbis transcribere.

Cap. CLXVII. πρὸς δὲ κεφαλαλγίαν σὺν οἴνῳ] Suspicatur doctiss. Cornarius legendum, πρὸς δὲ τὰ φαλάγγια σὺν οἴνῳ. nec id abs re: cùm & ipse Plinius, lib. 27. cap. 4. *Anagyri radicem in vino necterꝫ dari ad phalangiorum morsus* cōceptis verbis tradiderit: cephalalgiæ verò non meminerit, quanuis eo loco reliqua Diosc. verba reddidisse videatur.

ἡ δὲ ῥίζα χαλᾷ] Ruellius, χαλᾷ, legisse videtur. Plinius certè quidem radicem Anagyri discutiendis concoquendisque adhiberi simpliciter pronuntiauit. At Galenus, lib. 6. simpl. nominatim radicis corticem ad vsus hosce desiderat.

Cap. CLXVIII. μᾶλλον δὲ ἡ πεπτική] Lege, μάλιστα, nisi magis placet cum Paulo isthæc radici tribuere: quanuis eam inutilem pronuntiauit Plinius, lib. 26. cap. 8. Ita verò ex sententia Pauli legendum foret, μάλιστα δὲ ποιεῖ ἡ ῥίζα μετὰ ἀφεψήματος. hoc est, *Maximè verò id præstat radix cum decocto*, &c.

Cap. CLXIX. καὶ στρόφους καὶ δυσεντερίαν] Vel legendum, καὶ στρόφοις δὲ δυσεντερίαις, seu στροφουμένοις καὶ δυσεντεριῶσι, vt hæc cum præcedentibus cohæreant. Vel fatendum nonnulla desiderari, puta, ποιεῖ καὶ πρὸς στρόφους, &c. aut, πίνεται seu λύει καὶ στρόφους &c.

ἡ δὲ μία ἐπιστατικὴ] Quas vires Alismati tribuit Diosc. dū scribit aluum sistere, dysenteriæ mederi & œdemata mitigare, neutiquam se expertum palàm profitetur Gal. 6. simpl. attamen experientia certa comperisse se, valere radicis decoctum ad renum calculos comminuendos.

Cap. CLXX. ξηρὸν φύλλον] 8. simpl. Galenus, Dioscoridis optimus Interpres, Onobrychidem arefactam ad finiendas stranguriàs desiderat, vti recentem, ad dissipanda tubercula.

Cap. CLXXI. ἀνθος ἔχον μάλιστα] Oribas. addit, λευκοΐῳ ὅμοιον. i. *leucoio* seu *molæ albæ simile*: quæ verba nostræ versioni ideò etiam lubentiùs adijcere libuit, quòd & apud Serapionem haberi animaduerterem. Sed in eo quod statim sequitur, διατριβεὶς ἐν τοῖς δακτύλοις, præpositio, ἐν, redundare meo iudicio videtur, nisi velimus, *inter*, significare, &, *inter digitos tritum*, vertere.

κωνοειδῆ ὑπόσκληρα, κεγχρώδη] Ego lubēter cum Cornario legerem, κωνοειδῆ ὑπόσκληρα, κεγχροειδὲς σπέρμα. Nam & Gal. 8. simpl. de Hyperico agens, καρπὸν nomine designat ipsius σπερμοφόρον seu calyculum vnà cum semine intus concluso: quo loco ad vrinas mensésque ciendos, non semen tantùm, verumetiam totum fructū, vsurpādum

censuit. Sed vnica duntaxat immutata voce, *ἀντὶ τοῦ, κωνάρια, κεράτια* seu *θυλάκια*, vel potiùs, vnica expuncta litera, *κωνάρια*, legere placuit: maximè cum Hyperici ramuli minimè subhirsuti videãtur, sed ipsa tantùm siliqua seu ipsum pericarpium. Ita porrò Diosc. Hyperici calyculos meritò *κωνάρια* nuncupare potuit, quòd sint quodammodo *κωνοειδεῖς*, hoc est, *turbinata*, coni ceu nucis pineæ specie, quam etiam *κωνάριον* Myrepsus appellauit. Ab eadem quoque figura *κωνάριον* vocatur glandula in cerebro, à basi lata in mucronem fastigiata, *γλουτοῖς* velut innixa. Cæterùm siue *κεράτια*, siue *θυλάκια*, siue etiam *κωνάρια* legerimus, deinceps *ἀντὶ τοῦ, ἐν ᾧ, ἐν οἷς*, restituẽdum fuerit.

μέγεθος κριθῆς] Quantum à Diosc. mente recesserit Plinius, nemo nõ videt, dum lib. 26. cap. 8. *Hypericum* describit *semine in siliqua nigro, maturescente cum hordeo.*

CAP. CLXXIII. *οἰνώδη χυλὸν ἀφίησι*] Plinius, lib. 27. cap. 4. *Androsæmi comas tritas sanguineo succo manare* dixit, quasi *αἱματώδη χυλὸν* legisset. Serapio verò, *πηγανώδη*, legisse videtur. Sed tolerabilior Pliniana lectio: nam & sanguineus succus vini exactè robicũdi liquorem non ita malè referre videtur.

CAP. CLXXIIII. *τῷ τῆς ἐρείκης*] Vocum *ἐρείκης* & *μυρίκης* similitudine, vt videtur, deceptus Plinius. Coris folia, nõ ericæ, sed tamaricis folijs, assimilauit: quanuis est ericę & tamaricis foliorum non parua similitudo. Sic verò ille, lib. 26. cap. 8. *Est aliud hypericon, quod Corin appellant, folio tamaricis, & sub ea nascitur, sed pinguioribus folijs & minoribus, rubentibus.* Ita enim legendum existimo, non, *minùs rubentibus*, vti habetur in nostris exemplaribus.

CAP. CLXXV. *Ἀθηναῖοι ἰωνιάν*] Hæ eædem appellationes apud Athenæum, lib. 15. ex Apollodoro, Chamæpityi tribuuntur. Sic enim ille: *Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τῷ περὶ θηρίων φησί· χαμαίπιτυν οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἰωνιάν, οἱ δὲ κατ' Εὔβοιαν, σιδηρῖτιν.* hoc est, *Apollodorus in lib. de bestijs venenatis Chamæpityn ait Atheniensibus Ioniam dictam, Euboensibus verò, sideritin.* Sed nouus Athenæi interpres pro, *χαμαίπιτυν*, legit, *χαμαίμηλον*, hásque ipsas voces ad violam nigram refert.

CAP. CLXXVI. *θυμώδης λεῖος*] Quomodo quámque rectè tertiã Chamæpityn læuem pronuntiarit Diosc. mirum videri debet, cùm illico subiungat folijs esse hirsutis & caule aspero. Neque vero dubito, quin hîc mendũ aliquod subsit, maximè cùm neque Serapio neque Oribasij interpres *λεῖος* vocem expresserint. Fortassis ergo legendum *ἀντὶ τοῦ, λεῖος, λευκὸς* vel *λεπτὸς*, aut certè, *λεῖος, ἀντὶ τοῦ ἄθλιος ἤτοι ταλαιπωρός*, accipiẽdum: quo modo accipi interdum admonet Hesychius.

IN LIBRVM QVARTVM.

CAP. I. *ἡ Ῥωμαῖοι βεττονικήν*] *κέστρον ψυχότροφον*, seu potiùs *ψυχροτρόφον* dictum, quòd frigidis locis gaudeat, Latinorum Vetonicam esse fatetur & ipse Galenus, 7. simpl. Attamen, lib. 5. sanit. tuendæ, cap. 5. Vetonicã à Cestro, quod in Gallijs nasceretur, sarxifago seu potiùs saxifrago dicto, apertè distinguere videtur: nisi fortè eo loco pro copulatiua particula, *καὶ*, disiunctiuam, *ἤ*, reponi oportet, vti nonnullis placuit: quibus & ipse lubenter assentirer, nisi & Aëtius, lib. 4. cap. 30. eadem illa quæ apud Galenum ibi habentur totidem ferè verbis repetijsset, quanuis ea minimè expressit Latinus eius Interpres. Paulus verò, lib. 7. cõceptis verbis, Vetonicam duplicem facit, vnam *λεπτόκλωνον*, ramulis pulegio similibus, at tenuioribus, & insipidam, quæ Veronica recentiorum fortasse fuerit: alteram quæ Diosc. *κέστρον* dicatur, quæque nihilominus exceptis viribus, quæ pares vtrique sunt, nihil habeat cum antedicta similitudinis. Sed & altera Vetonica inter Diosc. notha reperitur, quæ ab illa altera Pauli tota facie diuersa est, quæque illam potiùs referre videtur, quam nonnulli volũt esse Plinij Cantabricã. Acerrimi vir iudicij Scaliger, Theophrasti *φλόγα* seu *φλόγινον* esse existimauit: vulgato idiomate nostro ab odore caryophylli, quẽ flos imitatur, *gyrofflée* dici consueuit.

ὅμοια ἀπὸ] Plinius, lib. 25. cap. 8. *Vetonicam* scribit *à radice folia spargere ferè lapathi.* Talia verò sunt, quæ proximè sequenti capite à Dioscoride Britannicæ assignantur.

τὸ σπέρμα ἐπιστάχυον] *Spicatum* vertimus, imitati Antonium Musam, lib. de herba Vettonica. Sed spicatum semen intelligimus, in caulis spicã dispositum, qualis & in thymbra Diosc. thymo, stœchade ac similibus alijs cernitur, frugum cerealium spicam quodammodo præ se ferens. *Στάχυς* enim Græcis, Latinis spica, propriè dicitur, quicquid nucamẽti modo compactum mucronato fastigio semen inclusum gerit.

τῇ δὲ φύσει διδόναι] Lege, *δίδοται*. & in fine huius periodi, *ἀντὶ τοῦ, πινόμενα, πινομένη*. Sic paulò post, vbi legitur, *συνλειωθεὶς δὲ*, malim, *συνλειωθέντα*.

CAP. II. *ῥίζας λεπτὰς καὶ βραχείας*] Hanc eandem radicem nigram describit Plinius, lib. 25. cap. 3. Autores Aduersariorũ bistortam nostrã, Britannicam veram ac legitimam esse censent: & quò meliùs sententiam suam tueantur, *ἀντὶ τοῦ, λεπτὰς, παχείας* reponunt: & *φύλλα δασύτερα* exponunt, non quidem pilosiora, sed rigidiora ac firmiora. Quàm verò id audacter, vnusquisque viderit.

CAP. III. *πυῤῥὸν ἢ χρυσοειδές*] Non desunt qui *ἀντὶ τοῦ, πυῤῥὸν, πορφυροῦν* reponendum suspicentur, Plinij autoritate non contemnenda freti: qui quidem, lib. 25. cap. 7. Lysimachię florem purpureum assignat. Ac certè quidem præter Lysimachiam Diosc. auri colorem, nõ dubium est quin & congener altera flore purpureo, aut certè in purpuram inclinante, reperiatur.

CAP. V. *πολύγονον θῆλυ*] Prioris Polygoni duo genera, marem & fœminam agnoscit Plinius, lib. 27. cap. 12. Quæ enim hîc fœmina est Dioscoridi, tertium Polygoni genus est Plinio, quod *oreon* vocat, quia, vt ipse vult, *in montibus nascatur.* Attamen Diosc. in aquosis riguísve gigni tradit: quæ sententia hauddubiè potior censenda est. Siquidem, vti verisimile est, Polygonos fœmina ea est, quæ hippuris similitudinem refert, quámq; Herbarij propè omnes pro

legitima Polygono fœmina videtur agnoscere.

CAP. VI. φυτοῦται ἐν Αἰγύπτῳ] Sic Oribasius. At codex Diosc. Ald. φύεται δὲ ἐν ἀγροῖς. Marcellus in vetustis quibusdam codicibus legisse videtur, ἐν Αἰγύπτῳ: quæ lectio vt Cornario, ita & mihi icirco placuit, quòd & Plinius de hac Clematide agens, lib.24.ca.15. eam AEgyptiam cognominat, subditque AEgyptum eam maximè gignere. Huc adde quòd hic rursum ad finem capitis legitur, φύεται ἐν χέρσοις. quanquam & incultum solum nihil obstat quo minus simul etiam pingue lætúmque esse possit.

κλημάτια δὲ ἔχει μακρά] Sic Oribasius & Paulus. At cum Cornario lego, μακρά. Nam & Clematidem longam ac tenuem agnoscit Plinius, loco citato, sed & ἀναφύει ita legendum admonet. Sunt enim longa, imò interdum longissima, eius Clematidis quam Vincapervincam vocant sarmēta, seu vitiginea flagella: vnde & natum proverbium, κλήματις Αἰγυπτία.

CAP. VIII. ῥίζα παχεῖα] Lacuna in vetusto codice legit, παχεῖα. Plinius etiam, lib.25.cap.6. polemoniam scribit esse radice crassa. Sed vtramuis lectionem recipias, parum interest. Nam Monspeliensium Polemonia, quæ Dioscoridis descriptioni aptè respondere videtur, radice simul & crassa & cubitali conspicitur.

CAP. IX. κλῶνας φύλλα; φύλλα δὲ, ὡς σύμφυ.] φύλλα non habent vulg. exempl. vti neque Oribasius. Matthiolus verò & Anguillara legendum suspicantur, φύλλα δὲ καὶ φύλλα, ὡς σύμφυ. Ego Aldinum codicem secutus sum.

ὑπόλευκα, ὑπόπαχυ] Symphyton petræum describens etiam Plinius, lib.27. cap. 6. inter alia, salivam ciere scribit. Sic & Apuleius, salivam prouocare. Et ea certè quidem ratione ἀλυκὸν esse crediderim. Attamē pro iis vocibus apud Oribasium legitur, ἐρυθρὸν. quæ lectio Matthiolo probatur.

ὑπόκιρρον] Oribas. ὑπόκιρρον. Plinius, citato loco, symphyti petræi radicem rutilam describit: Apuleius, fuluam.

σαρκὸς ὁπόταν ἑψῆται] Lege, σαρκὶ ὁπόταν ἑψῶνται, aut certè, ἑψόμενα σὺν αὐτοῖς. Est autē σαρκοῦν, idem quod σαρκωτικὸν, δηλ. συνάγειν, qua voce deinceps vtitur Diosc. sequētib' proximè capitibus. Plinius vulneribus sanandis tantum scribit esse symphyti præstantiam, ut carnes quoque, dum coquuntur, conglutinet addita: unde & Græci nomen imposuerint. Apuleius hāc herbam hoc argumentum habere prodidit, ut carne bubula concisa & in cacabum missa, cum radicis si miseris drachmas duas, cocta caro in unū cohæreat.

CAP. X. ἄνθη ὑπομέλανα] Symphyti alterius florem nigrum perperàm dixit Apuleius, quasi μέλανα legerit.

CAP. XI. ὁλόστεον] ἀλσῶδες, εἰλεῖδες, legit Oribasius: quem Marcellus etiam secutus in eo videtur. At ego, ἰσώδη, cum Lacuna legere malui: qui quidem in vetusto quodam Diosc. codice, quem sæpenumerò citat, ita se legisse testatur. Cæterùm non, ὁλόστεον, sed ὁλόστεον, seu ὁλόστειον ex autoritate Galeni & Plinij legendum indico. Ita enim κατ' ἀντίφρασιν dictum est, quasi ὅλον ὀστοῦν: quod ipsum apertè innuit Plinius, lib.27. cap.10. his verbis: Holosteum herba sine duritia ex adversa appellatum à Græcis, sicut fel dulce &c. Langius in epist. non ὁλόστεον, sed ὀστεοκόλλον, ex Absyrto legendum censet.

CAP. XII. φλέως] Addunt codices alij, γνάφαλον, quam vocem etiam reddere visum est. Nam Stœben, tanquā ætate sua vulgo cognitam, minimè describendam duxit Dioscorides. At nobis est hodie penitus incognita, quanquàm & Theophrasto & Plinio eadem cum Phleo fuisse videtur. Sed & frutex Phleos vocatus quínam olim fuerit, æquè ignoratur. Id tantùm ex variis Theophrasti locis nobis colligere licuit, Phleon seu Stœben, herbam esse lacustrem, fruticosam, aculeatā, folio carnoso, iuxta quod in caule gerat aculeum (non item in folio, vti voluit Plinius) cuiq; prætereà sit αἴθη, seu panicula lanuginosa, quæ placentaceum quiddā referat, mollis ac rubida, seu ad rufum colorem inclinans. Subit autem hoc loco mirari ridiculū planè quorūdam errorem, qui icirco in Stœbes foliis hepatis figuram requirunt, quòd Gal. tum in lib. de form. fœtus, tū & alibi in Anatom. adm. scripserit, hepatis παρέγχυμα spatia inter ipsius vasorum diuisuras inania perinde ac Stœbē implere & infarcire. Enimuerò & ipse Gal. lib.7. de vsu partiū, etiā pulmonum παρέγχυμα ratione eadē ipsi Stœbæ comparat, dum scribit, substantiam mollem ac spongiosam inter arteriæ asperæ cæterorúmque pulmonis vasorū ramu os necessariā fuisse, quæ spatia inter ipsa inania Stœbes instar oppleret, essétq; simul illis cēu firmamētū atq; propugnaculū. Porrò iis verbis haud dubie non quidem ipsi herbæ pulmone aut hepatis παρεγχύματα, sed παρεγχύματος vsum vsui cōparat, quē præstabat herba ipsa, aut ipsius certè αἴθη seu mollis lanugo, cuius mentionē fecit Theophr. lib. hist. 4. ca. 11. nempe quoniā illa, vti & cæterarū tomentitiarū plātarū partibus nonnullis, stibadia, puluinaria & dossuariorum iumentorum (τυλεῖα Græci vocant) sagmata tomenti loco infercicbantur.

CAP. XIII. φύλλα δὲ καὶ ἄνθη] Clymeni descriptiones duas longè diuersas afferre videtur Plinius, lib. 25. c. 7. Scilicet illi, pro Autorū quos secutus est diuersitate, duplex Clymenon facere visum est: è quib' posterius cū Dioscoridis Clymeno aptè cōuenit: alterum, etsi quibusdam, velut etiam Theophrasto, Clymenon dictum. Dioscoridis tamen periclymenon repræsentare videtur: quod idē ipse Plinius, veluti sui oblitus, rursum periclymeni nomine describit, lib. 27. c. 12.

ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς πρὸς αἷμα.] Ex hoc loco satis patet, sistendi sanguinis vim, quæ apud Pliniū vitio librariorū Cyclamino tribuitur, c.12. lib.26. Clymeno potiùs ascribendam esse, & pro cyclamino, eo loco restituendum, clymenos seu clymenon, in hūc modum: Sanguinis profluuiū sistit herbæ paonia semen rubrū. Eadē & in radice vis. Clymenos verò (nō cyclaminos) siue ore sanguis reiciatur, siue è naribus, siue aluo fluat, siue fœminarum vterò, &c.

CAP. XIIII. ἐπὶ ἡμέρας μ'] Tricenis diebus scribit Plinius, Clymeno ista tribuens, lib. 26. c. 8. quàuis & rursum, lib.27. cap.12. de Periclymeno agens, idem ipsum repetit, addítque præterea, vrinam cruentam cieri à decimo statim die. Ex quibus patet, in præfiniendo huic potui dierum numero, Plinium à Dioscoride discrepare.

καὶ ἀγόνους ποιεῖν] Sic Galenus, libro octauo simpl. cap. de Periclymeno: ξηραίνει δὲ καὶ τέμνει. καὶ ἔνιοί φασιν, εἰ ἐπὶ λ' ἡμέρας πίνοιτο, ποιεῖν ἀγόνους. ... ἐφέξεσι δὲ ...

καὶ ποσὸν ἡμέρων ἐπὶ τῇ πινούσῃ τὴν πόσιν, καθάπερ Διοσκουρίδης, ἀλλὰ καὶ τεσσάρων λέγει ἐνιαυτῶν αὐτοί. οὕτως δὲ καὶ τὸ οὖρον αἱματῶδες γίνεσθαι φασὶν ἀπὸ τῆς ἕκτης ἡμερῶν. hoc est, *Desinunt quoq; femi prolificum: atque nõnulli, qui copiosiùs biberint, omnino steriles euadere.* Nec desunt qui ad eam potionem certum dierum *numerum præfiniant, nempe septem & triginta, quemadmodum refert Dioscorides: qui & ipse urinam a sexta die cruentam reddi prodidit.* At Theophr. lib. 9. cap. 19. vim istam Clymeno tribuens scribit in hunc modum: *ἀδυνατεῖν δὲ φασι γεννᾶν, καὶ ἐάν τις τοῦ κλυμένου τὸν καρπὸν πίνῃ συνεχῶς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐν οἴνῳ λευκῷ, συμμίξας ὅσον χοίνικα τὸ ἴσον ἀεὶ ἑκάστην ἡμέραν. ἐπὶ γὰρ ἀπαλείφειν τὴν πόσιν, ἀγονεῖν τὸ ὅλον.* id est, *Gignere nequaquam posse aiunt, & qui semen Clymeni collectum modo sextarij triginta assiduè diebus portionibus æquis biberit ex uino albo. Sic enim penitus sterilescere hominem aiunt.* Húc etiam secutus Plinius, lib. 25. cap. 7. de Clymeno verba faciens: *Hic indicandum est,* inquit, *dum medeatur, sterilitatem potu etiam uiris fieri.* Sed certum nullum isti potui dierum numerum præscribit: vrinam tantummodò cruentam cieri à decimo statim die monuit, lib. 27. cap. 11. quod iam antè annotauimus.

CAP. XV. *χαμαὶ ἐστὶ ἀσπάλαχ*] Ego cum rei herbariæ Aduersariorum nouorum Autoribus, ἀράχη, legere malim, aut certè, φακῷ vel ἀράκῳ. Siquidem Tribulus terrestris Arachi, (quæ Plinij est Cracca, nisi mendum subest, quámque ab Araco distinguit Gal. 1. de alim. fac.) itémque lentis & aphacæ folia quodámodo æmulatur. Theophrastus certè quidem, lib. 6. hist. stirp. alterius Tribuli terrestris folium scribit esse ἐρεβινθῶδες, hoc est, *ueluti ciceris*: quo loco duo agnoscit τριβόλου ἐπιγείου genera, vnum ἐρεβινθῶδες, alterum φυλλάκανθον. Secutus & eum Plinius, libri vigesimiprimi capite decimosexto, duo constituit præter aquaticum Tribuli genera, quorum vni folium scribit esse cicerculæ, alteri aculeatum: vbi tamen cicerculam cum cicere confudisse videtur.

καὶ κλήματα μακρά] Vox, μακρά, desiderabatur in vulg. exemplaribus, sed eam addit Oribasius, itémque vetustus quidam Diosc. codex, testibus Lacuna & Matthiolo. Quin & longas esse Tribuli terrestris viticulas, ἐπίθετον ipsa indicat.

πρὸς αὐτοῖς ἀκανθώδη τρυφερά] Esset fortasse legendum, *πρὸς δὲ καρποῖς*: spinosum enim seu aculeatum fructum vtrique Tribulo tribuunt Theophrastus & Plinius: quod & ita habere omnibus rei herbariæ peritis compertum est. Stare tamen etiam potest vulgata lectio: à viticulis enim haud ita dissitæ sunt spinæ, quæ fructum ambiunt. At sunt & alteri Tribulo aculeata folia, quem φυλλάκανθον descripsit Theophrastus, ita vt illud, πρὸς αὐτοῖς, non omnino malè ad folia etiam ipsa nonnulli retulerint. Porrò τρυφερὰ *ἀκανθώδη* Metaphoricè dixit Dioscorides, vti & nos *acerbas*; quòd attrectantibus molestum interdum vulnus infligant: quale etiam acerbum Latinorum nonnulli dixêre.

φύεται δὲ περὶ πόλεις] Sic legit Serapio. Attamen redundare videtur illud, *περὶ πόλεις*, & à sciolo quodam ex proximè sequenti periodo huc fuisse translatum. Vix enim fuerit verisimile, vnam & eandem plantam & iuxta flumina & in domorum areis nasci solitam. Plinius certè quidem in hortis terrestrem Tribulum nasci prodidit, vti aquaticum in fluminibus, lib. 22. cap. 10.

φύλλα πλατέα] πλατέα, legisse videtur Plinius: qui quidem libri vigesimiprimi capite decimosexto, Tribulum palustrem folio *ad effigiem ulmi* depingit.

CAP. XVI. *λιμώνιον δὲ καὶ μαρίονα*] Præter vetusti codicis fidem, fecit etiam Plinij autoritas, vt pro, *μακρότερα*, *μακρότερα*, reponendum existimauerim. Is enim libri vigesimi capite octauo: *Est & beta syluestris*, inquit, *quam Limonium uocant, alij neuroides, multum minoribus tenuioribus ac densioribus folijs, undecim sæpe, caule lilij.* Sic enim legendum, non, *caulium*.

CAP. XVII. *φύεται δὲ ἐν πρασιαῖς*] Lagopoda *in segetibus* nasci scribit Plinius, libro 26. capite octauo. Ego *πρασιαῖς* iccirco *segetum areas* verti: quanuis *πρασιαί*, hortorum areas propriè significant.

CAP. XVIII. *ἶρις ἀγρία*] Cùm vulgata exemplaria, ἶρις, haberent, restitui, ἴριδι, quo modo legit Oribasius. Sed & Lacuna itémque Goupylus in vetusto quodam codice ita se legisse testantur: sic etiam habet Epitome Psellij. Plinius tamen lib. 27. c. 11. *Medium* scribit *folia habere iridis satiuæ.* Sed & eo loco, *seridis satiuæ*, reponere latius fuerit: siquidem iris minimè (quod equidem legerim) in syluestrem & satiuã discernitur: quanuis Theophr. ἴριδος ἀγρίας, quæ cum xyride Dioscoridis eadem est, mentionem faciat. At Seridis tum Dioscoridi, tum & ipsi Plinio, duo traduntur genera: vnum syluestre, satiuum alterum.

τὸ δὲ σπέρμα καὶ ῥίζα] Ita Galenus Medij radicem ac semen contrario scribit esse temperamento, simpl. libro septimo. Siquidem illa austera est, fluorémque muliebrem cohibet: hoc verò, menses ciet, quippe quod tenuium sit partium & incidendi vi præditum. Contrà verò Plinius, loco modò citato, *Medij semen contra feminarum abundantiam* dari prodidit.

CAP. XIX. *τὰ φύλλα λεῖα μετ' ἐλαίου*] Plin. libri vigesimiseptimi capite nono: *Epimedij folia in uino trita uirginum mammas cohibent.* Hic vinum, ille oleum, haud ita magno discrimine, desiderat.

CAP. XX. *φύεται δὲ μάλιστα ἐν ἀρούραις*] Xiphiũ, quod hîc Diosc. in aruis potissimùm gigni prodidit, Plinius, lib. 25. ca. 11. *in humidis* nasci tradit. Sed vtraque sententia rectè constare potest. Quid ni enim etiam arua plurima humida reperiantur? Huc adde quòd, si ad Diosc. verba diligentiùs attendas animum, illum perspicies non planè negauisse, quin etiam in humidis locis alijs Xiphium nasci possit. Cæterùm Plinius Gladiolum, etiam Cypirum nominat, lib. 21. cap. 17. & 18. & ipsum à Cypero distinguit: vtriusque tamen historiam manifestò confundit.

CAP. XXII. *κυάμοις ὅμοιος, στρογγύλος*] Quærat aliquis, quomodo Xyridis semina fabis similia simul & rotunda esse possint, siquidem fabæ oblongæ sunt & latæ, non item rotundæ. Vt à contradictione Dioscoridẽ vindicet Matthio-

las, Xyridis semen ait, nō figura, sed odore tantummodo, fabas referre, quasi id voluerit Dioscorides, prætereáque comperisse se Spatulæ fœtidæ vulgo dictæ semina (quam quidem legitimam Xyrida esse autumat) fabas omnino redolere. Illud verum nécne sit, nondum equidem exploratum habeo. Neque tamen dubito, quin etiam illa Xyridis semina fabarum figuram referre voluerit Autor. Sed animaduertēdum fuit, & Theophrasti & Diosc. aliorúmque priscorum fabas à nostratibus fuisse longè diuersas. quippe quæ & minores essent & penitus rotundæ, vti pluribus argumētis ex eorum testimonio & autoritate ductis doctè & luculenter probat Dodonæus, cap. de Bona seu phaselo maiore.

γλυκέος τῇ λαπάθῳ] Serapio legisse videtur, μηδὲ γλυκέως τῇ λαπάθῳ, sed perperàm meo iudicio. Nusquam enim alibi, quod sciam, γλυκέος τῇ λαπάθῳ mentio occurrit.

CAP. XXIII. θριδακι τῷ ἐξύφυλλῳ] Ad hanc ipsius lactucæ foliorum similitudinem, quæ in Anchusa reperitur, respiciens Nicāder, ἀγχούσης θριδακηίδα χαίτην dixit, in Theriacis.

τραχέα, μέλανα] Orib. αὐτῷ, μέλανα, μεγάλα, legisse videtur. At Lacuna vtrunque, & μέλανα & μεγάλα, reperit in vetusto codice, quantum ex ipsius verbis licet colligere.

περιπεπταμένα τῇ γῇ] Quarum stirpium folia hoc modo per terram repunt, χαμαιπετῆ nominat Theophrastus. De Anchusa verò contrà ac Diosc. videtur sensisse Plinius, libro 22. cap. 16. Postquam enim ea commemorauit, quorum caulis per terram repit, è diuerso stare scribit Anchusam, inficiendo ligno cerisq; radice aptam. Sed illud ipsum non de tota planta, sed de caule tantummodò, accipiendum est. Quæ enim Anchusæ folia radici proxima sunt, terræ velut affixa reperias.

ἐν τῷ θέρει φυομένη] Hæc vox, φυομένη, mendi suspicione minimè vacat, idque non immeritò. Lacuna legit in vetusto suo codice, χρωννυμένη. Marcellus ex antiquissimi cuiusdam exemplaris fide restituit, χρωννυμένη: quam lectionem ego secutus sum. At Auicennas alicubi legisse videtur, φλεγομένη, aut quid tale. Scribit enim lib. 2. Anchusæ radicem si æstate tangatur attrectetúrve, sanguineo colore manus inficere.

καὶ παλαιὰ ἕλκη] Sanat ulcera in aetate (inquit Plinius, lib. 22. cap. 20) præcipue senum. & adusta: quasi παλαιὰ ἕλκη, ulcera senum reddere debuerit.

καὶ ἀλφοὺς & λέπρας] Plinius, loco modò citato, Anchusæ radicem lepras & lentigines ex aceto illini scribit. Rursúmque proximè sequenti capite, de altera Anchusa: lentigines, inquit, ac lepras radix illinitur. Vtrobique verò, militigines, pro, lentigines, reponendum videtur.

πρὸς καὶ σμῆγμα τῶν μύρων] Coloris potiùs conciliandi gratia radicem Anchusæ vnguentis addi innuit Plin. lib. 13. cap. 1. vnguentis, inquit, coloris causa additur Anchusa.

CAP. XXV. Ἡ δὲ καὶ ἄλλη] Anchusæ non tria tantùm, sed quatuor genera agnoscit Galenus: verùm ei secunda recēsetur, quę deinceps Diosc. Λύκοψις dicitur: Paulo verò, vti & Nicandro, λύκαψος.

CAP. XXVI. καὶ παχύτερα & τραχέα] Etsi anteà in vulgatis exempl. legebatur, βραχύτερα δὲ παχέα, attamen quia præter vetustū Diosc. codicem, etiā Oribasius habebat, παχύτερα καὶ τραχέα, lectionem hāc idcirco recepi, eóq; lubentiùs, quòd & Plin. lib. 27 cap. 11. de Lycopsi agit in hæc verba: Lycopsis longioribus quam lactuca est folijs, crassioribusque, &c.

CAP. XXVII. οἱ δὲ ἀρειάδα] Paulus ἀρειάδα vocari scribit. Plin. lib. 22. c. 20. dorida, vbi ita scribit: Est & alia similis, pseudanchusa ob id appellata, à quibusdam verò Echion aut doris, & multis alijs nominibus, &c. Eadem enim est cum Echio, quām pseudanchusam ibi nominat. Fortè verò etiam pro, ἀλκιβιάδιον, ἀλκίβιον, legēdum. Alcibion porrò qualis esset herba, apud Autores non reperiri scribit Plin. lib. 27. cap. 5. Reperire tamen potuerat apud Nicandrum, qui quidem in Theriacis docet, Echion Alcibium dictum ab Alcibio quodam, qui primus Echij vsum contra serpētes adinuenisse fertur, cuiusque historiam aliquot versiculis prosequitur. Alio verò Theriacorum loco, æquè ac teste ipsius Scholiaste Numenius autor non contemnendus, ἔχιος seu ἐχίῳ, & per epenthesin ἐχίειον, duo genera constituit. Sed eorum alterum illud est, quod Ocimoidis nomine sequenti capite describitur.

τραχέα ὑπόλευκα] Orib. ὑπόλευκα, sed minùs rectè, meo iudicio. Inferiùs verò pro eo quod habetur, ὡς λέγει ἐπ' ἄκρῳ, lego, ὡς λόγχαι ἐπ' ἄκρου.

ἀδίψος ποιεῖ] Aliud est quod voluit Paulus, dū de Echio apertè scribit in hunc modū: ἐχίῳ θηριοδήκτους ἀσφαλῶς διαφυλάττει. Non enim voluit Echij potu arceri serpentiū morsus, sed ita irritos reddi, vt nocere minimè possint.

CAP. XXVIII. ἐοικότας μελανθίῳ] Sunt qui putent siliquas Ocimoidis hic melanthij vasculis assimilari. At quoniam illius siliquas iam pronuntiauit Autor hyoscyamo similes esse, hoc loco iudico tum Ocimoidis tum melanthij semina potiùs inter se conferri. Quamobrem, θυλάκια, ἐοικότας, legendum censeo.

καὶ πιόντος] Marcellus & Cornarius addunt, & vino. Ruellius, cum melle & vino. Sed illud, & vino, quid opus fuit ex præcedenti periodo repetere, cum satis per se subintelligatur?

CAP. XXIX. ὀπὸν δὲ μικρὸν] Ita Plinius de Erino, lib. 23. cap. 7. vtcunque decerpta lacte multo & dulci manat herba, &c. Neq; dubito quin ab eo lacteo liquore siue succo, quo Erini caulis foliáq; turgent, ad caprifici ἐρινεοῦ siue ἐρινεὸῦ dicti similitudinē, id nominis ea herba sibi asciuerit. Plinius Erineon nominat, ipsiúsq; descriptionē sermoni de caprifico statim subiūgit, propter gentilitatē, vt ipse ait. Galeno ἔχιος dicitur, 6. simpl. Paulus tamen seorsim & Erini & echini meminit, quasi diuersas esse plātas existimauerit. Alij hanc eandem ocimum aquaticum appellant.

πρὸς μέλιτος] In Aldino codice vox, κυάθους, quæ habetur in Paris. minimè reperitur: atq; hîc etiā redundare visa est. Nam & Paulus de Erino agens, scribit in hunc modū: Ἔρινος ἔνυδρός ἐστι πόα, ἧς τὸ σπέρμα < β΄ μετὰ μέλιτος < δ΄ ἐγχεόμενα, ῥεῦμα ὀφθαλμῶν ἵστησι. hoc est, Erinos aquatica herba est, cuius seminis drachmæ duæ cum mellis drachmis quatuor illitæ, oculorum fluxiones sistunt. Quamobrem & ego in Dioscoridis contextu cyathorum vice drachmas supplendas esse duxi.

καὶ τὰς ἐν κύστει λίθους] In hac periodo cum Serapione veteris exemplaris lectionem sequi placuit. Plinius quoq; , lib.24.cap.19. *Graminis,* inquit, *radix decocta in vino, torminibus medetur & urinæ difficultatibus, ulceribusque uesicæ, & calculos frangit.* Quòd si quis vulgatam lectionem, καὶ τὰς ἐν κύστει ... retinere maluerit, minimè repugnabo.

CAP. XXXIIII. καὶ ζωστὴρ ...] Posterius, καὶ, libenter expungo: vel adijcio, μάλιστα. Alioqui vocem illam, ζωστὴρ, non ad ... sed ad ... referri oporteret: quod minùs placet.

CAP. XXXV. ἐν ὕδασι καὶ ...] Siderion Heracleon, quale hic describitur, *iuxta lacus & amnes nascentem* scribit Plinius, lib.25.cap.4.

...] Lacunæ vetus codex habet, ... Plinius etiam de Sideritidis genere quodam ita scribit, lib.25.cap.5. *hanc etiam præcisos neruos glutinare satiunt.* Sed ego cum Lacuna vulgatam lectionem magis probo.

CAP. XXXVI. ὑπόπικρα] Ita Serapio. At Oribas. ὑπόπικρα, *subamara.* quē secutus est Marcellus. Sed & Lacuna in vetusto Diosc. codice, ὑπόπικρα, legisse se testatur.

λευκὰ καὶ χρυσίζοντα] Serapio expressiùs tradit, Achilleæ flores in principio albos, deinde verò aureos conspici, vti & Oribasij interpres. At cæteri Interpretes, *purpureos*, addunt: ex iisque nonnulli volunt Achilleę flores vario inter candidum, purpureum & aureum colore cōspici: alij in varijs Achilleæ plantis tres illos floris colores obseruari. Cæterùm pro ea voce, ... quæ est ad capitis calcem, sunt qui, ... legisse videantur.

CAP. XXXVIII. ...] Scribit itidem Plinius, lib.16.cap.7. *Rubi tertium genus Idæum uocasse Græcos à loco:* Rursúmq;, lib.24.cap.14 *Idæum rubum appellatū esse, quoniam in Ida, non alibi, nasceretur.* Sed apertè fallitur, dum non alibi quàm in Ida nasci opinatur: cùm passim occurrat. Rectiùs Diosc. qui quoniā copiosus in Ida proueniat, ideò Idæum dictum asserit.

CAP. XXXIX. Ἑλξίνη ἔχει φύλλα] Cissampeli cognomentum rectè adijciunt Interpretes ex Gal. & Paulo: qui quidem de hac eadem Helxine agentes, ἡ καὶ κισσάμπελος ... addūt, ad distinctionē alterius Helxines, seu muralis herbæ, de qua deinceps hoc eodem libro Dioscorides acturus est. Neque porrò existimandum Helxinem, de qua agit Plinius, lib.21.cap.16. harum alterutram esse. Siquidem alia est, quam ixinen veriùs nominare debuit cū Theophrasto, lib.hist.6.cap.4. ex cuius verbis suam ipse historiam deprompsisse videtur. Hoc verò capite descriptam Helxinen, rectiùs Plinij *conuoluulum*, lib. 21.cap.5. commemoratum, esse dixeris, eo nomine donatū, quòd suarum viticularum ope vicinis sese aduoluat adminiculis.

κοιλίαν ...] Gal. & Plinius huic Helxinæ vim tribuunt ..., in quo minimè (quod voluit Marcellus) Dioscoridi repugnant: quandoquidem vtraque facultas, & discutiēdi & soluendi aluum, potest citra controuersiam vni eidémque plantæ competere.

CAP. XLI. ...] Malim, ..., vt & proximè sequēti capite: *serratum* vertit Apuleius: quanquam & ... aduerbium, *Ilicis modo* significat, cuius itidē folia serratis incisuris diuisa sunt.

... ἀργεμώνῃ] Ex Diosc. verbis quæ habentur, lib.2.cap. de anemone, satis patet legendum hoc loco, non ..., sed ἀργεμώνῃ. Ibi enim eos erroris insimulat, qui EVpatorium & argemonen vnam eandémque plantam esse existimabant. Et is tamen error ita hucusque inualuit, vt Diosc. EVpatoriū, nonnihil immutato nomine, agrimonia vulgo dicatur.

CAP. XLII. ...] Hæc ipsa ... folia virgineis assimilat Theoph. lib. hist. 9. cap. 14. his verbis: ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὥσπερ κόμαρος, μικρὸν δὲ καὶ τὴν χρόαν ὅμοιον. hoc est, *habet quidem folium instar unedo, sed paruum & colore simile:* quanuis fatear quibusdam alijs locis apud eundē Autorem κόμαρος pro vnedone seu arbuto vsurpari. Porro Diosc. alia eadem mentæ comparat: fortè sic partim magnitudinis, partim ipsius formæ habita ratione, vti ille ad colorem simul & formam videtur respexisse. Cæterùm falli meritò existimatur Plinius, dum lib 25.cap.9. *Quinquefolium fraga gignendo commendari* scribit: siquidem alia est planta quæ fraga gignit, fragaria vulgò dicta.

ῥίζαν δὲ ἔχει ...] Plinius, loco modò citato, *Quinquefolium* scribit *cum effoditur, radicem habere rubram, sed quæ inarescens nigrescat & angulosa fiat.* Illud vero à Theophr. descripsit, cuius hæc sunt verba, de eadem Quinquefolij radice: ... μαλακὰ γίνεται καὶ ...

ὅτι μὲν ...] Legit Lacuna in antiquo exemplari, ... In eundem quoque sensum Plinius, lib.26.cap.11. *Quinquefolij folia quidam terna tertianis dedère, quaterna quartanis, plura cæteris: alij omnibus, obolis tribus cum pipere ex aqua mulsa.*

CAP. XLIII. καὶ αἱμορραγίας τὰς ἐκ μήτρ.] Diuersas planè vires Phœnicææ herbæ tribuit Plinius, lib.22.cap.25. *Est & herba,* inquit, *Phœnicea appellata Græcis, nostris uero hordeū murinum. Hæc trita è vino pota, præclarè sistit menses.* Ex quibus verbis colligit doctiss. Guillandinus, diuersas esse plantas Phœnicæam herbam Plinij & Phœnicem Dioscoridis. Sed equidem vel lapsum Plinium, vel in ipsius verbis mendum subesse, potiùs crediderim.

CAP. XLIIII. Ἰδαία ῥίζα] Idæam herbā vocat Plin. lib.27.cap.11. quam Dioscorides hîc à parte potiore radicem denominat. *Idææ herbæ,* inquit ille, *folia sunt quæ oxymyrsines: adhærent his ueluti pampini, in quibus flos,* &c.

CAP. XLVII. ...] Interiectis quæ in cod. Ald. nobis reperiuntur, sic malim: ... Aut: ... &c.

CAP. XLVIII. μικρὸς ...] Sunt qui ..., vel ..., legēdum suspicentur. Siquidem Coccum tinctilē, (quam *quisquilium* Plinio dictam puto) ceu excremētum quoddā ferè ex ilicis aquifoliæ simili arbuscula, eâque humili, decerpitur. Neq; tamē negauerim in ilice quoque & robore interdum reperiri.

Quin & eiusmodi grana rubentia radicibus pimpinellæ locis quibusdam adhærentia nonnulli obseruarũt. At Pausanias in Phocicis, Coccũ baphicam scribit esse, *fruticem rhamni magnitudine, folijs lentisci, sed nigrioribus & mollioribus, fructu solani, erui magnitudine, in quo gignãtur animalcula culicibus similia.* E senescẽte quoque Cocco nostro talia auolant animalcula: sed ne tam repente gignantur, meliúsque grana conseruentur, lecta illa aceto vinóve albo irrigantur, aut butyro alióve pingui illinuntur. Idcirco verò (quod velut in trãscursu dictum velim) & Cocci genus quoddã σκωλήκιον dictum refert Plinius, quod celerrimè in vermiculum sese mutaret. Inde quoque factum putarim, vt Coccum nostris *vermillon* dictum fuerit.

ἔπειτα ἡ ἐν Ἀσίᾳ] Vox hęc, Ἀσίᾳ, mendi suspicione minimè vacat: quoniam & Galatiam & Armeniam Asiæ regiones esse constat. Quare aut accipienda hoc loco Asia, pro Lydiæ ciuitate, Asiæ vni ex mundi partibus cognomine: aut, Λιβύῃ vel Πισιδίᾳ, reponendum fuerit. Siquidem gigni etiam Coccũ in Africa & Pisidia refert Plinius, lib. 16. cap. 8. Serapio certè quidem, Συρίᾳ, legisse videtur.

μετὰ ὄξους καταπλασσόμενον] Alij cum oxymelite terunt, inquit Gal. 7. simpl.

ἐν ταῖς δρυσὶν] Anguillara reponit, ἐν ταῖς πρίνοις, seu ἐν τοῖς πρίνοις, quoniam πρῖνος etiã genere masculino effertur apud Theoph. In ilice vero gigni Coccum, Theoph. lib. 3. hist. de ilice agens admonet, hisce verbis: φέρει δὲ καὶ πρῖνος πλὴν τῆς βαλάνου κόκκον τινὰ φοινικοῦν. hoc est, *fert & ilex præter glandem granum quoddam puniceum,* &c. Πρῖνον autem ibidem arborem describit, cui sit folium δρυῶδες, ἔλαττον δὲ, ἐπακανθίζον, id est, *quernum, at minus, aculeatum,* &c. Sed & apud Columellam ilicis mentio fit, quæ spinas non habeat. Porrò siue, ἐν ταῖς δρυσὶν, siue, ἐν ταῖς πρίνοις, legas, parum refert: quoniam δρυὸς nomine glandiferæ omnes arbores comprehenduntur, inter quas & ilicem recenseri nemo negauerit. Cęterùm pro eo quod sequitur, τῷ σωματι, Marcellus & Cornarius, ἐν τῷ θέρει, *æstate*, reponendum non malè suspicantur.

Cap. XLIX. τὸ φύλλα ἔχον ὅμοια] Galenus itidem, lib 8. simplicium, Tragium hoc lentisco simile facit. At Plinius parum sibi constat, dum lib. 13. cap. 21. *Tragum* quod aliàs *tragonin* vocat, *fruticem* scribit esse *terebintho similem*: lib. verò 27. cap. 13. eundem ipsum *iunipero similem* facit *& semine & folio & ramis.*

Cap. LI. Τράγος, οἱ δὲ, σκορπίον] Plin. lib. 13. c. 21. *Tragum* (ita enim legẽdum) *siue scorpionem* describit, *veprem sine folijs*, &c. Rursúmque, lib. 21. cap. 15. *Tragum seu scorpium in totum spinam* esse asserit. Sic & lib. 22. cap. 15. *Scorpium asparagi caule describit, habentem in cacumine aculeum.* Sed illa Theophrasti Scorpio, quem Nepam vertit Gaza, veriùs conueniunt, quàm Dioscoridis Trago: quanuis non negauerim, Tragi ramulos acuto esse cacumine. Siquidem pusillum eum fruticem Tragum esse lubens agnosco, qui non procul à Monspelio apud oram maritimam nascitur, sine foliis, fructúmque profert, cùm ematuruit, esculentum rubi Idæi fructui haud ita dissimilem, quem indigenæ, *raisin de mar*, quasi marinum racemũ, appellant. Verùm quoniam is ab Autoribus Aduersariorum pleniùs describitur ac elegantissimè depingitur, eò Lectorem reiicere latius fuerit.

τούτου ὁ καρπὸς, ὡς ῥᾶγες] De Trago siue scorpio ita Plin. lib. 27. cap. 13. *Huius ramorum decem aut duodecim cacumina trita, ex vino pota, cœliacas, dysenterias &c. auxiliantur.* Eum verò locum ex hoc Diosc. contextu ita emendado: *Huius racemorũ decem aut duòdecim acini triti ex vino poti,* &c.

Cap. LII. τὸ ὀξὺ ὃ δὴ αὐτὸ καλοῦσι] Theoph. lib. hist. 4. cap. 13. quo loco plantas aquaticas persequitur, paulò secùs tria hæc iunci genera distinguit. Nempe acutum sterilem primum cõstituit, quem marem appellat: alterum frugiferum, priore crassiorem & carnosiorem, quem μελαγκρανὶν vocant, quia semen nigrum gerat in cacumine, (atriferum Gaza, alij atricipitem vertũt:) tertium denique crassitie carnositatéque insignem, qui holoschœnos vocatus est, ad vitilia texendásque tegetes ideò vtilissimus, quòd mollis carnosúsque est. Theophrastum, quanuis obscurius paulo, secutus est Plinius, lib. 21. c. 18. Duo enim facit Iunci prima genera, vnum maritimum, alterũ marinum oxyschœnõ dictum: cuius duo rursum constituit genera: (perperam enim *tria* apud Plinium legi existimo) nempe marem & fœminam. Tertius enim quem subiungit, holoschœnos dictus, idem est profectò, meo quidem iudicio, cũ marisco primo loco commemorato, quémque, nisi fallor, priores Latini *scirpum* appellabant. Galenus itidem, deindéque Ægineta, Oribasius & Aëtius, σχοῖνον λεῖαν, vel potiùs ἑλείαν, id est, *iuncum palustrem*, duplicem faciunt, ὁλόσχοινον (pro quo mendosè habetur apud Galenum, ὁλιγόσχοινον) & ὀξύσχοινον. Hunc verò rursum duplicem cõstituunt, κάρπιμον & ἄκαρπον. Is est in Iunci generibus distinguendis Autorum penè omnium consensus: à quibus tamẽ hoc loco Diosc. quodammodo dissentire videtur, nisi fortè (quod magis placet) σχοῖνον λείαν & ὁλόσχοινον vnum & eundem Iuncum esse voluit. Alioqui enim si singula verba spectemus, tria Iunci summa genera statuere videtur, nempe læue, acutum & ὁλόσχοινον dictum: acutum verò deinde subdiuidere in ἄκαρπον & κάρπιμον, *frugiferum* inquàm *& sterile seu infructuosum.*

τραχυτέρα ἐστὶν αὐτοῦ] Lego, παχυτέρα. Sic enim Theophr. postquam de duobus Iunci acuti generibus egit, addit: καὶ τρίτος τῷ μεγέθει καὶ τῷ παχύτει καὶ σαρκώδει διαφέρων, ὁ καλούμενος ὁλόσχοινος. hoc est, *tertius magnitudine, crassitie & carnositate præstans, qui holoschœnos appellatur.* Ita & Plinius, *Melancranis*, inquit, *crassior & fruticosior magisque etiamnum tertius, qui vocatur holoschœnos.* Galenus itidem, 8. simpl. παχυτέρα δὲ καὶ χαυνοτέρα ἡ ὁλιγόσχοινος, pro quo repono, ὁλόσχοινος.

ὑπνώδεις μέν κεφαλαλγίας] Plinius, loco antè citato: *Iunci semen ustum & in aqua potum sistit aluum, & fœminarum menses capitísque dolores facit. At qui vocatur holoschœnos, eius folia quæ proxima sunt radici, commendantur aduersus araneorum morsus,* &c. Ita Plinius aquã pro vino diluto vsurpat, itémque folia quæ morsibus imponit Diosc. ore assumenda præcipit.

Ἡ δὲ ΑἸΘΙΟΠΙΚΗ] Diosc. codices partim ΑἸΘΙΟΠΙΚΗ habent, partim ΕΡΥΘΡΑΙΑ. Sed vtraque vox mihi, ęquè ac Valerio Cordo, suspecta est. Plinius cer-

tè quidem EVripici iunci meminit: *Inuenio*, inquit, *etiamnum unum iunci genus, quod Euripicum vocant.* Sed quæ hîc seu AEthiopico seu EVripico iunco tribuuntur à Diosc. eadem Galenus & Serapio ὁλοσχοίνῳ tribuunt, ita vt merito dubitari possit, sitne hoc loco legendum, ὁ δὲ ὁλόσχοινος: nisi tamen AIθιοπικὸς siue EVριπικὸς σχοῖνος, holoschœni species est, à certo loco ita denominata.

CAP. LIII. βρύον ὃ δὴ οἱ σπλαγχνίζουσι] Lichena nô esse verè muscum, sed potiùs quasi muscum, palàm ostendit Gal. 7. simpl. his verbis: λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, ἐοικὼς τῷ βρύῳ ... τῇ φύσει δ' αὖ ἐν τῷ γένει ... τῶν φυτῶν. hoc est, *Lichen in petris nascens, est velut muscus quidam, attamen rectè in plantarum genere censeri potest.* Plinius quoque, lib. 26. cap. 4. inter Lichenis genera hoc ipsum recensens, *Est aliud*, inquit, *genus Lichenis, petris totum inhærens ut muscus, qui & ipse illinitur*, &c. Iccirco etiam in Diosc. contextu ante dictionem, βρύον, vocem ὡς seu οἱονεὶ desidero. Illud porrò ἐν πετρῶδεσι annotes velim, quo loco apud Gal. Lichena ἐπὶ ταῖς ὑγραῖς καὶ ψαφαρώδεσι πέτραις φύεσθαι, hoc est, *humidis & graueolentibus petris innasci*, scribitur, legendum ex eo ὅτι, ψαφαρώδεσι, ... hoc est, *rosidis*.

ἀρρωστήμασι σήψεως] Plinius, loco citato, *Morbum quoque regium*, inquit, *cum melle sanat, ore illito & lingua*: quasi legerit, μετὰ μέλιτος ἰκτερικοὺς τὸ στόμα καὶ τὴν γλῶσσαν ... Neque verò Ictericis illinitur tantùm Lichen, sed & propinatur. Siquidem Gal. lib. 9. de comp. κατὰ τόπ. ex Archigene Lichenas cum aqua mulsa aut meraco potui dat ictericis. Cæterùm verum Lichen hęmorrhagias sistere valeat, dubitasse quodammodo videtur Gal. 7. simpl. hisce verbis: εἰ δὲ καὶ αἱμοῤῥαγίας ἴσχει, ὡς Διοσκουρίδης φησί, ... *An verò hæmorrhagias sistat, uti retulit Dioscorides, id vero neutiquam dicere queam.*

CAP. LIIII. παρωνυχίας καὶ ψωρία] Ruellius & Marcellus, σκληρίας, legisse videntur: attamen, ψωρία, legendum esse satis innuūt Galeni verba, 8. simpl. quo loco & ipsum Diosc. citat. Παρωνυχία ... ὡς Διοσκουρίδης φησί, καὶ ψωρία. hoc est, *Paronychia ab effectu nomen traxit, siquidē paronychias sanat, &, ut Dioscorides refert, psoras quoque.*

CAP. LV. κυπέρου ἴσον ῥίζαν] Sunt qui existimēt hîc à Diosc. Chrysocomes seu chrysitæ radicem, cyperi radici saporis ratione conferri. Verùm quoniā ipsemet anteà, lib. 1. cap. 4. cyperum ὑπόπικρον, hoc est, *amaro gustu*, esse voluit, hîc verò Chrysocomes radicem palàm asserit esse ἐν τῷ γλυκεῖ ὑποστύφουσαν, hoc est, *ex dulci quodammodo austeram*, vero similius est figuræ tantùm quantitatisve ratione hanc illi comparari. Aliqui tamen, κυπειρίῳ, ἀντὶ τοῦ, κυπείρῳ, legendum censent, vti & nonnulli, ... ἀντὶ τοῦ, ... At nobis religio fuit vulgatam multorúmque codicum autoritate stabilitam lectionem immutare.

ποιεῖ καὶ ὑστέρας ἐκκαθάρσει] Ruellius Chrysocomes radicem cōtra vuluæ purgationes prodesse credidit. At nos veriùs *ad purgandam vuluam* reddidimus. Siquidem Gal. loco citato docuit, ἔχει τι τῆς ἐκκαθαρτικῆς ἐμμηνίων δυνάμεως. hoc est, *menstrua purgationis prouocādæ vim quandam obtinere.* Sed & Plinius de eadem radice agēs lib. 21. cap. 20. *Potui datur*, inquit, *ad vuluæ dolores in aqua mulsa decocta, ciet menstrua*, &c.

CAP. LVII. ἑλίχρυσον] Theoph. lib. 9. hist. stirp. ἑλιόχρυσον nominat, Gaza ab aureo flore *Aurelium* denominat. Plinius verò, lib. 21. cap. 25. ἡλιόχρυσον potiùs dictam putauit, *quoniam*, vt ipse vult, *flores illius ad Solis repercussum aureæ lucæ fulgeant.* Themistagoras Ephesius, libro quem inscripsit aureo, tradit inditum fuisse nomen ab Elichryse nympha, quæ prima decerpserit, vti testatur Athenæus, lib. xv. qui quidem Elichrysi florem ibidem loto assimilat. At Gal. nusquam Helichrysi facta mentione, Amaranto vires easdem tribuit, quas Diosc. Helichryso, vt minimè sit dubium, quin Galeni ἀμάραντον, sit Diosc. ἑλίχρυσον. Paulus seorsim amarāti & Helichrysi meminit, attamen locis diuersis easdem vires ascribit.

ἴσχει δὲ καὶ κοιλίας ῥεύματα] Plinius λευκὰ ῥοῦν γυναικῶν, ἀντὶ τοῦ, κοιλίας, legisse videtur. Siquidem loco modò citato, *Folia eius*, inquit, *trium obolorum pondere sistunt profluuia mulierum in vino albo.* Attamen Paulus de Helichrysi coma, καὶ κοιλίας, inquit, ἵστησι. Gal. verò cap. de amaranto, in genere ἀνέχειν ... ξηραίνειν ... scripto prodidit, hoc est, *fluxiones quasuis extinendi vi pollere.*

CAP. LVIII. χρυσάνθεμον ...] Pierique Chrysanthemon hoc & buphthalmon, tertio libro descriptum, vnam eandémque plantam esse crediderē, quoniam vtrique vires planè eædem à Diosc. tribuuntur. Ac reuera Galenus cęterique Græci buphthalmi quidem meminére, nō item Chrysanthemi. Sunt tamen qui χρυσάνθεμον, Caltham poëtarum, officinis Calendulam dictam, à buphthalmo planè diuersam esse existimarint. Inter cæteros verò acerrimi vir iudicij Gul. Pelissierius Monspeliensis Episcopus, vt nequid in describenda Caltha desideraretur, locum hunc ita restituendū censebat: χρυσάνθεμον ἢ κάλθα, ... hoc est, *Chrysanthemon seu Caltha, tenera est herba fruticosa, plures proferens caules, itemque folia. flores vero multifidos.* Attamen & florum, qui (nisi mendum subest) κάλχαι dicerentur, ex Nicol. Damasceno & Alcmane Poëta meminit Athenęus, lib. xv. At sunt etiam nonnulli, qui & in hac voce & in cæteris penitus vulgatā lectionem seruant, & Chrysanthemi nomine plantam aliam ostendunt, à buphthalmo notis aliquot manifestò distinctam.

CAP. LIX. σπιθαμιαῖος] Lacuna in vetusto codice legit, διπίθαμος, hoc est, *duūm palmorum altitudine.* Ita quoque legi constat apud Oribasium: sed & Plinius, lib. 27. cap. 4. *Ageratum ferulaceam* esse scribit, *duorum palmorum altitudine.* Attamē viderit, quàm rectè vox, διπίθαμος, cum sequenti voce, θαμνώδες, conueniat.

πυρωδῶν] Malui, πυρώδη, legere, quàm πυρωδῶν. Siquidē Ageratum scripsit Gal. lib. 5. simpl. ... δύναμιν ... *vim habere digerendi simul & inflammationes arcendi*: quas quidem vires ab vrendi viribus quàm longissimè dissidere nemo non iudicauerit.

CAP. LX. ὀρθὴ δὲ ὀνομάζεται] Verbenaca hæc, recta, vti quæ sequēti capite describitur, supina, à Græcis dicta est. Latinis vtraque sexu distinguitur: siquidem illa, mas: hæc, fœmina dicitur.

Περιστερεῶνος autem vox ex eo deducta est, quòd circa eam herbam columbæ libenter versari soleant, vti certè quidem voluêre Dioscorides & Galenus. Alij verò, quòd ijsdē iucunda esca sit, vti voluit Apuleius, vel quod ijsdem familiaris, vti Plinius. At piæ memoriæ Præceptor Rondeletius iccirco περιστερεῶνα dictā putabat, quòd circa columbaria frequētissimè reperiatur: quippe quam ex ipso fimo columbino prouenire crederet.

CAP. LXI. καὶ εἶναι καλοῦ τοπὰς] Lacuna legit in antiquo exemplari, καὶ εἶναι καλοῦ καὶ ἰσχυροῦ τοπὰς μιᾶς ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας ποτιζόμενα. quæ quidem lectio probatior fortasse fuerit. Siquidē & ipse Plinius, lib. 26. cap. 12. inter alias Verbenacæ dotes scribit, *morbum regium impugnari Verbenaca folio, obolis tribus ex vini calidi hemina quatriduo*. Cęterùm lōgè plures Verbenacæ vires legas apud Aëtiū ex Archigene, Tetr. 1. ser. 1. quo loco eandem, Veneris etiam herbam nominat.

C. LXII. σκιεροῖς, μελαίνας] Plin. lib. 26. cap. 8. Astragali radices non nigras, sed *rubras* dixit, ibidémque addit, *in petrosis & apricis nasci*, pro eo quod habet Diosc. ἐν ἀνηνέμοις & σκιώδεσι, hoc est, *ventosis & opacis*. Legitur tamē in vetere quodā Diosc. codice, ἐν ὑπηνέμοις & apricis seu Soli expositis.

ἐν Μεμφίδι τῆς Ἀρκαδίας] Gal. 6. simpl. de Astragalo: πλεῖστος ὁ ἀστράγαλος ἐν Φενεῷ τῆς Ἀρκαδίας φύεται, i. *copiosissimus frutex in Pheneo Arcadiæ nascitur*. Plinius itidem, loco citato: *Nascitur in petrosis, apricis, & ijsdem niualibus, sicut Pheneo Arcadiæ*. Quamobrem & nos pro, ἐν Μεμφίδι, ἐν Φενεῷ, cū Oribasio reponendum censuimus: maximè cùm apud Autores nulla fiat Memphidis Arcadię mentio.

CAP. LXIII. καὶ οὖρα κινεῖ καὶ ἴκτερον λευκαῖ] Plinius ἀντὶ τοῦ, λευκαῖ, γλυκεῖ, legisse videtur. Sic enim ille de Hyacinthi radice, lib. 21. c. 26. *E vino dulci illitā pubertatem coërcet, & non patitur erumpere.*

φαλαγγίων δήγματα] Sunt qui pro, φαλαγγίων, σκορπίων, legant. At ego illa, φαλαγγίων δήγματα, minimè expungēda duxi, quoniam & Plinius, citato loco. *Contra serpentes & scorpiones morbúmque regiū semen Hyacinthi cum abrotono dari*, commemorat.

CAP. LXIIII. φύεται ἐν ἀρούραις] Sic Theoph. lib. 9. cap. 13. ἕτερα δὲ μήκων ἐστὶ καλουμένη, ἀγρία, παρόμοια κιχορείῳ τῷ ἀγρίῳ· διὸ καὶ ἐσθίεται. ἐν ταῖς ἀρούραις δὲ φύεται μάλιστα ἐν ταῖς κριθαῖς. ἄνθος δὲ ἔχει ἐρυθρόν. i. *Aliud papauer erraticum cognominatū, cichorio syluestri simile; quamobrem in cibos etiam recipitur. Nascitur in aruis ac potissimùm inter hordea. Florem verò habet rubrum*, &c. Plinius autem, lib. 19. cap. 13. *Sponte quidem, sed in aruis maximè cum hordeo nascitur, erucæ simile, cubitali altitudine. flore rufo & protinus deciduo*, &c. vbi florem *rufum* dixit, quem Theoph. ἐρυθρὸν & Diosc. φοινικοῦν.

ὀριγάνῳ] Comparationem, quæ fit Papaueris erratici cum origani & thymi folijs, temerè & perperàm additam meritò suspicatur Cordus: quoniam cichorio syluestri aut erucæ nulla est cum origano aut thymo foliorum similitudo.

κωδύας δὲ χειώδη] Placuit mihi, æquè ac Manardo viro doctiss. Marcelli lectio, qui ἀντὶ τοῦ, χειώδη aut potiùs, χειώδη, χοώδη reposuit.

CAP. LXV. περὶ μήκωνος ἡμέρου] Huic inscriptioni, καὶ ἀγρίας, addere libuit, quod in vulg. exempl. desiderabatur: quoniam in hoc ipso capite non de Papauere tantùm satiuo, sed & de varijs syluestris generibus agitur.

ὁ καὶ πιθῖτις] ἤ, ἀντὶ τοῦ, ὁ, reponendum cēseo: quoniam cognomen πιθῖτις, nō semini, sed toti plantæ tribui sit verisimile. Quin neque seminis, sed ipsius potiùs capituli ratione, nempe à dolioli figura, planta ipsa cognomentum illud videtur accepisse.

ἔστι τῷ ὀπίῳ πεῖρα] Sinceri opij alia experimenta legas apud Plin. lib. 20. cap. 18. vti & aliam parandi meconij rationē, quàm quæ deinceps habetur apud Dioscoridem.

ὅθεν δεῖ φυλάσσεσθαι] Attamē & ipse Gal. lib. 2. comp. pharm. κατὰ τόπους, cap. 1. collyria ex opio testatur multis tanto fuisse detrimēto, vt etiam ἀμβλυωπίας & δυσηκοΐας induxerint. Ideóque alio loco, nimirum lib. 3. cap. 2. non nisi magna vrgēte necessitate ea vsurpanda monet, quia ferè particulas ad immedicabilem frigiditatem perducant. Sed & idem luculentiùs, quanta collyriorum ex opio vsum damna sequātur, docuit, lib. 3. meth. med. cap. 2. rursúmque, lib. 13. cap. vlt. ac proinde subiunxit, siquando illis vti nos cogat necessitas, non ita multò pòst ad illa transeundum, quæ vim opij maleficam corrigere valeant.

CAP. LXVI. φύλλα ἔχει λευκὰ] Subnigra potiùs agnouisse videtur Theophrastus, dum lib. 9. cap. 13. de Papaueris corniculati foliis scribit in hunc modum: ἔχουσα τὸ φύλλον, ὡς φλόμου τῆς μελαίνης, ἧττον δὲ μέλαν. esse inquam *ceu verbasci nigri, at minùs nigrum*. Iccirco fortassis & hoc loco Hermol. Barbarus ἀντὶ τοῦ, λευκὰ, λεῖα, reponendū censuit. Pliniùs certè quidem, lib. 20. cap. 19. folia corniculato Papaueri tenuiora tribuit, quàm cæteris syluestribus.

κερατίς δὲ μικρὸς] Apuleius itidem ceratitis Papaueris fructū paruum describit. Attamen Cordus non μικρὸς, sed μακρὸς potiùs legendum censuit: idque eo argumento, quòd Papaueris huiusce siliqua, etsi non ita crassa, oblonga tamen conspiciatur.

μέλαιναν, παχεῖαν] Hanc radicem Theoph. loco citato βραχεῖαν describit, quo loco fortassis ἀντὶ τοῦ, βραχεῖαν, παχεῖαν substituendum fuerit: quoniam eam crassam, neque tamen ita breuem esse, ipsa αὐτοψία indicat.

φύεται ἐν αἰγιαλοῖς τραχέσι] Et ipse Theophr. de hoc eodem Papauere sic habet, loco citato: φύεται δὲ παρὰ θάλατταν, ἐν τοῖς πετρώδεσι χωρίοις. hoc est, *nascitur iuxta mare, locis saxosis*. Plinius itidem, lib. 20. cap. 19. *Nascitur in afflatu maris, aut petroso loco*: sed petroso potiùs loco legendum ex illo Theoph. contextu, quiuis facilè iudicet.

κοιλίαν ἐξάγει τοῦ ὀξυβάφου] Plinius aliter, loco citato: *Aluum purgat dimidio acetabulo in mulso.*

CAP. LXVII. Ἡρακλεία καλουμένη] In huius cognomenti reddenda causa frustra nonnulli sese torquent, dum hoc Papauer aut ab Hercule, aut ab Heraclea ciuitate ita dictum putant. At ego aptiùs ita dictum existimauerim, quòd à nonnullis contra comitialem morbum, qui etiam Herculeus dicitur, vsurparetur, vti & ipse Theophrastus, citato loco, testatus est.

στρουθίῳ ὅμοιον] Sic Theoph. de Heraclio Papauere: τὸ μὲν φύλλον ἔχουσα ὥσπερ στρουθίον, ᾧ τὰ ὀθόνια λευκαίνουσι. ῥίζαν δὲ λεπτὴν ἐπιπολῆς. hoc est, *folium habet quale struthium, quo linea dealbantur: radicem autem tenuem, in summa terræ superficie sparsam*, &c. Sed

eorum verborum legitimum sensum mirum quàm infœliciter assecutus sit Plinius, ϲρϲθοῦ vocis homonymia deceptus, dum scribit in hæc verba: *Alterum è syluestribus genus Heracleum uocatur, ab alijs aphrodes, folijs (si procul intuearis) speciem passerum præsentantibus, radice in summa terræ cute, semine spumeo. Ex hoc lina splendorem trahunt æstiuo*, &c. Fecit porrò idem ille Theophrasti locus, vt αὐτὰ τὰ φύλλα ἔχει λευκὰ ὥσπερ, ῥίζαν δὲ λευκὴν ἐπιπόλαιον, restituendum iudicauerim, quanquam eorum, qui secùs censuerint, iudicijs non valdè repugnauero.

CAP. LXIX. αὕτη μελανοῦς] Malim, μελανωδές. ἄκρα μικρὰ ὑπερπαλέζοντα, hoc est, *ad calorem luteum leuiter inclinantes*, scilicet *flores*, dixit Galenus, 8. simpl. cap. de Hyoscyamo.

μανιώδης ἐστι ἀρχομ] Xenoph. in OEcon. οἱ ὑοσκύαμον φαγόντες, &c. *qui hyoscyamum sumpsêre, mente percelluntur*. Inde & Hyoscyamus *altera* nomen apud Latinos obtinuit: neque enim vox est Arabica, vti existimauit Plinius, sed Latina potiùs. Altercum siquidè ita dictum putauit Scrib. Largus, *quòd qui biberint, mête abalienentur cum quadam uerborum altercatione*.

βάλλετ τὸ ὀπὸ τὸ χύλισμα] Cùm duo modò tradita sint à Dioscoride succi ab Hyoscyamo extrahendi genera, verbis hisce plerique Interpretes significari voluerunt, posterius priore & præstantius & innocentius esse. Cùm tamen vtrunque illud iure χύλισμα sit, ac neutrum ὀποῦ nomè mereatur, verisimilius est cõferri hæc Hyoscyami χυλίσματα cum lacteo succo aut liquore, qui ex vulnerata eadem plãta promanarit: quanuis non inficior interdum à Medicis ϲυγκεχυμένως ὀπὸν, ἀντὶ τῶ χυλοῦ, ὥσπερ χυλίσματος, & viceuersa voces hasce pro illa, vsurpari.

CAP. LXX. φύλλα ἔχει κορωνόπῳ] Plin. lib. 25. capite 11. *Psyllium folijs* ait esse *canino capiti non dissimilibus*: quo loco *canini capitis* nomine κυνοκεφάλιον herbam significare videtur, quæ etiam ἀντίρρινον seu ἀντίρριον dicitur: à cuius folijs haud ita discrepant Psyllij folia, nisi quòd angustiora conspiciuntur.

ψυκτικὴν] Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ ϲυπτικήν. At alij codices vtrunque habent, καὶ μαλακτικήν, καὶ ϲυπτικήν. Plinius, loco citato: *Vis ei ad refrigerandum & discutiendum ingens*. Nobis vulgata scriptura potior visa est, maximè cùm ei Serapionis contextus suffragaretur. Attamen & illud scitu dignum est, Psyllij semen diuersis constare partibus, quarũ aliæ calfaciant, aliæ refrigerent. Siquidem interior medulla palàm calfacere gustu deprehenditur: cortex verò refrigerandi vi præditus est.

δυοῖν ὑδάτων ϲυστάλει] Legendum hauddubiè ex Interpretum omnium sentẽtia, κοτύλαις. Nam & Plinius de Psyllio, citato loco: *Acetabuli mensura in sextario aquæ densat se & contrahit*. Sextarius autem cotylas binas continet, quæ Latinis *heminæ* dicuntur.

CAP. LXXI. ϲτρύχνος κηπαῖος] Gal. in simpl. τρύχνον nominat, quanquam & ϲτρύχνον vocem agnoscit Plin. lib. 21. cap. 31. *Strychno*, inquit, *quem quidam trychnon scripsêre*, &c.

CAP. LXXII. οἱ δὲ φυσαλίδα] Vesicariam hanc Latinis vocari scribit Plinius, lib. 21. cap. 31. *quoniam uesicæ & calculis prosit*. Attamen vt Græcis φυσαλίς, ita & *vesicaria* Latinis iccirco potiùs dici videtur, quòd vesicam imitetur folliculus, quo acinus ipse continetur: quem quidè Diosc. πυῤῥὸν describit, Plinius verò *coccineum*, Serapio *rubrum*, & rectè: siquidem exactè maturum rubentis cerasi speciem præ se fert.

CAP. LXXIII. ἐν λοφοῖς κρυπτόμενα] Ita Serapio & Apuleius. At Theophr. hist. lib. 9. cap. 12. ἐρυθρότερον κόκκου, *cocco rubicundiorem*, dixit. Eius autem verba referre libet, quoniam & in alijs descriptionis partibus à Dioscoride euariat: καὶ ὁ μὲν ὑπνωτικὸς ἐρυθρὰν ἔχει τὴν ῥίζαν ὥσπερ αἷμα ὀρυττομένην, ξηρανθεῖσαν δὲ, λευκήν. καὶ καρπὸν ἐρυθρότερον κόκκου, φύλλον δὲ ὅμοιον τιθυμάλλῳ, ἢ μηλέᾳ τῇ γλυκείᾳ, καὶ αὐτὸ δασύ. vbi legendum fortassis αὐτὸ τὸ, γλυκεία, καὶ δασεία. hoc est, *Et somnificum quidem solanum sanguinis modo rubentem habet radicem, dum effoditur: at cùm siccescit, candidam: fructus cocco magis rubet, folium tithymallo simile aut malo cotoneæ, idque hirsutum*.

CAP. LXXIIII. ὁ τριταῖος] Theoph. hist. stirp. lib. 9. cap. 12. ὁ δὲ, μανικὸς, οἱ μὲν θρύορον (aliâs δρύορον) καλοῦσιν αὐτὸν, οἱ δὲ, περιττόν. Plinius, æquè ac autor librorum de Venenis, qui Dioscoridi tribuuntur, Dorycnion & Solanũ manicũ omnino confundere videtur, dum Dorycnij appellationem huic Solano tribuit, itáque appellatũ scribit *eo quòd cuspides in prælijs tingerentur: illo passim nascente*. Attamè & erythron & neurida, itémque peritton alijs cognominatũ fuisse commemorat.

ὁ Γ. ὀργυιᾶς] Ista verba nõ satis assecutus videtur Apuleius, dũ cap. de herba Solata LXXIIII. *Nascitur*, inquit, *in collibus vel montuosis locis, thyrsos emittens decem vel duodecim ulnarum, sine, ut Græci, orgyorum*, &c. At rectiùs Serapio, qui *caules illi decem aut duodecim* tribuit, *quorũ singulis sit binûm brachiorum longitudo*. Theophrastus itidè de hoc ipso Solano: ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὅμοιον εὐζώμῳ, μεῖζον, τὸν δὲ καυλὸν, ὥσπερ ὀργυιάς. i. *folium habet erucæ sed maius: caulem ulnæ unius longitudine*.

καὶ παχύτερα] Lego cum Oribasio, παχύτερα, hoc est, *crassius*. Nam & Theophrastus, loco citato, quanquã capitulum hoc, quod est in caulis cacumine, gethyo, nõ, vti Dioscorides, oliuę, comparat, sic habet, κεφαλὴ δὲ ὥσπερ γηθύου, μεῖζον δὲ καὶ παχύτερα. i. *capitulum uerò cen gethyi, at maius & crassius*. Gaza *pilosius* vertit, quasi δασύτερα legerit.

καὶ πλαταμώδη] Aldinus habet, πλαταμώδη: quã lectionem secutus est Serapio, bonáque pars Interpretum, qui *platanea*, hoc est, *lom platanu consim*, verterunt. Reliqua exemplaria habent, non quidem, πλατανώδη, quod idem planè esset, sed πλαταμώδη. Quàm verò varia sint πλαταμῶνος significata, videre licet apud Suidam, Hesychium & Theonem Arati Scholiasten: necnon & apud Galenum, in exegesi vocum Hipp.

δὲ δὲ ἐκ πόσεως] Theophr. loco iam sæpiùs citato: δίδοται δ' αὐτῆς, ἐὰν μὲν ὥστε παίζειν, καὶ δοξάζειν αὐτὸν ἑαυτῷ καλλίω εἶναι, δραχμῆς ϲταθμόν. ἐὰν δὲ μᾶλλον μαίνεσθαι καὶ φαντασίας εἶναι φαίνεσθαι, δύο δραχμαί. ἐὰν δὲ ὥστε μὲν παντελῶς μαίνεσθαι, τρεῖς. ἐὰν δὲ συνεχῶς μεμηνότα φανῆναι, ὥσπερ κἀνταῦθα. ἐὰν δὲ ὥστε ἀποθανεῖν, τέτταρας. hoc est, *Datur quidem eiusce radicis drachmæ pondus, si ut quis ludat seque pulcherrimum putet placuerit. Sin uoluerit magis ut insaniat, spectráque uaria sibi repræsentet, drachmis duabus opus est: sin ut perpetuò*

insaniat, tribus. At si interimere animus fuerit, drachmæ quatuor erũt exhibendæ. Plinius verò, lib. 21. cap. 31. *Drachmæ,* inquit, *pondere Græci autores lusum pudoris gigni dixerunt, species vanas imaginésque conspicuas obuersari demonstrantes. Duplicatum hunc modum, legitimam insaniam facere. Quicquid vero adijciatur ponderi, repræsentare mortem, &c.* Sed eo loco vtrùmne vox, *pudoris,* redundet, ipse videris.

CAP. LXXVI. μῆλα οὔοις ἐμφερῆ] Sic Oribas. & Serapio, quanuis huius Interpres *mespila* vertit. Nonnulli, in quibus est Marcellus, ὠοῖς, *ouis,* aut potiùs cum vet. cod. ὠῶν λεκύθοις, *ouorum luteis,* videntur legisse. Plin. lib. 25. cap. 13. Mandragoram hanc *mala* ferre scribit *nucum auellanarum magnitudine.* At Theoph. stirp. hist. lib. 6. cap. 2. fructum Mandragoræ describit, μέλανα, ῥαγώδη καὶ οἰνώδη τῷ χυλῷ, hoc est, *nigrum, acinosum & vinoso succo præditum:* ex quibus verbis satis patet, inter Theophr. & Dioscoridis Mandragorã esse haud leue discrimen. Adde quòd cùm vtrique Mandragoræ caulem deneget Dioscorides, caulis tamen meminit ibidem Theophrastus, quod ipsum etiam Plinium loco citato fecisse constat.

ὃν ἔνιοι τέθριον καλοῦσιν] Plinius *morion* aliquibus vocari scribit, & rectiùs: ita enim dictus videtur, quemadmodum & qui tertio loco describitur, quòd μωρώσιν, hoc est, *fatuitatem,* inducat. ὑπνωτικοῦ inferiùs vno vocabulo eleganter dixit Diosc. pro quo Marcellus falsò, ὑπνωτικοῦ, reponendum esse suspicatur.

ἀποθέσθαι δὲ κατάτασας] Iuxta vulgatam lectionem ita vertendum fuerat: *Quẽ tritum postquam densatus fuerit, fictili vase recondi oportet.* Sed malim αὐτὸ τὸ, λεαίνοντας, legere, ἐλαύνοντας: quæ itidem omnium Interpretum sentẽtia fuisse videtur. Neque verò fit verisimile, succum, vbi densatus fuerit, priùs teri oportere, quàm fictili vase reponatur. Siquidem vim suam longè meliùs compactum ac solidum, quàm in puluerem cõtritum, retinere facilè quisque iudicet.

CAP. LXXVII. οἱ δὲ καμμάρον] Hac voce appellari potuit Aconitum Pardalianches, quasi κακόμορον, θνητικὸν, δύσμορον ὅπερ κακῶς θνήσκειν, &c. vt explicat Nicandri Scholiastes, κακῷ μόρῳ ἀπολλυμένη, *mala morte perimens,* aut, vti voluit Plin. lib. 27. cap. 3. *radicis cammaro marino similis* ratione: nam & pro cammaro, quæ καρίδων est species, καμμάρου vox apud Galenum, in Lexico Hipp. itémque apud EVstathium reperitur: quanquam idem frequentiùs κάμμαρος dicitur, vti & Latinis cammarus seu gammarus Hoc idem Aconitum etiã θηλυφόνον vocem obtinuit, fortasse *quia tactis genitalibus fœminei sexus animalium eodem die mortem inferat,* quemadmodum voluit Plinius, eiusdem lib. cap. 2. licet Theophrastus, qui quidem hoc genus Aconiti priuatim θηλυφόνον etiã appellauit, in genere & citra sexus distinctionem protulerit, lib. 9. cap 19. θανατοῦν αὐτὸ σκορπίους, ἐάν τις τὰ αἰδοῖα τούτου ἡ ῥίζα ἢ φύλλον, αὖθις ἀναστῆναι. hoc est, vt idẽ Plinius alio loco, puta lib. 25. cap. 10. expressit, *quadrupedem omnem necari, imposita verendis radice, aut folio intra eundem diem.* Alij quòd feras seu beluas alias, si ab eis edatur, occidat, θηροφόνον seu θηριοφόνον cognominandũ censent: vti μυοκτόνον, quoniam, vt Plinij verbis vtar, lib 27. cap. 3. *procul & è lõginquo mures odore necat.* Sed quoniam nominum variorũ origines & causas attigimus, quod à nobis alibi perrarò præstitum est, eadem quoque opera ἀκονίτου etymon expendere non absre fuerit. Siquidem ἀκόνιτον dictum existimauêre Plinius, loco citato, & Ouid. 7. Metamorph. ἀπὸ τῶν ἀκονῶν, i. *à cotibus,* in quibus nudis nasceretur, *nullo iuxta ne puluere quidem nutriente.* Theophrastus verò ἀπὸ τῶν Ἀκονῶν itidem cognominatum censuit, sed qui vicus fuerit Periandynorum, seu potiùs, Mariandynorũ. Nam & in his Heraclea Ponti sita est, in qua præstantissimum eiusmodi Aconitum gigni idem Theophrastus asseruit. Porrò & aliam, at longè incertiorem, ex aliorum sententia nominis rationem Plinius attulit: *quoniam,* inquit, *Aconitus eadem in morte esset, quæ cotibus in ferri acie deterenda, statimque admota velocitas sentiretur.*

ῥίζα ὁμοία σκορπίῳ] Ab hac scorpij similitudine nonnullis Aconitum Scorpium dictum fuisse à Theophrasto & Plinio traditũ est. Ille enim, διὰ τὸ τὴν ῥίζαν ὁμοίως ἔχειν σκορπίῳ, scorpium appellatum scribit, Plinius etiam hũc imitatus, lib. 25. cap. 10. ita dictũ scribit, *propter radicis cum scorpio similitudinem, cuius etiam tactu moriantur scorpiones.* Alio vero loco, nempe lib 27. cap. 3 *quod radix incuruetur paulùm scorpionum modo:* id quod & ipsa Diosc. verba sonare videntur.

CAP. LXXVIII. ὅμοια ταῖς τοῦ πλατάνου] Theophrastus, lib. 9. hist. cap. 16. folium habere scribit κιχοριώδες, ῥίζαν δὲ ὁμοίαν τῷ σχήματι καὶ τῷ χρώματι καρύῳ. *folium,* inquàm, *cichoraceum, radicem tum figura tum etiam colore nuci proximam.* In quibus, vt & in cæteris ferè omnibus, Theophrastus à Diosc. planè discrepat. Sed quòd ad folium spectat, Dodonæus eo loco ἀντὶ τοῦ, κιχοριώδες, βατραχώδες, legendum esse suspicatur. Ego verò quantùm ad radicẽ (cui vni vim mortiferã Theoph. tribuit) vicissim cum Marcello ἀντὶ τοῦ, καρύῳ, καριδῶδη, restituendum suspicor. quoniam etiam radicem Diosc. καμμάρου καρίδων comparauit, vti Plinius, qui Aconiti genera minimè distinxit, *cammaro marino.* Alioqui Theophrasti Aconitũ aliud fuerit à Lycoctono Dioscorideo, quale nimirũ in postrema editione Dodonæus ad amussim repræsentasse videtur.

τῶν μακροτέρα πολλῷ] Præter veteris codicis fidem, mouit me Marcelli & Dodonæi autoritas, vt, μικρότερα, legere maluerim, quàm cũ vulgatis exemplaribus, μακρότερα: maximè cùm Aconito nostro λυκοκτόνῳ, cui Dioscoridis descriptio perbellè conuenit, folia esse longè quàm platani minora sensus ipse iudicet.

CAP. LXXIX. φύλλα δὲ νάρθηκι] Plinius, lib. 25. cap. 13. *Cicutæ folia non ferulæ sed coriandro similia* dixit: & id quidem veriùs fortasse. Quamobrem & Anguillara hoc loco ἀντὶ τοῦ, νάρθηκι, κορίῳ, reponendum suspicatus est.

τῷ δύξει ψυκτικῷ] Cicutam potenter refrigerare, suáque illa vi refrigeratoria etiam enecare, apud omnes ferè Medicos est in confesso. Iccircóque mirari subit Cicutæ semen à Celso inter rodentia numeratũ fuisse, lib. 5. cap. 6. vnde fortassis & eorum manauit error, qui antehac semen Cicutæ, loco seminis Harmel, in compositionibus nimiùm leuiter vsurpabant. Verùm enimuerò cùm etiam Cicutæ semen, haud secus ac reliquas herbæ partes, refrigeratorium esse

constet, vel Cicutæ nomine dicendum herbam aliam designasse Celsum, vel ipsum hallucinatũ esse confiteri par est: vti & dum alia complura omnino rosionis expertia, gallam nimirũ (nisi fortè vstam intellexit) lentiscum, myrrham & omphacium inter rodentia ibidem recensuit.

βοηθῆσαι δ' ἀκράτῳ] Constat ex temperamentorum contrarietate manifestissima, *contra Cicutas*, (vt Plinij verbis vtar, lib. 23. ca. 2. *merum*) esse remedio, tanquam depellendæ, quam Cicuta intulerit, iniuriæ opportunũ: quod & ipse agnouit Plato, in Dialogo qui Lysis inscribitur. Attamen & aliter verba hæc Dioscoridis accipi possent, quasi voluerit vino meraco vim Cicutæ maleficam adiuuari, dum scilicet vinum vehiculi vicem præstans, vim eam cicutæ ad vitalia deducit: quod & ipsum Plinius innuit, lib. 25. cap. 13. quo loco de Cicutæ vi refrigeratoria & enecante agẽs, scribit in hæc verba: *remedio est, priusquàm perueniatur ad vitalia, vini natura excalfactoria. Sed in vino pota, irremediabilis existimatur.*

ἐπιχώριον δὲ] Codex Catacuzenus sic habet: ἐπιχώριον δὲ ἐστὶ τὸ Κρητικὸν καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ φυόμενον, καὶ τὸ Μεγαρικὸν, καὶ τὸ Ἀττικὸν, καὶ τὸ Κῷον. Lacuna itidem ex vetusto quodã codice αὐτὶ τῷ, Χίῳ, Κῷ reponit. At Plinius, loco modò citato, *Maxime noxis*, inquit, *metæ finibus* (non, *Susis*) *Parthorum, mox Laconicæ, Creticæ, Asiaticæ: in Græcia verò, Megaricæ, deinde Atticæ.*

Cap. lxxx. σμίλαξ, οἱ δὲ, θύμαλον] Arbor hęc eadẽ à Nicãdro in Alexiph. σμίλαξ, à Theoph. verò, stirpiũ hist. lib. 3. c. 10. μῖλος appellatur: factũq; est vocis huiusce similitudine, vt hanc cum fraxino, quæ μελία est, confuderit Plinius: dum nõnulla fraxini foliis tribuit, quæ Taxi foliis veriùs à Theophrasto tribuuntur. Illam porrò eandem arborem à nonnullis etiam θύμαλον vocari scribit Paulus, lib. 5. cap. 48. itémque Autor librorum de venenis, qui hos de materia medica libros proximè sequuntur. Dioscorides, hoc loco, θύμαλον à quibusdam vocitari solitam tradit.

ἐλάτῃ τὴν φύσιν] Theophrastus, citato loco, Taxum nõ æquè ac abietem proceram esse scribit, esséq; magis πολυμάσχαλον, id est, *alis sinuatam*, necnõ & folio quàm abietis pinguiore molliορéque. Porrò & ab hac abietis similitudine Nicãder in Alexiph. σμίλαξ ἐλατίδα, eleganter dixit: & epitheti vice addit, κακὸν θανάτοιο πολυκλαύτοιο δότειραν. hoc est, *in fœlicem, quæ morte luctuosa perimit.*

ἐκθνήσκει μαλάσσονται] Lacuna legit in antiquo codice, πνίγονται, vel πνίγονται. At ego malim, μαίνονται, hoc est, *saginantur*. Nã & hoc modo veteres Dioscoridis Interpretes videntur legisse.

διαρροίας ἐμποιεῖν] Contrà Theophr. lib. 3. c. 10. Taxi quidem fructum ab aliquibus etiã mãdi scribit: at suauem esse & innoxium. Plinius verò, *Taxi baccas lethale in Hispania præcipuè venenum inesse* tradit, lib. 16. cap. 10.

τὸ δὲ ἐν τῇ Ναρβωνίᾳ] Quæ hîc de Narbonensi Taxo prædicantur, eadem de Arcadica narrãtur à Plinio, loco modò citato. Arcadicę quidẽ Taxi fateor meminisse quoque Theophrastum, lib. hist. 3. sed non in eam sententiam. Quin & idem Arcadicæ smilacis eodẽ libro meminit, verùm quæ sit à Taxo longè diuersa, & ilici similis. Ea verò ipsa est, cuius etiam decoctum à Gal. lib. 6. κατὰ τόπους, cap. 3. ad columellam inflammatam vsurpatur. Taxi enim, quæ, vel ipso teste Galeno δηλητηρίου ἐστὶ δυνάμεως, mentionem eo loco fieri nullo modo fit mihi verisimile: quanuis Cornarius, in suis commentariis, contrà sensisse videatur.

σκιαῖς δὲ καὶ θνήσκειν] Plutarchus, 3. Sympos. de perniciosa ista Taxi vmbra agẽs, tùm demùm eam scribit ἀποκτείνειν τοὺς ἐγκαθεύδοντας, ὅταν ὀργᾷ μάλιστα πρὸς τὴν ἄνθησιν. hoc est, *lethalem esse Taxi umbram sub ea sopitis, quando turget & ad aperiendos flores suos natura sponte mouetur.*

Cap. lxxxi. κυνῶν κυνὸς] *Apocynon necare quadrupedes omnes*, scribit Plin. lib 24. cap. 11. Galenus verò, 6 simpl. etiam hominibus venenum esse tradit, nec nisi imposito eo vtendum censet, ad discutiendum. Et Plinius tamen, eodem illo loco, *Apocyni semen ex aqua pleuriticos omnesque lateris dolores sanare* scribit: quod de sumpto Apocyni semine intelligendum videtur. Verùm in eo Plinij loco mendum fortasse subest, quod meritò suspicatur Cornarius.

Cap. lxxxii. ὡς κισσὸν] Lege, ὡς κίρας, seù potiùs, ὡς κερὰτιον, ἀμυγδάλου: vel, si mauis: μεγάλου δὲ ἐμφερῆ ἀμυγδάλου καρπὸν, καὶ ἀμυγδάλου, πλῆρες &c. Paulò pòst verò, αὐτὶ τὸ, ἐκκαθαίρειν, iuxta vetusti codicis fidem lego, ἐκκαθαίρεις. Siquidẽ quod intra Nerij siliquam continetur semẽ, lanosis floccis albidis est implicitum, quales & ij sunt pappi, qui in Acanthio visuntur.

αἷς βοτάνη δὲ κουκλὶ] Eadem planè de Nerio seu Rhododẽdro (ῥόδων ἀγρίων vocat Lucianus, *lauream rosam* Apuleius) referuntur à Plinio, lib. 16. c. 20. At contrà Gal. 3. simpl. Nerion intrò sumptũ, non pecoribus tantùm atque aliis quadrupedibus, sed & hominibus perniciosum venenatúmque esse cẽsuit. Verùm fortasse quod hominibus sanis venenum est, idem ipsum à serpẽte demorsis est remedio: sunt enim venena plerunque aliorum venenorum ἀλεξιφάρμακα.

Cap. lxxxiii. θρεπτικοὶ δὲ εἰσιν] Fungos θρεπτικοὺς dixit Dioscor. quippe qui copiosum alimentum subministrent, quanuis id crassum & excrementitium: *alibiles* ex Varrone vertimus. Sed & si θρεπτικοὺς accipere voluerimus, quasi βρώσιμους seu ἐδωδίμους, pro *iis saltem qui esculenti sunt*, non incõmodè, vt opinor, hæc ipsa periodus aliter ita verti posset: *Cæterùm qui fungi in alimentis locum habent, ægrè quoque dissoluuntur, &c.* Porrò quibus signis esculenta fungorum genera à venenatis & pernicialibus internoscantur, & quænam his sint remedio, illa verò quomodo præparari oporteat, quò innocentiora euadant, reperies & apud Athenæum, lib. 2. quo loco ipsius Diphili Siphnij verba recitantur.

Cap. lxxxiiii. οἱ δὲ ἐφήμερον] Galenus & Paulus duplex faciunt Ephemeron, Colchicum & illud alterum minimè venenatum, proximè sequenti capite descriptum, quod iris syluestris appellatur. Ita autem Galenus, 6. simplicium, vtrunque distinxit, quod Ephemeron radicem oblongam, Colchicum verò rotundam eandem proferat. Serapio hermodactylo tribuit, quæ Diosc. vtrique huic Ephemero. At Paulus Ephemeri genera ab hermodactylo manifestò discreuit, dum de hermodactylo & Ephemeris distinctis egit capitibus. Neque tamen Dodonæi sententiam improbauerim, qui officinarum

officinarum Hermodactylum, innocens Colchici peregrini genus esse existimat.

οἱ δὲ ἱερὰν ἀχίαν] Galenus & Paulus hoc genus Ephemeri etiam alio nomine ἱερὰν ἀχίαν appellari testantur: attamē à Serapionis Interprete Dodonæi censura confirmatur, qui κῶνον ἄχειον hoc loco legendum existimat.

αὕτη λευκή] De Ephemero paulò aliter Plin. lib. 25. cap. vlt. in hæc verba: *Ephemerum folia habet lily, sed minora, caulem parem, florem cæruleum, semen superuacuum*, &c.

CAP. LXXXVI. οἱ δὲ ἱξίνην ἀχείας] ἱξίνην ἀχείας, legendum cōiicio ex Apuleio: qui quidem, inter alia Helxines nomina, & huius etiam meminit. Ita porrò dicta videtur, quòd ipsius semina capitulis lappaceis inclusa sint, quæ quidem tenaci nexu instar visci vestes quibus adhæserint ad se trahāt, vnde & ἰξίνην quoque dictam volunt. Ἀχείας autem vocem ego corruptam existimo, ac pro ea fortasse reponendum περδίκιον, (siquidem & ab aliquibus ita vocari narrat Plinius, quoniam illius semine perdices præcipuè vescantur) aut etiam, si mauis, Vrceolarem aut Vitrariam. Nam & ista nomina huic eidem plātæ à Latinis indita sunt, quòd detergendis vitreis vrceolis esset efficax: quanquam & alij à solo natali muralium seu muralem herbam vocauère.

ὅμοια λινοζώστει] Plinius *folia mista similitudinis plantaginis & marrubio* esse scribit, libro 22. capite 17.

CAP. LXXXVII. ψυκτικήν, στυπτικήν] Contrà Gal. 6. simpl. Alsinē esse tradit aqueæ & frigidæ essentiæ, adeóque citra astrictionem refrigerare: id quod itidem Paulus, Oribasius & Aëtius Galenum secuti testantur. Sed fortasse vox hæc, στυπτικήν, perperàm & preter mentem Diosc. in contextum irrepsit. Et certè quidem in veteribus quibusdam codicibus minimè legitur.

CAP. LXXXIX. καὶ ἐσπαρμένοις] ἀργιλλώδεσιν, id est, *argillosis*: argilla enim terra ea est, è qua figuli vasa sua figlina conficiunt. Plinius hunc locum fortasse non satis assecutus, lib. 25. cap. 13. *Aizoon maius in fictilibus vasculis seri tradidit*.

CAP. XCI. φύεται ἐν πέτραις] Marcellus nonnulla hoc loco adiicit, ex libro 2. capite de portulaca agresti hauddubiè transcripta. Ac reuera quidem quod hîc tertium Sedi genus nominatur, & quæ syluestris portulacæ nomine eo loco describitur, vna eadémque planta esse mihi videntur, quæ duobus varijs sit descripta capitibus, quemadmodum & suo loco anteà monuimus.

ἔχει θερμαντικήν] Plinius, lib. 25. cap. 13. Sedi generibus omnibus vim eandem tribuit, refrigeratoriam nimirum & astringentem, in quo palàm à Dioscoride discrepat: qui quidem tertium hoc Sedi genus, calfaciens, acre & exulcerans constituit.

CAP. XCII. φίμους καὶ αἰδοίοις] *astricta pudenda laxat*, seu, *coarctata eadem dilatat*. Id enim sonāt verba Dioscoridis: neque dubium est, quin vitium id, quod φίμος seu φίμωσις Græcè dicitur, æquè in vulua muliebri atque in cole virili, interdum conspiciatur. Alioqui equidem, *Contractum colis glandem nudat*, reddidissem, sicque aptiùs virorum φίμωσιν expressissem.

CAP. XCIII. καὶ λινόζωστις] Plinius, ἰνόζωστις, perperàm legisse videtur. Sic enim, lib. 25. cap. 13. de Cotyledone: *Est & aliud genus*, inquit, *eiusdem, sordidis folijs*, &c. Ibidem, pro eo quod hîc habetur, μικρὰ δὲ πρὸς ἃ καὶ ἡ ἀειζώου, habet ille: *vsus eius ad eadem quæ irus*; pro quo legendum coniicio, *prioris*, scilicet alterius Cotyledonis. Nam & vtriusque Veneris vmbilici vires ab aizoi vtriusque viribus haud ita discrepant.

CAP. XCIIII. κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα] Cùm Vrtica caliditate sua partiúmque tenuitate menses cieat, mirum fortasse cuipiam non abs re fuerit, quòd Diosc. sanguinis è naribus profluuia eandem sistere paulò antè pronuntiauerit. Et hoc ipsum tamen etiam retulit Plinius, lib. 22. cap. 13. scribens, *Vrticam tritam naribus inditam sanguinem sistere, & magis radicem*: rursúmque, non ita multò post, *Succum urticæ expressum illitúmque fronti sanguinem narium sistere*. Sed & Aëtius, tetrab. 2. serm. 2. cap. 94. *Sanguinis è naribus eruptionem sistere* ait *foliorum Vrticæ succum linamento exceptum & inditum, itémque folia ipsa trita ac fronti imposita*. Quid quòd & ipse Gal. lib. de comp. med. κατὰ τόπους 4. cap. 8. Vrticam non dubitat inter ea recensere, quæ astringunt simul & repellunt? etsi vires planè contrarias illi tribuisse videatur, lib. 6. simpl.

CAP. XCVII. ῥίζα ἄχρηστος] Plinius, lib. 25. c. vlt. de Senecionis radice verba faciēs, habet hūc in modum: *Radicem alij* (dixerunt esse) *superuacuam, alij neruis vtilem, alij potu strangulare*. At Senecionis quidem radicem superuacuam agnoscit Diosc. folia verò neruis vtilia, & pappos potu strangulare tradit. Ista fortè non satis assecutus Plinius, radici tribui putauit, quæ folijs & pappis rectiùs conueniunt.

CAP. XCVIII. θαλίκτρον] Galenus & Paulus θαλίκτρον vocant, itémque Plinius Thalietrū: atque hic quoque verisimile est lapsu propter similitudinem facili λ in κ mutatum. Porrò Thalietro Plinius, lib. 27. cap. 13. caulem assignat papaueris, quem Dioscorides eúmque secutus Galenus μηκώνος seu μηκωνίου τὸ πάχος esse pronuntiarunt, hoc est, *rumex crassitudine*.

CAP. XCIX. θριδακώδη, ἰσχνά] And. Lacuna legit in vetusto codice, φύλλα θριδακώδη, hoc est, *lactucæ folio*: quam ego lectionem iccircò prætulerim quòd & ipse Theophrastus, lib. hist. stirp. 4. cap. 7. Musco marino folia tribuit herbacei coloris, lactucis non dissimilia, sed rugosiora & contractiora, hisce verbis, quę ita legi par est: ἄλλο δὲ βρύον ὃ φύλλον ἔχει ποῶδες τῇ χρόᾳ, πλατὺ δὲ καὶ οὐ ἀνόμοιον ταῖς θριδακίναις, ῥυσὸν δὲ μᾶλλον καὶ ὥσπερ συνεσπασμένον. Huius quoque vestigiis insistens Plinius, libri decimotertij capite vigesimoquinto: *Aliud*, inquit, *genus fruticum Bryon vocatur, folio lactucæ, rugosiore tantùm*, &c. Rursúmque, libro vigesimoseptimo, capite octauo: *Bryon marina herba sine dubitatione est, lactucæ folijs similis, rugosa, veluti contracta, pluribus ab vna radice exeuntibus folijs*, &c. quanquam etiam libri vigesimosexti capite decimo, *fuci marini genus, quod conchylijs substernitur, faciens lactucæ simile*, Muscum cum fuco confundere videtur. Ex illis porrò Theophrasti & Plinij locis hoc Dioscoridis caput illustrantibus palàm fit, βρύον θαλάσσιον non esse corallinam, vt

plerique sat turpiter hallucinati autumant, sed potiùs quod pro Musco marino altero depingitur à Matthiolo, itémque à Dodonæo pro fuco marino priore, quíque lichenem, quem *hepaticam* vocant, aut potiùs pulmonariam vulgo dictam, referre videtur. Corallina verò ad fuci marini genera potiùs referenda videtur, siue is sit quem τριχόφυλλον, hoc est, *capillaceo folio*, similē fœniculo describit Theophrastus, siue etiam qui gramini similis esse traditur. Equidem apud Diosc. corallinam esse crediderim, quam is φῦκος πλατύ, aut potiùs à foliis crispis tortisve, aut etiam mollibus, οὖλον nominat.

καὶ σύμφυσις πυρώσεως] Ruellius, φλέξεως, legisse videtur: in quam sententiam Plinius etiam, loco modò citato, sic habet: *Præcipua siccandi vi spissandique vis, & collectiones omnes inflammationésque cohibendi, præcipuè podagræ, & quicquid refrigerare opus sit.* Galenus itidem de Bryo seu Musco marino, libro 6. simpl. καὶ πάνθ' ὅσα θερμὰ καταπλαττόμενον ἐναργῶς ἐμψύχει τε καὶ ὠφελεῖ. hoc est, *calidos omnes affectus euidenter refrigerando iuuat.*

CAP. C. τὸ δὲ πλατύ] Lacuna legit in vetusto exemplari, οὖλον, hoc est, non, vt ille quidem vertit, *capillaceum*, sed, *crispis & intortis* seu etiam *mollibus folijs.* Plinius quoque, libri 26. capite 10. Fuci marini tria constituit genera: vnum quidem latum, alterum longius, quadantenus rubens, tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tingantur. Idipsum paucis immutatis repetit, libri 32. capite 6. Alibi verò, libro decimotertio, capite vltimo, totidem quidem statuit Fuci marini genera: sed primum scribit folia gignere lata, colore viridi: alterum capillaceo esse folio, simile fœniculo: tertium gramini simile, radice geniculata & caule qualiter calami. Quin & Theophrastus, ex quo illa deprompsisse videtur, Algæ marinæ tria hęc agnoscit genera, lib. stirp. hist. 4. ca. 7. duo quidem πρόσγεια, hoc est, *iuxta terram nascentia*, tertium verò πόντιον, seu πελάγιον, hoc est, *in alto mari proueniens*, quanquam & idipsum in Creta πρὸς τῇ γῇ φύεσθαι fatetur: ac προσγείων quidem vnum statuit πλατύφυλλον, herbaceóque aut viridi colore, quod quidam à porracei folij figura & colore πράσιον, alij à forma & fortassis etiam vsu ζωστῆρα nominarēt: alterum τριχόφυλλον, hoc est, *folio capillaceo*, fœniculo simile: πόντιον verò, quod tertio loco recensetur, gramini assimilat. Sed quid sibi voluerit Plinius, satis demirari non possum, dum, loco postremò citato, negat linguam aliam habere nomen. quod Græci vocant φῦκος, quoniam Alga herbarum magis quàm fruticum vocabulum intelligatur: interea tamen, lib. 32. c. 6. & alibi eundem Fucum algæ nomine designare non veretur.

πρὸς ποδάγρας καὶ πᾶσαν φλεγ.] Rectiùs fortasse, πρὸς ποδάγρας (seu ποδαγρικὰς διαθέσεις) καὶ πᾶσαν φλεγμονάς.

ὅτας ἀκάνθου ῥίζιον] Anguillara quidem tertij Fuci folia à Cretensibus fœminis commanducari & ad fucum adhiberi solita narrat: at de radice nil tale commemorat. Anchusæ verò radice colorem etiam natiuum olim solitas mentiri mulieres non est dubium, quoniam malas eleganti commendet purpurisso: attamen, quicquid affirmet Dodonæus, haudquaquam occurrit Græcus vllus Autor, apud quem radix ea φῦκος nomine significetur. Quare veriùs φῦκος, è quo Latini fucum suum mutuati sunt, existimauerim non quidem radiculam fuisse, sed factitiū potiùs quoddam medicamentum è cerussa paratum, cuius etiam Galenus ipse meminerit, lib. 9. simpl. tum cap. de cerussa, tum etiam in præfatione, quam metallicis medicamentis præfixit. Quin & illud ipsum Aëtius, quodam loco, φῦκος βαφικὸν cognominauit. Sed vide num fortè sit apud Diosc. hoc loco legendum ἀντὶ ῥίζιον, ψιμμύθιον, cùm aliud nil sit φῦκος, quàm cerussa ipsa varia lotura ad mulierum fucos præparata.

CAP. CI. ὅμοιον τεύτλῳ] *Potamogeton*, vt scribit Plinius, lib. 26. cap. 8. *similis betæ folijs, minoribus tantùm hirsutioribúsque*, &c.

CAP. CII. χωρὶς ῥίζης ἐστὶ] Verisimile est, si non sunt huic plantæ veræ radices, fibras saltem radicum loco subesse, quibus velut ore alimentum suscipiat: quo quidē, dum viuit, carere nullo modo potest. Alioqui non minùs fabulosum hoc foret, quàm quod & ipse Dioscor. de malabathro prodidit, lib. 1. cap. 11. Quòd verò & huic plantæ radicem hoc loco negauit, idcircò factū est, quòd folia fortasse sessili sua basi radices ita occulant, vix vt illę conspici possint.

καὶ ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας] Plinius, lib. 24. cap. 18. de Stratiote aquatica: *Sanguinem quoque qui defluit à renibus pota cum thure masculo mirificè sistit.*

CAP. CIIII. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν] His verbis quatuor Verbasci genera traduntur à Diosc. dū Verbascum distinguit in album & nigrum, albúmque subdiuidit in marem & fœminam. Dioscoridem in tradendis Verbasci differentiis iisdē sequitur & ipse Gal. 8. simpl. hisce verbis: ἡ μὲν τις ἐστὶ φλόμος λευκή, ἡ δὲ μέλαινα. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν ἄῤῥην, ἡ δὲ θήλεια, ὧν ἡ μὲν στενόφυλλος, ἡ δὲ μείζω. hoc est, *Est quoddam Verbascum folijs candidis, alterum iisdem nigris: & illius quidem duo sunt genera: mas, cuius folia angustiora: & fœmina, cuius grandiora*, &c. At Plinius, libro vigesimoquinto, capite decimo, vnicam duntaxat Verbasci differētiam agnouisse videtur, dum scribit in hæc verba: *Verbasci genera habet prima duo: album in quo mas intelligitur: alterum nigrum, in quo fœmina.* In cæteris tamen quæ sequūtur à Dioscoride haud ita multùm euariat.

ἔχει δὲ κλῶνας] Quidam vetus codex ἀντὶ τοῦ, κλῶνας, legit, δακτύλους. pro quo fortè reponendum esset, σπονδύλους. Lacuna verò in alio vetusto codice legit in hunc modum. φύλλα δὲ τὰ μελαμφακῆ ὅμοια ἔχει κύκλῳ περὶ τὰς ῥάβδους, ὥσπερ πράσιον. Eandem quoque lectionem secutus videtur Oribasius. At ego vnica mutata vocula lectionem vulgatam retineo, nempe ἀντὶ τοῦ κλῶνας, lego, κύκλῳ. Neque enim foliorum, sed florum potiùs situm circa virgas hîc depingere velle videtur Dioscorides, qualem nimirum & in vtroq; marrubio descripserat, dum marrubij quidem nigri flores diceret περιεχομένους τοῖς καυλοῖς ἐχομένως, albi verò, σπονδύλους.

CAP. CVI. ἀνθέμιον καὶ ὁ καρπὸς] Hæc eadem repetūtur à Galeno, 6. Simplicium, totidem verbis: sed ad perniones & ambusta, nulla seminis Arctij facta mentione, radices, folia & caules tātummodò commēdantur à Diosc. in lib. 1. εὐπορ. cap. 178. & 179. vnde & quidam hoc loco ἀντὶ τοῦ,

κυρτὸς,καυλὸς legendum suspicantur.

CAP. CVII. ἐκ τῶν λυγισμῶν] τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν ἀεὶ τὰ ἄρθρα ἀλγήματα, *dolores articulorum ex contorsionibus ortos* verto cum Ruellio: nonnulli alij *ex articulorum confractionibus ortos* interpretantur: quoniam λυγισμὸν reperiunt apud Hesychium exponi,ἀνάκλασιν μελῶν: pro quo ibidem rectiùs fortasse legas,ἀνάκαμψιν μελῶν. Nam & antè idē Hesychius τὸ λυγίζειν exposuerat,κάμπτειν ἢ στρέφειν; hoc est,*flectere aut torquere*, deducta scilicet voce ἀπὸ τῆς λύγου,λυγος,ἀμπελόδεσμος,φυτόν,ἄγνος *vitex* scil.seu *salix amerina*, quæ quidem inter vimina omnia lentore & flexibilitate pollet. Hinc factum est, vt λύγισμα seu λυγισμὸν ἀπὸ τοῦ,στρέμματος accipiendum putarim,hoc est,*pro luxatione seu contorsione*. Nam & hac voce vsus est Cicero, quamuis pro ea quæ in articulis fit contorsione,*luxationis* vox in vsu frequentiore solet esse.

CAP. CX. δακρύειν ἀγωγὸς] Addo ex Gal. & Plinio,ὡς ἀπὸ ὁ καπνὸς, quãuis alioqui sat ista subaudiri possent.Quia enim Fumariæ succus instar fumi lacrymosus est, (hanc enim vocem Horatij exẽplo vsurpare libet) tota herba apud Græcos καπνὸν seu καπνῖτιν, vti apud Latinos *fumariæ*, nomen inuenit.

καὶ ἐκ τῶν βλεφάρων δυσκαῖ] Lacuna ex v.cod. legit: καὶ ἐκ τῶν βλεφάρων ἐκτιλθείσας τρίχας οὐκ ἐᾶν ἀναφύεσθαι, &c.quam lectionem plerique Interpretum secuti videntur. At ego vulgatam lectionem lubens retineo: sed, ἐκτιλθείσας,ex Lacunæ codice addo: vix enim Fumariæ succus illitus eiusmodi pilos aboleret, nisi priùs volsellis euulsi forent.Per δυσκαῖ autem τρίχας,eum palpebrarum seu potiùs ciliorum affectũ designari existimo, qui à Medicis διστιχία seu διστιχίασις, & ab Autore Isagoges etiam διστιχίασις dictus est. Est autẽ is τριχιάσεως species, per quam sub ciliis naturalibus pilorum ordo alius præter naturam succrescit, qui oculorum membranas pungit, atque adeò fluxiones in oculos sæpenumerò concitat.

CAP. CXI. ἐς χελιδόνι] Quod hic Dioscorides expressò è Loto satiua succo, idem ipsum Plinius, lib.22.cap.21.illius folijs tribuit, hisce verbis:*folia eius cum melle, oculorum cicatrices, argema,nubeculas discutiunt*.

CAP. CXIIII. τοῦ δὲ κυάμου ἰσομεγέθης] Caulem hunc,non vulgaris quidem fabæ,sed AEgyptię, cauli conferri facilè colligitur ex Theophrasto: qui quidẽ,lib.4.stirp.hist.cap.10.vbi fabam AEgyptiam descripsit, illico pòst huius etiam Loti partes omnes,nempe caulem,folia,flores,caput & radicem quoq; ipsam, quam κόρσιον nominat, ita luculentè depingit, vt ad lucem huic capiti Dioscoridis afferendam nihil ampliùs desiderari possit. Inde & sua mutuatus est Plinius,lib.13. cap.17.

λευκὸν,ὅμοιον κρίνῳ] Callixenus Rhodius in suis de Alexãdria libris,vti refert Athenæus, lib. XV. floris Loti duplicem agnoscit colorem:*alterum*, inquit, *similem rosæ*, *ex quo nectebantur coronæ*, *quas propriè vocabant Antinoias: alterum cyaneum*, *è quo lotina corona fiebat*.

CAP. CXVI. τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις] Plinius, lib.24. cap.16. floris insuper mentionem facit, hisce verbis:*Myrrhis,quã alij smyrrhizam,alij myrrham vocant,simillima est cicutæ,caule folijsque & flore: minor tantùm & exilior, cibo non insuauis*, &c. Varia porrò nomina,quæ huic herbæ tribuuntur, omnia sat constat ab odore myrrhæ, quem refert ipsa radix,indita fuisse.

CAP. CXVII. μώλυζα] Paulus AEgineta,lib. 7.in litera M locis duobus diuersis de hac eadẽ planta egit: ac priore quidem,μώλυζαν appellat, posteriore,μώλυζα,ὅτι σκόρωδον μονοκέφαλον. hîc quidẽ Dioscoridis, illic verò Galeni ipsissima verba referens.Cæterùm in hoc ipso capite ἀντὶ τοῦ,τραχήλῳ, κλαδὶ seu κλάσι restituendum esse ampliùs nemo fortasse dubitat.

CAP. CXVIII. οἰνάγρα,οἱ δὲ οἰνοθήρας]Hãc plantam itidem ὀνάγραν,ἢ οἰνοθήραν,ἢ ὀνοθούριν nominant Galenus,Paulus & Oribasius. Attamen rectiùs οἰνάγραν aut οἰνάγραν, vel etiam οἰνοθήρας legas ex Theoph.& Plinio: quoniam ἀπὸ τοῦ οἴνου,nimirum *à facultate vini, quam refert*, nomen accepisse videtur: siue quia radix arefacta vinum oleat, vel referunt, siue quòd haud secus atque vinum feritatem animalium mitiget. Crateuas apud Plinium etiam OEnotheridem appellat. Porrò ex Theoph.cap.21.lib.9. stirp.nõnulla; quæ in hoc contextu vitio non carent, emendare facile fuerit:scilicet pro,ἐλατήριον,reponendum κατάπτερα, itémq; pro, ῥίζαι μικραὶ, μακραὶ, vti nos fecimus; veterũ codicum fidẽ secuti. Sed & ex Theoph. sententia, longã OEnotheræ radicem fecit Plinius, lib.26.cap.11.In radicis tamen colore manifestò discrepat à Dioscoride Theophrastus; dum hic illã ἐρυθρὰν καὶ μεγάλην, *rubram & grandem*, ille λευκὴν *albam* describit: nisi fortè Dioscoridi de interiore, Theophrasto de exteriore radicis parte agere visum est.

τὰ θηριώδη ἕλκη] θηριώδη ἕλκη aliâs *effera seu efferata*, vel etiã *ferina vlcera* verti. Hîc Plinij exemplo, à cuius sermone vix nisi coactus discedere soleo, *efferantia sese vlcera* interpretari visum est. Siquidem & apud Plinium, lib.26.cap.14. quo loco legitur: *per se OEnothera efferentia sese vlcerã sanat*, pro *efferentia*, *efferantia* legendum esse ex hoc loco quiuis facilè coniiciat.

C. CXIX. τὰ κάτωθεν ῥοδώδεα] Hunc locũ deprauatũ esse,& pro,ῥοδώδεα,vocẽ aliã desiderari crediderim. Neque enim verisimile fuerit vnius & eiusdem herbæ folia ab imo roseorũ speciem referre, pusillàque esse: reliqua verò quæ è caule prosiliunt, buglosso similia & longiora. De caule itidem, τρίγωνος τὰ κάτωθεν,legendum videtur: quoniam paulò pòst subdit Autor, τὰ ἄνωθεν τοῦ καυλοῦ περιφερῆ,hoc est,*summam caulis partem rotundam esse*. Ita porrò imam caulis partem summæ videtur opponere, dum hanc scribit esse rotundam, illam verò triangularem. Sed & γωνίας seu anguli, de quibus deinde agitur, minimè ad folia, sed ad caulem potiùs referri debere videntur, cui quidem tres illi ab imo anguli tribuuntur. Etsi verò suspecta mihi est tota ista periodus, attamen verbum verbo reddere satius duxi, quàm (quod fidum Interpretem minimè decet) citra codicis vllius autoritatẽ liberiùs quicquam immutare.

καὶ μακρότερα] Plinius, μικρότερα, legisse videtur, vti etiam in vetusto quodam Diosc.codice habetur. Ille enim de Cirsio agens, libro 27. cap. 8. *folia*, inquit, *bouis linguæ similia*, *minora*. Idem plantam hanc, quæ in Aldino Diosc.

codice per literarum metathesin κρσίον nomine effertur, rectiùs *Cirsium* nominat, ducto scilicet ἀπὸ τῶν κιρσῶν nomine, hoc est, *à varicibus*, quibus illa remedio esse fertur.

Cap. cxx. πορφυροῦν ἢ μήλινον] Sic legunt Serapio, Oribasius, Ruellius, Cornarius & Anguillara. At Cordus, Marcellus & Matthiolus, loco disiunctiuæ particulæ, ἢ, copulatiuam, καὶ, reponunt. Existimant enim idem genus Asteris hic describi, quod floris foliola, quæ quidem capitulum ipsum ambiunt, habeat purpurea, medium verò capitulum luteum. At ego duo Asteris genera floris colore distincta depingi existimo, quorum vnum illa eadem floris foliola habeat purpurea, alterum lutea: nam in vtroque genere quod medium floris locum tenet, citra controuersiam melinum seu luteum visitur.

ὠφελεῖ δὲ σύναγχ.] Hæc omnia vsque ad illud, ἀρμόζει, in vetusto quodam codice minimè leguntur: & certè quidem ex capite de Viola totidem penè verbis translata, atque adeò huic capiti perperàm adiecta videntur. Enimuerò tale nihil de Astere proditum est à Galeno, Plinio aut Auicenna: qui tamen hac ipsa periodo recēsitas vires violæ rectiùs tribuerunt. At Serapio easdem planè facultates in vtroque capite retulit.

Cap. cxxi. τὰ κατ' ἄκρον τὸ πέταλον] Plinius itidem in hanc sententiam sic habet, libro 27. capite 11. *Isopyron aliqui Phasiolon vocant, quoniam folium quod est aniso simile, in pampinos*, (vel vt Cornarius ex veteri codice restituit, *in phasioli pampinos*) *torquetur*. Vt vt sit, vox, πέταλον, hoc loco mihi non parum suspecta est. Assimilat enim Autor Phasiolo Isopyron, quoniam ad similitudinem Phasioli in summo vel extremo folio clauiculam gerat. At certè quidem est Phasioli syluestris genus quoddam, cuius foliorum pediculi in capreolos exeunt. Attamen si noster Phasiolus cum Dioscor. Phasiolo seu Smilace hortensi vnus & idem est, vti certè videtur, nusquam (quod & antè in cap. de smilace hortensi admonuimus) in ipsius folio, sed neque in aliis illius partibus clauiculam seu pampinum liceat animaduertere: nisi fortè velimus caulis extremitatem, quæ vicinis perticis fruticibúsve aduoluitur, ab vsus similitudine ἕλικα nuncupare. Sed faciamus ita esse. Attamen si Isopyron Phasiolo huiusmodi clauiculæ ratione assimilatur, tùm quoque hoc loco non, κατ' ἄκρον τὸ πέταλον, sed potiùs, κατ' ἄκρον τὸν καυλὸν, legendū fuerit. Dodonæus quò promptiùs ab hac difficultate sese expediat, nobísque faciliùs persuadeat, pratense trifolium esse Dioscoridis Isopyron, vna litura ista Dioscorides verba expungenda censet: τὰ κατ' ἄκρον τὸ πέταλον ἕλικα φέρον.

Cap. cxxiii. ἑτέρας βρυωνίᾳ] Vulgata exemplaria ἀμπέλῳ λευκῇ, perperàm. Marcellus ex veterum quorundam codicum fide ita legit: λευκὸν αὐτῆς ἔχει ἑτέρας βρύῳ ἢ ἐλαίᾳ. At nos vetusti alius codicis, qui in Sambuci, itémque eius qui in Lacunæ manus incidit, autoritate freti, ἑτέρας βρυωνίᾳ, legere maluimus: maximè cùm ei plantæ, quam cum Autoribus Aduersariorum Cacaliam esse credimus, quæque in vicinis nostris montibus satis frequens visitur, muscosum florem Bryoniæ flori haud ita dissimilem esse compertum habeamus.

ἐν οἴνῳ βρεχθεῖσα] Galenus, nusquam Cacaliæ facta mentione, tribuit eadem Cacano seu Cancano, quæ Dioscorides Cacaliæ: vnde facilè colligitur, vnam & eandem esse herbam Cacaliam Diosc. & Galeni Cancanon. At Paulus errore manifesto diuersas fuisse plantas satis innuit: dum, Cancani priùs facta mentione, Cacaliam deinde facit Cancano similem. Atque id genus erroris apud Paulum tam frequens deprehenditur, quàm quod maximè.

Cap. cxxiiii. διὰ οὐρητικόν] Inter naporum genera Bunium hoc recēsuit Plinius, lib. 20. c. 4. Sed semen, quod Dioscorides nominatim οὐρητικὸν esse pronunciat, ille contrà *urinam inhibere* scripsit, *si non lini semen vna bibatur*. Etsi enim paulò antè apud eundem Scriptorem Bunium legatur, *vesicæ & urinæ utile*, pro *vrinæ* voce, *Renibus* eo loco legendum conicio: quoniam illa Dioscoridis verba exprimere voluisse sit verisimile, quæ sic habent, καὶ νεφροῖς καὶ κύστει ἁρμόδιον, futuráque sit alioqui in paucis illis Plinij verbis manifestissima contradictio.

Cap. cxxvi. μαλινοῦ δὲ] Fuchsius, Dodonæus & Autores Aduersariorum hederam, vulgò terrestrem dictam, veram & legitimam Chamæcisson esse dum sibi persuadent, hoc loco pro, μαρίνα, μαρίνου legendum censent. Dodonæus præterea cùm terrestris hederæ folia floribus longè amariora esse deprehenderet, transposita iudicauit quæ hîc de florum amaritudine dicuntur, eáque potiùs ad folia referri debere. Mihi quidem, dum quid certius sese obtulerit, nihil immutare visum est. Attamen cùm Plinius lib. 24. cap. 15. suam Chamæcisson faciat *spicatam tritici modo*, aliam fuisse à Dioscoridis Chamæcisso, aut in Plinio mēdum aliquod subesse, facilè crediderim.

ἐπὶ ἡμέρας μὲ ἢ ζ'] Ruellius, λ' ἢ μ', legisse videtur. Dissidet itidem à Dioscoride Plinius, dum citato loco scribit in hæc verba: *Bibunt Ischiadici folia tribus obolis in uini cyathis duobus, septem diebus, admodum amara potione*.

Cap. cxxvii. Χαμαιλεύκη ποιεῖ] Galenus & Paulus χαμαιλεύκης itidem mentionem faciunt. At Plinius, libri vigesimiquarti capite decimoquinto, seorsim Chamæleuces & Chamæpeuces meminit: & Chamæpeucæ quidem eadem tribuit, quæ Dioscorides Chamæleucæ. Chamæleucen verò eam esse tradit, quæ alio nomine Farranum seu Farfugium, aliàs Bechion nominetur: vti reuerà & inter Bechij synonyma in Diosc. nothis vox illa reperitur. Iccirco & *Chamæpeucen* potiùs, quàm *Chamæleucen* legere visum est, Valerij Cordi exemplo, qui ita quoque in emendatioribus quibusdam Diosc. codicibus scriptum reperisse se asserit. Huc & illud accedit, quòd cùm herbam hanc Dioscor. ἀλίχλωρον esse profiteatur, ei minùs aptè conuenit χαμαιλεύκης appellatio: quippe quæ indubitanter *humilem populum* designet: populi verò albæ folia altrinsecus incana lanugine vestiri, nedum ὑπόχλωρα conspici, vnicuique constet.

Cap. cxxix. ἄκαυλον ἐπὶ γῆς] Aut Dioscorides tùm demùm caule vacare Cynoglosson intelligi voluit, cùm humi sternitur: aut certè

ab eo Plinius dissidet, qui eidem plantæ caules seu thyrsos assignat, & rectè quidem. Quoniam Cynoglosson (siquidem illud est, quod vulgaris Cynoglossi nomine passim occurrit) cum primum assurgit seséque à terra attollit, caules incipit producere, quos Plinius thyrsos appellauit: ante verò id tempus, nempe primo aut altero, interdum etiam tertio sui ortus anno, caule penitus vacare deprehenditur.

Cap. cxxxi. λεοντοπόδιον] Ista herbula Cemos Plinij fortassè fuerit, tum quia vox ea in Diosc. nothis etiam inter Leontopodij synonyma reperitur, tum quia & Cemon ad amatoria proucere innuit Plinius. Ab hoc verò Diosc. Leontopodio longe diuersum fuisse constat illud, cuius aliquoties meminit Plinius. Sed & quod Aetius & Apuleius Leontopodium nominant, non aliud quàm Leontopetalon esse palàm est.

Cap. cxxxii. ἱπποὺγλωσσον] Ex Galeno & Paulo legere mallem, ὑπόγλωσσον. Nominis verò etymon declarat Galenus, 8. simpl. hisce verbis: ὑπόγλωσσον ὠνόμασται μὲν οὕτως, ὅτι τὰ ἐκ τῶν φύλλων ἐπ᾽ ἄκροις οἷς κορυμβοῖς τινες γλωσσάρια. hoc est, *Hypoglosson ex eo nomen traxit, quod summis illius corymbis proximæ veluti lingulæ subnascuntur.* Hypoglossam itidem vocat Plinius, eámque ita describit, lib. 27. cap. 11. *Hypoglossa folia habet syluestris myrti, concaua, spinosa, & in his ceu linguas folio paruo exeuntes de folijs.* Lacuna neque ἱππόγλωσσον neque etiam ὑπόγλωσσον, sed ἐπίγλωσσον potiùs legēdum existimat, itáque dictum censet, quod foliola, quæ de foliis exeunt, epiglottida imitentur.

Cap. cxxxiii. ἐμφερὲς ἀπαρίνῃ] Theophrastus, lib. 9. hist. stirp. cap. 21. ἀντίρρινον (malè siquidem legitur ἀντίρριζον) καλούμενον ὅμοιον δὲ τῇ ἀπαρίνῃ, ῥίζα δ᾽ οὐχ ἔχει. hoc est, *Antirrhinon simile est aparinæ: radix verò nonnulla ac ferè nulla submittitur.* At Plinius, lib. 25. cap. 10. *Antirrhinon simile facit lino, radice nulla, flore hyacinthi, semine vituli narium, &c.* Vterque in collatione palàm à Dioscoride discrepat.

ἄνθη ὡς λυχνίδος] Sic & Galenus, in Gloss. Hipp. vt βουκράνιον, ita & λυχνίδα ἀγρίαν nominari Antirrhinon scribit. Ex hoc autem loco coniiciunt nonnulli, priùs in florum comparatione legendum fuisse, ὅμοια λυχνίδι, non item, λευκοίῳ. Sed & Dioscorides ipse anteà λυχνίδος florem λευκοίῳ assimilauit: quare nihil refert, siue λυχνίδι, siue λευκοίῳ legas. Plinius haud ita magno discrimine Antirrhini florem, vti modò dictum est, hyacintho similem prodidit.

Cap. cxxxiiii. ὑπέστιν δὲ ξηραινόμενος] Malim, ξηραινόμενον, nempe καλυκάγχη. Neque enim verisimile est ipsum semen ita curuari contrahíque, vt milui exanimati vngues referat. Sunt qui de Catananches capitulis, seu potiùs siliquis, hoc intelligi voluerint. Plinius certè quidem, lib. 27. cap. 8 simpliciter protulit, Catanancem herbam Thessalam electam ad amatoria coniectura, quoniam arescens contraheret se ad speciem vnguium milui exanimati.

μήλου μέγεθος ἔχει] Plerisque vox ista, μήλου, hoc loco meritò suspecta est: quandoquidem alienum videtur, vt herba malo fructui magnitudine assimiletur. Ego de malo arbore hic agi existimaui: siquidem μῆλον Græcis non fructum modò, seu & arborem ipsam, significat. Dubito tamen, an Dioscor. μήλου μικροῦ nomine χαμαίμηλον designare voluerit.

Cap. cxxxv. ἀνθεῖ πρωὶ τι αὐτῆς] Ista eadem de Polij non quidem floribus, seu foliis ipsis, refert Plinius, lib. 21. cap. 7. *folia Poly* scribens *manè candida, meridie purpurea, sole occidente cærulea conspici:* quo loco, vt & alibi non semel, Polium cum Tripolio videtur confudisse.

Cap. cxxxvi. ῥαβδία λεπτὰ] Quoniam paulò post caulem Adianto negatum scribit Dioscorides, ῥαβδία ex antiquo codice restituere visum est: quippe cùm & ea voce vsus sit Autor cap. proximè sequenti, de Trichomane. Huiusmodi prætenues virgulas, è quibus folia ipsa prodeunt, non malè *ramos* dixit Plinius, polytrichi mentionem faciens: aliàs *ramulos* nominat: Theophrastus caulem trichomanis appellare minimè dubitat. Attamē virgulis illis caulū seu cauliculorum appellatio minùs aptè congruit. Siquidem Caulis seu Thyrsus in herbis, haud secus atque Caudex in arboribus, id propriè dicitur, quod à radice simplex prosilit & in altum assurgit, alimentum à radice haustum singulis plantæ partibus impertiens.

φύλλα ὅμοια τῷ κορίῳ] Ista sciens prudénsque omisi, quoniam neque apud Oribasium, neque apud Serapionem habentur, videntúrque temerè à sciolo quopiam ex proximè sequenti capite huc translata: quando verisimile non est folia eadem simul & coriandro & filici comparari. Cornarius & Tragus nonnulla potiùs hoc loco desiderari existimauêre, quæ ita suppleri ex Theophrasto voluerunt. Ἀδίαντον, οἱ δὲ πολύτριχον τὸ μὲν ἕτερον αὐτοῦ φύλλα λευκόν, φύλλα δὲ ἔχει κορίῳ ὅμοια, ἐπ᾽ ἄκρου δὲ καυλία τῷ ἐν ..., μέλανα, ... μέλαν, ... hoc est, *Adiantum alij polytrichon: est ex eo genere candidum, cui pusilla folia coriandri similia, in extremo incisuris diuisa auriculis è quibus exeunt nigri sunt, prætenues, dodrantales & nitentes. Alterum verò est nigrum, cui folia filicis.* & quæ sequuntur. At nos etiamsi eam lectionis immutationem admitteremus, quod minimè facimus, contrà tamen hic λευκὸν, illic μέλαν legi vellemus. Cùm enim ex sententia Theophrasti duo sint Adianti genera, vnum quidem album, alterum verò nigrum, hoc quidem existimamus esse legitimum Capillum Veneris officinis dictum, illud verò, quod rutæ murariæ aut saluiæ vitæ nomine vulgo notum est. Præter hæc verò & Polytrichum vulgo dictum Trichomanes esse agnoscimus, proximo capite describendum, & à prioribus illis omnino discrepans: quanuis inter Adianti genera ipsum perperàm reposuisse, adeóque cum Adianto confudisse videatur Plinius, Theophrasti mentem non satis, opinor, assecutus.

ῥίζα ἄχρηστος] Radicem Adianto tribuit Dioscorides, sed inutilem ac superuacuam. Contrà Plinius Adianto & Trichomani radicem nullam esse dixit, libri vigesimi secundo capite vigesimoprimo. Sed & de Trichomane Theophrastus, ῥίζα δ᾽ οὐχ ἔχει, scripsit, lib. 7. c. 13. quod Gaza Theophrastum velut excusans, ita reddidit, *Radicem esse minimam ac ferè nullā.* Idem

quoque apud eundem Theoph. de Antirrhino reperias eodem modo à Gaza conuersum. Scilicet vtrobique nullam, aut potiùs quasi nullam, radicé esse voluit Theophrastus, vti & Plinius: quam vsqueadeò exilem deprehenderat, vt vix radicis nomen mereretur.

ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα] Adianto dispares, imò etiam pugnantes, facultates tribui videntur à Diosc. dum ipsum mēses ciere scribit, sanguinísque reiectiones cohibere: quoniā ista simul stare nullo modo possunt. Sed nodum hunc satis appositè soluere videtur Mesuæus, in Simpl. dū Adiantū admonet dissimilaribus constare substantijs, aquea nimirū simul & terrea, mediocriter tenui: altera itidē superficiaria, calida & supramod ùm tenui. Illius enim vi dubium nō est, quin Adiantum aluum astringat, fluxionésq; cohibeat, maximéque siccum: huius autem ope quidni obstructa aperiet, crassa extenuabit, aluum (quod voluit Mesuæus) subducet, præsertímque si recens fuerit?

ἢ ἵνα ὄρνιγας] Quod coturnicibus tribuit hoc loco Diosc. idipsum de perdicibus refert Plin. libro 22. cap. 21. his verbis: *Perdices & gallinaceos pugnaciores fieri putant Adiantas in cibum eorum additas.*

καὶ φιλεῖ καὶ κρήνας] Theophr. quoque, lib. 7. hist. stirp. cap. 13. de Adianto scribit, φιλεῖ δὲ μάλιστα τόπους τοὺς ὑγρούς, *nasci locis aquosis*: de trichomane verò, χωρία φιλεῖ σκιερά, *loca amare umbrosa*. Plinius itidem, lib. 22. cap. 21. de Adianto vtroque: *Vmbrosas*, inquit, *petras parietúmque aspergines ac fontium maximè specus sequitur, & saxa manantia: quod mireris, cùm aquas nō sentiat.* Sed & paulò antè: *Aliud*, inquiebat, *adianto miraculū: æstate uiret, bruma non marcescit, aquas respuit, perfusum mersúmue sicco simile est: tanta dissociatio deprehenditur, unde & nomen à Græcis*, &c. Hæc ille: quæ quidē omnia ex Theophrasti citato loco mutuatum constat, vbi sic habetur: ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο ἐν τοῖς ποιώδεσι, τὸ ἐπὶ τὸ ἀδίαντον συμβαῖνον. τοῦτο γὰρ ὑγραίνεσθαι τὸ φύλλον βρεχόμενον, οὐδὲ ἐπιδιαμένειν τὸ ὑγρὸν, ὅθεν καὶ ἡ προσηγορία hoc est, *Inter herbacea Adianto proprium id est, quod liquore perfusum non madescit, sed ne humoris quidem uel tantillum ei adhærescere comperitur, unde & herba nomen accepit.* Hanc ipsam porrò proprietatem, cuius ratione nomen Adianto factum est, ἀδίαντον διὰ τὸ μὴ βρέχεσθαι ὑπὸ ὑετοῦ καὶ δρόσου, *quia pluuia rore'ue perfusum non madescat*, elegāter & ipse Nicander expressit in Theriacis, hisce versiculis:

ἀχαλές τ' ἀδίαντον, ὃ τ' οὐκ ὄμβροιο ῥαθάμιγξ
ἀγλαὶν ψιλοῖσι πετάλοισιν ἐφίζει. Ea sic

transtulit Gorræus:

Et nunquam madidum Veneris compone capillum
Cui non insidunt effusi nubibus imbres.

CAP. CXXXVII. ἀντία ἀλλήλοις] Theophrastus, loco modò citato, πετάλιον κατ' ἀντικρὺ ἀλλήλων. Plinius verò, lib. 22. cap. 21. *contrarijs pediculis densa inter se ex aduerso*: rursúmque, lib. 27. cap. vlt. *Trichomanes folia aduersa inter se* dixit: quibus verbis hæc ἀντία ἀλλήλοις, aptissimè expressit.

CAP. CXXXIX. κεραμιδ' ἔχον] Serapio, quantùm quidem ex Interpretis versione constat, legisse videtur, καὶ οἱ ἔχει δὲ ἢ γ' ἐλυτρά, ἀφ' ὧν &c. Vult enim semē duabus tribúsve vestiri tunicis, à quibus aristæ prodeant.

δρεπανοειδῆ καρπὸν] Quod Dioscorides ipsi herbæ, id Plinius semini tribuit, dum de AEgilope scribit, libro 25. cap. 13. his verbis: *AEgilopas sanat herba eodem nomine, quæ in hordeo nascitur, tritici folio, semine contrito cum farina permistu impositaque, uel succo.*

CAP. CXL. βρόμος πόα ἐστὶ] Sunt qui caput hoc de Bromo, tanquam supposititium & adulterinum, vna litura penitus oblitterent: quoniam de bromo inter frumentacea iā antè lib. 2. egerit Dioscorides. Alij vnam quidem & eandē plantam & hoc loco, & lib. 2. à Dioscoride tractari putant: sed illic, de seminis: hîc verò, de herbæ ipsius viribus agi. At ego eorum sentētiæ lubentiùs subscribo, qui libro secundo de auena satiua & esculenta, neque postremum inter Cerealia locum obtinēte, mentionem fieri existimāt: hîc verò, de eadem sponte nascente ac sterili, quæ inter segetum vitia numerari soleat. Neque desunt qui illam βρόμον, hanc verò rectiùs βρῶμον dici putent: quanquam vtrobique apud Diosc. βρόμος legitur. Nescio tamen, an vtroque loco rectiùs βρῶμος legi possit. Ab vtraque illa auena rursum discrepat commemoratus antè AEgilops, quæ Plinio *festuca*, Gazę verò perperàm *auena* dicitur. Est autem is & syluestris planta, sed quę peculiariter, vti æra triticum, hordeum enecet, & in ipso potissimùm nascatur, quasi hordeū in illam degeneret. Hoc ipso tamen AEgilopis nomine Theophrasto & Plinio etiam arbor è glandiferarū genere, itémque Plinio bulbi genus quoddam designatur.

CAP. CXLI. γλαὺξ κύτισῳ ἢ φακῷ] Haudubiè ex vetusto codice pro, κύτισῳ, restituendum, κυτίσῳ. Est enim Cytisi & lenticulæ foliis haud parua similitudo: at hederæ & lenticulæ, non item. Huic emendationi suffragatur & Plinij autoritas, cuius hæc sunt verba, lib. 27. cap. 9. quæ quidem hîc exscribere visum est, quoniam cum Autoris verbis quæ sequuntur itidem non planè consentiunt: *Glaux*, inquit ille, *antiquitùs eryi aut lini nominabatur, cytiso & lenticula folijs similis: auersa candidiora. Rami in terram serpunt quinis senisue, admodum tenues à radice: flosculi purpurei exeunt. Inuenitur iuxta mare. Coquitur in sorbitione similaginis ad excitandam ubertatem lactis: eam qui hauserint, balineis uti conuenit.* Ita Glaucem Diosc. ramulos à terra emittere, hic eosdem in terram serpere scribit: ille ad excitandam lactis vbertatem coqui cum farina hordeacea, sale & oleo voluit: hic in sorbitione similaginis. Sed quæ Plinius, sequenti capite, glaucio seu glaucij succo tribuit his verbis: *lactis ubertas intermissa restituitur*, huic ipsi Glauci rectiùs conueniunt.

CAP. CXLII. γεύσει στύφοντα] Plinius Polygalam gustu astricto esse scribit, lib. 27. cap. 12. quasi στύφοντα legerit. Gal. 8. simpl. eadē scribit, αὐστηρὰ ἔχει μετρίως τὰ φύλλα, *mediocriter austera habere folia*: cui subscribit Paulus. Cùm verò, testibus Theoph 6. de causis plantarum, & Gal. 1. simpl. manifesta sit inter sapores, astringentem, acerbū & austerum, differētia, quinam veriùs senserint, nihil decerno, quoniā adhuc incertum est, quæ verè plāta Polygalæ voce significetur: quanquā ab effectu, quem in euocando lacte præstat, eam

esse coniicio; quæ à Dodonæo floris Ambarualis nomine designatur.

CAP. CXLIII. ὥσπερ λίνοσπέρματα κελαιά.] Quod folijs Dioscorides, idipsum semini tribuit Plinius, lib. 27. cap. 12. *Osyris*, ait ille, *ramulos fert nigros, tenues, & in ijs folia nigra ceu lini, seménque in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubescens. Smegmata mulieribus faciunt ex his. Radices decoctum potum sanat arquatos.* Hæc ille. Sed pro eo quod ex Osyridis ramulis Smegmata fieri scribit Plinius, hoc est, (siquidem vsitata Medicis significatione vocem eam vsurparit) cutem detergentia medicaméta, Galenus lib. 8. simpl. ex ijsdem τὰ κορήματα, hoc est, *scopas*, fieri prodidit. Est enim κόρημα seu σάρωθρον Græcis, idem quod σάρον seu σαρωτήριον. Etsi verò scripserit Fuchsius ex autoritate Suidæ & Phauorini σμῆγμα nomine etiã τὰ κόσμητρα designari: fallitur tamen, dum Smegmata Plinij & κορήματα Galeni non ita multùm differre existimat. Quãdoquidem κοσμήτρου voce, non quod ille voluit, intellexêre Suidas & Phauorinus, nempe comptorium & venustans faciem medicamentum, quo cutis extereretur & læuigaretur: sed, vti exponit Scholiastes Aristoph. τὸ σάρον, ᾧ σαίρουσι τὰ οἰκήματα ἀπὸ τῶν ῥύπων. hoc est, *euerriculum quo domorum sordes euerruntur*. Cæterùm priuatim Osyridis radici vsum ad arquatos tribuit eo loco Plinius, quem Dioscorides toti plantæ tribuere videtur, dum nihil peculiariter designat.

CAP. CXLIIII. ἔχει φύλλα κισσώδη] Theophrastus, qui accuratissimè Smilacem hãc descripsisse videtur, lib. hist. stirp. 3. cap. vlt. folium ei tribuit, κιττῶδες, μικρὸν, ἄγωνον. Similiter quoque secutus eum Plinius, lib. 16. cap. 35. *Smilacem è Cilicia primùm profectam folio* scribit esse *hederaceo, paruo, non anguloso*. Rursúmque, lib. 24. cap. 10. *similitudinem habere* ait *hederæ, tenuioribus folijs*.

εἰς ὀπωρινίδα] Smilacis asperæ fructum, hic Dioscorides ὀπωρινίδι similem facit, hoc est, (vt alia ὀπωρινίδος significata à Suida & Aristoph. Scholiaste commemorata, tanquam huic loco non satis conuenientia, omittam) exili racemulo: quales ij esse solẽt qui vel summis palmitibus supra folia ipsa innascuntur, vel immaturi vindemiæ tẽpore inter folia latitant. Theophrastus, citato loco, scribit esse, καρπὸν προσφερῆ τῷ στρύχνῳ, καὶ τοῦ μελανθίου, καὶ μάλιστα τῇ καλουμένῃ σταφυλῇ ἀγρίᾳ. κρεμάμενοι δ' οἱ βότρυες, inquit ille, ὥσπερ τοῦ κιττοῦ. παραπλησίως δ' ὡς καὶ τὰς σταφυλάς. *fructum* inquàm ait esse *solani & vitis albæ fructui similẽ, maximéque vuæ syluestri nuncupatæ. Pensiles autem sunt racemi, ceu hederæ, verùm ad vuam propiùs accedũt*. &c. Sed & Plinius, lib. 16. cap. 35 de Smilace eadem, quanuis paulò aliter: *fert*, inquit, *racemos labruscæ modo, non hederæ, colore rubro*, &c.

ἐν τόποις ὑλώδεσι] Plinius, lib. 24. cap. 10. huic Smilaci natalem locum alium assignat, nempe *in conuallibus opacis*. Smilacem verò alteram ibidem *cultus amare* scribit.

ὁ καρπὸς δ' ἐκ ταύτης] Plinius, loco modò citato, alium vtendi modum tradit, dum scribit: *acinorum corymbos contra venenata omnia efficacissimos* esse, *in tantum ut acinorum succo infantibus sæpe instillato nulla postea venena nocitura sint*.

CAP. CXLV. σμῖλαξ λεία, ἣν καὶ] Non desunt qui Smilacem hanc læuem eandem esse cum satiua seu hortensi lib. 2. descripta existimarint: tũ quoniam vtrique descriptio propemodùm eadem viréſque itidem eædem à Dioscoride tribuuntur, tum quia Galenus & Paulus, Smilacis hortensis in simplicium censu nulla facta mentione, huius læuis tantummodò meminerunt. At nos cum peritioribus rei herbariæ Professoribus inter vtramque manifestum discrimen agnoscimus, Smilacémq; hortẽsianam eã esse credimus, quæ λοβία seu phaseolos profert: hanc verò, ad asperæ differentiam læuem dictam, eam quam Recentiorum plerique Conuoluuli maioris aut etiam albi nomine designarunt.

οὐδὲν ὁ καρπός] Gal. lib. 7. sim. pl. Smilacem hãc, quam μίλακα λείαν vocat, similes quodammodo Smilaci asperæ vires obtinere voluit. At Plinius contrà, lib. 24. cap. 10. *nullius esse effectus*.

CAP. CXLVI. τῷ πεπέρει ἐμφερῆ] Malim, περιφερῆ: alioqui ex his vocibus, στρογγύλος & περιφερῆ, alterutram redundare necesse fuerit. Serapio verò postquam fructum hunc itidem rotundum esse scripsit, addit insuper, *aliquantulum depressum & latum*: quod neque apud Dioscoridem legitur, neque etiam est veritati consentaneum. Sed longè turpiùs ille fallitur, vti dudum admonuit vir doctiss. Nic. Leonicenus: dum, leuissimo nixus argumento, Cubebas cum Myrti syluestris fructu easdem esse decernit.

φύεται ἐν τραχέσι τόποις] Hæc, quæ per librarij incuriam manifestò transposita videbantur, suo loco restituere non dubitauimus.

CAP. CXLVII. καρπὸν δὲ ἐν μέσοις] Cordus, Anguillara & Dodonæus Hypoglosson cum Lauru Alexandrina vnum & idem esse existimarũt: licèt à Dioscoride & Galeno diuersis capitibus memorentur. At cur ita sentiant, non video: cùm vtrique differentes tum notæ tum vires asignentur. Enimuerò, vt reliquas notas omittamus, quòd ad fructum attinet, certum est Hypoglosson baccam gerere inter folium maiusculum & minus illud, quod è folij caua parte ceu ligula quędam exire videtur. At Theophrastus laurum Alexandrinam, lib. 3. hist. stirp. cap. 17. palàm testatur esse ἐπιφυλλόκαρπον, atque in folij dorso fructum gerere, æquè ac myrtum syluestrem, quam, eo ipso loco, κεντρομυρσίνην nominat.

μετ' οἴνου γλυκέος] Lacuna in vetusto codice, καὶ ἐν ὕδατι, addi testatur. At Plinius, dosibus immutatis, lib. 23. ca. 8. *Laurus Alexandrina siue Idæa* (inquit) *partus celeres facit, radice pota trium denariorum pondere in vini dulcis cyathis tribus*.

ἄγει δὲ καὶ ἅμα] His verbis innuit Dioscorides, quod clariùs expressit ibidem Plinius, hunc in modum: *Secundas etiam pellit mensésque, eodem modo pota.* Sed & Gal. lib. 6. simpl. Laurum Alexandrinam scripsit, ἔμμηνά τε καὶ οὖρα κινεῖν, *menses & urinas promouere*.

CAP. CXLVIII. ἢ ἰσχνότερα] Lacuna legit in v. cod. παχύτερα: quod magis placet, & naturę foliorũ laureolæ vulgò dictæ magis conuenit. Plinius quoq;, lib. 15. cap. vlt. Daphnoides crassiore molliore'q; quàm laurũ folio esse prodidit. Sed & Serapio, παχύτερα, potiùs quàm, ἰσχνότερα, legisse videtur: siquidem illius Interpres *crassiora* vertit.

καρπὸν μέλανα] Plinius, loco modò citato, *Daphnoidis baccam è nigro rufam* esse scribit: quod de

baccis fortasse nondum exactè maturis intelligendum venit.

ἀλλὰ & τὰ φύλλα] Plinius, lib. 8. cap. 13. *Daphnoides, inquit, aluum soluit uel recenti folio uel arido, drachmis tribus cum sale in hydromelite. Manducata, pituitas extrahit: folium, & uomitus. stomacho inutile. Sic & baccæ quinæ denæ purgationis causa sumuntur.* Hæc Plinius: quæ quanuis in vulgatis exemplaribus paulò aliter habeantur, ita tamen & distinguenda & legenda esse ex hoc Diosc. loco satis patet.

CAP. CXLIX. λεπτότερα δὲ πολλῷ] Ex Lacunæ vetusto codice addo, καὶ λειότερα, *& tenuiora.* Nam & Serapio vocem eam expressit. *Chamædaphnen* etiam *folio tenui, lauri similitudine,* describit Plinius, lib. 24. cap. 15. huius ipsius Chamædaphnes mentionem faciens. Nam & Clematin seu vincaperuincam eodem illo nomine appellat, lib. 21. cap. 11. Et rursum tamen (vti interdum sibi parũ constat) eiusdẽ lib. cap. 27. vincaperuincæ seu Chamædaphnes nomine hãc ipsam Dioscoridis Chamædaphnen innuere videtur, dum illi *aquas hydropicorum trahendi* vim tribuit: quæ quidem Clematidi daphnoidi nullo pacto conuenit.

στομάχου ἐγκαύσεις] Plinius itidem, de Chamædaphne agens, lib. 24. cap. 15. *Illinitur,* inquit, *capitis doloribus recens: ardores refrigerat.* Attamen pro, ἐγκαύσεις, legere malim, ἐμφυσήματα: maximè cùm & Serapio ipse *inflationes* verterit. Adde quòd verisimile nõ est, Chamædaphnen, cuius eadẽ est, Galeno teste, natura, quæ daphnoidis & lauri Alexandrinæ, ardoribus stomachi succurrere: quum eximio suo calore stomachi potiùs ardorem excitare debeat. Fuerit autem vero similius illã, vt tormina à flatibus concitata, ita & stomachi inflationes discutere.

CAP. CL. ἐρυθρὰ τὴν χρόαν] Ita videntur legisse Oribasius & Serapio. Attamen facilè subscribo Marcello & Cornario, qui ἀντὶ τῆ, χρόαν, ῥάχιν, legendum suspicantur. Nam præter vetusti codicis, quẽ doctiss. Sambucus præ manibus habuit, autoritatem, me quoque in eam sententiam pertraxit Plinius: qui, lib. 25. cap. 5. *Ellebori albi folia* scripsit esse *betæ incipienti: hæc quoque nigriora & canalium dorso rubescentia.* Porrò de facie Ellebori vtriusque varias quidem discrepantésque sententias proponit Theophr. lib. 9. cap. 11. sed quæ ibi describuntur Ellebori nigri genera, nullo pacto videntur cum Dioscorideis conuenire.

ὁρύττεται περὶ ἀμητόν] Ita Plinius, loco citato, *Elleborum* tradit *tempestiuum esse messibus.* Theophr. autem, de Elleboro: ὡραῖος (inquit) τῷ μετοπώρου, οὐδ' ἦ τοῦ ἦρος ὥρας. hoc est, *tempestiuus autumno: uere intempestiuus.* At Mesuæus & vere & æstate radices Veratri colligi voluit.

καὶ ἀδιάντου χυλῷ] Pro ἀδιάντου, φακῆς, legebatur in vulg. exempl. Sic etiam apud Actuarium: atque ita quoque legit Marcellus: sed & pro, ..., reponendum suspicatur. At cęteri Interpretes ἀντὶ τῆ, φακῆς, ἀδιάντου, legisse videntur: & rectè quidem. Nam & v. codex sic habere comperitur: & Paulus lib. 7. cap. 10. ἐπὶ δὲ τῶν ἀσθενεστέρων (inquit ille) χυλῷ ... ἀδιάντου ἢ ἄλικος, ἢ ... τῷ ἐλλεβόρῳ ... hoc est, *imbecillioribus incocti cremori ptissanæ aut halicæ Ellebori ut plurimum drach. ij. ut minimum uero, drach. j. propinato.* Porrò ibidem & Paulus, ex Antyllo, Ellebori balanos ex melle parat, quos sub finem capitis Dioscorides ex aceto confici voluit.

ἢ πλέον ἢ φακοῦ] Plinius, loco nuper citato de Elleboro agens, sic habet: *Album & in dulci datur: aptissime uero, in lacte aut pulte.* Sed vel ex hoc loco pro, *lacte*, legendum esse *lente*, facilè coniicio.

CAP. CLI. οἱ δὲ ἔκτομον] Entomon nominat Plinius: at ego malim, ἔκτομον, vti legitur apud Hippocratem, lib. 1. περὶ γυναικ. itémque Galenũ, in gloss. quo quidem libro vocem eam exponit, ἐλλέβορον μέλανα, *Elleborum nigrum,* vti & Hesychius: itémque Erotianus in Onomastico, quo loco etiam à Diocle Elleborum nigrum sic dictum asserit.

ἐν αὐτῷ καθαίρεσθαι] Illud, ἐν, παρέλκειν videtur. Plinius Prœtidas à Melampode sanatas scribit, nõ Elleboro quidem, sed lacte caprarum, quæ Elleborũ pastæ fuissent. Sic enim ille, lib. 25 cap. 5. *Melampodis fama diuinationis omnibus nota est. Ab hoc appellatur unum Ellebori genus, Melampodium. Aliqui pastorem eodem nomine inuenisse tradunt, capras purgari pasto illo animaduertentem, datóque lacte earum sanasse Prœtidas furentes,* &c.

τῇ δὲ χαμαὶ βοτρυώδη] Vulgaris nostri Veratri nigri, quod cum Theophrasti descriptione satis conuenit, præstantes effectus non semel obseruauimus: maximéque ad detrahendam bilem atram valere varijs experimentis cognouimus. Attamen si flores & semẽ spectes, illud Dioscoridis descriptioni minimè respondet. Respondet illud potiùs, quod à plerisque recentioribus Saniculæ fœminæ nomine designatur, quódque successu fœlicissimo ad purgandam citra molestiam atram bilem quotidie vsurpamus. Quare fatendum cum Dodonæo, legitimum hoc esse Dioscoridis Veratrum nigrum, vel eo nos carere: vel certè in ipsius Dioscoridis contextu mendum aliquod subesse. Quin & fortasse quod de racemosis floribus hîc dicitur, Elleboro albo potiùs tribui debuit.

οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ σησαμοειδὲς] Figuræ ratione hoc semen non malè Sesamoides ab Anticyrenis vocari satis luculenter testatur Theoph. lib. 9. cap. 10. dum scribit his verbis: οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ, καθάπερ φασί, τῷ (ἐλλεβόρου) καρπῷ καθαίρονται. ἔστι δὲ σησαμοειδὴς οὗτος. hoc est, *Anticyreni, ut fertur, Ellebori semine purgantur, quod est sesamaceum.*

καὶ Παρνασσοῦ καὶ Αἰτωλίας] Theophrastus, eiusdem lib. cap. 11. OEtæum quidem Elleborũ maximè probat: qui quidem cum Anticyreno vnus & idem esse videtur, quoniam OEta mons est in finibus Thessaliæ, Anticyræ insulæ adiacẽs: Parnassium verò & AEtolicum videtur improbare, his verbis: ὁ δὲ Παρνάσιος & ὁ Αἰτωλικὸς (γίνεται γὰρ καὶ ἐνταῦθα πολλοὶ καὶ ὠνοῦνται, καὶ πωλοῦσιν ἐκ τούτων) σκληρότεροι καὶ ἄγαν σφοδροί. hoc est, *Parnassius & AEtolicus (nam & in locis istis gentis à uulgo ignaro & emuntur & uenduntur) præduri sunt & ualdè asperi, ita ut non nisi magna cum molestia purgent.*

τὴν ἄνω κοιλίαν] Ex omnium Medicorum tam veterum quàm recentiorum consensu, vt Veratrum album vomitu potissimùm purgat, ita & nigrum, per inferna. Quare indubitanter hoc

loco, nō, τὴν ἄνω, sed, τὴν κάτω κοιλίαν, legendum, vti etiam præter Marcellũ Interpretes omnes videntur legisse. Plinius de hoc eodem Veratro: *purgat per inferna.*

ἢ τριώβολον ἁλός] Pondus hoc non ad salem, vti plerisque placuit, sed ad Veratrum potiùs referri debere constat. Plinius de Elleboro: *Ex aqua,* inquit, *datur ad leniter molliendam aluum plurimùm drachma una: modicè quatuor oboli. Miscuere aliqui & scammoneam, sed tutiùs salem,* &c.

καὶ ψώρας μετὰ λιβάνου.] De quadrupedum scabie hoc intellexit Plinius, dum scribit: *sanat scabiem quadrupedum cum thure aut cera ac pice, uel cum pisselæo.*

οἶνον καθαρτικόν] Theophr. eiusmodi vinum, non quidē per aluum purgare, sed vrinas potentissimè ciere, innuit. Nam de Eleatico Elleboro in vitibus nascente agens, ita scribit: φασὶ δὲ τὸν ἐλεάτην ἐν ταῖς ἀμπέλοις φύεσθαι, καὶ ποιεῖν τὸν οἶνον οὕτως διουρητικόν, ὥστε λαγαροὺς τοὺς πίνοντας γίνεσθαι. hoc est, *Eleaticum aiunt in uitibus nasci, uinúmque reddere usqueadeò urinam prouocans, ut qui biberint, graciles uentre contracto efficiantur.*

ἔδωσαν γὰρ διῶκειν] Quæ tum de religiosa Ellebori collectione, tum de aquilæ volatu fodiētibus infausto hîc recitantur à Diosc. Plinius paulò aliter narrat, in hæc verba: *Primùm enim gladio circumscribitur: dein qui succisurus est, Ortum spectat, & precatur, ut id liceat sibi concedentibus Dijs facere, obseruátque aquilæ uolatus: ferè enim secantibus interest: & si propè aduolauit, moriturum illo anno qui succidat, augurium est.* Tale quid etiam habet Theophr. lib. 9. cap. 9.

δεῖ τι καρηβαρείας] Aggrauari etiam *caput Elleboro albo* Plinius admonet, quod hic Dioscorides de nigro tantummodò intellectum voluit. Idem & Theophr. loco modò citato, de Elleboro in genere ex aliorum sententia recitat: ideóque ad præcautionem allia præsumi, vinúmque subinde bibi solere. Sed hæc tamen & id genus alia, tanquam ridicula & fabulosa, proponere videtur.

CAP. CLII. τὸ μέγα, ὃ Ἀντικύρεα] Galenus, octauo simpl. hoc Sesamoides itidem, magnum: quod verò posteriore loco describitur, album nominat. At quòd illud Anticyricum Elleborũ dicatur, aliam ac Dioscorides rationem reddit, nempe quoniam semen ellebori modo purget, cæterísque viribus sit elleboro simile. Porrò Diosc. sententiæ astipulatur & Strabo, libro 9. Geogr. Postquam enim duas monuit olim fuisse Anticyras, vnam ad OEtam montem in sinu Maliaco, alteram in Phocide, subdit statim in Maliaca quidem optimum nasci elleborum: at in Phocēsi, meliùs apparari, ideóque multos ad hanc purgandi sanitatísque causa solitos proficisci. Nasci enim in Phocide Sesamoides, quo OEtæum temperetur veratrum. Sic & Plinius: lib. 25. cap. 5. *Elleborum* (quanuis de nigro agat, contra quàm intellexerit Diosc.) *in Anticyra insula tutissimè sumi* scribit, *quoniam Sesamoides admisceant.* Cæterùm quod Theoph. lib. 9. hist. stirp. cap. 11. ad vomitum faciliùs concitandum, elleboro albo elleborines herbulæ semen admisceri scribit, aliquam mihi suspicionem mouet, Sesamoides hoc loco descriptum, Theophrasti elleborinen esse.

καθαίρει ἄνω] Plinius, lib. 22. cap. 25. *Est etiamnū,* inquit, *aliud Sesamoides Anticyræ nascens, quod ideò aliqui Anticyricum nomant, cætera simile erigeronti herbæ, de qua suo dicemus loco: granum sesamæ. Datur in uino dulci ad detractiones quantum tribus digitis capitur,* &c. Ibi *dari in uino dulci ad detractiones* dixit, quod Diosc. *dari in aqua mulsa ad uomitiones* innuit, vt illa vox (ἄνω) satis indicat. Porrò Cordus immeritissimò Plinium accusat, quasi vires hîc à Diosc. Sesamoidi tributas Sesamæ assignauerit. Quod enim librariorum fuit vitium, qui Plinij verba malè distinxêre, id Plinio ipsi perperàm imputat.

CAP. CLIII. φύματα καὶ οἰδήματα] De hoc eodem Sesamoide Plinius, ibidem, *Detrahit bilem in aqua potum. Semen illinitur igni sacro: discutit panos:* quasi pro, οἰδήματα, ἐρυσιπέλας, legerit, & pro, φύματα, φύγεθλα. Est enim inter vtranque hanc vocem Medicis haud leue discrimen.

CAP. CLIIII. ἐκ διὰ τρίτης ἡμέρας γ.] Addit Lacuna ex vetusto quodam codice, ἢ ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς. At Goupylus in vetustis exemplaribus legisse se testatur, ἢ παρ' ἡμέρας γ. Ita quoq; Cornarius videtur legisse. Et hæc quidem lectio mihi quoque magis arrisit. Siquidem verisimilius est voluisse Dioscoridem interpositis diebus aliquot potiones eiusmodi propinari, quàm singulis, iisque continuis. Quin & ipse Aëtius, Tetr. 3. ser. 2. cap. 36. rectè monet, non nisi ex longioribus interuallis vtendum aquam ducentibus medicamentis: quippe cùm frequētius continuatus eorum vsus vires manifestò dissoluat.

CAP. CLV. ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτῆς] Sermonis series postulat, vt καρπὸν hoc loco *fructum* vertamus, potiùs quàm *semen.* Attamen *Elaterium* fieri *succo expresso è semine cucumeris syluestris* nominatim scripsit Plinius, lib. 20. cap. 1. Eodem loco, pro cultello, arundinem ad incidendos cucumeres desiderat: & quòd ad Elaterij præparationē attinet, obscurior videtur, nec satis Diosc. mētem assecutus. Sed neque Interpretibus, quotquot occurrêre, conuenit de hac Elaterij præparandi ratione, vti facile fuerit ei animaduertere, qui varias eorum interpretationes inter se contulerit. Qui verò apud Mesuæum extat Elaterij parandi modus, planè mancus atque concisus est, vt vix certi quicquam elici possit. Cæterùm pro eo quod habetur deinceps transposita præpositione, διαξηραίνειν. ἐν δὲ θολῷ, lego, διαξηραίνειν δὲ ἐν θολῷ.

τὸ μάλα τι λευκοῦ] In Elaterij genere *pallidum* itidem *herbaceo melius* esse scripsit Plinius. At Paulus, lib. 7. cap. de simpl. med. purg. præfert τὸ πράσιζον, hoc est, *porraceum,* quod nominatim Dioscorides & Plinius improbauerũt. Cordus Pauli sentētiam magis probat: quippe qui vix credat Elaterij succum, quantumuis diligenti insolatione, ad illum candorem, seu etiam pallorem, peruenire posse.

προσιέμενον λύχνῳ ἄπτεται] Multi variè se torquēt in hac Elaterij bonitatis nota: & quoniam Dioscoridis contextum deprauatum esse censent, alij pro, ἄπτεται, ἅπτεσθαι seu potiùs δυναμις, alij ἀναίρετον, restituendum suspicantur. Enimuerò Theophrastus, lib. hist. stirp. 9. cap. 14. tantum in se humiditatis Elaterium continere asserit, vt etiam ad quinquagesimũ annum lucernis admotum

earum lumina extinguat. Ita enim illius verba legi debêt, ἄχρι ... τῶν ... λύχνους. Addit & Plinius veri Elaterij experimentum esse, si admotum lucernæ eam, priusquàm extinguat, scintillare sursum ac deorsum cogat. At ego tum hos, tum etiã Dioscoridem rectè sensisse, adeóque quam illi sibi fingũt contradictionem facilè solui componíque posse iudico. Nihil enim obstat quominùs Elaterium pinguitudinis ratione, quam ex seminis medulla contraxit, admotum lucernæ facilè accendatur & conflagret, flammámve concipiat, ac simul etiam humoris adiuncti ratione, dum vrendo vaporem ex sese fundẽs crepitat, lucernæ lumen sursum deorsúmque scintillare cogat, atq; tandem etiam extinguat: quandoquidẽ accendi facilè & obiectum lumen extinguere nullo planè contrarietatis modo sibi inuicem opponuntur.

χλωρὸν ἐρεβίνθου] Oribasius ... ἐρεβίνθ, ..., legisse videtur: at ex Interpretibus nonnulli, μέσον ἐρεβίνθου καὶ τέφρας, idque de colore interpretantur, quasi Elaterium id vitiosum esse censuerit Dioscorides, quod medij sit coloris inter eruum ac cinerem. At ego in vulgata lectione nihil immuto: neque dubito quin Elaterium interdum è cinere, quo quidem exiccatur, nonnihil sibi asciscere possit, insupérque à nonnullis vt amylo, ita & erui farina adulterari: quemadmodũ conceptis verbis admonuit Autor lib. de simpl. medicamentis ad Paternianum, qui quidem Galeno falsò tribuitur.

ὁ δ' ἐπὶς διαρκεῖ] De Elaterij tum ætate, tum etiã tempestiuitate grauissimorum Autorum variæ sunt discrepantésque sententiæ. Siquidẽ Theophrastus nullum ex medicamentis longiore æuo durare, & quò vetustius, eò meliùs esse scribit: quin & addit ducentis annis seruatum Elaterium, cuius tamen excellentes vires Medicus quidam haud insolens neque mendax fœliciter expertus fuerit. Theophrasto Plinius astipulatur, prætereáque à trimatu tempestiuum eius vsum esse scribit. At AEgineta Elaterium laudat, μὴ παλαιότερον ..., non vetustius anno: nisi fortè (quod ego suspicor) pro παλαιότερον, νεώτερον, recentius, legendũ videtur. Mesuæus verò ipsum asserit triennio seruari, post semestre vsurpandum. Ab his porrò omnibus Dioscorides (cui tamen plurimum tribuimus) manifestò dissentit.

σίναπεως ὅσον χοῦνος] Literarum affinitas in eum errorem librarios omnes induxit, vt hoc quasi consensu, σιμμεως, hoc loco legerint, ..., σινάπεως. Attamen, ..., vocem, hoc loco nullo modo constare posse vel ex eo facile est animaduertere, quòd nusquam alibi prisci Medici stibio seu crudo seu cocto in remediis internis vsi sunt: sinapi verò contrà diuersis ex Elaterio medicamentis fœliciter admiscuerunt. Adde quòd & ipsissimum hoc remediũ ad dyspnœam apud Gal. 7. κατὰ τόπους ex Andromacho recitatũ reperies, hisce verbis: σινάπεως < α', ἁλὸς κοινοῦ ... ἐλατηρίου ... οἱ δὲ ... μετ' ὕδατος ... ἡμέρας μετ' ... Præterea & apud Diosc. ipsum lib. 2. περὶ ..., cap. de dyspnœa, eiusdem planè medicamenti fit mentio, nisi quòd pro sale nitrũ adhibetur. Sed & apud Aëtium, simplicium dosibus emẽdatis, repetitur lib. 8. cap. ... hunc in modum: ἐλατηρίου ..., νίτρου ..., σινάπεως < α'. λαβὼν ... ἐν ὕδατι ...

τῆ δὲ ἡμέρων σικύων] Quæ hîc ad capitis calcem adduntur de satiui cucumeris radice, quanuis à cæteris Interpretibus omissa atque huc, vti equidem suspicor, ex capite de Pepone perperàm translata sunt: quia tamen in impressis exemplaribus omnibus habebantur, non visum est prætermittere. Nihilominus quid de eo additamento sentiremus, obiter indicare voluimus.

Cap. CLVI. σταφὶς ἀγρία ... μέλανος] Plinius de nucleo Staphidis agriæ, lib. 23. cap. 1. *Maturescit*, inquit, *cum vindemia, nigrescitq;: quum vuæ taminiæ rubentes norimus acinos, sciamúsque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis*, &c. Eo loco inter vuã taminiam & Staphidem agriam, à nonnullis nihilominus falsò, vt ait, vuam taminiam dictam, discrimen ponit: quanuis alio loco parum sibi constans Staphidis agriæ vires tribuat vuę taminiæ. Sed & Celsus, lib. 5. cap. 22. σταφίδα ἀγρίαν Græcorum, vuam taminiam nominari apertè docet. Nos tamen qui vitem syluestrem, à labrusca diuersam, verius vuam taminiam Latinorum esse existimamus, Staphidem agriam potiùs ab effectu cum Scribonio *pedicularem herbã* appellabimus, aut cum Marcello Empirico *pedicularíam*, vel cum quibusdam aliis, teste Plinio, *pituitariam*.

...] Serapio & Ruellius simpliciter legisse videntur, ... At Marcellus & Cornarius, ..., quam ego lectionem vulgatæ prætulerim.

... μελίκρατον] Sunt qui vtrunque aduerbium, ... simul & ..., expresserint. Ego ..., malim: quo modo & Serapio legisse mihi videtur.

... καὶ] Lacuna legit in vetusto codice, ... καὶ ... καὶ ... Ego hanc lectionem secutus sum, quoniam & Serapio ita legisse visus est. Adde quòd & Plinius, loco citato, *Staphidem agriam facilius admixta sandaracha & caput & reliquum corpus phthiriasi liberare* scripsit.

οὖλά τε ...] *gingiuas fluxione infestatas: rheumatismos cicatricum* ibidem perperàm & sensu nullo dixit Plinius, pro, *gingiuarum*, scilicet vocum οὐλὴ & οὖλον affinitate deceptus: quum tamẽ ἡ οὐλὴ, *cicatricem*, οὖλον, *gingiuam* significet.

Cap. CLVII. θαψία] Thapson insulam, si non Siciliæ, at certè à Sicilia non ita longè dissitam, innuit Autor. Nam & ideò Nicander in Theriacis radicem Thapsiæ τρινακρίδα cognominauit. Siciliam verò etiam Trinacriam olim dictam fuisse constat, deducta appellatione à tribus iugis seu promontoriis, quæ in ea insula præcipua sunt.

μῆκος ὁ καυλὸς] Etsi vulgata exempl. omnia, καρπὸς, legerẽt, attamen nemo Interpretum quin καυλὸς hîc sit legendum addubitauit. Sed huic eorum consensui accedit præterea vetusti codicis fides & autoritas. Plinius autẽ *Thapsiam inani esse caule* dixit, *nec excedente baculi longitudinẽ*: quasi, ... ὁ καυλός, legerit.

ὀπὸς ... φλοιόν] Plin. lib. 13. cap. 22. de Thapsia: *Quidam*, inquit, *caulem incidunt per messes &*

in ipsa excauant radice, quò succus confluat, arefactumque tollunt: quo quidem loco excipiendi Thapsiæ liquoris seu lactis, vt ipse vocat, rationem breuiter nimiùm, nec satis apertè, exprimit.

βρωματωδέστερον] Rectiùs fortasse, βρωμωδέστερον. Sed & inferiùs αὐτὸ τὸ, ὕφαιμα, legendum, ὕφαιμον, vel, ὑφαιμα.

ὑπώπιά τε ἄρα] Theophr. hist. stirp. lib. 9. cap. 22. de Thapsia: *διαιτᾶται δὲ καὶ τὰ πελιώματα ἐξαίρειν. ὑπώπια δὲ ποιεῖ, ἀλλὰ ἔκλευκα*, quo loco legendum hauddub è videtur: ὑπώπια δὲ ποιεῖ ἄμα ἔκλευκα, hoc est, *sugillatis alijs candidũ colorem reddit*. Gaza perperàm *suppurationes* vertit, quasi ὑπώπια legerit.

CAP. CLVIII. μακροῖς, ἀφύλλοις] Etsi Plinius genistæ vires easdem ferè tribuit, quæ hoc ipso capite à Dioscoride Spartio ascribuntur: attamen & ipse dubitat, lib. 24. cap. 9. *an Genista sit, quam Græci Autores Sparton appellauère*. Sed vel ex hac nota satis constat, Spartium Diosc. minimè genistam esse: siquidem genistæ seu vulgari, seu etiam Hispanicæ, folia sunt plurima, quantumuis fugacia. At Spartium Diosc. etsi, cùm primùm pullulare incipit, nonnullis cingatur exilibus foliolis, quia tamen quamprimùm ea decidunt, folijs ferè viduum cernitur, ideóque etiam illius ῥάβδοι ἄφυλλοι Diosc. dictæ sunt. Σπάρτου quidem seu σπαρτίου, aut etiã σπάρτης (nisi mendosus est Galeni contextus, 8. simpl.) nomine plantas varias designari fateor, quę vinculorum vsum præstent, dum & ijs palmites alligantur, & ex earũ ramulis seu surculis flexilibus aqua maceratis funes intorquentur: sed tamen triplex potissimùm esse Spartiũ, cum doctissimo Guillandino lubens agnosco: vnum quidem Plinij, Hispanicum seu Ibericum, quibusdam χαμαιστυπεῖον dictum, qui quidem verè *iuncus est aridi soli, uni terræ damnato*, vt inquit Plinius, lib. 19. cap. 2. Hoc Medici minimè vtuntur, nisi fortè in hordeo fricando. Nam in hunc vsum asperitatis ratione vsurpatur à Galeno, 2. de alim. fac. siquidem hoc illud est, quo ait ipse iumentis soleas necti solere. Reliqua verò duo Sparti genera, fruticum generibus annumeranda, à Medicis varios in vsus accommodãtur. Ex his vnum est Dioscoridis Spartium, quod, si Guillandino credimus, in EVropa non habetur, vixque alibi quàm in Asia nascitur: attamen & in Hispania & in Africa reperiri à Carolo Clusio memoriæ proditum est, qui inter rariores Hispanię stirpes, ipsius duo genera eleganter depinxit. Alterum denique Spartij genus fuerit, quam Latini genistam vocauerũt, ab vtroque illo Spartio non odore modò, folij, seminis & siliquarum figura, sed & virium efficacia, distinctam.

ὅμοια φασήλοις] Lege, φασήλοις, vel φασιόλοις. Mesuæus, nisi fortè vitio Interpretis factum id est, Spartio siliquas scribit esse *orobinis similes*: at Plinius, ceu phaseolorũ. Tradit enim, lib. 24. cap. 9. *semen genistæ in folliculis phaseolorum modo nasci*. Verùm equidem hic à Diosc. phaselorum potiùs, quàm phaseolorum mentionem fieri crediderim. Sunt autem phaseli à phaseolis longè diuersi, ac si non ijdem cum eruilia & cicercula, at certè ijs congeneres, vti palàm testatus est Gal. 1. de alim. fac. cap. 28.

ἐλλεβόρου ὀβολῶν δ'] Plinius de semine: *purgat*, inquit, *hellebori vice drachma & dimidia pota in aqua mulsæ cyathis quatuor ieiunis*. At Mesuæus longe maiore ponderis discrimine: *Datur*, inquit, *Spartij flos à drach. ij. ad drach. v. semen, à drach. ij. ad drach. iiij.*

τὰ ῥάβδια ἐν ὕδατι] Plinius, non aqua, sed aceto macerat. Sic enim ille, lib. 24. cap. 9. *Rami similiter cum fronde in aceto macerati pluribus diebus & tusi succum dant Ischiadicis utilem, cyathi unius potu.*

CAP. CLIX. τῆς δὲ ῥίζης ὁ χυλὸς] *Silybum in Medicina nullum usum habere* dixerat Plinius, lib. 22. cap. 22. Et tamen, lib. 26. cap. 7. *Est & Silybo*, inquit, *lacteus succus, qui densatus in gummi sumitur cum melle denarij pondere* &c.

CAP. CLX. δένδρου μυρίκης ἐοικότος] Varij Autores de huius folij figura variè sentiunt. Enimuerò Plinius, lib. 12. cap. 21. Myrobalanum (quæ illi, vti & Aëtio, eadem est cum glande vnguentaria, longè alia ab Arabum myrobalano) *glandem ait esse arboris heliotropio simili folio*. Theophrastus, lib. 4. hist. stirp. cap. 2. eandẽ glandem βάλανον simpliciter nominat, & ipsius arborem *folio* scribit esse *myrti, sed longiore*: quo loco fortasse vitium est librarij, qui lapsu facili, μυρσίνης, ἀντὶ τῆς μυρίκης, reposuerit.

Ποντικοῦ καρύου] Fructus huius species magnitudine distinguit Mesuæus, dum *maiorem nucis auellanæ magnitudine* esse ait: *minorem* verò, *ciceris instar*. Diosc. & Plinius absolutè Glandem hanc nucis auellanæ magnitudine describunt. At Theophr. citato loco, *magnitudine simul & figura fructus capparis* assimilat.

οὗ τὸ φλοιὸς θλασθέντος] Corticem tantùm ab vnguentarijs, scilicet pro stymmate seu spissamento, odoris conseruandi gratia, desiderari scripsère Theophrastus & Plinius: quod factum est, vt hoc loco nonnulli ἀντὶ τοῦ, οὗ, οὗ, legendum censuerint. Sic porrò Theophr. lib. 4. cap. 2. *τῷ καρπῷ δὲ οἱ μυρεψοὶ χρῶνται οἱ μυρεψοὶ κόπτοντες. λυσιτελεῖ δὲ ἔχειν τὸ ἔλαιον αὐτὸ ἀγαθόν*. Itémque Plinius, lib. 12. cap. 21. *Vnguentarij* (inquit) *tantùm cortices premunt, Medici nucleos, tundentes affusa in pundatim calida aqua*. At Galenus, æquè ac Dioscorides, carnis ipsius succo pingui vnguentarios vti conceptis verbis scribit, 6. simpl. id quod longè videtur esse verisimilius.

ἐκλεγόμενοι δὲ αὐτῆς ἡ νέα] Mesuæus recenti Glandi vetustam pręfert, contrà quàm Dioscorides. Sed recens ideò à Diosc. antefertur, quòd plus humoris quàm vetusta reddat. Illa contrà Mesuæo expetitur, quòd minus humiditatis excrementitiæ contineat, adeóque ventriculum minùs subuertat.

λευκὴ πεκαὶ ἄλλη] Plinius, pro regionũ in quibus Glans ista nascitur varietate, varios ipsius colores agnoscit: quam tamẽ *longè optimam* scribit esse *Petræam, cortice nigro* ait esse, *nucleo verò candido*.

μετὰ αἰρῶν ἀλεύρου] Mesuæus in lienis cataplasmata vnguentariæ Glandi farinam lupinorum & spicam admiscet. Galenus verò, farinam erui vel lolij.

τὸ δὲ ὑπόστημα] Goopylus legit in altero exemplari, eodem planè sensu: τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς ἀπολειπόμενον ὑπόστημα. Hoc verò illud ipsum est, quod Gal. 6. simpl. cap. περὶ βαλάνου μυρεψικῆς, στέμφυλον nominat, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἐλαίου, τὸ παχὺ δὲ καὶ πιληρὸν.

Celsus verò, lib. 6. in medicamento Tryphonis recensendo, *myrobalani magni*. Iccircò Galenũ Dioscoridis fidum Interpretem sequi malui, quàm cum Ruellio *Glandis unguentariæ expressæque succum* vertere.

CAP. CLXI. ναρκίσσου ἴσα] Theophrastus, hist. stirpium lib. 6. cap. 6. haud ita magno discrimine, folia Narcissi folijs asphodeli comparat, hisce verbis: ... Non ita magnum esse discrimen vel ex eo patet, quòd & asphodelus seu hastula regia folijs est maioris porri, vel ipso teste Diosc. lib. 2. cap. 119.

ἰσάνθη δὲ κρόκῳ] Plinius Narcissi duo genera Medicos in vsu recipere scribit, libro 21. cap. 19. *vnum purpureo flore, alterum herbaceum*. Verùm eo loco, nõ *herbaceum*, sed, *croceum* seu *croceo* potiùs, legendum suspicor. Etenim Narcissus caulem quidẽ habet herbaceũ, vti monuit Theoph. ac fortè tota etiam planta herbaceum quiddam resipit, teste Dioscoride: at si de flore sermo est, id hauddubiè quod medium calycem cingit album quidem est: medium verò ipsum, aliâs luteum, aliâs purpureum.

CAP. CLXII. καὶ μεταξὺ ἀκανθώδης] Plinius, lib. 22. cap. 12. *Hippophyes* (sic enim ille nominat, Hippocrates & Theophrastus ἱππόφαες, Galenus in Glofs. Hipp. etiam, quia spina sit fullonia, κνάφου, & alio nomine ..., scribit esse *spinus albus*: sed qua plantæ parte sint eæ spinæ, non satis explicuit. At Theophr. lib. 6. cap. 5. ἱππόφυον (vtroque enim modo & ἱππόφυον & ἱππόφεων appellat, nisi fortè prius illud mendosè legitur, *lappaginem* vertit Gaza) tradit ἀκανθώδες esse ... φύλλοις, hoc est, *folijs esse minimè spinosis aut aculeatis*: ac paulò antè illud inter ea recensuerat, quæ ... ἀκανθώδες ἔχει φύλλον, hoc est, *quæ folium iuxta aculeum gerunt*. Ex quo patet, Hippophais spinas non quidem in folijs ipsis, sed inter folia esse: quod & ipse Dioscorides hoc loco apertè significat.

καὶ μελῶν τῷ λευκῷ] Plinius, loco citato, acinis tribuit, quod Dioscorides floribus: dum *Hippophyes* scribit, *candidis & ex parte rubentibus esse acinis*.

ὅσον ὀβολοῦ] Ruffus Ephesius, libello ... de purgantibus medicamentis, liquoris qui ex Hippophais radice excipitur maiorẽ dosin exhibere non veretur, his verbis: ... hoc est, *si valentiùs purgare volueris, dabis liquoris per se obolos iij. sin ex eo qui cum erui farina præparatur, drachmam vnam in mulsa*. AEgineta, lib. 7. liquoris eiusdem obolum vnum cum erui farina exhibitum, bilem ac pituitam purgare scribit.

CAP. CLXIII. ἱππόφαιστον] Paulus AEgineta ἱππόφαιστον scribit, vti & interdum Plinius: quanuis hic ipse, libri 22. cap. 12 posteaquam egit de vtraque hippophye, quarũ altera eadem est cum Hippophæsto: *Debent*, inquit, *esse accommodatæ equorum naturæ, neque ex alia causa nomen accepisse*: quo quidem loco illam alteram lectionem, ἱππόφαιστον, prætulisse videtur. Sed alijs etiam nominibus præfixam vocem, ἵππου, magnitudinem præstantiamve potiùs significare vnicuique cõstat. Ego verò tum ἱππόφαες tum & ἱππόφαιστον, ceu fullonias plantas, sic dictas existimo, quod valdè candidos ac lucidos seu splẽdidos pannos redderent.

ῥίζας δὲ παχείας] Plinius, lib. 17. cap. 44. *Hippophæsti radicem albam* esse scribit: crassitiei nõ meminit. Quin & lib. 27. cap. 10. dum *Hippophæstum* tradit *radiculas habere albas, molles*, satis innuit, se in radicis crassitie à Diosc. discrepare.

CAP. CLXIIII. κίκι ἢ κρότων] Herodotus, in EVterpe, σιλλικύπριον vocat, quod idem est: nã & Plinius ipsum *seseli*, *sili* plerunq; nominat, atque inde etiam corrupto vocabulo suum Siler Officinæ deduxerunt. Porrò ibidem Herodotus σιλλικύπριον καρπόν, ab AEgyptijs (qui Ricinum in Græcia sponte prouenientem eijciendi olei gratia copiosè serebant) κίκι vocatum asserit.

δένδρον δὲ ἐστὶ] Cùm Ricini planta, quæ ad arcendam talparũ iniuriam nostris in hortis quotannis seritur, neque valdè crassa proceráve sit, neque etiã vsqueadeò lignosa, nisi cùm exaruit, vixque prætereà diutiùs quàm per annum eduret: meritò dubitarit quispiam, sitne in arborũ censenda genere, vti vult hoc loco Dioscorides, an verò fruticum potiùs, qui quidem, vel ipso teste Valla, lib. 4. eleg. ab arboribus ita distant, vti à fruticibus herbæ. Nostram quidem Ricinum fateor caudice vnico ramoso nodosóque arboris instar esse præditam: at quia tamen stirps est ἐπέτειος & annua duntaxat, non item rediuiua ac perennis, rectiùs hauddubiè in fruticũ quàm arborum numerum ascribetur. Quæ verò ab oculatis testibus P. Bellonio in Creta insula, itémque Car. Clusio in Bæticæ maritimis alijsq; id genus æstuosis regionibus visæ & obseruatæ traduntur, cùm haud secus ac AEgyptiæ, quarũ factam à Dioscoride mentionem sit verisimile, in crassitudinem altitudinémque longè maximam excrescant, aliarum instar arborum multis prægrandibus ac robustis brachiatæ ramis, qui quidem complures annos perdurent, nec nisi quarto quintóve anno putentur: has ego minimè dubitarim cum Dioscoride non arbusculis tantùm, sed & arboribus annumerare: seu inquam sponte, seu adhibita cultura tales euadãt.

φύλλα μεγάλα μέγ.] Plinius, lib. 15. cap. 7. de Ricino paulò aliter habet in hæc verba: *In Hispania repentè prouenit, altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio vitium, semine vuarum gracilium pallidarumque.* Obiter verò notãdus ex Theophr. lib. 2. de causis stirpium, cap. 22. Ricini foliorum μεταμόρφωσις. Illa enim adhuc nouella & recens edita rotunda visuntur, ac in angulos deinde sinuantur, καθάπερ ἀναλαμβάνοντα, vt inquit ille, *quasi tùm demùm suæ conformationis perfectionem adepta*.

ὅσον λ' κόκκοι] Sic legit Serapio. At Matthiolus, ὅσον ῥ' κόκκοι. Mesuæus autem Ricini quinque septémve, aut ad summum quindecim, grana exhibenda tradit.

καθαίρει δὲ καὶ καταπλασσόμενον] Lego, *καθαίρει δὲ ὁ καρπός*, aut, *καθαίρει δὲ καὶ καταπλασσόμενος*, videlicet, ὁ καρπός, aut, *κόκκοι δὲ καὶ καταπλασσόμενοι*, nempe κόκκοι: deindéque legendum, καθαίρουσι. Hic enim de Ricini granis agi vel ex eo patet, quod deinceps Autor nominatim foliorum vires persequitur. Sed & quæ hac periodo commemoratur purgandi detergẽdíque vis, etiam semini seu nucleo Ricini tribuitur à Galeno & Serapione: quanquam & folia eandem vim,

vim, sed debiliorem participant.

CAP. CLXV. ἡ ἀμυγδαλοειδής] Cognomina Tithymalo Characiæ à Dioscoride tributa Plinius partim πλατυφύλλῳ, partim δενδροειδῇ ascribit. Siquidem dendroidem cognominatum narrat Plinius, lib. 26. cap. 8. *alij cobion, alij* (quod ego miror) λευκόφυλλον *dici. sicuti* πλατύφυλλον *alij corymbiten, alij amygdaloidem a similitudine.* Tertium verò Tithymali genus πέπλιον dictum, quod Dioscorides inferiùs πεπλίδα μηκωνίδα, ita & μήκωνα appellari scribit, tertium ille fecit Papaueris syluestris genus, lib. 20. cap. 19. Hunc verò eundem Theophrastus etiam κύνα nonnullis dictum refert, lib. 9. cap. 13. quo quidem loco, æquè ac antiquissimi herbarij Crateuas & Myction, (siquidem Interpreti Nicandri credimus) tria tantùm Tithymalorum genera cōstituit, paralium videlicet, masculum: & myrsiniten, qui fœmina existimatur.

ὑψὸς πηχυαῖον] Theophrastus, loco citato: τὸ δ' ὅλον μέγεθος σπιθαμιαῖον, quo loco nō quidem ramorum, sed plantæ totius altitudinem dimetitur. At Plinius ipsius ramos describit, *digitali* quidem *crassitudine, longitudine* verò *cubitali.*

φύεται ἐν τραχέσι καὶ ὀρεινοῖς] Plinius, lib. 26. cap. 8. de Characia Tithymalo: *Nascitur*, inquit, *in asperis maritimis.* At Theoph. de Tithymalo myrsinite agens, cui natales eosdem assignat Diosc. φιλεῖ δὲ ὀρεινὰ χωρία. *amat loca montosa.*

περὶ τὸν τρυγητὸν] Sic Theophr. τοῦτον ὀπίζουσιν ἅμα τῷ τρυγητῷ. hoc est, *huius succum lacteum eliciunt tempore uindemiæ.* At Oribas. ὀπίζεται δὲ τοῦ τιθυμάλου περὶ τὸν τρυγητὸν, hoc est, *circa messem è quouis Tithymalo succus excipitur.* &c. Plinius: *Succus incipiente pomorum lanugine defractis ramulis excipitur farina erui, aut ficis, ut cum ijs arescat: quinas guttas singulis excipi satis est.*

ἐγκαυλοῦσι] Sic legerunt plerique Interpretes: at ego malim, ἐγκλίνουσι, quo modo etiam Serapio videtur legisse. Enimverò ramulos in fascem collectos sectósque in vase decliues collocari oportet, quò faciliùs lacteus succus in vas ipsum cōfluat. Sic paulo pòst, αὐτὸ τὸ, τραχηλίον, legendum haudubiè, τραχηλίον.

φθινοπώρου συλλέγεις] Theophrastus qua tempestate legatur semen Tithymali Characiæ, quem ipse marem appellat, non quidem peculiariter designat: sed de Paralio tamen ita scribit: ἀμᾶται δὲ ὅταν ἤδη ἀκμάζῃ ὁ καρπός. De Myrtitis autem fructu: ἀμᾶται δ' ὅταν αἱ ἁμάξαι αἱ κριθαί. Secutus eum Plinius, de Paralij quidem semine sic habet: *Colligitur uua florente:* & alio loco: *Colligitur incipiente uua*, hócque idem repetit de Helioscopij semine: At de Myrtite: *Colligitur*, inquit, *coma eius hordeo turgescente:* rursúmque de fructu: *Demetitur cum messium maturitate.*

ἐφθεῖσα δὲ σὺν ὄξει] Plinius, fortasse minùs rectè: *Colluuntur*, inquit, *radicis decocto* (dentes) *ex uino aut oleo.*

μείζονα δὲ καὶ στενά] Plinius fœminam describit, *folijs myrti acutis & pungentibus, sed mollioribus*; nisi forte, *maioribus*, legendum est. Theophrastus tantùm: τὸ μὲν φύλλον ἔχει, καθάπερ ὁ μυρσίνος, πλὴν ἀκανθῶδες τὸ ἄκρον, hoc est, *folium quidem habet myrti, sed summa parte aculeatum.*

παρ' ἐνιαυτὸν καρπὸν φέρουσι.] Serapio perperàm; *fructum fert ter in anno.* Theophrastus: τοῦτο (scilicet μυρσινίτης τιθύμαλος) δ' οὐχ ἅμα φέρει τὸν καρπὸν, ἀλλὰ παρ' ἔτος, τὸ μὲν νῦν, τὸ δ' εἰς νέωτα. hoc est, *Myrtites Tithymali sarmenta non simul fructum proferunt: sed alternatis annis, alia hoc anno, alia postero.* Plinius verò: *fructus non pariter maturescit, sed pars anno sequente, & nux uocatur.* quod itidem addit Theophrastus hisce verbis: ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ καλεῖται κάρυον. Porrò nisi ab oculato teste & fide digno Compatre meo Stephano du Plex intellexissem, coccum oriētalem, ex quo trito, addito caseo, illicia captandis piscibus apta parantur à multis, fat proceræ arboris esse fructum, conijcerem Tithymali myrsinitis fructum esse, de quo agitur. Nam & ea bacca nuci Ponticæ similis quodammodo est, quamuis laurinæ baccæ propior, & pisces in vertiginem agit, tandémque necat: quem Tithymalis effectum præter Dioscoridem etiã Galenus tribuit. Suspicionem auget, quòd Theophrastus quoddam Tithymali genus, κάρυον etiam dictũ fuisse testatur. Cordus eiusmodi baccas, nescio quã rectè, solani manici apud AEgyptios nascentis fructum esse asserit.

περιφερῆ, ὁμοίως λίνῳ] Theophr. de hoc eodem Tithymali genere: φύλλον ἔχει περιφερές: hoc est, *folium habet rotundum*: deindéque eiusdem καρπὸν λευκόν, *fructum candidum*, facit, quem Dioscorides & Apuleius μέλανα, id est, *nigrum.* Theophrastum secutus Plinius, *Paralion folio rotundo* describit, *ac semine albo.*

ὥσπερ ἐν φύλλοις] Vulgata exemplar. ἐν κεφαλίοις, *in capitulis.* Oribasius & Marcellus cum vetusto codice legunt, ἐν φύλλοις. Apuleius itidē *semine uelut in folijs.* Eandem lectionem iccirco secutus sum, quòd Tithymalus hic inter folia duo florē ac fructum proferre videatur.

CAP. CLXVI. ἡ δὲ ῥίζα < β'.] Plinius de Pityusa, lib. 24. cap. 6. *Bilem & pituitam*, inquit, *per aluum detrahit radix decocti hemina, aut seminis ligula in balanis. &c.* Mesuæo verò dosis corticis radicis Pityusæ seu *Esulæ* maioris, *quam Alscebran* ipse vocat, longè minor est: nempe, *à granis duobus ad septem*, itémque *lactis ab uno ad tria.*

CAP. CLXVII. τοῖς τῆς ἀμυγδαλῆς] Plinius, lib. 27. cap. 11. *Lathyridi folia* tribuit *multa, lactucæ similia, tenuiora: magno ut uidetur, figuræ discrimine. Eius uerò grana excepto cortice piperis magnitudine* describit.

ὅσον ζ' ἢ η'.] Plinius ibidem de Lathyridis granis ita scribit: *Hæc minora in aqua pura aut mulsa pota, hydropicos inanant.* Actuarius itidem, in lib. de comp. med. illius grana maiora quidem quindecim, minora verò viginti dari prodidit: subdítque, illis qui vehementiùs purgari voluerint, mãdenda: qui minùs, deglutienda. At Ruffus, lib. de med. purg. Lathyridis grana decem ad purgandum ait sufficere: succi verò, tres obolos.

καὶ ὄρνιθι] Iure gallinacei etiam folia Lathyridis incoqui debere scribit ibidem Ruffus. At de ipsis granis illud idem prodidit Plinius, loco citato: *Qui*, inquit, *uehementiùs purgari uolũt, cum folliculis ipsis sumunt ea: nam stomachum lædũt. Itaque inuentũ est, ut cum pisce aut iure gallinacei sumerētur.*

CAP. CLXVIII. οἱ δὲ μήκωνα ἀφρώδη] Galenus, in Gloss. Hipp. πέπλον, & μήκωνα ἀφρώδη & μηκώνιον, atque etiam χαμαισύκην nominari tradit.

ὑδρομέλιτος κοτύλαις] Quantũuis *κυάθου* habeatur in vulg. exemplaribus, *κοτύλαις* lego ex vetusto codice, cũ Hermolao & Cornario. Plinius de Peplo, lib. 27. c. 12. *Media*, inquit, *potio acetabuli mensura in aquæ heminis tribus.*

Cap. CLXIX. *πυρώδες τῇ γεύσει*] Gal. simpl. lib 8. de Peplij semine: *σπέρμα χρήσιμον καὶ φυσῶδες*, *semen utile & flatuosum*: vbi *ἀντὶ τοῦ*, *φυσῶδες*, *πυρῶδες*, hoc est, *feruentis gustus*, restituendum vel ex hoc loco satis constat. Nam & *πέπλιον φύσας ἄγειν*, hoc est, *Peplion flatus pellere*, dixit Hipp. 1. de morb. mulierum, & ex ipsius sententia Aëtius, *φυσῶν ἐστι καταῤῥηκτικόν*, *flatus discutere.* Attamẽ Ruffus, in libello de purg. med. peplum & Peplium asserit, pituitam & bilem cum plurimis flatibus, quantumuis arefacta, trahere: quo loco videtur innuere, ab ijs non tantùm flatus pelli, sed etiam excitari. Cæterùm Plin. lib. 20. cap. 20. *portulacæ, quã Peplion vocant, memorabiles usus* lõgo sermone persequitur: qui tamen huic Diosc. Peplio non satis respondere videntur.

Cap. CLXX. *καὶ ἀκροχορδόνας*] Plinius, lib. 24. cap. 15. *Chamæsyce illita uerrucas omnium generum tolli* scribit: ibidémque *Chamæsycen*, quam Dioscorides ad oculorum vitia cum melle inungendam præcipit, ille *in uino coqui* voluit, *priusquam inungatur.*

C. CLXXI. *δακόντας*] *πιχόντας*, legitur in vulg. exempl. itémque apud Oribasium: at Goupylus in altero codice legit, *καὶ δακόντας*. Ita & Lacuna: hanc ideò lectionem sequi placuit, maximè cùm & ipse Serapio ita legisse videatur. Sic inferiùs, *ἀντὶ τοῦ*, *ὑπὸ πῆχυς*, quod habebatur in vulg. codicibus, legi ex altero Goupyli codice, *ὑπὸ βραχίονα*, quo modo legũt Oribasius, Hermolaus & La cuna.

αἰματουμένας] Mesuæus alias insuper extrahendi Scammonij rationes edocet, in censu purgantium medicamentorum.

ὁ δὲ Συριακὸς] Præter Mysium Scammonium, commendantur Plinio *Colophonium & Prienense*: cùm tamen Priene ciuitas sit Syriæ. Mesuæus Antiochenum & Armenium laudat, Corascenum vituperat.

ἢ πεπερεως ὀβολοῦ] Paulus, lib. 7. cap. 4. Scammonium dari vult *ἀπυρέτοις*, & stomacho alioqui bene affectis, pondere obolorum quatuor, cum sale aut pipere aut zingibere, alióve quodam oxyporo stomacho grato, aut cũ melle: ex eo quoque cum gummi catapotia fingit. Aëtius itidẽ, lib. 3. c 25. *dari ex eo* scribit *scrup. ij. plùs minùs pro uirium ratione*, subditque *ipsi salem & thymi comam aut pulegium admisceri. In his uerò qui ferre possunt, præstat*, inquit, *aloen miscere: datur & per se cum melle aut ptissanæ cremore, si clanculum exhibere uolumus.* Hæc ille. De eodem Plinius, lib. 26. cap. 8. *Dedêre & per se ex aqua mulsa & sale quaternis obolis, sed utilissimè cum aloë, ita ut incipiente purgatione mulsum bibatur.* Oribasius succi quidem Scammoniæ drachmam vnam ad summum dari tradidit: radicis verò etiam drachmas duas exhibere non veretur. At religiosior profectò Mesuæus, qui in exhibendo per se Scammonio grana duodecim minimè transcendit.

καθαίρει δὲ καὶ τῆς ῥίζης] Purgandi gratia radice quoque Scammoniȩ vtitur Oribasius, vti modò retulimus: sed Theophrastus, lib. hist. stirp. 9. cap. vlt. succi tantummodò vsum esse scribit, hisce verbis: *τῆς δὲ σκαμμωνίας ὁ ὀπὸς μόνος χρήσιμος, ἄλλο δ' οὐδέν.* hoc est, *Scammoniæ succus tantummodò utilis, ac præterea nihil.*

Cap. CLXXII. *ἐλαίᾳ παραπλήσια*] Sic Plinius, libro 24. capite 15. *Chamelæa similitudinem foliorum oleæ habet.* Alibi tamen, nimirum libri 15. capite 7. *Chamelæam* dixit, *folijs oleastri baccisque.* Sed & libro. 13. capite 21. de thymelæa agens, cuius folia Dioscorides Chamelææ assimilat, eam etiam *oleastro similem* facit. Verùm inter oleæ & oleastri folia haud ita magnũ discrimen, nisi quòd hæc illis magnitudine cedunt.

διπλασίονος ἀψινθίου] Alius & ab isto discrepans est Chamelææ vsus apud Plinium, lib. 24. cap. 15. quo loco sic habet: *Detrahit pituitam bilémque, folijs in duabus absinthij partibus decoctis, succóque eo cum melle poto.*

Cap. CLXXIII. *ἢ κέστρον*] Ex Hipp. in lib. de morbis mulicbr. non *κέστρον*, sed *κνέωρον* legendum: quam vocẽ Gal. in Glos. exponit, *τὸ κνέωρον.* Sic & apud Plinium, lib. 13. cap. 21. inter varia Thymelææ nomina non Cestrum, sed Cneston habetur.

πλείω στενότερα] Mesuæus Mezereon folijs esse quàm oleæ maioribus scribit: quod falsum esse deprehenditur, siue ille Thymelæam, siue chamelæam mezerei nomine acceperit. Enimuerò eas plantas & inter sese, &, quod turpius est, cum vtroque chamæleonte videtur confudisse. Cæterùm inferiùs, pro, *μεταξὺ αὐτοῦ*, lego, *μεταξὺ αὐτῶν*, scilicet, *φύλλων*.

καθαίρει κάτω] Contrà Plin. lib. 27. cap. 9. (nisi fortè mendum subest) de cocco Gnidio: *sistit*, inquit, *aluum*: quod & rationi & experientiæ omnino aduersatur.

μετὰ ἀλεύρου ἢ] Theoph. lib. 9 hist. stirp. cap. vlt. de cocco Gnidio: *δίδοασι*, inquit, *πρὸς κοιλίας λύσιν ἐν ἄρτῳ ἢ στέατι διὰ τὸ καίειν.* quo loco Gaza, à Plinio fortasse deceptus, illud, *πρὸς κοιλίας λύσιν*, *contra aluo solutionẽ*, minùs rectè interpretatur. Sed & *στέαρ* perperàm *adipem* conuertit: cùm tamen *στέατος* nomine vt plerunque alias, ita & eo loco, *τὸ σταῖς* significetur. Plin. lib. 27. cap 9. *Cocco Gnidio uis adurens. itaque cum pane deuoratur, ne adurat, cum gulam transit.*

Cap. CLXXIIII. *κατὰ βαλάνου*] Theophrast hist. stirp. lib. 3. cap. 13. de Sambuci folio ita scribit: *φύλλον δὲ τὸ μὲν καθ' ἕκαστον μαλακόν, προμῆκες, ὡς τὸ τῆς πλατυφύλλου δάφνης. μεῖζον δὲ καὶ πλατύτερον καὶ περιφερέστερον ὁμοίως καὶ κάτωθεν. τὸ δ' ἄκρον εἰς ὀξὺ μᾶλλον συνῆκται, κύκλῳ δ' ἔχει ἐντομάς.* &c. id est, *folium singulare, molle, oblongum, ut lauri latifoliæ, uerùm maius, latius ac rotundius, tum circa medium, tum parte inferiore, extremo magis acuminato, in ambitu laciniatum.*

ἐν τοῖς μέλασι] Acinos Sambuci nigros describit Plinius: id quod de illis perfectè maturis accipiendum est Sed & Theophrastus, loco citato, de ijsdem sic habet: *γίνεται δὲ πεπαινόμενος μέλας, οἰνώδης δ' ὠμὸς ὤν· μεγέθει δὲ μικρῷ μείζων ὀρόβου, τὴν ἰκμάδα δὲ οἰνώδη τῇ ὄψει*, &c. id est, *Acinus maturescens nigrescit, immaturus uuam acerbam refert, magnitudine paulò maior eruo, succo uino simulo.*

ξηραντικὴ] Marcellus præterea alicubi, ψυκτικὴ, legisse videtur. Actuarius quoque, meth. med. lib.5.ca.8. sambucum & Ebulum, omissa siccandi vi, scribit, refrigerandi facultate pollere. Sed & Plinius, lib.24. cap.8. *refrigerare inflammationem* dixit, *maximè recentis ambusta*. Attamen neque sambucus neque Ebulus refrigerant, nisi fortè ex accidenti, dum bilem extrahunt: calfacere verò vtranque certum est, licet in primo gradu duntaxat: id quod satis innuit Galenus, 6. simpl.

Cap. CLXXVI. καὶ θυμώνησι] Plinius, qui de Pycnocomo eadem ferè habet quæ Dioscorides, lib.26. cap.8. id ait esse *erucæ foliis, crassioribus & rarioribus*: vbi pro, *rarioribus*, vel ex hoc loco, *acrioribus* legẽdum, coniicio. De eiusdem radicis viribus agens ibidem, *non aluum modo & bilem, sed & pituitam exinanire*, scribit.

Cap. CLXXVII. οἱ δὲ ἰσχάδα, οἱ δὲ χαμ.] Malim, ἰσχάδα, vel potiùs ἰσχὰς, in recto casu. Sic enim nominat Theophrastus & Plinius: fitque verisimilius ex radicis cum carica similitudine id nominis inditum illi fuisse, quàm ab efficacia contra coxendicum dolorem. Sed & αὐτὶ τοῦ, χαμαιβάλανος, χαμαισύκαρος, ex Paulo legendum censuerim. Is enim, lib.7. cap.4. inter ea quæ pituitam detrahunt, *apij dimidium id quod ad radicem est & à quibusdam* χαμαισύκαρος *appellatur*, commemorat. Rursumque, eiusdem libri cap.10. *Apij, radicis* inquit, *pars ea quæ ad aerẽ vergit si edatur supernè purgat: (quidam ipsam* χαμαισύκαρον *nominant) quæ verò ad radicem est, infernè. Tota verò si edatur, vtrimque vacuat*. Plinius & hanc ipsam radicem [illegible] vocari testatur, lib.26 cap.8.

ἀσφοδέλῳ] Sunt qui, [illegible], malint, vti Marcellus & Cordus. Cæteri, ἀσφοδέλῳ, indubitanter legunt, vti etiam legitur apud Theophr. Is enim, lib.9. hist. stirp. cap.10. ἡ δ' ἰσχὰς, inquit, [illegible]. hoc est: *Ischas, seu Apios, folio constat rutaceo, breui: caulibus terræ proximis, iisque quaternis fere: radice vt asphodeli, verùm squamosa*. At Plinius, loco antè citato, Apion describit, *radice rapa, sed ampliore*.

τὸ μὲν ἄνωθεν] Lego, ἄνωθεν, non, [illegible]. Ita enim legendum esse constat ex loco Pauli antè citato. Sic quoque Plinius, de Apio: *Aiunt*, inquit, *radicis superiorem partem vomitione biles extrahere: inferiorem, per aluum*.

τὸ ἐφιστάμενον ὑγρὸν] In eo dissident Dioscorides & Plinius, quòd ille supernatantem liquorem vsurpat, hic verò eundem abiicit. Sic etenim Plinius de Apij radice, loco antè commemorato: *Effoditur*, inquit, *vere, tusáque in fictili mergitur, deiectóque quod supernatat, reliquum succus purgat vtraque parte sesquiobolo in aqua mulsa*.

Cap. CLXXVIII. περὶ βόλου παῖδος] Huius medullæ Colocynthidis, quam Hippocr. [illegible] nominabat, apud varios Medicinæ Autores varia est dosis. Mesuæus, ceratia decem: Paulus drachmam integram exhibere non veretur. Ruffus itidem, drachmam j. ex aqua mulsa propinat. At Aëtius scrup. ij. exhibet in aquæ mulsæ cyathis duobus: eodémque loco, imbecillibus etiam scrupulum j. sat esse scribit.

λαμβανομένη σὺν νίτρῳ] Ita distinguit & legit Cornarius: [illegible]. Eum iccircò secutus sum, quòd & sensus eo modo clarior est, & ita quoque videtur Serapio legisse.

[illegible]] Nonnulli ad literam illhæc ita interpretantur, vt velint pomum hoc Colocynthidis, exempta medulla simul & semine, luto oblitum incoqui aceto & nitro. Sed absurdum illud est. Quare malim legere, [illegible] ὄξος καὶ νίτρον, aut, ὄξος σὺν νίτρῳ: quo modo Serapio, Cornarius & Marcellus videntur legisse.

[illegible] μελίκρατον] Modum hunc præparandi diluti Colocynthidis paulò pleniùs describit Aëtius, libro 3. capite 35. in hæc verba: [illegible] (sic enim legendum, non [illegible]) [illegible]. hoc est: *Quòd si mitiùs purgare volueris, sumito colocynthidem iustæ magnitudinis, eamque aperito supernè, & semen totum eximito: deinde quicquid in ipsa tomenti speciem præ se fert, rursus citra semen in ipsam indito, & repletam sapa aut vino dulci vetere per diem noctémque macerari sinito: tandemque vinum calfactum per pannum excolatum propinato*. Ruffus itidem, in libello de purgantibus medicamentis, nulla tamen medullæ tacta mentione, sic habet: [illegible]. id est: *Quòd si quis mitiùs purgare volet, semine colocynthidis electo, affusóque intra corticem vino dulci, lento igne coqui ipsam oportet, dum probè maduerit: illud tandem potandum exhibetur*. Sed & Paulus, lib.3. cap.13. eodem modo præparatum Colocynthidis dilutum in morbo comitiali propinat.

Cap. CLXXIX. θύμου τὸ ἄνθος] Hinc plerique colligunt, Epithymum Dioscoridis & reliquorum Græcorum aliud esse ab Epithymo Arabum: & Græcorum quidem Epithymum, aliud nihil esse quàm ipsum thymi durioris florem. At ego Epithymum Græcorum & Arabum planè vnum & idem esse indico, scilicet inuolucrum thymi capillaceum, cui tamen flos ipse thymi interdum implicatur: quippe qui à capillamentis illis rectè secerni vix possit. Sed & ipse Autor, libro de simpl. ad Paternianum, Epithymum disertè describit, *florem assimilem setæ, subuiridem & nauseosum*. Quoniam enim Epithymum crinium vel cincinnorum modo capitula thymi quadam florum imagine comare conspicitur, florem iccircò dici constat, idq; nominis ratione minimè refragante. Quandoquidem si ἄνθος dictum est, vti voluit Etymologicus, [illegible], quidni eiusmodi capillamento ἄνθος, hoc est, *floris*, nomen aptè conueniat? Cæterùm ea capillamenta non in thymo solo, sed & in thymbra, stœbe, lino, hyssopo, serpyllo, vrtica, polio, genista, chamædry & compluribus aliis plantis reperiri

certū est. Verùm quod thymo innascitur, peculiariter ἐπίθυμον dicitur, vti quod thymbræ, ἐπιθυμβρον, quod stœbę, ἐπιστοίβη. Ista vero capillamēta sine radice nasci icciro scripsit Plinius, quòd nullam euidentem habent radicem, vti neque viscum, quod arboribus innascitur. Scilicet cui insident planta, ea illis est sedes pro terra, & qua parte insident, ea est pro radice.

οὐραχοὺς ἔχοντα] Iosephus Scaliger doctissimus, acerrimique iudicij vir, cuique omnium ætatis huiusce Criticorum vix vllum pretulerim, in suis in Propertiū castig. à Diosc. hoc loco non quidē figuram Epithymi, sed thymi duntaxat durioris proponi existimat, ideóque reponendum censet, στελεχοὺς ἔχοντα ὡς στοιχάς, quasi thymi durioris spicam voluerit Author esse mucronata cuspide, qualis est stœchadis. στελεχοὺς verò dici putat, ipsos spicarum mucrones, à similitudine cuspidū in hastilibus, quæ quidem Homero σαυρωτῆρες appellantur. At equidem ex ipsius sententia αὐτὶ τοῦ, οὐραχούς, στελεχοὺς reponendum iudico: sed quoniam non de spica thymi, verùm de Epithymo ipso hîc agi verisimilius est, nihil prætereà immuto: ac interim οὐραχῶν voce caudas setosas (quas quidem Epithymi capillamēta referunt) significari puto: quemadmodum & Hippocrates, seu quisquis est autor libelli de corde, οὐραχὸν καρδίας, cordis caudam nominauit, ea metaphora volens conum ipsius designare. Ad eundem quoque modum EVstathius οὐραχὸν Xenophonti [illegible] dici annotauit, [illegible] φάλαγγος, [illegible] καθ' Ὅμηρον, [illegible] σαυρωτήρ, seu vt alibi, [illegible]

πρὸς ὀλκὴν δ'.] Sic Galenus, lib. 14. Meth. Epithymi drachmas iiij. ex aqua mulsa vel sero propinat. Aëtius quoque, lib. 3. cap. 29. adultis Epithymi contusi & cribrati scrup. xij. cum passo & aceto mulso ac modico sale exhibet. Auicenna ad quatuor aureos progreditur. Cæteri vel ampliore, vel parciore dosi ipsum exhibent. Et Paulus quidem, lib. 4. cap. 26. ad cancrum Epithymum quatuor drachmarum & dimidię pōdere ex sero vel mulsa porrigit. Libro vero 7. eiusdem drach. v. tritas dari scribit, ex seri lactis hemine. Oribasius, Collect. lib. 7. cap. 27. senas drachmas dare nō veretur. Ruffus itidem, in lib. de purg. med. drach. vj. & amplius ex vino dulci. Plinius quoque, lib. 26. ca. 8. Epithymum aluum soluere testatur, à quatuor drachm. ad sex. Mesuæus drachm. vij exhiberi posse tradit. At Actuarius, Meth. libro 5. idem quod Aëtius refert, sed tantùm v. mentionem facit. Et ipse Oribasius lib. 1. πρὸς Ζην. de euacuationibus agens quę sanis conueniunt, binas tantùm drachmas in oxymelite propinari voluit: similitérque, Synops. lib. 1. cap. 17. eiusdem triti & cribrati binas vult exhiberi drachmas ex vino dulci, aut plus eo cum melle, sale admisto.

CAP. CLXXX. αὔθις μαλακοῦ] De Alypo sic habet Plinius, lib. 27. cap. 4. *Alypon cauliculus est molli capite, non dissimilis betæ, acre gustatu ac lenem:* quæ quidem verba ex hoc Diosc. loco sic emendo: *Alypon cauliculus est gracilibus, molli flore, radice non dissimili betæ: semen acre gustatu*, &c. Porrò in eo quod sequitur, ὡς ῥιζαμότλευ, metathesis est particulæ ὡς. legendúmque, ῥίζα ὡς τεύτλου, vti paulò pòst, σπέρμα ὡς ἐπιθύμου. pro quo Actuar. Met. lib. 5. habet, σπέρμα ὡς θύμου.

τὸ ἴσον πλῆθος] Ex Paulo, lib. 7. c. 3. & 4. (qui quidem de plantis agens à Galeno pręteritis, ipsa Diosc. verba solet transcribere) sic emendandus hic locus: πλῆθος ἴσον ἐπιθύμῳ λαμβανόμενον μεθ' ἁλῶν καὶ ὄξους. Est autem Alypon, eodem teste, herba eadē cum ea quæ illius ætate Alypias dicebatur.

CAP. CLXXXI. οἱ δὲ φαλανδίς] Empetron Galenus, Paulus & Aëtius alio nomine φελανδις appellari scribunt: nec deest suspicio, quin & apud Dioscor. pro φαλανδίς, φελανδίς, legi oporteat.

τὸ δὲ προσγειότερον] De eiusdem plantæ diuersis partibus ista prima facie intelligenda videntur, quasi voluerit Dioscorides, quæ pars Empetri terræ propinquior fuerit, amaram reperiri, &c. Sed aliter ex sententia Plinij accipienda sunt, quasi nimirum velit quod Empetrum mari propius est, salsum: quod ab eodem remotius & terrę propinquius, amarius sentiri. Sic enim Plinius, lib. 27. cap 9. vti certè quidem habent vulgata exemplaria: *Empetron, quam nostri calcifragam vocant, nascitur in montibus maritimis, ferè in saxo: quò propius mari fuerit, minùs salsa est: pot aque bilē trahit ac pituitas: quò longius magísque terrena, amarior sentitur.* Verùm quo sit maior Plinij cùm Diosc. consensus, illa sic legenda videntur: *quò propiùs mari fuerit, magis salsa est*, &c. In iis verò quæ proximè sequuntur, Plinius palàm Empetrum maritimum cum saxifraga confudisse videtur.

CAP. CLXXXIII. ἀμπελοπράσου ἐν οἴνῳ] Ista sic restituit Cornarius: ἔστι καὶ ἡ ῥίζα ἀμπελοπράσου ἐν οἴνῳ [illegible] καὶ μεθ' ὕδατος [illegible] κυάθων β'. Gesnerus legendū suspicatur, μεθ' ὕδατος [illegible] κυάθων β. [illegible]. At ego cū Serapione, Marcello & Ruellio sic legere malim: [illegible] ἡ ῥίζα ἀμπελοπράσου ἐν ὕδατι, καὶ μετ' οἴνου [illegible] κυάθων β'. Nam & Plinius, lib. 23. cap. 1. de Ampelo agria, (quam tamen nominis ὁμωνυμίᾳ deceptus cum labrusca interdū temerè cōfundit) sic habet: *Radix decocta in aqua, pota in vini Coi cyathis duobus, humorem alui ciet, ideò hydropicis datur.* Rursúmque, lib 27. cap. 27. *Radix eius decocta in aqua cyathis ternis additis vini Coi cyathis duobus, aluum soluit leniter, ideoque hydropicis datur.*

CAP. CLXXXIIII. οἱ δὲ βρυωνίαν] Gal. lib. 1. de comp. pharm. κατὰ τό. ἄμπελον λευκὴν & βρυωνίαν separatim, tanquam diuersa, commemorat: nec malè, quandoquidem ipsemet, 6. simpl. vitem nigram propriè βρυωνίαν vocari scripserat: quod ipsum Plin. lib 23. cap. 1. admonet. Quòd ad vocem ἄγχουσι spectat pro ea fortassis, ἐχέτρωσι, reponendum: siquidem ἐχέτρωσι Hippocrati dictam Galenus in Gloss. λευκὴν βρυωνίαν exponit.

[illegible] δ' ἐστίν] Plinius de Vitis albæ radice, lib. 23. cap. 1. *Et ipsa autem largior aliquātò sensus purgat:* quo loco, *sensus turbat*; restituendum esse, hinc est facile colligere.

ὁ ψιλωθρον τὸ δέρμα] Hunc Vitis albæ fructum coriariis etiam vtilem esse scripsit Galenus, 6. simpl. ac idipsum loco citato luculenter confirmat Plinius. Attamen Theophrastus, hanc coria pilis spoliandi vim, vitis syluestris fructui tribuit, libro nono, capite vltimo: quo loco de vite syluestri agens, τὸ καρπῷ, inquit, ψιλοῦσι τὰ δέρματα. Sic enim legi par est, non, τὰ δένδρα, vt in impresso codice.

Cap. CLXXXV. μέλαινα ἄμπελος] Mesuæus huius Vitis nigræ radicem scribit esse cineritiam foris, intus albam, non tamen albedine eius quæ alba dicitur. In cæteris videtur planè cum Dioscoride consentire.

ἔστιν μὲν τι ἐνεργεῖ] Rectiùs fortassis, ἐνεργῆ. quanquam vtrouis modo sensus bene constat. Gal. itidem, 6. simpl. nigram Vitem alba in totũ inefficaciorem esse prodidit. At contrà semel atq; iterum inculcat Plinius, *Nigræ radicem ossa infracta uel efficaciùs extrahere, quàm albæ.*

Cap. CLXXXVI. οἱ δὲ βλῆχρον] βλῆχρον etiã nominauit Nicãder, in Ther. Theophrastus verò, lib. de causis plant. 1. cap. 8. βλῆχρον, nisi fortè, quod ego cum doctiss. Scaligero malim, eo loco τὸν βλῆχρον pro pulegio, quàm pro Filice, interpretari satius fuerit.

καὶ ἄκαρπον] Sic Plin. lib. 27. cap. 9. *Filicis duo genera nec florem habere* scribit, *nec semen.* Theophrastus itidem, lib. 9. hist. stirpium, cap. vlt. de Filice sic habet: *σπέρμα δ' οὐκ ἔχει, οὐδὲ ὀπόν, semen non habet neque liquorem:* quo loco αὐτῷ, ὀπόν, Cornarius reponit, καυλόν. Posset &, αἰθος, pro eadem illa voce reponi. Sunt porrò nonnulli quo in numero & ipse Tragus est) qui è Filice semen certis temporibus colligi affirmant. Sed planè falluntur, dum minutulum eum puluerem, qui auersis foliis velut inhæret, pro semine accipiunt.

ὀβολῶν τεσσάρων] Cornarius, δραχμῶν, legisse videtur: ac Plinius certè quidem, lib. 27. cap. 9. *Filicis radicem melius tæmas detrahere* scribit *cũ scammony pari pondere.* At ego vulgatam lectionem retineo, quanquam duûm tantùm obolorum Serapio mentionem facit.

ἡ ῥίζα ποθεῖσα] Hæc vox, (ποθεῖσα) Marcello & Cornario non immerito suspecta fuit, adeóq; ab ijs prætermissa. Equidem dubito vtrum potiùs, τεθεῖσα, seu ἐπιτεθεῖσα, seu etiam λεανθεῖσα, legi oporteat. Nam & Plinius de Filicis radice sic habet, lib. 24. cap. 11. *Harundinis radix contrita & imposita, Filicis stirpem corpore extrahit: itemque harundinem, Filicis radix.* Sed & Celsus, libro 5. c. 16. *Pessima*, inquit, *ex surculis harundo est, quia aspera est. eademque offensa etiam in Filice est. Sed usu cognitum utranque aduersus alteram medicamentum esse, si cauerit superimpositum est.*

ἔνθα δὲ πολὺ] Marcellus locum hunc minimè interpretatur, eum tanquam mutilum asterisco notasse contentus. At Cornario ita restituere visum est: ἔνθα δὲ πολὺ κάλαμος, καὶ πολὺ βλῆχρον σπανὸν, ἀφανίζεται ὁ κάλαμος. καὶ πάλιν, ἔνθα πολὺ βλῆχρον καὶ πολὺ κάλαμος σπανὸς, ἀφανίζεται τὸ βλῆχρον. Ego verò locum eundem ita potiùs restituendũ indico: ἔνθα δὲ βλῆχρον καὶ πολὺς κάλαμος σπανὸς, ἀφανίζεται τὸ βλῆχρον. καὶ πάλιν, ἔνθα δὲ κάλαμος, & πολὺ βλῆχρον σπανὸν, ὁ κάλαμος ἀφανίζεται. Est enim vero similius ex ijs plantis eam quæ copiosior fuerit, parciorem alteram enecare atque perimere. Plinius, lib. 18 cap. 6. de eadem, quæ inter harundinẽ & Filicem est, dissensione dissociationéve seu discordia, ἀντιπάθειαν Græci vocant, paulò aliter habet in hæc verba: *Aiunt & arca solstitium (Filices) auulsas non renasci, nec harundine sectas, aut exaratas uomeri harundine imposita. Similiter & harundinem exarari Filice uomeri imposita præcipiunt.*

Cap. CLXXXVII. πλαγίας] Plinius, lib. 27. cap. 9. de vtraque Filice: *Radices*, inquit, *utrique longæ in obliquum.* Ex quo loco patet, nõ πλατείας, vt plerique voluerunt, sed, πλαγίας, potiùs hoc loco legendum: quemadmodum & Hermolaus Barbarus & Marcellus emendarunt.

καὶ οἴνῳ δὲ πινόμεναι] Sic Theophr. lib. 9. hist. stirp. cap. 20. ἡ δὲ θηλυπτερίς, χρήσιμον πρὸς τὰς ἕλμινθας τάς τε πλατείας καὶ τὰς λεπτάς. πρὸς μὲν τὰς πλατείας, ἀναδιδομένη μέλιτι· πρὸς δὲ τὰς λεπτάς, ἐν οἴνῳ γλυκεῖ μετ' ἀλφίτων διδομένη. γυναικὶ δὲ ἐάν τε δοθῇ, ἐὰν μὲν ἐγκύμων ᾖ, ἐκβάλλειν φασίν. ἐὰν δὲ μή, τὸ ὅλον ἄτοκον γίνεσθαι. Quæ quidem verba reddidit Plinius, libro 27. cap. 9. ad hunc modum de Filicum radicibus agens: *Pellunt interaneorum animalia: ex his tæmas cum melle: cætera ex uino dulci triduo potæ*, &c. Ac deinceps: *Neutra danda fœminis, quoniam grauidis abortum, cæteris sterilitatem facit.* Ex his locis palàm fit, Lacunæ & Marcelli lectionem, κἂν ἔγκυος δὲ λάβῃ, probatiorem esse. Eam iccircò secutus sum, maximè cũm Serapionis verba idem planè sonare videantur. Inferiùs itidèm pro, ὑποτιθέμεναι, rectiùs hauddubiè legas, ὑποτιθέμενον: quod mendi genus & aliàs sæpenumerò occurrit.

Cap. CLXXXVIII. καὶ ἐν τοῖς ἀρχαίοις] Serapio cæterique ferè Interpretes ista sic legisse videntur, ἐν τοῖς ἀρχαίοις τείχεσι, ἢ ὑπὸ πρέμνοις δένδρων. Plinius autem, lib. 26. cap. 8. *Polypodion* scribit *in petris nasci, aut sub arboribus uetustis.* Vtut sit, καὶ τοῖς, ἀρχαίοις, ἀρχαίοις legendũ omninò videtur.

ἐν χυλῷ ὀρνιθείου ζωμοῦ] Plinius, ibidem, de Polypodij radicis ad aluum soluendam vsu aliter, in hæc verba: *Ipsa concisa inspergitur oleri, uel betæ, uel maluæ, uel salsamento: uel cum pulticula coquitur ad aluum uel in febri leniter soluendam.*

φλέγμα καὶ χολήν] Plinius itidem, de Polypodij radice agens, æquè ac Dioscorides, *bilem* absoluté scribit *ab ipsa detrahi.* Attamen de bile nigra id accipiendum, quo modo intellexêre Aëtius, Actuarius, Serapio, atq; etiam Mesuæus.

Cap. CLXXXIX. ψίλωθρον] ψιλώθρου, hauddubiè legendum. Vsum verò Dryopteris seu potiùs Bryopteris ad psilothra, qui quidem proximè sequitur, aliter ac ipse Dioscorides, refert Plinius, libro 27. capite 9 hisce verbis: *Psilothron est radix eius. Illinitur enim usquedum sudores euocat: iterumque & tertio, ita ne sudor abluatur.*

Cap. CXC. καυλὸν δὲ μη.] Plinius contrà, lib. 21. cap. 16. *Cnicon uno caule, nec ramosum* scripsit. Sed tùm de syluestri potiùs Cnico, quàm de hoc satiuo egisse crediderim.

θαλλίας] Pleriq; Interpretes, quibus haud immeritò vox θαλλίας suspecta fuit, ἐλαίας, legisse videntur. θαλλίαι enim, æquè ac θαλλοί, constat pro oleæ potissimùm germinatu primo vsurpari solitum: at ipsum oleæ fructum vspiam eo nomine designatum vix crediderim.

Θασίων] Fortè Θασίων, supple, καρύων, seu etiam, ἀμυγδάλων. Nam in amygdalarum genere Thasiæ ex Thaso insula, etiam teste Plinio, lib. 14. cap. 7. celebrantur. Cæterùm pro, λελεπισμένων, rectiùs legas, λελεπισμένων.

[illegible] τῆς [illegible]] Non abs re dubitet quispiam, vtrum ista caricarum caro mellis ante memorati vicem supplere debeat, an verò præter caricarum pulpam mel etiam adijci oporteat. Serapio certè quidem in hac placentularum præparatione vtriusque & mellis & caricarũ pulpæ meminit, dum præter caricarum triginta carnem, mellis etiam quantum sat fuerit adijcit.

Cap. CXCI. [illegible] πετάλοις μικρὸν] *iuxta folia*, seu potiùs, *iuxta foliorũ pediculos*. Rectiùs Plinius: qui quidem lib. 25. cap. 5. de hoc semine Mercurialis agens, *id mari iuxta genicula stare* prodidit.

[illegible]] Ad iuuandam masculorum aut fœminarum conceptionem vtẽdi vtraque Mercuriali modos alios recenset Plinius, loco antè citato, quos quidem ascribere hoc loco nolui, locum indicasse contentus.

Cap. CXCIII. ἀπὸ τοῦ [illegible]] Theophr. lib. 9. de hist. stirpium, cap. 19. Scorpium dictum putat, quòd scorpioni similem habeat radicem. Verùm illud non quidem de hoc Heliotropio, sed de aconiti genere, thelyphono dicto, intelligendum est, cuius & ipse meminit Plinius, lib. 27. cap. 3. hisce verbis: *Radix incuruatur in paulum scorpionum modo: quare & scorpium aliqui appellauêre.*

[illegible]] Heliotropiũ solstitio florere, autor est Theophrastus, circa finem libri 7. hist. stirp. Inde fortasse potiùs nomen illi datum est, quàm quòd sese cum sole circumagat. Eadẽ ratione [illegible] vocatur à Nicandro, in Theriacis: quem locum explicans Scholiastes, etiam [illegible] dictum annotat: sed haud ita rectè folia oleę candida eidem tribuit. Apuleius verò nominis etymon vtrinque repetit. *Nomen enim*, inquit, *accepit quod æstiuo solstitio floreat, uel quòd Solis motibus folia conuertat.*

[illegible]] Lacuna in vetusto suo codice legit, [illegible]. Sed magis placet lectio altera, [illegible], &c. Nam & Apuleius *florem Heliotropio maiori* tribuit *in summitate tenuem & ueluti purpureum, atque uncatum in similitudinem caudæ scorpionũ.* Plinius verò, lib. 22. cap. 21. *cæruleum florem eidem ascribere* videtur.

[illegible]] Sic Apuleius, *maius Heliotropium* scribit in *asperis locis nasci*, *vti minus, in* [illegible]. At Plinius, loco modò citato, postquã duo genera fecit *Heliotropij*, *helioscopium* inquam *& tricoccon*: *illud nascitur*, inquit, *non nisi in pingui solo cultoque, tricoccon ubique.* Sed vide, num Plinius eo loco Heliotropion minus seu tricoccon cum maiore confuderit.

[illegible]] Ruffus Ephesius, in fragm. de purg. med. Scorpiuron addito vino propinari scribit. Eius enim hæc sunt verba: [illegible] hoc est, *Scorpiurus quidem purgat pituitam & bilem. Satisfacit uero manipulus ex aqua moderate coctus, potuique affuso uino.*

Cap. CXCIIII. [illegible]] Singula quidem grana rotunda sunt, sed perpetuò [illegible] sibi inuicem cohærentia: vnde & Aëtio, tetrab. 4. lib. 3. cap. 14. itémque Plinio hoc genus Heliotropij [illegible] cognominatur.

[illegible]] Lacuna in vetusto codice legit, [illegible], & sic etiam legitur apud Paulum, lib. 7. quanuis Interpres non *cardamomum*, *sed nasturtium* verterit. Attamen tam nasturtium, quod [illegible] Græcis dicitur, quàm cardamomum ipsum lumbricos pellit, vel ipso teste Diosc. idcóque verumuis legas, parum refert.

Cap. CXCV. [illegible]] De hac ipsa herba sic quoque scribit Plinius, lib. 22. cap. 15. *Scorpius herba semen habet ad similitudinem caudæ scorpionis folia pauca* &c. Hanc tamẽ eandem notam, sed falsò, vti certè videtur, tribuit idẽ Plin. lib. 22. cap. 21. heliotropio minori, quod tricoccon, & alio nomine scorpiurum vocauit, idque his verbis: *Semen ei est effigie scorpionis caudæ, quare &* [illegible].

IN LIBRVM QVINTVM.

Cap. I. [illegible]] Plinius, in procemio lib. XXIII. quo loco lõgè plures Vitis partium medicos vsus prosequitur, succum hũc non dat bibendum, sed infundit tãtummodò, hisce verbis: *Succus eorum dysentericis infusus medetur.* Sed & ibidem, quem ad lienis tumores commendat Dioscorides sarmentorũ cinerem duntaxat impositum, is ad lienis remedia dari etiam ad bibendum scribit aceto conspersum.

Cap. III. [illegible]] In vinaceis seruatas Vuas stomachum infestare scribit Plinius, lib. 23. cap. 1. contrà quàm hîc tradat Dioscorides: cuius tamẽ sententię astipulatur & ipse Gal. lib. 2. de alim. facult. Nam de hac Vua ollari agens: [illegible], inquit, [illegible] hoc est, *Ventriculum dissolutum eiusmodi Vua roborat, & cibũ fastidientibus appetentiam excitat.*

Cap. IIII. [illegible]] Plinius quoque, lib. 23. cap. 1. de Vua passa sic habet: *Nuclei exẽpti uesicæ utiles habentur & tussi.* Sed mox statim subdit: *alba utilior*: cuius tamen contrarium sensisse videtur Diosc. qui paulò antè albam [illegible] (nisi fortè cum Manardo malis [illegible]) esse prodidit. Nam si magis astringit, vesicæ ac tussi minùs vtilem esse sit verisimile.

[illegible] &c.] Plinius ibidem, de Vua passa, *Testium*, inquit, *inflammationi cum farina cumini aut coriandri imponitur*: quasi legerit, [illegible]. Ac certè quidem ad testium inflammationes coriandrum cum Vua passa impositũ valere prodidit Diosc. lib. 3. cap. 71. Eodem verò lib. agẽs de cumino satiuo, cap. 68. id cum Vua passa commendat ad easdem inflammationes, sed addita lolij farina.

Cap. V. [illegible]] Sic Plinius, lib. 12. cap. 8. *Oenanthe, est uitis labruscæ uua: colligitur cum floret, id est, cùm optimè olet.* At apertiùs Gal. lib. 8. [illegible], cap. 1. [illegible] id quod perperàm vertit interpres hunc in modum: *Oenanthen appello uitiũ syluestrium germen unà cum floribus, ex quo succedentibus diebus uua fit.* Ego verò malim, *ex quo satiua*

mollibus una fieri solet.

τῶν ἐν σωματι γλώω] Omnes Interpretes, γλοιῶν, legisse videntur: quam ego lectionem & ipse prætulerim.

CAP. VI. ὕδωρ παχυ] Plinius, in præf. libri 23. inter cæteras Omphacij dotes ipsum conferre scribit *acutis auribus maradus*, vt aliâs non semel, ita & hoc loco, ni fallor, vocum ὕλον & οὐλῆς similitudine deceptus. Addit ibidem, *conferre ossibus purulentè limosis*: pro quo legendum iudico, *auribus purulente limosis*: hæc enim iungit Diosc. ὠτα πλαδαρὰ, ὦτα πυορροοῦντα.

CAP. IX. ὁ δὲ τεθαλασσωμένος] Vti Vina ἀθάλασσα seu ἀπεψητα Galeno dicuntur, maris expertia, quibus scilicet neutiquam aqua marina erat admixta: ita contrà θαλάσσια ὄνι τεθαλασσωμένα, quibus alioqui languidis debilibúsve aqua marina addebatur, seu ad firmitatem gratiámve conciliandam, seu ad vetustatem accelerãdam, seu denique quò fœliciùs asseruarentur, diutiúsque perennarent. Eorum variè parãdorum temperandorúmve rationem deinceps Dioscorides, itémque pleniùs ipse Plinius & Columella edocent. Priuatim verò Plinius, lib. 14. *marinæ aquæ Vino miscendæ originem ductam* tradit *a seruo furto, sic mensuram explenti*. Aliud verò fuit eidem Vinum thalassites, cui præcox vetustas conciliabatur vasis musti deiectis in mare.

κακοστόμαχος] In eandem sententiam Mnesitheus Atheniensis apud Athenæum, lib. 1. sic habet: οἱ δὲ ὀθαλαττωμένοι ... οἶνοι, ἀκραιπαλοι τε εἰσί, καὶ κοιλίαν λύουσι, ὀνδάκνουσί τε τὸν στόμαχον, ἐμφυσήσεις τε ἐργαζόμενοι καὶ συγκατεργάζονται) τὴν τροφὴν. &c. hoc est, *Quæ maris aqua satè diligẽterque Vina condiuntur, caput crapula neutiquam grauãt, aluum soluunt, insuperque os uentriculi mordent atque lancinant, inflationésque gignunt, ac simul etiam ciborum concoctionem promouent.*

ψιθίας δὲ μελαμψ.] *Psithium & melampsithiũ*, vt scribit Plinius, lib. 14. cap. 9. *passi genera sunt, suum saporem, non vini, referentia.* Sic verò dicta sunt à Psithia vite, quam Columella, lib. 3. inter Græculas commemorat.

τοῖς ἀποσιτοῦσι] Lacuna ex vetusto codice legit, ἐμοῦσι, quanquam vtranque lectionem recipi posse asserit. Ita tamen & ipse Plinius legisse videtur. Is etenim, lib. 23. cap. 1. *Vina*, inquit, *resina condita, frigidis stomachis utilia, existimantur nõ expedire uomitoribus.* Contrà tamẽ sensisse Celsum iccircò fit vero simile, quòd lib. de re med. 4. cap. 4. agens de stomachi resolutione cùm cibi tenax non est, in eo affectu Vinum austerum & resina conditum potui aptissimum esse scribit.

CAP. X. διὰ τὸ ... λεῖον] Vt Marcellio, ita & mihi placuit magis veteris codicis lectio, λεῖον, αὐτὶ τῶ λευκόν, quod habebatur in vulgaris exemplaribus. Cùm enim paulò antè Vina ista pronuntiarit Autor ἁδρομερῆ, hoc est, *crassarum esse partium*, minimè certè ipsorum tenuitas in causa fuerit, cur neruos minùs feriant: neque enim vina eadem & tenuia & crassarum partium simul & semel esse possunt. At nihil obstat quominùs, etsi crassarũ sint partium, etiam λεῖα, hoc est, *lenia*, dici possint. Ita nanque cum Terentio & Celso *lenia uina* libet appellare, quæ asperis opponuntur, vti & aliâs ... , teste EVstathio Homeri Interprete, σκληροὶ οἶνοι τοῖς ἁπαλοῖς, hoc est, *uina dura mollibus* opponuntur.

ὁ δὲ Πραμνιος] Quinam locus Præpiano vino nomen dederit, mihi nullo modo constat, quoniam eiusce nominis vini neque apud Athenæũ Pliniúmve, (qui tamen quamplurima id genus vina commemorát, sed neque alibi vspiam (quod sciam) vlla fit mentio. Paretypiani cognomen Interpretes nonnulli non magis certa, opinor, vocis origine reposuerũt. Plinius certè quidem, lib. 14. ca. 6. Pyctanon quoddam vinum (nisi fortè mendum subest) ex Adriatico sinu à Græcis miris laudibus celebrari narrat. Attamen hoc loco cum Cornario Πραιτουτιανὸν potiùs legendum ego suspicor, quoniam & Plinius, citato loco, eiusmodi vini meminit. Est autem Prætutianus ager, vti ex ipsius Plinij verbis, lib. 3. cap. 13. & 14. colligere licet, ab Adriatico agro Adriáque colonia haud ita dissitus. Ideóque cùm vinum Præpianum scribat hic Diosc. ἐκ τῆς κατ᾽ Ἀδρίαν κομίζεσθαι τόπων, ignotúmque planè sit Præpiani vini aut etiam Paretypiani cognomentum, Πραιτουτιανὸν potiùs reponendum esse iudicaui. Vbi verò capite proximè sequenti legitur, καὶ ὁ Πραμνεῖος ἀπὸ τῆ Ἀδριανοῦ, ego legere malim, καὶ ὁ Πραιτουτιανὸς καὶ ὁ ἀπὸ τῆ Ἀδριανοῦ. Neque enim Prætutianum vinum ex ipso Adriano agro deuehebatur, sed ex locis Adriæ Adrianóve agro vicinis.

CAP. XII. καλούμενος ὀμφακίτης] Hoc factitij vini genus, quantum ex eius conficiendi ratione licet colligere, illud ipsũ est, quod bion seu potiùs βίαιον, à violentia scilicet quæ illi contingit in festinatione, Plinio dictum videtur, lib. 14. c. 8. itémque lib. 23. cap. 1.

CAP. XIII. καὶ δευτερίαν] Aliam fuisse ætate Galeni Loræ conficiendæ rationem, scilicet citra coctũram salísque admixtionem, vnicuique patet ex iis quæ ab ipso Gal. scribuntur, lib. 2. de alim. facultatibus: quo loco Loram à Græcis quidem τρυγα, & à popularibus suis στεμφυλίτην, ab Atticis verò δευτερίαν nominari tradit. Sed Polluci prætereà τρυγωδίας οἶνος dicitur. Plinius, libro 14. cap. 10. Loram inter operaria vina recenset, quorum tria genera ibidem commemorat.

αὐτὸ μετ᾽ ἐνιαυτὸν] Marcellus, ὡς εἰς ἐνιαυτὸν, legẽdum suspicatur: malim ego mentem Marcelli secutus, ὥστε ἐνιαυτῷ. Plinius certè quidem, posteaquàm operariorum vinorum conficiendorum rationem tradidit loco citato, illicò subdit: *Nulli ex his plùs quam anno usus.* Sed neque apud ipsum salis soliti Loræ Dioscoridex adijci vlla fit mentio, cuius tamen nõ paruam esse vim ad vini cuiuscunque conseruationem nemo nescit.

καὶ ὅτι τῆς νόσου αἰε.] Vel legendum, ὅτι τῆς ἀναλαμβανόντων, vel, ὅτι τῆς ἰσχύος ἀναλαμβανόντων. Nam & actiuè τὸ ἀναλαμβάνειν δύναμιν, ἰσχὺν seu ἑαυτὸν, & neutraliter idem verbum αὐτὶ τῶ ἀναλαμβάνεσθαι seu ἀνακομίζεσθαι ἐκ τῆς νόσου, ὅπου ἀφ᾽ ἀπὸ τῆς ἀσθενείας, vsurpatur.

ἴσου μίσγε] Inter Dioscoridis & Plinij vinum ἀδύναμον, hoc est, *impotem*, illud est discriminis, quòd in eo præparando Diosc. musti & aquæ pares recipit portiones: apud Plinium verò, lib. 14. cap. 16. dupla legitur musti ad aquam proportio.

CAP. XVII. χόνδρον δὲ τὸν ἀφεψηθέντα] Vtrobiq; simpliciter, ἀφεψηθέντα, legit Marcellus, quemad-

modum in vulgatis exemplaribus habetur. Manardus autē, ἀναφεψομένου, priore hoc loco legendum suspicatur: quasi ἀναφεψ... non coquere significet. Sed eo ipso loco legendum potiùs, meo quidem iudicio, τῷ ἀπέφθῳ. vel, μὴ ἀφεψομένῳ. Est enim certum ex Gal. 12. Meth. cap. 3. itémque 3. de victu in acut. Mulsam coctā, vt minùs aluum subducit, ita magis nutrire: contráque crudam, vt minùs nutrit, ita & aluum magis subducere.

δοτέ δὲ μικροσφύκτοις] Plinius non, μικροσφύκτοις, sed μικροψύχοις legisse videtur. Sic enim, lib. 22. cap. 24. de aqua Mulsa sermonem faciens: *Frigidam*, inquit, (quo loco *crudam* legendum censeo) *dari uulsis uenteri molliendo inuenio apud Autores, & hunc potum bibendum alsiosis, item animi humilis & præparci hominibus, quos illi dixère μικροψύχους.* Qua verò ratione μικροψύχοις cōueniat, deinceps prolixa satis oratione prosequitur.

δύο ὕδατος] Vt hæc aptiùs cohæreant, vel legi velim, δυοῖν ὕδατος, &c. vt in contextu: vel δυοῖν ὕδατος ὀμβρίου παλαιοῦ μέρη ... καὶ ἡλιαζομένου.

ὀμβρίου παλαιοῦ] *Quinquennio ad hoc seruari cælestem aquam iubent*, inquit Plinius, lib. 14. cap. 17. In eundem vsum, vt scribit Columella, lib. 12. cap. 12. *multos antè annos cælestem aquam uasis includunt, & sub dio in sole habent, deindéque eam sæpiùs in alia uasa transfundunt & eliquant*, vt crassamentum deponat. *Quibus non fuit curæ cælestem inueterare aquam, recentem sumunt, eámque usque in quartam partem decoquunt*, &c.

τὸ δὲ ἀπὸ μέλιτος] Cum Cornario legendum, τὸ δὲ ἀπόμελι τὸ σκευαζόμενον &c. vt ad posteriorem articulum referatur Hydromel, quod tanquam generis nomen statuitur, cuius reuera species est τὸ ἀπόμελι. Quid sit autem hoc ἀπόμελι, videre est apud Galenum, AEginetam, Oribasium & Aetium: à quibus pleniorem illius conficiendi rationem licet repetere. Hoc ipsum porrò Hippocrates aliique veteres ὀξύγλυκυ videntur appellasse: quanquam si ex sententia Galeni duplex est Apomelitis differentia, vnúmque dulce est, acidum alterū, seu tempore acescat (quod quidem maximè accidit, vbi ex aqua pluuia confectum non est) seu etiam addito aceto acritudinem illam contraxerit: hoc alterum ὀξυγλυκέος appellationem potiùs mereri videtur. Sed & citra acetum duplex Apomeli fuisse cōstat ex sententia Philagrij & Aetij: alterum quod è fauis solis in aqua decoctis, alterum quod ex melle è fauis aqua elotis exempto & cum aqua ipsa decocto conficeretur. Cęterùm Apomeli cū mella Columellæ vnum & idem esse mihi videtur.

ἀκρατέστερον ποιεῖν] Alij, ἀκρατέστερον πιεῖν, legunt. Sed vtrouis modo legas, constabit sententia. Nam vertere potes, ἀκρατέστερον ποιεῖν, *purius ac sincerius facere*, sic vt neque cera aliæve fæces subsidant, neque spuma supernatans vlla relinquatur: vel, *meracius conficere*, hoc est, *minùs dilutum*: quo modo etiam mulsam cui minimè seruata proportione mel copiosius additur, meraciorem ac minùs dilutam, contráque cui mel parciùs adijcitur, magis dilutam Medicis nominare mos est. Quòd si, ἀκρατέστερον πιεῖν, legeris, vertere quoque poteris, *meracius bibi* oportere, hoc est, *minimè addita aqua*. Nam & frigidam, siquidem Oribasio credimus, Apomeliti miscebat Galenus, quò magis refrigeraret ac sitim restingueret. Posset & αὐτὸ τὸ, ἀκρατέστερον, παλαιότερον, legi: siquidem ex Philagrio docet optima ratione Oribasius, med. collect. lib. 5. cap. 17. inueteratum Apomeli subito ac recenti longè præstantius esse.

ὅτι νοσοῦσι] Mellam quoque suā Columella, lib. 12. cap. 11. negat languētibus posse pro aqua mulsa remedio esse, quoniam si bibatur, inflationem stomachi & præcordiorum facit, ideóq; illā ad condituras tantùm destinat. At Aet. tetr. 2. ser. 1. cap. 137. Apomeli scribit, in morbis quibusdam, quos eo loco recenset, conferre: at calidis & siccis naturis aduersari, itémque morbis calidis & inflammatis præcordijs noxium esse. Sed fortasse Diosc. dum Apomeli in vniuersum ægrotantium potui minime aptum esse prodidit, haudquaquam eam nouerat, quę extat apud Aetium, illius præparandi rationem, per quam quicquid cerosum est, penitùs tolli posset.

CAP. XVIII. γλυκὺ, ἀμιγὲς] Pugnantia iungere Dioscorides cuipiam fortasse videatur, qui Aquam cōmendarit dulcem simul & ἄποιον, *qualiscunque scil. qualitatis expertem*. Sed certū est hoc loco γλυκέος vocem in proprio significatu minime accipi, sed quo modo interdum à Philosophis æquè ac Medicis vsurpari cōsueuit. Aquam enim dulcem Autor intelligi vult, non quæ verè propriéq; sit dulcis, sed quæ saltē sit ἄποιος ἢν ... , vti loquitur Paulus, lib. 1. cap. 50. seu τὸ γλυκὺ ... , vti Aetius, lib. 3. cap. 165. Potest & dulcis Aqua eiusmodi non tantùm comparatè dici ad salsæ aliáve qualitate præditæ Aquæ rationē, sed quæ, licet insipida suapte natura, dulcem tamē saporem facilè possit suscipere. Nam & eadē ratione pituitam insipidam, *dulcem* nonnullis cognominare libuit.

CAP XXI. ὄξος ψυχ.] Acetū mixtæ esse qualitatis, frigidæ videlicet pariter & calidæ, demōstrat Gal. lib. 1. simpl. ita tamen vt calidam frigida superet. At Dioscorides hoc loco, Acetum frigidum simpliciter pronuntiauit. Plinius, lib. 23. cap. 1. *Aceto*, inquit, *summa uis est in refrigerando, non tamen minor in discutiendo.*

CAP. XXII. ἁλὸς θαλασσίου] In temperando Oxymelite salem itidem addit Plinius: at Galenus, quanuis lib. 4. de san. tu. triplicē Oxymelitis conficiendi rationem tradat, nulli tamen salem admiscuit.

ὕδατος ὀμβρίου] Sic & Plinius, lib. 14. cap. 17. pluuiam aquam desiderat. At lib. 23. cap. 2. (quo loco itidem Oxymelitis parandi rationem totidem verbis repetit) aquæ marinæ sextariorum quinque meminit.

τὰ ἰχίδνης τῆς χαλκιδικῆς σηπός] Plinius itidem, lib. 23. cap. 2. *Oxymeli contra serpentes prodesse* scribit, *quos sepas uocant*. At cum Cornario viro doctiss. in Diosc. contextu particulam, καὶ, interserendam iudico, adeóque sic legendum, τὰ ἐχίδνης καὶ τῆς χαλκιδικῆς σηπός. Neque enim Seps viperæ genus est, sed certè aut serpentis genus aliud. aut lacerta quædam. Hoc idcirco dictum velim. quòd varia est apud Autores varios Sepis historia: dum alij lacertarum, alij serpentium generi eam ascribunt. At certè quidem σὴψ Nicandro serpens est, hæmorrhoo tum figura tum etiam colore haud ita dissimilis, alio nomine σηπεδών, vt videtur, eidē Autori dictus: quanquam

& *σηπὶς* anguis, & *σηψ* itidē serpentis meminit AElianus, diuersis libris & capitibus, nempe lib. de animal. 15. cap. 18. & lib. 16. cap. 40. Eiusdem quoque serpentis mentionem facit Pausanias, in Arcadicis, non longè à principio, eúmque describit *minimæ uiperæ magnitudine æqualem, cineracei coloris* (nisi fortè pro, *τέφρα*, eo loco legendum, *στίγμασι*, vti ego suspicor) *punctis maculisue minimè continuis uariam, capite lato, collo angusto, uêtre ampliore & cauda breui, incessu denique obliquo cancri in morem.* Sed & Aëtius, cap. 26. Tetrab. 4. ser. 1. serpentem qui Seps appellatur, *longitudine binûm cubitorū reperiri* scribit, *capite lato, ore exacuto, uniuerso corpore ex crasso in tenuius abeunte, multis albis maculis uariegatum, incessu recto tardóque.* Attamē quòd ad huiusce serpētis ingressum spectat, Aëtius, æquè ac Nicander, à Pausania videtur dissentire. Verùm vt ad aliud *σηπὶς* significatum transeamus, à Dioscoride nostro *σηπὶς* nomine lacertę genus quoddam intelligi potiùs videtur: quoniam, libri 2. cap. 70. ... ab aliquibus *σαῦραν Χαλκιδικὴν* nominatam asseruit, quod ipsum & apud Plinium, lib. 29. cap. 5. reperias. Eandem, nisi fallor, Aristoteles, 8. de hist. animal. cap. 24. *χαλκίδα* appellat, alijs, vti monet, *ζιγνίδα* seu *ζυγνίδα* vocatam, similem inquàm paruis lacertis, sed colore serpentium, quos *τυφλίνους* cæciliásve nominant. Idem lacertæ genus agnouit & ipse Nicāder, in Theriacis, hisce verbis: ... vbi supplendum, ... Eum verò locum exponens Interpres, ... inquit, ... hoc est, *Seps est lacertæ similis, vocatur & chalcis: habet enim in dorso quasi uenas æris coloris. Est autem octo palmorū*, &c. Porrò Sepa serpentem à Chalcide diuersam esse tum ex antedictis satis cōstat, tum etiam ex Plinio, qui quidem, lib. 32. cap. 5. apertè sepa à chalcide distinguit: itémque ex Aëtio, qui, Tetrab. 4. ser. 1. capitibus diuersis agit de chalcide lacerta & serpente quam sepa nominant. Præter vtrunque hoc mortiferum tabificúmve, vt Lucani vtar epitheto, *σηπὶς* genus, ita dictum ... est & Plinio, lib. 10. cap. 2. & lib. 29. cap. 6. *è millepedarum genere quoddam, quæ non arcuatur: eam*, inquit ille, *Græci sepa uocant.*

Ἐπὶ δὲ λιθοτομουμένων] Quod de Aceto salso seu acida muria proditur hic à Diosc. nimirum mederi sanguinis fluxioni post excisos calculos, idipsum simplici aceto tribuit Pliu. lib. 23. cap. 1. At Celsus, lib 7. cap 26. agens de curatione calculo euulso habēda: sub acri aceto, cui aliquantum salis sit adiectum, sanguinem ferè conquiescere & astringi vesicam, ideóque minùs inflammari scribit.

Cap. xxv. *ὅσιν τῷ ἡλίῳ ἡμέρας ζ*] Paulus isthæc eadem ex Diosc. describens, lib. 2. cap. 11. *ἡμέρας ξ* legit, atque ideò hic quoque suspicatur Cornarius pro ξ suppositum fuisse ζ. Et reuerà quidē Autores omnes in maceratione Scillæ numerum dierū maiorē desiderant, nempe Plinius, XLVIII. Palladius & Aëtius, XL. Myrepsus, modò XL. modò XLVIII dierū meminit. Columella dierum quadraginta mentionem facit: quanuis paulò antè in vini scillitis cōpositione Scillam duntaxat XXX diebus macerari voluit. Venus Actuarius VIII diebus cōntentus est.

ἀπαλλάσσει] Marcellus & Lacuna *adealosos* vertunt, sed omnino malè: quandoquidē aliud est *ἀπαλλάσσει*, aliud ...

καὶ ἐγχυματιζόμενον] *Tarditatem aurium gargarizatione purgat, & transitum auditus aperit*, vt scribit Plin. lib. 23. cap. 2. Cornarius cùm inanis videretur ista verborum, ... & *ἐγχυματιζόμενον*, vnū & idem significantium, repetitio, legendum ex Plinio censuit, *καὶ ...* At ego malim, siquid mutandum est, *καὶ ...*

καὶ νευρικῶν] Contrà Plinius, loco modò citato, Acetum Scillinum neruis infirmis perquàm vtile esse prodidit: quanuis & ipse anteà vesicæ & renum infirmitatibus acetū omne nocere admonuerat.

Cap. xxvi. *ξήρανον ἐν σκιᾷ*] Quemadmodū ad parandū acetum Scillinum Dioscorides Scillam in vmbra siccari voluit: ita & reliqui Autores, vno excepto Dioscoride, dum parandi Vini Scillini rationem scripto prodidēre, frusta seu segmenta Scillæ in vmbra siccanda præcipiunt: ac ipse quoque Galenus, in lib. de med. par. fac. Scillam priùs dies decem in vmbra siccari voluit: Columella, sectas Scillæ taleolas in vmbra suspendi, vt assiccentur. Addit & Palladius disertis verbis, procul à Sole siccari easdem oportere.

Cap. xxviii. *ἐκλαβὼν τὸ σπέρμα*] Quanuis hic abijciendi Cydoniorum corij nulla fit mentio, fieri tamen id debere dubium non est: maximè cùm plerique alij, apud quos Cydonitæ vini parandi ratio præscribitur, id disertè monuerint, ac inter cæteros Palladius: qui quidem mensis Octob. cap. 20. alios ab his diuersos parādi Cydonitæ modos recitat. Sed illius cōfectiones in vinorum genere censeri minimè debent.

Cap. xxx. *ὑδρόμελι σκευάζεται*] Hydromeli nusquā meminēre Latini Autores: at apud Paulum & Aëtium duæ habentur Hydromeli conficiendi formulæ, quæ ab hac Dioscoridis confectione haud ita multùm discrepant. Cæterùm Aëtius aquam, è qua paretur Hydromelum, ad tertias decoctam desiderat.

Cap. xxxi. *μέλιτος κοτύλην*] Paulus, lib. 7. cap. 15. in Omphacomelite conficiēdo, succi vuæ acerbæ sextarios tres & mellis sextarium vnum itidem miscet, sed ad dies quadraginta insolat, aut decoquit. Palladius quoq; mensis Decemb. cap. 13. seruata eadem tum mellis tum succi proportione, ad dies XL. sub Solis radijs decoquit. At Aëtius mellis quantitatem auget minuitve, pro succi crassitie aut tenuitate.

Cap. xxxii. *Ἀπίτης σκευάζεται*] Palladius, mensis Feb. cap. 25. aliud è pyris vinum parat: scilicet è pyris contusis compressisque succum elicit, qualis esse videtur, quo vini loco Neustrij, seu Northmanni nostri, vti consueuerunt, Pyraceum vocant, vti quod è pomis, Citream.

Cap. xxxiiii. *ὁ ῥοΐτης*] Paulus, lib. 17. cap. 15. in præparādo vino Rhoite, mellis tertiam partem adijcit, ipsúmque decoquit cum succo Punicorum ad tertiæ partis consumptionem.

Cap. xxxv. *ῥοδίτης*] In conficiendo vino Rosaceo Plinius, lib. 14. cap. 16. discrepat à Dioscoride, tum in pondere rosarum, tum in musti

ῥ, meritò restituit Cornarius. In hoc eodem capite, pro eo quod in vulgatis exemplaribus legitur, *δυναμεως*, Aldinus codex habet mendosè *δυναστρχιας*. At Marcellus & Lacuna legêre, *δυσπεψιας*: quam lectionem, ceu probabiliorem & thymi viribus aptiùs respondentem, secuti sumus.

CAP. LXIIII. *φοίνικος, σπάθης.*] Dum Aromatiten describit Plinius, lib. 14. cap. 16. pondera nulla ascribit, ac in priore quidem descriptione palmam omittit: in posteriore verò minimè Phu meminit: adijcit autem palmam, iuncum & cinnamomum.

ἰκτίνου χοίνικα] Hic aromatum modus maior est haud dubie quàm par sit, habita vini ratione: ideóque pro, *χοίνικα*, restituendum, *οὐγκίας*, cum Cornario censuerim: maximè cùm facilis fuerit vtriusque notæ lapsus.

CAP. LXV. *ἔξωθεν ὁλόκληρον*] *ὁλόκληρον* dicit Diosc. quod alibi, *ὁλοσχερῶς κεκομμένον*, nisi fortè *ὁλόκληρον* intelligendum est, quod non in minutas partes diuisum, sed adhuc integrum contunditur ac leuiter tantummodò conquassatur.

CAP. LXVI. *ῥίζης ξηρᾶς οὐγκ. ς.*] Cum Aldino codice, *οὐγκίας ς.* quàm cū Paris. ≺ ς legere satius visum est. Plinius itidem in vini Nectaritis confectione radicem ponderis XL denariorum in sex musti sextarios addit. Sed eo loco pro, *sextarios*, *congios* existimo legi oportere: quò maior sit inter radicis pondus & mēsuram musti proportio. Georg. Agric. pro, *sex sextarios*, *triginta sex*, legendum suspicatur.

CAP. LXX. *ἑλλεβόρου* ≺ ς'] Malim, *οὐγκίας ς'*. Nam è radicis sex duntaxat drachmis amphora musti (quæ congios octo, sextarios verò 48. capit) haud ita magnam vim ascisceret.

CAP. LXXVII. *γίνεται δὲ καὶ φθόριος οἶνος.*]Hoc ipsum vini genus, quod *φθόριον* hoc loco, vti apud Plinium (quanuis alij *ectromatum* legunt) cognominatur: Cato de re rustica & Autor *γεωπον.* itidem concinnant, vitium radicibus circunsarritis & purgatis, deinde veratro atro tuso aut in fasciculos colligato circundatis. Attamen non alias illius vires quàm ad mouēdam aluum agnouisse vidētur, proindéq; & Autor *γεωπον. καθαρτικοῦ*, hoc est, *purgatorij* cognomen illi tribuit.

γίνεται δὲ σκευαζομένων] In vtroq; codice, tum Aldino tum Parisiensi, manifesto librariorum errore factum est, vt hoc loco, *γίνεται*, repeteretur: pro quo legendum, *δίδοται*. Sed ipsa sermonis series illud satis indicat. Cæterùm *αἰτὶ τῆ*, *σκευαζομένως*, legitur in Ald. codice minùs rectè, *σκευαζομένοις*.

CAP. LXXXI. *πῶς ἄλλοι ἡμιμαῖον*]Vinū è Mandragora citra cocturam quomodo præparari oporteat & antea, lib. 4 docuit Dioscorides, capite de Mandragora: sed eo loco dosin aliā proponit. Siquidem corticis radicis Mandragoræ minas tres in vini dulcis metretam conijcit.

CAP. LXXXII. *ἐλλεβόρου* ≺ *ιβ.*] Cato de re rust. veratri atri manipulum conijcit in amphoram vini musti: atq; vbi efferbuerit, de vino manipulum eijcit, & vinum seruat.

εἰς ἀθαλάσσου χοῦς ς'] Ista verba vsque ad, *μεθ' ἡμ.* Cornarius, ceu *παρέλκοντα*, expungit. Goupylus partim ex veteribus codicibus, partim ex Interpretibus, verba hæc ita restituit, vt habentur in contextu Paris. cod. *εἰς θαλάσσης χοᾶς κ' ἢ ιδ'*. Est tamen è veteribus, in quo sic legitur, *ἢ εἰς χοῦς θαλάσσης ς' ἢ ὅλοις*. &c. At ego cùm neutro modo satis constare sensum animaduerterem, Aldini exemplaris lectionem prætuli: *ἢ εἰς ἀθαλάσσου χοῦς ς' ἢ ιδ'*, quanquam fortasse pro vncijs drachmas reponere satius fuerit.

χοῦς ς' ιδ.] Pro vncijs vt hoc loco, ita & plerisque alijs huiusce capitis, drachmas reponit Cornarius: neque dubium est, quin in hoc toto propemodùm capite pondera valdè deprauata sint.

ἢ καὶ ἐκ θαλασσίδιου.] Quantùm ex versione Cornarij licet colligere, ita ipsum legisse fit verisimile, *ἢ & εἰς γλεύκους ἐκ θαλασσιδιωφόρως ἀμφορῆς μετρητὴν (κἀδι ὁ μετρητὴς χοὰς η) λαβὼ χύλου* ≺ *κ*. quæ quidem lectio mihi quoque valdè placet. Attamen paucioribus immutatis, sic etiam legi posse videtur, *καὶ λαβὼ γλεύκους ἐκ θαλασσιδιωφόρως ἀμφορῆς μετρητήν*, &c. vti habentur in contextu. Porrò, *χοὰς η.* legit Cornarius: alij legisse vidētur, *χοὰς ιβ.* Et reuerà quidem cùm duplex sit metretes, Italicus inquàm & Atticus: hic quidem duodecim capit congios, ille verò, qui vnus & idē est cum ceramio Italico seu amphora Romana, cōgios, ex ipsius Pauli sententia, octo duntaxat. De vtro verò intellexerit Diosc. non satis constat: ferè siquidem si de metreta alio quàm Attico locuti sunt Græci, vocē *Ιταλικὸν* addere soliti sunt, vti & ipse fecit Dioscorides, cap. de aceto scillitico.

CAP. LXXXIIII. *καδμεία βοτρυΐτις*]Plinius, lib. 34. cap. 10. Cadmiæ botryitis cognominatæ duos scribit esse colores, *deteriorem cinereum, puniceum meliorem*.

γίνεται καὶ ἐν] Falluntur cum Fallopio qui de factitia tantùm Cadmia mentionē à Diosc. factam existimant. Nam de fossili quoque sermonem illi fuisse vel hæc ipsa verba, *αἳ ἐκ τῶν μετάλλων μεθίστανται ἑνούμεναι*, luculēter testatur. Quin & ego non de alia, quàm de fossili, Diosc. egisse existimo, vsque ad illud, *φρυγᾶται δὲ*. atque icircò placet eo loco lectio Lacunæ, *φρυγᾶται δὲ ὡς ἡ προειρημένη*, &c.

πρὸς ἄλλ' τὰ ὀφθαλμ.] Plinius, citato loco, *botryitin oculorum quidē medicamentis vtilissimam scribit, onychitin verò, vulneribus maximè valere*.

καθαρτικὴν ῥύπου] Ad oculorum sordes ista restringere videtur Plinius: siquidem Cadmiæ effectus esse scribit, *pterygia & oculorum sordes purgare*. At dubium non est, quin & alia cuiuslibet partis sordida vlcera Cadmia detergere valeat.

καὶ ἐσχαρωτ.] Fortè pro hac voce, *ἐσχαρωτ.*, rectiùs reponas illud, *ἐπουλωτ.*, quod *αἰτὶ τῆ*, *ξηραίνει*, legitur in quibusdam codicibus. Enimuerò Cadmiam crustas inducere haudquaquam sit verisimile: siquidem, vel ipsius Gal. iudicio, 9. simpl. in caliditate ac frigiditate quodammodo temperata censetur: quæ verò crustas inducunt, in quarto calidorum gradu collocari vnicuique constat. Sed cùm Cadmiæ fossilis æquè ac factitiæ complura sint genera, quædam fortasse reperitur Cadmia fossilis, quæ quidem minimè lota vim *ἐσχαρωτικὴν* habeat. Id quod tamen de Galenica Cadmia verè dici minimè possit: quippe quæ ab ipso Gal. cæteris omnibus Cadmię cuiuscunque

generibus mitior esse perhibetur.

ἐκ τῆς χαλκοῦ καμίνου.] Rectiùs ista legas, detracta præpositione ἐκ. Nam Cadmia etiam æraria non ex ære solo fit, sed è terra potiùs seu lapide æroso, (huic etiam Plinius Cadmiæ nomen tribuit) è quo æs ipsum conflatur: nimirum vi flammarum ac flatuum egerente fuliginem seu fauillam, quæ varijs fornacum partibus applicatur, ac tandem diuturnitate temporis in certa quædam corpora cogitur.

ὡς δὲ αὐτοῖς] Pro hac voce, αὐτοῖς, Interpretes plerique, ῥάβδοις, aut quid simile, videtur legisse. Ego hoc, αὐτοῖς, ad ipsas fornaces refero.

ποιεῖ μὲν ἐν αὐτοῖς] Factitiæ Cadmiæ duo tantùm genera agnouit Gal. 8. simpl. botryitin inquàm & placitin (ita enim, æquè ac Plinius, πλακῶδη Diosc. dictam nominat.) Illa ceu leuior è fornacum cameris dependet, ac in editioribus earum locis reperitur: hæc in humilioribus, putà ipsis fornacum lateribus: quippe quæ, vti scribit Plinius, *propter grauitatem ad cameras peruenire non possit*. Inde Galenus botryitin tenuiorum, placitin crassiorum esse partium meritò colligit.

περὶ τὴν πρακτικῶν Σόλεων] Lege, Σόλοις. Soli enim vrbs est Cypri insulæ, cuius meminit Strabo, lib. 14. Geogr. Illius incolæ Solij appellantur. Porrò scribit Gal. 9. simpl. quo tempore in insula Cypro peregrinabatur, Solis parcissimâ Cadmiam fornacariam extitisse: at alibi in eadem insula extra fornaces, scilicet in montibus & circa riuulos, frequentem repertam Cadmiam lapidosam, quæ quidem esset omnium longè præstantissima. Eam verò lapidem *Calamine* vulgo dictum esse iudico, qui solet in æs assumi ad conficiendum aurichalcum.

ὡς ὀδόντας ἐν τῇ γωνίᾳ] Ista verba, ἐν τῇ γωνίᾳ, redundare nemo non videt, adeóque expungenda. Paulò pòst pro, [illegible], lege, [illegible].

ἐν ἡλίῳ ἀναπίζειν.] Vox, ἀναπίζειν, mihi valdè suspecta est, quippe quæ nullam, quod equidem sciam, huic loco satis aptam significationem habeat. Marcellus tamen *exudato humore coire* vertit: cæteri simpliciter, *coire*. Vnus Cornarius ἀναφλύζειν, hoc est, *bullulas excitare*, videtur legisse: quanquã, si ita legi oporteret, tùm quoque pro, ξηρανθεῖσαν, ξηρανθησομένην, reponendum foret. Verisimilius enim fuerit, Cadmiam dum siccatur in Sole, bullare, quàm iam antea siccatam.

καυσίον δὲ] Plinius non tantùm Cadmiam ex fornacibus depromptam, sed & ipsum lapidem quàm grauissimũ ipsissimúmque vrit ex Nymphodori & Iollæ sententia: cùm tamen anteà, capite eodem, lapidem ex quo fit æs, quémque alias ærosum seu ærariũ ipse nominat, medicinæ inutilem dixisset. Itaque vt à cõtradictione vindicetur Plinius, hæc de Cadmia accipienda censeo, quæ non vstione præparata fuerit.

ἐν οἴνῳ σβεννύντας] Supple, δεῖ: alioqui σβεννύειν legendum foret, vti priùs καυσίον: quanquam vt aliâs sæpenumerò Infinitiuum pro Imperatiuo vsurpari potest.

CAP. LXXXV. Πομφόλυξ σποδίον] Non ignoro σποδὸν genere fœminino, & σποδιον neutro, vel ipso teste Gal. 9. simpl. pro eodẽ vsurpari, itémque σποδιά. Nam & hæc vox sub finẽ huius capitis pro eodem legitur. Attamen non σποδίον hoc loco, sed σποδιᾶς, vel potiùs σποδοῦ, legendum esse indicat id quod haud ita multò pòst sequitur: μὲν γὰρ, &c.

διαφέρει δὲ τῷ [illegible]] Quæ sequuntur de Pompholygis & spodij confectione, paulò sunt obscuriora: attamen ita declarantur à Gal. 9. simpl. vt ei qui verba ipsius attentiùs legerit, non alio videatur opus illustramento.

ἀφεῖσαν δὲ ὑπερῷον] Ista nonnullis de spodio videntur accipienda. Sed quamuis, cùm sint eiusdem generis & Pompholyx & spodium, vtrique ista rectè tribui possint, de Pompholyge tamen interpretari ea visum est: quoniam à Plinio, Oribasio & Aëtio eadem de Pompholyge recitantur. Adde quòd dũ suppetit Pompholyx, haud ita multùm, maximè in externorum remediorũ confectione, de spodio laborandum videtur: quandoquidem ex Gal. sententia Pompholyx spodio longè & præstãtior & efficacior existit.

παιφάζουσι ποιεῖ] Apud Oribasium legitur, [illegible] ποιεῖ: quam lectionem prætuli, quoniam etiã apud Aëtium legitur, [illegible], quod eodem redit. Apud hunc eundẽ tamẽ pro eo quod paulò pòst legitur, [illegible], restitue ex hoc Diosc. loco, [illegible].

πλύνεται πομφόλυξ] Quæ sequuntur, de lotione Pompholygis simul & spodij in genere accipiẽda sunt. Nam & vox πλύνεται illud innuit, & in sermonis serie vox σποδοῦ toties indiscriminatim repetita, id satis indicat.

ποιεῖ ξηραντικὴν] Additur in quibusdam codicibus: [illegible] quam sententiam Interpretes Ruellius & Marcellus expresserunt. At Manardus optima ratione illa expungenda censet, quoniam nil simul frigidum & ἐσχαρωτικὸν esse potest. Nihilominùs illam fuisse Diosc. sententiam palàm faciunt illa verba, cap. de plumbo eloto: καὶ τὰ ὅλον ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ σποδὸς, [illegible] i. *spodij effectus præbet, nisi quòd crustas haudquaquam inducit*.

CAP. LXXXVI. [illegible]] Diosc. disertis verbis myrti folia simul cum floribus & baccis hoc loco desiderat. At Plin. lib. 34. cap. 13. cinerem myrti foliorum cum tenerrimis ramorum partibus inter Antispodia numerat, nulla facta florum & baccarum mentione.

μυρσίνης ἀνθεῖ.] Lege, [illegible], scilicet τὰ τῆς μυρσίνης φύλλα, &c. Sic inferiùs pro eo quod habetur in impressis codicibus, [illegible], lego, [illegible], vel, [illegible].

τῆς ἀγρίας ἐλαίας] Paulò alia fuit Diosc. lib. 1. cap. 138. Antispodij ex oleastro præparatio. Siquidem eo loco voluit oleastri folia cum floribus in fictili crudo vri, dein vino restingui, rursúmque vino subacta similiter vri, tandémque cinerem cerussæ modo lauari & cogi in pastillos.

κράδας συκῆς] Plinius, loco citato, non fici tantùm arboris cinerem inter Antispodia recẽsuit, sed & caprifici. Anteà quoque Dioscorides, lib. 1. cap. 150. nucleorum dactylorum crematorum & vino restinctorum cinerem, spodij vicem explere, monuit. Auicenna harundinum quarundam aut potiùs Cypri (*al. anna* vocãt) radicum exustarum cinerem pro Spodio vsurpat. Officinæ in ipsius locum ebur vstum, ex sententia Plateanj, vel cornu ceruinum similiter vstum sufficiunt.

CAP.

Cap. LXXXVII. ἐκ ἥλων ...] Plinius, lib. 34 c. 10. nō clauos illos æreos priscis olim vsitatos, sed simpliciter Aes Cypriū vri scribit. At recte Bulcasis, qui neque clauos æreos neque ipsas æris laminas, sed ipsam AEris limaturam hoc eodem modo vrēdam cēset. Et certè quidē ista commodiùs & ex æquo tam intus quàm foris exuri potest.

...] Plinius, posteaquàm de Cadmię viribus egit loco modò citato: Et Aes ipsum, inquit, ad eadem omnia vritur, præterquàm albugines oculorum & cicatrices. Sed eo loco pro, præterquàm, legendū ex animo præterea que. Alioqui & à vero aberrat, & ab hoc Diosc. loco discrepans esset illa Plinij sententia.

Cap. LXXXVIII. ...] Vox ista, ..., mihi valde suspecta est: quoniam hoc loco nullum ... significatum fa... conuenit: ideo pro, ..., ... vel ... aut quid simile reponendum censuerim. Cornarius leg... dum putauit, ..., hoc est, mili figura & numero paruum: sed quam rectè, vnusquisque viderit. Cætera per se patent, & AEris florem, quem interdū Hipp. ... simpliciter vocat, egregiè depingunt. Equidem legitimum AEris florem, qui; vsquequaque & ad amussim huic Diosc. descriptioni responderet, iā antè cōplures annos dono accepi ab amico integerrimo D. Ioachimo magni illius Camerarij filio, eximio tū Medico tū Philosopho Norimbergēsi, qui quidē & alia cōplura metallica perquàm exquisita mihi liberaliter communicauit.

...] Plinius AEris florem, nō æris limatura, sed prius squama adulterari innuit. Sic enim, lib. 34. ca. 11. adulterari florem scribit, vt squama ... pro eo.

Cap. LXXXIX. ... Ruell. ...] ..., vid... legisse Plin. ... cōtrà. lib 34. c. 11. fit & ex ... ære Squama, Cypria longe efficacior. Sed eo lo... forrassè restituēdum ... quo modo videtur etiam Cornarius legisse.

...] ... ipso æris flore, (quippe qui tenuiorū quam Squama sit partium) prodidit hoc Gal. lib. 9. simpl. his verbis: ... hoc est, Merito igitur sunt his ex eo collyriis detergunt diffunduntque palpebrarum magnas asperitates, quas sycosis appellant.

...] rectiùs, ..., legisse videtur Cornarius. Squamam enim quæ fundum petit nō verisimile est abiici oportere, cùm Diosc. diffusa priore aqua illi aliam deinceps conceptis verbis affundi velit.

Cap. XC. ...] ... simpliciter dictum, vel cum adiuncto, ..., vt nominare solet Aetius, ferri hauddubiè genus est, quod aciem seu chalybem appellant, scilicet ex sententia Arist. 4. Meteor. cap. 38. ferrum igne liquefactum, & hoc modo purius & defæcatius duriusque redditum, vel ferrum in aciem mucronēue firmatum & chalybe exacutum atque roboratum, qualia ferè sunt quæ ad gladiorum instrumentorumque fabrilium formam accommodātur. Attamen Plinius. lib. 34. c. 11. Stomomatis nomine non ferrū huiusmodi aliquod intelligi voluit, sed squamae æris alterum genus subtilius ex summa, scilicet, inquit, lanugine decussum: quibus quidem verbis ... significationē nullo modo videtur assecutus. Fateor & apud Celsum, lib. 6. c. 6. in Cleonis collyrio ista legi: squamæ æris quod ... appellant, &c. sed vel Celsus æque ac Plinius significati ... ignoratione deceptus est, vel potiùs errore librari... vox æris supposita fuit, quum ferri, legi oportuerit. Enimuerò vti sunt squamæ æris duo genera, candidi inquàm & rub..., ita & squamæ ferri totidem esse constat ex ipsius Gal. verbis, 9. simpl. ca. de æris & ferri squama: ferri, inquā, simplicis, & ferri Stomomatis: sed & huius ipse Plinius, citati lib. c. 15. seorsum mentionem fecit hisce verbis: Squama quoque ferri in vsu est ex acie aut mucronibus. His enim verbis nil profecto aliud, quam ... seu ..., hoc est, stomomatis squamam, videtur designasse.

Cap. XCI. ...] Supplendū hoc loco, post dies decem lamellas deradi oportere. Has enim ipsas, vbi vna ex parte AEruginem cōceperint, deinde inuerti, similitérq; vinaceis cōtegi oportere innuit, tandémque etiam deradi. Alioqui pro, ..., ..., legendum foret, vt in præcedentibus.

...] Plinius, lib. 34. cap. 11. præter hęc etiam gummi AEruginem adulterari scribit. Sed & Diosc. cap. sequenti, si in rasili paranda AErugine non successerit ex voto, ammixto gummi scoleciam æruginem adulterari solere admonet: quam tamen omnino improbat.

...] Ita distinguitur AErugo sincera, ab ea quæ ammixto marmore aut pumice adulterata est. Cùm enim illa dentibus facilè cedat, læuitatē nque omnino præ se ferat, hæc cōtrà stridet in frendēdo, vti loquitur Plinius, dum de istiusmodi AErugine verba facit.

...] Lege, ..., ... Sed hoc genus vitij typographici infinitis occurrit locis quemadmodum & aliàs subinde annotauimus.

...] Quæ sincera est, suum colorem retinet quæ mixta atramento, rubescit, vti cōceptis verbis monet Plinius, loco iam citato.

Cap. XCII. ...] Aëtius, lib. 2. dum hanc ipsam conficiendę Scoleciæ rationē tradit, sic habet etiam mutatis pōderibus: ... hoc est, aluminis rotundi drach. iij salis fissilis tantundem, transluadi lapidis candidi & solidi, hoc est, speculari lapidis, dimidiam partem: sin minus, nitri tantundem. Sed verisimile est deceptū Aëtium, qui ... vocē, quæ hîc à Diosc. ceu epitheton sali fossili tribuitur, eo modo tanquam diuersum quid à sale seiunxerit, & ea voce lapidem specularem intellexerit, quoniam ... id genus lapidis designat: de quo vide Gal. 4. ...

...] In hac temperanda nitrum addit Plinius, libro 33. cap. 5. quo loco sic habet; Chrysocollam & aurifices sibi vendicant agglutinando auro, & inde omnes appellatam similiter virentes dicunt. Temperatur autem ea Cypria ærugine & pueri impubis urina, addito nitro, &c. Galenus, 10. simpl. cap. de vrina pueri, confici eam scribit ex vrina pueri diu multúmque ad Solem agitata

pistillo æris rubri in mortario ex eadem materia.

δακρύων ἄγει] Rectiùs fortasse Plinius, cuius hæc sunt verba, lib.34.c.11. *Vis AErugini delacrymationibus mordendo proficiens*,&c. Iis enim verbis lacrymas inuoluntarias æruginis ope cohiberi potius & comprimi, quàm cieri videtur innuere.

ἐπουλωτικὴ ἕλκη] Galenus, libro 8. simpl. cap. de AErugine, obiter eos reprehendit, qui AEruginem & eiusmodi alia πικρὰ δριμέα φάρμακα ἐπουλωτικὰ esse sibi persuadebant, quòd vlcera contrahere animaduerterent: quoniam, velut innuit eo loco Galenus, id non ex ipsa eorum medicamẽtorum vi cõtingit, sed vel ex aliorum permixtione, vel quia ipsa minùs diu vlceribus immorentur, aut parciore quantitate adhibeantur: alioqui enim carnem colliquarent.

σὺν χαλκῷ ἢ τίτρῳ] Videris num αὐτὸ τῷ χαλκῷ, χαλκανθῳ, potiùs legendum sit. Nam ita legitur, cap.129.1.λέπρ. Diosc. quo loco hoc idem ad lepras tollẽdas remedium totidẽ verbis repetitur.

Cap. xciii. τραχέα βλέφαρα] Plinius, lib. 34. cap.15. de Rubigine ferri verba faciens: *Vtuntur*, inquit, *& ad scabritias genarum pustulasque totius corporis cum cera & oleo myrteo.*

Cap. xcv. ὑπὸ χεῖρα κατ' ὀλίγον] Ista, quæ hauddubiè corrupta sunt, ita restituo: τῷ ὑπὸ χεῖρα καὶ ὀλίγον ἐπιχέοντος τὸ ὕδωρ οὕτω μελαινόμενον, hoc est, *ministro sensim aquam affundente, quæ hoc modo nigrescit seu liuorem contrahit*. τὸν ὑπὸ χεῖρα, pro ministro accepit & antẽ Diosc. cap. de pompholyge, vbi sic habetur: ὁ ὑπὸ χεῖρα τῷ αὐτῷ μιᾷ, &c.

ἐπιχέων μολίβδαιναν] Quidam, inquit Plinius, lib. 34. cap.18. *limatum plumbum sic terunt: quidam etiam plumbaginem admiscent, alij verò acetum, alij vinum, alij adipem, alij rosam.*

ψύχει, σύφει] Etsi Plumbum est suapte natura frigidum atque siccum, quia tamen agit in nos ratione partis cuiusdam partim humidæ, partim tenuis & aëreæ quam in se habet, quæque facilè à nostro calore alteratur, ipsum humectare potiùs quàm siccare censemus. nisi fortassis vstum: quoniam pars illa tenuis & aërea vstione deperit. Illud ipsum etiam esse Plumbi temperamentum, scilicet frigidũ & humidum, Galenus asseruit, libro nono simpl. quamuis nonnullæ quas eo loco sententiæ suæ rationes profert Galenus parum firmæ videantur, vti rectè monuit Fallopius, lib. de metallicis. Illud si verum est, vti certè est, minimè profectò existimandum Plumbum astringere, quantumuis id palàm sonẽt verba Dioscoridis: siquidem humiditas astrictionem impedit.

πληρωτικὸν ἐν κοιλώμασι] Plumbi temperamẽtum, quod frigidum & humidum esse demonstrauimus, huic etiam caua explendi vi refragatur: siquidem caua explent quæ siccant & moderatè calfaciunt. Sed neque excrescentem carnem cohibet Plumbum, nisi fortè suo pondere: neque enim vim vllam erodendi sortitum est, quę illud præstet: neque ideò lauatur, quòd acrimonia vlla aut erodendi vi præditum sit, sed tantummodò quò maiorem tenuitatẽ altiùsque penetrandi vim asciscat.

ὅτι καὶ ἡ σποδός] Ex antedictis Plumbum lotũ, (quod quidem minimè vstum fuerit, satis cõstat spodij vires nequaquam obtinere: quandoquidem spodiũ siccare, illud verò humectare compertum est.

Cap. xcvi. κάτω σιδήρῳ] Plinius, lib. 34. cap. 18. rudes itidem ad hoc opus ferreas desiderat, aut ferulaceas.

ψιμμύθιον παραμίσγουσι] Cerussam aut hordeum pari mensura cum Plumbo à quibusdam misceri scribit Plinius, loco citato: paulò antè verò in coquendo plumbo sulphuri ferrum ammiscuit, nisi fortè eo loco mẽdum subest. Sed (quod cum bona Lectorum venia dictum velim) falli profectò videtur Plinius, qui Plumbi coctionem ab eiusdem vstione distinguat, & separatim plumbi coquendi, deindéque vrendi modum doceat.

ἐπιδόντες ὄξει πολὺ] Ita quidem hauddubiè legendum & distinguendum, quamuis Hermolaus & Manardus aliter distinguant hoc modo: λευκὸς ἐπιδόντες ὄξει, πολὺ χρόνον. vti legitur in vulgatis exemplaribus.

Cap. xcvii. μελανίζει δὲ] fortè rectiùs, μελανίζει. De eadẽ enim Scoria sic habet Plinius, lib. 34. cap. 18. *Scoriæ optima quæ ad luteum maximè colorem accedit, sine plumbi reliquiis*, &c.

τῷ σφοδρότερον μᾶλλον] In Scoria non astrictionẽ maiorem quàm plumbo vsto, sed vehementiorem acrimoniam videtur agnoscere Plinius, loco citato, hisce verbis: *scoria plumbi eosdem effectus habet quos plumbum, sed acriores*, nisi fortè, *acriores*, pro, *maiores aut vehementiores*, vsurpauit.

Cap. xcix. οἱ δὲ λάρβασον] Alabastrum etiam nonnullis vocatum testatur Plinius, lib. 33. cap. 6. Nominis autem πλατυόφθαλμον rationem declarat idem, hisce verbis: *Vis Stibio principalis circa oculos: namque ideò etiam plerique πλατυόφθαλμον appellauêre quoniam in calliblepharis mulierum dilatet oculos: & fluxiones inhibet oculorũ exulcerationesque*, &c. Hipp. idem Stibium τετράγωνον etiam appellat, teste Gal. in glossis Hipp. Cæterùm cùm Stibij Plinius duo constituat genera, marem in quàm & fœminam, de fœmina potissimùm, ceu quæ magis probatur, agere Dioscoridem existimandum est.

στεατι φυρᾶσαι] Posteaquàm Plinius monuit, loco citato, vri Stibiũ offis bubuli fimi circũlitũ in clibanis, deindéq; docuisset copiosè, quomodo vstũ idẽ præparari debeat, *Quidã*, subdit, *nõ fimo utũtur coquẽtes, sed adipe*. Scilicet, vt aliâs perpetuò, ita & hoc loco τὸ στεαρ *adipem* cõuertit, quasi nõ esset alia τῶ στέατος significatio, quę huic loco aptiùs quadraret. Nos cũ cæteris ferè interpretib⁹ *farinã subactã* vertimus, & rectè quidẽ. Etenim τὸ στεαρ (vt ipsius vulgare significatũ omittã) tũ hîc, tũ aliâs nõ semel apud Diosc. vti & interdũ apud Gal. Paulũ & Aetiũ, τὸ σταῖς, h.e. *massã seu farinã subactã*, ὅπερ ζυμίον, h.e. *fermentũ* hauddubiè significat, veluti etiã exponitur ab Hesychio. Serapio tamẽ, haud secus atque Plinius, vocis homonymia deceptus, ad pe indẽ Stibiũ circũlini solitũ scribit: id quod Fallopio viro alioq; doctiss. nõ vsqueadeo absurdũ videtur. Hic enim stibium, quod vrere fuerit animus, larido obuoluendum suadet.

μολιβδοῦται] Plinius ibidem, de Stibij vstione: *Ante omnia urendi modus necessarius est, ne plumbum fiat*: quasi diutiùs vstum Stibium in plumbum degeneret. Sed hoc loco, τὸ μολιβδοῦσθαι, nisi fallor, *non in plumbũ degenerare*, sed potiùs, *plumbi instar eliquari* significat. Id saltem voluisse Autorẽ mihi fit verisimile.

CAP. C. πεπαλαιώσθω τῷ χρῷ.] Hanc notam fossili Molybdenæ tribuit Plinius, lib. 34. cap. 18. quam Dioscorides factitiæ potius tribuere videtur.

εὑρίσκεται δὲ καὶ ἀργύρου] Rectiùs ibidem Plinius, de Galena, seu Molybdæna quam metallicam nominat, ad differentiam Molybdænæ, quę censetur in stirpium genere: *Adhærescit*, inquit, *& auri & argenti fornacibus*. Neq; enim est quòd quisquam existimet, ex auro argentóve ceu materia gigni Molybdænam. Quòd si reperitur in fornacibus, in quibus aurum & argentum eliquantur, id etiam euenire certum est plumbi ratione; citra cuius admixtionem vix vnquam metalla illa eliquescerent.

ὁμοίως λιθαργύρῳ] Gal. I. Περὶ τῶν φύσ. hoc tantùm discrimen agnoscit, quòd & crassiorum partium & frigidior est Molybdænæ essentia: spumæ verò argẽti, & tenuiorum partium & in medio posita caliditatis & frigiditatis.

ἀσυντελεῖς ἐμπλ.] ἀσυντηκτικὰς ἐμπλάστρους plerique *emplastra minimè mordacia* vertunt, seu quę sine rosione medentur. At nos hoc loco cum Cornario ἀλιπάσμασι potiùs legendum cẽsuimus, quo modo & Plinius legisse videtur. Sic enim ille: *Vsus*, inquit, *in liparas ad limēda* (fortè, *lenienda*) *refrigerandáque ulcera, emplastrisque quæ non alligantur, sed illita ad cicatricem perducunt.*

CAP. CI. καὶ ἑλκωτικοί.] Rectiùs ἐμπλαστικοί, quę vis etiã antè molybdęnę tributa est. Adde quòd fieri vix potest, vt vnum & idem medicamentum simul & astringat & attrahat, cùm vires eiusmodi ex diametro inter se pugnent.

CAP. CII. ἡ δὲ ἐκ ἀργύρου] Plinius, lib. 33. cap. 6. certiùs videtur Spumæ argenti discrimina tradidisse: *Genera*, inquit, *spumæ argenti tria: optima quã Chrysitin vocant, secunda quam argyritin, tertia quam molybditin*, &c. Subdit vero non ita multò pòst: *Chrysitis ex vena ipsa fit, argyritis, ex argento, molybditis, plumbi ipsius fusura.* Ita tum Diosc. tum etiã Plinius varias Lithargyri materias assignãt. At quicquid vterque voluerit, minimè argentũ, multò minùs aurum Lithargyri materiam esse constat, sed solum plumbum: quod quidem vel venæ argenti, dum hoc expurgatur, naturaliter admixtum reperitur, vel ab ipsis metallicis ad eius ab argento separãdum additur. Est porro Lithargyri color varius, aureus inquàm, & argenteus, pro ratione maioris minorisve exustionis, non item ex materiæ diuersitate, aut quod, vti voluit Matthiolus, æris vaporis argento admixti plus minùsve intra se receperit.

ἐν τῇ Δικαιαρχίᾳ] Quoniam Dicæarchia, quam alio nomine Puteolos vocarunt, ciuitas est Cãpaniæ, ita fortasse legendum fuerit: ἐν τῇ Δικαιαρχίᾳ τῆς Καμπανίας, καὶ ἐν Σικελίᾳ.

ἡ δὲ ἐν Σικελίᾳ] ἡ ἀπὸ παιδός; seu παιδὶ τὸ, legisse videtur Oribasius. aut certè ipsius Interpres: & ea quoque lectio, quantum video, doctiss. Fallopio placuit. Est verò ἡ παλαιὰ seu παιδὸς, nõ tantùm τὸ μελαν οὖσα quantum *nigrum aut fusum*, sed etiam τὸ μολυβδόχρουν, ἤτοι μεταξὺ μελανὸς καὶ τοῦ χλωροῦ, *quod est plumbei coloris*, nimirum τὸ μεταξὺ τοῦ μέλανος καὶ ὠχροῦ, *medium inter nigrum & pallidum.*

ὀβολοῦ ἢ λ. ί.] Ald. & vetus codex, αἰγύπτιος ἢ. quam lectionem etiam Manardus sequitur. Sãlis fossilis obolum in Spumæ libram addit Plinius, sed manifesto errore: ideóq; apud Plinium, pro *obolo, pondo*, restituendum censuit Cornarius.

λευκῷ] Lacuna legit in vet. codice, μελανθῇ, quo modo etiam legẽdum videtur. Ruellius addit negationem, quasi legerit μὴ μελανθῇ. Marcellus vero pro eodem, λάχανον. Plinius, lib. 33. cap. 6. *Aly in lana candida* [*coquunt argenti spumam, cum faba, donec lanam non denigrent.* Innuit quippe idipsum quod Dioscorides, quoties denigratur lana, toties eam immutãdam, similitérque iterandam Spumæ argenti cocturam.

CAP. CIII. ψιμύθιον σκευάζεται] In hoc priore Cerussam parandi modo haud ita discrepat à Diosc. Plinius, nisi quòd, lib. 34. cap. vlt. pro latere seu lamina plumbea (*massam* cum Vitruuio vertere placuit) *ramenta plumbi tenuissima* sumit: *fit*, inquit ille, *ramentis plumbi tenuissimis super vrceos aceti asperrimi impositis, atque ita destillantes*, &c.

καὶ δι' ἡμερῶν] Ex verbis Plinij, δι' ι' ἡμερῶν, legẽdum hoc loco coniicimus. Is enim de Cerussa, lib. 34 cap. vlt. scribit in hæc verba: *Fit & alio modo, addito in vrceos aceto plumbo obturatis per dies decem.* At Vitruuius certum nullum temporis spatium designat. Sic enim ille, Archit. lib. 7. cap. 12. *Post tempus*, inquit, *tempus aperientes inueniunt è massis plumbeis cerussam.*

ἢ γὰρ ἄνωθεν] Malim equidem, ἢ γὰρ κάτωθεν; aut certè, ἢ γὰρ ἄνω: siquidem infernè sursum calor ascendit. Inferius quoque, καὶ τὸ, ἐμπλαστικὰ, lego, ἐμπλαστικά.

ὠπτὸν δὲ καὶ κεκαυμένον] Ex sententia Plinij, lib. 35. ca. 6. itemque Vitruuij, loco nuper citato, è Cerussa in fornace cocta vstáve sandarachã efficitur: quam quidem priuatim Plinius *adulterinam* cognominat, ad differentiam naturæ seu fossitiæ, quæ arsenicum rubrum est. Ex eadem *illa vsta*, iuxta eundem Plinium, *admixta æqua rubrica parte fit sandyx, ut sinopide & sandyce mixtis, Syricum*, pro quo perperàm, *Scyricum*, ibi legitur. At secundùm Dioscoridem, itémque Galenum, 9. simpl. Sandyx aliud nil est, quàm Cerussa penitùs vsta crematáve: *minium* Officinæ nominant. Apud Paulum & Aëtium hæc eadem Syrici nomine intelligitur: quanquam & aliàs illam ψιμύθιον καυστὸν *Cerussam ex vstione rubefactam* iidem appellant. Cæterùm constat à Sandyce rursum aliud esse, quod τὸ φῦκος Galeno & Aëtio dicitur, cap. de Cerussa, nimirum Cerussam ad fucum præparatam, de qua & nos anteà, in libro 4. capite 100.

CAP. CIIII. χρυσοκόλλα δὲ ἀρίστη] Chrysocollæ nomine apud Plinium, libro 37. capite 10. gemma significatur, alio nomine Amphitane dicta. Sed alia est Chrysocolla, de qua hîc agit Dioscorides, itémque Plinius ipse, libro 33. capite 5. scilicet metallum æris putre, aqua alióve humore per se defluente aut cura artéve quapiam immissa in venam metalli. Iccirco *laudatior* etiam, Plinio teste, *quæ in ærariis fit metallis.* Attamen & in aurariis itémque argentariis, adde etiam plumbariis fodinis inuenitur: siquidem in iis æris aliqua portio fuerit. Præter istam natiuam Chrysocollam est & factitia, quæ Santerna Latinis dicebatur, quámque Dioscorides anteà inter æruginis Scoleciæ genera reposuit.

ἀμμωνιακοῦ ἅλας] Marcellus codicum quorun-

dam veterum fidem secutus, ... restituit. Et certè quidem vsum Chrysocollæ in medicina ad purganda vulnera cum cera & oleo agnoscit Plinius, lib. 33. cap. 5. Attamen & ibidem collyrijs misceri proditur ad oculorum cicatrices, itémque viridibus emplastris ad cicatrices trahendas.

CAP. CV. περὶ Ἀρμενίου] Vulg. exempl. λίθου addunt, sed ea lapidis Armenij inscriptio meritò nobis suspecta æquè ac Falloppio. Est enim Armenium, de quo hic agitur, pigmentum ab Armenio lapide diuersum: atque iccircò etiam Aëtius de hoc ipso Armenio seu Armeniaco verba faciens, statim adijcit, περὶ ζωγράφων, ὧ καὶ οἱ ζωγράφοι χρῶνται, *quo inquam pictores vtuntur*. Paulus diuersis capitibus vtriusque mentionem facit: & hoc quidem Armeniacum simpliciter nominat, illius verò inter lapides meminit.

τὸ χρῶμα κυάνεον] Armenio cæruleum colorem tribuit hoc loco Dioscorides. At Plinius de eodem, lib. 35. cap. 6. *Optimum est*, inquit, *quod maximè vrget communicato colore cum cæruleo*: & deinceps: *Distat à cæruleo candore modico, qui teneriorem hunc efficit colorem*. Mesuæus lapidem Armenium eligit, colore inter viridem & obscurũ terreum indúmque medio, maculis tum viridibus tum nigris distinctũ. Theophilus, lib. de vrinis flammeum illi colorem tribuit, φοινικοῦν, vt ipse vult, à Galeno vocatum. Vsqueadeò de Armenij colore variæ sunt Autorum discrepantésque sententiæ, quoniam fortassis Armenij nomine alij aliud intellexêre. Siquidem Diosc. Armenij nomine medicamentum designauit, quod quidem ex Armeno seu Armutheo lapide contrito atque macerato parabatur, quóque pictores vti solitos testatur Aëtius. At Plinius & Mesuæus de lapide ipso Armenio verba fecêre, qui quidem verè coloris est virentis, inclinantis in cæruleum. Hic ipse porrò est, quem, ęquè atque veratrum album, ad bilem atram seu vomitione vacuandam, seu per aluum deijciendam valere testantur inter Græcos Alexander Trallianus, & ex Nechepsi sententia Aëtius: itémque Actuarius, qui tamẽ, ęquè ac Aëtius, Armeniacum pictorium cum Armeno seu Armenio lapide confudisse videntur. Mesuæus, ex Tralliani sententia, in illũ vsum veratro ipso tutiorem affirmat. Paulo aluum quidem purgat, sed stomacho noxius est.

ψαθυρὸς] Et ipsum etiã lapidem Armenum facilè friabilem dixit Mesuæus: quàquam Stephanus, lib. de vrbib. duritiem illi tantam tribuit, vt in eo sigilla sculpi & cælari queant.

CAP. CVI. ἄμμου διεκαιομένης] Lego, διακαιομένης, scil. ἄμμου. Existimo enim hic agi nõ de Cyano qui fit αὐτοφυὴς, hoc est, natiuus, cuiusmodi est Cyprius modò dictus, sed de factitio, σκευαστὸν Græci vocant: qui quidem ex arena fortasse tali cum nitri flore subtiliter contrito & æris Cyprij delimata scobe temperabatur, quemadmodum fat multis verbis docet Vitruuius, Architect. lib. 7. cap. 11.

ὅπερ καὶ ἄριστον] Dubitet quis non immeritò, vtrum ad ἄμμον, quæ fœminino genere effertur, an ad κύανον ista referri debeant. Nam & κύανον Græci, teste Gal. 9. simpl. vtroque genere & masculino & fœminino efferunt.

τὴν χρόαν κυάνεον] Cyanon tamen agno scit Mesuæus, colore ex viridi cæruleo. Plinius verò, *Cærulei colorem* ait esse *cæruleum cum quodam colore albo*, lib. 35. cap. 6.

μετρίως σηπτικήν] Huic quantumuis septica sit facultas, nihilominùs Arabes ipsum lotione præparatum, æquè ac Armenum, cui cognatum est, ad deijciendam bilem atram vsurpant. Sed facultatis eiusce purgatoriæ Græcorum nullus meminit, quicquid scribat Mathiolus. Fateor equidem Galenum, 9. simpl. Cyano vim καθαρτικὴν tribuisse, sed quæ longè sit alia à vi cathartica: quod tamen discrimen bonus Mathiolus haudquaquam animaduertit.

CAP. CVII. περὶ Ἰνδικοῦ] Vulg. exemplaria λίθου, adijciunt: sed vocem, λίθου, temerè, vti & antè, ascriptam iudico, ac illius loco potiùs reponendum, μέλανος. Siquidem hoc Indicum, μέλαν, hoc est, *atramentum* Paulo dictum, eodémque modo apud Galenum, libro 4. de comp. med. varijs locis cognominatum, toto genere differt ab Indica gemma Plinij, quæ eadem est cum Indico lapide Pauli & Aëtij: quem quidem illi appẽsum ad sistẽdas hæmorrhoïdas commendarunt.

τὸ Ἰνδικῶν καλάμων] Hoc Indici genus Plinius etiam, libro 35. capite 6. *ex India venire* scribit, *arundinum spumæ adhærescente limo*: quàquam ipsemet paulò antè, *quod ex India Indicum apportatur, sibi adhuc inexploratæ inuentionis esse* palàm professus fuerat.

ἐπὶ τοῖς βαφικοῖς πορφυροῦ] Hoc Indici genus, quod apud infectores fiebat, existimauit Plinius, (quantum quidem ex illius verbis colligere licet) spumam esse purpurarum, quæ scilicet in officinis purpurariis attollitur per ebullitionem sanguinis & saniei purpurarum, quæque ceu flos ipsis innatabat æreis cortinis. At nihil tale hoc loco intellexisse Dioscoridem facilè is perspiciet, qui attentiùs ipsius verba perlegerit. Nil enim sonant aliud, quàm fieri Indicum (vti adhuc hodie fit) è spuma purpurea efflorescente in cortinis infectorum, in quibus scilicet glastum feruefactum fuerit. Hoc verò vel ex eo palàm fit, quòd eædem propè vires à Diosc. anteà tributæ fuêre glasto, quæ hic Indico ascribuntur.

Ἔστι δὲ τῶν ψυχόντων] Paulus, libro 7. de Indico ipsissima Dioscoridis verba citans, pro, ψυχόντων, legit, ξηραινόντων: & hanc lectionem secutus hoc loco est Cornarius. Ego verò Pauli lectionem illam minùs probauerim: maximè cùm glastum, cui consimiles vires Indicum habere sit verisimile, nullatenus refrigeret, sed calfaciat potiùs, itémque in astringentium numero censeatur, dum sanguinis profluuia sistere perhibetur: quod palàm afferunt tum Dioscorides, libro 2. tum etiam Galenus, 6. simpl.

CAP. CVIII. Ἀττικὴ δὲ τὴν ὤχραν] Gal. itidem comm. 2. in Prognost. Hipp. Ochram laudatissimam asserit, natione Atticam. Celsus quoque, lib. 5. cap. 18. Ochræ Atticæ meminit, in malagmate aduersus panum & phymata. Quin & Vitruuius optimã quidem fatetur Ochram Atticam, sed eius vsum sua ætate in Italia exoleuisse scribit, Archit. lib. 7. cap. 7.

σηπτικῶν] Ochra etiam ab Oribasio inter Septica medicamenta recensetur. At Galenus inter incidētia, eáque minùs calida, eandem commemorat, lib. simpl. 5. cap. 13.

CAP. CIX. *ἀμμίῳ παραδίδωσι*] Plinius hunc eundem errorem non semel coarguit. Is enim, lib. 29. cap. 1. *Comperi vulgò* (inquit) *pro Cinnabari Indica in medicamenta minium addi inscitia nominis, quod esse venenum docebimus inter pigmenta.* Rursum idem, lib 33. initio cap. 7, *Milton* (fortè, *ammion*) quanquam & idem alibi *μίλτον Σινωπικὴν*, miniū Sinopicum interpretatur, *vocant Græci minium: quidam Cinnabari. unde natus error Indicæ Cinnabaris nomine.* &c. Nec ita multo post: *Illa Cinnabaris antidotis medicamentis, quæ utilissima est. At herculè Medici, quæ Cinnabarim vocant, pro ea utuntur hoc minio quod venenum esse paulo mox docebimus.* Attamen Theophrastus in libello de lapid. de minio agens, ipsum Cinnabari appellare non dubitauit, atque duplex illud constituit: vnum quidem *αὐτοφυές*, hoc est, *natiuum*, alterum *τὸ κατ' ἐργασίαν*, hoc est, *factitium*: cuius inuentorem Calliam quendam Atheniensem prædicat.

τὸ μὲν γὰρ ἄμμιον] Factitij quoque minij meminit Theophrastus, lib. de lapid. verùm id non è lapide, sed ex arena quadam in argenti metallis in cocci modum nitente confici tradit, & ab ista diuersam eius præparationem, per trituram scilicet atque loturam, subiicit. At verò præter factitium hoc minium, natiuum aliud ibidem agnoscit. Sic & Plinius, lib. 33. cap. 7. *Inuenitur*, inquit, *in argentariis metallis minium quoque & nunc inter pigmenta magnæ autoritatis, & quondam apud Romanos non solum maximæ, sed etiam sacræ.* &c. Rursúmque paulò pòst idem ipse ex Theophrasti sententia minium natiuum in Hispania reperiri scribit, sed durum & lapidosum. Illa enim Plinij verba, *Reperiri iam tum in Hispania, sed durum & harenosum*, sic ego restituo: *Reperiri autem natiuum in Hispania, sed durum & lapidosum*: atque ita ex Theophrasto legendum censeo, cuius verba sic habent, loco nuper citato: *αὐτοφυὲς μὲν τὸ περὶ Ἰβηρίαν, σκληρὸν σφόδρα, καὶ λιθῶδες*, &c. Eiusdē etiā minij meminit Strabo, lib. Geogr. 3. quod ex Hispaniæ Turditania tradit exportari, sed ipsum terra Sinopica non esse deterius asserit.

ἐκ λίθου τινὸς] Anteà ex Theophrasto & Plinio minium factitium ex arena quadam rubente in argenti metallis fieri docuimus. Sed & Plinius, lib. 33. cap. 7. alterius prætereà minij mētionem facit, quod *secundarium* nominat, idque similiter atque hoc loco Diosc fieri docet *ex usto lapide venis argentariis & plumbariis permixto*, *non ex illo*, inquit, *cuius nomen est argentum viuum, quique ipse in argentum excoquitur, sed ex aliis simul repertis.* Porrò lapidem cum seu potiùs glebam, ex qua temperatur minium, Anthracem videtur appellasse Vitruuius. Architect. libro septimo, capite tertio. *Foditur*, inquit *gleba quæ Anthrax dicitur, antequàm tractationibus ad minium peruenerit, vena prunæ similis* (ita enim eo loco legendum suspicor) *magis subrufo colore, habens circa se rubrum puluerem.* Subdit vero, (in quo à Plinij verbis modò citatis discrepare videtur,) *Cùm id foditur, ex plagis ferramētorum crebras emittere lacrymas argenti viui, quæ à fossoribus statim colliguntur.*

βαρύχειον ἢ βαθύχειον] Illa vox, *βαρύχειον*, fortassis è margine in contextum irrepsit: palàm siquidem hoc loco redundat. Legendum ergo. *ὃ δὲ καὶ βαθύχειον, ἔθος*, &c.

τὸ αἷμα δράκοντος] Plinius, libro trigesimotertio, capite septimo: itemque Solinus, capite vigesimooctauo suæ historiæ, in eo errore versati sunt, quem Dioscorides hoc loco notat: quippe qui existimarint Cinnabarim Indicam sanguinem seu saniem esse draconis elisi elephantorum morientium pondere, permixto vtriusque animalis sanguine. Verùs autem, vt ex Arriano, in lustratione maris rubri liquet, Cinnabaris Indica cognominata, lacrymæ instar ex arboribus colligebatur in insula Dioscoridis appellata nascentibus. Eiusmodi verò arborū in insula quoque Sancti portus appellata hodie nascentium meminére Aloisius Cadamustus Venetus & Theuetus, ac alij nonnulli: sed illas omniū optimè, indito Draconis nomine, depinxit medicæ materiæ studiosis. Carolus Clusius, in rariorum Hispaniæ stirpium hist. lib. 1. Ac fortassis & eiusdem generis arbor ea fuit, quam Strabo, ex Posidonio, Gadibus nasci prodidit, lib. Geographię tertio. Porrò arboris illius lacrymam sanguinis appellatione designarunt, quia vix est color alius, qui in picturis magis propriè reddat sanguinem. Meminit quidem *αἷμα δράκοντος* Aetius, tum alibi sæpius, tum etiam, tetrab. 4. sermone 3. capite 12. in emplastro purpura inscripto: sed fallitur, dum suum illud *αἷμα δρακόντιον* in India ex herba quadam dracunculo appellata colligi scribit. Sic & Serapio, dum Sideritidis Achilleæ succum sanguinis Draconis nomine describit. Cæterùm etsi Cinnabaris Indica arboris lacryma sit, vt antè demonstrauimus, non est quod quisquam miretur inter metallica hoc loco à Dioscoride recenseri, quoniam cum metallicis Dioscorides simul & semel substantiæ nominisve cognatione quadam coniuncta pigmenta persequitur. Sic & antè, huius libri capite 107. Indici cuiusdam meminit, quod in pictorum vsum venire solitum erat, quanuis metallicum non esse satis vnicuique constet.

δύναμιν δὲ ἔχει τὸ κιννάβαρι] Vis Cinnabaris illius Indicæ recensetur. At nostri vsus Cinnabaris factitia, quæ quidem ex argenti viui & sulphuris diu arte quadam igni torrefactorum certis portionibus temperatur, ab vsu Medico in assumendis penitùs abdicanda est: quandoquidem insigniter erodit & exulcerat: tātùm abest vt Cinnabaris Indicæ viribus vlla ex parte respondeat. Sic & Minium Veterum Plinius pluribus locis venenum fuisse docuit.

CAP. CX. *ἀμμίου λεγομένου*] Quod hîc minium Dioscoridi dicitur, non illud est factitium præcedenti capite commemoratum, sed natiuum aliud, videlicet lapis ille qui hodie Cinnabaris fossilis appellatur, è quo etiam hoc seculo argentum viuum elicitur. Plinius itidem, libro 33. capite 8. *ὑδράργυρον* fieri prodit è minio, quod tamen secundarium nominat: sed fallitur, dum eo ipso loco hydrargyrum ab argento viuo diuersum facit, & hoc quidem nomine quod natiuum est, illo verò quod factitium significari existimat: cùm

tamen vtrunque pariter Latini & Græci Hydrargyri nomine designarint. Nam & hi suum χυτὸν ἄργυρον, ἀπὸ τῦ ὑδραργύρου minimè distinxêre. Vitruuius, lib. 7. Archit. cap. 8. Argentum viuum colligi scribit ex anthrace gleba, è qua & ipsum minium eliciebatur.

αἰθάλας ἀποζεῦσαι] Lego, ἀποζεῦσαι: quo modo & cæteri Interpretes videntur mihi legisse.

ὑδράργυρος γίνεται] Alterum modum Argenti viui parandi, quod Hydrargyrum priuatim appellat, refert Plinius, lib 33. cap. 8. videlicet, *æreis mortarijs pistillisque trito minio ex aceto.*

δοκεῖ εἶναι τὸν ὑδράργυρον] Argentum hoc natiuum Galenus ignorasse videtur. Siquidem lib. 9. simpl. Hydrargyrum non ex sponte nascentibus esse medicamentis asserit, sed ex his quæ arte præparantur. At verò Fallopium rectiùs censuisse crediderim, qui Argentū viuum factitium nullum agnoscit: quoniam etsi arte & calore quodam blando interdum eliciatur è proprio metallo, nullam tamē ab arte alicuius momenti mutationem videtur suscipere.

ἢ ἀργυροῖς] Imò & ligneis vasis & animalium vesicis asseruatur Argentum viuum, si modò diligenter obturentur: metalla verò omnia tum hic recensita, tum & alia qualiacunque exest, quibus inhæserit, vti quotidiana constat experientia. Atque ideircò Plin. lib. 33. cap. 6. *Argentum viuum* (inquit) *exest, & perrumpit vasa, permanans tabe dira.*

τῷ βάρει διαβιβρ.] Non pauci è Recentioribus varijs didicerunt experimentis Argētum viuum quantumuis assumptum minimè erodere, imò & ipsius pondus in causa esse, vt eò citiùs citra rosionem intestina permeet. Sed & Argentum viuum suapte natura perquam frigidum & humidum esse docent Auicennas, Auerroës, Fernelius & Mathiolus, tantùm abest vt erodendi vi præditum sit. Alij calidum & humidum esse censuerunt. Vnus Fallopius calidum & siccum esse asserit, non tamen vsqueadeò vt exurat: quam verò humanæ naturæ infert offensam, existimat ex occulta proprietate contingere. Attamen & Gal. 4. de fac. simpl. cap. 19. inter perniciosa medicamenta, quæ per erosionem interimunt, Argentum viuum enumerat. Sed vel locus ille corruptus est, vti voluit Fallopius: vel est verisimile, tale quid protulisse Galenum ex aliorum potiùs sententia, quàm quòd ita sentiret: maximè cùm ipsemet, 9. simpl. palàm fateatur, se nunquam expertum, an seu assumptum seu admotum interimat.

CAP. CXI. συνίσταται δ' ἐν τῇ Καππαδ.] Theophrastus, lib. de lapid. inter rubricæ genera Sinopidis Lemniæ simul & Cappadociæ meminit, his verbis: *ἀλλὰ καὶ ἡ Λημνία, καὶ ἣν καλοῦσι Σινωπικὴν* (perperàm legitur, *σινδικὴν*) *αὕτη* (fortè *ἀρίστη*) *δ' ἐστὶν ἡ Καππαδοκική, κατάγεται δ' εἰς Σινώπην.* i. *sed & Lemnia quam nominant Sinopicam. Optima verò est Cappadocica, quæ Sinopem defertur.* De eadem Sinope sic Plin. lib 35. cap. 6. *Sinopis*, inquit, *inuenta primùm in Ponto: vnde nomen à Sinope vrbe. Nascitur & in AEgypto, Balearibus, Africa: sed optima Lemno & in Cappadocia effossa e speluncis.* Vitruuius itidem, Archit. lib. 7. cap. 7. *Rubricæ copiosæ multis locis eximuntur, sed optimæ paucis: vti Ponto, Sinope & AEgypto, in Hispania Balearibus, non minùs etiam Lemno.* Sed & Strabo, lib. Geogr. 12. de eadem sic habet: *ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγομένη Σινωπικὴ μίλτος, ἀρίστη τῶν πασῶν. παραμιλλᾶται δ' ἐστὶν αὐτῇ καὶ ἡ Ἰβηρική. ὠνομάσθη δὲ Σινωπική, διότι κατάγειν ἐκεῖσε εἰώθεσαν οἱ ἔμποροι, πρὶν ἢ τὸ τῶν Ἐφεσίων ἐμπόριον μέχρι τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων διϊχθαι.* hoc est, *in Cappadocia nascitur omnium præstantissima rubrica, quæ Sinopica dicitur: cum ea tamen certat etiam Hispanica. Sinopica verò illa cognominata est, quod eò solerent eam deuehere mercatores, priusquam Ephesiorum negotiatio ad huius regionis homines prorogaretur.*

διαπίζουσι] Sinopidis tria genera pro coloris varietate facit Theophrastus, libro nuper citato: ἡ μὲν γὰρ (inquit ille) ἐρυθρὰ σφόδρα, ἡ δὲ ἔκλευκος, ἡ δὲ μέση. Sic & Plinius Theophrastum secutus, lib. 35. cap. 6. *tres Sinopidis species recēset, rubram, minus rubentem, & inter has mediam.* Hanc αὐτάρκη, hoc est, *sua bonitate contentam*, appellat Theophr. quòd non misceretur, cùm reliquas mercatores miscere solerent.

CAP. CXII. τῆς ὤχρας κεκαυμένης] Posteaquàm de Rubrica fabrili natiua egit Dioscorides, iam ad factitiā transire videtur, ideóq; non abs re Cornarius hunc Diosc. contextū sic emēdat: γίνεται δὲ ἐν τῷ ὅλως ἰατρικὴ Ἰβηρία. γίνεται δὲ ἐκ τῆς ὤχρας κεκαυμένης, &c. Enimuero & de eadem sic Theophr. lib. de lapid. γίνεται δ' ἐκ τῆς ὤχρας κατακαιομένης, ἀλλὰ χείρων. τὸ δ' εὕρημα Κυδίου. hoc est, *fit ex ochra exusta, sed deterior. Est autem inuentum Cydiæ*, &c. Contrarium verò sonant Plinij verba, lib. 35. cap. 6. Postquā enim egit de Rubrica quæ nascitur in ferrarijs metallis, subdit statim: *Ex ea fit ochra, exusta Rubrica in ollis nouis luto circumlitis.* Facilè verò ab errore vindicabitur, si cum Cornario sic legerimus: *Fit & ex ochra exusta Rubrica*, &c. Neque enim è Rubrica exusta fit ochra, sed è contrà, ex ochra vsta, Rubrica.

CAP. CXIII. ἡ δὲ Λημνία μίλτος] Galenus, 9. simpl. in Lemno, AEgæi maris insula, narrat ad Hephestiada vrbem quæ Orientem spectat, in colle quodam planè alioqui sterili terram triplici differentia olim repertam. Erat enim terra sacra, cui non capræ imago, vti voluit Diosc. sed Dianæ sacrū sigillum imprimebatur, quæq; ideò Λημνία σφραγὶς appellabatur. Erat & altera propriè ac verè μίλτος, hoc est, *rubrica* cognominata, qua potissimùm vtebantur fabri. Erat & tertij generis terra extersoria, cuius vsus ad lintea ac vestes eluendas. Plinius verò rubricā cum Lemnia sphragide confundit, cùm tamen hæc diuersa sit à rubrica, & quamuis haud ita colore discrepet, minimè tamē lotionis ratione manus inficiat, sicut illa: quemadmodū apertè docuit Gal. 9. simpl. itémque 1. de Antid. Attamen & Paulus AEgineta, lib. 7. Λημνίας μίλτου appellatione, sigillatam intellexit. Sed & in Nicandri Theriacis Λημνὶς μίλτος pro Lemnia sphragide reperitur, similitérque in versibus Andromachi, apud Gal. in Ther. ad Pis.

μίγνυται αἵματι αἰγείῳ] Galenus, qui quidē (prout erat simplicium medicamentorum studiosissimus indagator) in Lemnon insulā huius vnius terræ visendæ studio nauigarat, huic terræ caprinum sanguinē ammisceri solitum pernegat, atque vel hoc nomine Dioscoridē obiter ac velut in transcursu incusat.

CAP. CXIIII. πάλιν, ἐφθὸν, δρακὸν, λοξὸν] Isthæc omnia nomina redundare videntur. Saltē priora illa duo expūgi omnino debere compertū est, quandoquidem Chalcanthi genera, concretitiū & coctile, tanquā factitia, à stillatitio, quod natiuū est, etiā ab ipso Dioscoride non ita multò pòst manifestò distinguūtur. Inferiùs verò, in recensendis bonitatis Chalcanthi notis, quo loco habetur, πυκνὸν τε ᾗ διαυγὲς, αντὶ τῦ, πυκνὸν, ex Oribasio, κυανοῦν, reponendum censemus.

σκευάζουσι δὲ ἔτι ἑψοντες] Et hunc ipsum parandi Chalcāthi modum illustrat Plinius. lib. 34. cap. 12. Sed & plures alios eiusdem parandi modos eodem loco subdit. Chalcanthum porrò longiori tempore in Chalcitin saltem extima sui parte transire obseruatum à se testatur Galenus, 9. simpl. velut etiam Chalcitin in Misy: id quod de natiuo Chalcantho intelligendum est.

βοηθεῖ σὺν ὕδατι ποθὲν] Contra fungorum venena ex aqua potū Chalcanthum commēdat hoc loco Dioscorides: lib. verò de venenis, cap. 23. de fungis, idem ipsum ex aceto propinari suadet.

CAP. CXV. ἢ παλαιά] *Recentem* (inquit Plin. lib. 34. cap. 12.) *putant utiliorem esse, quoniam inueteratum sory fiat.* Sed inueteratam, misy potiùs fieri, quàm sory, testatur Gal. 1x. simpl.

μετρίως συρόμενος] Goupylus in altero exemplari, μετρίως σηπόμενον, legi scribit: attamen vulgatam lectionem magis probat. Ego verò contrà malim, σηπόμενον, quàm, συρόμενον. Iam enim anteà Chalcitidi vim συλωτικὴν tribuit, quæ iccircò frustrà hîc repeteretur: quanquam eo loco pro, συλωτικὴν, Ruellium & Marcellum, ῥυπτικὴν, legisse non ignoro. Prætereà verò Chalcitin quæ vsta non sit, non septicam modò, sed & ἐσχαρωτικὴν facultatem habere satis constat.

CAP. CXVI. ποιεῖ αὐτὴν ψωρικόν] Galenus, lib. 9. simpl. ad Psorici confectionem non quidem cadmia, sed lithargyro vtitur, eáque tantùm in re à Diosc. discrepat. Celsus, lib. 6. cap. 6. *Chalcitidis aliquid & cadmiæ dimidio plus ex aceto simul conteri prodidit, idq; in vas fictile additū, & contectum ficulneis folijs sub terra reponi, sublatumque post dies viginti rursus teri, & sic ψωρικὸν appellari.*

δυνάμεως ἐστι] Gal. 1x. simpl. Psoricon desiccatorium quidem esse scribit, at minùs Chalcitide mordax, quippe cùm partibus sit tenuioribus.

καυστικὸν δὲ αὐτὴν] Marcellus perperàm de Psorico hæc interpretatur: nam vel pronominis genus ipsum ad Chalcitidem referri debere satis indicat. Atque vel hinc constat, caput hoc à superiore minimè distingui debuisse.

ὅτι μὲν δὴ καὶ χλωρὸν] Dubium non abs re fuerit, vtrū hoc generatim de metallicis omnibus intelligendum veniat, an de Chalcitide sola, quæ aliâs humidior, aliâs siccior conspiciatur: sed illud prius sit mihi lōgè vero similius, quantumuis alij aliter interpretati fuerint.

CAP. CXVII. ἐν τοῖς σπινθῆρας χρυσίζον] De Misy optimo in Cypriorū officinis sic Plinius, lib. 34. cap. 12. *Notæ sunt friati aureæ scintillæ, & cùm teratur arenosa natura sine terrea Chalcitidi similis.*

ἐν δὲ τοῖς καύσεσι καὶ] Hoc discrimē illustrat Galenus, 1x. simpl. dum scribit, æquè calida esse Misy & Chalcitin: attamen Misy tenuiorum esse partium quàm sit Chalcitis, adeóque duris corporibus adhibitum minùs Chalcitide mordicare.

CAP. CXVIII. ποιοῦσι τὴν αὐτὴν τῷ μίσυι] Melanteriam scribit Galenus, 1x. simpl. omnia propemodùm astringentia tenuitate partium exuperare.

CAP. CXIX. προκρίνεται δὲ τὸ Αἰγύπτιον] Sic & Plinius, lib. 34. cap. 12. *Sory Ægyptium maximè laudatur, superato Cyprio, Hispaniensi & Africo: quanquam oculorum quoque curationi quidam vtilius Cyprium putant: sed in quacunque natione optimum, cui maximum virus in olfactu, tritúque pinguiter nigrescens & spongiosum*, &c. Ita enim illa distinguenda esse ex hoc Diosc. contextu facilè colligitur.

τὸ δὲ μὴ λαμπρίζον] Contrà voluisse videtur Plinius, loco citato: postquam enim de Sory Ægyptio, ceu optimo, egit, statim subiicit: *Alterius nationis contritum splendescit, & misy est lapidosius.* Hinc ego suspicor in Diosc. contextu expungendam negatiuam particulam.

δύναμιν δὲ ἔχει καὶ ταύτην] Crassiorum tamen est partium, quàm & chalcitis & misy. Atque ideò quoque cùm in Cypri metallis hæc tria Sory, chalcitis & misy sibi inuicē substrata, teste Galeno, reperiantur, infimum quidem Sory, summum misy, medium chalcitis locum sibi vendicare deprehenditur.

ἐνστάζεται εἰς τὰ βρώματα] Plinius de Sory, lib. 34. cap. 12. *Prodest autem & dentium dolori, si contineatur atque colluatur.* Scilicet in dolore dentium alium vtendi modum præscribit.

τὴν δύναμιν ἐμπυριζόμενα] Quæ enim suapte natura acria sunt, vti testatur & ipse Galenus, vstione mitiora redduntur: quanquā & alias qualitates, maximéq; tenuandi facultatem sibi asciscunt. Contrà quæ minimè acria sunt, vstione acrimoniam acquirunt.

CAP. CXXI. ἐν δὲ ἀμυγίς] Malim, ἐν δὲ ἀμυγίς, sicuti sequenti capite, ἐν δὲ χιόνι δὲ, &c.

ὀρύσσεται δὲ ἐν Μυσίᾳ] Plin. lib. 33. cap. 4. eiusmodi *Auripigmentum* scribit *in Syria fodi pictoribus.*

ψιλοῖ δὲ τρίχας] Addit Galenus, 9. simpl. si diutiùs moram traxerit, nec cuti etiā ipsi parcere.

CAP. CXXII. ἀναπληροῖ ῥινῶν] Plin. lib. 34. cap. vlt. de Sandaracha: *Explet*, inquit, *alopecias ex aceto illita.*

CAP. CXXIII. στυπτηρίας βωλώδους] Diosc. verba sonāt, Alumen scissile glebosi veluti florem esse. At Plinius, è lapide quem, vti videtur, chalcitin vocabant, fieri voluit: quippe cuius sudor sit in spumam coagulatus. Sic enim ille, lib. 35. cap. 15. de Alumine scissili: *Hoc fit è lapide, ex quo & id chalcitin vocant, ut sit sudor quidam eius lapidis in spumam coagulatus.* Hinc non omnino malè suspicatur Marcellus hoc loco legendum, non quidem βωλώδους, aut βολώδους, vt alij codices habent, sed χαλκίτιδος. Ac præter eum Plinij locum est & alius apud Gal. qui coniecturam istam quodammodo confirmare videtur. Hic enim in Lexico vocum Hipp. autor est, quā Græci simpliciter στυπτηρίαν vocabant, ab Hipp. στυπτηρίαν χαλκῖτιν dictam fuisse.

ταύτης οὐδὲ πολλά] Quanuis Dioscorides trium potissimùm Aluminis generum in vsu Medico receptorum meminerit, plurima tamē alia fuisse genera & ipse agnoscit hisce verbis. Ac Plinius quidem, lib. 35. cap. 15. Aluminis duas facit ex

colore differentias, candidum, inquàm, & nigrũ: ex consistentia verò totidem, liquidum & ipsum seu concretum: liquidi rursum alteram speciem, nempe impuriorẽ *πλακῶδες* appellari scribit: quod verò limpidum est, *φόριμον*. Et certè quidẽ Galenus, 6. *τῆς τῶν ἁπλ. φαρμάκων δυνάμεως* etiam meminit. Spissum verò seu concretum duplex idem ille constituit, scissile & rotundum: illudq; rursum duplex, vel glebarum instar aut assulosè compactum, vel sigillatim in capillamẽta quædam canescentia dehiscens, quod ideò *τριχῖτις*, quasi *capillare* nominatum fuerit. Rotundum itidem duplex: spongiosum inquàm quod in totum damnatur. & pumicosum, quod melius est. Præter hasce plures etiam, alias habet Gal. 9. simpl. Aluminis appellationes, nimirum *στρογγύλην, πλακῖτιν* & *πλακίτιν*. Sed & Recentiores hodie Aluminis factitij varia genera commemorant: Alumen fæcum è vini fæcibus Sole siccatis donec albescant, deinde vstis: Alumen Catinum, è cineribus herbæ Kali seu sodę vulgaris: Alumẽ denique squaiolæ seu squamosum, quod fit è lapide quibusdam speculari dicto. Sed & in factitiorum genere censentur Alumen rupeum & zuccharinum. Illud quidẽ è certo quodam lapide candido, interdum etiam subrubro sæpiùs præparato: hoc ex Alumine rupeo, sacchoro, & oui albumine conficitur.

ὁμοιοῦται δὲ καὶ λίθος] Lapidem hunc Alumini schisto seu scissili similem, Amianton esse patebit ex verbis Diosc. cap. de Amianto. Sed & Plinius hunc eundem Alumini similem testatur, lib. 36. cap. 19. Fecit verò ea similitudo, vt etiam apud vulgum lapis ille *Aluminis plumæ* nomen obtinuerit.

ἢ πομφολυγῶδες] Serapionis Interpres nõ *bullis turgens*, sed *põpholygi simile* vertit. Ac videtur quoque ea interpretatio doctiss. Manardo placuisse.

καὶ πυρῶδες ἀποπνέουσα] In Aldino Diosc. exemplari, itémque apud Oribasium legitur, *μυρῶδες ἀποπνέουσα* hoc est, *casia odorem spirans*: quæ quidẽ lectio verior nécne sit, à Marcello in dubiũ vocatur. Plinij certè quidem verba, *μυρῶδες*, legendum admonent. Sic enim ille: *Liquidi probatio ut sit limpidum lacteúmque sine offensis fricantium, cum quodam igniculo caloris.*

καίεται δὲ καὶ ὀπτᾶται] Aluminis vrendi modum explicat Aëtius, lib. 9. dum Alumen in ollulam nouam coniectum carbonibus imponit, ac vbi diffusum liquatúmve fuerit, tolli iubet, tandémque, vbi refrixerit, conteri.

σὺν ὀρόβῳ καὶ πίσσῃ] Serapionis Interpres, *cum aqua picis*, quasi legerit ille, *σὺν ὀρρῷ πίσσης*, & per *ὀρρὸν πίσσης picem liquidam* intellexerit, aut quod *πισσέλαιον* Dioscoridi dictum est, lib. 1. cap. 95. quódque ibidem eundẽ quem pix liquida vsum præbere scribitur. Plin. lib. 35. cap. 15. de Aluminis viribus agens: *Sic & ambustis*, inquit, *prodest & furfuribus corporum cum sero & pice*: quo loco legendum quoque videtur, *cum sero è pice*, hoc est, pissclæo seu picino oleo iam dicto: nisi malumus, iuxta Diosc. vulgatam lectionem, cum *eruo & pice* legere.

οἰδήματα τι] Sic quoque legisse videtur Serapio. Attamen Marcellus, pro *οἰδήματά τι*, restituit, *οἰδ δὲ*, &c.

Cap. cxxiiii. *τὸ σιδηρυχίζον*] Vires quæ sequuntur Sulphuri viuo seu *ἀπύρῳ* potissimùm assignat Dioscorides: quoniam, vt scribit Plinius, lib. 35. cap. 15 *eo solo ex omnibus generibus Medici utuntur*. Quatuor autem paulo ante Sulphuris genera idem recensuerat.

ἐπιπασσόμενον τῷ μετώπῳ] *ἐπιπασσόμενον ὕδατι*, legisse videtur Serapio: & rectè quidẽ. Nam & hic idem Autor. 2. *ἀπλ.* capite de remedijs ad icterum, sulphur in potu commendat *ἐπιπασσόμενον ὕδατι*, hoc est, *aquæ inspersum*: sed & planè ridiculum & à ratione alienũ foret existimare, icterum seu morbũ regium insperso fronti Sulphuris cochleario sanari.

Cap. cxxv. *τὴν ζέσιν τοῦ οἴνου*] Plinius itidem de Pumicis viribus agens, lib. 36. cap. 21. postquã ex Theophrasti autoritate prodidit, potores in certamine bibendi pręsumere farinam Pumicis: sed, nisi immenso potu impleantur, periclitari, subdit, *tantam, eodem autore, ei refrigerandi naturam esse ut musta feruere desinant Pumice addito*. Attamẽ Theophr. lib. hist. 9. cap. 19. posteaquàm retulit EVdemũ Chium, qui vna eademq; die viginti duas veratri potiones sumpserat, neque vomitu neque secessu purgatum fuisse: quia post septimã veratri potionem Pumicem hausisset acri aceto respersum, rursúmque eundem resumpsisset mero dilutum & maceratum: non de vini mustive liquore, sed quouis alio hoc memoriæ prodidisse videtur: quòd si quis in feruẽtem vinum Pumicem iniecerit, feruorem non ad tempus tantùm, sed ex toto restinguet. *Extant enim*, inquit ille, *potentissime & spiritum omnem spuma conceptum in sese recipit & absumit*.

C. cxxvi. *ἀμμωνιακὸν τὸ θραυστόν*] Sal iste quẽ *ἀμμωνιακὸν τὸ θραυστὸν* vocauit Dioscorides, (ego natione Ammoniacum verti) nomẽ hauddubiè sortitus est ab Ammonia Libyæ regione Mediterranea, per cuius sitiẽtia detractis arenis olim inueniebatur. Quanquã enim & alibi nascebatur, attamen ei à Medicis palma perhibebatur, qui in eius Cyrenaici tractus desertis arenosisq; locis eruebatur, circa quæ delubrum erat Iouis Ammonis oraculo celebre. Plinius verò, lib. 31. cap. 7. eundem Salem maluit ita dictum, *quòd sub arenis inueniretur*. Sed & ipsam illam regionem *ἀπὸ τῆς ἄμμου*, *ab arenoso* inquã *& squalenti solo*, quo ferè tota pręditа est, nomen obtinuisse nemo est qui nesciat.

σχιστόν τι] Isthæc aliter videtur legisse Plinius. Sic enim ille de Sale Ammoniaco, ibidem: *Similis est colore* (Corn. legit *corpore*) *alumini quod schiston vocant*.

καλλίστευει δὲ Τατταῖον] Hanc lectionem confirmant Plinij de Salis generibus varijs agẽtis hæc verba, loco citato: *Marinorum maxime laudatur Cyprius à Salamine: at e stagnis Tarentinus & Phrygius, qui Tatteus vocatur*. Est autem Straboni, lib. 12. post Garatiam Austrum versus lacus nomine Tatta, Cappadociæ maiori vicinus, iuxta Morimenos, in Phrygia maiore, à quo quidẽ lacu Sal ille Tattęi cognomen sibi vendicauit. Aldinus codex pro voce, *Τατταῖον*, habet, *πτηνὸν*, *ἢ πετραῖον ἢ γαγγαῖον*. quas quidẽ voces expressit Ruellius. Attamen omnino expungendæ videntur, & earum loco vulgatam lectionem retinere satius est.

τῷ μᾶλλον ἢ ἧττον διαφ.] Gal. x 1. simpl. inter ma-

rinum & fossilem Salem differentiam hanc esse scribit, quòd Salis fossilis essentia magis compacta sit, quàm marini, proindéq; partium crassitudo & astringendi vis in illo maior sit.

... πενθρήνας] Cornarius haud satis aptè, πενθρήνας, *ossium carnem* hoc loco interpretatur. Aldinus codex habet, πενθρήνας, pro quo, mutata nonnihil voce vocisque casu, legendum iudico, τενθρήνας. Sic enim vocat Aristoteles, 9. de hist. anim. insectorum aculeatorum genus quoddam, crabroni vespæve haud absimile. Nicáder in Ther. nisi mendum subest, πεμφρηδόνα nominat: apud Hesychium etiam ἀνθρήνη alio nomine appellatur. Ego malui, seruata voce Græca, Tenthredines vertere, quàm cum Gaza Arist. Interprete, *Teredines*, nullo quod sciam Latini Autoris exemplo. Marcellus ἀνθρηνῶν, hoc loco legendũ censuit, quoniam ἀνθρήνη *crabronem* significat, & Plinius Salis vires recensens, vesparum simul & crabronum meminit, his verbis: *Aduersus crabrones vero uel uespas, similiaque ex aceto*, &c.

Cap. cxxvii. ἐπίφυγμα δέ τι ἁλὸς ἀφρῶδες] Pro, ἀφρῶδες, legendum hauddubiè, ἀφρῶδες. Gesnerus etiam in corollario de Halosachne, pro, ἐπίφυγμα, ἀπόφυγμα, seu ἐξάνθημα, legendum suspicatur. Galenus & Paulus ἁλὸς ἄχνην scribũt esse, ἐπάνθισμα seu ἐπάνθημα τῶν ἁλῶν, hoc est, *Salis spumosam velut efflorescentiam*. Salem enim plurali τῶν ἁλῶν numero designari constat. Plinius aliàs *Spumam salis* nominat, aliàs *Spumam maris aridam*. Nos eo nomine Salem è marina spuma genitũ intelligimus.

λεπτομερεστέρα δ' ἐστί] Gal. lib. 11. simpl. Spumam salis multò tenuiorum esse partium scribit, quàm salem ipsum, proindéque magis extenuare & discutere: at minùs cõstringere. Plinius, lib. 31. cap. 9. posteaquàm salis vires etiã fusiùs quàm Dioscorides ipse persecutus est: *Ad omnia*, inquit, *spuma salis utilior iucundiorque*.

Cap. cxxviii. ἐν δὲ τῇ θαλάσσῃ] Sic Plin. lib. 31. cap. 8. *Muriam apud Mediterraneos fontium aquæ marina eam pensare* scribit: quanquam idẽ, proximè præcedẽti capite, (si eadem est cum Muria Salsugo seu Salsilago, de qua loco illo agit) *aquas marinas salsiorem esse atque in distare* scripserat.

Cap. cxxix. καταφέρεται δὲ τοῦ Νείλου] Cordus, in tractatu de Halosantho, legendum ex Plinio censet: δοκεῖ δὲ ποταμίων, quoniam, inquit ille, *Flos salis res fluuialis nõ est, sed marina*. Sic verò Plinius, de Salis flore, lib. 31. cap. 7. *Aegyptus inuenitur, videturque Nilo deferri, & fontibus tamen quibusdam innatat:* quo loco quod de lacubus aut stagnis hic refert Dioscorides, idem de fontibus Plinius recitat.

... καθάπερ τοῦ χνοῦ] Plinius, loco citato, posteaquã de fauilla salis, ceu leuissima & candidissima salis parte, paucis mentionem fecit, de altero salis Flore scribit, in hęc verba: *Appellatur & Flos salis in totum diuersa res humidiorisque naturæ, & crocei coloris aut rufi, velut rubigo salis, odore quoque ingrato, ceu gari, dissentiens a sale, non modò à spuma*. Hũc eundem salis Florem, ὀξὺν φάρμακον esse etiã testantur Galenus & Paulus.

... δὲ ἐμφαίνει] Non solùm rubrica, sed etiam testa trita Florem salis adulterari solitum scribit Plinius, loco suprà citato, his verbis: *Adulteratur tingiturque rubrica, aut plerunque testa trita*, &c.

... λιθωδέστερος] Cum Gesnero, in Coroll. de Halosantho, ἀντὶ τοῦ, λιπαρώτερος, λιθωδέστερος, vti, teste Goupylo, in altero veteri codice habetur, legendum existimaui: maximè cùm & ipse vetus Interpres & Serapio atque etiã Hermolaus ita legisse videantur. Huc adde quòd verisimile est, cùm Flos salis crocei sit coloris, pilos vix inalbare: at cùm maxima extergendi vi polleat, rationi magis consentaneum est, pilos crassiores durioresque extenuare. Sed amplius quiddam de eodem Salis flore, quod ad pilorũ corruptionem spectat, refert Plinius, his verbis: *detrahit & ex palpebris pilos efficacissime*.

Cap. cxxxi. Ἀφρὸς δὲ νίτρου] Ἀφρὸς νίτρου nomine Dioscorides & Aphronitrum & ἀφρὸν νίτρου, hoc est, *nitri spumam* priuatim dictam comprehendere videtur. Vtrunque tamen, ἀφρόνιτρον, inquam, seu ἀφρονίτρον, ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ νίτρου seu λίτρου distingui oportet, non quidem, vti voluêre nõnulli, quòd Nitri spuma factitia sit, illud verò fossile, sed, quemadmodũ testatur Galenus, 9. simpl. quòd Flos seu Spuma nitri (vtrouis enim modo & ἀφρὸς νίτρου & ἄνθος νίτρου Galeno dicitur) alba sit & triticeæ farinæ similis: Aphronitron verò neutiquam farinæ speciem habeat, sed quiddam coactum compactũmque sit. Plinius inter spumam nitri & Aphronitron nihil discriminis agnouisse videtur. Sic neque Martialis in suo illo pentametro:

Spuma vocor nitri, dicor & Aphronitrum.

ἢ ἀφρῶδες] Malim, καὶ ἀφρῶδες, vti legerunt Oribasius & Serapio.

... μετὰ κυμίνου] Vel legendum, ... μετὰ κυμίνου καὶ πόσιν μετὰ ὀξυμέλιτος ἢ ἡδύσματος ... διαφορὰν &c. Vel, ... μετὰ κυμίνου ἢ ... διαφορῶν ... καὶ πόσιν μετὰ ὀξυμέλιτος ἢ ἡδύσματος. Hoc certè quidẽ modo Plinius videtur legisse. Sic enim ille, lib. 31. cap. 10. *Discutit & tormina, si decoctum bibatur pondere drachmæ cum ruta uel aneto uel cumino*. Plerique verò Interpretes, ac inter cæteros Serapio, ἡδύσμα hoc loco *sapam* interpretantur: at nos cum Cornario & Marcello ἀντὶ τοῦ ἀνήθου accipi oportere iudicauimus.

... ἐπίχρισμα] Sic Plinius, loco citato, vbi fusiùs multò naturam ac vires nitri & Aphronitri persequitur: *Contra algores horroresque prodest, manibus pedibusq; confricatu cum oleo*. Rursúmque: *Perungi ante accessiones, frigidas nitro & oleo multi præcepêre*.

κυνοδήκτοις ἰᾶται σὺν] Plinius ibidem: *Contra canum morsus, addita & resina, initiis cum aceto illinitur*.

... καὶ δοθιῆνας] Plinius: *furunculos admistum resinæ extrahit, aut cum uua alba passa, nucleis eius simul tritis*.

... μίγνυται καὶ ἄρτῳ] Nitri vsum in linguę paralysi aliter exponit Plinius, hisce verbis: *Paralysi in lingua cum pane imponitur*.

Cap. cxxxii. ... καὶ ...] Horum pleraque, quę in genere de Fæce profert Dioscorides, aceti Fæci priuatim tribuit Plinius, lib. 23. cap. 2. Paulus aceti Fæcem in totum Fæce vini valentiorem magisque astringẽtem esse scribit. Plinius de eadem: *Fæx*, inquit, *acetis pro materia acrior sit necesse est, multòque magis exulceret*.

ἡ δὲ κεκαυμένη] *Cremata uires amplıat: siquidem cre-*

mistio illi multum virium adijcit, inquit Plinius, loco modò citato. Sed & crematione causticam vim ascifcit, teste Paulo: qui quidem crematam fæcem σφέκλην alio nomine vocitari scribit. Sed φέκλην potiùs legendum esse, tum ex Suida, tum ex verbis Critonis à Gal. recitatis, cap. 8. lib. 1. τῶν κατὰ τόπους, licet colligere. Ita porrò φέκλα dicitur, quasi fęcula, voce nimirũ à Latinis deriuata.

CAP. CXXXIII. ἐὰν μὴ λυθῶσιν] Malim, ἐὰν μὴ λυθῶσιν τὰ φύματα, nempe, ὄγκους.

ἐκ τῆς χάλικος μυλαίου] Plinius, lib. 36. cap. 6. *vtiliorem* scribit *Calcem è molari lapide*: quo loco fortasse legendum, *è marmore*. Ibidem verò damnat *è silice; vtilioremque* subijcit *esse ex effosso lapide, quàm ex ripis fluminum collecto*. Sed de vtilitate in structura tectorijsque potiùs, quàm in Medicina agere eo loco videtur.

καυστικὴν, ἐσχαρωτικήν] Viuæ seu inextinctę Calci, quæ ἄσβεστος cognominatur, eædem tribuuntur vires à Galeno, 9. simpl. At, eodem teste, Calx extincta maximéque inueterata minùs & vrit & crustas inducit: calfacit tamen etiamnum, carnémque liquat. Quòd si sæpiùs abluta fuerit, omnem morsum deponit, egregiè citra morsum erosionémve exiccans.

CAP. CXXXIIII. ἐμπλαστικήν] Gypso vires easdem tribuit Galenus, 9. simpl. verùm si crematum fuerit, non æquè emplasticá vim habere, attamen tenuiorum esse partium, valentiúsq; exiccare scribit. Esse autẽ Gypsum duplex, quod è lapide coquitur, & quod è terra foditur, monent Theophr. de lapid. & Plin. lib. 36. cap. 24.

CAP. CXXXV. αἱμάτων] Marcellus, nescio qua ratione, ἀντὶ τοῦ, αἱμάτων, τραυμάτων reponendum suspicatur. Sed nos vulgatam lectionẽ retinendam censuimus, maximè cùm & lixiuium ficus idẽ Dioscorides *contra præcipitationes vtiliter propinari* anteà, lib. 1. cap. 187. disertè scripserit.

CAP. CXXXVI. πέντε γένεσιν εἶδη] Plin. lib. 32. cap. 8. quatuor tantùm Alcyonij genera recenset, ac illud silentio præterit, quod fungo simile hoc loco describitur. Sed & idem ipse reliquorum generum notas inter se planè confundere videtur. Rursum & quartum, quod optimum censet, spongiæ putri simile, penè purpureum, vocari Milesiũ scribit, cõtrà quàm Diosc. qui tertio Milesij appellationem tribuit. At Galenus in recensendis Alcyonij generibus à Dioscoride minimè discrepat: addit tantummodò secundum genus figura esse oblongius eo quod primo loco recensetur, quod ipsum ex Serapionis verbis etiam colligitur. Sic & tertium compage molli esse admonet.

τὸ δ' ὕστατον] Orib. sic habet: τὸ δὲ τέταρτον καὶ ὕστατον. Ita & Serapio de quarti & quinti Alcyonij viribus simul agit, ac vtrique vires easdem tribuit. Galenus, 11. simpl. quarto easdem quas tertio vires ascribit, sed longè imbecilliores: quintum verò omnium calidissimum censet, vt etiam altè cutem erodat & exulceret.

CAP. CXXXVII. ποταμογειτόνων ἀδάρκης] Gal. 11. simpl. quouis genere hanc vocem efferri monet, masculino quidẽ genere ἀδάρκην, seu ἀδάρκον, fœminino ἀδάρκην, neutro ἀδάρκιον. Sed & varia nomina eidẽ tribuit locis alijs. Nã & λιμνήστιον, & λιμνῶδες, seu etiã, vt Aëtius, λιμνήστιδα nominat, scilicet ἀπὸ τῶν λιμνῶν, hoc est, *à paludibus* in quibus nascitur. Insuper & καλαμόχνουν dici posse scribit idem Galenus, lib. 1. τῶν κατὰ γένη. cap. 2. quòd arundinibus adnascatur. Plinius itidem καλαμόχνουν nominat, quasi arundinum lanuginem, (quidã ἀπὸ τῆς ἄχνης. i. *spuma* καλαμάχνην maluit:) sed fallitur, dum Adarcam Latinam esse vocem existimat, lib. 32. cap. 10. his verbis: *Inter aquatilia dici debet & calamochnus, Latinè Adarca appellata.*

ὥσπερ ἐπίπαγος] Sic & Galenus Adarcen scribit esse, οἷον ἀφρὸν πεπηγότα ὕδατος ἁλμυροῦ, hoc est, *veluti spumam concretam aquæ salsuginosæ*. Plinius verò, modo citato loco, *nasci* tradit *circa arundines tenues è spuma aquæ dulcis ac marinæ, vbi se miscent*: & lib. 20. cap. 22. *in cortice calamorum sub ipsa coma nasci*, quod & antè scripserat, lib. 16. cap. 36 dum de arundinibus ageret hisce verbis: *Est & in Italia*, inquit, *nascens Adarca nomine palustris in cortice calamorum sub ipsa coma*, &c. Sic enim ex illo loco priùs citato hunc restituendum censeo.

καθόλου δὲ ἐστι δριμὺ] Vim etiam causticam illi tribuit Plinius, lib. 32. cap. 10. Galenus etiam, 11. simpl. scribit propter acrimoniam & insignem caliditatem nunquam intrò sumi, sed interdum alijs admixtum foris adhiberi.

CAP. CXXXVIII. τῶν δὲ σπόγγων οἱ μὲν] Aristoteles, lib. 5. hist. animal. cap. 16. triũ generũ Spongias recenset, spissas videlicet, raras & quas Achillæas nominant. Hunc secutus Plinius, lib. 9. cap. 45. tria quoque facit Spongiarum genera, *spissum* inquàm, *in quo genere prædura & asperæ τράγοι vocentur, mollius μανὸν & tenue, densumque, ex quo penicilli, Achillæum.* Verùm idem, lib. 31. cap. 11. eodem etiam modo Spongiarum genera distinguit, quo & noster Dioscorides, nempe in marem & fœminam.

ὁ πυκνὸς δὲ καὶ ἀλυτὸς] Lego, ὁ χαῦνος δὲ καὶ ἄλυτος, vt ἄλυτος per ι legatur, nõ itẽ cum Lacuna per υ, & χαῦνος opponatur τῷ πυκνῷ, quod paulò post sequitur. Sic & inferiùs vbi legitur, νέοι καὶ πυκνοὶ, legi malim, νέοι καὶ χαῦνοι, quanquã & πυκνὰ Spongias dicere possis, quæ à cochleis exiguis & id genus animalculis mundatæ sunt.

οἱ δὲ παλαιοὶ ἄχρηστοι] Plinius contrà, lib. 31. cap. 11. de Spongijs verba faciens: *Recentes*, inquit, *discutiunt, molliunt, mitigant. Veteres conglutinant vulnera*, nisi fortè cum Cornario pro, *conglutinant*, legendum, *non glutinant*.

CAP. CXXXIX. καὶ βαπτόμενον] Cornarius & Marcellus legisse videntur, ἐξελθὸν γενόμενον, καὶ βαπτόμενον ὥσπερ πυρούμενον, ὥσπερ ὕδατι σιδηρος ὑπὸ τοῦ περιεχομένου ἡμᾶς ἀέρος· quasi voluerit Dioscorides, quemadmodum ferrum candens aqua temperatum mersúmve solidatur, ita & Corallium mari exemptum cumprimùm ab offuso aëré tactum est, durari & concrescere. Ego verò cùm eiusmodi lectio nullius, quod sciá, veteris exemplaris fide confirmetur, tum probabili ductus coniectura, tum & vetustum Dioscoridis Interpretem imitatus. pro, βαπτόμενον, legere malui, λιθούμενον seu πετρούμενον. Sic enim sensus is rectè constat, quem nos in Latina versione expressimus. Atque illud ipsum est, quod Ouidius, 5. Metamorph. hisce versibus declarauit:

Nunc quoque Curalijs eadem natura remansit,
Duritiem tacto capiant ut ab aëre, quódque

Vimen in æquore erat, fiat super æquora saxum:
Rursumque, lib. xv.
Sic & Coralium quo primum contigit auras
Tempore durescit, mollis fuit herba sub undis.
Solinus etiam, in Polyhistore, fruticem hũc scitè admodum scribit, *quantisper fuerit in aquarum profundo, fluxum esse & tactu propè carnulentum: deinde ubi in supera tollitur, natalibus derogatis lapidem fieri.* Inde quoque Corallium, quod λιθόδενδρον nominat Theophrastus, quibusdam λιθόδενδρον dictũ est, & alio nomine, vti Metrodoro, ita & Plinio, Gorgonias appellatur, propterea quòd Gorgonas in lapides versas fingant Poëtæ.

ἐμφερὲς αἰθεικῷ] Placet Cornarij coniectura, qui, σανδυκίζον pro, αἰθεικῷ, reposuit, maximè cũ & Serapio ita legisse videatur. Rubentem siquidem, seu è puniceo rubescentem colorem exprimere voluit Dioscorides, qualis nusquam in asphodeli flore conspicitur, quem ἀσφόδελον vocat, quique è contrario candidus est.

τῷ χρόᾳ ψαφαρὸν] Cornarius legit, τῷ χρόᾳ εὐχρόν. Ego voces illas, τῷ χρόᾳ, ceu redundantes expungere contentus, ψαφαρὸν ex Plinio *scabrosum* conuerti. Sic enim ille de Corallio, lib. 32. cap. 2. *Probatissimum quàm maximè rubens, & quàm ramosissimum, nec scabrosum aut lapideum, vel rursus inane aut concauum.*

κοιλώματα καὶ ἕλκη] Aut, vti vult Cornarius, redundant hæ voces καὶ ἕλκη, huc, ni fallor, ex proximè præcedenti lineâ perperàm translatæ, aut, quod magis placet, addendũ, ἀναπληροῖ. Nam & Plinius, loco citato, de Corallio agens: *vlcerum caua explet: cicatrices extenuat.*

Cap. cxli. ὁ Φρύγιος λίθος] Fallitur Plinius, *dum Phrygium lapidem fingendis vestibus tantùm vtilem esse* scribit, lib. 36. cap. 19. Nã & ad vsus medicos plurimùm valet, quos Græci Medici silentio minimè præterierunt.

πλύνεται δὲ ὁ λίθος] Aliam vrendi lapidis Phrygij rationẽ repeto ex Gal. 4. lib. κατὰ γένη. cap. 5. quo loco medicamentum aridum ad tuendam oculorum valetudenem descr bit.

Cap. cxlii. ἐξανθοῦσα] Hunc Asiæ petræ florem farinę tenuissimę comparat Galenus, ix. simpl. qualis pistrinorum parietibus adhærescit, atque ex ipso sapore salso eum oriri conijcit ex rore marino, qui primùm lapidi insideat, ac deinde à Sole siccetur.

σαρκοφάγος] Hinc etiam lapis Assius, ab Asso Troadis vrbe circa quam nascitur sic dictus, quique idem est cum hoc nostro Asio, veluti testatur Galenus, Aëtio, lib. 7. cap. 39. Celso, lib. 4. ca. 24. & Plinio lib. 2. cap. 96. itẽ que, lib. 36. cap. 17. Sarcophagus appellatur, idque ab effectu, quòd carnes exedat, & corpora defunctorum condita in eo absumi constet intrà quadragesimum diem, exceptis dentibus, siquidem scripto Plinij fides tribuenda est. Sed interdum Assium seu sarcophagum lapidem ab Asio perperàm videtur distinxisse Plinius, qui de vtroque seorsum egerit.

ἐξαίρονται] Ista minimè ad ... referri oportere patet ex ijs quæ sequuntur, idcóque pro, ἐξαίρονται, legi malim, ἐξαιρεῖ ..., &c. Itémque pro, ..., ...: atque ita rectè constabit sensus, quem nos expressimus, longè aliter atque Ruellius.

Cap. cxliii. Πυρίτης λίθος] Pyritæ nomen tribuit Plinius lapidum generibus, è quibus percussis ignis excutitur. Sed cuius hoc loco meminit Dioscorides is est, quem *Marchasitum* Arabes appellant, quémque idem ipse Plinius, lib. 36. cap. 19. duũm constituit generum, vnum argenteo colore, cuius etiam meminit Aëtius, & alterum aureo.

Cap. cxliiii. ...] Lacuna ex vetusto codice restituit, ..., quam lectionem etiam secutus videtur Serapio. At Oribasius, Ruellius, Marcellus, Cornarius vulgatam lectionem illi planè contrariam retinẽt, cui etiam suffragatur Plinius. Is enim de Hæmatitę agens, lib. 36. cap. 20. *Vritur*, inquit, *vt Phrygius, sed non restinguitur vino.*

ἐν τῇ χρόᾳ] Lego, ἐν δὲ τῇ χρόᾳ, vel, ἔπειτα δὲ τῇ χρόᾳ. Vult enim Autor fraudem seu adulterium duplici modo deprehẽdi, & scissilibus venis, & colore ipso. Atque illud, ..., quod priùs habetur, tale quid desiderari satis indicat.

ὁ δ' αἱματίτης] Vt vt sit, Gal. 9. simpl. Theophrastum secutus, Hęmatitẽ à sanguinis, scilicet concreti, coloris similitudine sic dictum scribit: alij quòd sanguinis fluxum sistat, vel quòd attritus aquarijs cotibus sanguineũ reddat succum.

Cap. cxlv. δύναμιν δὲ ἔχει αὐτῷ] Schistos & hæmatites cognationem habent, inquit Plinius, lib. 36. cap. 20. & ea quidem cognatio non solius est formæ, sed & virium, nisi quòd infirmiorem esse Schiston Medicis omnibus est in confesso. Veruntamen quamuis infirmior est Schistos, quem *fissilem lapidem* Celsus nominat, oculis nihilominùs affectis, potissimúmque inflammatis, teste Gal. ix. simpl. vt hæmatites mitior est, ita & accommodatior.

Cap. cxlvi. ...] Sic Gal. ix. simpl. Gagatem scribit igni admotum persimilem bitumini odorem exhibere. Nicandri etiam Interpres, dum accensus vtitur, ... καὶ ... Plinius verò de eodem verba faciens, lib. 36. cap. 19. *Cùm vritur*, inquit, *odorem sulphureum reddit, mirúmque* (nam & hoc addit) *accenditur aqua, oleo restinguitur:* id quod de Thracio lapidę, proximè sequenti capite, refert Dioscorides.

εὑρίσκεται δὲ ἐν Κιλικίᾳ] Legendum hauddubiè, ἐν Λυκίᾳ, vti etiam legerunt Marcellus & Cornarius. Nam præterquàm quòd iuxta Geographos Gagas seu Gagates seu Gangis & oppidum & fluuius est Lyciæ, ita etiam legi oportere ex Galeno, Plinio & Nicandri Interprete Diphilo satis supérque constat. At Galenus quidem, ix. simpl. Dioscoridem ipsum citãs, Gagatem scribit in Lycia reperiri ad fluuium nomine Gagatem, quem tamẽ fluuium se vidisse negat, quamuis Lyciæ totius littora parua nauicula legerit. Plinius autẽ, loco nuper citato, *Gagates*, inquit, *nomen habet loci & amnis Gagis Lyciæ.* Diphilus itidem Nicandri Scholiastes Gagatem ... à Nicãdro in Theriacis vocatum scribit, à ciuitate Lyciæ, cui nomen Gagas aut Gangis. Fit & apud Strabonem lapidis Gangitis mẽtio, qui idem esse videtur. Cæterùm ex ijsdem locis colligo, in sequentibus pro disiunctiua particula, ἢ, legendum, καὶ, hunc in modum: ... δὲ ... καὶ ... ἔχων.

Cap. cxlvii. ... δὲ ...]

Attamen scribit Gal. 9. simpl. cap. de gagate, Thracium lapidē nullius esse in Medicina vsus.

ἐμπρῆσαι δὲ ἐλαίῳ.] Idipsum tradit Nicander de Thracio lapide, quem *πόντιον λᾶαν* appellat, in carminibus à Galeno citatis eodem illo loco, nimirum si vratur aqua affusa, totum flagrare, oleo verò restingui. Plinius, qui hoc etiam Gagatæ tribuit, vti antè monuimus, idem ipsum de Thracio lapide refert, hisce verbis, lib. 33. cap. 5. *Calx aqua accenditur, & Thracius lapis, idemque oleo restinguitur.* Sed & Aristoteles, lib. de aud. mirab. aut quisquis est eius libri Autor, In Scytharum Medorúmque regione Thracia dicta fluuium esse tradit nomine Pótum, in quo lapides reperiantur, qui, contrà quàm carbones è ligno confecti, dum vruntur, siquidem follibus sufflentur, citissimè extinguantur: sin aqua irrigentur, flagrent dilucidiùs.

CAP. CXLVIII. *μάγνης λίθος.*] Plures alios Magnetis lapidis etiam Medicos vsus recenset Plin. lib. 36. cap. 16. Galenus quoque, IX. simpl. hæmatitæ vim illi tribuit. Porrò Magnes, Græcis *μαγνήτης* seu *μαγνῆτις*, quibusdam *μαγνησία*, alijs *μάγνης*, appellatus est vel ab inuentore Magnete, quod à Nicandro traditum est, teste etiam Plinio: vel à Magnesia terra, in qua primùm inuentus esse creditur: quam sententiam sequitur Lucretius, lib. 6. Sed & ab eiusdem Magnesiæ Heraclea oppido *ἡρακλεώτης*, seu *ἡρακλεία λίθος*, alio nomine dictus est. *σιδηρῖτιν* verò appellant, ob eam quam habet ferri attrahendi efficaciam, contrà quàm Theamedes, qui quidem ferrum respuere & à sese abigere creditur.

CAP. CXLIX. *ἔοικεν ἐλέφαντι ἀσπίλῳ.*] Lego cū Lacuna, *ἐλέφαντι ἀσπίλῳ*, hoc est, *ebori minimè maculoso.* Sed hunc eundem Arabum lapidem, qui & Arabica gemma Plinio dicitur, tum Galenus, IX. simpl. tum etiam Plinius, lib. 36. cap. 21. simpliciter ebori similem scribunt.

C. CLI. *γαλακτίτης λίθος.*] Hinc etiam nomē obtinuit. Nam scribit Gal. IX. simpl. Galactitæ lapidi nomen inditum, quòd in succum solutus lactis speciem referat, vti melititæ, quòd succum remittat dulcem mellitumque. Cæterùm huius lapidis varios vsus, quos hic siluit Diosc. ex Plinio repete, lib. 36. cap. 19.

CAP. CLII. *ὁ μόροχθος.*] Galaxiam, qui idem est cum Morochtho, quem Galenus & Aëtius *μόροχθον* appellāt, Plinius cum Galactite confudit, lib. 37. cap. 10. *λευκογραφίδα* verò herbam esse falsò opinatus est, lib. 27. cap. 11. cui vires easdem tribuit, quas huic lapidi noster Dioscorides. Porrò hunc *λευκογραφίδα* icircò dictum refert Aëtius, quod cùm subuiridis appareat, si ad corem affricetur, aut ad asperius pallium, locū inalbat. Idipsum voluit Plinius, cùm scribit, lib. 37. cap. 10. *Morochtes porracea lacte sudat:* quo loco fortasse, *Morochthus*, rectius legas.

καὶ αἵματος ἀναγωγάς.] Addo, vt ista sibi rectiùs cohæreant, *καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγάς.*

CAP. CLIII. *λίθος ἀλαβαστρίτης.*] De hoc lapide sic Plinius, nominis etymon satis supérque explicans, lib. 36. cap. 8. *Onychem lapidem*, inquit, *aliqui Alabastriten vocant, quem cauant ad vasa vnguentaria, quoniam optime ea incorrupta seruare dicitur.* Itémque, lib. 13. cap. 2. *Vnguenta optime seruantur in alabastris.*

CAP. CLV. *ὁ ἐν Ἰουδαίᾳ.*] Idem lapis tum Galeno, tum & Aëtio, quoniam in Palæstina Syriæ nascatur, Syriacus dicitur: eiúsque & masculi & fœminæ mentio fit apud Gal. lib. 10. *κατὰ τόπους.*

ἐλαίας πυρῆνι ὅμοιος.] Iudaicum lapidem, quem glādis effigie describit Diosc. sub Tecolithi nomine, *oliuæ nucleo similē* facit Plinius, lib. 37. c. 10.

τοὺς ἐν κύστει λίθους.] Hinc *θρυπτικὸς* dictus Paulo & Aëtio, vti etiam Plinio. Attamen Gal. IX. simpl. experientia teste, negat ad vesicæ calculos quicquam profecisse, esse verò ad eos qui renes obsident non parum efficacem. Aëtius itidem in vesicæ calculis nihil eximij præstare testatur, quam tamuis ad vesicæ calculos ipsum tantoperè Nechepsus extulisset. Plinius simpliciter citato loco, *bibentium* (sic enim legendum pro, *lingentium*) *calculos frangere pellerèque* scripsit.

CAP. CLVI. *ἀσβεστον ἀμίαντος.*] Eiusmodi, si non planè idem, fuit linum carpasium, quod negat Pausanias, lib. 1. τῶν περὶ Ἀττικῶν, itémque illud viuum, *ἀσβεστινον* ex argumento naturæ Græcis vocatum, e quo mappas solitas confici testatur Plinius, lib. 19. cap. 1. quæ quidem sordibus exustis splēdescerent igni magis, quàm possent aquis. Plutarchus, in lib. de defect. oracul. queritur suo tempore huius lapidis, quem Carystium vocat, venam desijsse glomos lapideos proferre, è quibus fila nebantur, cùm tamē ex eo mantilia, plagulæ retiáque olim contexerentur, quæ vsu sordidata dum in flammam conijciebantur, inde nitida splendidáque efferebantur, nedum comburerentur aut quicquam igni deperderēt. Apollonius itidē ex autoritate Taci in mirab. hist. è lapide Carystio mappas factitatas scribit, quæ igni immissæ, haud secus ac aliæ aqua lotæ, à sordibus mundabantur. Addit verò, eundem illum lapidem augescere circa plenilunium, rursúmque luna decrescente minui.

CAP. CLVIII. *λαβεχίδιος λίθος.*] Memphitem inter marmoris genera numerat Plin. lib. 36. cap. 7. quo loco: *Vocatur & Memphites*, inquit, *à loco, gemmantis naturæ. Huius vsus, conteri, & ijs quæ vrenda sint aut secanda ex aceto illini. Obstupescit ita corpus, nec sentit cruciatum:* quibus verbis, ex aceto illinendum monet.

CAP. CLIX. *ὅτι ἐν διαύγειᾳ.*] Dum rationem reddere nititur Dioscorides, cur lapis iste vtroquis modo nomines, à Luna denominationem sit sortitus, non satis perspicuus ac mihi vtilis fortasse videtur. Icirco Gesnerus, in lib. de lapid. ita potiùs legendum putat. *ὅτι ἐν διαύγειᾳ αὐτῆς νυκτὸς ὑπὸ τῆς σελήνης αὐξανομένης καταυγάζει*, hoc est, *quòd immentatur noctu, dum plenæ Lunæ imaginem reddit:* aut etiā *ὅτι ἐν αὐξήσει αὐτῆς νυκτὸς πλησίον ὑπὸ τῆς σελήνης αὐξανομένης καταυγάζει*, *quòd noctu effulgente Luna splendens reperiatur.* Attamen varijs de causis neutra lectio mihi satisfacit. Isidorus Selenitem lapidē ex eo dictum putat, quod interiorem eius candorem cum Luna crescere atque deficere aiunt. De eodē sic Plin. lib. 37. cap. 10. *Selenites ex candido translucet, melleo fulgore, imaginem Lunæ continens, redditque eam in dies singulos crescentis minuentisque numero: nascique putatur in Arabia*, &c. *Ἀφροσέληνον* vocat Galenus, 9. simpl. quasi in quem Luna despumet. Idem porro esse videtur qui eidem Gal. lib. 9. de anat. admin. *διαφανὴς λίθος* ex eo dict. est, quòd perspicuus esset, ac vitri modo

modo transluceret. Ibi enim corpus, quod dextrum cerebri ventriculum à sinistro disterminat, scribit, λίθον λεπτὸν, ὡς ὁπόταν ἐν φωτὶ λαμπρῷ τεθῇ ... Hoc est, adeò esse tenue, ut si in clara luce dissectio administretur, splendorem transmittat lapidū translucidorum modo, qui in tenues lamellas secti fenestris accommodantur. Et certè quidem id genus lapidibus in tenues seu exiles crustas fissilibus Antiqui in fenestris pro specularibus vitri loco vtebantur, quibus aerem quidem excluderent, lumen verò transmitterent. Atque hoc ex argumento lapis specularis Plinio dicitur: Paulo, corrupta voce, ... seu ...: Aetio simpliciter διαφανὴς appellatur. Sunt & qui eūdem esse cum Phengite existimauerint: quanuis vtrumque distinxit Plinius, lib.36.cap.22.

CAP. CLX. ἴασπις φλέγματι] Plinius, lib.37.c. 8. ex Iaspidum generibus omnes in vitio esse scribit cæruleas, aut crystallo similes, aut myxis. Quo quidem loco similes myxis dixisse videtur, quas Diosc. ἐοικότας φλέγματι. Siquidem μύξα Græcis significat crassiorem pituitam mucúmve, qualis curè naribus fluit, aut in cochleis ac testudinibus visitur.

CAP. CLXI. ἀετίτης λίθος] Plinius, lib.36. cap.21. posteaquam Aetitem distinxit in marem & fœminam, eiúsque quatuor genera recensuit, Africum, Arabicum, Cyprium & Taphiusium: *Aetitæ, inquit, omnes grauidis adalligati uberibus, vel quadrupedum in pelliculis sacrificatorum animalium continent partus, non nisi cùm parturiunt remouendis: alioqui vuluæ excidunt. Sed nisi parturientibus auferantur, omnino non pariunt.* Attamen, lib.10.ca. 3. non nisi aquilæ nido direptis lapidibus hisce vim medicam tribuerat: quod ipsum rursus, lib.30. cap.14. confirmare videtur, dum scribit in hunc modum: *Lapis Aetites in aquilæ repertus nido, custodit partus contra omnes abortuum insidias.*

μεγάλως ὠφελεῖ] Aetius, qui alioqui caput hoc ad verbum trāscribit, pro, ..., habet, ...

CAP. CLXII. ὀφίτης λίθος] Plin. lib.36.c. 7. Ophitæ marmor] *serpentium maculis simile, unde & nomen accepit.* Deindeque paulò pòst: *Duo eius genera, molle, candidum, nigricans durum. Dicuntur ambo capitis dolores sedare adalligati, & serpentium ictus. Quidam phreneticis ac lethargicis adalligari iubent candicantem. Contra serpētes autem à quibusdam laudatur præcipuè ex his quem Tephrian appellant, à colore cineris.* Hæc icicircò ex Plinio trāscripsi, vt illum etiam, æquè ac Diosc. Ophitæ tria genera agnouisse quiuis intelligat. Quanuis enim duo tātùm priore loco constituerat Ophitæ genera, nihilominus tandem & tertium subiecit. Siquidem τεφρίαν appellat à colore cineris, quem Autor ... hoc loco describit.

CAP. CLXIII. ... λίθος] Sic Plin. lib. 3.c.19. *Spongiæ lapides molithos* (aut, vti legit Cornarius, *cystolithos*) *uocant, quoniam uesicæ medentur: calculos rumpunt in uino poti.* At Gal. id tantummodò de renum calculis fatetur, ac mendacij etiam insimulat eos qui spōgiarum lapidibus vesicæ calculos comminuendi vim tribuerunt: & tamen idem ipse hanc eandem vim paulò pòst ophitæ lapidi ascribere non veretur.

CAP. CLXVI. ... καυστική] Goupyli codex alter habet: ..., minus rectè, ... Sed, ξηραντικά, potius legendum suspicor. Aetius certè quidem, 1.tetr.ser.2. de Smyride sic habet: ... (scribitur enim eo loci per ι, vti & apud Galenum) ... hoc est, *At Smyris quippiam habet acre, proptereàque crustas & exiccandi in prædictis remedijs admiscetur.*

CAP. CLXVII. ἀμμοχωσίαι] Hoc curationis genus, quod per arenam perficitur, Paulus ψαμμισμὸν nominat, lib.3. cap.48. in curatione Hydropis. At Orib. collect. lib.10.ca. 8. ἀμμοχωσίαν vocat, nec tantùm hydropi, sed & plerisque alijs morbis ex nimia humiditate profectis accommodat.

CAP. CLXVIII. ἀκόνη ναξία] *Naxiæ quidem cotis retrimentum*, inquit Paulus, *refrigeratoriū esse creditur, adeóque virginum mammas & puerorum testes cohibere. Oleariæ uero cotis* (ἐλαιακόνην nominat) *retrimentum, ceu detersorium, alopecias conferre.* His verbis quod in genere protulit Diosc. ita distinguit Paulus, vt alias aquariæ, alias oleariæ cotis vires esse doceat.

CAP. CLXIX. λίθος γεώδης] Plinius, lib. 36. cap. 19. Geodis lapidis peculiariter meminit ex argumēto sic appellati, *quòd terrā intra se amplectatur.* At deinceps cap.21. ipsum inter aetitæ genera complecti videtur, qui tamen ex argumento nominis distingui debuit.

CAP. CLXXII. μελιεῖον καλοῦσι] Quā Diosc. μελιεῖον nominari scribit, Plinius Syropicum appellat. Sic enim, lib.35. cap.16. *Samiæ*, inquit, *duæ sunt, Syropicon & quæ Aster appellatur.*

CAP. CLXXIII. ἀμβλυωπίας τῆς αἰσθήσεως] Tertius hic casus, τῆς αἰσθήσεως, ἀμβλυωπίαν, potius quàm, ἀμβλυωπίᾳ, legendum esse satis supérque indicat id quod rectè animaduertit doctiss. Cornarius. Alioqui enim legeretur, ἀμβλυωπίαν τῆς αἰσθήσεως, vti habetur, lib.7.cap.1. ἀμβλύνουσι τὰς ..., & apud Athenæum, lib.2. ἀμβλύνουσι τὰς ὄψεις. Huc adde quod Plinius de Samio lapide agens, lib.36.cap.21. *vertigines*, inquit, *sedat, mentésque commotas restituit.* &c. Quod si ita est, simul & semel organa sensuum hebetare vix credibile fuerit.

CAP. CLXXVI. γῆ κιμωλία] Cimolia terra seu creta, à Cimolo vna è Cycladū insulis sic denominata, duplex cùm sit, alba inquàm & ad purpurissum inclinās, albam esse existimauerim, quam Hipp. ob vim abstergendi qua pollet, σμηκτρίδα γῆν appellat: siquidem & Erotianus & Galenus in Gloss. Hipp. σμηκτρίδα seu σμηκτρίδα γῆν, τὴν Κιμωλίαν exponunt. Theophrastus eandem fortè σμηκτρίδα γῆν nominat, quippe qua fullones in detergendis, eluendis atque poliendis vestibus, ceu smegmate, vterentur. Plin. lib.35. cap. 17. Inter Cretæ genera Cimoliam recenset, cuius duo facit genera ad Medicos pertinentia, candidū, inquàm, & ad purpurissum inclinans. Laudat verò plurimùm Thessalicā & Lyciam. Reliquarū vsum tantùm in vestibus esse scribit, nempe Vmbricæ, eius quam saxum vocant, & Sardæ: & hanc quidem omniū Cimoliarum vilissimam, illas pretiosiores esse asserit.

CAP. CLXXVII. ... τῆς Ἐρετρ.] Eretriadem quæ cinerea est Diosc. intelligit. Gal. cúm

que secutus Paulus terram Pnigitem, à Pnigeo vico Libyæ Mareotidis sic dictam, atram esse asserunt.

Cap. clxxx. *ἡ μηλιὰς ἐρετριάδι*] Meliam terram, à Melo insula sic dictam, Autor cineream Eretriada colore imitari scribit. Plin. contrà, libri 35. cap. 6. *Melinum* (sic enim Meliam terram is appellat) *candidum esse voluit, eamque eundem in Medicina usum habere, quem Eretria creta*. Autor verò, vim aluminosam eidem tribuit.

καὶ λεῖος δὲ μαλακῆς] καὶ illud, ceu perperàm trāspositum, ita suo loco restituendum: *μαλακὴ δὲ καὶ ψαθυρὰ ἀλιθώδης*, &c. Est enim in terræ cuiusuis apud Medicos receptæ electione illud communiter obseruādū, vt recens sit, mollis, friabilis, liquoris cōtactu diluī facilis ac minimè lapidosa.

Cap. clxxxi. *οὐδὲ βραδέως τακεῖσα*] Postquam Plinius, lib. 35. ca. 16. *Ampelitida experimentum* esse monuit, *si ceræ modo accepto oleo liquescat*, alterum illicò subdit, nempe *si nigricans color maneat tostæ*.

καὶ ἀπὸ ἀμπέλων χρίσεις] Hinc etiam, testibus Galeno & Aëtio, nomen obtinuit. Siquidem hæc terra non icircò Ampelitis dicta est, quòd serendis vitib. apta sit, sed quia *ἴπας*, hoc est, *vermiculos gemmantium vitium oculis infestos* enecet, nēpe si ipsorum oculorum radici, vti voluit Gal. aut potiùs, quemadmodum Aëtius, ipsarum vitium radicibus illinatur. Sed & pharmacitis alio nomine dicta est ex eorundem sententia, quòd terris aliis efficaciorem vim medicamentosam obtineat. Galenus eam & multum à terris alus differre & propè ad lapidis essentiam scribit accedere. Cæterum ex eo quòd Ampelitidem & Plinius loco citato facit bitumini simillimam, Posidonius bituminosam appellat: nōnulli carbonem esse fossilem existimauere, id quod varias de causis mihi vix persuaserim.

Cap. clxxxii. *αἰθάλη, λιβανωτοῦ*] Iuxta vetustorum codicum & ipsius Pauli lectionem *καὶ τὸ στυπτικόν*, quæ vox habebatur in vulgatis exemplaribus, restituimus *δριμύ*, maxime cum apud Autores reliquos, qui Fuliginis huiusmodi meminêre, nulla fieret astrictionis mentio, sed tantummodo facultatis septicæ, vrentis ac discussoriæ.

καὶ κατὰ γλαυκῶν] Apud AEginetam, lib. 7. capite de Fuligine, quam *αἰθάλην* etiam nominat, legitur, *καὶ κνησμοὺς*, quo loco Oroscius, *καὶ ψωρώδεις*, reponēdum arbitratur. Sic verò Paulus à Dioscor. verbis alioqui nihil euarians: *ἁρμόζει δὲ καὶ ἐπὶ τῶν βλεφάρων ψωρώδει*.

Cap. clxxxiii. *πρὸς τῶν κόμμι*] *πρὸς τὸν λίθον*, legitur in Paris. cod. Sed verisimilior omnino est vetusti codicis lectio, *πρὸς τὸ κόμμι*, quam etiam retinuit exemplar Aldinum. Alioqui non foret iusta fuliginis, quæ totius medicamēti basis est, ad ipsum gommi proportio.

IN LIBRVM ΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΩΝ.

περὶ δηλητηρίων φαρμ.] Si Cornarij, Guillandini & plerorumque doctorum virorum testimoniis fides habetur, Dioscorides horum de venenis tā assumptis, quàm ictu morsùve inflictis tractatuū Autor, non is est Anazarbæus qui priores libros quinque de re medica cōcinnauit, sed alius eiusdem nominis, siue is fuerit qui Galeni patrum ætate vixit, sicut testatur ipse Galenus, in Glossis Hipp. siue quis alius, qui quidem suis therapeuticis libris hos fortasse tractatus subiunxerit. Icircò & nos à præcedentibus quinque de materia medica voluminibus duos hosce posteriores, ceu diuersi argumenti, libros seiungimus, adeóque cum Cornario ceu supposititia expungenda censemus, quæ ad nexum horum librorum cum præcedentibus in ipso statim procemio à nonnullis perperàm adiecta videntur. Sed &, nisi firmus fuisset exemplarium omnium quotquot occurrêre consensus, libenter, ipsius Cornarij exemplo, posteriorem theriacum tractatum huic Alexipharmaco præposuissemus, tum quoniam præfatio proximè sequentis libri ita fieri oportuisse palàm testatur, tum quia & Nicāder, Paulus & Aëtius eundē sunt secuti ordinem, vt theriacis alexipharmaca postposuerint. Porrò cùm manca esset huiusce libri inscriptio, quasi de venenorum assumptorum præcautione, non item de eorundem curatione in eo ageretur, iis verbis, *καὶ τῆς αὐτῶν προφυλακῆς*, nos, *καὶ θεραπείας*, meritò adiunximus.

τοὺς κακοτρόπους] Ruellius & Marcellus, *κακοσμοτρόπους*, seu potiùs, *κακοσμίας*, legisse existimantur. Lacuna legit in vetusto codice, *κακουργοῦντας φαρμάκοις*. quæ quidem lectio mihi satis arridet: quoniam velle videtur Autor, veneficos, dū suam fraudem celare student, venenis suis factitiis commemorata illa simplicia, ceu cognatam quodammodo venenis qualitatem sortita, permiscere: eóque consilio dolum hunc adhibere, vt si qua in venenis insignis qualitas deprehenditur, ea simplicibus illis potiùs quàm venenis ipsis imputetur. At Cornarius vulgatam lectionem retinet, & *κακοτρόπους φαρμάκοις* interpretatur, *ignaua, inualida, quæque nullam vim nullam obtineant*: sed huius generis haudquaquam esse recensita medicamenta nemo non videt.

τὰ κατηρτυμένα] Siue, *κατηρτυσμένα*, legas, siue cum Cornario, *κατηρτυμένα*, parum interest. *κατηρτυμένα* certè quidem, hoc est, *condita*, legitur apud Paulum, qui totidem verbis isthæc omnia videtur transcripsisse, lib. 5. cap. 27.

ἀποδιωθοῦν γίνονται] Sic legit Manardus, sensu penè nullo. Cornarius, *ἀπροσδόκητοι*, restituit. Ego cū Paulo, qui cap. modò citato locum hunc illustrat, *ἀναφανεῖς*, legi malim: quanuis eo ipso loco Andernacus, *ἀναφανεῖς*, legendū existimauerit. Siquidem aliud nil voluêre tum Dioscorides, tum & ipse Paulus, quàm, si quis aquæ quod satis est præsumpserit, expleta inde nimia appetentia facilè deprehensurum singulorum quæ deinceps in cibo potionéve assumpturus est qualitates intensas, adeóque ipsas vitaturum.

ἕτερα δὲ πῶς] Lego, *ἐπειδὴ δέ τις ἐστὶν ἀπροσδοκήτως. δεῖ γὰρ ὅτε*, &c. Sic Paulus: *ἐπειδὴ δέ τις ἐστὶν προφυλακτικὸς ἀδυνατεῖ ἐγχεῖν γὰρ τοῖς* &c.

ὁ πεγάνου φύλλα] fortassis etiam addi debuit rutæ foliorum & iuglandium numerus, quandoquidem caricarum numerus ascribitur, adeóq;

sic legendum, ἢ πηγαίου φύλλα κ' καὶ χλωρῶν δυοῖν βαλανῶν τὸ ἴσον, ἢ ἁλῶν χόνδρον, &c. In sanctuariis (inquit Plin. lib. 23. cap. 8.) Mithridatis maximi Regis deuicti Cn. Pompeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti e duabus nucibus siccis, item ficis totidem & rutæ foliis uiginti simul tritis, addito salis grano, & qui hoc ieiunus sumat, nullum uenenum nociturum illo die, &c. Hanc eandem Galen. Apollonio Muri acceptam refert, lib. 2. de antid. cap. 43. ac eius rursum mentionem facit, lib. 2. de alim. fac. cap. 28. & lib. de cibis boni & mali succi, cap. 14. Aëtius ipsissimam compositionem ex Stratone describit, Tetr. iiij. serm. 1. cap. 46. Sed eam præclarè versibus his expressit. Q. Serenus Sammonicus, cap. de venenis prohibendis:

Antidotus uerò multis Mithridatia fertur
Consociata modis: sed Magnus scrinia Regis
Cum raperet victor, uilem deprendit in illis
Synthesin, & uulgata satis medicamina risit:
Bis denis rutæ frondes, salis & breue granum,
Iuglandesque duas, totidem cum corpore ficus:
Hæc oriente die parco conspersa Lyæo
Sumebat, metuens dederat quæ pocula matri.

ἀεὶ ἀκίνδυνον] Addit Paulus, καθ' ἡμέραν τῶν Αἰγυπτίων κυάμων μέγεθος, hoc est, antidota quę deinde commemorantur tutò admodū præseruare, *si cum uino quotidie fabæ AEgyptiæ instar assumantur.*

ἐν ὑπαίθροις] Dum subdialia loca designat Autor, hic sub arboribus quidem fercula coqui struive voluit: quoniam interdum ex pinu piceáve, aliisque id genus arboribus, haud secus ac è contabulationibus, insecta mortifera delabuntur, vti admonet Paulus, cap. de venenis.

τὰ οἰνηρὰ ἀγγεῖα] Non vinaria tantùm vasa, sed & ea è quibus aqua hauritur, aut quibus opsonia incoquuntur, iccircò diligenter operculari oportere probè monet Paulus, loco modò citato.

ἀνταγωνιζόμενα τοῖς ἑλκοῦσι] Cum Lacuna & Marcello legendum esse, τὰ ἑλκοῦντι τῶν σωμάτων, patet ex iis quæ sequuntur. Cur enim ista impediant, quominùs corpora vlcerentur, ratio statim subiicitur. Attamen apud Paulum legitur, τῇ κακίᾳ τῶν φαρμάκων ἀνταγωνίζονται, hoc est, *malignitati uenenorum obsistunt:* quam quidem lectionem Cornarius prætulit.

δριμυτάτου καρδάμου] Post, καρδάμου seu καρδαμώμου, addit Paulus, καὶ μάλιστα τοῦ οἰνάνθου: id quod etiā interferendum censui, quò arctior esset nexus cum iis quæ sequuntur.

κωνείου] Apud Paulum pro, μηκωνίου, perperàm, κωνείου, hoc est, *cicuta* legitur. Cicuta siquidē graui quidem est prædita odore, at amarore, quod sciam, nullo. Papaueris verò succum insignem habere amaritudinem ac simul etiam odorē qui latè diffunditur, & Dioscorides & Paulus ipse alibi apertè testati sunt.

ὡς δεῖ πῶς ἢ δεῖ] Ista sic restituo: ὡς δεῖ πῶς μᾶλλον εἰδέναι ἑκάστοις, &c. Alioqui vix vllus sensus constaret. Paulus sic habet. ὥστε δεῖ γνῶναι ὅτι τὰ ἑκάστῳ ἁρμόζοντα εἶναι φάρμακα, hoc est, *ita ut hinc uia sit facilis ad singulis uenenis accommodata remedia:* qui quidem sensus à præcedenti non multùm euariat.

ἢ γλαύκιον] Isthæc, ἢ γλαύκιον, cum Cornario redundare, adeóque omittenda, aut aliud quidpiā substituendum iudico: glaucium enim hic nullo modo esse vtile, illius vires omnibus notæ satis indicant.

τῶν φαρμάκων δυνάμεις] Hoc loco placet sequētem periodum addere ex Paulo, qui cætera quoque hinc videtur transcripsisse: μετὰ δὲ ταῦτα γάλα δίδοται πίνειν, ὑπὸ γὰρ αὐτοῦ πᾶν τὸ φαρμακῶδες ὑπό τινος ἀμβλύνεται. id est, *Post hæc lac potui datur: huius enim ope quicquid noxium uenenatumque est, facilè alterabitur seu imminuitur.* Sed & Diosc. lib. 2. c. 77. lac recens tradidit efficax esse contra erosiones & inflammationes à medicamentis exitialibus factas, vti à cantharide, pityocampa, salamādra, buprestes, auripigmento, dorycnio aut ephemero, &c.

πρασίου χυλός] πράσου, legitur apud Paulum & Aëtiū. Sed siue, πράσου, hoc est, *porri*, siue πρασίου, hoc est, *marrubij* succum legas, parum refert. Siquidem Diosc. libro 3. cap. de marrubio, iis marrubium dari testatur, qui venena hauserint, aut à serpentibus demorsi fuerint. Idem ipse, lib. 2. cap. de porro, succum porri ex melle potum aut illitum tradiderat contra virulentarum bestiarū morsus auxilio esse.

ἢ σιλφίου] Adde ex sequentibus, quod errore librariorum transpositum videtur, καὶ ῥίζα, ἣν καὶ μαγύδαριν καλοῦσι. Silphij nanque seu laserpitij radix ita nonnullis appellatur: quanquā non ignoro & aliam esse radicem Libycam itidē magydarin dictam, laserpitij radici penè similem & eiusdem cum illa facultatis, vti præter Dioscoridem, lib. 3. cap. 94. Theophrastus & Plinius retulerunt.

καὶ ἄνηθος] Goupylus annotat in altero codice deesse, καὶ ἄνηθος: & hanc etiam scripturam Hermolaus, Marcellus & Cornarius minimè agnouerunt. Sed neque apud Paulum tale quicquam habetur. Fortasse verò ἀντὶ τοῦ, ἄνηθος, ex Aëtio, Tetr. 4. ser. 1. cap. 48. σκόρδιον, legere non abs re fuerit. Nam & Scordium maximè, si quid aliud, venenorū omni generi obsistere variis tum veterum testimoniis, tum etiam recentiorum experimentis constat.

ἀγαρικὸν τὸ μέλαν] Inter radices agaricum numerat Autor, quippe qui cum aliis non paucis Agaricum radicem esse falsò crediderit: at veriùs fungis annumerandum esse antea, in cap. 1. lib. 3. iam abunde monuimus.

πῶν δὲ καὶ λαχάνων] Marcellus addit, δένδρων, atque ita legendum censet, δένδρων δὲ, πῶν ἢ λαχάνων: taxus enim, cuius statim fit mentio, verè arbor est, non item herba aut olus. Apud Paulū habetur, ἐρνυδῶν δὲ καὶ λαχάνων. Ego verò apud vtrunque Authorem legendum potiùs coniicio, ἐρνυδῶν δὲ καὶ πῶν, seu, πῶν δὲ καὶ ἐρνυδῶν omissa voce λαχάνων. Nam præterquàm quòd in πῶν genere τὰ λάχανα recensentur, ad quid, quæso, olera hoc loco inter venenata reponentur, quum λάχανα herbæ tantùm sint esculentæ, venenatas verò omnes cibis abdicandas esse nemo dubitet? Voce autem ἐρνυδῶν plantas quaslibet, quę ramis quodammodò brachiatæ spectantur, comprehendimus, nempe arbores, frutices & ipsa quoque virgulta. Sunt porrò, fateor, Aristoteli de plantis, primariæ ac summæ plantarum species quatuor, δένδρα, θάμνοι, φρύγανα καὶ λάχανα, si modò locus mendo vacat. At rectiùs Theophrastus, dum totidem species plantarum recenset, tres quidē illas priores memorat, sed ἀντὶ τῶν λαχάνων,

φρυγάνων meminit, *suffrutices* vertit Gaza, nos interdum *virgulta*, aliàs *cremia* interpretamur, à cremando sic dicta, vti Græcis φρύγανα, quasi [illegible]. herbarum autem nomine, quę illi πόαι dicuntur, [illegible] καὶ τὰ λάχανα comprehendit. Verumenimuerò quoniam nonnulla in plantarum genere reponuntur, quæ ad nullam harum specierum referri rectè possunt, nos (quod obiter dictum velim) cum Costęo viro doctiss. de vniuer. stirp. nat. lib. 1. cap. 10. illam plantarum diuisionem mancam etiamnũ esse suspicamur, aut certè Theophrasto fuisse in animo, perfectarum solummodò plantarum species enumerare. Perfectas nomino, quæ primas & maximas habent plantarum partes, superficiem inquàm & radicẽ, vti imperfectas, quæ harum alterutra carent, aut certè carere videntur. Hoc in genere numerantur, fungi, tubera, epithymum, cassuta, viscum & cætera id genus, quæ nemo vnquam arbores, frutices, virgulta aut herbas esse iudicauerit.

[illegible]] Vterq; Goupyli codex hũc locum sic scriptum habet: [illegible], atque ita etiam legit Hermolaus. Cornarius verò rectiùs: [illegible] (alij [illegible]) [illegible]. Sic Diosc. taxum capite proprio nonnullis [illegible] appellari prodidit. [illegible] verò dictam, tum hic ipse de venenis Autor, tum etiam Paulus retulerunt.

σανδαράχης δύο] Dum sandarachæ duplicis Autor meminit, tum natiuam tum etiam factitiam ex auripigmento innuere videtur: quanuis fateor & alias esse sandarachæ Græcorum natiuæ differentias, tum in colore, tum etiam in figura. Enimuerò quædam valdè rufa & cinnabaris colorem referens conspicitur, alia minùs rufa & quasi sublutea. Rursum alia globosa est, qualis plerunque inuenitur, alia puluerulenta, cuius etiam Theophrastus ac Vitruuius meminerunt.

CAP. 2. *[illegible]*] Idem refert Paulus. At Nicander in Alexiph. [illegible] desiderat, nempe *cerebella suis & agni* &c. nec abs re: siquidem cerebella etiam multò magis quàm carnes ipsæ, quãtumuis probè coctæ, nauseam excitant. Aetius, tetr. 4. ser. 1. ca. 49. eiusmodi quidem carnes ad vomitum prouocandum laudat, sed ea ipsa etiam porcellorum cerebella commendat.

γλυκέος [illegible]] Ruellius cùm fortasse hanc passi mensuram, ceu parciorem, corruptam esse, vixque tot puluerum drachmas vna liquoris drachma dilui ac dissolui posse animaduerteret, passi mensuræ in sua versione planè non meminit. At rectiùs Cornarius, qui quidem pro drachma, κοτύλην, hoc est, *heminam* reponit, adeóque legendum censet, μετὰ γλυκέος [illegible]. Scribonius Largus remedij huiusce ad Cantharidas mentionem faciens, ad Samiæ cretæ P. iiij. passi cyathos quatuor desiderat: AEgineta Cimoliæ drachmas quatuor propinet cum melicrato: Diosc. in lib. 2. [illegible] [illegible].

CAP. III. *[illegible]*] Remittẽte sese demùm acerbitate mali, iámque decedẽte periculo, palmarum fructum exhibendum censet Dioscorides Nicandri fidus Interpres, quando scilicet iam Buprestidis symptomata desierint, & tumor ferè totus resederit. Tùm siquidem ille nõ leui astrictione interna viscera roborat, exiccat humoris vitiosi reliquias, ac denique calore suo non exiguo nostrum etiam non mediocriter adauget.

CAP. IIII. *[illegible]*] Paulus pro, [illegible], habet, [illegible], id est, *sermonis*: quam quidẽ lectionem secutus est Marcellus. At nostræ huic lectioni, præter Aëtium & Auicennam, suffragatur & ipse Nicander, hisce verbis: [illegible], *nam mens obtusa vacillat*.

[illegible]] Hæc symptomata, quantumuis frigida, Salamandræ haustum consequuntur, liquatis à calore præter naturam, acri inquàm & adurente, (quem illa excitat) cerebri humoribus, vel in caput aliũde subuectis, ac per neruos sparsis atque adeò illos obturantibus: non item, quia sit Salamandra frigida vi prædita, vti voluẽre nõnulli, ac inter cæteros Auicennas, qui curationem illi perinde atque opio adhibendam censuit.

[illegible]] Inter symptomata, quæ haustæ Salamandræ superueniunt, Aëtius & Plinius totius corporis pilorum defluuium præterea recensent.

ῥητίνην πιτυΐνην] Resina pinea occulta potiùs quàm manifesta qualitate cum Salamandræ veneno pugnat. Siquidem est illa non mediocriter calida: hoc verò supramodùm calidum atque etiam causticum, nedum sit frigidum, vt placuisse videtur Alberto, & ipsi quoque Mathiolo. An potiùs existimandum resinam non quidem veneni, sed symptomatum frigidorum quæ illud consequuntur, nempe torporis, paralysis & tremoris esse alexipharmacum?

[illegible]] Sic Aëtius: Sed Gorræus [illegible], id est, *lilio*, meritò restituit, [illegible], hoc est, *farina crassiore*, idq; ex Nicandro, cuius hæc sunt verba:

[illegible]
[illegible]
[illegible], &c. quæ sic Gorræus:

– & ipsam
Vrticam tenui conspersam polline, coctam
Ex oleo edisse, &c.

Quid quòd Diosc. 2. [illegible]. contra Salamandram potam [illegible], hoc est, *vrticæ folia cum hordeacea farina & oleo* exhibet?

χελώνης ᾠά] Non tantùm testudinis vtriusque tam marinæ quàm terrestris oua, sed & carnes ipsas Nicander commendat, coctas cum suum præpinguium carnibus seu visceribus. Vox enim [illegible], qua ille vtitur, modò *carnes*, modò *viscera*, interdum etiam *artus* ipsos significat. In EVporistis Dioscorides galbanum & marinæ testudinis sanguinẽ simul diligenter coquit & exhibet.

ἠρυγγίου ῥίζης] Ranis & eryngij radici Scammoniæ portiúculam addit Nicander, idque fortassis vt corpus vniuersum à putridis humoribus fœliciùs expurgetur, itáque venenum paulatim expellatur.

CAP. V. *[illegible]*] Scribonius Largus non quidem, [illegible], sed, [illegible], uidetur legisse. Sic enim ille, cap. 61. *Ephemerum*, inquit, *potum protinus quidem os prurire facit, veluti scilla tactum, postea etiam adurit, quasi pipere manducato*.

[illegible] αἱματώδη] Ephemerum haustum non tantùm sequitur cruentus alui fluxus, sed & ve-

mitur, teste Nicandro, per quos liquida vacuantur, aquæ in qua recens mactatæ carnes ablutæ fuerint similia: quæ quidem summam hepatis imbecillitatẽ arguunt, ex sententia Gal. lib. 5. de locis affect. Scribonius, loco modo citato, sanguinem Ephemero poto vndecunque manare testatur: *Qui Ephemeron, inquit, biberint, primùm sanguinem ab ore expuunt, deinde ex stomacho cruorem reijciunt, postea per sellas etiam abundantius eundem deijciunt.*

δριμὺς τῇ φύσει] Præcipuis symptomatis à Colchico illatis, nempe intestinorũ læuitati ac torminibus, tum ista, tum quæ sequuntur propè omnia mederi fit verisimile.

CAP. VI. *τρύχνον μανικόν*] Vti in stirpium historia Dioscorides Anazarbæus Dorycnium & Solanum manicum distinxit, & ceu plantas diuersas diuersis descripsit capitibus, ita & lib. *περὶ δηλ.* altero, vtriusque veneni diuersis capitibus propria & peculiaria tradit remedia: quæ tamen ferè omnia hoc loco vni Dorycnio accommodantur. Atque vel hinc patet, Dioscoridem horum librorum de venenis authorem, alium ab illo Anazarbæo extitisse, vti & antè monuimus.

γάλακτος ποιότης] Velle videtur Nicander, Dorycnion in ore ipso non tantùm lactis saporem, sed & colorem repræsentare, hisce verbis:

ἄλλα γε δὴ φράζοιο Δορύκνιον, οὗ τι γαλακτι
αὐτῷ τι βρωτῆς τι περὶ χροιὰ πάντα ἔοικεν.

quæ sic vertit Gorræus:

Nunc age contemplare Dorycnion, aspice primùm
Quàm color & gustus niueo sunt proxima lacti.

Annotat verò illius Interpres, Dorycnion, quod alio nomine *μελανόφυλλον* appellari refert, succũ reddere adeò tum colore, tum sapore, tum & odore lacti similem, vt vix ab ipso lacte discerni possit.

ὑγρότης] Apud Paulum, in Aldino saltem codice, legitur, *γλαύκης ξηρότης*: quanuis contrà quotquot occurrerunt interpretes *humiditatem* verterunt. Sed ei tamen lectioni suffragari videtur Nicander, qui quidem de eo qui Dorycniũ hauserit, *—οὐδέ τι ποσσίν*, inquit, *ξηρὸν στόμα βρέξαι*. Gorræus ita vertit: *—atque arentia negligit ora Colluere.* Vtra tamen lectio potior sit, in dubio relinquimus.

οἶνος χλιαρός] Apud Aëtium hoc remedium cum proximè sequenti iungitur: siquidem Interpres rectè transtulit. Sic enim ille: *passum tepidum cum aniso potum & amygdalis amaris tribus.*

CAP. VII. *γλυκαίνει περὶ γλῶσσαν*] Sic Aëtius: *Aconitum dum potatur, linguam edulcat cum quadam astrictione, deinde paulò post in lingua amaricat.* Scrib. verò Largus, cap. 96. *Aconiti gustus est austerus atque subamarus.* Apud eosdem Autores, vti & apud Nicandrum, longè plura poti Aconiti symptomata reperias, quàm quæ hic commemorantur.

ὀφθαλμῶν] Nicander: *καὶ δ' ἐν ὀφθαλμοῖς* [illegible] *ἱδρώς*: hoc est, vti vertit Gorræus: *Turpis ab ex oculis madidus delabitur humor.* id quod plerique ita interpretantur, quasi haustum Aconitum lacrymas cieat. Aëtius humores in oculis abundè prolicere, scribit. At Scribonius, hausto Aconito sudorem multum ac frigidum maximè circa oculos & frontem apparere voluit.

ἀειζώου] Sic & apud Diosc. 2. *περὶ δηλ.* legitur, ad haustũ Aconitum priuatim iuuare Sedi maioris flores cum vino. Attamen Paulus & Aëtius pro, *ἀειζώου*, habẽt, *εὐζώμου*. Ita & Catacuz. exemplar: & rectè quidem. Aptiùs enim erucæ, quàm semperuiui temperamẽtum, reliquorũ hic commemoratorũ simplicium temperamẽto respondet: quæ quidem omnia esse calida & sicca nemo non videt, ex quo etiam (sed nimis leuiter) infert Gorræus, Aconitum frigidum esse atque humidum: cùm tamen id è putrefacientium esse genere fateatur, quæ quidem omnia Galenus calida simul & humida esse, 5. simpl. apertissimè docuit.

σὺν μέλιτι ἢ καὶ] Paulus, *σὺν οἴνῳ*. Sunt qui legãt, *σὺν μέλιτι ἢ γάλακτι μετὰ καστορίου*, &c. quo quidem modo legit Marcellus. Nicãder opobalsamum lacte vel aqua diluit. In Diosc. *ἀντιφαρμ.* pro aconiti antidoto habetur inter cætera *ὀποβάλσαμον μετὰ γάλακτος*, *opobalsamum cum lacte*: rursúmque eodem cap. *ὀποβάλσαμον σὺν γάλακτι γυναικείῳ ἢ ὕδατι*. id est, *opobalsamum cum lacte muliebri aut aqua*: idque citra aliorum simplicium additionem. Et certè quidem ab hoc remedio distinguendum est id quod proximè sequitur, ex castoreo pipere & ruta: siue ista singula seorsim, siue simul omnia vsurpentur ex vino. Iccircò legendum hîc coniicio: *σὺν μέλιτι ἢ γάλακτι· καὶ καστορίου καὶ πεπέρεως καὶ πηγάνου ἀνὰ ὀλκὴ σὺν οἴνῳ.*

ἐν οἴνῳ ἀποσβέσαι] Diosc. 2. *περὶ δηλ.* ferri quidem recrementum oxymelite restinguit: ferrum verò, aurum & argentum, melle. Scribonius in aceto melli mixto ferri stercus vstum priùs infreruescere sæpiùs, & ita dari voluit.

καὶ ὄρνιθι καθεψηθείσῃ] Ista sic sonant, quasi voluerit Autor, lixiuiam cum vino & gallina decoqui. Paulus & Aëtius, rectiùs: *κονίαν σὺν οἴνῳ, καὶ ὄρνιθος καθεψηθείσης, ἢ κρεῶν λιπαρῶν ζωμὸς λαμβανόμενος σὺν οἴνῳ.* Dioscoridi quoque, 2. *ἀντιφ.* inter alia Aconiti alexipharmaca recensentur, *ὄρνιθος καθεψηθείσης εὐχυλοτάτης ζωμός, κρέως λιπαροῦ ὁμοίως.* Scribonius iure gallinæ pinguis vel bubulæ adiuuari scribit qui Aconitum sumpserunt. Iccircò & nos hoc loco legendum censemus, *καὶ ὄρνιθος καθεψηθείσης, ἢ κρεῶν λιπαρῶν βοείων ζωμὸς λαμβανόμενος σὺν οἴνῳ.*

ὑπὸ μὲν Ἡρακλεώ] Ista nos suo loco restituimus, quæ librariorum errore in proximum caput perperàm translata fuerant. Porrò & Diosc. lib. 3. de Chamæpity agens, qua perinde atque antidoto contra Aconitum Heraclios vti solitos scribit, has ipsas ei tribuit appellationes. *Χαμαίπιτυς*, inquit, *ὑπὸ δὲ ἐν Πόντῳ ὁλόκυρον καλοῦσιν, Ἀθηναῖοι ἰωνιάν, ἐν δὲ Εὐβοίᾳ, σιδηρῖτιν.* Easdem habet & Paulus, lib. 5. cap. 45. sed pro *ὁλόκυρον*, legit, *ὁλόκληρον*.

CAP. IX. *μετὰ τὸ ξηρανθῆναι*] Paulus rectiùs, *ξηρανθῶσιν*, quam etiam lectionẽ sequitur Cornarius: *ξηραίνω* enim, idem quod *κινέω*, significat. Sic inferiùs, cap. de pharico, *μετὰ τὸ ξηρανθῆναι αὐτούς*.

ἔλαιον σὺν ἀψινθίῳ] Iuxta aliorum etiam Interpretum sententiam *ἀντὶ τοῦ, ἔλαιον*, ex Paulo, Aëtio, itémque Diosc. ipso, *περὶ δηλ.* *οἶνος ἄκρατος* restituimus.

CAP. XI. *διδόντες μεταξὺ ἐμέσματα*] Annotat Goupylus hæc verba ita legi in antiquo codice: *διδόντες μεταξὺ ἐμέσματα, ἐν οἷς δίδομεν τὸ γάλα βόειον*, &c. At rectiùs legas cum Paulo, *μεταξὺ ἐμέσματα*. Sic enim ille: *διδόντες μεταξὺ ἐμέσματα, ἐν οἷς διδόντες γάλα βόειον ἢ ὄνειον &c.*

καὶ τὰ πεπερίου] Pauli lectionem prætuli, καὶ πεπέρεως καὶ πήγανον καὶ ὕδωρ μετ' οἴνου, ita vt ista remedia à præcedētibus seiūgātur. Cęterùm apud Aëtium vti plura symptomata haustæ Cicutæ reperias, quàm hîc à Dioscoride recenseantur, ita & plura remedia, quæ inde repetere vnicuiq; licet.

ἢ καρδαμώμου] Addunt nonnulli, ἢ ἀμώμου σὺν. ά. pro quo legendum, ἢ ἀμώμου < α'. sicuti legitur apud Aëtium, qui tamen cardamomum prætermittit. Dioscorides in Εὐπορ. post factam mentionem cardamomi', addit, κινναμώμου < α'. σὺν οἴνῳ. Paulò pòst, αὐτὸ τὸ, ἢ πάνθ' ως, lego, ἢ πάντα.

σὺν ἐλαίῳ ἢ γλυκεῖ.] Sic Dioscorides, in EVporistis. Paulus verò legit, ἐλαίῳ ἢ οἴνῳ ἀκρά. σὺν οἴνῳ ἢ γλυκεῖ. quomodo legit Corn. Aëtius σὺν οἴνῳ γλυκεῖ. Cornel. Celsus laser dat ex vino. At Nicāder, cum vino aut oleo silphij liquorem videtur exhibere, nisi fortè, quod voluit eius Græcus Interpres, silphij quidem liquorē cum vino, ipsam verò radicem tritam cum oleo exhibet. Sic verò ille: τὸ, τι ῥίζαν ἐνὶ ἐμπεσεῖ χεῖας. Gorręus: Et mitti succo [miscebis] quem Cyrenalis mittit. Ac rursum paulò pòst. ἄλλοτε δ' ἐν ὕδρῳ δίπτε κατ' ἀργῆτος ἐλαίῳ,
–Et cum claro calidum vere laser olim.

CAP. XIIII. Οὐκ ἀφρίως] Cur infausti nominis sit hoc Adagium, rationem subdit Aëtius: Est enim, inquit, eiusmodi amaracus accessio gravis omnino, quippe quæ falso risus prætextu præsentem & insperatam mortem molitur.

CAP. XV. συμπτώματα τοῖς πεπωκόσιν] Aëtius aliquantò fusiùs symptomata Hyoscyamo sumpto superuenientia prosequitur, vti & Auicennas. At Nicander ne vnius quidem meminit.

μελικράτῳ πολλῷ] Celsus, lib. 5. non mulsæ, sed mulsi meminit. Si, inquit ille, Hyoscyamum aliquis ebibit, feruens mulsum bibendum est, &c.

καὶ γλυκεῖ σὺν ὕδατι] Istud, σὺν ὕδατι, non habetur apud Paulum, neque id agnoscunt Marcellus & Cornarius: ac nos quoque redundare indicauimus.

κνίδης σπέρμα] Hîc vrticæ semen æquè ac nitrum videtur ex aqua exhiberi: at apud Diosc. in EVpor. ex vino: sic enim ille, κνίδης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ τὰ φύλλα, vrticæ semen cum vino aut folia.

ὥσπερ οἱ τὸν οἶνον] Legimus cum Ægineta, ὥσπερ οἱ τὸν οἶνον πιόντες ἐκ πείρας.

CAP. XVI. μανδραγόρα] Longè plura epotæ Mandragoræ radicis, ac pomi etiam ipsius symptomata simul & remedia legas apud Aëtium.

ἀνθεμίδων] Teste Lacuna, legitur in vetusto exemplari, καὶ ἀνθρώπειν. quam lectionem, ceu vsui accommodatiorem, cum Cornario secuti sumus. Neutrius meminit Paulus. Aëtius verò odoraminis loco recenset pulegium cum ruta & castorio ex aceto.

CAP. XVII. τὸ μήκωνος ὀπὸν ἐκπιοῦσιν] Opij assumpti longè plura tum signa tum symptomata ex Nicandro & Aëtio repetere licebit.

σὺν οἴνῳ] Addunt nonnulli, ἢ γλυκεῖ. Diosc. in EVpor. καὶ γλυκεῖ. Sed neque Paulus neq; Aëtius tale quid habent.

CAP. XIX. φαρικὸν πεπωκόσιν] Quid esset Pharicum minimè expressit Dioscorides, vti neque Paulus, nec Aëtius. Pharicum certè quidem (ait Scribonius) dicitur ex compluribus componi, gustumque habere nardi. Inter simplicia tamē ipsum Autor cap. 1. recensuit. Quod ad etymon spectat. Nicandri Scholiastes Praxagoram citat, qui à Pharico quodam venefico Cretensi, ceu inuentore, sic vocatum scribit: iuxta alios vero, vel à Pharide Laconum, vel à Pheris Thessaliæ, vel à Pharis Arcadiæ oppido, vbi fortasse veneni genus id primùm repertum fuerit, ita dictum asserit. Athenæus, 3. Δειπν. nō quidem φαρικὸν, sed φαρικὸν nominat, ibidémque innuit, mala cotonea eiusce veneni vires infringere: id quod experientia compertum tradit.

ναρδ' ἀγρίας] Marcellus delet, ἀγρίας: & certè quidem Nicander & Scribonius Largus non nardo syluestri, sed nardo simpliciter assimilant. Nardum autem syluestre & asarum pro eodem accipi Dioscorides admonuit, 1. de mat. med. ca. de asaro. Scribonius verò nardum syluestre idem cum Celtico esse innuit.

Κιλικῆς, ἣν ἔνιοι ἀγρίαν] Apud Paulum, ἰνδικῆς, nō minùs falsò, quàm hîc, ἀγρίαν, legitur. Sic enim ille ναρδ' ου Κιλικῆς, ἣν ἔνιοι ἰνδικὴν, &c. Sed vtrobique ἀλιούγγας reponēdū videtur. Nā & Nardū Celticā ἀλιούγγας appellari testatus est antè Diosc. lib. 1. de mat. med. Itémq; Scribonius Largus Pharici remedia commemorans, cap. 195. Adiuuantur, inquit, lasi ab eo saluunca, id est, nardo syluestri, quæ plurima ex vino sæpiùs datur. Nicander in Alexiph. & Diosc. in Εὐπορ. nardi non quidem Celticæ, sed Ciliciæ radicem ad Pharicum probant: ideóque & hoc loco Marcellus pro, ναρδ' ου Κελτικῆς, ναρδ' ου Κιλικῆς, restituēdum suspicatur. quo modo & apud Paulum legi iam antè monuimus.

σμύρνης β' ὀβολ.] Pro eo quod habet hoc loco Dioscorides, myrrhæ obolos duos, apud Nicandrum legitur, σμυρνεῖον ἄνωθεν, hoc est, smyrnium probè tritum: nisi fortè σμυρνεῖον, non pro smyrnio planta, sed pro myrrha ipsa accipi debet.

CAP. XX. Τὸ δὲ τοξικὸν] Quale fuerit olim Toxicum, non est facile conijcere. Esse tamen plātæ genus Autor iam antè in proœmio innuere visus est: ac ipse quoque Galenus, lib. 2. de Antidot. ex Asclepiadis sententia, inter venena simplicia ipsum annumerat. Non esse tamē cicutam certum est: sed neque Napellum esse contendit Mathiolus, at potiùs Tusom Auicennæ. Qualecunque verò id sit, constat fuisse certi quoddam generis venenum, quod à quotidiano frequentioréque apud Barbaros in tingendas sagittis vsu Antiquitas sic appellauerit. Nicandri Scholiastes iccircò & alio nomine Σκυθικὸν appellari scribit, & τοξικὸν ex eo dictum annotat, quod sagittæ instar, id est, celeriter, in cibo sumptum potúsve interimat. Scribonius tamen τοξικοῦ nominis & aliam videtur afferre rationem, nempe quòd Toxicum potum dolorē creat omnium intraneorum, vel τῶν ἐγκάτων, id est, vel, traiectorum. Sed quod Plinius Toxicum à taxo arbore venenata dictum existimauit, longè absurdius esse videtur.

αἷμα χηνὸς τράγου] Diosc. in Εὐπορ. prętter sanguinem hirci aut capræ, sanguinis etiam meminit hœdi, anatis & canis, seu fortè anseris, χηνὸς, inquàm, nō, κυνός: quīquam & Diosc. lib. 2. de mat. med. nō anserinum modò sanguinem, sed & caninum contra toxicum epotum commendauerit.

φλοιὸς πρίνου] Diosc. in Εὐπορ. non quidem corticem ilicis aut fagi, sed earundem arborum folia in hunc vsum desiderat.

CAP. XXI. Ἰξίας δὲ ὁ] Aëtius post Ixiam de

vtroque Chamæleone tam albo quàm nigro agit, quibus alias quàm Ixiæ notas, alia itidem remedia assignat. Paulus & Ixiæ & Chamæleonis tantummodò nigri mentionem facit. Hic verò noster Autor in venenorum quidem censu & Ixiæ & Chamæleonis separatim meminit: at deinceps Chamæleonem vtrunque, ceu fortasse sub Ixia comprehensum, prætermisit, haud secus ac Nicander: qui de Ixia solùm, de neutro verò Chamæleone nominatim egit. Vtrunque certè quidem Chamæleontem Dioscorides Anazarb. lib. 3. de mat. med. Ixiam appellari prodidit: at in ἀλεξιφ. Ixiam conceptis verbis Chamæleonem nigrum interpretatur, eiúsque solius mentionem facit. Scribonius citra distinctionem, *Ixia*, inquit, *quam quidam Chamæleonta vocant*, &c. Hæc tanta opinionum varietas in causa est, vt, quod plantæ genus sit ἰξίας seu χαμαιλέοντος, vix affirmare ausim: quod & antè in libri 3. caput 10. admonuimus.

ἢ ὀξυμέλιτι] Vetus codex itémque Ægineta addunt, ἢ ὄξει, *aut aceto*, quam lectionem recipit Cornarius. Nicáder νεοθλιβεῖ γλεύκει, hoc est, *cum musto seu vino nouo*.

πηγάνου ἀγρίου σπέρμα] Nicander ipsa rutæ germina commendat, vti & polij florem.

ἢ προβατείου ῥητίνη] Nicander resinæ meminit, non modò terebinthinæ, sed & pineæ ac piceæ.

ἢ ναρδου] Aldinus codex hoc loco valde deprauatus est. Notato certè quidem puncto post ...ομένου, habet, ἐλατίνη ῥητίνη σὺν οἴνῳ, hoc est, *resina abiegna cũ vino*. &c. Aëtius, ἢ ῥητίνης τερμινθίνης ἢ νάρδου ... &c. Cornarius verò legit, ἢ ῥητίνης τερμινθίνης ἢ νάρδου, ἢ κεδρίου, &c. Quam lectionem cæteris ego prætulerim, ex mea versione videre facile fuerit.

ἀψινθίου χυλοῦ] Addunt alij, ἢ θαψίας, quam lectionem secutus est Ruellius: qui tamen etiam succi absinthij meminit. Paulus post, ἀψινθίου χυλοῦ, θαψίας χυλοῦ reponit, móxque subdit, ἢ ὄξος θερμὸν ποθέμενον, quasi acetum etiam calidum per se potum prosit. Marcellus & Cornarius illã Pauli lectionem sequũtur: sed hoc drachmarum duarum pondus ceu nimium suspectum habent, & meritò quidem: maximè cùm thapsia vsu nimio inter venena censeatur, & Dioscorides, lib. 4. mat. med. discrete scripserit, thapsiæ obolos tãtummodò quatuor dari. succi obolos tres. & liquoris obolum vnum. Quid quòd & idem chamelææ pondus modum omnem superat? quandoquidem, Serapione teste, chamelææ drachma vnica interimit. Quare tum hîc tum illic oboli pro drachmis reponendi videntur.

CAP. XXII. ἢ Περσικῶν δὲ ...] Ista quæ sequũtur, ceu planè corrupta, sic restituenda ex Paulo: ἢ Περσικῶν δὲ ... κάρυα ..., ἢ ... &c. Hos verò Persicorũ nucleos Nicander tritos ex oleo desiderat: sic enim ille: ... Περσείης ... Sic & Diosc. in EV po. quo loco habet, Περσικῶν ... ἐλαίῳ. At Scribonius Largus, c. 9... *Prosunt*, inquit, *& nucleorum Persicorum interiora ex vino trita atque pota quamplurima*. Cæterùm Asclepiades apud Gal. 2 de Antid. pro his Persicorum nucleis nuces regias exhibet, quas contra venena quoq; pollere nemo dubitat, quásque Diosc. lib. 1. etiam Persicas appellari testatus est.

ἢ τὸ ἐν ταῖς φύσαις] Legendum hauddubiè, ἢ τὸ ἐν ταῖς φύσαις τῆς πτελέας ὑγρὸν, non, τὸ ἐν ταῖς φύσαις. Paulus habet, τὸ πτελέας ἐν τοῖς θυλακίοις ὑγρόν. Sed & huiusce humoris intra vlmi folliculos contenti mentionem faciens Dioscorides, lib. 1. cap. de vlmo, τὸ ἐν ταῖς φύσαις εὑρισκόμενον ὑγρὸν nominat, φύσας appellans, quæ ille, θυλάκια.

CAP. XXIII. ἀλεκτορίδων ᾠά] Sic Paulus: ὠφελεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ἀλεκτορίδων ᾠὰ ἀφροθέμενα καὶ ἐν ὀξυκράτῳ πινόμενα. At Cornarius ᾠὰ τε ..., aut certè quid simile reponit: & rectè quidem, siquid ego rectè iudico. Nam & Diosc. anteà, lib. 4. ca. 83. aduersus Fungos inutiles ὀρνιθείων κόπρον μετ᾽ ὄξους, itémque in EV por. ἀλεκτορίδων ἀφόδευμα σὺν ὀξυκράτῳ commendat. ... pro eodem dixit Nicander. Aëtius quoque certissimo Philagrij experimẽto aduersum Fungos cõprobatum scribit gallinaceum stercus albũ, tritũ ex posca aut aceto mulso. Sed & ipse Paulus, lib. 7. cap. de stercore, idem gallinaceum stercus ad Fungos præstanti remedio valere tradidit: dum scilicet ex oxymelite, aceto mulsóve vomitione Fungos educit.

μετὰ ἀριστολοχ.] Aristolochię drachmam vnam simpliciter ac per se vsurpat Dioscorides, in EV por. & quod proximè sequitur absinthium, non quidem cum vino, sed cum aceto, exhibet, tũ eo loco, tũ etiam 3. de mat. med. ita vt fortasse post illud, ..., hîc etiam legendum sit, ἀριστολοχίας ἢ ἀψινθίου ..., σὺν ὄξει.

καὶ μέλιτι ἐφθῷ] Lego cum Lacuna, ἢ μέλιτι, quo modo etiã habetur apud Diosc. in EV por. itémque apud Paulum. Sic enim vterque, καὶ μέλι τι ἀπεχόμενον καὶ πινόμενον. Quin & Isaacus inter Arabes mel simpliciter commendat in hunc eundem vsum.

μελισσοφύλλου τι σὺν οἴνῳ] Restituo ex Paulo & Aëtio, σὺν νίτρῳ, maximè cùm Diosc. tum in EV por. tum etiam 3. de mat. med. melissophyllon cum nitro contra Fungos bibi scripsisse constet. Huc accedit & illud, quod Galenus, 9. simpl. nitrum aduersus Fungorum strangulationes eximiè commendat. Quod verò sequitur ex panace remedium, Diosc. in EV por. ad panaces Asclepium nominatim restringit.

τρὺξ τι οἴνου] Diosc. in EV por. fæcem vini non vstam modo, sed & crudam commẽdat ex aqua.

χαλκάνθες] Catacuz. exemplar habet, χαλκοῦ ἄνθος, itidémque Paulus & Diosc. lib ἀλεξιφ. Nicander χαλκοῖο ... desiderat. Quin & Scrib. Largus cap. 166. inter Fungorum remedia pro atramento sutorio æris florem reponit. Neque dubito quin flos æris aliquo modo iuuare possit, quum, teste Diosc. quaternûm obolorum pondere crassos humores extrahat, quales scilicet Fungorum vsus gignere consueuit. Attamen quoniam 5. de mat. med. lib. de chalcantho agẽs Dioscorides, totidem verbis, καὶ μυκήτων (inquit) ... βοηθεῖ ..., hoc est, *aduersus hausta fungorum venena ex aqua potum auxiliatur*: & hîc quoque chalcanthum æris flori prætulerim.

ἢ καρδάμωμον] κάρδαμον hauddubiè legendum ex Paulo & Aëtio. Nam & folia καρδαμίδος in eũ vsum prædicat Nicander. καρδάμωμον nominat Diosc. in EV por. nisi fortè, κάρδαμον, legi pręstat. Cæterùm apud Paulum & Aëtium adduntur ad-

uersus Fungos à serpentibus aliisve bestiis venenatis arrosos, aut prope bestiarum eiusmodi latibula natos, aliòve quouis modo infectos nõnulla remedia, quæ ex ipsis Autoribus repetere vnicuique facile fuerit.

Cap. xxv. ὀδόντας βιβρωμένα] Paulus legit, βεβρωμένοι. Aëtij verò Interpres legisse videtur, καὶ οὖλα βεβρωμένα. Sed potior hauddubiè Diosc. lectio: siquidem vix quisquam crediderit, tam repentè dentes aut gingiuas erodi posse. Porrò Diosc. in Ἀλεξ. inter Taurini sanguinis epoti signa, vocis interceptionem, stomachi dolorem, prætereàque retentionem vrinæ numerat. Aëtius, oris ventriculi compressionem frequentésque conuulsiones.

πιτύρων παρασχ.] Contrà verò Galenus, 2. de antid. eos qui Taurinum sanguinem recentem hauserint, aceto sæpiùs poto & vomitionibus reiecto adiuuari scribit: quod ipsum repetit Oribasius. Verùm tùm demùm intelligendum conferre vomitum, cùm aceti ope coagulatus sanguis incisus, attenuatus ac dissolutus fuerit: priùs verò minimè tentandum esse vomitum, ac potissimùm vulgaribus ἐμετικοῖς, præter Diosc. Pauli & Aëtij autoritatem, ratio etiam ipsa per se dictat.

διδόναι δὲ ἐστι] Malim equidem, vt ne sequentes casus immutare sit opus; διδόναι δὲ δεῖ ἐστι &c. vel δίδοσθαι δὲ ἐστι &c.

σὺν ὀξυκράτῳ] Diosc. in Εὐπορ. σὺν ὀξει. Porrò quæ hîc diuisim leguntur, apud alios coniũctim scripta reperies. Sic enim Paulus & Aëtius, ἐλαιώδης σὺν ὀξυκράτῳ καὶ νίτρῳ δίδοται. Noster Autor nitro per se vtitur. Galenus nitri obolos duos in vino dissoluit: nitrum cum lasere dari scribit Plinius: itémque Diosc. in Ἀλεξ. νίτρον σὺν σιλφίῳ. Cæterùm Aëtius non tantùm grossos caprifici, sed & fici succum lacteum, aut rãmulos fici tritos ex nitro & posca exhibet.

πυτίαν λαγωοῦ] Diosc. in Ἀλεξ. Coagulum hœdi vel leporis è vino: Nicander coagulum capreæ, damæ, hœdi aut leporis vsurpat. Paulus, πυτία καὶ πυτία λαγωοῦ σὺν ὀξει, καὶ σιλφίου ῥίζα σὺν τῷ οἴνῳ, quam quidem lectionem & ego secutus sum. Aëtius coaguli quidem non meminit, at silphij radicem ex aceto sanguini Taurino resistere palàm asserit.

κράμβης σπέρμα] Plinius, lib. 20. cap. 9. *brassicæ sylvestris semen tostum contra Taurorum venena auxiliari* scribit. Nicander verò, simpliciter brassicæ semen cum aceto commendat.

κονύζης σπέρμα] Lego, φύλλα. Nã & apud Diosc. in Ἀλεξ. itémque apud Paulũ & Aëtium, pro conyzæ semine, conyzæ folia leguntur. At Nicander tamen conyzæ radicem expetit.

βάτου χλωὲς] Nicander rubi germinum tantũmodò meminit: sed verisimile est ex iis quoque succum exprimi voluisse.

καὶ ῥοιάδα] Paulus, κυμινόδοπα καὶ ῥοιάδα. Ruellius legisse videtur, κυκώνοντα καὶ ῥοιάδα, siquidem *strucuracea & flauda*, vertit. At Cornarius legẽdum cẽset, ἐκ ... καὶ ῥοιάδα. Ego verò αὐτῷ τῷ, καὶ ῥοιάδα, immutatis paucis, ... legendum esse suspicor. Nam & Albucasis, secũda parte Azarauij, Taurino sanguine poto egestiones quales croci diluti salutem promittere scribit.

κριθῆς] Cæteri etiam ferè omnes qui de venenorum remediis scripsêre, farinam hordeaceã in hunc vsum desiderant, vno excepto Galeno: qui quidem non, κριθῆς, sed θέρμων ἄλευρον, hoc est, *lupinorum farinam*, addito nitro in oxymelite decoquit.

Cap. xxvi. ἐμπαγὲν γάλα] Coagulatum lac intelligi par est, quod etsi liquidum adhuc est, recèns tamen admixti coaguli ratione intra ventriculum coire ac densari paratum est. Alioqui enim foris coagulatum lac, nisi fortè largiore copia ingestum fuerit, innoxium esse quotidiana docet experientia. Potest tamen & citra coaguli mixturam lac copiosiùs & aceruatim haustum in ventriculo cogi, & eadem quæ admixto coagulo inferre symptomata: maximè si crassius illud sit, ventriculi autem & hepatis intemperies calidior sicciórque fuerit.

πυτίαν σὺν ὀξει] Diosc. in Ἀλεξ. coagulum commendat leporis, aut hinnuli, aut hœdi, aut agni, aut capreæ, aut bubali, aut vituli, itidem ex aceto. Lib. verò 2. de mat. med. post enumerata illorum animalium prætereàque aliorum quorundã nomina, coagulum omne promiscuè coagulato lacti ex aceto resistere prodidit. At Gal. 2. de antid. coagulum ex aqua propinat, vel laserpitij & thymi æquas partes ex aceto mulso. Scribonius itidem coagulum agninum, leporinum, porcinũ ex aqua desiderat. Leporinum verò cæteris anteponit Gal. 10. simpl. Sic & Aëtius. *Huic*, inquit, *adhibetur coagulum omne, maximè verò leporinum, cum aceto potum. Etenim coagulum recenti lacti iniectum, ipsum cogit atq; densat: id verò quod iam coactum est, semper mutuo dissoluit.*

ἡδυόσμου τι] Menthæ meminit Nicander: mentham quoque cum aceto exhibet Diosc. in Ἀλεξ. alios verò subdit mentham cum vrina propinare. Attamen quam ille μίνθην, hic ἡδύοσμον citra discrimen nominat: quanuis inter vtranque vocem discrimen agnoscere videtur Plutarchus in Sympos.

θύμον τι σὺν ὀξει] Paulus, θύμον τι σὺν οἴνῳ. quam lectionem secutus est Ruellius. Porrò præter hoc loco recensita remedia, Diosc. in Ἀλεξ. vt & 5. de mat. med. passum copiosum commemorat. Vtrobique etiam acetum tepidum. Nicander aceti partem vnã & passi partes duas propinat.

τὴν πλοκοποιικὴν κονίαν] Paulus, πλοκῶν κονίαν. quasi *figlinam* aut *luto traiectam lixiuiam*. Sed tum hic, tum illic legendum hauddubiè, πιλοποιικὴν, per ι non per ο, vt intelligatur lixiuia, qua πιλοποιοί, hoc est, *pileorum artifices* & cæteri coactiliarij expurgandis lanis vtuntur: *lixiuium unde operantur coactiliarij* nominat Marcellus, cap. 14. Id genus autem lixiuij cæteris præfertur, siue quia ex cremata vini fæce paratur, adeóque acrius & maiore incidendi detergendique vi præditum est, siue quia ex lana succida, quæ in eo madet, quæque eo abluitur, partium tenuitatem adeóque insigniorem vim medicamentosam asciscit. Eapropter & Gal. 6. Meth. ad neruum punctum alterius medicamenti penuria eo se fœliciter vsum prodidit. Idem porrò lixiuiũ ab aliis etiam ὕδωρ πιλοποιικόν ὅθεν πιλοποιοῦσι, seu τὸ πιλοποιόν, ab Aëtio verò, σταχτὴ τῶν πιλοποιείων, appellatur.

Cap. xxvii. καὶ ἔπειγας τὸ οὖρα] Præter hæc symptomata Lithargyri veneno superuenientia, alia etiam commemorantur ab Aëtio & Auicenna, quæ ab Autoribus ipsis repetere facile

cuique fuerit.

ἑρμίνου ἀγρίου] Cùm in vulgatis exempl. haberetur, ἑρμίνου ἀγρίου σπέρμα ἢ πηγάνου, Goupylus hunc locum ita legendum cēsuit ex vtroque antiquo codice, Paulo, ac ipsis etiam interpretibus: ἑρμίνου ἀγρίου σπέρμα, σμύρνης < ἢ ὀβολοὺς, ἢ σελίνου σπέρμα, &c. quem quidē secutus est Ruellius. Aldinus codex pro, ἑρμίνου, habet, τερμίνθου, seu potiùs τερμίνθου, hoc est, *terebinthi*, quæ lectio Manardo placuisse videtur. Hormini simpliciter, & & sine addito ἀγρίου, mentionem fecêre Nicander & Diosc. in Εὐπορ. Apium verò syluestre desiderat hic idem Autor, in Εὐπορ. cùm tamen Nicāder, Paulus & Aëtius σελίνου simpliciter meminerint. Porrò prçter ista remedia Nicāder & Diosc. in Εὐπορ. ὑπερικὸν ὀρεινὸν, hoc est, *hypericum montanum* cōmendant: & hic quidem prætereà, limonium. Quòd ad myrrhæ dosin spectat, nimia certè videtur. Quamobrem pro drachmis, obolos potiùs vel duos ex Nicandro, & Diosc. in Εὐπορ. vel tres ex Aëtio reponēdos esse suspicor cum Cornario viro doctiss. Scribonius piper, myrrham & apij semen pondere pari in vnum miscet, ex eóque medicamento denarij vnius pondus dat in vini cyathis tribus quatuór ve quotidie potis. Cæterùm cùm citra controuersiam duo sint in curando Lithargyri veneno scopi, rosionem, inquàm, impedire, & corporis tumorem discutere, illa modò remedia ab Autore vt & à Nicandro proponuntur, quæ flatus discutiant, vrinas retentas prouocent, sudores promoueant, adeóque corporis tumorem siccando resoluant: rosionem verò inhibentia ideo fortasse prætermittuntur, quòd alibi iam ad nauseam vsque repetita fuêre, nimirum lac & quæcunque, ceu pinguia viscidaque, exasperata leniēdi ac velut oblinendi vim habent.

μετὰ ναρδου] Columbinum stercus laudat Aëtius cum vino & oleo, aut œnomelite & oleo. Dioscor. verò in Εὐπορ. ἀγρίων περιστερῶν κόπρον ἐνδιδόναι μετὰ νάρδου.

CAP. XXVIII. γάλα ποθὲν] Aëtius: *lac asininum recens mulctum bibitum & uomitione redditum*. Addit porrò Dioscor. in EVpor. mirificè iuuari qui ex auro lamellam perexiguam rotundam deuorarint. Huic enim Argentum viuum propter cognationem circunfusum & adhærescens, vnà cum auro per sedem prolabitur.

CAP. XXIX. καὶ ὑδράργυρον] In præfatione horum Alexipharmacωn Dioscorides itémq; Paulus, inter metallica venena adarcen & plumbum recensuerunt. Adarcen tamen vterquè hîc omisit. Vnus Paulus plumbi meminit.

ἢ ἀψινθίου] Ald. cod. habet, ἀνήθου, atq; ita quoque legitur apud Paulum: sed quicquid voluerit Manardus, lectio nostra potior est.

καὶ ὁ τῆς τράγου] Placet Pauli lectio, λιπαινόμενον ἢ τράγου: reliquæ voces redūdant, & à sciolo quodam contextui insertæ videntur, qui quod de trago frumentaceo intelligi debuit, ad tragi herbæ semen perperàm transtulit: sed neque patitur syntaxis, vt ista in nominatiuo casu efferantur. Apud Aëtium ἀλίκου, τράγου, χόνδρου legitur, non ita magno discrimine. Addit verò idem, decocta huiusmodi, protinùs vt assumpta sunt, vomitione reddi oportere.

CAP. XXX. θαλάσσιος λαγωός] Cornarius tum hoc caput, tum & duo proximè sequentia commodiore loco reponit post cætera ex animalibus venena, exemplo Pauli & Aëtij: qui vna eadémque serie venenata animalia persequuntur.

ἔμετος χολώδης] Vomitum frequentem & variis coloribus permixtum consequi refert Diosc. in Εὐπορ. Gal. in lib. de Theriaca ad Pis. à Lepore marino priuatim vlcerari pulmonem scribit, sicuti vesicam à cantharidibus: id quod tamen inter alia signa omisêre Dioscorides, Paulus & Aëtius. Verùm istam vlcerationem pulmonis fortasse consultò prætermisêre, quia tardiùs sese patefaciat: ea verò duntaxat signa & symptomata commemorare contenti fuêre, ex quibus illico veneni genus deprehendi posset.

ὄνειον, ἢ γλυκὺ] Rectiùs fortasse legas, ἢ γυναικεῖον, quemadmodū habetur in EVpor. Huc adde quòd & Plinius, Auicenna, itémque Rasis cōtra Leporem marinum lac muliebre commendarunt. Neque verò solum lac muliebre aut asininum, sed & caprinum atque bubulum pleriq; Medicinæ proceres in eum vsum prædicant.

μαλάχης ῥίζης] Maluæ non quidem radicis, sed caulis meminit Diosc. in Εὐπορ. Razis aquam decoctionis maluæ, itémque succum foliorum althææ commendat.

ἢ κυκλαμίνου] apud Paulum malè pro cyclamino legitur, peucedanum. Aëtius cyclamini radici pondus adiicit drachmarum quatuor, fortasse minùs rectè. Auicenna obolis octo, hoc est, scrupulis iiij. contentus est.

ἢ ἐλλεβόρου] Addunt alij, ἢ < α. ἐλλεβόρου, quo modo etiam legitur apud Paulū: Aëtius habet, veratri nigri drachm. j. aut Scammoniæ scrup. ij. cum bubulo lacte aut aqua mulsa. Cçterùm vtrique huic medicamento purganti Auicenna, Razis & Albucasis addunt agaricum, succum glycyrrhizæ & gummi tragacanthæ, atque ex his simul mixtis pilulas conficiunt, quas altero tantùm die, postquam symptomata sese patefecerunt, exhibendas esse monent.

ῥοῶν τε πυρῆνας] Cornarius, ῥοιᾶς τε πυρῆνας ἢ κεδρίδας λείας, restituit ex Aëtio. Scribonius Largus Punicorum acinos in hunc vsum assiduè edi iubet. Nicander tum ipsos acinos, tum & succum iis expressum commendat. Plinius, lib. 23. cap. 6. *Ex acerbo*, inquit, *Punico fit medicamentum contra Leporem marinum, hoc modo: Acinis detracto cortice tusis succóque decocto ad tertias cum croci & aluminis scissi, myrrhæ, mellis Attici selibris*, &c. Quòd ad Cedri baccas spectat, eas aduersus Leporis marini potum assumi præter Aëtium testatus est Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. de cedro, itidémque Plinius, lib. 23. cap. 5. Sed & iidem omnes, locis iisdem, contra venenum Leporis marini Cedri succum seu potiùs Cedriam prædicant in passo bibitam. Sic quoque tum cedriæ, tum & cedri baccarum meminit Dioscorides in EVpor. ex passo aut vino. Quare siue κεδρίας λείας, siue κεδρίδας λείας hoc loco legas, parum refert. Cæterùm Nicāder Cedriæ obolum exhibet: Asclepiades apud Gal. 2. de Antid. eandem oboli vnius aut dimidij pōdere passo maceratam propinat. Scribonius duo aut tria dat eius cochlearia per se, vel ex passi cyathis duobus tribúsve. Mirum porrò picem Cedriā Lepori marino aduersari, cùm eam inter σηπτικῶν medicamentorum genera haud postre-

mam esse constet.

καὶ χηνὸς αἷμα] Plin.lib.29.cap.5.*sanguinem anserinum* scribit *contra lepores marinos valere cum aqua olei portione*. Aëtius, eundem adhuc calentem cum passo propinat.

καὶ πίνειν] Diosc. in ἀντ. καὶ πίνειν μόνους πίνοντας. Ego legendum iudico, quemadmodum in veteribus libris reperisse se Goupylus annotat, & πίνοντας οἴνου μεμελιχρόμενον, nisi prætereà addere placet, πίνοντας οἶνον μαγμάτων ἐπ᾿ αὐτῷ, quasi voluerit Dioscorides, eiusmodi cancris dilutum vinum superbibi oportere.

CAP. XXXI. φρυνός ἢ βάτραχος ἕλειος] Sic etiã legitur apud Paulum cum disiunctiua particula, ἢ, vnde plerique existimauerunt φρύνον καὶ ἑλειοβάτραχον vnum & idem esse ranarum genus: cùm tamen illa in sicco, hæc in aquis degat. Apertiùs autem has distinguit Aëtius: qui quidem & Rubetæ & Ranæ palustris venena diuersis capitibus persequitur, ac vtriusque diuersam, quanuis haud ita dissimilem, tradit curationem, prætereáque Rubetã duplicem cõstituit, κωφὴν inquàm seu ἄφωνον, hoc est, *mutam*, quam quidem in arundinetis potissimùm roris linctu victum quæritare scribit, & φωνῆεν, hoc est, *vocalem*: atque illam duntaxat exitiosam esse censet. Nos eandẽ cum Vergilij bufone & Luciani φυσαλῳ esse existimamus, ita dicto ἀπὸ τῶ φυσᾶν, quòd ira percitus adeò sese inflat ac intumescat, vt sæpe crepet ac rumpatur: ideò etiam vulgo nobis *Crapaud* appellatur. Ad eundem quoque modum e Ranis aquaticis quædam sunt venenatæ, reliquas veneni penitus expertes esse quotidiana docet experientia.

ὄιον δὲ καὶ ἀνίσωσις] Eorum symptomatum quæ in commune vtriusque Ranæ veneno superuenire refert Dioscorides, priuatim alia Rubetę, alia palustri Ranæ tribuuntur à Nicandro. Aëtius verò quotquot hic recensentur symptomata omnia, ranę Rubetę ascribit: peculiariter autẽ Ranę palustri alia tribuit, nimirum, appetitus deiectionem, oris humectationem, nauseam, vomitum & leuiorem καρδιωγμόν.

βοηθοῦσι] Aduersus harum Ranarum venena, plura reperies remedia apud Nicandrum & Aëtium, itémque Diosc. in ἀντ. quæ tamen ipsa variis etiam locis habentur in lib. Diosc. de mat. med. itémque apud Plinium.

καλάμου ῥίζης] Praxagoras, teste altero Nicãdri Scholiaste, non quidem radicem, sed viridem arundinum partem commendat. Cæterùm Aëtius radicem arundinum earum deligit, in quibus ipsæ Ranæ pascuntur, aut cyperi ibidem enatæ, vtranque ex vino, quemadmodum etiam habetur apud Diosc. in EVpor.

CAP. XXXII. περιχυθεὶς] Inter notas haustæ (seu epotæ) Hirudinis addit Paulus, floridi sanguinis excreationem.

ἀναγαργαρίζεσθαι τε] Lege, ἀναγαργαρίζεσθαι δὲ τήγεν σὺν ὕδατι, καὶ χαλκανθὸν σὺν ὄξει ἀσθενῆ. Alioqui si ἀσθενῆ legere magis placet, σὺν ὄξει ἀσθενεῖ, vertendũ fuerit, *cum aceto minus potente*, cuius scilicet vis sit remissior aut languidior.

καὶ δι᾿ ὧν τῶν βρόχων ἀποτροπαίων] Vel hic legẽdum, ὅσοις δὲ καὶ ἐν τοῖς &c. vel post, καὶ δι᾿ ὧν τῶν βρόχων ἀποτρωγόντας, addendum, ὄντως ἐκβαλεῖς, aut ἐξελεῖς. alioqui sensus non constaret.

ἐμβαίνοντα θερμοῖς] ἄχρι τραχήλου, hoc est, *ad collum vsq;*, addit Aëtius: pro quo perperàm apud Paulum legitur, θερμοῖς ἀλουσίοις. Hac arte verò quomodo excutiantur Hirudines declarat Aëtius: *Dum enim Hirudines, quarum natura frigidas amat aquas, balnei calorem refugiunt, sursum ad os irrepũt, quo fruantur aquæ in ore contentæ, quamque subinde permutari oportet, refrigerio. hinc verò tum demum facilè exprimi possunt.* In eundem vsum videtur nix non quidem absorbenda, seu ex aceto, vti voluit Aëtius, seu ex posca, vti Paulus, sed potiùs ore aliquantisper continenda: attamen & ipsam bibendam exhibet Galen. ex Asclepiadis sentẽtia, 2. de Antid.

ἐξελθόντας] Coniectanea seu nostra, seu aliorum Dioscoridis Interpretum, quantumuis probabilia, hactenus ad hęc nostra Scholia perpetuò reiecceramus: quia semper fuit religio citra certam veterum & manuscriptorum exemplarium fidem in recepto contextu quicquam immutare. Attamen ista quæ sequũtur a 32. capite audacter distinguere, & ab iis, grauissimorum Authorum Pauli & Aëtij exemplo, caput alterum auspicari visum est. Quin & ex iisdem Autoribus quę priùs nimiùm corrupta, imò planè deprauata videbantur, in integrum restituere simul & semel coacti fuimus.

CAP. XXXIII. κάκτου αὐθὴ] Ista & penitùs deprauata & perperàm hactenus in vulgatis exemplaribus a præcedentibus seiuncta fuisse, nemo non videt: quæ sic hauddubiè ex Paulo restituenda veniunt: καὶ οἱ παπποι κάκτου κάκτου. αὐθὴ δὲ ἐστὶν ἀκανθώδης τῆς καλουμένης κάκτου. Quæ verò qualisque sit planta in carduorum genere κάκτος appellata, docet Theophr. 6. de plantis, itémque Plinius. lib. 26. c 16. quibus locis scribitur, auferenda cacti lanuginosa semina, si quis fructum citra noxam esse voluerit: vnde palàm fit, pappos casti nõ verè flores esse, vti voluit Autor. quanquã pandente sese cono tandem in flores erumpũt: sed illa potiùs lanuginosa semina. Quid quod Athenæus, 2. dipnosoph. post commemorata ipsa Theophrasti verba, Cacton eam esse pronũtiat, quæ Romanis duabus duntaxat immutatis literis *Cardus*, seu potiùs *Carduus*, dicta est, & Græcis κινάρα appellatur. Illud si ita est, quæ partes in Cinara hodie vulgari planta papporum nomen mereantur, non amplius in dubio relinquitur. Nempe in edulibus cinaris lanugines eæ sunt, quibus illud subiacet quod cerebro palmæ teneritate simile est, quódque Theophr. σκάλιαν nominat, Plinius ascaliam, Athenæus ἐγκέφαλον.

CAP. XXXIIII. κενώσεως] Paulus, κλύσμα, pro κενώσεως: quam quidem lectionem dum sequitur Cornarius, κλύσμα non ineptè hoc loco interpretatur, *enematis factam vacuationem*, quemadmodũ & anteà cap. de Cicuta. Illum ego eò lubentiùs sum imitatus, quòd & Aëtius, dum hæc ipsa profert remedia, clystere factam vacuationem apertè designat his verbis: *In his statim ventrem secare oportet, & per clysterem vacuare.*

IN LIBRVM ΘΗΡΙΑΚΩΝ.

ἢ πολυδύναμον πόνου] Quanquam etiam πόνου lectionem tolerari posse minimè negauerim, attamen laudo cum Manardo Marcelli castigationem, qui ex vetusto quodam codice, πολυπενθέος ὄδυνη, restituit: quo modo & ipse Cornarius legendum cēsuit. Potest &, πολυαλγοῦς πόνου, legi, quemadmodum habetur in extrema libri clausula.

δύο τυπῶσαι] Lego, δύο διαιρῆσαι. Reliqua, quæ proximè sequuntur, vsqueadeo deprauata sunt, vt mihi sat fuerit ex iis qualemcunque sensum elicere: maxime cùm Interpretum, qui ad manum fuerunt, nullus mihi satisfaceret. Sed & plerique alij huius præfationis loci adeò corrupti sunt, vt citra probatioris exemplaris fidem restitui vix possint: siquidem plerunque Autor aliud omnino voluisse videtur, quàm quod ipsa verba sonāt. Icc̄irco & difficillima quæque loca ad marginē asterisco signare fui contentus, quò liberius foret vniuscuiusque iudicium.

CAP. I. καὶ ζῶσι πυρετώδους] Rabiosorum canū indicia præter hæc alia tradit Paulus, lib. 5. hisce verbis: ἢ ὀφθαλμοὺς ἔχει ὑφαίμους, οὐ ταπεινοὶ δὲ, καὶ ἀσθμαίνοντες ὡς ἐπὶ πολὺ, καὶ τὰ ὦτα κλίνουσι. Rursùmque paulò post: καὶ ἀφωνοι γίνονται τὰ πολλὰ καὶ ἀνόρεκτοι, ὡς μηδὲ τοὺς οἰκείους γνωρίζειν. hoc est, *ac siticulosi quidem sunt, minimè tamē potant, prætereáque anhelant vtplurimùm & aures inclinant: planè quoque muti sunt ac velut insani, ut ne domesticos quidem agnoscant.* Hæc eadē totidē penè verbis repetit Achmeth lib. 7. ca. 14. Autor minimè contemnendus, cuius codicem Græcum manuscriptum habemus, quémque haud ita pridem Latinæ consuetudini tradendū Ioanni Saraceno Charitensi amico non vulgari commodauimus. Sed & alia sunt Rabidi canis indicia, ab Autore libri de theriaca ad Pisonem recensita, siue Galenus is fuerit, siue quis alius, nēpe corporis gracilitas & siccitas, oculi rubentes, cauda demissa, lingua exerta & tāquam bile colorata, &c. quæ paulò aliter additis etiam nonnullis repetit Aëtius, serm. 6. c. 24.

καὶ πῖνες μὴ φεύγουσι] Pro his legitur apud Paulum: καὶ τὸ ὕδωρ φεύγουσι ὁρῶντες τινὲς καὶ ἀποστρεφόμενοι, τινὲς δὲ καὶ πᾶν ὑγρόν. hoc est, *ac nonnulli quidem conspectum oblatam ue aquam refugiunt, aliqui etiam liquorem quemuis auersantur.* Idem Autor huius ὑδροφοβίας, id est, *aquæ pauoris*, causas paulò pòst indagare nititur. Sed & ex Oribasio, quibus indiciis Rabiosi canis morsus à cæterorum canum morsibus distingui internoscíve possit, edocet.

δάκνοντες ἐπιόντες] Sic legitur in Ald. Diosc. codice, itémque apud Paulum: at rectiùs Achmeth noster, apud quem isthæc omnia totidem verbis exscripta reperiuntur, δάκνουσιν ἐπὶ ὀνόματι. Cætera, quæ in hoc capite occurrebant scripturę menda, ex ipso Paulo corrigere facile fuit, vti & supplere nonnulla quæ desiderabantur.

μηδ᾽ ἐν ἐλπίδι σωτηρίας] Huc spectat illud Celsi, lib. 5. ca. 27. *aquæ timore oppressis in angusto spem esse.* Itémque illud Ouid. 1. de Pont. eleg. 4.

Soluere nodosam nescit Medicina podagram,
Nec formidatis ulla medetur aquis.

At Plinius lib. 25. ca. 2. Rabidi canis morsum, qui pauorem aquæ potúsque omnis iam attulisset odium, insanabilem quidem ad sua tempora fuisse testatur, verùm oraculo demùm quodam vnicum remedium repertum, radicem rosę syluestris quam Cynorrhodon vocat, & ab eius potu primum seruatum militem quēdam Prætorianum, incipiētem aquam expauescere, postcáque quisquis auxilium simile tentauit.

CAP. II. καρκίνους ποταμίους] Multis modis tū in medicamētorum, quæ hanc è cancris antidotum ingrediuntur, numero & proportione, tum etiam in cancrorum pręparatione, tum denique in ipsius antidoti dosi & vtendi modo variant Diosc. Galenus, Paulus, Aëtius & Actuarius. Enimuerò in Mithreę compositione, quæ quidem extat apud Gal. 2. de antid. nisi, quod ego suspicor, mendum subest, terebinthina adiicitur pari cum gentiana pondere. Gal. 11. simpl. thus addit ex sententia AEschrionis Empirici. Paulus verò, ex aliorum sententia veriùs quàm sua, perdicis sanguinē adiecit. Prætereà in illa Mithreæ compositione gentiana ad cancrorum cinerem dupla est, vti & apud Actuarium, cōtrà quàm apud Dioscoridem hoc loco, & 2. de mat. med. & Damocratem in senariis Iambicis, qui à Gal. 2. de Antid. recitantur. At ipse Gal. 11. simpl. itémque Aëtius cineris cancrorum in patella æris rubri crematorum partes 10. desiderat, gentianæ 5. & thuris vnam. Rursum cancros hoc loco Diosc. itémque Mithreas & Damocrates vrunt ex vitis albę sarmentis, & cinerem cancrorum sarmentorúmque simul & semel vsurpare videntur. Diosc. lib. περὶ ἰοβ. conceptis verbis cineris vitis albæ, tanquam seorsim excepti, meminit. Idem 2. de mat. med. nulla facta cinerum sarmentitiorum mentione, solius cancrorum cineris meminit. Gal. ex sententia AEschrionis cancros viuos in patella æris rubri exurit. Paulus in eadem, subiecto attamen igne è sarmentis vitis albæ. Adhæc idem ipse Paulus Cancros censet crescente Luna sumendos ante Solis ortum. AEschrion eos vrere solitus erat æstate post Canis ortum, quando Sol in Leonem transisset, nec nisi decimaoctaua Luna. Aëtius huiusmodi obseruationem, ceu curiosiorem & superstitiosam nimiùm negligere videtur. Auicennas cinerem etiam gentianæ desiderat, ita vt gentianam æquè atque cancros cremari velit ac in cinerem redigi. Porrò ex iisdem modò commemoratis Autoribus sunt, qui aquæ pauore periclitantibus id medicamentum tantummodò per tres dies propinari velint: quo in numero sunt Diosc. 2. de mat. med. & lib. περὶ ἰοβ. itémque Mithreas: quanquam iste deinde sex etiam dierū meminit. Paulus & Autor hic noster ad quatuor dies eius vsum continuare videtur. At Gal. 11. simpl. itidémque Aëtius singula quotidie cochlearia ex aqua propinant ad diem vsque quadragesimum: attamen si seriùs instituatur curatio, huius medicamenti pondus ingeminant. Actuarius hanc antidotum bis térve aut sæpius è vino albo exhibendam censet: at oborto iam aquæ metu, etiam frequentiùs. Denique alij ex vino largiore parcioréve, alij ex aqua medicamentum propinant, velut & antè monuimus. Tanta cùm sit in hac Antidoto describenda Autorum varietas, quis-

quis ea vti voluerit, rectè pensitatis (vti prudentem Medicum decet) circunstantiis omnibus suum interponat iudicium.

τεταρταῖον δεῖ] Ex locis Galeni, quantumuis deprauatis, quibus hæc ipsa *διὰ σκορπίων* Antidotus tum ex sententia Mithreæ, tum ex ipso Damocrate recitatur, facile est colligere, qua dosi & quot spatio dierum ea exhibenda sit. Scilicet per triduum statim ab illato morsu, diebus inquàm singulis singula antidoti cochlearia ex ternis vini cyathis propinanda. Quòd si quis secundo demùm die ab inflicto vulnere eadem vti incipiat, eo die cochlearia duo sumi ex cyathis vini tribus: reliquis diebus vno cochleari contentum esse volunt cum pari vini mensura. *ὁ γὰρ οἶνος* [illegible], vti Gal. loco citato semel aut iterum inculcat. Sin tertio tantùm die vti cœperit, cochlearia tria sumi oportebit, reliquis verò diebus quotidie singula. Hac ratione tantundem pulueris hauriet qui triduo ab inflicto vulnere, atque qui prima statim die bibere cœperit. Verùm Autor hoc loco, quantùm quidem ex ipsius verbis colligere licet, tria pulueris cochlearia quatuor vini cyathis diluit, atque totum id in quatuor doses æquales partiri videtur: at si altero tantùm die ab inflicto vulnere exhibeatur, æquè ac illi dosin duplicat: sin tertiò, triplicat. Iccircò etiam legendum iudico, vt præcedentibus consequentia rectè respondeant, [illegible]. Lib. verò 2. de mat. med. cap. de cancris, hoc idem remedium triduo propinatur ex vino, non addito vini modo. Sed in lib. [illegible] cineris cancrorum crematorum drach. j. vel iiij. (quanquam sic, ni fallor, mendosè legitur) gentianæ drach. j. cineris vitis albæ drachm. ij. miscētur, & ad dies tres ex vino albo potui dantur. Paulus cinerem cancrorum ac gentianæ, eadem qua noster hic Autor dosi, addito vino subigit, sed vini duos tantùm cyathos desiderat, vt dimidia vini parte contentus esse videatur: attamen totum id ad dies quatuor propinat.

πρὸ τῆς προθεσμίας] Huius *προθεσμίας* seu præfinitionis semel aut iterum meminit hoc capite Diosc. sed quodnam esset tempus illud præfinitum, nondum docuit: docebit verò capite proximè sequēti, vbi vtplurimùm die ab illato morsu quadragesimo horrendum illud *ὑδροφοβίας* symptoma solitum superuenire tradit. Iccircò & vbi habetur inferiùs, *πρὸ τῶν ἡμερῶν*, velim addi, *πρὸ τῶν μ´ ἡμερῶν*. At Paulus non ita magno discrimine inhibendam cicatricem monet ad diem vt minimùm secundum supra quadragesimum.

CAP. III. *καὶ γλυκέος καὶ γάλακτος*] Paulus eumque secutus Achmeth noster, cuius & antè meminimus, *οἴνου ξανθοῦ ἀκράτου παλαιοῦ* [illegible], hoc est, *meraci purioris dulcis ac veteris* meminerunt, non item passi: at Auicenna vtriusque tum passi, tum etiam meraci mentionem facit. Cæterùm hæc de qualitate ciborum & potuum [illegible] conuenientium ab Autore nostro tradita, etiam ab aliis qui ipsum secuti sunt, totidem penè verbis recitantur: sed quòd ad illorum eorundem quantitatem spectat, vnus addidit Aëtius: nempe vitandam in victu intemperantiam & parcitatem nimiam: hanc verò multò magis, quòd humorum malignitatem adaugeat, id quod vlceri iam suapte natura maligno perincommodum esse constat, &c.

ἡ διὰ [illegible]] Huius Theriacæ EVpatoriæ meminit Galenus, 6. de comp. med. [illegible]: ac eadem, nisi fallor, esse videtur cum ea quam idem ipse, 2. de Antid. antidoton inscribit Mithridatis EVpatoris, *διὰ σκίγκων* cognominatam: vnde facile constat ita dictam à Mithridate EVpatore ceu inuentore, non item quòd eupatorio herba temperaretur, vti visum est Ruellio: maximè cùm in illius descriptione nulla penitùs fiat eupatorij mentio.

μετὰ [illegible]] Paulus habet, *μετὰ* [illegible], simpliciter, vt ex præcedentibus, [illegible], supplendum videatur: noster Achmeth, qui ex Paulo videtur exscripsisse, [illegible]. Sed vtrobique vel, [illegible], vel [illegible], ex hoc nostro Autore restituendum nemo non videt. Aut certè post illud, [illegible], interserendum, *καὶ μετ´* [illegible]. tùm sequitur illud: [illegible]. vt subaudiamus, [illegible].

[illegible]] Paulus & Achmeth, [illegible], addunt, quasi etiam post principia cucurbitulæ inutiles forent: cùm tamen Cucurbitulæ subinde repetitæ [illegible] quæ deinceps commemorant remediis minimè cedant.

προσκαλεῖσθαι] Paulus, *μὴ προσκαλεῖσθαι*, quod eodem recidit. Aldinus verò codex perperàm habet, *προσκαλεῖσθαι*, citra negatiuam particulam. Sed quæ proximè sequuntur planè deprauata, sic restituenda videntur: [illegible].

ὑδροφοβία] Vnus Achmeth noster [illegible], videtur legisse. Et certè quidem aquæ chalybeatæ potum in hoc affectu plerique Medicinæ proceres valdè commendant.

CAP. IIII. [illegible]] Paulus multò plures morsus Phalangiorum notas tradit, quæ quidem Autori nostro fortaßis exciderunt. Rursum longè plures quàm hic ipse refert Aëtius: qui quidem præter tetragnathos Phalangiorum sex genera recenset, singulàque describit, nempe *ῥάγιον*, *λύκον*, *μυρμήκιον*, [illegible], seu [illegible], [illegible]. At Nicander eorundem genera nouem enumerare videtur, quæ tamen singula rectè depingit, nempe *ῥῶγα*, quem ille *ῥάγιον*, AElianus *ῥᾶγα* nominat, [illegible], qui *λύκος* est Aëtij, [illegible] siue [illegible], id quod inter legumina Cantharidi simile reperitur, quod phalænam seu papilionem ita dictum refert, denique & illud quod in Persea arbore educatur, quanquam hoc postremum priori modò recensito haud ita est dissimile. Varia quoque Plinius, lib. 29. cap. 4 Phalangiorum genera commemorat, sed eorum nonnulla inter se confundere videtur. Porrò Nicander propria morsus singulorum signa sigillatim persequitur: Aëtius verò cæterorum quidem omnium morsus signa communia vno contextu complectitur, at vnius cranocolaptæ morsus aliquot peculiaria signa deinde subiicit.

[illegible]] In Aldino codice legitur, *σύμπτωμα*, quam vocem Hermolaus *contractionem*, Ruellius *collectionem*, Marcellus *astrictionem*, Lacuna *grauitatem* vertit. Cornarius, *σύννυγμα*, potiùs, hoc est, *compunctionem*, legendum suspicatur. At ego paucis immutatis, *ἄλγημα*, restituo, idque eò lubentiùs, quòd & Actuarius, inter alia morsus

sus Phalangiorum signa, doloris circa lumbos meminit.

CAP. V. γίνεται σκολοπενδρῶν] Vtriusque Scolopendræ tum terrestris, tum etiam marinæ meminit Paulus, quippe cùm vtriusque morsus venenatus deprehendatur: & ab huius quidem morsu tumorem aquosum atque pellucidum, ab illa verò rubentem excitari scribit. AElianus, lib. 7. de animal. marinam tradit illicò pruritum ac dolorem excitare, qualem vrtica, quod ipsum cecinit Oppianus.

CAP. VI. καὶ σκεπανθῆς] Pro, σκεπανθῆς, rectè Marcellus & Cornarius ex Paulo, σκεπανῆς, restituerunt. Ex eodem verò paulò pòst illud, συνεχῶς φρίσσουσι, legendum censeo, καὶ ἱδρῶσιν ἐπὶ μέτωπον, &c. Porrò Nicander, in Ther. Scorpionum genera octo enumerat, quorum nonnulla innocentiorem habent aculeum, ex cæteris alia aliis sæuiora infligunt vulnera. Sunt verò hæc Scorpionum genera, album, rufum, fuscum, viride, liuidum, cancro simile, pagurum referens, & μελίχλωρον. At AElianus, 6. lib. de Anim. nouem constituit eorundem genera, cādidum, inquàm, rufum, fumosum (quod enim ille ζοφώδης, hic καπνώδης appellat) viride, nigrum (quod liuidum Nicander appellarat) ventricosum (quod tamen ex sententia Nicandri vnum & idem cum liuido esse videtur,) καρκινώδης, φλογώδης seu flammeum, (quod cum Nicandri melichloro, nisi fallor, vnum & idem est) præteréaque alatum: hic enim à flammeo alatum distinguit, quamuis etiam melichloro Nicander alas tribuisset. Cæterùm vt varia sunt Scorpionum genera, ita & varia symptomata ictum consequentia, quæ omnia Nicander sigillatim persequitur. Reliqui in genere Scorpionis ictum consequentia symptomata simul & semel omnia tradiderunt.

βουβῶνες ἐπαίρονται] Eadem Paulus & Actuarius, nisi quòd Paulus πριαπισμὸν, hoc est, *penis mensionem seu arrectionem* adducit. Sed Aëtius longè plura signa recenset, & inter alia huius ipsius βουβώνων ἐπάρσεως mentionem faciens, hanc distinctionem adhibet, vt quibus circa partes supernas inflictum est vulnus, iis locus sub alis: quibus verò circa infernas, inguina ipsa intumescant. Scripserunt itidem Arabes Medici, si in partibus infernis à Scorpione acceptum vulnus est, bubonas excitari, penem intendi & ventrem flatu tumescere: si verò in partibus superis, tumores sub alis fieri, & crebros è ventriculo ructus.

φύσημα διὰ τῆς ἕδρας] Cornarius & Marcellus pro, φύσημα, πρόπτωμα, restituunt ex Paulo, qui sic habet, πολλάκις δὲ πρόπτωμα μετὰ ψόφου διὰ τῆς ἕδρας ἐκδίδονται. Ego, φύσημα, eodem planè sensu legere nihil dubito. Aëtius non erumpentium è sede flatuum crepitúumve, sed ani procidentiæ meminit cum egerendi cupiditate.

CAP. VII. δυσκατάσχετον.] Scribit AElianus, lib. 1. de animal. Pastinacæ radium, qui quidem è media cauda prosilit, esse ἀκαταμάχητον, ceu *inexpugnabilem*: eundem alio loco ait esse θανατωδέστατον, & *ocyssimè hominem perimere*. Sed &, eodem teste, lib. 2. & 8. cætera quoque necat animantia, & arboribus etiamnum μαρασμὸν conciliat, dum eas protinùs arefacit. Idcircò etiam Nicander Pastinacæ κέντρον i. *aculeum*, ὀλοὸν, hoc est, *perniciale*m, aut *maleficum* cognominat. Plin. lib. 9. cap. 48. *Nihil vsquam, inquit, execrabilius, quàm radius super caudam eminens Trygonis, quam nostri Pastinacam appellant.*

CAP. VIII. γίνεται φλεγμονή] Paulus morsus quem Mus araneus infligit eadem planè signa & symptomata recenset. Nam πόνοι σφυγματώδεις καὶ ἐρεθισμοὶ, hoc est, *dolores pulsatiles acerbiores*, ipsam phlegmonem repræsentant, cuius hîc fit mentio. Aëtius paulò plura commemorat, præteréaque Murem araneum egregiè describit.

CAP. IX. εἰδῶ καὶ ἰοβόλου] Vipera κατ' ἐξοχὴν θηρίου, seu θηρὸς nomine plerunque intelligitur. Vtranque verò, marem inquàm & fœminam (hanc ἔχιδναν, illam verò ἔχιν nomine Græci appellant) egregiè describit Aëtius, docétque quomodo hæc ab illa rectè discerni possit: præteréaque vtriusque morsum ex vulneris ipsius vestigiis apertè distinguit. Porrò longè plura quàm hoc loco morsus viperarum signa & symptomata non ab Aëtio tantùm, sed & à Nicādro, in Theriacis, itémque à Galeno, in lib. de Ther. ad Pis. necnon etiam à Paulo & Auicenna commemorantur. Verùm quod inter cætera scribit Auicennas, marium quàm fœminarum morsum perniciosiorem esse, mihi non mediocriter suspectum est: quippe cùm ipse Nicander & Paulus contrarium asseruerint.

καὶ χροιὰ δὲ ὑπόχλωρος ἔχει] Aëtius pallorem & plumbeum colorem inter symptomata recenset. Paulus ἄχροιαν περὶ τὸ σῶμα, hoc est, *corporis seu cutis decolorationem*. Quotquot verò sunt, non aliud quàm viuidi coloris, vt ita dicam, deperditionem designare voluerunt.

τὸ μὲν πρῶτον ὕφαιμον] Aëtius primùm quidem sanguinem excerni scribit, deinde verò saniem sanguinolentam & oleosam. At Paulus primùm quidem effluere sanguinem liquoréinque saniosum, postmodùm oleosum, tandem verò etiam ἰώδη, hoc est, *æruginosum*, quem *nonnulli*, inquit ille, *viperarum virus esse pronuntiarunt*.

αἱματώδεις ἔμετοι] Cornarius & Marcellus ἀντὶ τοῦ, ἔμετοι, ἔποι ex Paulo reponunt: & rectè quidem: quum in proximè præcedenti linea vomituum mentio iam facta fuerit.

CAP. X. σκυτάλης ἢ ἀμφισβ.] Videtur Dioscorides Scytalen cum Amphisbæna confundere, quasi vna eadémque foret. Sed inter vtranque tamen discrimen esse satis testatur Lucanus, lib. 9. qui seorsùm vtriusque meminit, itidémque Nicander, Paulus, Aëtius, & Solinus: qui quidem hanc ab illa palàm distinxerunt. Fortasse verò non quidem figura, sed crassitudine tantùm inter sese differunt, quanquam Aëtius ex eo etiam distinguit, quòd ἀμφίσβαινα vtrinque serpat *in geminum vergens caput*, vt Lucani verbis vtar: quam ob causam etiam à Nicandro ἀμφικάρηνος, ab AEliano δικέφαλος cognominata est. Nihilominùs & Aëtius ipse vtriusque morsus noxas simul & semel proponit: sed, cōtrà quàm Dioscorides & Paulus, non multò grauiora ipsarum morsus agnoscit symptomata, quàm quæ muscarum, apum vesparúmve ictus comitari solent. Vnam verò Scytalen Chalcidicam, ceu longè nocentiorem, excipere videtur: quippe quam viperarum morsum imitari fatetur.

CAP. XI. περὶ δὲ τοῦ δρυΐνου] Quē δρυΐνον Galenus, AElianus & plerique alij nominant, Nicander

δρυΐνας prima inflexione appellat, itemque χέλυδρος, quia sit τραχύδερμος. necnon etiam simpliciter ὕδρος: quanquam ὕδρος veriùs ex Diosc. sententia is est, quem alio nomine χέρσυδρον, Latini *Natricem* appellant: attamen ista nomina manifestò confudit AElianus. Cæterùm δρυΐνας sic dictum, quòd in quercuum radicibus victum quæritet, rectè describit Aëtius, ac longè plura quàm noster hic Autor eiusdem morsus tradit indicia, ser.1. Tetr. 4. cap.29. Sed quanta quámque dira sit eius pethicies, ante ipsum expressit Gal. lib. de Ther. ad Pisitémque Apollodorus, AEliano teste. Paulus ipsissima Galeni verba recitat.

καὶ δελφὺς] Paulus ἀντὶ τοῦ, δελφυὸς, τραχεῖα habet, quod magis placuit Cornario. Sed Marcellum miror vocem hanc in Pauli codice minimè deprehendisse, aut certè negligentiùs percurrisse: siquidem sese negat in vllo Græcorum legisse, cuiúsnam partis δελφὺς hoc loco intelligi debuerit.

CAP. XII. βραχεῖα δὲ καὶ] Galenus & Aëtius αἱμόρρουν ἀπὸ τῆς αἱμορροΐδος, ceu marē à fœmina distinguunt: & Aëtius quidē posteaquàm eiusmodi serpentem depinxit, in principio ex Hæmorrhoi morsu nihil effluere scribit, præter paucū quiddā idémque aquosum: deinde verò sanguinem è naribus ac ipsis etiam morsus foraminibus emanare: quin & quascunque corporis cicatrices, etiamsi consanuerint, recrudescere ac rumpi, sanguinémque profundere: his prætereà accedere stomachi dolorem atque spirandi difficultatem. At ab Hæmorrhoidis morsu præter antedicta, etiam longè grauiora consequi symptomata: oculorum scil. angulos sanguine manare, itidémque gingiuas & vnguium radices, deindéque per vniuersum corpus sanguinem efferri, insupérque dentes elidi, ac ipsas quoque gingiuas computrescere. Idipsum de Hæmorrhoide prodidère Nicander in Ther. & AElianus lib. 14. cap. 13. quo quidem loco addit, etiam ex auribus & ceruice (fauces nescio qua ratione vertit Interpres) sanguinem cum biliosa sanie profluere. De hac ipsa Solinus in hæc verba: *Hæmorrhois morsu sanguinem elicit, & dissolutis venarum commerciis quicquid animæ est euocat per cruorem.* Sed & illud ipsum perbellè Lucanus, lib.9. carmine expressit. Cæterùm varia menda quibus hoc Diosc. caput scatere compertum est, facile fuerit ex ipso Pauli codice restituere.

CAP. XIII. ἄστεγος οὔσης] Rectè Marcellus & Cornarius ex Paulo restituerunt, ἄστεγος ὁ καύσος γίνεται, quos & ipse secutus sum. Teste tamen Solino, *Prester* (qui cum dipsade idem est) *quem perculserit distenditur, enormique corpulentia necatur exuberatione.*

καὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ δι.] Cornarius legit in hunc modum: εἰς τὸ αὐτὸ δὲ καὶ διὰ τοῦ μηδὲ τινὰ ἀρχὴν ἀναφαίνεσθαι. Ego verò nihil muto: tantummodò ἀντὶ τοῦ, τοῦ δὲ αὐ, legendum censeo, τοῦ μηδὲ, &c.

ἀναιρουμένων τε] Cornarius ex Aëtij lib. 13. cap. 22. locum hunc ita restituit: ἀναιροῦνται τε τῷ ἔλκει συγκρίματι ἐξ ἀναιρουμένου τοῦ ὑδρωπικοῦ. quam quidem sententiam & ipse exprimendam duxi, quum alioqui vix vllus sit commodus sensus ex Autoris nostri verbis elici posset. *Sic porrò*, inquit Aëtius, *duobus pereunt modis à Dipsade percussi: dum aut ob multum situm exuriuntur, siquidem potum non ferunt, aut ob multam expletionem ijs distentus rumpitur venter, vel infernè circa inguina, vel circa imum ventrem, quemadmodum hydropicis accidere consueuit.* De eiusdem morsu vide Lucanum, lib.9.

ὅλου τοῦ συγκρίματος] *quia*, inquit Aëtius, *neque per vrinas, neque per vomitum, neque per sudores quicquam excluditur.*

πρηστὴρ τε καὶ καύσων] Presterem tamen Lucanus, lib.9. toties citato, à Dipsade manifestò distinguit: quanuis vtrunque *torridum* cognominat. AElianus verò, lib. 6. posteaquàm Dipsadem ex Sostrato accuratè depinxit, præter ista Presteris & Causonis nomina, alia etiam huic eidem tribuit, nempe μελανούρου, ἀμμοβάτου καὶ κεντρίδος. Est porrò Dipsas, ex sententia Gal. & Aëtij, viperæ species, maritimis aut alioqui salsuginosis in locis reperiri solita. At eandem Solinus & Isidorus inter aspidis species numerarunt.

CAP. XIIII. περὶ δὲ τοῦ ὕδρου] ὕδρον, nomine composito etiam χέρσυδρον appellari, scribit Aëtius. Vtrunque verò hoc nomen icircò obtinuit id serpentis genus, quòd sit ἀμφίβιον, ac, ipso etiam teste Nicandro in Ther. itémque Vergilio in 3. Georg. hyeme ac verè stagna colat, inarescentibus autem paludibus in aridam exiliat. Latini *Natricem* appellant, quanquam natricem à chersydro Lucanus, lib.9. apertè distinguit. *Hoc genus anguium pulcherrimum nullis serpentium inferius esse veneno* afferit Plin. lib.29. cap.4.

ἀπὸ τοῦ ὁρμῆς ἀκολουθεῖ] Nicander inter cæteras notas refert, æstus magnos ardorésque per vniuersum corpus discurrētes. Addit verò Aëtius, oculorum vertiginem, exolutionem, vomitus biliosos & fœtidos, ac motum totius corporis inordinatum, &c.

CAP. XV. περὶ δὲ τοῦ κέγχρου] κέγχρον, quem Dioscorides inferiùs χαλκίδιον appellat, Nicander & Paulus κεγχρίνην nominant. Aëtio κεγχρίας seu κεγχρίνης, Lucano & Plinio Cenchris appellatur. Ista verò nomina omnia ἀπὸ τοῦ κέγχρου, hoc est, *à milio* deducta sortitum est hoc genus serpentis, siue quia ex Aëtij sentētia colore sit circa aluum viridi, qualis in milij planta cernitur, siue quia variatā tingitur aluum pluribus iisq; exiguis maculis milij semini similibus: (quanquam Nicander non aluo tantùm, sed & vniuerso corpore variis eiusmodi notis respersum esse testatur) siue denique quia ferocius euadat florente milio, vti scribit Aëtius. Ab ea qua præditum est feritate ac sæuitia, λέοντα quoque Nicander appellat. Eundem Aëtius etiam ἀκοντίαν nominat, quòd veluti iaculum vibratum corporibus inuolet. Verùm Nicander ἀκοντίαν ἀπὸ τῆς κεγχρίνης palàm videtur distinxisse, cùm seorsim vtriusque meminerit.

τινὰ ἔντερ] Paulus & Actuarius habent, τινὰ κῶλα, quam lectionem, ceu potiorem, cum Cornario & Marcello sequi placuit.

καὶ κύστεως] Apud Paulum deest illud, πάντα & certè quidem ἀντὶ τοῦ, πάντα, legendum censuerim, ἧπαρ, seu πάλιν. Neque enim verisimile est voluisse Erasistratum partes corporis omnes corruptas reperiri, quippe qui nominatim iecoris tantùm, vesicæ & coli meminerit.

CAP. XVI. ἐχὶς δὲ καὶ τὸ μεγέθει] Κεράστης viperæ species est, sic dicta ab eminentiis iuxta Nicandrum aliàs binis, aliàs quaternis, & iuxta Soli-

num, Plinium & Arabas, quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt.

[illegible]] Aëtius *capitis claui similitudine tumorem insurgere* scribit; id quod perperàm videtur Auicennas intellexisse: quippe qui morsum sentiri tradiderit, quasi claui infixi. Porrò Nicander inter Ceraſtæ morsus symptomata commemorat, inguinum ac poplitum dolores, & cutis liuiditatem ex natiui caloris extinctione.

ἰχὼρ ποτὲ μὲν μέλας] Sanies, inquit Aëtius, *profluit tum colore, aut nigricans, maximè per ambitum, velut in cruentatis & sugillatis aliàs fieri consueuit.*

[illegible]] Vulgatam Dioscoridis & Actuarij lectionem retinuimus: quanquam malim plurali numero isthæc efferre, *[illegible]*. Cæteri propè omnes Interpretes ex Paulo, *[illegible]*, restituunt: quasi voluerit Dioscorides ex Ceraſtæ morsu totum corpus non quidem fulmescere, sed varicum modo intumescere.

[illegible]] Malim ex Paulo, *[illegible]*, vt præcedentibus ista respondeant. Alioqui in ipso capitis principio legendum immutato numero, *[illegible]*.

CAP. XVII. *[illegible]*] Galenus, in lib. de Ther. ad Pis. tres constituit Aspidum species: vnam, *χερσαίαν*, ex eo cognominatam, quòd in mediterraneis locis semper degat, alteram *πτυάδα*, nomen ex eo sortitam, quòd virus suum in hominúm oculos solita sit expuere, tertiam denique *χελιδονίαν*, sic dictam, quòd hirundinis instar per dorsum nigricet, & circa ventrem candida conspiciatur. Totidem species Galenum secuti agnouêre Paulus & Aëtius. At AEgyptios AElianus Aspidum genus in sedecim species diuidere asserit, lib. x. cap. xxxj.

[illegible]] AElianus, lib. 9. cap. 61. morsus Aspidis vestigia ita esse obscura scribit, quia ipsius venenum *[illegible]*, ideóque facilè cutem subiens ad intima vsq; penetrat ocyssimè.

καὶ ἀμυδρὰ δὲ] Aëtius vulnera in demorso loco scribit inueniri, bina quidem ex masculi morsu, ex fœmellæ verò, quaterna, eáque citra dolorem: at ab iis planè nihil effluere, nisi violentum sit animal, quod morsum inflixerit. Idem Aspidis ictuum longè plures notas recenset. &, quoniam veluti diuersæ sunt Aspidis species, ita & disparis sunt ad nocendum effectus, propria singularum morsus symptomata sigillatim persequitur.

[illegible]] Iccircò etiam fortasse Lucanus, lib. 9. *Aspidem somniferam cognominat.* Neque desunt qui certam aliquam eius speciem Hypnalen nominent, quasi *[illegible]*, quòd somno enecet.

CAP. XVIII. *[illegible]*] Nicander & Aëtius alia prætereà recensent morsus Basilisci symptomata, nempe totius corporis ardorem, liuorem, capillorum defluuium & mortem repentinam. Sed Gal. x. simpl. iis quæ de Basilisci vi adeò malefica referuntur, vt vel appropinquatione sola noceat, ceu fabulosis videtur fidem derogare.

CAP. XIX. *[illegible]*] Theriacum hunc Dioscoridis tractatum varij variè distinguunt. Quidam enim caput quintum de Phalangus, alij vero caput hoc de communi vulnerum à virulentis animalibus inflictorum curatione, libri alterius principium constituunt. Neque verò desunt, qui à capite de curatione à vespis apibúsque demorsorum tertium prætereà librum exordiantur. Mihi totum hunc Theriacum tractatum, ceu non adeò prolixum, vna eademque serie comprehendere visum est. Quanquam si qui malunt in partes quatuor subdiuidere, nihil equidem impedio. Prima certe quidem, præfationem continebit. Altera, canis rabiosi morsuum signa curationemque complectetur. Tertia, ictuum morsuúmve à cæteris venenatis animantibus inflictorum signa sigillatim prosequitur. Quarta, priore quidem loco horum eorundem vniuersalia remedia describit; posteriore verò, particularia, eo tamen ordine vt posterioris huiusce particulæ capitula ferè singula tertiæ partis capitibus aptè respondeant. Quin & lubenter, sicuti Autor in proximè præcedenti Alexipharmaco tractatu iisdem capitibus hausti veneni simul signa & ipsa quoque remedia complexus est, ita & ego in hoc Theriaco capita ictuum morsuúmve à singulis animantibus inflictorum signis dicata cum eorundem particularibus remediis, Aëtij & Actuarij exemplo, coniunxissem, ni subueritus fuissem malè feriatorum quorundam notam subire Censoriam.

CAP. XX. *[illegible]*] Idem præcipit Celsus, lib. v. his verbis: *Si cucurbitula non est, quod tamen vix incidere potest, tùm quodlibet simile vas quod idem possit. Si ne id quidem est, homo adhibendus, qui vulnus exugat* &c. Sed hoc loco minimè negligenda cautio, quam adhibendam censet Aëtius, lib. 13. c. 10. videlicet, vt ne qui sugit os vspiam vlceratum habeat. Sic & ibidem Celsus: *antè*, inquit, *debet attendere, ne quod in gingiuis palatóue, aliaue parte oris vlcus habeat.*

[illegible]] Docet Paulus præter scarificationem affigendas cucurbitulas, nec tantùm genus illud remedij ictæ parti, sed & toti viciniæ adhibendum. Quinetiam, præter isthæc alia à Dioscor. commemorata remedia, venæ sectionem commendat, siquidem virus in corpus distributum videatur, maxime verò si plethoricum illud extiterit: itidem & vomitum, cuius etiam Celsus ipse meminit.

[illegible]] Dum virus è loco tollitur, accedit & altera vtilitas, quod vicinæ partes à labe vindicantur, id quod minimè prætermisit Actuarius.

[illegible]] Loco ficulnei aut sarmentitij cineris Laurinum Aëtius substituit, nec malè: quandoquidem laurus suapte natura pollet aduersum venena. Paulus brassicæ cineris simul & ficulnei meminit: aceto verò, lixiuio aut garo subigit.

[illegible]] Super vulnus hunc in modum impositi pulli per medium diuisi, aliáve id genus animalcula discissa & sic adhibita, vt partes interiores corpori iungantur, non modò, testibus Paulo & Aëtio, venenum in sese transferunt, sed & ipsos dolores mitigant.

[illegible] καὶ κέδρος] Non est de Cedri foliis lignóve locus hic intelligendus, sed de Cedria, quam & ipse Diosc. lib. 1. cap. 106. ceraſtæ morsibus impositam cum sale conferre testatus est. Quare non *κέδρος*, sed *κεδρία* potiùs seu *κεδρίαν*, legendum hoc loco censuerim.

καὶ ἀστραγάλους] Paulus non quidem astragali, sed astragalitidis mentionem facit. Innuit autem eam Iridis speciem, cuius meminêre Gal. lib. 1. κατὰ τόπ. cap. 1. & Aëtius in describendo emplastro venatorum, quæque testante Gal. loco modò citato cum iride Illyrica vna & eadem est. Fortasse verò etiam hoc loco Astragali nomine eadem illa Iris astragalitis debet intelligi: quanquam nolim penitus Cornario assentiri, qui præter Iridem modò dictam non alium agnoscit Astragalum.

σπέρματος δὲ ἀσφάλτου] Meritò dubitauerit aliquis, num *ἀσφάλτου*, seu *bituminis*, loco legendum sit, *ἀσφαλτίου*, nempe *trifolium illud bituminatum*, quod à bituminis odore *ἀσφαλτίου* nomen obtinuit? quippe cùm huiusce seminis meminerit Aëtius in censu remediorum contra serpentium morsus, insupérque eiusdem folia trita & ex aceto mulso pota contra serpentium ictus præsidio esse scripserit Diosc. lib. 3. cap. 123. Attamen Paulus, lib. 5. cap. 2. vtriusque meminit aduersus serpentium ictus, nimirum & bituminis, & seminis illius trifolij.

πέπερι ὀξυμέλιτι] Piper cum aceto & meconio laudatur à Diosc. in *ἰοβ.* quo loco & alia contra virulentorum animalium ictus morsúsve habentur simplicia, quorum hîc nulla fit mentio. Sic & apud Paulum & Aëtium, dum de iisdem agunt remediis, tam in admouendorum quàm in ore sumendorum censu alia præter ista commemorantur auxilia, quæ ex eorundem ipsorum contextu facile fuerit vnicuique repetere.

πιτύα δὲ λαγωοῦ] Præter leporinum, etiam hinnuli coagulum laudat Diosc. in *ἰοβ.* itidémque Aëtius, loco iam sæpe citato.

καστορίου γ.] Nimium est proculdubiò istud Castorij pondus. Et certè quidem Paulus vnam tantummodò drachmam exhibet: at Diosc. lib. 2. de mat. med. duarum drachmarum meminit. Quare & hoc loco pro vnciis drachmas reponendas existimauerim.

τῶν βδελλῶν] Lego, *βαλσαμίνων*: maximè cùm apud Paulum habeatur eodem planè sensu, *τῶν βαλσαμίνων*. Totum verò hunc locum Cornarius rectè ita restituit: *ἐκ δὲ τῆς ὁ χυλὸς ἐκλαμβανόμενος τῶν βαλσαμίνων διείμενος. ἀλλ' ὅμως δὲ καὶ χυλοῦ τῶν ἰτέας διαλελυμένον ἐκλελευκώμενος, καὶ αὐτῆς δραχμῶν ἀνὰ οἴνῳ πίνεται*, &c.

οὖρον πολλοὶ ἴσχουσι] Celsus, lib. 5. cap. de communibus curationibus aduersus omnes morsus serpentium, *Omnia*, inquit, *vrinam mouentia, quia materiam extenuant, vtilia sunt.*

CAP. XX. *περὶ σφηκῶν καὶ μελισσῶν*] Paulus & Aëtius Apum Vesparúmque ictus notas ab Authore prætermissas, ceu vulgo satis cognitas, accuratè tradiderunt, ac præterea quæ hîc recitantur remedia, alia etiam non pauca tam interna quàm externa, quæ ab ipsis Autoribus repetere vnusquisque poterit.

CAP. XXI. *ἀλεύρου τὸ σπέρμα*] Transcripta hæc eadem leguntur apud Paulum. At Aëtius aduersus Phalangiorum morsum multò plura quàm illorum vterque tum simplicia, tum etiam composita remedia commemorat. Sic & Celsus, lib. v. nonnulla in eundem vsum præscribit, quorum hîc nulla fit mentio.

σὺν οἴνῳ καὶ χαμαιπίτυος] In hoc simplicium censu chamæpitys apud Paulum intercidit. Aëtius verò chamæpityos vsum & per se, & cum ruta ac pipere, ex vino bibendæ commendat.

CAP. XXII. *ὁ σκολόπενδρα*] Paulus aduersum Scolopendræ morsum quædam adiicit tum assumenda tum admouenda remedia. Aëtius ab illa demorsis eadem scribit auxilia conuenire, quæ & ad muris aranei morsum faciunt: ac nihilominùs, præter illa, nonnulla etiam alia tam interna quàm externa subiicit.

CAP. XXIII. *μετὰ δὲ τὸν σκορπίον ἄλας*] Ista apud Aëtium & Actuarium desiderantur. At Paulus sic habet: *μετὰ δὲ τὸν ἄλας ἄλας ἐπιτιθέσθω μετὰ λινοσπέρμου, ἢ τῆς ἀλθαίας σπέρμα τὸ σπέρμα*: quasi velit, post remotum Scorpionem, nulla Scorpionis alterius facta mentione, solum salem tritum cum lini semine, aut althææ semen ipsum vulneri adhiberi: id quod certè magis mihi placet. Attamen tam multa in vno eodémque capite citra vllius exemplaris fidem immutare mihi religio fuit.

τὸ ἀλθαίας βοτάνης] Quod inter admouenda hoc loco, itémque lib. 3. de mat. med. cap. de althæa, ipsi herbæ tribuitur, illud ipsum Paulus eiusdem semini tribuere videtur. Attamen & loco citato Dioscorides seminis althææ decoctum, verùm assumptum, ad istiusmodi ictus commendat. Aëtius verò & Autor lib. *περὶ ἰοβ.* in eundem vsum althææ radicis epotæ meminerunt.

γλήχων ἀδελφαὶ δελφίνια] Rectè Cornarius & Marcellus ex Paulo restituunt *ἀντὶ τοῦ, ἀδελφαὶ δελφίνια, τὸ γλυκὺ τὸ δελφίνιον*, itémque inferiùs pro, *ἀσφάλτου βραχὺ, ἀσφάλτου δίκα*, quos ego lubenter sum imitatus.

καὶ κυπαρίσσου μετ' οἴνου] Cum Cornario & Marcello lego ex Paulo, *καὶ κύπερις μετ' οἴνου, καὶ πήγανον ἀσφάλτου*. Cyperi enim radicem, quæ priuatim cyperis dicitur, à Scorpione ictis opitulari & antè retulerat Diosc. 1. de mat. med. cap. 4. vt & Plin. lib. 21. ca. 1. De cupressi verò seu foliis seu pilulis tale nihil auditum est. Sic & pro, *μυρσίνου χυλοῦ οἴνῳ*, ex eodem illo Pauli contextu lego, *Παρθικοῦ χυλοῦ οἴνῳ*. Nam & superiùs lib. præcedentis cap. 3. ita legebatur: *ὅτι μὲν ὑπὲρ μὰ λίαν ὁ Κυρηναϊκὸς, εἰ δὲ μὴ, ὁ Μηδικὸς ἢ Παρθικός*. Est autem Parthia Asiæ regio vicina Persidi ac Mediæ, cuius regionis æquè ac Parthiæ indigenam Laser Diosc. eo loco commendat, siquidem Cyrenaicum desideretur. Cæterùm multò plura quàm hîc habeantur ad Scorpionum ictus remedia legas apud Aëtium, capite proprio, si videbitur.

CAP. XXIIII. *ἐπὶ τῶν ἐχιδνῶν*] Nicander ac etiamnum recentiores Græci Paulus, Aëtius & Actuarius, præter remedia morsui viperarum communia, & alia non pauca ictui Pastinacæ peculiaria commemorant.

CAP. XXV. *ἀφιέσθω*] Sic omnino legitur apud Actuarium, vt in vulgato nostro exemplari. Attamen hoc caput diuidere, codicúmque veterum lectionem, quam etiam Interpretes cæteri expresserunt, in integrum restituere visum est.

καὶ αὐτὴ δὲ αἱ ἀκανθοχοίρου] Hoc plerique ad Pastinacam marinam referunt: huiusce tamen remedij neque Paulus neque Aëtius vsquam meminêre. Vnus Plinius, lib. 32. cap. 5. Pastinacam quidem contra suum ictum remedio esse prodidit, verùm cinere ex aceto illito & sæpe alterato.

Quamobrem Cornarius, ex sententia Pauli & Aëtij, istam capitis postremam periodum ita restituit: καὶ τεῖναν δὲ ἀνατμηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα τοῖς τραύμασι, τῆς αὐτῆς ἴαμα γίνεται πληγῆς. Ac certè quidem Diosc. lib. 2. de mat. med. cap. de mullo, mullum crudum dissectum impositúmque prodidit marini Draconis & Scorpij, itémque aranei ictibus mederi: id quod Paulus totidem verbis repetit, lib. 7. Quin & illud ipsum remediū habet Diosc. lib. 2. περὶ ἰοβ. Marcellus verò hūc ipsum locum sic potiùs videtur emendasse: ἢ αὐτοὶ δὲ ἀνατμηθέντες καὶ ἐπιτεθέντες τοῖς τραύμασι, τῆς ἰδίας ἴαμα πληγῆς. quoniam voluit tum Draconem tū etiam Scorpionem dissectos adhibitósq; suis ipsorum ictibus mederi. Cæterùm vtra lectio sit potior, non magnoperè laborandum videtur: quoniam vtraque sententia veritate nititur. Siquidem & Paulus, cap. de Dracone marino ista sic habet: ὁ τῆς θαλάσσης δράκων ἀνατμηθεὶς (supplédum ex præcedentibus) ἐπιτίθεται. Sic & Diosc. lib. 2. περὶ ἰοβ. ὁ δράκοντος θαλασσίου πληγῆς, αὐτὸς ὁ δράκων ἀνατμηθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. Idem, lib. 2. de mat. med. cap. 15. δράκων θαλάσσιος ἀνατμηθεὶς ἢ ἐπιτεθεὶς, ἴαμα ἐστὶ πρὸς τὰς τῆς ἀκάνθης αὐτοῦ πληγάς. Quin & Galenus, 11. simpl. Draconis ictui mederi tradit ipsum Draconem impositum æquè ac mullum: & eo loco multa deinceps alia recenset remedia, quæ totius substantiæ proprietate venenatis ictibus opitulantur.

CAP. XXVI. χαλβάνη σὺν λίνῳ] Ista Cornarius restituit ex Paulo hunc in modum: χαλβάνης σὺν λινῷ ἐπιτιθεμένη καὶ αὐτὸ &c. Sed ita malim paucis immutatis: χαλβάνη ὡς σὺν λινῷ ἐπιτιθέμενον καθ' αὐτὴν, ἢ καὶ μετ' ὄξους λεαινομένη. Sic inferiùs cū eodem Cornario & Marcello ... , ... , ex Paulo & Aëtio, ..., emendauimus.

καὶ ἡ αὐτὴ δὲ ἡ ἀράχνη] Aëtius ex Stratone priùs scarificari locum affectum voluit, mox Araneum murem vstum cum aceto cataplasmatis vice imponi, aut sinapi tritum itidem ex aceto.

ἡ δὲ τῆς θερμῆς καλάμινθος] Et hîc quoque ex Pauli contextu, ἅλμης, adiecimus, vt sit ἡ δὲ τῆς θερμῆς ἅλμης καταιόνησις. Alioqui ὁ θερμῆς vox nullo modo constaret, ac potiùs, ἡ θερμοῦ, legēdum foret, subaudita voce, ὕδατος.

χαμαιπίτυος τῆς βοτάνης] Remedia contra Muris aranei morsum tam interna quàm externa lōgè plura recentiores Græci Medici tradiderunt, quæ quoniam ab ipsis Autoribus facilè repeti possunt, hîc transcribere visum non est.

πρὸς τὸ ἴσον πῶμα] Addit Paulus, μετ' οἴνου. Sed & apud Diosc. 2. περὶ ἰοβ. potus Muris aranei in vino triti commendatur.

εἰ μὴ ἐγκύς] Cum Cornario, ex Aëtio & Oribasio, restituimus, εἰ μὴ ἔγκυος. Scribit enim Aëtius, bullas quę ex Muris aranei morsu excitantur minimè rumpi, adeóque non exulcerari locum, nisi prægnans fuerit Mus araneus qui morsum inflixerit: quod ipsum iisdem penè verbis legitur apud Oribasium. Eodem spectat & illud Plinij, lib. 29. cap. 4. quo loco, *ipse Mus araneus*, inquit, *contra se remedio est diuulsus & impositus. Nā si prægnans momordit, protinus dissilit. Optimum, si is imponatur qui momorderit*, &c.

CAP. XXVII. αἰγῶν δὲ ἀπόπατος μετ' ὄξους] Diosc. 2. de mat. med. cap. de fimo, αἰγῶν σπύραθος ἑψηθεῖσα μετ' ὄξους ἢ οἴνου, hoc est, *fimum caprinum in aceto aut vino decoctum* desiderat. Idem verò, 2. περὶ ἰοβ. capite de Viperæ morsu, σπύραθοι αἰγὸς ἑψηθεῖσαι ἐν ὄξει, hoc est, *fimum caprinum in aceto decoctū* commēdat. Cæterùm pro, ἀναπτυσθεῖσα, rectiùs fortassè legas, ἀναζεσθεῖσα. Paulus habet, καταπλασθεῖσα. At inferiùs pro, ..., legendum proculdubiò ex Paulo, λεαινόμενα.

δάφνη φύλλα] Laurum simpliciter Autor desiderat. At Paulus, δάφνης ἑφθὰ φύλλα μετ' ἐλαίου ἢ δαφνίδας, hoc est, *lauri folia cocta cum oleo aut lauri baccas imponi* iubet: Diosc. 2. περὶ ἰοβ. itémque Aëtius, lauri foliorū in oleo coctorum & tritorum tantummodò meminerunt.

μαράθου φλοιὸς] σὺν μέλιτι, hoc est, *cum melle* addit Diosc. 2. περὶ ἰοβ.

σκίλλα ὀπτή] Hîc Scilla tosta & tusa contra Viperæ morsus prædicatur. At Paulus eiusdem non ὀπτῆς, sed ἑφθῆς meminit. Sic & apud Diosc. 2. περὶ ἰοβ. legitur, σκίλλα ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει, hoc est, *scilla in aceto decocta*.

θερμοῦ ὕδατος καταιόνησις] Paulus non calida aqua simpliciter, quemadmodum ego hunc Autoris locum accipiendum puto, neque aceto mulso, vti Interpretes voluêre, sed trifolij pulegiive decocto, aut acida muria locum fouet. Diosc. 2. περὶ ἰοβ. de omni genere virulētorum morsuum verba faciens, κατ' ἀρχὰς δὲ, inquit, ἀπὸ τοῦ ἰοβόλου τριφύλλου ἀφέψημα καταντλεῖν, hoc est, *virulentorum ictus trifolij decocto foueneo*. Aëtius, post scarificationem & gallinaceorum impositionem, vult plagam trifolij bituminosi decocto calente diu multúmque foueri: sin paruo tempore id fiat, peius affici ægrotantem asserit.

ἄγχουσαν τὴν λεπτόφυλλον] Nonnullos etiam scribit Paulus anchusam hanc tenui constātem folio ex collo suspendere in eundem vsum.

ὅσον κοτύλην ἐν ὀξυκράτῳ] Ita & Actuarius. At Paulus, ὅσον ἡμικοτύλην σὺν μελικράτῳ. Κοτύλας autem αὐτῆς κοτύλας vsquam repetiri vix crediderim: quare hîc saltem, ἡμικοτύλιον, reponēdum censuerim.

σκόροδα ποιεῖ χυλός] Paulus in morsu Viperæ αὐτάρκεστατον, hoc est, *efficacissimum* asserit esse remediū σκοροδοφαγίας ἢ ἀκρατοποσίας, *alliorum*, inquàm, *esum & meri meraci potum*, adeò vt si quis multum eorum vsum adhibeat, nullum prætereà auxilium sit desideraturus. Idem Aëtius refert ex Archigene, & Diosc. in περὶ ἰοβ.

αἰδράχνης αὐτοῖς καὶ σπέρματος] Paulus ex Lyco sic habet: σανδαράχης ... α. αὐτῶν σπέρματος ἰξύβαφον. Arabes Auicenna, Serapio & Albucasis, in curatione Viperini morsus, huius eiusdem antidoti meminerunt, eámque non quidem Lyco, sed (nisi falluntur Interpretes) Lucę tribuunt, ac auripigmenti etiam rubri, quæ Græcorum est sandaracha, mentionem faciūt: quod tamen rarò admodū in remedia interna recipitur, quippe cùm venenū sit causticum & erodens. Quare suspicor equidem lubricum fuisse scripturę lapsum, & loco αἰδράχνης, aut etiam σανδαράχης, legēdum, ..., quam etiam Serapio huic eidem medicamento præter auripigmētum admiscet. Fortassis etiam pro, αὐτῶν σπέρματος, restituēdum fuerit, πηγάνου σπέρματος, hoc est, *seminis rutæ*: nam & hoc in eiusmodi medicamentis theriacis vix vnquam omittitur, ceu contra virulentarum bestiarum ictus excellenti remedio præditum. In Oribasij antidoto, quæ habetur apud Paulum

legitur *anisi acetabulum, piperis drachm. iij. aristolochiæ ϰότυλας, opij, castorij, myrrhæ an. drachm.* j. &c. Attamen citra vetustorum codicum certiorem fidem quicquam immutare minimè ausim: illud tantùm obiter admonere visum est. Cęterùm nonnulla ex commemoratis hoc capite remediis paulò aliter præparant recentiores Græci, Paulus, Oribasius & Aëtius: ac præter hęc complura alia tam simplicia quàm composita, partim interna, partim externa recensuerunt, quæ studiosus Lector ab Autoribus ipsis facilè repetet.

Cap. xxx. καὶ πρὸς τοὺς] Otiosæ repetitionis vitandę gratia, placuit cum Cornario quę sequuntur in contextu ad calcem vsque capitis vna litura expungere: eorum verò loco hæc ex Paulo transcribere, quæ quidem hîc desiderari meritò videbantur: [illegible] [fortè, λεῖον.] [illegible] [Diosc. in ἀντιφ. χαῦνα] [illegible] Hæc porrò remedia, quæ priuatim tum ad dipsadis seu Presteris, tum & ad Hæmorrhoi morsum conferre totidē verbis prodidit Paulus, apud Dioscoridem in ἀντιφ. confundi videtur: ibidémque nonnulla etiam alia insuper adiiciūtur. Pro eo autem quod habet Paulus, σκόρδον μεθ' ἱερίου, rectiùs illic legitur, σκόροδα λεῖα σὺν οἴνῳ. Et certè quidem Diosc. 2. de mat. med. iis quos vipera aut Hæmorrhous momorderit allium ita commendat, vt præsentissimum censeat esse remedium, *si modò*, inquit ille, *continuò pòst vinum superbibatur, aut ipsum ex vino teratur, ac in potione sumatur.* Sic caput serpentis quod vstum potui datur apud Paulum, Dioscorides in ἀντιφ. vulneri tantummodò imponēdum existimauit. Vnum verò admonendum superest, apud Aëtium portulacę folia cum polenta permisceri, cùm tamen Paulus portulacæ folia trita cum aceto, ac polentam seorsim ac per se admoueat. Cæterùm hanc venena Hæmorrhoidum Presterúmque restinguendi vim non omni quidem portulacæ tribuit Plinius, lib. 20. cap. 20. sed syluestri tantùm, quam peplium vocari scribit.

Cap. xxxi. κονία τε ἐνδεῖται] Paulus, ἢ κονία δρυὸς ἐλαίῳ ἀναλῦσαι. Sic & Actuarius. Hanc iccircò scripturam & nos secuti sumus. Sed cùm illorum Interpretes *κονίαν, lixiuiam* verterint, nos *cinerem* interpretari maluimus. Dubitauit & Cornarius, an κονίαν vt aliàs ita & hoc loco *calcem* vertere debuerit, quoniam vocem δρυὸς minimè agnoscit, & apud Aëtiū inter peculiaria contra Chersydrum remedia calx viua oleo permixta recensetur.

ἢ ῥίζα δρυὸς] Actuarius hoc loco vocem, δρυὸς, omisit: & certè quidem nos quoque ex proximè præcedente linea perperàm huc translatam existimauimus, ita vt nō quidem quercus, sed ipsius aristolochiæ radix desideretur. Sed quod proximè sequitur de hordeacea farina, aliter quàm habeatur apud Paulum & Actuarium distingui oportere iudicauimus. Visum est enim illud, ἀλφίτων, vtrobique, veluti & apud Dioscoridem, rectiùs cum sequentibus coniungi posse, vt sit alterius periodi principium.

ἐν κεράμῳ ὀξυκράτου] Paulus nō multò rectiùs, ἐν κεράμῳ ὀξυκράτου κυάθοις δυσί. Nos verò ita restituimus, ἐν κεράμῳ ἢ ὀξυκράτου κυάθοις δυσί.

ἢ πρασίου χυλὸς] Marrubij succum etiam desiderant Paulus, Actuarius & Auicenna. Attamen Herm. Barbarus πράσου, hoc est, *porri*, legisse videtur. Et certè quidem ipse quoque Celsus contra Chersydri ictum porri succum cum hemina vini commendat, lib. 5. cap. 27. quo loco & alia nonnulla proponit remedia, quorum hîc nulla mentio. Recensuit & Paulus inter Natricis remedia nasturtium agreste, asphodeli semen florémve, & cum vino fœniculi semen. Aëtius cupressi pilularum & myrti baccarum an. drach. j. terit, & cum melle rosaceo aut vino mulso propinat: quod genus auxilij ipse etiam Auicenna commemorat.

Cap. xxxii. καὶ ἔρπυλλος σὺν ἀσφοδ.] Nos cum Hermolao & Cornario ista sic ex Paulo & Actuario emendauimus: καὶ ἕρπυλλος σὺν ἀσφοδέλῳ λειανθείς. [illegible] Huius etiam scripturæ vestigia in vetustis Dioscoridis codicibus adhuc extare Goupylus annotat. Attamen siue κόρδυλον cum Paulo, siue κορδύλιον cum Actuario legas, parum interest, quoniam vtrunque cōtra venena valere compertum est, vel ipso teste Dioscoride in libris de mat. med.

Cap. xxxiii. ἢ σκαριφίζειν] Paulus addit, καὶ ἐγχαράσσειν βαθείας μέχρις ὀστέου. Vult enim non tantùm scalpello circuncidi partes ictas, sed etiam adigi scalpellum altiùs, ad os vsque, ne dira contagio serpat in vicinas partes.

ἢ καυτηρσεῖ αἱμαχεῖον] Cùm deprauatè legeretur in Ald. codice, αἱμαχεῖον, itémque in Parisiēsi, ἱμαχεῖον, neque vtrouis modo sensus vllus cōstaret, restituimus, αἱμαχεῖον, ex Paulo & Actuario: qui quidem sic habent, ἢ καὶ τὰ λειπόμενα τοῖς καυτηρείοις αἱμαχεῖον. Cæterùm præter ista Chirurgica auxilia, medicamenta tam simplicia quàm composita partim foris vulneri Cerastæ imponenda, partim intra corpus sumenda varia reperias apud Diosc. de mat. med. itémque in ἀντιφ. Aëtium, Celsum, Plinium & Auicennam.

Cap. xxxiiii. καὶ πήγανον πρὸς πότον] Lego ex Paulo, καὶ πόθῳ μετὰ πότον &c. alioqui vix vllus constabit sensus. Porrò & Aspidis morsus remedia alia legas apud Diosc. tum sparsim in libris de mat. med. tum etiam proprio capite in ἀντιφ. itémque apud Galenum, Aëtium, Plinium, Celsum & Q. Serenum.

Cap. xxxv. τὸν μόνον τοῖς ὄφεις] Vanum & superfluum existimauit Aëtius auxilia contra Basiliscum commemorare, quoniam qui vel ab eo conspecti fuerint, aut eum sibilātem audierint, protinus è medio tollūtur, nedum ab eo demorsi curationem recipiant. Actuarius itidem mortem auxilia quæuis anteuertere prodidit. Sed & Auicēna quoque illius morsum immedicabilem asserit: conferre tamen maximè, si quid aliud, semen papaueris, aut castorium ad drach. j. sed eo loco semen pro succo papaueris perperàm legi crediderim.

Τῷ Θεῷ δόξα καὶ χάρις.

CLARISS. vir Io. Sambucus Pannonius, Cæsareus olim Consiliarius & Historiographus, præter varias in Dioscoridem lectiones, quas ex complurium manuscriptorum exemplarium fida diligentique collatione hinc inde excerpserat, notas etiam suas & obseruationes in eundem Autorem nonnullas nobis simul & semel quàm liberalissimè communicauit: quibus te quoque defraudare neque volui neque debui: quandoquidem vt loca quædam difficilia aut alioqui sat obscura iis interdum illustrantur, ita & ad alia præterea diligentiùs examinanda via tibi quasi patefit. Occurrent, fateor, haud ita pauca, quæ vt mihi ita & tibi fortasse meritò suspectiora, aut veritati dudumq; receptæ Medicorum opinioni minùs consentanea videbuntur: attamen malui, qualiacunque erant, iudicio tuo subiicere, quàm temerè nimiúmve audacter quicquam immutare. Tuum erit, quicquid id est, æqui boníque consulere, hominémque literariæ Reipub. quandiu vixit iuuandæ quàm studiosissimum pro tua prudentia excusare: quippe cui, ceu Aulicam vitam agenti, quum alia quàm Medica sæpenumerò tractanda essent, ad amussim singula expendere non ita licuerit. Cæterùm hoc vnum monitum te volui, Lector, vt hisce optimi viri lucubrationibus non nisi adhibito maturiore iudicio fruaris. Interim vale.

IN DIOSCORIDEM OBSERVATIONES seu Notæ Io. Sambuci Pannonii, Cæsarei Consiliarii & Historiographi.

IN LIB. I.

CAP. I. Iridem bulbosam Recentiores veram nondum mihi videntur ostendisse.

CAP. II. De Acoro in Nothis caput est verum Crateuæ. Cæterùm nec est gladiolus, nec galanga, minùs calamus aromaticus: id quod vtriusque dosis differens arguit. Calamum non habemus: galangã tamen Acorus magis simulat.

CAP. VI. Tripolitana illa nardus spicea, quam vulgò vsurpamus, legitima est.

CAP. VII. Si Saliunca species sit Nardi, in Vngaria æquè visitur, vt in Istria. Matthiolus vnica radice suam apposuit.

CAP. VIII. *εἰν αὐτῇ σῖμ.*] Cod. Hisp. *ἀνασῖμα*, quasi dicat, *non diu sustinet*: aliter qui folia & caules eryngij tribuit Dioscõ seipso dissentit.

CAP. IX. Bacchari cum hoc asaro nihil commune, sed asaro Crateuæ, nec huic aliquid societatis cum asaro Crateuæ.

CAP. X. *μείζω δὲ καὶ πρυθ.*] quidam legêre, *ἄνθεα*, nec prorsus Autor narcisso assimilat. Putarim esse Pseudostœchada potiùs quàm aliud. Et rusticam illam Geo Plinij similem Caryophyllatam coniicio.

CAP. XIIII. Si Serapionis quæ ex Dioscoride transtulit expendas, deprehendes Dioscoridẽ hîc & in Phu & alibi mutilũ esse & cõfusum.

CAP. XV. In vetustiss. codicibus, Costus Angelicę effigie passim pingitur. Nos solam habemus amaram, non acrem nec dulcem, & radiculæ folia ignoramus. Aliqui suspicantur esse zedoariæ propaginum radices.

CAP. XVI. Iuncum odoratum esse Cyperũm nostrum, vel Celsi quadratum dubito.

CAP. XXVII. V. Codices sequens caput huic priori adiiciunt. Illud Helenium Panacen Chironium Theophrasti quidã arbitrantur. Ac Dioscoridis Chironiũ, videtur secundũ hoc Heleniũ.

CAP. LXII. Etiam Susinum istud, vt Iasminum, est Arabibus frequens.

CAP. LXXX. Si Bdellium non est Caucalis, nec erit herclè Myrrha: qua vera nos caremus. Barbari ineptè myrrham stacten coniungunt.

CAP. CI. Succinũ & Ambra Naphthæ sunt: Ambra Can cœli bonitate differt.

CAP. CIII. In multis manu transcriptis de Iunipero pauciora offenduntur verba: vt in excuso quædam aliena suspicari liceat.

CAP. CXI. De Vlmo lignorúmque carie duo capita in vetustis desiderantur: in margine tantùm Epigraphe: *Κεραμὶ σιζονίμων*.

CAP. CXXII. Quamuis dissideant Herbarij, notę huius spinę cum vulgata Berberi seu *Berbſali* conueniunt.

C. CXXVII. Hypocistus eadẽ, sed tãquã subgerminãs plãta cum Cistho, quod sæpe ipse conspexi. Nec confudit Plinius Cistum & Cisum. Nam Theophrastus & Theocritus ita ipsi appellant: ac V. codex, *ὑποκισσον*, pro hypocistho legit.

CAP. CXXXIII. In extremo quidam Cod. habebat: [illegible] quæ ex Gal. deprompta videntur.

C. CXXXV. Miror quid de nostrate vitice & Bohemica olea quidam prodãt. Sed plus miror Galenum frigidam æstimare, & cõtrà Rhodiam radicem in tertio calidorum censere.

C. CLXX. De altera Mespilo V. multi silent: sed Gal. in lexico suo agnouit mespila lapidosa minoráq; ferè vt sorbus torminalis. Quòd autem ait [illegible], V. codex præcedentis capitis fructibus attribuit.

C. CLXXV. De arbuto V. C. silẽt: Flor. tamen

habet: qui pro, κομάρεια, habet, ἀνδράχνη. Arborescentia sua Arbutus ab Vnedone differt, quicquid alij argutentur.

CLXXX. In extremo Mori quidā hæc ad marginem ostendebāt, non absona à Sycomori dotibus. ἀλλ᾽ ὅτι καὶ πῶς μέγα ἀγελα ... χαμαιβάτῳ ... Cęterum de ficu Cypria Florentinus codex non habebat.

CLXXXVIII. De Iberide V. cod. nihil hoc loco, & halicacabo finiunt librum satis confusa descriptione ex tribus plantis. Iberis verò ponitur in lib. 2. de Lepidio. Eadem enim cum Lepidio videtur Galeno, 7. simpl.

IN LIB. II.

XXIX. Qui in magno volumine & alibi pictus cōspicitur Silurus, nō est vllo modo Diosc. imò & Vngarorū *schulle* nō per omnia cōuenit.

L. Duo V. C istud caput non habent, licet vt alia huius generis stare possit.

CIX. Non est φοινιξ Simeonis Sethi: nā ex variis confieri solebat, licet dotes eædē narrentur.

CX. De Curmi quidā Cod. caput nō habent: & cū Zytho idē videretur. Sed v. cod. pro κρίθης, κίσχιν legūt, vt ferè sit Cumanorum potus *bodza*. Huius generis fortè Orosius meminit, lib. 5. c. 7.

CXIII. Gal. in Hipp. zeam, olyram putat. Olyra est spelta potiùs, quæ certè Italorum zea nō est, (dulcis est olyra) nec segala illa amara & atra, affinis arincæ Plinij.

CXVI. V. C. carent hoc cap. Byzātinus in nothis censet. Aliud eius loco offeret se, lib. 4. p. 294. sed Crateuæ nomine insigne.

CXXI. Sesama hodie ignoratur, quando cum Sesamoide confunditur.

CXXV. Huic in V. C. subiunctū erat caput, sed ad orā, nō absonū profectò: ... Huius gen' in Pānonijs ipse vidi: vires tamē haud sū expertus.

CXXXI. Ego de leguminibus, prę̨sertim Germanicis, dum meliora legero, omniū disputationibus & censuris Tragi iudiciū haud postpono.

CXXXIII. V. C. aliqui carent: & Auicenna malè fabam AEgyptiam somniat.

CXXXVI. Buniades, opinor, Italorū *Naoni*, napi oblongi solidi sunt: quorundam subtilitates hīc non curo.

CXXXVII. Vtcūq; radix & quandocūq; sumitur, flatib' ructuosis molestior fit, nec dignè aurea in Delphis, rapū verò è plūbo dicatū fuit. Cęterū Simeonis Sethi recētioris Græci cōciliatio non negligēda, vt & allij esse potest, cū Diosc. & Gal. Certè q. humida sūt & ad flatus parata aluo, pręmittēt: qui dura, pòst ingerēt: qui verò solido & bene coquēte stomacho, ante cibū: cōtrà, qui imbecillo. Huius sententiæ sunt Diosc. & Orib. nisi fallor: dum vomituris qui plerumque duriore sunt aluo, antè assumenda: Plinius summo cibo arbitratur, contra Diosc. 20. cap. 4.

CXXXVIII. Hipp. 2. Mulieb. longę meminit, sed in oleraceis censet. Quid si Persarum est *Turma* & Vngarorum nostrum *marrotch*: licet piperitim nostratem & Thlaspi Crateuæ & Sinapi Persicum possis suspicari.

CXLII. Si Diosc. nobis Lampsanæ folia diffet, pateret etiam Raphanus syluestris. Plinio certè brassicę syluestris est species: si hoc est, non erit vnquam armoracia vulgata.

CXLVI. Gal. brassicā cōtra Diosc. visui obesse asserit: fortè verū, si oculi nimiū sint sicci. Vulgatū autē puerbiū de Crābe bis cocta, nō de brassica equidē accipio: sed cū eruditioribus, qui fabellā de Carābe seu Crābe oppido, eiúsq; casus ad nauseā repetitione in Schola à Ludimagistro quodā narrāt, acceperim: qui in declamationib. & commētationibus suis inepte semper eius rei quiddam cum stomacho auditorū memorabat, velútque Cupressum Horatij vbique simulabat.

CXLVIII. Si folia sunt κισσώ, & aristolochiæ στρογγύλης admittas, quid sit nescio: licet soldanellæ viribus congruat.

CL. Credo hāc quoq; vel Diosc. nō satis explotatā: quòd eā nō satis prodiderit, alioqui collatā cū aliis toties. Etsi nesciū p portulacæ memoriā generaliter ipsū vagatū: at certè cepęā verā, paronychiā, chamęsycē si habes, portulacā videbis.

CLVIII. Est alioqui herba stellaris. Sed Theophrasti Coronopus ferè Virgil. paliuro cōuenit. Theophr. tamē & Diosc paliurus idem est, & tantam acrimoniam sanguinaria non erit.

CLXIIII. Pepo, si circūstātiis descriptionū insistas & verbis, videtur cū *Batheca* idē. Anguriā suspicor Auicēnę melonē Indicū, alij Grę̨cū, vt Vngari quoq;. Plin. grādes oblōgos, maturos, pepones vocat: minores & rotūdiores, melopepones, ad effigiē cydoniorū respiciēs. Si hęc nō sūt vera, tātū Diosc. de cucumeribus scripsisse affirmabo.

CLXVII. Miror Gingidiō à Diosc. cōmissam cū pastinaca agresti, nisi desit in textu, πῶς φύεται.

CLXXVII. Quid si Medica est cytisus pratensis nostra?

CLXXXV. Hipp sauridiō habet p cardamo, quæ & cardamina dicitur, ob formæ similitudinem.

CLXXXVI. Hoc si nostrum nō est Nasturtium, Crateuæ thlaspi nullum video, foliis latis, radice insigni. Nō enim μικρὰ ἔχει ait esse, vt scrophulariam aut lunariam.

CLXXXVII. Quadā manuscripta multorū annorū hoc capite carēt. Sed quia apud Oribas. sub nomine Brabæ legitur, licet id Mathiol. nō animaduerterit recipiemus. Alij Arabim vocari tradūt. Videtur nasturtij genus: si radicis quoq; meminisset & vmbellam omisisset, aliud indicarem. Plinius flore, non vmbella aut foliis & semine, de Dryophano loquitur.

CLXXXVIII. Primam non leuiter coniicio esse Sesami speciem in segetibus frequētem. Alteram μελάμπυρον illam Patauinā, cuius & Angli meminēre Germanis *Hainreysen kraut*.

CXCIIII. Fuchsius cōtra Diosc. asaro cyclaminis folia adscribit. Austriaci *haselwurtz* vocant. Tragus verò hāc malè cū asaro, quā ille prius *haselwurtz* vocat. Nā asarū p̄bè Germani *naytrachwurtz* nominant Diosc. vtrāq; satis discernit, dū ait rotūdiora folia quàm cyclamini aut hederæ.

CCV. Si lepidion herbula est, non erit nasturtium aut simile quid. Veruntamen Columellæ syluestrem raphanum Lepidium dicas. Domesticus verò, piperitis esse potest.

CCXII. Nostra non exulcerat, sed insipida fere ideò malim, ἕλκους, quàm, ἑλκοῦσα, legere.

CCXVII. Aliud hoc Telephiū ab illo in quarto ille tebraceo. Quòd si cū papaueris folia, vt fa

suspicor, contulisset, esset καὶ φύλλον Theophr. Si scorpij foliis, esset prorsus Scorpioides Theophr. Quid sit dubito, nisi sit Brassicana perfoliata, quæ passim sponte prouenit, vel potiùs syluestris portulaca cum Galeni onomastico, aut certè *hunerdorm*.

Huic capiti cômodiùs subnectes cap. de Iberide, extremo lib. I. positū. Diceré verò Iberidē eādē cū Lepidio, nisi distinxisset locis, & hoc esse dixisset. Cæterùm qui textū corrigūt, addētes, & pro, reponētes, nō omnino sōmniāt. Gal. in 7. Simpl. cū Aëtio conuenit. Blattariā quidam esse contēdit: vbi binę radices? quid si sit syluestris φλόμος blattaria? & Mariana rosa Lychnidos species, vel cui flores μέλανες?

IN LIB. III.

Cap. II. Hoc capite Rhabarbari & Rhapontici vires confundi videmus: neutrius enim viribus totus textus côgruit: hinc tot lites ortæ. Aut certè côfusionem hanc Diosc. peperenīt variorum diuersę narrationes de vtraq; valdè simili radice: neutram enim ab ipso visam suspicor.

XIII. In margine cuiusdā cod. de foliis hæc reperi: ... Cæterùm quæ à doctiss. Mathiolo pingitur prior, albo Scolymo foliis respōdet, nō nigro: altera verò, nō ..., sed ... habet, vt ex his Arabicā quoq; ignorem.

XVIII. Acanthij veram effigiem nondū vidi. Alterū congruit horto Patauino. Certè carduus benedictus Cnici syluestris historiæ, si Theophrastum legas, conuenit: licet ille vires, vt aliorum multorum, sileat.

XXIIII. Non hallucinabitur, qui Vegetij Eryngium, Cartamum syluestre dixerit.

XXV. Vulgati codices nō genuinam pingunt Aloën: nam bona & succosa ferè arborescit, & hiscunt ita folia.

XXXI. Stœchas Arabum differt ab illa odora, quæ helichryso assimilatur. Nam altera artemisię tenuifoliæ species videtur, apta scopis.

XLV. Thymbram suspicor nostram hyssopum esse propter foliola: quia verò spicas vmbellosas gerit, potest maiorana quoque syluestris esse.

XLVI. Hallucinatur Plinius, qui serpyllo satiuo tribuit proprietates syluestrium.

L. ...] Si hoc est verum, non est igitur ocymum caryophyllatum.

LIIII. Si moly allium quoddam est spicis nō diuisum, nō erit molyza Hippocratis. Iā si etiam Galeno ..., nescio cur quidam doctiss. vir in sua Epistola, occludere, pro, aperire, dicat. ... certè, contrà, nō significat: ideò Paulus quoque ... esse censet.

LVIII. Quid si nostra sit vulgata & maiuscula illa capraria pimpinella?

LIX. In veteri codice pictura Italorum Carotam repræsentabat: nostram verò pastinacā croceam pro hortensi pingit.

LXIX. Alterū gendt est *Ritterspern*, quod ipsū ... Theophrasti conicio, nō frustrà.

LXXVII. Equidē Petroselinū Diosc. cômunē & tritam pimpinellā, non stypticā illā, arbitror.

LXXXVII. Cachrys non est semen thymi, sed propiùs refert libanotidem.

XC. Quid si Sphondylion hoc cum illa Caroli Imperatoria conuenit: ac nostrum Sphondylium, præcipuè viribus, sit Ostrutium vulgi?

XCIIII. ...] In Lotharingicis vetustiss. imaginibus hoc loco Imperatoriam expressam côspexi. Porrò siquid côgnit cū Angelica & Ligustico; Silphion est, vel eò quoq; quòd nimiùm ... sit & vesicæ noxia Angelica. Sed in Galbano meminit Diosc. sphondylij, quasi ea sit acredine vt serpētes enecet, ideóque adducor vt credam Imperatoriam esse Sphondylium, nisi sit secūdum genus Silphij. Nec omittēdum hîc, ipsi Hipp. 2. de muliebrib. & alibi semen Silphij φύλλον dici, radicem autem laseris, ...

CVIII. Polycnemon ... est ad betonicā Pauli, aut certè mentastrum est syluestre.

CIX. Clinopodion facilè vulgaris fuerit maiorana, si eam serpyllum esse coniecerimus: sed incertum est, lecti pedes cuiusmodi fuerint.

CXII. Nostras Veronica à V. cod. pingitur.

CXVI. ...] Vetus hæc reijcit. Alludit porrò ad hemerocallida Persicā. Sed nostrū liliū côualliū si nō est species ... Theophr. quid erit?

CXXI. V. codices istud caput illegitimum censent, & cum hemionitide idem dicunt.

CXXVII. ...] Quidam abrotoni speciem appingunt. Cùm addatur esse ..., illa autem grauiter oleat, ego tanacetum intelligerem *Reinfarn*.

CXXXII. Credo esse Plinij Impiam incanam.

CXXVII. Proditam nuper Hemerocallida genuinā adhuc nō credo: nec Diosc. côuenit, quod idem eodē ferè modò lilium rubrum describat.

CXLVIII. Si hęc nostras Nymphæa veterū est, miror nec vsum radicis nec seminis esse probū, & quorū olim nō erat vsus florū apud nos esse tātū.

CL. Androsacē V. cod. ... quoq; appellat. Cæterùm si est ..., & adeò ..., herclè nec erit cassutha nec epithymus.

CLIII. Fortè est quod Dodonæus pro peplo pingit: alioqui quid sit nescio.

CLV. Matricariæ vulgari conuenit Parthenium, itidémque Pliniano amaraco.

CLVI. Quando notū est & magnitudinis esse notā, Buphthalmus non bouilli, sed oculi magni effigiē refert. Quidā sub capite Elleborinæ describit. Sed ..., nō ... Hipp. confundit.

CLXIIII. Alcea nō absimilis est cannabi syluestri, qua multi tumores discutiunt & eupatorij loco abutūtur: vel est chrysogonō. Profectò nec pictura vetus, nec verba pro Mathiolo faciunt.

CLXV. Mathiolus cannabin ... pingit, cuius non fit mentio apud Dioscoridem.

CLXVIII. Quidā in margine se dixit, ..., ad facilem partū alludēs, legisse. Si portulaca esset, Diosc. cum ea nō contulisset. Quid sit, me latet.

CLXIX. Caucalis tāta radice repugnat Aëtio. Cæterùm Damasonion alterum est hoc Alisma.

CLXXII. De Ascyro caput codex quidā perperàm hyperico ascribit. Cęterùm Plinius multis imponit, dum ascyron cum androsæmo miscet.

CLXXIIII. Corin & Hipp. & Galenus vocāt etiam hypericum: quo exēplo colligo nō omnes nominum varietates à Dioscoride abstergēdas.

IN LIB. IIII.

Cap. I. In radice quiddam requiro: cætero-quī vulgaris nostra conueniret.

VII. In vetustiss. cod. sunt legitima quæ in nobis leguntur: & contrà, excusa quæ visuntur manuscripti aliquot nō habent: id quod te, Lector, monere volui. Hîc autem alteram scito, & prio-

Nonnulla quæ inter relegendum immutanda deprehendimus, ita restitues:

Pag.1.d. *Veruntamen priscis*, &c malim: Veruntamen priscis, etsi pauca tradiderint, adhibitæ nihilominus in iis ipsis accuratæ solertiæ testimonium reddi par est. At minùs probandi recentiores (quo in numero sunt Iulius Bassus, Niceratus, Petronius, Niger & Diodotus, Asclepiadæ omnes:) quippe qui vulgatam, &c. pag.2.b. *quæ quidem argumento sunt*, &c. malim sic: Quæ quidem argumento sunt, ea non ex oculata fide, sed accepta potiùs ex auditu ab aliis narratione tradita ab illo fuisse. Porrò etiam in ordine peccarunt: dum alij nulla facultatis cognatione iuncta medicamina consociarunt: alij ordinem modò elementorum secuti, eorum tum genera tum vires a sua cognatione ita disiunxerunt, vt, &c. pag 3 a. *vt qui toti sit artis*, &c. malim: quandoquidem arti toti coniunctus est, cuiúsque partibus omnibus incomparabile præstat auxilium: insupérque ars ipsa per illorum præparationes ac misturas, eorundemque in morbis experimenta incrementum capere potest, plurimùm ad id conferente singulorum medicaminum notitia. Familiarem verò vulgatámque materiam etiam complectemur, &c. pag 7.d. *Illita verò*, &c. malim: illita verò pilos quàm primùm aufert. p 8 c. *quod vitium*, lege: sed huiusmodi vitium. p 9. d. *herba est sine*, &c malim: herba est caulis expers & candidior, minúsque oblongis prædita foliis. Quin neque radicem habet amaram, &c. p.12.b. *hoc est, germen*, lege: hoc est, Molyleticum germen. p.17.b. *bonus succus*, lege: bonus liquor. p.43.c. *ostendimus*, lege: ostendemus. p.49.a. *Exprimitur & succus*, &c. malim: Exprimitur & succus ex cortice, radice ac foliis hunc in modum: Hæc simul in aqua sufficienter coquuntur: quæ quidem vbi à coctione refrigerata fuerit, abiectis foliis iterum deinde coquitur, &c p.60.c. *coarctata atque immissa*, sic malim: coarctata si immittatur. p 62.c. *quorum decoctum*, lege: Eorum decoctum. p.74.b. *Cœliacis & dysentericis*, &c. lege: Tritæ & aqua aut vino inspersæ ac bibitæ cœliacis & dysentericis conueniunt. *Sic in contextu Græco pro*, [Greek], lege, [Greek] p.86. c. *aluúmque molliunt*, lege: aluum quoque molliunt. ibid g *addito absinthio*, lege: additis absinthio. p 87.c *carne quæ in amb* lege: præmunita carne quæ in ambitu est subacta farina. ibid g. *vitiligines alb.* &c. lege: leucæ. p.112.e. *valde confricando*, lege: validè confricando. p. 145. g *eorundem adustiones*, malim: eorundem vlcera superficiaria epicaumata dicta. p. 162 a. *ore sanguinem reiicientibus*, lege: ore vitiosos humores reiicientibus. p.163.a *Aluum autem turbat*, lege Aluum porrò turbat capparis, stomacho, &c. ibid *fructus drachmarum*, &c. lege: Semen drachmarum duarum pondere ex vino potum *& paulò post pro*, *epotus itidem*, lege: epotum itidem *deindéque pro*, *ex aceto decoctus*, lege: ex aceto decoctum. p.169.e. *Folia ad senas horas*, &c malim: Folia ad senas horas imposita leucen sanant: verùm postea hordeaceam farinam hydrelæo subactam adhibere oportet. p.171.a. *citra vllam liquoris sorbitionem*, malim: nullo liquore insuper absorpto. ibid.d. *alus ex aceto mulso*, malim: alus in oxymelite. ibid.f. *icterinos affectus*, corrige: vterinos affectus. p.174. b. *magnitudinis*, lege: magnitudine. p.187.b. *atrioribus*, emenda: latioribus. p 189. c. *sabina*, lege: saluia p.191.d. *satureia*, malim: thymbra. p 194 a. *aridique*, lege: aridique. p.205.b. *radix verè*, lege: radix verò. p.213.e *oboli põdere deuorandus datur*, lege: oboli pondere cera oblitus deuorãdus datur. p.214.d. *offusámque*, lege: & offusam. p.226 c. pro [Greek], lege, [Greek]. p.227.d *si eum perunxeris*, malim: illum si perunxeris. p.232.f *hæ eadem*, corrige: hæc eadem. p.234.f. *adalligata*, lege: adalligatũ. ibid. pro, *effodiendam*, lege: effodiendum. p.237 f. *Lithospermon quod*, dele: *quod*. p.248.e. *Radix ex vino bibitur*, lege: Radix ex vino aut aqua bibitur contra venenatas bestias, dysenteriam, vrinæ diffic. p.259.a. dele *pediculis*. ibid.f. *erumpentémque ab*, lege: & erumpentem ab. p.264.e. *vnius pondere ex vini*, lege: vnius pondere cum thuris obolis tribus ex vini. p 266.c. *semine nigro. Nonnullis*, lege: semine nigro, quod pithitis [quasi doliare] nominatur. Nonnullis & ipsum rhoeas ex eo dicitur, quòd ab eo liquor emanet. Est & tertium agrest. ibid.d. *trochiscos oportet, ab͂que*, lege: trochiscos oportet, hique siccati ad vsum recondendi. p.267.g. *multùm opio*, dele: *multùm*. p.269.d. *pingue, molle*, lege: pingue est, molle. p.283.a. *testisque ad mare*, lege: testisque piscium ad mare. p 284.f. *decoctum ruptis*, lege: Eius decoctum ruptis. p.301 c. *ad colorandum*, malim: ad compagem pharmaco inducendam. p.358.f. *addito ære*, lege: addito chalcantho aut, &c. p.374.c. *offendunt*, lege: offundunt. p.375.c. *inspersum fronti cochlearis*, lege: inspersum aquæ cochlearis. *In medio pag.* 17. *Schol.b. ante* [Greek], add. c.cxiii. *Item pag.* 19. *b. circa medium ante* [Greek] add. c.cxxx. Item pag.61.a. post primam annotationem, lege: [Greek]) Plinius de Ruta, lib.20.cap.13. *Si vrinam mouet, vt Hippocrati videtur, mirum est quosdam dare velut inhibentem potui contra incontinentiam vrinæ.*

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ ΠΕΡΙ ΕΥΠΟΡΙΣΤΩΝ

ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων φαρμάκων
βιβλία δύο, πρὸς
Ἀνδρόμαχον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBAEI DE FACILE PARABILIBVS TAM

ſimplicibus quàm compoſitis medicamentis, ad Andromachum,
libri duo.

Interprete Iano Antonio Saraceno Lugdunæo, Medico.

Apud heredes Andreæ Wecheli, Claudium Marnium,
& Ioannem Aubrium.
M. D. XCVIII.

EXIMIO VIRO ET AMICO INTEGERRIMO, D. IO. SAPORTÆ, REGIO APVD MONSPELIENSES MEDICINÆ PROFESSORI, IANVS ANTONIUS Saracenus, S.

DVOS hosce libros, Vir clarissime, qui quidem omnium propè morborum curationem per εὐπόριστα remedia, eaque simplicia aut certè ex paucioribus composita, complectuntur, plerique Dioscoridi Anazarbæo ascriptos falsò fuisse suspicantur: nec immeritò. Enimuerò vix quisquam reperietur, cui vel prima inspectione non videantur partim ex illius libris de materia Medica, partim ex aliorum quorundam Autorum scriptis, non quidem ipsius Dioscoridis, sed alius potiùs cuiuspiam opera, collecti & quasi consarcinati: quippe cùm hic simplicibus nonnullis prorsus aliæ tribuantur appellationes, quam quæ apud illum extant, ac solœcismi etiam complusculi, in quos vix alibi Autor ille impegisse deprehéditur, passim occurrant. Attamen cùm alioqui dicendi genus vnum idémque constet esse, aut certè nó ita ei dissimile, quo Dioscorides noster ἐν τοῖς ὑλικοῖς vsus est, prætereaque sæpenumerò ab Aetio ad hunc eundem Autorem remedia varia referantur, quæ non aliunde quàm ex his ipsis Parabilium ad Andromachum libris deprompta nemo non iudicet: vnà cũ piæ memoriæ doctissimis viris Morbano & Gesnero eò facilè adducor vt credã, & hosce libros, æquè ac priores illos, Dioscoridi Anazarbæo attribui oportere. Neque verò cùm sint fuerintque semper vnius eiusdémque stirpis diuersa synonyma, quorum essent aliis alia significantiora, cuiquam alienum videri debet, vnum & eũdem Scriptorem, prout succurrit, modò hoc, modò illud nomen ad arbitrium vsurpasse. Quin & pro diuersorum temporum ratióne, quibus hæc ipsa scribi potuerunt, apud vulgum, *Quem penes arbitrium est & ius & norma loquendi*, diuersa quoque nomina inualuisse mihi fit verisimile. Quòd ad solœcismos attinet, minimè dubium est, quin plerique librariorum seu incuria seu etiam inscitia obrepserint. Sed & nonnullos interdum ipsi Dioscoridi per imprudentiam excidisse haudquaquã negauerim: quum & ad res magis quàm ad ipsa verba attenderet, & esset illi sermo Græcus insolitus ac inusitatus; vti vel ipse Galenus, lib. xi. simpliciũ, abundè testatus est. Nihilominùs vt quæcunque Dioscoridis nomine circunferebantur opera vno volumine comprehenderentur, hos etiam libros prioribus adiiciendos existimauimus: præsertim cùm, præter ea remedia, quæ in

libris de materia Medica reperiuntur, quamplurima etiam alia minimè spernenda contineant, quæ deinde à Paulo, Oribasio, Aëtio, ac ipso quoque Plinio transcripta facile est animaduertere: quæq; tutò, ceu tot grauissimorũ Medicorum authoritate cõfirmata, in pauperum maximè gratiam vsurpari possunt: vt quibus ad leuãdos sumptus paratu quàm facillima perpetuò præscribi debeant, non item operosiora illa πολυμιγῆ, quæ inanem plerunque ostentationem potius quàm certam vtilitatem præseferunt. Illa tamen ipsa ne ab omnibus quidem indiscriminatim, sed ab iis tantummodò vsurpari velim, qui firmius maturiúsque iudicium adepti, ac longo rerum vsu edocti, & singulorum medicamentorum vires pernouerint, & pro ratione causæ, magnitudinis ac temporis morborum, itémque partis affectæ aliarúmque id genus circunstantiarum, quas Dogmatici suo momento ponderare tenẽtur, remedia laborantibus accommodare didicerint. Etenim quotquot alij aut rerum imperiti aut inexercitati illis ita confident remediis, vt temerè ac citra distinctionem qualia libris hisce proponuntur ægrotantibus adhibeant, multos sæpenumerò in vitæ discrimen adducent, víxque vnquam optatum finem assequentur. Quandoquidem pleraque omnia plus ἐμπειρίας quàm Methodi aut rationis habere vel ex eo constat, quòd rectus conueniénsque illorum vsus, siue eorundem quantitatem, siue vtendi modum spectes, hîc nullatenus, aut certè perquàm rarò, traditur: id quod subinde Galenus, vt in Archigenis, Apollonij & aliorum aliquot Antiquiorum Medicorum, ita & in Dioscoridis scriptis reprehendit. Sed (quod illius pace dictum velim) non omnia simul & semel vbique aptè conuenientérque doceri possunt. Etsi porrò excellentissimi viri Io. Moibanus simul & Conradus Gesnerus hos eosdem libros iam antehac è Græcis Latinos fecerunt, atque suis doctissimis annotationibus & Galeni aliorúmque Græcorum artis Medicæ Principum symphoniis illustrarunt, necnon & quamplurima deprauatissimi exẽplaris Augustani manuscripti σφάλματα emẽdarunt; ac denique in illis edendis ita fœliciter elaborarunt, vt à nemine vix quicquam amplius sperari expectaríve debuerit: attamen & nos, ne officio nostro defuisse videremur, eosdem ipsos denuò recensendos atque recognoscendos sumpsimus: non pauca ex coniectura (quando subsidium nobis non aliunde suppetebat) restituimus: multa (nisi fallor) in meliorem ordinem redegimus: capitum quorundam seriem immutauimus: quæ perperàm disiuncta videbantur, coniunximus, adeóque numerum capitum imminuimus: quæ Dioscoride authore penitùs indigna legebantur, tanquam spuria & adulterina, ad operis calcem reiecimus: denique cùm prior illa interpretatio minimè sibi cohærens aut continuata, sed velut abrupta, imò verò plerisque in locis manca & mutila esset, eam non reconcinnauimus modò, sed etiam renouauimus. Quòd si qua nihilominus censura & animaduersione digna Lectores deprehenderint, vti certè múlta supersunt, festinationi, quæso, nostræ, quam necessitas flagitauit, ignoscant: quandoquidem de his Parabilium libris priori tomo attexendis tùm demùm cogitare cœpimus, cùm illum Typographus penè ad vmbilicum

cum

cum perduxisset. Cæterùm ex amicorum veterum numero te vnum delegi, vir clarissime, cui in his quæ mea sunt dedicarem. Nam præterquàm quod mihi tecum summa necessitudo & familiaritas iam ab ineunte adolescentia intercessit, quæ primùm ætatis studiorúmque communione contracta, mutuis deinde amicitiæ officiis confirmata constantérq; conseruata est: recentia etiamnũ extant tua in meos varia beneficia, quibus ita me profectò deuinxisti, vt nemini plus debere me lubens agnoscã. Siquidẽ è filiis meis, quos istuc ante paucos annos studiorum causa misi, natu maiorem, qui quidem hodie ciuile ius exercet, aliquoties ægrotantem diligentissimè curasti: alterius, qui adhuc istic agit, studia Medica propenso ac verè patrio animo semper adiuuisti, atque ita promouisti, vt, quod postremis tuis ad me literis consignabas, eum speres breui lauream Apollineam non sine laude communíque Symmystarum applausu consecuturum: id quod faxit Deus Opt. Max. cui me meósque perpetuò commendaui. Illis vtique tantis ego beneficiis cùm essem tibi deuinctissimus, nequam ingrati animi notam subirem, mutuam animi mei erga te propensionem ac singularem beneuolentiam hoc saltem leuiusculo μνημοσύνῳ numeris multis impari testatam volui. Id ergo hilari fronte vti suscipias, neque tam muneris exiguitatem, quàm offerentis gratam voluntatem spectes, ac denique, quantuluncunque illud est, æqui boníque vti consulas, te etiam atque etiam rogo. Intereà vale, artis Medicæ Antistes præstantissime, & me meósque; sicuti facis, amare perge. Datum Kal. Mart. anno supra millesimum quingentesimum nonagesimo octauo.

* * *

LEMMATA LIBRI PRIORIS DIOSCORIDIS DE FACILE' PARABILIBVS MEDICAMENTIS, ad Andromachum.

PRÆFATIO.

¶ *Parabilia capitis affectuum remedia.*

CAP. I. Ad cephalalgias recentes & citra febrim.
II. Ad cephalæas seu cephalalgias diuturnas.
III. Sternutatoria ad eosdem capitis dolores.
IIII. Vaporationes & ficciora sternutatoria.
V. Apophlegmatismi.
VI. Perfusiones seu fotus.
VII. Ad Coryzam.
VIII. Sternutationes cientia easdémque inhibentia.
IX. Ad siriasin infantium.
X. Ad phrenitidem & lethargum.
XI. Somnifica foris adhibita.
XII. Eadem intrò sumpta.
XIII. Eadem ano subdita.
XIIII. Lethargicos excitantia remedia naribus admota.
XV. Eadem suffita & pota.
XVI. Ad vertiginem.
XVII. Ad maniam.
XVIII. Ad epilepsiam remedia.
XIX. Amuletum epilepsiæ.
XX. Epilepticos excitantia.
XXI. Eosdem prodentia.
XXII. Ad incubum.
XXIII. Ebrietatem arcentia.
XXIIII. Eandem discutientia.
XXV. Caput offendentia.
XXVI. Somnos perturbantia.

¶ *Oculorum affectorum remedia.*

XXVII. Oculos à fluxione præseruantia.
XXVIII. Eorundem fluxiones sistentia.
XXIX. Ad oculorum inflammationes.
XXX. Ad easdem imponenda fronti.
XXXI. Ad oculorum fluxiones simul & inflammationes.
XXXII. Ad eorundem epiphoras & vlcera.
XXXIII. Ad vehemētissimos oculorū dolores.
XXXIIII. Ad eorundem diuturnas fluxiones & vlcera.
XXXV. Lippitudinis amuleta.
XXXVI. Ad oculorum œdemata.
XXXVII. Ad eorundem confusiones ab ictu.
XXXVIII. Ad oculos cruore suffusos.
XXXIX. Ad oculorum procidentias.
XL. Ad staphylomata.
XLI. Ad oculorum hebetudines.
XLII. Ad oculorum cicatrices.
XLIII. Hebetibus oculis conferentia nocentiáque cibaria.
XLIIII. Ad nyctalopiam, seu nocturnam cæcitudinem.
XLV. Ad vngues oculorum.
XLVI. Ad genarum scabritiam.
XLVII. Ad callosas genas.
XLVIII. Ad milphosin & atrosas palpebras.
XLIX. Ad xerophthalmiam, seu lippitudinem aridam.
L. Ad leprosos palpebrarum affectus.
LI. Ad phthiriasin palpebrarum & superciliorum.
LII. Pungentes palpebrarum pilos renasci prohibentia.
LIII. Incommodos palpebrarum pilos replicantia.
LIIII. Ad ægilopas.
LV. Ad grandines.
LVI. Ad sugillata & liuentia.

¶ *Aurium male affectarum remedia.*

LVII. Ad aurium dolores & inflammationes.
LVIII. Ad aures fractas.
LIX. Ad aurium dolores & sibilos.
LX. Ad suppuratas vlceratásque aures.
LXI. Ad vermes aurium.
LXII. Ad carnes in iisdem excrescentes.
LXIII. Ad aurium sonitus.
LXIIII. Ad surditatem.
LXV. Ad aquam auribus interclusam.
LXVI. Ad aurium contusiones.
LXVII. Ad animalcula in aurem illapsa.
LXVIII. Ad quæuis alia auribus illapsa.

¶ *Dentium & gingiuarum remedia.*

LXIX. Ad dentium dolores colluenda remedia.
LXX. In eundem vsum commanducanda.
LXXI. In eundem vsum dentium cauis indenda oblinendáve.
LXXII. In eundem vsum auri naríve adhibenda. Amuletum.

LXXIII.

LXXIII. Dentes citra molestiam extrahentia.
LXXIIII. Ad infantium dentitiones.
LXXV. Ad dentium stuporem.
LXXVI. Smegmata dentes abstergentia.
LXXVII. Ad mobiles dentes, humoréque nimio diffluentes gingiuas.
LXXVIII. Ad excrescentes gingiuas liquida remedia.
LXXIX. Ad eosdem sicca.
LXXX. Ad Epulidas.
LXXXI. Ad nudatas carne gingiuas.

¶ *Ad reliquos oris fauciúmque affe- ctus remedia.*

LXXXII. Ad oris serpentia depascentiáque vlcera.
LXXXIII. Ad putrida oris vlcera.
LXXXIIII. Ad grauem oris halitum.
LXXXV. Ad tonsillas inflammatas itémque vlceratas.
LXXXVI. Ad vuæ relaxationem.
LXXXVII. Ad anginas gargarizanda.
LXXXVIII. Ad easdem illinenda.
LXXXIX. Ad easdem in potu exhibenda.
XC. Ad extrahenda quæ inter deuorandum gulæ inhæserint.
XCI. Vocem amissam restituentia.
XCII. Arteriam expurgantia.
XCIII. Voci splendorem afferentia.
XCIIII. Ad faucium asperitatem.

¶ *Ad pilorum affectus remedia.*

XCV. Ad alopecias.
XCVI. Ad capillorum defluuium.
XCVII. Decorantia densantiáque capillos.
XCVIII. Capillos flauos facientia.
XCIX. Eosdem denigrantia.
C. Canitiem tardantia.
CI. Pilos extergentia.
CII. Eosdem extenuantia.
CIII. Psilothra seu pilos abolentia.
CIIII. Impuberum pilos retardantia.

¶ *Cutis in capite reliquóque corpore vitiorum remedia.*

CV. Ad capitis achoras, furfures & superficiaria exanthemata.
CVI. Ad exanthemata intensè rubentia.
CVII. Ad phthiriasin, seu pedicularem morbum.
CVIII. Cutem extergentia.
CIX. Cutem faciémque erugantia.
CX. Faciem illustrantia.
CXI. Colorem commendantia.
CXII. Colorem mutantia.
CXIII. Alarum grauueolentiam emendantia.
CXIIII. Cicatrices nigras emaculantia.
CXV. Cicatrices corpori concolores reddentia.
CXVI. Stigmata quæ aboleant.
CXVII. Vibices cuti reliquæ concolores efficientia.
CXVIII. Vitiliginem albã & leucen exterentia.
CXIX. Ad vitiliginem nigram.
CXX. Ad lentigines ephelidas & varos.
CXXI. Ad ephelidas seu solares maculas.
CXXII. Ad varos.
CXXIII. Ad scabiem & pruritum.
CXXIIII. Ad pruritus pudendorum.
CXXV. Ad pruriginosa exanthemata.
CXXVI. Ad lichenas seu impetigines.
CXXVII. Ad pruriginem.
CXXVIII. Ad lepram.
CXXIX. Ad recentes lepras.
CXXX. Ad vnguium scabritiam.
CXXXI. Scabiem tollentia.

¶ *Remedia ad mammarum affectus.*

CXXXII. Mammas cohibentia.
CXXXIII. Mammillas virginum suo in statu cõseruantia.
CXXXIIII. Turgentes mammas reprimentia.
CXXXV. Lac restinguentia post partum.
CXXXVI. Mammas grumoso lacte turgentes lenientia.
CXXXVII. Lactis coagulationem inhibens auxilium.
CXXXVIII. Ad euocandum lac assumenda remedia.
CXXXIX. Lac attrahentia foris imposita.
CXL. Mammarum inflammationes lenientia.

¶ *Remedia ad testium affectus.*

CXLI. Ad testium inflammationes.
CXLII. Ad easdem inueteratas.
CXLIII. Ad excrescentem testium carnem.

¶ *Variorum tumorum præter naturam, vulnerum vlcerúmque remedia.*

CXLIIII. Ad furunculos.
CXLV. Ad partis cuiuslibet inflammationes.
CXLVI. Ad meningis inflammationes.
CXLVII. Ad diuturna œdemata.
CXLVIII. Ad parotidas.
CXLIX. Ad tubercula dissipanda.
CL. Ad eadem concoquenda seu maturanda.
CLI. Ad eadem rumpenda.
CLII. Ad rumpendos internos abscessus.
CLIII. Duritias emollientia.
CLIIII. Strumas discutientia.
CLV. Ad easdem amuleta.
CLVI. Ad meliceridas.
CLVII. Ad steatomata.
CLVIII. Ad bronchocelas.
CLIX. Ad polypos.
CLX. Ad ozænas.
CLXI. Ad vlcera in naribus, carnésque ibidem excrescentes.
CLXII. Ad vulnera recentia & sinus.
CLXIII. Ad vulnera superficiaria.
CLXIIII. Ad colli vesicæ, neruorum ac menin-

gum diffectiones.
CLXV. Ad neruorum vulnera ab inflammatione vindicanda.
CLXVI. Ad extrahenda offa.
CLXVII. Ad extrahenda spicula & aculeos.
CLXVIII. Ad erysipelata.
CLXIX. Ad eadem.
CLXX. Ad herpetas.
CLXXI. Ad epinyctidas.
CLXXII. Ad fauos.
CLXXIII. Ad calceamentorum attritus.
CLXXIIII. Ad desquamata.
CLXXV. Ad clauos.
CLXXVI. Ad verrucarum reliqua genera.
CLXXVII. Ad partis causuis acrochordonas.
CLXXVIII. Ad ambusta.
CLXXIX. Ad perniones nondum vlceratos fotus.
CLXXX. Ad eosdem illitus.
CLXXXI. A eosdem vlceratos remedia.
CLXXXII. Vlceribus senilibus cicatricem obducentia.
CLXXXIII. Vetustis vlceribus cicatricem inducentia.
CLXXXIIII. Ad extremarum partium vlcera sanatu difficilia.
CLXXXV. Ad putrida tibiarum vlcera.
CLXXXVI. Ad expurganda vlcera.
CLXXXVII. Vlcerum ab vstione crustas circũquaque rumpentia.
CLXXXVIII. Ad vlcera carne replenda.
CLXXXIX. Ad carnes in vlceribus excrescẽtes.
CXC. Ad pterygia.
CXCI. Ad paronychias.
CXCII. Ad aperienda callosa & diuturna vlcera.
CXCIII. Ad rimas pudendorum.
CXCIIII. Ad vlcera pudendorum.
CXCV. Ad dolores pudendorum.
CXCVI. Ad nomas pudendorum.
CXCVII. Ad vermes vlcerum.
CXCVIII. Ad carbunculos.
CXCIX. Carbunculos suppurantia rumpentiáque.
CC. Ad nomas putridáque vlcera.
CCI. Ad gangrænas.
CCII. Ad fera vlcera.
CCIII. Ad maligna vlcera.
CCIIII. Ad phagedænas.
CCV. Ad elephantiasin.
CCVI. Ad pedum rimas.
CCVII. Ad fistulas.
CCVIII. Ad hæmorrhagias in vulneribus.
CCIX. Ad sanguinis per summam cutem eruptiones.
CCX. Ad hæmorrhagias è naribus.
CCXI. Ad grumos sanguinis in imo corpore concretos.

¶ Sedis affectuum remedia.

CCXII. Ad hæmorrhoidas cohibendas.
CCXIII. Ad easdem aperiendas.
CCXIIII. Ad easdem delendas.
CCXV. Ad sedis inflammationes.
CCXVI. Ad sedis dolores.
CCXVII. Ad reprimenda condylomata.
CCXVIII. Ad eadem tollenda, vti & ficos.
CCXIX. Ad prægrandes ficos.
CCXX. Tubercula sedis vt ne repullulent.
CCXXI. Ad rimas sedis.
CCXXII. Ad interna sedis vlcera.
CCXXIII. Ad ascaridas.
CCXXIIII. Ad sedis procidentias.
CCXXV. Ad intertrigines.

¶ Ad neruorum articulorúmque affectus remedia.

CCXXVI. Ad luxata.
CCXXVII. Ad relaxatos artus.
CCXXVIII. Ad lassitudines & intertrigines ex itinere.
CCXXIX. Ad tetanum cæterásque conuulsiones assumenda.
CCXXX. Ad eosdem affectus inungenda.
CCXXXI. Ad tremores.
CCXXXII. Ad linguæ paralysin.
CCXXXIII. Paralyticis bibenda & inungenda.
CCXXXIIII. Ad arthritin interna remedia.
CCXXXV. Ad eandem, externa.
CCXXXVI. Ad podagricorum tophos ac nodos.
CCXXXVII. Ad ischiadem in potu sumenda.
CCXXXVIII. Ad ischiadem enemata.
CCXXXIX. Sinapismus post enemata vsurpãdus.
CCXL. Ischiadicis conuenientia cataplasmata.
CCXLI. Ad Ischiadem fotus.
CCXLII. Ad Ischiadem vstionis varia genera.

LIBRI SECVNDI LEMMATA.

PRAEFATIVNCVLA.

¶ Ad stomachi & hypochondriorum affectus remedia.

CAP. I. Ad stomachi diutinum ardorem ac sitim.
II. Ad æstuantem foris ventriculum.
III. Ad ventriculi & intestinorum flatus ex atra bile.
IIII. Ad singultum.
V. Ad stomachi dolores assumenda.
VI. Ad cardiogmon, seu oris ventriculi morsum.
VII. Ad stomachi dolores admouenda.
VIII. Ad cibi vomitum.
IX. Ad nauseam & humida stomachi vitia, necnon & vomitum.
X. Ad stomachi fluxiones.
XI. Ad stomachi subuersiones.
XII. Ad stomachi ex humiditate languorem admo-

admouenda.
XIII. Ad inflationes ventriculi.
XIIII. Ad ventriculi cruditates.
XV. Stomachum roborantia.
XVI. Ad mulierum picam seu malaciam.
XVII. Ad duritiem hypochondriorum.

¶ *Febricitantium remedia.*

XVIII. Ad linguæ asperitatem.
XIX. Ad quotidianas febres.
XX. Ad tertianas febres.
XXI. Ad quartanas febres.
XXII. Ad quarumuis febrium circuitus & rigores.
XXIII. Ad febres inordinatas.
XXIIII. Ad quosuis febrium rigores illinenda.
XXV. Ad lassitudines.
XXVI. Ad atrophiam.
XXVII. Ad sudores diaphoreticos.
XXVIII. Ad cardiacum affectum.

¶ *Pulmonis thoracisque affectuum remedia.*

XXIX. Ad sanguinis reiectiones.
XXX. Ad reiectiones diuturnas.
XXXI. Ad tusses veteres.
XXXII. Ad easdem tusses eclegmata.
XXXIII. Ad easdem suffitus.
XXXIIII. Ad rupta & conuulsa.
XXXV. Ad pleuritidem.
XXXVI. Ad peripneumoniam.
XXXVII. Ad vitiosorum è pectore reiectionem adiuuandam.
XXXVIII. Ad phthisin.
XXXIX. Ad dyspnœam, asthma & orthopnœam.

¶ *Ad intestinorum affectus remedia.*

XL. Ad tormina.
XLI. Ad intestinorum inflationes.
XLII. Ad intestinorum morsus.
XLIII. Torminosis admouenda.
XLIIII. Ad colicum affectum.
XLV. Ad ileon.
XLVI. Ad colicos paroxysmos.
XLVII. Ad alui diuturna profluuia.
XLVIII. Ad dysenteriam ore sumenda.
XLIX. Cœliacis & dysentericis in cibo vtilia.
L. Cœliacorum & dysentericorum externa remedia.
LI. Cœliacis accommodata enemata.
LII. Ad dysentericos enemata.
LIII. Morsus intestinorum ab enematis acrioribus inductos lenientia.
LIIII. Cœliacis ac dysentericis conuenientes insessus.
LV. Ad tenesmum.

¶ *Hepatis ac splenis affectuum remedia.*

LVI. Ad icterum seu morbum regium.
LVII. Ictericis accommodata errhina.
LVIII. Ad diuturnum hepaticum morbum.
LIX. Hepaticis admouenda.
LX. Splenicis salutaria.
LXI. Splenem absumentia vel imminuentia.
LXII. Splenicorum externa remedia.
LXIII. Hydropis, præsertímque ascitis, interna remedia.
LXIIII. Hydropis, quem anasarca vocant, interna remedia.
LXV. Hydropicorum externa remedia.

¶ *Ad lumbricos remedia.*

LXVI. Ad latos lumbricos.
LXVII. Ad teretes lumbricos.
LXVIII. Ad ascaridas.

¶ *Ad vteri reliquorúmque genitalium membrorum affectus remedia.*

LXIX. Ad vuluæ procidentias.
LXX. Ad vteri inflammationes, obstructiones ac dolores, insessus atque suffitus.
LXXI. Ad eosdem vteri affectus, pessi, vnguenta & iniectiones.
LXXII. Ad eosdem assumenda.
LXXIII. Ad vteri vlcera.
LXXIIII. Ad mordaces vuluæ pruritus.
LXXV. Menstrua & à partu purgamenta moderatè cientia.
LXXVI. Eadem potentiùs mouentia.
LXXVII. Eadem potentissimè promouentia.
LXXVIII. Pessaria menses, à partu purgamenta ac fœtus quoque ipsos euocantia.
LXXIX. Ad eadem suffitus.
LXXX. Ad eadem insessus.
LXXXI. Ad eadem imo ventri adhibenda.
LXXXII. Ad fluxum muliebrem assumenda.
LXXXIII. Ad eundem subdenda vuluæ.
LXXXIIII. Ad eundem insessus.
LXXXV. Ad eundem imo ventri admouenda.
LXXXVI. Ad vteri suffocationem.
LXXXVII. Ad eandem olfactoria.
LXXXVIII. Ad eandem suffitus.
LXXXIX. Ad eandem subdenda sedi.
XC. Conceptum promouentia potu.
XCI. Idem præstantia apposita.
XCII. Masculi fœminei ve sexus procreationem adiuuantia.
XCIII. Conceptum custodientia.
XCIIII. Ad partus difficultatem.
XCV. Ad conceptum impediendum.
XCVI. Venerem stimulantia.
XCVII. Venereos impetus inhibentia.
XCVIII. Ad genorrhœam, seu genituræ profluuium.
XCIX. Ad Veneris insomnia externa remedia.
C. Ad eadem, interna.

Renum ac vesicæ vitiorum remedia.

CI. Ad vrinæ incontinentiam.
CII. Ad nephritin.
CIII. Ad vlcus virgæ.
CIIII. Ad cruentam mictionem.
CV. Ad vesicæ cruciatus assumenda.
CVI. Ad eosdem admouenda.
CVII. Ad vesicæ vlcera.
CVIII. Ad vesicæ mordicationes.
CIX. Ad dysuriam seu vrinæ difficultatem.
CX. Insessus ad vesicæ affectiones.
CXI. Ad calculum.
CXII. Vrinam prolicientia.

Theriaca, hoc est, contra morsus ictúsque venenatos auxilia.

CXIII. Ad canis rabiosi morsum.
CXIIII. Ad quorumuis serpentium morsus.
CXV. Ad viperæ morsum.
CXVI. Ad ceraſtæ morsum.
CXVII. Vulneribus ex serpẽtium morsibus admouenda.
CXVIII. Ad hæmorrhoidis morsum.
CXIX. Ad presteris morsum.
CXX. Ad aspidis ptyadísve morsum.
CXXI. Ad scorpionum, phalangiorum, apum vesparúmque ictus assumenda.
CXXII. Ad eorundem ictus admouenda.
CXXIII. Ad scolopendræ & muris aranei morsus.
CXXIIII. Ad pastinacæ marinæ ictum.
CXXV. Ad marini draconis ictum.
CXXVI. Ad marini scorpionis ictum.
CXXVII. Ad stellionis morsum.
CXXVIII. Serpentes aliásque bestias venenatas substratu fugantia.
CXXIX. Easdem appositu necantia.
CXXX. Easdem illitu arcentia.
CXXXI. A serpentium morsibus præseruantia.
CXXXII. Amuleta quadam antipathia scorpio & venenatis bestiis aduersantia.
CXXXIII. Culices arcentia & abigentia.
CXXXIIII. Ad deuoratas hirudines.

Alexipharmaca, hoc est, venenorum assumptorum remedia.

CXXXV. Venenis in genere resistentia.
CXXXVI. Venenorum vim & efficaciam obtundentia.
CXXXVII. Aduersus aconitum.
CXXXVIII. Contra mel Ponticum.
CXXXIX. Contra toxicum.
CXL. Ad venena quæ telis gladiísve illinuntur.
CXLI. Ad ixiam.
CXLII. Contra cicutæ venenum.
CXLIII. Contra potum coriandrum.
CXLIIII. Contra taxi venenum.
CXLV. Contra potum psyllium.
CXLVI. Contra pharicum.
CXLVII. Contra opium, vel meconium.
CXLVIII. Contra ephemerum seu Colchicum.
CXLIX. Contra dorycnium.
CL. Contra solanum manicum.
CLI. Ad hyoscyamum.
CLII. Ad cantharidas.
CLIII. Aduersus buprestin.
CLIIII. Contra pityocampas, seu pinorũ erucas.
CLV. Ad potam salamandram.
CLVI. Ad leporis marini venenum.
CLVII. Contra rubetæ & ranæ mutæ venena.
CLVIII. Contra haustum sanguinem taurinum.
CLIX. Ad lac intus coagulatum.
CLX. Aduersum fungos.
CLXI. Contra gypsi potum.
CLXII. Contra lithargyri potum.
CLXIII. Contra cerussam.
CLXIIII. Aduersus hydrargyron seu argentum viuum.

Epilogus.

PLINIVS HIST. NAT.

Lib. xxii. cap. 24.

NON fecit cerata, malagmata, emplastra, collyria, antidota parens illa ac diuina rerum artifex: officinarum hæc, imo veriùs auaritiæ commenta sunt. Naturæ quidem opera absoluta atque perfecta gignuntur: paucis ex causa, non ex coniectura rebus assumptis, vt succo aliquo sicca temperentur ad meatus, aut corpore alio humentia ad nexus. Scrupulatim quidem colligere ac miscere vires, non coniectura humanæ opus, sed impudentia est. Nos nec Indicarum Arabicarúmque mercium, aut externi orbis attingimus medicinas. Non placent remediis tam longe nascentia: non nobis gignuntur, imo ne illis quidem: alioquin non venderent. Odorum causa, vnguentorúmque & deliciarum, si placet, etiam superstitionis causa emantur, quoniam thure supplicamus & costo. Salutem quidem sine his posse constare vel ob id probabimus, vt tantò magis sui deliciæ pudeat.

Idem lib. xxiiii. cap. 1.

SOla Naturæ placuerat esse remedia parata vulgo, inuentu facilia ac sine impendio, ex quibus viuimus. Postea fraudes hominum & ingeniorum captura officinas inuenère istas, in quibus sua cuique homini venalis promittitur vita. Statim compositiones & mistura inexplicabiles decantantur: Arabia atque India in medendo æstimantur, vlceríque paruo medicina à Rubro mari importatur, cum remedia vera quotidie pauperrimus quisque cœnet. Nam si ex horto petantur, aut herba vel frutex quæratur, nulla artium vilior fiat. Ita est profectò: magnitudo populi Romani perdidit ritus, vincendoque victi sumus. Paremus externis, & vna artium Imperatoribus quoque imperat.

Idem lib. xxix. cap. 1.

INuehi peregrinas merces, cōciliaríque extremo pretio, displicuisse maioribus crediderim equidem, non tamen hoc Catonem prouidisse, cum damnaret artem. Theriace vocatur excogitata compositio luxuriæ. Fit ex rebus externis, cùm tot remedia dederit Natura, quæ singula sufficerent. Mithridaticum antidotum ex rebus liiij. componitur, inter nullas pondere æquali, & quarundam rerum parte sexagesima denarij vnius imperata. Quo Deorum per fidem ista monstrante? Hominum enim subtilitas tanta esse non potuit. Ostentatio artis & portentosa scientiæ venditatio manifesta est. Ac ne ipsi quidem illam nouêre, &c.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI, de facilè parabilibus tam simplicibus quàm compositis medicamentis, ad Andromachum, Liber prior.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

PRÆFATIO. DOCTRINAM de simplicibus medicamētis, spectatissime Andromache, eâ quæ de variè cōpositis agit gratiorem acceptiorémque esse constat: quia non modò intellectu facilior est, sed & expeditior. Adde quòd singulorum quæ exhibentur vis & facultas, tāquam sincera, soluta & impermixta, vtentibus ipsis conspicuam sese præbet, ex eâque facilè deprehenditur id quod peculiaribus affectibus curandis aptè conuenienterq; congruit: at in iis medicamentis, quæ maiore varietate prędita sunt, haud ita fieri animaduertitur. In iis enim facultas nō ad singulares eorū quę simul miscētur actiones, sed ad ineffabilē quādam ipsius mixtionis compagem refertur. Hos autem libellos tibi dedicamus, tū quia pro rerū vsu, quo ipse vales, de laboribus nostris iudiciū facere potes, tum quia viro nostri studioso talis etiam gratia meritò debetur. Porrò à capitis affectibus ordiemur, si priùs monuerimus, remedia quæ ad interna vitia potionum forma vsurpamus, ea nos non nisi in diuturnis, quique iam veluti callum contraxerint, affectibus admittere: quippe qui haud ignoremus mala recentia communi ac minùs operosa curatione sanari.

Parabilia capitis affectuum remedia.

Ad Cephalalgias recentes & citra febrim. Capitis doloribus recentibus citra febrim ortis auxilio sunt infusa hæc olea: syluestris oliuæ,

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ περὶ εὐπορίστων ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων φαρμάκων βιβλίον τῶν δυοῖν πρότερον, πρὸς Ἀνδρόμαχον.

ΗΤΩΝ ἁπλῶν φαρμάκων παράδοσις, τιμιώτατε Ἀνδρόμαχε, τῆς τῶν ποικίλων ἀποδεκτοτέρα πέφυκεν, οὐ μόνον διὰ τὸ εὐπαρακολούθητον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ εὐπόριστον καὶ διὰ τὸ αὐτὴν τῶν προσφερομένων ἑκάστου τὴν δύναμιν φανερὰν ὑπάρχειν τοῖς προσφερομένοις καὶ χρωμένοις, ἀπολελυμένην καὶ ἀνεπίμικτον ἑτέρας φύσεως ὑπάρχουσαν, λαμβάνεσθαί τε ῥᾳδίως ἐξ αὐτοῦ τὸ ὡς πρὸς τὰ πάθη κατάλληλον· ὅπερ ἐπὶ τῶν ποικιλωτέρων οὐχ ὁρᾶται γινόμενον φαρμάκων. ἀναφέρεται γὰρ ἐπ' ἐκείνων οὐκ ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος τῶν μιγνυμένων ἐνεργείας ἡ δύναμις, ἐπὶ δὲ τὴν ἐκ μίξεως ἀνεκλάλητον ἀλληλουχίας. Ἀνατιθέμενοι δέ, σοι τὰ βιβλία, ὡς δυναμένῳ ἐπικρῖναι διὰ τῆς ἐν ἔργοις ἐμπειρίας τὴν ἡμετέρων πόνων, καὶ διότι ὀφείλεται ἀνδρὶ ἀποδεχομένῳ ἡμᾶς ἡ τοιαύτη χάρις. Ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν περὶ κεφαλὴν συνισταμένων παθῶν, προδιαστειλάμενοι ὅτι ὅσα ἐν πόματος μέρει παραλαμβανόμενα ἐπὶ τῶν ἐντοπαθειῶν, ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων ἤδη καὶ τύλον ἐχουσῶν ἐγκρίνομεν διαθέσεων· οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν, ὅτι πρόσφατον πάθος διὰ τῆς κοινῆς καὶ ἀπεριέργου θεραπεύεται ἀγωγῆς.

Med. [illegible]

Εὐπόριστα βοηθήματα πρὸς τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν πάθη.

CAP. I. Πρὸς κεφαλαλγίας προσφάτους δίχα πυρετοῦ γινομένας ὠφελεῖν πέφυκεν, ἔλαιον ἐμβρεχόμενον τὸ ἐκ τῆς ἀγριάδος ἐλαίας,

ῥόδινον, μύρσινον, ἀμυγδάλινον, μήλινον, οἰνάνθινον. ποιεῖ δὲ ταῦτα καὶ μετὰ ὄξους, καὶ μετὰ χυλοῦ ἐνίοτε παραμιγνυμένου ἀνδράχνης, ἀειζώου, ἑλξίνης, στρύχνου, τριβόλου χλωροῦ, μυωτοῦ. Ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ψύλλιον σὺν ὄξει βραχὲν καὶ ῥοδίνῳ· καὶ τῆλις βραχεῖσα ἐν ὕδατι, καὶ ἑψηθεῖσα ἐπὶ ὀλίγον, ἕως γλισχράσματος αὐτῆς μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους ἐμβρεχομένη. Κατάπλασμα κεφαλῆς, μετώπου καὶ κροτάφων. ἄρτον μετ᾽ ὀξυκράτου καὶ ῥοδίνου λειώσας ἐπιτίθει.

II. Πρὸς δὲ τὰς χρονίας κεφαλαλγίας, ὀνίνησιν ἐμβρεχόμενα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ταῦτα· σπονδύλιον, πευκέδανον, ἄγνου σπέρμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ γλοιοπαγὲς, ὤκιμον, ἄμωμον, δαφνίδες, ἕρπυλλον, καλαμίνθη, κόνυζα ἡ λεπτόφυλλος, πήγανον, ἀμύγδαλα πικρά. καὶ τὰ ἀποζέματα δὲ τούτων, μιγνύμενα τῷ ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, ποιεῖ. πρὸς δὲ τούτοις σκαμμωνία τε καὶ συκαμίνου ὀπὸς, καταπλασσομένου τοῦ μετώπου καὶ κροτάφων· ἐνίοτε δὲ εἰ ἐπείγει, καὶ ὅλης τῆς κεφαλῆς. Ἁρμόζει δὲ μετὰ ἀλφίτου, ἤτοι ἀλεύρου κριθίνου ἢ ἄρτου, ταῦτα· ἡδύοσμον ὑγρὸν καὶ ξηρὸν, ἀνδράχνη, ὑοσκυάμου φύλλα, στρύχνον, κόριον, σέρεως, πολυγόνου, ἀειζώου, σισυμβρίου τοῦ καλουμένου καρδαμίνης. μετὰ ὄξους δὲ καὶ ῥοδίνου μεθ᾽ ἕτερα καταπλάσσεται ἄγνου φύλλα, ἀλόη, ἀμύγδαλα πικρὰ, μελίλωτον, μύρτα, ὀξυμυρσίνης καρπὸς, οἰνάνθινον, ῥόδα, ῥίζα ἴρεως ξηρᾶς, ἀγριελαίας ἄνθη, μελάνθιον, σταφὶς ἀγρία μετὰ δαφνίδων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν χρονίων· σήσαμον ὁμοίως, αἴρινον ἄλευρον μετὰ στέατος χοιρείου. καὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων ἤδη. ἢ κάρδαμον φώξας λεῖον, ἀνάλαμβανε ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ἔμπλασσε ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἢ κάρυα Ποντικὰ καὶ πήγανον ὀλίγον, λεῖα σὺν ῥοδίνῳ· ἢ ὀρίγανον λεῖον σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ φυράσας, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν ξηρὰν λείαν σὺν οἴνῳ Ἀμιναίῳ· ἢ ἴρεως λείας ὀξύβαφον, πεπέρεως κόκκους ἑπτὰ, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ.

III. Πταρμικὰ ἐγχεόμενα ταῖς ῥισὶ σὺν μέλιτι, καθαίρει καὶ διὰ στόματος ὠφελίμως. χρώμεθα δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων κεφαλαλγιῶν, καὶ πρὸς μηδὲν τῶν ἄλλων βοηθημάτων ὑπακουσῶν.

A rosaceum, myrtinum, amygdalinũ, melinũ & œnanthinum: eaq; cum aceto, admixto interdũ succo portulacę, semperuiui, helxines, solani, tribuli virétis aut myosotidis. Est & efficax psyllium maceratũ in aceto cum rosaceo: necnõ & è fœnogræco in aqua macerato & leuiter cocto extracta muccago, cum rosaceo B & aceto itidem irrigata. Capiti verò, fronti ac temporibus cataplasmatis in modum adhibeto panem, cum posca & rosaceo tritum.

Dolorib⁹ capitis inueteratis hęc cum aceto & rosaceo vtiliter irrigãtur: Spondylium, peucedanum, ocimũ, amomum, lauri baccæ, serpyllum, calamẽtum, conyza tenui- C folia, ruta & amygdalæ amaræ. Idẽ præstãt eorũdẽ decocta, ãmixtis aceto & rosaceo: necnõ & viticis semẽ, cum aceto itidẽ & rosaceo ad strigmenti consistentiã redactum: adhæc scammoniæ & sycamini lacteus succus frõti ac tẽporib⁹ adhibitus: interdũ etiã, si dolor vrgeat, toti capiti. At cum polẽta farináve D hordeacea aut pane cõueniunt isthæc: mẽta seu recens seu arida, portulaca, hyoscyami folia, solanũ, coriãdrũ, intybi folia, itẽq; polygoni semperuiui, & sisymbrij qđ cardamine dicitur. Aceto verò & rosaceo mixta hæc imponũtur: viticis folia, aloë, melilotus, myrti baccæ, rusci fructus, œnanthe, rosæ, radix iridis E sicca, oleastri flores, melanthiũ, staphis agria cũ lauri baccis, pſertim in diutinis dolorib⁹: sesamũ similiter, loliacea farina cũ adipe suillo, idq; in affectib⁹ iã inueteratis. Aut nasturtiũ tostũ & tritũ excipe aceto & rosaceo, frõtiq; alline. Aut: nucibus auellanis & pauca ruta tritis F cũ rosaceo eodẽ modo vtitor. Aut: origanũ tritũ cũ aceto & rosaceo subigito, aut cucumeris syluestris radicẽ tritã cũ vino Aminæo: aut deniq; iridis tritę acetabulũ, additis piperis granis septẽ cũ aceto & rosaceo.

Sternutatoria quę naribus infunduntur cum melle, vtiliter etiam G per os euacuant. Iis autem vtimur in antiquis capitis doloribus, quique aliis nullis cedunt auxiliis.

Ad Cephalæam seu capitis dolores diuturnos.

Sternutatoria ad eosdem capitis dolores.

[illegible]

Ἀμιναίῳ. [illegible]

A Sũt aũt ſucci anagallidis, marrubij, radicũ cyclamini & anemones, itẽq; cucumeris agreſtis & chelidonij minoris. Itidẽ foliorũ hederę & braſſicæ, necnõ & radicis betę albæ: prætereaq; irinũ vnguẽtũ. Sicca verò tritáq; cũ melle infunduntur, ſtruthiũ, daphnoidis ſemẽ, iris ſicca, veratrum albũ, caſtoriũ, nitrum, ſampſuchũ, piper & ſtaphis agria: itémque melanthium cum irino vnguento, & elaterium ex aqua.

Vaporationes & ſternutatoria. Erit & vtile ſuffitu excitare, quorũ vapores naribus excipiãtur, vti ex aniſo. Iuuãt & cõuenientibus adhibita tẽporibus ſternutatoria: qualia ſũt, veratrũ, caſtoriũ, pip, ſtruthiũ, ſinapi, & ęrugo raſilis: trichomanes itidẽ tritũ naribus inditũ, vti & ptarmica herba, ab effectu nomen ſortita.

Apophlegmatiſmus. Quin & apophlegmatiſmi haud inefficaciter vſurpantur, in his qui diuturno capitis dolore infeſtãtur. In eũ verò vſum cõmodè cõmãducãtur, daphnoidis ſemẽ, capparis agreſtis fructus, crethmi & naſturtii ſemina, maſtiche, ſinapi, pip rotũdũ æquè ac longũ, pyrethrũ & ſtaphis agria cum nitro & pipere: (ſed hęc fauces adurunt:) anemones radix, vua paſſa extractis vinaceis cũ pipere, thymus, hyſſopus, ſtruthiũ. Eſt & vtilis vaporatio ex aqua marina calente in aceto cocta.

Perfuſiones. Sin doloris acerbitas nos ad alia magis cõpoſita tranſire cogat auxilia, poſt antè memorata abraſo prius capite pfuſionibus vtemur, è decocto cupreſſi, lauri, capitulorũ papaueris ſiccorũ, viticis foliorũ & ſeminis qd papaueris erratici capitulis cõtinetur. Sed his vtimur etiã in curãdis phreniticis: ſũt enim ſõnifera.

Ad coryzam. Catarrhos q in nares ferũtur inhibẽt, bitumẽ ſuffitũ, myrrha narib. illita, & farina fabarum cũ allio abſorpta. Cõfert & nigella plurimùm olfactu, itẽq; cupreſſi pilularũ ſemẽ cũ vino tritũ & in nares attractum.

Sternutationes cientia, eaſdemq; inhibentia. Sternutamenta excitantur, ſi digitis firmiter prehendantur nares ſimul & venæ ad oculorũ angulos ſitæ. Cõtrà ſiſtuntur ſternutationes continuę, herbę ocimi aut ſeminis eiuſdem contriti odore.

A Ἀναγαλλίδος χυλὸς, πρασίου, κυκλαμίνου ῥίζης, ἀνεμώνης ῥίζης, σικύου ἀγρίου ῥίζης, χελιδονίου τοῦ μικροῦ τῶν ῥιζῶν, κισσοῦ φύλλων, κράμβης φύλλων, τεῦτλίου λευκοῦ τῆς ῥίζης· ἴρινον μῦρον· ξηρὰ δὲ λεῖα ἐγχεῖται σὺν μέλιτι, στρουθίον, δαφνοειδοῦς σπέρ- B μα, ἴρις ξηρὰ, ἐλλέβορος λευκὸς, καστόριον, νίτρον, σάμψυχον, πέπερι, σταφὶς ἀγρία, μελάνθιον σὺν ἰρίνῳ, ἐλατήριον σὺν ὕδατι.

IIII. Ὑποθυμιώμενοι δὲ ταῖς ῥισὶ διὰ τῆς τῶν ἀτμῶν ἀναδόσεως, ὠφελεῖ ἄνισον. Ὠφελεῖ δὲ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς παραλαμβανόμενα καὶ τὰ πταρμικά. ἔστι δὲ ἐλλέβο- C ρος καὶ καστόριον, πέπερι, στρουθίον, σίναπι, ἰὸς ξυστὸς, τριχομανὲς λεῖον ἐντιθέμενον τῇ ῥισὶν, καὶ ἡ λεγομένη πταρμικὴ πόα.

V. Καὶ οἱ ἀποφλεγματισμοὶ δὲ οὐκ ἀνωφελῶς ἐπὶ τῶν χρονίως κεφαλαλγούντων παραλαμβάνονται. Ἐπιτηδεύονται δὲ διὰ μασσωμένων τούτων, δαφνοειδοῦς σπέρματος, D καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀγρίων καρποῦ, κρήθμου, καρδάμου καρποῦ, μαστίχης, νάπυος, πεπέρεως στρογγύλου καὶ μακροῦ, πυρέθρου, καὶ σταφίδος ἀγρίας, μετὰ νίτρου καὶ πεπέρεως· (καίει δὲ ἀρτηρίας) ἀνεμώνης ῥίζα, σταφὶς ἐκ γιγαρτισμάτων μετὰ πεπέρεως, θύμον, ὕσσωπον, στρουθίον. ὑπαλμιζόμενα δὲ πρὸς ὠφελείας καθίσταται θάλασσα θερμὴ σὺν ὄξει ἑψομένη.

E VI. Εἰ δέ ποτε ἀναγκαζόμεθα δι᾽ ὑπερβολὴν ἀλγημάτων ἐπὶ ποικιλωτέρας ἔρχεσθαι βοηθείας, χρησόμεθα ἐκ τῶν προειρημένων καὶ καταντλήμασιν, ἐψιλωμένης τῆς κεφαλῆς ἀποζέματι κυπαρίσσου, δάφνης, μήκωνος κωδίων ξηρῶν, ἄγνου φύλλων, καὶ καρπου μήκωνος τῆς ῥοιάδος τῶν κεφαλῶν. F χρώμεθα δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν φρενιτικῶν· ὑπνωτικὰ γὰρ ἄγαν καθεστήκασι.

VII. Καταῤῥόους δὲ τοὺς ἐν μυκτῆρσιν ἐφίστησιν, ἄσφαλτος ὑποθυμιωμένη, σμύρνα διαχριομένων τῶν μυκτήρων, κυάμινον ἄλευρον σὺν σκορόδῳ ῥοφούμενον. *al. διαφραχθέν.* μελάνθιον ὀσφραινόμενον ὠφελεῖ μεγάλως. κυ- G παρίσσου σφαιρίου σπέρμα, τετριμμένον μετὰ οἴνου καὶ ἀναῤῥοφηθὲν τῷ μυξωτῆρι.

VIII. Πταρμοὶ δὲ κινοῦσι παρακρατηθεῖσαι τοῖς δακτύλοις *αἱ ἐξκανθίδες φλέβες, καὶ ῥῖνες. *παύει δὲ πταρμοὺς συνεχεῖς, ὠκίμου σπέρμα λεῖον, καὶ ἡ πόα ἀποσφραγισθεῖσα. *ὑποσφραγισθεῖσα.*

IX. Τοῖς δὲ σειριῶσι παιδίοις ὠφελίμως κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται ἡλιοτροπίου τοῦ σκορπιούρου καλουμένου φύλλα, κολοκύνθης ξύσματα, σικύου τοῦ πέπονος τὸ ἐπικείμενον τῇ σαρκὶ δέρμα, στρύχνου κηπαίου τῶν φύλλων χυλὸς μετὰ ῥοδίνου.

X. Ἐπὶ δὲ τῶν μετὰ πυρετοῦ τὴν κεφαλὴν πεπονθότων, ὡς ἐπὶ φρενιτικῶν καὶ ληθαργικῶν, ἁρμόζει ἰδίως ἄγνου σπέρμα μετ᾽ ἐλαίου ἑψηθὲν καὶ ἐπιβρεχόμενον· ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, πήγανον σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ἕρπυλλον ὁμοίως, κισσοῦ τῶν φύλλων χυλὸς, καστόρειον, ἢ πευκέδανον, ἢ σφονδύλιον μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους, πήγανον καὶ λίνου σπέρμα πεφωγμένον ἡσυχῆ, ἀναληφθέντα κηρωτῇ καὶ ἐπιτεθέντα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ μέτωπον.

XI. Ὑπνοποιὰ δὲ καθέστηκεν καταπλασσόμενα κατὰ τοῦ μετώπου ἢ μυκτῆρσι προσαγόμενα, καρπὸς ὠκίμου, ἀτρακτυλίδος, μήκωνος ὀπὸς, ὑοσκυάμου καρπὸς καὶ φύλλα, ἁλικακάβου ὁμοίως καὶ τοῦ μωρίου φύλλα. εἶδος δὲ ἐστι μανδραγόρου· στρύχνου ῥίζης τοῦ ὑπνωτικοῦ φλοιός, βακχάριδος φύλλα· ἔστι δὲ εὐώδη· μαλαθρῶν φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ, τῶν μυκτήρων διαψώμενα, κρόκινον, μετώπιον, κύπρος. αὐτὴ μανδραγόρου, ὀπὸς καὶ ῥίζα, καὶ καρπός. καὶ μήκωνος ὁμοίως, καστόρειον, σμύρνα.

forte ἀγρίου. Morbanus μαλαβάθρου lectioné prætulisse videtur.

Contra lethargicos excitare scripsit Diosc. 2. de Mat. med. c. 26.

XII. Πινόμενα δὲ ὕπνον ποιεῖ· μηκωνείου < α. μετὰ στύρακος καὶ σμύρνας ἴσων, δίδου ὀρόβια γ΄. ἢ μανδραγόρου ὀβολοὺς δύο μετὰ τῶν προγεγραμμένων ἴσων, ἢ τῶν ῥιζῶν τὸ ἀπόβρεγμα, κυάθων δύο λαμβανομένων ἢ ὀποῦ μήκωνος ὅσον ὄροβος καταπινόμενος. ἢ τὰ φύλλα τοῦ μήκωνος ἀντὶ λαμβανόμενα, ἐσθιόμενα· θρίδακος ἀγρίας ὀπὸς καὶ ἡμέρας πινόμενος, καὶ αὐταὶ δὲ ἐσθιόμεναι. Χρώμεθα δὲ τοῖς ὑπνωτικοῖς καὶ ἐφ᾽ ὧν ἐστι χρόνια τὰ πάθη, ὅτε τεμνόμενός τις ἢ καιόμενος, ἀναντίληπτος ἐθέλει ὥστε τῶν ἀλγηδόνων γίνεσθαι.

XIII. Δακτυλίῳ δὲ προσαγόμενα ὕπνον ποιεῖ, μανδραγόρου ἢ μήκωνος ὀπὸς ἀνεθεὶς, καὶ σὺν ἐρίῳ προστεθείς.

XIIII. Ἐγερτικὴν ἔχει δύναμιν ἐπὶ ληθαργικῶν τῇ ῥινὶ προσαγόμενα, ὄξος, ἐλλέβορος λευκὸς, σίναπι, πέπερι, καστόρειον, στρούθιον,

Ad siriasim infantum.

Siriasi laborátibus puerulis ex vsu sút hæc sincipiti imposita: heliotropij, quem scorpiurum vocát, folia, cucurbitæ ramenta, cucumeris, qui Pepon dicitur, cutis carni incumbens, solani hortensis è foliis succus cum rosaceo.

Ad phreniticos & lethargicos.

His quibus cú febre caput malè affectum est, veluti phreniticis atq; lethargicis, priuatim ista cóueniút: lini semen cum oleo coctum & instillatum, amygdalæ amaræ cum aceto & rosaceo, ruta itidem cum aceto & rosaceo, similitérq; serpyllum, hederaceorum foliorú succus, castorium aut peucedanú, aut spódylium cum aceto & rosaceo: ruta deniq; & lini semé leuiter tostum, si cerato excipiantur & capiti frontíque adhibeantur.

Somnifica fronti adhibenda.

Somni porrò conciliádi vim habent hæc imposita fronti cataplasmatum more, vel naribus admota: semen ocymi & atractylidis, papaueris liquor, semé ac folia hyoscyami, similitérque halicacabi, morij, quæ species est mandragoræ, folia, solani somniferi è radice cortex, baccharis folia, quæ quidé odorata sunt, fœniculi folia in vino decocta & naribus affricta, crocinú vnguétum, metopium, cyprus, mandragoræ similitérque papaueris flores, liquor, radix & semen, castorium, myrrha.

Eadem intus sumpta.

Hæc verò súpta somnos alliciút: Meconij drach. j. cú styracis ac myrrhę pari pódere misceto: dosis quáta est triú erui granulorú magnitudo. Aut mandragoræ obolos duos cum antè memoratorum pari pondere exhibeto. Aut diluti quod ex eiusdé radicibus paratur cyathos duos. Aut papaueris liquor erui magnitudine deglutiatur: aut papaueris folia in cibo sumantur. Idé præstát lactucæ syluestris æquè ac satiuæ liquor haustus, ac ipsæ quoq; lactucæ esitatæ. Cæterùm vtimur & somnificis in diuturnis affectibus, cùm quis sectioné vstionémve admissurus cruciatuum sensum cupit euitare ac subterfugere.

Eadem ano subdita.

Accersit & somnum mandragoræ aut papaueris liquor, si dilutus lana excipiatur anóque subdatur.

Lethargicos excitantia et medica naribus admota.

Lethargicos excitare valent hęc admota narib': acetú, veratrú albú, sinapi, piper, castorium, struthium,

spondylium, peucedanũ, vituli marini coagulum, cedria, pix liquida, ruta, abrotonũ, vstus lucernæ funiculus, nasturtiũ, pix cruda, laserpitij liquor, cepa, allium, galbanum, bitumē, vrtica cruribus & frõti admota, frigidę copiosę aut aceti perfusio, tritũ sinapi ex aceto cruribus & manibus extremis illitũ. Aliud: asininæ auris sordibus ægri frõtem illine. Aliud, quod non quidem excitat, sed somnũ potiùs allicit: Thuris, myrrhæ ana drachmas ij. radicis siccæ nigri mandragoræ ana drachmas ij. opij drachmā j. terito & cum rosaceo misceto, tandémque panniculo lineo excepta olfacito.

Eadē suffitu. Suffitu verò excitāt hęc: lapis qui intra Samiam terram reperitur, loti arboris ramentorum dilutũ, castorium, balsami semen ex aqua (quod vertiginosos itidē irrigatũ adiuuat) lapis gagates, peucedanũ, bitumē, sulphur, galbanum, spondylium, sagapenum, lichen equorum, muli & elephātis vngula, eboris ramentũ, cornu ceruinũ: vituli marini, itéque hœdi coagulum, hirci sordes, adeps crocodili, abrotonũ & laserpitium.

Eadem potu. Excitāt & hęc in potu sumpta, lapis qui in Samia terra reperitur, loti arboris ramentorũ dilutum, castorium, seménque balsami ex aqua.

Ad vertiginē. Vertiginosis vtiles sunt irrigationes, quas anteà caput dolẽtibus cõuenire diximus. Eosdē etiã excitāt quæcũque lethargicos expergefaciũt.

Ad maniam. Furiosos itidē iuuabunt irrigationes, quarũ vsum in capitis doloribus esse diximus. Iisdem porrò in potu conferunt, hippomarathri radix & semē ex aqua, bryonię radicis itidē drach. j. ex aqua aut melicrato quotidie sũpta, necnõ & lapis qui in Samia terra reperitur, ac resinæ itidē Africanæ drach. j. ex aqua pota. His præterea suffitus iidem adhibẽtur, quos lethargicis ascripsimus.

Ad epilepsiæ remedia. Comitiales iuuãtur, si [eorũ scrophulę ad collũ vsque] mustelę sãguine perungãtur. Sed & ipsa mustela cõfert abiectis capite ac pedibus cocta, & in cibo sumpta: veluti & iecur eiusdē ex aqua potũ, itéque iecur asininũ esitatũ, idque ieiuno vẽtriculo.

A σπονδύλιον, πευκέδανον, φώκης πυτία, κεδρία, πίσσα ὑγρά, πήγανον, ἀβρότονον, ἐλλύχνιον κεκαυμένον, κάρδαμον, πίττα ὠμή, σιλφίου ὀπός, κρόμμυον, σκόροδον, χαλβάνη, ἄσφαλτος, κνίδη προσαγομένη σκέλεσι καὶ μετώπῳ, ὕδατος πολλοῦ καὶ ψυχροῦ, ἢ ὄξους καταντλήσεις· σίναπι λεῖον σὺν ὄξει

Cõtrà sentire videtur ipse Dioscorides lib. 2. de Mat. med. c. 18.

B καταχριόμενον κατὰ τῶν σκελῶν καὶ χειρῶν ἄκρων. ἐκ τοῦ ῥύπου τοῦ ὠτὸς τοῦ ὄνου ἄλειφε τὸ μέτωπον τοῦ ἔχοντος. Ἄλλο διεγερτικὸν καὶ ὑπνωτικόν· λιβανωτοῦ, σμύρνης ἀνὰ < . β΄. μανδραγόρου μέλανος τῆς ῥίζης ξηρᾶς Γο. β΄. ὀπίου μήκωνος Γο. α΄. τρίψας, μίξας μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου, καὶ ἀναλαβὼν εἰς ῥάκος λινοῦν ὀσφραίνου.

μὴ διεγερτικόν, ἀλλὰ ὑπνωτικόν

C XV. Ὑποθυμιώμενα δὲ ἐγείρει, λίθος κάτωθεν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου πρισμάτων τὸ ἀπόβρεγμα, καστόριον, βαλσάμου καρπὸς μεθ' ὕδατος, ὃς καὶ τοὺς σκοτωματικοὺς ὠφελεῖ ἐν ἐμβρέγματι· λίθος γαγάτης, πευκέδανον, ἄσφαλτος, θεῖον, χαλβάνη, σπονδύλιον, σαγάπηνον,

[illegible] infra.

D λειχὴν ἵππων, ἡμιόνου, ἐλέφαντος ὄνυξ, καὶ ξύσμα ὀδόντων, κέρας ἐλάφου, φώκης πυτία καὶ ἐρίφου, τράγου ῥύπος, κροκοδείλου στέαρ, ἀβρότονον, σίλφιον. Πινόμενα δὲ ἐγείρει λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου πρισμάτων τὸ ἀπόβρεγμα, καστόριον, βαλσάμου καρπὸς μεθ' ὕδατος.

E XVI. Καὶ τοὺς σκοτωματικοὺς δὲ ὠφελεῖ ἐμβρέγματα τὰ προγεγραμμένα ἐπὶ τῶν κεφαλαλγούντων. διεγείρει δὲ αὐτοὺς ὅσα καὶ τοὺς ληθαργικούς.

XVII. Χρῆσθαι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μαινομένων, ἐπιβρέγμασι τοῖς εἰρημένοις ἐπὶ κεφαλαλγίας. Ποτήματα δὲ ὠφελεῖ τοὺς μαινομένους,

F ἱππομαράθου ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα σὺν ὕδατι, βρυωνίας ῥίζας < . α΄. μεθ' ὕδατος καθημερινὸν σὺν μελικράτῳ· καὶ λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, ῥητίνης Λιβυκῆς < α΄. μεθ' ὕδατος πινομένη. θυμιάματα δὲ ἔστω αὐτοῖς ὠφελίμως ὅσα ἐπὶ ληθαργικῶν εἴρηται.

XVIII. Ἐπιληπτικοὶ δὲ ὠφελοῦνται, ἐάν

G τις τὰς χοιράδας αὐτῶν μέχρι τοῦ τραχήλου γαλῆς αἵματι καταχρίσῃ. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη γαλῆ, χωρὶς τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ κεφαλῆς· καὶ τὸ ἧπαρ δὲ αὐτῆς μεθ' ὕδατος πινόμενον ὠφελεῖ· καὶ ἧπαρ ὄνειον ἐσθιόμενον· νήστεις δὲ λαμβανέτωσαν.

Scrofulas quidam hauddubiè ex malè intellectis iis quæ leguntur apud Dioſc. lib. 2. de Mat. med. cap. de mustela hunc locũ deprauasse videtur.

ἢ λέοντος χολὴν μίξας μέλιτι ἀπόθου, καὶ A
δίδου ἐντεῦθεν κοχλιάριον ἓν μεθ' ὕδατος
ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, προκαθαίρων τούτῳ. *κνή-
κου ὀβ. γ΄. νάρδου ὀβ. β΄. ἐλλεβόρου μέλανος ὀβ.
α΄. σκαμμωνίας < δ΄. νίτρου < β΄ μέλιτι
ἀναλάμβανε καὶ δίδου < β΄. μετὰ μελικρά-
ποιεῖ του. *πόσει καὶ πελαργοῦ κόπρος μεθ' ὕδατος, B
ἢ μετ' ὀξυμέλιτος. ἢ ἀγαρικοῦ ὀβ. γ΄. πευ-
κεδάνου τὸ αὐτό. ἢ φώκης πιτύας ὀβ. α΄. συν-
ειληφθέντα λεῖα. ἢ ὀνωνίδος ῥίζας ἐν ὀξυμέ-
λιτι εἰς τὸ ἥμισυ ἕψει. Πίνεται ὠφελίμως
σὺν ὀξυκράτῳ αἰγείρου καρπός. ἀμμω-
νιακοῦ θυμιάματος, < α΄. αἷμα δὲ ἄγει.
πηγάνου ἀγρίου σπέρμα· ἀκόνης Ναξίας τὸ C
ἀπότεμμα, καὶ τοῦ περὶ αὐτὴν ἀκονηθέν-
τος σὺν ἐλαίῳ σιδήρου· πιτύα λαγωοῦ ἢ νε-
βροῦ. σπονδύλιον σὺν ὕδατι. βρυωνίας ῥί-
ζης < α. καθ' ἡμέραν εἰς ἐνιαυτὸν λαμ-
βανομένη· στρύχνου τοῦ τὸν καρπὸν ἔχοντος πυῤ-
Aëtius < γ΄. ῥὸν ῥίζα ξηρά. βαλσάμου καρποῦ < ς΄. ἢ
φώκης πιτύα μετὰ ἵππου λειχήνων. καὶ αὐτοὶ D
δὲ καθ' ἑαυτοὺς λειχῆνες. ἴου ἀγρίου ἄνθος.
λίθος Ἄσιος μετὰ μέλιτος, ἐπὶ παιδίων. καρ-
δαμώμου < α΄. λωτοῦ τοῦ δένδρου τῶν πρισ-
μάτων ἀπόβρεγμα· πενταφύλλου φύλλα
λ΄. καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπὶ ἡμέρας λ΄. πι-
νόμενα καθ' ἑαυτά. πίνεται δὲ καὶ χελώνης
χερσαίας καὶ θαλασσίας αἷμα. ποιεῖ δὲ καὶ E
ἑψηθεῖσα καὶ ἐκλειχομένη. ἀρνόγλωσσον
ἐσθιόμενον. ὄξος σκιλλητικὸν καταῤῥοφούμε-
νον· *ὀποῦ φύλλον, ἢ ὀπὸς σὺν τροφῇ λαμ-
βανόμενος, ἐπιῤῥοφεῖν δὲ ὑδρόμελι. Ποιεῖ
καὶ τοῦτο· γαλῆς κοιλίαν κορίῳ πληρώσας
ξήρανον, καὶ δίδου ἐξ αὐτῆς μεθ' ὕδατος, ἢ ὄ-
ξους. ἢ λίθον σεληνίτην ἀποξύων δίδου. ἢ F
μήκωνος ἀφρώδους καρπός, ὀξυβάφου πλῆ-
θος. ὄνυχος ὀνείου κεκαυμένου κοχλιάρια
β΄. πλῆθος. ὠφελεῖ δὲ ἡ ὑπὸ τὴν γλῶσ-
al. ὑπομ. σαν φλὲψ ἐκτμηθεῖσα κατὰ τὸ δεξιὸν μέ-
ρος ὡς ἐπὶ δάκτυλον· κνίδη λεία κατα-
πλασθεῖσα. καὶ ταῖς ῥισὶ δὲ ἐντίθεται ὠφε-
λίμως, χολὴ χελώνης θαλασσίας.

XIX. Περιαπτόμενον δὲ ἱκανῶς ὠ- G
φελεῖ τοῦτο τοὺς ἐπιληπτικούς. χελιδόνων
νεοσσοὺς ἀνασχίσας ἐκ τῆς πρώτης νεοσσιᾶς,
εὑρήσεις λίθους ἐν τῇ γαστρὶ δύο, ποικί-

Mothonus legere videtur λίθου ἀσίου ἄνθος μάλιστα ἐπὶ παιδ. lapidis Asii flos, maxime puerulis.

lo. Aliud: fel leoninũ melli ammixtum serua, & de eo exhibe cochlear vnum ex aqua ad dies septẽ, purgato tamen priùs corpore sequenti medicamento: Cnici obolos tres, nardi ob. ij. veratri nigri ob. j. scammoniæ drach. iiij. nitri drach. ij. melle excipito, & drachmas duas ex aqua mulsa potui dato. Prodest & ciconiæ fimum ex aqua vel aceto mulso. Itidem agarici ob. iij. peucedani tantundem & coaguli phocæ obolus vnus terantur, simúlque misceãtur. Aut: radices ononidis in aceto mulso coquito ad medias. Vtiliter quoque bibitur ex posca populi nigræ fructus, necnon ammoniaci thymiamatis drach. j. (sed sanguinem educit:) rutę syluestris semẽ, quod è cote Naxia ferro exacuendo deteritur cum oleo, leporis aut hinnuli coagulum, spondylium ex aqua: radix bryoniæ drach. j. põdere sumpta quotidie ad annũ integrũ: solani quod fuluũ gerit fructũ radix sicca, balsami semen pondere drach. vj. Sic & phocæ coagulum cũ lichenibus equorum, ac ipsi quoque lichenes per se, flos violæ agrestis, lapis Asius cum melle, in puerulis: cardamomi drach. j. loti arboris ramẽtorũ dilutũ. Conueniũt & quinquefolij folia tricena diebus triginta per se pota. Bibitur & sanguis testudinis tã marinæ quàm terrestris: eadem etiã cocta & delincta proficit: plantago esitata prodest, acetũ scilliticum absorptum, laserpitij semẽ aut ipse liquor in cibis sumptus, dummodò aqua mulsa superbibatur. Efficaciter etiã auxiliatur mustelæ ventriculus coriãdro refertus & exiccatus, si de eo bibẽdum detur ex aqua vel aceto. Aliud: lapidis selenitis derasum puluerẽ exhibeto, aut papaueris spumei semẽ acetabuli mensura, aut vngulæ asininæ vstæ cochlearia duo. Iuuat & venã quæ linguæ parti dextræ subiacet ad digiti fermè spatium incidere. Valet & vrtica trita & adhibita. Naribus verò fel testudinis marinæ vtiliter inditur.

Amuletum. Inter amuleta comitiales hoc potẽter adiuuat: Hirundinum pullos primæ fœturæ diffindito: in eorum ventre duos inuenies lapillos,

vnum quidem colore varium, alterum purũ & vnicolorẽ. Hos priusquàm terrã attigerint, pelli mustelæ aut cerui platycerotis illigato, & è collo brachióve suspendito cõtinenter gestãdos, ita vt nunquam humi deponãtur. Sunt porrò hi lapilli intereadum Luna crescit inquirendi. Hoc eodem amuleto quẽ accessio comitialis inuaserit si contigeris, excitabitur.

Epilepticos excitantia. Excitãt & comitiales sinapi cum aceto olfactũ & suffumigatum galbanum. Quinetiam cõfestim reuocabitur æger, si quancumq; libuerit illius corporis partem compunxeris, manantéque inde sanguine os ipsius perunxeris.

Eosdem prodentia. Suffitu verò comitiales arguũt, bitumẽ, lapis gagates & cornu caprinum: iecoris itidẽ caprini assati nidor, & ipsum quoque iecur in cibo sumptum.

Ad incubum. Iis quos incubus frequẽter quasi præfocat, remedio sunt pæoniæ grana nigra xv. ex aqua sæpenumero pota.

Ebrietati arcentia. Ebrietatem arcent, amygdalarũ amararũ cremor cyathi vnius mẽsura potus, ceruina caro sale condita, si assata præsumatur, vinũ absinthites præbibitum, ac myrtites etiã similiter sumptum, myrti quoque baccæ esitatæ, & rutæ decoctum haustum.

Eandem discutientia. Ebrietatem verò iam cõtractam discutiũt, centaurij tenuis decoctũ, verbenacæ supinæ semen ex aqua potum: sic & brassica & raphanus, si superedantur.

Caput offendentia. Porrò in capitis affectibus cauẽda quæ idipsum tentare apta nata sunt, adeóque affectus ipsos plerũque renouant aut exacerbant. Sunt autem huius generis quæ bibuntur ista: viticis semen, absinthij succus & lac dulce. In cibis verò sumuntur, glandes quernæ, oliuæ nigræ, fructus arbuti, quos memæcyla vocant: eruum, quod quidem frequẽtiùs esitatum etiã articulos resoluit. Ampliùs verò caput offendit, adeò vt leuem etiam soporẽ inducat, myrrha epota: thus, quod & insaniam parit: hederæ corymbi, qui mentẽ etiã permouent: holoschœni semẽ, soporiferũ adeò vt mentẽ etiam sæpe lædat: crocus, peuceda-

A λον ἕνα καὶ τὸν καθαρὸν ἕνα· τοὺς δύο δὲ πρὶν χαμαὶ τεθῆναι, ἔνδησον εἰς δέρμα γαλῆς, ἢ πλατυκέρωτος ἐλάφου, καὶ περίαψον τραχήλῳ ἢ βραχίονι. διηνεκῶς δὲ ἐχέτω τοῦτο, χαμαὶ μηδέποτε τιθείς. λάμβανε δὲ μεταξὺ αὐξομένης τῆς σελήνης τοὺς λίθους. τούτοις προσψαύσας ἐπιληφθέντι, διεγερθήσεται.

B XX. Ἀνακαλεῖται καὶ τοὺς ἐπιληπτικοὺς σίναπι μετ' ὄξους ὀσφραινόμενον· χαλβάνη ὑποθυμιαθεῖσα. Καὶ διέλης δὲ ἐξ οὗ δή ποτε βούλει μέρους τὸ σῶμα ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τῷ ἀποῤῥέοντι αἵματι διαχρίσῃς τὸ στόμα, εὐθέως διεγείρονται.

XXI. Ἐλέγχει δὲ ἐπιληπτικοὺς θυμιώμενα, ἄσφαλτος, γαγάτης λίθος, κέρας
C αἴγειον. Ἐσθιόμενα δὲ, ἧπαρ τράγειον, ἢ ὀσμή τε ἀπ' αὐτοῦ ὀπτωμένου ἀναφερομένη.

XXII. Πρὸς δὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ ἐφιάλτου συνεχῶς πνιγομένους, ἰῶνται γλυκυσίδης οἱ μέλανες κόκκοι ιε. ποθέντες μεθ' ὕδατος πολλάκις.

D XXIII. Ἀμέθυσα δέ ἐστιν, ἀμυγδάλων πικρῶν ἀποβρέγματος κύαθος εἷς πινόμενος, ἐλάφειον ταριχηρὸν ὀπτὸν προεσθιόμενον, ἢ οἶνος ἀψινθίτης προπινόμενος, ἢ μυρτίτης ὁμοίως λαμβανόμενος, καὶ τὰ μύρτα ἐσθιόμενα, καὶ πηγάνου ἀπόζεμα πινόμενον.

E XXIIII. Ἐπιπινόμενα δὲ μέθην σβεννύει, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ ἀπόζεμα· ἱερᾶς βοτάνης τὸ σπέρμα μεθ' ὕδατος ποθὲν, καὶ κράμβη ἐπεσθιομένη, καὶ ῥάφανος. Αἰ. ἀκαυρώσου ἱερᾶς.

XXV. Δεῖ δὲ παραφυλάττεσθαι ἐπὶ τῶν περὶ τὴν κεφαλὴν παθῶν, τὰ ἀπτόμενα ταύτης, καὶ πολλάκις εἰς ὑπομνήσεις καὶ παροξυσμοὺς ἄγοντα τὰς διαθέσεις. ἔστι δὲ πινόμενα μὲν, ἄγνου σπέρμα, ἀψινθίου χύλισμα, γάλα γλυκύ· ἐσθιόμενα δὲ βάλανοι δρύϊνοι, ἐλαῖαι μέλαιναι, ὁ καρπὸς τῆς κομάρου, ἔστι δὲ μεμαίκυλα· ὄροβος, ὃς δὴ καὶ ἄρθρα παραλύει πολλάκις βρωθείς. ἐπὶ πλεῖον δὲ ἅπτεται, ὥστε καὶ ὑποκαροῦν, σμύρνα πι-
G νομένη· λίβανος, ὃς καὶ μανίας ποιεῖ. κισσοῦ κόρυμβοι, οἳ καὶ ταράσσουσι τὴν διάνοιαν. ὁλοσχοίνου καρπὸς κρητικός· ὥστε καὶ παίζειν πολλάκις τὴν διάνοιαν. κρόκος, πευκέδα- forte χαρωτικὸς legendum. ...

Moib. ex Gal. & Aëtio addit, ταραχώδεις ὕπνους, quippe cùm styrax iisdem autoribus vsu largiore somnos turbulentos efficiat.

ρον, κυκλάμινος ξηρὰ σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. στύραξ δὲ ὀλίγος μὲν ποθεὶς λύει σκυθρωπότητα, πολὺς δὲ καὶ κατασκευάζει.

XXVI. Ταραχώδεις δὲ ὕπνους ποιεῖ ποθέντα σὺν οἴνῳ, πυκνοκόμου καρπὸς, λεοντοποδίου ὁμοίως, ἐρεγμὸς πολὺς βρωθείς.

Τὰ τῶν ὀφθαλμῶν βοηθήματα.

XXVII. Ὀφθαλμῶν δὲ μελλόντων ῥευματίζεσθαι, ἐφίστησι πολλοῦ ψυχροῦ κατάντλησις, ἐνίοτε καὶ ὄξους μιγέντος, καὶ μάλιστα θέρους.

XXVIII. Ἵστησι δὲ τὰ ῥεύματα ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐπιτιθέμενα ἀνακολλήματα, ᾠοῦ τὸ λευκὸν, γύρεις, λίβανος, μιχθέντα καὶ ἐπιχρισθέντα ὀθονίῳ, ἢ ἀπὸ τῶν * μαγείρων αἰθάλη πτυέλῳ μαλαχθεῖσα ἐπιχρίεται.

XXIX. Πρὸς δὲ τὰς φλεγμονὰς τῶν ὀφθαλμῶν καταπλάσματα ἁρμόζει, ἄλφιτα μετὰ ἀρνογλώσσου καταπλασσόμενα, βάτου φύλλα ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ μυὸς ὠτίδος, ἢ τριβόλου χλωροῦ, ἀνδράχνης, ἀειζώου, ἀμώμου, ἡμεροκάλλους, ἴου, κρότωνος· φύλλα

Moib. ἐλατίνης.

ἐλάτης, φύλλα πολυγόνου, σερίδος, σελίνου, κορίου, κυπαρίσσου φύλλα λεῖα, κολοκύνθης ξύσματα, πέπονος σὰρξ, σχοίνου φύλλα τὰ ἁπαλὰ, ὑοσκυάμου φύλλα, κυδωνίων ἄνθος, μήκωνος κωδίων ἀφέψημα προσαντλούμενον, καὶ αὐταὶ αἱ κωδίαι λεῖαι καταπλασσόμεναι, βούτυρον νεαρὸν μετὰ ἐρίου ἐπιτιθέμενον, κράμβης φύλλα θερμὰ ἐπιτιθέμενα, κρόκος σὺν μελιλώτῳ καὶ γλυκεῖ, φλόμου φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ μετὰ πάλης ἀλφίτου, ἀβρότονον σὺν μήλῳ κυδωνίῳ ἑφθῷ, τυρὸς νεαρὸς λεῖος.

πεπόνου.

XXX. Κατὰ δὲ τοῦ προσώπου καταπλασσόμενα ὠφελεῖ, σεῦτλον σὺν στυπτηρίᾳ ὀλίγῃ λείᾳ, μαλαβάθρου φύλλα ἐν οἴνῳ ἀποζεσθέντα, κυάμινον ἄλευρον σὺν ὕδατι, σικύου πέπονος σὰρξ, πηγάνου φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθά.

XXXI. Πρὸς δὲ τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ ῥεύματα, τοῦ ἀσφοδέλου ῥίζης χυλοῦ < . ά. κρόκου < . ά. σμύρνης < . ά. γλυκέως παλαιοῦ ξέ. β΄. ἕψε ἕως ἑνωθῇ καὶ σχῇ ἐπιχρίστου πάχος. ποιεῖ καὶ τὸ γλαύκιον σὺν ὕδατι, κρόκος σὺν γάλακτι, κωνείου χύλισμα, λύκιον, ῥόδων χυλὸς ἑψηθείς.

A nũ, cyclaminus ſicca in vino pota: ſtyrax denique, qui quidem parcè bibitus, triſtitiam ſoluit, liberalius verò hauſtus, eandem affert.

Somnos turbulẽtos efficiunt hęc in vino pota: pycnocomi ſemen, itidémq; leõtopodij, necnon & faba freſa copioſior in cibo ſumpta. *Somnos perturbantia.*

Oculorum affectorum remedia.

B Quominus oculi fluxionib⁹ reddantur opportuni, prohibet largioris frigidæ affuſio, admixto etiã interdum aceto, præſertim æſtatis tempore. *Oculos à fluxione præparantia.*

Ipſas verò fluxiones ſiſtunt adhibita fronti anacollemata, ex oui cãdido, farinæ polline & thure ſimul C mixtis & linteolo inductis. Iuuat & *coquinariam fuliginem ſaliua ſubactam illinere. *Eaſdem fluxiones ſiſtẽtia.* *al. è populo nigra collectam.*

Oculorum inflãmationibus pro cataplaſmate adhibita conueniunt, polenta cum plantagine, folia rubi, plantaginis, auriculæ muris, tribuli virentis, portulacæ, ſemperuiui, a- D momi, hemerocallis, violæ purpureæ, ricini, elatines, polygoni, intybi, apij & coriandri: itidémque cupreſſi folia trita, cucurbitæ ramẽta, peponis caro, tenella iunci folia, vti & hyoſcyami, cotoneorũ flos. Cõferũt & fotus è papaueris capitum decocto, ac ipſa quoque capita trita & adhibita, butyrum recẽs cum E lana impoſitum, necnon & braſſicæ folia calentia, crocus cum meliloto & paſſo, verbaſci folia cũ vino cocta addito polentæ polline, abrotonum cum malo cotoneo cocto, denique & caſeus recẽs tritus. *Ad oculorum inflãmationes.*

Fronti verò impoſita iuuant, beta cum exiguo alumine trito, malabathri folia in vino ferueſacta, fa- F bacea farina cum aqua, cucumeris Peponis dicti caro, & rutæ folia in vino decocta. *Imponenda fronti.*

Ad inflammationes ſimul & fluxiones oculorum valet ſequens remediũ: ſucci radicis aſphodeli, croci, myrrhæ an. drach j. cum paſſi veteris ſextariis duobus coquito, dũ vnita probè linimenti craſſitudinẽ G adipiſcatur. In idipſum faciũt, glaucium ex aqua, crocus cum lacte, dẽſatus cicutę ſuccus: Lyciũ, ac denique coctus roſarum ſuccus. *Ad oculorũ fluxiones ſimul & inflammationes.*

Ad eorundem epiphoras & vlcera. Quæ verò ſequútur ſimplicia neque adeò operoſa remedia, ipſis adhibita oculis, valent tum ad ſiſtendas cõfeſtim oculorum epiphoras, tum ad eorundem vlcera & expurganda & carne implenda: ſpodium & laſer paribus miſta portionibus & in paſtillos conformata, ſemperuiui ac portulacę ſucci cum gummi & ſpodij dimidia parte in trochiſcos cõformati, ac in recenti malo ſeu inſtillati ſeu etiam illiti: itidem portulacæ ſuccus, & ocimum cum vino.

Ad vehementes oculorum dolores. Vehementes oculorum dolores mitigat, crocus cum lacte, ſpodium cum dẽſato cicutæ ſucco, opium ſimiliter, æs vſtum, lapis ... cum lacte muliebri, maximè infantibus, inſtillatus. Eximiam verò opem affert & iſte illitus: Sume ſucci gramini Parnaſſij & meliloti partes æquales, myrrhæ dimidium, piperis ac thuris tertiam partẽ, vini ac mellis quantum ſat eſt: coquito in æneo vaſe, ac vtitor.

Ad eorundem diuturnas fluxiones & vlcera. Inueteratis vlceribus atque fluxionibus cõueniũt trita & ex aqua illita, lapis galactites ac thyites itidẽ dictus: lapis ſapphirus cum lacte, ſylueſtris lactucæ liquor cum lacte muliebri: ipſa quoque lactuca facit ad vlcera & epicaumata. Sumptum vero in potu cuminum ex vino & aqua, diuturnas fluxiones ſiſtit.

Lippitudinis amuleta. Lippitudinẽ arcet perpetuò appenſa collo tribuli radix ſimilitérque polygoni. Credũtur & anno toto a lippitudine incolumes cõſeruari, qui Punicę arboris cytinos exiguos necdũ hiantes deuorauerint.

Ad oculorum oedemata. Oculorum œdemata mitigant, ammi cum lini ſemine, anethi radix in puluerem redacta cum aqua, fabacea farina cum puluere thuris, itémque oui candidum.

Ad cõfuſiones ab ictu. Oculorum ab ictu confuſionibus & inflammationibus priuatim opitulatur ſtœbes fructus in vino coctus, deindéque tritus & impoſitus.

Ad oculos cruore ſuffuſos. Oculis cruore ſuffuſis medetur ſanguis recẽs detractus è columba, turture, perdice, palũbo: lac itẽ muliebre cum thure, granum tinctile cum lacte ſimiliter, hæmatites lapis cum lacte muliebri, hyſſopi puluis

A XXXII. Ἐγχυματιζόμενα δὲ ὠφελεῖ ἁπλᾶ καὶ ἀπερίεργα ὄντα, καὶ ἄγοντα ταχέως τὰς ἐπιφορὰς, καὶ τὰ ἕλκη πληρωθέντα καὶ ἀποκαθαίροντα· σπόδιον καὶ ὀπὸς, ἴσα μιγνύμενα αὐτοῖς εἰς ἀνάπλασιν. ἀειζώου χυλὸς, καὶ ἀνδράχνης κατὰ τὸ πρόσφατον ἐγχυματιζόμενοι μετὰ κόμμεως καὶ σποδίου ἡμίσεως. (πρὸς τὸ σποδίου ἡμίσεως) *forte, ὠκίμου.*
B ἀναπλασθέντες καὶ ἀναχριόμενοι· καὶ ἀνδραχνογλώσσου χυλὸς, ὤκιμον σὺν οἴνῳ. *Parentheſi interclusa abũdare videntur: & ſubscribendum* ...

XXXIII. Τὰς περιωδυνίας δὲ παύει κρόκος σὺν γάλακτι, σπόδιον σὺν κωνείου χυλίσματι, ὄπιον ὁμοίως, χαλκὸς κεκαυμένος, λίθος μετὰ γάλακτος γυναικείου, καὶ
C μάλιστα ἐπὶ παιδίου ἐνσταζόμενος. Ποιεῖ δὲ ἄκρως καὶ τοῦτο τὸ ἔγχρισμα. ἀγρώστεως χυλοῦ τῆς ἐν Παρνασσῷ, καὶ μελιλώτου, ἴσα, σμύρνης ἥμισυ, πεπέρεως καὶ λιβανωτοῦ τὸ τρίτον, οἴνου καὶ μέλιτος σύμμετρον· ἕψε ἐν χαλκῷ καὶ χρῶ. *Galactitem aut Melitité lapidẽ ſupplet, & ſcnetus Mu bam s de more accipiendũ cenſet, cui lac ipſum inſtilletur.*

XXXIIII. Πρὸς δὲ τὰ κεχρονισμένα
D ἕλκη καὶ ῥεύματα ἁρμόζει σὺν ὕδατι λεῖα ἐγχριόμενα, λίθος γαλακτίτης, λίθος ὀΐτης καλούμενος, λίθος σάπφειρος σὺν γάλακτι, χαλκὸς κεκαυμένος σὺν γάλακτι, θρίδακος ἀγρίας ὀπὸς σὺν γυναικείῳ γάλακτι· αὐτὴ δὲ ποιεῖ πρὸς ἕλκη καὶ πρὸς ἐπικαύματα. Πινόμενον δὲ ἵστησι ῥεύματα χρόνια
E κύμινον, σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι λαμβανόμενον. *[illegible]*

XXXV. Περιαπτομένη δὲ τῷ τραχήλῳ διηνεκῶς κωλύει ὀφθαλμίαν, τριβόλου ῥίζα, πολυγόνου ὁμοίως. δοκοῦσι δὲ τηρεῖν ἐπ' ἐνιαυτὸν ἀνοφθαλμιάτους κύτινοι ῥοιᾶς μικροὶ καὶ μεμυκότες καταπινόμενοι.

XXXVI. Οἰδήματα δὲ πραΰνει, ἄμμι σὺν λινοσπέρμῳ, ἀνήθου ῥίζα μεθ' ὕδατος
F λεία, κυάμινον ἄλευρον σὺν λιβανωτῷ λείῳ, καὶ ᾠοῦ τὸ λευκόν.

XXXVII. Πρὸς δὲ τὰς ἐκ πληγῆς συγχύσεις καὶ φλεγμονὰς ἰδίως ποιεῖ, στοιβῆς καρπὸς ἐν οἴνῳ ἑψηθεὶς καὶ λεῖος ἐπιτεθείς.

G XXXVIII. Ὑποδρομὰς δὲ αἵματος θεραπεύει ἐγχριόμενον αἷμα περιστερᾶς πρόσφατον, τρυγόνος, πέρδικος, φάττης. γάλα γυναικεῖον σὺν λιβανωτῷ, κόκκος βαφικὸς σὺν γάλακτι ὁμοίως, αἱματίτης λίθος σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ὑσσώπου λεῖον ἐνδι-

θὲν εἰς ὀθόνιον, καὶ ἀποματτόμενον εἰς ὕδωρ θερμὸν, πυελουμένου τοῦ ὀφθαλμοῦ. ἄσφαλτος καὶ λίβανος ἴσα ὑποθυμιαθέντα.

XXXIX. Περιπτώσεις δ' ὀφθαλμῶν στέλλει καταπλασσόμενα, εἰ μὲν ἀλγήματα εἴη, λινόσπερμον καὶ τῆλις σὺν ὑδρομέλιτι ἑφθά. εἰ δὲ πέπαυται τὰ ἀλγήματα, ἢ μηδὲ ἐγένετο, εὐθέως ἐπὶ τὰ στύφειν καὶ ψύχειν δυνάμενα παραγίνεσθαι δεῖ, ὁποῖα ἐστι, βάτου φύλλα, μελίλωτον σὺν γλυκεῖ καὶ ὠοῦ ἑφθοῦ λεκύθοις καὶ κρόκῳ, κυάμινον ἄλευρον σὺν ῥόδοις, λινόσπερμον σὺν ὕδατι καὶ λιβανωτῷ καὶ σμύρνῃ, μελάνθιον σὺν ἀλφίτῳ λείῳ, μηκώνιον σὺν λεκύθῳ ὠοῦ ὀπτοῦ καὶ κηρωτῇ, πήγανον σὺν ἀλφίτῳ.

XL. Σταφυλώματα δὲ αἴρει, κανθαρίδος προσφάτου θλασθείσης ἐγχριόμενον τὸ ὑγρὸν, ἢ αὐτή. καθαίρει δὲ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, ἄργεμα καὶ νεφέλια καὶ ἀχλύς· ποιεῖ δὲ καὶ ὀξυδερκίαν.

XLI. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀμβλυωπούντων ἐγχριόμενα, ἀκόρου χύλισμα, λιβανωτίδος σπέρμα λεῖον μετὰ γάλακτος. μήκωνος κερατίτιδος τοῦ φύλλου ἢ καὶ τῶν ἀνθῶν ὁ χυλὸς ἐνσταζόμενος, καὶ ἐπὶ κτηνῶν ἄργεμον ἀποκαθαίρει. ἁλικακάβου ῥίζης τοῦ φλοιοῦ καὶ καρποῦ χυλὸς ὁμοίως, ἢ καὶ ὀπὸς αὐτοῦ σὺν μέλιτι. πευκεδάνου ὀπὸς ὁμοίως, σαγάπηνον ὁμοίως, ἀνεμωνίου χυλὸς ὁμοίως, ὁρμίνου ἀγρίου σπέρμα ὁμοίως, κεγχρίδων ἄφοδος ὁμοίως, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς τὸ δάκρυον, ἐλλέβορος λευκὸς, ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα, εὐφορβίου χυλὸς, ἰὸς κεκαυμένος, κισσὸς, κιννάμωμον, ἰτέας χυλὸς καὶ ὀπὸς, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ χυλὸς, κισσήρεως ὀπτῆς λεία, κρομμύου χυλὸς, κυκλαμίνου τῆς ῥίζης χυλὸς, μαράθρου τῆς ῥίζης χυλὸς, μελάνθιον, καὶ μελισσοφύλλου χυλὸς, ἠριγέροντος χυλὸς, ὀμφάκιον, ὀπὸς σιλφίου, ὀποπάναξ, πηγάνου ἀγρίου χυλὸς, δρακοντίου ῥίζης χυλὸς, θρίδακος ἀγρίας χυλὸς, ἀψίνθιον λεῖον, λωτοῦ τῆς πόας χυλὸς, χαμαίδρυος χυλὸς, ὠκίμου χυλὸς, πρασίου χυλὸς, νίτρον, ζιγγίβερι, στρούθιον, στυπτηρία ἡ κεκαυμένη, αἱματίτης λίθος, κοράλλιον, κοχλίας χερσαῖος κεκαυμένος, χελιδόνων νεοττῶν κεκαυμένων ἡ τέφρα· τούτων ἕκαστον σὺν μέλιτι

linteolo inuolutus in calenté aquá demerſus, & oculo proſotu adhibitus. Suffumigatur & oculi bituminis ac thuris paribus portionibus.

Procidentes oculos reprimút, ſiquidem dolores infeſtant, impoſita hæc: lini ſemen & fœnumgræcum cum aqua mulſa cocta. Sin dolores remiſerint, aut nulli prorſus adfuerint, ſtatim ad ea quę adſtringendi refrigerandiq; facultate pollent accedendum: qualia ſunt rubi folia, melilotus cum paſſo, ouorum coctorum vitellis & croco: lomentum fabarum cum roſis, lini ſemen cum aqua, thure & myrrha: melanthium cum polenta tritum, meconium cum aſſati oui vitello & cerato, ruta cum polenta.

Staphylomata tollit contuſæ recẽns cantharidis humor illitus: ac ea ipſa quoque. Purgat & quæcunque pupillis tenebras offundunt, vti argema, nubeculas & caligines, oculorúmque aciem exacuit.

Oculorum hebetudini medẽtur hæc illita: denſatus acori ſuccus, libanotidis ſemen cum lacte tritum, è corniculati papaueris folio aut etiã flore ſuccus inſtillatus, qui quidem & argema iumẽtorum expurgat: halicacabi è radicis cortice & ſemine ſuccus eodem modo, ac liquor etiam eiuſdem cum melle. Similiter & peucedani liquor, ſagapenum, anemones ſuccus, hormini ſylueſtris ſemen, fimum cenchridum, oliuæ Æthiopicę lacryma, veratrum album, lanæ ſuccidæ vſtæ, euphorbij ſuccus, ęrugo vſta, hedera, cinnamomum, ſalicis ſuccus & liquor, cẽtaurij minoris ſuccus, pumicis vſti puluis, cepę ſuccus, cyclamini è radice ſuccus, vti & è radice fœniculi: ſucci melãthij, apiaſtri & ſenecionis: omphacium, laſer, opopanax, rutæ ſylueſtris ſuccus, dracunculi è radice ſuccus, agreſtis lactucæ ſuccus, abſinthium tritum; ſucci loti herbæ, chamædryos, ocimi & marrubij: nitrum, zingiber, ſtruthium, alumen vſtum, hæmatites lapis, corallium, terreſtris cochlea cremata, vſtorum hirundinis pullorum ceu cinis: horum inquam vnumquodlibet cum melle

Ad oculorum procidentias.

Ad ſtaphylomata.

Ad oculorum hebetudinem.

Attico probè contritum. Scobs ebeni cum vino, vrina pueri impubis in æneo vase cocta cum melle, vrinæ humanæ sedimentum cum cyprino oleo, æris flos tritus & cum æquali portione olei subactus, oleũ antiquum, balsami liquor cum olei cyprini pari portione, picis oleum, saccharum, adeps fluuiatilium piscium in sole eliquatus & melli ammixtus: fella denique perdicis syluestris, callionymi piscis, scorpij piscis, testudinis marinæ, hyænæ & capræ agrestis, horum inquam singula cum melle.

Ad oculorum cicatrices. Priuatim oculorũ cicatrices illita exterunt, alcyonium Milesium cũ melle, & ammoniacum cũ vino ac melle tritũ, anemones rotundæ radix itidem cum melle: similiter & anagallidis puniceæ succus, necnon & rutæ agrestis.

Hebetudini oculis in cibis conuenientia. Porrò laborãtibus oculorum hebetudine in cibis ista conueniunt, viperæ caro cocta, thymus, crudi brassicæ caules, raphanus, fœniculum, cepa, nasturtium, acetum scilliticũ, & in vniuersum acria omnia. In iisdẽ verò cibis ea cauere oportet quæ hebetudinem augent, vti anethum cum suo semine, lenticulam, nigricãtes oliuas, lactucam, porrum capitatum, apiũ & ocimũ.

Ad nyctalopiã seu nocturnã cæcitatem. Nyctalopas iuuant inuncta hæc: sanguis turturis, palumbis, colũbæ, perdicis aut capræ syluestris & hirci, sanies è caprino iecore dũ inassatur extillãs inũcta, ac ipsum quoque iecur in cibo sumptum, necnõ & ex eodem dum coquitur vapor in apertos oculos attractus. Cõfert & elateriũ tritũ cũ melle inũctum.

Ad vngues oculorum. Vngues oculorum absumũt hæc adhibita: pumex crematus & tritus, sepiæ testa trita, sal & cadmia, trita omnia æquali pondere.

Ad genarũ scabritiem. Scabras genas extenuant quæ sequuntur trita & cum melle illita, ita tamen vt haud ita multo post aqua locus foueatur, dum morsu excitatus dolor desinat. Sunt autem isthæc: ærugo, ferrique scoria vsta, atramentum sutorium crematum, misy vstum, chalcitis cremata, omphacium, squama æris & ferri, cadmia tertio vsta vinóque restincta,

A Ἀττικῷ λελειωμένον καλῶς· ἐβένου ῥίνημα σὺν οἴνῳ, οὖρον ἀφθόρου παιδὸς ἐν χαλκώματι ἑψηθὲν μετὰ μέλιτος, οὔρου ἀνθρωπίνου ὑπόστασις σὺν κυπρίνῳ ἐλαίῳ· χαλκοῦ ἄνθος λεῖον προσαπτόμενον ἐλαίῳ, ἴσα μιγέντα· ἔλαιον παλαιόν· βαλσάμου ὀπὸς, κύπρινον ἔλαιον, ἴσα μιχθέντα. πισσέ-

B λαιον, σάκχαρις, στέαρ ποταμίου ἰχθύος ἐν ἡλίῳ ἀποτακὲν καὶ μιγὲν μέλιτι. χολὴ δὲ πέρδικος ἀγρίου, ἰχθύος τοῦ καλλιωνύμου, σκορπίου ἰχθύος, χελώνης θαλασσίας, ὑαίνης, αἰγὸς ἀγρίας, σὺν μέλιτι πᾶσαι.

XLII. Οὐλὰς δὲ σμῶσιν ἐγχριόμενα ἰδίως, ἀλκυόνιον μιλήσιον σὺν μέλιτι, ἀμ-

σμῶσι seu σμῶσι, τῷ σμήχω significat. Μιλήσιον ex Aëtio restituit Moibanus.

C μωνιακὸν λεανθὲν σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι, ἀνεμώνης ῥίζα τῆς στρογγύλης σὺν μέλιτι, ἀναγαλλίδος φοινικῆς χυλὸς ὁμοίως, πηγάνου ἀγρίου χυλὸς ἐγχριόμενος.

XLIII. Ἁρμόζει δὲ ἐσθιόμενα ἀμβλυωποῦσι ταῦτα, ἐχίδνης σὰρξ ἑφθή, θύμον, κράμβης καυλοὶ ὠμοί, ῥάφανος, μάραθρον, κρόμ-

D μυον, κάρδαμον καὶ σύμπαντα καθόλου τὰ δριμέα, ὄξος σκιλλητικόν. φυλάσσεσθαι δὲ δεῖ καὶ τὰ ἐπιτείνοντα τὰς ἀμβλυώσεις, ἐσθιόμενα. ἔστι δὲ ἄνηθον καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, φακὸς, ἐλαῖαι μέλαιναι, θρίδαξ, πράσον κεφαλωτὸν, σέλινα, ὤκιμον.

Melius, τοὺς ἀμβλυώσσοντας.

XLIIII. Νυκτάλωπας δὲ ἐγχριόμενα ὠ-

E φελεῖ, αἷμα τρυγόνος, φάσσης, περιστερᾶς, πέρδικος, ἢ αἰγὸς ἀγρίας καὶ τράγου, ἥπατος αἰγείου ὁ ἐν τῇ ὀπτήσει ἰχὼρ ἀποῤῥέων ἐγχριόμενος, καὶ αὐτὸ τὸ ἧπαρ ἐσθιόμενον, καὶ ἡ ἀτμὶς ἀπ' αὐτοῦ ἑψομένου ἑλκομένη ἀνεῳγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐλατήριον λεῖον σὺν μέλιτι ἐγχριόμενον.

F XLV. Πτερύγια δὲ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς τήκει προσαγόμενα, κίσσηρις ὀπτὴ λεία, σηπίας ὄστρακον λεῖον, ἢ ἅλες καὶ καδμία λεῖα, ἅπαντα ἴσα.

XLVI. Τὰ δὲ τραχέα βλέφαρα λεπτύνει ἐγχριόμενα σὺν μέλιτι λεῖα. (δεῖ δὲ πυριᾶν ὕδατι μετὰ τὴν ἔγχρισιν, μέχρι παύ-

G σονται δακνόμενα·) ἰὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, σκωρία κεκαυμένη, χάλκανθος κεκαυμένη, μίσυ κεκαυμένον, χαλκῖτις κεκαυμένη, ὀμφάκιον, λεπὶς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, καδμία καυθεῖσα τρίτον καὶ σβεσθεῖσα οἴνῳ,

συμπλεκείᾳ πάσῃ καείσῃ, καὶ μάλιστα σχιστῇ, *ὑάσωπον κεκαυμένον, οὖρον ἀνδρείου ὑποστάθμη σὺν κυπρίνῳ μύρῳ.

XLVII. Ξύειν δὲ δεῖ τὰ τετυλωμένα, ἐκστρέφοντα βλέφαρα· *ἰοῦ φύλλοις τραχέσιν, ἢ *σμιλίῳ, ἢ σηπίας ὀστράκῳ σχηματισθέντι εἰς κολλύριον· καὶ ἰῷ ἀναληφθέντι κόμμει εἰς κολλύριον.

σύκου Aegineta.

XLVIII. Μίλφους δὲ καὶ τὰ βεβρωμένα βλέφαρα ὠφελεῖ, ἀμόργη ἑψημένη, καὶ ἐγχριομένη· ἢ λύκιον, ἀμμωνιακὸν σὺν ὕδατι ἐγχριόμενον, ὃ καὶ τὰς τρίχας αὔξει· θαλλίας χυλός· ἰὸς σιδήρου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν ἡλίῳ τριβεὶς, μετ᾽ οἴνου καὶ σμύρνης εἰς κολλύριον ἀναπλασθείς· κρομμύου χυλὸς σποδίῳ ἀναληφθείς, λεπὶς χαλκοῦ· ἢ καδμία λεπτὴ ἀναληφθεῖσα μέλιτι καὶ καεῖσα ἐν χυτριδίῳ καινῷ, πηλῷ τε κεραμικῷ πεπωμασμένῳ· ἔπειτα ὀπτηθεῖσα ἐπ᾽ ἀνθρακώματος, μιγνυμένου αὐτῇ χαλκοῦ κεκαυμένου ἴσου καὶ στίμμεως δὲ ἡμίσεος μέρους.

ἑψημένον ex Aetio Moib. restituimus, & recte Nã & in eodē vsu Armenium a Dioscoride 5. de Mat. med. & Gal 9. simpl. vsurpatur.

XLIX. Ξηροφθαλμίαν δὲ καὶ κνησμοὺς ἰᾶσαι ψωρικῷ λείῳ προσαπτόμενος, ἢ λεπίδι λείᾳ πεπλυμένῃ καὶ πεπέρει, ἢ καὶ τῷ σὺν πεπέρει, ἢ σιδήρου ἰῷ ξηρῷ, ἢ ὀμφακίῳ ξηρῷ λείῳ ὁμοίως.

[illegible] Moibanus [illegible]

L. Τὰ δὲ λεπρώδη πάθη τῶν βλεφάρων ὑγιάζει συκῆς ὀπὸς καταχριόμενος.

LI. Φθειρίασις δὲ τὰς ἐν τοῖς βλεφάροις καὶ ὀφρύσι θεραπεύει σὺν μέλιτι ἢ ὕδατι ἐπιχριόμενα σανδαράχη, σταφὶς ἀγρία.

Orib. ἢ οἴνῳ, aut vino.

LII. Τὰς δὲ νυττούσας δίχα ῥευματισμοῦ χρονίου καὶ ἐκτιλείσας τρίχας ἐπὶ τῶν βλεφάρων, ὡς τὸ πολὺ οὐκ ἐᾷ φυῆναι, μετὰ τὸ ἐκτιλῆναι εὐθέως καταχριόμενα, αἷμα βατράχων τῶν χλωρῶν πρόσφατον καθ᾽ ἑαυτὸ, ἢ μιγὲν χαμαιλέοντι κεκαυμένῳ λευκῷ ἄχρις ἀνθρακώσεως, ἢ αἷμα κόρεως καθ᾽ ἑαυτὸ, ἢ καπνοῦ τοῦ ἐν ταῖς κριθαῖς φυομένου ὁ χυλὸς σὺν κόμμει, ἢ τελλῖναι ταριχηραὶ κεκαυμέναι λεῖαι μετὰ κεδρίας, λωτοῦ κεκαυμένου ἡ τέφρα, ἢ στυπτηρία φορίμη.

LIII. Ἀνακολλήματα *δὲ τὰς εἰσκλωμένας ἢ παραφυομένας τρίχας ἐν τοῖς βλεφάροις, μαστίχη μηλωτῇ δὲ θερμῇ προσαγομένης αὐτῆς, καὶ οὕτως ἀνακολλωμένων ἐπὶ τὴν ἰδίαν τάξιν τῶν τριχῶν.

A aluminis genus omne vstum, maximéque scissile, œsypum vstum, ac denique vrinæ virilis sedimentum cum vnguento cyprino.

Callosas verò palpebras, euersas radere oportet fici folijs asperis, aut scalpello, aut sepiæ testa in collyrium conformata, aut denique collyrio ex ærugine excepta gũmi. *Ad callosas genas.*

B Milphosi arrosisq; palpebris prosunt, amurca cocta & illita, lycium, armenium quoque cum aqua inũctum, (quod & pilorum incrementum promouet,) succus recentium oleæ germinum, rubigo ferri multis diebus in sole trita & cum vino ac myrrha in collyrium redacta, spodium cepæ succo exceptum, C squama æris, aut cadmia tenuis, melle excepta vstáque in ollula noua, quæ argilla figlina operculata sit: deinde tosta super prunis cũ æquali portione æris vsti, ac stibij parte dimidia. *Ad milphosin & erosas palpebras.*

Lippitudinẽ aridã & pruritũ oculorũ sanabis, si leuiter attingas psorico cõtrito, aut squama trita lotáq; D & pipere, aut alio quopiã cũ pipere, aut rubigine ferri sicca, aut omphacio sicco tritóque similiter. *Ad aridam lippitudinem.*

Leprosos verò palpebrarum affectus sanat, ficulneus liquor illitus. *Ad leprosas palpebrarum affectus.*

Pediculare vitiũ in palpebris & superciliis curatur. sandaracha & staphide agria cũ melle & aqua illitis. *Ad phthiriasin palpebrarum & superciliorum.*

Euulsos verò pilos, qui citra diu- E turnam fluxionem oculos pungebant, vt plurimùm renasci prohibent ea quæ sequuntur, siquidem illinantur cùm primùm illi euulsi fuerint: nempe sanguis ranarũ viridium recens per se, vel mistus albo chamæleonti vsto dum in carbones redactus fuerit: aut sanguis F cimicis per se, aut fumariæ nascentis inter hordea succus addito gũmi, aut tellinæ salsæ vstæ tritæque cum cedria, loti combusti cinis, denique alumẽ liquidum, quod phorimon dicitur. *Pungentes palpebrarum pilos renasci prohibentia.*

Intrò reflexos aut transuerso tramite natos palpebrarum pilos ita replicat glutinátque, vt in G suum redigantur ordinem, per specillum calens admota mastiche: *Introrsum palpebrarum pilos replicantia.*

similiter

similiter & bitumen, atque lithocolla, necnō & cochleę viscidus lētor acu exceptus, denique & chondrillæ gummi ad eundem modum. Arundine tenui ad duorum digitorum longitudinem fissa, cutem quæ supra palpebras est prehendito, arctéque stringito, neque priùs soluito quam sponte per se excidat: atque sanabitur.

Ad ægilopas. Ægilopas, in quibus nondum ima parte corruptum os est, sanant, chamæmeli folia commanducata & imposita: succus ægilopis qui inter frumenta nascitur cum sitanij seu trimestris tritici farina adhibitus, plantaginis folia commanducata & imposita, maluæ folia trita cum felle taurino, ita vt hoc remedio madentia splenia linteoláve imponantur: hæc si resiccantur, denuo bis térve quotidie humectari par est. Idem præstabunt maluæ contrita folia cum sale: sed post apertū ægilopem ipsa malua trita vtere, dum cicatrix inducta fuerit. Similiter & nucis iugládis partem interiorem commanducatam imponito, aut myrti baccas, aut œnanthen. Ad eundem quoque modum auriculæ muris foliis cum sale vti licebit. Id ipsum præstat solanum hortense, maximè verò quod halicacabum dicitur, quódque intra folliculum rubentem fructum in terram pronum continet. Itidem thus & fimum columbinum trita simúlque mixta: quæ lapidescunt inhæréntque, dum cicatrix inducta fuerit. Semperuiuum quoque seu per se seu cum melle: alumen scissile copiosa terebinthina exceptū: propolis terebinthinę & chondri pares portiones splenio inductæ: sal cum mastiche: māna cū stacte subacta, aut sonchi lacteo succo excepta. Facit & glans quercna cremata cum aceto: itémque cinis vitium similiter: necnon & eruum cum melle, itidémque caricæ pingues cum picis Brutiæ pari portione subactæ.

Ad grandines. Grandines palpebrarum dissipāt grossi cocti & impositi, aut ficulnea folia.

Ad sugillata & liuentia. Sugillata liuētiáq; emēdant hæc imposita: anisum cū melle Attico, similiter & origanum, raphani cortex, sampsuchum, hæc inquàm cum melle:

A ἢ ἄσφαλτος ὁμοίως, ἢ λιθόκολλα. ὁμοίως κοχλίου τὸ κολλῶδες βελόνῃ ἀναλαμβανόμενον, * χονδρίλλη, ἢ κόμμι ὁμοίως· Κάλαμον λεπτὸν σχίσας τὸ μῆκος δακτύλων β΄. καὶ τὸ δέρμα τὸ ἐπάνω τῶν βλεφάρων λαβιδώσας, δῆσον ἰσχυρῶς, ἕως οὗ πέσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ λύσῃς, καὶ ἔσται ὑγιής.

B LIIII. Αἰγίλωπας δὲ θεραπεύει, ἐφ' ὧν μὴ διὰ βάθους ἔφθαρται τὸ ὀστέον, ἀνθέμιδος φύλλα μασηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα, αἰγίλωπος τῆς ἐν τοῖς σίτοις χυλὸς σὺν ἀλεύρῳ σιτανίῳ καταπλασσόμενος, ἀρνογλώσσου φύλλα μασηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα, ἢ μαλάχης φύλλα λεῖα σὺν χολῇ C ταυρείᾳ, ° ὡς μὴ ὑγρῷ εἶ βρέχων σπληνάρια ἢ ὀθόνια ἐπιτίθει, & ὑγραινε τῷ φαρμάκῳ. ξηραινόμενα δὲ ἄλλασσε δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας· ἢ αὐτὰ μασησάμενος τὰ φύλλα τῆς μαλάχης μετὰ ἁλός· μετὰ δὲ τὸ ἀνασтομωθῆναι αὐτά, τῇ μαλάχῃ λείᾳ χρῶ μέχρι καθουλώσεως. ἢ καρύων βασιλικῶν τὸ D ἐντὸς μασώμενον ἐπιτίθει, ἢ μύρτα ὡσαύτως, ἢ οἰνάνθην ὁμοίως· μυὸς ὤτων τοῖς φύλλοις ὁμοίως μετὰ ἁλῶν. ποιεῖ δὲ καὶ στρύχνος κηπαῖος, καὶ μάλιστα ὁ καλούμενος ἁλικάκκαβος, χαμαίζηλον ἔχων ἐν φύσει τὸν ἐρυθρὸν καρπόν· ἢ λίβανος καὶ περιστερᾶς κόπρος, λεῖα μιχθέντα. λιθοῦται δὲ καὶ E προσμένει μέχρι ἀπουλώσεως. ἢ ἀείζωον καθ' ἑαυτὸ, καὶ μετὰ μέλιτος. στυπτηρία σχιστὴ ὡς ὅτι πλείστῃ τερμινθίνῃ ἀναληφθεῖσα· πρόπολις καὶ τερμινθίνη καὶ χόνδρος, ἴσα ἐν σπληνίῳ· ἢ ἅλες ° μαστίχης, μάννα μετὰ στακτῆς ἀναμαλαχθεῖσα, ἢ μάννα σόγχου χυλῷ γαλακτίζοντι ἀναληφθεῖσα. ποιεῖ F καὶ βάλανος δρυΐνη καεῖσα, σὺν ὄξει. καὶ σποδὸς ἀμπελίνη ὁμοίως, ἢ ὄροβος μετὰ μέλιτος· ἢ σῦκα ξηρὰ λιπαρά, σὺν πίσσῃ Βρυττίᾳ ἀναμαλαχθέντα ἴσα.

LV. Χαλάζια δὲ διαφοροῦσιν ὄλυνθοι ἑφθοὶ ἐπιπλασθέντες, ἢ τὰ τῆς συκῆς φύλλα.

LVI. Ὑπώπια δὲ αἴρει καὶ πελιώματα G καταπλασσόμενα, ἄνισον σὺν μέλιτι Ἀττικῷ, ὁμοίως ὀρίγανον· ῥαφανίου φλοιός, σάμψυχον, ταῦτα σὺν μέλιτι.

ὡ πότο ὑγρ. ... πλήρωματα ... ἀρχ.

ἰουπὸς, semper τοὺς αἰγίλωπας.

καὶ Moib. addendum censet.

μαστίχης Moib. ... hanus.

A σκόρδιον κεκαυμένον σὺν μέλιτι, βρυωνίας ῥίζα σὺν οἴνῳ ἐπιχριομένη, βολβὸς μετὰ λεκύθων ᾠοῦ καταπλασσόμενος, ἀψίνθιον ὁμοίως· ἄλευρον κυάμινον, ἢ αἴρινον· κυμίνου σπέρμα, μετὰ ἁλῶν καὶ ἐλαίου, θαλάσσα πυριωμένη, θαψίας χυλὸς ἐπιχριόμενος πρὸς βραχὺ, καὶ ἡ ῥίζα σὺν κηρωτῇ, θέρμινον ἄλευρον σὺν ἀλφίτῳ, B καλαμίνθη ἐν οἴνῳ ἑφθὴ, καρύου βασιλικοῦ τὸ ἐντὸς λεῖον, κύμινον ἄγριον μασσηθὲν σὺν ὄξει καὶ μέλιτι ἢ σταφίδι, μαράθρου σπέρμα σὺν κηρωτῇ, νάπυ σὺν κηρωτῇ ἢ μέλιτι, σιλφίου ῥίζα σὺν ἐλαίῳ· ἢ ὕσσωπον καταπλασθὲν καὶ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον, ἀποβαπτομένου τοῦ ἐνδέσμου εἰς θερμὸν ὕδωρ, καὶ πυριωμένου C τοῦ ὑπωπίου. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν καταχρισμάτων, πυριᾶν δεῖ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν. ἅμα γὰρ τὰ οἰδήματα καὶ τὰ πελιώματα διαφορεῖ. ἔτι δὲ καὶ τυρὸς ἁλμυρὸς καταπλασσόμενος· αἴρει γὰρ παραχρῆμα· ἐὰν δὲ μένῃ, καὶ κρομμύου δεῖ μιγνύναι χυλόν. αἴρει δὲ καὶ ἄρου ῥίζα ἐπιτιθεμένη· D ἢ σηπίας ὄστρακον ξυσθὲν, καὶ μετὰ ὄξους καταχρισθὲν, ἢ νάπυ ἀναληφθὲν σὺν κηρωτῇ.

Τῶν πρὸς τὰ ὦτα παθῶν βοηθήματα.

LVII. Τὰς δὲ περὶ τὰ ὦτα ἀλγηδόνας E καὶ φλεγμονὰς παραμυθεῖται ταῦτα, ἐνσταζόμενα χλιαρά· παρθενίου χυλὸς, μυοσωτίδος ὁμοίως, ἀχιλλείου, ἡδυόσμου χυλὸς σὺν μελικράτῳ, δρακοντίου χυλὸς ἐν ἐλαίῳ διεθεὶς, ἑλξίνης χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐγχεόμενος, κολοκύνθης ξυσμάτων ὁ χυλὸς ὁμοίως· λεύκης φύλλων F χυλὸς ὁμοίως σὺν ῥοδίνῳ· ναρκίσσου φύλλων χυλὸς ὁμοίως, ἢ τῆς ῥίζης· ὀριγάνου χλωροῦ χυλὸς σὺν γάλακτι γυναικείῳ· πηγάνου χυλὸς, ἢ πολυγόνου ἐν σιδίῳ ῥοιᾶς θερμανθείς· πράσου τῶν φύλλων χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ καὶ μηκωνίῳ, ἰτέας τῶν φύλλων G χυλὸς, ἀλώπεκος στέαρ χλιαρὸν ἐνσταζόμενον, ἅλες ὀρυκτοὶ λεῖοι σὺν μέλιτι· ἀμυγδάλινον, ἴρινον, δάφνινον, κίκινον, κρόκινον, *σησάμινον, ὑοσκυάμινον· τὸ δὲ ἀμυγδάλινον μετὰ ἀλόης ὀλίγης καὶ κροκου·

*σησάμινον ex Archigene Moibanus legendum suspicatur.

A scordium vstum cũ melle, bryoniæ radix cum vino illita, bulbus cum vitellis ouorum impositus, absinthium eodem modo, farina fabacea aut loliacea, cumini semẽ cum sale & oleo, fotus ex aqua marina, thapsiæ succus ad breue tempus inunctus, eiusdem radix cum cerato, farina lupinorum cum polenta, B calamintha in vino cocta, nucis iuglandis pars interior trita, syluestre cuminum commanducatum cum aceto & melle aut vua passa, fœniculi semen cum cerato, sinapi cum cerato aut melle, laserpitij radix cum oleo. Aliud: hyssopum in cataplasmatis formam redactũ nodulo illigato, hócque in calentem C aquam demerso sugillata foueto. Sed & post quemuis illitum statim vt aufertur fomentum adhiberi oportet: simul enim & œdemata & liuores discutit. Insuper & caseus salsus vtiliter imponitur: confestim enim sugillata tollit: quòd si perseuerent, etiam allij succum admisceri oportet. Eadem quoque tollit D ari radix imposita, itémque testæ sepiæ ramẽtum cum aceto illitum, necnon & sinapi cerato exceptum.

Aurium malè affectarum remedia.

Auriũ dolores & inflãmationes mitigant hæc, si tepida instillentur: E parthenij succus & auriculæ muris similiter, achilleæ & mentæ succus cum aqua mulsa, dracunculi succus oleo solutus, helxines succus cum rosaceo in aurem contrariam infusus, & cucurbitæ ramentorum succus ad eundem modum: itidem foliorum populi albæ succus cum rosaceo, narcissi è foliis aut radice F succus simili modo, origani virentis succus cum lacte muliebri, rutæ aut polygoni succus in cortice mali Punici calfactus, porri foliorum succus cum rosaceo & meconio, foliorum salicis succus, vulpinus adeps tepidè instillatus, sal fossile tritum cum melle: amygdalinum oleum, irinum, lauri- G num, cicinum, crocinum, sesaminum & hyoscyaminum: amygdalinũ cum aloë pauca & croco:

Ad aurium dolores & inflammationes.

cachrys cum amygdalino, simili modo: fabæ Ægyptiæ interior pars amara cum rosaceo, thus cum vino, æs vstum tritum cum aceto & rosaceo: meconium cum myrrha, rosaceo, croco & lacte muliebri: vrina asini, tauri, apri & capræ cum rosaceo: oleum picis, cedria cum vnguento rosaceo: alumen polygoni aut mali Punici succo solutum: nardum etiam cochlea Africana exceptum, vtiliter vbi coctum fuerit infunditur: sic & pingue animalis quod Latini glirem, Græci myoxum seu lagonirum appellant. Sed & blattarum domesticarum interanea, trita cum rosaceo instillátur: sic & millepedæ cũ rosaceo aut oleo simplici contritæ & tepefactæ: anguis senecta cocta in oleo aut vnguento cum capite papaueris: araneus, animalculum, cõtritus cum rosaceo & aceto: galla trita inditáque linteolo & cocta in vino, dolorem eximit. Iuuat & frigidam aquam auri oppositæ infundere: ipsi vero dolenti, serosum humorem qui ex assata carne bubula extillat. Denique confert & cedria nardino mixta oleo, interdum æquali, alias dupla portione.

Ad aures fractas. Fractis auribus commodè instillantur, anisum cum rosaceo, succi aparines, plantaginis, solani: cedria cum resina terebinthina liquata, sonchi succus, eiusdémque radix cum oleo & malicorio cocta: fel bubulum cũ lacte aut porri succo, ocimi succus cũ anserino adipe.

Ad auriũ dolores & sibilo. Auribus dolore ac sibilo affectis per calamum vapor immittitur, instillato in silices ignitos aceto, cui incocta sint absinthium & hyssopum, aut lauri baccæ aut abrotonum. Excipitur & vapor aquæ marinæ calentis, itémque sulphuris ignem minimè experti suffitus. Sed ollulæ operculatæ lutóque oblitæ operculum in medio perforandum, quò vapor in aurium cauitatem suscipiatur. Conuenit & ad aurium dolores fomentum huiusmodi: Acetum, cui oleum & ceparum succum infuderis, calfacito: eique calenti lanam obuolutam specillo intingito, demittitóque penitus in aurem, quatenus æger sustinebit.

A κάχρυς σὺν ἀμυγδαλίνῳ ὁμοίως· κυάμου Αἰγυπτίου τὸ ἐντὸς πικρὸν σὺν ῥοδίνῳ· λιβανωτὸς σὺν οἴνῳ· χαλκὸς κεκαυμένος λεῖος σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ· μηκώνιον σὺν σμύρνῃ καὶ ῥοδίνῳ καὶ κρόκῳ, καὶ γάλακτι γυναικείῳ· οὖρον ὄνου, ταύρου, συάγρου, αἰγός, σὺν ῥοδίνῳ· πισσέλαιον· κεδρία σὺν ῥοδίνῳ μύρῳ· στυπτηρία *(τὸ κάχρυ forte.)*
B πολυγόνου ἢ ῥοιᾶς χυλῷ λυθεῖσα· νάρδος ἐν κοχλίᾳ Λιβυκῷ ἀναληφθεῖσα, καὶ μετὰ τὸ ἑψηθῆναι ἐγχυθεῖσα, ὠφελεῖ· καὶ τὸ ἐκ τοῦ λίπους ἔλαιον, ὃς καλεῖται γλῆρις. καὶ γὰρ ὁ ἀπὸ μυονοσσκιώρεις λέγεται, ἐγχεόμενον. καὶ σπλάγχνων τῶν κατοικιδίων τὸ ἐντὸς λεῖον, σὺν ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον· ἢ οἱ κατοικίδιοι ὄνοι μετὰ
C ῥοδίνου ἢ ἐλαίου λεῖοι χλιανθέντες· ἢ γῆρας ὄφεως ἐν ἐλαίῳ ἑψηθέν, ἢ μύρῳ μετὰ κωδίας μήκωνος· ἀράχνη τὸ ζῶον λεῖον μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους. κηκὶς λεία ἐντεθεῖσα ὀθονίῳ καὶ ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, ἀνωδυνίους ποιεῖ. ὠφελεῖ καὶ ψυχρὸν ὕδωρ, εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐγχεόμενον· καὶ σαρκῶν βοείων
D ὀπτωμένων ἰχώρ, ἐγχεόμενος τῷ ἀλγοῦντι· καὶ κεδρία μιγεῖσα ναρδίνῳ, ποτὲ μὲν πρὸς ἴσον, ποτὲ δὲ πρὸς διπλοῦν.

LVIII. Πρὸς δὲ τὰς γινομένας ῥήξεις τῶν ὤτων ἁρμόζει ἐγχυματιστὰ ταῦτα, ἄνισον σὺν ῥοδίνῳ, ἀπαρίνης χυλός, ἀρνογλώσσου χυλός, στρύχνου χυλὸς ὁμοίως, κεδρία
E σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ συντακεῖσα, σόγχου χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν ἐλαίῳ καὶ σιδίῳ ἑψηθεῖσα, χολὴ βοεία μετὰ γάλακτος, ἢ πράσου χυλοῦ· ὠκίμου χυλὸς σὺν χηνείῳ στέατι.

LIX. Ὑπατμίζεται δὲ διὰ καλάμου πρὸς ὠταλγίας καὶ ἤχους, ἀψινθίου ἀπόζεμα, ὑσσώπου, ἢ δαφνίδων, ἢ ἀβροτόνου
F δι' ὄξους, ἢ διὰ κοχλάκων πεπυρωμένων ἑψηθὲν ἢ θάλασσα θερμή, θεῖον ἄπυρον ὑποθυμιώμενον. δεῖ δὲ πωμάσαντα τὴν χύτραν καὶ περιπλάσαντα πηλῷ τετρᾶναι κατὰ μέσον τὸ πῶμα, καὶ οὕτω δέχεσθαι εἰς τὴν εὐρείαν τοῦ ὠτὸς τὸν ἀτμόν. καὶ πυρία δὲ
G ἁρμόζει πρὸς τὰ ἀλγήματα τοιαύτη. ἐγχέας εἰς ὄξος ἔλαιον κεχρωμένον χάρτῃ, καὶ περιθεὶς ἔριον μηλωτίδι, καὶ θερμήνας, καθεὶς τὸ ἔριον μέχρις ἀνέχεται, ἀποβάπτε δὲ θερμῷ τῷ ὄξει.

LX. Πρὸς δὲ τὰς πυοῤῥοίας καὶ ἑλκώσεις ἁρμόζει ἐνσταζόμενα ἢ σὺν ἐρίῳ ἁπαλῷ ἐντιθέμενα ταῦτα, ἀγριελαίας χυλὸς, ἀπαρίνης χυλὸς ὁμοίως, ἀμόργη ἐν ἐλαίῳ ἑψημένη, λύκιον μάλιστα τὸ Ἰνδικὸν, ἀσφοδέλου χυλὸς καθ᾽ ἑαυτὸν, καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι καὶ σμύρνῃ καὶ οἴνῳ χλιανθείς· ἀψίνθιον λεῖον σὺν μέλιτι· γῆς ἔντερα ἑψηθέντα σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ ἐλαίῳ· ἢ βάτου φύλλων χυλὸς ἐν ἐλαίῳ· γῆρας ὄφεως ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ, διφρυγὲς σὺν μέλιτι, ἐλαίας χυλὸς, σμύρνα σὺν καστορίῳ καὶ μηκωνίῳ σὺν γλυκεῖ, κισσοῦ λευκοῦ χυλὸς σὺν ἐλαίῳ, κρομμύων ὁμοίως, μίσυ σὺν ῥοδίνῳ, ἀπαρίνης χυλὸς καὶ ἀφέψημα, ὀμφάκιον σὺν μέλιτι, οὖρον ἀφθόρου παιδὸς ἐν ῥοιᾶς σιδίῳ ἑψηθὲν, κονία συκίνη συγκλυζομένη· πίσσα ὑγρὰ ὁμοίως, καὶ αὐτὴ σὺν ῥοδίνῳ ὀλίγῳ ἐν κελύφει ῥοιᾶς ἑψηθεῖσα· καὶ στοίβης καρπὸς ἑψηθεὶς ἐν οἴνῳ, στυπτηρία πᾶσα σὺν πολυγόνου χυλῷ, χάλκανθον ἑψηθὲν σὺν μέλιτι, καὶ χολὴ βοεία μετὰ μέλιτος.

γλαυκίῳ legēdū suspicatur Moibanus, quoniam ita legitur apud Diosc. in 2 de Mat. med. ca. de myrrha quo loco idē remediū ad aures purulētas reperitur.

LXI. Τοὺς δὲ γινομένους σκώληκας ἐν ταῖς χρονίαις περὶ ὦτα ἑλκώσεσιν ἀποκτείνει, ἀμυγδάλινον ἔλαιον ἐγχεόμενον, καὶ καλαμίνθης χυλὸς, ἢ τοῦ καρποῦ χλωροῦ· κεδρία, οὖρον ἀνθρώπειον παλαιὸν, ἐλλέβορος λευκὸς λεῖος μετὰ μέλιτος. καὶ τοῖς πρὸς τὰς ἑλκώσεις ἀναγεγραμμένοις χρηστέον.

LXII. Τὰς δὲ ὑπερσαρκώσεις τὰς ἐν τοῖς ὠσὶ γινομένας καθαιρεῖ, μέλας ἐλλέβορος ξηρὸς λεῖος ἐπιπασσόμενος. Ἀφαιρεῖ δὲ αὐτὰς ταχέως, τρὺξ σακτῆς λεία γλοιώδης δι᾽ ἐρίου καὶ μηλωτίδος προστεθεῖσα.

Hæc mēdosa & mutila sic restituit Moibanus, ex Orib. 4 ad Eun. ca 41. τρὺξ μετ᾽ ἀσβέστου ἢ κονίας στακτῆς ἑψηθεῖσα, δι᾽ ἐρίου καὶ μηλωτίδος προστεθεῖσα.

LXIII. Ἤχους δὲ τοὺς περὶ τὰ ὦτα ὠφελεῖ, σύκιον λεῖον ἀναληφθὲν σὺν σινήπει καὶ νίτρῳ, καὶ ἐντεθὲν καὶ ἐαθὲν ἐπὶ ἡμέραν, ἐλλέβορος μέλας ξυόμενος καὶ ἐντιθέμενος ἑκάστης ἡμέρας νεαρός· ἢ δαφνίνου καὶ ἀμυγδαλίνου ἑκάστου ἴσον, καστορίου ὀλίγον, ὄξους σταλαγμοὺς τρεῖς τρίψας ἐν ταὐτῷ, καὶ χλιαίνας ἔνσταξον. ἢ φλοιοῦ ῥαφανίδος χυλὸν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἔγχει·

Vel legendū σύκινον, hoc est, ficus, vti videtur voluisse Moibanus. vel σικύου, hoc est, cucumis: sed illud magis placet.

Ad suppurantes vlceratásque aures.

Pure manantibus & vlceratis auribus conueniunt instillata aut cum molli lana indita, hæc: oleæ syluestris succus, vti & aparines, amurca in oleo cocta, lycium præsertim Indicum, asphodeli succus per se & cum thure, melle, myrrha & vino tepefactus: absinthium tritum cum melle, lumbrici terrestres cocti cum adipe suillo vel oleo: rubi foliorum succus cum oleo, anguium senecta in vino cocta, diphryges cum melle, oleæ succus: myrrha cum castorio, meconio & glaucio: hederæ albæ succus cum oleo, ac ceparum similiter, misy cum rosaceo, aparines decoctum, omphacium cum melle, vrina pueri incorrupti cocta in malicorio, lixiuium è cineribus ficulneis infusum auribus: sic & pix liquida, ac ipsa quoque cum pauco rosaceo in cortice mali Punici cocta, stœbes fructus in vino coctus, alumen omne cum succo polygoni, chalcanthum cum melle coctum, & fel bubulum vnà cum melle.

Ad vermes aurium.

Vermes in diuturnis aurium vlceribus genitos hæc interimunt: oleum amygdalinum infusum, calaminthæ succus vel seminis eiusdem virentis: cedria, vrina humana antiqua, veratrum album tritum cum melle. Vtendum & illis quæ ad vlcerationes iam præscripta sunt.

Ad carnes in iisdem excrescentes.

Carnes immodicè in auribus excrescentes leniter erodit & imminuit, veratrum nigrum siccum in puluerem redactum atque inspersum. Ipsas verò celeriter aufert & absumit, fæx cum calce viua & lixiuio stillatitio ad stigmenti crassitiem redacta, per lanam & specillum indita.

Ad aurium sonitus.

Contra sonitus qui auribus obstrepunt, ista prosunt: ficus trita excepta sinapi ac nitro, & intra aurem relicta diei vnius spatio: veratrum nigrum derasum & quotidie recens inditum. Aut: olei laurini & amygdalini æquas partes sumito, castorij parum & guttas aceti tres: hæc simul trita & tepefacta instillato. Aut: corticis raphani succum tribus diebus infundito:

quarto demum die eodem effuſo, in aurem demittito arundinem vtrinque pertuſam, quæ ſuperiore ſui parte accenſum habeat ellychnium: eiuſmodi ſiquidem fotus ſtrenue iuuat: eluitur verò ſtatim auris aqua & nitro. Conferunt & garum melli & roſaceo æqualiter mixtum, amygdalinum cum melle, oleum balaninum cum adipe ſuillo, lauri baccis expreſſus ſuccus cum vino & roſaceo inſtillatus, cedria cum hyſſopo, cepæ ſuccus, cuminum agreſte cum medulla vitulina, & rutæ ſuccus: vnguenta cyprinũ, irinum & ſuſinum cum aceto, ruta & amygdalis amaris: nitrũ ſpumáq; nitri cũ aceto & thure: porri ſuccus, mel Atticũ cum aceto, perſeæ quod interius eſt tepidum cum roſaceo inſtillatum.

Ad ſurditatem. Aurium grauitati diuturnæ medentur: flos æris contritus per cannulam inſufflatus, oleum in quo radix aſphodeli decocta fuerit inſtillatum, cepę ſuccus, cucumeris agreſtis foliorum ſuccus in aceto, vrina capræ calens frequenter infuſa: denique indicum collyrium quod è ſinapi nitro & ficu concinnatur.

Ad aquã auribus interclusam. Si aqua auribus interclusa fuerit, inſtillatus cepæ ſuccus flatuum moleſtiam diſſipabit: ſed calamo vtrinque perforato in aurem immiſſo aquam exugi par eſt.

Ad aurũ cõtuſiones. Contuſas aures ſuppurare non ſinunt, ac ſi ſuppurauerint, pus ipſum diſſipãdo ſanant bulbi, cum polenta cataplaſmatis in modum adhibiti; myrrha cum cochleæ carne, ſulphur ignem minimè expertum cum myrrha, vino, thure ac pice illitum. Quòd ſi rubor & magna inflammatio adfuerit, ſeſamum tritum aut alicam in aceto decoctam more cataplaſmatis imponito.

Ad animalcula in aurem illapſa. Illapſum in aurem animalculum hæc inſtillata educunt: maluæ ſuccus; centaurij decoctum cum aceto, peucedani liquor, abſinthij ſuccus, nitrum inunctum, ſulphur viuum cum aceto: fel muris, vti & ranæ, aceto dilutum: porri ſuccus cum melle; ſulphur denique vrina pueri venerẽ non experti ſolutum.

A τῇ δὲ τετάρτῃ ἐκχέας τὸ ξύλον, καλαμίδα διαμπὰξ τετρημένην καθὲς εἰς τὸ οὖς κατὰ δὲ τὸ ὑπερκείμενον μέρος, καλαμὶς ἐχέτω ἐλλύχνιον καιόμενον· οὕτω γὰρ πυριώμενον ὠφελεῖ λίαν· κλύζεται δὲ παραχρῆμα διὰ νίτρου καὶ ὕδατος. ποιεῖ καὶ γάρον, μέλι, ῥόδινον, ἴσα· ἢ ἀμυγδάλινον σὺν μέ-

B λιτι, ἢ ἔλαιον βαλάνινον μετὰ στέατος χοιρείου, δαφνίδων πίεσμα σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον, κεδρία σὺν ὑσσώπῳ, κρομμύου χυλὸς, κύμινον ἄγριον σὺν μυελῷ μοσχείῳ, καὶ πηγάνου χυλὸς, κύπρινον, ἴρινον, σέλγικον σὺν ὄξει καὶ πηγάνῳ καὶ ἀμυγδάλοις πικροῖς, νίτρον, ἀφρόνιτρον σὺν ὄξει

C καὶ λιβανωτῷ, πράσου χυλὸς, μέλι Αττικὸν σὺν ὄξει. περσέας τὸ ἐντὸς μετὰ ῥοδίνου χλιαρὸν ἐνσταζόμενον.

LXIIII. Δυσκωφίας δὲ θεραπεύει χρονίας, χαλκοῦ ἄνθος λεῖον ἐμφυσώμενον εἰς τὸν πόρον διὰ σωληνίου· ἀσφοδέλου ῥίζα ἐν ἐλαίῳ ἑψηθῇ, τοῦ ἐλαίου ἐνσταζομένου·

D κρομμύου χυλὸς, σικύου ἀγρίου τῶν φύλλων χυλὸς ἐν ὄξει, οὖρον αἰγὸς ἐγκλυζόμενον συνεχῶς θερμὸν, καὶ τὸ διὰ σινήπεως καὶ νίτρου καὶ σύκου ἐνσταζόμενον.

LXV. Πρὸς δὲ τὰς τῶν ὑδάτων ἐναποκλείσεις, κρομμύου χυλὸς ἐνσταζόμενος διακόπτει τὴν τοῦ πνεύματος ἔνστασιν· ἐκ-

E μύζαι δὲ τὸ ὕδωρ, καλαμίδα διαμπὰξ τετρημένην ἐνθεὶς τοῖς ὠσίν.

LXVI. Τὰ δὲ τεθλασμένα τῶν ὤτων ἰῶνται, μὴ ἐῶντες διαπυίσκεσθαι καὶ διαπυήσαντα διαφορῶντες, βολβοὶ σὺν ἀλφίτοις καταπλασσόμενοι, σμύρνα σὺν κοχλίου σαρκὶ, θεῖον ἄπυρον σὺν σμύρνῃ καὶ οἴνῳ

F καὶ λιβάνῳ καὶ πίσσῃ καταχριόμενον. ἐὰν δὲ ἐρυθήματα ἢ καὶ φλεγμονὴ μεγάλη, σησάμῳ λείῳ καταπλάσσε, ἢ χόνδρῳ ἐν ὄξει ἑφθῷ.

LXVII. Ζώου δὲ ἐμπεσόντος εἰς τὸ οὖς ἐνσταζόμενα ἀναβιβάζει ταῦτα, μαλάχης χυλὸς, κενταυρείου ἀφέψημα μετὰ ὄ-

G ξους, πευκεδάνου ὀπὸς, ἀψινθίου χυλὸς, νίτρον ἀλειφθὲν, θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει, χολὴ μυὸς καὶ βατράχου διειμένη ὄξει, πράσου χυλὸς σὺν μέλιτι, θεῖον διεθὲν σὺν ἀφθόρου παιδίου οὔρῳ.

Legit. Moib. τὸ χυλοῦ,

Moibanus verborum ſui ſenſum repetendum, aut vocẽ σέλγικον propter ſui obſcuritatem cenſet.

LXVIII. Λιθαρίου δὲ ἢ κυάμου, ἢ ἄλλου τινὸς ἐμπεσόντος, εἰλήσας ἔριον περὶ μηλωτίδα, καὶ βρέξας ῥητίνῃ, ἢ ταυροκόλλῃ, καθεὶς περιέως ἅπλου. A

Τὰ τῶν ὀδόντων καὶ οὔλων βοηθήματα.

LXIX. Πρὸς δὲ ὀδονταλγίας ἁρμόζει ἑψόμενα σὺν ὄξει καὶ ἀνακογχυλιζόμενα· δεῖ δὲ θερμοῖς αὐτοῖς χρᾶσθαι, καὶ ἐφ' ὅσον δύναταί τις χρόνον διακρατεῖν ἐν τῷ στόματι κατὰ τὸν ἀλγούμενον ὀδόντα· ὑοσκυάμου ῥίζα, πενταφύλλου ῥίζα, ἀλθαίας ῥίζα, πύρεθρον, ὀνώνιδος ῥίζα, ἀρνογλώσσου ὁμοίως, δαδία καὶ μελάνθιον, σταφὶς ἀγρία, ἐλλέβορος μέλας· καππάρεως ῥίζα, καὶ ὁ ἐκ τῶν ἀπίων αὐτῆς καρπός· ἐλάφου κέρας ὠμὸν ἢ κεκαυμένον, θεῖον ἄπυρον ὀλίγον σὺν ὀριγάνῳ καὶ δαδίῳ, μελισσόφυλλον, γλήχων, μόρου φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, * σίλφιον, ἐπὶ φύλλον μετὰ ὑσσώπου καὶ σύκου, πίτυος καὶ λεύκης φύλλα, σικύου ἀγρίου ῥίζα, σκορόδου ῥᾶγες σὺν λιβανωτῷ, τιθύμαλλος, μήλων Περσικῶν ὀστᾶ, κηκὶς μετὰ ἁλὸς καὶ κεδρίας· ἕκαστον τούτων μετ' ὄξους. ἢ κολοκυνθίδα κενώσας καὶ ἐναποζέσας αὐτῇ ὄξος, δίδου διακλύζεσθαι. ἀποβάλλει δὲ * τούτων καὶ τοὺς σαθροὺς αὐτῶν. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ γενομένης ὁ χυλὸς σὺν ὀξάλμῃ, ἀρνογλώσσου τῶν φύλλων ὁ χυλός. Σὺν οἴνῳ δὲ ἑψηθέντα πρὸς τὴν αὐτὴν χρῆσιν, φλόμου ῥίζα, ἁλικακάβου ἀγρίου ῥίζα, ἀσπαράγου ῥίζα, νίτρον σὺν πεπέρει καὶ πηγάνῳ, πλατάνου σφαιρία, ὀξυμυρσίνης ῥίζα, ὀπὸς σιλφίου, ῥόδα ξηρὰ οἴνῳ ἑψηθέντα ἄχρι τρίτου. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, δίδου * ἀνακλύζεσθαι.

Moib. addit ἢ.

μυρίκης

Hoc signo intercepta Moib. praeterit ceu superflua.

LXX. Διαμασσώμενα δὲ καὶ διακρατηθέντα * τῷ πεπονθότι, ὀδόντας ὠφελεῖν πέφυκε· * λευκακάνθου ῥίζα, κηκίδος τὸ ἐντός, πυρέθρου ῥίζα. Ὠφελεῖ δὲ ὀδονταλγίας ἐνεργῶς, τρυγόνος θαλασσίας κέντρον τῷ ἄκρῳ παρατρίβων τὸν ἀλγοῦντα ὀδόντα· σήπεται δὲ τὸ πεπονθὸς μέρος τοῦ ὀδόντος, ἔνιοι δὲ ἐπὶ καλαμίδι ἐγκρύπτοντες αὐτὸ οὕτω χρῶνται, ἀπολαμβάνοντες συμβάλλεσθαι καὶ τοῦτο πρὸς ἀπονίαν.

τοὺς πεπονθότας ὀδόντας.

Moib. ἀκάνθης λευκῆς.

A Sin lapillus, faba, aliúdve quiddam in aurem inciderit, obuolutá specillo lanam resinæ aut glutini taurino immergito, eáq; leniter in aurem demissa quidquid illud fuerit contingito, quò faciliùs simul & semel extrahas.

Ad quaeuis alia aurib. illapsa.

Dentium & gingiuarum remedia.

B Dentiũ dolori côueniunt hæc in aceto decocta & gargarizata, si modò actu calida ea oris parte q̃ diutissimè fieri poterit côtineátur, quá dens affectus occupat: hyoscyami radix, itémque pentaphylli & althææ, pyrethrum, radix ononidis, similitérque plantaginis, tædæ & nigella, staphis agria, veratrum ni-
C grum: capparis radix, eiusdémque fructus, cornu ceruinum seu crudum seu vstum, sulphuris viui tantillum cũ origano & teda, apiastrũ, pulegium, mori folia & radix, laserpitium eiusque semen cum hyssopo & ficu, pinus & populi albæ folia, cucumeris agrestis radix, alli
D nuclei cum thure, tithymallus, malorum Persicorum ossa, galla cum sale & cedria. Aliud: Acetum, quod in excauata colocynthide efferbuerit, colluendũ exhibeto: hoc genus remedij putridos etiam cariosósve dẽtes extrahit. Confert & Parnassij graminis succus cum acida muria, vti & plantaginis foliorum suc-
E cus. Vino autem incoquuntur in eundem vsum hæc: verbasci radix & halicacabi agrestis, itémque asparagi, nitrum cum pipere & ruta, platani pilulæ, rusci radix, laser, rosæ siccæ in vino coctæ. Ista, cum postulabit vsus, colluenda exhibeantur.

Ad dentiũ dolorẽ colluẽda remedia.

Commanducata & commorsa
F dẽte affecto, illius dolorem leuare solent: albæ spinæ radix, gallæ pars interior, pyrethri radix. Porrò dentium dolori efficaciter auxiliabitur, qui pastinacæ piscis aculeo summo dentem dolentem affricuerit: sic enim pars dentis affecta corrumpitur. Nec desunt qui eodem vtantur aculeo intra cannam
G occultato, existimantes hoc ipsum etiam ad dolorem leuandum conferre.

In eundem vsum commanducanda.

In eundem vsum dentium cauis indita oblinendave.

Erosorum dentium cauis indita oblitáve, dolori remedio sunt hæc, quorum nonnulla eosdem etiam comminuunt aut putrefaciunt: amurca cũ oleo omphacino ad mellis crassitudiné decocta: (hęc etiam circumlita dentem excutit) ranunculi radix eodem modo præparata etiam frangit: vitis lacryma cum liquore panacis & laserpitij: bitumé liquidum nitro subactũ: pyrethrũ aceto cõditum diebus quadraginta: oleæ Æthiopicæ lacryma, rhois coriariorum lacryma, ficus tã domesticæ quàm syluestris liquor, tithymalli liquor: supernè verò imposita cera cauernam dentis obturato. Galbanum etiam denti circundatur: cedria dentem quoque frangit, gallæ pars media, mori è radice collectus liquor: laser cum vuæ passæ carne circumlinitur, aut cum resina & cera: cum sulphure autem ac thure, linteolo inductum circumponitur: opoponax eodem adhibetur modo cũ sandaracha: sory Ægyptium resina excipitur. Prodest & lacertę iecur inditũ: ité peucedani liquor, sulphur aut gallę puluis cũ passo, denti priùs expurgato circundata: piper & crocum, resina terebinthina excepta. Aliud: anguium exuuias vstas tritásque cum oleo circumline, ʼ exsculptis priùs circumquaq; viscidis sordib9, si quæ dẽtibus inhæserint. Aut: nasturtiũm & sinapi illinito. Aut: alumine liquido, quod phorimó dicitur, cum melle decocto dentes infricato: aut senectam serpentis imponito: aut gallæ puluerem & myrrham cum melle coctam inserito: aut bitumé, picem, cedriam & alumen scissile eodé modo: galbanum itidé, piper & granũ Cnidium: aut ranæ iecur & rhoé coriariorũ in aqua decoque ad iustã crassitudiné: deinde reiectis ab expressione crassaméntis, id quod expresseris ad emplastri formam coquito, dentique imponito: aut, remollitam propolin circumlinito.

Vel potiùs, circumline fricamenti vastitudine, loco priùs circumscarificato.

In eundem vsum aut auriculare adhibenda.

In aurem verò denti dolenti oppositam instillantur, succus asphodeli, nasturtij virentis succus, hederæ quæ aureis est corymbis acini quindecim contusi, & cum rosaceo in cortice mali Punici calfacti: betæ succus cum cumino: an-

A LXXI. Εἰς δὲ τὰ βρώματα ἐντιθέμενα, ἢ περιπλασσόμενα τῇ ὀδύνῃ, ὠφελεῖ τῶν ὀδονταλγούντων· ἔνια δὲ θρύπτει, ἢ σήπει· ἀμόργη ἑψηθεῖσα μετ' ἐλαίου ὀμφακίνου, ἄχρις ἂν γένηται μελιτώδης· αὕτη καὶ περιχριομένη τὸν ὀδόντα ἐκβάλλει· βατραχίου ῥίζα ὁμοίως σκευασθεῖσα θραύει· ἀμπέλου
B δάκρυον ἐντιθέμενον μετ' ὀποπάνακος καὶ σιλφίου· ἄσφαλτος ὑγρὰ σὺν νίτρῳ πλασθεῖσα· πύρεθρον ταριχευθὲν σὺν ὄξει ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα· ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον, ῥοῦ τοῦ βυρσοδεψικοῦ δάκρυον· ὀπὸς συκῆς ἀγρίας καὶ ἡμέρου, τιθυμάλλου ὀπός· ἄνωθεν δὲ κηρὸν ἐπιτίθει πρὸς τὸ φράσσ-
C εσθαι τὸ βρῶμα· χαλβάνη καὶ περιπλάσσεται· κεδρία καὶ θραύει τὸν ὀδόντα· κηκῖδος τὸ μέσον μέρος· τῆς ῥίζης ὀπός. ὀπὸς σιλφίου σὺν σαρκὶ σταφίδος, καὶ περιπλάσσεται, ἢ σὺν ῥητίνῃ καὶ σὺν κηρῷ· σὺν δὲ θείῳ καὶ λιβανωτῷ, ἐν ὀθονίῳ ἐγχειρισθεὶς περιτίθεται. ὀποπάναξ ὁμοίως ἐπιτίθεται σὺν σανδαράχῃ, σῶ-
D ρυ Αἰγύπτιον ῥητίνῃ ἀναληφθέν, σαύρας ἧπαρ ἐντεθέν· πευκεδάνου ὀπὸς ἢ θεῖον, ἢ κηκὶς λεία μετὰ γλυκέως, περιπλαττόμενα μετὰ τὴν κάθαρσιν· ἢ πέπερι καὶ κρόκος σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἀναληφθέντα. ἢ ὄφεως γῆρας καύσας καὶ τρίψας μετ' ἐλαίου περίχριε, γλοιώδη περιχαράξας πρότερον· ἢ
E κάρδαμον καὶ νάπυ ἔμπλασσε, ἢ στυπτηρίαν μετὰ μέλιτος φορίμην ἑψήσας διάτριβε τὸν ὀδόντα. ἢ ὄφεως ʼ ἐπιτίθει. ἢ κηκῖδα λείαν καὶ σμύρναν ἑψήσας μετὰ μέλιτος, ἐντίθει· ἢ ἄσφαλτον, πίσσαν, ʼ κηρίον, στυπτηρίαν ʼ χίαν ὁμοίως· χαλβάνην, πέπερι, κόκκον Κνίδιον. ἢ βατράχου ἧπαρ καὶ ῥοῦν βυρσοδεψι-
F κὸν ἑψήσας ἐν ὕδατι μέχρι τὸ πάχος ἔχῃ, ʼ εἶτα ἐναπορρίψας τὰ σκύβαλα, τὸ ἀπόθλιμμα ἕψει, ἕως ἐμπλαστρῶδες γένηται, καὶ ἐντίθει. ἢ πρόπολιν μαλάξας περίπλασσε.

LXXII. Εἰς δὲ τὸ οὖς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀλγοῦντος ὀδόντος ἐνστάζεται ἀσφοδέλου χυλός· καρδάμου χλωροῦ χυλός·
G κισσοῦ τοῦ χρυσοκορύμβου σφαιρία ιε' θλασθέντα, καὶ σὺν ῥοδίνῳ ἐν σιδίῳ ῥοιᾶς θερμανθέντα. σεύτλου χυλὸς μετὰ κυμίνου· κόκ-

Suspicatur Molbanus legendum ματτῶν, ex Orib. lib 4 ad EVnap. cap 61.

Cõmodè, Molbanus.

γῆρας addit Molbanus.

κεδρίαν Molbanus.

λείαν fortè. Molbanus legit σχιστήν, aut legendũ censet μαστίχην Χίαν.

Molbanus inserit μέλιτος. Gesn. mauult ὀξυτέρως aut λιπαρῶς.

Molbanus hanc dictionem suppositam suspicatur. fortè, ἀλθαιοῦ, nempe ...

κου, ὄφεως γῆρας θλασθὲν, καὶ μετὰ ῥοδίνου A ἑψηθέν. Εἰς δὲ τοὺς ἀντικειμένους μυξωτῆρας ἐνστάζεται ὠφελίμως, ἀναγαλλίδος χύλισμα. Περιαπτομένη ὀδόντος πόνον ἱστορεῖται παύειν λεπιδίου ῥίζα.

LXXIII. Ἀρεῖς δὲ ἀπόνως, ἂν περιχαράξας περιπλάσῃς θείῳ, ἢ μολυβδαί-
[illegible], Molibdænæ. νῃ πολλῇ κηρῷ ἀναληφθείσῃ περι- B πλάσῃς, ἢ πύρεθρον ὄξει παραχεύσας ἐπὶ ἡμέρας μ'. περιπλάσῃς, κηρῷ τοὺς ἄλλους ἀσφαλισάμενος. ἢ σῶρυ μετ' ὄξους λειώσας. ἢ σώρεως < δ'. μολυβδαίνης < ς'. κεδρίας τὸ αὔταρκες ἀναλάμβανε.

LXXIIII. Τὰς δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων ὀδοντιάσεις καὶ κνησμοὺς παύει, βούτυρον δια- C χριόμενον καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ μέλιτος, λαγωοῦ ἐγκέφαλος ὀπτὸς παρατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος, μῦς οἱ κατοικίδιοι ἐσθιόμενοι καὶ τὸν πολὺν δὲ σίελον κωλύουσιν ἐπὶ τῶν παιδίων, ζῶντες προσαπτόμενοι τοῖς στόμασιν αὐτῶν.

LXXV. Αἱμωδίας δὲ τὰς ἐπὶ τῶν ὀδόντων παύει, ἀνδράχνη διαμασωμένη, ἔ- D λαιον παρατριβόμενον.

LXXVI. Σμήχει δὲ τοὺς ὀδόντας, ἀριστολοχίας ῥίζα, ἐλάφου κέρας κεκαυμένον, μιγνυμένης ὀλίγης μαστίχης· ἅλες λευκοὶ, φυραθέντες μέλιτι καὶ καέντες ἐν χύτρᾳ ἄχρις ἀνθρακωθῶσι· κήρυκες πληρωθέντες ἁλὶ καὶ καέντες, κίσσηρις ὀπτὴ οἴνῳ E σβεσθεῖσα, κοχλίας χερσαῖος καεὶς σὺν μέλιτι, λίθος Ἀραβικὸς καεὶς σὺν μέλιτι, μύακες συγκεκαυμένοι, ἢ σηπίας ὄστρα-
Rectius fortasse, [illegible]. κον κεκαυμένον. τούτων ἕκαστον ἢ εὐωδίας χάριν μίγνυται νάρδου στάχυος ὀλίγον, ἢ σχοίνου ἄνθος. ἢ ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα λεῖα, ὀλίγου ἁλὸς αὐτοῖς μιγνυμένου. F

LXXVII. Σαλευομένους δὲ ὀδόντας κρατύνει καὶ οὖλα πλαδῶντα, διακλυζόμενα καὶ διακρατούμενα ἐφ' ἱκανὸν ἐν στόματι, ἐλαίας τῶν φύλλων ἀφέψημα, γάλα ὄνειον, κολυμβάδος ἐλαίας χυλὸς, σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ διακλυζομένη, γαγάτης G λίθος σὺν οἴνῳ ἑψηθεὶς, πλατάνου φύλλα σὺν ὄξει ἑψηθέντα, ὄξος σκιλλητικὸν, βάτος διαμασώμενος, μαλάχης ῥίζα ὁμοίως, ἰὸς σιδήρου προσαπτόμενος ξηρὸς, κύτινος ὁμοίως, στυπτηρία σχιστὴ μιγεῖσα σμύρνῃ,

guis senecta tusa & cū rosaceo cocta. Oppositę quoq; nari vtiliter infunditur expressus anagallidis succus. Sed & è collo suspēsa lepidij radix, dentium dolorē lenire fertur. *Amuletum.*

Sine vexatione dentes eximes, si circūscarificatos sulphure obduxeris, aut plumbaginem tritam cera exceptā circumleueris, aut etiá pyrethrum aceto conditū diebus XL. dentibus reliquis cera præmunitis. Aliud: sory ex aceto tritū adhibeto. Aut: Soreos drachma iij. plumbaginis drach. vj. cedria quanta sat erit excipito. *Dentes citra molestiam eximendi.*

Infantium dentitiones gingiuarúmque pruritus sedant, butyrum per se & cum melle perunctum, cerebrum leporis assum, seu affrictum seu in cibo sumptum: mures etiam domestici esitati: qui quidem copiosam infantium saliuam arcent, si viui ipsorum admoueantur ori. *Ad infantium dentitiones.*

Dentium stuporem demulcent, portulaca commáducata & ipsum etiam oleum affrictum. *Ad dentium stuporem.*

Dentes abstergunt, aristolochiæ radix, cornu ceruinum vstum, exigua mastiche admixta: sal candidum melle subactum & in olla crematū vsquedum in carbones redigatur, buccina sale referta & combusta: pumex torrefactus vino restinctus: cochlea terrestris cremata cum melle: lapis Arabicus vstus cum melle: myτuli combusti, sepiæ denique testa cremata: quorum singulis odoris gratia aut spicæ nardi, aut floris iunci nonnihil adijcitur. Prosunt & lanæ succidæ crematæ & in puluerem tritæ, addito pauco sale. *Smegmata dentes abstergentia.*

Mobiles dentes simul & gingiuas præ nimia humiditate flaccidas firmant roborántque hæc colluta & in ore diutinè retenta: oleæ foliorum decoctum, lac asininum, oliuarum muria conditarum succus, myrrha cum vino & oleo, gagates lapis cum vino coctus, platani folia in aceto cocta, acetū scilliticū, rubus itidē commáducata, & maluæ radix eodē modo: ferrugo sicca admota, similitérq; cytinus, alumen scissile mixtum cū myrrha, *Ad mobiles dentes, humoreque nimio fluentes gingiuas.*

aut citra myrrham cum aceto vel melle: sory combustum ad eundem modum: styrax cũ sale impositus: myrrha, pompholyx, amylum, æquis partibus cõtrita in puluerem. Mali quoq; Punici cortices, galla & atramentum sutorium si aceto irrigaueris, collutione proderunt. Aliud: Ranas x. aceti sextarios tres, chalcanthi drach. iiij. radicis mandragoræ drachm. vj. coquito ad tertias pro collutione: facit & hoc ad dentiũ dolores. Aliud: aloës drach. iiij. thuris drachmã j. aluminis scissilis drach. iiij. melli admisceto, & affricato.

Ad tumentes & luxuriantes gingiuas.

Ad tumentes ac præter modum luxuriantes putrescentéve gingiuas, vtile fuerit ista colluere ac in ore detinere: portulacæ succum, astragali radicis decoctum è vino, oliuarum cõditarum muriam: olea, omphacinum quod ex immaturis oliuis exprimitur, melinum & lentiscinum: myrrham cum vino & oleo: cedriam cum aceto aut amurca: gallę decoctum, mori corticis & foliorum decoctum, acetum denique scilliticum.

Ad exsiccandum.

Sicca verò & in puluerem redacta hæc vtiliter adhibentur: aristolochiæ radix, plantaginis semen, aspalathum, fœniculi radix vsta, diphryges rubigo, æris ac ferri, chalcanthum tostum, galla, cyperus, cytini, rosarum flos, lycium, mastiche trita, misy cum aceto, æs vstum cũ arsenici momento. Prodest & virentes lentisci surculos mediis dẽtium spatiis affricare. Cõuenit præterea, excrescentibus potissimùm carne gingiuis, fotus ex feruente oleo. Oportebit autem obuolutam specillo lanam oleo immergere, tandiúq; gingiuis admouere donec albescant: sic enim cohibetur fluxio, ipsæque resiccantur.

Ad epulidas.

Epulidas reprimunt, probè contrita & adhibita aluminis genera omnia vsta, itémque sory.

Ad nudatas carne gingiuas.

Nudatas carne gingiuas explet, adhibitum medicamentum ex floris rosarum partibus duabus & calami aromatici parte vna.

Ad reliquos oris faucíumque affectus remedia.

A ἢ δίχα τῆς σμύρνης σὺν ὄξει ἢ μέλιτι, σῶρυ κεκαυμένον ὁμοίως, στύραξ σὺν ἁλσὶν ἐπιτιθέμενος· ἢ σμύρνα, πομφόλυξ, ἄμυλον, ἴσα, λεῖα, ξηρά. ἢ ῥόας λεπτόχαρα, κηκὶς, χάλκανθος, σὺν ὄξει διαβρεχθέντα, διακλυζόμενα· ἢ βατράχοι ι΄ ὄξους ἡμίχοα, χαλκάνθου < . δ΄ μανδραγόρου ῥίζης < . ϛ΄. ἑψόμενα μέχρι τρίτου καὶ διακλυζόμενα. B ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλγηδόνας τῶν. Ἀλόης < . δ΄. λιβάνου < α. στυπτηρίας σχιστῆς < δ΄. μέλιτι μεμιγμένα καὶ διατριβόμενα.

Forte λεπτόχαρα.

Melius in omittit.

LXXVIII. Πρὸς δὲ τὰ οἰδοῦντα τῶν οὔλων καὶ ὑπερσαρκοῦντα ἢ σηπόμενα ἀρμόζει, διακλυζόμενα καὶ διακρατούμενα, C ἀνδράχνης χυλὸς, ἀστραγάλου ῥίζης ἀπόζεμα ἐν οἴνῳ, ἐλαίας κολυμβάδος ἅλμη, ἔλαιον ὠμοτριβὲς, καὶ μήλινον, καὶ σχίνινον, διακρατούμενα· σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ, κεδρία σὺν ὄξει ἢ ἀμόργῃ, καὶ κηκίδος ἀπόζεμα, μόρων φλοιοῦ καὶ φύλλων ἀπόζεμα, ὄξος σκιλλινον.

lege, ἀποσηπόμενα seu ἀποσηπ[...]

D LXXIX. Ξηρὰ δὲ λεῖα προσαπτόμενα ὠφελεῖ· ἀριστολοχίας ῥίζα, ἀρνογλώσσου σπέρμα ξηρὸν, ἀσπάλαθοι ξηροὶ, μαράθου ῥίζα κεκαυμένη, διφρυγὲς, ἰὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, χάλκανθος ὀπτὴ, κηκὶς, κύπειρος, κύτινοι, ῥόδων ἄνθος, λύκιον, μαστίχη ξηρὰ, μίσυ σὺν ὄξει, χαλκὸς κεκαυμένος σὺν ἀρσενικῷ ὀλίγῳ, σχῖνοι ξύλα χλωρὰ παρατριβόμενα τοῖς μεταξὺ τῶν E ὀδόντων. ἁρμόζει δὲ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ὑπερσαρκούντων, διὰ τοῦ ζεστοῦ ἐλαίου πυριᾶν. δεῖ δὲ ἔριον μηλωτίδι περιτιθέντα, καὶ ἀποβάπτοντα εἰς τὸ ἔλαιον προσάγειν, ἄχρις οὗ λευκὰ γένηται τὰ οὖλα. στέλλεται γὰρ ὁ ῥευματισμὸς αὐτῶν καὶ ἀναξηραίνεται. F

Λεῖοι, ξηραν-τοι.

χαλκὸς [...]

LXXX. Τὰς δὲ ἐπουλίδας στέλλει, στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη, ἢ σῶρυ, ξηρὰ λεῖα προσαπτόμενα.

σῶρυ.

LXXXI. Τὰ δὲ γεγυμνωμένα οὖλα σαρκοῖ, ῥόδων ἄνθους μέρη β΄, καλάμου ἀρωματικοῦ μέρος ἕν, προσαπτόμενα.

G Τῶν λοιπῶν περὶ τὸ στόμα καὶ τὴν φάρυγγα παθῶν βοηθήματα.

Ad vuæ relaxationem.

Vuas relaxatas gargarizatione comprimũt: mel, vrticæ ſuccus, poſca, pruni foliorum decoctum in vino, origani itidem decoctum cũ vino. Ad eaſdem conducunt peruncta cum melle: ſal, omphacium, laſer, alumen: galla cum ſale, pipere ac melle. Iiſdem ſicca vtiliter adhibentur, balauſtiũ, flos æris, chalcitis trita, alumen ſciſſile, miſy, galla, liquor Parthicus, oleę Æthiopicæ lacryma, fuligo è carbonibus, & ſal.

Ad anginas gargarizãda.

Angina laborantes adiuuãt, quęcunque humiditatẽ reuellere poſſunt: ſic enim inducta ſiccitate, partium denſitas relaxatur. Gargarizantur vero, hyſſopum cum ficu in aqua decoctum: thus cum paſſo & melle, vel aceto mulſo: raphani ſemen tritum cum aceto mulſo, ſinapeos eſculenti cyathi xij. cum mellis calentis cyatho vno.

Ad eaſdem illinenda.

Inunguntur autem, crematarum hirũdinum cinis cum melle, & fel bubulũ cũ melle. Priuatim vero cõfert teſtudinis marinæ fel, & chryſocolla cũ melle; (hæc verò vomitũ etiã cõcitat:) ſal ammixtum aceto, melli ac nitro, elaterium cũ vetere oleo mellève aut felle taurino, cepæ ſuccus cum oleo, cẽtaurij ſuccus cum melle, aſelli qui ſub hydriis degunt cum melle, pix itidem cum melle. Vtiliter verò ſal cum pice tritus in linteolo tumæ partive gutturis ſub mento eminenti, ac ipſi collo imponitur.

Ad eaſdem in potu exhibenda.

Prodeſt quoque angina laborantibus, potui data hirundinum exiccatarum drachma vna ex aqua: itidémque vermis quem erucam nominant, ſiccus tuſus ac bibitus cum aqua mulſa.

Ad extrahẽda quæ inter deuorandũ gulæ inhæſerint.

vel potiùs, lardum.

Spinas oſſáve deuorata gulæque inhærentia extrahes, ſi ᵛadipem ſemicrudum filo alligatũ traiectũmve deglutire coëgeris, móxque per appenſum filum violenter ac ſubitò retraxeris: ſic enĩm quidquid hęret, infixúmve eſt ſimul & ſemel extrahitur. Idem deglutitis ex aqua ſpongia molli lanáve, aut inciſis carnibus perfici poterit. Aut: medullæ panis recentis buccellam deuorãdã, vel caricas [leuiter] mãſas itidem deglutiendas exhibeto.

A LXXXVI. Τὰς δὲ κεχαλασμένας σταφυλὰς συστέλλει ἀναγαργαριζόμενα· μέλι, κνίδης χυλός, ὀξύκρατον, κοκκυμηλέας φύλλα ἀφεψηθέντα σὺν οἴνῳ, ὀριγάνου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. Διαχριόμενα δὲ ὠφελεῖ σὺν μέλιτι, ἅλες, ὀμφάκιον, ὀπὸς σιλφίου, στυπτηρία, κηκὶς μετὰ ἁλὸς καὶ πεπέρεως καὶ μέλιτος. B Προσαπτόμενα δὲ ξηρὰ ὠφελεῖ, βαλαύστιον, χαλκοῦ ἄνθος, χαλκῖτις λεία, στυπτηρία σχιστή, μίσυ, κηκίς, ὀπὸς *παρθενικός, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον, αἰθάλη ἀπὸ τῶν ἀνθράκων, ἅλες. Παρθικὸς forte.

LXXXVII. Συναγχικοὺς δὲ ὠφελεῖ, ὅσα δύναται ἀποσπᾶν ὑγρασίαν· χαλᾶται C γὰρ οὕτως ἡ ξηρασία καὶ ἡ πύκνωσις τῶν μερῶν. Ἔστι δὲ τὰ ἀναγαργαριζόμενα· ὕσσωπον μετὰ σύκου ἐν ὕδατι ἑψηθέν· λιβανωτὸς σὺν γλυκεῖ καὶ μέλιτι, ἢ ὀξυμέλιτι· ῥαφάνου σπέρμα λεῖον σὺν ὀξυμέλιτι· σινήπεως ἐδωδίμου *κύαθοι ιβʹ. σὺν μέλιτος θερμοῦ κυάθῳ ἑνί.

LXXXVIII. Διαχριόμενα δέ, χελι- D δόνων κεκαυμένων σποδὸς σὺν μέλιτι, χολὴ βοεία σὺν μέλιτι· ἰδίως δὲ ποιεῖ τῆς θαλασσίας χελώνης χολή, χρυσόκολλα μετὰ μέλιτος. *Κινεῖ δὲ καὶ ἔμετον, ἅλες μιχθέντες ὄξει καὶ μέλιτι καὶ νίτρῳ· ἐλατήριον μετὰ ἐλαίου παλαιοῦ ἢ μέλιτος, ἢ χολῆς ταυρείας· κρομμύου χυλὸς μετὰ ἐλαίου, κεν- E ταυρείου χυλὸς μετὰ μέλιτος, ὄνοι οἱ ὑπὸ τῶν ὑδρείαις σὺν μέλιτι, πίσσα σὺν μέλιτι. Ἐπιτίθενται δὲ τῷ ἀνθερεῶνι καὶ τῷ τραχήλῳ ὠφελίμως, ἅλες μετὰ πίσσης λεῖοι ἐν ὀθονίῳ.

LXXXIX. Ὠφελεῖ δὲ τοὺς συναγχικοὺς ἐν ποτῷ διδόμενα, χελιδόνων ἐσκελετευμένων < αʹ. σὺν ὕδατι· κάμπη ξηρὰ F κοπεῖσα καὶ ποθεῖσα σὺν μελικράτῳ.

XC. Τὰ δὲ καταπινόμενα ὀστέα, ἢ ἀκάνθας, καὶ πηγνύμενα περὶ τὸν στόμαχον, κόμισον, στέαρ ἡμίεφθον ἐνάψας λίνῳ, καταπτύσας, ἀναγκάσας τε καταπιεῖν, καὶ μετὰ τοῦτο ἀνασπάσας ῥοθίως διὰ τοῦ ἀπηρτημένου λίνου. εἴωθε γὰρ συνεφέλκεσθαι τὸ ἐρηρεικὸς ἢ πε- G πηγός. δύναται δὲ διὰ σπογγίου ἁπαλοῦ, ἢ ἐρίου, ἢ κρεῶν ἐντετμημένων τὸ αὐτὸ γίνεσθαι· δεῖ δὲ σὺν ὕδατι καταπίνειν, ἢ ἄρτου ἁπαλοῦ τὸ ἐντὸς διδόναι °καταπίνειν, ἢ °σῦκα ξηρὰ μεμασημένα.

ἐμπλασθὲν, Moibanus.

Addit Aëtius ἀμάσητα, citra mãducationem. Eaſdem caricas idem deſiderat quadãtenus mãſas, non tamen penitus diſſolutas.

XCI. Τοῖς δὲ ἀποκεκομμένοις τὴν φωνὴν ὠφελεῖ, πράσου χυλὸς καταῤῥοφούμενος· κράμβη ὠμὴ διαμασωμένη, ὁ δὲ χυλὸς ἐπιῤῥοφούμενος σὺν μέλιτι· ῥοφήματα διὰ κυμίνου καὶ πράσου καὶ ἀλεύρου λαμβανόμενα· χαλβάνης μέγεθος ὅσον κύαμος, μιγὲν ἐπιμελῶς μέλιτι καὶ καταπινόμενον. A

XCII. *Ἦχον δὲ ἀποκαθαίρει ὄξος σκιλλητικὸν ἀναγαργαριζόμενον, σίναπι τοῖς βρώμασι σκευασθὲν ἀναγαργαριζόμενον. δεῖ δὲ μετὰ αὐτὰ ἀναγαργαρίζεσθαι μελικράτῳ. τοῦτο καὶ τὰς τύλους τὰς περὶ τὴν ἀρτηρίαν καὶ παρίσθμια θεραπεύει. B

XCIII. Λαμπρύνει δὲ φωνὴν σκόροδον ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον. πράσου καρπὸς κεφαλαιωτοῦ, στύραξ καταπινόμενος, σίλουρος ταριχηρὸς ἐσθιόμενος. C

XCIIII. Ἰᾶται δὲ τὰς μὲν χρονίας τραχύτητας αἰθιοπίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη, γλυκύῤῥιζα ἀποχυλιζομένη, σμύρνα ἀποχυλιζομένη, ᾠὸν ὠμὸν ἀκροχλίαρον ῥοφηθὲν, σύμφυτον σὺν μελικράτῳ πινόμενον, πεντάφυλλου ῥίζης ἀφέψημα ἀναγαργαριζόμενον. D

Τῶν κατὰ τὰς τρίχας παθῶν βοηθήματα.

XCV. Ἀλωπεκίας δὲ τὰς ἐν ταῖς κεφαλαῖς καὶ τῷ γενείῳ ἰᾶται ταῦτα καταχριόμενα, προσεκνιζομένων τῶν τόπων καὶ ἀποτριβομένων τῶν ἐψιλωμένων ὀθονίῳ σὺν ὄξει· ἀκόνης Ναξίας τὸ ἀπότριμμα τοῦ πρὸς αὐτὴν σιδήρου μετὰ ἐλαίου ἀκονηθέντος, ἀλκυόνιον κεκαυμένον λεῖον σὺν ὄξει ἢ οἴνῳ ἢ ἐλαίῳ, ἀπόπατος αἰγὸς ὁμοίως· μυόχοδον, ἢ αἰλούρου ἀφόδευμα μετὰ νάπυος καὶ πεπέρεως καὶ ὄξους· ἀδίαντον καταπλασθὲν ἐν ὀθονίῳ, ἀρσενικὸν ἢ σανδαράχη ἀναληφθεῖσα τερμινθίνῃ, ὡς ἀσπλήνιον· ἀσφοδέλου ῥίζης καείσης ἡ τέφρα, προκατασχασθείσης τῆς ἀλωπεκίας· βατράχιον λεῖον πρὸς ὀλίγον καταπλασθὲν, λεπίδιον ὁμοίως, ἔλαιον κίκινον μετὰ κηρύκων κεκαυμένων, ἐχίνου χερσαίου δέρμα κεκαυμένον καὶ ἐσβεσμένον πίσσῃ ὑγρᾷ, ἢ βατράχων κεκαυμένων τέφρα ὁμοίως, E F G

Moibanus legit, ἀσπλήνιον.

Quibus suppressa vox est, prodest porri succus absorptus, item brassica cruda commanducata: insupérque succus eiusdem cũ melle sorbitione sumptus. Conferunt & sorbitiones è cumino, porro & farina sumptæ, itémque galbanum fabæ magnitudine melli accuratè mixtum atque deuoratum. *Vocem amissam restituentia.*

Fauces expurgat acetum scilliticum gargarizatum, itémque sinapi quod ad escas præparatur, eodem modo, sed postea gargarizandum ex aqua mulsa. Hoc idem etiam callos arteriæ tõsillarúmque sanat. *Arteriam expurgantia.*

Vocem limpidam canorámque reddunt, allium seu coctum seu etiam crudum in cibo sumptũ, porri capitati semen, styrax deuoratus, silurus denique sale conditus in cibis sumptus. *Voci splendorem ferentia.*

Diuturnis faucium asperitatibus medentur, æthiopidis radix in vino pota, glycyrrhiza dum manditur sensim eliquescens, ac myrrha similiter, ouum crudum quod exiguo calore tepeat, absorptum, symphytum cum aqua mulsa potum, ac denique quinque folij è radice decoctum gargarizatum. *Ad faucium asperitatem.*

Ad pilorum affectus remedia.

Alopecias, quæ capiti & mento accidunt, emendant hæc inuncta, si modo loca pilis nudata nitro antè præparata, linteolóque aceto madente perfricta fuerint: quod adiecto oleo è cote Naxia exacuendo ferro deteritur: alcyonium vstum tritúmque cum aceto vinóve aut oleo: fimus caprinus similiter, muscerda, aut felis stercus cum sinapi, pipere & aceto: adiantum ex linteolo illitum, auripigmentum aut sandaracha, si terebinthina excipiatur: asplenum, asphodeli radicis exustæ cinis, prius tamen scarificata cute: ranunculus tritus exiguóque tempore impositus, itémque lepidium eodem modo: oleum cicinum cum buccinis crematis, erinacei terrestris corium cõbustum, picéque liquida extinctum: similitérque ranarum combustarum cinis, hippocampi eodẽ modo exusti, ἢ ἱππόκαμποι κεκαυμένοι ὁμοίως, *Ad alopeciam.*

thapsiæ

thapsiæ ſuccus illitus, ferrugo cum aceto & adipe vrſino vel axungia, calami Cyprij cortex vſtus cum aceto; iuglandis putamen vſtum cum vino: nuces auellanæ totæ cõbuſtæ eodem modo adhibitæ, vel cum axungia aut adipe vrſino: cepa contrita illita aut cataplaſmatis modo impoſita; cyclamini radix ad eundem modum, ſinapi cum aceto: laſer cum croco, vino ac pipere: vngulæ caprinæ vſtæ cum aceto: picis oleum cum farina hordeacea adhibitũ, raphani cortex affrictus, allium vſtum cũ nardino vnguento pro cataplaſmate impoſitum; beta eodem modo: affricta muſcarum capita, vel ipſæ integræ, loco priùs nitro præparato: ſoleæ denique veteres crematæ triteque cum aceto.

Ad capillorũ defluuium. Defluentes capillos continent, adiantum tritum cum ladano, vino, œſypo & myrtino oleo inunctum: ſimiliter & callitrichum, aloë cum vino nigro auſtero, purpurarum opercula in oleo cocta, myrtinum oleum & quod ex olea ſyluestri exprimitur, myrrha cum vino, ladano & myrtino. Aliud: Polytrichum in vino nigro diutinè coquito: huius decocto admiſceto calami aromatici ſeparatim igni è ſalignis lignis ſuccenſo combuſti & cum aqua pluuia probè ſubacti expreſſionem, ac vtitor. Aut, fimo caprino in teſta combuſto tritóque cum oleo caput priùs abraſum inungito. Vt ne capilli defluant, melãthium vſtum & cum aqua tritum ei parti adhibeto in qua pilum naſci volueris, maximè verò ſuperciliis. Aliud: Apes crematas tritáſque cum oleo perungito.

Decorãdis densandisque capillis. Pueris venuſtos denſóſque capillos hæc efficiunt, iuglandis putamen vſtum tritúmque in vino & illitum, adeps ſuillus inunctus, braſſica cruda adhibita, loti arboris folia, ſpondylij radix loco priùs abſterſo circumlita, cameli fimus crematus & cum oleo cataplaſmatis in modum ritè adhibitus.

Capillos flauos faciẽtia. Flauum faciunt capillum lupinorum cortices, nitro præmacerã-

A ἢ θαψίας χυλὸς ἐπιχριόμενος, ἢ ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, ἢ στέατι ἀρκτείῳ, ἢ ἀξουγγίῳ· ἢ καλάμου Κυπρίου χυλοῦ κεκαυμένου σὺν ὄξει, καρύου βασιλικοῦ λέπυρον καὲν σὺν οἴνῳ· καὶ τὸ Ποντικὸν δὲ ὅλον καὲν ὁμοίως, ἢ σὺν ἀξουγγίῳ, ἢ ἀρκτείῳ στέατι· ἢ κρόμμυον λεῖον καταχριόμενον ἢ καταπλασσόμενον, κυ- B κλαμίνου ῥίζα ὁμοίως, σίναπι μετ' ὄξους, ὀπὸς σιλφίου μετὰ κρόκου καὶ οἴνου καὶ πεπέρεως, ὁπλαὶ αἰγὸς καεῖσαι σὺν ὄξει, πίσσα, στελος σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καταπλασσόμενον, ῥαφανίου τὸ ἐκτὸς παρατριβόμενον, σκόροδον κεκαυμένον σὺν ναρδίνῳ μύρῳ καταπλασθέν, σεῦτλιον ὁμοίως· μυιῶν κεφαλαὶ C προστριβόμεναι, καὶ αὐταὶ δὲ ὅλαι προεκνιτρωθέντος τοῦ τόπου, κάσσυμα κεκαυμένον λεῖον σὺν ὄξει.

φασὶς κεκαυμένος lib. 1. de mat.

πασπάλη σὺν ἀλεύρῳ. Moib.

XCVI. Τὰς δὲ ῥεούσας τρίχας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἵστησιν, ἀδίαντον λεῖον σὺν λαδάνῳ καὶ οἴνῳ καὶ * ὑσσώπῳ καὶ μυρσίνῳ περιχριόμενον· καὶ τὸ καλλίτριχον ὁμοίως· ἀλόη σὺν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ, πορφυρῶν D πώματα ἐν ἐλαίῳ ἑψηθέντα, ἔλαιον μυρσίνινον, καὶ τὸ ἐξ ἀγρίας ἐλαίας, σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ λαδάνῳ καὶ μυρσίνῳ, κάρδαμον λεῖον σὺν μυρσίνῳ, ἢ πολύτριχον ἑψήσας ἐν οἴνῳ μέλανι ἐφ' ἱκανόν, καὶ καύσας ἰδίᾳ κάλαμον ἀρωματικὸν μετὰ ξύλων ἰτεΐνων, E μίξον ὕδωρ ὄμβριον, καὶ ἀναδεύσας ὕλισον καὶ μίξον τῷ ἀφεψήματι τοῦ πολυτρίχου, καὶ χρῶ. ἢ σπύραθον αἰγείαν κατακαύσας ἐπ' ὀστράκῳ λείαν σὺν ἐλαίῳ ἄλειφε, ἐψιλωμένης τῆς κεφαλῆς. Πρὸς τρίχας ἵνα μὴ ἀπορρέωσιν. καύσας μελάνθιον, καὶ μετ' ὕδατος τρίψας, κατάπλαττε, ἔνθα ἂν βού- F λῃ τρίχας φύεσθαι, μάλιστα ὀφρύων. Ἄλλο. Μελίσσας καύσας καὶ τρίψας, μετ' ἐλαίου κατάχριε.

XCVII. Ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων ποιεῖ καλὰς καὶ πυκνὰς τρίχας ταῦτα· καρύου λέπυρον καὲν καὶ τριβὲν ἐν οἴνῳ καταχριόμενον, στέαρ ὕειον καταχριόμενον, κράμβη G ὠμὴ καταπλασθεῖσα, λωτοῦ δένδρου φύλλα, σπονδυλίου ῥίζα μετὰ τὸ ἀποσμῆξαι περιχριομένη, ἀπόπατος καμήλου καυθεὶς σὺν ἐλαίῳ καὶ καταπλασθεὶς καλῶς.

XCVIII. Ξανθὰς δὲ ποιεῖ τρίχας, θέρμων λεπύχανα ἀποβραχέντα σὺν νίτρῳ ἐπὶ

ἡμέρας δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα σμώμενα κύπρου φύλλα λεῖα σὺν στρουθίου χυλῷ ἐπιπλασσόμενα, λυκίου χυλὸς ἐν ὕδατι συνεχῶς σμώμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου ἀφέψημα τῶν ῥινημάτων, ξάνθιον καταπλασσόμενον προεσμηχθεισῶν νίτρῳ τῶν τριχῶν. καὶ τὸ στέαρ τὸ βόειον ποιεῖ ἑψόμενον μετὰ κονίας ἀπὸ δρυΐνων ἢ φηγίνων ξύλων· εἶτα ἀναπλασσόμενον εἰς σφαίρας, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως λυόμενον ὕδατι καὶ ἐγχριόμενον ἐν ἡλίῳ. ἡ τρὺξ ὄξους κεκαυμένη μετὰ σχινίνου, καὶ μετ᾽ ἐλαίου δι᾽ ὅλης νυκτὸς καταχριομένη.

XCIX. Μελαίνας δὲ ποιεῖ τρίχας σμώμενα· κηκῖδος ἀπόβρεγμα, καὶ χαλκάνθου καὶ σιδίων· καὶ ἀκακίας χύλισμα, καὶ τὰ κεράτια αὐτῆς, καὶ ἄκανθα· καὶ ἐκ τοῦ πεπείρου σπέρματος χυλός, ἐγχριόμενος· βάτου φύλλα ἑψηθέντα καὶ σμώμενα, ὁ καρπὸς δὲ πέπειρος ἑψηθεὶς σὺν ἐλαίῳ ὀμφακίνῳ· οἶνος μυρτίτης σὺν ἑψήματι, ἐλελισφάκου ἕψημα σμώμενον, ἐλάτης ὁμοίως, σμύρνα σὺν ἀκακίᾳ καὶ ὄξει καὶ κηκῖδι· κισσοῦ κόρυμβοι καὶ κάππαρις ῥίζαι, μετὰ κυάμων λεπύρων ἑψηθεῖσαι· καὶ φύλλα μελαίνης συκῆς καὶ ἀμπέλου σὺν ὀμβρίῳ ὕδατι· λάδανον μετὰ μυρσίνης ἀλείμματος· μύρτων μελάνων χυλός, καὶ τὸ ἀπόβρεγμα· ῥοῦς βυρσοδεψικὴ ἑψηθεῖσα, σχίνου ἀφέψημα μετὰ σώρεως, φλόμου τοῦ χρυσανθέμου τά τε ἄνθη καὶ τὰ φύλλα καταπλασθέντα, πρίνου φλοιὸς τῆς ῥίζης ἀφεψηθείσης ἐν ὕδατι καὶ δι᾽ ὅλης νυκτὸς καταπλασθείσης, πρωῒ ἀποσμηχόμενος.

C. Βέλτιον δὲ πολιοῦσθαι ἐξ ἀγρίας ἐλαίας καθ᾽ ἡμέραν ἀλειφόμενον· μᾶλλον δὲ ἂν μυρσίνην τις αὐτῷ ἐναποβρέξῃ· καὶ τὸ μυρσίνινον δὲ μιχθὲν τῷ λαδάνῳ.

CI. Σμήχει δὲ τρίχας νίτρον κεκαυμένον, τρὺξ κεκαυμένη, ἄσβεστος, τῆλις, ἀφρόνιτρον, γῆ Μιλησία, γῆ Αἰγυπτία, κέρας ἐλάφειον ἀφέψημα, κίσσηρις λεία, σὺν τῷ λευκῷ ᾠοῦ.

CII. Λεπτύνει δὲ τρίχας παρατριβόμενα λεῖα, τέφρα κληματίνη, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν γιγάρτων, κίσσηρις ὀπτὴ λεία, ἐλλέβορος λευκός, σηπίας ὄστρακον, κηκίς, νίτρον, λιθάργυρος, στυπτηρία σχιστή, ἄφοδος κυνεία ξηρά.

A ti diebus decem, postéaque affricti, cypri folia trita cum struthij succo imposita, lycij succus aqua solutus, & crebro intricatus, loti arboris ramentorum decoctum, xanthium impositum pilis anteà nitro præparatis. Confert & adipem bubulum cum lixiuio è quernis faginísve lignis coctum cogere in globulos, B qui quidem vsus tẽpore aqua dissoluantur, & ad solem illinantur. Rufat & capillum fæx aceti vsta cum lentiscino balaninóve oleo, tota nocte illita.

Denigrant verò capillos hæc affricta: gallæ dilutum, itémque chalcanthi & malicorij: acaciæ succus, tum qui ex siliquis simul & ipsius C spinæ foliis, tum qui è maturo eiusdem semine exprimitur illitus, rubi folia decocta & intricata, eiusdémque fructus maturus in oleo omphacino coctus, vinum myrtites cum sapa, saluiæ decoctum affrictũ: similiter & elates, [hoc est, palmarum inuolucri:] myrrha cum acacia, aceto & galla: hederæ co- D rymbi, capparis radices cũ fabarũ corticibus decoctæ: nigræ tum fici, tum vitis folia cum aqua cælesti: ladanum cum myrtino vnguento, baccarum myrti nigrarum succus, earundémque dilutum: rhus coriariorum decocta, lentisci decoctum cũ sory: verbasci quod aureo floret E colore, tum flores, tum folia imposita: iligneæ radicis cortex in aqua coctus, & per totam noctem adhibitus, ac deinde mane scalpendo derasus.

Ne tam citò canescant capilli, præstat, oleum syluestris oliuæ quotidie inunctum, cóque magis, si quis myrtum in eo macerauerit: sic F & myrtinũ oleũ ladano admixtũ.

Pilos extergent nitrum vstum, fæx vsta, calx, fœnumgræcum, spuma nitri, terra Melia, itémque Ægyptia, cornu ceruini decoctum, pumex tritus cum oui candido.

Pilos attenuant trita & affricta hæc: cinis tum sarmentitius tum & G è vinaceis, pumex tostus tritúsque, veratrum album, sepiæ testa, galla, nitrum, argenti spuma, scissile alumen, & caninum stercus aridum.

Moib. Μιλία reponit. Moibanus.

Psilothra, siue pilos abolentia.

Auferunt verò pilos illita hæc: calx viua & sandaracha in aqua coctæ, addita terra Cimolia: rubetæ sanguis, lacteus tithymalli characiæ succus: dryopteris cum foliis & radice adhibita, frequenter iterato renouatóque quandiu renascentur pili eodem cataplasmate: hederæ folia imposita: cyperidis Indicæ radix, quæ quamprimùm pilos abolet: lepus marinus tritus atque impositus, salamandra quæ oleo intabuerit, erucæ pinorum paulisper exiccatæ posteáque perunctæ, fabarum cortices impositi, itidémque scolopendra marina in oleo elixata.

A CIII. Ψιλοῖ δὲ τρίχας καταχριόμενα, ἄσβεστος καὶ σανδαράχη μεθ' ὕδατος ἑψηθέντα, μιγνυμένης Κιμωλίας, φρύνου αἷμα, τιθυμάλλου χαρακίου ὀπὸς, δρυόπτερις σὺν τοῖς φύλλοις καὶ ῥίζῃ καταπλασσομένη, ἄχρις ἂν* ἐξιδρίσωσι, συνεχῶς ἀλλασσομένου τοῦ καταπλάσματος· κισσοῦ φύλλα κα-

B ταπλασσόμενα· κυπείρδος Ἰνδικῆς ῥίζα, (αὕτη δὲ καὶ παραχρῆμα ψιλοῖ·) λαγωὸς θαλάσσιος λεῖος καταπλασθεὶς, σαλαμάνδρα ἐν ἐλαίῳ ἐντακεῖσα· πιτυοκάμπαι ψυχθεῖσαι ἐπ' ὀλίγον, καὶ μετὰ μέλιτος καταχρισθεῖσαι· κυάμου λέπυρα καταπλασσόμενα, ἡ σκολόπενδρα θαλασσία ἐ-

C λαίῳ ἐναψηθεῖσα.

Impuberum pilos retardantia.

Impuberibus vt serius excrescant pili, præstant, lacryma vitis illita ex oleo, itémque liquor qui ex accensis viridibus sarmentis exudat, farina fabarum imposita, hyacinthi radix cum passo aut vino albo cataplasmatis instar adhibita.

CIIII. Βράδιον δὲ ποιεῖ αὔξεσθαι τὰς ἐπὶ τῶν ἀνήβων τρίχας, καταχριόμενον ἀμπέλου δάκρυον σὺν ἐλαίῳ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ χλωροῦ κλήματος καιομένου ἱδρούμενον ὑγρὸν, κυάμινον ἄλευρον καταπλασσόμενον, ὑακίνθου ῥίζα μετὰ γλυκέος ἢ οἴνου λευ-

D κοῦ καταπλασθεῖσα.

Cutis in capite reliquóque corpore vitiorum remedia.

Τῶν κατὰ τὸ δέρμα τῆς τε κεφαλῆς καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος παθῶν βοηθήματα.

Ad capitis achoras, furfures & superficiaria exanthemata.

Ad achoras furfures & exanthemata in summa capitis cute hærentia faciunt hæc: adianti decoctum infricatum, aut cum vino & rosaceo tritum & applicitum: amygdalæ amaræ cum melle illitæ, portulacæ succus cum vino illitus, itémque rubi succus cum oleo, bulbi cum nitro affricti, similiter & fœnigræci decoctum, plantago imposita, oleæ agrestis succus affricatus, malua trita cum lolio adhibita, melilotus cum fœnogræco & vino imposita, vinum myrtites infricatum: similiter & humana vrina vetus, rutæ succus perunctus, scilla in oleo cocta & adhibita, allium cum aqua affrictum, similiter & betæ succus, sal cum adipe vitulino inunctus. fici folia cum aceto trita, cicerum decoctum ac ipsi quoque elixi pro cataplasmate impositi, lupinorum decoctum affrictum, salicis flores & folia trita &

CV. Πρὸς ἀχῶρας δὲ ἢ πίτυρα καὶ ἐξανθήσεις ἐπιπολαίους ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀδιάν-

E του ἀφέψημα σμώμενον, ἢ συλλειούμενον οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ, καὶ καταπλασσόμενον· ἀμύγδαλα πικρὰ ἐγχριόμενα μετὰ μέλιτος, ἀνδράχνης χυλὸς σὺν οἴνῳ ἐγχριόμενος, βάτου χυλὸς σὺν ἐλαίῳ, βολβοὶ σὺν νίτρῳ σμώμενοι, τήλεως ἀφέψημα ὁμοίως, ἀρνόγλωσσον καταπλασσόμενον, ἀγριελαίας

F χυλὸς σμηχόμενος, μαλάχη λεία μετ' αἴρας καταπλασσομένη, μελίλωτον σὺν τήλει καὶ οἴνῳ καταπλασσόμενον, οἶνος μυρτίτης σμώμενος, οὖρον ἀνθρώπου παλαιὸν ὁμοίως, πηγάνου χυλὸς καταχριόμενος, σκίλλα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθεῖσα καὶ καταχριο-

G μένη, σκόροδον σὺν ὕδατι σμώμενον, σεύτλου χυλὸς ὁμοίως, ἅλας σὺν στέατι μοσχείῳ καταχριόμενοι, συκῆ σὺν ὄξει λεία· ἐρεβίνθων ἀπόζεμα, καὶ αὐτοὶ ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι, θέρμων ἀφέψημα σμώμενον, ἰτέας ἄνθη καὶ φύλλα καταπλασσόμενα

ἐλαίῳ. Alexand. & Aetius.

Diosc. 2. de simp. med. μετ' οὔρου, cum vrina.

σὺν μέλιτι, cum melle Diosc. lib. cap. 182.

συκῆς φύλλα σὺν ὄξει λεῖα. Aët.

λεῖα, κάλαμος ἀρωματίτης μετὰ ὕδατος καὶ A σμύρνης ἑψηθεὶς σμώμενος, κρίνου ῥίζα σμωμένη, λάδανον σὺν οἴνῳ καταχριόμενον, λίβανος σὺν νίτρῳ καὶ ὕδατι ὁμοίως, χαμαιάκτης χυλός.

CVI. Πρὸς δὲ τὰ ἐξέρυθρα ἐξανθήματα, ψιμμύθιον σὺν δαφνίνῳ ἐλαίῳ καὶ θείῳ καταχριόμενον, πίτυος φλοιὸς σὺν B κηρωτῇ, χαλκῖτις μετ' ὄξους, κιννάβαρι μετὰ κηρωτῆς, ὄστρακον ἐξ ἴπνου μετ' ὄξους, σεῦτλον ἑφθόν. ἐπαλείφειν δὲ δεῖ μετὰ τὰς μίξεις αὐτῶν τηλίνῳ ἐλαίῳ, ἢ μυρσινίνῳ, ἢ ῥοδίνῳ, ἢ οἰνανθίνῳ.

Marcellus μίξεις videtur legisse. χρίσεις fort. legendum.

CVII. Τὰς δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ ὅλου τοῦ σώματος φθειριάσεις γινομένας ταύταις θε- C ραπευτέον συγχρίοντας, σταφίδι ἀγρίᾳ ἢ σανδαράχῃ σὺν ἐλαίῳ, ἢ κισσοῦ χυλῷ σὺν μέλιτι, σινώπιδι σὺν ὄξει, κεδρίᾳ καθ' ἑαυτήν, ὑγρᾷ πίσσῃ μετὰ στυπτηρίας, δαφνίδων πιέσματι, ἐλαίῳ ῥαφανίνῳ, ἢ νίτρῳ μετὰ Σαμίας γῆς καὶ ἐλαίου, ἑλξίνης χυλῷ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καταχριομένῳ· μυρίκης ἀφε- D ψήματι, ἢ θαλάσσῃ θερμῇ λούοντας. ὠφελοῦνται δὲ πίνοντες κόριον λεῖον σὺν ὀριγάνῳ καὶ οἴνῳ.

CVIII. Σμήχει δὲ χρῶτα, ὁπὸς συκῆς καὶ χυλὸς μετ' ἀλεύρου ἐρεγμοῦ, ἀμύγδαλα πικρὰ μετὰ μέλιτος, τέφρα κληματίνη, καὶ ἡ ἐκ τῶν φηγίνων ξύλων σὺν ὕδατι· βέλ- E τιον δὲ ἡ ἐξ αὐτῶν γινομένη κονία. μυροβαλάνου πίεσμα, ἄρου ῥίζα, γῆ Χία ἀντὶ νίτρου, ἀριστολοχία μετὰ νίτρου, γογγύλης ἀγρίας σπέρμα μετ' ἐρεγμοῦ καὶ ᾠοῦ τοῦ λευκοῦ, καὶ καθ' ἑαυτὸ τὸ λευκὸν τοῦ ᾠοῦ, ἐρέγμινον ἄλευρον, ὀρόβινον, θέρμινον, πέπονος σάρξ, σικύου χυλὸς σὺν τῷ σπέρματι μετ' ἀλεύρου F σητανίου, καὶ νίτρον ξηρανθὲν ἐν ἡλίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι λεῖον, σικύου ἀγρίου ῥίζα μετ' ἐρεγμοῦ, βρυωνίας ῥίζα ὁμοίως.

CIX. Ῥυτιδοῖ δὲ χρῶτα καὶ πρόσωπον, βρυωνίας ῥίζα λευκὴ ἢ μέλαινα, ἑψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ, καταχριομένου τοῦ ἐλαίου. ποιεῖ καὶ μετὰ σύκου πίονος, καὶ ὀρόβου κα- G ταπλασσομένου ὅσον στάδιον διελθεῖν, ψυχρῷ δὲ προσκλύζεσθαι μετὰ τὴν ἄρσιν αὐτῆς, κροκοδείλου χερσαίου ἄφοδος μεθ'

adhibita, calamus aromaticus cum aqua & myrrha coctus & affrictus, lilij radix affricta, ladanum cum vino illitum, thus cum nitro & aqua eodẽ modo, ebuli denique succus.

Ad rubicunda verò exanthemata valent hæc: cerussa cum laurino oleo & sulphure inuncta, pini cortex cum cerato, chalcitis cum aceto, cinnabaris cum cerato, testæ fornacum cum aceto, beta denique elixa. Sed post hæc inungendum oleum è fœnogræco, aut myrtinum, aut rosaceum, aut œnanthinum.

Ad exanthemata rubentia.

Pediculari morbo in capite reliquóque corpore affectos curabis, inunctis hisce: vua Taminia aut sandaracha cum oleo, hederæ succo cum melle, rubrica Sinopica cum aceto, cedria per se, pice liquida cum alumine, expresso è baccis lauri succo, oleo raphanino, aut nitro cum terra Samia & oleo, helxines succo per totam noctem inuncto, ablutione è decocto tamaricis aut aqua marina calente. Iuuantur & hausto coriandro trito cum origano & vino.

Ad phthiriasin siue pediculorum morbum.

Cutem extergunt, ficulneus liquor & succus cum farina fabę fresæ, amygdalæ amaræ cum melle, cinis sarmentitius aut è faginis lignis cum aqua, sed potentiùs quod ex iisdem cineribus paratur lixiuium: myrobalani expressus succus, ari radix: terra Chia, loco nitri vsurpari solita: aristolochia cum nitro, rapi agrestis semen cum faba fresa & oui candido, ipsum etiam per se oui candidum: fabæ fresæ farina, itémque eruina & lupinorum: peponis caro, cucumeris succus cum semine & trimestris tritici farina: nitrum siccatum in sole per æstum Caniculæ, deindéque tritum: cucumeris agrestis radix cum faba fresa, & bryoniæ radix eodem modo.

Cutem extergentia.

Cutem faciémque erugat oleum, in quo bryoniæ seu albæ seu nigræ radix decocta fuerit, inunctum: idem facit & ipsa radix, si cum ficu pingui & eruo tanto tempore imponatur, quanto quis stadium conficiat: sed postquam amota fuerit, frigida cutis eluenda est. Conuenit etiamnũ terrestris crocodili stercus

Cutem faciémque erugantia.

ex aqua: terra Chia, itémque Selinusia eodem modo, acacalidis grana trita cum cerato illita, lilij radix in smegmate vsurpata, similitérque cyclaminus cum mastiche.

Faciem illustrantia. Faciei verò nitorem inducunt illita: terra Chia, itémque Selinusia, mastiche, vnguentum telinum, paritérque rosaceum, quod insolatione dealbatum fuerit: humor qui in folliculis vlmi reperitur, ac denique oleum Sicyonium.

Colorem commendantia. Venustum colorem inducunt, cicer coctum in cibo sumptum, gummi spinæ Ægyptiæ aut amygdali aut cerasi prunive, pondere trium obolorum ex vino potum.

Colorem mutantia. Colorem mutant [palloremque inducunt] seu bibita seu etiam illita, ammi cum aqua, similitérque cyminum, acus tritici, smyrnium perunctum, & cytini mali Punicæ ad eundem modum.

Alarum grauveolentiam emendantia. Ad hircosam alarum graueolentiam inspergendi pulueres, agallochi, radicis baccharidis, itémque rosarum, idque a balneo. Illinenda verò, myrrha cum alumine, crocomagma, similitérque cupressi ramenta cum alumine & vino odorato, terra Chia vsta & vino restincta, & irinum vnguentum. Tollit & id vitium cardui radix cocta, etiam pota.

Cicatrices nigras emendantia. Cicatrices nigras delent hæc illita: oleum in quo radix bryoniæ tum alba tum etiam nigra incocta fuerit, vsquedum succum reddat: glans vnguentaria trita cum vino albo, bulbi cremati & cum alcyonio permixti ex vino, calamintha in vino cocta, argenti spuma lota cum rosaceo candido, cucumeris syluestris radix affricta iuuát & erui semina cum argenti spuma contrita ad læuorem, & felle caprino excepta ad cerati vsque crassitudinem, atque illita.

Cicatrices corpori concolores reddentia. Tum ab impetiginibus relictas cicatrices, tum & alias quascunque reliquæ cuti concolores reddent, asininus adeps illitus, itémque erucę semen tritum cum felle caprino aut bubulo, & perunctum, si modò, postquam inaruerit, defricando extergeatur: eiusdé erucę succus cum argéti spuma inunctus, idé præstat. Aut Cucumeris syluestris radicem

A ὕδατος, γῆ Χία ὁμοίως, γῆ Σελινουσία ὁμοίως, ἀκακαλίδος οἱ κόκκοι μετὰ κηρωτῆς λεῖοι καταχριόμενοι, κρίνου ῥίζα ἐν σμήγματι, κυκλάμινος ὁμοίως σὺν μαστίχῃ.

CX. Στιλβοῦ δὲ τὰ πρόσωπα ἐπιχριόμενα γῆ Χία· Σελινουσία ὁμοίως, ° μαστίχη, τήλινον * ἄλειφαρ, ῥόδινον τὸ λευκαινόμενον B ἐπὶ τῷ ἡλίῳ ὁμοίως, πτελέας τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις ὑγρόν, ἔλαιον Σικυώνιον. Moibanus addit crocodili stercus, idemque legisse videtur, τῷ κροκοδείλῳ ἀφόδευμα.

CXI. Εὐχροίαν δὲ ποιεῖ ἐρέβινθος ἐσθιόμενος ἑφθός· ἢ κόμμεως ἀκάνθης, ἢ τοῦ ἐξ ἀμυγδάλων ἢ κερασίων, ἢ κοκκυμήλων, ὁλκὴ τριωβόλου μετὰ κράματος πινομένη.

CXII. Χρόαν δὲ τρέπει ποθέντα καὶ ἐπι- C χρισθέντα, ἄμμι μετὰ ὕδατος, καὶ κύμινον ὁμοίως, ἄχυρα πυρίνα, σμύρνιον καταχριόμενον, κύτινοι ῥοιᾶς ὁμοίως.

CXIII. Τὰς δὲ ἐν ταῖς μασχάλαις δυσωδίας καὶ τὸν τράγον καταπάσσειν δεῖ λείοις τούτοις· ἀγαλλόχῳ, βακχάριδος ῥίζῃ, ῥοδίνοις, ἀπὸ τοῦ βαλανείου λείοις. Δια- D χρίειν δὲ, σμύρνῃ μετὰ στυπτηρίας, ἢ κροκομάγματι, ἢ ὁμοίως κυπαρίσσου πρίσμασι μετὰ στυπτηρίας καὶ οἴνου εὐώδους, γῆ Χία καυθείσῃ καὶ σβεσθείσῃ, ἰρίνῳ. ° σκολύμου ῥίζα ἑψηθεῖσα καὶ πινομένη. Moibanus addit πινομένη δὲ καὶ

CXIIII. Οὐλὰς δὲ μελαίνας αἴρει ἐπιχριόμενα, βρυωνίας ῥίζης λευκῆς καὶ μελαί- E νης ἑφθῆς ἐν ἐλαίῳ ἄχρι χυλώσεως τὸ ἔλαιον ἐπιχριόμενον, βάλανος μυρεψική λεία σὺν οἴνῳ λευκῷ, βολβοὶ κεκαυμένοι μετὰ ἀλκυονίου σὺν οἴνῳ, καλαμίνθη σὺν οἴνῳ ἑφθή, λιθάργυρος πεπλυμένη σὺν ῥοδίνῳ λευκῷ, σικύου ἀγρίου ῥίζα σμηχομένη· ὀρόβου σπέρματα μετὰ λιθαργύ- F ρου λειωθέντα καὶ χολῇ αἰγείᾳ ἀναληφθέντα εἰς κηρωτῆς πάχος, ἐπιχριόμενα ὠφελεῖ. Diosc. 4. de mat. med. c. 160. συνηγορεῖ αὐτῷ.

CXV. Τὰς δὲ ἐκ λειχήνων οὐλὰς, καὶ τὰς ἄλλας δὲ, ὁμοχρόους ποιήσει, ὄνειον στέαρ καταχριόμενον· εὐζώμου σπέρμα λεῖον μετὰ χολῆς αἰγείας ἢ προβατείας ἢ βοείας G καταχριόμενον· εἶθ' ὅταν ξηρανθῇ ἀποτριβόμενον· καὶ ἐκ τοῦ λαχάνου δὲ τοῦ εὐζώμου χυλὸς ἐπιχριόμενος σὺν λιθαργύρῳ· ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν ἑψήσας ἐν μελικράτῳ

καὶ λείας ὡς κηρωτὴν, ἐπίχριε ὁμοίως· A ἢ λιθαργύρου μέρη β', θείου ἀπύρου μέρος α' ἀναλαμβάνων εὐζώμου χυλῷ, ἐπίχριε· εἶτα ἀπότριβε ἐν βαλανείῳ. καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι, ἐπίχριε λιθαργύρῳ σὺν εὐζώμου χυλῷ.

CXVI. Στίγματα δὲ αἴρει, βατράχιον καταπλασθὲν, καππάρεως φύλλων χυλὸς B ὁμοίως, μανδραγόρας ἐπὶ ἡμέρας λ'. παρατριβόμενος. ἢ τὰ φύλλα μανδραγόρου ταριχευθέντα ἐν ἅλμῃ καὶ ἐπιχριόμενα, ἐπὶ ἡμέρας μ'. ἢ ν'. ὁμοίως πόα καλουμένη °στατικὴ παρατριβομένη, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν μελικράτῳ λεία καὶ ἐπιχριομένη, ἢ ψιμμύθιον ἐν ὄξει καταχριόμενον· C χρονίσαντα δὲ αἴρει τοῦτο.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 76 ἐπὶ ἡμέρας ι' ἢ ιϛ'.

Moib. σταλτικὴ, quamuis & stactices mētionem facit Plin. lib. 26 cap. 8.

CXVII. Μώλωπας δὲ ταχέως ὁμοχρόους ποιεῖ, * αἴγειρον ἄλειφαρ ἐπαλειφόμενον συνεχῶς.

CXVIII. Ἀλφοὺς δὲ λευκοὺς καὶ λεύκας αἴρει ἐν ἡλίῳ καταχριόμενα, ἢ σμώμενα ἐν βαλανείῳ, δρακοντίου χυλὸς, ἄρου D ῥίζα σὺν ὄξει καὶ ἀλεύρῳ κριθίνῳ, καππάρεως χυλὸς ὁμοίως, πήγανον σὺν °κηρωτῇ καὶ πεπέρει, συκῆς μελαίνης °κράδαι κρέμωνες παλαιαὶ λεῖαι καταπλασθεῖσαι. καὶ τὰ φύλλα δὲ ὁμοίως. σεύτλου φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα, τηλεφίου φύλλα ὁμοίως καταπλασσόμενα ἐπὶ ἡμέρας λ'. E ἑκάστης ἡμέρας ἐπὶ ὥρας ϛ'. ἀφαιρῶν δὲ ὠμῇ λύσει κατάπλασσε· ἄγνου σπέρμα λεῖον, μετὰ ἀφρονίτρου καὶ ὄξους· ἀλθαίας σπέρμα ὁμοίως, ἀλκυόνιον σὺν ὄξει, βρυωνίας ῥίζα λευκῆς καὶ μελαίνης ἑψηθεῖσα σὺν ἐλαίῳ μέχρι χυλώσεως, ἀσφοδέλου ῥίζης χυλὸς, βάλανος μυρεψικὴ καταχριομένη, βολβοὶ F λεῖοι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ σμώμενοι καὶ καθ' ἑαυτοὺς καταπλασσόμενοι, ἑλλέβορος °λευκὸς ἑψηθεὶς σὺν ὄξει καὶ σμηχόμενος, καὶ ξηρὸς παρατριβόμενος μέχρις ἀνιδρώσεως· εἶτα καταχρίειν δεῖ σανδαράχῃ καὶ γῇ Μηλιάδι· χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζα μετὰ θείου καὶ νίτρου καὶ ὄξους· δεῖ δὲ προσκνιτρῶσαι τοὺς τόπους. G ἢ λιθαργύρου μέρη β', θείου μέρος α'. μίξας ἀνάτριβε ἐν βαλανείῳ, καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι, κατάχριε λιθαργύρῳ μετὰ εὐζώμου χυλοῦ.

[illegible] Diosc. 3 de mat. med. cap. 52.

Moib. κράδαι ἢ κρέμωνες ἁπαλοί.

Hanc vim nigro tribuit Diosc. 4. de mater medic. Gal. 6 simpl. vtrique tam albo quàm nigro.

coctam in aqua mulsa & contritam, donec cerati formam assequatur, eodem modo illine. Aut, spumæ argenti partes duas, sulphuris viui partem vnam erucæ succo excipito, atque illinito: deinde in balneo deterito, & postquam laueris, argenti spumam cum erucę succo illinito.

Stigmata delent, ranunculus illitus, similitérque capparis foliorum succus, mandragoras diebus xxx affrictus, eiusdémque folia muria condita inunctáque diebus xl aut l. pariter & herba Statice dicta si affricetur: syluestris itidem cucumeris radix cocta in aqua mulsa, deindéque trita & illita: cerussa denique cum aceto peruncta, quæ quidem etiam inueterata stigmata delet.

Stigmata quæ aboleant.

Vibices autem breui reliquæ cuti concolores efficit, lilaceum vnguentum frequenter inunctum.

Vibices cuti reliquæ concolores efficientia.

Vitiliginem albam & leucen abolent hæc in sole peruncta aut in balneo affricta: dracunculi succus, ari radix cum aceto & farina hordeacea, capparis succus eodem modo, ruta cum cerato & pipere, fici nigræ ramuli tenelliue surculi triti & impositi: similiter & eiusdem folia, betæ folia & radix imposita, telephij folia simili modo adhibita diebus xxx. ad senas horas quotidie, ita tamen vt his amotis hordeacea farina pro cataplasmate imponatur: viticis semen tritum cum spuma nitri & aceto, althææ semen simili modo, alcyonium cum aceto, bryoniæ tam albæ quàm nigræ radix in oleo cocta quousque succum reddat, asphodeli è radice succus, glans vnguentaria inuncta: bulbi triti cum nitro torrefacto affricti, ac ipsi etiam per se impositi: veratrum album in aceto coctum & confricatum, eiusdem puluis affrictus dum sudor erumpat: sed pòst illinenda sandarachà terráque Melia: nigri chamæleonis radix cum sulphure, nitro & aceto, locis prius affricto nitro præparatis. Aliud: Spumæ argenti partes ij. sulphuris partem vnam misceto, hisque laborantem in balneo perfricato, ac post lotionem inungito argenti spuma cum erucæ succo.

Vitiliginem albam & leucen [illegible].

Ad vitiliginē nigram.

Vitiliginem nigram reliquæ cuti concolorem reddunt, terra Melia peruncta, veratrum tam album quàm nigrum in aceto decoctum & affrictum: cochlea terrestris cremata, cum melle illita & affricta: cepæ succus cũ aceto, lilij radix infricata, similiter & fabacea farina, cuminum cum aceto, paritérque cachry, glans vnguentaria in vino, narcissi radix cum vrticæ semine & aceto, sepiæ testa cum aceto, cucumeris agrestis radix affricta, telephium cum aceto illitum, chondrillæ radix cum nitro tusa in smegmate: denique argenti spuma, arsenicum & sulphur æquis portionibus cum oleo mixta & in balneo affricta.

Ad lentigines, ephelidas & varos.

Lentigines, maculas solares & varos tollunt hæc illita: adarces ex aqua, acorus cum melle, costus cũ aqua & melle, alysson cum melle, tithymalli liquor ex melle, (attamen cauendum, ne, si diutius relinquatur, altiùs exulceret.) alcyonium cum aceto, vitis syluestris fructus maturus, tritus: bryoniæ tam albę quàm nigræ radix decocta cum oleo, vsquedum succum reddat. Exterit & varos oleum amygdalinum cum cerato & lilij radice.

Ad ephelidas seu solares maculas.

Vitia cutis à Solis ardore contracta emendant: ari radix cum melle, glans vnguentaria illita cum vino: bulbi crudi per se, & cum oui luteo aceto aut melle, vel cum alcyonio combusti, maculas solares egregiè repurgant: galbanum cum aceto & nitro lentigines potissimùm abolet, vti & gummi cum nitro & melle. Peculiarius verò maculas solares emendant, ellebori albi partes duæ cum melle, elaterium inunctum, cassia cum melle, & cinnamomum eodem modo, brassicæ semen cum aceto, erui farina, raphani cortex cum lolij farina. Aliud: nasturtium totis sex noctibus imponatur, & mane eluatur. Eadem vitia corrigunt thapsiæ radix cum melle, hederæ folia in vino cocta, ricini denique grana per triduum imposita.

Ad varos.

Priuatim autem varos tollunt, lilij radix cũ sapone, cyclamini radix

A CXIX. Τοὺς δὲ μέλανας ἀλφοὺς καὶ ὁμοχρόους ποιεῖ γῆ Μιλησία καταχριομένη, *Melia. Meth.* ἐλλέβορος λευκὸς καὶ μέλας ἑψηθεὶς μετ' ὄξους καὶ σμώμενος, κοχλίας χερσαῖος καεὶς σὺν μέλιτι καταχριόμενος καὶ σμηχόμενος, κρομμύου χυλὸς σὺν ὄξει, κρίνου ῥίζα σμωμένη, κυάμινον ἄλευρον ὁμοίως, κύμινον σὺν ὄξει, B κάχρυς ὁμοίως, *κάχρυ* μυροβάλανος ἐν οἴνῳ, ναρκίσσου ῥίζα σὺν κνίδης σπέρματι καὶ ὄξει, σηπίας ὄστρακον σὺν ὄξει, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζα σμωμένη, τηλέφιον σὺν ὄξει καταχριόμενον, χονδρίλλης ῥίζα σὺν νίτρῳ κοπεῖσα ἐν σμήγματι· λιθάργυρος, ἀρσενικόν, θεῖον, ἴσα μετ' ἐλαίου ἐν βαλανείῳ C σμώμενα.

CXX. Φακοὺς δὲ καὶ ἐφηλίδας καὶ ἰόνθους αἴρει ἐπιχριόμενα, ἀδάρκης μεθ' ὕδατος, ἄκορος σὺν μέλιτι, κόστος σὺν ὕδατι καὶ μέλιτι, ἄλυσσον σὺν μέλιτι, τιθυμάλλου ὀπὸς σὺν μέλιτι. (προσέχειν δὲ δεῖ. χρονίσαν γὰρ ἑλκοῖ διὰ βάθους.) ἀλκυόνιον σὺν ὄξει, ἀμD πέλου ἀγρίας καρπὸς πέπειρος, λεῖος· βρυωνίας ῥίζα λευκὴ καὶ μέλαινα ἑψηθεῖσα μετὰ ἐλαίου ἄχρι χυλώσεως. αἴρει καὶ ἰόνθους ἀμυγδάλινον σὺν κηρωτῇ καὶ κρίνου ῥίζῃ.

CXXI. Αἴρει τὰς ἐφηλίδας ἄρου ῥίζα μετὰ μέλιτος, μυροβάλανος καταχριομένη E σὺν οἴνῳ· βολβοὶ ὠμοὶ καθ' ἑαυτούς, ἢ σὺν ᾠοῦ λεκύθῳ καὶ σὺν ὄξει ἢ μέλιτι, ἢ κεκαυμένοι μετὰ ἀλκυονίου, μάλιστα ἔφηλιν ἀποκαθαίρουσι· χαλβάνη σὺν ὄξει καὶ νίτρῳ μάλιστα φακοὺς αἴρει. κόμμι σὺν νίτρῳ καὶ μέλιτι· καὶ ἰδίως δὲ μᾶλλον ἐφηλίδας αἴρει ἐλλεβόρου λευκοῦ μέρη β'. μετὰ μέλιτος, ἐF λατήριον καταχριόμενον, κασσία σὺν μέλιτι, κιννάμωμον ὁμοίως, κράμβης σπέρμα σὺν ὄξει, ὀρόβινον, ῥαφάνου φλοιὸς σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. ἢ κάρδαμον καταπλασσόμενον δι' ὅλης νυκτὸς ἐπὶ ἡμέρας ε'. ἕωθεν δὲ ἀποπλύναντα καὶ κλύσαντα. θαψίας ῥίζα σὺν μέλιτι, κισσοῦ φύλλα σὺν οἴνῳ ἑφθά, G κρότωνος καρπὸς καταπλασθεὶς ἐπὶ ἡμέρας γ'.

CXXII. Ἰδίως δὲ ἰόνθους αἴρει, κρίνου ῥίζα σὺν σμήγματι, κυκλαμίνου ῥίζα σὺν

μέλιτι, ναρκίσσου ῥίζα ὁμοίως. σηπίας ὀστράκου ὁμοίως κεκαυμένου μέρη β'. βαλάνου μυρεψικοῦ μέρος ἕν, λεῖα σὺν ὕδατι καταχριόμενα· καὶ καταξηραινόμενα δὲ νότιζε. μετὰ δὲ ἓξ ἡμέρας, πυρία. ἄλευρον σιτάνιον μετ' ἐλαίου καταπλασθὲν. γλήχων κηρωτῇ ἀναληφθεῖσα, σμύρνα μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος, κρομμύων χυλὸς σὺν σποδίῳ, μολύβδαινα σὺν ὄξει, καὶ σῶρυ σὺν ὄξει κεκαυμένον.

ἰμάδος, videtur redundare. Moibanus.

σὺν ἐψημένοις φακοῖς. apud Dioscor. 2. de mat. med. cap 107.

al. κρομμύου. σὺν ἄλσι Diosc. 2. de mat. med. c. 181.

μεθ' ὕδατος Dioscor. l. 5 de mat. med. c. 118.

CXXIII. Τοὺς δὲ ψωρώδεις καθ' ὅλου τοῦ σώματος ἢ περὶ μέρος κνησμοὺς θεραπεύει καταχριόμενα, σταφὶς ἀγρία μετὰ σανδαράχης καὶ ἐλαίου καὶ ὄξους προσεψηθεῖσα καὶ λεπτοτριβηθεῖσα, στυπτηρία ὑγρὰ μετὰ μέλιτος ἑψηθεῖσα καὶ σμύρνης καταχριομένη, ἅλες σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ συγχριόμενοι ἄχρις ἂν ἐξιδρώσωσι, νᾶπυ μετ' ὄξους, μυροβαλάνου πίεσμα μετ' ὄξους καὶ ὀλίγου ἐλαίου, λαπάθου ἀγρίου τὸ ἀφέψημα, τῆς ῥίζης τῷ λουτρῷ μιγνυμένης· καὶ ὄξος θερμὸν καταντλούμενον. ὀρόβου ἀφέψημα, ἢ ὀριγάνου, ἢ γλήχωνος καταντλούμενον, γάλα σχιστὸν πινόμενον.

σμύρνα, Moibanus: qui remedium hoc ex myrrha à praecedentibus separat.

CXXIIII. Τοὺς δὲ περὶ τὰ αἰδοῖα, θάλασσα * πινομένη, θεῖον ἐπιπασθὲν, νίτρον ἐν ἐλαίῳ καὶ ὄξει καὶ σταφίδι ἀγρίᾳ· καὶ στυπτηρία * συνεδρουμένη ἐν βαλανείῳ καταχριομένη· μάλιστα ἐπὶ τῶν διδύμων· καὶ τρὺξ ὄξους ξηρὰ τετριμμένη σὺν οἴνῳ καταχριομένη διδύμοις. ἐγκατάχρειε δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ᾠοῦ τὸ λευκὸν μετὰ μέλιτος.

θερμαινομένη. Moib.

σὺν ὑδρομέλιτι. Moib.

CXXV. Πρὸς δὲ τὰ κνησμώδη ἐξανθήματα ἁρμόζει καταχριόμενα, διφρυγὲς σὺν ὄξει, συκαμίνου ῥίζα σὺν ὄξει, μίσυ σὺν ῥοδίνῳ, μολύβδαινα σὺν ὄξει. ὁπλαὶ αἰγῶν κεκαυμέναι σὺν ὄξει, στυπτηρία πᾶσα σὺν μέλιτι ἑψηθεῖσα, πήγανον σὺν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, ἢ πήγανον σὺν κηρωτῇ μυρσίνῃ τετραπλῇ, ψιμύθιον καὶ λιθάργυρος σὺν ὄξει, μυρσίνινον ἔλαιον, δαφνίδων πίεσμα προσκλυζόμενον, μύρτα σὺν κηρωτῇ μυρσίνῃ ἐν ὀθονίῳ ἐπιτιθέμενα, κιννάβαρις μετὰ κηρωτῆς, σμύρνη, νίτρον σὺν ὑείῳ στέατι, κισσοῦ φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ καταπλασσόμενα, κριθαὶ κεκαυμέναι λεῖαι καταπλασσόμεναι, νίτρον σὺν θείῳ ἀπύρῳ, καὶ τρὺξ σμωμένη.

A cum melle, narcissi radix eodem modo. Testæ sepiæ crematæ partes ij. & glandis vnguentariæ pars vna terantur, & inungantur ex aqua. Cùm exaruerint, humectato: sex verò transactis diebus, fomentum adhibeto. Repurgat & varos trimestris tritici farina cum oleo imposita, pulegium cerato exceptum, B myrrha cum cassia & melle, ceparum succus cum spodio, plumbago cum aceto, & sory vstú cum aceto.

Ad scabiem & pruritum.

Totius corporis scabiem aut partis cuiuspiam pruritum sanant hæc illita: staphisagria cocta, deindéq; cum sandaracha, oleo & aceto tenuiter contrita: alumen liquidum cum melle coctum, & addita myr- C rha inunctum: sal cum aceto & oleo illitus, donec sudor erumpat: sinapi cum aceto: quod ex vnguentaria glande tusa expressáque reliquum est quasi retrimentum seu magma, cum aceto & pauco oleo: radicum lapathi agrestis decoctum lauacro mixtum, acetum calens affusum: decoctum erui, aut origa- D ni, aut pulegij iridem affusum: lac denique scissile in potu sumptum.

Ad pruritus pudendorum.

Genitalium pruritus sanant, aqua marina pro fotu adhibita, sulphur inspersum, sic & nitrum cum oleo, aceto & staphide agria: alumen ex aqua mulsa in balneo illi- E tum, præsertim circa testes: fæx etiam aceti arida tritáque cum vino testibus illita: sed posteà candidum oui cum melle inungendum est.

Ad pruriginosas exanthemata.

Ad pruriginosas papulas hæc peruncta conueniunt: diphryges cum aceto, mori radix ex aceto, misy cum rosaceo, plumbago cum aceto, vngulæ caprarum vstæ cum aceto, quodvis genus aluminis F cum melle coctum, ruta cum sale & oleo, ruta cum cerato myrtino quadruplo, cerussa & argenti spuma cum aceto, myrtinum oleum, expressus baccarum lauri succus affusus, myrti baccæ cum cerato myrtino in linteolo impositæ, myrrha, nitrum cum adipe suillo, hederæ folia cum vino cocta & im- G posita: hordeum vstum tritúmque, cataplasmatis in modum adhibitum: nitrum cum sulphure viuo, fæx denique affricta.

Ad lichenas seu impetigines. Ad lichenas seu impetigines ac lepræ scabieique vitia faciunt hæc illita: viticis semen cum spuma nitri & aceto, sanies quam syluestris oleæ ligna viridia dum vruntur exudant, similiter & quæ ex corni lignis accensis extillat, anchusæ radix trita cum aceto imposita, adarces cum aqua, rubiæ semen cum aceto, loliacea farina cum aceto cataplasmatis modo imposita. Feras autem impetigines tollunt, furfures in aceto cocti & calentes impositi: similiter & chondrus.

Ad pruriginem. Ad pruriginem, lupini farina in balneo cum oleo chamæmelino & pauco aceto cóuenienter illinitur.

Ad lepram. Lepram verò sanant, lolij farina cum sulphure & aceto illita, bryoniæ fructus cum aceto more cataplasmatis impositus, bitumen cum sulphure & aceto: (sunt qui pro bitumine picem vsurpent,) glans vnguentaria cum aceto illita: tollit & ranunculus impositus, cucumeris agrestis radix cum aceto, similiter & sory vstum: oleæ Æthiopicæ lacryma cum aceto, (sic porrò syluestrem oleam nominant.) veratrum tam album quàm nigrum cum aceto impositum, myrrha cum aceto, ac thus eodem modo, paritérque ammoniacum, fici liquor illitus, cicer coctum ex aceto impositum, amygdalæ amaræ cum aceto, taurinum gluten eodem modo, thapsiæ succus & radix cum aceto: sulphur viuum cum aceto, aut subactum cum resina terebinthina: lupinorũ decoctũ affusum: æruginis partes duæ exceptæ resinæ terebinthinæ parte vna: (at efficacius redditur hoc remedium addito nitri aut chalcanthi momento.) cardamomum aut nasturtium cum aceto. Clematis vsta & cum aceto imposita, lepras exterit. Idem pręstant cantharides, buprestes & pinorum erucæ, resina & pice admixta: gummi radicis thapsiæ, amygdali amaræ, cerasi, pruni aut vitis cum aceto: cochlea terrestris cremata cum aceto & melle illita: lapathi syluestris radix, seu cruda, seu in aceto cocta tritáque & imposita: lichen qui petris innascitur inunctus, aut

A CXXVI. Πρὸς δὲ τοὺς λειχῆνας, καὶ τὰ λεπροειδῆ καὶ ψωρώδη, καταχριόμενα ἁρμόζει· ἄγνου σπέρμα σὺν ἀφρονίτρῳ καὶ ὄξει, ἰχὼρ ὁ ἀπορρέων ἐκ ξύλων ἀγριελαίας ὑγρᾶς καιομένων· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν κρανίνων ξύλων. ἀγχούσης ῥίζα λεία σὺν ὄξει καταπλασσομένη, ° ἀδάρκη σὺν ὕδατι, B ἐρυθροδάνου καρπὸς σὺν ὄξει, αἴρινον ἄλευρον σὺν ὄξει καταπλασσόμενον. ἀφίστησι ἀγρίους λειχῆνας πίτυρα σὺν ὄξει ἑψηθέντα, καὶ θερμὰ καταπλασθέντα· καὶ χόνδρος ὁμοίως.

CXXVII. Πρὸς κνησμονὴν, ἐν λουτρῷ θέρμινον ἄλευρον μετὰ χαμαιμηλίνου ἐλαίου καὶ ὀλίγου ὄξους καταχριέσθω ὁ πάσχων.

CXXVIII. Λέπρας δὲ θεραπεύει, C αἴρινον ἄλευρον σὺν θείῳ καὶ ὄξει καταχριόμενον, βρυωνίας καρπὸς σὺν ὄξει καταπλασσόμενος· ἄσφαλτος μετὰ θείου καὶ ὄξους· τινὲς δ' ἀντὶ ἀσφάλτου, ° πίσσης. μυροβάλανον καταχριόμενον σὺν ὄξει· βατράχιον ἐπιπλασθὲν ἀφίστησι· σικύου ἀγρίου ῥίζα D σὺν ὄξει, ° σῶρι κεκαυμένη ὁμοίως, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον σὺν ὄξει. καλεῖται δὲ Αἰθιοπικὴ ἐλαία, ἡ ἀγρία ἐλαία. ἐλλέβορος λευκὸς καὶ μέλας σὺν ὄξει καταπλασσόμενος, σμύρνα σὺν ὄξει, καὶ λίβανος ὁμοίως, ἀμμωνιακὸν ὁμοίως, ὀπὸς συκῆς ἐπι- E χριόμενος, ἐρέβινθος ἑφθὸς σὺν ὄξει ἐπιπλασσόμενος, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει, ταυρόκολλα ὁμοίως, θαψίας χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν ὄξει· θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει, ἢ τερεβινθίνῃ ῥητίνῃ ἀναληφθέν· θέρμων ἀφέψημα καταντλούμενον, ἰὸς διπλοῦς ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἁπλῇ· δραστικώτερον δὲ F γίνεται τὸ φάρμακον, νίτρου ἢ χαλκάνθου μιχθέντος ὀλίγου. καρδάμωμον ἢ κάρδαμον σὺν ὄξει, κληματὶς σὺν ὄξει καεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα ἀφίστησι. καὶ κανθαρίδες, βούπρηστις, πιτυοκάμπη ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ, καὶ πίσσης μιγείσης· θαψίας ῥίζης κόμμι, ἀμυγδάλης πικρᾶς ἢ κερασίας, κοκκυμηλέας, G ἢ ἀμπέλου σὺν ὄξει· κοχλίας χερσαῖος σὺν ὄξει κεκαυμένος καὶ σὺν μέλιτι καταχριόμενος, λαπάθου ἀγρίου ῥίζα ὠμὴ καὶ μετὰ ὄξους ἑφθὴ λεία καταπλασσομένη, λειχὴν ὁ ἐπὶ ταῖς πέτραις καταχρισθεὶς, ἢ

ἀδάρκας

σπίλωσι παραλαμβ. Cornar. Mosb.

σῶρυ κεκαυμένον Mosb.

σὺν ὄξει καταπλασθείς, χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν ὄξει, μιχθέντος τῷ ἀφεψήματι θείου καὶ ἀσφάλτου ἐγχριομένη, ἢ δίχα τούτων· στέαρ φώκης καὶ χάλκανθος καὶ κέδρινον ἔλαιον μιχθέντα, μελάνθιον μετὰ θείου ἀπύρου καὶ ταυροκόλλης καὶ ὄξους, ὀπὸς σιλφίου σὺν ὄξει.

CXXIX. Τὰς προσφάτους δὲ θεραπεύει, τριφύλλου ῥίζα σὺν ὄξει καταπλασσομένη, ἢ πήγανον σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρίᾳ ὁμοίως, πίσσα ὑγρὰ σὺν ἴσῳ κηρῷ καὶ ῥητίνῃ καὶ θείῳ τακεῖσα ὡς ἔμπλαστρος, πρασίου φύλλα ἑψηθέντα σὺν ὄξει καὶ καταπλασθέντα, πτελέας φύλλα ἢ κλάδια ὁμοίως, ῥοιὰ σὺν ὄξει καταχριομένη, σκαμμωνίας ὀπὸς ἑψηθεὶς σὺν ὄξει ἄχρις ἂν μελιτώδης γένηται καταχριόμενος, σκόροδον σὺν μέλιτι ὁμοίως, στρουθίου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη, στυπτηρία κεκαυμένη σὺν κράμβης χυλῷ, ἢ ὑγρὰ ἑψηθεῖσα σὺν μέλιτι καταχριομένη· τιθυμάλλου ὀπὸς καταχριόμενος, τρὺξ οἴνου κεκαυμένη μετὰ συκῆς ἀφεψήματος καταχριομένη, χελιδονίου τοῦ μικροῦ ῥίζα καταπλασθεῖσα, γογγύλη λεία ἐπιτιθεμένη, ἰτέας φύλλα κεκαυμένα καὶ μεθ' ὕδατος ἐπιπλασσόμενα, ἄγχουσα ἀναληφθεῖσα βουτύρῳ, θεῖον ἄπυρον, μελάνθιον, ταυρόκολλα σὺν ὄξει καταχριομένη, ἀμμωνιακὸν σὺν ὄξει ὁμοίως, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει ἐπιτιθέμενα, χαλκῖτις ὠμὴ μετὰ κυπρίνης κηρωτῆς, μελίας φλοιὸς καεὶς σὺν ἰρίνῳ ἢ κεδρίᾳ, ἢ πρόπολις ἐπιτιθεμένη ὡς ἔμπλαστρος.

CXXX. Ὄνυχας δὲ ἀφίστησι λεπροὺς ἐπιτιθέμενα· ἀσφοδέλου ῥίζα λεία, ἄρου ῥίζα ὁμοίως, βατράχιον καταπλασθέν, κανθαρὶς ἢ βούπρηστις, πιτυοκάμπη ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, ἢ πίσσης ὑγρᾶς μιγείσης· καὶ θαψίας ῥίζα καὶ σίναπι σὺν ὄξει, ἢ ἀγριελαίας πυρήνων τὸ ἐντὸς ἀναληφθὲν στέατι, θεῖον ἄπυρον σὺν κηρῷ καὶ ῥητίνῃ, ἱππολαπάθου ἢ ἀγρίου λαπάθου ῥίζα ὠμὴ καὶ ἑφθὴ σὺν ὄξει, κάρδαμον σὺν ὄξει· κυπαρίσσου σφαιρία χλωρὰ καθεψηθέντα σὺν ὄξει καὶ λεανθέντα σὺν θέρμοις πικροῖς. λινόσπερμον σὺν καρδάμῳ καὶ μέλιτι, πίσσα

Moib. σὺν μέλιτι, vti legitur apud Diosc. lib. de mat. med. 2. cap. 182. aut σὺν Μηλίᾳ, quoniam etiā idem lib. 5. terram Meliam lepras exterendi vim tribuit.

vel ἀγρίου i. ſyl. addit Dioſcor. lib. 2. de mat. med. c. 138

cum aceto impoſitus, chamęleonis nigri radix in aceto cocta ſola per ſe, aut additis ſulphure & bitumine inuncta: vituli marini adeps, admixtis chalcantho & oleo cedrino: melanthium cum ſulphure viuo, glutine taurino & aceto: laſerpitij denique liquor cum aceto.

Ad recentes lepras.

Recentes verò lepras hęc emendant: trifolij radix cum aceto impoſita, ſimiliter & ruta cum melle & alumine: pix liquida cum æquali portione ceræ, reſinæ ac ſulphuris ad emplaſtri formam redacta: marrubij folia cum aceto cocta & impoſita, vlmi folia & ramuli eodem modo, malum Punicum cum aceto illitum, ſcammoniæ liquor ad mellis craſſitudinem in aceto coctus & illitus: pariter & allium cum melle, ſtruthij radix cum polenta & aceto loco cataplaſmatis impoſita: alumen vſtum cum braſſicæ ſucco, aut ipſum liquidum cum melle coctum & inunctum: tithymalli liquor illitus, fæx vini vſta & cum fici decocto adhibita, chelidonij minoris radix impoſita, ſimiliter & rapum contritum, ſalis folia cremata & ex aqua illita, anchuſa butyro excepta, ſulphur viuum, melanthium, taurinum gluten cum aceto inunctum, ſimili modo & ammoniacum cum aceto, amygdalæ amaræ cum aceto impoſitæ, chalcitis cruda cum cerato cyprino, fraxini cortex vſtus cum irino aut cedria, propolis denique ceu emplaſtrum impoſita.

Ad vngues ſcabroſos.

Vngues autem ſcabros detrahunt hæc impoſita: aſphodeli radix trita, ſimiliter & ari, ranunculus illitus: cantharis aut bupreſtis vel pityocampe excepta reſina terebinthina, vel admixta pice liquida: thapſiæ radix & ſinapi cum aceto, nucleorũ oliuæ agreſtis pars interior excepta adipe, ſulphur viuum cum cera & reſina: hippolapathi aut lapathi ſylueſtris radix, ſeu cruda, ſeu cocta cum aceto: naſturtium cum aceto, cupreſſi virentes pilulæ decoctæ cum aceto tritæque cum lupinis amaris, lini ſemen cum naſturtio & melle, pix in

aceto cocta & imposita, pix liquida cum cera, sandaracha, calx viua, fæx vsta cum pice aut visco, alumen ex aqua, arsenicum cum aceto, aut viscum cum calce.

Scabiem tollentia. Scabiem tollunt, nitrum, spuma nitri, fel bubulum cum nitro, terra Melia, cochlea terrestris cremata cum melle, lolij radix sicca trita, glans vnguentaria eodem modo, & succus qui ex ea exprimitur.

A ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ, σανδαράχη, ἄσβεστος, καὶ τρὺξ κεκαυμένη σὺν πίσσῃ ἢ ἰξῷ, στυπτηρία σὺν ὕδατι, ἀρσενικὸν σὺν ὄξει, ἢ ἰξὸς σὺν κονίᾳ. *Diosc. v. de mat. med. c. 132. οὐδ' ... cum resina.*

CXXXI. Σμήχει δὲ ψώρας, νίτρον, ἀφρόνιτρον, χολὴ βοεία σὺν νίτρῳ καὶ Κιμωλία, γῆ Μηλία, κοχλίας χερσαῖος κεκαυμένος σὺν μέλιτι· κρίνου ῥίζα ξηρὰ, λεία· B μυρεψικὴ βάλανος ὁμοίως, καὶ τὸ πίεσμα αὐτῆς.

Remedia ad mammarum affectus.

Τῶν κατὰ τοὺς μαστοὺς παθῶν βοηθήματα.

Mammas cohibentia. Mammas cohibebis quominus in magnitudinem excrescant, si herbam Creticam dictam, quam nonnulli Erigeronta vocant, ex frigida contriueris, & mammas illeueris. Probatio autem huius remedij hæc est: Hœdi tenelli cornicula inungito, & non amplius crescent.

Mammillas virginum sui in statu conseruantia. Mammillarum, in virginibus potissimùm, incrementum inhibent imposita hæc: Cicutæ semen, dum succo plenum est, contritum, supposito priùs linteolo. Idem & ipsa herba præstat, eodem modo: alumen liquidum cum melle, epimelidis folia similiter imposita: denique quod è cote Naxia exacuendo ferro deteritur, ex aceto illitum.

Turgentes mammas reprimentia. Turgentia lactéque distenta vbera compescunt, lens in aqua marina cocta & more cataplasmatis imposita, menta cum polenta, & vinacea cum sale trito: muria denique pro fomento adhibita.

Lac restinguentia post partum. Lac extingunt etiam post partum, farina fabacea, tum per se tum addita polenta imposita: Cimolia cum aceto aut aqua & rosaceo illita: alumen liquidum cum aqua & aceto, addito rosaceo: terræ Samiæ aster, terra Melia eodem modo, lac muliebre cum cicutæ succo impositum, fæx aceti aut vini adhibita cum polenta, similiter & hyoscyami semen cum vino tritum, marinæ aquæ perfusio, cicutæ folia imposita, muriæ fomentum, nuces denique iuglandes impositæ.

Mammas grumoso lacte turgentes lenientia. Grumoso lacte turgentes mammas compescunt, furfures in aceto

CXXXII. Πρὸς μαστοὺς, ὥστε μὴ γίνεσθαι μεγάλους. Βοτάνην τὴν λεγομένην C Κρητικὸν, ἣν τινες καλοῦσιν ἠριγέροντα, τρίψας μετὰ ψυχροῦ ὕδατος, κατάχριε τοὺς μαστούς. Δοκιμασία τοῦ φαρμάκου· αἰγιδίου μικροῦ κατάχρισον τὰ κέρατα, καὶ οὐκ αὔξουσι.

CXXXIII. Μαστοὺς δὲ οὐκ ἐᾷ αὔξεσθαι, ἐπὶ παρθένων μάλιστα, καταπλασσόμενα· κωνείου σπέρμα ἔγχυλον λεῖον, D ὀθονίου προϋποτιθεμένου· καὶ ἡ πόα δὲ ὁμοίως· στυπτηρία ὑγρὰ σὺν μέλιτι χωρὶς χολῆς· ἐπιμηλίδος φύλλα καταπλασσόμενα ὁμοίως· ἀκόνης Ναξίας τὸ πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου τὸ ἀπότριμμα, μετὰ ὄξους καταχριόμενον. *Hæc verba, χωρὶς χολῆς, superflua videntur Moibano.*

E CXXXIIII. Τὰς δὲ σπαργώσας τῶν μαστῶν ἀποκαθίστησι, φακὸς ἑψηθεὶς ἐν θαλάσσῃ καὶ καταπλασσόμενος, ἡδύοσμον σὺν ἀλφίτῳ, στέμφυλα μετὰ ἁλῶν λείων, ἅλμη πυριωμένη.

CXXXV. Σβέννυσι δὲ γάλα καὶ μετὰ τοὺς τόκους, ἄλευρον κυάμινον καθ' ἑαυτὸ καὶ σὺν F ἀλφίτῳ καταπλασθέν, Κιμωλία σὺν ὄξει καταχριομένη ἢ ὕδατι καὶ ῥοδίνῳ· στυπτηρία ὑγρὰ σὺν ὕδατι, ὄξει, ῥοδίνου μιγνυμένου, γῆς Σαμίας ὁ ἀστὴρ, γῆ Μιλησία ὁμοίως, γάλα γυναικεῖον μετὰ κωνείου χυλοῦ καταπλασσόμενον, τρὺξ ὄξους ἢ οἴνου μετ' ἀλφίτου καταπλασθεῖσα· ὑοσκυάμου σπέρμα G μετὰ οἴνου. λεῖον ὁμοίως θάλασσα καταντλουμένη, κωνείου φύλλα καταπλασσόμενα, ἅλμη πυριωμένη, κάρυα βασιλικὰ καταπλασσόμενα. *Videtur Moibanus legisse ἰξῷ ... Melia.*

CXXXVI. Τοὺς δὲ χονδριοῦντας μαστοὺς παύει, πίτυρα ἐν ὄξει καὶ πηγάνου

A ἀφεψήματι ζεσθέντα καὶ καταπλασθέντα, ἡδύοσμον σὺν ἀλφίτῳ, ἡμεροκαλλίδος φύλλα καταπλασσόμενα, ἅλμη πυριωμένη, κάρυα βασιλικὰ σὺν μέλιτι καὶ πηγάνῳ, κρότωνος φύλλα λεῖα, κρόκος σὺν γάλακτι καταχριόμενος, κραταιόγονον καταπλασσόμενον, ἄλευρον κυάμινον καθ' ἑαυτὸ, καὶ σὺν ἀλφίτῳ· λίθος γεώδης σὺν ὕδατι, B λίθος ὀστρακίτης σὺν μέλιτι, κυδώνια ἑφθὰ σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα· σέλινον καταπλασσόμενον· ὠφελεῖ δὲ καὶ τοὺς τεθρομβωμένους μαστούς.

Moibanus ἀλγο- legisse videtur.

CXXXVII. Οὐκ ἐᾷ δὲ ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν γάλα τυροῦσθαι, κηρίον λευκὸν δέκα τὸν ἀριθμὸν κεγχριαῖα μεγέθη καθ' C ἑκάστην ἡμέραν ἀντὶ καταποτίων διδόμενα.

κηροῦ λευκοῦ δέκα τὸν ἀριθμὸν καὶ κεγχριαῖα μεγέθη, Moibanus. Aetius cerã candidam trium erui granorũ magnitudine desiderat.

CXXXVIII. Κατασπᾷ δὲ γάλα πλεῖον, ἱππομαράθρου ἢ μαράθρου ἀφέψημα μετ' οἴνου πινόμενον· κέγχρος, ἐρέβινθος, ὤκιμον, μαλάχη, ἄνηθον, συνεψηθέντα ῥοφήματι· κιρκαίας καρπὸς ὁμοίως· μελάνθιον ὀλίγον πινόμενον ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, D καὶ σὺν ῥοφήματι δὲ λαμβανόμενον· ὀνωνίδος ῥίζα σὺν ῥοφήματι ἑψηθεῖσα καὶ λαμβανομένη· γλαυκίου τῆς βοτάνης τοὺς κλάδους καὶ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἑψήσας ἐν ῥοφήματι δίδου· ἁλίμου χυλίσματος ἢ σόγχου, ἢ βουγλώσσου, ἢ θρίδακος δίδου κυάθους β'. καὶ ὑδρομέλιτος κύαθον ἕνα ἐπὶ E ἡμέρας ζ'. καὶ ἀφεψηθέντα δὲ τὰ λάχανα κυμίνῳ ἀλεύρῳ καὶ λαμβανόμενα, ποιεῖ. πολύγαλον πινόμενον, καὶ πρασίου πάσας τὰ φύλλα ἐσθιόμενα.

σόγχοι, vel potius σόγχος, Moibanus.

γλαυκός, ut probe corrigit Moibanus.

σὺν κυμίνου (vel κριθίνῳ, aut forte κυαμίνῳ) ἀλεύρῳ. Hoc è marrubio auxilium Moibano suspectũ est, quia nusquam alibi eius fit mentio.

CXXXIX. Καταπλασσόμενα δὲ γάλα κατασπᾷ σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ, μάραθρον, μελάνθιον, κριθῶν βεβρεγμένων σὺν F ἀνδράχνῃ· κηρὸς καὶ σμύρνα, καὶ στέαρ χηνὸς καὶ θεῖον μιχθέντα· πτελέας φύλλα, σαύρας χολὴ καὶ ἧπαρ· πλὴν οἴνου σὺν ὄξει.

χυλὸς, addit Aetius Tetr. 1 ser. 3. cap. 142. & mox ἡ ἀνδράχνης χυλός. πτελέας, Aet.

σπλὴν ὄνου, Moibanus. idẽ enim remedium Plinius & Sextus commendarunt, sed ex aqua.

CXL. Τὰς δὲ φλεγμονὰς τῶν μαστῶν πραΰνει, ἀσφοδίλου ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθὰ καταπλασσόμενα· βακχάριδος φύλλα καταπλασσόμενα. Γυναικὸς G ἐὰν οἱ μαστοὶ ὀγκωθῶσιν, αἰγὸς ἀφόδευμα ξηρὸν ἑψήσας μετ' ἀκράτου καταπλάσσων, καὶ λύσεις τὴν φλεγμονήν.

& rutæ decocto feruefacti & impositi, menta cum polenta, hemerocallis folia imposita; fotus ex muria, nuces iuglandes cum melle & ruta, ricini folia trita, crocus cum lacte illitus, cratæogonum more cataplasmatis impositum, farina fabarum per se & cum polenta, lapis geodes ex aqua, ostracites cum melle, cotonea mala cocta cum melle & in modum cataplasmatis imposita, apium denique pari modo adhibitum.

Distentis grumoso lacte mammillis prodest, pretereàque lac nutricum in caseum cogi densarive prohibet cera candida, si eius grana decem miliarí magnitudine pilularum instar quotidie deglutiantur.

Lactis coagulationem inhibentia.

Lactis abundantiam faciunt, hippomarathri seu ipsius satiui fœniculi decoctum ex vino bibitum, milium, cicer, ocimum, malua & anethum, incocta sorbitionibus: circææ semen eodem modo: melanthium parciùs bibitum pluſculis diebus, & cum sorbitione sumptum: iusculum cui radix ononidis incocta fuerit, sorbitione sumptum. Aliud: glaucis herbæ ramulos, folia & flores coquito, & in sorbitione dato. Aut: succum halimi aut sonchi, buglossive aut lactucæ, cyathorum duorum mensura, cum aquæ mulsæ cyatho vno diebus septem propinato. Idem præstant hæc eadem olera cocta & cum cymini farina sumpta: polygalum quoque bibitum, & marrubij folia esitata.

Ad mouendum lac assumenda remedia.

Lac vberius attrahunt mammis imposita cum farina hordeacea, fœniculum & melanthium, hordei macerati cremor, & portulacæ succus: cera, myrrha, adeps anserinus & sulphur simul mixta: vlmi folia, lacertæ fel & hepar, splen asini cum aceto.

Lac attrahentia foris imposita.

Mammarum inflammationes mitigant, asphodeli folia cum radice in vino cocta & imposita, similiter & baccharidis folia. Quòd si mulieris mammæ intumuerint, caprino stercore arido cocto cum meraco eas foueto, & sedabitur inflammatio.

Mammarum inflammationes lenientia.

Remedia ad testium affectus.

Ad testiū inflammationes. Testium autem inflammationibus medentur, fæx vini cum sale in modum cataplasmatis imposita, hyoscyami semen tritum cum vino: Cimolia terra cum aceto & rosaceo ad strigmenti crassitudinem redacta & illita: aster Samius simili modo illitus, geodes lapis ex aqua, ciceris farina in mero cocta, aut cicer ipsum coctum cataplasmatis instar impositum: senecionis flos cum passo, & ipsa quoque herba imposita, necnon & eiusdem pappi similiter: coriandri folia cum vua passa, lilij radix cum hyoscyami folijs & farina triticea: fabacea farina cocta in vino cum cumino & vua passa aut fauo, aut cerato cyprino: lini semen in vino mulso coctum, melilotus in passo coctus, myrti folia cum cerato: vua passa alba cum nitro aut spuma nitri, ruta cum lauri tenellæ ramulo, sabinæ folia ex aqua imposita: splanchnon, quod muscus dicitur, eodem modo, aut etiam muscus marinus: viticis semen cum butyro & folijs vitigineis, sambuci folia simili modo, asphodeli denique folia cum radice in vino decocta.

Ad easdem inveteratas. Diuturnas porro testium inflammationes hæc soluunt: Asius lapis appensus in lana sicca, althææ radix cocta & cataplasmatis modo imposita, erysimon coctum tritumque, nitrum torrefactum oleo solutum, oui oleosus humor in splenio impositus, farina hordeacea cum pice liquida. Vtiliter etiam testes cupressi decocto fouentur.

Ad testiū excrescentē carnem. Testium excrescenti carni medetur cinis sarmentitius cum nitro & aqua subactus & more cataplasmatis impositus.

Variorum tumorum præter naturam, vulnerum vlcerúmq; remedia.

Ad furunculos. Furunculos celeriter maturant & rumpunt, hormini semen aut folia imposita cum polenta; narcissi radix trita cum farina & oleo,

Τῶν κατὰ τοὺς διδύμους παθῶν βοηθήματα.

CXLI. Τὰς δὲ τῶν διδύμων φλεγμονὰς ἰᾶται τρὺξ οἴνου μεθ' ἁλῶν καταπλασθεῖσα, ὑοσκυάμου καρπὸς μετὰ οἴνου λεῖος. ἡ Κιμωλία σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ γλοιώδη καταχριομένη. ὁμοίως ἀστὴρ Σάμιος καταχριόμενος, ἢ λίθος γεώδης σὺν ὕδατι, ἢ ἐρεβίνθου ἄλευρον ἐν ἀκράτῳ ἑψηθέν, ἐρέβινθοι ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι, ἠριγέροντος ἄνθος σὺν γλυκεῖ, καὶ ἡ πόα καταπλασσομένη, καὶ τοῦ ὁποῦ ὁμοίως, κορίου φύλλα σὺν σταφίδι, κρίνου ῥίζα σὺν ὑοσκυάμου φύλλοις καὶ ἀλεύρῳ πυρίνῳ, κυάμινον ἄλευρον ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ σὺν κυμίνῳ καὶ σταφίδι ἢ κηρίῳ, ἢ κηρωτῇ κυπρίνῃ, ἢ λινόσπερμον ἐν οἰνομέλιτι ἑφθόν, ἢ μελίλωτον ἐν γλυκεῖ ἑφθόν, μυρσίνης φύλλα σὺν κηρωτῇ, σταφὶς λευκὴ σὺν νίτρῳ ἢ ἀφρονίτρῳ, πήγανον σὺν κλάδῳ δάφνης ἁπαλῆς, βράθυος φύλλα σὺν ὕδατι καταπλασσόμενα, σπλάγχνον τὸ καλούμενον βρύον ὁμοίως, ἢ τὸ θαλάσσιον βρύον, ἄγνου σπέρμα μετὰ βουτύρου καὶ ἀμπέλου φύλλων, ἀκτῆς φύλλα ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα καὶ φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ.

ἢ νίτρου, et lib. 4 Diosc. de mat. med. Mosb.

Aëtius ἐν ἀφρονίτρῳ, Paulus, ἐν κηρωτῇ. μυρσίνης, Mosbanus. forte μυρσίνου.

CXLII. Τὰς δὲ χρονίας φλεγμονὰς τῶν διδύμων λύει Ἄσσιος λίθος περιαπτόμενος ἐν ἐρίῳ ξηρῷ, ἀλθαίας ῥίζα ἑφθὴ καταπλασσομένη, ἐρύσιμον ἑφθὸν λεῖον, νίτρον ὀπτὸν διεθὲν ἐν ἐλαίῳ, ᾠοῦ ἐλαιῶδες ἐπιτιθέμενον ἐν σπληνίῳ, ἄλευρον κρίθινον σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ. Πυριῶνται δὲ ὠφελίμως κυπαρίσσου ἀφεψήμασι.

CXLIII. Τὰς δὲ ἐκσαρκώσεις τὰς ἐπὶ τῶν διδύμων τέφρα κληματίνη σὺν νίτρῳ φυραθεῖσα καὶ ὕδατι ἰᾶται καταπλασσομένη.

Τὰ ποικίλων τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων, τραυμάτων καὶ ἑλκῶν βοηθήματα.

CXLIIII. Δοθιῆνας δὲ συμπέσσει ταχέως καὶ ῥήσσει ὁρμίνου σπέρμα ἢ τὰ φύλλα καταπλασθέντα μετὰ ἀλφίτου, ναρκίσσου ῥίζα λεία μετὰ ἀλεύρου καὶ ἐλαίου,

Diosc. 5. de mat. med. c. 126 σὺν σταφίδι, ἢ στέατι ὑείῳ ἢ μυελῷ, cũ vua passa, aut adipe suillo cum pelle.

ἅλες σὺν στέατι βοείῳ καὶ σταφίδι, ὀρίγανον σὺν ζύμῃ καὶ ἁλί, καὶ ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσως τακείς, κάρδαμον σὺν ἅλμῃ, χαλβάνη καθ' ἑαυτήν, τερμινθίνη ὁμοίως, λάδανον ὁμοίως, πρόπολις ὁμοίως, λεοντοποδίου ὁμοίως φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, λινόσπερμον σὺν σικύου ἀγρίου ῥίζα, Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον σὺν ῥητίνῃ ἢ στέατι, συκῆς φύλλα ἢ κράδαι ἁπαλαὶ σὺν κηρωτῇ, πυκνοκόμου φύλλα σὺν ἀλφίτοις συγκεκομμένα, ἢ σὺν νίτρῳ· ζύμη μεθ' ἁλῶν ἢ νίτρου, σταφὶς μεθ' ἁλῶν, θεῖον καὶ πήγανον σὺν κηρωτῇ, ὑοσκυάμου φύλλα μετὰ βουτύρου.

CXLV. Πρὸς δὲ τὰς ἐν ἀρχῇ φλεγμονὰς παντὸς μέρους ἁρμόζει μετὰ ἀλφίτου λεῖα καταπλασσόμενα, ἀείζωον, ἀνδράχνη, ἀμπέλου ἕλικες καὶ φύλλα, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν τελμάτων φακός, κόριον, κράμβη μετὰ ἄρτου, καὶ ἑφθὴ μετὰ ἀλφίτου, ἴου φύλλα, στρύχνον, καλάμου φύλλα χλωρά, κεδρίδες λεῖαι, καὶ ἀρνόγλωσσον, ἑλξίνη, ἡδύοσμον, θέρμινον ἄλευρον, κονύζης φύλλα, κολόκυνθα ὠμή, κοτυληδών, κραταιόγονον, κυπαρίσσου φύλλα καὶ σφαιρία χλωρά, μανδραγόρου ῥίζα, ξανθίου καρπός, πυκνοκόμου φύλλα σὺν ὀξυμέλιτι, ἄλευρον κρίθινον ἢ ζέινον ἐν ὄξει ἑψηθέν, ἢ κυδωνίου ἀποζέματι· σόγχος καταπλασθείς, στυπτηρία σχιστή, καὶ πᾶσα σὺν μέλιτι· ἐρεβίνθου τὰ ἁπαλὰ φύλλα καταπλασσόμενα.

ζείνου

CXLVI. Τὰς δὲ ἐν μήνιγξι φλεγμονὰς ἰδίως στέλλει ἀκτῆς τῶν φύλλων ὁ χυλὸς ἐπιχριόμενος, βούτυρον πρόσφατον ἐπιτιθέμενον σὺν ῥοδίνῳ.

CXLVII. Τὰ δὲ χρόνια οἰδήματα ἰᾶται καταπλασσόμενα, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζα λεία σὺν ὕδατι, καὶ τῆς Ἀραβικῆς ἀκάνθης, σελίνου φύλλα καὶ τὸ σπέρμα μετὰ ἀλφίτου, ἀπόπατος τράγου ἢ αἰγὸς ἐν ὄξει θερμῷ, βηχίου φύλλα καθ' ἑαυτά, ναρκίσσου ῥίζα λεία μετὰ ἀλεύρου καὶ ἐλαίου, παρθενίου φύλλα, δαμασωνίου ὁμοίως, ἁλικακάβου ῥίζα ἑφθή, ἄρου φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, ἀρκευθίδες λεῖαι, ἰσάτιδος φύλλα ἀγρίου καὶ ἡμέρου, ἰτέας φύλλα, κα-

sal cum seuo bubulo & vua passa, origanum cum fermento & sale, viscum cum resina & cera æquali mẽsura liquatum, nasturtium cum muria, galbanum per se, similitérque resina terebinthina, ladanum eodem modo, sic & propolis, leontopodij folia cum polenta, lini semen cum cucumeris agrestis radice, lapis Asius cum cerato, nitrum seu spuma nitri cum resina vel adipe, fici folia aut tenelli surculi cum cerato, pycnocomi folia cum polenta contusa, vel cum nitro, fermentum cum sale aut nitro, vua passa cum sale, sulphur & ruta cum cerato, hyoscyami denique folia cum butyro.

Ad inflammationes partis cuiuslibet.

Incipientibus cuiusuis partis inflammationibus conueniunt hæc trita & cum polenta imposita: semperuiuum, portulaca, vitium capreoli & folia, lens palustris, coriandrum, brassica cum pane & cocta cum polenta, violæ folia, solanum, arundinis folia viridia, cedri fructus contriti, plantago, helxine, menta, lupinorum farina, conyzæ folia, cucurbita cruda, vmbilicus Veneris, cratæogonum, viridia cupressi folia & pilulæ, mandragoræ radix, xanthij fructus, pycnocomi folia cum aceto mulso, farina hordei aut zeæ cocta in aceto aut cydonij decocto, sonchus impositus, alumen scissile omnéque aliud cum melle, ciceris denique tenera folia cataplasmatis instar imposita.

Ad meningis inflammationes.

Meningis inflammationes peculiariter inhibet sambuci foliorum succus illitus, necnon & butyrum recens cum rosaceo impositum.

Ad diuturnos œdematas.

Diuturnis tumoribus seu œdematis hæc medentur more cataplasmatum imposita: spinæ albæ, seu etiam Arabicæ radix trita ex aqua, apij folia & semen cum polenta, fimus hirci aut capræ cum aceto calente, tussilaginis folia per se, radix narcissi trita cum farina & oleo, parthenij folia similitérque damasonij, halicacabi radix cocta, ari folia cum polenta, iuniperi baccæ tritæ, isatidis folia tam satiuæ quam syluestris, salicis folia, ca-

lamus aromaticus tritus cum polenta, lauri baccę cum polentæ polline, dictamnus cum polenta, rubiæ radices tum coctæ tum etiam crudæ, erysimum cum aqua aut melle, smyrnij radices, fermentum cum sale, viscum cum æquis ceræ resinæque portionibus, fomentum ex aqua marina, nasturtium tritum, hordeacea farina cum polenta, libanotidis radix & folia, lini semen cum melle & seuo caprino, melanthium cum aceto, ciceris radix cocta, stratiotes aquaticus cum thure, tragoriganum cum polenta, fæx vini cum poléta farináve hordeacea aut manna in vino cocta, verbasci folia cocta, psyllij semen tritum, caricæ cum nitro aut calce viua aut iride, quinquefolij radix in vino cocta, scilla tosta, (sed hæc quarto pòst die soluto vinculo remouenda.) cucumeris radix cocta & imposita, muris auricula cum cerato rosaceo, helxine eodem modo, lens denique palustris trita.

Ad parotidas.

Parotidas soluunt, butyrum inter initia impositum in lana, lini semen cum melle ac seuo caprino, vrticæ folia cum sale, plantago eodem modo, marrubium nigrum cum adipe suillo vetere & aceto, erysimon ex aqua; fotus ex aqua marina: viscum cum resina & cera, fabarum farina cum fœnigræci farina & melle, lapathi radix in vino cocta, solani folia cum sale, ruta trita cerato rosaceo excepta, sulphur viuum ad eundem modum: resinæ partes duæ, galbani pars vna cum nitro quamplurimo subactæ: pyrethrum cerussáve aut chalcáthum, si cum ficu & vino subigatur: calx viua cum melle, mustelæ quæ viua cremata sit cinis cum cerato irino, noctuæ cerebrum illitum: grossi denique è caprifico in vino decocti, deindéque triti & pro cataplasmate impositi.

Ad tubercula dissipanda.

Tubercula, quæ phymata Græcis dicuntur, discutiuntur impositis hisce: adianto, atriplice, taurino sanguine cum polenta, sambuci radice, similiter & helxines, althææ radice in vino cocta, hyoscyami foliis cum sale tritis, bryoniæ tum albæ tum nigræ radice cum

A λαμος ἀρωματίτης λεῖος σὺν ἀλφίτῳ, δαφνίδες σὺν πάλῃ ἀλφίτου, δίκταμνον σὺν ἀλφίτῳ, ἐρυθροδάνου ῥίζαι ἑφθαὶ καὶ ὠμαί, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι ἢ μέλιτι, σμυρνίου ῥίζαι, ζύμη μετ᾽ ἁλῶν, ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσοις, πυρία ἡ διὰ θαλάσσης, κάρδαμον λεῖον, κρίθινον μετὰ ἀλφίτου, λιβανωτί-
B δος ῥίζα καὶ φύλλα, λινόσπερμα σὺν μέλιτι καὶ στέατι αἰγείῳ, μελάνθιον σὺν ὄξει, ἐρεβίνθου ῥίζα ἑφθή, στρατιώτης ὁ ἀπὸ τῶν ὑδάτων σὺν λιβανωτῷ, τραγορίγανον σὺν ἀλφίτῳ, τρὺξ οἴνου μετ᾽ ἀλφίτου ἢ κριθίνου καὶ μάννης ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, φλόμου φύλλα ἑφθά, ψυλλίου σπέρμα λεῖον, σῦκα ξηρὰ
C σὺν νίτρῳ ἢ ἀσβέστῳ, ἢ ἴριδι, πενταφύλλου ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑφθή· σκίλλα ὀπτή· διὰ τετάρτης· δεῖ λύειν σικύου ῥίζα ἑφθὴ καταπλασσομένη, μυοσωτὶς μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης, ἑλξίνη ὁμοίως καὶ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακὸς λεῖος. ἢ διαλύειν.

CXLVIII. Παρωτίδας δὲ λύει, ἐν
D ἀρχῇ μὲν βούτυρον ἐν ἐρίῳ ἐπιτιθέν, λινόσπερμον σὺν μέλιτι καὶ στέατι αἰγείῳ, κνίδης φύλλα σὺν ἁλσίν, ἀρνόγλωσσον λεῖον ὁμοίως, βαλλωτὴ σὺν στέατι χοιρείῳ παλαιῷ μετ᾽ ὄξους, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι. πυρία δὲ διὰ θαλάσσης· ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, κυάμινον ἄλευρον σὺν τηλίνῳ ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι,
E λαπάθου ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑφθή, στρύχνου φύλλα μετ᾽ ἁλῶν, πήγανον λεῖον ἀναληφθὲν κηρωτῇ ῥοδίνῃ, θεῖον ἄπυρον ὁμοίως· ἢ ῥητίνης ὁμοίως μέρη β΄. χαλβάνης μέρος α΄, νίτρῳ ὡς ὅτι πλείστῳ συμμαλαχθέντα· ἢ πύρεθρον, ἢ ψιμμύθιον, ἢ χάλκανθον σύκῳ ἀναληφθὲν καὶ οἴνῳ, ἄσβεστος μετὰ μέλιτος,
F γαλῆς ζώσης καείσης τέφρα μετὰ κηρωτῆς ἰρίνης, γλαυκὸς τοῦ ὀρνέου ἐγκέφαλος καταχριόμενος· ὄλυνθοι ἀπὸ ἀγρίας συκῆς ἑφθέντες, ἤγουν ἑψηθέντες ἐν οἴνῳ, λεῖοι καταπλασθέντες.

CXLIX. Διαφορεῖ δὲ φύματα καταπλασσόμενα, ἀδίαντον, ἀτράφαξις,
G ταύρου αἷμα σὺν ἀλφίτῳ, ἀκτῆς ῥίζα, ἑλξίνης ὁμοίως, ἀλθαίας ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, ὑοσκυάμου φύλλα σὺν ἁλσὶ λεῖα, βρυωνίας ῥίζα λευκῆς καὶ μελαίνης μετ᾽

πάλης ἀλφίτου, σικύου ἀγρίου ῥίζα ὁμοίως, ἀμμωνιακὸν μετὰ μέλιτος μαλαχθὲν καὶ ἐπιτεθέν, ἀπόπατος βοὸς ἐν ὄξει θερμανθεὶς καὶ ἐπιτεθείς, ἀρνόγλωσσον μετὰ ἁλῶν λείων, ἀσφοδέλου ῥίζα ἢ τὰ φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνου τρυγί, θύμος ἢ θύμβρα μετὰ πάλης ἀλφίτου, Κιμωλία μετ' ὄξους ἐπιχριομένη, ἠρυγγίου ῥίζα καταπλασσομένη, ἢ ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, ἰτέας τὰ φύλλα ἀναληφθέντα κηρωτῇ, κονύζης φύλλα, σιλφίου ῥίζα σὺν κηρωτῇ, σκαμμωνίου ὀπὸς σὺν μέλιτι, στρουθίου ῥίζα λεία σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ ἑψηθεῖσα, στέαρ ταύρειον σὺν μάννῃ· στέαρ χοίρειον παλαιόν, πλυθὲν οἴνῳ, καὶ ἀναληφθὲν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ· συκαμίνου ὀπὸς μετὰ κηρωτῆς, θέρμινον ἄλευρον καταπλασθὲν εἰς μέλι ζέον ἀσβέστου μιγείσης ἐπιτιθέμενον· κράμβη ὠμὴ μετὰ ἀλφίτου, κυπαρίσσου σφαιρία μετὰ ᾠοῦ κοπέντα.

Θύμβρα Moibanus.

Al. [illegible]

C L. Ἐκπέττει φύματα, ἀβρότονον ἑψηθὲν σὺν ὠμῇ λύσει, ἄγνου σπέρμα ὁμοίως, σῦκα ξηρὰ μετὰ νίτρου, καὶ σῦκον ἑψηθὲν μελικράτῳ ὁμοίως. Καὶ πυρῶν καὶ ζειῶν, λινοσπέρμου, αἰρῶν, καὶ σὺν περιστερᾶς κόπρῳ ἑψηθέντα καὶ νίτρῳ· λινόσπερμον μετὰ οἰνομέλιτος ἑψηθέν· γῦρις μετὰ πίσσης καὶ ἐλαίου, καὶ ὕδατος ἢ ὄξους ἑψηθεῖσα· ζύμη μετὰ ἁλῶν, θέρμοι ἐν ὄξει ἑφθοὶ καταπλασθέντες· χαλβάνη καθ' ἑαυτήν, λινόσπερμον μετὰ θείου καὶ ἴρεως· Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, ὃς ξηραίνει καὶ ὑπώπια.

Θέρμινον ἄλευρον &c. Moib.

Ξηραίνει δὲ καὶ ὑπώπια. Moib.

C LI. Ῥήσσει δὲ φύματα θαψίας χυλὸς μετὰ θείου καταχριόμενος, ναρκίσσου ῥίζα σὺν μέλιτι καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καταπλασθεῖσα, πρόπολις, θέρμοι μετὰ ὄξους ἑφθοὶ καταπλασθέντες, σικύου ἀγρίου ῥίζα ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, καππάρεως ῥίζα ὁμοίως, νίτρον μετὰ ζύμης ἢ σύκων, ἅλες ὁμοίως, κανθαρὶς ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ.

C LII. Τὰς δὲ ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήσσει θάλασσα ποθεῖσα μετὰ μελικράτου.

C LIII. Καὶ σκληρίας μαλάσσει λίθος πυρίτης κεκαυμένος ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, ἢ διφρυγὲς ὁμοίως, Ἄσιος λίθος ὁμοίως, λύκιον ὁμοίως, μορέας τοῦ δένδρου χυλός, ἐγκόπτεται δὲ ἰσχυρῶς ἡ ῥίζα, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ

A polline polentæ, cucumeris agrestis radice eodem modo, ammoniaco cum melle subacto fimo bubulo in aceto calfacto, plantagine cum sale trito, asphodeli radice foliisve in vini fæce coctis, thymo vel thymbra cum polentæ polline, Cimolia terra cum aceto illita, eryngij radice apposita, aut visco B cum resina & cera, salicis foliis cerato exceptis, conyzæ folus, laserpitij radice cum cerato, scammoniæ liquore cum melle, struthij radice trita & cum farina hordeacea cocta, seuo taurino cum manna, suillo adipe antiquo, vino eloto & cum cinere aut calce viua subacto: moti liquore cum cerato: lupino- C rum farina cum feruenti melle in cataplasmatis formam redacta, addita etiam calce viua: brassica cruda cum polenta, cupressi denique pilulis cum ouo tusis.

Tubercula cōcoquunt: abrotonū cū hordeacea farina, hydrelæo soluta, coctū, viticis semen eodē modo, caricæ cum nitro, eædē in aqua D mulsa coctæ: tritici, zeæ, lolij ac seminis lini farinæ cum fimo columbino & nitro coctæ: lini semē cum vino mulso coctum: pollen cum pice, oleo & aqua aut aceto coctus: fermentum cum sale, lupini in aceto cocti & impositi, galbanum per se, lini semen cum sulphure & iride: lapis denique Asius cum cera- E to, qui quidem hypopya etiam exiccat.

Ad eadem vel coquenda seu maturanda.

Tubercula verò rumpunt thapsiæ succus cum sulphure illitus, narcissi radix cum melle farináque loliacea imposita, propolis, lupini in aceto cocti & more cataplasmatis impositi, cucumeris agrestis ra- F dix excepta resina terebinthina, capparis radix eodem modo, nitrum cum fermento aut ficubus, similiter & sal: cantharis denique cum resina subacta.

Ad eadem rumpenda.

Internos autem abscessus rumpit, aqua marina cum mulsa epota.

Ad rumpendos internos abscessus.

Duritias emolliunt: pyrites lapis G vstus: resina terebinthina exceptus: diphryges eodem modo, sic & lapis Asius, itémque lycium: mori arboris liquor, qui quidem altius incisa radice postridiè con-

Duritiae emollientia.

erectus reperitur: gladioli radix cũ aceto mulso, onobrychis imposita, fotus ex aceto calente, spongia aceto madens, (sed huius potissimùm est vsus in apostematis à sanguine.) origanum cum melle: similiter & polij radix, pix liquida liquata cum cera, platani cortex coctus, itidémque folia: resina terebinthina cum adipe, sesamoidis semen, verbasci folia, quinquefolij radix: carica denique pinguis cocta in aqua marina & contrita.

Strumas discutientia. Strumas discutiunt: calx viua excepta melle, aut strigmento, oleóve aut axungia, & imposita: bitumen cum strigmento, fimus caprinus in aceto aut vino coctus, caléńsque similiter impositus: plantago cum sale imposita, pariter & adiantum, althæa in vino cocta: *farreus, crini.* hordei farina in vrina pueri Venerem haud experti macerata, exceptáque pice, oleo & cera liquatis: lolij farina cum stercore columbino linique semine in vino cocta: similiter & mandragoræ radix, necnon & apiastrum cum sale. Collo linum circumligato, quo præligata vipera pependerit, donec exanimata fuerit. Dissipat & strumas ammoniacum vino dilutum & impositum: ballote, quam nonnulli marrubium nigrum nominant, cum sale: simili modo & aparine, itémque helxine, vngulæ bubulæ asininæ aut equinæ vstæ, & cum oleo subactæ, testa fornacum cerato excepta. Similiter quinquefolij radix trita cum thure & exiguo sale, piper cum pice, laserpitij radix cum cerato, scilla tosta cum cerato, sed quarto pòst die resoluenda. Grossi tam syluestres quàm domestici cocti, triti & impositi, etiam qualencunque collectionem dissipant: styrax remollitus atque impositus, aparine cum axungia, iris cocta & imposita, erysimum cum aqua aut melle, vipera cocta in cibis sumpta, fotus ex aqua marina, lupini cocti tritique, viscum cum resina & cera, capparis radix foliaq; virentia trita cũ polline polentæ, cancri fluuiatiles cremati cũ melle, coriandri folia cũ faba fresa: fabarũ Græcarũ cortices cũ alumine scissili, oleo & polentæ polline: agrestis lapathi

A εὑρίσκεται ἐπίπαγος· ξιφίου ῥίζα σὺν ὀξυμέλιτι, ὀνόβρυχις καταπλασσομένη, ὄξος θερμὸν καταντλούμενον, σπόγγος ὄξει διερὸς μάλιστα ἐπὶ τῶν ἐξ αἵματος ἀποστημάτων, ὀρίγανον σὺν μέλιτι, πολίου ῥίζα ὁμοίως, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ τακεῖσα, πλατάνου φλοιὸς ἑφθὸς καὶ τὰ φύλλα, ῥητίνη τερμινθίνη σὺν στέατι. σησαμοειδοῦς, φλόμου, πενταφύλλου ῥίζα· σῦκον ξηρὸν λιπαρὸν, ἐν θαλάσσῃ ἑψηθὲν, λεῖον. *σησαμοειδοῦς σπέρμα, φλόμου φύλλα, Marc.*

CLIIII. Χοιράδας διαφορεῖ ἄσβεστος μέλιτι ἢ γλοιῷ ἀναληφθεῖσα, ἢ ἐλαίῳ, ἢ ἀξουγγίῳ, καὶ ἐπιτεθεῖσα. ἄσφαλτος μετὰ γλοιοῦ, ἀπόπατος αἰγὸς ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ C ἑψηθεῖσα θερμὴ ἐπιτιθεμένη ὁμοίως, ἀρνόγλωσσον μετὰ ἁλὸς καταπλασσόμενον, ἀδίαντον ὁμοίως, ἀλθαία ἐν οἴνῳ ἑφθή. κρίθινον ἄλευρον ἐν πίσσῃ καὶ οὔρῳ παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίῳ καὶ κηρῷ ἑψηθέντα· αἴρινον ἄλευρον μετὰ κόπρου περιστερᾶς, καὶ λινόσπερμον ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα· μανδραγόρου D ῥίζα ὁμοίως, μελισσόφυλλον σὺν ἁλσίν. ἔχιν ἀποδήσας λίνῳ κρέμασον, ὅπως ἀποθάνῃ· εἶτα λύσας τὸ λίνον περίαψον τῷ τραχήλῳ. διαφορεῖ καὶ ἀμμωνιακὸν οἴνῳ δεθὲν καὶ ἐπιτεθέν· βαλλωτὴ, ἣν τινες μέλαν πράσιον καλοῦσι, σὺν ἁλσίν. ἀπαρίνη ὁμοίως, ἑλξίνη ὁμοίως· ὄνυχες βοῶν, ὄνων ἢ E ἵππων κεκαυμένοι, ἐλαίῳ φυραθέντες· ὄστρακον ἰπνοῦ κηρωτῇ ἀναληφθὲν, πενταφύλλου ῥίζα ὁμοίως λεία σὺν λιβανωτῷ καὶ ἁλσὶν ὀλίγοις, πέπερι σὺν πίσσῃ, σιλφίου ῥίζα σὺν κηρωτῇ, σκίλλα ὀπτὴ σὺν κηρωτῇ μετὰ τετάρτης δὲ λύε. ὄλυνθοι ἄγριοι καὶ ἥμεροι ἑφθοὶ λεῖοι καταπλασσόμενοι, καὶ F πᾶσαν συστροφὴν διαφοροῦσι. στύραξ μαλαχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἀπαρίνη μετ' ἀξουγγίου, ἶρις ἑφθὴ καταπλασθεῖσα, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι ἢ μέλιτι, ἔχιδνα ἑφθὴ ἐσθιομένη, πυρία διὰ θαλάσσης, θέρμοι ἑφθοὶ λεῖοι, ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, καππάρεως ῥίζα καὶ τὰ φύλλα χλωρὰ λεῖα σὺν πάλῃ ἀλ- G φίτου, καρκῖνοι ποτάμιοι κεκαυμένοι σὺν μέλιτι, κορίου φύλλα σὺν ἐρεγμῷ, κυάμων Ἑλληνικῶν λέπυρα μετὰ σχιστῆς καὶ ἐλαίου καὶ πάλης ἀλφίτου, λαπάθου ἀγρίου

Paul. lib. 4. cap. 33 αἴρινον, hoc est, cum farina: eoque loco remedium hoc clarius proponit.

ῥίζα μετ' οἴνου ἑφθή, λιβανωτίδος φύλλα, λινόσπερμον μετὰ νίτρου, ἢ ἁλός, ἢ κονίας· λίθος πυρίτης κεκαυμένος ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, Ἄσσιος λίθος ὁμοίως, φακὸς ἐν ὄξει ἑψηθείς. καταχρίονται δὲ ὠφελίμως χοιράδες καὶ αἵματι γαλῆς. Ἄλλο. Πρὸς χοιράδας καὶ παρωτίδας καὶ σκληρίας πάσας. ὃ διὰ ὄξους εἰργασμένον ῥ. α΄. ῥητίνης φρυκτῆς ῥ. α΄. κηροῦ πυρροῦ ῥ. α΄. χαλβάνης γο. γ΄. τῆξον ὁμοῦ πάντα, καὶ μαλάξας χρῶ. Ἄλλο. Κράμβης φύλλα μετὰ χοιρείου στέατος κόψας, ὥστε γενέσθαι ὡς μυελόν, καὶ εἰς ῥάκος λινοῦν ἐμπλαστρώσας ἐπὶ τὸ πάθος. Ἰτέας φλοιὸν καύσας, καὶ τὴν τέφραν κοσκινίσας, καὶ μετὰ ὕδατος φυράσας, καὶ ποιήσας κολλούριον, ἐπίθες ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πάθους, καὶ ὅτε τρυπήσῃ, ἐπίθες λινόσπερμον πεφρυγμένον καὶ κεκοπανισμένον.

λίτρα vel μνᾶ legendum videtur. Moib.

κονιάσας

Ἄλλο δόκιμον. Χαμαικέρασος πόα ἐστὶ μικρά, φυομένη ἔνθα τὰ βλάχρα γίνεται, καὶ κατὰ καιρὸν ὅτε καὶ ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου. καρποὺς δὲ ποιεῖ β ἢ γ΄ ὁμοίους κερασίῳ. εὐώδη δὲ λίαν ὥσπερ μόσχος. ταύτης δέσμην, διὰ γ΄. ῥιζῶν, φύλλων, καὶ καρποῦ, σὺν οἴνῳ ἑψόμενα καὶ ἀποτελούμενα, ἀπαράβατόν ἐστι.

Gesnerus lilium conuallium hic describi autumat.

εὐώδης

κατ' ἴσον

ἑψομένη &c.

CLV. Περίαπτον δὲ πρὸς χοιράδας, ἀρνογλώσσου ῥίζα τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ λαμβανομένη καὶ ἐνδεσμευομένη κωνίῳ· λαπάθου ἀγρίου ῥίζα ὁμοίως· ἀσφοδέλου ῥίζα ὁμοίως, ἠρυγγίου ῥίζα. προλέγειν δὲ εἰς ὃν λαμβάνεται, ἀφ' ἑσπέρας, κατὰ σελήνην ἀπὸ ὀκτωκαιεικοστῆς ἕως τριακάδος, καὶ οὕτω περίαπτε.

CLVI. Μελικηρίδας δὲ διαφορεῖ μελίλωτον καταπλασσόμενον σὺν ἀλεύρῳ τηλίνῳ ἢ πυρίνῳ, λαπάθου ἀγρίου ῥίζα λεία καὶ τὰ φύλλα, ἀρνογλώσσου φύλλα ὁμοίως.

CLVII. Στεατώματα δὲ διαφορεῖ, βουφθάλμου ἄνθη λεῖα σὺν κηρωτῇ, κυκλάμινος λεία καταπλασσομένη.

CLVIII. Βρογχοκήλας δὲ διαφορεῖ, βδέλλιον σιάλῳ τοῦ πάσχοντος νηστικοῦ μαλαχθὲν καὶ ἐπιτεθέν· ἄσβεστος μετ' ἀξουγγίου διαφορεῖ, ἢ σαῦρα προσβληθεῖσα τῇ βρογ-

radix cum vino cocta, libanotidis folia, lini semen cum nitro aut sale aut lixiuio, pyrites lapis vstus & resina terebinthina exceptus: Asius lapis eodem modo: lens denique in aceto cocta. Sed & vtiliter strumæ sanguine mustelæ perunguntur. Aliud: Ad strumas, parotidas & duritiam quamuis valet quod B præparatur medicamentum, ex aceti, resinæ frixæ, ceræ fuluæ an. lib. 1. galbani vnc. iij. omnibus simul liquatis & in malagma redactis, vtitor. Aliud: Brassicæ folia cum adipe suillo tundito, vsquedum euadat mixtura medullæ similis: quam panno lineo inductam instar emplastri adhibe loco affe- C cto. Aliud: Cinerem è cremato salicis cortice cribratum cum aqua subigito, formatóque collyrium, quod summæ parti affectæ impones: hanc vbi perfoderit, lini semen frixum pistillóque tusum adhibeto. Aliud probatum: Chamæcerasus herbula est quæ inter filices nascitur, ac eodem tempore D quo & fructus cerasi arboris. Fructus duos tréſve producit cerasio similes, éstque perquàm odorata moschi instar. Huius manipulus è radicibus tribus, foliis ac fructu in vino coquitur ad tertias, estq; certissimum exploratissimúmque remedium.

E Ad strumas amuleti ratione alligantur: plantaginis radix sinistra manu eruta & pelli illigata, lapathi agrestis radix eodem modo, vti & asphodeli radix, itémque eryngij. Pronuntiato verò prius eiusce nomine, cuius gratia exquiritur, erui debet sub vesperum, à vicesima octaua luna vsque ad tricesimam, itáque adalligari. F

Ad easdem amuleta.

Meliceridas autẽ discutiunt: melilotus impositus cum farina fœnigræci aut tritici, lapathi agrestis radix foliáque trita, similitérque folia plantaginis.

Ad melicerides.

At steatomata discutiunt, buphthalmi flores triti cum cerato, & cyclaminus trita & pro cataplasmate imposita. G

Ad steatomata.

Bronchocelas hæc dissipãt: bdellium laborantis ieiuni saliua emollitum & impositum, calx viua cum axungia, lacerta bronchocelæ ad-

Ad bronchocelas.

mota, aut mantis, quæ Indicæ locustæ similis est: suspendatur verò posteà in eo quo æger decumbit loco.

Ad polypos. Polypos prius exulceratos exedit dracontij radix illita, itémque succus eiusdem inunctus. Sic & saluia imposita: cupressi pilulæ tusæ & carne ficus exceptæ, tum impositæ, tum etiam inditæ: laserpitij liquor cum ærugine aut chalcantho. Caninum denique stercus album cum aceto tritum & inunctum, aut etiam infusum, eximiè confert.

Ad ozænas. Ozænas mitigant: aristolochiæ radix cum cyperide, hederaceorum corymborum succus infusus, qui putrida etiam vlcera expurgat: cinnamomum cum veratro albo & struthio, id quod simul etiam sternutatorium est: similiter & veratrum cum cardamomo. Sternutatorium diebus adhibeto x: pòst Polyidæ dicta sphragide oblinito, donec vlcera maturentur: aut calaminthæ succum infundito, aut aridam ipsam tritam insufflato per fistulam: aut ranunculi succo & alumine, aceto addito, inungito: aut chalcantho vel psorico cum melle.

Ad vlcera in naribus eas & quæ ibidem excrescunt. Vlceribus narium conferunt: amurca olei cocta & illita, lycium simili modo, Indicum vino solutum & illitum, sandaracha cum rosaceo ad strigmenti crassitiem redacta: argenti spumæ, thuris, aluminis scissilis & cerussæ pares portiones cum vino & rosaceo. Carnes verò in naribus excrescentes reprimunt minuúntque admota: arsenicum, sandaracha, radix aspalathi trita, laserpitij liquor cum ouo, chalcanthum denique vstum cum vino ad visci crassitudinem redactum.

Ad vulnera recentia & sinus. Vulnera recentia hiantiáque, necnon & sinus glutinant hæc trita & imposita: semperuiuum, lonchitis, chamæpitys, Heraclea, saluia, vitium capreoli, anagallis, androsæmon, plantago, rubi folia, aloë ex aceto cum linamentis aut per se, amurca cocta linamentis excepta, althææ radix in vino cocta, oleæ agrestis folia cum melle, sambuci folia trita, aristolochiæ radix cum aceto, glycyrrhiza

A χοχήλη, ἢ μάντις. ἔστι δὲ ὅμοιος ἀκρίδι Ἰνδικῇ. εἶτα κρεμασθεῖσα ἐν ᾧ κατάκειται τόπῳ.

CLIX. Πολύποδας ἐξελκωθέντας προελκωθέντας, δρακοντίου ῥίζα καταχρισθεῖσα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς διαχριόμενος, ἐλελίσφακον καταπλασσόμενον· κυπαρίσσου B σφαιρία κοπέντα, καὶ σύκου σαρκὶ ἀναληφθέντα, καὶ καταπλασσόμενα, καὶ ἐντιθέμενα· ὀπὸς σιλφίου μετ' ἰοῦ, ἢ χαλκάνθου. κυνέα λευκὴ ὄξει λεοτριβηθεῖσα καὶ διαχριομένη, ἢ ἐγχυματιζομένη ποιεῖ ἀκριβῶς. *κόπρος κυνὸς. Now.*

CLX. Ὀζαίνας πραΰνει, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν κυπείρῳ, κισσοῦ κορύμβων χυλὸς C ἐγκλυζόμενος, καὶ τὰς σηπεδόνας ἐκκαθαίρει. κιννάμωμον μετ' ἐλλεβόρου λευκοῦ καὶ στρουθίου, ἅμα τι πταρμικὸν προσαγόμενον ἐλλέβορος μετὰ καρδαμώμου ὁμοίως. Πταρμικὸν ἐπὶ ἡμέρας ι. προσάγει. εἶτα τῇ Πολυείδου λεγομένῃ σφραγῖδι διάχριε, ἄχρις ἂν πεπανθῶσιν. ἢ καλαμίνθης χυλὸν ἐγχυμάτιζε, ἢ ξηρὰν καλαμίνθην D λείαν ἐμφύσα διὰ σίφωνος, ἢ βατραχίου χυλῷ σὺν στυπτηρίᾳ διάχριε μετ' ὄξους ἢ χαλκάνθῳ, ἢ ψωρικῷ μετὰ μέλιτος.

Gesnerus, καρδαμώμου. Montanus ita emendat. πταρμικὸν προσαγόμενον ἀντὶ τοῦ πταρμικὸν ἐστι: καὶ στρουθίου, ὃ ἅμα τῷ πταρμικῷ προσαγόμενον. Item remedium inter Archigenica legitur apud Gal. 3. κατὰ τόπ. quo loco habetur καρδάμου, hoc est, nasturtium, pro cardamomo.

CLXI. Πρὸς δὲ τὰ ἐν μυκτῆρσιν ἕλκη ποιεῖ, ἀμόργη ἐλαίου ἑψηθεῖσα διαχριομένη, λύκιον ὁμοίως, καὶ τὸ Ἰνδικὸν οἴνῳ ἀνεθὲν καὶ E διαχριόμενον, σανδαράχη σὺν ῥοδίνῳ γλοιοποιηθεῖσα. Λιθάργυρος, λιβανωτός, στυπτηρία σχιστή, ψιμμύθιον, ἴσα σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ. Τὰ δὲ ἐν αὐταῖς σαρκώματα στέλλει καὶ ἐλασσοῖ προσαγόμενα, ἀρσενικὸν καὶ σανδαράχη, καὶ ἀσπαλάθου ῥίζα λεία, ὀπὸς σιλφίου μετ' ᾠοῦ, χάλκανθον κεκαυμένον μετὰ οἴνου γλοιωθέν. F

CLXII. Τραύματα δὲ πρόσφατα καὶ ἀφεστῶτα κολλᾷ καὶ κόλπους καταπλασσόμενα λεῖα, ἀείζωον, λογχῖτις, χαμαίπιτυς, ἡράκλεια, ἐλελίσφακον, ἕλιξ ἀμπέλου, ἀναγαλλίς, ἀνδρόσαιμον, ἀρνόγλωσσον, βάτου φύλλα· ἀλόη σὺν ὄξει μετὰ μοτῶν, καὶ καθ' ἑαυτήν. G ἀμόργη ἑψηθεῖσα μετὰ μοτῶν, ἀλθαίας ῥίζα σὺν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, ἀγριελαίας σὺν μέλιτι, ἀκτῆς φύλλα λεῖα, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν ὄξει, γλυκύῤῥιζα *φύλλα, addit Montanus.*

πρόσφατος κοπεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, ἢ ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι· ἐλαφοβόσκου ῥίζα λεία· σμύρνα σὺν ὕδατι καταχρισθεῖσα καὶ ἐπιπλασθεῖσα ξηρά· λίβανος ὁμοίως, σμυρνίου ῥίζα καταπλασσομένη, ἠριγέροντος ῥίζα σὺν ὄξει, ἰὸς σιδήρου λεανθεῖσα ἐπὶ πολὺ μετ' οἴνου καὶ σμύρνης ἐν ἡλίῳ, λεῖα. ἱππουρίδος φύλλα, ἰσάτιδος φύλλα ἡμέρου καὶ ἀγρίας· κενταυρείου τοῦ μεγάλου χυλὸς τῆς ῥίζης, φύλλα κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ χλωρὰ λεῖα, κονύζης φύλλα· γῆς ἔντερα καὶ νεῦρα διακοπέντα κολλᾷ, λεῖα ἐπιτιθέμενα· κυκλάμινος σὺν ὄξει καὶ μέλιτι, κυπαρίσσου * λεῖα, λιβανωτίδος φύλλα χλωρά, λυσιμάχιος πόα, μυριόφυλλον καταπλασσόμενον, ὄρχεως τῆς σεραπιάδος ῥίζα, πενταφύλλου φύλλα μετὰ μέλιτος, * περιστερᾶς αἷμα.

Moibanus, ἐπιπασθεῖσα.

φύλλα hic inserit Moibanus.

περιστερεῶνος ὁ ὕπτιος, verbenacæ similiter, mauult Moibanus.

CLXIII. Πρὸς δὲ τὰ ἐπιπόλαια τραύματα, πολύκνημον λεῖον, τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις τῆς πτελέας ὑγρόν. καὶ ὁ φλοιὸς δ' αὐτῆς ἐπιδεόμενος, (ἔστι γὰρ ὡς φιλύρα,) κολλᾷ, καὶ ἀφλέγμαντα ποιεῖ. πρίνου χυλὸς * λεῖος, ῥᾶ λεῖον σὺν οἴνῳ, σύμφυτον λεῖον, * σκόροδα καέντα καὶ καταπλασσόμενα. Παραδόξως δὲ τὰς διακοπὰς τῶν νεύρων καὶ τὰ πρόσφατα τραύματα συγκολλᾷ, ἄγχουσα καταπλασθεῖσα.

Pro his Moibanus restituit: ἔτι δὲ καὶ τὰ φύλλα, insuperq; folia.

λεῖος videtur abundare.

Suspicatur Moibanus reponendum σκόρδιον, &c.

CLXIIII. Πρὸς δὲ τὰς τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως διαιρέσεις, καὶ νεύρων καὶ μηνίγγων, καὶ τὰς φλεγμονάς, ἁρμόζει βούτυρον ἐπιτιθέμενον ἐν μοτῷ. ἐπὶ δὲ τῶν λιθοτομιῶν δεῖ ὀξάλμῃ παραχρῆμα καταντλεῖν.

CLXV. Τὰς δὲ κατὰ νεύρων τρώσεις ἀφλεγμάντους τηρεῖ καταπλασσόμενα, κόκκος βαφικὴ λεία σὺν ὄξει καὶ μέλιτι, κραταιόγονον λεῖον, κρίνου ῥίζα ἑφθὴ ἐν οἴνῳ λεανθεῖσα, ἢ * νάρδη ὁμοίως, ὀπὸς σιλφίου μετά τινος τῶν θερμαντικῶν ἀποζεμάτων ἐπιτιθέμενος, νευράδος ἣν καὶ ποτήριον καλοῦσι, ῥίζα· ἄγχουσα καταπλασθεῖσα.

νάρκισσος, Moib.

CLXVI. Ἀνάγει δ' ὀστέα καὶ ἀφίστησι πάνακος ῥίζα ξηρὰ ἐπιτιθεμένη, καὶ ἀριστολοχίας ὁμοίως, βρυωνίας λευκῆς ἢ μελαίνης ῥίζα ὁμοίως, ἶρις ξηρά, ὀρόβινον ἄλευρον· συκῆς φύλλα καὶ κράδαι ἁπαλαί, σὺν

A recens contusa & imposita; aut in aqua cocta: elaphobosci radix trita, myrrha ex aqua illita, itémque sicca inspersa: thus eodem modo, smyrnij radix pro cataplasmate imposita, senecionis radix cum aceto, ferrugo cum myrrha diutiùs in sole trita, equiseti folia trita, isatidis tum satiuæ tum syluestris fo- B lia, centaurij maioris è radice succus, centaurij minoris folia viridia trita, conyzæ folia. Terrestres lumbrici etiam præcisos neruos glutinant, si triti imponantur: cyclaminus cum aceto & melle, cupressi folia trita, libanotidis folia viridia, Lysimachia herba, millefolium impositum, orcheos Serapiadis ra- C dix, folia quinquefolij cum melle, columbæ denique sanguis.

Ad vulnera verò superficiaria valent, polycnemon tritum, humor qui intra folliculos vlmi reperitur, quin & vlmi cortex fasciæ loco vulneribus superilligatus, (sunt enim illi tenues tunicæ * philyrarum instar) ea glutinat & ab inflamma- D tione vindicat: ilicis contritæ succus, rha tritum cum vino, symphytum tritum, allia vsta & imposita. Sed præ cæteris anchusa imposita, neruorum præsectiones recentiáque vulnera mirabiliter agglutinat.

Ad vulnera superficiaria.

Sunt, seu tiliæ.

Ad colli vesicæ, neruorum ac meningum diuisiones, earundém- E que partium inflammationes conuenit, butyrum impositum in linamento. Sed post calculosorum incisionem muriam acidam quamprimùm affundere oportet.

Ad vesicæ colli, neruorum ac meningum diuisiones.

Neruorum autem vulnera tuentur ab inflammatione imposita hæc: granum tinctile tritum cum aceto & melle, cratæogonum con- F tritum, lilij radix in vino cocta tritáque, narcissi itidem radix eodem modo: laserpitij liquor cum aliquo calfacientium decoctorum impositus: neuradis, quam & poterium vocant, radix: anchusa denique cataplasmatis more imposita.

Ad neruorum vulnera ab inflammatione vindicanda.

Ossa infracta extrahunt ac re- G mouent, inditi pulueres radicis panacis & aristolochiæ, itémq; bryoniæ seu albæ, seu etiam nigræ, necnon & iridis, erui quoque farina, fici folia tenellique ramuli cum

Ad extrahenda ossa.

agrestis papaueris foliis impositi, lini semen cum aniso, iris cum chalcantho & centaurio, peucedani radix, chalcanthum cum hyoscyami semine, chamæleon niger.

Ad extrahenda spicula & aculeos.

Infixa corpori spicula & aculeos extrahunt hæc cataplasmatum instar imposita: hormini folia & semen cum polenta, gladioli radix cum aqua, aut etiam ipsa per se, vel cum thure ac vino: iridis radix, leontopetali semen & folia cum polenta, ammoniacum cum melle, orchis herba imposita, similiter & anagallis, itémque aristolochiæ radix: arundinis phragmitis radix, & grandioris folia trita: cochleæ cum sua carne, narcissi radix aut bulbus cum melle, sinapi cum fermento, acutæ spinæ radix: dictamnum, cuius quidem pastu aiunt etiam in Creta capras tela quibus ictæ sunt excutere: propolis imposita, pycnocomi semen tritum, lacertæ caput tritum, siluti salsi caro, hinnuli coagulum, tragium denique in potu sumptum.

Ad erysipelata.

Erysipelata sanant illita hæc, admixtis aceto & rosaceo: cerussa, argenti spuma, terra Cimolia, vel Chia, vel Selinusia. Additur autem succus plantaginis, aut intybi, aut polygoni, aut oleæ agrestis, aut portulacæ, aut semperuiui, aut solani, aut hyoscyami, aut coriandri, aut rutæ, aut apij, aut helxines, aut mentæ. Confert & argenti spuma cum rosaceo trita: eadem cum rutæ succo, aceto & rosaceo: ochra cum aceto: rubigo ferri cum aceto; cerussa, sulphure & argenti spuma: meconium cum aceto: acacia, diphryges tostum & alumen scissile paribus portionibus cum aceto: & hoc quidem remedium eximiè iuuat.

Ad eadem.

Faciunt verò hæc ad erysipelata cum polline polentæ more cataplasmatum imposita: plantago, coriandrum, apium, portulaca, semperuiuum, auricula muris, solanum, hyoscyami folia, itémque helxines: calycis seu anchusæ, quá onocleam vocant, radix, vmbilicus Veneris, brassicæ folia, cypri folia, similitérque cupressi, lycopsis folia, itémque ocimi, arundinis cortex viridis cótritus, ricini folia trita

A μήκωνος ἀγρίας φύλλοις καταπλασσόμενα· λινόσπερμον σὺν ἀνίσῳ, ἶρις σὺν χαλκάνθῳ καὶ κενταυρείῳ, πευκεδάνου ῥίζα, * χαλκάνθης ῥίζα σὺν ὑοσκυάμου σπέρματι, χαμαιλέων μέλας.

μυκηκάνθη, Moibanus ex coniectura.

CLXVII. Ἀκίδας δὲ καὶ σκόλοπας ἕλκει καταπλασθέντα· ὁρμίνου φύλλα, καὶ B τὸ σπέρμα μετ᾽ ἀλφίτου· ξιφίου ῥίζα σὺν ὕδατι ἢ καὶ καθ᾽ ἑαυτήν, ἢ σὺν λιβανωτῷ καὶ οἴνῳ· ἴρεως ῥίζα· λεοντοπεταλίου καρπὸς καὶ φύλλα μετ᾽ ἀλφίτου· ἀμμωνιακὸν σὺν μέλιτι· ὄρχις ἡ βοτάνη καταπλασσομένη· ἀναγαλλὶς ὁμοίως· ἀριστολοχίας ῥίζα ὡσαύτως· καλάμου φραγμίτου ῥίζα, καὶ τοῦ μεC γάλου τὰ φύλλα λεῖα· κοχλίαι σὺν τῇ σαρκί· ναρκίσσου ῥίζα, ἢ βολβὸς σὺν μέλιτι· σίναπι μετὰ ζύμης· ὀξυακάνθου ῥίζα· δίκταμνον· τοῦτο δέ φασιν ἐν Κρήτῃ νεμηθείσας, ὑπό τινων τοξευθείσας αἶγας, ἐκβάλλειν τὰ βέλη. πρόπολις ἐπιτιθεμένη, πυκνοκόμου καρπὸς λεῖος, σαύρας κεφαλὴ D λεία, σιλούρου ταριχηροῦ σάρξ, νεβροῦ πυτία, τράγιον ποτιζόμενον.

CLXVIII. Ἐρυσιπέλατα δὲ ἰᾶται καταπλασσόμενα ταῦτα, ὄξους καὶ ῥοδίνου μιγνυμένων· ψιμύθιον, λιθάργυρος, ἢ γῆ Κιμωλία, ἢ Χία, ἢ Σελινουσία. Μίγνυται δὲ χυλὸς ἀρνογλώσσου ἢ σέριδος, ἢ πολυγόνου, ἢ ἀE γριελαίας, ἢ ἀνδράχνης, ἢ ἀειζώου, ἢ στρύχνου, ἢ ὑοσκυάμου, ἢ κορίου, ἢ πηγάνου, ἢ σελίνου, ἢ ἐλξίνης, ἢ ἡδυόσμου. Ποιεῖ καὶ λιθάργυρος μετὰ ῥοδίνου λεῖος· ὤχρα μετ᾽ ὄξους· ἰὸς σιδήρου· χυλὸς καὶ ὄξος, καὶ ψιμυθίῳ καὶ θείῳ καὶ λιθαργύρῳ· λιθάργυρος μετὰ πηγάνου χυλοῦ καὶ ὄξους, καὶ ῥοδίνου· μηκώνιον σὺν F ὄξει· ἢ ἀκακία, διφρυγὲς ὀπτόν, σχιστή, ἴσα μετ᾽ ὄξους· ἄκρως δὲ ποιεῖ οὕτως.

ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, & ψιμυθ. &c. Moib. vertit.

... Gesn.

CLXIX. Καταπλασσόμενα δὲ μετ᾽ ἀλφίτου πάλης ποιεῖ πρὸς ἐρυσιπέλατα ταῦτα· ἀρνόγλωσσον, κόριον, σέλινον, ἀνδράχνη, ἀείζωον, μυὸς ὦτα, στρύχνον, ὑοσκυάμου φύλλα, ἐλξίνης, κάλυκος τῆς καλουμένης G ὀνοκλείας ῥίζα, κοτυληδών, κράμβης φύλλα, κύπρου φύλλα, κυπαρίσσου ὁμοίως, λυκόψου φύλλα, ὠκίμου φύλλα, καλάμου φλοιὸς χλωρὸς λεῖος, κρότωνος φύλλα λεῖα

ἀγχούσης

A καθ' ἑαυτὰ ἢ μεθ' ὄξους· κρίνου ἄνθος καὶ φύλλα σὺν οἴνῳ· κύτινοι ἑφθοὶ σὺν οἴνῳ λεῖοι σὺν φακοῖς καὶ ῥόδοις ξηροῖς· κώνειον χλωρὸν λεῖον, μανδραγόρου ῥίζα σὺν ὄξει λεία, μαλάχης φύλλα ἑφθὰ μιγνύμενα ἐλαίῳ, λυκανθέμου φύλλα καθ' ἑαυτά, φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων λεῖος, ἀκίνου φύλλα λεῖα σὺν περιστερεῶνος φύλλοις λείοις σὺν ὄξει,

B στρατιώτης ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων, σχίνου φύλλα, σεῦτλον ἑφθὸν σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ λεῖον, μελάμφυλλον, ὃ δὴ καὶ παιδέρωτα, οἱ δ' ἄκανθον καλοῦσι, καθ' ἑαυτὸ χλωρὸν λεῖον, καὶ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καὶ σὺν ἄρτῳ, ποιεῖ ἄκρως. σποδὸς μετὰ κράμβης χυλοῦ καταπλαττόμενος.

Moib. σχίνου

...olis

C CLXX. Ἕρπητας δ' ὠφελεῖ μὲν καὶ τὰ πρὸς ἐρυσιπέλατα ἀναγεγραμμένα, καὶ μάλιστα ὅσα ἐπιτεταμένως στύφει καταχριόμενα καὶ καταπλάσματα· ἰσάτιδος φύλλα λεῖα σὺν ὕδατι καταπλασσόμενα, βάτου φύλλα ὁμοίως. ἀπόπατος αἰγὸς σὺν ὄξει

Aduorum aliqua sculino genere proferunt.

D ἐπιπλασσομένη, ἢ βηχίου φύλλα σὺν ὕδατι, μυρσίνης φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, πενταφύλλου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ. σπονδύλιον λεῖον σὺν πηγάνῳ καὶ ὄξει. καταχρίεται δ' ὠφελίμως, ἄσβεστος σὺν ὄξει ἐπὶ τῶν ἀνελκώτων· ἐὰν δ' ἡλκωμένοι ὦσι, σὺν κηρωτῇ, διφρυγὲς σὺν ὄξει. ἡ γῆ Κιμωλία ὁμοίως, λύκιον, πίτυος φλοιὸς ἀναληφθεὶς κηρωτῇ

E κυπρίνῃ. πίτυος φλοιοῦ < β'. μετὰ χαλκάνθου < α'. σὺν κηρωτῇ ἢ σηπεδόνα ξύλου λεαίας, καὶ μίξας ἀνίσου λεῖον ἴσον, καὶ ἔλαιον, φύρα, καὶ ἐνδήσας ὀθονίῳ, καὶ ἐσαῦθις λείωσον, καὶ οὕτω καταπλασσε. Ποιεῖ καὶ σῶρυ κεκαυμένον σὺν ὄξει, μίσυ σὺν ὕδατι,

Moib. καταπάσσε.

F μέλαν γραφικὸν σὺν ὄξει ἐπιτιθέμενον ἄνωθεν, κράμβης φύλλα. ἢ θείου Γο. α'. λιθαργύρου Γο. β'. μετ' οἴνου λεῖα κατάχριε. ἢ σκορόδων < α'. καρύων πικρῶν < β'. κρόκου < ς'. συλλεάνας κατάχριε. καταντλεῖ δ' ὄξει ψυχρῷ.

Moibano pondus hoc ceu nimium est suspectissimum. Gesnerus ∠ notam reponit, quæ ἥμισυ designat.

G CLXXI. Τὰς δὲ ἐπινυκτίδας ἀγριελαίας ἄνθη καταπλασσε, ἢ ῥάμνου, ἢ ἀγρίου φύλλοις σὺν μέλιτι, ἀμυγδάλοις πικροῖς σὺν οἴνῳ, προβάτου κόπρῳ καθ' ἑαυτὴν, ἀρνογλώσσῳ καθ' ἑαυτό, σταφίδι μετὰ πηγάνου, ἀψινθίῳ σὺν ὕδατι,

A per se vel cum aceto, lilij flores & folia cum vino, cytini cocti cum vino & triti cum lentibus & rosis siccis, cicuta viridis trita, mandragoræ radix cum aceto contrita, maluę folia cocta oleo addito, lycanthemi folia per se, lens palustris trita, acini folia trita cum foliis verbenacæ & aceto: stratiotes aquaticus,

B lentisci folia, beta cocta in vino & oleo, tritáque: melamphyllum, quod alij pæderota, alij acanthum vocant per se virens tritum & cum aceto rosaceo & pane strenuè iuuat: itémque spodium cum brassicæ succo affusum.

Ad Herpetas prosunt, tum quæ ad erysipelata præscripta sunt, tum

Ad herpetas.

C verò maximè quæ intensè astringunt seu illita, seu etiam cataplasmatis in modum imposita, nempe isatidis folia trita ex aqua adhibita, similitérque rubi folia, fimus caprarum cum aceto impositus, tussilaginis folia ex aqua, myrti folia cum polenta, quinquefolij radix cum polenta, spondylium tritum cum

D ruta & aceto. Vtiliter autē illinitur calx viua, in his qui minimè sunt exulcerati, cum aceto: si verò exulcerati fuerint cum cerato: diphryges cum aceto, similitérque terra Cimolia, lycium, pini cortex cerato cyprino exceptus, pini corticis

E drach. ij. cũ chalcanthi drach. j. cerato exceptæ. Aliud: Tritā lignorũ cariem cum pari aniso addito oleo subigito: hæc illigata linteolo vrito, rursúmque terito, itáque inspergito. Confert & sory vstum cum aceto, misy ex aqua, atramentum scriptorium cum aceto parte superiore adhibitum, brassicæ folia. Aliud: Sulphuris vncia j. argenti

F spumæ vnc. ij. cum vino tere & illine: Aut: Allij drach. j. amygdalarum amararũ drach. ij. croci drach. semis, simul conterito & illinito: frigido verò aceto perfundito.

Epinyctidibus agrestis oleæ flores imponito, aut rhamni viticisve folia cum melle, amygdalas ama-

Ad epinyctidas.

G ras cum vino, fimum ouillum per se, plantaginem per se, vuam passam cum ruta, absinthium ex aqua,

coriandrum viride tritum, sampsuchum ex aqua, folia denique cucumeris eodem modo.

Ad fauos. Fauis autem ista conueniunt: vua passa cum ruta, fici tenellæ folia cum melle, nasturtium cum melle & lini semine, cucumeris satiui radix cum melle, sulphur viuum cum cerato exiguo aut resina terebinthina.

Ad calceamentorũ attritus. Calceamentorum attritus dolorem inferentes à dolore simul & inflammatione vindicant hæc: pulmo suillus aut agninus impositus, cepa trita cum adipe gallinaceo aut polenta, calceamentorum veterum soleæ vstæ & insperſæ.

Ad desquamata. Desquamata tuentur ab inflammatione, rhus ruber cum melle impositus, sideritidis, quæ & Heraclea dicitur, folia itidem imposita, scordium, iunci coma cremata cum melle & imposita, stratiotes aquaticus cum aceto.

Ad clauos. Clauos extrahit ranunculus impositus, ipso tamen clauo paulò antè deraso: est autem cautè adhibendus, vicinis partibus subacta farina cerâve præmunitis: alioqui sanas etiã partes exederet. Tollit & ad breue tempus impositus ranunculus thymos & acrochordonas. Valent & smaridis salitæ crematum caput, recens salicis cortex tostus & ex aceto impositus, ladanum cum pauco castorio, nigella cum vrina: laserpitium cum citrio etiam callos eximit, similiter & laser ipsum cum resina: lacertæ caput tritum & illitum, aut liquor ficus resinæ, lacertæ sanguis recens instillatus & ex lana, quæ eodem imbuta sit, impositus. Ammoniacum ieiuni saliua emollitum clauo aliquantulum deraso imponatur: Bdellium itidem aut vlmi corticem cataplasmatis more imposito.

Ad verrucarum reliqua genera. Myrmecia, pensiles verrucas thymósque tollunt hæc: calx viua cum cerato, dipsaci radix trita & imposita, elaterium cum sale tritum etiam leuiter adhibitum, cicer coctum tritúmque, & pro cataplasmate impositum. Aiunt & si quis prima luna singulas verrucarum eminentias singulis cicerum granis contingat, hæcque in linteo

A κορίῳ χλωρῷ λείῳ, σαμψύχῳ σὺν ὕδατι, σικύου φύλλοις ὁμοίως.

CLXXII. Πρὸς δὲ τὰ κηρία ἁρμόζει, σταφὶς μετὰ πηγάνου, συκῆς φύλλα ἁπαλῆς σὺν μέλιτι, κάρδαμον σὺν μέλιτι καὶ λινοσπέρμῳ, σικύου ἡμέρου ῥίζα σὺν μέλιτι, θεῖον ἄπυρον σὺν κηρωτῇ ὀλίγῃ ἢ ῥητίνῃ τερ-B μινθίνῃ.

CLXXIII. Τὰ δὲ ἐκ τῶν ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπώδυνα ὄντα ἀπόνιά ποιεῖ καὶ ἀφλέγμαντα, πνεύμων χοίρειος ἢ ἄρνειος ἐπιτεθεὶς, κρόμμυον σὺν ὀρνιθείῳ στέατι λεῖον, ἢ ἀλφίτῳ· καττύματα παλαιὰ καιόμενα καὶ ἐπιπλασσόμενα. *Ἐπιπασσόμενα, Moib.*

C CLXXIIII. Ἀφλέγμαντα δὲ τηρεῖ τὰ ἀποσύρματα, ῥοῦς ἐρυθρὸς καταπλασσόμενος σὺν μέλιτι· σιδηρίτιδος, τῆς καὶ ἡρακλείας καλουμένης, τὰ φύλλα καταπλασσόμενα· σκόρδιον, σχοίνου κόμη καεῖσα σὺν μέλιτι καὶ ἐπιτεθεῖσα, στρατιώτης ὁ ἐν τοῖς ὕδασι σὺν ὄξει. *χίου, vel potius χοίνου, Moib.*

D CLXXV. Ἥλους δὲ αἴρει, βατράχιον ἐπιπλασθὲν περιαποξυσθέντος ἐπὶ βραχὺ τοῦ ἥλου. Ἀκριβῶς δὲ ἐπιτιθέναι δεῖ, τὰ κύκλῳ μάρῃ στέατι ἢ κηρῷ περιπλασθέντα. διεσθίει γὰρ καὶ τὰ ἀπαθῆ. αἴρει δὲ πρὸς ὀλίγον καταπλασθὲν τὸ βατράχιον καὶ θύμους, καὶ ἀκροχορδόνας. σμαρίδος ταριχηρᾶς *θύμους.* E κεφαλὴ καεῖσα, ἰτέας φλοιὸς πρόσφατος καεὶς καὶ μετ᾽ ὄξους ἐπιτεθεὶς, καὶ λάδανον σὺν ὀλίγῳ καστορίῳ, μελάνθιον σὺν οὔρῳ· σίλφιον μετὰ κιτρίου καὶ τύλους αἴρει, ἢ ὀπὸς τοῦ σιλφίου σὺν ῥητίνῃ ὁμοίως· σαύρας κεφαλὴ λεία ἐπιπλασθεῖσα, ἢ ὀπὸς συκῆς ῥητίνης· σαύρας αἷμα πρόσφατον ἐπιστα- *forte μετὰ κηρω. cum cer. Moib. μετὰ κηρωτῆς, cum cerato, legẽdum suspicatur.* F ζόμενον, καὶ ἔριον διάβροχον ἐπιτιθέμενον. Ἀμμωνιακὸν νήστεως σιάλῳ ἀναμαλαχθὲν, καὶ ἀποξυσθέντος ἐπὶ ποσὸν ἐπιτιθ. βδέλλιον, ἢ πτελέας φλοιὸν καταπλασσόμενον. *Suspecta est dictio νήστεως. ressnæ cum ieiuno dici non solet. Gesn.*

CLXXVI. Μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους αἴρει μετὰ κηρωτῆς ἄσβεστος λίθος, διψάκου ῥίζα καταπλασσομένη G λεία, ἐλατήριον μεθ᾽ ἁλῶν λεῖον περιχριόμενον, ἐρέβινθοι λεῖοι ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι. Φασὶ δὲ εἴ τις κατὰ νουμηνίας ἑκάστης ἐξοχῆς ψαύσειεν ἑνὶ ἐρεβίνθῳ, καὶ τούτους ἐνδή-

σμεβόλου ὀβολίῳ, εἰς τοὐπίσω ῥίπτῃ, ἀποπίπτειν αὐτὰς αὐτομάτας ἢ ἀφανεῖς γίνεσθαι. Ποιεῖ δὲ ἡλιοτροπίου μεγάλου ὁ καρπὸς ἐν οἴνῳ καταπλασθεὶς, κλινοπόδιον μεθ' ὕδατος ἑψηθὲν δὲ ἐπιτεθὲν, πήγανον σὺν νίτρῳ περικαταπλασθὲν, λιβανωτὸς σὺν ὄξει ὁμοίως, ὄλυνθοι ὁμοίως μετὰ κηροῦ δὲ ἀλεύρου, καὶ ὀπὸς δὲ τῆς συκῆς καταχριόμενος, σαύρας κεφαλὴ λεία ἐπιτιθεμένη, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ κατακαυθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα. θύμου θρύμμα ἐπιπλασθέντα, ἰὸς σὺν μίσυ κεκαυμένος, τιθυμάλλου ὀπὸς καταχριόμενος, ὠκίμου φύλλα μετὰ χαλκάνθου καταπλασσόμενα, ἀμπέλου κλημάτων χλωρῶν τὸ ἀφιδρούμενον ἐν τῷ καίεσθαι ἐπιχριόμενον, προβάτου ἀπόπατος μετ' ὄξους, χαμαισύκη λεία καταπλασθεῖσα, αἰγὸς ἀγρίας χολὴ ἢ τράγου καταχριομένη.

Dioſc. c. 185 l. de ma. med σὺν νίτρῳ καὶ ἀλεύρῳ, cum nitro & farina.

θύμου ἢ θύμβρας, Moibanus. Sed ſupra quoque c. 140 legitur θύμου ἢ θρύμμα.

CLXXVII. Ἀκροχορδόνας τὰς ἐν παντὶ τόπῳ αἴρει ἰχὼρ πνεύμονος ὀπτωμένου καταχριόμενος, θεῖον, λιβανωτὸς, συκῆς φύλλα ἴσα τρίψας ἐπιτίθει, προκαταντλήσας πυρῶν ἀφεψήματι· ἢ πηλῷ, ὅπου ἐὰν κύων μέλας οὐρήσῃ, καταχρίε, ἢ χαμαιάκτῃ.

Moibanus, χαμαιάκτη, legendum ſuſpicatur.

CLXXVIII. Πυρίκαυστα δ' ἐν ἀρχῇ ὠφελεῖ, ὥστε εἰ παραχρῆμα τις χρήσαιτο μηδὲ φλυκταινοῦσθαι. Κιμωλία μεθ' ὕδατος καταχρισθεῖσα, μέλαν γραφικὸν ἐν ὕδατι καταχριόμενον, στυπτηρία ὑγρὰ, στυπτηρία πᾶσα σὺν ὕδατι, μόρων φύλλα σὺν ἐλαίῳ, ναρκίσσου ῥίζα σὺν μέλιτι, ἀκτῆς φύλλα λεῖα· ἀρκτίου φύλλα καὶ ὁ καυλὸς, καὶ αἱ ῥίζαι σὺν οἴνῳ ἑψηθέντα· φλόμου ῥίζαι δὲ φύλλα ἑψηθέντα ὁμοίως, ἐλαίας φύλλα ἑφθὰ, ἅλες σὺν ἐλαίῳ καταπλασθέντες, ἀνδρόσαιμον λεῖον, ἀρνογλώσσου φύλλα, ὑπερικοῦ φύλλα πρόσφατα, μαλάχη λεία ἑφθὴ καὶ ὠμὴ καταπλασθεῖσα· ἐλαῖαι λευκαὶ ἐξ ἅλμης λεῖαι καταπλασθεῖσαι, δὲ μέλαιναι ὁμοίως· καὶ ἑλξίνη καταπλασσομένη, ἢ βάτος, ἢ σχοῖνος, ἢ μυρσίνη, ἢ ῥόδα, ἢ κύτινοι ὁμοίως, ἢ φύλλα σεύτλου ἐν οἴνῳ ἐπ' ὀλίγον ἑψηθέντα, μυροβάλανος μεθ' ὕδατος. ἑλιχρύσου φύλλα σὺν μέλιτι ἢ οἴνῳ, σμύρνα σὺν οἴνῳ καταχριομένη: κήρυκες πληρωθέντες ἁλὸς καὶ καέντες, καὶ καταπλασθέντες ἀποτρα-

Moibanus addit. ἢ μυρσίνης φύλλα καέντα μετὰ κηρωτῆς, aut myrti folia cremata cum cerato.

ἐν ἐχῖνου

A deligata poſt ſe abiiciat, fore vt ſponte verrucæ ſponte decidant aut euaneſcant. Proficit & heliotropij maioris ſemen cum vino impoſitum, clinopodium ex aqua coctum & impoſitum, ruta cum nitro circumlita, ſimiliter & thus cum aceto, groſſi eodem modo cum farina & cera, necnon & lacteus fici li-
B quor illitus, lacertæ caput tritum & impoſitum, ſmaridis ſalſæ caput crematum & impoſitum, thymus thymbráve impoſita, ærugo vſta cum miſy, tithymalli liquor illitus, ocimi folia cum chalcantho impoſita, id quod è vitium ſarmentis viridibus accenſis exudat illitum, fimus ouillus cum aceto, chamæſyce
C trita & impoſita, ſylueſtris denique capræ hircive fel illitum.

Verrucas penſiles quauis in parte extuberátes tollit, pulmonis inaſſati ſanies illita. Sulphur, thus & fici folia æquis partibus contrita impone, tritici decocto priùs affuſo. Aut: luto quod canis niger perminxerit illinito, vel ebulo.

Ad partium extuberantias, acrochordonas.

D Ambuſtis in principio proſunt hæc, adeò vt, ſi citra moram adhibeantur, etiam bullarum eruptionem arceant: terra Cimolia ex aqua illita, atramentum ſcriptorium cum aqua illitum, alumen liquidum, aluminis omne genus ex aqua, mori folia cum oleo, narciſſi
E radix cum melle, ſambuci folia trita, arctij folia cum caule ac radicibus in vino cocta, verbaſci radices foliáque ſimiliter cocta, oleæ folia cocta, ſal cum oleo illitus, androſæmon tritum, plantaginis folia, hyperici folia recentia, malua trita ſeu cocta ſeu etiam cruda more cataplaſmatis impoſita: oliuæ
F conditaneæ tritæ & impoſitæ ſeu albæ, ſeu etiam nigræ: helxine cataplaſmatis inſtar impoſita, ſimiliter & rubus, iuncus, myrtus, roſæ aut cytini, betæ folia pauliſper in vino cocta, glans vnguentaria cum aqua, elichryſi folia cum melle aut vino, myrrha cum vino illita, buccina ſa-
G le expleta crematáque impoſita:

Ad ambuſta.

siquidem testæ in modum indu-
rantur, dum sit obducta cicatrix:
veteres soleæ vstæ & inspersæ, oui
candidum, gummi cum ouorũ al-
bumine illitum, gluten taurinum
aqua calida solutum, lilij folia in
vino cocta, eiusdémque radix co-
cta tritáque cum rosaceo. Similiter
& folia limonij, thus ex aqua illi-
tum, stibium cum recẽti adipe in-
unctum, vlmi lacryma quæ in fol-
liculis reperitur: foliorũ etiam de-
coctum affusum benefacit: lichen
qui petris innascitur tritus & im-
positus, mororum immaturorum
succus: denique amurca, mel & ar-
gẽti spuma, æquis portionibus con-
trita & ad mellis crassitiem cocta.
Inuncta verò iuuant, plumbum in
oleo coctum ad mellis crassitudi-
nem, cinis ficulneus cũ melle, pix
liquida cum linamentis. Cicatri-
cem verò ambustis inducunt, an-
chusæ radix cũ cerato rosaceo aut
myrtino cocta, fimus ouillus cum
cerato rosaceo mixtus, fimus co-
lumbinus in linteolo vstus & cum
oleo tritus. Spumæ argẽti drach. j.
in olei veteris cotyla vna coquitur
igne claro vsquedum ignescat, &
illinitur: hederæ verò folia super-
imponuntur. Cinnabaris, cerussę &
hordei vsti æquę portiones cum ce
rato myrtino: lithargyrus cum a-
dipe caprino conformata ad em-
plastri compagem: cyclamini ra-
dix, cui incauatæ oleum cum ce-
ra incoctum sit: maluæ folia cocta
cum oleo, myrti folia vsta cum ce-
rato, pini seu piceæ cortex cum ce-
rato myrtino, idem quoque tritus
per se impositus, & earundem fo-
lia in vino cocta: beta cocta & im-
posita, calx viua oleo soluta, quæ
quidem & bullarum eruptionem
arcet & vlceratas partes ad cicatri-
cem perducit.

Ad perniones & eorum vlceratas partes.

Perniones sanant hæc fotuum
vice affusa: cyclamini radicis de-
coctum, similiter & asphodeli ra-
dicum: rapum in aqua marina vel
muria decoctum, ranunculus ex
aqua coctus, arctij folia, caulis &
radix simili modo in vino cocta,
& ipsamet imposita: depilatorium
quo vtuntur coriarij affusum, laser-
pitij decoctum itémque erui, ac i-
psa quoque aqua marina per se.

A ἀποστρακοῦνται γὰρ ἄχρι ἐπουλώσεως· κά-
υσιμα κάει καὶ καταπλασσόμενον, ᾠῶν δὲ Moib. ...
λευκὸν, κόμμι μετὰ τοῦ λευκοῦ τῶν ᾠῶν κατα-
χριόμενον, ταυρόκολλα ὕδατι λυθεῖσα θερ-
μῷ· καὶ κρίνου φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθὰ, καὶ ἡ ῥί-
ζα ἑφθὴ λεία σὺν ῥοδίνῳ· λιμωνίου φύλλα
ὁμοίως, λιβανωτὸς ἐπιχριόμενος σὺν ὕδα-
B τι, στίμμι σὺν στέατι νεαρῷ καταχριόμενον·
πτελέας τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις δάκρυον, ἔτι δὲ
ἀφέψημα τῶν φύλλων καλῶς ποιεῖ κα-
ταντλούμενον, λειχὴν ὁ ἐν ταῖς πέτραις λεῖος
ἐπιτιθέμενος, συκαμίνων ἀώρων ὁ χυλός· ἢ
ἀμόργη καὶ μέλι, καὶ λιθάργυρος ἴσα τρι-
βέντα καὶ ἑψηθέντα ἕως μέλιτος πάχους.
C Καταχριόμενα δὲ, μολίβδος ἐν ἐλαίῳ ἑ- ...
ψηθεὶς ἄχρι μέλιτος πάχους· σποδὸς συ-
κῆς μετὰ μέλιτος, πίσσα ὑγρὰ μετὰ μοτῶν.
Ἀπουλοῖ δὲ τὰ πυρίκαυστα ἀγχούσης ῥίζα,
μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης ἢ μυρσινίνης ἑψηθεῖ-
σα, ἀπόπατος οἰὸς σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ προβα-
τεία μιγεῖσα· περιστερᾶς κόπρος καεῖσα ἐν
ὀθονίῳ καὶ σὺν ἐλαίῳ λεανθεῖσα. λιθαργύ-
D ρου < α'. καὶ ἐλαίου παλαιοῦ κο. α'. ἕψεται ... Moibanus.
πυρὶ λαμπρῷ ἕως ἂν πυρώδης γένηται, καὶ
καταχρίεται. ἐπάνωθεν δὲ κισσοῦ φύλλα ἐ-
πιτίθεται. ἢ κιννάβαρι μετὰ ψιμμυθίου καὶ
κριθῶν κεκαυμένων ἴσα μετὰ κηρωτῆς μυρ-
σινίνης, λιθάργυρος μετὰ στέατος αἰγείου ἀνα-
πλασθεῖσα ἕως ἐμπλαστρώδης γένηται, κυ-
E κλαμίνου ῥίζα ἐγγλυφθεῖσα ἐν κηρωτῇ ἐναπο-
τεθεῖσα, μαλάχης φύλλα ἑφθὰ σὺν ἐλαίῳ,
μυρσίνης φύλλα κεκαυμένα σὺν κηρωτῇ.
πίτυος φλοιὸς ἢ πεύκης σὺν κηρωτῇ μυρ-
σινίνῃ· καὶ λεῖος δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐμπλασσόμε-
νος, καὶ τὰ φύλλα δὲ ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα. σεῦ-
τλον ἑφθὸν καταπλασσόμενον. ἄσβεστος λε-
F λυμένη σὺν ἐλαίῳ· τοῦτο οὐκ ἐᾷ φλυκται-
νοῦσθαι, καὶ τὰ ἡλκωμένα ἀπουλοῖ.

CLXXIX. Χίμετλα δὲ ἰᾶται καταντλού-
μενα, συκαμίνου ῥίζης ἀφέψημα, ἀ-
σφοδέλου ῥιζῶν ὁμοίως, γογγύλη ἐν θαλά-
σσῃ ἢ ἐν ἅλμῃ ἀφεψηθεῖσα, βατράχιον σὺν
G ὕδατι, ἀρκτίου φύλλα καὶ καυλὸς καὶ ῥίζα
ὁμοίως ἐν οἴνῳ ἀφεψόμενα καὶ αὐτὰ κατα-
πλασσόμενα, μαδὲς ἀπὸ βυρσοδεψῶν κα- ...
ταντλούμενος, σιλφίου ἀπόζεμα, ὀρόβου ἀ-
φέψημα, θάλασσα καθ' ἑαυτήν.

CLXXX. Καταχριόμενα δ' ὠφελεῖ πρὸ τοῦ ἑλκωθῆναι τὰ χίμετλα, ἀκακία, πρασίου χυλὸς, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς χυλὸς, λύκιον, ἀμόργη ἑφθή, κηροῦ πλατύσματα θερμὰ παρὰ μέρος ἐπιτιθέμενα ὡς πυρία, στυπτηρία μετὰ ψιμμυθίου καὶ κηρωτῆς· ἢ βάτου κεκαυμένης τέφρα μετὰ κηρωτῆς καταπλάττεται· πρὸ δὲ τῆς ἑλκώσεως γογγύλη ἑφθὴ ἐν ἅλμῃ. A B

CLXXXI. Πρὸς δὲ τὰ ἡλκωμένα τῶν χιμέτλων ποιεῖ, κηρωτὴ ἐν γογγύλῃ ὠμῇ ἐγγλυφείσῃ ἐπὶ θερμοσποδιᾶς ἑψηθεῖσα, ἢ ἐν κυκλαμίνου ῥίζῃ ὁμοίως ἐγγλυφείσῃ, δρακοντίου φύλλα ἑφθὰ, καρκίνοι ποτάμιοι κεκαυμένοι μετὰ μέλιτος, κοτυληδὼν λεία, λιβανωτὸς σὺν στέατι ὀρχείῳ, λιθάργυρος σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ μολύβδαινα ὁμοίως, ἢ ὄνυχες ὄνων ἐπιπλασσόμενοι, πνεύμων θαλάσσιος λεῖος καταπλασσόμενος, πράσιον λεῖον ὁμοίως καταπλασσόμενον· σῦκα ξηρὰ μετὰ κηρωτῆς, ἢ ὠμὰ μετ' ἐλαίου θερμοῦ λεῖα· φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, ἢ φακὸς ἑφθὸς μετ' ἐλαίου θερμοῦ λεῖος, κρίνου ῥίζα ἑφθὴ λεία καταπλασσομένη μετὰ στέατος χοιρείου ἀνάλου, σίδια ἐν οἴνῳ ἑφθὰ, σίλφιον μετ' ἐλαίου λεῖον. στέαρ καὶ κηρὸς, μύρσινον, μετ' ἐλαίου θερμοῦ λεῖος. C D

χοιρείῳ ἢ ὀνείῳ, hoc est, suillo aut asinino Diosc. 1. de mat. med. cap 81.

ἐπιπλασσόμενοι, Moschione ex Galeno.

CLXXXII. Πρεσβυτικὰ δὲ ἀπουλοῖ ἕλκη, ἀναγαλλὶς μετὰ κηρωτῆς, ἄρου φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνῳ ἐπιτιθέμενα, κριθαὶ κεκαυμέναι, καὶ ψιμμύθιον μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης τριπλασίονος· ὠῶν λέκυθοι καὶ λιθάργυρος ὁμοίως κηρωτῇ ἀναληφθέντα, κηρωτὴ μετὰ μολύβδου κεκαυμένου, μυρσίνη, πίτυος φλοιὸς ὁμοίως. E

Fortè, μυρσινίνῃ, ceratũ myrteum.

CLXXXIII. Τὰ δὲ παλαιὰ ἐπουλοῖ, πίτυος φλοιὸς σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ διφρυγὲς λεῖον καταπλασσόμενον, εὐπατορίου φύλλα λεῖα σὺν ἀξουγγίῳ, πτέρεως ῥίζα λεία, ἰξὸς σὺν λιβανωτῷ, ἰὸς μετὰ διφρυγοῦς ἴσου καὶ μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης, καδμία μετὰ κηρωτῆς, κενταύρειον χλωρὸν λεῖον, κισσοῦ ἄνθη μετὰ κηρωτῆς, κρίνου ῥίζα λεία σὺν ῥοδίνῳ, καὶ τῶν φύλλων καὶ αὐτοῦ ὁ χυλὸς ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ σὺν μέλιτι καὶ ὄξει, ἔμμοτος καλλίστη ὑγρὰ γίνεται. λάδανον καὶ σμύρνα καὶ μέλι σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ ἔλαιον παλαιὸν σὺν μοτῷ. F G

Fortè, καταπασσόμενον.

Al. χαλκῷ

Ad eosdem illitos.

Pernionibus verò, priusquàm exulcerentur, hæc illita conueniunt: acacia, marrubij succus, rhois coriarij succus, lycium, amurca cocta, ceræ laminulæ calidæ alternatim impositæ pro fotu, alumē cum cerussa & cerato, rubi cremati cinis cū cerato: adhibetur & ante vlcerationē rapum in muria coctū. A

Ad eosdem vlceratos remedia.

Exulceratis autem pernionibus ista conueniunt: ceratum in rapo crudo incauato super feruenti cinere coctum, aut in radice cyclamini similiter incauata: dracunculi folia cocta, cancri fluuiatiles vsti cum melle, cotyledon trita, thus cum adipe vrsino, argenti spuma cum cerato myrtino, plumbago simili modo: vngulę asininæ inspersæ, pulmo marinus tritus & pro cataplasmate impositus, similiter & marrubium tritum impositum, ficus siccæ cum cerato, aut eædem crudæ cum oleo calido tritæ, lens palustris, lens item è leguminum genere cocta cum oleo calido trita, lilij radix cocta tritáque cum adipe suilló insulso impo sita, melicorium in vino coctū, laserpitiū cum oleo tritum: adeps denique & cera cum oleo myrteo feruente teruntur. B C D

Senilibus vlceribus cicatricem obducentia.

Senum vlceribus cicatricē obducunt, anagallis cum cerato, ari folia in vino cocta imposita, hordeum vstum, cerussa cum triplo cerato myrtino, ouorum vitelli & lithargyrus eodem modo cerato excepta, ceratum cū plumbo vsto, myrtus, similitérque pini cortex. E

Vetustis vlceribus cicatricem inducentia.

Vlcera vetera hæc ad cicatricem perducunt: pini cortex cum cerato myrtino, diphryges tritum & inspersum, eupatorij folia trita cum axungia, filicis radix trita, viscus cum thure, ærugo cum æqua diphrygis portione cerato myrteo excepta, cadmia cum cerato, centaurium viride tritum, hederacei flores cum cerato, lilij radix trita cum rosaceo: quin & eiusdē foliorū succus in æneo vase cū aceto & melle coctus, præstātissimum euadit medicamētum liquidū, quo imbuta concerpta linaméta vlceribus induntur: ladanū myrrha & mel cum cerato myrteo: oleū denique vetus linamento exceptum. F G

Ad extremarum partium vlcera sanatu difficilia.

A Vlcera extremarum partium ægrè sanabilia melioré in statum reducunt imposita hæc: propolis, myrti baccæ, serapiadis radix, ligni caries inspersa, arctij folia pro cataplasmate imposita, radix asphodeli cum polenta, similiter & astragali radix, itémque ballotes & sabinæ folia, brassicæ folia cum farina fœnigræci & aceto, libanotidis folia, totáque etiam herba, apiastrum impositum, itémq; peucedanú, chamædrys cum melle, verbenaca tecta eodē modo, Heracleę denique sideritidis folia cum melle.

Ad putrida tibiarum vlcera.

Putridis tibiarum vlceribus medentur, capparis radix more cataplasmatum imposita, centaurium minus tritum, erui farina cum melle, orcheos seu testiculi radix cum melle, similitérque radix peucedani, pix liquida, similiter & potamogeton, saccharum linamento exceptum, caries lignorum sicca puluerata pastinacæ radix sicca: tritáque cum melle ac polenta, & in linteolo vsta dum in carbones redigatur: caricæ cum chalcantho, ramulorum fici tenellorum ramenta cocta in aqua cum farina triticea, vsquedum emplastri compagem assequantur, ac imposita splenij in modum, relictáque triduo.

vel. splenio imposita

Ad expurganda vlcera.

Vlcera verò expurgant, marrubium cum melle, vrticæ folia cum sale, aristolochia cum melle, gentiana, iris cum melle, oliuæ conditaneæ more cataplasmatum impositæ, saluia trita, ericij marini testa cremata, narcissi radix cum eruo & melle. Aliud: nitri spumam melli admixtam in olla noua comburito, additáque prout videbitur iride vtitor. Aut: sumito chartæ cōbustæ drach. viij. arsenici drach. iiij misceto cum rosaceo aut melle, vel siccis vtitor.

Vlcerum ab vstione crustas circumquaque rumpentes.

Vlcerum ab vstione crustas emarginant imposita hæc: iris, eruum coctum, lupini, plantaginis folia, anethum, porri capitati folia cum sale & aceto: verbenaca supina, oleæ germina, papaueris corniculati folia & flores, sory vstum, lacteus tithymalli liquor, similitérque radix ari contrita.

Ad vlcera carne replenda.

Vlcera carne replent, butyrum,

A CLXXXIIII. Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀκρωτηρίοις δυσαλθῆ εἰς τάξιν ἄγεται καταπλασσόμενα, πρόπολις ἐπιπαττομένη, μύρτα σὺν οἴνῳ, σεραπιάδος ῥίζα καταπλασσομένη, σηπεδὼν καταπλασσομένη ξύλου, ἀρκτίου φύλλα καταπλασσόμενα, ἀσφοδέλου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ, ἀστραγάλου ῥίζα ὁμοίως, βαλλωτῆς

…lius.

B φύλλα ὁμοίως, βράθυος φύλλα ὁμοίως, κράμβης φύλλα μετὰ τήλεως ἀλεύρου καὶ ὄξους, λιβανωτίδος φύλλα καὶ ἡ πόα, μελισσόφυλλον ἐπιπλασσόμενον, καὶ πευκέδανον, χαμαίδρυς σὺν μέλιτι, περιστερεὼν ὁμοίως, σιδηρίτιδος τῆς Ἡρακλείας φύλλα σὺν μέλιτι.

CLXXXV. Σαπροκνημίοις δὲ ἴαται, C καππάρεως ῥίζα καταπλασσομένη, κενταύριον τὸ λεπτὸν λεῖον, ὀρόβινον σὺν μέλιτι, ὄρχεως ῥίζα σὺν μέλιτι, πευκεδάνου ῥίζα ὁμοίως, πίσσα ὑγρά, ποταμογείτων ὡσαύτως, σάκχαρον ἐν μοτῷ, σηπεδὼν ξύλων χνοώδης ξηρὰ σταφυλίνου ῥίζα ξηρὰ λεία σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ, καέντες ἐν ὀθονίῳ [illegible] D μέχρις ἀνθρακώσεως· σῦκα ξηρὰ μετὰ χαλκάνθου ἰὸς, λεπὶς, τερμίνθου, κηρός, ἴσα· συκῆς τῶν ἁπαλῶν κλάδων τὰ ἀποξύσματα ἑφθὰ σὺν ὕδατι μετ᾽ ἀλεύρου πυρίνου ἄχρις ἂν ἐμπλαστρώδη γένηται, ἐπιτιθέμενα ὡς σπληνίον. καὶ ἐώμενα ἐπὶ ἡμέρας γ΄. [illegible]

CLXXXVI. Καθαίρει δὲ ἕλκη, πράσιον μετὰ μέλιτος, κνίδης φύλλα μεθ᾽ ἁλῶν, ἀριστολοχία σὺν μέλιτι, γεντιανή, ἶρις σὺν μέλιτι, κολυμβάδες καταπλασθεῖσαι, ἐλελίσφακος λεῖος, ἐχίνου θαλασσίου κεκαυμένα ὄστρακα, ναρκίσσου ῥίζα σὺν ὀρόβῳ καὶ μέλιτι· ἢ νίτρου ἀφρὸν μέλιτι μίξας καῦσον ἐν χύτρᾳ καινῇ, καὶ μίξας ἶριν στοχασμῷ χρῶ· ἢ χάρτου κεκαυμένου < η΄. ἀρσενικοῦ F < δ΄. σὺν ῥοδίνῳ, ἢ μέλιτι, ἢ ξηρῷ.

CLXXXVII. Ἐσχάρας περιρρηγνῦσι τὰς ἀπὸ καύσεως ἐπιτιθέμενα, ἶρις, ὀρόβου φύλλα, ὄροβοι ἑφθοί, θέρμοι, ἀρνογλώσσου φύλλα καὶ ἄνηθον, πράσου κεφαλωτοῦ φύλλα μεθ᾽ ἁλῶν καὶ ὄξους, ἱερὰ βοτάνη, G θαλλεία, μήκωνος κερατίτιδος φύλλα καὶ ἄνθος, σῶρυ κεκαυμένον, τιθυμάλλου ὀπὸς, ἄρου ῥίζα λεία ὁμοίως.

θαλλεία vel θαλλία.

adde vt 4. de mat. med. c. 66.

CLXXXVIII. Πληροῖ δὲ τὰ ἕλκη, βού-

τυρον, κηρὸς καὶ ῥητίνη, ῥόδινον, βουνίου ῥίζα καὶ τὰ φύλλα, ἀριστολοχία καθ' ἑαυτὴν, καὶ σὺν ἴρεως καὶ πάνακος ῥίζα σὺν μέλιτι.

CLXXXIX. Στέλλει δὲ ἕλκη, ἄσβεστος, μάννα, λεπὶς, ἴσα· ἐχῖνος κεκαυμένος, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ καεῖσα, κεδρία, κηκὶς, κήρυκες κεκαυμένοι, λίθος σάπφειρος. μόλιβδος κεκαυμένος, σπόδιον, στυπτηρία, πᾶσα καεῖσα, σῶρυ, ὃ καὶ τὰ πλαδῶντα ἀποτήκει. σκόρδιον λεῖον. χαλκῖτις, χάλκανθος, μίσυ, διφρυγὲς, ὀθόνιον κεκαυμένον.

CXC. Πτερύγια δὲ θεραπεύει, ἀκακίας χύλισμα καταχριόμενον, ἀλόη ξηρὰ ἐπιπλασσομένη, ἰὸς διπλασίων μετὰ λιθαργύρου ἁπλῶς, πενταφύλλου ῥίζα καταπλασσομένη, τιθυμάλλου ὀπὸς ἐπιχριόμενος, γλυκύρριζα ξηρὰ ἐπιπασσομένη, ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, ῥίνισμα ἐλεφαντίνου ὀστέου ὁμοίως, πράσιον σὺν μέλιτι, στυπτηρία σὺν ὕδατι· σῦκα ξηρὰ μετὰ σιδίων ῥοιᾶς ἑφθὰ καὶ μέλιτος, χαλκίτιδος καὶ λεπίδος μιχθέντων καὶ ὡς ἔμπλαστρος ἐπιτιθέμενον ἢ στυπτηρίαν σχιστὴν, σανδαράχην, ἄσβεστον, διφρυγὲς, ἴσα μίξας καταπλάσσε. Ἀναξηραίνει δὲ τὰ πτερύγια λεπὶς Κυπρία λεία ἐπιπλασσομένη θαυμαστῶς.

CXCI. Παρωνυχίας θεραπεύει, λιβανωτὸς σὺν μέλιτι, μυρσίνη κεκαυμένη σὺν κηρωτῇ, ἢ τοῖς φύλλοις ὁμοίως καταπλασσε, ἢ σταφίδι μετὰ μάννης.

CXCII. Ἀναστομοῖ δὲ τὰ μύσαντα τῶν τετυλωμένων καὶ χρονίων ἑλκῶν, σκίλλης τὸ ἐντὸς σὺν μέλιτι.

CXCIII. Ῥαγάδας τὰς ἐν αἰδοίῳ ὠφελεῖ ῥητίνη φρυχθεῖσα σὺν ῥοδίνῳ λειωθεῖσα ἄχρι γλοιώδης, μιγνυμένης καὶ ᾠοῦ λεκύθου ὀπτῆς, κισσοῦ φύλλων ξηρῶν κεκαυμένων ἡ τέφρα τριβεῖσα ἐν ἐλαίῳ ἐν μολυβδῇ θυίᾳ. Ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τὸν δακτύλιον συρίγγων σὺν ἐρίῳ ἐντιθεμένη.

CXCIIII. Τὰ δὲ ἕλκη τὰ ἐν αἰδοίῳ θεραπεύει, βαλαύστιον καταπλασσόμενον, ἀλόη, πίτυος φλοιὸς σὺν λιβανωτῷ, ἀσπαλάθου ξύλα, ἀκακίας χύλισμα, ἢ ῥοᾶς ἀγρίας χυλός.

CXCV. Τὰ δὲ ἀλγήματα παύει, οἶνος

cera & resina, rosaceum vnguentum, bunij radix & folia, aristolochia per se & cum iride, panacis denique radix cum melle.

Excrescentes vlcerum carnes compescunt calx viua, manna & squama æris paribus mixta portionibus: erinaceus crematus, smaridis sale conditæ caput vstum, cedria, galla, buccina cremata, sapphirus lapis, plumbum vstum, spodium, aluminis omne genus vstum, sory, (quod & carnes humore nimio flauescentes absumit,) scordium tritum, chalcitis, chalcanthum, misy, diphryges, linteolum vstum. *Ad carnes in vlceribus excrescentes.*

Pterygiis medentur ista: acaciæ succus illitus, aloë sicca inspersa, ærugo dupla portione mixta cum lithargyro, quinquefolij radix imposita, tithymalli lacteus liquor illitus, glycyrrhizæ puluis inspersus, rubigo ferri cum aceto, similiter & scobs elephantini ossis, marrubium cum melle, alumen ex aqua: caricæ cum malicorio & melle coctæ, additis chalcitide & squama æris, ad emplastri compagem redactæ & impositæ. Aliud: alumen scissile, sandaracham, calcem viuam & diphryges æquis mixta portionibus adhibeto. Mirabiliter verò pterygia exiccat, æris squama Cypria trita & imposita. *Ad pterygia.*

Paronychias sanant, thus cum melle, & myrtus vsta cum cerato: huius eiusdem folia similiter adhibe, aut vuam passam cum manna. *Ad paronychias.*

Astricta labia callosorum diuturnorúmque vlcerum aperit, scillæ pars interna cum melle. *Ad aperienda callosa & diuturna vlcera.*

Rimis pudendorum confert resina cum rosaceo, frixa tritáque ad strigmentitiam crassitudinem, addito etiamnum oui luteo tosto. Iuuat & aridorum hederæ foliorum vstorum cinis cum oleo in mortario plumbeo tritus. Proficit idem & ad ani fistulas, cum lana inditus. *Ad rimas pudendorum.*

Vlcera pudendorũ sanant: balaustium impositum, aloë, pini cortex cum thure, aspalathi lignum, expressus acaciæ succus, mali denique Punici syluestris succus. *Ad vlcera pudendorum.*

Dolores autẽ pudendorũ sedat *Ad dolores pudendorum.*

vinum aquæ marinæ expers calens affusum, itémque fel caprinum perunctum.

Ad nomas pudendorum. Pudendi nomis seu depascentibus vlceribus confert, misy cum aceto infusum: necnon & ea quæ deinceps capite de nomis tradentur.

Ad vermes vlcerum. Vermes in vlceribus genitos eiicit plantago trita & inspersa, similitérque caprifici vsti cinis.

Ad carbunculos. Ad carbunculos. Tribuli folia virentia in sartagine frixa cum adipe suillo crudo terito, ac vbi priùs vlcus ipsum lenijueris, impónito. Carbunculis prætereа medétur hæc imposita: oleæ agrestis folia cum melle, fructus eiusdem frictus & cum melle tritus, semperuiuum per se, plantago similiter, loliacea farina cum raphano & sale, bryoniæ radix trita cum vino, similiter & ari radix, fimus suillus siccus adhibitus, fimus columbinus cum lini semine ac melle, aspalathus tritus & impositus, vua passa cum ruta & lasere, sabinæ folia trita cum melle, lupini costi tritique, nasturtium virens eiusdémque semen.

Carbunculos suppurantia rūpentiáque. Carbunculos verò ad suppurationem perducunt rumpúntque, iuglandis seu veteris seu etiam recentis nucleus, strobili pars interna eodem modo, coriandri folia cum vua passa, papaueris corniculati folia & flores, laserpitij liquor cum ruta nitro & melle, aut etiam per se: (sed insuper pars ita obtegenda est semperuiuo ve adhærescat.) eruum tritum cum vino, pix liquida cum vua passa & adipe, brassicæ deniq; folia trita ex aqua.

Ad nomas putridáque vlcera. Nomis putridisque vlceribus superuenientibus ista medentur: arseni cum & calx viua cum sandaracha & charta combusta, nitrum cum calce viua & fæce vini, aut aceto vel aqua, aluminis genus omne vstum cum duplo sale, sory vstum, squamæ æris pumicisque vsti pares portiones, sal quamplurimus pice liquida exceptus, aristolochiæ radix cum resina, plantago cataplasmatis instar imposita, loliacea farina cū raphano & sale, amygdala amara cū melle, vua passa cū ruta, galiopsis cū sale, oleæ germina cum

A ἀθάλασσος θερμὸς καταντλούμενος, καὶ χολὴ αἰγεία καταχριομένη.

Suspicabatur Moib legendum ἀθάλασσος: sed in vino ἀθαλάσσῳ minus est acrimoniæ, qui ratione conuenientius est.

CXCVI. Νομὰς δὲ τὰς ἐν αἰδοίοις ὠφελεῖ ἐγκλυζόμενον, μίσυ σὺν ὄξει, καὶ τὰ ἑξῆς ῥηθησόμενα ἐπὶ νομῶν.

CXCVII. Σκώληκας δὲ ἐκβάλλει τοὺς ἐπὶ τοῖς ἕλκεσι γεννωμένους, ἀρνόγλωσσον λεῖον καταπλασθέν, ἢ ἐρινέου κεκαυμένου τέφρα, καταπλασσόν.

καταπάσσον.

CXCVIII. Πρὸς ἄνθρακας. τριβόλου φύλλα χλωρά, καὶ τηγανισθέντα, καὶ στέαρ χοίρειον λειώσας ὠμόν, προκαταμαλάξας τὸ ἕλκος, ἐπιτίθει. Ἄνθρακας δὲ θεραπεύει καταπλασσόμενα, ἀγριελαίας φύλλα μετὰ μέλιτος, καὶ ὁ καρπὸς πεφρυγμένος λεῖος σὺν μέλιτι. ἀείζωον καθ᾽ ἑαυτό, ἀρνόγλωσσον ὁμοίως, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανίῳ καὶ ἁλσί, βρυωνίας ῥίζα λεία μετ᾽ οἴνου, ἄρου ῥίζα ὁμοίως, ὑὸς ἄφοδος ξηρὰ πλασθεῖσα, περιστερᾶς ἄφοδος μετὰ λινοσπέρμου καὶ μέλιτος, ἀσπάλαθος λεῖος καταπλασσόμενος, σταφὶς σὺν πηγάνῳ ἢ ὀπῷ, βράθυος φύλλα λεῖα σὺν μέλιτι, θέρμοι ἑφθοὶ λεῖοι, κάρδαμον χλωρὸν καὶ τὸ σπέρμα.

πηγανισθέντα.

Forte ἱμοῦ καὶ καταμαλάξας.

καθ᾽ ἑαυτό.

CXCIX. Πυοποιεῖ δὲ καὶ περιρρήσσει τοὺς ἄνθρακας, καρύου βασιλικοῦ παλαιοῦ καὶ προσφάτου τὸ ἐντός, στροβίλου τὸ ἐντὸς ὁμοίως, κορίου φύλλα μετὰ σταφίδος, μήκωνος κερατίτιδος φύλλα καὶ τὰ ἄνθη. ὀπὸς σιλφίου μετὰ πηγάνου καὶ νίτρου καὶ μέλιτος, ἢ καθ᾽ ἑαυτόν (δεῖ δὲ) αὐτόθεν ἀείζωον καταλαμβάνειν ὥστε προσμένειν, ὄροβος λεῖος σὺν οἴνῳ, πίσσα ὑγρὰ σὺν σταφίδι καὶ στέατι, κράμβης φύλλα λεῖα σὺν ὕδατι.

νίτρου, de mat. lib. 3.

CC. Τὰς δὲ ἐπιγινομένας νομὰς καὶ σηπεδόνας θεραπεύει, ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος μετὰ σανδαράχης καὶ χάρτου κεκαυμένου. νίτρον σὺν ἀσβέστῳ καὶ τρυγί, ἢ ὄξει, ἢ ὕδατι. στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη σὺν διπλασίοσιν ἁλσίν, σῶρυ κεκαυμένον, λεπὶς καὶ κίσσηρις κεκαυμένη ἴσα, ἅλες ὡς ὅτι πλεῖστοι ἀναληφθέντες πίσσῃ ὑγρᾷ, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν ῥητίνῃ, ἀρνόγλωσσον καταπλασθέν, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανίῳ καὶ ἁλσίν, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν μέλιτι, σταφὶς μετὰ πηγάνου, γαλιόψις μεθ᾽ ἁλῶν, θαλλία σὺν μέ-

γάλιον ἢ γαλεόψις legēdū conuenit Moibanus.

λιτι, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ κεκαυμένη, ἰὸς σὺν μίσυ κεκαυμένῳ, κονία καὶ ὄξει σβεσθεῖσα, κήρυκες κεκαυμένοι· κυπρέου ἄνθη καέντα καθ' ἑαυτά, καὶ σὺν μέλιτι καταπλασθέντα· ἢ κυπάρισσος καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν ἀλφίτῳ, μόλιβδος κεκαυμένος λεῖος, λεπὶς σιδήρου σὺν ἐλαίῳ, ἄρου φύλλα καταπλασσόμενα, σεῦτλον ἑφθὸν καταπλασσόμενον. περιστερεὼν σὺν μέλιτι, τιθυμάλλου ὀπὸς, χαλκὸς κεκαυμένος, φακὸς κεκαυμένος, φακὸς ἑφθὸς σὺν σιδίοις, θαλία σὺν ἅλμῃ καὶ μετ' ἁλὸς λεία, ἢ σιδία καὶ ἅλες. Καταντλεῖ δὲ ἀφεψήματι σχίνου, σχίνου, κυπαρίσσου, μυρσίνης, γάρῳ τῷ ἐκ σιλούρων ἢ ἰχθύων.

CCI. Γαγγραίνας δὲ περιχαράσσει, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανίῳ καὶ ἁλσὶ καταπλασσόμενον, βράθυος φύλλα, σταφὶς σὺν ῥαφανίου φλοιῷ, ἢ ῥαφανίου φλοιὸς σὺν μέλιτι, κάρυον βασιλικὸν παλαιὸν τὸ ἐντὸς, κύτινοι ἑφθοὶ μετὰ σιδίων, λίθος ὀστρακίτης σὺν μέλιτι, *μυρσίνης φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνῳ λεῖα μετὰ μέλιτος, ὄροβος σὺν μέλιτι· ῥαφάνου σπέρμα μετ' ὄξους καταπλασθὲν τὰς ἐσχάρας ἄχρι ὀστέου ῥήσσει· πράσιον σὺν μέλιτι, ὃ καὶ ἀνακαθαίρει· τιθυμάλλου ὀπὸς, ὃν καταχαράσσας ἐντίθεις ταῖς διαιρέσεσι· ἢ ὀπὸς σιλφίου ὁμοίως. καταντλεῖ δὲ θέρμων ἀποζέματι συνεχῶς, ἢ οὔρῳ ἀνθρωπείῳ, ἢ ὄξει.

CCII. Τὰ δὲ τεθηριωμένα ἕλκη ἰδίως στέλλει, χαμαιλέων λεῖος, ὤχρα Ἀττικὴ κεκαυμένη. ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος ἴσα πλυθέντα σὺν ὕδατι ὁμοίως ἐπὶ ἡμέρας λ'. ἀποχεομένου τοῦ ἐπιπάγου καθ' ἡμέραν.

CCIII. Πονηρευόμενα ἕλκη καὶ σκληρίας κακοήθεις θεραπεύει, βαλάνων δρυΐνων σὰρξ λεία σὺν ἀξουγγίῳ ἐπιτιθεῖσα· δρακοντίου ῥίζης χυλὸς, [καὶ πρὸς τὰ ἡλκωμένα,] καὶ ἡ ῥίζα ἐπιπλασθεῖσα· ἄρου ῥίζης ὁμοίως, γαλλίου φύλλα καὶ χυλὸς σὺν ὄξει, βρυωνίας λευκῆς καὶ δρακοντίου ῥίζα σὺν μέλιτι, ἐρέβινθοι ἢ ὄροβοι σὺν μέλιτι. ἰξὸς σὺν λιβανωτῷ, καρκίνων ποταμίων ἡ τέφρα σὺν μέλιτι, κισσὸς λεῖος καταπλασσόμενος· Ἄσιος λίθος, ἢ τὸ ἄνθος αὐτοῦ καταπλασσόμενον, ἐπουλοῖ· σὺν μέλιτι δὲ, ἀποκαθαίρει, καὶ ὄνυξ δὲ ὁ ἐκ τῆς πορφύρας καλουμένης τῆς

Conclusa Moibanus omittit.

Forte, καταπλασσόμενος & sic deinceps ad finem usque capitis.

A melle, smaridis salitę caput vstum, ærugo cum misy vsto, calx vsta & aceto extincta, buccina vsta, cypri flores cremati per se & cum melle impositi, cupressus per se & cum polenta, plumbum vstum tritum, squama ferri cum oleo, ari folia cataplasmatis instar imposita, itidémque beta cocta, verbenaca re-
B cta cum melle, tithymalli lacteus liquor, æs vstum: lens vsta, eadem cum malicorio: oleæ tenellum germen cum muria, & cum sale tritum: malicorium cum sale. Perfunde autem decocto lentisci aut cupressi vel myrti, aut garo è siluris aliisve piscibus.

Ad gangrænas.

C Gangrænas emarginant, loliacea farina cum raphano & sale imposita, sabinæ folia, vua passa cum raphani cortice, aut raphani cortex cum melle, iuglandis vetustæ nucleus, cytini cocti cum malicorio, lapis ostracites cum melle, myrti folia in vino cocta trita cum melle, eruum cum melle, raphani semẽ cum aceto adhibitum, (quod
D crustas etiam ad os vsque rumpit,) marrubium cum melle: (hoc etiam expurgat:) tithymalli lacteus liquor, quem scalpello factis inter scarificandum vulneribus indi par est: laserpitij liquor, qui eodem etiã modo vsurpabitur. Frequenter autem perfunde lupinorum decocto aut vrina humana vel aceto.

Ad fera vlcera.

E Efferata vlcera priuatim inhibent, chamæleon tritus & ochra Attica vsta: similiter & arsenicũ & calx viua, si ęquis portionib. ex aqua lauẽtur diebus triginta, effuso quotidie quod in summo concreuerit.

Ad maligna vlcera.

Fraudulentis vlceribus duritiisque malignis medentur ista: glan-
F dium quernarum caro trita, imposita cum axungia: dracunculi radicis succus, ipsáque radix per se imposita: similiter & ari radicis succus, ipsáque radix: galiopsis folia & succus cum aceto, bryonię albę & dracunculi radix cum melle, cicer aut eruum cum melle, viscum cũ thure, cancrorũ fluuiatilium cinis cum
G melle, hedera trita & cataplasmatis instar imposita: Asius lapis aut eiusdẽ flos inspersus ad cicatricem deducit, & cũ melle expurgat. Sed & onyx, seu tegumẽtum, purpurarũ

inspersus, maligna vlcera perducit ad cicatricé: tritici sylvestris, quod chelidonium minus appellatur, radix sicca & inspersa, itidémque philetærij radix: verbenaca recta cum melle, denique fotus frequés è lupinorum decocto.

Ad phagedænas. Ad phagedænas faciunt quidem quęcunque ad maligna fraudulentáque vlcera modò cóscripta sunt, sed & ista conueniunt: asphodeli radix cum oleo cocta & in modum cataplasmatis imposita, vrticæ folia cum sale: sal cum melle & polenta in linteolo crematum, vsque dum in carbones redigatur: bryoniæ tam albæ quàm nigræ caules & folia cum sale adhibita, fici folia trita in vino, isatis agrestis & domesticæ folia, nasturtium cum melle. Repurgant verò Asius lapis cum cerato, rhoïs coriarij folia cum melle, pastinacæ sylvestris radix sicca adhibita, aluminis genus quoduis vstum cum galla & aceti fæce: proficit & acetum frequenter affusum.

Ad elephantiasin. Elephanticos iuuat plantago cum melle partibus tumentibus imposita, similiter & verbenaca supina: prodest & sylvestris capræ aut hirci fel illitum: lac schiston in potu sumptum multùm iuuat elephanticos: sic & calamintha in cibis sumpta, eiusdémve succus epotus, lactis sero superbibito: cedria in eclegmate sumpta. Mirè verò proficit adeps equinus, tumidis partibus illitus. In principio autem cùm primùm sese patefacit Elephas, hominem in balneo triduo lauato, & in balnei exitu eius lumbos ac genas sale ac nitro valenter cófricato. Triduo exacto in promptu sit oleum è semine peponum, quo similiter ipsum affrices atque perfundas.

Ad pedum rimas. Rimis pedum hæc indita medentur: scillæ medulla in oleo feruefacta tritáque cum resina terebinthina, cácri fluuiatiles vsti triti cum melle, polypodij radix cataplasmatis instar imposita, cornu caprinum vstum seuóque caprino exceptum. Aut, mellis librá vnam, olei & ceræ simul liquatorum sana támdé, lithargyri vncias quatuor

A κακοήθη ἕλκη καταπλασσόμενος. πυροῦ ἀγρίου τοῦ χελιδονίου λεγομένης ῥίζα ξηρὰ καταπλασσομένη. φιλεταιρείου ῥίζα καταπλασσομένη. περιστέρεον σὺν μέλιτι. θέρμων ἀπόζεμα συνεχῶς καταντλούμενον.

CCIIII. Πρὸς δὲ φαγεδαίνας, ποιεῖ μὲν ὅσα καὶ πρὸς κακοήθη καὶ πονηρευόμενα B ἕλκη ἀναγέγραπται· ἁρμόζει δὲ καὶ ταῦτα· ἀσφοδέλου ῥίζα μετ᾽ ἐλαίου ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, κνίδης φύλλα μεθ᾽ ἁλῶν, ἅλες σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ καέντες ἐν ὀθονίῳ μέχρις ἀνθρακωθῶσι, βρυωνίας λευκῆς καὶ μελαίνης φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ μεθ᾽ ἁλῶν καταπλασσόμενα, συκῆς φύλλα λεῖα C ἐν οἴνῳ, ἰσάτιδος φύλλα ἀγρίας καὶ ἡμέρου. κάρδαμον σὺν μέλιτι. Ἀνακαθαίρει δὲ Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς φύλλα σὺν μέλιτι, σταφυλίνου ἀγρίου ῥίζα ξηρὰ καταπλασθεῖσα, στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη μετὰ κηκίδος καὶ τρυγὸς ὄξους· ποιεῖ δὲ καὶ ὄξος συνεχῶς καταντλούμενον.

D CCV. Ἐλεφαντιάσεις δὲ ὠφελεῖ ἀρνόγλωσσον καὶ μέλι ἐπὶ τῶν ἐξοιδούντων μερῶν, ἱερὰ βοτάνη ὁμοίως· χολὴ ἀγρίας αἰγὸς ἢ τράγου καταχρισθεῖσα ὠφελεῖ· καὶ γάλα σχιστὸν καταπινόμενον, ἱκανῶς τοὺς ἐλεφαντιῶντας ὠφελεῖ· καὶ καλαμίνθη ἐσθιομένη, ἢ ὁ χυλὸς αὐτῆς πινόμενος, ὀῤῥοῦ E γαλακτίου ἐπιπινομένου· καὶ κεδρία ἐκλειχομένη ποιεῖ δὲ θαυμαστῶς ἵππειον στέαρ ἐπιχριόμενον τοῖς οἰδηκόσι μέρεσι. Ἐν ἀρχῇ δὲ ὅτε δειχθῇ κελεφός, ποίησον οὕτως· λοῦσον αὐτὸν εἰς λουτρὸν ἡμέρας γ΄. καὶ καθὼς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ λουτροῦ, τρίβε τοὺς ὀσφύας αὐτοῦ καὶ τὰς ... ἅλας νιτρὸν εὐ- F τόνως. καὶ μετὰ τὰς γ΄. ἡμέρας ἔχε ἕτοιμον ἔλαιον ἀπὸ πεπονίου σπέρματος, καὶ χρῖε τρίβε ὁμοίως, καὶ ἐγχυμάτιζε.

ἐλέφας. *ὀσφύς.* *Forte, αἱ σιαγόνες, aut potius ἅλας ἢ νίτρῳ.*

CCVI. Ῥαγάδας δὲ τὰς ἐν ποσὶ θεραπεύει ἐντιθέμενα· σκίλλης τὸ ἐντὸς σὺν ἐλαίῳ ζεσθὲν, καὶ ῥητίνῃ τερμινθίνῃ συλλεανθέν. καρκίνοι ποτάμιοι καέντες λεῖοι σὺν μέ- G λιτι, πολυποδίου ῥίζα καταπλασσομένη, κέρας αἴγειον κεκαυμένον ἀναληφθὲν στέατι αἰγείῳ· ἢ μέλιτος λίτρα, κηρὸς καὶ ἔλαιον συντακέντα ἴσα, λιθαργύρου ὀγ. δ΄. ἑψη-

θέντα ἕως ἐμπλάστρου γένηται. δεῖ δὲ προκαθαίρειν τοὺς τύλους, καὶ χρῆσθαι τοῖς φαρμάκοις.

CCVII. Σύριγγας δὲ ἐκτήκει καὶ καθαίρει ἰοῦ < ιβ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος < β'. κολλυριοποιηθέντα καὶ ἐντιθέντα τῇ σύριγγι μετ' ὄξους ἢ ὕδατος, ἀμόργη ἑψημένη ἐγκλυζομένη, ἴρεως ῥίζης ἀπόζεμα ἐγκλυζόμενον καὶ πρὸς κόλπους ποιεῖ. ἄρου ῥίζα: ἅλιμος ἐντιθέμενος. καὶ ἡ ῥίζα δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ φύλλα ὡς κολλύρια ἀναπλασσόμενα. ποιεῖ δὲ καὶ πρασίου ῥαβδίον ἁπαλὸν ἐντιθέμενον, κοτυληδὼν μετὰ μυελοῦ ἐλαφείου ἐντιθεῖσα, γεντιανῆς χύλισμα, διψάκου ῥίζα χυλωθεῖσα καὶ ἐντιθεῖσα, τιθυμάλλου ὀπός, χαλκῖτις κεκαυμένη ἀναληφθεῖσα ἀμμωνιακῷ ὡς κολλύριον, ἑλλέβορος μέλας ἐντεθεὶς καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξαιρεθείς. κυπαρίσσου σφαιρία λεῖα μετὰ σύκου λείου ἐγκλυζόμενα σὺν ὄξει, ὤχρα ὁμοίως μετ' ὀλίγου κραματίου καὶ μέλιτος ἐγκλυζομένη, σῶρυ ὠμὸν ἢ κεκαυμένον, καὶ ὀμφάκιον ἐγκλυζόμενον, πενταφύλλου φύλλα σὺν ἁλὶ καὶ μέλιτι, κονία συκίνη ἐγκλυζομένη, τηλεφίου φύλλα ἐμπλασσόμενα λεῖα, σφονδυλίου ῥίζα ξυσθεῖσα καὶ ἐντεθεῖσα. δεῖ δὲ προανατέμνειν τὰς σύριγγας σπογγίῳ ἢ παπύρῳ ἐσκελετευμένῳ, καὶ οὕτω χρῆσθαι τοῖς προειρημένοις.

In vino cocta & imposita, Plin. lib. 27.

Morb. ἐμπλασσόμενα, legendum suspicatur.

CCVIII. Αἱμορραγίας δὲ ἵστησι τὰς ἐκ τῶν τραυμάτων, αἰθιοπίδος ῥίζα λεία καταπλασθεῖσα σὺν ὄξει, λυσιμάχειος πόα ὁμοίως, ἀλόη λεία καταπλασθεῖσα, φλοιὸς ἀμπέλου λεῖος καὶ τὰ φύλλα ξηρὰ λεῖα, ἀμύγδαλα, ἀνδρόσαιμον ἐπιπλασθέν, ἀπαρίνης φύλλα ὁμοίως, ἀφόδευμα τῆς αἰγός, ἢ ἵππου, ἢ ὄνου ἄκαυστος ὡς ἄλφιτα ἐπιπλασσόμενος, μετὰ τῶν ὄξει βραχέντων καὶ ἐπιπλασθέντων. ποιοῦσι δὲ κεκαυμένοι καθ' ἑαυτοὺς καὶ ὄξει ἀναληφθέντες. ἀρνόγλωσσον λεῖον, ἀράχνης ὕφος.

CCIX. Τὰς ῥήξεις τὰς ἐπιπολαίους ἵστησιν ἀστραγάλου ῥίζα καταπλασθεῖσα, ἄσφαλτος ξηρά, Ἀχιλλείου τῆς σιδηρίτιδος φύλλα καταπλασσόμενα, βατράχων καέντων ἡ τέφρα καταπασσομένη, ὀθονίου καέν-

A coquito ad emplastri consistentiam. Sed callos priùs repurgare oportet, sícque medicamentis vti.

Ad fistulas.

Fistularum callos excedunt easdémque purgant quæ sequuntur: Æruginis drach. xij. ammoniaci thymiamatis drach. ij. conformatæ in collyrium, inditæq; fistulis cum B aceto vel aqua: amurca decocta & infusa: iridis radicis decoctum infusum etiam ad sinus proficit, ari radix, halimus immissus, quin & eiusdem radix foliáque in collyria conformata. Facit & tenellum marrubij virgultum inditum, vmbilicus Veneris cum medulla ceruina impositus, expressus è gentiana succus, dipsaci radix in succum C soluta inditáque, liquor tithymalli lacteus, chalcitis vsta ammoniaco excepta in modum collyrij: veratrum nigrum immissum & post triduum exemptum, cupressi pilulæ tritæ cum ficu trita infusę ex aceto, ochra simili modo cum pauco vino diluto ac melle infusa, sory cru- D dum vstúmve, omphacium infusum etiam carne explet: quinquefolij folia cum sale & melle, lixiuium ficulneum infusum, telephij folia trita illita, spondylij radix circumrasa & indita: sed prius laxandæ aperiendæque fistulæ spongia aut papyro exiccata, túmque vtendum antedictis.

Ad hæmorrhagias ex vulneribus.

E Profluentem è vulneribus sanguinem sistunt hæc: æthiopidis radix trita imposita cum aceto, lysimachia herba simili modo, aloë trita inspersa, vitis cortex tritus, & eiusdem folia sicca tritáque, amygdala, androsæmon impositū, similiter & aparines folia: fimus F capræ aut equi vel asini citra vstionem instar polentæ impositus, linamentis ex aceto madentibus superimpositis: faciunt & iidem fimi vsti per se & aceto excepti, plantago trita, aranei tela.

Ad sanguinis per summam cutem eruptiones.

Sanguinis per summam cutem eruptiones inhibent, astragali radix G more cataplasmatum imposita, bitumen aridum, Achilleæ sideritidis folia imposita, ranarum vstarum cinis inspersus, lintei cremati

eius, aut diphrygis ad eundem modum inspersus, tenellum oleæ germen tritum, similitérque saluia, sulphur viuum, Idæa radix, ferri rubigo & squama, isatis tum agrestis tum satiuæ folia, cadmia trita, galla trita, cyperus, cupressi pilulæ cum aceto, thus, eiusdem manna, lichen petris innascens, myrtus tum virens tum sicca, quinquefolij radix, quoduis genus aluminis, & liquidum quidem vstum: spongia rara imbuta pice, deindéque vsta, trita & inspersa.

Ad hæmorrhagias è naribus.

Profluentem è naribus sanguinem suppriment ista: iuncus acutus tritus naribus inditus, vrticæ foliorum succus linamentis exceptus & inditus: ac ipsa quoque folia trita fronti adhibita, chalcitis, chalcanthum vstum, flos phlei seu stœbes vstus pulueratúsque & in nares immissus, similitérque verbascum quo ad lucernarum ellychnia, vtuntur, & saluiæ folia trita, bulbi triti frontique cataplasmatis instar impositi cum porri succo vel aceto: stercus asininum simili modo, gypsum ex aqua aut oui candido toti capiti pilis nudato frontique inductum, equiseti succus aut clymeni linamento exceptus: cochlearum caro ex aceto trita, eædem integræ cum suis testis tusæ & cataplasmatis modo toti fronti naribúsq; impositæ, cuminum tritum cum aceto inditum, ferulæ medulla cum aceto, ruta trita indita, cepa decorticata siccáque indita, coagulum tritum & illitum. Cohibetur & sanguinis è naribus profluuium, si cera mollissima aures diligenter obthurentur, occipitio cucurbitulæ adhibeantur & præputiũ filo deligetur. Vtiliter etiam frigida in aurem instillatur. Aiunt & cohiberi sanguinis è naribus eruptiones, si mororũ flos clausus nec dum apertus, priusquã decidat, folliculo ex aluta illigetur & è collo suspendatur: sed eum florem sumi oportet, qui primùm ea æstate inuentus conspectúsque fuerit.

Ad grumos sanguinis in imo corpore concretos.

Dissoluũt verò sanguinis ex vulneribus grumos in imo, seu in ventre, seu in vesica concretos: lixiuiũ ficulneum ex aqua bibitum, thymbra aut thymus in oxycrato, elichrysi decoctum in vino mulso: laserpitij denique liquor tritus, ex posca aquáve potus.

A τος ὁμοίως, ἢ διφρυγοῦς καταπλασθέντος, θαλλία λεία, ἐλελίσφακον ὁμοίως. θεῖον ἄπυρον, Ἰδαία ῥίζα, ἰὸς σιδήρου καὶ λεπίς, ἰσάτεως φύλλα ἀγρίας καὶ ἡμέρου, καδμία λεία, κηκὶς λεία, κύπερος, κυπαρίσσου σφαιρία σὺν ὄξει, λίβανος, μάννα, λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, μυρσίνη ξηρὰ καὶ ὑγρά, πεν- B ταφύλλου ῥίζα· στυπτηρία πᾶσα, ἡ δ' ὑγρὰ κεκαυμένη· καὶ σπόγγος ἀραιὸς πίσσῃ βραχεὶς καὶ καεὶς λεῖος καταπασσόμενος.

κυτινοῦ.

Forte κύπειρος.

CCX. Τὰς δὲ ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας στέλλει, ὀξύσχοινος ἐντιθεμένη λεία, κνίδης φύλλων χυλὸς ἐν μοτοῖς ἐντιθέμενος, καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα λεῖα κατὰ τοῦ μετώπου ἐπιτι- C θέμενα, χαλκῖτις, χάλκανθον κεκαυμένον, ἢ ἀνθήλη κεκαυμένη ξηρά, ἐν μοτοῖς ἐντιθεμένη ὁμοίως, φλόμος ὁ εἰς τὰ ἐλλύχνια, καὶ ἐλελισφάκου φύλλα λεῖα, βολβοὶ λεῖοι κατὰ τοῦ μετώπου καταπλασσόμενοι ἐν πράσου χυλῷ ἢ ὄξει, ὄνου ὁμοίως, γύψος σὺν ὕδατι, ἢ ᾠοῦ τὸ λευκὸν καταχρισθὲν καθ' ὅλης τῆς κε- D φαλῆς ψιλωθείσης καὶ μετώπου. ἱππουρίδος χυλός, ἢ περικλυμένου σὺν μοτῷ ἀναληφθείς· κοχλίου σὰρξ ἐν ὄξει, καὶ ὅλοι κοπέντες σὺν τῷ ὀστράκῳ καταπλασσόμενοι καθ' ὅλου τοῦ μετώπου ἢ τοῦ μυκτῆρος, κύμινον σὺν ὄξει ἐντιθέμενον λεῖον, νάρθηκος τὸ μέσον σὺν ὄξει, πήγανον ἐντεθὲν λεῖον, κρόμμυον E λεπισθὲν καὶ ἐντεθὲν ξηρόν, πιτύα λειωθεῖσα καὶ ἐμπλασθεῖσα· ἐπέχει καὶ τὰ ὦτα κηρῷ ἁπαλωτάτῳ ἐμπλασσόμενα ἐπιμελῶς, καὶ τῷ ἐν ἰνίῳ ἑλκύσασθαι αὐτούς, καὶ ἡ πόσθη ἀποδεδεμένη ῥάμματι. ἐνστάζεται δὲ ὠφελίμως καὶ εἰς τὸ οὖς ὕδωρ ψυχρόν. φασὶ δὲ ἐπέχεσθαι τὰς ἐκ μυκτήρων F αἱμορραγίας, μόρων ἄνθους μεμυκότος πρὸ τοῦ πεσεῖν ἐνδεθέντος κύστει καὶ περιαπτομένου τραχήλῳ. δεῖ δὲ λαμβάνειν τὸ πρῶτον ἐν ἐκείνῳ τῷ θέρει εὑρεθὲν ἢ ὀφθέν.

Huiusce loco semen desiderat Paul. lib. 4 cap. 53.

ὁμοίως forte ad βολβοὺς, quod sequitur, referri debet.

κλυμένου, Marbanus.

τὸ ἰσχάδιον, pars lanuginosa. Aëtius.

Forte, κυστιδι, vel potius, κυστει.

CCXI. Διαχεῖ δὲ θρόμβους τοὺς ἐκ τραυμάτων ἐν βάθει γινομένους, ἢ κοιλίᾳ, ἢ κύστει· κονία συκίνη μεθ' ὕδατος ποθεῖσα, θύμ- G βρα ἢ θύμος ἐν ὀξυκράτῳ, ἑλιχρύσου ἀπόζεμα ἐν οἰνομέλιτι, ἢ ὀπὸς σιλφίου λεῖος σὺν ὀξυκράτῳ ἢ ὕδατι πινόμενος.

Τῶν περὶ τὴν ἕδραν παθῶν βοηθήματα. A

Sedis affectuum remedia.

CCXII. Ἐφίστησι δὲ πλεονάζουσας αἱμορροΐδας· ἀλόη καταπλασσομένη, λεπὶς σιδήρου, λιβανωτίδος φύλλα, λίθος Ἀραβικός. (ἔστι δ᾽ ὅμοιος ἐλέφαντι.) μόλιβδος κεκαυμένος, ὀξυκράτου ἀπόβρεγμα, καὶ τῶν λοιπῶν στυμμάτων. Ἐπέχει δ᾽ αἱμορροΐδας παραχρῆμα· ἀκακίας κιρρᾶς < .δ´. μολυβδαίνης < .δ´. τραγακάνθης < .β´. καθ᾽ ἓν λειώσας ἕκαστον, εἶτα μίξας καὶ διαλύσας ὕδατι ἔμπλασον εἰς μοτὸν ἢ ἔριον, καὶ ἐπιτίθει. B Προσκλύσματι δὲ χρῶ, χαλκάνθου, ἢ κηκῖδι καὶ στυπτηρίᾳ, ἴσοις λείοις, διειμένοις θερμῷ ὀξυκράτῳ* καὶ ὕδατι, καὶ προσκλυζομένοις. C

CCXIII. Ἀναστομοῖ δ᾽ αἱμορροΐδας· μυττωτὸν ἐσθιόμενον, ἀμαράκινον ἢ ἴρινον περιχριόμενον. ἐρεθίζει αὐτὰς καὶ χολὴ βοεία ὡς βάλανος προστεθεῖσα· καὶ πρὸ τῆς χειρουργίας δὲ περιχρισθεῖσα, *κατέχει καὶ οὐκ ἐᾷ ἐκπέπτεσθαι αὐτάς. ὁμοίως κυκλαμίνου χυλός. D

CCXIIII. Αἱμορροΐδας αἴρει θαυμαστῶς τοῦτο· κωνείου ξηροῦ < .β´. ὑοσκυάμου χυλίσματος < .δ´. στυπτηρίας σχιστῆς < .β´. χαλκάνθου κεκαυμένου < .β´. σινώπιδος < .α´. ψιμμυθίου < α´. κηρωτῇ ῥοδίνῃ E ἀναληφθέντα καὶ ἐπιτεθέντα. ῥόας ὀξείας *λεπὶς λεία σὺν ὄξει ἐπιπλασθεῖσα· αἱ δὲ ἐνδοτέρω οὖσαι, ὡς μάζιον ποιήσας ἐντίθει. ποιεῖ δὲ καὶ τοῦτο θαυμαστῶς· σανδαράχης < .η´. ἀρσενικοῦ. χρ. < .η´. ἐπιχρίσεις παρεσκευασμένῳ, ἀπονεκροῦν ἀποπίπτει ἐν ἡμιωρίῳ, ἀποξηραινόμενον αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς F βάσεως ἀποκυλιομένων. *αὐτὰς δὲ ταύτῃ κύκλῳ χρίεται κηρωτῇ. γίνεται δὲ ἐν ἡλίῳ ἢ παρὰ πυρί.

CCXV. Φλεγμονὰς δὲ τὰς τοῦ δακτυλίου ὠφελεῖ· ἄρτος ἐκ μελικράτου καταπλασσόμενος, σόγχου χυλὸς ἐν ἐρίῳ προστεθείς, μαλάχη ἑφθὴ καὶ ὠμὴ καταπλασσομένη, ἀλθαίας ῥίζα ἣν Ῥωμαῖοι ἐβίσκον καλοῦσιν ἐν μελικράτῳ ἑφθὴ ὁμοίως, ἀμαράκινον περιχριόμενον, μελίλωτον σὺν G

Hæmorrhoidum abundantiam sistunt, aloë imposita, squama ferri, libanotidis folia, lapis Arabicus, qui quidem ebori similis est, plumbum vstum, fotus è posca cæterisque spissamentis. Hoc verò statim cohibet hæmorrhoidas: Acaciæ fuluæ, plumbaginis, an. drach. iiij. tragacanthæ drach. ij. seorsim tritas misceto & aqua irrigato, tandémque linamento aut lanæ illinito atque imponito. Proluito autem chalcanthi aut gallę & aluminis æquis partibus tritis, dilutisque calido oxycrato & aqua. *Ad hæmorrhoidas cohibendas.*

Hæmorrhoidas autem aperiűt, intritum ex allio, quod myttotum vocant, in cibis sumptum, & amaracinum aut irinum circumlitum. Prouocat & ipsas fel bubulum, glandis instar subditum: quin & ante chirurgicã operationem circűlitű, eas cohibet, nec sinit inuerti. Idẽ præstat & cyclamini succus. *Ad easdem aperiendas.*

Hæmorrhoides mirabiliter hoc tolluntur remedio: Cicutæ aridæ drach. ij. succi hyoscyamo expressi drach. iiij. aluminis scissilis, chalcanthi vsti, an. drach. ij rubricæ Sinopicæ & cerussæ, an. drach. j. cerato rosaceo excipiantur & imponãtur. Aliud: Mali Punici acidi cortex tritus cum aceto imponatur. Quòd si delitescant interiùs hæmorrhoides, ex eodem medicamento cõformatam massulam indito. Præclarè facit & hoc: sandarachæ, auripigmenti, an. drach. viij. his lixiuio stillatitio dilutis ægrum priùs aptè compositum locatúmque oblinito. Sic intra semihoram hęmorrhois arefacta & à radice sua quasi deuoluta deperit excidítque. Interim verò circa hęmorrhoida in orbem ceratum illinatur, fiátque id in sole vel ad ignem. *Ad easdem tollendas.*

Sedis inflammationibus ista cõferunt: panis ex melicrato impositus, sonchi succus in vellere appositus, malua seu cocta seu cruda adhibita, similiter & althææ, quam hibiscum Latini vocant, radix in melicrato decocta, amaracinum circumlitum, melilotus cum œsy- *Ad sedis inflammationes.*

Moib. ὃ videtur legisse.

[illegible] Moib.

Orib. 4. lib. ad Eunap. cap. 95. partem aluminis scissilis quáttuor adiicit.

[illegible] Moib.

[illegible] Moib.

po & butyro, laserpitium cum aceto, magydaris cocta, pix liquida cum æquali ceræ portione, rubigo ferri cum cerato.

Ad sedis dolores. Doloribus sedis subueniunt, peucedani liquor illitus, myrrha cum melle, senecionis flos cum vino albo, hederæ flos eodem modo, helxine denique per se & cum pane.

Ad reprimenda condylomata. Condylomata verò reprimunt, oleæ flores ex aqua impositi, aloë cum dulci vino peruncta, ballotes folia imposita, rubi folia & succus illitus atque cum cerato rosaceo impositus, quinquefolij radix adhibita, cypri folia eodem modo: similiter & cupressi folia cum polenta, & ex eorundem decocto fotus: libanotidis folia simili modo: melilotus cum vino dulci coctus, ammixto oui vitello: melilotus & flos iunci odorati cum butyro, aut lini semine, aut seride aut fœnogræco, aut capitibus papaueris: cotonea mala cocta cum pane aut polenta, myrti folia vsta cum cerato, lycium confricatú, amurca decocta simili modo, fomentum è muria. Illinitur & spuma quæ efferuescenti melli supernatat. Confert & melilotus aut iuncus odoratus cum butyro subactus, itémque plantaginis folia cum sale imposita, lanæ succidæ crematæ & exceptæ rosaceo & adipe anserino, imposita denique propolis priùs emollita.

Ad eadem tollenda, vt & ficus. Condylomata ficósque auferunt, arsenicum illitum, bulbi in calidis cineribus torrefacti tritique, & cum vstis mænarum capitibus impositi, calx viua & fæx visco exceptæ spleniique modo impositæ.

Ad prægrandes ficus. Tollunt & ista prægrandes ficos: suffitus è thure sex diebus adhibitus, rubigo ferri cum dulci vino illita, anethi seminis vsti cinis inspersus, atramentum sutorium & malicoria ex aceto trita: alumen liquidum aut scissile vstum, itidem ex aceto tritú: melanteria cum sale, alumen denique liquidum cum pane, vino & apio.

A ὑσσώπῳ καὶ βουτύρῳ, σίλφιον σὺν ὄξει, καὶ μάγυδαρις ἑψηθὲν, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ ἴσα, σιδήρου ἰὸς σὺν κηρωτῇ. *οἰσύπου potiùs, vt & cap. 220. Morb.* *μαγύδαρις ἑψ. Morb.*

CCXVI. Τὰ δὲ ἀλγήματα ὠφελεῖ τὰ κατὰ ἕδραν ὀπὸς πευκεδάνου ἐπιχριόμενος, σμύρνα σὺν μέλιτι, ἠριγέροντος ἄνθος σὺν οἴνῳ λευκῷ, κισσοῦ ἄνθος ὁμοίως, ἑλξίνη καθ᾽ ἑαυτὴν καὶ B σὺν ἄρτῳ.

CCXVII. Τὰ δὲ κονδυλώματα στέλλει, ἐλαίας ἄνθη μεθ᾽ ὕδατος καταπλασσόμενα, ἀλόη σὺν γλυκεῖ καταχριομένη, βαλλωτῆς φύλλα καταπλασθέντα, βάτου φύλλα καὶ ὁ χυλὸς καταχριόμενος, καὶ σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ ἐπιτιθέμενος· πεν- C ταφύλλου ῥίζα καταπλασθεῖσα, κύπρου φύλλα ὁμοίως· κυπαρίσσου φύλλα ὁμοίως σὺν ἀλφίτῳ, καὶ τὸ ἀφέψημα τὸ δὲ αὐτοῦ πυρία· λιβανωτίδος φύλλα ὁμοίως· μελίλωτον σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἑψηθὲν, μιγνύσης αὐτῷ λεκίθου ᾠῶν: ἢ μελιλώτου καὶ σχοίνου ἄνθος μετὰ βουτύρου, ἢ λινοσπέρ- D μου, ἢ σέρεως, ἢ τήλεως, ἢ κωδιῶν. ἢ κυδώνια ἑφθὰ σὺν ἄρτῳ ἢ ἀλφίτῳ, σμύρνης φύλλα κεκαυμένα σὺν κηρωτῇ, λύκιον διαχρισθὲν, ἀμόργη ἑψηθεῖσα ὁμοίως, ἅλμη πυριωμένη. καταχρίει δὲ καὶ τὸ ἀφρῶδες τοῦ ἑψηθέντος μέλιτος. πνεῖ δὲ μελίλωτον, σχοῖνος ἀναπλασθεὶς σὺν βουτύρῳ. E καὶ ἀρνογλώσσου φύλλα σὺν ἁλσὶ καταπλασσόμενα, ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα καὶ ἀναληφθέντα ῥοδίνῳ καὶ στέατι χηνείῳ, πρόπολις προμαλασσομένη καὶ ἐπιτιθεμένη. *αὐτῷ.* *μυρσίνης.* *πνεῖ δὲ καὶ μελίλωτος καὶ σχοῖνος*

CCXVIII. Αἴρει δὲ κονδυλώματα καὶ τὰς σύκας· ἀρσενικὸν ἐπιπλασθὲν· βολβοὶ F ἐν θερμῇ σποδιᾷ ὀπτηθέντες, καὶ λεῖοι καταπλασθέντες, μετὰ μαινίδων κεφαλῶν κεκαυμένων. ἄσβεστος καὶ τρὺξ ἰξῷ ἀναληφθέντα, καὶ ὡς σπλήνιον ἐπιτεθέντα.

CCXIX. Τὰς δὲ ὑπερμεγέθεις σύκας ἀποβάλλει· λιβανωτοῦ ὑποθυμιασμὸς ἐπὶ ἡμέρας ς᾽. ἐπιχριόμενος, ἰὸς σιδήρου σὺν οἴνῳ γλυκεῖ G ἐπιχρισθεὶς, ἀνήθου σπέρματος κεκαυμένου ἡ τέφρα καταπλασσομένη, χάλκανθος καὶ σίδια σὺν ὄξει λεῖα, στυπτηρία ὑγρὰ ἢ σχιστὴ κεκαυμένη ὁμοίως σὺν ὄξει λεία, ἐλατήριον σὺν ἁλσὶ, στυπτηρία ὑγρὰ μετ᾽ ἄρτου καὶ οἴνου καὶ σελίνου. *Malim, καταπλασσομένη χαλκ. abundat, vel addendum Morb.* *μελαντηρία Morb. habent.*

CCXX. Σῦκας δὲ ἀφαιρεθείσας καὶ θύμους καὶ κονδυλώματα θεραπεύει, καὶ οὐκ ἐᾷ πάλιν αὔξεσθαι τέφρα κλημάτων, ἢ καὶ αἱ ἐκ τῶν γιγάρτων γίνονται, σὺν ὄξει καταπλασσομένη.

CCXXI. Τὰς δὲ ῥαγάδας θεραπεύει διφρυγὲς σὺν ῥοδίνῳ, ἀλόη σὺν γλυκεῖ καταχριομένη, διψάκου ῥίζα λεία ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ, καρκίνων ποταμίων καέντων ἡ τέφρα σὺν κηρωτῇ ῥοδίνῃ ἐπιτεθεῖσα, οἴσυπος σὺν μελιλώτῳ καὶ βουτύρῳ, πίσσα ὑγρὰ καθ' ἑαυτήν, σέριδος χυλὸς σὺν μάννῃ· πορφύρας ὄστρακον καὲν καὶ σμύρνα, ἴσα κηρωτῇ ἀναληφθέντα ὑγρᾷ. μελάνθιον μετὰ ῥοδίνου τριφθὲν καὶ λεῖον ἐπιτεθέν.

ὠσεως potius. Moib.

Huc ista refert Monbanus, quæ in manuscripto codice habetur in principio capitis sequentis.

CCXXII. Τὰς δὲ ἐντὸς τῆς ἕδρας ὠφελεῖ ἑλκώσεις, ἀμόργη ἑψηθεῖσα καὶ ἐγκλυζομένη, ἄκοπον τὸ δυσῶδες διὰ ποκῶν ἄκους ἐντιθέμενον.

Cum medicamento aliquo omnis qualitatis experte: quasi legeret τῷ δ' ἀποίου ἄκους. Mothanus mauult Gesnerus dia igitur ἀκόπου.

CCXXIII. Σκώληκας δὲ καὶ ἀσκαρίδας φθείρει κεδρία προστιθεμένη, ἀξούγγιον παλαιὸν ὡς βάλανος ἐντιθέμενον.

CCXXIIII. Τὰς δὲ προπτώσεις τοῦ δακτυλίου στέλλει περιχριόμενα, ἀκακίας χύλισμα, βάτου χυλὸς καὶ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα. ἀναγαλλὶς ἡ τὸ κυάνεον ἄνθος ἔχουσα καταπλασθεῖσα. ἡ δὲ ἐρυθρά, ἐρεθίζει καὶ ἐκτρέπει. κηκίδος ἀφέψημα ἢ κυδωνίων ἢ μυρρίνης, ἢ σιδίων ἐγκαθιζόμενον, ἢ ὀξύκρατον. λιβανώτιδος φύλλα καταπλασσόμενα, κυδώνια ἑφθὰ λεῖα ἐπιτιθέμενα, μυρσίνη ὁμοίως καταπλασσομένη, ἢ νάρκη θαλασσία προστιθεμένη, οἰνάνθη ἀπὸ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου, ἢ κύπρου φύλλα καταπλασσόμενα.

CCXXV. Παρατρίμματα δὲ ἢ ἑλκώματα χαλκῖτις μεθ' ὕδατος τριφθεῖσα καὶ ἐπιχρισθεῖσα παραυτίκα ὠφελεῖ, μολύβδαινα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ λεία, ἢ λιθάργυρος ὁμοίως.

Τῶν περὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰ ἄρθρα παθῶν βοηθήματα.

CCXXVI. Στρέμματα δὲ ἰᾶται καταπλασσόμενα· ἄγνου σπέρμα σὺν ἁλσὶ καὶ νίτρῳ καὶ κηρωτῇ, ἀγχούσης φύλλα σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτοις, ἀκάνθου τῆς παιδέρωτος φύλλα, κνίδης

Ablatos ficos, thymos & condylomata sanat, neque rursum pullulare sinit, cinis sarmenorum aut etiam vinaceorum ex aceto illitus. *Tubercula sedis ne repullulent.*

Rimas sedis sanant, diphryges cum rosaceo, aloë cum passo illita, dipsaci radix trita cerato excepta, cancrorum fluuiatilium vstorum cinis cum cerato rosacco impositus, œsypus cum meliloto & butyro, pix liquida per se, seridis succus cum manna, purpuræ testa cum æquali portione myrrhæ cerato excepta liquidiore, melanthium cum rosaceo tritum & impositum. *Ad rimas sedis.*

Internis sedis exulcerationibus opitulantur, amurca cocta & infusa, acopum fœtidum ex lana panóve impositum. *Ad internas sedis vlceras.*

Vermes & ascaridas necant: cedria subdita, & axungia vetus glandis instar indita. *Ad ascarides.*

Procidentem sedem reprimunt illita hæc: expressus acacia succus, rubi succus & folia imposita, anagallis prædita cæruleo flore adhibita: (nam quæ puniceo est flore, sedem proritat euertitque:) decoctum gallæ aut cotoneorum, aut myrti, aut malicorij ad insessus vsurpatum, vti & oxycratum: libanotidis folia imposita, cotonea cocta tritáque & adhibita, myrtus simili modo imposita, torpedo marina apposita, flos vitis syluestris, cypri denique folia imposita. *Ad sedis procidentiam.*

Intertrigines aut exulcerationes confestim iuuantur, chalcitide trita ex aqua illitáque: similiter & plumbagine aut lithargyro ex aceto & rosaceo trita. *Ad intertrigines.*

Ad neruorum articulorúmque affectus remedia.

Luxatis medentur hæc more cataplasmatum imposita: viticis semen cum sale, nitro & cerato, anchusæ folia cum melle ac polenta, acanthi pæderotis folia, vrticæ *Ad luxata.*

folia

folia cum plurimo sale, sal cum farina & melle, amurca decocta cum lana succida, cinis sarmentitius & è vinaceis cum aceto, fimũ suillum aridũ cum cerato, arcij radix, calx viua cum pice aut axungia vetere: bulbi cum melle, interdũ etiã admixto pane, in iis præsertim quibus est tenella cutis: farina ex aceto cocta, cum stercore suillo trita, heliotropiũ maius, arundinis quę phragmites dicitur radix cũ aceto, nuces iuglãdes cũ ruta & melle. lilij radix cocta in vino aut trita cũ melle, fœnigręci farina cũ hordeacea farina soluta hydrelęo, narcissi radix trita cũ melle, nitrũ cũ cerato, oxyacãthæ radix cocta, similiterq; polypodij radix, symphytũ cũ cerato, cinis sarmentitius cũ axũgia aut oleo. Vehemẽtibus porro luxationibus medetur stercus calẽs impositũ, itémq; cypri decoctũ affusum.

Ad relaxatos artus. Ad relaxatos artus prosunt, acaciæ succus aqua dilutus & affusus, spinæ Ægyptiæ decoctum, aut rubi, aut myrti, aut lentisci, aut fagi, aut radicum vlmi vel corticis: elate palmarum trita cum cerato, oleum myrtinum aut lẽtiscinum frequenter circumlitum, malicorium impositum, myrti denique folia cum cerato myrtino imposita.

Ad lassitudines & intertrigines ex itinere. Lassitudines dissoluit impositum ammoniacum cum aceto & cyprino oleo exiguóque nitro: sic & herbæ quam apion Græci vocant semen cum oleo, laurinum oleum, crocinum vnguentum, sampsuchinum, spuma nitri, nitrũ cum oleo, vino & aceto. Virgam porrò viticis aut artemisiam qui secum habeant manibúsve gestẽt viatores, negantur intertrigines inguinum feminúmve sentire.

Ad tetanum tertiã, quę conuulsiones affinenda. Tetano laborantibus aliisq; conuulsis conueniunt hęc in potu sumpta: pulegiũ cum sale & melicrato, iridis drach. ij. cũ melicrato, erinacei assiccata caro eodem modo, cyprinũ. castoriũ, brassica cocta in cibis sumpta, oxalidis radix in vino, laser cera obuolutũ instar catapotij deuoratũ, seseli, syluestris pastinacę radix & semẽ: spinę albę semẽ pueris qui conuelluntur auxilio est. Confert & damasonij foliorum drach. j. cũ melicrato, itémque ra-

A φύλλα σὺν ἁλσὶ πολλοῖς, ἅλες σὺν ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι, ἀμόργη ἑψητὴ σὺν ἐρίῳ οἰσυπηρῷ ἐπιτεθεῖσα· τέφρα κληματίνη, καὶ ἐκ γιγάρτων, μετ' ὄξους. ὑὸς ἄφοδος ξηρὰ μετὰ κηρωτῆς, ἀρκτίου ῥίζα, ἄσβεστος σὺν πίσσῃ ἢ ἀξουγγίῳ παλαιῷ. βολβοὶ μετὰ μέλιτος, ἐνίοτε καὶ ἄρτου μιγνυμένου, μάλιστα δ' (*Gesalsio*)
B ἐπὶ τῶν τρυφεροχρώτων, ἄλευρον μετ' ὄξους ἑψηθὲν μετ' ἀφόδου ὑὸς λεῖον, ἡλιοτρόπιον τὸ μέγα, καλάμου φραγμίτου ῥίζα σὺν ὄξει. κάρυα βασιλικὰ σὺν πηγάνῳ καὶ μέλιτι, κρίνου ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ ἢ λεανθεῖσα ἐν μέλιτι, τήλινον ἄλευρον σὺν ὠμῇ λύσει, ναρκίσσου ῥίζα λεία σὺν μέλιτι, νίτρον σὺν κη-
C ρωτῇ. ὀξυακάνθου ῥίζα ἑφθή, πολυποδίου ῥίζα ὁμοίως, σύμφυτον σὺν κηρωτῇ, τέφρα κληματίνη σὺν ἀξουγγίῳ ἢ ἐλαίῳ. Τὰ δὲ λίαν στρέμματα ἰᾶται ἀπόπατος θερμὴ καταπλασθεῖσα, κύπρου ἀφεψήματα καταντλούμενα.

Aprugnum fimũ cum cerato rosacco commendatur, 1. de mat. med cap. 98. ἀφεψήματα, lib 4. de mat. med. cap. 107.

Scorpiurum dictum laudat Aëtius 4. Tetrab. serm 2. cap. 78.

Forte, καταπλ. i. veter., vt ap. Aëtium loco citato.

CCXXVII. Κεχαλασμένα δὲ ἄρθρα,
D ἀκακίας χυλὸς αἰονηθεὶς ὕδατι καὶ καταντλούμενος, ἀκάνθης ἀφέψημα ἢ βάτου ἢ μυρσίνης, ἢ σχίνου, ἢ ὀξύης, ἢ πτελέας τῶν ῥιζῶν ἢ τοῦ φλοιοῦ, ἐλάτη φοινίκων μετὰ κηρωτῆς, ἔλαιον μυρσίνινον ἢ σχίνινον περιχριόμενον συνεχῶς, σίδια καταπλασθέντα, μυρσίνης φύλλα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ ἐπιτιθέμενα.

ὀξύης legit Molbanus. Paulus lib 4. c. 56. & Oribas. 5. ad EVnap. cap. 40 πτελέας τῆς ῥίζης τὸ φλοιοῦ, corticem radicum vlmi. λεῖα τὰ σίδια, Molbanus ex lib. 1. de mat. med. cap. 150.

E CCXXVIII. Κόποις λύει ἐπιτιθέμενον ἀμμωνιακὸν μετ' ὄξους καὶ κυπρίνου ἐλαίου, καὶ ὀλίγου νίτρου, ἀπίου σπέρμα μετ' ἐλαίου, δάφνινον ἔλαιον, κρόκινον, σαμψύχινον, ἀφρόνιτρον, νίτρον σὺν ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ καὶ ὄξει. Φασὶ δὲ ἐν ταῖς ὁδοιπορείαις μὴ παρατρίβεσθαι τοὺς βουβῶνας, ἄγνου ῥάβδον ἢ τὰς
F θαλασσίας κρατουμένους.

Locus obscurus. Forte ἀγρίου ῥόδου.

CCXXIX. Τετανικοῖς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἑλκομένοις ἁρμόζει ἐν ποτῷ γλήχων μεθ' ἁλὸς καὶ μελικράτου, ἴρεως < β. σὺν μελικράτῳ. ἐχίνου χερσαίου σὰρξ ἐσκελετευμένη ὁμοίως, κύπρινον, ἢ καστόριον. κράμβη ἑφθὴ ἐσθιομένη, ὀξαλίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ, ὀπὸς σιλφίου περιπλασθεὶς
G κηρῷ ἀντὶ καταποτίου, σέσελι, σταφυλίνου ἀγρίου ῥίζα καὶ σπέρμα· ἀκάνθης λευκῆς σπέρμα παιδίοις σπωμένοις βοηθεῖ· δαμασωνίου < α. τῶν φύλλων ἐν μελικράτῳ. βατράχου ζω-

σπωμένοις.

Melius ἠρτυμένος.

μὸς ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ ἠρτυμένος καὶ ἐσθιόμενος, καὶ αὐτοὶ δὲ βάτραχοι, καρκίνου ζωμὸς ὁμοίως, ξυλοβαλσάμου τριώβολον ἐν οἴνῳ. τοὺς δὲ προσφάτους σπασμοὺς θεραπεύει, σέσελι μετὰ μελικράτου πινόμενον.

CCXXX. Συγχριόμενα δὲ ἐπὶ τετάνου καὶ σπασμωδῶν τρόμων ἁρμόζει, καστόρειον σὺν ἐλαίῳ, ὑπερικὸν ὁμοίως, πευκεδάνου ὀπός, πισσέλαιον, σάμψυχον σὺν ὠμῇ λύσῃ, κονία συκίνη σὺν ἐλαίῳ. ἁρμόζει καὶ ἔλαιον συνεχῶς καταχριόμενον κατὰ τοῦ αὐχένος, καὶ εἰς τὴν ἔμβασιν τοῦ ἐλαίου κατάβασις. Ἐπιμενούσης δὲ τῆς στάσεως ἐπὶ χρόνον ἱκανόν, ὠφελοῦνται καιόμενοι τὸ κατὰ τοῦ τένοντος δέρμα.

τένοντος.

CCXXXI. Τρομώδεσι δὲ ἁρμόζει πινόμενα, καστόρειον μετὰ μελικράτου, λαγωοῦ ἐγκέφαλος ἑφθὸς ἐσθιόμενος. κράμβη ἑφθὴ ἐσθιομένη, ἀλθαίας ῥίζας ἀφέψημα. δαμασωνίου φύλλων < α΄. μετὰ μελικράτου. εὐπατόριον σὺν ὕδατι ἐπὶ πλεῖον πινόμενον.

CCXXXII. Γλώσσης παραλυθείσης, ἁρμόζει ὀπός, καὶ ὀπόφυλλον μετὰ ῥοφήματος λαμβανόμενον, καὶ σταφὶς ἀγρία καὶ πέπερι καὶ σίναπι διαμασώμενα.

CCXXXIII. Παραλυτικοῖς δὲ ποιεῖ ποτά, καρδαμώμου < α΄. σὺν ὕδατι ἢ οἴνῳ. καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀπίων καρποῦ < β΄. σὺν οἴνῳ· τῆς ῥίζης ὁμοίως· καστόριον ἐν ὕδατι ἢ μελικράτῳ ἢ οἴνῳ· πενταφύλλου ῥίζης χυλός. καὶ ἀρθριτικοῖς ἁρμόζοντα συγχρίσματα ἐπιτηδείως παραλαμβάνεται ἐπὶ παραλύσεως, κόστος σὺν ἐλαίῳ, καὶ τὰ θερμαντικὰ τῶν ἀκόπων.

CCXXXIIII. Ποδαγρικοῖς δὲ καὶ ἀρθριτικοῖς πινόμενα ὠφελεῖ· ἀμώμου ἀφέψημα, ἀνδρόσακες μεθ᾽ ὕδατος, κενταυρίου λεπτοῦ χύλισμα, μήου ἀπόζεμα, πήγανον ἄγριον σὺν ἀνήθῳ ἀποζεσθέν· ὀπόφυλλον καὶ ὀπὸς σὺν τροφῇ λαμβανόμενος· χαμαίδρυος ἀπόζεμα, βεττονίκης πόα μετ᾽ οἴνου πινομένη. ὠφελεῖ καὶ ἐχιδνοφαγία.

μήου

CCXXXV. Καταχριόμενα δὲ ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδας ὠφελεῖ, (ἢ καταντλούμενα ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ κεφαλαίου) καταπλασσόμε-

A narum ius sale & oleo conditum in cibis sumptum, ac ipsæ quoque ranæ: cancri iusculum eodem modo, xylobalsamum denique ternûm obolorum pondere in vino. Sed recentes conuulsiones sanat seseli cum melicrato potum.

Ista vero in tetano & conuulsiuis tremoribus conueniéter inungun- B tur: castorium cum oleo, simili modo & hypericû, peucedani liquor, picinum oleum, sampsuchum cum farina hordeacea, lixiuium ficulneum cum oleo. Conuenit & frequens ceruicis illitus ex oleo, & in ipsius olei solium descensus. Quòd si tensio longiore tempore perseuerarit, cutis iuxta tendinem vstio C iuuabit.

Tremulis hæc assumpta prosunt: castorium ex melicrato bibitum, coctum leporis cerebrum in cibo sumptum, brassica cocta esitata, althææ radicis decoctum, foliorum damasonij drachma vna cum melicrato, eupatorium denique ex aqua largiùs haustum.

Ad tremores.

D Linguæ resolutæ confert laser, itémque laserpitij semé in sorbitione sumptum: sic & staphisagria, piper & sinapi, cómanducata.

Ad linguæ paralysin.

Paralyticos iuuant in potu sumpta: cardamomi drachma vna ex aqua aut vino, radicis aut seminis capparis quod pericarpiis pyri forma referét.bus obtinetur, drach.ij. E in vino, castoriû ex aqua aut melicrato, aut etiá vino: denique quinquefolij è radice succus. Porrò quæ arthriticis côueniunt inunctiones, etiam in resolutione rectè adhibentur. Benefacit & costus cum oleo, quæque ex acopis calfaciendi vi pollent.

Paralyticis bibenda & inungenda.

Podagricis & arthriticis hæc as- F sumpta subueniunt: amomi decoctum, androsaces cum aqua, succus è centaurio minore, mei decoctum, ruta syluestris cum anetho feruefacta, laserpitij semen cum cibis sumptum, vti & eiusdem liquor, chamædryos decoctum, betonica herba in vino pota. Iuuat & esus viperarum.

Ad arthriticos interna remedia.

G Podagras & arthritidas iuuant quæ sequuntur, partim illinenda, partim cataplasmatum more imponenda, partim etiam affundenda, vti quæ sub finem capitis com-

Ad eadem externa.

memorantur: Calx viua trita aceto subacta & imposita: inungi verò oportet oleo aut cerato, vitandæ exulcerationis gratia: calx viua & testa æquis portionibus aceto & rosaceo exceptæ aut axungia: liquor papaueris cum aceto & rosaceo inunctus, dolores quidẽ quamprimùm sedat, sed pedes & graues & ad motum ineptos reddit: verbasci tenerrima folia cum bulbo, polenta & aqua imposita: capparis qua vescimur in aqua macerata tritáque, dein cũ oleo ad cerati consistentia redacta & ex linteolo imposita: ægilops aut semperuiuum cum hordeacea farina impositum, marrubium cum sale, bulbi cum melle; populi nigræ folia in aceto cocta, sanguis menstruus inunctus: sambuci caules cum foliis triti, additis marrubio & adipe: hyoscyami folia, sal cum oleo: amurca olei recens calénsque affusa, aut cocta illitáque: ammoniacum cum pice arida emollitum, androsaces adhibitum, stercus bubulum calens impositum, stercus caprinum tritum cum axungia aut veteri caprillo adipe, spuma nitri & thus cum axũgia: myrrha & peucedanũ, styrax; opium & hyoscyamus æquis partibus cũ cerato: ari radix cũ fimo bubulo & aceto, Persicæ mali folia cũ axungia, asphodeli radix cũ polẽta, rosaceo & aqua, cicutę semẽ cum lithargyro, leucoij radix cũ aceto cocta, libanotidis folia cũ aceto & loliacea farina, Asius lapis tritus cũ farina fresa: papaueris liquor cũ lacte muliebri, croco & cerato rosaceo mixtus & impositus: folia etiã papaueris, itémq; capita cũ polẽta imposita, etiã additis hyoscyami foliis: hęc eadẽ excepta hordeacea farina redigenda in pastillos, qui exiccandi sunt, &, cùm vsus postulauerit, aceto diluendi; opopanax cum vua passa cibaria: chelidonij, quod syluestre triticũ appellatur, radix cõtrita: sagapenũ cũ oleo inũctũ, seris cũ polline polẽtæ, aut apiũ, aut cichorium, aut portulaca, aut solanũ, aut perdiciũ: sesaminũ oleũ cucumeris syluestris radix in aceto cocta: rubigo ferri cũ aceto & rosaceo: scoria ferri in aceto feruefacta & affusa:

A τιτάνος ἄσβεστος λεία ὄξει φυραθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα. ἐπιχρίειν δὲ δεῖ ἐλαίῳ ἢ κηρωτῇ πρὸς τὸ μὴ ἑλκοῦσθαι. ἢ ἄσβεστος καὶ ὄστρακον ἴσα μετ᾽ ὄξους καὶ ῥοδίνου ἀναλημμένα, ἢ ἀξουγγίου. ὀπὸς μήκωνος μετ᾽ ὄξους καὶ ῥοδίνου καταχριόμενος· ποιεῖ δὲ δυσκινήτους καὶ βαρεῖς τοὺς πόδας. τὸ δὲ χρῖμα δὲ ποιεῖ ἀπόνους ὑτι. B φλόμου τὰ ἁπαλώτατα τῶν φύλλων, μετὰ βολβοῦ καὶ ἀλφίτου καὶ ὕδατος καταπλασσόμενα. καὶ κάππαρις ἡ ἐσθιομένη βραχεῖσα ἐν ὕδατι καὶ τριβεῖσα, εἶτα ἑψηθεῖσα μετ᾽ ἐλαίου ὡς κηρωτὴ, καὶ ἐν ὀθονίῳ ἐπιτεθεῖσα. αἰγίλωψ, ἢ ἀείζωον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καταπλασθὲν, πράσιον μετ᾽ C ἁλῶν, βολβοὶ μετὰ μέλιτος, αἰγείρου φύλλα ἐν ὄξει ἑφθὰ, αἷμα καταμήνιον καταχριόμενον, ἀκτῆς καυλοὶ σὺν τοῖς φύλλοις λεῖοι μετὰ πρασίου καὶ στέατος, ὑοσκυάμου φύλλα, ἅλες σὺν ἐλαίῳ, ἀμόργη ἐλαίου πρόσφατος θερμὴ καταντλούμενος ἢ ἑψητὸς καταχριόμενος, ἀμμωνιακὸν σὺν πίσσῃ ξηρᾷ μαλαχθὲν, ἀνδρό- D σακες καταπλασσόμενον, ἀπόπατος βοὸς θερμὴ καταπλασσομένη· αἰγὸς ἀπόπατος λεῖος σὺν ἀξουγγίῳ ἢ αἰγείῳ παλαιῷ στέατι· ἀφρόνιτρον καὶ λιβανωτὸς σὺν ἀξουγγίῳ· σμύρνα καὶ πευκέδανον, στύραξ, ὄπιον, ὑοσκύαμος, ἴσα σὺν κηρωτῇ. ἄρου ῥίζα σὺν βολβίτῳ καὶ ὄξει, Περσικῆς φύλλα σὺν ἀξουγγίῳ, ἀσφοδέλου E ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὕδατι, κωνείου σπέρμα σὺν λιθαργύρῳ, λευκοΐου ῥίζα σὺν ὄξει ἑφθὴ, λιβανωτίδος φύλλα σὺν ὄξει καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ, λίθος Ἄσσιος λεῖος ἐν ἐρεγμῷ. μήκωνος ὀπὸς σὺν γυναικείῳ γάλακτι καὶ κρόκῳ καὶ κηρωτῇ ῥοδίνῃ, μιχθέντα καὶ ἐπιτεθέντα. Καὶ τὰ φύλλα δὲ καὶ αἱ κωδίαι F σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμεναι, μιγνυμένων καὶ ὑοσκυάμου φύλλων. δεῖ δὲ αὐτὰ καὶ ἀλεύρῳ κριθίνῳ ἀναλαμβάνοντα ξηραίνειν ὡς τροχίσκους· ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ὄξει διαλύειν. Ὀποπάναξ μετὰ σταφίδος ἐδωδίμου. χελιδονίου, τοῦ καλουμένου πυροῦ ἀγρίου, ῥίζα λεία, σαγάπηνον σὺν ἐλαίῳ καταχρισθέν. G Σέρις μετὰ πάλης ἀλφίτου, ἢ σέλινον, ἢ κιχώριον, ἢ ἀνδράχνη, ἢ στρύχνον, ἢ περδίκιον. ἢ σησάμινον ἔλαιον, σικύου ἀγρίας ῥίζα ἐν ὄξει ἑφθὴ, σιδήρου ἰὸς ἐν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, σιδήρου σκωρία ὄξει ζεσθεῖσα καὶ καταντλουμένη,

[illegible]

Hæc verba Moibanus præcedenti remedio adiungit, cùm videantur ad sequens potiùs referri.

oleo excepta, Moibanus. Videtur autem ἑψηθεῖσα legendum Gesnero. Malim ἀναληφθεῖσα, aut quid simile.

ἡ ἀμόργη πρόσφατος θερμὴ καταντλουμένη ἢ ἑψηθεῖσα καταχριομένη, ex lib. 1. de mat. med. vbi tamen posterius remedium non ad podagricos & arthriticos commendatur, vt prius, sed ad iumentorum scabiem. Gesn.

[illegible]

σκόρδιον μετ' ὄξους δριμέος καταχριόμενον ἢ καταπλασσόμενον σὺν ὕδατι, στέαρ αἴγειον σὺν αἰγὸς σπυράθοις καὶ κρόκῳ καὶ στύρακι, ἢ σὺν κισσοῦ φύλλοις λείοις ἢ περδικίου, συκῆς ὀπὸς μετὰ σιτανίου ἀλεύρου καὶ ὄξους, σταφίδες ἐκγεγιγαρτισμέναι μετὰ γάλακτος, ἄσφαλτος συγχριομένη μετὰ τῆς ὠμῆς λύσεως ἑφθῆ, τυρὸς ἁπαλὸς καταπλασσόμενος, A B κράμβης πυρωτάτης τὰ φύλλα καυθέντα καὶ ἀναληφθέντα κηρωτῇ κυπρίνῃ. ποιεῖ λευκῶν ἐλαιῶν χυλὸς καταντλούμενος, καὶ αἱ λευκαὶ ἐλαῖαι καταπλασσόμεναι, γογγύλης ἐγκρυφείσης πυρὶ καὶ ὀπτηθείσης τὸ ἔσωθεν καταπλασσόμενον λεῖον, μυροβάλανος καταπλασσομένη σὺν ἀλεύρῳ αἰρίνῳ καὶ μελικράτῳ. C φῦκος, ἢ βρύον θαλάσσιον, μελισσόφυλλον, μανδραγόρου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη, ἢ πήγανον, σίναπι σὺν μέλιτι, βάλανος μυρεψικὴ σὺν πάλῃ ἀλφίτου, γάλα γυναικεῖον μετὰ κωνείου, γαλῆς καείσης ἡ τέφρα μετ' ὄξους, γλήχων μετ' ἀλφίτου, ἑλξίνη σὺν τραγείῳ στέατι ἢ κηρωτῇ, D ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου τὰ φύλλα σὺν τοῖς καυλοῖς· θαψίας χυλὸς καταχριόμενος πρὸς ὀλίγον, ἐφ' ὧν τὴν ἐπιφάνειαν βούλῃ ῥευματίσαι· θεῖον ἄπυρον σὺν ὕδατι καὶ νίτρῳ ὁμοίως, καστόριον σὺν ἐλαίῳ συγχριόμενον, κολοκύνθης ξύσματα λεῖα καταπλασσόμενα, κράμβης ὠμῆς χυλὸς μετὰ τηλίνου E ἢ φακίνου ἀλεύρου ἢ ὄξους, ἢ ἀχράδων ἄλευρον σὺν κριθίνῳ καὶ ὄξει, αἶραι ἄλευρον φυραθὲν ἀφεψήματι κωδιῶν. Καταντλεῖται δὲ ὠφελίμως ἐπ' αὐτῶν, γογγυλίδων σὺν ἅλμῃ ἑψηθεισῶν τὸ ἀφέψημα, θάλασσα θερμή, ἰτέας φύλλων καὶ φλοιοῦ ἀφέψημα.

περιτεθέντα Mosc. [illegible]

Forte καὶ ἄλευρον ἀχράδων σὺν ἀλεύρῳ κριθ. Mosc.

CCXXXVI. Πώρους δὲ τοὺς ἐπὶ ποδαγρικῶν, καὶ τὰς συστροφὰς τῶν νεύρων λύει· F ἀμμωνιακὸν σὺν πίσσῃ ξηρᾷ ἐπιτεθέν, βδέλλιον σιέλῳ ἀσίτου μαλαχθέν, κάνναβις ἀγρία καταπλασθεῖσα, στύραξ μαλαχθεῖσα ἐν σιέλῳ, σήσαμον καταπλασθέν.

CCXXXVII. Ἰσχιαδικοῖς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· ἑλιχρύσου ἀφέψημα, ἐρυθρόδανον G σὺν οἴνῳ (ἄγει δὲ αἷμα δι' οὔρων. λούειν δὲ δεῖ καθ' ἡμέραν τοὺς πίνοντας) ἐρύσιμον σὺν οἴνῳ. σμυρνίου σπέρμα ὁμοίως, καρδάμου < α.

Diosc. ... med. cap. 128. σὺν μέλιτι

A scordium cum acri aceto illitum, aut cum aqua cataplasmatis more impositum: seuum caprillū cum baccis capræ, croco & styrace, aut cum hederæ perdiciive foliis tritis: fici liquor cum trimestris tritici farina & aceto, vuæ passæ quibus exempta sint vinacea cum lacte, bitumē cum cruda farina hor- B deacea hydrelæo subacta coctū & illitum, caseus mollis pro cataplasmate impositus, brassicæ amarissimæ folia vsta exceptáq; cerato cyprino: benefacit & oliuarū albarū succus affusus, ac ipsæ quoque oliuæ albæ pro cataplasmate appositæ, rapi sub cineribus cocti pars interior trita & imposita, glans vn- C guentaria cum farina lolij & melicrato adhibita, fucus muscúsve marinus, apiastrum, mandragoræ radix imposita cum polenta, ruta, sinapi cum melle, glans vnguentaria cum polline polentæ, lac muliebre cum cicuta, mustelæ crematæ cinis cum aceto, pulegium cum polenta, helxine cum hircino adi- D pe vel cerato, heliotropij maioris folia cum caulibus: thapsiæ succus iis paulisper illitus, in quibus fluxionē ad summam cutem euocare placet: sulphur viuum cum aqua & nitro similiter, castorium cum oleo illitum, cucurbitæ ramenta trita & adhibita, brassicæ crudæ succus cum fœnigræci lentiúmve farina E & aceto: farina è molitis pyris syluestribus cum hordeacea & aceto, lolij farina subacta cum decocto capitum papaueris. Ista etiam vtiliter fotus vice affunduntur: raporum in muria elixorum decoctum, aqua marina calens, salicis foliorum & corticis decoctum.

F Tophos podagricorū neruorúmque collectiones seu nodos dissoluunt hæc: ammoniacum cum arida pice impositum, bdellium ieiuni saliua emollitum, cannabis syluestris imposita, styrax saliua emollitus, sesamū denique adhibitum.

Ad podagricorum tophos et nodos.

Ischiadicis auxilio sunt hæc in potu sumpta: elichrysi decoctum itémque rubiæ cum vino: (sed hoc G sanguinem per vrinas educit: bibētem verò quotidie lauari oportet,) erysimō cū vino, smyrnij semen eodē modo, nasturtij seminis drach. j.

Ad ischiadicos, pota commoda.

cum vino, hypericum, seminis capparis quod pericarpiis pyri formá referentibus continetur drach. ij. (ducunt vero sanguinem:) cortex radicis capparis drach. j. pondere simili modo: papaueris cornuti radix herbáve acetabuli mensura decocta in aquæ heminis quatuor ad dimidias: iridis radix cum passo, rutæ syluestris & domesticæ drach. j. cum anethi decocto aut vino: succus è spartij ramulis simul & foliis pluculis diebus in aceto maceratis móxque tusis expressus, cyathi vnius mensura bibitus: symphytum petræum coctum in aqua mulsa, quinquefolij è radice succus: abrotoni decoctum, eiusdémque seminis drach. j. cum vino: agarici drach. j. cum vino, æthiopidis decoctum in vino, polemonium cum vino: arctij radix cum vino, ac eius decoctum: cétaurij decoctum, itidémque althææ radicis: ammoniaci drach. j. cum melicrato vel aqua: (sanguinem verò per vrinas educit:) hyperici aut androsæmi drach. ij. cum heminis aquæ mulsæ tribus, (copiosum stercus ac pituitam educunt:) iuniperi baccæ cum vino, asparagi radicis decoctum ac semen ipsum, bitumen instar catapotij deuoratum, balsami fructus cum melicrato, hederę terrestris folia terna diebus quadragenis sumpta, chamæpeuces drach. ij. cum vino, sagapeni binæ drachmæ ternis diebus sumptæ cum aqua.

Ad ischiadem enemata. Ischiadicis etiam ista commodè clysteribus infunduntur: garum è piscibus salitis, item è siluris: decocta iridis, centaurij minoris, colocynthidis, similitérque radicis aristolochiæ ex aqua: thlaspios semen tritum inditum, aut etiam in aqua decoctum: leontopetali radix decocta ex aqua, sal seu nitrú cum melicrato, sal cum ptissanæ cremore, succus è sparto pluribus diebus aqua marina macerato deindéque tuso expressus iniectúsque, qui quidem sanguinem ducit: colocynthidis medullæ in furfurum decocto maceratæ. Plurimùm etiam iuuantur ischiadici, si quis infuso priùs enemate ex vino, eorum sedi expressum syluestrium cucumerum succum immittat: siquidem sanguinem etiam ducunt.

A σὺν οἴνῳ, ὑπερικόν. καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀπίων καρποῦ < β΄. αἷμα δὲ ἄγουσιν· ἢ τῆς ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α΄. ὁμοίως. μήκωνος κερατίτιδος τῆς ῥίζης, ἢ τῆς πόας ὀξύβαφον ἑψηθὲν σὺν ὕδατι κο. δ΄. εἰς τὸ ἥμισυ· ἴρεως ῥίζα σὺν γλυκεῖ. πήγανον ἄγριον καὶ ἥμερον σὺν ἀνήθου ἀφεψήματι < α΄ σὺν οἴ-

B νῳ. σπαρτίου τὰς ῥάβδους σὺν τοῖς φύλλοις ἐν ὄξει βρέχων πλείονας ἡμέρας, ἔπειτα κόψας καὶ ἀφυλίσας, καὶ πιεῖν ἕνα κύαθον. σύμφυτον πετραῖον ἑψηθὲν σὺν ὑδρομέλιτι, πενταφύλλου ῥίζης ὁ χυλός. ἀβροτόνου ἀφέψημα, καὶ τοῦ καρποῦ < α΄. μετ᾽ οἴνου. ἀγαρικοῦ ξε. α΄. μετ᾽ οἴνου, αἰθιοπίδος ἀφέψημα

C μετ᾽ οἴνου, πολύγονον μετ᾽ οἴνου, ἀρκτίου ῥίζα μετ᾽ οἴνου καὶ τὸ ἀφέψημα, κενταυρείου ἀπόζεμα, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα. ἀμμωνιακοῦ < α΄. σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι. ἄγει δὲ αἷμα δι᾽ οὔρων. ὑπερικοῦ ἢ ἀνδροσαίμου < β΄. σὺν μελικράτῳ κο. γ΄. ἄγουσι δὲ κόπρον πολλὴν καὶ φλέγμα. ἀρκευθίδες μετ᾽ οἴνου,

D ἀσπαράγου ῥίζης ἀφέψημα καὶ ὁ καρπός, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, βαλσάμου καρποῦ ἐξ σὺν μελικράτῳ, χαμαικίσσου φύλλα τρεῖς ἐπὶ ἡμέρας μ΄. χαμαιπεύκης < β΄. μετ᾽ οἴνου. σαγαπηνοῦ < β΄. μεθ᾽ ὕδατος ἐπὶ ἡμέρας γ΄. λαμβανόμεναι.

E CCXXXVIII. Κλυσμοὶ δὲ ἁρμόζουσιν ἐπ᾽ ἰσχιαδικῶν· γάρος ἐξ ἰχθύων ταριχηρῶν καὶ σιλούρων, ἴρεως ἀπόζεμα, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ, κολοκυνθίδος, ἀριστολοχίας ῥίζης ὁμοίως σὺν ὕδατι, θλάσπιος σπέρμα λεῖον ἐνεθὲν ἢ καὶ ἑψηθὲν ἐν ὕδατι, λεοντοπετάλου ῥίζα ἀφεψηθεῖσα ἐν ὕδατι, ἅλες ἢ

F νίτρον σὺν μελικράτῳ, ἅλες σὺν πτισάνης χυλῷ, σπάρτον θαλάσσῃ βρέξας ἐφ᾽ ἱκανὰς ἡμέρας, εἶτα ἐγκόψας καὶ χυλίσας, ἐνες. αἷμα δὲ ἄγει. κολοκυνθίδος ἐντεριώνη ἐν πιτύρων ἀφεψήματι ἀποβραχεῖσα. ὠφελοῦνται δὲ λίαν εἰ προκλύσας τις αὐτοὺς ἐν οἴνῳ κλύσματι, σικύους ἀγρίους ἐναποθλίψῃ τῷ

G δακτυλίῳ, αἷμα γὰρ ἄγουσι.

Rutæ domest. & syl. drachma cũ decocto anethi, aut cum vino. Morbanus.

χυλίσας, dic.

Aetius, οἰνομέλιτι.

Morbanus < α΄. Diosc. 3. de mat. med. cap. 8. ternis obolis contentus est ex aceto mulso. Forte, πολεμώνιον, Morbanus: quanquam, & Plinius montanum quoddam polygonum agnoscit ischiadicis peculiare, lib. 27. cap. 12.

ἀρκτίου.

Morb. ἀσκύρου legendum suspicatur, ne otiosa sit hyperici repetitio.

καρποῦ, Yocẽ. Morbanus legit καρποῦ, ἐξ redúdante.

Tεία, Morbanus. Diosc. 4. de mat. med. ὅσον τριώβολον ἐν ὕδατι κυάθοις τρισί. tribus obolis in aquæ cyathis tribus.

μεθ᾽ ὑδρομέλιτος, cum aqua mulsa, Diosc. 3. de mat. med. cap. 171.

ἐξ αὐτοῦ

[illegible]

CCXXXIX. Μετὰ δὲ κλύσαι ποιεῖ τοῦ νάπυος μέχρι πυρώσεως ἐπιτιθέμενον μετὰ κηρωτῆς τοιαύτης· κηροῦ λίτρ. α΄. κυπρίνου λίτρ. γ΄. ὀποπάνακος γο. β΄. [ἐν ἄλλῳ γο. α΄.]

CCXL. Καταπλάσσεται δὲ ἐπ' ἰσχιαδικῶν, πύρινον ἢ κρίθινον ἄλευρον *ἑψόμενα μετ' ὀξυκράτου καὶ πίσσης, αἴρινον ἄλευρον ἑφθὸν μετὰ μελικράτου καὶ λινοσπέρμου, καὶ νίτρου, καὶ σύκων ἑφθῶν. ἢ *σισυμβρίου σπέρμα, *κολοκυνθίδος ἴσα. μυροβάλανος σὺν μελικράτῳ καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ, τῆλις μετ' αἰρίνου ἀλεύρου, καὶ ὀπὸς συκῆς μετ' ὄξους, πίσσα σὺν ὄξει ἐν ὀθονίῳ, καὶ γύρις ἑφθή, καλάμου φραγμίτου ῥίζα μετ' ὄξους. καλαμίνθη μετ' οἴνου· ἐπικαίει δὲ τὴν ἐπιφάνειαν. λεπίδιον ὁμοίως, ὡς τέταρτον ὥρας ἐπιτιθέμενον. δεῖ δὲ θερμῷ ἀποκλύζειν αὖθις. ποιεῖ δὲ καὶ κάρδαμον σὺν ὄξει καὶ *ἀλφίτοις ἴσοις, σελίνου φύλλα σὺν οἴνῳ ἑψηθέντα. θέρμινον ἄλευρον σὺν ὄξει. Τὰς δὲ ἀρχομένας ἰσχιάδας *ναρθηκισμὸς θεραπεύει ἄχρι ἀπαλλαγῆς. καὶ τὸ σύγχρισμα τοῦτο· σμύρνης, ἀφρονίτρου, πεπέρεως, ἰρίνου ὑποστάθμης, ὄξους αὔταρκες· ἢ σῦκον, νάπυ, νίτρον, κολοκυνθίς, ἴσα ἀφεψηθέντα καὶ σκευαζόμενα. ἢ θύμον, ἢ θύμβρον μετ' οἴνου καὶ ἀλφίτου, ἢ κολοκυνθίδος χλωρᾶς ὁ χυλὸς ἀναμισγόμενος. σίλφιον λεῖον, ἢ πευκέδανον σὺν ἐλαίῳ ἀνατριβόμενον. σκαμμωνίας ῥίζα σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καταπλασσομένη. σπάρτον ἐν ὄξει βραχὲν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κοπέν, καὶ χυλισθέν, καὶ μιχθὲν νίτρῳ καὶ συναλειφόμενον, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ συντεταμένα τῶν νεύρων. ποιεῖ καὶ ὁ τῶν σωμάτων πιτύρων δρῶπαξ, συνεχῶς προσλαμβανόμενος· ἔστι δὲ πίσσα ὑγρὰ μετὰ ξηρᾶς πίσσης *ἑψημένης, ἢ πρὸς ἴσον. μήκωνος ἀγρίας φύλλα καὶ κωδίαι σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμενα. δεῖ δὲ καὶ ξηραίνειν αὐτὰ μίσγοντα ἄλευρον, καὶ ποιοῦντα τροχίσκους, *ἐπιτιθέμενα καὶ ἀποτιθέναι· ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, ὄξει ἀναλύειν. ποιεῖ δὲ καὶ κρίθινον ἄλευρον μετ' ἀφεψήματος κωδίων ἢ μελικράτου.

CCXLI. Πυρίαι δὲ ἰσχιάδος καὶ τῶν ἄλλων ἀλγημάτων ἱκανῶς ἐνεργοῦσαι·

σισυμβρίου legendum coniicit Moibanus.

[illegible] Diosc. lib. 2. de mat. med. cap. 185 & Plin. lib. 20. cap. 13.

Forte, τοῦ χυλοῦ ἀναμισγομένου. Moib.

Post eadem sinapismo. Post infusa enemata praeclarè faciet sinapi quousque feruorem excitet adhibitũ cũ eiusmodi cerato, è ceræ lib. j. cyprini lib. iij. opopanacis vnc. ij. [in alio exemplari vnc. j.]

Ischiadicis & ... cataplasmata. Ischiadicis cataplasmatum more imponuntur ista: triticea hordeacéave farina cocta cum posca & pice: loliacea farina cocta cum aqua mulsa, lini semine, nitro & ficubus coctis: sisymbrij seminis & colocynthidis pares portiones: glans vnguentaria cum aqua mulsa & lolij farina, fœnumgræcum cum farina loliacea, fici lacteus liquor cum aceto, pix cum aceto inducta linteolo, pollis decoctus, arundinis phragmitis radix cum aceto: calamintha cum vino, (summam cutem adurit:) lepidium similiter ad horæ quartam partem impositum, (sed ægros deinde aquæ calidæ balneo immergi oportet.) Facit & nasturtium cum aceti & polentæ pari quantitate, apij folia in vino decocta, lupinorum farina cum aceto. Incipientes ischiadas sanant ad liberationem vsque ferulis inflicta verbera, itémque hoc linimentum, è myrrha, spuma nitri, pipere, vnguenti irini sedimento & aceti modo sufficienti. Aut: ficus, sinapi, nitrum, colocynthis æquis partibus decoquantur, fiátque medicamentum. Aut: thymus thymbráve cum vino & polenta, aut admixto colocynthidis virentis succo vsurpentur. Confert etiam laserpitium tritum aut peucedanum cum oleo affrictum, scammoniæ radix imposita cum farina hordeacea, expressus spartio in aceto pluribus diebus macerato tusóque succus addito nitro inunctus, (hic etiam facit ad neruorum distentionem.) Prodest & dropax mangonum frequenter adhibitus, qui quidem constat è liquidæ simul & aridæ picis æquis partibus coctis: syluestris papaueris folia simul & capitula imposita cum polenta: eadem etiam admixta farina siccanda & in pastillos redigenda, qui reponantur, vsúque postulante aceto dissoluantur. Facit & hordeacea farina cum decocto capitum papaueris aut aqua mulsa.

Ad ischiadem fotus. Fomenta quæ tũ in ischiade, tũ in doloribus alijs auxilij plurimũ afferunt:

armentalis bouis fimum foliis inuolutum, & cinere feruenti calfactum inducito linteolo, atque imponito. Fotus etiam vicem præstant sal torrefactus sacellis inditus & milium, seu per se, seu etiam simul mixta adhibeantur: similiter & panicū. Sunt & vsui furfures cū lauri foliis & muria aquáve marina vel aqua mulsa cocti, saccis è densiore panno paratis similiter inditi.

Ad eandem vstiones variæ genera. Conferunt & ischiadicis vstiones huiusmodi: Fimi caprini ferventes pilulas imponito ei cauo quod est inter pollicem & indicem, infuso tamen prius oleo, aut substrata priùs lana oleo imbuta: atque sic vrito, donec vstionis sensus per brachium ad coxendicem perueniat. Aut: è luto formatum orbiculum assis magnitudine, digiti verò crassitie, dolenti loco imponito, huicque bacillum candentem apprimito, quoad æger vstionem ampliùs tolerare vix possit. Aut, protensam protractámve longius cutim loco affecto vicinam ignito stylo diuidito, interiecto duorum digitorum interuallo. Afri incensam pyramidem è loti ramentis, sulphure viuo & elaterio conflatam dolenti parti applicant, substrato prius duplici linteo fasciáve, aut tenui testa. Marmaridæ vstionem administrant circumpositis parti humentibus lignis oleaginis, quæ non quidem incendunt, sed ita calfaciunt, vt humorem exudent, qui deinde in partem affectam guttatim extillet. Parthi verò plumbeum tubulum vtrinque pertusum & ansatum dolentibus locis imponunt, obducta prius ipsius tubuli basi subacta farina, vt ne oleum, quod tubulo indendum est, præterfluat: vestibus vero ipsum diligenter circuntegunt, vt ne guttis destillantibus partes vicinæ lædantur. Tùm posteà feruentia cauteria quadraginta aut quinquaginta subinde, immittunt, dum circa partem mediocrem æger senserit vstionem: sed & interim frigida faciem illius abstergunt, ob sudores ex feruore superuenientes. Porrò & iccircò circumiectis vestibus probè muniendæ vicinæ partes, neque nimiùm implendus oleo tubulus, vt ne id efferuescens parte superna refundatur, illásque adurat. Et de his quidem hactenus: reliqua proximè sequenti libro prosequemur.

A βοὸς νομάδος περίσφατον ἀπόπατον ἐνειλήσας φύλλοις, καὶ θερμάνας ἐν θερμοσποδιᾷ, ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπίθες. ἅλες φρυχθεὶς ἐν σακκίῳ, ἢ κέγχρος, ἢ ἀμφότερα μιχθέντα, ἢ ἔλυμος ὁμοίως. ἢ πίτυρα ἑφθὰ σὺν δάφνης φύλλοις καὶ ἅλμῃ, ἢ θαλάσσῃ, ἢ μελικράτῳ, ὁμοίως εἰς σάκκον καλούμε- (*Βαλάντια.*)
B να ἐκ πυκνοῦ πεποιημένου ῥάκους.

CCXLII. Καύσεις δὲ ἰσχιαδικῶν ὠφελοῦσιν αὗται. σπυράθους αἰγὸς πυρώσας ἐπίθες ἐπὶ δὲ μεταξὺ τῶν ὑρῶν τοῦ ἀντίχειρος κοῖλον, ἔλαιον προϋποχέας, ἢ ἔριον ἐλαίῳ βρέξας καὶ ὑποθεὶς, πύρωσον ἕως ἂν ἡ διὰ τοῦ βραχίονος αἴσθησις ἐπὶ τὸ ἰσχίον ἔλθῃ. (*In parte quæ caua est in humbus pollicis, Molinæus, qui pro duobus vnicum ... legit ... τὸ μεταξὺ ... &c. Gesnerus vtrobique legendum censet, ἐπὶ τὸ μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ.*)
C ἢ πήλινον κυκλίσκον ποιήσας μέγεθος ἀσσαρίου, βάθος δὲ δακτύλου, ἐπίθες ἐπὶ τὸν ἀλγοῦντα τόπον· ἔρει δὲ κατ' αὐτοῦ πεπυρακτωμένον βακτήριον, ἄχρις αἰσθήσεως δυσανασχέτου· ἢ ἀποτείνας τὸ δέρμα κατὰ τὸν ἀλγοῦντα τόπον, διαίρει γραφίῳ πεπυρωμένῃ ἐκ διδακτυλιαίου διαστήματος. (*Forte, γραφείῳ. Gesn. χειρουργικῷ.*)
D Λίβυες δὲ πυραμίδα ποιησάμενοι ἐκ λωτοῦ πρισμάτων καὶ θείου ἀπύρου καὶ ἐλατηρίου, ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τὸ ἀλγοῦν μέρος, περιϋποθέντες διπλοῦν ὀθόνιον, ἢ ταινίδιον, ἢ λεπτὸν ὄστρακον, ἐφ' ὧν ἐπιτιθέασιν ἡμμένην τὴν πυραμίδα. Μαρμαρίδαι δὲ ὑγροῖς ξύλοις ἐλαΐνοις περικυλίνδροις καίουσι θερ- (*Molin. [illegible]*) (*Μαρμαρίδαι, vel Βαρκαῖοι, Molinæus Μαρμαρίδας legit Gesn.*)
E μαίνοντες αὐτὰ ὥστε μὴ καίεσθαι, θερμὰ δὲ καὶ ἔνικμα γίνεσθαι. Πάρθοι δὲ μολιβδοῦν σωλῆνα ποιησάμενοι ἀπύθμενον, ἔχοντα ὦτα, ἐπὶ τὰ ἀλγοῦντα ἐπιτιθέασιν, περιϋποχρίσαντες τὴν βάσιν τοῦ σωλῆνος σταιτί, πρὸς τὸ μὴ περιεκρυῆναι τὸ ἔλαιον. περιβάλλουσι δὲ ἱματίοις ἐπιμελῶς, πρὸς τὸ μὴ (*Forte, στέατι.*)
F βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀπορρεουσῶν ῥανίδων. ἔπειτα καθιᾶσι ζεστὰ καυστήρια μ' ἢ ν' ἄχρις ἂν ἡ αἴσθησις περὶ τὸν τόπον γένηται· περιμάττουσι δὲ καὶ τὸ πρόσωπον ψυχρῷ ὕδατι, διὰ τοὺς ἐκ τῆς θερμασίας ἐπιγινομένους ἱδρῶτας. καὶ διὰ τοῦτο περιβεβλῆσθαι δεῖ, καὶ μὴ λίαν πληροῦν τὸν σωλῆνα· ὑπερχεῖται
G γὰρ ἐν τῷ ζέσαι. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον. Τὰ δὲ λοιπὰ ἐν τῷ ἑξῆς διελευσόμεθα.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑ-ζαρβέως εὐποριστῶν καὶ ἁπλῶν φαρμάκων, βιβλίον δεύτερον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAzarbæi, de facilè parabilibus simplicibúsque medicamentis, liber posterior.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO, INTERPRETE.

Τὴν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐνέργειαν ἐν δυσὶ κατακεχωρισμένες βιβλίοις, τιμιώτατε Ἀνδρόμαχε, καὶ ἀμφοτέρω σοὶ ἀναθέντες, ἐπελθόντες τε ἐν τῷ πρὸ τούτου βοηθήματα ἁρμόζοντα τοῖς περὶ κεφαλὴν καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ ἀρτηρίας καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν συνισταμένοις πάθεσιν, ἐν τούτῳ περὶ τῶν λειπομένων διευκρινήσομεν· ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν περὶ τὸν στόμαχον συνισταμένων παθῶν, προδιαστειλάμενοι, ὅτι ἐπὶ τῶν πινομένων, ἐφ' ὧν τὰς ποσότητας οὐ προσγράφομεν, ἡ μὲν ἐλαχίστη πόσις ἐστὶ τριώβολον· ἡ δὲ μέση, δραχμὴ μία· ἡ δὲ πλεία, δραχμαὶ δύω.

Τὰ τῶν περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὰ ὑποχόνδρια συνισταμένων παθῶν βοηθήματα.

CAP. I. Τοὺς χρονίως καυσουμένους τὸν στόμαχον ὠφελεῖ ἅμα καὶ δίψαν παύει· γλυκυρρίζης χυλὸς πινόμενος, καὶ ἡ ῥίζα σὺν ὕδατι. ἑλίκων ἀμπέλου ἀπόβρεγμα, ἀνδράχνης χυλὸς καὶ αὐτὴ ἐσθιομένη, σέριδος χυλὸς καταρροφούμενος. πολυγόνου χυλὸς ὁμοίως. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐξ ἀσθενείας ἀναλαμβανόντων δίψαν παύει, κράμβη ἐσθιομένη ἔνωμος, σῦκα ἁπαλά, στρόβιλοι ἐσθιόμενοι, σύμφυτον πετραῖον διαμασώμενον. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ στομάχους καυσουμένους καθ' ἑαυτὰ καὶ σὺν ἀλφίτῳ· ἀειζώου ῥίζα, κοτυληδόνος φύλλα, κύπρου φύλλα, πολύγονον, σέρις, σόγχος, σέλινον, στρύχνον κηπαῖον, ἕλικες ἀμπέλου καὶ τὰ

Praefatiuncula.

Qvoniam, spectatissime Andromache, morborum curationes per simplicia medicamenta duobus libris distinximus, quorum vtrunque tibi dedicauimus, & priore quidem auxilia capitis, oculorum, fauciũ, ac summę cutis extremarúmque partium affectibus conferentia complexi sumus: iam superest, vt in hoc posteriore de reliquis agamus, à stomachi vitiis facto initio. Sed priùs Lectorem monitum velim, quotiescunque iis quæ ore sunt assumenda certam definitámve quantitatem minimè ascribimus, minimam quidem eorum dosin esse debere trium obolorum, maximá drachmarum duarum, mediam verò drachmę vnius.

Ad Stomachi & hypochondriorum affectus remedia.

Ad stomachi diutinum ardorem ac sitim.

Stomachi diutino ardore conflictatis prosunt simul & sitim pellunt, glycyrrhizæ succus epotus, & radix ipsa ex aqua bibita, capreolorum vitis dilutum: portulacæ succus, ac ipsa etiam in cibis sumpta: seridis succus absorptus, similitérque polygoni succus. Eorum verò qui conualescunt ex morbo sitim compescunt, brassica cruda esitata, ficus recentes, strobili in cibis sumpti, symphytũ petræum commanducatum. At imposita seu per se, seu cum polenta stomachos æstuantes hæc iuuant: semperuiui radix, Veneris vmbilicus, cypri folia, polygonum, seris, sonchus, apium, solanum hortense, vitium capreoli & folia, por-

tulaca cum polenta vel pane, vitiú folia per se ex aqua frigida, elate palmarum trita cum polenta: brassicæ denique folia cruda tritáque cum melle imponuntur.

Ad æstuantem superficiem ventriculi.

His quibus æstuat ventriculi superficies, opitulatur succus è cucurbitæ ramentis cum rosaceo, itidémque vuæ acerbæ succus cum rosaceo. Absinthij foliorum decocti poculum manè haustú, epithymum cum sero lactis potum quinque séxve vicibus per mensem.

Ad ventriculi et intestinorum flatus ex atra bile.

Iis qui bilem atram gignunt, quique stomachi ac intestinorum inflatione diuexantur, auxilio sunt hæc: pulegij decoctum dilutúmve bibitum, & aqua in qua candens ferrum extinctum sit. Spógiæ quoque ex aceto impositę conueniunt, maximè in inflatione intestinorú & mentis alienatione. Sin perseueret affectus, alumen liquidum cum chalcantho, aloë ac melle imponito, cerato admixto. Aut, hederæ folia cocta in vino cataplasmatis instar imponito: aut plantaginem tritam cum sale: aut fimum bouis armentariæ siccum in vino coctum, aut marrubium cum pane ac rosaceo, aut denique bulbos cú alumine tritos.

Ad singultum.

In singultu conueniunt hæc in potu sumpta: alyssi herbæ decoctum, aut ipsa etiam herba manibus detenta, anethi semen potum & olfactum, aristolochiæ radix ex aqua, asplenum herba cum posca, mentæ ramuli cum acidi Punici succo, castorium cum aceto, cuminum cum aceto, rha cum aqua, sisymbrij, quod cardamine dicitur, succus & semé, sternutatorium denique adhibitú. Ortus verò à frigore singultus soluitur summis manibus in calentem aquam demissis, aqua calida absorpta, spongia ex aqua feruenti stomacho adhibita, extremis denique partibus oleo Sicyonio confricatis.

Ad stomachi dolores sedandos.

Ad stomachi dolores faciunt: lac muliebre, bubulum aut asininum è papilla suctum, aut bibitum vbi per ignitos silices fuerit decoctum: gentianæ drach. j. cum aqua, mastiches cochlear vnum quotidie bibitum, aut succus ex eodem commanducato deglutitus, trium men-

φύλλα· ἀνδράχνη μετ᾽ ἀλφίτου ἢ ἄρτου, φύλλ᾽ ἀμπέλου καθ᾽ ἑαυτὰ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ, ἐλάτη λεία σὺν ἀλφίτοις. ἢ φύλλα κράμβης ὠμὰ τρίψας μετὰ μέλιτος, ἐπιτίθει.

II. Τοῖς δὲ καυσουμένοις τὴν ἐπιφάνειαν ὠφελεῖ κολοκύνθης ξυσμάτων ὁ χυλὸς μετὰ ῥοδίνου, ἢ ὄμφακος χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ. ἀψινθίου φύλλων ἀποζέματος ποτήριον ἓν κατὰ πρωΐ, ἢ ἐπίθυμον μετὰ γάλακτος ὀρροῦ πέντε ἢ ς΄. φορὰς τὸν μῆνα.

Quæ hic sequuntur, ad sequens caput referenda censet Gesnerus.

III. Χολὴν γεννῶσι μέλαιναν, καὶ ἐμφυσωμένοις στόμαχον καὶ ἔντερα ὠφελεῖ γλήχωνος ἀπόζεμα ἢ ἀπόβρεγμα πινόμενον, καὶ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ πεπυρωμένου σιδήρου ἐν ᾧ σίδηρος σβέννυται. ἁρμόζουσι δὲ καὶ σπόγγοι ἐξ ὄξους ἐπιτιθέμενοι, μάλιστα * κατὰ τὴν ἐμφύσησιν τῶν ἐντέρων καὶ τῆς διανοίας τὴν [illegible]. εἰ δὲ ἐπιμένει, στυπτηρίαν ὑγρὰν μετὰ χαλκάνθου καὶ ἀλόης καὶ μέλιτος ἐπιτίθει, κηρωτῇ μίξας. ἢ κισσοῦ φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ καταπλασσε, ἢ ἀρνόγλωσσον λεῖον σὺν ἁλσίν, ἢ βοὸς ἀγελαίας βόλβιτον ξηρὸν ἐν οἴνῳ ἑψημένον, ἢ πράσιον μετ᾽ ἄρτου καὶ ῥοδίνου, καὶ βολβοὶ μετὰ στυπτηρίας λεῖοι.

Forte add. πινόμενα aut ἁρμόζουσι

IIII. Ἐπὶ δὲ τὸν λυγμὸν ἁρμόζει πινόμενα· ἀλύσσου τῆς πόας ἀφέψημα, καὶ αὐτὴ κρατηθεῖσα. ἀνήθου σπέρμα πινόμενον καὶ ἀποσφραινόμενον, ἀριστολοχίας ῥίζα μεθ᾽ ὕδατος, ἀσπλήνου πόα μετ᾽ ὀξυκράτου, ἡδυόσμου κλωνία σὺν ῥοιᾶς ὀξείας χυλῷ, καστόριον σὺν ὄξει, κύμινον σὺν ὄξει, ῥᾶ σὺν ὕδατι, σισυμβρίου τῆς καρδαμίνης λεγομένης χυλὸς καὶ τὸ σπέρμα, πταρμικοῦ προσαγωγή. Τὸν δὲ διὰ ψῦχος λυγμὸν λύουσιν ἄκραι χεῖρες εἰς θερμὸν ὕδωρ καθιέμεναι, ὕδατος θερμοῦ καταρρόφησις, σπόγγος ἐκ ζεστοῦ ὕδατος προσαγόμενος τῷ στομάχῳ, ἐλαίῳ Σικυωνίῳ ἀνατριβομένων τῶν ἄκρων.

V. Πρὸς δὲ τὰ ἀλγήματα τοῦ στομάχου ποιεῖ· γάλα γυναικεῖον ἢ βόειον ἢ ὄνειον θηλαζόμενον, ἢ πινόμενον. ἢ κόχλαξι * συναφεψόμενον. γεντιανῆς ∠ α΄. μεθ᾽ ὕδατος, μαστίχης κοχλιάριον ἓν καθ᾽ ἡμέραν πινόμενον, ἢ διαμασώμενον τοῦ χυλοῦ καταπινομένου.

** abundat.*

ἡδυόσμου κλωνίων τριῶν φύλλα σὺν ὀξείας ῥοιᾶς χυλῷ καταῤῥοφούμενα, γλήχων μετ' ὀξυκράτου.

VI. Πρὸς δὲ τοὺς δηγμοὺς τοῦ στομάχου τερμίνθου φύλλα ἀφεψόμενα, ὁμοίως σκορδίου χύλισμα· σόγχου χυλὸς μετὰ στροβίλων καὶ καρύων πικρῶν καὶ σικύου σπέρματος, κῶνοι ἐσθιόμενοι καθ' ἑαυτούς.

VII. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ ἀλγήματα στομάχου, μελίλωτον ἐν οἴνῳ ἑφθὸν μετὰ τηλίνου ἀλεύρου ἢ γύρεως, κυδώνιον ἑφθὸν σὺν ἄνθει, ἢ πήγανον σὺν μέλιτι.

VIII. Πρὸς δὲ τοὺς τὴν τροφὴν ἀποβάλλοντας ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ σπόγγος ἐξ ὄξους δριμέος ἄχρι φλυκταινώσεως, ἐπί τε τοὺς πόδας καὶ βραχίονας. ἐπὶ δὲ τοῦ θώρακος καταπλασσόμενος τυρὸς νεαλὴς μετ' ἀλφίτου, ἢ σελίνου φύλλα, ἢ σέριδος μετ' ὄξους καὶ ἀλφίτων, ἢ ἀνδράχνης ὡσαύτως, ἢ κολοκύνθης ξύσματα ὁμοίως.

IX. Τοὺς δὲ ναυτιῶντας καὶ πλαδῶντας ὁμοίως τὸν στόμαχον ἢ ἐξεμοῦντας ἵστησι πινόμενα, ἄλφιτα σὺν οἴνῳ, ἀμύγδαλα γλυκέα πρόσφατα σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενα, ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ σπέρμα, κύμινον Αἰθιοπικὸν, ἀνήθου σπέρμα, πολυγόνου χυλὸς, καὶ κιχώριον ἐσθιόμενον καὶ σέρις, καὶ ὁ χυλὸς πινόμενος. σισύμβριον ἢ καρδαμίνη λεγομένη ποθεῖσα, θέρμοι γλυκεῖς λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες. θρίδακες ἄπλυτοι ἐσθιόμεναι, καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον μεθ' ὕδατος. σόγχου ὁμοίως, ἴου ἄνθος μεθ' ὕδατος, κόστου < α. μετ' οἴνου. Κοχλίου χερσαίου Λιβυκοῦ σὰρξ ὅλη καταποθεῖσα νῆστι καὶ ἀλγήματα παύει στομάχου. προεσθιόμενοι δὲ ἐνιαῖοι δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. ποιεῖ δὲ καὶ σὺν τῷ ὀστράκῳ ὅλος καταποθεὶς, τοῦ ὀστράκου συμπλασθέντος. Γίγαρτα φρυκτὰ ἀντὶ ἀλφίτων ἐσθιόμενα, γλήχων καταπλασθεῖσα ἐξ ὀξυκράτου, κύμινον σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον ἢ σὺν ὄξει, λαπάθου σπέρμα ὀβολοῖς δύο ἢ τρισὶν, ἀκακία μεθ' ὕδατος, λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος. μαράθρου σπέρμα ἢ χύλισμα, μάλιστα τοῖς ἀποξύνουσι ἢ ἐμοῦσι τὴν τροφήν.

X. Τοὺς δὲ ῥευματισμοὺς τοῦ στομάχου ἵστησι,

A ...tæ ramulorum folia cum acidi Punici succo absorpta, itemque pulegium ex posca bibitum.

Ad oris ventriculi morsus valent, terebinthi folia decocta: similiter & succus è scordio: sonchi succus cum nucleis pineis, amygdalis amaris & semine cucumeris: pinei etiam nuclei per se in cibis sumpti. *Ad cardigmon.*

B Stomachi dolores imposita leuant, melilotus in vino coctus cum farina fœnigræci aut polline, cotoneum cum flore coctum, ruta denique cum melle. *Ad stomachi dolores admouenda.*

Cibũ reiicientibus prodest spongia acri aceto [calente] imbuta, pedibus & brachiis adhibita, quoad C pustulæ excitentur. Conferunt verò adhibita pectori, caseus recens salitus cum polenta, folia apij aut seridis cum aceto & polenta, similiter & portulacæ folia aut cucurbitæ ramenta. *Ad cibi vomitum.*

Nauseam, stomachi ex nimia humiditate languorem ac vomitum D ista cohibent: polenta in vino bibita, amygdalæ dulces recentes cum suo putamine esitatę, graminis Parnassij semen, cuminum Æthiopicum, anethi semen, polygoni succus, cichorium in cibis sumptum, sicuti & seris, eorúmque succus epotus: sisymbrium, aut quod cardamine dicitur, potum: lupini dulces E triti cum aceto bibiti, lactucæ illotæ in cibis sumptæ, earúmque semen ex aqua potum, similiter & sonchi semen & flos violæ ex aqua, costi drachm. j. cum vino. Cochleæ terrestris Africanæ caro tota ieiuno deuorata, etiam dolores stomachi sedat. Idẽ præstant cochleæ duæ tréſve quotidie ante cibos a- F lios assumptæ: deuorata etiam tota proficit cum sua testa, hac circum aspersa: tosti acinorum nuclei polentæ vice in cibo sumpti, pulegium cum posca impositum, cyminum ex posca vel aceto potum, lapathi semen duûm triúmve obolorum pondere, acacia cum aqua, lapis qui in Samia terra reperitur, G fœniculi denique semen aut expressus eo succus, ac iis maximè quibus acescit cibus, aut vomitu reiicitur. *Ad nauseam & stomachi fluxionem, vomitum & vomitum.*

Stomachi fluxiones inhibent, *Ad stomachi fluxiones.*

al. λίνου

Diosc. 5. de mat. med. 176. χλωρά, virides siue virentes.

al. συμπλασθέντος Gesn.

balaustium ex aceto potum, rubi foliorum succus vel per se, vel ex aqua, aqua igniti ferri iniectione feruefacta, acetum scilliticum absorptum: (oportet autem ab exigua quantitate incipiendo bibere ad cyathū vsque vnum.) Punicum malum cum aqua frigida, scandicis decoctum, scillæ coctæ tres oboli cū posca, hypocisthidis drach. j. ex aqua: lens tosta polentæ loco inspersa, eiusdem decorticata grana xxx. deuorata: rosarum denique flos inspersus potui. Cæterùm tentatum fluxione ventriculum irrigare oportet rhois decocto lana succida excepto.

Ad eiusdem subuersiones. Stomachi subuersionibus medetur, passerculorū stercus potui datū.

Ad stomachi ex humiditate languorē adcommoda. Languentes ex nimia humiditate stomachos roborant hæc, cum cerato myrtino aut rosaceo imposita: rubi folia, absinthium, cupressi folia, coriandrum, cachry, palmula, cotoneū malū, elate cum palmulis.

Ad inflationes stomachi. Inflationibus stomachi, & his maximè qui tardè concoquunt, auxilio sunt hæc in potu sumpta: agallochi drach. j. cum vino, aristolochiæ drach. j. cum vino, smyrnij itidem semen cum vino, spinæ albæ radix cum vino, agaricum commanducatum superbibito mero. Ad inflationes stomachi, rhamni spinosi folia trita redige in pastillos, triobolares, è quibus vnum exhibeto febricitantibus cum hydromelitis diluti hemina vna: iis verò qui febre carent, cum vino diluto. Facit etiam ad ileosós & quosuis dolores à flatu: malo siquidem mirum in modum per ructus flatúsque resoluto sanescunt.

Ad cruditates ventriculi. Coctiones promouent: agaricum à cœna commanducatum deuoratúmque, nullo liquore insuper absorpto: aloës drach. j. ante cibum ex aqua sumpta, iuniperi baccę tritæ cum vino, cotonei mali dilutum, xylobalsami decoctum cum seseli, nardi Celticę decoctum cum aceti momento sumptum, iunci odorati decoctum cum rosarum flore haustum, seseli potum. Coctionem denique adiuuat, seridis succus absorptus.

Stomachū roborantia. Os vétriculi confirmāt, vua passa & scilla cocta cum melle delincta.

A βαλαύστιον μετ' ὄξους ποθὲν, βάτου χυλὸς φύλλων καθ' ἑαυτὸν καὶ μεθ' ὕδατος, ὕδωρ τὸ ἀπὸ σιδήρου πεπυρωμένου θερμανθὲν· ὄξος σκιλλητικὸν καταῤῥοφούμενον, (δεῖ δὲ ἀπ' ὀλίγου ἄρχεσθαι καὶ πίνειν ἄχρι κυάθου) ῥοιὰ μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, *σκυθικος ἀφέψημα, σκίλλης ἑφθῆς τριώβολον ἐν ὀξυκράτῳ, B ὑποκιστίδος < α. ἐν ὕδατι. φακὸς πεφωσμένος ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπλασσόμενος. φακοὶ ἐπτισμένοι λ'. καταπινόμενοι. ῥόδων ἄνθος ἐπιπασσόμενον τῷ πόματι. *Εμβρέχειν δὲ δεῖ τοὺς ῥευματιζομένους στομάχους ἐρίοις οἰσυπηροῖς σὺν ῥοΐ.

σκάνδικος. *Fortè, ἐπιπασσόμενος.*

XI. Ἀνατροπὰς δὲ στομάχου θεραπεύει, C στρουθίων ἀποχώρημα διδόμενον ἐν ποτῷ.

XII. Κρατύνει δὲ τοὺς πεπλαδηκότας στομάχους ἐπιτιθέμενα μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης ἢ ῥοδίνης· βάτου φύλλα, ἀψίνθιον, κυπαρίσσου φύλλα, *κόριον, *κάχρυ, φοίνικες, μηλοκυδώνιον, ἐλάτη μετὰ φοινίκων.

κόριον fortè. κάχρυ fortè, hoc est [illegible].

XIII. Στομάχου δὲ ἐμπνευματώσεις D ὠφελεῖ πινόμενα, καὶ τοὺς βραδυπεπτοῦντας μάλιστα· ἀγαλλόχου < α. σὺν οἴνῳ, ἀριστολοχίας < α. σὺν οἴνῳ, σμυρνίου σπέρμα σὺν οἴνῳ, τὸ *ἄνθος, ἢ λευκῆς ῥίζα σὺν οἴνῳ. ἀγαρικὸν διαμασηθὲν ἐπιῤῥοφουμένου ἀκράτου. Πρὸς τὰς ἐμπνευματώσεις τοῦ στομάχου, ῥάμνου τῆς ἀκανθώδους φύλλα λεάνας, ἀνάπλασσε *τριωβολιαῖα, καὶ δίδου E τοῖς μὲν πυρέσσουσι μεθ' ὑδρομέλιτος κεκραμένου κο. α. ἀπυρέτοις δὲ μετ' οἴνου κεκραμένου. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς εἰλεώδεις καὶ πᾶν ἄλγημα πνευματικόν· θαυμαστῶς γὰρ δι' ἐρυγῶν καὶ φυσῶν ὑγιεῖς γίνονται.

Subaudi, μεγέθη.

XIIII. Πέψεις δὲ ποιεῖ ἀγαρικὸν διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον ἀπὸ δείπνου, F χωρὶς τοῦ ἀποῤῥοφεῖν· ἀλόης < α. σὺν ὕδατι, καὶ πρὸ τροφῆς· ἀρκευθίδες λεῖαι σὺν οἴνῳ, *μήλου ἀπόβρεγμα, ξυλοβαλσάμου ἀπόζεμα μετὰ σεσέλεως, ἢ νάρδου Κελτικοῦ μετ' ὀξυδίου ληφθὲν, σχοίνου ἄνθους ἀπόζεμα μετὰ ῥόδων ἄνθους πινόμενον, σέσελις πινομένη. Εὐπεψίας δὲ ποιεῖ σέριδος χυλὸς G καταῤῥοφούμενος.

καταῤῥοφεῖν τὸ ἀλ., Mod. Malim ego χωρὶς τοῦ ἐπιῤῥοφεῖν τι. *Suspicatur Gesnerus legendum μόνου, hoc est, mali.*

XV. Ῥώννυσι δὲ στόμαχον, σταφὶς, σκίλλα ἑφθὴ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη.

XVI. Ταῖς δὲ κισσώσαις ὠφελεῖ· ἀνδράχνη ἐσθιομένη, ἑλίκων ἀμπέλου ἀπόβρεγμα πινόμενον, κεδρόμηλα ἐσθιόμενα. A

XVII. Ὑποχόνδρια δὲ ὠφελεῖ ἐσκληρυσμένα παθόντα χρονίως, μάραθρον πινόμενον. Καὶ καταπλασσόμενα· ἀψίνθιον σὺν κυπρίνῃ κηρωτῇ ἢ φοίνιξι, λευκανθέμου φύλλα, σκόρδιον σὺν κηρωτῇ, τῆλις ἢ λινόσπερμον σὺν μελικράτῳ, ἢ σάμψυχον ἐν κηρωτῇ. B

Τὰ τῶν πυρεσσόντων βοηθήματα.

XVIII. Γλώσσης δὲ τραχύτητας ἐκμαλάσσει ἡδύοσμον λεῖον σὺν μέλιτι· ῥοῦς ἐρυθρὸς ὁμοίως, ῥόδινον σὺν ὕδατι, ἢ μέλι καθ' ἑαυτό. C

XIX. Τοὺς δὲ κατὰ περιόδους πυρετοὺς κεχρονισμένους θεραπεύει· χαμαίδρυος φύλλα λεῖα πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς λήψεως πινόμενα, καὶ ὅσα ἐπὶ τριταϊκῶν αὐτίκα ἱστορήσομεν.

XX. Πρὸς δὲ τοὺς τριταϊκοὺς ἁρμόζει πόματα λαμβανόμενα πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας, προεγχριομένων καὶ ἀνατριβομένων τῶν ἄκρων. τριφύλλου σπέρματος κοκκία τρία κηρῷ καταπλασθέντα καὶ καταποθέντα ἐπὶ τρίς, τὰ πάντα ἐννέα. ἀρνογλώσσου ῥίζαι ἁδραὶ τρεῖς μετ' οἴνου πινόμεναι, ἱερᾶς βοτάνης ὁ τρίτος γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς ἀφαιρεθὲν, καὶ διδόμενον. ποιεῖ καὶ σίλφιον κηρῷ περιπλασθὲν λευκῷ καὶ καταποθέν. ἐπιρροφείτωσαν δὲ ὕδωρ θερμὸν ἢ οἶνον. ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου κόκκοι τρεῖς σὺν οἴνῳ, ὀνόβρυχις σὺν οἴνῳ, πενταφύλλου φύλλα γ'. μετ' οἴνου ἢ ὑδρομέλιτος ποτιζόμενα, πέπερι λεῖον μεθ' ὕδατος πινόμενον. Περιαφθέντα δὲ ὠφελεῖ τριταίους· λειχὴν ἵππου περιαφθεὶς, ἢ ἀράχνας τὰ ζῶα τρία συναναμαλάξας ἐμπλάσσουσι ἐπιθεὶς ἐν ὀθονίῳ κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων. D E F

XXI. Τεταρταϊκοὺς δὲ ὠφελοῦσιν ἀρνογλώσσου ῥίζαι ἐν οἴνῳ πινόμεναι· ἱερᾶς βοτάνης τέταρτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς ἀφαιρεθὲν καὶ τριβὲν λεῖον σὺν οἴνῳ καὶ δοθὲν, ἀσφάλτου < α'. μετὰ καστορίου ὀβολοῦ, γλυκυρρίζης < β'. μεθ' ὕδατος κο. α'. ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου κο. δ'. σὺν G

Pica laborantibus mulieribus auxilio sunt, portulaca in cibis sumpta, vitis capreolorum dilutum potum, citria mala esitata. *Ad mulierum picam seu malaciam.*

Hypochondriis affectu diuturno induratis auxilio est, fœniculum bibitum. Imponuntur verò cataplasmatum more, absinthium cum cerato cyprino aut palmulis, leucanthemi folia, scordium cum cerato, fœnumgræcum aut lini semen cum aqua mulsa, sampsuchum denique cerato exceptum. *Ad durities hypochondriorum.*

Febricitantium remedia.

Linguam scabram asperámve emolliũt ac læuigãt, mẽta trita cum melle, rhus erythros dictus, quo ad obsonia vtuntur, rosaceum cum aqua, aut mel per se. *Ad linguæ asperitatem.*

Diuturnas febres quæ [quotidianis] redeunt circuitibus, sanãt, chamædryos folia ante accessionem hora vna pota, & quæcunq; mox in curãdis tertianis cõmemorabimus. *Ad quotidianas febres.*

Tertianis febribus hæc conueniunt hora vna ante accessionem assumpta, priùs tamen vnctione frictionéque partium extremarum adhibita: trifolij seminis grana cera obuoluta nouem, nempe terna ternis deuorata vicibus: plantaginis radices succulentæ tres in vino potæ, verbenacæ supinæ tertium à terra geniculum decerptum & exhibitum. Confert & silphium cera candida obuolutum ac deuoratum, superbibita tamen aqua calida aut vino: heliotropij maioris grana tria cum vino, onobrychis cum vino, quinquefolij folia trita cum vino aut aqua mulsa pota: piper denique tritum ex aqua potum. Sed & amuleta tertianis febribus auxilio sunt, vti lichen equorum appensus, itidémque aranei tres contriti linteolo inditi, frontíque ac temporibus adhibiti. *Ad tertianas.*

Contra quartanos circuitus auxilio sunt, plãtaginis radices quatuor in vino bibitæ: verbenacæ supinæ quartum à terra geniculum decerptum, cum vino tritum & exhibitum: bitumi nis drach. j. cum castorei obolo, glycyrrhizæ drachmæ duæ cum aquæ hemina vna, heliotropij maioris grana quatuor cum vino, *Ad quartanas.*

vino, cimices è cubilibus quatuor cauis fabarum inditi ac deuorati, quinquefolij quatuor folia ex aqua mulsa aut vino, hyperici coreos appellati semen cum vino: pota quoque vrina cuique sua cyathorum quatuor mensura, vomitu prius euacuatos iuuare traditur: sed illam in fictili vase asseruari oportet. Idē facit impubis pueri vrina quinquies hausta. Quartanas finit oxyporon aliquod ante accessiones toti corpori illitum, poto deinde generis eiusdem medicamento. Aliud: radicis libanotidis sesquidrachmam in vini dimidia hemina paulò ante febrilem accessum exhibeto: ac vt ne rigore prehendatur æger, aliquo pingui præunctum & vndique coopertum quiescere finito, dū copiosus erumpat sudor.

Ad quosuis febrium circuitus & rigores.

Ad omnes in communi circuitus ac rigores faciunt hæc sudores mouentia: smyrnij semen cum vino, laserpitij agrestis ac domestici liquor melle cocto circumlitus ac deuoratus rutæ syluestris & satiuæ semen cum vino, radicis aristolochiæ drach. j. cum vino, myrrha ad fabæ magnitudinem, piper cum vino, iridis drach. ij. cum vino, hipposelini semen drach. j. pondere cum vino: similiter & hyperici, calaminthæ decoctum cum castorio, laserpitij semina cum nasturtio & ouo, vel pipere ac ruta, opopanacis drach. j. vel panacis drach. ij. seseli cum panace ac pipere in vino potum, ferulæ semen simili modo, verbasci radix in vino, radicis quinquefolij succus cum vino: canini stercoris sicci quantum sat esse coniectura videbitur, ex aceto bibitum.

Ad febres inordinatas.

Diuturnis & inordinatis febribus conuenit epotum ius è vetere gallinaceo, cuius ventri sal salsamentúmve inditū incoctúmque fuerit.

Ad quosuis febrium rigores diluendos.

Febribus cum rigore certo statóque circuitu redeuntibus ista cōferunt ex oleo trita, & ante accessiones illita, quippe quæ corpus excalfaciant sudorésque cieant: viticis semen, libanotidis semen, salis flos, lixiuium ficulneum, nitrum aut spuma nitri, baccæ lauri, pyrethrum, smyrnij quod hipposelinum dicitur semen, hypericum,

A οἴνῳ, κόρεις ζ' τῆς κλίνης δ'. ἐντεθέντες εἰς τὰ τῶν κυάμων βρώματα καὶ καταποθέντες, πενταφύλλου φύλλα δ'. μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ οἴνου, ὑπερικοῦ τοῦ κόρεως λεγομένου τὸ σπέρμα μετ' οἴνου. ἱστορεῖται δὲ καὶ οὖρον ὠφελεῖν τὸ ἴδιον πινόμενον κυάθοις δ'. πρὸς ἐμεμεκόσι πλῆθος· δεῖ δὲ φυλάττειν αὐτὸ ἐν σταμνίῳ.

Ἡμίναις, Molbanus, &c. Gesn. mauult κυάθοις δ' πλῆθος ἐμεμεκόσι.

B Τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ παιδὸς οὖρον ἀφθόρου μέχρι πέντε πόσεων. Τεταρταῖον δὲ παύει πρὸ τῆς ἐπισημασίας ὀξυπόρου χρῖσις καθ' ὅλον τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα πόσις τοῦ αὐτοῦ φαρμάκου. ἢ λιβανωτίδος ῥίζης < α' ς'. ἐν οἴνου ἡμικοτυλίῳ μικρῷ πρότερον τῆς λήψεως. καὶ συμπεριβάλλων ἀφεὶς ἡσυχάσαι, καὶ οὐ μὴ ῥιγώσει προαναλείφεσθαι λίπει, καὶ ἱδρώσει πολύ.

C

ῥιγώσει. Molbanus: qui & sequentia duo verba redundare putat.

XXII. Κοινῶς δὲ πρὸς πάσας περιόδους καὶ ῥίγη ποιεῖ κινοῦντα ἱδρῶτας· σμυρνίου σπέρμα μετ' οἴνου, ὀπὸς σιλφίου ἀγρίου καὶ ἡμέρου μέλιτι ἑφθῷ περιχριόμενος καὶ καταπινόμενος, πηγάνου ἀγρίου καὶ ἡμέρου

D σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἀριστολοχίας ῥίζης < α'. σὺν οἴνῳ· σμύρνης ὅσον κύαμος, πέπερι σὺν οἴνῳ, ἴριδος < β'. σὺν οἴνῳ, ἱπποσελίνου σπέρματος < α'. μετ' οἴνου, ὑπερικοῦ ὁμοίως, καλαμίνθης ἀπόζεμα σὺν καστορίῳ, ὀποῦ φύλλα σὺν καρδάμῳ καὶ ᾠῷ, ἢ πεπέρει καὶ πηγάνῳ. ὀποπάνακος < α'. ἢ πάνα-

E κος < β'. σέσελι μετὰ πάνακος καὶ πεπέρεως σὺν οἴνῳ ποθέν, νάρθηκος σπέρμα ὁμοίως, φλόμου ῥίζα ἐν οἴνῳ, πενταφύλλου ῥίζης χυλὸς σὺν οἴνῳ, κόπρος κυνεία ξηρὰ στοχασμῷ μετ' ὄξους πινομένη.

Silphii foliorum succus, Molbanus, quasi legatur, ὀποῦ φύλλων. At Gesnerus laserpitii semina hic desiderari existimat.

XXIII. Πρὸς δὲ τοὺς χρονίους καὶ ἀτάκτους πυρετοὺς ἁρμόζει ἀλεκτρυόνος παλαιοῦ ζωμός, ἁλῶν ἐν τῇ γαστρὶ αὐτοῦ ἐγκαταγλύτων, ἢ ταρίχους, καὶ συνεψηθέντων, πινόμενος.

F

Forte καταπλασθέντων, aut ἐμβληθέντων.

XXIIII. Συγχριόμενα δὲ μετ' ἐλαίου λεῖα ἐπὶ τῶν μετὰ ῥίγους περιοδικῶν πυρετῶν ὠφελεῖ πρὸ τῆς ἐπισημασίας θάλποντα τὸ σῶμα, καὶ ἱδρῶτας κινοῦντα· ἄ-

G γνου σπέρμα, λιβανωτίδος σπέρμα, ἁλὸς ἄνθος, συκίνη κονία. νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον, δαφνίδες, πύρεθρον, σμυρνίου τοῦ ἱπποσελίνου καλουμένου σπέρμα, ὑπερικόν,

Aet. 2. tetr. ser. 1. cap. 88. Dioscoridem citans, primo loco trochiscos è floribus chamæmeli proponit, vsus tempore oleo diluendos.

καλαμίνθη, κάχρυ ὀλίγον, καστόριον, κόνυζα, κόστος, σαγάπηνον, κνίδιος κόκκος μετὰ νίτρου καὶ ἐλαίου καὶ ὄξους, λύκαψος σὺν ὕδατι θερμῷ, σαμψύχινον, ἴρινον, μετώπιον, γλαύκινον, κύπρινον, χαμαίδρυς, χαμαίπιτυς, συκαμίνου ὀπὸς, σταφὶς ἀγρία. A

XXV. *Μιγνύμενα δὲ κόποις ὠφελεῖ· ἅλες, νίτρον, ὀνοβρυχὶς, σισύμβριον, χαμαιλέων, ἀμμωνιακὸν, πράσιον, ὀρίγανον, καππάρεως ῥίζα, σικύου ἀγρίου ῥίζα· τέφρα κληματίτη, ὄστρακον ἀφ' ἴπνου, ἀριστολοχίας πάλη, ὀποβάλσαμον, κεκαυμένος χαλκὸς, λεπὶς χαλκοῦ καὶ τὰ δριμέα ἀρώματα, βολβοὶ λεῖοι καταχριόμενοι σὺν πεπέρει καὶ ἀμμωνιακῷ, ἢ κηρωτὴ ὑγρὰ κυπρίνη, Κομμανικὸς λίθος εἰς ἔλαιον ἀποτριβόμενος καὶ συγχριόμενος. B C

χαμαιλαία, Moibanus.

XXVI. Ἀτροφοῦντας δὲ ὠφελεῖ, ὀρόβου φρυκτοῦ μέγεθος ὅσον κάρυον Ποντικὸν ἐν μέλιτι παρὰ τὴν τροφὴν διδόμενον.

XXVII. Ἵστησι δὲ ἱδρῶτας ἐπὶ τῶν διαφορουμένων καταπλασσόμενα· γῆ Σαμία, γύψος, λιθάργυρος, κηκὶς, σχιστὴ, μυρσίνη, θεῖον ἄπυρον, ἔλαιον τὸ ἐξ ἀγριελαίας, μυρσίνινον, τερμίνθινον, οἰνάνθινον, ῥόδινον, μήλινον, σχίνινον. Καταχριόμενα δὲ ἵστησι μάννα καὶ ἄμυλον σὺν ὠοῦ τῷ λευκῷ· ἢ ὠοῖς λείοις σὺν πεπέρει καὶ κνίδης σπέρματι, καὶ κηρῷ ὀλίγῳ, καὶ κόμμι, καὶ ὀνώνιδος σπέρματι, καὶ νίτρῳ ὀλίγῳ. D E

Moib. legisse videtur, καταπλασσόμενα.

βολβοὶ λευκοὶ legitur apud Aetium, bulbus candidus: nisi forte mendum subest.

XXVIII. Καρδιακοὺς δὲ ὠφελεῖ καταπλασσόμενα κατὰ τοῦ στομάχου· βάτου φύλλα μετὰ κηρωτῆς ὀλίγης ἢ ἄρτου, μυρσίνης φύλλα ἢ μύρτα, ἢ ἕλικες ἀμπέλου, ἢ ἀρνόγλωσσον σὺν ἄρτῳ ἢ κηρωτῇ ὀλίγῃ, μῆλα κυδώνια, φοίνικες, σέρις ἀγρία καὶ ἥμερος. F Καὶ ἐνέματα δὲ ὠφελίμως παραλαμβάνεται, πτισάνης χυλὸς καθεψημένου, ἀκρωτηρίων ἢ ποδῶν μετ' οἴνου, ἢ ὠοῖς ὠμοῖς σὺν οἴνῳ. Καταχρίεται δὲ αὐτῶν τὰ ἄκρα ὠφελίμως κηρωτῇ ὑγρᾷ μετὰ νάπυος λείου, ἢ ξηρῷ διεθέντι οἴνῳ.

Addit Moib. ἀρτίων, & mox subdit, ... ἢ ξηρῷ διεθέντι οἴνῳ. Moib.

Τῶν περὶ τὸν πνεύμονα καὶ θώρακα παθῶν βοηθήματα. G

XXIX. Αἵματος δὲ ἀναγωγὴν θεραπεύει πινόμενα· ἀγαρικοῦ τριώβολον ἐν οἴνῳ, ἀδιάντου

Diosc. 3. de mat. med. cap. 118. ex aqua.

calamintha, cachryos momentum, castorium, conyza, costus, sagapenum: granum Cnidium cum nitro, oleo & aceto: lycopsis cum aqua calida: vnguenta sampsuchinum, irinum, metopium, glaucinum, cyprinum: chamædrys, chamæpitys, sycomori liquor, & staphisagria.

Lassitudinibus conferunt mixta hæc: sal, nitrum, onobrychis, sisymbrium, chamelæa, ammoniacum, marrubium, origanum, capparis radix, cucumeris agrestis radix, cinis sarmentitius, testa fornacea, aristolochiæ pollen, opobalsamum, æs vstum, squama æris, & aromata acria, bulbi triti illiti cum pipere & ammoniaco, ceratum cyprinum liquidius, lapis Comanicus in oleum detritus & inunctus. — *Ad lassitudines.*

Cibum non sentientibus, quippe quorum corpora non aluntur, auxilio est, eruum tostum in nucis auellanæ magnitudinem melle collectum, & ante cibos exhibitum. — *Ad atrophiam.*

Sudores in iis qui exoluuntur cohibent inspersa hæc: terra Samia, gypsum, argenti spuma, galla, scissile alumen, myrtus, sulphur viuum, oleum agrestis oleæ, myrtinum, terebinthinum, œnanthinum, rosaceum, melinum & lentiscinum. Eosdem hæc illita sistunt: manna & amylum cum oui candido: bulbi triti cum pipere & vrticæ semine, ceræ momento, gummi, ononidis semine & pauco nitro. — *Ad sudores diaphoreticorum.*

Cardiacos iuuant hæc stomacho in modum cataplasmatis imposita: rubi folia cum pauco cerato vel pane, myrti folia aut baccæ, vitium capreoli, plantago cum pane aut cerato modico, mala cotonea, palmulæ, intubus agrestis & satiuus. Quin & vtiliter infunduntur enemata è ptissanæ decoctæ cremore, è partium extremarum pedúmve decocto in vino, aut ex ouis crudis cum vino. Sed & ægrorum extremæ partes commodè inunguntur cerato liquido cũ trito sinapi, aut sicco quod vino dissoluatur. — *Ad cardiacorum affectum.*

Pulmonis thoracísque affectuum remedia.

Sanguinis reiectioni medentur in potu sumpta hæc: agarici trium obolorum pondus in vino, adianti — *Ad sanguinis reiectiones.*

succus cũ aceto cyathi vnius quantitate per interualla multa absorptus: similiter & succi è polygono, semperuiuo, plantagine, rubo, portulaca aut vitium capreolis: balaustium cum posca, mentæ succus per se & cum posca vel aqua, clymeni succus trium obolorum pondere ex aqua, cupressi pilulæ ex aqua tritæ & potæ, lysimachia herba eiusdémque succus, myricæ fructus tritus eiusdémque cortex, ferulæ medulla & œnanthe sicca.

Ad reiectiones diuturnas.

Diuturnas autem reiectiones sistunt, porri semen, myrti semen potum ex aqua, vel potiùs myrti baccarum succo, vitex trioboli pondere cum posca, rosarum capita trita ex aqua, symphytum petræum eiusdémque semen, spinæ albæ radix drach. j. pondere cum oxycrato pota, althææ radicis decoctum: glutinum è zea coctum, quale librarium est, delinctum: confert & cum menta. Aliud: farinæ hordeaceæ per linteolum in succum solutæ dimidium cyathum, addita etiã menta, exhibeto. Valent & hypocistidis succus cum thuris momento, amygdala pota cum aqua frigida, amygdala amara cum amylo & menta ex aqua bibita, portulaca in cibis sumpta, arctij radix trium obolorum pondere cum posca & pineis nucleis xl. aspalathi succus cum oxycrato, rubi succus, Samiæ terræ aster ex aqua: membranaceum id quod in quercu inter caudicem & corticem medium interiacet, feruefactum: aut pellicula quæ glandem proximè contegit similiter feruefacta, cornu cerui vstum cum posca, castanearum decoctum, salicis fructus cum vino, centaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicæ folia drach. ij. pondere cum vino, corallij drach. j. ex aqua, leucographidis tãtundem simili modo, lapis hæmatites cũ succo Punici, ostracites lapis drach. j. pondere cum aqua, deglutitus è commansa mastiche succus, cotoneorum flos ex posca tritus, rubricæ Lemniæ drach. j. ex aceto, liquescens è tragacantha linguę subdita succus, tragij semen cum vino, quinquefolij è radice succus cum posca, suber è veteribus calcea-

A χυλὸς καταῤῥοφούμενος ἐν ὄξει ὅσον κύαθος α΄. καὶ ἐκ διαστημάτων ἢ πάλιν, ἢ πολυγόνου χυλὸς, ἢ ἀειζώου, ἢ ἀρνογλώσσου χυλὸς ὁμοίως, ἢ βάτου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ βαλαύστιον σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ ἡδυόσμου χυλὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ σὺν ὀξυκράτῳ ἢ ὕδατι, περικλυμένου χυλοῦ τριώβολον μεθ' ὕδατος, κυπαρίσσου σφαιρία μεθ' ὕδατος λεῖα πινόμενα, λυσιμάχιος πόα καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς, μυρίκης καρπὸς λεῖος καὶ φλοιὸς αὐτῆς, νάρθηκος ἐντεριώνη, οἰνάνθη ξηρά.

διαστημάτων πολλῶν, Moibanus. — *κλυμένου.* — *Diosc. j. de mat. med. cap. 102. σὺν οἴνῳ ἐκπίνε.*

XXX. Πρὸς δὲ τὰς πολυχρονίους ἀναγωγὰς ἰσχύει, πράσου καρπὸς, μύρτου σπέρμα μεθ' ὕδατος ποθὲν, μᾶλλον δὲ μετὰ μύρτων χυλοῦ, ἄγνου τριώβολον μετ' ὀξυκράτου, ῥόδων κεφαλαὶ λεῖαι μεθ' ὕδατος, σύμφυτον πετραῖον καὶ ὁ καρπὸς, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζης < α΄. μετ' ὀξυκράτου, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα. κόλλα ἀπὸ ζειᾶς ἑψηθεῖσα, ὡς εἰς βιβλία, ἐκλειχομένη· ἁρμόζει καὶ σὺν ἡδυόσμῳ, ἢ ἀλεύρου κριθίνου κυάθ. ς΄. χυλίσας δὲ ὀθονίου καὶ μίξας ἡδύοσμον δίδου. ὑποκιστίδος χυλὸς μετὰ λιβανίου ὀλίγου, ἀμύγδαλα πινόμενα μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, ἀμύγδαλα πικρὰ μετ' ἀμύλου καὶ ἡδυόσμου πινόμενα μεθ' ὕδατος, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, ἀρκτίου ῥίζης τριώβολον μετ' ὀξυκράτου καὶ στροβίλου κόκκων μ΄. ἀσπαλάθου χυλὸς μετ' ὀξυκράτου, βάτου χυλὸς, γῆς Σαμίας τὸ ἀστέριον σὺν ὕδατι. δρυὸς τὸ μεταξὺ τοῦ πρέμνου καὶ τοῦ φλοιοῦ ὑμενῶδες ἀποζεσθέν· ἢ ὁ περὶ τὸν βάλανον ὑμὴν ὁμοίως ἀποζεσθείς. κέρας ἐλάφου κεκαυμένον σὺν ὀξυκράτῳ, καστάνων ἀφέψημα, ἰτέας καρπὸς σὺν οἴνῳ, κενταυρίου τοῦ μεγάλου ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ, κέστρου φύλλων < β. σὺν οἴνῳ, κοραλλίου δραχμὴ μεθ' ὕδατος, λευκογραφίδος < α΄. ὁμοίως, αἱματίτης λίθος σὺν χυλῷ ῥοιᾶς, ὀστρακίτου λίθου < α΄. μεθ' ὕδατος, μαστίχη διαμασσωμένη καὶ τοῦ χυλοῦ καταπινομένου, κυδωνίων ἄνθος μετ' ὀξυκράτου λεῖον, μίλτου Λημνίας < α΄. σὺν ὄξει, τραγακάνθη ὑποχυλιζόμενον, τραγέου καρπὸς μετ' οἴνου, πενταφύλλου τῆς ῥίζης ὁ χυλὸς σὺν ὀξυκράτῳ, φελλὸς ὁ ἐκ τῶν παλαιῶν κεφ-

Cyathos sex, Moibanus. Sed forte cyathum s'. i. semis legere præstabit, nam & aridorum mensura cyathus est. Gesn.

Ita, Diosc. j. de mat. med. si adsit febris. sin minus, ex aqua. — *μεγάλου mauult Moibanus.* — *καττυμάτων Moib.*

μίων κεκαυμένος καὶ ἄκαυστος λεῖος μετ' ὀξυκράτου πινόμενος, κονία πινομένη, γάλα θηλαζόμενον γυναικεῖον καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀποφθινόντων. Ἐπιτίθεται δὲ ὠφελίμως κατὰ τοῦ θώρακος ἐπὶ τῶν αἱμοπτοϊκῶν σπόγγος ἐξ ὀξυκράτου, εἰ πολὺς εἴη ὁ ῥευματισμός· ἢ τὰ στύφοντα, οἷον ἂν εἴη σέρις, πολύγονον, ἀνδράχνη, κυδώνια, βάτος, φοίνικες, σίδια, μυρσίνη· ταῦτα μετ' ἄρτου ἢ ἀλφίτου.

XXXI. Τὰς μὲν βῆχας προσφάτους ἀσύμφορόν ἐστι θεραπεύειν. δι' ὑδροποσίας γὰρ καὶ οἰκείου τροφῆς τῆς διὰ ῥοφήματος εὐχερές ἐστι θεραπεύειν. Χρονιζούσας δ' ἰᾶται ταῦτα πινόμενα· ἀκάνθης ῥίζης < α. μετὰ μέλιτος, ἀρκευθίδες ε. ἢ ς'. ἢ ζ. ἢ η. κεδρίδες πινόμεναι σὺν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ, ἀσφοδέλου ῥίζης < α. μετ' οἴνου, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, βακχάριδος ἀφέψημα σὺν ὕδατι, βαλσάμου καρποῦ δραχμὴ σὺν οἰνομέλιτι, δαφνίδες δύο λεῖαι σὺν ὕδατι, ἑλξίνης χυλὸς καταρροφούμενος ὅσον * κύαθον, σμύρνης κυάμου μέγεθος καταπινόμενον, σμυρνίου ῥίζα καταπινομένη. θύμου, ἢ θύμβρας, ἢ ὑσσώπου *ἀπόζεμα ἢ ἀφέψημα μετὰ μέλιτος καὶ σύκων ξηρῶν. ἱππουρίδος χυλὸς ἢ ἀφέψημα, ἢ ἰσοπύρου μετὰ μελικράτου, ἢ κάρυα Ποντικὰ πινόμενα μετὰ μελικράτου καὶ πεπέρεως, * καυκαλίδος ῥίζα μασωμένη, χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου, κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζης < β. σὺν οἴνῳ, κόμμι ἀμυγδαλῆς πικρᾶς ἢ κερασέων ἢ κοκκυμηλέων μετὰ κράματος, λάδανον σὺν στύρακι ἀντὶ καταποτίου, καὶ αὐτὸς ὁ στύραξ καθ' ἑαυτὸν, λυκίου Ἰνδικοῦ κυάμου τὸ μέγεθος ὁμοίως. μηκώνιον σὺν στύρακι καὶ σμύρνῃ ἴσοις ἀναπλασσόμενα εἰς ὀροβιαῖα μεγέθη, ἀναλαμβανόμενα μετὰ τροφὴν γ'. ἐπιρροφουμένου ὕδατος εἰς κοίτην ἀβλαβῶς δίδοται. μαστίχη λεία ποιεῖ καταπινομένου τοῦ χυλοῦ, οἰνάνθης τῆς πόας καρπὸς καὶ φύλλα καὶ καυλὸς σὺν οἴνῳ ἢ σὺν οἰνομέλιτι, ὀπόφυλλον μετὰ πράσου καὶ ὄξους, *ὀπὸς, ἢ θεῖον ἄπυρον, ἢ σαγάπηνον, ὀπὸς σὺν ὠῷ

ἀπόβρεγμα fortè, ne idem repetatur.

Hac vox fortè redundat.

mentorum soleis, seu vstum seu etiam non vstum, tritum & è posca bibitum, lixiuium potum, lac denique muliebre ex ipsa mamma suctum, id quod præcipuè tabescentibus confert. Foris verò sanguinem excreantium pectoribus vtiliter imponitur spongia ex posca, siquidem vehemens est fluxio: sic & adhibentur astringentia, qualia fuerint, intubus, polygonum, portulaca, cotonea, rubus, palmulæ, cortices mali Punici, myrtus: hæc autem cum pane polentáve imponuntur.

Tusses quidem recentes curare superuacaneum est, cùm & aquæ potu & conueniente cibo qui in sorbitionibus offertur iis mederi sit facile: diuturnis autem tussibus hæc assumpta medentur: acanthi radicis drach. j. cum melle, iuniperi baccę quinque, sex, septem octóve: cedri fructus poti cum vino aut aqua mulsa, asphodeli radix drach. j. pondere cum vino, bitumen catapotij instar deuoratum, baccharidis decoctum ex aqua, balsami fructus drach. j. pondere cum vino mulso, lauri baccæ binæ tritæ cum aqua, helxines succus mensura cyathi absorptus, myrrha fabæ magnitudine deglutita, smyrnij radix deuorata: thymi, thymbræ aut hyssopi dilutum decoctúmve cum melle & caricis: equiseti succus aut decoctum, isopyri decoctum ex aqua mulsa, nuces auellanæ in aqua mulsa potæ adiecto pipere, caucalidis radix commanducata, galbanum catapotij instar assumptum, cẽtaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino: gummi amygdali amaræ aut cerasi aut pruni cum vino diluto: ladanum cum styrace instar catapotij sumptum, atque ipse etiam styrax per se: similiter & lycium Indicum fabæ magnitudine. Meconium cum styracis & myrrhę partibus æquis in pastillos granorum erui magnitudine conformatur, è quibus tres à cibo sub horam somni aqua superbibita tutò exhibentur. Confert & mastiche trita, deglutito inde succo: item œnanthes herbæ folia, semen & caulis cum vino aut œnomelite, laserpitij semen cum porro & aceto, sulphur viuum aut sagapenum, laser in ouo

sorbili sumptum, saluia in sorbitione hausta: ari radix cocta in sorbitione, ac eadem etiam per se in cibo sumpta: simili quoque modo dracunculi radix, vuæ passæ detractis vinaceis esitatæ, mel coctum instar catapotij deuoratum: acetum scilliticum absorptum, (sed recentes tusses acetum irritat.) panacis aut peucedani è radicibus decoctum aut eorundem liquor deuoratus: marrubij decoctum cum melle: porrum coctum in cibo sumptum, ex eodem succus expressus haustus: sandaracha cum cera instar catapotij assumpta, seseli cum vino potum, scillæ coctæ drach. j. cum aceto mulso aut vino mulso, allium seu coctum seu crudum in cibo sumptum, caricæ super prunis assatæ insperso pipere, chamædryos decoctum, palmulæ caryotæ in vino maceratæ, deindéque tostæ superinsperso pipere: bryoniæ radix alba in puluerem contrita & pauco melle cocto excepta, instar catapotij deuorata: est enim acris: fœnigræci decoctum ex aqua diebus quindecim cyathi mésura potum; erysimum aut nasturtium diei vnius spatio præmaceratum, deindéque in ptissana coctum & absorptum. Aliud ad tussiculam: pulegium præbe manducandum: aut hyssopum ex vino tepido propinato ieiuno, & superdormiat. Aliud: hederæ acinis, ligno aut foliis tussi fluxionique obnoxium fumigato, & sanabitur: aut resinam cum vino vetere, aut cannabis agrestis semen ex aqua propinato: aut cedriá cum vino ieiunis potui dato, aut arsenicum cum ouo sorbili exhibeto, aut sulphur viuum simili modo. Aut fœnumgræcum, hyssopum aut pulegium ex posca decoquito, & ieiuno propinato. Aut: oleæ laurique folia tusa tritáque tribus matutinis ternûm cochlearium mensura potui dato. Tusses quæ cum vehementi sunt defluxione, iuuat, equina spuma pota cum aquæ dimidia hemina. Validas tussientium excreationes adiuuat, vinum in excauata scilla per noctem relictum & vrgente tussi exhibitum: sumatur verò per cannulam & parciore quantitate, propter acrimoniam: confert & acetum scillinum absorptum.

A ῥοφητῷ λαμβανόμενος, ἐλελίσφακος ἐν ῥοφήματι λαμβανόμενος· ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐν ῥοφήματι, καὶ καθ' ἑαυτὴν ἑφθὴ ἐσθιομένη· ἢ δρακοντίου ῥίζα ὁμοίως, σταφίδες ἐκγιγαρτισθεῖσαι καὶ ἐσθιόμεναι, μέλι ἑφθὸν αὐτὶ καταποτίου λαμβανόμενον, ὄξος σκίλλινον καταῤῥοφούμενον· τὰς δὲ προσφάB τους ἐρεθίζει τὸ ὄξος. πάνακος ἢ πευκεδάνου ῥίζης ἀφέψημα, ἢ ὀπὸς ὁ τούτων καταπινόμενος, πρασίου ἀπόζεμα σὺν μέλιτι, πράσον ἑφθὸν ἐσθιόμενον, καὶ τὸ χύλισμα αὐτοῦ καταπινόμενον. σανδαράχη σὺν κηρῷ ἀντὶ καταποτίου, σέσελι σὺν οἴνῳ πινόμενον, σκίλλης ἑφθῆς < α'. σὺν ὀξυμέλιτι ἢ οἰνομέC λιτι, σκόροδον ἑφθὸν ἢ ὠμὸν ἐσθιόμενον, σῦκα ξηρὰ ὀπτηθέντα ἐπ' ἀνθράκων ἐμπεπασμένα πεπέρει, χαμαιδρύος ἀφέψημα. καρυωτοὶ βραχέντες ἐν οἴνῳ, ἔπειτ' ὀπτώμενοι ἐπιπασθέντος πεπέρεως. βρυωνίας ῥίζα λευκὴ, ξηρὰ, λεία, καὶ ὀλίγῳ μέλιτι ἑφθῷ ἀναληφθεῖσα ἀντὶ καταποτίου. ἔστι γὰρ δριμεῖα.
D τήλεως κύαθος ἑψηθεὶς μεθ' ὕδατος καὶ πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας ιε'. ἐρύσιμον ἢ κάρδαμον προβραχὲν ἡμέραν α'. εἶτα ἐν πτισάνῃ ἑψηθὲν καὶ ῥοφούμενον. Ἄλλο. πρὸς βηχίον. Λίνου δίδου διάχριμα ἀποτίεσθαι, ἴσου μετ' οἴνου χλιαροῦ δίδου πιεῖν νῆστει, καὶ κοιμάτω. ἢ κισσοῦ κόκκοις, ἢ ξύλῳ, ἢ φύλλοις κάE πνιζε τὸν βηχικὸν καὶ συῤῥέοντα, καὶ ἰᾶται. ἢ ῥητίνην σὺν οἴνῳ παλαιῷ πότιζε, ἢ ἀγριοκανάβου σπέρμα πότιζε μεθ' ὕδατος, ἢ κεδρίαν πότιζε νήστεις μετ' οἴνου, ἢ ἀρσενικὸν καὶ μετ' ὠοῦ ῥοφητοῦ δίδου φαγεῖν, ἢ θεῖον ἄπυρον ὁμοίως, ἢ τῆλιν ὑσσώπου, γλήχων μετ' ὀξυκράτου ἑψήσας δίδου πιεῖν νήστει. ἢ ἐF λαίας φύλλα καὶ δάφνης κόψας καὶ λειώσας δὸς πιεῖν γ'. πρωΐας κοχλ. γ'. Τὰς δὲ μετὰ ῥευματισμοῦ πολλοῦ ὠφελεῖ ἀφρὸς ἵππου μεθ' ἡμικοτυλίου ὕδατος πινόμενος. Τὰς δὲ σφοδρὰς ἐπιπλώσεις ἐν τοῖς βηχικοῖς ὠφελεῖ οἶνος ἐν σκίλλῃ γλυφείσῃ διανυκτερεύσας, καὶ διδόμενος κατὰ τὰς ἐπιG τάσεις τῆς βηχός. σίφωνι δὲ λαμβανέσθω, καὶ ὀλίγος διὰ τὴν δριμύτητα. ὠφελεῖ καὶ ὄξος σκίλλινον καταῤῥοφούμενον.

Γλήχωνα & mox pro [illegible]
Χωρὶς [illegible] & mox ὁ ξύλου [illegible] &c.
ἀγριοκανάβου σπέρμα [illegible] in Euporistis Galeno attributis.
[illegible] videtur expungendum.
[illegible] ὑσσώπου [illegible] γλήχωνα.
[illegible], Mosbanus, quasi [illegible] legerit.

A Ἄλλο βηχικόν. Πᾶσι δὲ τοῖς βήττουσιν ἁρμόζει βούτυρον μετὰ μέλιτος καὶ κυμίνου βραχέος. ἕψεται δὲ τὸ βούτυρον ἴσον τῷ μέλιτι, τοῦ πλήθους τοῦ μέλιτος προαφριζομένου, καὶ οὕτω προσβάλλεται τὸ κύμινον. ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ φθισικῶν.

XXXII. Ἐκλειχόμενα δὲ ὠφελεῖ. δρακοντίου ῥίζα ἑφθὴ μετὰ μέλιτος, ἀμύγδαλα B πικρὰ μετ᾽ ἐλελισφάκου σὺν μέλιτι θερμαινόμενα. ἢ θύμβρα, ἢ ὕσσωπον, ἢ στοιχὰς σὺν μέλιτι. λινόσπερμον λεῖον σὺν ἴριδι καὶ καρύοις πικροῖς καὶ μέλιτι, κνίδης σπέρμα ὁμοίως. πίσσα, πισσέλαιον ὁμοίως, πράσιον ξηρὸν ἢ καὶ ὑγρὸν λεῖον σὺν μέλιτι· ἢ ῥητίνη πιτυΐνη ὑγρά, ἢ τερμινθίνη ἐκλειχομένη, C σκόρδιον σὺν καρδάμῳ ἢ ῥητίνῃ καὶ μέλιτι. στρουθίου κοχλιάριον σὺν μέλιτι. τραγορίγανον σὺν μέλιτι. τραγάκανθον ὑποχυλιζόμενον, φλόμου ῥίζα σὺν μέλιτι, μελάνθιον λεῖον βεβρεγμένον ἀναληφθὲν σταφίδος σαρκί, ἢ φοίνικος, ἢ γλυκέων.

Sic Plinius, lib. 23 cap. 8. & Dioscor. 1. de mat. med. σὺν μέλιτι καὶ γάλακτι, cum melle & lacte.

φοινίκων γλυκέων, Moib.

XXXIII. Ὑποθυμιώμενα δὲ ὠφελεῖ D χρονίας βῆχας, διὰ καλαμίνου σίφωνος καὶ ἄμβικος τετρημένου κατὰ τὸν πυθμένα, δι᾽ οὗ καὶ ὁ σίφων καθιέμενος ἀναπέμπει εἰς τὸ στόμα τὸν ἀτμόν· ἀρσενικόν, σανδαράχη λεῖα, βραχέντα ὕδατι καὶ ἀναπλασθέντα τῷ μεμεθοδευμένῳ ἄμβικι, πυρὸς ἀθρόου περὶ τὸν ἄμβικα. βηχίου φύλλα E θυμιώμενα, θεῖον ἄπυρον, κάλαμος ἀρωματίτης καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, πρόπολις, σανδαράχη σὺν ῥητίνῃ ἢ τερμινθίνῃ, ἄσφαλτος, λιβανωτὸς σὺν ῥητίνῃ, σκίλλα ξηρά, ἐρύσιμον, ἔλαιον κέδρινον, κενταυρείου ῥίζα, μαράθου καρπός. F

ἢ interserit Moibanus. At Gesnero superfluum est.

ἢ subdit. λιβανωτίς, Moib.

XXXIIII. Ῥήγμασι δὲ καὶ σπάσμασι ἴαται πινόμενα· ἀβροτόνου ἀπόζεμα, καὶ τοῦ καρποῦ λείου < α. μεθ᾽ ὕδατος. ἀγαρικὸν μεθ᾽ ὑδρομέλιτος, ἀειζώου χυλός, ἀκάνθου τῆς παιδέρωτος ῥίζα. ἀκόρου ῥίζης ἀπόζεμα, καὶ αὐτὴ ἡ ῥίζα ξηρά. πολυγόνου χυλός, χαμαίδρυος ἀπόζεμα, νάρδου ἀγρίας ῥίζα ὁ- G μοίως, κενταυρίου τοῦ μεγάλου ῥίζα, μαλάχης ῥίζα μεθ᾽ ὕδατος. κλεονίκιον μετ᾽ οἴνου, σεσέλιος καρπὸς καὶ ῥίζα μετ᾽ οἴνου, ἀλθαίας ῥί-

Ita Dioscor. 3. de mat. med. sc. febricitantibus, et nō febricitantib. ex vino mulso. Moib. [illegible] legendum suspicatur.

Omnibus porrò tussientibus conuenit butyrum cum melle & cumini exiguo: coquitur verò butyrum æquali quantitate cum melle priùs despumato, tandémque cuminum adiicitur: hoc genus remedij etiam phthisicis seu ex pulmonum vlcere ad tabitudinem redactis opitulatur.

Ad eosdē tussientes ecligmata.

Hæc verò delincta iuuant: dracunculi radix cocta cum melle, amygdalæ amaræ cū saluia in melle feruefactæ: thymbra, hyssopus aut stœchas cum melle: semen lini tritum cum iride, amygdalis amaris & melle: vrticę semen eodem modo, pix, similitérq; picinum oleum, marrubium siccum aut etiam virés tritum cum melle, resina pinea liquida aut terebinthina delincta: scordium cum nasturtio, aut resina & melle: struthij seu radiculæ cochlearium vnum cum melle, tragoriganum cum melle, liquescens è tragacantha lingue subdita succus, verbasci radix cum melle, melanthium tritum maceratúmque & exceptum carne passularum aut palmularum dulcium.

Ad tussim suffitus.

Tusses porrò diuturnas adiuuant suffumigata quæ sequuntur, ita vt ex iis vapor in os recipiatur per arundineum canalem ollulæ in fundo pertusę foramini insertum. Hęc verò sunt indenda ollulæ, arsenicum seu auripigmentum & sandaracha trita & aqua irrigata, ac ipsi ollulæ vndique adhibendus ignis. Prosunt & suffitu tussillaginis folia, sulphur viuum, calamus aromaticus per se & cum resina terebinthina, propolis, sandaracha cū resina terebinthina, bitumē, thus cū resina, scilla sicca, erysimū, oleū cedrinū, cētaurij radix, fœniculi semē.

Ad rupta vulsáque.

Ruptis & conuulsis medentur in potu sumpta hæc: abrotoni decoctum, eiúsque semen tritum ex aqua drach. j. pódere: agaricum cum aqua mulsa, semperuiui succus, acanthi pæderotis radix, acori radicis decoctum & ipsa quoque sicca, polygoni succus, chamædryos decoctum, nardi syluestris radix similiter, centaurij maioris radix, maluæ radix ex aqua, cleonicium seu clinopodium cum vino, seseleos semen & radix in vino, althææ ra-

dix, alcæa in melicrato, rutæ agrestis semen in vino, halimi radicis drach. j. in melicrato, radicis bryoniæ succus ex melle delinctus, fimus suillus aceto solutus & potus, aristolochiæ radix cum ruta, iuniperi baccæ quinque sexve ad octo vsque potę cum aqua mulsa, asphodeli radicis drach. j. cum vino, baccharidis decoctum in aqua, bulbi assati in cibo sumpti cum oleo, verbasci radix cum vino: gentianæ radicis drach. ij. aut succi drach. j. cum aqua: helenij radicis decoctum, elichrysi aut serpylli aut equiseti radices & folia cum aqua aut vino, calami aromatici oboli duo cum vino, calaminthę decoctum, galbanum instar catapotij deuoratum, cętaurij radicis drach. ij. cum vino, cedri fructus eodem modo, betonicæ foliorum drach. j. cum aqua mulsa, clinopodij decoctum, costi drach. j. cum vino & absinthio, lilij radix cum melle, libanotidis radix, sapphirus lapis in potu sumptus, iridis radix cum vino passo, silphij liquor cum lixiuio colato, opopanax cum marrubij aut origani decocto: moly tritum cum pipere & exiguo myrrhæ, addito pauco vino aquáve: sagapeni drach. j. cum aqua mulsa, seseli cum vino, scordium cum resina, nasturtio & melle.

Ad pleuritidem. Pleuriticis hæc subueniunt in potu sumpta: agallochi drach. j. cum aqua mulsa, æthiopidis radix in melicrato cocta: similiter & acori radicis drach. j. cum trifolij seminis pari quantitate: centaurij radicis drach. j. simili modo, abrotoni decoctum cum aqua mulsa, sagapeni drach. j. eodem modo, vrticæ semen cum melle delinctum, bryoniæ radix cum melle simili modo, apocyni semē potum ex aqua: suillum stercus aqua solutum potúmque, etiam diuturnos admodum dolores soluit: aristolochiæ radix ex aqua pota, ari radix cocta in cibis sumpta, similitérque dracunculi, asphodeli radix cum vino. Inueterato autem affectu, balsami semē drach. j. pondere cum aqua mulsa: cętaurij maioris radicum drach. ij. cum vino, leucacanthæ è radice succus cyathi vnius mensura cum aqua mulsa, radix peucedani de-

A ζα, ἀλκαία ἐν μελικράτῳ, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα ἐν οἴνῳ. ἁλίμου ῥίζης < ά. ἐν μελικράτῳ, βρυωνίας ῥίζας χυλὸς ἐν μέλιτι ἐκλειχόμενος, ὑὸς* ἄφοδος ὄξει διεθεῖσα καὶ ποθεῖσα. ἀριστολοχίας ῥίζα μετὰ πηγάνου, ἀρκευθίδες έ. ἢ ς΄. μέχρι ή. πινόμεναι σὺν μελικράτῳ, ἀσφοδέλου ῥίζης B < ά. σὺν οἴνῳ, βακχάριδος ἀφέψημα ἐν ὕδατι, βολβοὶ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι σὺν ἐλαίῳ, φλόμου ῥίζα σὺν οἴνῳ, γεντιανῆς ῥίζης < β΄. ἢ χυλοῦ < ά. σὺν ὕδατι. ἑλενίου ῥίζης ἀπόζεμα· ἑλιχρύσου, ἢ ἑρπύλλου, ἢ ἱππουρίδος ῥίζαι καὶ φύλλα σὺν ὕδατι ἢ οἴνῳ. καλάμου ἀρωματικοῦ ὀβολοὶ δύο σὺν οἴνῳ, C καλαμίνθης ἀπόζεμα, χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου, κενταυρίου ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ, κεδρίδες ὁμοίως, κέστρου φύλλων < ά. μεθ' ὑδρομέλιτος, κλινοποδίου ἀπόζεμα, κόστου < ά. μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου, κρίνου ῥίζα σὺν μέλιτι, λιβανωτίδος ῥίζα, λίθος σάπφειρος πινόμενος, ἴρεως ῥίζα σὺν γλυD κεῖ, ὀπὸς σιλφίου μετὰ κονίας ὑλισθείσης. ὀποπάναξ μετὰ πρασίου ἢ ὀριγάνου ἀποζέματος, μῶλυ λεῖον σὺν πεπέρει καὶ ὀλίγῃ σμύρνῃ μετ' οἴνου ὀλίγου ἢ ὕδατος, σαγαπήνου δραχμὴ σὺν ὑδρομέλιτι. σέσελι σὺν οἴνῳ, σκόρδιον σὺν ῥητίνῃ καὶ καρδάμῳ καὶ μέλιτι.

E XXXV. Πλευριτικοὺς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· ἀγαλλόχου < ά. μεθ' ὑδρομέλιτος, αἰθιοπίδος ῥίζα ἐν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα, ἀκόρου ῥίζης < ά. μετὰ τριφύλλου καρποῦ τοῦ ἴσου ὁμοίως, κενταυρίου ῥίζης < ά. ὁμοίως, ἀβροτόνου ἀπόζεμα μεθ' ὑδρομέλιτος, σαγαπήνου < ά. ὁμοίως, κνίδης σπέρF μα σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, βρυωνίας ῥίζα σὺν μέλιτι ὁμοίως, ἀπὸ κρίνου σπέρμα ποθὲν σὺν ὕδατι· ὑὸς* ἄφοδος ἀνεθεῖσα ὕδατι καὶ ποθεῖσα, καὶ τὰ λίαν χρόνια ἀλγήματα λύει· ἀριστολοχίας ῥίζα ποθεῖσα μεθ' ὕδατος, ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐσθιομένη, δρακοντίου ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα μετ' οἴνου. ἐπὶ δὲ τῶν κεG χρονισμένων, βαλσάμου καρποῦ < . σὺν μελικράτῳ. κενταυρίου τοῦ μεγάλου < β΄. τῆς ῥίζης σὺν οἴνῳ, λευκακάνθης ῥίζης χυλοῦ κύαθ. ά. σὺν μελικράτῳ, ῥίζα πευκεδάνου ἑκ-

ἀγρίου, hoc est, syluestris addit Diosc. 2. de mat. med. cap. 98.

Diosc. 3. de mat. cap. 100 cum aceto eluit.

al. ἀποκύνου, sicut & Plinius habet. ἀγρίου, hoc est, syluestris addit Diosc. cap. 98. lib. 2. de mat. med.

Diosc. 3. de mat. med. cyathi tres cum vino.

ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι. πετροσέλινον ὁμοίως. πηγάνου ἀπόζεμα, ἀνήθου, ἢ στοιχάδος, ἢ συμφύτου σὺν μελικράτῳ. τριφύλλου καρπὸς καὶ τὰ φύλλα σὺν μελικράτῳ. τραγορίγανος ἀποβρεχθεῖσα καὶ περιπνευμονικοὺς ὠφελεῖ μεθ' ὑδρομέλιτος. ψευδοβουνίου κλωνία τρία ὁμοίως, σαγαπηνοῦ < α. μετὰ πηγάνου ἀποζέματος. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ τοὺς πλευριτικούς. κρίθινον ἄλευρον σὺν μελιλώτῳ καὶ κωδίαις μήκωνος ἑψηθὲν ἐν μελικράτῳ. χαλβάνη ἢ ῥητίνη τερμινθίνη ἐπιτεθέντα καθ' ἑαυτὰ ἀντὶ μαλάγματος. ῥίζα κράμβης καυθεῖσα σὺν τοῖς καυλοῖς, ἀναληφθείσης τῆς τέφρας ἀξουγγίῳ παλαιῷ καὶ ἐπιτεθείσης. κυπάρισσος σὺν πηγάνου φύλλοις. σαγάπηνον ἀναληφθὲν κηρωτῇ μυρσίνῃ, πράσιον ὁμοίως, τέφρα κληματίνη σὺν ἀξουγγίῳ, κυπαρίσσου φύλλα ἁπαλὰ, καὶ σῦκα, καὶ ἀξούγγιον, ἴσα. ἢ θαψίας χυλῷ τὸν θώρακα καταχρίειν πρὸς ὀλίγον. μάλιστα δὲ ποιεῖ ἐπὶ τῶν περιπνευμονικῶν. κώδιον περιχρισθὲν πίσσῃ ὑγρᾷ, καὶ θείῳ ἀπύρῳ καταπασθὲν, καὶ ἐπικαταπλασθὲν τῇ πίσσῃ, καὶ ἐπιτεθέν. δεῖ δὲ τὰ μέσα τοῦ κωδίου χρίειν, ἵνα μὴ διαρρυῇ ἡ πίσσα. καὶ ὁ τῶν σωματεμπόρων δὲ δρώπαξ ὠφελεῖ καταχριόμενος. καὶ κονία ἄσβεστος ὄξει γλοιωθεῖσα καὶ ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ κυπρίνῃ. σπύραθοι αἴγειοι σὺν ὄξει, μιγέντος ὀποῦ Μηδικοῦ ὀλίγου.

Περιχρισθὲν, Marcellus commodius legeretur post ὑγρᾷ, θείῳ ἀπύρῳ καταπασθὲν: τῇ πίσσῃ. Gesn.

XXXVI. Περιπνευμονικοὺς δὲ ὠφελεῖ· δρακοντίου ῥίζα ἢ ἄρου ἑφθὴ ἐσθιομένη σὺν μέλιτι, κνίδης σπέρμα σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὕδατι πινόμενα, ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ. βαλσάμου καρποῦ < α. μεθ' ὕδατος. ἀψινθίου ἀπόζεμα ποθὲν μετ' ἴρεως, ἢ ὑσσώπου ὁμοίως. κνίδης φύλλα μετὰ πηγάνου ἀποζέματος ἢ σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενα. πολυγόνου χυλὸς καταρροφούμενος συνεχῶς, ἢ μελίκρατον πινόμενον ἀπεζεσμένον.

XXXVII. Ἐπὶ δὲ τῶν λεγομένων ἀναφορικῶν ἄγει τὰ ἐκ θώρακος, σκίλλα ὀπτὴ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη. σκόροδον ἑφθὸν καὶ ὀπτὸν, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ μυττωτόν. πευκεδάνου ῥίζης ὀπὸς ἐκλειχθείς. πράσον κεφαλωτὸν, καὶ πόδες ὕειοι

Marcellus ὠμὸν videtur legisse, hoc est, crudum.

A lincta cum melle, similiter & petroselinum: decoctum rutę, anethi, stœchadis aut symphyti cum aqua mulsa: trifolij semen & folia cum melicrato: tragoriganum maceratum etiam peripneumonicos adiuuat cum aqua mulsa: pseudobunij ramuli tres eodem modo, sagapeni drach. j. cum rutæ decocto. Cata-

B plasmatū vero more imposita hæc pleuriticis auxilio sunt: hordeacea farina cum meliloto & papaueris calycibus cocta in melicrato, galbanum aut resina terebinthina, imposita per se pro malagmate: brassicæ radicis vna cum caulibus exustæ cinis vetere axungia exceptus & impositus: cupressus cum rutæ

C folijs, sagapenum cerato myrtino exceptum, marrubium simili modo, sarmentitius cinis cum axungia: tenellorum cupressi foliorum, ficuum & axungiæ pares portiones. Aliud: thapsiæ succo thoracem ad breue tempus illinito: hoc genus remedij peculiariter confert peripneumonicis. Iuuat & ouina

D pellis oblita pice liquida, cui sulphur viuum inspersum fuerit, & adhibita. Pellis verò medias tantùm partes illini oportet, vt ne pix diffluat. Prodest & mangonum dropax perunctus, itidémque calx viua cum aceto ad strigmenti crassitudinem redacta & cerato excepta

E cyprino: baccæ denique caprinæ cum aceto, admixto etiam pauco liquore Medico.

Ad peripneumonicos.

Peripneumonicis auxilio sunt ista: dracunculi aut ari radix elixa & cum melle in cibis sumpta, vrticæ semen cum melle delinctum, amygdala amara cum aqua pota, aut delincta cum resina terebin-

F thina, balsami fructus drach. j. pondere cū aqua, absinthij decoctum cum iride potum, hyssopi similiter, polygoni succus frequenter absorptus, aqua mulsa feruefacta in potu.

Ad vitiosa è pectore educenda.

Vitiosa pectore contenta, in his qui anaphorici dicuntur, hæc educunt: scilla tosta cum melle delincta, allium elixum tostúmque &

G quod ex eo paratur, intritū, peucedani è radice liquor delinctus, porrum capitatum & pedes suilli vnà

cocti in sorbitionibus, polium eodem modo, stœchadis decoctum, symphyti petræi decoctum cum aqua mulsa, caricæ cum hyssopo elixatæ, earúdem decoctum cum hyssopo, chrysocomes decoctum cum hyssopo. Proficiunt etiam tum quę ad peripneumonicos præscripsimus, tum & ista: Strobilus integer ac recens cum adhærente resina diligenter contusus & in passo decoctus quotidie sumptus: (fuerit verò satius passi vice scybelite vinum accipere:) pulegium cum melle, nasturtium tostum simili modo: thymus, thymbra, hyssopus, decocta in aqua: galbanum instar catapotij deuoratum: farina fabacea cum dracunculi radice, aut amygdalis in sorbitione tritis aut cum melle delincta: orcheos serapiadis radix bibita, pix liquida cum melle delincta, sagapenum cú aqua mulsa, scordij radix simili modo: eiusdémq; seminis drach. j. cum vino.

Ad phthisin.

Phthisicis conueniunt in potu hæc: agarici oboli duo cum passo, acanthi pæderotis radices cum aqua mulsa: plantaginis succus, atque ipsa herba in cibis sumpta: arcij radix drach. j. pondere cum pineis nucleis xl. ex aqua pota: lac muliebre suctum è papilla, aut caprinum vel ouillum bubulúmve bibitum: lauri baccę tritę cum melle delinctæ: similiter & erysimi semina tosta cum melle aut ptisanæ cremore decocta, liquoris è thapsiæ radice oboli duo ex vino bibiti aut cum sapa sumpti, cancri elixi cum suo iure in cibis sumpti, similiter & ranæ, cratæogoni radix cum melle, myrrhidis radix cum sorbitione, pix liquida cyathi vnius mésura delincta, porri succus, marrúbium delinctum, rha cum aqua, ceruinus adeps recens in sorbitione coctus, butyrum denique cum melle coctum.

Ad dyspnœā, asthma & orthopnœam.

Spirandi difficultati, anhelationi & orthopnœæ conferunt hæc ore suméda: abrotoni seminis drachma cum aqua tepida, adianti decoctum ex aqua, periclymeni semen drachmæ pondere ad dies xl. cú vino, vrticæ semé cú melle, vulpini pulmonis exiccati drach. iij. cum melicrato, bryoniæ radicis

A συνεψόμενοι ῥοφήμασιν. ἢ πόλιον ὁμοίως. στοιχάδος ἀφέψημα. συμφύτου πετραίου ἀφέψημα σὺν μελικράτῳ. σῦκα ξηρὰ βραχέντα σὺν ὑσσώπῳ, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῶν μεθ' ὑσσώπου. °χρυσοκόμης ἀφέψημα μεθ' ὑσσώπου. Ἀνύει δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς περιπνευμονικοὺς ἀναγεγραμμένα, καὶ ταῦτα· στρόβιλος ὅλος νέος σὺν τῇ ῥητίνῃ αὐτοῦ θλασθεὶς ἐπιμελῶς, καὶ ἑψηθεὶς ἐν γλυκεῖ, (κάλλιον δὲ °εἰς κυβελίτην ἀντὶ τοῦ γλυκέος,) καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανόμενος. ἢ γλήχων σὺν μέλιτι, κάρδαμον φωχθὲν ὁμοίως. θύμον, θύμβρα, ὕσσωπον °ἀποζεσθὲν σὺν ὕδατι. χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου. ἄλευρον κυάμινον μετὰ δρακοντίας ῥίζης, ἢ ἀμυγδάλων ἐν ῥοφήματι λείων, ἢ σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ὄρχεως τοῦ σεραπιάδος ἡ ῥίζα πινομένη, πίσσα ὑγρὰ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη, σαγάπηνον σὺν μελικράτῳ. σκορδίου ῥίζα ὁμοίως, καὶ τοῦ καρποῦ < α. σὺν οἴνῳ.

Subdubitat Moibanus legendum ne sit χρυσοκόμης.

Forte, κάλλιον δὲ εἰς σκυβελίτην.

Ἀποζεσθὲν Moib.

B

C

XXXVIII. Φθισικοῖς δὲ ἁρμόζει ποτά· ἀγαρικοῦ ὀβολοὶ δύο μετὰ γλυκέος, ἀκάνθου τοῦ παιδέρωτος ῥίζαι μετὰ μελικράτου. ἀρνογλώσσου χυλὸς, καὶ ἡ πόα ἐσθιομένη ἑφθή. ἀρκίου ῥίζης < α. μεθ' ὕδατος καὶ στροβίλων μ'. πινομένη. γάλα γυναικεῖον θηλαζόμενον ἢ αἴγειον, ἢ προβάτειον, ἢ βόειον πινόμενον. δαφνίδες λεῖαι σὺν μέλιτι ἐκλειχόμεναι. °ἐρύσιμον ὁμοίως φωχθὲν σὺν μέλιτι, ἢ πτισάνης χυλῷ καθεψηθέντα. θαψίας ῥίζης ὀποῦ ὀβολοὶ β'. πινόμενοι μετ' οἴνου °ἢ ἐν ἑψήμασιν, ἢ ἑψητοῖς λαμβανόμενοι. καρκίνοι σὺν τῷ ζωμῷ ἑφθοὶ ἐσθιόμενοι, βάτραχοι ὁμοίως, κραταιογόνου ῥίζα σὺν μέλιτι, °μυρρίδος ῥίζα μετὰ ῥοφήματος, πίσσης ὑγρᾶς κυάθου πλῆθος ἐκλειχόμενον, πράσου χυλὸς, ἢ πράσιον ἐκλειχόμενον, ῥᾶ σὺν ὕδατι, ἐλάφου στέαρ νεαρὸν καθεψηθὲν ἐν ῥοφήματι, βούτυρον σὺν μέλιτι ἑφθόν.

D

E

F

Moibanus legendum putat: ἐρύσιμον ὁμοίως φωχθέντα, σὺν μέλιτι ἢ πτισάνης χυλῷ ἑψηθέντα. Marcell. Cels. I ἐν ἑψήματι λαμβανόμενοι.

Μυρρίδος.

XXXIX. Δυσπνοίας καὶ ἄσθματα καὶ ὀρθοπνοίας °ποτά· ἀβροτόνου < α' σὺν ὕδατι χλιαρῷ, ἀδιάντου ἀφέψημα σὺν ὕδατι. περικλυμένου < α. ἐπὶ ἡμέρας μ'. σὺν οἴνῳ, κνίδης καρπὸς σὺν μέλιτι, ἀλώπεκος πνεύμονος ξηροῦ < γ'. σὺν μελικράτῳ, βρυωνίας ῥίζης

G

ἐσθιόμενα, aut simile verbum hic inserendum. Non solum autem pota, sed & aliter sumed. quędam remedia sequuntur, &c.

χυλὸς < . μετὰ μέλιτος, ἀμμωνιακοῦ < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι, ἀναγύρου φύλλων < α΄. ἐν γλυκεῖ, ἀριστολοχίας < α΄. τῆς ῥίζης μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, ἀρνόγλωσσον ἑφθὸν ἐσθιόμενον, ἄσφαλτος αὐτὴ καταποτίου λαμβανομένη, βακχάριδος ἀφέψημα ἐν ὕδατι, βαλσάμου καρποῦ < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι· βότρυς, ἣν ἀμβροσίαν καλοῦσιν ἔνιοι, μετ᾽ οἴνου· στρουθίου κοχλιάριον μετὰ μελικράτου, σπονδύλιον ὁμοίως. δαφνίδες δύο λεῖαι σὺν μέλιτι, καὶ τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων ὁμοίως. δρακοντίου ῥίζαι ἢ ἄρου ἐσθιόμεναι ἑφθαί, ῥοφουμένου καὶ τοῦ ἀφεψήματος. πνεύμονος ἐλαφείου, ἀλώπεκος ἥπατος, στοιχάδος, ἴσα σὺν ὕδατι. ἢ καστόρειον ἰδίᾳ μετὰ μέλιτος. ἶρις σὺν ὑσσώπῳ καὶ μελικράτῳ ἐν καταποτίῳ διδομένη. ἑλενίου ἀπόζεμα, σμύρνης κυάμου μέγεθος ἐν καταποτίῳ λαμβανόμενον, σμυρνίου ἀπόζεμα. θαψίας ὀποῦ ὀβ. α΄. ἢ χυλοῦ < α΄. θεῖον ἐν ᾠῷ διδόμενον. θύμου, ἢ θύμβρας, ἢ ὑσσώπου ἀπόζεμα, ἢ αὐτὰ λεῖα μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενα. ἱππούριδος χυλός, καλαμίνθης ἀπόζεμα, χαλβάνη αὐτὴ καταποτίου, κενταυρίου μεγάλου ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ, κέστρου < α΄. σὺν οἰνομέλιτι, φοίνικος < α΄. μετ᾽ οἰνομέλιτος, κισσάνθεμου < α΄. μετ᾽ οἴνου, κυπαρίσσου σφαιρία σὺν οἴνῳ, κλύμενον σὺν ὀξυκράτῳ. χαμαισύκη πινομένη παύει τοὺς παροξυσμούς. μελάνθιον πινόμενον μετ᾽ ἀνήθου. ἢ μελισσοφύλλου χυλὸς ἐκλειχόμενος, ἢ κυδωνίων πεπείρων χυλός. ὀπόφυλλον μετὰ πράσου καὶ ὄξους· οὖρον παιδὸς ἀφθόρου καταρροφούμενον, πευκεδάνου ῥίζης ἀπόζεμα καὶ ὀπός, περικλυμένου φύλλων χυλός, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα μετὰ μελικράτου, πίσσα ὑγρὰ μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, πισσέλαιον ὁμοίως, πρασίου ἀφέψημα, ῥαφανίδου φλοιοῦ χυλὸς ἐκλειχόμενος σὺν μέλιτι, σανδαράχη σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἐκλειχομένη, σκίλλης ὀπτῆς < α΄. μετ᾽ ὀξυμέλιτος. πάνακος ἀφέψημα, ἀβροτόνου ὁμοίως. γάλα ὄνειον πινόμενον, θεῖον ἐν καταποτίῳ. ὄνοι κατοικίδιοι πινόμενοι ι΄. μετὰ ἡμικοτυλίου ἐλαίου νήστεις. ἢ ἐλατηρίου < α΄. νίτρου < α΄. ὁμοίως. σινήπεως < α΄.

Diosc. 3 de mat. med. cum melle aut ptisanae cremore.

[illegible] Mein.

μέλιτι forte.

Περικλύμενον multi quanquam & hoc clymenum appellatur.

Diosc. 3 de mat. med. cum vino.

σιλφίου lib. 3. de mat.

Diosc. 2. de mat. med. obolorum trium pondere cum melle.

Forte νῆστις aut νήστεις, & pro eo quod praecedit πινόμενοι, διδόμενοι.

A succus drach. j. pondere cum melle, ammoniaci drach. j. cum aceto mulso, anagyri folia drachmae pondere in passo pota, radicis aristolochiae drach. j. cum melle delincta, plátago elixa in cibis sumpta, bitumé catapotij vice assumptum, baccharidis decoctú ex aqua, balsami fructus drach. j. pondere cum aceto mulso: B botrys, quam ambrosiam nonnullli appellant, cum vino: struthium cochlearis mensura cum melle, spondylium eodem modo, lauri baccae duae tritae cum melle: dracunculi vel ari radices elixae in cibis assumptae, iure decocti simul etiam absorpto: pulmonis ceruini, iecoris vulpini & stoechadis pares C portiones ex aqua: castorium priuatim cum melle, iris cum hyssopo & melle catapotij instar exhibita, helenij decoctú; myrrha fabae magnitudiné instar catapotij deglutita, smyrnij decoctum: liquoris thapsiç obolus vnus, aut succi eiusdem drach. j. sulphur in ouo exhibitum: thymi, thymbrae aut hyssopi deco- D ctum, aut eadem trita cum melle delincta: equiseti succus, calaminthae decoctum, galbanum instar catapotij deglutitum, cétaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicae drach. j. cú vino mulso, palmulae drach. j. cum vino mulso, cissanthemi drach. j. cum vino, cupressi pilulae cum vino, periclyE menon cum posca: chamaesycę pota soluit paroxysmos: melanthium cum anetho potum, melissophylli succus delinctus, similitérque cotoneorum maturorum succus, laserpitij semen cum porro & aceto, vrina pueri impubis absorpta, peucedani radicis decoctum & liquor, F periclymeni è foliis succus, rutae agrestis semen cum melicrato, pix liquida cum melle delincta, oleum picinum simili modo, marrubij decoctum, raphani è cortice succus delinctus cú melle, sandaracha cú resina terebinthina delincta, scillae assatae drach. j. cum aceto mulso, panacis decoctum, itidémque abroG toni, lac asininum haustum, sulphur catapotij vice sumptum, millepedae numero x. ieiunis potae ex dimidia olei hemina. Aliud: ex elaterij, nitri, sinapeos, an. drach. j.

catapotia conformato, è quibus bina exhibeantur. Valet & erucæ semen cum melle, necnon & ferri candentis in aceto extincti dilutum bibitum. Sunt & anhelatoribus vtiles iidem suffitus, quos tussi diuturna infestatis per ollulam adhibendos antea præscripsimus.

Ad intestinorum affectus remedia.

Ad tormina

Iis qui diuturnis cruciantur torminibus conueniunt in potu: agarici oboli duo ex aqua, radicis graminis Parnassij decoctum, & ipsa quoque radix sicca in vino vel melicrato, pæoniæ radix cum vino aut melicrato, chamæpityos decoctum, chelidonium cum vino, libanotidis semen cum vino, seseleos semen & radix cum vino, damasonij drachma vna cum vino, cuminum Æthiopicum & syluestre cum vino, iris delincta cum melle: oleum cum ruta coctum, cyathorum sex mensura potum, additis nitro & melicrato: serpylli decoctum, eryngij radix drach. j. pondere cum vino, calaminthæ decoctum, castoreum cum aceto, centaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicæ foliorum drach j. cum vino, libanotidis radix cum vino, ligusticum cum aqua, eodem modo & ipsius radix, mei dilutum, apiastrum cum vino, ferulæ semen cum vino: similiter & peucedani radix decoctúmve aut liquor: nitrum aut spuma nitri cum decocto rutæ, cumini aut absinthij, vel cum oleo, aqua & vino: laserpitij semen potum, sampsuchi decoctum, sisymbrij semen, scillæ assatæ drach. j. cum aceto mulso, chamædaphnes Alexandrinæ folia in vino pota, pseudobunij ramuli quatuor ex aqua, petroselinũ cum vino, piper cum lauri foliis, anethi decoctum, fœnumgræcum cum cnici semine decoctum potúmque, lauri baccæ decẽ [in alio, septem] cum duobus vini cyathis, panacis decoctum cum vino & oleo potum.

Ad inflationes intestinorum

Inflatis cum dolore quodam ac distentione ista conueniunt: ammi cum sicco anethi semine potum ex melicrato, aut eiusdem sicci de-

A καταπότια ποιήσας, δύο δίδου. ἢ εὐζώμου σπέρμα σὺν μέλιτι. ποιεῖ καὶ σιδήρου πεπυρωμένου ἐναποσβεσθέντος ὄξει πινόμενον τὸ ἀπόβρεγμα. Ὑποθυμιᾶται δὲ ὠφελίμως πρὸς ἀσθματικοὺς, ὅσα καὶ ἐπὶ τῶν χρονίως βησσόντων ὑπεδείξαμεν διὰ τοῦ ἄμβικος.

Τῶν περὶ τὰ ἔντερα παθῶν βοηθήματα.

Caput alterũ ad spirandi difficultatem quod hoc loco legebatur tanquam illegitimum ad nostha transtulimus.

B XL. Πρὸς δὲ τοὺς στροφουμένους χρονίως ἁρμόζει πινόμενα· ἀγαρικοῦ ὀβ. β'. μεθ' ὕδατος θερμοῦ. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ τῆς ῥίζης ἀφέψημα, καὶ αὐτὴ ἡ ῥίζα ξηρὰ ἐν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ. γλυκυσίδης ῥίζα σὺν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ, χαμαιπίτυος ἀπόζεμα, C χελιδόνιον σὺν οἴνῳ, ἢ λιβανωτίδος σπέρμα σὺν οἴνῳ, σεσέλεως καρπὸς καὶ ῥίζα σὺν οἴνῳ, [καὶ διαμασσωμένη.] δαμασωνίου < α'. μετ' οἴνου, κύμινον Αἰθιοπικὸν καὶ ἄγριον μετ' οἴνου, ἴρις ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι, ἔλαιον πινόμενον μετὰ πηγάνου ἀφεψήματος κορύμβων ἓξ σὺν νίτρῳ καὶ μελικράτῳ. D ἑρπύλλου ἀπόζεμα, ἠρυγγίου ῥίζης < α'. μετ' οἴνου, καλαμίνθης ἀπόζεμα, καστόριον σὺν ὄξει, κενταύριον τὸ μέγα τῆς ῥίζης < β'. σὺν οἴνῳ. κέστρου φύλλων δραχμὴ α'. σὺν οἴνῳ, λιβανωτίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ, λιγυστικὸν σὺν ὕδατι, καὶ ἡ ῥίζα αὐτοῦ ὁμοίως. μήου ἀπόβρεγμα, μελισσόφυλλον σὺν οἴνῳ, νάρθηκος E σπέρμα σὺν οἴνῳ. πευκεδάνου ῥίζα ὁμοίως, ἢ ἀπόζεμα, ἢ ὀπός. νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον μετὰ πηγάνου ἢ κυμίνου, ἢ ἀψινθίου ἀποζέματος, ἢ μετ' ἐλαίου καὶ ὕδατος καὶ οἴνου. ὀπόφυλλον πινόμενον, σαμψύχου ἀπόζεμα, σισυμβρίου σπέρμα, σκίλλης ὀπτῆς < α'. σὺν ὀξυμέλιτι. χαμαιδάφνης Ἀλεξανδρίνης F σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. ψευδοβουνίου κλωνία δ'. μετὰ ὕδατος, πετροσέλινον σὺν οἴνῳ, πέπερι μετὰ δάφνης φύλλων, ἀνήθου ἀπόζεμα· τῆλις μετὰ κνίκου σπέρματος ἀφεψηθεῖσα πινομένη, δαφνίδες ἀφεψημέναι ι'. (ἐν ἄλλῳ ζ'.) ἐν οἴνου κυάθοις δυσὶ, πάνακος ἀπόζεμα μετὰ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ πινόμενον.

Abundant hæc verba, ex sequenti nomine Damasonij, mutilo, corrupta.

Κυάθων, Molbanus ex cap. 30. lib. 1. de mat. med.

Gal. x 1. Simpl. cum oxycrato. κενταυρίου τοῦ μεγάλου.

σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, Molb.

G XLI. Πρὸς δὲ τοὺς ἐμπνευματουμένους μετὰ ἀλγήματος ποσοῦ καὶ διατάσεως ἁρμόζει· πινόμενον ἄμμι σὺν ἀνήθου σπέρματι ξηρῷ μετὰ μελικράτου, καὶ τοῦ ξύλου αὐτοῦ τὸ

Molbanus ξηρῷ legisse videtur.

ἀπόζεμα. λαπάθου ἀπόζεμα ἐν ὕδατι, A ἀσκληπιάδος ῥίζα μετὰ οἴνου. ἀψινθίου ἀπόζεμα δοθὲν μετὰ σεσέλεως καὶ νάρδου Κελτικῆς, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. ξυλοβαλσάμου ἀφέψημα, ἢ τοῦ καρποῦ σὺν οἴνῳ. ἑλενίου ἀπόζεμα, ἠρυγγίου ῥίζης < ά. μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου. λιγυστικὸν σὺν ὕδατι. καστόρειον σὺν ὄξει, κέστρου φύλλων < ά. κόστου B < ά. μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου. καὶ ἡ τῶν πταρμικῶν προσαγωγή.

Forte, ἐν ἴσῳ [illegible]

XLII. Πρὸς δὲ τὰς δήξεις τῶν ἐντέρων ἁρμόζει, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ ὁ χυλὸς πινόμενος. καὶ μολόχη ἐσθιομένη. ἐγκλυζόμενα δὲ ὠφελεῖ τὰς δήξεις ἀφεψηθέντα, χυλὸς ὀρύζης, ἢ χόνδρου, ἢ τράγου, C ἢ πτισάνης, ἢ μολόχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου.

XLIII. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ τοὺς στροφουμένους, κύμινον λεῖον ἱκανὸν μιγὲν ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ ἐν μαλάγματος τρόπον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τοῦτο, κάρυον βασιλικὸν πυρωθὲν σὺν τῷ κελύφει, καὶ περιειληθὲν ἐρίῳ, ἢ ὀθονίῳ, καὶ ἐπιτεθὲν D κατὰ τοῦ ὀμφαλοῦ. πίτυρα σὺν πηγάνου ἀποζέματι καὶ ὄξει. τῆλις ἢ λινόσπερμον σὺν μελικράτῳ. τέφρα θερμὴ βληθεῖσα εἰς τρυβλίον, καὶ ῥανθεῖσα ὄξει. δεῖ δὲ περιτεθῆναι ὠμόλινον, διπλοῦν περικαθάπτειν τὸ τρυβλίον τῷ ἀλγοῦντι μέρει.

ξυδῶν, vt infrà de alui profluuio ad finem.

XLIIII. Κωλικοῖς δὲ θεραπεύει πινόμενα· E ἄμμι μετ' οἴνου, ἀλεκτορίδων < ά. ἄφοδος φωχθεῖσα μετ' οἴνου, ἀρκευθίδες ἐσθιόμεναι, καὶ πινόμεναι, ἰτέας καρπὸς καὶ τὰ φύλλα μετ' οἴνου καὶ ὀλίγου πεπέρεως, ἢ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων, πετροσελίνου, ἢ πολίου ἀφέψημα μεθ' ὕδατος, κοχλίας Λιβυκὸς σὺν τῷ ὀστράκῳ λεῖος μετὰ μυρσίνης ὀλίγης F καὶ πεπέρεως μετὰ οἴνου ποθεὶς, τήλεως ἀληλεσμένης κοχλιάρια β' μετ' ὕδατος.

Ponderis nota abundare videtur.

[illegible] restituit Gesp. ex lib. 2. de mat. med.

XLV. Εἰλεώδεις δὲ ὠφελεῖ ἐνιέμενα· ἔλαιον, πηγάνου αὐτῷ ἐναφεψηθέντος ἢ ἀψινθίου. σῦκα ξηρὰ μετ' ἐλαίου καὶ πηγάνου ἑψηθέντα, κύμινον σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέν. Τοὺς δὲ χρονίους ὠφελεῖ, κολοκυνθὶς ἀφεψηθεῖ- G σα σὺν ὕδατι καὶ ἐγκλυσθεῖσα, ἀσφάλτου < δ'. μετὰ ὕδατος ὁμοίως ἐγκλυσθεῖσαι. Ὠφελοῦνται δὲ καὶ εἰλεώδεις, ἰρίνῳ μύρῳ ποτιζόμενοι, ἀσφάλτῳ μεθ' ὕδατος καὶ νίτρου.

coctum, lapathi decoctum ex aqua, A asclepiadis radix cum vino, absinthij decoctum exhibitum cum seseli & nardo Celtica, aut cum aceto vel aqua, balsami ligni fructúsve decoctum in vino, helenij decoctum, eryngij radix drach. j. pondere cum vino & absinthio, ligusticum cum aqua, castorium cum aceto, betonicæ foliorum drach. j. B costi drach. j. cum vino & absinthio: ea denique admota per quæ sternutamenta euocantur.

Faciunt ad intestinorum morsus, portulaca comesta & eiusdem succus epotus, malua esitata. Per sedem verò infusus iuuat, cremor decoctę oryzæ aut chondri, aut tragi, C aut ptissanæ, aut maluæ, aut fœnigræci aut seminis lini. *Ad intestinorum morsus.*

Torminosos hæc iuuant pro cataplasmate adhibita: cuminum sat copiosum tritum, & farinę erui ammixtum malagmatis in modum, quod è cruda farina hordeacea paratur: iuglans ignita cum suo putamine lana linteolóve obuoluta & D vmbilico imposita, furfures cum rutæ decocto & aceto, fœnumgręcum aut lini semen cum aqua mulsa: cinis calens in aceto feruefactus & catino inditus, qui quidem duplici linteo circundatus ad dolentem partem accommodetur. *Torminosis adiuuandis.*

Colicis medentur hæc assumpta: E ammi cum vino, fimus gallinaceus tostus cum vino, iuniperi baccæ in cibo potúve sumptæ: salicis semen & folia cum vino & pauco pipere, aut foliorum decoctum: petroselini aut polij decoctum ex aqua: cochlea Africana cum sua testa contrita, è vino pota, addito exiguo myrrhæ & piperis: pollinis fœni- F græci cochlearia duo ex aqua. *Ad colicorum affectum.*

Ileosos iuuant per sedem infusa: oleum cui sit incocta ruta vel absinthium, caricæ cum oleo & ruta decoctæ, cuminum cum oleo costum. Diuturno verò malo infestatis prosunt, colocynthidis deco- G ctum ex aqua per clysterem infusum, bituminis drach. iiij. ex aqua similiter infusæ. Hisce porrò etiam propinatis iuuantur ileosi: vnguento irino, bitumine cum aqua & nitro. Iti- *Ad ileon.*

tro. Itidem panacis drach. viij. nitri vna, cumini duæ melle excipiuntur: dosis auellanę magnitudo cum aqua calida.

Ad colicos paroxysmos. Colicis in ipsis paroxysmis exhibeto lapidis specularis vsti tritique cochlearium vnum ex aqua calida, similiter & erinaceorum marinorum vstorum cinerem, aut stercus caninum album cum nitro ex aqua calida dissolutum insperso modico pipere, aut fimum hirũdinum contritum simili modo.

Ad alui diuturna profluuia. Alui diuturna profluuia sistunt hæc in vino pota: viticis semen drach. j. pondere, radix graminis Parnassij drach. j. pondere, anchusæ folia, adianti succus, semperuiui succus cũ thure; succi acacię drach. j. hypocisthidis drach. j. rhois succi tantundem, spinę albę tantundem, acanthi pæderotis radix, hyacinthi semen, acorum tritum, lagópus, polygoni succus cum vino, maluæ radix, rubus decoctus cum phœnicobalanis, damasonij foliorum drach. j. amomum, acinorum nuclei tosti tritique polentæ vice, anisum, anethum, fimus columbinus tostus, stercus caninum album aridum: plantaginis semen & succus: aut herbæ ipsius partes duæ cum malorum cotoneorum tostorum parte vna ex vino diluto propinentur: poteris & interdum polentam addere. Conferunt & iuniperi baccæ cum vino, aspalathi decoctum, bitumen instar catapotij deglutitum, astragali radicis drach. j. pyra syluestria sicca tritáque inspersa potioni sorbitioníve, aut potum eorundem decoctum: quinquefolij decoctum, terræ Samiæ drach. j. cum balaustio vel croco Cilicio, pæoniæ radicis decoctum, mediani quernі corticis aut eius pelliculæ quæ glandem proximè contegit decoctum, panicum tostum loco polentæ, cornu ceruini vsti drach. iij. myrrha in modum catapotij deglutita, fœniculi semen & radices, salicis foliorum succus, castanearum corticis decoctum, galla contrita inspersa aquæ aut vino austero, lixiuium è cinere ficulneo cum aceto feruefactum & absorptum, radicũ rumicis in petris nascentis decoctũ. Lixiuij cyathi duo, aceti vnus, olei dimidius misceatur, calidúq; sorbeatur. Sic & aristolochię drach. iij. cytinorum drach. j. ex vino bibantur.

A ζυ. πάνακος < ηʹ. νίτρου < αʹ. κυμίνου < β. μέλιτι μίξας, δίδου καρύου Ποντικοῦ τὸ μέγεθος σὺν ὕδατι θερμῷ. *Morbanus legit [illegible]*

XLVI. Κωλικοῖς ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς δίδου διαφανές, καύσας καὶ λειώσας κοχλιάριον ἓν δι' ὕδατος θερμοῦ, ἢ ἐχίνων θαλασσίων καέντων ὁμοίως. ἢ κυνείαν *καὶ αὐτῇ addendum.* B λευκὴν καὶ νίτρον, διαλύσας δι' ὕδατος θερμοῦ, πεπέρεως ὀλίγον ἐπιπάσσων. ἢ χελιδόνων κόπρον λειώσας ὁμοίως.

XLVII. Κοιλίας δὲ ῥεούσας χρονίως ἐφίστησι πινόμενα σὺν οἴνῳ. ἄγνου σπέρματος < αʹ. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ ῥίζης < αʹ. ἀγχούσης φύλλα, ἀδιάντου χύλισμα, ἀειζώου C χυλὸς σὺν λιβανωτῷ, ἀκακίας χυλίσματος < αʹ. ὑποκιστίδος < αʹ. ῥοὸς χυλοῦ < αʹ. ἀκάνθης λευκῆς < αʹ. ἀκάνθου παιδέρωτος ῥίζα, ὑακίνθου σπέρμα, ἄκορον λεῖον, λαγώπους, πολυγόνου χυλὸς σὺν οἴνῳ, μαλάχης ῥίζα, βάτος ἐναφεψηθεῖσα μετὰ φοινικοβαλάνων, δαμασωνίου φύλλων < αʹ. ἄμωμον. γίγαρτα φω- D χθέντα ἀντὶ ἀλφίτου λεῖα, ἄνισον, ἄνηθον, περιστερᾶς ἄφοδος φωχθεῖσα, κυνὸς ἄφοδος ξηρὰ λευκή. *Addere, ῥοὸς ἀφέψημα, ex lib. 5. de mat. med. cap. 5.* ἀρνογλώσσου σπέρμα καὶ ὁ χυλός, ἢ τῆς *ἢ τῆς.* πόας μέρη β. κυδωνίων πεφωσμένων μέρος ἕν, εἰς ὕπνον πινόμενον μετὰ κράματος· μιγνύοις δ' ἂν ἐνίοτε καὶ ἄλφιτα. ἀρκευθίδες μετ' οἴνου, ἀσπαλάθου ἀπόζεμα, ἄσφαλτον ἀντὶ κα- *Ἀσπάλαθον, ex lib. 1. de mat. med.* E ταποτίου, ἀστραγάλου ῥίζης < αʹ. ἀχράδος ξηρᾶς τὸ ἄλφιτον ἐπιπλασσόμενον, ἢ πινόμενον τὸ ἀφέψημα· *Ἐπιπασσόμενον.* πεντάφυλλου τὸ ἀφέψημα, γῆς Σαμίας < αʹ. σὺν βαλαυστίῳ ἢ κρόκῳ Κιλικίῳ, γλυκυσίδης ῥίζης ἀφέψημα. δρυΐνου ὑμενίου, ἢ τοῦ περὶ τὴν βάλανον ὑμενίου τὸ ἀφέψημα· ἔλυμον φωχθὲν ἀντὶ ἀλφίτου, κέρα F τος ἐλαφείου κεκαυμένου < γʹ. σμύρνα ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, μαράθρου σπέρμα καὶ ῥίζαι, ἰτέας φύλλων χυλός; καστανείου φλοιοῦ ἀπόζεμα, κηκὶς λεία ἐπιπασσομένη ὕδατι ἢ οἴνῳ αὐστηρῷ. κονία συκίνη μετ' ὄξους ζεσθεῖσα καταρροφουμένη, πετρολαπάθου ῥιζῶν ἀφέψημα. κονίας κυ. βʹ. ἐλαίου G κʹ. ὄξους κυ. αʹ. θερμὰ καταρροφούμενα. ἀριστολοχίας < γʹ. κυτίνων < αʹ. μετ' οἴνου.

Morbanus suspicabatur legendũ τοῦ πετρίνου λαπάθου, i. quarti lapathi. Forte κυ. ςʹ. id est, cyathus semis.

XLVIII. Δυσεντερικοῖς ὠφελεῖ μὲν καὶ τὰ πρὸς κοιλιακοὺς ἀναγεγραμμένα. ἰδίως δὲ μετ᾽ οἴνου λαμβανόμενα, ἢ στύμματός τινος, ἁρμόζει· ἀγαλλόχου < ά. ἐλελίσφακος. εὐπατωρίου χυλὸς καὶ ἡ πόα. πενταφύλλου χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα ξηρά, ὑποκιστὶς, πρασίου χυλὸς, σιδηρίτιδος τῆς * Ηρακλειώτιδος φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, ἰτέας ῥίζα. συμφύτου ῥίζα, καὶ ὁ καρπὸς καὶ φύλλα. ὀξαλίδος ὁ καρπὸς, νυμφαίας καρπὸς, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα, Ἀχιλλείου πόας ἀφέψημα, βάτου χυλὸς καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν καυλῶν, γάλα ἑφθὸν αἴγειον, ἀσκέας ῥίζα, γναφάλιον σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ, ἐλατίνη μετὰ λινοσπέρμου ἑψηθεῖσα καὶ πινομένη. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα, εὐπατωρίου σπέρματος < ά. σὺν οἴνῳ, κέρατος ἐλαφείου < ά. μετ᾽ οἴνου καὶ μέλιτος προαφεψομένου ἐκλειχομένη. ἱππομαράθρου σπέρματος < . κοτ. < έ. αὔθη λευκοῦ κισσοῦ σὺν οἴνῳ, πινόμενα δὶς τῆς ἡμέρας· μυρσίνης καρπὸς σὺν οἴνῳ, κλυμένου χύλισμα. λωτοῦ πρισμάτων ἀφέψημα σὺν οἴνῳ, μίλτου Λημνίας ἢ Σινωπικῆς < ά. ἐν οἴνῳ, οἰνάνθη ξηρὰ πινομένη ἀντὶ ἀλφίτου, ὁλοσχοίνου καρπὸς πεφωσμένος, φιλεταιρείου ῥίζα σὺν οἴνῳ, χονδρίλλης χυλὸς, * ἶρις μετ᾽ οἴνου, φλόμου ῥίζης < β΄. ψυλλίου < ά. ἐν ὕδατι, κυνεία κόπρος ξηρὰ ἐπιπασθεῖσα οἴνῳ, λαγωοῦ πιτύας < ά. ἐν ὕδατι.

ἀλκέας Marb.

Legerim. < β. 3 < d. Gesn.

XLIX. Ἐν προσφοραῖς δὲ μέρει ὠφελίμως δίδονται κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς· μαλάχαι ἄναλοι ὡς * μέλητος· ἐλαῖαι πρόσφατοι πέπειραι. ἢ αἷμα τράγου, ἢ αἰγὸς, καὶ ἐλάφου, καὶ λαγωοῦ ἀπὸ τηγάνου ἐσθιόμενον. σταφυλὴ ἐκ στεμφύλου. ἀσταφίδες ὀμφακίτιδες κοπεῖσαι, καὶ σὺν ἀλεύρῳ ἀρτοποιηθεῖσαι. καὶ ἄρτος μετὰ ᾠοῦ λεκύθων φυραθεὶς, καὶ ὀπτηθείς. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀσταφὶς ἐσθιομένη σὺν τοῖς γιγάρτοις. ἄμυλον σὺν χόνδρῳ ἑφθῷ καὶ σὺν γάλακτι. ἀρνογλώσσου φύλλα ἑφθὰ μετ᾽ ὄξους καὶ ἐλαίου. καὶ κηκὶς, ἢ ῥοῦς ἐπιπασσόμενα τοῖς ὄψοις, ἢ ζειὰ πεφωγμένη, ἢ φακὸς πεφωγμένος λεῖος ἀλφιτηδὸν πινόμενος. ἢ γίγαρτα ὁμοίως, ἢ ἄλφιτα, ἢ κέγχροι. βάτου ἀκρέμονες ἑφθοὶ, δι᾽ ὀξελαίου λαμβανόμενοι. * ὁμοίως ἀρνόγλωσσον. βάτου καρπὸς πέπειρος ἐσθιόμενος· καὶ ἄωρος δὲ ξηραν-

Suspectus est locus. mauult Gesn. ὡς λάχανον.

G. ἐσθίειν addit, ex lib. 2. de mat. cap 70.

A Dysentericis prosunt, tũ quæ ad cœliacos facientia præscripsimus, tum verò peculiariter hæc, cum vino aut astringente quopiam decocto sumpta: agallochi drach. j. saluia, eupatorij succus, & herba ipsa, quinquefolij succus, siccáque radix, hypocisthis, marrubij succus, sideritidis Heracleæ folia & radix, B salicis radix: symphyti radix, semen & folia: oxalidis semen, nymphææ semen, althææ è radice decoctum, Achilleæ herbæ decoctũ, rubi succus & caulium decoctum, lac caprinum coctum, alceæ radix, gnaphalium cum vino austero, elatine cum lini semine decocta & pota, e-C lates vnguentariæ decoctum, eupatorij seminis drach. j. cum vino & melle priùs excocto delincta: hippomarathri seminis drachma vna aut altera, hederæ albæ flores cum vino bis in die poti, myrti fructus cum vino, clymeni succus, loti ramentorum decoctum in vino, rubricæ Lemniæ aut Sinopicæ drach. D j. in vino, œnanthe sicca [tritáque] polentæ vice pota, holoschœni semen tostum, philetærij radix cum vino, chondrillæ succus, iris cum vino, verbasci radicis drach. ij. psyllij drach. j. ex aqua, caninum stercus aridum vino inspersum, coaguli denique leporini drach. j. ex aqua.

Ad dysentericos facientia.

E Cœliacis & dysentericis in cibis vtiliter exhibentur, maluæ sine sale oleris instar, oliuæ recentes maturæ: sanguis hirci vel capræ vel cerui aut leporis inassatus sartagine & assumptus, vuæ in vinaceis seruatæ, vuæ passæ immaturæ tusæ & cum farina in panes coactæ, panis cum vitellis ouorum subactus & tostus, vua passa cum suis nucleis esitata, F amylum cum chondro cocto & lacte, plantaginis folia cocta cum aceto & oleo, galla vel rhus inspersa opsoniis, zea tosta, lens tosta & trita instar polentæ pota: similiter & vuarum nuclei aut polenta aut milium: rubi tenelli surculi cocti, ex aceto & oleo in cibo sumpti: plantago simili modo: rubi fructus ma- G turus esitatus, vel immaturus sicca-

Cœliacis & dysentericis in cibo vtilia.

tus tritúsque pro rhoë inspersus obsoniis: galla omphacitis cum pulte cocta ex aqua, similiter & uvarum nuclei aut uvæ passæ, ita tamen vt cum puls editur reiiciantur: helenium coctum in cibo sumptum: puls e panico vel milio, aut zea, vel chondro tosto vel oryza: smyrnium decoctum, iuglandes, siliquæ siccæ & quæ vinaceis condiuntur, galla trita tum sorpta cum ouo tum etiam vino inspersa, coronopodis radix in cibo sumpta: faba Græca decocta in posca, vna cum cortice suo esitata: lini semen frixum & cum melle cocto sumptum, loti fructus esitatus: mel coctum vel per se deuoratum, vel cum malicorio tuso cribratóque: mespila, mala cotonea matura cocta cum melle: aut e malis cotoneis dissectis arundine & in aqua maceratis dilutum propinatum: vinum myrtites haustum, e myrti baccis extractus succus, decoctum e sorbis siccis epotum & ex iisdem farina polentę loco sumpta, vti & e pyris syluestribus, intyba cocta cum aceto, & plantago eodem modo, necnon & apij cauliculi: lens cocta cum plantagine aut portulaca, aut intubo vel cichorio, aut Punici corticibus, palmulisve Thebaïcis: adeps ceruinus recens cum caseo vel polenta coctus, hepar tostum capræ vel hirci cum melle in sartagine frixum, cerebrum simili modo: caseus recens derasus & feruefactus, postéaque cum melle in sartagine frixus: hirundinum pulli assati & pro ficedulis in cibo sumpti, viticis radix cocta cum lente, cera aut fauus si sorbitionibus incoquantur, brassica bis cocta comesta: lactucæ illotæ in cibis sumptæ, ab iis præsertim qui cibum fastidiunt: coagulum hinnuli, aut leporis aut hœdi in aqua dissolutum & potum.

Cœliacorum & dysentericorum externa remedia.

Cœliacis & dysentericis vtiliter cataplasmatis instar imponuntur hæc: oleastri flos cum cruda hordei farina hydrelæo mixta eaq; tepēte, rubi folia cū malo cotoneo & cerato, myrti folia trita cū vino & oleo omphacino dū viscidū lentorē cōtraxerint, & ex vellere imposita: hordeacea farina cū vino & rubo,

A θεὶς ἀντὶ ῥοὸς λεῖος ἐπιπάσσεται τοῖς προσοψήμασι. κηκὶς ὀμφακίτις μετὰ πόλτου ἑψηθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι, ἢ γίγαρτα ὁμοίως, ἢ σταφίδες, εἴτ' * ἐξενεχθέντες ἐκ τοῦ πόλτου ἐσθιομένου. ἑλένιον ἑφθὸν ἐσθιόμενον. πόλτος ἐξ ἐλύμου, ἢ κέγχρου, ἢ ζειᾶς, ἢ χόνδρου πεφωγμένου, ἢ ὀρύζης. ἢ σμύρνιον ἑφθόν. κάρυα

ἐξενεχθέντος forte, vt referatur ad γίγαρτα. Πόλτος

B βασιλικά. κεράτια ξηρὰ καὶ τὰ ἀπὸ στεμφύλων. κηκὶς λεία μετὰ ᾠοῦ ῥοφηθεῖσα, καὶ οἴνῳ δὲ * ἐπιπλασθεῖσα· κορωνόποδος ῥίζα ἐσθιομένη, κύαμος Ἑλληνικὸς καθεψηθεὶς ἐν ὀξυκράτῳ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος, λινόσπερμον φρυγὲν καὶ μετὰ μέλιτος ἑφθοῦ ἐσθιόμενον. λωτοῦ καρπὸς ἐσθιόμενος. μέλι

C ἑφθὸν καταπινόμενον καθ' ἑαυτό, καὶ σὺν σιδίοις κεκομμένοις καὶ σεσησμένοις. μέσπιλα, μῆλα κυδώνια πέπειρα ἑφθὰ μετὰ μέλιτος· ἢ διατεμὼν τὰ κυδώνια καλάμῳ, καὶ ἐναποβρέχων ὕδατι, δίδου πίνειν τὸ ἀπόβρεγμα. μυρτίτης οἶνος πινόμενος, καὶ μύρτα ξηρὰ χυλιζόμενα. οὖα ξηρὰ ἀποζεννύμενα,

D καὶ πινόμενα τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλφιτον, ἢ ἀχράδων ὁμοίως. σέριδες ἑφθαὶ μετ' ὄξους, ἀρνόγλωσσον ὁμοίως· σελίνου καυλοὶ ὁμοίως. φακὴ μετὰ ἀρνογλώσσου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ σέριδος, ἢ κιχωρείων, ἢ ῥοιᾶς λεπυχάνων, ἢ φοίνικες Θηβαϊκοὶ ἑψηθέντες. στέαρ ἐλάφειον νεαρὸν σὺν τυρῷ ἢ ἀλφίτῳ ἑψη-

πινόμενα τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον ἀντὶ ἀλφίτου. ex 1 de mat.

ἑψόμεναι μετ' ὄξους λαμβανόμεναι lib. 2. de mat.

E μένον. ἧπαρ ὀπτὸν αἰγός, ἢ τράγου, ἐν μέλιτι ἐπιτηγανισθέν. ἐγκέφαλος ὁμοίως. τυρὸς ἁπαλὸς ἀποξυσθεὶς καὶ ἀποζεσθείς, ἔπειτα ἐν μέλιτι τηγανισθείς. χελιδόνων νεοττοὶ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι ἀντὶ συκαλίδων. καὶ λύγου ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν φακῇ. κηρὸς ἢ μελίκηρον ἐγκαθεψόμενον τοῖς ῥοφήμασι.

Legerim ἑψηθεῖσαι Θηβαϊκοὶ ἑψόμενοι, ex lib. 2. de mat. med. cap. de loto. Gelnerus.

F κράμβη δὶς ἑφθὴ ἐσθιομένη. θρίδακες ἄπλυτοι ἐσθιόμενοι, μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀνορεκτούντων. πυτία νεβροῦ, ἢ λαγωοῦ, ἢ ἐρίφου διεθεῖσα ὕδατι καὶ ποθεῖσα.

L. Καταπλάσσεται δὲ πρὸς κοιλιακοὺς καὶ δυσεντερικοὺς ὠφελίμως, ἀγριελαίας ἄνθος σὺν ὠμῇ λύσῃ χλιαρᾷ. βά-

G του φύλλα σὺν μήλῳ κυδωνίῳ καὶ κηρωτῇ. μυρσίνης φύλλα λεῖα σὺν οἴνῳ καὶ ὀμφακίνῳ ἐλαίῳ γλοιώδη γενόμενα, καὶ ἐν ἐρίῳ ἐπιτιθέμενα. κρίθινον ἄλευρον σὺν οἴνῳ καὶ

βάτῳ, ἢ ἀχράσιν, ἢ σιδίοις, ἢ κυδωνίων ἄνθεσι· καὶ σὺν κηρωτῇ δὲ τὰ τῶν κυδωνίων ἄνθη. ῥόας λέπη ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ λεῖα σὺν κηρωτῇ. ῥοῦς βυρσοδεψικὴ σὺν κηρωτῇ. φοινικοβάλανοι, ἢ καρυωτοὶ σὺν μήλῳ κυδωνίῳ καὶ κηρωτῇ. οἰνάνθη, ἢ στυπτηρία σὺν ἀλόῃ καὶ ἀκακίᾳ, καὶ φοίνιξι σὺν ἀειζώου σπέρματι. περιστερᾶς κόπρος ξηρὸς σὺν °σύκοις ἑψηθεῖσιν ἐν οἴνῳ· ἢ μελάνθιον σὺν κυμίνῳ καὶ θέρμοις πικροῖς καὶ νίτρῳ καὶ μέλιτι. ἢ κάρδαμον σὺν σιδίοις °ἑφθοῖς καὶ κηρῷ καὶ ἀμόργῃ.

σύκοις forte, vel ἰσχάσι. Gesn.

ἑφθοῖς forte, Gesn.

LI. Ἐνίεται δὲ ἐπὶ κοιλιακῶν συμφερόντως καὶ δίδοται δὲ °ἀμπέλου φύλλοις καὶ χυλός, ἀνδράχνης, ἀκακίας, ὑποκιστίδος, ἀρνογλώσσου χυλός, βαλαύστιον, μίλτος Σινωπικὴ μετά τινος τῶν στυφόντων ἀφεψήματος. λωτοῦ ἢ φηγοῦ πρισμάτων ἀφέψημα· ῥοὸς βυρσοδεψικῆς χυλισμα, καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων. φακὴ μετὰ ῥόδων ἀφεψηθεῖσα. πτισάνη σὺν βάτου ἀφεψήματι, ἢ μυρσίνης, ἢ σφαιρίων κυπαρίσσου. καὶ καθ' ἑαυτὰ δὲ τὰ ἀφεψήματα χωρὶς πτισάνης ἐνίεται ὠφελίμως.

Gesn. legit ἀμπέλου φύλλων χυλός, ἀκακίας, ὑποκιστίδος.

LII. Ἐπὶ δὲ δυσεντερικῶν ἁρμόζει μὲν καὶ τὰ πρὸς κοιλιακοὺς ἐνέματα, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν περιωδυνούντων· βούτυρον καθ' ἑαυτὸ πρόσφατον. ἢ μαλάχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου, ἢ χόνδρου, ἢ πτισάνης, ἢ ὀρύζης, ἢ τράγου ἑψηθέντων καὶ τορυνηθέντων ὁ χυλός. ἐπὶ δὲ τῶν δίχα ἀλγηδόνος ῥευματιζομένων ἁρμόζει ἅλμη μετὰ οἴνου, κέρας ἐλάφειον κεκαυμένον σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ. ἀρσενικὸν σὺν χάρτῃ κεκαυμένον διπλάσιον, καὶ οἴνῳ. μολύβδου σκωρία, ἢ μολύβδαινα μετὰ μυρσίνου. ἄσφαλτος σὺν πτισάνῃ τακεῖσα, στοίβης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ. γάρος ὁ ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἐνιέμενος ἐπὶ τῶν μετὰ °νομῶν, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν σιλούρων. κονία συκίνη στακτή. οὖρον παλαιόν. κυάμου Ἑλληνικοῦ * τοῦ λεπτοῦ τὸ ἀφέψημα σὺν αἰγείῳ στέατι. λυσιμαχίου χυλός, λωτοῦ ἢ φηγοῦ πρισμάτων ἀφέψημα σὺν αἰγείῳ στέατι. μελισσοφύλλου χυλός, μίλτος Σινωπικὴ σὺν ἀποζέματι στύφοντι ἢ ὀξάλμῃ.

ἢ νομῶν.

A aut pyris syluestribus, aut malicorio aut cotoneorum floribus: itémque cotoneorum flores cum cerato: Punici mali cortices in vino cocti, tritique cum cerato: rhus coriariorum cum cerato, phœnicobalani, aut caryotides cũ malo cotoneo & cerato: œnanthe, aut alumen cum aloë & acacia, palmulis & sem B peruiui semine: stercus columbinum aridum cum ficubus coctis in vino: nigella cum cumino, lupinis amaris, nitro ac melle: nasturtium denique cum malicorio cocto, cera & amurca.

Cœliacis accommodata enemata.

Cœliacis per sedem vtiliter infunduntur, vitis foliorum succus, aut portulacæ, aut acaciæ, aut hypo C cisthidis, aut plantaginis: balaustium, rubrica Sinopica cum aliquo astringente decocto, loti aut fagi ramentorum decoctum, expressus rhoë coriaria succus, ac eiusdem foliorum decoctum, lens cum rosis decocta: ptissana cum decocto rubi aut myrti vel pilularum cupressi. Ipsa etiam horum decocta per se ci D tra ptissanam commodè infunduntur.

Ad dysentericos enemata.

Dysentericis eadem conueniunt enemata, quæ cœliacis: priuatim verò iis qui vehementiore dolore conflictantur, ista: butyrum recens per se: maluæ aut fœnigræci, chondri, ptissanæ, oryzæ vel tragi decoctorum tudiculáque agitatorum E cremor. Iis vero qui citra dolorem fluxione infestantur, hæc infusa conueniunt: muria cum vino, cornu ceruinum vstum cum vino & rosaceo, arsenicum duplum crematum cum charta & vino, plumbi scoria aut plumbago cum myrtino oleo, bitumen cum ptissana li F quatum, stœbes decoctum in vino: garum tum aliorum piscium, tum etiam silurorum iis infusum, quibus sunt depascentia vlcera: lixiuium è ficu stillatitium, vrina antiqua, fabæ Græcæ *minoris decoctum cum seuo caprino, lysimachiæ succus, loti aut fagi ramentorum decoctum cum adipe caprino, G apiastri succus, rubrica Sinopica cũ decocto astringente aut acida muria.

vel, corticis

Morsus intestinorum ab enematis acrioribus relictos leniunt.

Morsus intestinorum à vehementioribus acrioribúsve infusis excitatos leniunt ac mitigant, lac infusum, aut butyrum, aut chondri decoctum, aut sevum taurinum cum ptissanæ cremore curatum. Similiter & curatus gallinaceus adeps anserinus aut ceruinus: medulla itidem ceruina aut vitulina seu per se tepida infusa, seu etiam cum cremore ptissanę.

Cœliacis ac dysentericis convenientes insessus.

Tum cœliacis tum etiam dysentericis insessus parantur huiusmodi: è siluris aliisve piscibus garum aceto temperatum, rhois coriariæ decoctū, maliccorij decoctū, itémque vinaceorū & quorumuis astringentium. His porrò decoctis insidendum relaxato ano diductísque natibus, ac diutiùs immorandum.

Ad tenesmum.

Porrò vt ne frequentes egerendi conatus solicitent, nodulus aliquis feruenti oleo, aquæ aut aceto immersus sedi adhibendus.

Vesicæ felleæ, hepatis ac splenis affectuum remedia.

Ad ictericos remedia.

Ictericis potui dáda quæ sequuntur: adianti decoctum in vino, anchusæ radicis drach. j. cum vino, atriplex, hyperici coma cum melle & vino, marrubium cum vino, peplium, spondylij radix & semen cum vino, rubiæ radicis drach. j. cum vino, aloës drach. j. ex aqua, anthemidis radix & flores cum vino, fimus caprarum, maximéque sylvestrium cum vino, per se vel cum aromatibus: verbenacæ supinæ, quam sacram herbam nominant, foliorum drach. j. cum thuris obolis tribus ex vini veteris conchis duabus ieiuno ventriculo bibita quaternis senísve diebus: fœniculum cum vino: asparagi radicis decoctum, ac ipsum quoque semen similiter potum: absinthij succus expressus cum Indica aut Celtica nardo, aut cum apio vel adianto: buphtalmi folia in vino à balneo pota coloris bonitatem aliquantisper conciliát: seminis napi drach. iiij. cum vino, pæoniæ radicis drach. j. cum vino, cornu ceruini vsti drach. j. cum melle: cicer nigrum aut etiam album esitatum,

A LIII. Ἀνθεραπεύει δὲ τὰς ἐκ τῶν ἀποτεταμένων κλυσμῶν δήξεις, γάλα ἐγχυματιζόμενον, ἢ βούτυρον, ἢ χόνδρου ἀφέψημα. ἢ ταύρειον στέαρ τεθεραπευμένον σὺν πτισάνης χυλῷ. ἢ ὀρνίθειον ὁμοίως, ἢ χήνειον, ἢ ἐλάφειον. ἢ μυελὸς ἐλάφειος, ἢ μόσχειος καθ' ἑαυτὸν χλιαρὸς, ἢ σὺν χυλῷ πτισάνης.

Gesn. legit τεταραγμένων ἐκχυμάτων δήξεις, vel τῶν ἀκαθάρτων ἐνεμάτων δήξεις.

B LIIII. Ἐγκαθίσματα δὲ ἐπὶ τῶν κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν ἐστὶ ταῦτα· σιλούρων ἢ ἰχθύων μετ' ὄξους κραθεὶς, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς ἀφέψημα, ῥοιᾶς λεπτῶν ἀφέψημα· στεμφύλων ὁμοίως, καὶ πάντα τὰ τῶν στυφόντων ἀφεψήματα. ἁρμόζει δὲ θερμοῦ ἐγκαθίζειν ἐπανιέντας τὸν δακτύλιον, καὶ ἐγχρονίζοντας, καὶ διαστέλλοντας τὴν πυγήν.

Γάρος addendum videtur Gesn.

θερμῷ.

C LV. Πρὸς δὲ τὸ μὴ συνεχῶς ἐρεθίζεσθαι, δεῖ πρὸς κατὰ δῆγμάτος, βάλλοντας εἰς ἔλαιον ζέον, ἢ ὕδωρ, ἢ ὄξος προστιθέναι.

Gr. διαπλέκειν πίλημα τι legendum censet ... hoc est, e lana lapillum, &c. sed legi potest, ... id est, ... aliquod, annotat Gesnerus.

Τῶν περὶ τὴν κύστιν χοληδόχον, ἧπάρ τε καὶ τὸν σπλῆνα παθῶν βοηθήματα.

D LVI. Ἰκτεριῶντας δὲ ποτίζειν, ἀδιάντου ἀποζέματι ἐν οἴνῳ, ἀγχούσης ῥίζης < ά. μετ' οἴνου, ἀνδράφαξις, ὑπερικοῦ κόμη σὺν μέλιτι καὶ οἴνῳ, πράσιον μετ' οἴνου, πέ-
E πλιον, σφονδυλίου ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα μετ' οἴνου, ἐρυθροδάνου ῥίζης < ά. μετ' οἴνου, ἀλόης < ά. σὺν ὕδατι, ἀνθέμιδος ῥίζα καὶ τὰ ἄνθη μετ' οἴνου· σπύραθοι αἰγῶν, καὶ μάλιστα ἀγρίων, μετ' οἴνου, καθ' ἑαυτὰς καὶ σὺν ἀρώμασιν. ἱερᾶς βοτάνης τῶν φύλλων < ά. μετὰ λιβανωτοῦ < ς'. σὺν οἴνου
F παλαιοῦ κυάθοις β'. νήστει ἐπὶ δ'. ἢ ς'. ἡμέρας. μάραθρον μετ' οἴνου. ἀσπαράγου ῥίζης ἀφέψημα, καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον ὁμοίως. ἀψίνθιον ὠμοτριβὲς σὺν Ἰνδικῇ νάρδῳ ἢ Κελτικῇ, σελίνῳ, ἢ ἀδιάντου. βουφθάλμου τὰ φύλλα σὺν οἴνῳ μετὰ βαλανεῖον χροιὰν πρὸς καιρὸν
G ποιεῖ. βουνιάδος σπέρματος < δ'. σὺν οἴνῳ, γλυκυσίδης < ά. σὺν οἴνῳ, κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου < ά. σὺν μέλιτι. ἐρέβινθοι μέλανες ἐσθιόμενοι, καὶ

... repetendū ex proximè præcedente capite, aut legendum ... Gesnerus ... legendum suspicatur.

Gr. ... id est, drachma semis, lib. 4 de mat. faciunt autem tres oboli drachmam semis. quare pono hic, μετὰ λιβανωτοῦ < ς'

Ἐφ ἡμέρας μ'.

Legi potest ἢ σὺν ἀδιάντῳ ex Plinio.

Gesn. εὐχροιαν.

λευκοὶ δὲ, καὶ τὸ ἀπόζεμα πινόμενον. A ἐρύσιμον σὺν μελικράτῳ. θείου ἀπύρου κοχλιάριον ἐπιπασσόμενον ὕδατι, ἢ ῥοφώμενον. ἱππομαράθρου ῥίζα, ἢ καρπὸς πινόμενος. καλαμίνθης ἀπόζεμα, κέστρου < α. μετ' οἴνου, κονύζης φύλλων < α. μετ' οἴνου, κυκλαμίνου < ϛ. μεθ' ὕδατος. κατακλίνειν δὲ ἐν θερμῷ οἴκῳ, καὶ πλείοσιν ἱματίοις B σκεπάζειν· χολώδη γὰρ ἱδρῶτα ἐκκρίνει. λιβανωτίδος ἀπόζεμα μετὰ περίπατον σὺν ἐρεβίνθοις, καὶ ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ. λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, διαχριόμενος τὸ στόμα καὶ τὴν γλῶττης. ὀξυμυρσίνης ῥίζης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ, μυρίκης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ, ὄνοι οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας σὺν οἴνῳ, ὀξαλίδος ῥίζαι ἑψηθεῖσαι σὺν C οἴνῳ, ὀπόφυλλον σὺν ταρίχει καὶ οἰνομέλιτι ἐσθιόμενον, σεύτλου ῥίζαι ἑφθαὶ ἢ ὀπταὶ ἐσθιόμεναι. πενταφύλλου τῶν φύλλων χυλὸς πινόμενος ταχέως ὑγιάζει. πόλιον ἐν οἴνῳ λευκῷ, σκίλλης ἑφθῆς < α. σὺν ὀξυμέλιτι ἐκλειχομένης, καὶ πινομένης μετὰ μελικράτου. στρουθίου ῥίζα σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη, καὶ πινο- D μένη μετὰ μελικράτου. στρύχνου τοῦ χαμαιζήλου, λεγομένου ἁλικακάβου, χυλὸς πινόμενος μετὰ οἴνου. ὑακίνθου καρπὸς σὺν ἀβροτόνῳ πινόμενος, χαμαιπίτυος ἀφέψημα σὺν ὕδατι, χαμαικισσοῦ < α. μετὰ οἴνου ἐπὶ ἡμέρας ϛ΄. ἢ ζ΄. αἷμα σκύλακος κυνὸς σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον· τοῦτο δὲ καὶ ὑδρω- E πικοὺς ὠφελεῖ, βρύον τὸ ἐπὶ τῶν κέδρων ἢ λευκῶν καρύου βασιλικοῦ μέγεθος μετ' οἰνομέλιτος, πινόμενον πλῆθος κυάθ. ϛ΄. ἐπὶ ἡμέρας γ΄. Ἄλλο, καὶ τοῦτο καλῶς ποιοῦν· ἀφρονίτρου < β΄. βρέξας οἴνῳ Ἀμιναίῳ κυ. β΄. καὶ πρὸ ἡμέρας ὑπαιθριάσας δίδου νήστει, ἐπὶ ἡμέρας β΄. ἢ γ΄. Θεραπεύει δὲ καὶ ἄρ- F κου χολὴ κυάμου Ἑλληνικοῦ τὸ μέγεθος καταπινόμενον. μελίας καρποῦ < α. σὺν οἴνῳ. συλλέγεται δὲ φθινοπώρου καὶ ἀποτίθεται. δαφνίδων ἢ σμύρνης < α. σὺν οἴνῳ. κρόκου < α. μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη. ἑλξίνης ἀπόζεμα ἢ χυλὸς σὺν οἴνῳ. G χελιδονίου χυλὸς ἢ ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. λιβανωτίδος, τῆς ῥοσμαρίνου ῥωμαϊστὶ καλουμένης, ἀφέψημα μεθ' ὕδατος.

LVII. Εἰς δὲ τὰς ῥῖνας ἐγχεόμενα,

Addo, ex Diosc. libro 5. de mat.

Cum vino passo aut mulsa dilutiore. Diosc. lib. 3. de mat. med. cap. 194.

Diosc. 2. de mat. med. trium obolorum pondere.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 126. ὅσον τριώβολον, trioboli põdere.

A ac eorundem etiam decoctum potum, erysimon cum aqua mulsa, sulphuris viui cochlearium aquæ inspersum aut ex ouo sorptum, hippomarathri semen aut radix in potu, calaminthæ decoctum, betonicæ drach. j. cum vino, conyzæ folia drach. j. pondere cum vino: cyclamini drach. vj. ex aqua (ægrum autem B oportet loco calido decumbere, pluribúsque stragulis cõtegi: sic enim sudor colore felleus elicietur:) libanotidis decoctum cum cicere post deambulationem, eiusdem radix cum vino. Iuuat & lichen petris innascens, ori ac linguę illitus: rusci radicis decoctum cum vino, myricæ decoctum cum vino, C aselli qui sub vasis aquariis reperiuntur cum vino, oxalidis radices in vino decoctę, silphij semen cum salsamento & vino mulso comestum, betæ radices elixæ vel assæ in cibis sumptæ: quinquefolij è foliis succus bibitus confestim sanat: polium cum vino albo, scillæ coctæ drachma vna cum aceto mulso delincta, aut pota cum aqua mulsa, D struthij radix cum melle delincta vel pota cum aqua mulsa, solani humilis, quod halicacabum dicitur, succus cum vino potus: hyacinthi semen cum abrotono potum, chamæpityos decoctum in aqua, chamæcissi drach. j. cum vino ad dies sex septémve, sanguis catelli E cum oxycrato potus, (is etiam hydropicos adiuuat:) muscus qui cedris albísve populis innascitur, magnitudine iuglandis è vini mulsi cyathis sex triduo potus. Aliud quod eximiè proficit: Spumæ nitri drach. ij. in vini Aminæi cyathis duobus sub dio maceratas ieiuno F ante lucem propinato ad biduum triduúmve. Facit & præclarè vrsinum fel, fabæ Græcæ magnitudine deglutitum. Itidem fraxini seminis drach. j. cum vino: (colligitur id autumno atque reponitur,) baccarum lauri aut myrrhæ drach. j. cum vino, croci drach. j. cum melle delincta, helxines decoctum vel suc- G cus cum vino, chelidonij succus vel decoctum cum vino: libanotidis, quam rosmarinum Latini vocant, decoctum ex aqua.

Naribus infusa ictericos purgant

Ictericos ... (marginal note, illegible)

hæc: cyclamini ſuccus retentus in ſole donec bilem educat, elaterium cum lacte mixtum, inſidente ægro balneo ſolióue: marrubij ſuccus cum melicrato naribus infuſus, nigella tuſa & aceto irrigata expreſſus ſuccus, infuſus naribus. Cæterum iſtis feruentium balneis aut quidam muriam, aut origani radicis ſiue oſiridis decoctum admiſceri oportet: ipſi vero amygdalino inungendi: oleribus autē interim abſtineāt.

Ad diuturnũ hepaticũ morbum.

Diuturna hepatis imbecillitate laborantibus auxiliantur pota hæc: agarici oboli bini ſingulis diebus, adianti decoctũ, acori decoctum, itidémque chamæpityos: ſpondylij radix in vino pota, epipactidis, quæ elleborine dicitur, decoctum: amomum, caſia, amygdalæ amaræ cum ſaluia ex melicrato, anagallidis ſuccus, chamæmeli radix & flores in potu, aſarum cum aqua, gentianæ radix drach. j. pondere ex aqua, ariſtolochię radix eodem modo: ſucci glicyrrhizę drachma cum aqua, aut radicis decoctum: lauri radicum cortex drachm. j. pondere cum melicrato, elate trita & vna cum palmulis decocta, ſerpylli decoctum, eryngij drachma cum paſtinacæ ſemine, iſopyri ſemen cum melicrato, betonicæ folia cum aqua mulſa, fœniculi ſemen, ſpicæ nardi decoctum, aut vnguentum nardinum cochlearij menſura ſumptum, opopanax cum melicrato, leucanthemi aut pinus foliorum drach. j. ex aqua, rha ſimiliter, apij decoctum & ſemen, ſcandicis decoctum, quinquefolij è radice ſuccus, teucrium eiuſque ſuccus cum melicrato, chryſocomes decoctum in aqua mulſa, ſenecionis decoctum & ſemen, ſimilitérque polij, picis aridæ tritæ drach. j. inſperſa potui, meliloti ſeminis contriti drach. j. ex melicrato, coſtus ſimili modo, triphyllidis quæ oxalis dicitur decoctum eodem modo potum, viticis ſemen, centaurij minoris ſuccus tum potus tum etiam foris impoſitus, plantaginis ſiccæ radices & folia, aſparagi myacanthini radices & folia, ſtrobili, cicer,

A ἐπὶ ἰκτερικῶν καθαίρει. κυκλαμίνου χυλὸν καὶ τεθερμασμένον ἐν ἡλίῳ, ὥστε χολὴν ἄγειν. ἐλατήριον μετὰ γάλακτος ἐν βαλανείῳ ὄντος, ἢ ἐν τῇ ἐμβάτῃ τοῦ πάσχοντος, ἐγχεόμενον. πρασίου χυλὸς ἐν μελικράτῳ ἐγχεόμενος ταῖς ῥισί. μελάνθιον κεκομμένον καὶ ὄξει βεβρεγμένον, ἐκπιεσθέντος τοῦ χυλοῦ, καὶ B εἰς τὰς ῥῖνας ἐγχεομένου. Λουέσθωσαν δέ, ὀξάλμης, ἢ ὀριγάνου, ἢ ὀσύριδος ῥίζης ἀποζέματος τῷ λουτρῷ μισγομένου. ἀλειφέσθωσαν δὲ ἀμυγδαλίνῳ, καὶ λαχάνων ἀπεχέσθωσαν.

χολὴν ἀπάγει.

LVIII. Ἡπατικοὺς δὲ χρονίους ὠφελεῖ πινόμενα μεθ' ὑδρομέλιτος. ἀγαρικοῦ ὀβολοὶ C δύο καθ' ἡμέραν, ἀδιάντου ἀφέψημα, ἀκόρου ἀπόζεμα, χαμαιπίτυος ὁμοίως, σφονδυλίου ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη. ἐπιπακτίδος τῆς ἐλλεβορίνης καλουμένης ἀπόζεμα, ἄμωμον, κασία, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ἐλελισφάκῳ καὶ μελικράτῳ, ἀναγαλλίδος χυλός, καὶ ἀνθεμίδος ῥίζα καὶ ἄνθη πινόμενα, D ἄσαρον σὺν ὕδατι, γεντιανῆς ῥίζης < α΄. σὺν ὕδατι, ἀριστολοχίας ῥίζης ὁμοίως. γλυκυῤῥίζης χυλοῦ < α΄. σὺν ὕδατι, ἢ τῆς ῥίζης ἀφέψημα. δάφνης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α΄. μετὰ μελικράτου, ἐλάτη λεία σὺν φοίνιξιν ἀποζεσθεῖσα, ἑρπύλλου ἀπόζεμα. ἠρυγγίου < α΄. μετὰ σταφυλίνου σπέρματος, ἰσοπύ- E ρου σπέρμα σὺν μελικράτῳ, κέστρου φύλλα μετὰ ὑδρομέλιτος, μαράθρου σπέρμα. νάρδου στάχυος ἀπόζεμα, ἢ μύρον νάρδινον κοχλιαρίου πλῆθος λαμβανόμενον. ὀποπάναξ σὺν μελικράτῳ, λευκανθέμου φύλλων, ἢ πίτυος φύλλων < α΄. μεθ' ὕδατος. ῥᾶ ὁμοίως. σελίνου ἀπόζεμα καὶ ὁ καρπός, σκάν- F δικος ἀφέψημα, πενταφύλλου ῥίζης χυλός. τεύκριον, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἐν μελικράτῳ. χρυσοκόμης ἀπόζεμα ἐν ὑδρομέλιτι. ἠριγέροντος ἀπόζεμα καὶ ὁ καρπός, πολίου ὁμοίως, πίσσης ξηρᾶς λείας < α΄. καταπασθεῖσα ἐν ποτῷ. μελιλώτου καρποῦ λείου < α΄. διὰ μελικράτου. κόστος ὁμοίως. τρι- G φυλλίδος ἀφέψημα ὁμοίως πινόμενον, τῆς ὀξαλίδος καλουμένης. ἄγνου σπέρμα. κενταυρείου χυλὸς τοῦ μικροῦ πινόμενος καὶ ἔξωθεν ἐπιτεθείς. ἀρνογλώσσου ξηραὶ ῥίζαι, καὶ τὰ φύλλα. ἀσπαράγου μυακάνθου αἱ ῥίζαι, καὶ τὰ φύλλα. στρόβιλοι, ἐρέβινθοι, ἐρο-

ἐρυθροδάνου, ἢ εὐπατωρίου ῥίζα. θέρμων πικρῶν ἀφέψημα μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως πινόμενον, καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον. ἶρις, πιστακίων καρπός.

A rubiæ aut eupatorij radix: lupinorum amarorum decoctum cum ruta & pipere potum, itémque foris impositum: iris, pistacia.

LIX. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ ἡπατικούς· χαμαίπιτυς μετὰ κωδυῶν ἑφθῶν ξηρῶν κεκομμένων. κρίθινον ἄλευρον μετὰ σύκων. ἀλθαίας ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα. φοινικοβάλανος ἑφθὴ λεία σὺν κηρωτῇ. ἀψίνθιον σὺν κυπρίνῃ κηρωτῇ καὶ Κελτικῇ νάρδῳ. ἀμμωνιακὸν ἀναληφθὲν ὄξει καὶ κηρωτῇ στυφούσῃ. Ἐπὶ δὲ τῶν προσφάτων, τῆλις σὺν λινοσπέρμῳ καὶ γύρει, καὶ μελικράτῳ. μηλοκυδώνια μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ τήλεως ἑψημένης.

κωδύων, vt placet Moibano.

ἑψηθ'α.

Hepaticos imposita iuuant: chamæpitys cum papauerum capitibus coctis quæ sicca contusa fuerint, hordeacea farina cum ficubus, B althææ radix in vino decocta, phœnicobalanus cocta trita cum cerato, absinthium cum cerato cyprino & nardo Celtica, ammoniacum exceptum aceto & cerato astringente. In recentiore autem affectu, fœnumgræcum cum lini semine, farinæ polline ac melicrato, mala cotonea cum farina hordei C & fœnigræci cocta.

Hepaticis adiuuandis.

LX. Σπληνικοὺς δὲ ὠφελεῖ πινόμενον ἀγαρικοῦ ὀβ. β'. μετ' ὀξυμέλιτος. ἄγνου σπέρμα < α'. ἀγχούσης ῥίζης < α'. ἐν οἴνῳ. ἀδιάντου ἀφέψημα ἐν ὀξυμέλιτι. ἀκόρου ῥίζα μετ' οἴνου ἑφθὴ καὶ ὠμὴ πινομένη.

Fortè, πινόμενα.

Spleneticos adiuuant hæc pota: agarici oboli duo cum aceto mulso, viticis semen drach. j. pondere, anchusæ radicis drach. j. cum vino, adianti decoctum in oxymelite, acori radix cum vino cocta crudáque bibita.

Splenicis salutaria.

LXI. Τήκουσι δὲ συντόμως σπλῆνα, ἀσπλήνιος ἣν καὶ ἡμιόνιον καλοῦσιν, ἡ πόα μετ' ὄξους [ἀποζεσθεῖσα, ἐπὶ ἡμέρας μ'. τήκει.] λογχῖτις ὁμοίως, μετ' οἴνου. περικλυμένου καρποῦ < α'. μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας δ'. ποτιζομένη τήκει. χαμαικίσσος μετ' οἴνου. πευκέδανον μεθ' ὀξυμέλιτος τήκει. Ναξίας τῆς πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου τὸ ἀπότριμμα μετ' ὄξους. ἀλκυονίου Μιλησίου ὀβ. ς'. μετὰ ὕδατος. βρυωνίας ῥίζα < α'. μετ' ὄξους ἐπὶ ἡμέρας λ'. τήκει σπλῆνας. ἀμμωνιακοῦ θηλυκοῦ < α'. μετ' ὀξυκράτου· αἷμα δὲ ἄγει δι' οὔρων. ἀριστολοχίας < α'. μετ' ὀξυκράτου. βαλάνου μυρεψικοῦ < α'. μετ' ὀξυκράτου· ἔστι δὲ κακοστόμαχος, καὶ ἐμετική. ξυλοβαλσάμου ἀπόζεμα μετ' οἴνου. βουνίου τὰ φύλλα, καὶ ἡ ῥίζα χυλισθεῖσα σὺν ὀξυμέλιτι. ἐρυθροδάνου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ· ἴρεως < α'. σὺν ὀξυκράτῳ. σὰρξ ἐχίνου χερσαίου ἐσκελετευμένη μετ' οἴνου, σμυρνίου σπέρμα μετ' οἴνου, θέρμων ἀπόζεμα καθ' ἑαυτό. καππάρεως ὁ ἐκ τῶν ἀπίων καρπὸς ἐπὶ ἡμέρας λ'. μετ' οἴνου, ἢ τῆς ῥίζης ὁμοίως. ἄγει δ' ὁμοίως αἷμα διὰ κοιλίας καὶ οὔρων. κέστρου < α'. μετ' ὄξους.

[οἱ δὲ σκολοπένδριον.]

Moib. legit obolum vnum cum dimidio.
Dioſc. lib. 4. de mat. med. [illegible] ibi obolis.
θυμιάματος.

Dioſc. 2. de mat. med. cap. 204. μ' [illegible] καὶ ἡ ῥίζα..
Idem 4. de mat. med. c. [illegible] ὀξυμέλιτος, cum aceto mulſo.

D Lienem breui absumunt, asplenon herba, quam & hemionium seu scolopendrium vocant, in aceto decocta & per dies xl. pota, similiter & lonchitis in vino, seminis periclymeni drachm. j. ad dies quatuor cum vino pota, chamæcissos cum vino, peucedanum cum oxymelite: id quod è cote Naxia ferro acuendo deteritur, cum aceto: E alcyonij Milesij obolus dimidius ex aqua, bryoniæ radix drach. j. pondere diebus xxx. pota: ammoniaci thymiamatis drach. j. cum posca: (sanguinem verò per vrinas educit.) aristolochiæ drach. j. cum posca, glandis vnguentariæ drach. j. cum posca: (est autem infesta stomacho & vomitus ciet:) xylobalsami decoctum è vino, bunij folia F & expressus è radice succus cum oxymelite, rubiæ semen & radix cum vino, iridis drach. j. cum posca, erinacei terrestris caro afficcata cum vino, smyrnij semen cum vino, lupinorum decoctum per se: capparis semen ad dies xxx. ex vi- G no potum: similiter & radix, quæ & ipsa æquè ac semen sanguinem per aluum & vrinas educit: betonicæ drach. j. cum aceto mulso,

Splenem absumentia vel consumentia.

galla immatura cum posca, origani decoctum, corallij drach. j. cum aqua, brassica cruda cum aceto esitata, crocodilij radix epota: (hæc verò sanguinē per nares pellit.) cyclamini alterius, quę cissanthemos cognominatur, fructus maturus tritus & in pastillos digestus drach. j. pōdere lienem leuiter ad dies xl. liquat, ac per vrinas & aluum absumit. Squamæ ferri drach. j. cum aceto, lonchitidis in aceto ferucfactæ decoctum, rubricæ Lemniæ drach. j. cum posca: myricæ decoctum aut semen cum vino potum: quin & vas potorium è myricæ ligno vtile fuerit, sicuti & panarium quod è myricæ virgis contextum sit. Proficit & nardus Celtica cum absinthio, nymphææ semen aut radix cū aceto, intubi seminis drach. j. cum aceto, polium cum aceto, sagapeni drach. j. cum posca, struthij drach. j. cum oxymelite, polemonij radix è vino, purpuræ operculum cum apij semine potum, aqua fabrorum in quam ferrum candens immergitur, scillæ tostæ drach. j. cum oxymelite: eandem subacta farina obuolutam assato, purgatam terito, fingitóque ex ea catapotia diebus nouem exhibenda cum melicrato. Valet & teucrij in oxycrato decoctum: rhoïs drach. iiij. chamædryos decoctum cum melicrato: fiūt & è folijs eius catapotia, quæ in splenis affectibus exhibentur, tragorigani decoctum cum sale & aceto: similiter & serpylli.

Splenicis admouenda vtiliter hæc vsurpantur: hyssopus cum ficubus, cinis sarmentorum aut etiam vinaceorum cum aceto, rosaceo vnguento & ruta, chamæcissi & vrticæ folia cum cerato, bryonię radix cum ficubus & aceto, ammoniacum cum aceto & cerato aromatibus inspissato, asplenon herba cum eruo imposita, agallochum cum vino vel aqua, absinthium in aceto coctum cum farina loliacea & ficubus, pulegium cum salis pari portione, origanum eodem modo, lupinorum farina cum pice & aceto cocta, viscum calens calce viua vel lapide Asio exceptum, isatidis

A κηκὶς ὀμφακῖτις σὺν ὀξυκράτῳ. ὀριγάνου ἀπόζεμα. κοραλλίου < α΄. σὺν ὕδατι. κράμβη ὠμὴ μετ' ὄξους ἐσθιομένη, κροκοδειλίου ῥίζα πινομένη. αἷμα δὲ ἄγει διὰ ῥινῶν. κυκλαμίνου τῆς κισσανθέμου καρποῦ λειωθέντος πεπείρου, καὶ εἰς τροχίσκους ἀναληφθέντος ξηροῦ < α΄. μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας μ΄. τήκει κοῦφος, ἐξαιρουμένου καὶ κατὰ κοιλίαν ἐκδιδομένου. λεπιδὸς σιδήρου < α΄ μετ' ὄξους. λογχίτιδος σὺν ὄξει ἀποζεσθείσης τὸ ἀπόζεμα. μίλτου Λημνίας < α΄. σὺν ὀξυκράτῳ. μυρίκης ἀπόζεμα ἢ τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ ποθέν. καὶ ποτηρίῳ ἀπὸ τοῦ μυρικίνου ξύλου ὠφελίμως χρήσαιτο ἄν τις ἐν αὐτῷ πίνων καὶ κανῷ τῷ ἐκ ῥάβδων μυρικίνων πεπλεγμένῳ εἰς τὴν τῶν ἄρτων ἐπίθεσιν. ποιεῖ δὲ νάρδος Κελτικὴ σὺν ἀψινθίῳ. νυμφαίας σπέρμα ἢ ῥίζα σὺν ὄξει, τήκει. σέρεως καρποῦ < α΄. σὺν ὄξει. πόλιον σὺν ὄξει. σαγαπηνὸν < α΄. σὺν ὀξυκράτῳ, στρουθίου < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. πολεμωνίου ῥίζα σὺν οἴνῳ. πορφύρας πῶμα. ἡ ῥίζα σὺν σελίνου σπέρματι πινόμενον, καὶ ἡ πόα ἑψηθεῖσα οἴνῳ σὺν ὀξυκράτῳ. ὕδωρ τὸ ἀπὸ τῶν χαλκείων, ὅπου τὸν πεπυρωμένον σίδηρον ἀποβάπτουσι. σκίλλης ὀπτῆς < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. σκίλλαν περιπλάσας ὄπτησον, καθάρας τρίψον. καὶ ἄρας ἐξ αὐτοῦ [αὐτῆς,] καταπότια δίδου ἐννέα ἡμέρας σὺν μελικράτῳ. τευκρίου ἑψημένου ἐν ὀξυκράτῳ τὸ ἀπόζεμα. ῥοῦ < δ΄. χαμαίδρυος ἀφέψημα σὺν μελικράτῳ. γίνεται δὲ ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς καταπότια καὶ δίδοται. τραγοριγάνου ἀπόζεμα μετὰ ἅλατος καὶ ὄξους. ἑρπύλλου ὁμοίως.

LXII. Καταπλασσόμενα δὲ παραλαμβάνεται ὠφελίμως ἐπὶ τῶν σπληνικῶν. ὕσσωπον μετὰ σύκων. τέφρα κληματίνη, ἢ καὶ γιγάρτων τέφρα, σὺν ὄξει ῥοδίνῳ καὶ πηγάνῳ. χαμαικίσσου φύλλα καὶ κνίδης φύλλα μετὰ κηρωτῆς. βρυωνίας ῥίζα μετὰ σύκου καὶ ὄξους. ἀμμωνιακὸν σὺν ὄξει καὶ κηρωτῇ συντεθεῖσα. ἀσπλήνου πόα μετὰ ὀρόβου καταπλασσομένη. ἀγάλλοχον σὺν οἴνῳ, ἢ ὕδατι. ἀψίνθιον ἑψηθὲν ἐν ὄξει σὺν ἀλεύρῳ αἰρίνῳ καὶ σύκοις. γλήχων σὺν ἁλσὶν ἴσοις. ὀρίγανον ὁμοίως. θέρμινον ἄλευρον, σὺν πίσσῃ καὶ ὄξει ἑψηθέν. ἰξὸς θερμὸς ἀσβέστῳ ἀναληφθεὶς, ἢ λίθῳ Ἀσίῳ. ἰσάτεως

Margin notes:

Gesn. διὰ ῥινῶν legendum suspicatur.

E libr. de mat. legerem τήκει καὶ κοῦφον ἐξαιρεῖ ... quæ ... leuiter, lege posca. Gesn.

Dios. 4. de mat. med. cap. 8 μετ' ὀξυκράτου cum aceto. Videtur hic aliquid deesse.

Lib. 2. de mat. addit, ...

Fortè ... ἡμέρας. Gesn.

Splenicorum externa remedia.

σὺν ... lib. ... de mat.

σύκου.

... fortè sed lib. 3. de mat. cap. 151 legitur ... cum vino.

Lib. 3 de mat. med. nitrum additur, acetum omittitur.

ἀγρίου φύλλα, καππάρεως ῥίζα. πράσιον σὺν κηρωτῇ, ἢ ὠμῇ λύσῃ. κάρδαμον σὺν *σύκοις. κισσοῦ φύλλα ἁπαλὰ καὶ οἱ κόρυμβοι λεῖοι. λαπάθου ἀγρίου ῥίζα σὺν ὄξει. λινόσπερμον, ἢ τῆλις, φυραθεῖσα ἐν ὄξει, μιγείσης καππάρεως ῥίζης, ἢ μυροβαλάνου, ἢ νίτρου. κυδώνια μῆλα σὺν κηρωτῇ. μυρίκης φύλλα λεῖα σὺν ῥοδίνῳ, ἢ κηρωτῇ. πόλιον σὺν ὄξει. στυπτηρία σὺν μέλιτι. κυκλάμινος μετ' ὄξους ἑφθὴ καταχριομένη. κροκόμαγμα μετ' ὄξους ἑφθὸν καταχριόμενον. σποδὸς ἡ ἀπὸ χαλκείου ἀναβληθεῖσα, σὺν ὄξει ἢ ῥοδίνῳ, ἄχρις ἂν γλοιωθῇ. τῆλις δὲ, νάπυ καὶ εὔζωμον καὶ κάρδαμον, καὶ σμύρνα, καὶ ἄσβεστος, ἴσα μετ' ἰξοῦ. δεῖ δὲ θερμαίνειν τὸν ἰξὸν, καὶ οὕτως λοιπὰ μιγνύναι. καὶ ἄνισον, νίτρου ἀφρὸς καὶ ἄσβεστος, ἴσα μέλιτι ἀναληφθέντα. ἢ τῆλις, καὶ νάπυ, καὶ εὔζωμον, καὶ *καρδάμωμον, καὶ ἄσβεστος, ἴσα σὺν μέλιτι ἀναληφθέντα, ἢ ὄξει, ἢ κονίᾳ. ἄσβεστος καὶ σμύρνα ἴσα μετ' ἐλαίου. θέρμαινε δὲ τὸ ἔλαιον, καὶ οὕτως τὰ λοιπὰ μίσγε.

LXIII. Πρὸς ὑδρωπικοὺς δὲ ὠφελεῖ ποτά· ἀγαρικοῦ τριώβολον μετ' οἴνου. ἄγνου σπέρματος *ἑξάγιον α'. ἄγνου ἀφέψημα. ἀκτῆς ῥίζης ἀφέψημα, ἢ τοῦ καρποῦ λείου < α'. σὺν οἴνου κυ. β'. ἀλκυόνιον Μιλήσιον μεθ' ὕδατος. ἀμπέλου ἀγρίας (τῆς καλουμένης Ῥωμαϊστὶ οὐϊτίκλης) τῆς ῥίζης τοῦ ἀφεψήματος *κυ. γ'. μετ' οἴνου τεθαλασσωμένου κυ. γ'. ἀναγαλλίδος χυλοῦ κυ. α'. καθ' ἑαυτόν. ἀνδροσάκης ἀφέψημα τῆς πόας, ἢ αὐτὴν κόπτοντα διδόναι μετ' οἴνου, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. οὖρα δὲ ἄγει πολλά. καὶ ὁ καρπὸς δὲ ποιεῖ ὁμοίως. ἀρνόγλωσσον μετὰ τὸ ξηροφαγῆσαι, ὀλίγον ἐσθιόμενον καθ' ἡμέραν. μετὰ δὲ τοῦτο ἡ λοιπὴ τροφὴ προσαγέσθω. χαμαιάκτης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α'. πέπλιον μετ' οἴνου πινόμενον ποιεῖ, καὶ μᾶλλον μετ' οἴνου. *σχοίνου < α'. μετ' ἴσου πεπέρεως. σῦκα ξηρὰ ἐσθιόμενα. σμυρνίου σπέρμα σὺν οἴνῳ. καὶ ὑπερικοῦ καρποῦ < α'. κέστρου φύλλων < α'. μετ' οἴνου. ἐρέβινθοι ἑφθοὶ

Lib. 3. de mat. med. c. 185 σὺν μέλιτι, cũ melle.

κάρδαμον forte, vt paulo antè.

δράχμην.

κυ. γ'. hoc loco abundare videtur.

Videtur aliqua dictio deesse, vini scil. alicuius aquam detrahendo nomen.

A sylueſtris folia, capparis radix, marrubium cum cerato vel hordeacea farina hydrelæo ſubacta, naſturtium cum ficubus, hederæ folia tenella & ipſi quoque corymbi triti: lapathi agreſtis radix cum aceto, lini ſemen aut fœnumgræcum cum aceto ſubactum addita radice capparis, aut myrobalano aut ni-B tro, cotonea mala cum cerato, myricæ folia trita cum roſacco vnguento vel cerato, polium cum aceto, alumen cum melle, cyclaminus in aceto cocta & illita, crocomagma cum aceto coctum & inunctum, cinis qui è fabrorum officinis reiicitur cum aceto aut roſaceo ad viſcidi lentoris compagem C redactus. Fœnumgręcum, ſinapi, eruca, naſturtium, myrrha & calx viua, ęquis partibus immixta viſco priùs calfacto: ſic & aniſum, nitri ſpuma & calx viua, æquis partibus excepta melle, Aliud: Fœnumgræcum, ſinapi, eruca, naſturtium & calx viua, æquali ſingula pondere excipiantur melle vel aceto vel li-D xiuio. Aliud: Calx viua & myrrha æquali pondere cum oleo priùs calfacto miſceantur.

Hydropicis hæc in potu auxiliantur: agarici tres oboli cum vino, viticis ſeminis ſextula, eiuſdem decoctum, ſambuci radicis decoctum, aut ſeminis eiuſdem E triti drach. j. cum vini cyathis duobus, alcyonium Mileſium cum aqua: decocti radicis vitis ſylueſtris, quæ Latinè viticula dicitur, cyathi tres cum vini aqua marina diluti cyathis tribus: ſucci anagallidis cyathus vnus per ſe. Androſaces herbæ decoctum, aut eadem contuſa exhibeatur è vino vel aceto F vel aqua: ducit autem copioſas vrinas: ſed & ſemen eadem præſtat. Plantaginis nonnihil præſumptis ſiccioribus edulis quotidię comedatur, inſupérque deinde cibi reliqui aſſumantur. Iuuat & cortex radicis ebuli drach. j. pondere, necnon peplium cum vino potum, cóque magis cum vino iunci odo-G rati drach. j. cum pari piperis quantitate, caricæ eſitatę, ſmyrnij ſemen cum vino, ſeminis hyperici drach. j. betonicę foliorum drach. j. cum vino, ciceres coctum in cibis

Hydropicis po- [illegible]

sumptum, idem conditum spica piperis, cymino & oleo: cepæ cum suis foliis coctæ, aut etiam crudæ exhibitæ: ricini grana xx. aut xxx. catapotiorum instar deglutita, acetum scilliticum absorptum, origanum cum ficu esitatum, rutæ decoctum cum aceto potum: cucumeris syluestris radix cum vini resinati cyathis duobus: de hoc cyathos duos tréſve sumi oportet interiectis tribus quatuórve diebus, vsquedum tumor plurimùm subsederit: leniter aquosa detrahit, nec stomachum offendit, ac vires etiam conseruat. Valent & cancri fluuiatiles siccati tritique citra forcipes denticulatos ac pedes cum exiguo opij & aqua poti, corallium cum pari alumine & succo calaminthæ, sij decoctum cum vino, scillæ assatæ drach. j. cum oxymelite, intritum ex allijs in cibo sumptum, & allium quoque coctum acrioris vice condimenti, erinacei terrestris caro inueterata & cum vino potui data, laserpitij semen in vino potum, vrina capræ cum spica nardi duûm cyathorum mensura quotidie à ieiunis pota: sic copiosa fiet per vrinas euacuatio. Iuuat & apri vrina simili modo, itémque expressus è scilla succus admixta erui farina drach. j. pondere cum vino potui datus, polium cum vino feruefactum, sampsuchi decoctum, ruta cum ficu esitata. Per interualla autem exhibetur decoctum radicum apij vel asparagi, vel iunci odorati, vel spicæ nardi. Aut: cassiæ, amomi, cymini, glycyrrhizæ, hyperici, smyrnij, calami aromatici, piperis, seselis, spondylij, omnium inquàm pari pondere mixtorum decoctum è vino propinato. Singula etiam illa per se similiter decocta proderunt.

Hydropis quã anasarca vocant interna remedia.

Iis verò qui hydrope hyposarca dicto laborant ista medentur: pastinacæ erraticæ semen cum vino, chamædryos decoctum: sabina sicca trita cũ vino hydropicos per vrinas exinanit: trifolij radicis drach. ij. in aqua aut vino: radicis chamæleonis albi drach. ij. cum passo, radicis etiam decoctum potum extenuat: chrysocomę fasciculus, ouum tritum cum vino, psyllij seminis

A ἐσθιόμενον καὶ ἀρτυόμενον δὲ *στάχυϊ πεπέρεως, *κυμίνῳ, ἐλαίῳ. κρόμμυα ἑφθὰ σὺν τοῖς φύλλοις. καὶ ὠμὰ δὲ διδόμενα. *ἡμέρου κκ. κο. ὡς καταπότια. ὄξος σκίλλινον καταῤῥοφούμενον. ὀρίγανος μετὰ σύκου βιβρωσκομένη. *πηγάνου ἀφέψημα σὺν ὄξει πινόμενον. σικύου ἀγρίου ῥίζα ἐν οἴ-

B νου ἐῤῥητινωμένου κυ. β΄. δεῖ δὲ λαμβάνειν ἐκ τούτου κυ. γ΄. ἢ δύο παρ᾽ ἡμέρας γ΄. ἢ δ΄. ἕως ἂν ἱκανῶς ὁ ὄγκος *σταλῇ. μαλακῶς *ὑδαρὲς ὑποχωρεῖ, καὶ οὔτε στόμαχον λυμαίνεται, καὶ τὰς δυνάμεις τηρεῖ. καρκίνοι ποτάμιοι ξηροὶ λεῖοι χωρὶς τῶν χηλῶν καὶ ποδῶν, μετ᾽ ὀλίγου ὀπίου

C καὶ ὕδατος πινόμενοι. κοράλλιον μετὰ στυπτηρίας ἴσης καὶ χυλοῦ καλαμίνθης, *ἴου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. σκίλλης ὀπτῆς < ά. σὺν ὀξυμέλιτι. μυττωτὸν ἐσθιόμενον καὶ σκόροδον ἑφθὸν ἀντὶ δριμυφαγίας. ἐχίνου χερσαίου σὰρξ σκελετευθεῖσα, καὶ διδομένη μετ᾽ οἴνου. ὀπὸφυλλον πινόμενον μετ᾽ οἴνου. οὖ-

D ρον αἰγὸς μετὰ νάρδου στάχυος πινόμενον κυ. β΄. πλῆθος καθ᾽ ἡμέραν νήστεσιν· ἀθρόως δὲ, καὶ κενωθήσεται πλῆθος ἱκανόν. οὖρον συάγρου ὁμοίως. σκίλλα χυλισθεῖσα, μιχθέντος ὀροβίνου ἀλεύρου. δίδου δὲ < ά. σὺν οἴνῳ πίνειν. πόλιον σὺν οἴνῳ ζεσθέν. σαμψύχου ἀπόζεμα. πήγανον σὺν

E σύκῳ ἐσθιόμενον. ἐκ διαλείμματος δὲ, ἀφέψημα ῥιζῶν σελίνου, ἢ *ἀσπαράγου, ἢ σχοίνου, ἢ νάρδου στάχυος, ἢ κασσίας *ὁμοῦ. καὶ κυμίνου, γλυκυῤῥίζης, ὑπερικοῦ, σμυρνίου, καλάμου ἀρωματικοῦ, πεπέρεως, σεσέλιδος, σφονδυλίου πάντα ἴσα μίξας, τὸ ἀφέψημα *ποτοῦ μετ᾽ οἴνου, καὶ καθ᾽ ἑαυτὰ

F δὲ ὁμοίως.

LXIII. Ἐπὶ δὲ τῶν *κατὰ σάρκα, σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα σὺν οἴνῳ· χαμαίδρυος ἀφέψημα. βράθυ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ διουρεῖν ποιεῖ. τριφυλλίδος ῥίζης < β΄. ἐν ὕδατι, ἢ ἐν οἴνῳ. χαμαιλέοντος λευκοῦ ῥίζης < β΄. μετὰ γλυ-

G κέως, καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς ῥίζης *λουόμενον ἰσχναίνει. *χρυσοκόμης δεσμίδιον, ὠὸν λεῖον σὺν οἴνῳ. ψυλλίου σπέρματος

Fortè, κυμίνῳ, καὶ ἐλαίῳ. κρόμμυα σὺν τοῖς φύλλοις. ἑφθὰ ἐσθιόμενα, καὶ ὠμὰ δὲ διδόμενα, aut, κρόμμυα ἑφθὰ σὺν τοῖς φύλλοις, &c.

ἢ κίκεως κόκκοι κ΄ (ἢ λ΄.) ὡς καταπότια Gesn.

Diosc. j. de mat. med. cap. 52. ruta decocta in vino ad dimidium.

Al. κενωθῇ τὸ ὑδαρὲ

ἴσου.

ὁμοίως: videtur autem deesse verbum διδόναι, vel δοτέον, aut simile. Aetius Tetr. 3. ser. 2 cap. 26 compositum idẽ medicamentum describens, pro radicibus selini, petroselinũ habet: & insuper dauci, amomum, & carpobalsamum addit. vt fortè pro ὁμοῦ legendum sit, ἀμώμου, &c. Gesn.

ποτιζε ὅνδ

καταπλασσόμενον, aut πινόμενον. Gesn.

χρυσοκόμης. Gesn.

< α΄. μεθ᾽ ὕδατος κυ. γ΄. τριβόλου ῥίζης < α΄. μεθ᾽ ἀκράτου κυ. γ΄. πινομένη. κνεώρου < α΄. μετὰ ἁλῶν < α΄. καὶ μελικράτου. ἠρύγγης ῥίζα ξηρὰ μεθ᾽ οἴνου, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, οὖρα λύει. χαλκοῦ κεκαυμένου < α΄. μεθ᾽ οἴνου ἀλύπως ἄγει ὕδωρ. κρότωνος ῥῶγας τρίψας μ΄. δίδου μεθ᾽ ὕδατος. εἰσὶ δὲ λίαν κακοστόμαχοι. ὠφελεῖ καὶ αἷμα σκύλακος κυνὸς, σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον. πίνεται δὲ ὠφελίμως ὑακίνθου σπέρματος < α΄. ἐν τρισὶν ἡμικοτυλίοις οἴνου λευκοῦ. ἄγει δὲ δι᾽ οὔρων πολλάκις ξέστας ς΄. δεῖ δὲ τὸν οἶνον χλιαίνειν, καὶ τὸ ἄνθος κόπτειν καὶ ὡς ἄλφιτα ἐπιπάσσειν, καὶ οὕτω ποτίζειν. εἰώθασι δέ τινες τούτῳ δέρματα βάπτειν.

Margin: κρότωνος. 4. de mat. med. λ΄. id est, xxx. — σπέρμα forte.

LXV. Καταπλασσόμενα δὲ ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ· βολβοὶ μετὰ μέλιτος, οὗτοι δὲ ἱκανῶς στέλλουσιν· ἀψίνθιον, ἢ ὕσσωπον μετὰ σύκου ἢ ὄξους, καὶ αἰρίνου ἀλεύρου. βόλβιτα ξηρὰ θερμανθέντα σὺν ὀξυκράτῳ καὶ μέλιτι, προσεπιπασσομένου δὲ θείου ἀπύρου τετάρτου μέρους. σπύραθοι αἴγειοι ἑψηθεῖσαι ἐν οὔρῳ παιδὸς ἀφθόρου. θέρμινον ἄλευρον, καὶ κισσοῦ φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ, λεῖα. ἢ σύκων διπλάσιον πρὸς κυπαρίσσου καὶ νίτρου. ἰξὸς θερμανθεὶς σὺν Ἀσίῳ λίθῳ, ἢ ἀσβέστῳ. ἐλλέβορος μέλας μετ᾽ οἴνου καὶ κριθίνου ἀλεύρου. φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων ἐπὶ κεραμίδος θερμῆς ἀναξηρανθεὶς, καὶ οἴνῳ φυραθεὶς, θεῖος. καὶ κοχλίαι ιε΄. σὺν ταῖς σαρξὶν ὠμοὶ λεῖοι· οὐ πρότερον γὰρ ἀφίστανται, ἐὰν μή πως ἐξικμασθῇ τὸ ὑγρόν. νίτρον μετὰ σύκου ἢ ἀψινθίου, ἢ ὑσσώπου. στυπτηρία πᾶσα σὺν στέατι. μυρσίνης φύλλα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ. σῦκα ξηρὰ ἑφθὰ ἐν οἴνῳ μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ ἀψινθίου. σῦκον, νίτρον, καστόρειον, πράσιον, λεῖα. καὶ κώδιον καταχρισθὲν ἀμόργῃ καὶ ἐπιτεθέν. διουρεῖν δὲ ποιεῖ καλαμίνθη μετ᾽ ὄξους καὶ πεπέρεως, κηρωτῇ ἀναληφθεῖσα, καὶ ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν ἐπιτεθεῖσα. ποιεῖ δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς ἰκτερικοὺς καὶ νεφριτικούς. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ δι᾽ ἁλῶν καὶ ἐλαίου τρῖψις πολλὴ, μιγνυμένου ποτὲ ὀριγάνου κεκομμένου καὶ σεσησμένου. ἐνίοτε δὲ καὶ καταπλάσσεται τούτοις, ἅλατι καὶ τῇ ὀριγάνῳ ἴσοις, γλοιοποιηθεῖσι σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ.

Margin: Forte, [illegible]. — Pro ὄξους, legitur, καὶ νίτρου, lib. 3. de mat. — Locus apparet mutilus, aut deprauatus. — Vox θεῖος abundare videtur. Cela. — [illegible] — [illegible]

A drach. j. cum aquæ cyathis tribus; tribuli radicis drach. j. cum meri cyathis tribus pota, cneori drach. j. cum pari quantitate salis & melicrato: eryngij radix sicca cum vino, vel eiusdem decoctum potum vrinas concitat. Aeris vsti drach. j. cum vino, citra molestiam aquas educit. Ricini grana xl. contrita dato B ex aqua; sunt autem valdè infesta stomacho. Iuuat & sanguis catelli cum posca bibitus. Vtiliter etiam bibitur hyacinthi seminis drach. j. in vini albi sesquihemina: sæpenumerò quinque sexvè sextarios per vrinas educit: oportet autem vino priùs tepefacto florem contusum polentę instar inspergere, atque ita C propinare. Sunt qui hoc flore coria tingere soleant.

Margin: Hydropicorum externa remedia.

Hæc verò imposita hydropicis auxiliantur: bulbi cum melle illiti: (egregiè nanque tumorem reprimunt:) absinthium vel hyssopus cum ficu, aut aceto & farina loliacea: bubulum stercus siccum cum posca & melle calfactum, cui sul- D phuris viui quartam partem inspersseris: baccæ caprinæ in pueri impubis vrina coctæ; lupinorum farina & hederæ folia trita in vino cocta, cupressus & nitrum cum dupla parte ficuum, elleborus niger cum vino & hordeacea farina: lens palustris super testa seu tegula calente exiccata & cum vino subacta, E diuinum est remedium: cochleę quindecim crudę cũ suis carnibus contritæ: agglutinatæ siquidem non priùs amouentur, quàm totus exhauriatur humor: nitrum cum ficu & absinthio aut hyssopo, aluminis genus quodlibet cum adipe, myrti folia cum cerato myr- F teo, caricæ in vino coctæ cum farina hordeacea & absinthio: ficus, nitrum, castorium, marrubium, simul contrita: pellis ouilla inuncta amurca & imposita. Cæterùm vrinas mouet calamintha, additis aceto & pipere, cerato excepta & vmbilico imposita: atque idem pręstat auxilium tum ictericis tum etiam G nephriticis. Iuuat & frictio multa ex sale & oleo, addito interdum origano tuso cribratóque. Interdum & è salis & origani æquis partibus cum oleo vetere ad strigmẽtitiam compa-

Margin: Restituo [illegible] de ma. med. & nitro.

compagem redactis fit cataplasma, quod calens imponendum est. Est & vtile vesicis inflatis & inunctis partes tumentes quotidie verberare. Aliud: Stercoris bubuli cremati, nitri, gypsi, caricarum an. vnc. iij. subigito, & ex iis fingito emplastrum linteo inducendum & superligandum.

Ad Lumbricos remedia.

Ad latos lumbricos. al. nasturtium.

Lumbricos latos hæc bibita pellunt: cardamomũ cum aqua, mori radicum cortex in aqua coctus, onochilis, quod & Alcibiadion dicitur, radix & folia: filicis radicis drach. j. semis cũ scãmoniæ obolis duobus & sale: verùm qui hoc remedium sumpturus est, allia prius edat oportet. piperis & cornu ceruini vsti pares portiones cum posca: ipsum quoque cornu ceruinum cum melle delinctum, mali Punicę radicis decoctum, allium frequenter in cibis sumptum, hyssopus cum nasturtio & scammoniæ obolis duobus bibita, heliotropiũ minus potum, nuces iuglandes multæ esitatæ, coriandri seminis exiguum cum oleo & defruto potum: sed ab ipsius copiosiore frequentioréque vsu cauendum: chamæleonis albi acetabulum cum vino & origani decocto, chalcanthi drach. j. cum melle lincta. Aliud: piperis, nasturtij, nitri, scammoniæ an. drach. j. de his simul mixtis portio exhibeatur: debent vero præsumi allia per triduum, & superbibi muriæ cyathi duo.

Ad teretes lumbricos.

Teretes verò lumbricos expellunt: oleum potum, galla bibita ex aqua, lupini amari in cibo sumpti, aut farina ex iis cruda cum melle delincta: eadem cum aceto pota breui eos excutit, vti etiam polentæ instar inspersa: bibitur & eorundem decoctum cum ruta & pipere, sinapi cum thymbra vel menta, calamintha cum alsine & melle cocta vel cruda esitata: expellit eadem ascaridas cum brassicæ crudæ succo vel aqua pluuiali absorpta: ruta oleo incocta & pota, mentæ succus epotus, semperuiui succus, abrotoni decoctum, cuminum polentæ vice inspersum oxycrato, portulaca esitata, itémque succus eius.

καὶ θερμὸν καταπλασθέν. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν πεφυσημένων καὶ ἀληλιμμένων κυστέων πλῆξις καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευομένη. Ἄλλο. Βοείας κόπρου κεκαυμένης, νίτρου, γύψου, ἰσχάδων, ἀνὰ Γο. γ'. ὄξει δὲ ἀρκοῦντι φυράσας, ποίησον ἔμπλαστρον μετὰ ῥάκους, καὶ ἐπίδησον.

[illegible] δὲ καταπλάσσειν δεῖ.

Τὰ πρὸς τὰς ἕλμινθας βοηθήματα.

LXVI. Τὰς δὲ πλατείας ἕλμινθας ἐκτινάσσει πινόμενα· καρδάμωμον σὺν ὕδατι, μορέας ῥιζῶν ὁ φλοιὸς ἑψηθεὶς ἐν ὕδατι. ὀνοχείλου τοῦ Ἀλκιβιαδίου ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα πινόμενα. πτέρεως < ϛ'. σὺν σκαμμωνίας ὀβολοῖς δυσὶ, καὶ ἁλσί. προσκοροδοφαγείτω δὲ ὁ μέλλων πίνειν. πεπέρεως καὶ ἐλαφείου κέρατος κεκαυμένου ἴσα σὺν ὀξυκράτῳ. καὶ αὐτὸ δὲ κέρας σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ῥοιᾶς τῶν ῥιζῶν ἀφέψημα. σκόροδα ἐσθιόμενα συνεχῶς. ὕσσωπον μετὰ καρδάμου καὶ σὺν σκαμμωνίας ὀβολοῖς δύο ποθέν. ἡλιοτρόπιον τὸ μικρὸν πινόμενον. κάρυα βασιλικὰ πολλὰ βρωθέντα. κορίου σπέρμα ὀλίγον ποθὲν μετ' ἐλαίου καὶ σιραίου. προσέχειν δὲ δεῖ πλήθει. χαμαιλέοντος λευκοῦ ὀξύβαφον πλῆθος μετ' οἴνου καὶ ὀριγάνου ἀφεψήματος. χαλκάνθου < α'. σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη. πεπέρεως καὶ καρδάμου, ἀνὰ < α'. νίτρου, σκαμμωνίας, ἀνὰ < α'. δίδου. προσκοροδοφαγηκότος ἐπὶ ἡμέρας γ'. ἐπιπινέτω δὲ ἅλμης κυ. β'.

ὁ ἄνευ καρδάμωμον.

Al. α'. lib. 4. de mat. drachmas quatuor legimus.

LXVII. Τὰς δὲ στρογγύλας ἕλμινθας ἄγει ἔλαιον ποθέν. ἢ κηκὶς μετὰ ὕδατος πινομένη. θέρμοι πικροὶ ἐσθιόμενοι ἢ τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον ὠμὸν μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενον· καὶ μετ' ὄξους δὲ ποθὲν, συντόμως ἐκτινάσσει· ἢ ὡς ἄλφιτον ἐπιπλασθέν. πίνεται δὲ καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως. νᾶπυ μετὰ θύμβρας, ἢ ἡδυόσμου. καλαμίνθη σὺν ἀλσίνῃ καὶ μέλιτι ἑφθὴ, καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη. καὶ ἀσκαρίδας δὲ ἐκτινάσσει σὺν κράμβης ὠμῆς χυλῷ καταρροφηθεῖσα, σὺν ὕδατι ὀμβρίῳ. πήγανον ἐλαίῳ ζεσθὲν καὶ ποθέν. ἢ ἡδυόσμου χυλὸς ῥοφηθείς. ἀειζώου χυλός. ἀβροτόνου ἀπόζεμα. κύμινον ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπασσόμενον ὀξυκράτῳ. ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ ὁ χυλὸς

Forte, [illegible] aut αἷμα πινόμενον. Gesn.

ἀποβρεχθέντες ἐν [illegible] lib. 2. de mat.

[illegible]

Lib. 3. de mat. med. σὺν ἁλσί. cum sale.

Forte, καταρροφηθεῖσα, ἢ σὺν ὕδατι ὀμβρ.

πινόμενος. σερίφου ἀπόζεμα, ὃ ἔνιοι ἀψίνθιον θαλάσσιον καλοῦσι, σὺν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ καὶ πυροῖς· ἢ σύκοις, ἢ μύξοις συγκαθεψημένον· ἢ ἀλεύροις· ἢ ῥοφήματι, ἢ ξηρὸν ἐπιπασσόμενον ὡς ἄλφιτον καὶ πινόμενον. ἢ Σαντονικὸν κοπέν, ἢ σταφίσιν, ἢ φοίνιξιν, ἢ μετὰ σύκων βρωθέν· μελίας φλοιὸς ὡς ἄλφιτον ποθέν. Πρὸς ἕλμινθας παίδων. ἡδυόσμου ἀπόζεμα πότιζε νήστεις. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ κατὰ τοῦ ἐπιγαστρίου ἐπιτιθέμενα, θέρμινον ἄλευρον σὺν μελικράτῳ, ἢ μελάνθιον, ἢ αἴρινον ἄλευρον, ὁμοίως ἰσάτις. πρὸς ἕλμινθας, καὶ πᾶν θηρίον τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ, καταγάγης οὕτως· θέρμους πικροὺς, καὶ δάφνιδας μετὰ χολῆς ταυρείας λειώσας, καὶ ποιήσας ἔμπλαστρον, ἐπίθες τῷ ὀμφαλῷ τοῦ πάσχοντος, καὶ φασκίωσον ἐπὶ ἡμέρας γ΄.

Lego, ἢ ψαιόμενον ξηρὸν, &c.

σὺν στε.

LXVIII. Ἀσκαρίδας κτείνει ἀξούγγιον παλαιὸν εἰς [symbol] δακτύλιον καθιέμενον ἀντὶ βαλάνου.

Τῶν κατὰ τὴν μήτραν καὶ τὰ ἄλλα γυναικεῖα μόρια παθῶν βοηθήματα.

LXIX. Τὰς δὲ τῆς μήτρας προπτώσεις στέλλει, ἀκακίας χύλισμα, ἢ βάτου χυλὸς, ἢ σχίνου, ἢ ῥοὸς τῆς ἐπὶ τὰ ὄψα ὁ χυλὸς διαχριόμενος. κνίδης κλάδος προσαπτόμενος. ἴου φύλλα καταπλαττόμενα. ἀπόπατος βοὸς νομάδος ἄρρενος ὑποθυμιώμενος. ἀριστολοχία λεία ἐν πεσσῷ μετά τινος τῶν στυφόντων· καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς εἰς ἐγκάθισμα καὶ ὑποθυμιασμόν. ἄσφαλτος ὑποθυμιωμένη. χαλβάνη καταπλασσομένη. κηκίδος ἀφέψημα. μυρσίνης ἢ σχίνου, ἢ σιδίων ἀφέψημα εἰς ἐγκάθισμα.

LXX. Τὰς δὲ φλεγμονὰς τῆς ὑστέρας καὶ μύσεις καὶ ἀλγήματα, ἑψόμενα εἰς ἐγκαθίσματα ὠφελεῖ. ἄγνου σπέρμα, ἀλθαίας ῥίζα, ἀρτεμισία, βακχάριδος ῥίζα, γλήχων, δάφνη, ἶρις, κασία, κάλαμος, σχοῖνος, κενταυρίου τοῦ μεγάλου ῥίζα, κόνυζα, *κυπάρισσος, λευκοΐων ἄνθη ξηρά. μαλάχη, μελίλωτον, κρίνων ἄνθη, λευκάνθεμον, πράσου κεφαλωτοῦ κόμη, σῦκα ξηρὰ μετὰ τήλεως ἢ πτισάνης, τῆλις, λινόσπερμον. ὑποθυμιώμενα δὲ

A epotus, seriphi (quod nonnulli absinthium marinum vocant) decoctum cum sale oleo ac tritico, vel cum ficubus aut myxis farináve coctum, aut siccum polentæ instar inspersum sorbitioni ac bibitum: Santonicum tusum, cum uuis passis aut palmulis ficubúsve manducatum: fraxini cortex instar polentæ
B bibitus. Ad puerorum lumbricos: Mentæ decoctum ieiunis propinato. Iuuát etiam abdomini imposita hæc: lupinorum farina cum melicrato, nigella, aut loliacea farina, similitérque isatis. Ad lumbricos omnéque animal è vêtre deiiciendum: Lupinos amaros & lauri baccas cum felle taurino subigito, fa-
C ctúmque inde emplastrum ægri vmbilico adhibeto, fascia ad triduum superinducta.

Ascaridas necat, axungia vetus ano glandis loco indita. Ad ascarides.

D *Ad Vteri reliquorúmq; genitalium membrorum affectus remedia.*

Vuluæ procidentias cohibent: acaciæ succus, rubi succus, aut lentisci, rhois opsoniorum succus illi-
E tus, vrticę ramulus applicitus, violę folia pro cataplasmate imposita, fimum bouis armẽtarij masculi suffumigatum, aristolochia trita cum quopiam astringentium in pesso subdita: eiusdem etiam decoctum vsurpatum ad insessionem ac suffitum, bituminis suffitus, galbanum pro cataplasmate impositum, gallę decoctum: myrti denique aut len-
F tisci aut malicorij decoctum ad insessum. Ad vuluæ procidentiam.

Vteri inflammationes, præclusiones doloresque decocta hæc insessione iuuant: viticis semen, althææ radix, artemisia, baccharis radix, pulegium, laurus, iris, cassia, calamus & iuncus odorati, centaurij maioris radix, conyza, * cyperus,
G leucoij flores sicci, malua, melilotus, lilij flores, leucanthemon, porri capitati coma, ficus aridæ cum fœnogræco vel ptissana, fœnumgræcum, lini semen. Suffitu ad eadem Ad vteri inflammationes, obstructiones doloresque, insessus ac suffitus.

conferunt, viticis semen, bdellium, cassia, calamus, ladanum, libanotidis semen & radix. Ad cancrosas verò vteri affectiones facit resina terebinthina cum myrrha.

Ad vteri affectiones apposita, inflammationes & dolores.

Ad vteri autē inflammationes ac dolores forma pessi subiiciuntur: viticis semen tritum, althææ radix cocta in melicrato subactáque cum adipe suillo recenti ac terebinthina: anthyllidis radix trita cum rosaceo, plantaginis succus vellere exceptus, sonchi succus eodem modo, asclepiadis succus aut folia apposita, similiter & butyrum: succus è decocto fœnograco expressus, suillo adipi aut recenti butyro admixtus: cnici radices assæ cum rosaceo, & flores eiusdem cum cerato, medulla & adipe: lini semen coctum cum croco & suillo adipe, œsypus cum butyro & meliloto, vrinæ humanæ sedimentum cum cyprino, verbenaca recta cum anserino adipe ac terebinthina, simili modo: medulla ceruina cum susino, styrax liquatus cum cyprino. Ad eadem conueniunt inunctiones ex irino, cyprino, amaracino, itémque è pingui eius animantis quam Latini glirem appellant. Iniecta verò egregiè molliunt: farinæ hordeaceæ cremor ex aqua coctus, alicæ quoque aut oryzæ aut fœnigræci, aut seminis lini aut denique maluæ cremor, eodem modo.

Ad vteri affectiones sumenda.

In potu verò sumpta vteri diuturnas inflammationes dolorésque sedant, æthiopidis radicis decoctum, pæoniæ grana quindecim ex aqua, panacis Asclepij folia, acori radix, centaurij maioris radix, amomum, iuniperi baccæ, aristolochiæ longæ radix cum smyrnij semine, carpobalsami drach. j. cum melicrato, geranij radicis drach. j. in melicrato, betonicæ foliorum drach. iiij. ex hydromelite, trifolij semen ac folia similiter.

Ad vteri vlcera.

Vuluæ vlcerationibus inuncta conueniunt, amurca decocta cum cerato liliaceo, lycium aut acaciæ succus eodem modo.

Ad mordaces vuluæ pruritus.

Mordaces vuluæ prurigines ac sinus muliebris pruritus leniunt,

A ὠφελεῖ, ἄγνου σπέρμα, βδέλλιον, κασία, κάλαμος, λάδανον, λιβανωτίδος σπέρμα καὶ ῥίζα. καὶ (τὰ) πρὸς τὰ καρκινώδη πάθη ῥητίνη τερμινθίνη σὺν σμύρνῃ.

LXXI. Προστίθεται δὲ πρὸς τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ ἀλγήματα, ἄγνου σπέρμα λεῖον, ἀλθαίας ῥίζα ἑφθὴ ἐν μελικράτῳ B μαλαχθεῖσα σὺν στέατι χοιρείῳ νεαρῷ καὶ τερμινθίνῃ. ἀνθυλλίου ῥίζα λεία σὺν ῥοδίνῳ. ἀρνογλώσσου χυλὸς ἐν ἐρίῳ, σόγχου ὁμοίως χυλός, ἀσκληπιάδος χυλὸς ἢ τὰ φύλλα προστιθέμενα, βούτυρον ὁμοίως. τήλεως ἀφεψηθείσης ὁ ἀποθλιβεὶς χυλός, μιγεὶς στέατι χοιρείῳ, ἢ βουτύρῳ προσ- C φάτῳ. κνίκου ῥίζαι ὀπταὶ σὺν ῥοδίνῳ, καὶ τὰ ἄνθη σὺν κηρωτῇ, καὶ μυελῷ, καὶ στέατι. λινόσπερμον ἑψηθὲν σὺν κρόκῳ καὶ χοιρείῳ στέατι. ὕσωπον σὺν βουτύρῳ καὶ μελιλώτῳ. οὖρον ἀνθρωπίνου ὑπόστασις σὺν κυπρίνῳ. περιστερεὼν ὀρθὸς σὺν στέατι χηνείῳ καὶ τερεβινθίνῃ ὁμοίως. μυελὸς ἐλάφειος σὺν D σουσίνῳ. στύραξ ἀνεθεὶς σὺν κυπρίνῳ. χρίσματα δὲ ἁρμόζει πρὸς τὰ αὐτά, ἴρινον, κύπρινον, ἀμαράκινον. ἔλαιον τὸ ἐκ τοῦ λίπους, ὃ Ῥωμαϊστὶ γλῆρις καλοῦσιν. ἐνέματα δὲ μαλάσσει καλῶς, ἀλεύρου κριθίνου χυλὸς μετὰ ὕδατος ἑψηθείς, ἄλικος, ἢ ὀρύζης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου, ἢ μαλάχης χυλὸς ὁμοίως.

ὕσωπος.

Gesn. suspicatur legendum, τὸ ἐκ τοῦ ζῴου ὃ Ῥωμαῖοι γλῆρα.

ἄλικος.

E

LXXII. Πινόμενα δὲ τὰς χρονίους φλεγμονὰς καὶ τὰ ἀλγήματα τῆς ὑστέρας παύει, αἰθιοπίδος ῥίζης ἀφέψημα, γλυκυσίδης κόκκοι ιε. μεθ' ὕδατος, πάνακος ἀσκληπιαδίου φύλλα, ἀκόρου ῥίζα. κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζα. ἄμωμον. ἀρκευθίδες. ἀριστολοχίας τῆς δακτυλίτιδος ῥίζα μετὰ σμυρνίου σπέρματος. βαλσάμου καρποῦ < α. μετὰ μελικράτου. γερανίου ῥίζης < α. ἐν μελικράτῳ. κέστρου φύλλων < δ'. μετὰ ὑδρομέλιτος. τριφυλλίδος καρπός, καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως.

ἄκορου Moth.

F

σμύρνιον καὶ ἱππόσελινον, li. 3. de mat.

Al. τριφύλλου.

LXXIII. Πρὸς δὲ τὰς ἑλκώσεις τῆς G μήτρας ἁρμόζει, ἀμόργη ἑψητὴ ἀφριζομένη μετὰ κηρωτῆς σουσίνης, ἢ λύκιον ὁμοίως, ἢ ἀκακίας χυλὸς ὁμοίως.

LXXIIII. Ὀδαξισμοὺς δὲ μήτρας παύει καὶ κνησμοὺς κόλπων, ἀνδράχνης ὁ χυλὸς

ἐγκλυζόμενος, ἀπόσπερμα ἑφθὸν ἐν μελικράτῳ, τῆλις ὁμοίως, ἔλαιον σούσινον, ἢ κύπρινον, ἢ τραγάκανθον σὺν ὕδατι. A

LXXV. Ἄγει δὲ ἐμμήνια καὶ λόχια ἐπιεικῶς πινόμενα ἀπυρέτοις μετ᾽ οἴνου, πυρέσσουσι σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι· ξιφίου ῥίζα· οἰνάνθης πόας καρπὸς, καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλός. σελίνου ῥίζα καὶ ὁ καυλός. οὖρον λυγγός. σίναπι λεῖον καταπλασθὲν ὡς ἄλφιτον. πάνακος φύλλα. ἀσκληπιάδος καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη. περικλυμένου φύλλα, πετροσέλινον. πράσου χυλὸς, καὶ τὸ πράσον ἐσθιόμενον. ἀμπελόπρασον, ῥάφανος ἐσθιομένη, ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ὁμοίως, σελίνου ἀπόζεμα καὶ τὸ σπέρμα, σκόροδον σὺν οἴνῳ πινόμενον, σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα, μυττωτὸν τὸ ἐκ σκορόδων ἐσθιόμενον, στάχυος φύλλα σὺν οἴνῳ πινόμενα, στοιχάδος ἀφέψημα ἐπὶ ἡμέρας γ΄. πινόμενον νήστεσιν. B C

LXXVI. Μᾶλλον δὲ ἄγει πινόμενα ὁμοίως, ἀγαρικὸν, ἄγνου σπέρμα μετὰ γλήχωνος, ἢ πεπέρεως, ἀδίαντον, νάρδος ἀγρία, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν σμυρνίῳ. ἐλελίσφακος. σφονδυλίου ῥίζα καὶ σπέρμα. λιβανωτίδος ῥίζα, σεσέλεως ῥίζα καὶ ὁ καρπός. τραγοριγάνου ἀφέψημα, ἱππομαράθρου σπέρμα καὶ ῥίζα. κνίδης τῶν φύλλων ἀφέψημα μετὰ μυρσίνης. δαμασωνίου ῥίζα. ἄμωμον. ἀνθεμίδος φύλλα καὶ ἡ ῥίζα. σπύραθοι αἴγειοι μετά τινος τῶν ἀρωματικῶν. ἀρτεμισία. ἄσφαλτος. ἀψινθίου ὠμοτριβὲς σὺν Κελτικῇ νάρδῳ. βουνίου ῥίζα, καὶ τῶν καυλῶν τὸ χύλισμα. βακχάριδος καὶ τῆς ῥίζης τὸ ἀφέψημα ἐν ὕδατι. βράθυος φύλλα. γλήχωνος ἀπόζεμα. γλυκυσίδης ῥίζα. γλυκυῤῥίζης ἀπόζεμα, ἢ χυλός. δάφνης Ἀλεξανδρινῆς ῥίζα. δαφνοειδής. ἶρις. ἑλενίου ἀφέψημα. ἑλιχρύσου ὁμοίως. ἑρπύλλου ὁμοίως. ὀποῦ συκῆς ὀλίγον μετὰ ᾠοῦ ῥοφητοῦ. ἐρέβινθος ἐσθιόμενος, καὶ τὸ ἀφέψημα πινόμενον. ἠρύγγου ῥίζα, θύμον, ἢ θύμβρα ἀποζεσθεῖσα. ἱπποσελίνου ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς, ἱππομαράθρου ὁμοίως, κασσία. καρδάμωμον, ὑπερικὸν, καυλὸς ἢ ῥίζα ὁμοίως. D E F G

portulacæ ſuccus infuſus, lini ſemen coctum in melicrato, fœnumgræcum ſimiliter, oleum ſuſinum vel cyprinum, tragacanthæ lacryma cum aqua.

Menſtrua & à partu relicta vteri purgamenta, moderatè cient hæc cum vino pota, ſi febris abſit: ſin minùs, ex melicrato vel aqua: gladioli radix, œnanthes herbæ folia, caulis & ſemen: apij radix & caulis, vrina lyncis, ſinapi tritum polentæ inſtar inſperſum, panacis folia, aſclepiadis ſemen & flores, periclymeni folia, petroſelinum, porri ſuccus, & ipſum porrum in cibo ſumptum, ampeloprasum, raphanus eſitatus, ari radix cocta ſimiliter, apij decoctum & ſemen, allium in vino potum, paſtinacæ agreſtis ſemen, intritum ex alliis comeſtum, ſtachyos folia cum vino pota: ſtœchadis decoctum, triduo ieiunis potum.

Potentiùs autem eadem illa præſtant ſimili modo pota: agaricum, viticis ſemen cum pulegio vel pipere, adiantum, nardus agreſtis, ariſtolochiæ radix cum ſmyrnio, ſaluia, ſpondylij radix & ſemen, libanotidis radix, ſeſeleos radix & ſemen, tragorigani decoctum, hippomarathri ſemen & radix, vrticæ foliorum decoctum cum myrrha, damaſonij radix, amomum, anthemidis folia & radix, baccæ caprinæ cum aliquo ex aromaticis, artemiſia, bitumen, abſinthij ſuccus expreſſus cum Celtica nardo, bunij radix & ſuccus è caulibus, baccharis radicis decoctum in aqua, ſabinæ folia, pulegij decoctum, pæoniæ radix, glycyrrhizæ decoctum aut ſuccus, lauri Alexandrinæ radix, daphnoides, iris, helenij decoctum, elichryſi & ſerpylli ſimiliter, lactis ficulnei modicum cum ouo ſorbili, cicer eſitatum, & decoctum eius potum, eryngij radix, thymus aut thymbra decocta, hipposelini radix & ſemen, hippomarathri ſimiliter, caſſia, cardamomum, hypericum, ſimilitérque ſilphij caulis aut radix.

Marginal notes: ἐπιεικῶς. — καταπασθὲν Gesn. — σμύρνιον ἐλέγετο lib. 4. de mat. — καὶ videtur abundare. — Ἀλεξανδρείας malum. — ἠρύγγιον. — Forte, ἀστράγαλον, Gesn. — Malim ὑδρομέλιτι … vel … — Σιλφίου καυλὸς ἢ ῥίζα. Gesn. — Menſtrua & à partu purgamenta moderatè cientia. — Eadem potentius cientia.

[illegible] promouentia.

Potentissimè verò menses cient, atque ita vt fœtus etiam excutiât, pota hæc è vino aut melicrato vti dictum est: marrubij succus triduò potus, vel eiusdem decoctum, periclymeni semen, rutæ syluestris semen, filicis radix, bryoniæ radix drach. ij. pondere ex aqua, sed mentem perturbat: ammmoniaci drach. j. sagapenum similiter, liquor silphij aut ˚semen similiter cum myrrha & pipere, opopanax simili modo: anagyri folia etiam emortuos fœtus pellunt: asphodeli radix, ari semen, bulbi cum tenellis lauri foliis: dictamni drach. j. cum vino enectos etiam fœtus eiicit: dracunculi radicum decoctum: huius dum floret foliorum vel ipse odor recens conceptos fœtus exanimat: filicis fœminæ radix, thlaspi, galbanum, leucoij seminis drach. ij. in aqua, seseli cum vino quotidie potum, cardamine cum vino; ruta & semen eius similiter, castorium cum pulegij decocto, iuncus odoratus. Citra sensum prolabetur fœtus, si ouum cum sua testa calfactum cedria inunxeris, iterúmque calfeceris & inunxeris, ac id ipsum tertiò repetiueris, túmque grauidæ sorbendum dederis. Aliud: Suber vetus pice oblitum in testa vrito; & tritum vino inspersum similiter propinato. Valent & ad ciendos potentissimè menses, capparis seminis aut radices drach. ij. in vino potæ: similiter & centaurij minoris succus; cedri baccæ tritæ, betonicæ foliorum drachma, ricini radix in passo macerata, cinnamomum potum, clinopodij decoctum, crithmi radix cum semine in vino cocta, ˚cissanthemi seminis drachma in vino, cupressi ramenta, cyperus, lapathi syluestris radix, lonchitis herba in vino decocta, nasturtij semen, mandragoræ seminis drachma vna cum vino, nigellæ drachma, rusci radix in vino cocta, sampsuchi semen, cyperi semen, sison, tordylium, tragoriganum, chamædryos decoctum, chamæpitys cum melle, lumbrici terrestres sicci poti, ficus denique foliorum decoctum.

vel, eius floris succus.

nempe, cyclamini alterius.

A LXXVII. Επιτεταμένως δὲ ἄγει, ὥστε καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσειν πινόμενα σὺν οἴνῳ, ἢ μελικράτῳ, ὥσπερ εἴρηται· πρασίου χυλὸς ἐπὶ ἡμέρας γ΄. καὶ τὸ ἀπόζεμα. περικλυμένου καρπὸς, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, πτέρεως ῥίζα, βρυωνίας ῥίζα < β΄. μεθ' ὕδατος· ταράσσει δὲ τὴν διάνοιαν. ἀμ-
B μωνιακοῦ < α΄. σαγαπηνὸν ὁμοίως. ˚ὀπὸς, ὀπὸ φύλλον ὁμοίως σὺν σμύρνῃ καὶ πεπέρει, ὀποπάναξ ὁμοίως. ἀναγύρου φύλλα καὶ τὰ τεθνηκότα ἄγει. ἀσφοδέλου ῥίζα. ἄρου σπέρμα. βολβοὶ σὺν ἁπαλοῖς φύλλοις δάφνης. δικτάμνου < α΄. καὶ τὰ τεθνηκότα δὲ ἐκτινάσσει σὺν οἴνῳ. δρακοντίου ἀφέψημα
C τῆς ῥίζης· τούτου δὲ καὶ ὀσμὴ τῶν φύλλων κατὰ τὴν ἄνθησιν, ἐπὶ τῶν ἀρτίως συλληφθέντων, φθόριός ἐστι. θηλυπτέριδος ῥίζα. ˚θλάσπι. χαλβάνη, λευκοΐου σπέρματος < β΄. ἐν ὕδατι. σέσελι σὺν οἴνῳ καθ' ἡμέραν πινόμενον. καρδαμίνη σὺν οἴνῳ. πήγανον, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ὁμοίως. καστόριον μετὰ γλη-
D χωνος ἀποζέματος, σχοῖνος. ἀναισθήτως ὀλισθαίνει ἔμβρυα, ἐὰν ᾠὸν σὺν τῷ ὀστράκῳ θερμάνας καὶ καταχρίσας κεδρίᾳ, καὶ πάλιν θερμάνας καὶ καταχρίσας, καὶ τὸ αὐτὸ τρίτον ποιήσας δῷς ῥοφῆσαι. ἢ φελλὸν πεπισσωμένον παλαιὸν ˚ἐκ κεραμίου καύσας, λεῖον ἐπιπάσας ἐν οἴνῳ, [ὁμοίως] δὸς
E πιεῖν. ποιεῖ δὲ καὶ καππάρεως ὁ ἐκ τῶν σπέρμάτων καρπὸς πλῆθος < β΄. σὺν οἴνῳ, ἢ τῆς ῥίζης ὁμοίως. κενταυρίου λεπτοῦ χυλὸς ὁμοίως. κεδρίδες λεῖαι. κέστρου τῶν φύλλων < α΄. ˚κικίας ῥίζα ἀποβρεχθεῖσα ἐν γλυκεῖ. κιννάμωμον ποθέν. κλινοποδίου ἀπόζεμα: κρίθμου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα, ἑψηθεῖσα
F ἐν οἴνῳ. κισσανθέμου καρπὸς < α΄. ἐν οἴνῳ. κυπαρίσσου πρίσματα. κύπειρος. λαπάθου ἀγρίου ῥίζα. λογχῖτις πόα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα. καρδάμου σπέρμα. μανδραγόρου σπέρματος < α΄. σὺν οἴνῳ. μελανθίου < α΄. ὀξυμυρσίνης ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ. σαμψύχου σπέρμα. κυπέρου σπέρμα. ˚σίνον. τόρ-
G δυλον. τραγορίγανον. χαμαίδρυος ἀφέψημα. χαμαιπίτυς σὺν μέλιτι. γῆς ἔντερα ξηρὰ πινόμενα. ποιεῖ καὶ συκῆς τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων.

Malim ὀπὸς ἢ ὀπόφυλλον.

Al. θλάσπι.

σὺν οἴνῳ, ex vino. j. de ma. med. cap. 138.

Fortè, ἐν κεραμίῳ.

Hæc dictio Gesnero redundat.

κικίνου. Gesn.

Fortè, σίσων.

LXXVIII. Προσθέμαθα δὲ ἔμμηνα A ἄγει, καὶ τὰ ἐκ τόκων, καὶ ἔμβρυα. οἴσυπος ἐν ἐρίῳ οἰσυπηρῷ προστεθεὶς ἐπὶ ἡμέρας γ΄. ἄκινος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῆς. μανδραγόρου ῥίζα ξυσθεῖσα ὡς κολλύριον, καὶ προστεθεῖσα. ἐλλέβορος μέλας καὶ λευκός, κνίδης φύλλα μετὰ σμύρνης λεῖα. ἄμωμον. ἀμύγδαλα, ἢ ἀμυγδάλινον σὺν οἴνῳ. ἀνεμώνη B λεία. ἀριστολοχία μετὰ σμύρνης. βδέλλιον. δαφνίδες λεῖαι. ἐλατήριον σὺν μέλιτι. ἐρυθροδάνου ῥίζα ὁμοίως. ἡμεροκάλλους ῥίζα. ἡλιοτροπίου τοῦ σκορπιούρου φύλλα. θέρμινον ἄλευρον μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος. θρίδακος ἀγρίας ὁ καρπός. ἱππομαράθρου ῥίζα. κασία σὺν μέλιτι. κάλαμος ἀρωματίτης ὁμοίως. κα- C λαμίνθης φύλλα. χαλβάνη. κενταυρίου τοῦ μεγάλου ῥίζης ὁ χυλός, ἢ ῥίζα. κισσοῦ κόρυμβοι λεῖοι· καὶ ὁ μίσχος μέλιτι χρισθεὶς ἄγει γενναιοτάτως ἔμβρυα. κιννάμωμον σὺν σμύρνῃ. κόστος ὁμοίως. κρίνου ῥίζα ἑφθὴ σὺν ῥοδίνῳ. ἀπαράχως δὲ τὰ ὑπολειπόμενα ἄγει. κυκλαμίνου ῥίζα σὺν μέλιτι, D καὶ ὁ χυλός. φασὶ δέ τινες ὅτι, κἂν ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν τῆς κυκλαμίνου γυνὴ ἔγκυος, ἐκτιτρώσκει. ὁμοίως καὶ τὴν καλουμένην πόαν ὄνομα ἱστοροῦσιν, ὅτι γυνὴ ἐὰν ὑπερβῇ ἔγκυος ἢ γεύσηται, ἐκτιτρώσκει. σάμψυχος. λινόζωστις σὺν μέλιτι. πήγανον σὺν σμύρνῃ καὶ ᾠῷ. κράμβης χυλὸς μετὰ E αἰρίνου ἀλεύρου. κονύζης χυλός. ὀποπάναξ, καὶ ἡ ῥίζα ὡς κολλύριον. σιδηρίτιδος τῆς Ηρακλείας τὰ φύλλα. σκόρδιον. στύραξ. ἄγει δὲ καὶ μᾶλλον ἔμβρυα ἀγχούσης ῥίζα. ἀρτεμισία ἀναληφθεῖσα ὡς κολλύριον, σὺν δαφνίσιν, ἢ σμύρνῃ, ἢ ἴρεως, ἢ σύκῳ, ἢ νίτρῳ· καὶ ὁ ἁπαλὸς δὲ βλαστὸς αὐτῆς προσ- F τεθείς. βρυωνίας ῥίζης ὁ χυλὸς προστεθεὶς ἐν ἐρίῳ. γεντιανῆς ῥίζα ξυσθεῖσα ὡς κολλύριον. δικτάμνου < α΄. μετὰ μέλιτος. δρακοντίου ῥίζα σὺν ὀξυκράτῳ. ἶρις. σμύρνα σὺν ἀψινθίῳ ἢ θερμῶν ἀποβρέγματι. ἢ πηγάνου χυλός. κνέωρον ἀναληφθὲν σύκῳ. νίτρον ὁμοίως. κενταυρίου G λεπτοῦ χυλός. κεδρία. κολοκυνθίδος ἐντεριώνη σὺν μέλιτι. κισσανθέμου χυλὸς σὺν οἴνῳ. λιβανωτὸς καὶ ὀπὸς μανδραγόρου, καὶ

Subdita in pessis menses trahunt, & quæ à puerperio relinquuntur ac ipsos quoque partus euocant: œsypum cum lana succida triduo appositum, acinos & eiusdem semen, mandragoræ radix derasa in collyrij formā & indita, vterque elleborus, vrticæ folia trita cum myrrha, amomum, amygdala aut ex eis oleum cum vino, anemone trita, aristolochia cum myrrha, bdellium, lauri baccæ tritæ, elaterium cum melle, similitérque rubiæ radix, hemerocallis radix, heliotropij scorpiuri folia, lupinorum farina cum myrrha & melle, lactucæ syluestris semen, hippomarathri radix, cassia cum melle, calamus aromaticus similiter, calaminthæ folia, galbanum, centaurij maioris à radice succus aut ipsa radix, hederæ corymbi triti: eiusdem ĕtiam foliorum pediculus melle irrigatus prěclarè partus extrahit: cinnamomum cum myrrha, costus similiter: lilij radix cocta cum rosaceo sine vexatione puerperæ quæ in vtero morantur extrahit: cyclamini radix cum melle, ac ipse etiam succus: aiunt porrò nonnulli, si radicem eam prĕgnans mulier transgrediatur, abortum fieri. Idem quoque de herba onosmate dicta tradunt, nempe si eam prægnans supergrediatur gustétve, abortum facere: sampsuchum, mercurialis cum melle, ruta cum myrrha & ouo, brassicæ succus cum loliacea farina, conyzę succus, panacis liquor, eiusdem quoque radix in collyrij formam redacta, sideritidis Heracleæ folia, scordium, styrax: partus potissimùm euocat anchusæ radix: artemisia cum lauri baccis vel myrrha, vel iride, vel ficu nitróve in collyrij formam redacta: idem præstat tenellum etiam germen eius appositum: bryoniæ radicis succus in vellere appositus, gentianæ radix derasa in collyrij formam, dictamni drachma vna cum melle: dracunculi radix cum posca, iris, myrrha cum absinthij aut lupinorum diluto, rutæ succus, cneorum ficu exceptum, nitrum similiter, centaurij minoris succus, cedria, colocynthidis medulla cum melle, cissanthemi succus cum vino, thus cũ liquore mandragoræ &

Margin notes:

Πεσσάρια ... menses, lochia & partus euocantia.

καὶ πεπέρεως & pipere: 3 de mat. med. cap. 6.

γενναιοτάτως, Moib. Diosc. de ma. lib. 2. in hedera sic habetur, ὁ μίσχος ... [illegible] ... ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα.

ὄνοσμα, lib. 3. de mat.

Gesn. legendum suspicatur ἄγει ... καταμήνια καὶ ἔμβρυα, menses autem ac fœtus euocat.

ἀψινθίου, vt & Marcellus Virgilius leg. 1. lib. 2. de mat.

loliacea farina subditum in pesso, struthij radix cum melle, polium cum vino, marrubium similiter, scammoniæ liquor in vellere appositus, alumen liquidum, hyperici semē tritum cum melle, chondrillæ lacryma mastichæ similis cum myrrha, verbasci succus cum myrrha in vellere appositus, vrina viri pesso excepta & subdita, melanthium cum myrrha tritum & melle exceptum fabæ Græcæ magnitudine.

Suffimigia menses, lochia & partus euocantia. Suffitu menses, relicta à partu purgamenta & fœtus euocant, ammi cum resina terebinthina, bdellij exiguum, dictamnus, cardamomum, galbanum, pinus ac piceæ cortex, purpurarum marinarum opercula, allium, siluri caput & caro.

Ad eadem insessus. Ad eadem insessione prosunt hæc in aqua decocta: ageratum, sambuci folia, artemisia, dictamnus, laurus, conyza, costus, meum, leucoium, melissophyllum, porri capitati coma, apium.

Ad eadem imposita adhibenda. Ad pellenda puerperij purgamenta ciendósque menses, copiosa artemisia hypochondriis cataplasmatis instar adhibetur. Potentiùs verò vuluam purgant, ac in tantum vt fœtus etiam eiiciant, farina loliacea porri succo subacta, cyclamini succus cum elaterio aut loliacea farina: item medulla ceruina, galbanum, ammoniacum & oleum, paribus mixta portionibus.

Ad fluorē muliebrem sistenda. Muliebrem fluorem sistunt ex vino potà: pæoniæ grana fulua decem aut duodecim cum vino, hypocistidis succus, peucedani liquor, symphyti petræi folia & semen, statice herba etiam pro opsonio oleris modo esitata, rubi decoctum, expressus balaustio succus, vti & acacia, lentisci radicis decoctum & succus, terra Samia cum balaustio, elates vnguentariæ decoctum, cornu ceruinum vstum cum posca, salicis radix aut folia, clymeni succus, leucographis, lapis hæmatites cum succo mali Punici, lysimachia herba eiusdémque succus, decoctum loti arboris ramētorū delinctum, ostracitę lapidis drach. j. cum vino, papaueris nigri semē cum vino aut melle, myricæ cortex tritus

A αἴρινον μιχθέντα ἐν πεσσῷ. ὁποπάναξ προστεθείς. στρουθίου ῥίζα σὺν μέλιτι. πόλιον σὺν οἴνῳ. πρασίου ὁμοίως. σκαμμωνίας ὀπὸς ἐν ἐρίῳ προστεθείς. στυπτηρία ὑγρά. ὑπερικοῦ σπέρμα λεῖον σὺν μέλιτι. χονδρίλλης μαστίχη μετὰ σμύρνης. φλόμου χυλὸς μετὰ σμύρνης, ἐν ἐρίῳ προστεθείς. οὖρον ἀν- B δρός, πεσσῷ ἀναλαμβανόμενον, καὶ προστιθέμενον. μελάνθιον καὶ σμύρνα λεῖα, μέλιτι ἀναληφθέντα, κυάμου Ἑλληνικοῦ μέγεθος. *Frustrà repetitur hoc remedium.*

LXXIX. Ὑποθυμιώμενα δὲ ἄγει ἔμμηνα, καὶ λόχια, καὶ ἔμβρυα· ἄμμι μετὰ ῥητίνης τερμινθίνης. βδέλλιον βραχύ. δίκταμνον. καρδάμωμον. χαλβάνη. πίτυος φλοιὸς C καὶ πεύκης. πορφύρας θαλασσίας πώματα, σκόροδον, σιλούρου κεφαλὴ καὶ σάρξ.

LXXX. Ἐγκαθίσματα δὲ ταῦτα ἄγει, ἑψόμενα μεθ' ὕδατος. ἀγήρατον, ἀκτῆς φύλλα, ἀρτεμισία. δίκταμνον. δάφνη. κόνυζα. κόστος. μῆον, λευκόϊον. μελισσόφυλλον. πράσου κεφαλωτοῦ κόμη καὶ σέλινα.

D LXXXI. Καταπλάσσεται δὲ πρὸς λόχια καὶ ἔμμηνα κινεῖ, ἀρτεμισία πολλή, κατὰ τῶν ὑποχονδρίων. ἐπιτεταμένως δὲ ἄγει, ὥστε καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλειν· αἴρινον ἄλευρον πράσου χυλῷ φυραθέν, κυκλαμίνου χυλὸς σὺν ἐλατηρίῳ ἢ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. μυελὸς ἐλάφειος καὶ χαλβάνη καὶ ἀμμωνια- E κὸν καὶ ἔλαιον, ἴσα. *χυλῷ*

LXXXII. Ἵστησι δὲ ῥοῦν πινόμενα μετ' οἴνου, γλυκυσίδης κόκκοι πυρροὶ ι. ἢ ιβ. σὺν οἴνῳ. ὑποκιστίδος χυλός. πευκεδάνου ὀπός. συμφύτου πετραίου φύλλα καὶ ὁ καρπός. στατικὴ πόα καὶ λαχανευομένη ὡς προσόψημα. βάτου ἀφέψημα, καὶ χύλισμα βα- F λαυστίου, ἢ ἀκακίας. σχίνου τῆς ῥίζης ἀφέψημα καὶ χύλισμα. γῆ Σαμία μετὰ βαλαυστίου. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα. ἐλάφου κέρας κεκαυμένον, μετ' ὀξυκράτου. ἰτέας ῥίζα, ἢ τὰ φύλλα. κλυμένου χύλισμα. λευκογραφίς. λίθος αἱματίτης σὺν χυλῷ ῥοιᾶς. λυσιμάχιος πόα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς. λωτοῦ τοῦ G δένδρου πρισμάτων ἀπόζεμα ἐκλειχόμενον. λίθου ὀστρακίτου < α. μετ' οἴνου. μήκωνος μελαίνης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ σὺν μέλιτι, (καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς.) μυρίκης φλοιὸς λεῖος,

πυρροί

Hic potius referas vectū, vt lib. 3 de san. scribitur.

καὶ videtur abundare, & pro, σπλίκια, legendum σμίλακα vel σμίλακος, de qua Plin. lib. 26. c. 8.

πινόμενον καὶ ἐγκαθιζόμενον, lib. 1. de mat. hoc est, bibitum & infusum.

Inclusa parenthesi abundant.

καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς. ὀξυακάνθου καρπὸς, τῆς ἐν αὐτῷ ἐριώδους ἐπιμελῶς ἀποκαθαρθέντων· τραχυνεῖ δὲ πλέον τὴν ἀρτηρίαν. πολυγόνου χυλὸς, ἢ ἀρνογλώσσου ὁμοίως. πρινίνου τοῦ φλοιοῦ ἀπόζεμα, πιτύα λαγωοῦ, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς χυλὸς, ῥόδων ἄνθος σὺν ὀξυκράτῳ, στεμφύλων ἀπόζεμα.

LXXXIII. Προστιθέμενα δὲ σὺν ὕδατι ἐρίῳ ῥοῦν ἵστησιν· ὑποκιστίδος χύλισμα. ῥοὸς βυρσοδεψικῆς ὁμοίως. βαλαύστιον λεῖον. θαλλία, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς. ἀκακίας χύλισμα, ἀειζώου. ἀπόπατος αἰγὸς σὺν λιβανωτῷ. δεῖ δὲ ἐνειλεῖν ἐρίῳ καὶ προστιθέναι. τέφρα κληματίνης ὕλης προστεθεῖσα. Ἀχίλλειος πόα. βάλανοι δρύϊνοι λεῖαι. ἰὸς σιδήρου. λιβανωτὸς καὶ ὁ φλοιὸς αὐτοῦ. λευκογραφίς. λυσιμάχιος πόα. λύκιον σὺν γάλακτι. μανδραγόρου σπέρμα λεῖον μετὰ θείου ἀπύρου. μελίλωτον. πολύγονον καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. κηκῖδες τὰ ἐντὸς μετὰ λιβανωτοῦ καὶ ὕδατος. καρύου βασιλικοῦ τὰ ἐντὸς, καεὶς καὶ μεμιγμένα στόματι.

LXXXIIII. Ἐγκαθίσματα δὲ ῥοῦν ἵστησι. δεῖ δὲ χλιαροῖς ἐγκαθίζειν. ἀγριελαίας ἀπόζεμα, σχίνου, καὶ βάτου, ἀγαλλόχου, δρυὸς φύλλων καὶ φλοιοῦ, καὶ βαλάνου, καὶ πρίνου, μυρσίνης, στεμφύλων, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς, σιδίων.

LXXXV. Ἐπιτίθενται δὲ κατὰ τοῦ ἐπιγαστρίου, εἰς τὸ ἐπισχεῖν ῥοῦν· κρίθινον σὺν κηκῖδι λείᾳ, σιδίοις, ἢ βαλαυστίῳ, ἢ βάτῳ, ἢ τρυγὶ ὄξους. ἢ πρίνου βαλάνῳ. ἢ μυρσίνης φύλλα, ἢ σχίνου, ἢ Θηβαϊκῆς.

LXXXVI. Πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς ὑστέρας συμβαίνοντας πνιγμοὺς, ἁρμόζει πινόμενα· ἀγαρικοῦ < α. ἐν οἴνῳ, μανδραγόρου ῥίζης ὀβολοὶ δύο σὺν οἴνῳ. πετροσελίνου καρπός. ἀρνογλώσσου καρπὸς καὶ ὁ χυλὸς σὺν οἴνῳ. γλυκυσίδης μέλανες κόκκοι ιε. μετὰ μελικράτου. ὄνυξ ἐκ κογχυλίου πινόμενος. ὄξος σκιλλητικὸν καταῤῥοφούμενον.

LXXXVII. Ὀσφραινόμενα δὲ διεγείρει τὰς ὑστερικὰς πνιγμονάς. ἄσφαλτον, καστόριον, χαλβάνη, σίναπι σὺν ὄξει σκιλλητικῷ. πίσσα ὑγρὰ, κεδρία. ἐλλυχνία βρεχομένη καὶ ἀποσβεννυμένη. πευκεδάνου φύλλα καὶ ὀπός. τρίχες κα-

A eiuſdémque fructus: oxyacanthæ fructus diligenter ab interiore lanugine repurgatus, quippe quæ arteriam exaſperet: polygoni ſuccus; ſimilitérque plantaginis; ilicis corticis decoctum, leporinum coagulum, rhoïs coriariorum ſuccus, roſarum flos cum poſca, vinaceorum decoctum.

B Subdita cum lana fluxionem ſiſtunt muliebrem: hypociſthidis ſuccus, ſimilitérque rhois coriariorum, balauſtium tritum, germen oleaginum eiuſdémque ſuccus, acaciæ ſuccus, itémque ſemperuiui: fimum caprinum cum thure, lana inuolutum & appoſitum: cinis è ligno ſarmentorum appoſitus, Achillæa herba, glandes quernæ C tritæ, rubigo ferri, thus & cortex eius, leucographis, lyſimachia herba, lycium cum lacte, mandragoræ ſemen tritum cum ſulphure viuo, melilotus, polygonum eiúſque ſuccus, gallæ pars interior cum thure & aqua, nucis iuglandis nucleus vſtus & cum vino appoſitus. Ad eandem subdenda valent.

D Sunt & inſeſſus cohibendo huic profluuio accommodati, dum modò tepidis iis laborantes inſideant. In eum vſum vſurpantur decocta, oleaſtri, lentiſci, rubi, agallochi: quercus foliorum, corticis & glandis: ſimilitérque ilicis, myrti, vinaceorum, rhois coriariorum & malicorij. Ad eadem insessus.

E Ad cohibenda porrò eadem fœminarum profluuia imponuntur imo ventri: hordeacea farina cum galla trita, vel malicorio, vel balauſtio, vel rubo aut aceti fæce: ilicis cortex aut glandes, folia myrti, aut lentiſci, aut palmæ Thebaicæ. Ad eandem imo ventri imponenda.

Ad vteri ſtrangulatum hæc in F potu conueniunt: agarici drach. j. è vino, mandragoræ radicis oboli duo cum vino, ſemen petroſelini, plantaginis ſemen & ſuccus cum vino, pæoniæ grana nigra numero xv ex melicrato, onyx è conchylio potus, acetum ſcillinum abſorptum. Ad vteri suffocationem.

Olfactata hæc ab vtero ſuffocatas G excitant: bitumen, caſtorium, galbanum, ſinapi cum aceto ſcillitico, pix liquida, cedria, ellychniũ madefactum & extinctum, peucedani folia & liquor, cremati capilli, Ad eandem olfactoria.

spondylium, ruta, laserpitium, cepa, allium. Prodest & vrtica cruribus ac fronti admota.

Ad eandem suffitus. Suffitu insuper hæc prosunt: gagates lapis, onyx, seu tegumentum purpurarum, peucedanum, sagapeni liquor, sphondylium, bitumen, castorium, galbanum, lichen equinus, vituli marini coagulum, laserpitium, cornu cerui.

Ad eandē subdenda sedi. Subduntur verò ano in hoc affectu, ruta cum melle lana excepta, vrticę semen cum stacte.

Conceptum promouentia pota. Conceptum adiuuant hæc in potu sumpta: cratæogoni semen tum à viro tum & à muliere bibitum diebus xl. pastinacæ semen & radix à muliere sumpta in cibo ante congressum.

Idem præstantia apposita. Vuluæ autem subdita conceptioni conferunt hæc: ammi cum medulla appositum ante congressum, coagulum leporinum cum butyro, pessus è mercurialis semine aut succo.

Masculi fœminiue fœtus procreationem adiuuantia. Fertur ad gignendam prolem masculam conferre decoctum radicis maioris testiculi herbæ, ante congressum & ante cibum ex aquę ternis cyathis diebus xlv. potum. Hæc eadem à viris esitata, vt mascula proles gignatur efficit: minor verò, vt fœminea, si à fœminis comedatur. Gallinacei albi testes si subinde à conceptu deglutiat mulier, priusquàm aliud quicquam gustarit, mares in vtero fieri dicuntur. Fertur & mercurialis maris semen mox à conceptu vuluæ admotum, vt mares: fœminæ verò semen similiter vsurpatū, vt fœminæ in lucem edantur efficere. Proditur quoque memoriæ aristolochiæ radix, statim à concubitu admota vuluæ in carne bubula, mares figurare.

Conceptum custodientia. Conceptum in vtero corporatum conseruare traditur, alligatus lapis qui in Samia terra reperitur. Vt autem mulieres, quarum lubricus est vterus, ad statum tempus suos gerant partus, néve abortiant, efficient seminis melaspermi grana xli linteolo illigata & sub spira crinium gestata.

Ad partus difficultatem. Difficulter parientibus aiunt anagyri folia vtiliter adalligari: sed à partu statim auferri abiicique

A ξαι, σπονδύλιον. πήγανον. σίλφιον. κρόμμυον. σκόροδον. κνίδη προσοστηγμένη σκέλεσι καὶ μετώπῳ.

LXXXVIII. Ὑποθυμιᾶται δὲ πρὸς ταῦτα, γαγάτης λίθος. ὄνυξ ὁ ἀπὸ τῶν πορφυρῶν, πευκέδανον. σαγαπηνοῦ ὀπός. σφονδύλιον. ἄσφαλτος. καστόριον. χαλβάνη. λειχὴν B ἵππου. φώκης πιτύα. σίλφιον. κέρας ἐλάφου.

LXXXIX. Προστίθεται δὲ κατὰ τοῦ δακτυλίου, πήγανον σὺν μέλιτι ἐν ἐρίῳ ἀναληφθέν. κνίδης σπέρμα μετὰ στακτῆς.

XC. Πρὸς δὲ τὰς συλλήψεις ἐνεργεῖ ποτά. κραταιόγονον, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, ὑπό C τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς πινόμενον ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ἢ σταφυλίνου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα ἐσθιομένη ὑπὸ τῆς γυναικός, πρὸ τῆς συνόδου.

XCI. Προστιθέμενα δὲ ὠφελεῖ πρὸς σύλληψιν, ἄμμι μετὰ μυελοῦ πρὸ τῆς συνόδου. λαγωοῦ πιτύα σὺν βουτύρῳ. λινοζώστιος σπέρμα ἢ χυλός, ἀντὶ πεσσοῦ.

D XCII. Ἱστορεῖται δὲ ἀρρενοτοκεῖν ποιεῖν, μεθ' ὕδατος κυάθων γ΄. πρὸ τῆς συνόδου, καὶ πρὸ τοῦ δείπνου ἐπὶ ἡμέρας με΄. ὄρχεως τῆς βοτάνης τοῦ μείζονος τὸ ἀπόζεμα πινόμενον. ὁ δὲ αὐτὸ ἐσθιόμενον παρὰ τῶν ἀνδρῶν, ἀρρενογόνος ἐστίν. ὁ δὲ ἐλάττων, θηλυγόνος, ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐσθιόμενος. ὄρχεις ἀλεκτρυόνος λευκοῦ μετὰ E τὴν ἀπότεξιν, πρὶν τοῦ τινὸς γεύσασθαι καταποθέντες. προστεθὲν δὲ λέγεται ἀρρενοτοκεῖν ποιεῖν λινοζώστιος τῆς ἄρρενος τὸ σπέρμα, μετὰ τὴν σύλληψιν εὐθέως· θηλυτοκεῖν δὲ τῆς θηλείας, ὁμοίως. τυποῦται δὲ εἰς ἄρρεν ἱστορεῖται μετὰ τὴν συνουσίαν εὐθέως προστιθεῖσα ἀριστολοχίας ῥίζα ἐν βοείᾳ σαρκί.

F XCIII. Φυλάσσειν δὲ ἱστορεῖται τὸ συλληφθὲν πηγνύμενον, προστιθεὶς λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος λίθος. τελεσφορεῖν δὲ καὶ μὴ ἀποβάλλειν τὸ ἔμβρυον τὰς εὐολισθους γυναῖκας, ποιεῖ φορούμενοι σπέρματος μελανοσπέρμου, κόκκοι μα΄. ἐν ὀθονίῳ δεθέντες, καὶ φορούμενοι ὑπὸ τῶν σπειρῶν G τῶν τριχῶν.

XCIIII. Πρὸς δὲ τὰς δυστοκούσας περιάπτεσθαί φασιν ὠφελεῖ μετὰ ἀναγύρου φύλλων. δεῖ δὲ μετὰ τὸ τεκεῖν εὐθέως ἀφαιρεῖν τὸ

σύνανθα. Gesn. fortè ἀπὸ … καταποθέντες: addo autem ex Plinio, ἀρρενογόνος λέγεται.

… ἱστορεῖται.

… lib. 5. de mat. vt λίθος vox abundet.

τοιοῦσι φορούμενοι, sed, φορούμενοι mox etiā sequēs hic abundat.

Malim, … ἀναγύρου φύλλα.

περίαπτον· ἢ λίθος ἴασπις περὶ μηρῷ περια- A
φθεὶς, ἢ κυκλαμίνου ῥίζαι ξηραὶ ὁμοίως· ἢ
κυδωνίου χυλίσματος < α'. σὺν ὑδρομέ-
λιτος κυ. α'. ἀδίαντον λεῖον μετ' οἴνου καὶ ἐ- *Addo, ποθεῖσαν.*
λαίου ὠφελεῖ. καὶ πταρμικοῦ προσαγωγὴ
τοῖς ῥισί. εὐτοκεῖν δὲ ποιήσεις τικτούσας, *Hæc à cap. 136. lib. 3. huc transferre visum est.*
ἐὰν ὁπλὴν ἵππου ὑποκαπνίσῃς.

XCV. Περιάπτεται δὲ πρὸς τὸ μὴ συλ- B
λαμβάνειν, ὡς (συνεργήσοντα) ἱστόρηται· *Abundat fortè.*
γυναικὸς αἷμα ἐκ τῆς καταμηνίου ξηρὸν
δεθὲν ἡμιονείῳ ἢ ἐλαφείῳ δέρματι, καὶ περι-
αφθέν· ἢ ὑπερβαινέτω ἀποτιθοῦσα πρὸ *ὑποτιθέτω.*
τῆς συνουσίας. ἄσπληνος βοτάνη καθ' ἑαυ-
τὴν, καὶ σὺν ἡμιόνου ὁπλῇ περιαπτομένη. *μετὰ ἡμιόνου σπλῆνος, cũ muli splene. lib. 3. de mat. med. cap 131.*
δεῖ δὲ ὀρύσσειν αὐτὴν ἀσελήνου νυκτός. μυ- C
ρίκης ξύλον καέν, καὶ σβεσθὲν ἰδίοις κατα-
μηνίοις, περιαπτόμενον βραχίονι. πίνεται δὲ
πρὸς ἀσυλληψίαν ἡμιόνιος πόα, μιγείσης *μιγείσης αὐτῇ τῷ ἐντός, &c.*
αὐτῇ ὄξος ἡμιόνου ὁπλῆς τὸ ἐντός. πτέρεως
ῥίζα μετὰ γλυκέος πινομένη· θηλυπτέριδος
ὁμοίως. ἐπιμηδίου ῥίζα πινομένη ἐν οἴνῳ.
ἰὸς σιδήρου. ἰτέας ἄνθη καὶ τὰ φύλλα. κράμ- D
βης ἄνθη πινόμενα μετὰ οἴνου μετὰ τὴν σύλ-
ληψιν. λαγωοῦ πιτύα μετὰ τὴν ἄφεδρον
ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γ'. λεύκης φλοιὸς μετὰ
τὴν κάθαρσιν σὺν ὀξυκράτῳ νήστεσι. λίθου *Addit Autor lib. 3 de mat. med. c. 109. μετὰ ἡμιόνου νεφροῦ, cum rene muli.*
ὀστρακίτου < β'. ἐπὶ ἡμέρας δ'. πινέτω.
προστίθεται δὲ πρὸς τὸ μὴ συλλαμβάνειν
πρὸ τῆς συνόδου ἡδύοσμον λεῖον. καὶ τὸ αἰ- E
δοῖον δὲ τοῦ ἀνδρὸς τῷ χυλῷ προχρισθέν.
κράμβης ἄνθος λεῖον ἐν πεσσῷ μετὰ τὴν σύλ-
ληψιν, οὐκ ἐᾷ πήγνυσθαι. νεβροῦ πιτύα ἡ-
μέρας γ'. προστεθεῖσα μετὰ τὴν κάθαρσιν
πελεκίνου σπέρμα πρὸ συνουσίας. στυπτη-
ρία ὑγρὰ ὁμοίως. ἢ τήλεως ἀφεψήματι
πρὸ συνουσίας προσκλύζεσθαι δεῖ. F

XCVI. Συνουσίας δὲ παρορμᾷ καὶ ἐν-
τάσεις ἐργάζεται, ὁρμίνου σπέρμα. ξιφίου
ῥίζα ἡ ἀδρὰ καὶ ἀνωτέρω παρορμᾷ σὺν οἴνῳ
ποθεῖσα· ἡ δ' ἰσχνοτέρα τε αὐτῆς [illegible]
ἐκλύει τὴν ὁρμήν. ὄρχεως βοτάνης ὁ
μείζων βλαστὸς μετὰ γάλακτος ποθεὶς ἐρεθί- G *Βατὰ βολβοί*
ζει, ὁ δὲ μικρὸς δι' ὕδατος ποθεὶς ἐκλύει.
κάνναβις σπέρμα ἀγρίας πινόμενον μετ' οἴνου.

oportet. Prodest & iaspis femori adalligatus: similiter & cyclamini radix: ſucci cotoneorum drachma cum cyatho hydromelitis: adiantum quoque tritum cum vino & oleo confert, vti & sternutatorium naribus adhibitũ. Parientibus denique faciliorem pręstabis partum, si vngulam equi suffumigaueris.

Ad conceptum impediendum. Ad inhibendum conceptum hęc pro amuleto iuuare perhibentur: fœmineus sanguis menstruus siccatus, muli aut cerui corio illigatus & appensus, aut sicubi positum mulier ante concubitum supergrediatur: asplenon herba per se & cum vngula muli adalligata, sed ea illuni quapiam nocte effodienda: myricæ lignum vstum & proprio mulieris sanguine menstruo extinctum & brachio alligatum. Bibuntur autem ad conceptum prohibendum: hemionios herba, admixta vngulæ muli parte interiore, filicis radix cum passo, filicis fœminæ eodem modo, epimedij radix è vino, rubigo ferri, salicis flores & folia, brassicæ flores à conceptu ex vino poti, leporis coagulum diebus tribus à menstrua purgatione potum, populi albæ cortex post eandem purgationem ieiunis è posca bibitus, ostracites lapis drach. ij. pondere quatriduo potus. Vuluis subditur ante concubitum conceptus adimendi gratia, menta trita: eiusdem etiã succo virile membrum circumlinitur: brassicæ flores triti & à conceptu in pesso subditi, semen coagulari non sinunt: hinnuli coagulum triduo à purgatione muliebri appositum, spem partus adimit, vti & securidacæ semen subditum ante coitum: similiter & alumen liquidum: iuuat & muliebres locos ante concubitum fœnigræci decocto fouere.

Venerem stimulantia. Venerem stimulat pudendíque arrectionem promouet, hormini semen. Gladioli radix crassior simul ac superior in vino potui data, Veneris appetentiam facit: contrà verò quę gracilior simul & inferior est, eandem remittit. Testiculi herbæ maior bulbus è lacte potus, libidinis impetum exuscitat: minor ex aqua bibitus, eundem reprimit ac inhibet. Excitant & libidinem, vrticæ sylueſtris semen cum vino potum,

anisum cum vino, ari radix cocta & esitata: similiter & menta, nasturtium eiúsque semen bibitum, coriandri semen quantitate exigua ex aqua sumptum: (largiùs enim assumptum, altiorem soporem inducit:) costus cum vino vel mulso, crocus similiter, lini semen admixtis mulso ac pipere placentæ modo sumptum, fœniculi lacryma, porri semen comestum, & succus epotus: satyrium erythraicũ, cuius semen pyrorum malorúmve seminibus est simile, at splendidius viscosúmque mandenti: scincus Indicus potus, [accendendi Venerem, pudendúmque arrigendi maximam vim habet:] at ea reprimitur remittitúrque, lentis decocto superbibito. Conciliant denique Venerem pastinacę erraticæ semen, & terebinthi fructus esitatus.

Venereos impetus inhibentia. Porrò venereos impetus reprimunt, portulaca in cibo sumpta, ruta tam satiua quàm agrestis esitata, lactucæ sylvestris æque ac satiuæ semen potum: dracunculi siccata radix è vino pota, rigida intentáque pudenda laxat & remittit. Iuuant & nuclei pinei cum cucumeris semine, *al. & portulacæ succo.* portulacæ succus, ac ficus in cibo sumptæ.

Ad genituram, seu geniturae profluuium. Quibus inuito ac præter voluntatem genitura effluit, hæc conducunt: iridis drach. ij. ex vino potæ, cicuta virgæ, testi ac pubi pro cataplasmate imposita: nymphææ radix aut per se pota, aut cum polenta pulmentarij vice in cibo data, acetabuli mensura: anethi semen bibitum. Genituram porrò exoluunt hederæ corymbi nigri in potu sumpti.

Ad veneris insomnia, externa remedia. Libidinum frequentes in somno imaginationes hæc adhibita compescunt: cicutæ semen testibus impositum: (nam si quis genitali applicuerit, id effœtum eneruatúmque languescet:) nymphææ radix adhibita, coriandri aut solani succus pudendis illitus, rhamni succus cum nitro testibus illitus. Iuuat & portulacæ succus expressus: ipsa quoque per se & cum polenta imponitur: viticis folia cum polenta, cuminum tritum cum Cimolia subactum.

Ad eadem interna. Obnoxiis libidinis per somnum

A αἴνισον σὺν οἴνῳ. ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐσθιομένη. ἡδύοσμον ὁμοίως. κάρδαμον καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. κορίου σπέρμα ὀλίγον μετὰ ὕδατος· πλεῖον δὲ ποθὲν, κάρον ποιεῖ. κόστος σὺν οἴνῳ ἢ οἰνομέλιτι. κρόκος ὁμοίως. λινόσπερμον μετ' οἰνομέλιτος καὶ πεπέρεως ἀντὶ κοπτῆς λαμβανόμενον. μαράθρου δάκρυον. πράσου καρ-
B πὸς ἐσθιόμενος, καὶ χυλὸς πινόμενος. σατύριον ἐρυθραϊκόν. ἔστι δὲ ὅμοιον σπέρμα τῷ ἐν ταῖς ἀπίοις μήλοις, στιλπνότερον δὲ, καὶ γλίσχρον διαμασηθέν. σκίγκος ποθεὶς Ινδικός. ἀποπαύει δὲ τὰς ἐντάσεις, φακοῦ ἀφέψημα ἐπιποθέν. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα. τερεβίνθου καρπὸς ἐσθιό-
C μενος.

XCVII. Αμβλύνει δὲ τὰς πρὸς συνουσίαν ὁρμὰς, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ πήγανον ἄγριον καὶ ἥμερον ἐσθιόμενον. θρίδακος ἀγρίας σπέρμα καὶ ἡμέρου πινόμενον. δρακοντίου ῥίζα ἐν οἴνῳ ποθεῖσα ξηρά· καὶ ἐντάσεως παύει. στρόβιλοι μετὰ σικύου σπέρ-
D ματος. καὶ ἀνδράχνης χυλὸς, καὶ σῦκα ἐσθιόμενα.

XCVIII. Πρὸς δὲ τοὺς γόνοις προϊεμένοις ἀπροαιρέτως, ὠφελίμως δίδοται· ἴρεως < β'. μετ' οἴνου. καταπλασθὲν δὲ περαίνει κώνειον κατὰ τοῦ καυλοῦ, καὶ τῶν διδύμων. καὶ ἐφηβαίου ἐπιτιθέμενον. νυμ-
E φαίας ῥίζα μετὰ ἀλφίτου διδομένη ἐσθίεσθαι ὡς μάζα, ὀξυβάφου πλῆθος· ἢ πινομένη καθ' ἑαυτήν. ἀνήθου σπέρμα πινόμενον. ἐκλύουσι δὲ γονὴν κισσοῦ κόρυμβοι μέλανες πινόμενοι.

XCIX. Πρὸς δὲ τοὺς ὀνειρώττοντας συνεχῶς, ἁρμόζει πρὸς ἐπίθεσιν ταῦτα
F καταπλαττόμενα. κωνείου σπέρμα κατὰ τῶν διδύμων καταπλαττόμενον. ἐὰν γὰρ κατὰ τοῦ αἰδοίου τις καταπλάσῃ, παραλυθήσεται. νυμφαίας ῥίζαι καταπλασσομέναι. καὶ αἰδοῖα κορίου χυλῷ καὶ στρύχνου καταχρίεσθαι, διδύμοις καὶ νίτρῳ, καὶ ῥάμνου χυλῷ. ἀνδράχνης πίσμα τε· καὶ αὐτὴ δὲ καταπλάσ-
G σεται καθ' ἑαυτὴν καὶ ἀλφίτου, καὶ ἄγνου φύλλα σὺν ἀλφίτῳ. ἢ κυμίνῳ λείῳ μετὰ Κιμωλίας φυραθέν.

C. Ποθέντα δὲ ὠφελεῖ τοὺς ὀνειρώττον-

μετὰ μέλιτι καὶ πεπέρεως. ὁ melle ac pipere. Diosc. 3 de mat. med. cap. 123.

Forte λεγ. δὲ.

Fortè, ὁ μήλοις.

πάσης ἐντάσεως.

πίσμα.

μετ'.

κύμινον λεῖον.

ται, νυμφαίας ῥίζης ἀπόζεμα, πρὸ τοῦ σίτου λαμβανόμενον. τῇ τροφῇ δὲ μιγνυμένη ἡ ῥίζα ξηρὰ, καὶ τὸ σπέρμα ὁμοίως. καλαμίνθης ἀπόζεμα πινόμενον, ἰᾶται ὀνειρωγμούς. θρίδακος σπέρμα ἢ ἀνδράχνης σὺν ὕδατι πινόμενον. A

Τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κύστιν παθῶν βοηθήματα. B

C I. Τοὺς δὲ ἐνουροῦντας ἰᾶσθαι δεῖ, ἐπιπλήξει, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐθισμῷ τῆς οὐρήσεως, καὶ μεταξὺ κατέχειν. κύστιν αἰγεία ἢ προβατεία κεκαυμένη πότιζε σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ ἐμπλησθεῖσαν σὺν τῷ οὔρῳ ἐπὶ θερμῇ σποδιᾷ δίδοναι φαγεῖν, ἑσπέρας τε διψᾶν ἀναγκάζειν. ποιεῖ δὲ καὶ λαγωοῦ ἐγκέφαλος, ὅσον ἐρέβινθος, μετὰ χηνείου στέατος ἴσου καὶ κόμμεως τοῦ ἀεὶ καταπινόμενα, ἢ συμφυραθέντα ἀλφίτῳ, καὶ ἐσθιόμενα. *χοιρέας λείας κοχλιάριον μετὰ μελικράτου· ἢ καστορείου, ἢ ἄγνου. πηγάνου δὲ αὐτό. C D

τὸ ἀεὶ videtur abundare, vel aliter legendum. G. Io.
Forte, καὶ καταπινόμενος ὁ συμφορητὸς, &c.

C II. Νεφριτικοῖς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· ἀγαρικοῦ < ά. μετὰ οἴνου κυ. ά. ἀγχούσης ῥίζης < ά. ὁμοίως. ἀλκυονίου ὀβ. β΄. μετὰ ὕδατος. ἀμώμου < ά. μετὰ οἴνου. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὕδατι, ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ. ἀναγαλλίδος, ἢ πολυγόνου χυλὸς σὺν οἴνῳ, σταφίδες ἐσθιόμεναι χωρὶς τῶν γιγάρτων. βουνίου φύλλων καὶ τῆς ῥίζης ὁ χυλὸς ἐπὶ ἡμέρας ιβ΄. πινόμενος μετὰ γλυκέως. ἢ γάλα. γλυκυσίδης ἀφέψημα. γλυκυρρίζης χυλός. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα, ἤγουν τὸ ἀφέψημα. σὰρξ ἐχίνου χερσαίου ἐνταλευτισμένου σὺν οἴνῳ. σμυρνίου σπέρμα σὺν γλυκεῖ. κασία σὺν οἴνῳ. καρδαμώμου < ά. σὺν γλυκεῖ. κάλαμος ἀρωματίτης ὁμοίως. κιννάμωμον ὁμοίως. κέστρου φύλλων < ά. σὺν γλυκεῖ. ἀρκεύθου ἀφέψημα ὁμοίως. μήου ἀπόβρεγμα ὁμοίως. μίλτου Λημνίας < δ΄. ὁμοίως. οὖρον ὄνου ποθὲν ἱστορεῖται ἰᾶσθαι. σάκχαρον σὺν ὕδατι, σκάνδικος ἀφέψημα. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα. στρόβιλοι ἐσθιόμενοι. συμφύτου πετραίου ἀπόζεμα ἐν μελικράτῳ. σῦκα ξηρὰ E F G

imaginibus cum genituræ profusione opitulantur hęc in potu sumpta: nymphææ radicis decoctum ante cibos assumptum: radix verò sicca similitérque semen, etiam cibis vtiliter miscentur. calaminthæ decoctum bibitum, insomnia Veneris adimit, itémque lactucæ aut portulacæ semen ex aqua potum.

Renum ac vesicæ vitiorum remedia.

Eorum qui stratis immeiunt, vrinæ incontinentiam emendabis, si increpueris & vrinæ tum interdiu reddendæ tum etiam certis interuallis continendæ assuefeceris, prætereáque vesicam iis caprillam aut ouillam vstam è posca propinaueris, aut cum vrina quam continet calentibus cineribus inassatam exhibueris, ac denique vesperi sitim tolerare coëgeris. Inhibet & leporis cerebrum cũ æqualib. portionibus adipis anserini & gummi deglutitum, aut polentæ permixtum & esitatum. Iuuat & vngulæ apri tritæ cochlearium cum melicrato, aut castorei, vel viticis, vel rutæ tantundem. *Ad vrinæ incontinentiam.*

Nephriticis vtiliter hæc potui dentur: agarici drachma cum vini cyatho, anchusæ radicis drachma similiter, alcyonij oboli duo ex aqua, amomi drachma cum vino, amygdalæ amaræ ex aqua potæ, aut cum resina terebinthina delinctæ, anagallidis aut polygoni succus cum vino, vuæ passæ demptis vinaceis esitatæ, bunij succus è foliis & radice diebus duodecim potus ex passo, lac, aut pæoniæ decoctum, glycyrrhizæ succus, elates vnguentariæ decoctum, terrestris erinacei inueterata caro cum vino, smyrnij semen cum passo, cassia cum vino, cardamomi drachma cum passo, calamus aromaticus similiter, itémque cinnamomum, betonicæ foliorum drachma cum passo, iuniperi decoctum similiter, itidémque mei dilutum, aut rubricę Lemniæ drach. iiij. Vrina asini pota auxilio esse fertur, saccharum cum aqua, scandicis decoctum, pastinacæ syluestris semen, nuclei pinei in cibo sumpti, symphyti petræi decoctum in melicrato; ficus siccæ esitatæ, *Ad nephriticos.*

esitatæ, chamæpityos decoctum in melicrato.

Ad vlcus virgæ.

Vlceri virgæ morsum inferenti efficaciter auxiliatur, tragacanthæ drach. ij. in vino maceratæ & a ieiunis sumptę ad modū eclegmatis.

Ad cruentam mictionem.

Ad sanguinis mictum, aluminis scissilis drach. j. tragacanthę drach. ij. contundito, & pastillos fingito, quorum singuli binos pendant obolos: ex his vnum è passo propinato. Sanguinis verò è renibus manantis profluuia sistit, stratiotes in aquis nascens epotus.

Ad vesicæ cruciatus assumenda.

Doloribus vesicæ medentur, lini semen crudum, sesamum, horminum, singula per se ex passi cyatho vno pota: oxyschœni semen, bulborum ruforum semen similiter: pariter & loti semen è vino; seminis papaueris nigri aut albi drachma ex aqua calida aut melicrato pota: cotoneorum flores, viris capreolorum aut portulacæ decoctum, gentianæ denique succus ex aqua.

Ad eosdem admouenda.

Dolenti vesicæ hæc vtiliter adhibentur: nymphææ radix & semen, polygonum, petroselinum, chamæpitys cū vino & adipe suillo cocta, hordeaceus pollen, fœnumgræcum, lini semen, palmulæ, mala cotonea cocta: capita denique papaueris cocta, hyoscyami farinæ ammixta.

Ad vesicæ vlcera.

Vesicæ exulcerationibus medentur tum quę nephriticis bibenda præscripsimus, tum præterea hæc: radicis graminis tum Parnassij, tum etiam alius cuiuspiam ex aqua decoctum in potu: portulacæ succus cum passo, lac dulce, elates vnguentariæ decoctum: cupressi folia cum myrrha pota, quæ vesicæ etiam fluxione tentatæ auxiliantur: malua in cibo sumpta, myrti denique baccæ esitatæ.

Ad vesicæ mordicationem.

Vesicæ mordicationes rosionésve leniunt, saccharum bibitum, scandicis decoctum epotum: phalaridis herbæ, quæ inter frumenta nascitur, contusæ succus expressus cum vino: symphyti decoctum, cnici pollen, amygdalę amaræ, nuclei pinei tosti, pruni arboris gummi, tragacanthum in passo cum cornu ceruino vsto, addito etiam aluminis scissilis momento.

A ἐσθιόμενα, χαμαιπίτυος ἀπόζεμα ἐν μελικράτῳ.

CIII. Εἰ ἕλκος δέ τις ἔχοι ἐν τῷ καυλῷ, καὶ ἐπιδάκνοιτο, ἐνεργῶς βοηθεῖ, τραγακάνθης < β΄. ἐμβρεχομένης ἐν οἴνῳ νήστεσι ἐκλεικτῶς.

βεβρεγμένης. ἐκλεικτῶς.

CIIII. Ἐὰν δὲ αἷμα οὐρῇ, σχιστῆς < α΄. τραγακάνθης < β΄. κόψας ἀναλάμβανε B τροχίσκοις ἀνὰ ὀβ. β΄. ἕνα δίδου ἐν γλυκεῖ. Τὰς δὲ ἐκ νεφρῶν αἱμοῤῥαγίας ἵστησι, στρατιώτης ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων πινόμενος.

CV. Ἀλγήμασι δὲ κύστεως ἰᾶται λινόσπερμον ὠμόν, σήσαμον, ὅρμινον, ἑκάστου κυ. α. κατ' ἰδίαν σὺν γλυκεῖ πινόμενος. ὀξυσχοίνου σπέρμα, ἢ βολβῶν πυρρῶν σπέρμα C ὁμοίως. λωτοῦ σπέρμα ὁμοίως ἐν οἴνῳ. μήκωνος μελαίνης ἢ λευκῆς σπέρματος < α΄. σὺν ὕδατι θερμῷ πινομένη, ἢ μελικράτῳ. κυδωνίων ἄνθη· ἢ ἕλικες ἀμπέλου, ἢ ἀνδράχνης ἀφέψημα, πινόμενα. ἢ γεντιανῆς χυλὸς σὺν ὕδατι.

CVI. Καταπλάσσεται δὲ ὠφελίμως ἐπὶ ἀλγούσης κύστεως· D νυμφαίας ῥίζα καὶ σπέρμα. πολύγονον. πετροσέλινον. χαμαιπίτυς σὺν οἴνῳ, καὶ στέατι ὑείῳ ἑψημένη. κρίθινον γύρις. τῆλις. λινόσπερμον. φοίνικες. μῆλα κυδώνια ἑφθά. καὶ δῖαι μήκωνος ἑφθαὶ καὶ ὑοσκυάμου ἀλεύρῳ μεμιγμέναι.

ἄλευρον videtur addendum, aut legendum ἀλφίτου γύρει.

μεμιγμένα.

CVII. Πρὸς δὲ τὰς ἑλκώσεις τῆς κύστεως, E ποιεῖ μὲν καὶ τὰ ἐπὶ νεφριτικῶν ἀναγεγραμμένα πόματα· ἁρμόζει δὲ καὶ ταῦτα. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ φυομένης ῥίζα, καὶ τῆς ἄλλης τὸ ἀφέψημα ἐν ὕδατι πινόμενον. ἀνδράχνης χυλὸς ἐν γλυκεῖ. γάλα γλυκύ. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα. κυπαρίσσου φύλλα μετὰ σμύρνης ποθέντα. ἰᾶται δὲ κύστιν ῥευματιζομένην, F μαλάχη ἐσθιομένη, ἢ μύρτα ἐσθιόμενα.

Moibanus hæc e fine ad præcedentia: cum autem lib. 1. de mat. cupressi folia ad vesicæ rheumatismum laudentur, & legit, ἰᾶται δὲ καὶ κύστιν. Sed nihil prohibet nouum etiam capitis initium esse, cui suo solum remedia subiiciet nouum, malua & myrtus, quod magis probarim.

CVIII. Ἐπιδακνομένην δὲ κύστιν ὠφελεῖ, σάκχαρον πινόμενον· σκάνδικος ἀφέψημα πινόμενον. καὶ φαλαρίδος βοτάνης κοπείσης καὶ θλιβείσης ὁ χυλὸς σὺν οἴνῳ· γίνεται δὲ ἐν τοῖς σίτοις. συμφύτου ἀφέ- G ψημα. κνῆκος ἀλευρωθεῖσα, ἀμύγδαλα πικρά. στροβίλια πεφρυγμένα. κόμμι κοκκυμήλου. τραγάκανθα ἐν γλυκεῖ, ἢ κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου, μιγείσης αὐτοῖς σχιστῆς ὀλίγης.

G sn. ἀλευρωθεῖσα Moibanus.

Malim κόμμι κοκκυμηλέας.

κέρατος.

CIX. Δυσουρίᾳ δὲ βοηθεῖ πινόμενα, ἀσπαράγου ἀγρίου ῥίζης ἀπόζεμα, καὶ τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ· πάναξ σὺν μελικράτῳ. ποιεῖ δὲ καὶ τοῖς ψωριῶσαν κύστιν. πολυγόνου χυλός. σαμψύχου ἀπόζεμα· σέσελι. σικύου ἡμέρου σπέρμα καθαρὸν, σὺν γάλακτι, ἢ γλυκεῖ, καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις· ἢ αὐτὰ ταῦτα ἀμύγδαλα ἐν γλυκεῖ. σκορδίου χύλισμα ἐν οἴνῳ. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα, φιλεταιρίου ῥίζης < α'. ἐν κράματι. φοῦ ἀπόζεμα. χαμαιπίτυος ὁμοίως. χαμαιλέοντος λευκοῦ < α'. ἢ β'. μετὰ ὀριγάνου ἀποζέματος ἢ οἴνου. ψευδοβουνίου κλωνία δ'. μετὰ ὕδατος. ὠκίμου σπέρμα. ἀβρότονον ὁμοίως ἀποζεσθὲν ἐν ὕδατι, ἄχρις οὗ τρίτον λειφθῇ. ἀγαρικοῦ < α'. μετ' οἴνου. γλυκυῤῥίζης ἀπόζεμα πινόμενον. ὀξυμυρσίνης ἀγρίας ῥίζα ἀποζεσθεῖσα. δαμασωνίου ῥίζης < α'. σὺν οἴνῳ. στρόβιλοι καθαροὶ μετὰ σικύου σπέρματος καὶ γλυκέως. ἀνθυλλίου < γ'. σὺν οἴνῳ· ἀνθεμίδος ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη ὁμοίως. ἀσπαλάθου ἀπόζεμα ὁμοίως. ἀψίνθιον ἀποζεσθὲν σὺν σελίνου ῥίζῃ ἴσῃ. σχῖνος, ἢ νάρδος, ἢ μάραθρον ἐν ὕδατι. βακχάριδος ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι. βουνίου τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, χυλισθέντα μετὰ μελικράτου. ἑλιχρύσου ἄνθος σὺν τοῖς φύλλοις ἐν οἴνῳ. ἑρπύλλου ἀπόζεμα ὁμοίως. σμυρνίου ῥίζα πινομένη ἐν οἴνῳ. ἠρύγγης ῥίζα μετὰ σταφυλίνου σπέρματος καὶ οἴνου. ἱπποσελίνου ῥίζα καὶ σπέρμα ὁμοίως. καρδάμωμον μετ' οἴνου, ἢ ὕδατος. κάλαμος ἀρωματίτης μετ' ἀγρώστεως ῥίζης, καὶ σελίνου σπέρματος, ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι. κεδρίδες πινόμεναι μετὰ πεπέρεως καὶ οἴνου. κιννάμωμον σὺν οἴνῳ. κοραλλίου < α'. κλινοποδίου ἀπόζεμα ἐν ὕδατι. κυπαρίσσου τῶν φύλλων ὁ χυλὸς πινόμενος σὺν οἴνῳ. λεύκης τοῦ δένδρου φλοιὸς σὺν οἴνῳ. ἐξωνύχου, τοῦ καὶ λιθοσπέρμου, καρπὸς πινόμενος, ὁμοίως. αἱματίτης λίθος ἐν οἴνῳ. μαράθρου ἀφέψημα σὺν ὕδατι. μυριόφυλλον ὁμοίως. πτελέας ῥίζα σὺν γλυκεῖ. ὀνοβρυχὶς ἐν οἴνῳ· οἰνάνθη πόα καὶ ῥίζα. ὄνοι οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις λεῖοι πινόμενοι. ὄρνιθος ἀπόπατος σὺν οἴνῳ. εἰς δὲ τὸν οὐρητικὸν πόρον ἐντίθενται πρὸς ἐξουρισμὸν κόρεις ἀπὸ κλίνης λεῖοι. καταπλάσσεται

μυρσίνης.

ἀνθ'. lib. 3 de mat. med. c. 153.

Moibanus legit ἢ σχῖνος, ἢ νάρδος, ἢ μάραθρον &c. Malim ego, σχοῖνος, quanquam & lentiscus venenum pellit.

Ad dysuriam.

A Vrinæ difficultati bibita auxiliātur: radicis asparagi decoctum, & semen eiusdem cum vino, panax cum melicrato, qui quidem scabie laboranti vesicæ etiam succurrit: polygoni succus, sampsuchi decoctum, seseli, cucumeris satiui semen mundatum cum lacte aut passo & amygdalis amaris, aut ipsa amygdala amara è passo: B scordij expressus succus, è vino: pastinacæ erraticæ semen, philetærij radicis drachma è vino diluto, phu decoctum, similiter & chamæpitys, chamæleonis albi drachma vna aut altera cum origani decocto aut vino, pseudobunij ramuli quatuor ex aqua, ocimi semen, similiter & abrotonum ad tertias in aqua deco- C ctum, agarici drachma cum vino, dulcis radicis decoctum potum, rusci sylvestris decocta radix, damasonij radicis drachma cum vino, nuclei pinei repurgati cum semine cucumeris & passo, anthyllidis drach iij. è vino, anthemidis radices ac flores similiter, aspalathi D decoctum eodē modo, absinthium decoctum cum æquali portione radicis apij, iuncus odoratus, aut nardus, aut fœniculum ex aqua, baccharidis radix decocta in aqua, bunij è foliis & radice succus cum melicrato, elichrysi flos cum foliis è vino, serpylli decoctum similiter, E smyrnij radix pota è vino, eryngij radix cum semine pastinacæ & vino, hipposelini radix & semen similiter, cardamomum cum vino vel aqua, calamus aromaticus cum radice graminis & apij semine coctus in aqua, cedri baccæ cum pipere ex vino potæ, cinnamomum cum vino, corallij drachma, clino- F podij decoctum in aqua, cupressi foliorum succus ex vino potus, populi albæ cortex cum vino, exonychi, quod & lithospermon dicitur, semen similiter potum, hæmatites lapis è vino, fœniculi decoctum in aqua, millefolium similiter, vlmi radix cum passo, onobrychis cum vino, œnanthe herba & radix, mil- G lepedæ quæ sub vasis aquariis degunt tritæ ac potæ, fimus gallinaceus cum vino. Cimices lectularij contriti vrinariæ fistulę ad eliciendam vrinam induntur. Imponitur

verò contra difficultatem vrinę farina erui cum aceto, & superilligatur: similiter & vrinas ciet meum tritum, pectini impositum. Suffumigata quoque vrinas mouent, bdellium, artemisia, locustæ & pili ceruini: vndique vero vestibus cinctum coopertúmque esse oportet cui remedium adhibetur, vt ne suffitus vapor quaquaversum exhalet atque dissipetur. Sedes etiam amaracino vnguēto circumlinatur.

Insessus ad vesicæ affectiones.

Ad insessus autem decoquuntur in vesicæ affectionibus, anthemis, laurus, calamus aromaticus & cupressi folia.

Ad calculum

Calculos vesicę conterunt atque comminuunt, adiantum, philetærij seu polemonij radicis drach. ij. smyrnij semen, rusci radix in passo macerata, & semen eius cum vino, hippomarathri semen & radix, althææ radix & semen, alcyonij Milesij oboli duo ex aqua, amygdalæ amaræ cum passo, & ex iisdem oleum, anthemidis quę flore est purpureo & flos & radix, leucanthemi decoctum, ononidis radix cum vino mulso, bdellij drachma cum vino, tribuli è virenti fructu succus, auis, quam ossifragum Latini vocant, ventriculus arefactus paulatim epotus, pæonię acini fului tum editi, tum etiam poti: (qui quidem puerulis calculo & scabie vesicæ laborantibus cōueniunt:) lauri è radice cortex, cyperi decoctum, nardi Indicæ & spica & folia, opopanax tragacantha, gentiana, cuminum latum, semen erucę & xanthij, nuclei pinei, muria, helenium, castorij drachma cum vino odorato, vmbilici Veneris radix & herba in cibo sumpta, cardamomi drachma vna cum æquali pondere corticū radicis lauri è vino: gūmi amygdali amaræ, aut vitis, aut pruni cum passo: radix in vino cocta, exonychi, i. lithospermi semē cōtritum, lapides è spōgiis triti cū vino, vrina taurina pota, parthenij, quod leucanthemō dicitur, herba, paliuri semē, amomū in cibo sumptum: (quod aquas etiā q̄ calculos gignūt emēdat, si cū iis coquatur:) sisymbrij decoctū. Struthij radix cū panace & capparis radice, etiā calculos cū vrina pellit: polij decoctū, lapis Iudaicus

A δὲ πρὸς δυσουρίας, ἐρεβίνθου ἄλευρον σὺν ὄξει, καὶ ἐπιδεῖται. ὁμοίως δὲ οὖρα ἄγει μῆον λεῖον καταπλασθὲν κατὰ τοῦ ἐφηβαίου. ὑποθυμιώμενα δὲ οὖρα ἄγει βδέλλιον, ἀρτεμισία, ἀκρίδες, τρίχες ἐλάφου, περιεσταλισμένος δὲ ἔστω κύκλωθεν, ἵνα ἀδιάπνευστος ᾖ. περιχρίεται ὁ δακτύλιος ἀμαρακίνῳ μύρῳ.

Moibanus legit ὀργάνων, [illegible]

B CX. Εἰς ἐγκαθίσματα δὲ ἀποζέννυται ἐπὶ τῶν περὶ τὴν κύστιν διαθέσεων, ἄνθεμις, δάφνη, κάλαμος ἀρωματίτης, κυπαρίσσου φύλλα.

CXI. Λίθους δὲ τοὺς ἐν κύστει θρύπτει πινόμενα σὺν οἴνῳ ἀδίαντον, φιλεταιρίου ῥίζης < β'. σμυρνίου σπέρμα. ὀξυμυρσίνης ῥίζα ἐν γλυκεῖ ἀποβρεχομένη, καὶ ὁ καρπὸς σὺν οἴνῳ. ἱππομαράθου σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα, ἀλθαίας ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα. ἀλκυονίου Μιλησίου ὀβ. β'. σὺν ὕδατι. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν γλυκεῖ, καὶ τὸ ἔλαιον αὐτῶν. ἀνθεμίδος τῆς * πυρράνθου τὸ ἄνθος καὶ ἡ ῥίζα. λευκανθέμου ἀπόζεμα. ὀνώνιδος ῥίζα σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι. βδελλίου < α'. σὺν οἴνῳ. τριβόλου χλωροῦ καρποῦ χυλός. φήνης τοῦ ὀρνέου, ὃ ῥωμαῖοι ὀσσίφραγον καλοῦσιν, ἡ κοιλία ξηρὰ κατ' ὀλίγον πινομένη. γλυκυσίδης ῥῶγες πυρροὶ ἐσθιόμενοι καὶ πινόμενοι * ἄλλως. ἐπὶ δὲ τῶν παίδων λιθιώντων καὶ πρὸς τὰς ψωριώσας κύστεις ἁρμόζει. δάφνης ῥίζης * τοῦ φλοιοῦ. κυπέρου ἀφέψημα. στάχυς, φύλλα Ἰνδικά. ὀποπάναξ. τραγάκανθα. γεντιανή. πλατυκύμινον. σπέρμα εὐζώμου * καὶ ξανθίου. κοκκάλια. ἅλμη. ἑλένιον. ὄρχις κάστορος < α'. μετ' οἴνου εὐώδους. κοτυληδόνος ῥίζα καὶ ἡ πόα ἐσθιομένη. καρδαμώμου < α'. μετὰ δάφνης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ * < α'. σὺν οἴνῳ. κόμμεως δὲ ἐξ ἀμυγδάλης πικρᾶς, ἢ ἀμπέλου, ἢ κοκκυμηλέων, μετὰ γλυκέως. * ῥίζα ἑφθὴ ἐν οἴνῳ. ἐξωνύχου καρπὸς λεῖος· λίθοι οἱ ἀπὸ τῶν σπόγγων λεῖοι μετ' οἴνου. οὖρον ταύρου πινόμενον. παρθενίου τῆς λευκανθέμου καλουμένης ἡ πόα. παλιούρου σπέρμα. ἄμωμον ἐσθιόμενον. τοῦτο δὲ καὶ τὰ λιθώδη ὕδατα καθαίρει συνεψόμενον. σισυμβρίου ἀπόζεμα. στρουθίου ῥίζα σὺν πάνακι καὶ καππάρεως ῥίζῃ. * καὶ ἐξουρεῖ [illegible]. πολίου ἀπόζεμα. λίθος Ἰουδαϊκός

[illegible]

Gesnerus legendum suspicatur στάχυς ἢ φύλλα Indica.

Gesn. Post εὐζώμου, malim punctum notare, & subdere σπέρμα, aut potius legere ξανθίου.

Lib. 1 de [illegible] hic pondus nominatur. [illegible]

Apparet stirpis alicuius nomen hic deesse. Suspicatur verò Gesnerus rumicis aut ononidis nomen hic desiderari.

[illegible]

τριβόμενος σὺν ὕδατι, καὶ πινόμενος. σκολοπένδριος βοτάνη, ἔστι δὲ καὶ διουρητικόν. σχοίνου ἄνθος πινόμενον καθ' ἡμέραν. μυοχέδρα μετὰ ἐλαχίστου κρόκου καὶ σμύρνης ποτιζόμενα σὺν ὕδατι· ἢ μετὰ λιβανωτοῦ ὀλίγου καὶ οἰνομέλιτος πολὺ ἐπιπασσόμενον, ἢ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ. ἢ λίθος τῶν ἐξουρηθέντων ὑπ' αὐτῶν τριβεὶς καὶ ποθεὶς ἐν οἴνῳ.

* λιβανωτίδιον.

CXII. Οὐρητικὰ δέ ἐστι καὶ τὰ παραδιδόμενα μὲν πρὸς δυσουρίας καὶ λιθιῶντας· καὶ ταῦτα δὲ πινόμενα σὺν οἴνῳ ὠφελεῖ δυσουροῦντας, καὶ ἐφ' ὧν οὖρα κινῆσαι βουλόμεθα, ὡς ἐπὶ ὑδρωπικῶν καὶ ἰκτερικῶν· ἀκάνθης λευκῆς ῥίζης < α΄. ἀκάνθης τῆς παιδέρωτος καλουμένης ῥίζης ὁμοίως. ἀκόρου ῥίζα. τριφυλλίδος καρπός, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς, καὶ τὸ ἀπόζεμα. ἀρκτίου ῥίζα, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς. ἄρκειον καὶ προσώπιον ἢ φιλάνθρωπος, ἢ σκορδόνιον, ὃ Ῥωμαῖοι περσοῦν. ἀκακίας τὸ σπέρμα ἄριστα τοῖς λιθιῶσι μετὰ πεπέρεως καὶ οἰνομέλιτος. Ἀρεταῖος * ὄνομα ἐν τοῖς νεφριτικοῖς ἔγραψεν. ἢ νάρδου Συριακῆς ῥίζα. τραγοριγάνου. καὶ χυλὸς ὀριγάνου καὶ πετροσελίνου, ἴρεως. καρπὸς σελίνου. κρῆθμον. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. κνίδης σπέρμα. ἀλθαίας τῆς ῥίζης ἀφέψημα, βρυωνίας ῥίζης λευκῆς * καὶ μελαίνης < α΄. καὶ ὁ ἀσπάραγος ἐσθιόμενος. ἀμπελόπρασον ἐσθιόμενον. ἄνισον πινόμενον. ἄνηθον. ἄρου ῥίζα ξηρὰ ἐν οἰνομέλιτι (καὶ) ἑφθή, ἐσθιομένη. καὶ δρακόντιον ὁμοίως. ἀρκευθίδων ἀφέψημα, καὶ αὐταὶ λεῖαι πινόμεναι σὺν οἴνῳ. ἀσφοδέλου ῥίζης < α΄. σὺν οἴνῳ. ἄσαρον ὁμοίως. ἀστραγάλου ῥίζα. βαλσάμου καρπὸς < α΄. καὶ ὀπὸς βαλσάμου μετὰ γλυκέως. τριχομανές. ὑακίνθου ῥίζα. ὑπερικόν. * χαμαιδάφνης Ἀλεξανδρινῆς. * γιγγίδιον. δίκταμνον. βάλανοι δρύϊνοι ἐσθιόμεναι, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἑλενίου ἀφέψημα. ἐλελισφάκου ἀφέψημα. ἐρέβινθοι ἐσθιόμενοι, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐρυθρόδανον. ἐχῖνος θαλάσσιος. θέρμου ῥίζης ἀπόζεμα. θρίδαξ ἑφθή, ὡς λάχανον ἐσθιομένη. ἢ θύμος, ἢ θύμβρα. ἱππουρίδος ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα. ἰτέας ὀπός. καπνός. ὁ ἐπὶ ταῖς κριθαῖς βραθεὶς χυλός, δι' οὔρων ἄγει. καὶ καλαμίνθης ἀπόζεμα. * κάχρυ. κισσὸς αἷμα ἄγει.

ὑποπτεύομεν ... lib. 4. de mat.

Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 90 hanc vim foliis tribuit.

Alexandrinam simpliciter vocat lib. 4 de mat. illa addubitatio.

... forte, vel ...

A tritus cum aqua & potus, scolopendrium herba, quæ & vrinas ciet: iunci odorati flos quotidie potus, muscerda cum paucissimo croco & myrrha propinata ex aqua, aut cum pauco thure copia largiore inspersa vino mulso, thuris etiam decoctum, ac denique lapis, quem calculo laborans excreuerit, tritus B è vino potus.

Vrinas cient tum quæ ad vrinæ difficultaté & calculos cõmemorauimus, tum & hæc sequẽtia in vino pota, quæ quidé adiuuát nõ solùm vrinæ difficultate laborátes, sed & cæteros quibus vrinas pellere consultum fuerit, velut hydropicos & arquatos: spinæ albæ radicis drachma, C acanthi pæderotis dicti radicis tantundé, acori radix: trifolij semé, succus & decoctum: arctij radix & & eiusdé decoctum, arcium quod & prosopium aut philanthropos aut scordonium, Latinis personata, dicitur: acaciæ semen præclarè calculosis proficit cum pipere & vino mulso. Aretæus inter nephriticoD rum remedia onosma reposuit. Nardi Syriacæ radix, tragoriganũ, succus origani, petroselini, iridis: semen apij, crithmum, rutæ syluestris semé: vrticæ semé, althææ radicis decoctum, bryoniæ albæ aut nigræ drachma, asparagus in cibo sumptus, ampeloprasum esitatum, anisum bibitum, anethum, ari raE dix sicca in mulso cocta & esitata, similiter & dracunculi radix, baccarum iuniperi decoctum, & ipsæ quoq; tritę ex vino potę: asphodeli radicis drachma cum vino, asarum simili modo, astragali radix, carpobalsami drachma, opobalsamum cum passo, trichomanes, hyacinthi F radix, hypericum, lauri Alexádrinę radix, gingidium, dictánus, glādes quernę in cibis sumptę, ac earundé decoctum, helenij decoctum, saluiæ decoctum, cicer in cibo sumptum, eiusdem decoctum, rubia, echinus marinus, lupini radicis decoctum, lactuca elixa oleris instar in cibo sumpta, thymus, thymbra, G equiseti radix & folia, salicis liquor, fumaria: cremor hordei assumptus vrinas trahit: calaminthæ decoctum, cachrys: hedera etiam sanguinem cum lotio educit

ad prolicien dam vrinam.

costus, crocum, huius radix cum passo, cepæ elixæ, ligustici radix & semen, lapides spongiarum, malabathri folia, nigella, gladioli radix superior, coreos semen cum vino, holoschœni semen, onobrychis, origanum, lyncis vrina trita ex aqua, capræ vrina similiter cum spica nardi, periclymeni folia, piper, ruta, pini cortex, polium, marrubium, porrum elixum, raphanus eiusdémque semen: resina quæuis, precipuè verò lentiscina: apium seu crudum seu etiam coctum, ac semen eiusdem, sideritis, quæ & Heraclea dicitur, sison, asarum, scillæ tostæ drachma cum oxymelite, sonchi radix & semen, struthij radix: pinei denique nuclei esitati vehementer vrinas promouent.

Theriaca, hoc est, contra morsus ictúsque venenatos auxilia.

Ad canis rabidi morsum.

Morsis à cane rabioso conferunt hæc: sanguis rabidi canis potus, & eiusdẽ iecur assum comestum, cancrorum fluuiatiliũ oculi tosti & ex aquæ cyatho poti. Aut: cineris è cæteris integris crematis drachma vna aut altera, gẽtianæ drachma vna, cineris vitis albæ drach. ij. misceatur & cũ vino albo triduo bibatur. Iuuat & dens caninus rabiosi canis qui momorderit, folliculo ex aluta inditus & brachio adalligatus: lyciũ potui datũ. Aristolochiæ, gẽtianę, baccarum lauri & myrrhę partes æquales mixtæ propinãtur, aut etiã vulneri ex morsu imponũtur: apparatæ etiã ranæ in cibo sumũtur, vti & canis coagulum in sapa. Vulneribus etiã adhiberi oportẽt, quę diutius eadem dilatata seruent, nec tã citò sinãt coire ac cicatrice obduci. Quare cõsultum fuerit, vt in quouis alio, ita maximè in canis rabiosi morsu alliũ vsurpare, seu per se, seu etiã cum melle. Proficiũt & vrticę folia cũ sale aut melle, cepa cũ sale aut ruta, silphiũ cũ sale, eiusdem liquor aut tritus inspersus, aut alioqui cataplasmatis instar applicitus, salsamẽtũ omne, cinis sarmẽtitius cũ oleo, sabuci folia cũ sale, amygdalę amarę cũ melle, ballotęs aut plãtaginis folia cũ sale, menta similiter, nuces iuglãdes cũ cepa

A κόστος, καὶ κρόκος, ἢ ῥίζα ἀμβρίου γλυκέως. κρόμμυα ἑφθά. λιγυστικοῦ ῥίζα καὶ ὁ καρπός. λίθοι οἱ ἐκ σπόγγων. μαλαβάθρου φύλλα. μελάνθιον. ξιφιδίου ῥίζα ἡ ἄνω. κόρεως καρπὸς σὺν οἴνῳ. ὁλοσχοίνου καρπός. ὀνόβρυχις. ὀρίγανον. οὖρον λυγκὸς λεῖον ἐν ὕδατι. αἰγὸς οὖρον ὁμοίως μετὰ νάρδου στάχυος. περι-
B κλυμένου φύλλα. πέπερι. πήγανον. πίτυος φλοιός. πόλιον. πράσιον. πράσον ἑφθόν. ῥάφανος καὶ τὸ σπέρμα. ῥητίνη πᾶσα, μάλιστα δὲ σχίνου. σέλινον ὠμὸν καὶ ἑφθόν, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ. σιδηρίτης, ἡ καὶ Ἡρακλεία. σίσον. ἄσαρον, σκίλλης ὀπτῆς < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. σόγχου ῥίζα καὶ ὁ καρπός. στρουθίου ῥίζα.
C ἰσχυρῶς οὐρητικοί εἰσι στρόβιλοι ἐσθιόμενοι.

ΘΗΡΙΑΚΑ.

CXIII. Λυσσοδήκτοις δὲ ὠφελεῖ, τὸ αἷμα τοῦ λυσσῶντος κυνὸς ποθέν, καὶ τὸ ἧπαρ αὐτοῦ ὀπτηθὲν καὶ βρωθέν. καρκίνων ποταμίων ὀφθαλμοὶ φωσθέντες, καὶ μετὰ ὕδατος ἐπιπο-
D θέντες κυ. α΄. ἢ καὶ ὅλων καέντων τῆς τέφρας < α΄. ἢ δ΄. γεντιανῆς < α΄. καὶ ἀμπέλου λευκῆς τῆς τέφρας < β΄. σὺν οἴνῳ λευκῷ ἐπὶ ἡμέρας γ΄. πινόμενοι. καὶ ὁ κυνόδους δὲ τοῦ δακόντος κυνός, ἐντεθεὶς εἰς κύστιδα, καὶ περιαφθεὶς βραχίονι, ὠφελεῖ. καὶ λύκιον ποθέν. ἢ ἀριστολοχίας καὶ γεντιανῆς καὶ δαφνί-
E δων, καὶ σμύρνης ἴσον ἑκάστου ἀναλαβὼν δίδου πιεῖν, ἢ καὶ ἐπὶ τὸ δῆγμα ἐπιτίθει. βάτραχοι σκευασθέντες καὶ ἐσθιόμενοι. πυτία κυνὸς ἐν ἑψήματι. καταπλάσσειν δὲ δεῖ ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων τὰ τραύματα τοῖς δυναμένοις τηρεῖν ἐφ' ἱκανὸν τὰ ἕλκη, καὶ μὴ ἐᾶν ταχέως ἀπουλοῦσθαι. βέλτιον δέ, εἰ καὶ
F ἐπὶ πολύ, εἰς αὐτὰ τὰ κυνόδηκτα παραλαμβανόμενον σκόροδον καθ' ἑαυτό, ἢ καὶ σὺν μέλιτι. κνίδης φύλλα σὺν ἁλσίν, ἢ μέλιτι. κρόμμυον μεθ' ἁλός, ἢ πηγάνου. σίλφιον μεθ' ἁλός. ὀπὸς σιλφίου πεπλασμένος λεῖος, ἢ καταπλαττόμενος. τάριχος πᾶν. τέφρα κληματίνη σὺν ἐλαίῳ, ἢ σκόροδον. ἀκ-
G τῆς φύλλα σὺν ἁλσίν. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν μέλιτι. βαλλωτῆς φύλλα, ἢ ἀρνογλώσσου σὺν ἁλσίν. ἡδύοσμον ὁμοίως. κάρυα βασιλικὰ σὺν κρομμύῳ

Hæc redundant.

καὶ ἁλσί, καὶ μέλιτι. μελισσόφυλλον μετ᾽ ἁλῶν. μυάκων σάρξ. νίτρον σὺν ὑείῳ στέατι. ὀρόβινον μετὰ μέλιτος. οὖρον ἀνθρώπινον καταντλούμενον. πήγανον σὺν ὄξει. πυροὶ ὠμοὶ μασσηθέντες καὶ ἐπιτεθέντες. σικύου ἡμέρου φύλλα σὺν οἴνῳ. ὀπὸς συκῆς ἐπισταζόμενος, ἢ συκῆς φύλλα· ἢ κράδαι ἁπαλαὶ σὺν μέλιτι. τέφρα κληματίτις σὺν ἐλαίῳ. τέφρα συκίνη σὺν κηρωτῇ. ὑὸς ἄφοδος σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα. καὶ τὸ Περσικὸν μῆλον μασσηθὲν καὶ ἐπιτεθέν.

Hæc itidem redundant.

CXIIII. Ποῖα δὲ κοινὰ πρὸς ἑρπετὰ δίδοται· πεπέρεως σὺν ὄξει καὶ μηκωνίῳ. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. πλατάνου σφαιρία ὁμοίως. πολεμωνίου, τοῦ καὶ φιλεταιρίου, < α'. σὺν οἴνῳ. πυρῖτις. πύρεθρον. πιτύα νεβροῦ καὶ λαγωοῦ. σαγαπηνοῦ < α'. σελίνου σπέρμα σὺν σκορδίῳ < β'. τοῦ δὲ συχυλίσματος < α'. σπαργανίου ῥίζα καὶ ὁ καρπός. συκαμίνου ὀπός. τεύκριον· τευκρίου ῥίζης χυλός· ταῦτα σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα. πυρῖτις, καὶ ὑποζυγίων δηχθέντων, ἐγχυθεῖσα διὰ στόματος σὺν οἴνῳ, ὑγιάζει.

Lego, σελίνου σπέρμα, σκορδίου < β'. τοῦ δὲ χυλίσματος < α'. Gesn. χυλίσματος.

πέπερι.

Ad quosuis serpentium morsus communia hæc remedia potui dantur: piper cum aceto & meconio, rutæ syluestris semen, platani pilulæ similiter: polemonij, quod & philetærium appellatur, drachma cum vino: pyritis seu pyrethrum, coagulum hinnuli ac leporis, sagapeni drachma, apij semen, scordij drachmæ duæ, densati verò eiusdem succi drachma vna, sparganij radix & semen, sycomori liquor, teucrium, radicis teucrij succus: hæc porrò cum vino sumenda. Pyritis verò etiam iumentorum ex morsu vulnera per os infusa sanat.

Ad quorumuis serpentium morsus.

CXV. Πρὸς δὲ τὰ τῶν ἐχιδνῶν δήγματα τὰ σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα, καὶ ἐν τροφῆς μέρει, αὐτικώτατον βοήθημα ἐστ᾽ αὐτῶν, ἡ σκοροδοφαγία ἢ ἀκρατοποσία· ὥστε εἰ ὑπενδῶν τις πλείονα βρώσει καὶ πόσει, μὴ χρήζειν ἄλλου βοηθήματος. ποιεῖ καὶ χελώνης θαλασσίας αἷμα ξηρὸν σὺν κυμίνῳ ἀγρίῳ. πιτύα λαγωοῦ. αἰδοῖον ἐλάφου ἄρρενος < α'. ξηρά. ἀκάνθης λευκῆς. συκῆς φύλλα. ἀκόρου ῥίζα καὶ φύλλα. ἔχιον. χαμαιλέων. νάρδου Συριακοῦ ῥίζα. ἀριστολοχίας μακρᾶς ῥίζα. σμύρνιον. ἀπαρίνης χυλός. λιβανωτίδος ῥίζα. πηγάνου ἀγρίου ῥίζα. βρυωνίας λευκῆς ἢ μελαίνης ῥίζα. ἀμπελόπρασον ἐσθιόμενον. ἀγαρικοῦ < α'. ἀναγαλλίδος χυλός. ἄνισον. περιστερεῶνος ῥίζα. ἀσπαράγου ἀφέψημα, ἢ σπέρμα. ἀρκευθίδες. ἀσφοδέλου ῥίζης < γ'. ἀσκληπιάδος ῥίζα. ἀστέρος Ἀττικοῦ τὸ ἄνθος. ἀτρακτυλίδος ἄνθη, καὶ τὰ φύλλα, ὅσον < α'. μετὰ πεπέρεως. πιστάκια λεῖα πινόμενα, βάτραχοι ζωμευθέντες καὶ ἐσθιόμενοι. βαλσάμου ὀποῦ καρποῦ < α'. ἢ βδελλίου < α'. ἢ γα-

τὰ σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα ... [illegible]

ἀσφόδελος, addit Gesnerus.

χαμαίδρυς, vel χαμαίδρυ.

Inter ea quæ contra viperarum morsus in cibo potúque ex vino sumuntur, præsentissimum atque efficacissimum præstant auxilium aliorum esus & meraci potio, ita vt si quis frequentiùs & largiore copia illis vtatur, haudquaquam alio egeat remedio. Facit & præclarè testudinis marinæ sanguis exiccatus cum syluestri cumino, coagulum leporis, cerui maris pudendum aridum drachmæ vnius pondere, spinæ albæ [semen,] ficulnea folia, acori radix & folia, chamædrops, nardi Syriacæ radix, smyrnium, aparinæ succus, libanotidis radix, rutæ syluestris radix, bryoniæ tam albæ quàm nigræ radix, ampeloprasum in cibo sumptum, agarici drachma, anagallidis succus, anisum, verbenacæ radix, asparagi decoctum, aut semen, iuniperi baccæ, asphodeli radicis drach. iij. asclepiadis radix, asteris Attici flos: atractylidis flores & folia drachmę pondere, cũ pipere: pistacia trita pota, ranæ in iure elixæ ac esitatæ, balsami liquoris aut seminis drachma, bdellij drachma, mu-

Ad viperarum morsum.

καρποῦ.

steliæ inueteratę & exiccatę drach. ij. gentianæ radicis drachm. ij cum duobus piperis obolis & ruta: succi autem drachm. j. asteris Samij drachm. ij. seminis dauci drachm. ij. cerebrum gallinaceum potum, glandes quernæ esitatæ, iridis drachm. ij. helenij decoctum, elaphobosci radix & semen, elichrysi decoctum, itidémque serpylli, rubiæ folia & caules: echij radix, folia, caulis & semen: seminis trifolij drachma & folia similiter: tragoriganum, apri iecur tritum in vino, eryngij radicis drachma cum semine pastinacæ, hippomarathri radix & semen, amomum, cassia, cardamomum: cancri fluuiatiles triti cum lacte dissoluti: itémque marini, sed illis minùs efficaces: betonicæ foliorum drachm. ij. cinnamomum, clinopodij decoctum, costi drachm. ij. cum totidem piperis obolis, origanum Heracleoticum, ac eius decoctum, brassicæ succus, cyclamini radix, cupressi pilulæ, cuminum tum satiuum tum & agreste, leporis atque hinnuli coagulum, leontopetali radix, myricæ decoctum, fœniculi semen, myrrhidis radix, lapis hæmatites cum vino. Aristolochiæ radicis, myrrhæ, baccarum lauri, gentianæ partes æquales excipiuntur melle, atque conflatum ex iis medicamentum & potui datur & vulneri imponitur. Fraxini folia ex vino, ac eorundem succus etiam moribundo prosunt. Vrina propria pota & imposita, magnificè iuuat: necnon & anchusa, platani fructus, nasturtium, cupressus, pini cortex cum vino, heliotropium.

Ad cerastæ morsum.

Priuatim verò cerastæ morsui aduersantur, ammeos drachm. ij. cum myrrha & vino.

Vulneribus ex serpentium morsibus admouenda.

Adhibentur verò ita vt adhæreant: trifolij folia, fraxini folia, ruta, calaminthæ folia, lini semé cum sale vel origano ac melle: gallinæ viuæ dissectę & adhuc calentes impositæ: sed in ipsarum locum alias subinde sufficere oportet: fimus caprinus coctus in aceto, aristolochię longæ radix cú aqua: asphodeli radix, flores & folia cum vino: cedria aut pix liquida cum sale, quæ & cótra cerastæ morsú valet: lauri folia cum oleo cocta, ericę folia cú vino,

A λέω σκελετευθείσας καὶ ξηρανθείσης, δίδου < β'. γεντιανῆς ῥίζης < β'. μετὰ δυοῖν ὀβολοῖν πεπέρεως καὶ πηγάνου. τοῦ δὲ χυλοῦ < α'. γῆς Σαμίας τοῦ ἀστέρος < β'. δαύκου σπέρματος < β'. ἐγκέφαλος ἀλεκτορίδων πινόμενος. βάλανοι δρύινοι ἐσθιόμενοι. ἴρεως < β'. ἑλενίου ἀπόζεμα. ἐλαφοβόσκου ῥίζα καὶ

B σπέρμα. ἑλιχρύσου ἀπόζεμα. ἑρπύλλου ἀπόζεμα. ἐρυθροδάνου φύλλα καὶ καυλοί. ἐχίου ῥίζα καὶ καυλὸς, καὶ φύλλα, καὶ σπέρμα. τριφυλλίδος σπέρματος < α'. καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως. τραγορίγανος. ἧπαρ κάπρου λεῖον ἐν οἴνῳ. ἠρύγγης ῥίζης < α'. μετὰ σταφυλίνου σπέρματος. ἱππομαράθρου ῥίζα

C καὶ σπέρμα. ἄμωμον, καὶ κασσία. καρδάμωμον, καὶ καρκίνοι ποτάμιοι λεῖοι, σὺν γάλακτι διεθέντες· ἧττον δὲ οἱ θαλάσσιοι. κέστρου φύλλων < β'. κιννάμωμον. κλινοποδίου ἀπόζεμα. κόστου < β'. μετὰ πεπέρεως ὀβολῶν β'. ὀρίγανος Ἡρακλεωτικὴ, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς. κράμβης χυλός. κυκλαμίνου ῥίζα.

4. de mat. med. ca. drach. iij. in vini sextario.

D κυπαρίσσου σφαιρία. κύμινον ἥμερον καὶ τὸ ἄγριον. λαγωοῦ πυτία καὶ νεβροῦ. λεοντοπετάλου ῥίζα, μυρίκης ἀπόζεμα. μαράθρου σπέρμα. μυῤῥίδος ῥίζα. αἱματίτης λίθος σὺν οἴνῳ. ἀριστολοχίας ῥίζης, σμύρνης, δαφνίδων, γεντιανῆς, ἴσον ἑκάστου μέλιτι ἀναληφθὲν πίνεται, καὶ ἐπὶ τῆς πληγῆς ἐπιτίθεται. με-

E λίας φύλλα σὺν οἴνῳ, ἢ ὁ χυλὸς αὐτῶν, κἂν ἤδη ἀποθνήσκει. οὖρον τὸ ἴδιον ποθὲν καὶ ἐπιτεθὲν μεγάλως ὠφελεῖ. ἢ ἄγχουσα. πλατάνου καρπός. κάρδαμον. κυπάρισσος. πίτυος φλοιὸς σὺν οἴνῳ. ἡλιοτρόπιον.

CXVI. Κεράσταις δὲ ἰδίως ἁρμόζει, ἄμμεως < β'. μετὰ σμύρνης καὶ οἴνου.

F CXVII. Καταπλάσσεται δὲ προσεχῶς· τριφυλλίδος φύλλα. μελίας φύλλα, πήγανον. καλαμίνθης φύλλα. λινόσπερμον σὺν ἁλσὶν ἢ ὀριγάνῳ καὶ μέλιτι. ὄρνεις καρδιαῖς ἀναχισθεῖσαι ζῶσαι καὶ ἐπιτιθεῖσαι θερμαί· ἀλλάσσειν δὲ δεῖ συνεχῶς. ἀπόπατος αἰγὸς ἑψηθεὶς ἐν ὄξει. ἀριστολοχίας μακρᾶς

Videtur legendum: καὶ ὄρνιθες ἀναχισθεῖσαι ζῶσαι.

In aceto aut vino. 3. de mat. med. cap. 99.

G ἡ ῥίζα μετὰ ὕδατος. ἀσφοδέλου ῥίζα, ἄνθη, φύλλα, σὺν οἴνῳ. κεδρία ἢ πίσσα ὑγρὰ σὺν ἁλσὶ, ἣ καὶ πρὸς κεράστας. δάφνης φύλλα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέντα. ἐρείκης φύλλα σὺν οἴνῳ.

ἐχίου φύλλα ὁμοίως. τρὺξ οἴνου μετ' ἀλφίτου καὶ ὄξους. κρόμμυα ὁμοίως. ὀρόβινον σὺν οἴνῳ. πηγάνου φύλλα μετ' ἁλὸς καὶ μέλιτος. πίτυρα ἐν ὄξει ἑψηθέντα. πράσον καρτόν. ῥαφανίδος φλοιὸς σὺν μέλιτι. σάμψυχον σὺν ἁλὶ καὶ ὄξει. σκίλλα ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει. σκόροδα ἐν ὄξει. τέφρα πᾶσα ἐν ὄξει, καὶ μάλιστα ἀπὸ κράμβης, ἢ μελίας. καταντλεῖται δὲ ἐπὶ τῶν ἰοβόλων τριφυλλίδος ἀπόζεμα. ἐπὶ δὲ τῆς πληγῆς ἰδίως βούτυρον ἐπιτιθέμενον. ἀβρότονον λεῖον μετ' οἴνου, ἄγνου φύλλα, ἀδίαντον. ἕλκοι δὲ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐὰν ἐπὶ πολὺ ἐάσῃς. ῥητίνης φύλλα· πινέτωσαν δὲ ἐν ὀξυμέλιτι.

μετ' πηγάνου ἀφεψήματος, cũ rutæ decocto. 2. de mat. med. cap. 107.

Videtur aliquid deesse.

Vocabulum hoc corruptum apparet.

CXVIII. Πρὸς δὲ αἱμορροΐδας (καὶ πρηστῆρος) δήγματα ὠφελεῖ, ἀνδράχνη καταπλασσομένη, ἀρνόγλωσσον, περιστερεῶνος φύλλα. αὐτοῦ τοῦ θηρίου καεῖσα ἡ κεφαλὴ καὶ ἐπιτεθεῖσα. ὕσσωπον. ἄσβεστος. σκόροδον λευκόν. πράσον. πήγανον. κνίδη. κάρδαμον, καὶ σπέρμα. σκόροδον λεῖον σὺν οἴνῳ ποθέν. ἀσταφίδες ἐσθιόμεναι. νεοσσοὶ ὠμοὶ ἐσθιόμενοι σὺν οἴνῳ.

ωὸν.

In versione hic additur: Intritum è ficu, omnia cruda.

Morbonus legẽdum suspicatur θύννοι, hoc θύννου.

CXIX. Ἐπὶ δὲ πρηστῆρος, ὠμοτάριχος θύννος πολὺς ἐσθιόμενος. δεῖ δὲ οἶνον πολὺν ἐπιπίνοντας ἐμεῖν.

CXX. Ἐπὶ δὲ ἀσπίδος, ἢ πτυάδος, κόρεις ζ΄. ἢ η΄. καταποθέντες ὠφελοῦσιν. ὄξος πινόμενον. συνεχὴς διέγερσις, πληγαί, κίνησις ὅλου τοῦ σώματος. καταντλεῖται δὲ ὠφελίμως θάλασσα θερμή.

CXXI. Σκορπίων καὶ φαλαγγίων, καὶ σφηκῶν, καὶ μελισσῶν, ταῦτα σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα ἀρήγει. ἀγαρικοῦ < α΄. ἀγηράτου σπέρμα. ἀδίαντον. ἀείζωον. σκορπιοειδὴς, ἰδίως πρὸς σκορπίου πληγήν. ἕρπυλλος. ἀλθαίας ῥίζης < α΄. λυχνίδος σπέρμα, ἰδίως δὲ πρὸς φαλάγγια. συκαμίνου ῥίζης ὀπὸς ποθείς, ἢ σταφίδες. ὀξαλίδος ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα. ὀνογύρου < δ΄. ἄμμεως < β΄. ἐξόχως ποιεῖ. ἀσφοδέλου καρπὸς, καὶ τὸ ἄνθος ποθέν. ὑακίνθου ῥίζα. χαμαίδρυος ἀπόζεμα, καὶ ὁ χυλός. γλήχων. ἴρεως < β΄. θρίδακος ἀγρίας σπέρμα. ὑπερικόν. κονία συκίνη. κισσοῦ ῥίζης χυλὸς σὺν ὄξει. κυπαρίσσου σφαιρία σὺν οἴνῳ. μαλάχης ζωμὸς πινόμενος, καὶ αὐτὴ ἑφθὴ ἐσθιομένη.

Adde, ταῦτα πάντα.

Huius meminit Nicander in Ther. Suspicatur Gesnerus esse chamæpityn, quam & ὀνόγυρον seu ὀλόσχοινον nominari reperitur apud Dioscor.

A echij folia similiter, fæx vini cum polenta & aceto, cepę similiter, erui farina cum vino, rutæ folia cum sale & melle, furfures in aceto decocti, porrum sectiuum, raphani cortex cum melle, sampsuchum cum sale & aceto, scilla in aceto cocta, allia cum aceto: cinis omnis cum aceto: maximè verò è brassi-B ca vel fraxino. Fouentur & à virulentis animantibus inflicta vulnera trifolij decocto: peculiariter autem ipsis vulneribus butyrum imponitur: abrotonum tritum cum vino, folia viticis, adiantum. Summam verò cutem vlcerant, si diutiùs reliqueris, folia: bibantur & ex aceto mulso.

C Contra hæmorrhoidis [ac presteris] morsus hæc conueniunt: portulaca imposita, plantago, verbenacæ folia, ipsius serpentis caput crematum & impositum, hyssopus, calx viua, allium candidum, porrum, ruta, vrtica, nasturtium & eius semen, allium tritum ex vino potum, vuæ passæ esitatæ, *pulli cru-D di cum vino in cibo sumpti.

Ad hæmorrhoidis morsum.

*forte, pullorum gallinaceorum cerebella.

In prestetis morsu, conditanei thunni caro abundè comesta auxiliatur: sed vino copioso deinde superbibito vomitus concitãdus est.

Ad prestetis morsum.

Ad aspidis aut ptyadis morsum, cimices septem octóve deuorati iuuant, acetum bibitum, assiduæ excitationes, percussiones & to-E tius corporis agitationes. Vtiliter etiam aqua marina calens perfunditur.

Ad aspidis ptyadisve morsum.

Ad scorpionum, phalangiorum, vesparum & apum ictus hæc è vino bibuntur: agarici drachma, agerati semen, adiantum, semperuiuum, scorpioides, (quod scorpionis ictui priuatim aduersatur) ser-F pyllum, althęę radicis drachma, lychnidis semen, (quod peculiariter phalãgiis resistit,) sycamini radicis liquor potui datus, oxalidis semen & radix, onogyri drac. iiij. ammeos drach. ij. eximiè iuuant: asphodeli semen & flos in potu: hyacinthi radix, chamędryos decoctũ & succus, G pulegium, iridis drach. ij. lactucæ agrestis semen, hypericũ, lixiuium è ficu, radicis hederæ succus cũ aceto, cupressi pilulę cũ vino: maluę ius epotũ, & ipsa elixa in cibo sumpta:

Ad scorpionũ, phalangiorũ, apum, vesparumque ictus & morsus.

melanthij drachma, melissophyllon & eius succus, sonchus in cibo sumptus, virides myrti baccæ, myricæ seminis drachma, rutę semen, polygonon & eius succus, terebinthi fructus, lauri baccæ contritæ, scorpiurus, cardamomum, anagallidis succus, allia esitata (quoniam refrigerationem inferunt scorpionum ictus:) hyoscyami decoctum aut dilutum cum vino, ipse scorpius assus in cibo sumptus: fuligo denique è camino cum vino pota.

Ad eorundem ictus admouenda.

Ad scorpionum, apum vesparúmque & phalangiorum ictus hęc applicita conueniunt: fimum bubulum, serpyllum, sal tritus cum aceto, amomum cum ocimo, althææ folia elixa, oleo pauco admixta, salsamentum quoduis adhibitum: heliotropium, quod & scorpiuron nominant: conyza, origanum, lilij folia, cyclaminus, panacis Asclepij flores & folia Chironij: polium cum aceto, lauri folia sicca, fici arboris lac instillatum, maluæ folia cocta ac etiamnum cruda, sycamini folia, sisymbrium aut cardamine cum aceto, melissophyllon, verbascum cum aceto, chamædrys similiter, cupressus à ieiuno quopiam commanducata & imposita, mures domestici dissecti & impositi, caseus salsus applicitus, cochlea contrita cum sua testa, stellio confestim dissectus & impositus, sulphur viuum resina exceptum terebinthina & impositum, gentianæ radix similiter: gramen tritum & impositum protinùs auxiliatur: iuuat & ipse scorpius tritus & illitus, lacertus campestris dissectus & impositus, sonchi radix cum brassicæ succo, sycomori liquor. Fouetur & affecta pars aqua marina feruefacta: quin & eadem calenti oleo immittitur.

Ad scolopendræ & muris aranei morsus.

Ad scolopendræ & muris aranei morsus hæc pro cataplasmate adhibentur: sal cum pice, cedria & melle: allium cum ficus foliis & cumino, calaminthæ folia, hordeum vstum cum aceto: allium cum tenellis ficus surculis & foliis, farina eui

A μελανθίου < ά. μελισσόφυλλον, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. σόγχος ἐσθιόμενος. μύρτα χλωρά. μυρίκης καρποῦ < ά. πηγάνου σπέρμα. πολύγονον, καὶ ὁ χυλός, τερεβίνθου καρπός, δαφνίδες λεῖαι. σκορπίουρον. καρδάμωμον. ἀναγαλλίδος χυλός. σκόροδα ἐσθιόμενα ἐπεὶ τὰ ψύχην ἐπιφέροντα. σκορπίων [illegible]
B χου, ἢ ὑοσκυάμου ἀπόχυμα, ἢ ἀπόβρεγμα σὺν οἴνῳ, ἁρμόζει πίνειν, καὶ αὐτὸς ὁ σκορπίος ὀπτὸς βρωθείς. ἀσβόλη ἀπὸ τῆς καπνοδόχης μετ' οἴνου πινομένη.

Aliàs ψύξιν ἄγουσιν legerim ... ψύξιν ἐπιφέρουσι σκορπίων πληγαί· ὑοσκυάμου ἀπόζεμα, &c. sed hyoscyami vox mihi suspecta est. Gesn.

CXXII. Καταπλασσόμενα δ' ἁρμόζει σκορπιοπλήκτοις, καὶ μελισσῶν καὶ σφηκῶν, καὶ φαλαγγίων πληγαῖς ταῦτα. βόλβιτον
C καταπλασθέν. ἕρπυλλον. ἅλες λεῖοι σὺν ὄξει. ἄμωμον μετὰ ὠκίμου. ἀλθαίας φύλλα ἑφθὰ μετ' ἐλαίου ὀλίγου μιχθέντα. τάριχος πᾶς καταπλασσόμενος. ἡλιοτρόπιον, ὃ καὶ σκορπίουρον καλούμενον. κόνυζα. ὀρίγανον, κρίνου φύλλα. κυκλάμινος. πάνακος ἀσκληπιαδίου ἄνθη, καὶ τὰ φύλλα χειρωνίου. πό-
D λιον σὺν ὄξει. δάφνης φύλλα ξηρά. ὀπὸς συκῆς ἐνσταζόμενος. μαλάχης φύλλα ἑφθὰ καὶ ὠμά. συκαμίνου φύλλα. σισύμβριον, ἢ καρδαμίνη σὺν ὄξει. μελισσόφυλλον, φλόμος σὺν ὄξει. χαμαίδρυς ὁμοίως. κυπάρισσος μασηθεῖσα ὑπὸ τοῦ νήστεως, καὶ ἐπιτεθεῖσα. μῦες οἰκίδιοι ἀναχισθέντες καὶ
E ἐπιτιθέμενοι. τυρὸς ἁλμυρὸς καταπλασσόμενος. κοχλίας λεῖος σὺν ὀστράκῳ. ἀσκαλαβώτης παραχρῆμα ἀναχισθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. θεῖον ἄπυρον ἀναληφθὲν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ καὶ ἐπιτεθέν. γεντιανῆς ῥίζα ὁμοίως. ἄγρωστις λεία ἐπιτεθεῖσα παραχρῆμα παύει. ποιεῖ καὶ αὐτὸς ὁ σκορπίος λεῖος ἐπι-
F πλασθείς. σαῦρος ἀγροτικὸς ἀναχισθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. σόγχου ῥίζα σὺν κράμβης χυλῷ. συκαμίνου ὀπός. Καταντλεῖται δ' ὠφελίμως θαλάσσῃ ζεστῇ· καὶ εἰς θερμὸν δ' ἔλαιον ὁ πεπληγμένος τόπος καθίεται.

Lib. 5 cap. 126. cum lini semine. Plin. lib. 32. cum semine lini, oleo & aceto.

νήστεως. Sent. pro νήστεως.

CXXIII. Πρὸς σκολοπένδρας καὶ μυγαλῆς δήγματα καταπλάσσονται ἅλες
G σὺν πίσσῃ καὶ κεδρίᾳ καὶ μέλιτι. σκόροδον μετὰ συκῆς φύλλων καὶ κυμίνου. καλαμίνθης φύλλα. κριθὴ κεκαυμένη σὺν ὄξει. σκόροδον καὶ ἀκρέμονες συκῆς καὶ φύλλα, μετ' ὀρο-

[illegible] melius.

σίνου ἀλθαίᾳ καὶ οἴνου. πρὸς δὲ τὸν μυγαλῆν, αὐτὴ ἡ μυγαλῆ ταχέως τετριμμένη σὺν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα. κοινῶς δὲ πρὸς ἀμφότερα, ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ. ἡδυόσμου ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ· δρακοντίου ῥίζαι λειοτριβεῖσαι μετ' οἴνου καὶ ἐλαίου, ποτίζεται. ἡ ὑγρὰ πίσσα μετὰ θερμοσποδιᾶς ζυμώσασα ἐπιπλασσομένη, καὶ ἰᾶται.

Μυγαλῆς, lib. 2. de mat.

Ποτὰ, θερμοσποδιά.

CXXIIII. Πρὸς δὲ τρυγόνος θαλασσίας πληγὴν καταπλάσσεται ὠφελίμως, φακὸς μετὰ μέλιτος λεῖος.

CXXV. Πρὸς δὲ δράκοντος θαλασσίου πληγὴν, αὐτὸς ὁ δράκων ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς· καὶ ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ πινόμενος, καὶ τῇ πληγῇ οὔρῳ ἀνθρωπίνῳ καταντλεῖται. ἕρπυλλον καταπλασθέν.

CXXVI. Σκορπίου θαλασσίου πληγὴν ἰᾶται, θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει ἀνατριβόμενον. ἢ τρίγλη ἀνασχισθεῖσα, καὶ ἐπιτεθεῖσα. δαφνίδες τρεῖς πινόμεναι.

CXXVII. Ἀσκαλαβώτου δῆγμα ἰᾶται, σήσαμον.

CXXVIII. Διώκει δὲ τὰ θηρία ὑποστρωννύμενα, ἀβρότονον, ἄγνος, ἔχιον, καλαμίνθη, κόνυζα, ὀρίγανον, ἕρπυλλον, πόλιον, ἀσφόδελος. θυμιώμενα δὲ· ἄγνου φύλλα, ἄσφαλτος, βδέλλιον, ἐλάφου κέρας, καλαμίνθη, καρδάμωμον, χαλβάνη, καστόριον, κόνυζα. κυπαρίσσου, ἢ κέδρου πρίσματα. γαγάτης λίθος. λυσιμάχιος. μελάνθιον. πευκέδανον. σαγάπηνον. πόλιον.

CXXIX. Κτείνει δὲ θηρία προστεθέντα, χαλβάνη σὺν σπονδυλίῳ καὶ ἐλαίῳ. καρκίνοι ποθέντες σὺν ὠκίμῳ, καὶ προστεθέντες, σκορπίους κτείνουσι. λυχνὶς ἀγρία προστεθεῖσα, σκορπίους σχίζει. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα προστεθέν.

CXXX. Συγχριόμενα δὲ, κωλύει θηρία προσεγγίζειν, καὶ διώκει· ἀλθαίας καρπὸς μετ' ἐλαίου καὶ ὄξους. δαφνίδες σὺν ἐλαίῳ καὶ ὄξει. χαλβάνη, καὶ κεδρίδες σὺν ἐλαφείῳ μυελῷ, ἢ στέατι. πάνακος ἀσκληπιάδου καρπὸς καὶ ἄνθη σὺν ἐλαίῳ καὶ ὀπῷ. μαλάχης φύλλα λεῖα σὺν ἐλαίῳ ἀλειφόμενος, ἄπληκτος ὑπὸ σφηκῶν καὶ μελισσῶν διαμένει. ποιοῦσι καὶ κάμπαι αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων σὺν ἐλαίῳ συγχριόμεναι.

[illegible] mallow.

[illegible]

[illegible] lib. 2. de mat.

A ac vino. Priuatim verò ad muris aranei morsus facit, mus ipse araneus statim cōtritus in vino & potus. Communiter verò ad vtriusq; morsus hæc bibuntur: absinthium cum vino, mentæ decoctum cum vino: dracunculi radix trita cum vino & oleo etiá propinatur. Pix verò liquida cum feruenti cinere sub-
B acta & illita sanat.

Ad pastinacæ marinæ ictum vtiliter imponitur, lens cum melle contrita. *Ad pastinacæ marinæ ictum.*

Ad marini draconis ictum, draco ipse diuulsus & impositus iuuat, necnon & cerebrum eius epotum; vulnus quoq; ipsum vrina humana fouetur: imponitur & serpyllum. *Ad marini draconis ictū.*

C Vulneri ex marini scorpionis ictu medetur, sulphur viuum cum aceto cōtritum, aut mullus in longitudinem fissus & impositus. Tres quoque lauri baccæ bibuntur. *Ad marini scorpionis ictū.*

Stellionis morsui sesamum medetur. *Ad stellionis morsum.*

Serpentes cæterásque venenatas bestias substrata fugant hæc:
D abrotonum, vitex, echium, calamintha, conyza, origanum, serpyllum, polium, asphodelus. Suffitu verò hęc: viticis folia, bitumē, bdellium, cornu ceruinum, calamintha, cardamomum, galbanum, castorium, conyza, cupressi vel cedri ramenta, gagates lapis, lysimachia,
E melanthium, peucedanum, sagapenum, polium. *Serpentes cæterásque venenatas bestias substrata fugantia.*

Admota verò hęc venenatas bestias interimunt; galbanum cum spondylio & oleo, cancri cum ocimo poti, itémque appositi scorpiones necant. Lychnis syluestris apposita scorpios tantum non exanimat. Facit & syluestris pastinacæ
F semen appositum. *Bestias apposita necantia.*

Illita verò hæc venenatas bestias arcent ac etiamnum abigunt, althææ semen cum oleo & aceto, lauri baccæ cum oleo & aceto, galbanum & cedri baccæ cum cerui medulla aut adipe, panacis Asclepij semen & flores cum oleo & [laserpitij] liquore. Maluæ foliis tritis
G ex oleo siquis perungatur, à vespis & apibus minimè ferietur: ab iisdem etiam tuentur erucæ quæ in oleribus nascuntur, ex oleo inunctæ. *Easdem illita arcentia.*

A serpentium morsibus praeseruantia.

A serpentium morsibus tutos hæc præstant atque præmuniunt: genitalis sicci è ceruo masculo drachma è vino pota, echij radix præbibita, pastinacæ erraticæ semen deuoratum. Dratunculi radicis succo si quis manus inunxerit, tutò ac citra offensionem viperas apprehendet, vti & qui peucedani liquore corpus vniuersum perunxerit.

Amuleta quædam antipathia scorpio & venenatis bestiis aduersantia.

Sunt & amuleta quæ scorpionibus venenatisque bestiis aduersantur: ac heliotropij quidem maioris, quod scorpiurum vocant, radix alligata, ictis a scorpione salutaris perhibetur. Scorpius admoto aconito quasi moriturus torpescit, idémque apposito helleboro albo velut ad vitam reuocatur. Valet & spinæ albæ semen è collo suspensum. Fugat & venenatas bestias ophites lapis adalligatus. Incolumes & inoffensos præstat, medulla ceruina circumlita: oxalidis radix admota, itidémque philetærij radix adalligata, ne quis à scorpio lædatur noxámve sentiat, omnino prohibent.

Culices arcentia & abigentia.

Culices advolatu arcet, absinthium cum oleo inunctum. Idem præstant suffitu, conyza, cupressi pilulæ, coma, ipsáque ramenta: denique & bubulum stercus.

Ad deuoratas hirudines.

Hirudines tonsillis, gulæ & oris ventriculi adhærescêtes excutiunt, absorpta muria, acetum: itémque laserpitij liquor ex aceto gargarizatus aut sorbitione haustus. Aliud: in aceto & butyro mixtis ferrum ignitum vbi extinxeris, ea propinato, & prodibit hirudo. Aliud: laserpitij semen aut atramentum sutorium cum aceto gargarizato. Aliud: alumen scissile probè tritum inspirato in os habentis hirudines; & exibunt. Prodest & anagallidis succus epotus, vel haustum acetum acre in quo thymum intritum sit, itémque nitrum cum sale ex aqua gargarizatum. Eum verò, cuius faucibus hirudines inhæserint, in aquæ calidæ solium demittito, eique frigidissimam aquam ore continendam exhibeto: sic enim calore offensæ, protinus ad frigidam prorepent. Post os itidem aliquo ex antedictis collutum, rictus hiante aquæ limus apprehendatur: eius enim odore allectæ illæ prosilient.

A CXXXI. Ἀδήκτους δὲ ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τηρεῖ, ἐλάφου ἄρρενος αἰδοῖον ξηρὸν < α΄. πινόμενον σὺν οἴνῳ. ἐχίου ῥίζα προποθεῖσα. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα βρωθέν. δρακοντίου ῥίζης χυλῷ ἐάν τις συγχρίσῃ τὰς χεῖρας, ἄρει ὁ τοιοῦτος ἀλύπως ἐχίδνας. ἢ πευκεδάνου ὀπὸς ὅλως συγχρίσεται.

Forte καὶ ἐλάφ. Gels.

B CXXXII. Ἐνδύματα δὲ καὶ ἀντιπαθῆ πρὸς σκορπίους καὶ θηρία ἱστορεῖται ὠφελεῖν πρὸς σκορπιοπλήκτους, ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου τοῦ σκορπιούρου ἡ ῥίζα περιαπτομένη. Νεκροῦνται δὲ σκορπίοι ἀκονίτου προσαχθέντος· ἐγείρονται δὲ ἐλλεβόρου λευκοῦ. ἀκάνθης λευκῆς σπέρμα περιαπτόμενον. Θηρία διώκει λίθος ὀ-

4 de mat. med. ναρκᾷ, resoluit, seu torpore afficit.

C φίτης περιαπτόμενος. Ἀπόνους ποιεῖ μυελὸς ἐλάφειος περιχριόμενος. Ὀξαλίδος ῥίζα προστεθεῖσα, φιλεταιρίου ῥίζα περιαφθεῖσα, ὑπὸ σκορπίου κωλύει ὅλως τι παθεῖν.

CXXXIII. Κώνωπας δὲ ἐκτὸς ἔρχεσθαι, συγχριόμενον ἀψίνθιον σὺν ἐλαίῳ.

D θυμιώμενα δὲ, κόνυζα, κυπαρίσσου σφαιρία, καὶ κόμη, καὶ πρίσματα· βόλβιτον.

CXXXIIII. Βδέλλας δὲ τὰς προσφυομένας παρισθμίοις, καὶ κατὰ πόρον τοῦ στομάχου, ἀποβάλλει ἅλμη καὶ ἀπορροφηθεῖσα. ὄξος. ὀπὸς σιλφίου, μετ' ὄξους ἀναγαργαρισθεὶς, ἢ καταρροφούμενος. ἢ βούτυρον καὶ ὄξος μίξας

E καὶ πυρώσας σίδηρον, βάψας αὐτὸ εἰς αὐτά, καὶ δὸς πιεῖν, καὶ ἐκβαίνει ἡ βδέλλα. ἢ ὀπόφυλλον. ἢ χάλκανθον σὺν ὄξει ἀναγαργαρισθέν. ἢ λαβὼν στυπτηρίας σχιστῆς τρίψας καλῶς, ἐμφύσησον τοῖς ἔχουσι βδέλλας αὐτοὶ καὶ ἐξέλθωσαν. ἢ χυλὸς ἀναγαλλίδος πινόμενος. ἢ ὄξος δριμὺ μετὰ θύμου λειώσαντες

Forte, ἐμφύσησον. Locus videtur corruptus.

F πινέτωσαν. ἢ νίτρον καὶ ἅλας σὺν ὕδατι ἀναγαργαριζέσθωσαν. Ἐκβάλλεσθαι δὲ ἐμβιβάσας ἐν βαλανείῳ εἰς ἔμβασιν, δίδους ὕδωρ ψυχρὸν λίαν ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν. ἐλεύσονται γὰρ ἐπὶ τὸ ψυχρὸν ἐκπυρούμεναι. καὶ μετὰ τὸ ἀναγαργαρίζεσθαί τινι τῶν προειρημένων, προσχασκέτω τῷ ἐκ

In Aristophane lacis sic habetur, καὶ δεῖ σε τῷ βρόγχῳ ... deest autem verbum in Galeno.

G τοῦ ὕδατος ἰλυῷ. πρὸς γὰρ τὴν ὀσμὴν ἐκπηδήσονται.

ΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΑ. A

CXXXV. Πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα, κοινῶς ἁρμόζει ἔλαιον πινόμενον, ἢ βούτυρον χλιαρόν, ὅταν ἔλαιον μὴ παρῇ. ἐμείτω δὲ ὁ πιών. ἀβροτόνου < α΄. κόνυζα μετ' οἴνου καὶ σταφυλίνου σπέρματος. κέστρου φύλλων < β΄. σὺν οἴνῳ καὶ προπινόμενα δέ, δυσαλώτους ποιεῖ. λογχίτιδος τῆς πόας ἀπόζεμα, σὺν οἴνῳ. B κιτρόμηλα λεῖα ἐν οἴνῳ. μίλτου Λημνίας < α΄. νάρδου Κελτικῆς < β΄. νάρθηκος ἐντεριώνη. νηρίου τοῦ ῥοδοδένδρου τὰ ἄνθη. σιλφίου ὀπός. ἱπποποτάμου ὄρχεις. ὀποπάναξ σὺν ἀριστολοχίᾳ. ἀσκληπιάδος καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη. καὶ τῆς χειρωνίου ῥίζαι· τούτων ἕκαστον σὺν οἴνῳ. πολίου ἀφέψημα τῆς ῥίζης. C πευκεδάνου ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα, πίσσα ὑγρὰ ἐκλειχομένη, πρασίου χύλισμα σὺν οἴνῳ. σαγαπηνὸν ὁμοίως. οὖρον σαπρὸν θερμὸν πλεῖστον πιόντι ἐμεῖν.

τῶν ῥιζῶν, abundare videtur Gesn.

πινόμενον καὶ ἐμούμενον.

CXXXVI. Ἀνενέργητα ποιεῖ τὰ θανάσιμα προπινόμενα· βουνιάδος σπέρμα, καλαμίνθη πινομένη. κάρυα βασιλικὰ μετ' ἰσχάδων, D καὶ πηγάνου φύλλων προεσθιόμενα, καὶ ἐπιβρωθέντα σὺν πηγάνῳ καὶ ἐλαίῳ.

CXXXVII. Ἰδίως δὲ πρὸς ἀκόνιτον ἁρμόζει, ἀειζώου τοῦ μείζονος ἄνθη μετ' οἴνου. ὀποβάλσαμον μετὰ γάλακτος. ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ. κιννάμωμον σὺν οἴνῳ. πάνακος Ἀσκληπιοῦ καρπὸς καὶ ἄνθη. E πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, ὃ καὶ βρωθὲν ἄπρακτον καθίστησι. πιτύα ἐρίφου σὺν ὄξει, ἢ λαγωοῦ, ἢ ἐλάφου. σιδήρου σκωρία πεπυρωμένη καὶ ἐν ὀξυμέλιτι σβεσθεῖσα. ἢ σιδήριον πυρωθὲν καὶ μέλιτι σβεσθέν. ζωμὸς βόειος. κονία μετ' οἴνου καὶ ἀβροτόνου. πράσιον σὺν οἴνῳ. F χαμαιλέα σὺν οἴνῳ. πήγανον ὁμοίως. συκῆς φύλλα λεῖα. χαμαίπιτυς καλῶς ποιεῖ. ὀρίγανος ὀνῖτις, πολύκνημον σὺν οἴνῳ. ὄρνιθος καθεψηθείσης συγχυλωθείσης ζωμός· κρέως λιπαροῦ ὁμοίως. ὀποβάλσαμον σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ἢ ὕδατι. G μορέας ῥίζα καθεψηθεῖσα σὺν οἴνῳ, μιχθεῖσα μέλιτι, δίδου. ἄργυρος καὶ χρυσὸς πεπυρωμένα,

Fortè, ἢ καὶ [illegible]

Sic in Alexiph. at 3 de ma.med. cum vino.

Alexipharmaca, hoc est, venenorũ assumptorũ remedia.

Venena in genere quæ iuuant.

Contra lethalia venena hæc in genere faciunt: oleum bibitum, aut, si id non sit in promptu, butyrum tepidum: sed qui biberit, reuomat oportet: abrotoni drachma, conyza cum vino & pastinacæ [erraticæ] semine: betonicæ foliorum drach. ij. ex vino: sed & eadem præsumpta, à venenorum noxa præmuniunt: lonchitidis herbæ decoctum è vino, citrea mala cum vino contrita, rubricæ Lemniæ drachma, nardi Celticæ drach. ij. ferulæ medulla, nerij, quod & rhododendron dicitur, flores, silphij liquor, hippopotami testiculus, opopanax cum aristolochia, panacis Asclepij semen & flores: Chironij vero, radices: & horum quidem singula cum vino: polij radicis decoctum, peucedani liquor & radix, pix liquida delincta, expressus marrubio succus cum vino: similiter & sagapenum, vrina putris calens, copiosè hausta vomitionéque reddita.

Quibus venena inefficacia redduntur.

Lethalia venena irrita inefficaciáque reddunt hæc, siquidem in potu præsumantur: buniadis seu napi semen & calamintha. Sed & iuglandes cum caricis & rutæ foliis in cibo præsumptæ, aut etiam postea sumptæ cum ruta & oleo, eundem præbent effectum.

Aduersus aconitum.

Priuatim verò aduersus haustum aconitum conferunt, sedi maioris flores cum vino, opobalsamum cũ lacte, meracum copiosum cum absinthio, cinnamomum cum vino, panacis Asclepij semen & flores: rutæ agrestis semen, quo etiam postea sumpto venenum hoc inefficax redditur: coagulum hœdi aut leporis aut cerui, cum aceto: scoria ferri ignita in aceto mulso restincta, aut ferramentum excandefactum & melle restinctum, ius bubulum, lixiuium cum vino & abrotono, marrubium cũ vino, chamelæa cum vino, ruta similiter, ficus folia contrita: chamæpitys egregiè iuuat: origanum onitis, polycnemõ cũ vino, gallinæ ius ita discoctę vt simul etiã omnis ex ea succus resoluatur, ius carnis pinguis similiter, opobalsamũ cũ lacte muliebri aut aqua: mori radix cum vino cocta & melle admixto adhibita: argẽtum & aurũ ignita, extincta

extincta melle: liquor * papaueris cum aceti fæce illitus. Sumpti autem aconiti signa sunt hæc: corpus contremiscit, subsultat, intumescit liuescitque.

Contra mel Ponticum.

Mel quod in Heraclea Ponti prouenit qui assumpsêre, insani fiunt. Remedio sunt mulsum præstans, & esitata rutæ folia: quoties autem mulsum euomuerint, iis toties denuò exhibeatur. Cæterùm eorum, qui mel huiusmodi comederint, stercus si sues canésve gustarint, eodem etiam mali genere afficiuntur.

Contra toxicum.

Toxico aduersantur: sanguis hirci, capræ, hœdi, anatis & canis, è vino: rapi satiui semen potum, galbanum cum vino & myrrha, vinum passum, quercus cortex cum lacte vaccino similiter, fagi aut ilicis folia, aut radicis succus cum vino copioso potus, malorum agrestium fructus esitatus, struthia mala similiter, mala cotonea trita in aqua cum pulegio, oleum rosaceum, aut irinum, amomum, carpobalsamum cum vino.

Ad venena quæ telo gladiove illinuntur.

Iis qui venenato telo gladióve icti sunt conuenit, laserpitij liquor è vino potus, itidémque vulneribus impositus cum decocto aliquo calfaciente.

Ad ixiam.

Contra potum ixiam, qui idem est cum nigro chamæleone, auxiliantur: absinthium tritum cum aceto, castoreum cum aceto, meracum largius cum absinthio, acetum mulsum, acetum cum agrestis rutæ semine, silphij radix, tragorigani decoctum, resina terebinthina aut pinea, nuces iuglandes, aut ipsius arboris germina, nardus cum castoreo, & silphij obolus cum vino, tragoriganum cum lacte. Nec desunt qui etiam thapsiæ succum epotum iuuare asserant.

Contra cicutæ venenum.

Hausto cicutæ veneno resistunt, oleum irinum aut absinthites largius cum vino bibitum, cardamomum similiter, cinnamomi drachma cum vino, meri potio, acetum calens, oleum amaracinum, rutæ agrestis semen, styrax cum vino, piper cum vrticæ semine ac vino, silphij liquor cum oleo & passo.

σβεσθέντα μέλιτι. ὀπὸν μήκωνος σὺν *σφέλιξι ὄξους χρίειν. σημεῖα δὲ ἀκονίτου, τρέμει τὸ σῶμα καὶ ἅλλεται, καὶ οἰδοῦται, καὶ πελιοῦται.

Forte, σφέλιγι.

XXXVIII. Μέλι τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ γινόμενον βρωθὲν, μανίας ποιεῖ. βοηθοῦνται δὲ οἰνομέλιτι καλῷ, καὶ πηγάνῳ *ἐσθιόμενοι. ὁσάκις δὲ ἂν ἐξεμέσωσι, προσφερέσθωσαν τὸ οἰνόμελι. τὴν ἄφοδον δὲ τῶν φαγόντων τὸ μέλι σύες, ἢ κύνες φαγόντες, τὸ αὐτὸ πάσχουσι.

ἐσθιόμενοι.

CXXXIX. Πρὸς δὲ τὸ τοξικὸν ποιεῖ αἷμα τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐρίφου, καὶ νήσσης, καὶ κυνὸς ἐν οἴνῳ. γογγυλίδος ἡμέρου σπέρμα πινόμενον. χαλβάνη σὺν οἴνῳ καὶ σμύρνῃ. γλυκύς. δρυὸς φλοιὸς, μετὰ βοείου γάλακτος ὁμοίως. καὶ φηγοῦ ἢ πρίνου *φύλλα, ἢ ῥίζης χυλὸς (σὺν) οἴνῳ πολλῷ ποθείς. μήλων ἀγρίων καρπὸς ἐσθιόμενος. στρουθία μῆλα ὁμοίως. κυδώνια λεάνας ἐν ὕδατι σὺν γλήχωνι, δίδου. ἢ ῥόδινον, ἢ ἴρινον, ἢ ἄμωμον, ἢ βαλσάμου καρπὸν σὺν οἴνῳ.

In Alexipharm. ...

CXL. Πρὸς τοὺς τρωθέντας ὑπὸ βέλους φαρμακωθέντος. εἰς τὰ τοξευόμενα δὲ *ἐπιχρίεται τὸ ξίφος φάρμακα, ἁρμόζει ὀπὸς σιλφίου πινόμενος μετ' οἴνου, καὶ ἐπιτιθέμενος τοῖς τραύμασι μετά τινος τῶν θερμαντικῶν ἀποζεμάτων.

Inferendum videtur, ... sic.

CXLI. Ἰξίαν δὲ, τὸν μέλανα χαμαιλέοντα λεγόμενον, ποθέντος, βοηθεῖ ἀψίνθιον λεῖον *μετὰ ὄξους. καστόριον σὺν ὄξει. ἄκρατος οἶνος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ. ὀξύμελι. ὄξος σὺν *πηγάνου ἀγρίου σπέρματι. σιλφίου ῥίζα, τραγοριγάνου ἀπόζεμα. ῥητίνη τερμινθίνη, ἢ πιτυΐνη. κάρυα βασιλικὰ, ἢ τῆς καρύας οἱ βλαστοί. νάρδος μετὰ καστορίου. καὶ σιλφίου ὀβολὸς μετ' οἴνου. τραγορίγανον σὺν γάλακτι. ἔνιοι δέ φασι καὶ θαψίας χυλὸν πινόμενον ὠφελεῖν.

5. de mat. med. c. 36. cũ vino. Nicãder, cum musto.

Cum silc. 5. de mat. med. cap. 21.

CXLII. Πρὸς δὲ τοὺς κώνειον πεπωκότας, ἔλαιον ἴρινον, ἢ *ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ πινόμενον *πολύ. καρδάμωμον ὁμοίως. κινναμώμου < α΄. σὺν οἴνῳ. ἀκρατοποσία. ὄξος θερμόν. ἔλαιον ἀμαράκινον. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. στύραξ σὺν οἴνῳ. πέπερι σὺν κνίδης σπέρματι καὶ οἴνῳ. ὀπὸς σιλφίου σὺν ἐλαίῳ καὶ γλυκεῖ.

ἀψίνθιον. Gesn. ... Gesn.

CXLIII. Κορίου δὲ ποθέντος ὠφελεῖ, ἴρινον ἔλαιον, καὶ οἶνος ἄκρατος σὺν ἀψινθίῳ, ἢ ἄλφιτα ὠμὰ σὺν θαλάσσῃ, χιὼν σὺν γλυκεῖ.

CXLIIII. Σμίλακος δὲ ποθέντος, ὃν ἔνιοι θύμαλλον καλοῦσι, Ῥωμαῖοι δὲ τάξον, δοτέον οἶνον πολύν. καὶ ὄξος, καὶ ὅσα τοῖς κώνειον πεπωκόσιν ἁρμόζει, παραληπτέον καὶ ἐπὶ ταύτης.

θύμαλον.

CXLV. Τοῖς δὲ ψύλλιον πεπωκόσιν ἁρμόζει τὰ βοηθήματα, ἃ καὶ τοῖς κορίον προσενηνεγμένοις.

CXLVI. Τοῖς δὲ φαρικὸν πιοῦσιν, ἄκρατος πολὺς ἁρμόζει, σὺν ἀψινθίῳ, ἢ κινναμώμῳ. γλυκὺς πολύς. νάρδος Κιλικία σὺν οἴνῳ. ἶρις ἀγρία ὁμοίως. πήγανον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει.

CXLVII. Πρὸς δὲ μηκώνιον, ἔλαιον σὺν ὕδατι. ἅλες σὺν ὀξυμέλιτι. γλυκύς. μέλι θερμανθὲν σὺν ῥοδίνῳ· ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ· ἢ κιννάμωμον σὺν μέλιτι. ὄξος θερμόν. ὀρίγανον σὺν κονίᾳ καὶ γλυκεῖ. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. ῥόδινον, ἴρινον. ἢ κόπρος ὄρνιθος λεῖος σὺν ὄξει, ἢ σὺν ὀξυμέλιτι.

μήκωνος ὀπόν.

ὀξύμελι σὺν ἁλσὶ πινόμενον, ἢ μέλι σὺν ῥοδίνῳ θερμόν. Diosc. in Alexiph.

σὺν ἀψινθίῳ ἢ κινναμώμῳ, in Alexiphar.

ὄρνιθος, legit Gesn.

CXLVIII. Ἐφημέρου δὲ ποθέντος, ὃ καὶ Κολχικὸν καλοῦσιν, ὠφελεῖ κασταναίων τὸ ἐντὸς λεῖον σὺν οἴνῳ. πολύπου τὸ ἀπόζεμα. ὀρίγανον σὺν κονίᾳ. πολυγόνου χυλὸς καὶ ῥίζα σὺν γάλακτι γλυκεῖ. δρυὸς ἢ φηγοῦ ἢ πρίνου φύλλα λειώσας, δίδου σὺν γάλακτι. ἀμπέλου, ἢ βάτου χυλὸν, ἢ καυλοὺς λείους σὺν ὕδατι. καὶ νάρθηκος ἐντεριώνην μετ' οἴνου. ἢ ἕρπυλλον μετ' οἴνου, ἢ μύρτων καρπὸν, ἢ ῥοιᾶς λέπη ἀποβρέξας ἐν οἴνῳ. γάλα βόειον βοηθεῖ, ὥστε αὖ παραχρῆμα τις λάβῃ τὸ γάλα, ἄλλου βοηθήματος οὐ χρῄζει.

πολυποδίου forte. Gesn.

Succum Polygoni cum vino simpliciter desiderat Diosc. in Alexiph. cap. 5.

Cum lacte, in Alexiph.

CXLIX. Δορυκνίου δὲ ποθέντος, γάλα. γλυκύ. ἔλαιον. εἰς ὄρνιθος στῆθος καθεψηθὲν λεῖον ποθὲν, καὶ ὁ ζωμός. ἐχῖνοι, κόγχοι, καὶ πορφύραι, καὶ καραβίδες, πῖνες, κτένες, κήρυκες, ὠμὰ καὶ ἑφθὰ ἐσθιόμενα.

γλυκὺς οἶνος χλιαρὸς, καὶ ὄρν. Gesn.

..., πίνναι.

CL. Στρύχνου δὲ μανικοῦ ποθέντος, ἁρμόζει μελίκρατον, ἀμύγδαλα πικρὰ ἐσθιόμενα. ἄνισον πινόμενον, ζωμὸς λιπαρὸς, καὶ ἄλλα τινὰ λίπος ἔχοντα χλιαρὰ πινόμενα.

Coriandro poto aduersantur, irinum oleum, merum cum absinthio, polenta cruda cum aqua marina, nix cum passo.

Contra potum coriandrum.

Contra venenum taxi, quam Græci smilacem, nonnulli thymalon appellant, vinum copiosum dari oportet, itémque acetum & quæcunque conuenire diximus iis qui cicutam hauserunt.

Contra venenum taxi.

Aduersus epotum psyllium, eadem quæ hausto coriandro remedia auxiliantur.

Contra potum psyllium.

Contra pharicum potum conueniunt: meracum largius cum absinthio aut cinnamomo, passum copiosum, nardus Cilissa cum vino, iris syluestris similiter, ruta cum hordeacea farina & aceto.

Contra pharicum.

Epoto papaueris liquore succurrunt hæc: oleum cum aqua, sal cum oxymelite, passum, mel calfactum cum rosaceo, merum copiosum cum absinthio, cinnamomum cum melle, acetum calens, origanum cum lixiuia & passo, rutæ agrestis semen, rosaceum, irinum, fimum gallinaceum tritum cum aceto aut oxymelite.

Contra opium vel meconiũ.

Contra potum ephemeron, quod etiam Colchicum appellant, auxiliantur hæc: interna castanearum tunicula cum vino, polypodij decoctum, origanum cum lixiuio, polygoni succus & radix cum lacte dulci: quercus aut fagi, aut ilicis folia trita cum lacte, vitis aut rubi succus, vel cauliculi triti cum aqua, ferulæ medulla cum vino, serpyllum cum vino, myrti fructus aut Punici cortices in aceto macerati. Quin & lactis vaccini potus vsqueadeò est efficax, vt si quis illud quamprimùm sumpserit, non sit aliud desideraturus auxilium.

Contra ephemerõ siue Colchicum.

Contra dorycnium succurrunt, lac, passum tepidum, gallinacei pectusculi elixi triti succus haustus, ipsúmque ius epotum: echini denique, conchæ, purpuræ, squillæ, pinnæ, pectines, buccina, seu cruda seu elixa comedantur.

Contra dorycnium.

Hausto solano furioso conueniunt, aqua mulsa, amygdalæ amaræ esitatæ, anisum potum, ius pingue, & alia quædam pinguia tepida in potu sumpta.

Contra solanum maniacũ.

Ad hyoscyamum. Aduersus hyoscyamum, lac, aqua mulsa cum lacte asinino, merum bibitum & vomitione redditum, amaracinum vnguentum, fœnumgræcum cum oleo, vrticæ semina cum vino aut folia, nasturtium, sinapi, cichorium, raphanus. Cogendi porrò ad quietem qui hoc veneno potionati sunt, quemadmodum qui vinum biberunt, vt ipsum exco quant. Hisce porrò signis sese prodit qui hyoscyamum assumpserit: plurimùm delirat, flagris cædi sibi videtur: his accedunt vehemens circa hypochondria dolor, virium exolutio & cruéta mictio.

Ad cantharidas. Ad cantharidas potas hæc sunt auxilio: oleum cum aqua, irinum & rosaceum, lac: alę ac pedes ipsarum cantharidum è passo poti, vti quidam asserunt, dantur pro antidoto. Iuuát & oleum melinum, ruta cum irino, & semen quoque, ius ex adipe cerui sumptum, pulegium cum aqua: esitatum lini semen, quicum adeps caprina vel ouilla aut anseris caro cocta fuerit: lac iniectum clystere, vitium tenelli palmites triti cum passo & potui dati, scorpioides cum melle, Samiæ terræ drachma cum sapa.

Aduersus buprestim. Iis qui buprestin assumpserint, oleum tepidum exhibeto, caricas tritas & in vino coctas propinato, aut lac cum palmulis contritis. Iuuant & pyra syluestria sicca multa cum vino trita, lac bubulum recés, itémque vrina muliebris pota & vomitione reddita.

Contra pityocampas. Cõtra haustas pinorũ erucas cõueniũt, lac dulce, oleũ melinũ & irinũ.

Ad salamandram potam. Hausta salamandra auxiliantur, lac dulce cum aqua, resina cum melle, chamæpityos in aqua decoctum cum nucleis pineis, vrticę semé aut folia cum hordeacea farina & oleo cocta: testudinis marinæ sanguis & galbanum simul probè cocta sumptáque, ranæ cum eryngij radice coctæ & in cibo sumptæ.

Ad leporem marinum potum. Hausto lepore marino sunt auxilio hæc: lac muliebre vel asininum potum, cedria è passo aut vino, cedri baccę comestę, cyclamini radix cum vino, maluæ caulis cum radice, ellebori nigri aut scammoniæ drachma, mala Punica vinosa comesta, eorúmq; nuclei. Qui hoc ve-

A CLI. Πρὸς δὲ ὑοσκύαμον, γάλα, μελίκρατον σὺν γάλακτι ὀνείῳ. ἄκρατον πίνειν, ἐμεῖν. ἀμαράκινον μύρον. τῆλις σὺν ἐλαίῳ. κνίδης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ τὰ φύλλα. κάρδαμον, νάπυ χλωρά. ῥάφανος. ἡσυχάζειν δὲ δεῖ αὐτοὺς ἀναγκάζειν, ἵνα ὥσπερ τὸν οἶνον ἐκπίνωσι. σημεῖον δὲ τούτου, μέγα παραληρεῖ, δοκέει μαστίγεσθαι. ἔστι δὲ καὶ ἔτι ἑτέρα, μέγας αὐλὼν, ὑποχόνδρια πόνος. ἰσχύος ἀπόλεσις, αἵματος οὔρησις.

B

CLII. Κανθαρίδων δὲ ποθεισῶν, βοηθεῖ ἔλαιον σὺν ὕδατι, καὶ ἴρινον, καὶ ῥόδινον γάλα. φασὶ δέ τινες, ὅτι τὰ πτερὰ καὶ οἱ πόδες τῶν κανθαρίδων πινόμενα ἐν γλυκεῖ, ἀντιφάρμακόν ἐστι. ποιεῖ δὲ καὶ μήλινον ἔλαιον, πήγανον μετὰ ἰρίνου, καὶ τὸ σπέρμα. ἐλάφου ἐκ τῆς πιμελῆς ζωμὸς λαμβανόμενος. γλήχων σὺν ὕδατι. λινόσπερμα, συγκαθεψήσας αἰγὸς πιμελὴν, ἢ προβάτου, ἢ χηνὸς σάρκα, ἐσθιέτωσαν. ἐγκλυζέσθω γάλα. καὶ ἀμπέλου καυλοὺς τρίψας σὺν γλυκεῖ δίδου. σκορπιοειδὴς σὺν μέλιτι. Σαμίας < ά. μετὰ σιραίου.

C

D

CLIII. Βουπρήστεως δὲ ληφθείσης, δίδου ἔλαιον χλιαρόν. ἰσχάδας τρίψας καὶ ἑψήσας οἴνῳ, δίδου πιεῖν. ἢ γάλα σὺν φοίνιξι λείοις. ἀχράδας ξηρὰς πολλὰς σὺν οἴνῳ λείας. γάλα βόειον νεαρόν. ἔλαιον χλιαρόν. οὖρον γυναικεῖον ἁρμόζει πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον.

E CLIIII. Πιτυοκάμπτης δὲ ληφθείσης, ἁρμόζει γάλα γλυκύ. μήλινον ἔλαιον καὶ ἴρινον.

CLV. Σαλαμάνδρας δὲ ποθείσης βοηθεῖ, γάλα γλυκὺ σὺν ὕδατι, ῥητίνη σὺν μέλιτι. χαμαιπίτυς συνεψηθεῖσα στρόβιλοι σὺν ὕδατι. κνίδου σπέρμα, ἢ φύλλα σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ἐλαίῳ ἑψήσας, δίδου. χαλβάνη καὶ χελώνης θαλασσίας αἷμα, συνεψηθέντα καλῶς καὶ λαμβανόμενα. βάτραχοι μετὰ ῥίζης ἠρυγγίου ἑψηθέντες, καὶ λαμβανόμενοι.

F

CLVI. Λαγωοῦ δὲ ποθέντος βοηθεῖ· ποθὲν γυναικὸς γάλα, ἢ ὄνου. κεδρία σὺν γλυκεῖ, ἢ οἴνῳ. κεδρίδες ἐσθιόμεναι. κυκλαμίνου ῥίζα σὺν οἴνῳ. μαλάχης τὸν καυλὸν σὺν τῇ ῥίζῃ. ἐλλεβόρου μέλανος, ἢ σκαμμωνίας < ά. ῥοιαὶ ἐσθιόμεναι οἰνώδεις, καὶ οἱ πυρῆνες.

G

νάπυ, χλωρά.
οἱ τὸν οἶνον πεπωκότες ἐκπίνουσι. Aligi.
πιμελή.
Ista redundant.
στρόβιλοι. In aliis χαμαίπιτυς decocto pinei nuclei simul terantur. in Alexiph. ἀλεύρῳ, hoc est, farina crassiore, simpliciter Diosc. in Alex. itemque Nicander. In Alexiph. ius ranarum ita coctarum exhiberi.
ἢ ψωλά.

οὐδὲν δὲ τῶν ἰχθύων ὑπομένουσι προσφέρεσθαι, A εἰ μὴ καρκίνους ποταμίους, καὶ τούτους μόνους πίσσουσι. τεκμήριον δὲ τοῦ δύνασθαι σωθῆναι αὐτοὺς, ἐὰν ἰχθῦς ἡδέως προσίενται. ἁρμόζει δὲ καὶ ἐλλέβορος λευκός. οὐ γὰρ εὐλαβητέον ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ἐμέτους. βοηθεῖ δὲ ἐν ἀρχῇ καὶ οὖρον ἀνθρώπινον ποθὲν καὶ ἐξεραθέν. καὶ χηνὸς αἷμα παραχρῆμα πινόμενον. Ὁ δὲ B θαλάσσιον λαγωὸν πεπωκὼς, ἐμεῖ πυκνὰ, καὶ χρώματα παντοδαπά. οἱονεὶ γὰρ σαπρόν τι φαγὼν, οὐ κατέχει. πότῳ χηνὸς καὶ ὄρνιθος στέαρ αἷμα δὸς πιεῖν.

Ista quæ non suo habebantur loco post caput CII huc reuocare visum est.

ὄρνιθος.

Cesa suspicatur legẽdum, ὁ αἷμα, aut sanguinem.

CLVII. Πρὸς δὲ φρῦνον καὶ τὸν κωφὸν βάτραχον βοηθεῖ· χελώνης θαλασσίας, ἢ χερσαίας αἷμα ξηρὸν μετ' οἴνου. δαμασωνίου ῥίζης C προσφάτου σὺν ὄξει < α. ξηρᾶς δὲ < β. πιοῦσι καὶ ἄκρατος πολὺς πινόμενος καὶ ἐξεμούμενος. καλάμου ῥίζα σὺν οἴνῳ. κύπειρος σὺν οἴνῳ. δίωκε δὲ καὶ περιπάτοις, ἢ δρόμοις χρώμενος, καὶ λύε ἐν πυριατηρίοις. ἰδίως δὲ πρὸς φρῦνον, βάτραχος ἑφθὸς, ἢ ὀπτὸς προσφερόμενος.

σὺν οἴνῳ, cum vino. Diosc. lib. 3 de mat. med. cap. 169.

Forte, σημεῖα δὲ.

CLVIII. Ἡ δὲ ταυρείου αἵματος, ἀφωνία, πνῖγος στομάχου, οὔρησις οὐ δύναται. ταυρείου αἵματος ποθέντος, βοηθοῦσιν ὄλυνθοι σὺν ὄξει ποθέντες. καθ' ἑαυτὸ ὄξος. νίτρον σὺν σιλφίῳ. πιτύα ἐρίφου, ἢ λαγωοῦ μετ' οἴνου. νίτρου < α. μετ' οἴνου. κράμβης σπέρμα σὺν ὄξει. κονύζης φύλλα σὺν πεπέρει. ἢ βάτου χυλὸς σὺν ὄξει. καὶ φλεβοτομεῖν δεῖ. κοιλίαν τε κινεῖν. ἐμέτους E δὲ φυλάττεσθαι ὡς βλαβερούς.

In Alexiph. σὺν ὀξυκράτῳ, πο- sca.

νίτρον.

σὺν ὄξει, cum aceto, in Alexiph.

CLIX. Γάλακτος δὲ θρομβωθέντος, ὠφελίμως δίδοται γλυκὺς πολύς. ὄξος χλιαρόν. ὄλυνθοι σὺν ὄξει. ὀπὸς σιλφίου σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ κονίᾳ. πιτύα λαγωοῦ, ἢ νεβροῦ, ἢ ἐρίφου, ἢ ἀρνὸς, ἢ δορκάδος, ἢ βουβάλου, ἢ μόσχου σὺν ὄξει. γλυκὺς σὺν ὄξει. ἡδύοσμον σὺν ὄξει. καὶ F κοιλίαν δὲ λύε. ἔνιοι δὲ ἡδύοσμον σὺν οὔρῳ διδόασιν. ἁλυκὸν δὲ μηδὲν προσφέρειν μᾶλλον γὰρ πήγνυται τὸ γάλα. ἀλλ' οὐδὲ ἐμεῖν δεῖ· δὲ τὸ δυσβοηθητότερον τοῦ αἵματος.

Cesa λύειν legẽdum suspicatur, vt sit infinitiuum loco imperatiui. Alioqui enim menta laum potius astringit, quam soluit. Forte, δεῖ δὲ οὐδὲν δυνατόν.

CLX. Πρὸς δὲ μύκητας ποιεῖ ἀλεκτορίδος ἄφοδος σὺν ὀξυκράτῳ. ἀριστολοχίας < α. μετ' οἴνου. κλημάτων κονία, ἢ ἐξ ἀχράδος τοῦ δένδρου πτίσσα. καὶ συνεψόμεναι δὲ τοῖς G

nenum biberint, piscium nihil admittunt, preter fluuiatiles cancros, quos etiã solos cõcoquunt. Signum porrò salutis fuerit, si pisces alacriter in cibos admiserint. Cõuenit eis etiã elleborus albus: neq; sunt pertimescẽdi qui eum sequũtur vomitus. Iuuat & ab initio vrina hominis pota & vomitu reddita, itémq; sanguis anseris cõfestim epotus. Hausti leporis marini signũ est, frequens vomitus & variorum colorum: nam ventriculus ceu ingestò quopiam putri minimè cõtinet. Sić affecto anseris & gallinæ adipem simul dato in potu.

Aduersus rubetæ & ranæ mutæ venena auxiliantur: testudinis marinæ aut terrestris sanguis exiccatus cũ vino, damasonij radicis recẽtis cũ aceto drachma, siccæ autem drachmæ duæ. Iuuat & meracũ copia largiore potũ ac vomitu reiectũ, arũdinis radix cũ vino, cyperus cũ vino. Solicitãdi etiã qui venenã eiusmodi hauserũt ad ambulationis aut cursus exercitia, itémq; lotiones crebras in caldariis cellis. Priuatim autẽ contra rubetã facit, rana elixa vel assa in cibo sumpta.

Contra rubetæ & ranæ mutæ venena.

Taurini sanguinis poti signa sũt, vocis interceptio, dolor stomachi, vrinæ retẽtio. Cõtra hoc venenum succurrũt, grossi ex aceto poti, acetũ per se, nitrum cũ laserpitio, coagulũ hœdi aut leporis cũ vino, nitri drachma cũ vino, brassicę semẽ cum aceto, conyzæ folia cũ pipere, rubi succus cum aceto. Tundenda etiam vena, ciendáque aluus: at vomitus, tanquam noxij, vitandi.

Contra taurini sanguinis haustum.

Cõtra lac in grumos cõcretũ vtiliter exhibẽtur, passum copiosum, acetum tepidũ, grossi cum aceto, liquor silphij cum posca aut lixiuio: coagulũ leporis, aut hinnuli, aut hœdi, aut agni, aut capreæ, aut bubali, aut vituli cũ aceto, passum cũ aceto, mẽta cũ aceto. Sed & soluẽda est aluus. Sũt qui mẽtã cũ vrina exhibeant. Salsi porrò nihil offerẽdum, quoniã lac magis coiret ac dẽsaretur; at neq; his vomitus conuenit. Cæterũ huic veneno ægriùs quàm taurino sanguini poto succurritur.

Ad lac in grumos coagulatum.

Contra fungos hæc auxiliantur: simum gallinaceum cum posca, aristolochiæ drachma cum vino, lixiuium è sarmentis vitium aut pyrastro arbore potum. Ipsi quoque pyrastri fructus

Aduersus fungos.

ac folia si cum fungis decoquantur, horum strangulādi vim auferūt. Iuuat & absinthiū cū aceto, mel delinctū vel in aqua potū, apiastrū cū nitro aut lixiuio, sal cū aceto, pyra syluestria esitata, amaracinū potū, meracū haustū, panacis Asclepij radix & semē, ruta cū aceto, fæx vini vsta & cruda quoq; pota ex aqua, raphanus in cibo sumptus: atramētum sutorium cum aceto egregiè opitulatur: nasturtium aut sinapi, radix tragacanthæ cum aceto.

Contra gypsi potum. Contra gypsi potū proficiunt: lac vomitu reddēdum, oleum ex aqua mulsa aut ficuū decocto, lixiuiū ficulneum cū vino, origanum cum lixiuio vel aceto, maluæ decoctum.

Contra lithargyri potum. Iis qui spumā argēti biberint succurrūt hęc: meracum largius cū absinthio propinatū, apij syluestris semen è vino, hypericum, hyssopum cum vino, myrrhæ oboli duo, hormini semē, limonium & apium, simus palūbin* cū nardo exhibitus.

Contra cerussam. Cerussa pota, prosunt hęc: oleum, aqua mulsa, ficuum decoctum cum oleo calēte, lac potū vomitionéq; redditū, grossi cū aceto, maluęcum radicibus decoctū, amaracinū, irinum, sesamū tritū è vino, lixiuiū è sarmētis vitium, Persicorum nuclei cū oleo aut hordei decocto, gummi pruni arboris, humor qui in folliculis vlmi continetur. Cæterùm post vomitiones etiā thapsiæ succo aut scāmōniæ liquore vtēdum est.

Aduersus hydrargyrum. Argento viuo poto, conueniunt: lac haustum aut vinum cum absinthio vel apij semine, hyssopus cum vino, ita tamen vt deinde reuomātur: prosunt & quæ proximè contra spumam argenti præscripsimus auxilia. Mirificè verò adiuuat globulus è lamella auri perexigua deuoratus: illi enim argentum viuum propter cognationem circunfunditur & adhæréscit, ac simul etiam lubrico lapsu per sedem egeritur.

EPILOGVS.

Hæc sunt, charissime Andromache, quæ tibi, de simplicium medicamentorum vsu experimentis cōprobato, duobus digesta libris mittere visum est,

FINIS.

A μύκησιν αἱ ἀχράδες, καὶ τὰ φύλλα, αἴρουσι δὲ πνιγώδες αὐτῶν. ἀψίνθιον μετ' ὄξους. μέλι ἐκλειχόμενον καὶ πινόμενον σὺν ὕδατι. μελισσόφυλλον σὺν νίτρῳ, ἢ κονίᾳ. ἢ ἅλες σὺν ὄξει. ἀχράδες ἐσθιόμεναι. ἀμαράκινον πινόμενον. ἄκρατος πινόμενος. πάνακος Ἀσκληπιοῦ ῥίζα καὶ καρπός. πήγανον σὺν ὄξει, τρὺξ B οἴνου κεκαυμένη, καὶ ὠμὴ πινομένη μεθ' ὕδατος, ῥάφανος ἐσθιομένη. ἄκρως δὲ ποιεῖ ὅ τε *χαλκοῦ ἄνθος σὺν ὄξει. *καρδαμίνη, νάπυ. τραγακάνθου ῥίζα σὺν ὄξει. *Gesn. καρδαμον ἢ νάπυ legēdum suspicatur.*

CLXI. Γύψου δὲ ποθείσης ποιεῖ γάλα, ἐμείτω δὲ. ἔλαιον σὺν μελικράτῳ, ἢ σύκων ἀφεψήματι. κονία συκίνη σὺν οἴνῳ. ὀρίγανον C σὺν κονίᾳ ἢ ὄξει. μολόχης ἀπόζεμα.

CLXII. Πρὸς δὲ τοὺς λιθάργυρον πιόντας ποιεῖ, ἄκρατος πολὺς διδόμενος σὺν ἀψινθίῳ, *σελίνου ἀγρίου σπέρμα σὺν οἴνῳ. *ὑπερικόν. ὕσσωπον σὺν οἴνῳ. σμύρνης ὀβ. β'. ὁρμίνου σπέρμα. λειμώνιον, καὶ σέλινον. καὶ ἀγρίων περιστερῶν κόπρος διδομένη μετὰ νάρδου. *σελίνου σπέρμα simpliciter in Alexipharm. In Alexiph. additur ἀγρίου. syluestris.*

D CLXIII. Ψιμμυθίου δὲ ποθέντος, ἔλαιον, μελίκρατον. σύκων ἀφέψημα σὺν ἐλαίῳ θερμῷ. γάλα, ἐμέσθω δὲ αὐτό. ὄλυνθοι σὺν ὄξει. μολόχης ἀφέψημα σὺν ταῖς ῥίζαις. ἀμαράκινον, ἴρινον. σήσαμον λεῖον μετ' οἴνου. κονία κληματίνη. *περσέων ὀστᾶ σὺν ἐλαίῳ. *κριθῶν ἀφέψημα. κόμμι κοκκυμηλέας, τὸ ἐν πτελέας τοῖς E θυλακίοις ὑγρόν. χρῆσθαι δὲ μετὰ τοὺς ἐμέτους, καὶ θαψίας χυλῷ, ἢ σκαμμωνίας ὀπῷ. *Περσικῶν, in Alexiphar.*

CLXIIII. Ὑδραργύρου ποθείσης ἁρμόζει γάλα πινόμενον, ἢ οἶνος σὺν ἀψινθίῳ, ἢ σελίνου σπέρματι. ἢ ὕσσωπον σὺν οἴνῳ. ἐμείτω δὲ αὐτό. καὶ τὰ πρὸς λιθάργυρον ἀναγεγραμμένα ποιεῖ. ἄκρως δὲ βοηθοῦνται χρυσοῦ ἐλάσματιον μικρόν τι καταπίνοντες περιφερές. F *περιχωρεῖται γὰρ τῷ χρυσῷ διὰ συγγένειαν, καὶ συνολισθαίνει διὰ τῆς ἕδρας. *περιχωρεῖ, vel περιχεῖται.*

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ὅσα διὰ πείρας ἡμῖν, ὦ φίλτατε Ἀνδρόμαχε, τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐν δυσὶ G τόμοις συνειλεχότες, ἐπεσταλκαμέν σοι.

ΤΕΛΟΣ.

ISTA QVAE SEQVVNTVR, HINC INDE Dioſcoridis περὶ εὐπορίστων contextui falsò aſcripta, in hunc locum reiecimus.

Περὶ κεφαλαλγίας.

Hæc quæ in contextu Græco ad cap. 2 calcem legebantur, tanquam spuria Molbanus prætermiſit.

BOOS πιούσης καὶ χορτασθείσης, ὁ δὲ λείψανον πιὼν ἰαθήσεται. Ἄλλο. Αναγαλλίδος χυλὸν ἀνελόμενος, ὃ λέγεται καλλίτριχον, ἢ σεύτλου, τοῖς μυκτῆρσιν ἔμβαλε, καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ φλέγματα καθαίρει.

Cap. 41. μετὰ δὲ, ἐβένου ῥίνημα σὺν οἴνῳ.

Ebenus.

δρῦς τὸ δένδρον κείμενον εἰς τὸ ὕδωρ ἔτη ρ. γίνεται ἔβενος. τὸ δὲ εἶδος αὐτοῦ, μέλαν.

Πρὸς τοὺς μὴ δυναμένους συγγενέσθαι μετὰ τῆς ἰδίας γυναικός.

Post caput 169. libri 2. iſta legebantur, quæ non eiuſ eius loci, vt apparet. ſed neque Dioſcoridis genuina, vt ex galangæ & zambacii mentione liquet.

Λαπάθου χλωροῦ ἀγρίου δράγμα ἐν πλῆρες ἕψε ἐν γάλακτι βοὸς, καὶ δὸς πιεῖν μετ' οἴνου, ἀποβρέξας αὐτὸ πρὸ τοῦ εἰς τὸν οἶνον ἑσπέραν μίαν. Ἄλλως. Πύρεθρον καὶ γαλάγγαν, ἀνὰ < γ'. τρίψας ἔμισγε μετὰ ζάμβακος ℥ γ'. βαλὼν αὐτὸ εἰς ὑάλινον, καὶ κρέμασον εἰς ἥλιον ἡμέρας λ'. καὶ λαβὼν ἐξ αὐτοῦ, ἄλειφε τὸν ὀμφαλὸν καὶ τὰς ψοιὰς τοῦ πάσχοντος, καὶ θαυμάσεις.

Περὶ δυσπνοίας.

Hoc caput post lib. 2. 59. legebatur, sed tanquam illegitimum loco mouimus.

Φλεβοτόμησον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς μετὰ θερμοῦ. μετὰ δὲ ἡμέρας ζ'. πινέτω τὴν διάρροδον ἢ τὴν εὐπόριστον. καὶ μεθ' ἑτέρας ζ'. ἡμέρας λαβέτω ἑσπέρας τὴν διὰ τῶν τριῶν πεπέρεων ἀντίδοτον. καὶ μεθ' ἑτέρας ζ'. ἡμέρας τῆς καθάρσεως, φλεβοτόμησον αὐτοῦ τὴν δεξιὰν χεῖρα.

Εἰς ἧπαρ καὶ σπλῆνα.

Hoc caput quod post 59. cap. lib. 2. locatum erat, tanquam nobis ſuſpectum, huc transferendum duximus.

Gel forte δεξάμενοι, contemplaberis aut ἐξερχόμενον τὸ αἷμα θεωρήσεις. Exeuntem ſanguinem ſanabis.

Εἰς δὲ δεξιὸν ὠτίον τὴν ἐπικειμένην φλέβα κόψας, ἐξερχόμενον δὲ αἷμα θαυμάσεις· εἰ δὲ τὸν σπλῆνα πάσχει, τὸ ἀριστερὸν ὠτίον.

Lege σπλῆνα hic & in ſequentibus.

pag. 97 ἐπιτηδευσάσθω.

Hæc ad ſplenem pertinentia remedia quæ minus apte legebãtur cap. 65. tanquam ex parte ſuperflua &

Ενέγκας σπλῆνα βοὸς, σχίσον αὐτὸ καὶ διέκβαλλε τὸν πάσχοντα, καὶ τὴν σπλῆνα τοῦ βοὸς κρέμασον εἰς τὸν καπνὸν, καὶ τούτου

Ad capitis dolores.

RELIQVVM de aqua, è qua vacca ad ſaturitatem biberit, hauſtum ſanat. Aliud: Extractum ſuccum anagallidis (quæ Callitrichum dicitur) aut betæ: naribus immitte, & pituitam è capite proijcies.

Hæc parentheſis merito Geſnero ſuſpecta eſt.

Ad oculorum hebetudinem.

Quercus arbor in aqua deliteſcens annos centum, fit Ebenus. Eſt autem ei colos niger.

Ad eum qui cum propria vxore concumbere nequit.

Lapathi ſylueſtris virentis plenum manipulum coque in lacte bubulo, & propina cum vino, in quo priùs idem lapathum vna nocte maceraueris. Aliter: Pyrethri & galangæ, ana drach. iij. tere, & miſce cum zambacini olei vnc. iij. & in vitreo vaſe ſuſpende ad ſolem diebus xxx. Eo remedio laborantis vmbilicum & lumbos inunge, effectúmque miraberis.

Ad ſpirandi difficultatem.

De ſiniſtra ægri manu aquæ calenti poſt venæ apertionem indita ſanguinem detrahito. Poſt dies ſeptem bibat antidotum Diarrhodon aut Euporiſton. Poſt alios verò ſeptem dies, ſumat antidoton è tribus piperum generibus. Tandémque poſt alios ſeptem à purgatione dies, manus dextræ venam tundito.

Ad hepatis & ſplenis affectus.

Laborante hepate venam quæ in ſumma dextræ auriculæ parte reperitur tundito, ita vt ſanguis emanet: ſplene verò laborante, ſiniſtræ auriculæ venam incidito.

Splenem bouis medium diffindito, & ægrotum per ipſum tranſmittito: tum ſplenem bubulum ad fumum ſuſpẽdito: hoc areſcente &

ægér ipſe ſanabitur. Aliud: Splenem ouis feruentem ægri ſpleni imponito, & ferro ignito crucis formam deſuper imprimito: cùm aſſumptum ſplenem ad fumum ſuſpendito, & portulacæ ſucco cum roſaceo permixto ægrotantem inunge. Aliud: Myricæ fructum & radicem vbi contuderis, in vino vetere biduo macera, & inde ieiuno hauſtum vnum propinato: Hoc genus remedij probatum eſt.

A ψυχομένου ὁ πάσχων ὑγιαίνει. Ἄλλο. λαβὼν σπλῆνα προβάτου, ζέουσαν ἐπίθες κατὰ τῆς τοῦ ἀσθενοῦς. καὶ πυρώσας σίδηρον, ποίησον σταυρὸν ἐπάνωθεν. καὶ εἶθ᾽ οὕτως λαβὼν τὴν σπλῆνα, κρέμασον εἰς τὸν καπνόν. καὶ ἀνδράχνης χυλὸν μετὰ ῥοδίνου μίξας, ἄλειφε τὸν πάσχοντα. Ἄλλο. μυρίκης B καρπὸν καὶ τὴν ῥίζαν κόψας, βρέχε εἰς οἶνον παλαιὸν ἡμέρας β΄. δίδου πίνειν νήστει κρᾶσιν α΄. δόκιμον.

Diosc. stylo diſſentanea loco mouimus.

Vt ne mulier ſcortetur, vir cum ea congreſſurus pudendo ſuo fel ſcari piſcis illinet: ſic enim rem cum alio non eſt habitura.

pag. 107. Κιμωλίας φυσαθέν.

Πρὸς τὸ μὴ πορνεῦσαι γυναῖκα, χολῇ σκάρου τοῦ ἰχθύος καλύψας τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ συγγενόμενος μετὰ ταῦτα, C καὶ οὐ μίγνυται μετ᾽ ἄλλου.

Hæc cum minùs apte adiuncta cap. 99. & Diosc. dictioni minus conſentanea in hunc locum reiecimus. ἀλείψας

Ad horum librorum calcem Doctiß. Geſnerus varias adiecit tum oxymelitis, tum & aliorum medicamentorum præparationes, quas in exemplari manuſcripto reperit: quamuis minimè Dioſcoridis eſſe, & ipſa margini aſcripta cenſura & longè diuerſa dictio abundè teſtabantur. Eas nos, tum quia corrupta deprauataque ſunt adeò, vt reſtitui vix vllo modo poßint, tum quia partim ex Nicolao Myrepſo & Aëtio, partim etiam aliunde deprompta videbantur, hîc tranſcribere ſuperuacaneum duximus. Erant prætereà nonnulla ad quoſdam particulares affectus non minùs mendoſa remedia, quædam etiam ſimplicium aliquot mangonia, quæ nos omnia conſultò prætermiſimus. Quòd ad illa verba attinet, tam ad captandos ſerpentes quàm ad eorundem morſus pronuntianda, ea non miror probitate inſigni virum D. Geſnerum ſua interpretatione indigna cenſuiſſe: quippe cùm ſint planè ſuperſtitioſa, imo potiùs Magica, adeóque Chriſtianis auribus δυσφόρητα. Quòd ſi quis tamen curioſiùs iſthæc additamenta deſideret, ea ex Dioſcoridis ἀντιγράφῳ editione Argentinenſi repetat, per me licet.

IANI ANTONII SARACENI LVgdunæi Scholia αὐτοσχέδια in Dioſcoridis ἐμπειρικῶν Librum priorem.

CAP. II. ἀμύγδαλα πικρὰ] Amygdalæ amaræ fruſtra hic repetuntur, quoniam earum iam eſt facta mentio ſub huiuſce capitis initium, vſurpandarum itidem cum aceto & roſaceo.

CAP. VIII. πταρμοὺς ἐπέχει ἢ δακτύλοις αἱ σφαγαὶ] His refragatur Aëtius, qui ſub finem ſer. 2. Tetr. 2. inter rationes ſiſtendi ſternutamenta, hanc ipſam etiam recenſet, quæ fit venis ad magnos angulos ſitis ab vtraque naſi parte compreſsis. Ariſtoteles etiam, vti patet ex Probl. ſect. 33. perfricato oculo aut etiam naſo deſinere ſternutamenta exiſtimauit.

ὠκίμου δὲ πταρμοὺς] His repugnat Dioſc. 2. de mat. med. cap. 171. vbi de eodem ocimi ſemine agens, ſcribit in hæc verba: ποιεῖ δὲ πταρμοὺς πάνυ ἐπισπώμενον δι' ὀσφρήσεως, hoc eſt, *aſſidue in nares attractum ſubinde ſternutamenta mouet:* quãquã & reperiuntur vetuſti codices, in quibus & eo loco ἀντὶ τοῦ, παύει, legitur, id eſt, *ſedat.* Vtrunque porrò verum eſſe poteſt pro varia humoris cerebro contenti, ſeu inquàm quieti, ſeu etiam agitati, diſpoſitione: id quod etiam rectè Moibanus admonuit.

κρόκου ἐκ. γ'] Malim, κνίκου. Cùm enim epilepticos purgans remedium hic proponatur, cnici ſeu carthami facultas, quàm croci, conuenientior videtur.

ὀποῦ φύλλον] Moibanus ſilphij ſemen vertit, & rectè: nam ὀποῦ φύλλον, quod huic eidem Authori cap. 69. huiuſce libri, voce compoſita ὀποφύλλον dicitur, laſerpitij ſemen ſatis deſignat: ſiquidem & ὀπὸς Hippocrati interdum non ſilphij modò ſuccum, ſed ipſum quoque ſilphium ſeu laſerpitiũ ſignificat: & φύλλον, teſte Gal. in gloſsis Hipp. etiam per ſe ſimpliciter effertur, pro ipſius laſerpitij ſemine, quia inſtar folij latum ſit.

CAP. XXVIII. ἀπὸ τῶν μαγειρίων] Moibanus reſtituit, αἰγειρίων. *fuligo*, inquit, *quæ de populo nigra colligitur.* Geſnerus, καμίνων, legendum ſuſpicatur, & *fornacum fuliginem* interpretatur. Malui equidem, ne tantopere à manuſcripti codicis lectione recederem, μαγγανῶν legere, vertique *coquinariam fuliginem.*

CAP. XLVI. ὕσσωπον κεκαυμένον] Ad quid, quæſo, hyſſopum vſtum? Malim ergo, οἴσυπον. Nam & œſypum ad genas calloſas ciliorúmque defluuio laborantes commendat Dioſcorides, 2. de mat. med. Sed is error, vt ὕσσωπος ἀντὶ τοῦ οἰσύπου accipiatur, & hic alibi & aliàs frequenter apud Medicos occurrit.

CAP. XLVII. ὑπὸ ψιλώθρῳ] διαφορηθῆναι vocat Paulus, quo loco idem curationis genus comprobat, quod tamen Aëtio minimè probatur.

CAP. LIII. Ἀνακολλήματα δὲ] Suſpicor legendum, ἀνακολλᾷ δὲ, aut ἀνακολλῶσι δὲ, vel, ἀνακολλήματα δὲ ἐστὶν, &c. Sic vbi legitur, χονδρίλλη ὁ κόμμι, reſtituo, ἢ χονδρίλλης κόμμι ὁμοίως. Nam etſi quoduis gummi pilos fortaſſe glutinare valet, vti legitur apud Paulum & Oribaſium, tamen vis ea peculiariter tribuitur à Dioſc. 2. de mat. med. cap. 161. ei gummi, quod circa ramulos chondrillæ maſtiches ſimile reperiri aſſerit.

CAP. LVII. καὶ τὸ ἐκ τοῦ λίπους, &c.] Hæc alioqui mendoſiſsima ſic emendat Moibanus, ἢ τὸ λίπος ἐκ τοῦ ἐλειοῦ, ὅς καλεῖται γλῆρες, ἢ παρὰ τισι λαγώπορος ἢ σκίουρος λέγεται, hoc eſt, *& pinguedo gliris, qui à nonnullis lagonirus & ſciurus dicitur.* Malim: ὅς καλεῖται γλῆρες Ῥωμαϊστί, παρ' ἡμῖν δὲ μυωξὸς ὑπὸ τινων λαγώπορος λέγεται. Sed de gliris apud Græcos variis ſynonymis vide Heſychium, Suidam & Varinum. Eſt verò σκίουρος, aliud animantis genus vmbram ſibi cauda faciens, quod & Heſychius alio nomine καμψίουρον, ab inflectenda cauda, ſeu ἀπομυρὸν, à caudæ magnitudine, dici aſſerit: quanquam & forſitàn huius pinguedo æquè ac gliris ad aurium dolores accommodatur.

CAP. LIX. ἰσχάδας εἰς ὄξος ἔλαιον] Hæc ad finem vſque capitis quàm corruptiſſimè ſcripta ſic emendat Moibanus: ἰσχάδας εἰς ὄξος ἔλαιον, ἢ κρομμύου χυλὸν ἢ θερμαίνων ἢ ἀθρέως ἐγχυματίζει δὲ ἢ ἐπὶ ἀθρέως τὸ ἔλαιον, ἐνσταλάζει τὸ ἐπὶ ὄξει θερμῷ μέχρι ποιεῖ αὐτὸς χρηστὸν, hoc eſt: *aceto, cui infuſum ſit oleum & aparum ſuccus, calfacto, idque per lanam ſpecillo inuolutam in aures inſtillato calens quantum ſuſtinet æger.* Malim verò ſic: ἰσχάδες εἰς ὄξος ἔλαιον ἢ κρομμύου χυλὸν, θερμαίνει, ἢ ἀθρέως ἔλαιον ἐγχυματίζει δὲ ἐνσταλάζειν θερμὸν τὸ ὄξος, καθὼς εἰς τὸ οὖς μέχρις αὐτὸ χρηστὸν.

CAP. LXIX. ἀλφιτα, ὀποφύλλου μετὰ] Rectiùs fortaſſe, ἄλφιτα ὀποῦ μετὰ, &c. aut ὀποφύλλον accipiendum pro laſerpitij ſemine, quod etiam φύλλον iam antè monuimus ſimpliciter nominari ab Hippocrate, teſte Gal. in Gloſſ. quia latum ſit. Inferiùs verò, ἀντὶ τοῦ χολὰς δὲ ὑγιαίνει, rectiùs legas, χολὴν ἀγαθὴν δὲ ὕπνου. Itidémque ad capitis calcem, pro ἀλαλάζωσι, malim, ἀλωπεκίζωσι.

CAP. LXXXVII. κόκκοις ιβ'] Doſis hæc, ceu nimia, mihi non parum ſuſpecta eſt.

CAP. LXXXVIII. ποιεῖ δὲ ἐμέτους] fortè, ποιοῦσι δὲ, &c. De vomitum cientibus hic nouum caput fecit Moibanus, id quod vti Geſnero, ita & mihi improbatur: quãuis & ex iis quæ ſequuntur remediis nonnulla vomitum prouocant, quem in anginis interdum eſſe vtilem rectè monet Aëtius.

CAP. XCII. ἦχος δὲ] Moibanus, ἀρτηρίας δὲ, reponit. At malim ego, paucioribus immutatis literis, βρόγχος reſtituere.

CAP. XCVI. καὶ ἀδιάντῳ] Malim, ἀδιάντῳ, vti etiam legendum cenſuimus, lib. 4. de mat. med. cap 136. de adianto.

CAP. XCVIII. τρὺξ ὄξους] Aëtius, τρὺξ οἴνου παλαιοῦ, *fæx vini veteris*. Pro eo verò quod ſequitur, μετὰ χοιρείου ἢ μετ' ἐλαίου, rectiùs legas, μετὰ χοιρείου ἢ βαλανίνου ἐλαίου. Sed & pro eo quod habetur, δι' ὅλης νυκτὸς, Plinius idem commemorans remedium, *una nocte*, reddit: quod ipſum & Paulus &

Aëtius innuere videntur.

Cap. XCIX. καὶ ἀκακίας χύλισμα] Moibanus hic redundare nonnulla existimat. Ego verò coniicio potiùs ita legendum, ἀκακίας χύλισμα ὃ ἐκ τῶν μεγάλων ἢ φύλλων τῆς ἀκακίας, ἢ ὁ ἐκ τῶν ... αὐτῆς ... χυλός, &c. Nam & hæc duo succi Acaciæ genera memorantur apud Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 133.

μυρσίνης οἴνῳ ἑψηθεῖσα] Fortè vinum myrtinum intelligit Dioscorides, quod è baccis in eo decoctis parabatur, vti videre est apud eundem, lib. 5. de mat. med. cap. 36.

καππάρεως ῥίζαι] Moibanus, καππάρεως, restituit: attamen malim, καππάρεως, quoniam capparis radices πρὸς ... τῶν τριχῶν μελάνωσιν, ad denigrandos capillos, vsurpari à Medicis est in confesso.

τῆς ῥίζης ἀσφοδέλου] Malim, ἀσφοδέλου, ... scilicet φύλλοις: itémque pro, ..., seu potiùs, ...

Cap. CIII. ἄχρις ἂν ἐξιδρώσῃ] Moib. quousque exudet. Scilicet illi ἐξιδρώσῃ, vel ἐξιδρώσωσι legere visum est. Et certè quidem de eodem ad abolendos pilos remedio agens Dioscor. lib. 4. cap. 189. illicò pòst addit, cutem vbi exudauerit abstergendam, deindéque recentem dryopterin imponendam. At huic loco, meo quidem iudicio, aptius conuenientiúsque fuerit, si legerimus, ἐξιουλίσωσι. Est enim ἐξιουλίζειν seu ἐξιουλίζειν Hesychio, τὸ τρίχας ἐκδιδόναι. Siquidem ἴουλος, addit ille, ῥίζας τριχῶν ἢ τὸ ὑπεξέχον, hoc est, pilorum radicem, aut quod è pilis extra cutem eminet, significat. Est etiam ipsi Suidæ, ἴουλος, ἀπὸ τοῦ εἶναι ... αὐτῷ, ... τῶν τριχῶν, id est, prima lanugo, aut, qui primi efflorescunt exoriunturque pili.

... ἄλευρον] μύρου potiùs, quàm ἄλευρον, hîc legendum satis indicat quod sequitur, ... sine adiuncto: adde quòd vnguentum telinum, seu quod è fœnogræco paratur, scribit idem Author, 1. de mat. med. cap. 57. ... μίγνυσθαι, hoc est, medicamentis ad faciei nitorem inducendum immisceri.

Cap. CXIII. ἀποσβεννύμενον ἰρίνῳ] Irino vnguento restinctis, vertit Moibanus. Sed rectiùs legas, ἀποσβέννυται οἴνῳ simpliciter, aut, οἴνῳ Χίῳ, hoc est, vino odorato. Sic Paulus lib. 3. cap. 36. ad hircosa vitia alarum plumbaginem vrit, vinóque odorato restinguit. Adde quòd terra Chia vsta vnguento irino iniecto incenderetur potiùs, quàm restingueretur. Neque tamen illud, ἰρίνῳ, omittendum censeo: interiicienda modò distinctio. Nam & ipsum per se irinum vnguentum quidni, vt ozænarum graueolentiam, teste Diosc. 1. de ma. med. cap. 66. ita etiam hircosum alarum fœtorem emendet?

Cap. CXVII. ... ἄλευρον] Rectiùs fortasse legas, ... μύρον, aut, ... μύρον. Nam & Dioscor. lib. 1. de mat. med. cap. 62. de susino seu liliaceo vnguento, sic habet: ... id est, vibices quamprimùm emendat & reliquæ cuti concolores efficit. Sed & Orib. 3. ad Eunap. ad finem cap. 36. scribit, vibices concolores statim fieri detuo liliaceorum continuò inunctum.

Cap. CXVIII. ἀλφοὶ δὲ λευκοὶ ἢ λεῦκαι] Sunt qui ἀλφὸν λευκὸν & λεύκην pro eodem cutis vitio accipiunt: sed hîc rectè manifestò distinguuntur. Siquidem ἀλφὸς λευκὸς, seu vitiligo alba, ἀλφὸς simpliciter Celso vulgóque Medicorum plerunque dicta, in cute potissimùm hæret: & λεύκη præterquàm quòd albida magis est, altiùs etiam descendit, carnémque ipsam occupat. Sed de his vide Gal. 3. de causis sympt. & Celsum, lib. v. cap. vlt.

Cap. CXXIIII. θάλασσα ...] Sic legit Moibanus. Malim tamen, ..., vel, ... Nam & fotu marinam aquam conferre pruritui, vel ipse testatur Diosc. lib. de ma. med. v. cap. 19. At potu non est dubium quin, vti salsamenta omnia cateráque quæ praui sunt succi, pruritum excitet, nedum tollat: nisi fortè per accidens, dum, qua pollet vi cathartica, pruritum gignentes humores expurgat.

Cap. CXXX. κονίας σὺν ...] Κονία inter alia ἄσβεστον seu calcem significat. Ideò verò calcem hoc loco potiùs, quàm lixiuium aut cinerem lixiuum vertere placuit, vti & Moibano, quòd & ipse Diosc. lib. 3. de ma. med. cap. 103. viscum scribit vngues scabros efficaciùs auferre, addita calce: μετὰ ἀσβέστου, inquit ille.

Cap. CXXXII. καλῶν ἠριγέροντα] Contrà erigeronta scribit Plinius, lib. 26. cap. vlt. ex passo mammas vberiores facere. Moibanus pro, ἠριγέροντα, reponit, κώνειον, hoc est, cicutam: & reuerà quidem in cicutæ genere, quam & ipse Autor, lib. 3. de mat. med. cap. 79. asserit in virginibus mammarum incrementum inhibere, ibidem Cretica præfertur. Cicutam porrò ἄγριον quidem & ἀγριομύρον nonnullis συνωνύμως dici reperio inter notha Diosc. at ἠριγέροντα nusquam. Verùm quia proximè sequenti capite etiam κωνείου, hoc est, cicutæ, fit mentio, cui eadem vis tribuitur, quæ modò citato cap. lib. 3. de mat. med. necesse fuerit, aut caput hoc tanquam superuacaneum ..., adeóque vna litura expungi, aut non de cicuta, sed de altera quapiam herba fieri hoc loco mentionem. Ea verò quænam qualísve sit, mihi adhuc incompertum est: peritioribus aliis coniectandum relinquo.

Cap. CXXXVI. ἄλευρον κυάμινον] Aëtius, aut certè ipsius Interpres, Tetrab. 4. ser. 4. cap. 35. legisse videtur, ἄλευρον κυάμινον, aut etiam, κύμινον simpliciter: rursúmque, pro eo quod habetur, ..., legisse comperitur. Attamen Oribasius, 4. ad Eunap. cap. 82. ab hoc nostro contextu nihil euariat.

...] Post commemorata alia ad lactis coagulationem auxilia, tale quid specialiter de apio refert Aëtius, loco modò citato: Moibanus redundare hanc postremam periodum existimat, vt qui vix vllum inter χοιράδων ... discrimen agnoscat. Ego verò hanc ipsam periodum ad proximè sequens caput potiùs pertinere iudico, quasi hoc sit illius initium: neque dubito quin deglutita cera æquè ad coagulationis curationem valeat, atque ad ipsius .... Cùm enim, ex sententia Galeni, circa principium lib. 4. de sanit. tu. eadem sit ratio mali quod imminet arcendi, & eius quod iam inuasit depellendi, consentaneum videtur, vt vno & eodem remedio lactis coagulatio & præcaueri & profligari possit. Cæterùm quæ & hoc capite & proximè sequenti continentur si quis vnico capite complecteretur, rectè, nec id abs re, facturus videbitur.

Cap. CXL. ...] Hæc è cap. 135. cui

L. v.

quidem minùs aptè congruebant, in hunc locum, ceu commodiorem, transferre visum est.

CAP. CLX. ἄχρις αὐ πεπανθῶσι] Ista lectio tolerari pòtest, ἄχρις αὐ πεπανθῶσι, *donec maturatæ fuerint*, nempe ozænæ. Tùm enim vlcera maturata dicuntur, cùm ad pus saniémque perducta sunt. Alioqui maluissem hoc loco legere, vti apud Gal. 3. κτ τόπους, cùm de ozæna & polypis agit, ἄχρις αὐ ἀποσκεπασθῶσι, quasi continuanda sit illitio è Polyidæ trochiscis, qui σφραγῖδες nomine designantur, *donec ozænas persanauerit*: aut, ἄχρις αὐ αἱ φλυκτίδες ἀποπέσωσι, *donec vlcerum crustæ exciderint*.

CAP. CLXIII. ἐν γὰρ τοῖς φύλλοις] Moibanus pro his restituit, ἐν δὲ & τὰ φύλλα, quoniam Dioscorides, lib. 1. de mat. med. cap. 111. vlmi non tantùm corticem, sed & folia in eundem vsum commendat. Sed hic ego nihil immutãdum censeo. Nam vti citato loco dixerat Autor, vlmi corticem vulnera egregiè glutinare fasciæ loco circumuolutum, quia sit lori modo flexilis: ita hoc loco, eundem voluisse iudico vulneribus superilligari fasciæ instar, quia sint cortici vlmi tenues tunicæ, ceu etiam tiliæ, aut potiùs quia sint illi cortici tunicæ seu membranæ instar philyrarum. Philyræ enim seu philuræ etiam dicuntur tenuissimæ tunicæ, quæ inter tiliæ arboris corticem & lignum reperiuntur, quæque, quia facilè instar fasciarum obuoluuntur, pro fasciis vsurpari possunt. Sic nanque Plin. lib. 16. cap. 14. *Inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana, quibus uincula tiliæ vocantur: tenuissimæ earum philyræ, coronarum lemniscis celebres, antiquorumque honore*. Porrò & ab harum similitudine, aliarum arborum ac etiamnum papyri membranæ, philyræ seu philuræ dicuntur.

CAP. CLXV. ἢ ναρκίσσου ὁμοίως] Moibanus emendat, ἢ ναρκίσσου: sed ego malim, ἢ ναρκίσσου ὁμοίως, scilicet ῥίζα. Nam & narcissi radicem potissimùm ad glutinanda vulnera commendat Diosc. 4. de mat. med.

CAP. CLXVI. χαλκάνθης ῥίζα] Moibanus restituendum censet, λευκακάνθης ῥίζα, hoc est, *leucacanthæ radix*: maximè cùm leucacantha eximiè siccet, ac remissè calfaciat, adeóque extrahendis ossibus infractis apta esse possit. Maluissem ὀξυακάνθης ῥίζα, id est, *acutæ spinæ radix*, quoniam ipsam quoque testatur, lib. 1. de mat. med. ca. 122. infixa corpori spicula & aculeos extrahere. Sed quoniam Plinius, lib. 34. cap. 12. scribit, *chalcanthum ossa fracta extrahere cum semine hyoscyami*, faciliùs adducor vt credam, hîc quoque legendum, χάλκανθον σὺν ὑοσκυάμου σπέρματι.

CAP. CLXXVIII. ῥίζα ἐγχλωρῶν, &c.] Lego, κυκλαμίνου ῥίζα ἐγχλωρῶν, (seu ἐγκοιλανθεῖσα) ἐλαίου σὺν κηρῷ αὐτῷ ἐπιτιθεμένη, hoc est, *cyclamini radix, cui mansa oleum cum cera inditum sit*. Sic esse legendum constat ex Diosc. de mat. med. lib. 2. cap. 194. vbi de cyclamini radice sic habetur, quanquam ibidem id remedium non ad ambusta, sed ad perniones commendatur: ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληρωθεῖσα τοῦ ἐλαίου, καὶ τιθεμένη ἐπὶ θερμοσποδιᾶς. συγχρίεται δὲ ἐνίοτε καὶ κηροῦ Τυρρηνικοῦ ὀλίγον, &c. quæ sic vertimus: *Ipsa quoque cyclamini radix excauata oleo impletur, & cineri feruenti imponitur, addita interdum cera Tyrrhenicæ momento*. Porrò ex illo ipso loco hunc quidem ceu mutilum restituendum esse monuit Moibanus: at quo modo esset restituendus, haudquaquam expressit.

CAP. CLXXIX. συκαμίνου ῥίζης] Malim, κυκλαμίνου ῥίζης ἀφέψημα, quia mori radix nusquam, quod sciam, ad perniones commendatur: at cyclamini radix tum à Dioscoride, loco modò citato, tum ab Aëtio, iiij. Tetrab. ser. 2. cap. 73. ad perniones sanandos expetitur: fuit vero facilis librarij lapsus.

CAP. CLXXXI. μύρτινον] Hanc periodũ ita legendam existimo: ἐπίπασσε μυρσίνης μετ' ἐλαίου μυρτίνου, λεῖα: alioqui nullus constabit sensus.

CAP. CXCIII. σὺν κηρῷ ὀπτηθεῖσα] Moibanus, σὺν κηρῷ, legendum suspicatur: Gesnerus non multò meliùs, σὺν κηρίῳ, id est, *cum cerea candela*, nisi fortè κηρῷ, hoc est, *cera*, ibidem legẽdum est. At ego, σὺν ἐρίῳ, potiùs legẽdum esse crediderim, hoc est, *cum lana*, ita vt cinis ille foliorum hederaceorum in oleo tritus lana aut vellere excipiatur, adóque indatur.

CAP. CCI. μυρίκης φύλλα] Vix alibi, quod sciam, folia myricæ ad emarginandas gangrænas vsurpantur: at myrti folia in eum vsum commemorantur à Paulo, lib. 4. cap. 19. quo loco inter alia gangrænæ remedia ex Oribasio recenset, μυρσίνης φύλλα ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα λεῖα μετὰ μέλιτος, hoc est, *myrti folia in vino cocta tritaque cum melle*. Icciricò & hoc loco pro μυρίκης, μυρσίνης, reponendum indicaui.

CAP. CCX. ἀνθύλλιον] Fateor tum à Dioscoride, tum & à Galeno vim Anthyllidi tribui glutinandorum sanandorúmque vulnerũ, adeóque sistendæ etiam hæmorrhagiæ illam nõ male accõmodari posse. Sed quæ loca citat Moibanus ex Paulo & Aëtio, non satisfaciunt. Nam vtrobique, in Aldinis saltem eorum Autorum exemplaribus, ἀνθήλην potiùs, quàm ἀνθυλλίδα legi reperio, nempe apud Paulum, lib. 4. cap. 53. & apud Aëtium, tetr. 2. serm. 2. cap. 94. Ergo nil vetat, quominùs quę hîc dicũtur, de arundinis propẽdẽte coma seu panicula interpretemur, & hãc lectionẽ, ἀνθήλην καλαμίνην, retineamus: nisi malumus simul & semel pro iis vocibus, ἀνθήλην καλάμου, reponere. At fortasse verò similius est, id quod & ipse suspicatur Gesnerus, ἀνθήλης nomẽ hîc à Dioscoride accipi pro phlei seu stœbes flore, quoniam & apud Theophr. ἀνθήλη simpliciter & sine addito, florem eum significat. Nostram hanc confirmant sentẽtiam Dioscorides & Plinius, dum phleõ seu stœben (eiusdem enim sunt plantæ nomina) hæmorrhagiæ mederi scripto prodidêre.

ἢ ὠοῦ τὸ λευκόν] Rectiùs, ἢ ὠοῦ τοῦ λευκοῦ, vt is sit sensus, quem ego expressi. Sic & oui candidum ad sanguinis profluuia gypso admiscet Oribasius, 3. ad EVnap. cap. 36. & 7. ad EVstathium, c. 20. Itémq; Aëtius, 4. Tetr. ser. 2. cap. 51. sed illi prętereà desiderant tritici pollinem, qualis molendinorum parietibus adhærescit.

καὶ τὸ ἐν βαλανείῳ] Haud dubiè tota hæc periodus obscura quidem est: attamen partim ab Aëtio, partim etiam ab ipso Paulo illustrari posse videtur. Ille enim, tetr. 2. ser. 2. cap. 94. inter remedia ad hæmorragiam è naribus, καλὸν δὲ, inquit, καὶ φράττειν κηρῷ τὰ ὦτα, *bonum, inquàm, est & aures cera obturare*: atque hîc quoque fortassis αὐτὰ τὰ, ἐμφραττόμενα, legẽdum, ἐμφραττόμενα. Hic verò, lib. 3. cap. 58. de sistendo agens sanguinis profluuio,

quod febribus interdum superuenit, ἀλλὰ δὲ, inquit, καὶ τῆς πόσθης ἡ ἀπόδεσις ἰδίως ἐπέχει τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμοῤῥαγίας. *Creditur & praeputij deligatio peculiariter sanguinis profluuia cohibere.* Sed & secundum hac ipsa periodo propositum remedium, etsi deprauatum ita est, vt quantumuis oculatissimus Gesnerus sensum nullũ elicere potuerit, illud ipsum esse coniicio, quod ego reddidi. Pro his enim καὶ τῷ ἐν βαλανείῳ ἐκπιέσθαι αὐτὸ, legendum suspicor, ἢ τὸ ἐν τῷ ἰνίῳ σικυάζεσθαι αὐτό: vel, quod magis placet, quia τὸ σικυάζεσθαι, αὐτὸ τὸ, σικύας προσβάλλειν, nusquam alibi, quod sciam, reperitur, σικυάζειν αὐτό, aut τῷ τῷ ἰνίῳ σικύας προσβαλλόμενον. Porrò & huius remedij meminit Aëtius, loco modò citato, vbi, καὶ αὐτὸν, inquit, τῷ ἰνίῳ σικύαζε μετ' ἀμυχῶν, hoc est, *& occipitio cucurbitam adhibeto cum scarificatione.*

Cap. CCXIII. κατέχει καὶ οὐκ ἐᾷ ἐκτρέπεσθαι] Moibanus: *eas cohibet nec sinit euerti*, suspicatúrq; mendum aliquod subesse. Nos verò, *eas cohibet nec sinit inuerti*, nihilque immutandum censemus. Siquidem illud ceu ratum certúmque ponimus, quæcunque hæmorrhoidas prouocant, easdem simul & semel extrahere atque euertere: alioqui & nos αὐτὸ τὸ, κατέχει, lubenter ἀνατρέπειν reposuissemus. At remedia quæ hoc loco proponuntur, ex mente Dioscoridis, prætérquàm quòd illas extrahunt euertúntque, simul & semel cohibent ne intrò reuertantur. Ista porrò sic intelligenda satis supérque patet ex Aëtio, 4. Tetr. ser. 2. cap. 6. qui quidem cùm duplicem eo loco tradat hæmorrhoidum curationem, nempe tum eam quæ manus opera & auxilio, tum & eam quæ medicamentis instituitur, neutram rectè commodéque perfici posse simul etiam admonet, quin priùs sedes ac ipsæ quoque hæmorrhoides extrahantur euertantúrve, euersǽque cohibeantur, vt ne statim inuertátur seu intrò vertantur. Hoc verò præstant ἀνατρέψιμα dicta medicamenta: quo in numero cyclamini succum & alia id genus eo ipso loco recenset, quorum pleraque proculdubio ex 9. Galen. de comp. med. κατὰ τό. cap. 7. deprompsit.

Cap. CCXXVIII. ῥαβδὶον ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις] Ista prætermisit Moibanus, quoniam, vti fatetur, quid sibi vellent diuinare haud potuit. Ego probabili cõiectura ductus, quæ in hac periodo corrupta & deprauata videbantur ita restitui, vt ῥαβδὸν ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις, ἄγνου ῥάβδον ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις legerim, adeóque, nisi fallor, mentem Autoris sum assecutus. Enimuerò de Vitice & ipse Dioscorides 1. de mat. med. cap. 135. scribit in hũc modum: δοκεῖ δὲ καὶ τοὺς ὁδοιποροῦντας ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις ἀπαρατρίπτους φυλάττειν, ἐὰν ῥάβδον αὐτοῦ κατέχῃ χερσὶ κρατοίη: quod nos ita vertimus: *Creditur & viticis virga intertrigines arcere, si eam manu, dum iter facis, manu teneas.* Quin & Plinius lib. 24. ca. 9. *virgam* (agni inquit) *qui in manu habeant aut cinctu, negantur intertriginem sentire.* De artemisia verò etiam inter notha Dioscoridis hæc reperiuntur. ὁδοιπορῶν τὴν βοτάνην ἐὰν ἔχῃ ἐν ὁδῷ, κόπον οὐκ αἰσθάνεται, quę quidẽ Apuleius. cap. x. ita vertit: *Herbam artemisiam monoclonon si quis iter faciens secum in manu portauerit, non sentiet itineris laborem.* Sed & Plinius, lib. 26. cap. 15. *Artemisiam*, inquit, *& elelisphacum alligatas qui habeat viator, negatur lassitudinem sentire.* Lassitudinem porrò non tantùm ex attritu neruosarũ partium, sed etiam ex membrorum intertrigine & attritu calceamentorum in itineribus oriri, neminem esse credo, qui non aliquando sit expertus.

Cap. CCXXXVII. ῥάβδους σὺν τοῖς φύλλοις] Plinius itidem, lib. 24. cap. 9. de Sparto agens, quod genista sit nécne dubitat: *Rami*, inquit, *similiter cum fronde in aceto macerati succum dant ischiadicis vtilem, cyathi vnius potu*, &c. At Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 158. ramos seu virgas non quidem aceto, sed aqua macerat: præterea verò foliorum frondísve nullam facit mentionem: quippe qui eodem capite Sparto ῥάβδους tribuisset ἀφύλλους, hoc est, *virgas sine foliis.*

Cap. CCXL. ἄλευρον ἑψόμενα] Malim, ἑψηθὲν, aut, legendum: νίτρον καὶ κρίθινον ἄλευρον, ἑψηθέντα, &c. Sic inferiùs, pro, κολοκυνθίδος ἴσον, legendum videtur, κολοκυνθίδος ἴσον, aut subintelligendum σπέρμα, ita vt quemadmodum sisymbrij, ita & colocynthidis semen hic recipiatur.

ταρσῶσαι καὶ ἰσχναίνειν] Moibanus suspicatur legendum, σιναπισμός. Sed sinapismi iam est facta mentio, proximè præcedenti capite. Ego ταρσωσμοῦ vocem libenter retineo. Est autem ταρσωσμός, πληγὴ vel illa seu percussio, quam τοῖς σώμασι τῶν ἀνδραποδοκαπήλων, hoc est, *mancipiorum mangonibus*, vsitatam refert Gal. 14. Meth. cap. 16. quoties gracilem extenuatámve partem ἀνατρέφειν & pristino statui restituere nitebantur. Ita verò dicta huic Autori videtur, quia per eam ταρσῷ, hoc est *ferula* certo quodam modo partibus extenuatis incutiebantur.

ἑψηθεὶς, ὁ σὺν ἄν,] Vel legendum, ἑψηθεὶς σὺν ὄξει, vt sit idem cum eo quod alibi legitur apud Dioscor. ἄχρις ἡμίσους, coctu, inquã, *ad dimidias*: vel legendum, ἑψηθεὶς σὺν ἴσῳ, vti etiam suspicatur Moibanus, ita vt subaudiamus ἐλαίῳ. Hinc porrò constat mangonum dropacem alium fuisse à Medicorum dropace: ille enim, vt ex hoc ipso loco videre est, picis tam liquidæ quàm aridæ paribus constabat portionibus: hic verò etiam simplicissimus, vt magis minúsve compositos omittam, pice arida oleo paucissimo liquata, vti patet ex Aëtio, Tetrab. 1. ser. 3. cap. 180. Cæterùm sub finem capitis dictiones illæ, ἐν σκιᾷ ξήρανας, proculdubiò redundant, adeóque videntur expungendæ, vel pro iis restituendum, τοὺς ἐν σκιᾷ, quasi, vt exiccentur hi trochisci, in vmbra reponi debeant, vti etiam disertis verbis admonet Aëtius, 3. Tetr. ser. 4. cap. 4.

Cap. CCXLII. ἰσχιάδι] Ista cùm nihil significent, legendum hauddubiè ἰσχιάδι, &c. Hoc porrò capite ischiadicos vrendi varios modos satis anxiè & obscurè prosequitur Autor, qui tamen tum ex lib. de mat. med. 2. cap. 98. tum ab Aëtio ex Anthyllo 3. Tetr. ser. 4. cap. 3. tum etiam à Cælio Aureliano v. Chron. cap. 1. vtcunque illustrãtur. Nos hodie siue superficie tenus, siue altiùs locum quempiam actu adurere placet, ignita ferramenta, ceu longè efficaciora promptioráque, neque ita crudeliter ęgros excarnificantia, præferimus.

IN LIBRVM II.

Cap. III. κατὰ τὰς ἐμφράξεις αὐτῶν.] Pro eodem habet Paulus, lib. 3. cap. 37. ἐν ταῖς ἐπιτάσεσιν. Vertunt Interpretes, *in accessionibus.* Malim ego, *cùm intenditur affectus.* Intenditur verò augetúrq; quando non tantùm ventriculus aut os ipsius, sed & intestina inflantur, malúmque ipsum ita

cerebro communicatur, vt mens etiam ipsa de suo statu dimoueatur.

CAP. IX. αἱ ἄλφιτον ἐπιβέβλημα] fortè, ἐπιπεπασμένα, *inspersa*, vti & cap. 3. lib. v. de mat. med. vbi de vinaceis sic legitur: γίγαρτα δὲ καὶ αὐτὰ ἄλφιτον ἐπιπασσόμενα, ἀρμόζει δυσεντερικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ἀνατρεπομένοις. quæ sic vertit Plin. lib. 23. cap. 1. *Nuclei acinorum iisdem rebus tritique, stomacho vtiles sunt: inspergitur farina eorum polentæ modo potionis dysentericis & cœliacis, & dissolutis stomacho.*

CAP. X. ἐμβρέχειν δὲ δεῖ] hoc capitulum, quod duodecimum legebatur, placuit cum decimo coniungere: quippe quod ab eo non nisi librarij culpa disiunctum videbatur. Sed & illum pleraque alia perperàm similiter disiunxisse, aut etiam transposuisse constat. Cæterùm pro, ἐν φιλ. lubentiùs legerem, ἐκ φόδε ἀμολγμ: alioqui fomentum fuerit siccum, non item irrigatio seu perfusio, quam verbum illud, ἐμβρέχειν, hauddubiè designat.

CAP. XIII. ἢ αἶγος ἢ λευκῆς] Lego, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζα. hoc est, *spinæ albæ radix*. Nam & ipse Dioscor. 3. de mat. med. c. 14. spinæ albæ radicem potam stomachicis conferre prodidit. Moibanus σχοίνου ἄνθος ἢ λεύκης, &c. legit, hoc est, *iunci odorati flos, populi albæ radix*, &c. Suam coniecturam ex eo confirmat, quòd scripserit Autor, 1. de mat. med. cap. 16. iuncum odoratum vim habere inflationes discutiendi, ac florem ipsum in potiones adhibitum vtilem esse ad oris ventriculi affectus. Sed hoc quantumuis ita sit, ad quid, quæso, illa populi albæ radix, quam quidem nusquàm, quòd sciam, auditum est à Medicis propinari solitam? Etsi fateor ipsius arboris corticem ac ipsa quoque folia dari posse potui, ad lentorum viscidorúmque humorum abstersionem, qui obstructiones faciunt.

ἐπιρροφούμενον ἀγαρικὸν] Contrà, lib. 3. de materia med. cap. 1. stomachicis quidem agaricum commanducatum deuoratúmque conferre prodidit: sed ea tamen conditione addita, vt nullus deinde liquor superbibatur. Sunt enim hæc illo loco Authoris de agarico verba, quæ etiam hoc libro paucis immutatis, proximè sequenti capite, repetuntur: μασηθὲν καὶ καταπινόμενον δὲ χωρὶς ποτίσματος, ὑδαρὲς ἐστὶν ὑπὲρ στομάχου.

CAP. XVIII. ῥόδινον σὺν ὄξει] Malim ex Aëtio, Tetr. 2. ser. 1. cap. 118. ῥόδινον σὺν μέλιτι, ἢ καθ' ἑαυτὸ, hoc est, *rosaceum cum melle, aut etiam per se.*

CAP. XXI. καὶ εἰ μὴ ἐκχυθῇ, &c.] Moibanus, ἐκχυθεὶς legit, & sequentes duas voces redundare putat. Malim equidem, καὶ εἰ μὴ ἐκχυθεὶς ἀποσταλαχθῇς λίπει, καὶ ἱδρώσει πολύ. vel, καὶ εἰ μὴ ἐκχυθεὶς ἀποσταλαχθεὶς λίπῃ καὶ ἱδρώσῃ πολύ. Equidem si verbum verbo non reddidi, attamen Autoris mentem expressisse mihi videor.

CAP. XXV. ματαίως δὲ κόπος]Quanuis lassitudines, ἀγρυπνία, sudores ἀδιαλείπτως, & affectio cardiaca, symptomata sunt, quorum alia febres antecedunt, alia easdem comitantur aut subsequuntur, attamen locis cõmodioribus reponi poterant.

Κομμανικὸς λίθος] Moibanus Comanicum lapidem, ni fallor, à Comania regione Asiæ, in qua fortasse is reperitur, sic dictum, vnum & eundem esse cum Gagate suspicatur. Neque dubito quin, cùm lapis is e bitumine liquido nigro gignatur, vbicunque bitumen eiusmodi reperitur, ipse etiam reperiri possit. Hincque adeò præter illa cognomina & alia sortitus est, vti Samothracij ab Insula Samothrace, Thracij à fluuio Thracio Ponto dicto, itémq; Obsidiani ab Obsidio, qui primus in AEthiopia eum inuenisse fertur. Vt vt sit, Gagatem lapidem acopis misceri Dioscorides scripto prodidit, lib. v. de mat. medic. cap. 146.

CAP. XXXI. καυκαλίδος ῥίζα μετ.] Malim, κακαλίας. Nam de Caucalide tale nihil proditur à Dioscoride & Galeno, in simplicibus. Sed de Cacalia seu Cancano sic Dioscor. lib. 4. de mat. med. cap. 123. *Radix in vino maceratam, aut tragacantha, & delincta commendatur, aut per se, tussi & arteriæ scabritiu medetur.* Eadem totidem verbis à Gal. 7. simpl. itémque ab Aëtio repetuntur.

καρπὸν Βραχεῖας] Moibanus pro voce, καρπὸν, καρπίον, hoc est, *nuces*, vel κάρυα, hoc est, *baccas*, reponendum censuit. Ego καρυωτῶν vocem retineo. Nam & Dioscor. lib. 1. de mat. med. cap. de Palma 148. *Caryotæ seu caryotides*, inquit, *si comman ducantur, faucium asperitati medentur.*

καὶ τοῖς ἐπιδόσεως τῆς βηχὸς] Legendum, ἐπιδιδούσης, αὐξανομένης, hoc est, *cum ingruente tussi urgente tussi*. Sic legimus apud Paulum, lib. 3. cap. 37. dum de ventriculi inflatione agit, ἐν ταῖς ἐπιδόσεσιν, quod minùs rectè Interpretes verterũt, *in accessionibus*, vti iam antè monuimus.

CAP. XXXV. ἀγαλλόχου τὸ α] ἀγαλλοχίου, legisse videtur Moibanus. Sed & de agallochi radice Diosc. 1. de mat. med. cap. 21. *Iu quos lateris dolor excruciat bibitur ex aqua optata.*

CAP. XLVII. Ἡρακλεῶτις] fortè, Ἡρακλειώτιδος, aut, Ἡρακλεωτικῆς, aut etiam Ἡρακλείας, vti cap. 33. lib. 4. de mat. med.

ἐλάτης μυρεψικῆς] Ad differentiam abietis, quæ est in arborum genere, Palmæ inuolucrum, quod alio nomine σπάθη dicitur, hoc loco ἐλάτη μυρεψικὴ cognominatur, quòd vnguentarij eo ad vnguentorum spissamenta vterentur, vti scripsit idem Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 150. nos *elaten vnguentariam vertimus.*

ἶρις μετ' οἴνου] Malim, καρὸς μετ' οἴνου, ἀντὶ cum vino, aut, κηκὶς μετ' οἴνου, *galla cum vino*. Si quidẽ Ceram in sorbitiones addi dysentericis scribit Dioscorides, lib. 2. de mat. med. cap. 105. Gallas verò, lib. 1. c. 146. dysentericis etiã ex aqua aut vino bibitas conuenire. Nam quòd ad iridem spectat, mihi saltem nostrâs, æquè ac doctiss. Gesnero, in dysenteriis curandis suspecta est. Florentia verò, quatenus, vel ipso Gal. teste variis in locis, vlcera citra morsum abstergit, exiccat & carne explet, non omnino spernenda videtur.

CAP. XLIX. ἀρνογλώσσου ἑψημα ἐσθιέ] Hoc loco videtur Autor plantaginem ex oleo & aceto coctam desiderare. Sed quando bis hoc eodem capite remedium idem è plantagine repetitur, his verbis, ἀρνόγλωσσον ἑψημένον ὁμοίως. vel mutilata ea verba dicendum est, vel plantaginem aliter paratam experti. Et certè quidem priore loco videtur Autor eam coctam sumi velle cum oleo & aceto: posteriore verò, cum aceto tantùm. At lib. 2. de mat. med. c. 153. cum sale & aceto sumptam dysentericis & cœliacis subuenire tradidit: nisi fortè eo loco ἀντὶ τοῦ μεθ' ἁλῶν, *cum sale*, legendum, μεθ' ἐλαίου, vti ego suspicor, hoc est, *cum oleo.*

καὶ σίνηπι δὲ ἐπιτιθέμενον] Facilè crediderim tum

doctiss. Gesnero legendum hoc loco, ἐπιπασσό-μενα, quippe cùm galla trita rectiùs vino inspergatur, quàm illinatur. Quin & 1. de mat. med. cap. 146. de Galla, vbi legitur: ἁρμόζουσι δὲ καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἐπιπλαττόμεναι οἴνῳ καὶ ὕδατι λεῖαι, ἢ πινόμεναι αὐτῷ. ἐπιπλαττόμεναι, fateor legendum ἐπιπασσόμεναι, adeóque Latinam meam versionem sic restituendam: *Tritæ cœliacis & dysentericis aquæ aut vino inspersæ ac bibitæ conueniunt.*

CAP. LII. κυάμου Ἑλληνικοῦ τὸ λοπὸν] κελύφη Ἑλληνικοῦ σὺν τῷ λέπει &c. restituit Gesnerus. Ego malim, κυάμου Ἑλληνικοῦ τὸ λέπος, *fabæ Græcæ corticis*: aut citra immutationem, κυάμου Ἑλληνικοῦ τὸ λεπτοῦ, exponendum *fabæ Græcæ minoris*: siquidem pro terrarum diuersitate varióque cultu fabæ aliæ maiores, aliæ minores reperiuntur. Neque verò de faba Græca Plinij, quę reuera Loti arboris fructus est, sed de faba communi, quam Græci Græcam ad AEgyptię differentiam cognominauerunt, hæc, & quæcunque alibi de faba Græca referuntur, accipienda sunt.

CAP. LVI. ἀρχεγονίου τὸ στόμα καὶ τῆς γλώττης] Hæc videntur à librario quopiam, sicut & pleraque alia, malè transcripta. Enimuerò Autor, cap. 53. lib. 4. de mat. med. scribit in hunc modum, de lichene qui petris innascitur: ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς μετὰ μέλιτος ἀρχεγονίου. στόματος δὲ καὶ τῆς γλώττης ῥευματισμοὺς παρηγορεῖ, hoc est, *Iuuat & arquatos cum melle perunctus: oris autem ac linguæ defluxionibus succurrit.* Ita quæ eo loco distincta disiunctáque sunt, perperàm hîc coniungi videntur.

CAP. LVIII. ὀξαλίδος ἀγρίας] Trifolium id paruum, quod vulgo acetatum dicitur, hoc loco intelligi videtur. Officinæ *panem cuculi* nominant. Plinio oxys dicitur, lib. 27. cap. 12. Est autem Galen. ὀξὺς eadem quæ & ὀξαλὶς, lib. 4. de simpl. cap. 3.

CAP. LXIII. στάχυν ἰνδικὸν] στάχυ restituit Gesnerus: fortè verò piperis spicam nominat, quæ veriùs piper longum dicitur.

αἰωρεῖσθαι δὲ] Lubens hoc verbum, αἰωρεῖσθαι, ad hilaritatem, aut etiam gestationem aliquódve pensile exercitamenti genus retulissem: quasi voluerit Autor, epoto eo ex vrina capræ remedio hilaritati sese tradant ægri. (nam & verbum αἰωρεῖσθαι tale quid interdum significat) vel gestatione aliove quopiam exercitij genere concutiantur & agitentur. Attamen non displicuit etiam Moibani coniectura, qui pro hisce vocibus, αἰωρεῖσθαι δὲ, restituendum censuit, δι' οὔρων, &c. Enimuerò & ipse Dioscorides lib. 2. de mat. med. cap. 99. de eadem vrina capræ scribit in hunc modum: αἰγὸς δὲ [οὖρον] ὑδέρικοις τοῖς ὑπὸ σάρκα πινόμενον μετὰ νάρδου στάχυος καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν ὕδατι κυάθοις β'. ἄγει οὖρα καὶ κοιλίαν. quæ nos ita vertimus: *Caprinum lotium ad aquam quæ cutem subiit cum spica nardi & aquæ binis cyathis quotidie bibitum, vrinas & aluum ducit.*

ἢ ἀπόζεμα] Gesnerus σέσελι, σέσελις, σελινοσπέρματος, restituendum suspicatur, & ad apij semina refert. Ego malim ἀσπαράγου. Nam & asparagorum radices non minore quàm radices apij vrinæ ciendæ vi pollent. Cęterùm & ipse lubens, Aetij exéplo, isthæc omnia ad capitis vsque calcem vnico remedio composito comprehẽdissem: nisi quominùs id facerem, priores hæ disiunctiuæ particulæ prohibuissent.

CAP. LXX. κυπαρίσσου] Rectiùs, κυπείρου. Hic enim vuluæ affectionibus cupressus parum congruit. At cyperos vuluæ perfrigerationib. & obstructionibus fotu accommodatur, teste ipso Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 4.

CAP. LXXXI. ἐπιπασσόμενον δὲ] Hoc erat principium capitis alterius, à priore distincti: sed cum illo priore coniungendum existimauimus, aut annectendum septuagesimo septimo. Neque verò dubium est, quin proposita hîc remedia, quanuis ad collyria & pessos accommodari possint, in eosdem etiam vsus intrò veneri rectè adhibeantur.

CAP. LXXXII. τὸ δὲ ἀπὸ κυνοσβάτου] Hanc eandem lanuginem vitatidam refert Autor, dum de Cynosbato agit, lib. 1. de mat. med cap. 123. quò fit vt Cynosbaton hoc loco cum oxyacantha cõfudisse videatur. Rubum quidem caninũ, κυνόβατον Græcis dictum, fateor, eodẽ Autore teste, etiam à nonnullis oxyacantham nominari solitum: sed ea est oxyacantha propriè dicta, quam ipse, citati libri cap. 122. fluori muliebri sistendo idoneam agnoscit.

CAP. LXXXVII. ἐλλύχνια βρεχόμενα] Malim, ἐλλύχνια φλεγόμενα (seu ἀνάπτομενα) καὶ σβεννύμενα, hoc est, *extinctos lucernarum funiculos qui medo* [illegible] *ansi erant.* Est enim verisimile voluisse Autorem ellychnia vicissim accendi & restingui, quò faciliùs citiúsve illorum extinctorum nidore mulieres ab vtero suffocatę reuocarentur. βρεχόμενα verò eadem seu madefacta, & ocyùs restinguuntur, & minùs facilè accenduntur.

CAP. XCII. μετὰ τὴν σύλληψιν] Aliud voluit Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 191. Vult enim eo loco, non μετὰ τὴν σύλληψιν, hoc est, *à conceptu*, sed μετὰ τὴν κάθαρσιν, hoc est, *à purgatione menstrua*, mercurialis huius aut illius semen veredis adhiberi, vt mares aut fœminæ concipiantur.

CAP. XCIII. ὑπὸ τὴν σπίμας] Gesnerus σπίλας barbarum vocabulum esse suspicatur, quod *vittam* aut *redimiculum* significet. Ego, σπείρας seu σπείρης, legendũ puto, cum hac voce etiam Athenæus vtatur. Est autem σπεῖρα Polluci, πλοχμός, ἀπὸ τοῦ περὶ τριχῶν, *implexa aut intorta seu renodata coma*: crinium spiram aut nodum verterim: Tutulos Varro & Festus videntur appellasse. Papinius suggestum comę. Eódem spectat illud Hesychij, dũ σπεῖραν, κορυφὴν κατὰ πλοκὴν ἔχειν τῶν τριχῶν, interpretatur. At Eustathio in Homerum, σπεῖρα ἐστὶ γυναικεῖος τις κόσμος ὅ τῆς κορυφαίας ὁ τριχὰς χαλᾶν; nempe *ornamentum quoddam muliebre*; *litie vittam* siue *redimiculum* interpreteris parũ interest. Capillare etiam Martiali dictũ videtur, reticulum quo mulieres capillos inuoluunt. Cæterùm negat Gesnerus vsquam se inuenisse, quænam sit herba melanspermon: at non recordatur eius quod apud Plinium legisse potuit. lib. 20. cap. 17. gith, melanthium & melanspermon, varia esse vnius eiusdémque plantæ nomina.

CAP. XCV. ἐν πάσῃ μετὰ τὴν σύλληψιν] Aliud est quod voluit Autor, lib. 2. de mat. med. cap. 146. Hunc enim brassicæ florem intelligit adhibendum, non à conceptu, sed à puerperio, vt cõceptus impediatur. Sunt enim eo loco hæc illius verba: τὸ δὲ ἄνθος αὐτῆς, μετὰ τὴν κάθαρσιν ἀτοκίου ποιεῖ.

CAP. XCVI. κάλυκα δὲ καὶ ἀπαλὰς] Hoc ea-

pitulum, quod priores Interpretes à præcedenti capite seiunxerant, nos illi annectendum censuimus: quippe cùm indubitanter eò pertineat, præsertim verò ad postrema illa verba, *σκίγκος ἐκ δαὶς πιθεὶς*. quanquam prætereà nonnulla, quæ fortasis exciderunt, interiicienda videntur, quæque facile fuerit ex 2. de mat. med. cap. 71. supplere. Sunt enim illo loco hæc de scinco Dioscoridis verba: *φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν πιθεῖσαν τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος, ὅσον ✠ πλῆθος μετ' οἴνου, ἐρεθιστικὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια. ἀμβλύνεσθαι δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς συνουσίας φακοῦ ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος πινόμενον*, &c. quæ nos ita vertimus: *Aiunt sanè partem eam quæ renes amplectitur, drachmæ pondere in vino potam, Venerem accendendi vim habere: attamen lentis decocto cum melle intensam illam cupiditatem inhiberi.* Quotquot etiam alij rei Medicæ Scriptores de scinco egêre, tantam eo assumpto pudendi arrectionem excitari voluerunt, vt eam deinde adhibitis remediis comprimi remittique sit necesse: quod, vt aliâs, ita etiam obiter hoc loco, admonendum Autor existimauit. Quin & vox hæc, *ἐπιπεθῆν*, per se satis indicat, hanc periodum ad proximè præcedentem pertinere. Huc adde quòd quæ deinceps recensentur auxilia è pastinacæ semine ac terebinthi fructu petita, Venerem hauddubiè conciliandi, non item restinguendi, vim habent: quod tamen minimè agnouit Gesnerus, aut quisquis alius hæc à præcedentibus seiunxit: dum ipsa, æquè ac lentis decoctum, in eorum numero collocat, quæ valent intensam Veneris cupiditatem restinguere.

CAP. XCVII. *δρακοντίου ῥίζα*, &c.] Contrà dracunculi radicem ex vino potam Venerem excitare scribit Diosc. lib. 2. de mat. med. ca. 196. At fortasis alia vis est radicis recentis, alia eiusdem exiccatæ. Hic porrò de sicca radice agitur, illic verò de recenti sermonem haberi fit verisimile.

στρόβιλοι μετὰ σικύου] Contrà nucleos pineos recenset Orib. lib. 4. ad Eunap. cap. 105. inter excitandæ Veneri dicata remedia. Itémque Aëtius, Tetr. 1. ser. 3. cap. 238. in eorum eduliorum censu numerat, quæ copiosum semen generant. Fortasse verò aut hic mendum subest, aut vis illa conciliandæ Veneris partim maceratione, partim seminis cucumeris admixtione restinguitur. Quid quòd iis portulacæ succum insuper Autor addi fortasse voluit? Suspicor enim *ἀνδράχνης χυλοῦ*, non, *χυλὸς*, hoc loco legendum, quoniam & Plinius, lib. 23. cap. 8. de iisdem pineis agens nucleis: *Miscetur his*, inquit, *contra uehementiores stomachi rosiones semen cucumeris; & succus portulacæ.* Quòd ad ficus spectat quæ prætereà hic commemorantur, maior subest difficultas. Nam & ab Aëtio, loco modò citato, inter copiosum semen gignentia edulia reponuntur. Et certè quidem, vel ipso Gal. teste, fat abundè nutriunt, ac flatulentæ sunt, totáque vi seu substantia corpori familiares.

CAP. CI. *κασορίας λίαν*] Suidas *κασορίας* Græcis dictas refert, *τὰς σάρκας τὰς περιγραμμένας τῆς φύσεως τῶν καμήλων ὑπὸ ταῖς πτέρυξιν, αἳ τέμνονται ὅπως εἰς πόλεμον ἐξίωσι, ἵνα μὴ εὐνουχίζωνται*. hoc est, *carnes quæ cameli inter alas genitalium prominent, quæque in bellum exituris præciduntur, ne ne in posterum coeant.* Sed non constat vllum Medicinę Scriptorem earum meminisse: multò minùs siue ad hunc affectum, siue ad alium quemuis vsurpasse. Quare inclinat animus, vt cum Gesnero vel *κάπρου ὀδόντας*, vel, *κάπρου ὄνυχας*, hic legendum putem. Nam & *urinæ incontinentiam cohibent*, inquit Plinius, lib. 28. cap. 15. *uesicæ aprinæ, si assæ mandantur: ungulæ apri cinis, potioni inspersus.* Suspicatur porrò & idem Gesnerus, *κοχλίας*, fortasse legendum, quoniam & ad emendandam vrinæ incontinentiam Autor tertij Parabil. Galeno attributi, cochleam cum sua testa vstam tritámque in vino propinat ante somnum. Sed & Plin. lib. 32. cap. 9. scribit in hæc verba: *Iubent & cochleas Africanas cum sua carne comburi, cinerémque ex uino Signino dari.* Quòd ad qualencunque fimum attinet, qui *κόπρος* etiam voce designatur à Græcis, hic desiderari vix crediderim.

CAP. CV. *ἢ βολβοὺς πυροῦ*] *πυρροὺς*, legendum censui, ac bulbos rufos interpretatus sum. Nam & bulbum rufum qui ex Africa deferretur, ceu præstantiorem, commendauit Dioscor. lib. 2. de mat. med. cap. 200. Meminit & Hipp. variis in locis, *βολβῶν τῶν ἐν τοῖς πυροῖς*, aut, *βολβίου τοῦ ἐν τοῖς πυροῖς*, hoc est, *bulbuli qui inter segetes triticeas nascerentur*, atque ideò suspicatus est Gesnerus, hic etiam bulbos eiusmodi desiderari.

CAP. CXI. *πρὸς ὀχούς*] Adderem libenter, *ἢ ἐν νεφροῖς*. Nec enim contra vesicæ solùm, sed & contra renum calculos proficiunt pleraque eorum quæ sequuntur auxilia.

ἀνθεμίδος τῆς πορφυρανθοῦς] Malim, *τῆς χρυσανθοῦς*. Trium enim duntaxat anthemidis generum meminit Dioscorides, lib. 3. cap. 154. quæ pro florum externorum colore vario, candido, inquàm, melino & purpureo distinguerentur. Hanc, quam ad calculum cæteris antefert, *πορφυρανθὲς* nominat, alteram, *χρυσάνθεμον*, tertiam, *λευκάνθεμον*, quanquam & hoc nomen parthenio quoque tribuitur. Cæterùm vox, *ἄλλο*, quæ in extremo capitis huiusce legitur, hauddubiè redundat.

ἐπὶ δὲ τῶν παίδων] Ista ab hoc capite cxi. minimè seiungenda duxi, quia quæ sequuntur auxilia non magis pueris, quàm ætatibus aliis conueniunt, nec magis vesicæ, quàm renum calculis: quamuis pueri vesicæ magis quàm renum calculis sunt obnoxij. Spectat verò hæc periodus ad proximè præcedens è pæoniæ granis remedium. Nam & lib. 3. cap. 157. de granis pæoniæ fuluis seu rubentibus scribit in hæc verba: *ὑπὸ δὲ παιδίων πινόμενα καὶ ἐσθιόμενα, ἀρχὰς λιθιάσεως περιαιροῦσι*, *à pueris*, inquàm, *pota esitatáue initia calculorum eximunt.* Hæc cùm ita sint, in extrema hac peripdo, pre, *ἀφανίζει*, rectiùs legas, *ἀφανίζειν*.

CAP. CXII. *Ἀρεταῖος ὄνομα*] Gesnerus locum hunc planè mutilum corruptúmque censet. Ego, *ὄνομα*, lego, dum quis certius aliquid in medium protulerit.

χαμαιδάφνης] *δάφνην Ἀλεξανδρείαν* simpliciter vocat, lib. 4. de mat. med. Sed hic fortè legendum vtrunque, *χαμαιδάφνη*, *δάφνης Ἀλεξανδρείας ῥίζα*. Nam & lib. citato, cap. 149. Chamædaphnes succus ad ciendas vrinas commendatur.

CAP. CXIII. *πυρῆνος*] etiam sub finem capitis eiusdem herbæ fit mentio, sed vtrobique Gesnerus, *ναρδίνης*, legendum putat, & nardi montanæ radicem interpretatur: quanuis apud Gal. nō *πυρῆνος*, sed *πάνος* legitur. Malim ego, *πευκέδανον*,

ac pyrethrum eo nomine designari existimo: quin & πύρεθρον, quod proximè sequitur, quódq; fortassis margini explicationis gratia ascriptum erat, inde in contextum perperàm translatum crediderim. Porrò & in Theriacis Nicander πολείδος φύλλων meminit, itémque in Alexipharmacis, ῥιζίδος πολείδος: ac vtroque loco Scholiastes πύρεθρον interpretatur, asseritque Iolaum & Aristeam herbæ eodē insignitę nomine fecisse mentionem, quam contra serpentis cuiusuis morsum plurimùm commendauerint. Sed & πολείας inter alias πυρέθρου nomenclaturas in ipsius Dioscoridis nothis reperitur.

Cap. cxxxiii. βδέλλας δ' ὅταν] Autor librorum de venenis qui Dioscoridi tribuûtur, caput de hirudinibus deuoratis, exemplo Nicādri, refert in Alexipharmaca, quia deglutitæ noceant, haud secus ac venena, quę in cibo potúve sumûtur. Nos cum Gesnero inter Theriaca reposuimus, quia, vt & serpentes aliáque id genus virulenta animantia, suo morsu noxam inferant. Neque tamen illas ita suo morsu nocere existimamus, quasi per se virus aliquod insigne corporibus imprimant, vti illa: sed per accidens duntaxat, dum suo suctu vasorum oscula recludūt, indéque fit vt sanguis in ventriculum confluat, ibíque tandem, vti alibi dum est extra propria vasa, concrescat & coaguletur, venenique naturam concipiat.

Cap. cxxxv. ἀσκληπιάδος καρπὸς] Sat scio Asclepiadis herbę radices in vino potas à Diosc. lib. de mat. med. 3. cap. 106. commendari ad venenatorum animalium morsus. Sed hîc cùm de foliis & semine agatur, panaces Asclepium potiùs desiderari existimo, vti deinceps Chironiū, etsi panacis nomen vtrobique minimè exprimitur. Enimuerò & Panacis Asclepij non radices quidem, sed semen & flores aduersus serpentes ex vino bibuntur, lib. citati cap. 56. Chironij verò radicis potæ iidem effectus prædicantur, capite proximè sequenti.

Cap. cxxxvii. ἄργυρος καὶ χρυσὸς] Hæc alioqui obscura iis illustrantur verbis, quæ addūtur in Alexiph. cap. 7. τὸ ὕδωρ λαμβανόμενον. Nec enim vult Dioscorides aurum argentúmve ipsum assumi, vti neque ferrum ferríve scoriam, de quibus paulò antè, sed liquorem in quo ea candentia restincta fuerint: quanquam quòd ad scoriam spectat, ipsemet contra aconiti venenum eam ex aceto mulso potam commēdat, lib. 5. de mat. med. cap. 94.

Cap. cxliii. χόνδρου γλυκεῖ] Sic Nicandro in Alexiph. commendatur ad coriandrum epotum χόνδρον γλυκέος μεμιγμένον οἴνῳ, hoc est, *passi poto mixtum*. Dioscorides verò in Alexiph. itémque Paulus inter alia hausti coriandri remedia recēsent, γλυκὺν σὺν κονίᾳ λαμβανόμενον, hoc est, *passum cum lixiuia sumptum*.

Cap. cxlvi. νάρδος Κελτικὴ καὶ οἶνος] Celtica nardus desideratur à Diosc. in Alexipharm. cap. 19. Cilicia seu Cilissa, quæ eadem est cum nardo montana, à Nicandro & AEgineta. Sed leue est discrimen, quando vtrique sunt eædem vires.

πύρινον καὶ κρίθινον ἄλευρον] Deraso capiti farinā hordeaceā cū ruta trita & aceto adhibet Diosc. in Alexiph. citato capite: id quod fortassis hoc loco librarij culpa prætermissum est.

Cap. cl. στρύχνου δὲ μανικοῦ] A Dorycnio solanum manicum seu furiosum manifestò distinguit hoc loco Dioscorides: sicuti etiā fecit, lib. de mat. med. 4. vtriusque historiā distinctis describēs capitibus. Attamen, seu Dioscorides seu quisquis est alius librorum de venenis Autor, in Alexipharmacis palàm ea cōfundit, haud secus atque quotquot alij è veteribus de venenis commentarios ediderunt, quasi dorycnion cum solano manico vnum idémque fuerit.

Cap. cli. σημεῖα δὲ τοῦ] Corruptissimum hunc Græcum cōtextum ita emendat Gesnerus: σημεῖα δὲ ὧδε, μέγα [illegible], ὁποῖά τε [illegible]. μέγας [illegible], ἰχῶρ [illegible], αἵματος οὐρησις. Placuit illius coniectura, nisi quòd [illegible], hoc est, *oxendicum resolutio*, [illegible] lego, ἰχῶρ [illegible], hoc est, *urinum exclutio*. Vt verò ille quid sibi vellent hæ voces, [illegible], assequi minimè potuit, ita nec ipse, quid pro iis restituendum esset, diuinare potui. Lacunam explebunt alij, si videbitur, quibus erit ad manum Aëtij Græcum exemplar integrum.

Cap. clx. χαλκοῦ ἄνθος] χάλκανθον legit Gesnerus. Vide annotationes nostras in 23. caput Alexipharm.

Cap. clxiii. πρώτου ἀφέψημα] Malim, ἢ κριθῶν ἀφέψημα, Nam laudantur & Persicorum nuclei cum hordei decocto, in Alexiph. itémque à Paulo AEgineta: vti cum oleo, à Nicandro.

INDEX RERVM ET VERBORVM NOTATV DIGNIORVM QVAE I. ANT. SARACENI IN Dioſcoridem Scholiis continentur.

Numerus paginam ſignat. A pagina columnam priorem. B poſteriorem. P columnæ principium, M medium. F finem indicat. E vero Scholia notat in libros [illegible]

A.

ACACIAE ſucci differentiæ 20.a.f
Acaciæ ſucci genera duo E.129.a.p
[illegible] 10.a.m
[illegible] 19.b.p
Acanthinum gummi Galenus Thebaicum cognominat 20.a.f
Acanthus arbor quæ 19.b.p
Acanthus cur ita dictus 57.a.m
Acerbi ſignificatum 72.a.f
Aceti mixta qualitas cal. & frig. 106.b.m
[illegible] 19.b.m
Aconitum cur [illegible] dictum 85.a.f
Aconitum Scorpium cur dictũ 85.b.p
Aconitum vnde dictum 85.b.p
[illegible] rectiùs ſcribas, quàm [illegible] 16.a.p
Acria vitione mitiora euadunt 117.b.m
Actuarij codex emendatur 4.a.m
Actuarius notatur 101.a.p.114.a.m
Adarces ſynonyma 120.a.f
Adianti effectus diſpares 92.a.p
Adianti genera à trichomane diſtinguuntur. 90.b.m
Adianto radicem cur denegarint Theophraſtus & Plinius 92.a.p
Adiantum vnde ſic dictum 92.a.m
Ægilopis ſignificata [illegible].b.m
Æris flos interdum Hipp. [illegible] ſimpliciter dictus 111.a.m
Æris limatura faciliùs vritur 111.a.p
Æruginis ſinceræ ab adulterina dignotio 111.b.m
Æruginis ſcoleciæ conficiendæ rationes variæ 111.b.f
Aëtitis lapidis genera 4. 123.a.m
Aëtius à Dioſcoride diſſidet E.128.a.p
Aëtius Dioſcoridi cõciliatur 106.b.p
Aëtius emendatur 60.a.f.101.b.m
Aëtius notatur 20.a.m.111.b.f.114.a.m.115.b.m
in Agallocho optimo diſcurrentes venæ cineteæ 7.b.m
Agarico ſtomachicis exhibẽdo non ſuperbibendus liquor E.132.a.m
Agaricum noſtrum ſtomacho inimicum 53.b.f
Agaricũ veriùs fungus quàm radix 53.a.m.125.b.m
[illegible] E.133.a.m
Alabaſtrites lapis vnde dictus 122.a.f
[illegible] propriè de farina frumentacea 44.b.f
Aliacmon Macedoniæ fluuius 62.a.p
Alicæ & [illegible] diſcrimen 39.a.m
Allia flatus gignũt & diſcutiũt 47.b.p
Allij nucleorum ſynonyma 47.a.f
Alliorum eius efficaciſſimũ ad morſus viperæ remedium 139.b.m
Allium [illegible] Galeno contra quàm ſcribat Dioſc. 47.b.f
Allium oculorum hebetudinem modò infert, modò tollit 48.a.p
Aloë an icterum expurget 57.b.m
Aloës effectus contrarij vnde 57.b.f. & deinceps.
[illegible] aliud quàm [illegible] E.129.a.f
Alſine minimè aſtringit. 87.a.m
Alterrum vnde dictum 84.a.p
Althæa diſparibus prædita viribus 75.a.f
Alumen ſciſſile è lapide fit chalcitide 117.b.f
Aluminis factitij genera 118.a.m
Aluminis plura genera 117.b.f
in Alyſſo deſcribendo diuerſæ Autorum ſententiæ 67.a.p
[illegible] vnde dictum 67.b.p
Amaracus Gal. non eſt marum, ſed parthenium 22.b.p
Amaracus quibuſdam ſampſuchum 60.a.f
Amatus Luſitanus notatur 9.a.m
Amiantus lapis alumini ſciſſili ſimilis 118.a.m
Amiantus lapis idem qui Caryſtius 122.b.m
de Amomo diſcrepantes recentiorũ ſententiæ 5.b.p
Ampelitis terra vnde dicta 124.a.m
inter Amphiſbænam & Scytalen diſcrimen 135.b.f
Amygdalæ amaræ qua ex cauſa ebrietatem arceant 24.b.m
[illegible] 31.b.m
[illegible] 105.b.f
[illegible] 31.a.m
Anchuſæ genera 4 Galeno 79.a.f
[illegible] 113.a.m
Anthemidis tria genera E.134.b.m
[illegible] aliis alium aſphodeli partẽ ſignificat 50.a.m
[illegible] E.130.b.m
[illegible] vnde dictum 101.b.f
Anigrus amnis 73.b.m
Anthrax gleba è qua minium 113.a.f
[illegible] 33.a.m
Anticyræ duæ 95.a.f
Antirrhini Theophraſtea & Pliniana deſcriptio à Dioſc. diſcrepat 90.a.m
Antirrhini ſynonyma 90.a.m
Antiſpodia varia 110.b.f
[illegible] 21.b.f
Apiaſtrum Plinij, ranunculus eſt 51.a.m
de Apij temperamento & viribus diſcrepantes Autorum ſententiæ 63.a.m
Apolloniæ nomine vrbes duæ diuerſæ deſignantur 16.a.f
Apomeli duplex 106.a.f
Apomeli [illegible] præſtantius 106.b.p
Apomeli ſpecies hydromelitis 106.a.m
Apomeli ſed mella quibus cõdiebãt 106.b.p
Apuleius notatur 77.a.f
Apum veſparúmve ictuum notæ 138.a.f
Aquæ cœleſtis [illegible] 106.a.m
Arabum error 55.b.f
Arabus lapis Arabica gemma Plinij 122.a.m
Araneum quid in calamo aromatico 6.a.m
de Argenti viui temperamento diſcrepantes Autorum ſententiæ 116.a.m
Argentum viuum nõ aliud eſt quàm natiuum contra Galenum 116.a.m
Argentum viuum vbi aſſeruetur. ibid.
Argentum viuum vnde 116.a.p
in Ariſtolochiæ deſcriptione diſcrepantes Autorum ſententiæ 54.a.f
Ariſtolochia quæ indenda theriacæ 54.b.p
de Armenij colore diſcrepantes ſententiæ 114.a.m
Armenij lapidis vis ibid.
Armenium à lapide Armenio diuerſum 114.a.p
Aron pro natalis loci varietate magis vel minus acre 50.a.m
Artemiſia geſtata laſſitudinem anteuertit E.131.a.f
Arundinis ſpecierum varia cognomina, earúmq; etymologia 18.a.m
Aſari etymologia 3.a.m
Aſarum non eſt baccharis, niſi fortè Crateuæ 3.a.f
Aſclepiadis nomine Panaces Aſclepium intelligitur E.135.a.m
Aſius ſiue Aſſius lapis ſarcophagus cur dictus 121.a.f
Aſparagi lõgiorem coctionem non ſuſtinent 43.b.f
de Aſparago diſcrepantes ſententiæ 43.a.f
Aſparagorum differentiæ 43.a.m
Aſparagus ſyluestris [illegible] dictus

43.a.f
Aspidis morsus symptomata ex Aëtio 137.a.f
Aspidum species 3 Galeno 137 a.m
Aspidum species 16 Ægyptiis ibid.
Asplenon idem cum scolopendrio 73 b.m
Asteris duo genera pro floris colore vario 90 a.p
Astragali nomine iris astragalitis designatur 138.a.p
Athenæus notatur 27.a.m
Athera non è sola zea parabatur 53. b.p
Atlas Mauritaniæ mons 65 b.m
Atractylidis synonyma 67 b.m
[illegible] 61.b.p
Auena duplex, satiua & sterilis 91. b.p
Auicenna dissentit à Dioscoride 63. a.p
Auicenna notatur 137 a.p

B.

BAccharis & asari discrimen 3. a.f
Balaustium Plinio aliud quàm Dioscoridi 23.a p
de Balsami arbuscula variæ tam priscorum quàm recentiorum sententiæ 6.b.p
Basilisci morsus immedicabilis 140. b.f
Basilisci morsus remedia ex Auicenna 140 b.f
Basilisci morsus symptomata ex Nicandro & Aëtio 130 a.f
de Basilisco quæ recitantur Galenus fabulosa credidit 137.a.f
[illegible] 14.a.m
Bdellio odor vnguis odorati ibid.
Betæ candidæ & nigræ vires diuersæ 42.b.p
Bion vini genus Plinio 105.b.m
[illegible] E.[illegible].a.f
[illegible] 103.a p
Biti vsus in medicina 41.b.m
Blitum Hipp. à blito Dioscoridis differens ibid.
[illegible] E.134.b.m
Bombyx etiam Plinio xylon dicitur 57.a.p
[illegible] 5.b.f
[illegible] significata 5.b.m
[illegible] vnde dictus 74.b.m
Brassica [illegible] 42.a.m
de Brassicæ cyma Galeni & Plinij discrepantes sententiæ ibid.
Brassicæ syluestris efficacia in medicamentis 42.a.f
[illegible] significatum 92.b.m
[illegible] propriè vitis nigra 101.b.f
[illegible] 30.a.m
Bulbus rufus præfertur E 134.b m
Buniadis & rapi in alendo discrimen 41.a.m
Butyrinum vnguentum 21.b.f

C.

CAcalia Diosc. Cancanon Galeni 90 b.p
[illegible] quæ planta 132.b.m
Calcis viuæ & extinctæ discrimen 110.a.m
Cadmiæ factitiæ duo genera 110. a m
Cadmia crustas non inducit 109. b f
Cadmia vnde gignatur 110.a.p
Calami aromatici varia cognomina 6.a.f
è Caneris medicamenti varia apud Autores varios descriptio variúsque vtendi modus 133.b m
Cancrorum cineris vsus ad canis rabidi morsum 27.b p
Cantharidum vsus 32.a. m
Capillamenta herbis quibusdam innascentia radicem an habeant 102. a.p
[illegible] herba vnde sic dicta 89. a.m
Capparis radix capillos denigrat E. 129.a.p
[illegible] E. 134.a f
[illegible] sæpenumerò perperàm [illegible], & vice versa 5. a.p
Cardui radix esculenta 56 b.m
Carlina non est chamæleon albus 55. b.f
[illegible] opponitur 46 b.m
Cassiæ species quæ [illegible] Diosc. dicitur variorum Autorum discrepantia nomina 4.b m
Cassia & cinnamomum arbusta potiùs quàm frutices 4.b.p
de Cassiæ folio discrepantes Autorũ sententiæ 4.b.m
Castorium continentes folliculi à testibus differentes 19.a.m
[illegible] 124.b.m
[illegible] 50.a.f
Caulis proprium significatum 90. b m
[illegible] impropriè arboribus tribuitur 65 b.f
[illegible] seu [illegible] vnde dictus 136. b.m
Cedriæ significata 108 b p
Cedrus arbor duplex 17 a m
Celtius emendatur 111.b p
Ceisus à Dioscoride dissidet 107.a f
Cenchri synonyma 136 b.m
à Cenchro [illegible] distinguit Nicander ibid.
in Centaurij maioris sapore dissentit Plinius à Diosc. 55.a.p
Centaurium maius Crateuæ à Dioscorideo diuersum ibid.
Cepæ cur [illegible] 47.a.m
Cepæ & oculorum hebetudinem faciunt & eidem medentur ibid.
Cepæ flatulentæ 47 a.p
[illegible] quæ 61 b m
Cera contra lactis in mammis coagulationem vtilis E.129.a f
Cera Punica 37.a. f
Cerasiorum facultates ex sapore distinctæ 23.a.f
Cerastæ morsus symptomata ex Nicandro 137 a.p
[illegible] vnde dictus 136.b.f
Cerealium seminum & leguminum differentia 39 b.p
Cerebrum leporinum ex qua causa oriundis tremoribus conferat 28. a.m
[illegible] 37 a.f
Chalcanthum natiuum in chalcitin transit 117 a.p
[illegible] & [illegible] serpentis discrimen 107.a.m
Chalcitidis & misyos discrimen 117. a.f
Chalcitis inueterascens misy potiùs fit quàm sory 117.a.m
Chamæcissos Plinij alia à Dioscoridis chamæcisso. 90 b.m
Chamæleo ab ixia veneno diuersus 55.b.m
Chamæleonis albi radix etiam hominibus perniciosa, & tamen alexeteria vi prædita 56.a.m
Chamæleonis nigri radix venenata 56.a p
Chamæleuce Plin. inter genera bechij 90 b.m
è Chamæmelo pastilli inungendris febricitantibus 74.a.m
Chamæpeuce diuersa à Plinij Chamæleuce 90.b.f
Chamæpityos appellationes 117.b.f
[illegible] 101.a.m
[illegible] pro ministro 112.a.m
Chelidoniæ etymon 52.b.p
Chelidonia visum hirundinibus restitui fabulosum 52.b.m
[illegible] significatum 23.a.m
[illegible] & alicæ discrimen 39 a.m
Chrysanthemon quid 82.b.m
Chrysocolla gemina 113.b.f
Chrysocolla metallica duplex 113. b.f
[illegible] 35.a.f
[illegible] & [illegible] discrimen 51.b.f
[illegible] ceram plerunque Plinius perperàm vertit 7.a.m
[illegible] 40.a.f
Cicutæ semen inter rodentia Celsus falsò numerat 85.b.f
Cicutæ vim maleficam merum adiuuat 86.a.p
Cimoliæ terræ synonyma variáque genera 125.b.f
è Cunicibus ad quartanas remediũ desideretur à Galeno 30.a.f
Cinnabaris factitiæ vsus in assumendis abdicandus 115.b.m
Cinnabaris lacrymæ species ibid.
Cinnamomi color 4 b.f
in Cinnamomi quarto genere describendo Galenus à Diosc. discrepat 5.a.m
Cirsium vnde dictum 90 a.p
Clymeno tribunnt Theophrastus & Plinius, quæ Dioscorides periclymeno 78 a.p
[illegible] idem quod [illegible] 100.b.m
Coagulum contrà quam Dioscorides respuit Galenus in sanguinis è thorace reiectionibus 34. b.m
Cocci genus, quod Plinio [illegible], nostris vermillon 81 a.p
Coccus baphica vbi reperiatur 80. b f
Coccus orientalis quid 99.b p
[illegible] siue [illegible] 33.a.f
[illegible] 66.b.p
Colocynthidis diluti parandi ratio illustratur 101.b.p
Colocynthidis medullæ apud varios varia dosis 101.a.f
Colchis Asiæ prouincia 2.a.m
[illegible] 40.b p
Commanius lapis E 132.a.f
[illegible] pro calce E.129.a.p
[illegible] quid 26.b.p
[illegible] 16.a.p
[illegible] 76.a.p
Corallina fuci marini genus 88.a.p
Corallium extra aquam lapidescit 121.a p
Cordus notatur 9. b p

Coriandrum non aliud quàm satiuum 63.a.p
de Coriandri temperamento discordes sententiæ conciliantur 62. b.m
Cornarius notatur 96 b p
Cornu ceruinum dentibus affectis qua ratione conferat 32.a.p
[illegible] & [illegible] pro eodem 93. a.m
Cotis aquariæ & oleariæ vires dispares 123.b.m
[illegible] vnde dicta 41.b.f
Crapula vnde dicta 108.a.m
[illegible] vnde dictum 72.a.f
de Crimno discordes sententiæ conciliantur 53.a.m
Crimnon è quibus parari solitum 53. a.m
Crocum pingue Plinio quale 7.b.f
Crocodilea 36.a.f
[illegible] etymon 48.b p
Cupressus an vrinæ difficultati auxilietur 16.b.f
de Cyani colore discrepantes sententiæ 114.b.p
Cyani vim [illegible], at non [illegible] Græci agnouerunt 114. b.p
Cyani vis ad bilem atram ibid.
Cyanus factitius 114.a.f
Cyano caules cur deneget Dioscorides 91.a.p
Cynoglosson Plinio caule præditum 90.a.p
Cynorrhodi radix ad rabidi canis morsum 133.b p
Cynosbaton cum oxyacantha confundit Dioscorides E 133 b.p
Cyprini vnguenti discrepantes descriptiones 11.a.m
Cyprus an sit ligustrum 19.a.p
[illegible] 22.b.m
[illegible] significata 3.b.m

D.

[illegible] 10.a.f
[illegible] quæ dicantur 2.b.m
[illegible] & [illegible] discrimen 11.a.m
Dicæarchia eadem cum Puteolis 133. a.f
Dictamno flos est & semen contra Dioscoridis sententiam 59.a.m
Dictamnus à quibusuis quadrupedibus expetitur ad tela extrahenda 59.a f
Dioscoridem illustrat Aëtius 34.b.p. & 136 a m
Dioscorides ab Hipp. dissentit 63. a.m
Dioscorides à contradictione vindicatur 3.a.m. 5.a.m. 47. a.m. 106. b.m. E.128.a.m.& 134.a.m
Dioscorides à Galeno notatur 30.a.f. 31.a.p. & m. 35.b.m. 36.a.m. 41.a.f
Dioscorides à Galeno notatus defenditur 34. a.m. 35.b m
an Dioscorides Anazarbæus autor librorum de venenis 124 a.m. 127. a.m
Dioscorides à Theophrasto discrepat 59 b p 84 b p. 85 b.m
Dioscorides pugnantia scribit 65. b.m
Dioscoridis de materia medica libri non plures quàm quinque 2. a.m
Dioscoridis emendationes ceu nimiùm frequentes omissimus.
Dioscoridis locus ex Galeno illustratur 30.a.p
Diphilus à Dioscoride dissidet 41. b.m. 44.b.m
Dipsadem à prestere distinguit Lucanus 136.b p
Dipsadem alij viperarum, alij aspidũ generi annumerant 130.b.m
Dipsadis synonyma 136 b.p
[illegible] 89.a m
[illegible] 34 b f
Dorycnij succus planè lacteus 127. a.m
Dorycnium & solanum manicũ ceu diuersa distinguuntur E.135 b.m
Draba seu Arabis Dioscoridis eadẽ cum dryophono Plinij 48 b.m
Draco arbor 121.b.p
Dracontij duo genera 49.b.m
Dracontium esui ineptũ Theophrasto, contrà quàm senserint Dioscorides & Galenus 49.b.f
[illegible] quid 29 b.p
[illegible] vnde dictus 136.a f
Dryini varia synonyma 136.a p
[illegible] nomine glandiferæ omnes arbores comprehenduntur 81.a.m
Dulcedo in aqua quomodo intelligatur 106 b.m
Dulcis significatum apud Plinium 8. b.m

E.

EBeni materia terendo resoluitur 19 b m
Echion Alcibium vnde dictum 79. b p
Echium Galeno idem qui erinus, quamuis Paulus de iis agit diuersis capitibus 79 b f
[illegible] medicamenta E.131. a.m
[illegible], veratrum 94.b.p
de Elaterij delectu discrepantes Autorum sententiæ 95.b.f
Elaterij præparationes variæ 95. b.m
de Elaterij ætate & tempestiuitate discrepantes Autorum sentẽtię 96. a.m
Elaterium simul & flammam concipit & lumen extinguit 96. a.p
[illegible] E 132 b.m
[illegible] varia significata 22.a.p
[illegible], liquor manans ex olea Palmyrena 9 a.m
Electrum non est lacryma populi nigræ, sed bituminis genus 17. b.m
[illegible] synonyma E.128.b.p
[illegible] idem cum amaranto Dioscoridis 82.b.p
[illegible] vnde dictum ibid.
in Ellebori delectu Theophrastus à Diosc. discrepat 94.b.f
Ellebori semẽ cur [illegible] dictum ibid.
Elleborus admixto sesamoide temperatur 95.a.f
Elleborus niger Dioscoridis à Theophrasteo diuersus 94.a.f
Empetron alio nomine [illegible] dictum 101.b.p
[illegible] synonyma 22.a.m
Ephemerum duplex 86.b.f
[illegible] 79.a m
Epithymi dosis apud varios varia 102.a.m
Epithymum Græcorum & Arabum vnum & idem 101.b.f
[illegible] seu [illegible] 45.a.m
[illegible] 31.a.f
[illegible] alia ab ea quæ [illegible] vel [illegible] dicitur ibid.
[illegible] 93 a.m
[illegible] E.131.b f.132 b.m
[illegible] 119.b.m
Erigerontis nomine dubium est quid significet Dioscorides E.129. a.m
[illegible] significatum 26.a.m
Erinus herba vnde dicta 79.b.f
[illegible] quæ dicantur 125.b.f
Erotianus emendatus 13.a.p
Erythrodanon Theophrasto aliter quàm Diosc. describitur 71.a.m
[illegible] duplex differentia 22.a.f
[illegible] 7.a.p
[illegible] odorem non perpetuò suauem, sed interdum grauem significat 5. a.m. 27.a f
Eupatoria theriacæ 134.b.p
Eupatorium falsò argemone olim, & hodie agrimonia dicitur 51 b.p
Euphorbiæ Iuba inuentor eiusdémque historiæ Scriptor 65 b.f
Euphorbij excipulum 65.b.m
de Euphorbij planta discrepantes sententiæ 65.a.p
[illegible] 127 b.f
[illegible] E.129 a.m

F.

FAbæ priscorum à nostratibus diuersæ 79.a.p
de Fabæ temperamento discrepantes sententiæ 40.a.m
Faba Græca quæ Dioscoridi E. 133. a.p
Fæx aceti fæce vini valentior 119. b.f
Faloppius notatur 109.b.m
Fel candidi gallinacei præfertur 36. a.m
Fibri piscibus non vescuntur 28.b f
in Ficus Cypriæ descriptione Theophrastus à Dioscoride discrepat 25 b.m
Ficus Veneri haud aduersa E.134. a.f
de Ficuum recentium facultate diuersorum sententiæ ibid.
Filicis & arundinis [illegible] 103. a f
Flores in parandis vnguentis non simul & semel, sed paulatim macerandi 11.b m
Fuci seu algæ marinæ genera 28. a m
Fungi ægiritæ quomodo producantur 17.a f

G.

GAbala vrbs Syriæ 14 a.p
Gagates lapis vnde dictus 131. b.f
Gagatis lapidis varia cognomina E. 132 b p
Galactites lapis vnde dictus 122.a.m
[illegible] significatum 57.b p
Galbani præparandi ratio 66 a p
Galeni Interpres notatus 104 b.f
Galeni locus non bene intellectus 22.b.m
Galenus à contradictione vindicatus 20 b.f
Galenus à Dioscoride discrepat 25.

b.f. 36.b.m. 38.b.p. 40.b.m. 41.b.f. 106.b.m. 112.a.p. 115.a.p. 117.a.m.
Galenus Dioscoridem illustrat 70.b.p. 71.a.p. 110.b.p.
Galenus Diosc. reprehendit 26.b.p. 29.a.m. 33.b.m. 58.b.m. 116.b.f.
Galenus Dioscoridi conciliatur 42.a.p
Galenus emendatur 32.a.p. 34.a.m. 33.b.m. 55.b.p. 56.m. 69.b.m. 70.b.m. 100.a.p
Galenus notatur 116.a.m
Gallinarum & gallinaceorum iuscula diuersa vi prædita 31.a.f
Gaza notatur 34.a.p. 100.b.m
Geodes lapis vnde dictus 125.b.m
Geranium tertium Plinio 71.a.f
Gleucinum nullatenus refrigerat contra Plinium 12.a.m
Glycyrrhiza cur ἄδιψος dicta 54.b.f
Glycyrrhizæ synonyma 54.b.m
γογγύλη 51.b.f
Goupylus notatur 2.b.f
Gypsum duplex 126.a.m

H.

HÆmatites cum scissili lapide confertur 121.b.m
αἱματίτης lapis vnde dictus 120.b.m
ad Hæmorrhagiam è naribus aures cera obturantur E.130.b.f
Hæmorrhoi ab hęmorrhoide distinctio 136.a.m
Hæmorrhoi & hæmorrhoidis ictus diuersa symptomata ibid.
ἅλιμος frutex vnde dictus 18.b.p
ἅλς ἄχνη quid 119.a.m
Hedychroon vnguentum ab hedychroi magmate vt differat 12.b.m
in Heliotropij floris colore Autorũ diuersitas 104.b.p
Heliotropium cur σκορπίουρον dictum 104.b.m
Heliotropium vnde dictum 104.a.m
Helxine alia Plinio quàm Dioscoridi 80.a.m
Helxines synonyma 87.a.p
Hermodactylus an Ephemeron 86.b.f
Hesychius emendatur 89.a.p
ἱππάκη Scytharum 33.b.f
Hippophaës & hippophæstum vnde dicta 98.b.p
Hippophaës succi dosis apud Medicinæ Autores diuersa 98.a.m
Hippophaës synonyma ibid.
Hipposelinon Theophrasti Smyrniũ Dioscoridis 65.a.f
ὑβλαῖον μέλι ab Hybla monte 37.a.p
ὑδρόπιπερ herba 46.a.m
Hydragoga rariùs vsurpanda 95.b.m
Hydrargyrum non diuersum ab argento viuo 115.b.f
Hydri morsus symptomata 136.b.m
ὕδρος seu χέρσυδρος vnde dictus 136.b.m.
Hypnale aspidis species 137.a.f
Hypoglossum diuersum à lauro Alexandrina 93.b.m
ὑπόγλωσσον vnde dictum 90.a.m
ὑποστολὴ ἐν τῷ κυλίνδῳ E.128.a.f

I.

IBeris eadem quæ lepidium 16.b.m. 81.a.p
ἰξίνη 66.b.p
ἰξὸς quid significet 25.b.f
de Indico Plinius sibiipsi contradicit 124.b.m
Indicum ab Indico lapide diuersum ibid.
Inula Campana Apuleij est Panaces Chironium Diosc. 8.b.m
ἰοειδὴς E.129.a.m
ἴσως an ἰσχὺς legendum 27.a.p
ἰ particulæ significatum 1.a.f
Irinum aliud Dioscoridi, aliud Plinio commendatur 12.a.m
Iris Florentia in dysenteriis minus suspecta E.132.b.f
Iris Illyrica laudatissima 1.b.m
Ischiadicorum vrendorum modos varios illustrant Cælius Aurelianus & Aëtius E.131.b.f
Iudaicus lapis cur τεκτονικὸς dictus 122.b.p
Iulius Bassus idem qui aliis Tullius Bassus 1.a.p
Iunci odorati cognomina varia tum apud Græcos tum apud Latinos 5.b.f
Iunci varia genera 81.b.m
Iunco odorato rosæ odorem negat Garcias 6.a.m
Ixias an Chamæleon niger 119.a
de Ixia variæ discrepantesque sententiæ 55.a.m. & deinceps.

L.

ΛΑχανον, λαχανώδης 45.b.p
Lac coagulatum quando celendum venenum 130.b.p
Lactis à sero diuidendi ratio varia 33.b.p
Laserpitium vnde dictum 64.b.p
Lathyridis dosis varia 99.b.f
in Lemno terra triplex 116.b.m
è Lentisco dentiscalpia 35.a.f
de Lentis viribus discrepantes sententiæ conciliantur 40.b.m
Leontopodium Aëtij & Apuleij, est ipsum leontopetalum 90.a.p
Leontopodion Dioscoridis, est Cemos Plinij 90.a.p
Leontopodiũ Plinij aliud à Leontopodio Dioscoridis 90.a.p
Lepidij vsus ex Columella 51.a.m
Lepidium Pauli aliud à Lepidio Dioscoridis 51.a.p
λεύκη diuersa à vitiligine alba E.129.a.f
Libanotis frugifera Dioscoridis an à Theophrasti libanotide diuersa 63.b.m
Lichen ictericis non tantùm illinitur, sed etiam propinatur 81.a.m
Lichen nõ est muscus, sed quasi muscus 82.a.p
Linum Carpasium 122.b.m
Liquor cuiusuis plantæ nõ perpetuò succo præferendus 64.a.m
Lithargyri materia, solum plumbum 115.a.m
Lithargyri veneni curandi scopi duo ibid.
Lixiuiorum genera venenatis ictibus accommodata 137.b.f
Locus diuersus stirpis efficaciam auget minuitve 59.b.p
Loiæ synonyma 105.b.m
Lucianus emendatur 16.a.m
Lupinorum satiuorum & syluestrium discrimen 41.a.m
Lychnidos synonyma ex Plinio 68.a.m
Lycium idem cum pyracantha 6.b.m
λύκος aranei genus 92.b.m
λύκοψις seu λυκοψὸς 89.a.p
Lysimachia duplex 76.b.f

M.

MAgnetis synonyma & etymon 122.a.m
μαγύδαρις quid 64.b.m
Magydaris radix Lybica 125.b.m
de Malabathri sapore & odore Autorum discrepantes sententiæ 4.a.f
Malabathrum, folium simpliciter dictum 4.a.p
Malabathrum quid ibid.
Malabathri tres differentiæ 4.a.f
Mãdragora Theophrasto alia quàm Dioscoridi 85.a.p
Mandragora vnde μώριον dicta 85.a.m
μανδραγόρας vnde dictum 63.b.p
Marcellus Virgilius notatur 65.a.m
Marmaritæ seu Marmarides populi Libyæ 50.b.f
μάσπετον quid 64.a.f
Mathiolus notatur 44.a.f 114.b.p
Medicorum malorum synonyma 23.b.f
Μεγαλεῖον vnguẽtum vnde dictum 12.b.m
Mel Heracleum qua de causa exitiosum 37.a.m
Melanteria Galeno astringentia omnia tenuitate superat 117.b.p
de Meliæ terræ colore discrepantes sententiæ 124.a.p
Melia terra vnde dicta ibid.
μῆλον etiam malum arborem significat 90.b.p
Melanthium panibus potiùs inspergebatur quàm indebatur 64.a.m
de Menta contradictiones conciliatur 59.b.f
Meri potus, efficacissimum ad morsus viperæ remedium 139.b.m
Mespili tria genera Theophrasto & Plinio 24.a.m
Mesuæus à Dioscoride discrepat 97.b.m
Mesuæus notatur 100.b.m
μετασυγκριτικὰ 9.b.f
μετασυγκρίνειν quid 62.a.p
Metasyncritica remedia 10.a.p
de Metopio discrepantes sententiæ 65.b.p
μέτωπον varia significat 13.a.p
Metopium idem cum netopo Hipp. 12.b.f
Metretes duplex 101.b.m
Milium cur fotibus accommodatum 39.a.f
Millepedarum descriptio ex Galeno 30.b.m
Millepedarum synonyma tum Græca tum Latina 30.b.p
Minium à Cinnabari diuersum 115.a.p
Minium duplex 115.a.m
Minium factitium vnde ibid.
Minium natiuũ, est Cinnabaris fossilis 115.b.f
Minium secundarium 115.a.f
Misyos & chalcitidis discrimen 117.a.f
Mithridaticę antidoti descriptio 125.a.p
Moly describens Theophrastus à Dioscoride dissentit 68.a.m
Molybdænæ & lithargyri discrimen 115.a.p
Molybdæna non ex auro argentóve gignitur ibid.
μολυβδοειδὴς 112.b.f

[illegible] eadem quæ [illegible] 24.b.f
Moretum 48.a.f
de Moris Diphilus aliter sentit ac Dioscorides 24.b.f
Morochthus lapis cur [illegible] dictus 122.a.f
Mulli discerpti effectus 139.a.p
Mulsæ coctæ & crudę discrimen 106.a.p
Mus araneus non nisi prægnans locum viceràt 139.a.f
Muscus marinus nõ est corallina 67.b.f
Myrobalani Arabicæ descriptio à Dioscoride prætermissa, quãquam illi non erat ignota 21.b.m
de Myrobalani folio & fructu discrepantes sententiæ 97.b.m
Myrobalani non tantùm cortice, sed & carne vnguentarij vtuntur ibid.
Myrobalanus Dioscoridis, ab Arabũ myrobalano diuersa ibid.
Myrobalanus vtra preferenda, recens an vetusta 97.b.f
in Myrrhę electione dissentit Plinius à Dioscoride 13.b.m
Myrrha Minæa vnde dicta ibid.
[illegible] & [illegible] discrimen 23.a.m
[illegible] varia significata ibid.
Myrti folia ad gangrænas vtilia E.130.b.m
[illegible] 48.a.m
[illegible] quid 123.a.m

N.

NAphtha & Aphtha vnum & idẽ oleum significant 16 b.p
Nardi spicæ, radicibus annumerandę 2.b.m
[illegible] pro malabathro 27.a.f
[illegible] pro vnguento nardino 13 b.p
[illegible] quid E.131.b.m
Natricem à chersydro distinguit Lucanus 136.b.m
Natricis ictus remedia ex Paulo & Aëtio 142 b.p
Nerij synonyma 85.b.m
Nerion an hominibus perniciosum 86.b.m
Nicandri locus emendatur 70.a.f
Nitri spuma & flos res diuersæ 119.b.p.

O.

OChra Attica optima 114.b.f
[illegible] color qui 1.b.m.70.b.f
Ocimi temperamentum 45 b.p
Oenagræ synonyma 89 b.p
Oenanthinum oleum ventrem minimè mollit contra Myrepsum 11.a.p
[illegible] etymon 89.b.p
[illegible] 39 b.f
[illegible], vinum lene 105.a.f
[illegible] 34.a.f
Oleum balaninum vnde paretur 9.b.m
Oleum ex oleæ germinibus 9.b.p
Oliuæ cõditaneæ qua ratione [illegible] dicantur Diosc. 21.a.m
[illegible] 109.a.m
[illegible] vnde dictum 77.a.f
Olyram à zea distinguit Plinius cõtrà quàm Dioscorides & Galenus 93.a.m
[illegible] pro noua olla 14 b.m
[illegible] aliud à galla omphacitide 21.b.p
in Omphacomelite parando Autorũ diuersitas 107.b.f
[illegible] 21.a.f
Ononidis siue anonidis epithetõ 57.a.m
Onychinum vnguentum vnde dictum 11.a.p
Ophitæ lapidis genera tria 133.a.f
ex Opio collyria periculosa 83 b.p
[illegible] Plinius malè succum vertit 52.b.f
[illegible] 84.a.m
[illegible] E.128.a.m.& b.m
Orchidis bulborum effectus diuersi qua ex causa 73.a.m
Oribasius à Dioscoride discrepat 99.a.m
Oribasij locus emendatur 16.a.f
[illegible] vox omnis generis 59.a.p
Oroborum pro ratione coloris discrepantes vires 40.b.m
Orobanche Theophr. à Dioscoridis orobanche diuersa 45.b.m
[illegible] quæ dicantur Gal. 53 b.m
[illegible] & [illegible] discrimen 30.b.p
Othonnæ historia incerta 52.b.f
Ouorum penes coctura triplex differentia 31.b.p
[illegible] 102.a.m
Oxyacantha eadem cum pyracantha 34.a.p
[illegible] 106.a.m
Oxymeliti Galeni sal nullus addatur 106.b.m

P.

Π[illegible] quid 14.a.m
Palmæ [illegible] quid 22.a.m
Palmulæ Thebaicæ non sunt tamarindi 22.b.f
Palmyra Syriæ Metropolis 9.a.m
in Panace Asclepio describendo Autorum diuersitas 61.b.f
in Panace Chironio itidem Autorũ diuersitas 62.a.p
in Panace Herculeo describẽdo Autorum discrepantes sententiæ 61.a.f
Panis genera quinque 37.b.m. & deinceps.
Papauer Herculeum vnde dictum 83.b.f
Papauer [illegible] vnde dictum 83.b.p
[illegible] cinaræ qui 132.b.f
Papyri quæ pars mandi solita 18.a.m
Parthia regio Asiæ 138 b.m
de Parthenio variæ sententiæ 74.a.f
Pastinacæ radij vis malefica 125.a.f
Pastinacæ radij vius in dentium dolore 28.b.p
Pastinaca [illegible] vnde dicta 62.a.p
Pauli Interpretes notantur 46.b.f
Paulus Dioscoridi conciliatur 7.b.m
Pauli locus emendatur 33.b.p.72.b.p.75 b.p
Paulus excusatur 44.a.p
Pausaniæ locus emendatur 107.a.p
in Pentaphyllo describendo Dioscorides à Theophrasto dissidet 80.b.p
[illegible] 113.a.f
Pentaphyllon non est fragaria 80.b.m
Pepli synonyma 99 b.f
Peplium flatus pellit, nedum flatus gignat 100.a.p
[illegible] vnde dicta 83 a.p
Persea & Persica, arbores diuersæ 16.b.p
[illegible] 40.a.m
Petronius Diodotus Plinio vnus & idem 1.a.m
Phalangiorum varia genera 134.b.m
[illegible] vnde dictum 128 b.p
Phaselus à phaseolo diuersus 97.a.f
[illegible] quasi fæcula 120.a.p
[illegible] & [illegible] differunt 19.a.m
Philyræ seu philuræ E.130.a.m
[illegible] vinum, [illegible] cognominatur in Geopon. 1.9.a.m
[illegible] 87.a.f
[illegible] 126.a.p
Phu flores longè minores quàm narcissi 3.b.f
[illegible], alga 88.a.f
[illegible] 88.b.p
[illegible], cerussa ad fucum præparata 113.b.m
[illegible], semen silphij E.128.a.m.& b.m
[illegible] seu vesicaria vnde dicta 84.a.f
[illegible] vnde dictum 60.b.f
[illegible] 130.b.f
[illegible] & [illegible] discrimen 35.a.p
Pineis nucleis ingenita vis conciliãdæ Veneris, seminis cucumeris & succi Portulacæ admistione retunditur E.134.a.f
de Piperis albi & nigri viribus discrepantes Veterum sententiæ 49.a.p
Piperis spica E.133.a.m
Piperis trium generum frutices diuersi contra veterum sententiam 49.a.p
[illegible] synonyma 16.a.m
Pityusæ dotis varia 99 b.m
Pix Brutia 16.a.m
Plantæ imperfectæ quæ 126 a.p
Plantarum quæ primaria genera 125.b.f
[illegible] 84 b.f
Plinij locus suspectus 8.b.p. 86 b.p. 99 a.f
Plinius ab errore vindicatur 116.b.m
Plinius clematidem daphnoidẽ cum chamædaphne confundit 94.a.m
Plinius à contradictione vindicatur 110 a.f
Plinius à Dioscoride dissidet 2.p.5.a.f.& b.m.6.a.p & m.6 b.m.7.b.p.28.b.f.34.b.m.48.b.p.50.a.p.50.b.p.51.a.m.60.b.p.63 b.f.64 b.m.67 b.f.70 b.m.72 a.f.73.a.f.75.a.p.76.a.p.77.b.f.78.b.m.80 a.p.81 b.f.83 a.m.[illegible] 91.b.p.m.93.a.p.f.& b.p.f. 97 b.f.98.a.m & b.p.99 b.m.101 a.f.103.a.p.& b.f.104.a.m & f.105 b.f.107 b.p.& f.109.a.p.110.b.m.114.b.m.117.b.m.120 a.m
Plinius Dioscoridi conciliatur 54.a.m.70.b.p.78 b.f.79 a.m
Plinius in Aristolochiæ clematitis viribus à Dioscoride simul & Galeno dissidet 54.b.p
Plinius in Bunij viribus sibi ipse cõtradicit 90.b.p
Plinius parum sibi constans 94.a.p
Plinius pugnantia scribit 97.b.p
Plinius rectiùs sensit quàm Dioscorides 112.a.p
Plinius emendatur 6.a.f.& b.f.10.a.p.m.12.a.m.16 b.m.20.b.m.21.b.f.37 a.f.41.a.m.51.a.f.54 a.m.& b.m.61.a.p.63 a.f.64.a.m.& b.m.67 a.m.68.a.m.& b.f.70 b.m.71.b.f.74.a.f.& b.p.m.76 b.p.77.b.m.f.78.b.m.79.a.f.81.b.p.83.b.m.85.a.f.

86.a.m.87.b.p.89.b.m.90.b.p.94.
a.p.& b.p.98.a.p.101.a.p.& b.f.
102.a.f.& b.m.105.a.p.106.a.p.108.
a.p.& m.109.a.m.110.a.p.112.a.m.
113.b p.115.a.m.118.a.f.120.a.p.&
b.p.m.122.a.f.& b.p
Plinius notatur 18.a.f 19 a p m & f.
20.a.m.23 b.m.24.b m 25.b.m.26.
a.p.27.a.m.33.a.p.34.a.p.37.b.f.39.
b.m.41 b p 43 b.f 45.b m.48.b.m.
50.b.p.56 b.f.60.a m.66.b.m.68.
a.m & b m f 69.a.m.70.a.m.70.
b f 71 a.m.72 a p.& m & b.f.72.a.
m.& b p.74.a f.& b.m 76 b.f.77.
b.m.78.b.p & f 79.a.m.& b.p 80.a.
p & b m 81 a.f.84.a.p & b.m 86 a.
m.87 a.m & b.m.f 90 b p & f 92.
b.f.96.b.m.99.a.f.100.b.m.101.a.p.
102.b m.104.b.m.105.a.p.108.b.m.
111.b.p.112.b.p.& m.115.b.p.& f.
116.b.f 119.b.m.120.b.p.121.a.m.&
f item b m.122.a.m.
Plumbum caua explet contra Dioscoridem 112.a.f
Plumbum cur lauetur ibid.
Plumbum non astringit cōtra Dioscoridem 112.a m
Pnigitis terra vnde dicta 124.a p
Polenta ἄλφιτα quid 38.b.m
Pollux restituitur 64.b m
Polygala herba quæ 93.a.p
Polypodium bilem nigram trahit 103.b.m
[illegible] fructus palmæ 41.b.m
Pompholyx crustas non inducit 110.b.m
Pompholyx spodio præstantior 110.b.p
Ponticum est absinthium, quo pinguescunt pecora 58.a.m
[illegible] 34.a.m
Portulaca syluestris Plinio valet ad restinguendum hæmorrhoi & presteris venenum 140.a.m
Poterium cur [illegible] dictum 56 b.f
Præcoqua ab Armeniacis distinguit Galenus 23.b.f
Præputij deligatio sanguinis profluuia cohibet E.131.a.p
Prætutianus ager 105.b.p
[illegible] 78 b.m
Prester cum dipsade idem 136 a.f
[illegible] 80.a.f
[illegible] quæ dicantur 72.a.p
Prunorum Damascenorum vis 24.b.p
[illegible] idem cum [illegible] 123.b.p
Pseudanchusa eadem cum echio 79.b.p
ψύχειν etiam siccare significat 10.b.a
Ptissanæ vires 38.a.m
[illegible] vnde dicta 98 a.f
Pullorum discissorum venenatis ictibus adhibitorum effectus 137.b f
Pumice addito eorum quæ feruent feruor restinguitur 118.b.m
Punicorum pro saporum differentia facultas diuersa 22.b.p
[illegible] nardi montanæ radix E.134.b.f
[illegible] non tantùm Punici nucleos, sed etiam ipsos acinos significant 22.b.m
[illegible] 50.b.m
Pyrites lapis duplex 121.b p
[illegible] pro pyrethro E.135.a.p

R.

Rabidi canis indicia 131.a m
ῥάφανος pro brassica 41 b p
Rha Ponticum & Barbaricum eiusdem sunt generis radices 54 a.p
Rha Ponticum vnde dictum 53 b.f
Resina cur dicta crapula 108 a m
Resina pinea quæ ratione Salamandræ veneno resistat 116.b.m
in Resinarum electione Galenus à Dioscoride dissidet 15.b p
[illegible] 16.b.m
Ricini foliorum [illegible] 98.b.f
Ricini granorum dosis ibid.
Ricino abundant Ægyptij 9.b m
Ricinus an sit in arborum genere 98.b.m
[illegible] 10.b.f
[illegible] duplex 74.b f
Ruellius notatur 2.b.f.56.b.m.98.a.p
Rubeta diuersa à rana palustri 132.a m
Rubeta duplex ibid.
Rhus culinarius & coriarius eiusdem fruticis diuersæ partes 21 b.p
Rutæ & fici [illegible] 60.b.m
Rutæ semen contra ictus virulentos efficacissimum remedium 139.b.f

S.

Saccharum Arriano [illegible] 37.a.f
de Sagapeni planta discrepantes sententiæ 64.b.f
Salamandræ vsus in psilothris 32.b.m
Salamandra ignem non ita restinguit, quin & ipsa tandem vratur 32.b p
Sal Ammoniacus vnde dictus 118.b m
Salicis semen veriùs est flos Theophrasto 21.a.p
Salicis succi duo genera 21 a.m
Salis flos pilos extenuat potiùs quam inalbat 119.b p
Salis marini & fossilis differentia 119.a.p
Salis spumæ cum sale collatio 119.a.m
Salix [illegible] cur dicta 21.a.p
Sal Tattæus à Tatta lacu dictus 118.b.f
Sambuci acini maturi nigrescunt 100.b f
Sampsuchinum & amaracinum vnguenta diuersa 12 b.p
Sampsuchum idem cum amaraco 12.a.f
Sandarachæ varia genera 126.a.m
Sandyx quid & vnde fiat 113.b.m
Sanicula fœmina elleborum nigrum Dioscoridis 94 b m
Sãronium absinthium vnde dictum 58.a.f
de Sarcocollæ sapore & colore differentes sententiæ 66.a f
[illegible] pro cute extima 8.b.f
Scāmoniæ succus solus vtilis Theophrasto 100.b.p
Scammonij dosis apud varios varia 100.a.f
[illegible] 15.a.f
[illegible] & [illegible] diuersa 6.a p
[illegible] pro iunco palustri ibid.
Scinci potu incitata Venus lentis decocto remittitur E.134.a.p
Scelerata herba 51.a.f
de Scillæ maceratione ad conficiendum acetum scilliticum discrepantes sententiæ 107.a.f
Scillæ segmenta in vmbra siccanda 107.b m
de Scillæ temperamento discrepantes Autorum sententiæ 50.b p
[illegible] synonyma E 128.b.p
[illegible] quid E.133.b.f
Scolopendræ vtriusque morsus venenatus, sed haud plane similia symptomata 135.a.p
[illegible] vox vnde ducta 47 b.m
Scorpionis aculeus, dens etiā dictus 2.a m
Scorpionis ictus pro ictarum partiū varietate varia symptomata 135.a m
Scorpionum genera Nicandro octo: Æliano nouem ibid.
Scorpij nomine Theophrastus aconitum [illegible] intelligit 104.a.p
Scytale non eadem quæ amphisbæna 135.b.m
Sedi tertium genus idem cum agresti portulaca 87.a.f
Selenitæ lapidis synonyma & etymō 122.b.f
Serapio notatur 41.b.f.93.b.m.99.a.f.112.b.m
Sesamoides Dioscoridis an elleborine Theophrasti 95.a.f
Seseli quando pascantur ceruæ 61.a.m
Sicyonium oleum vnde dictum 9.a.p
[illegible] vnde dictus 44.b m
Siligo 37.b.p.& f
[illegible] pro ricino 98.b.p
[illegible] & [illegible] idem 29.a m
[illegible] 56.b.f
Simonianum trifolium vnde denominatum 69.b m
[illegible] etymon 48.b.p
Sinopidis genera tria 116.b.p
[illegible] χαλκῖτιν seu χαλκανθ 31.b.f
[illegible] & serpentis species & lacertæ 107.a.m
[illegible] 13.b.p
[illegible] vox quid significet 13.a.f
[illegible] 19.b.p
[illegible] & [illegible] diuersa significant 93.a.p
Smilacis hortensis fructus [illegible] seu [illegible] 46.a.m
Smilax læuis alia ab hortensi 93.b p
Smilax Arcadica à taxo diuersa 86.a.f
Smyrnium ab odore myrrhæ dictum 63.a.f
Soli vrbs Cypri 110.a m
Solinus notatur 18 b.p.115.b.p
Sonchus tertius Dioscoridi 44.a.m
Spartium cur non videatur esse genista 97.a.m
Spartium triplex ibid.
Spicata lemina 76.b.m
[illegible] 32.b.m
Spina Arabica etiam Ægyptia dicta Galeno 56 b.p
Spongiarum lapidibus Galenus vim comminuendi vesicæ calculi denegat 123.a.f
Spongiarum tria genera 120.b.m
Squamæ æris duo genera 121.b.p
Squamæ ferri duo genera ibid.

σῖτι 39.b.f
στάχυς & spicæ significata 2.a.f
[illegible] quid 76 b m
Staphis agria non est vua taminia 96 b.p
στέαρ τὸ χοίρειον 48.b.m.112.b m
στέαρ significatum 26 a.p
στέαρ & πιμελῆς discrimen 35 a.p
[illegible] significata 23 b.p
Stercus gallinaceum contra fungos efficax 129.b.p
Stibij synonyma 112 b.m
Stocchades insulę ab ordine sic dictę 58.b.f
στοιβὴ eadem cum phleo 77.b.p
στόμωμα quid 11.a.f
Strabonis locus restituitur 16 a.m
Stratiotem aquaticam radice carere fabulosum 88.b m
Strobili significata 15.a.m.105.a.f
στροβίλια synonyma 15.a.m
στρύχνος 34 b p
Styracinum vnguentum 11 b.f
σύριγξ [illegible] vnde dictus 14.a.p
Styrax pallidus præfertur Galeno 13. b.f
in Suctione venenati vulneris adhibenda cautio 137 b m
Susini olei synonyma 11.b.p
Susinum oleum clariùs à Paulo describitur ibid.
Susinum oleum vnde dictum ibid.
Sycomori fructus citra scalpturam non maturescit 25.b.p
συκάμινος etymologia diuersa 25.a.m
[illegible] 77.a.m
Syriacus lapis idem qui Iudaicus 122.b.p
Syricum quid 113.b.m
[illegible] 25.b.f
Syropicum Plinio quid 113.b.m

T.

TAurino sanguine poto non nisi post aceti vsum tentandus vomitus 130.a.m
de Taxi baccis discrepantes sententiæ 86.a.f
Taxi vmbra quando lethalis 86.b.p
θάσια κάρυα pro amygdalis 103 b.f
Telini olei discrepantes descriptiones 11.a.p
[illegible] 119.a.p
θαψία seu θάψος 103.b.f
θαψὸς 9.a.f
Thapsia [illegible] cognominata Nicandro 96.b.f
Theophrastus cum Dioscoride conciliatur 34.a.m
Theophrastus Dioscoridem illustrat 89.a.f
Theophrastus emendatur 8.a.m.18.b.m.51.a.m.71.b p.72.b.f.73.a.f.75.b p.83 b.m.90.a.m.97.a.p.101.b.f.116.a.f
[illegible] 36.a.p
Theriaci tractatus Dioscoridis varia distinctio 137.a.f
θηριώδη ἕλκη 89.b m
θὴρ seu θηρίον, vipera 135.b p
θλάσπι vnde dictum 48.b.p
Thracij lapidis vis mirabilis 122.a.p
θυμίαμα in genere ammoniaci 66.a.m
de Thuris mannæ vi Galenus à Dioscoride dissentit 24.b.m
Thus astringendi vi præditum necne sit 14.a.f
Thus [illegible] vnde dictum 14.a.m
Thyina ligna 8.a.f
Thymbra non eadem cum satureia 60.a.m
in Tithymalo paralio describendo discrepantes sententiæ 99 b.m
in Tithymalorum cognominibus & natalibus Plinius à Dioscoride discrepat 99.a.p
Tithymalorũ genera tria Theophr. ibid.
Tmolus Lydiæ mons 65.b.m
[illegible] quid & vnde dictum 128.b.f
Tragopogoni nomen vnde inditum 45.b.f
Tragus cerealis à farre factitio distinguitur 53.b.p
Tragus è quibus parari solitus 53.b.m
Tragus notatur 105.a.m
Tragus Plinij scorpius est Theophrasti, à Dioscorideo discrepans 81.a.f
Tragus [illegible] ibid.
Tribuli terrestris duo genera 78.a.m
Trifolij bituminosi synonyma & eorum origo 69.a.m
è Trifolio bituminoso fotus in ictibus virulentis diu multũmque cõtinuandus 139.b.m
Trifolium acetatum 8.133.a.m
Tritici genera 37.b.p
[illegible] significata 86.b.m
Tubera quale præbeant alimentum 46 a.m
Tuber, terræ callus Theophrasto & Plinio ibid.

V.

VEratrum quam ætatem ferat 1.a.f
in Verbaci differentiis distinguendis Plinius à Dioscoride discrepat 88.b.m
Vetonica triplex 76.a.m
Vina psithia & melampsithia vnde dicta 105.a.m
Vina θαλάσσια & ἀθάλασσα quæ 105.a.p
Viperæ maris quàm fœminæ morsus an perniciosior 135.b.m
Viperæ vtriusque morsus ex vulneris vestigiis distinguitur ibid.
Viperarum vtrinque amputandarum ratio 27.b.f
Vipera sexu distinguitur 135.b.p
Viperina caro pediculos gignit 28.a.p
Visci varia nomina 66.b.f
Viscus vnde gignatur ibid.
de Viticis facultate discrepantes sententiæ 10.b.m
Viticis virga viatoribus vtilis E.131.a.f
Vitruuius emendatur 115.a.f
Vnedo ab arbuto diuersa 29 b m
Vnguentis alia ad spissamentum, alia ad odorem, alia ad crassamentum, alia ad conseruationem adiiciuntur 10.b.m
Vnguentum myrtinum discrepans à Dioscorideo 10.a.m
Vngues ferrei 6.b.m.25.b.p
Vrtica an profluuiũ sanguinis è naribus sistat 87.b.m

Ξ.

[illegible] 37.a.p
ξύλον varia significata 13.a.p

Z.

ZEa semen Plinio 39.a.p
de Zingiberis historia discrepãtes sententiæ 49.a.m
Zingiber pro myrrha sæpenumerò transcripsère, librarij notæ similitudine decepti 13.a.m
Zythi præparatio 38.b.m

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

[illegible]

S.N.IV.6

Digitized by Google